Proletari din toate țările, uniți-vă!

Gazeta ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 784 | vineri 8 ianuarie 1965 | 8 pagini 25 bani

Noul patinoar din cartierul Floreasca, loc mult căutat de elevi în zilele vacanței de iarnă.

A forma deprinderi de muncă intelectuală

Doi elevi. Amîndoi foarte silitori și cu note bune. Totuși, din ei, doar unul trece dincolo de buchea cărții, caută să cunoască și singur cît mai multe, gîndește nu numai atunci cînd i-o cere profesorul, încearcă să-și explice și să înțeleagă, prin eforturi proprii, cele mai variate fapte și fenomene din lumea înconjurătoare. Ți-l închipui pe acest școlar, om matur, lucrînd la strung, la planșetă ori la catedră, și-ți dai de pe acum seama că munca lui va depăși granițele obișnuitului.

Sînt oare aceste calități proprii numai unor tineri, sînt oare daruri cu care i-a hărăzit tocmai pe ei natura? Firește, nu. O analiză atentă îți arată ce rol mare a jucat în formarea lor pedagogul, familia, mediul înconjurător. Dacă școala folosește metode eficiente pentru dezvoltarea curiozității științifice a elevilor, a interesului lor față de studiu, dacă manifestă grijă pentru a le cultiva deprinderile de muncă intelectuală independentă, dacă și familia îi determină pe copii la eforturi de acest gen, atunci nu se poate ca asemenea preocupări să le rămînă străine, să nu-i atragă, să nu-i captiveze.

Lecția are nenumărate resurse pentru dezvoltarea deprinderilor de muncă intelectuală ale elevilor. Una din ele o constituie procedeul de a cere copiilor să urmărească atent afirmațiile făcute de colegii lor în timpul răspunsului, pentru a le completa, pentru a corija singuri greșelile. Unii pedagogi acordă chiar note pentru asemenea intervenții — bineînțeles, atunci cînd răspunsul a fost edificator. Procedeul acesta îl stimulează pe școlar să urmărească atent cele ce se discută în clasă, să pună în cîntar toate afirmațiile, să caute el însuși soluțiile în cazul rezolvărilor greșite, obligîndu-l astfel la eforturi intelectuale, la o muncă într-o bună măsură independentă.

Foarte utile pentru stimularea curiozității științifice a elevilor, pentru dezvoltarea gîndirii lor sînt întrebările puse în timpul explicării noilor cunoștințe. Firește, nu întrebările care dau „mură-n gură", ci acelea care solicită efortul mintal, care îl pun pe elev în situația de a duce mai departe raționamentul început de pedagog. Profesorul de limba romînă Vasile C. Popa de la școala din Filipeștii de Pădure, raionul Cîmpina, îi face pe elevi să privească printr-o prismă proprie capitole, episoade, opere literare sau chiar întreaga activitate a unor scriitori. Prof. Popa obișnuiește în același timp să dea, ca temă pentru acasă, nu tot analiza fragmentului studiat în clasă, ci analiza unui alt capitol, care să solicite aplicarea independentă a cunoștințelor primite în ora de curs și cere elevilor să prezinte și să comenteze — pe baza studiului operelor literare sau al unor fragmente ale acestora — părerile sau comportările unor eroi în anumite împrejurări. Toate aceste procedee îi pun pe școlari în situația de a aduce o contribuție personală în studiul literaturii, în aprofundarea fenomenului literar.

Pe același drum își orientează elevii și profesoara Emilia Apostol de la Școala de 8 ani nr. 11 din Capitală, care le recomandă să-și noteze în caietul pentru lectura în afară de clasă nu doar cuprinsul celor citite, dar și scurte caracterizări ale personajelor și mai ales impresii și păreri asupra cărților. Desigur nu e vorba aici de notații de genul „această poezie mi-a plăcut foarte mult" sau altele, la fel de generale, ci de observații în care impresiile sînt argumentate, justificate. Un astfel de procedeu, pe lîngă că îl învață pe elev ce să urmărească cu deosebire atunci cînd citește o carte, îl determină să chibzuiască mai adînc asupra conținutului ei, să-și formuleze păreri proprii în legătură cu valoarea acesteia.

Deosebit de eficient este și procedeul de a cere elevilor să facă observații preliminare asupra naturii, asupra lucrurilor înconjurătoare, asupra faptelor și fenomenelor care fac obiectul lecțiilor. De exemplu, ei învață foarte mult atunci cînd li se cere

(Continuare în pag. 2-a)

O NOUĂ ETAPĂ DE MUNCĂ

Încă nu s-a stins de tot ecoul larmei ce a tulburat adînc singurătatea albă a coloșilor de piatră. E încă proaspătă urma patinelor care, două săptămîni încheiate, au brăzdat cu tăria diamantului oglinda de cristal a ghețușului. Acum gîndurile dau ocol școlii. Mîinile micuțe caută tocul și cerneala, ochii zăbovesc îndelung pe cărțile ce așteaptă veșmînt nou.

Reîncep cursurile...

Forțe proaspete se pregătesc să dea asalt lumii cifrelor și a literelor închise între filele de carte. Planurile de bătaie, la care profesorii au chibzuit mult în zilele vacanței, au fost urzite

Cum să pătrundă căpșorul mic de copil complexitatea fenomenelor vieții, imensitatea lumii, splendoarea capodoperelor create de geniul uman? Cum să înțeleagă și prichindelul dintr-a-ntîia mișcarea permanentă din natură, cum să-l familiarizezi pe adolescentul claselor mai mari cu tainele atomului îndelung cercetate de savanți? Cum? Ore și zile în șir de strădanii pasionate au luminat răspunsul, au adus soluțiile pe care învățătorii și profesorii se pregătesc acum să le aplice.

Desigur, reîntîlnirea cu copiii va pune în fața fiecărui dascăl și probleme noi. Și acestora ei le vor da dezlegarea cea mai bună. Garanția? Priceperea pe care au arătat-o mereu în muncă, dragostea pentru cei mici, interesul pentru modul lor de a munci, de a se manifesta.

Elevii se întorc bucuroși la școală, căci în pragul ei îi așteaptă prieteni buni, dornici să-i ajute, să-i învețe. Fără necaz, închid acum albumul amintirilor de vacanță. Altele noi, la fel de frumoase, vor culege în curînd: amintirile de nești ale ceasurilor de popas asupra cărților, amintirea drumurilor străbătute împreună cu profesorii în căutarea comorilor neprețuite ale științelor.

A. C.

279.466 P

Oameni ai şcolii

Atîtea drumuri...

Întîmplarea a făcut să trec din nou podeţul acela peste Trotuş, spre Plopu, cel mai mic şi mai răzleţit dintre satele cuprinse în matca aşezării Dărmăneşti. Voiam să revăd chipul aproape ca de bunică al femeii despre care scrisesem cîndva. Ca autor, astfel de reîntîlniri pe poteca anilor îţi dezvăluie totdeauna ceva nou din fina dinamică a vieţii. Căci pe această vale a Trotuşului, repetarea drumurilor mi-a scos în faţă atît prefacerile rapide, spectaculoase, proprii vastelor panorame industriale, cît şi mişcări lăuntrice, nemăsurate în kilometri şi tone de construcţie, dar fiind în aceeaşi măsură acte constructive.

Aşadar, o revăd. În cadrul ei intim de existenţă, în casa ei cea mare, cu sute de copii, închizînd ecourile a peste treizeci de ani de muncă. De creaţie aş spune mai degrabă, gîndindu-mă la opera vie, plămădită între cei patru pereţi ai clasei, cu o rară şi admirabilă energie. Filonul lăuntric s-a exteriorizat în blîndeţea sobră a liniilor feţei, în jarul şi puterea de convingere a ochilor noptateci, în demnitatea şi prietenia degajate din cele mai obişnuite gesturi. Aşa cum arată, în memoria sau în închipuirea noastră, tabloul în calde culori al învăţătoarei.

1964 a scos-o din ceea ce părea anonimatul micului Plopu (neconsemnat pe harta ţării, care domină unul dintre pereţii cancelariei) şi i-a dăruit momentul unic al vieţii: în marea sală de marmoră a Consiliului de Stat, Eugenia Maruteanu a primit, din mîna tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej, titlul de învăţătoare emerită. Acestui moment de puternică surpriză şi emoţie (fiindcă nu-şi imaginase vreodată că modesta ei muncă ar merita şi o altă răsplată de cît însăşi bucuria de a călăuzi primii paşi ai copiilor), i-au urmat apoi, reacţie în lanţ, altele. Adusе, în repetate rînduri, de poştaşul care trecea podeţul peste Trotuş. Aflînd din ziare veştea, mulţi dintre foştii ei elevi, dintre care unora le şi pierduse urma, i-au adresat scrisori de felicitare.

Le am sub ochi şi le parcurg odată cu învăţătoarea. Îşi aminteşte de fiecare semnatar, a cărui caligrafie o recunoaşte dintr-o sută, fiindcă în rotunjimea acestor litere a intrat ceva din mişcarea intimă a propriului ei scris. Într-una dintre misive, printre mulţumiri pentru „primul drum şi primele năzuinţe", un foarte tînăr coleg de învăţămînt — pînă a fi chemat să-şi facă stagiul militar fusese suplinitor la şcoala din Plopu — i se adresează în calitatea ei de directoare a şcolii, cerîndu-i o sumedenie de amănunte despre foştii lui elevi. Şi (iar faptul ar merita tipărit cu litere groase) omul acesta tînăr trimite în Plopu, cu aceeaşi poştă, alte 39 de scrisori: cîte una fiecărui copil din catalogul clasei pe care a condus-o.

Pentru un ceas, am fost şi eu elevul Eugeniei Maruteanu. Cu greutate îmi făcusem loc într-una dintre îngustele bănci. Cu beţişorul pe hartă îsi călăuzea elevii într-o călătorie imaginară, de-a lungul itinerarelor industrializării. Apoi i-a lăsat pe copii să povestească despre munca şi viaţa părinţilor lor — mineri, muncitori forestieri, petrolişti din valea Trotusului, rîul care scaldă marginea satului. Iar eu simteam că asist la o veritabilă dezbatere despre viitorul colegilor mei ocazionali de clasă: despre atîtea drumuri pe care viaţa, generoasă acum, le deschide copiilor dintr-un sat anonim, de unde, pînă în anii noştri, nu plecase nimeni spre învăţămîntul superior. Şi Eugenia Maruteanu se gîndea, cred, la acelaşi lucru, povestindu-le copiilor despre atîtea interesante drumuri alese, în vremea din urmă, de către foştii ei şcolari care au învăţat tot aici, în aceleaşi bănci lustruite.

Aveam apoi să răsfoiesc caietul de însemnări al învăţătoarei. Memorie vie a şcolii. De pe aceeaşi pagină, a unei singure zile, afli că s-a prezentat un diafilm despre Africa, că Eugenia Maruteanu s-a dus pe seară la un elev bolnav, ca să-l pună la curent cu lecţiile, precum şi o subliniere pedagogică (ca directoare care a asistat la lecţia unui învăţător), de felul: „S-a predat lungimea arcului de cerc S-a lucrat teoretic. Dacă se făcea o confruntare practică, lecţia ar fi fost mai bine reţinută". Astfel de însemnări se interferează firesc, în paginile aceluiaşi caiet, cu altele, consemnînd fapte de interes obştesc, din viaţa cea de toate zilele a satului. A avut loc o întîlnire a tineretului cu un cunoscut miner; cerc al gospodinelor; casa unei bătrîne văduve a luat foc, iar începutul de incendiu a fost oprit cu ajutorul şcolarilor, organizaţi de către învăţătoare în şir indian pentru transportul găleţilor cu apă; brigada de agitaţie a şcolii a fost aplaudată la faza raională a concursului artistic de amatori; vizita unei brigăzi ştiinţifice. Iar toate acestea înscrise lapidar, de un condei care înregistrează urcuşul mai puţin spectaculos, poate, dar înţelept şi tenace, al unei colectivităţi. O mînă de oameni plopenii, dar...

Cînd a venit în Plopu, ca tînără învăţătoare, şcoala avea patru clase — şi acelea absolvite de cîţi? Şi iat-o acum, aproape să i se rotunjească anii de pensie, trăind satisfacţia că pregăteşte prima serie de elevi care absolvă opt clase. Doi ani îi mai rămîn pînă la pensionare. Exact atîţia ani mai are o fostă elevă a ei pînă la terminarea Institutului pedagogic. Şi cea mai vie dorinţă a fetei este de a se reîntoarce, ca învăţătoare, în satul ei natal. Viaţa îşi are simbolurile sale: cînd Eugenia Maruteanu va fi închis catalogul ultimei serii de şcolari, această fostă elevă va prelua prima serie...

Voi trece atunci din nou, la schimbul ştafetei, podeţul acela peste Trotuş.

VICTOR VÎNTU

Profesoara din Variaş

Pe cîmpia întinsă a Variaşului, scăldată în lumina rece a soarelui de iarnă, o maşină mică înghite distanţa kilometru după kilometru. Maşina aceasta poate fi întîlnită adesea, mai ales după amiaza sau la sfîrşitul săptămînii, duminica, pe şoselele care brăzdează raionul Sînnicolaul Mare. Coboară din ea, în sate, o femeie de statură potrivită, mereu cu zîmbetul pe buze. Este profesoara comunistă Angela Luchin, harnică activistă pe tărîm obştesc.

Locuitorii raionului sînt obişnuiţi s-o vadă în mijlocul lor. La Gelu a pus umărul la construirea noului local de şcoală, ca şi la terminarea căminului cultural. La Simpetru Mic şi Bărăteaz a ajutat să se pună la punct electrificarea. La Periam i-a sfătuit pe ţărani cum să-şi gospodărească mai bine clădirile, cum să amenajeze parcul din centrul comunei. I-a ajutat, în treburile lor obşteşti, şi pe locuitorii din Saravale, din Lovrin, din Sandra, din Lecea Mare, din Biled sau Satchinez, din Pesac sau din Igriş, ca să nu mai vorbim de Variaş, comuna în care locuieşte.

Aici, la Variaş, tovarăşa Luchin lucrează din anul 1936. Acum ea îndeplineşte şi funcţia de directoare-adjunctă a Şcolii generale de 8 ani din comună. In lecţiile de istorie pe care le predă vorbeşte cu căldură elevilor despre trecutul glorios al patriei, despre lupta neînfricată a comuniştilor, despre marile realizări ale regimului nostru democrat-popular.

Pentru munca ei devotată în slujba şcolii şi pe tărîm obştesc, Angela Luchin a fost distinsă încă din anul 1955 cu insigna de „învăţător fruntaş". In zilele de sărbătoare, pe pieptul ei strălucesc cîteva medalii pe care le-a primit în decursul anilor, ca semn al preţuirii ce o poartă poporul tuturor celor care îşi slujesc patria cu dragoste, cu credinţă.

...Intr-un amurg ce cobora peste întinderile Variaşului am surprins-o pe Angela Luchin stînd de vorbă cu un grup de cetăţeni. Discuta cu ei despre notele pe care le-au primit copiii lor. Apoi, discuţia a trecut la altele: la problemele cooperativei agricole de producţie, la necesitatea de a se repara podurile şi podeţele din comună, la multe altele. Un merit deosebit al tovarăşei Angela Luchin este acela că ştie cum să se apropie de oameni, să le asculte cerinţele, să-i sfătuiască şi să-i mobilizeze la acţiune.

Este firesc, de aceea, că satul se mîndreşte cu ea, că o socoteşte părtaşă la toate realizările lui.

ION COŢOI

A forma deprinderi de muncă intelectuală

(Urmare din pag. 1-a)

să efectueze singuri acasă unele experienţe simple, să observe rezultatele lor, să încerce a le interpreta ei înşişi încă înainte ca lecţia să aibă loc. Bunăoară, înainte de a trece la lecţia despre termoconductibilitate (clasa a VI-a), putem cere elevilor să ţină pe rînd, deasupra unei flăcări, cîte o vergea de metal, de lemn, de sticlă şi să observe ce se petrece. Uşor de executat, această experienţă care nu consumă prea mult din timpul elevului îi stimulează spiritul de investigaţie, curiozitatea ştiinţifică. Sînt multe discipline care ne dau posibilitatea să folosim această cale pentru dezvoltarea deprinderilor de muncă intelectuală. Fizica, chimia, botanica, zoologia, geologia, geografia — iată numai cîteva. Condiţia succesului în această privinţă este însă să ţinem seama de nivelul vîrstei elevilor din fiecare clasă, de timpul pe care îl au la dispoziţie pentru munca independentă, deoarece altfel — dacă le cerem să facă observaţii preliminarii şi lucrări care depăşesc forţele lor, dacă le dăm lucrări prea întinse faţă de timpul pe care îl au pentru studiu — putem ajunge la efecte exact contrarii celor aşteptate.

La unele secţii de învăţămînt există o preocupare permanentă pentru modul cum se îngrijesc învăţătorii şi profesorii de formarea deprinderilor de muncă independentă ale elevilor. Aşa, de exemplu, secţia de învăţămînt a regiunii Argeş a orientat şcolile să dezbată în consiliul pedagogic problema respectivă, pentru stabilirea celor ce sînt de făcut în această privinţă la fiecare obiect. În acelaşi timp secţia a cerut profesorilor să ţină lecţii speciale de formare a deprinderilor de muncă independentă, în care să dea elevilor indicaţii practice cu privire la modul cum trebuie să lucreze cu manualul, cum să-şi efectueze temele scrise, cum să lucreze pe bază de fişe, cum să conspecteze un material etc. Acordînd cadrelor didactice un ajutor concret în această direcţie, inspectorii au îndrumat, de pildă, pe profesorii de matematică să pună un accent mai mare pe formarea deprinderilor de calcul mintal, pe efectuarea în mod individual şi independent a exerciţiilor şi problemelor, nu numai acasă, dar şi la ora de curs, să ceară elevilor să compună singuri probleme pe baza mărimilor şi relaţiilor date etc. Profesorii de fizică şi de chimie au fost îndrumaţi să facă un loc cît mai larg experienţelor, lucrărilor de laborator. La rîndul lor, profesorii de limba romînă au fost orientaţi spre folosirea mai intensă şi mai judicioasă a compunerilor, a lecturii în afară de clasă ş.a.m.d. La obiecte ca istoria, economia politică, socialismul ştiinţific este recomandată folosirea mai frecventă a metodei euristice, care îi pune pe elevi în situaţia să compare ei înşişi faptele, să ajungă independent la concluzii şi generalizări.

Regulamentul şcolii de cultură generală prevede organizarea în şcoală a unor variate tipuri de cercuri pentru elevi — cercuri pe obiecte, tehnice, artistice. Dacă pedagogii care conduc cercurile ştiu să-i atragă pe membrii acestora la o muncă independentă, potrivită cu puterile lor, dacă îi stimulează să facă mici cercetări, dacă îi obişnuiesc să discute şi să aprecieze calitatea lucrărilor efectuate, cercurile pot contribui într-o măsură însemnată la dezvoltarea interesului pentru problemele ştiinţelor şi artei, la stimularea gustului pentru studiu şi pentru lectură.

De o mare importanţă pentru dezvoltarea deprinderilor de muncă intelectuală ale elevilor este şi modul cum îşi pregătesc aceştia lecţiile date pentru acasă. Precum se ştie, deseori părinţii, din tendinţa de a-şi ajuta copiii să se pregătească cît mai bine, ajung să-i dirijeze pas cu pas în efectuarea temelor. Ba unii pun mîna pe condei şi fac compunerile pe care le-au primit copiii, desenează schiţele, rezolvă problemele de matematică etc. Copiii astfel „ajutaţi" rămîn de obicei în urma celorlalţi, căci instrucţia este un proces activ, în care individul progresează cu atît mai repede şi mai bine cu cît este mai mare efortul lui propriu, participarea lui personală la acest proces. Toate acestea arată cît de necesar este ca pedagogii să nu neglijeze a da recomandări părinţilor în legătură cu supravegherea activităţii independente, de acasă, a copilului.

Stă în puterea profesorului, a învăţătorului să facă din fiecare elev al lui un elev ca acela despre care vorbeam la început: elevul care priveşte cu interes în jur, care se opreşte cu atenţie la fiecare problemă pe care i-o dezvăluie viaţa şi care caută, cu forţe intelectuale proprii, rezolvările cele mai juste. Şi el va izbuti să formeze asemenea elevi dacă va urmări cu seriozitate acest ţel şi dacă va şti să-i subordoneze bogatele resurse pe care i le pune la îndemînă procesul instructiv-educativ.

Educaţia estetică

Omul societăţii noastre socialiste trebuie să fie nu numai un om cu o temeinică pregătire de specialitate, dar şi un om multilateral dezvoltat, cu un larg orizont cultural. Şcoala, profesorii se străduiesc să facă larg cunoscute elevilor comorile ştiinţei, literaturii şi artei, să trezească interesul copiilor şi tinerilor pentru bogata viaţă intelectuală şi artistică a patriei noastre.

În sfera acestor preocupări se înscriu printre altele, la loc de frunte, acţiunile menite să-i apropie pe copii şi tineri de comorile artei plastice. Deseori îi întîlnim pe elevi păşind alături de profesori în sălile muzeelor, poposind îndelung, cu admiraţie, în faţa unor tablouri. De multe ori îi vedem, în şcoală sau acasă, răsfoind cu luare aminte filele unor albume de reproduceri sau discutînd pasionaţi despre o operă plastică, despre un pictor. Sînt şcoli care organizează în mod frecvent cicluri de conferinţe despre arta plastică susţinute de specialişti şi însoţite de proiectări de diafilme. În multe locuri, de asemenea, s-au organizat cercuri de pictură sau de sculptură, menite să stimuleze înclinaţiile elevilor către artele plastice. Grija pentru educarea estetică a elevilor se manifestă nu mai puţin şi prin însuşi aspectul sălilor de clasă, al culoarelor, împodobite adesea cu reproduceri după opere de artă valoroase, cu vase de flori care pun în evidenţă armonia unor culori, eleganţa unor linii.

Nu se poate să nu observăm însă că mai sînt încă o serie de şcoli unde cultura plastică a elevilor se face în mod formal, unde ei nu sînt ajutaţi să devină receptivi la frumuseţea unui tablou sau a unei sculpturi. Toate şcolile organizează vizite la muzee. Uneori, însă, aceste vizite se desfăşoară numai pentru că au fost înscrise în planul de muncă. Elevii trec prin muzeu în grabă, ca pe stradă, conduşi de oameni fără competenţă şi privesc indiferenţi opere de valoare universală, pentru că nimeni nu s-a străduit să le trezească interesul pentru ele, să-i ajute să le înţeleagă frumuseţea.

Lipsa de preocupare în acest domeniu a unor şcoli se vădeşte şi în ambianţa pe care o creează ele: pereţii încărcaţi cu tot felul de ilustraţii lipsite de valoare, tăiate de prin reviste, cu panouri alcătuite fără nici un discernămînt etc. Fireşte, acestea fac un prost serviciu, nu pot contribui la educarea estetică a elevilor, la apropierea lor de înţelegerea adevăratei arte.

Se mai întîlnesc din păcate, la unii pedagogi, păreri ca acestea: „Ce să ne mai preocupăm atîta de cunoaşterea artei plastice, că doar elevii noştri n-or să se facă pictori, ci o să lucreze mai ales în domeniul tehnicii". Este o concepţie obsolut greşită. Oare viitorul muncitor, tehnician sau inginer nu are nevoie de artă? Nu se poate ca cel chemat să dirijeze complicatele procese tehnologice, maşinile automatizate, uriaşele agregate ale viitorului să nu fie în acelaşi timp şi un om sensibil, capabil să înţeleagă frumosul, să se emoţioneze în faţa lui, să-l includă în preocupările sale şi chiar în activitatea sa profesională. Şi cine îl va apropia mai tîrziu de artă dacă nu o face acum, la vremea copilăriei şi adolescenţei, şcoala — cu forţele sale proprii şi folosind larg tot sprijinul care i se acordă?

Într-adevăr, în jurul şcolii vin toţi cei care, prin specificul activităţii lor, pot s-o ajute în educarea estetică a tineretului. În această acţiune se înscrie, de exemplu, iniţiativa luată recent de către Muzeul de Artă al R.P.R. de a prezenta elevilor arta plastică românească clasică şi contemporană. În acest scop, un grup de specialişti din cadrul Muzeului a întocmit o tematică referitoare la cele mai reprezentative opere ale pictorilor noştri. Pe baza ei au fost alcătuite apoi 15 panouri mari, cuprinzînd reproduceri de bună calitate, însoţite de texte explicative. Se află astfel aici reproduceri după lucrările pictorilor Theodor Aman, Ion Negulici, Theodor Rosenthal, Barbu Iscovescu, Nicolae Grigorescu, Ion Andreescu, Ion Luchian, Octav Băncilă etc., ca şi ale unora din pictorii noştri contemporani. Există de asemenea un panou care reprezintă Muzeul de Artă al R.P.R. aspecte din sălile sale, imagini din activitatea depusă de specialiştii muzeului pentru reconstituirea şi restaurarea tablourilor. La sfîrşitul primului trimestru, primele panouri au şi sosit în şcoli. Le-am văzut, de pildă, la Şcoala medie nr. 34, la şcolile medii „I. L. Caragiale" „Mihail Sadoveanu" şi „Dimitrie Cantemir" din Capitală. Ele vor fi expuse şi în alte şcoli din Capitală şi din provincie, aşa încît un număr cît mai mare de elevi să poată cunoaşte bine comorile artei plastice româneşti.

Paralel cu aceasta, Muzeul a organizat un ciclu de conferinţe despre arta plastică românească. Prezentate în şcoli de pictori, de critici de artă etc, aceste conferinţe, însoţite adesea de proiecţii trezesc mult interes în rîndurile elevilor. Se vor bucura desigur de multă popularitate şi vizitele elevilor în atelierele unor pictori, care vor fi organizate în cursul acestui an şcolar cu sprijinul muzeului.

Iniţiativele lăudabile ale Muzeului de Artă pot fi completate cu numeroase alte iniţiative şi acţiuni. S-au dovedit a fi deosebit de apreciate, de exemplu, expoziţiile volante de artă plastică organizate de unele şcoli din provincie cu sprijinul muzeelor locale. Fireşte, nu este vorba de simple vitrine la care elevii să se uite în treacăt şi care apoi să rămînă în şcoală ca nişte piese de mobilier. Expunerii operelor plastice trebuie să i se adauge o adevărată acţiune de formare a gustului elevilor, de îmbogăţire a culturii lor generale, prin conferinţe atractive şi prin discuţii despre artă conduse de specialişti, prin prezentarea unor proiecţii, prin îmbogăţirea bibliotecilor şcolare cu cărţi de istorie a artei, cu albume etc.

Un real ajutor pot primi şcolile în educarea estetică a elevilor de la filialele Uniunii Artiştilor Plastici, care pot sprijini cercurile plastice ale elevilor, pot organiza „zile de creaţie" în care şcolarii să urmărească la lucru pe artişti, să primească lămuriri din partea lor etc. De asemenea, Fondul Plastic poate sprijini şcoala editînd în tiraje mai mari reproduceri după cele mai bune opere clasice şi contemporane, în condiţii grafice superioare. Instructiv şi util pentru formarea culturii plastice a elevilor ar fi şi un film documentar despre modul cum se naşte o operă de artă.

Iată numai cîteva sugestii care, adăogate acţiunilor existente în şcoli, pot contribui la educarea estetică a elevilor, pot face ca tot mai mulţi dintre ei să înţeleagă şi să iubească arta.

MONICA VERDEŞ

O oră de desen la Şcoala medie „Dr. Petru Groza" din Capitală

La cercul de artă plastică de la Casa pionierilor din Botoşani

Pe panourile expuse în şcoli se va prezenta şi acest tablou, al pictorului Ştefan Luchian

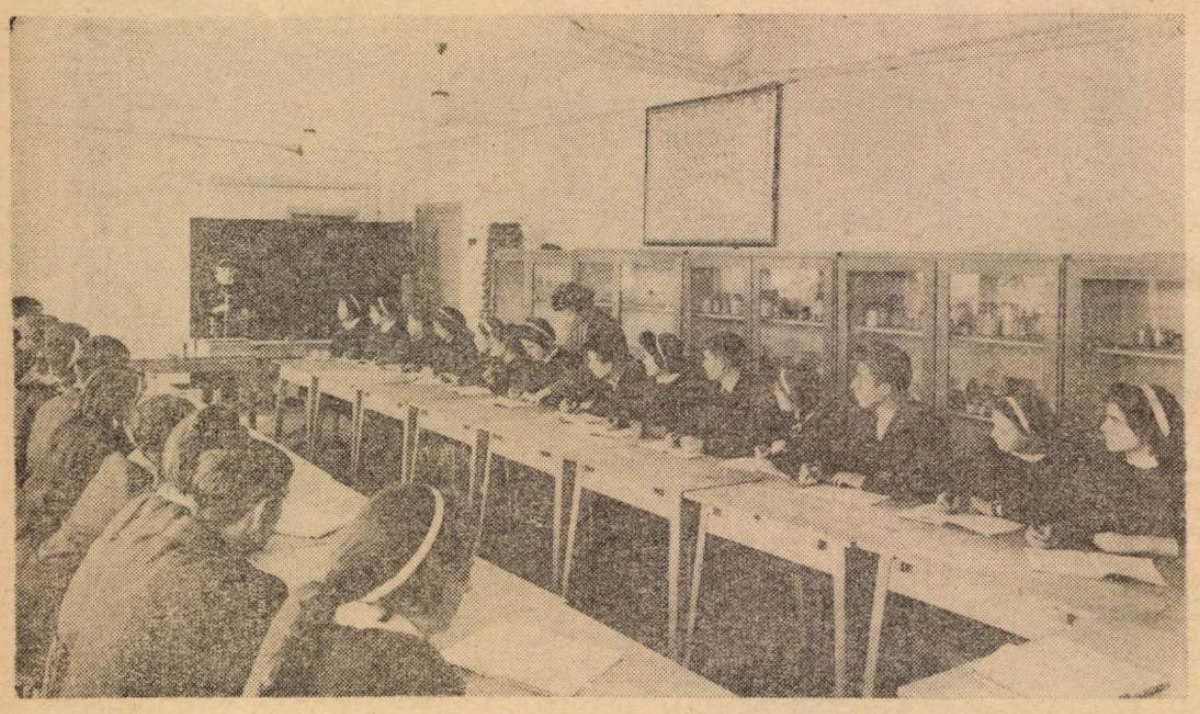

În laboratorul de fizică

Primele noţiuni de electromagnetism

Studiind electromagnetismul, elevii clasei a X-a capătă, între altele, noţiunea de cîmp magnetic şi noţiuni despre elementele care caracterizează acest cîmp. După părerea noastră, modul în care sînt introduse actualmente aceste noţiuni este susceptibil de unele îmbunătăţiri. Socotim, îndeosebi, că noţiunea de cîmp magnetic ar fi mai bine înţeleasă de elevi dacă prezentarea ei ar porni nu de la magneţii permanenţi, ci direct de la interacţiunea curenţilor electrici.

Printr-o experienţă simplă le-am putea arăta elevilor că între doi conductori paraleli, străbătuţi de curent electric, se manifestă forţe de atracţie sau de respingere, subliniind că atracţia sau respingerea conductorilor este vizibilă, în cazul în care aceştia nu sînt perfect întinşi, printr-o curbare a firelor spre interior, respectiv spre exterior. Experienţa descrisă mai sus poate fi interpretată în felul următor: fiecare din cei doi curenţi electrici creează în jur un cîmp magnetic, care la rîndul său acţionează asupra celuilalt curent, determinînd apariţia unei forţe de atracţie sau de respingere. Deci, curentul electric creează în spaţiul înconjurător un cîmp magnetic, prin intermediul căruia îşi exercită acţiunea asupra altor curenţi. Cîmpul magnetic depinde de forma conductorului prin care trece curentul electric. Denumirea de cîmp magnetic se datoreşte faptului că magneţii permanenţi produc aceleaşi cîmpuri ca şi curenţii electrici.

In legătură cu caracteristica esenţială a cîmpului magnetic, care constă în exercitarea unei forţe asupra curentului electric, este necesar să subliniem natura materială a acestui cîmp. Vom arăta astfel elevilor că forţa pe care o exercită cîmpul magnetic asupra curentului poate efectua un lucru mecanic, deci cîmpul magnetic posedă energie. Energia fiind o însuşire caracteristică materiei, elevilor le devine clară natura materială a cîmpului magnetic.

După părerea noastră, introducerea în acest fel a noţiunii de cîmp magnetic, pornindu-se de la interacţiunea curenţilor electrici, prezintă o serie de avantaje. In primul rînd, prin acest procedeu se indică, drept sursă a cîmpului magnetic, curentul electric. In felul acesta se arată chiar de la început că sarcinile electrice în mişcare sînt cele care produc cîmpul magnetic — fapt care va deveni şi mai convingător la explicarea magnetismului pe baza curenţilor moleculari ai lui Ampère — şi nu mai este necesară menţionarea ipotezei maselor magnetice.

Pe de altă parte, noţiunea de cîmp magnetic devine mai accesibilă datorită analogiei ce se poate stabili cu cîmpul electrostatic, deja cunoscut de elevi. Ei înţeleg că, aşa cum sarcinile electrice în repaus interacţionează prin intermediul cîmpului electric, tot astfel şi sarcinile electrice în mişcare, adică curenţii electrici, interacţionează prin intermediul cîmpului magnetic. Apare deci atît latura comună a acestor două cîmpuri, cît şi deosebirea profundă dintre ele.

O dată introdusă noţiunea de cîmp magnetic, este necesară prezentarea elementelor care caracterizează acest cîmp. Vom arăta astfel elevilor că, luînd naştere într-un mediu oarecare, cîmpul magnetic se caracterizează din punct de vedere cantitativ prin mărimea numită intensitate a cîmpului magnetic în mediul respectiv, mărime care se notează cu B şi care a primit numele de inducţie magnetică. Vom preciza că influenţa mediului respectiv asupra cîmpului magnetic este concretizată în relaţia $B=\mu H$, în care factorul μ reprezintă permeabilitatea magnetică. Relaţia arată că inducţia magnetică este proporţională cu altă mărime, de asemenea vectorială, numită intensitate a cîmpului magnetic şi că factorul de proporţionalitate — al cărui sens fizic va fi lămurit la studiul fenomenului de magnetizare prin influenţă — joacă, în cazul cîmpului magnetic, un rol similar cu permitivitatea electrică în cazul cîmpului electrostatic.

O importanţă deosebită o are înţelegerea de către elevi a sensului fizic al mărimii B. Le arătăm că, dacă considerăm o porţiune limitată dintr-un circuit electric, aflată într-un cîmp magnetic, asupra acestei porţiuni va acţiona o forţă. Porţiunea respectivă de circuit, prezentînd un anumit grad de mobilitate, poate fi asemănată cu o sarcină electrică ce se deplasează sub acţiunea cîmpului electrostatic. Deci, prin analogie cu cîmpul electrostatic, putem spune elevilor că inducţia magnetică B într-un punct al cîmpului magnetic se măsoară prin forţa maximă (mărimea forţei depinzînd de direcţia curentului electric) care acţionează asupra unităţii de lungime a conductorului aflată în punctul respectiv prin care trece o unitate de intensitate de curent. Elevii îşi dau seama că direcţia curentului şi forţa care acţionează asupra sa determină un plan. Le arătăm că inducţia magnetică va fi prin convenţie un vector perpendicular pe acest plan, a cărui orientare este dată de înaintarea burghiului ce se roteşte de la direcţia forţei către direcţia curentului pe drumul cel mai scurt.

Chiar dacă noţiunile prezentate mai sus comportă un anumit grad de dificultate, ele permit indicarea semnificaţiei fizice a inducţiei magnetice şi a intensităţii, mărimi care intervin atît de frecvent în studiul electromagnetismului.

Mergînd mai departe, putem da elevilor noţiunea de linie de forţă magnetică, arătîndu-le că aceasta este curba a cărei tangentă coincide în fiecare punct cu orientarea vectorului inducţie magnetică B (sau intensitate H) în acel punct. Această definiţie a liniei de forţă este cunoscută de elevi încă de la studiul cîmpului electrostatic. Arătăm că acestei linii i se atribuie şi un sens care coincide cu sensul vectorilor amintiţi mai sus în punctul respectiv. Le atragem atenţia că liniile de forţă magnetică (pe care le punem în evidenţă cu ajutorul piliturii de fier), servesc la reprezentarea grafică a cîmpului magnetic, după cum liniile de forţă electrice au servit la reprezentarea grafică a cîmpului electrostatic.

Odată introdusă noţiunea de cîmp magnetic şi subliniate elementele care îl caracterizează, vom putea trece la studiul sistematic al cîmpurilor magnetice produse de diferiţi curenţi — liniar, circular etc. — indicînd, pentru fiecare caz în parte, spectrul magnetic şi inducţia magnetică sau intensitatea.

Prof. EUSTAŢIU CONSTANTINESCU

Rezultatele unei cercetări

În cadrul unei cercetări cu privire la pregătirea viitoarelor cadre pentru agricultura noastră socialistă, s-a urmărit în mod deosebit problema eficienţei cunoştinţelor agricole predate în clasele V—VIII, măsura în care se poate pune bază pe aceste cunoştinţe în pregătirea viitorilor mecanizatori sau tehnicieni în domeniul agriculturii. Cercetarea a fost organizată la clasele anului I de la o serie de şcoli tehnice agricole.

În prima fază a cercetării am urmărit să constatăm cum au fost înţelese unele probleme tehnice, raportate la rolul pe care îl au acestea în activitatea practică. Elevilor li s-a dat un chestionar la care au fost solicitaţi să răspundă în scris. În aprecierea cunoştinţelor am avut drept criterii numărul răspunsurilor date de elevi raportat la totalul întrebărilor, nivelul acestor răspunsuri (corect, parţial corect, incorect), modul cum au fost corelate cunoştinţele teoretice cu practica, modul cum au fost folosiţi termenii de specialitate etc.

Verificarea răspunsurilor a arătat că marea majoritate a elevilor (peste 80 la sută) cunosc bine principalele maşini tractate folosite în agricultură. Mulţi dintre ei, cunoscînd importanţa lucrărilor executate de unele maşini, au putut să explice totodată rolul acestora în obţinerea unor recolte bogate.

Trebuie spus însă, în acelaşi timp, că unele răspunsuri au fost nesatisfăcătoare. Cele mai multe greutăţi le-au întîmpinat elevii în folosirea terminologiei tehnice, unde răspunsurile bune au atins abia o proporţie de 21 la sută. S-au vădit însă o serie de lipsuri şi în alte domenii. Astfel, s-a constatat că unii elevi nu cunosc suficient de bine tractorul, deşi programa cuprinde numeroase ore pentru predarea acestei teme. De exemplu, ei ştiu care sînt lucrările la care e folosit tractorul, ştiu, de asemenea, că elementul principal al acestuia e motorul, dar nu cunosc suficient părţile lui componente, citînd în locul lor piese şi mecanisme secundare — volanul, ţeava de eşapament etc. Alţi elevi, deşi cunosc mecanismele tractorului, le prezintă prin acele părţi care sînt mai evidente pentru ei (de exemplu, reduc mecanismul de mişcare la roţile tractorului).

Verificîndu-se cauzele acestor deficienţe, s-a constatat că în majoritatea şcolilor de 8 ani de unde provin elevii care au fost chestionaţi, lecţiile despre tractor s-au predat pur descriptiv, fiind considerată suficientă intuirea exterioară, empirică a tractorului. Într-un număr relativ mic de şcoli a existat preocuparea de a se rezerva în cadrul practicii zile anumite în care elevii să poată cunoaşte nemijlocit funcţionarea tractoarelor în strînsă legătură cu explicaţiile teoretice primite.

Destul de empirice au fost şi unele răspunsuri referitoare la părţile componente şi la asamblarea diferitelor maşini şi unelte — care nu au fost prezentate nici ele într-o formă adecvată în timpul practicii. Astfel, unii elevi au clasificat în mod greşit plugurile, în pluguri cu trupiţă şi antetrupiţă, cu un rînd sau cu două rînduri, cu 3 şi 5 brăzdare etc. Alţii au confundat unele mecanisme ale plugului cu părţile principale ale acestuia.

Faptul că predarea unor teme a fost ruptă de practică s-a vădit şi din unele răspunsuri privind lucrările de tăvălugit. O serie de elevi nu au putut indica tipurile de tăvălugi şi le-au clasificat pe baza unor observaţii periferice — de exemplu, în raport cu forma lor. Numai elevii proveniţi din şcolile în care predarea sistematică a fost însoţită de demonstraţii practice au dat răspunsuri bune la această problemă.

Constatări cu caracter diferit oferă răspunsurile date de elevi în legătură cu părţile componente ale semănătorii. În această privinţă se pare că a avut prioritate observaţia directă, dar că au fost insuficiente, în schimb, explicaţiile ştiinţifice. Ca urmare, majoritatea elevilor, deşi cunoşteau părţile componente ale semănătorii, nu ştiau care sînt denumirile acestora.

Concluziile trase în urma cercetării arată în primul rînd că este necesară o mai strînsă îmbinare a predării cu practica. În acelaşi timp se impune, credem, asigurarea unei legături mai strînse între temele predate la diferite capitole (de pildă, între temele referitoare la factorii de vegetaţie, la viaţa plantelor, la problemele chimizării şi mecanizării agriculturii), între lecţiile de agricultură şi cele de botanică, zoologie, chimie, fizică etc. — ca şi între acestea şi practica agricolă. Trebuie să se generalizeze în practica tuturor profesorilor de specialitate verificarea pe teren, în timpul unor lecţii cu caracter de aplicaţie în producţie, a felului cum elevii pot utiliza cunoştinţele ştiinţifice şi tehnice însuşite, a corectitudinii cu care folosesc limbajul tehnic.

În sfîrşit, considerăm că pentru ridicarea continuă a nivelului de pregătire al viitorilor mecanizatori şi al tehnicienilor din agricultură ar fi foarte util ca la examenele de admitere în învăţămîntul profesional şi tehnic agricol să se introducă şi verificarea orală a cunoştinţelor de agricultură.

Prof. DIMITRIE D. ROMAN şi IOANA POPESCU
cercetători la Institutul de ştiinţe pedagogice

Lucrări practice pe terenul agricol

Programa de istoria Rominiei (clasa a XI-a)

Intrucît s-a întîrziat cu difuzarea programei de istorie pentru clasa a XI-a, se publică mai jos partea a II-a a programei care urmează a fi aplicată în anul şcolar 1964/1965 (ca urmare a primei părţi, publicată în gazeta noastră din 25.IX.1964).

IV. Descompunerea feudalismului şi formarea relaţiilor capitaliste în ţările romîne (mijlocul sec. XVIII — mijlocul sec. XIX) — 7 ore

1. Dezvoltarea ţărilor romîne de la mijlocul secolului al XVIII-lea pînă la începutul secolului al XIX-lea — 2 ore. a) Situaţia internaţională : războaiele ruso-turce ; pacea de la Kuciuk Kainargi ; revoluţia burgheză din Franţa şi importanţa ei. b) Situaţia economică a celor trei ţări romîne ; creşterea elementelor capitaliste în economia Transilvaniei ; reformele din timpul lui Constantin Mavrocordat ; dezvoltarea meşteşugurilor, a manufacturilor şi a comerţului ; apariţia muncii salariate şi începutul formării burgheziei. c) Ascuţirea luptei de clasă ; mişcările ţăranilor şi lucrătorilor ; principalele răscoale pînă la 1784. d) Situaţia politică ; organizarea statului feudal. Întărirea luptei pentru independenţă ; Bucovina sub ocupaţie austriacă.

2. Răscoala iobagilor din Transilvania condusă de Horia, Cloşca şi Crişan — 1 oră. a) Cauzele răscoalei ; pregătirea ei. b) Desfăşurarea răscoalei ; lupta comună a iobagilor români şi unguri ; ultimatumul dat de Horia ; armistiţiile cu nobilii, intervenţia armatei imperiale şi înăbuşirea răscoalei. c) Însemnătatea şi ecoul internaţional al marii răscoale populare conduse de Horia, Cloşca şi Crişan. d) Urmările răscoalei ; intensificarea luptelor sociale şi politice din Transilvania ; mişcarea naţională condusă de burghezia română (Supplex libellus Valachorum).

3. Răscoala populară condusă de Tudor Vladimirescu — prolog al revoluţiei din 1848 — 1 oră. a) Cauzele răscoalei ; ascuţirea contradicţiilor sociale ; influenţa mişcărilor revoluţionare din Europa ; Eteria. Caracterul antifeudal şi antiotoman al răscoalei de la 1821. b) Tudor Vladimirescu — exponent al poporului răsculat. c) Programul şi desfăşurarea răscoalei ; forţele sociale participante ; proclamaţia de la Padeş ; ridicarea maselor din Oltenia ; rolul pandurilor în răscoală ; sosirea la Bucureşti ; încercările boierilor de a înăbuşi răscoala ; proclamaţiile lui Tudor către ţară ; mişcarea eteristă în ţările romîne ; uneltirile reacţiunii interne şi internaţionale ; dezbinarea forţelor revoluţionare ; intervenţia turcilor ; uciderea lui Tudor Vladimirescu. d) Cauzele înfrîngerii răscoalei. e) Însemnătatea şi urmările marii răscoale populare conduse de Tudor Vladimirescu ; ecoul răscoalei în Transilvania şi Moldova.

4. Ţările romîne în perioada premergătoare revoluţiei din 1848 — 2 ore. a) Ocupaţia turcească în principate ; convenţia de la Akerman ; numirea domnilor pămînteni ; constituţia cărvunarilor şi conţinutul ei progresist. b) Războiul ruso-turc din anii 1828—1829 ; prevederile păcii de la Adrianopole şi importanţa ei pentru dezvoltarea Ţării Romîneşti şi Moldovei. c) Regulamentele organice ; principalele prevederi social-economice şi politice ; Marx despre Regulamentul organic. d) Dezvoltarea social-economică a ţărilor romîne pînă la 1848 ; creşterea producţiei de mărfuri şi a comerţului ; desfiinţarea sistemului breslelor ; lărgirea pieţii interne ; dezvoltarea porturilor şi oraşelor ; căile de comunicaţie ; relaţiile economice cu ţările străine ; accentuarea exploatării ţăranilor şi a lucrătorilor din manufacturi ; întărirea burgheziei. e) Mişcările revoluţionare premergătoare revoluţiei din 1848 : Moldova 1839, Ţara Romînească 1840, mişcările ţărăneşti din Munţii Apuseni. Societăţile revoluţionare din ţările romîne : „Frăţia", „Asociaţia patriotică".

5. Dezvoltarea culturii în cele 3 ţări romîne în prima jumătate a sec. al XIX-lea — 1 oră. a) Începuturile culturii naţionale în cele 3 ţări romîne ; organizarea învăţămîntului ; societăţile cultural-politice. b) Literatura : principalii reprezentanţi (Vasile Alecsandri, Alecu Russo, Vasile Cîrlova, Eliade Rădulescu, Gr. Alexandrescu, Cezar Bolliac, G. Bariţ, A. Mureşan). c) Apariţia concepţiilor înaintate în studiul istoriei patriei — N. Bălcescu şi M. Kogălniceanu (Magazinul istoric pentru Dacia). d) Primele publicaţii periodice în limba română. e) Formarea ideologiei burgheze — expresie a procesului de formare a relaţiilor de producţie capitaliste, a luptei împotriva jugului feudal şi a jugului străin în cele trei ţări romîne.

ORÎNDUIREA CAPITALISTĂ

I. Revoluţia burghezo-democratică din 1848 în ţările romîne — 5 ore

1. Situaţia ţărilor romîne în ajunul revoluţiei. Mişcarea revoluţionară din Moldova — 1 oră. a) Periodizarea şi trăsăturile caracteristice orînduirii capitaliste. b) Situaţia internaţională la mijlocul sec. XIX ; anul revoluţionar 1848 în Europa. c) Întărirea luptei maselor şi a burgheziei împotriva orînduirii feudale şi a asupririi naţionale ; cauzele generale ale revoluţiei de la 1848 din ţările romîne. d) Mişcarea revoluţionară din Moldova ; cauzele ei ; forţele sociale participante ; adunarea de la Iaşi ; caracterul limitat al mişcării din martie ; frămîntările ţărăneşti. e) Activitatea revoluţionară după înăbuşirea mişcării din martie ; programul de la Braşov şi „Dorinţele partidei naţionale din Moldova".

2. Revoluţia burghezo-democratică din Ţara Romînească — 2 ore. a) Cauzele revoluţiei ; pregătirea ei ; legăturile revoluţionarilor munteni cu revoluţionarii din Moldova, Transilvania şi cu mişcarea revoluţionară din apusul Europei. b) Obiectele revoluţiei ; forţele sociale participante ; programul revoluţiei şi caracterul său. c) Desfăşurarea revoluţiei ; rolul hotărîtor al luptei maselor în instaurarea guvernului revoluţionar ; poziţia înaintată a burgheziei radicale în frunte cu marele revoluţionar-democrat Nicolae Bălcescu ; comploturile contrarevoluţionare şi înăbuşirea lor ca urmare a acţiunii hotărîte a maselor populare ; comisia proprietăţii, activitatea şi lichidarea ei. d) Înăbuşirea revoluţiei ; uneltirile reacţiunii interne şi internaţionale ; lupta eroică din Dealul Spirei ; ocuparea Ţării Romîneşti de către trupele străine ; convenţia de la Balta Liman.

3. Revoluţia burghezo-democratică din Transilvania — 2 ore. a) Situaţia imperiului habsburgic în 1848 ; izbucnirea revoluţiei la Viena şi la Pesta. b) Cauzele revoluţiei din Transilvania ; programul revoluţiei ; caracterul ei burghezo-democratic. c) Desfăşurarea revoluţiei din Transilvania ; hotărîrile nejuste ale dietelor nobiliare de la Pojon şi de la Cluj; uneltirile reacţionare ale curţii imperiale ; caracterul progresist al luptei romînilor pentru rezolvarea problemelor sociale ; lupta moţilor sub conducerea lui Avram Iancu pentru lichidarea dominaţiei nobililor ; participarea iobagilor romîni la revoluţia din Ungaria şi a iobagilor unguri la lupta antifeudală a ţăranilor romîni; lupta lui N. Bălcescu, Eftimie Murgu, M. Tancsics pentru unirea forţelor revoluţionare romîne şi maghiare. Proiectul de pacificare. d) Cauzele principale ale înfrîngerii revoluţiei : nerezolvarea problemei agrare şi nerezolvarea democratică a problemei naţionale; uneltirile curţii imperiale pentru dezbinarea forţelor revoluţionare ; intervenţia armatei ţariste. e) Însemnătatea istorică a revoluţiei de la 1848 din cele trei ţări romîne, urmările şi învăţămintele ei.

II. Formarea statului naţional romîn ; cucerirea independenţei de stat a Romîniei — 4 ore

1. Unirea Moldovei cu Ţara Romînească — formarea statului naţional romîn — 1 oră. a) Dezvoltarea economică şi politică a Moldovei şi Ţării Romîneşti între anii 1848—1859 ; intensificarea luptei poporului pentru înfăptuirea unirii şi pentru înlăturarea jugului străin. b) Războiul Crimeii ; Congresul de la Paris (1856) ; atitudinea marilor puteri faţă de problema unirii Moldovei cu Ţara Romînească. c) Înfăptuirea Unirii ; forţele sociale unioniste ; lupta partidei naţionale; divanurile ad-hoc (caracterul şi însemnătatea hotărîrilor adoptate) ; Convenţia de la Paris ; adunările elective ; dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza ; rolul luptei maselor populare în înfăptuirea Unirii. d) Însemnătatea formării statului naţional romîn.

2. Dezvoltarea Romîniei între anii 1859—1866 ; reformele din timpul lui Alexandru Ioan Cuza — 1 oră. a) Lupta pentru desăvîrşirea Unirii. b) Caracterul burghez şi însemnătatea reformelor înfăptuite în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza (secularizarea averilor mînăstireşti ; legea rurală; legea pentru instrucţiunea publică etc.) ; importanţa luptei maselor populare pentru înfăptuirea reformelor ; poziţia înaintată a lui Cuza şi Kogălniceanu. c) Politica externă ; slăbirea dependenţei faţă de imperiul otoman ; legăturile cu Transilvania, relaţiile cu ţările străine. d) Detronarea lui Cuza de către coaliţia reacţionară.

3. Dezvoltarea Romîniei între anii 1866—1877. Războiul pentru independenţa de stat a Romîniei — 2 ore. a) Situaţia economică ; dezvoltarea producţiei, a mijloacelor de transport ; dezvoltarea capitalismului după 1864 ; menţinerea unor puternice rămăşiţe feudale în agricultură ; convenţia comercială cu Austro-Ungaria; pătrunderea capitalului străin în economie. b) Viaţa politică ; instaurarea regimului burghezo-moşieresc ; dinastia de Hohenzollern — expresie şi instrument al regimului burghezo-moşieresc ; Constituţia ; formarea partidelor politice ale burgheziei şi moşierimii ; formarea clasei muncitoare şi începutul mişcării muncitoreşti; situaţia grea a ţărănimii. c) Împletirea luptei maselor pentru înlăturarea jugului otoman cu lupta pentru revendicări social-politice; poziţia claselor sociale în problema cuceririi independenţei de stat. Agravarea crizei din Balcani ; atitudinea marilor puteri faţă de problema constituirii statelor naţionale în Peninsula Balcanică ; izbucnirea războiului ruso-turc. Convenţia romîno-rusă ; proclamarea independenţei de stat a Romîniei — 9 mai 1877. d) Desfăşurarea războiului ; principalele lupte (Griviţa, Plevna, Rahova, Smîrdan); frăţia de arme romîno-rusă; contribuţia Romîniei la înfrîngerea Turciei şi la eliberarea popoarelor balcanice. e) Încheierea păcii ; hotărîrile de la San-Stefano şi ale Congresului de la Berlin ; însemnătatea cuceririi independenţei de stat a Romîniei ; rolul hotărîtor al maselor populare în cucerirea independenţei de stat.

III. Dezvoltarea Transilvaniei între anii 1849—1900 — 2 ore

a) Reinstaurarea regimului absolutist habsburgic după înfrîngerea revoluţiei burghezo-democratice ; asuprirea socială şi naţională ; mişcările antihabsburgice ; regimul „liberal" ; dualismul austro-ungar. b) Dezvoltarea economică; patentele din anii 1853 şi 1854, care au consfinţit desfiinţarea şerbiei obţinută în timpul revoluţiei din 1848—1849; dezvoltarea industriei; a mijloacelor de transport ; a sistemului bancar ; concurenţa austriacă; dominaţia capitalului austro-ungar; menţinerea Transilvaniei în stare de înapoiere faţă de restul imperiului. c) Situaţia social-politică; nerezolvarea problemei agrare în Transilvania ca urmare a constituirii regimului burghezo-moşieresc; stratificarea social-economică la sate; formarea proletariatului industrial modern; înrăutăţirea situaţiei maselor în condiţiile împletirii exploatării sociale cu asuprirea naţională ; întărirea burgheziei romîne, săseşti şi maghiare; preponderenţa economică şi politică a moşierimii maghiare. d) Lupta maselor populare şi a burgheziei romîne împotriva asupririi naţionale; conţinutul reacţionar al „legii naţionalităţilor" ; partidul naţional romîn; accentuarea tendinţei de unire cu Romînia sub influenţa războiului pentru independenţă; poziţia de clasă a burgheziei în problema naţională.

IV. Dezvoltarea economică, socială şi politică a Romîniei între anii 1870—1900 — 2 ore

a) Dezvoltarea economică: creşterea relativă a ritmului dezvoltării capitalismului; dezvoltarea industriei şi caracterul său unilateral; dezvoltarea agriculturii; lărgirea circulaţiei mărfurilor şi a transporturilor; regimul protecţionist; războiul vamal cu Austro-Ungaria; creşterea comerţului exterior. b) Dezvoltarea social-politică: intensificarea exploatării proletariatului; accentuarea stratificării social-economice la sate; ascuţirea luptei de clasă (răscoala din 1888). c) Politica externă: întărirea dependenţei faţă de marile puteri capitaliste (aderarea Romîniei la tripla alianţă); relaţiile cu ţările vecine. d) Dezvoltarea mişcării muncitoreşti la sfîrşitul sec. al XIX-lea; începutul răspîndirii marxismului în Romînia; formarea conştiinţei de clasă a proletariatului; aderarea cercurilor muncitoreşti la Internaţionala a II-a; crearea P.S.D.M.R. şi activitatea sa.

V. Romînia între anii 1900—1914 — 3 ore

1. Situaţia social-economică şi politică — 1 oră

a) Situaţia internaţională: trecerea la sfîrşitul sec. al XIX-lea şi începutul sec. XX a sistemului capitalist la faza imperialistă; apariţia şi dezvoltarea leninismului — marxismul epocii imperialiste; ascuţirea contradicţiilor imperialiste; constituirea celor două tabere imperialiste (Antanta şi Puterile Centrale); dezvoltarea rapidă a capitalismului în S.U.A., Germania, Japonia; intensificarea luptei pentru reîmpărţirea lumii. b) Situaţia economică şi politică; trecerea capitalismului în stadiul imperialist în Romînia; dezvoltarea industriei — trăsăturile sale specifice; agricultura, rolul ei dominant în economia ţării; dezvoltarea sistemului bancar; întărirea legăturilor economice cu Transilvania; lupta dintre trusturile străine pentru subordonarea economiei romîneşti. c) Dezvoltarea mişcării muncitoreşti între anii 1900—1907 : avîntul mişcării muncitoreşti între 1905—1907; ecoul revoluţiei burghezo-democratice ruse din 1905—1907; crearea sindicatelor; activitatea muncitorilor revoluţionari în frunte cu I. C. Frimu şi Ştefan Gheorghiu; înfiinţarea Uniunii Socialiste din Romînia (1907).

2. Răscoala ţăranilor din 1907 — 1 oră. a) Cauzele răscoalei : exploatarea sîngeroasă a ţărănimii; nedreapta împărţire a pămîntului; lipsa de drepturi a ţărănimii; abuzurile trusturilor arendăreşti; creşterea rentei pămîntului şi adîncirea mizeriei ţărănimii la începutul sec. XX; ascuţirea contradicţiilor de clasă la sate. b) Desfăşurarea răscoalei: izbucnirea şi extinderea răscoalei în Moldova; fraternizarea spontană a muncitorilor cu ţăranii la Paşcani şi Galaţi; criza politică din ţară (înţelegerea reacţionară de clasă dintre partidele conservator şi liberal împotriva ţărănimii răsculate); desfăşurarea răscoalei în Muntenia şi Oltenia; eroismul ţăranilor; reprimarea sîngeroasă a răscoalei de către regimul burghezo-moşieresc. c) Ecoul internaţional şi însemnătatea marii răscoale ţărăneşti din 1907; învăţămintele ei. d) Legislaţia agrară burghezo-moşierească după 1907; caracterul ei limitat.

3. Mişcarea muncitorească între anii 1907—1914; Romînia şi războaiele balcanice — 1 oră. a) Atitudinea mişcării muncitoreşti faţă de răscoala din 1907; sprijinirea răsculaţilor de către elementele revoluţionare din mişcarea muncitorească; poziţia trădătoare a elementelor oportuniste. b) Dezvoltarea mişcării muncitoreşti între 1910—1914: întărirea spiritului de luptă al clasei muncitoare; reconstituirea Partidului Social Democrat din Romînia (1910); legăturile cu mişcarea muncitorească internaţională. c) Romînia şi războaiele balcanice : cauzele şi caracterul lor; neutralitatea Romîniei în timpul primului război balcanic; intervenţia imperialistă a Romîniei în al doilea război balcanic; pacea de la Bucureşti. d) Ascuţirea la maximum a contradicţiilor capitaliste; ajunul primului război mondial.

VI. Dezvoltarea Transilvaniei între anii 1900—1914 — 2 ore

a) Situaţia economică ; dezvoltarea industriei ; regimul protecţionist ; apariţia capitalului monopolist ; pătrunderea capitalului apusean ; urmările concurenţei austriace şi ale războiului vamal dintre Austro-Ungaria şi Romînia; accentuarea dezvoltării intensive a agriculturii; ruinarea micilor gospodării ţărăneşti. b) Viaţa social-politică : întărirea exploatării în condiţiile trecerii la imperialism; accentuarea stratificării ţărănimii; puternica emigrare a ţăranilor din Transilvania; lipsa de drepturi politice a muncitorilor şi ţăranilor; concurenţa economică dintre burgheziile naţionale Subordonarea Transilvaniei faţă de interesele imperialismului austro-ungar şi german; relaţiile cu Romînia. c) Dezvoltarea mişcării muncitoreşti: răspîndirea marxismului şi creşterea conştiinţei de clasă a muncitorimii; intensificarea mişcării greviste; formarea sindicatelor; presa muncitorească; constituirea secţiei romîne a P.S.D. din Ungaria; întărirea luptei de clasă în Transilvania; influenţa primei revoluţii burghezo-democratice din Rusia; ecoul răscoalei din 1907. d) Întărirea luptei maselor populare împotriva asupririi naţionale şi pentru unire cu Romînia ; sprijinirea acestei lupte de către opinia publică progresistă din Romînia.

VII. Dezvoltarea culturii între anii 1848—1918 — 2 ore

a) Lupta dintre materialism şi idealism în ţara noastră la sfîrşitul sec. XIX şi începutul sec. XX. b) Progresele învăţămîntului: lărgirea învăţămîntului primar şi secundar; apariţia învăţămîntului profesional ca urmare a nevoii de muncitori calificaţi; organizarea şi dezvoltarea învăţămîntului superior. Analfabetismul şi înapoierea culturală a maselor populare — expresie a exploatării sociale şi a asupririi naţionale. c) Dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii: matematica (D. Emanuel, I. Bolyai, S. Haret); ştiinţele naturale (Em. Racoviţă, Gr. Antipa, Gh. Munteanu-Murgoci); medicina (V. Babeş, I. Cantacuzino, Gh. Marinescu); chimia (C. I. Istrati); fizica şi mecanica (N. Teclu, Tr. Vuia, A. Vlaicu, H. Coandă, Anghel Saligny); agrobiologia (I. Ionescu de la Brad) ; filozofia (V. Conta) ; istoria şi filologia (A. D. Xenopol, B. P. Haşdeu); Academia Română; lupta oamenilor de ştiinţă progresişti împotriva curentelor reacţionare. d) Dezvoltarea literaturii : rolul societăţilor culturale; principalele curente; dezvoltarea realismului critic; V. Alecsandri, M. Eminescu, I. Creangă. I. Slavici, I. L. Caragiale, G. Coşbuc, D. Th. Neculuţă, M. Sadoveanu; critica literară. e) Dezvoltarea artelor: pictura (Th. Aman, I. Andreescu, N. Grigorescu, Şt. Luchian, O. Băncilă); muzica (C. Porumbescu, G. Enescu); teatrul. f) Importanţa dezvoltării culturii înaintate pentru progresul social-politic al poporului romîn.

VIII. Romînia în timpul primului război mondial — 2 ore.

a) Situaţia internaţională în preajma primului război mondial ; caracterul imperialist al primului război mondial. Poziţia aripei internaţionaliste a mişcării muncitoreşti în frunte cu V. I. Lenin faţă de războiul imperialist (Conferinţa de la Zimmerwald şi Kienthal). b) Romînia în primii doi ani ai războiului imperialist; lupta celor două tabere imperialiste pentru atragerea Romîniei în război ; „neutralitatea armată". Lupta dintre elementele revoluţionare şi cele oportuniste din P.S.D. în problema neutralităţii, războiului şi păcii; aderarea P.S.D. din Romînia la mişcarea de la Zimmerwald ; lupta clasei muncitoare împotriva războiului imperialist; demonstraţia eroică de la Galaţi din 13 iunie 1916. c) Intrarea Romîniei în războiul mondial imperialist; ofensiva armatei romîne în Transilvania; contraofensiva trupelor Puterilor Centrale; retragerea în Moldova; situaţia grea a maselor populare pe teritoriul ocupat şi în Moldova. d) Lupta maselor populare împotriva războiului imperialist. e) Refacerea armatei romîne; marile bătălii din Moldova.

IX. Romînia în anii 1917—1918 — Unirea Transilvaniei cu Romînia — 1 oră

a) Influenţa Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie asupra mişcării muncitoreşti din ţara noastră ; împletirea luptei pentru apărarea revoluţionară a puterii sovietice cu lupta pentru revendicările proprii. Amploarea luptelor revoluţionare din anul 1917. b) Încheierea păcii separate dintre Romînia şi Germania (caracterul ei înrobitor). c) Unirea Transilvaniei cu Romînia — încheierea procesului de formare a statului naţional romîn, în condiţiile dezmembrării imperiului austro-ungar, ca urmare a creşterii puternice a luptei revoluţionare a maselor populare.

La ora de lucru manual

Pe marginea consfătuirilor educatoarelor

Consfătuirile cadrelor didactice din învățămîntul preșcolar, desfășurate recent, au dezbătut pe larg problema jocului ca formă de organizare a vieții copiilor și locul lui în sistemul educației comuniste.

Problema pusă în discuție a fost cercetată de către educatoare aproape un an de zile. Ele au urmărit în mod sistematic jocurile copiilor, au participat la schimburi de experiență, la lecții deschise, la ședințe ale cercurilor pedagogice legate de tematica fixată pentru consfătuiri. Toate acestea le-au ajutat să facă pe parcurs observații interesante care, discutate amplu în consfătuiri, au dus la concluzii valoroase asupra rolului important al jocului ca activitate dominantă la vîrsta preșcolară, asupra contribuției acestuia la dezvoltarea multilaterală a copiilor.

Problemele abordate în consfătuiri au ilustrat înțelegerea profundă a faptului că jocul este o activitate reflectorie, esența lui constînd în oglindirea și transpunerea pe plan imaginar a realității înconjurătoare. Participantele la discuții au subliniat că, jucîndu-se, copilul descoperă lumea și viața, cunoaște plantele, animalele, obiectele din mediul ambiant cu însușirile lor caracteristice — culoarea, forma, dimensiunile etc. Construind fabrici, uzine și schele, tractoare și mașini, blocuri, luîndu-și în cursul jocurilor lui îndeletniciri de strungar, miner, electrician, tractorist, constructor etc., copilul rezolvă în modul cel mai fericit contradicția dintre trebuința lui de a acționa și posibilitățile reale de a înfăptui activități de genul celor arătate mai sus.

Analizînd multilateral jocurile celor mici, cadrele didactice au evidențiat, în consfătuiri, importanța deosebită a acestora pentru dezvoltarea personalității copiilor. Ele au arătat că, sub influența jocului, copiii își dezvoltă și perfecționează capacitatea de a observa, de a distinge culorile, formele, dimensiunile etc. de a exprima cele ce gîndesc, de a memora. În același timp s-a reliefat măsura în care jocul și-a atins contribuția în formarea spiritului colectiv, a respectului față de alții, a dragostei de adevăr, în dezvoltarea simțului de răspundere și corectitudine.

Dezbaterile consfătuirilor au relevat și locul jocului în programul zilei de muncă în grădinița de copii, raportul dintre joc și celelalte forme de activitate (învățătură, muncă etc.). S-a subliniat că în majoritatea grădinițelor există preocuparea de a respecta timpul afectat jocului în programul zilei și de a realiza un echilibru corespunzător între joc și celelalte forme de activitate. S-au evidențiat, de asemenea, progresele obținute în acest an în organizarea și conducerea metodică a jocurilor didactice și a jocurilor de mișcare, s-au făcut precizări referitoare la clasificarea jocurilor.

Totodată, în consfătuiri au fost combătute unele neajunsuri existente încă în conducerea jocurilor. De exemplu, s-a arătat că este neindicată tendința unor educatoare de a stabili ele subiectul și conținutul jocului și chiar rolurile copiilor, îndeosebi la grupa mare. De asemenea, a fost criticată tendința contrară, de a lăsa ca jocurile să se desfășoare în totul de la sine, arătîndu-se că îndrumarea jocurilor de creație este o condiție esențială pentru o muncă educativă rodnică. Desigur, s-a subliniat în discuții, educatoarele trebuie să acorde copiilor suficientă libertate în joc, pentru ca ei să-și poată afirma ideile și originalitatea, veghind însă ca jocul să se desfășoare corect, să nu oglindească tendințe care pot influența negativ dezvoltarea copiilor.

Un loc important l-au ocupat, mai ales în secții, discuțiile referitoare la modul în care educatoarele trebuie să influențeze jocul de creație, la căile pe care trebuie să le folosească pentru a asigura realizarea planului de joc, îmbogățirea și complicarea subiectului ales de copii, strîngerea relațiilor stabilite între copii în timpul jocului, menținerea unei atmosfere plăcute, prietenești, ca și la crearea unor condiții favorabile desfășurării jocurilor. Dezbaterile au scos în evidență faptul că îndrumarea jocurilor de creație se asigură cu bune rezultate prin participarea directă a educatoarei la jocul copiilor, prin recomandarea subiectului unor jocuri (în special la jocurile de construcții din grupele mici), prin reamintirea jocurilor cunoscute etc. Discuțiile din secții s-au referit, în același timp, la eficacitatea procedeelor de îndrumare indirectă a jocurilor de creație, arătîndu-se că o importanță deosebită o prezintă din acest punct de vedere îmbogățirea cunoștințelor copiilor prin orientarea lor spre observarea atentă a obiectelor și fenomenelor. Lărgirea sferei de cunoștințe a copiilor, au subliniat participantele la discuții, influențează direct nu numai asupra conținutului jocurilor, ci și asupra sporirii numărului de subiecte pe care copiii le vor alege și dezvolta.

Numeroase educatoare au evidențiat valoarea mare pe care o are în viața copiilor jucăria — unul din elementele care influențează puternic conținutul jocului. S-a insistat asupra necesității de a pune la dispoziția copiilor jucării izbutite, care să influențeze pozitiv procesele psihice, să dea o orientare bună conținutului și subiectului jocului. Depinde mult de calitatea acestor materiale ca jocurile copiilor să fie interesante, educative și instructive.

Cadrele didactice din învățămîntul preșcolar au plecat de la consfătuiri mai bine înarmate pentru munca lor viitoare, cu hotărîrea de a folosi cele mai variate procedee pentru îmbogățirea conținutului jocului — activitate centrală în grădinița de copii — de a realiza o îndrumare cît mai eficientă a acestei activități și de a căuta să aprofundeze cunoașterea bazelor psihologice ale jocului.

FLORICA BĂLAȘA
inspector principal în
Ministerul Învățămîntului

În sprijinul tinerelor cadre

O datorie față de școală

La catedră, începuturile de drum sînt poate mai anevoioase decît în ori care alte domenii. Aci nu i se cere tînărului abia ieșit de pe băncile școlii numai cunoașterea adîncă a disciplinei sale. I se mai cere — dat fiind faptul că materialul cu care lucrează zi de zi sînt oameni în devenire — și priceperea de a-i trata în funcție de particularitățile lor, de a găsi căile cele mai potrivite pentru a-i influența pe linia obiectivelor educației comuniste.

Socotesc o datorie, în primul rînd față de școală, ca noi, cei cu mai multă experiență la catedră, să ajutăm pe tinerii noștri colegi astfel încît roadele activității lor să fie din cele mai bune. Încă de la începutul anului colectivul pedagogic al școlii noastre a căutat să-și arate încrederea în posibilitățile lor de muncă și în elanul lor tineresc. Tratați altfel — „de sus" — ei ne-ar ocoli de bună seamă ajutorul. În același timp căutăm să le întărim încrederea în colegii lor mai vîrstnici, subliniind în mod deosebit calitățile profesionale ale celor mai buni dintre ei, în special ale celor care urmează să se ocupe de îndrumarea noilor învățători și profesori. Ca director de școală, am încredințat acestor cadre sarcina de a discuta cu colegii mai tineri problemele muncii la catedră, ale experienței înaintate din colectivul nostru. Uneori cer să se facă interasistențe între cadrele vîrstnice și tinere, să se discute pe marginea lecțiilor la care s-a asistat.

Cu prilejul asistențelor mele la lecții urmăresc cu perseverență, printre altele, modul în care se realizează scopul predării obiectului respectiv — lucru pe care tinerele cadre nu-l iau întotdeauna în seamă. De exemplu, discutînd pe marginea lecțiilor de literatură, atrag atenția asupra ponderii pe care trebuie să o aibă acestea în educarea elevului, în formarea profilului său moral. Foarte util este și să discutăm cu responsabilii comisiilor metodice aspectele pozitive și negative constatate în activitatea tinerelor cadre. În felul acesta ei le vor putea avea în vedere atunci cînd alcătuiesc planul de lucru al comisiei metodice pentru ajutorarea colegilor cu mai puțină experiență. În acest sens am recomandat, de exemplu, să se discute în comisia metodică — mai ales pentru ajutorarea cadrelor cu mai puțină experiență — despre felul cum trebuie corectate greșelile în exprimarea orală și scrisă a elevilor, sau despre felul cum îi putem face pe școlari să înțeleagă unele din procedeele producției industriale sau agricole pe baza legilor și fenomenelor din natură studiate la fizică, chimie și științele naturale.

Conducerea școlii noastre, comisiile metodice au dat ajutor tinerelor cadre și în planificarea calendaristică a materiei, în alcătuirea unor planuri de lecție practice, utile. De asemenea, le-am sprijinit în aplicarea sistemului de notare — factor important în aprecierea judicioasă a nivelului însușirii cunoștințelor ca și în asigurarea prestigiului pedagogului în fața elevilor săi și chiar a părinților. Am atras atenția asupra criteriilor de apreciere a cunoștințelor celor mici, a necesității de a fi obiectivi și principiali, a rolului educativ al notei — lucruri pe care tinerele cadre le mai uită cîteodată.

Pentru activitatea din afara școlii — de exemplu pentru activitatea în rîndurile părinților sau pentru acțiunile obștești — repartizăm cadrele tinere în colective din care fac parte și cîte 2—4 cadre didactice cu multă experiență. Am înlesnit astfel ca tinerii profesori să poată vedea metode și procedee bune de lucru, atitudinea ce trebuie avută față de părinți, tactul ce este necesar în relațiile cu oamenii.

Ne străduim să folosim toate aceste forme de ajutorare a tinerilor învățători și profesori astfel încît să nu-i jignim, să nu-i lezăm sau să le știrbim prestigiul, să nu-i demobilizăm, ci, dimpotrivă, să simtă că le acordăm ajutorul pentru că sîntem convinși că au posibilități de a se ridica repede la nivelul cel mai înalt în munca la catedră.

Prof. PAVEL BOLOG
directorul Școlii generale
de 8 ani nr. 169 din
București

★

În acest an școlar, în colectivul nostru s-au încadrat două tovarășe noi de muncă: Anița Bucerzan și Agnes Kiss, ambele bine pregătite, cu multă voință și dragoste de muncă. De la început ele au fost înconjurate cu prietenie de toți membrii colectivului nostru. Încă de la venire li s-au asigurat condițiile de locuit. Apoi, pe măsură ce s-au integrat în viața școlii, au primit sarcini metodice și culturale după posibilități și aptitudini. Toată munca lor se desfășoară sub o îndrumare minuțioasă din partea noastră. Mai întîi le-am arătat că indicațiile pe care le dăm, recomandările pe care le facem sînt în folosul lor, pentru perfecționarea lor profesională, pentru succesul lor în activitate. Și ele au înțeles just ajutorul nostru și l-au acceptat cu dragă inimă.

Sprijinul nostru s-a realizat pe planuri foarte variate. În ceea ce privește munca la clasă, le sfătuim pe tinerele noastre colege în alcătuirea planurilor de lecții, în selecționarea, dozarea și folosirea materialului didactic, asistăm la lecțiile lor și le arătăm ce a fost bun și ce nu în ele. Totodată, cadrele tinere au primit pe trimestrul I îndrumări și cu privire la notarea elevilor, la corectarea lucrărilor scrise, la organizarea meditațiilor, ca și în legătură cu cărțile pe care trebuie să le studieze pentru continua perfecționare și dezvoltare a pregătirii lor profesionale.

Sprijinim cadrele tinere și în activitatea cu părinții — mergem împreună acasă la elevi pentru a le arăta cum trebuie să desfășoare o astfel de vizită, ce atitudine trebuie să aibă pedagogul în familia școlarului; de asemenea le ajutăm în alegerea temelor ce urmează a fi dezbătute în ședințele cu părinții și chiar la organizarea acestor ședințe.

Și, în sfîrșit, ajutorul colegial al colectivului de pedagogi din școala noastră se manifestă și pe planul activității culturale în care, de asemenea, cadrele tinere trebuie să desfășoare o muncă de calitate.

I. OLARU
com. Axente Sever,
raionul Mediaș

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Olimpiadele de matematică, de fizică și chimie, precum și olimpiada de literatură română se vor organiza după cum urmează:

1. Faza pe localitate, în prima duminică a lunii februarie.

2. Faza pe regiune, în a doua, a treia și a patra zi a vacanței de primăvară.

3. Faza republicană în zilele de 25, 26 și 27 aprilie pentru olimpiada de matematică și în zilele de 3, 4 și 5 iulie pentru olimpiada de literatură română și olimpiada de fizică și chimie.

Secțiile de învățămînt ale sfaturilor populare, filialele și subfilialele societăților de științe matematice, de științe fizice și chimice, de științe istorice și filologice vor primi instrucțiuni privitoare la organizarea și desfășurarea olimpiadelor.

Probleme ale igienei procesului de învățămînt

Cercetări medico-științifice

Faptul că puterea de muncă intelectuală și concentrarea atenției elevilor variază în timpul desfășurării orelor de curs este cunoscut de toți pedagogii. Tot atît de cunoscut este faptul că volumul de cunoștințe pe care trebuie să le acumuleze copilul și mai ales adolescentul zilelor noastre este de cîteva ori superior volumului de cunoștințe acumulate — să zicem — acum două decenii și că acest volum continuă să crească mereu, ca urmare a dezvoltării nestăvilite a științei și tehnicii moderne. Capacitatea funcțională a scoarței cerebrale este însă limitată. Survine oboseala și, o dată cu ea, se diminuează puterea de muncă, antrenînd, în anumite cazuri, grave disfuncțiuni cerebrale.

Aceste fapte, constatate în practica curentă de cadrele didactice, au fost studiate de cercetători prin mijloace științifice de remarcabilă precizie. S-a ajuns astfel la concluzia că organizarea corectă a muncii face să crească rezistența la oboseală, dar în măsură insuficientă, refacerea completă a capacității de muncă, adică a conexiunilor celulelor scoarței, fiind condiționată de o serie întreagă de factori — somnul, pauza activă, educația fizică, odihna de vară, alimentația rațională, condițiile de mediu ale locului de muncă (iluminat, aerisire, temperatura aerului, intensitatea zgomotului etc.).

În anii puterii populare, în țara noastră s-au făcut progrese mari în asigurarea unor condiții optime de învățătură. S-au construit numeroase școli moderne, amenajate după principii științifice, temeinic studiate. S-a îmbunătățit în același timp organizarea procesului de învățămînt. Cu toate acestea, există încă o serie de factori care pot favoriza oboseala elevilor ; acești factori trebuie identificați și apoi eliminați, atît în scopul creșterii capacității de studiu a elevilor, devenită obligatorie prin lărgirea continuă a volumului de cunoștințe, cît și în scopul ocrotirii sănătății lor psiho-fizice.

Găsirea metodelor prin care se depistează în mod concret aceste condiții este o sarcină a cercetării medico-științifice și se realizează prin asistarea medicului la orele de curs, în timpul cărora el urmărește, după un ghid anume întocmit, reactivitatea elevilor în funcție de anumiți factori de mediu.

Medicul înregistrează în primul rînd date asupra igienei sălii de clasă și a mobilierului. Astfel, stabilește raportul dintre suprafața și cubajul clasei față de numărul de elevi, notează temperatura aerului, modul de aerisire, luminozitatea, cercetează dacă băncile sînt instalate după înălțimea lor, pentru a constata dacă ansamblul creează într-o măsură oarecare condiții de „amfiteatru".

În al doilea rînd, medicul urmărește dacă unii elevi au dificultăți în descifrarea scrierii de pe tablă, în vizionarea corectă a materialului didactic — planșe, hărți, tabele — dacă poziția în bănci este corectă. Urmărește dacă în jurul sălii de clasă se produc zgomote și care sînt sursele zgomotelor, intensitatea lor, măsura în care acestea distrag atenția elevilor sau îi obligă la un supra efort de atenție.

În al treilea rînd, medicul observă comportamentul elevilor în timpul orei și apoi în recreație. Astfel, urmărește dacă solicitarea maximă a atenției lor are loc după perioada de adaptare de 10-15 minute de la începutul orei și nu depășește ultimele 10-15 minute, necesare dezadaptării de la sfîrșitul orei. Totodată medicul urmărește dacă la unii elevi nu apar manifestări involuntare de indisciplină, de lipsă de atenție, dacă ei se dezadaptează la finele orei sau rămîn preocupați în continuare de conținutul lecției (ceea ce dăunează destinderii și readaptării necesare pentru ora următoare), dacă se respectă timpul afectat recreației. În cursul recreației se cercetează dacă există preocuparea ca toți elevii să părăsească sala de clasă în vederea împrospătării aerului și pentru asigurarea „pauzei active", în care organismul să-și deconecteze scoarța cerebrală, dacă sînt asigurate măsurile de prevenire a accidentelor. Apoi medicul urmărește cum se comportă elevii după întoarcerea în clasă, în așteptarea intrării profesorului.

În timpul desfășurării orei, medicul caută să depisteze caracteristicile de oboseală pe un număr redus de elevi — un singur rînd de bănci, de exemplu (12-14 elevi) — pentru a-i putea observa și a putea nota anumite semne care precizează starea lor de oboseală (stare de excitație moderată, stare de excitație avansată, stare de inhibiție). În anumite cazuri, cînd condițiile permit, medicul aplică la finele orei, cu ajutorul profesorului, anumite probe psihologice, care durează aproximativ cinci minute (substituție simplă, combinată sau cu calcul, asocieri de cuvinte, memorizare de cuvinte etc.). Aceste probe, care se efectuează pe imprimate elaborate de specialiști în psihologia infantilă din institutele de științe medicale și pedagogice, sînt extrem de folositoare și concludente.

Medicii care fac asemenea cercetări sînt special instruiți. Ei își axează activitatea pe urmărirea comportamentului tuturor categoriilor de elevi și în mod special asupra celor cu dificultăți școlare (cu note mici în general, corigenți, repetenți). Cercetarea comportării unor anumiți elevi este continuată cu ajutorul cadrelor didactice și al părinților, pentru depistarea eventualelor deficiențe privind regimul de activitate și odihnă în mediul din afara școlii.

Metoda arătată mai sus, ca și metoda urmăririi pe bază de ghid a condițiilor de igienă în care se desfășoară orele de educație fizică, au deci ca scop să stabilească reactivitatea organismului elevilor. Pe baza observațiilor notate, medicul discută aspectele constatate cu direcția școlii, cu profesorul care a condus ora și cu dirigintele clasei.

Este neîndoielnic că urmărirea reactivității elevilor prin asemenea metode științifice duce la depistarea cauzelor care generează sau agravează oboseala și contribuie la găsirea, în comun, a mijloacelor prin care aceste cauze să poată fi înlăturate.

Dr. G. E. SOLCĂNESCU
medic primar de igiena copilului și adolescentului

Cabinetul medical al Școlii medii nr. 1 „N. Bălcescu" din Ploiești

Școala, medicul și familia

Statul nostru manifestă o deosebită grijă față de sănătatea elevilor, asigurîndu-le condiții optime pentru a crește cît mai voinici, mai sănătoși, pentru a se dezvolta armonios. În acest scop se acordă o mare atenție problemelor de igienă și educație sanitară a școlarilor, se iau numeroase măsuri de prevenire și combatere a bolilor.

Recent, Comitetul executiv al sfatului popular al Capitalei a organizat o nouă acțiune pe această linie : la nivelul raioanelor au avut loc consfătuiri în care au fost chemați să-și spună cuvîntul, să vină cu sugestii, cu propuneri toți cei ce se îngrijesc de sănătatea elevilor — lucrători ai secțiilor de învățămînt, ai secțiilor de sănătate și prevederi sociale, directori de școli, diriginți, medici școlari, reprezentanți ai comitetelor de părinți. Au fost dezbătute, cu acest prilej, trei probleme : asistența stomatologică în școli și în mod special dispensarizarea stomatologică a elevilor din clasa I; probleme privind igiena și educația sanitară în școli, legate de prevenirea și combaterea bolilor transmisibile ; măsurile ce trebuiesc luate pentru îmbunătățirea asistenței medicale în școli. Toate aceste probleme au fost studiate în prealabil minuțios în școli, ceea ce a dat posibilitatea să se cunoască bine situația concretă și să se găsească soluții operative, eficiente.

În cadrul discuțiilor privind asistența stomatologică în școli, s-a arătat că ea trebuie sprijinită cu toată convingerea atît de cadrele didactice cît mai ales de părinți. S-a subliniat de asemenea necesitatea de a se îmbunătăți activitatea cabinetelor stomatologice din școli printr-o programare judicioasă a elevilor la consultații și tratamente. O serie de participanți la discuție au pus accentul pe măsurile care trebuie luate de școală și de familie pentru prevenirea și combaterea bolilor transmisibile și îndeosebi a hepatitei epidemice. Analizîndu-se situația din fiecare raion, s-a arătat că acolo unde școlile, părinții, manifestă preocupare pentru igiena individuală a elevilor și igiena colectivă există mai puține cazuri de îmbolnăvire.

De multă atenție s-a bucurat în consfătuiri și problema cabinetelor școlare. Criticîndu-se faptul că unele dintre acestea funcționau numai pînă în jurul orelor 14—15, deservind un timp prea scurt seria de după amiază, s-a cerut ca ele să-și organizeze astfel programul încît să asigure complet și asistența acestei serii de elevi.

Propuneri judicioase s-au făcut și în ceea ce privește păstrarea curățeniei în școli, aerisirea sălilor de clasă, întreținerea grupurilor sanitare, asigurarea dezinfecției, subliniindu-se grija pe care trebuie s-o arate directorii școlilor pentru planificarea în cantități suficiente a dezinfectanților, pentru păstrarea acestora în condiții corespunzătoare și utilizarea lor corectă.

La discuții au luat parte și numeroși diriginți, care au ridicat îndeosebi problema organizării celor „cinci minute de control și autocontrol igienic" și au arătat cum le formează elevilor deprinderi corecte de igienă (folosirea trusei individuale).

O altă problemă ridicată în consfătuiri a fost aceea a folosirii huselor pe bănci și pe catedră, a papucilor cu talpă de pînză, a covoarelor așternute în clasă. Concluzia, întărită de argumentele medicale, a fost că toate acestea trebuie înlăturate întrucît acumulează mult praf și germeni (s-a făcut un calcul cît praf și cîți germeni acumulează o husă pe unitatea de suprafață într-o săptămînă) care dăunează sănătății elevilor. Banca, chiar dacă se murdărește, poate fi curățată pe loc, mai repede decît husa, iar elevii trebuie obișnuiți să o păstreze curată.

În consfătuiri s-a arătat de asemenea necesitatea ca în cadrul consiliilor pedagogice, al lectoratelor pentru părinți să se dea mai mare atenție problemelor de igienă și educație sanitară.

Aducînd în atenția celor interesați probleme importante ale igienei școlare, prilejuind luarea unor măsuri eficiente, consfătuirile organizate de Sfatul popular al Capitalei au contribuit la crearea unui front comun între școală, medici și familie în vederea asigurării sănătății elevilor.

A apărut

LIMBA ROMÎNĂ

nr. 6/1964

În sumar :

LINGVISTICA GENERALĂ

AL. ROSETTI : Despre Glosematica lui L. Hjelmslev.

GRAMATICA ; VOCABULAR ȘI ORTOGRAFIE

VICTOR IANCU : Cu privire la morfo-sintaxa articolului.
KIRALY FRANCISC : Precizări etimologice.
MILE TOMICI : Despre normele de redare a numelor și cuvintelor sîrbo-croate în limba română.

LIMBA LITERARĂ

ADRIAN MARINO ; Iluminiștii români și problema „cultivării" limbii.
MIRELA TEODORESCU : Neologismele în primele relații de călătorie românești.

FILOLOGIE

G. F. TEPELEA : O ediție necunoscută a Alexandriei.

TOPONIMIE

ION DONAT : Considerații istorice asupra toponimiei românești (I).

CRITICĂ ȘI BIBLIOGRAFIE

EMINESCU, Proză literară. Ediție îngrijită de Eugen Simion și Flora Suteu, cu un studiu introductiv de Eugen Simion, București, Editura pentru literatură, 1964 (Ion Gheție).

IN MEMORIAM

JACQUES BYCK (Elena Șerban).
Cuprinsul revistei „Limba română" pe anul 1964.
Indice.

Din PRESA de peste hotare

În Belgia, o comisie specială, alcătuită din reprezentanți ai forurilor oficiale, ai tuturor tipurilor de școli medii și ai Asociației părinților se ocupă în prezent de pregătirea unei reforme structurale a învățământului secundar.

Principalele obiective urmărite sînt simplificarea orarelor, reducerea simțitoare a volumului lucrărilor pe care le efectuează elevii la domiciliu, reducerea numărului de examene și transformarea lor în mijloacele de control mai obiective și mai adecvate.

Pentru a remedia lipsa de profesori-maiștri în școala de cultură generală, conducerea învățământului din landul Hessa (Republica Federală Germană) a înființat 4 institute pedagogice profesionale, care vor forma cadre didactice specializate pentru disciplinele artistice, manuale și tehnice.

Durata studiilor este de 4 ani. Candidații trebuie să posede certificatul de absolvire a școlii medii sau a unei școli echivalente.

Consiliul național de cercetare și perfecționare pedagogică din India s-a ocupat în ultimul timp de elaborarea unor manuale model pentru învățământul mediu. Zece grupe de cercetători au alcătuit, cu sprijinul Comisiei centrale a publicațiilor școlare, manuale model pentru limba hindi, istorie, matematică, fizică, chimie, biologie, tehnologie, comerț și agricultură.

Primele tiraje ale acestor manuale vor fi gata în curînd, urmînd să fie experimentate în școli.

Parlamentul finlandez a votat recent o lege care prevede că elevii școlii primare trebuie să învețe, pe lîngă limba finlandeză, și o a doua limbă. Aceasta poate fi una din limbile naționalităților din Finlanda (suedeza, lapona), sau o limbă străină. În școlile de grad superior programa prevede învățarea a două limbi străine.

Una din cele mai dificile probleme ale învățământului din Nigeria este aceea a construirii clădirilor școlare. Dificultățile se datoresc faptului că, din cauza poziției continentale a țării (cel mai apropiat port se află la mai mult de 1 000 km), materialele de construcție sînt foarte costisitoare. Cu toate acestea, folosind și unele materiale locale (trestie, lemn etc.), statul nigerian a reușit în ultimii ani să depășească previziunile planului național de construire și dotare a școlilor.

În anul școlar 1964 — 1965, programa de învățămînt pentru școlile medii din Grecia prevede studierea literaturii clasice grecești nu pe textele originale, ci pe texte traduse. Se presupune că, datorită acestei măsuri, elevii vor reuși să-și însușească în condiții mai bune valorile culturale pe care le cuprinde literatura antică elină.

Pe lîngă Colegiul tehnic din Kuweit s-a organizat anul acesta un curs mediu cu durata de doi ani pentru pregătirea muncitorilor calificați. Programa este axată în principal pe disciplinele tehnice, fără a se neglija unele obiecte de cultură generală. Absolvenții cei mai merituoși au posibilitatea să urmeze în continuare cursurile colegiului tehnic.

În vederea modernizării metodelor de predare a disciplinelor științifice, Ministerul Învățămîntului din Italia a organizat în acest an într-o serie de licee și școli pedagogice un număr de clase „pilot", în care se predă chimia și matematica. Aceste clase, în care studiul se desfășoară conform unor principii didactice moderne, sînt dotate cu aparatură ușor de mînuit pentru lucrările practice ale elevilor.

Începînd din anul 1965, UNESCO va acorda anual un număr de premii în scopul încurajării producției de manuale școlare în țările în curs de dezvoltare. Premiile vor fi atribuite autorilor celor mai bune manuale de istorie, geografie și educație civică pentru învățămîntul mediu, tehnic și profesional.

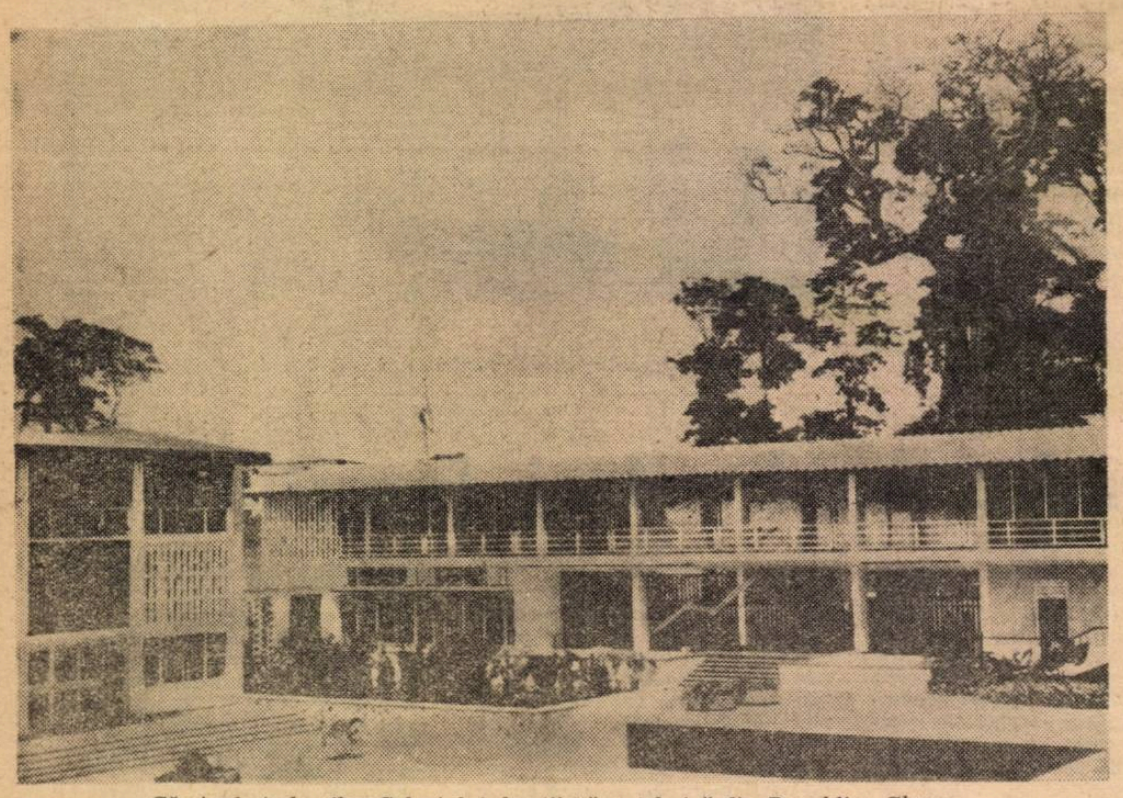

Căminul studenților Colegiului de știință și tehnică din Republica Ghana

CONCURSURI

Institutul agronomic „Dr. Petru Groza" din Cluj anunță concurs pentru ocuparea postului de conferențiar la catedra de genetică și ameliorarea plantelor, disciplina „Ameliorarea plantelor", poziția II/2, de la Facultatea de agricultură.

Cererile pentru înscrierea la concurs se vor înainta, în termen de o lună de la publicarea prezentului anunț, la rectoratul Institutului agronomic „Dr. Petru Groza" din Cluj, str. Mănăștur nr. 3, însoțite de următoarele acte : copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare ; copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în științe ; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale a candidatului, eliberat de instituția (întreprinderea) în care acesta își are funcția de bază ; memoriul de activitate didactico-științifică, semnat de candidat ; autobiografia.

*

Institutul pedagogic de 3 ani din Pitești anunță scoaterea la concurs a următoarelor posturi didactice :

1) conferențiar, poziția 2 din statul de funcțiuni, disciplina „Limba română contemporană", catedra de limba română ;

2) conferențiar, poziția 3 din statul de funcțiuni, disciplina „Istoria literaturii române", catedra de literatură română ;

3) conferențiar, poziția 1 din statul de funcțiuni, disciplinele „Calcul diferențial și integral" și „Ecuații diferențiale, ordinare și cu derivate parțiale".

Cererile se vor înainta rectoratului Institutului pedagogic de 3 ani din Pitești, str. Gheorghe Doja nr. 41, în termen de o lună de la data publicării prezentului anunț, însoțite de următoarele acte : copie legalizată după actele de studii ; lucrările științifice ale candidatului ; certificat de caracterizare a activității profesionale și obștești, eliberat de instituția (întreprinderea) la care își are funcția de bază, sau recomandarea șefului de catedră în cazul cînd candidatul funcționează în învățămîntul superior ; certificatul de vechime în muncă, eliberat de unitatea în care lucrează ; memoriu de activitate didactică și științifică, semnat de candidat.

*

Institutul de construcții din București anunță scoaterea la concurs a următoarelor posturi didactice :

1) profesor la disciplina geometrie descriptivă — poziția I din statul de funcțiuni al catedrei de geometrie descriptivă și desen I ;

2) conferențiar la disciplina mecanică teoretică — poziția 6 din statul de funcțiuni al catedrei de mecanica construcțiilor II.

Persoanele care doresc să participe la concurs vor înainta, în decurs de o lună de la publicarea prezentului anunț, o cerere adresată rectorului Institutului de construcții din București, b-dul Republicii nr. 176, raionul 23 August, însoțită de următoarele acte : copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent cu studii superioare ; copie legalizată de pe diploma de doctor sau candidat în științe ; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferențiar ; lucrările științifice ale candidatului într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale a candidatului, eliberat de instituția în care acesta își are funcția de bază ; memoriul de activitate didactico-științifică, semnat de candidat ; autobiografia.

Cei ce funcționează într-o instituție de învățămînt superior sînt obligați să comunice în scris, rectorului, înscrierea la concurs. Orice informație suplimentară se poate cere la rectorat.

Corespondența

SÎNNICOLAUL MARE

Cabinetul metodic al Școlii medii din Sînnicolaul Mare, regiunea Banat, amenajat într-o sală specială, pune la dispoziția cadrelor didactice, după cum ne scrie prof. **I. Samoilă**, un bogat material în sprijinul predării : programele de învățămînt, diafilme, discuri, benzi de magnetofon etc, precum și fișe pe specialități, în care sînt notate pe scurt metodele și procedeele cele mai bune folosite de cadrele didactice ale școlii sau sînt reproduse extrase din literatura pedagogică.

În cadrul cabinetului se fac și înregistrări după emisiunile radiofonice de teatru (ale operelor dramatice care se studiază în orele de curs) ori după expunerile unor critici literari pe diverse probleme care sînt studiate în școala medie.

La cabinet se citesc și se discută, de asemenea, lucrările profesorilor înscriși la examenele pentru obținerea gradelor didactice. Tot aici se desfășoară o vie activitate în legătură cu întocmirea anuarului școlii.

TEREBEȘTI — CAREI

Referindu-se, într-o scrisoare pe care ne-a trimis-o recent, la activitatea cercului pedagogic al învățătorilor din raionul Carei, prof. **N. Antonescu** ne relatează că în acest an școlar, sub îndrumarea Institutului de perfecționare a cadrelor didactice-Cluj, cercul și-a îmbunătățit metodele de muncă. Dacă în trecut activitatea cercului se reducea doar la organizarea unor lecții deschise, acum se pune un accent deosebit pe studiul individual al învățătorilor — fără să se neglijeze, bineînțeles, nici ținerea lecțiilor cu caracter demonstrativ. Temele alese pentru studiul individual sînt prevăzute pentru o durată mai lungă, de cîțiva ani, așa încît să poată fi bine aprofundate, pe baza cercetării unei bibliografii corespunzătoare. Tema planificată pentru perioada actuală, de exemplu, este „Organizarea muncii de învățare în clasele I—IV în vederea însușirii temeinice a cunoștințelor", care cere largi incursiuni în psihologia învățării. Din ea s-au desprins pentru anul acesta subiectele „Condițiile psihologice ale însușirii cunoștințelor" și „Ridicarea eficienței lecțiilor".

MĂRGINENI

Tovarășul **Gheorghe C. Blănaru** ne informează că la Școala generală de 8 ani din Mărgineni se acordă multă atenție răspîndirii celor mai bune metode de predare. Astfel, în cursul primului trimestru al anului s-au ținut o serie de lecții deschise predate de cei mai buni profesori ai școlii. Lecțiile au fost urmate de discuții în care s-au scos în evidență trăsăturile caracteristice ale metodelor folosite în predare. Ca urmare a acestei acțiuni s-au putut constata progrese evidente în munca învățătorilor și profesorilor, în special a celor nou numiți în învățămînt.

SATU MARE

Profesorul **Iuliu Bud** ne informează despre preocuparea pe care o manifestă diriginții claselor a XI-a de la Școala medie nr. 2 din Satu Mare pentru pregătirea elevilor în vederea examenului de maturitate. Astfel, în trimestrul trecut a fost organizată o ședință în care s-au dezbătut probleme privind sarcinile dirigintelui în organizarea și controlul pregătirii elevilor pentru acest examen. Printre formele de muncă folosite de diriginți în acest scop se numără și efectuarea mai multor asistențe la lecții, îndrumarea judicioasă a studiului individual al elevilor, legătura mai strînsă cu colectivul de profesori ai clasei, cu organizația U.T.M. și cu părinții elevilor. De asemenea, diriginții se îngrijesc de organizarea din vreme a orelor de consultații și meditații, de evitarea supraîncărcării elevilor cu acțiuni cultural-sportive, de mai buna organizare a timpului lor liber.

CRAIOVA

A devenit o tradiție ca, trimestrial, părinții celor peste 1 000 de elevi de la Școala profesională din cadrul grupului școlar „Electroputere"-Craiova să se adune, din toate colțurile regiunii Oltenia, pentru a se întîlni cu cadrele didactice din școală. O astfel de întîlnire, ne comunică prof. **Georgeta Florigoanță**, a avut loc din nou nu de mult. Ca de obicei, directorul școlii a prezentat situația la învățătură și disciplină a elevilor pe trimestrul trecut, scoțînd în evidență rezultatele frumoase pe care le-au dobîndit mulți elevi din școală. În continuare a fost prezentat referatul cu tema „Colaborarea strînsă între școală și familie — factor important în educarea comunistă a elevilor". Referatul a subliniat rolul pe care-l joacă în educația elevilor exemplul personal al părinților. Ședința a constituit astfel un prilej de a îmbunătăți activitatea în următoarea etapă de muncă.

BELINȚ — LUGOJ

Prof. **Vasile Cica** de la Școala medie din Belinț, raionul Lugoj, ne vorbește, într-o scrisoare pe care ne-a trimis-o recent, despre preocupările folcloristice ale profesorilor de limba română din școala respectivă. Împreună cu elevii lor, aceștia au adunat în comună numeroase piese folclorice. O bună parte dintre ele au fost selecționate și trimise Casei de cultură a regiunii Banat, care le-a publicat, menționînd numele culegătorilor, în culegerea intitulată „Banatule, mîndră floare". Această încurajare a făcut ca acțiunea de culegere a folclorului să se extindă. În prezent numeroși elevi ai școlii, conduși de profesorii lor, participă cu pasiune la acțiunea de culegere a literaturii populare orale.

NAIDĂȘ — ORAVIȚA

Recent, ne comunică prof. **Pavel Caragea**, la Școala generală de 8 ani din com. Naidăș, raionul Oravița, a fost dat în folosință un internat dotat cu toate cele necesare unei bune funcționări. Înființarea internatului ușurează în mare măsură buna desfășurare a procesului instructiv-educativ, întrucît numeroși elevi cu domiciliul în satele învecinate, care din cauza depărtării întîrziau la primele ore, acum sînt prezenți la timp la cursuri.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

40 132

OPINII

Gramatica în şcoală

Am urmărit cu interes discuţia dusă în „Gazeta învăţămîntului" cu privire la predarea şi însuşirea gramaticii. Problema mi se pare deosebit de importantă pentru cultura noastră şi articolele publicate au pus în lumină unele aspecte ale ei, arătînd cu curaj ceea ce personal nu mi-am ascuns niciodată, anume că situaţia nu este cea dorită.

N-am predat niciodată gramatica romînă, dar cred că-mi pot permite să intervin în discuţie, pentru că nu sînt cu totul lipsit de experienţă. Am predat multă vreme gramatica latină şi, cu unele diferenţe poate neesenţiale, gramatica e gramatică. Ca orice profesor de latină am întîmpinat greutăţi datorită faptului că elevii, în cea mai mare parte a lor, nu cunoşteau gramatica romînă. Primesc numeroase scrisori în care mi se cer consultaţii, astfel că pot să-mi dau seama şi de dificultăţile pe care le întîlnesc astăzi elevii şi profesorii şi de lipsurile în cunoştinţele celor dintîi. Pe de altă parte, am coordonat lucrările de elaborare a gramaticii Academiei şi, vrînd-nevrînd, a trebuit să privesc de-aproape punctele în care gramatica romînă diferă de cea latină.

Am impresia că, în felul cum a fost condusă discuţia, s-a privit problema într-un chip nu destul de larg. S-a vorbit aproape numai de nevoia de a crea la elevi deprinderea exprimării corecte în vorbirea şi în scrierea limbii romîne. Recunosc că este un lucru foarte important, dar nu e totul. Este adevărat că învăţămîntul se adresează numai şcolarilor, dar ar trebui să ne interesăm şi de ce se întîmplă după terminarea şcolii şi să vedem cum au fost înarmaţi absolvenţii pentru a se folosi de cunoştinţele primite. Să ne ferim de a generaliza, dar nu ne putem ascunde că foarte mulţi vorbesc şi mai ales scriu cu totul greşit. Iată ce scrie un director, inginer :

„Urmare cererii dv., prin care vi s-a aprobat executarea de lucrări în contul... vă facem cunoscut că pentru suma de... suportată de dv. se decontează de noi în contul sumei datorată".

Să nu se creadă că este un caz cu totul izolat. Dar de multe ori nici nu e nevoie să ne referim la fraze întregi, căci simpla scriere a unui cuvînt este concludentă. Cînd cineva scrie **mam dus, s-au bine, s-au rău,** e limpede de la început că nu e în stare să-şi analizeze gramatical expresiile. La fel cînd auzim pronunţîndu-se, la radio sau la televizor, **scheor,** într-o silabă, **macheor,** în două silabe, nu mai avem nevoie de alte dovezi ca să înţelegem că vorbitorul nu ştie să-şi analizeze cuvintele şi nu-şi dă seama că foloseşte sufixul **-or** adăugat la rădăcini terminate în **i** vocalic **(a schia, a machia)** şi deci trebuie să pronunţe **schi-or** (în două silabe), **machi-or** (în trei silabe). Au trecut aceşti oameni prin şcoală — şi cu ce rezultate ?

Discuţia este îngustată şi prin faptul că s-a referit numai la limba romînă. Pe de o parte în şcoală se învaţă şi alte limbi, şi se învaţă cum trebuie numai dacă există o bază gramaticală, pe care în principiu trebuie să o dea cunoaşterea solidă a limbii materne. Pe de altă parte, studierea altor limbi lărgeşte orizontul şi permite să se înţeleagă mai adînc rostul elementelor gramaticale Sînt prea cunoscute în această privinţă cuvintele lui Fr Engels ca să fie nevoie să le mai reproduc. De aceea nu e suficient să vorbim de folosul pe care-l aduce studiul gramaticii la învăţarea limbii romîne.

În sfîrşit, gramatica e necesară nu numai pentru formarea deprinderii de a se exprima corect, ci şi pentru a putea analiza gîndirea, pentru a gîndi corect, lucru de care nu s-a ţinut seamă. Nu vom confunda limba cu gîndirea, nici gramatica cu logica, dar nu putem uita că limba este în legătură indisolubilă cu gîndirea, că limba „îmbracă" gîndirea, că unei exprimări confuze îi corespunde o gîndire confuză. Elevii din şcoala de 8 ani nu au cursuri de logică, dar prin intermediul gramaticii fac cunoştinţă cu elemente ale logicii. Subiectul şi predicatul sînt noţiuni ale logicii, despre care elevii află datele esenţiale la gramatică, indiferent de unele diferenţe între subiectul logic şi cel gramatical etc. Putem acţiona asupra gîndirii, modificînd exprimarea. Deci cine învaţă gramatica ajunge să şi gîndească mai bine.

Prin ce păcătuieşte încă învăţămîntul actual al gramaticii în şcoala noastră ? Întîi prin faptul că se priveşte gramatica în acelaşi fel ca o materie finită, ca botanica sau istoria, care, în limitele cunoştinţelor la care s-a ajuns astăzi, se pot învăţa în întregime, folosind un număr mai mic sau mai mare de lecţii. Dar gramatica nu se termină niciodată şi nu se poate şti niciodată complet, pentru că numărul ideilor de exprimat şi mai ales al nuanţelor pe care le îmbracă cuvintele şi frazele este nelimitat. Există apoi în permanenţă exemple speciale, la limita între două categorii, astfel că pot fi repartizate la ambele, şi exemple de tranziţie, fapte care au aparţinut unei categorii şi sînt pe cale de a trece la alta. De aceea mai important decît să se înveţe o serie de reguli este să se înţeleagă principiile care stau la baza lor, astfel încît aceste principii să poată fi oricînd aplicate în mod independent. Poţi să nu ştii pe de rost o definiţie impecabilă a subiectului sau a predicatului (astfel de definiţii nici nu avem), şi totuşi să recunoşti fără greşeală care e subiectul şi care e predicatul într-o propoziţie dată, imediat ce, cu ajutorul unor analize metodic conduse, ai înţeles care e rostul fiecăreia dintre aceste părţi de propoziţie.

Aceasta înseamnă că pledez pentru un studiu mai mult practic decît teoretic : nu atît reguli, cît analiză, şi nu analiză formală, ci extinsă şi la ideile exprimate. De aceea nu putem limita exerciţiile nici la textele din autori, nici la cele fabricate de profesori, căci ne trebuie fraze aparţinînd la tot felul de tipuri.

Aş vrea totuşi să atrag atenţia asupra unui pericol care ne pîndeşte dacă vom transforma textele literare în material de analiză gramaticală. Învăţămîntul limbii latine a avut, şi mai are şi azi, de suferit, din cauză că, în multe şcoli, lecturile poeţilor serveau numai ca punct de plecare pentru analize morfologice. Una dintre cele mai valoroase literaturi ale lumii era astfel redusă la rolul de material brut pentru învăţarea declinărilor şi a conjugărilor. Cum nu toţi elevii simt plăcere la această îndeletnicire, antipatia lor ajungea să cuprindă şi pe poet, sau chiar literatura în general.

Pe de altă parte, învăţămîntul gramaticii în şcoala de 8 ani este în mod inutil încărcat cu probleme care nu privesc gramatica şi care, din punctul de vedere al gramaticii, sînt insolubile. Copiii din primele clase sînt puşi să distingă între substantivele concrete şi cele abstracte, deşi lingviştii cu experienţă nu reuşesc să se pună de acord asupra clasării unui cuvînt într-o categorie sau în cealaltă şi deşi rezolvarea acestei probleme nu se reflectă în nici un fel în gramatica învăţată de elevi. Apoi se discută pe larg împărţirea substantivelor în nume de lucruri şi nume de fiinţe, ceea ce de asemenea e prea greu pentru mintea unui elev de clasa a II-a şi de asemenea dă naştere la discuţii între oamenii adulţi : „la şcoală mi s-a spus că **cireşul** este nume de lucru, iar tatăl meu, care e biolog, zice că cireşul e fiinţă", îmi scrie cutare sau cutare elev. Ce le pot răspunde ? **Că problema nu mă interesează în calitate de lingvist, căci nu duce la nici o concluzie privitoare la gramatică. Se merge însă mai departe : calul** e fiinţă, dar cînd e mort, **nu devine lucru ?** Dar **carnea,** nu e fiinţă, **de vreme** ce nu o face omul ? Dar **potcoavele ?** Ocupaţi cu asemenea dispute, care amintesc de cearta asupra caprei (are lînă, sau păr ?), elevii nu mai au timp să înveţe la gramatică ceea ce aparţine într-adevăr gramaticii.

În lucrări şi, de multe ori, la examene şi la concursuri, se dau de analizat texte foarte complicate, asupra cărora se iscă apoi discuţii înverşunate între profesori. Ar trebui să ne declarăm mulţumiţi dacă elevii şi absolvenţii şcolilor noastre ar putea analiza cu autoritate cazurile normale şi simple.

Acad. AL. GRAUR

La ce probleme trebuie să răspundă învăţămîntul mediu

Ştiinţele biologice, folosind metode şi mijloace moderne de cercetare, au acumulat în prezent numeroase şi importante fapte experimentale, care au dus la descoperirea unor noi legi şi fenomene. Socotim că acestea trebuiesc cunoscute neapărat, cel puţin în linii generale, şi de către profesorii din şcolile de cultură generală, pentru ca ei să poată realiza o legătură permanentă a învăţămîntului cu datele recent descoperite. Într-adevăr, după părerea noastră, predarea biologiei generale cu acelaşi conţinut de idei, în aceeaşi formă şi la acelaşi nivel la care s-a păstrat aproape invariabil în ultimii 10—15 ani nu mai este valabilă astăzi nici din punct de vedere ştiinţific, nici din punct de vedere metodic. Şi aceasta cu atît mai mult cu cît elevul din clasa a XI-a, care a parcurs în mare parte fizica, chimia, matematica şi majoritatea disciplinelor biologice, este suficient de pregătit să înţeleagă, sub îndrumarea profesorului, semnificaţia şi conţinutul principalelor fapte şi fenomene studiate recent de biologia generală, biochimie, genetică etc.

În lumina noilor fapte cercetate şi discutate în domeniul biochimiei, al geneticii moleculare, ecologiei ş.a.m.d. se impune cu necesitate, credem, revizuirea programei şi a manualului de biologie generală, întregirea acestora astfel încît să ţină seama de noile achiziţii ale ştiinţei, care au o netăgăduită confirmare experimentală Este necesar ca unele capitole din manual să fie completate, după cum este necesar să se introducă unele capitole noi. De exemplu, îşi găseşte o deplină justificare metodică şi ştiinţifică introducerea unui capitol cu privire la morfo-fiziologia celulei, corelat cu lămurirea fenomenelor de ereditate, variabilitate, adaptare şi evoluţie. În general considerăm important ca elevii din clasa a XI-a să ştie că biologia, folosind metode variate de cercetare — biologice, morfo-ecologice, biochimice, biofizice, matematice şi cibernetice — devine în prezent o ştiinţă care se include treptat în grupul ştiinţelor exacte.

Iată, în continuare, o serie de cunoştinţe care, după părerea noastră, ar trebui introduse în programa de biologie generală.

În primul rînd credem că elevii clasei a XI-a trebuie să ştie că între fenomenele de ereditate şi variabilitate prezintă importanţă deosebită, în cadrul metabolismului, fenomenele de sinteză ale proteinelor specifice, care condiţionează specificitatea de structură şi funcţie a materiei vii şi infinita diversitate a organismelor. Apoi, se impune să le facem cunoscut faptul că dintre substanţele proteice, un rol deosebit în fenomenele biologice îl au nucleoproteinele — şi anume acizii nucleici, că datorită structurii lor, compoziţiei lor chimice, proprietăţilor lor specifice şi modului lor de sinteză aceşti acizi au funcţii biologice pe care nu le au celelalte substanţe organice, că ei constituie substratul material al ereditaţii, conţin informaţia genetică, determină sinteza specifică a proteinelor şi manifestările fenotipice ale organismului. Este important să le arătăm elevilor că acidul dezoxiribonucleic (A.D.N.), a cărui moleculă este constituită dintr-o secvenţă nucleotidică particulară şi are structură bicatenară, reprezintă materialul genetic principal al ereditaţii.

În acelaşi timp este necesar ca elevii să ştie că fenomenele ereditare au loc la nivel celular, la nivelul interrelaţiilor dintre nucleu şi citoplasmă, cromozomii reprezentînd un element genetic fundamental în efectuarea proceselor ereditaţii.

Se impune totodată să le facem cunoscut elevilor faptul că ereditatea, această însuşire fundamentală a materiei vii, este o funcţie complexă a organismului, care se realizează prin activitatea aparatului genetic cuprins în cromozomii nucleilor celulari, că ea asigură programarea caracterelor ereditare de-a lungul generaţiilor, este manifestarea funcţiilor substratului genetic al organismului şi are la bază mecanisme biochimice. Nu mai puţin important este să arătăm elevilor că cele două laturi dialectice ale ereditaţii — conservatorismul ereditar şi variabilitatea — decurg din proprietăţile biologice ale A.D.N., care înmagazinează, conservă şi transmite informaţia ereditară a organismului. De asemenea, trebuie să le facem cunoscut că A.D.N. localizat în nucleu şi cromozomi este format din segmente diferenţiate funcţional, numite gene, care condiţionează sinteza unei proteine specifice, transmit informaţia ereditară şi determină manifestările fenotipice ale organismului.

Programa de biologie generală trebuie să cuprindă, după părerea noastră, şi cunoştinţe privitoare la faptul că între cromozomii homologi şi între genele lor au loc fenomene de recombinare, schimb de material genetic, care determină apariţia unor noi combinaţii de caractere la descendenţi faţă de părinţi, acestea reprezentînd una dintre sursele de variaţie a organismelor care se manifestă în cadrul înmulţirii sexuate şi în hibridările sexuate, că sub influenţa factorilor din mediul extern şi intern apar modificări biochimice în structura A.D.N. şi a genelor, manifestate prin apariţia de variaţii brusce, numite mutaţii. Acestea, alături de recombinările genetice din cadrul înmulţirii şi hibridărilor sexuate, reprezintă factori importanţi ai procesului de evoluţie.

Elevii îşi vor da seama că, prin cunoaşterea acestor noi fenomene din domeniul variabilităţii ereditare, cresc posibilităţile omului de a dirija procesul de evoluţie şi că noile descoperiri ale geneticii moleculare, ale biochimiei etc., confirmă justeţea principiilor fundamentale ale teoriei evoluţioniste a lui Lamarck şi Ch. Darwin, completînd-o în acelaşi timp.

Introducerea acestor cunoştinţe, care reprezintă o etapă nouă în dezvoltarea teoriei evoluţioniste, în cadrul unor capitole care tratează despre proprietăţile şi compoziţia biochimică a materiei vii, structura celulară, ereditate şi variabilitate, dirijarea procesului de evoluţie etc., va elibera predarea biologiei generale de conţinutul anacronic pe care-l păstrează în şcoala medie şi va îmbogăţi conţinutul ştiinţific al lecţiilor.

Prof. univ. **DUMITRU CĂRĂUŞU**

VASILE GHENCIU
cercetător ştiinţific
Iaşi

lecții

Predarea electromagnetismului

Electromagnetismul este fără îndoială capitolul din fizică a cărui predare întîmpină cele mai mari greutăți. Explicația acestui fapt constă în insuficienta prelucrare metodologică a unui bogat material ce reflectă încă din plin zigzagurile și chiar greșelile intervenite în procesul formării sale istorice. Autorii manualului de fizică pentru clasa a X-a se pare că ocolesc sau că ignorează pur și simplu chestiunile dificile. De aceea considerăm ca fiind binevenit articolul „Primele noțiuni de electromagnetism" publicat în numărul 784 din 8 ianuarie a.c. al „Gazetei învățămîntului" și am dori să arătăm în cele ce urmează modul în care s-ar putea prezenta noțiunile ce trebuie predate în continuare.

Credem că este bine să începem a vorbi elevilor despre flux motivînd introducerea acestuia din nevoia de a caracteriza cîmpul magnetic într-un mod cît mai intuitiv. Putem pleca de la observația că pilitura de fier va fi brăzdată de cît mai multe linii, cu cît aducem în apropierea ei un cîmp magnetic avînd o inducție B mai mare. Cum același magnet produce stratificări de densitate diferită, în funcție de finețea piliturii, elevii trebuie convinși de necesitatea găsirii unei căi care să elimine ambiguitatea : convenim a considera că prin unitatea de suprafață orientată perpendicular pe direcția unui cîmp omogen trece un număr de linii egal cu numărul ce reprezintă inducția B. Ținînd seama de această convenție, reiese că numărul liniilor de inducție ce străbat o suprafață S este dat de relația : Y = BS, în care Y reprezintă fluxul.

Ajunși aci îi vom face atenți pe elevi că dacă variem înclinația lui S față de liniile de inducție, se va modifica și numărul liniilor care o străbat. Aceasta pe de o parte. Pe de altă parte însă, indiferent de înclinație, numărul liniilor de inducție care străbat suprafața dată coincide cu numărul liniilor care străbat mărimea aparentă a acestei suprafețe așa cum este ea văzută de un observator ce privește de-a lungul direcției N—S. Vom preciza în cazul cînd suprafața S este perpendiculară pe direcția cîmpului, că ea coincide cu însăși suprafața aparentă S_1. Rezultă

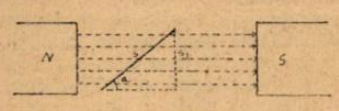

Fig. I

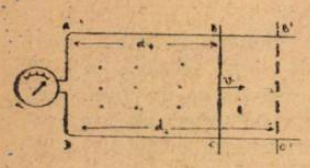

Fig. II

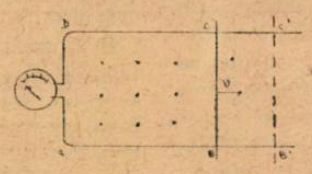

Fig. III

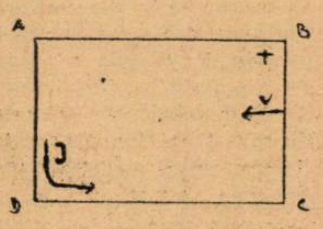

Fig. IV

dar că $Y = BS_1$. Arătînd elevilor figura I ei vor înțelege că din considerente trigonometrice putem scrie : $Y = BS \cos$, a unde produsul S. cos a este tocmai suprafața aparentă. Și notînd produsul BS cu Y_0 relația precedentă devine : $Y = Y_0 \cos a$.

După ce atragem atenția că liniile de inducție — deci fluxul Y — variază pentru același curent I în funcție de forma circuitului, corespunzător relației Y = L I — noțiunea de flux trebuie reluată și aprofundată la studiul inducției electromagnetice. Pentru aceasta putem recurge la o experiență realizată cu un dispozitiv destul de simplu în principiu constînd dintr-un cadru dreptunghiular așezat într-un cîmp magnetic ale cărui linii de inducție au sensul către cititor și care este prevăzut cu o latură mobilă (figura II). Efectuînd această experiență îi vom conduce pe elevi să rețină că o dată cu deplasarea laturii mobile se mișcă și acul galvanometrului, că întorcînd cadrul pe partea cealaltă și repetînd întocmai deplasarea laturii mobile, acul se va mișca în sens contrar și că în fine deplasarea laturii mobile se face mai greu cînd cadrul se găsește în cîmp. Vom trece apoi la interpretare, subliniind în primul rînd că deplasarea laturii mobile a modificat suprafața cadrului adică de fapt a modificat produsul BS, deci fluxul Y. Vom preciza că acul galvanometrului deviază chiar dacă menținem suprafața neschimbată dar modificăm pe B prin îndepărtarea sau apropierea magnetului. Elevii vor fi conduși astfel spre înțelegerea adevărului că într-un circuit închis apare un curent electric ori de cîte ori acesta este străbătut de un flux magnetic variabil. Apoi subliniind că schimbarea poziției fețelor cadrului aduce după sine schimbarea sensului curentului (figura III) atragem atenția elevilor că cele două fețe nu sînt identice din punct de vedere al comportamentului fizic din care cauză trebuie diferențiate, atribuindu-i uneia semnul plus, iar celeilalte semnul minus (figura IV). Dar întrucît însuși curentul are cînd un sens cînd un altul în funcție de poziția fețelor — ori a sensului în care mișcăm latura mobilă — înseamnă că și lui trebuie să-i atribuim un semn. Vom menționa că prin convenție curentul este pozitiv dacă privind cadrul dinspre fața pozitivă îl vom vedea circulînd în sens antiorar, și invers. Este de asemenea important să precizăm că îngreunarea mișcării în cîmpul magnetic denotă că forța lui Laplace acționează împotriva mișcării, ceea ce de altfel este rațional conform cu principiul conservării energiei.

După aceste precizări vom cere elevilor să aplice regula mîinii stîngi, de data aceasta în noua situație cînd, cunoscînd sensul liniilor de inducție și sensul forței lui Laplace, urmează să găsim sensul curentului. În cazul nostru vom ajunge la concluzia că este vorba de semnul plus. Căutînd să obținem de la elevi răspunsul la întrebarea care este cauza nemijlocită a producerii curentului, vom preciza convenția că regula de semn a lui E este aceeași ca și a efectului său I.

Prof. ȘTEFAN FĂTULESCU

Aspecte care nu pot fi neglijate

Studiul trigonometriei, cu noțiunile ei fundamentale — funcțiile trigonometrice — ocupă un loc important în pregătirea matematică a elevilor școlii de cultură generală. Dacă în clasa a VIII-a acest studiu este dedicat aproape exclusiv laturii algoritmice, aplicațiilor practice de rezolvare a triunghiurilor dreptunghice, în clasa a X-a accentul trebuie să se pună pe latura funcțională a trigonometriei, care va juca un mare rol în înțelegerea și însușirea matematicilor superioare.

Așa cum se predă în școală, definiția geometrică a funcțiilor trigonometrice — riguros științifică, bazîndu-se pe geometria lui Euclid — duce imediat la multiple aplicații ale acestora, mai ales în geometrie și face posibilă aplicația mulțimii unghiurilor în mulțimea numerelor reale. Totuși, în aceste condiții nu este relevat un lucru important cu privire la esența funcțiilor trigonometrice — și anume, faptul că ele sînt funcții de o variabilă reală. Elevii rămîn astfel cu impresia că cei șase operatori — sin, cos, tg, ctg, sec și cosec — se aplică strict numai unghiurilor.

Rezultă deci că se impune definirea funcțiilor trigonometrice ca aplicații ale mulțimii R în R. Este știut că în teoria analitică a funcțiilor trigonometrice nici nu intervine noțiunea de unghi, lucru care confirmă faptul că funcțiile trigonometrice sînt funcții reale de o variabilă reală.

Manualele școlare de trigonometrie nu insistă asupra acestui lucru, lăsîndu-l pe seama analizei matematice. Dar nici acolo problema nu se rezolvă. Elevul învață la analiză că funcția sin x este o aplicație a mulțimii R în mulțimea [-1, 1] și se întreabă cum se calculează sin 7,34, căci operatorul sin a fost definit ca un raport de două segmente.

Dacă aceasta este problema care necesită răspuns în cazul definiției geometrice a funcțiilor trigonometrice, pentru definiția analitică a lor se ridică imediat întrebarea ce înseamnă și cum se calculează sin 15°25'. Pentru a răspunde la această întrebare este necesar să arătăm izomorfismul mulțimii unghiurilor cu mulțimea numerelor reale prin intermediul arcelor.

Folosind cercul trigonometric și radianul putem să arătăm elevilor că oricărui unghi a (la centrul cercului, așa cum se arată în figura alăturată), îi corespunde un arc AM cu o lungime de x radiani, deci un segment OM: egal cu lungimea arcului AM, egal cu x și reciproc, unitatea de măsură fiind raza cercului atît pentru arcele de pe cerc cît și pentru axa Ox. Dacă a aparține intervalu-

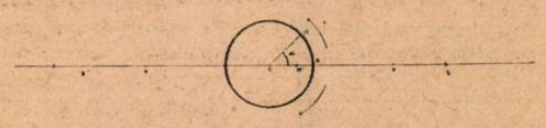

lui [-360°,360°], atunci procedeul arătat mai sus face ca x să aparțină mulțimii $[-2\pi, 2\pi]$. În cazul cînd a este un unghi mai mare decît 360° sau mai mic decît -360°, evident că x aparține mulțimii R — $[-2\pi, 2\pi]$. În felul acesta arătăm elevilor că oricărui unghi îi corespunde un arc, iar acestuia un număr real și reciproc. Dacă am înfășura axa numerelor reale pe o carcasă, ea ar forma o bobină (o mulțime de cercuri de aceeași rază) cu capetele la infinit sau fără capete. Putem să ne rezumăm însă la un singur cerc dacă introducem relația de congruență x este congruent cu x_1 față de modulul 2π (unde x_1 este mai mic decît 2π) în mulțimea numerelor reale și relația a este congruent cu a_1 față de modulul de 360° (unde a_1 este mai mic decît 360°) în mulțimea unghiurilor.

Acum devine evident ce înseamnă sin 7,34 și cum se calculează în cazul definiției geometrice a funcțiilor trigonometrice, precum și ce înseamnă și cum se calculează sin 15 grade 25 minute în cazul definiției analitice a funcțiilor trigonometrice.

Iată un exemplu : sin 18,53 = sin (2 x 6,28 + 5,97) = sin 5,97 = sin (6,27 — 0,31) = — sin 0,31 (ceea ce este aproximativ egal cu — sin 17 grade 45 minute 32 secunde). Astfel de exemple, în care argumentul unei funcții trigonometrice nu mai este un unghi se întîlnesc mai ales în fizică — la calcularea centrelor de greutate, la determinarea legii de mișcare a pendulului etc.

Desigur, predarea trigonometriei ridică multe probleme în fața noastră, a profesorilor de matematici. Într-adevăr, neglijarea laturii funcționale în predarea trigonometriei poate duce la o înțelegere strîmtă a funcțiilor trigonometrice, care joacă un rol important în formarea gîndirii matematice a elevilor. Nu mai puțin, neglijarea laturii de calcul duce la formalism în înțelegerea trigonometriei. Iată de ce socotesc că avem datoria să acordăm toată atenția acestei discipline matematice, asigurînd astfel o bună pregătire elevilor noștri.

Prof. MIRON OPREA
Ploiești

Cu eficiență sporită

Urmărind să asigur forme cît mai active de participare a elevilor la procesul de predare — însușire a noilor cunoștințe de chimie, m-am străduit să aplic metode cît mai adecvate în această privință în fiecare etapă a lecției, atît la verificare cît și la expunerea teoretică a noului material sau la efectuarea demonstrațiilor și a lucrărilor practice de laborator.

Lucrările practice realizate paralel cu verificarea cunoștințelor permit, pe lîngă adîncirea acestora prin aplicarea lor în practică, valorificarea cunoștințelor acumulate anterior în cadrul predării noilor cunoștințe și antrenarea unui număr mai mare de elevi la o activitate directă. Aplic această metodă ori de cîte ori am posibilitatea, îmbinînd verificarea cunoștințelor unui elev cu experiențe realizate de alți elevi. De exemplu, în timp ce un elev scrie pe tablă reacția dintre Na Cl și Ag NO_3, chem un alt elev la masa de lucru, pentru a efectua experiența respectivă. După executarea ei solicit să se scrie pe tablă reacția dintre H_2SO_4 și $BaCl_2$, iar elevului care lucrase la tablă sau altuia, din bancă, să efectueze experiența. Continui în același mod cu alte reacții.

Îi atrag pe elevi să participe nemijlocit și la expunerea lecției noi. Iată cîteva exemple pe această linie.

În clasa a IX-a, predînd tema despre azotați și despre îngrășăminte chimice azotoase, i-am solicitat pe elevi să deducă ei înșiși aproape toate formulele care interveneau în cuprinsul lecției noi și să explice de ce se folosesc pe terenuri acide îngrășăminte care pe sol umed dau NH_4OH. La clasa a X-a, la lecția „Reacții ionice", i-am pus pe elevi în situația să explice ei singuri apariția ionilor în soluție, comportarea lor și disociația electrolitică, să scrie reacțiile reversibile și ireversibile în care intră aceștia, astfel încît în final nu a fost necesar decît să desprind concluziile problemelor analizate. La fel am procedat la clasa a XI-a, la lecțiile despre cauciuc, reacțiile de polimerizare și proprietățile chimice ale hidrocarburilor aromatice polinucleare, unde elevii au reușit să deducă aproape totalitatea noilor cunoștințe pe baza noțiunilor însușite anterior.

O metodă care contribuie mult la întărirea eficienței lecțiilor este organizarea de lucrări frontale de laborator paralel cu expunerea lecției noi. Pentru buna desfășurare a unor asemenea lecții, în școala noastră li s-au asigurat elevilor în laborator locuri de muncă înzestrate cu reactivii de bază, cu indicatori, eprubete, apă, lămpi, la care se adaugă substanțele specifice temei respective. O dată cu predarea unor probleme noi, experiența care ilustrează cele expuse este executată nu numai de mine, ci și de întreaga clasă. Apoi elevii notează în caiete reacția care a avut loc și abia după aceea ea este scrisă pe tablă, pentru ca elevii să poată verifica dacă cele notate de ei în caiete sînt corecte.

La primele lecții organizate astfel am întîmpinat unele greutăți. A trebuit să fiu atent ca elevii să efectueze numai experiențele indicate, căci exista la ei tentația de a amesteca toate substanțele, pentru a vedea ce va rezulta. Dar, după două-trei ore de experiențe frontale, elevii s-au obișnuit cu lucrările de laborator, interesul și preocuparea lor pentru ele crescînd simțitor.

Pentru a accentua caracterul independent al muncii elevilor le dau adesea să rezolve unele lucrări chiar pe parcursul lecției. Metoda aceasta necesită multă concentrare din partea profesorului dar este deosebit de eficientă. Procedez în felul următor : după ce solicit elevilor să răspundă la o anumită problemă, chem pe unul din ei la tablă pentru a scrie reacția chimică respectivă, cerînd în același timp celorlalți să rezolve în caiete o reacție asemănătoare. De exemplu, în clasa a X-a, cînd am discutat despre reacții ireversibile, am cerut unui elev să scrie reacția dintre NaCl și Ag NO_3. Am întrebat elevii dacă cunosc și alte reacții care dau precipitat. S-a dat drept exemplu reacția dintre Cu SO_4 și Na OH. Am cerut ca aceasta să fie rezolvată pe caiete în timp ce elevul de la tablă lucra reacția cu Ag NO_3. La fel am procedat și în cazul reacțiilor din care rezultă un gaz, al reacțiilor din care rezultă apă etc., controlînd dacă elevii scriu corect reacțiile respective. La fel, în clasa a XI-a, în timp ce un elev se ocupa la tablă de cracarea pentanului la carbonul al 2-lea, ceilalți rezolvau problema cracării hexanului la primul carbon, apoi la al doilea carbon. Altă dată elevul de la tablă s-a ocupat de nitrarea benzenului (toluenului, naftalinei etc.), în timp ce clasa lucra la sulfonarea acelorași substanțe.

Există multiple posibilități de a organiza lecții active, dinamice, la care să participe permanent întreaga clasă. Mă străduiesc să descopăr cît mai multe din ele, să le valorific cît mai larg, pentru a dezvolta interesul elevilor față de studiul chimiei și a le asigura o pregătire temeinică în domeniul acestei discipline.

Prof. O. ROȘEANU

RANDAMENTUL MUNCII ȘCOLARE

(III)

Oricît de perfecționată ar fi tehnica de care dispune un anumit domeniu de activitate, randamentul și eficacitatea ei depind de nivelul de pregătire al specialiștilor cărora le este încredințată mînuirea mijloacelor respective. Dependența tehnicii față de calificarea celor chemați s-o folosească se face vădită cu atît mai mult în învățămînt, datorită caracterului specific al relațiilor între specialist și mijloacele tehnice care există în prezent sau care se profilează în perspectiva deceniilor următoare. Într-adevăr, procesul de învățămînt este atît de complex, presupune stabilirea în fiecare moment a unui număr atît de mare de legături de maximă finețe și subtilitate, se exercită asupra unor subiecți atît de variați, încît este imposibil ca reglarea și conducerea lui să fie transferate integral asupra unor mașini.

Noi cerințe față de pregătirea profesorului

Elementul central hotărîtor al activităților instructiv-educative va fi deci întotdeauna specialistul, mijloacele tehnice rămînînd auxiliare. Oricît de mult s-ar perfecționa acestea ar fi neștiințific să imaginăm, chiar într-o perspectivă mai îndepărtată, schimbarea calitativă a rolului lor.

Un exemplu concret va face mai pregnant adevărul acestei afirmații. Să ne gîndim la modul cum se poate lucra, pe de o parte, într-o uzină dotată cu o linie automată de fabricație și, pe de altă parte, într-o școală înzestrată cu cea mai modernă tehnică audio-vizuală — de pildă, într-o școală radioteleficată în întregime. Pusă în condiții de lucru, linia automată de fabricație ar putea produce o perioadă de timp chiar dacă, prin absurd, cei însărcinați s-o supravegheze nu ar cunoaște tehnologia utilizării ei. Radioteleficarea completă a unei școli ar avea însă un randament practic nul fără cunoașterea metodelor utilizării ei în cadrul procesului instructiv-educativ, chiar dacă în prealabil totul ar fi fost reglat pînă în cele mai mici amănunte. Este evident, deci, că introducerea în învățămînt a oricărui mijloc tehnic, oricît de perfecționat ar fi acesta, în vederea obținerii unui randament mai ridicat este condiționată strict de pregătirea cadrelor didactice cărora li se va încredința utilizarea acestuia. Tocmai de aceea în ultimii ani problema pregătirii profesorilor în scopul realizării unui randament sporit al procesului instructiv-educativ a fost larg dezbătută la diferite reuniuni, stagii și cursuri organizate de UNESCO. [1]) Și în țara noastră această problemă a fost abordată recent, într-o serie de lucrări prezentate la cea de-a V-a sesiune științifică a Institutului de științe pedagogice.

Desigur, contribuția profesorilor la sporirea randamentului procesului instructiv-educativ este strîns legată de factorii economici, sociali, politici care determină statutul cadrelor didactice în societate. Asupra acestei contribuții influențează însă mult și modul cum este înarmat personalul didactic pentru utilizarea mijloacelor tehnice moderne de care poate dispune învățămîntul, ca și pentru alegerea judicioasă a metodicilor de predare. O discuție în curs de desfășurare chiar în paginile gazetei noastre abordează problema exigențelor învățămîntului superior față de școala medie. Cu egală acuitate se profilează însă noi exigențe ale învățămîntului de cultură generală față de învățămîntul pentru pregătirea cadrelor didactice. Există, fără îndoială, numeroase acțiuni care reflectă preocuparea unor facultăți cu profil pedagogic pentru cercetarea problemelor legate de utilizarea în învățămînt a mijloacelor tehnice audio-vizuale, a instrucției programate, a ciberneticii. Și-au dovedit îndeosebi eficiența centrele de cercetări create în cadrul unor importante instituții universitare, care au baze de cercetări în școli. [2]) În țara noastră, asemenea cercetări se desfășoară la universitățile din București și Cluj, la institutele pedagogice din Timișoara și București în legătură cu problemele instruirii programate și predării limbilor străine cu ajutorul laboratoarelor fonetice.

Se constată însă — și aceasta pe plan internațional — că rezultatele cercetărilor în domeniul utilizării tehnicii moderne în învățămînt nu sînt comunicate studenților în cadrul unor forme organizate de studiu și că, pe de altă parte, viitorii profesori nu sînt suficient antrenați să participe direct la aceste cercetări. Este drept că datorită utilizării ample a filmului și laboratoarelor lingvistice sau fonetice în procesul de predare – însușire din facultățile cu profil pedagogic, absolvenții acestora cunosc într-o măsură satisfăcătoare metodica și tehnica utilizării filmului și a magnetofonului la lecție. Totuși, în ceea ce privește mașinile de învățat și instruirea programată, cunoștințele celor ce termină facultățile umanistice, de pildă, au mari lacune. Tinerii profesori de limbă și literatură, de istorie etc., nu cunosc nici concepția de bază a programării, nici formele acesteia și modul cum pot fi introduse în predarea disciplinei lor, nici aspectele ei psiho-pedagogice [3]).

Majoritatea specialiștilor consideră în același timp că nu se acordă încă toată atenția înarmării viitorilor profesori cu noțiuni ample de organizare și planificare a muncii școlare în cadrul unor cursuri speciale pe această temă, așa cum sînt cursurile speciale de organizare și planificare a producției industriale predate în institutele tehnice de învățămînt superior. Dacă studiul problemelor de organizare și planificare a producției constituie un factor esențial în pregătirea unui inginer, pentru oricare profesor este esențială nu numai cunoașterea modalităților de alcătuire a unor planuri normative pentru munca instructiv-educativă, ci și a modului cum se pot alcătui planuri de perspectivă care să țină seama de randamentul realizat cu ajutorul mijloacelor tehnice moderne, de adaptarea metodologică a acestor mijloace la nivelul și ritmul dezvoltării fiecărui colectiv de elevi etc. Incepe să devină, de asemenea, tot mai necesară înarmarea viitorilor profesori cu cunoașterea unor probleme mai complexe de organizare a muncii școlare, ca de pildă aceea a organizării lecțiilor televizate, a lecțiilor la care se folosesc mașini electronice [4]) etc. Asemenea probleme ar putea constitui bazele unui curs de organizare și planificare a muncii școlare în cadrul pregătirii de perspectivă a viitorilor profesori, ca și tema unei suite de prelegeri la cursurile de perfecționare ale cadrelor didactice [5]).

O imagine radioscopică a regimului zilnic de lucru al elevului

Studiile întreprinse de o serie de foruri științifice internaționale, sub egida UNESCO, cu privire la ziua de activitate a elevilor din școlile medii au dus la un grafic a cărui limită inferioară este de 6½ ore de lucru pe zi, limita superioară fiind de 11½ ore pe zi. Este de remarcat totodată că tendințele nu sînt în nici un caz de scădere, ci, dimpotrivă. Unii factori de înaltă competență, cum este, de pildă, consiliul științific al universității Sorbona, caracterizează pe drept cuvînt acest fapt ca irațional, arătînd că el are o influență extrem de negativă asupra dezvoltării psiho-fizice a adolescenților.

In determinarea zilei de lucru a elevului școlii medii intervin două elemente fundamentale — conținutul planurilor și programelor școlare în cadrul fiecărui sistem național de învățămînt pe de o parte și metodele și mijloacele tehnice utilizate în desfășurarea procesului instructiv-educativ pe de altă parte. De aceea, considerarea problemei numai pe una dintre laturi — aceea a metodelor și tehnicii utilizate — poate conduce numai la concluzii parțiale. Să reținem totuși că volumul cunoștințelor studiate în cadrul sistemelor naționale de învățămînt în care ziua de muncă a elevului durează circa 11 ore nu întrece cu procentul corespunzător (respectiv 63%), ci cu mult mai puțin volumul cunoștințelor studiate în cadrul sistemelor de învățămînt cu ziua de 7 ore. Așadar, rezolvarea acestei probleme de stringentă actualitate trebuie să vizeze în primul rînd procesul de predare-însușire [6]). Aceasta nu înseamnă desigur că trecem pe un plan secundar problema revizuirii volumului cunoștințelor predate, în special sub aspectul necesităților privite în perspectivă. Analiza componentelor timpului de lucru al elevilor din zonele apropiate limitei superioare a graficului amintit relevă predominanța elementelor de memorare, de studiu cu caracter istoric, de exersare a unor deprinderi colaterale disciplinei în cadrul căreia se efectuează (de exemplu, exagerarea lucrărilor de desen la științele naturale sau la geografie), de rezolvarea unui mare număr de probleme nesistematizate pe bază de scheme tipologice etc., de discutarea amănunțită a unor chestiuni lipsite de însemnătate practică, de felul discuției privitoare la semnul trinomului de gradul II. Studiul paralel al eficienței unor sisteme diferite de învățămînt, realizat de unele organisme ale UNESCO confirmă încă o dată valoarea dictonului „non multa, sed multum".

La aceasta se mai adaugă două argumente categorice, care cîntăresc greu. Este vorba în primul rînd de faptul că, în lumina concluziilor specialiștilor în neuropatologie, multe tulburări psihice ale adolescenților sînt determinate de suprasolicitarea la studiu și au, la rîndul lor, un caracter inhibitor, creînd uneori un sentiment de repulsie pentru o anumită disciplină. In al doilea rînd, se constată că memorarea excesivă a unor elemente insuficient selecționate — memorare care se realizează în general rapid, fără greutăți în etapa primilor ani de școală — poate greva serios asupra posibilităților de însușire a unor cunoștințe esențiale în anii studiilor superioare.

Dar chiar dacă luăm în considerare o valoare medie a zilei de lucru a elevului, adică timpul mijlociu necesar elevilor pentru efectuarea cotidiană a studiilor în cadrul unui sistem de învățămînt determinat, stabilită pe baze riguros științifice, nu se poate să nu ținem seama de dinamica procesului de învățămînt, de elementele care intervin în desfășurarea lui. Este evident, de pildă, că într-o școală dotată cu mijloace tehnice perfecționate și în care se aplică elemente de instruire programată, timpul de lucru al elevilor în totalitatea lor va fi mai redus decît într-o școală în care se utilizează exclusiv mijloace din arsenalul „primelor generații" de material didactic, în cadrul unei didactici clasice. Dar, pe de altă parte, formele moderne de predare determină o intensificare a activității elevilor. Depășește timpul cîștigat prin intensificarea procesului instructiv-educativ necesitatea sporită de odihnă pe care o resimte elevul ? Care sînt, în desfășurarea graficului zilei de lucru, limitele inferioare și limitele care implică surmenajul și ce raport precis există între ele pe de o parte și modul și tehnica de desfășurare a procesului de predare-însușire pe de altă parte ?

Eforturile conjugate ale cercetătorilor din domeniul pedagogiei și psihologiei pedagogice se îndreaptă în prezent, în bună măsură tocmai spre soluționarea științifică a acestor probleme de mare importanță.

Către realizarea unor forme științifice de control al calității muncii școlare

In orice domeniu de activitate, randamentul se apreciază în primul rînd în raport cu calitatea realizărilor. Desigur, în domeniul învățămîntului nu poate exista un prototip al elevului însumînd rezolvarea integrală a cerințelor societății contemporane, după cum ideea realizării unui model electronic de acest gen este de domeniul acelei literaturi științifico-fantastice care nu are nici o șansă de a-și vedea vreodată realizate anticipările. Aceasta nu înseamnă, desigur, că nu se pot pune la punct metode și mijloace de verificare riguros științifică a calității muncii școlare.

Nu există în lume, credem, profesori care să susțină că pot verifica într-o lecție dacă elevii și-au însușit tot volumul cunoștințelor predate, dacă aceste cunoștințe au profunzime și stabilitate. Datorită cercetărilor în domeniul pedagogiei cibernetice s-a calculat că pentru verificarea integrală a modului cum este însușită o lecție de către o clasă formată din 30 de elevi ar trebui realizate 3 000—4 000 de legături între aceștia și profesor. Aceasta înseamnă, practic, că oricînd în cunoștințele unui elev se poate ivi o fisură care va trece neobservată, putînd da naștere unor serioase consecințe. Nu este de mirare, de aceea, că multe din încercările efectuate în ultimul timp pentru a da o nouă structură lecției converg către îmbunătățirea condițiilor verificării cunoștințelor.

Mulți psihopedagogi afirmă că verificarea cunoștințelor este domeniul de maxim randament al mașinilor de învățat și că prin această prismă trebuie privită în special economicitatea introducerii lor în procesul de învățămînt [7]). Această argumentație se bazează și pe faptul că programarea cunoștințelor conduce implicit la optimizarea stabilirii întrebărilor de bază, de verificare amplă, care privesc esența obiectului studiat.

Să ne centrăm obiectivul în continuare asupra însuși modului cum se exprimă și se materializează rezultatele verificării cunoștințelor. In ciuda unei întregi literaturi metodice de specialitate concepute în spiritul didacticii clasice, verificarea se rezolvă încă într-un cadru limitat și cu puncte de referire foarte diferite, iar aprecierea muncii școlare are puternice elemente subiective. Obiectivitatea didactică este deci — cu tot caracterul paradoxal al afirmației — o „obiectivitate subiectivă", pentru că se raportează doar la nivelul cunoștințelor însușite de elevii unei școli sau ai unei clase, pentru că adeseori e influențată de preferințele sau înclinațiile profesorului pentru anumite laturi ale disciplinei pe care o predă etc.

Cercetările întreprinse în diferite țări pentru a lărgi sfera verificării și a obiectiva aprecierile s-au orientat cu precădere, în ultimul timp, spre cibernetică, spre ajutorul calculatoarelor electronice. Se preconizează, de pildă, utilizarea unui asemenea calculator de către o comisie centrală a examenului de maturitate, care ar urma să primească lucrările scrise ale tuturor absolvenților școlii medii dintr-un anume an. Calculatorul ar putea da rezultatul sub forma unei fracții, avînd la numitor, de exemplu, 200 — echivalentul celui mai bun răspuns — iar la numărător cifra exprimînd valoarea răspunsului fiecărui elev. Aceste „note" date de mașină ar urma să constituie criteriul de bază în vederea admiterii absolvenților școlilor medii în institutele de învățămînt superior.

Desfășurarea pe baze științifice moderne a procesului de învățămînt va crea astfel condițiile ca în stabilirea obiectivelor de viitor ale muncii școlare să putem înscrie, ca cifră de plan, un procent precis al creșterii randamentului ei și să controlăm pe cale riguros științifică realizarea acestor indici.

MIRCEA HERIVAN

---

[1]) În anul 1964 această problemă a format, de pildă, obiectul discuțiilor în cadrul a două grupe de lucru organizate de UNESCO, în cadrul unui curs regional pentru țările Americii Latine (Ciudad de Mexico, mai-iunie), în cadrul unei reuniuni a experților cu privire la formarea profesorilor (iulie-august). Ea este dezbătută și în prezent, la un curs de perfecționare a profesorilor, care are loc la Quezon City-Filipine.

[2]) Vestnik vîsșei școli nr. 11/1964.

[3]) M. Enc, L. M. Stolurow : „A comparison of the Effects of Two Recording Speeds on Learning and Retension", în „New Outlook for the Blind" nr. 54/1960.

[4]) Robert Dottrens : „Vers une pedagogie prospective" în „Cahiers de pedagogie experimentale et de psychologie de l'enfant", nr. 18/1964.

[5]) J. L. Evans : „Comparative Education" în „Encyclopedia of Educational Research", New-York, 1960.

[6]) P. Lesteven : „Monde scolaire et monde futur" în „Etudes", nr. 4/1964.

[7]) Akademia Pedagoghiceskih Nauk R.S.F.S.R. : Novîie issledovaniia v pedagoghiceskih naukah — Moscova, 1963; L. S. Reid : „A Review of Automatic Teaching", în „Science" nr. 131/1960 etc.

Elevi ai Şcolii medii nr. 2 din Bacău ascultînd o imprimare pe discuri.

Filmul, diafilmul, discul, magnetofonul

Mijloacele pe care tehnica modernă le pune la dispoziţia procesului de învăţămînt — filme, diafilme şi diapozitive, discuri şi imprimări magnetice — fac lecţiile mai vii şi mai atractive, le sporesc mult eficienţa.

Este limpede, bunăoară, că lecţiile însoţite de proiecţii sînt superioare din toate punctele de vedere nu numai faţă de lecţiile care se bazează exclusiv pe cuvîntul profesorului, dar şi faţă de acelea la care se prezintă planşe sau desene făcute cu creta pe tablă. Proiecţiile uşurează munca profesorului, eliberîndu-i un cuantum important de timp (folosit înainte pentru confecţionarea planşelor, a desenelor etc.), ce poate fi utilizat, cu mai mult randament, pentru alte activităţi şcolare. Şi, mai ales, este foarte important faptul că imaginea proiectată pe ecran, pe lîngă că stîrneşte în cea mai mare măsură interesul elevilor, are o deosebită putere de convingere şi extrem de largi posibilităţi de a clarifica cele predate. Într-adevăr, oricît ar fi de măiastră, cu oricîtă grijă ar fi alcătuită expunerea orală, ea nu are posibilitatea de a prezenta o serie de procese complicate, de fenomene inaccesibile pentru observaţia obişnuită, de maşini în acţiune. Această posibilitate o oferă numai filmul, cu ajutorul căruia profesorul poate să-i facă pe elevi să înţeleagă fenomene a căror cauză este insesizabilă simţurilor. Filmele şi diafilmele permit să se prezinte conţinutul lecţiei în mod mai sistematic, ele pot surprinde mai evident şi mai clar, într-o formă dinamică, însăşi logica internă a fenomenului descris.

Cataloagele de diafilme [1] şi filme [2], editate de curînd arată că s-au elaborat numeroase materiale ilustrative pentru multe discipline. ,

Filme şi diafilme cum sînt, de pildă, „Puterea curentului alternativ", „Tubul electronic", „Ultrasunetele", Petrolul şi derivatele sale", „Fabricarea hîrtiei" etc. lămuresc cît se poate de clar problemele complexe ale lecţiilor respective, îi ajută mult pe profesorii de fizică şi chimie să facă uşor accesibile elevilor cunoştinţe care sînt mult mai greu de înţeles în condiţiile cînd lecţia se limitează la mijloace clasice.

Şi profesorilor de matematică le stau la dispoziţie numeroase materiale pentru proiecţii: diafilmul „Din istoricul numeraţiei şi calculului", frumosul diafilm colorat cu titlul „Teorema lui Pitagora", „Aplicaţiile practice ale astronomiei", „Locul nostru în Univers" etc.

La rîndul lor, lecţiile de geografie a patriei sînt mai bogate, mai convingătoare cînd sînt însoţite de proiectarea diafilmelor „Lacurile din R.P.R.", „Valea Bistriţei" sau, după caz, „Ada Kaleh" sau „Oneşti". Elevii înţeleg mai bine şi reţin mai mult dacă, în loc ca profesorul să se mulţumească numai cu indicarea pe hartă a Carpaţilor răsăriteni, proiectează chiar filmul cu acest titlu. La fel, cunoştinţele despre ţinuturile îndepărtate se vor imprima în mintea elevilor mai puternic decît prin orice alt procedeu dacă ei vor vedea fragmente din filme ca „60 de zile în Asia", „Din Argentina în Mexic", „Munţii Elbei" etc.

La fel stau lucrurile cu lecţiile de ştiinţele naturale. Filmele şi diafilmele din acest domeniu permit să li se facă cunoscute elevilor lucruri care nu le pot fi demonstrate pe altă cale. Diafilme ca „Planta, laborator minunat", „Circulaţia sîngelui", „Bacteriile", „Rădăcina şi alimentarea plantei prin rădăcină", sporesc în mod cert puterea de înţelegere a elevilor.

Nu mai puţin importantă este folosirea mijloacelor moderne audio-vizuale la lecţiile de literatură. Analizînd, de pildă, poeziile lui Mihai Eminescu, vom face ca lecţia să sporească mult în valoare dacă le vom da elevilor posibilitatea să asculte „Scrisoarea III" în neuitata interpretare a lui George Vraca. Va fi o adevărată bucurie pentru ei să asculte, la lecţiile despre opera lui Sadoveanu, vocea domoală a marelui prozator citindu-şi creaţiile sale sau, la lecţiile închinate lui Tudor Arghezi, poeziile acestuia citite de el însuşi. Aceasta va produce o impresie deosebită asupra elevilor, făcîndu-i să-şi amintească mult timp de cele învăţate în asemenea lecţii. O lecţie despre dramaturgia lui Caragiale la care se prezintă fragmente din discurile pe care sînt înregistrate „O noapte furtunoasă", „Conu Leonida faţă cu reacţiunea" sau chiar fragmente din filmele realizate după operele lui Caragiale de studiourile noastre cinematografice cîştigă, incontestabil, sub toate aspectele. Şi să nu uităm nici discurile pentru învăţarea limbilor străine, sau benzile magnetice pe care se pot înregistra cu ajutorul magnetofonului o serie de emisiuni radiofonice pentru a fi folosite apoi, la locul potrivit, în lecţie.

Exemplele date pot fi, desigur, continuate. Ele au fost amintite doar pentru a arăta că mijloacele audio-vizuate pot fi utilizate de către toţi profesorii în mod sistematic, ca un mod obişnuit de lucru. Căci, datorită caracterului lor concret, indiferent de disciplina la care sînt folosite, filmele, diafilmele, discul şi banda magnetică contribuie incontestabil la mai buna însuşire a cunoştinţelor de către elevi, la lărgirea orizontului lor intelectual, la dezvoltarea judecăţii şi imaginaţiei lor creatoare, ajută la lichidarea învăţatului mecanic, a formalismului, a caracterului abstract al instruirii.

Includerea pe scară largă a mijloacelor audio-vizuale în predare se încadrează în efortul general de ridicare continuă a calităţii lecţiilor. Această creştere calitativă va duce la însuşirea mai temeinică a cunoştinţelor acumulate în şcoală şi va avea repercusiuni pozitive în toate domeniile de activitate în care elevii de azi vor fi chemaţi, mîine, să-şi aducă contribuţia. Este o perspectivă pentru care merită să nu ne cruţăm eforturile.

Lector univ. **G. CRISTEA**

[1] „Catalog de diafilme". Studioul cinematografic „Animafilm" Bucureşti. 1964.

[2] „Catalog de filme pentru învăţămînt". Arhiva Naţională de filme, Bucureşti, 1964.

Scopul lecţiei

Stabilirea precisă a scopului fiecărei lecţii îl ajută mult pe profesor în orientarea acesteia, în concentrarea tuturor etapelor ei spre un ţel bine determinat. Într-o formulare sintetică el trebuie să precizeze sarcinile instructiv-educative ale lecţiei, adică suma de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi pe care le va transmite în decursul ei, precum şi influenţele educative pe care le va exercita prin intermediul acesteia.

Există încă profesori care, fixînd scopul unei lecţii, se rezumă doar la afirmaţii generale, ca de exemplu: „Voi forma concepţia ştiinţifică despre natură şi societate" sau „Voi educa elevii în spiritul moralei comuniste". Asemenea formulări extrem de generale nu pot avea decît un rol formal, ele neajutînd cu nimic la orientarea lecţiei. Este necesar de aceea să concretizăm, după o serioasă chibzuinţă, ce anume ne propunem să realizăm prin lecţie — ce cunoştinţe, ce deprinderi, ce priceperi, ce trăsături morale etc.

Pentru aceasta se impune să pornim permanent de la scopul general pe care îl urmăreşte predarea obiectului nostru, urmărind ca fiecare lecţie să contribuie într-o anumită măsură la realizarea acestui scop general. În acelaşi timp este necesar şi să avem în vedere tipul lecţiei. La anumite lecţii, de exemplu, accentul va cădea pe formarea unor noţiuni — şi atunci trebuie precizat care sînt acestea — la altele, pe formarea unor priceperi şi deprinderi de muncă independentă — şi în acest caz se impune să precizăm concret care anume vor fi acele priceperi şi deprinderi etc.

Foarte important este ca, atunci cînd ne fixăm scopul lecţiei, să avem în vedere şi dacă predarea cunoştinţelor la obiectul respectiv se face concentric sau linear. Dacă avem de predat, să zicem, noţiunea gramaticală de subiect la clasele a V-a şi a VI-a, în linii mari, la clasa a V-a scopul lecţiei va fi: „Familiarizarea elevilor cu categoria gramaticală de subiect, precizînd că el se poate exprima prin substantiv sau pronume, precum şi formarea priceperii de a recunoaşte această parte de propoziţie în text; dezvoltarea limbajului şi a capacităţii de exprimare corectă a elevilor", iar la clasa a VI-a: „Lărgirea conţinutului categoriei gramaticale de subiect prin familiarizarea elevilor cu noţiunea de subiect subînţeles, precizarea faptului că subiectul poate fi exprimat şi prin adjectiv sau numeral, dezvoltarea priceperii de a recunoaşte această parte de propoziţie în text; dezvoltarea capacităţii de exprimare corectă a elevilor".

Este bine să fixăm scopul lecţiei numai după consultarea amănunţită şi prealabilă a programei şi manualului, adică după ce ne-am format o imagine precisă asupra cunoştinţelor pe care le vom preda, a influenţelor educative ce trebuie exercitate.

Considerăm că nu este justificată indicaţia care se dă uneori ca în planificarea trimestrială a materiei să existe şi o rubrică intitulată „Scopul lecţiei". Acest lucru împinge cadrele didactice să fixeze scopul lecţiei pornind numai de la titlul acesteia şi nu în urma unei analize temeinice (care se poate realiza în bune condiţii doar atunci cînd ne pregătim efectiv pentru predare).

În cursul lecţiei, scopul ei trebuie să fie mereu în mintea profesorului, care este chemat să folosească metodele şi procedeele adecvate pentru traducerea lui în viaţă. Foarte bine procedează acele cadre didactice care după predarea lecţiei analizează cum au realiazt scopul acesteia. În funcţie de golurile pe care le-a avut predarea se stabilesc eventualele precizări care vor trebui făcute în lecţia viitoare pentru realizarea deplină a scopului propus.

IOAN NICOLA
Institutul pedagogic de 3 ani
Tg. Mureş

Tema pentru acasă

Se ştie că tema pentru acasă trebuie aleasă cu grijă, în funcţie de dificultăţile întîmpinate de elevi în asimilarea materialului nou, în funcţie de nivelul pregătirii lor generale etc. În acelaşi timp, ea trebuie să prezinte şi un anumit grad de dificultate, să pună la încercare inteligenţa, perspicacitatea elevului, să-l solicite la efort.

De aceea nu consider bună orientarea acelora care dau pentru acasă lucrări prea uşoare, ce se pot rezolva în cîteva clipe, sau care, deşi îl pun pe elev la treabă, nu slujesc cu nimic consolidării cunoştinţelor primite în clasă. Cunosc, de pildă, un profesor de limba franceză care a dat ca temă pentru acasă copierea regulilor cu privire la formarea pluralului substantivelor. Este aceasta o garanţie că regulile au fost însuşite? Fireşte că nu. În clasă, cu prilejul controlului temei date pentru acasă, profesorul desigur nu a putut desprinde din caiete decît dacă lucrarea a fost scrisă (eventual copiată din carte) caligrafic.

Un învăţător a dat elevilor săi din clasa a IV-a, la obiectul „cunoştinţe despre natură", să deseneze după carte produsele obţinute din petrol şi cele obţinute din sare. Ce-i drept, o astfel de temă îl pune la lucru pe elev, dar cu prea puţin folos pentru scopul urmărit în predarea lecţiei respective.

Aşadar, să nu tratăm cu uşurinţă tema pentru acasă. Atunci cînd ne pregătim pentru lecţii, să reflectăm atent şi asupra ei. Şi dacă e nevoie, în clasă să o mai întregim, să căutăm a o acorda cît mai bine cu ceea ce ne cere nivelul de pregătire la care au ajuns elevii.

A. ANTON
Vultureni, raionul Gherla

Din activitatea organizaţiilor sindicale

Pentru sănătatea oamenilor şcolii

În biroul grupei sindicale din orice şcoală există un responsabil cu asigurările sociale. Am cunoscut mulţi asemenea responsabili care-şi îndeplinesc cu însufleţire şi modestie sarcinile lor pline de răspundere. Ei veghează asupra sănătăţii tovarăşilor lor de muncă, se îngrijesc de asistenţa medicală pe care o asigură reţeaua sanitară, se preocupă să se plătească la timp ajutoarele pe care statul le pune la dispoziţia celor aflaţi în incapacitate temporară de muncă. Dar mai înainte de toate, responsabilul cu asigurările sociale este primul factor — şi de aceea un factor dintre cei mai importanţi care se îngrijesc de preîntîmpinarea îmbolnăvirilor.

Mă aflam, în zilele vacanţei, într-una din şcolile mari din Capitală. În cancelarie colectivul de conducere al şcolii examina măsurile privind organizarea şi desfăşurarea activităţii pe trimestrul al II-lea. Absorbiţi de muncă, cei trei tovarăşi din acest colectiv nici n-au observat cum s-a scurs timpul. Ora mesei trecuse de mult, fumul de ţigară făcea aerul de nerespirat. Oboseala se răsfrîngea pe feţele tuturor. Iată însă că uşa cancelariei se deschide şi fără să rostească vreun cuvînt, o tovarăşă cu o mină mustrătoare aşteaptă parcă un răspuns. Cei trei tovarăşi au ridicat capul jenaţi ca nişte elevi vinovaţi de o abatere. Vizitatoarea a continuat să-i privească în tăcere un moment pentru ca, după un prietenesc „bună seara" să închidă uşa. „E responsabila noastră cu asigurări sociale — ne-a edificat directorul şcolii. Are dreptate, e cazul să ne grăbim".

Peste puţin timp mergeam împreună spre casă. Pe drum am aflat multe aspecte privind munca tov. înv. I. Badea, responsabila cu asigurări sociale din biroul grupei sindicale de la acesată şcoală. Spre sfîrşitul anului şcolar trecut, unul din profesori s-a îmbolnăvit. Avea nevoie de tratament medical într-o clinică. Cum nu avea rude apropiate, toate formalităţile de internare au fost făcute de responsabila cu asigurări sociale. Profesorul respectiv era însă înscris la examenul de definitivat. Aflînd de la medici că tratamentul nu-i interzice studiul, tovarăşa Badea s-a îngrijit să primească la clinică bibliografia şi cărţile necesare, l-a încurajat şi astfel profesorul a putut să-şi treacă cu succes examenul. Este doar unul din numeroasele aspecte privind munca de responsabil cu asigurările sociale a tovarăşei Badea.

Atenţi, apropiaţi de tovarăşi, permanent grijulii faţă de sănătatea colegilor lor, numeroşi responsabili cu asigurările sociale aduc o contribuţie preţioasă la bunul mers al muncii în şcoală. Datorită măsurilor luate de către organele sindicale prin comisiile de asigurări sociale pe linia prevenirii îmbolnăvirilor în multe şcoli a scăzut numărul zilelor de incapacitate temporară de muncă.

Acestei probleme i se acordă toată atenţia şi la nivelul comitetelor sindicatelor din învăţămînt. De exemplu, comitetul sindicatului învăţămînt din oraşul Tecuci se preocupă îndeaproape de modul în care se realizează asistenţa sanitară a cadrelor didactice din oraş. Pînă nu de mult, aici existau neajunsuri în ce priveşte tratamentul la cabinetele stomatologice din cadrul policlinicii. Datorită suprasolicitării, aceste cabinete nu reuşeau să rezolve toate cazurile care li se prezentau. Uneori cadrele didactice pierdeau multe ore aşteptînd o consultaţie sau o lucrare. Comitetul sindicatului a intervenit cu succes la conducerea policlinicii, care a luat măsuri pentru înlăturarea deficienţelor.

Nu mai mică este grija pe care o arată comitele sindicatelor din învăţămînt pentru prevenirea îmbolnăvirilor. Ţinînd seama de faptul că de multe ori simptomatologia stărilor de boală apare atunci cînd organismul este profund afectat, că numeroase boli evoluează lent, fără o simptomatologie spectaculară şi că intervenţia medicală este cu atît mai eficace cu cît îmbolnăvirea este constatată şi tratată mai de timpuriu, comitetele multor sindicate din învăţămînt au cerut policlinicilor sau circumscripţiilor sanitare să efectueze examinarea medicală a cadrelor didactice mai des, nu numai la începutul anului şcolar. Constatînd în urma unor asemenea examinări că bolile cele mai frecvente în rîndurile cadrelor didactice sînt laringitele şi astenia, Comitetul sindicatului învăţămînt din raionul Lenin şi o serie de comitete ale sindicatelor din şcoli au luat măsuri menite să ducă la prevenirea acestor boli. Aerisirea şi încălzirea sălilor de clasă şi mai ales evitarea supraîncărcării cadrelor didactice au făcut ca aceste boli să fie preîntîmpinate cu succes, numărul îmbolnăvirilor şi al zilelor de incapacitate de muncă reducîndu-se foarte mult.

Procupările de acest fel, oglindire a grijii faţă de om specifică regimului nostru democrat-popular aduc în acelaşi timp o contribuţie directă la bunul mers al activităţii din şcoală.

C. RĂDOI

Consfătuire a profesorilor de fizică

Între 6 şi 8 ianuarie 1965, Societatea de ştiinţe fizice şi chimice din R.P.R. a organizat la Cluj o consfătuire avînd ca obiect discutarea proiectului programei de fizică a şcolii medii, precum şi predarea Sistemului Internaţional de măsură în şcoala generală de 8 ani şi în şcoala medie. La consfătuire au participat profesori de fizică din şcolile de cultură generală din întreaga ţară, precum şi cadre de specialitate din învăţămîntul superior.

La sfîrşitul dezbaterilor au fost făcute o serie de propuneri. De exemplu, s-a propus ca în manuale să se folosească în exclusivitate Sistemul Internaţional de unităţi de măsură, să se valorifice mai larg instrumentul matematic în demonstrarea diferitelor legi ale fizicii etc. De asemenea s-a propus ca în noua programă să se facă mai mult loc problemelor menite să dezvolte gîndirea fizică a elevilor, eliminîndu-se în schimb unele paragrafe inutile, ca de pildă acelea în care sînt descrise diferite variante ale aceluiaşi aparat.

Prin schimbul de experienţă pe care l-a prilejuit, ca şi prin propunerile făcute în cadrul ei, consfătuirea a contribuit la o mai bună precizare a căilor ce trebuie folosite în predarea fizicii.

CĂRŢI CĂRŢI

O lucrare despre orientarea profesională a elevilor

Eficacitatea orientării profesionale a elevilor din şcolile generale de 8 ani s-a resimţit pînă acum de lipsa unor cercetări temeinice în această direcţie. Lucrarea lui **Dumitru Salade — „Pregătirea elevilor din clasele V—VIII pentru alegerea profesiunii"**, apărută recent în E.D.P. — vine astfel să satisfacă o necesitate presantă.

Rod al unor preocupări de lungă durată, lucrarea cuprinde patru capitole intitulate: „Interesul — factor stimulativ al activităţii şi al dezvoltării psihice a copiilor", „Profesiunile de masă şi rolul lor în viaţa social-economică", „Formarea şi dezvoltarea interesului pentru profesiunile de masă" şi „Orientarea profesională a elevilor din clasele V—VIII".

Definind interesul ca orientare selectivă şi durabilă a cunoaşterii spre anumite obiecte şi fenomene, autorul subliniază caracterul său creator şi generator de satisfacţii în muncă. Combătînd teoriile psihologiei burgheze, care consideră interesele fie ca înnăscute, fie apărînd spontan, D. Salade subliniază condiţionarea social-istorică a acestora.

Lucrarea prezintă pe larg caracteristicile profesiunilor de masă, adică a acelor ocupaţii care au o răspîndire mai mare în principalele sectoare economice. Sprijinindu-se pe documentele de partid şi de stat, autorul relevă rolul important al profesiunilor de masă în economia naţională, pledează pentru cunoaşterea de către elevi a profesiunilor specifice raionului şi regiunii şi indică procedeele menite să le arate în mod convingător frumuseţea muncii din cadrul acestor profesiuni, aprecierea de care ele se bucură la noi şi frumuseţea morală a celor ce le exercită. Este subliniat faptul că şcoala trebuie să elaboreze, în vederea orientării profesionale a elevilor, un plan de acţiune pe clase, ştiut fiind că nici un procedeu nu este eficient în chip izolat, ci numai în strînsă interdependenţă cu celelalte. De asemenea, este combătută munca în salturi, cu caracter de campanie.

Autorul atribuie o mare pondere pregătirii psihologice a elevilor în domeniul orientării profesionale şi cere ca munca şcolii să se îmbine cu cea a familiei, la nevoie discuţiile purtîndu-se diferenţiat, pe categorii de părinţi.

Scrisă într-un stil atrăgător, bazată pe citate sugestive din literatura beletristică, frumos ilustrată cu scene din activitatea productivă, lucrarea are în acelaşi timp un caracter de experiment pedagogic concludent, ale cărui învăţăminte pot fi preluate de către toţi factorii educativi. Aşteptînd extinderea preocupărilor şi la nivelul şcolii medii, recomandăm volumul acesta cu căldură cadrelor didactice, instructorilor superiori de pionieri, părinţilor şi tuturor celor ce îi pot sprijini pe tineri în găsirea celor mai bune căi pe care să păşească în viaţă.

SILVESTRU PATIŢA
Braşov

„Microbiologia generală"

Nu de mult a apărut în librării **„Microbiologia generală"** de **M. Zarma** (Editura didactică şi pedagogică). Adresîndu-se studenţilor de la facultăţile de ştiinţe naturale ale institutelor pedagogice, cartea lui M. Zarma, care cuprinde, în numai 160 de pagini de text, cele mai variate probleme de microbiologie, constituie o lectură interesantă şi pentru profesorii ce predau în şcoli.

Nivelului ridicat la care sînt prezentate diferitele chestiuni de microbiologie, diversităţii aspectelor cuprinse în carte li se adaugă înlănţuirea logică a problemelor, prezentate în mod sintetic, pornind de la cunoştinţele cele mai elementare.

La claritatea prezentării contribuie şi cele 120 de figuri şi scheme ale cărţii. Autorul a reuşit să ridice mult valoarea lucrării prin îmbinarea celor mai recente cuceriri ale microbiologiei oferite de literatura modernă de specialitate cu datele de bază, clasice.

Prezentarea problemelor de biochimie şi de fiziologie microbiană (capitolul II) este întrucîtva prea detailată faţă de volumul cărţii. Aceasta se justifică însă prin faptul că viitorii profesori, cărora li se adresează lucrarea, fiind naturalişti, studiază microbiologia în cadrul unui curs unic, împreună cu fiziologia plantelor, ca şi prin importanţa cunoaşterii fiziologiei microbiene în explicarea tuturor proceselor microbiene şi în aplicaţiile practice ale microbiologiei.

Prin claritatea ei, prin stilul ei sintetic, concis şi curgător, prin nivelul ridicat de prezentare a problemelor şi prin faptul că autorul caută să scoată în evidenţă unele aspecte deosebit de interesante ale microbiologiei (luminiscenţa microorganismelor, aprinderea spontană a clăilor de fîn etc.), lectura cărţii devine plăcută, deşi reţinerea noţiunilor prezentate solicită eforturi datorită complexităţii lor.

conf. univ. **ALEX. IURACEC**
Piteşti

Revista de etnografie şi folclor

Alături de revista Institutului de istorie literară şi folclor al Academiei R.P.R., „Revista de etnografie şi folclor", pe care o editează Institutul de etnografie şi folclor, are menirea de a lărgi şi adînci munca de cercetare ştiinţifică în domeniul creaţiei populare romîneşti. Plecînd de la premiza că fără o bază etnografică cercetarea folclorului rămîne incompletă şi fără profunzime, revista pune accentul îndeosebi pe înfăţişarea înrudirilor existente între creaţia populară şi diversele genuri artistice, lărgind considerabil cadrul cercetărilor etnografice.

În ultimele numere ale revistei sînt publicate articole ca „Înrudirea dintre ritmul dansurilor şi al colindelor" de Gh. Ciobanu, „Caracterul istoric al epicei populare" de Mihai Pop, „Cartografierea etnografică a transhumanţei în Oltenia" de Romulus Vulcănescu, „Dimitrie Cantemir etnograf şi folclorist" de A. Fochi şi altele, care aduc o contribuţie importantă la studiul istoriei culturii populare romîne.

Consultînd „Revista de etnografie şi folclor", profesorii de limba şi literatura romînă vor putea îmbogăţi conţinutul lecţiilor şi al activităţilor extraşcolare îmbunătăţind astfel pregătirea elevilor în acest domeniu.

prof. **FĂNICĂ N. GHEORGHE**

„Metodica instruirii practice a elevilor strungari-metal"

În Editura Didactică şi Pedagogică a apărut recent lucrarea **„Metodica instruirii practice a elevilor strungari-metale"**, alcătuită de un colectiv al filialei din Cluj a Institutului de ştiinţe pedagogice format din prof. **Ştefan Linul**, ing. **A. Latiş** şi ing. **I. Vonica**. Lucrarea, care se adresează maiştrilor-instructori din şcolile profesionale, răspunde unor evidente cerinţe, fiind menită să contribuie la realizarea unei concepţii unitare în utilizarea metodelor şi procedeelor instruirii practice a viitorilor strungari.

Cu fotoreporterul în vizită la club

În fiecare după amiază, în sălile Clubului sindicatelor din învățămînt din Capitală își dau întîlnire numeroși învățători și profesori. Activități variate, care satisfac felurite preferințe, le ocupă în mod plăcut și instructiv o parte a timpului liber.

De cei mai mulți vizitatori se bucură biblioteca. Ea dispune de peste 20 000 de volume de literatură ideologică și beletristică, de lucrări fundamentale în diverse ramuri ale științei, de bogate colecții de reviste și ziare. Circa 1000 de cititori permanenți ai bibliotecii împrumută cărți și participă la diferite acțiuni de popularizare a cărții. Adeseori se organizează la bibliotecă discuții între profesorii de literatură, simpozioane, recenzii. Nu de mult, de exemplu, scriitorul Eusebiu Camilar a vorbit profesorilor despre opera lui Ion Creangă. A avut loc recent și un simpozion privind literatura pentru copii, la care au fost de față scriitorii Mioara Cremene, Al. Mitru și Octav Pancu-Iași și în cadrul căruia învățătorii și profesorii au exprimat opinii interesante, au făcut propuneri și sugestii binevenite.

Într-una din încăperile clubului, așa-numita „sală albastră", au loc în fiecare vineri ședințele cenaclului literar „Mihail Sadoveanu". Printre membrii lui se numără mulți învățători și profesori tineri, dar și dintre cei pe tîmplele cărora au apărut fire argintii. La fiecare ședință se citesc versuri sau lucrări în proză, urmate de discuții asupra valorii lor artistice.

După mulți ani de funcționare, cenaclul își are și el „consacrații" lui — profesori ale căror creații au fost publicate sau se află în redacțiile diferitelor edituri, urmînd să vadă în curînd lumina tiparului. O vitrină special amenajată îi informează pe vizitatori asupra acestor lucrări.

Tot în „sala albastră" 100 de cadre didactice frecventează cursul de depanare a aparatelor de radio și televizoare. In această după-amiază are loc o lecție teoretică. Pe tablă s-au așternut numeroase formule, caietele cursanților sînt și ele, de asemenea, pline de notițe, de calcule. Instructorul revine adeseori asupra noțiunilor predate, verifică dacă au fost corect însușite. La lecțiile practice se examinează scheme ale unor aparate de radio și televizoare, se montează diferite piese etc., astfel încît cursanții să învețe a repara orice defecțiuni ce intervin la aparatele respective.

Deși cursul a început doar de cîteva luni, cunoștințele cursanților sînt încă de pe acum foarte bogate.

Vizitatorii clubului nu sînt numai cadre didactice. Adeseori întîlnești aci și mulți copii și tineri, fii ai membrilor sindicatelor din învățămînt. Și pentru ei sînt create numeroase posibilități pentru a-și petrece la club o parte a timpului liber în mod recreativ și instructiv. Cercurile de pian, de balet, teatru de marionete, ca și ansamblul de cor al elevilor, atrag săptămînal cîteva sute de copii în sălile primitoare ale clubului. Iată-le, de exemplu, pe micile balerine desfășurîndu-și exercițiile sub supravegherea atentă a profesoarei.

Din cînd în cînd, micii artiști oferă și spectacole. Se bucură de mult succes îndeosebi concertele date de ansamblul de cor al elevilor, care a împlinit de curînd 5 ani de la primul concert public și 100 de spectacole, a înregistrat la radio 17 piese și a susținut la televiziune 11 spectacole. Pe agenda activităților viitoare a ansamblului artistic este înscris un spectacol cu prima operetă românească pentru copii, intitulată „O zi adevărată", lucrare datorată dirijorului acestui ansamblu, prof. Mircea Bădulescu, pe un libret de Liviu Cernăianu.

Cele prezentate pînă acum sînt doar o parte a însemnărilor făcute cu prilejul unei recente vizite la club. Cercul de arte plastice „Ion Andreescu", cercul de teatru, formațiile de cor și numeroase alte activități oferă cadrelor didactice posibilități de relaxare plăcută după orele de muncă în școală.

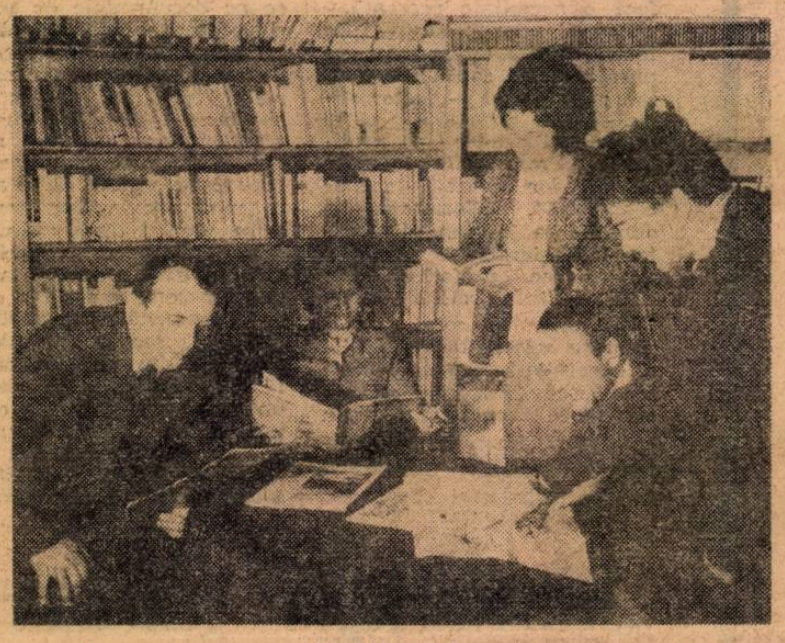

La bibliotecă

O ședință de lucru la cenaclul literar

Ce interesant este să montezi piesele unui aparat!

Micile balerine deprind la club tainele măiestriei artistice

Corespondența

BACĂU

La Institutul pedagogic de 3 ani din Bacău, ne informează tov. **M. Cosmescu Delasabar**, s-a desfășurat nu de mult o sesiune de comunicări științifice. În cadrul acesteia au fost prezentate peste 45 de comunicări științifice, elaborate de personalul didactic al Institutului pedagogic, ca și de colective de cercetători din orașul și regiunea Bacău.

Printre comunicările care au avut loc menționăm : „Realizări în domeniul cercetării științifice în regiunea Bacău în anii puterii populare", de conf. univ. Gh. Hasan și lector univ. Stela Rusu, „Munca dirigintelui — factor însemnat în îmbunătățirea situației la învățătură a elevilor", de lector univ. Virgil Radulian, „Cercetări preliminare asupra verigii fixării cunoștințelor" de lector univ. Mircea Ștefan și asistent Fănica Bădescu etc.

Lucrările primei sesiuni de comunicări științifice a Institutului pedagogic de 3 ani din Bacău au constituit un bun prilej de valorificare a experienței cadrelor didactice, a muncii lor de cercetare pe tărîmul învățămîntului.

PITEȘTI

Directorul școlii profesionale de construcții din Pitești, tov. **Grigore Alexandru**, ne face cunoscut faptul că cercul pedagogic al școlilor profesionale din orașul Pitești a organizat recent un schimb de experiență privind îmbunătățirea conținutului instruirii practice în atelierele-școală și în producție și mijloacele de înarmare a ucenicilor cu priceperi și deprinderi variate.

Participanții la schimbul de experiență — profesori, maiștri și ingineri — au asistat la o lecție deschisă de instruire practică, ținută în atelierul de instructaj al Școlii profesionale de construcții, și au ascultat un referat cu titlul „Instruirea practică a ucenicilor în atelierele-școală și în producție". Referatul a scos în evidență necesitatea legăturii organice dintre noțiunile teoretice și practice, a respectării normelor și normativelor de întocmire a schițelor și desenelor de execuție, ca și a normelor de tehnica securității muncii și protecția muncii. S-a subliniat de asemenea importanța întocmirii fișelor tehnologice și a executării de către ucenici a unor lucrări complexe, care să însumeze totalitatea cunoștințelor dobîndite într-o etapă dată. Au fost dezbătute larg, în același timp, o serie de probleme privind îmbunătățirea conținutului tehnico-științific al lecțiilor de tehnologie, mecanică, desen tehnic etc, ca și probleme legate de ridicarea continuă a nivelului de pregătire al maiștrilor instructori de practică.

Concluziile trase pe marginea schimbului de experiență au contribuit la mai buna pregătire a celor ce se ocupă de instruirea practică a ucenicilor.

CURTEA-DE-ARGEȘ

Prof. **I. Enășescu** ne semnalează, într-o scrisoare trimisă recent, aspecte ale muncii desfășurate la Școala generală de 8 ani din comuna Curtea în scopul întăririi disciplinei elevilor. Fiecare învățător și profesor din această școală, afirmă tov. Enășescu, este atent la comportarea elevilor la lecții, în recreații în timpul activităților din afara clasei, la spectacole, pe stradă. De asemenea, pedagogii caută să fie ei înșiși un exemplu pentru elevi și se preocupă de acordarea la vreme și în spiritul dreptății a recompenselor și sancțiunilor. În același timp, cadrele didactice au îndrumat și familiile să aibă în vedere cerințele școlii față de copii în ceea ce privește conduita civilizată, disciplinată.

PLOIEȘTI

Secția de învățămînt a raionului Ploiești — ne scriu profesorii **V. Nicolaescu** și **N. Casapu** — se ocupă atent de îndrumarea directorilor de școală. Unul din mijloacele folosite pe această linie este schimbul de experiență. De exemplu, directorii au avut recent ocazia să-și împărtășească reciproc metodele de muncă în cadrul unor consfătuiri organizate la Școala medie nr. . Cu acest prilej ei au discutat pe marginea referatelor „Cum organizez, cum îndrumez și cum controlez activitatea instructiv educativă din școală" (referent T. Ghinescu) și „Rolul colectivului de conducere în coordonarea activității din școală" (referent T. Comăniciu).

SIBIU

Comisia metodică-științifică de la Școala generală de 8 ani nr. 9 din Sibiu acordă multă atenție adîncirii legăturii dintre cunoștințele teoretice și activitatea practică, folosirii de către elevi a noțiunilor însușite în școală. Pentru atingerea acestui scop s-au organizat între altele, după cum ne scriu tov. **I. Birăruț** și **A. Birlean**, o lecție deschisă cu tema „Măsurarea și trasarea pieselor", un sondaj pentru verificarea însușirii de către elevi a cunoștințelor despre unitățile de măsură și un referat cu titlul „Folosirea instrumentelor de măsurat".

În cadrul lecției elevii au învățat cum se confecționează diferite obiecte din tablă. Cu această ocazie s-au făcut calcule pentru aflarea materialului necesar și s-au repetat numeroase noțiuni din geometrie și fizică. Sondajul a arătat că majoritatea elevilor și-au însușit cunoștințele și deprinderile predate.

CAREI

Tov. **Paul Suceveanu** ne relatează că nu de mult comisia metodică a diriginților de la Școala medie nr. 1 din Carei a luat în discuție problema procedeelor ce trebuie folosite în munca educativă pentru ridicarea nivelului la învățătură. Cu această ocazie, dirigintele clasei a X-a „A" a prezentat un referat cu titlul „Cum i-am mobilizat pe elevi să lupte împotriva rămînerii în urmă la învățătură". Referatul a scos în relief multiple și variate procedee de muncă educativă orientate spre dezvoltarea interesului elevilor față de studiu — cunoașterea particularităților lor psihice, în vederea luării unor măsuri cît mai judicioase, legătura strînsă cu colectivul de profesori care predau la clasa respectivă, cu organizația U.T.M. și cu părinții elevilor etc.

Pe marginea discuțiilor purtate în ședința comisiei metodice s-au formulat concluzii valoroase pentru munca de viitor a diriginților.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

40 132

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

Gazeta ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ŞI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂŢĂMÎNT ŞI CULTURĂ

Anul XVII nr. 786 | vineri 22 ianuarie 1965 | 8 pagini 25 bani

Ţara se pregăteşte de alegeri

Dacă străbaţi în aceste zile marile oraşe ale patriei sau centrele ei industriale, satele de la cîmp sau cele din inima Carpaţilor, peste tot unde trăiesc şi muncesc oameni întîlneşti semnele apropierii unui eveniment de însemnătate majoră în viaţa politică a poporului nostru — alegerile de deputaţi în sfaturile populare şi în Marea Adunare Naţională.

Într-o atmosferă sărbătorească, plină de însufleţire, oamenii muncii propun, în cadrul unor mari adunări populare, candidaţi ai F.D.P. pentru alegerile din martie. Pretutindeni aceste adunări sînt o expresie vie a înaltului democratism al orînduirii noastre, pretutindeni ele se caracterizează printr-o înaltă conştiinţă civică. Propunînd drept candidaţi pentru organul suprem şi organele locale ale puterii de stat pe cei mai buni fii ai poporului, exemplu în activitatea profesională şi cetăţenească, ce întrunesc stima şi preţuirea tovarăşilor lor de muncă, a maselor largi, oamenii muncii fac totodată un bilanţ al realizărilor obţinute în oraşe şi sate, în circumscripţiile electorale. Ei trec în revistă tot ceea ce s-a înfăptuit în anii puterii populare în dezvoltarea economiei şi culturii patriei, în ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc şi arată prin fapte că la baza tuturor succeselor noastre stă politica înţeleaptă a partidului, munca însufleţită a poporului pentru traducerea în viaţă a acestei politici. În acest fel, adunările populare sînt un prilej de manifestare a dragostei întregului popor faţă de partid, un prilej de afirmare a avîntului creator al oamenilor muncii, a hotărîrii lor de a obţine noi succese în înflorirea patriei.

Campania electorală desfăşurată în prezent oglindeşte puternic unitatea, coeziunea poporului nostru în jurul partidului. Reflectînd cele mai înalte aspiraţii omeneşti, fiind străbătută de un cald umanism, de un patriotism adînc, politica partidului mobilizează şi însufleţeşte poporul la o uriaşă operă de construcţie. Pentru avîntul industriei patriei este semnificativ faptul că producţia globală industrială obţinută în anul 1964 este cu 14 la sută mai mare decît cea obţinută în anul anterior. Planul de stat pe anul 1965 prevede continuarea ritmurilor susţinute de dezvoltare a industriei, ultimul an al şesenalului urmînd să asigure o producţie industrială de 2,25 ori mai mare decît în 1959. Pe baza orientării date de plenara C.C. al P.M.R. din 30 noiembrie — 1 decembrie 1964 şi de lucrările recentei sesiuni a Marii Adunări Naţionale, oamenii muncii îşi îndreaptă atenţia spre ridicarea calităţii produselor în toate ramurile economiei, depun eforturi pentru darea în funcţiune la termen a noilor obiective, îşi iau angajamente în întrecerea socialistă pentru îndeplinirea şi depăşirea planului pe 1965, ultimul an al şesenalului.

Realizări deosebite s-au obţinut şi în domeniul agriculturii care, în plin proces de transformare socialistă, a înscris o însemnată creştere a producţiei, asigurîndu-se din resurse interne atît hrana populaţiei, în condiţiile creşterii ei numerice şi ale ridicării consumului, cît şi disponibilităţi pentru export de produse agricole.

Dezvoltarea economiei naţionale a permis să se ia numeroase măsuri menite să ducă la creşterea nivelului de viaţă al poporului. Sporirea salariilor, îmbunătăţirea pensiilor, intensificarea construcţiei de locuinţe, extinderea reţelei instituţiilor de cultură, de ocrotire a sănătăţii etc. au asigurat într-o măsură mereu mai mare satisfacerea cerinţelor materiale şi spirituale ale oamenilor muncii.

Şcoala a cunoscut, în anii puterii populare, o impresionantă dezvoltare. S-a încheiat de curînd procesul generalizării învăţămîntului de 8 ani, ceea ce reprezintă un moment important în dezvoltarea şcolii româneşti. An de an au crescut în bugetul statului alocaţiile acordate învăţămîntului, întărindu-se astfel considerabil baza material-didactică de care dispun şcolile de toate gradele. Numai în primii ani ai şesenalului s-au construit 20.000 săli de clasă, depăşindu-se sarcinile prevăzute în planul de stat. Pentru anul în curs s-au alocat în bugetul statului, pentru dezvoltarea învăţămîntului, ştiinţei şi culturii, ocrotirii sănătăţii şi altor acţiuni social-culturale, 22 miliarde lei, adică de 1,8 ori mai mult decît în anul 1959.

Realizări însemnate s-au obţinut şi pe planul politicii externe a statului nostru. Datorită contribuţiei sale active în viaţa internaţională, datorită acţiunilor pe care le-a iniţiat în sprijinul păcii şi înţelegerii între popoare, Republica Populară Română se bucură în întreaga lume de un binemeritat prestigiu.

Alegerile pentru Marea Adunare Naţională şi sfaturile populare — în care Partidul Muncitoresc Romîn, sindicatele, organizaţiile cooperatiste săteşti, Uniunea Tineretului Muncitor, mişcarea femeilor şi alte organizaţii obşteşti, culturale şi ştiinţifice se prezintă unite în Frontul Democraţiei Populare — vor constitui o nouă şi viguroasă manifestare a profundului democratism al orînduirii noastre.

Mîndră de realizările istorice obţinute sub conducerea partidului, însufleţită de perspectivele minunate pe care ni le deschide viitorul, ţara întreagă se pregăteşte cu însufleţire pentru alegerile de la 7 martie.

Elevi în vizită la Muzeul de artă românească contemporană de la Şcoala de artă de 8 ani nr. 2.

UN MUZEU ŞCOLAR DE ARTĂ PLASTICĂ

În ultima vreme, Şcoala de artă de 8 ani nr. 2 din Bucureşti primeşte numeroşi oaspeţi. Vizitatorii — elevi din şcolile Capitalei, pedagogi, părinţi — poposesc zilnic într-una din sălile ei, unde s-a deschis un frumos şi interesant muzeu de artă plastică contemporană — primul muzeu şcolar de acest fel.

Muzeul, la amenajarea căruia şi-au adus contribuţia pedagogii şcolii şi elevii, sprijiniţi de Uniunea Artiştilor Plastici, are în primul rînd menirea de a pune la îndemîna elevilor acestei şcoli — ucenici în arta picturii şi a sculpturii — opere ale artiştilor noştri plastici, spre a le da posibilitatea unui studiu aprofundat. Lucrările expuse au o tematică variată, inspirată din realitatea zilelor noastre: portrete înfăţişînd figuri de seamă ale culturii româneşti şi chipuri de muncitori fruntaşi, aspecte variate ale muncii din uzine, din fabrici, de pe şantiere şi ogoare, imagini ale oraşelor şi satelor noastre înnoite. În acest fel, el contribuie larg şi la educarea patriotică a elevilor.

În total, muzeul cuprinde 44 de lucrări de pictură şi sculptură, opere ale artiştilor noştri plastici consacraţi. De pildă, se află aici tabloul în ulei „În parcul circului", semnat de artistul poporului Marius Bunescu, pînza intitulată „Tulcea" de Henri Catargi, tablouri ale pictorilor Petre Dumitrescu, Ion Musceleanu, Ion Pacea şi alţii. Printre lucrările de sculptură expuse în muzeu se numără portretul lui George Enescu, semnat de acad. Boris Caragea, artist al poporului, un cap de expresie în bronz şi un portret al lui Liviu Rebreanu de acad. Const. Baraschi, artist al poporului, o lucrare de Oscar Han, maestru al artei, precum şi o serie de lucrări ale unor sculptori tineri.

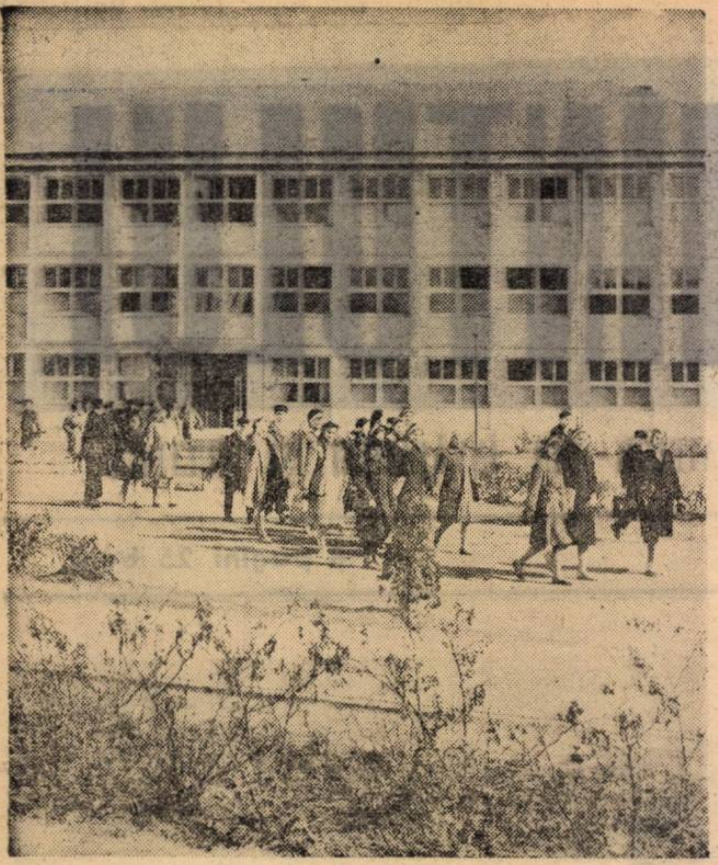

Clădirea Școlii medii din Lugoj, una din miile de clădiri școlare ridicate în ultimii ani pe meleagurile patriei

Oameni ai muncii din învățămînt propuși candidați pentru alegerile de la 7 Martie

În întreaga țară se desfășoară adunări ale oamenilor muncii în care sînt propuși candidații pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare. Participanții la aceste adunări, într-o atmosferă de puternică însuflețire, propun drept candidați ai Frontului Democrației Populare pe cei mai buni fii ai poporului — conducători de partid și de stat, muncitori, țărani, femei, tineri, militari, oameni ai muncii din rîndurile minorităților naționale. Printre candidații propuși se află și numeroși oameni de știință și cultură, academicieni și cadre universitare, învățători, profesori.

Pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională au fost propuși drept candidați, în adunările populare, acad. **Ștefan Bălan**, ministrul învățămîntului, în circumscripția electorală nr. 31 „13 Decembrie" din Capitală; prof. univ. **Ludovic Takacs**, membru al Consiliului de Stat al R.P. Romîne, în circumscripția electorală nr. 23 Sighișoara, regiunea Brașov; acad. **Gh. Mihoc**, rectorul Universității din București, în circumscripția electorală nr. 26 „6 Martie"; acad. **Constantin Daicoviciu**, rectorul Universității „Babeș-Bolyai", în circumscripția electorală nr. 4 „Grigorescu" din Cluj; acad. **Cristofor Simionescu**, președintele filialei Iași a Academiei R. P. Romîne, rectorul Institutului politehnic din Iași, în circumscripția electorală nr. 6 oraș Bîrlad-Vest; prof. univ. **Constantin Dinculescu**, membru corespondent al Academiei R. P. Romîne, rectorul Institutului politehnic din București, în circumscripția electorală nr. 3 „Banu Manta"; **Mircea Oprean** rectorul Institutului agronomic „Tudor Vladimirescu" din Craiova, în circumscripția electorală nr. 38 Vînju Mare, regiunea Oltenia; **Costache Antoniu**, artist al poporului, rectorul Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale", în circumscripția electorală nr. 21 „Parcul Libertății" din Capitală; dr. **Csögör Ludovic**, rectorul Institutului medico-farmaceutic din Tg. Mureș, în circumscripția electorală Tg. Mureș II Sud; prof. univ. **Ioan Anton**, prorector al Institutului politehnic din Timișoara, în circumscripția electorală nr. 3 Timișoara Sud; prof. **Petre Drăgoiescu** în circumscripția electorală nr. 9 Crovu, regiunea București; **Elena Livezeanu**, profesoară, în circumscripția electorală nr. 12 Băneasa etc. Au fost propuși de asemenea, drept candidați pentru alegerile în Marea Adunare Națională, **Niculina Costescu**, profesoară la Școala medie din Pucioasa, în circumscripția electorală nr. 36 Pucioasa, regiunea Ploiești; **Maria Copil**, directoarea Școlii medii nr. 2 din Oradea, în circumscripția electorală nr. 10 Aleșd, regiunea Crișana; **Liviu Hulubaș**, profesor la Școala medie nr. 1 din Rădăuți, în circumscripția electorală nr. 12 Rădăuți, regiunea Suceava; **Elena Dima**, profesoară, în circumscripția electorală nr. 8 Foltești-Tecuci, regiunea Galați, **Luiza Pop**, învățătoare, în circumscripția electorală nr. 13 Odorhei, regiunea Mureș Autonomă Maghiară, **Elena Săftoiu**, învățătoare la Școala din comuna Fîntîna Domnească, în circumscripția electorală nr. 35 Cerneți.

Numeroși oameni ai muncii din învățămînt au fost propuși, de asemenea, drept candidați ai Frontului Democrației Populare pentru alegerile de deputați în sfaturile populare.

Din arhivele școlilor

Mai în fiecare școală poți găsi, răscolind prin maldăre de registre, de cărți și dosare, emoționante mărturii ale unui trecut ce se reconstituie, uneori, dincolo de dimensiunea unui secol. Sînt documente străvechi, colbuite, îngălbenite de vreme, cu cerneala pălită, greu descifrabilă, cu virtuozități caligrafice în desfășurarea unor complicate arabescuri de inițială, cu savante formule de politețe oficială, cu parfumul arhaic al unei ortografii care azi ne pare de o mare savoare și — ceea ce este în primul rînd demn de reținut — vorbind despre fapte caracteristice pentru viața școlilor în vremurile de altă dată.

Am răsfoit, nu de mult, cîteva asemenea documente la Muzeul Pedagogic din București. Prezentăm aici o parte din ele atît pentru semnificațiile ce le conțin, cît și în dorința de a trezi interesul cadrelor didactice pentru valorificarea acestor documente care se dovedesc de un real folos în reconstituirea istoriei activității școlare în țara noastră.

Un discurs

Cu prilejul „solemnității de împărțirea premieloru, în 29 iuniu 1862", I. Zalomit „directorutu scoleloru" a rostit un discurs despre „starea instrucțiunei publice în Rominia-de-sus la finitulu anului scolariu 1861—1862". Din acest „discursu" desprindem unele date interesante, capabile să ne dea, într-o măsură, o imagine generală asupra dezvoltării învățămîntului din acea vreme. Reținem, din cele spuse de I. Zalomit, că „administrațiunea superioară a instrucțiunei publice. a avutu în vedere în tot timpulu ca fundamentu allu educațiunei junimei", pe prim plan, „sciința" și „morala". „Instrucțiunea — se spune în discurs — trebue a ave de scopu și formarea inimei juniloru, moravurile loru. Astu-felu dar invețiătura fâră moralitate, veritatea neînsocită de virtute, ar fi unu ce imperfectu. Instrucțiunea trebue a căta să sădească în inimile junimei principiile de onore și probitate, moralitatea. Virtutea este care face mărirea sciinței".

I. Zalomit ne dă în același discurs și cîteva date cu privire la numărul de școli și de elevi, arătînd că s-a făcut în cursul anului „înaintarea pe cîtu se pute ascepta de la densele cu midlocele actuali. Numerulu acestoru scole (este vorba de „scolele communali" n.n.) cari au funcționatu se urcă la 2186, iar acella allu eleviloru de ambele sexe la 63.962". Zalomit își exprimă speranța că „pe lângă ameliorațiunele ce s-au făcutu acestei ramure a instrucțiunei, se speră că în curendu se voru înființa și scole normale în cari să se formede juni pentru funcțiunile de institutori. Căci, pote cineva să aibă cunoscinție îndestul de întinse și cu tote aceste a nu fi bunu institutore seu professore din lipsă de metodu și de acelle cunoscinție pedagogice necessarie pentru a forma intelligința copiiloru".

In ceea ce privește învățămîntul secundar, care cuprindea „cunoscinție encyclopedice" și avea drept obiect atît „formarea junilor pentru viația practică câtu și a-i prepara pentru specialități".

Exista și un învățămînt profesional. „Scolile professionali suntu representate prin scola de Agricultură, scola de Arte și Messerri, scola militaria, scola de Medicină și Institutulu chorale". „Numerulu eleviloru" ce frecventaseră în anul respectiv acest învățămînt se ridica la cifra de 1551.

Toate acestea reprezintă germenii învățămîntului nostru de astăzi. Pe aceste baze s-a ridicat mai tîrziu puzderia de școli care a ajuns în zilele noastre la nivelul pe care îl cunoaștem. Și aceste începuturi se datoresc în bună parte sentimentelor patriotice care au animat numeroase personalități progresiste ale veacului trecut. Aceste sentimente se ghicesc și în cuvintele patetice cu care Zalomit își încheia discursul: „Juni Elevi! veniți de cullegeți fructele muncei voastre de peste annu. Fiitorul vostru este mare, dela voi depinde fericirea voastră. Nu uitați că Patria asceptă a vede fructele ce veți cullege din arborele sciinței și allu Moralei".

Programe de învățămînt

Care era conținutul învățămîntului secundar în vremea cînd își rostea discursul Zalomit, ce studiau elevii? Un răspuns edificator în această privință ni-l dă lectura unei programe școlare. Să răsfoim, de pildă, „Programma speciale a învățiăturiloru Gymnasiului St. Sawa". La „classea I", ca și la altele, figurau la loc de frunte „Limb'a Romană și Latină", „Istori'a și Geografi'a", „Mathematic'a", „Limb'a Francese" sau „Limb'a Italiană". „Grammatic'a limbei Române" se studia „în comparațiune cu grammatic'a limbei Latine" prin „essercițiе din limb'a Latină în cea Romană și vice-versa" și prin „traducțiuni din Epitome historia sacrae". La „istori'a și geografi'a" se studia „istori'a Romaniloru până la resbellele punice" și „Geografi'a respectivă ca base la studiulu Istoriei" și „Istori'a Romaniloru pînă la bătălia de la Acțiu" și, de asemenea, „Geografi'a respectivă".

De remarcat este că, în clasele a V-a, a VII-a și a VIII-a nu se mai preda „religiunea", disciplină pe care o găsim însă în „classea I" de exemplu, locul ei luîndu-l, în clasa a VII-a bunăoară, „Fysic'a superiore". Foarte interesante sînt cunoștințele ce se predau la lecțiile de „fysic'a superiore": despre „Fluide de imponderabili — Căldur'a — Construcțiunea și usulu thermometreloru — Indicațiunea coeficiențiloru de dilatațiune a solideloru, liquideloru și gazeloru. — Intrebuințarea loru" etc.

Neîndoielnic, o bună parte din problemele acestei discipline cerea efectuarea de experiențe. Într-o anume măsură se va fi apelat la ele în cazul unor lecții ca cele despre „Ammestecurile gazeloru cu vapore. Igrometru cu pêru. — Căldura radiantă. — Electricitate. — Electroscopu. Machină electrică. — Buteli'a de Leyde. — Baterie electrice. — Electricitate atmosferică. — Acu magnetatu. Definițiunea declinațiunii și înclinațiunii. Busolă. Galvanismu". Faptul este subliniat chiar de programă, care indică „Esperiiențiele lui Galvani, alle lui Volta. Dispozițiunea pilei voltaice etc.

In aceeași clasă se studiază „Limb'a Ellenică, „Istori'a Universale (Antiquă, Mediă și Modernă), Istori'a Româniloru (Dezvoltarea ideiei de naționalitate. Vechii populi ai Daciei. Originea Daciloru. Resbellele Romaniloru la Dunăre. Colonisarea Daciei cu Romanii. Essistința Româniloru în drept'a și stâng'a Dunării în timpulu barbariloru. Statele Române în seculii VIII, IX, X și XI. Imperiulu Româno-Bulgaru în drept'a Dunării. Fundarea celloru doue State Române în stîng'a Dunării, ce constitue Români'a de astă-di și istoria loru până la mortea lui Mircea I și Alessandru-cellu-bunu".

La „Philosophia" se studia, în introducere, „obiectulu Philosophiei și utilitatea ei" și apoi „Divisiunea Philosophiei. Facultățile sufletului. Sensibilitatea, intelliginți'a, voinți'a. Logic'a. Definițiunea logicei și scopulu ei. Despre methodă. Despre certitudine și despre differitele ei specie. Despre inducțiune, analogia și deducțiune. Despre syllogismu. Despre autoritatea mărturiei omeniloru ș.a.m.d.

Preponderente, în general, sînt discipline umaniste. Se studiază, pe lîngă limba romînă, limbi străine („limb'a Ellenică", „limb'a Francese", „Italiana", „Latină", „Germană"), ca și multă „philosophia". Se acordă atenție și „Istori'ei naturale".

Cu tot caracterul lor simplist, traducînd erorile și limitele istorice ale științei vremii, astfel de programe au marele merit de a încerca să realizeze aspirațiile pedagogilor luminați, situați pe pozițiile progresiste, către înzestrarea generațiilor tinere cu un orizont cultural cît mai larg.

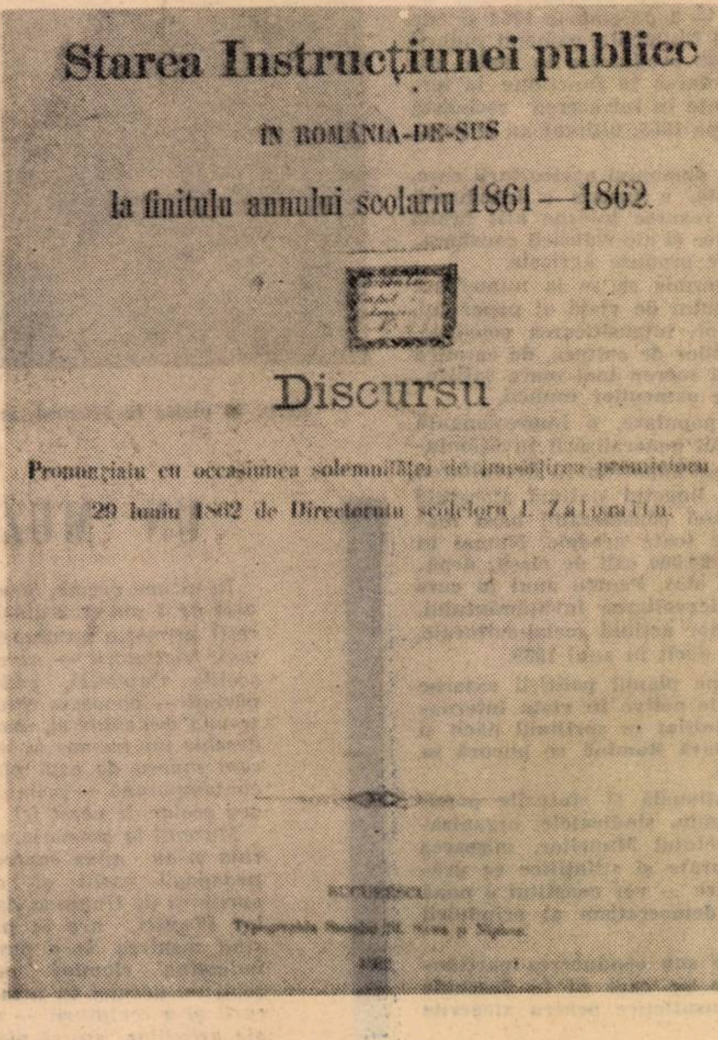

Starea Instrucțiunei publice

IN ROMÂNIA-DE-SUS

la finitulu annului scolariu 1861—1862.

Discursu

OPINII

La ce probleme trebuie să răspundă învăţămîntul mediu

Ca şi celelalte domenii de activitate ştiinţifică, geografia a cunoscut în ţara noastră o largă dezvoltare şi a căpătat un nou conţinut. Pentru a corespunde sarcinilor actuale, ea şi-a îndreptat preocupările în direcţia cunoaşterii diferitelor complexe naturale, a cauzalităţii fenomenelor, a legilor evoluţiei în spaţiu şi în timp, în vederea stăpînirii naturii şi a valorificării într-un grad înalt a resurselor ei.

Geografia — disciplină chemată să dea o explicaţie ştiinţifică realităţii — trebuie studiată pe baza aprofundării legăturilor necesare şi legice ce îi sînt specifice. Dacă multă vreme ea a fost numai o ştiinţă descriptivă, de inventariere a fenomenelor, astăzi această fază a fost depăşită, fenomenele fiind privite în dezvoltarea lor, în legăturile lor cauzale şi în perspectivă.

In şcoala medie de cultură generală, predarea geografiei fizice, a geografiei ţării noastre şi a celorlalte ţări de pe glob trebuie să înarmeze pe elevi cu stăpînirea elementelor de bază, în ceea ce au ele caracteristic. Simpla enumerare şi descriere a fenomenelor geografice, tratarea lor statică, fără a avea în vedere legăturile obiective care există între acestea este sortită eşecului. Totuşi, în multe cazuri li se cere încă elevilor, mai ales la geografia economică, numai asimilarea unor materiale faptice, a unor cifre şi date neinterpretate, care nu pot duce la înţelegerea fenomenului geografic. Şi datele sînt necesare într-o anumită măsură, dar numai pentru judecarea logică a unor procedee. Privite static însă, ele nu pot să constituie baza studiului geografiei.

Trebuie subliniat totodată şi faptul că tratarea disparată a purtătorilor materiali în interacţiune (relief, climă, ape, floră, faună), fără să se arate legătura dintre aceştia, nu poate duce la reţinerea elementelor caracteristice, la o imagine concretă, clară a realităţii. Exemple sînt la îndemînă şi se pot da multe: nu s-ar putea înţelege, bunăoară, distribuţia vegetaţiei pe o anumită zonă dintr-un complex natural, fără a se ţine seama de morfologia reliefului, a solului, de caracteristicile climei, ale apelor de suprafaţă şi de nivelul celor freatice. De asemenea, nu se poate înţelege procesul formării nivelelor de eroziune din Carpaţi — despre care se discută aşa de mult — fără implicarea existenţei unor alte condiţii climatice decît cele actuale. Explicarea fenomenelor geografice pe baze genetic-evoluţioniste exclude problema ciclurilor închise în sens devisist, care se mai strecoară cîteodată în unele lucrări.

Înţelegerea descriptivistă a fenomenelor duce la încărcarea elevilor, la dezorientarea lor în mulţimea de informaţii, de date asupra diferitelor regiuni sau privitoare la învelişul geografic în întregul lui, fapt care se reflectă în insuccesele înregistrate cu ocazia unor concursuri de admitere în învăţămîntul superior. Iată de ce la baza însuşirii cunoştinţelor de geografie trebuie să stea scoaterea în evidenţă a ceea ce caracterizează fenomenul geografic.

Programa de geografie pentru clasele VIII—XI este alcătuită conform unui sistem enumerativ, stereotipic, al aceloraşi elemente pentru fiecare ţară şi regiune — fără să se arate ceea ce este specific acestora. După părerea noastră, acest sistem este cu totul de nerecomandat. Încadrarea într-o schemă identică a unor regiuni ale globului, diferenţiate structural — fizic şi economic — duce la superficialitate în studiul fenomenelor şi proceselor geografice. Apoi, în programă sînt şi o serie de inadvertenţe. De pildă, hotarele ţării noastre sînt prezentate ca fiind „graniţe naturale şi convenţionale" (pag. 21), cînd ştiut este că toate sînt convenţionale. Noţiunea de „hotar natural" este deci nepotrivită. De asemenea, nu se poate afirma că „Ţara Bîrsei" are ca anexă „Trei scaune" (pag. 22) — denumire a unei foste unităţi administrative.

Conţinutul învăţămîntului geografic cere claritate, noţiuni exacte, explicarea legică a fenomenelor şi proceselor; numai în felul acesta el va contribui la formarea concepţiei ştiinţifice despre lume a elevilor, la educarea lor patriotică-cetăţenească, numai astfel le va ridica nivelul de înţelegere şi le va lărgi orizontul de cultură generală.

prof. univ. MIHAI IANCU

Cercetarea pedagogică — la nivelul cerinţelor contemporane

Transformările revoluţionare ale societăţii noastre pe drumul socialismului şi comunismului se realizează în mod conştient, în condiţiile folosirii pe o scară tot mai largă a cuceririlor ştiinţei şi culturi. De aci rezultă necesitatea ca şi munca de instruire şi educare a tinerei generaţii, a omului zilelor noastre, să fie cît mai fundamentată din punct de vedere ştiinţific, să se ridice la nivelul cerinţelor contemporane.

În cuvîntarea rostită la 15 februarie 1964 la Conferinţa organizaţiei de partid a oraşului Bucureşti, tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej sublinia că este necesară o preocupare neîntreruptă pentru sporirea eficacităţii cercetării ştiinţifice, pentru creşterea şi valorificarea a tot ce este nou şi înaintat în ştiinţa şi tehnica mondială, pentru asigurarea unei judicioase îmbinări a activităţii de cercetare fundamentală cu cercetarea aplicativă. Aceste indicaţii constituie un îndreptar deosebit de preţios şi în cercetările pedagogice. Activitatea de cercetare a Institutului de ştiinţe pedagogice este chemată să găsească soluţii eficiente pentru teoria şi practica pedagogică, pentru problemele actuale ale instrucţiei şi educaţiei comuniste — generalizarea şcolii de 8 ani ca şcoală populară de bază, trecerea la şcoala de cultură generală de 12 ani, legarea tot mai strînsă a învăţămîntului cu practica desăvîrşirii construcţiei socialismului.

În scopul realizării acestor sarcini, Institutul de ştiinţe pedagogice a trecut în ultimul timp la o muncă de cercetare mai judicios planificată şi organizată, axată pe problemele principale ridicate de dezvoltarea şcolii. S-a trecut, astfel, la elaborarea unor lucrări fundamentale privind obiectul, categoriile, legile şi metodele de cercetare în pedagogie. O parte din cercetări au fost orientate spre studierea trecutului şcolii noastre şi a gîndirii pedagogice progresiste, întocmindu-se o serie de monografii ştiinţifice menite să slujească realizării unei lucrări de sinteză — „Tratatul de istoria pedagogiei din Romînia". Au fost extinse cercetările în domeniul educaţiei, trecîndu-se la elaborarea programelor muncii educative pentru şcoala de cultură generală, la organizarea unei cercetări complexe privind sistemul muncii educative în şcoala de 8 ani, la unele cercetări avînd ca temă munca educativă a organizaţiilor de pionieri şi U.T.M. Pe baza generalizării experienţei pozitive a şcolii noastre, au fost elaborate o serie de studii şi lucrări despre metodica predării diferitelor obiecte de învăţămînt, atît în domeniul ştiinţelor umaniste cît şi acela al ştiinţelor naturii. Se obţin rezultate pozitive în experimentul pedagogic organizat pe scară republicană cu privire la predarea pe obiecte, cu profesori de specialitate, la clasele I-IV, în cercetările referitoare la modernizarea învăţămîntului matematicii, fizicii, chimiei etc., ca şi în domeniul cercetărilor de defectologie.

Ţinînd seama de faptul că şcoala, ca instituţie de pregătire a cadrelor, trebuie să răspundă cerinţelor contemporaneităţii, în primul rînd exigenţelor pe care le ridică revoluţia tehnico-ştiinţifică actuală, cercetarea pedagogică este chemată să-şi sporească mereu contribuţia la îmbunătăţirea conţinutului învăţămîntului, la temeinica însuşire de către elevi şi studenţi a cunoştinţelor de cultură generală şi de specialitate, în legătură strînsă cu cerinţele practicii construcţiei socialiste.

În acelaşi timp, cercetările pedagogice sînt menite să aprofundeze procesul deosebit de complex al formării personalităţii, să descopere legile genezei personalităţii în socialism şi să-şi întărească contribuţia la înfăptuirea acesteia, ţinînd seama de întreaga dinamică a formării omului, pe scara întregii sale vieţi. Pornind de la faptul că elevii de azi sînt constructorii de mîine ai socialismului şi comunismului, că cerinţele educative ale societăţii noastre sînt într-o continuă creştere nu numai pentru tînăra generaţie, ci pentru întreaga populaţie, cercetările pedagogice sînt chemate să răspundă nu numai sarcinilor de azi ale educaţiei, ci şi cerinţelor de mîine ale societăţii noastre şi, în acelaşi timp, să se preocupe şi de problemele educaţiei adulţilor. Se simte, deci, nevoia lărgirii obiectului pedagogiei de la educarea tinerei generaţii la educarea şi formarea omului nou pe întreg parcursul vieţii sale[1]). Ca o primă cerinţă în această direcţie se profilează necesitatea extinderii cercetărilor pedagogice în domeniul învăţămîntului superior, în vederea îmbunătăţirii conţinutului acestuia.

Este cunoscut faptul că apropierea cercetării ştiinţifice de practica şcolii are o importanţă deosebită. Ţinînd seama de această cerinţă, Institutul de ştiinţe pedagogice a întărit şi a extins în ultima vreme legăturile sale cu munca învăţătorilor şi profesorilor, desfăşurîndu-şi cercetările nu numai în şcolile din Capitală, ci şi în unele şcoli din oraşele Cluj, Iaşi, Braşov, Craiova, Piatra Neamţ, Ploieşti, Sinaia, precum şi în unele şcoli săteşti. La aceste cercetări participă un număr din ce în ce mai mare de cadre didactice din şcolile respective. De asemenea, tot mai mulţi învăţători şi profesori sînt antrenaţi la elaborarea unor lucrări de bază în domeniul modernizării învăţămîntului, al educaţiei, al istoriei pedagogiei etc. Participarea cu comunicări a unui însemnat număr de cadre didactice la recenta sesiune ştiinţifică a Institutului de ştiinţe pedagogice reflectă interesul pe care îl manifestă acestea pentru cercetarea pedagogică.

Trebuie arătat însă că experienţa înaintată a şcolilor noastre, cuceririle valoroase obţinute în procesul instructiv-educativ nu sînt cunoscute şi popularizate încă în măsura necesară. Aceasta se datoreşte mai ales faptului că îndrumarea ştiinţifică a cadrelor didactice, privind organizarea şi desfăşurarea diferitelor cercetări este încă insuficientă. De fapt, această îndrumare nu se asigură în prezent în mod sistematic, de către un organ central. Ea este sprijinită destul de sporadic de către Institutul de ştiinţe pedagogice şi neglijată aproape complet de corpul de control al ministerului şi regiunilor, de catedrele de pedagogie din universităţi, de la institutele pedagogice de 3 ani şi de la institutele de perfecţionare. Aceasta face ca temele de cercetare să fie alese uneori la întîmplare, să se ia în cercetare probleme minore sau deja studiate. De asemenea, se ajunge la o fărîmiţare a eforturilor în cercetarea ştiinţifică şi, deci, la o eficienţă mult scăzută faţă de posibilităţi. Se face tot mai mult simţită, în această situaţie, necesitatea unei coordonări a cercetării pedagogice.

Este necesar, de asemenea, ca şi la cercetările efectuate direct de către institut să fie antrenate în viitor tot mai multe cadre didactice. Aceasta ar permite abordarea unor probleme mai complexe şi rezolvarea mai competentă a cerinţelor actuale ale şcolii. În acelaşi timp, socotim că nu este suficientă numai descoperirea experienţei înaintate. Se impune organizarea acestei experienţe în comun — cercetători şi cadre didactice — precum şi popularizarea ei pe o scară din ce în ce mai largă.

În prezent, cercetările pedagogice se desfăşoară, în marea lor majoritate, numai în şcoală. În aceste condiţii nu se iau suficient în considerare influenţele mediului social din afară de şcoală, neglijîndu-se astfel potenţe educative importante. Se ştie că organizaţiile de masă, instituţiile culturale, munca culturală desfăşurată în orînduirea noastră socialistă sub îndrumarea partidului — întregul complex al construcţiei socialiste — contribuie la realizarea unui mediu educativ nou, înaintat, care exercită o influenţă puternică asupra copiilor şi tinerilor. Se simte, de aceea, nevoia să fie studiate temeinic legităţile influenţelor educative ale mediului socialist asupra personalităţii elevului, a tînărului, adolescentului sau adultului. În acelaşi timp, este necesară împletirea tot mai strînsă a diferitelor domenii de cercetare care au contingenţă cu procesul educării şi formării omului, ajungîndu-se la o sociologie a educaţiei.

Se află încă într-un stadiu de început şi cercetările din domeniul psihologiei copilului şi psihologiei pedagogice privind procesul de formare a personalităţii şcolarului. Cercetările mai vechi referitoare la particularităţile de vîrstă ale elevului sînt depăşite astăzi. Se impune de aceea, atît pentru pedagogie cît şi pentru psihologie, sarcina de a grăbi ritmul investigaţiilor, al elaborării concluziilor pe etape de cercetare, pentru a spori eficienţa cercetărilor şi deci ritmul procesului instructiv-educativ.

Cuceririle ştiinţei şi tehnicii moderne furnizează practicii pedagogice un valoros instrument de lucru, care a şi început să-şi găsească întrebuinţarea corespunzătoare. La rîndul ei, modernizarea învăţămîntului, accelerarea procesului de predare şi însuşire a cunoştinţelor constituie o rezervă imensă pentru grăbirea procesului educativ, instrucţia şi educaţia reprezentînd un proces dialectic unitar. Iată de ce în orientarea cercetărilor pedagogice trebuie avute în vedere şi avantajele pe care le creează muncii din şcoală folosirea tehnicii moderne, învăţămîntul programat, îmbunătăţirea continuă a metodelor didactice etc. Deşi cercetările în domeniul utilizării cuceririlor ciberneticii în pedagogie şi în şcoală se află încă la început, ele sînt promovate cu mult curaj şi se întrezăresc încă de pe acum perspective interesante. Se cere însă folosirea cu şi mai mult curaj, în cadrul cercetărilor pedagogice, a analizei logico-matematice, a metodelor matematice. Trebuie avut totodată în vedere că numai printr-o îmbinare strînsă a metodelor clasice de cercetare cu cele mai noi cuceriri în acest domeniu, se poate ajunge la satisfacerea exigenţelor mereu sporite ale muncii ştiinţifice.

În aprecierea eficienţei cercetărilor în domeniul pedagogiei trebuie avute în vedere şi unele particularităţi determinate de faptul că pedagogia are un domeniu de cercetare dintre cele mai complexe — omul — cu o imensitate de particularităţi care se află în continuă dezvoltare şi transformare. Pe de altă parte, la procesul instructiv-educativ participă un număr mare de factori. Este deci necesară urmărirea influenţelor pe care le exercită ei şi coordonarea acestor influenţe. Nu trebuie pierdut din vedere nici faptul că, referindu-se la copii, la oameni, cercetările pedagogice nu permit nici un fel de rebut. De aceea se cere multă atenţie, multă răspundere, dar şi multă grijă şi obiectivitate în aprecieri, concluziile unei cercetări fiind adesea valabile pentru milioane de oameni.

Partidul şi guvernul au asigurat cercetării ştiinţifice din ţara noastră condiţii dintre cele mai bune. Se impune ca, folosind din plin aceste condiţii, cercetătorii să nu precupeţească nici un efort pentru a-şi ridica munca la nivelul cerinţelor contemporane.

I. MODORAN — secretar ştiinţific şi P. BĂRBULESCU — şeful secţiei educaţie de la Institutul de ştiinţe pedagogice.

---

1) Articolul „Probleme ale cercetării ştiinţifice în domeniul pedagogiei", de V. Bunescu şi P. Bărbulescu (Rev. de ped. nr. 10/1964).

lecții

Predarea electromagnetismului*)

După ce în lecțiile anterioare s-au introdus mărimile inducție, permeabilitate, intensitate, flux și inductanță, se poate trece la determinarea formulei tensiunii electromotoare de inducție electromagnetică. Vom cere elevilor să-și reamintească ecuația de definiție a lui E, astfel încît, urmărind o figură obținută prin desenarea unui cadru dreptunghiular aflat în cîmp magnetic și avînd o latură mobilă, vom obține succesiv : $E = W/Q = F(d_2 - d_1)/(t_2 - t_1)$. Dar, ținînd seama că în conformitate cu pricipiul al treilea al mecanicii forței mecanice F i se opune forța lui Laplace, va rezulta în continuare : $E = -BIl\ (d_2 - d_1)/I(t_2 - t_1) = -B(ld_2 - ld_1)/(t_2 - t_1) = -(BS_2 - BS_1)/(t_2 - t_1) = -(Y_2 - Y_1)/(t_2 - t_1)$.

Ținînd seama acum de valoarea fluxului exprimat în funcție de unghiul făcut de normala pozitivă cu direcția cîmpului, relația precedentă devine :
$E = -(Y_0 \cos a_1 - Y_0 \cos a)/(t_2 - t_1)$.

Pentru ca expresia din partea dreaptă a egalității să fie adusă la forma cea mai simplă, recurgem la următorul artificiu : trasăm un cerc a cărui rază R are viteza unghiulară egală cu viteza k de rotație a spirei și înmulțim atît numărătorul cît și numitorul fracției cu raza R. Se observă atunci pe figură că $R \cos kt_1 = OS$ și că $R \cos kt = ON$. După ce Y_0 a fost dat ca factor comun înaintea liniei de fracție, numărătorul devine : $DS - ON = -(ON - OS) = -PM \sin$. P. Dacă P este presupus ca foarte apropiat de M, atunci unghiul P este egal cu unghiul kt. La rîndul său, raportul dintre arcul PM și raza R este măsura unghiului POM, exprimată în radiani, iar cîtul dintre acest raport și variația timpului reprezintă însăși viteza unghiulară k, așa încît formula lui E devine : $E = Y_0 K \sin kt = E_0 \sin a$. În ipoteza că spira este orientată ca în figură și că rotația decurge în sens orar, atunci propunem elevilor să determine semnul lui E. Pentru aceasta nu este nevoie a complica lucrurile folosind încă o regulă (cea a mîinii drepte, cum se indică în manual), ci e suficient doar a ține seama de existența forței lui Laplace care, conform principiului al treilea al mecanicii se opune lui F, și să aplicăm tot regula mîinii stîngi. În acest caz, privind spira conform convenției, dinspre fața pozitivă, curentul va fi văzut ca avînd sens antiorar. Dar unui sens antiorar îi corespunde un E mai mare decît zero. Ajunși aici, atragem atenția elevilor că E este maxim tocmai în momentul cînd fluxul Y este nul, și invers. Lucrul acesta apare foarte clar urmărind graficul funcției $Y = Y \cos kt$: cînd unghiul a crește de la O^0 la 90^0 curba devine din ce în ce mai abruptă, astfel că diferența a două ordonate consecutive crește și ea, ceea ce înseamnă creșterea raportului dintre variația fluxului și variația timpului pînă cînd atinge maximul pozitiv E_0. în momentul cînd fluxul s-a anulat.

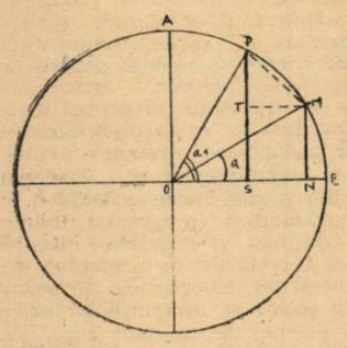

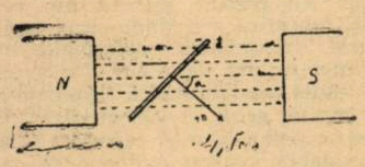

Rezultatul considerentelor de mai sus va fi folosit pentru obținerea unei reguli mult mai simple decît regula mîinii stîngi. Pentru aceasta cerem elevilor să observe că pentru a obține un E pozitiv este necesar, atîta vreme cît unghiul a crește de la O^0 la 90^0, ca fluxul Y aflat în descreștere să fie pozitiv. Cînd unghiul a va începe să fie cuprins între 90^0 și 180^0, pentru ca E să fie pozitiv, așa cum reiese prin aplicarea regulei mîinii stîngi, este necesar răstimpul în care suprafața aparentă crește, ca fluxul să fie considerat negativ. Avînd în vedere că în primul caz, cînd trebuie să atribuim fluxului semnul plus, liniile de inducție ies prin fața pozitivă, iar în cel de al doilea caz prin fața opusă, putem formula următoarea regulă extrem de concisă : fluxul are semnul feței prin care iese. Pe baza acestei reguli putem determina semnele lui E și I fără de a mai face apel la regula mîinii stîngi, care pe lîngă neajunsul de a avea un enunț prea lung, nu se poate aplica decît în cazul particular cînd apariția lui E se datorește mișcării. Folosirea regulei de semn a fluxului permite o mai ușoară urmărire a modului cum variază E într-un generator elementar, astfel încît elevii să-și poată concentra atenția asupra urmăririi fenomenului, fără a fi stînjeniți de poziția adesea foarte incomodă în care trebuie ținută mîna.

În încheierea acestui șir de lecții privind fundamentele electromagnetismului este bine să prezentăm elevilor tabelul în care atît mărimile fizice cît și unitățile sînt astfel ordonate încît fiecare nouă relație conține doar o singură necunoscută.

În acest mod se înlătură inadvertențele din manual, ca de pildă definirea unității de inducție pe baza weber-ului încă nedefinit, ori introducerea lui H înaintea lui B. E bine să atragem de asemenea atenția asupra faptului că nu este cazul să se pună problema determinării experimentale a relației $H = KI/r$, cum se propune în manual, întrucît aceasta este o ecuație de definiție.

Mai departe, ne stau la dispoziție două căi posibile : fie că predăm întîi mărimile, în ordinea din tabel, și trecem la studiul unităților abia după studiul inducției magnetice, fie că predăm unitățile consecutiv cu mărimile (lucru posibil datorită faptului că ordinea mărimilor din tabel permite exprimarea lor numai în funcție de unități anterior cunoscute**). În prima variantă avem avantajul că folosim din capul locului unitățile metrologice SI, dar dezavantajul că se creează un oarecare decalaj între predarea teoriei și rezolvarea problemelor. În a doua variantă acest decalaj este evitat, în schimb nu putem folosi chiar de la început unitățile metrologice SI. Totuși, definind unitatea de inducție cu ajutorul ecuației $F = BIl$, aceasta poate fi exprimată numai în funcție de unitățile SI cunoscute — newton, amper și metru — rămînînd ca ulterior să menționăm că din considerente de precizie metrologică este de preferat a defini unitatea de inducție cu ajutorul ecuației de definiție a fluxului.

Prof. ȘTEFAN FĂTULESCU

NR CRT	MARIMEA	ECUATIA DE DEFINITIE	UNITATEA	MODUL DE DETERMINARE
1	INDUCTANTA B	$F = BIL$	1Wb	$e = -\frac{\Delta\varphi}{\Delta t}$; $[\varphi]_{SI} = [e]_{SI} \cdot [t]_{SI} \rightarrow 1Wb = 1Vs$
2	PERMEABILITATEA μ	$B = \mu \frac{I}{2\pi}$	1Ts	$\varphi = BS$; $[B]_{SI} = \frac{[\varphi]_{SI}}{[S]_{SI}} \rightarrow 1Ts = 1Wb/m^2$
3	INTENSITATEA H	$B = \mu H$	1A/m	$H = \frac{I}{2\pi}$; $[H]_{SI} = \frac{1A}{2 \cdot 0{,}5m} \rightarrow [H]_{SI} = 1A/m$
4	FLUXUL φ (in text notat cu y)	$\varphi = BS$	1H	$\varphi = LI$; $[L]_{SI} = \frac{1Wb}{1A} = 1H$
5	INDUCTANTA L	$\varphi = LI$	1H/m	$B = \mu H$; $[\mu]_{SI} = \frac{\frac{1Wb}{m^2}}{\frac{1A}{m}} = \frac{\frac{1Wb}{1A}}{m} \rightarrow [\mu]_{SI} = 1H/m$

*) Vezi prima parte a acestui articol în nr. 785 din 15 ianuarie a.c. al „Gazetei învățămîntului".

**) În legătură cu această problemă vezi și articolul „Sugestii pentru predarea fizicii" publicat în „Gazeta învățămîntului" nr. 768/64.

La lecție

La cercul literar

Nu o dată am putut constata că activitatea din cercul literar este de un real ajutor în munca instructiv-educativă — și în mai multe direcții : se aprofundează cunoștințele primite la lecțiile de literatură, se elaborează lucrări independente, se poartă discuții, se prezintă referate, compuneri etc., se stimulează creația originală. Toate acestea îmbogățesc cultura elevilor, le dezvoltă personalitatea, încrederea în forțele proprii. Desigur, interesul elevilor pentru activitatea din cercul literar pornește din lecție. Acolo se cultivă emoția artistică, acolo li se trezește dorința de a spune și ei ceva original în conținut și în formă. De îndată ce această dorință a devenit statornică, cercul poate aduce o contribuție de seamă în pregătirea lor.

Cercul literar al școlii noastre, care poartă numele lui George Barițiu, cuprinde un număr de 70 de elevi. Nu toți sînt viitori poeți, prozatori, dramaturgi, critici, ba nici n-au de gînd să devină așa ceva, iar unii — destul de mulți — nici nu vor îmbrățișa o ramură a filologiei. Și, totuși, vin la cerc cu regularitate, cu dragoste. Înseamnă că activitatea care se desfășoară aici răspunde unor trebuințe, răspunde, în fapt, interesului lor pentru literatură.

Am fixat ca obiectiv principal al cercului în acest an, după ce m-am consultat cu colegii mei de specialitate, aprofundarea cunoștințelor de teorie, istorie și critică literară dobîndite la lecții. Vom realiza acest obiectiv pe calea singurului procedeu științific de cunoaștere temeinică a creației artistice : analiza literară, adică analiza modului cum sînt prezentate fapte, idei, caractere, în unitatea indistructibilă cu forma de exprimare. Analizele vor lua forma compunerii, a referatului scurt, bine sistematizat și fără balast verbal. Aceasta va folosi pentru a menține mereu proaspete chestiunile de teorie literară, fără de care cu greu se poate studia istoria literaturii, și pentru a veni în ajutorul elevilor din clasa a XI-a care vor da, la maturitate, examen scris și oral.

Iată unele subiecte ale ședințelor noastre : Modele de analiză literară a unor opere în versuri („Luceafărul", „Testament", „Noi vrem pămînt", „Zburătorul") ; Modele de analiză literară a unor opere în proză („Patul lui Procust", „Pădurea spînzuraților" etc.) ; Modele de analiză literară a unei opere dramatice („Despot-Vodă", „Jocul ielelor"). Pentru a înlătura tendința unor referenți de a cădea în verbalism, numărul paginilor acordate pentru analiza literară a fost restrîns ; de altfel, am făcut aceasta și pentru a nu se depăși timpul afectat unei ședințe de cerc literar — cu atît mai mult cu cît partea a doua a ședințelor este rezervată lecturii creațiilor originale, discuțiilor, audițiilor, vizionării de diafilme.

Am mai prevăzut în planul nostru pe acest an și o ședință de lucru ținută împreună cu membri ai cenaclului filialei Uniunii scriitorilor din localitate, ședință în care și elevii vor citi din lucrările selectate în cercul nostru. De asemenea, va avea loc o întîlnire a cercului literar al școlii cu scriitorul Vasile Rebreanu. Ultima ședință este rezervată noutăților literare din perioada parcursă.

Ne-am și gîndit la obiectivul de bază al activității cercului literar în anul viitor : Mijloace de compoziție, limbă și stil în opera literară.

Cercul literar poate deveni o activitate atractivă chiar și în sistemul simplu, relatat de noi aici. Depinde doar de strădania profesorului de literatură, de dragostea sa de muncă și de spiritul lui de inițiativă.

Prof. ION D. POPESCU
Școala medie nr. 1 Brașov

lecții

Un bun exemplu

Cînd tovarășa profesoară Denisa Godini, de la Școala medie nr. 1, ne-a anunțat că lecția la care vom asista este „Curentul electric în gaze", interesul nostru a crescut brusc. Într-adevăr, predarea acestei teme, înfățișată atît de incomplet în manual, prezintă un deosebit interes. Neajunsurile din manual decurg din faptul că, în scopul de a înlătura supraîncărcarea elevilor — scop just în sine — s-a renunțat tocmai la acea parte a temei în care se puneau bazele analizării fenomenului și, deci, bazele înțelegerii lui. Astfel, se vorbește despre ionizare, dar termenul nu este clar definit; fenomenul descărcării nu este tratat în evoluția lui; nu se pomenește nimic despre legea lui Ohm, despre curentul de saturație, ci se trece deodată la descărcarea disruptivă, care nu este însă nici ea bine explicată. Despre un fenomen atît de important ca molizarea nu se pomenește nici un cuvînt. Apoi, descriind descărcarea autonomă — pe care în mod greșit o numește automată — manualul afirmă că, la o tensiune relativ mică, electronii nu pot căpăta energie cinetică suficient de mare din pricina ciocnirii cu moleculele de gaz. Dar nu ciocnirile sînt de vină în cazul acesta, deoarece tocmai ele produc desfacerea moleculei, ci drumul liber mijlociu insuficient de lung în raport cu tensiunea respectivă. Omițînd o serie de probleme importante, manualul afectează în schimb prea mult spațiu paragrafului referitor la descărcări în gaze rarefiate.

Cum a rezolvat tovarășa Godini dificultățile provenite din această situație? Ea și-a început lecția făcînd legătura cu cele învățate la electrostatică referitor la descărcarea electroscopului pe timp umed. Apoi a ridicat întrebarea dacă legea lui Ohm se aplică sau nu în cazul trecerii curentului prin gaze și a prezentat pe un grafic cele trei domenii de comportare distinctă a curentului. Explicînd clar principiul trecerii curentului prin gaze, definind molizarea, profesoara i-a condus pe elevi să ajungă ei înșiși la concluziile ce se impuneau.

La interpretarea curentului de saturație, o elevă a pus o întrebare foarte bine gîndită: dacă toți ionii se află în mișcare, de unde mai apar ioni care întrețin curentul, fie chiar și la o intensitate constantă? Profesoara a dat un răspuns care i-a mulțumit pe elevi. Ea ar fi trebuit să sublinieze însă că pentru o intensitate constantă a agentului ionizator, se produce un număr constant de ioni pe unitatea de timp, de unde rezultă constanța curentului.

Trecînd la descărcările în gaze rarefiate, tov. Godini a explicat favorizarea lor în condiții de rarefiere prin creșterea drumului liber mijlociu.

La sfîrșitul acestei lecții conduse în modul cel mai viu, cu întrebări bine chibzuite și răspunsuri prompte și juste, s-au efectuat și cîteva experiențe. Din păcate, pe tuburile de descărcare nu era trecut gradul de rarefiere, astfel încît elevii să poată sesiza direct legătura dintre scăderea presiunii și forma și coloritul gazului. Nici instalația nu a funcționat bine, deoarece în toate tuburile descărcarea a avut un caracter asemănător.

Cu toate aceste defecțiuni de ordin tehnic lecția a constituit, în ansamblul ei, un bun exemplu de ceea ce poate realiza un profesor bun, care își cunoaște materia și nu se rezumă doar la folosirea manualului.

SIMION ȘTEFĂNESCU

Soluții eficiente

Lecțiile de lectură literară — fie că se ocupă de o schiță sau o nuvelă, de o operă lirică sau de una dramatică, cer profesorului în același timp să comunice cunoștințe precise, să asigure asimilarea conștientă și memorarea unor noțiuni, fenomene, date, definiții, dar și să cultive și să dezvolte capacitatea afectivă a elevilor, posibilitățile lor de a înțelege literatura, sensibilitatea lor.

Am asistat recent la o oră de lectură literară ținută de profesoara Eliza Otobîcu la clasa a VI-a „E" a Școlii de 8 ani nr. 128 din București, urmărind anume modul cum este rezolvată practic, în cadrul unei singure lecții, această sarcină complexă. Atît tema lecției, cît și desfășurarea ei ne-au oferit destule elemente ilustrative. Acestea s-au conturat încă de la verificarea temei date acasă, cînd comentînd compunerile elevilor după tabloul din manual cu tema „Sobieţki și românii", profesoara a urmărit simultan cele două aspecte amintite. Discuțiile pe marginea compunerilor au pus în primul rînd în evidență chipul cum au fost impresionați copiii de eroismul plăieșilor, admirația lor pentru vitejia și abnegația cu care aceștia au apărat cetatea, măsura în care, depășind cadrul tabloului, ei au reușit să-și îmbogățească lucrările apelînd la cunoștințe de istorie.

Dar profesoara nu s-a limitat doar la atît. Ea a urmărit, prin același mijloc, și cultivarea deprinderii elevilor de a-și expune ideile în baza unui plan logic, judicios alcătuit, dezvoltarea capacității lor de a se exprima corect și curgător. De aceea le-a cerut să schițeze pe scurt punctele principale pe care s-au bazat în elaborarea compunerilor, a făcut observații cu privire la calitatea stilistică a acestora, la măsura în care ele au tradus sau nu cu fidelitate sugestiile ilustrației.

Grija pentru îmbinarea celor două aspecte, vizibilă încă din prima parte a orei, s-a conturat cu deosebire atunci cînd s-a trecut la lecția nouă — analiza unei creații lirice, mai precis a poeziei „La mijloc de codru..." de M. Eminescu. Tovarășa Otobîcu a început cu obișnuita „lectură expresivă", reținută dar sensibil nuanțată, comunicînd astfel din capul locului intact întreg potențialul emoțional al versurilor. Se spune că poezia, la fel ca muzica, își realizează pe deplin bogăția de valențe estetice numai după audieri repetate. De aceea ni se pare foarte potrivit faptul că lectura a fost preluată imediat și de către elevi. Dacă s-ar fi trecut direct la analiza — destul de dificilă pentru vîrsta copiilor de clasa a VI-a — a problemelor de tehnică a versificației, farmecul creației eminesciene s-ar fi topit, fără îndoială, sub povara articulației în silabe, a enumerării și catalogării acestora după accente, a corespondențelor de ritm și rimă etc. Înainte de a ajunge însă la acest capitol mai arid, profesoara a purtat cu elevii ei o conversație degajată, la nivelul înțelegerii lor, despre modul în care se reflectă în versurile poetului frumusețea naturii, despre sentimentele pe care le trezesc ele etc. S-a creat astfel drumul firesc pentru relevarea elementelor care urmau să folosească analizei.

Gradînd judicios aceste elemente, profesoara a ajuns astfel treptat, ca la o consecință logică, la expunerea definiției rimei. Și, pentru că oricîte precauții am lua, analiza pur didactică poate primejdui sesizarea valorilor artistice, profesoara a reluat în finalul lecției lectura integrală a poeziei care, date fiind noile cunoștințe acumulate, prezenta de data aceasta pentru elevi sensuri noi, mai profunde.

Observațiile prilejuite de lecția la care ne-am referit arată o dată mai mult că problemele cele mai dificile ale predării își pot găsi soluții eficiente atunci cînd profesorul utilizează cu pricepere pedagogică modalitățile și procedeele de predare adecvate.

VALERIA MANOLIU

Scopul a fost atins?

În planul calendaristic, profesoara a rezervat lecției „Une visite à l'aéroport" (clasa a VII-a), trei ore: una pentru citirea și traducerea textului și pentru învățarea cuvintelor noi, alta pentru predarea cunoștințelor privind numeralele cardinale dintre 100 și 100 000 și adjectivele interogative și alta pentru consolidarea cunoștințelor și priceperilor.

Ora de consolidare, la care am asistat, a început prin ascultarea pentru notare a doi elevi. Examinarea a constat în citirea și traducerea integrală a textului și dintr-o scurtă conversație în limba franceză, bazată pe întrebări. După notarea elevilor examinați profesoara a anunțat o dictare din textul învățat; apoi fragmentul a mai fost dictat o dată, pentru a fi scris corect la tablă și pentru ca elevii să îndrepte în caietele lor greșelile făcute. Lecția s-a terminat cu un scurt exercițiu de traducere în limba franceză a cîtorva numerale cardinale și prin anunțarea temei de scris acasă: să se copieze „dictarea din clasă".

În ansamblu, atenția profesoarei s-a îndreptat aproape exclusiv spre consolidarea cunoștințelor și priceperilor privind pronunția, citirea și scrierea corectă în limba franceză. În acest scop ea a corijat greșelile elevilor, insistînd ca ei să repete cuvintele, expresiile, propozițiile în formularea lor justă. Am reținut și grija de a vorbi cît mai mult în limba franceză, de a folosi traducerea numai la nevoie și a-i determina astfel pe elevi la eforturi pentru a-și activiza vocabularul.

Și totuși, ora la care ne referim ne-a lăsat o anumită nemulțumire. Cauza: ea nu a vădit o foarte judicioasă reflectare prealabilă asupra conținutului predării. De aceea a fost destul de puțin eficientă, și-a atins numai în parte scopul.

In primul rînd, se cerea ca profesoara să fi stabilit dinainte, mai precis, cunoștințele și priceperile ce trebuiau consolidate. Pentru că, în cazul acestei lecții, programa nu prevede numai deprinderi de citire corectă, de traducere și scriere după dictare, ci și o seamă de cunoștințe de gramatică. Desigur, nu era cazul să se ceară definiții și reguli învățate pe dinafară cu privire la materialul gramatical al lecției — numeralele cardinale și adjectivele interogative. Dar conversația pe marginea textului din carte (care de altfel a fost improvizată, nu pregătită atent) putea să-i pună pe elevi în situația de a folosi în condiții noi cunoștințele respective de gramatică, să prilejuiască explicarea rolului acestora, a sensului, a utilizărilor lor.

De multe ori elevii au greșit la lectura lecției sau la scrierea după dictare. Dar aproape de fiecare dată profesoara s-a mulțumit doar să-i corecteze ea însăși și să le ceară a repeta corect. Era însă mult mai bine să-i fi solicitat pe ei să îndrepte greșelile, să explice în ce au constat acestea, ajutîndu-i doar atunci cînd nu puteau ieși din încurcătură. Apoi, au rămas greșeli necorectate și necomentate și în citirea textului, și în cele scrise la tablă. Iar întrebările care s-au pus aproape că nu au solicitat alte răspunsuri decît „da" sau „nu" (As-tu jamais vu un aéroport?; As-tu déjà voyagé en avion? etc.).

Și tema pentru acasă a vădit o insuficientă pregătire a lecției. Este adevărat, copierea „dictării din clasă" se va putea face fără greșeli, căci elevii vor deschide pur și simplu cartea și vor transcrie după ea fragmentul. Dar ajută o astfel de transcriere la consolidarea cunoștințelor? Desigur că nu. Este drept, profesoara le-a recomandat să nu copieze mecanic, să se gîndească de fiecare dată de ce un substantiv este la singular, un altul la plural etc. Dar aceasta nu reprezintă nicidecum o garanție a unei activități temeinice. Tema pentru acasă ar fi trebuit să-i supună pe elevi la efort intelectual, să prezinte un anumit grad de dificultate și, neapărat, să ceară un aport original din partea elevilor.

Consolidarea cunoștințelor nu trebuie înțeleasă în mod îngust ca repetare a aceleiași lecții pînă se știe pe dinafară. Ea cere să-i punem pe elevi în situația să aplice cunoștințele căpătate, să le folosească în situații noi, să explice și să justifice pentru ce un lucru este așa și nu altfel. Nu numai tema pentru acasă, dar întregul conținut al lecției despre care este vorba trebuia să se bazeze pe un material mult mai bogat, mai judicios selecționat, căci numai în asemenea condiții scopul ei putea fi cu adevărat atins.

ION PETREANU

Exigențe paralele

Calitatea unei lecții nu se poate aprecia după un singur criteriu, după cum nici calitatea predării nu se poate aprecia după o singură lecție. De aceea, în cele ce urmează nu vom da o apreciere în ansamblu a lecției de psihologie la care am asistat în clasa a XI-a „A" a Școlii medii „Spiru Haret", ci vom împărtăși doar cîteva reflecții pe care ni le-a sugerat.

Lecția a tratat o problemă destul de dificilă, a cărei aprofundare necesită eforturi intelectuale chiar și din partea elevilor ultimei clase — și anume, operațiile gîndirii. Pe deplin stăpîn pe materia predată, cunoscînd-o în adîncime, profesorul a putut să rezolve cu ușurință dificultățile ivite în predarea ei. Meritul său principal a constat în folosirea unui mare număr de exemple, cu ajutorul cărora a lămurit — antrenîndu-i pe elevi într-o participare activă la lecție — operațiile gîndirii. Ei au înțeles astfel ce sînt analiza și sinteza, cum se ajunge la abstractizări și generalizări, au parcurs ei înșiși, în mod conștient, drumul care duce la formarea noțiunilor.

Este însă surprinzător faptul că, în asemenea condiții, elevii au o exprimare rudimentară. Majoritatea celor întrebați au dat răspunsuri exacte, dar simpliste, care au despuiat parcă psihologia de bogăția ei de idei, lăsîndu-i doar scheletul. Și aceasta s-a întîmplat nu numai atunci cînd au fost solicitați să participe la expunerea temei noi, ci și în răspunsurile date la începutul orei, cînd s-au trecut în revistă noțiunile însușite anterior în legătură cu treapta senzorială a cunoașterii. Fiind vorba de elevi mari, care se pregătesc pentru examenul de maturitate, ar fi trebuit să li se ceară răspunsuri mai substanțiale, mai adîncite, exprimate într-o formă corespunzătoare.

Profesorul a fost exigent față de sine însuși în pregătirea lecției. Acest lucru s-a dovedit în siguranța expunerii, în exemplele multiple culese din cele mai variate discipline, în ușurința cu care i-a condus pe elevi pe acest teren dificil, care este gîndirea și operațiile ei. El ar trebui să dovedească însă aceeași exigență și față de elevi, față de modul în care se exprimă ei, față de posibilitățile lor de a-și prezenta cunoștințele mai amplu.

În întrecerea cu arătătoarele ceasornicului, în străduința de a spune tot ce e prevăzut în programă chiar și în cadrul unei singure ore pe săptămînă, se întîmplă uneori să trecem pe planul al doilea o asemenea cerință importantă. Va fi mai ușor, desigur, cînd se va trece la noul plan de învățămînt, cînd în clasa a XII-a psihologia va avea singură o oră pe săptămînă, iar logica va fi obiect de studiu separat.

RODICA ANDREI

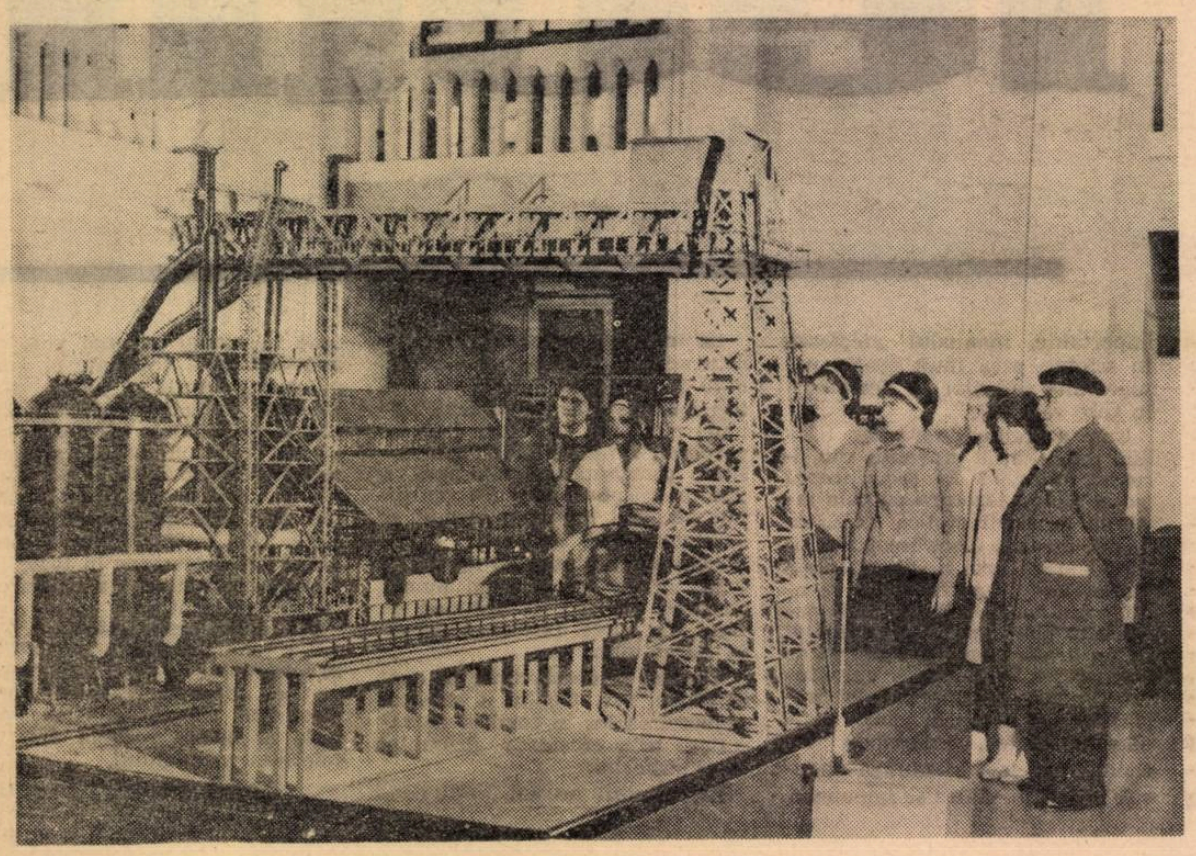

Elevi în vizită la Muzeul tehnic din Capitală

Aspecte actuale în predare

Disciplina „Organizarea și planificarea întreprinderilor industriale socialiste" ocupă un loc de frunte în procesul de învățămînt din școlile profesionale și tehnice, datorită atît importanței teoretice a cunoștințelor pe care le include cît și, mai ales, însemnătății deosebite pe care o are aplicarea lor practică în activitatea din întreprinderi. S-a evidențiat faptul că, prin însușirea temeinică a acestor cunoștințe, absolvenții școlilor profesionale și tehnice își sporesc contribuția la creșterea nemijlocită a productivității muncii, la reducerea cheltuielilor de fabricație, la îmbogățirea sortimentelor întreprinderii, precum și la respectarea parametrilor calitativi indicați prin planul tehnic.

Documentîndu-se tot mai amplu și folosind larg experiența practică din propria lor activitate profesională, cadrele didactice de specialitate au reușit în bună măsură să ridice nivelul calitativ al predării noțiunilor de organizare și planificare. La îmbunătățirea studiului acestei discipline au contribuit și o serie de consfătuiri organizate de Ministerul Învățămîntului și de alte ministere tutelare de școli. În cadrul acestor consfătuiri s-a analizat conținutul predării cunoștințelor despre organizarea și planificarea întreprinderilor în funcție de obiectivele practice ale pregătirii economice a viitorilor muncitori calificați, tehnicieni și maiștri, precum și metodica predării acestor cunoștințe, legătura lor cu studiul altor obiecte de tehnologie generală și specială și cu studiul bazelor marxism-leninismului.

Analizele efectuate în ultimul timp au dovedit că este judicioasă predarea noțiunilor privind organizarea și planificarea întreprinderilor industriale în anul III al școlilor profesionale, după ce elevii au parcurs o serie de obiecte de specialitate legate de specificul meseriei pentru care se pregătesc și au efectuat un an de practică în producție. De asemenea, succesiunea predării acestor noțiuni — începînd cu probleme de organizare a întreprinderilor și a locului de muncă, trecînd la utilizarea timpului de lucru, la diverse forme și metode avansate de muncă și terminînd cu planificarea activității întreprinderilor și cu cunoștințe referitoare la normare și salarizare — asigură, în condițiile desfășurării unei activități didactice eficiente, o temeinică pregătire a cadrelor care vor intra în producție.

S-a constatat însă, în același timp, că atît în manualele de organizare și planificare, cît și în predarea acestei discipline există tendința de a se prezenta problemele în general, fără a se pune pe prim plan specificul ramurii de producție pentru care sînt pregătiți viitorii muncitori, tehnicieni și maiștri. Un exemplu concludent în acest sens îl constituie manualul „Organizarea și planificarea producției în întreprinderile constructoare de mașini și producătoare de energie electrică", pentru școli profesionale. În acest manual se acordă un spațiu foarte amplu enumerării ramurilor economiei naționale, definirii întreprinderilor industriale socialiste, unor teorii în legătură cu structura procesului de producție, se dau chiar și scheme de organizare a întreprinderilor. Lipsește însă tocmai ceea ce interesează în cel mai înalt grad predarea — și anume organizarea atelierului sau sectorului de muncă în care se efectuează lucrările de construcții de mașini, de electro-tehnică, de electro-energetică etc. De asemenea, documentele de evidență primară sînt prezentate pur teoretic. Este nesatisfăcător și modul cum sînt expuse problemele de salarizare sau de normare a muncii, care nu sînt axate pe specificul întreprinderilor unde își fac practica elevii și unde vor lucra ei după absolvirea școlii.

Unele cadre didactice de specialitate, cum sînt cele de la Grupul școlar minier din Petroșani, de la Grupul școlar energetic din Cîmpina etc., dîndu-și seama de aceste lipsuri ale manualelor, caută să le remedieze, prezentînd elevilor aspecte legate de practica de producție specifică sectorului de activitate în care vor fi încadrați în viitorul apropiat. Ei utilizează în acest scop și o serie de materiale didactice adecvate — diagrame cu date reale, scheme analitice, documente de evidență primară de la întreprinderile unde elevii efectuează practica în producție. Se impune pentru îmbunătățirea predării în toate școlile, pe lîngă revizuirea manualelor, și desfășurarea unei ample acțiuni de popularizare a experienței înaintate de care dispun cadrele didactice la care ne-am referit mai sus.

În același timp, cadrele didactice de specialitate trebuie îndrumate spre utilizarea judicioasă a unor materiale didactice cît mai adecvate. Acestea pot fi grafice simple și scheme de organizare și de structură a întreprinderilor, panouri cu imagini fotografice ilustrînd organizarea model a diferitelor locuri de muncă în timpul efectuării anumitor operații, scheme ale fluxului tehnologic, machete ale unor documente de evidență primară cu care lucrează curent muncitorii, tehnicienii sau maiștrii. Asemenea materiale, a căror procurare sau execuție nu este deloc dificilă, ușurează înțelegerea specificului economic al activității întreprinderilor, permițînd realizarea unei eficacități sporite în predarea cunoștințelor referitoare la organizarea tehnico-economică a unităților industriale.

Foarte important este ca profesorii de specialitate să urmărească regulat cum aplică elevii în practică cunoștințele predate la orele de curs. Este bine ca ei să participe în acest scop la aplicațiile practice efectuate de elevi, urmînd ca la lecțiile ulterioare să corecteze deficiențele relevate și să aprofundeze unele probleme care au o pondere deosebită în întreprinderea respectivă. Așa s-a procedat de pildă la Grupul școlar energetic din Cîmpina, la lecțiile referitoare la organizarea locului de muncă, la metodele avansate de muncă, la utilizarea timpului de lucru etc.

Sîntem de părere că o discuție mai amplă în legătură cu predarea disciplinei „Organizarea și planificarea întreprinderilor industriale socialiste" ar putea contribui nu numai la îmbunătățirea conținutului și metodicii predării ei, ci și la elaborarea unor manuale corespunzătoare.

Ing. P. RĂDULESCU și economist I. TEICH
din Ministerul Minelor și Energiei Electrice

Magnetofonul la lecția tehnică

Imprimările pe bandă de magnetofon pot constitui un auxiliar deosebit de prețios al predării și în învățămîntul profesional și tehnic. Este cunoscut, de pildă, faptul că familiarizarea elevilor cu o serie de zgomote și manifestări sonore specifice anumitor meserii îi poate ajuta atît în cunoașterea bunei funcționări a unor mașini, cît și în evitarea unor eventuale defecțiuni sau chiar accidente.

Iată în cele ce urmează cîteva exemple de folosire a magnetofonului la unele discipline studiate în școlile profesionale și tehnice.

În predarea lecției de tehnologie cu tema „Strunjirea metalelor" poate fi utilizată o bandă pe care s-au înregistrat zgomotele specifice unei operații de strunjire pentru care cuțitul a fost bine așezat și o altă bandă pe care s-au înregistrat zgomotele unei operații la care cuțitul nu a fost așezat corect. Deprinzîndu-se să sesiseze astfel vibrațiile și scîrțîitul provocate de așezarea, fixarea sau ascuțirea defectuoasă a cuțitului de strunjit, elevii vor învăța să le recunoască în activitatea lor practică și să ia măsuri pentru înlăturarea cauzelor care le-au provocat. La fel putem proceda într-o lecție avînd ca temă pilirea sau tăierea metalelor cu ferăstrăul, unde vom prezenta înregistrarea pe bandă a zgomotului și scîrțîitului specific unei prinderi și așezări greșite a piesei, sau în lecția despre găurirea metalelor, unde vom folosi o bandă pe care am înregistrat scîrțîitul unui burghiu neascuțit, nerăcit sau neuns.

Se pot înregistra pe bandă și prezenta în cadrul lecțiilor și anumite vibrații mecanice ale unor obiecte în mișcare, ca și manifestările sonore ale diferitelor mașini și agregate industriale în cazul suprasolicitării lor, al funcționării în gol sau defectuos conduse. Asemenea zgomote — de pildă zgomotele produse de funcționarea unui polizor descentrat, a cărui piatră poate provoca accidente, pocniturile unui amestec oxi-acetilenic defectuos la o instalație de sudare cu gaze, zăngănitul specific provocat la ciocănirea unei asamblări cu nituirea defectuos executată, sunetele caracteristice exploatării defectuoase a preselor pneumatice, hidraulice, a preselor cu fricțiune, a ciocanelor pneumatice, a injectoarelor, a cuptoarelor, a turbosuflantelor, a vibratoarelor — semnalează în mod cert specialiștilor deficiențele și atrag atenția asupra necesității de a le remedia. În mod obișnuit, formarea urechii unui tînăr muncitor pentru cunoașterea tuturor acestor zgomote cere destul de mult timp, căci ele nu pot fi întîlnite în mod frecvent. Prin utilizarea imprimărilor pe bandă de magnetofon putem accelera însă formarea unor deprinderi auditive, de importanță tehnică deosebită.

Posibilitățile de utilizare a acestui fel de imprimări pe bandă de magnetofon este deosebit de amplă. De pildă se pot înregistra și transmite în cadrul lecțiilor zgomotele specifice mașinilor cu combustie internă, motoarelor industriale, automobilelor, avioanelor aflate în fază de exploatare, vibrațiile și zgomotele specifice unor turbine descentrate sau defectuos conduse, ale unor baterii de cazane sau ale unei supape de siguranță. Cît de mult ar putea crește eficiența practică a lecțiilor despre funcționarea motoarelor, bunăoară, dacă expunerea și demonstrațiile ar fi însoțite de prezentarea pe cale auditivă a funcționării unui motor în patru timpi în mers normal și apoi, pe rînd, a diferitelor defecte cauzate de sistemul de aprindere, de supape defecte, de joc în lagăre uzate, sparte sau topite, de un rulment spart, de bolț, de bielă, tacheți dereglați, bătăi în cutia de viteze, de explozii provocate de o proastă carburație, de ambreiaj defect etc. În același fel, într-o lecție despre exploatarea motoarelor Diesel pot fi puse în evidență diferite deficiențe cauzate de pompa de injecție, de aprindere sau rateuri. În predarea lecțiilor de electrotehnică poate fi utilizată cu deosebită eficiență înregistrarea pe bandă de magnetofon a unor manifestări sonore și zgomote specifice cum sînt, de pildă, cele produse de un motor electric trifazic care, dintr-o cauză oarecare, a rămas doar în două faze, de transformatoarele și inductanțele electrice atunci cînd tolele acestora nu sînt bine presate.

Același lucru cu privire la manevrarea unor mașini și agregate în telecomunicații, a semnalelor ce se succed intermitent în navigația aeriană, a semnalelor de avertizare, de alarmă și de pericol în circulația feroviară.

Se știe că, în medicină, înregistrările pe bandă de magnetofon folosesc la familiarizarea specialiștilor cu diferite stări fiziologice, ca cele ale pulsului, respirației, cordului etc. Totuși, în majoritatea școlilor tehnice sanitare magnetofonul este încă insuficient utilizat pe această linie.

Cu multă eficiență s-ar putea utiliza magnetofonul și în zootehnie, pentru prezentarea pe cale sonoră a unor manifestări specifice animalelor în situații speciale, a bîzîitului albinelor în timpul roitului.

Toate aceste exemple dovedesc, credem, cît de mult ar avea de cîștigat procesul de învățămînt din școlile profesionale și tehnice prin folosirea mai amplă a înregistrărilor magnetice în cadrul lecțiilor teoretice sau al demonstrațiilor.

Ing. ION TEODOSESCU
Grupul școlar de energie electrică
din București

Laboratorul de cercetări psiho-pedagogice

La centrul școlar agricol din Dragomirești-Vale a luat ființă, pe baza unui contract încheiat de Consiliul Superior al Agriculturii cu Institutul de psihologie al Academiei R. P. Române, primul laborator de psihologie din învățămîntul nostru agricol.

Laboratorul este menit să găsească cele mai eficiente metode pentru înarmarea elevilor cu deprinderi complexe de conducere a mașinilor agricole, să contribuie la crearea tuturor condițiilor de formare a sentimentelor de responsabilitate, datorie, simț colectiv, a spiritului organizatoric etc. la tinerii care sînt pregătiți pentru munca în sectorul agricol.

In legătură cu aceste probleme în cadrul laboratorului se vor studia în decursul anului școlar 1964—1965 diferite aspecte ale psihologiei învățăturii și se vor elabora o serie de îndrumări metodice privind îmbunătățirea procesului instructiv-educativ în cadrul diferitelor discipline, cu un accent deosebit asupra problemelor de predare modernă cu ajutorul filmului, televizorului, magnetofonului. Se vor studia, de asemenea, aspecte ale orientării, pregătirii și perfecționării profesionale pentru activitățile agricole ce se efectuează cu mijloace mecanizate, precum și posibilitățile de adîncire a cunoașterii aptitudinilor generale și speciale ale fiecărui elev în vederea îmbunătățirii procesului de instruire și de educație. Un sector important al studiilor experimentale efectuate în laborator va viza însușirea deprinderilor de manevrare a mașinilor agricole pe baza teoriei modelării și a datelor celor mai noi ale științei psihologice.

In problemele de pedagogie, respectiv de didactică, la asigurarea bunei desfășurări a activității laboratorului vor lua parte și cercetători ai Institutului de științe pedagogice.

Pentru popularizarea rezultatelor obținute în cadrul acestui ansamblu de cercetări laboratorul va edita, cu ajutorul serviciului de învățămînt din cadrul Trustului central Gostat, un buletin periodic.

În casele de copii şi casele copilului

De curînd, în cadrul unui schimb de experienţă care a avut loc la Sibiu, personalul didactic şi medical care lucrează în casele copilului şi în casele de copii preşcolari şi şcolari a discutat pe larg o serie de probleme importante legate de educarea copiilor pe care îi adăpostesc instituţiile respective. La acest schimb de experienţă, organizat de Ministerul Învăţămîntului în colaborare cu Ministerul Sănătăţii prin I.P.C.D. Bucureşti, au participat 180 de cadre didactice şi medicale — directori de case de copii şi de şcoli, directori ai caselor copilului, inspectori regionali şi educatori care conduc cercuri pedagogice şi comisii metodice. Pe ordinea de zi s-au aflat probleme referitoare la dezvoltarea vorbirii copiilor, la crearea unui climat de familie socialistă în casele copilului şi în casele de copii, la folosirea judicioasă a timpului liber al copiilor.

Discuţiile au scos la iveală numeroase rezultate pozitive obţinute în procesul dezvoltării vorbirii copiilor. Reprezentanţii Casei Copilului nr. 1 din Bucureşti, de pildă, au demonstrat, pe baza unui material bine analizat şi a unor cifre comparative din anii 1955—1964, progresele dobîndite în educarea copiilor de la naştere pînă la vîrsta de trei ani. Ei au scos în evidenţă importanţa deosebită a dezvoltării vorbirii la vîrsta mică (pînă la 1 an şi 2 luni) cînd paşii mici, realizaţi zi cu zi, în înţelegerea şi pronunţarea sunetelor, a silabelor şi a primelor cuvinte, cu sprijinul permanent al personalului educativ şi medical, au o pondere covîrşitoare, cu repercusiuni nu numai asupra următoarelor subperioade de vîrstă antepreşcolară (1 an şi 2 luni—2 ani, 2—3 ani), dar şi asupra dezvoltării în casa de copii preşcolari şi şcolari. Referatele caselor de copii preşcolari din Sibiu şi Tg. Secuiesc şi referatul Casei de copii şcolari din Piatra Neamţ au analizat cu seriozitate urmările modului cum s-a muncit în perioadele şi subperioadele anterioare, subliniind că aceste urmări devin foarte vizibile în clasa I, la însuşirea cititscrisului — primul pas greu în viaţa copilului — repercutîndu-se şi mai tîrziu, în rezultatele obţinute la studiul tuturor obiectelor. Astfel, la actuala clasă a III-a de la Casa de copii din Piatra Neamţ, care a avut din clasa I un învăţător şi un educator cu bună pregătire şi continuitate în muncă, se înregistrează un procent de 64 la sută elevi în progres, 28 la sută elevi care se menţin la acelaşi nivel şi 8 la sută elevi în regres. Rezultate bune au şi alte clase la care s-a lucrat temeinic încă din clasa I: de exemplu, clasa a VI-a A, unde progresele înregistrate de elevi reprezintă 48 la sută, iar regresele 16 la sută. Menţionăm că în casele de copii vin mereu elevi noi, de foarte multe ori în tot cursul anului şi chiar spre sfîrşitul lui, şi că aceşti copii au adesea întreruperi de şcolarizare sau stagnări din cauza schimbării condiţiilor de viaţă, ceea ce implică o muncă deosebit de grea din partea cadrelor didactice pentru recuperarea lacunelor. Cu toate aceste condiţii în numeroase locuri există o promovabilitate de 100 la sută. Aşa stau lucrurile, de exemplu, la mai multe grupe de la casele de copii din Prundul Bîrgăului, din Piteşti, din Cristur, Buzău, Beiuş, Curtea de Argeş, Bucureşti etc. La Ploieşti, un singur elev din toată casa de copii nu a obţinut note de trecere.

Nu întîlnim însă pretutindeni, din păcate, aceeaşi situaţie. În cadrul schimbului de experienţă s-a vorbit, de exemplu, despre o clasă a VI-a unde rămînerea în urmă s-a acumulat an de an şi a început încă în clasa I, cînd învăţătorul şi educatorul nu au lucrat pe baze ştiinţifice, nu au folosit metoda fonetică analitico-sintetică şi nu s-au preocupat de înlăturarea carenţelor din perioadele anterioare de vîrstă. O influenţă negativă au avut asupra evoluţiei acestei clase şi alţi factori: moştenirea grea de la casele de copii preşcolari, schimbarea frecventă a învăţătorilor şi educatorilor, exigenţa scăzută pe parcurs.

Uneori, insuccesele copiilor au dus la măsuri greşite. Casa de copii cu şcoală ajutătoare de la Turnu Roşu a criticat pe bună dreptate tendinţa unor directori care au întocmit cu multă uşurinţă formele de trimitere a unor copii cu situaţia şcolară sub limită sau turbulenţi la şcolile ajutătoare, fără să analizeze multilateral cauzele insucceselor şi fără să încerce în prealabil remedierea acestora printr-un ajutor individual, diferenţiat, menţinut pînă cînd copilul rămas în urmă îi ajunge pe ceilalţi.

Această pripeală de a caracteriza negativ copiii fără a înţelege cauzele stagnării sau tulburărilor de comportament se observă şi în verigile anterioare. De exemplu, reprezentanţii Casei Copilului nr. 1 din Bucureşti, ai caselor copilului din Tg.-Mureş şi P. Neamţ au arătat că acest fenomen nesănătos a fost observat şi la nivelul vîrstei antepreşcolare, în unele locuri manifestîndu-se tendinţa de a clasifica în rîndul encefalopaţilor copii care prezentau întîrzieri în dezvoltarea psiho-motorie sau stereotipii ce păreau bizare celor din jur, deşi acestea nu erau determinate, în majoritate covîrşitoare, de deficienţe ale constituţiei somatice, ci de carenţe în activitatea educativă: mînuirea celor mici ca pe nişte pachete în timpul îngrijirii medicale, creşterea copiilor în singurătate, faptul că nu li se vorbeşte suficient, că nu li se corectează pronunţia, că nu există suficientă grijă pentru ca vocabularul pasiv de cuvinte înţelese să devină activ, că nu se precizează înţelesul cuvintelor. Copiii nu sînt învăţaţi cu suficientă stăruinţă să se exprime în propoziţii şi nu se caută totdeauna soluţii adecvate de contracarare a unor deficienţe, de exemplu a stagnării care se resimte în viaţa lor de cîte ori, trecînd de la o grupă de vîrstă la alta, intră în grija unor educatori necunoscuţi de ei şi, mai ales, pentru care ei înşişi sînt nişte necunoscuţi. S-a arătat de asemenea că întîrzierile în dezvoltarea vorbirii se observă mai ales la grupa mijlocie (1 an şi 2 luni — 2 ani), îndeosebi acolo unde există insuficient personal educativ.

Pentru prevenirea unor asemenea lipsuri, majoritatea caselor copilului, a caselor de copii preşcolari şi şcolari au folosit metode care au dus la rezultate dintre cele mai bune. Închegîndu-şi treptat colectivul, aceste case au dus temporar o muncă diferenţiată cu fiecare copil care a avut nevoie de metode specifice. În practica lor modestă se pot depista unele principii actuale de mare circulaţie — de exemplu, cele în legătură cu programarea sau cu folosirea mijloacelor audio-vizuale moderne. Astfel, la Buzău şi în alte locuri s-au realizat recuperări de cazuri grele pe baza unor programe alcătuite din paşi foarte mici. În momentul de faţă, colectivul Casei de copii preşcolari din Sibiu lucrează pe baza unor asemenea paşi mici cu fetiţa Mariana, în vîrstă de trei ani, considerată un timp mută. Metodele de lucru sînt adaptate la ritmul propriu al copiilor, combătîndu-se tendinţa unor educatori de a reedita lecţiile sau de a impune în grupele mai mici un ritm colectiv în efectuarea temelor şi a altor activităţi. De asemenea, la dezvoltarea vorbirii copiilor contribuie faptul că se duce cu ei o muncă susţinută de formare a posibilităţilor de autocontrol, că li se sădeşte încrederea în forţele lor proprii.

★

Nu întîmplător problema dezvoltării vorbirii copiilor a fost strîns legată, în cadrul discuţiilor, de aceea a creării unui climat de familie socialistă. Atmosfera afectuoasă, de înţelegere şi încredere reciprocă, de principialitate care caracterizează familia socialistă a început să-şi facă loc în multe case de copii, cum sînt, de exemplu, cele din Rm. Vîlcea, Cristur, Orlat etc. Aici colectivele pedagogice, administrative şi de îngrijire desfăşoară în adevăr o activitate asemănătoare cu aceea pe care o desfăşoară părinţii. Copiii sînt pregătiţi cu grijă pentru a face faţă paşilor următori, „zonei dezvoltării apropiate", aşa cum procedează de fapt mama cînd netezeşte drumul copilului ei, cînd îi creează condiţii de dezvoltare multilaterală.

În acest spirit lucrează cu competenţă, de exemplu, colectivul Casei de copii din Piteşti. Referatul prezentat de acesta a oglindit multilateral munca lui, începînd de la grija de a asigura baza materială a casei ca într-o familie bine gospodărită, cu dragoste de frumos, şi pînă la problemele de conţinut ale educaţiei intelectuale, morale, fizice şi estetice a copiilor, de la pregătirea minuţioasă a fiecărui pedagog pînă la activitatea ce se desfăşoară în rîndurile personalului administrativ şi de îngrijire pentru a-l ajuta să înţeleagă problemele de educaţie şi a realiza astfel unitatea de cerinţe şi acţiune în acest domeniu.

Casele de copii fruntaşe împletesc preocuparea pentru crearea atmosferei de cămin părintesc cu grija pentru folosirea judicioasă a timpului de către copii. Activităţi interesante s-au organizat de exemplu, pe această linie, la Casa de copii preşcolari din Cisnădie, la casele de copii din Orlat, Boiţa, Sibiu etc. Problema de bază care se ridică aici este continuitatea, preocuparea zilnică pentru crearea climatului părintesc şi pentru folosirea judicioasă a timpului.

★

Din desfăşurarea schimbului de experienţă de la Sibiu s-au desprins multe sarcini de viitor. A reieşit, în primul rînd, necesitatea intensificării muncii metodice a educatoarelor, a pregătirii pedagogice a personalului sanitar din casele copilului, a stabilirii unor relaţii mai strînse de colaborare între personalul medical şi cel educativ. Se face simţită, de asemenea, nevoia unei colaborări mai sistematice între casele copilului, casele de copii preşcolari şi casele de copii şcolari.

Prilejuind discutarea la un nivel ridicat a unor probleme importante legate de educarea copiilor, schimbul de experienţă de la Sibiu a fost de natură să ajute cadrelor didactice şi medicale de specialitate să-şi desfăşoare mai bine munca viitoare.

IOANA IONESCU

Audiţii muzicale pentru elevi

Discuţiile purtate în presă cu privire la educaţia estetică a tineretului şcolar au fost urmate în multe din oraşele ţării de o serie de meritorii iniţiative menite să ducă la un contact mai strîns al elevilor cu viaţa artistică, la crearea condiţiilor necesare pentru înarmarea lor cu cunoştinţele de bază necesare înţelegerii comorilor artei.

Am urmărit în lunile din urmă viaţa muzicală din cîteva oraşe. Peste tot este vizibilă dorinţa şcolilor de a strînge legăturile cu Filarmonicile şi teatrele muzicale, ca şi dorinţa acestora de a sprijini procesul educaţiei estetice din şcoală, de a crea noi contingente de auditori din rîndul elevilor.

Interesante sînt formele colaborării stabilite între şcoli şi instituţiile muzicale. La Galaţi, Teatrul muzical a iniţiat o stagiune specială pentru elevi, în care au fost cuprinse numeroase spectacole. La Botoşani şi la Ploieşti, planurile de activitate ale Filarmonicilor cuprind deplasări periodice ale orchestrei în şcolile medii, unde sînt prezentate elevilor piese de largă popularitate din literatura muzicală clasică, romantică sau contemporană. Lectorii Filarmonicii prezintă înaintea concertelor, într-un scurt cuvînt introductiv, caracteristicile pieselor care vor fi audiate. La Botoşani, majoritatea profesorilor de muzică indică în prealabil elevilor o serie de lucrări de popularizare legate de piesele pe care urmează să le asculte.

La Bucureşti, Filarmonica „George Enescu" a organizat în decursul ultimilor 4—5 stagiuni suite speciale de concerte-lecţii, special dedicate elevilor şcolilor medii. Prelegerile ţinute în cadrul acestor concerte-lecţii sînt urmate de o bogată exemplificare, asigurată de obicei de unii dintre cei mai remarcabili solişti ai primei formaţii orchestrale a ţării. Printre cele 10 concerte-lecţii de acest gen, programate pentru actuala stagiune, citäm, în ordinea programărilor: „Clasicismul vienez", „Creaţia beethoveniană", „Romantismul în muzică", „Muzica de operetă", „Şcolile naţionale", „Muzica şi poezia", „Interpreţi romîni peste hotare".

Deosebit de interesantă ni se pare iniţiativa comună a Filarmonicii braşovene „Gh. Dima" şi a unor şcoli medii din Braşov, Predeal şi Săcele. Pe baza unui plan de colaborare, stabilit de la începutul stagiunii, orchestra şi unul din conferenţiarii Filarmonicii din Braşov vin în şcoli pentru a exemplifica temele studiate în cadrul lecţiilor de muzică. De curînd, de pildă, a avut loc în cadrul cursului de istorie a muzicii din clasele superioare, lecţia despre Mozart. Cu acest prilej, orchestra simfonică a Filarmonicii „Gh. Dima" s-a deplasat în şcoli, interpretînd una din cele mai reprezentative lucrări simfonice mozartiene — Simfonia opus 39. În prealabil, li s-au dat elevilor o serie de explicaţii teoretice despre trăsăturile simfoniei mozartiene în general, despre modul de construcţie al simfoniei programate, despre ideile ce stau la baza celor 4 mişcări ale opusului mozartian. Şi — ceea ce este mai important — înainte de a fi interpretată piesa în întregul ei, au fost ascultate, rînd pe rînd, temele, motivele acesteia.

Filarmonica „Gh. Dima" a exemplificat, de asemenea, în şcolile amintite, lecţiile referitoare la muzica programatică şi la legăturile dintre muzica şi arta plastică, interpretînd suita lui Rimski-Korsakov, „Şeherazada" şi suita pentru orchestră „Tablouri dintr-o expoziţie" de Mussorgski — Ravel. Au avut loc, cu prilejul acestor concerte-lecţii, substanţiale colocvii muzicale care, pe lîngă faptul că au fixat cunoştinţele dobîndite de elevi la lecţii, i-au ajutat să înţeleagă unele piese muzicale de largă popularitate şi le-au dat îndemnul să frecventeze sălile de concert.

Concerte educative de acest gen au fost iniţiate şi în multe alte localităţi ale ţării.

Prin organizarea unor asemenea manifestări — chiar dacă în unele locuri ele mai au un oarecare caracter improvizat — procesul educaţiei muzicale din şcoală a dobîndit o bază mai eficientă, vizibilă, în primul rînd, în numărul tot mai mare de elevi care poposesc în sălile de concert cu prilejul manifestaţiilor săptămînale ale colectivelor simfonice.

Există în prezent condiţii ca în toate şcolile medii din oraşele unde sînt filarmonici sau şcoli de muzică să fie permanentizate asemenea acţiuni, organizate conform unui plan concret, elaborat după judicioase criterii pedagogice. Audiţii similare, menite să dezvolte interesul elevilor pentru frumuseţile muzicii şi să-i ajute să le înţeleagă, se pot organiza însă şi acolo unde nu există condiţiile la care ne-am referit mai sus, prin alcătuirea unei discoteci cu imprimări ce pot fi găsite în orice magazin.

În linii generale, un asemenea ciclu de audiţii — desfăşurat pe clase — ar permite aprofundarea, pe baza analizei concrete a pieselor muzicale, a unor elemente de bază ale limbajului muzical, înţelegerea caracteristicilor fiecăreia dintre genurile şi formele mai importante al muzicii, explicarea în amănunţime a marilor etape ale istoriei muzicii, precum şi audierea integrală a unora din cele mai reprezentative lucrări din creaţia muzicală universală şi românească. Urmărind, de-a lungul anilor de şcoală, acest ciclu de audiţii, elevii vor dobîndi o temeinică cultură muzicală, capacitatea de a discerne valorile artistice reale, dorinţa de a frecventa sala de concert.

În organizarea sistematică a acestor audiţii profesorii de muzică pot găsi un larg sprijin la Uniunea Compozitorilor şi filialele sale din provincie, la instituţiile şi şcolile de artă.

IOSIF SAVA

Din PRESA de peste hotare

■ O comisie de profesori venezueleni a primit sarcina de a elabora noi programe de studiu pentru învățămîntul secundar. Aceste programe vor fi aplicate cu titlu experimental în cursul anului 1965, la nivelul ciclului secundar inferior, la cîteva licee-pilot.

■ Fundația olandeză de televiziune școlară a organizat recent o serie de emisiuni pentru școlile elementare și complimentare. Scopul acestor emisiuni este îmbogățirea și completarea cunoștințelor dobîndite la lecții, prin ilustrarea unor aspecte mai anevoios de predat în clasă. Pentru primii doi ani sînt prevăzute 20 de programe.

Emisiunile televizate pentru elevi, organizate pe grupe de vîrstă, se vor referi la noile cuceriri din domeniul științelor naturii, vor cuprinde lecții de limbi străine, informații sociale, precum și spectacole de teatru. După o perioadă de probă, în funcție de rezultatele programului experimental, numărul emisiunilor va fi sporit.

■ Pentru a asigura pregătirea cadrelor necesare industrializării progresive a țării, guvernul Ghanei a hotărît predarea în ultimele 4 clase elementare a următoarelor discipline: matematică elementară și noțiuni generale de știință, paralel cu lucrări practice de tîmplărie, fierărie, textile, desen tehnic, fabricarea cărămizilor etc. Un număr de institutori urmează, la seminarul organizat de colegiul universitar din Cape Coast, cursuri de inițiere în noul program de predare a științelor în școala elementară.

■ Printre lucrările pe teme pedagogice apărute în ultimul timp în U.R.S.S. se numără „Automatica și cibernetica în cercurile tinerilor fizicieni și tehnicieni" de D. M. Komski și I. S. Stolariov, „Despre programarea învățămîntului matematicii", publicată în colecția „Prosveșcenie", „Din experiența organizării raționale a lecției", de A. V. Vorobieva, A. A. Filatova și K. I. Arliuk etc.

■ În Congo (Brazzaville) s-au creat în ultimii ani condiții tot mai bune pentru calificarea și perfecționarea profesională a învățătorilor. Astfel, Biroul pedagogic central asigură prin corespondență, radio și publicații pedagogice documentația necesară studiului tinerilor care se pregătesc să dea examenul de admitere la Școala normală superioară din Brazzaville, iar pentru învățătorii în funcție se organizează cursuri de perfecționare în timpul vacanțelor școlare.

■ La sfîrșitul lunii decembrie 1964 a avut loc la Paris un colocviu asupra rolului educativ al muzeelor. La acest colocviu au participat 26 experți din 15 țări.

Obiectul principal al discuțiilor l-a constituit stabilirea sarcinilor educative ale muzeelor în învățămîntul public, în educația adulților și în organizarea activității extrașcolare. Experții au apreciat în unanimitate importanța creării unor rețele de muzee pedagogice și științifice pentru dezvoltarea învățămîntului public din toate țările, precum și necesitatea unor măsuri cu caracter propagandistic care să atragă marele public și în special tineretul în muzeele de artă.

O lecție la o școală din Manila (Filipine).

CONCURSURI

Institutul pedagogic de 3 ani din Pitești anunță scoaterea la concurs a postului de profesor, poziția 2 din statul de funcțiuni al Facultății de filologie, catedra de literatura romînă, disciplina Istoria literaturii romîne.

Cererile se vor înainta rectoratului Institutului pedagogic de 3 ani din Pitești, strada Gheorghe Doja nr. 41, în termen de o lună de la data publicării prezentului anunț, însoțite de următoarele acte: copie legalizată după actele de studii; lucrările științifice ale candidatului; certificat de caracterizare a activității profesionale și sociale, eliberat de instituția (întreprinderea) la care își are funcția de bază, sau recomandarea șefului de catedră în cazul cînd candidatul funcționează în învățămîntul superior; certificatul de vechime în muncă, eliberat de unitatea în care lucrează; memoriu de activitate didactică și științifică, semnat de candidat.

★

Institutul de mine din Petroșani anunță scoaterea la concurs a postului de profesor, poziția 6, catedra de tehnică minieră generală, disciplina Economia, organizarea și planificarea întreprinderilor miniere.

Persoanele care doresc să participe la concurs vor depune, în termen de o lună de la apariția prezentului anunț, la rectoratul institutului, o cerere însoțită de următoarele acte în dublu exemplar: copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare; copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în științe; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau de conferențiar; lucrările științifice ale candidatului într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale a candidatului, eliberat de instituția (întreprinderea) în care acesta își are funcția de bază; memoriu de activitate didactico-științifică, semnat de candidat; autobiografie.

Concursul va avea loc la Institutul de mine din Petroșani, Str. Institutului nr. 20.

Informații suplimentare se pot primi de la secretariatul institutului.

Corespondența

RÎMNICU VÎLCEA

Cadrele didactice de la Școala medie „Nicolae Bălcescu" din Rîmnicu Vîlcea acordă o deosebită atenție pregătirii lor pentru examenele de grad. După cum ne informează prof. **Gh. Simeanu**, pînă în prezent 8 profesori din școală au obținut gradul II.

În acest an sînt înscriși la examenele de grad 7 profesori, dintre care cinci pentru gradul II (la specialitățile chimie, matematică și limba romînă) iar doi pentru gradul I.

Conducerea școlii, sprijinită de organizația de partid și de grupa sindicală, acordă o atenție deosebită pregătirii cadrelor didactice în vederea susținerii examenelor de grad, conștienți că acestea aduc o contribuție de seamă în pregătirea lor profesională, dîndu-le posibilitatea să aplice metode și mijloace variate în munca instructiv-educativă.

CONSTANȚA

De curînd, după cum ne informează prof. **Doina Mihai**, la Centrul școlar de meserii din Constanța a avut loc, în cadrul cercului pedagogic al personalului didactic din școlile profesionale și tehnice, o oră deschisă de dirigenție. Ora s-a desfășurat cu elevii anului II electricieni și a avut ca temă „Ce am învățat din spectacolele vizionate". Discuția s-a referit la filmele „Străinul" și „Galapagos" și la piesa de teatru „Fiicele", vizionate în comun de elevi. Interesul discuției a crescut prin faptul că la oră a fost invitată și actrița care a interpretat rolul Luizei Lipșa din piesa „Fiicele". În cuvîntul său, aceasta a clarificat unele probleme care-i interesau în mod deosebit pe elevi și a dat detalii despre modul de pregătire a unei piese.

Apreciind calitățile orei de dirigenție la care au asistat, membrii cercului pedagogic au analizat-o în adîncime, reliefînd ceea ce li s-a părut esențial.

Concluziile discuțiilor purtate pe marginea orei deschise de dirigenție au subliniat necesitatea alegerii cu discernămînt a temelor ce urmează să fie discutate cu elevii, astfel încît scopul lor educativ să se realizeze pe deplin.

BUCUREȘTI

După cum ne informează corespondentul nostru **V. Munteanu**, cabinetul metodic al Școlii generale de 8 ani nr. 75 din cartierul Balta Albă, preocupat permanent de continua ridicare a nivelului profesional și de creșterea măiestriei pedagogice a colectivului didactic al școlii, a organizat zilele acestea o sesiune de referate.

Au fost prezentate cu acest prilej lucrări cu privire la importanța instructiv-educativă a excursiilor școlare, la metodele și procedeele folosirii mijloacelor audio-vizuale în predarea lecțiilor, la dezvoltarea gîndirii logice a elevilor în studiul gramaticii și la importanța citirii expresive și a analizei literare în predarea lecturilor literare.

Referatele au fost urmate de discuții ample, care au reflectat experiența personală a cadrelor didactice. În felul acesta inițiativa cabinetului metodic al școlii nr. 75 a contribuit la realizarea unui larg schimb de experiență între profesorii participanți.

BRAȘOV

Profesorul emerit **Mihai Temian**, director adjunct al grupului școlar „Steagul Roșu", ne informează despre modul cum s-a organizat practica în producție a elevilor Școlii tehnice de maiștri din cadrul acestui grup conform noilor planuri de învățămînt, pentru școlile tehnice de maiștri, care prevăd pentru anul I cîte 8 ore săptămînal de practică în producție.

Pentru buna organizare și desfășurare a practicii, ne scrie tov. Temian, s-a alcătuit un colectiv de îndrumare a acesteia, format din directorul de studii, profesori de specialitate, ingineri care lucrează în uzină etc. Acest colectiv a stabilit locurile de muncă din secțiile unde elevii își vor efectua practica și modul de rotire în cadrul lucrărilor. Astfel elevii repartizați la secțiile de turnătorie vor lucra în atelierul de miezuire, în cel de formare mecanică și în cel de elaborare, iar elevii repartizați în secția forjă vor executa lucrări la ciocanele cu autocompresie, la presele cu fricțiune, la ciocanele matrițoare și la maxiprese.

Pentru a asigura eficiența practicii, comisia efectuează un control săptămînal al modului cum lucrează elevii, cum își întocmesc schițele, cum rezolvă problemele pe care le întîlnesc zilnic, controlează caietele de practică și dă îndrumările necesare pentru buna desfășurare a întregii activități.

CAREI

Profesorul **Valeriu Lobonțiu** ne-a comunicat de curînd că, pentru continua îmbunătățire a procesului de predare și însușire a limbii romîne, a geografiei și istoriei patriei în școlile și secțiile cu limba de predare maghiară din Maramureș, secția de învățămînt a Sfatului popular regional a inițiat, la începutul acestui trimestru, consfătuiri ale tuturor profesorilor care predau aceste obiecte la școlile medii din regiune. Consfătuirea profesorilor de limba romînă s-a desfășurat în orașul Carei, iar cea a profesorilor de istorie și geografie în orașul Satu Mare.

Referatele prezentate la consfătuiri, care s-au bazat pe un bogat material documentar, selectat cu ocazia deplasărilor efectuate în școlile medii și școlile de 8 ani de către inspectorii metodiști de specialitate, ca și discuțiile purtate, au prilejuit desprinderea unor concluzii utile, de interes general. Astfel, s-a recomandat activarea frontului comun al cadrelor didactice din școală în scopul însușirii în cît mai bune condiții a limbii romîne de către elevi, s-au indicat numeroase metode și procedee menite să ajute la realizarea acestui scop ca de pildă îndrumarea permanentă, atentă și selectivă a lecturii elevilor în limba romînă, aplicarea creatoare a cunoștințelor teoretice de gramatică în vorbirea curentă, controlul calitativ al temelor și compunerilor, vizionările colective de spectacole și audițiile de emisiuni în limba romînă, colaborarea dintre profesorii de specialitate și diriginții claselor etc.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Gazeta ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 787 | vineri 29 ianuarie 1965 | 8 pagini 25 bani

OLIMPIADELE

Eveniment școlar important pentru valoarea lui stimulativă, pentru contribuția pe care o aduce la îmbunătățirea pregătirii elevilor și la evidențierea celor înzestrați cu aptitudini reale pentru o disciplină sau alta, olimpiadele și-au dobîndit un loc de seamă în rîndul tradițiilor învățămîntului nostru.

Peste cîteva zile se va desfășura prima fază — pe localitate — a obișnuitelor olimpiade anuale de literatură romînă, de matematică, de fizică și chimie, care vor scoate la iveală noile succese înregistrate de fruntașii școlilor din întreaga țară. Se cuvine să arătăm într-adevăr că de la un an la altul calitatea rezultatelor obținute de către elevi în cadrul olimpiadelor a sporit simțitor, reflectînd creșterea nivelului muncii desfășurate în școlile de cultură generală, pedagogice, profesionale și tehnice. Lucrările din ce în ce mai bune efectuate de elevi au dovedit pregătirea temeinică pe care le-au asigurat-o în școală profesorii lor, faptul că aceștia i-au înarmat cu un volum bogat de cunoștințe, cu capacitatea de a dezvolta în mod independent și creator teme sau probleme de sinteză. Pe de altă parte, numărul elevilor participanți la olimpiade a crescut de asemenea într-o măsură demnă de luat în seamă. Demn de reținut este și faptul că mulți dintre elevii care s-au remarcat la faza republicană și-au reprezentat cu cinste patria și colegii în cadrul unor concursuri internaționale.

Olimpiadele din anul acesta se vor înscrie și ele, neîndoielnic, în sfera succeselor repurtate pînă acum. Secțiile de învățămînt, împreună cu societățile științifice și filialele lor, cu concursul directorilor de școli, al personalului didactic și al organelor U.T.M., au luat din vreme măsuri pentru buna desfășurare a olimpiadelor. S-a acordat o atenție deosebită primei faze a acestora, la care pot participa toți elevii — cu condiția să nu se fi înscris și la alte concursuri. Grija pentru buna pregătire a tuturor elevilor înscriși a contribuit astfel la intensificarea studiului individual, la stimularea interesului pentru învățătură. Găsindu-și locul cuvenit în planurile de muncă ale școlilor, ale secțiilor de învățămînt, olimpiadele de literatură romînă, de matematică și de fizică și chimie trezesc în rîndul elevilor dragostea pentru știință și literatură, dorința de a fi la curent cu ultimele noutăți în domeniul disciplinelor respective.

Profesorii mobilizați pentru supravegherea lucrărilor sînt chemați să respecte cu strictețe cerințele pedagogice pe care le implică un asemenea moment din viața tineretului școlar, să manifeste în timpul concursurilor, pe lîngă exigența necesară, și o deplină obiectivitate, asigurînd astfel eficiența educativă a concursului și, în același timp, o justă selecționare a elementelor bine pregătite pentru fazele superioare.

Astfel organizate, olimpiadele vor trezi în rîndurile elevilor pasiunea pentru munca de cercetare și, desigur, peste ani, din rîndurile lor, ale celor care azi urmează să primească emoționați din mîinile comisiilor recompensele străduințelor lor, se vor recruta oamenii de cultură ai viitorului.

În lumina acestei perspective, lucrările participanților la olimpiade vor fi apreciate nu numai din punctul de vedere al volumului și corectitudinii cunoștințelor cuprinse în ele, ci și din acela al capacității de sistematizare a materialului, al formei personale de prezentare, de argumentare, de susținere a ideilor, al posibilității de a lega cunoștințele teoretice de viața economică, socială și politică a patriei noastre. De aceea, subiectele probelor pentru fiecare fază a olimpiadelor vor fi astfel stabilite încît să se realizeze o verificare complexă urmărind atît cantitatea și calitatea cunoștințelor, dezvoltarea priceperilor, a capacității de interpretare și sinteză, cît și cunoașterea realizărilor dobîndite de oamenii muncii din țara noastră sub conducerea partidului în desăvîrșirea construcției socialismului.

La nici una din olimpiade, la nici una din faze nu se vor cere cunoștințe dincolo de limitele programelor școlare. În aprecierea lucrărilor de matematică, de fizică și chimie prezentate de concurenți se vor avea în vedere în primul rînd exactitatea științifică, corectitudinea soluțiilor date, stăpînirea tehnicii de calcul și de aplicare a formulelor, priceperea de a utiliza în cazuri noi teoremele, legile și definițiile studiate, după cum în cazul lucrărilor de literatură se va urmări măsura în care elevii posedă cunoștințele de istoriografie sau teorie literară predate în școală, corectitudinea stilistică a lucrărilor, logica lor interioară.

Experiența de pînă acum arată că pregătirea sistematică și din timp a elevilor pentru olimpiade, participarea la ele îi ajută să-și dezvolte anumite aptitudini, să îndrăgească unele ramuri ale științei, anumite profesii, să-și aleagă mai ușor drumul în viață. Pe de altă parte, atunci cînd sînt bine organizate olimpiadele contribuie la sporirea interesului elevilor pentru studiu, la intensificarea muncii lor de pregătire. Toate acestea pun mari răspunderi în fața profesorilor chemați să-i pregătească pe elevi. Succesele elevilor vor fi însă și succesele lor, căci vor fi în primul rînd o mărturie a muncii pline de roade pe care o desfășoară în școală.

Luna cărții la sate

Cuvîntul tipărit a căpătat la noi în țară o uriașă circulație. Cartea a pătruns în viața de zi cu zi a oamenilor muncii, împreună cu radioul, cinematograful, televiziunea. Tirajul cărților de literatură ajungea rareori altădată la cifra de 6000 exemplare. Tirajul unei cărți tipărite în zilele noastre depășește, nu o dată tirajul a 10—15 cărți editate în trecut, iar operele unor scriitori ca Eminescu, Caragiale, Sadoveanu apar în milioane de exemplare. Între anii 1948—1962, numai Editura pentru literatură a tipărit 1984 de titluri de cărți literare românești, într-un tiraj total de 36 382 200 exemplare. La acestea se adaugă milioane de exemplare de cărți apărute în alte edituri ca și traducerile din operele marilor scriitori clasici și contemporani de peste hotare.

Setea de cultură a pătruns larg în casa muncitorului și a țăranului. În comuna Belinț din regiunea Banat, care dispune de o bibliotecă sătească cu peste 400 de volume, 189 de familii de țărani au biblioteci personale. Învățătorii și profesorii din comună — Maria Cică, Maria Bot, Alexandrina Benghina, Antică David, Vasile Cica — desfășoară în rîndurile lor o muncă rodnică de răspîndire a cărții. Deseori îi poți întîlni la cele 20 de cercuri de citit din satele comunei, la care participă peste 300 de amatori de literatură. La Bărbăteni, în apropierea Lupenilor, locuitorii vin cu mult interes să asculte recenziile pe care le țin cu regularitate învățătorii asupra ultimelor noutăți literare. Librăriile din satele raionului Costești, regiunea Argeș, desfac în rîndurile țăranilor muncitori cu ajutorul cadrelor didactice zeci de mii de cărți.

Acum, cînd începe tradițională „lună a cărții" la sate, învățătorii și profesorii își intensifică activitatea de purtători ai culturii în casele țărănești.

ACTUALITATEA

PROFILURI

Sîntem în plină campanie electorală. În fiecare dimineață cotidienele aduc știri despre adunările în care sînt propuși candidații F.D.P. pentru Marea Adunare Națională și pentru sfaturile populare. Multe din numele scrise cu aldine în coloanele gazetelor sînt cunoscute cu mult peste granițele circumscripțiilor respective : sînt numele activiștilor de partid și de stat, ale eroilor muncii socialiste, ale oamenilor de știință și cultură — ale tuturor celor cărora masele le-au dat pe drept cuvînt calificativul de cei mai buni fii ai poporului.

Eram în holul Facultății de filologie a Universității București. Ca de obicei studenții, în grupuri, dezbăteau ultimele noutăți, răsfoind ziarele. Un nume rostit de mai multe voci deodată ne-a reținut atenția :

— Este profesorul nostru, Silvestru Patița.

Studenții — tineri brașoveni cum am aflat apoi, intrînd în vorbă cu ei — țin mult și acum, după ce au părăsit de aproape 5 ani școala medie, la profesorul Patița. Nu o dată, pe cînd studiau cursul de metodică și-au adus aminte de procedeele lui, de felul cum lucra, de priceperea lui pedagogică. Și nu o dată la lecțiile practice, încercau să-i semene, să procedeze la fel — și în predarea cunoștințelor, și în comportarea cu elevii. Căci Silvestru Patița a reprezentat pe drept cuvînt pentru ei chipul profesorului ideal. Așa îl socotesc și studenții Institutului pedagogic de 3 ani din Brașov, unde este în prezent lector, așa îl socotesc și cursanții de la I.P.C.D. Brașov, așa îl socotesc toți cei care îl cunosc.

De aceea, toți au primit cu bucurie știrea despre alegerea lui drept candidat în alegerile pentru Marea Adunare Națională în circumscripția electorală nr. 12 Codlea.

★

La Oradea, printre școlile cu bune rezultate se numără și Școala medie nr. 2 Elevii ei sînt mereu fruntași la învățătură, iar absolvenții se afirmă printre cei mai buni studenți în institutele de învățămînt superior. Cheia acestor succese nu-i greu de aflat : ea se află în munca stăruitoare a personalului didactic, bine îndrumat și condus de o directoare harnică, activă, pricepută : tovarășa Maria Copil.

Zilele trecute, Maria Copil a fost propusă, în circumscripția electorală nr. 10 Aleșd, candidată a F.D.P. pentru alegerile în Marea Adunare Națională. Cei care au luat cuvîntul în adunarea de propuneri au vorbit cu deosebită căldură despre candidata lor. Exemplu în muncă, exemplu în activitatea cetățenească și obștească, totdeauna atentă la ce se întîmplă în jurul ei, gata să-și dea contribuția pentru a ajuta la rezolvarea problemelor — așa au zugrăvit-o vorbitorii. Și, cu toate că este prezentă în atîtea acțiuni, în atîtea activități — au spus colegii ei, părinții elevilor — își găsește și timpul necesar pentru a fi mereu la curent cu ultimele noutăți în specialitatea sa.

Profesoară stimată de elevi, directoare iubită de profesori, activistă pe tărîm obștesc prețuită de oamenii muncii din oraș, tovarășa Maria Copil, așa cum au subliniat cei care au luat cuvîntul în adunarea de propuneri, oferă garanția că va munci cu însuflețire pentru traducerea în viață a sarcinilor ce-i vor fi încredințate.

Oameni din învățămînt propuși candidați pentru alegerile de la 7 Martie

În întreaga țară au continuat să se desfășoare, în cursul săptămînii trecute, adunări ale oamenilor muncii în care au fost propuși candidații ai Frontului Democrației Populare pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare. Printre candidații propuși în aceste adunări se află din nou numeroși oameni ai învățămîntului.

Drept candidați ai F.D.P. pentru alegerile în Marea Adunare Națională au mai fost propuși, de pildă, acad. **Raluca Ripan,** președinta Filialei din Cluj a Academiei R.P. Romîne, în circumscripția electorală nr. 9 Lechința, regiunea Cluj ; acad. **Ștefan S. Nicolau,** membru al Prezidiului Academiei R.P. Romîne, directorul Institutului de inframicrobiologie, în circumscripția electorală nr. 7 orașul Focșani, regiunea Galați ; acad. **Petre Constantinescu-Iași,** în circumscripția electorală nr. 11 Huși, reg. Iași ; acad. **Andrei Oțetea,** directorul Institutului de istorie al Academiei R. P. Romîne, în circumscripția electorală nr. 34 Urziceni, regiunea București ; acad. **Aurel Moga,** rectorul Institutului medico-farmaceutic, în circumscripția electorală nr. 12 Cîmpeni, regiunea Cluj ; acad. **Ștefan Peterfi,** prorector al Universității „Babeș-Bolyai", în circumscripția electorală nr. 6 Aiud, regiunea Cluj ; prof. univ. **Traian Ionașcu,** membru corespondent al Academiei R.P. Romîne, directorul Institutului de cercetări juridice al Academiei R.P. Romîne, în circumscripția electorală nr. 21 Ulmeni, regiunea București ; prof. univ. **Ion Creangă,** rectorul Universității „Al. I. Cuza" din Iași, în circumscripția electorală nr. 2 oraș Iași-Est ; prof. univ. **Ladislau Banyai** în circumscripția electorală nr. 27 „Rahova", orașul București ; prof. univ. **Tudor Ionescu** în circumscripția electorală nr. 13 „Foișor" orașul București ; ing. **Vasile Vulcu,** prodecan al Facultății de tehnologia construcțiilor de mașini de la Institutul politehnic din Brașov în circumscripția electorală nr. 4 Schei-Brașov ; prof. univ. **Stanciu Stoian,** directorul Institutului de științe pedagogice în circumscripția electorală nr. 24 Vălenii de Munte, regiunea Ploiești ; **Silvestru Patița,** șef de catedră la Institutul pedagogic din Brașov, în circumscripția electorală nr. 12 Codlea, regiunea Brașov ; **Gabriela Simion,** directoarea Școlii medii nr. 1 Iași, în circumscripția electorală nr. 24 Tîrgu Frumos ; **Mariana Anton,** directoarea școlii de 8 ani din comuna Drîslea, în circumscripția electorală nr. 23 Trușești, reg. Suceava ; **Ioan Simiceanu,** profesor, activist al Comitetului regional al P.M.R., în circumscripția electorală nr. 18 Darabani, regiunea Suceava ; **Maria Crivăț,** profesoară la Școala medie din Roznov, regiunea Bacău, în circumscripția electorală nr. 17 Roznov, regiunea Bacău ; **Constantin Zaharia,** director adjunct al Școlii medii nr. 1 Vaslui în circumscripția electorală nr. 16 Codăești, regiunea Iași ; **Victor Mesaroș,** directorul Școlii medii din Abrud, în circumscripția electorală nr. 11 Baia de Arieș, regiunea Cluj ; **Victor Giurescu,** învățător emerit, în circumscripția electorală nr. 17 Lupșanu, regiunea București ; **Gheorghe Arsenescu,** profesor, director la Școala medie din Topoloveni, în circumscripția electorală nr. 29 Topoloveni, reg. Argeș ; **Nicolae Dumitrescu,** profesor, director la Școala medie din Pătîrlagele, în circumscripția electorală nr. 23 Pătîrlagele, regiunea Ploiești.

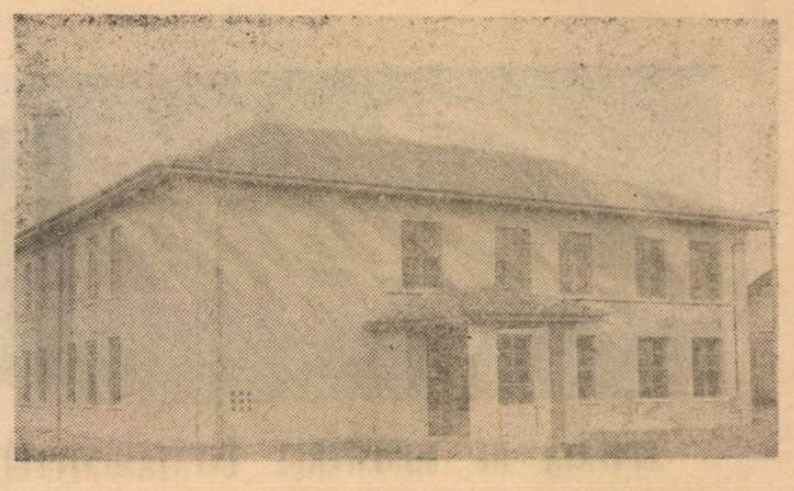

Noua școală de 8 ani din Popești-Leordeni

In regiunile patriei

Regiunea dintre Crișuri a cunoscut în anii noștri, ca și toate celelalte regiuni ale patriei, o impresionantă dezvoltare. Fiecare an adaugă la bilanțul de realizări noi înfăptuiri, mereu mai frumoase, mereu mai semnificative pentru dimensiunile vremurilor noastre.

La succesele obținute de oamenii muncii din întreprinderi și agricultură își aduc partea lor și slujitorii școlii. Mii de tineri pornesc de pe băncile școlilor medii și profesionale luînd drumul universităților sau al producției, mereu mai bine pregătiți, însuflețiți de dorința de a-și dărui patriei priceperea și munca lor. În regiune funcționează astăzi 372 școli de 8 ani cu 57.521 elevi și 25 de școli medii cu 8050 de elevi. Față de 1960 numărul școlilor de 8 ani a crescut cu 69 unități, iar cel al școlilor medii cu 10 unități. Numărul profesorilor a crescut în aceeași perioadă de la 2255 la 3589.

Pentru prima dată în istoria sa regiunea Crișana dispune acum de un institut de învățămînt superior — Institutul pedagogic de 3 ani, înființat acum doi ani la Oradea. Avînd la început doar două facultăți, una de filologie și una de matematică, institutul are acum încă două facultăți noi — una de istorie-geografie iar cealaltă de educație fizică.

Grija deosebită manifestată de statul nostru față de continua dezvoltare a învățămîntului se oglindește și în alte fapte, caracteristice regiunii Crișana ca și întregii țări. Iată cîteva din ele: În 1958 au fost alocate pentru învățămîntul din regiune 93.662.000 lei, în 1964 suma destinată aceluiași scop s-a ridicat la 168.230.000 lei, pentru ca în acest an să fie de 187.949.000 lei. Sume importante sînt destinate în acest an pentru modernizarea școlilor, pentru înzestrarea lor cu material didactic, pentru burse, manuale gratuite, mobilier etc. Astfel, numai pentru mobilier și material didactic se vor cheltui în acest an peste zece milioane lei.

An de an s-au construit în satele regiunii noi școli, astfel că astăzi aproape că nu există comună în care să nu se fi înălțat cel puțin un nou local de școală. Din 1960 și pînă în 1964 s-au construit 1678 săli de clasă. În acest an se vor construi încă 150 de săli de clasă.

Avînd condiții mereu mai bune de muncă, și de viață învățătorii și profesorii din regiune se străduiesc să ridice necontenit nivelul învățămîntului. Perfecționarea lor profesională s-a răsfrînt pozitiv asupra rezultatelor pe care școlile le-au obținut la sfîrșitul fiecărui an. In ultimii ani au absolvit diferite cursuri de perfecționare 1078 de învățători, 1350 de profesori, 241 directori și 60 educatoare, iar 850 de învățători, 323 de profesori și 91 de educatoare și-au susținut examenele pentru obținerea gradelor didactice.

★

În anii luminoși ai regimului democrat popular, pe tot cuprinsul patriei s-au înălțat zeci și zeci de școli noi — siluete suple, moderne și luminoase care înfrumusețează peisajul orașelor și satelor, marcînd, ca atîtea alte mărturii, vremurile noi pe care le trăim. Dacă socotim că în acești ani s-au construit 30.000 de săli de clasă, și că în fiecare din aceste săli învață circa 40 de elevi, ajungem la concluzia că 1.200.000 de școlari învață în școli noi, clădite, prin grija partidului și a statului.

Să poposim, bunăoară, pe meleagurile regiunii București. Din 1952 și pînă în 1964 s-au construit și au fost date în folosință în această regiune 2 304 săli de clasă. Numeroase comune și sate au astăzi, prin grija partidului, școli noi, încăpătoare și frumoase. Numai în anul școlar trecut s-au construit școli cu opt săli de clasă în orașul Zimnicea, în comunele Bordușani (raionul Fetești), Arsache, Putinei și Călugăreni (raionul Giurgiu), Căzănești (raionul Slobozia) etc. Tot în anul 1964 a fost dată în folosință, în orașul Giurgiu, o școală medie cu 24 săli de clasă.

Mai toate școlile au fost înzestrate cu mobilier nou modern și confortabil, cu aparate și piese pentru laborator menite să satisfacă pe deplin necesitățile procesului de învățămînt. În total în anul școlar trecut s-au alocat în regiune, pentru mobilier și material didactic, 167.000.000 lei.

În anul acesta, numărul școlilor din regiunea București a sporit și mai mult. Este prevăzută construirea din fond central a unei școli cu 24 săli de clasă în orașul Călărași, a unei școli cu 16 săli de clasă în orașul Giurgiu a unor școli cu 8 săli de clasă în comunele Budești (raionul Oltenița), Independența (raionul Călărași) și Troianul (raionul Roșiorii de Vede).

Este încă o dovadă concludentă a grijii permanente pe care statul nostru o manifestă pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului.

In laboratorul de chimie, bogat utilat, al Școlii medii din Marghita, regiunea Crișana

OPINII

La ce probleme trebuie să răspundă învăţămîntul mediu

Problema legăturilor complexe dintre învăţămîntul mediu şi învăţămîntul superior avînd o importanţă deosebită pentru procesul de învăţămînt în genere, preocupă din ce în ce mai mult cercurile de specialitate. O serie de articole apărute în ultimul timp pe această temă în presă insistă în special asupra cerinţelor la care trebuie să răspundă şcoala medie şi totodată asupra modului cum se reflectă nivelul de pregătire al absolvenţilor acestor şcoli în rezultatele obţinute de ei în instituţiile de învăţămînt superior.

Din aceste articole reiese evident faptul că şcoala medie din ţara noastră a făcut în ultimii ani progrese mari, dovedite printre altele prin rezultatele bune şi foarte bune cu care se soldează examenele de admitere la diferite facultăţi. Astfel la examenul de admitere dat toamna trecută la Facultatea de electronică şi telecomunicaţii a Institutului politehnic din Bucureşti peste o sută de candidaţi au reuşit cu medii de peste 9. La Facultatea de fizică a Universităţii din Bucureşti media minimă a fost, la examenul dat în septembrie 1964, de 7,20.

Articolele respective atrag în acelaşi timp atenţia că şcoala medie mai are încă unele lipsuri — exigenţa scăzută în notare faţă de exigenţele învăţămîntului superior, practicarea în unele cazuri a unui învăţămînt oarecum mecanic etc. — lipsuri care se resimt apoi, în mod negativ, în învăţămîntul superior. S-a relevat astfel că unii studenţi care reuşesc bine şi foarte bine la examenele de admitere obţin apoi, chiar după primul semestru de studii, rezultate slabe, ajungînd în unele cazuri chiar pînă la repetenţie sau exmatriculare.

Desigur nu putem să negăm faptul că în şcoala medie exigenţa în notare nu este uneori scăzută, şi nu putem afirma că există în toate cazurile o preocupare susţinută pentru dezvoltarea gîndirii ştiinţifice independente a elevilor. Totuşi, în cazul studenţilor reuşiţi în condiţiile arătate — cu medii peste 9 — în ceea ce mă priveşte înclin să cred că unele cauze ale insucceselor lor trebuie căutate nu numai în lipsurile existente în şcoala medie, ci şi în unele lipsuri care ar putea exista chiar în modul de desfăşurare a învăţămîntului superior, în special în primul an de studii. Sînt de părere că în această privinţă se impune cu necesitate aflarea complexului de cauze ale acestor insuccese, deoarece exmatricularea, repetenţia sau chiar şi rămînerea în urmă a unor studenţi ale căror posibilităţi intelectuale au fost adînc şi multilateral verificate cu ocazia examenelor de admitere trebuie să dea de gîndit.

Fireşte, ar fi hazardat să anticipez soluţii, dar mă întreb : nu cumva s-a ignorat total etapa de nziţie, absolut necesară în semestrul întîi ? Nu cumva se predă la anul I întocmai ca în anii IV sau V ? Nu cumva prelegerile pe semestrul I sînt expuse într-un ritm prea rapid, prea grăbit pentru nişte tineri studenţi începători ?

Pun această întrebare deoarece îmi amintesc foarte bine greutăţile prin care am trecut şi eu odinioară, în prima etapă a anului I, deşi aveam pedagogi excelenţi ca Traian Lalescu, Dimitrie Pompei, Gh. Ţiţeica etc. De asemenea, mă întreb dacă nu cumva lipsesc unele cursuri, iar materialul bibliografic recomandat nu este împrăştiat în prea multe tratate şi culegeri. În sfîrşit mă întreb dacă nu cumva seminariile sînt încadrate la anul I cu asistenţi de abia ieşiţi de pe băncile facultăţilor, fără prea multă experienţă iar materialul predat la cursuri şi exerciţiile lucrate în seminarii sînt în suficientă măsură coordonate ?

Iată numai cîteva întrebări care, subliniez, nu au alt scop decît acela de a înlesni aflarea adevăratelor cauze în această problemă şi, deci, combaterea lor prin mijloacele cele mai indicate. Este o problemă care ne interesează foarte îndeaproape şi pe noi, cei ce lucrăm în şcoala medie, căci această şcoală aşteaptă şi ea la rîndul ei să primească de la învăţămîntul superior cadre bine pregătite, bine calificate, în interesul învăţămîntului în general.

LUCIAN MĂNESCU
prof. emerit, Rîmnicu-Vîlcea

Ce e nou şi ce e perimat

Programa de fizică pentru clasele VI-VIII indică unităţi de măsură doar pentru două mărimi fundamentale — masă şi intensitate. Pentru masă sînt date două unităţi, dintre care numai una — kilogramul — este cea legală, a doua (gramul) neincluzîndu-se decît ca submultiplu în SI. La rîndul lor, manualele consideră gramul drept unitate pentru masă, comiţîndu-se şi aci aceeaşi greşală ca şi în programe. Este interesant de observat că nici nota introductivă la programe şi nici programele nu amintesc de SI, cu toate că au apărut după ce s-a hotărît obligativitatea folosirii acestui sistem.

Trebuie spus că şi definiţiile unităţilor de măsură din manualele claselor VI—VIII nu sînt întru totul corespunzătoare sistemului internaţional. Este adevărat că definiţiile respective, aşa cum sînt ele arătate în STAS 737—62, nu sînt — cu excepţia unităţii pentru masă — accesibile elevilor din şcoala generală de 8 ani. Înseamnă oare că unităţile fundamentale din sistemul internaţional nu se pot preda nicidecum ? Noi credem că lucrurile stau altfel. Pentru fiecare caz se pot găsi exemple intuitive şi în fiecare caz se poate arăta că definiţia riguroasă se va învăţa în şcoala medie.

Au procedat bine, de exemplu, autorii manualului pentru clasa a VI-a care, deşi au dat o definiţie a metrului ce nu este strict conformă cu SI, poate fi totuşi admisă ca mijloc de intuire.

Nu se înţelege însă de ce nu sînt definite deloc unităţile de masă şi timp. Aceasta surprinde cu atît mai mult cu cît definiţia dată de SI unităţii de masă poate fi predată elevilor chiar în formularea pe care o are în STAS.

Este de asemenea greu de găsit o explicaţie a faptului pentru care atît autorii programelor cît şi cei ai manualelor au recurs la mai multe sisteme — C.G.S., M.K.S., M.K.f.S. — ca şi la unităţi din afara sistemelor. Au făcut-o poate pentru a arăta că şi unităţile de măsură îşi au istoria lor. Dar atunci de ce să favorizeze unităţi care şi aşa nu au avut o circulaţie prea îndelungată şi să nu acorde prioritate celor care, cel puţin pe teritoriul patriei noastre, au circulat sute de ani, ca de pildă stînjenul, ocaua, cotul etc. ? !

În clasele a VI-a, a VII-a şi a VIII-a elevii trebuie să înveţe după cum indică programele şi manualele, cinci unităţi de măsură fundamentale, 13 unităţi derivate, deci 18 unităţi de măsură, care cu multiplii şi submultiplii lor se ridică la 58. Reducînd la minimum numărul unităţilor de măsură cu care se operează la rezolvarea problemelor, s-ar putea ajunge însă la numai 32 de unităţi de măsură (fundamentale, derivate şi multipli sau submultipli). Apoi s-ar lucra numai cu unităţi dintr-un singur sistem, faţă de trei sisteme plus unităţile tolerate. Se vorbeşte atît despre supraîncărcare : iată un mijloc de a o evita. Se mai vorbeşte de modernizarea predării : iată un mijloc de a o moderniza, căci S.I. nu este un sistem al trecutului, ci al viitorului. Că problema nu este uşor de rezolvat — cu aceasta sîntem de acord. Trebuie să recunoaştem însă că există în această privinţă şi o anumită inerţie.

La recenta consfătuire organizată la Cluj de Societatea de ştiinţe fizice şi chimice s-a făcut propunerea să se editeze o broşură care să vină în ajutorul profesorilor de fizică, printre altele, şi în privinţa predării unităţilor S.I. Considerăm propunerea ca foarte îndreptăţită şi aşteptăm cît mai curînd traducerea ei în practică.

Prof. NICOLAE C. POP
Cluj

Predarea sintaxei latine

Dacă însuşirea morfologiei latine se realizează în general în bune condiţii în clasele a VIII-a şi a IX-a, nu acelaşi lucru se poate spune despre însuşirea sintaxei, care se predă întîi sumar în clasa a IX-a şi apoi, mai complet, în clasa a X-a. Programa afectează sintaxei 35 de ore anual, ceea ce este suficient. Totuşi, repartizarea acestora — cîte una pe săptămînă — reduce mult din eficacitatea lor, cel puţin la clasa a X-a, căci în aceste condiţii elevii sînt puşi în situaţia anormală de a traduce texte din prozatorii şi poeţii clasici latini fără a avea cunoştinţe complete şi sistematice de sintaxă. De exemplu, în primul trimestru elevii au trebuit să traducă toate textele din Cezar şi Cicero şi primele două fragmente din Sallustius — unele chiar în stil indirect — numai pe baza cunoştinţelor de sintaxă a propoziţiei, căci numai acestea s-au putut preda în cele 10 ore de gramatică prevăzute pentru acest trimestru. Ca urmare, profesorii sînt nevoiţi să consacre o mare parte din timpul lecţiilor spre a lămuri chestiunile de sintaxa frazei care nu au fost încă predate, şi să acorde mai puţin timp conţinutului de idei, interpretării şi analizei literare a textelor. Pe de altă parte, noţiunile de sintaxă fiind predate incidental şi disparat, nu pot fi memorate.

În trimestrul al II-lea elevii trebuie să traducă texte din Sallustius, cu stilul lui concis şi personal, şi mai ales din Titus Livius, cu perioada lui amplă şi artistic construită, or, ei au numai cunoştinţe generale de sintaxa frazei, căci dintre propoziţiile subordonate se predau în acest trimestru doar cele completive, finale şi cauzale.

Cele mai multe propoziţii subordonate — temporale, condiţionale, concesive, comparative, relative, ca şi construcţiile participiale, toate atît de necesare pentru traducerea prozatorilor — se predau abia în trimestrul al III-lea, atunci cînd aproape s-a terminat traducerea fragmentelor în proză şi cînd se fac traduceri din poezia lui Ovidiu, prea puţin potrivită pentru explicarea şi consolidarea cunoştinţelor de sintaxa frazei.

Iată dar că elevii sînt lipsiţi o mare parte din timp de instrumentul principal care trebuie să-i ajute în traducerea majorităţii textelor alese şi sînt obligaţi să aştepte sfîrşitul anului şcolar pentru a face cunoştinţă cu chestiunile cele mai importante de sintaxa frazei, deşi acestea le sînt foarte necesare chiar de la primele lecţii.

Cred că, pentru a se evita acest neajuns, este necesar ca elevii din clasa a X-a să fie înarmaţi cu cunoştinţe complete de sintaxă, pe cît posibil înainte de a traduce majoritatea textelor din manual, întrucît învăţarea sintaxei trebuie să preceadă, nu să urmeze traducerii textelor literare. Aceasta cu atît mai mult cu cît textele propuse pentru traducere şi interpretare în clasa a X-a nu sînt selecţionate şi adaptate special pentru studiul sintaxei, ci, urmărindu-se îndeosebi valoarea lor instructiv-educativă, au fost luate tale quale din scriitorii clasici, potrivit acestui scop, şi de aceea în ele se întîlnesc toate chestiunile de sintaxă latină. Pentru cunoaşterea prealabilă a gramaticii pledează şi faptul că scriitorii amintiţi folosesc în mare măsură ordinea retorică sau afectivă ca şi sintaxa poetică, care determină schimbări mari în structura propoziţiei şi a frazei, ceea ce măreşte dificultatea traducerii.

Sîntem de părere, de aceea, ca sintaxa să se predea la începutul anului şcolar în două ore săptămînal, în loc de una, urmînd ca după terminarea studierii ei, toate cele patru ore săptămînale de limba latină să fie destinate traducerii şi interpretării autorilor.

Predarea sintaxei s-ar termina, în cazul acesta, cam în jurul datei de 15 februarie. Astfel, textele care s-ar traduce concomitent cu predarea sintaxei ar fi mai puţine, putînd în schimb să fie traduse în condiţii mai bune, deoarece elevii ar fi înarmaţi cu un volum suficient de cunoştinţe sintactice, care i-ar ajuta să învingă cele mai multe dificultăţi. În continuare, avînd cunoştinţe complete şi sistematice de sintaxă, elevii ar putea traduce cu succes majoritatea textelor din Cicero şi toate textele din Sallustius, Titus Livius şi Ovidius. În sfîrşit, aplicarea repetată pe un număr mai mare de texte a cunoştinţelor de gramatică şi în special de sintaxă a frazei ar contribui la consolidarea şi sistematizarea lor.

În privinţa repartizării materiei pe lecţii, consider lipsită de sens predarea construcţiilor participiale, şi în special a ablativului absolut, numai în ultima lecţie de gramatică, adică la sfîrşitul anului şcolar, cînd de fapt el se întîlneşte chiar de la primele texte din manualul de clasa a X-a. Socotesc că ablativul absolut trebuie predat după propoziţia cauzală şi apoi repetat la propoziţiile temporale, condiţionale şi concesive. În aceste condiţii, lecţia finală de două ore despre construcţiile participiale va avea un scop bine definit : să completeze cunoştinţele elevilor cu noţiuni despre participium coniunctum şi să sistematizeze cunoştinţele despre ablativul absolut.

Apoi, dată fiind importanţa şi frecvenţa conjuncţiilor cum şi ut în limba latină, socotesc foarte necesar să se prevadă cîte o lecţie de sinteză asupra folosirii lor. Pentru consolidarea cunoştinţelor cred util ca fiecare lecţie de sintaxă să fie completată cu exerciţii de aplicare a celor învăţate, în special cu exerciţii de retroversiune. Manualul de clasa a X-a face acest lucru, dar nu la toate lecţiile şi nu în măsură suficientă.

În sfîrşit, socotesc absolut necesar ca, aşa cum se obişnuieşte în toate gramaticile — la exerciţiile de retroversiune să se dea în paranteză cuvintele latineşti, chiar cele uzuale. Această cerinţă se impune cu atît mai mult, cu cît manualul de clasa a X-a este lipsit de un vocabular romîn-latin în care elevii să poată găsi cuvintele necunoscute.

Prof. GHEORGHE NICOLAE
Orăştie, regiunea Hunedoara

LECȚII

Excursia — anchetă cu caracter ştiinţific

Se ştie că intuirea directă, pe teren a fenomenelor studiate în şcoală este un mijloc excelent atît pentru adîncirea cunoştinţelor transmise cît şi pentru educarea spiritului de observaţie al elevilor, pentru dezvoltarea gîndirii lor.

Eficienţa excursiilor care prilejuiesc o asemenea intuire depinde în cea mai mare măsură de pregătirea lor prealabilă. Este vorba, aici, de planificarea propriu-zisă a excursiei, dar şi de pregătirea profesorilor şi a elevilor în vederea ei, de punerea la punct a tuturor problemelor ce se pot ivi în cursul desfăşurării sale, ca şi de stabilirea modului cum vor fi adunate şi clasificate datele culese şi a modului cum va fi efectuată analiza excursiei.

Iată, de exemplu, cum s-a desfăşurat — începînd de la faza pregătirii — o excursie ştiinţifică cu caracter complex organizată cu elevii clasei a VIII-a a şcolii noastre în cursul anului şcolar trecut.

Excursia a avut loc primăvara, în comuna Căşei, cu scopul de a se efectua observaţii şi cercetări asupra condiţiilor naturale ale comunei, asupra istoricului ei, asupra problemelor economico-sociale, florei şi faunei. Cu două săptămîni înainte am comunicat elevilor locul şi scopul excursiei şi am întocmit schiţa drumului propus. Apoi am luat legătura cu sfatul popular comunal şi cooperativa agricolă de producţie din Căşei, pentru a le cere sprijinul şi pentru efectuarea unei documentări prealabile.

O mare atenţie s-a acordat şi pregătirii elevilor pentru excursie. Pe baza cunoştinţelor anterioare s-a stabilit, folosindu-se harta pedogeografică a R.P.R., că locul ce urmează să fie vizitat face parte din provincia transilvană, zona de pădure cu soluri brune şi brune podzolite şi din sectorul dealurilor someşene. Pe baza hărţii geobotanice a R.P.R. s-a determinat apartenenţa Căşeiului la zona vegetaţiei de dealuri, podişuri şi cîmpii, iar pe baza hărţii faunei R.P.R. s-a tras concluzia încadrării lui în fauna de păduri pericarpatice. Aceste cunoştinţe de bază necesare studierii comunei Căşei au fost trecute în carnetele de notiţe ale elevilor.

A urmat organizarea şi pregătirea grupelor de elevi. Problemele propuse spre studiu au fost împărţite pe teme şi repartizate pe grupe de elevi. Grupa care a avut de studiat problemele economice şi sociale urma să cerceteze care sînt ocupaţiile locuitorilor satului, în ce fel de case trăiesc ei, cîte şi ce anume construcţii noi se găsesc în comună, în ce direcţie se extinde satul. Altă grupă a primit sarcina să ia probe de sol de la diferite altitudini şi să le determine, să observe ce plante se cultivă pe solurile respective, ce metode se folosesc pentru a împiedica eroziunea pantelor cultivate. Grupa care urma să se ocupe de problemele creşterii animalelor trebuia să se intereseze de modul cum sînt întreţinute păşunile şi fîneţele, cum sînt repartizate animalele în grajduri, cîte animale din fiecare specie sînt în grija fiecărui îngrijitor şi să afle ce fel de animale sălbatice trăiesc în raza comunei. Cea de a patra grupă urma să stabilească la ce altitudine se găseşte satul, care este cota cea mai înaltă din apropierea lui, din ce se compune flora spontană a comunei, ce fel de graminee şi leguminoase formează vegetaţia păşunilor şi a fîneţelor. În sfîrşit, doi elevi au primit sarcina specială să se documenteze asupra faptelor istorice mai însemnate din trecutul şi din prezentul comunei.

Firește, ne-am ocupat şi de echiparea elevilor pentru excursie. În afara echipamentului curent, am procurat fiecărei grupe cîte o busolă, lupe şi determinatoare de plante.

Observaţiile au început chiar din autobuz cînd, imediat după ieşirea din Dej, elevii au putut zări pe dreapta şoselei dealurile someşene, iar pe stînga Someşul, lunca lui şi dealurile Cetanului.

Cum am ajuns în centrul comunei Căşei am pornit să urcăm dealul Măgura, cota cea mai înaltă din acel loc. Elevii au observat că pe pantele dealului predomină plantaţiile de meri şi peri, în afară de panta sudică, unde sînt plantaţii tinere de vii. Înaintînd spre vîrf, au constatat că aici predomină pădurea de foioase, care se extinde spre nord şi est. În vîrful dealului s-a trecut la determinarea altitudinii, constatîndu-se că ne aflăm la cota 495 m. În continuare toţi elevii au întocmit schiţa satului şi a împrejurimilor.

După o scurtă odihnă, s-a pornit din nou la lucru, pe grupe. Apoi, peste cîteva ore, toate grupele s-au adunat la ruinele castrului roman, care se găseşte la vest, spre Someş, la o distanţă de 2 km de comună. Aici „istoricii" au vorbit despre trecutul comunei, despre castrul roman care a fost clădit la începutul secolului al III-lea, avînd o suprafaţă de aproape 3 hectare. Ei au relatat apoi că în anul 1776 comuna a ars complet, fiind reclădită treptat, că din anul 1850 există în Căşei şcoală şi că în trecut locuitorii se ocupau în special cu agricultura şi transportul lemnelor.

În restul timpului pînă la plecarea acasă elevii s-au întîlnit cu colegii lor din comună, disputînd diferite probe sportive, cîntînd, povestindu-şi întîmplări vesele.

După excursie elevii au avut la dispoziţie 4-5 zile pentru sistematizarea datelor culese. Apoi a urmat analizarea acestora. Înainte de analiză, un elev a desenat pe tablă schiţa satului, pe care a notat denumirile mai importante. Apoi fiecare grupă a prezentat datele adunate. Grupa de studiere a problemelor economice şi sociale a arătat că populaţia satului Căşei este formată din 1 534 locuitori, a satului Coplean — din 632 locuitori, iar a satului Urişor din 1 156 locuitori şi că din totalul de 3 322 de locuitori ai comunei 1 054 sînt membri ai cooperativei agricole de producţie, 120 muncitori la C.F.R. şi la întreprinderile din Dej şi 63 funcţionari. Restul populaţiei este constituit, în majoritate de copii. Elevii au arătat apoi că cooperativa agricolă de producţie dispune de 1 020 ha teren arabil însămînţat cu grîu, porumb, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui. De asemenea, cooperativa are 53 ha ocupate cu alte culturi, 120 ha livezi, o vie de 18 ha, 260 ha păşune, o seră cu suprafaţa de 130 m² şi două sere de tip olandez, de cîte 100 m², în care se cultivă salată, roşii, ridichi, castraveţi, gulii şi altele. S-au prezentat şi date referitoare la animalele cooperativei — 486 bovine, 516 porci, 1 472 oi şi 792 miei, 1 790 găini, 295 raţe şi 50 familii de albine — şi s-a precizat că aceasta dispune de 3 camioane şi de 80 de atelaje. S-a arătat apoi dinamica creşterii producţiei cooperativei, ca şi dinamica creşterii veniturilor ei. S-au prezentat şi date cu privire la creşterea veniturilor individuale ale locuitorilor, la numărul tot mai mare de case noi ridicate în ultimii ani, la construirea clădirilor destinate scopurilor culturale şi sanitare, la înmulţirea mijloacelor personale de locomoţie — biciclete, motorete, motociclete.

În continuare s-a vorbit despre solurile existente în comună — sol nisipos în lunca Someşului, argilă pe dealuri, sol brun de pădure podzolit şi sol brun de pădure — ca şi de influenţa pe care o au acestea asupra florei spontane şi asupra faunei. S-au trecut pe schiţă, alături de indicaţiile cu privire la sol, denumirile plantelor şi animalelor de pe solul respectiv. Pentru lunca Someşului s-au notat şapte specii de plante — printre care trifoiul alb, trifoiul roşu, salcia şi arinul — şi 12 specii de animale (broaşte, şopîrle, codobatura albă, cîrţiţa, prepeliţa şi altele), pentru terenurile deschise de pe Copăcele, Coastele, Vîlcele şi pe Măgura peste 20 de specii de plante şi peste 10 specii de animale, iar în păduri 10 specii de plante şi 9 specii de animale.

Au fost prezentate de asemenea o serie de date privind altitudinea satului, cota cea mai înaltă din împrejurimi, precipitaţiile, elementele geomorfice, precum şi date despre probleme ca lupta împotriva eroziunii, utilizarea unei metode speciale de arat pentru împiedicarea extinderii eroziunii etc.

Excursia cu caracter de anchetă ştiinţifică a stimulat capacităţile de activitate independentă şi de orientare în condiţii practice ale elevilor. Seriozitatea sarcinilor încredinţate, faptul că un număr mare de oameni maturi cu care au luat legătură i-au tratat ca pe nişte adevăraţi „cercetători" i-au determinat pe elevi să desfăşoare o activitate serioasă pentru obţinerea unor date cît mai judicioase. A dat rezultate pozitive şi faptul că elevii au avut de studiat, într-un cadru unitar, probleme din domenii diferite, ceea ce le-a demonstrat întrepătrunderea acestora. Datele culese în timpul excursiei ca şi plantele adunate au fost deosebit de utile în cursul recapitulărilor la ştiinţe naturale, geografie etc. De asemenea, relevînd unele deficienţe existente în pregătirea elevilor, excursia a permis luarea unor măsuri care să-i ajute în folosirea corectă a determinatorului de plante, în aplicarea practică a cunoştinţelor de geografie etc.

Toate rezultatele au confirmat faptul că asemenea excursii cu caracter de anchetă ştiinţifică oferă elevilor posibilitatea să cunoască fenomenele naturale, economice şi sociale în strînsa lor conexiune, îi ajută să devină buni observatori, să ia hotărîri şi să acţioneze concret pentru aducerea la îndeplinire a unor sarcini stabilite, contribuind la buna lor pregătire pentru viaţă.

Prof. ALEXANDRU IANOSSY
Şcoala medie nr. 2, Dej

Aplicarea cunoştinţelor despre mulţimi în lecţiile de loc geometric

Aplicaţiile şi problemele care duc la determinarea unui loc geometric ocupă un loc important în lecţiile de geometrie plană. De aceea, este necesar să se acorde studiului lor toată însemnătatea cuvenită.

După cum se ştie, soluţionarea unei probleme de loc geometric este în general dificilă deoarece necesită, pe lîngă cunoştinţe temeinice de geometrie, şi o anumită inventivitate şi perspicacitate. În afară însă de particularităţile de rezolvare a fiecărei probleme în parte, rezolvarea tuturor problemelor de acest tip conţine şi un aspect general: soluţionarea este realizată numai după ce s-a demonstrat fie că toate punctele care satisfac proprietatea dată constituie o figură geometrică (Γ) bine determinată şi că toate punctele figurii se bucură de proprietatea dată (cu alte cuvinte, se demonstrează o teoremă şi reciproca ei) fie că punctele unei figuri se bucură de proprietatea dată şi că punctele care nu aparţin figurii (Γ) nu se bucură de proprietatea dată (adică este vorba de a demonstra o teoremă şi contrara ei).

Iată, de exemplu, cum se poate folosi conceptul de mulţime şi terminologia respectivă în legătură cu aspectul general al rezolvării problemelor de loc geometric.

„Locul geometric al punctelor pentru care raportul distanţelor la două puncte fixe este constant" (manualul de geometrie pentru clasa a IX-a, ed. 1964). Vom preciza că elementele mulţimii (L), punctele M din plan, care au proprietatea că raportul distanţelor lor la două puncte fixe, punctele A şi B, este constant, constituie o figură a cărei formă nu se poate cunoaşte de la început. Provizoriu se figurează mulţimea (L) de puncte din plan sub o formă oarecare, de exemplu ca în desenul alăturat.

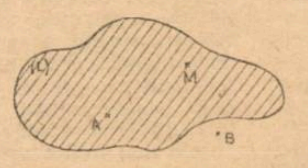

Figura 1

Subliniem că punctele M ale mulţimii (L) aparţin şi mulţimii (Γ), mulţime ale cărei puncte constituie cercul de diametru DD' dacă raportul este diferit de —1, 0 şi 1 (D şi D' sînt conjugate armonic cu punctele A şi B). Pe scurt aceasta înseamnă că punctele care aparţin mulţimii (L) aparţin şi mulţimii (Γ). Vom scrie deci că: M∈ (L) ⇒ M∈(Γ), adică M∈ (L) implică M∈(Γ).

Putem spune apoi, ţinînd seama de definiţia incluziunii, că mulţimea (L) este inclusă în mulţimea (Γ) [(L) ⊂ (Γ)]. Rezultă deci că punctele mulţimii (L) nu sînt dispuse ca în desenul iniţial, ci pe cercul (Γ) şi, deci, că desenul trebuie să fie corectat. Vom face acest lucru fără însă a fi totuşi în măsură să construim un desen definitiv (fig. 2).

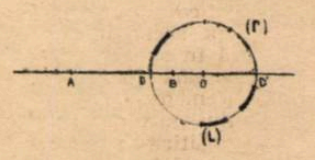

Figura 2

Vom demonstra apoi că orice punct al mulţimii (Γ) este şi un punct al mulţimii (L). Pe scurt: M ∈ (Γ) ⇒ M∈(L), adică (Γ)⊂(L).

Arătînd în continuare elevilor că din cele două incluziuni rezultă, conform definiţiei egalităţii a două mulţimi, că (L) = (Γ) vom trage concluzia că este cercul de diametru DD'. Acum se poate construi desenul definitiv (fig. 3).

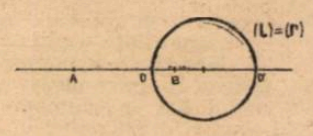

Figura 3

Prezentarea temelor de loc geometric cu utilizarea noţiunilor şi terminologiei din teoria mulţimilor face ca predarea să fie mai clară şi mai atractivă, lucru dovedit de interesul manifestat de elevi în timpul expunerii ca şi de rezultatele obţinute la verificarea cunoştinţelor. O dată demonstrată teorema M∈ (L) ⇒ M ∈ (Γ), elevii (ajutaţi şi de desen) au făcut observaţia că nu mai există puncte M ale mulţimii (L) care să nu aparţină şi cercului (Γ). Se poate stabili astfel cu uşurinţă echivalenţa între teorema menţionată şi contrara reciprocei acesteia: „Dacă M nu aparţine mulţimii (Γ) (cercului (Γ)), atunci M nu aparţine mulţimii (L) (punctele M n-au proprietatea dată).

Semnalez faptul că semnele implicaţiei logice — şi în general scrierea simbolică, departe de a-i speria pe elevi, stîrnesc — bineînţeles dacă sînt introduse treptat şi ca o scriere prescurtată a vorbirii — interesul acestora şi le dau satisfacţia de a-şi fi însuşit unele cunoştinţe noi asupra modului de lucru în matematicile superioare.

GHEORGHE BELCIN
metodist principal
în Ministerul
Învăţămîntului

Studiul vocabularului

Noua programă de limba romînă pentru clasele V—VIII tratează în mod inegal problema vocabularului. Această problemă, care apare încă de la clasa a IV-a — unde se prevăd patru ore pentru predarea noţiunilor „familie de cuvinte“ şi „cuvinte compuse“ şi pentru exerciţii de îmbogăţire a vocabularului — dispare în mod nejustificat la unele clase următoare sau dispune de un număr redus de ore, de parcă vocabularul devine o chestiune de tot mai mică importanţă pe măsură ce elevii trec dintr-o clasă în alta.

Astfel, programa clasei a V-a nu include de loc această temă. Programa clasei a VI-a prevede pentru vocabular o singură oră, aducînd ca element nou definirea noţiunii de vocabular (lexic) al limbii şi observaţia că familia de cuvinte se formează nu numai de la verbe, ci şi de la adjective şi substantive. Aceasta se ilustrează prin exemple extrem de simple pentru vîrsta respectivă (de la verbul „a învăţa“, de la adjectivul „mare“, de la substantivul „copil“). Elevilor li se cere să formeze familii de cuvinte şi să alcătuiască propoziţii şi fraze cu derivatele unor cuvinte extrem de frecvente, intrate de mult în vocabularul lor activ. Deci, în afară de lămurirea noţiunii de familie de cuvinte, nu se realizează mai nimic în domeniul îmbogăţirii vocabularului elevilor.

Din programa clasei a VII-a problema vocabularului dispare din nou, pentru a reapărea la clasa a VIII-a, unde se prevede studierea următoarelor cunoştinţe : noţiunea de îmbogăţire a vocabularului prin derivare, compunere, schimbarea categoriei gramaticale şi prin mijloace externe, familia de cuvinte şi sensul cuvintelor — sinonime, omonime, antonime.

Observăm că, pe cînd problema substantivelor compuse şi a ortografierii lor apare la morfologie în clasa a VII-a, problema compunerii cuvintelor apare la vocabular de abia în clasa a VIII-a. Aceeaşi neconcordanţă şi pentru neologisme ; ele se predau la lectura literară în clasa a VII-a şi apar ca probleme de vocabular de abia în clasa a VIII-a.

Credem că studiul vocabularului trebuie să se bucure de atenţia cuvenită în programa fiecărei clase, lărgindu-se concentric de la an la an pînă în clasa a VIII-a, cînd noţiunea ar trebui definită în totalitatea notelor ei de conţinut. De asemenea, socotim necesare, pentru dezvoltarea exprimării elevilor, exerciţii variate în orele de lectură literară. Desfăşurate în cadrul unor activităţi independente, exerciţiile ar urma să se complice treptat, alcătuind un adevărat sistem.

În cadrul acestui sistem un rol de frunte ar trebui să revină compunerilor. În prezent programa acordă un număr mai mare de ore pentru compuneri decît în anii trecuţi — desigur, în scopul creşterii posibilităţilor de exprimare ale elevilor. În practică, însă, se observă că mulţi profesori folosesc orele respective doar pentru a asigura însuşirea cunoştinţelor cu privire la planul fiecărui tip de compunere, ocupîndu-se prea puţin de celelalte probleme. În parte aceasta se datoreşte şi programei care, prevăzînd în medie cîte două ore pentru fiecare tip de compunere predat în clasa respectivă, nu creează suficiente posibilităţi pentru efectuarea unor compuneri creatoare libere. De obicei în prima oră se predau cunoştinţe despre tipul compunerii, despre alcătuirea planului ei şi eventual se alcătuieşte oral compunerea. La ora următoare se corectează compunerile realizate acasă de elevi pe baza planului dat. De cele mai multe ori este vorba de rezumate care transcriu dezvoltat planul redactat pe tablă. Nu se vădeşte decît în mică măsură grijă pentru înarmarea elevilor cu un vocabular bogat, cu priceperea de a-şi exprima variat şi nuanţat ideile, impresiile.

Este necesară o mai mare atenţie pentru vocabular şi la orele de lectură literară propriu-zisă, unde în prezent preocuparea pentru acest aspect se reduce adesea la obişnuita întrebare stereotipă de la sfîrşitul citirii fiecărui fragment : „Ce cuvinte nu cunoaşteţi ?“ În practică, acestei întrebări îi urmează de cele mai multe ori explicarea cuvintelor respective, cu totul desprinsă de context. Or, în cadrul orelor de lectură literară se pot realiza numeroase exerciţii de dezvoltare a exprimării, legate atît de lexicul textului studiat, de expresiile figurate pe care le cuprinde acesta cît şi de noţiunile de teorie literară însuşite.

În etapa verificării, de pildă, asemenea exerciţii, desfăşurate sub forma unor activităţi independente, pot înlocui cu succes activitatea frontală cu clasa axată pe conversaţie, care nu reuşeşte să activizeze decît un număr redus de elevi. Se poate cere astfel elevilor să construiască propoziţii în care să includă elemente ale lexicului din textul studiat, expresii metaforice etc. Sînt valoroase, de asemenea, exerciţiile de completare a unor texte cu cuvinte şi expresii desprinse din textul studiat, exerciţiile de găsire a sinonimelor, antonimelor, expresiilor sinonimice sau antonimice. Deosebit de indicată este alcătuirea unor mici compuneri libere care să aibă la bază perceperea aspectelor variate şi nuanţate ale realităţii, cu titluri ca : „Un apus de soare“, „Oraşul văzut noaptea de la fereastra casei mele“, „Primii fulgi de zăpadă“, „Pe peronul gării“ etc.

În clasa a VIII-a se poate organiza, pentru îmbogăţirea exprimării elevilor, analiza integrală a unui text (din manual sau propus), în cadrul căreia să se îmbine într-un tot unitar valorificarea cunoştinţelor de teorie literară, fonetică, gramatică şi vocabular.

Organizarea unor activităţi independente variate, care se complică treptat şi se încheie, în clasa a VIII-a, cu analiza integrală a textului necesită o grijă deosebită pentru alegerea exerciţiilor în concordanţă cu specificul textului literar studiat şi, uneori, modificarea structurii obişnuite a lecţiei de lectură literară. S-ar putea folosi, pentru o mai bună organizare a muncii, fişe individuale care să fixeze conţinutul sarcinilor didactice pentru elevi, astfel încît să se asigure diferenţierea procesului de predare în funcţie de nivelul pregătirii fiecărui elev şi, în acelaşi timp, să se folosească cît mai deplin ora de curs.

Lector univ.
VIORICA FĂRCAŞIU

Studiu fonetic cu ajutorul magnetofonului

LECŢII

Metodica folosirii mijloacelor audio-vizuale

Pregătire, organizare

Reprezentînd un capitol distinct, cu regulile, tehnica, metodele şi posibilităţile sale, organizarea muncii în vederea folosirii mijloacelor audio-vizuale trebuie desfăşurată cu multă atenţie.

Înainte de toate profesorii trebuie să aibă un inventar precis al întregii aparaturi de proiecţie şi sonorizare de care dispune şcoala şi să verifice aparatura respectivă, remediind, dacă este cazul, lipsurile tehnice. Este necesar, de asemenea, să fie inventariate toate materialele de proiecţie, discurile şi benzile de magnetofon, să se cerceteze cataloagele de diafilme şi filme pentru învăţămînt, apărute recent, precum şi cataloagele de discuri.

Etapa următoare o constituie organizarea clasei. Unele amenajări cu caracter permanent, făcute în prealabil, vor persau picupului singura măsură de organizarea unei lecţii însoţite de mijloace audio-vizuale.

Dacă în cazul utilizării magnetofonului sau picupului, singura măsură de organizare constă în a asigura la peretele frontal de lîngă catedră o priză pentru conectarea la reţea a aparatelor menţionate — o bună proiecţie este legată nu numai de calităţile constructive ale aparatului, ci şi de alte elemente importante.

Aparatele de proiecţie de putere medie folosite în şcolile noastre cer să se realizeze un camuflaj cît mai complet. În funcţie de dimensiunile şi orientarea ferestrelor, se pot folosi în acest scop foi de carton prinse pe partea dinspre exterior a geamurilor interioare, placaj sau perdele din materiale textile dense (pînză neagră pusă în două, doc etc.). Ramele de lemn prinse pe perete în jurul ferestrei (pentru a împiedica pătrunderea luminii pe la marginea perdelelor) asigură unul din cele mai bune camuflaje.

În afară de priza de lîngă catedră este bine să se poată instala o priză în fundul clasei, pentru ca aparatul de proiecţie să se poată conecta la reţea cu uşurinţă.

Ecranele utilizate în şcoală pot fi fixe (în acest caz chiar o parte din peretele clasei serveşte drept ecran) sau mobile. Ecranele mobile sînt montate fie pe un cadru de lemn dreptunghiular, fie numai pe doi suporţi — unul sus şi altul jos. Aceştia din urmă se pot rula şi astfel se transportă foarte uşor. Există şi rame pliante, care ţin ecranul întins, iar după folosire permit rularea lui.

Ecranul va fi astfel amplasat încît să asigure o vizibilitate bună din orice punct al clasei, fără să solicite schimbarea elevilor de la locurile lor, pentru a nu se produce perturbaţii şi a nu se irosi timp înainte şi după proiecţie. Aşezarea ecranului într-un anumit loc depinde atît de forma sălii de clasă cît şi de proprietăţile sale constructive. Există ecrane care au o putere de reflexie sub un unghi mare (40—50° faţă de dreapta ce uneşte obiectivul aparatului de proiecţie cu centrul ecranului). Acestea sînt aşa-numitele ecrane mate, indicate pentru sălile de formă aproximativ pătrată. Ele oferă posibilităţi de vizionare bună chiar şi pentru elevii aşezaţi în părţile laterale ale clasei şi pot fi aşezate fie pe peretele frontal, fie într-un colţ.

Cînd este vorba de a transforma o parte din perete în ecran, trebuie ţinut seama de faptul că peretele dat cu humă este mai puţin potrivit decît cel dat cu var. Este bine ca porţiunea afectată ecranului să fie înconjurată cu un chenar de culoare neagră, lat de cîţiva centimetri, nu numai pentru a permite distincţia faţă de restul peretelui, dar şi pentru a asigura absorbţia razelor de lumină marginale, supărătoare altfel. Pentru ca ecranul să nu crape şi să nu se desprindă de perete se introduce în var un liant pe bază de proteină care poate fi pur şi simplu o cantitate mică de lapte sau albuş de ou.

Un ecran din aceeaşi categorie, dar cu putere de reflexie mai mare, poate fi construit în modul următor : se gipsează mai întîi suprafaţa afectată, după care se întinde peste ea o soluţie de sulfat de bariu cu liant. Dă, de asemenea, rezultate bune ecranul difuz, construit din pînză albită sau şifon dens, întins pe o ramă dreptunghiulară de lemn lată de cîţiva centimetri. Pînza se întinde udă, iar marginile ei sînt trecute în spatele ramei, unde se prind bine în cuişoare. O altă ramă de aceleaşi dimensiuni cu prima, cea pe care este prinsă pînza (poate fi însă mai îngustă şi vopsită în negru) se fixează peste prima, prinzînd pînza la mijloc.

Se pot folosi şi ecrane direcţionale. Mai luminoase, reflectînd mai multă lumină decît cele descrise pînă acum, ele au însă dezavantajul că unghiul sub care pot fi privite în condiţii bune este de abia de cca. 20°. Din această cauză, privite de pe părţile laterale ele nu oferă condiţii bune de vizibilitate. De aceea, ecranele direcţionale sînt indicate în săli lungi şi pot fi plasate numai pe peretele frontal.

Din această categorie fac parte, de exemplu, ecranele metalizate, care se pot construi destul de uşor. După gipsarea suprafeţei de perete pe care urmează să se aplice, se acoperă suprafaţa respectivă cu alb de aluminiu (sau bronz de aluminiu) diluat. Pentru a fi uniformă, acoperirea se realizează prin suflare, folosindu-se o pompă de uz casnic. În acelaşi mod se procedează cînd se foloseşte un suport de pînză sau de material plastic. Dacă ecranul este însă pliant, cu timpul suprafaţa metalizată se desprinde şi cade, astfel că metoda este indicată numai la ecrane pe rame fixe sau prinse pe perete. În sfîrşit, se pot folosi şi ecrane gata confecţionate.

Este important să se stabilească, la fiecare ecran, şi dimensiunile cele mai potrivite care să nu împiedice buna observaţie a imaginilor proiectate. În acest scop, înainte de a trece la construirea lor trebuie să se facă o serie de încercări (acestea vor viza şi o iluminare suficient de puternică, pentru ca imaginea să poată fi văzută clar).

În general (fără a constitui o regulă precisă) pentru aparatul de proiecţie T 16, ca şi pentru cea mai mare parte a aparatelor de proiecţie statică, baza ecranului se fixează cam la o şesime sau o cincime din distanţa aparat de proiecţie — ecran, iar înălţimea la 2/3 din bază. Pentru a se putea urmări comod proiecţia din bănci, ecranul trebuie astfel plasat încît latura de jos să se afle la o înălţime de 1,2—1,5 m de la podea. Distanţa dintre ecran şi primul rînd de elevi trebuie să fie de cca. 1,5—2 ori cît lungimea ecranului.

Mai puţin utilizată în şcolile noastre dar convenabilă în multe împrejurări este retroproiecţia — proiecţia din spatele ecranului. Este evident că, dată fiind distanţa mică dintre proiector şi ecran, suprafaţa luminată este mică şi deci ecranul va fi doar puţin mai mare decît un ecran de televizor (cca. 150×120 cm), dar suficient pentru ca imaginile să poată fi văzute în condiţii mulţumitoare de o clasă cu un număr mai mic de elevi. Distanţa aceasta mică are avantajele ei : sursa de lumină fiind aproape, ecranul este puternic luminat, ceea ce face posibilă o proiecţie cu camuflaj redus. Acest fapt îngăduie elevilor să-şi poată lua notiţe chiar în timpul proiecţiei. Plasarea acestui dispozitiv în faţa clasei face însă ca respectarea regulilor privitoare la distanţa dintre ecran şi primul rînd de bănci să fie destul de dificilă. Pentru a remedia acest neajuns se intercalează între aparat şi ecran o oglindă plană. Razele de lumină ale proiectorului (aşezat de astă dată în poziţie verticală) se reflectă din oglindă pe ecranul care este format fie din geam mat, fie — cu rezultate mai bune — din pînză albită.

Nu este rău ca unul sau doi elevi din fiecare clasă să fie iniţiaţi în cunoaşterea şi mînuirea aparatelor de proiecţie. Acest lucru dă profesorului o mai mare libertate de mişcare, el putînd părăsi aparatul, şi putîndu-se apropia de ecran pentru a indica chiar pe imagine, ca la hartă, elementele mai importante.

Folosirea proiecţiilor impune şi o serie de măsuri pentru respectarea condiţiilor igienice. În primul rînd este necesară aerisirea clasei înainte şi imediat după proiecţie, ceea ce va duce la purificarea aerului, contribuind la înlăturarea oboselii elevilor.

Rezultă, din toate cele spuse mai sus, că organizarea clasei pentru proiecţie nu constituie un lucru prea dificil. Amenajarea în acest fel a unui număr mai mare de săli de clasă ar permite utilizarea mijloacelor audio-vizuale în mai multe clase, de către mai mulţi profesori, ceea ce ar constitui un pas însemnat spre generalizarea folosirii lor în şcoală.

G. CRISTEA

O sancțiune și urmările ei

Ședința consiliului pedagogic a început de aproape două ore, dar nu s-a ajuns încă la o hotărîre. Se discută cazul lui Victor, elev în clasa a XI-a.

Părerile sînt împărțite. Unii socotesc că trebuie exmatriculat, argumentîndu-și părerea cu numeroase fapte care dovedesc comportarea lui nedisciplinată. Alții — cei mai mulți — sînt însă împotriva acestei sancțiuni. E adevărat, Victor a constituit și constituie nu numai pentru clasa sa, dar pentru toată școala, o problemă. Nu poate nimeni tăgădui că este nedisciplinat, că a comis abateri de la regulamentul școlar. Faptele prezentate consiliului pedagogic de partizanii exmatriculării, faptele consemnate lună de lună, an de an în jurnalele de clasă, nu pot fi tăgăduite. Victor tulbură orele, răspunde obraznic, chiulește. Acum, de curînd, s-a bătut într-o recreație cu niște colegi. Toate aceste abateri cer o sancțiune aspră. Este însă exmatricularea ce mai justă, cea mai potrivită? Nu se mai poate face nimic altceva pentru a-l îndrepta pe Victor? Iată întrebări care trebuie bine cumpănite, căci este vorba de situația unui tînăr care se află în pragul pășirii în viață și de hotărîrea pedagogilor, de modul cum îl vor trata aceștia depinde în mare măsură pe ce drum va apuca el. Printre cei 50 de pedagogi ai școlii medii „Mihail Eminescu" din Capitală, adunați în jurul mesei, unii cu zeci de ani de experiență, alții abia la începutul muncii de educatori, se strecoară îndoiala.

— Oare îl cunoaștem îndeajuns pe elevul acesta, ne-am apropiat sincer de el? Eu, mărturisește profesoara de istorie, n-am stat niciodată de vorbă cu el mai îndeaproape, deși mi-a făcut și mie destule necazuri.

— Totuși, intervine indignat un alt profesor, Victor este un elev recalcitrant. Nu cred că acum, în ultimul an de școală, îl mai putem îndrepta.

— Eu sînt convinsă că da — își afirmă cu hotărîre convingerea profesoara de socialism științific, tovarășa Aurelia Stroe, care s-a opus de la început exmatriculării. Am încredere în primul rînd — continuă ea — în forța colectivului nostru, iar în al doilea rînd chiar în elev. Nu cred de loc că el este incorijibil. Și apoi, sînt de părere că și noi înșine am greșit în ce îl privește. Ne-am obișnuit de la început, din clasa a VIII-a, să-l etichetăm drept nedisciplinat și l-am lăsat să ajungă așa pînă în clasa a XI-a. Iar acum, cînd se află la sfîrșitul anilor de studii, depunem armele.

Au luat cuvîntul și alți profesori în sprijinul acestei păreri. Pînă la urmă, răspunderea de educator a triumfat. Victor nu a fost exmatriculat. Consiliul pedagogic a hotărît să-l sancționeze cu mutarea disciplinară într-o clasă paralelă și anume, la cererea tovarășei Stroe în clasa a XI-a „B", a cărei diriginte este chiar ea.

Cînd a anunțat elevilor ei că vor avea un coleg nou — de altfel bine cunoscut de aceștia — s-au stîrnit proteste:

— Tovarășe dirigintă, dar este cel mai nedisciplinat elev. De ce să vină tocmai în clasa noastră?

— Din cauza lui n-o să mai fim acum fruntași pe școală la disciplină.

Diriginta i-a ascultat pe toți, cu răbdare și îngăduință. Își apărau cu strășnicie cuceririle dobîndite, onoarea clasei. Nu voiau nici în ruptul capului să și-o piardă, nici măcar s-o păteze. E bine. Tocmai pentru acest motiv — gîndea diriginta — după ce vor înțelege că e bine să-l primească, se vor strădui să-l îndrepte pe noul venit, să-l apropie de ei. Le-a explicat apoi că Victor a fost pe cale de a fi exmatriculat, că ea a dorit să vină în clasa lor tocmai pentru că aici era sigură că se putea schimba.

De cîteva săptămîni elevii clasei a XI-a „B" îl au drept coleg pe Victor. Stă în banca a treia de lîngă fereastră, alături de Mircea, unul dintre cei mai buni elevi ai clasei. Așa cum s-au înțeles cu diriginta, l-au primit de la început cu prietenie, cu căldură, ca să nu se simtă străin în mijlocul lor. Totuși, dincolo de atmosfera de prietenie care a fost creată în jurul său, diriginta, profesorii, colectivul clasei vegheau cu atenție, cu grijă asupra lui.

Intr-o zi, la sfîrșitul orelor de curs, cînd elevii se pregăteau să plece spre casă, diriginta l-a căutat cu ochii pe Victor și a pornit-o așa, „întîmplător", pe același drum cu el. Coborau spre piața Unirii. Cîtva timp n-au prea vorbit. Apoi deodată Victor a ridicat ochii lui mari, negri și copilărești spre ea și a rostit roșindu-se foc:

— Tovarășă dirigintă, vă purtați așa de frumos cu mine de parcă... zău, mi-e tare rușine de tot ce am făcut...

Diriginta l-a privit, i-a zîmbit și i-a spus luîndu-l prietenește după umăr.

— Ți se pare, Victor. Mă port la fel cu toți colegii tăi.

N-ar fi vrut să-nceapă discuția cu aceste probleme, pentru ca băiatul să nu creadă că special pentru asta îl însoțise. Acum, c-a început el...

De cîteva minute Victor vorbește și vorbește. Parcă vrea să spună tot ce n-a spus nimănui pînă acum, tot ce nu l-a întrebat pînă acum nimeni. Și e uimitor de sincer. Printre altele îi mărturisește dirigintei că e foarte influențabil. E deajuns să-i sugereze cineva o idee și, fără să gîndească dacă-i bună sau rea, o pune în aplicare.

— Ai prieteni, Victor?

— Prieteni? Nu știu, nu știu dacă sînt chiar prieteni. Eu i-am crezut așa, dar...

— De asta te-ai bătut cu ei?

— Nu, nu de asta. De bătaie, vă spun drept, îmi pare rău, a fost un lucru urît. Dar n-am avut încotro. Spuneau că nu sînt în stare să-mi apăr părerile — era o discuție aprinsă. Și atunci am sărit să mi le apăr.

— Poate ai să-ți găsești acum, în clasa noastră, prieteni adevărați.

— Poate. Sînt mulți băieți care-mi plac. Mai ales Mircea și Viorel. Așa prieteni aș vrea să am.

Au vorbit apoi despre învățătură, despre proiecte de viitor. Lui Victor îi place mult geologia. Ar colinda tot timpul munții, e nelipsit din excursii. Ar vrea să devină inginer geolog. E adevărat, n-a stat prea strălucit cu învățătura. Din clasa a XI-a „F" a venit cu o situație destul de slabă. Aici însă, în noul colectiv este ajutat mult. Profesorul de fizică, la care are note mai mici a și început cu el consultațiile. Merge la consultații și la matematică și la chimie.

In fața unui bloc, la intrarea „B"", Victor s-a oprit.

— Aici stau, la etajul III.

Diriginta știa. Doar îi vizitase familia și înaite de a-l primi în clasa ei și după aceea. Stătuse îndelung de vorbă și cu tatăl și cu mama lui. Oameni cumsecade, serioși, care însă o vreme, din lipsă de timp, nu s-au prea ocupat de băiat. Acum s-au hotărît să-și supravegheze mai mult copilul.

Și-au dat mîna și s-au despărțit ca buni prieteni. Discuția aceasta a întărit mai mult convingerea dirigintei că Victor poate fi schimbat.

...Oră de dirigenție. Se discută despre necesitatea disciplinei în muncă. O temă interesantă, anume aleasă pentru elevii clasei a XI-a, a căror activitate în această perioadă de pregătire a examenului de maturitate se bazează în mare parte pe studiu individual. Pe un studiu disciplinat, minuțios organizat. Se înscriu mulți la cuvînt. Discută cu maturitate, cu seriozitate despre munca lor, a colegilor lor. Ia cuvîntul firește și Victor. Se vede din ce spune că s-a pregătit pentru ora aceasta, că s-a gîndit mult la ceea ce va spune. Diriginta, colegii, îl ascultă atenți, cu interes. S-a schimbat mult în cele trei săptămîni de cînd a venit în mijlocul lor. Cu ce spirit autocritic își analizează vechea sa comportare, vechiul său sistem de muncă. Are de gînd să se pună serios pe treabă.

...Au trecut aproape trei săptămîni din trimestrul al doilea. Este recreația mare. Cancelaria e plină de profesori. Discuțiile, ca de obicei, se referă la lecții, la elevi. La un moment dat cineva, profesorul de romînă parcă, exclamă cu vădită satisfacție:

— Victor m-a uimit pur și simplu astăzi. A dat niște răspunsuri...

Și deodată, așa cum s-a întîmplat cu două luni și mai bine în urmă, la ședința consiliului pedagogic, discuția se învîrtește iarăși în jurul lui Victor.

— E de nerecunoscut!

— Ce progrese a făcut numai în două luni!

La capătul mesei, diriginta Aurelia Stroe ascultă. Este cea mai mîndră, cea mai mulțumită, cea mai fericită dintre toți. Munca pe care o desfășurat-o ajutată de profesori ca și de colectivul ei de elevi a dat roadele în care crezuse, pe care le așteptase.

EVA MIRON

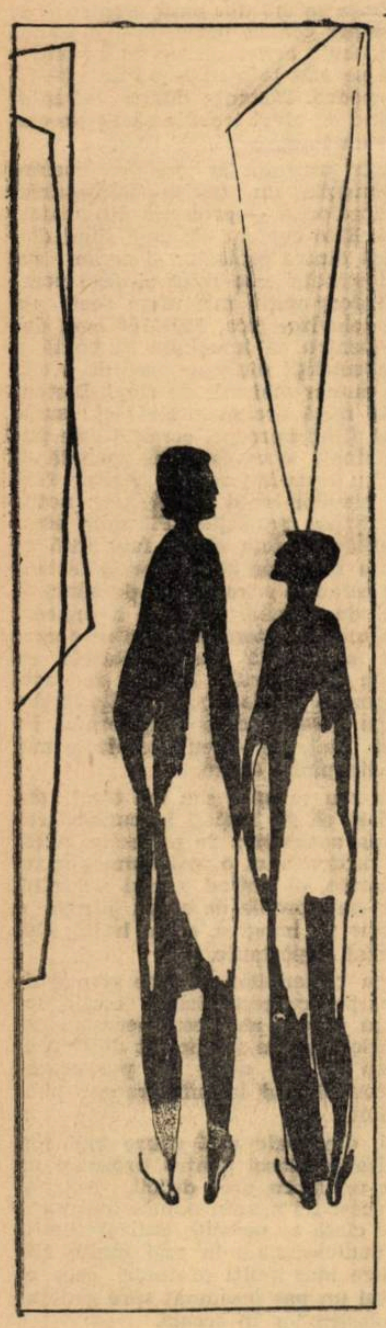

La cercul mîinilor îndemînatice de la Casa Pionierilor din Constanța

Exemplul educatorului

Clopoțelul a chemat pe elevi la ore, dar pe culoarul de la parter al Școlii generale de 8 ani nr. 62 din Capitală e încă un mare du-te — vino. Ușile se deschid și se închid cu zgomot, iar elevii ies și intră în clase, cel mai adesea fugărindu-se și vociferînd.

— Ce oră aveți acum? întreb pe cîțiva care au ieșit — pentru a nu ști cîta oară — din clasa a VIII-a C.

— Fizica.

— Cu cine?

— Cu tovarășul Verman.

— Dar pentru ce nu stați în clasă? A sunat de mai bine de 10 minute.

— Tovarășul profesor n-a intrat la oră — se justifică pe un ton firesc un elev scund, cu ochii neastîmpărați, în timp ce, cu piciorul drept, lovește un rest din nuca spartă de cineva cu cîteva minute înainte exact în ușa clasei.

— Uite-l că vine! — se aude o voce ascuțită.

Elevii întorc capul, dar curînd se liniștesc. Pe cît se vede, profesorul de fizică încă nu e decis să intre la lecție; s-a oprit îngîndurat din mers și a luat altă direcție.

Din sala vecină — pe care scrie clasa a VII-a „A" — se aud rîsete în avalanșă. Un grup de școlari se amuză copios în colțul din fundul încăperii.

— Ce faceți? Nu aveți ore?

— Avem și nu avem.

— Cum adică?

— Să vedeți: am avea lucrări practice. De la douăsprezece la două.

— Și? Acum este ora două fără un sfert.

— Tovarășul profesor ne-a lăsat liberi mai devreme. Cei mai mulți din colegii noștri au plecat acasă.

— Atunci de ce vă mai pierdeți vremea? De ce nu plecați și voi acasă?

— Noi locuim mai departe.

— Și?

— Și nu mai avem timp să ne întoarcem la ora de engleză. Începe la trei și jumătate.

— La trei și jumătate?

— Da. Așa e pusă în orar — întărește un elev, intuindu-mi nedumerirea.

— Numai de nu ar aștepta degeaba ora de engleză — spune cineva. Pentru că, acolo, la clasa a VIII-a A, tot engleză au, dar profesoara n-a venit încă la cursuri. Și dacă n-a venit pînă acuma...

În cancelarie ne adresăm directorului, acum sosit la școală de la o ședință.

— Tovarășa Maria Ionescu? ne spune. Nu vine astăzi.

— Și n-o înlocuiește nimeni la clasă?

Directorul recunoaște cu jumătate de gură, că nu s-au luat măsuri pentru acoperirea orelor de la care va lipsi profesoara de engleză.

Toate cele la care ne-am referit s-au petrecut pe un singur coridor din clădirea Școlii generale de 8 ani nr. 62. La ora în care activitatea se cerea să fie în toi...

Bineînțeles, întrebat de ce a întîrziat la oră, un profesor poate aduce de fiecare dată o explicație: „Am fost reținut de un coleg", „Nu a venit autobuzul", „Nu am putut repara aparatul de proiecție de care tocmai aveam nevoie". Dar se știe că din indiferent ce motiv s-ar produce întîrzierea, ea înseamnă minute în minus de activitate organizată cu clasa. Și, deci, mai puțină zăbavă asupra răspunsurilor elevilor, mai puțină insistență în clarificarea problemelor dificile, în comunicarea noilor cunoștințe, în fixarea lor și cel mai adesea renunțarea la explicațiile necesare asupra temei de lucrat acasă.

Și nu numai aceasta. Căci ce pot face elevii în timpul cît profesorul lipsește? Dacă unii citesc, alții, așa cum am văzut, găsesc ocupații care tulbură liniștea în toată clasa.

Nu o dată se întîmplă ca găsind gălăgie cînd intră la oră, profesorul să se și supere pe elevi pentru indisciplina lor, să-i certe și să-i admonesteze. De fapt, cu ce autoritate morală? Doar singur este vinovat — și încă pentru un păcat mai mare: lipsa de la datorie.

Dar peste asemenea situații se trece în unele școli foarte ușor. Nimeni nu se neliniștește cînd a trecut fie și numai un minut de cînd a sunat, iar profesorii continuă să discute liniștiți între ei, ca și cînd nimic nu s-ar fi petrecut.

Și nu e de mirare că într-o asemenea școală, într-o singură zi, pe un singur culoar poți găsi scene ca acelea arătate.

Nu departe de școala despre care este vorba, se află o alta tot de 8 ani. Școala nr. 58. V-aș recomanda să cunoașteți, de exemplu, pe elevii clasei a III-a ai acestei școli, la care predă, din clasa I, tînăra învățătoare Elisabeta Gheorghiu. Ce vă va izbi de la început în acest colectiv de școlari mici? Atmosfera serioasă de lucru, ținuta îngrijită a elevilor, modul corect și frumos în care se exprimă cei mai mulți din ei. Simți cu certitudine că acest colectiv a fost îndrumat, format de o persoană exigentă cu sine însăși, cu un pronunțat simț al datoriei. Și dacă o cunoști și pe învățătoarea clasei, vezi cît de bine s-a reflectat în jurul ei, în colectivul ei de elevi comportarea sa, ținuta îngrijită, modul ei de a munci și de a-și face datoria.

Firește. Este vorba de puterea exemplului celui care educă.

ILEANA MAREȘ

In secția pentru copii a Bibliotecii regionale din Pitești

CĂRȚI

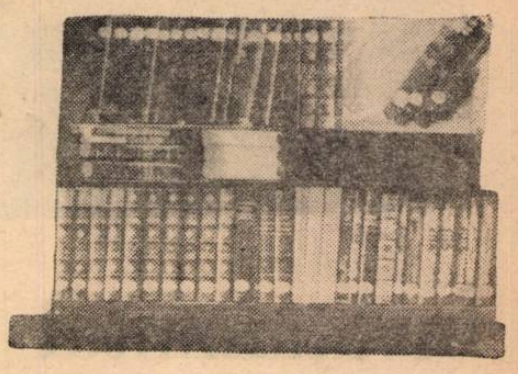

„Metodica instruirii practice a elevilor strungari-metal"

De curînd a apărut, în redactarea unui colectiv format din prof. Ștefan Linul, ing. Aurel Latiș și ing. Ion Vonica, „Metodica instruirii practice a elevilor strungari-metal". Lucrarea se adresează maiștrilor-instructori din școli, precum și celor care conduc procesul instruirii practice a elevilor în întreprinderi și urmărește orientarea lor pentru a asigura acestui proces un conținut științific la nivelul cerințelor programelor școlare și al tehnicii moderne.

Metodica cuprinde trei capitole. Primul capitol, intitulat „Problemele generale ale metodicii instruirii practice", prezintă metodele de predare specifice instruirii practice, structura și tipurile de lecție folosite în cadrul acesteia. De asemenea, se dau în acest capitol indicații referitoare la pregătirea maistrului-instructor pentru lecție și la întocmirea planurilor de lecții. Autorii demonstrează clar că alegerea metodelor de învățămînt și îmbinarea lor în cadrul instruirii practice depind de scopul și tipul lecției, de conținutul ei, de etapa dată a procesului de instruire (inițiere, consolidare sau perfecționare a deprinderilor), de vîrsta și nivelul de pregătire al elevilor, de particularitățile utilajului și materialului, de procesul tehnologic al meseriei respective, precum și de locul unde se organizează lecția.

Capitolul al doilea tratează instruirea practică în atelierul-școală. Autorii descriu organizarea unui atelier-școală de strungărie pentru o grupă de 15 elevi, arată cum trebuie alese lucrările practice pentru calificarea în meseria de strungar și ce îndrumări trebuie date pe parcursul efectuării acestor lucrări. Se menționează că lucrările trebuie alese în funcție de specificul meseriei pentru care se pregătesc elevii, al producției din întreprinderea sau uzina în care ei vor fi repartizați după absolvire, de succesiunea operațiilor prevăzute în programa școlară, de utilitatea practică a pieselor executate, de creșterea succesivă a complexității lucrărilor în cadrul învățării aceleiași operații, subliniind necesitatea de a prezenta cerințe mereu mai mari la fiecare reper nou.

În capitolul al treilea autorii se ocupă de instruirea practică în producție. Lucrarea evidențiază importanța deosebită pe care o are din punct de vedere didactic stabilirea locului de muncă al fiecărui elev. Se recomandă ca pentru elevii anului II, care se găsesc în perioada adîncirii deprinderilor practice acumulate în atelierele-școală, să se stabilească la începutul anului școlar numai locuri de muncă ce permit efectuarea unor lucrări care cer repetarea operațiilor executate în cursul anului I, astfel încît aceștia să se obișnuiască întîi să execute aceste operații în regimul de lucru din uzină. De abia după aceea elevii pot fi repartizați la locuri de muncă cu specific și cu lucrări noi. Se arată în același timp importanța repartizării elevilor pe lîngă muncitorii care execută lucrări variate și complexe, pentru ca astfel să poată învăța la același loc de muncă un grup mai mare de operații și faze din diferite procese tehnologice. Autorii subliniază, de asemenea, că varietatea tipurilor de mașini și a metodelor tehnologice folosite în întreprinderi impun mutarea planificată a elevilor la diferite locuri de muncă în conformitate cu un grafic de rotație întocmit de colectivul de practică. Se indică, pentru exemplificare, două variante ale graficului de rotație.

„Metodica instruirii practice pentru elevii strungari-metal" alcătuită pe baza unei bogate bibliografii de specialitate și valorificînd îndelungata experiență didactică a autorilor, are meritul de a fi prima lucrare orginală de îndrumare a instruirii practice a elevilor în acest important sector al învățămîntului profesional. Ea nu și-a propus, desigur, să soluționeze toate problemele pe care le ridică organizarea și desfășurarea procesului de instruire practică a elevilor strungari în atelierul-școală și în producție și este susceptibilă de îmbunătățiri, mai ales în legătură cu procedeele instruirii elevilor în întreprinderi. În ansamblu, lucrarea constituie însă, fără îndoială, o contribuție reală la fundamentarea științifică a predării în învățămîntul profesional și tehnic.

ing. ION BÎRLĂ
Inspector în serviciul de instruire practică din Ministerul Învățămîntului

Răspundem la întrebările cititorilor

Un grup de cititori din București ne întreabă dacă este bună indicația pe care au primit-o directorii de școli din Capitală de a ține, pe lîngă caietul cu observații la lecții, și un registru în care să consemneze rezumativ aceste observații.

RĂSPUNS: Regulamentul școlilor de cultură generală prevede printre documentele de evidență a activității școlare și „registrul cu observațiile directorului privind asistențele la lecții".

Fiecare director (director adjunct) trebuie să aibă un asemenea registru (caiet) în care să noteze constatările făcute cu prilejul asistențelor la lecții și la alte activități instructiv-educative, concluziile și îndrumările de ordin științific și metodic care au fost date învățătorului sau profesorului asistat.

Se precizează că regulamentul se referă la un singur registru (caiet) pentru fiecare director (director adjunct) și, ca atare, indicația de a se completa două registre (caiete) este lipsită de temei, întrucît îi creează directorului obligații în plus care nu ajută cu nimic la îmbunătățirea muncii în școală.

Este recomandabil ca directorii (directorii adjuncți) să-și treacă direct observațiile lor în registru (caiet), evitînd dublarea eforturilor pentru transcrierea observațiilor. Considerăm că este bună experiența acelor directori care rezervă fiecărui profesor sau învățător un număr suficient de file, ceea ce le dă posibilitatea să noteze sistematic și să valorifice cu mai multă ușurință observațiile făcute în diferite perioade ale anului școlar, la lecții și la clase diferite.

Însemnările prilejuite de asistențe trebuie să fie făcute cu deosebită grijă și răspundere, în așa fel încît, pe baza lor, conducerea școlii să poată caracteriza și aprecia în mod just, obiectiv și bine motivat, activitatea și rezultatele obținute în instruirea și educația elevilor de către fiecare învățător și profesor.

Tov. T. Cimilencu din comuna Popești, raionul Focșani dorește să știe dacă la alcătuirea orarului direcțiile școlilor sînt obligate să asigure fiecărui profesor o zi liberă pe săptămînă în afară de duminică.

RĂSPUNS: Nu este obligatorie rezervarea acestei zile. Ba mai mult este interzisă în cazul în care ea ar provoca încălcarea cerințelor pedagogice în alcătuirea orarului școlii.

Prof. T. Ionescu din Suceava, ne întreabă dacă la ședințele cercurilor pedagogice care au loc în vacanță este indicat să se organizeze și lecții deschise.

RĂSPUNS: În nici un caz în vacanță nu se pot organiza lecții deschise, întrucît nu avem dreptul să tulburăm odihna elevilor. De altfel, chiar dacă am face-o, lecțiile nu și-ar atinge scopul căci, fiind lecții organizate ad-hoc, artificiale, ar fi prea puțin eficiente. Este indicat ca lecțiile deschise să se organizeze în cadrul comisiilor metodice din școli.

Prof. V. Andrei din T. Severin ne întreabă dacă ședințele comisiilor metodice ale diriginților trebuie să aibă loc în luna cînd se țin și ședințele comisiilor metodice pe specialități sau nu și ne cere să precizăm în cazul din urmă, cînd trebuie să se desfășoare ședințele diriginților.

RĂSPUNS: Potrivit regulamentului, ședințele colectivelor metodice din școală se programează în așa fel încît în cursul unei luni să aibă loc o singură ședință de consiliu pedagogic sau de comisie metodică.

Este bine ca în cursul anului să aibă loc — în afara ședințelor consiliului pedagogic ori ale comisiilor metodice pe specialități — atunci cînd directorul școlii socotește că este necesar, și cîteva ședințe de lucru ale comisiei metodice a diriginților.

„Africa, geografie fizică"

Recent apărută în Editura didactică și pedagogică, lucrarea „Africa — geografie fizică" de Virgil Gîrbacea cuprinde numeroase date interesante despre continentul african putînd constitui astfel un bun mijloc de documentare.

În lucrare sînt prezentate pe larg caracteristicile fiecărei părți a reliefului, climei, apelor, vegetației, faunei, precum și specificul fiecărei regiuni a Africii. De un interes deosebit sînt capitolele care se referă la vegetație și animale, ca și cele care prezintă Sahara, Abisomalia, Guineea Superioară, Sudanul și alte regiuni.

Bogat ilustrată, cartea cuprinde numeroase hărți, schițe morfometrice, profile schematice morfostructurale, prezintă reprezentanți caracteristici ai florei și faunei etc.

Autorul a știut să selecționeze esențialul din vasta bibliografie folosită pentru elaborarea lucrării și să redea totul într-o formă clară.

MIA STAN
Hunedoara

Împrumuturi de cărți prin colete poștale

Printre mijloacele folosite de Biblioteca centrală pedagogică în scopul sprijinirii muncii cadrelor didactice se numără și împrumutul de carte. Pentru provincie împrumutul se efectuează prin colete poștale.

Din 1961, cînd s-a inițiat împrumutul prin colete poștale, numărul cadrelor didactice care îl solicită este în continuă creștere. În prezent figurează cu împrumuturi în evidența bibliotecii peste 1500 școli, în majoritate din mediul rural.

Biblioteca centrală pedagogică depune toate străduințele pentru a răspunde în termenul cel mai scurt, cu cea mai mare operativitate, solicitărilor primite din întreaga țară. Majoritatea cititorilor, înțelegînd aceste eforturi, respectă normele stabilite și se îngrijesc să restituie în termen cărțile împrumutate. Se întîlnesc însă, din păcate, și abateri de la această regulă. Deși condițiile în care se acorda împrumutul de carte cadrelor didactice din provincie au fost larg difuzate prin anunțuri și articole publicate în presă, prin scrisori circulare către secțiile de învățămînt regionale și raionale, prin scrisori adresate direct solicitatorilor sau școlilor în care funcționează aceștia, biblioteca primește în continuare cereri personale de împrumut, adrese din partea unor școli care solicită împrumuturi noi fără să fi restituit în prealabil cărțile împrumutate anterior. Se mai întîlnesc cazuri cînd cadrele didactice și directorii de școli nu se arată preocupați de îndatorirea elementară de a restitui în termen cărțile, provocînd astfel neajunsuri nu numai bibliotecii, dar și altor cadre didactice, cărora li se răpește posibilitatea de a consulta cărțile respective. Școli ca acelea din Fișici, raionul Cislău, din Cepari, raionul Curtea de Argeș, din Cămineasca, raionul Drăgănești-Vlașca sau din Soava-Săcelu, raionul Gilort, nu au restituit nici pînă astăzi cărțile împrumutate în anul 1963.

Este necesar ca toți solicitatorii să știe că împrumutul de cărți acordat cadrelor didactice din provincie se efectuează numai prin intermediul școlilor în care funcționează cadrele respective. De aceea, școala nu profesorul va solicita împrumutul, prin adresă oficială purtînd ștampilă, număr de înregistrare și semnătura directorului, care răspunde de existența și buna păstrare a cărților împrumutate. În adresă se va menționa totodată numele profesorului pentru care se solicită împrumutul. Împrumutul se acordă pe un termen de 30 de zile de la primirea coletului, iar numărul cărților împrumutate este de cel mult trei.

Cărțile în exemplar unic, dicționarele, enciclopediile, albumele, atlasele și revistele nu se împrumută.

Școlile care nu respectă termenul de împrumut nu vor mai putea beneficia de sprijinul bibliotecii.

De peste hotare

Învăţământul în Republica Guineea

La 2 octombrie 1958, cînd Guineea şi-a dobîndit independenţa naţională, nu se putea vorbi de un sistem de învăţămînt organizat, de stat. Nu existau şcoli pentru masa largă a populaţiei, iar cele cîteva licee sau colegii particulare sau confesionale, destinate în exclusivitate fiilor vîrfurilor burgheziei autohtone, aveau rolul de a pregăti funcţionari mărunţi pentru aparatul colonial.

Bazele învăţămîntului nou, de masă, au fost puse la conferinţa naţională de la Labé a Partidului Democrat din Guineea, în anul 1958. Ca urmare a hotărîrilor luate la această conferinţă, învăţămîntul primar a fost decretat învăţămînt general şi obligatoriu, care cuprinde clasele I—VI. El nu a ajuns încă să cuprindă pe toţi copiii de vîrstă şcolară, dar se dezvoltă de la an la an.

Pe lîngă lipsa bazei materiale necesare învăţămîntului general, o piedică în calea acestuia a constituit-o şi lipsa de învăţători. De aceea, printre primele măsuri luate de stat după dobîndirea independenţei se înscrie şi crearea şcolii normale de la Dabadougou, menită să pregătească învăţători pentru şcolile primare.

Învăţămîntul mediu din Guineea cuprinde două cicluri : colegiul cu durata de 3 ani (clasele VII—IX) şi liceul cu durata de 3 ani (clasele X—XII). Trecerea din şcoala primară în colegiu se face pe baza unui examen de admitere, clasa a VII-a fiind considerată clasă preparatoare. În funcţie de disciplinele pe care se pune accent, colegiile se împart în colegii de învăţămînt general şi colegii tehnice în care predomină disciplinele tehnice şi activităţile practice (mecanica, tîmplăria, lăcătuşăria). La absolvirea colegiului (a clasei a IX-a), elevii dau examen de brevet, care le dă dreptul să ocupe un post în administraţia publică sau să fie admişi în liceu. Liceele, la rîndul lor, sînt şi ele clasice sau tehnice. În primul tip accentul se pune pe latura umanistă (limbă şi literatură), absolvenţii avînd dreptul să meargă în învăţămîntul universitar; în cel de al doilea, se acordă prioritate matematicii, fizicii, chimiei, geologiei şi lucrărilor de laborator. Absolvenţii liceului tehnic pot merge în învăţămîntul superior tehnic sau obţin calificarea de tehnicieni pentru aparatul tehnic al statului. Liceul se încheie cu un examen de bacalaureat.

În 1963 a fost înfiinţat în Guineea primul institut de învăţămînt superior, Institutul politehnic din Conakry, care cuprinde facultăţi de agricultură şi agronomie, construcţii de locuinţe, mecanică şi electrotehnică.

Personalul didactic care predă în învăţămîntul mediu şi superior este format din puţinii profesori guineezi care au avut posibilitatea să studieze peste hotare sau din profesori străini veniţi din Franţa, Belgia, S.U.A. şi din ţările socialiste, pe baza unor contracte individuale sau a unor acorduri culturale. În ultimii ani îşi aduc contribuţia la desfăşurarea învăţămîntului din Guineea şi o serie de profesori romîni care predau în colegiile şi liceele din Conakry, Kankan, Boké, Kindia, Kissidougou sau Labé.

Demn de semnalat este faptul că învăţămîntul din Guineea are un caracter laic. Predarea are loc în limba franceză, deoarece Guineea n-are o limbă naţională scrisă, numeroasele dialecte ce se vorbesc în această ţară — dintre care cele mai răspîndite sînt sousou, foula şi malenqui — neavînd un alfabet propriu.

Guineea este o ţară cu importante resurse naturale. De aceea, învăţămîntul guineez este pus tot mai mult în slujba pregătirii cadrelor naţionale pentru valorificarea acestor resurse, în scopul lichidării urmelor regimului colonial şi al ridicării nivelului de viaţă al populaţiei.

■ Reforma radicală a alfabetului este mijlocul principal prin care în China Populară zecile de milioane de analfabeţi au devenit ştiutori de carte.

Noul alfabet fonetic cuprinde numai 26 de litere — în vreme ce pentru a citi un jurnal tipărit cu caractere ideografice este necesară cunoaşterea a 3 000 de semne, iar pentru a face lectura unei opere literare, cunoaşterea a cel puţin 10 000 de semne. Literele noului alfabet sînt literele latine.

Paralel cu studierea scrierii tradiţionale, zece milioane de copii învaţă anual noul alfabet fonetic.

■ Nu de mult a avut loc în Franţa, la Cannes, un festival internaţional al filmului de învăţămînt. Au fost prezentate 50 de filme de scurt metraj pentru copii şi tineri în vîrstă de 6 pînă la 18 ani.

Festivalul a fost însoţit de conferinţe pe teme de educaţie estetică şi de reuniuni în care s-au analizat, din punct de vedere pedagogic, unele din filmele prezentate. A fost prezentată cu acest prilej şi o expoziţie a materialului audiovizual ce poate fi folosit în învăţămînt pentru educarea muzicală şi coregrafică a copiilor.

■ 81 la sută din părinţii elevilor din Haga (Olanda) au solicitat conducerii învăţămîntului olandez simplificarea planurilor şi programelor pentru şcolile de cultură generală.

■ Între 4 şi 27 septembrie va avea loc în Mexic Congresul mondial pentru educaţie. Cercetătorii Institutului pedagogic naţional din ţara gazdă pregătesc cu asiduitate o serie de comunicări privind pedagogia socială şi orientarea profesională.

Oră de curs la Collége Court din Kankan, Republica Guineea

CORESPONDENŢA

TIMIŞOARA

Comisiile metodice de la Şcoala medie nr. 8 — ne scrie prof. **Gh. Duncan** — alături de preocupările pe care le au pentru sprijinirea cadrelor didactice în munca de predare, acordă o deosebită atenţie şi muncii în cercurile de elevi. Cadrele care răspund de asemenea cercuri au fost sprijinite să orienteze activitatea elevilor spre cercetarea şi adîncirea problemelor din domeniul ştiinţelor şi artelor pentru care au înclinaţii deosebite. La cercul literar, de exemplu, ei selecţionează şi adîncesc creaţii ale scriitorilor noştri pe diferite teme (de exemplu „Toamna") şi sînt încurajaţi să compună şi ei înşişi versuri, mici povestiri, ghicitori.

BRAŞOV

Prof. **Elena Georgescu,** şefa secţiei de învăţămînt a oraşului Braşov, ne informează despre modul cum sînt realizate în şcolile oraşului hotărîrile luate la consfătuirile cadrelor didactice.

Astfel, pentru a determina o mai mare eficienţă a activităţii instructiv-educative, secţia de învăţămînt şi-a sporit preocuparea pentru îndrumarea temeinică a directorilor de şcoli. Ca urmare, în şedinţele cercului pedagogic al directorilor se discută teme ca : „Preocuparea directorului pentru rezolvarea problemelor ridicate de generalizarea învăţămîntului de 8 ani", „Contribuţia directorului, prin asistenţele făcute la lecţii, la creşterea eficienţei acestora", „Metode folosite de colectivul de conducere pentru întărirea disciplinei elevilor" etc.

În acelaşi timp s-a pus un accent deosebit şi pe organizarea muncii metodice din fiecare şcoală. Activitatea celor 33 de cercuri pedagogice din oraşul Braşov a fost orientată spre dezbaterea unor probleme privind modernizarea procesului de învăţămînt şi spre justa orientare a tipologiei lecţiilor, punîndu-se accent pe structura mobilă a acestora.

Urmările pozitive au şi început să se arate. Astfel, mijloacele audio-vizuale se folosesc pe scară tot mai largă într-o serie de şcoli ca şcolile generale de 8 ani nr. 2, nr. 3, nr. 5, nr. 12, nr. 19, nr. 20, şcolile medii nr. 1 şi nr. 3 din Braşov etc.

FĂGET — RAIONUL CURTEA

După cum ne scrie prof. **I. Enăşescu,** secţia de învăţămînt a raionului Făget, cu sprijinul comitetului executiv al sfatului popular raional, a organizat la toate şcolile de centru din raion şedinţe de analiză a procesului instructiv-educativ asupra primei etape din acest an şcolar. La aceste şedinţe directorii şcolilor din centrele de comună au prezentat ample dări de seamă, care au fost urmate de discuţii şi măsuri menite să ridice calitatea procesului de învăţămînt.

BORSEC

Pentru ca munca instructiv-educativă în trimestrul II să decurgă în condiţii şi mai bune decît în trimestrul I, cadrele didactice de la Şcoala generală de 8 ani din Borsec se ocupă atent de verificarea şi notarea cunoştinţelor elevilor. În acest fel — ne scrie tov. **Domnica Radu,** director adjunct al şcolii — se evită aglomerarea lecţiilor de la sfîrşitul trimestrului cu sarcini privind ascultarea unui număr mare de elevi.

Cu scopul de a-i determina pe elevi la o pregătire perseverentă, de zi cu zi, s-a luat hotărîrea să se dea lucrări de control curent începînd din primele săptămîni din trimestru şi pînă la 15 februarie, cînd începe perioada tezelor.

CONSTANŢA

Urmărind perfecţionarea măiestriei pedagogice a diriginţilor şi în special a celor cu mai puţină experienţă, secţia de învăţămînt a oraşului Constanţa, ne informează prof. **Ion Muche**, a organizat o consfătuire în cadrul căreia s-au prezentat trei referate : „Tratarea individuală a elevilor, mijloc important pentru ridicarea nivelului la învăţătură" „Metodica desfăşurării orelor de dirigenţie în care se analizează situaţia la învăţătură", „Organizarea activităţii comisiei metodice a diriginţilor privind conţinutul şi desfăşurarea muncii diriginţilor în şcoală". Fiecare referat a fost completat de discuţii interesante, care au îmbogăţit experienţa tuturor diriginţilor participanţi.

RÎMNICU - SĂRAT

Profesoara **Virginia Chintoiu,** de la Şcoala medie „Ştefan cel Mare" din Rîmnicu-Sărat, ne informează despre o serie de mijloace folosite în sprijinul îmbunătăţirii procesului de învăţămînt. Printre acestea un interes deosebit a stîrnit convorbirea cu tema „Călătorind prin ţările Europei", organizată cu elevii claselor a IX-a ale şcolii. Avînd o desfăşurare interesantă, plină de vioiciune, convorbirea a dovedit totodată că elevii se pot orienta din punct de vedere geografic, economic şi politic pe harta lumii contemporane.

GALAŢI

Profesorul **Marian Simionescu** ne vorbeşte într-o scrisoare trimisă recent despre modul cum se organizează la Şcoala generală de 8 ani nr. 28 din Galaţi ora de dirigenţie cu ajutorul proiecţiilor şi diafilmelor. Bunăoară, teme ca „Realizările regimului democrat-popular", „Prin Galaţiul întinerit" şi altele au fost însoţite de proiecţii şi de prezentarea unor diafilme. Acest lucru nu numai că a făcut mai atractive orele de dirigenţie, dar a contribuit în mare măsură şi la sporirea eficienţei lor.

TURNU - MĂGURELE

Comisia metodică de ştiinţe naturale şi geografie de la Şcoala medie „Unirea" din Turnu Măgurele şi-a orientat activitatea pe linia legării cît mai strînse a cunoştinţelor teoretice de practică. În cadrul comisiei, ne informează profesorul **Al. Bogdan,** s-au prezentat o serie de referate ştiinţifico-metodice pe această temă. Bunăoară, recent a fost expus referatul „Realizări privind legarea teoriei cu practica în predarea geografiei şi geologiei în şcoală". De asemenea, s-a organizat vizionarea unor documentare ştiinţifice ca de exemplu „Frunza", „Polenizarea", „Insulele Galapagos", „Sistemul hidroenergetic şi de navigaţie de la Porţile de Fier", „Munţii Făgăraş" etc., în vederea folosirii lor la lecţii.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : Bucureşti. Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piaţa Scînteii Bucureşti.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Gazeta ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 788 | vineri 5 februarie 1965 | 8 pagini 25 bani

REALIZĂRI

Bilanțul însuflețitor al anului 1964

Condensînd în limbajul cifrelor imaginea rezultatelor unui an de rodnică muncă desfășurată de întregul nostru popor, recentul comunicat al Direcției Centrale de Statistică confirmă încă o dată trăinicia economiei noastre socialiste, avîntul culturii și progresele obținute în patria noastră în ridicarea nivelului de viață material și cultural al oamenilor muncii. Cifrele și datele comunicatului reprezintă o nouă dovadă a justeței politicii partidului, a caracterului ei profund științific.

Anul trecut, producția industrială globală a crescut cu 14,1 la sută față de 1963, sarcinile în acest sector fiind realizate în proporție de 102,6 la sută. Una dintre caracteristicile de bază ale dezvoltării noastre economice din anii șesenalului o reprezintă ritmul ei înalt. Pe ansamblul anilor 1960—1964 producția industrială a țării a înregistrat un ritm mediu anual de creștere de 14,8 la sută, ceea ce a făcut ca producția globală industrială din anul trecut să fie de două ori mai mare decît cea realizată în 1959.

Comunicatul reliefează dezvoltarea cu precădere a ramurilor industriei grele, ramuri hotărîtoare pentru progresul întregii economii. Față de 1963, producția industriei energiei electrice și termice a crescut cu 22 la sută, a industriei chimice cu 24 la sută, a industriei construcției de mașini și prelucrării metalelor cu 18 la sută.

În anul 1964 au intrat în funcțiune noi și importante obiective industriale, sporind în mod substanțial potențialul economic al țării. Comunicatul subliniază în același timp, marile progrese obținute în ridicarea nivelului tehnic al producției.

Agricultura a făcut în anul 1964 noi pași înainte pe calea dezvoltării ei intensive și multilaterale. La sfîrșitul anului trecut parcul agricol de mașini și utilaje totaliza 74 400 de tractoare fizice, 63 500 de semănători mecanice, 35 200 de combine pentru cereale păioase și alte mașini. În perioada 1960—1964 s-a realizat în medie, pe an, o producție totală de cereale de 10,3 milioane tone, față de 9,2 milioane tone media celor cinci ani anteriori.

Deosebit de concludente sînt cifrele comunicatului și în ce privește dezvoltarea învățămîntului și culturii. Din datele Direcției Centrale de Statistică rezultă deosebit de pregnant imaginea grijii pe care partidul o acordă ridicării nivelului de cultură al poporului.

În anii 1960—1964 s-au construit pentru învățămîntul de cultură generală 20 000 de săli de clasă, un mare număr de laboratoare, ateliere școlare etc. Astăzi școlile de toate gradele dispun de condiții ca procesul de învățămînt să se desfășoare la un nivel tot mai înalt.

Datorită măsurilor luate an de an pe linia dezvoltării învățămîntului, în anul școlar 1964—1965 au fost cuprinși în învățămîntul de toate gradele peste 3 700 000 de elevi și studenți, cu 8 la sută mai mulți decît în anul școlar precedent. Numai în învățămîntul de cultură generală numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar 1964—1965 a fost de 3 321 000, în timp ce în învățămîntul profesional au intrat 181 000 de elevi, iar în învățămîntul tehnic și tehnic de maiștri peste 67 000 de elevi. Anul 1964 a înscris o dată istorică în istoria școlii noastre — generalizarea învățămîntului de 8 ani.

Relevînd succesele remarcabile înregistrate în domeniul învățămîntului, cifrele comunicatului sînt o mărturie grăitoare a devotamentului cu care slujitorii școlii traduc în viață sarcinile ce le-au fost trasate de partid. Zeci de mii de tineri bine pregătiți, absolvenți ai școlilor și ai instituțiilor de învățămînt superior au intrat în producție adăugîndu-și contribuția la îndeplinirea măreților obiective ale șesenalului.

Ilustrînd grija pe care partidul și statul nostru o manifestă față de satisfacerea cerințelor materiale și culturale ale poporului nostru, comunicatul Direcției Centrale de Statistică reliefează și înfăptuirile remarcabile obținute în domeniul creșterii nivelului de viață al oamenilor muncii. Măsurile luate în această privință de partid și guvern s-au răsfrînt din plin și asupra slujitorilor școlii. Au fost majorate salariile învățătorilor și educatorilor din învățămîntul elementar și preșcolar, iar pînă la sfîrșitul anului 1965 acțiunea de majorare a salariilor va cuprinde pe toți cei ce muncesc în școli. Mii de cadre didactice au primit locuințe noi, au beneficiat de odihnă și tratament în stațiunile balneoclimaterice.

Bilanțul rodnic al muncii însuflețite a întregului nostru popor, care urmează cu fidelitate politica partidului, reprezintă un puternic imbold spre realizarea în viitor de noi și însemnate succese.

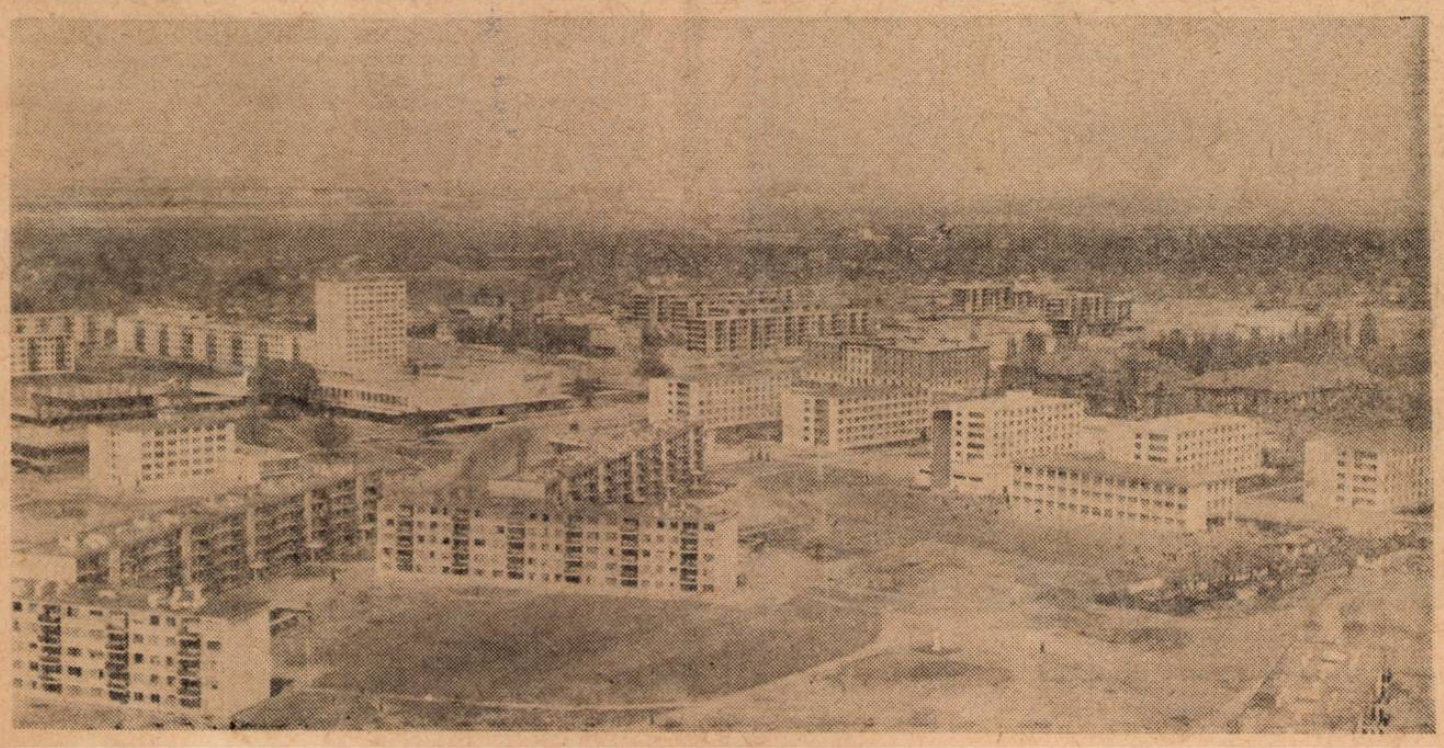

În centrul majorității microraioanelor noi construite în diferite orașe ale patriei se înalță, luminoasă, și o nouă școală. În imagine, aspect din Galați. Pe prim plan, în dreapta, școala.

CITIȚI:

În regiunile patriei (pag. 2)

Opinii (pag. 3)

Modernizare (pag. 4—5)

Probleme educative (pag. 6)

De la Ministerul Învățămîntului (pag. 7)

Experimentul la clasele I-IV

Problema predării de către mai multe cadre didactice începînd din clasele I-IV e veche la noi — deschisă în sec. XIX — și, cum nu apar probleme fără posibilitatea soluției lor, vechimea acesteia devine și ea argument în favoarea sistemului preconizat. Preconizat și experimentat — cum s-a văzut în cursul ultimei ședințe a Comisiei centrale pentru îndrumarea experimentului privind predarea pe specialități la clasele I-IV (23. I. 1965), ședință la care au participat, în afara membrilor comisiei, circa 100 de persoane : învățători, profesori, directori de școli, inspectori metodiști, cadre universitare, reprezentanți ai institutelor de perfecționare a cadrelor didactice, ai Institutului de științe pedagogice și ai Ministerului Învățămîntului.

Ședința a fost deschisă de tov. Costin Nădejde, adjunct al ministrului învățămîntului, care a subliniat necesitatea de a se realiza condiții superioare de desfășurare a experimentului în faza următoare, de natură să ducă la rezultatele cele mai concludente, întrucît extinderea noului sistem implică o răspundere considerabilă.

Lucrările ședinței s-au caracterizat printr-o participare vie a celor prezenți, prin abordarea adecvată, esențială a obiectului discuției. „Menționăm — a spus în încheiere tov. prof. univ. I. Berca, director general în Ministerul Învățămîntului — că în cea mai mare măsură consfătuirea a subliniat superioritatea sistemului predării diferențiate la clasele mici, sistem căruia i se prevede un rol însemnat în viitorul învățămîntului nostru".

Darea de seamă a Comisiei centrale, expusă de conf. univ. P. Popescu Neveanu, director adjunct al Institutului de științe pedagogice, a reflectat în linii mari cercetările și rezultatele de pînă acum. Au prezentat de asemenea mult interes intervențiile la discuție ale tovarășilor V. Bunescu, director adjunct al Institutului de științe pedagogice prof. univ. N. Apostolescu, prof. univ. St Bîrsănescu etc. Dările de seamă speciale — privitoare, una, la aspectul instructiv și alta la cel educativ al experimentului — expuse de cercetătorii științifici Cornelia Marinescu și Luminița Ghivirigă, s-au adăugat la informările substanțiale prezentate de tov. I. Radu, inspector general șef în Ministerul Învățămîntului, conf. univ. V. Radulian (Bacău) și conf. univ. V. Țircovnicu (Timișoara). Numeroși participanți la ședință au relatat o serie de date semnificative și au prezentat puncte de vedere valoroase.

644 zile de teren efectuate de către membrii comisiei și cercetătorii Institutului de științe pedagogice (1963-64), un sondaj experimental efectuat în toată țara (aprilie 1964), la darea și prelucrarea probelor căruia au luat parte peste 40 de cercetători și 2 000 de cadre didactice — au stat la baza celor afirmate și dezbătute în ședință. Rezultatele înregistrate pînă acum în cadrul experimentului demonstrează din ce în ce mai clar că predarea pe specialități la clasele I-IV constituie un progres în raport cu sistemul predării de către un învățător : capacitatea intelectuală a elevilor crește simultan cu scăderea oboselii, ceea ce e de observat atît la clasele experimentale mici, cît și, mai ales, la cele mari, evoluate pe această cale. Progre-

TUDOR ȚOPA
cercetător științific la Institutul de științe pedagogice

(Continuare în pag. 7-a)

PROFILURI

De-a lungul anilor am cunoscut mulți oameni îndrăgostiți de meseria lor. I-am văzut muncind cu pasiune, făcînd adesea eforturi considerabile, neprecupetind nici forțe, nici timp. Unul dintre acestia este Victor Giurăscu, învățător în satul Radu Vodă, comuna Lupșanu, raionul Lehliu.

Pedagog destoinic, Victor Giurăscu lucrează de peste un sfert de veac la școala din Radu Vodă, punîndu-și tot sufletul atît în munca din școală, cît și în cea culturală și cetățenească. În tot cursul zilei îl găsești ba la școală, ba la căminul cultural, la bibliotecă sau la cooperativa agricolă de producție, unde ține o conferință ori ajută la organizarea unei discuții legate de probleme care-i interesează pe cooperatori. Ca cetățean el a luat parte la acțiunea de înfrumusețare a satului, a pus umărul pentru construirea căminului cultural și a altor clădiri de folos obștesc din comună. În vara anului 1964, cînd l-am vizitat, l-am găsit pregătind o conferință în legătură cu apărarea și dezvoltarea bunurilor obștești. Am vorbit împreună, cu acel prilej, despre rolul învățătorului în viața nouă a satului nostru și am constatat că Victor Giurăscu este un entuziast și devotat participant la efortul general de construire a socialismului care aduce o viață an de an mai luminoasă și mai fericită întregului nostru popor.

Pentru devotamentul și sîrguința lui în muncă, pentru entuziasmul cu care își duce la îndeplinire misiunea, pentru întreaga lui comportare, oamenii îl iubesc și îl stimează. Care dintre foștii lui elevi — unii sînt astăzi oameni maturi — nu-i poartă recunoștință? Chiar și cei mai vîrstnici, deși nu i-au fost elevi, îl cinstesc ca pe un om la care au găsit totdeauna un sfat înțelept.

Numele lui Victor Giurăscu e cunoscut și în alte comune. Mulți învățători și profesori din satele vecine apreciază că Victor Giurăscu este un coleg de la care au ce să învețe. De aceea, în anul 1964, cînd i s-a acordat titlul de „învățător emerit", ei s-au bucurat sincer, privind acest lucru ca pe o binemeritată răsplată acordată de stat.

Faptul că anul acesta cetățenii din comuna Lupșanu l-au propus candidat al F.D.P. în alegerile de deputați în Marea Adunare Națională constituie desigur pentru Victor Giurăscu încă o dovadă a încrederii de care se bucură în fața maselor, dar și o misiune de onoare, de a-i reprezenta cu cinste în cel mai înalt for al statului nostru socialist.

ȘERBAN NEDELCU

Pentru un tînăr absolvent este o mare mulțumire ca la locul de muncă să poată primi îndrumări utile de la oameni competenți și destoinici. Îmi amintesc cu emoție de sfaturile venite din partea tov. Gheorghe Arsenescu, directorul școlii din Topoloveni, la începutul carierei mele de profesor. Cu modestie căuta să-mi împărtășească din experiența sa pedagogică și de viață. Admiram la dînsul mai ales regimul de lucru. Studiind necontenit și cu o rară meticulozitate a obținut remarcabile rezultate în procesul de învățămînt, fiind un exemplu de conduită profesională.

Profesor de prestigiu, a educat cu dragoste și dăruire peste douăzeci de generații de elevi. A funcționat mai întîi ca învățător, apoi a absolvit facultatea de matematici iar din dorința perfecționării s-a prezentat la examenul pentru obținerea gradului I, pe care l-a trecut cu succes.

Multitudinea problemelor ce-l preocupă fac din profesorul Arsenescu un talentat pedagog, un participant activ la toate problemele școlii și ale comunei, preocupat de bunul mers al întregii vieți obștești. Și-a adus contribuția la toate transformările petrecute în viața satului, cîștigîndu-și astfel nu numai respectul și aprecierea cadrelor didactice, ci și ale tuturor locuitorilor din Topoloveni. De aceea ei l-au propus drept candidat pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională.

prof. DOINA MAXUTOVICI

De șase ori cetățenii comunei Costești, din raionul cu același nume al regiunii Argeș, au propus printre candidații în sfatul popular al comunei lor pe Alexandru Ispas, directorul școlii medii. Tot de atîtea ori el a fost ales deputat, contribuind prin activitatea sa la frumoasele realizări cu care se mîndresc azi cetățenii comunei Costești. Acum el este din nou candidat al F.D.P. pentru alegerile în sfaturile populare comunale.

Pe drept cuvînt cetățenii comunei Costești îi acordă lui Alexandru Ispas toată încrederea lor. Ei l-au simțit mereu alături în toate acțiunile sociale și obștești. Cinematograful, o frumoasă casă a culturii, introducerea luminii electrice sînt numai cîteva din înfăptuirile la care și-a adus contribuția. Circumscripția lui a primit anul acesta stegulețul de circumscripție fruntașă. Locul ulițelor strîmte, noroioase l-a luat o șosea largă, de curînd asfaltată, pe marginea căreia, la îndemnul și cu concursul tovarășului Ispas, cetățenii circumscripției și elevii școlii au plantat tei. Tot așa a apărut, în mijlocul circumscripției un mic parc de odihnă și recreere.

Ceea ce constituie însă mîndria și pasiunea lui Alexandru Ispas este școala, căreia i-a închinat toată capacitatea sa de muncă. Cei 1000 de elevi ai școlii medii din Costești învață acum într-o impunătoare clădire înzestrată cu mobilier nou și material didactic modern. Aici își petrece Alexandru Ispas cea mai mare parte a timpului, dedicîndu-se cu devotament și pricepere muncii de instruire și educare a elevilor.

Azi, în comuna Costești majoritatea locuitorilor au case noi, cu lumină electrică, aparate de radio, televizoare. Crește mereu nivelul de viață material și cultural. La toate aceste realizări își aduce larg contribuția și comunistul Alexandru Ispas.

ELENA RADU
învățătoare

Nimic din înfățișarea profesoarei Maria Pariza de la Școala medie „Frații Buzești" din Craiova nu-ți sugerează clocotitoarea energie de care este însuflețită. Dacă ai însă prilejul să lucrezi alături de ea nu poate să nu te impresioneze marea ei putere de muncă, entuziasmul pe care îl pune în tot ce întreprinde. Mereu în primele rînduri ale celor mai buni profesori din oraș, mereu în fruntea acțiunilor social-culturale, profesoara Maria Pariza se bucură de stima și admirația cadrelor didactice și a tuturor celor ce o cunosc. Ca profesoară și dirigintă, a fost deseori popularizată pentru metodele pedagogice folosite și rezultatele obținute.

În adunarea în care a fost propusă drept candidat în alegerile pentru sfaturile populare mulți vorbitori s-au referit și la activitatea desfășurată de tovarășa Pariza ca membră a comisiei permanente pentru învățămînt și cultură. Ea a participat activ la lucrările comisiei, a adus în dezbatere probleme importante, pentru continua îmbunătățire a nivelului învățămîntului. De mult interes s-a bucurat, de pildă, studiul întocmit din inițiativa ei în anul școlar trecut cu privire la măsurile ce trebuie luate pentru a se asigura o mai bună pregătire a absolvenților care se prezintă la concursurile de admitere în școlile medii și profesionale.

Apreciind activitatea didactică și obștească desfășurată de ea pînă acum cei care au luat cuvîntul în adunarea de propuneri și-au manifestat încrederea că prof. Maria Pariza va obține și în viitor noi și importante succese în nobila ei muncă.

prof. I. CĂLIN

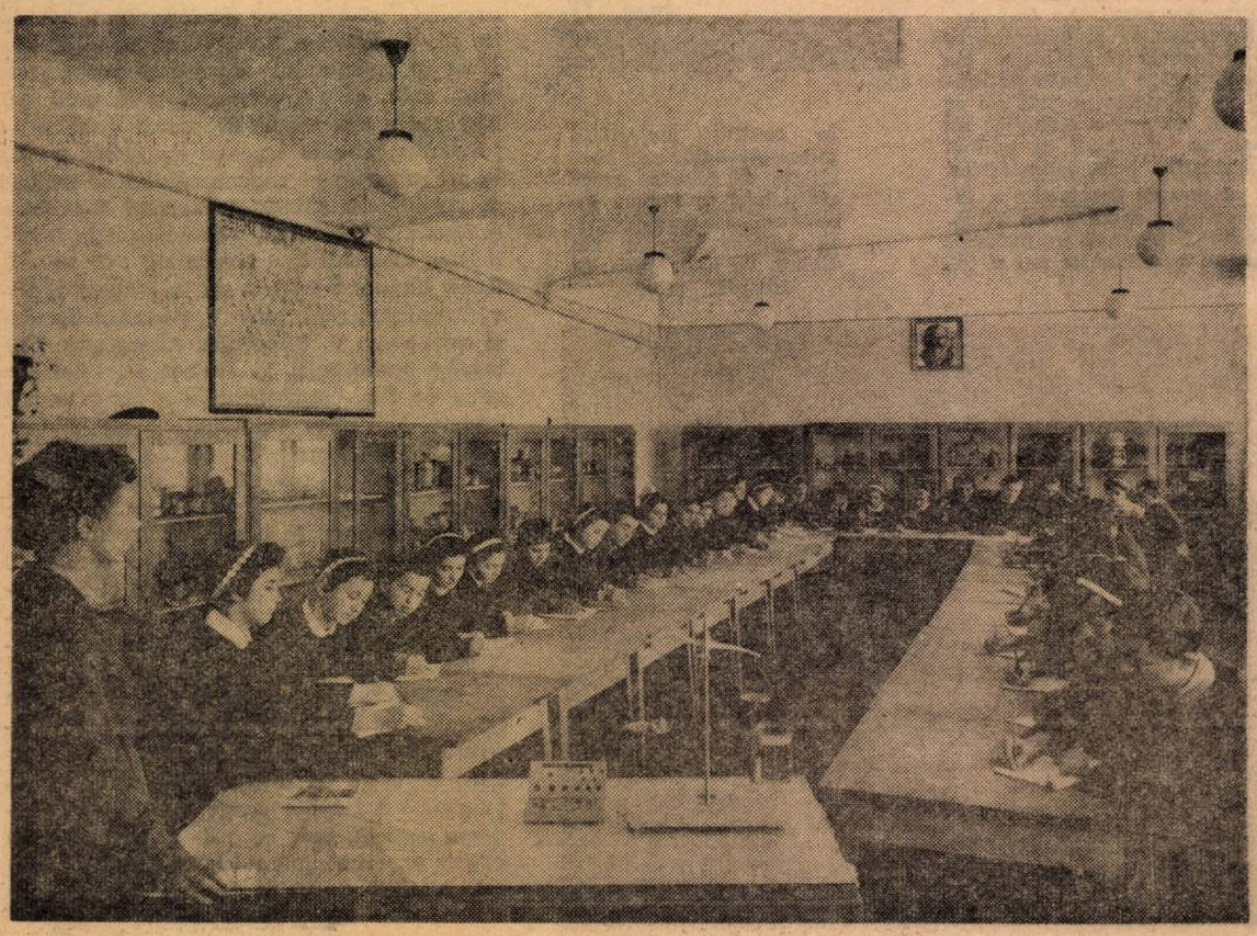

În laboratorul de chimie al Școlii medii nr. 3 din Bacău

În regiunile patriei

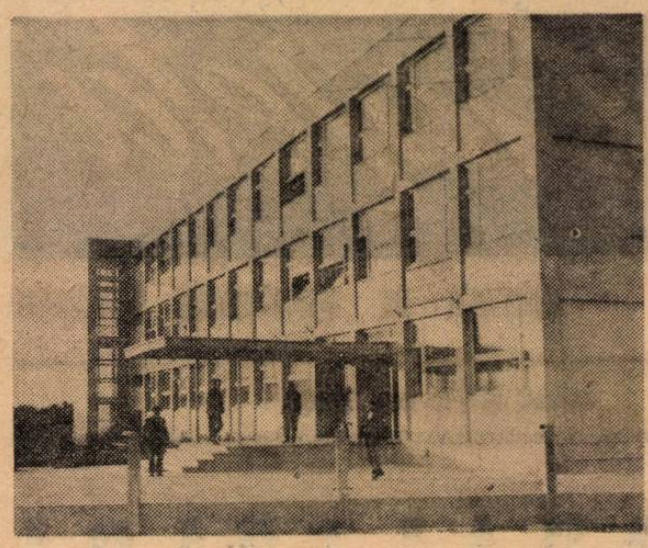

Clădirea Grupului școlar petrol-chimie din Craiova

Oltenia

Discutam nu de mult cu unul din inspectorii care lucrează la secția de învățămînt a regiunii Oltenia. Cutreierasem împreună cîteva raioane și ne-am oprit apoi în parcul Tîrgu-Jiului, la masa de piatră a lui Brîncuși. De aici, pe sub „Poarta sărutului", se profila pe cerul albastru silueta de rîndunică a „Coloanei infinitului". În jur liniște, în zare umbrele munților gorjeni. Cadrul avea doar o legătură indirectă cu discuția noastră. Nu vorbeam despre arta marelui cioplitor și nici despre artă în general. De fapt treceam în revistă unele impresii legate de obiectivele vizitate. Și totuși...

...Regiunea Oltenia, spunea tovarășul meu, dispunea în trecut de un număr foarte mic de școli. Numărul unităților școlare de care dispune astăzi depășește cifra de 1467. În fiecare comună există cel puțin o școală de 8 ani. Școlile medii? Da. Erau în trecut 10 licee. Numărul lor este acum de 42. Multe dintre ele funcționează în mediul rural, unde altădată existau doar școli de 4 ani — și acelea într-un număr insuficient.

Pe traseul nostru am întîlnit cîteva din noile școli medii. La Cornu, Dioști, Novaci, Cujmir, Rovinari, Peșteana, Iancu Jianu, Peștișani și în multe alte comune. Afluxul copiilor spre învățătură este impresionant. Numărul elevilor din școlile medii a crescut față de anul școlar 1938/1939 de peste 30 de ori.

Craiova, acum centru universitar, are un institut agronomic cu două facultăți și un institut pedagogic cu 5 facultăți. Pînă la 1 ianuarie 1964, Institutul agronomic a dat producției 2 290 de ingineri agronomi și ingineri mecanizatori. În 1962 a intrat în școli prima promoție de absolvenți ai Institutului pedagogic.

În Oltenia, ca pretutindeni în patrie, se învață mereu. Se învață peste tot, dar mai ales în școli. Figurile zîmbitoare ale sutelor de mii de copii pentru învățătura cărora regimul nostru n-a precupețit nici un efort te întovărășesc pretutindeni.

M. V.

Suceava

Un inventar al realizărilor obținute în regiunea Suceava în domeniul învățămîntului ar trebui să cuprindă nenumărate pagini, dispuse pe numeroase capitole. Fiindcă nu există latură a muncii școlilor în care să nu se fi obținut succese, nu există localitate în care învățămîntul să nu se fi dezvoltat. În rîndurile de față nu vom vorbi însă nici de rețeaua școlară care împînzește întreaga regiune, nici de sutele de noi localuri școlare construite în ultimii ani, nici de munca pe care o desfășoară cadrele didactice la clasă. Ne-am oprit, din nenumăratele realizări ce ar trebui înscrise în inventarul de care aminteam, asupra unuia de o deosebită semnificație pentru contribuția multilaterală pe care cadrele didactice o aduc în opera inițiată de partid pentru ridicarea culturală a poporului nostru, în activitatea de răspîndire a culturii și științei în rîndurile maselor largi de oameni ai muncii.

Iată cîteva date. În ultimul an s-au ținut la căminele culturale din regiune 32 181 conferințe, la care au participat 6 253 652 cetățeni. La expunerea acestor conferințe și-au adus o largă contribuție numeroși profesori de matematică, fizică, științe naturale, literatură, istorie, geografie etc. Mii de cadre didactice au participat la acțiunea de răspîndire a cărții, conducînd cercurile de citit, organizînd recenzii și convorbiri pe teme literare. Învățătorii și profesorii din Putna, Goroaia, Fundul Moldovei, Vama, Leorda, Dumbrăveni etc. îndrumă cu multă pricepere activitatea artiștilor amatori. Echipa de teatru din Dolhasca, din care fac parte, alături de țărani muncitori, și cadrele didactice din comună, a obținut la Festivalul bienal „I. L. Caragiale" titlul de laureată. Pentru cel de al IV-lea Festival artiștii amatori din Dolhasca pregătesc piesa „Punctul culminant" de Gh. Vlad.

Împletind munca didactică cu cea social-culturală, învățătorii și profesorii din regiunea Suceava înscriu an de an noi succese în ridicarea nivelului de cultură al poporului.

L. O.

OPINII

Metodica predării istoriei la clasele I-IV

În ultimul timp Ministerul Învățămîntului, Institutul de științe pedagogice, Editura didactică și pedagogică au acordat o atenție mai mare elaborării metodicilor de predare a diferitelor obiecte de învățămînt. Pînă în prezent au apărut zece asemenea metodici. „Metodica predării zoologiei în școala medie de cultură generală" (1964), „Îndrumări metodice pentru predarea îndeletnicirilor practice în clasele I—IV" (1964), „Metodica predării chimiei în școala generală de 8 ani" (1964), „Predarea fizicii în școala generală de 8 ani" (1964), „Metodica predării istoriei în școala de 8 ani — predarea cunoștințelor de istorie a patriei la clasele I—IV" (1962), „Metodica predării limbii române (citit-scris, citire)" (1964), „Metodica predării limbii engleze" (1964) — iată cîteva din noile lucrări de metodică ce stau în prezent la dispoziția învățătorilor și profesorilor.

Redacția Gazetei învățămîntului s-a adresat unui număr de cadre didactice cu îndelungată experiență la catedră pentru a-și spune părerea asupra metodicilor apărute. În numărul de față publicăm cîteva considerații pe marginea „Metodicii predării istoriei în școala de 8 ani — predarea cunoștințelor de istorie a patriei la clasele I—IV", care stă la îndemîna învățătorilor de aproximativ doi ani.

★

Tov. Constantin Arsene, învățător emerit din Pitești, este de părere că metodica de istorie, a cărei nevoie stringentă este de mult simțită de toți cei ce lucrează cu elevii mici, are meritul de a aborda cîteva din problemele importante ale predării. Astfel, ea indică metode și procedee pentru desfășurarea unor tipuri de lecții, pentru aplicarea unor elemente moderne în predare, pentru formarea reprezentărilor și noțiunilor de istorie, pentru sporirea resurselor educative ale lecțiilor, în special în direcția dezvoltării dragostei față de patrie a școlarilor etc.

Tov. Eliza Paveliu, învățătoare emerită din București, a declarat la rîndul ei: Lucrarea se remarcă prin strădania autorilor de a oferi cititorului un material cît mai bogat. Planurile de lecții, schițele de plan pe teme dintre cele mai importante (și mai dificile uneori) din programa și manualele școlare — sînt orientative. Mă gîndesc, de exemplu, la planurile lecțiilor „30 Decembrie" (clasa I), „Ștefan cel Mare și Vrîncioaia" (clasa a II-a), „Horia, Cloșca și Crișan" (clasa a III-a), „Luptele poporului romîn pentru apărarea patriei" (clasa a IV-a).

În același timp, însă, învățătorii consultați consideră că metodica nu răspunde așa cum ar trebui tuturor cerințelor predării. Ei s-au referit astfel, în primul rînd, la faptul că nu s-a asigurat o dozare chibzuită a problemelor tratate.

Tov. Alexandrina Boneanu, învățătoare emerită din Lehliu, spune de exemplu următoarele: În lucrare predomină tratarea problemelor de pedagogie generală, valabile pentru orice obiect de învățămînt. Apoi, se face prea mult loc teoretizărilor despre obiectul istoriei patriei, despre felul cum se reflectă cunoștințele de istorie de la clasele I—IV în planul de învățămînt, în programele și manualele școlare etc. — toate acestea în detrimentul îndrumării concrete privind predarea lecțiilor. Din circa 400 de pagini, doar aproximativ 100 (respectiv capitolul VI), prezintă indicații practice pentru desfășurarea orei de curs. Îmi permit, de aceea, o propunere: la edițiile viitoare să fie mult restrînse mai ales capitolele I (Obiectul istoriei patriei și al metodicii de predare), II (Cunoștințele de istorie la clasele I—IV reflectate în planul de învățămînt, programele și manualele școlare), III (Bazele formării reprezentărilor și noțiunilor de istorie la clasele I—IV). În schimb, este necesar **să se lărgească mult capitolul VI,** care tratează problemele concrete ale lecției.

Și **tov. C. Arsene** consideră că dezvoltarea exagerată a părții teoretico-științifice în dauna celei practic-aplicative este una din lipsurile importante ale metodicii. Uneori, îndeosebi în capitolele III și IV, fundamentarea teoretică a formării reprezentărilor și noțiunilor de istorie, a problemelor educării elevilor în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar prin lecții este prezentată într-o formă atît de amplă, încît metodica lasă impresia unui tratat de documentare psihologică și pedagogică.

Mai sînt și alte materiale care încarcă inutil cuprinsul cărții. De exemplu, unele texte din literatura beletristică sînt transcrise integral în loc să se indice doar opera, autorul și paginile la care pot fi găsite (vezi paginile 64, 77, 84, 100, 275). De asemenea, măresc nejustificat volumul lucrării și numeroasele reproduceri după tablouri cu conținut istoric (paginile 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 166, 183, 189), care se găsesc de altfel și în manual. Un singur tablou analizat din punctul de vedere discutat era suficient.

De aceeași părere este și **tov. Eliza Paveliu** care a subliniat în plus că și capitolul VIII, despre rolul învățătorului în predarea cunoștințelor de istorie, poate lipsi întrucît, după cum lesne se vede și din titlu, repetă lucruri spuse pe parcursul lucrării sau probleme cunoscute de toți. De altfel, în întreaga carte se spun prea adesea lucruri cunoscute chiar și începătorilor în arta predării și se repetă o serie de probleme de la un capitol la altul.

Socotind pe bună dreptate că metodica este menită să fie un instrument curent de lucru, la care apelezi des și care trebuie să te orienteze într-un timp foarte scurt asupra problemelor care te interesează, învățătorii cer să se elimine balastul din cuprinsul lucrării în discuție pentru a se face suficient loc indicațiilor precise cu privire la desfășurarea orelor de curs, pentru a o face mai ușor de mînuit.

Cadrele didactice consultate s-au referit și la aspectele care ar trebui să îmbogățească actualul capitol VI, consacrat acestor indicații.

Tov. E. Paveliu, bunăoară, socotește că este nevoie de mult mai multe exemple de planuri de lecție sau măcar de schițe ale acestora. „Aceasta — a spus tov. Paveliu — nu pentru a șabloniza predarea, ci pentru ca învățătorul să găsească exemple concrete pentru cît mai variate situații în care îl pune predarea. **Să apară planuri la fiecare clasă și pentru fiecare tip de lecție,** să se insereze și planuri în care se îmbină mai multe metode. Sînt necesare exemple de planuri ale lecțiilor mai dificile — lecții cap de capitol, lecții sfîrșit de capitol, de recapitulare parțială și finală".

Tov. Gherghina Stancu, învățătoare emerită din București, crede că, în afară de planurile pentru lecția de comunicare existente în lucrare, erau necesare și planuri pentru alte variante ale ei. Bunăoară spune tov. Stancu, pentru lecția de comunicare pe bază de diafilm, pe bază de film, pentru lecția de comunicare la muzeu, pentru lecția de comunicare prin vizite și excursii. Capitolul VI nu accentuează suficient asupra necesității de a folosi mijloacele audio-vizuale moderne în predarea cunoștințelor de istorie și nu dă toate explicațiile și îndrumările de care este nevoie cu privire la acest aspect al predării.

Tov. C. Arsene a precizat amănunțit ce planuri (sau schițe) de lecții n-ar trebui în nici un caz să lipsească la clasa a IV-a: „Formarea poporului romîn", „Țara Românească în timpul lui Mircea cel Bătrîn", „Moldova în timpul lui Ștefan cel Mare", „Mihai Viteazul unește Țara Românească, Transilvania și Moldova într-un singur stat", „Răscoala populară de sub conducerea lui Tudor Vladimirescu", „Revoluția din 1848", „Unirea Moldovei și a Țării Românești", „Războiul pentru independență", „Răscoala țăranilor din 1907", „Primul război mondial", „Înființarea P.C.R.", „23 August 1944 — ziua eliberării patriei noastre", „Oamenii muncii din R.P.R. construiesc socialismul".

Ar fi de asemenea necesară, a spus tov. Arsene, o foarte atentă preocupare pentru sistematizarea materialului din capitolul VI, tratîndu-se separat și bine distinct problemele fiecărei clase. Lipsa de sistematizare pe clase îngreunează mult documentarea și dă loc chiar la neclarități. Pentru evitarea confuziilor s-ar putea indica în cazul claselor I—III — la care istoria se învață în cadrul citirii — și o listă a textelor cu conținut istoric sau să se arate criteriile după care trebuie selectate asemenea texte.

Observațiile învățătorilor nu s-au oprit la dozarea și sistematizarea materialului cuprins în metodică, ci s-au referit și la conținutul lucrării.

Tov. Olimpia Zezeanu-Ozun, învățătoare emerită din București, pornind de la faptul că metodica nu privește problema predării istoriei îndeajuns de diferențiat de la clasă la clasă a adăugat: Se pare că autorii nu țin suficient seama nici de faptul că la clasele I—III noțiunile de istorie se predau în cadrul lecțiilor de citire și numai la clasa a IV-a istoria apare ca disciplină de sine stătătoare. De aici o serie de neajunsuri. Astfel expunerea apare ca metodă în predarea textelor cu conținut istoric și la clasele I—III. Or, la aceste clase, folosirea ei ca metodă reduce interesul pentru conținutul bucății, nu ajută la formarea puterii de analiză și sinteză care trebuie să constituie unul din țelurile lecțiilor cu conținut istoric la clasele I—III. Cred că la aceste clase expunerea poate fi folosită doar ca procedeu, de exemplu, pentru pregătirea bazei aperceptive în cazul unor lecții cum ar fi „În ajunul Revoluției", unde trebuie să li se arate copiilor viața grea a muncitorilor și țăranilor din Rusia, care i-a determinat să se ridice la luptă. În general expunerea ca metodă la aceste clase trebuie înlocuită cu citirea explicativă sau cu citirea model a bucății (cînd în bucată predomină elementul afectiv).

La clasa a IV-a ea poată fi folosită, întrucît elevii au deja deprinderea de a munci cu manualul, posedă un bagaj de reprezentări și cunoștințe de istorie, au deprinderea de a sintetiza, capacitatea de a selecta materialul studiat.

Tov. Victor D. Giurăscu, învățător emerit din comuna Lupșanu, raionul Lehliu, s-a referit la variantele lecției de comunicare a noilor cunoștințe la clasele I—IV, prezentate în metodică. Găsesc varianta a IV-a foarte discutabilă, a spus tov. Giurăscu. Ea prevede, după discuțiile pregătitoare pentru comunicarea noilor cunoștințe, însușirea acestora pe baza citirii în mod independent de către copii a lecției noi. Se prevede anume că — după ce elevii au primit de la învățător indicații asupra temei și a felului în care să-și desfășoare munca independentă — să treacă la citirea în gînd a lecției din manual. După aceasta, prin muncă independentă vor scoate ideile principale, sub formă de plan. În continuare, se citește cu voce tare textul din carte, pe fragmente și se verifică de către învățător dacă elevii au scos bine ideile principale. După mine un asemenea procedeu nu este deloc indicat în cazul elevilor mici. Ar însemna să-i supunem pe aceștia la o muncă prea grea pentru forțele lor fapt pentru care vor scrie ideile de multe ori greșit; apoi, se pierde mult timp cu controlul temelor etc.

Indicațiile date de metodică implică folosirea cam exagerată a maculatorului la aceste clase. Și nu este bine, deoarece stricăm scrisul copiilor.

Părerea mea personală este că mai toate indicațiile din capitolul VII sînt greu de realizat, deoarece nu au în vedere necesitatea de a se evita supraîncărcarea elevilor. Mă gîndesc, de pildă, la lecturile istorice. Ele sînt prezentate ca „ore" de activități consistente cu elevii, care îi solicită la efort destul de serios și care au loc în afara orelor de curs.

Tov. Alexandrina Boneanu: Lucrarea conține și unele probleme care par insuficient studiate de autori. Bunăoară, partea referitoare la predarea simultană își lasă impresia că nu este fundamentată pe un studiu adîncit al experienței pozitive a școlii noastre, întrucît nu oferă un material prea convingător. La p. 335, unde se dau explicații în legătură cu predarea legendei „Mama lui Ștefan cel Mare" (cl. a II-a), de exemplu, se arată că în zece minute se poate realiza povestirea, intuirea a două tablouri și citirea materialului beletristic. Urmează după aceasta muncă independentă, în cadrul căreia elevii vor scoate singuri ideile principale. De ce calitate va fi, în aceste condiții, munca unor copii de clasa a II-a (și încă în trimestrul I, cînd ei mai întîmpină destule greutăți în citirea conștientă)?!

Sînt și unele formulări care ar trebui revăzute în carte deoarece conduc la concluzii greșite cu privire la adevărul istoric.

Și alți învățători au făcut observații cu privire la modalitățile de exprimare folosite de autorii metodicii.

Tov. G. Stancu, de exemplu, socotește lucrarea obositoare nu numai pentru că îneacă îndrumările metodice practice într-un noian de generalități, de considerații teoretice, de lucruri cunoscute și acceptate de toți, mai ales de domeniul pedagogiei generale, dar și prin lipsa de concizione a stilului, de sobrietate și uneori, chiar de claritate. Este necesar ca la o viitoare ediție lucrarea să fie stoarsă de „apă" și revăzută atent, paragraf cu paragraf, din punct de vedere al stilului.

În sfîrșit, o serie de observații s-au referit la tirajul metodicii. **Tov. N. Văcăroiu,** directorul Școlii generale de 8 ani nr. 2, din Alexandria, de pildă, a subliniat necesitatea ca viitoarea ediție să fie trasă într-un tiraj mult mai mare, pentru ca fiecare învățător să și-o poată procura. Cele 6 000 de exemplare, în cîte a fost tipărită inițial, sînt departe de a satisface necesarul.

★

Ne oprim aici cu considerațiile pe marginea Metodicii predării cunoștințelor de istorie a patriei la clasele I—IV, mulțumind tovarășilor care și-au dat concursul la analiza acestui important instrument de lucru pentru învățători.

Părerile exprimate ni se par întemeiate și, ca atare, de natură să stimuleze pe autori la revederea neîntîrziată a lucrării lor, îmbunătățind-o atît sub aspectul conținutului științific, al sistematizării materialului, al echilibrului în tratarea problemelor (o extindere mult mai mare trebuind să se dea materialului de îndrumare concretă pentru desfășurarea predării), cît și din punct de vedere al formei, care trebuie să capete ținuta impusă de o lucrare științifică.

MODERNIZARE

Metodica folosirii mijloacelor audio-vizuale

Selecţionare exigentă, comentariu adecvat

Pentru ca utilizarea aparatelor de proiecţie şi sonorizare să intre în modul de lucru obişnuit al tuturor profesorilor este necesar în primul rînd să fie depăşită închistarea în forme de predare „clasice", care se mai vădeşte la unii din ei, închistare izvorîtă din neîncrederea faţă de ceea ce poate oferi tehnica modernă, în teama faţă de „tehnicizarea" lecţiei şi în complicaţiile ivite o dată cu aceasta. Majoritatea profesorilor au înţeles acest lucru şi se străduiesc să includă în metodele lor de predare utilizarea mijloacelor tehnice cu care şcolile noastre sînt tot mai bogat înzestrate. Dar, neţinînd întotdeauna seama de particularităţile specifice ale acestora, unii din ei comit greşeli metodice care duc la formarea părerii că folosirea mijloacelor audio-vizuale, pe lîngă faptul că „nu mai încape" în ora de curs, accentuînd supraîncărcarea elevilor şi îngreuind munca profesorului, nu are nici rezultate instructive şi educative prea valoroase. Astfel de păreri se formează îndeobşte acolo unde proiecţiile sau audiţiile nu sînt prezentate în timpul desfăşurării lecţiilor, ci în afara lor, rupte de ele, unde înaintea proiecţiei sau chiar în cursul ei se redă detaliat conţinutul filmului, al diafilmului etc., reducîndu-se astfel interesul elevilor pentru tema aflată în studiu sau, dimpotrivă, acolo unde profesorul se mulţumeşte cu rolul de simplu spectator, fără să atragă în nici un fel atenţia asupra uneia sau alteia din imaginile mai importante, fără să facă vreun comentariu propriu, menit să lege organic imaginile proiectate de conţinutul lecţiei. În asemenea cazuri, cu toate bunele intenţii ale profesorului, necunoaşterea procedeelor metodice adecvate folosirii mijloacelor audio-vizuale duce la irosirea timpului, la transformarea lecţiei într-un spectacol cu efecte foarte depărtate de scopul propus.

O lecţie însoţită de proiecţii sau audiţii se deosebeşte de o lecţie obişnuită prin specificul ei, prin diversitatea ei, ca şi prin cuantumul mai mare de material intuitiv. De aceea, este nevoie ca profesorul să se pregătească în mod deosebit pentru reuşita unei astfel de lecţii chiar dacă are o mare experienţă în predare. Pregătirea va începe cu analiza programei, pentru a se aprecia la care lecţii pot fi folosite mijloacele tehnice amintite. Se impune apoi selecţionarea acestora în funcţie de cerinţele programei.

Principiul de la care trebuie să pornim în această privinţă este acela al strictei corespondenţe dintre materialul audio-vizual şi conţinutul lecţiei. Într-adevăr, nu lecţia se subordonează imaginii proiectate, discului folosit etc., ci acestea trebuie selecţionate în funcţie de tema lecţiei, de scopul imediat al predării. În unele cazuri le vom utiliza pentru o mai adîncă şi mai profundă înţelegere a materiei predate, pentru ca ideea de bază a lecţiei să poată fi pusă în evidenţă mai bine. Alteori vor avea rolul de a sintetiza în cîteva imagini o temă vastă sau vor servi la fixarea şi repetarea materialului predat. Oricare ar fi însă scopul folosirii lor, întotdeauna trebuie ţinut în seamă faptul că nu cantitatea, ci calitatea materialului prezentat este lucrul hotărîtor în succesul lecţiei.

În al doilea rînd trebuie să avem în vedere faptul că materialele de proiecţie sau sonorizare nu pot înlocui nici materialele intuitive tradiţionale, nici experienţele şi că, de aceea, ele vor fi utilizate numai în măsura în care obiectele şi fenomenele descrise în lecţie nu pot fi prezentate sau experimentate direct în faţa elevilor.

La selecţionarea materialului audio-vizual trebuie să ţinem seama şi de unele particularităţi ale imaginilor şi imprimărilor. De pildă, se ştie că materialul de proiecţie reflectă stadiul de dezvoltare al unui domeniu de activitate oarecare în momentul cînd acest material a fost făcut. Ştiinţa înaintează însă cu paşi repezi şi noile descoperiri care apar fără încetare duc la îmbogăţirea continuă cu noi şi noi date ce întăresc sau infirmă teoriile anterioare. Rezultă de aici că unele imagini înregistrate pe peliculă care au rămas în urmă faţă de noile descoperiri trebuie să fie eliminate sau înlocuite fie cu alte imagini, fie cu un comentariu corespunzător.

S-a constatat că la lecţiile curente de predare a noilor cunoştinţe cea mai mare eficienţă o au diapozitivele, care permit prezentarea numai a acelor imagini ce ilustrează un anumit lucru. Diafilmele, la rîndul lor, sînt mai indicate la lecţiile de recapitulare, în timp ce filmul şi audiţiile pot fi prezentate atît la o lecţie curentă cît şi la una de recapitulare. Evident, aceste indicaţii nu trebuie înţelese rigid. În toate cazurile subiectul tratat este acela care determină folosirea unuia sau altuia dintre mijloacele audio-vizuale. La o lecţie în care vom descrie un subiect static (o plantă, o configuraţie geologică etc.) sînt indicate cu precădere diapozitivele, acolo unde este însă vorba de un proces în desfăşurare (funcţionarea unui motor, tehnologia preparării unor produse chimice etc.) filmul este de neînlocuit.

Se ştie că unele materiale audio-vizuale cuprind teme studiate şi în clasele mici şi în cele mari. Elevilor din clasele mici le vom prezenta desigur numai acele imagini care sînt în concordanţă cu programa clasei respective, cu puterea lor de înţelegere. În general însă ne vom feri de proiecţiile cu durata prea lungă căci, cerînd concentrarea excesivă a elevilor, acestea îi fac să nu mai fie atenţi, vizionarea devenind astfel pasivă. Nu există încă criterii precise în ceea ce priveşte durata unei proiecţii sau a unei audiţii la lecţie, dar se apreciază că, în funcţie de vîrstă, ele pot merge pînă la 8—10 minute pentru elevii mici şi pînă la 10—12 minute cel mult pentru elevii mai mari. Numai în anumite împrejurări (îndeosebi la lecţiile de recapitulare) durata proiecţiei sau audiţiei. poate ajunge pînă la 20—25 de minute.

Odată materialul audio-vizual selecţionat, vom trece la alcătuirea planului de lecţie, stabilind întîi modul în care expunerea, proiecţia sau audiţia şi celelalte materiale intuitive se succed sau se interferează în cursul desfăşurării ei. Acum vom stabili şi durata demonstraţiei ţinînd seama şi de locul pe care-l va ocupa aceasta în timpul orei — la început, la partea de bază sau în încheiere.

Chiar din timpul audierii sau vizionării prealabile şi al selecţionării materialului trebuie să ne gîndim la explicaţiile pe care le vom da elevilor pentru a le îndrepta atenţia, în cuvinte puţine, asupra celor mai importante detalii, asupra unor anumite secvenţe sau imagini, pentru a-i ajuta să înţeleagă părţile mai puţin clare sau mai dificile. Din timp în timp va trebui să le punem de asemenea întrebări în legătură cu cele proiectate, pentru a le solicita continuu atenţia. Şi întrebările trebuie judicios alese, pregătite dinainte, astfel încît să se obţină un răspuns scurt, care să nu depăşească în timp proiectarea imaginii respective. Evident, filmele mute vor fi comentate de profesor în timpul proiecţiei. La filmele sonore, dacă comentariul acestora este adecvat întru totul, vom intercala observaţiile noastre numai pentru a face ca prezentarea să fie mai strîns legată de conţinutul lecţiei. Atunci însă cînd comentariul filmului depăşeşte sau este sub nivelul de înţelegere al clasei, vom face sonorul aparatului mai încet şi vom comenta noi imaginile, integral sau parţial, după caz.

Indicaţiile de mai sus se referă în primul rînd la lecţiile de predare a noilor cunoştinţe. Firește că, la lecţiile de recapitulare, pentru trezirea interesului elevilor vom folosi material analog cu cel utilizat la lecţie, dar care încă n-a fost proiectat şi pe care îl vom însoţi de un comentariu foarte sumar.

Devine clar, în lumina celor spuse mai sus, că mijloacele audio-vizuale dobîndesc o semnificaţie practică în predare numai în măsura în care sînt folosite de profesor în conformitate cu cerinţele predării. Exigenţa în selecţionarea materialului, explicaţiile şi comentariile profesorului constituie pîrghia de legătură între conţinutul celor prezentate şi conţinutul lecţiei.

G. CRISTEA

ERATĂ. În articolul „Pregătire, organizare" apărut în „Gazeta învăţămîntului" nr. 787, pag. 5, rîndurile 18—22 din col. I se vor citi precum urmează : Unele amenajări cu caracter permanent făcute în prealabil vor permite să se consume un timp minim cu organizarea unei lecţii însoţite de mijloace audio-vizuale, iar rîndurile 42—45 din col. II se vor citi în felul următor : baza ecranului trebuie să fie cam 1/5—1/6 din distanţa dintre aparatul de proiecţie şi ecran, iar înălţimea 2/3 din bază.

Lucrări practice în laboratorul de fizică

Proiecţia diafilmelor la lumina zilei

În şcoala noastră există un număr de peste 450 de diafilme care pot fi proiectate cu bune rezultate la lecţiile de istorie, de literatură etc. Întîmpinăm însă unele greutăţi deoarece şcoala nu dispune în acest scop de o cameră special amenajată, cu ferestrele camuflate. Apoi, cînd reuşim să realizăm camuflajul, proiecţia făcîndu-se în întuneric, elevii nu pot urmări cu atenţie explicaţia şi nu-şi pot lua notiţe.

Pentru a rezolva aceste dificultăţi, adică pentru a folosi diafilmul la lumina zilei, am construit un dispozitiv care, ataşat la aparatul de proiecţie, permite proiectarea unei imagini pe un ecran de sticlă mată de 60×70 cm ; aceasta este o mărime suficientă pentru ca imaginea să fie văzută de toţi elevii. Întrucît ecranul respectiv este direcţional, avînd un unghi mic de vizibilitate, acord o importanţă deosebită amplasării lui astfel încît imaginea să poată fi observată în bune condiţii de către toţi elevii.

Dispozitivul constă într-o cameră obscură avînd forma unui trunchi de piramidă, aşa cum se vede în schiţa alăturată.

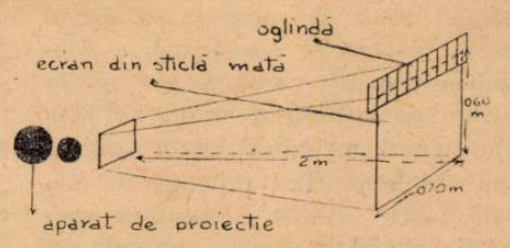

Dispozitivul, lucrat din placaj, este vopsit înăuntru cu negru. Ecranul este din sticlă mată şi prins într-o ramă, în aşa fel încît să se poată scoate la nevoie. Pentru proiecţie am folosit aparatul ce se găseşte în comerţ şi care se poate mînui mai uşor. Acest aparat este introdus la baza mică a dispozitivului. Ecranul poate fi controlat printr-o oglindă fixată la partea lui de sus.

Am avut prilejul să demonstrez funcţionarea acestei camere obscure la cursurile organizate pentru unii profesori care predau istoria în clasele V-VIII ale şcolilor din oraşul Buzău. Cei aflaţi la cursuri, ca şi inspectorii care au asistat şi-au exprimat părerea că dispozitivul poate fi utilizat cu succes în predare.

Prof. TRAIAN BARBU
Buzău

Îmbunătăţirea înregistrării magnetice

Ocupîndu-mă de predarea limbilor străine şi folosind mai des magnetofonul în activităţile mele cu elevii, am constatat că indiferent de scopul imediat pentru care recurgem la audiţia pe bandă magnetică, este avantajos — deşi prospectele recomandă pentru înregistrarea vorbirii obişnuite folosirea vitezelor reduse — să întrebuinţăm cea mai mare dintre vitezele de deplasare ale acesteia, deoarece astfel specificul sunetelor limbii străine poate fi redat cu mai mare fidelitate. Datorită faptului că partea sensibilă a benzii este alcătuită din granule de substanţă feromagnetică, în cazul utilizării vitezelor mai ridicate, unei singure oscilaţii imprimate de capul de înregistrare al aparatului — în funcţie de vibraţia acustică respectivă — îi corespunde un suport magnetic format dintr-un număr mai mare de granule. Din această cauză vibraţiile cu frecvenţe mai înalte, printre care se numără şi armonicele care determină timbrul sau caracteristicele fonetice ale sunetelor complexe ale vorbirii, pot fi redate mai fidel, cu respectarea mai multor particularităţi.

În cazurile cînd lucrez cu magnetofoane care au două viteze de funcţionare — de 4,75 cm şi 9,50 cm pe secundă — o prefer pe ultima. Lucrînd cu mai multe tipuri de magnetofoane am constatat că imprimările în limbi străine se înregistrează şi mai bine la aparatele a căror bandă magnetică se deplasează cu viteze mai mari de 9,50 cm pe secundă. Astfel, modelul pe care îl prezentăm elevilor capătă un caracter instructiv mai pronunţat.

Un alt element care poate îmbunătăţi calitatea muncii cu magnetofonul la lecţiile de limbi străine este posibilitatea de a-l utiliza numai în registrul pentru tonurile înalte, ceea ce se poate obţine prin rotirea butonului de reglaj al tonalităţii spre limita pentru notele acute. Vibraţiile înalte favorizează înregistrarea şi redarea sunetelor vorbirii cu un număr mai mare de armonice, fapt care, ca şi în cazul precedent, asigură prezentarea sunetelor într-o formă acceptabilă ca model şi dă elevilor posibilitatea să-şi însuşească pronunţarea corectă.

Aceste lucruri simple în esenţă, uşor de realizat, permit ca însuşirile tehnice ale aparatului să poată fi mai bine folosite pentru îndeplinirea sarcinilor legate de studiul limbilor străine.

Prof. IOAN BETTISH
Reşiţa

COLOCVIU

Preocupările privind diferitele aspecte ale modernizării învăţământului au devenit comune unui număr tot mai mare de cadre didactice. La redacţia noastră sosesc tot mai multe scrisori în care învăţători şi profesori din întreaga ţară îşi exprimă opiniile în legătură cu folosirea mijloacelor audio-vizuale moderne şi relatează experienţa lor personală în această direcţie, dovedind astfel că în şcolile noastre se intensifică eforturile creatoare şi se vădesc chiar preocupări de cercetare ştiinţifică în domeniul modernizării învăţământului.

Publicăm, în această pagină, spicuiri din unele scrisori primite în ultimul timp, scrisori care dau impresia unui dialog între corespondenţi, colaboratori şi redacţie, a unui veritabil colocviu cu participarea vie a tuturor.

PROF. NIC. TH. FRECEA — BALŞ, REG. OLTENIA : „Am urmărit cu interes în paginile „Gazetei învăţământului", precum şi în alte publicaţii şi lucrări de specialitate, articolele care vorbesc despre pătrunderea mijloacelor tehnice moderne în învăţământ. Cerinţele ridicării nivelului predării au stimulat şi în şcoala noastră — Şcoala medie din Balş — folosirea largă a mijloacelor audio-vizuale moderne". Printre altele, la şcoala din Balş se organizează audiţia şi vizionarea unor emisiuni de radio şi televiziune cu caracter instructiv-educativ. În acest scop, la începutul anului şcolar cadrele didactice au studiat cu atenţie programul radiodifuziunii, oprindu-se asupra emisiunilor „Limba noastră", „Momente din istoria literaturii romîne", „Capodopere ale literaturii universale", „Universitatea tehnică radio", „Almanahul ştiinţific". „Am constatat — se spune în scrisoare — că, mai ales în perioada recapitulărilor, există posibilitatea sincronizării din punct de vedere tematic a unor emisiuni cu lecţiile predate în şcoală. Aceasta se întîmplă mai ales cu emisiunile din ciclurile „Momente din istoria literaturii" şi „Almanahul ştiinţific". De asemenea am experimentat înregistrarea pe bandă de magnetofon a unor emisiuni radio, în vederea audierii lor la lecţiile pentru care sînt indicate. Televizorul — remarcă în continuare tov. Frecea — a intrat în folosinţa şcolii noastre de abia în ultimul an. De aceea experienţele sînt destul de limitate şi se referă mai ales la selecţionarea emisiunilor avînd cea mai mare valoare instructiv-educativă şi la acomodarea elevilor cu acest mod de a-şi îmbogăţi cunoştinţele. De exemplu, după vizionarea la televizor a dramei „Luceafărul" de Barbu Delavrancea s-au subliniat trăsăturile dramei romantice, caracterul conflictului acesteia, s-a atras atenţia elevilor asupra particularităţilor cadrului politic-social în care se desfăşoară acţiunea

În încheierea consideraţiilor sale prof. Frecea se ocupă de perspectivele utilizării mai eficiente a radioului şi televiziunii în procesul de învăţămînt. „Cred că cea mai indicată formă a utilizării emisiunilor radio la lecţii — scrie el — o constituie retransmiterea lor pe baza înregistrării pe bandă de magnetofon. Ar fi bine să existe în şcoli un colectiv de profesori care să selecţioneze şi să înregistreze emisiunile potrivite, indicînd posibilităţile utilizării acestora în cadrul unor teme din programele şcolare. Radiodifuziunea ar putea da un sprijin eficient şi învăţămîntului fără frecvenţă, transmiţînd, după ora 20, emisiuni-lecţii, pe baza unor programe difuzate în prealabil, în legătură cu cele mai dificile teme ale materiilor predate la diferite clase.

În ceea ce priveşte telepedagogia ne gîndim că s-ar putea organiza o experienţă interesantă, cu sprijinul forurilor de învăţămînt : să se aleagă de exemplu, pentru început, trei sau patru discipline — geografia, ştiinţele naturale, chimia, fizica — şi să se alcătuiască un plan de emisiuni pentru una sau două clase, popularizat printr-o broşură. La cîteva şcoli medii din fiecare regiune lecţiile respective să se predea cu ajutorul unor asemenea emisiuni televizate (care să nu dureze mai mult de 15—20 minute). Apoi profesorii de specialitate să adîncească şi să generalizeze cunoştinţele prin conversaţii şi expuneri cu caracter de concluzie. În lecţia următoare emisiunea televizată ar putea începe cu cîteva întrebări la care elevii să dea răspunsuri notate de profesor, după care să urmeze din nou un program-lecţie".

PROF. TEODOR IONESCU — VEDEA, REG. ARGEŞ : „Nu de mult, vizionînd emisiunea televizată „Cum preparăm hidrogenul", am avut bucuria de a asista la o adevărată lecţie în care, pe lîngă masa pentru experienţe, figurau tabla şi diferite planşe intuitive. Prezentată într-un moment foarte oportun, care coincidea cu planificarea calendaristică a predării, emisiunea a fost foarte utilă, dînd elevilor prilejul să cunoască o serie de experienţe deosebit de interesante. Binevenite au fost şi emisiunile din seria „Matematica distractivă", care au dat multor elevi posibilitatea de a-şi adînci cunoştinţele privind calculul rapid şi calculul cu aproximaţie.

La ambele emisiuni aş face însă cîteva obiecţii cu caracter pedagogic. Socotesc, de exemplu, că la emisiunea de chimie masa nu trebuia să fie supraîncărcată „pentru efect" cu tot felul de aparate, eprubete şi borcane fără utilitate în cadrul experienţelor respective, căci acestea distrag atenţia elevilor. Cred de asemenea că la emisiunile de matematică distractivă era deplasată prezenţa păpuşii „Aşchiuţă", care a răpit din nota de seriozitate a unei emisiuni-lecţii şi a distras atenţia prin mobilitatea şi atractivitatea ei.

În toate cazurile studioul de televiziune ar trebui să ţină seama de desfăşurarea calendaristică a predării. Or, în emisiunea intitulată „Ştiţi să explicaţi ?" (transmisă la 7 decembrie 1964) li se cerea elevilor explicarea unor fenomene bazate pe cunoştinţe din capitolul „Centrul de greutate — echilibrul corpurilor", capitol care în momentul respectiv nu fusese predat în nici o şcoală. De asemenea, cred că emisiunile în care se demonstrează anumite fenomene din domeniul tehnicii, în care se arată aplicaţiile practice în producţie ale legilor şi principiilor ştiinţifice sînt mult mai utile decît, să spunem, ciclul de trei vizite la „Muzeul pompierilor" transmise acum cîteva luni. Televiziunea din ţara noastră dispune în momentul de faţă de suficiente mijloace şi condiţii pentru a aduce o contribuţie mult mai însemnată la desfăşurarea procesului de învăţămînt".

★

Mulţi cititori ai gazetei, preocupaţi de problemele modernizării învăţămîntului, se referă în scrisorile lor şi la metodele de predare preconizate în ultimul timp. A suscitat de exemplu un larg interes în rîndurile învăţătorilor seria de articole cu titlul „Cunoştinţele elevului din primele clase" apărute în numerele 775, 776 şi 777 ale gazetei noastre. Cei ce ne-au scris în legătură cu aceste articole s-au concentrat îndeosebi asupra cîtorva probleme printre care şi procedeul de calcul propus pentru scăderile cu trecere peste 10. Reamintim că în ciclul respectiv se propunea ca fiind mai normală desfăşurarea exerciţiului de scădere 17—9, de pildă, în felul următor: 17—9 = (10 + 7) — 9 = (10 — 9) + 7 = 8.

ÎNVĂŢĂTOAREA MARIA NICULESCU DIN BUCUREŞTI e de părere însă că operaţia dată ca exemplu trebuie să aibă neapărat forma recomandată de manual, adică 17 — 7 — (9 — 7) = 10 — 2 = 8, întrucît rezolvarea are loc în toate etapele printr-o scădere. „Nu văd în aceasta — spune tov. Niculescu — nici o inversare a raţionamentului, aşa cum susţine autorul articolului. Trebuie să recunosc că mie personal procedeul propus îmi place, căci duce mai sigur la rezultat iar elevii greşesc mai puţin utilizîndu-l. În acelaşi timp, este şi mai elegant. Totuşi, mă opun recomandării lui, întrucît este anormal să efectuăm o scădere printr-o adunare, aşa cum ar trebui să facem în cazul procedeului respectiv. Ce vor zice şcolarii clasei I de „minunea" că pentru a rezolva o scădere pot face o adunare ? E mult prea timpuriu să introducem noţiuni de algebră la clasa I".

PROF. C. SĂNDULACHE, DE LA ŞCOALA MEDIE DIN NEGREŞTI — IAŞI exprimă şi el o părere asemănătoare. „Dacă în ceea ce priveşte consideraţiile teoretice cu caracter psihologic cele spuse în articol sînt interesante, în ceea ce priveşte unele din procedeele recomandate — şi în mod special procedeul referitor la scăderea cu trecere peste 10 — consider că s-a greşit, întrucît el nu este mai simplu ca cel propus în manual". Prof. Săndulache socoteşte că, înainte de introducerea oricărui element nou în predare, înaintea eliminării oricăror procedee considerate învechite, trebuie purtate discuţii largi, care să ducă la concluzii cu caracter precis, el nefiind de acord, în principiu, cu experimentarea diferitelor procedee noi în şcoală pentru determinarea eficacităţii lor.

ÎNVĂŢĂTOAREA ANA MELERU, DE LA ŞCOALA DE 8 ANI NR. 1 DIN LUGOJ relatează rezultatele unei experienţe făcute de ea în legătură cu procedeul propus. „Una din elevele mele — ne scrie tov. Meleru — deşi trecuse de mult peste capitolul „Scăderea cu trecere peste 10", întîmpina mari greutăţi în efectuarea exerciţiilor de scădere. Pentru a rezolva o scădere ca aceea dată drept exemplu în articol îi trebuiau circa 4—5 minute. I-am explicat atunci procedeul indicat în articolul „Cunoştinţele elevului din primele clase". A înţeles pe dată. În ziua respectivă a rezolvat un exerciţiu asemănător în mai puţin de două minute, iar a doua zi în fracţiuni de minut. M-am bucurat deopotrivă cu mica şcolăriţă care, fericită, cînta în pauză, pe o melodie improvizată de ea : „Ştiu scăderea ! Ştiu scăderea ! Nu e greu de loc".

Nu dorim să stăruim în continuare prea mult asupra acestei probleme. Ţinem numai să subliniem încă o dată că după părerea psihopedagogilor scăderea intermediară (9 — 7) necesară în procedeul recomandat de manual constituie efectiv inversarea unui proces de raţionament (întrucît o parte a descăzutului devine scăzător). Cît priveşte transformarea unei părţi dintr-o scădere într-o adunare, specialiştii în metodica predării aritmeticii o socotesc de natură să ajute la dezvoltarea gîndirii logice a elevilor, întrucît relevă caracterul reversibil al operaţiilor aritmetice. Desigur însă că o concluzie definitivă în această privinţă nu poate fi desprinsă decît în cadrul unui experiment obiectiv, în care cele două procedee să fie folosite paralel.

Şi alte probleme referitoare la predarea aritmeticii ridicate în articolele „Cunoştinţele elevului din primele clase", au suscitat interesul învăţătorilor.

ÎNVĂŢĂTOAREA MARIA DUMITRESCU DIN PLOIEŞTI, de pildă, ne scrie că cercul pedagogic din care face parte este de acord cu faptul că sînt necesare procedee noi, mai eficiente pentru a transmite elevilor cunoştinţe referitoare la rezolvarea problemelor compuse. „Am experimentat — spune tov. Dumitrescu — rezolvarea problemelor compuse cu ajutorul schemelor fără a mai apela la rezolvarea prealabilă pe bază de plan a aceloraşi probleme, întrucît schema prezintă avantajul îmbinării procedeului analitic cu cel sintetic şi oferă un tablou al rezolvării integrale pe baza logicii matematice. Totuşi, am constatat că elevii întîmpină greutăţi mai mari atunci cînd folosesc schema de rezolvare decît atunci cînd folosesc planul. Astfel într-o clasă a treia cuprinzînd 35 de elevi cărora li s-a dat o problemă, lăsîndu-li-se posibilitatea de a alege singuri modul de rezolvare, numai 9 elevi au ales procedeul de rezolvare pe baza schemei. Cercul nostru şi-a propus să demonstreze printr-o lecţie model eficienţa rezolvării problemelor cu ajutorul schemei, la clasa a III-a, prezentînd totodată şi un referat cu privire la formarea şi dezvoltarea gîndirii logice a elevilor din această clasă".

Psihopedagogii şi metodiştii pe care i-am consultat explică dificultăţile pe care le ridică rezolvarea problemelor cu ajutorul schemei în perioada de început a aplicării procedeului respectiv prin faptul că acesta, avînd un nivel mai înalt de generalizare şi abstractizare, cere un efort psihic mai îndelungat. Rezultatele obţinute răsplătesc însă pe deplin efortul în această direcţie.

Două dintre scrisorile primite în legătură cu seria de articole intitulate „Cunoştinţele elevului din primele clase" se referă la problema formării scrierii elevului.

PROF. STELIAN M. BĂLUŢĂ, DIRECTOR AL ŞCOLII GENERALE DE 8 ANI DIN COMUNA CORBU DE SUS, RAIONUL MEDGIDIA, ne scrie : „Vreau să vă mărturisesc că, încă înainte de apariţia articolului respectiv, ajunsesem personal la concluzia că scrierea caligrafică predată în şcoală nu contribuie la formarea unui scris frumos. Mai mult : am constatat deseori că utilizarea în clasele I—III a caietelor speciale pentru scris caligrafic le creează ulterior elevilor dificultăţi destul de mari, întrucît, atunci cînd trec la scrierea pe caiete cu liniatură obişnuită, tind fie să umple întreg spaţiul dintre linii, fie să facă litere inegale ca înălţime, lăţime şi înclinare. Cred că scrisul elevilor nu trebuie să fie neapărat înclinat spre dreapta, cu îngroşări şi subţirimi sau cu inutile elemente decorative. Căci, să fim obiectivi : cine şi unde foloseşte în mod curent scrierea caligrafică ? Nimeni, nicăieri".

LECTOR UNIV. GEDEON ZOLTAN, DE LA INSTITUTUL PEDAGOGIC DE 3 ANI DIN CLUJ prezintă, în legătură cu această problemă, şi alte argumente : „Omul modern are instrumentele lui moderne de scris, pentru care trebuie să formăm şi un scris potrivit. Chiar şi în şcolile sătesti elevii scriu astăzi tot mai mult cu creioane cu pastă, cu stilouri şi creioane automate, care nu permit realizarea alternării subţire-gros a trăsăturilor, aşa cum se învaţă la caligrafie. Dacă am verifica în şcolile medii, cred că nu am găsi nici un elev care să folosească la scris penita „klaps". Literele ornamentate, împodobite bogat, au fost la modă în trecut, cînd şi stilurile artistice — baroc, rococo etc. — erau pline de ornamentaţii, încărcate. Stilul modern urmăreşte linia dreaptă, pe verticală sau pe orizontală. Paralelismul şi verticalitatea prezente peste tot exercită asupra elevilor o puternică influenţă psihologică. De aceea, între stimulenţii exteriori şi caracterul scrisului elevilor trebuie să existe o concordanţă mult mai mare. Se vădeşte tot mai mult tendinţa scrierii literelor fără diferenţieri de grosime între liniile care urcă şi cele care coboară şi avînd un contur cît mai simplu. Cred că baza de inspiraţie pentru un nou tip de scris, care să fie predat elevilor începînd cu primele clase, trebuie să o constituie literele de tipar".

★

Colocviul realizat prin intermediul scrisorilor primite de la colaboratori, corespondenţi şi cititori ai gazetei noastre dovedeşte că preocupările privind modernizarea învăţămîntului au depăşit de mult cadrul laboratoarelor şi sălilor de studiu ale institutelor de învăţămînt superior sau ale centrelor de cercetare pedagogică, pătrunzînd şi în şcoli cu aparenţă modestă. Sîntem siguri că, pe viitor, fluxul viu al unor asemenea preocupări, iniţiative şi propuneri va face să crească nivelul acţiunilor desfăşurate în şcoli în vederea ridicării învăţămîntului la nivelul cerinţelor societăţii contemporane.

O acţiune importantă — propaganda pedagogică

Se ştie cît este de necesară intervenţia promptă, operativă, a familiei în rezolvarea multor probleme de instruire şi educaţie. Să luăm un exemplu : un elev a primit o notă mică la un obiect. Familia lui trebuie să afle imediat, să ia măsuri urgente pentru lichidarea lipsurilor. Operativitatea este o condiţie necesară, însă nici pe departe suficientă. Peste un interval de timp mai lung sau mai scurt nota proastă se poate repeta dacă, pe de o parte, indicaţiile oferite de şcoală pentru remedierea situaţiei nu au fost cele mai nimerite şi mai viabile, n-au vizat dezvoltarea ulterioară a elevului şi dacă, pe de altă parte, măsurile luate de părinţi au purtat pregnant amprenta improvizaţiei, a soluţiei de moment, neglijînd fondul general.

Analizînd mai în adîncime situaţia amintită mai sus, de altfel destul de frecvent întîlnită, observăm că se face îndeobşte greşala de a privi lucrurile în mod unilateral : se ia în consideraţie aspectul instructiv, dar se neglijează problemele educative. Şi aceasta — pentru că părinţii sînt adesea lipsiţi de cunoştinţe pedagogice. De bună seamă, există printre ei oameni cu „intuiţie pedagogică", dar a adopta în munca educativă, ca de altfel în orice alt domeniu, o poziţie meşteşugărească, îngust-empirică, înseamnă a văduvi de finalitate şi temeinicie eforturile noastre, oricît de intense ar fi ele.

Pledoaria în favoarea ridicării efective a nivelului de pregătire pedagogică al familiei prezent în rîndurile de sus ar putea să pară, la prima vedere, prea insistentă. Am considerat-o utilă însă pentru că, în practică, această necesitate nu este uneori înţeleasă în profunzime sau este chiar ignorată.

Legătura cu familia, înarmarea ei cu cunoştinţe şi deprinderi din domeniul pedagogiei şi psihologiei se realizează pe căi şi prin metode multiple. Personal am folosit mai multe asemenea căi, în funcţie de condiţiile concrete.

Un tablou al dinamicii dezvoltării elevilor

Una dintre ele a fost, de pildă, corespondenţa prin intermediul carnetelor de elev. Trimit însă periodic părinţilor, pentru o mai largă informare a lor, şi fişe în care sînt înscrise realizările şi lipsurile copiilor lor. Pentru a avea evidenţa acestora am alcătuit un caiet repertuar în care toţi profesorii clasei consemnează concret, cu date precise, minusurile sau plusurile ce se ivesc în activitatea fiecărui elev. Caietul repertuar şi fişele ne ajută să avem date mai precise relative la pregătirea şi comportarea elevilor — date care altfel scapă de multe ori profesorului diriginte — şi ne procură un material faptic bogat pentru a da un caracter mai concret convorbirilor şi consultaţiilor cu părinţii, pentru a realiza caracterizările elevilor etc. De asemenea, prin intermediul lor şcoala transmite familiei un tablou mai cuprinzător asupra dinamicii dezvoltării copilului.

Ancorare în realitatea clasei

O altă formă de colaborare a şcolii cu familia o constituie adunările cu părinţii — bineînţeles însă acele adunări care sînt temeinic pregătite, solid ancorate în realitatea clasei. Nu-şi ating niciodată scopul şedinţele la care dirigintele vine cu catalogul, transmite părinţilor în fugă notele primite de elevi şi face unele consideraţii mai mult sau mai puţin arbitrare despre comportarea fiecăruia din ei, după cum ineficiente, ba chiar dăunătoare, sînt „adunările-proces", în care unul sau mai mulţi părinţi sînt aspru şi fără tact criticaţi pentru greşeli în educarea copiilor. Desigur, atunci cînd e cazul îi putem critica (dar nu pe un ton sentenţios) pe cei care nu-şi înţeleg menirea de părinte, dar de aici şi pînă la „adunările-proces" este cale lungă. Nu e bine să ţinem în faţa părinţilor „discursuri" încărcate de generalităţi sau preţiozităţi, tot astfel cum nu este indicat să dăm o prezentare vulgarizată a principiilor pedagogice din dorinţa de a le asigura accesibilitatea.

Practica mi-a arătat că are multă eficienţă prezentarea de către părinţi, ajutaţi în prealabil de noi, diriginţii, a experienţei lor concrete în munca de educare a copilor. Cînd părinţii care fac asemenea prezentări au demonstrat în practică, prin exemplul copiilor lor, roadele unei educaţii armonioase, acestea sînt foarte convingătoare.

Discuţii la masa rotundă, audiţii pe bandă de magnetofon

Căutînd să folosim în muncă cu părinţii forme cît mai variate, am organizat nu de mult cu unii din ei o discuţie la masa rotundă pe tema : „Cum le formăm copiilor deprinderi de comportare civilizată". Cînd sînt bine pregătite şi conduse, cînd au un caracter viu şi interesant, discuţiile de acest fel îi atrag mult pe părinţi, putînd suplini cu succes expunerile.

Alteori, din aceeaşi dorinţă de a da adunărilor cu părinţii un caracter mai antrenant, am imprimat pe bandă de magnetofon, cu sprijinul unor actori de la teatrele din Capitală, unele lucrări satirice pe teme educative apărute în presă, prezentînd aceste imprimări, în lectura actorilor, după şedinţă. Prin conţinut şi prin forma lor de prezentare ele au dat părinţilor exemple de felul cum nu trebuie să se comporte cu copiii.

Toate aceste forme de legătură a şcolii cu părinţii contribuie în bună măsură la înarmarea lor pedagogică. Dar în acest scop sînt necesare, desigur, şi acţiuni speciale.

Pe lîngă biblioteca şcolii — o bibliotecă pentru părinţi

In ultimul timp se constată o creştere cantitativă şi calitativă a materialelor de informare pedagogică, în special a celor apărute în colecţia „În ajutorul părinţilor" şi în colecţia editată de Consiliul pentru răspîndirea cunoştinţelor cultural-ştiinţifice. Am recomandat părinţilor multe asemenea materiale, le-am dat lămuriri suplimentare atunci cînd lectura le impunea dificultăţi pe care nu le puteau depăşi singuri, i-am îndemnat să folosească creator, în practică, cele studiate. Nu ne-am oprit însă la aceasta, ci am organizat în şcoală pentru părinţi, şi un cerc de studiu al problemelor de pedagogie, cu participarea voluntară. Ne-am propus să studiem, pe baza unor lucrări de pedagogie apărute în ultimul timp, următoarele teme : „Copiii care pun probleme mai grele de educaţie", „Autoritatea părintească", „Recompense şi pedepse". Pentru studierea fiecărei teme s-a alcătuit un planchestionar care atrage atenţia asupra problemelor mai importante (în unele cazuri cu indicarea paginilor la care acestea sînt expuse), cuprinzînd totodată întrebări de control şi întrebări care solicită experienţa părinţilor în problemele studiate. Ne propunem să trecem treptat de la lucrările de popularizare sau de nivel mediu la lucrări cu o ţinută ştiinţifică mai pretenţioasă. În prezent alcătuim, pe lîngă biblioteca şcolii, o bibliotecă pentru părinţi. Cum masa acestora este eterogenă, căutăm să cuprindem lucrări variate, care să-i intereseze pe toţi. În legătură cu aceasta cred că ar trebui supuse unei discuţii mai ample, la obiect, problemele răspîndirii şi popularizării materialelor de informare şi propagandă pedagogică adresate părinţilor. În acest sens organizaţiile obşteşti, bibliotecile etc. au un cuvînt greu de spus.

O culegere de directive precise

Dar părinţii simt nu o dată nevoia preciziei stringente în îndrumare. Iată de ce nu ne mulţumim numai cu îndrumarea generală realizată pe căile arătate mai sus. Am alcătuit în acest sens un material intitulat : „Cum putem controla, ca părinţi, modul cum învaţă copiii noştri şi ce activitate desfăşoară". Este un fel de îndrumător, o culegere de directive precise. Am discutat cu părinţii acest material, astfel încît să se bucure de aprobarea lor şi să-i stimuleze în aplicarea practică a indicaţiilor pe care le cuprinde. Apoi, la una din şedinţele pe clase am discutat, după o perioadă de timp, rezultatele dobîndite prin aplicarea acestor indicaţii. Mulţi părinţi au făcut observaţii judicioase asupra eficienţei lor, asupra problemelor mai dificile ce s-au ivit etc.

Cîteva propuneri

Propaganda pedagogică este o importantă problemă socială, care priveşte o mare masă de oameni ai muncii. Consider de aceea că nu numai şcoala, dar şi alţi factori ar trebui să-i acorde mai multă atenţie. De exemplu, ar fi bine ca presa să popularizeze mai larg metodele bune de lucru ale comitetelor de părinţi, ale părinţilor care îşi educă aşa cum trebuie copiii. Şi aceasta mai detailat, căci în munca de educaţie unele lucruri în aparenţă minore au, în fapt, o semnificaţie majoră. Teatrele (mai ales teatrul „Ion Creangă"), ar putea prezenta mai multe spectacole care să trateze problema răspunderii părinţilor, iar unele din cinematografele Capitalei ar putea organiza seri de propagandă pedagogică prin intermediul filmului (documentar şi artistic). Cronici competente asupra unor asemenea spectacole teatrale şi cinematografice, publicate în „Gazeta învăţămîntului", ar ajuta efectiv cadrelor didactice (şi părinţilor) să folosească mai bine concluziile trase din vizionarea lor. Se pot organiza de asemenea expoziţii de pictură, de grafică, de fotografii artistice pe teme educative. Binevenită ar fi editarea unei culegeri de texte satirice pe asemenea teme. Biblioteca centrală pedagogică şi alte biblioteci mari pot sprijini şcolile difuzînd periodic materiale bibliografice pe tema colaborării şcolii cu familia ; se pot organiza de asemenea, consfătuiri ale părinţilor şi cadrelor didactice cu cei ce scriu pentru părinţi.

Sprijinirea muncii educative a părinţilor, promovarea unor forme variate de înarmare pedagogică a acestora este o operă cu implicaţii practice de foarte mare însemnătate. La realizarea ei trebuie să fie mobilizaţi pedagogi, oameni de ştiinţă, cultură şi artă — toţi cei ce poartă răspunderea creşterii tinerei generaţii.

Prof. I. C. LIGOR

Răspunderea familiei

Mama a fost chemată la şcoală pentru absenţele nemotivate ale fiului. Supărată foc, a început să tune şi să fulgere :

— Ce ? E de vină fiul meu pentru că n-a luat parte la atîtea lecţii ? Dacă a fost pus să lucreze altceva în timpul cînd trebuia să fie la ore...

— Cine l-a pus ? — se îngrijorează tovarăşa directoare.

— Învăţătorul acela bătrîn. Nu ştiu cum îl cheamă.

Dar învăţătorului acela „bătrîn" nici prin gînd nu i-a trecut să scoată de la ore elevii — şi încă elevii altora — pentru cine ştie ce alte activităţi.

— Desigur, şcolarul a mîntuit-o pe mama lui — spune învăţătorul. Să-l chemăm aici, să stăm de vorbă cu el.

Pe uşa cancelariei intră un copil. Se vede cît de colo că ştie pentru ce este chemat, dar pe faţa lui nici o urmă de tulburare.

— Spune, Ionescu, pentru ce ai lipsit de la ore ?

— Am lucrat în grădina şcolii.

— Cine ţi-a cerut aceasta ?

— Tovarăşul învăţător. Dumnealui — arată elevul spre omul bătrîn din faţa lui, care încruntă sprîncenele a protest.

— Da, sigur — îşi întăreşte elevul spusele, parcă răspunzînd protestului tacit al profesorului.

— Ionescu — intervine directoarea — bagă de seamă, învinuieşti o persoană în vîrstă, un pedagog al şcolii, de lucruri pe care nu le-a făcut. Fii atent la cei spui.

Colţurile buzelor lui Ionescu se strîmbă vag a nepăsare. În ochi se aprinde iarăşi licărul obraznic.

— Bine, Ionescu. Du-te în clasă şi mai gîndeşte-te.

Peste cîteva zile, mama soseşte din nou la şcoală.

— Am mai vorbit cu Petrică între timp despre cele întîmplate, spune ea ocolind privirile directoarei. Este adevărat, nu a lipsit de la ore pentru că a fost pus să facă alte treburi. De fapt, nici eu nu am spus chiar aşa...

— !?

Şi mama ticluieşte un şir de alte motive, care de care mai „întemeiate", pentru absenţele de la cursuri ale fiului ei.

Întîmplarea a dat de gîndit pedagogilor din şcoală — Şcoala generală de 8 ani „N. Grigorescu" din Capitală. Vasăzică, Ionescu minte, e obraznic din cale afară. Trebuie să capete o lecţie. O lecţie din care să înveţe, şi pentru multă vreme.

Dar oare numai lui îi lipseşte o astfel de lecţie ? De unde a deprins copilul urîtele lui obiceiuri ? Nu cumva de acasă ? S-a văzut doar bine că mama lui nu prea ştie ce este respectul faţă de profesori şi, probabil, nici faţă de alţi oameni. E limpede, prin urmare, de unde a învăţat copilul să fie obraznic. În plus, mama se solidarizează în rele cu fiul, are o optică greşită despre răspunderile ei şi în general despre educaţie, despre telurile şcolii şi ale familiei în creşterea celor mici.

Tovarăşa directoare şi-a notat : neapărat o discuţie cu mama, care să constituie pentru ea un adevărat moment educativ. Pe bună dreptate. O discuţie — sau poate mai multe — despre răspunderi, despre datoriile noastre, ale vîrstnicilor în educarea celor mici, despre eforturile şcolii şi ale familiei ce se cer foarte bine sincronizate în acţiunea aceasta de înaltă răspundere.

Niciodată să nu uităm familia cînd este vorba de educaţia celor mici. Pentru că influenţele ei au o mare importanţă în întreaga lor conduită. Lecţiile de educaţie pentru copii trebuie însoţite uneori de lecţii şi pentru părinţi, deoarece cu cît şcoala va reuşi să sporească influenţele bune ale familiei, să le anihileze pe cele rele, cu atît mai mari vor fi progresele realizate zi de zi de ea în domeniul educaţiei copiilor.

FLAVIA MUNTEANU

Din activitatea organizaţiilor sindicale

Acţiuni şi rezultate

„Evident — ne-a spus din capul locului tovarăşa Aurelia Năcuţă, preşedinta comitetului sindicatului învăţămînt din Bacău — instruirea birourilor grupelor sindicale este o sarcină care se află în centrul atenţiei noastre. Imediat după terminarea alegerilor sindicale, organizatorii de grupă şi ceilalţi activişti din grupele sindicale au fost instruiţi temeinic asupra principalelor probleme pe care le au de rezolvat.

Firește, am ajutat în primul rînd birourile grupelor sindicale în planificarea muncii. La ora actuală, majoritatea birourilor îşi desfăşoară activitatea după planuri de muncă întocmite cu simţ de răspundere, care urmăresc, îndeosebi, mobilizarea membrilor de sindicat la îndeplinirea exemplară a sarcinilor profesionale, la răspîndirea experienţei înaintate în munca didactică, la ridicarea măiestriei pedagogice, la sprijinirea cadrelor tinere. Traducînd în viaţă prevederile planurilor, birourile multor grupe sindicale, cum sînt de exemplu cele de la şcolile de 8 ani nr. 3 şi nr. 4. de la Şcoala medie nr. 4 şi altele. au reuşit să organizeze cu competenţă şi operativitate acţiuni concrete menite să sprijine conducerile şcolilor în continua îmbunătăţire a procesului instructiv-educativ. Ele au mobilizat cadrele didactice să participe activ la formele muncii metodice, le-au pus la dispoziţie bibliografia necesară, contribuind astfel la ridicarea nivelului lor de pregătire profesională. Au dat bune rezultate şi conferinţele organizate de comitetul sindicatului în scopul lărgirii cunoştinţelor de specialitate şi de cultură generală ale învăţătorilor şi profesorilor. Conferinţele cu temele „Unele probleme ale didacticii moderne“ şi „Personalitatea profesorului de tip nou“, de exemplu, au trezit mult interes în rîndul cadrelor didactice.

În acelaşi timp, birourile grupelor sindicale au fost orientate spre sprijinirea celor 33 de cadre tinere repartizate în şcolile oraşului. Deosebit de eficiente s-au dovedit pe această linie schimburile de experienţă, ca şi lecţiile deschise. Birourile grupelor sindicale s-au îngrijit ca învăţămintele căpătate în urma acestor acţiuni să fie generalizate. Totodată, organele sindicale au mobilizat cadrele didactice cu vechime să sprijine nemijlocit în muncă pe noii profesori şi învăţători. În acest sens merită relevată experienţa bună a birourilor grupelor sindicale de la şcolile medii din localitate, care au stimulat cadrele cu experienţă să acorde un ajutor concret colegilor nou numiţi în învăţămînt.

Toate aceste acţiuni au venit efectiv în sprijinul conducerilor de şcoli în vederea ridicării nivelului muncii instructiv-educative, fapt dovedit de rezultatele bune dobîndite de şcolile din localitate în primul trimestru al anului şcolar.

Îndrumate de comitetul sindicatului, birourile grupelor sindicale de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 3. de la Scoala de 8 ani nr. 7 şi din alte şcoli ale oraşului se preocupă în prezent de mobilizarea şi de sprijinirea învăţătorilor şi profesorilor la ridicarea nivelului profesional prin obţinerea gradelor didactice. Drept urmare, numeroase cadre didactice, cum sînt tovarăşii Ion Tomozei, Beatrice Gheorghiu, Ion Gulei, Elena Bejan şi alţii, avînd sprijinul organelor sindicale, care veghează să li se asigure timpul necesar studiului şi le înlesnesc procurarea bibliografiei necesare, se pregătesc cu mult simţ de răspundere pentru examene.

Am relevat în aceste rînduri doar o parte din activitatea birourilor grupelor sindicale din oraşul Bacău, care sub conducerea organizaţiilor de partid, îndrumate şi sprijinite îndeaproape de comitetul sindicatului, mobilizează cadrele didactice la îndeplinirea exemplară a sarcinilor profesionale, ajutînd conducerilor şcolilor la continua perfecţionare a procesului instructiv-educativ, sprijină îmbunătăţirea pregătirii învăţătorilor şi profesorilor. Valorificînd şi dezvoltînd ceea ce este pozitiv în activitatea sa, comitetul sindicatului îşi propune în prezent să lărgească formele de instruire a birourilor grupelor sindicale organizînd între ele schimburi de experienţă, discuţii în cadrul cărora activişti sindicali cu practică mai îndelungată să răspundă la întrebările ce li se pun etc.

S. MIRONESCU

Tabere — curs de geografie şi ştiinţe naturale

Ca şi în anii precedenţi, şi în vacanţa de vară a acestui an S.S.N.G. va organiza tabere-curs pentru profesorii de geografie şi ştiinţe naturale. De pe acum toate filialele societăţii, toţi corespondenţii săi voluntari, ca şi cercurile de specialitate ale profesorilor au primit informaţii detailate în legătură cu programul ştiinţific al taberelor. Numeroase cadre didactice se pregătesc să participe la cele 6 tabere-curs care vor avea loc în vacanţa viitoare : una cu program de geografie (în regiunea Maramureş), una cu program de biologie (la staţiunea „Dr. I. Borcea“-Agigea, în regiunea Dobrogea) şi patru cu program mixt, în regiunile Banat, Braşov, Bacău şi Hunedoara. Fiecare tabără va dura între 15 şi 18 zile, cuprinzînd cîte o singură serie.

Activitatea în tabere va da participanţilor posibilitatea să adîncească cunoaşterea unor probleme de geografie fizică şi economică, geologie, floră şi faună. Cadre didactice universitare şi cercetători în domeniul ştiinţelor geografice şi biologice vor prezenta expuneri pe probleme actuale şi importante de specialitate şi vor conduce aplicaţii pe teren, care vor prilejui exemplificarea problemelor dezbătute şi colectarea de materiale pentru colecţii didactice. De asemenea, se vor efectua lucrări practice de laborator, vizite în întreprinderi, la staţiunile ştiinţifice locale etc.

Profesorilor participanţi li se asigură transportul pe C.F.R. la şi de la tabere, cazarea gratuită la sediul taberei şi costul transportului cu mijloace auto pentru o aplicaţie finală de sinteză cu durata de 2—3 zile. Ei vor suporta personal cheltuieli în sumă de circa 550 lei, reprezentînd costul mesei, cazarea în cadrul unor deplasări, cheltuieli de regie etc. Doritorii pot cere detalii şi se pot înscrie la tabere adresîndu-se filialelor, cercurilor şi corespondenţilor voluntari raionali ai S.S.N.G., sau se pot adresa direct societăţii (Bucureşti, Bd. Schitu Măgureanu nr. 9, raionul 16 Februarie).

Înscrierile la taberele-curs se fac numai în lunile februarie şi martie a. c.

Experimentul la clasele I-IV

(Urmare din pag. I-a)

sul este vizibil, de asemenea, pe plan educativ : de pildă, în privinţa disciplinei, care devine mai conştientă, mai legată de iniţiativa elevilor — toate acestea însă cu condiţia respectării unităţii de cerinţe pedagogice, a existenţei unui colectiv didactic, care în întregimea lui, coordonat de diriginte, poate acţiona cu consecvenţă.

Numeroşi participanţi la şedinţă care s-au ocupat îndeaproape de realizarea experimentului în unele şcoli din Bucureşti, din regiunile Bacău, Banat etc., au ilustrat cu experienţa lor particulară avantajele noii soluţii în predarea diferitelor obiecte (limba romînă, ştiinţele naturii, muzică, educaţie fizică etc.).

În discuţii s-a conturat un argument important pentru valoarea educativă a sistemului experimentat : asigurarea unei instrucţii net superioare, în special sub raport calitativ, formativ, înseamnă totodată asigurarea în mare măsură a unei educaţii morale superioare.

Atît în darea de seamă, cît şi în cele spuse de o serie de vorbitori s-au remarcat totuşi, în spirit critic, o serie de lipsuri a căror înlăturare se impune. S-au propus în şedinţă cîteva măsuri judicioase, dintre care amintim : mai buna încadrare a şcolilor experimentale cu profesori de specialitate, înlăturarea fluctuaţiei în rîndurile personalului didactic din aceste şcoli, respectarea continuităţii colectivelor de elevi, mai buna îndrumare de către secţiile de învăţămînt regionale, desfiinţarea claselor de control din şcolile experimentale (întrucît clasele şcolilor obişnuite sînt un termen de comparaţie mult mai sigur şi mai elocvent), elaborarea şi difuzarea unui îndrumător metodic precedat de o scrisoare metodică (atît pentru motivarea experimentului, cît şi pentru practicarea lui competentă, optimă), dezbaterea mai frecventă în presă a problemelor experimentului etc.

În încheierea lucrărilor şedinţei s-a subliniat caracterul pozitiv şi valoros al experimentului, care se apropie în prezent de concluziile sale, s-au adoptat propuneri şi s-a definit sarcina esenţială a experimentului pe viitor : odată stabilită superioritatea noului sistem de predare la clasele mici, cercetările trebuie să ducă la realizarea unui model complet, limpede pînă în detalii, de activitate pedagogică potrivit noului sistem.

DE LA MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

Ministerul Învăţămîntului a difuzat recent la organele locale de învăţămînt instrucţiuni privind organizarea şi desfăşurarea olimpiadelor de literatură romînă, de matematică, de fizică şi chimie. În instrucţiuni se arată că aceste olimpiade se organizează anual pentru elevii claselor IX-XII ale şcolilor medii, şcolilor pedagogice şi şcolilor profesionale şi tehnice de către secţiile de învăţămînt împreună cu societăţile ştiinţifice şi filialele lor, cu concursul directorilor de şcoli, al personalului didactic şi cu sprijinul organelor U.T.M. Ele se desfăşoară în trei faze. Faza pe localitate are loc în prima duminică a lunii februarie în toate localităţile unde există cel puţin o şcoală medie (în Bucureşti pe raioane) iar în alte centre şcolare mari pe grupe de şcoli, pentru a se evita supraaglomerarea. Faza pe regiune (Capitală) se va organiza în a doua, a treia şi a patra zi a vacanţei de primăvară, iar faza republicană în ultima duminică a lunii aprilie şi în următoarele două zile pentru olimpiada de matematică şi în perioada 3-5 iulie pentru olimpiada de literatură romînă şi pentru cea de fizică şi chimie.

La faza pe localitate se pot prezenta toţi elevii care doresc, ţinîndu-se seama de faptul că într-un an şcolar un elev poate participa la un singur concurs. La faza regională, precum şi la cea republicană se vor prezenta elevii care au fost premiaţi la etapa precedentă şi cei aprobaţi de comisia regională (respectiv centrală) a olimpiadei, potrivit instrucţiunilor societăţilor.

Pentru buna desfăşurare a olimpiadelor se constituie comisii pe localitate, regionale (pentru oraşul Bucureşti) şi centrale. Comisiile se ocupă de îndrumarea şi controlul pregătirii şi desfăşurării fazei respective, de studierea raportului comisiei etapei precedente şi a lucrărilor scrise ale elevilor evidenţiaţi, de stabilirea pe baza acestor documente şi a informării delegaţilor trimişi să asiste la lucrările etapei precedente a listei participanţilor la etapa pe care o conduc, de definitivarea rezultatelor fazei, de fixarea şi comunicarea evidenţierilor, de organizarea şi pregătirea festivităţii de încheiere a olimpiadei la fiecare fază, de valorificarea rezultatelor înregistrate etc. În toată activitatea lor comisiile vor primi sprijinul secţiilor de învăţămînt.

Subiectele probelor pentru fiecare fază a olimpiadei vor fi astfel stabilite încît să se realizeze o verificare complexă a pregătirii participanţilor la concurs, urmărind atît cantitatea şi calitatea cunoştinţelor, nivelul priceperilor şi deprinderilor, capacitatea de interpretare şi de sinteză, cît şi cunoaşterea realizărilor dobîndite de oamenii muncii din ţara noastră, sub conducerea înţeleaptă a partidului, în desăvîrşirea construcţiei socialismului. Subiectele pentru fazele pe localitate, regionale şi republicane ale olimpiadelor se stabilesc de către societăţile ştiinţifice pe baza propunerilor primite din partea filialelor şi subfilialelor. Subiectele pentru faza pe localitate vor fi trimise în plic sigilat secţiilor de învăţămînt raionale (orăşăneşti), plic ce se va preda de delegatul secţiei de învăţămînt preşedintelui fiecărei comisii pe localitate cu cel mult o oră înainte de începerea olimpiadei. Pentru faza regională, plicurile se vor preda preşedinţilor comisiilor regionale de delegaţii societăţilor, cu o oră înainte de începerea acestei faze. Pentru faza republicană, plicurile cu subiecte vor fi înmînate de către preşedintele fiecărei comisii centrale responsabililor de săli în dimineaţa zilei de concurs, cu cîteva minute înainte de începerea acestuia.

La fazele pe localitate, regiune şi la faza republicană, se acordă premii, menţiuni şi diplome.

De asemenea, instrucţiunile se referă la condiţiile de transport, cazare şi hrană a elevilor participanţi la olimpiade şi dau indicaţii privind criteriile de apreciere a lucrărilor acestora.

În încheiere se subliniază că, pentru ca olimpiadele să stîrnească în întreaga masă de elevi interesul şi dragostea pentru ştiinţă, pentru literatură, dorinţa de a fi la curent cu ultimele noutăţi în domeniul ştiinţei şi al tehnicii, al literaturii, olimpiadele de literatură romînă, de matematică şi de fizică şi chimie trebuie să-şi găsească locul cuvenit în planul de muncă al şcolilor, al secţiilor de învăţămînt.

După cel mult 10 zile de la etapa regională, secţiile de învăţămînt regionale (ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa) vor informa Ministerul Învăţămîntului asupra rezultatelor obţinute la primele două faze ale olimpiadelor, arătînd concluziile ce se desprind cu privire la predarea disciplinelor respective în fiecare raion în parte, precum şi cauzele şi măsurile ce se impun pentru ridicarea nivelului de pregătire a elevilor. Totodată, vor arăta sprijinul acordat olimpiadelor şi vor face propuneri pentru viitor.

★

Organele de îndrumare şi control ale Ministerului Învăţămîntului au constatat în ultimul timp că în unele şcoli se încasează contribuţii băneşti de la părinţii elevilor. Asemenea contribuţii au fost încasate, în numele comitetului de părinţi, la începutul anului şcolar sau pentru cumpărarea unor bilete la diferite manifestări cultural-artistice (uneori aceste bilete au fost vîndute chiar după desfăşurarea spectacolului respectiv).

Ministerul Învăţămîntului atrage atenţia că asemenea procedee, care contravin prevederilor Regulamentului şcolilor de cultură generală, trebuie să înceteze de îndată.

S-a constatat de asemenea că într-o serie de şcoli cadrele didactice obligă pe elevi să-şi scoată încălţămintea la intrarea în clasă şi să îmbrace un fel de papuci. Desigur, această măsură izvorăşte din grija personalului didactic pentru buna întreţinere a şcolilor, dar rezultatul obţinut nu corespunde nici cerinţelor educative, nici celor igienice şi estetice. Important pentru dezvoltarea la elevi a simţului de curăţenie şi ordine este deprinderea lor cu curăţarea sistematică a încălţămintei înainte de a intra în şcoală sau în sălile de clasă, îndeosebi pe vreme de ploaie sau ninsoare. La formarea acestei deprinderi trebuie să contribuie discuţiile purtate în orele de diriginţie, în cadrul adunărilor cu elevii, precum şi îndrumarea profesorilor de serviciu pe şcoală, a pedagogilor şi a personalului administrativ.

DE PESTE HOTARE

Învăţămîntul în Italia

Anul şcolar curent încheie pentru învăţămîntul italian o perioadă trienală de tranziţie, denumită „micul plan", care a pregătit trecerea la aplicarea planului pentru anii 1965—1970.

În momentul de faţă tabloul învăţămîntului din Italia înfăţişează o multitudine de forme. Veriga de bază a învăţămîntului italian este şcoala primară pentru copiii de la 7 la 10 ani.

Pentru elevii de la 11 la 14 ani există tipuri foarte variate de şcoli. Este vorba în primul rînd de şcoala cu durata de 3 ani (corespunzătoare claselor 5—7 ale viitoarei şcoli generale instituită prin legea din 1962). Această şcoală se adresează, în momentul de faţă, în special copiilor din mediul rural. Se prevede ca în anul 1966 abia comunele cu mai mult de 3 000 de locuitori să dispună de asemenea şcoli.

Elevii de 11—14 ani de la oraşe învaţă în şcoli secundare de primul grad [1]) — de stat, particulare şi confesionale — care în momentul de faţă numără mai mulţi elevi decît şcoala de 3 ani de la sate.

Pregătirea de cultură generală pentru elevii de la 14 la 19 ani este continuată în învăţămîntul secundar de gradul II şi în licee. În cadrul liceului, accentul este pus pe învăţămîntul clasic. Absolvenţii şcolilor secundare pot studia în orice forme ale învăţămîntului tehnic şi în facultăţile învăţămîntului universitar, în afara facultăţilor de litere şi de filozofie, pentru care trebuie să dea un examen suplimentar de limba latină.

Învăţămîntul special este reprezentat de şcolile pentru pregătirea artistică-muzicală a elevilor deosebit de dotaţi şi de institutele pedagogice care pregătesc învăţători.

În ultimul timp au avut loc schimbări însemnate în învăţămîntul profesional şi tehnic: au fost desfiinţate aşa-numitele şcoli tehnice creîndu-se în schimb şcoli de pregătire profesională în care baza pregătirii o constituie practica în unele uzine şi întreprinderi, instruirea teoretică (studiul cunoştinţelor de tehnologie) realizîndu-se în general în două zile săptămînal. Pentru pregătirea muncitorilor calificaţi există şi diferite institute profesionale şi tehnice care au drept obiectiv formarea specialiştilor cu calificare medie pentru diferite sectoare economice, pentru sănătate, cultură etc. Astfel, unele institute profesionale şi tehnice pregătesc desenatori, dieteticieni, tehnicieni stomatologi, cadre pentru turism, pentru corespondenţă comercială etc.

O problemă căreia i se acordă atenţie în momentul de faţă o constituie cursurile pentru adulţi, pentru numeroşii analfabeţi şi semianalfabeţi.

În prezent forurile de conducere ale învăţămîntului italian se preocupă de asigurarea cadrelor de profesori. Şcolile necesită anual un contingent de aproximativ 12 000 de profesori, în timp ce institutele de învăţămînt superior nu pregătesc în prezent decît cca. 6 000 de absolvenţi anual. După cum se vede, problema nu poate fi soluţionată în termen prea scurt. Pe lîngă soluţiile tranzitorii privind utilizarea învăţătorilor pentru predarea disciplinelor de specialitate se impune îmbunătăţirea „statutului profesorilor".

Forţele democratice din Italia militează pentru ridicarea la un nivel mai înalt al învăţămîntului, pentru asigurarea caracterului progresist al acestuia prin cuprinderea tuturor elevilor de vîrstă şcolară şi prin modernizarea continuă a conţinutului şi formelor de predare.

---

[1]) Conform unei convenţii adoptate în cadrul Biroului Internaţional de Educaţie, şcolile secundare de gradul I corespund claselor gimnaziale iar şcolile secundare de gradul II, cursului superior de liceu.

Revista „L'Education Nationale" care apare în Franţa publică, în numărul său din ianuarie 1965, informaţii asupra unei consfătuiri care a avut loc la Paris în jurul problemelor legate de admiterea în învăţămîntul superior. La această consfătuire au participat şi delegaţi din ţara noastră.

Discuţiile s-au referit la faptul că evoluţia civilizaţiei, dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii impun deschiderea porţilor universităţii pentru un număr tot mai mare de tineri. De asemenea, consfătuirea a fost chemată să aprecieze dacă examenele de absolvire a cursurilor secundare sînt, prin ele singure, în măsură să asigure o selecţionare justă a tinerilor capabili să studieze în învăţămîntul superior şi dacă programele învăţămîntului secundar, mai ales cele pentru ultimele clase, dau elevilor o pregătire suficientă în vederea studiilor superioare.

Participanţii la discuţii au făcut aprecieri favorabile asupra învăţămîntului superior din ţara noastră, relevînd grija specială acordată tineretului şi realizării aspiraţiilor sale, cît şi sistemul planificat de admitere în învăţămîntul superior, care asigură pe de o parte calificarea superioară optimă, iar pe de altă parte, lipsa totală de şomaj intelectual.

Pentru a stimula activitatea de cercetare ştiinţifică a profesorilor din învăţămîntul de toate gradele Biblioteca centrală din Pekin, cea mai mare bibliotecă din R. P. Chineză, a pus la dispoziţia acestora lucrările aflate în cadrul secţiilor de incunabule şi manuscrise rare, de care puteau dispune înainte doar oamenii de ştiinţă. Profesorii care doresc să facă studii cu caracter ştiinţific pot cerceta acum în original sau în copii pe film 8000 de pergamente cuprinzînd cărţile rare din China antică, Enciclopedia Iun-Lo, alcătuită în secolul al XV-lea şi formată iniţial din peste 10.000 de volume, seria de opere filozofice, istorice, literare şi ştiinţifice care poartă denumirea de Si-Gu-Cian etc. Datorită utilizării ample a acestor preţioase lucrări documentare numeroşi profesori din Pekin au elaborat în ultimul timp o serie de valoroase studii cu caracter istoric şi monografic.

Studioul filmelor de ştiinţă popularizată din Sofia desfăşoară o activitate susţinută în sprijinul procesului de învăţămînt. Numai în anul 1964 au fost produse de către acest studio aproximativ 40 de filme de ştiinţă popularizată, în majoritatea lor pe teme legate de disciplinele studiate în şcolile de cultură generală, profesionale şi tehnice, sau în învăţămîntul superior. De asemenea, studioul a produs diferite filme-poveşti şi diafilme pentru instituţiile preşcolare şi şcoli.

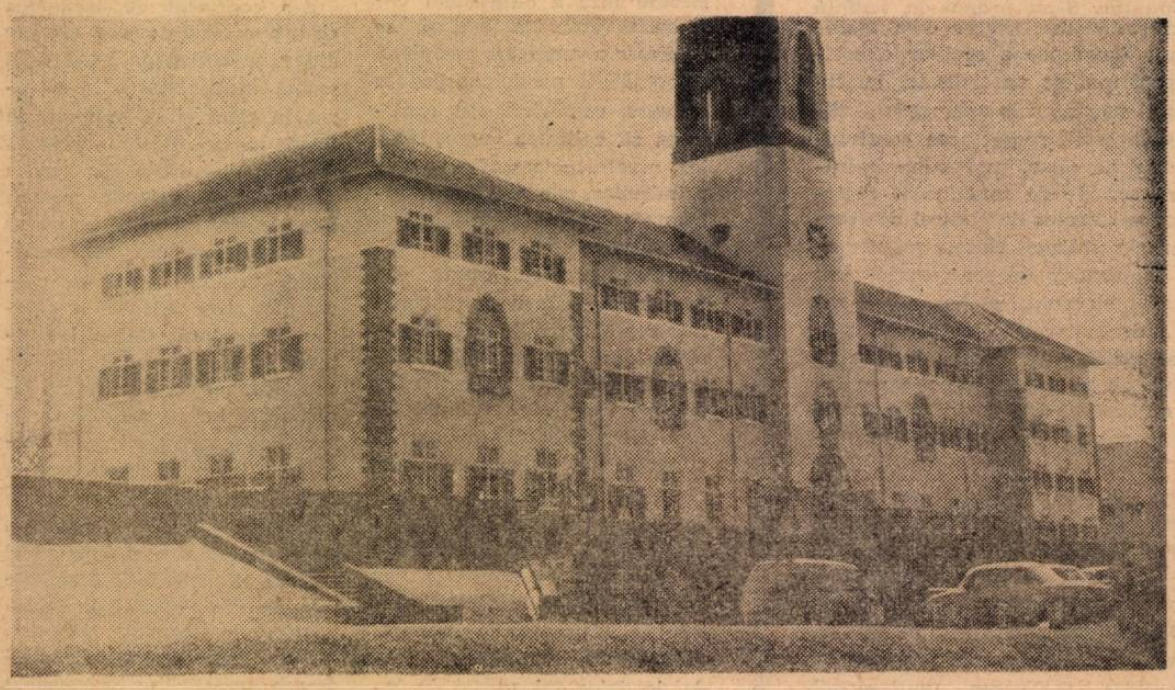

Clădirea Universităţii din Kampala, capitala Republicii Uganda.

CORESPONDENŢA

BACĂU

Profesorii din oraşul Bacău manifestă o deosebită preocupare pentru educarea muzicală a elevilor. În colaborare cu Filarmonica din oraş şcolile organizează deseori concerte pentru elevi. Recent, ne informează tovarăşul *F. Radu*, a fost organizat un concert pentru elevii Şcolii medii nr. 3. Concertul a fost dirijat de artistul emerit Mircea Cristescu, avînd ca solist pe violonistul Varujan Cozîghian. Programul a cuprins lucrări de compozitori clasici şi contemporani. Prezentarea succintă a compozitorilor şi pieselor din program a înlesnit înţelegerea de către elevi a semnificaţiei lucrărilor interpretate.

COSTEŞTI-ARGEŞ

Învăţătoarea *Elena Radu* ne informează despre şedinţa cu părinţii organizată de curînd de către colectivul didactic al Şcolii medii din Costeşti. La această şedinţă, la care au participat peste 200 de părinţi, a fost prezentat un referat interesant şi documentat, cu tema „Familia în statul socialist". Referatul a cuprins numeroase exemple concrete care au subliniat marea influenţă pe care o are în educaţia copiilor comportarea părinţilor, atmosfera din familie. Atît cadrele didactice cît şi părinţii au subliniat în cuvîntul lor că atunci cînd în familie domneşte înţelegerea, atitudinea sănătoasă faţă de muncă, şi comportarea copiilor este bună.

Prima şedinţă cu părinţii din acest trimestru a constituit încă un prilej de întărire a colaborării între şcoală şi familie în vederea educării comuniste a elevilor.

CLUJ

Recent, elevii claselor a XI-a de la Şcoala medie nr. 7 din Cluj au participat la o oră de dirigenţie deosebit de instructivă. La această oră, ne comunică profesoara *Agneta Ditroi*, a fost organizată o discuţie pe marginea unor filme vizionate în prealabil de întreaga clasă şi, firească, de dirigintă. Discuţiile pe marginea filmelor au fost vii, însufleţite. Ele s-au oprit îndeosebi asupra problemelor care privesc prietenia, tovărăşia, dragostea şi au dovedit că elevii au o concepţie sănătoasă, că ei privesc şi judecă cu maturitate aceste probleme.

ONEŞTI

După cum ne scrie prof. *Angela Mocanu*, colectivul de cadre didactice de la Şcoala medie nr. 2 din Oneşti acordă o deosebită atenţie îndrumării lecturii extraşcolare a elevilor. Una dintre problemele care îi preocupă în mod deosebit în această privinţă o constituie controlul lecturii elevilor. Nu de mult, în cadrul comisiei metodice a profesorilor de limba romînă a fost dezbătută pe larg această problemă. Din discuţii s-a desprins utilitatea folosirii cîtorva procedee a căror eficienţă profesorii au verificat-o în practică. Asemenea procedee sînt, de pildă, control prin sondaje, verificarea caietelor de lectură, discuţiile purtate în cadrul orelor prevăzute în mod special de programă pentru controlul lecturii etc.

TÎRGU JIU

Activitatea desfăşurată de cercul literar al elevilor din cadrul Şcolii generale de 8 ani nr. 5 din Tg. Jiu — ne scrie prof. *Gh. I. Fometescu* — vine efectiv în sprijinul muncii instructiv-educative desfăşurate de către profesori. În cadrul acestui cerc elevii au putut asista la serate literare închinate vieţii şi operei lui M. Eminescu şi Ion Creangă, au audiat fragmente din opera lui M. Sadoveanu şi versuri de Tudor Arghezi, imprimate pe discuri în lectura autorilor, înregistrări din opera lui Gr. Alexandrescu, I. L. Caragiale etc. De o deosebită atenţie se bucură printre membrii cercului acţiunea de culegere a bogatului folclor local, organizată din iniţiativa profesorilor. Numai elevii claselor a VI-a şi a VII-a au cules pînă acum peste 200 de creaţii populare orale.

LUGOJ

Profesorul *Dan Popescu* ne vorbeşte într-o scrisoare despre preocupările comisiei metodice a profesorilor de istorie şi ştiinţe sociale de la Şcoala medie nr. 2 din Lugoj. În această comisie, scrie cititorul nostru, sînt luate deseori în discuţie anumite lecţii sau capitole mai dificile care urmează să fie predate în perioada imediat următoare. Aşa, de pildă, tema uneia din şedinţele recente ale comisiei metodice a constituit-o predarea lecţiei „Comuna din Paris" la clasa a X-a. Pe baza discuţiilor purtate, profesorii au întocmit un plan de lecţie detailat, menit să le slujească drept ghid în predarea cunoştinţelor respective.

ŞIMLEUL SILVANIEI

Secţia de învăţămînt a raionului Simleu a organizat nu de mult — ne comunică prof. *Alexandru Burnea*, de la Şcoala generală de 8 ani din Simleul Silvaniei — un curs pentru unii învăţători şi profesori care predau la clasele I—VIII. În cadrul acestui curs s-au prezentat referate şi s-au purtat discuţii pe teme ca „Formarea noţiunilor de istorie", „Analiza literară a operelor lirice, epice şi dramatice care figurează în programa claselor V—VIII", „Metodica predării lecţiilor din capitolele „Hidrosfera" şi „Vulcanii" la clasa a VII-a" etc.

BĂRBĂTEŞTI - GILORT

Comisia metodică a profesorilor diriginţi de la Şcoala de 8 ani din comuna Bărbăteşti, regiunea Oltenia, ne informează profesorul *Iancu Popescu*, desfăşoară o rodnică activitate pe linia folosirii unor forme cît mai eficiente în munca educativă. În scopul promovării experienţei pozitive se organizează în şcoală ore deschise de dirigenţie. Interesantă a fost bunăoară ora la care s-a discutat tema: „Învăţătura, prima datorie a şcolarului". Recent a avut loc o oră deschisă de dirigenţie la care s-a discutat despre prietenie şi tovărăşie.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti. Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piaţa Scînteii Bucureşti.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 789 | vineri 12 februarie 1965 | 8 pagini 25 bani

La Muzeul de artă al R.P.R. în fața tabloului „Grivița 1933" de G. Miklossy

Obiective centrale în activitatea sindicatelor

La succesele obținute de poporul nostru în ultimul an se înscrie și contribuția activă a oamenilor muncii din învățămînt. Însuflețiți de grija părintească a partidului, slujitorii școlii, științei și culturii răspîndesc în mase ideologia marxist-leninistă, contribuind tot mai susținut la formarea omului de tip nou, constructor al socialismului, la progresul continuu al științei și tehnicii și la popularizarea în mase a cunoștințelor științifice înaintate.

Datorită condițiilor create de partid prin alocarea în bugetul de stat pe anul 1964 a sumei de 6,209 miliarde lei numai pentru învățămînt, a fost asigurată baza materială a dezvoltării în continuare a învățămîntului de toate gradele. A fost încheiată generalizarea învățămîntului de 8 ani. Ca urmare a acestui fapt, în anul școlar curent sînt cuprinși în învățămîntul de cultură generală peste 3 200 000 elevi, cu 300 000 mai mulți ca în anul școlar 1963-1964.

Faptul că învățămîntul nostru obține succese mereu mai mari se datorește și muncii rodnice a sindicatelor din învățămînt care, sub îndrumarea organelor și organizațiilor de partid, îi mobilizează pe învățători și profesori la traducerea în viață a sarcinilor trasate de partid cu privire la îmbunătățirea continuă a instruirii și educării tineretului școlar.

Organele sindicale din învățămînt au folosit forme de activitate specifice încît să se evite paralelismul cu acțiunile inițiate pe linie metodică de către conducerile școlilor și să imprime acțiunilor lor caracterul unei munci politice de masă, axată pe realitatea vie a procesului de învățămînt și educație. În felul acesta ele și-au sporit contribuția la mobilizarea cadrelor didactice în rezolvarea operativă a problemelor de bază ale activității școlare.

Faptul că s-au obținut importante succese în domeniul școlarizării și al realizării unei frecvențe bune a elevilor la cursuri se datorește și activității birourilor grupelor sindicale din școli, care s-a ocupat atît de mobilizarea cadrelor didactice pentru a spori eficiența propagandei pedagogice pe care o desfășoară în rîndurile părinților cît și de obținerea sprijinului comitetelor sindicatelor comunale.

Venind în sprijinul conducerii școlii organele sindicale au mobilizat pe membrii de sindicat la aplicarea operativă și creatoare a măsurilor stabilite în planul general de muncă al școlii sau în diferite documente elaborate de Ministerul Învățămîntului pentru îmbunătățirea continuă a procesului instructiv-educativ. În vederea creării unei opinii publice favorabile justei rezolvări a problemelor instructiv-educative și pentru a contribui la realizarea unității de cerințe educative față de elevi, tot mai multe organizații sindicale din școli au colaborat cu comitetele sindicatelor din întreprinderi pentru organizarea la locul de muncă al părinților a propagandei pedagogice prin conferințe, simpozioane etc.

Organele și organizațiile sindicale din majoritatea școlilor au sprijinit și au stimulat pe membrii de sindicat la perfecționarea măiestriei lor pedagogice, la asigurarea caracterului riguros științific al lecțiilor, la justa orientare ideologică și politică a predării, la întărirea legăturii cunoștințelor teoretice cu practica, în vederea continuei îmbunătățiri a metodelor de instruire și de educare comunistă a elevilor. Așa, de exemplu, biroul grupei sindicale de la Școala medie nr. 1 din Suceava stimulează permanent cadrele didactice fruntașe la popularizarea experienței lor metodice, creîndu-le condițiile necesare pentru elaborarea în colectiv a lucrărilor respective și pentru valorificarea acestor lucrări în cadrul societăților științifice. Ca urmare, cadrele didactice de la această școală au adus o importantă contribuție la ultima sesiune a Societății de științe matematice, expunînd lucrări care prezintă experiența înaintată în predarea acestui obiect.

(Continuare în pag. 7-a)

32 DE ANI DE LA EROICELE LUPTE ALE MUNCITORILOR CEFERIȘTI ȘI PETROLIȘTI

Marile lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști desfășurate sub conducerea partidului în ianuarie-februarie 1933 au înscris o pagină glorioasă în istoria poporului nostru. Prin eroismul lor, prin spiritul lor de sacrificiu, ceferiștii de la „Grivița Roșie", de la Nicolina-Iași, din Pașcani etc., ca și petroliștii din Valea Prahovei s-au afirmat ca detașamente înaintate și combative ale proletariatului din țara noastră.

Eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști din februarie 1933 au fost determinate de ascuțirea puternică a contradicțiilor regimului burghezo-moșieresc în anii crizei economice din 1929—1933. Ele au fost rezultatul maturizării conștiinței politice a clasei muncitoare ca urmare a aplicării în viață a hotărîrilor Congresului al V-lea al P.C.R. din decembrie 1931

Un rol important în organizarea luptei muncitorilor de la căile ferate l-a avut propunerea făcută de către tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej pentru alegerea la o conferință pe țară a muncitorilor ceferiști a unui Comitet Central de acțiune. Conferința pe țară a ceferiștilor, care a avut loc în București la 20 martie 1932, a ales Comitetul Central de acțiune, alcătuit din muncitori din toate centrele feroviare, secretar fiind desemnat tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Creat pe baza frontului unic, în condițiile cînd P.C.R. se afla în adîncă ilegalitate, Comitetul Central de acțiune a constituit forma principală de organizare pentru ridicarea pe o treaptă superioară a luptei ceferiștilor. Comitetul Central de acțiune a contribuit la pregătirea, coordonarea și desfășurarea luptelor eroice ale muncitorilor ceferiști.

La sfîrșitul anului 1932 au devenit și mai evidente consecințele dezastruoase ale politicii antinaționale duse de către clasele exploatatoare pentru a ieși din criză. Împrumuturile făcute peste hotare, concedierile în masă, reducerea continuă a salariilor au determinat o și mai puternică înrăutățire a situației materiale a maselor, adîncirea ruinei economice și financiare a țării. La începutul anului 1933, ca urmare a acceptării acordului de la Geneva, guvernul burghezo-moșieresc inițiază aplicarea celei de a treia „curbe de sacrificiu" care prevedea reducerea salariilor și pensiilor cu 10—12% pe primele trei luni ale anului. Noua „curbă de sacrificiu" a lovit crunt masa salariaților statului, deoarece se aplica în condițiile cînd salariile și pensiile erau și așa foarte scăzute ca urmare a reducerilor din ianuarie 1931 și 1932. Măsurile aplicate de către clasele exploatatoare aflate la conducerea țării au înrăutățit și mai mult situația de mizerie a maselor muncitoare, au determinat creșterea mișcării revoluționare a proletariatului și în primul rînd a ceferiștilor și petroliștilor.

Lupta de clasă în creștere, acțiunile hotărîte ale muncitorilor ceferiști, ale metalurgiștilor, luptele țărănimii vădeau întărirea însemnată a rolului partidului comunist de organizator și conducător al maselor largi. Luptele ceferiștilor din București se desfășurau sub conducerea organizației locale a P.C.R., a Comitetului Central de acțiune pe țară, al cărui secretar era tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Acțiunile întreprinse sub îndrumarea partidului de către Comitetul Central de acțiune și de comitetele de întreprindere — adunări pe secții și ateliere, ieșiri demonstrative ale muncitorilor la direcție pentru satisfacerea unor revendicări, demonstrații în incinta atelierelor etc. — au evidențiat starea de spirit combativă a muncitorilor ceferiști.

Problema cea mai importantă care frămînta rîndurile muncitorilor era aceea a salariilor. Revolta lor a sporit atunci cînd au aflat că avansul din salariul pe luna ianuarie nu va mai fi plătit în întregime. La adunările care au avut loc la sindicat, în calea Griviței, în zilele de 26—27 ianuarie, s-au discutat metodele de luptă care trebuiau adoptate pentru a se obține încetarea reducerii salariilor, plata integrală a avansului, reprimirea celor concediați, renunțarea la sistemul amenzilor și concedierilor forțate.

Răspunzînd chemării comuniștilor, a comitetului sindical și comitetului de inițiativă, în dimineața zilei de 28 ianuarie, la semnalul dat din toate părțile atelierului, muncitorii au lăsat lucrul și s-au adunat în hala a II-a a secției vagoane.

Înfățișînd amploarea demonstrației de la 28 ianuarie 1933 la care au participat 5000 de muncitori ceferiști de la atelierele C.F.R.-Grivița, ziarul „Lupta sindicală" sublinia faptul că timp de 3 ore ceferiștii au fost stăpînii atelierelor, transformîndu-le în cîmp de luptă pentru revendicările lor vitale. Demonstrația din 28 ianuarie a silit direcția să accepte cererile privind plata avansului de salarii, a constituit o verificare a forțelor muncitorimii ceferiste. Cu acest prilej a fost ales Comitetul de acțiune pe întreaga întreprindere și a fost lărgit programul de revendicări.

Greva din 2 februarie, în cadrul căreia Comitetul Central de acțiune a aplicat o formă înaltă de luptă a clasei muncitoare — greva cu ocuparea întreprinderii, însoțită de organizarea unei largi mișcări de solidaritate în afară — a dus la victorie. Direcția generală C.F.R. a trebuit să aprobe majoritatea cerințelor prevăzute în programul de luptă formulat în manifestul Comitetului de acțiune care cuprindea revendicările economice imediate ale ceferiștilor, precum și recunoașterea Comitetului de fabrică, ca o revendicare politică. Ceferiștii au obținut renunțarea la scăderea salariului cu 12% proiectată de guvern, redobîndirea drepturilor anulate anterior, recunoașterea Comitetului de întreprindere ca organ permanent de reprezentare a muncitorilor.

În același timp cu lupta ceferiștilor din București s-au desfășurat luptele muncitorilor de la atelierele C.F.R. de la Nicolina-Iași, din Galați, Pașcani, Buzău, Oradea etc. și s-a intensificat lupta petroliștilor din Valea Prahovei, greu loviți de criză și de măsurile monopolurilor străine. La „Orion", la „Astra Română", la „Unirea" au avut loc mari greve, însoțite de manifestații pe străzile orașului Ploiești. Memorabilă este greva de la rafinăria „Romîno-Americană", declarată la 1 februarie 1933. Petroliștii au ocupat întreprinderea, iar în jurul rafinăriei s-au adunat mii de muncitori de la celelalte între-

Lector univ. ONIȚA GLIGOR

(Continuare în pag. 7-a)

În regiunile patriei

BACĂU

Dezvoltarea armonioasă și multilaterală a economiei și culturii socialiste în anii luminoși ai democrației populare se concretizează în cifre și fapte din toate ramurile de activitate, la orice pas, în fiecare colț al patriei.

Și în regiunea Bacău, ca și în oricare altă regiune a țării, deosebirea dintre trecut și prezent este radicală, uluitoare — în industrie ca și în agricultură, în domeniul social-cultural ca și în învățămînt.

Ca pretutindeni în țară, și în regiunea noastră toți copiii de vîrstă școlară sînt cuprinși în învățămîntul general de 8 ani, iar porțile școlilor medii, ale școlilor profesionale și tehnice, ale facultăților, au fost larg deschise pentru toți cei care vor să învețe. În prezent funcționează în regiune 1 592 școli. Numărul școlilor generale de 8 ani este de 16 ori mai mare decît în 1938. Dacă în 1938 funcționau pe teritoriul actual al regiunii numai 6 licee, acum sînt 21 de școli medii de zi și 15 secții serale ale școlilor medii.

Pentru copiii muncitorilor și țăranilor mai sînt în regiune 4 case de copii, 8 case ale pionierilor, 20 de școli profesionale.

În orașul Bacău funcționează și un institut pedagogic de trei ani, ai cărui studenți se bucură de condiții optime de studiu și de viață. Ei locuiesc într-un cămin modern și au la dispoziție o bibliotecă bogată, săli de curs și laboratoare bine utilate.

Numărul elevilor a crescut an de an. În anul școlar curent în școlile de cultură generală din regiune sînt cuprinși peste 216 000 elevi, adică aproape de trei ori mai mulți decît în anul 1938—1939. Statul creează acestor elevi condiții tot mai bune de învățătură. Astfel, pentru cuprinderea în școală a tuturor copiilor au fost înființate școli pînă și în cele mai mici și mai îndepărtate sate sau chiar cătune. În ultimii ani s-au deschis noi școli generale de 8 ani în sate mici de munte cum sînt Boboteni din comuna Hangu, raionul Piatra Neamț, Preluci din comuna Goioasa, raionul Moinești, Moreni din comuna Berzunți, raionul Tg. Ocna, Mîlosu din comuna Lipova, raionul Bacău și altele.

Pentru asigurarea spațiului de școlarizare necesar bunei desfășurări a muncii didactice s-au construit an de an numeroase săli de clasă, localuri noi, moderne, luminoase. Numai în perioada anilor 1961—1964 s-au înălțat pe cuprinsul regiunii 1 200 săli de clasă construite din fonduri centrale sau prin contribuția cetățenilor și cu sprijin din partea statului prin credite rambursabile. Numeroase școli medii și de 8 ani din Bacău, Piatra Neamț, Tg. Neamț, Moinești, Roman, Prăjești, Nănești, Bușești etc. funcționează în localuri noi, moderne, luminoase și spațioase.

Școlile sînt tot mai larg dotate cu noi materiale didactice și cu mobilier modern. În anul 1964 s-au cheltuit 5 660 000 lei pentru procurarea de mobilier școlar, iar pentru materiale didactice a fost afectată suma de 3 500 000 lei.

Paralel cu creșterea numărului de școli a crescut și numărul cadrelor didactice. Astăzi lucrează în regiune aproape 9 000 de învățători și profesori.

Îndrumate de organizațiile de partid, marea majoritate a cadrelor didactice se preocupă îndeaproape de creșterea continuă a calității învățămîntului, de îmbunătățirea permanentă a conținutului muncii instructiv-educative. Cursurile de pregătire și de perfecționare organizate de secția de învățămînt a regiunii, scrisorile metodice difuzate de aceasta, schimburile de experiență inițiate pe linie sindicală, analizele făcute la nivelul regiunii, la raioane și în școli ajută nemijlocit învățătorilor și profesorilor să-și îmbunătățească mereu munca. Rezultatele și succesele deosebite obținute de cadrele didactice cu experiență, de învățătorii și profesorii fruntași, se concretizează în pregătirea tot mai temeinică a elevilor, în rezultatele mereu mai bune obținute de ei la examenele de maturitate și la concursurile de admitere. Mulți dintre tinerii din regiunea noastră obțin în producție sau în institutele de învățămînt superior rezultate care fac cinste școlilor de unde au plecat. Nu de mult, de pildă, școlile din Piatra Neamț, din Roman, din Bacău au primit felicitări de la facultățile unde au intrat ca studenți elevii lor.

Și în acest an școlar preocuparea centrală a cadrelor didactice o constituie temeinica pregătire a tuturor elevilor la nivelul cerințelor societății socialiste. Rezultatele obținute în multe școli la sfîrșitul trimestrului I sînt o primă garanție a roadelor bune ce vor fi culese la sfîrșitul anului școlar.

Conștienți de importanta misiune pe care o au și muncind cu abnegație, învățătorii și profesorii din regiunea Bacău obțin zi de zi noi succese pe calea realizării sarcinilor trasate școlii de către partid.

IULIAN GHIȚĂ
inspector la secția de învățămînt a regiunii Bacău

DOBROGEA

Pentru cel care vine astăzi pentru prima oară pe meleagurile dintre Dunăre și Mare, imaginea înfloritoare a orașelor și satelor dobrogene, care se adaugă firesc imaginilor noi întîlnite oriunde în patria noastră constituie numai un prilej de bucurie. Nu-l miră nici stîlpii rețelelor de înaltă tensiune care străbat stepa, nici ogoarele lucrate cu mijloace agrotehnice de cel mai înalt nivel, nici arhitectura suplă și trainică a litoralului. Dar pentru cei care au cunoscut Dobrogea de odinioară imaginea prezentului este de un uimitor și violent contrast cu ceea ce știau. Fostă țară a vînturilor și secetei, Dobrogea a devenit în puțini ani, sub soarele de aur al socialismului, o regiune cu o civilizație materială și spirituală avansată.

Printre realizările regimului democrat-popular, înfăptuirile revoluției culturale au înscris și pe meleagurile dobrogene pagini de lumină. Faptele, datele, cifrele ilustrează convingător metamorfoza petrecută și în acest domeniu, ca și în toate celelalte domenii ale vieții.

În 1938 numeroase sate din fostele județe Constanța și Tulcea nu aveau localuri de școală și multe din școlile existente aveau localuri necorespunzătoare. La Comana, în raionul Negru Vodă, la Băneasa, în raionul Adamclisi, la Mila 23, în raionul Tulcea, școlile funcționau în clădiri neîncăpătoare. La Babadag, școala s-a adăpostit aproape 20 de ani într-un fost canton. Chiar în orașul Constanța, numărul școlilor era insuficient, clădirile nesatisfăcătoare.

Și iată că în orașele și satele dobrogene au început să se înalțe clădiri zvelte, luminoase, menite să cuprindă pe toți copiii de vîrstă școlară din regiune și să asigure cele mai bune condiții pentru instruirea și educarea lor. Într-un reportaj intitulat „Cîți copii învață în Dobrogea"?, publicistul Petru Vintilă sublinia frumusețea construcțiilor școlare apărute pretutindeni în Dobrogea din comunele și satele de pe malul mării pînă în așezările din Deltă. La Negru Vodă, la Cobadin, la Babadag, la Băneasa s-au înălțat școli mari, dotate cu mobilier modern și elegant, cu laboratoare și biblioteci. Numărul școlilor și al sălilor de clasă a crescut neîncetat. Numai în ultimii doi ani în satele dobrogene s-au dat în folosință 389 săli de clasă noi.

„Cîți copii învață în Dobrogea?" s-a întreba reporterul — și răspundea nu printr-o cifră, ci printr-o exclamație entuziastă: toți copiii de vîrstă școlară!

100 000 000 lei au fost acordate din bugetul țării pentru necesitățile învățămîntului în Dobrogea. 100 000 000 lei pentru școli și mobilier, pentru manuale, pentru material didactic, pentru ca toți copiii acestei regiuni dintre ape să-și însușească frumusețea și bogățiile cunoștințelor, să devină oameni capabili, participanți activi la opera de desăvîrșire a construcției socialiste.

În raionul Medgidia funcționează astăzi 78 de școli generale de 8 ani și medii, cele mai multe noi sau complet renovate. Un număr de 970 de cadre didactice se consacră cu pasiune instruirii și educării noii generații. În comunele și satele raionului Istria sînt 37 de școli generale de 8 ani și 3 școli medii iar în raionul Tulcea 86 de școli generale de 8 ani și 4 școli medii, în care lucrează 800 de cadre didactice. În inima Deltei, acolo unde nu au existat niciodată clădiri de școală — la Partizani, Pătlăgeanca, Cetalchioi, Chilia Veche, C. A. Rosetti, Sfistofca s-au construit din fonduri de stat localuri noi și corespunzătoare. În raionul Hîrșova funcționează 54 de școli, dintre care 19 au fost construite în perioada 1960—1964. Aici își desfășoară activitatea 470 de cadre didactice, cu aproape 150 mai multe decît în 1960.

În școlile din orașul Constanța și din regiunea Dobrogea — școli de 8 ani, medii, profesionale, tehnice — învață în acest an școlar 136 000 de elevi. Sînt fiii harnicilor muncitori și tehnicieni de la Fabrica de ciment din Medgidia, de la Uzina de superfosfați și acid sulfuric din Năvodari, de la Termocentrala Ovidiu, de la Fabrica de pește din Tulcea, din întreprinderile stuficole din Deltă, fiii mecanizatorilor din vestitele S.M.T.-uri ale Dobrogei, fiii cooperatorilor agricoli care dau patriei producții tot mai mari de grîu și porumb, de lapte și carne, ei înșiși viitorii muncitori și tehnicieni, viitorii oameni de știință și de cultură ai Dobrogei însorite.

Dacă pătrundem în orice sat, în orice școală, ne vor întîmpina pretutindeni fețele lor sănătoase și rumene, zîmbetul lor luminos, ochii lor plini de certitudinea realizării celor mai îndrăznețe năzuințe.

OCTAVIAN GEORGESCU
Constanța

În laboratorul de chimie al Școlii medii nr. 2 din Bacău

La Casele de cultură ale tineretului

Însuflețirea care a cuprins întregul nostru popor acum în perioada pregătirii alegerilor de deputați în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare, se face larg simțită și în rîndurile tineretului școlar. Deseori îi poți întîlni de pildă pe elevii școlilor medii, ai școlilor tehnice sau pedagogice în sălile spațioase de festivități ale Caselor de cultură ale tineretului, care organizează pentru ei cu sprijinul cadrelor didactice programe artistice, simpozioane, spectacole de teatru și alte manifestări cultural-artistice menite să le lămurească semnificația alegerilor, să contribuie la educația lor cetățenească.

Iată cîteva acțiuni pe care le-a înscris în această perioadă în programul său Casa de cultură a tineretului din raionul Nicolae Bălcescu al Capitalei.

„Pentru prima oară în fața urnelor" este tema uneia din acțiunile înscrise în program, acțiune dedicată tinerilor care vor vota pentru prima oară la 7 martie 1965. Despre însemnătatea acestui eveniment le va vorbi tinerilor participanți tovarășul Dumitru Dumitru, președintele sfatului popular al raionului Bălcescu.

Viața frumoasă, condițiile minunate de studiu pe care le-a creat tineretului statul nostru democrat-popular vor constitui tema simpozionului intitulat „Trăim o viață fericită". În cadrul acestei acțiuni vor lua cuvîntul elevi fruntași la învățătură și tineri muncitori fruntași în întrecerea socialistă. Simpozionul va fi urmat de un frumos program artistic prezentat de formațiile artistice ale Casei de cultură.

Recent a avut loc aici simpozionul cu tema „Alegerile de altă dată oglindite în operele scriitorilor noștri", la care le-a vorbit tinerilor invitați profesorul de limba română Nicolae Opriș. Simpozionul a fost urmat de reprezentarea cîtorva scenete despre alegeri după o serie de schițe de I. L. Caragiale, ca și de filmul „Telegrame".

Acțiuni interesante organizează în această perioadă și Casa de cultură a tineretului din raionul 16 Februarie. Interesantă și instructivă va fi, bunăoară seara literară cu tema „Viața nouă oglindită în literatura scriitorilor noștri contemporani" la care vor veni să le vorbească tinerilor o seamă de scriitori și poeți. Tot aici va avea loc spectacolul intitulat „Tinerețea votează".

Alături de acțiunile pe care le organizează în această perioadă școlile, Casele de cultură ale tineretului, larg sprijinite de cadrele didactice contribuie prin programul lor bogat la educarea patriotică, cetățenească a elevilor.

M. S.

OPINII

Lucrările de metodică și stimularea măiestriei pedagogice

În ultimii ani, școala noastră a ajuns într-o etapă de dezvoltare în care, concomitent cu preocupările pe linia perfecționării sistemului de organizare și a îmbunătățirii conținutului, se elaborează și materiale originale menite să indice mijloacele și căile de ridicare a eficienței procesului instructiv-educativ.

În acest sens se remarcă o intensificare a preocupărilor legate de elucidarea la nivelul științei contemporane a problemelor cu caracter didactic. Acest fapt se reflectă atît în presa pedagogică, în sesiunile științifice, în dezbaterile cercurilor pedagogice, cît și în activitatea dusă pentru elaborarea metodicilor de specialitate.

În etapa actuală, stadiul avansat al cercetărilor cu caracter didactic permite să se fundamenteze concluzia că metodica este o știință cu un obiect și o structură proprie, determinată de cerințele procesului de învățămînt. În legătură cu structura și obiectul metodicii există însă păreri diferite. Predomină totuși punctele de vedere care recunosc că metodica constituie nu o simplă tehnică, ci o știință pedagogică specială, care face legătura între didactică și practica instruirii elevilor.

Întrucît metodica acționează în limitele fundamentale ale didacticii generale, rolul ei constă în contribuția la constituirea obiectului de învățămînt, și la dezvăluirea legilor privind transmiterea cunoștințelor specifice obiectului, însușirea lor și luarea lor în stăpînire de către elevi. Ea nu se poate limita deci numai la indicarea metodelor ce trebuie folosite de către profesor, ci include și activitatea organizată a profesorului cu elevii pentru activizarea acestora din urmă în vederea formării noțiunilor, priceperilor și deprinderilor în domeniul disciplinei respective, pentru dezvoltarea lor sub aspect intelectual, moral și volițional. Eficiența metodicii se apreciază după măsura în care ea asigură atît succesul predării, cît și al învățării.

În legătură cu aceasta se ridică problema modului în care se elaborează metodica și a modului cum trebuie să fie folosită ea în școală.

În privința elaborării, esențial este să se aibă în vedere nu numai sistemul de cunoștințe care se transmite elevului, ci și modalitățile în care trebuie să gîndească acesta pentru a le înțelege și stăpîni. Se ridică însă întrebarea dacă putem — și dacă este potrivit — să elaborăm îndrumătoare metodice care să cuprindă indicații precise pentru fiecare din momentele procesului de învățămînt la un obiect sau altul. Se știe că pentru tratarea didactică a unei anumite probleme există mai multe variante și că nu totdeauna varianta optimă poate fi elaborată teoretic, deoarece ea se poate dovedi optimă numai într-o situație concretă sau alta. Rolul profesorului constă în a adapta soluțiile didactice la situațiile concrete în care își desfășoară activitatea.

Se pot elabora, desigur și lucrări metodice vaste, pe obiecte și clase, care să stabilească planul fiecărei lecții, dînd indicații amănunțite în legătură cu fiecare moment al desfășurării activității didactice. Ne îndoim însă de eficiența unor astfel de colecții de rețete metodice standard, care frînează activitatea creatoare a cadrelor didactice. În plus, o astfel de structură ar pune metodica într-o dependență stringentă față de manual, al cărui conținut este susceptibil de modificări periodice, determinate de necesitățile vieții. În zilele noastre conținutul învățămîntului este într-un continuu proces de modernizare, fiind influențat direct de ritmul în care evoluează știința și tehnica actuală. De aceea metodica nu poate da indicații de amănunt, planuri pentru fiecare lecție, ci numai explicații metodice model, întrucît îmbunătățirea conținutului diferitelor discipline școlare nu schimbă în principiu caracterul cunoștințelor respective.

Nu opinăm, desigur, pentru lucrări de metodică exclusiv teoretice, care să nu cuprindă material aplicativ suficient de concludent pentru ilustrarea principiilor expuse. Este însă clar că metodica nu poate să fie o lucrare similară cu tabelele de logaritmi sau cu dicționarele Hütte, în care să se găsească formule didactice prestabilite.

Indicațiile concrete în legătură cu predarea diferitelor teme sau capitole trebuie să aibă un caracter demonstrativ, să indice mai multe variante și posibilități de desfășurare a predării și să vizeze în special temele care ridică dificultăți în predare. Totodată însă, pentru a servi drept model, aceste indicații trebuie să aibă un caracter de generalizare.

Considerăm că metodica, avînd sarcina să ajute cadrele didactice în perfecționarea calificării pedagogice, are următoarele obiective: a) să precizeze scopurile urmărite în predarea obiectului; b) să orienteze pe profesor în logica obiectului predat; c) să-l ajute în cunoașterea procesului intim al înțelegerii și însușirii sistemului noțional, în cunoașterea posibilităților și limitelor elevului în procesul asimilării cunoștințelor; d) să indice căile de transmitere a cunoștințelor și mijloacele de organizare a procesului de învățămînt, să arate profesorului cum poate verifica dacă într-adevăr elevul a înțeles problemele și poate opera cu informațiile comunicate. În consecință în cuprinsul unei lucrări de metodică este necesar să se precizeze considerațiile de ordin teoretic cu privire la principiile de constituire a obiectului predat, să se arate particularitățile metodelor, procedeelor și formelor specifice de organizare a procesului de învățămînt, la obiectul respectiv.

Dintr-o lucrare metodică nu pot să lipsească explicațiile referitoare la specificul însușirii cunoștințelor de un anumit fel, la legile specifice învățării la diferite vîrste, la caracterul și mecanismul formării reprezentărilor, noțiunilor și sentimentelor morale, în funcție de care să se motiveze alegerea mijloacelor de predare.

Metodica contribuie la îmbunătățirea procesului de învățămînt numai în măsura în care îndeamnă cadrele didactice la meditație, în măsura în care le obligă să-și ridice probleme pe linia didacticii speciale. Din acest punct de vedere ni se pare ilustrativă Metodica predării limbii romîne redactată de prof. dr. I. Berca, în care cititorul găsește nu numai indicații practice clare, dar și principiile menite să-i călăuzească permanent activitatea didactică. Important este ca fiecare învățător și profesor să știe nu numai „cum" să acționeze, dar și „de ce" trebuie să acționeze astfel. Dacă la acest „de ce" nu se dă un răspuns clar, legat de conținutul concret — fie și în variante multiple — atunci nu se poate vorbi de desfășurarea creatoare a activității instructiv-educative.

Din acest punct de vedere, analiza conținutului noțional, analiza folosirii diferitelor metode și procedee didactice ale procesului formării reprezentărilor și noțiunilor nu pot fi considerate drept balast teoretic.

Factorul hotărîtor în școală este învățătorul, profesorul, iar activitatea lui are cu atît mai mult succes cu cît este mai concret, mai optimal adaptată la situația specifică clasei, mergînd pînă la a răspunde nevoilor de sprijinire și activizare ale fiecărui elev în parte. Metodica are sarcina să facă pe învățător și profesor conștient de activitatea lui și să împiedice atît accidentalul, cît și rutina.

Considerăm că o metodică elaborată după principiile arătate mai sus ajută cadrele didactice să fie mai active, să-și pună în valoare propria experiență, le îndeamnă să caute continuu noi soluții, asemenea medicului care, de fiecare dată, trebuie să țină seama de momentul și situația fiecărui caz pe care-l tratează. Astfel este asigurată dezvoltarea măiestriei pedagogice.

Metodica nu se poate substitui activității vii, creatoare a cadrelor didactice, ea nu trebuie să o frîneze, ci trebuie să o stimuleze și să o adîncească, oferindu-i perspective noi și procedee-model. În acest sens calitățile metodicii constituie un stimulent prețios în ridicarea măiestriei pedagogice. Metodica nu este însă singurul factor care determină calitatea muncii didactice, aceasta fiind influențată de numeroși alți factori de ordin obiectiv și subiectiv care condiționează rezultatele activității instructiv-educative.

Metodicile publicate în ultimii ani nu corespund întru totul acestor cerințe. Uneori sînt insuficiente explicațiile teoretice, alteori indicațiile concrete. Noi considerăm că perfecționarea metodicilor trebuie să meargă pe linia echilibrului dintre teoria didactică specială și sistemul de procedee model, neexagerîndu-se nici în sensul teoretizării sterile, nici în cel al practicismului, care paralizează inițiativa cadrelor didactice.

PAUL POPESCU-NEVEANU
director adjunct al Institutului de științe pedagogice

CORNELIA PRICHEA
metodist principal în Ministerul Învățămîntului

Expunere rațională, nu istorism

Cu toate că știința fizicii se află într-un stadiu atît de avansat, întîlnim încă în manualele pentru școala de cultură generală — deci și în predare — lipsuri din punct de vedere al unei prezentări raționale a adevărurilor ei, care continuă a fi expuse uneori în forma (sau aproape în forma) în care au fost enunțate cu mult timp în urmă.

Se știe că o teorie științifică nu este predată elevilor în forma ei inițială. Autorilor de manuale, profesorilor le revine sarcina grea să prefacă drumurile adesea ocolite, complicate, prin care a fost descoperită în drumuri cît mai accesibile. Adevărurile științifice, descoperite de-a lungul istoriei disparat, după necesitățile momentului, au trebuit să fie sistematizate într-un tot în care fiecare din ele să-și ocupe locul cuvenit. Dar acțiunea de sistematizare nu poate să se reducă numai la situarea la locul cuvenit, în acest ansamblu, a tuturor adevărurilor științifice, pe măsură ce ele sînt acumulate. Paralel cu această muncă de ordonare, simultană celei de descoperire, este necesară o muncă ulterioară, de revizuire permanentă a celei dintîi. Căci nu o dată se poate constata, ca efect al noilor descoperiri, că unele adevăruri necesită un alt mod de enunțare sau o altă situare în ansamblul de cunoștințe pe care îl constituie știința. Ori, acest lucru nu se ia întotdeauna în considerare la timp, ceea ce are drept rezultat menținerea în manuale a unor formulări neconforme cu stadiul actual al științei.

Iată cîteva mostre de istorisme așa cum apar acestea în manualele de fizică pentru cursul mediu, chiar în capitolele ce se predau în această perioadă a anului școlar. În primul rînd, modul cum sînt expuse legile gazelor. Aceste legi puteau fi considerate fiecare în parte, în momentul descoperirii lor, ca fiind de sine stătătoare. Astăzi însă, în lumina teoriei cinetico-moleculare a gazelor, ele apar ca simple consecințe logice ale acestei concepții. Așadar, se impune o revizuire a modului clasic de expunere a legilor gazelor, mod folosit încă în mod curent în manuale și astăzi. Pînă la realizarea ei și în condițiile în care se păstrează modul consacrat al expunerii, ar fi indicat să prezentăm elevilor în cadrul recapitulării formula fundamentală a teoriei cinetico-moleculare dată de Bernoulli și chiar să o demonstrăm, ceea ce este pe deplin posibil la clasa a IX-a. În decursul demonstrației vom avea și posibilitatea de a reactualiza în mintea elevilor o serie de noțiuni ca viteză, forță, impuls ș.a.m.d., necesare la predarea temelor imediat următoare. Mai mult, vom avea prilejul cel mai nimerit ca, folosind mijloace matematice elementare și un model fizic relativ simplu și intuitiv, să le formăm elevilor o idee clară despre ceea ce reprezintă o lege statistică. E drept că deocamdată legile statistice nu se studiază în clasele IX-XI, dar o dată cu trecerea la școala de 12 ani ele vor trebui să-și găsească neapărat loc în programe.

Iată și un alt exemplu. În clasa a X-a cîmpurile electrice și magnetice se predau în mod cu totul disparat, urmîndu-se și în acest caz calea istorică a descoperirii lor nesimultane. Măcar în cadrul recapitulării ar trebui făcută și operația de sinteză, arătîndu-se elevilor că de fapt există numai un singur cîmp, cel electromagnetic, divizarea lui depinzînd doar de modul în care se fac observațiile, precum și de instrumentele folosite. Va fi desigur necesar să precizăm că perceperea separată doar a uneia din cele două laturi ale cîmpului electromagnetic este posibilă doar atunci cînd fenomenul este perceput și interpretat numai din punct de vedere microscopic.

Peste puțină vreme elevii din clasa a XI-a vor studia tema „Spectroscopia". Nici la această temă modul istoric al descoperirii fenomenelor spectroscopice nu a fost înlocuit printr-o prezentare mai rațională. Desigur că în ordine istorică s-au descoperit mai întîi spectrele de emisie și apoi cele de absorbție. Dar de ce să clasificăm spectrele după apariția în timp a cunoașterii lor și nu după criterii care țin de esență, de mecanismul producerii? O clasificare care urmează considerente raționale va fi de altfel și mai ușor înțeleasă și memorată de elevi. De ce așazisele spectre de absorbție să se reducă doar la cele descoperite inițial, dacă ulterior s-a descoperit că, în condiții schimbate, fenomenul de rezonanță poate produce întărirea radiațiilor absorbite în cazul anterior? De altfel, nici denumirea de „spectre de absorbție" nu mai corespunde azi realității. Luînd drept criteriu al clasificării modul în care se obțin spectrele de emisie și absorbție de la o singură sursă de lumină sau de la două, vom avea pe de o parte spectre unice, iar pe de altă parte spectre suprapuse. Spectrele de suprapunere, la rîndul lor, vor fi clasificate după sensul în care lucrează fenomenul de rezonanță. Va trebui să atragem atenția elevilor asupra faptului că acest sens apare ca o consecință a tendinței celor două surse către echilibrul energetic, aci putîndu-se recunoaște, în definitiv, o extindere a principiului al doilea al termodinamicii. Pentru comparație dăm mai jos schema clasificării spectrelor așa cum apare în manual, iar alături clasificarea pe care o considerăm necesară în spiritul celor spuse mai sus.

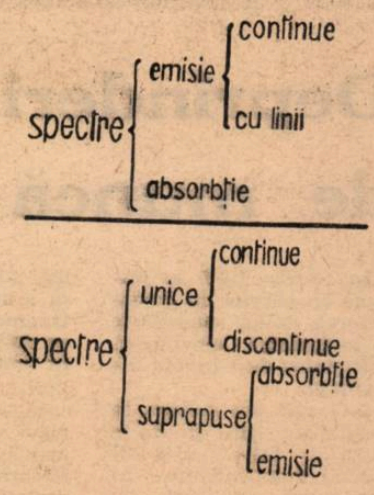

Exemple de istorisme care dăunează unei expuneri logice și armonioase pot fi date încă multe. Tocmai de aceea credem că n-ar fi lipsit de interes ca la o viitoare consfătuire a Societății de științe fizice și chimice să figureze pe ordinea de zi și o discuție asupra necesității de a se introduce la toate capitolele din manualele de fizică formulări noi, pur raționale.

Prof. ȘTEFAN FĂTULESCU

IN CLASELE I–IV

Primele cunoştinţe de ortografie

De-a lungul a mai mulţi ani de muncă la catedră m-a preocupat îndeaproape problema însuşirii de către elevi a regulilor de exprimare corectă în scris. Observaţiile îndelungate pe care le-am făcut în acest domeniu îmi permit să afirm că este pe deplin posibil să-i deprindem pe elevi, chiar din clasele I-IV, să respecte regulile ortografiei. Este drept că în aceste clase nu le putem explica în amănunt raţiunea gramaticală care stă la baza scrierii corecte, avem însă posibilitatea de a-i face să-şi însuşească regulile ei — fie şi în chip empiric. Iar aceasta este o îndatorire de cea mai mare însemnătate a noastră, a învăţătorilor. Dacă n-o îndeplinim, deprinderile greşite căpătate de elevi în primii ani de învăţătură nu vor putea fi înlăturate decît cu greu mai tîrziu. În schimb deprinderile corecte dobîndite acum vor constitui un bun cîştigat, căruia lecţiile de gramatică din clasele următoare nu vor face decît să-i dea o fundamentare teoretică.

În rîndurile ce urmează voi expune cîteva din modalităţile pe care le-am utilizat pentru a cultiva unele deprinderi ortografice în primii ani de şcoală. Încă din clasa I, în perioada abecedară, am stăruit în a-i deprinde pe copii să scrie corect cuvintele terminate cu un „i", cu doi sau trei „i" (pui, puii, jucării, copii, copiii, ochi, ochii etc.). Cum am procedat ? La fiecare lecţie de citire am rezervat cîteva minute pentru o scurtă discuţie în jurul cuvintelor întîlnite în text care se terminau cu unul, doi sau trei de „i" (de obicei această discuţie a-vea loc în cadrul fixării cunoştinţelor). Am cerut elevilor să observe că acelaşi cuvînt (de exemplu pluralul de la „pui") era scris într-un loc cu un singur „i" iar în altul cu doi, explicîndu-le totodată, la nivelul posibilităţilor lor de înţelege, că într-un caz era vorba de „pui" în general, iar în celălalt de nişte pui anume. Am utilizat în acest scop şi exemple : „Cloşca are zece pui", „Puii pe care i-a scos cloşca bălţată sînt albi". Dar poate mai mult decît pe deosebirile de ordin raţional — destul de dificil de înţeles la această vîrstă — am accentuat pe deosebirile de ordin fonetic. Am atras astfel atenţia copiilor asupra faptului că într-un caz auzim un singur „i" şi în celălalt un „i" prelungit, care se notează în scris cu doi de „i". I-am îndemnat în acelaşi timp ca, atunci cînd au de scris un cuvînt terminat cu „i", să-l rostească mai întîi în gînd, pentru a-şi da seama cîţi de „i" se aud.

O problemă aparte a constituit-o ortografierea formei de plural a cuvîntului „copil", explicarea cazurilor în care acesta se scrie cu doi şi trei de „i". De fiecare dată, atît la pronunţarea formelor respective cît şi la scrierea lor, am dat o atenţie deosebită perceperii de către elevi a deosebirilor de natură fonetică, repetînd mereu întrebarea : „Cîţi „i" se aud ?". Pentru ca ei să se deprindă cu ortografierea corectă le-am cerut ca ori de cîte ori scriu ceva şi mai ales la dictări, dacă nu sînt siguri că trebuie să pună unul, doi sau trei de „i", să mă consulte.

În primele texte din manualul de limba romînă pentru clasa I, care se predau în trimestrul al II-lea, se întîlnesc cuvinte scrise cu liniuţă. Aceasta ne obligă să facem cunoscute copiilor noi reguli ortografice. Am făcut la începutul trimestrului o evidenţă a tuturor regulilor respective, ca să-mi dau seama cum trebuie să le grupez şi cum le pot explica elevilor în raport cu nivelul lor de cunoştinţe. Încă în prima oră de gramatică din trimestrul al II-lea le-am spus elevilor că unele cuvinte se scriu cu liniuţă şi le-am dat cîteva exemple care au fost scrise pe tablă. Analizînd aceste exemple, am explicat că liniuţa se foloseşte atunci cînd două cuvinte se rostesc împreună. Analizînd exemplul din propoziţia „Vacanţa de iarnă s-a sfîrşit" am explicat, refăcînd textul, de ce este necesară liniuţa în cuvîntul „s-a". Ei au înţeles că în „s-a" există două cuvinte care se rostesc împreună. La fel am procedat pentru a le explica scrierea lui „s-au", „m-am" şi „ne-am".

Pentru fixarea acestor cunoştmţe am utilizat şi planşe, confecţionate din carton sau hîrtie de desen, în care am înscris în şiruri paralele cuvinte identice din punct de vedere fonetic, dar diferite din punct de vedere al ortografierii : S-a jucat — Cartea sa, S-a dus — Haina sa, S-a sfîrşit — Casa sa etc. şi am precizat că „sa" se scrie fără liniuţă cînd se poate înlocui cu „lui". Am procedat la fel pentru cuvintele „l-a" şi „la", prezentînd planşe cu exemple cum sînt : L-a luat — La şcoală, L-a ajuns — La cooperativă, L-a chemat — La noi şi subliniind că „la" se scrie fără liniuţă cînd este urmat de un cuvînt care arată fiinţe sau lucruri. Pentru o şi mai bună fixare a regulilor învăţate, planşele au fost afişate în clasă.

În clasa a II-a, cînd orizontul de cunoştinţe al elevilor se lărgeşte, am completat explicaţiile arătînd, bunăoară, că „s-a", „s-au", „i-a", „l-a" etc. se scriu cu liniuţă atunci cînd sînt urmate de cuvinte care arată o lucrare. Acum acest lucru a fost posibil întrucît elevii au învăţat că unele cuvinte arată nume de fiinţe sau lucruri, iar altele indică o acţiune.

Este de subliniat faptul că în clasa a II-a, în însuşirea deprinderilor de scriere ortografică are o mare însemnătate repetarea primei explicaţii a fiecărei ortograme întîlnite în lecţiile de citire, ca şi aplicarea cît mai frecventă a cunoştinţelor, îndeosebi prin dictări.

Inv. T. MOLDOVAN
Beclean

Deprinderi de muncă independentă

În clasele I-IV se impune ca paralel cu transmiterea noilor cunoştinţe să le formăm elevilor şi priceperea de a învăţa individual.

Iată cum am aplicat, în lecţiile de citire ţinute la clasa a III-a, sistemul muncii independente. În prima oră s-a citit cu glas tare lecţia, s-au explicat cuvintele necunoscute şi s-a discutat conţinutul celor citite — toate după procedeele indicate de metodică pentru o lecţie de citire. Ora a doua a fost consacrată activităţii independente. Elevii au citit singuri lecţia, în gînd, au împărţit-o pe fragmente şi au scos ideile principale. După ce am constatat că toţi şi-au terminat munca individuală, am cerut unora din ei să arate cum au delimitat fragmentele şi să motiveze delimitarea. Am stabilit împreună care este delimitarea cea mai judicioasă, apoi am cerut altor elevi să arate ce idee principală au desprins din fiecare fragment. Tot împreună am stabilit cea mai bună formulare pentru fiecare idee principală. Am notat formulările respective pe tablă, iar elevii le-au trecut pe caietele lor.

Am început aceste exerciţii încă din prima lună a anului şcolar. Întîi i-am obişnuit pe elevi să delimiteze un fragment, îndrumîndu-i să observe unde se schimbă acţiunea. Le-am cerut să gîndească asupra fragmentului, să-l sintetizeze într-o formulare cît mai cuprinzătoare, care să exprime just conţinutul. De asemenea, am făcut cu ei exerciţii de desprindere a ideilor principale şi de formulare a acestor idei.

Căpătînd priceperea de a sistematiza cuprinsul unei lecţii şi de a extrage esenţialul, elevilor le este acum mai uşor să înţeleagă textele pe care le citesc. Şi, ceea ce este deosebit de important, îşi formează de pe acum deprinderile care le vor fi foarte necesare în anii următori, cînd vor trebui să lucreze cu manualul la obiecte ca istoria, geografia, cunoştinţe despre natură etc.

Inv. EUGENIA BALACI
Pufeşti, raionul Adjud

Citirea şi analiza pe fragmente a noii lecţii.

Transformarea unităţilor de măsură

Transformarea unităţilor de măsură ocupă un loc important în studiul aritmeticii în clasa a IV-a. De însuşirea temeinică a cunoştinţelor din acest capitol depinde nu numai rezolvarea corectă a exerciţiilor şi problemelor pe care le include el, ci şi soluţionarea unui şir întreg de probleme legate de multe alte capitole ale matematicii.

Practica a dovedit că orice neglijenţă în expunerea sistematică, în adîncirea şi consolidarea cunoştinţelor referitoare la transformarea unităţilor de măsură poate provoca mai tîrziu surpriza neplăcută de a constata că o parte din elevi rezolvă cu mari erori problemele cuprinzînd asemenea transformări. Ajunge ca la un singur rezultat parţial virgula să nu se afle la locul ei pentru ca toate operaţiile ulterioare să aibă rezultate eronate.

Elevii efectuează transformări ale unităţilor de măsură încă din clasa a III-a, cînd au operat însă numai cu numere întregi. Abia, acum, în clasa a IV-a, după ce s-au predat cele patru operaţii cu numere zecimale, se poate preda uşor toată gama transformărilor.

Pornesc de la verificarea cunoştinţelor asupra sistemului metric şi a relaţiilor dintre diferitele unităţi de măsură : dintre unitatea principală, submultiplii şi multiplii ei, ca şi dintre multipli şi submultipli. În acest scop utilizez repetate exerciţii orale. Alcătuiesc apoi, la tablă, tabelul sistematic al unităţilor de măsură, pe care elevii îl copiază pe caietele lor. În continuare fac cu elevii exerciţii de înmulţire a unui număr întreg şi apoi a unui număr zecimal cu 10, 100, 1 000, după care trec la exerciţii de împărţire în aceeaşi ordine. Ca material didactic utilizez unităţile de măsură din sistemul metric şi tabloul de măsuri şi greutăţi aflate în uz.

Experienţa mi-a dovedit că e mult mai bine să începem cu transformarea unităţilor de măsură mai mari în unităţi de măsură mai mici. Realizîndu-se prin înmulţire, astfel de exerciţii sînt mai accesibile elevilor decît exerciţiile de transformare a unităţilor mai mici în unităţi mai mari (realizate prin împărţire), aşa cum recomandă manualul.

În sistematizarea cunoştinţelor cu privire la transformarea unităţilor mari în unităţi mai mici mă refer la două cazuri. În primul caz includ transformarea cantităţilor exprimate prin numere întregi, la care trebuie aplicată regula înmulţirii unui număr întreg cu 10, 100, 1 000 şi unde se adaugă deci zerouri la dreapta numărului dat. Al doilea caz are în vedere cantităţile exprimate prin numere zecimale, a căror transformare necesită mutarea virgulei zecimale spre dreapta peste o cifră, două sau trei. Insist mai mult asupra unei variante a acestui caz care, insuficient înţeleasă, poate determina greşeli în calculele elevilor. Este vorba anume de cazul cînd după mutarea virgulei la dreapta trebuie adăugat şi unul sau două zerouri (de exemplu 9,28 kl = 9280 l ; 7,5 m = 7500 mm).

În ce priveşte transformarea unităţilor de măsură mai mici în unităţi de măsură mai mari, cînd valorile sînt exprimate prin numere întregi terminate cu un grup de zerouri, explic elevilor că este necesară o împărţire, adică tăierea zerourilor de la dreapta spre stînga spre a obţine unităţi mai puţine de ordin mai mare care au aceeaşi valoare ca şi numărul iniţial. Dacă numărul de transformat este compus numai din cifre semnificative, arăt că îl vom considera ca şi cînd ar avea după el o virgulă, pe care o mutăm spre stînga peste numărul de cifre cerut. Şi aici intervine o variantă mai greu de înţeles asupra căreia stărui mai mult. Este vorba de situaţiile de genul 78 l = ? kl, unde rezultatul necesită adăugarea unor zerouri la stînga numărului iniţial.

Într-o altă grupă situez transformarea cantităţilor exprimate prin numere zecimale. Acestea sînt de obicei uşor înţelese de către elevi, întrucît aici se aplică întotdeauna împărţirea unui număr zecimal la 10, 100, 1 000 prin mutarea virgulei zecimale spre stînga peste o cifră, două sau trei şi, dacă este necesar, completarea cu zerouri la stînga.

Includ toate aceste cazuri într-un tabel pe care îl întocmesc împreună cu elevii. Efectuez apoi cu ei transformări duble şi triple din toate cazurile.

În etapa fixării cunoştinţelor caut să-i deprind pe elevi să controleze şi să corecteze ei înşişi exerciţiile pe care le fac prin exerciţii inverse şi prin consultarea tabelului. De asemenea, le cer să alcătuiască singuri exerciţii pe care să le şi rezolve.

În lecţiile ulterioare trec la efectuarea unor exerciţii cu un grad sporit de dificultate şi la rezolvarea unor probleme în care sînt incluse transformări.

Transformările privitoare la sistemul monetar le predau după aceleaşi reguli. În ceea ce priveşte transformările unităţilor de timp, ele sînt relativ uşor de înţeles dacă insistăm asupra faptului că nu se încadrează în sistemul zecimal.

O atenţie deosebită voi acorda, în recapitularea trimestrială a materiei, lucrării unor probleme compuse pentru a căror rezolvare este necesară efectuarea unor transformări. Am constatat că, procedînd astfel, se uşurează mult studiul unităţilor de măsură şi înarmarea elevilor cu deprinderi necesare în acest domeniu.

Inv. GHEORGHE VAGMISTRU
Buţea, raionul Paşcani

ACTIVIZAREA CLASEI

Ridicarea continuă a nivelului învăţămîntului nostru socialist, îmbunătăţirea lui calitativă, în conformitate cu exigenţele contemporaneităţii presupune nu numai modernizarea conţinutului său — problemă căreia pe bună dreptate i se acordă o atenţie deosebită — ci şi perfecţionarea metodelor şi procedeelor de predare.

Preocupîndu-se în mod sistematic de găsirea şi aplicarea unor metode cît mai eficiente de predare, astfel încît fiecare lecţie să aducă o contribuţie sporită la instruirea şi educarea comunistă a elevilor, colectivul Şcolii medii „Ion Neculce“ din Capitală a întreprins o acţiune cu scopul de a cunoaşte şi a valorifica experienţa bună în domeniul activizării clasei. Această problemă a fost urmărită de conducerea şcolii, de consiliul pedagogic, de cabinetul metodic şi de comisiile metodice.

Unii profesori consideră că activizarea clasei ar consta într-o cît mai largă antrenare a elevilor la verificarea cunoştinţelor, alţii sînt de părere că explicarea lecţiei noi poate fi considerată momentul doveditor al măiestriei pedagogului în ce priveşte activizarea elevilor, în timp ce după părerea altora cel mai bine ar putea fi activizată clasa în cadrul fixării cunoştinţelor. Se întîlnesc apoi o serie de păreri despre lecţii care „se pretează“ şi lecţii care „nu se pretează“ la activizarea clasei, precum şi despre obiecte de învăţămînt la care activizarea clasei este pe deplin realizabilă şi altele la care posibilităţile înfăptuirii ei ar fi, chipurile, reduse sau limitate.

Experienţa celor mai buni pedagogi din şcoala noastră a dovedit că activizarea clasei poate şi trebuie să fie realizată de către toţi profesorii, la toate lecţiile şi la toate obiectele de învăţămînt, fără excepţie, că ea poate şi trebuie realizată nu numai într-unul sau altul din momentele lecţiei, ci pe întreaga durată a acesteia.

Se ştie că între metodele de predare şi modul în care elevii îşi însuşesc cunoştinţele predate există un raport de strînsă dependenţă. Succesul procesului de învăţămînt este deplin numai atunci cînd elevii sînt în aşa fel conduşi încît devin participanţi activi la desfăşurarea lui. O lecţie reuşeşte cel mai bine tocmai atunci cînd în desfăşurarea ei se stabileşte o legătură intimă între profesor şi elev, un schimb permanent de noţiuni, de idei, de stări emoţionale care dau viaţă conţinutului procesului de învăţămînt. Unde şi cum trebuie înţeleasă această legătură — iată o întrebare al cărei răspuns nu poate fi cuprins în nici un fel de reţete. De profesor, de competenţa şi experienţa sa, de măiestria sa pedagogică, de căutările sale creatoare depinde cum va proceda în fiecare caz. Dar activizarea clasei — ca şi succesul întregii lecţii de altfel — depinde în cea mai mare măsură de modul în care profesorul se pregăteşte în acest sens. Tocmai unei asemenea pregătiri atente, minuţioase, se datoreşte activa participare a elevilor la lecţiile unor profesori din şcoala noastră cum sînt tovarăşii Tatiana Trifan, Victor Grigorescu, Maria Romaşcanu, Gheorghe Mîndroiu care, deşi lucrează de zeci de ani în învăţămînt, îşi pregătesc în amănunţime fiecare lecţie, chibzuiesc atent asupra fiecărei metode.

Activizarea clasei presupune renunţarea la tradiţionalul procedeu al examinării cîtorva elevi scoşi „la răspuns“, ţintuiţi lîngă catedră sau în cel mai bun caz lîngă hartă sau la tablă, în timp ce ceilalţi elevi nu numai că nu participă la dezbaterea problemelor dar, scăpaţi uneori aproape complet de sub observaţia profesorului, îşi găsesc alte preocupări.

Utilizarea hărţii, a tablei, a altor materiale nu pledează cîtuşi de puţin împotriva activizării clasei. Profesorul Ion Sucitu, de exemplu, face din demonstraţia la hartă unul din cele mai eficiente procedee de activizare a elevilor atît cu prilejul verificării cunoştinţelor cît şi în explicarea lecţiei noi şi în fixare. Măiestria acestui profesor constă în faptul că îi determină pe elevi la o activitate proprie în desfăşurarea orei, le dezvoltă interesul pentru cunoaştere şi dorinţa de a face dovada însuşirii temeinice a cunoştinţelor. La lecţia cu tema „Munţii Apuseni“, de exemplu, a folosit în explicaţii şi harta şi o schiţă efectuată pe tablă cu cretă colorată, în timp ce toţi elevii au avut şi ei, pe bănci, harta respectivă.

Rezultate foarte bune în activizarea elevilor obţine şi profesorul Traian Rădulescu. În folosirea tablei, mijloc fără de care nu poate fi concepută predarea matematicii, la tov. Rădulescu a rămas tradiţional doar instrumentul însuşi — tabla, în timp ce modul de utilizare a acestuia a căpătat sensuri noi. Un număr mare de elevi sînt antrenaţi la fiecare lecţie să lucreze la tablă. În acelaşi timp, elevii din bănci efectuează pe caiete problemele sau exerciţiile respective, astfel încît în orice moment pot continua, la tablă sau verbal, demonstraţia. În felul acesta elevii din bănci nu rămîn la simpla copiere a demonstraţiei de pe tablă, ci sînt mobilizaţi la o activitate complexă intelectuală, cognitivă, înlăturîndu-se caracterul pasiv care caracterizează de regulă atitudinea elevilor din bănci. La lecţia „Noţiunea de şir monoton şi şir convergent“, de exemplu, au lucrat la tablă 9 elevi, dintre care 5 au primit şi note, iar alţi 12 au luat cuvîntul din bănci. Adversar ferm al artificialităţii, prof. Traian Rădulescu nu adresează elevilor întrebări formale, ci lucrează efectiv cu clasa, cu masa elevilor, pe toată durata orei de curs. Pe baza experienţei sale şi a altor profesori de matematică din şcoala noastră, comisia metodică de specialitate a organizat o interesantă şi utilă dezbatere.

Activizarea clasei depinde în mare măsură de modul în care sînt transmise cunoştinţele de către profesor. Experienţa unora dintre cei mai buni profesori ai şcolii noastre, cum sînt Cornel Raianu, Marcel Saraş, Anica Popescu, demonstrează că noile cunoştinţe trebuie să fie prezentate în mai mică măsură în mod expozitiv. Cu cît sînt utilizate în predare mai multe procedee care stimulează gîndirea elevilor, care îi pun în situaţia de a verifica cunoştinţele dobîndite în explicarea anumitor fenomene, în înţelegerea altora, în aprofundarea unor probleme etc., cu atît interesul lor pentru lecţie creşte, devin tot mai activi, participă cu pasiune la dezbaterea problemelor. O asemenea predare care stimulează în permanenţă pe elevi prin întrebări, care face apel la întregul lor bagaj de cunoştinţe şi determină utilizarea activă a acestor cunoştinţe nu numai că permite activizarea clasei pe toată durata predării, dar orientează elevii în direcţia unei însuşiri aprofundate, durabile, conştiente.

O condiţie sine qua non a activizării clasei este apelul neîncetat, nu prin vorbe ci prin însăşi desfăşurarea lecţiei, la conştiinţa elevilor, la sentimentele lor. O lecţie care prin conţinutul ei, prin problematica ei, precum şi prin modul în care este predată găseşte drum spre sufletul elevilor, le creează stări emoţionale, îi cucereşte, transformîndu-i în participanţi activi la desfăşurarea ei.

Interesul elevilor pentru lecţii poate fi trezit şi cultivat cu foarte bune rezultate şi prin utilizarea mijloacelor audio-vizuale. Deşi sîntem abia la început de drum în această privinţă, experienţa profesorilor noştri în utilizarea discului, a benzii de magnetofon, a diafilmului sau filmului etc. demonstrează nu numai imensa valoare instructiv-educativă a folosirii acestor mijloace moderne în învăţămînt, dar şi influenţa pe care o exercită asupra activizării elevilor. La lecţia „Les dernières jours d'un avare“, fragment din romanul „Eugénie Grandet“, de pildă, prof. Marcel Saraş a utilizat cu rezultate evidente magnetofonul. În locul citirii model el a prezentat textul lecţiei înregistrată pe bandă, în interpretarea profesoarei Micheline Ricois de la liceul „Honoré de Balzac“ din Paris. Cînd s-a trecut la citirea pe fragmente magnetofonul a fost utilizat din nou, de data aceasta pentru corectarea pronunţiei, elevii participînd activ la desfăşurarea lecţiei.

Uneori lecţiile nu pot să trezească interesul elevilor datorită construcţiei lor şablon. Un profesor ale cărui ore încep invariabil cu aceeaşi întrebare, uneori chiar cu acelaşi gest, care îşi desfăşoară lecţiile atît de stereotip încît elevii ştiu dinainte că „acum facem fixarea“, nu le poate pretinde să fie activi.

Factorul determinant în activizarea elevilor îl constituie pedagogul, munca lui, măiestria lui. De pregătirea noastră de specialitate, ca şi de pregătirea atentă, minuţioasă a fiecărei lecţii, a oricărei discuţii cu elevii, de nivelul nostru ideologic şi politic depinde succesul fiecărei lecţii, influenţa ei asupra generaţiilor tinere pe care le instruim şi educăm.

Prof. I. DRAGU
directorul Şcolii medii „Ion Neculce“ din Bucureşti

Interesul cu care este urmărită lecţia dovedeşte buna activizare a clasei de către profesor. Aspect din timpul unei ore la clasa a XI-a a Şcolii medii nr. 27 din Bucureşti.

Metodica folosirii mijloacelor audio-vizuale

Mînuirea aparatelor de proiecţie statică

În prezent şcolile noastre dispun de posibilităţi tot mai largi în vederea folosirii la lecţii a aşa-numitei proiecţii statice — proiecţia de diapozitive şi diafilme. Rezultate deosebit de bune se obţin, în organizarea unor asemenea proiecţii, cu noul tip de aparat de proiecţie „Diascol“ APD-5, difuzat în prezent în şcoli prin grija Ministerului Învăţămîntului.

Aparatul „Diascol“ APD-5, produs de I.O.R., poate fi folosit pentru proiectarea diapozitivelor cu imaginea de 24 mm/36 mm în rame de 5 cm/5 cm, ca şi pentru proiectarea diafilmelor cu imaginea de 18 mm/24 mm. El este de o mare simplitate constructivă, are foarte bune calităţi optice, este mic, foarte uşor de transportat dintr-o clasă în alta şi foarte uşor de mînuit. În stare de nefuncţionare, aparatul se ţine cu carcasa închisă. În momentul punerii lui în funcţiune, carcasa, care are şi rol de capac, se ridică prin rotire cu mîna dreaptă, aşa cum se ridică în mod obişnuit capacul unei valize, ţinînd şi apăsînd cu degetul mare şi degetul arătător de la mîna stîngă cele două butoane de la baza planşetei de susţinere.

Becul acestui diaproiector, de fabricaţie „Tungsram“, tip 9 202, este centrat prin însuşi sistemul de introducere în aparat, aşa încît nu poate fi aşezat greşit. Luminozitatea sa — de numai 100 W, furnizată de o sursă cu tensiunea de 220 V — face însă necesară camuflarea perfectă a sălilor de clasă, nu totdeauna uşor de realizat. Ecranul folosit va putea fi fix sau mobil. Esenţial este ca el să aibă o mare putere de reflexie. La ecranele fixe aceasta se obţine delimitînd pe perete o suprafaţă înconjurată de un chenar, suprafaţă pe care o vom albi fie cu var căruia i s-a adăugat puţină vopsea albastră, fie cu oxid de bariu, fie metalizînd peretele cu ajutorul bronzului de aluminiu. În ceea ce priveşte ecranele mobile rulabile, e bine ca acestea să fie confecţionate din şifon alb. Luminozitatea cea mai mare se obţine atît la ecranul fix cît şi la cel mobil cu ajutorul bronzului de aluminiu, dar în cazul folosirii acestuia vizibilitatea unghiulară este redusă, ceea ce face ca el să nu poată fi utilizat decît în încăperi lungi şi înguste.

Cadrele didactice se preocupă mult de posibilităţile de a realiza proiecţii cu camuflaj redus sau la lumina zilei. Pentru rezolvarea parţială a acestei probleme, Întreprinderea de material didactic a Ministerului Învăţămîntului produce un ecran special de retro-proiecţie (din spatele ecranului), folosibil fără camuflarea sălii, pe care l-a şi pus la dispoziţie şcolilor. Fiind confecţionat din geam mat, acest ecran, destul de luminos pe axa optică, prezintă totuşi inconvenientul unei vizibilităţi reduse din unghiurile mari ale clasei, astfel încît necesită aglomerarea tuturor elevilor de-a lungul axei optice a aparatului. Vizibilitatea unghiulară a acestui ecran poate fi mult îmbunătăţită prin înlocuirea geamului mat cu o pînză albă de şifon bine întinsă.

Pînă la dotarea tuturor şcolilor cu noile aparate de proiecţie statică „Diascol“, pot fi însă folosite cu mai mare randament aparatele existente, care dau şi ele rezultate bune. Trebuie menţionat că o imagine clară, luminoasă, nu depinde numai de calităţile optice ale aparatului, ci în mare măsură şi de becul folosit, ca şi de poziţionarea lui. Acest fapt este însă de multe ori neglijat, ceea ce duce la insuccesul proiecţiei. Pentru ca proiecţia să se desfăşoare în condiţii bune este necesar să asigurăm ca oglinda din spatele becului, filamentul acestuia, condensorul şi obiectivul să fie înşirate de-a lungul axei optice. De asemenea, filamentul becului trebuie să aibă caracteristicile esenţiale: să fie concentrat, sub forma unei spire strînse, liniare sau în formă de grătar (grilă), într-un singur plan, să fie dispus paralel cu planul condensorului şi să se afle totodată în axa optică a aparatului.

Aparatele A.p.F.D.-3 fabricate de I.O.R. care se găsesc în şcoli au fost prevăzute iniţial cu un bec clar, de formă rotundă, cu înşurubare, cu filament liniar, avînd o putere de 100 W. Întrucît forma becului era cea obişnuită (de uz casnic), în cazurile de defectare, majoritatea celor ce folosesc aceste aparate au considerat că-l pot înlocui cu un asemenea bec de 100 Waţi. Realitatea este însă că nu orice bec de 100 Waţi poate fi folosit la aparatul de proiecţie, căci dacă filamentul este dispus în mai multe planuri se pierde energie luminoasă, prin imposibilitatea concentrării tuturor razelor luminoase emise de filament. Pentru uzul casnic aceasta nu are nici o importanţă. Lucrurile se schimbă însă la aparatul de proiecţie, unde filamentul în linie frîntă face ca randamentul luminos să fie foarte redus.

Poziţionarea corectă, centrică, a filamentului constituie de asemenea o problemă esenţială pentru obţinerea unei imagini luminoase. Pentru verificarea poziţionării se pot folosi mai multe procedee, dintre care cel mai simplu este de a ţine în calea razelor luminoase, lipită de obiectiv, o foaie de hîrtie pe care apare clar, vizibil, filamentul becului. Cu ajutorul şuruburilor de reglaj din aparat becul se poate mişca în sus sau în jos, la dreapta sau la stînga, înainte sau înapoi, pînă cînd filamentul va apare perfect în centru. Un alt procedeu indicat pentru centrarea becului este de o observa filamentul pe ecranul de proiecţie. Se ţine în calea razelor luminoase, în faţa obiectivului, o lupă simplă biconvexă, cu diametrul cel puţin egal cu diametrul obiectivului. Prin deplasarea acesteia înainte şi înapoi pe axa optică vor putea fi observate două imagini — şi anume, o dată imaginea dată de filament, iar a doua oară imaginea dată de oglinda din spatele becului (oglindă care, dacă este deplasată, trebuie pusă şi ea la punct). Luminozitatea maximă se obţine atunci cînd cele două imagini sînt apropiate şi nesuprapuse în cazul filamentelor liniare şi interpuse în cazul filamentelor în formă de grătar.

Operaţia de centrare a filamentului face ca luminozitatea să fie maximă şi omogenă pe toată suprafaţa imaginii, aşa încît se asigură vizionarea fără eforturi a materialelor prezentate.

La aparatele de proiecţie de tip A.p.F.D.-3 se pot folosi cu bune rezultate şi becurile cu o singură fază folosite la automobil şi motociclete, dacă dulia obişnuită se înlocuieşte cu o dulie pentru becuri auto. Într-adevăr, filamentul acestor becuri fiind concentrat, luminozitatea este satisfăcătoare chiar şi la puterea de 30 de Waţi. În cazul acesta, alimentarea trebuie să se asigure însă fie printr-un transformator, fie de la un acumulator corespunzător.

Iată aşadar că pentru a folosi cu bune rezultate aparatele de proiecţie statică trebuie să ne preocupăm din timp de asigurarea bunei lor funcţionări. Cunoaşterea temeinică a aparaturii, a modului cum pot fi remediate defecţiunile ce se ivesc, a condiţiilor ce trebuie realizate în sala de clasă (camuflajul, prizele, ecranul) asigură folosirea cu maximă eficienţă a proiecţiilor în scopul tot mai bunei pregătiri a elevilor.

HEINRICH VOLLRATH
şef de lucrări la Institutul pedagogic-Bucureşti

LECȚIA MIXTĂ DE DESEN

Desenul este un obiect cu sarcină predominant formativă, predarea lui urmărind educația estetică a elevilor și formarea unor priceperi și deprinderi specifice, de natură să ușureze activitatea în societate a cetățeanului de mîine și să-l îmbogățească spiritualicește. Bineînțeles, la unele lecții de desen comunicăm elevilor și un anumit volum de informații — dintre care o parte sînt menite să constituie punctul de plecare al culturii lor artistice, în timp ce altă parte sînt nemijlocit legate de activitatea practic-aplicativă. În școala generală de 8 ani folosim mai rar prima categorie de informații: ocaziile ni le oferă doar așa-numitele „convorbiri despre artă". Incomparabil mai dese sînt situațiile în care utilizăm a doua categorie de informații. Acestea alcătuiesc un gen de instructaj teoretic privitor la un procedeu nou de activitate, procedeu aplicat și exersat în aceeași lecție, apoi într-un număr de lecții în continuare.

În cazurile din urmă lecția de desen are două elemente constitutive de bază, la fel de importante, deși nu ocupă în oră o durată egală în timp. Acesta este, la desen, tipul cel mai frecvent de lecție mixtă sau combinată, tipul care ridică cele mai multe greutăți în predare. Tocmai asupra lui mă voi opri în cele ce urmează.

Lecția mixtă pe care se întemeiază în cea mai mare măsură predarea desenului conține două elemente predominante: **comunicarea** unui instructaj privitor la un procedeu nou de activitate și **exersarea** procedeului. Iată cum am procedat practic în cazul unei teme de desen liniar — împărțirea cercului într-un număr determinat de arce egale.

Prima fază a constat în **comunicarea informației** axiomatice ce trebuia demonstrată: un cerc se poate împărți în 3, 4, 5 etc. arce egale. A urmat apoi **instructajul**, cuprinzînd demonstrația procedeului nou de muncă (adică prezentarea unui model de execuție a procedeului) și explicația verbală a operațiilor demonstrate. De obicei acestea se realizează concomitent, deși nu sînt excluse și alte posibilități (de exemplu, demonstrația globală urmată sau precedată de explicația verbală). Și tot de obicei, elevii execută paralel cu instructajul și un **exercițiu introductiv**, repetînd pas cu pas operațiile procedeului care se demonstrează la tablă. În prima parte a lecției la care m-am referit, instructajul și exercițiul introductiv s-au desfășurat astfel: am construit pe tablă un cerc și am cerut elevilor să construiască și ei, pe caiete, cîte un cerc. Păstrînd pe compas raza cercului, am înscris-o pe circumferință, începînd din punctul 1. Ea s-a înscris de șase ori. Elevii au procedat la fel pe caietele lor. Am numerotat (și eu, și elevii) diviziunile de pe cerc, din două în două, în același fel. Am atras atenția elevilor asupra faptului că între 1 și 2, 2 și 3, 3 și 1 sînt însemnate pe circumferință trei arce. Observînd cîte raze cuprinde fiecare arc, ei au stabilit că cercul a fost împărțit în trei arce egale. Prin întrebări recapitulative am precizat care este procedeul împărțirii unui cerc în trei arce egale. După această îmbinare de demonstrație, explicație și exercițiu introductiv a urmat **al doilea exercițiu**, de bază, elevii aplicînd independent, sub supravegherea mea și conform instructajului anterior, procedeul predat. După împrejurări, exercițiul de bază poate fi (și de obicei este) urmat de alte exerciții, de fixare. Lecția în care comunic un procedeu nou de muncă se încheie cu analiza și aprecierea modului de lucru și a rezultatelor obținute și cu fixarea cunoștințelor predate, prin reproducerea verbală a acțiunilor ce constituie procedeul nou predat.

Această structură metodică îmbracă însă, în activitatea mea, diverse variante, în funcție fie de natura procedeului de muncă, fie de forma de desen. Așa cum am enunțat-o, ea este caracteristică în primul rînd desenului liniar, adeseori și desenului decorativ, dar și aici sînt de făcut unele precizări. Nu întotdeauna lecția mixtă de desen liniar sau decorativ cuprinde un singur instructaj — deci și cîte un singur exercițiu introductiv și de bază. Structura propusă este perfect adecvată, de exemplu, unor teme ca proiecția ortogonală, cotarea unei piese tehnice, reprezentări în proiecții cavaliere etc., sau unei teme de desen decorativ ca alcătuirea unei rețele de joc de fond. La multe lecții predau însă două sau mai multe procedee de activitate, și în aceste cazuri cel puțin instructajul și exercițiul introductiv (dacă nu și exercițiul de bază) se repetă ciclic pentru fiecare procedeu. De pildă, procedeul la care m-am referit mai sus — împărțirea unui cerc în trei arce egale — n-a ocupat întreaga etapă a comunicării și exersării din lecție. În continuare, am comunicat încă trei procedee noi, privind împărțirea cercului în 6, în 4 și în 8 arce egale, procedee pe care elevii le-au exersat în aceeași oră. La desenul decorativ, o lecție cu tema „Legile decorativei" presupune și ea, de regulă, cîte o demonstrație însoțită de explicație și de un exercițiu introductiv pentru fiecare lege în parte. Evident, acumularea a două sau mai multe procedee de muncă într-o lecție mixtă este posibilă numai atunci cînd conținutul instructajelor este foarte succint și cînd exercițiul este operativ — ca în cazurile amintite.

Adaptarea structurii metodice a lecției mixte la specificul desenului după natură sau al desenului tematic comportă modificări mai adînci, cu toate că și în cazul acestor forme de desen este vorba, în mare, tot de o activitate practică orientată de un principiu teoretic. Principiul teoretic este foarte redus în primele clase ale școlii de 8 ani, unde desenul după natură și cel tematic se realizează mai ales empiric. Începînd din clasa a IV-a există posibilitatea unui instructaj prealabil exercițiului de desen.

La lecțiile în care predau desenul după natură, demonstrația însoțită de explicație cuprinde următoarele operații succesive săvîrșite și de elevi, ca exercițiu introductiv, paralel cu instructajul: a) intuirea modelului; b) așezarea paginii în sensul modelului; c) efectuarea desenului în schiță (care presupune trasarea axelor și așezarea în pagină, luarea măsurilor și efectuarea crochiului); d) alcătuirea desenului în amănunt, cu delimitarea zonelor luminoase de cele umbrite; e) colorarea. Toate aceste operații, în succesiunea lor, constituie global procedeul de muncă specific desenului după natură. Date fiind numărul mare al operațiilor componente și dificultatea de fapt a realizării lor practice, lecția mixtă care le cuprinde ocupă două ore. Pentru astfel de lecții alcătuiesc însă un singur plan, pe care îl realizez în două etape: de obicei, prima include și crochiul, iar a doua — desenul în amănunt și colorarea.

Se impune să ținem seama de faptul că, spre deosebire de desenul liniar și de cel decorativ, baza teoretică a desenului după natură se pune o dată pentru totdeauna. De aceea, după însușirea îndrumărilor teoretice de principiu, lecțiile mele de desen după natură capătă tot mai mult un caracter aplicativ, devenind totul lecții de formare a priceperilor și deprinderilor atunci cînd trecerea de la un model la altul înseamnă doar trecerea de la un model cunoscut la altul înrudit (cană dreaptă — cană cu pereții convecși) sau cînd poziția modelului sau modul de colorare nu cer explicații noi — deci un instructaj nou. Ca urmare, lecția mixtă în care predau desenul după natură cuprinde următoarele cunoștințe cu caracter de îndrumare teoretică: a) întregul instructaj inițial — cu modalitatea de intuire a unui model dintr-o clasă determinată de obiecte, așezat într-o anumită poziție și colorat într-un anumit fel (de exemplu, un obiect paralelipipedic, așezat frontal, pe ax vertical și umbrit cu hașuri); b) modul de realizare a desenului după natură, cînd trebuie revăzute anumite elemente ale instructajului inițial (de exemplu, modul de intuire a aceluiași obiect, așezat în altă poziție; intuirea a două obiecte desenate izolat mai înainte și grupate laolaltă în noua lecție; intuirea unui obiect nou, din altă categorie; modul de colorare etc.). Într-adevăr, dacă schimbăm poziția unui obiect paralelipipedic, sînt necesare explicații noi privitoare la intuire și la așezarea în pagină. Sau, trecînd de la deformarea aparentă a cercului la deformarea aparentă a suprafețelor plane, demonstrația și explicația se reiau pe alte baze, deși în aceeași organizare internă a operațiilor cunoscute.

Desenul tematic folosește din plin cunoștințe și priceperi dobîndite de elevi la studiul celorlalte forme de desen — în primul rînd la desenul după natură. Etapele însușirii procedeului specific de activitate sînt, în practica mea, asemănătoare cu cele caracteristice desenului după natură, adaptate oarecum. Și aici baza de îndrumări practice privitoare la executarea unui desen cu temă se formează de la început, variațiile de temă sau de izvoare pentru temă (date ale memoriei, ale imaginației) nemodificînd structura ca atare a lecției inițiale, ci conținutul unor etape. Dar pentru că fiecare temă cere o altă economie a desenului, o altă compoziție, consider instructajul mereu necesar, spre a adapta generalul la situația concretă. Structura curentă a lecției, așa cum o folosesc eu, este următoarea: 1. Organizarea clasei; 2. Pregătirea emoțională pentru desen; 3. Anunțarea subiectului și a scopului lecției; 4. Explicația și demonstrația — însoțite de executarea în paralel a desenului de către elevi: a) prezentarea și explicarea elementelor componente ale desenului — în ordinea importanței lor, avînd ca punct de plecare situații variate (text literar, imagini din experiența de viață a elevilor etc.); b) exersarea separată a fiecărui element; c) întocmirea schiței — plasarea elementelor în unul, două, trei planuri, după împrejurare; d) definitivarea desenului; e) colorarea; 5. Analiza și aprecierea rezultatelor. Lecția de acest tip, ca și la desenul după natură, se realizează de obicei în două ore.

După cum se vede, indiferent de forma de desen, lecția mixtă are un caracter pronunțat aplicativ. Eficacitatea ei depinde în mare măsură de calitatea „principiului teoretic" care trebuie să guverneze activitatea aplicativă și care se comunică sub forma instructajului, a demonstrației însoțite de explicație. Desigur, structurile metodice descrise mai sus nu sînt și nu pot fi rigide; împrejurări concrete, condițiile locului de muncă etc. determină adesea, variante. Dar, chiar așa fiind, și activitatea noastră are nevoie de un „principiu teoretic" care să o orienteze către obținerea unei eficiențe maxime.

Prof. ELENA BELDESCU

Lecție de desen după natură

32 de ani de la eroicele lupte ale muncitorilor ceferişti şi petrolişti

(Urmare din pag. I-a)

prinderi petroliere. De la ciocniri violente de stradă cu jandarmii şi poliţiştii, muncitorii petrolişti au ajuns la asaltarea localului poliţiei din Ploieşti, unde se găseau arestaţi delegaţii lor, pe care i-au eliberat prin forţă.

Luptele ceferiştilor şi petroliştilor, izbînzile lor au determinat o puternică ridicare la luptă a mii de muncitori din întreaga ţară. Totodată s-au ridicat la luptă, în semn de solidaritate, ţărani, intelectuali, funcţionari, studenţi.

Clasele exploatatoare se străduiau să înăbuşe orice acţiune revendicativă. Satisfacerea cerinţelor formulate de ceferiştii din Bucureşti era tergiversată în scopul pregătirii măsurilor pentru stăvilirea luptei. In circulara Direcţiei generale a C.F.R. dată la 9 februarie se prevedea satisfacerea doar a unora din cerinţele expuse în manifestul de la 2 februarie.

Măsurile luate de Direcţia generală C.F.R. în cîrdăşie cu guvernul nu au putut stăvili însă acţiunea hotărîtă a muncitorilor de la Griviţa, declanşarea grevei pregătită în amănunt. Incercînd să preîntîmpine noua grevă proiectată la Griviţa, ca şi în întreaga ţară, guvernul a arestat în noaptea de 14 spre 15 februarie pe conducătorii muncitorilor ceferişti, membri ai Comitetului Central de acţiune, în frunte cu tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, membri ai organelor locale ale P.C.R. şi U.T.C., ai comitetelor de acţiune şi ai comitetelor sindicale.

Organizarea luptei de către Comitetul Central de acţiune a asigurat conducerea în continuare a luptei muncitorilor ceferişti, In zorii zilei de 15 februarie, vestea arestării conducătorilor s-a răspîndit cu iuţeală în toate cartierele Capitalei. Membrii Comitetului de fabrică de la Griviţa care nu au fost arestaţi au luat măsuri pentru mobilizarea ceferiştilor la luptă. In dimineaţa de 15 februarie 1933, muncitorii de la Griviţa, dînd un minunat exemplu de unitate proletară, curaj şi eroism, au declarat grevă, ocupînd întreaga incintă a atelierelor.

In momentul intrării în luptă, muncitorii au cerut eliberarea imediată a conducătorilor arestaţi, ridicarea stării de asediu, recunoaşterea Comitetului de fabrică, respectarea cuceririlor obţinute la 2 februarie. In curtea atelierelor se aflau cca 7000 de muncitori hotăriţi să lupte pînă la obţinerea tuturor revendicărilor. Sute de muncitori erau grupaţi în faţa clădirii administraţiei atelierelor. Din primele momente a fost ocupată uzina electrică, iar sirena a fost încredinţată unui grup de muncitori. In acelaşi timp, de jur împrejurul atelierelor şi la porţile principale au fost postate gărzi de autoapărare.

Lupta proletariatului de la Griviţa a luat caracterul unei largi mişcări politice de masă, îndreptată direct împotriva regimului burghezo-moşieresc, pentru independenţa naţională, împotriva înrobirii ţării de către imperialiştii străini.

Sprijinind hotărîrea adoptată de Comitetul executiv al Comitetului de fabrică, muncitorii grevişti adunaţi în curtea atelierelor şi-au exprimat cu fermitate intenţia de a continua lupta pînă la cucerirea revendicărilor. In jurul atelierelor au fost concentrate numeroase forţe de represiune. Dar nici în faţa călăilor muncitorii n-au cedat.

„Străpunşi cu baionetele, izbiţi cu patul puştilor, tîriţi spre poartă şi aruncaţi în camioanele dinainte pregătite — scria „Scînteia" despre muncitorii arestaţi — ei continuau să strige lozinci de luptă : „Jos asasinii muncitorimii" ! Printre cei căzuţi în timpul sîngeroasei represiuni au fost Dumitru Popa, Gheorghe Popescu, Dumitru Maier, Vasile Roaită şi mulţi alţii.

Vestea asasinatului în masă de la Griviţa a ridicat în întreaga ţară un uriaş val de solidaritate, care s-a exprimat prin greve, demonstraţii, manifestaţii de stradă în oraşe şi centre muncitoreşti, prin strîngerea a zeci de mii de iscăliturl de protest, prin publicarea de articole şi declaraţii în presă în sprijinul muncitorimii ceferiste, prin ajutorarea materială a arestaţilor cu participarea cercurilor largi ale opiniei publice.

Un puternic răsunet au avut luptele din februarie 1933 în rîndurile mişcării muncitoreşti şi ale opiniei internaţionale. Din Uniunea Sovietică, Franţa, Anglia, Italia, Germania, Statele Unite, America de Sud, din Africa şi diferite ţări ale Asiei au fost trimise scrisori, moţiuni de protest, telegrame ; delegaţii de muncitori au venit să-i apere pe fraţii lor în faţa tribunalului militar. In timpul judecării procesului conducătorilor muncitorilor ceferişti şi petrolişti în frunte cu tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, lupta a continuat cu vigoare. Răspunsurile celor implicaţi în proces au constituit în fapt un aspru rechizitoriu la adresa regimului burghezo-moşieresc.

Cu toată reprimarea sîngeroasă şi teroarea dezlănţuită apoi împotriva mişcării muncitoreşti, luptele din 1933 ale ceferiştilor din Bucureşti şi ale muncitorilor din întreaga ţară au constituit, atît prin rezultatele lor imediate cît şi prin influenţa profundă pe care au avut-o asupra desfăşurării ulterioare a evenimentelor, o mare victorie politică a proletariatului. Subliniind însemnătatea istorică a acestor eroice lupte, tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej a arătat : „Prin înaltul lor nivel de organizare, prin ampioarea şi spiritul lor revoluţionar, aceste lupte au marcat un moment de cotitură în dezvoltarea partidului şi a întregii mişcări muncitoreşti".

In timpul desfăşurării luptelor s-au întărit legăturile partidului cu masele de oameni ai muncii. s-au făurit numeroase cadre de conducere ale partidului şi organizaţiilor de masă. In urma luptelor ceferiştilor şi petroliştilor s-au întărit rîndurile partidului, în partid au intrat mulţi muncitori călîţi în luptele de clasă. In timpul eroicelor lupte desfăşurate în 1933, experienţa, capacitatea de cuprindere şi organizare a partidului au sporit, călindu-l pentru acţiunile care aveau să ducă mai tîrziu la marele act istoric de la 23 august 1944.

După victoria obţinută asupra claselor exploatatoare, întregul nostru popor, păşind cu încredere pe drumul arătat de partidul marxist-leninist al clasei muncitoare, a obţinut an de an succese uriaşe în dezvoltarea economiei naţionale, în ridicarea continuă a nivelului de trai material şi cultural al oamenilor muncii. Sub conducerea Partidului Muncitoresc Romîn socialismul a învins la oraşe şi sate. Succesele remarcabile, obţinute în cei cinci ani ai şesenalului, rezultatele deosebite în îndeplinirea planului pe anul 1964, sînt o mărturie elocventă a dezvoltării continue a ţării noastre pe drumul socialismului. Rezultatele obţinute în construcţia economică asigură creşterea continuă a bunăstării oamenilor muncii.

Aniversarea a 32 de ani de la eroicele lupte ale muncitorilor ceferişti şi petrolişti constituie un îmbold în munca însufleţită a întregului nostru popor pentru desăvîrşirea, sub conducerea partidului, a construcţiei socialiste în patria noastră.

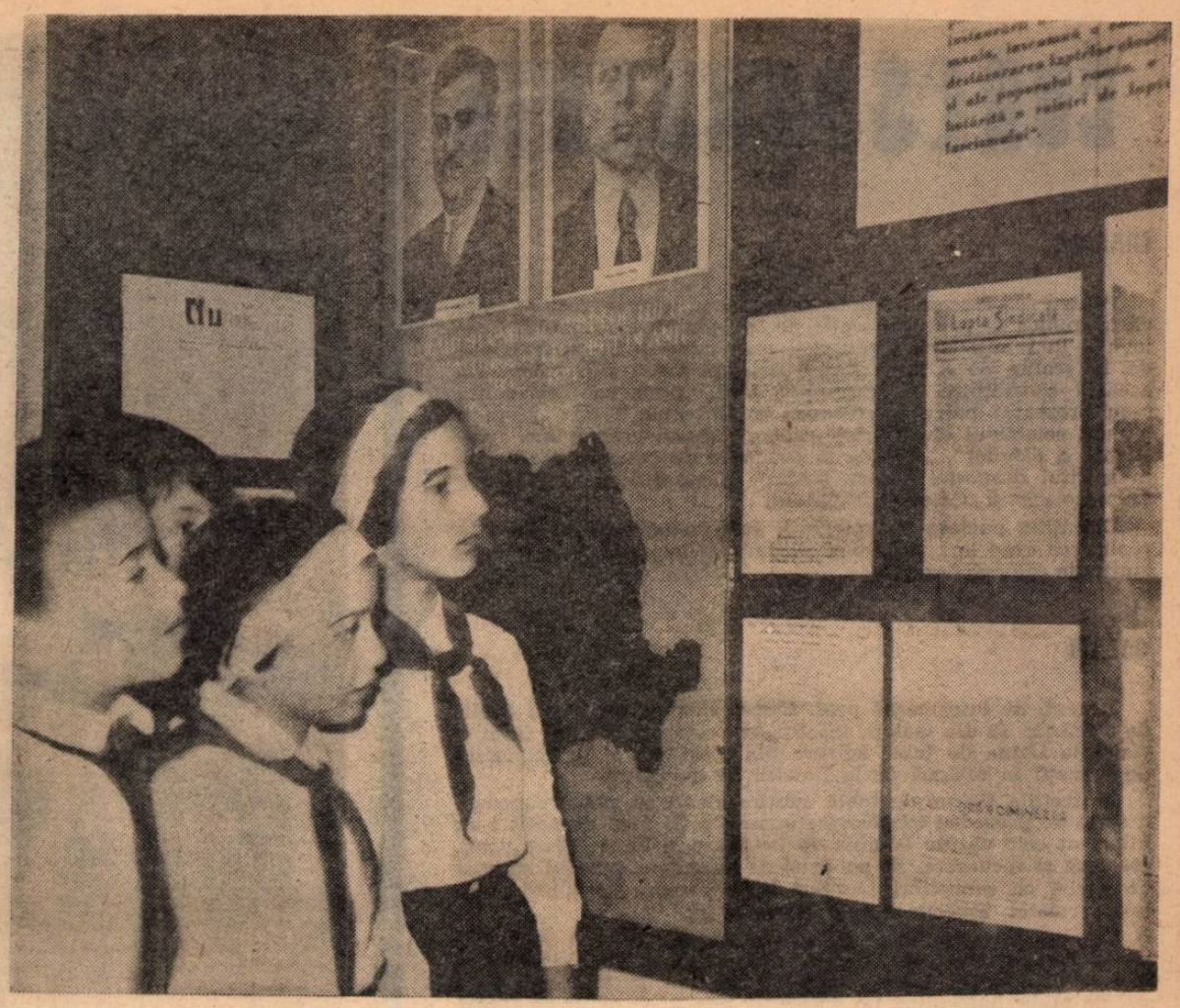

Elevii cercetează cu interes documentele privind lupta glorioasă a partidului

Obiective centrale în activitatea sindicatelor

(Urmare din pag. 1)

Apreciate de toţi cei care au participat la sesiune, aceste lucrări vor vedea în curînd lumina tiparului.

Aceeaşi preocupare pentru perfecţionarea pregătirii cadrelor didactice o manifestă biroul grupei sindicale de la Şcoala medie nr. 3 din Iaşi, care acordă membrilor săi un preţios sprijin pe linia documentării lor asupra celor mai noi probleme apărute în literatura de specialitate. Comitetele unor sindicate din învăţămînt, cum este de pildă cel din oraşul Craiova, au organizat conferinţe pe teme de specialitate urmate de consultaţii la care şi-au adus contribuţia cadre universitare.

Colaborînd strîns cu conducerile şcolilor, cu responsabilii comisiilor metodice şi ai cercurilor pedagogice, organele sindicale au folosit iniţiative, forme şi metode variate pentru a-i mobiliza pe membrii de sindicat la acţiunile organizate în vederea perfecţionării în specialitate, precum şi pentru crearea unui climat favorabil întregii activităţi ce se desfăşoară în şcoli.

In prezent s-au creat condiţii pentru ridicarea la un nivel şi mai înalt a muncii sindicatelor din învăţămînt. Dezvoltarea continuă a industriei, care în acest an va realiza o producţie de 2,25 ori mai mare decît în 1959, depăşind creşterea prevăzută în Directivele Congresului al III-lea al P.M.R., noile obiective ce vor intra în funcţiune în acest an, precum şi dezvoltarea producţiei agricole pe baza programului complex de măsuri iniţiat de conducerea partidului asigură continua ridicare a nivelului material şi cultural al poporului. Numai pentru dezvoltarea învăţămîntului au fost alocate în anul acesta 6,7 miliarde lei, cu 565 milioane lei mai mult decît în anul trecut. Realizarea acestor obiective aşa cum s-a arătat în recenta plenară a Comitetului Uniunii Sindicatelor din Invăţămînt şi Cultură pune sarcini noi în faţa sindicatelor din instituţiile de învăţămînt şi cultură, chemate să-şi sporească eforturile pentru a întări sprijinul pe care îl acordă muncii din şcoli.

Un obiectiv de cea mai mare importanţă care stă în etapa actuală în faţa corpului didactic este acela al încheierii cu succes a celui de al doilea trimestru al anului şcolar. In colectivele pedagogice se depun eforturi sporite pentru ca pregătirea şi educarea elevilor să se ridice la un nivel mai înalt. In această direcţie conducerile şcolilor iau măsuri pentru a consolida şi îmbunătăţi şi mai mult prezenţa la cursuri a elevilor, pentru a spori eficienţa lecţiilor.

Etapa care urmează în activitatea şcolilor este hotărîtoare pentru rezultatele ce se vor obţine la sfîrşitul anului şcolar. Incă de pe acum multe comitete ale sindicatelor din învăţămînt şi birouri ale grupelor sindicale din şcoli se preocupă de unele aspecte privind pregătirea recapitulărilor finale şi a examenelor. In acest scop se întocmesc bibliografii cu lucrări metodice care sînt recomandate apoi cadrelor didactice. Ele sprijină totodată comisiile metodice în valorificarea experienţei cadrelor didactice care au obţinut cele mai bune rezultate în lecţiile din etapa finală a anului şcolar trecut.

Pe de altă parte organele sindicale din şcolile de cultură generală şi-au pus în centrul preocupărilor lor sarcina mobilizării cu mai multă eficienţă a cadrelor didactice pentru obţinerea gradelor didactice — formă superioară de perfecţionare.

Dată fiind nevoia de cadre calificate ca urmare a generalizării învăţămîntului de 8 ani, organele şi organizaţiile sindicale din şcoli stimulează cadrele didactice să-şi ridice calificarea profesională, găsind forme şi metode tot mai adecvate pentru a-i ajuta în pregătirea examenelor.

In atenţia organelor sindicale stă de asemenea şi sprijinirea cadrelor didactice în realizarea unei mai strînse legături a muncii lor cu practica desăvîrşirii construcţiei socialismului. Colaborînd mai strîns cu sindicatele din întreprinderi, sindicatele din învăţămînt ajută pe profesori să se documenteze mai larg asupra problemelor producţiei, să folosească mai larg în lecţiile lor, exemple din producţie. Organizaţiile sindicale din multe şcoli medii şi din şcolile de 8 ani se ocupă în colaborare cu conducerile şcolilor de înzestrarea bibliotecilor cu lucrări de specialitate, organizează revista presei pedagogice, sprijină cadrele didactice în procurarea bibliografiei cerută de pregătirea examenelor de grad.

O mare atenţie este acordată asigurării unor condiţii de viaţă şi de muncă mereu mai bune pentru învăţători şi profesori. In această direcţie comitetele sindicatelor din învăţămînt, colaborînd cu conducerile şcolilor se îngrijesc de repartizarea echitabilă a sarcinilor cultural-obşteşti, astfel încît învăţătorii şi profesorii să aibă timpul necesar bunei pregătiri pentru lecţii. Organizaţiile sindicale din învăţămînt din multe şcoli se ocupă de crearea unei atmosfere proprii unei munci creatoare, stimulează iniţiativele, contribuie la satisfacerea cerinţelor spirituale ale învăţătorilor şi profesorilor. Ele organizează sărbătorirea celor care au primit diferite distincţii, simpozioane, cercuri de creaţie, cenacluri literare etc.

Oamenii muncii din ţara noastră se găsesc angajaţi într-o însufleţită muncă pentru traducerea în viaţă a obiectivelor trasate de partid în vederea îndeplinirii şi depăşirii sarcinilor de plan ale ultimului an al şesenalului. Corpul didactic, detaşament de frunte al intelectualităţii noi, îşi va aduce contribuţia sa devotată la pregătirea tineretului, la progresul culturii.

CORESPONDENȚA

CRAIOVA

Pentru rezolvarea multiplelor probleme educative ce se ridică în munca diriginților, secția de învățămînt a raionului Craiova a luat inițiativa organizării unei consfătuiri cu diriginții de la școlile de 8 ani, profesionale și medii din raion. La această consfătuire, ne comunică prof. **Agripina Sterfenitu**, s-au prezentat patru referate cu următoarele teme: „Cum a muncit colectivul de diriginți pentru formarea disciplinei conștiente a elevilor", „Metode și procedee de educare a elevilor în spiritul dragostei pentru patrie", „Organizarea activităților extrașcolare" și „Caietul dirigintelui".

Discuțiile purtate pe marginea referatelor au contribuit la realizarea unui larg și eficient schimb de experiență între diriginții din raionul Craiova.

GALAȚI

Recent, ne informează prof. **Const. Ungureanu**, elevii Școlii de 8 ani nr. 16 din Galați, însoțiți de profesorii lor, au făcut o vizită la Uzina de tablă subțire din localitate și la Expoziția de inovații în tehnică de la Palatul de navigație.

În secțiile Uzinei de tablă subțire elevii au putut cunoaște o serie de procedee tehnologice avansate. În mod deosebit i-au interesat cele văzute la linia de laminare și în secțiile ajustaj, foarfece și recoacere. Ei au avut de asemenea prilejul să stea de vorbă cu muncitori fruntași în întrecerea socialistă, care le-au relatat aspecte din activitatea lor.

Lucruri interesante au avut de văzut elevii și la Expoziția de la Palatul navigației. In mod deosebit i-au impresionat aici o serie de inovații ale muncitorilor gălățeni, printre care bancul de probe hidraulice, un dispozitiv pentru mașinile de frezat orizontal etc.

Vizitele făcute la uzină și la expoziție i-au ajutat astfel pe elevi să lege mai strîns teoria de practică.

CAREI

Tov. **A. Streza** ne face cunoscute o serie de măsuri luate de comisia metodică a diriginților de la Școala medie din Carei în scopul ridicării nivelului la învățătură al elevilor. Astfel, diriginții cu cele mai bune rezultate în muncă au arătat, în cadrul unor ședințe organizate de comisie, cum i-au mobilizat pe elevii lor la un studiu serios și susținut. De asemenea, comisia a luat în studiu cauzele care determină rămînerea în urmă la învățătură a unor elevi pentru a face, pe această bază, propuneri menite să ducă la îmbunătățirea situației.

Spre rezolvarea acestei probleme este orientată în prezent și munca diriginților cu părinții. La ședințele lunare organizate cu aceștia se discută teme ca „Importanța respectării regimului zilnic pentru asigurarea succesului la învățătură", „Contribuția părinților la educarea unei atitudini juste față de învățătură" etc.

PLOIEȘTI

Tovarășul **I. Jinga** ne relatează că secția de învățămînt a regiunii Ploiești a organizat de curînd, cu sprijinul I.P.C.D. Brașov, o consfătuire cu toți inspectorii din regiune. În cadrul consfătuirii a fost analizată munca secțiilor raionale și orășenești de învățămînt pentru ridicarea pe o treaptă mai înaltă a procesului instructiv-educativ. De asemenea, au fost luate în discuție probleme legate de îndrumarea activității directorilor, de controlul muncii educative, de întocmirea procesului-verbal de inspecție. Un loc important l-a ocupat în materialele consfătuirii analiza unor lecții, a cauzelor care au determinat succesul sau insuccesul lor. S-a subliniat necesitatea unei temeinice pregătiri de specialitate și metodice, ideologice și culturale a fiecărui inspector.

În cadrul consfătuirii au fost popularizate unele inițiative bune ale secțiilor de învățămînt, cum ar fi trimiterea unor scrisori metodice, organizarea unor instructaje pentru diriginții cu puțină experiență, organizarea „zilei pedagogului de internat" etc.

FOCȘANI

După cum ne informează tovarășa **Cecilia Mocanu**, biblioteca Școlii generale de 8 ani nr. 9 din Focșani organizează interesante acțiuni de popularizare a cărții. De pildă, biblioteca a inițiat ședători cu teme variate, cum ar fi „Din creația poeților tineri", „Viața satului nou oglindită în literatură", „Chipul țăranului în opera lui M. Sadoveanu". De asemenea, biblioteca a sprijinit organizarea unui recital de poezie cu tema „Din creația poeților tineri", a unui medalion literar închinat lui Ion Creangă și a simpozioanelor „Tradiții de publicistică românească" și „Grivița luptătoare".

Foarte interesante sînt pentru elevi discuțiile organizate la bibliotecă pe teme cum sînt, de exemplu, „Cartea, prietena noastră", „Cum să citim o carte", „Știți să păstrați cărțile?" etc. În prezent biblioteca pregătește o serie de recenzii pentru elevii mai mari, ca și „seri de basm" pentru cei din clasele I—IV.

TIMIȘOARA

Profesorul **L. Dunajecz** ne scrie că la Timișoara s-a deschis o expoziție cu lucrări realizate de elevii școlilor de artă plastică din oraș. Dintre lucrările expuse se evidențiază pictura în ulei „Constructorii", linogravura „La coasă", basorelieful „Recolta cînepii". Expoziția se bucură de un real interes. Ziinic numeroși elevi poposesc în sălile expoziției pentru a admira creațiile colegilor lor de la școlile de artă plastică.

Echipa de jocuri populare a Școlii generale de 8 ani din Berevoești, regiunea Argeș

A apărut

„REVISTA DE PEDAGOGIE"

nr. 12, decembrie 1964

In sumar

STUDII ȘI CERCETĂRI

Natalia Popa-Amaicei: Aspecte ale însușirii noțiunilor agricole cu ajutorul acțiunilor mintale.

E. Csögör, A. Niresteanu, E. Asztalos: Procedee folosite în vederea preîntîmpinării rămînerii în urmă la învățătură a elevilor.

Liviu Filimon și Dumitru Grigoriu: Probleme referitoare la asigurarea succesului la învățătură al elevilor din clasele mici.

I. Cremer: Ion Creangă și congresele corpului didactic.

Tiberiu Bogdan: Considerații asupra lucrării „Descrierea omului sălbatic de la Brașov" de M. T. Fronius.

CONSULTAȚII — DISCUȚII — CRONICĂ

Mihai Lupușoru: Planificarea muncii educative.

Valeria și Florian Dițuleasa: Respectarea principiilor didactice în predarea îndeletnicirilor practice la elevi.

Trenca Banciu: Rolul instructiv-educativ al jucăriei.

Lucia Caraman-Măescu și Silvia Predoiu-Dima: Centenarul primei școli de surzi din țara noastră.

DE PESTE HOTARE

Lucian Rașcă: Despre metoda directă de predare a limbii franceze.

Alexandru Filipovici: 100 de ani de la moartea lui Vuk Stefanovici Karadzic, remarcabil om de cultură iugoslav.

CRITICA ȘI BIBLIOGRAFIE

Camelia Roșculeț: I. Jianu și G. Vasiliu — „Dr. C. I. Istrati".

Constanța Sorik: Luiza Vlădescu — „Dragoste și exigență".

REVISTA REVISTELOR

Revista „I problemi della pedagogia" despre școala și pedagogia din R.P.R. (Elena Georgescu și Constantin Urmă).

Probleme educative în revista „Pedagógiai Szemle" (Ecaterina Csengeri).

Revista „Pedagogija" (Al. F.).

Școlile comunitare (C. Pufan).

Orientări pozitive în revista „Educatores" (Eugen B. Marian).

*** Cuprinsul Revistei de pedagogie pe anul 1964.

Noi filme realizate de studioul cinematografic „Alexandru Sahia"

„Mircești în pastel", film documentar. Scenariul: Paul Anghel. Regia: Radu Hangu. Imaginea: Francisc Toth (un act color). Filmul prezintă peisajul luncii Siretului și al Mirceștilor, cîntat de V. Alecsandri în pastelurile sale. Ca oaspeți ai bardului de la Mircești facem cunoștință cu peisajul și conacul care l-au inspirat pe poet.

„Amintiri contemporane", film documentar. Scenariul și regia: Gh. Horvat. Imaginea: Petre Gheorghe. Textul comentariului: Eugen Mandric. O prezentare a Iașului contemporan și a constructorilor săi. O trecere prin trecutul și viitorul orașului.

„Acolo unde Carpații întîlnesc Dunărea", film documentar. Scenariul: Marcian Bleahu și Ervin Szekler. Imaginea: Tiberiu Oalsz. Comentariul: Eugen Mandric. Un film menit să dezvăluie spectatorilor frumusețile Văii Cernei, tîrăseu pitoresc și puțin cunoscut.

„Imagini grăitoare", film documentar. Scenariul: Constantin Darjan. Consultant: ing. Petre Martin. Comentariul: Eugen Mandric. Imaginea: Constantin Dembinschi. Regia: Marius Oniceanu (2 acte color). Filmul prezintă Pavilionul agricol al Expoziției realizărilor economiei naționale, demonstrînd realizările agriculturii noastre socialiste.

„Călătorie imaginară", film de știință popularizată. Regia: Mircea Popescu. Scenariul: Ion Mînzatu și Mircea Popescu. Imaginea: Laurențiu Mărculescu. Un film care informează spectatorul despre teoria relativității prin intermediul unei istorioare cursive și originale.

„Pădure și nisip", film de știință popularizată. Scenariul și regia: Maria Săpătoru și Eva Sîrbu. Imaginea: Francisc Patakfalvi (2 acte color). Filmul prezintă flora și fauna din pădurea Letea, considerată monument al naturii.

„Miniaturi în tehnică", film de știință popularizată. Scenariul și regia: Paul Cojocaru. Imaginea: Constantin Teodorescu (2 acte color). După ce comunică unele date despre semiconductori, filmul prezintă larga lor întrebuințare în tehnică și industrie.

„Noi și soarele", film de știință popularizată. Scenariul și regia: Zoltan Terner. Imaginea: Wilfried Ott (2 acte color). Filmul stabilește dependența fenomenelor atmosferice față de activitatea solară și prezintă cercetările care se fac în cadrul anilor internaționali ai „soarelui calm", ani de minimă activitate solară.

„Pomicultura intensivă", film de știință popularizată. Scenariul prof. Aurel Negrilă. Regia: Dumitru Dădîrlat. Imaginea: I. Năstase, Ilie Cornea, Liviu Nițu (2 acte color). Filmul prezintă avantajele practicării unei pomiculturi intensive în diferite regiuni ale țării noastre.

CONCURS

Institutul de științe pedagogice din București anunță scoaterea la concurs a următoarelor posturi:

1) post de șef de sector, specialitatea pedagogie, la sectorul „Învățămînt profesional și tehnic";

2) post de cercetător științific principal, specialitatea pedagogie, la sectorul „Științe umaniste";

3) post de cercetător științific principal, specialitatea pedagogie, la sectorul „Științele naturii".

Cererile se depun la secretariatul institutului din str. Sf. Apostoli nr. 14, pînă la data de 1 martie.

Cererile vor fi însoțite de următoarele acte: copie legalizată după diploma de stat; copie legalizată după diploma de doctor sau candidat în științe; memoriu de activitate didactico-științifică, semnat de candidat; lucrările științifice ale candidatului.

Informații asupra condițiilor de vechime și stagiu se vor lua de la secretariatul institutului.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 790 | vineri 19 februarie 1965 | 8 pagini 25 bani

Elevi în vizită la hidrocentrala de pe Argeș

Serbarea abecedarului

A intrat în tradiția școlilor noastre de a-i sărbători pe cei mai mici școlari la capătul primei lor etape de învățătură — abecedarul — al cărui studiu se încheie în aceste zile.

Sărbătoarea acestor „cuceritori ai alfabetului" a prins viață, într-un chip bogat în conținut educativ, la Școala de 8 ani nr. 11 din București. N-a fost numai o serbare cu cîntece și poezii ci, datorită muncii atente a corpului didactic, fiecare moment a fost încărcat de semnificații.

Școlarii claselor mai mari au participat cu însuflețire la această sărbătorire. Ei au lucrat pentru cei ce știu acum toate literele alfabetului, semne de carte, mici jucării, au împodobit sala de festivități, au lucrat programe ale căror coperte aveau ca semn distinctiv o literă.

Bine gîndită a fost și mica expoziție de caiete și desene ale copiilor, așezate într-un colț al sălii de festivități, care relevă atît străduințele [illegible] pe prima treaptă a școlii, cît și priceperea, dragostea cu care aceștia sînt îndrumați de către învățătorii lor.

Programul artistic a fost alcătuit și el cu multă grijă și simț pedagogic. Poeziile închinate patriei și partidului au fost alese pe măsura posibilităților de înțelegere a celor mici, iar dansurile au fost instructive și pline de sensibilitate.

În felul acesta, la Școala de 8 ani nr. 11 din Capitală, mica sărbătorire a „absolvenților abecedarului" se înscrie ca o zi de neuitat în amintirea elevilor din clasa I.

B. CARAGIALE

CRONICI ALE VIEȚII NOI

La orașe și sate în mii de întîlniri, candidați și alegători, oameni tineri și vîrstnici fac, cu legitimă mîndrie, bilanțul realizărilor dobîndite sub conducerea partidului, în anii regimului nostru democrat-popular, dezbat probleme gospodărești, făuresc noi planuri de viitor. Prin conținutul lor aceste întîlniri sînt autentice cronici vii ale anilor noștri luminoși.

La Hunedoara, în cetatea oțelului, fiecare întîlnire între candidați și alegători constituie un prilej de rodnice discuții despre succesele muncii oțelarilor, de entuziaste angajamente pentru a da patriei oțel mai mult și mai bun. La Onești, în orașul chimiei moderne, întîlnirile au caracterul unor adevărate călătorii pe noua hartă a orașului, a unor incursiuni în scurta, dar bogata și pasionanta istorie a orașului pe care au făurit-o fiecare dintre locuitorii săi.

Roadele bogate ale muncii țăranilor cooperatori, ale muncitorilor din gospodăriile agricole de stat și S.M.T.-uri, străduania lor permanentă pentru sporirea belșugului patriei, pentru înfrumusețarea comunelor, constituie tema principală a discuțiilor de la întîlnirile între candidați și alegători care au loc în această perioadă în satele țării.

Momente de chibzuință rodnică pentru noi înfăptuiri constituie și întîlnirile între profesorii și învățătorii propuși candidați și alegători. La aceste întîlniri cetățenii nu vin să discute însă numai cu candidatul lor, ci și cu pedagogul, cu cel care răspunde de educarea copiilor lor, de formarea tinerei generații.

La întîlnirea pe care a avut-o de curînd tovarășul Gh. Mierlea, directorul Școlii medii nr. 7 din Capitală, cu alegătorii circumscripției electorale nr. 85 din raionul 30 Decembrie s-au discutat bunăoară, multe probleme privind dezvoltarea multilaterală și armonioasă a tinerei generații a patriei, s-au făcut propuneri și s-au luat angajamente concrete cu privire la amenajarea unui număr mai mare de spații verzi și de terenuri de joacă pentru copii, a unor terenuri sportive, precum și alte acțiuni menite să asigure condiții optime de dezvoltare și recreere pentru copii.

Deosebit de valoroasă în această privință a fost și întîlnirea pe care a avut-o recent cu alegătorii din comuna Răcari, regiunea București, candidatul lor, profesorul Ioniță Gheorghe. Printre altele, participanții au scos în evidență realizările școlii din Răcari care se datoresc în mare măsură și bunei colaborări a cadrelor didactice cu părinții, a acțiunilor educative organizate în comun.

Pretutindeni unde în aceste zile se adună la sfat candidații și alegătorii se discută despre ceea ce s-a înfăptuit, despre ce mai trebuie înfăptuit pentru oameni, pentru continua înfrumusețare a vieții lor.

LECȚIILE DE METODICĂ

Alături de obiectele de cultură generală în școlile pedagogice, ocupă un loc important predarea cunoștințelor de metodică a diferitelor discipline.

Metodicile încep să fie studiate după ce elevii capătă o pregătire psiho-pedagogică suficientă pentru a putea înțelege mai ușor ceea ce este specific predării diferitelor obiectele de învățămînt în școala elementară. Noțiunile de pedagogie, cele de didactică generală și cele de psihologie constituie baza pe care se clădesc noțiunile de metodică.

Pentru a determina un interes sporit din partea elevilor în participarea la studiul lecțiilor de metodică, pentru a realiza o legătură strînsă între lecțiile de metodică și didactică generală, evitînd în același timp repetarea într-o formă simplistă a pedagogiei și pentru a înlătura empirismul, care într-un trecut nu tocmai îndepărtat constituia o primejdie reală datorită crizei de lucrări metodice, școala pedagogică din București a recurs la un sistem de măsuri menite să prevină eventualele neajunsuri.

Astfel, în primul rînd, responsabilitatea predării cunoștințelor de metodică a fost atribuită unor profesori cu o bogată experiență pedagogică de specialitate. Pe de altă parte, s-a acordat atenție dezvoltării în cadrul fiecărei comisii metodice a unei secții care să cuprindă probleme referitoare la predarea lecțiilor de metodică. S-au luat măsuri pentru a realiza colaborarea permanentă dintre profesorii metodiști și profesorii de pedagogie, printr-un larg schimb de experiență.

Atenția cea mai mare a fost însă acordată unei ample informări personale a profesorilor care predau cunoștințele de metodică, în probleme științifice de specialitate, în probleme de psihologie și pedagogie. Așa, de pildă, profesorii care predau metodica limbii romîne au studiat îndeaproape problemele de psihologie care se referă la unitatea dintre gîndire și limbaj. Aceastea le-au fost de un real folos în desfășurarea lecțiilor de metodica predării abecedarului, care nu poate fi concepută fără cunoașterea particularităților activității psihice a școlarului mic. Datorită studierii atente a lucrărilor de psihologia copilului, profesoara Aspasia Faur, bunăoară, s-a slujit în predarea metodicii speciale de însușire a abecedarului — metoda fonetică analitico-sintetică — de noțiuni privind analizatorii, activitatea de analiză și sinteză la nivelul nucleilor corticali, analiza și sinteza ca operații ale gîndirii etc. De asemenea, profesorii de limba romînă, tratînd, bunăoară, des-

Prof. ELVIRA CREȚU
Școala pedagogică din București

(Continuare în pag. 8-a)

IN ACEST NUMĂR:
Programele examenului de maturitate din sesiunile anului 1965

PROGRAMELE

examenului de maturitate din sesiunile anului 1965

Obiectele la care se va susține examenul de maturitate în anul 1965, conform Ordinului Ministrului Învățămîntului nr. 146 din 1965, sînt următoarele:

Secția reală: **Literatură română — scris și oral, matematică — scris și oral, fizică — oral, chimie — oral, Istoria României — oral, noțiuni de marxism-leninism — oral.**

Secția umanistă: **Literatura română — scris și oral, o limbă modernă (limba rusă, engleză, franceză, germană) sau limba latină, la alegere — scris și oral, Istoria României — oral, noțiuni de marxism-leninism — oral, chimie — oral sau fizică — oral, la alegere, biologie generală — oral.**

Candidații de la școlile sau secțiile cu limbile de predare ale minorităților naționale — atît cei de la secția umanistă cît și cei de la secția reală — vor da examen și la limba și literatura maternă — scris și oral.

Programele după care vor fi examinați candidații la toate aceste obiecte sînt următoarele:

LITERATURA ROMÂNĂ

Din materia clasei a IX-a:

FORMAREA LIMBII ROMÂNE. Teritoriul pe care s-a format poporul și limba română. Limba română, limbă romanică. Caracterul latin al limbii române, oglindit în gramatică și lexic. Elemente autohtone. Influențe exercitate asupra limbii române. Dialectele limbii române. Subdialecte, graiuri. Limba vorbită și limba literară.

CULTURA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN SEC. XIV—XVIII

Începuturile istoriografiei în limba română (Gr. Ureche și Miron Costin, în Moldova, Radu Popescu, C. Cantacuzino în Muntenia).

ION NECULCE. „O samă de cuvinte" (prezentare generală). Figura lui Ștefan cel Mare și a spătarului N. Milescu. Importanța acordată de I. Neculce tradiției istorice a poporului. Valoarea literară a legendelor. „O samă de cuvinte" și Cronica lui I. Neculce, izvor de inspirație și model de limbă pentru scriitorii noștri.

DIMITRIE CANTEMIR. Scurtă prezentare a vieții. Studiile. Activitatea sa de scriitor (Istoria ieroglifică). **Descrierea Moldovei.** Descrierea frumuseților și bogățiilor patriei, a tradițiilor poporului, cunoașterea folclorului, latinitatea limbii. Prețuirea producțiilor populare. Valoarea operei sale științifice și literare. Patriotismul și umanismul scriitorului. Erudiția sa. Însemnătatea internațională a operei științifice a lui D. Cantemir.

Locul istoriografiei în dezvoltarea culturii și literaturii române. Concluzii. Idei principale în istoriografie: originea romană a poporului român; unitatea românilor; ideea originii latine a limbii române; patriotismul cronicarilor. Contribuția cronicarilor la dezvoltarea limbii literare. Elemente cărturărești și elemente populare în limba folosită de cronicari.

CULTURA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI AL XVIII-LEA ȘI LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XIX-LEA, ÎN TRANSILVANIA, ȚARA ROMÂNEASCĂ ȘI MOLDOVA

Școala ardeleană. Cauzele apariției, caracterul progresist, limitele ideologice. Activitatea lui S. Micu, Gh. Șincai, P. Maior, Ion Budai Deleanu.

ION BUDAI DELEANU. Țiganiada, operă de critică violentă la adresa regimului feudal, a monarhiei, a jugului otoman și a corupției moravurilor epocii. Cîntul X (fragmente). Țiganiada, prima epopee a literaturii noastre.

Dezvoltarea literaturii în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Cadrul economic, social-politic al epocii. Dezvoltarea culturii naționale. Școala (Gh. Lazăr și Gh. Asachi). Organizații cultural-politice. Presa. Teatrul. Literatura. Valorificarea folclorului. Traduceri și adaptări din literatura universală. Clasicism și romantism. Romantismul românesc.

VASILE CÎRLOVA. Cîntăreț al năzuințelor poporului în preajma revoluției de la 1848. Marșul românilor. **Ruinurile Tîrgoviștii** (analiză literară). Admirația poetului față de trecutul glorios al poporului. Influențe preromantice.

ION ELIADE RĂDULESCU. Activitatea lui I. E. Rădulescu. **Gramatica românească.** Prefața. Justețea părerilor lui Eliade Rădulescu în problemele limbii, în această epocă (simplificarea alfabetului, lupta împotriva etimologismului, adoptarea principiului fonetic în ortografie, îmbogățirea vocabularului). Limitele de concepție în activitatea scriitorului.

MIHAIL KOGĂLNICEANU. Activitatea lui M. Kogălniceanu ca îndrumător al culturii și literaturii. Dacia literară. Programul Daciei literare. Interesul pentru studiul științific al istoriei. Activitatea ca orator. (Cuvînt introductiv la cursul de istorie). Discursul despre „Îmbunătățirea soartei țăranilor". Rolul lui M. Kogălniceanu în îndrumarea culturii și literaturii noastre.

NICOLAE BĂLCESCU. Viața și activitatea. Editarea revistei Magazin istoric pentru Dacia. **Opera. Românii sub Mihai-voievod Viteazul** (fragmente) — analiză literară. Evocarea luptelor eroice ale poporului român sub conducerea viteazului domn, în scopul educării patriotice a contemporanilor. Importanța operei. Concepția istorică a lui N. Bălcescu. Valoarea artistică a narațiunii, a descrierilor, stilul operei. Locul lui N. Bălcescu în literatură. N. Bălcescu, înflăcărat patriot, luptător revoluționar consecvent, scriitor militant. Contribuția lui N. Bălcescu la dezvoltarea limbii literare.

GRIGORE ALEXANDRESCU. Activitatea literară. **Opera.** Poezia patriotică. **Umbra lui Mircea la Cozia** (analiză literară). Evocarea figurii lui Mircea cel Bătrîn, apărător al libertății țării. Admirația pentru locurile istorice, amintind trecutul glorios de luptă al poporului. Încrederea poetului în progres, în viitorul luminos al omenirii. Condamnarea războiului. Folosirea decorului natural. Fabula. **Toporul și pădurea** (analiză literară). Semnificația socială a fabulei. Personajele. Locul scriitorului în literatură. Importanța operei lui Gr. Alexandrescu pentru dezvoltarea literaturii noastre. Introducerea și popularizarea în literatura noastră prin opera lui Gr. Alexandrescu, a unor specii literare (fabula, satira, epistola, meditația).

COSTACHE NEGRUZZI. Activitatea literară. **Opera.** Nuvela istorică — **Alexandru Lăpușneanul** (analiză literară). Arta compoziției. Conciziunea stilului. Locul scriitorului în literatură. C. Negruzzi, creator al nuvelei românești, deschizător de drumuri și în alte genuri literare, (poemul eroic, scrisori literare, fruntaș în acțiunea de promovare a teatrului în limba română, popularizator al literaturii ruse prin traduceri).

VASILE ALECSANDRI. Viața și activitatea creatoare. **Opera.** Poezia. Creații inspirate din poezia populară. **Cîntec haiducesc** (analiză literară). Împletirea dragostei de natură cu dorul de libertate și dreptate a haiducului. Folosirea în mod creator a tematicii, imaginilor și a versificației poeziei populare. Evenimentele social-politice reflectate în poezia lui V. Alecsandri. **Peneș Curcanul** (analiză literară). Glorificarea eroismului poporului, făuritor al independenței naționale. Naturalețea și muzicalitatea versurilor. Evocarea frumuseților naturii în poezia lui V. Alecsandri. Pastelurile. Oglindirea în pasteluri a frumuseții și privelиștilor țării și a dragostei poetului față de natură. **Concertul în luncă** (analiză literară). Prezentarea în imagini poetice a concertului în luncă. Atmosfera de basm a poeziei. Versificația, limba. Teatrul. **Despot-Vodă** (analiză literară). Oglindirea luptelor pentru domnie între diferite partide boierești în Moldova din a doua jumătate a secolului al XVI-lea. Caracterul dramatic al acțiunii. Îmbinarea elementelor romantice cu cele realiste. Naturalețea versurilor. Locul operei lui V. Alecsandri în dezvoltarea literaturii noastre. Activitatea literară multilaterală (pasteluri, legende, poezii patriotice, opere dramatice). Valorificarea tezaurului artistic al creației populare.

Concluzii. Contribuția scriitorilor din generația de la 1848 la dezvoltarea literaturii. Trăsăturile generale ale literaturii scriitorilor generației de la 1848. Caracterul militan al operelor. Elemente clasice, romantice și realiste în creația lor. Inspirația scriitorilor din folclor.

Literatura română în perioada de după revoluția de la 1848. Condiții istorice. Dezvoltarea învățămîntului. Presa. Lupta între realism și antirealism în literatura noastră. Societatea „Junimea". Revista „Convorbiri literare".

NICOLAE FILIMON. Orientarea activității sale creatoare pe linia ideilor revoluționare ale epocii de la 1848. Caracterul variat al activității (ziarist, critic muzical și teatral). **Opera. Ciocoii vechi și noi** — fragmente (analiză literară). Tabloul descompunerii economico-sociale și morale a lumii feudale. Demascarea caracterului de clasă al aparatului de stat. Zugrăvirea realistă a mizeriei și suferințelor țărănimii iobage. Personajele. Caracterul realist al romanului. Limba și stilul.

ALEXANDRU ODOBESCU. Activitatea literară. Interesul pentru evocarea trecutului istoric. (Mihnea vodă cel Rău și Doamna Chiajna). Interesul pentru studiile de folclor. Justa orientare în problemele de limbă — combaterea exagerărilor latiniste. **Opera. Mihnea vodă cel Rău** (analiză literară). Zugrăvirea conflictelor din sec. al XVI-lea, dintre boieri și domnitori. Figura lui Mihnea vodă cel Rău. Descrieri, portrete, culoarea locală. Dinamismul acțiunii. Expresivitatea limbii. A. I. Odobescu, maestru al limbii literare (fraza bogată, armonia stilului). Locul lui A. I. Odobescu în literatură. Contribuția lui la dezvoltarea culturii și limbii literare.

BOGDAN PETRICEICU HASDEU. Activitatea lui Bogdan Petriceicu Hasdeu. **Opera. Răzvan și Vidra** (analiză literară). Evocare dramatică a vieții unui țigan rob ajuns domn al Moldovei. Personajul principal, exponent al urii poporului asuprit împotriva tiraniei. Prezentarea poporului. Folosirea elementelor folclorice. Îmbinarea elementelor romantice cu cele realiste în opera lui Hasdeu. Arta caracterizării personajelor, vioiciunea dialogului, pitorescul limbii. Locul lui B. P. Hasdeu în dezvoltarea culturii noastre. Contribuția scriitorului la studiul istoriei și în domeniul filologiei. Prețuirea limbii și creației artistice a poporului. Concepția înaintată asupra formării și dezvoltării limbii literare (Etymologicum Magnum Romaniae. Cuvente den bătrîni).

Din materia clasei a X-a:

LITERATURA ROMÂNĂ ÎN PERIOADA 1870—1916

Condiții istorice. Începuturile organizării mișcării muncitorești. Presa muncitorească. (Lucrătorul român, Socialistul 1877. Contemporanul 1881, Munca, România Muncitoare 1902). Reviste literare: Convorbiri literare. Viața. Semănătorul. Viața românească. Facla. Familia. Tribuna. Dezvoltarea literaturii. Realismul critic. Lupta ideologică pe tărîmul literaturii în această perioadă. Societatea „Junimea" și revista „Convorbiri literare". Activitatea de critic literar a lui Titu Maiorescu. Curente literare (simbolismul, semănătorismul, poporanismul). Scriitori reprezentativi în această perioadă.

MIHAI EMINESCU. Viața și activitatea creatoare a lui M. Eminescu. **Opera literară.** Activitatea multilaterală a poetului. Concepția lui Eminescu despre literatură. **Epigonii** (analiză literară). Admirația poetului față de înaintașii săi, însuflețiți de dragoste de patrie și popor. Elogiul închinat scriitorilor din generația de la 1848. Critica atitudinii sceptice a intelectualității epocii. Caracterul de manifest poetic al poeziei. Scrisoarea II și Criticilor mei, satire îndreptate împotriva claselor exploatatoare (disprețuirea adevăratei arte) și împotriva superficialității criticii burgheze. Poezia revoltei sociale (Junii corupți, Ai noștri tineri... Viața). **Împărat și proletar** (analiză literară). Conținutul poemului. Discursul agitatorului revoluționar. Critica violentă a orînduirii exploatatoare, a reprezentanților ei. Înfățișarea vieții de mizerie a celor ce muncesc, în contrast cu huzurul exploatatorilor. Îndemnul la răsturnarea revoluționară a orînduirii sociale. Limitele ideologice ale poeziei. Poezia „Împărat și proletar", expresie a revoltei poetului împotriva nedreptății din societatea capitalistă, a dragostei sale pentru poporul oprimat. Măiestria compoziției poeziei. Plasticitatea imaginilor, varietatea mijloacelor stilistice.

Scrisoarea III (analiză literară). Dragostea de patrie și de popor a poetului. Înfierarea liberalismului, a demagogiei patriotarde burghezo-moșierești. Compoziția operei. Caracterul dramatic al întîlnirii lui Mircea cu Baiazid. Prezentarea prin antiteză a caracterului demn și simplu al lui Mircea, față de îngîmfarea și dorința de putere a lui Baiazid. Realismul folosit în prezentarea societății burgheze contemporane. Folosirea antitezei, a gradației. Bogăția versificației. Limba. Bogăția vocabularului. Mijloace artistice folosite de poet. Poezia dragostei și a naturii. **Floare albastră** (analiză literară). **Sara pe deal** (analiză literară). Luminoasa evocare a naturii și a iubirii. Tabloul plin de viață al satului în amurg. Dragostea poetului intensificată de frumusețea și pitorescul tabloului. Atmosfera optimistă, de încredere în viață, a poeziei. Arta versificației realizată în poezie. Mijloace stilistice. Folclorul, izvor de inspirație în opera lui M. Eminescu. **Luceafărul** (analiza poeziei). Împletirea elementelor de basm popular cu concepția despre lume și dragoste a poetului. Eminescu despre înțelesul alegoric dat poemului său. Caracterul romantic al poeziei Luceafărul. Forța descriptivă a poetului. Peisajul eminescian. Plasticitatea imaginilor. Muzicalitatea versurilor, noutatea ritmului. Poemul „Luceafărul" sinteză a creației eminesciene. Folosirea și prelucrarea materialului folcloric în creația poetului (Ce te legeni, Revedere, La mijloc de codru, Călin nebunul, Făt-Frumos din lacrimă). M. Eminescu, artist al cuvîntului. Caracterul romantic al liricii sale. Concepția înaintată despre artă a poetului. Contribuția lui Eminescu la desăvîrșirea limbii literare. Importanța operei lui Eminescu.

ION CREANGĂ. Viața și activitatea creatoare a lui I. Creangă.

Opera. Amintiri din copilărie — fragmente (analiză literară). Conținutul operei. Zugrăvirea realistă a vieții satului din prima jumătate a sec. al XIX-lea. Puternica dragoste față de țărănimea muncitoare. Zugrăvirea mizeriei satelor. Critica educației și a metodelor pedagogice înapoiate din învățămîntul vremii, a sistemului de recrutare în armată, a clerului. Oglindirea realistă a tradițiilor poporului. Umorul și forța satirică a scriitorului. Arta povestirii, a descrierilor de natură și a portretelor, plasticitatea imaginilor. Reproducerea cu mare artă a graiului vorbit de popor. Poveștile. Prelucrarea plină de măiestrie a tezaurului folcloric. Originalitatea poveștilor lui Creangă. Caracterul lor realist. Împletirea fantasticului popular cu realitățile sociale. **Povestea lui Harap Alb** (analiză literară). Îmbinarea cu iscusință a elementelor realiste cu cele fantastice. Personajele basmului. Mijloacele artistice folosite în redarea conținutului. Meșteșugul artistic al scriitorului. Limba și stilul narativ oral. Caracterul popular al operei. Însemnătatea operei lui Ion Creangă. Contribuția scriitorului la dezvoltarea literaturii și a limbii literare.

ION LUCA CARAGIALE. Viața și activitatea creatoare a lui Ion Luca Caragiale. **Opera. Dramaturgia** (O noapte furtunoasă, Conu Leonida față cu reacțiunea, Năpasta). **O scrisoare pierdută** (analiză literară). Conținutul. Demascarea strînsei împletiri de interese dintre burghezie și moșierime, a parodiei sistemului electoral burghez. Trăsăturile comune ale personajelor: demagogia, imoralitatea, incultura, ipocrizia. Caracterul tipic al personajelor. Măiestria dramaturgului în caracterizarea personajelor prin limbaj, gesturi etc. Realismul comediei. Mijloacele folosite de Caragiale pentru realizarea comicului și caracterizarea personajelor. Comedia „O scrisoare pierdută" cea mai de seamă creație a realismului nostru critic.

Epica. Momente și schițe (prezentare generală). Temele. Particularități artistice. Nuvelele. **Două loturi** (analiză literară). Conținutul. Reliefarea mentalității micului burghez, cu visurile lui mărunte de îmbogățire. Figura lui Lefter Popescu. Caracterul realist al nuvelei. Limba și stilul. Contribuția lui I. L. Caragiale la dezvoltarea literaturii noastre. Opera lui I. L. Caragiale culme a realismului critic în literatura română. Valoarea patriotică și democratică a operei lui Caragiale. Caracterul ei popular. Opera lui Caragiale, model de măiestrie artistică. Locul lui I. L. Caragiale în literatura noastră.

ION SLAVICI. Activitatea literară. Opera. **Moara cu noroc** (analiză literară). Imoralitatea și lăcomia celor două personaje principale, rezultînd din felul de viață al burgheziei. Realismul scriitorului în prezentarea critică a familiei burgheze, descompusă din punct de vedere moral în procesul de înavuțire. Particularitățile artistice ale operei. Sobrietatea stilului. Caracterul popular al operei lui Slavici. Realismul operei, oglindit în critica și demascarea moralei burgheze. Contribuția la dezvoltarea prozei pe linia realismului critic. Locul lui I. Slavici în literatura noastră.

ALEXANDRU MACEDONSKI. Activitatea variată a scriitorului. Întemeietorul revistei Literatorul (1880). Elemente de critică socială la adresa societății burgheze în ciclul de poeme Nopțile (Noapte de ianuarie, Noapte de noiembrie). Poezii antidinastice. Rondeluri. **Opera. Noapte de mai** (analiză literară). Imn închinat naturii. Varietatea figurilor de stil. Al. Macedonski, teoretician al simbolismului în literatura română. Însemnătatea operei lui Al. Macedonski.

GEORGE COȘBUC. Activitatea literară. **Opera. Nunta Zamfirei** (analiză literară). Conținutul. Gradarea momentelor. Realismul descrierilor. Puternica afirmare a dragostei de viață a poporului. Plasticitatea și bogăția imaginilor. Expresivitatea limbii. Influența poeziei populare. G. Coșbuc, cîntăreț al iubirii. Redarea gamei variate a sentimentului de dragoste din sufletul omului din popor. (Dușmancele. La oglindă, Scara, Spinul etc.). **Dușmancele** (analiză literară). Natura în poezia lui G. Coșbuc. Sublinierea legăturii permanente dintre omul din popor și cadrul natural în care trăiește. Varietatea aspectelor naturii în pasteluri. Natura privită ca un izvor nesecat de energie (Vara, În miezul verii, Iarna pe uliță etc.). **Vara** (analiză literară). Oglindirea trecutului de luptă pentru libertate în poezia lui G. Coșbuc. Istoria văzută de Coșbuc ca o luptă pentru libertate. Realismul interpretării trecutului istoric. (Paşa Hassan, Dorobanțul Rugămintea din urmă). Poezia de protest social. Condamnarea asupririi burghezo-moșierești, a statului și a instituțiilor regimului, zugrăvirea realistă a sentimentului de ură a

(Continuare în pag. 3-a)

(Urmare din pag. 2-a)

poporului împotriva asupritorilor săi (Hora, Doina, Noi vrem pămînt). **Noi vrem pămînt** (analiză literară). **Doina** (analiză literară). Dragostea pentru popor şi libertate, elemente de bază ale creaţiei artistice în opera poetului. G. Coşbuc, traducător al unor opere de seamă din literatura universală. Locul lui G. Coşbuc în literatura noastră.

Contemporanul (1881). Rolul Contemporanului în dezvoltarea literaturii române. Activitatea de critic literar a lui C. Dobrogeanu-Gherea (Studii critice). Inconsecvenţele ideologice ale lui C. Dobrogeanu-Gherea. Contemporanul, creator al unui larg curent literar. Tematica literaturii promovate de Contemporanul. Caracterul militant al acestei literaturi. Însemnătatea Contemporanului în istoria culturii noastre. Contribuţia scriitorilor de la Contemporanul la dezvoltarea realismului critic în literatura română.

ALEXANDRU VLAHUŢĂ. Activitatea literară şi publicistică a scriitorului (Din goana vieţii, Dan, File rupte, România pitorească, Pictorul Grigorescu). **Unde ni sînt visătorii ?** (analiză literară). Condamnarea literaturii decepţioniste. Chemarea entuziastă adresată poeţilor de a crea o artă militantă menită să contribuie la înlăturarea nedreptăţii sociale. **1907** (analiză literară). Necruţătorul atac la adresa monarhiei şi a minciunii care stătea la baza orînduirii burghezo-moşiereşti. Folosirea antitezei. Critica aspră a societăţii burghezo-moşiereşti în opera lui Alexandru Vlahuţă. Optimismul poetului : sublinierea rolului social al literaturii. Dragostea pentru popor, pentru natura patriei. Locul lui Al. Vlahuţă în literatura noastră.

BARBU ŞTEFĂNESCU DELAVRANCEA. Activitatea literară. Creator de tipuri sociale în nuvele, povestiri, piese de teatru. Ascuţit critic social, mare iubitor al poeziei populare. **Opera. Hagi Tudose** — fragmente (analiză literară). Conţinutul : demascarea unuia din aspectele caracteristice lumii capitaliste, dezumanizarea individului sub puterea banului. Prezentarea realistă a personajelor. Stilul nuvelei. **Apus de soare** (analiză literară). Evocarea trecutului istoric al poporului şi a figurii glorioase a lui Ştefan cel Mare. Tablourile de natură folosite ca mijloc de reliefare a stărilor sufleteşti prin care trec eroii ; arta portretelor şi descrierii atmosferei epocii. Varietatea stilului. Contribuţia lui Delavrancea la dezvoltarea literaturii noastre. Arta sa realistă.

D. ZAMFIRESCU. **Opera.** Romanele lui D. Zamfirescu frescă socială a epocii de la sfîrşitul sec. al XIX-lea. Realizarea unor tipuri variate. (Viaţa la ţară, Tănase Scatiu). **Tănase Scatiu** (analiză literară). Contribuţia lui D. Zamfirescu la evoluţia romanului nostru social.

ŞTEFAN O. IOSIF. Înfăţişarea vieţii poporului, evocarea trecutului său de luptă şi a frumuseţilor naturii patriei noastre (Icoane din Carpaţi, Gruia lui Novac, Pintea). Puternica influenţă a poeziei populare. **Doina** (analiză literară). Întruchiparea bucuriei vieţii libere în figura celor 3 haiduci. Folosirea creatoare a artei populare. Varietatea imaginilor poetice. Colaborarea lui cu D. Anghel. St. O. Iosif, traducător din literatura progresistă a altor popoare. (Tălmăciri).

OCTAVIAN GOGA. Aspecte din viaţa satului ardelean (Noi, Plugarii, Oltul), legătura strînsă dintre natură şi popor. Figuri reprezentative din lumea satului (Dascălul, Dăscăliţa, Apostolul). Evocarea vieţii grele a ţărănimii ardelene (Plugarii, Clăcaşii). Limitele ideologice în ultima parte a activităţii sale. **Clăcaşii** (analiză literară). Însemnătatea operei lui O. Goga.

GARABET IBRĂILEANU. Legăturile criticului la începuturile activităţii lui cu mişcarea muncitorească. Latura valoroasă a creaţiei sale. Activitatea lui G. Ibrăileanu la Viaţa românească. Caracterul democratic al revistei. Continuator al ideilor revistei Contemporanul în realizarea unei arte realiste, legate de popor, susţinător al rolului militant al artistului cetăţean, al concepţiei artă cu tendinţă, susţinător al studierii fenomenului literar legat de societate. Limitele sale ideologice sub influenţa ideologiei poporaniste. Locul lui G. Ibrăileanu în istoria criticii noastre.

Din materia clasei a XI-a :
Literatura română în secolul al XX-lea

a) **Literatura română în perioada dintre cele două războaie mondiale.** Cadrul istoric al epocii. Dezvoltarea literaturii. Lupta între cele două culturi. Dezvoltarea marilor tradiţii democratice şi realiste în ştiinţa, literatura şi arta din secolul precedent, în luptă cu curentele decadente, reacţionare. Rolul P.C.R. în orientarea culturii. Lupta ideologică desfăşurată de P.C.R. pentru o literatură revoluţionară pusă în slujba proletariatului. Publicaţii conduse sau îndrumate de P.C.R. (Lupta de clasă (1929), Cultura proletară (1926), Scînteia (1931). Veac nou, Bluze albastre (1932), Cuvîntul liber (1933), Era nouă (1936), Reporter. Reviste şi grupări literare. Viaţa românească. Sburătorul. Curentele moderniste. Eugen Lovinescu, principalul teoretician al modernismului în literatura română. Gîndirea şi curentul „tradiţionalist". Promovarea în paginile „Gîndirii" a unei literaturi cu conţinut mistic obscurantist, şovin, reacţionar. „Gîndirea" — expresie a descompunerii şi degenerării culturii şi artei burgheze. Apărarea de către P.C.R. a tradiţiilor progresiste ale literaturii, mobilizarea scriitorilor, legaţi de popor, împotriva ideologiei fasciste şi a literaturii reacţionare. Apariţia elementelor realist-socialiste în literatura română.

★

b) **Literatura română în anii puterii populare.** Cadrul istoric al epocii. Revoluţia culturală în R.P.R. Conducerea revoluţiei culturale de către partid. Dezvoltarea literaturii. Valorificarea moştenirii literare. Îndrumarea dată de P.M.R. dezvoltării artei şi literaturii noi. Cuvîntarea tov. Gh. Gheorghiu-Dej la Conferinţa pe ţară a scriitorilor. Realismul socialist. Originea istorică şi dezvoltarea realismului socialist. Trăsăturile caracteristice ale realismului socialist. Realismul socialist în literatura română.

LIVIU REBREANU. Activitatea literară. Autor de nuvele (Frămîntări, Golanii). Perioada marilor realizări : Ion, Pădurea spînzuraţilor, Răscoala. Alunecarea scriitorului pe poziţii reacţionare între anii 1934—1938. Declinul artei sale (Gorila, 1938). Tematica variată a operei sale : viaţa satului (Ion), răscoala ţăranilor din 1907 (Răscoala), demascarea atrocităţilor războiului şi politicii diversioniste (Iţic Strul, dezertor ; Catastrofa, Pădurea spînzuraţilor). **Răscoala** (analiză literară). Tabloul realist al aspectelor esenţiale ale răscoalei ţăranilor din 1907. Amploarea şi forţa răscoalei, izvorîte din capacitatea de revoltă acumulată de ţărănimea exploatată. Caracterul răscoalei. Represiunea sîngeroasă. Personajele principale. Masa de ţărani în romanul lui Rebreanu. Semnificaţia romanului. Limitele romanului. Măiestria artistică a scriitorului. Caracterul realist al operei sale. Locul lui L. Rebreanu în literatură.

CEZAR PETRESCU. Activitatea literară. Zugrăvirea realist-critică a diverselor aspecte ale societăţii româneşti de la începutul sec. al XX-lea (Calea Victoriei, Oraş patriarhal, Aurul negru) ; politica obscurantistă culturală a regimului burghezo-moşieresc la sate (Apostol) ; demascarea războiului imperialist 1916—1918 şi a epocii postbelice (Întunecare). Creaţia lui Cezar Petrescu după 23 August 1944 : Oameni de ieri, oameni de azi, oameni de mîine, Vino şi vezi, Învăţătorul Dominic Străjerul nu mai e singur. **Întunecare** (analiză literară). Pregătirea războiului de către clasele exploatatoare. Lumea profitorilor (Vardaru, Vesbianu). Caracterul nejust al războiului. Condamnarea războiului prin reliefarea ororilor lui. Figura lui Radu Comşa. Figuri de ţărani şi intelectuali. Locul lui Cezar Petrescu în literatura română.

GEORGE BACOVIA. Tematica poeziilor : viaţa citadină, tabloul contradicţiilor sociale, peisajele triste. Sentimentul singurătăţii, al tristeţii, al revoltei sociale (Lacustră, Decor, Toamnă, Ploua, Nerv de primăvară). **Plumb** (analiză literară). Sentimentul apăsător al singurătăţii. **Serenada muncitorului** (analiză literară). Manifest revoluţionar ilustrativ pentru deşteptarea conştiinţei de clasă la muncitori. Simbolism şi realism în poezia lui G. Bacovia (Scîntei galbene, Vals de toamnă, Nocturnă). Valoarea artistică a poeziilor.

GHEORGHE TOPÎRCEANU. Optimismul şi dragostea de viaţă în poezia lui G. Topîrceanu (Balade vesele şi triste, Migdale amare). Critic al poeziei decadente şi apărător al realismului (Parodii originale). Accente satirice şi umoristice în poezie (Balada chiriaşului grăbit). **Rapsodii de toamnă** (analiză literară). Folosirea creatoare a creaţiilor populare ; dragostea de viaţă şi de natură. Plasticitatea imaginilor, varietatea personificărilor şi a epitetelor, armonia versului. Locul lui G. Topîrceanu în literatura română.

ALEXANDRU SAHIA. Activitatea literară. Orientarea activităţii lui Al. Sahia în această epocă pe linia obiectivelor de luptă ale partidului clasei muncitoare ; lupta împotriva exploatării maselor muncitoare în perioada crizei economice (Uzina vie, Revoltă în port, Ploaia din iunie) ; demascarea pregătirilor războiului antisovietic (Întoarcerea tatei din război, În cîmpia de sînge a Mărăşeştilor) ; combaterea diversiunii rasiste şi naţionalist-şovine (Şomaj fără rasă, Execuţia din primăvară). Activitatea publicistică cu caracter militant a lui Al. Sahia în revistele Veac nou şi Bluze albastre. **Uzina vie** (analiză literară). Prezentarea vieţii de mizerie şi exploatare a muncitorilor în regimul burghezo-moşieresc. Elanul revoluţionar de luptă al muncitorimii împotriva exploatării. Personajele. Succesiunea dramatică a episoadelor. Locul lui Al. Sahia în literatura română.

M. SEBASTIAN. Activitatea scriitorului (proză, teatru, critică literară Oraşul cu salcîmi, De două mii de ani, Steaua fără nume). **Ultima oră** (analiză literară). Demascarea vehementă a presei burgheze ca instrument al marelui capital exploatator.

CAMIL PETRESCU. Activitatea literară (versuri, proză, piese de teatru). Opere înrîurite de concepţia partidului clasei muncitoare (Bălcescu, Un om între oameni). **Bălcescu** (analiză literară). Evocarea vieţii şi luptei marelui democrat-revoluţionar, N. Bălcescu. N. Bălcescu exponent al năzuinţelor maselor populare ridicate în 1848 la lupta revoluţionară ; caracterul său nobil, curajos, drept, însufleţit de adîncă dragoste pentru popor. Adevărul istoric în piesa Bălcescu. Valoarea educativă a piesei. Reluarea temei din drama Bălcescu în romanul Un om între oameni. Locul lui Camil Petrescu în literatura română.

MIHAIL SADOVEANU. Viaţa şi activitatea creatoare. **Opera.** Satul şi ţăranul în opera lui M. Sadoveanu. Cumplita exploatare şi mizerie a ţărănimii în trecut (Bordeeni, Păcat boieresc, Mergînd spre Hîrlău). Ura şi răzvrătirea ţăranilor împotriva asupritorilor (Hoţul, Ion Rusu Ungureanu). **Judeţ al sărmanilor** (analiză literară). Dreapta răzbunare a ţăranului exploatat şi batjocorit de boier. Semnificaţia povestirii. Personajele. Dramatismul acţiunii. Bogăţia sufletească a omului din popor în opera lui M. Sadoveanu. **Baltagul** (analiză literară). Setea de dreptate şi caracterul dîrz al omului din popor. Figura Vitoriei Lipan. Descrierea obiceiurilor şi tradiţiilor poporului. Semnificaţia romanului Baltagul. Inspiraţia folclorului. Stilul romanului. Viaţa tîrgurilor de provincie în opera lui M. Sadoveanu. (Floare ofilită. Locul unde nu s-a întîmplat nimic). Natura patriei în opera lui M. Sadoveanu. Unitatea indisolubilă între natură, om şi istoria poporului nostru. Peisajul complex şi viu al naturii. (Ţara de dincolo de negură). Romanul istoric. Evocarea luptelor poporului pentru libertate naţională şi socială. (Şoimii, Neamul Şoimăreştilor, Zodia Cancerului). Patriotismul poporului în contrast cu interesele înguste ale boierilor şi ale domnitorilor. **Fraţii Jderi** (analiză literară). Evocarea epocii de domnie a lui Ştefan cel Mare între anii 1469—1475. Romanul, monografie a vieţii sociale din epoca respectivă. Figura lui Ştefan cel Mare. Familia Jderi. Celelalte personaje ale trilogiei. Caracteristicile ideologice şi artistice ale romanului. Caracterul popular şi naţional al romanului. Îmbogăţirea literaturii cu noi opere scrise după eliberarea patriei, pe baza metodei realismului socialist (Mitrea Cocor, Nada Florilor, Nicoară Potcoavă). **Nicoară Potcoavă** (analiză literară). Evocarea evenimentelor istorice de la sfîrşitul secolului al XVI-lea. Luptele lui Nicoară Potcoavă, sprijinit de forţele populare împotriva trădării boiereşti şi împotriva cotropirii otomane. Arta scriitorului, măiestria stilistică. Locul lui M. Sadoveanu în literatura română.

TUDOR ARGHEZI. Viaţa şi activitatea creatoare. Legătura poetului cu ţărănimea revoltată. Contactul cu mişcarea muncitorească. **Opera.** Bogăţia şi diversitatea temelor. Poezia lirică cu caracter filozofic-religios. (Psalmi, De-a v-aţi ascuns). Poezia lirică de atitudine socială. (Plugurile, Binecuvîntare, Ţara mea). Proza. Imaginea realistă a societăţii în trecut. Demascator necruţător al viciilor sociale. (Poarta neagră, Icoane de lemn, Lina, Tablete din Ţara de Kuty). Pamflete antimonarhice. **Sînge şi aur** (analiză literară). Ura şi disprețul faţă de cîrmuitorii cinici şi cruzi şi simpatia pentru victimele societăţii burghezo-moşiereşti. Poezia. **Testament** (analiză literară). Solidaritatea poetului cu înaintaşii săi. Elogiul adus strămoşilor care au contribuit la ridicarea omenirii pe treptele civilizaţiei prin munca lor istorioare. Realizarea artistică — plasticitatea şi vigoarea imaginilor. Abordarea unor teme noi, după 23 August 1944. „1907". Pe **răzătoare** (analiză literară). Ura ţăranilor exploataţi împotriva moşierilor lacomi şi cruzi. Îndemnul la răscoală. **Epilog** (analiză literară). Aspectul satelor după reprimarea răscoalelor ţărăneşti. Perspectiva optimistă a viitorului luminos în finalul poeziei. **Cîntare omului. Cel ce gîndeşte singur** (analiză literară). Imn de slavă înălţat puterii omeneşti, muncii, năzuinţei omului de a merge înainte, de a stăpîni Cosmosul. Triumful vieţii. Triumful omului. Particularităţile artistice ale poeziei lui T. Arghezi. Bogăţia şi plasticitatea limbii, forţa de înnoire a imaginilor. Realizarea artistică. T. Arghezi, artist al cuvîntului. Locul lui T. Arghezi în literatura română.

GEORGE CĂLINESCU. Activitatea multilaterală a scriitorului. Istoric şi critic literar. Prezentarea documentată a evoluţiei literaturii noastre. (Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent, 1941). Delimitarea cu discernămînt a fenomenelor estetice de cele culturale, selectarea valorilor literare. Limitele ideologice ale lucrării. Activitatea culturală şi literară după 23 August 1944. (Studiile despre Gr. Alecsandrescu şi Nicolae Filimon, Viaţa lui M. Eminescu). Romancier (Enigma Otiliei, Scrinul negru). **Enigma Otiliei** (analiză literară). — Oglindirea vieţii burgheziei de la începutul secolului al XX-lea, dezumanizată de goana după bani. Puternicul caracter realist al romanului. Locul lui G. Călinescu în literatura română.

★

Eliberarea — cotitură hotărîtoare în dezvoltarea literaturii române.

MIHAI BENIUC. Principalele volume de poezii. Caracterul militant al poeziei sale. **Cîntec de primăvară** (analiză literară). Încrederea poetului în primăvara omenirii, într-un viitor mai bun. **Patria** (analiză literară). Exprimarea puternicului sentiment patriotic al poetului. **Mărul de lîngă drum** (analiză literară). Menirea socială a poetului exprimată alegoric. **Socialism** (analiză literară). Trăsăturile artistice ale poeziei lui M. Beniuc. Locul lui M. Beniuc în literatura română.

ZAHARIA STANCU. Scurtă prezentare a activităţii literare. **Desculţ** (analiză literară). Prezentarea realistă a vieţii şi a luptei ţăranilor săraci din Bărăgan, la începutul secolului al XX-lea. Evocarea dramatică a răscoalei din 1907. Personajele principale. Particularităţile stilului. Locul lui Z. Stancu în literatura română.

GEO BOGZA. Activitatea literară. **Reprezentant de frunte al reportajului literar (Cartea Oltului. Pagini contemporane). Un om a trecut peste munţi** (analiză literară). Locul lui Geo Bogza în literatura română.

NAGY ISTVAN. Activitatea literară (schiţe, nuvele, reportaje, romane) în care oglindeşte procesul de transformare a conştiinţei muncitoreşti, apariţia fenomenelor noi create în condiţiile luptei şi construcţiei socialiste din ţara noastră. **La cea mai înaltă tensiune** (analiză literară). Prezentarea actului naţionalizării la o uzină metalurgică din oraşul Cluj. Lupta clasei muncitoare condusă de partidul ei împotriva burgheziei, păşirea pe drumul industrializării socialiste. Lupta muncitorilor împotriva uneltirilor duşmanului de clasă. Colaborarea frăţească a muncitorilor români şi maghiari. Figura lui Bucsi Karoly. Stilul romanului.

EUGEN JEBELEANU. Scurtă prezentare a activităţii literare. **Surîsul Hiroshimei** — fragmente (analiză literară). Mobilizatoare chemare la lupta împotriva aţiţătorilor la război şi apel călduros la menţinerea păcii în lumea întreagă. Trăsăturile artistice ale poeziei lui Eugen Jebeleanu.

AUREL BARANGA. Scurtă prezentare a activităţii literare. **Mielul turbat** (analiză literară). Demascarea birocratismului care înăbuşă iniţiativa creatoare a muncitorilor. Îndemnul la vigilenţă. Personajele principale. Particularităţile artistice ale piesei. Realizarea comicului de situaţie.

MARIA BANUŞ. Scurtă prezentare a activităţii literare. **Din Maramureş...** (analiză literară). Evocarea vieţii noi a copiilor din ţara noastră. **Patronul** (analiză literară). Trăsăturile artistice ale poeziei Mariei Banuş.

MARIN PREDA. Scurtă prezentare a activităţii literare. **Moromeţii** (analiză literară). Zugrăvirea vieţii satului în perioada din ajunul celui de-al doilea război mondial, după criza din 1929—1933. Stilul romanului.

TITUS POPOVICI. Scurtă prezentare a activităţii literare. **Setea** (analiză literară). Oglindirea prefacerilor din viaţa satului nostru, ca urmare a instaurării puterii populare : reforma agrară înfăptuită în chip revoluţionar sub conducerea clasei muncitoare. Personajele principale ale romanului. Stilul romanului.

Realizări ale literaturii noastre noi.

Poezia (Capitol de sinteză). Realizări obţinute în domeniul poeziei. Tematica poeziei noi. Măiestria artistică. Reprezentanţi.

Proza (capitol de sinteză). Realizările obţinute în domeniul prozei. Tematica prozei axată pe problemele mari ale construirii socialismului ; industrializarea socialistă, viaţa nouă a satului, evocarea trecutului istoric, demascarea regimului burghezo-moşieresc, zugrăvirea clasei muncitoare şi a luptei comuniştilor în ilegalitate. Reprezentanţi.

Dramaturgia (capitol de sinteză). Dramaturgia noastră pe drumul realismului socialist. Tematica noii dramaturgii. Noul conţinut al conflictului dramatic. Reprezentanţi.

Concluzii. Trăsăturile literaturii noastre noi. Caracterul naţional şi popular al literaturii. Spiritul de partid al literaturii noi. Eroul pozitiv în literatura nouă. Raportul dintre conţinut şi formă. Ecoul mondial al literaturii române.

★

La limba română, candidaţii proveniţi din şcolile cu limbile de predare ale minorităţilor naţionale vor fi examinaţi din materia prevăzută în programa de maturitate publicată mai sus, cu excepţia următoarelor teme care nu au fost studiate :

La capitolul **V. Alecsandri**, în loc de pastelul „Concertul în luncă" candidaţii vor fi examinaţi din pastelul „Iarna".

La capitolul **M. Eminescu** nu se va cere analiza literară a poeziei „Epigonii".

La capitolul **M. Sadoveanu** nu se va cere analiza literară a romanului „Fraţii Jderi", ci doar caracterizarea generală a acestei opere.

MATEMATICĂ

Din materia clasei a VIII-a

ALGEBRĂ

1. Numere raţionale. Numere naturale. Numere fracţionare. Numere pozitive şi negative. Adunarea, scăderea, înmulţirea şi împărţirea numerelor raţionale. Proprietăţile acestor operaţii.

2. Expresii algebrice. Monom. Polinom. Termeni asemenea şi reducerea lor. Forma canonică a unui polinom. Valoarea numerică a polinomului. Polinom omogen şi proprietatea lui. Adunarea şi scăderea polinoamelor. Înmulţirea monoamelor şi a polinoamelor. Ridicarea la o putere întreagă şi pozitivă a monomului. Formule pentru calcul prescurtat : $(a+b)(a-b)=a^2-b^2$; $(a+b)^2=a^2+2ab+b^2$; $(a+b)^3=a^3+3a^2b+3ab^2+b^3$; $(a-b)(a^2+ab+b^2)=a^3-b^3$; $(a+b)(a^2-ab+b^2)=a^3+b^3$ Patratul polinomului. Împărţirea monoamelor şi polinoamelor. Diferite metode de descompunere a polinoamelor în factori ireductibili : prin scoaterea factorului comun, după formulele calculului prescurtat, metoda grupării, prin separarea unui patrat perfect.

(Continuare în pag. 4-a)

(Urmare din pag. 3-a)

3. Expresii raţionale fracţionare. Expresia raţională fracţionară. Fracţii algebrice. Simplificarea fracţiilor algebrice. Aducerea fracţiilor algebrice la acelaşi numitor. Operaţii cu fracţii algebrice. Valoarea numerică a unei fracţii algebrice.

4. Expresii iraţionale. Ridicarea la putere. Extragerea rădăcinii patrate. Extragerea rădăcinii aritmetice de ordinul n. Noţiunea de număr iraţional. Adunarea, scăderea şi înmulţirea numerelor iraţionale. Rădăcina algebrică. Număr imaginar şi număr complex. Expresii iraţionale, definiţie. Radicali aritmetici. Proprietatea fundamentală a unui radical cu privire la înmulţirea şi împărţirea indicelui şi exponentului cu acelaşi număr. Aducerea radicalilor la acelaşi indice. Simplificarea radicalilor. Extragerea rădăcinii dintr-un produs, dintr-un cît, dintr-o putere şi dintr-un radical. Scoaterea unui factor raţional de sub radical şi introducerea lui sub radical. Radicali asemenea şi reducerea lor. Adunarea, scăderea, înmulţirea, împărţirea, ridicarea la putere şi extragerea rădăcinii expresiilor iraţionale. Raţionalizarea numitorilor în cazul cînd: numitorul este radicalul unui monom, numitorul este o sumă de 2 sau 3 radicali cu indicele 2. Valoarea numerică a unei expresii iraţionale.

5. Ecuaţia de gradul I. Egalitatea. Proprietăţile egalităţilor. Expresii algebrice identice. Ecuaţia. Ecuaţii echivalente. Proprietăţile ecuaţiilor şi consecinţele lor. Rezolvarea ecuaţiilor de gradul I cu o singură necunoscută, numerice şi literale. Sisteme de ecuaţii de gradul I cu 2 sau 3 necunoscute. Rezolvarea sistemelor de ecuaţii numerice şi literale. Rezolvarea sistemelor de ecuaţii care se reduc la sisteme de gradul I. Probleme. Inegalităţi de gradul I. Funcţia liniară şi graficul ei. Interpretarea grafică a soluţiei unui sistem de 2 ecuaţii cu 2 necunoscute.

6. Ecuaţii de gradul II. Forma canonică a ecuaţiei de gradul II cu o necunoscută. Rezolvarea ecuaţiilor de gradul II necomplete şi complete, numerice şi literale. Formule simplificate. Relaţii între rădăcini şi coeficienţi. Consecinţe. Discuţia rădăcinilor unei ecuaţii de gradul II cu ajutorul discriminantului şi al relaţiilor dintre rădăcini şi coeficienţi. Ecuaţii iraţionale. Verificarea rădăcinilor.

GEOMETRIA

1. Introducere. Corp geometric. Suprafaţă. Linie. Punct. Figură, figuri egale. Definiţia geometriei. Propoziţii: axiomă, teoremă reciprocă şi teoremă contrară. Linie dreaptă, semidreaptă, segment de dreaptă, operaţii cu segmente de dreaptă, linie frîntă, poligon, linie curbă, cercul, planul, suprafeţe formate de porţiuni de plane şi suprafeţe curbe. Geometria plană şi geometria în spaţiu.

2. Unghiuri. Unghi. Unghiuri adiacente. Egalitatea şi neegalitatea unghiurilor. Operaţii cu unghiuri. *Bisectoare.* Perpendiculară şi oblică. Unghi drept, acuţit şi obtuz. Despre construcţia unei perpendiculare dintr-un punct pe o dreaptă şi unicitatea ei. Unghiuri suplimentare, complementare şi opuse la vîrf. Despre suma unghiurilor cu acelaşi vîrf aşezate de aceeaşi parte a unei drepte şi în jurul unui punct. Despre bisectoarele a două unghiuri adiacente şi ale unghiurilor formate de două drepte concurente. Măsurarea unghiurilor. Unităţi de măsură. Unghi la centru.

3. Triunghiuri. Poligon. Clasificarea poligoanelor. Triunghi. Bisectoare, înălţime, mediană şi mediatoare. Clasificarea triunghiurilor. Simetria faţă de o axă. Proprietăţile triunghiurilor isoscele şi echilaterale. Criteriile de egalitate a triunghiurilor oarecare şi dreptunghice. Unghi exterior. Relaţii între laturile şi unghiurile unui triunghi. Comparaţie între lungimea segmentului şi a liniei frînte. Consecinţe. Perimetrul unui poligon convex este mai mic decît perimetrul unui poligon înconjurător. Despre triunghiurile care au două laturi respectiv egale şi unghiurile cuprinse între ele neegale.

4. Perpendiculare şi oblice. Perpendiculara este mai scurtă decît orice oblică dusă din acelaşi punct. Distanţa de la un punct la o dreaptă. Proprietatea mediatoarei unui segment şi proprietatea bisectoarei unui unghi. Loc geometric.

5. Drepte paralele. Construcţia unei drepte paralele cu o dreaptă dată. Postulatul lui Euclid. Consecinţele postulatului. Unghiuri formate de două drepte paralele tăiate de o secantă. Criteriul de paralelism a două drepte. Unghiuri cu laturile respectiv paralele. Unghiuri cu laturile respectiv perpendiculare. Suma unghiurilor unui triunghi. Suma unghiurilor interioare şi exterioare ale unui poligon convex.

6. Patrulatere. Paralelogram. Proprietăţile paralelogramului. Segmente paralele cuprinse între paralele. Distanţa dintre două drepte paralele. Simetria faţă de un punct. Rombul, dreptunghiul şi patratul. Proprietăţile lor. Mediana relativă la ipotenuza unui triunghi dreptunghic. Trapezul. Proprietăţile trapezului isoscel. Proprietatea dreptei mijlocii în triunghi şi în trapez.

7. Drepte concurente în triunghi. Concurenţa mediatoarelor, înălţimilor, bisectoarelor şi medianelor.

8. Cercul. Cercul. Intersecţia unei drepte cu un cerc. Tangentă şi normală. Diametri, coarde şi arce. Dependenţa dintre coarde şi distanţele lor la centru. Distanţa unui punct la un cerc. Locuri geometrice: a) al mijloacelor coardelor care rămîn paralele cu o dreaptă dată — diametrii conjugaţi; b) al mijloacelor coardelor egale dintr-un cerc — înfăşurătoarea Poziţiile relative a două cercuri. Punctele comune a două cercuri. Unghiul a două cercuri care se taie. Cercuri ortogonale.

9. Măsura unghiurilor. Unghiuri înscrise. Unghiuri cu vîrfurile în interiorul şi exteriorul cercului. Cazuri particulare. Arc capabil de un unghi dat. Patrulater inscriptibil. Proprietăţile lui. Condiţia ca patru puncte să fie pe un cerc.

10. Locuri geometrice. Recapitularea locurilor geometrice. a) al punctelor situate la o distanţă constantă de un punct dat sau de o dreaptă dată; b) al punctelor egal depărtate de două puncte fixe, de două drepte paralele sau concurente; c) al punctelor de unde se vede un segment sub un unghi dat etc.

Din materia clasei a IX-a.

ALGEBRA

1. Ecuaţii de grad superior care se reduc la gradul II. Ecuaţii reciproce de gradul III, IV. Ecuaţii binoame de gradul III, IV. Ecuaţii trinoame (de gradul IV, VI, VIII). Transformarea expresiei $\sqrt{A \pm \sqrt{B}}$ într-o sumă sau diferenţă de 2 radicali.

2. Sisteme de ecuaţii de gradul II. Forma canonică a ecuaţiei de gradul II cu 2 necunoscute. Sisteme de gradul II cu două ecuaţii, una fiind de gradul I. Sisteme care se rezolvă prin procedee speciale. Sisteme de gradul doi cu două sau trei necunoscute, cazuri particulare. Probleme care se rezolvă cu ajutorul sistemelor de gradul II.

3. Progresii. Progresii aritmetice. Formula pentru aflarea unui termen oarecare şi formula sumei termenilor. Progresii geometrice. Formula pentru aflarea unui termen oarecare şi formula sumei termenilor. Suma unei progresii geometrice infinite descrescătoare. Transformarea unei fracţii zecimale periodice în fracţie ordinară.

4. Funcţii. Mulţimi de puncte pe o dreaptă. Interval. Definiţia funcţiei. Funcţie de gradul II. Descompunerea trinomului de gradul II în factori liniari. Graficul funcţiei de gradul II: $y=x^2$; $y=ax^2$; $y=ax^2+b$; $y=a(x+c)^2$; $y=ax^2+bx+c$. Punctele caracteristice ale trinomului. Semnul trinomului de gradul II. Inegalităţi a căror rezolvare conduce la studiul unor binoame de gradul I şi al unor trinoame de gradul II. Discuţia rădăcinilor ecuaţiei de gradul II ai cărei coeficienţi depind de un parametru. Discuţia problemelor de gradul II.

5. Funcţia exponenţială. Funcţia logaritmică. Puteri cu exponentul pozitiv, zero, negativ şi fracţionar. Operaţii cu ele. Funcţia exponenţială, proprietăţi şi graficul ei. Definiţia logaritmului. Funcţia logaritmică, proprietăţi şi graficul ei. Logaritmul unui produs, unui cît unei puteri şi al unui radical. Aplicarea logaritmilor expresiilor algebrice. Logaritm zecimal. Caracteristică şi mantisă. Întrebuinţarea tablelor de logaritmi. Cologaritm. Operaţii cu logaritmi cu caracteristici pozitive sau negative. Aplicaţii la calculul expresiilor numerice. Ecuaţii exponenţiale. Ecuaţii logaritmice.

GEOMETRIA

1. Segmente proporţionale. Asemănarea triunghiurilor şi poligoanelor. Raportul a două segmente şi segmente proporţionale. Împărţirea unui segment dat într-un raport dat. O paralelă la una din laturile unui triunghi împarte pe celelalte două în părţi proporţionale. Consecinţe. Reciproca. Două secante oarecare sînt tăiate în părţi proporţionale de drepte paralele. Construirea celui de al 4-lea segment proporţional. Împărţirea unui segment în părţi proporţionale cu mai multe segmente date. Bisectoarea interioară (exterioară) împarte latura opusă a unui triunghi în segmente proporţionale cu laturile ce pornesc din acelaşi vîrf cu bisectoarea. Reciproca. Triunghiuri asemenea. Teorema fundamentală a asemănării. Cazurile de asemănare ale triunghiurilor oarecare şi dreptunghice. Un fascicol de drepte concurente determină pe două drepte paralele segmente proporţionale. Reciproca. Poligoane asemenea. Construirea unui poligon asemenea cu un poligon dat. Descompunerea poligoanelor asemenea în acelaşi număr de triunghiuri asemenea şi la fel aşezate. Reciproca. Raportul perimetrelor a două poligoane asemenea. Centru de asemănare şi raport de asemănare.

2. Relaţii metrice. Proiecţia unui punct şi a unui segment. Teoremele relative la înălţime şi la o catetă într-un triunghi dreptunghic. Aplicaţii la cerc. Construirea mediei proporţionale. Teorema lui Pitagora. Construirea unui segment al cărui pătrat să fie egal cu suma (sau diferenţa) pătratelor a 2 segmente date. Teorema referitoare la pătratul unei laturi într-un triunghi oarecare. Calculul înălţimilor. Teorema lui Stewart. Calculul medianelor şi bisectoarelor. Calculul razei cercului circumscris. Segmente proporţionale în cerc. Puterea punctului.

3. Poligoane regulate. Linia frîntă regulată. Poligon regulat. Construirea poligoanelor regulate înscrise în cerc şi circumscrise unui cerc. Fiecărui poligon regulat i se poate circumscrie un cerc şi în fiecare poligon regulat se poate înscrie un cerc. Două poligoane regulate cu acelaşi număr de laturi sînt asemenea. Raportul de asemănare. Calcularea laturilor şi apotemelor: pătratului, exagonului, triunghiului echilateral, decagonului (convex şi stelat) şi pentagonului, în funcţie de raza cercului circumscris. Relaţia dintre latura poligonului regulat cu n laturi înscris în cerc şi latura poligonului regulat cu numărul dublu de laturi. Calculul a_{2n}. Calculul laturii poligonului regulat circumscris în funcţie de latura poligonului regulat cu acelaşi număr de laturi înscris în acelaşi cerc. Determinarea lungimii cercului. Lungimea unui arc de cerc.

4. Arii. Noţiuni despre măsurarea unei arii. Aria dreptunghiului, paralelogramului şi rombului. Aria triunghiului în funcţie de laturi, de raza cercului circumscris şi de raza cercului înscris. Aria trapezului, a poligoanelor regulate, a cercului, sectorului circular şi a segmentului de cerc. Compararea ariilor a două triunghiuri asemenea, a două poligoane asemenea, a două cercuri.

Din materia clasei a X-a.

ALGEBRA

1. Analiza combinatorie şi binomului lui Newton. Permutări, aranjamente şi combinări[2]). Aplicaţii. Produsul unor binoame care diferă prin termenii liberi. Formula binomului lui Newton. Proprietăţile formulei binomului. Metoda inducţiei complete. Suma puterilor asemenea a primelor n numere întregi consecutive.

2. Divizibilitatea numerelor şi polinoamelor. Teoremele de divizibilitate ale sumei şi diferenţei. Definiţia împărţirii polinoamelor. Condiţia ca un polinom P (x) să fie divizibil prin (x — a). Regula de formare a cîtului. Proprietăţile divizibilităţii polinoamelor.

3. Cel mai mare divizor comun şi cel mai mic multiplu comun al numerelor şi polinoamelor. Aflarea c.m.m.d.c. al numerelor prin algoritmul lui Euclid. C.m.m.d.c. al polinoamelor. Proprietăţile c.m.m.d.c. al polinoamelor. Un polinom care este divizibil prin (x — a) şi (x — b) este divizibil şi prin produsul lor. Aflarea c.m.m.m.c. al polinoamelor cu ajutorul c.m.m.d.c.

4. Numere complexe. Numere complexe scrise sub formă algebrică. Operaţii cu ele. Forma trigonometrică a unui număr complex. Operaţii cu numere complexe exprimate sub formă trigonometrică. Formula lui Moivre. Rădăcinile unităţii. Ecuaţii binoame.

5. Proprietăţi ale polinoamelor şi rezolvarea ecuaţiilor. Enunţul teoremei lui D'Alembert. O ecuaţie de gradul n are n rădăcini. Descompunerea polinoamelor în factori liniari. Polinom identic nul. Condiţia ca două polinoame să fie identice. Metoda coeficienţilor nedeterminaţi. Condiţia ca două ecuaţii să aibă aceleaşi rădăcini. Rădăcini comune a două ecuaţii. Relaţiile între rădăcinile şi coeficienţii unei ecuaţii de gradul n. Ecuaţii care admit rădăcina a + ib. Ecuaţii cu coeficienţi raţionali care admit rădăcina $a + \sqrt{b}$. Transformarea polinoamelor: P (— x); P $\left(\frac{1}{x}\right)$ P (x + h); P (Kx); P $\left(\frac{x}{m}\right)$. Limitele rădăcinilor reale. Metoda grupării termenilor. Calcularea rădăcinilor întregi şi fracţionare.

GEOMETRIA ÎN SPAŢIU

I. Introducere. Corp geometric, suprafaţă, linie, punct. Axiomele geometrice în spaţiu. Poziţii relative între puncte, drepte şi plane. Determinarea planului. Generarea planului.

II. Drepte şi plane paralele

1. Drepte paralele cu un plan. Dreapta paralelă cu o dreaptă situată într-un plan şi care trece printr-un punct exterior planului este paralelă cu planul. Reciproca. Dacă două drepte sînt paralele, orice plan care intersectează pe una o intersectează şi pe cealaltă. Două drepte paralele cu a treia dreaptă, sînt paralele între ele.

2. Plane paralele. Intersecţiile a două plane paralele cu un al treilea plan sînt drepte paralele. Printr-un punct exterior la un plan, se poate duce un plan paralel cu acesta şi numai unul. Dacă două plane sînt paralele: a) orice dreaptă care taie pe primul taie şi pe al doilea; b) orice plan care taie pe primul întîlneşte şi pe al doilea. Dacă două plane sînt paralele, orice plan paralel cu primul este paralel şi cu al doilea. Segmentele de drepte paralele cuprinse între plane paralele sînt egale. Planele paralele determină pe două drepte oarecare segmente proporţionale. Unghiuri cu laturi paralele.

III. Drepte perpendiculare pe un plan

1. Unghiul a două drepte în spaţiu. Drepte perpendiculare în spaţiu. Condiţia ca o dreaptă să fie perpendiculară pe un plan. Printr-un punct dat se poate duce un plan perpendicular pe o dreaptă dată şi numai unul. Dacă două plane sînt paralele, orice perpendiculară pe un plan este perpendiculară şi pe celălalt. Două plane perpendiculare pe aceeaşi dreaptă sînt paralele între ele. Printr-un punct dat se poate duce o dreaptă perpendiculară la un plan dat şi numai una. Dacă două drepte sînt paralele, orice plan perpendicular pe una este perpendicular şi pe cealaltă. Două drepte perpendiculare pe acelaşi plan sînt paralele. Locul geometric al perpendicularelor ridicate într-un punct pe o dreaptă dată. Locul geometric al punctelor egal depărtate de un plan. Locul geometric al punctelor egal depărtate de două puncte şi de trei puncte date. Punct egal depărtat de patru puncte nesituate în acelaşi plan.

2. Perpendiculare şi oblice faţă de plan. Teorema relativă la perpendiculara şi oblicele coborîte din acelaşi punct pe un plan. Reciproc. Distanţa unui punct la un plan. Locul geometric al punctelor unui plan egal distanţate de un punct exterior dat. Teorema celor trei perpendiculare. Reciproca

IV. Proiecţii.

Proiecţia ortogonală a unui punct şi a unei drepte pe un plan. Teorema relativă la unghiul format de o dreaptă cu un plan. Proiecţia unui segment pe un plan. Proiecţia ariei unui triunghi şi a unui poligon pe un plan.

V. Unghiuri diedre. Plane perpendiculare.

Semiplan. Unghi diedru. Egalitatea unghiurilor diedre. Unghiul plan corespunzător unui diedru. Unghiul plan corespunzător diedrului măsoară diedrul. Plane perpendiculare. Dacă o dreaptă este perpendiculară pe un plan, orice plan trecînd prin dreaptă sau fiind paralel cu ea este perpendicular pe planul dat. Reciproca. Dacă două plane sînt perpendiculare pe un al treilea plan intersecţia lor este perpendiculară pe acest plan.

VI. Poliedre

1. Poliedre. Reprezentarea în plan a poliedrelor. Prisma. Clasificarea prismelor. Paralelipipedul. Diagonala paralelipipedului dreptunghic. Secţiunile făcute într-o prismă prin plane paralele cu baza sînt poligoane egale. Aria prismei. Desfăşurare. Volumul paralelipipedului dreptunghic, drept şi oblic.*) Volumul prismei drepte triunghiulare şi oarecare. Volumul prismei oblice.

2. Piramida: definiţie şi clasificare. Secţiunea paralelă cu baza în piramidă. Aria piramidei. Desfăşurarea. Volumul piramidei.

3. Trunchi de piramidă. Aria trunchiului de piramidă regulat. Volumul trunchiului de piramidă regulat.

VII. Corpuri rotunde.

1. Suprafaţa cilindrică de revoluţie. Cilindru. Cilindru circular drept. Aria cilindrului şi desfăşurarea lui. Volumul cilindrului.

2. Suprafaţa conică de revoluţie. Conul. Con circular drept. Aria conului circular drept. Desfăşurarea conului. Volumul conului. Raportul ariilor şi volumul cilindrilor asemenea şi conurilor asemenea.

3. Trunchiul de con circular drept. Aria şi volumul trunchiului de con circular drept.

4. Suprafaţa sferică. Sfera. Determinarea unei sfere. Intersecţia unei sfere cu un plan. Calotă şi zonă sferică. Determinarea unui cerc pe sferă. Planul tangent la sferă şi proprietăţile lui. Cilindru şi con înscris sau circumscris unei sfere. Aria obţinută prin rotirea împrejurul unei axe a unui segment de dreaptă şi a unei linii poligonate regulate.*) Aria zonei şi calotei sferice*). Aria sferei*). Volumul unui sector sferic*). Volumul segmentului sferic*).

TRIGONOMETRIA

I. Introducere

Unităţi de măsură pentru unghiuri şi arce: gradul sexagesimal, gradul centezimal, radianul. Relaţiile dintre ele. Arce mai mari decît 360° şi arce negative.

II. Funcţii trigonometrice

1. Definiţia funcţiilor trigonometrice ca rapoarte între laturile unui unghi dreptunghic şi pe cerc. Valorile funcţiilor trigonometrice pentru 30°, 45°, 60°. Variaţia, periodicitatea şi reprezentarea grafică a funcţiilor trigonometrice.

2. Funcţiile trigonometrice ale arcelor: complementare, suplimentare, care diferă cu o jumătate de cerc, a căror sumă este 360° şi negative. Reducerea funcţiilor trigonometrice ale arcelor oarecare la acelea ale arcelor din primul cadran.

3. Arce care corespund la o funcţie trigonometrică dată: sinus, cosinus, tangentă şi cotangentă. Funcţii trigonometrice inverse. Tabele trigonometrice naturale şi logaritmice: a) aflarea funcţiei cînd se dă arcul; b) aflarea arcului cînd se cunoaşte funcţia.

III. Formule fundamentale.

1. Relaţiile dintre funcţiile trigonometrice ale aceluiaşi arc. Exprimarea funcţiilor trigonometrice cu ajutorul uneia din ele.

2. Proiecţia unui segment şi a unui contur poligonal pe o axă*). Funcţiile trigonometrice ale unei sume sau diferenţe de arce*), ale arcului dublu şi triplu, ale jumătăţii de arc. Exprimarea raţională a funcţiilor trigonometrice ale unui arc, cu ajutorul tangentei arcului pe jumătate.

3. Transformarea unei sume sau diferenţe de sinusuri şi cosinusuri în produse şi invers. Transformarea unei sume sau a unei diferenţe de tangente şi cotangente în expresii calculabile prin logaritmi.

IV. Aplicaţiile trigonometriei la geometrie.

1. Relaţiile între elementele unui triunghi dreptunghic. Rezolvarea triunghiului dreptunghic.

2. Relaţiile între elementele unui triunghi oarecare: relaţia sinusurilor, relaţia dintre o latură şi proiecţiile celorlalte, formula tangentei semidiferenţei a două unghiuri a lui Neper, relaţia cosinusului, relaţiile unghiurilor în funcţie de laturi. Formulele ariei triunghiului. Rezolvarea triunghiului oarecare.

V. Identităţi şi ecuaţii trigonometrice.

1. Identităţi. Identităţi condiţionate.

2. Ecuaţii trigonometrice: a) care se rezolvă prin ecuaţii algebrice; b) omogene; c) liniare; d) care se rezolvă prin descompunere în alte ecuaţii. Sisteme de ecuaţii trigonometrice.

Din materia clasei a XI-a.

CALCULUL DIFERENŢIAL ŞI INTEGRAL

I. Numere (recapitulare). Operaţii cu numere. Modul. Reprezentarea numerelor prin puncte pe o dreaptă. Puteri cu exponent întreg şi raţional.

II. Noţiuni elementare despre mulţimi. Apartenenţă, incluziune. Reuniune, intersecţie. Mulţimi de puncte pe o dreaptă, intervale. Vecinătăţile unui punct.

(Continuare în pag. 5-a)

(Urmare din pag. 4-a)

III. Şiruri *). Definiţia şirului ; şiruri mărginite, şiruri monotone. Şiruri convergente ; definiţia limitei unui şir, criterii de convergenţă. Convergenţa şirurilor monotone şi mărginite. Numărul e. Operaţii cu şiruri convergente : suma, produsul, cîtul. Trecerea la limită în inegalităţi.

IV. Puteri şi logaritmi *) Puteri cu exponent real. Logaritmi, logaritni naturali.

V. Simbolurile cu + ∞ şi — ∞ *) Simbolurile + ∞ şi — ∞ ; şiruri cu limita + ∞ sau — ∞ ; operaţii cu + ∞ şi — ∞ ; operaţii fără sens.

VI. Funcţii. Definiţia funcţiei, domeniu de definiţie, domeniul valorilor, variabilă independentă. Funcţii reale. Graficul unei funcţii. Funcţii elementare : polinoame, funcţii raţionale, funcţia putere, funcţia exponenţială, funcţia logaritmică, funcţii circulare. Funcţii compuse. Funcţii monotone. Funcţii inverse. Funcţii circulare inverse.

VII. Limite de funcţii. Definiţia limitei unei funcţii într-un punct. Criterii de existenţă a limitelor de funcţii. Operaţii cu limite de funcţii. Limitele funcţiilor elementare. Cazuri de excepţie la operaţiile cu limitele de funcţii.

VIII. Funcţii continui. Definiţia continuităţii unei funcţii într-un punct şi pe un interval. Operaţii cu funcţii continui. Continuitatea funcţiei inverse. Continuitatea funcţiilor elementare. Funcţii continui care au valori de semne contrare la extremităţile unui interval.

IX. Derivate. Probleme ce conduc la noţiunea de derivată (viteza unui mobil, tangenta la o curbă). Definiţia derivatei unei funcţii într-un punct şi pe un interval. Derivatele funcţiilor : f (x) = c, f (x) = x. f (x) = sin x, f (x) = cos. x. Operaţii cu funcţii derivabile : suma, produsul, cîtul. Derivatele funcţiilor raţionale şi ale funcţiilor circulare. Derivata unei funcţii compuse. Derivata unei funcţii inverse. Derivata funcţiilor logaritmice, a funcţiilor exponenţiale, a funcţiei putere, a funcţiei u^v şi a funcţiilor circulare inverse. Derivata de ordin superior. Aplicaţii la rădăcinile multiple ale unui polinom. Aplicaţiile derivatei la fizică (viteză, acceleraţie, debit, intensitatea curentului electric, densitate).

X. Studiul funcţiilor cu ajutorul derivatelor. Teorema lui Rolle şi teorema creşterilor finite. Intervale de monotonie ale unei funcţii, puncte de maxim şi de minim. Convexitate şi concavitate, puncte de inflexiune. Asimptote. Trasarea graficului funcţiilor. Aplicaţii : probleme de maxim şi minim : separarea şi aproximarea rădăcinilor reale ale unei ecuaţii.

XI. Integrale. Primitive. Integrale. Proprietăţile integralei. Integrarea prin părţi. Schimbarea de variabilă. Calculul ariilor şi volumelor. Aplicaţiile integralei la fizică (centru de greutate, lucru mecanic). **Notă :** la secţia serală nu se cere capitolul „Integrale".

GEOMETRIA ANALITICĂ

I. Geometria pe o dreaptă. Corespondenţa dintre punct şi număr. Segmente orientate. Măsurarea unui segment în funcţie de abscisele extremităţilor. Teorema lui Chasles. Punct care împarte un segment într-un raport dat. Abscisa mijlocului unui segment.

II. Geometria în plan. Noţiuni introductive. Poziţia unui punct în plan. Coordonatele carteziene rectagulare ale unui punct. Distanţa dintre două puncte. Determinarea poziţiei unui punct pe o dreaptă care trece prin două puncte date. Coordonatele mijlocului unui segment. Direcţia unei drepte. Unghiul a două direcţii. Condiţiile ca două drepte să fie paralele sau perpendiculare.

III. Linia dreaptă. Determinanţi. Determinanţi de ordinul II şi III. Dezvoltarea după minori. Regula lui Sarrus. Proprietăţi : dacă într-un determinant se schimbă liniile în coloane (sau invers) valoarea determinantului nu se schimbă *) ;

— dacă într-un determinant se schimbă două linii (sau coloane) între ele, determinantul schimbă de semn *) ;

— dacă un determinant are două linii (sau coloane) egale, determinantul este nul ; dacă elementele unei linii (sau coloane) au un factor comun, acest factor se poate scoate în faţa determinantului ; dacă un determinant are două linii (sau coloane) proporţionale, determinantul este nul *). Orice linie dreaptă se reprezintă printr-o ecuaţie de gradul I. Orice ecuaţie de forma $Ax+By+C=0$ reprezintă o linie dreaptă. Semnificaţia coeficienţilor. Cazuri particulare. Ecuaţia dreptei ce trece printr-un punct dat şi are o direcţie dată. Ecuaţia dreptei ce trece prin două puncte. Ecuaţia dreptei în raport cu segmentele determinate pe axe. Condiţia ca trei puncte să fie coliniare. Intersecţia a două drepte. Condiţia ca două ecuaţii să reprezinte aceeaşi dreaptă. Fascicole de drepte : a) ce trec printr-un punct dat ; b) ce trec prin punctul de intersecţie a două drepte date ; c) paralele cu o direcţie dată. Condiţia ca trei drepte să fie concurente.

Raportul în care o dreaptă împarte un segment. Separarea planului în regiuni de o dreaptă *). Ecuaţia normală a dreptei. Distanţa de la un punct la o dreaptă.

Aplicaţii : aflarea înălţimilor unui triunghi, ecuaţiile bisectoarelor, aria unui triunghi etc.

LOCURI GEOMETRICE

IV Cercul. Ecuaţia cercului cu centrul în origine şi într-un punct oarecare. Determinarea ecuaţiei unui cerc prin trei condiţii. Intersecţia unei drepte cu un cerc. Ecuaţiile tangentei : într-un punct al cercului, paralelă cu o direcţie dată, dintr-un punct exterior. Ecuaţia normalei. Puterea unui punct în raport cu un cerc. Axa radicală a două cercuri. Centrul radical. Intersecţia a două cercuri. Fascicole de cercuri : a) ce trec prin punctele de intersecţie a două cercuri date ; b) ce trec prin punctele de intersecţie ale unei drepte cu un cerc. Aplicaţii la proprietăţile cercului şi locuri geometrice.

V. Elipsa. Definiţia şi ecuaţia elipsei. Elementele importante ale elipsei. Intersecţia unei elipse cu o dreaptă. Ecuaţiile tangentei şi normalei la elipsă. Aplicaţii la proprietăţile elipsei şi locuri geometrice.

VI. Hiperbola. Definiţia şi ecuaţia hiperbolei. Elemente importante ale hiperbolei. Asimptote. Hiperbola echilaterală raportată la asimptote. Intersecţia hiperbolei cu o dreaptă. Ecuaţiile tangentei şi normalei la hiperbolă. Aplicaţii la proprietăţile hiperbolei şi locuri geometrice.

VII. Parabola. Definiţia şi ecuaţia parabolei. Elemente importante ale parabolei. Intersecţia parabolei cu o dreaptă. Ecuaţiile tangentei şi normalei la parabolă. Aplicaţii la proprietăţile parabolei şi locuri geometrice. Proprietatea optică a parabolei.

Notă. Examenul la matematică urmăreşte să constate puterea de înţelegere şi capacitatea candidaţilor de a aplica cunoştinţele din programă la rezolvarea exerciţiilor şi problemelor, fără să se insiste asupra demonstraţiilor din materia claselor a VIII-a şi a IX-a şi din temele notate cu asteriscuri din materia claselor a X-a şi a XI-a.

FIZICĂ

secţia reală

Din materia clasei a X-a

ELECTROMAGNETISMUL

a) Cîmpul magnetic al curentului electric. Magneţi permanenţi şi proprietăţile lor. Cîmpul magnetic al curentului liniar, circular, al solenoidului. Intensitatea cîmpului magnetic. Legea Biot-Savart. Fluxul magnetic. Permeabilitatea magnetică. Unităţi de măsură. Electromagneţii şi aplicaţiile lor. Releul electromagnetic. Problema extinderii automatizării în industrie în vederea atingerii unor indici tehnici economici superiori, în lumina documentelor de partid. b) Forţa electromagnetică. Acţiunea cîmpului magnetic asupra curentului electric. Aplicaţiile tehnice ale forţei electromagnetice. Instrumente de măsurat : ampermetru, voltmetru. Principiul de funcţionare a electromotorului. Difuzor electrodinamic. c) Acţiunea reciprocă a curenţilor electrici. Forţă electrodinamică. Contorul electric. d) Echivalenţa unui magnet permanent cu un solenoid. Explicarea magnetismului (sumar). e) Magnetismul pămîntesc (sumar).

INDUCŢIA ELECTROMAGNETICĂ

a) Producerea tensiunii electromotoare de inducţie. Tensiunea electromotoare indusă într-un conductor liniar. Factorii care determină mărimea şi sensul tensiunii electromotoare de inducţie. Legea lui Lenz privitoare la sensul tensiunii electromotoare de inducţie. Explicarea electronică a inducţiei electromagnetice. b) Autoinducţia. Inductanţa. Unitatea de inductanţă : henry-ul.

CURENTUL ALTERNATIV

a) Inducţia într-o spiră care se roteşte uniform într-un cîmp magnetic omogen. Producerea curentului alternativ. b) Frecvenţa, intensitatea şi tensiunea curentului alternativ. Reactanţa inductivă şi capacitivă în circuitul de curent alternativ. Impedanţa. Legea lui Ohm la curentul alternativ. c) Defazarea. Energia şi puterea curentului alternativ. d) Curentul trifazat. Conectarea în stea şi în triunghi a receptoarelor de energie (sumar).

GENERATOARE, MOTOARE, TRANSFORMATOARE

a) Dinamul şi motorul de curent continuu : reversibilitatea lor. b) Generatorul de curent alternativ : monofazat şi trifazat. c) Motoare de curent alternativ. Motorul asincron. d) Transformarea curentului alternativ. Transformatorul. Transportul energiei electrice. Sistemul electroenergetic naţional ; dezvoltarea lui prin extinderea reţelelor de transport şi a staţiilor de transformare în vederea realizării unei alimentări sigure şi economice a consumatorilor de energie de pe întreg cuprinsul ţării. Redresoare uscate. Noţiuni despre substanţele semiconductoare şi întrebuinţările lor în tehnica actuală. e) Bobina de inducţie. Telefonul.

ELECTRIFICAREA

a) Bazele fizice ale electrificării. Problemele electrificării. b) Centrale termoelectrice. Centrale hidroelectrice. c) Distribuţia şi utilizarea energiei electrice în industrie, agricultură, transport şi în viaţa de toate zilele. d) Electrificarea ţării noastre, realizări obţinute şi perspective de viitor. Importanţa electrificării pentru dezvoltarea economiei naţionale şi pentru ridicarea nivelului de viaţă al oamenilor muncii din patria noastră.

Din materia clasei a XI-a

OSCILAŢII ŞI UNDE ELECTROMAGNETICE

a) Descărcarea oscilatorie a condensatorului. Circuit oscilant. Explicarea electronică a descărcării condensatorului. Oscilaţii amortizate şi neamortizate. Rezonanţa. b) Circuit oscilant deschis. Cîmpul electromagnetic. Undele electromagnetice. Propagarea lor. Antena. Proprietăţile undelor electromagnetice. c) Oscilaţii electrice întreţinute. Tuburi electronice. Dioda şi funcţionarea ei ca redresoare. Trioda, caracteristici. Funcţiunile triodei : generatoare, amplificatoare, redresoare. d) Radioemisia şi radiorecepţia cu noţiuni sumare despre transistoare. Noţiuni de radiolocaţie şi despre oscilografuI catodic. e) Importanţa radiotehnicii şi electronicii pentru activitatea ştiinţifică, pentru industrie şi culturalizare. Noţiuni despre maşinile electronice de calcul. Dezvoltarea radioficării şi radiotehnicii, electronicii şi automatizării în ţara noastră.

STRUCTURA ATOMULUI

ELECTRONII. a) Emisia de electroni ; termoelectroni şi fotoelectroni. b) Masa electronului şi variaţia ei cu viteza.

ÎNVELIŞUL ELECTRONIC ŞI NUCLEUL

a) Structura atomului, învelişul electronic şi nucleul. Modele atomice (Rutherford, Bohr). Nivelele energetice ale atomului. Emisia şi absorbţia energiei de către atom. Serii spectrale. Formula Balmer. b) Dezintegrarea nucleului. Radioactivitatea. Razele alfa, beta şi gama. Metode de cercetare în fizica nucleară. Camera Wilson. Numărătorul de particule. Transformările elementelor radioactive. Legea dezintegrării radioactive. Izotopi. c) Structura nucleului atomic. Mijloace de acţiune asupra nucleului atomic. Acceleratori de particule. Ciclotronul. Dezintegrarea artificială. Izotopi radioactivi şi atomi marcaţi. Aplicaţii în industrie, agricultură, biologie şi medicină. d) Energia nucleului atomic. Defectul de masă. Eliberarea energiei nucleare. Fisiunea nucleară. Reacţia nucleară în lanţ. Reactori nucleari. Explozia nucleară. Fuziunea nucleară. Noţiuni despre plasmă şi întrebuinţările ei actuale. Actualitatea şi perspectivele folosirii energiei nucleare în scopuri paşnice.

Absolvenţii **secţiei umaniste** nu vor fi examinaţi din temele : Echivalenţa unui magnet permanent cu un solenoid. Explicarea magnetismului. Magnetismul pămîntesc. Explicarea electronică a inducţiei electromagnetice. Noţiuni de radiolocaţie.

Absolvenţii **secţiei serale** şi ai **învăţămîntului fără frecvenţă** nu vor fi examinaţi din tema : Noţiuni de radiolocaţie şi despre oscilografuI catodic.

La alcătuirea problemelor profesorii vor folosi unităţile de măsură cunoscute de absolvenţi din studiul fizicii în clasele a X-a şi a XI-a ; în răspunsurile lor la tema teoretică sau în rezolvarea problemei candidaţii vor putea folosi unităţile oricăruia din sistemele de unităţi de măsură pe care le cunosc (C.G.S. ; M.K.S.A. sau S.I.).

CHIMIE

secţiile reală şi umanistă

Din materia clasei a XI-a.

HIDROCARBURILE

1. **Hidrocarburi.** Clasificarea lor.

2. **a) Hidrocarburi aciclice saturate.** Definiţie. Stare naturală. Nomenclatura. Serie de omologi. Izomerie. Radicali organici. Teoria structurii compuşilor organici a lui Butlerov. Proprietăţile fizice şi chimice ale hidrocarburilor saturate (Reacţia de substituţie, reacţia de cracare, arderea).

b) Metanul. Stare naturală. Metanul — bogăţie naturală a ţării noastre. Preparare. Proprietăţi. Întrebuinţări. Cloroformul. Tetraclorura de carbon.

3. **Hidrocarburi olefinice.** Definiţia. Structura. Nomenclatură. Proprietăţi fizice. Proprietăţi chimice (Reacţii de adiţie — regula lui Markovnikov. Oxidare. Ardere).

4. **Hidrocarburi acetilenice.** Definiţie. Structură. Nomenclatură. Proprietăţi fizice. Proprietăţi chimice (Reacţii de adiţie, polimerizare, oxidare, combinaţii cu metale).

5. **Cauciucul.** Cauciucul natural. Cauciucul sintetic. Polimerizarea divinilului şi izoprenului. Dezvoltarea industriei cauciucului în ţara noastră în timpul regimului de democraţie populară.

6. **a) Hidrocarburi aromatice.** Definiţie. Clasificare (mono şi polinucleare). b) **Benzenul** Starea naturală şi obţinerea din gudroane. Proprietăţi fizice. Structura moleculară. Proprietăţi chimice. Întrebuinţări. c) Hidrocarburi aromatice polinucleare. Naftalenul. Antracenul. Noţiuni generale. Întrebuinţări.

d) Caracterizarea generală a hidrocarburilor aromatice. Proprietăţi fizice şi chimice. Prepararea lor industrială. Distilarea uscată a cărbunelui de pămînt.

7. **Petrolul.** Stare naturală. Compoziţie. Originea lui. Extragerea petrolului. Proprietăţi fizico-chimice. Derivatele principale ale petrolului. Petrolul, materie primă în industria petro-chimică. Dezvoltarea impetuoasă a industriilor legate de extragerea şi prelucrarea petrolului în anii puterii populare.

FUNCŢIUNI ORGANICE FĂRĂ AZOT

1. **a) Alcooli.** Definiţie. Clasificare (mono şi polialcooli ; alcooli primari, secundari, terţiari). Nomenclatura. Proprietăţi fizice şi chimice. b) Alcoolul metilic şi alcoolul etilic. Preparare. Distilarea uscată a lemnului. Proprietăţi. Întrebuinţări tehnico-industriale. c) Glicerina. Preparare. Proprietăţi. Întrebuinţări tehnico-industriale.

2. **a) Noţiuni despre fenoli.** b) Fenolul (acidul fenic). Preparare. Proprietăţi. Întrebuinţări. Fenolul ca materie primă în fabricarea maselor plastice. Comparaţie între alcooli şi fenoli.

3. **Aldehide.** Definiţie. Nomenclatură. Prepararea prin oxidarea alcoolilor. Proprietăţi fizice şi chimice. Aldehida formică. Importanţa ei.

4. **Cetone.** Definiţie. Preparare. Acetona. Proprietăţile şi întrebuinţările ei.

5. **a) Acizi organici.** Definiţie Clasificare. Nomenclatura. Proprietăţile fizice şi chimice. b) Acidul formic, Acidul acetic. c) Acizii graşi. (Acizii : butiric, palmitic, stearic, oleic).

6. **a) Esterii.** Definiţie. Preparare. b) Grăsimi. Definiţie. Clasificare. Proprietăţi fizice şi chimice. (Hidrogenarea grăsimilor, saponificare). Săpunuri.

7. **a) Zaharide.** Definiţie. Clasificare. b) Monozaharide. Glucoza. Răspîndirea în natură. Proprietăţi. Întrebuinţări. Fructoza. c) Dizaharide. Zaharoza. Obţinerea zahărului din sfecla de zahăr. Proprietăţi. Întrebuinţări. Dezvoltarea în ţara noastră a culturii sfeclei de zahăr şi a construcţiilor de fabrici pentru prelucrarea ei în etapa actuală. d) Amidonul. Formarea amidonului în plante. Fotosinteza. Prelucrarea amidonului. e) Celuloza. Proprietăţi. Prelucrarea celulozei. Hîrtia. Mătasea artificială. Nitroceluloze ; întrebuinţările lor. Dezvoltarea industriei hîrtiei şi celulozei în ţara noastră după 23 August 1944.

FUNCŢIUNI ORGANICE CARE CONŢIN AZOT

1. **Noţiuni despre nitroderivaţi.** Nitrobenzenul. Preparare. Trinitrotoluenul. Trinitrofenolul.

2. **Noţiuni despre amine.** Anilina. Preparare. Proprietăţi şi întrebuinţări.

3. **Noţiuni despre amide.** Ureea

4. **Noţiuni despre nitrili.** Acidul cianhidric.

5. **Noţiuni despre amino-acizi.** Glicocolul.

6. **Substanţe proteice.** Definiţie. Proprietăţi. Rolul substanţelor proteice în procesele vitale. Hidroliza substanţelor proteice. Problema sintezei substanţelor proteice.

SINTEZE ORGANICE. DEZVOLTAREA INDUSTRIEI CHIMICE ÎN R.P.R.

1. **Substanţele plastice.** Noţiuni despre obţinerea, proprietăţile şi folosirea lor.

2. **Substanţele colorante.** Noţiuni despre obţinerea, proprietăţile şi folosirea lor.

3. **Antibiotice.** Noţiuni despre substanţele mai importante şi despre folosirea lor.

4. Creşterea în ritm accelerat a industriei noastre chimice în lumina Hotărîrilor Congresului al II-lea al P.M.R. şi prevederile documentelor de partid şi de stat cu privire la dezvoltarea producţiei chimice în anii următori. Contribuţia industriei chimice la perfecţionarea agriculturii socialiste şi la ridicarea nivelului de trai al poporului muncitor din patria noastră.

★

Atît la chimie cît şi la fizică se va cere candidaţilor să arate şi aplicaţiile tehnico-industriale, agricole sau din alte domenii ale fenomenelor şi legilor fizice şi chimice, aplicaţii care au fost studiate de elevi în şcoală.

LIMBA LATINĂ

C. I. Caesar : De bello Gallico VI, 13, 15, 21, 22 ; VII, 1, 5-8, 77, 89. M. Tullius Cicero : In Verrem, 2, 3, 14 ; In Catilinam I 1, 27 ; Philippica a XIV-a, 12. T. Livius : Ab Urbe condita, II, 12, 23 ; IX, 5-6. P. Ovidius Naso : Metamorfoze-Ecoul, 371-402 ; Tristia I, 79-86 ; III, 12 ; V, 10, 19-40. Titus Lucretius Carus : De rerum natura I, 17-27, 30-34 39-40 ; II, 573-577 ; III, 59-74. Publius Vergilius Maro : Georgica II, 532-542 ; Eneida I, 1-11 ; II, 1-12, 40-49 ; IV, 9-10, 15-23 ; XI, 108-119, XII, 940-949. Quintus Horatius Flaccus : Ars poetica, 38-41 ; 46-48 ; 60-62 ; 99-103 ; 309 ; 317-319 ; 408-411. Publius Cornelius Tacitus : Annales I, 5, 12, 15, 16, 31 ; IV, 27 ; VI, 51. La analiza gramaticală se va cere aplicarea cunoştinţelor de morfologie şi sintaxă din clasele VIII-XI.

LIMBA RUSĂ

A. S. Puşkin : viaţa şi activitatea literară ; poezia „Mesaj celor din Siberia". N. V. Gogol : viaţa şi activitatea literară ; comedia „Revizorul" (fragment). N. A. Nekrasov : viaţa şi activitatea literară ; poezia „Drumul de fier" (fragment). L. N. Tolstoi : viaţa şi activitatea literară ; „Război şi pace" (fragment). A. P. Cehov : viaţa şi activitatea literară. A. M. Gorki : viaţa şi activitatea literară ; romanul „Mama" (fragmente). Fragmente din poemul „Vladimir Ilici Lenin" de V. V. Maiacovski. A. N. Tolstoi : povestirea „Caracterul rus" (fragmente). M. A. Solohov : povestirea „Soarta unui om" (fragmente). A. A. Fadcev : romanul „Tînăra gardă" (fragment).

La gramatică se va examina din morfologia şi sintaxa propoziţiei studiate în clasele VIII-XI, pe bază de exerciţii lexicale, lexico-gramaticale, traduceri uşoare din limba rusă în limba română şi din limba română în limba rusă. Aceste exerciţii şi traduceri vor cuprinde cel mai uzual material lexical al claselor VIII-XI. În procesul pregătirii, atît la scris cît şi la oral, se poate folosi dicţionarul.

LIMBA ENGLEZĂ

William Shakespeare : viaţa şi activitatea sa literară ; fragmentul din "Romeo and Juliet". Jonathan Swift : viaţa şi activitatea sa literară ; fragmentul din "Gulliver".

Romanticism. Poems on Napoleon by G.G. Byron. Fragmentul din "Song to the Men of England" by P. B. Shelley.

Critical Realism. Fragmentul din "The Old Curiosity Shop" by Ch. Dickens. Fragmentul din "Vanity Fair" by W. M. Thackeray. Fragmentul din "Forsyte Saga" by J. Galsworthy. Mark Twain : viaţa şi activitatea sa literară ; fragmentul din "A. Connecticut Yankee in King Arthur's Court". Jack London : viaţa şi activitatea sa literară ; fragmentul din "White Fang".

(Continuare în pag. 6-a)

(Urmare din pag. 5-a)

Ernest Hemingway. Man is Not Made for Defeat.

La gramatică se va examina din morfologia şi sintaxa studiate în clasele VIII-XI, pe bază de exerciţii lexicale, lexico-gramaticale, traduceri uşoare din limba engleză în limba română şi din limba română în limba engleză. Aceste exerciţii şi traduceri vor cuprinde cel mai uzual material lexical al claselor VIII-XI. Se poate folosi dicţionarul.

LIMBA FRANCEZĂ

Perioadele importante şi curentele literare : Evul mediu.

Renaşterea. François Rabelais : Le jugement d'un fou.

Clasicismul. Molière : Don Juan — Don Juan et le créancier. La Fontaine. Le loup et l'agneau ; Le coche et la mouche.

Iluminismul. Voltaire : Une danse significative ; Jeannot et Colin.

Romantismul. Victor Hugo : Les Misérables — Cosette va chercher de l'eau ; Cosette côte à côte dans l'ombre avec l'inconnu.

Realismul critic. Honoré de Balzac : Eugénie Grandet (Les derniers jours d'un avare). Emile Zola : Germinal (Un jour de paye) Alphonse Daudet : La dernière classe ; La rentrée des troupeaux, Guy de Maupassant : Le Père Milon. Anatole France : La dent, La bienfaisance universelle.

Poezia în a doua jumătate a sec. XIX. Arthur Rimbaud : Le dormeur du val.

Literatura sec. al XX-lea. Henri Barbusse : La Conversion de Ion Grecea. Louis Aragon: Du poète à son parti. Paul Eluard: Gabriel Péri.

La gramatică se va examina din problemele de morfologie şi sintaxă studiate în clasele VIII-XI, pe bază de exerciţii lexicale, lexico-gramaticale, traduceri uşoare din limba franceză în limba română şi din limba română în limba franceză. Aceste exerciţii şi traduceri vor cuprinde materialul lexical uzual învăţat în clasele VIII-XI. Se poate folosi dicţionarul.

LIMBA GERMANĂ

J. W. Goethe : Erlkönig şi fragmente din Faust.

Fr. Schiller : Der Handschuh şi fragmente din Kabale und Liebe.

H. Heine : Die schlesischen Weber. Heines Autobiographie. W. Victor : Proletarier aller Länder, vereinigt euch : Wie Karl Marx seinen Lebensweg wählte. Fr. Wolf : Der wackere Igel. J. R. Becher : Der an den Schlaf der Welt rührt-Lenin. E. Weinert : Zwei Mann auf Beobachtung. F. C. Weiskopf : Der Schemel ; Nachkommen oder Vorfahren? E Strittmatter : Der entminte Acker. A. Margul-Sperber : Das Landeswappen ; Der Dichter lauscht in die Zeit. A. Breitenhofer : Ein Interview. Fr. Liebhard : Du führst uns, Partei.

La gramatică se va examina din problemele de morfologie şi sintaxă prevăzute în programele claselor VIII-XI, pe bază de exerciţii şi traduceri uşoare din limba germană în limba română şi din limba română în limba germană Aceste exerciţii şi traduceri vor cuprinde materialul lexical uzual însuşit în clasele VIII-XI. Se poate folosi dicţionarul.

ISTORIA ROMÂNIEI

Din materia clasei a XI-a

Introducere : a) Obiectul istoriei României. b) Izvoarele şi periodizarea istoriei României.

ORÎNDUIREA COMUNEI PRIMITIVE

Orînduirea comunei primitive pe teritoriul Republicii Populare Române (pînă în sec. I î.e.n.).

1. Comuna primitivă pe teritoriul ţării noastre ; epoca pietrei : a) Trăsăturile caracteristice ale orînduirii comunei primitive pe teritoriul ţării noastre. b) Vechimea, continuitatea vieţii omeneşti, periodizarea orînduirii comunei primitive pe teritoriul patriei noastre (paleoliticul, mezoliticul, neoliticul). c) Viaţa economică: unelte; folosirea focului, locuinţele, începutul agriculturii; prima diviziune socială a muncii. d) Viaţa socială : hoarda primitivă, organizarea gentilică (matriarhatul, patriarhatul). e) Arta primitivă ; primele manifestări religioase. f) Descoperirile arheologice.

2. Dezvoltarea comunei primitive în epoca metalelor ; geto-dacii : a) Periodizarea epocii metalelor pe teritoriul Republicii Populare Române (bronzul şi fierul) ; dezvoltarea forţelor de producţie ; a doua mare diviziune socială a muncii ; descoperirile arheologice. b) Cele mai vechi populaţii cunoscute pe teritoriul patriei noastre (tracii; geto-dacii). c) Geto-dacii şi felul lor de viaţă; ocupaţiile, aşezările şi portul lor; organizarea socială, legăturile cu coloniile greceşti, cu sciţii şi cu celţii. d) Descompunerea comunei primitive pe teritoriul patriei noastre ; apariţia uniunilor de triburi în Dacia.

ORÎNDUIREA SCLAVAGISTĂ

Orînduirea sclavagistă pe teritoriul Republicii Populare Române (sec. I î.e.n. — sec. IV e.n.)

1. Formarea statului dac. Cucerirea Daciei de către romani : a) Trăsăturile caracteristice ale orînduirii sclavagiste pe teritoriul ţării noastre. b) Statul sclavagist începător în timpul lui Burebista. Statul sclavagist dac în timpul lui Decebal ; organizarea socială (clasele sociale, sclavia în Dacia preromană — caracterul ei patriarhal) ; organizarea militară a geto-dacilor. c) Cucerirea Daciei de către romani. Cauzele şi caracterul războaielor dacoromane. Organizarea apărării Daciei de către Decebal ; primul şi al doilea război dacic ; eroismul poporului dac în luptele pentru apărarea patriei ; cauzele înfrîngerii dacilor ; transformarea unei mari părţi din Dacia în provincie romană. Combaterea falselor teorii despre „nimicirea" dacilor.

2. Dacia în timpul stăpînirii romane : a) Hotarele; populaţia, colonizarea romană. Organizarea administrativă a Daciei romane. Situaţia teritoriilor neocupate de romani. Influenţa romană în afara provinciei. b) Dezvoltarea social-economică ; întărirea economiei sclavagiste ; principalele oraşe şi drumuri ; clasele sociale ; ascuţirea luptei de clasă. c) Cultura în timpul stăpînirii romane în Dacia ; răspîndirea limbii şi scrierii latine ; construcţiile romane ; procesul de romanizare în Dacia. d) Retragerea stăpînirii romane din Dacia, împletirea luptei de clasă cu atacurile dacilor liberi şi ale popoarelor migratoare împotriva stăpînirii romane ; retragerea aureliană — expresie a procesului descompunerii orînduirii sclavagiste şi a decăderii imperiului sclavagist roman ; apariţia colonatului în Dacia. e) Continuitatea daco-romanilor în Dacia şi combaterea falselor teorii despre aşazisa „golire" de populaţie a Daciei.

PERIOADA DE TRECERE LA FEUDALISM (sec. IV — sec. X e.n.)

Formarea poporului şi a limbii române

1) Situaţia daco-romanilor în timpul migraţiunii popoarelor. Situaţia social-economică în Dacia la începutul marii migraţii ; descompunerea societăţii sclavagiste ; obştea săteaşcă şi importanţa sa ; trecerea la feudalism pe teritoriul patriei noastre.

2. Incheierea procesului de formare a poporului român şi a limbii române : a) Condiţiile istorice şi locul în care s-au format poporul român şi limba română ; procesul de contopire între daci şi romani ; asimilarea slavilor de către daco-romani. b) Incheierea procesului de formare a poporului român în ultimele secole ale mileniului I e.n. pe teritoriul de astăzi al ţării noastre, ca rezultat al romanizării populaţiei dacice şi al asimilării slavilor şi altor populaţii. c) Formarea limbii române ; caracterul latin al limbii române oglindit în gramatică şi lexic ; influenţa slavă. d) Caracterul romanic al poporului român şi al limbii române ; continuitatea şi unitatea istorică o poporului român pe teritoriul Republicii Populare Române.

ORÎNDUIREA FEUDALĂ

I. **Feudalismul timpuriu şi formarea statelor feudale româneşti (sec. X—XIV)**

1. Feudalismul timpuriu pe teritoriul patriei noastre în sec. X—XIV. Situaţia politică : primele formaţiuni statale româneşti — cnezatele şi voievodatele din Transilvania, Cîmpia Munteană, Moldova şi Dobrogea.

2. Formarea şi dezvoltarea voievodatului Transilvaniei în sec. X—XIV : a) Cucerirea treptată a cnezatelor şi voievodatelor româneşti din Transilvania de către statul feudal timpuriu maghiar sec. XI—XIII, lupta eroică a poporului român din Transilvania pentru apărarea libertăţii sale. b) Constituirea voievodatului Transilvaniei. Colonizarea secuilor şi a saşilor ; scopul colonizării lor. Întărirea procesului de feudalizare ; accentuarea tendinţei de autonomie a voievodatului Transilvaniei. c) Năvălirea tătarilor şi urmările ei pe teritoriul patriei noastre.

3. Formarea statelor feudale independente : Ţara Românească şi Moldova : a) Condiţiile istorice interne şi externe în care s-au format statele feudale româneşti la începutul secolului al XIV-lea b). Formarea statului feudal independent Ţara Românească, unificarea cnezatelor şi voievodatelor din sudul Carpaţilor (Basarab I) ; tendinţa de dominaţie a statului feudal ungar ; victoria de la Posada ; cucerirea independenţei Ţării Româneşti ; consolidarea Ţării Româneşti după întemeiere. c) Formarea statului feudal independent Moldova ; dominaţia feudală ungară şi tendinţa de dominaţie a statului feudal polon în Moldova ; cucerirea independenţei Moldovei ; împletirea luptei feudalilor moldoveni şi maramureşeni împotriva dominaţiei statului feudal ungar (Bogdan I) ; consolidarea Moldovei după întemeiere. d) Caracterul intern al procesului de formare a Ţării Româneşti şi a Moldovei ; rolul hotărîtor al forţelor populare locale ; caracterul neştiinţific al teoriei „descălecatului". e) Insemnătatea istorică a formării statelor feudale româneşti.

II. **Feudalismul dezvoltat pe teritoriul României (sfîrşitul sec. XIV — mijlocul sec. XVIII)**

1. Societatea feudală pe teritoriul patriei noastre la sfîrşitul sec. XIV şi în sec. XV : a) Dezvoltarea economică: agricultura; meşteşugurile ; dezvoltarea tîrgurilor şi oraşelor feudale ; dezvoltarea schimbului ; drumurile ; lărgirea treptată a legăturilor economice dintre cele trei ţări române ; legăturile comerciale cu alte ţări. b) Viaţa socială ; clasele sociale ; accentuarea exploatării feudale ; renta feudală — lege fundamentală a feudalismului ; întărirea clasei feudale ; ascuţirea luptei de clasă. c) Consolidarea statului feudal în cele trei ţări române ; organizarea politică şi administrativă a ţărilor române ; rolul statului feudal şi al bisericii în consolidarea societăţii feudale pe teritoriul patriei noastre.

2. Situaţia politică a Ţării Româneşti şi a Moldovei în timpul lui Mircea cel Bătrîn şi Alexandru cel Bun ; începutul luptei de apărare împotriva invaziei turceşti : a) Începutul luptelor de apărare împotriva turcilor sub conducerea lui Mircea cel Bătrîn ; însemnătatea victoriei de la Rovine ; rolul hotărîtor al forţelor populare în apărarea independenţei. Alianţa cu Ungaria şi participarea ţărilor române la lupta de la Nicopole. Ajutorul acordat de moldoveni poporului polon împotriva cotropirii teutone. b) Luptele feudale interne şi slăbirea puterii centrale ; fărîmiţarea feudală ; începutul regimului tributar în Ţara Românească şi Moldova, caracterul său, menţinerea independenţei.

3. Răscoala populară de la Bobîlna : a) Mişcările sociale premergătoare răscoalei de la Bobîlna. b) Cauzele răscoalei : înrăutăţirea situaţiei maselor ţărăneşti şi orăşeneşti, ca urmare a întăririi exploatării feudale şi a dominaţiei bisericii catolice ; influenţa războiului ţărănesc husit. c) Forţele sociale participante ; desfăşurarea răscoalei ; lupta comună a ţăranilor iobagi români şi unguri ; trădarea micii nobilimi ; „Unio trium nationum" şi caracterul său reacţionar şi de clasă ; înăbuşirea răscoalei. d) Însemnătatea şi urmările răscoalei de la Bobîlna.

4. Lupta pentru independenţă la mijlocul sec. XV : a) Lupta antiotomană sub conducerea lui Iancu de Hunedoara. Organizarea luptei comune antiotomane a românilor, ungurilor şi sîrbilor ; primele victorii împotriva turcilor ; lupta de la Varna ; victoria de la Belgrad ; rolul hotărîtor al maselor în cucerirea victoriilor antiotomane ; legăturile politice între cele trei ţări române. Personalitatea lui Iancu de Hunedoara. b) Consolidarea Ţării Româneşti şi lupta pentru independenţă în timpul lui Vlad Ţepeş. Tendinţa de centralizare a statului ; legăturile cu Ştefan cel Mare şi Matei Corvin ; războiul antiotoman condus de Vlad Ţepeş ; eroismul maselor populare ; trădarea marii boierimi ; însemnătatea şi urmările războiului.

5. Dezvoltarea Moldovei în timpul lui Ştefan cel Mare : a) Situaţia internaţională a celor trei ţări române în a doua jumătate a sec. XV. b) Consolidarea Moldovei în a doua jumătate a secolului al XV-lea ; principalele transformări social-economice ; baza socială a domniei lui Ştefan cel Mare ; lupta împotriva marii boierimi pentru consolidarea puterii de stat. c) Politica externă a Moldovei în timpul lui Ştefan cel Mare ; conflictul cu regatul feudal maghiar (lupta de la Baia). Posesiunile Moldovei în Transilvania în timpul lui Ştefan cel Mare ; importanţa luptei lui Ştefan pentru crearea frontului comun antiotoman. d) Războaiele de apărare conduse de Ştefan cel Mare ; politica de atragere a Ţării Româneşti în lupta antiotomană ; însemnătatea victoriei de la Vaslui ; marea invazie turcească în anul 1476 şi eşecul ei ; colaborarea militară dintre moldoveni şi transilvăneni ; rolul hotărîtor al maselor populare în apărarea independenţei Moldovei ; K. Marx despre luptele antiotomane ale moldovenilor în timpul lui Ştefan cel Mare ; refacerea ţării, strîngerea legăturilor cu Polonia şi Ungaria ; pierderea Chiliei şi Cetăţii Albe ; trădarea marii boierimi ; condiţiile şi însemnătatea păcii din anul 1487. e) Consolidarea situaţiei internaţionale a Moldovei ; însemnătatea domniei lui Ştefan cel Mare.

6. Războiul ţărănesc condus de Gheorghe Doja ; cauzele şi izbucnirea războiului ţărănesc ; desfăşurarea lui în Transilvania ; forţele sociale participante ; lupta comună a iobagilor români şi unguri ; Engels despre războiul ţărănesc condus de Gheorghe Doja ; cauzele înfrîngerii ; urmările şi însemnătatea războiului ţărănesc.

7. Dezvoltarea ţărilor române în sec. XVI ; lupta împotriva jugului otoman : a) Transilvania principat autonom, tributar turcilor, lupta dintre Imperiul Otoman şi Imperiul Romano-German pentru stăpînirea Transilvaniei. b) Căderea Ţării Româneşti şi a Moldovei sub dominaţia otomană. Creşterea tributului; începutul monopolului turcesc. c) Lupta pentru independenţă sub conducerea lui Radu de la Afumaţi, Petru Rareş şi Ion Vodă ; rolul maselor populare în lupta antiotomană ; alianţa cu cazacii ; poziţia trădătoare de clasă a marii boierimi ; însemnătatea luptelor pentru înlăturarea jugului turcesc.

8. Ţările române în timpul lui Mihai Viteazul. A. Războiul de eliberare de sub dominaţia otomană condus de Mihai Viteazul : a) Situaţia internaţională la sfîrşitul secolului XVI; lupta popoarelor din sud-estul Europei împotriva jugului turcesc ; coaliţia europeană antiotomană ; rolul ţărilor române în lupta împotriva cotropirii turceşti. b) Inceputul domniei lui Mihai Viteazul ; războiul de eliberare de sub jugul turcesc ; organizarea armatei ; alianţa antiotomană cu Moldova şi Transilvania; răscoala antiotomană, incursiunile în sudul Dunării ; sprijinirea luptei de eliberare a popoarelor balcanice ; tratatul de alianţă cu Transilvania ; lupta de la Călugăreni ; alungarea turcilor ; răsunetul şi însemnătatea victoriei Ţării Româneşti în războiul împotriva jugului otoman. c) Refacerea şi consolidarea Ţării Româneşti după cucerirea independenţei.

B. Unirea ţărilor române sub conducerea lui Mihai Viteazul : a) Necesitatea continuării luptei comune antiotomane a celor trei ţări române. b) Unirea celor trei ţări române ; cucerirea Transilvaniei ; alipirea Moldovei ; unirea celor trei ţări române sub conducea lui Mihai Viteazul. c) Politica socială a lui Mihai Viteazul („Legătura" lui Mihai — desăvîrşirea procesului de şerbire a ţăranilor, întărirea marii boierimi) ; frămîntările sociale. d) Însemnătatea domniei lui Mihai Viteazul, exponent al forţelor antiotomane din sud-estul Europei.

9. Dezvoltarea ţărilor române în sec. XVII şi începutul secolului al XVIII : a) Situaţia internaţională : campaniile turceşti în Europa Centrală şi Polonia ; expansiunea Austriei în sud-estul Europei ; ridicarea Rusiei ; începutul decăderii Imperiului Otoman. b) Situaţia economică şi socială : intensificarea exploatării otomane ; dezvoltarea agriculturii, atelierele meşteşugăreşti ; breslele ; creşterea producţiei de mărfuri şi a comerţului ; înrăutăţirea situaţiei maselor şi ascuţirea luptei de clasă. c) Situaţia politică : dominaţia otomană asupra celor trei ţări române în condiţiile menţinerii autonomiei lor ; continuarea războiului antiotoman şi a politicii de unificare a celor trei ţări române (Radu Şerban, Radu Mihnea). d) Consolidarea puterii domneşti în timpul lui Matei Basarab şi Vasile Lupu ; conflictele dintre Moldova şi Ţara Românească ; mişcarea populară din 1655 ; lupta dusă împotriva turcilor sub conducerea lui Mihnea al III-lea în alianţă cu Gh. Rakoczy II. e) Întărirea regimului nobiliar în Ţara Românească şi Moldova ; luptele dintre grupările boiereşti ; dezvoltarea Ţării Româneşti în timpul lui Constantin Brîncoveanu ; Moldova la sfîrşitul secolului XVII şi începutul secolului XVIII ; domnia lui Dimitrie Cantemir ; războiul ruso-turc şi alianţa cu Rusia ; sfîrşitul domniilor pămîntene ; instaurarea regimului turco-fanariot. f) Cucerirea Transilvaniei de către habsburgi ; reorganizarea Transilvaniei — diploma leopoldină ; unirea cu Roma (caracterul şi consecinţele ei) ; accentuarea asupririi maselor în condiţiile jugului feudal habsburgic ; lupta de eliberare de sub jugul habsburgic ; participarea iobagilor români la războiului curuţilor condus de Francisc Rakoczy.

10. Dezvoltarea ţărilor române în prima jumătate a sec. XVIII : a) Dezvoltarea social-economică ; dezvoltarea pieţii interne ; manufacturile de stat în Transilvania şi Banat ; dezvoltarea comerţului ; lărgirea economiei de marfă-bani ; dezvoltarea oraşelor ; legăturile economice dintre cele trei ţări române ; colonizarea şvabilor ; întărirea monopolului şi jafului turcesc în condiţiile regimului turco-fanariot ; înăsprirea fiscalităţii ; creşterea obligaţiilor ţărănimii ; situaţia grea a lucrătorilor din mine şi manufacturi. b) Dezvoltarea politică ; ştirbirea autonomiei Ţării Româneşti şi Moldovei în condiţiile regimului turco-fanariot ; desfiinţarea armatei permanente ; ocupaţia austriacă în Oltenia şi Banat ; absolutismul habsburgic în Transilvania în timpul Mariei Tereza ; regimentele grănicereşti ; lupta împotriva jugului străin în cele trei ţări române.

III. **Descompunerea feudalismului şi formarea relaţiilor capitaliste în ţările române (mijlocul sec. XVIII — mijlocul sec. XIX).**

1. Dezvoltarea ţărilor române de la mijlocul secolului al XVIII-lea pînă la începutul sec. al XIX-lea : a) Situaţia internaţională : războaiele ruso-turce ; pacea de la Kuciuk-Kainargi ; revoluţia burgheză din Franţa şi importanţa ei. b) Situaţia economică a celor trei ţări române ; creşterea elementelor capitaliste în economia Transilvaniei ; reformele din timpul lui Constantin Mavrocordat ; dezvoltarea meşteşugurilor, a manufacturilor şi a comerţului ; apariţia muncii salariate şi începutul formării burgheziei. c) Ascuţirea luptei de clasă ; mişcările ţăranilor şi lucrătorilor ; principalele răscoale pînă la 1784.

2. Răscoala iobagilor din Transilvania condusă de Horia, Cloşca şi Crişan : a) Cauzele răscoalei ; pregătirea ei. b) Desfăşurarea răscoalei ; lupta comună a iobagilor români şi unguri ; ultimatumul dat de Horia ; armistiţiile cu nobilii ; intervenţia armatei imperiale şi înăbuşirea răscoalei. c) Însemnătatea şi ecoul internaţional al marii răscoale populare conduse de Horia, Cloşca şi Crişan. d) Urmările răscoalei ; intensificarea luptelor sociale şi politice din Transilvania ; mişcarea naţională condusă de burghezia română (Supplex libellus Valachorum).

3. Răscoala populară condusă de Tudor Vladimirescu — prolog al revoluţiei din 1848 : a) Cauzele răscoalei ; ascuţirea contradicţiilor sociale ; influenţa mişcărilor revoluţionare din Europa ; Eteria. Caracterul antifeudal şi antiotoman al răscoalei de la 1821. b) Tudor Vladimirescu — exponent al poporului răsculat. c) Programul şi desfăşurarea răscoalei ; forţele sociale participante ; proclamaţia de la Padeş ; ridicarea maselor din Oltenia ; rolul pandurilor în răscoală ; sosirea la Bucureşti ; încercările boierilor de a înăbuşi răscoala ; proclamaţiile lui Tudor către ţară ; mişcarea eteristă în ţările române ; uneltirile reacţiunii

(Continuare în pag. 7-a)

(Urmare din pag. 6-a)

interne şi internaţionale ; dezbinarea forţelor revoluţionare ; intervenţia turcilor ; uciderea lui Tudor Vladimirescu. d) Cauzele înfrîngerii răscoalei. e) Însemnătatea şi urmările marii răscoale populare condusă de Tudor Vladimirescu ; ecoul răscoalei în Transilvania şi Moldova.

4. Ţările române în perioada premergătoare revoluţiei din 1848 : a) Ocupaţia turcească în principate ; convenţia de la Akerman ; numirea domnilor pămînteni ; constituţia cărvunarilor şi conţinutul ei progresist. b) Războiul ruso-turc din anii 1828-1829 ; prevederile păcii de la Adrianopole şi importanţa ei pentru dezvoltarea Ţării Româneşti şi Moldovei. c) Regulamentele organice; principalele prevederi social-economice şi politice ; Marx despre Regulamentul organic. d) Dezvoltarea social-economică a ţărilor române pînă la 1848 ; creşterea producţiei de mărfuri şi a comerţului ; desfiinţarea sistemului breslelor ; lărgirea pieţii interne ; dezvoltarea porturilor şi oraşelor ; căile de comunicaţie ; relaţiile economice cu ţările străine ; accentuarea exploatării ţăranilor şi a lucrătorilor din manufacturi ; întărirea burgheziei. e) Mişcările revoluţionare premergătoare revoluţiei din 1848 ; Moldova 1839 ; Ţara Românească 1840; mişcările ţărăneşti din Munţii Apuseni ; societăţile revoluţionare din ţările române „Frăţia", „Asociaţia patriotică".

ORÎNDUIREA CAPITALISTĂ

I. Revoluţia burghezo-democratică din 1848 în ţările române.

1. Situaţia ţărilor române în ajunul revoluţiei. Mişcarea revoluţionară din Moldova : a) Situaţia internaţională la mijlocul sec. XIX; anul revoluţionar 1848 în Europa. b) Întărirea luptei maselor şi a burgheziei împotriva orînduirii feudale şi a asupririi naţionale ; cauzele generale ale revoluţiei de la 1848 din ţările române. c) Mişcarea revoluţionară din Moldova ; cauzele ei ; forţele sociale participante ; adunarea de la Iaşi ; caracterul limitat al mişcării din martie ; frămîntările ţărăneşti. d) Activitatea revoluţionară după înăbuşirea mişcării din martie ; programul de la Braşov şi „Dorinţele partidei naţionale din Moldova".

2. Revoluţia burghezo-democratică din Ţara Românească : a) Cauzele revoluţiei, pregătirea ei ; legăturile revoluţionarilor munteni cu revoluţionarii din Moldova, Transilvania şi cu mişcarea revoluţionară din apusul Europei. b) Obiectivele revoluţiei; forţele sociale participante; programul revoluţiei şi caracterul său. c) Desfăşurarea revoluţiei ; rolul hotărîtor al luptei maselor în instaurarea guvernului revoluţionar ; poziţia înaintată a burgheziei radicale în frunte cu marele revoluţionar-democrat Nicolae Bălcescu ; comploturile contrarevoluţionare şi înăbuşirea lor ca urmare a acţiunii hotărîte a maselor populare ; comisia proprietăţii, activitatea şi lichidarea ei. d) Înăbuşirea revoluţiei ; uneltirile reacţiunii interne şi internaţionale ; lupta eroică din Dealul Spirei ; ocuparea Ţării Româneşti de către trupele străine ; convenţia de la Balta Liman.

3. Revoluţia burghezo-democratică din Transilvania. a) Situaţia imperiului habsburgic în 1848 ; izbucnirea revoluţiei la Viena şi la Pesta. b) Cauzele revoluţiei din Transilvania ; programul revoluţiei ; caracterul ei burghezo-democratic. c) Desfăşurarea revoluţiei din Transilvania ; hotărîrile nejuste ale dietelor nobiliare de la Pojon şi de la Cluj ; uneltirile reacţionare ale curţii imperiale ; caracterul progresist al luptei românilor pentru rezolvarea problemelor sociale ; lupta moţilor sub conducerea lui Avram Iancu pentru lichidarea dominaţiei nobililor ; participarea iobagilor români la revoluţia din Ungaria şi a iobagilor unguri la lupta antifeudală a ţăranilor români ; lupta lui N. Bălcescu, Eftimie Murgu, M. Tancsics, pentru unirea forţelor revoluţionare române şi maghiare. Proiectul de pacificare. d) Cauzele principale ale înfrîngerii revoluţiei ; nerezolvarea problemei agrare şi nerezolvarea democratică a problemei naţionale ; uneltirile curţii imperiale pentru dezbinarea forţelor revoluţionare ; intervenţia armatei ţariste. e) Însemnătatea istorică a revoluţiei de la 1848 din cele trei ţări române ; urmările şi învăţămintele ei.

II. Formarea statului naţional român ; cucerirea independenţei de stat a României.

1. Unirea Moldovei cu Ţara Românească — formarea statului naţional român : a) Dezvoltarea economică şi politică a Moldovei şi Ţării Româneşti între anii 1848 — 1859 ; intensificarea luptei poporului pentru înfăptuirea unirii şi pentru înlăturarea jugului străin. b) Războiul Crimeii; Congresul de la Paris (1856) ; atitudinea marilor puteri faţă de problema unirii Moldovei cu Ţara Românească. c) Înfăptuirea Unirii ; forţele sociale unioniste ; lupta partidei naţionale ; divanurile ad-hoc (caracterul şi însemnătatea hotărîrilor adoptate). Convenţia de la Paris ; adunările elective ; dubla alegere a lui Alexandru Ion Cuza ; rolul luptei maselor populare în înfăptuirea Unirii. d) Însemnătarea formării statului naţional român.

2. Dezvoltarea României între anii 1859—1866 ; reformele din timpul lui Alexandru Ion Cuza : a) Lupta pentru desăvîrşirea Unirii. b) Caracterul burghez şi însemnătatea reformelor înfăptuite în timpul domniei lui Alexandru Ion Cuza (secularizarea averilor mînăstireşti; legea rurală; legea pentru instrucţiunea publică etc.), importanţa luptei maselor populare pentru înfăptuirea reformelor; poziţia înaintată a lui Cuza şi Kogălniceanu. c) Politica externă; slăbirea dependenţei faţă de imperiul otoman ; legăturile cu Transilvania, relaţiile cu ţările străine. d) Detronarea lui Cuza de către coaliţia reacţionară.

3. Dezvoltarea României între anii 1866—1877. Războiul pentru independenţa de stat a României : a) Situaţia economică ; dezvoltarea producţiei, a mijloacelor de transport ; dezvoltarea capitalismului după 1864 ; menţinerea unor puternice rămăşiţe feudale în agricultură ; convenţia comercială cu Austro-Ungaria ; pătrunderea capitalului străin în economie. b) Viaţa politică : caracteristicile regimului burghezo-moşieresc ; instaurarea regimului burghezo-moşieresc ; dinastia de Hohenzollern — expresie şi instrument al regimului burghezo-moşieresc ; Constituţia ; formarea partidelor politice ale burgheziei şi moşierimii ; formarea clasei muncitoare şi începutul mişcării muncitoreşti ; situaţia grea a ţărănimii. c) Împletirea luptei maselor pentru înlăturarea jugului otoman cu lupta pentru revendicările social-politice ; poziţia claselor sociale în problema cuceririi independenţei de stat. Agravarea crizei din Balcani ; atitudinea marilor puteri faţă de problema constituirii statelor naţionale în Peninsula Balcanică ; izbucnirea războiului ruso-turc. Convenţia româno-rusă ; proclamarea independenţei de stat a României — 9 mai 1877. d) Desfăşurarea războiului ; principalele lupte (Griviţa, Plevna, Rahova, Smîrdan) ; frăţia de arme româno-rusă ; contribuţia României la înfrîngerea Turciei şi la eliberarea popoarelor balcanice. e) Încheierea păcii; hotărîrile de la San-Stefano şi ale Congresului de la Berlin; însemnătatea cuceririi independenţei de stat o României; rolul hotărîtor al maselor populare în cucerirea independenţei de stat.

III. Dezvoltarea Transilvaniei între anii 1849—1900 : a) Reinstaurarea regimului absolutist habsburgic după înfrîngerea revoluţiei burghezo-democratice ; asuprirea socială şi naţională ; mişcările antihabsburgice ; regimul „liberal"; dualismul austro-ungar. b) Dezvoltarea economică; patentele din anii 1853 şi 1854, care au consfinţit desfiinţarea şerbiei obţinute în timpul revoluţiei din 1848—1849; dezvoltarea industriei, a mijloacelor de transport şi a sistemului bancar ; concurenţa austriacă ; dominaţia capitalului austro-ungar ; menţinerea Transilvaniei în stare de înapoiere faţă de restul imperiului. c) Situaţia social-politică : nerezolvarea problemei agrare în Transilvania ca urmare a constituirii regimului burghezo-moşieresc ; stratificarea social-economică la sate ; formarea proletariatului industrial modern ; înrăutăţirea situaţiei maselor în condiţiile împletirii exploatării sociale cu asuprirea naţională ; întărirea burgheziei române, săseşti şi maghiare; preponderenţa economică şi politică a moşierimii maghiare. d) Lupta maselor populare şi a burgheziei române împotriva asupririi naţionale ; conţinutul reacţionar al „legii naţionalităţilor"; partidul naţional român ; accentuarea tendinţei de unire cu România.

IV. Dezvoltarea economico-socială şi politică a României între anii 1878—1900 : a) Dezvoltarea economică ; creşterea relativă a ritmului dezvoltării capitalismului ; dezvoltarea industriei şi caracterul său unilateral ; dezvoltarea agriculturii ; lărgirea circulaţiei mărfurilor şi a transporturilor ; regimul protecţionist ; războiul vamal cu Austro-Ungaria ; creşterea comerţului exterior. b) Dezvoltarea social-politică; intensificarea exploatării proletariatului ; accentuarea stratificării social-economice la sate; ascuţirea luptei de clasă (răscoala din 1888). c) Politica externă ; întărirea dependenţei faţă de marile puteri capitaliste (aderarea României la tripla alianţă) ; relaţiile cu ţările vecine. d) Dezvoltarea mişcării muncitoreşti la sfîrşitul sec. al XIX-lea ; începutul răspîndirii marxismului în România ; formarea conştiinţei de clasă a proletariatului ; aderarea cercurilor muncitoreşti la Internaţionala a II-a ; crearea P.S.D.M.R. şi activitatea sa.

V. România între anii 1900—1914

1. Situaţia social-economică şi politică. a) Situaţia economică şi politică: trecerea capitalismului în stadiul imperialist în România; dezvoltarea industriei — trăsăturile sale specifice ; agricultura, rolul ei dominant în economia ţării ; dezvoltarea sistemului bancar ; întărirea legăturilor economice cu Transilvania ; lupta dintre trusturile străine pentru subordonarea economiei româneşti. b) Dezvoltarea mişcării muncitoreşti între anii 1900—1907; avîntul mişcării muncitoreşti între 1905—1907 ; ecoul revoluţiei burghezo-democratice ruse din 1905—1907 ; crearea sindicatelor ; activitatea muncitorilor revoluţionari în frunte cu I. C. Frimu şi Ştefan Gheorghiu ; înfiinţarea Uniunii Socialiste din România (1907).

2. Răscoala ţăranilor din 1907. a) Cauzele răscoalei ; exploatarea sîngeroasă a ţărănimii ; nedreapta împărţire a pămîntului ; lipsa de drepturi a ţărănimii : abuzurile trusturilor arendăşeşti; creşterea rentei pămîntului şi adîncirea mizeriei ţărănimii la începutul sec. XX ; ascuţirea contradicţiilor de clasă la sate ; b) Desfăşurarea răscoalei : izbucnirea şi extinderea răscoalei în Moldova ; fraternizarea spontană a muncitorilor cu ţăranii la Paşcani şi Galaţi ; criza politică din ţară (înţelegerea reacţionară de clasă dintre partidele conservator şi liberal împotriva ţărănimii răsculate); desfăşurarea răscoalei în Muntenia şi Oltenia ; eroismul ţăranilor ; reprimarea sîngeroasă a răscoalei de către regimul burghezo-moşieresc. c) Ecoul internaţional şi însemnătatea marii răscoale ţărăneşti din 1907 ; învăţămintele ei. d) Legislaţia agrară burghezo-moşierească după 1907 ; caracterul ei limitat.

3. Mişcarea muncitorească între anii 1907 — 1914 ; România şi războaiele balcanice : a) Atitudinea mişcării muncitoreşti faţă de răscoala din 1907 ; sprijinirea răsculaţilor de către elementele revoluţionare din mişcarea muncitorească ; poziţia trădătoare a elementelor oportuniste. b) Dezvoltarea mişcării muncitoreşti între 1910—1914 : întărirea spiritului de luptă al clasei muncitoare ; reconstituirea Partidului Social Democrat din România (1910) ; legăturile cu mişcarea muncitorească internaţională. c) România şi războaiele balcanice : cauzele şi caracterul lor ; neutralitatea României în timpul primului război balcanic ; intervenţia României în al doilea război balcanic ; pacea de la Bucureşti ; d) Ascuţirea la maximum a contradicţiilor capitaliste ; ajunul primului război mondial.

VI. Dezvoltarea Transilvaniei între 1900—1914 : a) Situaţia economică : dezvoltarea industriei ; regimul protecţionist ; apariţia capitalului monopolist ; pătrunderea capitalului apusean ; urmările concurenţei austriace şi ale războiului vamal dintre Austro-Ungaria şi România ; accentuarea dezvoltării intensive a agriculturii ; ruinarea micilor gospodării ţărăneşti. b) Viaţa social-politică ; întărirea exploatării în condiţiile trecerii la imperialism ; accentuarea stratificării ţărănimii ; puternica emigrare a ţăranilor din Transilvania ; lipsa de drepturi politice a muncitorilor şi ţăranilor ; concurenţa economică dintre burgheziile naţionale. Subordonarea Transilvaniei faţă de interesele imperialismului austro-ungar şi german ; relaţiile cu România. c) Dezvoltarea mişcării muncitoreşti : răspîndirea marxismului şi creşterea conştiinţei de clasă a muncitorimii ; intensificarea mişcării greviste ; formarea sindicatelor ; presa muncitorească ; constituirea secţiei române a P.S.D. din Ungaria ; întărirea luptei de clasă în Transilvania ; influenţa primei revoluţii burghezo-democratice din Rusia ; ecoul răscoalei din 1907. d) Întărirea luptei maselor populare împotriva asupririi naţionale şi pentru unire cu România. Sprijinirea acestei lupte de către opinia publică progresistă din România.

VII. România în timpul primului război mondial : a) Situaţia internaţională în preajma primului război mondial ; caracterul imperialist al primului război mondial. Poziţia aripei internaţionaliste a mişcării muncitoreşti în frunte cu V. I. Lenin faţă de războiul imperialist (Conferinţa de la Zimmerwald şi Kienthal). b) România în primii doi ani ai războiului imperialist; lupta celor două tabere imperialiste pentru atragerea României în război; „neutralitatea armată"; aderarea P.S.D. din România la mişcarea de la Zimmerwald; lupta clasei muncitoare împotriva războiului imperialist. Demonstraţia eroică de la Galaţi din 13 iunie 1916. c) Intrarea României în războiul mondial imperialist ; intrarea armatei române în Transilvania ; contraofensiva trupelor Puterilor Centrale ; retragerea în Moldova ; situaţia grea a maselor populare pe teritoriul ocupat şi în Moldova. d) Lupta maselor populare împotriva războiului imperialist. e) Refacerea armatei române ; marile bătălii din Moldova.

VIII. România în anii 1917—1918; Unirea Transilvaniei cu România : a) Influenţa Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie asupra mişcării muncitoreşti din ţara noastră ; Amploarea luptelor revoluţionare din anul 1917 în ţara noastră. b) Încheierea păcii separate dintre România şi Germania (caracterul ei înrobitor) ; reluarea operaţiunilor militare alături de Antantă ; sfîrşitul războiului. c) Unirea Transilvaniei cu România — încheierea procesului de formare a statului naţional român.

IX. Dezvoltarea României între 1918—1944.

1. România la sfîrşitul primului război mondial : a) Situaţia internaţională : influenţa Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie asupra mişcării muncitoreşti internaţionale ; crearea Internaţionalei a III-a ; intervenţia imperialistă împotriva statului sovietic ; lupta eroică a poporului rus pentru apărarea patriei socialiste ; lupta proletariatului internaţional pentru apărarea revoluţionară a Rusiei Sovietice şi a Republicii Sovietice Ungare ; manifestările de solidaritate ale proletariatului din ţara noastră cu Rusia Sovietică şi cu revoluţia socialistă din Ungaria ; sfîrşitul primului război mondial ; încheierea tratatelor de pace. b) Situaţia economico-socială a României la sfîrşitul războiului imperialist ; situaţia grea a maselor populare ; criza economică din România ; accentuarea acaparării bogăţiilor ţării noastre de către imperialiştii apuseni. c) Situaţia politică; criza politică a regimului reacţionar burghezo-moşieresc ; manevrele politice ale reacţiunii burghezo-moşiereşti, pentru a împiedica alianţa revoluţionară a proletariatului cu ţărănimea ; reforma agrară din 1921 ; caracterul de clasă al reformei. d) Politica externă.

2. Creşterea avîntului revoluţionar în România. Crearea Partidului Comunist din România: a) Creşterea luptelor muncitoreşti în anul 1918 ; greva tipografilor şi masacrul din 13 decembrie 1918. Intensificarea luptei aripei de stînga a partidului socialist în frunte cu grupurile comuniste pentru crearea unui partid marxist-leninist şi pentru afilierea la Internaţionala a III-a ; traducerea şi răspîndirea unor lucrări ale lui V. I. Lenin. Apariţia revistei „Lupta de clasă". b) Greva generală din octombrie 1920 — culminarea luptelor muncitoreşti din anii 1919—1920 ; desfăşurarea grevei generale ; înfrîngerea ei ; atitudinea trădătoare a elementelor oportuniste din conducerea partidului socialist ; importanţa şi învăţămintele grevei generale. c) Crearea Partidului Comunist din România ; ascuţirea luptei politice şi ideologice din partidul socialist ; conferinţa pe ţară a grupurilor comuniste din martie 1921 ; Congresul din 8—12 mai 1921. Importanţa creării Partidului Comunist din România. Măsurile teroriste îndreptate împotriva mişcării muncitoreşti ; procesul din Dealul Spirei. d) Lupta P.C.R. în condiţii semilegale ; Congresul al II-lea şi importanţa sa istorică ; crearea organizaţiei revoluţionare a tineretului muncitor din România 1922.

3. România în perioada stabilizării vremelnice şi parţiale a capitalismului (1923—1928). a) Situaţia internaţională : stabilizarea trainică a Uniunii Sovietice şi însemnătatea ei internaţională ; stabilizarea vremelnică şi parţială în ţările capitaliste. b) Stabilizarea vremelnică şi parţială a capitalismului în România ; refacerea şi dezvoltarea industriei ; intensificarea exploatării maselor şi accentuarea dependenţei faţă de capitalul străin ; înapoierea economică a României. c) Viaţa politică; guvernarea liberală ; Constituţia din 1923 (caracterul ei reacţionar şi de clasă) ; ofensiva regimului burghezo-moşieresc împotriva maselor muncitoare. d) Lupta maselor populare sub conducerea P.C.R., pentru apărarea intereselor oamenilor muncii ; lupta pentru transformarea sindicatelor în organizaţii revoluţionare de clasă ; demascarea politicii antidemocratice dusă de regimul burghezo-moşieresc ; Congresul al III-lea al P.C.R. ; organizaţiile legale de masă create şi conduse de P.C.R.

4. România în perioada crizei economice (1929—1933). Congresul al V-lea al P.C.R. ; marile lupte muncitoreşti din anul 1933.

A. Criza economică din anii 1929—1933 în România : a) Situaţia internaţională : succesele construcţiei socialiste în U.R.S.S. şi importanţa lor internaţională : criza economică din ţările capitaliste ; pauperizarea maselor muncitoare şi a popoarelor din colonii ; instaurarea dictaturii fasciste în Germania ; creşterea luptei revoluţionare a maselor sub conducerea partidelor comuniste. b) Cauzele şi particularităţile crizei economice în România ; politica burgheziei şi moşierimii pentru ieşirea din criză pe seama maselor muncitoare. c) Agravarea mizeriei maselor muncitoare; radicalizarea puternică a maselor exploatate. d) Viaţa politică ; accentuarea caracterului reacţionar şi antinaţional al politicii regimului burghezo-moşieresc ; guvernarea naţional-ţărănistă ; întărirea rolului monarhiei ; crearea şi folosirea organizaţiilor fasciste ca instrument al clasei dominante şi al imperialismului străin.

B. Lupta clasei muncitoare sub conducerea P.C.R. pentru ieşirea revoluţionară din criză ; Congresul al V-lea al P.C.R. : a) Creşterea luptei revoluţionare a maselor sub conducerea P.C.R. ; congresul sindicatelor din 1929 ; luptele de la Lupeni şi însemnătatea lor. b) Congresul al V-lea al Partidului Comunist din România ; stabilirea principiilor organizatorice, ideologice, strategice şi tactice ale partidului în lumina învăţăturii marxist-leniniste ; importanţa istorică a Congresului al V-lea al P.C.R.

C. Eroicele lupte muncitoreşti din anul 1933, organizate şi conduse de P.C.R. — moment de cotitură în istoria mişcării muncitoreşti din România : a) Creşterea luptelor muncitoreşti în anul 1932 ; Conferinţa pe ţară din martie 1932 a muncitorilor ceferişti ; Comitetul Central de acţiune pe ţară al muncitorilor ceferişti în frunte cu tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej — stat major al luptelor din 1933. b) Luptele muncitorilor ceferişti şi petrolişti din ianuarie 1933 ; grevele demonstrative din 28-31 ianuarie 1933 ale ceferiştilor de la Griviţa, luptele muncitorilor petrolişti din Valea Prahovei. c) Luptele din februarie 1933: greva din 2 februarie 1933 şi importanţa sa. Grevele de solidaritate ale ceferiştilor din Iaşi, Galaţi, Paşcani, Cluj şi Constanţa ; măsurile de teroare ale guvernului naţional-ţărănist, arestarea conducătorilor comunişti ; marile acţiuni muncitoreşti din 15-16 februarie 1933 conduse de P.C.R. (formele noi de luptă şi de organizare ale proletariatului) ; solidaritatea clasei muncitoare cu lupta muncitorilor ceferişti ; reprimarea sălbatică a luptelor de la Griviţa. d) Procesul conducătorilor luptelor muncitoreşti din anul 1933 în frunte cu tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Solidaritatea muncitorilor din ţară şi străinătate. e) Însemnătatea istorică şi urmările marilor lupte ale muncitorilor ceferişti şi petrolişti din 1933; însemnătatea internaţională a luptelor din 1933.

5. România în perioada pregătirii celui de-al doilea război mondial şi a creşterii pericolului fascist 1934—1940 : a) Situaţia în-

(Continuare în pag. 8-a)

(Urmare din pag. 7-a)

ternațională ; victoria construcției socialismului în U.R.S.S., însemnătatea ei internațională ; situația țărilor capitaliste ; intensificarea pregătirilor de război ; începutul agresiunilor fasciste și politica de „neintervenție". Lupta partidelor comuniste pentru crearea frontului popular antifascist. Izbucnirea celui de-al doilea război mondial. b) Situația social-economică a României între anii 1934—1940 ; relativa înviorare a industriei și agriculturii ca urmare a creșterii producției de război și a intensificării exploatării oamenilor muncii ; întărirea continuă a capitalului monopolist ; ciocnirile dintre puterile imperialiste pentru dominația economică și politică asupra României. c) Situația politică în anii 1934—1938 : restrîngerea libertăților democratice ale maselor ; încurajarea organizațiilor fasciste ; politica de dezorientare și terorizare a maselor ; rolul oligarhiei financiare în frunte cu regele Carol al II-lea ; demascarea de către P.C.R. a politicii reacționare duse de vîrfurile burgheziei și moșierimii. d) Politica externă : reluarea relațiilor internaționale cu U.R.S.S. în condițiile creșterii prestigiului internațional al Uniunii Sovietice și ale luptei antifasciste a maselor ; încheierea Pactului Înțelegerii Balcanice ; împingerea României pradă expansiunii Germaniei hitleriste. e) Lupta P.C.R. pentru crearea Frontului Unic Muncitoresc și pentru crearea Frontului popular antifascist ; lărgirea legăturilor P.C.R. cu masele (crearea și activitatea organizațiilor legale democratice) ; mișcările greviste și frămîntările țărănești ; succesele mișcării antifasciste ; participarea voluntarilor comuniști din România la lupta împotriva fascismului în Spania și Franța. f) Dictatura regală (1938—1940) : lichidarea ultimelor libertăți democratice ; creșterea influenței cercurilor progermane și profasciste ; încheierea tratatului economic româno-german 1939; Dictatul de la Viena ; înlăturarea dictaturii regale și instaurarea dictaturii militaro-fasciste. g) Lupta P.C.R. pentru demascarea dictaturii regale ; mobilizarea maselor populare împotriva dictatului de la Viena și împotriva dictaturii militaro-fasciste.

6. România în timpul dictaturii militaro-fasciste și al războiului antisovietic : a) Situația politică în anii 1941—1944 ; instaurarea dictaturii militaro-fasciste ; prigoana sălbatică dezlănțuită împotriva forțelor patriotice, îndeosebi împotriva comuniștilor ; rebeliunea legionară ; ocuparea centrelor vitale ale țării de către trupele hitleriste. b) Împingerea României în războiul criminal antisovietic ; atacul criminal al coaliției fasciste împotriva U.R.S.S. ; Marele Război pentru Apărarea Patriei dus de poporul sovietic, condus de P.C.U.S. ; formarea coaliției antihitleriste ; caracterul nedrept al războiului în care a fost împinsă România ; pagubele materiale și morale provocate de război. c) Lupta maselor populare sub conducerea P.C.R. pentru răsturnarea dictaturii militaro-fasciste și pentru întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste ; P.C.R. — organizatorul și conducătorul luptei poporului român împotriva dictaturii militaro-fasciste și a războiului criminal antisovietic ; platforma P.C.R. din septembrie 1941 ; creșterea împotrivirii maselor populare față de războiul antisovietic ; crearea Frontului patriotic antihitlerist sub conducerea P.C.R. ; lupta eroică și jertfa adusă de comuniști în anii dictaturii militaro-fasciste.

X. Revoluția populară în țara noastră.

1. Insurecția armată din august 1944. Participarea României la războiul drept antihitlerist ; a) Pregătirea insurecției armate din august 1944 inițiată, organizată și condusă de P.C.R. ; condițiile istorice, interne și internaționale ; elaborarea planului politic al insurecției armate de către P.C.R. ; întărirea unității partidului ; făurirea Frontului Unic Muncitoresc ; intensificarea luptei formațiunilor patriotice ; luptele de partizani ; crearea Blocului Național Democrat ; duplicitatea politică a partidelor burghezo-moșierești și a monarhiei, evadarea din lagărul de la Tg. Jiu a unor cadre conducătoare ale partidului în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. b) Înfăptuirea victorioasă a insurecției armate antifasciste : arestarea antonescienilor, ocuparea principalelor instituții publice ; desfășurarea insurecției în țară, lupta formațiilor patriotice înarmate și a armatei române, sub conducerea P.C.R. pentru curățirea teritoriului patriei noastre de trupele hitleriste. c) Însemnătatea istorică a insurecției armate ; doborîrea dictaturii militaro-fasciste și salvarea țării de la dezastru ; întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste ; insurecția armată — începutul revoluției populare, cotitura istorică de la regimul reacționar burghezo-moșieresc la regimul democrat-popular ; importanța internațională a insurecției armate din august 1944. d) Participarea României la războiul antihitlerist ; conducerea luptei antihitleriste a poporului român de către P.C.R. ; patriotismul maselor populare ; eliberarea nordului Transilvaniei ; contribuția importantă a României la eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei ; eroismul armatei române ; frăția de arme româno-sovietică.

2. Lupta pentru instaurarea puterii democrat-populare în România ; a) Caracterul unic al procesului revoluționar deschis de victoria insurecției armate din august 1944. b) Lupta revoluționară a maselor populare, condusă de P.C.R., pentru instaurarea puterii populare în România ; refacerea mișcării sindicale, crearea Frontului Național Democrat ; lupta pentru demascarea manevrelor reacțiunii și a politicii antipopulare a partidelor burghezo-moșierești ; intensificarea luptei maselor populare, sub conducerea P.C.R. pentru înfăptuirea revoluționară a reformei agrare ; schimbarea raportului de forțe în favoarea forțelor democratice conduse de P.C.R.; instaurarea guvernului democratic Dr. Petru Groza. c) Regimul democrat-popular — rezultat al luptei revoluționare a maselor populare în frunte cu P.C.R. formă a dictaturii revoluționar-democrate a proletariatului și a țărănimii. d) Legiferarea reformei agrare de către puterea democrat-populară ; caracterul revoluționar-democratic al reformei agrare din anul 1945 ; însemnătatea reformei agrare democratice.

3. Consolidarea regimului democrat-popular (1945—1947) — Conferința națională a P.C.R. ; a) Situația internațională. b) Situația economică a României la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial ; distrugerile provocate de război și ocupația hitleristă ; sabotajul capitaliștilor ; situația dezastruoasă a căilor ferate. c) Conferința Națională a Partidului Comunist Român ; trasarea perspectivelor dezvoltării economice și politice a României democrat-populare ; însemnătatea istorică a Conferinței Naționale a P.C.R. d) Lupta maselor populare sub conducerea P.C.R. pentru democratizarea țării ; consolidarea Frontului Unic Muncitoresc ; pedepsirea criminalilor de război ; constituirea B.P.D. ; victoria forțelor democratice și înfrîngerea zdrobitoare a partidelor reacționare în alegerile democratice din anul 1946 ; zădărnicirea încercărilor reacțiunii interne și ale imperialiștilor străini de a răsturna guvernul democrat-popular. e) Lupta P.C.R. pentru refacerea și dezvoltarea economiei naționale ; măsurile economice cu caracter anticapitalist ; propunerile P.C.R. pentru consolidarea economiei naționale ; reforma monetară din 1947. f) Consolidarea situației internaționale a României democrat-populare ; încheierea tratatului de pace cu România.

ORÎNDUIREA SOCIALISTĂ

Construirea socialismului în patria noastră

Proclamarea Republicii Populare Române. a) Proclamarea R.P.R. ; schimbarea raportului de clasă în favoarea forțelor revoluționare conduse de P.C.R. ; demascarea și înlăturarea ultimilor reprezentanți ai burgheziei din guvern ; doborîrea monarhiei, ultimul stîlp al reacțiunii ; proclamarea Republicii Populare Române. b) Instaurarea dictaturii proletariatului în țara noastră ; crearea Republicii Populare Române — forma dictaturii proletariatului ; începutul revoluției socialiste. c) Partidul Muncitoresc Român — forță politică conducătoare în R.P.R. ; primul congres al P.M.R.; înfăptuirea unității politice, ideologice și organizatorice a clasei muncitoare pe baza principiilor marxist-leniniste. Însemnătatea istorică a creării P.M.R. ; întărirea permanentă a partidului prin curățirea rîndurilor sale ; unitatea indisolubilă dintre partid și popor. d) Consolidarea Republicii Populare Române ; schimbările survenite în viața socială și politică din România după instaurarea dictaturii proletariatului ; Marea Adunare Națională a R.P.R., expresie a intereselor și voinței maselor populare ; prima Constituție a R.P.R.; crearea sfaturilor populare — organe locale ale puterii de stat.

NOȚIUNI DE MARXISM-LENINISM

A. Din materia clasei a X-a

1. **Criza generală a capitalismului.** Ce este criza generală a capitalismului. Manifestările crizei generale a capitalismului în etapa actuală. Sistemul socialist mondial — factor hotărîtor al dezvoltării societății omenești.

2. **Victoria socialismului în țara noastră.** Congresul al III-lea al P.M.R. despre victoria socialismului în țara noastră. Succesele obținute de poporul nostru sub conducerea P.M.R. în domeniul industrializării socialiste. Dezvoltarea industriei în etapa desăvîrșirii construcției socialiste. Politica P.M.R. de introducere a tehnicii noi în toate ramurile economiei și de aplicare în practică a cuceririlor științei moderne. Încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii. Dezvoltarea multilaterală și intensivă a agriculturii socialiste. Clasele sociale existente în țara noastră în etapa actuală.

3. **Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție — baza relațiilor de producție socialiste.** Relațiile de producție în socialism. Superioritatea lor față de relațiile de producție capitaliste. Formarea proprietății socialiste. Cele două forme ale proprietății socialiste : proprietatea de stat și proprietatea cooperatistă. Asemănările și deosebirile dintre ele. Necesitatea întăririi permanente și a apărării proprietății socialiste.

4. **Scopul producției sociale în socialism.** Ridicarea continuă a bunăstării oamenilor muncii — scopul producției sociale în socialism. Preocuparea permanentă a partidului și guvernului pentru dezvoltarea continuă a producției socialiste în vederea creșterii nivelului de trai al celor ce muncesc.

5. **Dezvoltarea planică proporțională a economiei naționale.** Legea dezvoltării planice proporționale a economiei naționale, lege economică a socialismului. Caracterul științific al politicii partidului nostru în planificarea economiei naționale. Conducerea planificată a economiei naționale, atribut esențial al suveranității statului socialist. Planul de stat principalul instrument în realizarea obiectivelor politice și social-economice, în stabilirea direcțiilor și ritmului de dezvoltare a economiei naționale, în stabilirea proporțiilor fundamentale și a măsurilor pentru ridicarea nivelului material și cultural al poporului.

6. **Munca socială și productivitatea muncii în socialism.** Caracterul muncii în socialism. Noua atitudine față de muncă. Dreptul la muncă și îndatorirea de a munci. Disciplina socialistă a muncii. Ce se înțelege prin productivitatea muncii și care sînt căile de creștere a acesteia în socialism. Progresul tehnic — factor de bază al sporirii productivității muncii.

7. **Salariul în socialism.** Formele salarizării în socialism. Congresul al III-lea al P.M.R. despre creșterea salariului real al muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor, funcționarilor și a veniturilor reale ale țăranilor.

8. **Sistemul economic socialist mondial.** Apariția și dezvoltarea sistemului socialist mondial. Trăsăturile fundamentale ale sistemului economic mondial socialist. Principiile care stau la baza relațiilor de tip nou dintre țările socialiste. Rezultatele obținute de țările sistemului socialist mondial în domeniul economiei, științei și culturii. Ritmul rapid de dezvoltare a economiei și culturii țărilor socialiste.

B. Din materia clasei a XI-a

1. **Problema fundamentală a filozofiei.** Problema fundamentală a filozofiei. Materialismul și idealismul, două linii fundamental opuse în filozofie.

2. **Materialitatea lumii.** Caracterul material al lumii. Definiția marxist-leninistă a materiei și însemnătatea ei.

3. **Învățătura marxist-leninistă despre partidul revoluționar al clasei muncitoare.** Necesitatea creării partidului marxist-leninist al clasei muncitoare. Rolul partidului clasei muncitoare în organizarea și conducerea luptei clasei muncitoare pentru răsturnarea capitalismului și făurirea societății comuniste. Centralismul democratic, principiu fundamental de organizare a partidului clasei muncitoare. Partidul Muncitoresc Român, partid marxist-leninist, forța conducătoare a poporului în opera de construire a socialismului în patria noastră.

4. **Învățătura marxist-leninistă despre revoluția socială.** Ce se înțelege prin revoluție socială. Revoluția socialistă. Rolul alianței clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare în revoluția socialistă. Victoria insurecției armate din august 1944, începutul revoluției populare în țara noastră. Desfășurarea revoluției populare în țara noastră.

5. **Învățătura marxist-leninistă despre dictatura proletariatului. Statul de democrație populară — formă a dictaturii proletariatului.** Ce este dictatura proletariatului. Sarcinile statului de dictatură a proletariatului. Republica Populară Romînă — stat al dictaturii proletariatului. Rolul statului nostru democrat-popular, în desăvîrșirea construcției socialiste, în dezvoltarea economiei, științei și culturii. Rolul conducător al P.M.R. în statul nostru democrat-popular.

6. **Învățătura marxist-leninistă despre patrie și patriotism.** Ce se înțelege prin patrie și patriotism. Patriotismul socialist. Trăsăturile caracteristice ale patriotismului socialist. Cum se manifestă patriotismul socialist al oamenilor muncii în construcția socialistă. Unitatea indisolubilă dintre patriotismul socialist și internaționalismul proletar.

7. **Învățătura marxist-leninistă despre război și pace.** Cauzele și caracterul războaielor în imperialism. Posibilitatea preîntîmpinării războiului mondial în epoca contemporană. Coexistența pașnică a statelor cu orînduiri sociale diferite — baza politicii externe a țărilor socialiste. Politica externă a R.P.R. — politică de pace.

BIOLOGIA GENERALĂ

Lumea vie și caracteristicile ei.

Dezvoltarea științelor biologice în secolul al XVIII-lea și prima jumătate a secolului al XIX-lea.

Importanța lucrărilor lui C. Linné.

Lamarckismul, prima teorie evoluționistă.

G. Cuvier și importanța lucrărilor lui.

Teoria evoluționistă a lui Ch. Darwin. Dovezi în sprijinul teoriei evoluției furnizate de diferite ramuri ale biologiei (paleontologia, anatomia și fiziologia comparată, embriologia). Variabilitatea, ereditatea și selecția (artificială și naturală) ca factori ai evoluției. Lupta pentru promovarea darwinismului de către biologii progresiști ai timpului. Principalele doctrine biologice care deviază de la darwinism.

Concepția biologică a lui I. V. Miciurin. Transformarea eredității plantelor sub influența condițiilor de mediu (metoda aclimatizării, zdruncinarea eredității în primul stadiu de dezvoltare). Transformarea eredității plantelor prin hibridarea sexuată și vegetativă (încrucișarea soiurilor locale nordice cu cele sudice, încrucișarea formelor îndepărtate din punct de vedere geografic, încrucișarea formelor îndepărtate din punct de vedere genetic). Metode : apropierea vegetativă prealabilă, metoda intermediarului, metoda amestecului de polen, alegerea și educarea hibrizilor. Transformarea eredității și a variabilității la animale.

Oameni de știință români care au contribuit la crearea de noi soiuri de plante și animale, precum și la dezvoltarea agriculturii în patria noastră.

Adaptarea organismelor la mediu.

Originea și evoluția lumii vii. Originea vieții pe pămînt. Originea și evoluția diferitelor grupe de metazoare și metafite, în decursul erelor geologice. Originea și evoluția omului.

Dezvoltarea științelor biologice în țara noastră.

★

Indicațiile pentru examenul de maturitate din sesiunile anului 1965, pentru candidații proveniți din școlile de artă și pentru examenul de stat la școlile pedagogice și institutele pedagogice de învățători, precum și programele pentru limba și literatura maternă, vor fi comunicate ulterior.

Lecțiile de metodică

(Urmare din pag. 1)

pre exercițiu ca metodă de bază în procesul formării priceperilor și deprinderilor gramaticale, și-au fundamentat expunerea apelînd la probleme privind activitatea nervoasă superioară.

Rezultatele dobîndite pe această cale în predare se oglindesc în cunoștințele elevilor, care, în răspunsurile lor, argumentînd, de pildă, de ce după analiza fragmentelor dintr-un text, trebuie neapărat să aibă loc citirea integrală, s-au referit la unitatea dintre analiză și sinteză ca operații ale gîndirii și la importanța trecerii de la particular la general.

În general, profesorii care predau metodica la noi în școală manifestă o grijă deosebită de a evita descriptivismul în explicarea metodelor și procedeelor ce urmează să fie folosite în lecții. Legătura cu practica începe, în această privință, de la ilustrarea problemelor de metodică chiar în momentul predării lecțiilor și se continuă pînă la formarea priceperilor corespunzătoare. De exemplu, vorbind despre structura lecției de gramatică, lecție destinată formării noțiunilor gramaticale, metodistul analizează, pe de o parte o lecție demonstrativă, asistată de elevii școlii pedagogice și planul acestei lecții, însoțit de explicații de ordin științific ; pe de altă parte, metodistul cere elevilor să alcătuiască ei înșiși planuri de lecții, care sînt controlate de către profesor și discutate cu întreaga clasă. Lecțiile practice propriu-zise, pe care le țin viitorii învățători, pe baza îndrumărilor date de către profesori, constituie o continuare a exercițiului de aplicare a cunoștințelor metodice început în clasă.

Apariția recentă a unor metodici de predare a venit în sprijinul strădaniilor permanente ale colectivului didactic din școala noastră pe linia ridicării calității predării cunoștințelor în acest domeniu. Alcătuirea și apariția în continuare a manualelor de metodică, alături de grija manifestată de profesorii școlilor de învățători, pentru ridicarea calității predării metodicilor, pentru abandonarea definitivă a improvizației și formalismului, vor contribui la ridicarea nivelului de pregătire a viitorilor învățători la înălțimea sarcinilor actuale și de perspectivă ale învățămîntului nostru.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 791 | vineri 26 februarie 1965 | 8 pagini 25 bani

FRONTUL DEMOCRAȚIEI POPULARE CHEAMĂ ÎNTREAGA NOASTRĂ INTELECTUALITATE, PARTICIPANTĂ ACTIVĂ LA MĂREAȚA OPERĂ DE CONSTRUCȚIE SOCIALISTĂ, SĂ-ȘI CONSACRE TALENTUL ȘI CUNOȘTINȚELE CAUZEI PROGRESULUI PATRIEI, DEZVOLTĂRII ECONOMIEI ȘI CULTURII, INSTRUIRII TINEREI GENERAȚII, FORMĂRII OMULUI NOU, MULTILATERAL PREGĂTIT. VOTUL DAT FRONTULUI DEMOCRAȚIEI POPULARE VA FI UN VOT PENTRU ÎNFLORIREA ȘTIINȚEI ȘI CULTURII SOCIALISTE.

(Din Manifestul Consiliului Național al Frontului Democrației Populare)

Puterea populară acordă o neslăbită atenție instruirii și educării tinerei generații, dezvoltării învățămîntului de toate gradele, formării de specialiști de înaltă competență. Porțile școlilor sînt larg deschise tuturor tinerilor dornici de învățătură. **Peste 3,5 milioane de elevi, practic toți copiii țării, învață în școli.** Pentru a asigura unui număr tot mai mare de tineri posibilitatea de a frecventa școlile de cultură generală, în anii 1960-1964 au fost construite încă 20 000 săli de clasă. Întregul învățămînt, de la clasa I și pînă la terminarea școlii superioare, este gratuit.

Încheierea acțiunii de generalizare a învățămîntului de 8 ani — factor de mare însemnătate al revoluției culturale — deschide noilor generații largi posibilități de îmbogățire a cunoștințelor, asigurînd un grad ridicat de cultură și civilizație întregului popor.

Corespunzător cerințelor de cadre cu pregătire superioară necesare construcției socialiste s-a dezvoltat rețeaua de universități și facultăți cuprinzînd în prezent peste 123 000 de studenți. În perioada 1959-1964 numărul studenților din anul I a crescut de 2,2 ori; aproape 60 de mii de studenți sînt bursieri. Au fost construite localul universității din Timișoara, noi spații de învățămînt la universitatea din Iași, complexe studențești la București, Cluj, Iași, Tg. Mureș, Timișoara, Craiova. Dezvoltarea rețelei școlilor de 8 ani, a școlilor tehnice și profesionale și a învățămîntului seral a înlesnit formarea unor generații de muncitori cu temeinică pregătire profesională, care au lărgit rîndurile clasei noastre muncitoare, corespunzător nevoilor industriei socialiste.

Activitatea susținută a instituțiilor de artă, rețeaua de cluburi, cămine culturale, case de cultură, biblioteci oferă un cadru larg pentru ridicarea continuă a nivelului de cultură al maselor, pentru îmbogățirea vieții spirituale a oamenilor muncii. În anul 1964 au fost tipărite 58 de milioane de cărți și broșuri; tirajul anual al ziarelor a atins cifra de 1 064 de milioane de exemplare. Au fost create noi stații de televiziune și de retransmisie a programelor la Cluj, Iași, Timișoara, Tg. Mureș, Oradea, Brașov, Constanța, Bacău.

Bucurîndu-se de condiții optime de creație, oamenii de știință și artă desfășoară o activitate bogată și rodnică, își fructifică talentul în lucrări valoroase. Poporul nostru acordă o deosebită prețuire muncii pline de entuziasm pe care o desfășoară sutele de mii de profesori și învățători, medici, agronomi și alți oameni de cultură de pe întregul cuprins al țării.

(DIN MANIFESTUL CONSILIULUI NAȚIONAL AL FRONTULUI DEMOCRAȚIEI POPULARE)

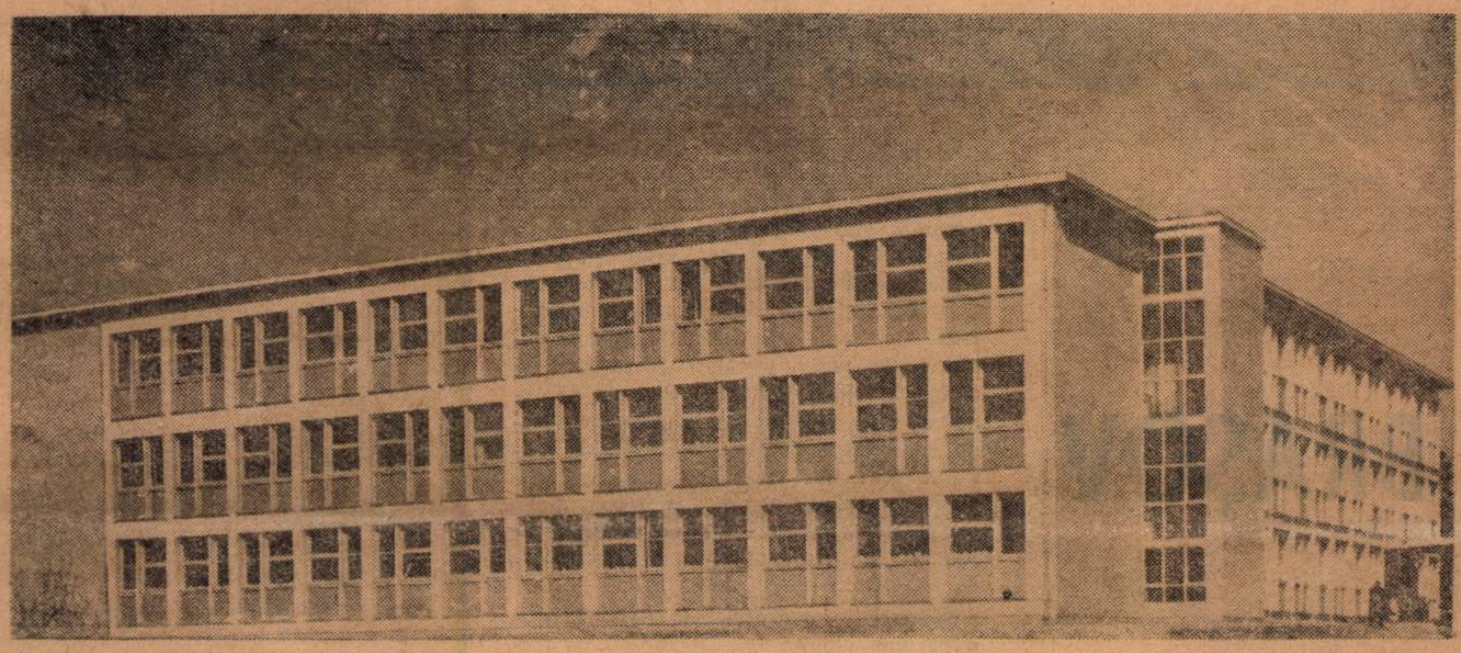

5,5 miliarde 1963 — CHELTUIELI DIN BUGETUL STATULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNT — **6 miliarde 1964**

ÎN CINSTEA ALEGERILOR

Acțiuni cultural-educative

În aceste zile premergătoare alegerilor, atît în școli cît și la casele alegătorilor și la casele de cultură ale tineretului se organizează, cu sprijinul cadrelor didactice, numeroase acțiuni menite să facă mai bine cunoscute elevilor importantele realizări dobîndite de poporul nostru în anii regimului democrat-popular, să contribuie la educarea lor patriotică, cetățenească.

Cu cîteva zile în urmă, bunăoară, elevii clasei a X-a „G" de la Școala medie „I. L. Caragiale" din Capitală au participat la o interesantă oră de dirigenție cu tema „Democratismul orînduirii noastre de stat". Pregătită cu grijă, din vreme, ora de dirigenție a prilejuit discutarea unor probleme importante, care au lămurit elevilor însemnătatea alegerilor, rolul lor în viața social-politică a țării noastre. Făcînd pe baza a numeroase exemple din schițele lui Caragiale și ale altor scriitori, o comparație între alegerile din trecut și de azi, elevii au scos în evidență profundul democratism al alegerilor de astăzi. Ora de dirigenție a constituit de asemenea un bun prilej de a trece în revistă unele din realizările înfăptuite în ultimii ani în orașul București și mai ales în raionul 30 Decembrie, în care se află școala. Elevii au vorbit îndeosebi despre numeroasele școli nou construite, despre terenurile de sport și de joacă amenajate pentru cei mici, despre zecile de blocuri înalte și suple care împînzesc raionul respectiv. Cu mult interes au discutat elevii și despre candidații propuși pentru alegeri — oameni ieșiți din rîndul poporului, care reprezintă interesele lui. Unii dintre cei care candidează în raion sînt nemijlocit cunoscuți de către elevi, fiind profesori. Ei au arătat că aceștia se bucură de dragostea și prețuirea tinerilor pe care îi instruiesc și îi educă, de stima tuturor oamenilor muncii care îi cunosc.

Caracterul interesant, instructiv al discuțiilor ce s-au purtat în ora de dirigenție a făcut ca ea să contribuie mult, alături de celelalte acțiuni organizate în școală în cinstea alegerilor, la educarea cetățenească, patriotică a elevilor.

Alegerile sînt întîmpinate cu acțiuni interesante și de către profesorii Școlii medii „Unirea" din Turnu Măgurele. Recent, în frumoasa sală de spectacole a acestei școli, elevii clasei a XI-a care la 7 martie vor vota pentru prima oară s-au întîlnit cu profesoara Rada Mocanu, propusă candidată pentru alegerile de deputați în sfatul popular al orașului. La această întîlnire, profesoara candidată le-a vorbit elevilor despre grija permanentă pe care o arată partidul și statul nostru tineretului și despre condițiile tot mai bune de studiu ce le sînt create elevilor din toată țara, ilustrînd cele spuse cu aspecte din orașul Turnu Măgurele și de la Școala medie „Unirea". La întîlnire au luat cuvîntul și numeroși elevi din ultima clasă care și-au exprimat mîndria de a participa la vot, alături de toți cetățenii patriei.

Interesante și atractive acțiuni cultural-educative, la care participă un număr mare de elevi, se organizează la Casa alegătorului din orașul Sînnicolau Mare. De mult interes s-au bucurat de exemplu aici simpozionul „Călătorii pe harta țării la noile obiective industriale" și seara literară „Pagini din literatura noastră despre alegerile din trecut și azi", organizate cu sprijinul cadrelor didactice din oraș. Zilele trecute, la Casa alegătorului li s-a vorbit tinerilor care vor vota pentru prima dată despre „Drepturile și răspunderile tinerilor cetățeni ai patriei".

Și la Casa raională de cultură din orașul Marghita se desfășoară, în cinstea alegerilor, o activitate bogată la care participă numeroși elevi. Astfel, de curînd a fost organizat aici simpozionul cu tema „Cei care cu brațele și mintea făuresc România socialistă", la pregătirea căruia au contribuit profesoarele de limba română Elena Dogaru, Raveica Alexandru și Ghizela Beres, de la școala medie din oraș. De asemenea, în multe școli din raionul Marghita s-au organizat expoziții de cărți și broșuri oglindind dezvoltarea regiunii Crișana în anii puterii populare.

PLOIEŞTI

În discuţiile pe care le poartă în aceste zile — cînd se întîlnesc cu candidaţii lor, pentru alegerile de la 7 martie — oamenii muncii din regiunea Ploieşti se opresc deseori, cu evidentă bucurie, asupra marilor înfăptuiri pe care le-a cunoscut regiunea lor în anii regimului democrat-popular.

Un loc important printre aceste realizări îl ocupă dezvoltarea învăţămîntului. În comparaţie cu anul 1938, numărul şcolilor a crescut în regiunea Ploieşti cu 40 la sută, al elevilor de peste două ori, iar al cadrelor didactice de peste trei ori. În 1938, în judeţele care constituie astăzi regiunea Ploieşti, grădiniţele, şcolile de 4 ani şi cele supraprimare, profesionale şi şcolile secundare erau frecventate de 131 200 elevi şi încadrate cu 3 887 de învăţători, profesori şi educatoare. În anul şcolar 1963/1964 au funcţionat în regiunea noastră 1 659 de unităţi de învăţămînt, frecventate de 282 700 elevi şi încadrate cu 11 421 de cadre didactice, iar în actualul an şcolar — în care a fost realizată sarcina de generalizare a învăţămîntului de 8 ani, a crescut şi mai mult numărul elevilor şi al cadrelor didactice.

Deosebit de semnificativă este amploarea dezvoltării învăţămîntului mediu de cultură generală. Dacă în 1938 cele 16 licee existente în regiune erau frecventate de 1986 de elevi, în prezent, cele 38 de şcoli medii — dintre care unele create în mediul sătesc, cum sînt de pildă cele din comunele Ciorani, Bălenii Români, Pogoanele, Beceni şi altele, sînt frecventate de peste 38 000 de elevi. Mii de oameni ai muncii din regiune îşi completează studiile la cele 30 de secţii serale ale şcolilor medii sau prin învăţămîntul fără frecvenţă.

S-a dezvoltat larg şi reţeaua şcolilor profesionale şi tehnice care pregătesc viitoarele cadre pentru industrie şi agricultură, printre care amintim centrele şcolare de petrol-chimie din Ploieşti, Cîmpina şi Tîrgovişte, şcoala profesională metalurgică a Uzinei „1 Mai", centrele şcolare agricole din Rîmnicu Sărat, Buzău, Mizil, Stoeneşti (Tîrgşoru Nou) şi altele. Astăzi în şcolile profesionale şi tehnice învaţă peste 21 500 de elevi, faţă de numai 2 188 elevi cîţi frecventau aceste şcoli în anul 1938.

Dezvoltarea reţelei şcolare, creşterea numărului de elevi, precum şi necesitatea ridicării permanente a nivelului calitativ al procesului instructiv-educativ au făcut ca pretutindeni în regiune să apară noi clădiri şcolare, înzestrate cu mobilier modern şi cu material didactic corespunzător. Din anul 1955 şi pînă în anul 1963, s-au construit în regiune 322 de localuri de şcoală, dintre care 173 de şcoli cu 906 săli de clasă au fost înălţate numai în perioada 1960—1963. Acestora li s-au adăugat anul trecut încă 370 săli de clasă.

Sume importante de bani au fost afectate dezvoltării bazei tehnico-didactice a şcolilor, acordării de burse elevilor merituoşi etc. Numai în 1964 s-au cheltuit în regiunea Ploieşti pentru nevoile învăţămîntului 250 218 000 de lei.

În raionul Teleajen, numeroase sate nu aveau în trecut şcoli, iar despre şcoli medii nici nu se pomenea. Astăzi nu numai că nu există sat fără şcoală, dar în raion funcţionează şi trei şcoli medii — la Vălenii de Munte, Slănic şi Mîneciu Pămînteni.

În fiecare an, de pe băncile şcolilor de 8 ani, ale şcolilor medii şi ale şcolilor profesionale şi tehince din regiunea Ploieşti se îndreaptă către întreprinderi şi unităţi socialiste din agricultură sau institutele de învăţămînt superior mii de elevi, pregătiţi cu dragoste de cele 11 500 de cadre didactice. Pentru activitatea lor rodnică pe tărîmul şcolii, pentru contribuţia lor la ridicarea eficacităţii învăţămîntului, numeroşi profesori şi învăţători din regiune au fost distinşi cu titluri, ordine şi medalii.

Elevilor şi cadrelor didactice din regiunea Ploieşti li se asigură an de an condiţii tot mai bune de activitate. Prin bugetul anului în curs, de pildă, s-au prevăzut pentru învăţămînt 291 821 000 lei, cu peste 41 000 000 mai mult decît anul trecut. Din această sumă se vor construi şi se vor dota 356 de săli noi de clasă, se va îmbogăţi continuu dotarea altor sute de clase, creîndu-se posibilităţi şi mai largi de ridicare a nivelului calitativ al procesului de învăţămînt.

ION CUCU

în regiunile patriei

BRAŞOV

În regiunea Braşov, ca urmare a preocupărilor intense şi a măsurilor luate de Comitetul executiv al sfatului popular al regiunii, sub îndrumarea permanentă a Comitetului regional de partid, s-a dezvoltat considerabil baza materială a învăţămîntului şi s-au obţinut succese importante pe linia îmbunătăţirii conţinutului său. Astfel, numai în ultimii patru ani s-au alocat în bugetul sfatului popular regional şi s-au cheltuit în interesul învăţămîntului 922 105 703 lei, asigurîndu-se condiţiile materiale necesare pentru şcolarizarea tuturor elevilor din regiune, al căror efectiv a crescut simţitor an de an, ajungînd la 172 017 în acest an şcolar faţă de 132 473 cît era în anul 1961.

Sporirea numărului de elevi a atras după sine cerinţe sporite de săli de clasă, de mobilier şi material didactic corespunzător, de internate. Astfel în aceşti ultimi patru ani s-au construit în regiune 629 săli de clasă, dintre care 335 au fost construite în anul 1964, pentru asigurarea spaţiului necesar încheierii generalizării învăţămîntului de 8 ani. Noile construcţii au fost dotate cu mobilier şi cu material didactic nou. În ansamblu s-au cheltuit în perioada 1961 — 1964 pentru procurarea materialului didactic 10 342 229 lei iar pentru procurarea de inventar necesar internatelor şi caselor de copii 10 530 169 lei.

În ultimii ani a crescut preocuparea secţiei noastre pentru munca de îndrumare a directorilor de şcoli şi a cadrelor didactice, în special a tinerilor învăţători şi profesori, repartizaţi de curînd în învăţămînt. S-au efectuat numeroase vizite în şcoli, de fiecare dată încheiate cu îndrumări privind probleme importante ale învăţămîntului ca legarea cunoştinţelor teoretice de practică, predarea limbii şi literaturii romîne, matematicii, fizicii, chimiei etc.

Paralel, cadrele didactice au fost ajutate să-şi îmbunătăţească cunoştinţele prin cursurile de învăţămînt ideologic şi de perfecţionare. De asemenea consfătuirile raionale ale cadrelor didactice şi consfătuirile pe diferite teme profesionale organizate după unele etape de muncă au contribuit la ridicarea calităţii învăţămîntului, care se manifestă prin creşterea continuă a promovabilităţii elevilor şi a numărului celor care obţin note bune şi foarte bune.

Activitatea elevilor şi a cadrelor didactice din şcolile regiunii Braşov se desfăşoară în acest an şcolar în condiţii deosebit de favorabile. Pentru traducerea în viaţă a sarcinilor care se ridică acum în pregătirea tineretului şcolar, învăţătorii şi profesorii muncesc cu multă dragoste şi un înalt devotament.

Prof. ANGELA POPA
Şefa secţiei de învăţămînt
a regiunii Braşov

în regiunile patriei

ARGEŞ

Nici în trecut meleagurile argeşene nu erau lipsite de frumuseţe, de bogăţii naturale, de oameni harnici. Locurile şi oamenii trăiau însă în anonimat, resursele naturale şi forţele umane se iroseau în van. Ca în toate colţurile ţării, socialismul a adus şi în regiunea noastră suflul marilor înnoiri pe toate planurile : în industrie, în agricultură, în viaţa social-culturală.

Saltul de la trecut la prezent, produs într-un timp istoriceşte extrem de scurt, este deosebit de izbitor şi pe linia învăţămîntului.

În 1938 populaţia şcolilor de cultură generală de pe teritoriul regiunii Argeş abia depăşea 100 000 de elevi. Astăzi, efectivul şcolilor generale şi medii este de 196 632 elevi numai la cursurile de zi Dacă la acest număr adăugăm pe cei 10 583 tineri înscrişi la cele 13 secţii serale şi 21 secţii fără frecvenţă, însemnă că în regiunea noastră sînt cuprinşi acum, numai în învăţămîntul de cultură generală, 207 215 elevi, adică de două ori mai mulţi decît în anul 1938.

Cuprinderea în clasele I—VIII a tuturor copiilor de vîrstă şcolară a devenit posibilă prin lărgirea continuă a reţelei învăţămîntului. Impresionantă este în această privinţă creşterea numărului de unităţi cu clasele V—VIII (524 în prezent faţă de 31 în 1938). Pentru cele 8 case de copii şcolari şi preşcolari care funcţionează în prezent nici nu avem termen de comparaţie, astfel de instituţii neexistînd în trecut în cuprinsul regiunii.

În vederea lărgirii reţelei şcolare s-au construit an de an mereu mai multe localuri de şcoală, elegante, încăpătoare. Din fondurile statului s-au ridicat şcoli mari cu 16 sau 24 săli, aşa cum sînt cele din oraşele Piteşti, Curtea de Argeş, Cîmpulung-Muşcel, Slatina ş. a. Şcoli mari, frumoase se întîlnesc şi în localităţi altă dată năpăstuite cum sînt Armăşeşti şi Păuşeşti-Otăsău din raionul Horezu, Strejeştii de Sus din raionul Drăgăşani, Ştefan cel Mare din raionul Găeşti, Alunişu din raionul Slatina, Cocu şi Oarja din raionul Piteşti. Numai în ultimii 4 ani au fost date în folosinţă 1072 săli noi de clasă. Ni se pare demnă de menţionat dinamica progresivă a construirii acestor săli : 218 în anul 1961, 237 în 1962, 296 în 1963, 321 în 1964. Foarte elocvent este faptul că din cele 1072 săli noi de clasă 783 s-au înălţat exclusiv prin munca şi contribuţia bănească voluntară a cetăţenilor. Entuziasmul pe care oamenii muncii l-au manifestat în munca de construire a şcolilor este o dovadă elocventă a bucuriei cu care au primit ei măsurile luate de partid pentru trecerea la învăţămîntul general de 8 ani.

Baza materială a învăţămîntului din regiune s-a consolidat în aceşti ani şi prin înzestrarea şcolilor cu mobilier — în valoare de aproape 29 milioane lei — şi cu material didactic — în valoare de peste 10 milioane lei. Despre condiţiile tot mai bune de studiu puse la dispoziţia tineretului şcolar din regiunea noastră vorbeşte şi suma de 26 milioane lei, cît reprezintă valoarea manualelor distribuite gratuit elevilor din clasele I-VIII. Grija părintească a partidului faţă de constructorii societăţii comuniste dă mîine o dovedesc şi cele 30 de internate şcolare, care găzduiesc 3500 de elevi ca şi cele peste 600 burse acordate elevilor în fiecare an şcolar.

În strînsă legătură cu creşterea populaţiei şcolare şi a reţelei învăţămîntului au sporit şi efectivele cadrelor didactice. De la 2940 educatoare, învăţători şi profesori, cîţi funcţionau în 1938, numărul cadrelor didactice a ajuns în acest an la 9464, crescînd deci de peste 3 ori. Numai în ultimii patru ani detaşamentul cadrelor didactice din regiune s-a mărit cu 1465 învăţători şi profesori. S-a înregistrat în acelaşi timp şi o importantă creştere a nivelului calitativ al muncii cadrelor didactice, care se preocupă în deaproape de ridicarea pregătirii lor profesionale, avînd la dispoziţie, în acest scop, cele mai bune mijloace. În ultimii ani 1388 educatoare, învăţători şi profesori şi-au luat examenele de definitivat şi peste 200 au obţinut gradele II şi I. Cadrelor didactice din regiunea noastră le este proprie grija de a spori continuu eficienţa fiecărei lecţii, a fiecărei activităţi educative, pentru a îndeplini cinste sarcina de încredere trasată de partid : făurirea unor promoţii de tineri tot mai bine pregătiţi pentru viaţă.

Prof. N. VLAD
Şeful secţiei de învăţămînt a regiunii Argeş

OPINII

Din nou despre lucrările de metodică

Am citit cu interes articolul „Lucrările de metodică și stimularea măiestriei pedagogice", apărut în nr. 789 al „Gazetei învățămîntului" sub semnătura tov. Paul Popescu-Neveanu, director adjunct al Institutului de științe pedagogice, și Cornelia Prichea, metodist principal în Ministerul Învățămîntului. Expunînd concepția semnatarilor lui asupra metodicilor de predare, acest articol, publicat în numărul imediat următor celui în care „Gazeta învățămîntului" a inserat părerile unor cadre didactice despre „Metodica predării istoriei la clasele I—IV" (apărută sub îngrijirea Institutului de științe pedagogice) pare și o replică la cele exprimate în pagina amintită.

Autorii articolului demonstrează, cu o mare bogăție de argumente, că metodica trebuie să cuprindă și o parte teoretică, nu numai indicații practice. Oricine este de acord cu aceasta. Sigur: indicațiile practice trebuie fundamentate teoretic, pentru a fi just înțelese și aplicate. Dar, așa cum au arătat participanții la discuția amintită, nu trebuie să se exagereze, dîndu-se o extindere prea mare acestui fundament, cum au făcut autorii „Metodicii predării istoriei la clasele I—IV". Pe drept cuvînt învățătorii care și-au spus părerea despre această lucrare au criticat faptul că doar o pătrime din cuprinsul ei (și dacă stai să cîntărești bine, nici atîta) este rezervată îndrumărilor practice, restul de trei pătrimi cuprinzînd considerații teoretice care se reduc cel mai adesea la generalități, lucruri cunoscute sau cu care toată lumea este de acord.

Se știe că discuțiile ce se poartă în cercurile pedagogice, avînd mai ales un caracter teoretic general, nu întotdeauna puteau orienta activitatea propriu-zisă de predare din cadrul fiecărui obiect și fiecărei clase. De aceea, în comisiile metodice se poartă acum tot mai mult discuții la concret, fiindcă aci aspectele legate de practică pot oferi soluții, sugestii prețioase pentru activitatea cu clasa.

Asemenea soluții și sugestii — desprinse din activitatea cadrelor cu experiență valoroasă din școlile noastre — așteptăm și de la metodici. Și eu, ca și colegii mei, găsesc că metodicile trebuie concepute exact invers de cum a conceput Institutul Metodica predării istoriei la clasele I—IV. Munca la catedră cere ca în lucrările de metodică să predomine net îndrumările concrete și nu considerațiile teoretice. Dorim ca aceste îndrumări să fie foarte bine ordonate, astfel încît atunci cînd vrei să apelezi la metodică să nu fii nevoit să citești sute de pagini (cum se întîmplă în cazul Metodicii predării istoriei la clasele I—IV), ci să mergi precis la locul cu indicațiile căutate.

Desigur, nici vorbă nu poate fi ca metodica să reia manualul din scoarță în scoarță, dînd planuri model pentru fiecare lecție. În analiza făcută în „Gazeta învățămîntului" la Metodica istoriei, învățătorii consultați au cerut — și pe bună dreptate — planuri pentru lecțiile cele mai dificile, dînd ca exemplu lecțiile început de capitol, lecțiile sfîrșit de capitol, lecțiile de recapitulare parțială, de recapitulare finală etc. Desigur, nu e vorba aici de „rețete", ci de planuri orientative. De aceea, credem că nu este întemeiată îngrijorarea tov. P. Popescu-Neveanu și C. Prichea că exemplele de planuri de lecție ar frîna gîndirea creatoare a cadrelor didactice, aportul lor creator în desfășurarea orei de curs. Activitatea cu elevii ridică probleme atît de diverse de la colectiv la colectiv, de la lecție la lecție, încît nici nu poate fi concepută fără aportul creator al pedagogului. Ținînd seama de această realitate, apare limpede că planurile la care ne referim nu pot avea — așa cum spuneam — decît o funcție orientativă, arătînd în concret cum pot fi aplicate tezele teoretice care stau la baza fiecărei metodici de predare. De altfel, acesta este și motivul pentru care îndeobște în metodici sînt totuși prezente asemenea planuri.

Așadar, așteptăm ca Institutul de științe pedagogice să ne pună la dispoziție metodici care să cuprindă o serioasă dar succintă fundamentare teoretică (bineînțeles la obiect, nu „în general"), ca și planuri de lecții menite să ne ajute practic în predarea celor mai felurite tipuri de lecții la fiecare clasă.

FLORICA IORDACHE
învățătoare emerită

Mi se pare binevenită preocuparea „Gazetei învățămîntului" de a pune în discuția cadrelor didactice conținutul unora din metodicile de predare. În adevăr, cei ce lucrează la catedră pot să ajute ca aceste instrumente curente ale muncii din școală să fie mereu mai bune, să răspundă tot mai deplin cerințelor reale ale activității la catedră.

Analiza „Metodicii predării istoriei la clasele I—IV", făcută recent de „Gazeta învățămîntului" cu participarea unor cadre cu experiență serioasă în munca instructiv-educativă a reușit să pună în evidență care trebuie să fie concepția asupra metodicilor de predare, să arate cu justețe ce e bun și ce nu în lucrarea discutată. Ne-a mirat de aceea faptul că în articolul „Lucrările de metodică și stimularea măiestriei pedagogice", publicat tot în „Gazeta învățămîntului", imediat după această dezbatere, nu se face nici o referire la această analiză, nu se arată cum apreciază Institutul de științe pedagogice observațiile făcute de cadrele didactice, propunerile lor.

În afară de problemele ridicate de colegii mei în „Gazeta învățămîntului", cu care sînt de acord, aș mai ridica una. Anume, cred că este bine ca autorii metodicilor să fie cadre didactice de specialitate, care predau efectiv obiectul respectiv și, deci, cunosc în adîncime problemele pe care le ridică munca la clasă, putînd contribui cu deplină competență la elaborarea metodicilor. Ar fi bine, ca metodicile să fie **elaborate pe bază de concurs**, pentru că în felul acesta ar exista posibilitatea de a se selecționa lucrările cele mai izbutite, care răspund cel mai bine cerințelor muncii la catedră, nevoilor reale ale predării.

CONSTANȚA ILIESCU
învățătoare emerită

Nivelul pregătirii

● UN ÎNDEMN CARE UNEȘTE ÎNTR-UN SINGUR MĂNUNCHI FORȚELE PEDAGOGICE DIN ȘCOALĂ ● CE NIVEL DE CUNOȘTINȚE AU ELEVII? ● CEVA DESPRE STILUL DE MUNCĂ AL ÎNVĂȚĂTORILOR ȘI PROFESORILOR ● CONDUCEREA ȘCOLII ȘI PROBLEMA BUNEI PREGĂTIRI A ELEVILOR ● MĂSURI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA SITUAȚIEI LA ÎNVĂȚĂTURĂ.

„Elevii noștri cît mai bine pregătiți" este îndemnul care unește într-un singur mănunchi forțele pedagogice de la Școala generală de 8 ani nr. 4 din orașul Brașov. Colectivul de direcție, ajutat de către organizația de bază P.M.R., mobilizează pas cu pas pe învățători și profesori la o activitate asiduă, plină de grija ca pregătirea pe care o capătă elevii să atingă nivelul prevăzut de programă.

Din discuțiile cu conducerea școlii (director prof. Ion Ioniță, directori adjuncți prof. Eugenia Iosif și prof. Wilhelm Tontsch), cu cadre didactice din școală, dar mai ales din lecțiile la care am asistat a reieșit că procentul de aproape 92 la sută promovați pe trimestrul I reflectă obiectiv pregătirea elevilor.

Spre exemplificare, cîteva clase.

★

Clasa a IVa- „A" (învățător Vasile Buleti). Oră de geografie. Se verifică cunoștințele din lecția „Economia țării noastre în trecut și astăzi". Elevii au cunoștințe corecte despre mediul înconjurător, vădesc înțelegerea faptelor și fenomenelor studiate la orele de curs. Răspunsurile lor au putut scoate în relief principalele caracteristici ale industriei țării noastre înainte de 23 August 1944. Școlarii au vorbit amplu și cu căldură despre realizările din domeniul industriei și agriculturii obținute în anii puterii populare, despre viața nouă, prosperă a oamenilor muncii de la orașe și sate. Explicarea lecției noi („Ramurile economiei R.P.R. — Petrolul și gazele naturale") ne-a oferit și ea prilejul de a acumula constatări noi — pozitive — cu privire la pregătirea elevilor acestei clase. Activizați de către învățător copiii au adus o contribuție mulțumitoare la alcătuirea unui tablou al ramurilor pe care le însumează economia țării, la definirea noțiunii de industrie și la stabilirea notelor ei caracteristice, la precizarea produselor obținute din petrol și metan și a foloaselor acestor bogății ale patriei noastre. Esențial ne apare în această privință faptul că elevii sînt obișnuiți să explice — bineînțeles în forme simple impuse de vîrsta lor, dar corect — cauzele acțiunilor și fenomenelor despre care vorbesc.

Clasa a IV-a „B" cu limba de predare germană (învățător Hans Wolf). Lecția de limba română a pus în evidență faptul că elevii au deprinderea de a vorbi românește (de altfel în oră s-a vorbit numai în limba română), se exprimă în general corect, posedă noțiunile gramaticale de bază. În verificarea lecției, elevii au desprins destul de ușor adjectivele din textele primite pentru analiză, au arătat modul în care se acordă cu substantivele pe lîngă care stau și au construit ei înșiși propoziții cu adjective, folosind o destul de mare varietate de cuvinte. Cu prilejul explicării lecției noi — despre cuvintele de legătură — nu au făcut greșeli atunci cînd au fost puși să înlocuiască punctele din unele propoziții cu cuvinte de legătură.

Lecția de geometrie la clasa a VI-a „B" (prof. Arnold Theiss). Fără ca profesorul să atragă mereu atenția, copiii au manifestat continuu grijă pentru exactitatea construcțiilor grafice, corectitudine în efectuarea lor și în mînuirea instrumentelor, folosind o metodă de lucru bine sistematizată. Lecția nouă — date fiind aceste priceperi și deprinderi ale elevilor — a putut fi explicată aproape în întregime cu participarea directă a clasei. Elevii au reprezentat corect la tablă — și independent în caietele lor — folosind datele dictate de profesor cazurile de construcție a triunghiurilor oarecare.

La alte clase, la alte discipline, nivelul general de pregătire este de asemenea bun. Doar în școală sînt cam 15 clase care au sfîrșit trimestrul I cu 100 la sută promovați și multe altele cu un procent apropiat acestuia.

★

Ce se vădește în stilul de muncă al pedagogilor? Am văzut în primul rînd o atenție specială explicării noilor cunoștințe. Claritatea, accesibilitatea, exactitatea au caracterizat mai toate lecțiile. Prof. Maja Philippi (istorie), prof. Sara Manolescu (română), înv. Hans Wolf, prof. Lucia Mareș (matematică), prof. Arnold Theiss (matematică) ș.a. au căutat să lămurească cît mai bine problemele ținînd seama de posibilitățile de înțelegere ale elevilor, astfel încît nimic să nu le rămînă neînțeles. Subliniem și grija profesoarei Maja Philippi de a da „culoare" explicațiilor din cadrul unor lecții mai abstracte de istorie, ca și preocuparea tov. S. Manolescu pentru sistematizare în predarea noilor cunoștințe de limbă, a tov. L. Mareș pentru folosirea materialului didactic în predarea unor lecții mai dificile de geometrie, a tov. A. Theiss pentru antrenarea întregii clase în explicarea noilor cunoștințe.

Există în rîndul cadrelor didactice din școală și preocuparea pentru verificarea cunoștințelor elevilor, a temei lucrate acasă, pentru ca studiul individual al școlarilor să fie cît mai profund.

Din păcate, se manifestă și tendințe care fac ca nu la fiecare clasă și mai ales la fiecare obiect realizările în domeniul pregătirii elevilor să fie pe măsura posibilităților. Astfel, unele cadre acordă mai puțină atenție verificării cunoștințelor elevilor. Uneori acesta s-a rezumat la cîteva întrebări de circumstanță, deloc concludente pentru măsura în care elevul și-a însușit lecția. Or, verificarea cunoștințelor, indiferent că se face într-un moment anume rezervat sau pe parcursul lecției, trebuie să vizeze problemele esențiale, cele mai dificile ale lecției predate anterior. Numai astfel pedagogul poate înlătura lacunele din pregătirea elevilor, poate pune la punct greșelile în înțelegerea problemelor și, în definitiv, poate verifica eficacitatea propriei munci.

În felul cum a fost dată tema pentru acasă au fost de asemenea o serie de lipsuri. Unele cadre didactice au făcut aceasta în pauză, fără să o explice sau dînd explicații insuficiente.

Unor cadre didactice din școală nu le ajunge cîteodată timpul rezervat unei lecții. Aceasta de cele mai multe ori din cauză că nu întotdeauna lecțiile sînt deajuns de bine gîndite mai dinainte, în toate amănuntele lor. Un învățător, de exemplu, a verificat în aceeași oră cunoștințele din două lecții ocupînd cu aceasta mai mult de 30 de minute, fapt pentru care restul lecției s-a desfășurat în grabă, „fixarea" făcîndu-se chiar în pauză. Un alt cadru didactic și-a planificat prea multă materie (și destul de grea) pentru predarea lecției noi și acest lucru a prelungit explicațiile de asemenea pînă în pauză. Un altul a exagerat — cu același efect — folosirea clasei pentru predarea noilor cunoștințe, încetinind prea mult înaintarea în materia nouă.

Este drept că aceste deficiențe nu se constată la fiecare lecție. Dar faptul că există impune conducerii școlii un control sever al lecțiilor din punctul de vedere al modului cum sînt ele organizate, cu atît mai mult cu cît și asemenea defecțiuni pot avea o influență negativă asupra situației la învățătură.

★

Îndrumarea competentă, controlul riguros al procesului instructiv-educativ de către director — ne-a spus tov. Ion Ioniță — reprezintă cheia succeselor muncii colectivelor de elevi. Realitățile dintr-o școală nu se pot cunoaște de nicăieri mai bine decît din clasă, asistînd la lecțiile învățătorilor și profesorilor. O singură scăpare a noastră poate avea urmări nefavorabile asupra pregătirii elevilor. Am să dau un exemplu pe care-l consider concludent. Îmbolnăvindu-se unul din profesorii de matematică, am angajat un suplinitor la clasele rămase descoperite. Dar acesta nu a desfășurat o muncă de calitate, așa încît colectivele respective de elevi au început să manifeste o rămînere în urmă la învățătură. Această rămînere în urmă însă n-a fost descoperită de noi la timp. Consecințele? Lacunele s-au adunat în pregătirea elevilor, iar profesoara nou încadrată a trebuit să înlăture rămînerea în urmă paralel cu predarea noilor cunoștințe, fapt ce a cerut un volum mai mare de muncă atît elevilor cît și profesoarei.

Graficul cu asistențele la ore (pe directori, profesori, clase și discipline) din cabinetul directorilor arată preocuparea colectivului de conducere pentru cunoașterea nemijlocită a realităților din orele de curs. Pentru ca asistențele să se facă cu folos, cadrele de conducere se pregătesc atent pentru ele și acordă atenție în general pregătirii lor pedagogice și didactice.

Conținutul lecțiilor, pregătirea elevilor reține cu deosebire atenția colectivului de conducere în ședințele lui săptămînale de lucru. De exemplu, recent, într-o asemenea ședință tov. director Ioniță constata printre altele că în predarea limbii române la clasele cu limba de predare germană unele cadre se grăbesc să traducă în limba maternă a elevilor și să explice ele însele cuvintele, expresiile, propozițiile mai grele. Alte cadre antrenează copiii la explicarea acestor cuvinte și construcții și nu trăduc în limba maternă decît atunci cînd este absolută nevoie. Tov. director a apreciat ultimul procedeu ca foarte potrivit pentru însușirea unei limbi și a cerut ca el să fie generalizat.

Pentru cunoașterea dinamicii nivelului de pregătire al elevilor, în vederea luării de măsuri în consecință, conducerea școlii face din cînd în cînd studii pe școală. De pildă, aproape de sfîrșitul trimestrului I a studiat nivelul la învățătură al elevilor prin prisma notelor pe clase, pe discipline, pe profesori. Acest lucru — îmbinat cu constatările directe de la lecție — a făcut posibil ca direcțiunea să cunoască ce clase sînt rămase în urmă, ce discipline, ce profesori dau procentul cel mai mare de elevi slabi și mediocri. Munca de îndrumare și control a putut căpăta pe această bază o orientare mai precisă, la obiect. În prezent situația claselor cu procentul cel mai mic de promovați a fost analizată într-o ședință specială sugerată de către biroul organizației P.M.R., ședință în care s-au hotărît măsuri pentru îmbunătățirea muncii cu aceste clase.

De asemenea, s-au depus eforturi pentru a crea elevilor slabi la învățătură sau celor ce sînt acasă lipsiți de supraveghere condițiile necesare pregătirii lecțiilor în incinta școlii.

Acestea și încă multe alte măsuri converg spre realizarea aceluiași obiectiv: o pregătire reală cît mai bună fiecărui elev, un procent de promovare cît mai ridicat.

LAURA VIERU

Harta–izvor de cunoştinţe geografice

Harta are un rol important nu numai în geografie, ci şi în alte domenii de activitate — în geologie, hidrologie, căi de comunicaţie, industrie, urbanistică, agricultură etc., unde constituie un instrument de seamă al cercetării ştiinţifice şi al activităţii practice. Iată de ce se impune ca în şcoală să se dea o mare atenţie deprinderii elevilor de a lucra cu harta, de a o folosi ca izvor de cunoştinţe. Într-adevăr, cu ajutorul hărţii elevii pot „descoperi" legile geografice, pot să stabilească cauzele şi interdependenţa fenomenelor fizice şi economico-geografice ce se petrec pe o anumită întindere sau pe toată suprafaţa Pămîntului.

Literatura de care dispunem în prezent în legătură cu metoda lucrului cu harta recomandă doar citirea şi interpretarea hărţii, ceea ce face ca aceasta să fie limitată mai mult la rolul de material demonstrativ. În realitate, însă, harta oferă foarte multe posibilităţi de a-i înarma pe elevi cu cunoştinţe dobîndite printr-o activitate independentă. Acest lucru se poate realiza dacă analiza şi interpretarea conţinutului hărţilor se desfăşoară în mod judicios, pe baza antrenării elevilor într-o muncă activă şi sistematică.

Experienţa a arătat că, pentru a le forma elevilor deprinderea de a munci cu harta, de a o utiliza ca izvor de cunoştinţe, trebuie să-i obişnuim să tragă singuri anumite concluzii pe baza citirii şi analizării ei, să facă generalizări, să formuleze reguli şi definiţii. Aşa, de pildă, după analiza ramurilor economiei unei ţări, li se poate cere elevilor să citească harta pentru a determina raioanele economice principale din ţara respectivă. Deşi pe hartă nu există o linie care să delimiteze aceste raioane, ei vor putea totuşi să le stabilească pe baza repartiţiei centrelor industriale, a zonelor agricole, a condiţiilor naturale etc. Astfel, prin analize şi sinteze elevii ajung să-şi formeze o gîndire geografică, adică să poată opera cu cunoştinţele pe care le-au acumulat.

Bineînţeles că, pentru a ajunge la asemenea rezultate, este necesar ca tot ceea ce li se explică elevilor în lecţiile de geografie să se lege de hartă şi tot ceea ce se arată pe hartă să se analizeze, să se sintetizeze, făcîndu-se comparaţii şi ajungîndu-se la concluzii. Astfel, la studiul geografiei regionale, pentru ca elevii să înţeleagă că aşezarea geografică explică o serie de fapte şi trăsături caracteristice, vom preciza că aşezarea unei regiuni, unei ţări, unui continent, trebuie privită întîi după coordonatele geografice (longitudine şi latitudine), care ajută la delimitarea zonei climatice şi explică condiţiile pedo-climatice de care depinde cultivarea principalelor plante cerealiere, tehnice etc. Vom sublinia apoi că aşezarea trebuie privită şi în raport cu unităţile fizico-geografice învecinate (de pildă relief, zone climatice, mări, rîuri, formaţiuni de vegetaţie cum sînt stepele, pădurile etc.), ca şi în raport cu condiţiile create de om în decursul istoriei (de pildă, aşezarea faţă de marile centre industriale şi comerciale, faţă de marile artere de comunicaţie mondiale — căile ferate, cele rutiere, canalurile etc.).

Acelaşi principiu trebuie aplicat şi la predarea oraşelor din cadrul unei ţări. Este indicat să-i obişnuim pe elevi să-şi pună singuri întrebarea : „de ce a apărut şi s-a dezvoltat oraşul tocmai în acest loc şi nu în altă parte ?".

Firește, arătînd elevilor că mediul geografic constituie una din condiţiile permanente şi necesare vieţii materiale a societăţii, care influenţează dezvoltarea şi repartiţia producţiei, vom sublinia că el nu are un rol determinant. Vom preciza în acelaşi timp că exercitarea influenţei mediului geografic asupra vieţii materiale a societăţii depinde de nivelul de dezvoltare a forţelor de producţie şi că influenţa mediului geografic se poate observa fie asupra laturilor separate ale vieţii materiale ale societăţii — ca de pildă asupra industriei, agriculturii, transporturilor, aşezării populaţiei etc. — fie asupra întregului complex de dezvoltare.

Învăţîndu-i pe elevi să analizeze condiţiile naturale cu ajutorul hărţilor, le vom arăta că este bine să stabilească întîi care anume din elementele mediului geografic (relief, resurse minerale, climă etc.) are cea mai mare influenţă asupra dezvoltării economiei ţării respective, subliniind că rolul hotărîtor revine modului de producţie.

Este bine să-i orientăm pe elevi şi în cunoaşterea principiului istoric în predarea geografiei economice a ţărilor, astfel încît ei să ştie că fenomenele actuale din cadrul geografiei economice se analizează în dezvoltare, în schimbare, în mod dinamic şi nu static, comparîndu-se cu situaţia din trecut şi că la analizarea unor fenomene economico-geografice cum sînt dezvoltarea industriei, a agriculturii etc., pentru a avea o idee clară a situaţiei actuale, este necesar să se folosească procedeul comparaţiei prin care să se scoată în relief valoarea producţiei, noile subramuri apărute în specializarea acestora, calitatea produselor, nivelul tehnicii, produsele exportate etc.

Foarte important este să se ţină seama de principiul actualităţii în predarea economiei ţărilor. Astfel, fenomenele şi faptele actuale din viaţa economică trebuie prezentate pe baza celui mai recent material statistico-economic, cules din documentele de partid, anuare statistice, reviste, ziare etc. De asemenea, elevii trebuie obişnuiţi să citească presa pentru a cunoaşte evenimentele politice, sociale şi economice. Noile centre industriale, ca şi noile ramuri ale industriei din anumite centre ale ţărilor ce se studiază (aflate din cel mai recent material bibliografic, dacă corespunde programei şcolare şi nu supraîncarcă conţinutul lecţiilor), se notează pe harta economică respectivă.

De o mare utilitate este şi metoda comparării hărţilor, cu ajutorul căreia se lămuresc şi se precizează legăturile reciproce, se stabilesc reguli geografice. De exemplu, compararea hărţilor hipsometrice cu cele climatice permite determinarea influenţei reliefului asupra climei ; compararea hărţilor care prezintă tipurile de climă cu hărţile care prezintă vegetaţia ajută să se determine influenţa climatului asupra repartiţiei zonelor de vegetaţie.

Este important în acelaşi timp să-i lămurim pe elevi că hărţile se folosesc şi în alte domenii de activitate decît geografia şi să subliniem îndeosebi rolul lor în diversele ramuri ale economiei naţionale.

Toate aceste procedee de lucru, care pot fi folosite la geografia continentelor (în clasele V şi VI) şi la geografia ţărilor lumii (clasa a IX-a) nu apar în conţinutul manualelor. Ele au fost aplicate la cîteva şcoli din Cluj începînd din anul şcolar 1963—1964 şi în scurt timp (cca. 2—3 luni) elevii au putut lucra independent cu harta, utilizînd-o ca izvor de cunoştinţe. Aceasta a ridicat gradul de participare activă la lecţii, i-a ajutat pe elevi în studiul individual desfăşurat acasă, ca şi în activitatea practică de teren, a favorizat asimilarea şi adîncirea cunoştinţelor. La obţinerea unor asemenea rezultate a contribuit şi faptul că elevii au fost sistematic deprinşi cu analiza ştiinţifică a conţinutului diferitelor tipuri de hărţi (atît la lecţii cît şi în aplicaţiile pe teren), arătîndu-li-se că ele reprezintă nu numai poziţia în spaţiu, forma şi dimensiunile obiectelor geografice (rîuri, oraşe, ţări etc.), ci şi legăturile interne dintre acestea (de exemplu, exprimarea formelor de relief prin structura geologică, repartiţia zăcămintelor minerale legată de alcătuirea geologică etc.).

După rezultatele obţinute la şcolile din Cluj, putem afirma că însuşirea metodelor de lucru independent cu harta nu numai că îmbunătăţeşte pregătirea elevilor, dar face şi să sporească interesul lor pentru studiul geografiei şi pentru aplicarea cunoştinţelor însuşite în acest domeniu.

Lector univ. S. VEZA
Cluj

Predarea cîmpurilor magnetice

Ne-au stîrnit interesul articolele apărute nu de mult în „Gazeta învăţămîntului", sub semnătura profesorilor Şt. Fătulescu şi E. Constantinescu, în legătură cu predarea electromagnetismului. Am dori ca, în completarea acestor articole, să ne oprim asupra deosebirii esenţiale care există între cele două cîmpuri magnetice — B şi H, pentru a ajuta profesorilor de fizică în lămurirea problemelor electromagnetismului, care se studiază în clasa a X-a în această etapă a anului şcolar.

Se ştie că Gibbs a introdus în termodinamică o clasificare a mărimilor potrivit căreia acestea sînt fie extensive (cele care depind de masă sau de numărul de particule), fie intensive (cele care nu depind de numărul de particule). Această clasificare poate fi extinsă şi în teoria cîmpului electromagnetic. Sînt extensive sarcina electrică, polarizaţia P, magnetizaţia M, cîmpul D, cîmpul H; sînt intensive cîmpul E, cîmpul B, fluxul magnetic, potenţialele scalare. Dacă se foloseşte Sistemul internaţional de unităţi de măsură, mărimile extensive şi intensive pot fi uşor recunoscute cu ajutorul formulei de dimensiuni: mărimile extensive au amperul la numărător, cele intensive au amperul la numitor. Produsul unei mărimi intensive printr-una extensivă este o mărime mecanică, a cărei unitate nu mai depinde de amper. După cum se vede din cele de mai sus, o primă deosebire între B şi H constă în faptul că B este mărime intensivă, iar H mărime extensivă.

Fenomenele electrice şi magnetice se recunosc prin acţiunile mecanice ce se exercită asupra corpurilor. Interacţiunea electrostatică se manifestă prin forţe coulombiene, interacţiunea magnetică prin forţe Laplace. Expresia forţelor de interacţiune se poate nota fie simetric, ţinînd seama de sarcinile celor două corpuri care interacţionează (respectiv de ambii curenţi), fie asimetric, separînd o mărime ce caracterizează corpul de probă (sarcina sau momentul curentului) şi altă mărime ce caracterizează punctul în care e adus corpul de probă: cîmpul electric E sau cîmpul magnetic B. E sau B apar deci ca mărimi ce caracterizează cîmpul din punct de vedere al efectului pe care acesta îl produce asupra unor corpuri de probă.

Sarcinile electrice statice (respectiv în mişcare) interacţionează şi cu sarcinile electrice existente în mediile substanţiale în care se găsesc. Mediile se polarizează, respectiv se magnetizează. Aceas stă stare de polarizare (res pectiv magnetizare) se va ca racteriza prin alte cîmpuri d vectori, definite numai în re giunile în care avem substan ţă. Acestea sînt cîmpul d polarizaţie P şi cîmpul d magnetizaţie M. Ţinînd seam de structura substanţei, aces te cîmpuri sînt produse d sarcini, respectiv de curen microscopici. Contribuţia a cestor cîmpuri produse d sarcinile respectiv curenţ microscopici la efectul mecanic al sarcinilor respectiv cu renţilor macroscopici asupr corpurilor de probă, se carac terizează prin constante d material specifice fiecărui me diu substanţial: permitivita tea şi permeabilitatea. Cîmpu E respectiv B depind de me diu, în formulele lor trebuin să figureze cele două mărim de material care caracterizea ză mediul.

Cîmpul electric E şi cîmpu magnetic B sînt componen ale cîmpului electromagneti Din necesităţi didactice ele s introduc separat în electrost tică şi magnetostatică, prin l legerea unui anumit siste de referinţă. Cîmpul electr magnetic se propagă atît i medii substanţiale cît şi i spaţiul liber, în vid. Propag rea se caracterizează prin v teza de propagare v în med substanţiale, prin viteza c i vid şi prin impedanţa de r diaţie Z în medii substanţial Z₀ în vid. Putem caracteriz mediul, din punct de vede al propagării, fie prin v şi fie prin mărimi derivate: pe mitivitatea, egală cu 1/zv permeabilitatea egală cu z/ Propagarea undelor electr magnetice în vid ne condu la caracterizarea spaţiului l ber (vid) din punct de vede electromagnetic prin aces ultime două constante fizic

Efectele sarcinilor electri asupra corpurilor de prob le-am caracterizat prin măr mile intensive E şi B, ca depindeau de mediu. Vom p tea da o caracterizare compl tă a interacţiunii dacă vo introduce şi alte două cîm puri, care să depindă de ca ză, de sarcinile produse pr electrizare (respectiv de c renţii macroscopici) şi care nu depindă de mediu, medi fiind cel care face ca la ac eaşi cauză să obţinem efec diferite. Aceste mărimi si cîmpurile D respectiv H, m rimi extensive, care depi de numărul de particule, sarcină, respectiv de inten tatea curentului. Fiind lega de cauză, ele sînt denumi de un număr mereu mai ma de autori cîmp de excitaţie lectrică D şi cîmp de excita magnetică H, denumirile t diţionale — de inducţie el trică sau deplasare electri şi cîmp magnetic H — t zînd să dispară. Pentru B cotim că ar fi mai corectă d numirea de cîmp magnet

Între cele 3 cîmpuri de ve tori E, P şi D — respectiv M şi H — se pot stabili ecu ţii de legătură punînd con ţia ca teorema lui Gauss, r pectiv legea circuitului ma netic a lui Ampère, să păst ze aceeaşi formă în vid şi substanţă.

În rezumat se poate spu că interacţiunea corpurilor sarcina electrică imobilă s în mişcare se caracterizea în fiecare caz printr-o mă me vectorială, funcţie punct intensivă (E respec B) şi o mărime extensivă respectiv H), definită în spaţiul. Mărimea intensi caracterizează efectul, cea tensivă cauza. Influenţa r diului poate fi luată în con deraţie fie caracterizînd prin constante de mate (permitivitatea respectiv p meabilitatea), fie prin cîm rile de polarizaţie P şi magn tizaţie M. Cauza interacţiu o considerăm independentă mediu, mediul modificînd la aceeaşi cauză — efect

Conf. univ. I. C. MOISIL

Subiectele la olimpiade

Participarea elevilor la competiţiile din cadrul olimpiadelor contribuie la adîncirea şi lărgirea cunoştinţelor dobîndite de ei în orele de curs. Între doi elevi cu pregătire egală dintre care unul participă la olimpiadă iar celălalt nu, e sigur că — indiferent dacă obţine sau nu premiu — cel care participă va fi în cîştig. Chiar şi în caz de insucces participantul la olimpiade trage un folos: rămîne convins că, pe viitor, trebuie să muncească mai temeinic.

Se întîmplă însă uneori ca elanul elevilor să fie întrucîtva micşorat de felul cum sînt formulate subiectele date la olimpiade, de caracterul lor prea pretenţios. Iată, de pildă, cum s-au prezentat subiectele în anul acesta la faza pe localitate a olimpiadei de literatură română.

Concurenţii din clasa a IX-a au avut de tratat „Dragostea de ţară şi popor la cronicari". Un subiect clar formulat, în concordanţă cu prevederile programei, care ţine seama de materia parcursă, de lectura în afară de clasă, ca şi de posibilităţile elevilor de vîrsta respectivă.

Mai dificil, subiectul dat concurenţilor din clasa a XI-a — „Comparaţie între mijloacele de analiză psihologică la Liviu Rebreanu şi Camil Petrescu" — poate fi totuşi acceptat, căci se bazează pe cele studiate de elevi la lecţii.

În schimb, concurenţii din clasa a X-a au primit subiectul „Originalitatea artistică a poveştilor lui Ion Creangă faţă de creaţia populară". Trebuie să recunoaştem că, deşi formularea subiectului e clară, tratarea lui depăşeşte posibilităţile unor elevi de 16—17 ani, cu atît mai mult cu cît ei n-au putut avea în faţă nici texte din Creangă, nici poveştile populare. Dezvoltarea unui asemenea subiect necesită nu numai bogate şi precise cunoştinţe folclorice, dar şi un spirit critic matur, posibilităţi largi de analiză comparată, de disociere etc., pe care, în mod firesc, elevii din clasa a X-a nu le au. Iar ceea ce cuprinde manualul cu privire la subiectul propus, ca şi ceea ce s-a discutat în legătură cu el în clasă, la lecţii, n-a fost nici pe departe suficient pentru a le da putinţa să-l trateze. De aceea, cred că nu exagerez cînd afirm că acest subiect poate constitui doar tema unui concurs pentru studenţii facultăţilor de limba şi literatura romînă şi nu pentru nişte tineri a căror pregătire literară se află de abia în prima fază de formare.

Este firesc ca elevii să rămînă dezamăgiţi în faţa unor astfel de subiecte, să piardă entuziasmul cu care au venit la concurs. Or, subiectele care li se prezintă în cadrul acestora ar trebui, dimpotrivă, să-i mobilizeze, să-i stimuleze. Cei care formulează subiectele trebuie să aibă în vedere nu numai operele recomandate de programă, ci — aşa cum cere de altfel şi regulamentul stabilit de Ministerul Învăţămîntului — şi posibilităţile reale ale concurenţilor, tineri între 15—18 ani, precum şi timpul ce le rămîne la dispoziţie după pregătirea lecţiilor pentru activităţi suplimentare. E bine ca întrecerea concurenţilor să se facă pe teme alese şi cîntărite cu grijă, în aşa fel încît să le dea posibilitatea de a formula păreri personale, originale, dar fără a le cere lucruri peste puterile lor.

Înainte de a încheia trebuie să precizez că în general, atît în anii trecuţi cît şi în prezent, olimpiadele s-au desfăşurat în condiţii bune. Observaţiile de faţă au izvorît din dorinţa ca ele să se desfăşoare, dacă e posibil, în condiţii optime.

Prof. VLADIMIR DOGARU

Din experienţa educatorilor de la Palatul pionierilor

Activitatea cercurilor de la Palatul pionierilor ocupă un loc important printre numeroasele acţiuni ce se desfăşoară sub îndrumarea profesorilor. În sălile spaţioase ale Palatului funcţionează 50 de cercuri, frecventate de 13 000 de elevi din şcolile Capitalei. Conduse de profesori pricepuţi, cercurile contribuie la completarea şi îmbogăţirea cunoştinţelor dobîndite de elevi în şcoală, îi ajută pe aceştia să înţeleagă mai bine — în raport cu vîrsta şi nivelul lor de cunoştinţe — diferitele fenomene ale ştiinţei, tehnicii, artei şi culturii, să-şi formeze o pregătire multilaterală.

Prezentăm în această pagină aspecte ale activităţii pedagogilor care conduc nemijlocit activitatea a trei din aceste cercuri.

Cercul de electrotehnică de la Palatul pionierilor este chemat să dezvolte deprinderile practice ale şcolarilor în domeniul electrotehnicii, să le insufle dragostea faţă de muncă productivă, interesul pentru ştiinţă şi tehnică, dorinţa de a deveni buni specialişti. Activitatea în cerc se îmbină strîns cu predarea în şcoală a unor capitole din programa şcolară, ajutîndu-i pe elevi să adîncească problemele privind electricitatea şi magnetismul, contribuind totodată la educarea patriotică a acestora prin prezentarea amplă a realizărilor şi perspectivelor în legătură cu continua dezvoltare a bazei energetice a ţării noastre.

Membrii cercului de electrotehnică, împărţiţi în grupe de cîte 15—20 pionieri din diferite şcoli ale Capitalei, desfăşoară aici, timp de două ore săptămînal, o activitate cu adevărat pasionantă, pe baza unei tematici întocmite la începutul fiecărui an şcolar. În mod obişnuit, profesorii care conduc acest cerc pornesc de la discutarea unor probleme cunoscute de elevi de la lecţiile de fizică sau din viaţă, scoţînd în evidenţă importanţa acestora pe plan industrial. Uneori, în cadrul prezentării introductive se dă şi un scurt istoric al instalaţiei sau agregatului în cauză. Apoi se arată pionierilor macheta instalaţiei şi se prezintă schema constructivă, desenele cotate şi materialele necesare în procesul executării obiectului.

Înainte de a trece la executarea lucrărilor practice — asupra cărora se pune un accent deosebit — profesorii care îndrumă activitatea cercului fac demonstraţii şi dau indicaţii tehnologice. În cadrul lucrărilor practice ale cercului elevii realizează electromagneţi, transformatori, reostaţi, ciocane electrice de lipit, motoraşe electrice, aparate de măsură, hărţi luminoase indicînd prin beculeţe colorate diferite obiective industriale din ţara noastră, sau chiar lucrări de complexitate deosebită, cum sînt de pildă unele circuite model de automatizare.

Pentru stimularea celor mai buni „electrotehnicieni" cercul organizează periodic concursuri dotate cu premii, în care sînt selecţionate lucrările cele mai valoroase, demne de a figura în expoziţia realizărilor din cercuri pe care Palatul pionierilor o organizează la sfîrşitul fiecărui an şcolar.

Pentru ca membrii cercului să cunoască amplu realizările în domeniul energeticii, profesorii care le îndrumă activitatea organizează vizite în fabricile şi uzinele care produc utilaj electrotehnic, la termo şi hidrocentrale, întîlniri cu oameni de ştiinţă. Jurnalele vorbite, în cadrul cărora pionierii prezintă diferite noutăţi în electrotehnică sînt de asemenea un mijloc deosebit de eficient prin care pedagogii ce îndrumă activitatea în cerc stimulează pasiunea pentru tehnică şi ştiinţă precum şi spiritul de iniţiativă al „electrotehnicienilor". Un larg ecou a trezit, bunăoară, jurnalul vorbit organizat în colaborare cu cercul de fizică-matematică, intitulat „Noi lumini pe întinsul patriei" şi în care au fost prezentate o serie de date interesante privind noile termo şi hidrocentrale electrice din ţara noastră. La activităţile membrilor cercului nostru se adaugă şi lectura literaturii de specialitate pe care pedagogii o recomandă elevilor şi care îi ajută pe aceştia să-şi lărgească necontenit orizontul tehnico-ştiinţific şi să aprofundeze mai bine cunoştinţele dobîndite în şcoală.

Prof. VASILE IORDĂCHESCU

Cercul de chimie, care atrage numeroşi elevi ai claselor VII—XI din şcolile Capitalei, îşi desfăşoară activitatea în cadrul mai multor grupe.

Programul de lucru al grupelor de începători, de pildă, cuprinde lucrări bazate pe noţiunile de chimie predate în clasa a VII-a şi urmăreşte să le dezvolte elevilor deprinderea de a mînui diferite aparate de laborator şi de a folosi substanţele chimice în cadrul experienţelor. Bineînţeles, începem de la determinări simple de masă, volum, densitate, temperatură, trecînd treptat la utilizarea unor vase şi aparate de laborator tot mai complexe, la purificarea substanţelor. Către sfîrşitul anului se pune accent pe experienţele în legătură cu proprietăţile bazelor şi acizilor. Cu grupele elevilor din clasa a VIII-a s-au efectuat în prima parte a anului şcolar diferite determinări cantitative, iar acum se execută lucrări în legătură cu hidrogenul, oxigenul, halogenii, sulful şi compuşii lui. Cu grupele aflate în cel de al treilea an de activitate ne preocupăm de unele probleme de chimie analitică calitativă şi cantitativă, iar cu grupele formate din elevii aflaţi în ultimul an de studii efectuăm lucrări mai complicate din domeniul chimiei organice, care necesită un volum mai mare de cunoştinţe şi deprinderi acumulate anterior.

Prin ansamblul activităţilor desfăşurate în cercul nostru urmărim ca elevii să înţeleagă în mod ştiinţific chimia pe baza concepţiei materialist-dialectice şi astfel să pătrundă esenţa unor legi care acţionează în natură. Ne preocupăm de asemenea ca membrii cercului nostru să dobîndească cît mai multe cunoştinţe privind problemele chimizării industriei şi agriculturii, prezentîndule în acest scop măreţele realizări ale regimului democrat-popular în domeniul dezvoltării industriei noastre chimice.

Cum se desfăşoară activitatea elevilor în cadrul cercului de chimie?

La clasele a VII-a începem de obicei cu o „călătorie" pe harta patriei noastre socialiste, ilustrată cu proiecţii la epidiascop, oprindu-ne în oraşele în care s-au dezvoltat uzine chimice puternice. Ulterior, într-o altă şedinţă a cercului, i-am învăţat pe elevi să folosească în mod corect diferite instrumente — cilindrul gradat, pipeta, balonul de cotat lichide, balanţa şcolară. Ca aplicaţie a celor învăţate ei au determinat densitatea unor corpuri solide, familiarizîndu-se astfel cu măsurătorile folosite în chimie. În continuare, cîteva săptămîni în şir, grupurile elevilor din clasa a VII-a efectuează o serie de lucrări în legătură cu purificarea substanţelor. Elevii învaţă cu acest prilej să filtreze, realizînd ca aplicaţie la această temă acuarele de pictură din cromat de plumb, să distileze şi să cristalizeze, obţinînd săruri pure pentru laborator etc.

În şedinţele din perioada următoare se fac experienţe asupra oxigenului, hidrogenului, se prepară diferite săruri, se efectuează reacţii de neutralizare, urmărindu-se şi aspectul calitativ al acestora. De asemenea îi învăţăm pe micii chimişti unele aplicaţii ale chimiei în gospodărie — scoaterea petelor, curăţarea metalelor.

Printre lucrările practice efectuate cu grupele de elevi din clasele a VIII-a o valoare didactică deosebită au avut cele privind determinarea procentuală a apei şi bioxidului de carbon la calcinarea carbonatului bazic de cupru, stabilirea, cu ajutorul picnometrului, a densităţii materialelor şi substanţelor lichide, măsurarea masei moleculare a unui lichid care se vaporizează uşor, după o variantă simplificată a metodei Victor Mayer, realizarea sintezei unor săruri, paralel cu efectuarea calculului stoichiometric al respectivelor reacţii chimice. Astfel, membrii cercului au obţinut borax pornind de la acid boric şi carbonat de sodiu, azotat de plumb pe bază de acid azotic şi litargă, alaun de crom prin reducerea cu alcool a bicromatului de potasiu. În ultima parte a anului elevii vor efectua lucrări în legătură cu elementele chimice studiate în clasa a VIII-a şi compuşii acestor elemente.

În grupele de elevi avansaţi îi atragem în mod special pe tinerii care vor să se îndrepte spre facultăţile de chimie, ceea ce ne permite să efectuăm lucrări cu un grad mai înalt de complexitate ca, de pildă, analize de cationi, anioni şi volumetrice, sinteze organice etc.

Activitatea elevilor din cercul nostru de chimie este întregită cu vizite şi excursii la diferite obiective industriale şi institute de specialitate, întîlniri cu cercetători ştiinţifici, matinee de experienţe distractive şi alte acţiuni care antrenează în activitate atît pe membrii cercului cît şi un număr mare de elevi din şcolile Capitalei.

Prof. ADRIANA LUCA

La cercul micilor crescători de animale, principalul conţinut al activităţii îl constituie dezvoltarea în rîndul elevilor a unor convingeri materialist-ştiinţifice puternice despre viaţă, despre natură.

Deosebit de interesantă pentru elevi a fost de pildă, dezbaterea temei întitulate „Din lumea celor mai mici vieţuitoare apărute pe suprafaţa pămîntului" care, desfăşurîndu-se în laborator, a permis elevilor să observe la microscop o infuzie de fîn în care s-au format mici vieţuitoare — animale unicelulare cu structură simplă. Aceste observaţii au contribuit mult la înţelegerea de către elevi a concepţiilor ştiinţifice cu privire la apariţia vieţii pe pămînt.

La tema „Zootehnicieni romîni creatori de noi rase de animale" am pus accentul pe combaterea unor teorii greşite cu privire la neputinţa omului de a interveni şi modifica unele rase de animale în scopul dorit. Le-am arătat elevilor că practica agriculturii noastre socialiste în domeniul zootehniei demonstrează într-un mod convingător marile posibilităţi existente în acest domeniu. Elevii au înţeles totodată importanţa asigurării unui regim ştiinţific de viaţă pentru dezvoltarea noilor rase de animale.

Tema „Pe urmele lui E. Racoviţă" — desfăşurată pe baza diafilmului „Călătoria lui Emil Racoviţă în Antarctica" le-a făcut cunoscute elevilor numeroase lucruri interesante cu privire la viaţa în regiunile polare şi la animalele specifice acestei regiuni, cum sînt pinguinul imperial, foca şi morsa polară, balena, ursul polar etc. Ei au înţeles de asemenea că o seamă de caracteristici anatomo-fiziologice — membrele puternic dezvoltate şi nelipsitul strat de grăsime care le protejează corpul contra gerurilor puternice, culoarea albă a blănii şi a penajului — sînt fenomene de adaptare ale acestor animale la condiţiile regiunilor reci.

În continuare le-am vorbit copiilor despre cercetările lui Emil Racoviţă în domeniul speologiei şi, în mod special, despre faptul că el este creatorul „biospeologiei" — ştiinţa despre viaţa animalelor din peşteri — în cadrul căreia a studiat 1 700 de peşteri din ţara noastră, din Franţa şi Germania, aducînd o mare contribuţie la cunoaşterea fenomenului adaptabilităţii vieţuitoarelor la diferite medii. Toate aceste fapte au stîrnit admiraţia elevilor pentru uriaşa muncă ştiinţifică desfăşurată de Emil Racoviţă, precum şi interesul lor pentru ansamblul cercetărilor ştiinţifice în domeniul biologiei şi zoologiei.

Numeroase sînt posibilităţile utilizate în cadrul cercului nostru pentru a forma la elevi o concepţie ateist-ştiinţifică. Ei efectuează observaţii la microscop şi analize de laborator, lucrează la incubator, urmăresc cum se dezvoltă şi ce fel de viaţă duc peştii de la camera acvaristică din centrul staţiunii noastre, obţinînd astfel nenumărate date concrete menite să-i facă să pătrundă adevărurile concepţiei evoluţioniste asupra vieţii animalelor.

O serie de acţiuni de masă organizate de cerc şi-au adus şi ele contribuţia la educaţia ştiinţifică a elevilor. Aş aminti printre acestea ciclul de observaţii intitulat „Să citim din cartea iernii" care le-au permis elevilor să cunoască o serie de fapte interesante în legătură cu modul de iernare al animalelor. Interesantă a fost şi şedinţa de cerc cu tema „Curiozităţi din viaţa plantelor şi animalelor", care s-a desfăşurat sub formă de întrebări şi răspunsuri, dezvăluindu-se pionierilor o serie de fenomene curioase şi necunoscute din viaţa plantelor şi animalelor — „lumina curioasă" a muşchiului de pădure, produsă de fosforul din protonema acestuia, viaţa plantelor carnivore, hipnoza şerpilor etc.

Vizitele la Muzeul de istorie naturală „Gr. Antipa", la gospodăriile agricole de stat Roşia, „30 Decembrie" şi Popeşti-Leordeni au contribuit la fixarea şi lărgirea orizontului de cunoştinţe predate în cadrul temelor de cerc.

Expunerile cu argumente convingătoare, observaţiile „pe viu" au făcut din majoritatea membrilor cercului nostru tineri dornici să pătrundă cît mai adînc tainele concepţiilor moderne în domeniul ştiinţelor biologice, să le răspîndească în rîndurile colegilor lor.

Prof. FLORICA BRACACIU

Experienţa relatată în această pagină dovedeşte că cercurile pe specialităţi care funcţionează la Palatul pionierilor şi la casele pionierilor pot constitui un sprijin serios al şcolii în consolidarea şi îmbogăţirea cunoştinţelor elevilor, în dezvoltarea şi stimularea aptitudinilor lor, în pregătirea lor multilaterală. Condiţia esenţială este ca tematica cercurilor să se îmbine strîns cu cunoştinţele predate elevilor în şcoală.

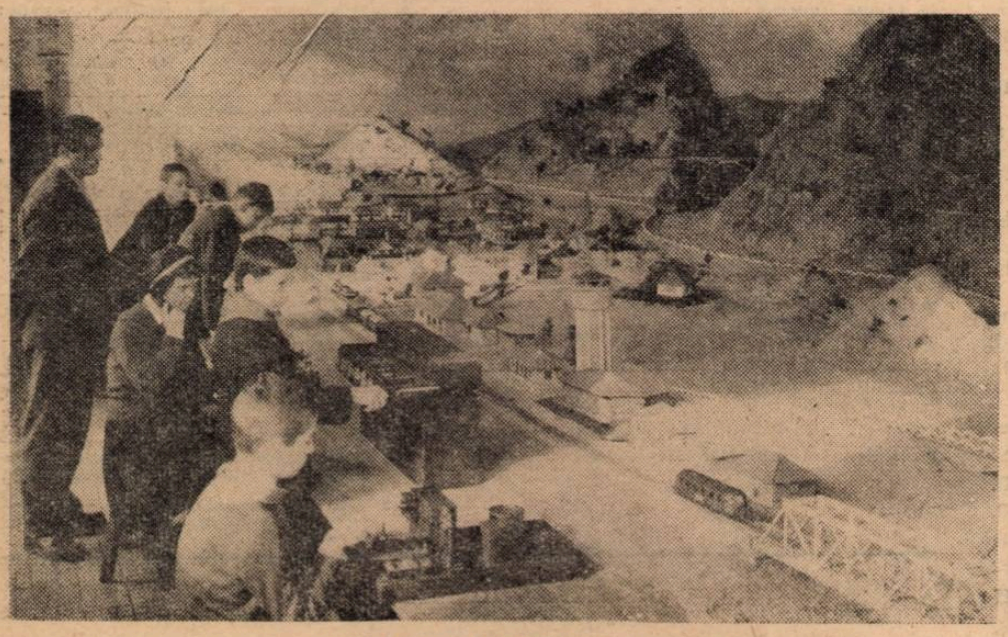

La cercul de căi ferate

La cercul micilor naturalişti.

CONCURS

pentru elaborarea de manuale şcolare şi metodici

Pentru îmbunătăţirea continuă a conţinutului manualelor şcolare şi metodicilor de predare a diverselor discipline, precum şi a prezentării artistico-grafice a acestora, Ministerul Învăţămîntului instituie, prin Editura didactică şi pedagogică, un concurs.

La concursul de elaborare a manualelor şcolare şi a metodicilor pot participa cadre didactice din învăţămîntul de toate gradele, oameni de ştiinţă şi specialişti din producţie cu preocupări în domeniul învăţămîntului. La concursul de ilustraţii, coperte şi machete de paginaţie pot participa membri ai Uniunii artiştilor plastici, ai Fondului plastic sau ai Uniunii arhitecţilor.

La baza manualelor şi metodicilor de cultură generală ce se elaborează prin concurs vor sta programele şcolare valabile pentru anul de învăţămînt 1965/1966. Pentru învăţămîntul profesional şi tehnic se vor folosi programele şcolare aprobate pe anul şcolar 1964/1965. Pentru a se folosi programele necesare în scopul elaborării manualelor şi metodicilor destinate învăţămîntului de cultură generală şi şcolilor şi institutelor pedagogice de 2 ani, participanţii la concurs se vor adresa Ministerului Învăţămîntului, Direcţia pedagogică, str. Nuferilor nr. 30. Programele şcolare necesare elaborării manualelor şi metodicilor pentru învăţămîntul profesional şi tehnic se găsesc atît în şcolile de specialitate, cît şi la direcţiile (serviciile) de personal şi învăţămînt din cadrul ministerelor şi organelor centrale de resort.

Concursul pentru elaborarea manualelor necesare învăţămîntului de cultură generală şi învăţămîntului profesional şi tehnic, precum şi a metodicilor de predare a obiectelor la clasele I—IV, necesare elevilor din şcolile pedagogice şi institutele pedagogice de 2 ani se va desfăşura în două etape. În prima etapă se vor prezenta editurii planurile prospect în termenele limită specificate în dreptul fiecărui titlu. Planul prospect va consta din expunerea amănunţită a planului manualului, din care să rezulte orientarea concurentului în ceea ce priveşte concretizarea în manual a prevederilor programei ; enunţarea (la manualele de limbă şi literatură pentru clasele I—VIII) a operelor de bază pe care concurentul le va folosi în concretizarea temelor indicate de programă ; două lecţii de probă, stabilite de Ministerul Învăţămîntului şi specificate în dreptul fiecărui titlu scos la concurs, din care să rezulte procedeele metodice de bază pentru predarea materialului indicat de programă ; indicaţii generale cu privire la modul de ilustrare a manualului — în cadrul numărului total de ilustraţii stabilit la fiecare titlu. Planul prospect (inclusiv lecţiile de probă) nu va depăşi volumul unei coli de autor (20 pagini text dactilografiat). Planurile prospect primite în termenele arătate vor fi analizate de comisiile de concurs, care se vor pronunţa asupra lucrărilor ce urmează să fie propuse spre aprobare pentru etapa a doua.

La etapa a doua a concursului pot participa numai autorii planurilor prospect aprobate de conducerea Ministerului Învăţămîntului. Autorii planurilor prospect aprobate vor înainta editurii manuscrisele pentru a doua etapă a concursului, în termenele ce li se vor comunica.

Concursul pentru coperte, ilustraţii şi machete de paginaţie se desfăşoară de asemenea în două etape. Prima etapă are loc concomitent cu etapa de elaborare a planurilor-prospect. La termenele prevăzute pentru predarea planurilor-prospect, concurenţii graficieni vor prezenta pentru manualele destinate învăţămîntului de cultură generală macheta de copertă, 2—3 ilustraţii la lecţiile de probă şi un proiect de machetă de paginaţie (8 pagini). Pentru manualele destinate învăţămîntului profesional şi tehnic şi pentru metodici se vor realiza numai coperte, macheta de copertă predîndu-se pînă la data de 20 V 1965.

Etapa a doua a concursului de ilustraţii începe după definitivarea manuscriselor, indiferent de elaborarea acestora în una sau două etape. La etapa a doua vor participa numai concurenţii selecţionaţi în prima etapă, care vor prezenta 10 ilustraţii, o copertă şi o machetă de paginaţie (8 pag.) — toate definitive sau o copertă definitivă pentru manualele destinate învăţămîntului profesional şi tehnic şi pentru metodici.

Copertele, ilustraţiile şi machetele de paginaţie vor fi executate ţinîndu-se seama de cerinţele de ordin ideologic-politic, ştiinţific, pedagogic, artistic şi tehnic impuse de necesitatea îmbunătăţirii calităţii lucrărilor. De asemenea, vor sta în atenţia concurenţilor reliefarea a ceea ce este mai înaintat în ţara noastră şi în celelalte ţări, zugrăvirea cît mai variată şi într-un chip atractiv a conţinutului lecţiilor sau capitolelor, precum şi nivelul de înţelegere a elevilor la vîrsta respectivă.

Editura didactică şi pedagogică va înştiinţa pe toţi concurenţii asupra rezultatelor obţinute în prima etapă.

Concurenţii vor prezenta atît planurile prospect cît şi manuscrisele lucrărilor elaborate în 5 exemplare dactilografiate. Pagina dactilografiată va cuprinde 31 de rînduri a 65 de semne fiecare rînd (aproximativ 2 000 de semne pe pagină) sau — în cazul versurilor — maximum 35 de versuri. **Primul exemplar al planului prospect, respectiv al manuscrisului va trebui să cuprindă toate elementele necesare înţelegerii textului :** hărţi, ilustraţii (schiţe), planşe, diagrame, scheme, tablouri sinoptice etc. Aceste elemente nu afectează numărul indicat de pagini dactilografiate. Pentru materialul ilustrativ care urmează a fi reprodus din albume, enciclopedii tratate etc., concurenţii vor da indicaţii precise asupra sursei. Formulele din manuale şi lucrări vor fi scrise conform STAS-urilor în vigoare, folosindu-se terminologia ştiinţifică consacrată. La ilustraţii se vor avea în vedere condiţiile reproducerii lor prin tipărire. Desenele tehnice vor fi lucrate cu toată exactitatea.

Volumul lucrărilor este prevăzut în dreptul fiecărui titlu, fiind indicat în număr de pagini text dactilografiat.

Lucrările vor fi trimise pe adresa Editurii didactice şi pedagogice din Bucureşti, str. Spiru Haret nr. 12, cu menţiunea : „pentru concursul de manuale şcolare".

Pe planul-prospect, pe manuscrisele metodicilor pentru şcoala generală de 8 ani şi pentru învăţămîntul profesional şi tehnic, pe machetele de paginaţie ca şi pe verso-ul ilustraţiilor şi al copertelor se va trece numai un pseudonim sau un motto ales de concurent. Manuscrisele manualelor, ale metodicilor pentru clasele I—IV necesare elevilor şcolilor şi institutelor pedagogice de 2 ani, ca şi machetele de paginaţie, ilustraţiile şi copertele prezentate în etapa a doua a concursului vor purta numele şi adresa concurenţilor. Planurile prospect, machetele de copertă, ilustraţiile şi machetele de paginaţie prezentate în prima etapă a concursului, precum şi manuscrisele metodicilor pentru şcoala generală de 8 ani şi pentru învăţămîntul profesional şi tehnic vor fi însoţite, în mod obligatoriu, de un plic închis şi sigilat de concurent. Pe plic se vor menţiona numai titlul lucrării şi pseudonimul sau motto-ul ales. În plic se vor indica numele, adresa concurentului şi pseudonimul sau motto-ul ales. În cazul cînd lucrările sînt trimise prin poştă, expeditorul va trece pe colet şi pe buletinul de expediţie, în locul numelui său, pseudonimul ales, cu indicaţia „Post restant".

Termenul de predare a planurilor-prospect şi a manuscriselor expiră — în cazul celor prezentate direct la registratura editurii — la ora 15 a zilei respective. În cazul trimiterii lucrărilor prin colet poştal, acestea se vor considera ca fiind depuse în termen dacă ştampila poştei (data de expediţie) nu depăşeşte ora 24 a zilei fixate ca termen de predare. **Lucrările prezentate la concurs după expirarea termenului de predare fixat nu vor fi luate în considerare.** Lucrările vor fi înregistrate la Editura didactică şi pedagogică sub pseudonimul sau motto-ul ales de către concurent.

Autorilor planurilor-prospect şi graficienilor care au prezentat machete de copertă, ilustraţii şi machete de paginaţie în prima etapă a concursului nu li se acordă premii, menţiuni sau drepturi de autor.

Pentru lucrările reuşite la concurs se vor acorda următoarele premii şi menţiuni :

Pentru manuscrisele manualelor necesare învăţămîntului de cultură generală :

a) manuale de la cl. I pînă la clasa a IV-a: un premiu I de lei 8.000, un premiu II de lei 6 000 ; două menţiuni a cîte lei 3 000 ;

b) manuale de la clasa a V-a pînă la clasa a VIII-a şi abecedare : un premiu I de lei 10 000 ; un premiu II de lei 7 000 ; două menţiuni a cîte lei 4 000.

Pentru manuscrisele de metodici necesare şcolii generale de 8 ani : un premiu I de lei 9 000 ; un premiu II de lei 6 000 ; două menţiuni a cîte lei 3 500.

Pentru manuscrisele manualelor necesare învăţămîntului profesional şi tehnic : un premiu I de lei 12.000 ; un premiu II de lei 10 000 ; două menţiuni a cîte lei 6 000.

Pentru manuscrisele de metodici necesare învăţămîntului profesional şi tehnic : un premiu I de lei 8.000 ; un premiu II de lei 6 000; două menţiuni a cîte lei 4 000.

Pentru manuscrisele metodicilor de predare a obiectelor la clasele I—IV, necesare elevilor şcolilor pedagogice şi institutelor pedagogice de 2 ani : un premiu I de lei 7 000 ; un premiu II de lei 5 000 ; două menţiuni a cîte lei 2 500.

Pentru totalitatea ilustraţiilor prezentate de fiecare concurent la lucrarea scoasă la concursul de ilustraţii : un premiu I de 5 000—8 000 lei ; un premiu II de 3 000—5 000 lei ; două menţiuni a cîte 2 000—3 000 lei.

Pentru coperte : un premiu I de lei 1 200; un premiu II de lei 800 ; două menţiuni a cîte lei 500.

Manuscrisele premiate şi cele cărora li s-au acordat menţiuni sînt considerate ca activitate ştiinţifică. Vor putea fi considerate ca activitate ştiinţifică şi unele lucrări nepropuse spre premiere sau acordare de menţiuni, în funcţie de calitatea conţinutului lor. În ambele situaţii, concurenţii — autori ai manuscriselor respective — le vor putea folosi în vederea obţinerii gradelor didactice.

Rezultatele ambelor etape ale concursului se aprobă de conducerea Ministerului Învăţămîntului şi sînt definitive. Plicurile conţinînd numele şi adresa concurenţilor se deschid numai după aprobarea rezultatelor concursului de către Ministerul Învăţămîntului.

Pe lîngă premiile sau menţiunile de mai sus, concurenţii vor primi — în caz de editare a manualelor sau lucrărilor respective — şi drepturile de autor cuvenite în baza contractelor ce vor fi încheiate cu Editura didactică şi pedagogică.

Ilustratorul premiat are obligaţia să realizeze ilustrarea integrală a manualului pentru care a primit premiul, respectîndu-se drepturile de autor care i se cuvin.

Autorilor manuscriselor de manuale sau metodici cărora nu li s-au acordat premii sau menţiuni li se va restitui costul dactilografierii conform tarifelor şi preţurilor în vigoare la data plăţii. Cheltuielile efectuate la dactilografierea planurilor-prospect nu se restituie.

Rezultatele concursului vor fi publicate de Editură prin presă şi revistele de specialitate.

Manuscrisele lucrărilor prezentate la concurs se restituie autorilor acestora după cum urmează: un exemplar (în copie) din lucrările premiate sau cărora li s-au acordat menţiuni, împreună cu o copie a planului-prospect respectiv ; patru exemplare (în copie, manuscris şi plan-prospect) din lucrările nepremiate sau cărora nu li s-au acordat menţiuni ; patru exemplare (în copie) din planurile-prospect neaprobate pentru etapa a doua. Copertele, ilustraţiile şi machetele de paginaţie prezentate în prima şi a doua etapă nu se restituie concurenţilor.

Concursul pentru elaborarea manualelor şcolare, metodicilor, copertelor, ilustraţiilor şi machetelor de paginaţie indicate mai jos începe la data publicării prezentului anunţ. Participarea la concurs se face fără nici o înscriere, cu respectarea prevederilor de mai sus.

Manuale pentru învăţămîntul de cultură generală

Nr.	Titlul manualului şi clasa	Nr. pag. manuscris (text)	Nr. fig. (aprox.)	Termen de predare a planului prospect	Lecţiile de probă
1.	Abecedar	100	180	20. V. 1965	Texte pentru literele J şi V
2.	Limba română (citire şi gramatică) cl. I.	120	140	20. V. 1965	1. Grija partidului nostru pentru viaţa fericită a copiilor 2. Respectul şi dragostea reciprocă între membrii familiei
3.	Aritmetica cl. I.	150	text şi figuri	20. V. 1965	1. Trecerea peste zece : adunarea şi scăderea 2. Împărţirea
4.	Limba română (citire şi gramatică) cl. a II-a	240	110	20. V. 1965	1. Prima zi de şcoală 2. O lecţie cu conţinut ştiinţific — „Toamna"
5.	Aritmetica cl. a II-a	140	80	20. V. 1965	1. Împărţirea cu rest. 2. Împărţirea prin cuprindere şi împărţirea în părţi egale.
6.	Limba română (citire şi gramatică) cl. III-a	280	100	20. V. 1965	1. Datoria de a păstra şi îngriji bunul obştesc creat prin munca poporului 2. O lecţie cu conţinut practic ştiinţific de ştiinţele naturii „Cerealele" şi una de istorie „Cum s-a născut poporul român".
7.	Aritmetica cl. a III-a	140	100	20. V. 1965	1. Numeraţia (inclusiv milioane) 2. Împărţirea cu un număr cu mai multe cifre
8.	Limba română (citire şi gramatică) cl. a IV-a	300	80	20. V. 1965	1. Patria noastră 2. Ştiinţa şi tehnica schimbă înfăţişarea satelor noastre
9.	Aritmetica cl. a IV-a	160	100	20. V. 1965	1. Transformări în cadrul unităţilor de măsură 2. Raportul dintre termenii şi factorii operaţiilor şi rezultatele acestora
10.	Cunoştinţe despre natură cl. a IV-a	80	60	20. V. 1965	1. Solul 2. Fierul
11.	Limba română cl. a V-a	250	35	20. V. 1965	1. Declinarea pronumelui personal, formele accentuate şi neaccentuate ale pronumelui personal, exerciţii aplicative (2 ore) 2. Îndrumări analitice la un text
12.	Limba rusă cl. a V-a	200	240	20. V. 1965	1. Din tema „Patria noastră" lecţia : „Statul nostru de astăzi" 2. Din tema „zile festive" lecţia : „1 Mai" Concurenţii vor alege textele, precum şi chestiunile de gramatică pe care le vor trata la aceste lecţii
13.	Limba franceză cl. a V-a	150	80	20. V. 1965	
14.	Limba engleză cl. a V-a	150	80	20. V. 1965	
15.	Aritmetica cl. a V-a	180	60	20. V. 1965	1. Condiţia de divizibilitate a două numere descompuse în factori primi 2. Noţiunea de fracţie ordinară
16.	Botanica cl. a V-a	200	160	20. V. 1965	1. Frunza 2. Condiţiile de cultivare a plantelor
17.	Istoria antică cl. a V-a	160	100	20. V. 1965	1. Viaţa oamenilor primitivi în epoca pietrei (2 ore) 2. Prăbuşirea Imperiului roman de apus (2 ore)
18.	Anatomia, fiziologia şi igiena omului cl. a VII-a	180	150	20. V. 1965	1. Sistemul nervos vegetativ, funcţia şi igiena lui 2. Metabolismul (asimilaţie şi dezasimilaţie)
19.	Istoria evului mediu cl. a VI-a	200	120	20. V. 1965	1. Societatea feudală (2 ore) 2. Anglia şi Franţa în sec. XVI—XVII. (2 ore)
20.	Desenul cl. a VIII-a	150	200	20. V. 1965	1. Aplicarea umbrei şi a luminii pe obiectele studiate la desen după natură 2. Analiza unei piese tehnice : descompunerea piesei în corpuri geometrice componente.

(Continuare în pag. 7-a)

(Urmare din pag. 6-a)

Metodici pentru școala generală de 8 ani

Nr.	Titlul metodicii	Nr. pagini manuscris (text)	Număr figuri (aprox.)	Termenul de prezentare a manuscrisului
1.	Metodica predării limbii ruse	300	—	15 II. 1966
2.	Metodica predării limbii franceze	300	—	15 III. 1966
3.	Metodica predării limbii engleze	300	—	15 III. 1966
4.	Metodica predării geometriei	200	100	15 I. 1966
5.	Metodica predării istoriei	350	50	15 IV. 1966
6.	Metodica predării desenului	350	text și desene	15 II. 1966
7.	Metodica predării educației fizice	350	text și desene	15 II. 1966
8.	Metodica predării algebrei	150	—	15 I. 1966

Manuale pentru învățământul profesional și tehnic

Nr. crt.	Titlul	Nivel	Număr pag. mss. (text)	Număr fig. (aprox.)	Termen de predare a planului prospect	Programa școlară Nr. și data aprobării	Lecțiile de probă
1.	Tehnologia materialelor	prof. (sector mecanic)	160	160	20. V. 1965	89179/1963	1. Tema II. Lecția a 4-a 2. Tema IX. Lecția a 3-a
2.	Tehnologia lăcătușăriei	prof.	300	180	20. V. 1965	88686/1963	1. Tema V. Lecția a 4-a 2. Tema VI. Lecția a 3-a
2.	Electrotehnica	prof.	180	70	20. V. 1965	88685/1963	1. Tema XIV. Lecția a 3-a 2. Tema IV. Lecția a 3-a
4.	Mecanica tehnică	prof.	140	180	20. V. 1965	104029/1963	1. Tema VI. Lecția a 2-a, partea a II-a 2. Tema VI. Lecția a 8-a, partea a III-a
5.	Protecția muncii	prof.	80	30	20. V. 1965	105500/1963	1. Tema IX 2. Tema XI
6.	Desen tehnic	prof. (sect. industr.)	250	350	20. V. 1965	93463/1963	1. Tema VIII. Lecțiile 2 și 3 2. Tema V. Lecțiile 1 și 2
7.	Manualul zidarului	prof.	400	300	20. V. 1965	83634/1963	1. Tema XIV. Lecția a 4-a 2. Tema XV. Lecția a 10-a
8.	Desen tehnic și ornamental	prof.	250	400	20. V. 1965	31802/1964	Tema XI. Lecția a 7-a Lecția a 8-a
9.	Tehnologia filaturii de bumbac	prof.	350	200	20. V. 1965	103876/1964	1. Tema V. Lecția a 9-a 2. Tema VII. Lecția a 6-a
10.	Tehnologia filaturii de lînă	prof.	350	200	20. V. 1965	103876/1964	1. Tema IV. Lecția a 20-a 2. Tema XIV. Lecția a 4-a
11.	Organizarea și tehnica comerțului socialist	prof.	260	—	20. V. 1965	97545/1963	1. Tema V. Lecția a 2-a 2. Tema VIII. Lecția a 4-a
12.	Microbiologia	prof.	300	30	20. V. 1965	88687/1963	1. Tema VI. Lecția a 3-a 2. Tema XI. Lecția a 5-a
13.	Desen tehnic	mediu	300	300	20. V. 1965	84051/1963	1. Tema VIII. Lecția 1 2. Tema X. Lecțiile 1 și 2
14.	Studiul lemnului	mediu	350	200	20. V. 1965	104081/1964	1. Tema VII. Lecția a 4-a 2. Tema XVII. Lecția a 3-a
15.	Construcții și instalații	mediu	600	200	20. V. 1965	133486/1964	1. Tema XX. Lecția a 2-a 2. Tema CXXI. Lecția 2-a
16.	Tehnologia tricotajelor	mediu	400	300	20. V. 1965	103876/1964	1. Tema VIII. Lecția 26 2. Tema IX. Lecțiile 2 și 3
17.	Analiza activității economice a întreprinderilor	mediu	550	20	20. V. 1965	125815/1964	1. Tema VI.
18.	Circulația bănească, creditul și tehnica bancară în R.P.R.	mediu	460	—	20. V. 1965	125815/1964	1. Tema XXIII.
19.	Organizarea și planificarea întreprinderilor	mediu	600	30	20. V. 1965	125815/1964	1. Tema IV.

Metodici pentru învățământul profesional și tehnic

Nr. crt.	TITLUL	Nivel	Nr. pag. mss. (text)	Nr. fig. (apro.)	Termen de predare a manuscrisului	Programa școlară nr. și data aprobării
1.	Metodica predării cursului general de electrotehnică	prof.	200	120	1.IV.1966	88685/1963
2.	Metodica predării tehnologiei meseriei pentru strungari metale	prof.	300	180	1.IV.1966	125218/1964
3.	Metodica predării cursului de mașini și instalații agricole	prof.	300	200	1.IV.1966	87749/1964
4.	Metodica instruirii practice pentru lăcătușărie generală	prof.	300	250	1.IV.1966	— Programa școlară pentru instruirea practică în atelierele de lăcătușărie, an. I școli profesionale. — Îndrumătorul privind organizarea și desfășurarea instruirii practice a elevilor din învățământul profesional și tehnic, aprobat cu nr. 81560/1963. — Îndrumări pentru elaborarea man. de practică, aprob. cu nr. 71128/1964.
5.	Metodica tehnologiei filaturii de bumbac	prof.	300	200	1.II.1966	103876/1964
6.	Metodica tehnologiei încălțămintei	prof.	300	200	1.II.1966	103876/1964
7.	Educația fizică în învățământul profesional	prof.	200	50	15.I.1966	— Programa de educație fizică și tematica aprobată de Ministerul Învățământului în 1963.

Metodici pentru clasele I-IV necesare elevilor școlilor pedagogice și institutelor pedagogice de 2 ani

Nr. crt.	Titlul metodicii	Număr pag. mss. (text)	Număr fig. (aprox.)	Termen de predare a planului prospect	Lecțiile de probă :
1.	Metodica predării aritmeticii	200	30	20. V. 1965	1. Predarea numerației orale cu numere pînă la 20 (materialul didactic folosit în predarea numerației pînă la 20, noțiunea de zece și cea de unitate, etapele metodice în predarea numerelor pînă la 20, arătîndu-se importanța și conținutul fiecărei etape și procedeele prin care poate fi realizată prezentarea și analiza planului unei lecții de predare a numerelor pînă la 20).
2.	Metodica predării geografiei	150	30	20. V. 1965	1. Formarea noțiunilor geografice în clasele I—IV (Formarea reprezentărilor și noțiunilor fundamentale de geografie fizică referitoare la orientare, plan, semne convenționale, hartă, forme de relief, climă, ape, formarea reprezentărilor și noțiunilor de geografie economică și politică, conducerea comunei, a raionului, a regiunii).
3.	Metodica predării istoriei	150	20	20. V. 1965	1. Activitatea în afară de clasă și extrașcolară la istorie a elevilor din cl. I—IV (scopurile activității în afară de clasă și extrașcolară, forme de activitate în afară de clasă și obiectivele urmărite).
4.	Metodica predării limbii române	300	—	20. V. 1965	1. Familiarizarea copiilor cu noțiunea de sunet și separarea sunetelor din silabe și cuvinte (1 oră). 2. Metodele folosite în predarea gramaticii, analize gramaticale (3 ore).
5.	Metodica predării științelor naturii	150	25	20. V. 1965	1. Conținutul și metodica studierii materialului cu tema „Toamna".
6.	Metodica predării lucrului manual	150	40	20. V. 1965	1. Lecția de lucru manual, specificul ei, cerințele pedagogice și metodice față de organizarea și desfășurarea lecțiilor de lucru manual.
7.	Metodica predării desenului	150	50	20. V. 1965	1. Metodica predării lecției de desen după natură cu tema „Animale și păsări împăiate".
8.	Metodica predării caligrafiei	150	25	20. V. 1965	1. Scrierea cursivă a literelor mici de mînă din grupa a doua : o, a, ă, d, c, e, x.
9.	Metodica predării muzicii	150	—	20. V. 1965	1. Metodica predării unui cîntec după auz și după note la cl. a IV-a.

(Continuare în pag. 8-a)

(Urmare din pag. 7-a)

Ilustrații, coperte și machete de paginație pentru manuale de cultură generală

Nr. crt	TITLUL LUCRARII	Nr. pag.	Nr. fig.	Form.	Hîrtie	tipar	felul leg.	coperta exter.	vorsatz	coperta inter.	ilustrații
1	Abecedar	100	180	8/54× 84 16/70×100	offs. A. 100 gr. m²	offs. 4 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	tematic 1-2 cul.	în concord. cu cea exterioară	4 cul.
2	Limba română (Citire și gramatică) cl. I.	120	140	8/54× 80 16/70×100	offs. A. 100 gr. m²	offs. 4 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	tematic 1-2 cul.	„	4 cul.
3	Aritmetică cl. I.	150	—	8/54× 84 16/70×100	offs. A. 100 gr. m²	offs. 4 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	tematic 1-2 cul.	„	4 cul.
4	Limba română (Citire și gramatică) cl. a II-a	240	110	16/70×100	offs. B. 70×100/50	offs. 2 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	tematic 1-2 cul.	„	2 cul.
5	Aritmetică cl. a II-a	140	80	16/70×100	tip. H. A. 70×100/50	înalt 2 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	tematic 1-2 cul.	„	2 cul.
6	Limba română (Citire și gramatică) cl. a III-a	280	100	16/70×100	offs. B. 70×100/56	offs. 2 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	tematic 1-2 cul.	„	2 cul.
7	Aritmetica cl. a III-a	140	100	16/70×100	tip. H. A. 70×100/56	înalt 2 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	tematic 1-2 cul.	„	2 cul.
8	Limba română (Citire și gramatică) cl. a IV-a	300	80	16/70×100	offs. B. 70×100/56	offs. 2 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	tematic 1-2 cul.	„	2 cul.
9	Aritmetica cl. a IV-a	160	100	16/70×100	tip. H. A. 70×100/56	înalt 2 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	tematic 1-2 cul.	„	2 cul.
10	Cunoșt. despre natură	80	60	16/70×100	offs. A. 70×100/70	offs. 4 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	tematic 1-2 cul.	„	4 cul.
11	Limba română cl. a V-a	250	35	16/70×100	tip. H. A. 70×100/44,1	înalt negru	1/2 —	ilustr. 4 cul.	—	„	negru
12	Limba rusă cl. a V-a	200	240	16/70×100	tip. H. A. 70×100/56	înalt 2 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	alb	„	„
13	Limba franceză cl. a V-a	150	80	16/70×100	tip. H. A. 70×100/56	înalt 2 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	alb	„	„
14	Limba engleză cl. a V-a	150	80	16/70×100	tip. H. A. 70×100/56	înalt 2 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	alb	„	„
15	Aritmetica cl. a V-a	180	60	16/70×100	tip. H. A. 70×100/44,1	înalt negru	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	alb	„	„
16	Botanica cl. a V-a	200	160	16/70×100	offs. A. 16/70×100 70	offs. 6 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	tematic 1-2 cul.	„	4 cul.
17	Istoria antică cl. a V-a	160	100	16/70×100	tip. H. A. 70×100/44,1	înalt negru	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	alb	„	la negru frontisp. vignete și pag. de cărți
18	Istoria ev. mediu cl. a VI-a	200	120	16/70×100	tip. A. 70×100/44,1	înalt negru	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	alb	„	Idem
19	Anatomia, fiziologia și igiena omului cl. a VII-a	180	150	16/70×100	offs. A. 70×100/70	offs. 4 cul.	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	tematic 1-2 cul.	„	4 cul.
20	Desen cl. a VIII-a.	150	200	16/70×100	tip. H. A. 70×100/44,1	înalt negru	1/2 pînză	ilustr. 4 cul.	alb	„	negru

NOTĂ : La toate copertele se va da o rezolvare adecvată pentru cotorul copertei exterioare și pagina a IV-a. De asemenea se va executa o copertă interioară care va fi în acord cu cea exterioară. Se vor face cîte 8 pag. de machetă pentru punere în pagină la fiecare titlu separat, cu cîte 2—3 ilustrații la definitiv. Macheta se va realiza pentru textul lecțiilor de probă din cadrul planului prospect. Pentru Abecedar, Limba română cl. I. și Aritmetica cl. I. se vor executa cîte două rînduri de coperte, ilustrații și machete, una la formatul 8/54 × 84 și alta la 16/70 × 100.

COPERTE DE METODICI PENTRU ȘCOALA GENERALĂ DE 8 ANI

Format : 16/61 × 86
Legate : 1/2 pînză
Copertă tip colecție
Se vor folosi maximum 3 culori
Se vor executa 1-2 machete la mărimea cărții, cu rezolvarea grafică a cotorului

COPERTE DE MANUALE PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC

Format : 16/70×100
Legate : 1/2 pînză
Tipar înalt
Coperta se va realiza în 2-4 culori
Se vor executa 1-2 machete la mărimea cărții, cu rezolvarea grafică a cotorului

NOTA :

Se vor realiza coperte pentru manualele scoase la concurs.

COPERTE DE METODICI PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC

Format : 16/61 × 86
Legate : 1/2 pînză
Copertă tip colecție
Se vor folosi 3 culori
Se vor executa 1-2 machete la mărimea cărții, cu rezolvarea grafică a cotorului

COPERTE DE METODICI PENTRU CLASELE I—IV NECESARE ELEVILOR ȘCOLILOR ȘI INSTITUTELOR PEDAGOGICE DE 2 ANI

Format : 16/61 × 86
Legate : 1/2 pînză
Copertă tip colecție
Se vor folosi maximum 3 culori
Se vor executa 1-2 machete la mărimea cărții, cu rezolvarea grafică a cotorului

Consfătuire cu conducerile școlilor și secțiilor serale

Nu de mult, secția de învățămînt a Sfatului popular al Capitalei a organizat o consfătuire cu directorii școlilor și secțiilor serale din București, la care au participat și cadre de conducere din întreprinderi, ca și reprezentanți ai organizațiilor de partid, U.T.M. și sindicale. Dezbaterile s-au axat pe analiza rezultatelor obținute de elevii din învățămîntul seral în primul semestru al acestui an școlar și pe măsurile ce se cer luate pentru îmbunătățirea muncii lor viitoare.

Din lucrările consfătuirii a reieșit că în semestrul I planurile de muncă ale majorității școlilor și secțiilor serale au fost judicios alcătuite și au cuprins obiective menite să contribuie la ridicarea nivelului de cunoștințe al elevilor. Așa stau lucrurile, de exemplu, la secțiile serale de pe lîngă școlile medii nr. 2, nr. 8 și nr. 40. Controlul efectuat în numeroase școli și secții serale de către un colectiv al secției de învățămînt a S.P.C. a arătat că cea mai mare parte a cadrelor didactice depun eforturi susținute pentru buna pregătire a muncitorilor elevi. Ca urmare a acestor eforturi, la secțiile serale de la Școala medie „I. L. Caragiale", de la școlile medii nr. 2, nr. 15. nr. 16 etc. s-au înregistrat rezultate pozitive în predare.

Obținerea acestor rezultate se datorește în bună măsură, după cum s-a subliniat în consfătuire, și grijii manifestate de către colectivele didactice față de frecvența elevilor. Secția serală de la Școala medie nr. 2, de exemplu, a ținut în acest scop o legătură permanentă cu întreprinderile în care muncesc elevii și a organizat împreună cu conducerile acestora, cu organizațiile de partid, sindicale și U.T.M. analize asupra modului cum își îndeplinesc muncitorii elevi îndatoririle lor școlare. Rezultate bune în domeniul frecvenței elevilor au obținut pe aceeași cale și alte secții serale, cum sînt cele de la școlile medii nr. 20 sau nr. 40.

În consfătuire au fost prezentate o serie de măsuri pentru îmbunătățirea pe mai departe a muncii în școlile și secțiile serale. Astfel, s-a cerut ca toate cadrele de conducere ale acestor școli și secții să efectueze cu regularitate asistențe la lecții, urmărind în special eficiența mijloacelor utilizate în predare, modul cum asigură acestea creșterea nivelului de cunoștințe ale elevilor. S-a arătat, de asemenea, necesitatea de a se acorda o atenție sporită intensificării legăturilor cu comisiile de selecționare din întreprinderile de unde provin elevii, în vederea asigurării unei bune frecvențe și a sprijinirii muncitorilor elevi pentru realizarea îndatoririlor lor școlare.

A apărut revista

„N A T U R A"

nr. 1, ianuarie—februarie 1965

In sumar :

STUDII ȘI NOTE

I. Rădulescu : Contribuții la concepția de geografie fizică regională (II).
S. Seiceanu : Concepții moderne privind natura forțelor tectonice și modul lor de acționare.
C. Martiniuc, I. Apăvăloaie, V. Giosu : Regiunea Suceava.
P. Deică, I. Iordan, D. Oancea: Zona preorășenească a Craiovei.
P. Coteț : Profilul geologic de la Codreni—Gurbănești.
N. Macarovici : Asupra meoțianului fosilifer de la Barna, din sudul Moldovei.
I. Conea : Etimologii toponimice.
S. Lupu : Cheile Buții.
O. Șeitan, El. Mihai, Gh. Neamu : Microclima, clima locală, topoclima.
M. Alexandru, A. E. Ban, A. Bunescu : Analizele sporopolinice și importanța lor în cercetările geografice.

METODICA

V. Ghibedea : Educarea elevilor în spiritul patriotismului socialist prin predarea geografiei patriei.
S. Veza : Stațiunea meteorologică școlară.
El. Arimie, St. Iordache : Lucrări de cabinet pentru formarea noțiunilor elementare despre glob la clasa a V-a.
E. Birta, L. Buse, El. Georgescu, C. Mărgescu : Jocuri geografice.

SĂ NE CUNOAȘTEM PATRIA

B. Zota : Hidrocentralele de pe Bistrița.
C. Gheorghiu : Minerale caracteristice pe teritoriul R.P.R. — Carbonații.

PE HARTA LUMII

* * * Malawi.
* * * Tipuri de așezări și ocupații de pe glob.

RECENZII

Din activitatea S.S.N.G.

CONCURSURI

Institutul agronomic „N. Bălcescu" din București anunță scoaterea la concurs a postului de conferențiar la disciplina „Tehnologie și Expertiză sanitar-veterinară", poziția XXVIII/2, de la catedra de Expertiză și Anatomie patologică, pendinte de Facultatea de medicină veterinară.

Cei care doresc să participe la concurs vor depune în termen de o lună de la apariția prezentului anunț, la rectoratul institutului, o cerere de înscriere, însoțită de următoarele acte în dublu exemplar : copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare ; copie legalizată de pe diploma de doctor sau candidat în științe ; copie legalizată de pe atestatul de conferențiar ; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale a candidatului, eliberat de instituția (întreprinderea) în care acesta își are funcția de bază ; memoriul de activitate didactico-științifică a candidatului ; autobiografie ; lista de lucrări didactice și științifice ; lucrările candidatului în cîte un singur exemplar.

Concursul va avea loc după două luni de la apariția anunțului, la Institutul agronomic „N. Bălcescu" din București, b-dul Mărăști nr. 59, de la rectoratul căruia se pot obține zilnic, între orele 9—14, informații suplimentare.

★

Institutul de construcții din București anunță scoaterea la concurs a postului didactic de șef de lucrări la disciplinele Electrotehnică, măsuri și mașini electrice (Facultatea de instalații și utilaj), Electrotehnică și instalații electrice (la facultățile de construcții civile și instalații și utilaj) poziția 9 din statul de funcțiuni al catedrei de Electrotehnică.

Persoanele care doresc să participe la concurs vor înainta în decurs de o lună de la publicarea prezentului anunț o cerere adresată rectorului Institutului de construcții din București, b-dul Republicii nr. 176, raionul 23 August, însoțită de următoarele acte : copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare ; copie legalizată de pe diploma de candidat în științe ; lucrările științifice ale candidatului într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale a candidatului, eliberat de instituția în care acesta își are funcția de bază ; memoriul de activitate didactico-științifică, semnat de candidat ; autobiografia.

Cei ce funcționează într-o instituție de învățămînt superior sînt obligați să comunice în scris, rectorului, înscrierea la concurs.

Orice informație suplimentară se poate cere la rectorat.

★

Institutul politehnic din Iași anunță ocuparea prin concurs a următoarelor posturi :

1) șef de lucrări la catedra de termotehnică ;
2) șef de laborator la catedra de fizică ;
3) șef de laborator la catedra de fizică.

Cererile de înscriere se vor înainta în decurs de o lună de la publicarea prezentului anunț la rectoratul Institutului politehnic din Iași, calea 23 August nr. 11, însoțite de următoarele acte : copie legalizată de pe actele de studii; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activității profesionale și obștești eliberat de instituția (întreprinderea) la care acesta își are funcția de bază sau recomandarea șefului de catedră, în cazul cînd candidatul funcționează în învățămînt : certificatul de vechime în muncă eliberat de unitatea în care lucrează ; memoriul de activitate didactico-științifică, semnat de candidat ; autobiografia.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 792 | vineri 5 martie 1965 | 8 pagini 25 bani

CU ÎNCREDERE ȘI ENTUZIASM

Într-o atmosferă de puternic avînt creator, poporul nostru se pregătește să aleagă la 7 martie pe reprezentanții săi în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare.

Bogatul bilanț din cei patru ani care au trecut de la precedentele alegeri constituie un izvor de adîncă satisfacție și încredere în viitor pentru toți cetățenii țării. Înfăptuirea mărețului program elaborat de Congresul al III-lea al P.M.R., a planului de 6 ani, care se încheie anul acesta, ridică pe o nouă treaptă de dezvoltare social-economică țara noastră, în care socialismul a învins definitiv la orașe și sate. Fabricile și uzinele, minele și schelele, marile combinate și centrale electrice care împînzesc țara, gospodăriile agricole de stat, cooperativele agricole de producție, noile cartiere de locuințe și noile orașe, satele înnoite, instituțiile de învățămînt și sănătate, de cultură și artă prezintă imaginea vie a României de azi, aflată în plin progres, cu o economie și o cultură înfloritoare, puse în slujba creșterii bunăstării poporului.

Manifestul Consiliului Național al Frontului Democrației Populare, sintetizînd succesele obținute de poporul nostru în făurirea socialismului, înfățișează un tablou convingător al înfloririi economiei și culturii patriei. Realizăm în prezent într-o singură zi 9 200 tone de oțel, 8 000 tone de laminate și 5 300 tone de fontă, aproape 50 000 000 kWh energie electrică, 50 de tractoare, 60 de autocamioane și autobuze, peste 1 400 000 mp diferite țesături și 130 000 perechi încălțăminte. Fabricăm astăzi agregate, instalații, echipament industrial a căror realizare era de neconceput în trecut. Industria modernă creată în anii regimului socialist este pîrghia hotărîtoare care determină valorificarea largă a bogățiilor țării în folosul celor ce muncesc.

Încheierea procesului de cooperativizare socialistă a agriculturii a deschis căi largi pentru punerea în valoare a tuturor posibilităților de creștere a producției agricole. Pe ogoarele țării vor lucra în acest an 81 500 tractoare, 66 000 de semănători mecanice, 36 000 de combine pentru păioase care asigură un nivel ridicat de mecanizare a muncilor agricole. Zeci de mii de specialiști cu studii medii și superioare sprijină țărănimea în buna organizare a producției și executarea muncilor agricole după regulile științei.

Succesele obținute în dezvoltarea economică a țării au făcut posibilă creșterea an de an a veniturilor oamenilor muncii. Salariul real a fost în 1964 cu aproape 28 la sută mai mare decît în 1959.

Ca urmare a înfăptuirii sarcinii trasate de Congresul al III-lea al partidului a fost generalizat învățămîntul de 8 ani. Peste 3,5 milioane de elevi, practic toți copiii de vîrstă școlară, se află pe băncile școlilor. Întregul învățămînt, de la clasa I și pînă la terminarea facultății, este gratuit. Bugetul de stat pentru 1965 prevede pentru învățămînt suma de 6,7 miliarde lei, cu 565 milioane de lei mai mult decît anul trecut. Extinderea bazei materiale asigură continua dezvoltare a învățămîntului de toate gradele, lărgește accesul la cultură al maselor. În perioada 1960—1965 se pregătesc pentru nevoile economiei 280 000 de muncitori calificați, 97 000 de cadre medii de specialitate și 75 000 de ingineri, economiști, profesori, medici etc. Acest singur exemplu, la care ar putea fi adăugate multe altele, demonstrează în mod elocvent ce înseamnă aplicarea în fapt a drepturilor democratice în orînduirea socialistă.

Însemnatele realizări pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste se datoresc muncii eroice, hărniciei și avîntului patriotic al clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, care urmează cu încredere politica partidului, politică profund științifică, bazată pe analiza temeinică a realității, pe cunoașterea adîncă a legilor obiective ale dezvoltării societății.

Înfăptuirea obiectivelor ultimului an al șesenalului pune fundament trainic noului plan cincinal în curs de elaborare, care va însemna un nou și important pas înainte în dezvoltarea economică a țării, în creșterea bunăstării poporului. La sfîrșitul acestui an nivelul producției industriei va fi de 2,25 ori mai mare decît în 1959, față de 2,1 cît prevedeau Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. În anii viitori se vor face tot mai puternic simțite efectele extinderii mecanizării muncilor agricole și fertilizării pămîntului cu ajutorul îngrășămintelor chimice, vor fi intensificate lucrările de hidroameliorații, irigări, terasări, vor fi puse în valoare noi terenuri agricole. Îndeplinirea planurilor economice de stat, mărirea venitului național creează noi posibilități pentru ridicarea nivelului de trai material și cultural, al oamenilor muncii. În cursul acestui an vor spori veniturile bănești ale populației, va crește în mod corespunzător volumul mărfurilor puse în vînzare prin comerțul socialist. O atenție susținută se va acorda dezvoltării și modernizării orașelor, îmbunătățirii condițiilor de locuit ale populației ; se vor da în folosință în cursul anului 1965 încă 53 000 de apartamente cu un grad ridicat de confort. Pentru extinderea activității de ocrotire a sănătății publice, dezvoltarea învățămîntului, culturii, științei și desfășurarea altor acțiuni social-culturale sînt prevăzute fonduri de aproape două ori mai mari decît în 1959.

O dată cu avîntul forțelor de producție, cu extinderea, consolidarea și perfecționarea relațiilor de producție socialiste, în procesul

(Urmare în pag. 6-a)

Ziua Femeii

În acest început de primăvară femeile din toate colțurile lumii sînt prezente la marea lor demonstrație de solidaritate. De pretutindeni își dau mîinile, iar glasurile lor se unesc în numele a tot ce întruchipează pacea și prosperitatea, în numele celor mai nobile năzuințe ale umanității.

Vin la marea sărbătoare mame și soții, vîrstnice și tinere din Europa și Asia, de pe Continentul negru, din America și Australia, vin cu gîndul la viitorul copiilor lor, al căminelor lor pe care nu vor să le vadă întunecate de norii războaielor.

Vin la marea sărbătoare femei de toate profesiile — muncitoare în fabrici și uzine, pe ogoare, ingineri, medici, ziariste. Vin și dăscălițe care și-au închinat viața și cele mai nobile idealuri OMULUI, operei pline de migală și de răspundere de a modela caractere, de a da frumusețe sufletelor, ascuțime minților.

Femeile din România se prezintă la marea sărbătoare însuflețite de minunatele realizări pe care poporul nostru le-a înfăptuit în anii liberi, de construcție pașnică. Multe din ele au cunoscut ororile războiului, urmările lui nefaste. Aceasta le îndeamnă și mai mult să-și unească glasurile cu ale milioanelor de femei din lumea întreagă care cer ca viața oamenilor să fie ferită de tragedia măcelurilor, a foamei și mizeriei.

Învățătoarele și profesoarele din patria noastră, împreună cu toate mamele, nu pot să nu se gîndească, în această zi de solidaritate a femeilor de pretutindeni, la soarta celor mici. „Copiii să nu cunoască grija zilei de mîine", „Toți copiii să poată învăța carte", „Fiecare copil să se bucure de copilărie" — acestea sînt gîndurile și îndemnurile pe care le rostesc ele cu hotărîre. Pentru că se simt firesc datoare să apere viața celor mici, dreptul acestora la bucuriile și frumusețile copilăriei, la lumina științei de carte. Pentru că se simt răspunzătoare de viitorul copiilor, al acelora care mîine vor trebui să ducă mai departe opera începută de vîrstnici.

În sufletele tuturor femeilor crește convingerea că glasurile lor în apărarea păcii și dreptului la un trai fericit al întregii omeniri vor fi auzite și înțelese ca un insistent apel la rațiune și chibzuință atunci cînd se pun în cumpănă destinele popoarelor.

în regiunile patriei

CLUJ

Minunatului peisaj al regiunii Cluj, străjuit de Munții Rodnei și Munții Apuseni, i s-au adăugat în anii regimului puterii populare noi și noi frumuseți, făurite de mîna omului. Pretutindeni pe meleagurile regiunii te întîmpină siluetele impunătoare ale noilor întreprinderi, ale impunătoarelor blocuri de locuințe, ale edificiilor de cultură și artă, ale școlilor luminoase și spațioase.

În ansamblul progresului general al regiunii se înscriu la loc de cinste înfăptuirile în domeniul învățămîntului.

Lumina cărții a pătruns pînă în cele mai îndepărtate sate și cătune, pînă în zonele cu case răzlețite de munte. Acest lucru a fost posibil datorită extinderii considerabile a rețelei școlare. În regiune funcționează în acest an școlar 1 329 de școli de cultură generală, din care 1 282 școli generale de 8 ani și 47 de școli medii. Între anii 1961—1965 rețeaua școlilor de cultură generală a crescut cu 78 școli generale de 8 ani și 15 școli medii. S-au înființat școli în localități de munte, în sate îndepărtate cum sînt Fîntînița și Sălcuța (raionul Bistrița), Lemniu și Solomon (raionul Dej), Serind (raionul Huedin), Dumbrava (raionul Turda) etc. Au luat de asemenea ființă în acești ani școli medii. într-o serie de centre rurale sau cartiere muncitorești cum sînt: Prundul Bîrgăului, Teaca, Ileanda, Gîrbou, Mociu, Hida, Sîngeorz-Băi, Nimigea de Jos, Crasna, Iara, școlile medii nr. 15 și 16 din Cluj și altele.

Concomitent cu lărgirea rețelei școlare s-au asigurat și condiții materiale și didactice corespunzătoare. Numai în perioada 1961—1964 s-au construit în regiunea noastră 253 de școli, totalizînd 1 330 de săli de clasă. Pentru aceste construcții s-au alocat 43 952 000 lei din fond central și peste 8 000 000 lei credite rambursabile. La înălțarea clădirilor școlare și-au adus contribuția numeroși cetățeni dornici să asigure copiilor lor condiții optime de instruire și educare. Pentru dotarea școlilor cu mobilier și material didactic a fost alocată numai în acest an suma de 19 827 000 lei.

În prezent școlile de cultură generală din regiunea Cluj sînt frecventate de 206 024 elevi, cu 54 161 mai mulți decît în anul școlar 1959/1960 și cu 94 711 mai mulți decît în anul școlar 1938/1939. Instruirea și educarea tineretului școlar din regiune a fost încredințată unui număr de 11 011 cadre didactice, cu 3 979 mai multe decît în anul școlar 1959/1960. Pentru a răspunde tot mai bine cerințelor contemporane ale școlii, cadrele didactice își perfecționează continuu pregătirea ideologică-științifică și metodică, se străduiesc să fie la curent cu tot ce este nou în domeniul specialității lor. Din totalul cadrelor didactice din regiune, 1 698 sînt înscrise în diferite forme ale sistemului de specializare și perfecționare profesională, la examenele de definitivat și la examenele pentru obținerea gradului II. Pe lîngă aceasta, în vara anului trecut peste 1 500 de cadre au urmat diferite cursuri de perfecționare. Îndrumate de organizațiile de partid din școli, cadrele didactice muncesc cu rîvnă pentru instruirea și educarea comunistă a elevilor, dovedindu-se demne de încrederea și prețuirea pe care le-o acordă partidul nostru și întregul popor.

La orașe, la sate, în cătune, în case răzlețe de munte, copiii patriei noastre învață, se pregătesc să devină oameni de nădejde ai societății noastre socialiste.

ION BINDEA
Șeful secției de învățămînt
a regiunii Cluj

GALAȚI

Alături de celelalte regiuni ale țării, regiunea Galați a cunoscut în anii puterii populare un ritm impetuos de dezvoltare, devenind mereu mai înfloritoare. În regiune s-a dezvoltat un puternic sector industrial, iar agricultura a cunoscut și ea succese însemnate. Paralel cu dezvoltarea industriei și agriculturii s-au dezvoltat neîncetat învățămîntul și cultura.

O mare atenție a fost acordată rețelei școlare, care a crescut de la an la an. Dacă în anul școlar 1959—1960 existau în regiunea noastră 263 școli de 7 ani, în acest an funcționează 455 școli cu clasele I-VIII. Numărul elevilor înscriși în prezent în învățămîntul general obligatoriu se ridică la 191.623 cu circa 100 000 mai mult decît în anul școlar 1956—1957.

Concomitent, o impresionantă extindere a cunoscut și învățămîntul mediu. Astfel, dacă în anul școlar 1950—1951 existau 12 școli medii, în 1959—1960 numărul lor a crescut la 22, pentru ca în acest an școlar să funcționeze 29 școli medii. Trebuie subliniat faptul că asemenea școli au fost înființate în centre sătești cum sînt Ianca, Bujor, Pechea, Vidra, Însurăței etc.

O largă amploare au luat-o cursurile serale și fără frecvență, în cadrul cărora numai în anul școlar trecut s-au pregătit peste 8 000 elevi.

Pentru a asigura cu cadrele necesare ramurile economiei specifice regiunii Galați, funcționează școli profesionale, tehnice și tehnice de maiștri, al căror număr se ridică în prezent la 32. Dintre acestea amintim Școala profesională a Combinatului siderurgic Galați, Școala profesională de construcții din Brăila, Școala de tehnicieni hortiviticoli de la Odobești, Grupul școlar agricol din Tecuci etc.

Condițiile materiale ale școlilor s-au îmbunătățit de asemenea de la an la an. În ultimii 4 ani s-au construit în regiunea noastră 1 157 săli de clasă, iar în acest an se vor mai da în folosință 203 săli de clasă și 21 laboratoare. Pentru dotarea cu mobilier a școlilor s-a cheltuit în anul 1964 suma de 9 300 000 lei, iar laboratoarele au primit material didactic în valoare de 3 000 000 lei. În acest scop în anul școlar în curs au fost prevăzute fonduri de 13 000 000 lei.

În bugetul Sfatului popular regional s-a alocat în total pentru nevoile școlilor în acest an suma de 237 568 000 lei, cu 27 000 000 lei mai mult decît în anul 1964.

Odată cu dezvoltarea învățămîntului a crescut și numărul cadrelor didactice din regiunea noastră. Dacă în anul școlar 1948—1949 existau 3 640 învățători și profesori, în prezent 8 031 învățători și profesori se ocupă de instruirea și educarea copiilor oamenilor muncii din regiunea Galați.

Un motiv de mîndrie pentru învățămîntul din regiune îl constituie faptul că aproape 500 de cadre didactice din școlile gălățene au fost distinse cu ordine, medalii și titluri. Aceste dovezi de prețuire a celor ce muncesc în școli contribuie la sporirea efortului general în vederea ridicării în continuare a calității învățămîntului.

Însuflețiți de un cald patriotism, învățătorii și profesorii, toți oamenii școlii din regiunea Galați vor depune și în viitor întreaga lor capacitate, pasiune și dăruire în munca nobilă de pregătire a generațiilor de constructori ai socialismului și ai comunismului.

prof. T. NEJNERU
Șeful secției învățămînt
a regiunii Galați

MUREȘ — AUTONOMĂ MAGHIARĂ

Regiunea Mureș-Autonomă Maghiară prezintă astăzi tabloul însuflețitor al entuziasmului creator al oamenilor muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități, înfrățiți în munca pentru făurirea socialismului în patria noastră.

Alături de impresionantele realizări obținute în dezvoltarea economiei regiunii, în anii noștri s-au obținut însemnate succese și în ce privește învățămîntul. Rețeaua școlilor de cultură generală a crescut necontenit, ajungînd să asigure școlarizarea tuturor copiilor de vîrstă școlară. Rețeaua școlilor medii a crescut la rîndul ei de la 16 unități în 1938 la 37 în acest an școlar. Raioanele în care în trecut nu exista nici o școală medie au astăzi treipatru asemenea școli. Numai în ultimii 4 ani s-au creat școli medii noi la Deda și Subcetate — raionul Toplița, Band — raionul Tg. Mureș, Iernut și Rîciu — raionul Luduș, Zetea și Corund — raionul Odorhei, Dănești — raionul Ciuc etc.

A crescut an de an și numărul elevilor. În prezent, în școlile de cultură generală din regiunea noastră sînt cuprinși 142 814 elevi, față de 60 251 în 1938.

Grija partidului și guvernului pentru dezvoltarea învățămîntului este ilustrată de creșterea fără precedent a numărului de cadre didactice, a numărului de profesori cu calificare superioară. Dacă în anul 1938 existau în regiune 2 025 învățători și profesori, numărul acestora se ridică astăzi la peste 7 000.

În raport cu necesitățile economiei noastre socialiste în continuă dezvoltare a crescut în mod considerabil și rețeaua școlilor profesionale și tehnice care pregătesc muncitori cu înaltă calificare. Există în regiune 24 de astfel de școli, cu diferite profile, în care învață 10 169 elevi.

Statul nostru democrat-popular a investit sume mereu mai mari pentru dezvoltarea învățămîntului în regiune. Numai în ultimii 5 ani s-a alocat în acest scop aproape un miliard lei. Ca urmare s-a dezvoltat necontenit baza didactică-materială a învățămîntului. În ultimii ani au fost construite circa 1 200 săli de clasă, iar școlile au fost tot mai larg înzestrate cu materiale didactice și mijloace audiovizuale de predare — televizoare, magnetofoane, aparate de proiecție pe bandă normală și îngustă, diafilme, discuri etc. În același timp, a fost creată o filmotecă didactică regională. Numai pentru material didactic uzual s-au cheltuit între anii 1956—1965 peste 18 milioane lei, iar pentru manualele școlare distribuite gratuit tuturor elevilor din clasele I—VIII s-a cheltuit pînă în prezent în regiunea noastră impresionanta sumă de 19 943 000 lei.

Toate aceste măsuri au determinat ridicarea nivelului calitativ al predării, al educației comuniste a elevilor. Pe bună dreptate se mîndresc cadrele didactice din regiune cu absolvenții bine pregătiți pe care îi dau școlile medii „Papiu Ilarian", „Bolyai Farkas" și altele din Tg. Mureș, Școala medie „Dr. Petru Groza" din Odorhei, Școala medie nr. 1 din Reghin etc. La obținerea acestor rezultate a contribuit și faptul că, prin grija organelor de partid și de stat, un număr mare de cadre didactice au participat la învățămîntul ideologic, la cursuri de perfecționare profesională, la activitatea cercurilor pedagogice. Numai în vacanța care a precedat acest an școlar au participat la cursuri de perfecționare profesională peste 1 200 cadre didactice din școlile regiunii.

Însuflețite de grija pe care o poartă partidul, statul și toți oamenii muncii învățămîntului și slujitorilor lui, cadrele didactice din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară își sporesc necontenit eforturile pentru a răspunde cu cinste nobilelor sarcini ce le-au fost încredințate.

PETRU POP
Șeful secției de învățămînt
a Regiunii Mureș-Autonomă Maghiară

BANAT

Dacă un reporter și-ar propune să poposească numai cîte o zi la toate școlile de cultură generală și profesionale din Banat i-ar trebui vreme îndelungată: nu mai puțin de 1 028 de zile, adică aproape trei ani. Numai numărul școlilor generale de 8 ani din orașele și comunele dintre Mureș și Dunăre se ridică la 806. Să ne oprim la cîteva din ele.

Iată-ne la Reșița, centru al siderurgiei și metalurgiei fierului. Pe malul Bîrzavei se află edificiile Centrului școlar profesional și tehnic care pregătește muncitori și tehnicieni pentru marile uzine reșițene. Condițiile de învățătură și de viață ale elevilor sînt din cele mai bune, procesul de învățămînt se desfășoară conform cerințelor tehnicii celei mai moderne. Întîlnești localuri de școală noi și luminoase și în Lunca Pomostului, și în lunca Bîrzavei, ca și la Bocșa sau la Anina, centre muncitorești învecinate.

În așezarea de mineri Dognecea exista pe vremuri un cartier minieresc izolat, zbătîndu-se în sărăcie. Acum, cartierul minieresc a întinerit. S-au construit case noi și s-a înălțat o clădire școlară modernă, cu săli de clasă iluminate fluorescent, înconjurată de un parc și dispunînd de un teren de volei.

Un drum mai către sudul regiunii ne duce spre lunca Dunării, cu locurile ei pitorești, cu vechi vestigii istorice. Trecem prin sate care au fiecare școala lui. Fapt obișnuit, ce nu mai are nevoie de subliniere. Dar comune cu 8 școli sînt mai puține. O asemenea comună este Sichevița. Iată, în rezumat, cronica ei școlară. În 1950 se inaugurează școala nouă din vatra satului și se înființează o școală în cătunul Crușevița. În 1954 se inaugurează și școala din satul Liborajdia, se deschid școli la Cîrșie și Valea Ravensca. În 1956 rețeaua școlară se extinde la Odăi și Valea Sichevița, iar în 1964 se construiește școală nouă în satul Gornea. În felul acesta, distanța cea mai mare pe care o au de parcurs elevii pînă la cea mai apropiată școală s-a redus la doi kilometri.

Să poposim și la Berzasca, așezare aflată în plină dezvoltare, care se mîndrește de 2—3 ani cu noua ei școală medie. Să ne oprim și în raionul învecinat, Orșova, unde putem vizita cele 21 de edificii școlare noi ridicate în ultimii ani.

Și asemenea edificii găsim pînă în raioanele cele mai îndepărtate ale Banatului. Mai mult încă: la Periam, Cenad, Biled, Dudeștii-Vechi, Deta, la Gătaia, Vinga, Peciul Nou, Recaș, la Curtici, Pecica, Mehadia, Grădinari și în alte comune școala medie a devenit o realitate pe care viața cotidiană a trecut-o de mult printre prezențele obișnuite. Ca să nu mai vorbim de școlile medii moderne din orașele regiunii — Timișoara, Aradul, Lugojul, Caransebeșul ș.a., sau din centrul muncitoresc Oțelul-Roșu.

Să încheiem vizita noastră prin regiune cu un popas la secția de învățămînt a sfatului popular regional. Aici, cîteva elocvente cifre statistice ne pot oferi o perspectivă de ansamblu asupra învățămîntului local. Aflăm astfel că în ultimii patru ani s-au înființat în regiune opt școli medii noi, numărul acestora ajungînd acum la 52. Rețeaua școlară a regiunii este deservită de 11 018 cadre didactice (cu 1 492 mai multe decît în 1961), care se îngrijesc de educația și instrucția a 204 062 elevi (față de 172 091 cîți erau acum patru ani). Între 1961—1964 au fost date în folosință 1 314 săli de clasă. Numai în 1964 s-a investit pentru construcții școlare suma de 8 243 000 lei. În acest an s-au cheltuit pentru mobilier 10 665 000 lei, pentru materiale didactice 2 911 000 lei, iar pentru manualele acordate gratuit tuturor elevilor din clasele I-VIII suma de 7 300 000 lei.

Toate acestea oferă o imagine grăitoare a grijii atente care se acordă în țara noastră învățămîntului, a adevărului că la noi școala a devenit un factor de frunte al revoluției culturale.

SIMION DIMA

VOTĂM PENTRU...

Partidul și statul asigură minunate condiții pentru dezvoltarea multilaterală a tineretului patriei.

...continua dezvoltare a școlii noi

Ziua alegerilor de deputați în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare, ziua în care oamenii muncii de la orașe și sate aleg pe cei ce îi vor reprezenta în înaltele foruri ale vieții de stat și obștești, constituie de fiecare dată o sărbătoare a întregului nostru popor.

Mulți dintre cei propuși drept candidați în alegerile din acest an sînt cadre didactice — educatoare, învățători, profesori, directori de școală — pedagogi cu merite deosebite în munca de pregătire a tinerei generații, în activitatea social-culturală. Pentru noi, cei ce lucrăm în învățămînt, aceasta este o mîndrie și în același timp un semn al înaltei prețuiri de care se bucură astăzi în țara noastră slujitorii credincioși ai școlii.

De fiecare dată sărbătoarea alegerilor mă duce cu gîndul și în trecut, cînd învățătorii și profesorii, ca de altfel toți oamenii muncii, se luptau din răsputeri cu greutățile. Și de fiecare dată mă cuprinde din nou bucuria pentru marile realizări ale prezentului. Anii liberi au descătușat forțele creatoare ale pedagogilor, au dat aripi noi elanului lor, i-au mobilizat la o activitate intensă, în care priceperea și capacitatea lor sînt larg puse în valoare. Partidul și guvernul ne creează condiții pentru o muncă tot mai rodnică. În orice colț al patriei întîlnești școli moderne, al căror certificat de naștere a fost semnat în anii aceștia, vezi schele înălțîndu-se spre a da chip altor școli noi. Pretutindeni sînt unități de învățămînt înzestrate cu tot ce este necesar pentru instruirea și educarea tinerelor generații.

La 7 martie mă voi prezenta și eu în fața urnelor. Cu tot sufletul îmi voi da votul candidaților Frontului Democrației Populare, convinsă că acesta va fi un vot pentru continua dezvoltare a școlii noi, pentru viața tot mai prosperă a învățătorilor și profesorilor, pentru înflorirea patriei și bunăstarea întregului popor.

ELIZA PAVELIU
învățătoare emerită, directoarea Școlii generale de 8 ani nr. 132 București

...realizările de azi și înfăptuirile viitorului

Vreau să prezint în aceste rînduri două imagini de antiteză care explică clar, alături de atîtea alte imagini asemănătoare adînca semnificație pe care întregul popor o acordă alegerilor de la 7 martie.

Comuna Tîlmaciu din raionul Sibiu figura în multe dintre lucrările scrise de economiștii burghezi drept „un exemplu de așezare rurală atrasă în cadrul unei activități industriale". Această afirmație era argumentată prin faptul că, în urmă cu treizeci de ani, capitaliștii străini au construit în Tîlmaciu o întreprindere de filatură și cîteva gatere.

Multe documente ale vremii arată care era viața locuitorilor acestei comune „atrase în cadrul unor activități industriale" de către regimul capitalist. Din scriptele directorului englez George Dinwiddie, bunăoară, reiese că cei 450 de muncitori români ai întreprinderii „Românofir" erau plătiți de aproximativ cinci ori mai puțin decît un lucrător textilist englez. Cît privește pe gateriștii de la întreprinderea elvețiană „Ofa" sau de la cea condusă de italianul Feltrevelli, aceștia nu aveau nici adăposturi omenești, nici o cantină în care să poată primi o hrană caldă.

Și iată, acum, tabloul Tîlmaciului de astăzi. Întreprinderea „Firul roșu" este o fabrică de interes republican, instalată în construcții cu o linie arhitecturală modernă și dispunînd de un utilaj cu înalt grad de automatizare. Gateriștii întreprinderii U.I.L. lucrează cu utilaje moderne, dispun de un complex social care le asigură condiții de viață dintre cele mai bune. Printre casele noi, spațioase care se înșiră de-a lungul străzilor pavate se înalță acum cîteva blocuri de locuit cu patru etaje.

În Tîlmaciu a început să pulseze și o puternică viață culturală : funcționează o școală medie cu secție serală și trei școli de 8 ani. Căminul cultural și cinematograful sătesc din Tîlmaciu au primit numai în cursul anului 1964 peste 72 000 de spectatori.

Pentru toate aceste realizări, ca și pentru planurile de viitor, care prevăd transformarea Tîlmaciului într-un adevărat centru industrial și turistic, toți cei care muncim și trăim aici ne vom da cu entuziasm votul, la 7 martie, candidaților Frontului Democrației Populare.

CORNELIA SAVU
învățătoare la Școala de 8 ani din Tîlmaciu, raionul Sibiu

...viața nouă, înfloritoare a patriei

În aceste zile, cînd țara întreagă se pregătește, ca pentru o mare sărbătoare, pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare, îmi apare parcă mai limpede în minte imaginea vieții noastre noi, semnificația faptelor pe care le trăim.

Îmi desfășor activitatea la Grupul școlar „Steagul roșu" — una dintre cele mai mari instituții școlare din rețeaua învățămîntului profesional și tehnic din țara noastră. Aproape 2 000 de elevi sînt reuniți aici în cadrul a 4 școli de tip diferit — o școală profesională, o școală tehnică de muncitori, o școală tehnică de personal tehnic și o școală tehnică de maiștri. Amplasat pe un teren cu o suprafață de cîteva hectare, în mijlocul unui parc umbrit de copaci zvelți, cu clădiri cuprinzînd, pe lîngă săli de clasă, laboratoare și ateliere bine dotate, un complex social etc., grupul nostru școlar a fost pe drept supranumit „orășelul ucenicilor".

Din rîndurile elevilor noștri s-au ridicat sute de fruntași și evidențiați în întrecerea socialistă, inovatori a căror activitate a adus uzinei mari economii peste plan, maiștri conducători de sectoare de producție și tehnicieni destoinici. Zeci de absolvenți ai grupului nostru școlar, care au dovedit o deosebită aplicație pentru studiu, au fost trimiși să urmeze, ca bursieri, cursurile institutelor politehnice, reîntorcîndu-se să lucreze în uzină ca ingineri.

Avînd continuu înaintea ochilor asemenea exemple vii, elevii noștri năzuiesc să ducă mai departe înfăptuirile înaintașilor lor. Condițiile de viață și învățătură de care dispun stimulează străduințele lor iar activitatea noastră, a cadrelor didactice, a muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor uzinei, urmărește să le dea posibilitatea de a pătrunde cît mai adînc în tainele tehnicii moderne, ale automatizării complexe. De pe acum mulți dintre viitorii muncitori și tehnicieni pe care îi pregătește grupul nostru școlar se dovedesc capabili să facă față cu succes sarcinilor de producție.

Toate aceste fapte care vorbesc despre viața nouă a țării sînt nu numai o mărturie a celor realizate pînă acum, ci și o chezășie a înfăptuirilor viitoare. Iată de ce vom da votul nostru candidaților Frontului Democrației Populare, cu hotărîrea de a munci alături de întregul popor, sub conducerea partidului pentru a făuri o patrie mereu mai bogată, mai fericită.

Ing. MIHAI TEMIAN
profesor emerit la Grupul școlar „Steagul roșu" — Brașov

...minunata noastră orînduire socialistă

Am împlinit nu demult 18 ani și peste cîteva zile mă voi prezenta, pentru prima oară în viața mea, în fața urnelor. Îmi voi da votul candidaților Frontului Democrației Populare, căci toate cîte s-au realizat pînă acum în viața mea, tot ce îmi făgăduiește viitorul se leagă de minunata noastră orînduire socialistă.

Sînt elev în clasa a XI-a a Școlii medii din Segarcea. În curînd, după examenul de maturitate, voi da concursul de admitere în Institutul agronomic din Craiova, pentru a mă pregăti să devin un bun inginer agronom. Biografia mea este, după cum vedeți, o biografie obișnuită, asemănătoare cu a altor zeci de mii de tineri de pe întreg întinsul patriei. Ni se pare firesc să fie așa, căci asemenea biografii sînt astăzi o realitate a vieții noastre. Dar eu știu că n-a fost așa întotdeauna.

Părinții bunicilor mei au fost robi, bunicii mei au robotit toată viața și părinții mei și-au vlăguit tinerețea pe așa numitele „domenii ale coroanei". Școală n-au învățat nici unii în copilărie ; de abia în 1950 părinții mei au fost alfabetizați. Pe atunci li se părea că școala de 4 ani e o învățătură destul de înaltă pentru mine. Dar cînd am terminat-o, viața țării — și viața lor — se schimbase mult. Am mers mai departe la învățătură și am terminat și școala de 7 ani. Iar la capătul acesteia — deși, cum spuneau părinții, „neam de neamul nostru n-a ajuns cărturar" — devenise firesc ca fiii argaților de odinioară să intre în școala medie. Și iată-mă în ultimul an al acestei școli.

Ai mei muncesc acum la gospodăria de stat. Locuim în case sănătoase. Avem tot ce ne trebuie — hrană, îmbrăcăminte, mobilă, cărți. Iar pe părinții mei nu-i mai miră de fel faptul că eu am să ajung cărturar : e drumul pe care l-au urmat în anii aceștia nenumărați tineri din satele noastre. Ei s-au convins și se conving tot mai mult că și pentru fiii celor mai umili și mai disprețuiți în trecut se deschid astăzi porți largi pentru a deveni oameni de cultură.

Luptei partidului, care a făcut posibile aceste uriașe prefaceri în viața țării, îi închin primul meu vot, pe care îl voi da din toată inima, la 7 martie, candidaților Frontului Democrației Populare.

ALEXANDRU MARIN
elev la Școala medie din Segarcea, regiunea Oltenia

Planificarea calendaristică

Întocmirea planurilor calendaristice anuale şi trimestriale pentru fiecare clasă şi la fiecare obiect de învăţămînt reprezintă un bun mijloc de ridicare a calităţii predării, asigurînd parcurgerea ritmică a volumului de cunoştinţe prevăzut în programele şcolare.

Există însă, în acest domeniu, o serie de întrebări la care literatura pedagogică n-a dat pînă acum un răspuns clar. Ce trebuie să cuprindă planurile anuale? Ce rubrici sînt absolut necesare într-un plan trimestrial şi de ce? Trebuie sau nu să se dea în plan şi o caracterizare a clasei? Iată cîteva din aceste întrebări.

În cele ce urmează ne vom spune părerea asupra unor probleme legate de planificare pe baza unor cercetări iniţiate în raionul nostru de către secţia de învăţămînt.

În ceea ce priveşte planurile anuale considerăm că acestea nu trebuie să cuprindă în nici un caz toate lecţiile, în ordinea lor firească, aşa cum se procedează, de exemplu, într-un plan trimestrial. Ar fi, de bună seamă, o muncă inutilă, la nimic folositoare şi, în acelaşi timp, o formă de supraîncărcare a cadrelor didactice. În practica şcolilor din raionul nostru planurile anuale se întocmesc concis, sub forma unei schiţe în care se indică repartizarea numărului de ore pe trimestre şi activităţi, în funcţie de structura anului şcolar şi se menţionează limitele parcurgerii materiei (de la.... pînă la ...) aşa cum va fi transmisă elevilor în cursul fiecărui trimestru. Întocmit în acest mod, planul anual poate constitui realmente o chezăşie că cerinţele programelor vor fi realizate ritmic şi integral şi poate servi drept bază pentru alcătuirea planurilor trimestriale.

Pornind de la faptul că în predare trebuie să se ţină seama nu numai de prevederile programei şcolare, ci şi de nivelul de cunoştinţe al elevilor, secţia noastră de învăţămînt a recomandat ca planurile anuale să fie însoţite de o succintă caracterizare a nivelului de pregătire al clasei. O asemenea caracterizare permite să se stabilească în plan măsuri conforme situaţiei reale. La clasele I nu se poate întocmi, firește, o caracterizare care să influenţeze planul calendaristic. Învăţătorii pot culege însă de la educatoare unele date privitoare la copiii din această clasă, în special la particularităţile lor psihice. La clasele a V-a, o bună caracterizare cere, pe lîngă studierea documentelor şcolare (cataloage, condici de clasă, dări de seamă etc.) şi legătura cu învăţătorul care a predat la clasa a IV-a, în timp ce la clasele a IX-a, alcătuite din elevi proveniţi din mai multe şcoli, pe lîngă cercetarea situaţiei şcolare a acestora (foi matricole, lucrări la concursul de admitere etc.) este bine să se dea în primele ore de curs lucrări de control. Rezultatele acestora, fără să se treacă în catalog, pot constitui un bun temei pentru caracterizarea elevilor la începutul trimestrului I.

Nu este indicat, desigur, să se folosească reţete pentru alcătuirea caracterizărilor. Este clar însă că aceste caracterizări trebuie să fie concise şi substanţiale şi că din ele nu pot lipsi unele elemente cu caracter orientativ: componenţa clasei, interesul manifestat de elevi pentru obiect, rezultatele la învăţătură (sub raportul promovabilităţii şi al calităţii cunoştinţelor), lipsurile tipice şi cauzele lor, măsuri pentru înlăturarea acestora şi pentru continua ridicare a nivelului de cunoştinţe al elevilor.

O problemă mult controversată este aceea a rubricaţiei planurilor. Socotim că modelul recomandat de Pedagogia apărută la E. D. P. (1964, pag. 195) cuprinde şi cerinţe care nu sînt absolut necesare (de exemplu, scopul lecţiei, metodele de predare). Este destul de dificil pentru cadrele didactice, fie şi cele mai experimentate, să consemneze cu rigurozitate ştiinţifică, pentru o perioadă de timp mai îndelungată (un trimestru), scopul urmărit la fiecare lecţie şi metodele folosite în predare. Un învăţător, de pildă, ar trebui să formuleze deodată scopurile celor aproximativ 350 de lecţii pe care le va preda în trimestrul I. Nu-i de mirare că cei care au încercat acest lucru n-au izbutit. Nu e oare mai firesc, mai cu folos, ca aceste cerinţe de bază să fie în atenţia învăţătorilor şi profesorilor atunci cînd se pregătesc pentru fiecare lecţie?

Din practica şcolară rezultă că ridică destule probleme conţinutul rubricii „Cuprinsul (capitol, subcapitol, lecţie)". Unele cadre didactice manifestă tendinţa greşită de a transcrie aici programa sau tabla de materii de la sfîrşitul manualului, reducînd astfel planificarea calendaristică la un act formal, mecanic. Întocmirea planului trebuie să fie însă un act de concepţie. În anumite cazuri, în funcţie de situaţia clasei sau de situaţia generală, profesorul are latitudinea de a schimba ordinea unor lecţii din programe sau manuale. De exemplu, considerăm bună orientarea învăţătorilor de la clasele a IV-a din raionul nostru care au predat lectura literară „George Enescu" la începutul trimestrului I, în timpul desfăşurării Festivalului „George Enescu", şi nu în trimestrul al II-lea, cum se prevede în manual, contribuind prin aceasta la sporirea eficienţei lecţiei.

Unele cadre didactice consideră rezolvată problema includerii în plan a unor lecţii prin formulări generale, cum ar fi: „compunere", „recapitulare", „exerciţii" etc., fără nici un fel de precizare. Credem că şi acesta este un procedeu formal, care trebuie să fie înlăturat, stabilindu-se pentru fiecare lecţie un subiect precis (în cazurile respective titlul compunerii, tema recapitulării, felul exerciţiului etc.).

Păreri contradictorii se fac auzite şi în legătură cu precizarea în plan a tipului fiecărei lecţii. Noi socotim că o asemenea precizare este necesară întrucît înseamnă la folosirea unei tipologii variate, asigurînd astfel înlăturarea monotoniei, o mai mare eficienţă a lecţiilor şi, deci, o mai temeinică însuşire a cunoştinţelor, priceperilor şi deprinderilor de către elevi.

Deşi, în aparenţă, rubrica „Numărul de ore" este uşor de completat, experienţa arată că şi aici se pun unele probleme. În cadrul numărului total de ore afectat pentru predare, învăţătorii şi profesorii au posibilitatea să modifice — în funcţie de nivelul de pregătire al elevilor şi de dificultăţile întîmpinate în parcurgerea materiei — numărul de ore pentru anumite capitole, evitînd însă exagerările. De pildă, programa de matematică pentru clasa a VIII-a prevede 20 de ore pentru fracţiile algebrice şi acelaşi număr de ore pentru ecuaţii. Într-una din şcolile din raionul nostru, profesorii de specialitate au planificat numai 18 ore pentru fracţiile algebrice, afectînd cele două ore rămase predării ecuaţiilor. Măsura se explică prin faptul că ecuaţiile sînt mai greu accesibile elevilor, iar fracţiile algebrice pot fi incluse şi în ecuaţii.

Menţiunile în rubrica „Date calendaristice" se fac în chip diferit: majoritatea profesorilor stabilesc ziua exactă pentru predarea fiecărei lecţii, în timp ce unii menţionează numai săptămîna în care se vor preda lecţiile respective. Ambele situaţii pot fi acceptate.

Socotim că prezenţa rubricilor „Material didactic" şi „Teme pentru acasă" este absolut necesară. În practică se ivesc însă unele dificultăţi pentru înlăturarea cărora experimentăm acum un procedeu ce pare să fie primit favorabil de cadrele didactice. Astfel, am recomandat ca aceste două rubrici să fie completate integral numai pentru lecţiile unde există certitudinea că se va folosi materialul didactic menţionat şi se va da ca temă pentru acasă ceea ce s-a propus dinainte. Pentru celelalte situaţii, completarea se realizează pe parcurs, cu cîteva zile înainte de predarea lecţiei respective (nu însă chiar în ziua predării lecţiei, deoarece aceasta duce la improvizaţie). Procedăm aşa întrucît, confruntînd în mai multe şcoli planurile trimestriale ale unor cadre didactice cu lecţiile ţinute, cu caietele de teme ale elevilor am observat o lipsă totală de concordanţă între acestea. E şi firesc: ivirea unor elemente noi care nu pot fi prevăzute la începutul trimestrului (aprovizionarea şcolii cu noi materiale didactice, sau necesitatea de a înlătura aglomerarea elevilor cu teme scrise la diferite obiecte) îl determină pe profesor să schimbe ceea ce a prevăzut iniţial în plan. Bineînţeles însă că nu poate fi acceptat procedeul de a înscrie în rubrica materialului didactic „precizări" de felul: „ilustraţii", „tablou", „diafilm", „planşă", „hartă" ş.a., fără să se arate concret titlul fiecărui material, după cum nici în rubrica temelor pentru acasă nu pot fi acceptate notaţii ca: „De învăţat".

În ceea ce priveşte rubrica „Observaţii", controlul efectuat în şcoli a dovedit că ea nu este folosită decît în mică măsură de cadrele didactice. Or, completarea acestei rubrici este şi ea necesară, condiţionată fiind de necesitatea parcurgerii ritmice a materiei, precum şi de unele situaţii neprevăzute în activitatea la catedră (reluarea unor lecţii, suspendarea din cauze obiective a unor ore etc.). De asemenea în această rubrică se pot face şi menţiuni cu privire la dificultăţile întîmpinate în predare, care să servească la o mai bună întocmire a planurilor viitoare.

În general deci, după părerea noastră, rubricile unui plan calendaristic ar trebui să se refere la cuprinsul predării (capitol, subcapitol, lecţie), la tipul de lecţie, la numărul de ore, la datele calendaristice, la materialul didactic, la temele pentru acasă. În încheiere ar fi necesară rubrica „Observaţii". Sînt totuşi cazuri cînd, în funcţie de specificul obiectului, se simte nevoia introducerii unor rubrici în plus sau a eliminării altora. De exemplu, în planurile multor profesori de limba română intervine şi rubrica „Lectura în afară de clasă". În schimb la educaţia fizică, unde nu se dau teme pentru acasă, rubrica privitoare la aceste teme nu-şi are sensul.

În sfîrşit, o ultimă problemă: în cîte exemplare trebuie scrise planurile calendaristice? În ce ne priveşte am ajuns la concluzia că este suficient un singur exemplar, care să fie predat şcolii cel mai tîrziu la prima oră de curs a fiecărui început de trimestru. După discutarea planurilor în comisiile metodice, după viza responsabilului acestei comisii şi aprobarea conducerii şcolii (de regulă, în primele zile ale trimestrului), planurile se restituie cadrelor didactice, care au obligaţia de a le prezenta la un eventual control.

În ultimul timp, preocuparea secţiei noastre de învăţămînt pentru problemele legate de planificarea calendaristică a dus la rezultate pozitive. Apar din ce în ce mai rar neajunsuri ca alcătuirea unor planuri identice la clasele paralele, neparcurgerea la timp a materiei, folosirea unui singur tip de lecţie (cel de comunicare) ş.a. Este, de bună seamă, o dovadă că învăţătorii şi profesorii privesc cu interes şi simţ de răspundere această sarcină didactică, văzînd în planurile calendaristice nu simple formalităţi, ci un instrument util, absolut necesar pentru buna desfăşurare a activităţii instructiv-educative.

Prof. T. NOVAC
inspector şef
la Secţia de învăţămînt
a raionului Griviţa Roşie

Prof. V. VELICAN
şeful cabinetului pedagogic
din raionul Griviţa Roşie

Problemele de matematică

În înarmarea elevilor cu priceperea de a rezolva rapid şi bine problemele de matematică un rol deosebit de important îl joacă modul cum îi obişnuim să studieze aceste probleme, ca şi modul cum le formăm capacitatea de a analiza dacă judecăţile formulate de ei atunci cînd trec la rezolvare sînt întru totul juste, corespunzătoare realităţii şi adevărului ştiinţific.

Punctul de plecare poate să-l constituie aici, în general, un şir de judecăţi din care elevul, pe baza analizei, va trebui să le separe pe cele adevărate de cele false. Dacă îl vom obişnui să facă acest lucru, el nu se va lăsa furat de aserţiunea judecăţii, ci va pătrunde în profunzime, în esenţa ei şi astfel va putea s-o confirme sau s-o infirme după cum e cazul.

De exemplu, putem pleca de la astfel de afirmaţii: cubul are 12 muchii; o pompă funcţionează cîte 30 de ore pe zi; dreptunghiul este un paralelogram cu un unghi drept. Analizînd aceste trei judecăţi, elevul va constata că prima şi ultima corespund realităţii, pe cînd cea de a doua este în contradicţie cu realitatea: o zi avînd doar 24 de ore, nu se va putea lucra în nici un caz 30 de ore pe zi. După ce i-am obişnuit pe elevi să facă distincţie între o judecată adevărată şi una falsă, putem trece gradat la probleme interesante, atractive, care să le solicite din plin gîndirea. Foarte indicate sînt în această privinţă problemele cu caracter de ghicitoare, care captează integral interesul elevilor şi a căror rezolvare le dă evidente satisfacţii. Nu credem, de exemplu, să existe elev care să nu fie tentat să rezolve problema următoare: Într-un pachet avem trei feluri de bomboane. Care este numărul cel mai mic de bomboane pe care trebuie să le scoatem din pachet pentru a avea neapărat cel puţin două bomboane de acelaşi fel? La început problema aceasta pare a ridica mari dificultăţi. Analizînd-o atent, însă, elevii îşi dau seama că scoţînd două bomboane, ele pot fi de feluri diferite; scoţînd trei bomboane, de asemenea, pot fi şi acestea de feluri diferite şi numai scoţînd patru bomboane, chiar dacă trei din ele sînt de feluri diferite, a patra, în mod obligatoriu, va fi de unul din cele trei feluri de bomboane existente. Asemenea analize dezvoltă gîndirea logică a elevilor, le formează deprinderea de a studia temeinic probleme.

Foarte indicate în acest scop sînt şi sofismele şi paradoxurile matematice, întrucît îi obligă pe elevi să analizeze profund judecăţile formulate de ei sau de alţii şi, în acelaşi timp, îi învaţă să găsească în judecăţi greşelile care i-au dus la concluzii absurde. Le putem da bunăoară un asemenea exemplu: considerînd identitatea: $a^2 - a^2 = a^2 - a^2$ în care a este un număr oarecare, putem obţine: $a(a-a) = (a+a)(a-a)$, de unde împărţind ambii membri prin $(a-a)$ obţinem: $a = a + a$, deci un rezultat absurd. Dar important este nu numai ca elevul să sesizeze absurditatea rezultatului obţinut ci, mai ales, să vadă de unde provine eroarea. Îndrumat just el îşi va da seama că identitatea dată se rezumă, chiar din forma iniţială, la relaţia $0=0$. Sau, în forma ei ulterioară, va înţelege că nu putem efectua împărţirea prin $(a-a)$, împărţirea prin zero neavînd sens.

Procedee asemănătoare putem folosi şi la geometrie. De exemplu pe baza unei construcţii greşite se poate arăta că un unghi obtuz este egal cu un unghi drept. În astfel de cazuri este necesar să cerem elevilor să sesizeze unde este greşeala în construcţie şi care trebuie să fie construcţia corectă.

Punîndu-i pe elevi în situaţia de a analiza profund judecăţile, de a găsi elementele false strecurate în conţinutul lor, îi obişnuim să pătrundă în mod logic în esenţa legăturilor dintre elementele problemei, într-un cuvînt, le formăm deprinderea de a studia probleme.

Prof. VASILE CIOBANU
Rîşnov — regiunea Braşov

Analiza lucrărilor trimestriale

Pentru a spori eficienţa orelor de analiză a lucrărilor scrise se cere în primul rînd să le pregătim atent. Studierea şi verificarea temeinică a fiecărei lucrări, notarea lor în funcţie de cerinţele programelor şcolare, gruparea pe categorii (după valoare şi note), clasificarea erorilor (specifice şi tipice, întîmplătoare sau frecvente, grave sau neînsemnate, de fond sau de formă etc.) — iată numai cîteva din etapele pregătirii analizei lucrărilor scrise. Este bine ca această analiză să aibă loc în ora imediat următoare celei în care a avut loc teza, pentru ca elevii să fie încă în „atmosfera" subiectelor pe care le-au tratat.

Ce să cuprindă analiza? Cred că trebuie să se înceapă prin aprecierea generală a lucrărilor şi prin evidenţierea elevilor care au obţinut note bune şi foarte bune. Dacă o lucrare de matematică, bunăoară, iese din comun prin eleganţă, simplitate şi logică, este bine să fie reprodusă la tablă, în clasă, de autorul ei, spre a fi cunoscută de toţi elevii. Trebuie să analizăm şi lucrările mai slabe, cu multe greşeli (fără a numi încă pe autorii acestora), ca şi celelalte lucrări, comentînd greşelile tipice, care trebuie să reţină atenţia. Al treilea moment al analizei l-ar putea constitui refacerea cu clasa pe tablă (dacă lucrarea se pretează) a subiectelor date. Unii profesori merg şi mai departe, cerînd elevilor care au obţinut note slabe şi mediocre să-şi refacă acasă lucrarea, drept temă scrisă.

De abia acum, în al patrulea moment al orei, este bine să aibă loc predarea lucrărilor, ca şi anunţarea notelor obţinute, însoţită de succinte comentarii în legătură cu fiecare din ele şi înregistrarea notelor în catalog.

Eficienţa analizei creşte dacă profesorul a dovedit atenţie în consemnarea observaţiilor, în corijarea greşelilor la fiecare lucrare. Bine fac, de exemplu, acei profesori care nu se mulţumesc doar să pună semne, uneori de neînţeles pentru elevi, în dreptul greşelilor; corectarea acestora este desigur mai de folos decît simpla subliniere sau semnul de întrebare. Este indicat şi procedeul de a încheia verificarea fiecărei lucrări cu scurte „note de constatare", în care se enumeră succint lipsurile din pregătirea elevului în raport cu cerinţele programei şcolare, spre a se atrage atenţia acestuia şi a părinţilor lui.

Analiza lucrărilor scrise este un moment important din procesul complex de cunoaştere a elevilor şi de influenţare a lor şi ca atare trebuie tratată cu toată atenţia.

M. FILIPOIU
inspector metodist

Produse ale I.M.D.

Cunoscute și apreciate în școlile din întreaga țară, produsele I.M.D. se îmbunătățesc an de an datorită străduințelor colectivului întreprinderii, mărcind o linie ascendentă atît în ceea ce privește varietatea și valoarea practică a sortimentelor cît și în privința calităților funcționale și a finisajului. Clișeul de sus oferă o imagine a varietății sortimentelor produse de I.M.D., începînd cu jocurile pentru preșcolari și terminînd cu aparate pentru demonstrarea unor legi și principii pe care le studiază elevii clasei a XI-a.

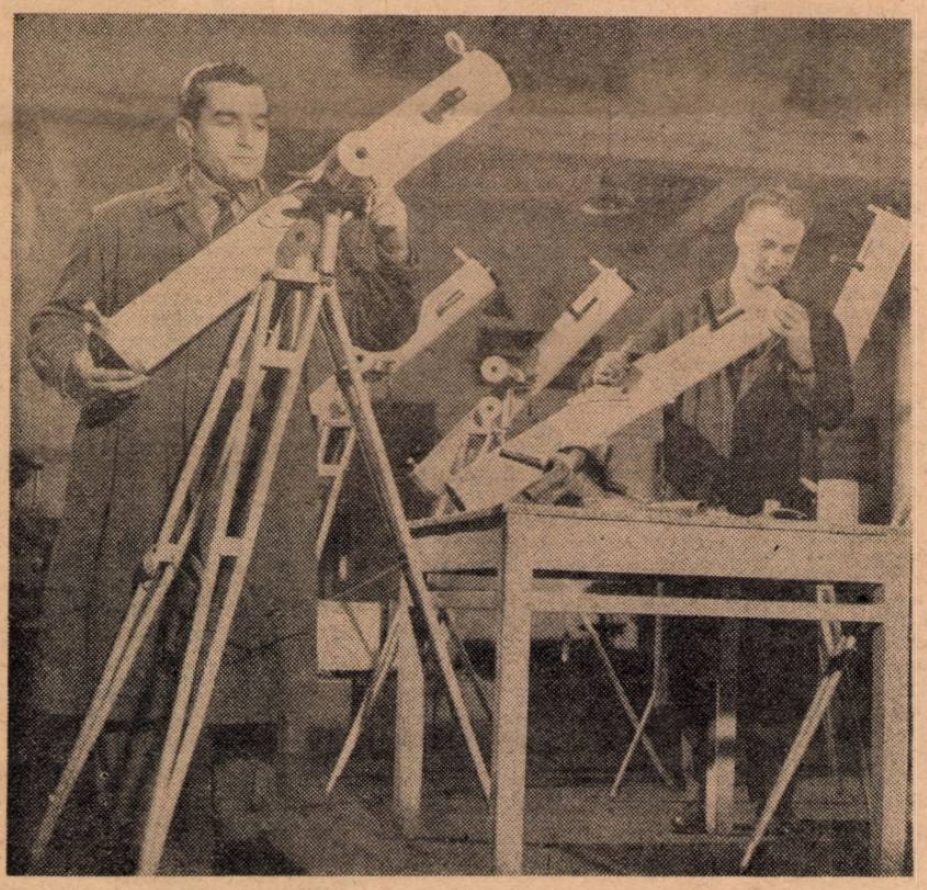

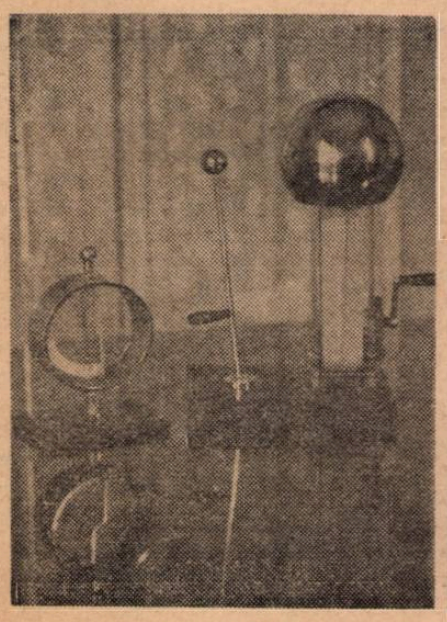

In fotografii :

Sus — *se verifică și se reglează un nou lot de telescoape didactice.*

Stînga — *generator electrostatic cu bandă.*

Dreapta — *trusă pentru lucrări practice de chimie.*

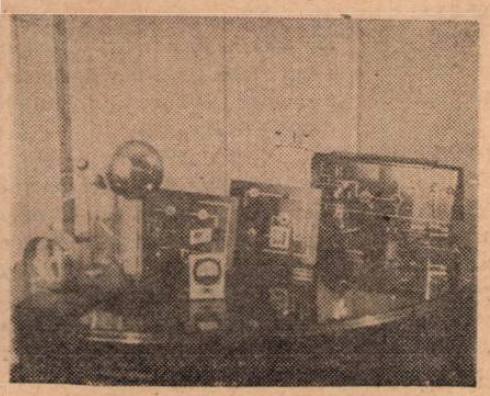

FORMAREA NOȚIUNILOR GRAMATICALE

Ca și în cazul altor discipline, și în domeniul gramaticii procesul de formare a noțiunilor începe prin cunoașterea notelor definitorii mai apropiate de înțelegerea elevilor. De exemplu, elevii din clasa a III-a (clasă în care se predă pentru prima dată definiția substantivului) n-ar putea să-și însușească dintr-o dată toate elementele acesteia. De aceea definiția cuprinde doar generalizarea elementelor cunoscute din clasele anterioare (nume de ființe și lucruri), celelalte rămînînd să fie cunoscute treptat în clasele următoare : în clasa a IV-a se adaugă nume de stări sufletești, în clasa a VI-a, nume de însușiri și relații. Aceeași cale o parcurge procesul de definire a verbului : elementul „existență" din diferența specifică se introduce abia în clasa a VI-a, deși primele elemente din definiția verbului se dau încă din clasa a III-a. Acest proces de acumulare treptată a elementelor definitorii, pe bază de analiză și sinteză, corespunde procesului de formare a noțiunilor conform principiului de la simplu la complex.

Fazele procesului de însușire a definițiilor gramaticale implică respectarea a două cerințe importante. Prima este aceea de a ține seama de elementele definitorii cunoscute la un moment dat și de elementul nou care se adaugă, cu reliefarea ultimului. Astfel, însușirea completă a definiției implică stabilirea continuă a unor legături între elementele vechi și cele noi. A doua cerință impune ca definiția aceleiași categorii gramaticale predată la diferite clase să aibă un caracter pe cît posibil mai unitar, să nu cuprindă variații prea mari de formulare, care i-ar deruta pe elevi. Să analizăm din acest punct de vedere cîteva definiții gramaticale.

Prima definiție a subiectului este comunicată elevilor în forma „Partea de propoziție care arată despre cine sau despre ce se vorbește în propoziție se numește subiect". În clasa a IV-a, se adaugă la această definiție partea „principală". În clasa a V-a definiția ajunge la formularea : „Partea principală de propoziție despre care se spune ceva cu ajutorul predicatului se numește subiect". Se evidențiază astfel legătura dintre subiect și predicat. Pînă aici definițiile au început cu definitorul. În clasa a VI-a definiția începe însă cu definitul : „Subiectul este partea principală a propoziției care arată despre cine sau despre ce se spune ceva cu ajutorul predicatului". Deci, elevii trebuie să învețe o formulare cu totul nouă. Ce se întîmplă în clasa a VII-a ? Se revine la formularea din clasa a V-a, numai că de data aceasta se începe cu definitul și nu cu definitorul : „Subiectul este partea principală a propoziției despre care se spune ceva cu ajutorul predicatului". În clasa a VIII-a se dă o nouă formulare, introducîndu-se relația cu predicatul verbal și numele predicativ : „Subiectul este partea principală a propoziției care arată cine face acțiunea exprimată de predicatul verbal sau cui i se atribuie o însușire exprimată prin numele predicativ". Observăm că începînd din clasa a IV-a, elevii învață în fiecare an o nouă formulare a definiției subiectului. Efortul care li se cere pentru a le memora ar fi justificat dacă ar fi cerut de elemente definitorii noi. În cazul analizat diferența de formulare de la unele clase — de exemplu, clasele a IV-a, a V-a, a VI-a, a VII-a — nu constă în adăugarea unor elemente noi, ci în schimbarea ordinii părților principale ale definiției (definitul și definitorul) sau a elementelor din diferența specifică.

În definițiile predicatului apar mai puține fluctuații. Totuși, se remarcă și aici cîteva. În clasele a III-a, a IV-a și a VIII-a, în diferența specifică se folosește formularea „care arată ce se spune despre subiect". În clasele a V-a, a VI-a și a VII-a intervine formularea „ce face, ce sau cum este subiectul". În afară de aceasta, în definiția folosită în clasa a VI-a este cuprinsă și nota „cine este" (subiectul) care nu apare în definiția folosită în clasa a VII-a, dar figurează din nou în definiția folosită în clasa a VIII-a. Este greu de înțeles pentru ce se suspendă timp de un an această notă. Ca și în cazul definiției subiectului, pînă în clasa a VI-a definițiile încep cu definitorul — și anume cu genul proxim — iar din clasa a VI-a cu definitul.

Variațiile întîlnite în formularea definițiilor subiectului și predicatului nu apar în formularea definițiilor atributului și complementului. Aici notele noi sînt introduse treptat, ceea ce permite stabilirea legăturilor dintre acestea și notele cunoscute, respectîndu-se astfel mai bine cerințele procesului de formare a noțiunilor.

Definiția substantivului este dată în clasa a III-a în formularea „Cuvintele cu care numim ființe și lucruri se numesc substantive". În clasa a IV-a se introduce genul proxim „partea de vorbire", iar în diferența specifică se dau două note noi : „acțiuni și stări sufletești". În definiția predată în clasa a V-a notele din diferența specifică „ființe, lucruri, acțiuni și stări sufletești" sînt generalizate sub numele de „obiecte". În definiția din clasa a VI-a se renunță la generalizarea făcută în clasa a V-a, se enumeră iar notele „ființe, lucruri, acțiuni, stări", și se introduc cîteva noi : „fenomene, însușiri, relații". E adevărat că asemenea note definitorii noi erau necesare. Nu înțelegem însă de ce s-a trecut la generalizare înainte ca ele să fie cunoscute de elevi. Ca urmare a acestui fapt, în loc ca definiția din clasa a VI-a să decurgă din cea studiată în clasa a V-a, conform principiului continuității, ea decurge din cea studiată în clasa a IV-a.

Mai departe, în formularea folosită în clasa a VII-a, în cadrul diferenței specifice se vorbește și despre „fenomene din natură și relații dintre oameni", în timp ce formularea folosită în clasa a VIII-a revine la cea din clasa a V-a — „Substantivul este partea de vorbire care se declină și numește obiecte" — introducîndu-se, ca element nou, flexibilitatea. Prin urmare, definițiile folosite în clasele a VI-a și a VII-a se bazează pe cele din clasa a IV-a, iar cea din clasa a VIII-a pe cea din clasa a V-a. Este evident că nu se respectă principiile continuității și sistematizării ceea ce poate periclita însușirea cunoștințelor.

Aceeași lipsă se constată la pronumele personal. Nici aici definiția folosită în clasa a VIII-a nu o reproduce pe cea din clasa a VII-a, cu adăugirile respective, ci pe cea din clasa a IV-a. Pentru comparație reproducem definițiile din ultimele clase : clasa a VII-a — „Pronumele care desemnează diferite persoane se numește pronume personal" ; clasa a VIII-a — „Pronumele care, prin formele lor, fac deosebirea dintre diferite persoane se numesc pronume personale" ; în clasa a VII-a pronumele personal „desemnează diferite persoane", iar în clasa a VIII-a, „face deosebirea între diferite persoane". Ar fi necesar să se cadă de acord asupra unei formulări unitare.

În definiția verbului predată în clasa a VI-a apare, printre notele definitorii ale diferenței specifice, și „existența", care dispare din definițiile folosite în clasele a VI-a și a VIII-a.

S-ar putea oferi și alte exemple de neconcordanță între cerințele procesului de formare a noțiunilor și formularea definițiilor gramaticale. Am vrut doar să ridicăm această problemă și să sugerăm formarea unui colectiv de coordonare a lucrărilor de elaborare a manualelor de limba română pentru școala generală de 8 ani.

GH. SIRETEANU
învățător emerit,
inspector la Secția
de învățămînt
a raionului Hîrlău

Din activitatea organizaţiilor sindicale

Sprijin concret, eficient

Şcolile din Piatra Neamţ înregistrează rezultate tot mai bune în instruirea şi educarea elevilor. La obţinerea acestor rezultate aduc o contribuţie largă comitetul sindicatului învăţămînt şi birourile grupelor sindicale din şcoli.

Trebuie subliniat în primul rînd sprijinul dat conducerilor şcolilor de către organele şi organizaţiile sindicale în şcolarizarea tuturor copiilor de vîrstă şcolară şi în asigurarea bunei frecvenţe la cursuri. Ca urmare a acestui sprijin, în oraşul Piatra Neamţ nu există nici un copil neşcolarizat.

În acelaşi timp, birourile grupelor sindicale din şcolile oraşului acordă o atenţie deosebită sprijinirii învăţătorilor şi profesorilor în buna pregătire a lecţiilor, în ridicarea conţinutului ştiinţific al acestora, în sporirea eficienţei lor. În acest scop membrilor de sindicat le-au fost recomandate spre lectură lucrări de metodică, articole din presa pedagogică etc. Preocupările în această privinţă s-au împletit cu interesul pe care organele sindicale din şcoli îl acordă sprijinirii cadrelor didactice în direcţia modernizării predării. În acest scop conducerile şcolilor au fost ajutate să asigure folosirea tuturor mijloacelor audio-vizuale de care dispun şi s-au iniţiat acţiuni pentru răspîndirea experienţei celor care utilizează cu bune rezultate aceste mijloace.

O preocupare deosebită a comitetului sindicatului învăţămînt din Piatra Neamţ este îndreptată asupra tinerelor cadre de învăţători şi profesori. Pentru sprijinirea acestora în ridicarea măiestriei lor pedagogice s-a alcătuit un colectiv de pedagogi cu experienţă bogată, care îi ajută în mod permanent, dîndu-le îndrumări concrete.

MARIA SPRÎNCEANĂ
Piatra Neamţ

Forme variate de activitate

Sub îndrumarea organizaţiei de bază P.M.R., grupa sindicală de la Şcoala de 8 ani nr. 12 din Cluj se preocupă în mod sistematic de ridicarea nivelului muncii instructiv-educative.

Pe lîngă acţiunile de sprijinire a activităţii comisiilor metodice, îndreptate spre folosirea unor forme variate ale schimbului de experienţă cu scopul de a se populariza cele mai înaintate metode şi procedee de predare, grupa sindicală întreprinde şi unele acţiuni proprii care, fără a se suprapune muncii metodice din şcoală, o ajută să se ridice la nivelul cerinţelor actuale.

Aşa, de exemplu, de curînd membrii de sindicat au participat la un reuşit simpozion care a dezbătut tema „Valoarea educativă a lecţiilor". În cadrul simpozionului organizatorul grupei sindicale, tov. Savu Munteanu, a prezentat un material întocmit cu sprijinul Institutului de perfecţionare a cadrelor didactice din Cluj. Au urmat apoi expuneri care au popularizat experienţa înaintată în acest domeniu.

În planul de muncă al grupei sindicale de la Şcoala de 8 ani nr. 12 din Cluj sînt prevăzute şi alte acţiuni asemănătoare. Astfel, la cererea membrilor de sindicat, grupa sindicală a sugerat să se organizeze o demonstraţie practică de mînuire a mijloacelor moderne audio-vizuale, care va fi întregită de o expunere asupra valorii instructiv-educative a acestor mijloace.

Prof. VALER MIRCEA ALBU
Cluj

Bogată activitate culturală

Echipa de teatru a Sindicatului învăţămînt din oraşul Botoşani desfăşoară o bogată activitate culturală în rîndurile oamenilor muncii.

Participînd intens la activitatea culturală din cadrul campaniei electorale, echipa de teatru — formată din învăţători şi profesori ca Maria Boriceanu, Luiza Scheletti, Dumitru Strungaru, Ion Poşa, Gheorghe Scheletti, Ştefan Bodrug, Ioan Bobu şi Maria Frumosu — s-a deplasat la căminele culturale din Dorobanţi, Truşeşti, Cristeşti, Cucoräni, unde a prezentat în faţa a peste 2 000 de oameni ai muncii spectacole care s-au bucurat de aprecieri călduroase.

De curînd echipa a pregătit un spectacol cu piesa „Punctul culminant", comedie în trei acte de Gheorghe Vlad, al cărei conţinut se referă la problemele întăririi şi înfloririi cooperativelor agricole de producţie, la dezvoltarea şi apărarea avutului obştesc, la formarea conştiinţei înaintate a omului nou.

În viitor echipa va continua să se deplaseze şi să susţină spectacole şi pe scenele altor cămine culturale din cuprinsul regiunii Suceava.

Prof. EMIL ANTONOVICI
Botoşani

Studiu în bibliotecă

Cu încredere şi entuziasm

(Urmare din pag. 1)

desăvîrşirii construcţiei socialiste are loc lărgirea continuă a democraţiei socialiste. Participarea tot mai intensă şi mai largă a celor ce muncesc la conducerea treburilor publice este înlesnită de întreaga organizare a vieţii social-economice şi politice a ţării. „Este o realitate esenţială a vieţii social-politice din ţara noastră — **arată tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej** — lărgirea continuă a democratismului orînduirii noastre, care, în forme multiple, asigură participarea largă, activă şi entuziastă a maselor la conducerea construcţiei economice şi culturale".

Orînduirea socialistă asigură poporului muncitor cele mai largi drepturi şi libertăţi, care au la temelia lor eliberarea definitivă de exploatare, trecerea puterii politice în mîinile maselor. În opoziţie cu democraţia burgheză, democraţia socialistă pune capăt discordanţei dintre proclamarea libertăţilor şi drepturilor democratice şi înfăptuirea lor reală. Generaţiile mai vîrstnice îşi aduc aminte că, pe vremea dominaţiei burghezo-moşiereşti, oamenii muncii nu aveau nici un cuvînt de spus în treburile statului. Astăzi, din organele puterii de stat — de la Marea Adunare Naţională pînă la sfatul popular comunal — fac parte, ca aleşi reali ai poporului, muncitori, ţărani, intelectuali legaţi de popor.

Poporul nostru întîmpină importantul eveniment politic în viaţa ţării, alegerile de deputaţi de la 7 martie, cu un bilanţ rodnic, încrezător în perspectivele luminoase ale viitorului. Însufleţiţi de luminoasele perspective care li se deschid, oamenii muncii de la oraşe şi sate îşi consacră în continuare energia şi priceperea desăvîrşirii construcţiei socialiste. Sub steagul glorios al Partidului Muncitoresc Român, clasa muncitoare, ţărănimea, intelectualitatea păşesc înainte strîns unite în lupta pentru înflorirea şi prosperitatea României socialiste.

Bibliotecile claselor

Pentru ca biblioteca şcolară să-şi atingă cît mai bine scopul de a contribui la consolidarea şi lărgirea cunoştinţelor elevilor, ea trebuie să vină în contact cu cît mai mulţi cititori. Un procedeu indicat pe această linie îl constituie organizarea bibliotecilor de clasă, conduse de colective de elevi bine pregătiţi, adevăraţi propagandişti ai cărţii.

Organizarea în bune condiţiuni a bibliotecilor de clasă se poate realiza în trei etape, în fiecare dintre ele folosindu-se procedee diferite, corespunzătoare stadiului de pregătire a elevilor pentru această acţiune. Astfel, prima etapă va fi rezervată selecţionării şi pregătirii unor elevi care să-l ajute pe bibliotecar în munca sa de propagandă cu cartea, de recuperare a cărţilor împrumutate şi de pregătire a materialului pentru lecţii şi orele de dirigenţie. În această etapă activitatea este centralizată la biblioteca şcolii, elevii fiind doar elementele de legătură cu colectivele claselor respective. Li se va putea încredinţa însă sarcina de a desfăşura muncă de lămurire în rîndurile colegilor lor pentru a se înscrie ca cititori la biblioteca şcolii, de a aduce la cunoştinţa clasei — prin anunţuri scrise şi verbale — zilele şi orele cînd este programată pentru împrumutarea cărţilor de la bibliotecă, de a populariza cărţile noi, de a controla starea în care se găsesc cărţile la restituire (înainte de a fi prezentate bibliotecarului sau în prezenţa acestuia), de a verifica fişele de cititori ale clasei, pentru a constata dacă nu s-a depăşit timpul reglementar de deţinere a cărţilor. În acelaşi timp, elevii responsabili pe clase pot ajuta la pregătirea materialului documentar şi ilustrativ pentru lecţii şi orele de dirigenţie, pot ţine un caiet de sugestii ale elevilor în legătură cu publicaţiile ce-i interesează, pot iniţia o acţiune de reparare şi îmbrăcare a cărţilor împrumutate de elevii clasei respective. Pentru ca responsabilii să poată face faţă în bune condiţii acestor sarcini şi spre a se evita supraîncărcarea, este bine să li se recomande să-şi formeze la rîndul lor un colectiv pe clasă.

În cea de-a doua etapă responsabilii pe clasă şi colectivele lor de prieteni ai cărţii acţionează întrucîtva mai independent, sub controlul bibliotecarului şi sub îndrumarea şi supravegherea diriginţelui, învăţătorului sau a unui profesor care colaborează cu bibliotecarul. Responsabilul, care face legătura directă între biblioteca şcolii şi clasă, ia în primire de la bibliotecar, pe baza unei liste, cărţile necesare clasei şi fişele de cititori ale colegilor săi. El le împrumută acestora, sub supravegherea învăţătorului, diriginţelui sau profesorului, cărţile solicitate. Cărţile primite de la biblioteca şcolii şi cele restituite de elevi care n-au fost solicitate de alţii şi împrumutate se vor preda imediat bibliotecii şcolii. Procedîndu-se astfel nu este nevoie de dulap special pentru depozitarea cărţilor în clase.

Responsabilul clasei contrasemnează fişele de cititor — după ce au fost semnate de elevii care au împrumutat cărţi — şi le predă bibliotecarului şcolii, pentru a fi aşezate la loc în fişier. Bibliotecarul va avea evidenţa cărţilor predate fiecărui responsabil, prin cercetarea fişelor de cititor pe care le primeşte şi prin verificarea stocului de cărţi ce i se înapoiază de către responsabili, chiar în momentul cînd aceştia se prezintă cu ele.

Membrii colectivului clasei controlează starea cărţilor la restituire, consemnează datele necesare în fişele de cititor ale celor ce împrumută cărţi şi înapoiază aceste fişe responsabilului clasei, pentru a le contrasemna şi a le preda bibliotecarului. Tot ei completează caietul cu numele elevilor clasei — chiar în momentul împrumutării — la fila destinată fiecărui elev în parte. Ei trec aici numele autorului, titlul cărţii, data împrumutării şi pe aceea a restituirii. De asemenea, ei menţionează datele necesare în caietul cărţilor, unde fiecărei cărţi intrate în circuitul clasei, i s-a destinat o pagină. Aici se notează autorul, titlul cărţii, editura, anul apariţiei, numărul paginilor etc., precum şi numele elevilor care au citit-o, data împrumutării şi cea a restituirii. Caietul elevilor şi caietul cărţilor, ca şi caietul de sugestii ale elevilor referitoare la cărţile ce-i interesează, rămîn permanent în clasă, fiind păstrate de responsabilul clasei sau de un elev din colectiv.

În cea de-a treia etapă se organizează nemijlocit bibliotecile de clasă, cu conducere şi activitate proprie. Numai îndrumarea, aprovizionarea cu cărţi şi controlul rămîn în sarcina bibliotecarului şcolii. Şi acum fişele de cititor vor fi înapoiate bibliotecii şcolii, cărţile însă se vor depozita în dulapul de bibliotecă al clasei, păstrîndu-se cîte un exemplar din fiecare titlu la operele care sînt necesare profesorilor în timpul orelor de curs. Împrospătarea fondului de cărţi se va face, cînd necesităţile o cer, prin înţelegere între bibliotecar şi responsabil, care va avea un registru repertoar unde se vor menţiona, în ordinea alfabetică a autorilor, cărţile primite de la bibliotecă sau prin donaţii (acestea din urmă după ce au fost verificate şi fişate de bibliotecar). În registrul clasei bibliotecarul şcolii va consemna în dreptul fiecărei cărţi data predării şi a primirii cărţii respective, responsabilul clasei putînd astfel oricînd să aibă evidenţa fondului, pe baza acestui registru şi a caietului elevilor.

Bibliotecile claselor trebuie să posede cărţi tratînd probleme din diferite specialităţi: istorie, geografie, ştiinţele naturii, fizică, chimie, lingvistică, beletristică şi, acolo unde e posibil, reviste de ştiinţă, tehnică, literatură, sport etc., ca şi ziare. Se vor găsi aici opere ale autorilor din programa şcolară, ca şi cărţi în afara programei, corespunzătoare vîrstei şi cererilor selecţionate ale elevilor. Pe lîngă opere din literatura noastră în bibliotecile claselor se vor afla opere din literatura străină ştiinţifică şi beletristică, (antice, clasice sau contemporane), traduse sau în original, dicţionare, enciclopedii etc.

Bineînţeles, întreaga activitate a bibliotecii clasei se va desfăşura sub îndrumarea învăţătorului ,a diriginţelui sau a unui profesor. La rîndul său, bibliotecarul şcolii nu va uita nici o clipă că el trebuie — în primul rînd — să conducă, să îndrumeze şi să controleze activitatea tuturor bibliotecilor de clasă.

Biblioteca clasei contribuie la buna desfăşurare a procesului instructiv-educativ punînd cu promptitudine la îndemîna corpului didactic cărţile de care are nevoie, aprovizionîndu-i la timp pe elevi cu materialul literar necesar etc. Totodată, pe baza caietului elevilor se poate constata volumul şi ritmul lecturii fiecărui elev, iar pe baza caietului cărţilor circulaţia lor (care sînt preferate). Analizîndu-se cuprinsul acestor caiete se pot desprinde concluzii interesante asupra motivelor pentru care elevii preferă anumite cărţi, cadrele didactice putînd astfel să dirijeze în sensul voit interesele elevilor.

În cadrul bibliotecilor de clasă se pot organiza multiple forme de propagandă a cărţilor şi de îndrumare a studiului individual, printre care o mare eficienţă o are schimbul de experienţă între elevi în domeniul organizării lecturii.

ŞTEFAN RĂDULESCU

CĂRȚI

Metodica predării limbii române

Semnată de prof. dr. I. Berca lucrarea este primul volum al cursului de Metodică a predării limbii române la clasele I–IV ținut cu studenții secției de pedagogie de la Universitatea din București.

În primele cinci capitole lucrarea tratează metodica predării citit-scrisului („Cerințele lingvistice și psihologice ale predării citirii și scrierii la începători". „Istoricul metodelor de predare a citit-scrisului", „Perioada preabecedară, conținutul și sarcinile ei", „Perioada predării abecedarului", „Perioada postabecedară de predare a citirii și scrierii"). Partea a doua se oprește asupra metodicii predării citirii („Calitățile citirii și mijloacele formării lor", „Citirea explicativă a textelor cu conținut practic științific", „Citirea explicativă a textelor cu conținut literar", „Particularitățile citirii diferitelor genuri de opere literare", „Repetarea materiei la lecțiile de citire explicativă", „Folosirea manualului de limba română", „Lectura în afara clasei").

Lucrarea, care se adresează în primul rînd studenților, oferă informații utile și pentru activitatea celor ce muncesc la catedră.

C. V.

Metodica predării limbii și literaturii române

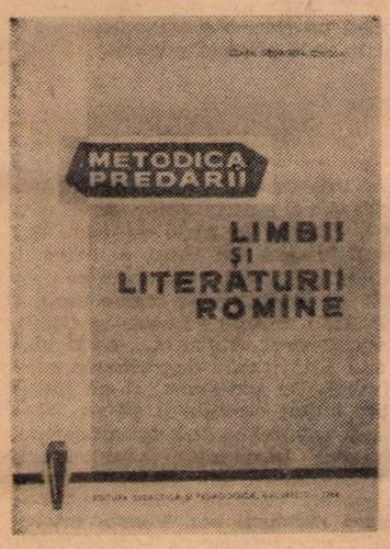

Apărută recent, lucrarea semnată de C. G. Chiosa cuprinde în introducere cîteva considerații asupra metodicii ca disciplină pedagogică în general, a metodicii limbii și literaturii române în special, precum și o succintă trecere în revistă a istoricului problemei. În continuare lucrarea tratează metodica predării limbii române.

Sînt abordate apoi predarea lecturii literare (studiul textului literar la clasele V—VIII, compunerile, predarea noțiunilor de teorie literară), predarea istoriei literaturii române (de exemplu lecțiile de comunicare a cunoștințelor de istorie a literaturii române, repetarea materiei la istoria literaturii române), studiul literaturii în afara clasei și a școlii.

Metodica predării limbii și literaturii române pune astfel la dispoziția profesorilor material în sprijinul predării.

N. T.

„Lecturi pedagogice"

Rod al experienței unor cadre didactice fruntașe în munca de instruire și educare a tinerei generații, culegerea de față cuprinde o serie de studii prezentate la cea de-a patra sesiune centrală a „lecturilor pedagogice".

O parte din materialele incluse în culegere prezintă metode și procedee noi de predare a unor obiecte de învățămînt. Așa este, de exemplu, lucrarea „Predarea subordonatelor circumstanțiale de cauză, de scop, condiționale", de prof. Ștefania Popescu. Materialul „Predarea funcției de gradul II", de prof. Margareta Boer, prezintă unele soluții de modernizare a predării algebrei în clasa a IX-a, iar „Aspecte metodice ale demonstrației pe bază de experiențe în predarea fizicii", de prof. A. Negulescu și N. Stănescu, indică, printre altele, unele căi și procedee noi pentru valorificarea muncii independente a elevilor la acest obiect de învățămînt.

Lucrările „Folosirea materialului de istorie locală pentru educarea elevilor în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar" de prof. Paul D. Popescu, „Cum orientez și îndrum munca colectivului pedagogic al școlii pentru cultivarea dragostei elevilor față de locul natal", de prof. Tit Liviu Lascu și „Contribuția dirigintelui la formarea conștiinței și conduitei morale a elevilor, de prof. I. Dumitrescu, reflectă preocupările de ordin educativ ale cadrelor didactice.

În acest fel, culegerea „Lecturi pedagogice", constituie un izvor de idei și sugestii interesante pentru activitatea învățătorilor și profesorilor.

E. ISTRATE

A apărut

„REVISTA DE PEDAGOGIE"

nr. 1, ianuarie 1965

În sumar :

Vasile Bunescu și Stela Popescu : Cercetări privind însușirea unor categorii ale filozofiei marxist-leniniste în școala medie.

V. Caraba și E. Istrate : Unele aspecte metodice ale activității de informare politică a pionierilor.

S. Eschenasy, Șt. Popescu, Gh. Goldiș : Observații medico-psiho-pedagogice cu privire la semi-internatele școlare.

E. Boșcaiu, R. Bobaru, B. Jakab, I. Mateescu, I. Olariu : Progresul la învățătură al elevilor cu tulburări de vorbire din clasele mici.

Emil Domocoș : Despre Tratatul de pedagogie scris de Iosif Moesiodacul.

Gheorghe Sireteanu : Probleme ale orelor de dirigenție.

Vasile Popeangă : Despre activitatea directorului privind îndrumarea și controlul procesului de învățămînt.

Eugenia Maruteanu : Predarea aritmeticii în primele clase cu ajutorul abacului cu bețișoare.

Maria Toader : Din experiența mea de diriginte la clasa I.

M. Filipoiu : Organizarea activității elevilor în cercurile de matematică.

Ion Modoran și Mihai Timofte : Cea de a V-a sesiune științifică a Institutului de științe pedagogice.

Didina Bărbulescu : Dezvoltarea învățămîntului în R.S.F. Iugoslavia.

*** Tematica Revistei de pedagogie pe anul 1965 și de perspectivă.

ERATĂ

În anunțul referitor la Concursul pentru elaborarea de manuale școlare și metodici, apărut în nr. 791 din 26 februarie 1965, pag. 6, capitolul „Manuale pentru învățămîntul de cultură generală", rubrica „Lecțiile de probă", pentru manualele de limba rusă, limba franceză și limba engleză — clasa a V-a, punctul 1, se va citi : Din tema „Patria noastră" lecția : „Satul nostru de astăzi".

Clădirea centrului școlar agricol din Drăgășani.

Concurs de manuale

Consiliul Superior al Agriculturii, în baza aprobării, Ministerului Învățămîntului, anunță scoaterea la concurs a următoarelor titluri de manuale :

A. PENTRU ANUL 1966

I. Școli profesionale de mecanici agricoli

1. Studiul materialelor și mașini unelte, anul I, 14 coli.
2. Tractoare, anul II, 20 coli.

II. Școli tehnice de maiștri mecanici agricoli

3. Reparații la tractoare, mașini și instalații agricole, anul II, 18 coli.

III. Școli tehnice agricole și horticole

4. Culturi irigate, anul III, 13 coli.
5. Topografie, anul III, 17 coli.
6. Viticultura, anul III, 26 coli.
7. Agrofitotehnie și culturi irigate, anul I, 29 coli.
8. Zootehnie — școli horticole, anul III, 14 coli.

IV. Școli tehnice veterinare

9. Anatomia și fiziologia animalelor domestice, anul I, 25 coli.
10. Tehnologia și controlul produselor de origine animală, anul III, 14 coli.
11. Igiena animalelor domestice, anul III, 16 coli.

V. Școli tehnice de contabilitate agricolă

12. Drept și legislație agricolă, anul II, 9 coli.
13. Drept și legislație agricolă, anul III, 15 coli.
14. Finanțe-credit, anul I, 10 coli.
15. Organizarea și planificarea unităților agricole socialiste, anul IV, 12 coli.

B. PENTRU ANUL 1967

I. Școli profesionale de mecanici agricoli

1. Tractoare, anul III, 15 coli.

II. Școli tehnice de maiștri mecanici agricoli.

2. Electrotehnica și aplicațiile ei în agricultură, anul II, 14 coli.
3. Reparații la tractoare, mașini și instalații agricole, anul III, 17 coli.

III. Școli tehnice agricole și horticole.

4. Agricultura generală, anul I, 26 coli.
5. Protecția plantelor, anul II, 13 coli.
6. Legumicultură, anul II, 15 coli.
7. Fitotehnie, anul II, 23 coli.

IV. Școli tehnice veterinare

8. Zootehnie, anul I, 12 coli.
9. Alimentația animalelor domestice, anul II, 16 coli.
10. Bolile infecțioase ale animalelor domestice, anul II, 20 coli.
11. Boli chirurgicale, anul III, 25 coli.

V. Școli tehnice de contabilitate agricolă

12. Contabilitate, anul II, 30 coli.
13. Statistică agricolă, anul II, 15 coli.
14. Finanțe-credit, anul II, 10 coli.
15. Finanțe-credit, anul III, 13 coli.

La concurs pot participa individual sau în colective de autori cadrele didactice din învățămîntul agricol de toate gradele, oameni de știință și specialiști din producție și din institutele de cercetare, care activează în domeniul specialității pentru care se elaborează manualul.

Înscrierea se face la Secția de învățămînt și propagandă din Consiliul Superior al Agriculturii.

Termenul de înscriere la concurs în condițiile art. 4 și 7 din instrucțiunile de concurs expiră la 15 martie 1965.

Instrucțiunile de concurs pot fi consultate la consiliile agricole regionale, trusturile Gostat, stațiunile experimentale agricole și la direcțiile școlilor profesionale și tehnice agricole.

Informații suplimentare se pot lua de la Secția de învățămînt și propagandă a Consiliului Superior al Agriculturii, care poate trimite la cerere instrucțiunile de concurs și programa școlară a manualelor.

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

În urma propunerilor făcute de unii profesori și învățători și unele secții de învățămînt raionale și regionale, Ministerul Învățămîntului a aprobat ca tema care se va dezbate la consfătuirile raionale ale personalului didactic din septembrie a.c. să fie: „Rolul și metodica folosirii materialului didactic în scopul măririi eficienței lecției".

Se recomandă personalului didactic să studieze această temă cu toată atenția și, pe baza experienței la catedră, să se pregătească pentru a participa la dezbaterile ce se vor purta pe marginea referatelor prezentate în ședințele pe secții ale consfătuirilor raionale.

CONCURS

Institutul pedagogic de 3 ani din Pitești anunță scoaterea la concurs a următoarelor posturi didactice :

1) conferențiar la disciplina zootehnie, poz. 3 din statul de funcțiuni și personal al catedrei de științe agricole de la Facultatea de științe naturale ;

2) conferențiar la disciplina pedagogie generală și istoria pedagogiei, poz. 3 din statul de funcțiuni al catedrei de pedagogie-psihologie.

Cererile se vor înainta rectoratului Institutului pedagogic de 3 ani din Pitești, str. Gh. Doja nr. 41, în termen de o lună de la data publicării prezentului anunț, însoțite de următoarele acte : copie legalizată de pe actele de studii ; lucrările științifice ale candidatului ; certificat de caracterizare a activității profesionale și sociale, eliberat de instituția la care își are funcția de bază, sau recomandarea șefului de catedră în cazul cînd candidatul funcționează în învățămîntul superior ; certificatul de vechime în muncă, eliberat de unitatea în care lucrează ; memoriul de activitate didactică și științifică semnat de candidat.

CERAMIŞTII DIN GHEBOAIA

De curînd, în foaierul teatrului „Ion Creangă" din Capitală s-a deschis o interesantă şi originală expoziţie. Pentru ca s-o prezinte publicului, au venit chiar creatorii celor 170 de exponate.

Înfruntînd troienele albe, un autobuz a pornit într-o dimineaţă dintr-un sat de pe Bărăgan şi a poposit, încărcat de zăpadă şi ţurţuri sticloşi, în faţa teatrului. Din el au coborît gălăgioşi, în cojocele groase şi căciuli miţoase, „artiştii" : treizeci de şcolari, băieţi şi fete, din Gheboaia. Erau îmbujoraţi de frig, dar şi de emoţie. E puţin lucru să vii dintr-un sat de pe Bărăgan, să ai 5, 9 sau 12 ani şi să-ţi vezi operele prezentate într-o expoziţie în Capitală ?

Şcolarii au intrat în holul spaţios al teatrului. Cele 170 de plăcuţe de ceramică, rodul muncii lor pline de pasiune, erau aduse de mult şi aranjate frumos pe pereţi. În faţa acestor lucrări cunoscute, familiare şi dragi, s-au simţit deodată în largul lor, la fel ca în atelierul plin de lut, de culori şi plăcuţe din Gheboaia. Simplu, firesc, micii artişti au început să vorbească numeroşilor vizitatori, elevi din şcolile Capitalei, despre munca lor, să împărtăşească din minunatele taine ale artei ceramicii, să-şi prezinte creaţiile.

Sursa de inspiraţie le-a fost una singură : satul lor, cu obiceiurile lui străvechi, cu florile, cu copacii şi păsările sale, cu casele noi răsărite pe uliţe, cu şcoala mare şi frumoasă, cu tractoarele care brăzdează cîmpul, cu întreaga viaţă fericită pe care o trăiesc locuitorii lui mari şi mici.

Iată o plăcuţă de pe care se desprinde o siluetă suplă de femeie, „Mama înfloreză", îşi intitulează Elena Costache pictura sa. Este o imagine întîlnită pe zeci de plăcuţe. Fiecărui şcolar din Gheboaia — sat de olari — îi este familiar acest obicei al înfloratului farfuriilor. Fiecare şi-a văzut mama „înflorînd" şi şi-o reprezintă astfel şi în desenele lor.

Lîngă un panou mare, Gheorghiţa Uţina — o fetiţă deosebit de talentată şi sensibilă — arată unui grup de şcolari bucureşteni lucrările sale. Gheorghiţa are preferinţă pentru păsări, pentru fluturi şi gîze. Plăcuţa ei, intitulată „Bufniţe din Gheboaia", este deosebit de izbutită.

Iată o altă plăcuţă, rotundă, pe care este pictată în culori gingaşe o floare. De jur împrejur, încrustat în ceramică, un nume la fel de gingaş : „Nucuşoara". E numele autoarei, fetiţa cu păr auriu şi ochi de cicoare care s-a desprins din mijlocul colegilor săi spre a-şi prezenta creaţia. Alături, colegul ei Mihai Chelcan povesteşte celor din jur că cel mai mult îi place să picteze sonde, maşini şi tractoare, cum de fapt se şi vede pe plăcuţele sale. Şi toţi vorbesc cu însufleţire despre atelierul acela mare, amenajat sub un şopron, din Gheboaia.

Cum a început, de fapt activitatea lor ? Totul porneşte de la pasiunea pe care şcolarii din Gheboaia o au pentru desen. Moştenind o veche tradiţie a părinţilor lor, meşteri iscusiţi ai urcioarelor şi farfuriilor de ceramică, ei îşi petrec în mare parte timpul lor liber desenînd. Desenează pe orice : pe caiete, pe zăpadă, pe nisip, pe lutul moale.

Într-o zi din anul trecut, prin iunie, cîţiva profesori din şcoală, împreună cu inginerul agronom, îndrăgostit şi el de această artă, s-au gîndit să înfiinţeze un cerc de ceramică prin care să ridice nivelul artistic al secularei îndeletniciri a olăritului. Calea cea mai sigură, cea mai uşoară, era formarea tineretului. Deci, un cerc de ceramică pentru copii. Trebuia găsit însă un artist, un om pasionat, care să vină aici, în mijlocul lor, pentru ca să stimuleze talentul acesta nativ, să-l cizeleze, să-l ridice la nivelul artei. L-au găsit în persoana sculptoriţei Ana Cordoneţ. Impresionată de sensibilitatea, de gingăşia şi spontaneitatea desenelor copiilor, sculptoriţa Ana Cordoneţ, timp de patru luni de zile aproape că şi-a mutat domiciliul din Bucureşti la Gheboaia. „Mi-a fost de ajuns — spunea ea — să lucrez o singură dată cu aceşti copii frumoşi şi talentaţi ca să nu mă mai pot dezlipi de ei". Aşa a început activitatea cercului. La început veneau doar cîţiva elevi. În scurt timp, însă, atelierul s-a umplut. Pămîntul Gheboaiei punea la dispoziţia micilor creatori material de lucru din abundenţă : lut cît lumea, culori naturale la fel. După mai puţin de două luni, cercul de ceramică a organizat prima sa expoziţie, pe care a venit să o admire tot satul, ba chiar şi mulţi vizitatori din satele vecine.

Acum, micii creatori sînt la a doua lor expoziţie. Expoziţia aceasta are mari semnificaţii. Ea poartă pecetea zilelor noastre pline de lumină, în care talentele izvorîte din popor sînt ajutate să crească, să se împlinească.

M. ROBEA

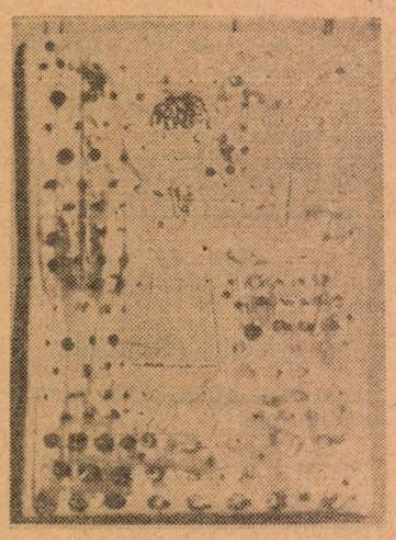

„Artişti" din Gheboaia şi cîteva din lucrările lor

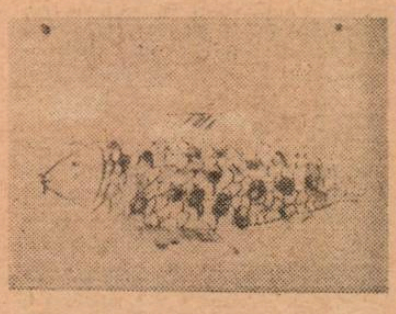

CORESPONDENŢA

CAREI

La Şcoala medie din Carei se acordă o mare atenţie orientării profesionale a elevilor. După cum ne informează tovarăşii *G. Dionisie* şi *P. Pteancu*, directorii adjuncţi ai şcolii, în acest scop se folosesc forme variate : vizite în întreprinderi, întîlniri cu fruntaşii în întrecerea socialistă, cu specialişti din diverse domenii. De asemenea, se organizează vizionări de filme şi spectacole cu această temă. Bunăoară, elevii claselor a XI-a au vizionat recent spectacolul „Într-un ceas bun", care pune o serie de probleme ce frămîntă pe tinerii absolvenţi de şcoală medie. După vizionarea spectacolului, în fiecare clasă s-au organizat, în cadrul orelor de dirigenţie, discuţii interesante legate de alegerea drumului în viaţă.

BACĂU

Elevii clasei a V-a de la Şcoala de 8 ani nr. 8 din Bacău au participat nu de mult, după cum ne comunică prof. *Mihai Lupuşoru*, la o interesantă activitate educativă în cadrul căreia le-au fost prezentate unele aspecte ale artei noastre populare. Astfel, ei au admirat o maramă de borangic, o bundă ţărănească cu frumoase motive naţionale, reproduceri după picturi, sculpturi şi miniaturi vechi care ilustrează gustul artistic şi talentul poporului nostru.

VEZENDIU—MARAMUREŞ

Prof. *Silviu Oşan* ne face cunoscute aspecte din activitatea bogată şi eficientă pe care o desfăşoară învăţătorii şi profesorii de la Şcoala generală de 8 ani din comuna Vezendiu, regiunea Maramureş, în cadrul lectoratelor pentru părinţi. Recent a fost discutată la lectorat tema „Scopul şi sarcinile educaţiei comuniste". Bine pregătit, bogat documentat, referatul cu această temă i-a informat pe părinţi asupra principalelor aspecte ale muncii de educare comunistă pe care o desfăşoară şcoala, pentru ca ei s-o poată sprijini în mod cît mai eficient.

CÎMPULUNG-MUSCEL

Tovarăşul *I. Marinescu* ne informează că de curînd, sub conducerea profesorului de geografie şi a diriginţilor, elevii claselor a VIII-a „A" şi „B" de la Şcoala generală de 8 ani din comuna Bughea de Jos, raionul Muscel, au făcut o vizită la staţia meteorologică de la Cîmpulung-Muscel, amplasată pe platoul Grui, la altitudinea de 680 m. Vizibilitatea foarte bună a permis elevilor să zărească vîrfurile munţilor Leaota şi Omul, culoarul Bran, Dobrişul, Păpuşa, Iezerul, Ghiţu etc., ca şi vîrfurile dealurilor înalte de la sud care închid depresiunea subcarpatică de la Cîmpulung-Muscel. De asemenea, ei au putut vedea la staţiune giruete care indică direcţia şi viteza vînturilor, termometre de maximă, de minimă şi de sol, termografe, barometre, barografe, higrometre, higrografe, pluviometre, pluviografe, un heliograf, un anemometru, un aparat pentru măsurat adîncimea îngheţării solului, rigla de măsurare a zăpezii, aparatul pentru măsurarea chiciurii etc. Foarte interesante au fost pentru elevi explicaţiile primite de la personalul de specialitate al staţiei, care le-a arătat cum se verifică aparatele şi cum se transmit situaţii la Institutul meteorologic de la Bucureşti.

GIURGIU

Comisia metodică a diriginţilor de la Şcoala generală de 8 ani din Giurgiu, ne scrie tov. *Ion D. Pătraşcu*, desfăşoară o bogată şi rodnică activitate menită să contribuie la îmbunătăţirea instruirii şi educării elevilor. În planul de muncă al comisiei metodice figurează o serie de dezbateri referitoare la discutarea în orele de dirigenţie a unor teme cum sînt „Comportarea în timpul orelor de curs", „Respectul faţă de avutul obştesc", „Cum mă pregătesc pentru examene" etc. De asemenea, comisia metodică a diriginţilor se preocupă de organizarea activităţilor în afară de clasă şi extraşcolare.

Un loc important îl ocupă în munca diriginţilor colaborarea cu părinţii elevilor, în rîndurile cărora se desfăşoară o largă propagandă pedagogică. Iată cîteva probleme ce s-au dezbătut în ultima vreme în adunările şi lectoratele cu părinţii: „Puterea exemplului părinţilor în educarea copiilor", „Rolul educaţiei fizice în dezvoltarea armonioasă a elevilor, în formarea unei comportări disciplinate", „Educarea voinţei elevilor" etc.

BUCUREŞTI

Într-o scrisoare pe care ne-a trimis-o recent, prof. *Cezara Popovici*, de la Şcoala medie numărul 15 din Bucureşti, ne-a relatat o serie de aspecte din activitatea desfăşurată de profesorii de ştiinţe naturale din raionul „23 August" din Capitală în vederea sporirii continue a eficienţei lecţiilor, a prezentării acestora la nivelul realizărilor ştiinţei contemporane.

Printre altele, în scrisoare se arată că profesorii au solicitat în mod deosebit în acest scop, prin intermediul S.S.N.G., sprijinul cadrelor universitare de specialitate. De exemplu, în cadrul ultimei şedinţe a cercului pedagogic raional, desfăşurată în sala Şcolii medii „Mihai Viteazul", prof. univ. N. Botnariuc, decanul Facultăţii de biologie de la Universitatea Bucureşti, a prezentat conferinţa intitulată „Unele noi orientări în gîndirea biologică actuală". În cuprinsul expunerii conferenţiarul s-a referit îndeosebi la orizonturile noi deschise în biologie, ca urmare a dezvoltării fizicii, chimiei, ciberneticii. Conferinţa a contribuit astfel în bună măsură la clarificarea unor probleme complexe prevăzute în programa de învăţămînt a disciplinelor biologice — variabilitatea şi ereditatea, adaptarea şi relaţiile în cadrul diferitelor biocenoze etc. — ajutînd la predarea biologiei generale la clasa a XI-a.

Participarea la această conferinţă a unui număr însemnat de invitaţi, reprezentanţi ai celorlalte cercuri pedagogice raionale din Capitală, a făcut totodată posibilă realizarea unui valoros schimb de experienţă în ce priveşte activitatea cercurilor pedagogice raionale de specialitate şi iniţierea pentru viitor a unor activităţi metodico-ştiinţifice similare într-un cadru mai larg.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : Bucureşti. Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piaţa Scînteii Bucureşti.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 793 | vineri 12 martie 1965 | 8 pagini 25 bani

UN VOT CU MARI SEMNIFICAȚII

Încă nu se iviseră zorii zilei de 7 martie cînd toate orașele și satele țării au prins viață : mii și mii de cetățeni se îndreptau spre secțiile de votare, dornici să fie printre cei dintîi care să-și dea votul candidaților Frontului Democrației Populare. Atmosfera sărbătorească, veselia și optimismul stăruiau pretutindeni, ca mărturii ale încrederii tuturor în candidații propuși.

Rezultatele alegerilor au confirmat aceasta. Întregul popor și-a dat votul candidaților Frontului Democrației Populare, celor care îl vor reprezenta ca deputați în Marea Adunare Națională a Republicii Populare Române și în sfaturile populare.

Ca de fiecare dată, s-au prezentat în fața urnelor muncitori, țărani, intelectuali, vîrstnici și tineri, femei și bărbați, oameni deosebiți între ei ca profesie și preocupări. În total 12.853.590 de cetățeni, aproape toți cei înscriși în listele electorale. Ziua alegerilor i-a înmănunchiat pe toți, le-a unit gîndurile spre un singur DA, rostit în favoarea candidaților F.D.P.

Un DA unanim, spus din suflet, cu conștiința că el înseamnă votul pentru bunăstarea și fericirea poporului, pentru înflorirea patriei, că el înseamnă aderiunea deplină la politica înțeleaptă a partidului, care a făcut să crească prestigiul R. P. Române în ochii întregii lumi prin marile înfăptuiri ce au avut loc în interesul maselor de la orașe și sate, prin acțiunile întreprinse pe plan internațional în favoarea păcii și prieteniei între popoare.

Printre milioanele de cetățeni care au votat în ziua alegerilor s-au aflat și zecile de mii de lucrători pe tărîmul învățămîntului — învățători, profesori, educatoare, directori de școli. S-au aflat și numeroși studenți și elevi veniți să-și exercite pentru prima dată în viața lor dreptul de vot. Cu toții au spus DA pentru candidații Frontului Democrației Populare — pentru prosperitate, pentru viitorul senin al patriei, pentru continua dezvoltare a școlii noastre, pentru condiții de viață și de muncă mereu mai bune cadrelor didactice și elevilor. Cu toții au votat pe candidații F.D.P., convinși că aceștia îi vor reprezenta cu cinste în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare, că vor exprima acolo propunerile lor, asigurînd astfel participarea întregului popor la conducerea treburilor de stat, la buna gospodărire a orașelor și satelor patriei.

Victoria deplină în alegeri a Frontului Democrației Populare constituie un imbold puternic la muncă rodnică, o chemare entuziastă la noi înfăptuiri, care să dea chip tot mai frumos patriei noastre, un conținut tot mai bogat vieții care pulsează pe cuprinsul ei. Te uiți peste ani și vezi viitorul cu certitudinea la care te îndreptățește prezentul : noi fabrici și uzine, noi școli și laboratoare de cercetare, noi cvartale de locuințe — toate înălțate la cuvîntul partidului, în numele unui singur ideal — cel mai înălțător dintre toate : făurirea unei vieți pline de belșug și fericire pentru toți cei ce muncesc.

Mîini harnice, întreprinzătoare și destoinice, minți ascuțite, capacități verificate în munca dusă ani în șir cu roade remarcabile au primit și de astă dată din partea maselor muncitoare mandatul de a le reprezenta astfel încît conducerea treburilor locale și centrale ale statului nostru să fie mereu la înălțimea sarcinilor mari ale desăvîrșirii construcției socialismului, să răspundă cerințelor epocii pe care o trăim.

În aceste zile poporul întreg sărbătorește victoria pe care au obținut-o în alegeri fiii lui cei mai buni. Spre ei se îndreaptă acum gîndurile tuturor, cu convingerea că vor reprezenta cu cinste masele de milioane în marile foruri ale vieții de stat și obștești din patria noastră. Încrezători în capacitatea, în forța și entuziasmul acestor reprezentanți ai poporului, oamenii muncii de pretutindeni le urează succes deplin în realizarea sarcinii lor de mare răspundere, încredințîndu-i că le vor da tot sprijinul pentru a fi la înălțimea cerințelor deosebite ce le vor sta în față.

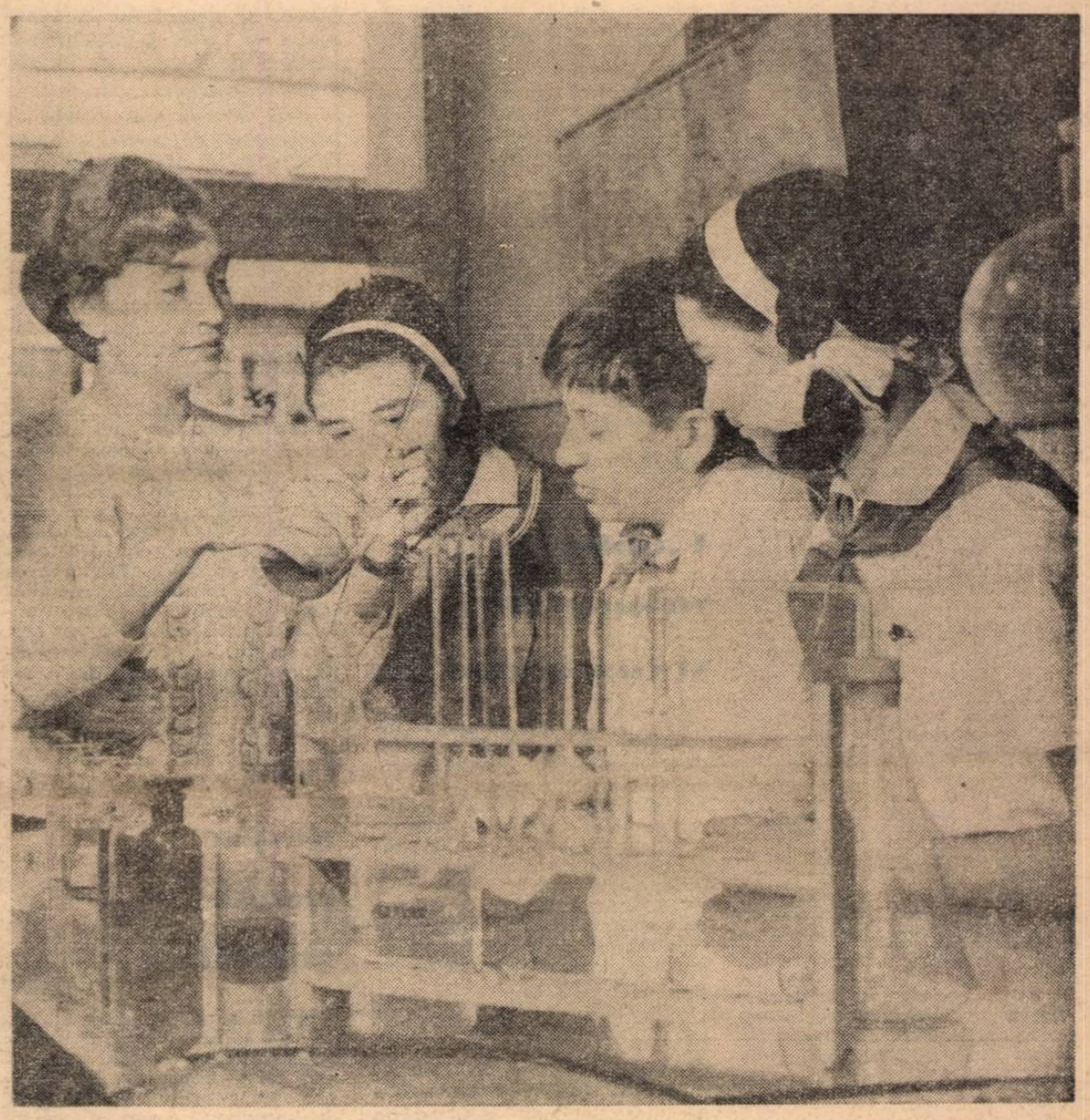

Lucrări practice în laboratorul de chimie al Școlii medii „Mihail Sadoveanu" din Capitală.

Pregătirea viitorilor muncitori

Obiectivul central al activității școlilor profesionale și tehnice — pregătirea viitorilor muncitori, tehnicieni și maiștri pentru diferitele sectoare ale economiei noastre socialiste — ca și modul însuși în care se desfășoară activitatea acestor școli determină o legătură strînsă, nemijlocită cu producția. De aceea, schimbările calitative și cantitative din domeniul producției au o influență hotărîtoare asupra conținutului și metodelor muncii din învățămîntul profesional și tehnic. Profilul, planurile de învățămînt și programele școlilor care pregătesc viitori muncitori și tehnicieni sînt chemate să oglindească, asemeni unor aparate ultrasensibile, cele mai noi aspecte legate de modernizarea producției — automatizarea și chimizarea proceselor de producție, introducerea procedeelor tehnologice și a metodelor de muncă de înaltă productivitate, apariția unor profesii noi sau modificarea trăsăturilor unor profesii existente.

În lumina acestor cerințe redacția noastră s-a adresat unor specialiști cu munci de răspundere în conducerea unor mari întreprinderi sau în sectoarele de producție ale fabricilor și uzinelor, cerîndu-le să-și spună părerea în legătură cu unele probleme privind trăsăturile esențiale ale pregătirii actuale și de perspectivă a viitorilor muncitori. Citiți, în pagina a III-a a gazetei, primele opinii exprimate în cadrul discuției inițiate de redacție.

MONOGRAFIILE ŞCOLARE

Monografiile de şcoli, contribuind la cunoaşterea aprofundată a trecutului şi prezentului acestora, valorifică aportul pe care l-au avut la dezvoltarea culturală a ţării şi pun la dispoziţia cercetătorilor un bogat material referitor la istoria învăţămîntului şi a gîndirii pedagogice din ţara noastră.

În ultimii ani numeroase cadre didactice au alcătuit asemenea monografii pe care le-au prezentat la examenele pentru obţinerea gradelor didactice, la sesiunile „lecturilor pedagogice" şi la recenta sesiune ştiinţifică a Institutului de ştiinţe pedagogice. De asemenea, o serie de lucrări cu caracter monografic au fost publicate în presa pedagogică. Au stîrnit interes îndeosebi lucrările semnate de tov. **Ana Decei** (despre Şcoala generală de 8 ani din comuna Gurariului, raionul Sibiu), **Vasile Dumitrescu** (despre şcoala lui Nanu din Broşteni), **Paul D. Popescu** (despre Şcoala medie „I. L. Caragiale" din Ploieşti), **N. G. Teodorescu** (despre şcoala din Muşăteşti-Argeş), **Mihai Niculăiasa** (despre şcoala din Rădăşeni, regiunea Suceava).

Activitatea de cercetare monografică a şcolilor poate şi e bine să fie încă mult dezvoltată. Învăţămîntul din ţara noastră numără multe şcoli cu o bogată şi frumoasă tradiţie, care deşi au trebuit să înfrunte adesea mari greutăţi materiale, au desfăşurat o activitate meritorie, fiind nu o dată singurele focare de lumină pentru masele de muncitori şi ţărani trudiţi. Întocmirea unor monografii referitoare la aceste şcoli, ca şi la numeroasele şcoli de toate gradele înfiinţate la oraşe şi sate în anii puterii populare — a căror istorie, deşi mai scurtă ca durată, este bogată în realizări — poate aduce o contribuţie de seamă la realizarea primei istorii a învăţămîntului şi a gîndirii pedagogice româneşti întemeiată pe o concepţie ştiinţifică şi o metodă de cercetare riguros ştiinţifică, la valorificarea experienţei pedagogice pozitive din trecut şi de azi, la conturarea unor propuneri pentru îmbunătăţirea continuă şi pentru dezvoltarea învăţămîntului pe plan local şi republican. O dată cu preocuparea pentru creşterea numărului de lucrări monografice trebuie sporită şi preocuparea pentru tratarea lor la un nivel ştiinţific mai ridicat.

Particularităţi ale monografiei şcolare

Enciclopediile şi dicţionarele de specialitate definesc monografia ca o cercetare sau un studiu asupra unei probleme particulare dintr-o disciplină ştiinţifică sau asupra unui subiect anumit, tratat din toate punctele de vedere. Deci monografiile şcolare trebuie să trateze toate aspectele care privesc şcoala respectivă. Deşi monografiile au un caracter preponderent informativ-descriptiv, cele mai bune dintre ele nu se limitează doar la inventarierea de fapte, la culegerea statistică, la clasificări etc. ci emit şi verifică ipoteze ştiinţifice, ajungînd la constatări generale. Nici o informaţie particulară, cu caracter local, nu ar fi mai mult decît o curiozitate dacă nu s-ar lega de fenomene istorice generale din domeniul căruia îi aparţine. De aceea, cei ce întocmesc monografii de şcoli nu trebuie să se oprească la jumătatea drumului — la culegerea şi descrierea faptelor — ci sînt chemaţi să-l străbată în întregime, adică să ajungă la concluzii cu caracter de generalizare şi cu valoare practică.

Monografia unei şcoli se include în domeniul cercetărilor pedagogice. În mod firesc, de aceea, ea va avea în vedere cerinţele acestei cercetări, prezentînd faptele în condiţiile istorice, economico-sociale şi culturale generale şi locale, dar stăruind asupra acelor condiţii care au determinat dezvoltarea învăţămîntului. Monografiile vor fi utile în măsura în care vor reuşi să extragă, din complexul realităţii social-istorice locale, fapte de importanţă pedagogică, educativă, semnificative pentru ansamblul fenomenelor locale.

Atît conţinutul, cît şi forma de realizare a monografiilor trebuie să aibă o ţinută ştiinţifică riguroasă. Nu facem monografia unei şcoli pentru a prezenta date neinterpretate, ci pentru a releva fapte şi adevăruri, ca părţi ale istoriei învăţămîntului şi gîndirii pedagogice din ţara noastră.

Pe lîngă „înecarea în date", o altă primejdie — care ameninţă mai ales pe cercetătorii începători — este tratarea abstractă, la modul general, a problemelor. Este necesar ca, atunci cînd prezintă o lege şcolară sau o metodă de predare, cercetătorul să stăruie asupra aspectelor locale de aplicare, scoţînd în evidenţă eficienţa şi valoarea lor în raport cu condiţiile economice şi sociale locale.

Capitolele monografiei şi conţinutul lor

În general o monografie şcolară trebuie să cuprindă în introducere un capitol referitor la evoluţia şcolii în condiţiile sociale, economice şi culturale locale, reliefîndu-se îndeosebi condiţiile care au dus la crearea şcolii. Tot aici se vor determina şi caracteriza perioadele dezvoltării şcolii în ansamblul ei, ţinîndu-se seama de perioadele stabilite în lucrările ştiinţifice care s-au ocupat cu analiza şi studierea fenomenelor istorice.

Este necesar, de asemenea, ca monografia să se refere la aşezarea în spaţiu a şcolii şi la baza ei materială. Aci vom da harta localităţii, planul şcolii, schiţa drumurilor de acces, a aşezării cătunelor sau cartierelor din care vin elevii, fotografii care prezintă localul şcolii în diferite etape etc.

Un al treilea capitol al lucrării poate înfăţişa dinamica populaţiei şcolare pe perioade. Pentru prelucrarea ştiinţifică a datelor statistice este bine să se folosească diagrame, grafice, tabele comparative care să scoată în evidenţă contrastul între trecut şi prezent în ceea ce priveşte cuprinderea în şcoală a copiilor. În principiu, datele trebuie să fie complete ; acolo unde lipsesc se va arăta cauza pentru care n-au putut fi expuse. Este bine să se prezinte în acest capitol şi figuri de foşti elevi care au adus o contribuţie meritorie într-un domeniu sau altul de activitate, într-un trecut mai îndepărtat sau mai apropiat.

Un capitol special poate fi rezervat şi problemelor privitoare la conducerea şcolii şi la corpul didactic. Tratînd problema în ansamblul ei, capitolul respectiv poate să cuprindă şi biografii ale cadrelor didactice fruntaşe, a căror activitate a fost strîns legată de dezvoltarea şcolii.

Pentru unele figuri de dascăli cu o activitate deosebit de bogată, care au adus o contribuţie de seamă în formarea generaţiilor de elevi, se pot alcătui monografii de sine stătătoare. O asemenea monografie este, de exemplu, lucrarea profesorului **Nicolaie T. Isfan** din Reşiţa, care se ocupă de viaţa şi activitatea pedagogului Iuliu Birou (1858—1934), animator al vieţii şcolare şi culturale din Banat.

Unul din cele mai importante capitole ale monografiei va fi, de bună seamă, capitolul în care vom trata procesul instructiv-educativ, metodele şi procedeele folosite în cadrul lui. Aici accentul va trebui să cadă pe activitatea desfăşurată de cadrele didactice fruntaşe, stăruindu-se în mod deosebit asupra aplicării unor metode de predare şi a eficienţei lor în condiţiile specifice locului, ca şi pe contribuţia adusă de organizaţiile U.T.M. şi de pionieri la educarea comunistă a elevilor.

În sfîrşit, un ultim capitol se va ocupa de rolul şcolii în ansamblul activităţii social-culturale locale — colaborarea ei cu familia, cu organizaţiile de masă, precum şi legătura ei cu alte instituţii culturale.

Structura indicată mai sus pentru monografia unei şcoli nu este, bineînţeles, obligatorie. Însuşi materialul documentar existent în arhive poate să impună capitole noi, să ducă la eliminarea altora. Este totuşi necesar să se arate şi să se comenteze cauzele care au dus la limitarea (şi uneori la inexistenţa) anumitor laturi ale activităţii dintr-o şcoală, căci numai astfel se pot face comparaţii, se pot trage concluzii pentru un teritoriu mai mare (raional, regional etc.).

Ceva despre ţinuta ştiinţifică

Pentru a realiza monografiile de şcoli la un nivel ştiinţific corespunzător, cercetătorii sînt chemaţi să-şi însuşească bine tehnica muncii ştiinţifice. Deosebit de importantă este în această privinţă, munca de documentare. Astfel, pentru partea istorică se vor cerceta, pe lîngă bibliografia de specialitate, şi documentele locale care pot releva noi aspecte referitoare la trecutul şi activitatea şcolii respective. Este bine să se cerceteze şi folclorul, tradiţiile locale, ce vor fi interpretate şi confruntate cu datele deja stabilite de istoriografie. Redactarea unora din capitolele monografiei necesită utilizarea tehnicii biografiei şi a anchetei, întocmirea unor fişe de convorbiri şi consemnarea în scris a unor povestiri şi relatări, care vor fi datate şi vor purta numele (eventual şi vîrsta) celui ce ne dă informaţiile. De asemenea, e bine să fie utilizate planuri de lecţii, unele procese-verbale ale şedinţelor comisiilor metodice, consiliilor pedagogice etc., ca documente pentru ilustrarea activităţii didactice.

De mare importanţă este respectarea regulilor tehnicii muncii ştiinţifice : citarea corectă a izvoarelor literare, menţionarea exactă a documentelor, a obiectelor de muzeu, înscrierea numelui şi a profesiei celui care relatează faptele sau posedă manuscrisele etc.

Sporirea numărului şi a valorii monografiilor şcolare va constitui o contribuţie reală la progresul studiilor în domeniul învăţămîntului şi al gîndirii pedagogice din ţara noastră.

I. CERGHIT, OCT. IONESCU, L. TOPA
cercetători ştiinţifici principali la Institutul de ştiinţe pedagogice

Cîteva rezultate ale experimentului din clasele I-IV

Una din problemele esenţiale abordate în cercetarea efectuată de lucrătorii Institutului de ştiinţe pedagogice asupra rezultatelor obţinute de elevii şcolilor în care se experimentează predarea de către profesori specialişti la clasele I—IV este problema dezvoltării intelectuale a acestor elevi. Pe această linie s-a urmărit îndeosebi să se stabilească în ce măsură contribuie predarea cu mai mulţi specialişti la dezvoltarea efectivă a raţionamentului logic, a proceselor intelectuale analitico-sintetice, de abstractizare şi generalizare — comparativ cu predarea de către un singur învăţător. Sondajele, organizate la un număr de aproape 600 de elevi, au vizat în special cunoştinţe din cadrul lecţiilor de limba română şi aritmetică — întrucît s-a considerat că în sistemul tradiţional aceste obiecte sînt avantajate — dar şi cunoştinţe din cadrul altor obiecte.

S-a constatat că, în general, contactul cu mai mulţi profesori, care-i familiarizează cu fenomenele din jur sub aspecte multiple, folosind judicios un bogat material intuitiv şi dirijînd observaţia spre elementele esenţiale, dă elevilor din clasele experimentale posibilitatea să-şi formeze reprezentări cu un conţinut mult mai larg decît reprezentările pe care şi le formează elevii din clasele de control. În acelaşi timp, elevii din clasele experimentale pot mînui aceste reprezentări mai liber şi cu eficienţă sporită în rezolvarea diverselor sarcini ce le stau în faţă fie în procesul de învăţămînt, fie în afara lui. De exemplu, dezvoltînd propoziţii simple, elevii din clasele experimentale introduc în conţinutul lor determinări mai multe şi mai variate, iar în compunerile lor surprind o gamă largă de aspecte în cadrul temei date.

În acelaşi timp, însă, elevii claselor de control mînuiesc mai uşor reprezentările mai concrete, legate de fenomenele mai accesibile percepţiei nemijlocite: nume de animale, de plante etc. Aşa, de pildă, 54 la sută din elevii claselor a II-a de control au putut sesiza dintr-un şir de cuvinte pe cele asemănătoare ca înţeles cu „grădină" (grădinar, grădinărit), în timp ce la clasele experimentale numai 44 la sută au reuşit aceasta. Dar superioritatea trece de partea claselor experimentale cînd trebuie sesizate cuvintele situate într-un plan mai abstract de înţelegere. Astfel, 67,8 la sută din elevii claselor a II-a experimentale, faţă de numai 48 la sută la control, au sesizat cuvintele asemănătoare cu „lucru" şi „învăţat".

Particularităţile sistemului experimental favorizează înţelegerea conştientă a celor studiate, perceperea la un nivel mai înalt a materialului intuitiv, solicitarea mai sistematică a elevilor în analiza fenomenelor, în depistarea însuşirilor şi cauzelor esenţiale şi particulare ale acestora. Ca rezultat, elevii respectivi manifestă posibilităţi sporite de efectuare a unor comparaţii, fac diferenţieri mai fine decît cei din clasele de control. Astfel, în compararea muntelui cu dealul, 61 la sută din elevii claselor a III-a experimentale au indicat două deosebiri esenţiale (înălţimea şi compoziţia stîncoasă) pe cînd la clasele de control 62 la sută din elevi au indicat numai o singură deosebire — înălţimea — esenţială, dar insuficientă. Comparînd două imagini ale unei frunze, foarte puţin deosebite între ele mai ales la înclinaţie şi forma codiţei, circa 50 la sută din elevii claselor experimentale le-au diferenţiat prin aceste două elemente de bază, în timp ce la clasele de control 41 la sută le-au deosebit doar printr-un singur element şi numai circa 20 la sută — prin două.

Capacitatea analitico-sintetică mai dezvoltată permite elevilor de clasa a III-a experimentală să indice în procent de 92,1 la sută (faţă de numai 81,2 la sută la clasa de control) categoria gramaticală a unor nume de plante, de fenomene ale naturii şi de însuşiri.

Elevii claselor experimentale la care s-a făcut sondajul au dovedit şi o însuşire mai temeinică a noţiunilor de matematică, precum şi posibilitatea de a le aplica mai eficient. Aşa, de exemplu, stăpînind mai bine noţiunile de „clasă" şi „ordin" — care au o importanţă deosebită pe tot parcursul şcolii (nu numai în clasele mici), peste 70 la sută din ei au reuşit, printr-un proces complex de analiză şi sinteză, să structureze cel mai mare număr posibil cu ajutorul cifrelor numărului dat, în timp ce la clasele de control abia 50 la sută au putut face aceasta. De asemenea, claritatea mai mare în reprezentarea şi înţelegerea timpului le-a permis să judece şi să rezolve în procente net superioare probleme în care intrevine această noţiune. Astfel, 62,5 la sută din elevii claselor a II-a experimentale, faţă de 55,5 la sută din elevii claselor a II-a de control au rezolvat corect probleme referitoare la calculul orelor şi 43,5 la sută din elevii claselor a IV-a experimentale, faţă de circa 15 la sută din elevii claselor a IV-a de control, probleme referitoare la calculul minutelor.

Rezultatele menţionate mai sus se datoresc, aşa cum au arătat cercetările, faptului că profesorul care predă un singur obiect poate să pătrundă mai adînc în conţinutul şi structura logică a disciplinei sale, poate să găsească şi să valorifice în lecţii metode şi procedee specifice mai variate, material intuitiv mai bogat.

Semnalăm, totodată, faptul că specialiştii au tendinţa de a solicita gîndirea elevilor mai mult în planul abstract (operarea cu reprezentări mai complexe, cu noţiuni de un grad mai înalt de generalitate etc.). Se impune de aceea în clasele experimentale o preocupare mai mare pentru formarea reprezentărilor şi noţiunilor despre fenomenele mai concrete, accesibile perceperii nemijlocite, în scopul creării unei baze solide pentru reprezentările mai complexe privind fenomene abstracte, pentru efectuarea de generalizări şi abstractizări superioare. În acelaşi timp, în clasele în care predă un singur învăţător trebuie acordată mai mare atenţie formării şi însuşirii reprezentărilor şi noţiunilor de timp, calculului cu ore şi minute şi, în genere, rezolvării problemelor şi formării reprezentărilor abstracte.

Din datele pe care le avem la dispoziţie rezultă că sistemul predării cu mai mulţi specialişti creează condiţii favorabile dezvoltării mai intense a proceselor intelectuale la elevii mici. Aceasta se constată chiar cînd este vorba de obiecte ca limba română şi aritmetica, asupra cărora se îndreaptă mai susţinut atenţia în clasele cu un învăţător. Pe de altă parte, se evidenţiază faptul că, pe măsură ce specialiştii acumulează experienţă, pătrunzînd mai adînc în specificul noilor condiţii şi al particularităţilor de vîrstă, cresc şi succesele înscrise de elevii respectivi.

ION RIZEA

INGINERII DESPRE PREGĂTIREA VIITORILOR MUNCITORI

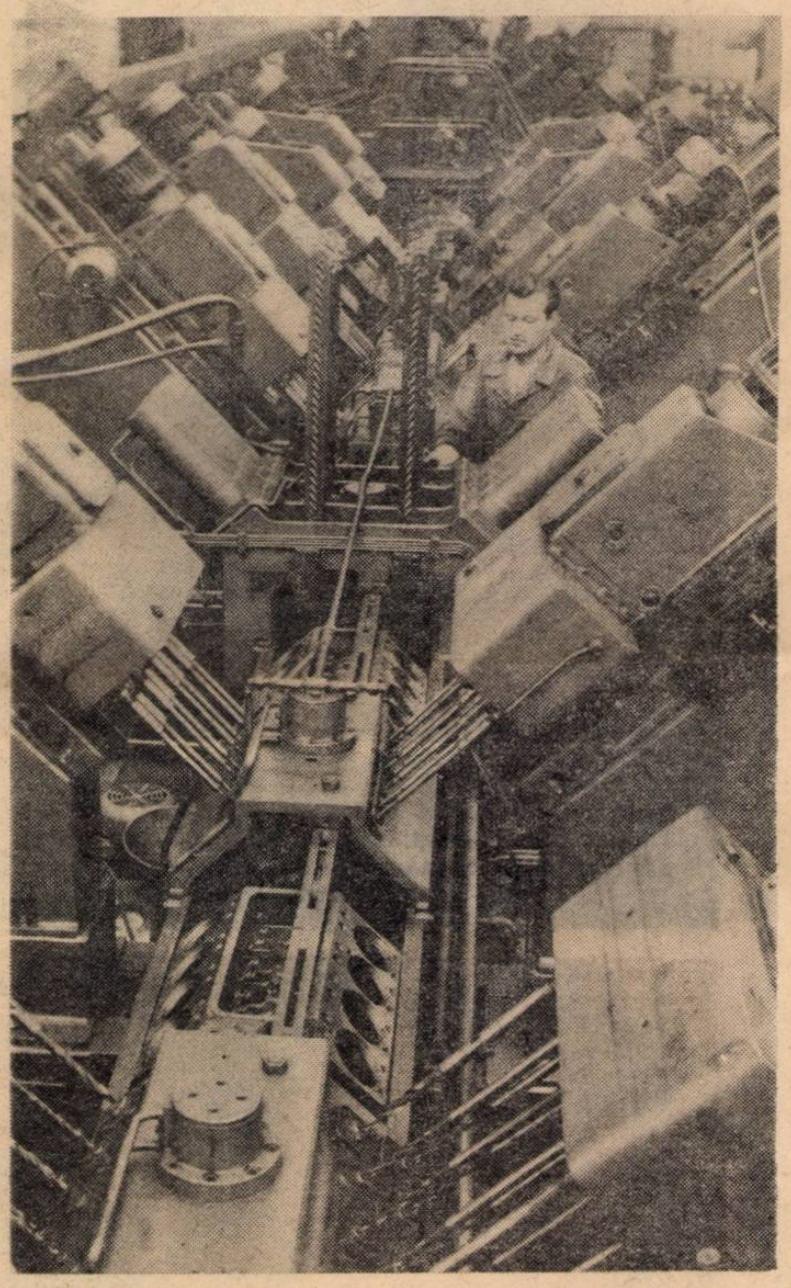

Linia automată de prelucrare a blocului-motor de la Uzinele de autocamioane „Steagul roșu" din Brașov

Cum răspund în prezent școlile profesionale și tehnice exigențelor actuale și de perspectivă privind pregătirea tinerilor muncitori și tehnicieni în raport cu dezvoltarea industriei noastre socialiste?

În ce direcție trebuie concentrate eforturile pentru a asigura mai deplin pregătirea acestor tineri la nivelul tehnicii mondiale avansate?

În legătură cu aceste întrebări formulate de redacție publicăm în pagina de față punctele de vedere exprimate de patru ingineri care lucrează în diferite mari întreprinderi din sectorul industriei grele.

ION V. IONESCU, inginer șef cu producția la Uzina de mașini electrice „București":

Uzina noastră, profilată pentru producția de mașini electrice complexe, cu performanțe superioare, destinate într-un procent însemnat exportului, are nevoie de muncitori capabili să mînuiască instrumentarul cel mai complex și variat, să conducă mașinile și liniile automate de producție, să-și pună și să rezolve probleme cu caracter creator. Pornind de la ideea că pregătirea unor asemenea muncitori cere o cît mai bună organizare a practicii în producție, conducerea întreprinderii noastre, împreună cu colectivul didactic al școlii profesionale pe care o tutelăm, a experimentat în ultimii ani variante foarte diferite de practică în producție. Experimentele efectuate ne-au ajutat să ne oprim la cîteva forme pe care le socotim cele mai eficiente în raport cu caracterul întreprinderii noastre: grupe de elevi, constituind brigăzi independente de producție organizate pe meserii sau pe baza caracteristicilor locului de muncă, legate de anumite schimburi și avînd sarcini normate. Aceste brigăzi sînt dublate de elevi „în traseu", adică de acei care periodic — o lună sau două pe an — părăsesc brigada respectivă și lucrează la alte locuri de muncă, în condiții diferite, la mașini diferite etc., pentru a se familiariza cu toate utilajele secției și sectorului și cu sisteme variate de lucru — brigăzi din muncitori de aceeași profesie, brigăzi complexe formate din muncitori cu profesii diferite, lucrări în flux sau pe bandă etc.

Începînd din luna februarie a acestui an s-a trecut și la o nouă formă de activizare a practicii elevilor din anul I, cărora li se fac comenzi de repere și subansamble pentru producția curentă care se execută integral în atelierele școlii. Aceasta a făcut să crească mult răspunderea și exigența elevilor în executarea lucrărilor.

Creșterea eficienței practicii în ansamblul pregătirii viitorilor muncitori se îmbină strîns cu eforturile vizînd îmbunătățirea continuă a lecțiilor teoretice, la care se utilizează un variat material demonstrativ și audiovizual, cu sporirea numărului de lucrări experimentale în laborator sau în atelierele-școală, cu efectuarea vizitelor în întreprinderi utilate cu mașini complexe, care constituie expresia celui mai înalt nivel al tehnicii mondiale.

Toate aceste măsuri asigură în general o mai bună pregătire a viitorilor muncitori. Totuși, urmărind modul cum se desfășoară practica lor în producție, constatăm încă unele neajunsuri, mai ales în efectuarea unor lucrări speciale de reglare foarte fină. Aceasta se datorește, după părerea noastră, faptului că în programele după care se realizează în prezent pregătirea lor, cunoștințele de electrotehnică teoretică și aplicată, de organizare și planificare a producției nu ocupă încă locul impus de cerințele formării unui muncitor de înaltă calificare, cu un orizont larg. Aceasta este, după părerea noastră, direcția către care trebuie orientate acum eforturile, pornind, bineînțeles, de la o alcătuire mai judicioasă a programelor școlare.

Ing. ȘTEFAN SERBĂNESCU, șeful cabinetului tehnic al întreprinderii „Optica Română":

Pregătirea teoretică și practică a viitorilor muncitori din sectorul construcțiilor de mașini și aparate vizează în egală măsură lucrările din domeniul mecanicii grele și din cel al mecanicii fine, îmbinînd toate genurile de prelucrări metalurgice, de la cele mai simple la cele mai complexe. Se urmărește, în general, ca elevii să cunoască, în timpul activității lor practice din întreprinderi, o gamă largă de mașini-unelte, de la mașinile clasice de prelucrare pînă la mașinile-agregat și la liniile tehnologice cu înalt grad de automatizare. Programele școlare utilizate de noi în prezent corespund în linii mari ca tematică, nivelului actual al tehnicii prelucrării metalelor. Tendința de perspectivă în domeniul construcției mașinilor-unelte și agregatelor o constituie însă, după cum se știe, automatizarea completă a întregului proces de fabricație. Recent, constructorii Uzinelor de mașini-unelte din Arad au realizat primul strung românesc cu comandă program prin bandă magnetică — o adevărată mîndrie a industriei noastre. Iată deci că, dacă ne referim la pregătirea muncitorilor specialiști în mașini-unelte care vor lucra în producție peste 4-5 ani, programele actuale apar ca nefiind întru totul corespunzătoare.

Ar trebui să se pornească, după părerea mea, de la îmbunătățirea programelor de fizică pentru școlile de 8 ani, din al căror absolvenți se vor recruta viitorii elevi ai școlilor profesionale, pentru a-i înarma cu bazele teoretice ale însușirii cunoștințelor de automatizare. În același sens ar trebui îmbunătățite programele de fizică și electrotehnică pentru școlile profesionale.

În ceea ce privește programele de tehnologie specială, consider necesar ca ele să cuprindă, alături de cunoștințele despre mașini-unelte cu comandă program, cunoștințe despre mașinile unelte-agregat cu prelucrări multiple și despre liniile tehnologice cu înalt grad de automatizare, cum sînt cele instalate la uzinele „Steagul Roșu" și „Tractorul" din Brașov.

O altă direcție a tehnicii moderne este miniaturizarea, reducerea gabaritului, paralel cu creșterea preciziei de execuție a pieselor. Intreprinderea noastră, specializată în asemenea lucrări, a fost înzestrată în ultimii ani cu mașini-unelte așchietoare specifice mecanicii fine, avînd un înalt grad de precizie (pînă la 0,005 mm) — freze pentru prelucrarea roților dințate prin mortezare, strunguri mici ș.a. Utilizarea acestor mașini impune includerea în programe a unui capitol despre aparate de măsură, măsurători tehnice și toleranțe. În același timp, pentru asigurarea unui control riguros al producției în flux tehnologic a mașinilor-unelte automate de înaltă precizie și de înaltă productivitate consider necesar să se introducă în programă cunoștințe privind controlul statistic pe bază de mostre, precum și tema „Aparate, dispozitive și agregate de control automatizate pentru controlul de masă".

Dacă problema așchierii rapide și intensive a metalelor este dezvoltată suficient în actualele programe, nu același lucru se poate spune despre tehnologia aliajelor dure și a plăcuțelor metalo-ceramice care asigură realizarea marilor viteze de așchiere. De asemenea, programele ar trebui să cuprindă metoda prelucrării pieselor cu forme similare pe grupe tehnologice, cunoscută sub denumirea de tehnologia de grup, care se aplică acum tot mai larg în uzinele constructoare de mașini din țara noastră. Iată și alte aspecte ale introducerii tehnicii noi în producție care ar trebui incluse în programe: sisteme de strîngere a pieselor pe mașini prin dispozitive cu comandă hidraulică sau pneumatică, turnarea de precizie sub presiune, turnarea maselor plastice, utilizarea maselor plastice în construcția diferitelor organe de mașini, metodele științifice de control tehnic al turnării și sudării prin raze X, prin ultrasunete și prin raze gama emise de izotopi radioactivi.

Desigur și programele actuale cuprind teme care oglindesc evoluția tehnicii mondiale. Așa sînt, de pildă, temele: „Metode avansate", „Automatizarea lucrului la mașini-unelte" etc. Ar fi bine ca pe viitor să se prevadă pentru studierea acestor teme mai mult timp, astfel încît profesorul să le poată trata diferențiat, făcînd cunoscute elevilor cele mai noi tehnici și tehnologii din fiecare sector de producție în parte.

Ing. IOSIF MĂRCUȚ, cercetător științific principal la Institutul de proiectări pentru aparataj electrotehnic și instalații de automatizare:

Consider necesar ca viitorii specialiști în automatizare din domeniul construcțiilor de mașini, al industriei petrolului și chimiei, al metalurgiei etc., să studieze, ca disciplină separată de învățămînt, automatica. În cadrul acestei discipline care ar urma să fie predată în școlile tehnice pentru muncitori de înaltă calificare s-ar putea include un capitol referitor la bazele teoriei reglării automate, care să fie comun pentru toate specialitățile. Alte capitole ar putea trata elementele de automatizare (cele mai importante tipuri de dispozitive de reglare, în special cele care se construiesc în țară și care au o răspîndire mai mare) și sistemele automate (principalele sisteme de reglare automată, în special sistemele realizate cu aparatură fabricată în țară, optimalizarea și funcțiile de transfer ale acestora). În sfîrșit, un ultim capitol s-ar putea referi la mașinile electronice de calcul și la utilizarea lor în reglarea diferitelor procese industriale.

În predarea cunoștințelor de automatizare o pondere însemnată ar trebui s-o aibă lecțiile practice, desfășurate atît în laboratorul de automatizări cît și direct, la instalațiile industriale automatizate în funcțiune. Va fi necesar să le creăm elevilor posibilitatea de a demonta, de a repara, de a face măsurători și de a ridica caracteristicile celor mai importante elemente de automatizare.

Pentru fixarea și verificarea periodică a cunoștințelor însușite de elevi consider necesară întocmirea unor proiecte de an cu teme variate, privind realizarea unor elemente de automatizare sau a unui sistem de reglare automat.

ION SĂLĂJAN, inginer șef adjunct la uzinele „Republica" din Capitală:

Voi începe cu cîteva probleme privind modul cum se desfășoară în prezent activitatea grupurilor și centrelor școlare profesionale și tehnice, căci consider că în această privință există încă multe posibilități care, bine valorificate, pot determina îmbunătățirea nivelului de pregătire a viitorilor muncitori. Practica a dovedit clar că, alături de instruirea în producție și în atelierul-școală, desfășurarea lecțiilor în laboratoarele de specialitate și în cabinetele tehnice școlare constituie un factor esențial în pregătirea elevilor. Pentru pregătirea viitorilor laminatori de care are nevoie întreprinderea noastră, de exemplu, desfășurarea lecțiilor în asemenea laboratoare și cabinete ar fi deosebit de utilă, căci le-ar da posibilitatea să intuiască pe machete în stare de funcțiune și cu ajutorul proiecțiilor de filme și diafilme principalele scheme constructive și tehnologice ale laminoarelor.

În majoritatea marilor grupuri școlare care au în profilul lor de școlarizare peste 10 meserii, cum este, de pildă, grupul școlar „23 August" unde sînt pregătiți viitorii muncitori și tehnicieni ai uzinei noastre, este însă greu să organizeze cîte un cabinet de specialitate pentru fiecare meserie. De obicei ele au cîteva cabinete școlare bine dotate, axate pe ceea ce se consideră „profil de bază", pentru celelalte meserii căutîndu-se soluții în sfera documentării „pe viu", direct în producție. Socotesc de aceea că ar fi mai eficientă constituirea unor grupuri sau centre școlare cu un profil limitat la cîteva profesii din același sector de producție, care să dispună de cabinete și laboratoare pentru fiecare profesie în parte. Conducerea uzinei noastre, de altfel, analizînd necesarul de siderurgiști al întreprinderilor din București în perspectiva viitorului apropiat, a înaintat Ministerului Metalurgiei o documentație prevăzînd înființarea în Capitală a unui puternic grup școlar siderurgic, care să pregătească laminatori, turnători, trefilatori etc.

Cîteva probleme privind conținutul pregătirii viitorilor siderurgiști. Consider că pregătirea laminatoriștilor corespunde cerințelor tehnice actuale, ei putînd cunoaște specificul fiecărui post de lucru al liniilor tehnologice. Trebuie să ne gîndim însă la faptul că utilajul uzinelor noastre se află în plin proces de modernizare, că el va fi mecanizat și automatizat în măsură tot mai mare, că se vor introduce numeroase agregate noi. Se impune în primul rînd ca profesorii înșiși să se documenteze asupra acestor utilaje, astfel încît să poată explica elevilor construcția și funcționarea lor. Ar fi indicată și organizarea unor stagii de practică la asemenea agregate în diferite întreprinderi din țară. Probleme similare se pun în legătură cu instalarea unor cuptoare de recoacere cu atmosferă controlată, a unor cuptoare-tunel etc. De altfel, în legătură cu acestea ar trebui să fie restudiată global și în amănunt pregătirea „tratamentiștilor" și a muncitorilor pentru meseriile în care tratamentele termice ocupă un loc important, cum sînt trefilatorii și trăgătorii, întrucît în domeniul respectiv au intervenit schimbări structurale.

Publicînd părerile exprimate mai sus, gazeta noastră a căutat să stimuleze preocupările creatoare în legătură cu problemele ridicate de pregătirea viitorilor muncitori. Continuarea într-un cadru cît mai larg a acestei dezbateri poate aduce o contribuție de preț la efectuarea unei analize științifice și multilaterale menite să concretizeze direcțiile evoluției viitoare a învățămîntului profesional și tehnic.

Limba latină în şcoala medie

Limba latină, ca obiect de studiu în învăţămîntul de cultură generală, îşi îndeplineşte cu prisosinţă menirea atunci cînd contribuie la înarmarea elevilor cu deprinderi de a observa şi gîndi logic, deprinderi cerute de ştiinţele exacte, cînd îi ajută să cunoască mai bine oamenii şi viaţa lor. Într-adevăr, deşi este numită pe nedrept limbă moartă — de vreme ce, chiar dacă nu mai este vorbită, este prezentă în terminologia tuturor ştiinţelor tehnice şi umaniste — limba latină are o structură gramaticală care îl obligă neîncetat pe elev să observe, să gîndească logic şi, în acelaşi timp, să facă observaţii şi să gîndească asupra omului, punînd în mişcare nu numai logica, ci şi imaginaţia.

Să presupunem că unui elev i se cere să traducă următoarea frază din Titus Livius (XXII 32,8) : „Erigentibus in primos agmen clivos apparuerunt imminentes, tumulos insedentes, montani, qui, si valles occultiores insedissent, coorti ad pugnam repente, ingentem fugam stragemque dedissent". Să presupunem că elevul cunoaşte foarte bine morfologia (conjugarea şi declinarea) şi sintaxa (construcţiile propoziţiilor principale şi subordonate). După ce şi-a scos cuvintele, el se va găsi în faţa următoarelor probleme : 1) în ce caz este forma **erigentibus,** care poate fi dativ sau ablativ ? 2) în ce caz este **agmen,** substantiv de genul neutru care are nominativul şi acuzativul la fel ? 3) în ce caz sînt **imminentes, insedentes, valles, occultiores,** care pot fi în nominativ sau acuzativ plural ? Răspunsurile la aceste întrebări nu pot fi date decît dacă se porneşte de la o procedare logică a traducerii şi se caută : 1) un prim verb la mod personal ; 2) o conjuncţie sau un cuvînt care poate îndeplini funcţia de conjuncţie (pronume sau adverb relativ) ; 3) subiectul; 4) celelalte părţi (atribute sau complemente). Primul verb la mod personal este **apparuerunt** — au apărut, s-au arătat. Conjuncţia, care în cea mai mare parte a cazurilor se află înaintea verbului, este aici absentă. Concluzie : propoziţia este principală sau independentă ; verbul **apparuerunt** arată că subiectul trebuie să fie un nominativ plural. Cuvîntul fără îndoială în nominativ plural este **montani.** Deci traducerea: „muntenii (locuitorii din munţi) au apărut" (s-au arătat). Nu ştim încă în ce caz sînt cuvintele **imminentes** şi **insedentes. Imminentes** nu se poate acorda cu **clivos,** căci ar însemna „pante ameninţătoare", ceea ce nu trezeşte în minte o noţiune curentă, iar **insedentes** nu se poate acorda în nici un caz cu **tumulos,** căci s-ar obţine un sens lipsit de suport real „ridicături de pămînt care şed pe ceva". Atunci **imminentes** şi **insedentes** se acordă cu **montani. Immineo** înseamnă şi „a sta pe o înălţime, a sta deasupra cuiva" şi apoi „a ameninţa". Traducem provizoriu : „Muntenii s-au arătat ameninţători". De aici înainte logica întrebărilor, ajutată de cunoştinţele de sintaxă, ne va duce din ce în ce mai uşor la traducerea frazei. Cui s-au arătat ? Ştiind că **appareo,** verb compus cu prepoziţie, cere complementul în dativ, vom traduce uşor **erigentibus agmen in primos clivos ;** „celor care urcau trupa pe primele coline". Ţinînd seama că verbul la participiu **insedentes** este şi el la nominativ plural şi, deci, că trebuie să se acorde cu **montani,** vom traduce : „Muntenii, şezînd pe înălţimi, s-au arătat ameninţători (cartaginezilor) care-şi urcau trupa pe primele coline".

Traducerea acestui fragment al frazei a pus în mişcare gîndirea logică gramaticală a elevului, l-a făcut să gîndească logic, să urmărească neîncetat relaţiile dintre cuvinte. În al doilea rînd, elevul a fost pus în situaţia de a face apel şi la imaginaţie şi a izbutit să-şi închipuie o situaţie omenească : o trupă în mişcare care urcă pe o colină şi locuitorii din munţi care apar ameninţători pe înălţimi. De aci înainte şi datorită acestei imagini, elevul va traduce uşor restul frazei, aplicînd acelaşi procedeu : 1) primul verb la mod personal este **insedissent ;** 2) conjuncţia este **si ;** 3) subiectul este **qui** = care ; **valles occultiores** nu poate fi în nominativ, pentru că „văile mai ascunse" nu pot „şedea pe". Deci traducem „care, dacă s-ar fi aşezat în văi mai dosite". Întrebăm logic : ce s-ar fi întîmplat ? Urmează principala condiţionalei, care ne răspunde : „ar fi provocat **(dedissent)** o neînchipuită fugă şi un uriaş dezastru". Ne-au mai rămas de tradus cuvintele **coorti ad pugnam repente.** Gramatica, logica şi imaginaţia vor ajuta pe elev să traducă : „dacă ar fi pornit deodată la luptă". Deci traducerea întregii fraze este : „Muntenii, şezînd pe înălţimi, s-au arătat ameninţători celor care urcau trupa pe primele coline. Dacă ei s-ar fi aşezat în văi mai dosnice şi ar fi pornit deodată la luptă, ar fi provocat o neînchipuită fugă şi un uriaş dezastru".

Profesorul are prilejul să facă pe elev să gîndească şi mai adînc : **imminentes** înseamnă „şezînd deasupra" sau „ameninţători" ? Avînd în vedere că Titus Livius a arătat că muntenii şedeau pe înălţimi şi că, deci, pentru cei care urcau păreau că sînt deasupra, putem gîndi că istoricul a voit să scoată în evidenţă efectul psihologic pe care l-au avut muntenii asupra celor care urcau. De asemenea, adjectivul **ingentem** se referă şi la **fugam** şi la **stragem. Ingens** înseamnă „uriaş". „Fugă uriaşă" nu se spune în româneşte, dar merge cu dezastru. Deci elevul învaţă că un adjectiv, cînd se referă la două substantive, poate fi tradus diferit pentru fiecare.

Am dat aici un exemplu care arată cum se pun în mişcare în acelaşi timp, la traducerea unei fraze latine, mai multe facultăţi ale minţii elevului : memoria (trebuie să cunoască morfologia şi sintaxa) ; logica (analiza continuă a raportului dintre un subiect şi un predicat, dintre un predicat şi un complement etc.); logica gramaticală (cînd o formă gramaticală nominală se poate acorda cu două nume în cazuri diferite deşi în fapt, potrivit situaţiei, ea nu se acordă decît cu unul singur) ; imaginaţia umanistă (intuirea situaţiei unei trupe care urcă pe o colină şi este întîmpinată ostil de locuitori). În acest text este vorba de o situaţie militară, relativ destul de uşor de imaginat. Dar ce să mai spunem de cazurile în care, traducînd texte din poeţi, elevul este chemat să-şi imagineze situaţii psihologice, să facă cunoştinţă cu adevăruri morale, să cunoască vibraţiile sufletului omenesc în contact cu atîtea aspecte ale realităţii economice, sociale şi politice ? În general studiul limbii latine, datorită caracterului sintetic al acesteia, îl pune pe elev în situaţia de a gîndi logic, gramatical şi umanist mai mult decît studiul limbilor moderne, care, avînd o structură gramaticală destul de asemănătoare cu a limbii române, nu-i mai cer să se concentreze spre a intui o situaţie omenească.

Am insistat în cele spuse mai sus asupra valorii limbii latine pentru formarea gîndirii logice şi umaniste a elevilor, fără să ne referim la limba lor maternă. În cazul nostru însă, fiind vorba de o limbă maternă de origină latină, importanţa rolului limbii latine în învăţămîntul mediu capătă o amploare cu totul specială, ajutîndu-i pe elevi să cunoască temeinic structura gramaticală a limbii române, ca şi vocabularul ei în tot ce are mai fundamental.

Dar limba latină este şi vehiculul culturii greco-romane. De aceea, învăţînd limba latină, elevii au posibilitatea de a căpăta idei despre o importantă fază a istoriei omenirii. Pe lîngă aceasta, limba latină constituie un admirabil auxiliar pentru învăţarea rapidă a terminologiei ştiinţifice de origine greco-latină care stă la baza oricărei ştiinţe.

Desigur, pentru ca limba latină să-şi poată îndeplini rolul, este cazul să se acorde tot interesul cuvenit studiului ei în şcoala de cultură generală, este nevoie de profesori bine pregătiţi şi de manuale bune. Dar despre aceasta vom vorbi altă dată.

Prof. dr. N. I. BARBU
şeful catedrei de filologie clasică de la Universitatea Bucureşti

Numărul elevilor cititori pasionaţi creşte mereu. Urcăm, prin strădania educatorilor, către 3 milioane şi jumătate, adică fiecare elev — un prieten al cărţii.

COMENTARII

„Participant" la lecţia nouă

— Mitică, o să te vadă tovarăşul profesor că ai cartea deschisă !

— N-avea grijă, mă feresc eu. De altfel, nu vezi că-i ocupat cu ascultatul altora ?

— Ssst... Se uită la noi... Dar dacă te ascultă ?

— Ghinion mare... Sînt tămîie.

— Atunci de ce nu eşti atent ?

— Am nevoie de un 8.

— Opt ?... Cum 8, dacă eşti „tămîie" ? !

— Eşti nou la noi, frate, asta-i... Aşteaptă şi ai să vezi ! Ssst ! Uite, nu i-a notat pe cei ascultaţi — vrea să-i vadă cum participă la lecţia nouă... Fii atent, că începe lecţia nouă... Ia seama la mine şi bagă la cap... Eu, tovarăşe profesor... Spun eu... Va trebui să acţionăm în ramura din dreapta cu o forţă de 5 ori mai mare, deoarece şi secţiunea acestei ramuri este de 5 ori mai mare decît a celeilalte...

— Mitică !

— N-am timp acuma. Spun eu, tovarăşe profesor... Eu... Eu... Observăm că între forţa de apăsare şi suprafaţa pe care se exercită există un raport direct proporţional...

— Mitică !

— Ssst. Doi la zero pentru mine... Carnetul de note, tovarăşe profesor ? Da, imediat... Mulţumesc... Da, am progresat, aveţi dreptate... Mă pregătesc, sigur că da... Ai văzut jongleria, Simioane ? Un minut de mai aveam timp să răsfoiesc cartea şi luam 8, nu 7...

. . . . . .

Aşa se întîmplă cînd apreciem fără judiciozitate participarea elevilor la lecţia nouă.

Prof. V. CIOBANU
Rîşnov, reg. Braşov

PREGĂTIRE PENTRU LECȚIE

— Gramatica la clasa a IV-a —

În scrisorile trimise redacției cititorii ne-au cerut să dezbatem în continuare probleme referitoare la planurile de lecții, la modul în care poate fi ordonat materialul în cursul predării, astfel încît să se poată asigura reușita deplină a acesteia.

În intenția de a satisface dorința cititorilor noștri prezentăm mai jos experiența a două învățătoare în desfășurarea unei lecții de consolidare a cunoștințelor despre propoziția dezvoltată, **ce urmează a se preda la clasa a IV-a.**

Învățătoarea **Aglaia Arion** de la Școala medie nr. 33 din Capitală are în vedere, în predarea propoziției dezvoltate la clasa a IV-a, faptul că elevii posedă încă din clasa a III-a o serie de cunoștințe în acest domeniu. De aceea acum se preocupă **să lărgească, să adîncească și să consolideze** aceste cunoștințe prin forme de muncă cît mai variate. Ea a prevăzut, conform programei, un șir de patru lecții de consolidare. În primele trei a făcut exerciții de găsire a părților principale și secundare ale propoziției, de stabilire a legăturii dintre aceste părți, de alcătuire a propoziției dezvoltate. În ultima, va porni de la o chestionare cu caracter teoretic pe care a introdus-o deoarece și în clasa sa — ca de altfel în fiecare clasă — există elevi care nu posedă în suficientă măsură cunoștințele despre propoziția dezvoltată, părțile din care este alcătuită aceasta etc. Chestionarea urmărește și reîmprospătarea cunoștințelor căpătate anterior, pentru ca discuțiile ce vor urma să se desfășoare cu rezultate bune, cu participarea cît mai largă a elevilor.

În lecția aceasta se cere cît mai multă inițiativă din partea învățătorului, deoarece manualul oferă puțin material pentru desfășurarea ei. Este nevoie așadar — ne-a spus tov. Arion — să alcătuim sau să căutăm singuri texte pentru analiză și exerciții. Am recurs mai mult la texte alcătuite de mine decît la cele extrase din bucățile literare, cum se recomandă de obicei, din cauză că deseori textele literare prezintă la analiză dificultăți prea mari față de posibilitățile elevilor. În plus prefer să întocmesc singură unele texte de analizat, deoarece pot construi în așa fel fiecare propoziție încît să servească scopului propus, să ofere toate situațiile necesare.

Înainte de a prezenta planul lecției — a continuat tov. Arion — vreau să mai arăt că numărul exercițiilor propuse pentru analiză într-o oră s-ar putea să fie prea mare pentru unele clase, pentru acelea cu un nivel de pregătire mediocru sau mai slab. În acest caz, firește, se poate renunța la unul sau două din ele. Elevii cu care lucrez eu pot efectua în cursul celor 50 de minute ale lecției toate aceste exerciții, avînd în general cunoștințele și priceperile necesare, la nivelul cerut de programă. De asemenea, unele texte sînt mai lungi, pentru a avea material de acoperire în caz că elevii lucrează rapid fiecare exercițiu. Dacă însă clasa înaintează mai încet în efectuarea analizelor, vom renunța la unele propoziții, astfel încît lecția să se încadreze în timp.

Iată, în linii mari, modul de desfășurare a acestei lecții :

Obiectul : Gramatica
Clasa : a IV-a
Data : 18 martie 1965

PLAN DE LECȚIE

Subiectul : Propoziția dezvoltată
Scopul lecției : Consolidarea și adîncirea cunoștințelor în legătură cu propoziția dezvoltată și structura ei. Dezvoltarea deprinderii de a recunoaște propoziția dezvoltată în vorbire și în text, de a alcătui propoziții dezvoltate. Dezvoltarea gîndirii logice și a exprimării corecte.

Tipul lecției : de consolidare

Metode și procedee : conversația, analiza gramaticală, exercițiul, folosirea schemei, munca cu manualul.

Material didactic : planșe cu propoziții și cuvinte.

Desfășurarea lecției

Organizarea clasei pentru lecție : se pregătesc elevii pentru ora de gramatică și se stabilește disciplina necesară.

Verificarea temei. Se controlează dacă toți elevii și-au scris exercițiul nr. 137 de la pag. 198 din manualul de limba română pentru clasa a IV-a, în care au avut de subliniat părțile principale și secundare ale propoziției. Se citește exercițiul și se fac corecturile necesare, apreciindu-se cum au lucrat diferiți elevi.

Anunțarea. Astăzi vom continua cu exercițiile de analiză a propoziției dezvoltate pentru a vă însuși cît mai temeinic cele învățate în legătură cu acest fel de propoziție.

Forme de consolidare

1) Se pun întrebări în legătură cu propoziția simplă și propoziția dezvoltată : Ce se numește propoziție ? De cîte feluri sînt propozițiile după alcătuire ? (simple și dezvoltate). Ce se numește propoziție simplă? (exemple și analiza lor). Ce se numește propoziție dezvoltată ? (exemple și analiza lor). Din ce fel de părți este formată propoziția dezvoltată ? Care sînt părțile principale ? Dar cele secundare ? Ce se numește subiect ? Cu ce întrebări se află ? Ce se numește predicat ? Ce întrebări folosim pentru aflarea predicatului ? Ce se numește atribut ? Cu ce întrebări se află? Dar complement ? Care sînt întrebările cu care se află complementul ? Voi cere apoi elevilor să dea exemple de propoziții dezvoltate și să le analizeze oral, precizînd felul următor : În gospodăriile agricole de stat se pregătesc lucrările de primăvară.

Se procedează la fel și cu celelalte propoziții.

4) Se deschid manualele și se analizează oral următoarele propoziții din lecția : „Prima șarjă" (pag. 56) : „Muncitorii se felicită. Se îmbrățișează. Pentru furnaliști sărbătoarea s-a terminat. Au început munca adevărată. Toată noaptea au lucrat". Se stabilesc, pe baza întrebărilor, felul propozițiilor, părțile principale și secundare.

5) Muncă independentă. Se afișează pe tablă două planșe : una cu propoziții simple, iar alta cu mai multe cuvinte :

PLANȘA I	PLANȘA A II-a
Elevii așteaptă	nerăbdători, vacanța, primăverii
Soarele a trezit	din somn, iarba, florile și pomii,
Păsările repară	călătoare, cuiburile, umed, de apă.
Pămîntul mustește	Pregătiți cu sape și greble,
pionierii curăță	terenul de sport, A doua zi,
ei s-au dus	la cooperativa agricolă de producție,
Pionierii au tăiat	crenguțele uscate ale pomilor, din livadă.

În funcție de nivelul clasei, exercițiul acesta se poate lucra în mai multe feluri. De exemplu : cuvintele cu rol de atribut pot să fie așezate într-o coloană, iar cele cu rol de complement, în altă coloană. În acest caz elevii vor putea construi cu ușurință propozițiile. Tot pentru a se ușura munca elevilor, atributele pot fi subliniate cu o culoare, iar complementele cu o altă culoare.

Elevii citesc propozițiile simple de pe prima planșă și cuvintele de pe planșa a doua. Le explic că trebuie să transforme propozițiile simple scrise pe prima planșă în propoziții dezvoltate cu cuvinte potrivite din a doua planșă. Le atrag atenția că trebuie să respecte ortografia propozițiilor simple așa cum se găsesc pe planșă (dacă subiectul este scris cu literă mare, înseamnă că va fi așezat la începutul propoziției ; dacă este scris cu literă mică, înseamnă că va fi în interiorul propoziției și că aceasta va începe cu un alt cuvînt, scris cu literă mare, din coloana de cuvinte din planșa a doua. De asemenea, propozițiile vor fi așezate în așa fel încît să se obțină un text închegat, care să aibă și un titlu. Obținem astfel următorul text :

În vacanță

Elevii așteaptă nerăbdători vacanța. Soarele primăverii a trezit din somn iarba, florile și pomii. Păsările călătoare repară cuiburile. Pămîntul umed mustește de apă. Pregătiți cu sape și greble, pionierii curăță terenul de sport.

A doua zi ei s-au dus la cooperativa agricolă de producție. Pionierii au tăiat crenguțele uscate ale pomilor din livadă.

Se controlează tema lucrată — prin citirea ei de către 2—3 elevi și se fac aprecieri.

Concluzia : Ce am analizat în ora aceasta de gramatică ? (propoziția dezvoltată) Ce numim propoziție dezvoltată ? Din ce fel de părți este compusă ? Care este ordinea părților de propoziție în propoziția dezvoltată ? De ce trebuie păstrată această ordine ? Cum se determină între ele părțile propoziției dezvoltate ? (Se scoate în evidență că părțile secundare pot determina alte părți secundare din propoziție).

Tema pentru acasă : Se citește exercițiul nr. 139 de la pag. 198 din manualul de limba română pentru clasa a IV-a, care urmează să fie lucrat acasă.

Fac aprecieri asupra desfășurării lecției și notez 3—4 elevi.

Bineînțeles, indic în plan, pe lîngă ceea ce am arătat mai sus, și timpul afectat fiecărui moment al lecției. De asemenea, îmi rezerv loc pentru observații.

★

Evident, planul aceleiași lecții nu poate fi același la fiecare clasă, ci prezintă deosebiri în funcție de situația concretă. Astfel, dacă împrejurările o cer, se va insista, să spunem, asupra analizei părților din care este formată propoziția dezvoltată, asupra exercițiilor de alcătuire a unor propoziții dezvoltate sau de stabilire a legăturilor dintre părțile acestei propoziții. În cazurile acestea, se va rezerva mai puțin timp problemelor care sînt mai bine cunoscute de către elevi.

Învățătoarea **Ana Scornea** de la Școala generală de 8 ani nr. 25 din București, de exemplu, și-a propus să dea o extindere mai mare exercițiilor de stabilire a legăturilor dintre părțile principale și secundare ale propoziției. Aceasta nu ca un scop în sine, ci socotind că este nevoie să mai insiste pentru a-i obișnui pe elevi să se exprime corect, pentru a le dezvolta gîndirea logică.

În consecință, tov. Scornea își propune să revadă cu elevii, fără a insista, ce este o propoziție dezvoltată, care sînt părțile propoziției dezvoltate, care sînt părțile principale și secundare, la ce întrebări răspunde fiecare din ele etc. Apoi ea va prezenta elevilor, scris pe tablă, textul : **Printre sălciile pletoase apa curge lin. În apa limpede, peștișorii neastîmpărați aleargă în toate părțile. În sălcii, privighetorile cîntă toată noaptea.** În continuare, lecția va decurge astfel :

Un elev va citi în întregime textul. Apoi învățătoarea va întreba : Unde se petrec toate cele despre care se vorbește în text? De unde deduceți că se petrec în natură ? Să mai citească cineva prima propoziție ! Ce fel de propoziție este aceasta ? Care este subiectul ? (Învățătoarea va duce o săgeată la subiect). Puneți întrebarea și aflați predicatul ! (Va însemna și predicatul cu o săgeată și va uni ambele săgeți). Ce fel de părți sînt pentru propoziție subiectul și predicatul ? Celelalte părți din propoziție ce sînt ? Să citească cineva toate părțile secundare din această propoziție ! Puneți întrebarea și observați cu cine se leagă prin înțeles „printre sălcii" ? Unde ați pus întrebarea ? (Va duce, cu cretă colorată, o săgeată deasupra predicatului „curge" și alta deasupra părții secundare „printre sălciile" și va scrie în interiorul schemei și întrebarea „pe unde"). Ce este dar, ca parte de propoziție „printre sălciile"? Cu cine s-a legat prin înțeles ? Cum am arătat legătura dintre predicat și complement ?

Ce altă parte secundară urmează imediat în propoziție ? A cui însușire este „pletoase" ? Cu cine se leagă deci prin înțeles ? (Va duce o săgeată deasupra părții secundare „pletoase" și alta deasupra părții secundare „sălciile" și apoi le va uni, scriind în interiorul schemei și întrebarea „ce fel de" ?). Deci, ce este „pletoase" ? Cu cine s-a legat prin înțeles acest atribut ? Cu ce întrebare l-am aflat ?

Care parte secundară a rămas neanalizată ? Ce arată „lin" ? Așadar, de care cuvînt se leagă ? Ce întrebare vom pune pentru a căpăta ca răspuns cuvîntul „lin"? (Fiindcă întrebarea pentru cuvîntul „lin" este legată de predicat, va duce o săgeată la predicat și alta la partea secundară „lin", și apoi le va uni, ca să se vadă cît mai bine legătura dintre partea principală și cea secundară a propoziției ; va scrie și întrebarea în schemă).

La sfîrșit, pe tablă se va vedea schema întreagă, pe care elevii și-o vor trece în caietele lor.

În exemplul al doilea și al treilea, elevii vor găsi părțile principale și secundare ale propoziției și vor arăta ei înșiși legăturile dintre acestea cu ajutorul săgeților.

În încheiere învățătoarea va întreba cu cine se leagă prin înțeles fiecare din părțile secundare ale propoziției și cum s-au arătat grafic aceste legături, care este rolul părților secundare în propoziție și cum trebuie să folosească elevii propozițiile dezvoltate în micile lor compuneri, în povestirile orale, la istorie, geografie etc. precum și în scris.

Tema pentru acasă : Exercițiul nr. 140 din manual, care cere elevilor să arate, cu ajutorul săgeților, legătura dintre părțile principale și secundare ale propoziției. Se citește : 1. Pescarul caută undița pierdută. 2. El aruncă undița în apa limpede. 3. Un păstrăv lacom se prinde în undiță.

★

Ce arată toate cele de mai sus ? Că învățătorul nu poate intra la lecție fără să fi reflectat atent asupra ei, fără să o fi conceput mai dinainte, ținînd seama de ceea ce știu elevii, de lacunele pe care le mai au, de rapiditatea cu care lucrează — într-un cuvînt, de condițiile concrete ale clasei.

ANCA MORARU

EDUCAŢIE FIZICĂ

Colaborarea medico-pedagogică

Educaţia fizică urmăreşte să contribuie la formarea însuşirilor fizice şi morale de bază necesare pregătirii pentru muncă. Agilitatea, forţa, rezistenţa la efort, promptitudinea, perseverenţa şi curajul elevilor se dezvoltă în mod armonios prin participarea regulată şi activă la programul de educaţie fizică şi sport, cu condiţia ca acest program să respecte caracteristicile de vîrstă şi de dezvoltare fizică a celor care îl practică precum şi anumite principii igienice de bază.

În ultimul timp o serie de medici au asistat la orele de educaţie fizică şi sport pentru a studia reactivitatea fiziologică şi psihică a elevilor şi pentru a contribui la crearea unor cît mai bune condiţii de mediu. Au fost urmăriţi cu deosebire copii care prezintă disfuncţiuni organice (cardiace, pulmonare, hepatice), dizarmonii de dezvoltare (hipoponderali, longilini, elevi cu tendinţă la obezitate) etc., ca şi copii la care se manifestă pasivitatea, dezinteresul, tendinţa de a ocoli unele mişcări mai dificile, tendinţă ce s-ar putea datora unor cauze de ordin medical. În general, deci, medicii au observat şi au cules informaţii asupra elevilor care nu se încadrează în caracteristica de dezvoltare fizică a vîrstei respective sau prezintă o stare de sănătate deficientă. Tuturor acestora li s-a făcut un examen medical aniănunţit şi li s-au recomandat măsuri medico-terapeutice şi educativ-sanitare corespunzătoare, pentru a se asigura posibilităţi de practicare a unei educaţii fizice diferenţiate sau a gimnasticii medicale propriu-zise

În acelaşi timp, medicii au observat condiţiile de mediu în care se desfăşoară activitatea de educaţie fizică, sport sau joc sportiv. Ei au putut constata, cu acest prilej, grija multor directori de şcoli pentru asigurarea condiţiilor necesare bunei desfăşurări a educaţiei fizice în săli, ca şi pentru amenajarea de terenuri în aer liber în apropiere de şcoală. Aşa stau lucrurile, de exemplu, la Şcoala medie „Gh. Şincai", la Şcolile medii nr. 12, nr. 22 şi nr. 41 sau la Şcoala generală de 8 ani nr. 165, din Capitală, la Şcoala profesională de pe lîngă întreprinderea „Muntenia", la Grupul şcolar comercial „N. Kreţulescu" etc.

În general se poate afirma că la orele de educaţie fizică şi sport se respectă principiile de igienă şi s-au asigurat bune condiţii de mediu. Acestea se cer însă îmbunătăţite în continuare. Astfel, credem că ar fi necesar să se asigure pretutindeni ventilarea sălii unde se practică cultura fizică, întrucît consumul de oxigen şi emanaţia de bioxid de carbon prin respiraţie, ca şi emanaţia de vapori de apă prin sudaţia corporală, crescute mult faţă de normal în timpul activităţii fizice, impun un aport permanent de aer proaspăt. Ventilarea se poate realiza prin modificarea unei (sau mai multor) ferestre în aşa fel ca deschiderea parţială — în partea superioară — să se poată face printr-un sistem de pîrghii uşor de manevrat.

Considerăm de asemenea necesar să se asigure peste tot în sălile destinate culturii fizice un paviment neted şi în acelaşi timp elastic (podea de lemn, parchet), deoarece pavimentul de mozaic, beton sau asfalt prezintă primejdia de alunecare şi de loviri grave. Curăţirea pavimentului şi eventuala lui dezinfectare să se facă cu mijloace umede, urmate de ştergerea uscată (ca să se evite încărcarea atmosferei cu pulberi). Nu este deloc recomandată folosirea în acest scop a brazdolinei sau a altor produse care îmbîcsesc şi înnegresc podeaua.

Este bine să li se asigure pretutindeni elevilor posibilitatea să se spele pe mîini după ora de cultură fizică, întrucît în cursul ei au executat exerciţii la sol, atingînd astfel cu mîinile podeaua murdărită de propriile lor tălpi.

Pentru evitarea accidentelor, credem necesară instalarea de plase de protecţie la ferestre şi la corpurile de iluminat, a unor apărători în jurul sobelor şi în faţa radiatoarelor de calorifer, îndepărtarea cuierelor, a etajerelor şi a oricăror alte ieşinduri în pereţii sălii, pînă la aproximativ 2 metri înălţime de la podea.

Periodic, aparatele şi materialele de gimnastică (capre, lăzi, frînghii etc.) trebuie revizuite pentru netezirea aşchiilor, pentru asigurarea stabilităţii şi rezistenţei lor. Mingile trebuie spălate şi dezinfectate periodic. Este recomandabil ca salteaua de amortizare a săriturilor să fie îmbrăcată într-o husă din material textil rezistent (de exemplu doc), care să fie spălată periodic. Umplutura saltelei să fie recondiţionată de asemenea periodic, pentru a-i menţine elasticitatea. Chiar dacă se folosesc saltele de amortizare nu poate fi îngăduită efectuarea exerciţiilor de alergare şi sărituri cu avînt în săli cu paviment dur. Gropile de sărituri trebuie întreţinute curat, cu rama înconjurătoare în bună stare, cu nisip îndestulător, greblat, împrospătat, curăţat de aşchii, eventual acoperite cu capace de lemn care să fie îndepărtate numai la folosire.

Este pozitivă preocuparea profesorilor de educaţie fizică de a asigura securitatea mişcărilor grele de echilibru sau aterizările la sărituri prin prezenţa lor proprie lîngă elevul executant. Această măsură trebuie însă completată cu interzicerea de a se efectua sărituri nesupravegheate, care pot duce la accidente grave.

În timpul orelor de educaţie fizică care se desfăşoară în săli trebuie acordată o grijă deosebită încălţămintei elevilor. Practicarea fugii sau săriturilor, chiar a jocurilor sportive cu răsuciri şi opriri bruşte, în ciorapi sau cu pantofi cu tălpi confecţionate din materii textile este absolut contraindicată, deoarece ocazionează alunecări şi căderi. Pentru acelaşi motiv este contraindicată efectuarea exerciţiilor cu încălţămintea dezlegată sau fără şireturi. În schimb, se pot efectua exerciţii în picioarele goale, cu condiţia ca podeaua(sau terenul) să fie în cea mai perfectă stare de curăţenie, să nu fie umedă sau prea rece.

Trebuie evitată efectuarea exerciţiilor pe terenuri, alei sau în alte locuri de mare circulaţie curentă, cu praf abundent sau încărcare bacteriană.

O ultimă remarcă, cu privire la elevii scutiţi medical de educaţie fizică : din materialele culese de medicii care au asistat la ore reiese că în cele mai multe cazuri elevii scutiţi asistă pasiv la efectuarea exerciţiilor de către restul colegilor lor. Aceasta este o atitudine potrivnică instrucţiunilor comune ale Ministerului Învăţămîntului şi Ministerului Sănătăţii, care prevăd că acestor elevi li se va asigura o altă preocupare în timpul orei de educaţie fizică — desigur însă că nu o preocupare statică, în clasă şi în bibliotecă, ci tot o activitate fizică, cu ritm şi durată corespunzătoare stării de sănătate a elevilor în cauză (plimbare în curtea şcolii sau într-o sală bine ventilată, exerciţii de respiraţie, de mişcare fără efort mare etc.).

De asemenea, o atenţie deosebită trebuie acordată acelor elevi care declară la începutul orei că nu se simt bine. Întrucît o alterare a stării de sănătate poate surveni oricînd, aceşti elevi trebuie îndrumaţi la cabinetul medical.

O problemă importantă o constituie şi elevii care poartă în mod obişnuit ochelari ; este recomandabil ca acestora să li se impună numai exerciţiile pe care le pot executa fără a purta ochelari.

Deoarece orele de cultură fizică şi sport nu pot fi utile decît dacă se respectă normele de igienă privind solicitarea fizică, particularităţile anatomo-fiziologice ale elevilor şi starea lor de sănătate, sîntem convinşi că o colaborare strînsă între medic şi profesorul de educaţie fizică va duce la obţinerea unor substanţiale ameliorări în desfăşurarea igienică a activităţii de cultură fizică şi sport în şcoli.

Dr. G. E. SOLCĂNESCU
medic primar de igienă
şi sănătate publică

Oră de educaţie fizică la Şcoala medie nr. 1 din Baia Mare.

Lecţie de baschet : se explică elevilor tehnica aruncării la coş

Viitorii profesori la practică

Nu de mult, studenţii anului IV de la I.C.F., au condus, în cadrul practicii pedagogice, o serie de lecţii de educaţie fizică în şcolile de cultură generală. Deosebit de bogată în învăţăminte a fost pentru ei lecţia condusă de Toma Rădulescu, care s-a desfăşurat la clasa a XI-a a Şcolii medii „Gheorghe Şincai" în sala de curs, în prezenţa profesorului metodist Victor Tibacu, precum şi a altor cadre de specialitate, dintre care prof. emerită Silvia Negreanu.

Lecţia a avut ca scop consolidarea cunoştinţelor şi priceperilor dobîndite de viitorii profesori în legătură cu conţinutul şi metodica lecţiei de educaţie fizică în sala de clasă.

Aci, organizarea unei astfel de lecţii a impus-o vremea friguroasă şi o situaţie neobişnuită — lucrările de amenajare şi modernizare a sălii de gimnastică existentă. Cunoaşterea modului cum trebuie conduse lecţiile de acest fel se impune cu necesitate întrucît astfel de situaţii se pot ivi în orice şcoală.

...Comanda „drepţi" acoperă clinchetul şters al clopoţelului.

Tema lecţiei este: „Exerciţii aplicative şi jocuri sportive". Formaţiile gîndite de studenţi sînt variate : „Pe patru coloane între bănci", „şezînd în bănci", „în linie între bănci" etc.

Lecţia se desfăşoară în ordine. Comenzile sînt precise, explicaţiile concise, iar demonstraţiile ilustrative, plastice, convingătoare. Elevii execută exerciţii de atenţie (care au loc în bănci), exerciţii pentru ridicarea excitabilităţii neuro-musculare (efectuate pe intervalele dintre bănci, prin alergare pe loc) mişcare de braţe şi trunchi, ghemuiri cu desprindere în săritură. Trec apoi la schimbarea locurilor celor patru coloane la semnal, la exerciţii pentru formarea unor deprinderi corecte asupra poziţiei în bancă, pentru musculatura spatelui şi abdomenului din culcat pe spate pe pupitrul băncii (forfecări de picioare, apropierea şi depărtarea picioarelor, îndoirea şi împingerea genunchilor, exerciţii în lumînare, sprijinit talpă în talpă, simularea mersului pe bicicletă). Foarte atractive sînt pentru elevi exerciţiile care se desfăşoară în continuare : pasarea mingii de baschet în suveică, cu ghemuirea în loc de deplasare, cu deplasarea printre picioare în spatele formaţiei sau în suveică, din stînd depărtat pe marginile pupitrelor, cu coborîre şi alergare la coada şirului, ştafeta „cursa pe numere", cu mingea de oină aflată în faţa băncilor (joc de atenţie şi viteză), ştafeta cu scriere la tablă, pe două echipe. În încheiere au loc exerciţii liniştitoare, de respiraţie (între bănci etc.).

Lecţia e densă, variată, interesantă, desfăşurată în bune condiţii de igienă, cu scopuri didactice şi educative importante : pregătirea fizică generală, dezvoltarea unor calităţi fizice de bază, educarea unor calităţi moral volitive (iniţiativă, curaj, spirit de colectiv), educarea şi dezvoltarea unor procese psihice (atenţia, imaginaţia, voinţa).

Elevii lucrează mult, cu interes şi conştiinciozitate, dînd dovadă de spirit de ordine şi disciplină.

O urmărim cu satisfacţia că viitorii profesori de educaţie fizică sînt bine pregătiţi, că stăpînesc o concepţie superioară cu privire la pedagogia şi metodica educaţiei fizice şcolare, că sînt inventivi şi lucrează creator chiar şi în situaţii mai dificile.

Analiza lecţiei comportă discuţii vii, mobilizatoare, iar concluziile profesorului metodist conturează şi mai precis calităţile profesorului de educaţie fizică, stimulîndu-i pe studenţi, făcîndu-i să înţeleagă, că cheia succesului în muncă este sentimentul de dragoste şi mîndrie pentru profesiunea aleasă, devotamentul şi pasiunea în muncă, iubirea faţă de copii, dăruirea şi sentimentul de încredere că oriunde, în orice colţ al patriei poţi avea succese şi mari satisfacţii dacă nu precupeţeşti efort pentru a răspunde exigenţelor.

Lector N. CEAUŞESCU
Catedra de Pedagogie
şi Psihologie I.C.F.

Un concurs valoros

Dată fiind importanţa materialelor didactice în toate etapele lecţiei, a valorii instructive şi educative a acestora, Ministerul Învăţămîntului se preocupă stăruitor de realizarea unei game cît mai variate de asemenea materiale, care să corespundă atît cerinţelor de ordin pedagogic, cît şi progresului ştiinţei şi tehnicii moderne. Numai în anul 1964, de exemplu, s-au realizat 626 sortimente de material didactic (din care 131 au fost sortimente noi), în 735.822 exemplare. Aceasta a permis înzestrarea laboratoarelor, cabinetelor şi muzeelor şcolare cu noi aparate, truse şi instrumente de laborator, cu noi hărţi, planşe, diafilme, diapozitive etc. De asemenea, s-au realizat noi filme didactice şi s-au multiplicat numeroase filme documentare, ştiinţifice şi artistice care se pot folosi cu succes în procesul de învăţămînt.

O creştere însemnată a sortimentelor de material didactic s-a planificat şi în acest an, prevăzîndu-se a se realiza 696 titluri (din care 192 noi), adică cu peste 11 la sută mai mult faţă de anul 1964.

O contribuţie însemnată în sporirea sortimentelor de material didactic şi în modernizarea acestuia o aduc cadrele didactice, inginerii, tehnicienii şi muncitorii din întreprinderile producătoare de material didactic în cadrul concursului organizat anual, de Ministerul Învăţămîntului. La concursurile din anii trecuţi s-au prezentat multe lucrări valoroase, care au fost date în producţie pentru a fi realizate în serie. Amintim în acest sens trusa de modele de maşini electrice, aparatul pentru demonstrarea variaţiei rezistenţei electrice cu temperatură, trusa pentru experienţe cu semiconductori, trusa pentru experienţe de electrochimie ş.a.

La concursul de material didactic din anul 1964 s-au prezentat 84 lucrări. Acestea au fost analizate cu cea mai mare grijă de către comisiile pe specialităţi, din care au făcut parte cadre didactice din învăţămîntul de cultură generală şi superior. Atenţia comisiilor a fost îndreptată asupra verificării originalităţii lucrărilor, conţinutului şi necesităţii lor în procesul de învăţămînt. În funcţie de aceste criterii au fost selecţionate şi premiate 11 lucrări. O lucrare a primit premiul I, două lucrări premiul II şi opt lucrări menţiuni. Lucrările premiate se disting îndeosebi prin ingeniozitatea realizării, prin reuşita experienţelor şi simplitatea construcţiei şi montajului.

Aparatul demonstrativ pentru studiul microundelor (lucrare distinsă cu premiul I, autor Mircea Mironescu, asistent la Universitatea din Bucureşti), are o construcţie relativ simplă, didactică, fiind alcătuit dintr-un număr mic de piese (fig. 1). Conceput pentru studierea proprietăţilor undelor electromagnetice cu lungimi de undă foarte mici (microunde) acest aparat demonstrează elevilor producerea şi propagarea undelor electromagnetice de înaltă frecvenţă, interferenţa lor şi poate fi folosit la măsurarea lungimii de undă şi la calcularea frecvenţei. Cu ajutorul lui se pot realiza şi alte experienţe privind producerea şi propagarea undelor electromagnetice, precum şi studiul calitativ şi uneori chiar cantitativ al principalelor proprietăţi ale undelor electromagnetice. Folosit pentru experienţe demonstrative sau în cadrul lucrărilor de laborator, aparatul respectiv va înlesni însuşirea de către elevi a cunoştinţelor de bază dintr-un domeniu atît de important ca studiul undelor electromagnetice cu nenumăratele sale aplicaţii practice.

Aparatul pentru demonstrarea fenomenului de interferenţă sonoră (fig. 2), distins cu premiul II, (autor ing. Marius Donici de la IMD), are de asemenea o construcţie simplă şi este conceput pentru punerea în evidenţă a compunerii oscilaţiilor acustice provenite din aceeaşi sursă, dar care străbat drumuri diferite, avîndu-se în vedere urmărirea fenomenului în mod continuu. Ca sursă acustică se foloseşte, în locul diapazonului, corzilor etc., un generator de ton care furnizează în mod continuu un sunet, ceea ce permite punerea în evidenţă a nodurilor şi ventrelor undelor staţionare sonore.

Un alt aparat care a primit premiul II este *generatorul de frecvenţe variabile* conceput de ing. Gheorghe Niţoiu, de la IMD (fig. 3). El cuprinde în principal trei elemente: generatorul propriu-zis de tipul R.C.; un amplificator final şi o celulă redresoare. Acest generator, care nu prezintă dificultăţi în realizare, este capabil să furnizeze tensiune alternativă de frecvenţă variabilă cuprinsă între 34 şi 20 000 Hz.

Dintre lucrările care au primit menţiuni amintim: osciloграful catodic (ing. Gheorghe Niţoiu de la I.M.D. Bucureşti); două truse pentru punerea în evidenţă a cîmpului magnetic al curentului electric (trusa pentru şcoala generală de 8 ani aparţine prof. Ilie Bratu de la Şcoala generală de 8 ani Petreşti, reg. Hunedoara, iar cea pentru şcoala medie este concepută de prof. Burducea Ion şi prof. Constantin Iacob de la Şcoala generală de 8 ani nr. 4, Sibiu); generatorul ultrasonic şi trusa pentru studiul proprietăţilor ultrasunetelor (asistent univ. Mircea Mironescu); aparatul pentru demonstrarea variaţiei funcţiilor trigonometrice (prof. Corneliu Simion, Braşov); aparatul pentru explicarea reflexelor necondiţionate şi condiţionate (prof. Olga Braga de la Şcoala medie „C. A. Rosetti" Bucureşti); tabela numeraţiei (înv. Alexandru Moacă din comuna Blejeşti reg. Bucureşti); planşele pentru chimie (ing. Nicolae Tălpăşanu, ing. Constantin Cumpătă şi ing. Dumitru Cojocaru — Bucureşti).

O parte din aparatele premiate la concursul de material didactic au şi fost incluse în planul de producţie al I.M.D., urmînd să fie realizate şi difuzate în şcoli în anul 1966 (în acest an se execută prototipurile, se experimentează şi se omologhează). Dintre acestea menţionăm aparatul demonstrativ pentru studiul microundelor, aparatul pentru demonstrarea interferenţei sonore, generatorul de frecvenţă variabilă, trusa pentru punerea în evidenţă a cîmpului magnetic al curentului electric.

În curînd Ministerul Învăţămîntului va publica tematica concursului de material didactic ce se va organiza în anul 1965. Un loc deosebit de important îl vor ocupa, în tematica acestui concurs, aparatele şi trusele pentru înzestrarea laboratoarelor de fizică, întrucît programele de fizică pentru şcoala generală de 8 ani şi pentru şcoala medie prevăd creşterea numărului experienţelor şi lucrărilor de laborator. Cadrele didactice, inginerii, tehnicienii şi muncitorii din întreprinderile producătoare de material didactic sînt solicitaţi să participe la concursul din acest an cu noi modele de aparate şi truse, cu propuneri şi proiecte de modernizare a aparaturii existente, în scopul asigurării însuşirii temeinice de către elevi a bazelor ştiinţelor în strînsă legătură cu viaţa, cu munca productivă.

TEODOR MUCICA
Şeful serviciului instruirii practice şi material didactic din Ministerul Învăţămîntului

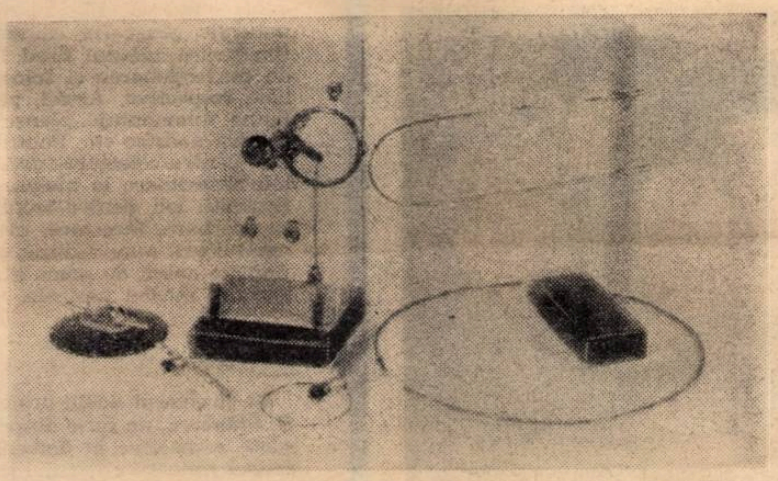

Aparat demonstrativ pentru studiul microundelor

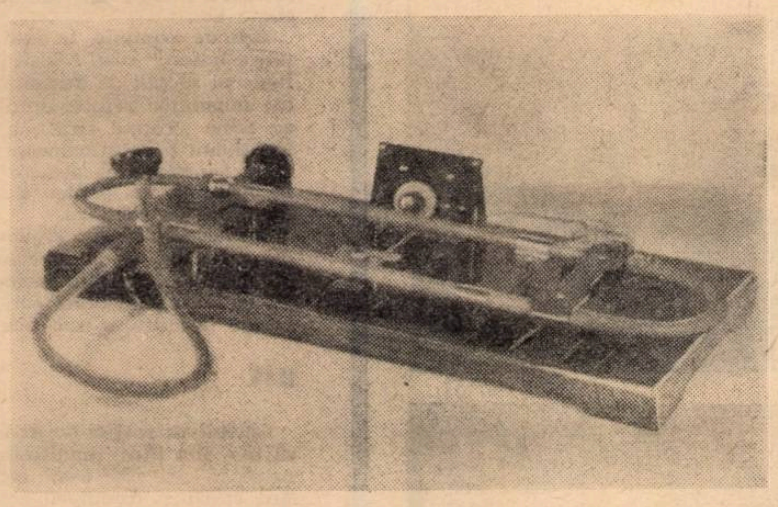

Aparat pentru demonstrarea fenomenului de interferenţă sonoră.

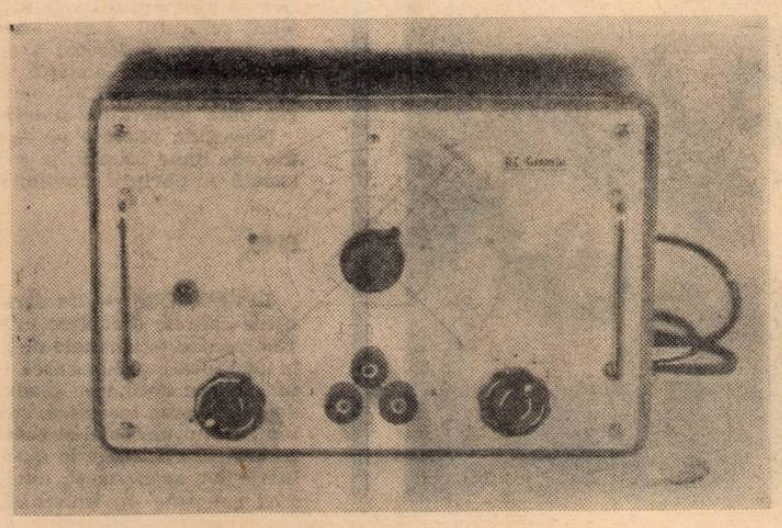

Generator de frecvenţă variabilă.

Cititorii semnalează

Condiţii care complică munca

Printre măsurile luate în ultima vreme pentru îmbunătăţirea rezultatelor procesului instructiv-educativ se numără şi aceea ca, la unele discipline şi acolo unde condiţiile permit elevii şi elevele să studieze separat, iar predarea limbilor străine să se organizeze în funcţie de preferinţele elevilor, alcătuindu-se grupe de studiu pe limbi, formate din elevii claselor paralele. Şi în şcoala noastră, ca şi în alte şcoli în care condiţiile există se aplică aceste instrucţiuni, îndeletnicirile practice şi educaţia fizică predîndu-se separat pentru elevi şi eleve, iar limbile străine — rusa, franceza şi engleza — pe grupe alcătuite din elevi aparţinînd la 2, 3 sau 4 clase paralele. În general rezultatele sînt bune. Am vrea însă să atragem atenţia asupra unor neajunsuri pe care le determină totuşi această măsură.

În primul rînd, la multe clase colectivul se separă şi se modifică de repetate ori într-o săptămînă: pentru îndeletnicirile practice, pentru educaţia fizică, pentru limbile străine. Colectivul clasei se descompletează şi prin faptul că mulţi elevi din şcoala noastră urmează şcolile de muzică, de artă plastică, de educaţie fizică şi sînt scutiţi de lecţiile de specialitate, lipsind astfel de la un număr de lecţii în şcoala de bază. Sînt unele zile cînd în decurs de cinci ore, la cele 14 clase V—VIII cîte sînt în şcoala noastră, au loc între 19—21 schimbări ale sălii de învăţătură, ceea ce, firește, nu contribuie la desfăşurarea în bune condiţii a procesului de învăţămînt, ca să nu mai vorbim de greutăţile ce se creează în sudarea colectivului din fiecare clasă, în realizarea unităţii lui. În aceste condiţii un elev face parte în decurs de o săptămînă din următoarele colective: colectivul integral al clasei (la obiectele care se predau pentru toţi elevii: limba romînă, matematici etc.) din colectivul de băieţi sau de fete din cîte două clase paralele (la educaţie fizică şi lucrări practice), din colectivul elevilor de ambele sexe proveniţi din mai multe clase paralele (la limbile străine), din colectivele de clasă descompletate de elevii care urmează şcoli speciale de artă şi care la rîndul lor se integrează în colectivele şcolilor respective de arte plastice, muzică, educaţie fizică. Aceste condiţii nu sînt de natură să favorizeze munca dirigintelui cu clasa, nici autoritatea morală pe care activul de elevi trebuie s-o exercite asupra colectivului clasei.

Şi alcătuirea orarului a devenit o problemă dintre cele mai grele, din cauza multiplelor cerinţe la care trebuie să răspundă. Este foarte dificil, de exemplu, să se realizeze concordanţa între orele de educaţie fizică şi obiectele care trebuie predate concomitent la colectivele de fete şi la cele de băieţi, cum cer Instrucţiunile Ministerului Învăţămîntului nr. 122 782/1963. Situaţia se complică şi mai mult la lucrările practice în clasa a VIII-a, întrucît fetele au o oră de lucrări practice de electrotehnică şi una de lucru de mînă şi gospodărie, în timp ce băieţii au două ore de lucrări practice de electrotehnică. În acelaşi timp trebuie să căutăm soluţii pentru asigurarea predării concomitente a limbilor străine la toate grupele şi să găsim obiecte care pot fi predate simultan cu predarea unei limbi străine, în cazul existenţei mai multor grupe la care predă acelaşi profesor. Se cere ca la obiectele ce se predau pe colective cuprinzînd elevi din mai multe clase paralele, în cazul cînd există mai multe ore pe săptămînă, colectivul de elevi să fie mereu acelaşi. Dar la nici un obiect din planul de învăţămînt în afară de limbile străine nu se prevăd 3 ore pe săptămînă. Deci, în cazul cînd există două sau mai multe grupe de elevi care învaţă o limbă străină cu acelaşi profesor, sau în cazul cînd unul din profesorii de limbi străine are ore la altă şcoală în timpul cînd ceilalţi doi au lecţii în şcoala noastră, celor 3 ore de limbă străină trebuie să le corespundă ore la alte două obiecte: unul care se predă în cîte două ore pe săptămînă şi altul pentru care se prevede o singură oră săptămînal. În caz contrar, profesorul care predă obiectul ce coincide cu ora de limbi străine ar fi nevoit să lucreze o dată cu un colectiv de elevi format din două sau mai multe clase paralele, iar altă dată cu clasa respectivă, deci cu un alt colectiv. Bineînţeles că în aceste condiţii el nu mai poate asigura un nivel unitar de cunoştinţe al elevilor (din cauza lacunelor care se ivesc în însuşirea cunoştinţelor la un colectiv sau altul şi care cu greu pot fi înlăturate cu ocazia recapitulărilor), nu poate urmări eforturile ce se depun şi progresele realizate de colectivul de elevi sau de clasa la care predă.

După cum se vede, de principiile pedagogice care trebuie să stea la baza orarului (curba de efort în cadrul săptămînii şi a zilei de muncă, alternarea unor obiecte mai grele cu altele ca desenul, caligrafia, educaţia fizică etc.) se poate ţine seamă numai după ce şi în măsura în care au fost satisfăcute cerinţele organizatorice mai sus amintite.

Se ivesc greutăţi şi în ce priveşte folosirea catalogului. Unii profesori trebuie să-şi întocmească cataloage personale, din care apoi, în recreaţie sau la sfîrşitul zilei, să treacă notele şi absenţele în catalogul unit al clasei.

Şi în şcoala noastră, ca şi în alte şcoli, s-au făcut eforturi pentru a se evita cît mai mult urmările nefavorabile pe care le are asupra muncii elevilor situaţia descrisă mai sus. Totuşi întîmpinăm destule greutăţi şi cred, de aceea, că forurile în drept ar trebui să ia măsuri menite să ducă la îmbunătăţirea organizării procesului instructiv-educativ.

P. BOLOG
directorul Şcolii generale de 8 ani nr. 169 Bucureşti

Cadrele didactice în activitatea culturală

In căminele culturale, în casele de cultură și în cluburi primul loc pe ordinea de zi îl ocupă în prezent pregătirile pentru cel de-al IV-lea festival bienal de teatru „I. L. Caragiale".

Din datele existente pînă acum reiese că la această ediție a festivalului va participa un număr mai mare de echipe de teatru și de artiști amatori decît la oricare dintre edițiile anterioare. Este un lucru firesc, deoarece în perioada care a trecut de la cel de-al III-lea festival s-au îmbogățit repertoriile fiecărei echipe, ca și numărul spectacolelor susținute de formațiile de teatru ale artiștilor amatori. Calitatea interpretării a înregistrat, de asemenea, progrese însemnate.

Care este contribuția cadrelor didactice la această amplă mișcare artistică? In ce stadiu se află pregătirea formațiilor de teatru ale sindicatelor din învățămînt? Fotoreporterul nostru a prins cîteva imagini care dau un răspuns convingător la aceste întrebări.

Iată-ne într-una din sălile căminului cultural din comuna Lipănești, raionul Ploiești. Echipa de teatru din Lipănești se preocupă să aleagă o nouă piesă. Alături de alți artiști amatori din sat, printre cei ce vor interpreta piesa nou aleasă se numără și cîteva cadre didactice. Directorul Școlii generale de 8 ani, prof. Ion Nicolescu, dorește să devină și interpretul unui rol. Care anume? Aceasta se va hotărî după lectură (fotografia din stînga, rîndul al doilea).

Echipa de teatru din Lipănești și-a început activitatea în 1947, obținînd distincții la aproape toate concursurile care au avut loc pînă acum. La festivalul din 1960 a obținut premiul III pe țară. De altfel, rezultate frumoase au obținut și celelalte formații artistice din Lipănești. La dobîndirea lor au adus o contribuție de seamă și învățătorii și profesorii din Lipănești, care, mobilizați de grupa sindicală, sînt animatori de frunte ai activității culturale a satului.

Comuna Sîntana din regiunea Crișana este cunoscută în împrejurimi pentru hărnicia locuitorilor ei, dar celebritatea dincolo de hotarele regiunii și-a cîștigat-o acum cîțiva ani, la cel de al III-lea festival bienal „I. L. Caragiale", cînd echipa ei de teatru a obținut titlul de laureată.

Acum există în comună mai multe echipe de teatru aparținînd căminului cultural și cooperativei agricole de producție. Intre ele e o adevărată întrecere, care se soldează cu spectacole mereu mai multe și mai valoroase. In imaginea din rîndul doi, dreapta, membrii uneia din echipele de teatru ale cooperativei agricole de producție pregătesc o piesă nouă inclusă în repertoriu. Profesorul Ion Iordăchescu, instructorul formației, dă primele indicații de regie. În curînd, echipa de teatru va prezenta spectatorilor, în cadrul celui de al IV-lea festival bienal de teatru „I. L. Caragiale", această piesă care oglindește aspecte legate de procesul dezvoltării conștiinței socialiste a țărănimii muncitoare.

Un sprijin larg îl dă pregătirilor pentru cel de al IV-lea festival bienal de teatru „I. L. Caragiale" comitetul sindicatului învățămînt din orașul Pitești. Membrii acestui sindicat participă la festival cu două formații, dintre care una de păpuși. Aceasta va prezenta două piese: „Scufița roșie" (cu care s-au susținut pînă acum 20 de spectacole) și „Spaima dovlecilor" de Chira Dragomir, care se găsește „pe șantier". Printre interpreți și mînuitori se numără educatoarele Vali Murariu, Cleopatra Turcu, Valeria Petrescu, Rodica Bîrloiu, Geta Tudora, Geta Mocanu etc.

Cealaltă echipă pregătește piesa „E vinovată Corina?" de Laurențiu Fulga. Repetițiile sînt avansate, iar regizorul și interpreții așteaptă cu optimism premiera care va avea loc în curînd.

Dar activitatea culturală pe care o desfășoară învățătorii și profesorii din orașele și satele patriei noastre nu se limitează doar la aspectele artistice. Mult mai amplă, ea cuprinde o varietate întreagă de aspecte. Iată, în imaginea de sus, dreapta, a fotoreportajului nostru o profesoară în mijlocul unui grup de cooperatori. Este profesoara de geografie Anca Bărbulescu din comuna Cătească, regiunea Argeș. Fotoreporterul a surprins-o în timpul unei „călătorii pe hartă". Profesoara s-a oprit îndelung asupra regiunilor globului în care trăiesc și muncesc popoare recent eliberate de sub colonialism. „O călătorie plină de învățăminte", — au apreciat participanții.

★

Pentru a încheia fotoreportajul, am poposit la Bacău. Aici ne-a solicitat atenția activitatea unei formații de muzică instrumentală — orchestra simfonică a învățătorilor și profesorilor din oraș distinsă în finala concursului artistic din vara trecută cu diploma de merit. După cum se vede și în fotografie, orchestra repetă cu sîrg. Nu-i de mirare: membrii ei vor să fie cît mai bine pregătiți pentru concertele de primăvară și vară.

C. RĂDOI

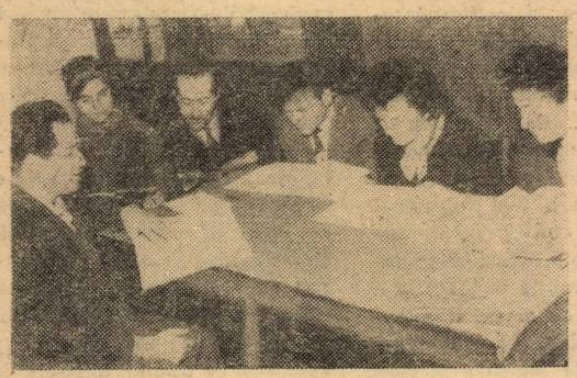

CORESPONDENȚA

GILĂU

După cum ne informează tov. *C. Timofte*, consiliul pedagogic al Școlii medii din Gilău a discutat recent despre formele de muncă independentă a elevilor la lecții. Această problemă a fost dezbătută și în comisia metodică a profesorilor de matematică-fizică și în cea a profesorilor de științe naturale-geografie, ca și în cercul pedagogic al învățătorilor. Conducerea școlii a urmărit, prin asistențe la lecții — la diferite clase și obiecte de învățămînt — modul în care se formează deprinderile de muncă independentă. De asemenea, s-au dat o serie de lucrări de control la matematică și la limba română, pentru a se constata în ce măsură sînt obișnuiți elevii să lucreze în mod independent.

Referatul și discuțiile purtate pe această problemă în consiliul pedagogic, venind cu multe exemple din munca la clasă, au făcut să crească interesul cadrelor didactice pentru înarmarea elevilor cu deprinderi de muncă independentă și le-au sugerat numeroase procedee pe care să le folosească în acest scop.

BRAȘOV

In cursul lunii februarie a.c. — ne scrie prof. *A. Păduraru* — s-a desfășurat la Brașov un curs cu directorii școlilor generale de 8 ani din regiunile Ploiești, Mureș Autonomă-Maghiară și Brașov. La acest curs au participat peste 180 de directori de școli.

Tematica expunerilor și activitățile practice incluse în programul de desfășurare au contribuit la perfecționarea conducătorilor de școli, le-au dat posibilitatea să cunoască problemele noi care se pun în domeniul pedagogiei. În programul cursului au fost prevăzute și lecții teoretice legate de conducerea procesului de învățămînt.

Expunerile teoretice au fost alternate cu activități practice, precum și cu discuții pe marginea problemelor ridicate de munca directorului. Bunăoară, au fost organizate vizite și convorbiri tematice cu directori fruntași de la școlile generale de 8 ani din Brașov, cu care ocazie s-au dezbătut o serie de probleme ce se ridică în activitatea de conducere a școlii — planificarea muncii și urmărirea realizării obiectivelor propuse, școlarizarea, munca metodică-științifică, perfecționarea cadrelor didactice, asistențele la lecții ale directorului, valorificarea experienței înaintate ș.a. S-au efectuat de asemenea asistențe la lecții și s-au purtat discuții pe marginea analizelor și îndrumărilor date.

PECICA-ARAD

Tov. *Florin Pîrvu* ne relatează, într-o scrisoare recentă, unele aspecte din activitatea comisiei metodice a profesorilor de științe naturale, geografie, chimie și agricultură de la Școala generală din Pecica, raionul Arad. Printre altele, comisia s-a ocupat mult de confecționarea și folosirea materialului didactic la disciplinele respective. Astfel, pentru geografie s-au confecționat albume, fotomontaje, planșe, grafice privind dezvoltarea economiei țării noastre etc. Pentru lecțiile de chimie s-au pregătit aparate pentru colectarea gazelor și planșe care ilustrează cunoștințele referitoare la metan, etan, butan, propan, hidrocarburi și derivații lor, pentru lecțiile de științe naturale s-au confecționat ierbare, insectare, planșe ș.a.m.d., iar pentru lecțiile de agricultură s-au realizat colecții de semințe, de ramuri pentru diferite specii de pomi fructiferi, ca și planșe prezentînd tractoare și mașini agricole.

PITEȘTI

Și directorul Școlii profesionale a M.I.U. din Pitești, tov. *Filip B. Stănescu*, ne scrie despre preocuparea colectivului didactic al școlii respective în domeniul folosirii materialului didactic în scopul ridicării eficienței lecțiilor. După cum arată tov. Stănescu, profesorii acestei școli folosesc larg schemele, diagramele, planșele, documente de producție, piese, subansamble, mulaje, machete etc.

Așa, de exemplu, la anul I filatori, în predarea temei „Destrămare-batere" s-au folosit planșe reprezentînd atît fluxul tehnologic al secției de destrămare-batere, cît și schițele cinematice ale mașinilor principale din această secție. La fel s-a procedat cu tema „Torsul firal", unde li s-au prezentat elevilor planșe înfățișînd toate subansamblele fusului și mecanismului de tors, ca și funcționarea acestui mecanism. De asemenea, a fost adus în clasă un fus pentru a se demonstra practic funcționarea lui și modul de mînuire.

Numeroase planșe și piese se folosesc și la lecțiile de tehnologia meseriei, ca și la celelalte lecții ținute în fața ucenicilor. Ca urmare, spune în încheierea scrisorii sale tov. Stănescu, se realizează o mai bună corelație între noțiunile teoretice și operațiile practice, o mai temeinică pregătire a elevilor.

ILIA

Colectivul secției de învățămînt a raionului Ilia, ne informează tov. *Ion Blaj*, manifestă un interes deosebit pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a cercurilor pedagogice în care sînt cuprinși directorii școlilor de cultură generală din raion. Tematica acestui cerc a fost minuțios întocmită și cuprinde probleme strîns legate de procesul instructiv-educativ. Astfel, la ultima ședință a cercului pedagogic al directorilor, ținută la Școala medie din Certejul de Sus, directorul acestei școli a susținut referatul „Legătura dintre școală, familie și organizațiile de tineret". Referatul a scos în evidență metodele bune care s-au folosit la această școală pentru o legătură mai strînsă cu organizația U.T.M., cu familiile elevilor și pentru desfășurarea unor activități educative interesante.

Discuțiile purtate pe marginea referatului au reliefat și alte metode bune folosite la școlile din raionul Ilia în munca desfășurată cu părinții elevilor și în cadrul organizațiilor de tineret.

CLUJ

I.P.C.D. Cluj — ne scrie conf. *T. Neacșa* — se preocupă să ajute cadrele didactice în pregătirea lucrărilor metodico-științifice pentru examenele de grad. Astfel, s-au dat îndrumări scrise în legătură cu elaborarea lucrării. Candidații înscriși la examenul pentru obținerea gradului II primesc indicații în ce privește documentarea teoretică, strîngerea materialului faptic, prelucrarea acestui material și redactarea lucrării. Tot o formă de ajutorare a celor înscriși la examenul de grad o constituie recenzarea lucrărilor acestora și, cînd e cazul, restituirea lor cu recomandări concrete de îmbunătățire.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 794 | sîmbătă 20 martie 1965 | 8 pagini 25 bani

A ÎNCETAT DIN VIAȚĂ TOVARĂȘUL GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

COMUNICAT

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri ale Republicii Populare Romîne anunță cu adîncă durere încetarea din viață, în ziua de 19 martie, orele 17 și 43 minute, după o boală grea, a tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, fiu credincios al clasei muncitoare și al poporului romîn, conducătorul iubit al partidului și poporului nostru.

COMITETUL CENTRAL
AL PARTIDULUI MUNCITORESC
ROMÎN

CONSILIUL DE STAT
AL REPUBLICII POPULARE
ROMÎNE

CONSILIUL DE MINIȘTRI
AL REPUBLICII POPULARE
ROMÎNE

Ședința comună de doliu a C.C. al P.M.R., a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri ale R. P. R.

În seara zilei de 19 martie a.c. a avut loc ședința comună de doliu a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri ale Republicii Populare Romîne.

Profund îndurerați, participanții la ședință au cinstit memoria tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, conducătorul iubit al partidului și statului nostru, înflăcărat luptător pentru fericirea patriei și a poporului, militant de seamă al mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

S-a adoptat hotărîrea cu privire la declararea doliului național și organizarea de funeralii naționale.

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

Ne vom consacra toate forţele înfăptuirii politicii partidului

— Scrisori din întreaga ţară —

Pe adresa Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn au sosit în după-amiaza şi în cursul serii de 19 martie numeroase telegrame trimise de către muncitori, ţărani, intelectuali, de către colective de oameni ai muncii din întreaga ţară, în care sînt exprimate sentimente de profundă durere pentru încetarea din viaţă a tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej, precum şi hotărîrea de a strînge şi mai puternic rîndurile în jurul partidului şi al Comitetului său Central, de a lupta cu şi mai multă hotărîre pentru înfăptuirea sarcinilor trasate de partid, pentru desăvîrşirea construcţiei socialismului în patria noastră.

În telegrama trimisă de cadrele didactice, părinţii şi copiii de la Grădiniţa nr. 1 din Tîrgovişte se spune: „O nemărginită durere a umplut inimile noastre la aflarea veştii care anunţa încetarea din viaţă a tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej, iubit tovarăş şi conducător al poporului. Alături de întregul popor regretăm din inimă această grea pierdere".

Aceleaşi sentimente de adîncă durere exprimă în telegrama trimisă Comitetului Central al Partidului un grup de elevi de la liceul „Vasile Alecsandri" din Galaţi, elevii Grupului şcolar minier din Baia Mare etc.

Din toate colţurile ţării continuă să sosească numeroase telegrame trimise de către muncitori, ţărani, intelectuali, elevi şi studenţi.

O inimă nemuritoare

Ne este foarte greu să ne împăcăm cu gîndul că inima comunistului, conducătorului iubit al partidului şi statului, — inima tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej a încetat să mai bată. Această inimă care a bătut puternic pentru întreg poporul, pentru fiecare dintre noi, pentru înaltele noastre aspiraţii. Îi simţim bătăile inimii sale în inimile noastre, şi vom continua să le simţim, nemuritoare, întreaga viaţă. Pentru că întreaga noastră viaţă de astăzi şi de mîine, în mersul ei rapid spre socialism, este legată prin mii de fibre de viaţa acestui m..re om, care, cu clarviziune comunistă, cu înţelepciune de conducător al maselor, ne-a îndrumat paşii, a vegheat ca munca noastră, a fiecăruia, revărsată în munca întregului popor, să slujească fericirii patriei, viitorului ei socialist.

În aceste clipe grele, îmi plec îndurerat fruntea, dar, ca fiecare om din această ţară simt puterea de a învinge durerea. Izvorul acestei puteri sînt înseşi tăria şi unitatea de monolit a întregului popor în jurul Partidului Muncitoresc Romîn.

Făgăduinţa comunistă de a păşi cu şi mai multă hotărîre pe drumul ce ni l-a indicat şi ni l-a deschis partidul, în fruntea căruia a vegheat marele fiu al poporului nostru, îmi va călăuzi întreaga viaţă, munca pusă în slujba ştiinţei româneşti, a formării tinerelor generaţii de specialişti.

Academician
ŞTEFAN MILCU

Cu hotărîrea nezdruncinată de a-i urma pilda

Ochii îmi sînt întunecaţi de lacrimi. Ne-a fost smuls cel pe care ne obişnuisem să-l vedem mereu cu noi, mereu în fruntea noastră...

L-am văzut şi la Cluj, acum cîţiva ani, împreună cu ceilalţi conducători de partid şi de stat, în mijlocul studenţilor şi dascălilor, înconjurat de dragostea lor şi simţindu-se între ei toţi atît de bine, atît de fericit. Vedea cu ochii Clujul cel nou, Clujul care creşte cu uzinele lui răsărite ca din pămînt, cu şcolile lui multe şi mari create de puterea populară sub îndrumarea partidului pe care el, omul muncii, bărbatul vremilor mari şi înnoitoare, îl conducea.

Un popor întreg îl preamăreşte şi îl deplînge. Supremul omagiu ce i-l putem aduce, cea mai adevărată cinstire ce i-o putem închina va fi nezdruncinabila noastră hotărîre de a-i urma pilda, de a păşi pe calea arătată de partidul său şi-al nostru, al tuturor.

Acad. CONSTANTIN DAICOVICIU
rectorul Universităţii „Babeş-Bolyai"
Cluj

Pagini de istorie luminoasă

Am aflat cu durere vestea încetării din viaţă a primului secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Este o grea pierdere pentru întregul nostru popor, în faţa căruia tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej personifica cele mai alese însuşiri ale unui conducător iubit şi stimat, care şi-a dedicat întreaga sa viaţă luptei pentru făurirea acelor pagini de istorie luminoasă pe care le trăieşte astăzi. Căci întreaga sa personalitate este şi va rămîne întotdeauna legată atît de eroicul trecut de luptă al poporului nostru — în frunte cu clasa muncitoare —, pentru înlăturarea exploatării omului de către om, pentru libertate şi suveranitate naţională, cît şi de măreţul edificiu al construcţiei socialiste pe care-l desăvîrşim astăzi.

Îmi aduc aminte cu emoţie ultima oară cînd am avut prilejul fericit de a-l vedea îndeaproape cu ocazia unei solemnităţi care a avut loc la Consiliul de Stat. Imi răsună şi acum în memorie cuvintele celui căruia toate preocupările îi erau apropiate, căruia nimic din ceea ce este omenesc nu-i era străin, care-şi găsea timp — şi timpul nu era niciodată pe măsura dorinţei sale de dăruire — să asculte cu atenţie şi dragoste, să sprijine cu generozitate pe oricine îi cerea sprijin şi îndrumare.

Trăim prima zi de cînd dînsul a încetat să mai trăiască. Simţim un gol dureros. Este o încercare aspră. Însă una dintre acele încercări care oţelesc, fac să crească hotărîrea de a lupta — cu mai multă dîrzenie, pricepere, talent creator şi pasiune pentru ceea ce înfăptuieşti — sub conducerea încercată a partidului.

O pierdere căreia îi răspundem strîngîndu-ne rîndurile, întărind unitatea întregului popor în jurul partidului şi guvernului, muncind mai mult şi mai bine ca înainte — fiecare, acolo unde ne aflăm — pentru viitorul luminos al Patriei, acel viitor căruia i-a dedicat întreaga sa viaţă Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Acad. EUGEN BĂDĂRĂU

★

Noi **colectivul de elevi ai clasei a XI-a a şcolii medii serale nr. 29 din oraşul Bucureşti** am aflat din emisiunea postului de radio Bucureşti trista veste a încetării din viaţă a scumpului nostru tovarăş Gheorghe Gheorghiu-Dej, conducătorul încercat al poporului nostru, luptător neobosit pentru cauza păcii şi socialismului.

Sîntem muncitori şi elevi la şcoala medie serală şi atît în şcoală cît şi în producţie ne străduim să aplicăm hotărîrile partidului şi guvernului nostru. Ne simţim strîns uniţi în jurul partidului în frunte cu Comitetul său Central şi al guvernului, pentru a duce mai departe cauza pentru care a militat şi a luptat scumpul şi regretatul nostru tovarăş.

★

Un grup de studenţi de la Facultăţile de biologie şi filozofie ale Universităţii Bucureşti, printre care **Năstase Panait, Dobre Nicolae, Iosif Mihalyhazi, Gheorghe Tănase**, transmit Comitetului Central al partidului angajamentul lor că vor munci înzecit şi vor studia temeinic. „Noi, tineretul studenţesc, alături de întregul popor, ne vom consacra toate forţele înfăptuirii politicii partidului, operei de construire a socialismului. Tovarăşul Gheorghiu-Dej va rămîne între noi mereu viu prin munca şi creaţia poporului nostru".

Într-o atmosferă de profundă emoţie şi durere, mii de cetăţeni ai Capitalei s-au adunat ieri seară în faţa sediului Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, unde a muncit marele fiu al poporului nostru, tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

HOTĂRÎREA

Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, Consiliului de Stat şi Consiliului de Miniştri ale Republicii Populare Romîne

Din partea Comisiei de organizare a funeraliilor

În legătură cu încetarea din viaţă a tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej, Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn, Consiliul de Stat şi Consiliul de Miniştri ale Republicii Populare Romîne hotărăsc :

1. Se declară doliu naţional în întreaga ţară, începînd de astăzi, 19 martie, pînă în ziua funeraliilor, inclusiv.

2. Se vor organiza funeralii naţionale. Funeraliile vor avea loc miercuri 24 martie 1965.

3. Se constituie o comisie de partid şi de stat pentru organizarea funeraliilor, formată din tovarăşii Chivu Stoica (preşedintele comisiei), Emil Bodnăraş, Alexandru Drăghici, Leontin Sălăjan, Ştefan Voitec.

4. În zilele doliului naţional, în întreaga ţară se arborează în bernă drapelul de stat al Republicii Populare Romîne şi drapelul Partidului Muncitoresc Romîn.

Manifestările distractive şi sportive, adunările festive şi comemorative de orice fel se suspendă pe toată durata doliului. Teatrele, cinematografele, radioul şi televiziunea şi celelalte instituţii de cultură îşi vor adapta programele la zilele de doliu.

În ziua funeraliilor toate spectacolele şi cursurile învăţămîntului de toate gradele se suspendă.

5. În semn de omagiu, în ziua funeraliilor se va întrerupe lucrul timp de 3 minute în toate întreprinderile şi instituţiile din ţară (cu excepţia acelora unde condiţiile de producţie nu permit întreruperea lucrului) ; pe timpul întreruperii lucrului vor suna sirenele întreprinderilor, locomotivelor, vaselor fluviale şi maritime ; se va opri circulaţia trenurilor, automobilelor, altor vehicule şi a pietonilor.

6. În Capitala Republicii Populare Romîne şi în toate centrele regionale se vor trage — în semn de ultim salut — 24 salve de artilerie.

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI MUNCITORESC ROMÎN

CONSILIUL DE STAT AL REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

CONSILIUL DE MINIŞTRI AL REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

Comisia de partid şi de stat pentru organizarea funeraliilor tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, comunică :

Corpul neînsufleţit al tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej va fi depus în Palatul Republicii Populare Romîne.

Accesul publicului, pentru a-şi lua rămas bun, va fi admis cu începere de duminică 21 martie a.c., ora 11 a.m.

Membrii conducerii de partid şi de stat la căpătîiul tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej

În ultimele clipe de viaţă ale tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej, la căpătîiul său se aflau membrii conducerii de partid şi de stat, tovarăşii Gheorghe Apostol, Emil Bodnăraş, Petre Borilă, Nicolae Ceauşescu, Chivu Stoica, Alexandru Drăghici, Ion Gheorghe Maurer, Alexandru Moghioroş, Alexandru Bîrlădeanu, Dumitru Coliu, Leonte Răutu, Leontin Sălăjan, Ştefan Voitec, Mihai Dalea, Gheorghe Gaston Marin, Gogu Rădulescu, Gheorghe Rădoi.

După încetarea din viaţă a tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej, conducătorii de partid şi de stat au făcut prima gardă la corpul său neînsufleţit şi au prezentat condoleanţe familiei.

Oamenii muncii ascultă cu inimile îndoliate vestea dureroasă a morţii tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej

Buletin medical

În a doua jumătate a lunii ianuarie 1965 tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej a prezentat semnele unei afecţiuni pulmonare, cu tuse şi expectoraţii reduse sero-mucosanghinolente. Examenul sputei nu a arătat nimic deosebit. La examenul radiologic s-a constatat un proces infiltrativ la nivelul hilului pulmonar drept. Controlul radiologic din prima decadă a lunii februarie a arătat persistenţa imaginii de infiltraţii a hilului pulmonar drept. Examenele radiologice de control efectuate în a doua decadă a lunii februarie au arătat prezenţa unei formaţiuni de aspect tumoral la nivelul hilului pulmonar drept. Tot în această decadă se observă clinic o mărire rapidă a ficatului, însoţită de subicter. Examenele clinice şi de laborator au evidenţiat prezenţa de formaţiuni tumorale hepatice.

La 2 martie 1965 examenele microscopice ale sputei au arătat prezenţa de celule neoplazice.

Pe baza datelor clinice şi de laborator s-a stabilit diagnosticul de neoplasm pulmonar şi hepatic.

Avînd în vedere gravitatea bolii diagnosticate a fost invitat în ţară un grup de specialişti reputaţi din străinătate, hepatologi, pneumologi şi oncologi, care au confirmat diagnosticul.

În cursul bolii s-a aplicat tratamentul corespunzător evoluţiei acesteia.

Datorită caracterului agresiv şi de diseminare a neoplaziei, boala a continuat să progreseze determinînd o evoluţie gravă şi rapidă cu instalarea unui icter intens şi unei insuficienţe hepato-renale.

În ziua de 19 martie după ora 16 starea bolnavului s-a înrăutăţit brusc ; cu toate îngrijirile date bolnavul a intrat în comă şi a încetat din viaţă la ora 17,43.

Prof. dr. **Voinea Marinescu**, Ministrul Sănătăţii şi Prevederilor Sociale, Acad. dr. **N. Gh. Lupu** ; Prof. dr. **Tiberiu Spîrchez** ; Prof. dr. **Constantin Nicolau** ; Prof. dr. **Ioan Brukner** ; Prof. dr. **Constantin Anastasatu** ; Prof. dr. **Octav Costăchel** ; Conf. dr. **Leon Bercu** ; Dr. **Alexandru Dumitriu.**

MATEMATICA

Deprinderea de a analiza

Problema înlăturării formalismului în studiul disciplinelor matematice preocupă în prezent un număr tot mai mare de profesori care predau aceste discipline la clasele V—VIII, clase în care se pun bazele înţelegerii matematicii superioare. Experienţa proprie, contactul cu colegii de specialitate mi-au arătat mai limpede cîteva dintre cauzele formalismului, ca şi căile pe care se pot înlătura.

Am constatat nu o dată că unii elevi folosesc expresii ca mărimi proporţionale, număr iraţional, loc geometric al punctelor, arc capabil de unghi dat etc. fără a cunoaşte bine sensul lor. De pildă, sînt elevi care spun că două mărimi sînt proporţionale atunci cînd cresc şi una şi cealaltă şi invers. Dacă li se atrage atenţia că au omis să menţioneze că e vorba de o creştere de un anumit număr de ori, nu-şi dau seama că au făcut o greşeală de conţinut, nici nu pot să explice în ce constă greşeala, fiind convinşi că au sărit doar cîteva cuvinte pe care le socotesc fără însemnătate.

În alte cazuri, definiţia mediei proporţionale este înlocuită prin enunţarea teoremei catetei şi înălţimii în triunghiul dreptunghic, căci cu acest exemplu li s-a prezentat elevilor noţiunea respectivă. În aceste cazuri, dacă în rezolvarea problemelor unde nu mai e vorba de triunghiul dreptunghic se ajunge la expresia $x^2=ab$, respectiv $\frac{x}{a}=\frac{b}{x}$, elevii sesizează cu greu că e vorba de formula scrisă a mediei proporţionale.

Cum putem înlătura asemenea neajunsuri? În primul rînd ţinînd seama că elevii din clasele V—VIII percep adevărurile ştiinţifice mai ales prin intuiţie, că numai intuiţia îi ajută în înţelegerea corectă a noţiunii sub toate aspectele. De aceea caut întîi să le dau exemple practice din viaţă (distanţa parcursă şi timpul în mişcare uniformă; masa şi volumul unui corp omogen; aria şi înălţimea în dreptunghiurile cu bazele egale; viteza şi timpul dacă spaţiul rămîne acelaşi; baza şi înălţimea dreptunghiului cînd aria lui rămîne aceeaşi; cantitatea de produse dată de un muncitor şi timpul de lucru etc.). Pentru ca dependenţa între aceste mărimi să fie bine înţeleasă recurg adesea la grafice. De exemplu, folosesc cu regularitate reprezentarea grafică în cazul mediei proporţionale între două segmente date mai întîi numeric şi apoi literal. Ulterior, după ce consolidez noţiunile prin efectuarea de probleme, pot trece cu uşurinţă la relaţiile metrice în triunghiul dreptunghic, apoi la aplicaţii în alte figuri. De exemplu, dau un dreptunghi şi cer ca fără calcule sau măsurători să se construiască un pătrat echivalent cu dreptunghiul dat. Pe baza înţelegerii corecte a noţiunii respective, elevii, cercetînd atent dimensiunile dreptunghiului, descoperă cu uşurinţă că media proporţională a dimensiunilor lui este latura pătratului cerut.

Prezentînd elevilor toate elementele din sfera unei noţiuni în aşa fel ca ei singuri să cerceteze şi să descopere, sub îndrumarea noastră, adevărul matematic, reuşim să le formăm deprinderea de a analiza, de a trage concluzii şi apoi a aplica adevărurile matematice.

O manifestare a formalismului în cunoştinţele de matematică este şi predominarea memorizării. Este suficient să ne gîndim, de pildă, la felul cum se predau criteriile de egalitate şi asemănare a triunghiului sau cum se demonstrează suma unghiurilor unui triunghi. Ştim cu toţii că mai sînt profesori care se mulţumesc să construiască pe tablă de trei ori cîte două perechi de triunghiuri egale şi să facă cunoscute condiţiile în care ele sînt egale, obligînd pe elevi să memorizeze cazurile respective şi să le reproducă de parcă ar recita o poezie. Am avut însă de curînd prilejul să asist, în cadrul unor interasistenţe, la o lecţie la care s-au folosit cu totul alte procedee. Profesorul ceruse elevilor să măsoare în prealabil singuri unghiurile unui triunghi, să confecţioneze din carton diferite triunghiuri cu unele laturi sau unghiuri neegale şi să descopere ei înşişi în ce cazuri triunghiurile pot fi egale. A fost deosebit de interesant faptul că demonstrarea sumei unghiurilor unui triunghi s-a impus ca o necesitate, deoarece majoritatea elevilor găsise suma în jurul lui 180°. La rîndul ei, lecţia referitoare la egalitatea triunghiurilor s-a transformat într-o discuţie vie între profesor şi elevi, întrucît aceştia credeau că au descoperit şi alte criterii de egalitate, cum ar fi la triunghiul în care două laturi şi unghiul opus celei mai mici dintre ele sînt respectiv egale cu două laturi şi unghiul opus celei mai mici dintre ele dintr-un al doilea triunghi. Ei căutau să dovedească aceasta prin triunghiurile pe care le confecţionaseră din carton. Profesorul le-a demonstrat însă — nu numai folosind metoda construcţiei, ci şi practic — că triunghiurile în acest caz nu sînt întotdeauna egale. În felul acesta elevii şi-au însuşit temeinic criteriile de egalitate a triunghiurilor.

Şi noi, profesorii, procedăm uneori nejust arătîndu-le noi înşine elevilor unde au greşit. De aceea, unii din ei se deprind să primească mereu ajutorul profesorului cînd sînt examinaţi. Aşa se explică cred, de altfel, şi decalajul între notele mari obţinute de unii elevi la oral şi notele mici la scris.

Prof. GRIGORE GHEBA
Bucureşti

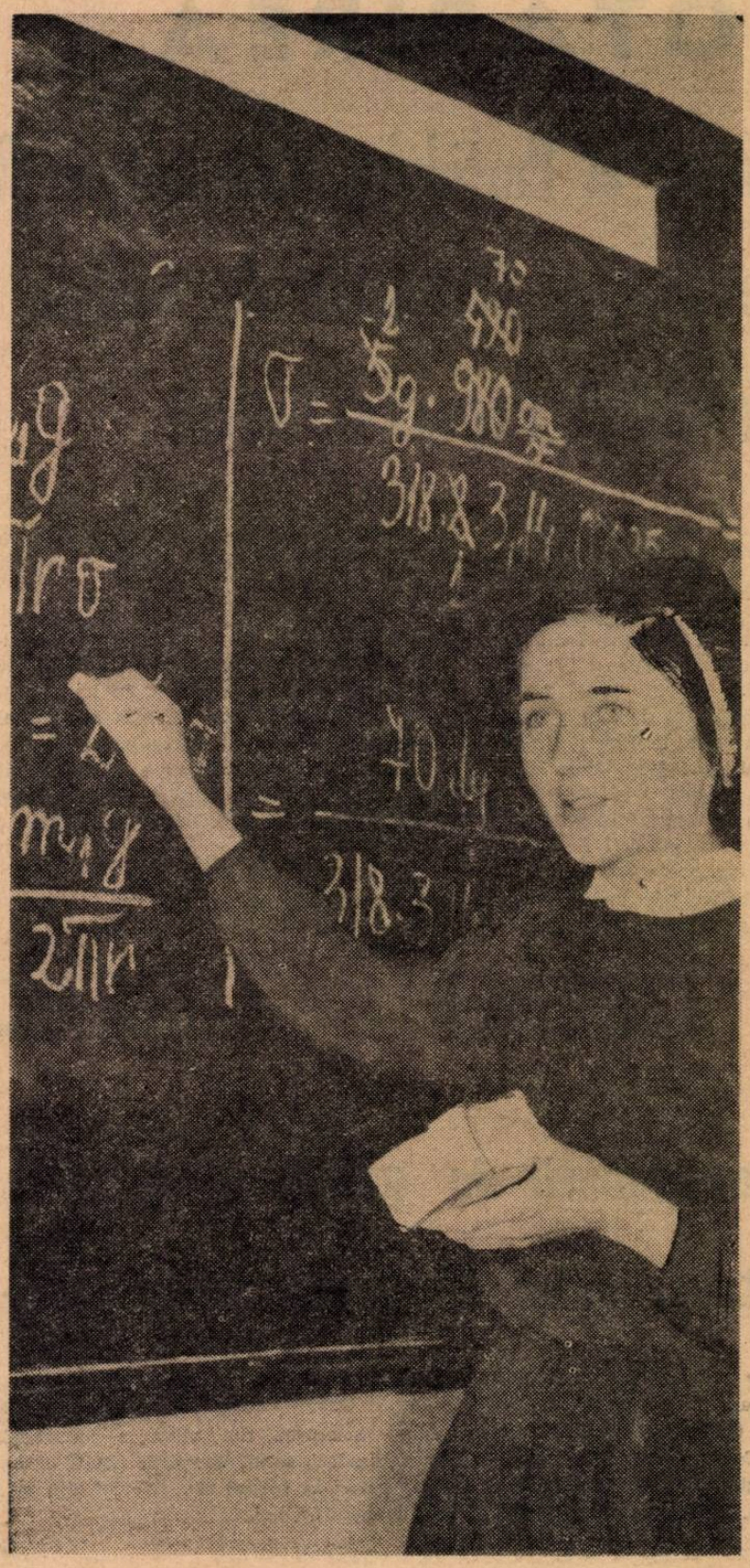

Aspectul concret al studiului trigonometriei

Se ştie că trigonometria are două laturi — una funcţională şi cealaltă de calcul — care stau într-o strînsă interdependenţă. La începutul studiului trigonometriei, pînă în clasa a X-a, predomină latura de calcul. Căutînd să dea lecţiilor un caracter cît mai concret, profesorii care predau la aceste clase prezintă argumentul X îndeosebi ca unghi. Însuşi manualul pentru clasa a X-a consideră trigonometria drept o disciplină „capabilă să rezolve prin calcul problemele geometrice privind triunghiuri şi poligoane sferice în care datele cuprind laturi şi unghiuri".

Aşa să fie oare? Dar la mişcarea oscilatorie sau în formula puterii curentului alternativ, unde funcţiile trigonometrice intervin din plin, nu întîlnim nici laturi, nici unghiuri. Şi la fel stau lucrurile în numeroase alte cazuri. Este limpede că definiţia de mai sus a trigonometriei este îngustă şi neconformă cu realitatea. Consider, de aceea, că tendinţa permanentă a profesorilor de a „concretiza" trigonometria devine, pe o anumită treaptă, indezirabilă.

Cum ar trebui rezolvată, după părerea mea, problema? Cred că funcţiile trigonometrice, privite ca funcţii reale de variabilă reală, ar trebui studiate într-un capitol mai vast, special, al matematicii. Atunci trigonometria însăşi ar fi privită ca una din aplicaţiile concrete ale acestor funcţii, ca şi o aplicaţie a corelaţiilor dintre ele. În acest caz existenţa lor în fizică, chimie, astronomie, ca şi în alte discipline ale matematicii nu i-ar mai surprinde pe elevi, iar problema „concretizării" s-ar prezenta într-o lumină nouă. Totodată, multe aplicaţii care necesită un mare consum de energie, introduse din necesitatea revenirii la concret, ar deveni inutile, întrucît ar constitui aplicaţii la aplicaţii. De exemplu renumitele cazuri de rezolvare ale triunghiului oarecare. Să fim realişti: cu ce se motivează risipa de efort pe care o necesită studiul acestor cazuri? Cîte alte lucruri utile şi interesante nu s-ar putea învăţa cu acelaşi efort? Trebuie să recunoaştem că trigonometria are multe aplicaţii în fizică, dar aceasta nu înseamnă că oriunde apare un sinx avem de-a face cu ea.

Încălcarea unuia din obiectivele programei prin neglijarea laturii funcţionale este o urmare a dificultăţilor pe care le ridică aceasta. Ar fi utilă, poate, o discuţie mai amplă pe tema de mai sus. N-ar fi exclus ca o asemenea discuţie să ducă la concluzia că este necesară eşalonarea studiului funcţiilor trigonometrice în trei etape — în clasa a VII-a, în clasa a X-a şi în clasa a XI-a, în cadrul analizei matematice.

Prof. NICOLAE MARINESCU
Ştefăneşti-Piteşti

Variaţia funcţiilor

Noţiunea de funcţie, de dependenţă funcţională străbate ca un fir roşu întreaga programă, de la clasa a V-a şi pînă la clasa a XI-a, cînd este abordată în forma cea mai generală. Începutul în formarea noţiunii de variaţie a două mărimi legate una de alta îl constituie problemele de mărimi direct şi invers proporţionale, de amestecuri etc. din cadrul aritmeticii. La formarea acestei noţiuni contribuie apoi, în cadrul geometriei, studiul variaţiei ariei unui triunghi sau a unui dreptunghi. Un capitol întreg este dedicat funcţiei liniare $f(x) = ax + b$, model matematic al multor probleme de fizică. Ulterior, în toate clasele şcolii medii se studiază diversele forme de dependenţă funcţională: funcţiile trigonometrice, funcţia exponenţială, funcţia logaritmică etc. Ca urmare, în clasa a XI-a se pune problema de a releva conţinutul abstract, matematic al dependenţei funcţionale, care o face utilizabilă în cele mai variate domenii: fizică, astronomie etc.

Socotesc deosebit de important să atrag atenţia elevilor asupra faptului că a studia variaţia unei funcţii înseamnă, îndeobşte, a studia desfăşurarea fenomenului respectiv. Printre alte exemple, utilizez în acest scop şi funcţia raţională $y = ax/(x-a)$ care reprezintă dependenţa funcţională a imaginii (y) a unui obiect situat la distanţa x faţă de centrul optic al lentilei convergente cu distanţa focală a. Elevii înţeleg că a studia variaţia acestei funcţii înseamnă a studia modul de desfăşurare a unui fenomen fizic. Menţionez însă că matematica — ştiinţă cu caracter general — trebuie să studieze şi alte tipuri de dependenţă funcţională, care nu reprezintă — cel puţin imediat — materializarea unui fenomen fizic, biologic, economic etc.

Pentru a ajuta pe elevi să înţeleagă în adîncime variaţia funcţiilor le arăt că a studia variaţia unei funcţii „f" înseamnă a ordona mulţimea E (în cazul nostru mulţime reală), după un anumit criteriu — de obicei mărimea numerelor — şi a vedea care sînt elementele ce constituie mulţimea valorilor funcţiei (F). Le explic că ordonarea lui F se realizează prin intermediul lui „f", bazîndu-mă pe aportul derivatei I şi a II-a şi pe cele mai reprezentative puncte ale funcţiei f din mulţimea E. De asemenea, caut să-i lămuresc că studiul variaţiei unei funcţii ne dă posibilitatea de a afla mulţimea F, cunoscînd procedeul de corespondenţă şi mulţimea E.

Pentru reprezentarea grafică a funcţiei arăt elevilor că cele două mulţimi numerice E şi F se aşează ordonat respectiv pe axa Ox şi Oy, iar curba (C), care reprezintă graficul, arată modul de corespondenţă. Insist asupra faptului că orice paralelă la Oy taie graficul (C) într-un singur punct, în timp ce o paralelă la Ox poate tăia graficul în mai multe puncte. Cu acest prilej reamintesc elevilor că în cadrul intervalelor de monotonie, orice paralelă la Ox taie curba într-un singur punct. În acest mod dobîndim algoritmii aflării inversei unei funcţii.

Caut să scot cît mai bine în evidenţă faptul că, dacă E are elemente la plus infinit sau minus infinit, este cazul să ne punem problema asimptotelor oblice. În cazul cînd f (x) are asimptote orizontale, atunci sigur nu va mai avea asimptote oblice. De asemenea, le arăt că funcţiile raţionale în care gradul numărătorului e mai mare cu o unitate decît gradul numitorului au asimptote oblice, ca şi unele funcţii raţionale algebrice de o anumită formă. Folosesc prilejul ivit pentru a scoate în evidenţă punctele de discontinuitate ale unei funcţii, forma acestor discontinuităţi, ca şi alte chestiuni studiate anterior.

Prof. MIRON OPREA
Ploieşti

PLANURI DE LECŢII

În continuarea materialelor noastre pe marginea planurilor de lecţie ne-am oprit, de data aceasta la o lecţie de început de capitol, **care se va preda peste puţin timp la clasa a IV-a — lecţia de introducere în capitolul „Agricultura", căruia programa îi rezervă 6 ore, după lecţiile referitoare la industria ţării noastre —** ca şi la o lecţie recapitulativă în laborator, **organizată după studierea cunoştinţelor referitoare la metale alcaline şi alcalino-pămîntoase.**

Geografie

Este bine ca predarea lecţiei de introducere în capitolul „Agricultura" — ca şi a altora, de altfel — să se bazeze pe cunoştinţele dobîndite anterior şi nu numai la geografie, ci şi la alte obiecte: istorie, ştiinţe naturale, citire. Pentru ca elevii să înţeleagă mai bine problemele lecţiei, mulţi învăţători se îngrijesc ca ei să viziteze în prealabil gospodării agricole de stat, S.M.T.-uri, cooperative agricole de producţie. Bunăoară, elevii clasei a IV-a de la Şcoala generală de 8 ani nr. 183 din Bucureşti, au vizitat o gospodărie agricolă de stat (unde li s-a arătat livada, li s-a atras atenţia asupra modului cum este împărţit terenul pentru cultura feluritelor legume şi li s-au prezentat unelte şi utilaje de muncă agricolă), o cooperativă agricolă de producţie (unde au putut vedea culturile de toamnă de pe terenurile cultivate cu cereale), o staţiune de maşini şi tractoare (unde au văzut cum funcţionează tractoarele şi alte maşini moderne folosite azi în agricultură şi au primit explicaţii despre randamentul sporit al muncii cu maşinile), ca şi staţiunea experimentală I.C.A.R. (unde li s-a vorbit despre selecţionarea şi tratarea seminţelor şi despre obţinerea unor soiuri noi de plante mai rezistente şi mai productive). Mulţi învăţători folosesc la această lecţie — ca şi la altele — cunoştinţele şi impresiile culese de copii cu prilejul vizitelor la Expoziţia realizărilor economiei naţionale, care a cuprins un bogat material ilustrativ şi cu privire la dezvoltarea agriculturii noastre.

Avem în faţă două planuri pentru lecţia la care ne referim (autoare: învăţătoarele **Aurelia Satmare** şi **Aglaia Arion** din Bucureşti). Alcătuite în mod independent şi pentru clase cu particularităţi diferite, aceste planuri au totuşi asemănări în liniile lor mari. Vom încerca să le prezentăm în ceea ce au ele comun.

Tovarăşele Satmare şi Arion şi-au propus s-o organizeze ca o lecţie de comunicare, în care să folosească mai ales metoda conversaţiei şi metoda expunerii, iar ca material didactic harta R.P.R., albume cu vederi sau reproduceri prezentînd imagini din agricultura socialistă a ţării noastre, scheme şi grafice. Ca o particularitate a planului lecţiei, menţionăm că la nici una din cele două învăţătoare el nu cuprinde momentul verificării cunoştinţelor, din cauză că în lecţia precedentă s-a făcut această verificare o dată cu revederea cunoştinţelor din capitolul „Industria".

După organizarea clasei pentru oră se va trece, aşadar, la discuţiile pregătitoare pentru predarea noilor cunoştinţe. Discuţiile vor porni desigur de la lucruri cunoscute. Tovarăşa Satmare va lua ca punct de plecare noţiunea de economie (Ce numim economie naţională? Ce ramuri cuprinde economia ţării noastre? Care din aceste ramuri le-am învăţat în trimestrele I şi II? etc.). Tovarăşa Arion îşi propune o introducere mai lentă în subiect, pornind de la bogăţiile patriei noastre (Cum este patria noastră? Ce bogăţii posedă? etc., pentru a sfîrşi cu aceeaşi întrebare: Despre ce ramură a economiei am învăţat pînă acum?).

Va urma anunţarea subiectului lecţiei noi şi scrierea pe tablă a titlului ei. Merită reţinut procedeul la care s-a gîndit tovarăşa Satmare, de a comunica elevilor şi scopul pe care îl urmăreşte lecţia. Aici, atenţie: să nu facem aceasta într-o manieră inaccesibilă copiilor, sau într-o formă care să le distragă atenţia de la problemele ce se vor studia. Precizările pe care le vom face în legătură cu lecţia trebuie, dimpotrivă, să sporească interesul pentru conţinutul ei.

Se va trece apoi la comunicarea noilor cunoştinţe, activizîndu-se intens clasa prin apel repetat la cunoştinţele căpătate anterior la geografie şi la alte obiecte, sau cu prilejul excursiilor. Tovarăşa Arion va trece la această parte a lecţiei întrebînd: Ce forme de relief prezintă pămîntul ţării noastre? Cum este clima? Dezvoltarea căror ramuri ale economiei favorizează relieful şi clima ţării noastre? Cum se dezvoltă agricultura? Ce produce ea? etc.

Comunicarea noilor cunoştinţe va fi punctată prin fixări parţiale, ideile rezultate fiind scrise pe tablă şi notate de către elevi în caietele lor. Astfel, în lecţia tovarăşei Arion la sfîrşit va apărea pe tablă, următorul plan:

1) Agricultura este o ramură foarte importantă a economiei ţării noastre.

2) Între agricultură şi industrie există o strînsă legătură: a) agricultura dă industriei: cereale, fructe, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui, produse animale, fibre; b) industria dă agriculturii unelte, tractoare, semănători, combine şi alte maşini, îngrăşăminte şi alte substanţe chimice.

3) În trecut, agricultura ţării noastre era înapoiată a) cea mai mare parte a pămîntului se afla în stăpînirea moşierilor şi chiaburilor; b) în agricultură erau puţine maşini şi tractoare, ele aparţinînd moşierilor şi chiaburilor; c) ţăranii muncitori îşi lucrau pămîntul cu unelte rudimentare (plugul de lemn).

4) Situaţia agriculturii după 23 August 1944: a) moşierimea a fost lichidată ca clasă (prin reforma agrară din 1945); b) pămînturile au revenit ţăranilor muncitori; c) s-au înfiinţat gospodării agricole de stat (G.A.S.) şi staţiuni de maşini şi tractoare (S.M.T.); d) ţăranii muncitori s-au unit în cooperative agricole de producţie; e) agricultura se dezvoltă şi înfloreşte, urmînd calea transformării socialiste.

5) Statul democrat-popular sprijină dezvoltarea agriculturii: a) înzestrarea agriculturii cu unelte perfecţionate şi maşini moderne, cu îngrăşăminte chimice; b) măsuri pentru creşterea suprafeţei agricole, de fertilizare a solului, de protejare a culturilor; c) pregătirea de specialişti pentru agricultură.

6) În anii puterii populare producţia agricolă a ţării noastre a crescut foarte mult.

Fixarea cunoştinţelor se va realiza urmărindu-se în primul rînd aceste idei principale, de fapt problemele de bază ale lecţiei şi, firesc, ale întregului capitol despre agricultură.

Nu este rău ca fixarea cunoştinţelor, sau mai bine zis explicarea lecţiei noi să se termine printr-o concluzie a învăţătorului (cum îşi propune tovarăşa Satmare), care să sublinieze saltul calitativ făcut de agricultura ţării noastre sub înţeleapta conducere a partidului.

Tema pentru acasă va consta desigur în învăţarea lecţiei, atrăgîndu-se atenţia că elevii trebuie să poată răspunde oral la toate întrebările din manual.

La sfîrşitul orei vor putea fi notaţi 2—3 elevi, dintre aceia care au dat răspunsuri mai concludente pentru pregătirea lor la geografie.

Materialul didactic va fi folosit pe parcursul discuţiei acolo unde se pretează sau mai degrabă acolo unde se cere ilustrarea afirmaţiilor făcute în cursul explicaţiei. De exemplu, cînd se va vorbi despre situaţia grea a ţărănimii muncitoare în trecut, despre unelte de muncă înapoiate folosite în micile gospodării ţărăneşti, despre noile maşini şi utilaje cu care se lucrează astăzi pămîntul etc.

Conversaţia cu elevii, expunerea învăţătorului, întregul material demonstrativ al lecţiei trebuie să ţintească spre însuşirea de către elevi a unor cunoştinţe corecte — cunoştinţele de bază despre agricultură — ca şi spre dezvoltarea admiraţiei copiilor pentru însemnatele transformări pe care le cunoaşte viaţa satului în anii noştri.

I. PETRESCU

Chimie

Se ştie că, în predarea chimiei, lecţiile de recapitulare sînt urmate în general de lecţii de laborator menite să contribuie la consolidarea cunoştinţelor teoretice ale elevilor, ca şi la formarea deprinderilor lor de mînuire a aparatelor şi a substanţelor chimice, dezvoltîndu-le în acelaşi timp spiritul de observaţie şi interesul pentru cunoştinţe.

Lecţia de recapitulare în laborator pe care o prezentăm mai jos a avut o formă deosebită de cele obişnuite. În general, asemenea lecţii se pregătesc anterior cu clasa, dîndu-se elevilor indicaţii asupra felului cum vor decurge experienţele. De data aceasta, însă, elevii au fost solicitaţi să execute experienţe la care nu li s-a făcut în prealabil un instructaj.

Organizată la Şcoala medie „Gh. Lazăr", sub conducerea profesoarei **Mariana Andrei Staicu,** lecţia aceasta a avut un dublu scop: recapitularea unor cunoştinţe parcurse deja de elevi şi verificarea însuşirii acestor cunoştinţe. In acelaşi timp, ea le-a servit elevilor drept exemplu pentru experienţele individuale, efectuate acasă.

Lecţia a trezit interesul întregii clase şi i-a activizat pe toţi elevii prin forma deosebită pe care a îmbrăcat-o. Intr-adevăr, ei se aşteptau ca profesoara să realizeze recapitularea potrivit formelor obişnuite, prin ascultare în clasă. Intrebările recapitulative au fost înlocuite însă prin experienţe şi astfel, în loc ca elevii să fie solicitaţi să răspundă verbal, li s-a cerut să execute experienţe, rezultatul acestora fiind considerat ca răspuns la întrebarea recapitulativă. Desigur, o asemenea lecţie poate fi iniţiată numai după un capitol mai restrîns (cum este capitolul „Metale alcaline şi alcalino-pămîntoase" pe care l-a recapitulat în acest fel tov. Staicu) deoarece într-o oră nu se pot executa prea multe experienţe.

Experienţele care urmau a fi executate le erau cunoscute elevilor, întrucît profesoara le efectuase ea însăşi în cadrul predării noilor cunoştinţe. Pe baza demonstraţiei din timpul predării şi a studierii capitolului respectiv, elevii stăpîneau deci elementele necesare pentru a trece şi ei la experienţele cerute.

Lecţia a avut un moment organizatoric care a durat 7—8 minute şi în care li s-au dat elevilor indicaţiile necesare pentru asigurarea securităţii muncii şi s-a organizat activitatea. Pe partea din stînga tablei, împărţită în prealabil în două au fost notate experienţele ce urmau să se efectueze: 1) reacţia sodiului cu apa şi identificarea compusului; 2) descompunerea carbonatului de calciu; 3) reacţia oxidului de calciu cu apa; 4) reacţia hidroxidului de calciu cu CO_2 şi obţinerea bioxidului de carbon prin reacţia carbonatului de calciu cu acidul clorhidric; 5) obţinerea bicarbonatului; 6) descompunerea bicarbonatului.

Clasa a fost împărţită în grupe de cîte 4 elevi, fiecare grupă primind aparatura şi substanţele necesare pentru experienţele de mai sus. In mod special profesoara a avut grijă să monteze dinainte pentru fiecare grupă cîte o eprubetă cu tub de degajare. Tot materialul se găsea la dispoziţia elevilor, în afară de sodiu. Tăiat în prealabil de către profesoară, acesta a fost dat în primire fiecărei grupe.

A urmat apoi efectuarea experienţelor care au reuşit în general la toate grupele, mulţumindu-i pe elevi cît şi pe profesoară. Fiecare grupă a trebuit să efectueze toate experienţele (lucru posibil întrucît nu cerea prea mult timp). Fiecare elev a executat astfel cîte una sau două experienţe. Pentru efectuarea lor clasa a avut la dispoziţie circa 30 minute. Ca urmare, profesoarei i-a rămas timp suficient (circa 12 minute) pentru a verifica în mod special, pentru notare, cunoştinţele a trei elevi. După ce fiecare elev a consemnat în caietul său de lucrări practice reacţiile corespunzătoare fiecărei experienţe în parte, tov. Staicu a cerut celor trei elevi pe care îşi propusese să-i noteze să scrie pe partea dreaptă a tablei, reacţiile care au avut loc. Totodată, le-a pus o serie de întrebări pentru a se edifica mai adînc asupra pregătirii lor. Elevii au scris corect ecuaţiile chimice, şi au răspuns bine la întrebări, dovedind că şi-au însuşit conţinutul ştiinţific al capitolului respectiv.

Credem că asemenea lecţii de recapitulare la chimie prin lucrări de laborator pot fi folosite cu eficienţă de către cadrele didactice de specialitate.

AUREL RIZESCU
cercetător principal la Institutul de ştiinţe pedagogice

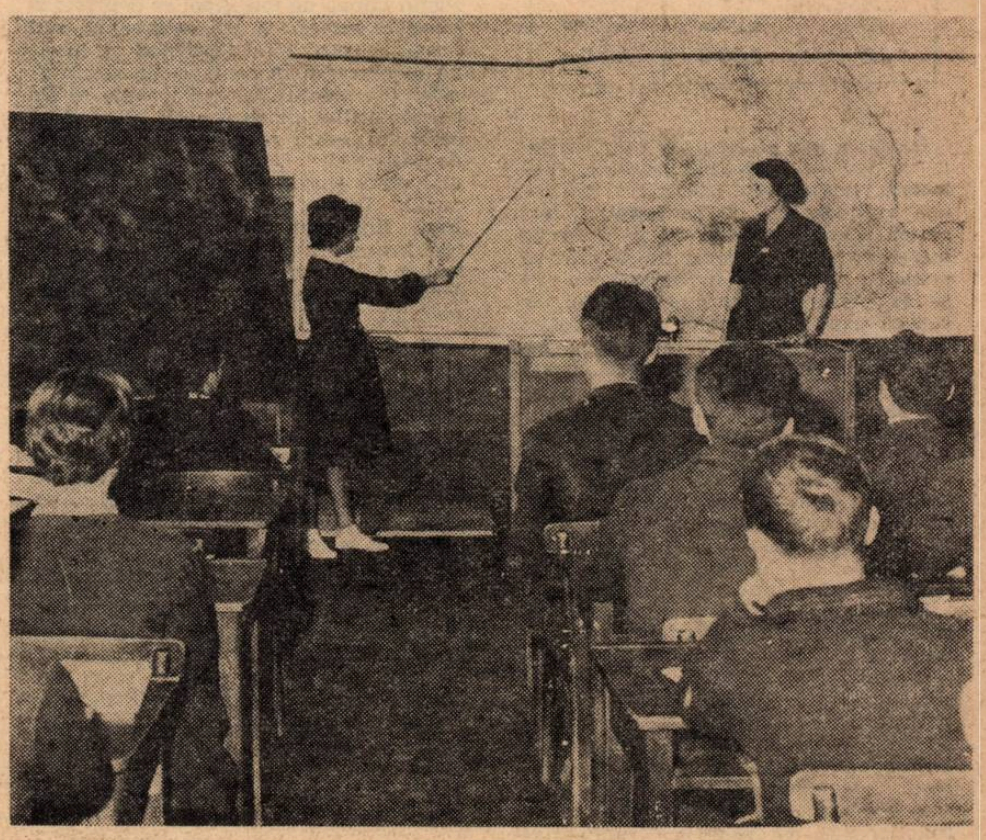

La ora de geografie

MIJLOACE AUDIO-VIZUALE

Aparatul de proiecţie

Şcolile noastre dispun de diferite tipuri de aparate de proiecţie, majoritatea de producţie românească, tip IOR. În cele ce urmează ne vom referi numai la aparatele APT-16, care sînt cele mai răspîndite.

O atenţie deosebită trebuie acordată legăturilor electrice, pentru a se evita deteriorarea aparatului. În acest scop facem legătura dintre lampa de ton a proiectorului şi priza de alimentare de la amplificator, prin intermediul unui cablu scurt. Conectăm difuzorul la priza din amplificator, alimentăm amplificatorul la tensiunea de 110 V de la autotransformator şi în sfîrşit cuplăm cablul cu cele patru fire care alimentează motorul şi lampa de proiecţie.

Numai după ce am verificat legăturile putem conecta autotransformatorul la reţea. Dacă nu cunoaştem tensiunea reţelei de alimentare, vom face legătura la 220 V şi, dacă observăm că voltmetrul de control nu arată tensiunea nominală de 110 V după reglarea reostatului la maxim, înseamnă că reţeaua are 110 V. În cazul acesta vom face legătura cu priza de alimentare notată cu 127. V.

Dacă proiectorul nu funcţionează, deşi priza de alimentare are curent, înseamnă că s-a ars siguranţa autotransformatorului datorită unui scurt-circuit în cablurile de alimentare a proiectorului. După verificarea cablurilor vom pune o nouă siguranţă de 6 A. Dacă se arde siguranţa la tabloul general, înseamnă că s-a produs un scurt circuit în instalaţie.

Înainte de a introduce filmul în aparat facem o probă de funcţionare în gol, rotind butonul comutatorului în poziţia „motor" şi apoi în poziţia „proiecţie". Verificăm şi reglăm centrarea lămpii de proiecţie, astfel ca ecranul să fie uniform luminat pe întreaga suprafaţă. Înălţimea şi lăţimea imaginii pentru obiectivele cele mai obişnuite la diferite distanţe se pot citi din tabelul alăturat, adaptat pentru condiţiile cele mai frecvente în şcolile noastre (corespunde numai proiecţiei de filme pe bandă îngustă — de 16 mm).

Înălţimea imaginii este aproximativ 2/3 din lăţimea dată în tabel.

Distanţa de la film la ecran în m	Lăţimea imaginii în m	
	pentru f = 50 mm	pentru f = 75 mm
4	0,75 m	0,48 m
6	1,15 m	0,70 m
8	1,55 m	1,00 m
10	1,90 m	1,20 m
12	2,30 m	1,50 m

În cazul că proiectorul nu funcţionează se vor verifica legăturile, contactele, comutatorul electric şi tensiunea voltmetrului de pe autotransformator. Dacă mecanismul de proiecţie merge greu este necesar fie să se ungă orificiile prevăzute în acest scop, fie să se pună la punct obturatorul, în caz că acesta s-a îndoit şi s-a agăţat de plăcuţa grifei. Dacă motorul se roteşte în sens invers, înseamnă că s-a străpuns un condensator şi este necesar să ne adresăm unui specialist.

Trebuie să controlăm, de asemenea, dacă ecranul este luminat uniform. De obicei, iluminarea neuniformă se datoreşte centrării defectuoase a lămpii de proiecţie. Stingerea lămpii poate fi cauzată nu numai de arderea ei, ci şi (ceea ce se întîmplă mai des) de stabilirea defectuoasă a contactelor.

După aceste încercări se încarcă filmul în aparat, urmînd traseul care se vede în figură.

O atenţie deosebită trebuie acordată celor două bucle libere de la intrarea şi ieşirea filmului în portiţă (mai precis în canalul filmului), unde grifa îl antrenează într-o mişcare sacadată. Dacă cele două bucle sînt prea mici, sau lipseşte una din ele, proiectorul funcţionează cu zgomot, rupîndu-se perforaţiile şi adeseori chiar filmul.

Filmul se introduce în aparat cu perforaţiile spre operator şi cu imaginea răsturnată, aşezîndu-l astfel ca dinţişorii grifei să intre în perforaţiile lui. Aducem apoi obiectivul în poziţia normală şi învîrtim cu mîna butonul (8), care antrenează întregul mecanism de tracţiune.

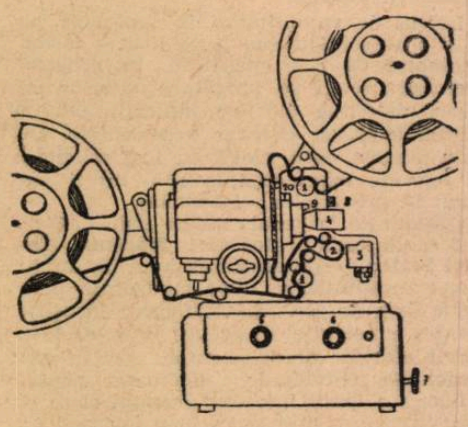

Trecem apoi la proiecţia filmului, care începe cu pornirea electromotorului, în care scop se roteşte butonul comutatorului de pe proiector în poziţia „motor". Pentru ca aparatul să nu intre prea brusc în sarcină, se decuplează motorul, împingînd urechea de ridicare de deasupra lanternei şi lăsînd să se facă cuplarea încet, după ce motorul a intrat în turaţie.

Pe măsura necesităţii se reglează claritatea imaginii pe ecran, cu ajutorul celor două şuruburi de reglaj fin şi reglaj grosier. Dacă imaginea nu are stabilitate, se va verifica rama de presare a canalului filmului. Dacă pe aceasta s-au depus reziduuri de gelatină o curăţăm cu ajutorul răzuitoarelor de lemn sau textolit, în nici un caz cu obiecte metalice.

Dacă imaginea de pe ecran este slab luminată, neuniformă, neclară pe întregul cîmp, înseamnă fie că s-a înnegrit balonul lămpii de proiecţie, fie că sînt murdare, transpirate sau dereglate condensatorul sau obiectivul. Vom curăţa piesele optice cu deosebită grijă şi cît mai rar, cu ajutorul unei cîrpe curate muiate în alcool sau eter. În nici un caz nu le vom atinge cu mîna sau cu cîrpe murdare de ulei.

Microoptica de redare a sunetului necesită o îngrijire specială. Lampa de ton se reglează astfel: se scoate capacul (3) şi se slăbesc şuruburile care susţin lampa de ton. Apoi se deplasează becul în sus sau în jos, la dreapta sau la stînga, pînă cînd fascicolul de lumină se plasează în centrul condensatorului (filamentul becului trebuie să fie perpendicular pe axul optic al condensatorului, adică paralel cu planul condensatorului). După aceasta strîngem cele două şuruburi şi remontăm capacul. Dacă se aude un zgomot de fond întrerupt, sub formă de pîrîituri, înseamnă că fascicolul e deplasat înspre fotograma filmului sau că fotocelula primeşte lumină parazitară din exterior.

Se întîmplă uneori ca filmul să se rupă în timpul proiecţiei. În acest caz, pentru a nu pierde timp, introducem din nou partea neproiectată în aparat, înfăşurînd-o peste cea proiectată. Ulterior, după terminarea proiecţiei, punem filmul pe derulator, lipind cu atenţie locurile rupte. În acest scop utilizăm presa de lipit, care permite tăierea exactă a celor două capete. Apoi presăm cu lamela cu arc (capetele filmului se suprapun pe o lungime de 3 mm). Ca soluţie de lipit se poate folosi acetona pură, amestec de alcool 75 la sută şi acid acetic 25 la sută, acetona 75 la sută şi amil acetat 25 la sută, sau acetonă 50 la sută şi dioxan 50 la sută.

Pentru viitor se preconizează utilizarea pe scară tot mai mare a filmelor pe bandă de 8 mm, care sînt mai puţin costisitoare şi ocupă un volum mai mic.

Ing. EUGEN VALEANU

Discurile şi magnetofonul

Pentru ca lecţiile la care se folosesc mijloacele auditive să se poată desfăşura în bune condiţii, este nevoie ca profesorul să utilizeze corect aparatura pe care o are la dispoziţie şi să aibă cunoştinţele necesare pentru a le mînui fără nici o dificultate. El trebuie să cunoască atît părţile componente şi caracteristicile aparatelor, depanarea lor, cît şi posibilităţile pe care le oferă ele pentru necesităţile şcolii.

Prospectele care însoţesc îndeobşte aparatele explică suficient modul în care trebuie utilizate şi întreţinute acestea. De aceea, în cele ce urmează ne vom mărgini să accentuăm numai acele lucruri peste care se trece mai uşor, dar care îşi au totuşi importanţa lor.

Minuirea picupului, bunăoară, presupune cunoaşterea unor reguli care rezultă din caracteristicile constructive diferite ale acestui aparat. Astfel, picupul posedînd un motor electric, este neapărat necesar ca înainte de a-l conecta la reţea să controlăm dacă tensiunea de lucru a aparatului corespunde cu cea a reţelei. În general există un comutator de reglare a tensiunii care, prin rotire, se va aşeza astfel încît să vină cu cifra corespunzătoare voltajului reţelei în dreptul indicatorului (120 V sau 220 V). După această operaţie elementară, vom aşeza indicatorul de viteze la valoarea necesară.

Discurile fabricate astăzi au înscrise pe ele vitezele de derulare necesare, astfel, că la cumpărare, trebuie să fim atenţi dacă ele pot fi utilizate la picupul pe care îl avem la dispoziţie.

O grijă deosebită trebuie acordată acului şi schimbării lui. Acul de oţel folosit la patefon nu punea probleme: se schimba fără dificultate după ascultarea a 5—10 plăci, fără nici o măsură specială. Acele picupului, fiind mult mai fragile, trebuie schimbate cu atenţie şi aşezate cu grijă, aşa încît să nu se deterioreze şanţurile fine ale discurilor. Aparatele moderne sînt înzestrate în general cu două ace cu vîrf de safir sau de corund. Un ac se întrebuinţează pentru plăcile normale (78 rot/minut), celălalt pentru plăcile cu microşanţuri (sau stereofonice, în cazul picupurilor stereofonice).

Un ac de safir poate fi folosit cam la 1 000 de plăci (pe ambele părţi). Fiind extrem de sensibil, este interzisă atingerea lui cu degetele. De asemenea, la picupul stereofonic, mai ales este interzisă demontarea capului port-ac deoarece o mică deplasare a cristalului poate duce la pierderea efectului stereofonic.

Unul din cei mai mari duşmani ai acului este praful, care trebuie îndepărtat prin aplicarea unei perii de catifea pe suprafaţa discului. Cel puţin o dată la trei luni trebuie să se execute ungerea cu ulei de maşină a mecanismului de acţionare.

La schimbările bruşte de temperatură este necesar ca, înainte de a pune picupul în stare de funcţionare, să se aştepte pînă cînd la temperatura mediului. De asemenea, trebuie să se ţină seama că orice intervenţie, cît de mică — chiar schimbarea de ace sau capete — ca şi manevrarea schimbătorului de reţea sau un alt reglaj se execută numai cînd picupul este deconectat de la reţea.

Este neindicată folosirea discurilor cu fisuri sau zgîrieturi, căci acestea pot distruge vîrful acelor. Nu este indicată nici folosirea plăcilor vechi la care iniţial s-au utilizat şi ace de oţel.

Înregistrarea şi redarea magnetică a sunetului cu ajutorul magnetofonului constituie cel mai modern procedeu, cel mai complet, cu posibilităţile cele mai mari faţă de tot ce s-a creat pînă acum în acest domeniu. Fidelitatea înaltă a redării, faptul că suportul magnetic nu necesită transformări pentru a reproduce sunetele înregistrate pe el, durata considerabilă, absenţa zgomotului de fond, posibilitatea de a şterge banda şi a o reutiliza pentru o nouă imprimare, uzajul extrem de redus al benzii, fac ca magnetofonul să poată fi folosit cu mare eficienţă în şcoală.

Deşi de construcţie complexă, magnetofonul poate fi manevrat cu multă uşurinţă. În principiu, la orice magnetofon, introducerea benzii magnetice pe cele două role şi prin fanta de protecţie asigură automat plasamentul şi derularea corectă. Banda se deplasează prin intermediul unui motor electric care antrenează rolele; cu ajutorul unor butoane şi culise, descrise detaliat în prospectul care însoţeşte fiecare aparat, de orice tip ar fi el, banda se poate deplasa atît cu viteză normală, cît şi cu viteză accelerată, înainte sau înapoi, pentru rebobinare rapidă. Tipurile actuale permit ca pe aceeaşi bandă să se facă înregistrări pe două sau chiar patru piste diferite, ceea ce duce la economii importante.

Faţă de cele cuprinse în prospect, considerăm necesare cîteva indicaţii care se referă la operaţia de înregistrare cu microfonul, operaţie des folosită în şcoală, unde trebuie să se obţină înregistrări fidele, nedistorsionate. Astfel, la înregistrarea unei vorbiri, microfonul trebuie ţinut la cca 25—30 cm în faţă. În sală trebuie să fie linişte, evitîndu-se pe cît posibil zgomotele, căci acestea pot fi uşor înregistrate o dată cu sunetele de bază, impietînd asupra calităţii imprimării. Mai dificilă este înregistrarea în aer liber (de obicei cu un magnetofon cu transistori), căci şi cel mai slab vînt este auzit la redare ca un bubuit extrem de neplăcut. De aceea vom acoperi microfonul cu o batistă subţire, apropiindu-l astfel mai mult de sursa sonoră de înregistrat.

În cazul unui cor, elevii vor fi aşezaţi în triunghi, iar microfonul va ocupa unghiul cel mai ascuţit. Ordinea depărtării de microfon va fi astfel stabilită încît vocile joase, de mai mică intensitate, să fie mai aproape, pentru ca la înregistrare să nu fie acoperite de cele puternice.

Pentru a asigura un timp îndelungat de funcţionare a magnetofonului este necesar să-l întreţinem cu grijă, conform normelor care însoţesc aparatul, iar la perioade mai mari să procedăm la o verificare generală, executată de către un specialist, atît a părţii mecanice cît şi a celei electrice. Operaţiile de întreţinere curentă sînt curăţirea şi ungerea. Prin frecare, de pe banda magnetică se desprind particule de oxid de fier care se depun pe piesele în contact şi în apropierea lor. Desfacem cele două capace ce formează între ele fanta prin care trece banda şi îndepărtăm praful cu ajutorul unei pensule moi. Putem folosi în acest scop şi un aspirator, cu care putem îndepărta şi praful de pe capetele magnetofonului. Cînd oxidul s-a întărit în jurul pieselor care trebuie curăţate, se poate utiliza o pînză de bumbac care nu lasă scame, înmuiată în alcool sau acetonă, niciodată benzină sau petrol, pentru a nu ataca părţile din cauciuc sau învelişul capetelor magnetice.

În nici un caz nu trebuie utilizate la curăţire obiecte metalice, căci ele pot produce pe suprafeţele care se curăţă deformări ce influenţează negativ corecta funcţionare a aparatului. Nici şurubelniţa, nici alte unelte feroase nu vor fi apropiate sub nici un motiv de capetele magnetice, pentru a nu produce demagnetizarea acestora.

În ceea ce priveşte ungerea, trebuie să avem grijă să nu folosim o cantitate de ulei atît de mare încît să se scurgă pe curelele de cauciuc sau din material plastic pe care, îmbibîndu-le, le deteriorează. Uleiul nu trebuie să se scurgă nici pe piesele metalice, pentru a nu produce alunecarea benzii şi curelelor, fapt care duce la dereglarea întregii funcţionări a motorului. Dacă acest lucru s-a întîmplat totuşi, vom şterge surplusul de ulei cu o pînză înmuiată în alcool şi apoi cu una uscată.

Indicaţiile date aici se adresează în primul rînd acelor profesori care nu au o specialitate legată de tehnică, dar care pot găsi în aparatele descrise un sprijin important în munca lor de predare.

Utilizarea în mod curent a mijloacelor audio la lecţiile la care ele se pretează poate contribui într-o bună măsură la creşterea nivelului general al acestor lecţii. Totul depinde de măsura în care înţelegem acest lucru şi în care îl traducem în viaţă.

G. CRISTEA

Din activitatea organizaţiilor sindicale

O orientare judicioasă

Consiliul raional al sindicatelor din raionul „N. Bălcescu" acordă o deosebită atenţie orientării şi îndrumării activităţii sindicatelor din învăţămînt din cuprinsul acestui raion. Una din formele principale prin care este sprijinită activitatea acestor sindicate o constituie grupa pe ramură de învăţămînt, compusă dintr-un larg activ de cadre didactice cu experienţă în munca sindicală.

In prezent, pentru a ajuta organizaţiile sindicale din şcoli să întărească sprijinul pe care îl acordă activităţii profesionale a membrilor de sindicat, grupa pe ramură de învăţămînt a Consiliului raional al sindicatelor din raionul „N. Bălcescu" şi-a propus, printre altele, să studieze cum sînt corelate planurile de muncă ale grupelor sindicale cu planurile de muncă ale şcolilor, cum sînt antrenaţi membrii de sindicat în realizarea sarcinilor legate de buna desfăşurare a procesului instructiv-educativ, ce mijloace se folosesc pentru popularizarea experienţei înaintate etc.

De exemplu, unul din colectivele din cadrul grupei a studiat modul cum contribuie organizaţia sindicală de la Şcoala generală de 8 ani nr. 99 la valorificarea experienţei înaintate în procesul de predare. După încheierea acestui studiu, cu ajutorul grupei pe ramură a Consiliului raional al sindicatelor s-a organizat o consfătuire la care au participat membrii birourilor mai multor grupe sindicale de la şcolile din raion. S-a subliniat, cu acest prilej, preocuparea biroului grupei sindicale de la Şcoala generală de 8 ani nr. 99 pentru stimularea cadrelor didactice în folosirea mijloacelor legate de modernizarea predării. Ca urmare a acestei preocupări, magnetofonul, picupul, diafilmele, diapozitivele sînt tot mai larg folosite de către învăţătorii şi profesorii şcolii. Biroul grupei sindicale a sugerat comisiilor metodice să studieze eficienţa lecţiilor la care sînt folosite aceste mijloace, modul cum contribuie ele la ridicarea nivelului de pregătire al elevilor. In acest scop biroul grupei sindicale s-a îngrijit de procurarea materialului bibliografic necesar, ca şi de organizarea unor discuţii în legătură cu rolul mijloacelor audio-vizuale în predarea lecţiilor destinate comunicării cunoştinţelor noi şi a lecţiilor recapitulative.

In cadrul consfătuirii a fost popularizată şi activitatea desfăşurată de biroul grupei sindicale de la Şcoala nr. 99 pentru a ajuta comisiilor metodice să ducă o activitate mai operativă, mai strîns legată de activitatea curentă a cadrelor didactice. S-a arătat astfel că acesta a sugerat comisiilor metodice ca în preajma fiecărui început de trimestru să ia în discuţie unele probleme ale planificării, pentru a veni în sprijinul cadrelor tinere, lipsite de experienţă. Aplicînd această sugestie, comisiile metodice, sprijinite de biroul grupei sindicale, au iniţiat şedinţe de lucru în care au fost examinate planurile calendaristice sau planurile de lecţii ale tinerelor cadre didactice, aducîndu-li-se îmbunătăţirile necesare. Totodată, mobilizate de biroul grupei sindicale, cadrele didactice cu experienţă pedagogică au ajutat pe tinerii învăţători şi profesori analizînd unele lecţii ale acestora, dîndu-le îndrumări concrete.

Popularizînd o serie de metode de activitate care şi-au dovedit eficacitatea, consfătuirea organizată de grupa pe ramură de învăţămînt a Consiliului raional al sindicatelor din raionul „N. Bălcescu" cu birourile unor grupe sindicale din şcolile acestui raion a prilejuit un preţios schimb de experienţă, orientînd birourile spre o muncă concretă, eficientă.

Grupa pe ramură de învăţămînt studiază acum, la Şcoala generală de 8 ani nr. 122, problemele legate de modul cum sprijină biroul acestei grupe sindicale activitatea educativă a învăţătorilor şi profesorilor. In cursul lunii aprilie, pe baza concluziilor desprinse din această acţiune, se va organiza de asemenea o consfătuire, la care va participa activul grupelor sindicale din şcoli.

Ajutate astfel, acestea îşi sporesc tot mai mult contribuţia la buna desfăşurare a muncii profesionale din scoli.

Prof. AUGUSTIN MACARIE

Îndrumare atentă

Concurs de material didactic pe anul 1965

Ţinînd seama de rezultatele bune obţinute în anii trecuţi la concursurile de material didactic, de faptul că acestea au contribuit la sporirea sortimentelor, la perfecţionarea unor aparate, instrumente etc., Ministerul Învăţămîntului organizează şi în acest an tradiţionalul concurs de material didactic, care se va desfăşura în conformitate cu Regulamentul pentru concursul de material didactic aprobat prin ordinul ministrului învăţămîntului nr. 585/1963.

Tematica concursului se axează îndeosebi pe aparatură de fizică, deoarece programele şcolare prevăd un număr mare de experienţe şi lucrări practice de laborator la acest obiect.

Dăm mai jos tematica concursului care se organizează în anul 1965:

1. **Aparat pentru demonstrarea compresibilităţii şi elasticităţii aerului.** Aparatul, care se va folosi la clasa a VI-a, trebuie să aibă o construcţie simplă, pentru a putea fi mînuit cu uşurinţă.

2. **Aparat pentru producerea şi punerea în evidenţă a oscilaţiilor electrice (circuit oscilant).** Se va folosi la clasa a VIII-a şi va trebui să pună în evidenţă descărcarea oscilatorie liberă a condensatorului prin bobină (oscilaţii amortizate).

3. **Aparat sau trusă pentru verificarea legilor mişcării uniform accelerate (studiu calitativ şi cantitativ).**

4. **Trusă pentru experienţe de rezistenţa materialelor.** Trusa trebuie să servească la punerea în evidenţă a legăturii dintre deformaţie şi forţa care deformează (întindere, compresiune, forfecare, încovoiere, răsucire).

5. **Trusa pentru demonstrarea şi verificarea legilor gazelor.** Această trusă va trebui să servească la verificarea legii Boyle-Mariotte, a legii Gay-Lussac şi a legii Charles, eventual şi a ecuaţiei gazelor perfecte.

6. **Aparat pentru demonstrarea lichefierii gazelor.**

7. **Aparat sau trusă pentru punerea în evidenţă a reflexiei sunetelor şi a formării undelor staţionare sonore.**

8. **Aparat pentru demonstrarea transformării energiei mecanice (a lucrului mecanic) în energie calorică, în cantităţi echivalente.** Aparatul trebuie să ofere posibilitatea determinării cantitative atît a lucrului mecanic, cît şi a energiei calorice corespunzătoare.

9. **Trusă pentru experienţe de analize agricole** (pentru lucrările practice de agricultură la clasele V—VIII). Această trusă va trebui să cuprindă: aparate pentru efectuarea analizelor fizico-chimice ale solului, pentru determinarea gradului de aciditate a solului şi pentru determinarea greutăţii hectolitrice, germinatoare, dinamometre pentru determinarea forţei de tracţiune.

Pentru aceste lucrări se acordă premii şi menţiuni de la 500 la 5.000 lei.

La concurs pot participa cadre didactice, muncitori, tehnicieni sau ingineri din întreprinderile care produc material didactic sau din alte întreprinderi, precum şi alte persoane. Participarea poate fi individuală sau colectivă. Se vor lua în considerare numai lucrările originale.

Lucrările se vor depune — ambalate şi notate cu un motto ales de participanţi — direct la registratura Ministerului Învăţămîntului (str. Spiru Haret nr. 12), sau se vor trimite prin poştă pînă la data încheierii concursului. Intrucît numele participanţilor nu trebuie să fie cunoscut decît după acordarea premiilor, semnarea lucrărilor cu numele autorilor are drept urmare scoaterea acestora din concurs. O dată cu lucrarea se va depune un plic închis, care va purta acelaşi motto cu lucrarea şi care va conţine: numele şi prenumele participantului, profesia, adresa, telefonul titlul lucrării depuse la concurs.

Lucrările premiate rămîn în proprietatea Ministerului pentru a fi popularizate sau date în producţie.

La solicitarea întreprinderii care introduce în fabricaţie lucrarea premiată, autorii sînt obligaţi să dea lămuririle şi asistenţa necesară.

Acordarea premiilor în cadrul concursului nu privează pe autori, în cazul introducerii în producţie, de drepturile de autor sau inovator.

Lucrările nepremiate se restituie concurenţilor.

Concursul se închide la 1 octombrie 1965.

Participanţii la concurs pot cere lămuriri suplimentare Ministerului Învăţămîntului, Serviciul instruirii practice şi material didactic, str. Nuferilor nr. 30 (tel. 14.24.00).

CITITORII PROPUN

Prof. I. Marinescu din Constanţa cere ca I.M.D. să trimită şcolilor de 8 ani mai multe materiale de laborator pentru clasele a VIII-a. Şcolile generale de 8 ani dispun de puţine asemenea materiale dat fiind faptul că pînă acum clasele a VIII-a au funcţionat pe lîngă şcolile medii.

Prof. P. Bejenaru din Rădăuţi propune să se editeze îndrumătoare şi pentru munca directorului de şcoală şi a inspectorului, iar metodicile să fie tipărite într-un număr mai mare de exemplare, fiindcă tirajul celor apărute pînă acum este insuficient.

Prof. I. Jinga, Ploieşti. În numeroase şcoli creşte interesul cadrelor didactice pentru folosirea mijloacelor audio-vizuale. La o recentă consfătuire a inspectorilor din regiunea Ploieşti s-a cerut să se producă o gamă mai largă de discuri şi diafilme pentru uz şcolar. Pentru a înlesni folosirea mijloacelor moderne de predare şi în localităţile mai îndepărtate din mediul rural, s-a propus să se producă aparate cu transistori şi acumulatori de 6 volţi (pentru aparatele de proiecţie).

Un grup de cadre didactice din oraşul Braşov propune să se confecţioneze, pentru uniformele de băieţi, şi cămăşi cu mînecă lungă. În acest fel iarna îmbrăcămintea este mai călduroasă. În plus, se evită aspectul inestetic al clasei în cazul în care copiii, din nevoia de a lucra mai lejer sau atunci cînd le este prea cald, rămîn în cămăşile cu mînecă scurtă ale uniformei, de sub care se văd alte cămăşi, cu mînecă lungă.

CONCURS

Institutul agronomic din Timişoara anunţă ocuparea prin concurs a următoarelor posturi didactice:

1) profesor la catedra de organizare I.A.S., disciplina Organizarea întreprinderilor agricole socialiste, poziţia VII/1 din statul de funcţiuni.

2) profesor la catedra de fiziologia animalelor domestice, disciplina Fiziologia animalelor domestice, poziţia XI/1 din statul de funcţiuni.

Cererea pentru înscrierea la concurs se va înainta rectoratului Institutului agronomic din Timişoara, în termen de o lună de la publicarea prezentului anunţ, însoţită de următoarele acte: copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare; copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în ştiinţe; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferenţiar; lucrările ştiinţifice ale candidatului într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activităţii profesionale şi sociale a candidatului, eliberat de instituţia (întreprinderea) în care acesta îşi are funcţia de bază; memoriu de activitate didactico-ştiinţifică, semnat de candidat: autobiografia.

Informaţii suplimentare se primesc la rectoratul institutului, telefon 1.49.53.

„LIMBĂ ŞI LITERATURĂ"

A apărut de curînd nr. 8 al culegerii „Limbă şi literatură", editată de Societatea de ştiinţe istorice şi filologice din R.P.R.

Din sumarul bogat al acestui număr, care cuprinde o întreagă varietate de studii, c[illegible]cări, articole, documente inedite, fişe bibliografice, remarcăm numele unor cunoscuţi şi valoroşi specialişti în cercetarea problemelor literare. Trebuie să amintim astfel amplul studiu care poartă semnătura regretatului Tudor Vianu („Filologie şi estetică"), ca şi studiile semnate de acad. D. Panaitescu Perpessicius, („Rectificări şi contrarectificări la ediţiile poeziilor lui Eminescu") şi de acad. Al. Graur („Filologie şi lingvistică").

Se adaugă la aceste materiale, în cuprinsul volumului, numeroase alte articole de o înaltă ţinută ştiinţifică, între care amintim „Din tipologia lui Caragiale: Rică Venturiano" de Şerban Cioculescu, „Valorificarea moştenirii literare" de Al. Piru, „Orientări în literatura dintre cele două războaie: (revistele „Cuvîntul liber" şi „Reporter")" de Eugen Simion, „Un capitol eminescian de istorie literară: Veronica Micle" de G. G. Ursu, „Costache Negri — epistolierul" de Emil Boldan, „Léo Bachelin — un iubitor al folclorului românesc" de Al. Bistriţianu etc.

Prin materialele pe care le cuprinde, recentul număr al revistei „Limbă şi literatură" este deosebit de valoros pentru documentarea profesorilor care predau limba română în scolile de cultură generală.

Indrumare operativă

Principalul obiectiv pe care îl urmăreşte în acest an şcolar secţia noastră de învăţămînt îl constituie ridicarea calităţii procesului de învăţămînt prin sporirea eficienţei lecţiei. Pornind de la acest obiectiv, munca noastră de îndrumare şi control se îndreaptă, în primul rînd, spre sprijinirea cadrelor didactice în îmbunătăţirea activităţii instructiv-educative, în modernizarea predării, în generalizarea experienţei pozitive acumulate în acest domeniu.

Firește, ne-am preocupat încă din anii anteriori să asigurăm şcolilor din Capitală mijloacele tehnice necesare pentru folosirea metodelor moderne de predare. Ca urmare, 125 de şcoli — adică toate şcolile medii şi multe şcoli de 8 ani — au fost dotate cu aparate de proiecţie pentru filme de 16 mm sau 35 mm. De asemenea, şcolile noastre dispun de televizoare, magnetofoane, picupuri, staţii de amplificare, aparate de proiecţie pentru diafilme şi diapozitive. Am pus totodată bazele organizării unei filmoteci proprii, achiziţionînd pînă în prezent 81 de titluri de filme didactice cu o deosebită valoare instructiv-educativă. Pe lîngă filmele pe care le împrumută de la Arhiva Naţională, şcolile au astfel la dispoziţie noi posibilităţi de a folosi proiecţia cinematografică în cadrul predării.

Paralel cu grija pentru înzestrarea şcolilor din Capitală cu mijloace tehnice audio-vizuale ne-am preocupat şi de informarea cadrelor didactice asupra problemelor de conţinut şi metodice pe care le ridică modernizarea predării. Am iniţiat de aceea, prin cercurile pedagogice, instructaje şi expuneri însoţite de demonstraţii şi urmate de discuţii cu privire la aceste probleme. Totodată au loc asemenea discuţii la nivelul şcolilor, în cadrul comisiilor metodice, pe baza materialelor de specialitate apărute în presa pedagogică. La rîndul lor, cabinetele pedagogice raionale au fost îndrumate să stimuleze preocupările pe această linie ale cadrelor didactice, recomandîndu-le să ia în cercetare teme legate de modernizarea învăţămîntului şi ajutîndu-le să întocmească lucrări pe aceste teme.

Brigăzile de îndrumare şi control ale secţiei noastre de învăţămînt, ca şi ale secţiilor raionale, au urmărit cu precădere în cursul acestui trimestru rezultatele acţiunilor de stimulare a preocupărilor pentru ridicarea eficienţei procesului instructiv-educativ. Formate din inspectori de specialitate şi metodişti voluntari (de obicei responsabili ai cercurilor pedagogice, care nu sînt antrenaţi pe toată durata unei inspecţii, ci doar pentru asistenţe la cîteva ore), aceste brigăzi studiază multilateral problemele predării, pentru a cunoaşte în adîncime nivelul muncii şcolilor şi pentru a putea asigura o îndrumare eficientă, la obiect. Controlul efectuat de brigăzi a arătat că la multe şcoli, cum sînt şcolile medii numerele 1, 4, 7, 17, 22 şi 40, şcolile de 8 ani numerele 141, 171, 182 etc., mijloacele moderne de predare sînt folosite larg, cu rezultate dintre cele mai bune. Merită relevate şi iniţiativele colectivului didactic de la Şcoala medie „Tudor Vladimirescu", unde se întreprind o serie de acţiuni urmărind în special stimularea participării cît mai active a elevilor la lecţii şi înarmarea acestora cu deprinderi de muncă independentă.

Ne îngrijim îndeaproape, în acelaşi timp, de îmbunătăţirea îndrumării muncii educative din şcoli. În această direcţie s-au obţinut rezultate pozitive prin coordonarea activităţii noastre cu activitatea pe care o desfăşoară, în instituţiile de învăţămînt, Comitetul orăşenesc U.T.M. Prin dezbaterea în comun a obiectivelor urmărite se asigură îndrumarea unitară a corpului didactic şi a activului U.T.M. şi de pionieri din şcoli în problemele activităţii în afară de clasă, se înlătură paralelismele şi suprapunerile, se realizează o tot mai bună colaborare între şcoală şi organizaţia de tineret şi pionieri.

Căutînd să folosim forme cît mai eficiente de îndrumare şi control, nu ne-am oprit doar la inspecţiile în brigadă, ci folosim şi inspecţiile prin sondaj. De pildă, la mijlocul acestui trimestru am organizat o inspecţie de sondaj cu următoarele obiective: stadiul parcurgerii materiei în raport cu planurile calendaristice, ritmicitatea notării elevilor şi preocuparea pentru sprijinirea celor rămaşi în urmă la învăţătură. Acest control de sondaj, care a cuprins un număr destul de mare de unităţi şcolare, ne-a permis să culegem numeroase observaţii şi date care, prelucrate pe baza analizei statistice, ne-au dat posibilitatea să determinăm verigile de bază ale activităţii viitoare în aceste domenii.

Stă în atenţia noastră şi asigurarea unităţii de exigenţe, ca şi ridicarea competenţei în întreaga muncă de îndrumare şi control desfăşurată în şcolile Capitalei. Una din formele care par să dea rezultate bune pe această linie o constituie organizarea unor inspecţii la care participă, pe lîngă cadrele secţiei de învăţămînt orăşeneşti, inspectorii de la secţiile de învăţămînt raionale.

Organizăm aşadar, după cum se vede, forme variate de îndrumare şi control. Grija noastră principală este ca activitatea pe această linie să nu se oprească la simpla consemnare a constatărilor, ci să influenţeze nemijlocit munca şcolilor. Iată cîteva din acţiunile pe care le-am întreprins în acest scop. Constatîndu-se, în unele secţii serale ale şcolilor medii, o serie de rezultate slabe la învăţătură, datorate în mare măsură insuficientei îndrumări a secţiilor serale de către directorii şcolilor respective, s-a organizat un control adînc al muncii directorilor în 20 de şcoli medii care au secţiile serale. Pe baza analizei făcute cu acest prilej s-a desfăşurat apoi o dezbatere amplă, pe Capitală, a problemelor specifice învăţămîntului seral, la care au participat directori şi directori adjuncţi de şcoli, cadre didactice de la secţiile serale, precum şi reprezentanţi ai întreprinderilor interesate. Prin aplicarea măsurilor propuse la această dezbatere şi prin generalizarea experienţei pozitive expuse în cadrul ei s-au creat posibilităţi pentru o îmbunătăţire simţitoare a nivelului la învăţătură în secţiile serale. Pe linia valorificării constatărilor făcute de brigăzile de îndrumare şi control se înscrie şi consfătuirea pe care o vom organiza în luna aprilie cu directorii şcolilor medii şi cadrele didactice din Capitală, pentru a discuta concluziile la care s-a ajuns în legătură cu utilizarea mijloacelor audio-vizuale în procesul predării.

Intrăm în curînd într-o etapă hotărîtoare a anului şcolar — aceea a pregătirilor pentru încheierea cursurilor, pentru examene. Căutînd să valorificăm la maximum rezultatele muncii de îndrumare şi control desfăşurate pînă în prezent, să intensificăm această muncă în continuare — îndeosebi pe linia adîncirii ei — ne străduim să dăm cadrelor didactice un ajutor cît mai concret, cît mai eficace, pentru a contribui la încheierea cu succes a acestui an, în care vom da patriei prima promoţie de absolvenţi ai şcolii generale de 8 ani.

Prof. SOFIA PUŞCAŞU
şeful secţiei de învăţămînt
a Sfatului popular al Capitalei

Studiu în bibliotecă

CORESPONDENŢA

GIURGIU

Cabinetul pedagogic de pe lîngă secţia de învăţămînt a oraşului Giurgiu, ne scrie tov. **Ion Dincă**, se preocupă să asigure o îndrumare competentă a şcolilor în problemele referitoare la instruirea elevilor, să popularizeze metodele cele mai bune de lucru ale cadrelor didactice, ale directorilor de şcoli şi ale diriginţilor.

Pentru buna organizare a activităţii cabinetului pedagogic, secţia de învăţămînt a întocmit din timp planul de muncă al cabinetului, stabilind referatele ce se vor expune, ca şi problemele ce trebuie urmărite în şcoli pentru a fi discutate apoi cu cadrele didactice. Cu ajutorul cabinetului pedagogic, colectivul secţiei de învăţămînt poate să cuprindă un număr mai mare de unităţi şcolare în acţiunea sa de îndrumare şi control şi, totodată, să dea o îndrumare de calitate tuturor cadrelor didactice de specialitate.

TURNU MĂGURELE

De curînd, la Şcoala medie „Unirea" din Turnu Măgurele s-a organizat, după cum ne scrie prof. **Anastasie Bogdan**, un schimb de experienţă între directorii şcolilor medii şi de 8 ani din raza raionului Turnu Măgurele. Tema acestui schimb de experienţă a constituit-o introducerea metodelor moderne în predarea matematicii şi limbii române. Participanţii au ascultat un referat prezentat de către directorul Şcolii medii „Unirea" şi au asistat la peste 30 de lecţii de matematică şi limba română la clasele IX-XI.

BELINŢ

Prof. **Vasile Cica**, de la Şcoala medie din Belinţ, ne scrie despre activitatea comisiei metodice a profesorilor de limba şi literatura română din această şcoală. Fiecare membru al comisiei urmăreşte în special cîte o problemă legată de munca sa practică, problemă care va constitui subiectul unui referat. Membrii comisiei se ocupă totodată de confecţionarea materialului didactic, de organizarea cercurilor literare ale elevilor, de organizarea unor lecţii model pentru cadrele didactice lipsite de experienţă în predare.

TG. CĂRBUNEŞTI-GILORT

Recent, ne comunică profesorul **Const. Tănase**, la Şcoala medie din Tg. Cărbuneşti, regiunea Oltenia, a avut loc întîlnirea dintre elevii claselor a XI-a şi foştii absolvenţi ai şcolii, în prezent studenţi. La această întîlnire, organizată în scopul orientării profesionale a elevilor, au participat diriginţii claselor a XI-a, numeroase cadre didactice, precum şi activişti ai comitetului raional U.T.M.

Studenţii au dat colegilor lor mai tineri sfaturi judicioase în legătură cu pregătirea sistematică pentru examenul de maturitate şi pentru concursul de admitere în învăţămîntul superior. Deosebit de mult i-au impresionat pe elevi cele spuse de oaspeţi despre bucuria de a-ţi alege în viaţă un drum pe care, urmîndu-l, să-ţi poţi pune întreaga capacitate în slujba poporului, despre condiţiile minunate de care se bucură astăzi tineretul studios, despre institutele bine dotate în care învaţă, despre căminele frumoase în care locuiesc.

MĂCIN

Şi la Şcoala medie din Măcin, regiunea Dobrogea, se acordă multă atenţie orientării profesionale a viitorilor absolvenţi. După cum ne informează tov. **Traian Enache**, aici s-a planificat o consfătuire cu elevii clasei a XI-a, la care vor fi invitaţi şi părinţii lor, pentru a se discuta tema „Ce profesii să ne alegem". Procedînd astfel cadrele didactice de la Şcoala medie din Măcin caută să orienteze şi familiile elevilor în problema atît de complexă a alegerii profesiunii.

DETA

Pentru a populariza şi generaliza experienţa pozitivă a unor şcoli, secţia de învăţămînt a raionului Deta a organizat, după cum ne scrie prof. **Rista Popovici**, o şedinţă cu directorii de şcoli din raion. Tema acestei şedinţe a fost „Colaborarea cadrelor didactice cu organizaţiile de tineret din şcoală". La sfîrşitul şedinţei, după ce au purtat discuţii pe marginea referatului prezentat, participanţii au asistat la o adunare de detaşament la clasa a VII-a cu tema „Cravata roşie".

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : Bucureşti. Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piaţa Scînteii Bucureşti.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 795 | sîmbătă 27 martie 1965 | 8 pagini 25 bani

AMINTIREA TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ, VEȘNIC VIE ÎN INIMA PARTIDULUI, A CLASEI MUNCITOARE, A POPORULUI

La 19 martie partidul și poporul nostru au suferit o grea pierdere : a încetat să bată inima tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, fiu devotat al clasei muncitoare din Romînia, al poporului romîn.

Nemărginită este durerea noastră, a tuturor.

Tovarășul Gheorghiu-Dej și-a dăruit întreaga sa viață partidului clasei muncitoare, luptei revoluționare pentru eliberarea oamenilor muncii, pentru fericirea poporului romîn și a patriei noastre, pentru socialism. Înalt exemplu de fidelitate față de marxism-leninism, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost un eminent militant al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a luptat neobosit pentru prietenia și unitatea țărilor socialiste, pentru coeziunea partidelor comuniste, pentru cauza păcii și libertății popoarelor.

În uriașa sa activitate și-au găsit expresie trăsăturile cele mai nobile ale eroicei noastre clase muncitoare, care este mîndră de a fi plămădit în mijlocul ei, în focul luptei conduse de partid, un asemenea conducător.

Născut la 8 noiembrie 1901 la Bîrlad, într-o familie de muncitori, tovarășul Gheorghiu a început să muncească de la vîrsta de 11 ani ca ucenic în diferite ateliere și fabrici, calificîndu-se ca muncitor electrician. Sub influența valului revoluționar din Romînia de la sfîrșitul primului război mondial, însuflețit de ideile Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, tovarășul Gheorghiu-Dej s-a înrolat din fragedă tinerețe în mișcarea muncitorească. El a participat, în rîndurile muncitorilor din Valea Trotușului, la greva generală din 1920 — care a oglindit creșterea conștiinței de clasă, a capacității de luptă a proletariatului romîn și a evidențiat necesitatea istorică a înfrîngerii oportunismului, a făuririi partidului de tip nou, Partidul Comunist din Romînia.

În anii următori, tovarășul Gheorghiu-Dej ia parte la un șir de acțiuni muncitorești la Galați, fiind ales în conducerea sindicatului de la Atelierele C.F.R.

În 1930 el devine membru al Partidului Comunist, în rîndurile căruia avea să lupte pînă la ultima suflare.

În acei ani, cînd criza economică lovea greu masele muncitoare, activitatea partidului era paralizată de lupte fracționiste care aduseseră partidul la un pas de lichidare. Refacerea unității partidului, orientarea activității sale spre întărirea legăturilor cu masele muncitoare și în primul rînd cu detașamentele de bază ale proletariatului au făcut posibilă organizarea unor mari acțiuni muncitorești, culminînd cu eroicele lupte din februarie 1933 — în a căror pregătire și desfășurare s-au afirmat cu putere marile calități politice și organizatorice de conducător revoluționar ale tovarășului Gheorghiu-Dej.

La Galați și apoi la Dej, unde fusese mutat disciplinar, ca și la București, Iași, Cluj, Pașcani și în alte localități, tovarășul Gheorghiu-Dej, dînd exemplu de felul cum trebuie muncit în mijlocul maselor, a depus o intensă activitate pentru realizarea unității de acțiune a muncitorilor feroviști.

În 1932, la Conferința pe țară a muncitorilor feroviari, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost ales secretar al Comitetului Central de acțiune care, sub îndrumarea Comitetului Central al Partidului Comunist, a organizat nemijlocit lupta feroviștilor.

Tovarășul Gheorghiu-Dej și-a îndeplinit în mod strălucit sarcinile de răspundere încredințate de partid în organizarea acestor lupte, care au constituit o cotitură în istoria întregii noastre mișcări muncitorești, au demonstrat capacitatea clasei muncitoare de a acționa ca forță socială conducătoare a poporului muncitor în lupta de eliberare, au deschis o pagină nouă în viața partidului. Întărindu-și rîndurile cu cele mai bune, mai combative și revoluționare cadre proletare, partidul s-a legat mai strîns de masele oamenilor muncii.

Procesul intentat de reacțiune în 1933—1934 conducătorilor muncitorimii feroviștilor a fost transformat de Partidul Comunist într-o tribună de demascare a regimului burghezo-moșieresc, a politicii antinaționale și antipopulare a claselor dominante. Din banca acuzaților în lanțuri a răsunat cu vigoare și curaj, prin glasul tovarășului Gheorghiu-Dej, chemarea înflăcărată, mobilizatoare a partidului adresată maselor muncitoare de a lupta cu hotărîre pentru o viață mai bună, împotriva robiei capitaliste, pentru apărarea suveranității și independenței naționale.

Condamnat la 12 ani muncă silnică, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost deținut în diferite închisori — Jilava, Văcărești, Craiova, Ocnele Mari, Aiud, Doftana, Caransebeș și în lagărul de la Tg. Jiu.

Gratiile temnițelor, sîrma ghimpată a lagărelor n-au putut să-i izoleze de partid, de clasa muncitoare, de popor pe militanții revoluționari. Simțind în permanență sprijinul partidului, solidaritatea maselor muncitoare și a unor largi cercuri democratice, ei au păstrat legătura cu viața și activitatea partidului, au înfruntat cu fermitate și dîrzenie regimul de teroare și exterminare din închisori, pe care le-au transformat în școli de călire revoluționară. Prin munca politico-ideologică desfășurată de comuniștii din închisori, în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej, s-au făurit cadre oțelite de militanți comuniști, caracterizate prin capacitatea de a organiza masele muncitoare, prin clarviziune politică și combativitate revoluționară, cadre care au avut ulterior un rol de excepțională însemnătate în conducerea de către partid a luptei pentru cucerirea puterii de către oamenii muncii și construirea socialismului.

Aprecierea acordată de partid activității desfășurate de tovarășul Gheorghiu-Dej și-a găsit expresie în cooptarea sa, în 1935, pe cînd se afla în închisoare, ca membru al C.C. al P.C.R.

În anii războiului, tovarășul Gheorghiu-Dej împreună cu ceilalți tovarăși din închisori și lagăre își manifestau încrederea nestrămutată în victoria împotriva fascismului, solidaritatea frățească cu popoarele Uniunii Sovietice. În strînsă legătură cu cadrele de bază din afară, ei și-au pus întreaga experiență, tot elanul revoluționar în slujba organizării luptei antihitleriste a poporului romîn.

Tovarășului Gheorghiu-Dej îi revine meritul principal în demascarea și lichidarea clicii de trădători și capitulanți, infiltrate în conducerea partidului ; înlăturarea agenturii trădătoare a constituit una din condițiile esențiale pentru ca partidul să-și poată îndeplini rolul conducător în lupta de eliberare națională și socială a poporului romîn.

Activul revoluționar al partidului, în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej, a elaborat linia strategică și tactică pentru răsturnarea dictaturii militaro-fasciste și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste. Partidul a trecut la organizarea formațiunilor de luptă patriotice, la realizarea Frontului Unic Muncitoresc cu partidul social-democrat, la înfăptuirea unui larg sistem de alianțe cu diferite grupări politice și atragere în lupta antihitleristă a unor personalități însuflețite de sentimente patriotice, la desfășurarea unei vaste activități în rîndurile armatei.

În zilele hotărîtoare pentru pregătirea insurecției, C.C. al partidului a organizat evadarea din lagăr a tovarășului Gheorghiu-Dej și a altor cadre de bază ale partidului.

Organizată și condusă de partid, insurecția armată a deschis o eră nouă în istoria poporului romîn, a însemnat începutul revoluției populare. Romînia s-a alăturat coaliției antihitleriste. Armata romînă, în totalitatea ei, a luptat umăr la umăr cu Armata sovietică pînă la zdrobirea Germaniei hitleriste. Sîngele vărsat în comun a cimentat prietenia și alianța indestructibilă dintre poporul romîn și poporul sovietic în lupta pentru cauza păcii și socialismului.

Tovarășul Gheorghiu-Dej a dat o contribuție de cea mai mare importanță la elaborarea liniei politice și tactice a partidului în desfășurarea furtunoasă a marilor bătălii de clasă de după 23 August 1944, muncind cu nesecată energie pentru înfăptuirea sarcinilor stabilite de partid — mobilizarea tuturor forțelor în războiul antihitlerist, refacerea economiei naționale, democratizarea țării, făurirea alianței muncitorești-țărănești în focul luptei pentru reforma agrară, instaurarea puterii populare.

Ca reprezentant al partidului și clasei muncitoare în guvern, tovarășul Gheorghiu-Dej a preluat, în noiembrie 1944, conducerea Ministerului Comunicațiilor și Lucrărilor Publice, fiind primul muncitor ministru în istoria politică a Romîniei.

Sub conducerea partidului, clasa muncitoare organizată în sindicatele unice revoluționare, masele largi țărănești care luptau pentru pămînt, partidele și grupările reunite în frontul național democrat dădeau lovituri zdrobitoare cercurilor reacționare. Valul luptei revoluționare a măturat un șir de guverne cu majoritate reacționară și a impus la 6 Martie 1945 aducerea la putere a primului guvern din țara noastră în care clasa muncitoare avea rolul precumpănitor.

La Conferința Națională a Partidului Comunist din octombrie 1945, tovarășul Gheorghiu-Dej a prezentat Raportul Politic al Comitetului Central, care cuprindea un amplu program de luptă pentru întărirea puterii populare, reconstrucția țării și consolidarea independenței naționale. În acest program, de o largă perspectivă istorică, partidul, scrutînd departe în viitor, și-a exprimat concepția leninistă privitoare la construirea unei industrii puternice ca temelie a dezvoltării social-economice a Romîniei.

După Conferința Națională, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost ales secretar general al Partidului Comunist Romîn.

În calitate de ministru al Economiei Naționale și apoi al Industriei și Comerțului, ca președinte al Comisiei Ministeriale pentru redresarea economică, el a adus o contribuție esențială în lupta împotriva inflației și sabotajului economic al capitaliștilor, în pregătirea și înfăptuirea programului din iunie 1947 de stabilizare monetară și refacere a economiei naționale.

Abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Romîne au marcat cucerirea deplină a puterii de către clasa muncitoare în alianță cu masele largi ale țărănimii ; misiunea de a realiza actul abdicării regelui, la 30 Decembrie 1947, i-a revenit, din însărcinarea partidului și guvernului și în numele tuturor forțelor democratice, tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, împreună cu doctorul Petru Groza.

Oamenii muncii, devenind singurii stăpîni ai țării, au pășit cu însuflețire, sub conducerea partidului, la construirea societății socialiste.

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a avut un rol deosebit în lupta partidului pentru realizarea unității politice și organizatorice a clasei muncitoare — înfăptuită la Congresul de unificare din februarie 1948 prin crearea Partidului Muncitoresc Romîn pe baza principiilor ideologice și organizatorice marxist-leniniste. Congresul l-a ales secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn.

(Continuare în pag. a 2-a)

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

AMINTIREA TOVARĂŞULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ, VEŞNIC VIE ÎN INIMA PARTIDULUI, A CLASEI MUNCITOARE, A POPORULUI

(Urmare din pag. 1-a)

Prin istoricul act al naţionalizării, pregătit de partid sub îndrumarea nemijlocită a tovarăşului Gheorghiu-Dej, principalele mijloace de producţie industrială au devenit bun al întregului popor şi s-a creat o puternică temelie construcţiei socialiste în ţara noastră.

Partidul a orientat cu nestrămutată perseverenţă dezvoltarea Romîniei în direcţia transformării ei într-o ţară industrială, cu o agricultură înaintată. Tovarăşului Gheorghiu îi revin mari merite în elaborarea politicii de industrializare socialistă, ca pîrghie hotărîtoare a progresului rapid al ţării, a valorificării resurselor ei şi a dezvoltării tuturor ramurilor economiei în vederea creşterii continue a bunăstării celor ce muncesc — obiectivul fundamental al politicii partidului.

Călăuzit de teza marxist-leninistă că socialismul trebuie construit nu numai la oraşe ci şi la sate, partidul a pus la ordinea zilei rezolvarea celei mai complexe sarcini a construcţiei socialiste — transformarea socialistă a agriculturii. Întreaga muncă desfăşurată în acest domeniu s-a întemeiat pe linia exprimată în numele partidului de tovarăşul Gheorghiu-Dej la plenara din martie 1949 a Comitetului Central. Viaţa a confirmat în mod strălucit această linie politică ; înfăptuirea cu succes a cooperativizării agriculturii a deschis largi perspective dezvoltării intensive şi multilaterale a producţiei agricole, a ridicat pe o treaptă mai înaltă alianţa muncitorească-ţărănească.

Întreaga activitate a Comitetului Central în frunte cu tovarăşul Gheorghiu-Dej oglindeşte capacitatea de a aplica creator, la condiţiile ţării noastre, legile obiective, general-valabile, ale revoluţiei şi construcţiei socialiste, de a desprinde cerinţele specifice fiecărei etape istorice şi de a îndrepta în direcţia hotărîtoare eforturile partidului, ale poporului.

Aceste trăsături caracterizează munca efectuată de partid sub conducerea nemijlocită a tovarăşului Gheorghiu pentru elaborarea planului de electrificare, a planurilor cincinale şi a planului de şase ani, planuri a căror realizare, prin eforturile însufleţite ale întregului popor, a asigurat introducerea largă a tehnicii noi, dezvoltarea proporţională, armonioasă şi mereu ascendentă a economiei naţionale.

Îndeplinind cele mai înalte funcţii de partid şi de stat — preşedinte al Consiliului de Miniştri din 1952 pînă în 1955, prim-secretar al Comitetului Central al P.M.R. şi preşedinte al Consiliului de Stat pînă în ultima clipă a vieţii sale — tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej avea un contact larg şi direct cu poporul, studia cu deosebită luare aminte experienţa maselor, manifesta o nemărginită încredere în puterea de creaţie a poporului — făuritorul istoriei şi al tuturor marilor realizări ale Romîniei socialiste.

Exemplu de simplitate şi modestie, el avea un neasemuit dar de a-şi apropia oamenii, de a-i însufleţi şi a-i antrena la lupta pentru înfăptuirea sarcinilor trasate de partid ; oamenii muncii păstrează neştearsă amintirea întîlnirilor cu tovarăşul Gheorghiu, a sfaturilor sale de tovarăş şi prieten care le vorbea în acelaşi grai al inimii.

Tovarăşul Gheorghiu exprima cu deosebită căldură grija permanentă a partidului pentru educarea tineretului, nădejdea de mîine a ţării, pentru promovarea femeilor în munci de răspundere în economie, în instituţii de stat şi în organizaţiile obşteşti. El manifesta o neslăbită preocupare pentru satisfacerea setei de cultură şi îmbogăţirea vieţii spirituale a poporului, pentru avîntul continuu al învăţămîntului, acorda o mare atenţie activităţii creatoare a intelectualilor, a oamenilor de ştiinţă, artă şi cultură, cărora le împărtăşea înalta preţuire a partidului pentru valoroasa lor contribuţie la propăşirea patriei.

În fruntea partidului, tovarăşul Gheorghiu are merite deosebite în rezolvarea marxist-leninistă a problemei naţionale în ţara noastră, prin care au fost asigurate deplina egalitate în drepturi a tuturor oamenilor muncii şi cimentarea prieteniei de nezdruncinat dintre poporul romîn şi minorităţile naţionale.

Timp de peste trei decenii, tovarăşul Gheorghiu-Dej a adus o mare contribuţie la călirea ideologică şi organizatorică a partidului nostru. Minunat conducător de tip leninist, el a militat pentru întărirea partidului ca detaşament combativ de avangardă al clasei muncitoare, strîns legat de mase, sînge din sîngele poporului, forţa conducătoare în opera de construire a socialismului.

Partidul nostru s-a călit, a realizat o unitate şi o coeziune fără precedent printr-o luptă intransigentă împotriva oricăror abateri de la ideologia şi politica sa marxist-leninistă, împotriva elementelor antipartinice, fracţioniste, oportuniste. În această luptă tovarăşul Gheorghiu-Dej, cu înalta sa conştiinţă partinică şi perspicacitate politică, cu ascuţitul său spirit de clasă, a avut un rol de frunte. Partidul Muncitoresc Romîn, strîns unit în jurul Comitetului său Central, este astăzi mai puternic decît oricînd.

Este pilduitoare pentru noi preocuparea neabătută a tovarăşului Gheorghiu-Dej pentru întărirea continuă a rolului conducător al partidului în toate domeniile activităţii social-economice, pentru aplicarea neştirbită a normelor de muncă leniniste. În viaţa partidului, în activitatea conducerii sale s-a înrădăcinat principiul muncii colective, toate hotărîrile şi măsurile conducerii partidului fiind rodul activităţii şi gîndirii colective ale Comitetului Central, Biroului său Politic.

Tovarăşul Gheorghiu a depus o vastă activitate pentru sintetizarea experienţei acumulate de partid în conducerea revoluţiei şi construcţiei socialiste, pentru însuşirea acestei experienţe de către membrii partidului, în vederea înarmării lor teoretice.

Patriot şi internaţionalist înflăcărat, tovarăşul Gheorghiu-Dej a fost un strălucit exponent al politicii consecvente a partidului şi statului nostru de prietenie şi alianţă frăţească cu ţările socialiste, de solidaritate cu lupta clasei muncitoare şi a forţelor democratice de pretutindeni, cu mişcarea de eliberare naţională a popoarelor, pentru unitatea tuturor forţelor progresului social. Exprimînd, cu energia şi tenacitatea ce l-au caracterizat întotdeauna, poziţia Partidului Muncitoresc Romîn, el a militat pentru unitatea ţărilor socialiste, pentru coeziunea marii armate internaţionale a comuniştilor, avînd convingerea că nu există îndatorire internaţională mai înaltă decît aceea de a contribui la salvgardarea şi întărirea acestei unităţi — chezăşia victoriei cauzei socialismului în întreaga lume.

Sub conducerea Comitetului Central în frunte cu tovarăşul Gheorghiu, partidul nostru a depus eforturi neprecupeţite pentru promovarea şi stricta aplicare în relaţiile dintre partidele comuniste şi dintre ţările socialiste a normelor marxist-leniniste — ca cerinţă vitală pentru asigurarea şi întărirea unităţii şi coeziunii lor, pentru creşterea forţei de atracţie a ideilor socialismului în lume. Linia partidului în problemele vieţii internaţionale şi ale mişcării comuniste mondiale, exprimată în Declaraţia plenarei lărgite din aprilie 1964 a C.C. al P.M.R., este urmată cu perseverenţă nestrămutată de întregul partid.

Eminent om de stat, tovarăşul Gheorghiu-Dej a desfăşurat o vastă activitate în elaborarea politicii externe a Republicii Populare Romîne, politică de consolidare a păcii, de luptă împotriva politicii agresive a cercurilor imperialiste, împotriva colonialismului, pentru sprijinirea dreptului popoarelor de a dispune singure de soarta lor, pentru dezvoltarea colaborării internaţionale pe baza principiilor coexistenţei paşnice a statelor cu orînduiri social-politice diferite.

Ţara noastră aşează ca temelie de neclintit a relaţiilor sale internaţionale respectarea egalităţii, suveranităţii şi independenţei popoarelor, neamestecul în treburile lor interne, pronunţîndu-se pentru stricta respectare şi promovarea acestor principii pe arena internaţională, în interesul colaborării şi apropierii între popoare.

Toate succesele în domeniul politicii interne şi internaţionale ale Republicii Populare Romîne, toate realizările obţinute în aceste decenii sînt strîns legate de activitatea desfăşurată în fruntea Comitetului Central al partidului de tovarăşul Gheorghiu-Dej.

Măsura operei titanice înfăptuite de popor sub conducerea partidului o dă deosebirea dintre tabloul întunecat al Romîniei de acum două decenii şi înfăţişarea de astăzi a ţării, în care poporul romîn, liber de orice exploatare, stăpîn al destinelor sale, îşi făureşte o viaţă fericită.

Scumpul nostru tovarăş Dej a închis ochii pentru vecie cu conştiinţa datoriei împlinite ; el a putut vedea triumful idealurilor cărora şi-a dăruit viaţa, victoria deplină a socialismului în ţara noastră, mersul rapid al Romîniei pe calea progresului economic şi cultural.

În ultimele sale cuvinte adresate ţării, prin scrisoarea trimisă recentei sesiuni a Marii Adunări Naţionale, el îşi exprima convingerea îndreptăţită că ţara noastră va păşi mai departe, neabătut, pe această cale; cu nezdruncinată încredere, el arăta că înaintea Romîniei socialiste sînt deschise perspectivele unui viitor strălucit — viitor care stă în mîinile harnice şi încercate ale poporului.

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn, tovarăşii de muncă şi de luptă ai marelui dispărut îşi iau legămîntul solemn să întărească necontenit unitatea partidului şi a conducerii sale, să continue neabătut linia generală, internă şi internaţională, a partidului, să nu-şi cruţe forţele pentru a duce mereu înainte opera de construire a socialismului şi comunismului, de înflorire a patriei şi ridicare a bunăstării poporului — operă măreaţă căreia i-a consacrat întreaga viaţă tovarăşul Gheorghiu-Dej.

Marea durere care ne îndoliază tuturor inima uneşte şi mai strîns poporul în jurul partidului. Clasa muncitoare, ţărănimea, intelectualitatea, toţi oamenii muncii îşi înzecesc eforturile pentru a obţine noi victorii, spre binele şi prosperitatea patriei noastre socialiste.

Adio, scump prieten şi tovarăş de luptă ! Numele tău va rămîne veşnic viu în inima partidului, în inima clasei muncitoare, a poporului romîn !

Comitetul Central
al Partidului Muncitoresc Romîn

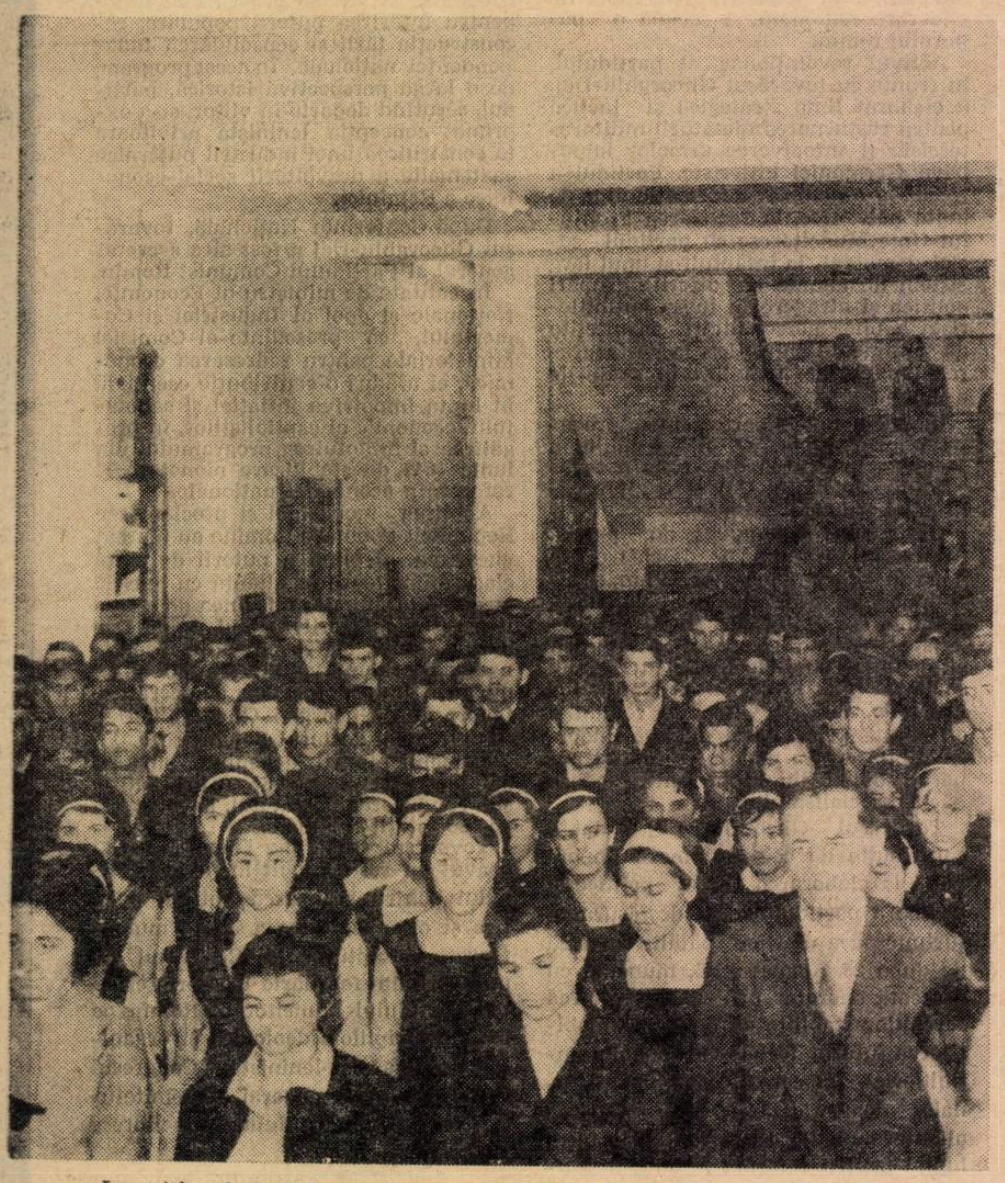

La mitingul de doliu de la Şcoala medie „Aurel Vlaicu" din Capitală

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

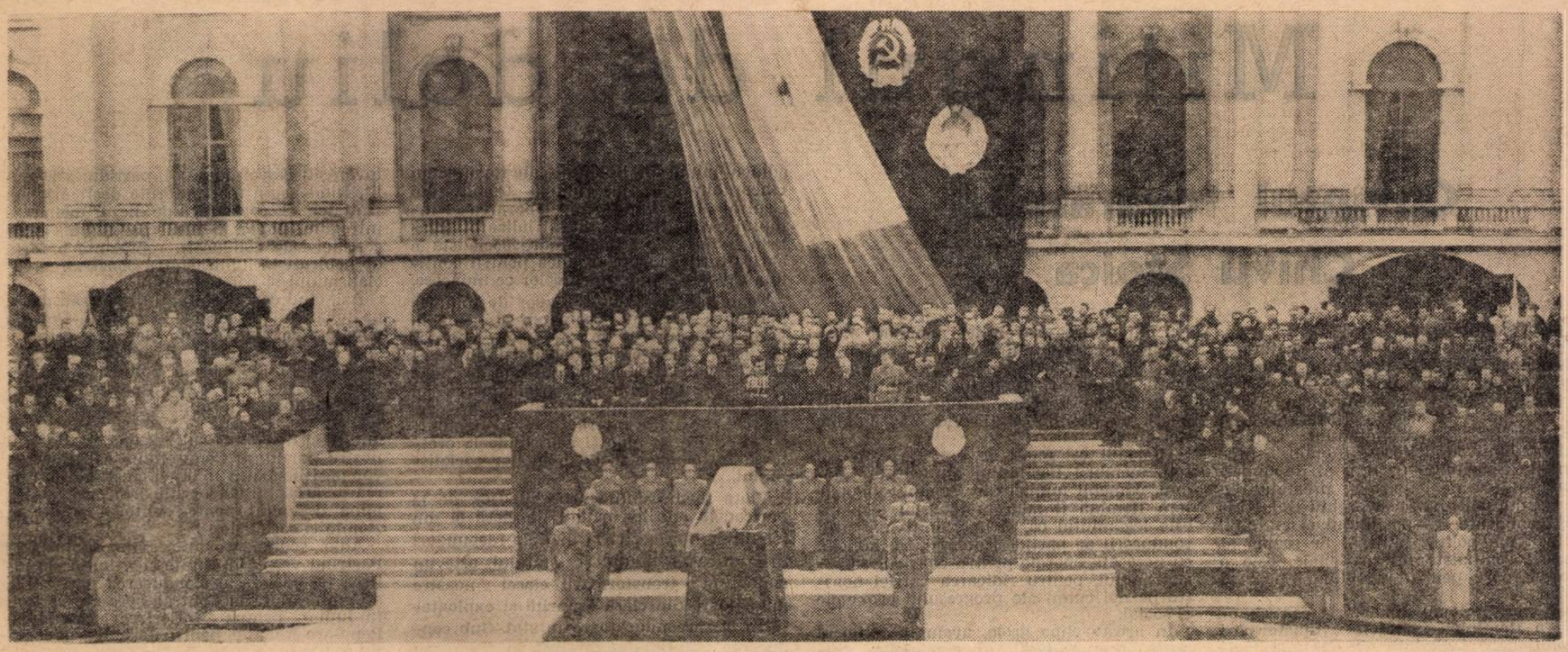

Piața Republicii. Tribuna oficială în timpul mitingului de doliu.

Adio, scump tovarăș

Sub un cer plumburiu, o uriașă mulțime s-a adunat miercuri dimineață în vasta piață a Palatului Republicii pentru a-și lua ultimul rămas bun de la tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, a cărui amintire va trăi veșnic în inima partidului, a clasei muncitoare, a poporului romîn.

Piața Palatului — piața unde nu puțini din oamenii strînși acum aci au cunoscut atîtea momente de luptă și unde, într-o zi de iarnă, au salutat făurirea republicii — aceeași piață pare acum încremenită sub cupola unei tăceri solemne și grele. Umăr la umăr, ostași ai gloriosului nostru partid, veterani ai marilor bătălii de clasă, tineri crescuți în socialism, muncitori și intelectuali, întruchipează laolaltă unitatea strînsă a poporului în jurul partidului, a conducerii sale încercate.

Părtași la durerea noastră, în acest îndoliat ceas, sînt oameni din țările socialiste frățești și din numeroase alte state ale lumii, reprezentanți ai unor popoare de pe cele mai îndepărtate meridiane și paralele, prieteni ai poporului romîn, aducînd omagiul lor strălucitului om de stat, neobosit militant al colaborării și prieteniei între popoare.

...Ultimele gărzi în sala cernită, aici unde, timp de trei zile, s-au perindat sute de mii de oameni. Stau de veghe membri ai Comitetului Central, ai Consiliului de Stat și guvernului, deputați în Marea Adunare Națională, academicieni și alți oameni de cultură.

Ora 10,30. Garda de onoare la catafalc o fac conducătorii partidului și statului, tovarășii : Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnăraș, Petre Borilă, Alexandru Drăghici, Alexandru Moghioroș, Dumitru Coliu, Leonte Răutu, Leontin Sălăjan, Ștefan Voitec, Mihai Dalea, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț.

Într-o tăcere impresionantă, sicriul este învelit în drapelele partidului și patriei.

Sub privirea îndurerată a marii mulțimi, sicriul purtat de cei mai apropiați tovarăși de luptă ai neuitatului conducător este așezat pe catafalcul din mijlocul pieței. Aliniate sub drapele în bernă, cele opt companii de onoare, reprezentînd armele forțelor noastre armate, dau onorul. Sub cerul înnourat al acestei dimineți de martie se înalță sunetele fanfarei militare.

Domină piața o mare tribună drapată în catifea neagră și roșie, avînd în mijloc stemele aurii ale partidului și republicii. Iau loc membrii familiei tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, conducătorii partidului și statului. În tribunele laterale iau loc membri ai C.C. al P.M.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, deputați ai Marii Adunări Naționale, conducători ai organizațiilor obștești și instituțiilor centrale.

Se află, de asemenea, membrii delegațiilor de partid și de stat, reprezentanți ai șefilor de state și ai guvernelor la funeraliile tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej. Sînt prezenți șefii misiunilor diplomatice acreditați la București, atașați militari, ziariști romîni și străini.

Mitingul de doliu este deschis de tovarășul Chivu Stoica. Iau cuvîntul tovarășii Gheorghe Apostol, Ion Gheorghe Maurer și Nicolae Ceaușescu. *(Cuvîntările în paginile 4—5).*

Cuvintele rostite de conducătorii de partid și de stat la mitingul de doliu străbat în aceeași clipă întreaga țară, purtate de undele radioului și televiziunii, ascultate de milioane și milioane de oameni. Aceste cuvinte de rămas bun și legămînt solemn scot încă o dată în evidență marea personalitate a tovarășului care a stat în fruntea partidului și statului nostru ; ele subliniază sarcinile care stau în fața poporului nostru pentru a ridica țara pe culmi și mai înalte, a contribui la întărirea păcii în lume, la triumful ideilor marxist-leniniste.

Se încheie mitingul de doliu. Ofițeri superiori ai forțelor noastre armate coboară sicriul de pe catafalc, depunîndu-l pe un afet de tun.

Ora 11,50. Începe ultimul drum al marelui ostaș al Partidului Muncitoresc Romîn.

Melodia gravă a fanfarei militare, care pășește în cadență lentă și solemnă, deschide drumul. Purtate de militari, coroane înalte de flori înaintează încet, în frunte cu cea de garoafe roșii din partea C.C. al P.M.R., a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri. Douăzeci de ofițeri superiori duc, pe pernițe de culoare vișinie, înalte distincții românești și de peste hotare primite de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

În urma marelui afet de tun pe care se odihnește sicriul pășesc familia, conducătorii de partid și de stat, membrii delegațiilor și reprezetanților diplomatice străine. La funeralii participă : delegația de partid și de stat a R. P. Albania în frunte cu Rita Marko, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al Partidului Muncii din Albania ; delegația de partid și de stat din R. P. Bulgaria în frunte cu Todor Jivkov, prim-secretar al C.C. al Partidului Comunist Bulgar și președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Bulgaria ; delegația de partid și de stat din R. S. Cehoslovacă în frunte cu Jaromir Dolansky, membru al Prezidiului C.C. al Partidului Comunist din Cehoslovacia ; delegația de partid și guvernamentală din R. P. Chineză în frunte cu Ciu En-lai, vicepreședinte al C.C. al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al R. P. Chineze ; delegația de partid și de stat din R. P. D. Coreeană în frunte cu Pak Kîm Cel, membru al Biroului Politic, vicepreședinte al C.C. al Partidului Muncii din Coreea ; delegația de partid și guvernamentală din Republica Cuba în frunte cu Manuel Yepe Menendez, ambasadorul Republicii Cuba la București ; delegația de partid și guvernamentală din R. D. Germană în frunte cu Hermann Matern, membru al Biroului Politic al C.C. al P.S.U.G., vicepreședinte al Camerei Populare a R. D. Germane ; delegația de partid și de stat din R. S. F. Iugoslavia în frunte cu Aleksandar Rankovici, vicepreședinte al R. S. F. Iugoslavia, membru al Comitetului Executiv al C.C. al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, secretar al C.C. al U.C.I. ; delegația de partid și de stat a R. P. Mongole în frunte cu Sonomîn Luvsan, membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului Popular Revoluționar Mongol, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R. P. Mongole ; delegația de partid și de stat a R. P. Polone în frunte cu Zenon Kliszko, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al Partidului Muncitoresc Unit Polonez ; delegația Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, a Consiliului Prezidențial și a guvernului Revoluționar Muncitoresc Țărănesc Ungar, în frunte cu Kálai Gyula, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.S.U., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri ; delegația de partid și guvernamentală a U.R.S.S. în frunte cu A. I. Mikoian, membru al Prezidiului C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. ; delegația de partid și guvernamentală din R. D. Vietnam în frunte cu Hoang Van Hoan, membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului celor ce muncesc din Vietnam, vicepreședinte al Comitetului Permanent al Adunării Naționale a R. D. Vietnam.

Au participat, de asemenea : delegația de stat a Algeriei — Omar Oussedik, ambasadorul Algeriei la Sofia, reprezentant al guvernului Republicii Algeriene Democratice și Populare ; reprezentantul președintelui Republicii Arabe Unite, Gamal Abdel Nasser — ambasadorul Mohammed Fahmy Hamad ; reprezentantul președintelui Argentinei, José Maria Alvarez de Toledo, ambasadorul Argentinei în R. P. Romînă ; reprezentantul guvernului Austriei — ambasadorul dr. Johann Manz ; reprezentantul personal al regelui Belgiei, Baudouin — ambasadorul Honore Cambier ; reprezentantul guvernului revoluționar al Uniunii Birmane — ambasadorul U Ba Saw ; reprezentantul reginei Elisabeta a II-a a Marii Britanii — însărcinatul cu afaceri ad-interim R. Brash ; delegația de stat din Cambodgia — Huot Sam Ath, ambasadorul Cambodgiei în R. S. F. Iugoslavia ; reprezentantul guvernului Danemarcei, ministrul plenipotențiar Ioachim H. G. Baron Zytphen-Adeler ; reprezentantul cu misiune specială al guvernului Confederației Elvețiene — ambasadorul Emile Bisang ; reprezentantul personal al președintelui Finlandei Urho Kekkonen — ambasadorul Martti Johannes Salomies ; delegația de stat din Franța în frunte cu Jacques Marette, ministrul poștelor și telecomunicațiilor, reprezentantul președintelui Franței ; reprezentantul special personal al președintelui Republicii Ghana, Kwame Nkrumah — ambasadorul Emmanuel Kodjoe Dadzie ; delegația de stat a Greciei în frunte cu Pavlos Bardinoyannis, ministru de stat fără portofoliu în guvernul grec, deputat de Creta, reprezentant al regelui Greciei ; delegația de stat a Republicii India în frunte cu doamna Lakshmi N. Menon, ministru de stat al afacerilor externe, reprezentant special al guvernului Indiei ; delegația de stat a Indoneziei în frunte cu amiralul R. Soebijakto, ambasadorul Indoneziei la Belgrad, reprezentant al președintelui Republicii Indonezia ; reprezentantul special al președintelui și guvernului Islandei — ambasadorul dr. Kristinn Gudmundsson ; delegația de stat a Iranului în frunte cu dr. Nasser Yeganeh, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministru de stat, reprezentantul personal al Majestății Sale Imperiale Șanhinșahul Iranului ; reprezentantul guvernului Republicii Italia — ambasadorul Niccolo Moscato; reprezentantul președintelui Izraelului, Zalman Shazar — ministrul plenipotențiar Zvi Ayalon ; reprezentantul guvernului japonez — ambasadorul Takeso Shimoda ; delegația de stat din Pakistan — general Sher Khan, ambasadorul Pakistanului în R. S. F. Iugoslavia, reprezentantul personal al președintelui și guvernului Pakistanului ; reprezentantul special al guvernului Olandei — ministrul plenipotențiar J. B. Haverkorn Van Rijsewijk : reprezentantul personal al președintelui S.U.A. Lyndon Johnson — ambasadorul William A. Crawford ; reprezentantul guvernelor Suediei și Norvegiei — ambasadorul Suediei O. G. Bjurström ; reprezentantul președintelui Republicii Turcia, Cemal Gürsel — ambasadorul Semsettin Arif Mardin.

La funeralii au participat delegații ale partidelor comuniste și muncitorești : Johann Koplenig, președintele P.C. din Austria ; John Gollan, secretar general al P.C. din Marea Britanie; William Devine, membru al Comitetului național al P.C. din Canada ; Andreas Fantis, secretar general al Partidul Akel; José Cardona Hoyos, membru al C.C. al P.C. din Columbia, reprezentant al partidelor comuniste din Columbia și Argentina ; Luciano Fereto, din partea Partidului Avangarda populară din Costa Rica, Etienne Lentillon, membru al Comitetului Director al Partidului Muncii din Elveția, director al ziarului

(Continuare în pag. 6-a)

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

Mitingul de doliu

Cuvîntul tovarăşului Chivu Stoica

Tovarăşi şi tovarăşe,
Stimaţi reprezentanţi de peste hotare,

Cu adîncă durere ne despărţim astăzi de marele fiu al clasei muncitoare, al poporului romîn, tovarăşul şi prietenul nostru scump Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne. Moartea prematură a tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej, eminent conducător al partidului şi statului, strălucit om politic, militant de seamă al mişcării comuniste internaţionale, este o grea pierdere pentru partidul şi poporul nostru.

Paginile glorioase din istoria contemporană a Romîniei, măreţele transformări revoluţionare înfăptuite de clasa muncitoare şi de masele largi ale poporului sub conducerea partidului sînt legate pentru totdeauna de activitatea neobosită a tovarăşului Gheorghiu-Dej. Nepieritoarele sale merite în întărirea partidului clasei muncitoare din ţara noastră, în lupta pentru înfăptuirea revoluţiei populare, pentru făurirea statului democrat-popular şi construirea societăţii socialiste i-au adus înalta preţuire şi dragostea fierbinte a întregului nostru popor. Amintirea sa luminoasă va rămîne veşnic vie în inimile noastre!

Omagiul cel mai de preţ pe care noi toţi, membrii Partidului Muncitoresc Romîn, oamenii muncii din Republica Populară Romînă îl aducem marelui dispărut este legămîntul ca, strîns uniţi în jurul conducerii de partid şi de stat, să muncim cu nesecată energie pentru construirea socialismului, pentru ridicarea patriei noastre pe noi culmi ale progresului economic şi social.

În aceste clipe grele, avem în mijlocul nostru reprezentanţi ai partidelor frăţeşti, ai ţărilor socialiste, ai altor state, care au venit să fie părtaşi la doliul nostru şi să participe la funeraliі, cinstind memoria tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Declar deschis mitingul de doliu.

Cuvîntarea tovarăşului Gheorghe Apostol

Dragi tovarăşi şi tovarăşe,

O boală necruţătoare l-a smuls prematur din rîndurile noastre pe iubitul nostru conducător, tovarăşul Gheorghiu-Dej. Steagurile cernite ale partidului, ale Romîniei socialiste se pleacă în faţa înflăcăratului revoluţionar leninist, în a cărui activitate şi-a găsit întruchipare tot ce are mai bun minunata noastră clasă muncitoare.

Prin devotamentul nemărginit cu care a slujit interesele clasei muncitoare, ale poporului romîn, ale cauzei socialismului, numele tovarăşului Dej va trăi veşnic ca al unei personalităţi din cele mai remarcabile în istoria mişcării noastre muncitoreşti, în istoria luptei poporului romîn pentru libertate şi independenţă naţională, pentru progres social.

Născut la Bîrlad, într-o familie muncitorească, el a cunoscut de mic mizeria şi exploatarea cruntă la care era supus proletariatul, fiind nevoit să muncească din greu încă de la vîrsta copilăriei. Plin de revoltă împotriva exploatării şi nedreptăţii din jur, înţelegînd că suferinţele clasei muncitoare şi ale întregului popor pot fi curmate numai prin sfărîmarea robiei capitaliste, el a păşit cu dîrzenie de neînfrînt pe calea luptei de clasă. În anii de după primul război mondial, ani de puternic avînt revoluţionar al mişcării muncitoreşti din Romînia, sub impulsul Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, tovarăşul Gheorghiu-Dej s-a alăturat cu hotărîre acţiunilor muncitoreşti revendicative din Valea Trotuşului, a luat parte activă la greva generală din 1920, iar mai tîrziu, la Galaţi, a activat în fruntea organizaţiei sindicale locale, relevîndu-se prin energia şi fermitatea sa revoluţionară. Proletar cu înaltă conştiinţă de clasă, el s-a înrolat în 1930 în rîndurile Partidului Comunist, cu a cărui luptă şi-a contopit întreaga viaţă.

Marile însuşiri de conducător revoluţionar ale tovarăşului Gheorghiu-Dej — clarviziune politică, combativitate, spirit realist şi tenacitate în aplicarea sarcinilor trasate de partid — s-au afirmat din plin în eroicele lupte din februarie 1933 ale ceferiştilor şi petroliştilor, care au marcat o cotitură în istoria mişcării noastre muncitoreşti, fiind prima mare bătălie antifascistă din Europa după instaurarea în Germania a dictaturii naziste.

Figură luminoasă de militant revoluţionar, legat prin mii de fire de masele proletare, tovarăşul Gheorghiu-Dej a acţionat cu perspicacitate şi perseverenţă pentru folosirea celor mai potrivite forme şi metode de organizare a activităţii revoluţionare de masă în scopul realizării frontului unic de acţiune şi luptă a muncitorilor.

Sub îndrumarea Comitetului Central al Partidului Comunist Romîn, Comitetul Central de acţiune pe ţară, al cărui secretar a fost tovarăşul Gheorghiu-Dej, a organizat nemijlocit lupta ceferiştilor, aducînd un aport imens la întărirea legăturii partidului cu detaşamentele proletare de bază, la creşterea prestigiului Partidului Comunist ca stegar al luptei de eliberare a poporului muncitor. Dînd ca militant revoluţionar un minunat exemplu de comportare în faţa duşmanului de clasă, tovarăşul Gheorghiu-Dej a făcut să răsune cu putere din banca acuzaţilor chemarea înflăcărată a partidului la luptă împotriva robiei capitaliste, a afirmat cu convingere de neclintit rolul clasei muncitoare ca cea mai înaintată clasă socială, exponentă a intereselor vitale ale tuturor celor ce muncesc, în lupta pentru răsturnarea orînduirii capitaliste şi construirea unei societăţi noi socialiste.

În decursul anilor de temniţă şi lagăr, tovarăşul Gheorghiu-Dej a adus o mare contribuţie la formarea unor cadre de conducători revoluţionari călîţi, devotaţi trup şi suflet cauzei partidului, cu o bogată experienţă a activităţii nemijlocite în rîndurile maselor; ele au avut rolul determinant în elaborarea strategiei şi tacticii revoluţionare care a asigurat, prin coalizarea tuturor forţelor patriotice în jurul Partidului Comunist, victoria insurecţiei armate, începutul unei ere noi în istoria Romîniei.

Încă din primele zile după eliberarea ţării, împreună cu tovarăşul Gheorghiu-Dej şi sub conducerea sa s-au stabilit principiile de bază ale refacerii unităţii mişcării sindicale, a cărei participare activă la marile lupte de clasă desfăşurate sub conducerea partidului a creat premisele înfăptuirii ulterioare a deplinei unităţi politice, ideologice şi organizatorice a clasei muncitoare.

Crearea Partidului Muncitoresc Romîn, pe baza principiilor marxism-leninismului, a dat posibilitate clasei muncitoare să-şi îndeplinească cu succes misiunea de forţă conducătoare a societăţii, să unească în jurul ei, sub conducerea partidului, întregul popor în lupta pentru construirea orînduirii noi, socialiste.

Azi, cînd la începutul celui de-al treilea deceniu al vieţii sale libere, Romînia socialistă prezintă tabloul însufleţitor al unei ţări în plin avînt al forţelor ei creatoare, cu un ritm rapid al dezvoltării economiei naţionale, întregul popor preţuieşte din adîncul inimii marile merite ale tovarăşului Gheorghiu-Dej, în fruntea Comitetului Central al partidului, în elaborarea şi înfăptuirea politicii de industrializare socialistă a ţării, de transformare socialistă a agriculturii, temelie trainică pentru continua ridicare a bunăstării celor ce muncesc.

Toate aceste rezultate, izvor de mîndrie patriotică pentru fiecare om al muncii, vorbesc cu puterea de convingere a faptelor despre justeţea politicii partidului, bazată pe fidelitatea neabătută faţă de învăţătura marxist-leninistă, pe aplicarea ei creatoare la condiţiile ţării noastre; ele sporesc prestigiul internaţional al Republicii Populare Romîne şi contribuie la creşterea forţei de atracţie a ideilor socialismului.

Viaţa tovarăşului Gheorghiu-Dej, de la baricadele marilor bătălii de clasă şi din temniţele burgheziei la înaltele răspunderi în fruntea partidului şi statului, este un simbol al transformării clasei noastre muncitoare din clasă asuprită şi exploatată în clasă conducătoare în stat. Sub conducerea Comitetului Central, în frunte cu tovarăşul Gheorghiu-Dej, partidul s-a oţelit, fiind acum mai puternic decît oricînd. Unitatea şi coeziunea de nezdruncinat a întregului popor în jurul partidului, a încercatei sale conduceri, reprezintă o forţă de nebiruit în lupta pentru construirea socialismului şi comunismului.

Azi, cînd conducem pe ultimul său drum pe tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, ne angajăm solemn în faţa clasei muncitoare şi a poporului romîn să aplicăm cu consecvenţă linia generală politică şi economică, verificată de viaţă, a partidului. Clasa muncitoare, ţărănimea, intelectualitatea, pe care greaua pierdere suferită le uneşte şi mai stîns sub steagul gloriosului nostru partid, al Comitetului său Central, vor păşi neabătut înainte, cinstind amintirea tovarăşului Gheorghiu-Dej prin muncă plină de avînt pentru viitorul măreţ al Romîniei socialiste.

Adio, scumpe tovarăşe Gheorghiu-Dej! Păstrînd veşnic în minte şi-n inimă amintirea ta, păşim sub conducerea partidului, a Comitetului său Central, spre noi victorii în lupta pentru înflorirea Republicii Populare Romîne, pentru fericirea poporului romîn!

Cuvîntarea tovarăşului Ion Gheorghe Maurer

Tovarăşi,

Cu nemărginită durere ne luăm acum rămas bun de la iubitul nostru tovarăş Gheorghiu-Dej, de la acela care, începînd cu eroicele lupte de la Griviţa din februarie 1933 şi pînă la scrisoarea adresată Marii Adunări Naţionale în cea de-a cincea ei legislatură, a dat, prin fapta şi gîndirea lui, cea mai înaltă expresie voinţei şi luptei poporului romîn pentru a-şi făuri o nouă soartă.

Prin el şi, alături de el, prin tovarăşii săi cei mai devotaţi măreţei cauze a socialismului şi comunismului, partidul clasei muncitoare din Romînia a realizat sinteza între tradiţia de înţelepciune a celor mai luminaţi patrioţi şi lupta revoluţionară călăuzită de teoria ştiinţifică asupra societăţii umane, marxism-leninismul.

Eminent conducător de partid şi de stat, întrunind strălucit în personalitatea lui însuşirile clasei noastre muncitoare ca detaşament de avangardă al societăţii contemporane, tovarăşul Gheorghiu-Dej şi-a împletit propria-i viaţă cu tot ce a însemnat pas înainte pe drumul noii noastre istorii.

Zi de zi, cu o capacitate mereu crescîndă de cuprindere a problemelor ce deveneau şi ele tot mai complexe, dînd un profund conţinut noţiunii de conştiinţă revoluţionară şi de devotament pentru cauza fericirii poporului atît de scumpe partidului nostru, tovarăşul Gheorghiu-Dej a desfăşurat, de-a lungul acestor două decenii, o uriaşă şi rodnică activitate în conducerea treburilor de stat. El şi-a legat pînă la identificare întreaga activitate de tot ceea ce, prin strădania şi geniul lor creator, au înfăptuit şi desăvîrşesc milioanele de oameni ai muncii: orînduirea socialistă din patria noastră. Cu cîtă dragoste şi mîndrie patriotică urmărea el eforturile muncitorilor din uzine pentru dezvoltarea industriei noastre la nivelul tehnicii mondiale, ale ţărănimii pentru un rod mai bogat al pămîntului nostru, ale intelectualităţii pentru continua ridicare a ştiinţei şi culturii noastre!

Studierea temeinică a tuturor problemelor de stat în toate aspectele lor, în interdependenţa şi conexiunea lor dialectică, cu un simţ adînc al realităţii şi al concretului, cu o viziune ştiinţifică a perspectivei de ansamblu, cu o bine deplin chibzuită măsură a posibilităţilor şi mijloacelor de înfăptuire, demonstrează nivelul înalt la care gîndirea şi practica revoluţionară a epocii noastre pot ridica talentul şi capacitatea de conducere ale poporului muncitor.

În aceasta şi stă cheia succeselor Romîniei socialiste. Dintr-o ţară înapoiată, părăginită de război şi de urmările lui, robită trusturilor străine, rău administrată, în care masele muncitoare duceau o viaţă aspră şi grea, Romînia a urcat treptele progresului în toate domeniile de activitate. Din rîndurile maselor largi s-au format mii şi zeci de mii de cadre, care, la diferite nivele, începînd cu cele de mai de sus, au în mîinile lor conducerea treburilor obşteşti. În unul şi acelaşi izvor — al capacităţii şi eforturilor călăuzite şi stimulate de partidul său, de „un asemenea partid" care dă istoriei naţionale asemenea oameni ca Gheorghiu-Dej — trebuie căutate succesele poporului nostru în industrie, agricultură, în tehnică, ştiinţă, cultură, arte, învăţămînt.

Rolul tovarăşului Gheorghiu-Dej în determinarea şi definirea de către partid şi guvern a celor mai importante sarcini ale muncii noastre, a tuturor, în căutarea şi găsirea celor mai bune soluţii, în mobilizarea conştiinţei şi energiei maselor largi pentru traducerea în viaţă a acestor sarcini, ne-a fost întotdeauna exemplu şi îndemn. Deplin încrezător în forţa mereu vie a activului de partid, el a considerat că principala pîrghie a unui conducător este metoda muncii şi răspunderii colective, că pentru aceasta cea mai bună chezăşie este propria-i modestie. Înaltele însuşiri morale ale unui conducător de stat călit în focul luptelor proletare stau tocmai în permanenta osmoză a gîndurilor şi actelor lui cu cele care, prin tovarăşii lui de muncă sau nemijlocit, sînt, trebuie să fie ale poporului. Principialitatea lui partinică, în accepţiunea deplin leninistă a cuvîntului, înaltul său simţ de răspundere şi de exigenţă începînd cu sine însuşi, patriotismul fierbinte, legătura strînsă, permanentă, cu masele au constituit pentru noi toţi cel mai bogat tezaur de învăţăminte şi vor rămîne o pildă nepieritoare în istoria politică a poporului nostru.

Imaginea a tot ceea ce are astăzi mai pregnant Romînia ca ţară socialistă, cu o economie în plin avînt, cu un nivel de trai în continuă creştere şi cu o cultură înfloritoare însoţeşte numele patriei noastre şi dincolo de hotarele sale. Întreaga politică externă a Romîniei socialiste poartă sigiliul voinţei de pace, respectul deplin al independenţei şi demnităţii naţionale, atît de adînc înrădăcinate în conştiinţa poporului romîn şi pe care, ca fidel exponent al lor în lumea contemporană, tovarăşul Gheorghiu-Dej le-a susţinut şi le-a promovat cu neslăbită convingere şi energie.

(Continuare în pag. 5-a)

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

Mitingul de doliu

(Urmare din pag. 4-a)

„Realizarea marilor sarcini ale desăvîrşirii construcţiei socialiste va cere noi eforturi, — scria el Marii Adunări Naţionale. Sîntem convinşi că eroica noastră clasă muncitoare, clasa conducătoare a societăţii, ţărănimea, aliata ei de nădejde, intelectualitatea, oamenii muncii de toate naţionalităţile, întregul nostru popor, strîns unit sub steagul partidului, nu-şi vor precupeţi nici în viitor forţele spre a asigura ridicarea Republicii Populare Romîne pe noi culmi ale progresului economic şi social".

Această nestrămutată încredere în capacitatea şi forţa inepuizabilă a poporului, strîns unit în jurul partidului său, în viitorul luminos al patriei, a devenit pentru noi toţi un legămînt sfînt.

Urmînd cu neabătută consecvenţă învăţătura şi îndemnul lui, avînd mereu viu în mintea şi inimile noastre înaltul exemplu a ceea ce trebuie să fie devotamentul pentru cauza fericirii poporului, în lumina cauzei generale a umanităţii — vom simţi necontenit, noi şi cei de după noi, însoţindu-ne paşii către viitor, pe acela care a fost şi va rămîne în istoria noastră neobosit ziditor al Romîniei socialiste : Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu

Dragi tovarăşi,

Cu inimile profund îndurerate, ne luăm astăzi ultimul rămas bun de la scumpul nostru tovarăş de luptă şi de muncă, Gheorghe Gheorghiu-Dej, fiu credincios al clasei muncitoare, al poporului romîn, conducător iubit al partidului şi statului nostru, revoluţionar şi patriot înflăcărat, militant de seamă al mişcării muncitoreşti internaţionale, luptător neobosit pentru marea cauză a socialismului şi a păcii.

Întreaga activitate, toată viaţa tovarăşului Gheorghiu, de la începuturile tinereţii şi pînă la ultimele clipe au fost strîns împletite cu lupta partidului, care în ultimii 35 de ani a avut un rol hotărîtor în toate momentele principale ale luptei revoluţionare a poporului romîn. În focul marilor bătălii de clasă, în procesul transformărilor revoluţionare, iniţiate şi conduse de partid, Gheorghiu-Dej s-a dovedit un talentat organizator şi eminent conducător al maselor, al partidului, al statului.

Adînc pătruns de învăţătura leninistă potrivit căreia organizarea detaşamentului de avangardă revoluţionar al clasei muncitoare constituie condiţia victoriei în lupta de eliberare socială şi naţională, Gheorghiu-Dej şi-a consacrat o însemnată parte a activităţii sale operei de făurire şi întărire a partidului proletar de tip nou, călirii lui ideologice şi organizatorice.

Construit pe temelia concepţiei ştiinţifice, marxist-leniniste despre lume, Partidul Muncitoresc Romîn şi-a îndeplinit şi-şi îndeplineşte cu cinste misiunea sa istorică de organizator şi conducător al clasei muncitoare, al întregului popor romîn. El este un partid puternic, numărînd astăzi peste 1 400 000 de membri, strîns unit în jurul Comitetului său Central, indisolubil legat de mase, iubit şi urmat cu încredere de acestea, un partid care împleteşte elanul revoluţionar de luptă al clasei muncitoare cu tradiţiile progresiste ale poporului romîn.

Partidul ţi-a încredinţat, tovarăşe Gheorghiu, sarcini de cea mai mare răspundere în conducerea partidului şi statului. Muncind şi luptînd cu întreaga ta pricepere şi energie nesecată, le-ai îndeplinit cu cinste ; ţi-ai închinat întreaga viaţă slujirii cu credinţă a cauzei partidului, fericirii poporului, înfloririi patriei noastre. Prin această activitate plină de abnegaţie ţi-ai cîştigat preţuirea unanimă, încrederea şi dragostea celor mai apropiaţi colaboratori ai tăi, a Comitetului Central, a partidului, a întregului popor.

În condiţiile grele ale ilegalităţii, fiind în închisoare, Gheorghiu-Dej, împreună cu activul de bază din închisori şi din afară, a desfăşurat o muncă intensă pentru organizarea şi înfăptuirea insurecţiei armate din august 1944. Răsturnarea dictaturii fasciste a marcat începutul revoluţiei populare, a deschis drumul cuceririi puterii de către poporul muncitor care şi-a luat soarta în propriile mîini şi a trecut la făurirea vieţii noi, socialiste.

Partidul nostru s-a întărit în lupta intransigentă împotriva concepţiilor străine, a elementelor oportuniste şi fracţioniste. O contribuţie de cea mai mare importanţă în această luptă a adus-o Gheorghiu-Dej, care, cu hotărîrea şi combativitatea sa caracteristică, a apărat şi militat pentru puritatea rîndurilor partidului, pentru continua întărire a unităţii sale.

În cursul anilor, partidul a format şi educat numeroase cadre, devotate trup şi suflet cauzei socialismului, comunişti combativi, bine pregătiţi, în stare să conducă şi să organizeze masele, să îndeplinească cu pricepere, în toate domeniile, sarcinile ce li se încredinţează. De creşterea şi călirea unor asemenea cadre s-a ocupat cu răbdare, principialitate şi mare căldură omenească tovarăşul Gheorghiu-Dej.

Comitetul Central, în frunte cu Gheorghiu-Dej, s-a preocupat permanent de îmbunătăţirea continuă a metodelor şi stilului muncii de partid. În activitatea tuturor organelor de partid s-a statornicit principiul muncii colective. Linia politică a partidului nostru, cele mai importante hotărîri şi măsuri — care exprimă fidel interesele vitale şi năzuinţele fierbinţi ale poporului — sînt elaborate în colectiv, dezbătute larg cu membrii de partid, cu masele de oameni ai muncii. Tocmai de aceea poporul şi le însuşeşte în întregime şi le înfăptuieşte cu încredere şi fermitate. În activitatea lor, pentru îndeplinirea tuturor sarcinilor, Comitetul Central, organele şi organizaţiile de partid vor aplica cu toată hotărîrea principiul muncii colective.

Gheorghiu-Dej a depus o activitate susţinută pentru realizarea politicii partidului de întărire necontenită a alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare, baza regimului nostru democrat-popular, de dezvoltare a prieteniei frăţeşti dintre poporul romîn şi oamenii muncii de alte naţionalităţi, a manifestat o atenţie neslăbită pentru asigurarea celor mai bune condiţii de muncă şi de creaţie intelectualităţii patriei noastre. El a militat neobosit pentru creşterea neîncetată a rolului conducător al partidului în toate domeniile construcţiei economice şi social-culturale.

Comitetul Central al partidului, tovarăşul Gheorghiu-Dej, au elaborat un vast program, ştiinţific fundamentat, pe baza căruia se realizează în ritm susţinut procesul de industrializare socialistă a ţării. Ca rezultat al victoriei definitive a socialismului la oraşe şi sate, Romînia de astăzi se înfăţişează ca o ţară în continuu progres, cu o economie tot mai complexă, o cultură înfloritoare pusă pe de-a întregul în slujba creşterii bunăstării celor ce muncesc.

Bilanţul bogat al tuturor înfăptuirilor dobîndite este rodul muncii perseverente a eroicei noastre clase muncitoare, a harnicei ţărănimi muncitoare, a intelectualităţii, a întregului popor romîn, care, sub conducerea şi îndrumarea partidului, transpun în viaţă, cu hotărîre neclintită, măreţul program al partidului pentru desăvîrşirea construcţiei socialiste.

Amintirea vieţii tale clocotitoare, tovarăşe Gheorghiu, va dăinui în fiecare uzină şi pe fiecare şantier, în gospodăriile agricole de stat şi cooperativele de producţie, în şcoli şi universităţi, în oraşele şi satele noastre reînnoite, în tot ce s-a înfăptuit şi se înfăptuieşte în patria noastră.

Gheorghe Gheorghiu-Dej a avut fericirea de a vedea, fiind încă în viaţă, roadele acestei uriaşe munci a partidului şi poporului. Ce mulţumire mai mare poate avea un comunist decît să vadă realizîndu-se năzuinţele clasei muncitoare şi ale întregului popor din care provine şi cărora le-a închinat viaţa şi activitatea pînă la ultima suflare !

Inima tovarăşului Gheorghiu-Dej a încetat să bată tocmai cînd conducerea partidului, în frunte cu el, lucra un nou plan de perspectivă menit să ridice pe o treaptă şi mai înaltă dezvoltarea economică şi social-culturală a ţării.

Scumpe tovarăşe Gheorghiu ! În aceste grele clipe în care ne despărţim de tine, noi, tovarăşii tăi cei mai apropiaţi de muncă şi luptă, Comitetul Central, partidul, întregul popor facem legămînt solemn de a nu precupeţi nici un efort pentru a înfăptui gîndurile tale clarvăzătoare, pătrunse de un fierbinte patriotism, de a lupta pentru construirea socialismului şi comunismului, pentru înflorirea Romîniei socialiste şi ridicarea ei pe culmi tot mai înalte ale progresului şi civilizaţiei.

Partidul nostru, profund devotat principiilor internaţionalismului proletar, militează perseverent pentru unitatea şi coeziunea ţărilor sistemului mondial socialist şi a mişcării comuniste mondiale — forţe care exercită o înrîurire tot mai hotărîtoare asupra evoluţiei societăţii contemporane. Militant remarcabil al mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, Gheorghiu-Dej a depus o intensă activitate pentru înfăptuirea liniei partidului nostru, întărirea continuă a prieteniei şi alianţei frăţeşti cu ţările socialiste — temelia politicii externe a statului romîn.

Alături de toate forţele progresiste, statul nostru promovează activ colaborarea cu toate ţările pe baza principiilor coexistenţei paşnice între state cu sisteme sociale diferite, sprijină acţiunile îndreptate spre destinderea încordării internaţionale, spre zădărnicirea acţiunilor agresive ale imperialismului, este solidar cu lupta clasei muncitoare din ţările capitaliste, cu toate popoarele care-şi cuceresc şi apără libertatea şi independenţa naţională, îşi aduce propria sa contribuţie la lupta pentru pace şi progres social.

Corespunzător liniei trasate în Declaraţia din aprilie 1964, elaborată de partid în frunte cu tovarăşul Gheorghiu-Dej, Romînia îşi bazează relaţiile sale internaţionale pe principiile de neclintit ale respectării independenţei şi suveranităţii, ale egalităţii popoarelor, ale respectului reciproc şi neamestecului în treburile interne. Promovarea acestor principii, pe plan mondial, este o cerinţă a dezvoltării colaborării între popoare.

Scumpe tovarăşe Gheorghiu !

Pentru toţi tovarăşii tăi de muncă şi luptă, pentru toţi cei care au muncit nemijlocit alături de tine, pentru toţi membrii partidului, pentru întregul popor exemplul tău luminos va fi un îndemn să dăruiască tot ce au mai bun partidului, poporului, patriei noastre dragi.

Vom cinsti memoria ta, dragă tovarăşe Gheorghiu, întărind continuu unitatea şi forţa de luptă a partidului, unitatea întregului popor în jurul partidului şi al Comitetului său Central ! Vom înzeci eforturile şi vom munci cu abnegaţie pentru înfăptuirea neabătută a liniei generale a partidului !

Vom închina întreaga noastră viaţă cauzei fericirii poporului, ridicării patriei pe culmile socialismului şi comunismului ! Vom lupta cu şi mai mare hotărîre pentru triumful cauzei păcii, prieteniei între popoare, a unităţii mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale !

Adio, scump tovarăş şi prieten ! Vom păstra în inimile noastre nestinsă amintirea vieţii tale luminoase !

Ora 14,30. Minute de reculegere. Răsună acordurile solemne ale fanfarei, se aud sirenele.

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

Adio, scump tovarăş

(Urmare din pag. a 3-a)

„Voix Ouvrière" ; Martti Malmberg, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. din Finlanda, secretar cu problemele organizatorice ; P.C. Francez în frunte cu Georges Marchais, membru al Biroului Politic şi secretar al C.C. al P.C. Francez ; Otto Niebergal, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. din Germania ; P.C. din Grecia în frunte cu Apostolos Grozos, preşedintele C.C. al P.C. din Grecia ; Jose Manuel Fortuny, membru al C.C. al Partidului Muncii din Guatemala ; P.C. din Indonezia în frunte cu Setiati Surasto, membru al C.C. al P.C. din Indonezia ; P.C. Italian în frunte cu Arturo Colombi, membru al Direcţiunii P.C. Italian, senator ; Samuel Mikunis, secretar general al P.C. din Izrael ; Kajita Shigeho, membru al C.C. al P.C. din Japonia ; P.C. din Liban, compusă din Youssef Helou şi Karin Mroue ; Ali Yata, secretar general al P.C. din Maroc ; Joop Wolff, membru al Biroului Politic al P.C. din Olanda; Alvaro Cunhal, secretar general al P.C. din Portugalia ; P.C. din Spania în frunte cu Ignacio Callegos, membru al Comitetului Executiv şi secretar al C.C. al P.C. din Spania ; Gilbert Green, membru al Biroului Politic şi al secretariatului naţional al P.C. din S.U.A. ; Eduardo Gallegos Mancera, membru al Biroului Politic şi secretar cu probleme internaţionale al C.C. al P.C. din Venezuela ; precum şi delegaţia Partidului E.D.A. din Grecia în frunte cu Manolis Glezos şi delegaţia Partidului Socialist Italian al Unităţii Proletare — Domenico Cerevalo, membru al Direcţiunii Naţionale a P.S.I.U.P., deputat în parlament.

După activişti de partid şi de stat şi reprezentanţi ai organizaţiilor de masă, oameni de cultură, urmează companiile de onoare şi, cît se vede cu ochii, mii şi mii de capete, marea coloană a oamenilor muncii. Cortegiul trece pe strada Oneşti, pe lîngă sediul Comitetului Central al partidului, statul major al luptelor şi muncii poporului nostru pentru socialism.

O mare mulţime aşteaptă cortegiul pe bulevardul Nicolae Bălcescu. Pe trotuare, la ferestre, pretutindeni, capetele se descoperă în tăcere. Un doliu care îţi evocă o imensă familie, legată prin sentimente profunde, trainice, îndelung verificate de viaţă, un întreg popor strîns unit în jurul conducătorilor săi, al strategului călit şi experimentat care este partidul, Comitetul său Central.

În paşi înceţi şi măsuraţi, coloanele în care predomină vălurile cernite, mătăsurile drapelului de stat şi purpuriul mereu nestins al vieţii şi luptei, trec prin piaţa Universităţii ; pe trotuare se zăresc mulţi studenţi. Pe dreapta, cu steaguri în bernă, se află muzeul de istorie a Bucureştiului, închizînd între zidurile lui imagini dramatice ale glorioaselor bătălii de clasă din 1933 şi tablouri ale Capitalei de azi, cu verticalele ei pline de lumină şi culoare.

Părăsind defileul impozant dintre marile blocuri, urmărit de mii de ochi în care străluceşte înlăcrimată cea mai adîncă emoţie, cortegiul depăşeşte bulevardul 1848, piaţa Unirii, trece pe lîngă Dealul Mării Adunări Naţionale, înalt for de lucru al unui popor aflat în plină şi neîntreruptă activitate constructivă, şi se îndreaptă spre Parcul Libertăţii, unde se află Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului şi a patriei, pentru socialism.

În vîrf de colină, oglindindu-se în apele limpezi ale lacului, marele Monument, înalt de peste 48 de metri, avîntă în văzduh cinci arce de granit cu strălucire de bronz, împletire de sobrietate şi dinamism dîrz. Spre el se îndreaptă acum cortegiul, peste podul alb întins deasupra lacului. Întregul parc — cu terasele sale succesive încărcate cu glastre de flori, cu dalele sale albe, cu mulţimea ce aşteaptă tăcută, cu militarii deveniţi stană de piatră, dînd onorul — degajă o atmosferă de eroism sever, de solemnă cinstire a unui mare luptător patriot ; e cinstirea dată comunistului conducător şi slujitor al poporului, rămas viu şi după moarte în inima acestuia, în partidul ce deschide neabătut, cu tenacitate şi înţelepciune, căile mersului înainte.

Pe cele opt şiruri de trepte, sicriul este purtat tot mai sus, din terasă în terasă, pînă la platforma superioară din faţa Monumentului. O comandă : dă onorul un batalion alcătuit din tineri născuţi în 1944, de-o vîrstă cu libertatea. La orele 14,30, în sunetele Imnului de Stat, sicriul este depus pe un catafalc negru, străjuit de tovarăşii de luptă ai marelui dispărut.

Ţara întreagă stă de strajă şi se reculege în aceste trei minute : se aud sirenele, cu vocea lor pătrunzătoare ; cît vezi cu ochii, de la Monument pînă departe jos în Piaţa Libertăţii, mulţimea omenească stă descoperită ; e clipa cînd locomotivele, motoarele, maşinile se opresc pe tot cuprinsul ţării, laolaltă cu oamenii, cînd navele româneşti înalţă şuierul lor pe depărtările oceanelor. E clipa cînd toată suflarea ţării, în ceasul rămasului bun, stă unită într-un singur gînd şi îl asigură pe scumpul tovarăş că marea cauză pentru care a luptat şi a muncit pînă în ultima clipă va fi continuată cu neclintită încredere, cu neînvins elan, sub steagul înaintemergător al Partidului Muncitoresc Romîn.

Doi ofiţeri şi doi muncitori ridică de pe sicriu mătasea celor două steaguri, al republicii şi al partidului. Sicriul e purtat în rotonda interioară, între pereţii de granit roşu, sub lumina blîndă a boltei de mozaic auriu. Aici, în centrul marii încăperi, străjuit de conducătorii de partid şi de stat, de familia marelui dispărut, înconjurat de membrii Comitetului Central, ai Consiliului de Stat, ai Consiliului de Miniştri şi de şefii delegaţiilor străine, în sunetele nemuritoare ale Internaţionalei, în bubuitul celor 24 de salve ale ultimului salut sicriul este coborît în criptă, sub o lespede de granit. Pe placa neagră se află săpată stema partidului, iar dedesubt, cu litere aurii, o inscripţie :

GHEORGHE
GHEORGHIU-DEJ

8.11.1901 — 19.3.1965

Iar afară, pe cea mai de sus terasă, într-o amforă de granit, arde o flacără — nestinsa amintire.

În dreptul Pieţei Universităţii

Spre Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului şi a patriei, pentru socialism. Ora 14,20. Precedat de coroanele de flori, sicriul acoperit cu steagul roşu şi tricolor e purtat pe trepte. In urmă, pînă departe, coloanele de oameni ai muncii.

COMUNICAT

În ziua de 22 martie 1965 a avut loc ședința plenară a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn.

La propunerea Biroului Politic, plenara a ales în unanimitate în funcția de prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn pe tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Tovarășul Alexandru Bîrlădeanu, membru supleant al Biroului Politic, a fost ales membru al Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn.

Au fost aleși ca secretari ai Comitetului Central tovarășii Leonte Răutu, membru supleant al Biroului Politic, Paul Niculescu-Mizil și Ilie Verdeț, membri ai Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn.

Plenara a hotărît să propună Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Romîne drept candidat pentru funcția de președinte al Consiliului de Stat pe tovarășul Chivu Stoica, membru al Biroului Politic, secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn.

În aceeași zi a avut loc ședința comună a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, Consiliului de Stat și Consiliului de Miniștri ale Republicii Populare Romîne, care au adoptat o hotărîre cu privire la eternizarea memoriei tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Hotărîrea

Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri ale Republicii Populare Romîne

Pentru eternizarea memoriei tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri ale Republicii Populare Romîne,

HOTĂRĂSC:

1. Se vor edita lucrările tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej.

2. Se va edita biografia tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej.

3. Statuia tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej va fi ridicată în orașele București și Cluj.

4. Bustul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej va fi așezat la Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn, Marea Adunare Națională a Republicii Populare Romîne, Clubul C.F.R. „Grivița Roșie" din orașul București și la Casa de cultură din orașul Galați.

5. Pe clădirile legate de activitatea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej în perioada ilegalității vor fi așezate plăci comemorative.

6. La Muzeul de Istorie a Partidului din orașul București se va organiza o sală memorială, consacrată vieții și activității tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej.

7. Se va institui bursa republicană „Gheorghe Gheorghiu-Dej", care va fi acordată celor mai merituoși studenți.

8. Se va atribui numele „Gheorghe Gheorghiu-Dej":

a) Orașului Onești

b) Combinatului siderurgic Galați.

c) Hidrocentralei „16 Februarie" de pe Argeș.

d) Combinatului chimico-metalurgic din Baia Mare.

e) Institutului Politehnic din București.

f) Casei de cultură a studenților din Cluj.

g) Unei școli medii de cultură generală din orașul Bîrlad.

h) Unui bulevard și unei piețe din orașul București, precum și unor piețe și străzi din alte orașe importante din țară.

9. Se va emite un timbru memorial cu efigia tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej.

COMITETUL CENTRAL
AL
PARTIDULUI MUNCITORESC ROMÎN

CONSILIUL DE STAT
AL
REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

CONSILIUL DE MINIȘTRI
AL
REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

Sesiunea Marii Adunări Naționale

Tovarășul Chivu Stoica a fost ales președinte al Consiliului de Stat al R. P. Romîne

La Palatul Marii Adunări Naționale a avut loc miercuri după-amiază sesiunea Marii Adunări Naționale.

În loja din dreapta incintei au luat loc tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnaraș, Petre Borilă, Alexandru Drăghici, Alexandru Moghioroș, Dumitru Coliu, Leonte Răutu, Leontin Sălăjan, Mihai Dalea, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Petre Blajovici, Gheorghe Gaston Marin, Gheorghe Rădoi, Gogu Rădulescu.

Apariția în sală a conducătorilor partidului și statului a fost întîmpinată de către deputați și invitații la sesiune cu aplauze puternice.

În loja din stînga se aflau Avram Bunaciu, vicepreședinte al Consiliului de Stat, Grigore Geamănu, secretarul Consiliului de Stat, și membrii Consiliului de Stat.

La sesiune au participat delegațiile de partid și de stat din țările socialiste, reprezentanții șefilor de state și guverne, delegații ale partidelor comuniste și muncitorești frățești care au participat la funeraliile lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, precum și șefi ai misiunilor diplomatice acreditați la București.

Deschizînd sesiunea, tovarășul **Ștefan Voitec**, președintele Marii Adunări Naționale, a spus:

Tovarăși deputați, au trecut numai cîteva ore, de cînd, împreună cu întregul popor, am condus pe ultimul său drum pe scumpul nostru tovarăș Gheorghe Gheorghiu-Dej, înflăcăratul și înțeleptul conducător al partidului și statului nostru.

Pătruns de o neclintită încredere în forțele creatoare ale clasei muncitoare, ale poporului romîn, cu nestrămutată fidelitate față de marxism-leninism, tovarășul Gheorghiu-Dej și-a închinat întreaga sa viață, clocotitoarea sa pasiune revoluționară, cauzei dezvoltării și propășirii țării, bunăstării poporului, idealurilor mărețe ale socialismului și păcii.

El nu a cunoscut satisfacție mai deplină decît dăruirea inepuizabilei sale energii, fericirii celor ce muncesc, luptei pentru eliberarea oamenilor muncii de exploatare și asuprire, pentru făurirea și consolidarea puterii populare, pentru asigurarea izbînzii definitive a socialismului în patria noastră.

Militant de seamă al mișcării comuniste și muncitorești, neobosit luptător pentru triumful păcii și colaborării internaționale, tovarășul Gheorghiu-Dej s-a bucurat de profundă stimă și prețuire în întreaga lume.

De la prima sa legislatură, Marea Adunare Națională l-a avut permanent în rîndurile sale pe tovarășul Gheorghiu-Dej.

Îndeplinind sarcinile de mare răspundere încredințate de partid, mandatul pe care i l-a acordat poporul în înalta demnitate de președinte al Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej și-a vădit din plin calitățile sale de eminent om de stat, constituind pentru noi toți un admirabil exemplu de patriotism, de slujire cu credință neabătută a intereselor fundamentale ale poporului.

Ne-au rămas adînc întipărite în conștiință și ne vor fi permanentă călăuză ultimele sale cuvinte înflăcărate din scrisoarea pe care a adresat-o Marii Adunări Naționale, cu o zi înainte de încetarea sa din viață. Înfăptuind îndemnurile sale, ne vom înzeci eforturile pentru traducerea în viață a politicii luminoase a Partidului Muncitoresc Romîn.

Cea mai înaltă expresie a cinstirii pe care i-o aduce întregul nostru popor este hotărîrea nestrămutată de a munci și lupta, strîns unit în jurul partidului, al Comitetului său Central, pentru înălțarea patriei pe noi culmi ale civilizației și progresului, pentru biruința cauzei socialismului și păcii.

Muncind și luptînd, așa cum a muncit și a luptat tovarășul Gheorghiu, devotați trup și suflet partidului, clasei muncitoare, patriei noastre socialiste, vom face din profunda durere ce ne stăpînește, forță însuflețitoare de noi și noi realizări.

În paginile de aur ale istoriei poporului nostru, numele său va străluci de-a pururi, iar faptele și gîndirea lui vor fi mereu un puternic exemplu pentru generațiile de azi și de mîine.

Neșters va rămîne în inimile noastre amintirea celui ce a fost conducătorul iubit al partidului și poporului, tovarășul Gheorghiu-Dej.

În memoria scumpului nostru tovarăș Gheorghiu-Dej să păstrăm un moment de reculegere.

Asistența a păstrat un moment de reculegere în memoria marelui dispărut.

Președintele Marii Adunări Naționale a salutat apoi călduros prezența la sesiune a oaspeților de peste hotare.

Marea Adunare Națională a aprobat apoi ordinea de zi a sesiunii:

Alegerea președintelui Consiliului de Stat al R.P. Romîne.

Luînd cuvîntul, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, prim-secretar al C.C. al P.M.R., în numele C.C. al P.M.R. a propus drept candidat pentru funcția de președinte al Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne pe tovarășul Chivu Stoica.

Propunerea a fost primită cu puternice aplauze.

Prin vot secret, Marea Adunare Națională a ales pe tovarășul Chivu Stoica ca președinte al Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne.

La anunțarea rezultatului votului, întreaga sală a aplaudat îndelung.

A luat apoi cuvîntul președintele Consiliului de Stat, tovarășul **Chivu Stoica**.

Tovarăși,

Permiteți-mi să vă mulțumesc pentru cinstea ce mi-ați făcut-o, încredințîndu-mi funcția de președinte al Consiliului de Stat, și să vă asigur că nu-mi voi cruța forțele pentru a îndreptăți încrederea pe care mi-ați acordat-o.

Sîntem cu toții sub impresia grelei pierderi suferite de poporul nostru prin încetarea din viață a tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, ale cărui excepționale însușiri de conducător al partidului și poporului nostru s-au manifestat din plin în exercitarea funcției de președinte al Consiliului de Stat, ca și în toate celelalte domenii ale multilateralei sale activități.

Golul lăsat prin dispariția lui din mijlocul nostru să-l împlinim muncind, strîns uniți în jurul partidului, cu energia, abnegația și devotamentul a căror pildă strălucită ne-a dat-o, punîndu-ne întreaga putere de muncă în slujba înfloririi patriei, a făuririi viitorului ei fericit, a cauzei socialismului și păcii.

★

Sesiunea Marii Adunări Naționale a luat sfîrșit.

(Agerpres)

STRÎNS UNIŢI ÎN JURUL PARTIDULUI

Din întreaga ţară sosesc, la Comitetul Central al partidului, nenumărate telegrame şi scrisori de felicitare ale comitetelor regionale, raionale şi orăşeneşti de partid, ale organizaţiilor de masă, colectivelor de întreprinderi, cooperativelor agricole de producţie, instituţiilor de învăţămînt, ştiinţă şi cultură în legătură cu alegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în funcţia de prim-secretar al Comitetului Central al P.M.R. şi a tovarăşului Chivu Stoica în funcţia de preşedinte al Consiliului de Stat. O dată cu aceste felicitări, comuniştii şi ceilalţi oameni ai muncii îşi exprimă ataşamentul profund faţă de partid, hotărîrea de a munci, strîns uniţi în jurul C.C. al partidului, pentru înfăptuirea politicii lui înţelepte, de a-şi consacra toate forţele luptei pentru înflorirea patriei socialiste, pentru cauza socialismului şi a păcii.

„Acum, cînd întregul nostru popor este profund îndurerat de încetarea din viaţă a tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej, avînd în faţă mereu exemplul său viu şi luminos — scrie în telegrama sa Comitetul regional Bacău al P.M.R. — asigurăm Comitetul Central că noi, comuniştii din regiunea Bacău, vom strînge şi mai mult rîndurile în jurul Comitetului Central, vom aplica cu consecvenţă şi intransigenţă linia politică a partidului, vom mobiliza organizaţiile de partid, pe toţi oamenii muncii pentru îndeplinirea tuturor sarcinilor trasate de Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn, pentru continua înflorire a Romîniei socialiste".

În telegrama sa Comitetul regional de partid Oltenia se angajează să lupte pentru întărirea neîncetată a unităţii partidului, a disciplinei de partid, a muncii colective, fiind conştient că prin aceasta îşi aduce contribuţia la creşterea rolului conducător al partidului în opera de desăvîrşire a construcţiei socialiste.

„Comitetul regional, întregul activ de partid, toţi oamenii muncii romîni, maghiari, germani din regiunea noastră — se spune în telegrama Comitetului regional de partid Braşov — ne exprimăm angajamentul solemn că nu vom precupeţi nici un efort şi, împreună cu întregul nostru popor, vom lupta cu devotament şi abnegaţie pentru înfăptuirea politicii partidului de dezvoltare continuă a industriei, agriculturii, ştiinţei şi culturii, pentru întărirea continuă a rîndurilor partidului, pentru înflorirea patriei noastre socialiste şi creşterea necontenită a prestigiului ei internaţional. Sub conducerea Comitetului Central ne vom îndeplini cu toată răspunderea sarcinile ce ne revin, dovedindu-ne şi în viitor ostaşi de nădejde ai partidului nostru".

În scrisoarea sa Comitetul raional P.M.R. Drăgăşani, regiunea Argeş, arată că întreaga organizaţie de partid se angajează să muncească cu hotărîre şi elan, să mobilizeze pe toţi cei ce muncesc în vederea îndeplinirii şi depăşirii sarcinilor de plan în industrie şi agricultură. „Campania agricolă de primăvară — glăsuieşte scrisoarea — găseşte pe toţi muncitorii, tehnicienii, inginerii şi ţăranii cooperativelor agricole de producţie hotărîţi să termine la timp şi în cele mai bune condiţii această campanie, să muncească pentru a face ca ogoarele raionului să rodească din ce în ce mai bogat".

„Sîntem conştienţi că importantele succese obţinute de poporul nostru muncitor se datoresc conducerii clarvăzătoare a Comitetului Central al partidului — subliniază în scrisoarea sa biroul Comitetului raional de partid Tg. Secuiesc. În viitor oamenii muncii din raion, strîns uniţi în jurul partidului, îşi vor înzeci eforturile pentru a contribui la realizarea măreţelor sarcini ale desăvîrşirii construcţiei socialiste în scumpa noastră patrie".

În scrisoarea sa, Consiliul Central al Sindicatelor asigură partidul, Comitetul său Central, că sindicatele din ţara noastră vor lupta cu hotărîre şi abnegaţie pentru înfăptuirea neabătută a politicii partidului, pentru continua întărire a unităţii şi coeziunii de nezdruncinat a celor ce muncesc în jurul încercatei lor călăuze, Partidul Muncitoresc Romîn. Sindicatele, cea mai largă organizaţie de masă a clasei muncitoare, se angajează în faţa partidului că vor mobiliza tot mai activ oamenii muncii în întrecerea socialistă pentru realizarea şi depăşirea planului de stat, dezvoltarea economiei noastre naţionale, înflorirea culturii şi creşterea bunăstării celor ce muncesc, întărind legăturile cu masele, lărgind munca de educare a acestora.

„În acest an — scrie colectivul de constructori ai Hidrocentralei de pe Argeş — constructorii hidrocentralei noastre, care de azi poartă numele tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej, s-au angajat să termine betonarea barajului Vidraru cu două luni mai devreme, să excaveze în galeria de fugă 216 m liniari peste plan, să termine construcţia aducţiunii Topolog-Cumpăna cu 2 luni mai devreme. Asigurăm Comitetul Central al P.M.R. că, transformînd durerea în forţă, vom munci cu abnegaţie şi eroism pentru depăşirea acestor angajamente, pentru realizarea în termen a hidrocentralei".

În scrisoarea lor, muncitorii, inginerii şi tehnicienii de la uzinele „Tractorul" Braşov exprimă hotărîrea de a-şi strînge şi mai mult rîndurile în jurul Comitetului Central al partidului; ei se angajează să întărească continuu renumele cîştigat de tractorul romînesc peste hotarele patriei, fabricînd tractoare cu parametri la nivelul tehnicii mondiale, să realizeze exemplar sarcinile de plan şi angajamentele luate.

În numele ţăranilor cooperatori din comuna Fîntîna-Mare, raionul Fălticeni, consiliul de conducere al cooperativei scrie în telegrama sa: „Ne angajăm că vom munci cu forţe sporite pentru întărirea economico-organizatorică a cooperativei agricole de producţie, pentru creşterea producţiei agricole, în scopul ridicării continue a nivelului de trai, material şi cultural, al ţărănimii cooperatiste, al întregului popor".

De la Institutul pedagogic Braşov a venit următoarea telegramă: „Vă asigurăm că întregul nostru colectiv, strîns unit în jurul partidului, al Comitetului său Central, îşi va înzeci eforturile pentru traducerea în viaţă a politicii marxist-leniniste a partidului nostru. Ne angajăm să muncim neobosit pentru pregătirea temeinică a viitorilor profesori, chemaţi să modeleze generaţiile tinere, pentru înflorirea ştiinţei şi culturii în ţara noastră. Trăiască Partidul Muncitoresc Romîn!"

O telegramă venită din îndepărtatul raion Săveni, regiunea Suceava, dă glas voinţei organizaţiei de partid, mecanizatorilor, inginerilor şi funcţionarilor din S.M.T. Dîngeni de a depune toate eforturile pentru realizarea sarcinilor ce le revin din hotărîrile partidului şi guvernului în domeniul lor de activitate, de a munci fără preget pentru desăvîrşirea construcţiei socialiste în patria noastră.

În telegrama trimisă de organizaţia de bază P.M.R. şi de conducerea Şcolii medii nr. 1 din Piteşti, se spune: „Ne angajăm să strîngem şi mai mult rîndurile în jurul înţeleptului şi încercatului nostru partid, în frunte cu Comitetul său Central, să muncim fără preget pentru instruirea şi educarea tinerei generaţii în spiritul marxism-leninismului, al dragostei nemărginite faţă de partid şi de patria noastră scumpă. Nu ne vom precupeţi eforturile pentru a da patriei tineri cît mai bine pregătiţi, capabili să devină specialişti cu înaltă calificare în uzine şi pe vastele şantiere ale construcţiei socialiste din ţara noastră".

Toate aceste telegrame şi scrisori oglindesc hotărîrea oamenilor muncii, a întregului nostru popor de a urma neabătut politica partidului, verificată de viaţă, de a munci fără preget pentru a obţine noi şi noi realizări pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste.

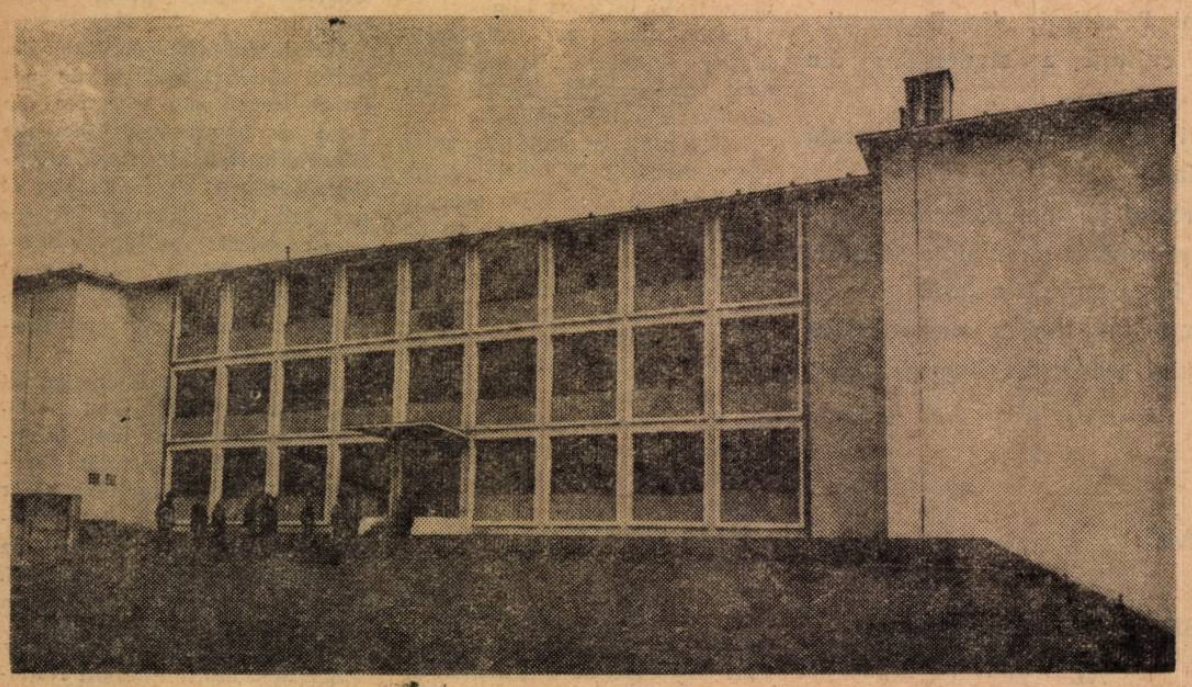

O nouă şcoală medie în oraşul Baia de Arieş, regiunea Cluj

CORESPONDENŢA

SEINI-MARAMUREŞ

La Şcoala generală de 8 ani din comuna Seini, regiunea Maramureş — ne informează tov. *M. Bălaj* — se acordă o deosebită atenţie bunei pregătiri a elevilor din clasa a VIII-a pentru examenul de absolvire.

Problemele legate de această pregătire au fost analizate recent în cadrul unei şedinţe a întregului colectiv didactic. Discuţiile purtate pe marginea referatului prezentat în şedinţă au scos în evidenţă căile pe care trebuie să se acţioneze în vederea continuei îmbogăţiri şi aprofundări a cunoştinţelor elevilor din clasa a VIII-a. Printre acestea se numără grija pentru o cît mai bună sistematizare a cunoştinţelor predate la materiile de examen, intensificarea controlului îndeplinirii temelor, organizarea unor consultaţii, măsuri pentru întărirea disciplinei, strîngerea colaborării cu părinţii etc.

DOBRICENI—BALŞ

Tovarăşele *Eleonora Petrescu* şi *Constanţa Bojin* ne scriu despre modul cum se desfăşoară practica pedagogică a elevilor Şcolii pedagogice din Craiova. Aceştia predau lecţii şi efectuează activităţi educative la Şcoala generală de 8 ani nr. 2 din Dobriceni, comuna Iancu Jianu, raionul Balş, primind ajutor şi îndrumare permanentă din partea cadrelor cu experienţă ale şcolii.

De un mare folos în pregătirea viitorilor învăţători sînt şi activităţile extraşcolare la care au prilejul să participe. Astfel, ei au luat parte la o adunare cu părinţii celor 180 de elevi ai şcolii, la care învăţătoarea Gheorghiţa Coanuşu a prezentat referatul „Exemplul bun al părinţilor, garanţia dezvoltării armonioase a copiilor".

GHERLA

Profesorii *Gh. Breharu* şi *Aurel Anton* din Gherla ne scriu despre înfiinţarea, în localitate, a celei mai tinere filiale a Societăţii de ştiinţe naturale şi geografie, filiala raionului Gherla. În prezenţa a numeroşi profesori de geografie şi ştiinţe naturale din raion, şedinţa de constituire a fost deschisă de delegatul Consiliului general al S.S.N.G., lector univ. S. Veza, care a subliniat importanţa înfiinţării acestei filiale pentru îmbunătăţirea activităţii ştiinţifice şi didactice a profesorilor de geografie şi ştiinţe naturale.

După ce a fost ales comitetul de conducere, s-a prezentat planul anual de activitate al filialei, care cuprinde, printre altele, elaborarea unor lucrări cu temele: „Obiective turistice şcolare în regiunea Cluj", „Parcul oraşului Gherla" şi „Probleme de toponimie locală".

BRAŞOV

Colectivul cadrelor didactice de la Şcoala generală de 8 ani din Bran manifestă, după cum ne scrie prof. *Mircea Mărilă*, o deosebită grijă faţă de orientarea profesională a viitorilor absolvenţi. În acest scop şcoala a iniţiat o serie de vizite în întreprinderi, pentru a da elevilor posibilitatea să cunoască diferite domenii de muncă.

Nu de mult, elevii clasei a VIII-a au vizitat Fabrica de scule din Rîşnov. Aici ei s-au întîlnit cu colegii lor mai mari, în prezent elevi ai Şcolii profesionale, care lucrează la maşini moderne, au văzut strunguri noi fabricate la Arad şi scule care se produc în fabrica din Rîşnov. În cursul vizitei elevii au primit toate explicaţiile necesare în legătură cu producţia, cu calificarea muncitorilor. După vizita în fabrică elevii s-au îndreptat spre Şcoala profesională unde au vizitat sălile de clasă spaţioase şi luminoase, atelierele etc.

Această vizită, ca şi vizitele organizate la Uzina electrică din Braşov şi la fabrica „N. Bălcescu" din Zărneşti, contribuie la orientarea multora dintre viitorii absolvenţi spre învăţămîntul profesional.

ALEXANDRIA

De curînd, ne face cunoscut tov. *Irina Anghel*, a avut loc o consfătuire cu profesorii care predau matematica în şcolile raionului Alexandria. La această consfătuire, organizată de secţia de învăţămînt a sfatului popular raional, au participat şi responsabilii cercurilor pedagogice ale învăţătorilor.

Participanţii au ascultat un referat intitulat „Aprecieri şi concluzii privind eficienţa lecţiilor de matematică în şcolile raionului Alexandria", pe marginea căruia s-au purtat discuţii. Au stîrnit un deosebit interes cele spuse de cadrele didactice care s-au referit la metodica rezolvării unor probleme de aritmetică, la rolul materialului didactic în predarea lecţiilor de matematică etc.

După încheierea consfătuirii participanţii au vizitat expoziţia de material didactic organizată în laboratorul de fizică al Şcolii medii din Alexandria, făcînd schimb de experienţă în domeniul utilizării acestuia la diferite clase şi în diferite momente ale lecţiei.

CĂLĂRAŞI

În cartierul Mircea Vodă din oraşul Călăraşi, ne comunică prof. *Aurelian I. Popescu*, s-a ridicat prin contribuţia voluntară a locuitorilor un local nou, modern de şcoală cu 8 săli de clasă, bibliotecă, laborator.

Noul local va contribui la desfăşurarea procesului de învăţămînt în cele mai bune condiţii, mai ales avînd în vedere creşterea numerică a populaţiei şcolare din acest cartier al oraşului.

LENAUHEIM

Elevii şcolii din Lenauheim, raionul Sînnicolaul Mare, ne scrie prof. *L. Dunajecz*, se ocupă, sub îndrumarea profesorilor, de studiul istoriei locale.

Astfel, în ultimul timp ei au studiat vasele de incinerare descoperite în localitate şi au vizitat casa memorială Lenau, unde au văzut tablouri, arme şi documente din timpul revoluţiei de la 1848. O deosebită atenţie acordă elevii studiului istoriei noi a comunei şi mai ales realizărilor cooperativei agricole de producţie „Victoria".

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii, Bucureşti.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 796 | vineri 2 aprilie 1965 | 8 pagini 25 bani

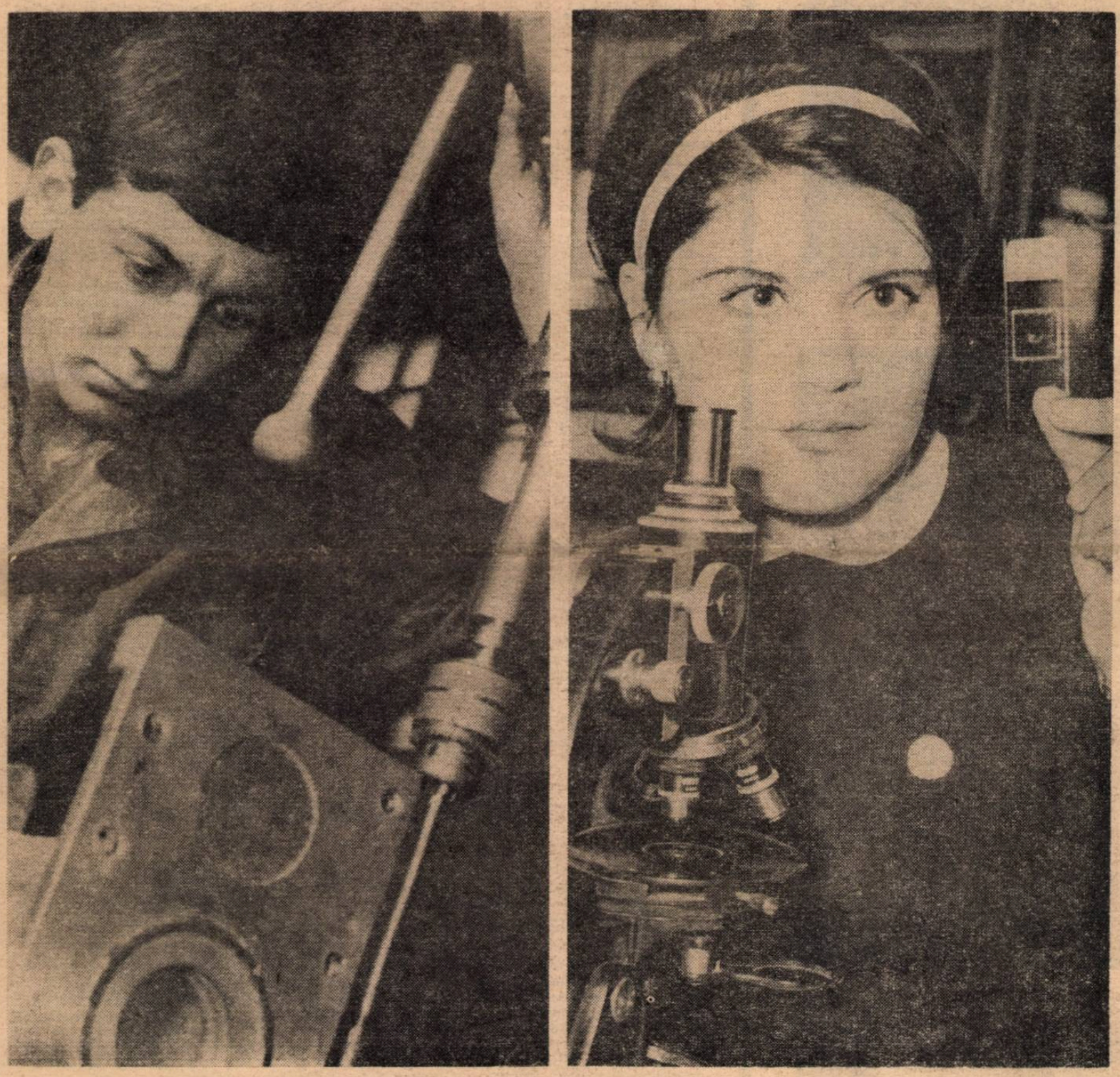

Adunare cu prilejul atribuirii numelui de „Gheorghe Gheorghiu-Dej“

Cu prilejul atribuirii numelui de „Gheorghe Gheorghiu-Dej“, la Școala medie nr. 1 din Bîrlad a avut loc un impresionant miting.

„Oamenii muncii, profesorii și elevii din orașul Bîrlad trăiesc o zi emoționantă — a spus cu acest prilej tov. Constantin Parfene, directorul școlii. Școala medie nr. 1 va purta numele înflăcăratului luptător revoluționar, Gheorghe Gheorghiu-Dej. Iată de ce inimile noastre vibrează de sentimentul înălțător al mîndriei“.

Costache Constantin, elev în clasa a XI-a, a arătat: „Cu ani în urmă, tovarășul Gheorghiu-Dej a spus că tineretul din țara noastră, bucurîndu-se de soarele socialismului, poate să-și făurească cele mai înaripate visuri. Azi, aceste cuvinte au devenit o realitate vie. Hotărîrea noastră fermă este de a sluji zi de zi patria și partidul, de a învăța cu pasiune și perseverență pentru a deveni cadre de nădejde ale României socialiste“.

Orientarea profesională — în atenția noastră

Începe cel de al treilea trimestru — trimestrul în care, o dată cu pregătirile pentru încheierea cu succes a muncii unui întreg an școlar, se intensifică activitatea de perspectivă dusă cu clasele de absolvenți în vederea orientării lor profesionale. Căci pe profesor, pe diriginte, pe director îl interesează nu numai cum își vor încheia elevii învățătura în școală, ci și pe ce drum vor păși aceștia odată plecați de pe băncile ei, ce vor deveni în viață.

În ultimii ani, ca urmare a muncii desfășurate pe acest tărîm de corpul didactic, absolvenții școlilor de cultură generală se îndreaptă tot mai masiv spre instituțiile de învățămînt care pregătesc cadre pentru diferite sectoare ale economiei noastre naționale. Tot mai mulți tineri se hotărăsc să devină muncitori cu înaltă calificare, tehnicieni sau ingineri în industria metalurgică, energetică și electrotehnică, în domeniul industriei construcțiilor, în industria petrolului și chimiei în transporturi, în diversele ramuri ale agriculturii etc. În același timp, munca temeinică desfășurată în școală pentru înarmarea elevilor cu cunoștințe și deprinderi, cultivarea interesului lor pentru marile cuceriri tehnico-științifice ale veacului nostru, strîns îmbinată cu dezvoltarea interesului pentru munca în producție au determinat ridicarea simțitoare a mediilor limită pentru admiterea în școlile profesionale și tehnice, ca și în institutele de învățămînt superior.

Adîncirea muncii de orientare profesională a tinerilor care vor absolvi în acest an școlile generale de 8 ani și școlile medii, ridicarea acestei activități pe o treaptă mai înaltă, corespunzătoare cerințelor prezentului, impune generalizarea experienței dobîndite pînă în prezent în scopul extinderii pozițiilor cîștigate.

Nivelul la care se situează în etapa actuală munca de orientare profesională a viitorilor absolvenți impune și luarea în considerare a unor aspecte psiho-pedagogice ale acestei probleme, în special în ceea ce privește îndrumarea tinerilor către învățămîntul profesional și tehnic. Înclinațiile practice ale elevilor sînt foarte diferite. Unele sînt indicate pentru meserii care solicită migală și atenție, ca ajustajul sau lăcătușăria de precizie, altele pentru meserii în care sînt necesare reflexe rapide în execuția operațiilor, ca meseriile din sectorul metalurgiei prelucrătoare sau cel al industriei ușoare, altele își găsesc valorificarea deplină în meserii în care rolul principal îl joacă orientarea și echilibrul în mișcare. La unele profesii are o mare pondere nu numai îndemînarea, ci și forța, la altele se impune mai ales o cursivitate a mișcărilor specific feminină. Ar fi indicat de aceea ca, pornind de la observarea muncii efectuate de elevi în sălile de lucrări practice ale școlilor de 8 ani, cadrele didactice din aceste școli, sprijinite de maiștri-instructori și de profesori de specialitate din școlile profesionale, să caute să cunoască cît mai bine aptitudinile reale ale viitorilor absolvenți, măsura în care corespund acestea specificului diferitelor meserii. În felul acesta munca de orientare profesională va putea dobîndi un mai profund caracter științific.

Luarea în seamă a aptitudinilor și înclinațiilor elevilor în strînsă îmbinare cu cerințele actuale ale vieții sociale, ale desăvîrșirii construcției socialiste, informarea noastră cît mai exactă asupra tuturor posibilităților și nevoilor existente, pentru a-i putea informa la rîndul nostru pe elevi și pe părinții lor, influențarea chibzuită, judicioasă a acestora — iată factori determinanți pentru desfășurarea unei activități pozitive de orientare profesională a viitorilor absolvenți. Cu cît vom ști să accentuăm mai mult pe laturile esențiale ale acestei munci, îmbinîndu-le într-un ansamblu de acțiuni, cu atît roadele orientării profesionale vor fi mai bogate.

In excursie la Cheile Argeșului

Vizitînd Rafinăria de la Brazi

Într-o expoziție de pictură

PROGRAME-MANUALE

Rigurozitate științifică

Introducerea începînd din acest an școlar a disciplinei „Cunoștințe despre natură" în planul de învățămînt al clasei a IV-a a ridicat în fața cadrelor didactice care predau la această clasă o serie de probleme destul de dificile legate de structura oarecum particulară a lecțiilor, de necesitățile prezentării intuitive a noțiunilor și cunoștințelor predate, de lipsa unor indicații metodice corespunzătoare.

Nu doresc să mă refer în articolul de față la structura ca atare a disciplinei „Cunoștințe despre natură", întrucît socotesc că, după numai două trimestre de predare, este prematur a desprinde asemenea concluzii cu caracter generalizator. Țin doar să subliniez, ca o constatare preliminară, că pornirea de la realități cunoscute elevilor din mediul lor înconjurător de viață, ca și corelarea strînsă a unora dintre lecții cu noțiuni predate anterior în cadrul citirii și în lecțiile de geografie contribuie la formarea gîndirii lor științifice.

Tocmai plecînd de la aceste elemente pozitive și bazîndu-mă pe experiența acumulată pînă acum în predare, doresc să fac unele observații și sugestii cu privire la concepția lecțiilor. Mă refer în special la lecțiile cuprinzînd cunoștințe din domeniul fizicii.

Judecînd după programă și manual cred că nu s-a ținut suficient seama de capacitatea sporită de înțelegere a fenomenelor fizice de către școlarii de 10—11 ani din epoca noastră, nici de necesitatea asigurării rigurozității științifice a noțiunilor transmise, indiferent de nivelul la care se face aceasta, pentru a realiza o deplină concordanță între ceea ce află elevii în clasa a IV-a și ceea ce vor afla mai tîrziu, la lecțiile de fizică din clasele V—VIII. Iată cîteva exemple care demonstrează aceasta.

În primul rînd, explicarea fenomenului fierberii apei. Predînd experimental aceste cunoștințe, învățătorii obișnuiesc să încălzească pe lampa de spirt un vas cu apă, pînă cînd aceasta începe să treacă în stare gazoasă, adică în vapori. În manual, fenomenul respectiv este denumit în mod neștiințific **evaporare** în loc de **vaporizare**, socotindu-se probabil că s-ar evita încărcarea memoriei elevilor cu prea multe noțiuni noi. Am constatat însă că majoritatea elevilor nu întîmpină nici un fel de dificultăți în înțelegerea fierberii drept cauză a trecerii apei din stare lichidă în stare gazoasă, precum și în diferențierea fenomenului de evaporare, care se petrece numai la suprafața lichidului din vas. Consider neapărat necesar ca în explicațiile date elevilor din clasa a IV-a să se accentueze în mod special termenul de **acțiune a vaporilo**r și nu de **putere a vaporilor**, așa cum se face în manual, întrucît socotesc că utilizarea termenului putere, care are un sens fizic precis, poate determina ulterior serioase confuzii în mintea elevilor.

Efectuînd răcirea recipientului în care a avut loc fierberea îi putem face ușor pe elevi să înțeleagă că răcirea este o condiție esențială a trecerii din stare gazoasă în stare lichidă, definind astfel fenomenul **condensării** (în manual este omis acest element esențial al definiției). Bazîndu-ne în continuare pe definiția corectă a condensării îi putem face pe elevi să înțeleagă mult mai lesne diferitele fenomene atmosferice care au o cauză asemănătoare — ploaia, bruma, roua etc.

În general consider neindicată utilizarea unui număr însemnat de termeni cuprinși în manual. De pildă, în manual este vorba de **alcătuirea aerului** termen folosit pentru **compoziția aerului**, deși înțelesurile substantivului „compoziție" și al verbului „a compune" le sînt foarte bine cunoscute școlarilor.

Mai multă grijă pentru folosirea corectă a noțiunilor științifice cere și lecția „Electrizarea corpurilor". Se impune să se arate, anume, că este vorba aici de **calitatea** pe care o capătă sticla și ebonita, nu de o **forță** a acestora, așa cum se spune, confuz, în manual.

Socotesc că punînd mai mult accent pe experiențe simple și sugestive și mai ales, nepermițînd nici o abatere de la rigurozitatea științifică — bineînțeles la nivelul de înțelegere al școlarilor de clasa a IV-a — predarea cunoștințelor despre natură poate îndeplini rolul ce i-a fost atribuit atunci cînd a fost inclusă în planul de învățămînt.

Inv. VICTORIA PIEPTAN

Conținutul unor programe

Aș dori să vorbesc despre conținutul a două programe școlare, una privind pregătirea generală iar alta pregătirea de specialitate a viitorilor matrițeri. Este vorba de programele de electrotehnică și de tehnologia matrițeriei.

Să ne oprim întîi la programa de electrotehnică. Judecînd în raport cu tendințele actuale ale dezvoltării tehnicii, programa aceasta a devenit cu totul nesatisfăcătoare. Lipsesc din ea, de exemplu, cunoștințe foarte importante, cum sînt cele privind aparatele de corectare, aparatele de protecție sau aparatele de comandă și reglaj. Ar fi necesar, după părerea mea, ca programa să prevadă și prezentarea la lecții a unor scheme simple de acționare pentru strunguri, mașini de găurit și diferite alte mașini-unelte, deoarece în acest fel studiul problemelor de electrotehnică ar fi mai strîns legat de practică, ucenicii putînd înțelege mai bine cum funcționează instalația electrică a unei mașini-unelte. Aceasta ar aduce în același timp o contribuție de seamă la buna desfășurare a instructajului de protecție și tehnică a securității muncii.

Desigur, pentru ca toate aceste cunoștințe să fie aprofundate de către elevi este necesar să li se acorde prin programă timpul cuvenit, căci altfel nu s-ar realiza decît parcurgerea lor rapidă, cum se întîmplă deseori în actuala programă, unde pentru predarea tuturor aplicărilor energiei electrice sînt prevăzute doar trei ore, deși aici se includ cunoștințe atît de complexe și variate cum sînt cele care privesc iluminatul electric, cuptoarele electrice, sudarea electrică, încălzirea cu raze infraroșii, electrometalurgia și tracțiunea electrică. În asemenea condiții, firește, nu putem avea nici o garanție că problemele referitoare la traductoarele parametrice, la stabilizatoarele parametrice, la stabilizatoarele prin compensație, la elementele pentru legături sincrone etc. pot fi înțelese de către elevi, de vreme ce aceștia nu cunosc o serie de instalații curente de electrotehnică industrială.

Propun, dată fiind importanța mereu crescîndă și aplicațiile foarte frecvente ale electricității în industrie, ca predarea electrotehnicii să se desfășoare pe parcursul anilor II și III ai școlii profesionale, acordîndu-se o atenție deosebită celor mai noi aplicații industriale ale fenomenelor electrice tăierea anodo-mecanică, prelucrarea prin electroeroziune, metalizarea prin scîntei, încălzirea prin curenți de înaltă frecvență, sisteme de prindere electromagnetică etc.

Rămîneri în urmă față de tehnica actuală se constată și în programa școlară de tehnologia meseriei pentru matrițeri. La capitolul stanțe, de pildă, sînt insuficient tratate stanțele pentru presele automate și nu se exemplifică construcția stanțelor combinate pentru presele automate (sistem Chapuis). De asemenea, nu se vorbește despre construcția stanțelor cu elemente tăietoare din aliaje dure sau plăci metalo-ceramice, despre construcția matrițelor și dispozitivelor din elemente tipizate (sistem Baukasten) și este amintită doar în treacăt problema turnării sub presiune.

Insuficient tratate sînt, după părerea mea, și problemele referitoare la construcția matrițelor pentru presarea maselor termoplastice rigide la unele elemente ale operației de matrițare. În sfîrșit nu sînt expuse sistemele moderne de prelucrare, cum sînt, spre exemplu, sistemul de presare cu bavură redusă, prelucrarea prin electroeroziune etc.

Toate acestea demonstrează stringenta necesitate a reviziurii programei de tehnologia meseriei pentru matrițeri în lumina realizărilor actuale ca și a perspectivelor de viitor ale producției.

TRAIAN CANESCU
inginer șef adj.
la întreprinderea
„Electroaparataj"
București

OPINII

Modernizarea predării scrierii

Problemele privind înarmarea elevilor, încă din prima etapă a pregătirii lor şcolare, cu deprinderi de scriere simplificată preocupă atît pe cercetătorii din domeniul pedagogiei, psihologiei şi medicinii şcolare, cît şi un număr tot mai mare de cadre didactice.

Publicăm mai jos unele păreri în această privinţă, precum şi primele constatări prilejuite de experimentarea uneia dintre variantele propuse pe această linie.

Pedagogia modernă leagă continuu cunoştinţele şi deprinderile exersate în şcoală de aplicarea lor în practica vieţii. Ea pretinde ca timpul de şcolarizare să fie folosit cu maximum de randament pentru elevi, ca orice irosire inutilă de energie să fie prevenită.

În legătură cu aceasta, consider că se simte imperios nevoia modernizării predării scrierii, pentru ca deprinderile în acest domeniu să aibă pe întreg parcursul predării, începînd cu prima etapă a acesteia, un caracter unitar, determinat de necesitatea de a le forma şcolarilor un scris simplu, inteligibil, rapid şi în acelaşi timp estetic, astfel încît exersarea să aducă o perfecţionare continuă în mecanismele neuro-motorii.

În ultima perioadă în „Gazeta învăţămîntului" au apărut mai multe articole în legătură cu scrierea, care au răspuns unui interes viu manifestat în masa cadrelor didactice. Studiez şi eu, de mai multă vreme, această problemă şi doresc să relatez unele considerente psiho-pedagogice şi neuro-fiziologice care pledează în favoarea adoptării unei scrieri simplificate, fără înclinaţie, ca şi o serie de constatări făcute în cadrul unui experiment efectuat la clasele I ale unor şcoli de 8 ani.

După cum se ştie, scrierea caligrafică cursivă care se predă actualmente în şcolile noastre a fost introdusă pe la jumătatea secolului trecut, păstrîndu-şi în tot acest interval caracteristicile ei bine cunoscute : majuscule buclate, aplecarea literelor cu 30—45° spre dreapta, alternarea de gros-subţire şi linioare de legătură înaintea literelor mici. Înfloriturile din scrierea caligrafică cursivă necesită neapărat utilizarea peniţei claps, ceea ce impune prohibirea instrumentelor moderne de scris — stilourile şi pixurile — care, deşi practice, uşor de mînuit, folosite de majoritatea elevilor din clasele mai mari şi indispensabile adulţilor, sînt neadecvate scrierii caligrafice cursive, datorită faptului că lasă în urma lor un fir egal de cerneală, deci nu permit redarea trăsăturilor de gros-subţire.

Astăzi, în multe ţări se ridică tot mai des glasurile pedagogilor, medicilor şi psihologilor propunînd înlocuirea scrierii caligrafice cu o scriere simplificată, verticală, care răspunde în mai mare măsură cerinţelor de ordin igienic, precum şi considerentelor psihologice şi practice. Medicii igienişti, de pildă, arată că, pentru a scrie caligrafic, elevii trebuie să aplece caietele spre stînga şi sînt obligaţi să-şi încline totodată capul spre umărul stîng, în aşa fel ca axa globilor oculari să fie paralelă cu rîndul pe care scriu. Aceasta însă cere o acomodare vizuală binoculară, întrucît distanţa de la ochiul drept la rîndul pe care scrie elevul este mai mare decît distanţa de la ochiul stîng la rîndul respectiv. Deseori asemenea acomodare are repercusiuni dăunătoare asupra vederii. În acelaşi timp, aplecarea capului şi a umărului stîng determină o deviere a coloanei vertebrale. Iată deci una dintre cauzele cele mai importante ale frecventelor miopii şi scolioze „de şcolaritate" asupra cărora atrag în mod deosebit atenţia toate tratatele de medicină şcolară şi de oftalmologie.

Trebuie semnalat, de asemenea, faptul că actuala diferenţă între scriere şi citire, provenită din verticalitatea literelor textului de tipar şi oblicitatea orientării literelor din scrierea caligrafică cursivă, determină turburări în mecanismele oculo-motorii.

Toate aceste motive ne fac să considerăm că, în perioada formării scrisului, ar fi mult mai indicată folosirea caietului de aritmetică. Aşa s-ar putea obţine o poziţie dreaptă, firească a corpului, a capului şi a caietului, literele ar putea fi orientate în majoritatea cazurilor spre verticală şi s-ar asigura totodată automatizarea corectă a mecanismelor necesare unui scris regulat, ordonat şi estetic.

Cadrele didactice recunosc în unanimitate că scrierea caligrafică predată în şcoală are un caracter artificios, că nu este folosită practic de către elevi. Aceştia sînt nevoiţi să găsească singuri o formă de scriere personală, simplificată şi cît mai economică, recurgînd la fantezia lor sau imitînd scrisul unor persoane apropiate. Pentru a ajunge la o asemenea scriere ei au de întîmpinat desigur destule dificultăţi, întrucît trebuie să înlăture anumite mecanisme exersate inutil în cadrul studierii scrierii caligrafice. Dacă unii elevi reuşesc să-şi formeze un scris personal estetic, alţii — destul de mulţi — capătă un scris inestetic şi greu de descifrat. Firește că lucrurile ar sta altfel dacă în şcoală s-ar preda o formă raţională de scriere, pe care elevul să şi-o însuşească şi pentru uzul personal.

Cercetînd şi analizînd numeroase manuscrise din arhiva Academiei R.P.R., am constatat că aproape toţi scriitorii, poeţii, oamenii de ştiinţă şi artă nu folosesc scrierea caligrafică cursivă învăţată cu atîta trudă în şcoală. Scrisul lor, frecvent orientat spre verticală, poate fi luat ca model în predarea scrierii în şcoală.

Scrierea simplificată, verticală, care presupune poziţia dreaptă a corpului, a capului şi a caietului respectă regulile de igienă oculară şi asigură o poziţie corectă a corpului ; ea permite folosirea instrumentelor moderne de scris — stilou sau pix — şi a unei liniaturi identice — drepte, pentru temele de citit, scris şi de aritmetică. De mare importanţă este faptul că ea facilitează însuşirea scrisului, pe care elevul îl poate ameliora prin exerciţiu, stimulat de plăcerea ce i-o oferă paginile scrise curat, ordonat şi estetic. În asemenea condiţii, şi orele de caligrafie, care în prezent nu constituie o contribuţie esenţială la ameliorarea scrierii personale a elevilor, ar putea duce la perfecţionarea scrierii estetice şi rapide.

În cursul acestui an şcolar, Ministerul Învăţămîntului, luînd în considerare nevoia de modernizare a scrierii, a aprobat experimentarea scrierii simplificate la unele clase I de la şcolile generale de 8 ani nr. 28 şi nr. 85 din Bucureşti. Aici, aplicîndu-se în predarea citit-scrisului metoda fonetică analitico-sintetică la fel ca în toate şcolile, s-au folosit însă abecedare ale căror texte de mînă erau scrise cu un alfabet simplificat, vertical, pe portativ cu pătrăţele. În trimestrul I, copiii au scris pe caiete de aritmetică, cu creion negru moale şi creion bicolor. În trimestrul II s-a trecut la caietul tip „3" (caiet special fără linii oblice), pe care s-a scris cu pixul sau stiloul. Elevii au fost îndrumaţi să păstreze în timpul scrisului poziţia dreaptă a corpului, a capului şi a caietului. În toată perioada predării abecedarului s-au folosit alfabetare cu litere mobile, negre şi roşii, de tipar, scrise pe jetoane care aveau pe o parte majusculele, iar pe verso litera mică. Fiecare cuvînt scris pe caiet a fost alcătuit în prealabil din litere mobile, pe un stelaj, la tablă, de către învăţătoare şi pe un vingalăc de către elevi, punîndu-se un accent deosebit pe exerciţii fonetice şi corectarea pronunţării. S-a dat în acelaşi timp multă atenţie exerciţiilor grafice, elementele de bază ale acestora fiind orientarea în pagină şi folosirea corectă a liniilor verticale, orizontale, oblice, curbe şi ovale. Pentru fiecare sunet al alfabetului elevii au desenat, pe liniatura caietului cu pătrăţele, imaginile schematice ale unor obiecte a căror denumire conţinea la început, la sfîrşit sau în mijlocul cuvîntului sunetul predat. Paralel, în tot timpul predării a fost utilizată o planşă cuprinzînd literele mari şi mici ale alfabetului de mînă simplificat, vertical.

Aceste procedee au înlesnit automatizarea rapidă a mecanismelor neuro-motorii necesare deprinderii scrisului. Din probele succesive date claselor de elevi cu care se efectuează experimentul se constată că trecerea de la scrierea pe caietul cu pătrăţele la caietul tip „3" sau de dictando s-a făcut fără nici o dificultate, elevii reuşind să păstreze aceeaşi orientare în axa literelor, aceeaşi formă, dimensiune şi proporţie între majuscule şi literele mici, indiferent de liniatură.

Putem afirma, pe baza primelor observaţii, că scrierea simplificată, verticală, care cere o poziţie dreaptă a corpului, a capului şi a caietului corespunde într-o măsură mult mai mare cerinţelor igienei şcolare, că ea facilitează iniţierea în scris. Paginile scrise curat şi estetic cu stiloul sau cu pixul dau elevilor un sentiment de ordine care se răsfrînge în toată comportarea lor. În lumina acestor prime constatări considerăm că definitivarea unui model de alfabet simplificat, care să fie folosit în întreg procesul de formare a scrisului elevilor, trebuie să preocupe în mod deosebit în această perioadă pe pedagogi, medici şi psihologi.

FL. BAGDASAR

O legătură foarte necesară

In ultimul timp, un număr tot mai mare de oameni de ştiinţă şi cultură, de cadre universitare etc. îşi manifestă interesul faţă de problemele învăţămîntului mediu, îşi expun părerile cu privire la cerinţele la care trebuie să răspundă acesta. Pentru noi, profesorii din şcolile de cultură generală, opiniile lor prezintă un deosebit interes, dînd o perspectivă mai largă muncii pe care o desfăşurăm şi ajutîndu-ne să ne înţelegem mai bine menirea. În ce mă priveşte, am citit cu multă atenţie articolele semnate în „Gazeta învăţămîntului", la rubrica „Opinii", de acad. Al. Graur, prof. univ. Mihai Iancu, prof. univ. Dumitru Cărăuşu şi cercetător ştiinţific Vasile Ghenciu.

Cunoscutul nostru specialist în problemele limbii demonstrează de ce este necesar studiul gramaticii şi arată cum ar trebui să se desfăşoare el. Nu am competenţa necesară pentru a discuta conţinutul ştiinţific al opiniilor sale — sînt profesor de biologie şi geografie — dar înţeleg importanţa lor pentru şcoală. Prof. univ. Cărăuşu şi colaboratorul său, cercetătorul Vasile Ghenciu, semnalează că programele şi manualele de biologie şi, ca atare, predarea ei, au rămas în urmă faţă de noile cuceriri din domeniul acestei ştiinţe. De aceea, se subliniază în articolul lor, absolvenţii de şcoală medie care se îndreaptă către facultăţile cu profil biologic sînt lipsiţi de o serie de cunoştinţe absolut trebuitoare. În articol se arată care sînt aceste cunoştinţe, subliniindu-se că introducerea lor în manuale şi programe va înlătura conţinutul anacronic pe care îl mai păstrează în prezent studiul biologiei în şcoala medie. Cam în acelaşi sens este orientat şi articolul semnat de prof. univ. M. Iancu, avînd însă ca obiect studiul geografiei. Consider că, în general, cele spuse în aceste articole sînt judicioase şi trebuie traduse în practică. Aş sugera, pe aceeaşi linie, şi alte măsuri care mi se par necesare.

În primul rînd, nevoia de a se ajunge la programe şi manuale bine gîndite şi elaborate, aşa încît să poată fi folosite timp mai îndelungat. Desele înlocuiri de programe şi manuale ne-au produs multe neajunsuri. Pînă cînd să-ţi dai seama de valoarea programei şi a manualului, să faci propuneri de îmbunătăţire pe baza folosirii lor în predare, acestea dispăreau — şi altele le luau locul. Munca pornea de la capăt, se iveau noi programe şi manuale — dar nici acestea nu puteau fi aplicate căci intervenea o nouă răsturnare. Unul dintre puţinele cazuri de stabilitate arată în schimb la ce rezultate bune se ajunge atunci cînd programa şi manualul sînt folosite mai mult timp. E vorba de manualul de botanică pentru clasa a V-a — în prezent unul din cele mai bune din şcoala de 8 ani, tocmai pentru faptul că programa rămînînd aceeaşi autorii au putut folosi propunerile celor care lucrează la catedră şi l-au îmbunătăţit an de an. Nu se poate spune însă acelaşi lucru despre manualele de geografie sau anatomie de exemplu.

În al doilea rînd aş vrea să mă refer la necesitatea unei mai ample informări a profesorilor asupra a ceea ce este nou în domeniul ştiinţelor pe care le predau. Desigur, s-au întreprins şi pînă acum unele acţiuni pe această linie, dar cred că acestea nu pot umple toate golurile.

Ce ar fi dacă şefii catedrelor din învăţămîntul superior şi colectivele lor de lucru ar ţine o mai strînsă şi mai activă legătură cu profesorii pe care i-au format, dar cu care de fapt au rupt legătura odată cu consumarea ultimelor examene ? Multe din cercetările şi experimentările realizate în învăţămîntul superior care pregăteşte cadre didactice s-ar putea verifica mai bine şi mai temeinic prin contacte şi legături cu profesorii şcolilor de cultură generală, unde se formează de altfel şi elementele cu care vor lucra mai tîrziu universitarii.

În fond, diferitele trepte ale învăţămîntului nu sînt atît de izolate cum apar în ochii unora, ci alcătuiesc laolaltă ţesătura unică a întregului nostru învăţămînt.

Există, în această privinţă, un bun exemplu : acela al consfătuirilor organizate de academicianul Mihoc cu profesorii de matematică. S-ar putea organiza, desigur, astfel de consfătuiri şi cu profesorii care predau alte discipline. Cu sprijinul societăţilor ştiinţifice şi al secţiilor de învăţămînt, asemenea forme de înarmare ştiinţifică a profesorilor ar completa în mod fericit ceea ce se face pe alte linii. Credem că nici o catedră universitară n-ar refuza să-şi dea contribuţia la o asemenea acţiune. Şi cum în prezent nu numai în marile centre culturale ale ţării, dar şi în mai toate centrele regionale există instituţii de învăţămînt superior pentru pregătirea cadrelor didactice, acţiunea respectivă ar putea cuprinde un număr foarte mare de profesori.

Legătura învăţămîntului superior cu şcolile de cultură generală va aduce cu siguranţă o contribuţie de preţ la ridicarea nivelului de pregătire al tineretului nostru.

Prof. EUGEN MIHAESCU

FIZICĂ

Justificarea matematică a formulelor

Se ştie că pentru însuşirea temeinică a cunoştinţelor de fizică are o mare importanţă, între altele, justificarea matematică a formulelor.

De exemplu, o formulă atît de importantă ca aceea a puterii în curent alternativ, devine mult mai uşor de înţeles pentru elevi dacă este justificată pe cale matematică. Din păcate, manualul de fizică pentru clasa a X-a expediază această problemă exact în două rînduri : „Pe cale matematică se demonstrează că puterea activă este P = UI cos y" (pag. 224). Care este această cale matematică, manualul nu mai spune.

Căutînd să suplinesc această lipsă, încerc să dezvălui elevilor raporturile matematice care apar în formula puterii. Înainte de a face aceasta, precizez suporturile fizice. Definesc întîi rezistenţa în dublul înţeles : influenţarea circulaţiei dirijate a sarcinilor de către conductori şi sediul în care se petrece transformarea energiei curentului în alte feluri de energie (rezistenţa ca element disipativ). Arăt elevilor că, după mecanismul perturbaţiei şi felul energiei obţinute, rezistenţele se împart în ohmice, inductive şi capacitive, dintre care rezistenţa ohmică este activă, iar rezistenţele inductivă şi capacitivă sînt reactive. Subliniez că rezistenţa activă face posibilă transformarea energiei curentului în forme energetice care nu vor mai putea fi restituite circuitului respectiv, în timp ce rezistenţa reactivă transformă energia curentului în energia cîmpului magnetic şi cîmpului electric, în aşa fel încît aceste energii sînt recuperate din punct de vedere electric de însuşi circuitul dat, energia suferind o transformare în circuit închis. Mergînd mai departe, presupun că cele trei tipuri de rezistenţă sînt legate în serie. Elevii înşişi pot deduce acum, pe baza principiului conservării energiei şi folosind diagrama puterilor, identică cu cea a tensiunilor (întrucît se obţine din ultima prin împărţirea tuturor celor trei vectori figurativi cu I), că puterea debitată prin intermediul rezistenţei active este egală cu produsul dintre tensiunea activă şi intensitate. De asemenea, ei îşi dau seama, urmărind figura de mai jos, că puterea debitată de către celelalte două rezistenţe este egală cu produsul dintre intensitate şi suma geometrică a tensiunilor capacitivă şi inductivă.

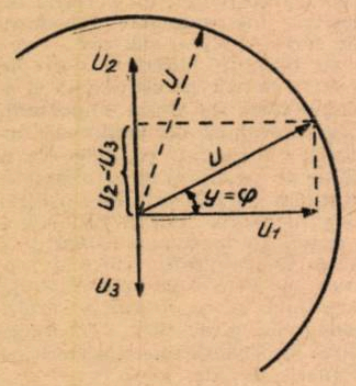

Atrag atenţia elevilor asupra faptului că cele două puteri pot fi exprimate şi în funcţie de tensiunea totală. Într-adevăr urmărind diagrama tensiunilor şi ţinînd seama că pentru un generator dat orice modificare a celor trei rezistenţe nu va produce o modificare în modul a tensiunii totale, elevii pot scrie : $U_1 = U \cos y$ şi $(U_2 + U_3) = U \sin y$.

Analizînd figura elevii observă că puterea activă maximă se obţine cînd U_2 şi U_3 sînt egale în mărime. În acest moment introduc noţiunea de putere aparentă ca sumă geometrică a celorlalte două. Ajungem astfel din nou la formula puterii din curent continuu, ceea ce justifică afirmaţiile făcute în privinţa circuitului de curent alternativ, faţă de care circuitul de curent continuu apare ca un caz particular — şi anume, cazul cînd cele două reactanţe sînt fie nule, fie egale. Pentru a nu veni în contradicţie cu ceea ce elevii vor învăţa mai tîrziu în legătură cu funcţionarea transformatoarelor şi emiţătorilor radio, subliniez că toate raţionamentele de mai sus sînt valabile numai în ipoteza că nu există circuite învecinate, excluzîndu-se în acest fel pierderile prin radiaţie — ceea ce e cu atît mai adevărat cu cît frecvenţa este mai mică.

Prof. F. ŞTEFAN

In laboratorul de fizică al Şcolii medii din comuna Drăguşeni, raionul Fălticeni

Radioactivitatea naturală

În cadrul capitolului „Structura atomului", elevii clasei a XI-a studiază fenomenul de radioactivitate naturală şi legile dezintegrării radioactive. Întrucît este vorba de noţiuni destul de complexe, de dificile, caut să folosesc în predarea capitolului respectiv unele căi menite să înlesnească însuşirea de către elevi a acestor noţiuni.

Astfel, pentru ca elevilor să le fie cît se poate de clar faptul că radiaţiile alfa, beta, gama provin din nucleu, le arăt că acţiuni externe intense, cum sînt temperaturile şi presiunile ridicate, cîmpurile magnetice puternice, agenţii chimici nu produc o variaţie a proceselor radioactive, aceste procese fiind independente faţă de factorii externi fizici şi chimici capabili să restructureze învelişul electronic. Elevii înţeleg astfel că procesele radioactive au loc în profunzimea atomului — nucleul, care se dezintegrează numai datorită unor cauze interne.

Prezentînd legea dezintegrării radioactive, precizez că descreşterea în timp a numărului nucleelor nedezintegrate are loc cu o viteză specifică fiecărui element, caracterul acestei descreşteri fiind însă acelaşi pentru toate elementele. Pentru a face mai uşor înţeles elevilor caracterul descreşterii în timp a numărului nucleelor nedezintegrate dintr-o cantitate dată de element radioactiv, recurg la o reprezentare grafică. Notez pe ordonată raportul N/No dintre numărul nucleelor nedezintegrate la momentul t şi numărul nucleelor nedezintegrate la momentul iniţial, iar pe abscisă timpul t. Se consideră momentele O, T, 2T, 3T ş.a.m.d. — T fiind timpul de înjumătăţire definit în prealabil. Curba obţinută este uşor recunoscută de către elevi ca reprezentînd graficul funcţiei exponenţiale studiate la matematică. Arăt că în cazul de faţă baza este numărul e, iar exponentul —Kt, K (în manual lambda) fiind constanta de dezintegrare specifică elementului radioactiv considerat, care caracterizează viteza de dezintegrare a acestuia, deci instabilitatea nucleului. Astfel, curba trasată duce lesne la concluzia că numărul nucleelor nedezintegrate dintr-o cantitate dată de element radioactiv descreşte exponenţial cu timpul. Aceasta constituie tocmai legea fundamentală a dezintegrării radioactive.

La secţia reală, utilizînd cunoştinţele de analiză matematică ale elevilor, pot da o demonstraţie riguroasă a legii exponenţiale, ceea ce înlesneşte şi mai mult însuşirea ei. Astfel, pornind de la faptul evident că numărul de nuclee dN care se dezintegrează în intervalul de timp dt este proporţional cu mărimea acestui interval şi cu numărul de nuclee N nedezintegrate, existente la începutul intervalului considerat, scriu relaţia — dN = KNdt, în care factorul de proporţionalitate K are semnificaţia cunoscută. Prin integrarea expresiei de mai sus şi ţinînd seama de condiţia că la momentul iniţial avem N = No, obţinem tocmai legea exponenţială dedusă anterior cu ajutorul reprezentării grafice.

Folosind reprezentarea simbolică a nucleului atomic şi pe baza legii conservării sarcinilor electrice şi a legii conservării masei şi a energiei deja cunoscute de către elevi, stabilesc într-o formă mai accesibilă pentru aceştia regulile de deplasare.

Notez cu simbolul X nucleul iniţial avînd numărul atomic Z şi numărul de masă A şi cu Y nucleul nou format în urma dezintegrării. Expulzînd o particulă alfa, nucleul X suferă un proces de dezintegrare alfa pe care îl reprezint prin următoarea schemă :

$$_{Z}X^{A} \longrightarrow {}_{Z-2}Y^{A-4} + {}_{2}He^{4}$$

Dacă nucleul elementului iniţial expulzează o particulă beta (apărută în urma transformării unui neutron în proton), are loc un proces de dezintegrare beta care va putea fi reprezentat astfel :

$$_{Z}X^{A} \longrightarrow {}_{Z+1}Y^{A} + {}_{-1}e^{0}$$

Subliniez faptul că în ambele cazuri numărul atomic Z şi numărul de masă A al nucleului nou format Y se stabilesc pe baza legii conservării sarcinilor electrice şi a legii conservării masei, ţinînd seama de tipul dezintegrării.

Examinarea schemelor indicate mai sus permite elevilor să tragă în mod cît se poate de simplu concluzia că în cazul unei dezintegrări alfa elementul nou format se află, în sistemul periodic al lui Mendeleev, cu două căsuţe înaintea elementului iniţial, iar în cazul unei dezintegrări beta, în căsuţa imediat următoare elementului iniţial. Ei pot deduce astfel legea deplasării a lui Soddy şi Fajans.

Introducînd noţiunea de izotopi le arăt elevilor că din legea deplasării rezultă posibilitatea existenţei unor atomi cu nuclee avînd acelaşi număr atomic, dar numere de masă diferite. Pentru aceasta consider nucleul radioactiv X_1 avînd numărul atomic Z + 2 şi numărul de masă A_1 şi nucleul radioactiv X_2, cu numărul atomic Z—1 şi numărul de masă A_2, care satisface condiţia de a fi diferit de A_1 — 4. Consider de asemenea nucleul stabil Y, caracterizat prin numărul atomic Z şi numărul de masă A, diferit de A_1—4 şi de A_2. Suferind o dezintegrare alfa, nucleul X_1 se transformă în nucleul Y_1 care, în conformitate cu legea deplasării are numărul atomic Z şi numărul de masă A_1—4. Al doilea nucleu X_2, prezentînd o dezintegrare beta, trece într-un nucleu Y_2 avînd, tot în conformitate cu legea deplasării, numărul atomic Z şi numărul de masă A_2. Astfel elevii observă cu uşurinţă că cele trei nuclee Y, Y_1, Y_2 au acelaşi număr atomic — Z, dar numere de masă diferite. Ei îşi dau seama că elementele respective ocupă acelaşi loc în sistemul periodic şi, prin urmare, pot fi notate, cu simbolul comun Y. Arăt că toate aceste varietăţi ale aceluiaşi element (Z comun) au primit denumirea de izotopi, şi apoi generalizez şi pentru cazul elementelor stabile. Cele arătate mai sus, pot fi ilustrate citînd cazul izotopilor plumbului, stabili şi radioactivi.

Experienţa mi-a arătat că o asemenea prezentare a radioactivităţii naturale şi a legilor dezintegrării face mai uşor studiul elevilor, adîncind în acelaşi timp cunoştinţele lor.

Prof. E. CONSTANTINESCU

Problemele-întrebări

Alături de demonstraţii şi de lucrările de laborator, de un real folos în înarmarea elevilor cu cunoştinţe temeinice, cu deprinderea de a aplica în practică noţiunile studiate sînt problemele-întrebări care se rezolvă fără calcule aritmetice, fără formule, solicitînd însă judecata lor, înţelegerea adîncită a legilor fizicii. Răspunsul la această categorie de probleme nu poate fi găsit direct în manual. Pentru a le rezolva elevul trebuie să facă apel la cunoştinţe din capitole diferite, să stabilească un lanţ întreg de raţionamente. Sînt necesare deci cunoaşterea precisă a fenomenelor şi legilor studiate, cît şi perspicacitatea, priceperea de a aplica legile respective.

Actualele manuale de fizică pentru clasele VI, VII şi VIII conţin puţine probleme de această categorie, limitîndu-se în special la întrebări de tipul „Ce este... ?", care se adresează numai memoriei. De aceea caut să formulez eu însumi astfel de probleme, pe care le propun elevilor spre soluţionare fie la începutul lecţiei, pentru a verifica gradul de înţelegere a unor definiţii, reguli şi legi, fie în timpul expunerii noilor cunoştinţe, pentru a-i ajuta să deducă singuri concluziile ce se impun, fie mai ales în momentul fixării şi consolidării materialului predat.

De exemplu, la clasa a VI-a, cînd am predat cunoştinţele despre centrul de greutate şi echilibrul corpurilor, am folosit astfel de probleme-întrebări : „De ce mersul pe o bîrnă este anevoios ?" ; „De ce la scaunele cu trei picioare poligonul de sprijin este un triunghi echilateral şi nu un triunghi oarecare ?" ; „De ce ne aplecăm înainte cînd urcăm un deal ?" ; „De ce carele de munte au diametrul roţilor mai mic ca al celor de şes ?" etc.

Tot la clasa a VI-a, cînd am predat forţa de frecare, am folosit probleme-întrebări de felul următor : „De ce curelele de transmisie nu se ung cu ulei ?" ; „De ce un cui bătut într-o scîndură se scoate cu greutate ?" ; „De ce iarna pe roţile autocamioanelor se leagă lanţuri ?" ; „Care camioane derapează mai uşor, cele goale sau cele încărcate ? De ce ?" etc.

Mă feresc, desigur, să fac abuz de folosirea acestui gen de probleme în detrimentul problemelor de calcul sau al exerciţiilor. Recurg însă la ele în măsura în care sînt necesare pentru înţelegerea aprofundată a celor predate, pentru consolidarea şi fixarea lor, pentru legarea lor de activitatea practică.

Prof. ŞERBAN I. POPESCU

De la cuvînt la noţiune

Exprimarea corectă a elevilor presupune înţelegerea temeinică de către aceştia a ideilor ce trebuie formulate şi cunoaşterea exactă a sensurilor, a proprietăţii cuvintelor.

Textele de lectură din manualele de limba română urmăresc lărgirea sistematică a cunoştinţelor elevilor începînd cu noţiunile cele mai simple şi ajungînd pînă la cele mai subtile. Prezenţa în manuale, încă din primele clase ale şcolii generale de 8 ani, a unor versuri, a unor lucrări în proză, a unor fragmente din operele marilor noştri scriitori prilejuieşte contactul elevilor cu multiplele sensuri ale cuvintelor, cu bogata lor încărcătură stilistică. De asemenea, scrierile autorilor contemporani prezente în manualele acestor clase completează, prin limbajul lor încărcat cu noi elemente lexicale, acest important mijloc de a-i familiariza pe elevi cu noţiunile şi lexicul limbii literare artistice. Mai departe, în clasele V—VIII, varietatea textelor literare creează noi şi multiple posibilităţi de lărgire a cunoştinţelor lexicale ale elevilor. Un plus în această privinţă îl aduc textele folclorice, care demonstrează bogăţia limbii noastre populare.

Cu toate aceste incontestabile posibilităţi pe care le oferă programele şi manualele şcolare, mai sînt încă destui elevi care ignorează sensurile multora dintre cuvintele pe care le folosesc în vorbire şi scriere sau le întîlnesc în lectură. Felul cum îmbină ei cuvintele în propoziţii şi fraze, succesiunea frazelor, demonstrează uneori o îngrijorătoare sărăcie de vocabular. Explicaţia constă nu numai în faptul că predarea gramaticii nu este încă suficient pusă în slujba dezvoltării gîndirii logice a elevilor şi se mai predă doar ca un scop în sine, dar şi în faptul că nu se urmăreşte în mod ştiinţific dozarea, după vîrste şi clase, a însuşirii de către elevi a vocabularului.

Metodicele de predare a limbii şi literaturii acordă, în cel mai fericit caz, un loc minor acestei probleme. Ici-colo se recomandă cîteva căi în vederea îmbogăţirii cunoştinţelor de lexic ale elevilor. La clasă, această problemă este, încă în multe cazuri ignorată sau expediată cu uşurinţă. De aceea la verificarea cunoştinţelor sau în lucrările scrise, profesorii obţin răspunsuri confuze, formulări lipsite de claritate.

Subliniam mai sus faptul pozitiv că manualele destinate claselor I—VIII cuprind numeroase texte de natură să îmbogăţească mult cunoştinţele elevilor în domeniul lexicului limbii noastre. Nu putem să nu arătăm însă că modul cum s-au orientat autorii acestor manuale în explicarea cuvintelor, sau mai precis a noţiunilor, ilustrează faptul că lipsesc criteriile de selectare a cuvintelor ce se cer explicate, pe vîrste, pe clase, lipsesc principiile de bază după care să se urmărească, practic, la clasă, lărgirea sferei de cunoştinţe lexicale ale elevilor. Temelia oferită de textele din manuale pentru această operaţie nu este nici pe departe folosită pe măsura posibilităţilor.

Cîteva exemple pentru a demonstra aceste afirmaţii. În manualele de limba română pentru clasele I—IV, cuvintele sînt explicate într-un număr surprinzător de redus. Urmărind aceleaşi texte la clase diferite se constată că, paradoxal, la clasele mai mari se explică mai multe cuvinte în josul paginii decît la clasele mici. Unele cuvinte, de cele mai multe ori dificile (regionalisme, arhaisme, cuvinte tehnice etc.), nu sînt explicate la clasele mici, pentru ca să apară apoi explicate la o clasă superioară. Iată un singur caz: „Nunta în codru", fragment din „Călin" de M. Eminescu (manualul pentru clasa a IV-a, pag. 113). Din întregul fragment, atît de bogat în nuanţe şi valori de limbă, autorii manualului nu explică decît cuvintele *şăgalnici* şi *berbanţi*. Acelaşi fragment, de 18 rînduri, reapare în manualul pentru clasa a VII-a, unde sînt explicate cuvintele: *colb, cariul, faur, bondar, berbant*. Care este criteriul care a stat la baza selectării şi explicării cuvintelor în clasa a IV-a şi care criteriul care i-a condus pe autorii manualelor pentru clasa a VII-a? În ce ne priveşte, faptele ne fac să credem că totul a fost dirijat de fantezia autorilor şi nu de criterii ştiinţifice, pedagogice, care să aibă în vedere îmbogăţirea limbajului elevilor, a cunoştinţelor lor. Practic, asemenea deficienţe se răsfrîng asupra modului de predare la clasă, căci, în general, cadrele didactice se rezumă în explicarea cuvintelor numai la cele indicate de manual.

La fragmentul din „Dumbrava minunată" de M. Sadoveanu, care figurează în manualul de clasa a IV-a (pag. 124), se tălmăceşte în josul paginii doar cuvîntul *smicea*. În schimb, cuvinte ca *adulmecînd* (întîlnit şi la pag. 103 şi neexplicat nici acolo), *bursuc, năprasnic* sau *fantasmă* (explicat la clase mult mai mari) — nu sînt tălmăcite.

Alteori se constată erori în definirea termenilor sau inconsecvenţă în modul de a le explica. De exemplu, în manualul de limba română pentru clasa a VIII-a (pag. 12), în textul „Lupta de la Vaslui", fragment din romanul „Fraţii Jderi" de M. Sadoveanu, figurează cuvîntul *urdie* pe care autorii îl explică în josul paginii arătînd că înseamnă *oastea turcească*. Este adevărat, despre oastea turcească este vorba, dar Sadoveanu a vrut să reliefeze ideea de gloată, mulţime, pe care de altfel o indică şi dicţionarul pentru cuvîntul *urdie*. Acesta este sensul prim, pe acesta l-a văzut şi povestitorul. Aceasta trebuia explicat deci în carte.

Cuvintele care denumesc noţiuni abstracte sînt mai dificile de explicat. De aceea este necesară o muncă atentă pentru a-i face pe elevi să le înţeleagă sensurile, precum şi sensul strict din textul ce se analizează. De exemplu, în manualul pentru clasa a IV-a, în poezia „Cîntecul răzeşului" (pag. 14), apar versurile: „Ard-o focul răzăşie, / Eu *chiteam* că-i boierie / Şi-i numai o sărăcie". Cuvîntul *a chiti* e explicat, în mod just, prin *a crede*. La pag. 17, în „Doina haiducească", în versurile: „Îmi aşez durda spre vînt, / Şi mi-i iau la căutare / De la cap pîn'la picioare / Şi *chitesc* şi socotesc / Pe unde să mi-i lovesc?", *a chiti* este explicat prin: *a socoti, a judeca, a plănui, a crede, a potrivi*, fără să se indice sensul corespunzător ideii din text. Bine ar fi fost să se dea sensul prim al cuvîntului şi, imediat, cu indicaţie precisă, sensul din text.

În acelaşi manual, cuvîntul *cotlon* care apare în „Pupăza din tei" de Ion Creangă, este tradus prin *ascunziş*. La pag. 39, în bucata „În prisaca lui Moş Miron" de Cezar Petrescu, cuvîntul *cotlon* este explicat prin *adînciturі sub vatră*. Pe care dintre aceste sensuri să-l reţină elevii? Recomandabil este să se explice temeinic sensul prim al cuvîntului care fixează noţiunea şi apoi sensul din text, sensurile figurate, acolo unde este cazul. În manuale, uneori, apar sensurile prime, ignorîndu-se sensul din text, alteori numai sensurile din texte, creîndu-se o falsă idee în mintea elevilor despre noţiunea respectivă.

O problemă cu totul nerezolvată este aceea a termenilor tehnici, existenţi într-un număr impresionant de mare în textele din manualele de limba română. Sarcina explicării lor rămîne oare numai pe seama celor care predau la clasă? Practica dovedeşte că manualele dau linia şi în această privinţă: de multe ori cuvintele respective nu sînt explicate nici în clasă, sau sînt explicate nesatisfăcător.

Proporţiile articolului de faţă ne împiedică să abordăm toate aspectele legate de importanţa pe care o are înţelegerea sensurilor cuvintelor pentru întregul proces de învăţămînt, pentru dezvoltarea generală a elevilor. Ne mulţumim doar să ridicăm această chestiune spre a atrage atenţia că, practic, ea nu este încă soluţionată ştiinţific, determinînd astfel destul de multe neajunsuri în exprimarea orală şi scrisă a elevilor. Îmbogăţirea vocabularului lor, reprezentînd însăşi îmbogăţirea orizontului lor cu o sferă mai mare de cunoştinţe este, după părerea noastră, una din sarcinile importante ale predării limbii şi literaturii române în şcoală.

Prof. AL. BOJIN

Specificul literaturii şi analiza literară

Din experienţă personală şi din cele constatate cu prilejul vizitelor la unele şcoli din raion (în brigăzi organizate de secţia de învăţămînt), mi-am dat seama că în predarea literaturii se neglijează uneori specificul acesteia. Anume, se scapă din vedere — oricît ar părea de paradoxal — că literatura reprezintă un fenomen artistic. Faptul m-a preocupat pentru că el duce în ultima analiză la denaturarea intenţiilor ce au stat la baza întocmirii programelor, fiind ştiut că predarea literaturii urmăreşte şi adîncirea bazelor educaţiei estetice a elevilor.

Parţial, vina pentru această stare de lucruri poate fi pusă pe seama deficienţelor pe care le mai prezintă multe manuale şcolare. Cu îndreptăţire, socot, Eugen Simion remarca în cadrul discuţiilor organizate de „Gazeta literară" (nr. 52/563 din 24 decembrie 1964): „Literatura e, nu o dată prezentată (în manualele şcolare — n.n.) sub aspect sociologic, ignorîndu-i-se specificul în asemenea chip încît cu greu se pot înţelege deosebirile dintr-o scriere literară şi una ideologică sau documentară, din moment ce şi într-un caz şi în celălalt se precizează că autorul **redă** (horribile dictu!) sau **zugrăveşte** un aspect sau o societate în totalitatea ei".

Dar deficienţele care privesc manualele şcolare — oricît ar fi ele de multe (şi, poate, pe alocuri s-a exagerat) — nu pot justifica întru totul lipsurile ce se semnalează uneori în predarea obiectului literaturii, pentru simplul motiv că profesorul nu se limitează în activitatea sa la reproducerea mecanică a conţinutului manualului. Manualul este destinat în primul rînd elevilor; nu încape discuţie, se impune să satisfacă în cel mai înalt grad cele mai severe exigenţe. Dar dacă profesorul are permanent în atenţia sa elementele care pot asigura o predare corespunzătoare (consultarea metodicii de specialitate, informaţia critică de ultima oră, organizarea materialului de predat într-un plan elaborat în prealabil, pe baza aprofundării temeinice a problemelor incluse în lecţie), el poate evita multe erori regretabile.

Dacă manualele înclină uneori spre o prezentare a literaturii sub aspect sociologic, metodica predării literaturii (mă refer la lucrarea „Probleme metodice ale predării literaturii", Bucureşti, 1962) insistă în suficientă măsură asupra aspectelor variate pe care trebuie să le îmbrăţişeze analiza operei literare, chiar dacă — după părerea mea — nu le epuizează. Dar indicaţiile metodice nu sînt traduse totdeauna în fapt. De aici ariditatea cu care analizează unii elevi operele literare. Analiza se reduce de multe ori la expunerea aproximativă a subiectului şi la o caracterizare stereotipă a personajelor. Oare asemenea „aprofundare" a conţinutului operei literare poate da o imagine a fondului tematico-ideologic al operei şi a calităţilor sale artistice? Poate, totodată, să constituie o mărturie a influenţei educative pe care o exercită opera asupra elevului? Greu de admis.

Analiza operei literare trebuie să aibă un conţinut mult mai cuprinzător, să evidenţieze principalele particularităţi ideologice şi artistice ale operei. Dar, pentru ca elevii să facă analize substanţiale, e necesar ca analizele noastre să fie adevărate modele. Trec peste aspectul relevării acţiunilor personajelor, al sublinierii relaţiilor dintre ele. În mod obişnuit, acest aspect se află în atenţia profesorului. Dar studiul tipologiei operei literare nu se poate reduce la atît, el implică o serie întreagă de aspecte, determinate de specificul literaturii. De aceea, cred că în analiza unei opere literare trebuie să ocupe un loc important relevarea **ansamblului** de procedee prin care autorul realizează tipurile şi le dă viaţă.

Într-un curs de istorie a literaturii franceze (Ion Brăescu, „Cours de littérature française du dix-neuvième siècle, Bucureşti, 1963), analiza procedeelor prin care Honoré de Balzac realizează tipurile sale cuprinde subcapitolele: numele (se arată aici grija romancierului pentru alegerea numelor proprii), fizicul (arta în crearea portretului fizic, uneori unit cu cel moral într-o admirabilă sinteză), locuinţa, locurile înconjurătoare (sesizarea de către Balzac a strînsei legături dintre om şi mediul material în care-şi duce existenţa), gesturi şi atitudini (elemente importante pentru individualizarea personajelor), cuvinte tipice, ticuri verbale. Am folosit sugestiile date în acest curs în analiza literară a romanului „Enigma Otiliei" de G. Călinescu, pornind de la apropierea care se face între arta prozatorului nostru şi cea a romancierului francez. Studiul procedeelor variate prin care George Călinescu realizează tipurile romanului a impus o apropiere strînsă de text, cu alte cuvinte un contact direct cu opera literară ca atare, ceea ce a dus la evitarea unor consideraţii generale, vagi, pe marginea textului. În felul acesta a sporit interesul elevilor pentru opera literară, înţelegînd în ce constă măiestria creatorului, ei şi-au dezvoltat în acelaşi timp simţul artistic.

De curînd, în referatul „Critica şi istoriografia literară", prezentat la conferinţa pe ţară a Uniunii scriitorilor din R.P.R. din acest an, s-a subliniat necesitatea de a privi opera literară ţinînd seama că ea constituie „un tot de nedesfăcut, organic" şi ca atare nu poate fi înţeleasă deplin dacă se pierde din vedere unul din aspecte: „Fie că se exercită asupra fenomenului literar contemporan, fie că are în vedere literatura perioadelor premergătoare, examenul critic este deplin eficient numai ţinînd seama de întreaga complexitate a operei literare, de unitatea dialectică a elementelor ce intră în alcătuirea ei". („Gazeta literară" nr. 9/572 din 25 februarie 1965, pag. 8). Precizările acestea, care privesc critica literară, sînt pe deplin valabile şi pentru analiza literară în cadrul predării literaturii în şcoală. Dacă vrem ca elevii noştri să pătrundă sensul operelor pe care le studiază, nu trebuie să omitem nimic din ansamblul aspectelor asupra cărora critica literară şi-a spus cuvîntul.

Analizele literare sînt uneori deficitare sub raportul definirii trăsăturilor care caracterizează opera. În discuţiile asupra manualelor şcolare, George Munteanu aducea cîteva exemple menite să ilustreze concluziile echivoce la care se ajunge datorită definirii eronate a unor trăsături. „Totul decurge în fond, conchidea el, dintr-o absolutizare a opoziţiei romantism — realism-critic, uitîndu-se că majoritatea primilor mari realişti critici a ieşit din mantaua romantică şi deosebirile ce sînt de stabilit vizează în primul rînd idealul estetic şi recuzita artistică, nu obiectul social al reflectării, care le este comun, cel mai adeseori, romanticilor şi realiştilor critici". Aşadar, atunci cînd definim trăsăturile operei literare, se impune să manifestăm o deosebită atenţie, avînd în vedere opiniile şi concluziile cele mai recente.

Nu sînt rare cazurile cînd definirea trăsăturilor operei literare este cu totul neglijată, deşi ar trebui să constituie un element obligatoriu al analizei, astfel încît elevii să rămînă cu o imagine clară a sensului evoluţiei literaturii noastre, în legătură strînsă cu împrejurările de ordin economic, social şi politic, cu influenţele exercitate în diferite epoci.

Lecţiile cu caracter de sinteză din perioada în care vom intra în curînd — perioada sfîrşitului de an şcolar — vor constitui un bun prilej pentru aducerea unor precizări şi completări, stăruind asupra aspectelor care pun în evidenţă calităţile operelor literare ca fenomene artistice.

Prof. VASILE PARFENIE
Ineu

COLABORARE CU ORGANIZAŢIILE DE TINERET

Activităţi care se întregesc reciproc

Activităţile desfăşurate în rîndurile copiilor de către şcoală şi organizaţiile de pionieri se întregesc reciproc, realizînd, atunci cînd sînt bine armonizate, un proces educativ unitar, cu o mare putere de influenţare. Îmbinarea judicioasă a muncii şcolare cu munca pionierească determină economisirea de forţe, evitarea suprapunerii unor activităţi şi a paralelismului între ele, asigurînd implicit caracterul interesant şi variat al acestor activităţi.

Cel mai eficient mijloc de sprijinire pedagogică a muncii pionereşti îl constituie desigur participarea nemijlocită a învăţătorilor şi profesorilor la acţiunile care se desfăşoară în cadrul ei. Firește însă că participarea pedagogului la aceste acţiuni nu trebuie să se transforme în tutelare, după cum nu trebuie nici să se reducă la o simplă prezenţă pasivă, formală.

Consider indicat ca pedagogii să-şi aducă contribuţia la succesul acestor adunări încă din faza pregătirii lor. Astfel, ei pot sugera activului pionieresc cele mai bune metode de lucru, îl pot ajuta în selecţionarea problemelor ce urmează a fi discutate, îl pot feri de exagerările generate uneori de zelul tineresc. Aşa cultivăm pionierilor deprinderi organizatorice, le formăm priceperea de a alege conţinutul cel mai indicat pentru o adunare. Îmbinarea avîntului şi entuziasmului pionieresc cu maturitatea gîndirii pedagogului, cu simţul măsurii specific acestuia face ca munca pionierească să fie tot mai bogată în conţinut, tot mai atractivă şi mai eficientă.

Experienţa şcolilor din oraşul nostru arată că sprijinul dat organizaţiei de pionieri poate să înceapă încă din prima clasă a şcolii de 8 ani, odată cu pregătirea elevilor pentru a intra în organizaţie. Învăţătorii pricepuţi transformă această pregătire într-un puternic stimulent, făcînd din intrarea copiilor în rîndurile organizaţiei de pionieri o perspectivă luminoasă, care polarizează năzuinţele cele mai curate ale copiilor. Invitînd pe instructorul superior să le vorbească elevilor, încă din clasa I, despre mîndria de a fi pionieri, participînd periodic cu elevii la unele activităţi pionereşti, citind ei, din presa pionierească, unele materiale care arată cît de interesantă este viaţa pionierilor, învăţătorul poate face ca dorinţa copiilor de a deveni pionieri să se transforme într-o înaltă aspiraţie. Aşa procedează, de exemplu, învăţătorii de la Şcoala generală de 8 ani nr. 5 din Braşov. Ca urmare, copiii participă cu o rară emoţie la adunarea festivă de primire în organizaţia de pionieri, care este pentru ei un moment plin de solemnitate.

Fiecare învăţător şi profesor poate contribui mult, pe linia specialităţii sale, la realizarea sarcinilor din planul detaşamentului de pionieri. Bunăoară, profesorii de literatură îi pot ajuta pe pionieri să pregătească recitări, dramatizări, programe ale brigăzilor etc., îndrumarea profesorului de muzică e foarte necesară în alegerea repertoriului coral, a programului orchestrei, în asigurarea bunei pregătiri a acestora, profesorul de educaţie fizică este deosebit de solicitat în organizarea competiţiilor sportive şi aşa mai departe. La fel, cînd se organizează o întîlnire a detaşamentului cu un fruntaş în întrecerea socialistă, cu un scriitor etc., învăţătorul sau dirigintele poate sta de vorbă în prealabil cu acesta, făcîndu-i cunoscute preocupările colectivului cu care urmează să se întîlnească, arătîndu-i ce îi interesează îndeosebi pe copii, în ce direcţie trebuie influenţaţi. Un mare ajutor pot da cadrele didactice în organizarea serilor ştiinţifice. Bunăoară, profesorii de fizică şi chimie de la Şcoala de 8 ani nr. 5 din Braşov i-au ajutat pe pionieri să pregătească o seară ştiinţifică cu tema „Minuni ce nu mai sînt minuni", menită a contribui la combaterea superstiţiilor şi misticismului. În cadrul ei s-au efectuat numeroase experienţe interesante, ce păreau miraculoase, dar care au fost explicate participanţilor pe baza cunoştinţelor de chimie şi fizică ale acestora.

Un rol deosebit în colaborarea cu organizaţia de pionieri îi revine diriginte-lui, chemat să fie un coordonator al tuturor activităţilor educative desfăşurate cu clasa. Ce trebuie să facă dirigintele pentru ca sprijinul pe care-l poate da şcolii organizaţia de pionieri să fie valorificat la maximum?

În primul rînd, să se bazeze pe ajutorul organizaţiei în realizarea sarcinilor instructiv-educative, sprijinind-o la rîndul său din punct de vedere pedagogic pentru îndeplinirea obiectivelor sale. Participînd la adunările pionereşti, sfătuind colectivul de conducere al detaşamentului în alegerea celor mai potrivite activităţi în raport cu condiţiile locale concrete, sprijinind formarea unei opinii publice sănătoase în rîndurile elevilor clasei şi promovînd în funcţiile de răspundere pe cei mai buni dintre pionieri, dirigintele ajunge să închege, cu ajutorul lor, colectivul de elevi şi să-l integreze armonios în colectivul general al şcolii. Nu mai puţin important este ca dirigintele să ajute pe instructorul de detaşament să cunoască particularităţile elevilor clasei, să ştie pe care din ei se poate baza mai mult şi care necesită o preocupare specială, să-i îndrumeze pe pionieri în alegerea activităţilor care sînt cel mai adecuate clasei, să-i sprijine în formarea deprinderilor de organizare, în dezvoltarea spiritului de iniţiativă, în sporirea combativităţii faţă de lipsuri. De exemplu, la o adunare pionierească în care se discută despre învăţătură sau disciplină, aportul dirigintelui este deosebit de important. El poate să releve — cu priceperea şi ponderea necesară — cauzele unor lipsuri, poate sugera unele măsuri de îndreptare, integrînd neapărat şi pe cele izvorîte din iniţiativa pionierilor. Tot dirigintele este cel chemat să antreneze pe toţi profesorii clasei la o largă colaborare cu organizaţia de pionieri. Desigur, iniţiativa colaborării trebuie să aparţină profesorilor, dar dirigintelui îi revine sarcina de a-i ajuta în această privinţă, astfel încît să nu transpună mecanic metodele didactice în activitatea pionierească, să nu-i confere un caracter rigid, lipsit de independenţă, convenţional. Dimpotrivă, tot efortul să tindă spre promovarea elementului nou, atractiv, interesant, specific vîrstei copiilor.

Dacă dirigintele are rolul de a coordona colaborarea dintre profesorii clasei şi detaşamentul de pionieri, directorul şcolii este cel care trebuie să realizeze colaborarea dintre şcoală şi organizaţia de pionieri în ansamblu. Principalele sarcini ale directorului în această privinţă sînt, după cum se ştie, îndeplinirea funcţiei de preşedinte al sfatului pionieresc, coordonarea muncii învăţătorilor, profesorilor şi diriginţilor cu organizaţia de pionieri, participarea nemijlocită la activităţile organizaţiei, coordonarea planului comun de muncă al şcolii şi organizaţiei de pionieri. În calitate de preşedinte al sfatului unităţii de pionieri directorul trebuie să se preocupe ca fiecare membru al acestuia să ajute efectiv unitatea de pionieri într-un domeniu sau altul al activităţii sale.

Bune rezultate are analiza periodică în consiliul pedagogic a aportului dat de cadrele didactice la întărirea colaborării dintre şcoală şi organizaţia de pionieri. Cînd se practică sistematic, această analiză duce la generalizarea metodelor pozitive de muncă şi la înregistrarea unor progrese continue în acest domeniu.

Privind munca de colaborare a şcolii cu organizaţia de pionieri prin prisma aportului învăţătorilor, profesorilor, diriginţilor şi directorului, putem spune că activitatea aceasta se structurează treptat, pornind de la legătura individuală, în limitele specialităţii, a pedagogului cu instructorii de pionieri, la munca unei clase — coordonate de diriginte — şi a întregii şcoli — conduse de director. Colaborarea acestor factori asigură o deplină armonizare a muncii educative din cadrul şcolii cu munca organizaţiei de pionieri, contribuind la realizarea în cele mai bune condiţii a educaţiei comuniste a tinerei generaţii.

Prof. SILVESTRU PATIŢA
Braşov

Primire de noi pionieri la Şcoala de 8 ani nr. 179 din Capitală.

Acţiuni comune pentru lărgirea culturii generale

Organizaţiile U.T.M. din şcolile profesionale şi tehnice aduc o contribuţie tot mai largă la îmbogăţirea orizontului cunoştinţelor de cultură generală ale viitorilor muncitori, la ridicarea continuă a nivelului pregătirii lor ideologice, ştiinţifice şi literar-artistice, la sporirea interesului lor pentru fenomenele culturale. Utemiştii sînt şi în această direcţie ajutoare de nădejde ale cadrelor didactice, militînd pentru dezvoltarea multilaterală, armonioasă a celor ce vor lucra mîine în industria şi agricultura patriei.

Este demnă de luat în seamă, din acest punct de vedere, iniţiativa pusă în aplicare la Centrul şcolar agricol din Fundulea. În planul comun de acţiune al colectivului de conducere şi al organizaţiei U.T.M. de la acest centru şcolar a fost înscris un obiectiv care, prin interesul pe care l-a trezit în rîndul elevilor, făgăduieşte să dea roade importante. Este vorba de o vitrină unde se afişează răspunsuri la întrebările puse de elevi în legătură cu diferite probleme de cultură generală asupra cărora ei doresc sa primească lămuriri, indicaţii bibliografice etc.

Iată cîteva din întrebările puse. Elevul Petre Costache, din anul II al şcolii veterinare, a dorit să afle din ce limbă provine cuvîntul veterinar, cînd au luat fiinţă primele şcoli veterinare în ţara noastră şi de cine au fost înfiinţate. Pe colegul său Radu Simion îl interesează cum se măsura timpul în antichitate şi cine a pus bazele ştiinţifice ale actualei măsurări a timpului. Eleva Virginia Ciudoescu întreabă cînd a apărut primul ziar şi unde, ca şi denumirea şi data apariţiei primelor ziare româneşti, iar Elisabeta Burcea vrea să ştie care este cea mai veche plantă de cultură din lume şi unde a fost cultivată pentru prima oară.

Întrebările altor elevi se referă la felul cum iau naştere visele, la istoria cinematografiei etc. Mulţi elevi pe care îi pasionează problema mijloacelor actuale şi viitoare de călătorie pun întrebări în legătură cu istoricul căilor de comunicaţie, al locomotivelor, vapoarelor, avioanelor, întrebări despre navele cosmice, despre condiţiile de viaţă pe alte planete etc.

Pe lîngă faptul că sprijină lărgirea orizontului cultural al viitorilor tehnicieni agricoli, vitrina „Răspunsuri la întrebările elevilor" — permiţînd cunoaşterea amănunţită a problemelor care-i preocupă pe tineri — duce la o mai bună alegere a tematicii activităţilor extraşcolare iniţiate de şcoală şi de organizaţia U.T.M.

Dezvoltînd mai departe această iniţiativă, conducerea Grupului şcolar agricol Fundulea şi organizaţia U.T.M. din cadrul ei şi-au propus să instaleze încă o vitrină, intitulată: „Întrebările noastre... răspunsurile elevilor". Întrebările, formulate de colectivul cultural, se vor referi, extinzîndu-le sfera, la probleme pentru care elevii înşişi, prin întrebările lor anterioare, au manifestat un interes deosebit. Trebuind să răspundă la aceste întrebări ei se vor obişnui să se documenteze consultînd literatura beletristică şi tehnică, lucrări de popularizare a ştiinţei, „Dicţionarul enciclopedic" etc. Cele mai bune răspunsuri vor fi afişate în vitrină şi evidenţiate în diferite forme.

Conducerea grupului şcolar şi organizaţia U.T.M. s-au convins că aceste iniţiative contribuie mult la ridicarea nivelului de cultură generală a elevilor.

Dr. CONSTANTIN SIMIONESCU
Fundulea

Din activitatea organizațiilor sindicale

Pentru tinerele cadre

Dacă înțelegi frumusețea muncii pe care o desfășori, dacă aceasta te pasionează astfel încît te simți îndemnat să-ți perfecționezi mereu pregătirea cu care ai venit de pe băncile școlii, atunci și rezultatele pe care le obții vor fi la înălțimea așteptărilor. Conștient de acest adevăr, Comitetul sindicatului învățămînt din Tecuci a organizat în ultimul timp o serie de acțiuni menite să dezvolte dragostea învățătorilor și profesorilor care și-au început în acest an munca la catedră pentru activitatea de instruire și educare a tinerelor generații.

De o deosebită popularitate s-a bucurat, printre aceste acțiuni, o manifestare de amploare mai largă organizată recent, la care au participat, pe lîngă toți învățătorii și profesorii tineri și absolvenții din ultimul an ai școlii pedagogice din orașul Tecuci, cadre didactice cu experiență. A avut loc un colocviu public în care s-au abordat teme de o deosebită importanță pentru învățămînt — cerințele sociale ale muncii de educație, însușirile și pregătirea educatorului, raportul dintre activitatea individuală și cea colectivă în școală și în afara acesteia, prețuirea muncii educatorului etc.

O impresie deosebită au făcut asupra tinerelor cadre relatările unor profesori mai vîrstnici care s-au referit la primii lor ani de muncă în școală. Dezbaterea a scos în relief dorința noilor învățători și profesori de a învăța necontenit, de a folosi experiența pedagogilor fruntași, de a-și îmbogăți propria lor experiență.

În cinstea tinerilor învățători și profesori s-a organizat apoi o festivitate artistică, prilej de evocare a personalității unor pedagogi pasionați pe care îi înfățișează literatura română și cea universală.

Prof. VIRGIL PAVEL
președintele Comitetului sindicatului învățămînt din Tecuci

Acțiuni culturale la sate

Biroul grupei sindicale de la Școala generală de 8 ani din comuna Lăpușata, raionul Horezu, se preocupă îndeaproape de îndrumarea activității culturale a cadrelor didactice. Ca urmare a acestei îndrumări, toți cei 23 de învățători și profesori din comună se preocupă de ridicarea nivelului lor cultural, ceea ce îi ajută și în activitatea pe care o desfășoară la căminul cultural.

Contribuția cadrelor didactice s-a făcut astfel tot mai mult simțită în înviorarea activității căminului cultural. Învățătorii și profesorii au sprijinit consiliul de conducere al căminului să organizeze zilnic interesante manifestări culturale: conferințe, seri literare, seri de poezie și muzicale, ca și programe artistice, la care au participat un mare număr de țărani muncitori. Cea mai rodnică activitate o desfășoară formația de teatru, din care fac parte numeroase cadre didactice. Ea a reușit să pregătească pînă acum spectacole cu piesele „Dănilă o ia razna" de T. Bocșa, „Asta e nora pe care o vreau" de R. Boureanu, „Lanțul manevrelor" de St. Haralamb și „Ultima rădăcină" de George Astafi. Spectacolele prezentate s-au bucurat de o călduroasă primire din partea spectatorilor.

Antrenînd pe membrii de sindicat în activitatea culturală, biroul grupei sindicale de la Școala generală de 8 ani din comuna Lăpușata veghează în același timp ca ei să nu fie supraîncărcați cu sarcini. Pe lîngă faptul că se preocupă ca fiecare învățător și profesor să fie mobilizat la acele activități culturale pentru care are înclinații, biroul se îngrijește ca toți să dispună de timpul liber necesar pregătirii lecțiilor și recreării.

Participarea la activitățile cultural-artistice dă cadrelor didactice multe satisfacții, oferindu-le în același timp o varietate a preocupărilor. În acest fel cele două mari laturi ale activității pe care o desfășoară — cea didactică și cea culturală — se sprijină reciproc.

În perioada care urmează, biroul grupei sindicale are în vedere faptul că intrăm în ultimul trimestru, în care se cer eforturi pentru încheierea cu succes a anului școlar. De aceea, activitățile culturale din această etapă vor fi astfel alese încît, fără să ceară timp mult de pregătire, să fie utile și recreative.

Înv. ILIE PETRACHIOIU
Lăpușata

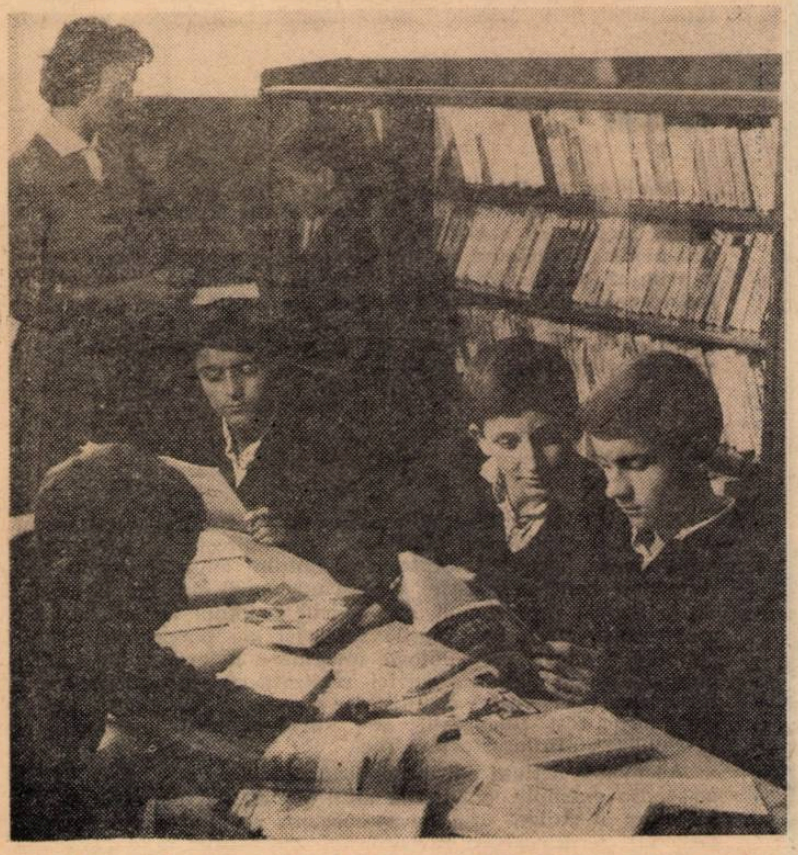

In biblioteca Școlii profesionale agricole din Ciorogîrla, regiunea București

CĂRȚI

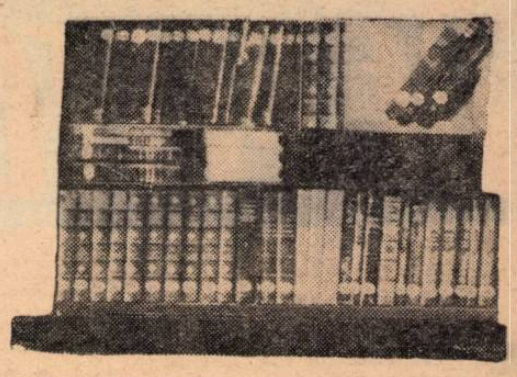

Probleme actuale de chimie

Apărută recent, lucrarea *„Probleme actuale de chimie"*, cuprinde studiile „Legătura covalentă în moleculele biatomice" de conf. univ. V. Sahini, membru corespondent al Academiei R.P.R., „Unele aspecte ale chimiei combinațiilor complexe" de conf. univ. M. Brezeanu, candidat în științe chimice; „Amoniacul lichid" de conf. univ. C. Gheorghiu; „Unele aspecte privind chimia elementelor transuranice", de F. Popea, doctor în științe chimice, „Concepții moderne în cataliza eterogenă", de conf. univ. Al. Popescu, candidat în științe chimice, „Noutăți în chimia coloranților de sinteză", de conf. univ. N. Bărbulescu, candidat în științe chimice și „Relația dintre structura chimică și activitatea biologică" de H. D. Schell, cercetător principal.

În cadrul acestor studii sînt prezentate, clar și succint, o serie de probleme de actualitate din chimia fizică, chimia anorganică, chimia organică, și chimia biologică, care îi pot ajuta pe profesorii de specialitate să-și completeze lecțiile și să îmbogățească activitatea cercurilor de chimie din școli.

Lector univ.
ALEX. D. PETRESCU
Pitești

Discuri didactice

Prima serie de patru discuri micro dintr-o viitoare antologie sonoră, menită a sprijini procesul de învățămînt muzical elementar, a fost realizată de curînd de casa „Electrecord", care a apelat în acest scop la micii muzicieni de la școlile de muzică nr. 1 și nr. 2 din Capitală, precum și la doi încercați dirijori ai corurilor de copii — Ana Ionescu Motora și Ion Vanica.

Discurile corespund programei cursului de muzică din clasele I—IV ale școlilor de cultură generală, alcătuind fiecare în parte o sinteză a materialului ilustrativ principal conținut în manuale. Cu ajutorul lor copiii își pot însuși rapid și cu exactitate, după auz, un număr de peste 50 de cîntece din muzica populară românească și universală, din folclorul copiilor și din creațiile clasicilor români și ale compozitorilor contemporani.

Discul destinat clasei I (EXC 513) cuprinde piese scurte de Timotei Popovici, D. G. Kiriac, Alexandru Voevidca, I. D. Chirescu, Corneliu Mereș, Constantin Zamfir, Nelu Ionescu și D. Stancu, alături de cîteva cîntece din folclorul copiilor. Cele două canonuri (Țesătoarele și Vai sărmanul pui de cuc) *ni se par interesante prin problemele de auz ce le ridică copiilor încă din fragedă vîrstă.*

Clasei a II-a (EXC 514) îi revin două cîntece pionierești de Mircea Neagu și Ion Vasilescu, melodii de Mozart, Levina, Ana Motora, A. Petroveanu și cîteva piese populare. Cu deosebit simț al umorului redau copiii cunoscuta lucrare Ceasul. *Păcat de captarea sunetului atît de diferită de la o piesă la alta, datorită acusticii sălilor de înregistrare a celor două școli.*

Bogat și variat ca tematică, ritmică și melodică ni se prezintă discul clasei a III-a (EXC 515), realizat exclusiv cu sprijinul Școlii de muzică nr. 1 din București. Regăsim pagini de largă popularitate din folclorul copiilor, alături de piese străbătute de umor sănătos, aparținînd lui Ion Vicol, T. Constantinescu, L. Lungu și Ana Motora. O față completă de disc, susținută cu ajutorul pianului (Maria Siminel-Fusteri), cuprinde cîntece pionierești și cîntece închinate partidului.

Ultimul disc, destinat clasei a IV-a (EXC 516), înmănunchiază pagini muzicale de Brediceanu, Mereș, Hilda Jerea, Ion Chirescu și Kabalevski, unele piese (Republică, măreață vatră) *fiind aranjamente speciale pentru copii de pe lucrări destinate formațiilor mixte profesioniste. Introducerea cîntecului revoluționar* Porniți înainte tovarăși *a melodiei* Cucul *și a cîntecului din folclorul nou* Țara mea e țară dragă *completează armonios repertoriul.*

Apreciind utilitatea practică a inițiativei casei de discuri „Electrecord", așteptăm și restul de înregistrări sonore care, sîntem convinși, vor sluji la ridicarea calității procesului de învățămînt muzical.

VIOREL COSMA

Două lucrări închinate lui Mihai Eminescu

„Titanul și geniul în poezia lui Eminescu"

Exegezele eminesciene ale lui *Matei Călinescu*, în parte cunoscute cititorilor din paginile „Gazetei literare" sau ale „Vieții românești", au apărut de curînd în Editura pentru literatură, adunate într-un volum cuprinzător sub titlul *Titanul și geniul în poezia lui Eminescu.*

Cum ne-o sugerează și titlul volumului, cercetările tînărului critic înmănunchiate aci se grupează în jurul uneia dintre problemele esențiale pe care le suscită înțelegerea creației marelui Eminescu — și anume problema relațiilor dintre titan și geniu, cele două simboluri care domină atît de expresiv poezia sa.

Studiul lui Matei Călinescu, lărgind perspectivele de interpretare ale creației eminesciene, se impune profesorilor ca un valoros izvor de documentare și orientare în munca lor la catedră.

FĂNICĂ GHEORGHE

„Studii eminesciene"

Recent a apărut, în Editura pentru literatură, volumul omagial *Studii eminesciene*, rod al investigațiilor prilejuite de împlinirea a 75 de ani de la moartea poetului. Volumul cuprinde 29 de studii, semnate de G. Călinescu, Perspessicius, Tudor Vianu, Iorgu Iordan, Al. Philippide, D. Murărașu, Al. Dima, I. Crețu, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Liviu Rusu, Mihai Pop, G. C. Nicolescu, G. Ivașcu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Al. Piru, Gh. Bulgăr, Const. Ciopraga, P. Georgescu, Silvian Iosifescu, M. Gafița, Savin Bratu, N. Tertulian, I. Rotaru, Eugen Simion, V. Brădățeanu, M. Călinescu, M. Ciurdariu.

Volumul înfățișează unele din rezultatele la care au ajuns autorii cercetărilor asupra activității lui Eminescu, fiecare aprofundînd, pe căi diferite, aspecte deosebite ale operei lui. El poate fi astfel de un ajutor însemnat în munca profesorilor de literatură, reprezentînd o incontestabilă contribuție la înțelegerea de pe poziții noi a operei celui mai mare poet al nostru.

Prof. VLADIMIR DOGARU

A APĂRUT:

„REVISTA DE PEDAGOGIE"

Nr. 2, februarie 1965

ÎN SUMAR:

Marin Vișan: Despre metodologia și orientarea modernă a cercetărilor de didactică.

P. Bărbulescu, A. Cazacu, A. Vasilescu: Probleme pedagogice ale activității specifice organizațiilor U.T.M. din școli.

Ana Bogdan-Tucicov și Anca Miron: Unele particularități ale înțelegerii fenomenelor social-istorice de către școlarii mici.

A. Cosmovici și C. Logofătu: Însemnătatea atitudinii adoptate în procesul înțelegerii metaforei.

D. Damaschin, Gh. Anastasiu și I. Marcu: Mijloace moderne pentru instruirea nevăzătorilor.

Gheorghe Pîrnuță: Documente cu privire la începuturile școlilor de fete din Țara Românească.

Dumitru Salade: Din nou despre munca dirigintelui.

Silvestru Patița: Sporirea eficienței muncii în comisiile metodice.

Olga Supek: Sugestii privind aplicarea programei școlare de educație fizică la clasele I—IV în trimestrul al doilea.

Ioan Giurgiu: Folosirea proiecțiilor în predarea fizicii.

Alexandrina Lovinescu: Procedee folosite pentru înțelegerea unor forme elementare de calcul abstract de către preșcolarii grupei mari.

Medeea Bunescu: Consfătuirea privind predarea pe obiecte de către profesori diferiți la clasele I—IV.

Eugen Novicicov: Unele aspecte ale cercetării procesului de instruire în S.U.A.

Virgil Radulian: Pregătirea elevilor din clasele V—VIII pentru alegerea profesiunii.

Florica Andreescu și Suzana Kun: Gimnastica pentru preșcolari.

DE PESTE HOTARE

■ În școlile din R. P. Ungară se folosesc tot mai larg în predare emisiunile radiofonice cu caracter didactic. În mod deosebit utilizează la orele lor aceste emisiuni profesorii de literatură, de limbi străine, de muzică, precum și diriginții.

Emisiunile pentru tineretul școlar își îmbogățesc în mod continuu tematica conform sugestiilor primite de pe teren, în scopul de a-și întări contribuția la aprofundarea unor obiecte de învățământ.

■ Al doilea tîrg internațional al cărții pentru copii și tineret va avea loc în Italia, la Bologna, de la 10 la 14 aprilie 1965. În aceeași perioadă vor avea loc aici conferințe și consfătuiri ale editorilor, autorilor și pedagogilor, pentru discutarea unor probleme privind rolul literaturii pentru copii în lumea contemporană.

■ În R.S.S. Ucraineană, cluburile tinerilor naturaliști desfășoară o activitate intensă pentru extinderea spațiilor verzi. Astfel, în cadrul ultimei campanii, la care au participat 20 000 de școli (17 000 de grupuri de pionieri) s-au plantat 25 000 000 de arbori de-a lungul a 3 500 km. șosele.

■ La Varșovia a avut loc nu de mult cel de al treilea Congres al Uniunii Tineretului Socialist. Congresul a dezbătut probleme referitoare la răspunderea tineretului în fața viitorului, la atitudinea lui în viață, în muncă etc.

■ De curînd s-a desfășurat la Münster, în Westfalia, cel de al cincilea Congres internațional de științe fonetice, care a analizat rezultatele aplicării metodei structuraliste în predarea limbilor străine, metodă pe baza căreia studiul se sprijină pe conversație și nu pe texte scrise. S-a ajuns la concluzia că, vorbind frecvent în limba străină, copilul o asimilează ușor și poate ajunge, după trei ani de studiu, să vorbească curgător, chiar dacă vocabularul său este încă sărac.

■ Universitatea din Ibadan (Nigeria) organizează în luna mai 1965 un seminar asupra istoriei africane, la care vor participa 70 de profesori din Nigeria, Ghana, Sierra Leone și Gambia, împreună cu 25 de experți africani și străini. Conferința are drept scop elaborarea programei de învățământ pentru istoria Africii. Reîntorcîndu-se în țările lor, participanții la seminar vor avea misiunea să informeze cadrele didactice asupra rezultatelor obținute și să indice căile concrete de aplicare a programei respective.

■ Astăzi, în Pakistan învățămîntul elementar a devenit gratuit în toate școlile de stat. În unele părți ale țării această gratuitate este extinsă și la învățămîntul mediu inferior.

■ În Liban s-a înființat un institut pedagogic național pentru învățămîntul tehnic, care are misiunea de a forma profesori pentru toate disciplinele și de a organiza cursuri pentru perfecționarea cadrelor didactice.

■ Pentru a pune la dispoziția directorilor de școli o documentație amplă privind noile metode de predare a limbilor străine, Departamentul educației din statul California organizează în prezent un experiment în cadrul a 80 de școli elementare, cu 2 400 de elevi. Acești elevi vor învăța limba spaniolă după următoarele metode : a) învățămînt prin televiziune — cuprinzînd trei emisiuni săptămînale de cîte 20 de minute, completate cu două lecții ținute de profesori ; b) trei emisiuni televizate, urmate de o singură lecție ținută de un profesor specialist ; c) lecții predate numai de către profesorul specialist, cu material didactic obișnuit.

■ Al 18-lea Congres național al cercurilor de didactică, care s-a ținut nu de mult la Roma, a avut drept scop principal analiza critică a rezultatelor obținute în primul an de funcționare a școlilor medii italiene organizate după un nou sistem, ca și elaborarea directivelor pentru funcționarea acestor școli în anul viitor.

Într-o școală tehnică din Alger

CONCURS

Institutul politehnic din Iași anunță ocuparea prin concurs a postului de conferențiar la catedra de tehnologie chimică textilă, disciplina Mașini și utilaj pentru finisarea produselor textile.

Cererile de înscriere se vor înainta în decurs de o lună de la publicarea prezentului anunț la rectoratul Institutului politehnic din Iași, calea 23 August nr. 11, însoțite de următoarele acte : copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în științe ; copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare ; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferențiar ; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale, eliberat de instituția (întreprinderea) în care acesta își are funcția de bază ; memoriul de activitate didactico-științifică, semnat de candidat ; autobiografia.

CORESPONDENȚA

BRAȘOV

La Brașov, ne scrie tov. **F. Ștefănescu**, a avut loc între 29 martie și 1 aprilie a.c. o consfătuire organizată de Societatea de fizică și chimie din R.P.R., cu tema „Experiențe demonstrative și lucrări de laborator la fizică și chimie în școala de 12 ani". Au participat profesori din învățămîntul mediu și superior din întreaga țară.

După conferința „Obținerea izotopilor radioactivi la I.F.A.", prezentată de tov. Mircea Oncescu, cercetător principal, au fost susținute referate pe secții. Profesorii participanți la conferință au luat parte, de asemenea, la ședințele unor cercuri ale elevilor din Brașov și au asistat la prezentarea unor aparate de fizică și chimie construite de I.M.D.

PLOIEȘTI

Orașul Ploiești, ne comunică tov. **S. Fănică**, găzduiește în aceste zile o consfătuire interregională organizată de Societatea de matematică din R.P.R., la care iau parte profesori de matematică din învățămîntul mediu și superior.

În cadrul acestei consfătuiri, a cărei temă este „Activitatea în cercurile de elevi", acad. prof. Caius Iacob a ținut conferința „Locul mecanicii în planul de învățămînt al școlii medii", iar prof. Miron Oprea din Ploiești a condus o ședință a unui cerc de tineri matematicieni la care s-a dezbătut tema „Elemente de calcul vectorial". Lucrările consfătuirii continuă.

TECUCI

Una din preocupările principale ale secției raionale de învățămînt Tecuci, ne scriu tovarășii **D. Scărlătescu** și **N. Chivu**, este și aceea a îndrumării permanente a directorilor de școli. În acest scop secția a organizat cu directorii ședințe tematice lunare, a elaborat scrisori metodice care tratează aspecte ale muncii de conducere a școlilor, a inițiat schimburi de experiență etc.

La sfîrșitul trimestrului II, bunăoară, au avut loc două schimburi de experiență cu directorii școlilor de 8 ani din comunele Poiana și Corod. Toți directorii participanți la aceste schimburi de experiență au prezentat planuri de muncă anuale și trimestriale, planuri operative, materiale ale comisiilor metodice, documente ale diriginților etc.

Discuțiile purtate în cadrul schimburilor de experiență au lămurit unele aspecte importante referitoare la modul în care directorul planifică și organizează munca în școală, la rolul directorului în îndrumarea activității metodice, la asistențele la lecție etc.

ARGEȘ

După cum ne informează tov. **Anton Laurențiu**, inspector metodist, diriginții de la Școala medie din Slatina manifestă o deosebită preocupare pentru orientarea profesională a elevilor. Ei le vorbesc viitorilor absolvenți, în cadrul orelor de dirigenție, despre specificul unor meserii cum sînt cele de strungar, electrician, turnător, oțelar, tractorist, mecanic auto, mecanic agricol etc., despre rolul și importanța fiecărei profesii în economia noastră națională.

O preocupare asemănătoare vădesc și directorii școlilor generale de 8 ani nr. 1 și nr. 2 din Slatina, ca și cei ai școlilor din comunele Brîncoveni, Bălteni, Potcoava. Discuțiile organizate în aceste școli pe teme ca „Preocuparea diriginților pentru o justă orientare profesională a elevilor", „Cum realizez legătura cu familia pentru orientarea profesională a elevilor" etc. au scos în evidență cele mai bune metode și procedee de îndrumare a viitorilor absolvenți în vederea alegerii drumului în viață.

Cadrele didactice de la majoritatea școlilor de 8 ani din raionul Slatina au organizat în același timp și o serie de acțiuni cu părinții elevilor din clasa a VIII-a în scopul unei juste orientări a elevilor spre diverse profesiuni. În adunările organizate cu părinții s-au făcut expuneri pe teme ca : „Importanța unei juste orientări profesionale", „Alegerea profesiei" și altele.

TÎRGU-JIU

Comitetul sindical de secție de la Grupul școlar forestier din Tg. Jiu, ne informează tovarășul **Vasile V. Crăciun**, a organizat recent o consfătuire pe tema : „Cum ne pregătim pentru încheierea cu succes a anului școlar". Consfătuirea a prilejuit popularizarea celor mai bune metode de muncă în scopul reducerii numărului de note „la limită" și al îmbunătățirii situației la învățătură a tuturor elevilor. Au fost discutate îndeosebi unele căi concrete de pregătire la matematici, limba română, tehnologia meseriei etc.

PETROȘANI

Diriginții de la Grupul școlar minier din Petroșani — ne relatează prof. **Viorica Pîriianu** — manifestă o preocupare permanentă pentru lărgirea orizontului cultural-științific al viitorilor muncitori. Astfel, de curînd, elevii clasei a III-a „D" de la Școala profesională din cadrul grupului au asistat la o manifestare cu tema „Marile realizări ale poporului". Manifestarea a cuprins o călătorie imaginară la cîteva din marile obiective industriale ale patriei, realizată cu ajutorul unui material ilustrativ variat și interesant, precum și audierea discursurilor „București-București", „Pe Valea Prahovei", „Orașul de la Dunăre", „Înflorește țara mea".

Asemenea acțiuni educative s-au organizat și cu elevii altor clase. De exemplu, elevii din anul III au participat la o manifestare intitulată „Să ne cunoaștem regiunea", iar cititorii pasionați ai literaturii noastre noi, au asistat la o expunere cu tema „Figuri de comuniști în literatura contemporană".

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

40 132

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

GAZETA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ŞI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂŢĂMÎNT ŞI CULTURĂ

Anul XVII nr. 797 — vineri 9 aprilie 1965 — 8 pagini 25 bani

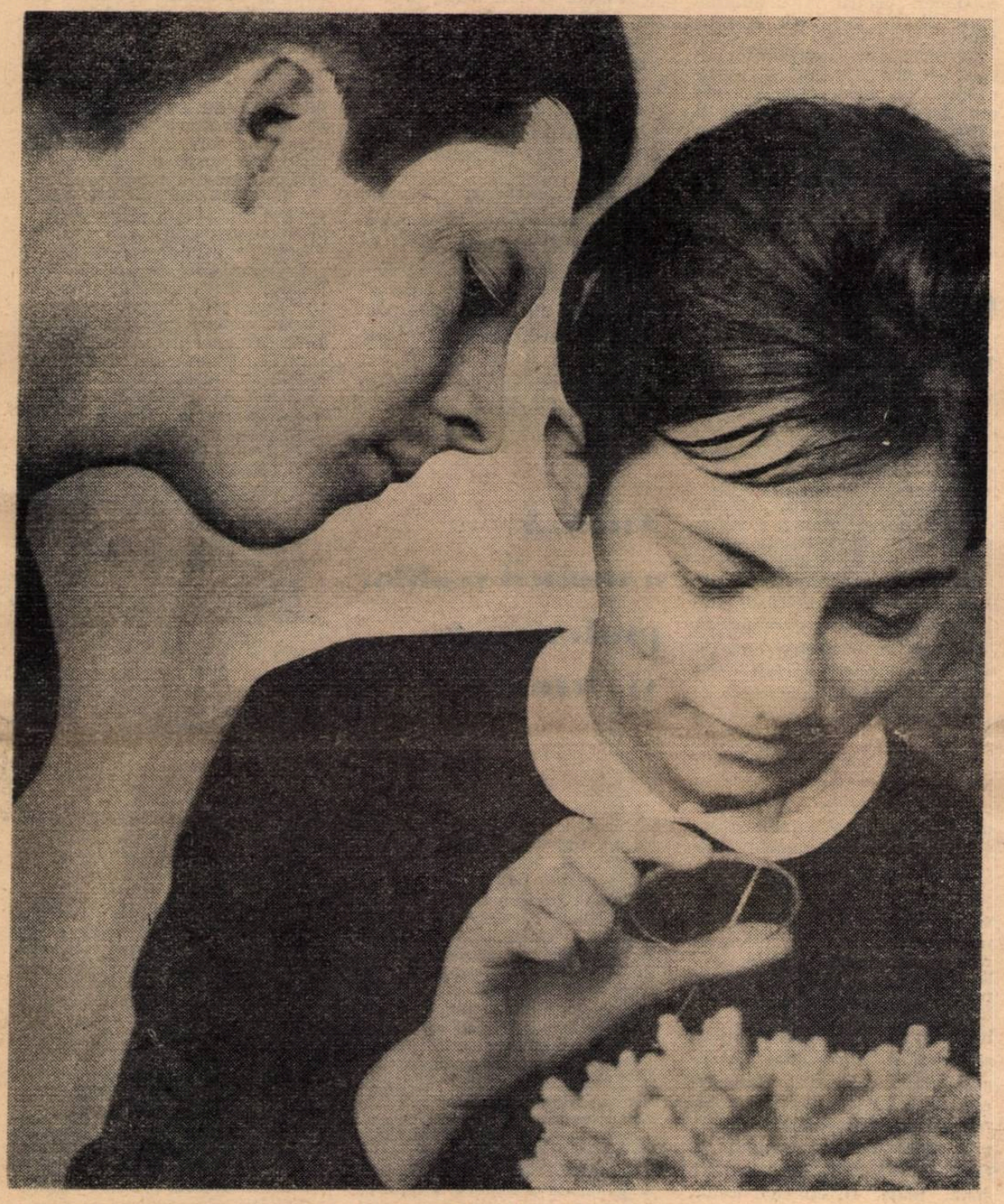

Interes de viitori cercetători...

Întîlnire cu viitorii şcolari

În clasa I de la Şcoala generală de 8 ani nr. 2 din Făgăraş este mare animaţie. Deşi mai sînt 20 de minute pînă la începerea lecţiilor, toţi şcolarii sînt prezenţi. Au venit cu toţii ca să pregătească clasa, să-şi întîmpine aşa cum se cuvine oaspeţii — copiii din grupa mare de la Grădiniţa nr. 2 din oraş.

Dar iată-i şi pe preşcolari. Intră doi cîte doi, cu ochii curioşi, plini de neastîmpăr şi, în ordine, iau loc în bănci. La început, emoţionaţi, nu îndrăznesc să vorbească. Dar cînd recunosc printre şcolari pe mulţi dintre tovarăşii lor de joacă, le zîmbesc ca unor vechi cunoştinţe şi se simt în largul lor.

„Lecţia" a început. Micilor preşcolari li s-a vorbit despre şcoala în care vor intra şi ei la toamnă. Apoi elevii clasei I au citit şi au povestit conţinutul cîtorva lecţii din manualul lor. Cei mici au fost îndemnaţi să „citească" şi ei. Au scos, din alfabetarul mare al clasei, cîte o literă de tipar şi au aflat ce semn reprezintă.

Apoi o şcolăriţă a scris la tablă o propoziţie. Toţi erau curioşi să afle ce s-a scris. Un băiat din prima bancă a citit tare cele cîteva cuvinte aşternute frumos, caligrafic pe tablă: „Bine aţi venit!"

A urmat după aceea o oră de aritmetică. Aici oaspeţii s-au luat la întrecere cu gazdele. La adunările şi scăderile pînă la 10 au răspuns şi cei mici, chiar foarte bine. Cînd a fost vorba însă de exerciţii cu trecerea peste zece, au „cîştigat", firește, cei mari. Preşcolarii au rămas uimiţi de precizia şi promptitudinea răspunsurilor colegilor lor din clasa I.

Din nou o întrecere: de data aceasta la cîntece şi poezii. Atît cei mici cît şi cei mari au cîntat şi recitat cîntece despre partid şi patrie, despre copilăria lor fericită.

Cînd a sunat, preşcolarii s-au hotărît cu greu să părăsească clasa. Au fost invitaţi să mai vină, pentru a putea participa şi la o oră în aer liber.

A. STANCIU, I. VISEA

A ÎNCEPUT ULTIMUL TRIMESTRU

Pentru noi, cei care lucrăm în învăţămînt, etapa care a început acum este plină de răspundere: nu numai că trebuie să asigurăm încheierea cu rezultate bune a anului şcolar în curs, dar se impune să pregătim şi condiţiile pentru deschiderea viitorului an şcolar. Ce au făcut lucrătorii secţiei noastre în acest scop, ce îşi propun să mai facă încă?

Imediat după încheierea trimestrului II, am organizat o serie de acţiuni cu cadrele didactice, pentru a le ajuta să-şi intensifice şi să-şi îmbunătăţească activitatea instructiv-educativă. Astfel, am organizat o consfătuire cu directorii de şcoli, în care s-a analizat munca desfăşurată în trimestrul II şi s-au dat indicaţiile necesare asupra modului în care trebuie să fie îndrumată şi controlată activitatea cadrelor didactice în ultima etapă a anului şcolar. A avut loc, de asemenea, o consfătuire cu diriginţii din toate şcolile generale de 8 ani şi medii, în care s-au dat indicaţii pentru întărirea muncii educative în vederea mobilizării elevilor la învăţătură şi a orientării lor profesionale. Totodată, a avut loc un curs profesional cu durata de 5 zile, la care au participat o serie de cadre didactice cu mai puţină experienţă.

În planul nostru de muncă a fost înscrisă inspectarea în această etapă a unui număr de 30 de unităţi şcolare. Cu ocazia acestor inspecţii punem un accent deosebit pe îndrumarea activităţii directorilor de şcoli în vederea coordonării judicioase a ansamblului muncii din şcoală, pe orientarea cadrelor didactice în organizarea cu chibzuinţă a recapitulării finale şi a pregătirii elevilor pentru examene, ca şi în intensificarea muncii educative prin strîngerea legăturilor cu organizaţiile de tineret şi cu familia.

Învăţătorii şi profesorii sînt îndrumaţi să se preocupe de menţinerea frecvenţei regulate a tuturor elevilor, de predarea în bune condiţii a întregului material prevăzut în programele de învăţămînt, de însuşirea temeinică a cunoştinţelor de către elevi, de reducerea numărului celor rămaşi în urmă la învăţătură sau cu o situaţie mediocră. În mod special a fost îndreptată atenţia cadrelor didactice asupra necesităţii de a asigura o pregătire temeinică a elevilor din clasele a VIII-a şi a XI-a, în vederea prezentării la examenele de absolvire şi de maturitate.

Dar, după cum am arătat, perioada pe care o străbatem acum este şi perioada în care încep pregătirile pentru anul şcolar viitor. Este vorba atît de acţiuni care vizează întărirea bazei didactico-materiale a învăţămîntului, cît şi îmbunătăţirea conţinutului său. Ne ocupăm, astfel, de construirea unor localuri de şcoală în localităţile Suiug, Tarcea, Popeşti, Bogei, Chiribis, Piscolt şi altele, de confecţionarea unor materiale didactice etc. În acelaşi timp, pe plan pedagogic, ne ocupăm de pe acum de îndrumarea cadrelor didactice în vederea pregătirii lor pentru consfătuirile raionale ce vor avea loc în toamna acestui an şi la care se va discuta, după cum se ştie, tema „Rolul şi metodica folosirii materialului didactic în scopul măririi eficienţei lecţiilor".

Ultimul trimestru a început. Ne străduim cu toţii să muncim astfel în această perioadă plină de răspunderi încît anul şcolar să se încheie cu un bilanţ cît mai rodnic şi, în acelaşi timp, să se creeze cele mai bune perspective pentru activitatea viitoare.

AUREL NANDRA
şeful secţiei de învăţămînt a raionului Marghita

În acest număr:

Actualitatea — pag. 2.

La masa rotundă: PSIHOLOGI — pag. 3.

Opinii: Metodicile sprijin preţios — pag. 4.

Pe căile modernizării — pag. 5.

Colaborarea cu familia — pag. 6.

ACTUALITATEA

Sesiune metodico-ştiinţifică

Societatea de ştiinţe istorice şi filologice a consacrat recenta ei sesiune, organizată la Braşov în colaborare cu Institutul de lingvistică al Academiei R.P.R., predării gramaticii şi cunoştinţelor de stilistică în învăţămîntul de cultură generală. Întrunind laolaltă cadre didactice universitare, cercetători ştiinţifici şi numeroşi profesori de limbă română din toate regiunile ţării, sesiunea s-a caracterizat prin dezbateri interesante şi utile.

După cuvîntul introductiv rostit de acad. Iorgu Iordan, vicepreşedinte al Academiei R.P.R. şi director al Institutului de lingvistică, a fost prezentat un referat cu privire la elementele noi introduse în cea de a doua ediţie a Gramaticii limbii române şi la necesitatea ridicării nivelului de predare a gramaticii în învăţămîntul de cultură generală. Referatul a fost alcătuit de un colectiv format din: prof. Maria Gabrea şi prof. Gh N. Dragomirescu din Bucureşti, prof. Marin Vătafu, prof. Ştefan Iacob şi prof. Ştefan (Mateescu din Braşov). Un număr de opt coreferate au completat şi adîncit problemele puse în discuţie. Au stîrnit interes coreferatele privitoare la predarea diatezelor (prof. Ion Iorgovan şi prof. Iulian Uugureanu, T. Severin), la locuţiuni şi predarea lor (prof. Ştefania Golopenţia, Bucureşti) la predarea atributului (prof. Ştefania Popescu, Bucureşti), la predarea predicatului (lector. Virgil Dron, Bucureşti), la complementul circumstanţial, (prof. Grigore Burduhos şi prof. Const. Chilim, T. Severin), la predarea propoziţiilor subiective (lector I. Chiţu, Bucureşti), la problema corespondenţelor în predarea subordonatelor (prof. Gh. Buţă, Iaşi), care au adus contribuţii la elucidarea unor probleme complexe de gramatică. Mai puţin s-au ocupat însă coreferatele de aspectele metodice, de prevederile programelor şcolare în legătură cu predarea problemelor pe care le-au tratat. Dezbaterile au subliniat această lacună, mulţi dintre vorbitori şi în special profesorii din învăţămîntul de cultură generală referindu-se concret la căile cele mai indicate pentru înarmarea elevilor cu cunoştinţe de gramatică. De asemenea, în cursul discuţiilor s-au făcut numeroase propuneri pentru îmbunătăţirea programelor şi manualelor şcolare.

Referatul prezentat în continuare de tov. Mioara Avram, şeful sectorului de gramatică al Institutului de lingvistică al Academiei R.P.R., privind problemele actuale ale studiilor de gramatică românească, a solicitat în mod deosebit atenţia ascultătorilor prin bogăţia şi competenţa informaţiilor pe această temă. Contribuţia profesorilor de limba română la elucidarea problemelor de gramatică încă nerezolvate, a spus vorbitoarea, este dorită şi aşteptată de toţi cercetătorii Institutului de lingvistică al Academiei.

Concluziile acad. Al. Graur asupra dezbaterilor purtate pe tema studiului limbii române în şcoala de cultură generală au subliniat faptul că trebuie sporită preocuparea de a simplifica predarea noţiunilor de gramatică, de a folosi toate posibilităţile pe care le are şcoala pentru a le forma elevilor deprinderi solide de vorbire şi scriere corectă.

Un interes tot atît de mare au stîrnit în rîndurile participanţilor la sesiune şi lucrările din cea de-a doua zi a acesteia consacrate problemelor de stilistică. Cuvîntul rostit în cadrul acestor lucrări de prof. univ. I Coteanu, membru corespondent al Academiei R.P.R., i-a informat pe profesori asupra celor mai noi probleme care se pun în domeniul stilisticii. În acelaşi timp, vorbitorul i-a chemat pe profesorii de limba română să participe la cercetările iniţiate de Institutul de lingvistică în problemele de stil şi limbă literară, menţionînd intenţia institutului de a elabora un amplu dicţionar al frecvenţelor de vocabular pe opere şi scriitori.

În continuare participanţii au ascultat un referat prezentat de conf. univ. G. I. Tohăneanu, (Timişoara), apreciat în mod deosebit pentru ampla analiză a problemelor de stilistică din manualele şcolare, ca şi pentru sugestiile pe care le-a dat în legătură cu mijloacele prin care profesorii de limba şi literatura română pot asigura o mai bună înţelegere a aspectelor stilistice ale operelor literare. Au stîrnit interes şi coreferatele „Analiza limbii şi stilului unei opere literare" (autor conf. univ. Gh. Bulgăr) şi „Despre îmbogăţirea vocabularului" (autori prof. Ştefan Munteanu şi prof. Ion Muţiu (Timişoara).

Cuvîntul de închidere a lucrărilor sesiunii a fost rostit de conf. univ. Emil Boldan, secretarul general al Societăţii de ştiinţe istorice şi filologice din R.P.R., care a afirmat că în viitor societatea îşi va orienta tot mai accentuat activitatea în spre rezolvarea problemelor ridicate în activitatea practică a profesorilor de limba română din învăţămîntul de cultură generală.

C. RĂDOI

Consfătuire pe ţară

Între 29 martie şi 1 aprilie a.c. a avut loc la Braşov o consfătuire pe ţară a Societăţii de fizică şi chimie din R.P.R., în cadrul căreia s-a dezbătut tema: „Experienţe demonstrative şi lucrări practice de laborator la fizică şi chimie".

Lucrările consfătuirii au fost deschise de prof. dr. Ion Berca, director general în Ministerul Învăţămîntului. În continuare, au fost prezentate referatele „Metodica experienţelor demonstrative şi a lucrărilor de laborator la Fizică" (autor prof. Melania Mişorca, Braşov) şi „Unele aspecte metodice privind experienţele şi lucrările practice de laborator în predarea chimiei" (autor prof. Maria C. Stănescu şi prof. Alexandru Kocsis, Braşov).

În cadrul discuţiilor s-au conturat două categorii de probleme: asigurarea bazei materiale necesare bunei executări a numărului mult sporit de lucrări practice, precum şi metodica desfăşurării lucrărilor frontale de laborator pe grupe şi individual. În legătură cu prima problemă participanţii la discuţie au propus, printre altele, crearea unor expoziţii în Bucureşti şi în centrele regionale în care să se prezinte aparate în stare de funcţionare, precum şi un sortiment complet de substanţe chimice şi ustensile de laborator.

S-a propus de asemenea, să se înfiinţeze magazine de desfacere a materialelor didactice de la care şcolile să se poată aproviziona direct, precum şi centre de reparare a acestor materiale.

Referitor la problema metodicii desfăşurării lucrărilor de laborator, din discuţii s-au desprins necesitatea efectuării pe scară largă a lucrărilor frontale individuale la chimie şi a lucrărilor pe teme, prin rotaţie, la fizică, întrucît lucrările frontale cu un număr mare de elevi nu sînt eficiente. S-a propus de asemenea ca în revista de fizică şi chimie, seria A, să apară mai multe articole cu caracter metodic şi să se publice informări cu privire la metodele moderne de predare a fizicii şi chimiei.

Pe ordinea de zi a consfătuirii au fost înscrise şi trei conferinţe de informare ştiinţifică: „Fizica energiilor înalte" expusă de conf. univ. Călin Beşliu, „Radioactivitatea şi aplicaţiile ei", expusă de conf. univ. M. Oncescu, şef de laborator la Institutul de fizică atomică şi „Stereoizomeria chimică", expusă de conf. univ. Victor Sahini, membru corespondent al Academiei R.P.R. De asemenea, reprezentanţi ai I.M.D. au prezentat o serie de interesante materiale didactice, care au întrunit aprecierea participanţilor. Numeroşi profesori au făcut în acelaşi timp propuneri pentru îmbunătăţirea unora dintre aparatele prezentate.

În încheierea consfătuirii — care i-a pus la curent pe participanţi cu unele probleme noi din domeniul predării fizicii şi chimiei şi le-a permis să facă un bogat schimb de experienţă — au avut loc vizite la uzinele „Colorom" din Codlea şi la uzinele din Rîşnov.

F. ŞTEFAN

Consfătuiri interregionale

Şi Societatea de ştiinţe matematice din R.P.R. a organizat recent cîteva consfătuiri interregionale cu membrii săi. Temele puse în discuţie la aceste consfătuiri — care s-au desfăşurat în oraşele Galaţi, Craiova, Ploieşti şi Tîrgu-Mureş — s-au referit la predarea calculelor aproximative în şcoala de 12 ani şi la activitatea în afară de clasă extraşcolară la matematică în şcoala medie. În acelaşi timp, la toate consfătuirile au fost discutate proiectele programelor de matematică pentru clasele VII şi VIII.

Urmărind să contribuie la informarea membrilor săi asupra unor probleme noi care se pun în prezent în domeniul învăţămîntului matematicii, Societatea a iniţiat şi prezentarea în cadrul consfătuirilor a unor conferinţe pe teme ca „Locul mecanicii în cadrul ştiinţelor naturii şi importanţa ei în şcoala de cultură generală", „Unele puncte de vedere asupra calculului aproximativ", „Noţiunile de bază ale teoriei probabilităţilor şi statisticii matematice", „Asupra noţiunii de arie", „Introducere în teoria jocurilor" etc. Conferinţele au fost expuse de acad. prof. Caius Iacob, prof. univ. V. Cseche, prof. univ. A. Haimovici, conf. univ. N. Mihăilă, lector. univ. Petre Stavre.

Consfătuirile au prilejuit un larg schimb de experienţă în cadrul căruia participanţii, discutînd pe marginea referatelor şi conferinţelor expuse, şi-au spus părerea în legătură cu problemele dezbătute, au împărtăşit procedeele folosite de ei. Astfel, numeroşi profesori, referindu-se la programele pentru clasele VII şi VIII, au subliniat multiplele lor trăsături pozitive, făcînd în acelaşi timp o serie de observaţii critice. De exemplu, prof. I. Kelemen (Tg. Mureş) a arătat că programa de aritmetică pentru clasa a VI-a este prea aglomerată, iar prof. Gh. Calapăr (Tîrnăveni), a considerat necesar să se introducă noţiunea de număr raţional în clasa a VII-a.

În acelaşi timp, mulţi dintre profesorii care au luat cuvîntul la consfătuiri au făcut propuneri şi sugestii menite să contribuie în viitor la îmbunătăţirea muncii pe care o desfăşoară Societatea de ştiinţe matematice. Interesante sînt, printre altele, temele care au fost propuse pentru viitoarele consfătuiri: „Rezultate ale introducerii elementelor de modernizare a matematicii în şcoala de 8 ani" (propusă de prof. Mihaela Mihăilescu, Bucureşti), „Introducerea unor noţiuni de logică matematică în şcoala medie" (propusă de prof. Constantin Ciobotea, Turnu Severin), etc.

În ceea ce priveşte perfecţionarea muncii în cercurile de elevi organizate de filialele Societăţii, marea majoritate a participanţilor a considerat că sînt mai utile cercurile pe clase şi a propus ca cercurile pe oraş să funcţioneze numai în localităţile unde există cel puţin trei şcolii medii, abordînd o tematică variată, în care să se acorde locul cuvenit matematicilor moderne.

Foarte instructive au fost, pentru participanţii la consfătuiri, şi vizitele organizate cu prilejul acestora la Rafinăria de la Brazi, la Combinatul Siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Galaţi şi la Şantierul naval din acest oraş, la Combinatul chimic de la Işalniţa, la fabrica de mobilă din Tîrgu Mureş.

S. FĂNICĂ

Analiză a muncii şcolilor profesionale şi tehnice

Preocupîndu-se îndeaproape de ridicarea continuă a nivelului pregătirii viitorilor muncitori şi tehnicieni, organele locale de partid şi de stat din regiunea Argeş au organizat recent o amplă consfătuire, în cadrul căreia a fost analizată munca desfăşurată de şcolile profesionale şi tehnice din regiune. Participanţii la consfătuire — directori de şcoli, cadre didactice, reprezentanţi ai unor ministere şi organizaţii centrale — au ascultat o informare asupra rezultatelor obţinute în primele trimestre ale acestui an în şcolile profesionale şi tehnice din regiunea Argeş, precum şi referate care s-au ocupat de aspectele principale ale activităţii instructiv-educative din aceste şcoli — conţinutul ştiinţific al lecţiilor, organizarea şi desfăşurarea practicii în producţie, educaţia moral-cetăţenească a elevilor. Faptul că aceste referate au fost prezentate de şcoli fruntaşe din regiune (Grupul şcolar de pe lîngă Uzina metalurgică din Cîmpulung-Muscel, Şcoala profesională de construcţii din Piteşti şi Şcoala profesională de pe lîngă Uzinele textile din Piteşti) a permis popularizarea unora dintre cele mai eficiente metode ale muncii instructiv-educative.

Pe marginea informării şi a referatelor prezentate în consfătuire s-au purtat discuţii vii, care au antrenat un mare număr de participanţi. Cei ce au luat cuvîntul în cadrul discuţiilor au scos în evidenţă aspectele caracteristice ale activităţii desfăşurate în şcoli şi au făcut propuneri menite să contribuie la ridicarea continuă a nivelului de pregătire al elevilor.

A reieşit clar, în cursul discuţiilor, că cele mai bune rezultate se obţin acolo unde conducerile şcolilor, aplicînd îndrumările organizaţiilor de partid, muncesc cu spirit de răspundere şi valorifică din plin ajutorul pe care îl pot primi din partea organizaţiilor de tineret în mobilizarea întregii mase a elevilor la un studiu ritmic şi aprofundat, la îndeplinirea sarcinilor legate de practica în producţie, acolo unde colaborarea cu organizaţiile U.T.M. constituie o preocupare pentru toate cadrele didactice

După cum s-a subliniat în cadrul consfătuirii, calitatea muncii şcolilor s-a îmbunătăţit continuu şi datorită interesului mereu crescînd pe care îl manifestă faţă de pregătirea viitorilor muncitori şi tehnicieni întreprinderile beneficiare. Acestea pun la dispoziţia şcolilor cadre de specialişti din producţie cu cea mai bună pregătire profesională, le ţin la curent cu ceea ce este nou în tehnică, le procură numeroase materiale didactice pentru laboratoare şi cabinete, asigură locuri de practică în concordanţă cu meseriile pentru care sînt şcolarizaţi elevii.

Analizînd în profunzime munca şcolilor, cei care au luat cuvîntul au relevat, pe lîngă aspectele pozitive ale acestei munci, şi neajunsurile care o caracterizează, făcînd propuneri în vederea lichidării lor. S-a arătat, bunăoară, că în prezent este încă nesatisfăcător modul de desfăşurare a practicii în producţie la anul IV din şcolile tehnice agricole de 4 ani. Toţi cei care au luat cuvîntul în legătură cu această problemă au considerat ca nepotrivită alegerea perioadei de iarnă pentru instruirea practică a elevilor din anul IV, deoarece în această perioadă nu există condiţii satisfăcătoare de asigurare a unor locuri de muncă corespunzătoare. Larg dezbătută în discuţii a fost şi problema profilului de pregătire al tinerilor din şcolile tehnice agricole, care trebuie stabilit astfel încît ei să devină mai utili producţiei.

Printre problemele ridicate în cadrul consfătuirii a fost şi aceea a necesităţii de a se eşalona într-un asemenea mod studiul în şcolile profesionale, încît vîrsta la care termină absolvenţii acest studiu să coincidă cu vîrsta minimă de angajare în producţie, în conformitate cu legislaţia în vigoare. În acelaşi timp s-a ridicat problema asigurării unui raport corespunzător între numărul de fete şi numărul de băieţi şcolarizaţi la diferite meserii, în funcţie de specificul acestora.

Mulţi dintre cei care au luat cuvîntul s-au referit la necesitatea de a se asigura îmbunătăţirea în continuare a planurilor de învăţămînt, a programelor şcolare, a nomenclatoarelor, instrucţiunilor etc. şi, în acelaşi timp, să se ia măsuri pentru o mai eficientă îndrumare a desfăşurării învăţămîntului în şcolile profesionale şi tehnice. În acest scop, au subliniat vorbitorii, ar fi necesar să se intensifice activitatea secţiilor de învăţămînt, astfel încît să crească competenţa, operativitatea şi eficienţa intervenţiilor lor.

Larg dezbătute au fost în consfătuire şi problemele muncii educative din şcolile profesionale şi tehnice. În mod deosebit s-a stăruit în această privinţă asupra activităţii educatorilor supraveghetori din internate. Întrucît aceştia sînt chemaţi să se afle mult timp în mijlocul elevilor şi să aibă o mare influenţă asupra lor — au spus participanţii la discuţii — se cere să fie selecţionaţi cu grijă, să li se asigure o mai mare stabilitate şi să se manifeste o grijă sporită pentru perfecţionarea pregătirii lor cultural-ideologice, astfel încît să-şi poată îndeplini în condiţii mai bune sarcinile ce le revin.

Accentuînd asupra faptului că producţia viitorului va fi realizată cu ajutorul automatizării, al liniilor automate de fabricaţie, al tehnicii semiconductorilor, că ea solicită oameni cu o pregătire superioară, cunoscători ai proceselor ce se petrec dincolo de apăsarea unui buton la un tablou de comandă, tovarăşul Gheorghe Năstase, secretar al Comitetului regional P.M.R. Argeş, a indicat, în încheierea discuţiilor, măsurile ce urmează a fi luate în viitor pentru îmbunătăţirea continuă a instruirii şi educării elevilor din şcolile profesionale şi tehnice ale regiunii Argeş, astfel încît acestea să dea producţiei cadre înaintate, înarmate cu o pregătire temeinică, adevăraţi oameni ai epocii noastre socialiste.

Ing. M. DOROBANŢU

La masa rotundă

PSIHOLOGI

După cum se ştie, cunoaşterea aprofundată a coordonatelor psihologice în funcţie de care se cer alese şi orientate modalităţile de activitate pedagogică este o condiţie primordială, indispensabilă, a succesului acestor activităţi. Ţinînd seama de însemnătatea acestei probleme în ansamblul procesului de învăţămînt, redacţia „Gazetei învăţămîntului" a organizat o discuţie cu specialişti în domeniul psihologiei, pentru a semnala cadrelor didactice cîteva dintre aspectele mai importante pentru practica la catedră. În pagina de faţă prezentăm discuţiile referitoare la problema atenţiei, purtate cu tovarăşii Ursula Şchiopu, Valentina Radu, Elena Maftei şi Efraim Fischbein, de la Institutul de psihologie al Academiei R.P.R.

Red.: Cred că pentru început ar fi necesar să lămurim care este locul atenţiei în activitatea intelectuală a elevilor şi să luăm în discuţie unele cauze care îi fac să nu fie atenţi.

U. Şchiopu: Aş vrea să ne oprim la început asupra unei situaţii speciale cu privire la atenţie. Există unele probleme care sînt ingrat tratate de istoria ştiinţelor ce trebuie să le definească. Aşa s-a întîmplat cu atenţia. Dar pentru că tratamentul ingrat al acestei probleme a fost determinat de exigenţe speciale, legate de destinul ştiinţific al întregii psihologii, să ne referim la „drama" istorică a atenţiei în contextul faptelor ce au determinat-o şi care cer să fie clarificate cît mai temeinic.

Să analizăm o situaţie banală, pe care o legăm obişnuit de anumite caracteristici ale atenţiei. Se întîmplă uneori ca un elev din clasa a III-a, să spunem, solicitat să citească un fragment dintr-un text de lectură să ne enerveze prin greşelile pe care le face — omisiuni, deformări ale unor cuvinte, adausuri de sunete etc. Se poate oare afirma că acest elev, comparat cu un altul care nu are deformări de lectură, posedă o atenţie mai puţin dezvoltată? Admiţînd că elevul ce a făcut lectura defectuoasă ar desfăşura şi alte activităţi cu acelaşi convoi de greşeli, omisiuni, deformări, se schimbă situaţia? Sau, schimbînd puţin obiectivul, dacă un elev dintr-o clasă mai mare (un adolescent), răspunde anapoda o dată sau de mai multe ori la întrebările ce se pun în clasă, manifestă carenţe ale atenţiei? Există oare „atenţia" ca o însuşire, capacitate, particularitate a activităţii psihice? Sau aceste carenţe episodice sînt în fapt deficienţe de percepţie, de memorie, de înţelegere şi se datoresc încordării afective, oboselii etc?

Aceste probleme au fost puse de exigenţele metodologice create în psihologie o dată cu transformarea sa într-o ştiinţă experimentală. În astfel de condiţii, „atenţia", mult studiată la sfîrşitul secolului al XIX-lea, a fost practic golită de conţinut la începutul secolului al XX-lea. Ea a revenit în atenţia specialiştilor abia în ultimele două decenii, sub influenţa unor complexe studii electroencefalografice care au pus în evidenţă prezenţa unor unde speciale proprii creierului în stare de activitate, denumite unde alfa sau unde ale creierului atent. Astfel au renăscut din cenuşă problemele „atenţiei" alături de cele ale stării de vigilitate, de alertă.

Red.: Se poate vorbi, deci, de „atenţie" cel puţin ca de o realitate ipotetică a ştiinţei?

U. Şchiopu: Da. Privită ca o expresie a orientării şi concentrării activităţii psihice, atenţia reprezintă seismograful fin al pregătirii pentru rezolvarea unei situaţii, a unei probleme, fiind în acelaşi timp şi instrumentul de mobilizare a efortului necesar pentru depăşirea multor dificultăţi (cu substrat afectiv) implicate în orice fel de activitate complexă de durată. Şi pentru că acest instrument fin se construieşte în permanenţă din cenuşa faptelor consumate, „atenţia" prezintă caracteristici individuale şi stadiale şi niveluri de concentrare, mobilitate, dispersie, volum etc. foarte variate. Tocmai de aceea este util să cunoaştem cît mai multe din caracteristicile ei. Din păcate, lipseşte un tabel complet, verificat, care să indice frecvenţele relative ale diferitelor tipuri de neatenţie specifice şcolarilor pe parcursul claselor I—XII. Cercetări experimentale efectuate în condiţii de laborator au pus în evidenţă doar faptul că atenţia legată de activitatea analizatorilor are un caracter evident oscilant — după o secundă de concentrare apar oscilaţii spontane. În caz de solicitare expresă, fixaţia pe un obiect sau altul poate ajunge la 5—6 secunde. Atenţia legată de nivelul proceselor superioare de ideaţie este mai antrenată la adolescenţi şi, ca atare, neatenţia manifestată uneori de aceştia prin divagaţii sau incoherenţe este mai degrabă un indiciu al unor cunoştinţe insuficient fixate şi nesistematizate.

Red.: Cum pot fi soluţionate cazurile de neatenţie, ce măsuri sînt indicate în şcoală — în planul exigenţelor psihologice — pentru a stimula atenţia elevilor?

U. Şchiopu: Reţete nu se pot da. Soluţiile depind de condiţiile fiecărui caz în parte. Există însă o regulă generală: necesitatea de a cunoaşte aprofundat persoana care manifestă neatenţie şi condiţiile intime de existenţă ce-i sînt specifice.

E. Fischbein: Evident, problema atenţiei nu poate fi tratată separat de ansamblul trăsăturilor care alcătuiesc personalitatea copilului, separat de unii factori mai importanţi care determină atenţia. Consider că există o condiţie de valabilitate generală, de care este în mod special legată atenţia tuturor elevilor. Este elementul interes. Pedagogii nu se pot mulţumi cu simpla solicitare a atenţiei, ci sînt chemaţi să o şi formeze, să o construiască ca modalitate de reacţie, de atitudine. Or, acest lucru nu se poate face decît clădind pe fenomene de interes. Un om — şi cu atît mai mult un copil — nu poate fi făcut atent decît dacă este interesat de ceva.

De aci rezultă multe probleme. De pildă, se spune că este necesar ca elevii să fie atenţi la toate disciplinele. În acelaşi timp, însă, ştim că sistemul de interese ale copiilor se individualizează în conformitate cu aptitudinile, înclinaţiile etc. Este obligatoriu ca sistemul de interese să fie adus la acelaşi nivel? Este posibilă această egalizare, această exigenţă uniformă pentru domenii din ce în ce mai numeroase şi ample? Problema este destul de complicată. În această privinţă aş emite nişte păreri strict personale. La clasele I—IV problema este mai puţin acută. Este necesar ca toţi copiii din aceste clase să-şi însuşească în egală măsură cunoştinţele predate. Dar pe măsură ce copiii cresc se impune, cred, o structurare a intereselor lor, dirijată de pedagog pe anumite direcţii. Aceasta nu înseamnă că trebuie să li se permită copiilor să fie neatenţi la unele discipline, ci doar să fie ajutaţi să ajungă la o anumită ierarhie a intereselor lor. Repet, aceasta e o părere personală.

Un alt aspect al problemei care mi se pare important este următorul: nu tot ceea ce se spune în clasă solicită în egală măsură atenţia copilului. Există idei care au un rol auxiliar în logica lecţiei şi care nu impun în mod special solicitarea atenţiei, în vreme ce altele sînt absolut necesare în fixarea cunoştinţelor, în activitatea ce se desfăşoară în clasă. De exemplu, unii profesori utilizează magnetofonul pentru a înregistra greşelile copiilor în învăţarea unei limbi străine. E bun procedeul? Se pare că nu, deoarece în numeroase cazuri s-a dovedit că analiza specială şi prelungită a greşelilor duce la fixarea, la memorarea lor.

U. Şchiopu: Relaţia între interese şi atenţie este importantă. Există anumite condiţii care determină în mod spontan participarea sau neparticiparea la activitatea şcolară. Una constă în aceea că de la un an la altul dificultăţile la diverse discipline nu sînt egale. Aceasta atrage după sine mobilizarea atenţiei elevilor pentru fiecare problemă şi, în acelaşi timp, determină solicitarea din ce în ce mai intensă a atenţiei voluntare, care se realizează cu mare consum de energie. Apoi, tot de la un an la altul se înmulţeşte numărul profesorilor, iar aceştia diferă din punctul de vedere al cunoştinţelor de care dispun, al modului de predare şi al personalităţii proprii, deci al mijloacelor de a solicita atenţia şi interesele elevilor. În chip foarte subtil, toate acestea influenţează considerabil dezvoltarea intereselor şi, deci, prezenţa atenţiei.

Pe lîngă strădaniile pe care profesorul trebuie să le depună pentru lichidarea acelor dificultăţi care apar pe măsura trecerii dintr-o clasă în alta, cred că trebuie să se acorde atenţie unor resorturi mai profunde ale personalităţii elevilor — sentimentul responsabilităţii, al datoriei etc. Se poate observa în şcoală cam următorul fenomen. Elevii mici sînt atenţi. De ce? Pentru că în genere întregul sistem de cunoştinţe predate la aceste clase nu prezintă dificultăţi prea mari şi pentru că între învăţător şi elevi există o legătură afectivă, care facilitează depăşirea eventualelor greutăţi. Totodată, aici este solicitată mai ales o formă de atenţie mai primitivă, mai simplă. La şcolarii din clasele V—VIII încep să se organizeze şi să se selecţioneze mai evident interesele cognitive. În aceste condiţii, dacă nu există o perseverare pe linia dezvoltării elementelor legate de responsabilitate, datorie etc., adică de structura întregii personalităţi, apar foarte mari decalaje în ceea ce priveşte interesele faţă de un obiect sau altul, fapt ce nu este pozitiv pentru dezvoltarea personalităţii şcolarului şi pentru pregătirea lui generală. Spre clasa a XI-a, elevii reîncep să devină mai egali în atitudinea faţă de obiectele de învăţămînt şi în randamentul studierii acestora, deoarece toate interesele de cunoaştere se subordonează şi se restructurează datorită activizării puternice a intenţiei de a depăşi momentul şcolii de cultură generală şi de a trece la etapa de însuşire a bazelor unei profesii.

Red.: Ce alte mijloace, alături de cele care privesc problemele de ordin educativ, pot utiliza profesorii pentru a trezi interesul şi deci atenţia elevilor?

E. Fischbein: Unul dintre mijloacele importante pentru a stimula atenţia — dar căruia nu i se acordă pretutindeni suficientă însemnătate — îl constituie acela de a-i determina pe elevi să-şi pună probleme. Pe măsură ce copiii cresc, acest mijloc capătă o importanţă din ce în ce mai mare. Orice cunoştinţe care urmează să fie însuşite de elevi trebuie să răspundă unei întrebări pe care şi-o pun ei. Dacă transmitem cunoştinţele pur şi simplu, dacă aceste cunoştinţe nu răspund unor întrebări pe care elevii şi le-au pus şi deci nu le simt „ale lor", avem puţine şanse să reţinem atenţia. O cunoştinţă care nu răspunde unei probleme, fie şi în forma cea mai rudimentară, cade în gol.

Red.: Rezultă de aici că eforturile de concentrare voluntară a atenţiei trec pe un plan secundar?

V. Radu: Nu. De aici rezultă doar necesitatea de a construi înainte de răspuns întrebarea care nu există spontan. Dar a forma receptivitatea pe această cale nu înseamnă să transformi lecţia într-un teatru, într-un spectacol plăcut, ci să realizezi corelaţia cu factorii interni ai personalităţii copiilor, determinîndu-i să gîndească la problema respectivă. Nu înseamnă că profesorul trebuie să vină în clasă cu clopoţei şi cu sorcove ca să capteze atenţia involuntară, ci doar să trezească la vreme acest fond problematic al copilului.

E. Maftei: Elementele noi pot fi o condiţie a unei bune mobilizări a atenţiei, după cum baterea pasului pe loc, adică repetarea unor lucruri arhicunoscute, poate să ducă la distragerea atenţiei.

E. Fischbein: Afară de aceasta, este absolut necesar ca elevii să fie astfel educaţi încît să facă efortul voluntar pentru a învăţa şi ce nu îi interesează. În astfel de cazuri apelăm la un fenomen de receptivitate mai generală. Există şi aici o anumită ierarhie: de la interese care pot fi captate direct pentru faptul respectiv la altele, care pot fi captate prin intermediul liniilor de perspectivă.

V. Radu: Este în general un lucru ştiut că atenţia cere o condiţie externă şi o condiţie internă. Condiţia externă priveşte ambianţa şcolară, tonul folosit de profesor, materialul ilustrativ, relaţiile pe care el le are cu fiecare membru al clasei, iar cea internă — interesul, caracterul „problematic" al predării lecţiei, accesibilitatea. Subsumate acestora există unele aspecte particulare care n-au fost amintite aici şi care condiţionează atenţia. Unul este acela al pregătirii lecţiilor pentru acasă. Pentru ca o lecţie să fie însuşită şi înţeleasă este strict necesar ca elevii să posede cunoştinţe anterioare. Lecţiile nu se învaţă, bineînţeles, numai în clasă. Modul cum copiii îşi fac temele mi se pare a fi o problemă care cade încă, în unele locuri, în afara preocupărilor profesorilor. Este însă important ca toţi învăţătorii şi profesorii să se ocupe de felul cum pregătesc copiii temele nu numai prin control, ci şi prin îndrumare. Mai temeinica sau mai puţin temeinica însuşire a cunoştinţelor din lecţiile anterioare influenţează mult asupra atenţiei elevilor la lecţiile curente.

Un alt aspect priveşte pregătirea anterioară şcolii. Copiii preşcolari sînt deseori „îndopaţi" în familie cu cunoştinţe de tip şcolar. În momentul cînd vin la şcoală, majoritatea cunoştinţelor din programa primei clase le sînt familiare. Aceşti elevi răspund foarte uşor, dar pierd momentul în care ar trebui să-şi formeze atenţia voluntară de tip şcolar, tocmai pentru că ceea ce li se predă nu reprezintă pentru ei nimic nou atîta vreme cît au dobîndit cunoştinţe în forme mult mai complicate încă de acasă.

S-a vorbit de faptul că gradul concentrării atenţiei depinde de personalitatea elevului. Aş vrea să mă refer şi la o situaţie inversă — la influenţa pe care o are atenţia bine educată asupra dezvoltării personalităţii. În genere, atenţia voluntară, mobilizarea la o anumită activitate şcolară este mare în urma antrenării ei zilnice. Activitatea a avut şi are o foarte importantă influenţă educativă. Rolul muncii în procesul formării omului este cunoscut. De altfel, este la îndemîna oricui faptul de observaţie că elevii din şcolile profesionale, lucrînd mai multe ore în atelier, unde au de executat piese şi unde rezultatul activităţii constituie mijlocul de control al calităţii activităţii, dobîndesc o atenţie fină, capacităţi complexe de concentrare.

Red.: Ce relaţii se pot stabili între atenţie şi solicitarea afectivă?

E. Fischbein: La literatură sau la istorie, la disciplinele umaniste în general, poţi să te serveşti foarte bine de fondul afectiv, de stimularea afectivă prin elemente specifice disciplinelor respective. La ştiinţele pozitive trebuie să se apeleze însă la un element mai subtil, pe care l-aş numi ecuaţia intelectuală. Şi aici, ca şi în toate cazurile, există un punct optim care nu trebuie depăşit. Vreau să atrag atenţia asupra necesităţii de a evita exagerările. Elevul poate fi pînă într-atît impresionat de elementul afectiv încît după aceea să nu mai reţină esenţialul. Deci, şi aici, să nu se uite măsura.

E. Maftei: Nu întotdeauna starea de aparentă concentrare înseamnă şi o participare, după cum nu întotdeauna o anumită stare de animaţie oarecum gălăgioasă înseamnă distragerea atenţiei. În multe cazuri ea poate fi un rezultat al curiozităţii, al interesului. Or, sînt profesori care contribuie la distragerea elevilor tocmai pentru că le fac observaţii în aceste situaţii, care sînt un mijloc adiacent ce poate contribui la întreţinerea atenţiei.

U. Şchiopu: Este greu să epuizezi acest amplu subiect. Nici nu a fost în intenţia noastră acest fapt. Şi aceasta cu atît mai mult cu cît sîntem de abia la începutul unei etape de seisme în metodicele diferitelor discipline. Tendinţa de modernizare a predării tuturor disciplinelor şcolare, a manualelor, a sistemelor de învăţare (la care s-a referit colegul nostru E. Fischbein) este expresia efortului de a schimba sistemul solicitărilor tradiţionale din şcoli şi de a găsi motive de captare mai multilaterală şi mai profundă a atenţiei elevilor. Folosirea la lecţii a mijloacelor audio-vizuale moderne, experimentarea învăţămîntului programat etc. constituie paşi în direcţia angajării mai frontale a elevilor de diferite vîrste în procesul însuşirii de cunoştinţe, proces în care atenţia reprezintă „cheia problemei".

Red.: Mulţumim participanţilor la această discuţie pentru interesul cu care au răspuns solicitării noastre. Toate cele spuse îi vor interesa desigur pe învăţători şi profesori, îi vor stimula să reflecteze în continuare asupra acestor probleme, să găsească cele mai bune căi pentru mobilizarea atenţiei elevilor.

PROCEDEE care înlesnesc însuşirea matematicii

Pentru ca elevii din clasele I—VIII să înţeleagă în adîncime disciplinele matematice şi pentru a le stimula interesul faţă de studiul lor, se impune să folosim metode şi procedee variate, care să răspundă acestor cerinţe.

Să ne oprim la un exemplu — ordinea efectuării operaţiilor şi întrebuinţarea parantezelor. Elevii învaţă regula referitoare la efectuarea calculelor înserate în paranteze şi o aplică de obicei corect în exerciţiile ce li se dau. Urmărind să-i fac să înţeleagă rostul parantezelor, caut să le arăt că aranjarea ansamblului de calcule în ordinea care duce la soluţia căutată nu se realizează la întîmplare, că planul de rezolvare a problemei rezultă din succesiunea logică a faptelor. De aceea îi deprind cu stabilirea parantezelor — printr-o operaţie strict logică de împărţire a unei probleme complexe într-un număr de probleme simple — iar apoi să desfacă parantezele — operaţie convenţională. În felul acesta ei înţeleg că nu parantezele sînt acelea care impun logica, ci judecata logică este aceea care impune parantezele.

Stărui mult şi asupra calculului mintal, care lămureşte elevilor sensul operaţiilor matematice şi le este deosebit de necesar în practică. Nu mă mulţumesc cu exerciţiile de acest fel recomandate în manuale, ci propun şi eu însumi exerciţii şi probleme orale. De exemplu, menţionînd că 75 de gr. dintr-un produs costă 3,30 lei cer să se afle cît costă 1 kg din produsul respectiv. În asemenea cazuri elevii sînt tentaţi să ia un creion pentru a calcula, părîndu-li-se că e vorba de un calcul destul de complicat. Dacă îi oprim, ei încearcă să folosească oral metoda reducerii la unitate, metoda proporţiilor etc. Le arăt că este mult mai simplu să recurgă la metoda artificiilor, căutînd artificiul cel mai adecvat. De pildă: dacă 75 gr. dintr-un produs costă 3,30 lei, 750 gr. adică 3 pătrimi de kilogram vor costa 33 lei — de unde costul unui kilogram = 44 lei.

Pentru a întări caracterul intuitiv al predării, astfel încît să înlesnească înţelegerea în adîncime a fiecărei noţiuni predate, folosesc larg materialul didactic, iar la lecţiile pentru care nu există un asemenea material utilizez reprezentarea grafică. De pildă, pentru a lămuri elevilor ce se întîmplă cu cîtul atunci cînd şi deîmpărţitul şi împărţitorul cresc sau descresc de acelaşi număr de ori, fac pe tablă schiţa care se vede mai jos.

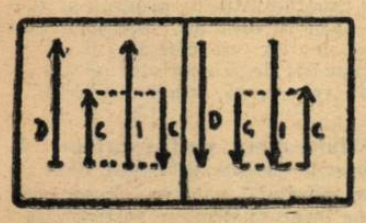

La fel, pentru a demonstra regula semnelor la clasa a VIII-a, care au învăţat despre axele de coordonate, următoarea figură:

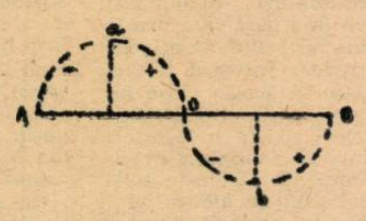

şi le arăt că, dacă un mobil are de parcurs o distanţă A B pe drumul A a O b B, putem considera că segmentele Aa şi Ob (care au tendinţa de a-l îndepărta mereu de AB) sînt negative, pe cînd segmentele aO şi bB (care tind a-l readuce la semidreapta AB), sînt pozitive. Ducînd punctul B în A obţinem un cerc cu 4 cadrane, cum se vede în figură. Aici se poate vedea că (+ 5). (+ 4) formează un dreptunghi care ocupă o arie pozitivă, că (+2). (—7) formează un dreptunghi care ocupă o arie negativă — şi aşa mai departe.

Pentru regula semnului împărţirii folosesc acelaşi cerc, întrucît împărţirea este o operaţie inversă înmulţirii. Atunci dreptunghiul de arie (—14) împărţit la una din laturi (—7) ne duce la rezultatul (+ 2) ş.a.m.d.

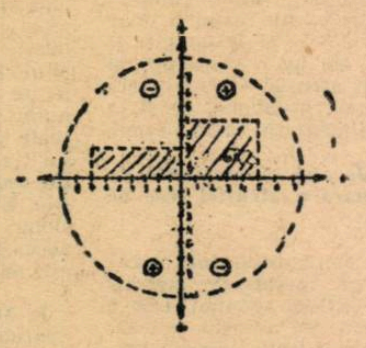

La geometrie, întrucît figurile pe care le folosim la lecţii au o formă clasică, atrag atenţia elevilor că în realitate se întîlnesc de obicei forme de limită mai puţin sesizabile. De exemplu, sînt cazuri în care se deosebeşte greu un dreptunghi de un patrat, un patrat de un romb, un dreptunghi de un paralelogram oarecare etc. De aceea îi îndrum să recunoască în toate cazurile formele figurilor şi corpurilor geometrice ce-i înconjoară. Bunăoară, îi fac să sesizeze că un fir subţire de sîrmă, o monedă sau un disc decupat din hîrtie au forme cilindrice, că firul de sîrmă nu reprezintă aşa cum sînt ei înclinaţi să creadă un segment de dreaptă, că discul decupat din hîrtie nu este un cerc etc.

Procedeele de acest fel ajută la înţelegerea profundă, neformală a matematicii şi sporesc totodată interesul elevilor pentru studiul disciplinelor ei.

Prof. ŞTEFAN CÎMPEANU
Iaşi

Opinii

Metodicile — sprijin preţios

Aşteptate cu legitim interes, metodicile apărute în număr sporit în cursul acestui an şcolar răspund unei necesităţi care de mult timp se face simţită nu numai în activitatea cadrelor didactice începătoare, dar şi în a celor care au depăşit de mult graniţele anilor de definitivat. Îmbucurător este şi faptul că publicarea acestor instrumente deosebit de necesare în activitatea instructiv-educativă a devenit o acţiune de largă perspectivă, pentru a răspunde cerinţelor existente la toate obiectele de învăţămînt. Epuizarea metodicilor tipărite încă din primele zile ale apariţiei lor în librării solicită, după cum e şi firesc, editarea lor în tiraje corespunzătoare.

Înmănunchind rodul muncii unor colective didactice, metodicile apărute pînă acum au stîrnit discuţii utile în cadrul cercurilor pedagogice, al comisiilor metodice şi, în ultimul timp, chiar în presa de specialitate. Este firesc să fie aşa, întrucît ele se prezintă ca lucrări de sinteză care îşi propun să valorifice, de pe poziţiile sarcinilor puse de partid în faţa cadrelor didactice, roadele experienţei şi gîndirii pedagogice înaintate a şcolii noastre.

Chiar şi o simplă privire asupra conţinutului metodicilor apărute este de ajuns ca să ne dăm seama că acestea (unele dintre ele reeditate), reuşesc în general să cuprindă sistemul muncii didactice pe care învăţătorii şi profesorii trebuie s-o desfăşoare în cursul anului şcolar. Spre exemplu, recent apăruta „Metodică a predării limbii române în şcoala generală de 8 ani" elaborată de Institutul de ştiinţe pedagogice, prezintă faţă de ediţia din anul 1955 serioase îmbunătăţiri sub raportul structurii şi conţinutului, cerute de sistemul concentric al predării, de atenţia deosebită care se acordă în prezent exprimării corecte în scris şi oral a elevilor. Lucrarea reflectă o largă informaţie, rezultat al activităţii directe în şcoală şi al unor cercetări întreprinse pe bază de observaţie şi experiment. Cei care o consultă găsesc aci sugestii privind felul cum se aplică problemele ridicate de didactica generală la specificul obiectului respectiv, în aspectele cele mai variate şi mai importante ale limbii.

Şi alte metodici (de exemplu cele referitoare la predarea fizicii sau chimiei în şcoala generală de 8 ani, la predarea îndeletnicirilor practice sau a desenului în clasele I—IV, la instruirea practică a elevilor strungari-metale pentru şcolile profesionale etc.) scot în evidenţă preocuparea de adaptare a logicii diverselor discipline de învăţămînt la anumite cerinţe didactice, folosind căi, procedee şi forme specifice de organizare a procesului instructiv-educativ, de natură să asigure însuşirea unor cunoştinţe strict ştiinţifice. Lucrările respective conţin îndrumări şi soluţii concrete cu privire la predarea unor capitole sau lecţii mai dificile. Bineînţeles că aceste indicaţii metodice nu pot fi preluate în mod mecanic. Dar, deşi în activitatea instructiv-educativă nu pot exista în general reţete, tipare fixe care să se aplice întocmai, înfăţişarea ştiinţifică a căilor pe care practica la catedră le-a scos la iveală ca mai potrivite pentru munca cu elevii constituie un punct de sprijin substanţial pentru cadrele didactice, stimulează activitatea lor creatoare.

Îndemnaţi de discuţiile pe tema metodicilor apărute în numerele mai recente ale „Gazetei învăţămîntului", ne vom spune în continuare părerea şi în legătură cu anumite deficienţe pe care le-am desprins din analiza unora din aceste lucrări.

Dacă ne referim la „Metodica predării zoologiei în şcoala medie de cultură generală", vom constata în primul rînd faptul pozitiv că autorii au adunat un material bogat din experienţa proprie sau a altor cadre didactice de aceeaşi specialitate. În acelaşi timp, această lucrare constituie, sub raportul deficienţelor, un exemplu tipic pentru ideea pe care vrem s-o acreditäm: din totalul de 300 de pagini cît cuprinde întreaga lucrare, nu mai puţin de 183, deci aproape două treimi din volum, sînt dedicate părţii introductive (formată din şase capitole) în care sînt tratate problemele generale ale procesului predării zoologiei. Metodicii propriu-zise a predării materiei de învăţămînt (partea a II-a, cu două capitole), care ar trebui de fapt să formeze baza lucrării, îi sînt rezervate doar 117 pagini.

Întîlnim de fapt şi în această lucrare, ca şi în altele („Metodica predării istoriei la clasele I—IV ale şcolii generale de 8 ani", „Metodica predării geografiei"), o tratare prea extinsă a principiilor şi metodelor de învăţămînt, a formelor de activitate în afară de clasă şi extraşcolară ş.a., cu mai toate regulile şi cerinţele cunoscute din pedagogia generală, particularizate la respectivele obiecte de învăţămînt, unele într-o formă destul de reuşită, dar altele într-un mod artificios, forţat. Sînt şi numeroase cazuri cînd explicarea anumitor metode sau principii de învăţămînt nu evidenţiază substanţa lor pedagogică nici din punctul de vedere al semnificaţiei generale, nici al modului cum se concretizează în predarea lecţiilor la un obiect. Formulări de genul acesteia: —„Metoda expunerii orale a materialului este una din metodele de bază în predarea geografiei, deoarece ea asigură conducerea de către profesor a lecţiei" (vezi „Metodica predării geografiei" pag. 25) — folosite în „explicarea" numeroaselor noţiuni, reluate şi multiplicate în mai multe variante, măresc în mod inutil numărul de pagini al primei părţi a metodicilor.

Ne întrebăm de ce mai este necesar să demonstrăm cuiva care funcţionează la catedră, a urmat cursul de pedagogie generală în timpul anilor de studii, s-a prezentat poate şi la diversele examene de grad, că lecţia este forma de bază a organizării procesului de învăţămînt, aşa cum face de pildă — ca să luăm un singur exemplu — „Metodica predării istoriei la clasele I—IV". Se face în metodica respectivă o întreagă pledoarie teoretică pentru a justifica acest lucru, apelîndu-se chiar şi la Komenski, Pestalozzi, Uşinski. Or, pe învăţătorul sau profesorul de la catedră îl interesează într-o metodică nu paginile în care se justifică acest adevăr devenit axiomatic pe baza cunoştinţelor însuşite anterior şi a stagiului la catedră, ci dinamica lecţiilor în procesul predării cunoştinţelor; nu aspecte teoretice structurale, cu exemplificări palide, ci aspectele practice, problemele complexe şi variate de conţinut în care se individualizează lecţia pe parcursul predării materiei.

Trebuie să relevăm, ca observaţie principală, şi faptul că nu există o unitate organică între cele două părţi constitutive din cuprinsul unor metodici apărute. Aceasta se întîmplă uneori chiar şi acolo unde nu precumpăneşte, sub raportul proporţiei capitolelor, prima parte. De cele mai multe ori, în capitolele cu caracter practic, aplicativ se manifestă tendinţa unei înfăţişări pur tehniciste a modului de predare a cunoştinţelor. **Comentariul pedagogic şi psihologic încetează tocmai acolo unde este necesar şi unde principiile şi metodele de învăţămînt trebuie să capete viaţă în mod concret.** Se oferă în felul acesta o viziune fragmentară a celor două părţi; prima parte, cuprinzînd probleme generale, devine un fel de colecţie de norme, principii, metode, activităţi în afară de clasă şi extraşcolare etc., din care profesorul poate lua în mod arbitrar — atunci cînd acestea nu se proiectează în sistemul unitar de prezentare a conţinutului obiectului respectiv — ceea ce găseşte la îndemînă sau îl tentează mai mult.

Pentru înlăturarea acestei deficienţe şi pentru a obţine o tratare mai extinsă şi mai în adîncime a predării conţinutului disciplinelor de învăţămînt, precum şi o creştere considerabilă a numărului de lecţii practice, pot fi sugerate, după părerea noastră, două soluţii, ambele desprinse din cîteva lucrări deja tipărite. Una din ele este cea adoptată în elaborarea „Metodicii predării limbii române în şcoala generală de 8 ani" şi „Metodicii cititscris, cititului". În aceste lucrări autorii au renunţat total la tratarea într-o parte autonomă a unor probleme generale, ceea ce, credem, nu diminuează cu nimic valoarea metodicilor respective. Ei au avut însă grijă de a particulariza problemele didacticii generale şi ale psihologiei învăţării în aspectele concrete ale tratării logice a materiei.

Cealaltă soluţie ne-o oferă metodicile predării fizicii şi chimiei în şcoala generală de 8 ani, precum şi „Metodica instruirii practice a elevilor strungari-metale" pentru şcolile profesionale. Partea de început a acestor metodici este succintă, substanţială, prezentînd ceea ce este predominant din didactica generală, aplicată la respectivele discipline de învăţămînt. Autorii au acordat în acelaşi timp — în capitolele care formează partea a doua, deci nucleul lucrării — o pondere sporită înfăţişării unui cît mai mare număr de lecţii la aceste obiecte. Cu toate acestea li s-ar putea reproşa, privind problemele de analiză sub aspect general, că unele capitole din partea care conţine îndrumările practice sînt oarecum rupte de prima parte, nu formează împreună cu aceasta un tot închegat, unitar.

Desigur, problemele ridicate de metodicile apărute sînt deosebit de complexe şi nu putem avea pretenţia nici să le cuprindem ca enumerare în articolul de faţă. Semnalînd anumite lipsuri ale cîtorva dintre ele trebuie să avem în vedere şi greutăţile întîmpinate de unii autori, care nu au avut în egală măsură ca alţii posibilitatea să se sprijine pe ediţii apărute anterior, unele fiind realizări în prima formă.

Independent de toate acestea, analiza lucrărilor apărute duce în mod inevitabil la concluzia că metodicile şi didactica generală constituie părţi integrante ale unei singure clădiri ştiinţifice şi că tratarea lor ca sistem reprezintă o condiţie sine qua non a îmbunătăţirii şi, deci, a creşterii eficienţei lor.

Conferenţiar NICOLAE SIPOŞ
Lector VASILE V. POPESCU

PE CĂILE MODERNIZĂRII

Există evident, în şcolile noastre, un climat deosebit de propice naşterii unor iniţiative, adoptării unor puncte de vedere şi preocupări înaintate în problemele modernizării procesului de învăţămînt. Un tur de orizont întreprins în cîteva şcoli din ţară a relevat numeroase preocupări, individuale şi colective, pentru abordarea în profunzime a problemelor modernizării, pentru găsirea celor mai bune căi de aplicare în învăţămînt a unora dintre descoperirile fundamentale ale ştiinţei şi tehnicii, pentru integrarea acestora în cadrul unei metodici adecvate, orientată către realizarea cu randament sporit a obiectivelor fundamentale ale învăţămîntului.

Vom prezenta, în cele ce urmează, cîteva fapte întîlnite în şcolile din Sibiu, care vorbesc despre străduinţa de a ieşi din curba obişnuită a evoluţiei procesului de predare.

Căutări vii, documentare laborioasă

Colectivul didactic al Şcolii medii nr. 3 din Sibiu este, în mod evident, un colectiv reprezentativ pentru varietatea şi în acelaşi timp unitatea preocupărilor creatoare existente la ora actuală în şcoli. Efervescenţa căutărilor, documentarea laborioasă a membrilor lui se vădesc atît în planul fiecărei discipline, cît şi pe ansamblul procesului instructiv-educativ. Şcoala a achiziţionat constant în ultimul timp lucrări care tratează probleme din domeniul modernizării învăţămîntului. Unele din aceste lucrări au fost şi fişate pe bibliografii tematice. Pe lîngă publicaţiile pedagogice din ţara noastră, o serie de reviste de învăţămînt de peste hotare, cu indicaţii asupra conţinutului unor articole, ocupă un spaţiu important în raftul de bibliotecii. Demnă de tot interesul este, de exemplu, documentaţia alcătuită în şcoală cu privire la utilizarea practică a tehnicii electronice în învăţămînt, la multiplele posibilităţi de utilizare a legăturilor radiofonice bilaterale emisie-recepţie.

De altfel, staţia de radio a şcolii a devenit un veritabil centru de preocupări pedagogice. Pe lîngă funcţiile obişnuite — de difuzare a unor programe educative şi de transmitere a unor comunicări — staţia este folosită şi pentru înregistrarea unor emisii cu caracter didactic în vederea utilizării lor în predare, pentru „asistenţe" indirecte la lecţii, care lichidează perturbările provocate în clasă de prezenţe străine şi, totodată, ca material demonstrativ şi ca mijloc de înarmare a elevilor cu deprinderi practice. (De exemplu elevii clasei a XI-a, după ce au studiat, la lecţiile de fizică, emisia şi recepţia radiofonică şi au asistat la o serie de demonstraţii în cadrul staţiei, au lucrat ei înşişi aici, transmiţînd şi primind mesaje pe lungimea de undă de 850 m.).

Colectivul şcolii caută să valorifice într-o măsură cît mai amplă şi tehnica electronică audio — imprimarea electromagnetică. Magnetofonul este prezent tot mai des la lecţiile de limbi străine, de exemplu, unde se experimentează integrarea folosirii lui într-o predare activă, prin alternarea rapidă între model şi pronunţarea elevilor, astfel încît să se asigure o repetare a structurii noi de atîtea ori pînă cînd se bătătoreşte calea de formare a acesteia, aşa-numitul sprachbahn. Înregistrările electromagnetice sînt utilizate tot mai larg şi în activitatea comisiilor metodice pentru compararea procedeelor folosite la lecţii şi pentru determinarea celor mai bune dintre ele.

Experimentare în toate etapele lecţiei

Aceste preocupări de ansamblu sînt completate de preocupările care vizează predarea fiecărei discipline în parte. Am primit, în această privinţă, informaţii deosebit de interesante de la directorul adjunct al şcolii, tovarăşul Eugen Kazinczy, el însuşi o figură reprezentativă pentru tînăra generaţie de conducători de şcoli, care se caracterizează mai ales prin îndrăzneala investigaţiilor pe căi nebătătorite. „Analizînd forţele de care dispunem pentru modernizarea predării — ne-a spus tov. Kazinczy — am ajuns la concluzia că se impune să desfăşurăm un atac din flanc întrucît o desfăşurare frontală depăşeşte încă, în prezent, nivelul posibilităţilor noastre. De aceea ne ocupăm, pe etape, de diversele laturi ale predării şi educaţiei, abordînd în primul rînd pe acelea pe care le putem rezolva mai lesne. În anul şcolar 1963—1964 am întreprins o cercetare cu privire la eficienţa predării chimiei cu mijloacele „clasice". Pe baza rezultatelor ei, în acest an am trecut la introducerea unor elemente de modernizare în lecţiile de chimie, pornind de la asigurarea unei baze didactico-materiale cît mai apropiate de cerinţe. În prezent ne-am extins preocupările asupra fizicii şi ştiinţelor naturale, ca şi asupra limbilor străine, experimentînd variante noi alături de structurile obişnuite de predare a disciplinelor respective".

Dorind să vedem cum stau lucrurile în domeniul chimiei, vizităm laboratorul instalat în şcoală pentru predarea acestei discipline. Complet reutilat în ultimul an, laboratorul se înfăţişează — bineînţeles la proporţii didactice — ca o secţie dintr-un institut de cercetări ştiinţifice. Mesele de lucru, proiectate chiar în şcoală, sînt de altfel o adaptare a celor la care lucrează cercetătorii ştiinţifici, oferind fiecărui elev posibilităţi de participare la lucrările frontale. Asemenea lucrări se organizează acum în şcoală în toate etapele lecţiei — în predarea materialului nou, în fixarea şi consolidarea lui, ca şi la verificarea însuşirii cunoştinţelor. Procedeul acesta face să sporească mult gradul participării active a elevilor la lecţie, îi determină să tragă ei înşişi concluzii cu caracter de generalizare pe marginea observaţiilor făcute în cadrul experienţelor, să înţeleagă însemnătatea practică a acestora. Nu mai puţin important este faptul că utilizarea lucrărilor practice în toate etapele lecţiei dezvoltă curiozitatea ştiinţifică a elevilor, interesul lor pentru cercetare. Bunăoară, studiind azotul, elevii clasei a IX-a au efectuat o experienţă simplă — obţinerea din piatră de var şi cocs a azotatului de amoniu, despre care ştiau că stă la baza obţinerii de îngrăşăminte complexe pentru agricultură. S-a stabilit astfel o adevărată punte de legătură cu practica, ceea ce a creat şi condiţiile pentru însuşirea temeinică a problemelor teoretice ce urmau să fie studiate în continuare. Cunoştinţele despre amoniac au fost înţelese în adîncime şi datorită faptului că predarea lor s-a desfăşurat concomitent cu lucrări frontale de obţinere a amoniacului prin procedee de laborator, ca şi de demonstrarea procedeelor industriale (unde au intrat în acţiune schemele şi proiecţia unui film care prezintă procesul de producţie a amoniacului în uzine specializate). Consolidarea cunoştinţelor s-a realizat tot prin intermediul practicii, efectuîndu-se lucrări pentru obţinerea altor săruri de amoniu folosite pentru chimizarea agriculturii. În lecţia următoare—în etapa în care elevii au trebuit să facă dovada însuşirii cunoştinţelor şi deprinderilor dobîndite—ei au fost solicitaţi la o activitate care a îmbrăcat forma unei adevărate munci de cercetare: să recunoască, pe bază experimentală, diferite săruri de amoniu, să arate care este comportarea lor chimică, ce proprietăţi practice au şi să deducă de aici sfera utilizării lor în agricultură.

Cu deosebit de bune rezultate foloseşte profesoara Livia Panu „cercetarea ştiinţifică" în verificarea cunoştinţelor. Am asistat la o asemenea „cercetare" în clasa a XI-a. Profesoara a pus în faţa elevilor ei următoarea problemă: „Ştiind că acetona se poate obţine prin distilarea uscată a acetatului de calciu, ce materii prime existente în ţara noastră pot fi utilizate în obţinerea ei"? Pentru a da răspunsul corect, elevii au trebuit să recurgă la multe din cunoştinţele lor anterioare. Ei au putut determina, pe baza acestor cunoştinţe, trei căi — obţinerea acetonei din gaz metan, din gaze de sondă şi din piatră de var, ultima cale fiind urmată şi experimental. Pentru primele două căi elevii au fost puşi în situaţia de a descrie procese complexe, cuprinzînd 4—5 operaţii de înaltă tehnicitate.

Referindu-se la acest fel de verificare a cunoştinţelor, tov. Panu ne-a spus că a luat ca punct de plecare o concepţie care cîştigă tot mai mult teren în didactica contemporană — aceea că lucrările de laborator constituie forma cea mai eficientă de îmbinare a practicii cu predarea teoretică. Aplicarea acestei concepţii, organizarea unor sisteme unitare de lecţii prevăzînd asemenea lucrări în toate etapele lor constituie un merit evident al colectivului de specialitate al şcolii. După cum o arată notele dobîndite pînă acum de elevi, metoda aceasta a şi dat roade.

Pozitiv este şi faptul că sistemul permite integrarea organică în predare a proiecţiei statice şi a filmelor. Profesorii se plîng însă că uneori Arhiva naţională de filme furnizează cu mare întîrziere şi anapoda materialele solicitate.

Elemente vizibile de modernizare au pătruns şi în predarea fizicii. Preocupărilor metodice în acest domeniu le corespunde de asemenea un cadru nou — laboratorul aflat în plină amenajare pentru a fi utilizat concomitent ca sală de demonstraţii, de proiecţii şi de lucrări practice. Dacă asişti la lecţiile ţinute aici, înţelegi deîndată concepţia metodică a profesoarei Lia Oneţiu: ea urmăreşte să-i conducă pe elevi, pe căi logice, către redescoperirea etapelor parcurse de ştiinţă în drumul spre formularea unei legi, a unui principiu. Iată, de pildă, o lecţie de optică. La bancul optic, o parte din elevi proiectează imagini pe un ecran cu ajutorul unor lentile diferite, a căror distanţă focală le e cunoscută. Observaţiile sînt transpuse în scheme efectuate la tablă. În acelaşi timp se rezolvă prin scheme, pe caietele de notiţe alte cazuri particulare. Apoi profesoara cere să se verifice, pe baza acestor observaţii, formulele lentilelor cu care s-au proiectat imaginile. În felul acesta elevii înţeleg necesitatea şi utilitatea cercetării fiecărui fenomen în parte şi-şi însuşesc nu cunoştinţe primite „de-a gata", ci noţiuni care sînt cu atît mai trainice cu cît au fost „descoperite" de ei înşişi.

Valorificarea „rezervelor"

Nu numai la Şcoala medie nr. 3, dar şi la celelalte şcoli din Sibiu domină concepţia abordării „din flanc" a problemelor modernizării. Această situaţie — explicabilă în etapa de început în care ne aflăm în prezent —face ca la unele discipline (de exemplu istorie sau geografie) căutările să fie mai puţin avansate. Totuşi, există încă numeroase „rezerve" care pot fi folosite. La geografie am consemna în primul rînd posibilităţile de a utiliza emisiunile televiziunii din ciclul „În faţa hărţii". Tot aici — ca şi la istorie, de altfel — se poate folosi mai larg proiecţia statică şi cinematografică. Un exemplu bun de ceea ce se poate realiza în această privinţă îl constituie experienţa profesorului de ştiinţe naturale Richard Schuller, de la Şcoala medie „Gh. Lazăr".

Pasionat naturalist şi virtuos fotograf, profesorul Schuller concurează, prin activitatea lui de realizare a unor diapozitive originale, activitatea unui studio de specialitate. El a confecţionat pînă în prezent sute de diapozitive în alb-negru şi în culori, care reproduc imagini ale monumentelor naturii patriei, ale unor fenomene geologice, ale diferitelor zone de vegetaţie specifică din ţară şi de peste hotare. În prezent profesorul Schuller se preocupă de realizarea unor diapozitive cu imagini microscopice înfăţişînd organizarea internă a unor plante şi animale.

O discuţie pe care am purtat-o cu profesorii de matematică Laura Constantinescu şi C. Petrişor a relevat că şi în domeniul acestei discipline se poate face mai mult pentru modernizarea predării.

— Cred că este posibil să se insiste mai mult asupra introducerii în şcoala medie a unor cunoştinţe de programare liniară, făcîndu-i pe elevi să vadă sfera largă a aplicării acesteia în practică — ne-a spus tov. Constantinescu. În ceea ce mă priveşte, folosesc în acest scop probleme de genul următor, de pildă: „Se propun două tipuri de apartamente pentru o serie de blocuri aflate în construcţie, cerîndu-se să se aleagă soluţia optimă pentru utilizarea cît mai raţională a unor anumite cantităţi de materiale, a utilajelor şi a mîinii de lucru". Prin rezolvarea unor asemenea probleme, elevii învaţă să recurgă în rezolvare la programarea liniară, pe baza căreia stabilesc soluţia optimă.

— Există în prezent — a intervenit tov. C. Petrişor — şi condiţii pentru modernizarea predării geometriei. Cel mai important pas pe care-l consider necesar în această privinţă este de a folosi în transmiterea noţiunilor un limbaj unitar, bazat pe teoria mulţimilor.

Accesibilitate la orice nivel

În şcolile sibiene nu numai profesorii din învăţămîntul mediu caută să pună în concordanţă conţinutul disciplinelor — adesea calitativ nou, datorită recentelor cuceriri din ramura ştiinţifică respectivă — cu o metodică de o maximă eficienţă, ci şi cei din şcolile generale de 8 ani.

Stimulaţi de profesoara Cornelia Forir, activa conducătoare a cercului pedagogic de specialitate, profesorii de matematică de la clasele V—VIII, de exemplu, caută soluţii în acord cu pedagogia contemporană. Prin propriile lor investigaţii şi experimente ei au ajuns la concluzia, care-şi face tot mai mult loc într-o serie de studii recente de specialitate, că introducerea simbolurilor matematice începînd de la clasele mici constituie un element de natură să asigure unitatea şi continuitatea predării disciplinelor matematice. Ca urmare, cercul a recomandat profesorilor să folosească larg asemenea simboluri la lecţii. Problemele de mişcare din materia pentru clasa a V-a, de pildă, cuprinzînd elemente de spaţiu, viteză şi timp, sînt rezolvate întîi pe baza calculului literal, în care mărimile cunoscute şi cele de aflat sînt notate cu litere, ceea ce permite realizarea unor structuri exprimate în formule literale.

Rezultatele acestei forme de predare, vădite în lucrările de control efectuate de elevi s-au dovedit superioare rezultatelor obţinute la o clasă unde s-a folosit metoda clasică.

* * *

Dezvoltarea viitoare a preocupărilor de modernizare în şcolile din oraşul Sibiu este chezăşuită de orientarea unitară către obiective cu perspectivă apropiată sau mai îndepărtată, stabilite în mod judicios, pe baza aprecierii forţelor existente, de către colectivul secţiei orăşeneşti de învăţămînt. În munca ce se desfăşoară în şcoli, în orientarea activităţii cabinetului pedagogic orăşenesc, în ciclul de conferinţe cu privire la problemele modernizării — pe care au fost invitaţi să le prezinte cadre didactice de specialitate din principalele centre universitare ale ţării şi cercetători ştiinţifici de prestigiu — pretutindeni recunoşti unitatea şi seriozitatea acestor preocupări. Este, după părerea noastră, o foarte importantă trăsătură pozitivă.

Turul nostru de orizont va continua într-un număr viitor, în care vom relata preocupări privind modernizarea învăţămîntului existente într-o serie de şcoli din regiunile Braşov şi Oltenia.

MIRCEA HERIVAN

În laboratorul de chimie al Şcolii medii nr. 3 din Sibiu

COLABORARE CU FAMILIA

Teme izvorîte din cerinţele concrete

Pornind de la ideea că succesul în munca educativă este asigurat atunci cînd şcolile şi familia acţionează în comun, colectivul nostru pedagogic a iniţiat, în strînsă legătură cu comitetul de părinţi, o serie de măsuri menite să asigure o linie unitară în această direcţie.

Am pornit, cum este şi firesc, de la orientarea părinţilor asupra unor probleme concrete ale educaţiei în familie. Experienţa anilor anteriori ne-a arătat că eficienţa expunerilor pedagogice care se adresează părinţilor este în mare măsură condiţionată de alegerea temelor puse în discuţie, ca şi de modul în care sînt ele elaborate şi prezentate. Am remarcat, bunăoară, că pe părinţi nu-i interesează temele de pedagogie generală prezentate teoretic, ca de exemplu „Educaţia morală", „Educaţia estetică", „Educaţia prin muncă" etc. Se bucură în schimb de o largă apreciere temele cu o arie limitată, vizînd aspecte concrete şi imediate, izvorîte din manifestările elevilor, ca şi din atitudinea părinţilor faţă de aceste manifestări. De aceea am părăsit în acest an temele cu sferă largă, generală şi ne-am îndreptat spre teme a căror sursă o constituie studiul realităţilor imediate şi concrete.

Iată, de pildă, cîteva aspecte constatate cu prilejul vizitelor la domiciliu, care au constituit izvoare de teme pentru discuţii în cadrul lectoratului pentru părinţi. Mai mulţi profesori au observat că posibilităţile materiale mereu crescînde permit unora dintre părinţi să satisfacă orice dorinţe ale copiilor lor, chiar orice capricii. Evident, satisfacerea oricăror „nevoi" invocate de copii generează la aceştia manifestări şi deprinderi nesănătoase. Aşa apar cochetăria exagerată, deprinderile de risipă, îngîmfarea etc. Toate acestea ne-au determinat să dezbatem la lectoratul pentru părinţi probleme ca : „În ce măsură trebuie să satisfacă părinţii dorinţele copiilor", „Spectacolele şi cartea — importante mijloace educative" etc. Fiind bazate pe multe exemple concrete, discuţiile pe aceste teme au fost primite cu deosebit interes de părinţi dovedindu-şi în scurtă vreme eficienţa.

Iată şi un alt fapt izvorît din viaţă şi pus în discuţie la lectorat. Ţinînd seama de exigenţa şcolii faţă de învăţătură — principala îndatorire a elevilor — unii părinţi au ajuns la concluzia că este bine să-i scutească pe copiii lor de orice treburi în gospodărie. „Nu-i dau nimic de lucru, numai să înveţe" — spuneau unii. Evident, acest mod de a privi problema contravine principiului educaţiei prin muncă. Ne-am propus să combatem o astfel de atitudine şi în acest scop am pregătit o discuţie cu tema : „Să-i obişnuim pe copii cu munca, să le dăm să muncească după posibilităţile lor".

Se ştie că aplicarea unui regim corect de recompense şi pedepse are o puternică înrîurire educativă asupra elevilor. Însă şi pe această linie se mai manifestă neajunsuri. Făgăduirea unor daruri pentru note bune, aplicarea de sancţiuni corporale pentru note slabe, acoperirea de către bunici a unor abateri ale nepoţilor etc. generează la copii atitudini nesănătoase. Iată de ce am apreciat drept utilă o discuţie care să lămurească părinţii în această problemă şi am înscris în planul nostru tema : „Cum îi recompensăm şi cum îi pedepsim pe copii".

În ultima vreme am constatat, din discuţiile cu părinţii elevilor din clasele V—VIII în special că mulţi dintre ei observă cu surprindere schimbări în atitudinea şi comportarea copiilor lor. Unii declară chiar că „nu-şi mai recunosc copiii", că nu mai ştiu cum să procedeze cu ei, întrucît întîmpină rezistenţă din partea lor atunci cînd aplică unele măsuri educative. Faptul este totuşi firesc. În această etapă a dezvoltării lor, copiii prezintă anumite particularităţi psiho-fizice de care trebuie să se ţină seama. Nu-i mai putem considera copii mici, după cum nu e bine nici să-i socotim mai maturi decît sînt în realitate. Am socotit de aceea că tema „Manifestările, preocupările şi psihologia preadolescenţilor" prezintă importanţă deosebită pentru lămurirea părinţilor.

Pe lîngă alegerea atentă a tematicii dezbătute în cadrul lectoratului pentru părinţi, colectivul nostru pedagogic acordă o grijă deosebită formei pe care o îmbracă dezbaterile. Experienţa ne-a arătat că abundenţa de teoretizări, ca şi nota moralizatoare, cu caracter normativ a expunerilor, departe de a stîrni interesul părinţilor, îi îndepărtează. De aceea, ne bizuim nu atît pe afirmaţii generale, cît pe fapte concrete, pe exemple din viaţă, prezentate plastic, convingător. Am constatat că stilul accesibil, direct, concluziile clare la care ne străduim să ajungem au un caracter cu adevărat convingător şi îi determină pe părinţi să întreprindă măsuri educative corespunzătoare. În aceeaşi măsură, discuţiile pe marginea expunerilor, schimbul de impresii, convorbirile intime ce urmează cu ocazia vizitelor la domiciliu au darul să apropie pe părinţi de şcoală, îi stimulează să caute, împreună cu învăţătorii şi diriginţii, cele mai potrivite soluţii pentru educarea copiilor lor.

ROMULUS ŞICLOVAN
directorul şcolii generale de 8 ani din comuna Ghioroc, raionul Lipova

Diriginţii de la Şcoala de 8 ani din comuna Covăsînţi, raionul A vizitează adesea pe elevi acasă, purtînd discuţii apropiate părinţii acestora

„Şedinţă" cu părinţii

Şedinţă cu părinţii elevilor clasei a VI-a, la Şcoala de 8 ani din Bratca, raionul Aleşd.

Tovarăşa dirigintă anunţă că va vorbi despre situaţia disciplinei. Aha ! iată ceva interesant, îşi spun cei de faţă. Şi se pregătesc să asculte cu atenţie. Dar...

— Dumneata eşti tatăl lui... se adresează diriginta primului părinte dintr-un capăt al clasei. Da, merge ! Ce să spun ? Nu face cine ştie ce năzbîtii, dar ar trebui să te mai ocupi de el !

— Dumneata — se adresează altui părinte — ai venit pentru... (şi numeşte alt elev). Să pui mîna pe nuia şi să-i mai dai cîteva, că nu-i prea bun !

— A dumitale e disciplinată, merge, nu pot să zic nimic — se adresează în continuare mamei unei eleve.

În acest moment, în clasă intră un părinte. Omul salută şi dă să se aşeze într-o bancă.

— Dumneata eşti tatăl lui... îl ia în primire tovarăşa dirigintă. Nu acolo, în banca din fund ! Acolo ! Nu, dincolo ! Acolo stă copilul dumitale !

Omul se aşează stînjenit în locul ce îi este indicat. Da, nimic de zis, aici e ordine. Fiecare părinte ocupă locul în care stă copilul lui. Ingenios procedeu : dacă nu cunoşti bine părinţii, aşa îi poţi identifica fără greşeală. Şi apoi, să simtă şi ei că sînt la şcoală...

— Dumneata — se adresează mai departe diriginta părintelui care urmează la rînd — să ştii că fiul dumitale este foarte rău. Să pui mîna pe curea şi să-i tragi, ştii, să-l usture !

Părintele, simţind privirile celor din jur aţintite asupra lui, mormăie ceva a justificare, dar tovarăşa dirigintă trece la următorul.

— A dumitale, ce să spun, e foarte cuminte, cum o pui aşa stă. Dacă o pui cu mîinile în sus (şi exemplifică, făcînd un gest corespunzător) aşa stă ; dacă o întorci cu capul într-o parte, aşa o găseşti cînd vii. Ce să spun, sînt mulţumită de ea. În schimb, pe al dumitale — da, da, de dumneata e vorba — arată diriginta spre banca din fundul clasei — l-am prins jucînd în timpul orei un joc cu bileţele. Nu-i cine ştie ce, eu nu sînt contra să joace, le dau voie, dar nu în timpul orei. Vezi să-i atragi atenţia.

Părintele căruia i s-a făcut această observaţie rămîne foarte nedumerit. Lui nu i se pare chiar atît de „nevinovată" ocupaţia fiului său. Ar vrea să discute cu tovarăşa dirigintă dar nu are cum, căci atmosfera se întunecă din nou.

— Dumneata eşti tatăl lui... Aha !... Hm... Da...

Din ton, din pauzele semnificative, ca şi din încruntătura sprîncenelor, se vede repede că aici lucrurile stau rău de tot. Părinţii sînt neliniştiţi : oare ce „tratament pedagogic" se va mai recomanda ? Nuiaua şi cureaua fuseseră indicate pentru cazuri evident mai uşoare. Acum ce va urma ? Şi iată că tovarăşa dirigintă, după ce prinde în săgeata privirilor pe nefericitul părinte, dă sentinţa, accentuînd fiecare cuvînt:

— Al dumitale ar merita să iei frînghia, s-o uzi bine, şi aşa, cu frînghia udă să-i dai !

Bietul părinte pleacă capul copleşit de vitregia naturii care i-a hărăzit un astfel de fiu. Căutînd ajutorul şcolii, încearcă să spună: „Păi să vedeţi, mai faceţi şi dumneavoastră ceva cu el".

— Eu ? ! sare ca arsă tovarăşa dirigintă. Eu nu folosesc bătaia ! Asta e o metodă pe care s-o folosiţi dumneavoastră, acasă...

Iată acum situaţia la învăţătură. Diriginta citeşte mediile fără multe comentarii. Doar cînd ajunge la vreun patru se simte datoare să dea explicaţii: „Probabil n-a fost atent, i-a pus o întrebare, l-a prins în ofsaid şi gata, l-a atins".

Părinţii se miră — pentru ce li se înşiră mediile? Doar sînt trecute în carnetul elevilor şi ei le cunosc. Altceva i-ar fi interesat, dar din păcate...

Cînd li se dă în sfîrşit, şi lor cuvîntul, mai nimeni nu îndrăzneşte să spună nimic. Nu-i de glumă cu tovarăşa dirigintă ! Doar unul încearcă timid să arate că şcoala ar trebui să arate părinţilor cum să-şi educe copiii şi cum să-i ajute să înveţe bine, nu cum să-i bată. Dar tovarăşa dirigintă e sigură pe părerile ei:

— Ba, eu sînt de părere că bătaia, acasă, e foarte bună.

Noroc că asemenea „păreri" au dispărut în general din şcolile noastre. Şi bine ar fi să dispară şi de la Şcoala de 8 ani din Bratca !

CONSTANTIN AGAFICIOAIE
Delureni. raionul Aleşd

Relaţii bazate pe încredere reciprocă

Aplecată asupra foii albe de hîrtie, profesoara Virginia Corcotei, diriginta clasei a X-a „B" de la Şcoala medie nr. 1 din Piatra-Neamţ îşi alege cu grijă cuvintele. Se adresează mamei unuia din elevii ei, care locuieşte într-o localitate vecină. Ştie din îndelungata sa experienţă de pedagog că nu orice observaţii pot trezi ecou în sufletul unui părinte. Băiatul, inteligent şi vioi, este slăbiciunea mamei. E de-ajuns să-i explice că nu din vina lui a obţinut o notă proastă — şi mama îl crede imediat. După ea, de situaţia nemulţumitoare la învăţătură a băiatului sînt vinovaţi întotdeauna alţii. Nu-i uşor deci s-o convingi pe această mamă că trebuie să fie mai exigentă cu fiul ei. Şi e cu atît mai greu cînd trebuie să faci aceasta prin scris. Diriginta ar vrea să stea de vorbă nemijlocit cu mama elevului. Ştie că atunci ar găsi cuvinte convingătoare, ar face-o să înţeleagă că greşeşte şi că, cu cît îşi va da mai repede seama de greşeală şi o va înlătura, cu atît va putea să-şi ajute mai bine copilul. Iată de ce o invită prin scrisoare, călduros şi stăruitor, să vină la şcoală pentru o discuţie.

Şi iată-le acum stînd de vorbă, în cancelaria şcolii. Discuţia durează de aproape două ceasuri. Diriginta ştie că cel mai bine o vor convinge pe mama elevului ei faptele. De aceea se fereşte să-i spună generalităţi. În schimb, îi arată cum stau concret lucrurile. Din tonul ei cald, apropiat, din atitudinea ei plină de grijă pentru copil, pentru felul cum se va dezvolta în viitor, mama înţelege că îi vorbeşte un om care vrea cu adevărat s-o ajute. Încrederea ei este cîştigată — şi asta e lucrul principal. La sfîrşitul convorbirii, ajung amîndouă la o hotărîre : mama, întrucît are această posibilitate, va rămîne o lună lîngă băiat, la gazda acestuia. Îl va supraveghea îndeaproape, ţinînd în acelaşi timp legătura cu diriginta, ca să controleze spusele lui.

În clasa tovarăşei Corcotei sînt însă cîteva zeci de elevi, toţi aflaţi la vîrsta cînd îşi formează caracterul, convingerile. Şcoala face foarte mult pentru ei în această direcţie. Dar diriginta ştie că un rol cît se poate de însemnat îl au şi părinţii, că fără ei munca şcolii nu poate duce la rezultatele dorite. De aceea a căutat să-i cunoască bine pe părinţii tuturor elevilor săi. Nu numai din şedinţele organizate la şcoală, ci mai ales din vizitele făcute de ea acasă, la fiecare elev în parte. Astfel de vizite au ajutat-o nu o dată să lege cu părinţii relaţii durabile, bazate pe încredere reciprocă, care au determinat stabilirea celor mai bune căi comune, în şcoală şi în familie, pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Cum ar fi putut de pildă să influenţeze pe Nicolae dacă nu i-ar fi cunoscut părinţii ? Oameni tineri, instruiţi, aceştia au dorit să statornicească între ei şi fiul lor relaţii prieteneşti. Ei nu şi-au dat seama că, la un moment dat, au trecut dincolo de limita admisă între părinţi şi copii. La adăpostul acestor relaţii băiatul a rezervat învăţătorului, sub privirea „înţelegătoare" a părinţilor, ultimul loc. Furat de sport, de lectură, de activităţi pe care o desfăşoară la cercul de sculptură, Nicolae a uitat că este şi elev. Discuţiile dirigintei cu părinţii i-au ajutat însă la vreme pe aceştia să pună ordine în programul lui. Şi nu numai atît. Diriginta a reuşit să-i convingă pe părinţi că atitudinea justă faţă de copii presupune nu numai înţelegere, ci şi exigenţă.

Pe o poziţie cu totul diferită s-au situat într-o vreme părinţii lui Dan. Asprimea excesivă, pretenţiile de multe ori nejustificate, depăşind puterile copilului l-au îndepărtat pe acesta de propriii lui părinţi. A devenit închis, refractar, neîncrezător în forţele lui. A fost nevoie de mult tact, de putere de convingere pentru restabilirea unor relaţii normale. Dar tovarăşa Corcotei n-a dat înapoi în faţa greutăţilor şi, perseverînd, a izbutit să găsească, de astă dată drumul pînă la înţelegerea părinţilor.

Munca cu părinţii ridică în faţa dirigintei probleme complexe. Trebuie să ţină seamă de susceptibilitatea fiecăruia, să corecteze părerile nejuste ale unora, să tempereze „zelul" altora. Dar experienţa ei de ani de zile şi, mai ales, măiestria ei de pedagog priceput o ajută să găsească de fiecare dată tonul potrivit, cuvîntul menit să inspire încredere. Petrecîndu-şi multe dintre ceasurile libere printre părinţii elevilor săi, ea izbuteşte să facă din fiecare un colaborator apropiat al şcolii, un factor cu adevărat activ în munca plină de însemnătate a pregătirii tinerelor tului pentru viaţă

M. ANDREI

ĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRI

rof. Arcadie Mihăescu, com. rcani, raionul Săveni, por- d de la un caz concret ne cere uriri cu privire la scăderea ei la purtare.

ăspuns : Regulamentul şcolii cultură generală precizează, art. 110, că notele la purtare stabilesc de învăţătorul sau igintele clasei. **„Cazurile în e învăţătorul sau dirigintele eciază purtarea unui elev cu ă mai mică de „7“** — se men- ează în regulament — **sînt zentate în consiliul pedago- ,** pentru cunoaşterea de către personalul didactic a cauze- care au determinat scăderea ei la purtare, stabilirea mă- ilor ce trebuie luate în comun vederea îmbunătăţirii com- tării elevului şi fixarea notei purtare. Motivele pentru care scăzut nota la purtare sub se consemnează în procesul bal al şedinţei consiliului pe- gogic“.

şadar, dacă dirigintele a fost părere ca nota la purtare a vului să nu fie mai mică decît , el nu trebuia să prezinte ca- în consiliul pedagogic, cum întîmplat în împrejurarea re- ată de dv.

Cum se procedează atunci cînd ul trebuie prezentat în con- ul pedagogic? Acest lucru se ată în art. 37 din regulament : ncţiunile de la punctele „a“ şi “ arătate în articolul 36 (ob- rvaţia din partea învăţătoru- , profesorului, dirigintelui sau directorului, observaţia în faţa ectivului clasei şi consemna- ei în jurnalul clasei) se apli- de către învăţător, profesor, iginte sau director ; cele pre- zute la punctele „c“ (chema- şi mustrarea elevului în faţa nsiliului pedagogic), „d“ (ad- onestarea elevului în faţa în- gii şcoli şi mutarea discipli- ră dint-o clasă în altă clasă ralelă), „e“ (eliminarea pe np limitat de 1—3 zile — pen- elevii claselor IX—XII), „f“ minarea susţinerii examenului absolvire sau de maturitate ntru sesiunea următoare), „g“ matricularea din şcoală — ntru elevii claselor IX—XII) aplică de director, în urma aminării faptelor elevului în nsiliul pedagogic, **pe baza re- ratului motivat al dirigintelui nvăţătorului).** Sancţiunile de la nctul „c“—„f“ sînt însoţite de ăderea în mod corespunzător a tei la purtare (pînă la „6“), în funcţie de gravitatea abaterii. Exmatricularea aduce scăderea notei la purtare sub „6“.

Din cele scrise de dv. rezultă că nu s-au respectat cu stricteţe prevederile regulamentului în problema scăderii notei la purtare şi de aceea — aşa cum apreciaţi şi dv. — hotărîrea luată s-ar putea să nu fie cea justă.

Un grup de cadre didactice din com. Mogoşeşti, raionul Paşcani, ne cere lămuriri în legătură cu activitatea culturală a cadrelor didactice.

Răspuns : Regulamentul şcolii de cultură generală precizează că sarcinile ce revin personalului didactic în cadrul activităţii culturale se stabilesc de către directorul şcolii în consiliul pedagogic. Volumul acestor sarcini depinde de nevoile şi condiţiile locale (într-o comună cu mulţi intelectuali şi cu şcoală mare, desigur, volumul acestor sarcini va fi mai mic pentru fiecare cadru didactic). Sarcinile culturale nu trebuie stabilite procedînd la împărţirea matematică pe cap de om. Trebuie să ţinem seama şi de volumul de sarcini profesionale pe care le are fiecare profesor, ca şi de munca pe care o desfăşoară pentru pregătirea lui de specialitate. Este firesc, aşadar, să se aibă în vedere studiul fără frecvenţă al unor pedagogi în facultăţile care îi pregătesc pentru învăţămînt, obligaţiile profesionale — în şcoală sau pe linia secţiei de învăţămînt — starea sănătăţii etc.

Directorul şcolii este obligat să controleze activitatea culturală desfăşurată de personalul didactic, să cunoască ce activităţi desfăşoară acesta zilnic, modul cum sînt duse la bun sfîrşit sarcinile în acest domeniu.

Prof. Sandu Horea din satul Ţelna, comuna Ighiu, raionul Alba ne întreabă dacă este indicat să chemăm la ore pe părinţii unor elevi mai slabi, pentru ca aceştia să cunoască nemijlocit pregătirea fiilor lor.

Răspuns : Cadrele didactice trebuie să se bucure de încrederea deplină a părinţilor, pentru a nu fi nevoie de probe la faţa locului privind pregătirea fiilor lor. Procedeul nu este recomandabil şi din cauză că determină turburarea orei de curs. De altfel, Regulamentul şcolii de cultură generală face precizări în acest sens la art. 255.

NEGRU PE ALB

În manualul de geografie al asei a IV-a, la lecţia despre opulaţia R.P.R. citim : „Dacă mpărţim cele 18.633.000 de lo- itori la suprafaţa ţării, aflăm esimea populaţiei pe 1 km²...“ ag. 78).

Să vedem ce părere au în pro- ema numărului locuitorilor au- rii manualului de clasa a V-a. ici, la pag. 58, citim : „Locui- rii ţării sînt în număr de .681.000...“

Dar autorii manualului de cla- a VIII-a ce spun? La pagina 32, ei afirmă următoarele : Pînă în anul 1962 numărul opulaţiei a crescut la 18.651.000 e locuitori...“.

Dezorientaţi de acest şir con- adictoriu de cifre, căutăm să e luminăm recurgînd la ajuto- ul manualului de clasa a XI-a. e pare însă că sîntem urmăriţi e ghinion. Într-adevăr, de aici flăm că populaţia ţării noastre ste de 18.813.000 locuitori.

Aşadar, nu numai că diferiţii utori de manuale sînt în diver- enţă unii cu alţii, dar chiar a- elaşi autor — în speţă tov. Claudiu Giurcănescu — îşi chimbă părerea în funcţie de nanualul la care lucrează şi cre- le util să dea la clasa a VIII-a cifră, iar la clasa a XI-a, alta. Mai mult, ca autor al manualului de clasa a VIII-a afirmă că ţara noastră ocupă locul 8 în Europa în ordinea numărului populaţiei, pe cînd ca autor al manualului de clasa a XI-a ne trece pe locul 9. Şi măcar de s-ar opri aici! Dar nu : în manualul de clasa a VIII-a ne spune că numărul comunelor din R.P.R. este de 4 290, iar în cel de clasa a XI-a de 4 203.

S-ar putea presupune că ne referim la manuale apărute în ani diferiţi şi că aceasta este cauza acestor „fluctuaţii“. Dar lucrurile nu stau aşa. Toate manualele la care ne referim au apărut în acelaşi an — 1964.

Oare să fie atît de dificilă problema consemnării unor date exacte încît rezolvarea ei să comporte atîtea încurcături? Doar recensămîntul din 1963 specifică pentru populaţia R.P.R. cifra de 18,8 milioane locuitori. N-ar fi cel mai simplu să fie folosită în toate manualele această cifră, menţionîndu-se că ea se referă la data de 1 iulie 1963 şi că există o tendinţă de creştere continuă a populaţiei?

După corespondenţele prof. VASILE POPOVICI şi LAURENŢIU MADVAL

CĂRŢI

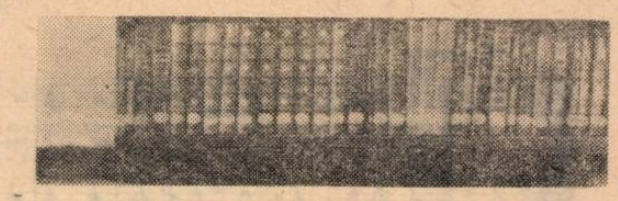

Lucrări noi pentru studiul limbilor moderne

„Gramatica limbii ruse“ (pentru uz şcolar) de *M. Popescu, L. Dudnicov* şi *L. Solcănescu,* apărută recent, cuprinde două capitole mari : 1) Unele probleme de ortografie şi ortoepie şi 2) Morfologie.

Definiţiile date în manual, în majoritatea cazurilor corecte, se caracterizează prin claritate şi concizione. Se fac multe comparaţii interesante şi utile între limba studiată şi limba maternă, o serie de cunoştinţe sînt ilustrate cu scheme şi tabele sugestive (de pildă, cele referitoare la genitivul plural al substantivelor, la particularităţile în formarea pluralului substantivelor, la exprimarea vîrstei, orei, datei etc.). Pentru o cît mai bună însuşire a materialului acesta este prezentat în mod variat. De exemplu, prepoziţiile sînt prezentate o dată pe cazuri, cînd se enumeră sensurile şi funcţiile principale ale cazurilor cu prepoziţii, iar apoi într-un capitol separat intitulat „Prepoziţii“, unde sînt sistematizate din punctul de vedere al exprimării diverselor funcţii sintactice. Oportune sînt şi observaţiile cu privire la particularităţile redării în limba română a diverselor categorii gramaticale ale limbii ruse.

În general manualul are multe calităţi, care permit să i se dea o apreciere pozitivă.

În acelaşi timp, însă, se întîlnesc unele erori, inexactităţi, lipsuri, ca şi afirmaţii discutabile. De exemplu, la pag. 11, în loc de *desinenţă* se vorbeşte de *terminaţie.* La pag. 12 este prezentată lista unor prefixe care pot schimba înţelesul unor cuvinte. Aşa cum sînt însă prezentate aici sensurile prefixelor, ele se pot referi numai la verbele de mişcare (cum de altfel se şi indică la pag. 104). Ar fi trebuit fie să se indice valorile acestor prefixe în general, fie să se scoată această temă, care se repetă la pag. 104. La pag. 21 trebuia evitată afirmaţia categorică care prezintă cazurile instrumental şi prepoziţional ca fiind caracteristice numai limbii ruse. La pag. 34 apare afirmaţia incompletă că genitivul singular se întrebuinţează după „numerele de la 2 la 4“, deşi abia la pag. 64 această problemă este complet elucidată. Clasificarea adjectivelor este prezentată în mod defectuos : „calificative şi relative“ (pag. 44). În realitate, atît adjectivele calitative (impropriu denumite calificative) cît şi cele relative, pot fi calificative (adjectivele calificative fiind adjective propriu-zise care arată însuşiri ale obiectelor. Este omisă cu desăvîrşire problema dificilă a întrebuinţării pronumelui negativ cu prepoziţie. În definirea participiului şi a gerunziului (pag. 106 şi 112) se arată că ele sînt „în limba rusă, ca şi în limba română, forme verbale“. Trebuia specificat că în limba română, ele sînt moduri verbale. De asemenea, nu se aminteşte deosebirea esenţială în utilizarea gerunziului în limbile rusă şi română — întrucît în limba rusă subiectul gerunziului nu poate fi decît subiectul propoziţiei, nu se pot utiliza gerunziile în prepoziţii de genul : am văzut-o *intrînd* la şcoală.

Inadvertenţele pe care le mai cuprinde încă manualul nu prejudiciază însă aprecierea pozitivă de ansamblu.

Lector univ.
MIRCEA GHEORGHIU

* * *

Ieşită recent de sub tipar, *Metodica predării limbii engleze* de Marcela Dragomirescu şi Olimpia Vîlceanu tratează numeroase probleme ale predării acestei limbi în şcoala de cultură generală.

Prima parte a lucrării este consacrată îndrumărilor privind aplicarea principiilor învăţămîntului în predarea unei limbi străine, relevîndu-se astfel intenţia autoarelor de a pune la dispoziţia profesorilor un material util pentru desfăşurarea unei munci ştiinţifice. Este scoasă în relief importanţa pe care o are însuşirea conştientă a unei limbi străine de către elevi, însemnătatea conversaţiei pentru dezvoltarea vorbirii copiilor în limba respectivă şi se acordă atenţie formării automatismelor în vorbirea elevilor.

Sînt descrise în acelaşi timp şi o seamă de procedee prin care atenţia elevilor poate fi întreţinută mai uşor la lecţie şi prin care poate fi dezvoltat interesul acestora faţă de limba străină ca obiect de învăţămînt. De asemenea, se dau exemple concrete de lecţii, prezentîndu-se planuri pentru lecţii întregi sau fragmente ale lor, în scopul de a se lămuri o serie de probleme de ordin practic ale predării.

Alături de explicaţii în legătură cu metodica predării principalelor compartimente ale limbii — ca lexicul, gramatica, citirea sau scrisul — se tratează pe larg şi numeroase probleme de principiu ale predării ca : dezvoltarea exprimării orale, problema comparaţiei cu limba maternă, structura şi caracteristicile lecţiilor etc.

I. BETTISH
Reşiţa

„REVISTA DE PEDAGOGIE“

nr. 3, martie 1965

În sumar :

STUDII ŞI CERCETĂRI

Ştefan Bîrsănescu : Institutele pedagogice de trei ani şi specificul lor.

Bernard Grigoriu, Didina Bărbulescu : Unele consideraţii în legătură cu determinismul în pedagogie.

Gheorghiţa Fleancu : Cu privire la procesul educării disciplinei conştiente la elevi.

Dumitru Salade : Contribuţii la metodica orientării profesionale.

Mihai Epuran şi Georgeta Chiriţă : Însuşirea cunoştinţelor la lecţiile de educaţie fizică.

George Văideanu : Inspecţia şcolară, activitate ştiinţifică de studiere, de apreciere şi de perfecţionare a procesului instructiv-educativ.

CONSULTAŢII-DISCUŢII

Maria Popescu : Concluzii la discuţia privind organizarea şi desfăşurarea orelor de dirigenţie.

Maria Roşca : Contribuţia textelor literare la formarea concepţiei ştiinţifice despre lume la elevi.

Nicolina Bădici : Din experienţa activităţii mele privind obţinerea succesului la învăţătură de către elevii din clasa I.

DE PESTE HOTARE

Bianca Bratu : Secolul XX şi problemele educaţiei estetice.

CRITICĂ ŞI BIBLIOGRAFIE

Ion Vilciu : „Educatorul şi sănătatea copilului“.

Constantin Pufan : Revista „I problemi della pedagogia“.

„NATURA“

nr. 2, martie-aprilie 1965
În sumar :

STUDII ŞI NOTE

I. Ujvari : Dunărea — caracteristici hidrologice.

R. Dimitrescu : Structura geologică a zonelor oceanice cu arcuri insulare.

P. Coteţ, I. Băcănaru : Regiunea Banat. Caracterizare geografică.

A. Crîngu : Dezvoltarea teritorială a oraşului Medgidia.

* * * : Repartiţia zăcămintelor de minereuri pe teritoriul R.P.R.

P. Giştescu : Asupra originii lacurilor sărate din Cîmpia Română.

METODICĂ

V. Popeangă, I. Spătaru : Preocupări pe linia creşterii eficienţei lecţiilor de geografie.

V. Bozac, El. Mîndruşca : Folosirea la lecţiile de geografie a cunoştinţelor de biologie şi geologie.

* * * : Recapitularea la geografie.

Gh. Teodorescu : Itinerar de excursie interregională.

SĂ NE CUNOAŞTEM PATRIA

C. Gheorghiu : Monumente ale naturii în culoarul Mureşului.

Gh. Neamu : Popas la Sf. Gheorghe-Deltă.

M. Donciu : Masivul Ciucaş.

PE HARTA LUMII

* * * : Cîteva date referitoare la harta politică a lumii în anul 1965.

C. Hubert : Cu navele româneşti pe mările şi oceanele lumii.

* * * : Locuinţe tipice şi materiale de construcţie în diverse regiuni ale globului.

CRONICĂ

M. Popescu-Spineni : Henri Hondius şi geografia românească acum 323 ani.

RECENZII

PATRIA MEA

Versuri: **N. Constantinescu**

Muzica: **prof. T. Bordeianu**

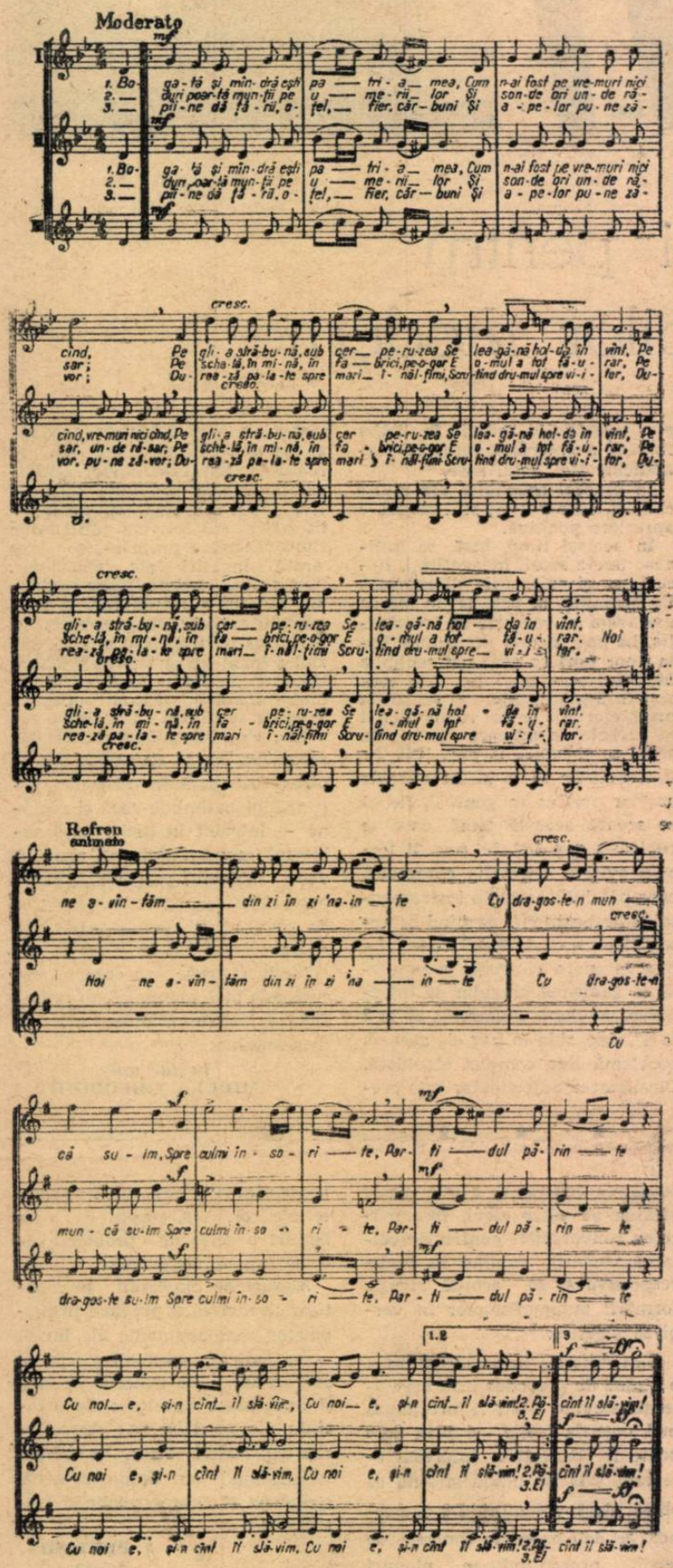

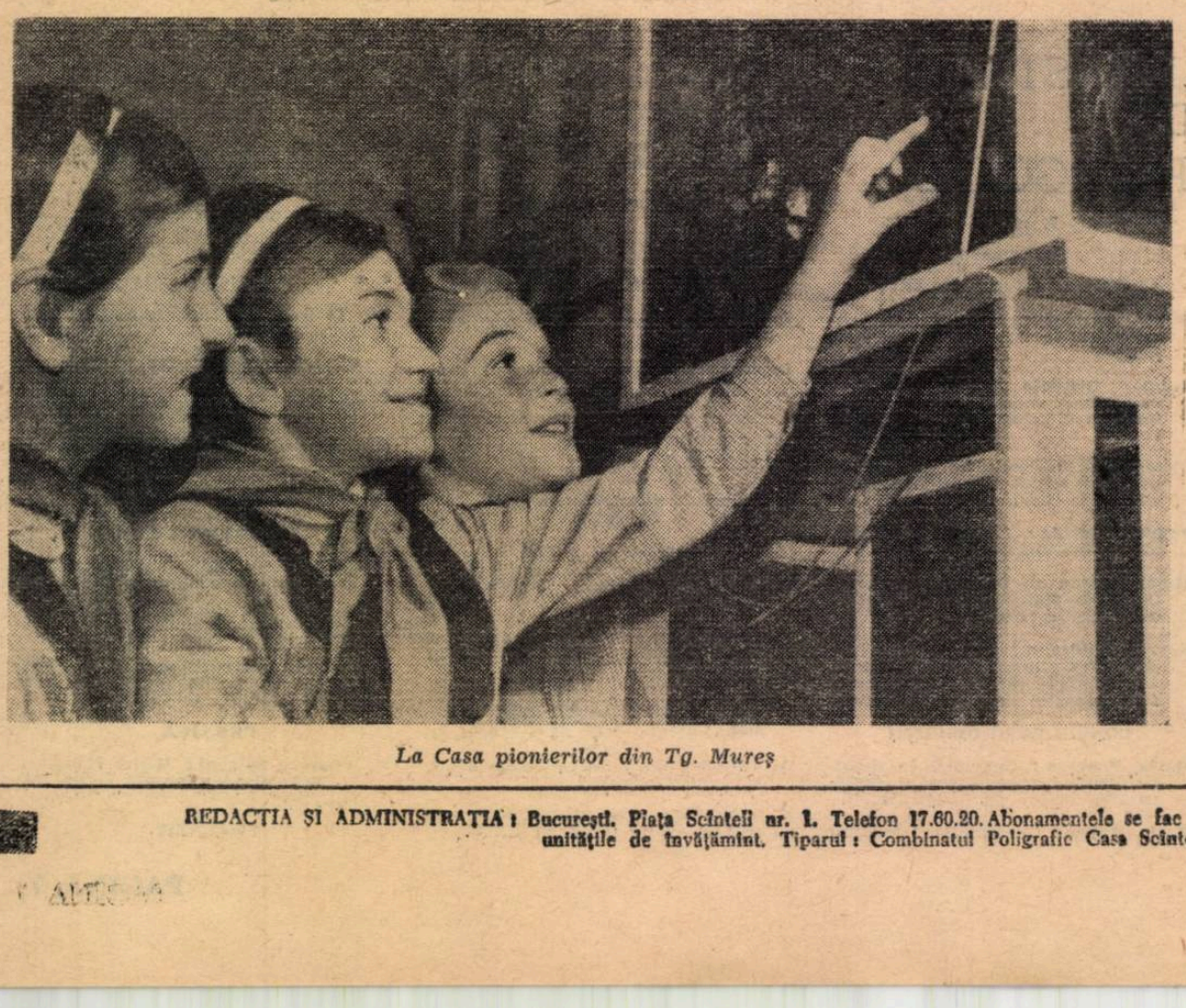

La Casa pionierilor din Tg. Mureș

CORESPONDENȚ

FĂGĂRAȘ

Colectivul didactic de la Școala medie nr. 2 din Făgăraș nifestă o deosebită preocupare pentru orientarea profesio a viitorilor absolvenți. Nu de mult, ne comunică prof. *Maria* la această școală s-a organizat o adunare cu pă elevilor clasei a XI-a, la care au fost de față toți fesorii claselor respective. Referatul prezentat cu acest pri subliniat rolul important care revine școlii și familiei în o tarea profesională a elevilor, în îndrumarea lor spre o me potrivită cu aptitudinile lor. În continuare referatul a a părinților ce a întreprins școala în această privință. S-a v bunăoară, despre vizitele organizate în întreprinderi, d discuțiile purtate cu elevii la orele de dirigenție etc. Toț părinții au fost informați asupra profesiunilor pe care ș le crede indicate pentru fiii lor.

La adunare au luat cuvîntul și numeroși părinți de dif profesiuni care au subliniat că omul poate fi folositor soci numai muncind acolo unde este nevoie de el, unde poate d mai bun randament.

ZIMNICEA

Aceeași preocupare pentru orientarea profesională a el lor o manifestă și cadrele didactice din școlile raionului Z nicea. De curînd, ne informează profesoara *Ileana Delcea*, ția de învățămînt a raionului a inițiat o consfătuire pe ac tă temă la care au participat diriginții claselor a VIII-a ș XI-a, profesori, directori de școli. Participanții la consfăt au asistat la o oră de dirigenție la clasa a VIII-a, cu tema drum îmi voi alege după absolvire".

SIGHETUL MARMAȚIEI

Numeroase acțiuni organizează în vederea orientării pr sionale a elevilor de clasa a VIII-a și Școala generală de 8 nr. 3 din Sighetul Marmației, regiunea Maramureș. După ne informează prof. *L. Petre*, în cadrul orelor de dirigenție fost discutate cu elevii o serie de teme ca: „Munca, izvor fericire și bunăstare", „Frumusețea muncii din uzine și brici" etc. De asemenea, în ultimul timp diriginții claselo VIII-a au făcut cunoscute elevilor și părinților lor mese către care se pot îndrepta, au organizat vizite într-o serie întreprinderi din oraș și întîlniri cu muncitori fruntași în trecerea socialistă.

CRÎNGUL — TURNU MĂGURELE

Tov. *Andrei Gr. Ursu*, directorul Școlii generale de 8 ani comuna Crîngul, raionul Turnu Măgurele, ne scrie despre meroasele acțiuni pe care le-a inițiat colectivul școlii în vede unei strînse colaborări cu familia. Astfel, în afară de cuțiile ce se poartă cu părinții în cadrul ședințelor din șc lă sau al vizitelor la domiciliu, profesorii și învățătorii se p ocupă și de buna organizare și desfășurare a lectoratelor pen părinți. În ultimul timp la aceste lectorate au fost dezbăt temele „Colaborarea școlii cu familia, factor important în bu desfășurare a procesului instructiv-educativ", „Ce reprezintă n și cum trebuie ea privită de părinți", „Cum pot ajuta părin pe elevii rămași în urmă la învățătură" etc. Strînsa colabor a școlii cu familia a avut drept rezultat îmbunătățirea situa la învățătură și disciplină a elevilor.

TUDOR VLADIMIRESCU-GALAȚI

De curînd, ne comunică profesorul *Tiberiu Stegărescu*, Școala medie din comuna Tudor Vladimirescu, raionul Gal s-a dezbătut în ședința consiliului pedagogic tema „Persona tatea profesorului". Referatele prezentate cu acest prilej, și discuțiile purtate pe marginea lor au arătat că în mare m sură prestigiul profesorului, autoritatea și influența sa, rez tatele pe care le obține în activitatea la catedră se datoro trăsăturilor personalității sale. Tocmai de aceea, s-a sublin în consfătuire, învățătorul, profesorul trebuie să manifeste grijă mereu sporită pentru perfecționarea pregătirii sale, pe tru comportarea sa. Consfătuirea a contribuit astfel la spo rea exigenței cadrelor didactice față de propria lor activita la sporirea răspunderii lor în muncă.

BOLINTINUL DIN VALE

Secția de învățămînt a raionului Titu, ne informează to *I. Protopopescu*, a inițiat, de curînd, un curs pentru ajutoare de educatoare din grădinițele de copii ale raionului. Cursul cuprins 12 lecții, predate de educatoare cu experiență. Iată c teva din temele acestor lecții: „Formarea deprinderilor igien ce și de comportare civilizată la preșcolari", „Cum se organ zează activitățile de educație fizică", „Igiena clădirii și a m bilierului grădinițelor de copii" etc. Lecțiile au fost însoțite c un bogat material ilustrativ.

TURNU MĂGURELE

Profesorul *A. Bogdan* de la Școala medie „Unirea" din Turn Măgurele ne scrie despre consfătuirea bibliotecarilor de l școlile medii și elementare din regiunea București, care a av loc de curînd. Cei peste 40 de bibliotecari participanți la con sfătuire au făcut un interesant schimb de experiență. Astf bibliotecara Școlii medii din Răcari a prezentat un referat c tema: „Cum se realizează verificarea completă a activităț unei biblioteci școlare", iar bibliotecara Școlii medii din Ale xandria a vorbit despre metodele pe care le folosește pentr îndrumarea lecturii elevilor.

În încheierea consfătuirii bibliotecarii au audiat, pe band de magnetofon, un montaj literar despre viața și opera lu Tudor Arghezi și au vizitat expoziția organizată de bibliotec Școlii medii „Unirea", intitulată „Tudor Arghezi, poet al po porului".

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 798 | vineri 16 aprilie 1965 | 8 pagini 25 bani

CU UN ÎNALT SPIRIT DE RĂSPUNDERE

Desigur că nu este educator care să nu se fi întrebat, într-un firesc proces de autoanaliză, ce anume determină succesul sau insuccesul lecțiilor sale, al acțiunilor educative pe care le organizează, al procesului de instrucție și educație în ansamblul său. A încerca să răspundem la această întrebare ar însemna să facem o trecere în revistă a principalelor cerințe stabilite de pedagogia științifică. Or, nu este nici cazul, nici locul pentru o asemenea operație. Nu se poate însă să nu observăm că educatorul este cel chemat să îndeplinească aceste cerințe. În procesul muncii de zi cu zi el imprimă fiecăreia din activitățile pe care le desfășoară trăsăturile personalității lui, fizionomia lui etică, ce se întipărește adînc în conștiința și memoria elevilor ca un lucru care nu poate fi uitat toată viața. Lui, educatorului, îi revine rolul cel mai important în procesul instrucției și educației, de el depinde, în primul rînd și în mod hotărîtor, succesul acestui proces. Exprimînd această printr-o metaforă, credem că nu exagerăm afirmînd că educatorul este centrul unui univers în jurul căruia gravitează o întreagă lume — lumea copilăriei și a adolescenței. O lume avidă de cunoaștere, nerăbdătoare, plină de încredere, o lume a cărei sensibilitate atinge cele mai ridicate valori.

Sîntem oare în măsură să modelăm această lume potrivit cerințelor sociale contemporane? Sîntem suficient de pregătiți de fiecare dată cînd îi dăm lecții? Iată întrebări pe care trebuie să ni le punem mereu și care rezultă dintr-unul din cele mai importante comandamente ale personalității educatorului, acela al spiritului de înaltă răspundere pentru munca sa.

Educația este o operă colectivă, dar care se împlinește prin aportul fiecăruia în parte. Iată de ce spiritul de răspundere individuală, sentimentul datoriei, înalta exigență față de munca proprie sînt trăsături care trebuie să caracterizeze pe fiecare învățător sau profesor.

Ne închipuim uneori că însăși profesiunea noastră ne conferă autoritatea de care se impune să ne bucurăm în rîndurile elevilor. Este drept acest lucru — dar numai în ceea ce privește profesiunea în general. Autoritatea fiecărui educator în parte depinde de însăși personalitatea lui, de modul cum acționează el, de buna lui pregătire profesională, de căldura care-i caracterizează întreaga activitate. Ea se cîștigă prin muncă, prin stăruința de a cultiva ceea ce denumim de obicei măiestria pedagogică. Iar o dată cîștigată, se cuvine s-o dezvoltăm, s-o întărim. Dar nu sînt oare și educatori care, adesea fără să-și dea seama, sapă adînc la temelia propriei lor autorități prin comportarea lor necorespunzătoare, prin felul nejudicios cum acționează, prin inconsecvență, prin lipsă de interes în pregătire? Toate acestea fac ca educatorul să-și piardă dragostea și stima elevilor săi, reduc la neant autoritatea lui, sapă încrederea în cuvîntul rostit de la catedră. Și ele nu înseamnă numai prăbușirea autorității educatorului, ci pot avea și urmări mai grave. Se știe că elevii urmează întotdeauna exemplul celor care îi educă — vorbesc ca ei, acționează ca ei. Dacă exemplul este negativ, el se poate răsfrînge uneori iremediabil asupra întregii vieți a elevului.

Esențiale pentru activitatea fiecărui pedagog în parte, sentimentul răspunderii, al datoriei în muncă sînt totodată chestiuni care privesc întregul colectiv pedagogic. Problema activității în comun a educatorilor, a activității lor unitare, bazată pe unitatea de scopuri finale, a fost și continuă să fie o problemă mereu actuală pentru școală. „Frontul unic" al învățătorilor și profesorilor în lupta pentru pregătirea tineretului la nivelul imperativelor sociale ale contemporaneității nu îngăduie nici o latură slabă, nici un flanc descoperit dacă dorim să obținem succesele pe care le așteaptă de la noi cei care ne-au încredințat nobila misiune de a făuri valori umane. A lupta pentru onoarea colectivului, pentru atingerea scopurilor lui înseamnă în primul rînd a lupta pentru onoarea fiecărui membru al său, pentru reușita fiecărei lecții, a fiecărei acțiuni organizate în școală.

Etica profesiunii noastre ne cere să cultivăm în colectivul din care facem parte sentimentul prieteniei, atitudinile de respect și colegialitate, ajutorul tovărășesc. Baza unei asemenea comportări este largă, trainică: ea își află izvorul în unitatea scopului pentru înfăptuirea căruia își dau contribuția toți membrii colectivului, în înțelegerea înaltelor cerințe ale eticii profesionale. În colectivele didactice în care se întîlnesc atitudini articulate pe cu totul alte criterii — de interese egoiste, mărunte, de orgolii și susceptibilități negative — nu se poate realiza nimic bun pentru școală, pentru educarea tineretului. Și, de asemenea, nu se poate realiza nimic bun nici pentru membrii unui astfel de colectiv, întrucît consecințele comportării neconforme cu demnitatea profesională se răsfrîng negativ în propria personalitate, ca și în muncă. Iar lipsa satisfacțiilor pe care ți le aduce împlinirea exemplară a acesteia nu poate fi compensată de nimic. Înaltele cerințe ale eticii profesiunii noastre ne impun, de aceea, vestejirea, criticarea, condamnarea — firește, într-o atmosferă constructivă — a oricărei abateri de la normele ei. O exigență înaltă față de pregătirea și munca fiecăruia dintre noi și a tuturor laolaltă, un sentiment profund de răspundere personală și colectivă față de tot ce se întîmplă în școală, demnitatea de om al societății socialiste, care-l pune pe acesta pe cea mai înaltă treaptă a valorilor — iată cîteva din principalele trăsături ale eticii profesionale a educatorului. Ele impun în întreaga muncă din școală sinceritate deplină în procesul educației, încredere în posibilitatea educării tuturor elevilor. Orice eforturi menite să ducă la o mai strînsă închegare a colectivului pedagogic al școlii, începînd cu cele care urmăresc cunoașterea și apropierea reciprocă a cadrelor didactice și continuînd cu preocupările comune din procesul muncii profesionale și cu activitățile legate de petrecerea timpului liber — manifestări culturale, artistice, sportive etc. — se vor răsfrînge pozitiv asupra activității profesionale a fiecăruia din membrii colectivului și a tuturor laolaltă. Ajutorul, contribuția colectivului în tendința spre o muncă mai bună, mai eficientă are un cîmp larg de manifestare.

Colectivul pedagogic în întregul său — și acest lucru trebuie bine subliniat — realizează un edificiu de o arhitectură deosebită. El este, am spune, un arhitect care făurește construcții spirituale, umane, potrivit cerințelor societății noastre noi. La tezaurul comun de cunoștințe, de experiențe, de valori pedagogice fiecare dăruiește partea lui. Colectivul își însușește tot ce este mai prețios, mai valabil, mai util operei sale din contribuția tuturor componenților săi. Gîndirea, creația personală a fiecărui membru al colectivului se găsește într-o permanentă legătură cu cea a celorlalți membri ai lui. Realizările devin astfel un bun al tuturor, însemnînd un pas înainte în activitatea tuturor.

Sistemul de muncă din școlile noastre oferă posibilități largi

(Continuare în pag. 7-a)

Zeci de priviri îl urmăresc atent pe profesor

In acest număr:

Opinii — pag. 3
Lecții la clasele I—IV — pag. 4
Cîteva sugestii pentru planul calendaristic — pag. 6
Olimpiadele — pag. 7

95 de ani

de la naşterea lui V. I. Lenin

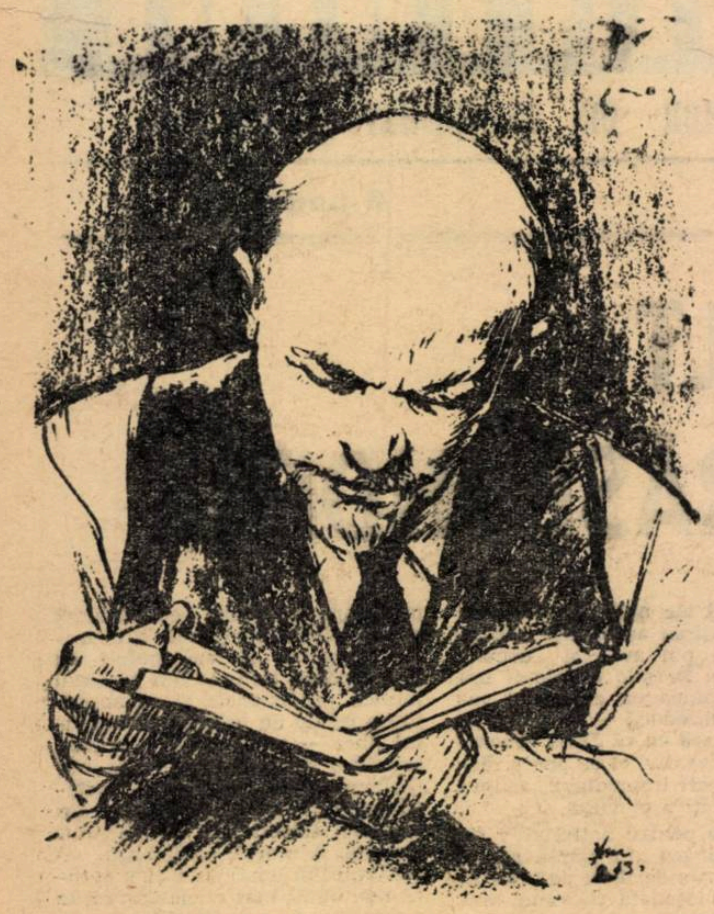

Din „SARCINILE UNIUNILOR TINERETULUI"

(Cuvîntare rostită la cel de al III-lea Congres general al Uniunii Tineretului Comunist din Rusia — 2 octombrie 1920).

...Poţi deveni comunist numai atunci cînd îţi îmbogăţeşti memoria cu cunoaşterea întregului tezaur pe care l-a elaborat omenirea.

Noi n-avem nevoie de buchiseală, dar trebuie să dezvoltăm şi să perfecţionăm, prin cunoaşterea faptelor fundamentale, memoria fiecărei persoane care învaţă, căci comunismul se va transforma în ceva lipsit de conţinut, se va trasforma într-o simplă firmă, iar comunistul nu va fi decît un simplu lăudăros dacă în conştiinţa lui nu vor fi fost prelucrate toate cunoştinţele dobîndite. Voi trebuie nu numai să vi le însuşiţi, ci să vi le însuşiţi astfel încît să aveţi faţă de ele o atitudine critică, să nu vă încărcaţi mintea cu vechituri inutile, ci s-o îmbogăţiţi cu cunoaşterea tuturor faptelor fără de care nu poţi fi în zilele noastre un om cult. Dacă unui comunist i-ar trece prin minte să se laude cu comunismul său pe baza concluziilor primite de el de-a gata, fără a depune o muncă foarte serioasă, foarte grea, foarte intensă, fără a analiza faptele, faţă de care el este dator să aibă o atitudine critică, un astfel de comunist ar fi vrednic de plîns. O asemenea superficialitate ar fi hotărît nefastă. Dacă ştiu că ştiu puţin, voi izbuti să cunosc mai mult ; dar dacă cineva va spune că este comunist şi că nu are nevoie să cunoască ceva temeinic, apoi n-o să iasă din el nimic care să aducă a comunist.

...Morala serveşte societăţii omeneşti pentru a se ridica mai sus, pentru a se elibera de exploatarea muncii.

Pentru a înfăptui acest lucru este nevoie de generaţia de tineri care au început să se transforme în oameni conştienţi în condiţiile luptei disciplinate şi înverşunate împotriva burgheziei. În această luptă generaţia aceasta va creşte adevăraţi comunişti, acestei lupte ea trebuie să-i subordoneze şi de această luptă ea trebuie să lege fiecare pas în învăţătura, în pregătirea şi educarea sa. Educarea tineretului comunist trebuie să constea nu în tot felul de discursuri şi reguli dulcegi cu privire la moralitate. Nu în aceasta constă educaţia. Cînd oamenii au văzut cum părinţii lor au trăit sub jugul moşierilor şi al capitaliştilor, cînd ei înşişi au îndurat chinurile care se abăteau asupra celor care porneau la luptă împotriva exploatatorilor, cînd ei au văzut cîte sacrificii a costat continuarea acestei lupte pentru a apăra cele cucerite, ce duşman crîncen sînt moşierii şi capitaliştii, — atunci aceşti oameni se educă în aceste condiţii în spirit comunist. La baza moralei comuniste stă lupta pentru întărirea şi desăvîrşirea comunismului. Iată în ce constă şi baza educaţiei, a pregătirii şi a instrucţiunii comuniste. Iată în ce constă răspunsul la întrebarea cum trebuie să se înveţe comunismul.

Nu am avea încredere în învăţămînt, în educaţie, în instrucţiune dacă ele ar fi limitate la şcoală şi rupte de zbuciumul vieţii.

ACTUALITATEA

Expoziţia metodică de desen tehnic

Expoziţiile organizate periodic în diferite şcoli, grupuri sau centre şcolare pentru învăţămîntul profesional şi tehnic prezintă în mod obişnuit realizări din activitatea practică a elevilor în atelierele şcoală şi în uzine. Expoziţia organizată recent de Şcoala profesională de pe lîngă uzinele de maşini electrice „Bucureşti" însă prezintă un aspect inedit al preocupărilor colectivului ei didactic — şi anume roadele activităţii metodico-didactice a profesorilor care se ocupă de predarea desenului tehnic.

O serie de lucrări din expoziţie ilustrează evoluţia unor elevi de-a lungul mai multor ani de studii, punînd în evidenţă orientarea perseverentă a profesorilor către înarmarea acestora cu mijloace perfecţionate de prezentare a lucrărilor tehnice. Mai multe panouri înfăţişează comparativ modul în care diferiţi elevi execută acelaşi tip de lucrare, reprezentări ale unor piese din planul de producţie al uzinei — matriţe, bobinaje etc. — planşe didactice pentru lecţiile de desen executate de elevi ş.a.m.d.

Un sector al expoziţiei dă vizitatorilor posibilitatea să aprecieze capacităţile elevilor de a executa schiţe în cadrul practicii de producţie, de a alcătui serii complete de documentaţii tehnice pentru lucrările de atelier.

Valoarea metodică a expoziţiei Şcolii profesionale U.M.E.B. este întregită de faptul că aceasta dă o imagine autentică a activităţii concrete, prezentînd nu lucrări executate în mod special pentru a fi expuse, ci planşe obişnuite de lucru, cu corecturile şi observaţiile efectuate de profesori.

Vizitată, încă din prima zi de la deschidere, de un mare număr de elevi şi de cadre didactice de specialitate, expoziţia „Desenul tehnic" organizată de Şcoala profesională U.M.E.B. se bucură pe drept de mult interes.

Concursul cultural-artistic al elevilor din Capitală

Tradiţionalul concurs cultural-artistic al pionierilor şi elevilor de la şcolile din Capitală, a cărui fază raională s-a desfăşurat duminică 12. IV. a. c., a mobilizat un mare număr de tinere talente.

Prin grija secţiilor de învăţămînt, a comitetelor raionale U. T. M., a conducerii de şcoli şi a profesorilor s-a asigurat o bună organizare a concursului, începînd de la selecţionarea şi pregătirea participanţilor şi de la alegerea repertoriului şi pînă la realizarea artistică a acestuia. O caracteristică a concursului din acest an a constituit-o prezentarea într-o formă artistică a unor aspecte multilaterale din viaţa şcolii.

Formaţiile corale ale multor şcoli generale de 8 ani, şcoli medii sau profesionale s-au remarcat prin calitatea interpretării unor cîntece despre patrie şi partid, despre viaţa nouă a tineretului. Corurile mixte, pe 4 voci, sau la unison, care au reunit sub conducerea dirijorului pînă la 300—400 elevi, cum au fost, de pildă, corurile Şcolilor medii „Gh. Şincai", „Mihai Viteazul", „Gh. Lazăr", „D. Cantemir", corul Şcolii profesionale „Dîmboviţa", corurile de la Grupul şcolar „23 August" sau de la Şcoala profesională specială nr. 5, ca şi corurile şcolilor generale de 8 ani nr. 3, nr. 39, nr. 89 şi nr. 173, care s-au plasat pe primul loc la faza raională, s-au prezentat la un nivel artistic ridicat.

La concurs au participat şi numeroşi solişti vocali şi instrumentişti care au dovedit sensibilitate artistică, dragoste pentru creaţia noastră folclorică, posibilităţi de interpretare şi uneori chiar talente promiţătoare. Cu multă căldură şi expresivitate au interpretat melodii şi cînteçe variate o serie de elevi ca Ion Căceşu, de la Şcoala generală de 8 ani nr. 185, Florin Slăvineanu, de la Şcoala generală de 8 ani nr. 93, Liliana Moraru, de la Şcoala medie „Gh. Lazăr" etc.

La rîndul lor, sub îndrumarea pricepută a profesorilor de muzică, orchestrele şcolare au pregătit pentru concurs un repertoriu variat. S-au remarcat orchestrele Şcolilor medii „Aurel Vlaicu" şi „N. Bălcescu" şi orchestra Şcolii generale de 8 ani nr. 50, care au executat corect şi nuanţat piese muzicale aparţinînd creaţiei clasice şi populare.

Un entuziasm deosebit au trezit în rîndurile miilor de spectatori echipele de dansuri. S-au evidenţiat în mod special dansatorii de la Şcolile generale de 8 ani nr. 40 şi nr. 150, de la Şcoala medie nr. 32 şi de la Şcoala medie „Gh. Coşbuc" care, îmbrăcaţi în pitoreşti costume din diferite regiuni ale ţării, au prezentat cu elan tineresc jocuri populare mult îndrăgite.

Cercurile dramatice din şcoli au pregătit pentru concurs piese de teatru şi scenete cu un bogat conţinut educativ. Bine îndrumaţi de profesori, elevii Şcolii medii nr. 32, ai şcolilor medii „Matei Basarab" şi „D. Cantemir" ai şcolilor generale de 8 ani nr. 10, nr. 41 şi nr. 177, ca şi elevii Şcolii profesionale „Electroaparataj" au reuşit să dea o interpretare artistică valoroasă pieselor prezentate şi să obţină astfel locuri fruntaşe în întrecerea pe raion.

S-au remarcat totodată numeroşi elevi — ca de pildă Gabriela Ionescu (Şcoala generală de 8 ani nr. 92), Ileana Sterescu (Şcoala generală de 8 ani nr. 49), Sorin Rusu (şcoala medie „M. Eminescu)" — care au dovedit reale calităţi în recitarea versurilor.

Cu mult optimism şi cu bine ţintite accente satirice, componenţii brigăzilor artistice au înfăţişat multiple aspecte din viaţa şcolilor.

S-au evidenţiat, prin conţinutul programelor strîns legate cu realităţile din şcoală şi prin interpretare, brigăzile artistice de la şcolile generale de 8 ani nr. 50, nr. 84, nr. 123, nr. 138, de la Şcoala medie nr. 27, de la Şcoala medie „Spiru Haret", de la Şcoala profesională C. F. R. Giuleşti etc.

Desfăşurarea concursului cultural-artistic constituie un rodnic bilanţ al activităţilor educative din şcolile de cultură generală, profesionale şi tehnice din Capitală, al muncii entuziaste şi perseverente a elevilor, şi profesorilor, sprijiniţi activ de organizaţiile de tineret şi de comitetele de părinţi. Faza pe Capitală, care va avea loc duminică 18. aprilie a. c., va prilejui o nouă întrecere între cele mai bune formaţii cultural-artistice din şcolile noastre, stimulînd mai puternic viitoarele acţiuni cultural-artistice.

M. BADEA
şi D. BĂDULESCU

Pregătiri pentru spectacol

OPINII

O incursiune în istoria manualelor şi o propunere

În „Gazeta învăţămîntului“ din 26 februarie 1965 s-a publicat concursul instituit de către Ministerul Învăţămîntului, prin Editura didactică şi pedagogică, pentru elaborarea unor manuale şcolare şi a unor metodici. Fără îndoială, concursul va stimula mulţi oameni ai şcolii, cu o temeinică pregătire profesională şi cu îndelungată experienţă în învăţămînt, să se angajeze în această muncă plină de răspundere.

Printre manualele scoase la concurs figurează şi cele de limba română pentru clasele I—III. În legătură cu elaborarea acestor manuale, care pe lîngă texte cu caracter literar trebuie să cuprindă şi lecţii cu conţinut practic ştiinţific (de ştiinţele naturii), am dori să facem o propunere, bazîndu-ne pe o experienţă valoroasă din istoria literaturii didactice din ţara noastră. Este vorba despre componenţa colectivelor de autori ai manualelor şi despre modul de colaborare între aceştia.

În istoria manualelor şcolare pentru învăţămîntul primar un loc deosebit îl ocupă „cărţile de citire ale profesorilor asociaţi“ pentru clasele II—IV, alcătuite în a doua jumătate a secolului trecut de renumiţi profesori din Bucureşti (dr. Barbu Constantinescu, profesor de pedagogie, Ştefan C. Michăilescu, profesor de ştiinţele naturii şi filozof materialist, I. Manliu, profesor de limba română, D. Aug. Laurian etc.) Aceste manuale, care au apărut în zeci de ediţii, au fost elaborate de cadre didactice pe care le-a unit activitatea didactică comună, nu numai în acelaşi oraş, dar chiar în aceeaşi şcoală. Un criteriu ce a determinat întovărăşirea „asociaţilor“ a fost specialitatea : limba şi literatura română, ştiinţele naturii şi pedagogia. Mai tîrziu, dîndu-şi seama, pe baza experienţei manualelor de la Iaşi, elaborate de către Ion Creangă şi colaboratorii săi, că pentru o bună carte de citire de curs elementar colaborarea efectivă a unui scriitor este indispensabilă, profesorii şi-au asociat la unele ediţii pe G. Coşbuc şi Th. Speranţă. În cele din urmă cărţile şcolare au fost date spre revizuire lui Al. Odobescu şi I. Slavici. Aceştia au alcătuit aproape din nou manualul pentru clasa a II-, considerat drept una din cele mai frumoase cărţi de curs primar din literatura noastră didactică.

După reforma învăţămîntului din 1893, Al. Odobescu, pe atunci director al Şcolii normale superioare din Bucureşti, l-a atras la elaborarea manualelor pe pedagogul V. Gr. Borgovan. Astfel s-a înjghebat colaborarea firească a unui literat cu un pedagog practician. Cei doi coautori asistau împreună, de mai multe ori pe săptămînă, la lecţiile model ale institutorilor de la şcoala de aplicaţie şi la lecţiile de probă ale normaliştilor. Citeau împreună şi discutau textele lucrate, pe unele redactîndu-le de mai multe ori pînă ce se hotărau să aleagă pe cel mai bun. În primii doi ani de colaborare, Odobescu şi Borgovan abia au putut alcătui un Abecedar şi o carte de citire pentru clasa a II-a primară.

După moartea lui Al. Odobescu, Gr. Borgovan a lucrat cu Ionnescu-Gion, elev al lui Odobescu, iar mai tîrziu cu George Coşbuc, cerînd totodată şi concursul unora dintre institutorii şcolii de aplicaţie, printre care şi G. A. Dima, mai tîrziu profesor universitar la Cluj, unul din cei mai de seamă autori de manuale de fizică şi chimie.

Exemplul profesorului Gr. Borgovan a fost urmat de profesorul de pedagogie P. Dulfu şi de elevii acestuia — învăţători la şcoala de aplicaţie a „Şcolii normale de învăţători din Bucureşti“.

Asociaţia de institutori, profesori şi scriitori avînd în frunte pe Ionnescu-Gion, iar mai tîrziu pe scriitorul George Coşbuc, a alcătuit o serie completă de trei manuale pentru învăţămîntul primar, a căror redactare a cerut peste patru ani de muncă colectivă susţinută. Aceste manuale, premiate la două concursuri, au fost în decurs de 12 ani cărţile după care au învăţat toţi elevii şcolilor primare.

După 1912 asociaţia s-a destrămat, dar G. Coşbuc a continuat colaborarea cu G. A. Dima, atrăgîndu-l în această activitate şi pe Spiridon Popescu, profesor şi scriitor popular. După moartea lui G. Coşbuc la elaborarea manualelor a participat Brătescu-Voineşti.

Este demn de semnalat că autorii s-au angajat în scris ca, atît timp cît vor elabora manuale, să nu accepte să fie numiţi inspectori şcolari şi fiecare să colaboreze efectiv, semnînd textele elaborate.

Se ştie că şi Mihail Sadoveanu, Cezar Petrescu, Gh. Topîrceanu şi alţi scriitori s-au aflat în fruntea unor colective de autori care au elaborat manuale pentru învăţămîntul elementar.

Am relevat acest aspect din trecut al elaborării manualelor şcolare deoarece el a fost hotărîtor pentru valoarea lor, pentru succesul de care s-au bucurat. Referindu-se la colaborarea scriitorilor la redactarea manualelor şcolare, Cezar Petrescu sublinia astfel, în anul 1929, importanţa ei : „Rezultatul a fost o serie de cărţi şcolare care fac şi acum cinste învăţămîntului românesc, pot sluji ca model şi care dealtfel au fost prădate cu foarfeca aproape de toţi autorii didactici improvizaţi de mai tîrziu. Secretul izbînzii era simplu. Autorii nu se adunaseră la întîmplare, din capete opuse de ţară, legaţi doar prin interesul de a-şi plasa marfa. Erau specialişti legaţi prin comunitate de concepţii, colegi de şcoală şi de muncă, oameni legaţi zi de zi de experienţa vie de la catedră“

Colaborarea, din ce în ce mai intensă între scriitori şi profesori, s-a dovedit eficace şi în alcătuirea manualelor pentru clasele mici ale şcolii generale de 8 ani. Într-adevăr, cine ar putea contribui cu mai mult succes la elaborarea unor manuale bune, cu un valoros conţinut ştiinţific, eficiente din punct de vedere educativ, frumos şi interesant scrise, decît un colectiv format dintr-un profesor de limba română cu o susţinută activitate literară (avem mulţi asemenea profesori), un profesor de ştiinţe naturale (care să alcătuiască lecţiile cu caracter practic ştiinţific) şi un învăţător cu largă cultură pedagogică sau un profesor de pedagogie care a lucrat la clasele I—IV sau a condus practica pedagogică a elevilor dintr-o şcoală pedagogică (eventual şi unul şi altul). După părerea noastră, exigenţele ştiinţifice şi pedagogice ce se pun astăzi în faţa învăţămîntului nostru de toate gradele fac cu totul necesară constituirea unor astfel de colective. Avem în prezent mulţi profesori fruntaşi care au o îndelungată activitate didactică în învăţămîntul de 8 ani. Avem de asemenea mulţi profesori cu o înaltă calificare, care au participat la experimentul predării pe obiecte de către mai mulţi profesori la clasele mici ale şcolii de 8 ani şi deci cunosc bine problemele instructiv-educative ale acestor clase.

Pe lîngă aceasta, prezenţa activă a scriitorilor la elaborarea manualelor de limba română ar fi un fapt foarte îmbucurător. Poziţia lor de militanţi pentru socialism şi exemplul marilor lor înaintaşi îi vor îndemna, desigur, să participe şi pe această cale la educarea tinerelor nostru.

TIBERIU TRUŢER

Munca educativă — sarcină a întregului colectiv didactic

În etapa actuală de desăvîrşire a construcţiei socialiste în ţara noastră, cînd dezvoltarea conştiinţei socialiste a tuturor membrilor societăţii constituie una din sarcinile principale trasate de partid în domeniul muncii ideologice, este firesc să se acorde o importanţă mereu sporită muncii de educare comunistă a tinerei generaţii — parte integrantă a procesului de învăţămînt. Răspunderile sporite ale acestei munci aduc în actualitate o serie de probleme care, după părerea noastră, se cer rezolvate în vederea creşterii eficienţei ei.

După cum se ştie, în primele patru clase ale şcolii generale de 8 ani, unde lucrează cîte un singur învăţător, asupra lui se răsfrînge întreaga răspundere atît pentru instruirea cît şi pentru educarea elevilor începînd cu clasa a V-a, întrucît un singur pedagog nu mai poate face faţă cerinţelor din ce în ce mai mari, mai complexe ale instruirii, predarea se efectuează pe specialităţi. Logic, firesc este ca şi sarcinile muncii educative să fie difuzate asupra întregului colectiv didactic care predă la o anumită clasă şi ca, pe măsură ce sporeşte importanţa laturii educative în cadrul procesului de învăţămînt, să crească şi răspunderea întregului colectiv al fiecărei clase pentru ducerea ei la îndeplinire. În realitate însă, în practica şcolară s-a creat o anumită situaţie care se reflectă tot mai mult ca fiind necorespunzătoare. În timp ce sarcinile instruirii elevilor se distribuie în cadrul unui colectiv din ce în ce mai numeros de profesori, munca educativă se răsfrînge tot mai direct, asupra profesorului diriginte al clasei.

Faptul se oglindeşte ca atare şi în literatura de specialitate. În ultimii ani, datorită preocupării care a existat pe această linie, numărul materialelor şi lucrărilor cu conţinut educativ a crescut simţitor. În întreaga orientare a acestor materiale, însă, se resimte tendinţa de a restrînge sfera problemelor educative în jurul muncii dirigintelui. Situaţia este asemănătoare şi în lucrările pe teme educative de mai mari proporţii editate în ultimul timp (vezi lucrările „Munca profesorului-diriginte în şcolile de cultură generală, profesionale de ucenici, agricole şi de meserii, pedagogice şi speciale“, „Munca profesorului diriginte“ — proiect experimental apărut în anul 1961 şi „Probleme ale muncii dirigintelui“ elaborată de un colectiv al filialei Cluj a Institutului de ştiinţe pedagogice) Sînt, ce-i drept, şi unele materiale care semnalează faptul că sarcinile muncii educative se răsfrîng numai asupra dirigintelui, ceilalţi profesori limitîndu-se doar la „instruirea“ elevilor. Citäm în acest sens studiul intitulat : „Eficienţa muncii educative desfăşurate în şcoală pe baza unei programe“, de Gheorghiţa Fleancu şi Luminiţa Ghivirigă [1]), în introducerea căreia se arată că sarcinile muncii educative sînt concepute uneori în mod nejust ca fiind exclusiv de competenţa dirigintelui clasei, subliniindu-se că un astfel de mod „de a opune munca educativă celei instructive este dăunător, străin înţelegerii corecte a scopului şi sarcinilor educaţiei comuniste“. Studiul rămîne însă la această constatare introductivă, marginală conţinutului său.

Dirigintele este un profesor care face parte din colectivul didactic al şcolii. El nu are ca specialitate de bază dirigenţia, nici o pregătire suplimentară pe această cale. Specialitatea lui o constituie fie un obiect din ramura umanistă, fie unul din ramura reală. De aceea se şi întîmplă fenomenul neindicat dar întîlnit în practică — şi anume, că diriginţii care au ca specialitate obiectul limba română, de pildă, orientează orele de dirigenţie spre prezentarea unor lecturi literare, cei de matematică, fizică etc. spre prezentarea vieţii şi operei unor savanţi din domeniul ştiinţelor respective, cei de desen prezintă albume de artă, iar cei de muzică organizează audiţia unor concerte. Numai că un anumit colectiv de elevi nu are nevoie numai de educaţie prin intermediul literaturii, altul numai prin intermediul prezentării de biografii ale oamenilor de ştiinţă, altul numai prin intermediul muzicii sau numai prin intermediul picturii, în funcţie de specialitatea pe care s-a întîmplat să o aibă profesorul numit de conducerea şcolii ca diriginte. Fiecare colectiv de elevi are nevoie, pentru dezvoltarea şi formarea sa armonioasă şi complexă, de o influenţă educativă multilaterală, exercitată la fiecare lecţie, prin intermediul personalităţii tuturor profesorilor care predau la acea clasă, în cadrul unei unităţi de ansamblu, la un nivel calitativ superior. În mod special, la orele de dirigenţie, se impun a fi tratate teme care să răspundă cerinţelor educative concrete izvorîte din condiţiile vieţii colectivului respectiv, care să ţină seama atît de particularităţile de vîrstă ale elevilor clasei, cît şi de realităţile ei.

Temele ce urmează a se discuta în orele de dirigenţie trebuie alese şi ţinînd seama de faptul că munca educativă în ansamblu să aibă un caracter sistematic. (Într-un articol consacrat acestei probleme [2]) tov Patiţa Silvestru citează cazul unei diriginte din Mediaş care şi-a subordonat întreaga muncă cu elevii, în clasele a X-a şi a XI-a, sarcinii de consolidare a unui stil de muncă eficace. Articolul arată că diriginta a dovedit competenţă în desfăşurarea muncii educative. Cu toate acestea, nu putem crede că ea a reuşit să îndeplinească, fie şi numai în parte, cerinţele complexe ale muncii educative subordonînd în întregime această muncă pe o perioadă îndelungată — şi anume perioada hotărîtoare pentru formarea viitorilor absolvenţi ai şcolii medii — numai sarcinii de consolidare a unui stil de muncă eficace. Aspectele muncii educative sînt mult prea variate, prea complexe pentru a putea fi incluse într-o asemenea tematică.

Faptul se evidenţiază şi mai accentuat dacă avem în vedere tematicile pe care şi le propun diferiţi profesori diriginţi ce conduc colectivele de elevi ale aceleiaşi clase. Cel mai adesea acestea sînt atît de deosebite, încît nu se mai întîlnesc într-un anumit loc unde ar trebui să oglindească aceleaşi particularităţi de vîrstă, de dezvoltare intelectuală, care îi însumează pe toţi elevii din clasa respectivă.

Se impune deci o concluzie : necesitatea de a se edita o programă a muncii educative (fapt subliniat de altfel cu insistenţă în ultimul timp), programă care să stabilească sarcinile muncii educative ce revin şcolii în ansamblu potrivit particularităţilor de vîrstă, de pregătire ale elevilor, potrivit sarcinilor instructiv-educative dominante într-o etapă şcolară sau alta. Cerinţele acestei programe nu trebuie să fie concentrate însă exclusiv asupra profesorului diriginte, asupra orei de dirigenţie, ci trebuie difuzate spre toţi profesorii care predau la o anumită clasă, încorporate în programele de învăţămînt ale tuturor obiectelor, potrivit specificului fiecăruia. De asemenea, programa trebuie să lase cadrelor didactice suficiente posibilităţi de a adapta munca educativă cerinţelor specifice colectivului cu care lucrează.

Desigur, dirigintele este chemat să îndeplinească un rol deosebit (dar nu conştient exagerat). El trebuie să fie organizatorul şi conducătorul colectivului de elevi al clasei la care a fost repartizat, prin el trebuie să se realizeze coordonarea tuturor influenţelor educative care acţionează asupra colectivului de elevi al clasei, asupra fiecărui membru al acestuia.

---

[1]) „Revista de pedagogie“ nr. 11, anul 1962, p. 32

[2]) „Consideraţii privind pregătirea orelor de dirigenţie“, Revista de pedagogie nr. 3, martie 1964, p. 80

IOAN CIUREA
directorul Şcolii generale de 8 ani nr. 16, Braşov

Lecții

— la clasele I–IV —

Cine face prima lectură la clasa I ?

În comisiile metodice și în cercurile pedagogice ale învățătorilor se discută adesea problema primei lecturi la clasa I. Cine trebuie să facă această lectură — elevii sau învățătorul ? În cazul cînd prima lectură se face de către un elev, nu cumva aceasta nu este o lectură eficientă ? — se întreabă unii. În cazul cînd o face învățătorul, nu cumva elevii își însușesc o citire mecanică ? — se întreabă alții.

Pentru a se putea ajunge la soluția cea mai bună trebuie analizate mai întîi, credem, etapele de dezvoltare a copilului în clasa I, precum și desfășurarea procesului de cunoaștere, de formare a unor deprinderi de bază care îi vor fi necesare în munca de viitor. Se știe că în predarea citit-scrisului la clasa I se disting trei etape, și anume : preabecedară, abecedară și postabecedară. Problema în discuție afectează ultimele perioade — abecedară și postabecedară. De sarcinile fiecăreia din aceste etape depinde și soluția pe care trebuie s-o aplicăm în ceea ce privește efectuarea primei lecturi.

În perioada abecedară urmărim să le formăm elevilor deprinderea de a pătrunde conștient în tainele cititului, de a-și însuși cît mai temeinic fiecare literă nou predată, astfel încît să poată citi conștient coloanele de cuvinte și textele scurte existente la majoritatea lecțiilor. Este de la sine înțeles că elevii trebuie antrenați cît mai mult în această activitate și că participarea lor la o astfel de lectură se cere a fi cît mai activă.

În munca mea cu elevii din clasa I, în perioada abecedară, am procedat în felul următor. Avînd de predat lecția de la pag. 20, după parcurgerea etapelor legate de predarea noului sunet, „E“, am ajuns la citirea coloanelor cu cuvinte și a micului text din abecedar. Atît citirea coloanelor cît și a propozițiilor din text a fost făcută de școlari. La început au fost antrenați elevii care și-au însușit cu mai multă ușurință sunetul nou și tehnica folosirii lui în compunerea diferitelor cuvinte. Apoi am solicitat întreaga clasă. Prin acest procedeu am asigurat atît însușirea sunetului nou predat, cît și tehnica unei citiri conștiente de către toți copiii.

Sînt însă situații cînd coloanele de cuvinte sau propozițiile pun pe elevi în fața unor dificultăți. De exemplu, la pag. 59 ei întîlnesc cuvintele **tramvaie, înalte** ; la pag. 60, cuvintele **păsările, păsărelele** ; la pag. 64 — **lecția, lecțiile,** la pag. 66 — **întrecere, întreceri, seceră, secerătoare** etc. În astfel de situații pentru a-i ajuta să dobîndească o exprimare clară și corectă, pentru a-i învăța să construiască în mod corect cuvintele, intervin citind eu însumi chiar după descifrarea coloanelor și a textului de către elevi — sau la sfîrșitul lecției, cînd le dau ca temă pentru acasă să se exerseze în citire pînă cînd vor citi corect.

Cred, în concluzie, că în perioada abecedară prima lectură trebuie s-o facă elevii, pentru a se evita citirea mecanică și pentru a li se forma deprinderi de citire corectă.

Pentru perioada postabecedară, potrivit posibilităților de înțelegere ale copiilor, manualul cuprinde texte de citire cu conținut practic științific și texte literare în proză sau versuri. În funcție de caracterul textului stabilesc și cine face prima lectură. Astfel, prima lectură a textelor cu conținut științific — de exemplu a lecțiilor „Fabrica“ (pag. 22), „A sosit primăvara“ (pag. 31), „În livadă“ (pag. 32), „Secerișul“ (pag. 68), „Ploaia“ (pag. 73) ș. a. — o fac elevii fără citirea model a învățătorului. Numai procedînd în acest mod ei se vor deprinde cu studiul unor asemenea texte și cu citirea unui text nou.

Cu totul alta este situația atunci cînd avem de citit un text literar, care se caracterizează printr-o unitate de idei, de fapte și de sentimente. Cunoașterea și înțelegerea lui trebuie să înceapă cu înțelegerea integrală a acestei unități, ceea ce nu se poate realiza decît printr-o lectură a întregului text în clasă. Această lectură nu trebuie făcută însă oricum. Ea trebuie să trezească sentimente, elevii trebuie să „trăiască“ emoțiile provocate de povestirea în cauză. Astfel de stări emotive nu se pot realiza însă decît printr-o lectură expresivă și este de la sine înțeles că o lectură de acest fel nu poate fi realizată de către elevii din clasa I. Iată de ce consider că prima lectură a textelor cu conținut literar trebuie s-o facă învățătorul. Așa procedez la lecțiile „Un sfat bun“ (pag. 23), „E ziua ta“ (pag. 30), „Cocoșul și vulpea“ (pag. 45), „Doi frați“ (pag. 53), „1 Mai“ (pag 63) ș. a.

Astfel, bazîndu-mă pe ceea ce mi-a arătat experiența, organizez prima lectură ținînd seama de sarcina fiecărei perioade, iar în perioada postabecedară în funcție de caracterul textelor.

Înv. AGLAIA ARION

Predarea mărimilor și unităților lor

La lecțiile de aritmetică, elevii din clasele I—IV învață mărimile cele mai răspîndite în practică și unitățile lor. Cerințele legate de întărirea caracterului științific al predării, de modernizarea continuă a acesteia impun ca încă în primele clase cunoștințele respective să fie prezentate în mod corect, astfel încît să nu-i împiedice, ci dimpotrivă, să-i ajute pe elevi în studiul ulterior al mărimilor și unităților lor.

Prima dintre mărimile studiate în clasele I—IV este lungimea, cu unitatea ei, metrul. În general, în predarea lungimii și a metrului se respectă cerințele științifice. De la primul contact cu această mărime și cu unitatea ei elevii își pot forma noțiuni precise și clare. Se întîmplă însă nu o dată ca în explicarea submultiplilor metrului și în scrierea formulei de echivalență cu metrul să se vădească o greșală de logică. În clasa a II-a, de exemplu, după ce se stabilește că centimetrul este a suta parte din metru, unii învățători, urmînd manualul, dau formula 100 cm = 1 m. Logic trebuie scris în ordine inversată, adică 1 m = 100 cm, deoarece elevilor li s-a prezentat întîi metrul și apoi submultiplul acestuia, centimetrul, accentuîndu-se că el este a suta parte din metru. Ca atare elevii pot înțelege că metrul are o sută de părți egale, de cîte un centimetru. E drept că 100 cm = 1 m și 1 m = 100 cm exprimă același adevăr ; totuși, în formarea noțiunii are o mare importanță prezentarea corectă a formulei. Elevul va trebui să rămînă cu imaginea clară că metrul este unitatea de bază, iar centimetrul o fracțiune a ei. Această chestiune trebuie avută în vedere la introducerea tuturor submultiplilor.

Mai multe inconsecvențe se observă în prezentarea greutății. Urmînd programele și manualele, învățătorii care predau la clasa a II-a afirmă că unitatea acestei mărimi este kilogramul, pe cînd cei care predau la clasa a III-a afirmă că unitatea respectivă este gramul. Mai mult, se prezintă cîntarul cu două brațe ca instrument de măsurare a greutății. Or, este știut că kilogramul este unitatea masei corpurilor, iar gramul este a mia parte din unitatea de bază a masei. Greutatea corpurilor — forța cu care sînt atrase de Pămînt — nu este nicidecum identică cu masa lor, iar unitatea greutății — newtonul în Sistemul Internațional — e cu totul altceva decît kilogramul.

Ar fi oare greu de predat chiar la clasa a II-a noțiunea de masă și de a prezenta kilogramul ca unitatea ei de bază ? Credem că nu. S-ar putea argumenta că elevii de această vîrstă știu din experiență că un corp este mai greu decît altul. E adevărat, dar ei știu și ce este cantitatea care, în fapt, este egală cu masa. De ce nu le-am putea spune atunci că kilogramul este unitatea de măsură a cantității de materie (adică a masei), dîndu-le astfel noțiuni corecte din punct de vedere științific ?

În felul acesta elevilor nu le va fi greu să-și însușească ulterior noțiunea de masă și să învețe că unitatea de bază a masei este kilogramul. Altfel, dacă în prima etapă a însușirii cunoștințelor le formăm elevilor noțiuni greșite, mai tîrziu — în clasa a VI-a, cînd vor începe să studieze fizica — va fi greu să corectăm aceste noțiuni. Se știe doar că e mult mai greu să corectezi o noțiune greșit formată decît să formezi o noțiune corectă, fie ea cît de pretențioasă.

La predarea multiplilor unității de capacitate se menționează încă, în mod inutil, dublu-decalitrul, care nu-și mai găsește azi aplicații practice nici în agricultură. Cu astfel de cunoștințe anacronice doar spraîncărcăm elevii, fără să le dăm nimic util.

Și prezentarea unității de bază a timpului, ca și a submultiplilor lui este adesea defectuoasă. Chiar dacă trecem peste faptul că se indică drept unitate de bază a timpului ora și nu secunda, care este astăzi unitatea de bază oficial valabilă, nu ne putem împăca în nici un caz cu inconsecvențele care se manifestă de la o clasă la alta. În vreme ce la clasa a II-a se prezintă ca unitate de bază a timpului ora, în clasa a III-a se afirmă că această unitate este ziua. În clasa a II-a, înainte de a se vorbi despre unitatea de bază se dau, în chip cu totul nejustificat, noțiunile de an, lună, săptămînă, zi și abia după acestea se trece la oră. Ca și în cazul unității de bază a lungimii și a submultiplilor ei, aici are loc o inversare de ordine în formarea noțiunii care are o înrîurire negativă asupra însușirii temeinice a cunoștințelor. De ce n-am putea oare respecta ordinea logică și în acest caz, prezentînd mai întîi unitatea de bază — pentru a avea pe ce să construim — și numai după aceea multiplii, respectiv submultiplii acesteia ?

Se constată unele inadvertențe și în întocmirea unor tabele menite să consolideze cunoștințele predate în legătură cu unitățile de bază, cu multiplii și submultiplii acestora. Corect este să așezăm la mijloc unitatea de bază (așa cum se face de obicei și în manuale), la dreapta ei multiplii și la stînga submultiplii. Or, unii învățători procedează tocmai invers. Acest fapt creează ulterior destule greutăți elevilor, îndeosebi în studiul numerelor algebrice, unde, precum se știe, la reprezentarea numerelor pe o dreaptă alegem originea într-un punct oarecare al acesteia, care va reprezenta numărul zero indicînd la dreapta numerele mai mari decît zero, adică numerele pozitive, iar la stînga numerele mai mici decît zero, adică cele negative. E drept că acest fel de reprezentare este doar o convenție, dar de vreme ce așa se procedează în matematică, de ce nu am aplica-o consecvent ?

Eliminarea deficiențelor semnalate în predarea cunoștințelor referitoare la mărimi și unitățile acestora nu prezintă dificultăți deosebite. Ea este însă foarte necesară fiind impusă de cerințele îmbunătățirii continue a conținutului predării matematicii.

Prof. ELENA TULIPANT

Mijloacele audio-vizuale în predarea geografiei

Predînd geografia elevilor din clasa a III-a, caut să asigur o cît mai mare accesibilitate a noțiunilor cu care trebuie să-i familiarizez, să cîștig interesul lor pentru studiul acestei discipline, cu care iau contact pentru prima dată. În acest scop acord o mare atenție folosirii materialului didactic și îndeosebi tehnicii audio-vizuale, atît în cursul predării cît și în fixarea și recapitularea cunoștințelor.

Avînd de predat, de exemplu, relieful regiunii Argeș, după ce am efectuat la tablă, cu cretă colorată, schița munților și dealurilor regiunii și după ce aceștia au fost arătați pe hartă, am introdus un moment de lectură imprimată pe bandă de magnetofon, în cadrul căruia elevii au audiat un fragment dintr-un reportaj apărut în revista „Flacăra“, referitor la bogăția dealurilor din regiune : „Oamenii au început să ia dealurile pieptiș, să le răstoarne, să le teraseze și să hotărască : aici vom pune risling italian, aici fetească, aici coarnă, dincolo se vor întinde livezile de vișini, meri, pruni și peri. Ne aflăm pe dealurile comunei Văleni-Podgoria din regiunea Argeșului, dar același lucru s-a petrecut pe toate dealurile regiunii, fie în Mușcel, fie la Vîlcea sau Drăgășani. Și chiar la Costești, pe locul fostelor pustietăți ale dealurilor mîncate de ape, au înflorit cele mai noi livezi ale României socialiste“. Pentru o mai bună înțelegere de către elevi a celor descrise, lectura textului a fost însoțită de prezentarea unor ilustrații înfățișînd terasări de pante și plantații masive efectuate în anii regimului democrat-popular.

La fel, în predarea lecției „Apele regiunii Argeș“, după ce am cerut elevilor să urmărească pe hartă rîul Olt de la izvor pînă la vărsare și apoi, în mod special, cursul Oltului în regiunea Argeș, am organizat audiția pe bandă de magnetofon a lecturii unui scurt fragment din „Cartea Oltului“ de Geo Bogza și am arătat elevilor ilustrații înfățișînd Valea Oltului la Cozia și Călimănești. În aceeași lecție, povestindu-le despre șantierul hidrocentralei „Gh. Gheorghiu-Dej“ de pe Argeș, le-am făcut cunoscute cîteva versuri din folclorul nou — „Pe Argeș în sus / Sus între Carpați / Între munții-nalți / Se-nalță cu fală / O hidrocentrală“, iar pentru ilustrarea vizuală a expunerii am folosit fotomontajele „Pe Argeș în amonte“ și „Trepte spre luminile Argeșului“, în care elevii au putut să vadă imagini din timpul lucrului la turnarea barajului, noua șosea spre coronamentul barajului, săpată în întregime în stîncă și arcuită peste poduri și viaducte, precum și figuri de muncitori și ingineri ce lucrează cu eroism pe șantier. În felul acesta, pe lîngă faptul că i-a înarmat pe elevi cu cunoștințe, lecția a contribuit la dezvoltarea dragostei lor față de regiunea natală, față de constructorii socialismului, a mîndriei lor pentru realizările regimului nostru democrat-popular.

Cu bune rezultate folosesc la lecțiile de geografie și diafilmele sau filmele didactice. De exemplu, pentru a completa cunoștințele elevilor cu privire la bogățiile vegetale și animale ale regiunii, am folosit, la recapitularea reliefului, diafilmul „Fauna și flora munților noștri“. Îmi propun de asemenea ca după studierea temelor „Bogățiile regiunii“ și „Industria regiunii“ — la care voi folosi pliante și planșe cu fotografii pe aceste teme — să prezint, într-o oră de recapitulare, diafilmul „Regiunea Argeș în trecut și azi“.

Utilizarea amplă a mijloacelor audio-vizuale în predarea cunoștințelor de geografie aduce o contribuție deosebit de prețioasă în prezentarea mai clară, mai convingătoare, mai cuprinzătoare și mai expresivă a lecțiilor.

Înv. GHEORGHE PREDA
Bădiceni, raionul Curtea de Argeș

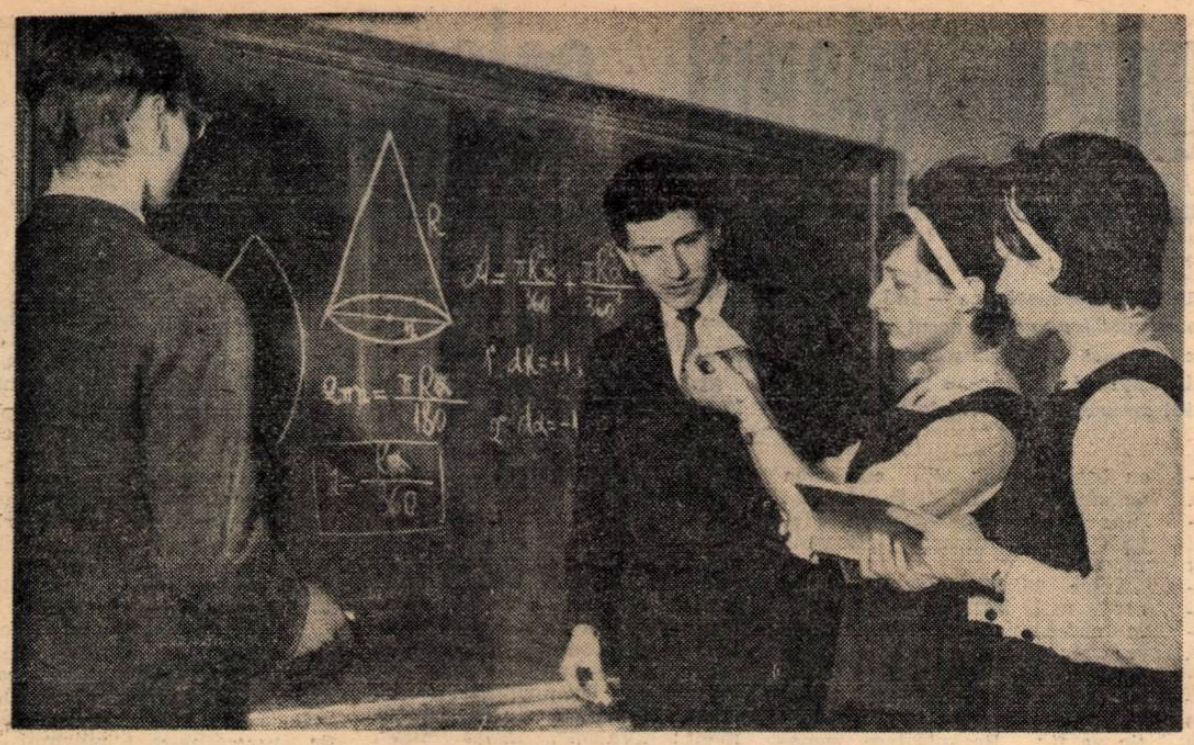

Rezolvînd în colectiv o problemă de geometrie

În centrul atenţiei — calitatea

În actuala etapă de dezvoltare a patriei noastre, cînd lupta pentru calitate înaltă a devenit o puternică mişcare de masă în toate sectoarele de activitate, colectivele pedagogice ale şcolilor caută să valorifice experienţa acumulată pentru ca, încadrîndu-se în această mişcare de amploare, să asigure un înalt nivel procesului instructiv-educativ. Fiecare tînăr care astăzi se află pe băncile şcolii va trebui să devină un om nou, cu înalte însuşiri morale, cu bogate şi temeinice cunoştinţe ştiinţifice şi culturale, pregătit la nivelul marilor exigenţe ale epocii noastre socialiste.

Pornind de la aceste înalte cerinţe, colectivul pedagogic al şcolii noastre consideră lupta pentru calitate obiectivul principal al întregii sale activităţi. Conducerea şcolii, sprijinită îndeaproape de organizaţia de partid, a imprimat în rîndul învăţătorilor şi profesorilor o exigenţă sporită, dar just înţeleasă, sănătoasă. Cultivînd cu perseverenţă intoleranţa faţă de lipsa de pregătire şi manifestînd, totodată, respect faţă de elevi, urmărim să statornicim nu numai în rîndul cadrelor didactice, ci şi în rîndurile elevilor şi părinţilor ideea că nu interesează în primul rînd realizarea cu orice preţ a unor procente ridicate de promovabilitate, ci temeinica pregătire a elevilor, lărgirea orizontului lor de cultură generală, obţinerea unor rezultate superioare la învăţătură, astfel încît, în momentul absolvirii şcolii, fiecare tînăr să posede cunoştinţe la nivelul dezvoltării ştiinţei şi culturii contemporane, să facă faţă cu succes cerinţelor practice ale domeniului spre care se va îndrepta.

Orientarea aceasta spre calitate presupune o minuţioasă organizare a activităţii şcolii în toate compartimentele sale şi un înalt spirit de răspundere din partea tuturor cadrelor didactice. Profesorii noştri, care se bucură de o deosebită stimă şi recunoştinţă din partea elevilor, au acordat o mare atenţie perfecţionării procesului instructiv-educativ, ridicării necontenite a nivelului predării. În acelaşi timp s-au organizat meditaţii şi consultaţii pentru elevii rămaşi în urmă la învăţătură, urmărindu-se, pe cît a fost posibil, prevenirea acestui fenomen. Organizînd asemenea forme de sprijinire a elevilor am evitat extinderea lor formală, căutînd să-i determinăm pe elevi să pună la baza pregătirii lor studiul individual, deoarece formele de sprijinire şi întrajutorare pot duce pe unii elevi la părerea că grupa de întrajutorare, meditaţia, consultaţia şi alte forme suplimentare de sprijin pot înlocui munca personală.

Cadrele didactice transmit elevilor sistematic, cu perseverenţă, nu numai cunoştinţe ştiinţifice, ci şi dragostea de muncă, interesul pentru o pregătire temeinică. Atît diriginţii, cît şi celelalte cadre didactice, sprijinite de organizaţiile de pionieri şi U.T.M., urmăresc să dezvolte la elevi sentimentul responsabilităţii pentru realizarea îndatoririi lor patriotice şi cetăţeneşti de a se pregăti cu seriozitate pentru munca utilă societăţii. Printr-un întreg ansamblu de măsuri am urmărit să-i înarmăm pe elevi, în funcţie de particularităţile de vîrstă şi de clasa ale cărei cursuri le urmează, cu deprinderi de studiu individual. La orele de dirigenţie au fost dezbătute teme menite să contribuie la formarea deprinderii elevilor de a învăţa. În perioada cînd elevii clasei a V-a „D", bunăoară, se pregăteau pentru prima lor teză, diriginta Marilena Dima a organizat o interesantă discuţie cu tema „Ce sînt lucrările scrise trimestriale şi cum ne pregătim pentru ele". În cadrul orei elevii au ascultat, pe lîngă indicaţiile dirigintei, şi cuvîntul instructoarei detaşamentului lor, elevă în clasa a IX-a, fruntaşă la învăţătură, care le-a împărtăşit din experienţa ei personală. Apoi li s-au arătat cîteva lucrări scrise de matematică şi limba română, notate cu 10, ale unor elevi din clasa a V-a de anul trecut. La clasele mari s-au purtat discuţii despre rolul muncii în socialism, despre profilul moral al omului nou, multilateral pregătit, cu o înaltă cultură, urmărindu-se formarea unei opinii sănătoase faţă de studiu, a unei atitudini înaintate faţă de muncă.

Ca urmare a întregului ansamblu de măsuri care au fost luate pe linia îmbunătăţirii calităţii, rezultatele obţinute sînt din ce în ce mai bune, o mare parte a elevilor noştri dovedind o temeinică însuşire a cunoştinţelor şi obţinînd note bune şi foarte bune la toate obiectele de învăţămînt. La sfîrşitul trimestrului al II-lea al acestui an şcolar, proporţia notelor bune şi foarte bune a fost de peste 70 la sută. Îmbucurător este faptul că, în condiţiile unei exigenţe deosebite, ponderea mediilor de 9 şi 10 creşte mereu.

În prezent colectivul nostru didactic se preocupă să ridice în permanenţă calitatea lecţiilor, astfel încît să aducă o contribuţie din ce în ce mai mare la creşterea numărului elevilor cu pregătire bună şi foarte bună. Prin întreaga activitate educativă desfăşurată în şcoală urmărim să combatem cu hotărîre tendinţa unor elevi de a se mulţumi cu note la limită, numai pentru a promova dintr-o clasă în alta, demonstrîndu-le că idealul unui tînăr al zilelor noastre nu poate fi acela de a-şi asigura cu orice preţ o notă de trecere şi o diplomă obţinută cu 5 sau 6, că în asemenea condiţii vor avea un nivel scăzut de cunoştinţe şi vor da rezultate slabe şi în activitatea lor viitoare, în producţie sau în continuarea studiilor. Am asistat de curînd la o oră de dirigenţie ţinută de tovarăşa Elena Grigorescu, cu tema „De ce mai avem în clasă elevi cu medii de 5 şi 6?". Orientarea constructivă a discuţiei, fără cea mai mică nuanţă de muştruluială, a exercitat o puternică influenţă mobilizatoare asupra elevilor. Principala calitate a discuţiei a constat în modul clar, simplu şi accesibil în care s-a lămurit conţinutul noţiunilor de mediocritate, pregătire bună şi foarte bună.

Şi alţi diriginţi au organizat dezbateri cu privire la combaterea mediocrităţii. Este interesantă aprecierea făcută chiar de elevi asupra acestui fenomen. În cadrul unei discuţii cu tema „Ce trebuie să facem pentru a evita mediocritatea", organizată de diriginta Tatiana Trifan, o elevă a apreciat că „mediocritatea este ca un tăciune care nici nu arde, nici nu încălzeşte, nici nu luminează, ci scoate numai fum". Este limpede că această apreciere reprezintă în acelaşi timp, o atitudine, o justă luare de poziţie, o tendinţă sănătoasă a elevilor spre calitate.

Orientarea generală a muncii noastre către calitate, creşterea exigenţei au avut urmări pozitive şi în ce priveşte promovabilitatea. În mod firesc, ca urmare a perfecţionării procesului instructiv-educativ a crescut nu numai procentul mediilor bune şi foarte bune, ci şi acela al promovabilităţii. Este semnificativ faptul că la sfîrşitul trimestrului al II-lea al acestui an şcolar 86,54 la sută din totalul elevilor noştri au fost promovaţi.

Acordînd în continuare o deosebită atenţie perfecţionării procesului de învăţămînt, răspîndirii experienţei înaintate în creşterea eficienţei lecţiilor, ridicării nivelului muncii educative, vom urmări ca toţi elevii noştri să înveţe temeinic, astfel încît să se formeze ca oameni înaintaţi, bine pregătiţi, gata să îndeplinească cu cinste sarcinile ce le vor fi încredinţate.

Prof. I. DRAGU
directorul Şcolii medii „Ion Neculce" Bucureşti

Alcătuirea ierbarului

Predarea botanicii în clasa a V-a are drept scop să-i introducă pe elevi în studiul organizat al plantelor, începînd cu structura internă şi externă a acestora şi terminînd cu prezentarea unor plante importante din punct de vedere economic şi din punct de vedere al răspîndirii lor. Un auxiliar indispensabil în însuşirea tuturor acestor cunoştinţe îl reprezintă ierbarul — colecţie de material didactic natural, care demonstrează în modul cel mai concret cele învăţate de elevi.

O dată cu sosirea primăverii, se creează condiţii bune pentru excursii în vederea colectării plantelor necesare pentru alcătuirea ierbarelor. Numeroşi profesori îi conduc pe elevii lor în asemenea excursii, îndrumîndu-i să observe plantele şi să le colecteze, pentru a-şi aplica şi consolida cunoştinţele. Iată, în cele ce urmează, cîteva indicaţii sumare referitoare la întocmirea unui ierbar şcolar.

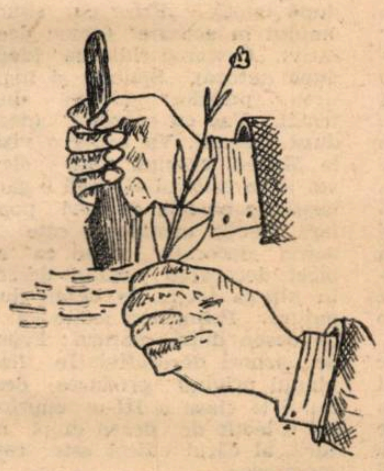

Materialele necesare colectării, presării şi conservării plantelor sînt la îndemîna oricărui elev. În primul rînd este nevoie de o mapă, care se poate confecţiona din două bucăţi de placaj sau din două cartoane. De asemenea, vom folosi o lopăţică pentru scoaterea plantelor din pămînt, îndrumîndu-i pe elevi să facă această operaţie cu multă atenţie, pentru ca rădăcinile să se păstreze cît mai bine. Ne sînt necesare apoi foi pe care vom pune plantele la uscat. Acestea trebuie să fie în orice caz dintr-o hîrtie poroasă, care să absoarbă apa — la nevoie şi hîrtie de ziar. Cea mai indicată foaie este însă sugativa. În sfîrşit, avem nevoie de o lupă de mărit, care ajută pe elevi să observe plantele mici şi să le aşeze la uscat în poziţia cea mai corespunzătoare.

Plantele vor fi culese pentru ierbar în perioada dezvoltării maxime a lor şi, pe cît posibil, cu toate organele dezvoltate normal.

După culegere, planta se aşează între foile de hîrtie poroasă sau sugativă în poziţia naturală, cu frunzele întinse, unele cu partea posterioară, altele cu cea anterioară. Plantele care conţin o mare cantitate de apă se vor aranja între 2—4 sugative, iar cele care sînt prea groase se vor tăia pe din două, pentru a se putea usca mai repede. Florile mari se vor aşeza desfăcute, astfel ca sepalele, petalele, staminele şi pistilul să fie separate. La fiecare plantă se va nota denumirea, data culegerii, locul, altitudinea la care a fost culeasă, anotimpul culegerii etc. Notele vor fi însemnate pe bucăţi de hîrtie şi aşezate lîngă fiecare plantă.

După colectarea plantelor în cîmp este necesar ca ele să fie puse la presă. În primele 2—3 zile hîrtiile sau sugativele se vor schimba de 2—3 ori pe zi, iar în ultimele 5—10 zile, numai o dată la una sau două zile.

În timpul uscării presa trebuie să fie aşezată cît mai departe de umezeală. Cele mai bune locuri pentru uscare sînt podurile clădirilor acoperite cu tablă. În timpul uscării plantele trebuie să fie ferite de lumină, pentru că soarele le îngălbeneşte şi le decolorează.

Ierbarul se întocmeşte abia după ce plantele au fost bine uscate sub presă. După ce le scoatem de sub presă facem o ultimă verificare şi alegem plantele cele mai reprezentative, care răspund cel mai bine cerinţelor de determinare.

Fixăm plantele pe fila de ierbar fie cu aţă, fie cu benzi subţiri de hîrtie transparentă, care se lipesc cu clei. Alături de ele punem etichete pe care notăm următoarele date: denumirea ştiinţifică, numele popular, locul de colectare, altitudinea, numele celui care a colectat planta.

Încă din clasa a V-a se pot alcătui ierbare pe diferite teme. Toate aceste ierbare trebuie să pornească de la o plantă reprezentativă, care să aibă toate organele complete. Iată cîteva tipuri de ierbare care pot fi întocmite de elevii clasei a V-a: ierbar sistematic cu plantele citate în manual — plante de cultură, plantele sălbatice, arborii etc. (La plantele mari, cum sînt arborii, se vor lua numai anumite părţi — frunze, flori, ramuri, muguri etc.); 2) frunzare; 3) ierbar cu rădăcini; 4) ierbar cu flori care pot fi eventual descompuse în părţile lor componente, sub fiecare parte scriindu-se denumirea (de exemplu: petală, sepală, stamină etc.).

După întocmirea ierbarului trebuie luate măsuri pentru cît mai buna păstrare a lui. Se ştie că plantele uscate sînt higroscopice, fapt care ne obligă să păstrăm ierbarul în cutii sau dulapuri bine închise şi la locuri uscate. În acelaşi timp, vom avea grijă să aerisim plantele, întrucît aceasta le fereşte de uscare excesivă.

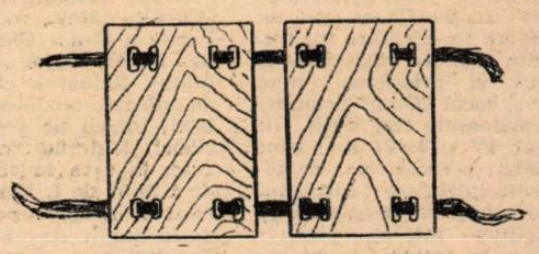

Pentru combaterea insectelor este suficient ca înainte de a fixa plantele pe fila de ierbar să le înmuiem în petrol sau sublimat în concentraţie de 3 la sută. În cutia cu ierbar sau în dulapul unde se păstrează acesta trebuie să fie întotdeauna pungi de tifon umplute cu naftalină sau cutii cu molicid (o cutie durează 5—6 luni).

Ierbarele păstrate în cutii trebuie să poarte la suprafaţă un opis pe care să fie indicate denumirile plantelor cuprinse şi numărul filelor pe care se găsesc.

A. SPINEANU

Cîteva sugestii pentru planul calendaristic

O serie de tineri învățători, dorind să asigure planurilor lor calendaristice — îndeosebi la compunere, educație fizică, desen, muzică — un conținut corespunzător, ne-au cerut să le facem cunoscută experiența în această privință a unor cadre didactice cu stagiu mai îndelungat. Spre a veni în sprijinul lor ne-am adresat unor învățători din Capitală care ne-au pus la dispoziție planurile lor calendaristice pe trimestrul III al acestui an școlar la obiectele de mai sus.

Planul de învățămînt rezervă la clasa a III-a circa 8 ore de compunere pe trimestrul III. Ce-și propune să realizeze cu copiii în aceste ore învățătoarea **Georgeta Mita** de la Școala medie nr. 33 cu secție pedagogică din București? La 10. IV, o lecție de verificare și control cu subiectul „Bărăganul" (manual p. 111) în cadrul temei „Reproducerea pe scurt a celor citite — rezumatul". La 17. IV — o lecție de comunicare cu subiectul „Sosirea păsărelelor" (compunere după ilustrații). La 24. IV și 8. V — de asemenea lecții de comunicare: „Primăvara în grădină" (compunere creatoare după model dat) și respectiv „Frunza" (compunere cu început dat). La 15. V, 22. V și 29. V — lecții de verificare și control: „Cum a fost izgonită sărăcia" (expunere după plan), „Bradul" (descrierea ființelor și lucrurilor) și „Vacanța" (compunere după plan). Rubrica „observații" din plan menționează, în cazul lecției „Bradul", o excursie cu copiii la Grădina botanică pentru a observa bradul și stejarul (despre care vor avea de scris acasă o compunere).

Iată și planul de educație fizică pentru clasa a III-a, al tovarășei învățătoare Georgeta Mita. Precum se știe, planul de învățămînt rezervă la această clasă două ore de educație fizică pe săptămînă. Tovarășa Mita a prevăzut pentru prima oră (la 6. IV), în cadrul temei privind formarea ținutei corecte a elevilor, lecția cu titlul „Formarea coloanei de gimnastică, 9, 6, 3, pe loc" ca și jocul „Ștafeta piticului". În ora următoare (la 10. IV), în cadrul temei „Învățarea întoarcerilor de pe loc la stînga și la dreapta", a trecut în plan lecția „Întoarceri de pe loc la stînga și la dreapta" și jocul „Labirintul". Pentru 13. IV a trecut în plan lecția „Mersul cadențat pe vîrf, pe călcîie, după semnal" și jocul „Trenul", în cadrul temei „Dezvoltarea coordonării mișcărilor prin exerciții simple de echilibru, acrobatică, sărituri cu sprijin, sărituri cu coarda de sărit, prin aruncări și jocuri", iar în continuare, din aceeași temă, la 17. IV, lecția „Rostogoliri înainte din ghemuit în ghemuit" și jocul „Ștafeta cu obstacole". La 20. IV va avea loc lecția „Mers în echilibru cu trecere peste diferite obstacole, cu aruncarea și prinderea unor obiecte" și jocul „Omul și umbra lui". Următoarele trei lecții (la 24. IV, 27. IV și 4. V) din tema „Învățarea corectă a alergărilor", sînt intitulate „Alergarea cu trecere printre obstacole" (și jocul „Cursa într-un picior"), „Alergarea cu trecerea peste obstacole mici" (și jocul „Ziua și noaptea"), „Alergare de viteză 30 m" (și jocul „Ștafeta cu steguleți"). În continuare vor avea loc două lecții pentru învățarea corectă a săriturilor: „Sărituri de pe loc și cu avînt peste obstacole 40—50 cm înălțime" (și jocul „Cine sare mai departe") — la 8. V și „Săritură în lungime cu genunchii la piept" (și jocul „Sare bățul") — la 11. V. La 15. V, în cadrul temei „Învățarea corectă a aruncărilor", se va preda lecția „Aruncarea mingii de oină la distanță de pe loc și cu elan" și jocul „Ștafeta cu mingi". Predarea educației fizice la clasa a III-a se încheie cu 3 lecții (18. V, 22. V, 25. V) care fac parte din tema „Exerciții de dezvoltare fizică generală". Prima va fi intitulată „Transportul în colectiv al unui elev" (și jocul „Coșurile"), a doua — „Tîrîrea în sprijin pe genunchi și pe brațe pe sub obstacole diferite" (și jocul „Tunelul"), a treia — „Rostogoliri laterale" (și jocul „Cursa în trei picioare").

La desen, care se predă la clasa a III-a în două ore pe săptămînă, tovarășa **E. Bretan** alternează orele de desen după natură cu cele de desen decorativ și după temă, celor dintîi rezervîndu-le un număr mai mare de lecții, conform programei. O primă lecție pe trimestrul III are ca subiect „Ghiocei" (desen după natură), după care urmează „Frize — flori stilizate" (desen decorativ), „Păsărelele" (desen după natură), „Din munca părinților" (desen după temă), „Oală — în trei poziții diferite" (desen după natură), „Frize decorative pe motive naționale" (desen decorativ), „Scenă din „Capra cu trei iezi" (desen după temă), „Frize cu silueta omului în acțiune" (desen decorativ), „Ceapa și ridichea" (desen după natură), „Sădirea și îngrijirea pomilor" (desen după temă), „Vas cu narcise" (desen după natură). Va urma o vizită la Muzeul satului, unde elevii vor avea prilejul să vadă o gamă largă de obiecte de artă populară. Lecția următoare este de desen decorativ, avînd ca subiect decorarea vasului desenat în ultima lecție de desen după natură. Penultima lecție va fi de desen după natură: Frunze de arbori decorativi. În final, planul privind predarea desenului la clasa a III-a cuprinde tot o lecție de desen după natură, al cărui obiect este coșul cu cireșe.

Iată două planuri calendaristice pentru predarea muzicii — la clasele a II-a și a IV-a — care au fost sugerate învățătorilor din Capitală de către cercul pedagogic al învățătorilor și al profesorilor de muzică de la școlile experimentale. Planul destinat clasei a II-a a prevăzut pentru săptămîna 6. IV—10. IV lecții cu temele „Reîmprospătarea deprinderilor dobîndite în trimestrul II. Cîntare în modul major și minor cu acompaniamentul tonicii". Predarea lecției se face pe baza cîntecelor cunoscute. Planul recomandă și probleme de predat facultativ (bineînțeles în funcție de nivelul clasei). Astfel, la prima lecție se prevede: „Însușirea pe cale oral-intuitivă a sunetelor muzicale pe bază de solmizație orală cu semne de mînă. Sunetele sol-mi"; material pentru aceasta: recitative melodice: „Cucul", „Melc, melc, codobelc". Lecția a II-a: „Cîntare în canon în modul major și minor (reluare). Reluarea cîntecelor care modulează, recunoașterea schimbării tonicii pe parcursul cîntecelor". Material: cîntece cunoscute, la care se adaugă „Cîntec de 1 Mai" de I. Vintilă (vezi manual de muzică pentru clasa I de la școlile de muzică. p. 148). Facultativ: „Sunetele sol-mi (consolidare)". Material: recitative, dictări orale și improvizații orale.

Săptămîna 12. IV—17. IV: Lecția I: „Cîntece care modulează. Cîntare în canon". Material: „Cîntec de 1 Mai" (reluare) și cîntece cunoscute. Facultativ: „Sunetul și nota la". Material: „Fluturașul", exerciții de solmizație, dictări și improvizații orale. Lecția II: „Cîntece în moduri populare, modul de sol". Material: „Hei, Mărie Mărioară" (din manualele de muzică de la clasele V—VIII). Facultativ: „Sunetul la (consolidare)". Material: „Căldărușă plină", solmizație, dictare, improvizație. Pentru săptămîna 19. IV—24. IV se prevede întîi lecția: „Cîntece în moduri populare — reluare — (modul de sol)". Material: „Mai la deal de casa noastră". Facultativ: „Sunetul do¹". Material: „Ariciul", solmizație, dictare, improvizație. Pentru cea de a doua lecție din săptămîna 19. IV—24. IV se prevede lecția „Cîntece în moduri populare. „Modul de sol (reluare). Modul de re". Material: „Mai la deal de casa noastră", „Munților cu brazi înalți" (din culegerea de cîntece, p. 197). Facultativ: „Sunetul do¹ (consolidare)". Material: „La moară", „Doarme moșul".

Între 26. IV și 30. IV se va preda mai întîi lecția „Cîntece în moduri populare. Modul de re (reluare)". Material: „Munților cu brazi înalți". Facultativ: „Sunetul re". Material: „Broscuța" de I. D. Vicol. A doua lecție va fi: „Recapitulare generală. Cîntece în măsura de 2, 3 și 4 timpi, cu aplicarea duratelor învățate. Silabe ritmice". Material: cîntece cunoscute, exerciții de dictare orală și improvizație. Facultativ: „Sunetul re (consolidare)". Material: „Micul tractorist" sau „Martinică" (disc pentru clasa a III-a)*).

Prima lecție din săptămînă 3. V—8. V va fi: „Cîntece cu aplicarea duratei de un timp și jumătate, a șaisprezecimii și a anacruzei". Material: cîntece cunoscute din trimestrul II. Facultativ: „Sunetul fa". Material: „Ghi, ga, ga" (disc pentru clasa a III-a). Va urma lecția: „Cîntece în modul major și minor cu aplicația tonicii ca acompaniament, inclusiv modulația. Cîntece în moduri populare". Material: cîntece cunoscute de elevi. Facultativ: „Sunetul fa (consolidare)". Material: „Ce ne trimite orașul" (din culegere) sau „Horă din folclorul copiilor" (disc pentru clasa I sau din culegerea de cîntece).

Pentru prima lecție din perioada 10. V—15. V se propune tema: „Cîntare în canon în major și minor". Material: cîntece cunoscute și „Clopoțelul sună". Facultativ: „Sunetul do²". Material: „Melcul supărat" (din „Cărticica mea"). Pentru cea de a doua lecție, tema: „Cîntece pentru serbarea de sfîrșit de an școlar, din repertoriul cunoscut de elevi". Material: mică suită de cîntece la unison, cu acompaniament la pian sau la alt instrument („Școlărei și școlărițe", „Satelitul" „Șuieră sirenele". „Țara noastră o iubim"). Facultativ: „Sunetul do² (consolidare)." Material: „Rața" (din culegere, p. 56).

Și lecțiile din săptămîna de la 17. V—22. V au în vedere pregătirea unor cîntece pentru serbarea de sfîrșit de an. În prima se va pregăti a mică suită de cîntece pentru copii — „Mămăruță", „Capra cu trei iezi" „Căldărușă plină", „Ariciul", „Iepurașii". Facultativ: „Sunetul si". Material: „Greierașul" (disc pentru clasa a III-a). A doua lecție va avea ca material cîntece în măsura de trei timpi cu aplicarea dansului în pas de vals și cu acompaniament de tamburine și pian sau alt instrument: „Valsul", „Țara mea", „Greierașul". Facultativ: „Sunetul si (consolidare)". Material: „Cocoșul" (culegere p. 30).

Același obiectiv îl vor avea și lecțiile din săptămîna 24. V—30. V. Pentru cea dintîi se propune ca material o mică suită de cîntece în canon la două voci: „Țesătoarele", „Vai, săracul pui de cuc", „Doarme moșul", „Clopoțelul", „Voinicii". Facultativ: „Recapitularea sunetelor" pe baza cîntecelor cunoscute. Pentru cea de a doua lecție de muzică se propune ca material: o mică suită de cîntece și dansuri românești — „Drag mi-e jocul românesc", „Horă din folclorul copiilor", „Alunelul", „Armata noastră". Facultativ: „Recapitularea sunetelor" pe baza cîntecelor cunoscute.

La clasa a IV-a, în prima săptămînă a trimestrului III (5. IV—10. IV) lecția de muzică: „Repetarea intervalelor de primă și secundă". Material: cîntece cunoscute și cîntece noi (la alegerea învățătorului), precum și lecția „Repetarea intervalelor de terță și, pe baza cîntecelor cunoscute și a unor cîntece noi (alese de învățător). În săptămîna 12. IV—17. IV lecția de repetare a intervalelor de cvintă și octavă pe baza cîntecelor cunoscute și cîntece noi (alese de învățător) și lecția „Structura gamei do major. Locul semitonurilor. Terța mare de tonică". Material: „Horă din folclorul copiilor" și „Iepuraș drăgălaș".

De la 19. IV—24. IV: „Recapitulare: măsura de 2/4, anacruza, semne de repetiție, prima și seconda volta, pe bază de cîntece" — „Micul tractorist", cîntece cunoscute cu anacruză, „La școală" (vezi trimestrul II). În lecția următoare se va repeta măsura de 3/4, inclusiv anacruza în această măsură. Material: cîntece cunoscute — „Țara mea", „Greierașul", „La sănius" (fără cuvinte).

În perioada 26. IV—30. IV, planul calendaristic sugerat de cercul pedagogic cuprinde lecția de recapitulare a măsurii de 4/4, cu aplicarea tuturor duratelor învățate în această măsură. Material: cîntece cunoscute — „Plugurile", „Țara noastră o iubim" etc. În lecția următoare: recapitulare — legato de durată, legato de expresie, legato punctat. Material: cîntece cunoscute — „Horă din Banat", „Școlărei și școlărițe". În săptămîna de la 3 la 8 mai se vor desfășura două lecții de recapitulare a pătrimii cu punct. Pentru cea dintîi, materialul va consta în cîntece cunoscute — „Hora din Banat", „Rața șchioapă". În cea de a doua se vor efectua dictări ritmice și solfegieri. Material: cîntece cunoscute — „Rîndunica ne-a sosit", exerciții. Între 10 și 15 mai se vor recapitula șaisprezecimile. Materialul celei dintîi lecții: cîntece cunoscute — „Trenul" de Corneliu Mereș, „Ceasul". În lecția a doua se vor face exerciții ritmice, dictare, improvizație. Material — „Zboară săniuța" (fără cuvinte) și „Canon" de P. Ladmirault. Între 17 și 30 mai vor avea loc 4 lecții cu același subiect: „Cîntece pentru serbarea de sfîrșit de an școlar, învățate după auz". Ca material, la prima: „Cucule" (cîntec popular), la a doua: „Răsună codrul" de I. D. Chirescu, la a treia: „Chipul patriei" de G. Enescu, la a patra: „Bine e să fii mereu în frunte" de C. Romașcanu.

★

Planurile de mai sus reprezintă desigur modul în care văd unele cadre didactice traducerea în viață a cerințelor programei, sînt rodul experienței acestora și trebuie deci privite ca atare, fiind folosite în măsura în care corespund cerințelor concrete. Este bine ca în alcătuirea planurilor calendaristice și, mai ales, în pregătirea lecțiilor învățătorii să ceară și sprijinul profesorilor de specialitate. De mare folos ar fi organizarea pe plan local a unor acțiuni de ajutorare a învățătorilor de la clasele I—IV prin cercurile pedagogice ale profesorilor care predau aceste discipline, așa cum s-a procedat, de exemplu, în București.

*) Intreprinderea Electrecord a pus în vînzare de curînd discuri cu cîntecele prevăzute de programă pentru clasele I—IV.

La lecție

Festivalul bienal de teatru „I. L. Caragiale"

Pregătiri minuțioase

Dacă discuți cu oricare dintre învățătorii și profesorii din orașul Fălticeni nu se poate să nu remarci aprecierile entuziaste pe care le au pentru activitatea rodnică desfășurată de formațiile artistice de amatori ale Sindicatului învățămînt din oraș. Un cor, o orchestră de muzică populară, două brigăzi artistice de agitație și două echipe de teatru își dispută aprecierile publicului în spectacole organizate periodic.

De la o vreme însă atenția tuturor este îndreptată cu deosebire spre cele două formații de teatru care se pregătesc intens pentru festivalul bienal „I. L. Caragiale". Buna lor prezentare în concurs este, într-un fel, o problemă a tuturor membrilor sindicatului. Fiecare ar dori ca cele două echipe să se prezinte cît mai bine. Și, la această reușită, încearcă cu toții să-și dea contribuția. Membrii celor două formații care interpretează diferite roluri au fost solicitați în ultimul timp la repetiții mai numeroase. Sarcinile lor extrașcolare au fost preluate de colegi pentru a se putea astfel consacra mai mult pregătirii artistice.

Prima dintre cele două echipe — cuprinzînd 17 artiști amatori — participă la festival cu piesa „Gaițele" de Alex. Kirițescu. Membrii acestui colectiv au prezentat mai multe spectacole în fața cadrelor didactice din oraș. Retușările făcute după ce mulți din cei ce au vizionat acest spectacol și-au spus părerea cu privire la concepția lui și la interpretarea fiecărui rol au dus la îmbunătățirea sa. Acest lucru a reieșit cu prilejul spectacolelor următoare susținute în deplasare, pe scenele mai multor cămine culturale din raion și din regiune sau la diferite case de cultură. Colectivul de artiști amatori așteaptă plin de încredere clipa „startului" pe care urmează să-l ia în curînd în cadrul concursului.

Cea de a doua formație de teatru, compusă din 12 membri, a pregătit, sub conducerea profesorului Ovidiu Homescu, piesa „S-a furat un mire" de Sutö Andras. Inspirată din contemporaneitate, minuțios pregătită și interpretată, piesa a fost de asemenea întîmpinată cu aprecieri calde de către spectatorii care au vizionat-o. Colectivul se preocupă în continuare de îmbunătățirea spectacolului, de ridicarea nivelului interpretării, așteptînd de asemenea cu încredere prezentarea în fața juriului.

O tradiție care obligă

La un concurs ținut cu mai bine de șase ani în urmă pe impunătoarea scenă a Teatrului Național din Iași echipa de teatru a Sindicatului învățămînt din Roman a produs o adevărată surpriză, răsturnînd toate pronosticurile. Era un concurs la care au participat zeci de formații artistice din întreaga Moldovă. Atunci, artiștii amatori de teatru din Roman s-au impus prin calități interpretative deosebite, fiind călduros felicitați de artiștii profesioniști ai primei scene moldovene. De fapt surpriza s-a datorat lipsei de informare, deoarece cadrele didactice din Roman aveau încă de pe atunci o adevărată tradiție în ce privește cultivarea pasiunii pentru teatru, promovarea și afirmarea celor mai talentați amatori. Tradiția aceasta a adăugat apoi an de an noi succese, „actorii" romașcani prezentîndu-se la toate edițiile următoare ale Festivalului. Iată cîteva din piesele de teatru pregătite și interpretare de formația de teatru a cadrelor didactice din Roman: „O scrisoare pierdută" de I. L. Caragiale, „Nota zero la purtare" de O. Sava și V. Stoenescu, „Oameni care tac" de Al. Voitin, „Vinovați fără vină" de Ostrovski etc.

La ediția actuală a bienalei de teatru Sindicatul învățămînt din Roman se prezintă cu două piese: „E vinovată Corina?" de L. Fulga și „Nota doi la aritmetică" de Natalia Clacova. Ambele piese se găsesc în ultima fază a pregătirii, în curînd urmînd să fie prezentate publicului.

Întrucît tradiția obligă, artiștii amatori se străduiesc să se prezinte astfel la concurs încît să nu-și dezmintă reputația, ci dimpotrivă, s-o sporească.

Cu entuziasmul debutului

Pe adresa redacției noastre sosesc mereu vești în legătură cu activitatea artistică de amatori. Deseori ne informează chiar organizațiile sindicale din școli, care și-au pregătit formații proprii de teatru. Acestea vor participa pentru prima oară la Festivalul bienal „I. L. Caragiale". Le lipsește tradiția unei activități îndelungate în această privință, dar au în schimb entuziasmul începutului, ceea ce merită să fie luat în considerație atunci cînd evaluăm posibilitățile de succes. O astfel de formație este cea a cadrelor didactice de la Școala medie din Costești, regiunea Argeș. Ea și-a început de curînd activitatea actoricească prezentînd unui public numeros „Lanțul manevrelor". Succesul repurtat a înaripat și mai mult pe interpreți care și-au făcut din teatru o a doua pasiune.

Același lucru se poate spune și despre tînăra echipă de teatru a Școlii medii nr. 1 din R. Sărat. Înființată de asemenea de puțină vreme această formație a pregătit pînă acum piesa „Sosesc diseară" de T. Mușatescu cu care s-a prezentat în fața a peste 800 de spectatori la casa de cultură din localitate.

După materialele trimise de prof. **Alexandru Socoleanu, I. Știrbu, Elena Radu, Vasile Uță.**

OLIMPIADELE

Desfășurarea fazelor locală și regională a olimpiadelor a stîrnit mult interes în rîndul cadrelor didactice, care apreciază aceste competiții drept un mijloc însemnat de stimulare a elevilor la adîncirea cunoștințelor dobîndite în școală. Numeroase scrisori trimise redacției noastre de către profesorii din întreaga țară subliniază acest aspect pozitiv al olimpiadelor. În același timp însă, profesorii își exprimă nedumerirea față de modul în care au fost stabilite unele subiecte date elevilor la fazele care au avut loc pînă acum.

Referindu-se la faza raională a olimpiadei de literatură română, de exemplu, profesorul Mihai Vînturache, de la Școala medie din Simleu, regiunea Crișana observă că subiectele formulate pentru clasele a X-a și a XI-a lasă mult de dorit din punctul de vedere al accesibilității. „Discut cu programa și manualul în față — scrie prof. Vînturache. În programa clasei a X-a există formularea „Originalitatea poveștilor lui Creangă", în cadrul privirii generale asupra poveștilor. Are însă profesorul posibilitatea să insiste atît asupra acestui element încît acesta să constituie un subiect pentru faza locală a unei olimpiade? Cred că nu". Observații similare face prof. Vînturache în legătură cu subiectul dat la clasa a XI-a, „Comparație între mijloacele de analiză psihologică la Liviu Rebreanu și Camil Petrescu" — subliniind că programa școlară cere din opera lui Camil Petrescu doar caracterizarea generală a romanului „Ultima noapte de dragoste, întîia noapte de război" și analiza literară a dramei „Bălcescu", iar la Liviu Rebreanu caracterizarea romanului „Ion" și analiza literară a romanului „Răscoala". „În viitor — încheie corespondentul nostru — este necesar ca subiectele să fie formulate ținîndu-se seama de cerințele programei".

Prof. Traian I. Păun, de la Școala medie nr. 2 din Oltenița, crede și el că subiectul „Comparație între mijloacele de analiză psihologică la Liviu Rebreanu și Camil Petrescu" nu este indicat pentru un asemenea concurs, deoarece este în afară de prevederile programei și de ceea ce au studiat elevii la clasă. Tratarea lui la un nivel corespunzător ar fi cerut nu numai lectura recentă a operelor celor doi scriitori, dar și cunoașterea unor studii pe această temă.

Lucruri mai bune au avut în general de spus profesorii despre faza regională a olimpiadei de literatura română, la care s-a ținut într-o bună măsură seama de obiecțiile făcute la faza anterioară. Tovarășa Victoria Manolescu, de exemplu, profesoară din București, subliniază preocuparea sporită care s-a vădit la faza regională pentru înlăturarea lipsurilor manifestate anterior. Astfel, elevii de clasa a X-a și a XI-a au avut de tratat subiecte accesibile, interesante, care au fost primite cu satisfacție. „Nu același lucru se poate spune — observă însă tov. Manolescu — despre subiectul dat elevilor clasei a IX-a — „Valoarea documentară și artistică a scrisorilor literare ale lui C. Negruzzi și a epistolelor în versuri ale lui Gr. Alexandrescu". Despre această problemă nu li s-a vorbit decît în treacăt la orele de curs, întrucît programa nu îngăduie multă stăruință asupra operelor respective, iar pentru elevii care studiază în primul an istoria literaturii, orientarea fără profesor este dificilă. Astfel, la cele două faze de pînă acum ale olimpiadei elevii clasei a IX-a, cei ce aveau nevoie de mai multă încurajare, au oscilat între două extreme: la prima etapă li s-a dat un subiect formulat prea școlărește și foarte cunoscut din clasă — „Dragostea de patrie la cronicari" — pe cînd la cea de a doua etapă — un subiect interesant, dar cunoscut numai tangențial".

Profesorii de matematică au apreciat în general pozitiv subiectele teoretice și problemele date la olimpiada tinerilor matematicieni. Constatări asemănătoare s-au făcut și cu privire la unele teme și probleme date la olimpiada de fizică și chimie, în legătură cu care ni s-au trimis însă și unele observații critice.

Prof. Nicolae Marinescu, din Ștefănești, regiunea Pitești, bunăoară, socotește că subiectul „Presiunea hidrostatică", dat la clasa a IX-a la etapa locală, a fost foarte vag formulat. De aceea — afirmă tov. Marinescu — mulți elevi nu și-au dat seama că este necesar să vorbească în lucrarea lor despre legea lui Arhimede și cu atît mai puțin despre apăsarea pe fundul vasului (care a contat în mod nejust la punctaj) întrucît aceasta nu mai figurează în programă. Prea vast și vag conturat a fost, după părerea tov. Marinescu, și subiectul dat la clasa a XI-a la faza regională.

După cum ni se semnalează în scrisorile trimise, și unele subiecte de chimie au fost necorespunzător formulate. De exemplu, tov. Dalia Petrescu, profesoară la Școala medie nr. 1 din Pitești consideră că subiectul „Structura hidrocarburilor și proprietățile chimice determinate de structură", dat la clasa a XI-a, la faza locală, a fost prea vast și de aceea elevii nu l-au putut trata în întregime. Din formularea subiectului dat la clasa a IX-a la etapa regională — „Acizii carbonului și siliciului și sărurile corespunzătoare acestora" — observă tov. Petrescu, nu a reieșit clar pentru elevi că trebuie să vorbească și despre industria sticlei, a ceramicii, și a cimentului.

Pe viitor așadar, subiecte care să țină seama de programă și să permită elevilor să-și pună în valoare gîndirea creatoare, originalitatea în analizarea fenomenului literar sau științific.

Orientarea profesională

Sarcina de a-i orienta pe elevi în alegerea unei profesiuni potrivite cu cerințele economiei naționale și cu aptitudinile, cu înclinațiile lor, îi preocupă îndeaproape pe profesorii școlilor din orașul Cîmpina Atrăgînd în această muncă toți factorii interesați — familia, organizațiile de tineret, întreprinderile — ei se străduiesc s-o desfășoare în mod sistematic, convingător, pe baza cunoașterii cît mai adînci a particularităților individuale ale elevilor și ținînd seama de nevoile vieții economice a regiunii.

Îndrumate de organizațiile de partid, conducerile celor două școli medii din Cîmpina s-au preocupat încă de la începutul anului școlar de înarmarea cadrelor didactice (în special a diriginților) cu o temeinică documentare privind profilul și rolul social al diferitelor profesiuni pentru care se pot pregăti elevii. S-au organizat chiar, în acest scop, vizite ale profesorilor la o serie de întreprinderi din Cîmpina și din Azuga, cu care prilej aceștia au stat de vorbă cu muncitorii, tehnicienii și inginerii, s-au interesat în amănunt asupra modului de organizare a producției, asupra însemnătății produselor fabricate de întreprinderile respective pentru economie națională și pentru schimburile comerciale cu străinătatea. Apoi, în colaborare cu conducătorii întreprinderilor respective, conducerile școlilor au stabilit o serie de măsuri pentru îndrumarea profesională a elevilor. Pe baza acestor măsuri, consiliile pedagogice ale școlilor au alcătuit planuri de acțiuni cu viitorii absolvenți ai claselor a VIII-a și a XI-a.

Au fost organizate bunăoară, la orele de dirigenție, discuții cu tema „Ce doresc să devin în viață?", în cadrul cărora li s-a prezentat elevilor specificul unor profesiuni către care este bine să se îndrepte. O acțiune foarte instructivă, care a contribuit mult la orientarea elevilor din clasele a VIII-a în vederea alegerii unei profesiuni, a fost vizita organizată la Grupul școlar de petrol-chimie din localitate. Aici viitorii absolvenți au stat de vorbă cu elevii și profesorii grupului școlar, au văzut cum se desfășoară procesul de calificare în diferite meserii, au aflat lucruri interesante despre profilul acestora și despre rolul lor în economia noastră națională. Deosebit de interesantă a fost, pentru viitorii absolvenți ai claselor a XI-a, vizita organizată la Institutul de cercetări forajextracție, unde li s-a vorbit despre drumul parcurs de industria noastră petrolieră, despre nivelul înalt pe care l-a atins aceasta în anii puterii populare și despre locul de frunte ce-l ocupă țara noastră în dezvoltarea industriei petroliere și chimice mondiale. Au stîrnit interesul elevilor și au contribuit la orientarea lor profesională și vizitele făcute la alte întreprinderi din Cîmpina — cum sînt Uzina mecanică, Rafinăria, Uzina „Neptun", I. R. A. — la cîteva sonde din împrejurimi, precum și la unele întreprinderi din orașul Azuga (Fabrica de sticlă, Fabrica de postav, Fabrica de bere), unde au putut cunoaște îndeaproape fazele tehnologice ale diferitelor procese de producție.

Ulterior, pe baza acestor vizite, diriginții au organizat în rîndurile viitorilor absolvenți un sondaj în cadrul căruia i-au solicitat să răspundă ce profesiune doresc să-și aleagă, ce i-a determinat să-și îndrepte atenția asupra ei, ce cunosc în legătură cu profesiunea aleasă, dacă sînt hotărîți să se dedice acestei profesiuni etc. Sondajul a arătat că cei mai mulți elevi ai claselor a VIII-a doresc să se îndrepte spre școlile profesionale, iar majoritatea elevilor din clasele a XI-a spre facultăți cu profil tehnic sau spre școlile tehnice de maiștri și școlile tehnice de muncitori cu înaltă calificare.

Alegînd forme și metode judicioase de orientare profesională a elevilor, școlile din Cîmpina se străduiesc să-i ajute pe viitorii absolvenți să pășească în viață pe drumul cel mai bun, care corespunde cel mai bine cerințelor economiei naționale și le poate permite să-și valorifice pe deplin capacitățile lor creatoare.

Prof. I. BOTOROG
Cîmpina

Cu un înalt spirit de răspundere

(Urmare din pag. 1-a)

de împletire a ceea ce este valoros în munca și creația fiecărui educator. Îndrumate de organizațiile de partid, dezbaterile din consiliile pedagogice, acțiunile desfășurate în comisiile metodice, acțiunile inițiate de organizațiile sindicale pentru valorificarea experienței pedagogice înaintate, toate schimburile de opinii între cadrele didactice înseamnă tot atîtea prilejuri de simbioză a gîndirii pedagogice creatoare. Aceasta se răsfrînge în munca de zi cu zi a tuturor și, în ultimă instanță, în trăsăturile, în profilul operei comune. Niciodată nu vom putea spune cu exactitate care anume din trăsăturile personalității elevilor noștri a fost modelată „de mine", „de el" sau de oricare din colegii noștri. Putem ști însă cu siguranță că în fiecare elev se găsește o părticică a gîndirii, a creației și strădaniilor fiecăruia dintre noi.

Am insistat asupra acestor probleme pentru a sublinia rolul colectivului și locul fiecărui educator în activitatea lui. De altfel, o analiză atentă a activității desfășurate de colectivele școlilor fruntașe, de cei mai buni educatori ai școlilor noastre arată că, în ultimă instanță, aici este temeiul succeselor lor. Căutările, neliniștea creatoare își au izvorul într-un înalt și patriotic sentiment de datorie și răspundere. Ele sînt atributul tendinței spre mai bine, al experienței înaintate, a valorificării colective a acesteia.

Profesiunii noastre îi incumbă înalte răspunderi și de aceea nu-i este îngăduit nici un eșec. Să ne-o spunem nouă înșine mereu, în fiecare moment al activității noastre și să nu uităm că elevii, în sufletele cărora deschidem orizontul viitorului, ne vor păstra nesters în amintire exemplul.

CĂRȚI

A fi elev...

În Editura politică a apărut lucrarea „A fi elev...“ în care reprezentanți de seamă ai științei și culturii din țara noastră, academicieni, membri corespondenți ai Academiei R. P. R. și profesori universitari evocă amintiri din anii de școală, anii marilor întrebări, ai celei mai fertile receptivități, cînd setea de a ști, de a pătrunde în profunzime în universul plin de semnificații și învățăminte al valorilor acumulate prin veacuri de omenire cunoaște primele împliniri.

Își spun cuvîntul acad. prof. **Eugen Angelescu,** acad. prof. **Emil Condurachi,** acad. **Victor Eftimiu,** acad. prof. **Miltiade G. Filipescu,** acad. prof. **Horia Hulubei,** acad. prof. **Caius Iacob,** acad. prof. **Gheorghe Ionescu-Sisești,** acad. prof. **Nicolae Gh. Lupu,** acad. prof. **Eugen Macovschi,** acad. prof. **Vasile D. Mîrza,** acad. prof. **Ștefan Milcu,** acad. prof. **Aurel Moga,** acad. prof. **Miron Nicolescu,** acad. prof. **Emil Petrovici,** acad. prof. **Eugen Pora,** acad. prof. **Raluca Ripan,** acad. prof. **Cristofor I. Simionescu,** acad. prof. **Nicolae Sălăgeanu,** acad. prof. **Nicolae Teodorescu,** acad. prof. **Gheorghe Vrănceanu,** prof. univ. **Constantin Avram,** membru corespondent al Academiei R. P. R., dr. **Nicolae Cajal,** membru corespondent al Academiei R. P. R., prof. univ. **Petre Jitaru,** membru corespondent al Academiei R. P. R., prof. univ. **Ștefan Pascu,** membru corespondent al Academiei R. P. R, prof. univ. **Ioan Ursu,** membru corespondent al Academiei R. P. R., dr. **Constantin S. Nicolăescu-Plopșor,** membru corespondent al Academiei R. P. R., prof. univ. dr. **Valeriu Bologa,** om de știință emerit al R. P. R., prof. univ. dr. **Nicolae Apostolescu, Constantin Kirițescu,** profesor emerit al R. P. R., conf. univ. **Paul Popescu-Neveanu,** candidat în științe filozofice.

Autorii vorbesc despre munca perseverentă desfășurată în anii de școală, despre dorința nestăvilită de a cunoaște ce caracterizează această perioadă, comunicînd cu multă căldură tinerilor aflați pe băncile școlii unele concluzii despre viață. Cu dragoste și înțeleaptă grijă se dă răspuns unei întrebări firești a tinerilor: cum să fie folosiți mai bine acești ani, numiți pe drept cuvînt anii celei mai bogate acumulări.

Lucrarea are o importantă valoare educativă pentru elevi, îndemnîndu-i, pe baza exemplului personal al autorilor, la dăruire pasionată în munca de însușire a științei și culturii. Prin bogăția de idei și caracterul său profund educativ, acest volum constituie un ajutor prețios și pentru cadrele didactice, pentru toți cei care au răspunderea educării tinerei noastre generații.

Scrisă într-un stil simplu, cald și apropiat, lucrarea oferă tuturor cititorilor o lectură interesantă și plăcută.

Însemnările lui Andrei Chirică

În volumul ÎNSEMNĂRILE LUI ANDREI CHIRICĂ, de **Demostene Botez,** editat recent de Editura tineretului, sînt înmănunchiate îndeosebi evocări din copilărie, o bună parte din ele publicate acum douăzeci de ani în volumul LUMEA MICĂ.

Autorul reînvie lumea copilăriei sale, explorînd cu multă finețe și duioșie sufletul candid al copilului. Folosind mijloace și procedee variate în reliefarea sentimentelor față de părinți, față de oamenii sărmani deprinși cu toate asprimile vieții, față de animalele pe care le iubea și le ocrotea, Demostene Botez realizează pagini de o mare gingășie.

În partea a doua a volumului apar numai oameni maturi, cu portrete expresive, bine individualizate, desprinzîndu-se cu claritate simpatia spontană, sinceră a autorului pentru oamenii cinstiți, curajoși, capabili de fapte pline de umanism, precum și ura și disprețul față de protipendada și oficialitățile vremii.

ÎNSEMNĂRILE LUI ANDREI CHIRICĂ constituie o lectură interesantă și atractivă.

Un om în furtună

Folosind un bogat material documentar, scriitorul și istoricul **Dumitru Almaș** înfățișează în volumul **„Un om în furtună“,** într-o prezentare literară deosebit de atrăgătoare, una din cele mai luminoase figuri ale istoriei noastre, strălucit exemplu de îmbinare între temperamentul luptătorului revoluționar, erudiția savantului și talentul scriitoricesc — Nicolae Bălcescu.

Citind această carte, tinerii își vor da seama mai clar că revoluția din 1848 a fost pregătită de „optsprezece veacuri de trude și suferințe“, vor înțelege lupta lui Bălcescu — cel mai de seamă exponent al revoluției de la 1848 în țara noastră, a cărui figură se profilează puternic pe fundalul zguduitoarelor evenimente istorice.

Volumul este astfel foarte instructiv pentru tineret, reprezentînd în același timp un bun auxiliar al profesorului de istorie pentru a înlesni înțelegerea de către elevi a revoluției din 1848, atît în Țara Românească cît și în Transilvania.

Cu acest volum Dumitru Almaș continuă ciclul pe care îl închină unor reprezentanți de frunte ai vieții noastre culturale și politice din trecut — Miron Costin, Niculae Milescu-Spătaru și Nicolae Bălcescu — reușind să închege o prezentare apropiată de sufletul tinerilor, în pagini de măiestrită evocare istorico-literară.

Prof. ION HURDUBEȚIU
Cîmpulung-Muscel

Aspect de la expoziția cărții tehnice deschisă recent în Aula Bibliotecii Centrale Universitare din Capitală

CORESPONDENȚA

FĂUREI

Pentru a ajuta școlilor să încheie anul de învățămînt cu rezultate cît mai bune, secția de învățămînt a raionului Făurei — ne scrie tov. **Costache Hîrjoghe** — și-a propus să organizeze în cursul celui de al III-lea trimestru o serie de acțiuni menite să contribuie la buna rezolvare a problemelor specifice pe care le pune acest trimestru. Astfel, în cadrul comisiilor metodice și la cercurile pedagogice vor avea loc discuții privind organizarea și desfășurarea recapitulării finale. În toate școlile se va dezbate, în ședințe ale consiliului pedagogic, tema „Folosirea materialului didactic, mijloc principal pentru sporirea eficienței lecției“. La începutul lunii mai, secția de învățămînt va organiza schimburi de experiență cu profesorii care predau limba română și matematica la clasele a VIII-a și a XI-a, pe tema: „Cum îi pregătim pe elevi pentru examenele de absolvire și de admitere“.

SLATINA

Problemele etapei finale ale acestui an școlar, ne informează prof. **Anton Laurențiu,** constituie și obiectivul preocupărilor colectivului secției de învățămînt a raionului Slatina. Studiind situația la învățătură și disciplină la sfîrșitul trimestrului al II-lea, trăgînd concluzii pe marginea acesteia, secția de învățămînt acordă acum o atenție deosebită muncii de îndrumare și control, punînd accent pe inspecțiile de specialitate, pe îmbunătățirea conținutului lecțiilor și pe sporirea eficienței lor. Activitatea directorilor de școli este orientată spre sprijinirea colectivelor didactice în parcurgerea la timp a întregii materii planificate, precum și în buna organizare a lecțiilor de recapitulare finală și a lecțiilor de sinteză.

PITEȘTI

Colectivul didactic de la Școala medie nr 3 din Pitești — ne informează tovarășul **Ion M. Dinu** — se preocupă și el de rezolvarea tuturor sarcinilor pe care le ridică ultima etapă a anului școlar.

În cadrul comisiilor metodice, profesorii de specialitate stabilesc împreună cele mai potrivite teme pentru lecțiile de sinteză, caută căile cele mai bune pentru asigurarea însușirii noilor cunoștințe și pentru recapitularea materiei. Situația la învățătură a elevilor este urmărită zi de zi, iar în cazul cînd se constată că unii elevi obțin note slabe, diriginții stau de vorbă cu aceștia și cu părinții lor, stabilindu-se măsuri în consecință.

Majoritatea profesorilor care predau obiectele cerute la examenul de maturitate organizează, pe lîngă lecțiile de sinteză, și consultații. Orele de consultații nu sînt obligatorii pentru toți elevii unei clase, ci sînt puse la dispoziția acelor elevi care doresc să cunoască mai bine o problemă sau alta, să verifice unele lucruri care nu le sînt pe de-a întregul clarificate. Ca să dea randamentul dorit, aceste ore sînt temeinic pregătite, pe baza întrebărilor puse dinainte de către elevi.

O contribuție însemnată la mobilizarea viitorilor absolvenți într-o activitate susținută aduce și organizația U.T.M. din școală, care pune în discuție, la adunările sale generale, probleme legate de învățătură, de orientarea profesională.

TÎRNĂVENI

De curînd, ne face cunoscut tov. **Laslo Petru,** membrii cercului pedagogic de științe naturale din orașul Tîrnăveni au participat la o interesantă ședință de cerc, în cadrul căreia a fost prezentat referatul „Îndrumarea activității independente la lecțiile de științe naturale“. Referatul a arătat în ce constă activitatea independentă a elevilor la științele naturale, a subliniat importanța acestei activități în procesul instructiv-educativ și a stăruit asupra cerințelor pe care le pune. Atît în referat cît și în cadrul discuțiilor s-au arătat formele concrete pe care le poate îmbrăca activitatea independentă a elevilor la științe naturale, în clasă și acasă, ca și utilitatea acestora. Făcînd cunoscută experiența celor mai buni profesori în îndrumarea acestei activități, referatul și discuțiile au relevat procedee cum sînt darea spre cercetare a unor teme accesibile elevilor, care ajută la consolidarea cunoștințelor, organizarea unor colecții, care îi pune pe elevi în situația de a indentifica specii și caractere etc.

Ședința cercului a contribuit astfel la mai buna orientare a membrilor săi în organizarea muncii independente a elevilor.

PLOIEȘTI

Tov. **Gh. Nedelea** ne scrie despre preocuparea pe care o manifestă secția de învățămînt a raionului Ploiești pentru sprijinirea cadrelor didactice înscrise la examenul de definitivat. Astfel, cu sprijinul directorilor și responsabililor de cercuri pedagogice aceste cadre au fost antrenate să participe activ la munca metodică. S-a asigurat ca inspecțiile speciale să se efectueze încă în trimestrul II, pentru a da cadrelor respective posibilitatea să-și concentreze în această etapă eforturile spre studierea materiei indicate în programă. Cu prilejul inspecțiilor speciale s-au făcut recomandări menite să contribuie la îmbunătățirea activității didactice și s-au dat îndrumări pentru o mai bună organizare a studiului individual.

În prezent celor înscriși la examenul de definitivat li se acordă consultații la anumite teme.

TÎRGU JIU

Prof. **Petru Petraș** ne informează despre consfătuirea pe care a organizat-o recent secția de învățămînt a orașului Tg. Jiu. În consfătuire s-au prezentat două referate, cu temele „Educarea elevilor din clasele I—VIII în spiritul colectivismului“ și „Rolul colectivului de elevi în realizarea sarcinilor educației comuniste“. Atît referatele cît și discuțiile purtate pe marginea lor au popularizat experiența pozitivă a diriginților în acest domeniu.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 800 | joi 29 aprilie 1965 | 8 pagini 25 bani

ZIUA SOLIDARITĂȚII INTERNAȚIONALE A CELOR CE MUNCESC

Întreaga omenire muncitoare sărbătorește la 1 Mai ziua solidarității ei de luptă pentru o viață mai bună, pentru pace și progres social.

Ziua de 1 Mai 1965 găsește poporul român angajat cu toate forțele sale constructive în munca pentru înfăptuirea cu succes a planului de 6 ani, a sarcinilor desăvîrșirii construcției socialiste.

Cît de bogată în succese și înfăptuiri este cronica anilor construcției socialiste pe meleagurile României! Socialismul a triumfat deplin și definitiv în orașele și satele țării. S-a desfășurat și se desfășoară o vastă activitate constructivă al cărei rezultat este creșterea forțelor de producție ale țării, dezvoltarea economică a tuturor regiunilor. Într-o perioadă de numai 5 ani — 1960—1964 — forța industrială a țării s-a dublat, realizîndu-se un ritm mediu anual de creștere de 14,8 la sută, față de 13 la sută cît fusese stabilit în planul șesenal. Deosebit de important este că au cunoscut o creștere accelerată principalele ramuri ale industriei moderne — industria energetică, chimică, constructoare de mașini, care dau astăzi aproape jumătate din întregul volum al producției industriale.

Un element caracteristic al politicii de industrializare promovate de partid îl constituie introducerea tot mai largă a tehnicii avansate. A avut loc un amplu proces de reutilare a întreprinderilor vechi și de înzestrare a celor noi cu mijloace tehnice moderne. Crește necontenit preocuparea pentru îmbunătățirea calității produselor, cerință esențială pentru obținerea de noi succese în dezvoltarea economică a țării.

Încheierea procesului de cooperativizare socialistă a deschis căi largi pentru punerea în valoare a tuturor posibilităților de sporire a producției agricole.

Ca urmare a creșterii producției industriale și agricole, a eficienței activității în toate ramurile economiei, sporește necontenit venitul național. S-a ridicat nivelul de trai al populației, au cunoscut mari succese învățămîntul, știința, arta. Realizarea școlii de 8 ani ca școală de masă, obligatorie, absolvirea școlii generale și medii de un număr tot mai mare de copii și tineri, dezvoltarea corespunzătoare a școlilor profesionale și tehnice, a învățămîntului superior, care formează cadrele necesare economiei și culturii socialiste aflate în continuă înflorire, relevă proporțiile luate de învățămînt în anii puterii populare.

Marile realizări ale poporului nostru sînt rodul politicii științifice a Partidului Muncitoresc Român, politică de înfăptuire consecventă a industrializării socialiste, de dezvoltare intensivă a producției agricole, de maximă valorificare a resurselor țării, în interesul bunăstării tuturor celor ce muncesc. Întreaga activitate a partidului oglindește fidelitatea față de învățătura marxist-leninistă, capacitatea de a o aplica în mod creator la condițiile țării noastre, de a ține seama de cerințele specifice fiecărei etape istorice și de a îndrepta eforturile poporului în direcțiile hotărîtoare.

Cu nestrămutată încredere în partid, strîns uniți în jurul Comitetului său Central, oamenii muncii așteaptă cu nețărmurit interes cel de-al IV-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român, știind că el va trasa drumul luminos al țării noastre pe o nouă și importantă perioadă de timp, va deschide noi perspective de progres în toate domeniile de activitate. Congresul va face bilanțul marilor realizări obținute de popor, sub conducerea partidului, în perioada 1960—1965 și va adopta directivele privitoare la planul de dezvoltare a economiei naționale pe 1966—1970 și planul de 10 ani pentru dezvoltarea energeticii, care vor deschide noi perspective pentru propășirea continuă a României socialiste.

Colectivele a numeroase fabrici și uzine — în rîndurile cărora își înscriu numele oțelarii și furnaliștii reșițeni și hunedoreni, constructorii de tractoare, chimiștii, textiliștii, constructorii de pe șantiere — raportează cu mîndrie succesele obținute în întrecerea socialistă în întîmpinarea Congresului partidului și a zilei de 1 Mai. O intensă activitate pulsează pe ogoarele patriei. Țărănimea, lucrătorii din G.A.S. și S.M.T. muncesc cu avînt pentru a asigura, prin lucrări de bună calitate, dobîndirea de recolte bogate.

În școli și laboratoare, în instituțiile culturale cadrele didactice, oamenii de știință, lucrătorii pe tărîmul artei desfășoară o muncă rodnică pentru a îmbogăți cu noi realizări tezaurul cultural al patriei socialiste.

Succesele poporului nostru în dezvoltarea construcției socialiste reprezintă contribuția sa activă la întărirea sistemului mondial socialist, la creșterea influenței socialismului în întreaga lume.

De 1 Mai 1965, pe toate meridianele globului pă-

ONIȚA GLIGOR
Președinte al Comitetului Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

(Continuare în pag. 7-a)

oameni ai şcolii

MATEI AUGUSTIN

Cele cîteva ipostaze în care l-am cunoscut pe profesorul Matei Augustin de la Şcoala medie „Emil Racoviţă" din Cluj ne-au ajutat să desprindem un raport care aparţine, deopotrivă, matematicii şi pedagogiei. Să rulăm filmul ipostazelor şi raportul va apare de la sine.

Prima ipostază. Oră de consultaţie. În faţa profesorului, care surîde calm, se află o elevă din clasa a V-a B şi tatăl acesteia.

— Ştiu şi eu puţină matematică, spune tatăl, dar zadarnic am încercat s-o ajut pe fiica mea. Problema aceasta nu se poate rezolva decît prin algebră.

— Să încercăm s-o ajutăm împreună!

Credeam că vor urma explicaţii. Au urmat însă întrebări:

— Tu ai înţeles cîte animale sînt cu totul?

— Da, 36 de animale.

— De unde ştii?

— Fiindcă sînt 36 de capete.

— Şi cîte picioare?

— 100.

— Ce trebuie aflat?

— Cîţi porci şi cîte găini sînt.

— Bine. Să presupunem că toate aceste animale ar avea numai cîte două picioare...

Am devenit atent. Este corectă întrebarea, sub aspect pedagogic?

— Înţelegi?

Eleva dă din cap că nu. Cred şi eu: cum să înţeleagă cînd e vorba de porci cu două picioare? Dar ceea ce urmează este şi mai ciudat:

— Ai fost la circ?

— Da.

— Ai văzut animale dresate?

— Da.

— Ei, şi purceii din problemă sînt dresaţi. Cînd fluier, se ridică în două picioare. Cîte picioare, de purcel şi de găină, ating deci pămîntul?

Porci dresaţi? Corespunde aceasta metodicii aritmeticii? Nu e o rupere de realitatea vie? Se pare că nu, fiindcă eleva, zîmbind imaginii purceluşilor bipezi, răspunde:

— Sînt 36 de capete, deci 72 de picioare.

— Foarte bine. Şi cîte picioare au rămas în aer?

— 100 — 72. Deci 28 de picioare.

Şi eleva rîde de parcă ar vedea cum dau purceii din picioruşe.

— Dacă sînt 28 de picioruşe în aer...

— Înseamnă că sînt 14 purceluşi.

— Şi cîte găini.

— 36—14. Adică 22.

De data aceasta eleva rîde de bucurie că a înţeles problema.

Aceasta a fost prima ipostază în care l-am cunoscut pe profesorul de matematică Matei Augustin. În a doua mi-a apărut 5 minute mai tîrziu, cînd eleva a plecat. Acum s-a adresat tatălui:

— Ştiu că o ajutaţi pe fetiţă să-şi rezolve problemele. Tocmai de aceea nu a izbutit să lucreze singură de data aceasta. Să presupunem că, de acum înainte, aţi lăsa-o să lucreze mai independent. În acest caz...

A treia ipostază. Oră de aritmetică la clasa a V-a B. Problema dată: Un metru de sîrmă cîntăreşte 4/5 kg. Cît vor cîntări 2/3 m? Scoasă la tablă, o elevă explică: „Să presupunem că avem doar o treime de metru. Va cîntări de 3 ori mai puţin deci 4/5 : 3. Să presupunem acum că avem două treimi..."

De ce mi se pare atît de familiar acest „Să presupunem că...". Este adevărat, că elevii împrumută modul de a vorbi al profesorului lor! Nu cumva, însă, de data aceasta, este mai mult decît un mod de a vorbi?

La această întrebare profesorul Matei îmi răspunde cînd se află într-o altă ipostază: i se ia un „interviu" într-un colţ de cancelarie:

— Este un procedeu matematic clasic pentru rezolvarea problemelor: procedeul falselor presupuneri.

Mă gîndesc că procedeul aparţine, probabil, nu numai ştiinţei matematice dar, uneori, şi celei pedagogice. Şi pun o întrebare:

— Cum se explică succesul dv. în munca instructivă şi educativă? Care este secretul autorităţii de care vă bucuraţi?

Şi iată că profesorul, atît de exigent cu elevii săi, nu poate răspunde. Este drept, întrebările sînt foarte stînjenitoare pentru un om modest.

— Ce fel de secret? Nu ştiu nici un secret — spune el într-un tîrziu. Îmi îndeplinesc doar sarcinile de dascăl, atît. Aici nu există secrete...

Aveţi dreptate, tovarăşe profesor. Munca dv. nu mi-a dezvăluit secrete, ci o certitudine, ascunsă dincolo de acel „să presupunem că..." Certitudinea pe care o voi exprima matematic, aşa cum vă place dv: aţi aflat că fracţia realizări/posibilităţi este totdeauna subunitară. Posibilităţile elevului — ca şi ale muncii noastre pedagogice — sînt totdeauna mai mari decît realizările, pentru că întotdeauna creşterea realizărilor duce implicit la creşterea posibilităţilor. Iar dv. împingeţi mereu spre mărirea numărătorului, făcînd să crească astfel neîncetat şi numitorul.

ŞT. MICULESCU

ANA COLŢAN

De ani de zile profesorii Şcolii medii „Gh. Şincai" din Capitală s-au obişnuit să o vadă în recreaţie pe colega lor Ana Colţan în capătul dinspre fereastră al mesei din cancelarie, înconjurată de cărţi şi caiete, de fişe, de reviste şi ziare. Stă plecată asupra lor şi, pînă cînd o cheamă clopoţelul în clasă, citeşte. Ochii urmăresc rîndurile sorbind fiecare cuvînt. Deseori revine asupra a ceea ce a citit, meditează, subliniază sau însemnă ceva pe fişele şi caietele sale.

Pasiunea ei pentru literatură, pentru comorile folclorului, pentru frumuseţea limbii noastre, perseverenţa cu care studiază, dorinţa sa de a fi la curent cu tot ce e nou, profesoara Ana Colţan le transmite, generaţie de generaţie, şi elevilor săi. De fiecare dată cînd intră în clasă, cînd îşi începe ora, deşi despre subiectul respectiv a mai vorbit de sute şi sute de ori, i se pare că acum, în ora aceasta, în faţa acestor elevi vorbeşte pentru prima oară.

— Cred — mărturiseşte tovarăşa Ana Colţan — că în munca noastră, a pedagogilor, acesta este lucrul esenţial: să reuşeşti să fii mereu altul. Şi sînt convinsă că, dacă te pasionează mai întîi pe tine ceea ce vrei să spui elevilor, nu se poate să nu-i cîştigi, să nu faci să le vibreze sufletul.

În acest an tovarăşa Colţan predă literatura la toate clasele a XI-a ale şcolii. Şi la clasele umaniste, şi la cele reale. Fie că vor studia chimia sau medicina, filologia sau electrotehnica, arhitectura sau construcţiile, toţi elevii săi vor iubi literatura. Lecţiile pe care le ţine în faţa lor profesoara Ana Colţan constituie pentru fiecare din ei o adevărată încîntare, căci îi învaţă cu măiestrie să pătrundă înţelesul operelor literare, marea lor frumuseţe.

— Vreau, spunea tovarăşa Colţan, ca elevii mei să poarte cu ei, de-a lungul anilor, pasiunea pentru frumuseţile cuprinse între paginile cărţilor, să fie capabili să se emoţioneze în faţa acestor frumuseţi.

Este o dorinţă care, datorită muncii ei, îi va fi întru totul împlinită.

M. CONSTANTIN

ION ENĂŞESCU

Cînd trece pe uliţă cu pasu-i domol, din fiecare poartă i se dau bineţe. Gospodarii îi strîng mîna prietenește, tinerii îl opresc şi-i cer sfatul, iar copiii, şcolarii, îl înconjoară cu dragoste şi respect.

De aproape 30 de ani omul acesta modest şi entuziast, profesorul de ştiinţe naturale Ion Enăşescu, îşi dăruieşte cu pasiune întreaga forţă şi capacitate învăţămîntului, sădind cu migală în sufletul copiilor sămînţa înţelepciunii. Aici, în comuna Curtea din raionul Făget, lucrează mulţi dintre foştii lui elevi. Dar oameni pe care i-a format el poţi întîlni şi în multe alte locuri ale ţării. Adesea, în clipele de răgaz profesorul Ion Enăşescu priveşte harta patriei căutînd satele şi oraşele unde se află „copiii" săi, cum obişnuieşte să le spună. Cu fiecare în parte profesorul Enăşescu stă şi acum, după ani, de vorbă. Îi felicită pentru succesele lor, îi îmbărbătează, le dă sfaturi. Sertarele biroului său sînt pline de scrisori. Toate — semne de recunoştinţă, de dragoste şi atenţie, mărturii concrete, emoţionante de la cei pe care i-a educat.

Într-o zi, printre scrisorile primite a găsit un plic gros. Înăuntru, o scrisoare cu vreo 20 de semnături. Erau foştii săi elevi din comuna Rădmăneşti, raionul Lugoj, în care funcţionase în primii ani de profesorat. Foştii elevi îi vorbeau despre viaţa nouă pe care şi-au clădit-o, despre casele noi, luminoase în care trăiesc, despre copiii lor care cresc sănătoşi şi frumoşi. Mulţi îi cereau părerea la ce şcoli să-i dea, spre ce profesiune să-i îndrume. În altă scrisoare, o fostă elevă a sa, acum directoarea unei şcoli de 8 ani în care a lucrat şi el cu ani în urmă, îl invita să vadă şcoala acum reînnoită, grădina în care pomii plantaţi de el au crescut mari şi roditori.

Nu o dată scrisorile foştilor elevi ai tovarăşului Enăşescu sînt însoţite de daruri lucrate de mîna lor. Mare i-a fost, bunăoară, bucuria cînd, într-o zi, a primit de la un inginer care lucrează la Combinatul metalurgic din Reşiţa o colecţie de gravuri în metal. De la un altul, pasionat geolog, o colecţie de minereuri de fier. Un aviz l-a anunţat într-o zi pe profesorul Enăşescu că are de ridicat de la poştă un pachet voluminos sosit din Timişoara: unul din foştii lui elevi, astăzi medic, îi pregătise dascălului său o sumedenie de preparate pentru laboratorul de ştiinţe naturale.

Din toate darurile acestea primite de-a lungul anilor, profesorul Enăşescu a amenajat, la Şcoala generală de 8 ani din comuna Curtea, un interesant muzeu pe care l-a pus la dispoziţia elevilor săi de astăzi. Lună de lună, muzeul acesta se îmbogăţeşte cu noi piese. Şi pe fiecare profesorul Enăşescu le preţuieşte, le ocroteşte ca pe nişte comori dragi, nu numai pentru valoarea lor didactică, ci şi pentru că toate sînt o părticică din viaţa şi munca sa, toate-i dovedesc că sămînţa învăţăturii sădită de el prinde roade bogate.

MARTA MIRON

ION DUŢULESCU

Pe tovarăşul Ion Duţulescu, om cu pricepere la multe lucruri, îl cunosc bine locuitorii Titeştilor, sat aşezat pe dealurile argeşene.

Harnic director de şcoală, el conduce cu pricepere colectivul didactic asigurînd un nivel ridicat al instruirii şi educării copiilor. Este cunoscută în toată regiunea preocuparea tovarăşului Duţulescu pentru legarea predării de practica cooperativei agricole de producţie, pentru pregătirea elevilor ca lucrători fruntaşi în domeniul agriculturii.

Acum, de vre-o cîţiva ani, tovarăşul Ion Duţulescu a dobîndit o nouă pasiune. Mereu este văzut scotocind prin adîncurile pămîntului, răsfoind cărţi şi scrieri vechi, buchisind hrisoave, adunînd tot felul de obiecte rămase din bătrîni. A cercetat şi multe manuscrise, catagrafii, hărţi din depozitele Academiei, ale Arhivelor Statului, din diferite alte depozite din Piteşti, Cîmpulung-Muscel etc. A adunat astfel peste 370 de documente privitoare la trecutul comunei, multe dintre ele avînd o vechime de peste patru secole. De la izvoarele scrise şi-a îndreptat cercetările asupra monumentelor istorice, asupra unor mici dar concludente „şantiere arheologice". Şi astfel a putut urmări istoria satului pînă departe în urmă, cu 3 500-2 800 de ani înaintea erei noastre, în vremea neoliticului mijlociu. Cu materialele arheologice şi cu documentele de care dispune în prezent, învăţătorul Ion Duţulescu va organiza, într-o sală a noului local al Şcolii de 8 ani din Titeşti, un muzeu al satului.

Dar pasiunea tovarăşului Duţulescu pentru istoria satului natal nu se opreşte aici. A sfîrşit aproape o lucrare despre şcoala din Titeşti între anii 1630 şi 1908. O altă lucrare pe care o pregăteşte vorbeşte despre activitatea unuia din pionierii aeronauticii româneşti — Dumitru Popescu (1867-1905), fost elev al şcolii din Titeşti, inventatorul cîrmei balonului şi al ornitoptherului, un fel de aparat de zburat.

Preocupările tovarăşului Ion Duţulescu sînt însă legate şi de vremea noastră, ca şi de viitor. În casa sa, un adevărat laborator, găseşti diferite aparate meteorologice, tratate de fizică, chimie. Adeseori, seara, în jurul mesei sale de lucru se adună ţărani cooperatori şi discută cu el despre viaţa lor de azi, despre viitorul pe care-l făuresc împreună.

GHEORGHE CRUCEANĂ

MIRCEA ATODIRESEI

Instalarea profesorului Mircea Atodiresei la conducerea Şcolii generale de 8 ani din Tîlmaciu a avut loc în condiţii oarecum neobişnuite. Noul director nu era localnic, nu era nici măcar din regiune. Colectivul pedagogic, locuitorii Tîlmaciului făceau tot felul de presupuneri, unii pripiţi îşi exprimau chiar îndoieli...

Nu a trecut însă mult şi toate îndoielile au fost spulberate. Mircea Atodiresei ascundea, în înfăţişarea sa subţiratecă şi modestă, energii nebănuite, o deosebită capacitate organizatorică, forţa de a-i mobiliza şi a-i stimula pe oameni într-o acţiune comună, bazată pe dezvoltarea şi perfecţionarea fiecăruia.

Activităţile desfăşurate în şcoala pe care o conduce tovarăşul Atodiresei, născute adesea din îndemnul lui şi întotdeauna călăuzite de îndrumarea lui pricepută, au început să fie cunoscute acum şi dincolo de raza raionului Sibiu.

— Şcoala de 8 ani din Tîlmaciu? Obţine rezultate deosebit de bune în desfăşurarea experimentului privind predarea cu profesori de specialitate la clasele I—IV şi în general pe linia modernizării procesului de învăţămînt — spun tovarăşii care lucrează la secţia raională de învăţămînt.

— Toată admiraţia pentru director şi pentru munca şcolii în general — afirmă directorul fabricii „Firul Roşu". Şcoala profesională a întreprinderii pe care o conduc primeşte de la Tîlmaciu ucenici tot mai bine pregătiţi, din care vom scoate, fără îndoială, muncitori de nădejde.

Am stat de vorbă şi cu tovarăşul Atodiresei însuşi. Reţine în memorie, cu o exactitate prodigioasă, fapte, cifre şi procente (am avut posibilitatea să verificăm aceasta în documentele şcolare, deosebit de minuţios întocmite, care ne-au fost puse la dispoziţie) şi să ierarhizeze strict problemele în ordinea importanţei lor. Evoluînd pe o linie aparent sinuoasă — de la analiza rezultatelor unui experiment privind predarea într-o formă nouă a părţilor de propoziţie şi a noţiunilor de ştiinţe naturale la valenţele instructive şi educative ale vizitelor în întreprinderi şi apoi la necesitatea introducerii jocurilor sportive pe echipe în programele şcolare de educaţie fizică — discuţia noastră relevă remarcabila competenţă a directorului în domenii dintre cele mai variate.

...Cu cîţiva ani în urmă, un necunoscut descindea din tren purtînd în buzunar numirea sa ca director al Şcolii de 8 ani din Tîlmaciu. Oamenii se întrebau, făceau presupuneri... Acum nu-i nimeni să nu-l cunoască, să nu-l aprecieze în cuvinte pline de căldură. Directorul nostru — aşa îi spun acum profesorului emerit Mircea Atodiresei... Şi tuturor li se pare că îl cunosc de cînd se ştiu.

AL. CIUCĂ

Ziua tineretului din Republica Populară Română

La lecție.

În bibliotecă.

În seră.

O zi minunată, în care iradiază încă luminile sărbătorii lui 1 Mai — Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc — a fost închinată tineretului. Expresie a înaltei prețuiri aduse muncii și luptei pe care o desfășoară tînăra generație a țării noastre, a dragostei și a grijii cu care este înconjurată de întregul popor, ziua de 2 mai, Ziua tineretului din Republica Populară Română a devenit o sărbătoare dintre cele mai dragi ale poporului.

Minunaților ani ai tinereții le-a fost din totdeauna proprie dorința de a visa, de a desfășura uriașe energii, de a se înflăcăra. Dar niciodată tînăra generație nu a avut în fața ei țeluri de o asemenea noblețe, sarcini atît de grandioase ca în anii construcției socialiste, după cum nici o altă generație din istoria țării nu s-a bucurat de asemenea uriașe posibilități de afirmare. Partidul a asigurat tinerilor din patria noastră toate condițiile pentru a-și înfăptui idealurile, pentru a se forma ca oameni demni și folositori țării, pentru a participa activ la viața obștească, pentru a-și dezvolta aptitudinile și a-și împlini multilateral personalitatea.

Profund devotat politicii partidului nostru, întregul tineret din fabrici, de pe ogoare, din școli, din facultăți, mobilizat de organizațiile U.T.M., răspunde grijii deosebite cu care este înconjurat prin muncă entuziastă, prin numeroase succese. „Tineretul țării noastre — spunea tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej — chezășia de nădejde a viitorului republicii, își pune cu însuflețire întreaga energie în slujba orînduirii socialiste".

Trecînd în revistă succesele obținute pe frontul măreței opere de făurire a unei vieți noi, tînăra generație se mîndrește cu munca sa rodnică pe șantiere, în uzine sau în cooperativele agricole de producție, în pătrunderea tainelor științei contemporane, obține succese artistice și sportive lăudate în întreaga lume. Tinerii muncitori, antrenați în întrecerea socialistă, își aduc din plin contribuția la îndeplinirea planului de stat, la creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost, la îmbunătățirea calității produselor. Numai în anul care a trecut aproape 582 000 de tineri au participat la întrecerea socialistă, iar dintre aceștia 170 000 (cu 50 000 mai mulți ca în anul precedent) au fost declarați evidențiați. La sate tinerii muncesc cu hărnicie și dragoste pentru dezvoltarea și întărirea cooperativelor agricole de producție, a tuturor unităților socialiste, pentru creșterea producției vegetale și animale, pentru înfăptuirea sarcinilor puse de partid cu privire la dezvoltarea sectorului zootehnic și la exploatarea rațională a parcului de mașini și tractoare.

Continuînd tradițiile muncii patriotice, nenumărați tineri iau parte la acțiunile pentru înfrumusețarea orașelor și satelor, la construirea unor noi edificii social-culturale. Numai în anul trecut tinerii au strîns și trimis oțelăriilor 285 000 tone de metale vechi, au sădit peste 3 200 000 de pomi fructiferi, au redat agriculturii — prin desecări, îndiguiri și defrișări — 16 000 ha de pămînt. La aceste acțiuni participă larg sutele de mii de elevi și studenți care învață cu sîrguință în școli și facultăți, însușindu-și o temeinică cultură generală sau bazele unei profunde specializări.

Plin de grijă pentru pregătirea tineretului și răspunzînd dorinței lui aprinse de a se cultiva, partidul a asigurat tot ce este necesar pentru dezvoltarea învățămîntului de toate gradele. În anul școlar în curs au fost cuprinși în învățămîntul de toate gradele peste 3 700 000 de elevi și studenți, cu 8 la sută mai mulți decît în anul școlar precedent. Numai în învățămîntul de cultură generală numărul elevilor ce frecventează școlile este de 3 321 000, în timp ce în învățămîntul profesional sînt înscriși 181 000 de elevi iar în învățămîntul tehnic și tehnic de maiștri peste 67 000 elevi. Anul 1964 a înscris o dată istorică pentru învățămîntul nostru — generalizarea învățămîntului de 8 ani. Toți copiii între 7 și 16 ani sînt cuprinși în clasele I—VIII ale învățămîntului de cultură generală.

Întregul învățămînt, de la clasa I și pînă la terminarea facultății, este gratuit. Bugetul de stat pentru 1965 prevede pentru învățămînt suma de 5,7 miliarde lei, cu 565 milioane de lei mai mult decît în anul trecut.

În toate satele țării — din munții Maramureșului pînă pe țărmurile Mării Negre, de pe meleagurile Sucevei pînă pe malurile Dunării — întîlnești muncind cu abnegație și entuziasm mii de tineri învățători și profesori care au absolvit în anii aceștia școlile pedagogice sau facultățile ce pregătesc cadre didactice. Fiecare dintre ei a păși la catedră cu încredere, dornic să contribuie la instruirea și educarea tinerei generații, fiecare dintre ei a pornit la munca sa cu dorința de a-și pune în slujba școlii, a învățămîntului toată capacitatea, toată priceperea sa. Ei aduc o contribuție de seamă la formarea tinerei generații, crescîndu-i pe copii în spiritul dragostei față de partid, față de clasa noastră muncitoare, față de patria noastră socialistă, pregătindu-i să răspundă cu cinste cerințelor pe care le va pune în fața lor poporul nostru muncitor. În același timp, plini de entuziasm, învățătorii și profesorii tineri desfășoară, pe lîngă munca lor în școală, o amplă activitate social-culturală, contribuind la răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice, la pătrunderea culturii în mase.

Sărbătorirea Zilei tineretului are loc în condițiile în care toți oamenii muncii din țara noastră se pregătesc să întîmpine cu noi succese în muncă cel de-al IV-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român — eveniment de importanță istorică în viața partidului și a țării — care va face bilanțul marilor realizări obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului, în perioada 1960—1965 și va adopta directivele privitoare la planul de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1966—1970 și la planul de 10 ani pentru dezvoltarea energeticii, menite să deschidă noi perspective pentru propășirea continuă a României socialiste. Astfel, sărbătorirea acestei zile reprezintă pentru tînăra generație a țării noastre un prilej de a-și manifesta încă o dată devotamentul, atașamentul, dragostea pentru Partidul Muncitoresc Român, un prilej de a-și reînnoi angajamentul solemn că-și va dărui toată energia, întreg entuziasmul măreței opere de desăvîrșire a construcției socialiste în patria noastră.

ÎN ULTIMA ETAPĂ

Teme şi procedee

Recapitularea finală a materiei la fizică trebuie să depăşească nivelul unei simple fixări a cunoştinţelor dobîndite de elevi în decursul anului şcolar, ea fiind menită nu numai să consolideze aceste cunoştinţe, ci şi să contribuie la formarea gîndirii fizice a elevilor. În înfăptuirea acestui scop joacă un rol foarte important atît fixarea tematicii pentru recapitulare, cît şi procedeele pe care le folosim în cadrul ei.

Folosind experienţa anilor anteriori, am ales pentru recapitularea finală teme care cuprind fenomenele esenţiale studiate în decursul anului şcolar. De exemplu, pentru clasa a VII-a m-am oprit la teme ca „Energia mecanică şi cantitatea de căldură, transformarea lor reciprocă", „Maşini termice cu ardere externă şi internă", „Fenomene optice ce au loc la suprafaţa de separaţie dintre două medii diferite : reflexia şi refracţia luminii", „Tensiunea, intensitatea curentului electric şi rezistenţa electrică", relaţia dintre ele într-un circuit străbătut de curentul electric. Legea lui Ohm". Printre temele pe care le-am ales pentru clasa a IX-a se numără : „Presiunea fluidelor în repaus şi a celor în mişcare", „Bazele fizice ale zborului", „Bazele teoriei cinetico-moleculare cu aplicaţii la legile gazelor perfecte şi la schimbarea stărilor de agregare", „Cantitatea de căldură, măsurarea ei, căldură specifică şi călduri latente specifice", „Principiile termodinamicii", „Importanţa maşinilor termice în economia naţională şi în explorarea cosmosului", iar printre cele alese pentru clasa a X-a : „Cîmpul electric şi cîmpul magnetic în vid". „Rolul substanţelor introduse în cîmpul electric şi cîmpul magnetic. Inducţia. Condensatoare, electromagneţi", „Curentul electric prin metale, lichide şi gaze". „Generatoare de curent electric", „Centrale electrice", „Legea lui Ohm pentru curentul continuu şi curentul alternativ", „Definiţia principalelor mărimi din electricitate în Sistemul Internaţional".

În ceea ce priveşte procedeele de recapitulare, consider că unul din cele mai indicate este comparaţia, care permite reluarea într-o formă nouă şi generalizatoare a celor studiate anterior. Iată, de pildă, cum îmi propun să desfăşor, pe baza procedeului comparaţiei, o lecţie de recapitulare la clasa a VII-a, cu tema „Fenomene optice ce au loc la suprafaţa de separaţiune între două medii : reflexia şi refracţia luminii".

În prima etapă a lecţiei vom arăta cu ajutorul unor experienţe în ce constau cele două fenomene. Pentru aceasta vom fixa pe discul lui Hartl un semicilindru de sticlă.

Avantajul folosirii semicilindrului de sticlă constă în faptul că elevii vor putea urmări simultan ambele fenomene. Pentru o cît mai bună reuşită a experienţei, ea va fi efectuată în întuneric. Elevii vor putea observa că o parte din razele care formează fascicolul de lumină este reflectată de către suprafaţa feţei plane a discului, iar restul îşi continuă drumul prin sticlă, fascicolul fiind deviat în punctul de incidenţă. Ei vor trage concluzia că, întîlnindu-se cu suprafaţa de separaţie dintre două medii diferite, razele de lumină îşi schimbă direcţia. Ele se pot întoarce în mediul din care au venit (reflexia luminii) sau pot trece în celălalt mediu (refracţia luminii).

Vom arăta apoi pe discul lui Hartl ce se întîmplă cînd fascicolul de raze cade perpendicular pe suprafaţa de separaţie a celor două medii : în acest caz direcţia de propagare a razelor nu se schimbă, se schimbă numai sensul — în cazul reflexiei raza fiind întoarsă pe aceeaşi direcţie, iar în cazul refracţiei continuîndu-şi drumul în celălalt mediu, fără a fi deviată.

Voi trece apoi la enunţarea legilor reflexiei şi refracţiei, cerînd elevilor să le compare. Ei vor observa că prima lege se aseamănă la amîndouă fenomenele : raza incidentă şi raza reflectată, respectiv raza refractată, sînt în acelaşi plan. Analizînd apoi legea a doua, ei vor constata că fenomenul de refracţie apare numai la corpuri transparente şi translucide, pe cînd reflexia are loc la suprafaţa de separaţie cu orice mediu, intensitatea fascicolului de raze reflectate depinzînd de natura şi forma suprafeţei reflectante. Vom demonstra şi acest lucru pe cale experimentală, aşezînd pe faţa plană a semicilindrului fişii din diferite materiale, hîrtie de diferite culori etc.

În legătură cu legea a doua a reflexiei, elevii vor observa şi faptul că unghiul de reflexie este egal cu unghiul de incidenţă, pe cînd la refracţia luminii unghiul de refracţie este mai mic sau mai mare dacă mediul al doilea este mai refringent sau mai puţin refringent decît mediul întîi.

În încheierea lecţiei vom întocmi la tablă o schemă menită să generalizeze noţiunile recapitulate.

Grupînd şi sistematizînd cunoştinţele, o asemenea schemă îi poate ajuta mult pe elevi să reţină ceea ce este esenţial în tema respectivă.

Prof. IOSIF VARADI
Timişoara

Problemele complexe

În recapitularea pentru examenul de maturitate este deosebit de utilă rezolvarea unor probleme complexe, alese cu chibzuinţă, astfel încît să permită reîmprospătarea cunoştinţelor studiate în clasele VIII-XI.

Cerînd aplicarea unor teoreme, a unor legi sau reguli din discipline diferite, problemele complexe îi ajută pe elevi să îmbine într-un singur tot cele învăţate la matematică în anii şcolarităţii şi, în acelaşi timp, îi pun în situaţia de a-şi dezvolta gîndirea logică, de a căuta soluţii interesante, originale.

Pe de altă parte, rezolvarea problemelor complexe prezintă şi un alt avantaj. Este vorba de un fapt pe care îl cunoaştem toţi din experienţa anilor trecuţi — şi anume, că deşi unii elevi cunosc foarte bine chestiunile teoretice prevăzute în programa examenului de maturitate, ei se poticnesc în rezolvarea unor puncte mai dificile ale problemelor date la acest examen. Ba uneori avem surpriza neplăcută să-i vedem poticnindu-se chiar la probleme simple. Nu o dată aceasta este cauza rezultatelor slabe dobîndite de elevi la lucrarea scrisă sau la oral.

Cred că, pentru evitarea acestei situaţii, este bine ca în loc să recapitulăm cu elevii în mod izolat definiţii şi demonstraţii rupte de domeniile lor de aplicaţie, să rezolvăm cu ei un număr cît mai mare de probleme. Evident, aceste probleme trebuie astfel alese încît să fie cît mai diferite şi în conţinut şi în formă, aşa ca elevii să nu se obişnuiască cu rezolvări şablon, ci să-i solicităm de fiecare dată la o contribuţie creatoare în stabilirea relaţiilor enunţate în textul problemei, ca şi în aflarea soluţiilor. În felul acesta, problemele date spre rezolvare la examenul de maturitate nu-i vor găsi pe elevi nepregătiţi şi nu vom mai avea surprizele de care vorbeam mai sus.

Putem folosi în acest scop două căi a căror îmbinare se dovedeşte foarte utilă : vom rezolva cu ei cît mai multe probleme complexe în clasă, pe parcursul recapitulării (axînd chiar întreaga recapitulare pe rezolvarea unor asemenea probleme) şi îi vom îndruma să folosească acasă, în munca lor individuală de pregătire, culegeri de probleme în care, pe lîngă enunţul acestora, se găseşte şi rezolvarea lor detaliată. Culegerile de probleme îi familiarizează pe elevi cu unele artificii de calcul şi cu unele moduri mai elegante de rezolvare şi, în acelaşi timp, le prezintă probleme cu un conţinut extrem de variat. Cele mai indicate sînt culegerile care dau rezolvările în partea de la sfîrşit, întrucît cele la care rezolvările se dau chiar după enunţuri îi tentează pe elevi să nu mai lucreze ei înşişi, ci să ia soluţia „de-a gata". Folosirea unor asemenea soluţii este recomandată numai în unele cazuri — şi anume, pentru elevii care au nevoie de mai mult ajutor la rezolvarea unor probleme mai dificile, cum ar fi reprezentările de funcţii, problemele de geometrie în spaţiu sau cele de geometrie analitică. Desigur însă că şi în aceste cazuri îi vom îndemna pe elevi să încerce întîi să rezolve singuri problemele şi numai dacă întîmpină greutăţi mari să recurgă la rezolvările date în culegere.

Desigur, accentul pus pe rezolvarea problemelor nu trebuie să ne împiedice de a da atenţia cuvenită clarificării chestiunilor teoretice care au rămas eventual insuficient înţelese de unii elevi. După un sondaj menit să ne arate care sînt aceste chestiuni, putem da lămuririle necesare mai ales în cadrul consultaţiilor individuale, deoarece lacunele în pregătirea elevilor sînt de obicei foarte variate în conţinut şi dacă pentru elucidarea unei nelămuriri a unui elev ne-ar trebui doar unul sau două minute, în cazul unei clase de 30-40 de elevi am reţine în mod inutil timp de o oră întreaga clasă tocmai cînd timpul devine mereu mai preţios.

Îmbinarea judicioasă a recapitulării chestiunilor teoretice cu rezolvarea unor probleme complexe alese cu grijă ne va ajuta să dăm elevilor o temeinică pregătire matematică.

Prof. ELENA SIBIANU

Clarificarea noţiunilor teoretice şi analiza pe text

Necesitatea recapitulării finale a cunoştinţelor îl obligă pe învăţător ca, încă înainte de a trece la lecţiile respective, să cerceteze şi să analizeze problemele pe care le prezintă în general pregătirea elevilor acum, la sfîrşit de an şcolar : dacă nivelul acestei pregătiri este cel cerut de programă, ce goluri mai există în ansamblul de cunoştinţe ale clasei, ce probleme au fost mai greu înţelese şi nu s-au „fixat" îndeajuns. Toate acestea sînt necesare pentru că el trebuie să ştie dinainte ce are de făcut în perioada recapitulării pentru a ridica pregătirea copiilor la nivelul indicat de programă, pentru a clarifica tot ce nu a rămas deplin înţeles în cursul anului, pentru a consolida temeinic toate cunoştinţele.

Buna pregătire a recapitulării materiei îl obligă pe învăţător să revadă el însuşi întîi problemele care au făcut obiectul orelor de curs, să le treacă pe toate în revistă pentru a nu scăpa din vedere tocmai pe acelea asupra cărora se cuvine să stăruie, pentru a hotărî care sînt mai puţin importante şi nu mai trebuie reluate. Căci şi la clasele I—IV recapitularea materiei înseamnă nu revederea manualului din scoarţă în scoarţă, în aceeaşi manieră în care s-a procedat la orele de curs, ci reluarea celor mai importante dintre ele, considerate într-un chip nou, într-o formă sintetică, accesibilă vîrstei copiilor.

Privind în acest fel problemele recapitulării, am rezervat pentru repetarea gramaticii la clasa a IV-a 5 lecţii : două pentru morfologie, două pentru sintaxă şi una pentru ortografie şi punctuaţie. În realizarea acestor lecţii voi urmări permanent legătura dintre părţile constitutive ale gramaticii, pentru consolidarea deprinderilor de exprimare corectă în scriere şi vorbire. Am grijă să asigur prin recapitulare clarificarea tuturor chestiunilor de gramatică — bineînţeles la nivelul clasei a IV-a — astfel încît elevii să poată face faţă cerinţelor clasei a V-a.

Fiecare din lecţiile destinate revederii cunoştinţelor de gramatică va începe prin repetarea noţiunilor teoretice şi va continua cu analize pe text, care vor avea ponderea principală. Repetarea în prealabil a părţii de teorie — definiţii, clasificări etc. — însoţită de schemele respective, făcute pe tablă şi prezentate pe planşe, mă va ajuta pe de o parte să sistematizez cunoştinţele elevilor şi pe de altă parte să mă asigur că ei au pătruns conţinutul noţiunilor învăţate şi vor putea lucra corect în analizele pe text.

Prima lecţie de recapitulare din şirul celor 5 pe care mi le-am propus va avea ca obiect părţile de vorbire care se schimbă după gen şi număr (substantivul, articolul, adjectivul). Pentru buna ei desfăşurare voi cere elevilor, în ultima oră de gramatică dinaintea recapitulării finale, să repete acasă cunoştinţele respective. În ora de recapitulare, discutînd cu ei asupra noţiunilor revăzute acasă, voi alcătui concomitent pe tablă (iar copiii pe caiete) scheme referitoare la fiecare parte de vorbire. În cazul substantivului, de exemplu, după ce i se va da definiţia, voi discuta problemele referitoare la felurile lui, la gen, număr, articulare (definiţia, exemple, cum se recunosc etc.) şi mă voi opri cu atenţie asupra funcţiilor substantivului în propoziţie, precizîndu-le şi în schemă.

După ce voi discuta în acelaşi mod celelalte părţi de vorbire, alcătuind pe tablă schemele potrivite şi scoţînd concluzia finală, voi prezenta planşe cu scheme pe care le voi afişa în clasă. Voi cere apoi să se scrie pe tablă (şi în caiete) textul ales pentru analiză (mi-am propus pentru această oră ultimul alineat din textul de la exerciţiul 174 **(„Vara cea luminoasă"**, după Cezar Petrescu, pag. 209). Vom analiza în acelaşi mod alineatul al treilea de la sfîrşitul lecţiei **„Cui i se cuvine recunoştinţa ?"** (p. 132). Voi da apoi elevilor o temă pe care s-o lucreze independent : să adauge articolul — hotărît şi nehotărît, singular şi plural — la sfîrşitul sau înaintea substantivelor dintr-un text.

Ora de recapitulare a părţilor de vorbire care se schimbă după număr, persoană şi timp (pronumele, numeralul şi verbul) se va desfăşura în aceeaşi manieră ca cea prezentată mai sus. Ca temă pentru munca independentă voi cere ca verbul din propoziţia : **Elevii repetă lecţiile** să fie pus la timpurile prezent, trecut şi viitor, însoţit de pronumele respectiv la persoana I, a II-a şi a III-a (singular şi plural). Dacă îmi va permite timpul, voi cere să se facă acelaşi lucru cu pronumele în dativ.

Pentru lecţia următoare — de repetare a propoziţiei — m-am oprit la propoziţia : **Congresul al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român va începe la 19 iulie 1965.** (Tabelul în care vor fi scoase cuvintele va cuprinde următoarele rubrici : cuvîntul ; ce parte de propoziţie este ; felul ei ; pe cine lămureşte ; la ce întrebare răspunde ; prin ce parte de vorbire este exprimat). Vom analiza apoi — atît cît va permite timpul — propoziţiile din ultimul alineat al textului de la pagina 133 şi vom scoate concluzia. Ca lucrare independentă, elevii vor primi sarcina să alcătuiască o propoziţie dezvoltată, cu toate părţile ei, pe care să o analizeze după tabelul indicat mai sus.

În ora următoare vom repeta fraza. Textul pentru analiză va fi : **Se apropie sfîrşitul anului şcolar şi elevii se gîndesc cum îşi vor petrece vacanţa de vară. Unii vor merge în tabere şi vor admira frumuseţile şi bogăţiile patriei. Ei vor participa la toate acţiunile taberei şi vor avea multe să povestească atunci cînd se vor întîlni în clasa a V-a.** Voi cere elevilor să sublinieze predicatele, să despartă propoziţiile prin linii oblice şi să le numeroteze. După aceasta le voi cere să arate cum se leagă între ele propoziţiile din fiecare frază a textului, care sînt părţile principale ale fiecărei propoziţii şi prin ce sînt exprimate, care sînt părţile secundare şi prin ce sînt exprimate.

Vom trece apoi la un alt exerciţiu. De data aceasta m-am oprit la textul din carte, de la pag. 213 (exerciţiul 195). Analiza frazelor din acest text va fi făcută în modul arătat mai sus. Pentru munca independentă — analiza, după aceleaşi puncte a primei fraze din bucata **„Schimbul de noapte"**, pag. 45 din manual.

Ora de recapitulare a semnelor ortografice şi de punctuaţie va cuprinde exerciţii de recunoaştere şi folosire a acestor semne în fragmente din diferite texte **(Meşterul Nicu** — pag. 70, **George Enescu** pag. 80, **O faptă eroică** pag. 117 ş.a.). După aceasta vom analiza folosirea semnelor ortografice şi de punctuaţie dintr-un text alcătuit special în acest scop şi scris pe tablă.

După ce vom scoate concluzia cu referire la semneie de ortografie şi de punctuaţie, voi da o temă pentru munca independentă, în care voi cere elevilor să alcătuiască singuri un text şi să folosească semnele ortografice şi de punctuaţie învăţate. Eventual le voi da şi unul din exerciţiile de la pag. 214. Munca independentă

A ANULUI ŞCOLAR

va fi controlată şi apreciată. Voi încheia lecţia cu îndrumări pentru vacanţă.

Menţionez că la sfîrşitul fiecărei lecţii de recapitulare voi face aprecieri asupra desfăşurării ei şi voi nota cîţiva elevi. Bineînţeles, ascultarea nu se va limita doar la aceştia, ci va cuprinde întreaga clasă.

Înv. A. ARION

Sprijin activ

În centrul atenţiei comitetelor sindicatelor din învăţămînt, a organizaţiilor sindicale din şcoli, stă în prezent mobilizarea cadrelor didactice pentru ridicarea calităţii muncii, pentru asigurarea condiţiilor necesare îndeplinirii la un nivel ridicat a întregii activităţi din cel de-al treilea trimestru. În acest scop au fost alcătuite pretutindeni planuri de acţiune concrete, cu obiective legate strîns de specificul muncii, cu termene şi răspunderi precise.

Asemenea obiective sînt stabilite, de pildă, în planul de acţiune al comitetului Sindicatului învăţămînt Timişoara (preşedinte tov. Florea Piroi). Astfel, comitetul a organizat, pentru început, o şedinţă cu organizatorii grupelor sindicale, în care s-au discutat măsurile necesare pentru sprijinirea conducerilor de şcoli şi pentru mobilizarea cadrelor didactice în vederea lichidării lipsurilor constatate în activitatea instructiv-educativă din primele două trimestre şi pentru îmbunătăţirea acestei activităţi în ultima perioadă a anului şcolar. Ulterior, cu prilejul adunărilor sindicale ţinute în fiecare şcoală, au fost supuse discuţiei membrilor de sindicat măsuri specifice situaţiei din şcoala respectivă.

Pentru stimularea birourilor grupelor sindicale din şcoli la realizarea acestor măsuri şi în scopul extinderii experienţei pozitive, comitetul Sindicatului învăţămînt Timişoara a planificat o serie de consfătuiri cu organizatorii grupelor sindicale din şcolile medii nr. 3, nr. 5, nr. 7 şi nr. 8, ca şi din şcolile generale de 8 ani nr. 3 şi nr. 12.

O acţiune deosebit de utilă prevăzută în planul de acţiune al comitetului Sindicatului învăţămînt Timişoara este cea legată de sprijinirea directă a cadrelor didactice în realizarea la un nivel superior a recapitulării cunoştinţelor. În acest scop biblioteca sindicatului întocmeşte liste cu materialul bibliografic pe tema recapitulării, liste care se afişează în toate cancelariile din şcoli. În acelaşi timp, biblioteca sindicatului pregăteşte un stand cu cărţile recomandate ca bibliografie pentru recapitulare, indicînd grupelor sindicale să organizeze şi ele asemenea standuri cu ajutorul bibliotecilor existente în şcoli. Pentru completarea bibliotecii sindicatului şi a bibliotecilor şcolare cu literatura pedagogică necesară acestei perioade, comitetul sindicatului a luat măsuri atît pentru aducerea unora dintre cărţi de la biblioteca Institutului de perfecţionare a cadrelor didactice, cît şi pentru procurarea altora prin C.L.D.C.

Un sprijin însemnat acordă comitetul sindicatului şi muncii desfăşurate de cadrele didactice în vederea realizării unei strînse legături a lecţiilor recapitulative cu practica. În acest scop s-a luat legătura cu sindicatele din diferite întreprinderi şi gospodării agricole de stat în vederea organizării unor vizite cu elevii în aceste întreprinderi şi gospodării. Vizitele care vor avea loc în această perioadă vor contribui nu numai la consolidarea şi legarea de practică a cunoştinţelor însuşite la lecţii, ci şi la orientarea profesională a elevilor din clasele de absolvire.

Planul de acţiune elaborat de comitetul Sindicatului Timişoara este completat de numeroase măsuri luate din iniţiativa organizaţiilor sindicale din şcoli. Astfel, grupa sindicală de la Şcoala medie nr. 8, a mobilizat membrii de sindicat să se ocupe stăruitor de elevii rămaşi în urmă la învăţătură, grupa sindicală de la Şcoala generală de 8 ani nr. 3 organizează săptămînal informări asupra materialelor de specialitate nou apărute, prezentînd recenzii asupra celor legate de perioada recapitulării, grupa sindicală de la Şcoala medie nr. 7 mobilizează cadrele didactice pentru realizarea unor consultaţii destinate elevilor claselor a VIII-a şi a XI-a în legătură cu problemele pregătirii pentru examenele de absolvire etc.

În mod deosebit se preocupă grupele sindicale din şcolile oraşului, îndrumate de comitetul sindicatului, de ajutorarea cadrelor tinere, organizînd popularizarea experienţei profesorilor cu un stagiu îndelungat.

Ca urmare a tuturor acestor măsuri, secţia de învăţămînt şi conducerile şcolilor primesc un sprijin eficace în acţiunea de antrenare a întregului corp profesoral pentru o muncă intensă, calificată, în această perioadă plină de răspundere.

Sprijinirea atentă, eficientă a muncii şcolilor pentru încheierea cu succes a muncii din acest an se află şi în atenţia comitetului Sindicatului învăţămînt Arad (preşedinte tov. Ion Tudosie). Cunoscînd în amănunt sarcinile care stau în faţa cadrelor didactice, comitetul sindicatului le mobilizează la îndeplinirea exemplară a acestor sarcini, acordîndu-le în acelaşi timp tot ajutorul necesar. Este de subliniat, printre altele, grija pe care o manifestă comitetul sindicatului pentru a pune la dispoziţia cadrelor didactice o serie de planşe care oferă un bogat material ilustrativ pentru numeroase lecţii de sinteză.

În acelaşi timp, comitetul sindicatului sprijină secţia de învăţămînt în pregătirea condiţiilor pentru deschiderea anului şcolar viitor. În acest scop birourile grupelor sindicale au fost îndrumate să ajute conducerile de şcoli în întocmirea documentaţiei în vederea efectuării reparaţiilor curente şi capitale ale localurilor şcolare. De asemenea, comitetul sindicatului sprijină secţia de învăţămînt pentru darea în folosinţă a 42 săli noi de clasă, se preocupă de amenajarea laboratoarelor şi a dotării lor cu material didactic etc.

Colaborarea între comitetele sindicatelor şi secţiile de învăţămînt, între birourile grupelor sindicale şi conducerile şcolilor asigură o contribuţie intensă a activului sindical la realizarea sarcinilor învăţămîntului.

N. VASILE

Pe scurt

În aceste zile, la redacţia noastră sosesc numeroase scrisori care vorbesc despre munca organelor de învăţămînt şi a şcolilor pentru încheierea cu succes a cursurilor, pentru cît mai buna desfăşurare a examenelor ca şi pentru orientarea profesională a elevilor.

Bunăoară, tov **Teofan Macovei** din Piatra Neamţ ne relatează faptul că nu de mult învăţătorii şcolilor din oraş au dezbătut, în cadrul cercului lor pedagogic, problemele recapitulării finale a materiei. Referatul prezentat cu acest prilej, intitulat „Recapitularea cunoştinţelor la sfîrşit de an şcolar", a subliniat grija pe care trebuie s-o arate cadrele didactice pentru consolidarea celor însuşite de elevi de-a lungul celor trei trimestre şi pentru înlăturarea lacunelor care se mai fac vădite în pregătirea lor, indicînd şi căile care pot fi folosite în acest scop.

Profesoara **Olimpia Dragoş**, din Baia Mare, ne vorbeşte despre experienţa proprie în folosirea la clasele mari a lucrărilor de sinteză alcătuite de către elevi pe baza unui plan indicat de profesor. Cînd tema aleasă necesită o lucrare de amploare, cum a fost cazul temei „Evoluţia romanului în literatura română", dată elevilor din clasa a XI-a, problemele din plan sînt împărţite pe grupe de elevi. Astfel munca acestora se uşurează, iar tratarea temei poate merge mai mult în adîncime. „Folosindu-ne şi de astfel de mijloace — bineînţeles cu grija de a nu-i supraîncărca pe elevi — ne scrie tovarăşa Dragoş — asigurăm participarea activă a clasei la repetarea materiei, îi punem pe tineri în situaţia să treacă prin „filtrul" propriu problemele de literatură, ceea ce este foarte important în pregătirea pentru examenul de maturitate".

Despre pregătirea elevilor din clasa a XI-a ne vorbeşte în scrisoarea sa şi profesorul **M. Ion** de la Şcoala medie nr. 4 din Constanţa. De la începutul trimestrului al III-lea, ne scrie prof. Ion, se desfăşoară în şcoală, pentru aceşti elevi, meditaţii şi consultaţii la obiectele din programa examenului de maturitate. De asemenea, în cadrul orelor de dirigenţie elevii primesc îndrumări asupra modului în care să-şi organizeze studiul individual, asupra celor mai bune procedee de învăţătură ca şi asupra modului cum să-şi folosească în această etapă timpul liber, îmbinînd studiul cu odihna.

Strîngînd legătura cu părinţii elevilor, diriginţii le dau şi acestora sfaturi privitoare la condiţiile pe care trebuie să le asigure fiilor lor în vederea unei cît mai bune pregătiri pentru examenul de maturitate.

Într-o şedinţă a consiliului pedagogic ţinută recent la Şcoala generală de 8 ani din comuna Lunca Bradului, ne comunică tov. **Aurel Trebici**, s-a discutat situaţia la învăţătură a elevilor din clasa a VIII-a şi s-au luat o serie de măsuri pentru desfăşurarea cu succes a examenului de absolvire. Astfel, s-a stabilit să se organizeze ore de meditaţii şi consultaţii, să se acorde o atenţie deosebită în special elevilor care au o situaţie mai slabă la diferite obiecte, să se precizeze din vreme planurile lecţiilor recapitulative etc.

Şi colectivul didactic de la Şcoala generală de 8 ani nr. 4 din Slatina iniţiază în această perioadă, în colaborare cu organizaţia U.T.M., numeroase acţiuni menite să contribuie la buna pregătire a elevilor din clasele a VIII-a, ca şi la orientarea lor profesională. De curînd, ne comunică prof. **Ilie Păun**, în şcoală a avut loc o adunare în care au fost analizate rezultatele obţinute la învăţătură de elevii claselor a VIII-a şi li s-au dat îndrumări referitoare la felul cum trebuie să se pregătească pentru examene. S-a ţinut de asemenea şi o adunare cu părinţii elevilor din clasele a VIII-a, în care aceştia au fost lămuriţi asupra ajutorului pe care trebuie să-l dea copiilor lor, asupra necesităţii de a le asigura îndeosebi acum un regim judicios al fiecărei zile. În cadrul adunării cu părinţii au fost discutate şi probleme legate de orientarea profesională a viitorilor absolvenţi, cadrele didactice arătîndu-le spre ce profesiuni consideră că este bine să se îndrepte aceştia.

O preocupare susţinută pentru orientarea profesională a elevilor, ne informează tov. **Aurel Iordache**, manifestă şi colectivul didactic al Şcolii medii din Găeşti. În colaborare cu organizaţia U.T.M., diriginţii au făcut în această perioadă numeroase sondaje printre elevi spre a vedea ce profesiuni îi atrag. În cadrul orelor de dirigenţie s-au dezbătut teme ca: „Idealuri şi năzuinţe", „Ce trebuie să stea la baza alegerii profesiunii", „Toate profesiunile sînt frumoase" etc. În şcoală au fost organizate, în această perioadă, întîlniri cu ingineri, cu muncitori fruntaşi, cu specialişti din agricultură, vizite la întreprinderile „Automatica" din Bucureşti, la U.M.T. — Tîrgovişte etc.

Temă recapitulativă

Lucrare practică în laboratorul de fizică

Ştiţi ce este instruirea programată?

In pas cu dezvoltarea pedagogiei pe plan mondial, presa pedagogică din ţara noastră a publicat în repetate rînduri informaţii asupra celor mai noi cercetări care urmăresc îmbunătăţirea învăţămîntului. În cadrul acestor cercetări un loc tot mai însemnat îl ocupă problemele instruirii programate, în legătură cu care au apărut lucrări teoretice şi s-au făcut numeroase încercări practice în şcoli şi universităţi. Originile noii „tehnici" a învăţării sînt căutate la Socrate, Descartes sau Lamettrie. În fapt, învăţămîntul programat reprezintă o încercare de a răspunde cerinţelor pe care impetuoasa dezvoltare a ştiinţei şi tehnicii, în zilele noastre, le pune în faţa pedagogiei.

În ce constă această tehnică? Ce putem folosi din rezultatele cercetărilor de pînă acum? În ce domenii se poate aplica instrucţia programată? Care sînt perspectivele şi limitele ei?

Iată cîteva întrebări la care vom încerca să răspundem, folosind, sui generis, ceva din tehnica programării.

Vă recomandăm să răspundeţi la întrebările ce urmează sau să completaţi „blancurile" (spaţii lăsate libere în cuprinsul frazei). Întrucît răspunsul corect urmează în continuare, folosiţi o foaie de hîrtie pentru a „masca" ceea ce urmează după întrebarea pe care o citiţi. Citiţi soluţia numai după ce aţi formulat propriul dv. răspuns.

1 Instrucţia programată, pornind de la faptul că fiecare elev înaintează într-un ritm propriu, încearcă o adaptare a procesului învăţării la ritmul fiecărui . . . . (elev).

2 Învăţămîntul programat urmăreşte a asigura o **individualizare** a . . . . . învăţării. (ritmului ; nici „procesului" nu-i rău)

3 Se poate vorbi, deci, în instrucţia programată, de un principiu al . . . . . ritmului învăţării (individualizării).

4 Pentru a asigura individualizarea ritmului învăţării este necesar să **descompunem procesul învăţării în mici paşi** (elemente, etape), fiecare corespunzînd unei informaţii **însuşite şi** unei activităţi de însuşire. **Prin înlănţuirea** logică a acestor . . . . se realizează **progresia** gradată (paşi, elemente etc.)

5 Instrucţia programată realizează astfel principiul . . . . . gradate. (progresiei ; se poate şi „instrucţiei").

6 În învăţămîntul tradiţional se controlează mai mult **rezultatele** activităţii elevului. Este necesar, însă, un . . . . . al întregii activităţi a elevului, pas cu pas. (control).

7 . . . . . pas cu pas al activităţii elevului constituie un principiu al instrucţiei programate. (controlul).

8 Pentru a face controlul posibil este necesar ca elevul să dea răspunsuri controlabile (să spună, să scrie, să deseneze, să arate pe hartă etc.). De aici principiul emiterii de către elev a unor . . . . . controlabile. (răspunsuri).

9 Faptul că, după fiecare răspuns al dv. vă indicăm şi răspunsul corect vă dă posibilitatea să apreciaţi imediat dacă aţi răspuns . . . . . Satisfacţia reuşitei vă oferă o întărire imediată. (corect)

10 Reprezentanţii instrucţiei programate critică învăţămîntul tradiţional pentru că oferă întăririle în mod neregulat şi la intervale mari după procesul învăţării. Ei cer întărirea . . . . . a răspunsului. (imediată).

11 Acesta este principiul . . . . . imediate a răspunsului. (întăririi).

12 Formulaţi cele 5 principii ale instrucţiei programate care v-au fost predate pînă aici. Verificaţi-vă citind paragraful 8 din coloana 2. Dacă aveţi greşeli importante, reluaţi programul de la început.

13 Întocmirea unui program presupune specificarea precisă a obiectivelor urmărite, adică a problemelor pe care elevul trebuie să fie capabil să le rezolve la sfîrşitul . . . . . (programului, instruirii, activităţii).

14 Tot atît de precis trebuie cunoscut şi nivelul elevului la începutul . . . . . (acelaşi răspuns ca la „pasul" 13).

15 Programul este menit a-l conduce pe elev, pas cu pas, de la nivelul iniţial la . . . . . final. (nivelul).

16 Fiecare pas oferă o informaţie, posibilitatea unui răspuns şi întărirea . . . . . a răspunsului bun. (imediată).

17 Pentru ca elevul să dea răspunsul prevăzut de programator, se foloseşte o adevărată tehnică a sugerării acestui . . . . . (răspuns).

18 Răspunsul este sugerat prin apelul la cunoştinţele anterioare ale elevului, prin legăturile logice cu paşii anteriori sau chiar prin informaţia cuprinsă în . . . . . respectiv. (pasul).

19 Acestea sînt sugestii de conţinut. Răspunsul poate fi provocat însă şi prin sugestii realizate cu ajutorul unor elemente de formă, ca de exemplu sublinieri, culori, rime etc. În primii paşi ai acestui program, sublinierea unor cuvinte şi numărul de puncte al blancului serveau ca sugestii prin elemente de . . . . . (formă).

20 Tehnica utilizării sugestiilor se împleteşte cu cea a înlăturării treptate a acestor . . . . . (sugestii).

21 Răspunsurile pe care le-aţi dat pînă aici au fost construite de dv. Am folosit ceea ce se numeşte, în instrucţia programată, tehnica răspunsului construit. Există şi o tehnică a răspunsului ales dintre mai multe alternative. Pentru a vă face cunoştinţă cu această tehnică, o vom folosi în paşii următori, consolidînd totodată cunoştinţele predate mai sus.

În instrucţia programată răspunsurile elevului sînt întărite :

A. Concomitent cu emiterea lor ;
B. Înainte de a fi fost emise ;
C. Imediat după emiterea lor ;
D. La sfîrşitul programului.

Alegeţi unul din aceste 4 răspunsuri. (Răspunsul corect este C. Dacă aţi răspuns altfel, reluaţi paşii 9-11).

22 În principiu, instrucţia programată presupune următoarea desfăşurare (alegeţi una din alternative) :

A. Răspuns, informaţie, întărire, întrebare ;
B. Întrebare, răspuns, informaţie, întărire ;
C. Întărire, informaţie, răspuns, întrebare ;
D. Informaţie, întrebare, răspuns, întărire. (Răspunsul corect este D. Dacă aţi ales alt răspuns, reluaţi totul).

23 Pe parcursul programului, sugestiile (ajutoarele) intervin :

A. Din ce în ce mai puţin ;
B. Din ce în ce mai mult ;
C. În mod egal. (Răspunsul corect este A. Dacă aţi răspuns altfel reluaţi de la „pasul" 17. Aici ne-am referit la înlăturarea sau ştergerea treptată a sugestiilor).

★

Noi nu v-am oferit în articolul de faţă un adevărat program, alcătuit după toate regulile programării. A fost numai o încercare, şi aceea parţială, de a vă sugera tehnica programării. Răspunzînd corect, aţi căpătat o idee asupra instruirii programate, dar numai atît. Aţi făcut numai primul... „pas", care v-a permis să desprindeţi unele principii ale instrucţiei programate : 1) individualizarea ritmului învăţării ; 2) progresia gradată ; 3) controlul pas cu pas al activităţii elevului ; 4) emiterea de către elev a unor răspunsuri controlabile ; 5) întărirea imediată a răspunsului elevului.

Problema este vastă şi în curs de cercetare, fiind subordonată problemei, mai vaste încă, a necesităţii obiective de a cunoaşte cu exactitate nivelul însuşirii fiecărei cunoştinţe şi activitatea mintală a elevului, în toată plenitudinea sa, la fiecare pas al desfăşurării programului, în vederea îndrumării ei. Este clar că răspunsul stimulează atenţia elevului şi ne informează asupra acesteia, controlează dacă înaintarea are loc gradat, fără a se sări nici o treaptă, oferă prilejul întăririi. Într-un studiu publicat în revista „Programed Instruction", din decembrie 1964, sînt prezentate diferite funcţii logico-didactice ale răspunsului, care ar asigura : aplicaţii, recunoaşterea unor exemple, diferenţieri, asociaţii între noţiuni, scoaterea concluziilor, definiţii, trecerea de la o noţiune la alta, fixarea cunoştinţelor ş.a. Chiar cu aceasta problema este departe de a fi epuizată.

Drept încheiere vă propunem să reflectaţi, pe baza tuturor cunoştinţelor dv. privind instrucţia programată, asupra a două chestiuni mai generale :

a) În ce domenii ar putea fi aplicată instrucţia programată ?

b) Care sînt avantajele şi dezavantajele ei ?

Iată ce informaţii vă putem da noi în această privinţă :

a) Sfera domeniilor de aplicare a instrucţiei programate va fi delimitată de experimentele care au loc. Pînă acum s-au obţinut succese evidente îndeosebi în studierea programată a diferitelor ramuri ale matematicii, fizicii, chimiei. Cu bune rezultate s-a folosit instrucţia programată, în mai multe ţări, pentru studierea limbii materne şi a limbilor străine. A devenit clasic programul publicat de Enciclopedia Britanică pentru studierea limbii engleze. Se încearcă şi învăţarea programată a muzicii. În U.R.S.S. metoda a fost folosită îndeosebi pentru repetarea materiei. În S.U.A., Holland şi Skinner au experimentat predarea programată a psihologiei, J. Hough a predat „programat" istoria pedagogiei, iar D. Brethower a predat prin programare instrucţia programată. Unii autori americani au iniţiat chiar învăţarea programată a vieţii de familiei şi a „etichetei".

Şi în ţara noastră, pe baza unei analize critice a diferitelor forme de programare şi a bazelor lor psihologice, a luat în ultimii ani amploare experimentarea instruirii programate. Au apărut lucrări elaborate de cercetători de la Institutul de ştiinţe pedagogice (P. Popescu-Neveanu şi V. Bunescu, cu colaboratori), de la Institutul de psihologie (T. Slama-Cazacu, U. Schiopu, cu colaboratori), de la Universitatea din Cluj (I. Radu, E. Krau, S. Cozonac) etc. Indicaţii pentru organizarea instrucţiei programate în ţara noastră au fost date în lucrări ale prof. univ. Stanciu Stoian şi prof. univ. Al. Roşca, mem corespondenţi ai Academiei R.P.R. Cer tările din ţara noastră merg în gene pe linia folosirii instruirii programate parte a procesului de învăţămînt în şco ca parte a ansamblului de mijloace dactice. Ca formă de studiu individ credem că ar putea fi folosită pentru s denţii de la secţiile fără frecvenţă, pen cadrele didactice care se pregătesc pen examenele de grad etc.

b) Cît despre avantajele instrucţiei p gramate, trebuie spus că aceasta ment concentrarea atenţiei elevilor, îi antren ză într-o activitate individuală spor care face să crească profunzimea şi tr nicia cunoştinţelor lor şi să se dezvo forţele lor cognitive. Cadrele didactice s eliberate de unele sarcini cu caracter n canic, putîndu-se dedica muncii de ţon nut. Pe lîngă aceasta, analiza materiei desfăşurarea ei logică, gradată, este natură a ajuta cadrele didactice în stru turarea mai judicioasă a materiei de p dat, în gradarea ei, în formularea întreb rilor, în perfecţionarea manualelor.

Se cuvin menţionate însă şi dezavant jele acestui sistem de instruire. Unele d ele nu aparţin metodei în sine, ci felu în care este folosită : paşi prea mici, i tăriri uneori inutile, abuz de analiză dauna sintezei, repetări plictisitoare. To te acestea paralizează iniţiativa profesor lui şi duc la un schematism rigid. În par aceste lipsuri se datoresc faptului că u programatori sînt adepţii psihologiei beh vioriste, care reduce cunoaşterea la rapo tul stimul-răspuns, fără a cerceta rol conştiinţei elevului, varietatea condiţiil interne care mediază influenţa stimulil activitatea analitico-sintetică a gîndi elevului. Alte dezavantaje sînt determ nate de metoda însăşi. Astfel, unii ped gogi se plîng că răspunsurile scurte pr judiciază limbajul. Se atrage atenţia as pra faptului că întăririle imediate nu p constitui o motivare eficientă decît la anumit nivel. Apoi, lipseşte latura afe tivă, emoţională, a procesului de învăţ mînt. În sfîrşit, manualele programa sînt voluminoase şi costisitoare : un m nual de fizică pentru elevii unei singu clase a cerut o tonă şi jumătate de hî tie (pentru fiecare elev 22 de volume 300 pag.).

Toate acestea ne arată că instruct programată nu este o reţetă universală că sînt necesare încă studii serioase pe tru a se stabili în ce fel poate ea deve un auxiliar preţios al profesorului.

Lector. univ. MIRCEA ŞTEFAN

Lecţie la clasa I

Primire de noi pionieri

DE LA MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

Obiectele la care se va susţine examenul de stat la şcolile pedagogice şi la institutele pedagogice de învăţători în anul 1965, conform ordinului ministrului învăţămîntului nr. 419 din 1965, sînt următoarele :

— la şcolile pedagogice de învăţători : limba, literatura romînă şi metodica predării limbii romîne (scris şi oral), matematică (aritmetica şi geometria) şi metodica predării aritmeticii la clasele I—IV — scris şi oral, pedagogia generală — oral, noţiuni de marxism-leninism — oral, istoria Romîniei — oral.

— la şcolile pedagogice de educatoare : limba, literatura romînă şi metodica predării limbii romîne (cunoaşterea mediului înconjurător şi dezvoltării vorbirii) — scris şi oral, pedagogia preşcolară — scris şi oral, metodica predării educaţiei fizice — oral, metodica predării cîntului — oral, noţiuni de marxism-leninism — oral, istoria Romîniei — oral.

Candidaţii proveniţi de la şcolile sau secţiile cu predarea în limbile minorităţilor naţionale dau examen şi la limba şi literatura maternă şi metodica predării limbii materne (la clasele I—IV) — scris şi oral.

— la institutele pedagogice de învăţători cu durata de doi ani : limba romînă, literatura pentru copii şi metodica predării limbii romîne la clasele I—IV — scris şi oral, artimetica şi metodica predării aritmeticii la clasele I—IV — scris şi oral, pedagogia generală — oral.

— la şcolile pedagogice de educatoare — cursuri fără frecvenţă, cu durata de 2 ani : limba romînă, literatura pentru copii şi metodica însuşirii limbii romîne — scris şi oral — pedagogia preşcolară — scris şi oral, metodica predării educaţiei fizice — oral, metodica predării cîntului — oral.

Candidaţii proveniţi de la institutele pedagogice de învăţători cu predarea în limbile minorităţilor naţionale dau examen şi la limba maternă, literatura pentru copii şi metodica predării limbii materne la clasele I—IV — scris şi oral, iar candidatele de la şcolile pedagogice de educatoare, cursuri fără frecvenţă cu predarea în limbile minorităţilor naţionale dau examen şi la limba maternă — scris şi oral, iar în locul metodicii însuşirii limbii romîne vor da examen la metodica însuşirii limbii materne.

La metodici (metodica predării limbii romîne, metodica predării limbii materne, metodica însuşirii limbii romîne, metodica aritmeticii) candidaţii vor da numai probe orale în cadrul obiectului de învăţămînt respectiv.

În legătură cu materia din care vor fi examinaţi candidaţii la examenul de stat organizat la şcolile pedagogice de învăţători şi educatoare se precizează următoarele :

— la literatura romînă, literatura maternă, istoria Romîniei şi noţiuni de marxism-leninism candidaţii vor fi examinaţi din programele examenului de maturitate publicate în „Gazeta învăţămîntului" nr. 790 din 19 februarie 1965.

— la limba romînă (gramatică) limba maternă (gramatică), metodici, matematică, pedagogie generală şi pedagogie preşcolară candidaţii vor fi examinaţi din programele studiate în anii I—VI ai şcolii pedagogice.

Candidaţii de la institutele pedagogice de învăţători vor fi examinaţi din programele studiate în anii I şi II.

★

Absolvenţii şcolilor medii de artă vor susţine examen atît la disciplinele prevăzute pentru absolvenţii şcolilor medii de cultură generală, cît şi la următoarele discipline de specialitate :

a) **Şcoli medii de muzică**

1. Instrument principal — interpretarea pieselor pregătite pentru examen, la nivelul indicat de programa clasei a XII-a şi citire la prima vedere a unei piese de nivelul ultimei clase.

2. Teorie-solfegii — examen oral din materia prevăzută în programa de învăţămînt a claselor VIII—XII (dicteu melodic, solfegiu la prima vedere şi o problemă teoretică).

b) **Şcoli medii de arte plastice**

1. Desen artistic — un studiu în creion după cap clasic, model din ghips şi un studiu de portret cu mîini, după model viu, în creion sau cărbune, de dimensiunile 70/50 cm., ce se vor realiza în 24 ore (trei zile consecutiv).

2. Pictură sau sculptură (la alegere) — un studiu în ulei după natură statică (pentru pictură) sau un studiu de cap după model viu (pentru sculptură) ; durata 16 ore (două zile consecutiv).

Probele de examen la disciplinele de specialitate prevăzute mai sus se desfăşoară imediat după susţinerea ultimelor probe la disciplinele de cultură generală.

La disciplinele de cultură generală, candidaţii de la şcolile medii de artă vor fi examinaţi după programele publicate în „Gazeta învăţămîntului" nr. 790 din 19 februarie 1965, cu excepţia limbii franceze la care vor fi examinaţi după următoarea programă :

Perioadele importante şi curentele literare : Evul mediu, Renaşterea. François Rabelais : Comment Pantagruel persuada Panurge de prendre conseil d'un fou. Clasicismul. Pierre Corneille : Le Cid — Scène de la provocation en duel (acte II, scène 2). Molière : l'Avare — Harpagon chasse la Flèche (acte I-er, scène 3). La Fontaine : Les Animaux malades de la peste. Iluminismul. Voltaire : Zadig. Denis Diderot : La Religieuse (fragment). Romantismul. Victor Hugo : Les Misérables — Cosette côte à côte dans l'ombre avec l'inconnu. Honoré de Balzac: Eugénie Grandet (fragment). Stendhal: La vie de H. Brulard (fragment). Emile Zola : Germinal (fragment). Guy de Maupassant: Le père Milon. Anatole France : Le crime de Sylvestre Bonnard (fragment). Literatura sec. al XX-lea. Romain Rolland : Jean Christophe. Henri Barbusse : La Conversion de Ion Grecea. Louis Aragon : Vers d'Almanach.

La gramatică se va examina din problemele de morfologie şi sintaxă prevăzute în programa claselor VIII—XI, pe bază de exerciţii şi traduceri uşoare din limba franceză în limba romînă şi din limba romînă în limba franceză. Aceste exerciţii vor cuprinde materialul lexical uzual învăţat în clasele VIII—XII. Se poate folosi dicţionarul.

Ziua solidarităţii internaţionale a celor ce muncesc

(Urmare din pag. 1-a)

mintesc se face simţită cu tot mai multă vigoare prezenţa uriaşelor forţe ale socialismului şi păcii, ale transformărilor înnoitoare pe drumul progresului social.

Marile demonstraţii care au loc la 1 Mai anul acesta, în lumea întreagă, reflectă năzuinţa fierbinte a popoarelor spre pace, convingerea că există deplină posibilitate ca, prin unirea într-un uriaş front de luptă a tuturor forţelor contemporane ale păcii, războiul să fie preîntîmpinat, să se asigure triumful principiilor coexistenţei paşnice între ţări cu orînduiri sociale diferite. Încercările cercurilor imperialiste agresive de a menţine sau aprinde focare de nelinişte, de a înăbuşi prin forţa armelor mişcarea de eliberare a popoarelor, încercări care şi-au regăsit recent expresia în operaţiile de război ale S.U.A. în Vietnam, impun vigilenţă neslăbită, eforturi unite şi hotărîte din partea tuturor forţelor păcii pentru zădărnicirea oricăror acţiuni agresive. Poporul nostru iubitor de pace îşi exprimă solidaritatea cu lupta dreaptă a poporului vietnamez, condamnă actele de agresiune împotriva R. D. Vietnam.

Aducîndu-şi contribuţia sa activă la apărarea păcii, R. P. Română militează alături de celelalte ţări socialiste şi de alte ţări iubitoare de pace pentru destinderea încordării în lume şi zădărnicirea acţiunilor agresive ale imperialismului, pentru apărarea dreptului popoarelor de a dispune singure de soarta lor, pentru dezvoltarea colaborării internaţionale pe baza principiilor coexistenţei paşnice între state cu sisteme sociale diferite.

În lumina liniei trasate de Declaraţia C.C. al P.M.R. din aprilie 1964, România îşi bazează relaţiile sale internaţionale pe principiile de neclintit ale respectării independenţei şi suveranităţii, ale egalităţii popoarelor, ale respectului reciproc şi neamestecului în treburile interne.

De 1 Mai, însufleţiţi de bilanţul realizărilor obţinute sub conducerea partidului, oamenii muncii din ţara noastră, printre care şi slujitorii şcolii, îşi afirmă încrederea nestrămurită în justeţea politicii P.M.R., hotărîrea de a păşi spre noi succese sub steagul său glorios, dau glas sentimentelor de profundă prietenie cu popoarele ţărilor socialiste, de solidaritate internaţionalistă cu toţi cei care luptă pentru pace, democraţie şi socialism.

Prof. Ion Sevaste — Portret de sudor

CĂRȚI

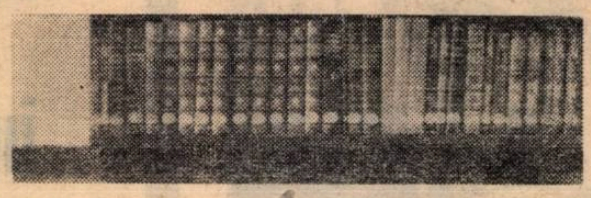

Din experiența predării desenului

Lucrarea **„Din experiența predării desenului în școala generală de 8 ani“**, de Maria Palade și Maria Mîrza, apărută în Editura didactică și pedagogică, tratează principalele probleme ale predării desenului la clasele I—IV. Sînt analizate pe rînd problemele predării desenului după natură, ale desenului decorativ și desenului tematic, ca și ale organizării convorbirilor despre artă cu copiii. Valoarea lucrării este sporită de faptul că experiența prezentată este ilustrată printr-un număr impresionant de desene (ale autoarelor și ale unor elevi), ca și prin reproduceri după arta populară și după tablourile unor pictori de seamă din țara noastră. Dacă desenele executate de autoare întăresc prin grafică afirmațiile cuprinse în lucrare, desenele executate de copii reflectă specificul particularităților de înțelegere și execuție ale acestora, relevînd înclinațiile lor, sensibilitatea de care fac dovadă, posibilitățile lor de exprimare liberă și originală.

Ar fi fost de dorit să se stăruie mai mult asupra locului și rolului desenului în educația multilaterală a elevilor mici. Trebuie relevat de asemenea faptul că stabilirea etapelor pentru formarea deprinderilor tehnice de desen nu corespunde unui criteriu unitar și că nu se precizează exercițiile indicate pentru fiecare etapă. În unele locuri se face o analogie rigidă între principiile didactice generale și principiile educației estetice, fără a se ține seama de faptul că în educația estetică intervin și aspecte specifice. De asemenea, deși are în vedere particularitățile de vîrstă, lucrarea privește aceste particularități fără o diferențiere de la o clasă la alta și trece prea ușor peste particularitățile individuale, peste înclinațiile și preferințele unor elevi.

Cu toate aceste scăderi, lucrarea rămîne valoroasă prin faptul că înfățișează o experiență pozitivă și dă o îndrumare utilă, răspunzînd în mare măsură cerințelor pe care le ridică predarea desenului.

N. CONSTANTINESCU
Brașov

Compozitori și muzicologi români

Recent expus în vitrinele librăriilor, lexiconul **„Compozitori și muzicologi români“**, apărut în Editura muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.P.R. sub redacția lui Viorel Cosma a trezit interesul firesc al muzicienilor, care au salutat cu căldură acest început de lexicografie muzicală în țara noastră.

Reprezentînd o privire asupra a trei secole de creație muzicală românească, volumul cuprinde un număr de peste 200 de muzicieni, începînd de la Ion Căianu (1629—1687) și ajungînd pînă în zilele noastre. Sub portretul muzicianului menționat sînt trecute datele vieții sale, studiile, principalele repere ale activității creatoare, lista lucrărilor pe genuri de creație (cu indicații discografice — după caz) și specificarea bibliografiei. Lucrarea constituie astfel nu numai un mijloc de documentare pentru cele mai variate categorii de cititori și o bază de cercetare pentru muzicologi, ci și un auxiliar pentru profesorii de muzică și elevi, care o pot folosi la cursurile de literatură muzicală și de istorie a muzicii din școlile speciale de muzică și din școlile de cultură generală.

La baza muncii de redactare pare să fi stat criteriul selectivității. Așa se explică probabil faptul că din cuprinsul lexiconului lipsesc unele nume. Bibliografia este de asemenea limitată numai la cărțile și studiile importante. Întrucît nădăjduim că această ediție va fi curînd urmată de o alta, am propune ca, renunțîndu-se la maxima selectivitate, să se indice creația completă a fiecărui compozitor și muzicolog, ca și unele aprecieri cu caracter general, referitoare și la plasarea ei în contextul vieții muzicale a epocii respective și la tendințele manifestate în creație.

Și așa cum a apărut în prima ediție lexiconul reprezintă o contribuție importantă din punct de vedere muzicologic, fiind în același timp o carte accesibilă, prin caracterul concentrat al redactării, atît cititorilor din țară cît și celor de peste hotare.

FLORIN GEORGESCU

Pregătiri pentru festivalul bienal „I. L. Caragiale“

Pe primul plan al activității culturale a sindicatelor din învățămînt stau în această perioadă, pregătirile pentru Festivalul bienal de teatru „I. L. Caragiale“.

Din știrile care sosesc la redacția noastră se poate aprecia că actuala ediție înscrie creșteri atît în numărul formațiilor de membri ai corpului didactic participante la festival cît și în numărul artiștilor amatori din școli. Pe de altă parte, multe echipe teatrale din învățămînt au acumulat, în perioada care a trecut de la cel de-al III-lea festival și pînă în prezent, o valoroasă experiență artistică. Totodată s-au afirmat noi talente, în special dintre noile promoții de cadre didactice, s-au îmbogățit repertoriile, ca și numărul spectacolelor prezentate. Bilanțul definitiv al acumulărilor înregistrate în această direcție se va putea face desigur mai tîrziu, cînd confruntările vor ajunge într-o fază mai avansată. Dar și pînă atunci se pot consemna realizări în multe compartimente ale activității teatrale de amatori.

Asemenea realizări se constată, de pildă, în regiunea București. După cum ne-a informat tov. Gh. Badea, șeful secției culturale a Consiliului sindical regional, la actuala ediție a festivalului participă un mare număr de membri ai sindicatelor din învățămînt din regiune, care se prezintă atît cu echipe proprii, cît și cu echipele căminelor culturale. Și într-un caz și în celălalt organizațiile sindicale din școli și comitetele sindicatelor respective s-au îngrijit să asigure acestei participări un nivel cît mai ridicat sub raportul cerințelor impuse de regulamentul festivalului. În aceste zile, echipele proprii de teatru ale sindicatelor învățămînt din Călărași, Giurgiu, Alexandria, Slobozia își concentrează atenția asupra ridicării măiestriei artistice a fiecărui interpret. În acest scop s-a făcut apel la asistența de specialitate a unor actori profesioniști.

Echipa de teatru a Sindicatului învățămînt din Călărași, care s-a distins la cel de-al II-lea festival „I. L. Caragiale“ obținînd premiul II pe țară pentru spectacolul cu piesa „Nila“, participă și la actuala ediție a festivalului. Membrii echipei nădăjduiesc că nu vor rămîne nici acum mai prejos și e de presupus că nădejdea lor se va împlini, întrucît Sindicatul învățămînt din Călărași arată o permanentă preocupare pentru promovarea de noi talente în echipă și pentru ridicarea măiestriei artistice a acesteia. Așa se explică de altfel de ce această formație de teatru a reușit să înscrie în repertoriul ei, în cei aproape 20 de ani de activitate, aproape 100 de piese reprezentate cu succes.

O muncă valoroasă desfășoară și echipele de teatru ale sindicatelor învățămînt din Giurgiu, Alexandria și Slobozia. Astfel, formația cadrelor didactice din Giurgiu participă la festival cu piesele „Fiicele“ și „Moartea unui artist“, cea din Alexandria cu piesa „Ecaterina Teodoroiu“, iar cea din Slobozia cu un spectacol de păpuși. Toate aceste piese au și văzut lumina rampei. Instructorii continuă însă munca de finisare, deoarece doresc să obțină la cel de-al IV-lea festival confirmarea creșterii valorii artistice a formațiilor lor.

Merită a fi relevată și activitatea echipei de teatru a cadrelor didactice din Galați. Cu ani în urmă, această echipă era mereu întrecută de echipa similară din orașul vecin, Brăila. Dacă gălățenii aveau întîietate la toate întrecerile dintre coruri, brăilenii aveau în schimb o formație de teatru superioară. Iată însă că de cîțiva ani echipa de teatru a cadrelor didactice din Galați începe să obțină succes după succes. Repertoriul se îmbogățește mereu, numărul spectacolelor de asemenea. La edițiile anterioare ale festivalului „I. L. Caragiale“, artiștii amatori din rîndurile cadrelor didactice gălățene ocupă locuri fruntașe în etapele raionale și regionale. Pe scena Teatrului de Stat din Galați ei dau deseori spectacole apreciate nu numai de spectatorii din învățămînt. La actuala ediție a festivalului gălățenii se prezintă cu piesele „Fata cu pistrui“ și „Dezertorul“. Nu-i de mirare, de aceea, că echipa de teatru a Sindicatului învățămînt din Brăila este cea care trebuie să se pregătească acum intens pentru a-și recuceri locul. Ea are și condițiile și posibilitățile necesare.

Perioada care a mai rămas pînă la etapa raională a concursului trebuie astfel folosită încît să ducă atît la creșterea nivelului spectacolelor pregătite pentru festival cît și la ridicarea nivelului artistic general, al fiecărei echipe.

R. NICOLAU

CORESPONDENȚA

CHIROIU - URZICENI

Colectivul secției de învățămînt a raionului Urziceni — ne scrie prof. **Alexandru Costa** — manifestă un interes deosebit pentru îndrumarea activității cercurilor pedagogice, orientînd tematica lor spre problemele cele mai importante ale procesului de învățămînt. În cadrul cercului de istorie, de pildă, s-a discutat tema „Folosirea lucrărilor clasicilor marxism-leninismului și a documentelor P.M.R. în lecțiile de istorie a patriei“, în cadrul cercului directorilor de școli tema „Munca metodică în perioada încheierii anului școlar“ etc. Astfel de teme, dînd cadrelor didactice posibilitatea să discute în amănunt aspecte esențiale ale muncii din școală, le ajută efectiv în îmbunătățirea acestei munci.

COMĂNEȘTI

În acest an școlar, în cercurile pe materii ale elevilor Școlii medii din Comănești — ne comunică prof. **Gh. Movilă** — s-a desfășurat o activitate rodnică. Recent, conducerea școlii a organizat o ședință comună a acestor cercuri, la care s-au prezentat cele mai bune lucrări discutate în ședințele din cursul anului. La ședință au fost invitați, pe lîngă membrii cercurilor și elevii fruntași ai Școlii medii din Moinești.

Printre lucrările expuse la ședința comună un deosebit interes au stîrnit lucrările „Realismul operei lui Ion Creangă“ și „Figuri de matematicieni români“. În general lucrările, ca și discuțiile purtate în jurul lor, au dovedit temeinica pregătire a elevilor.

BÎRLAD

Un aport important la buna pregătire a elevilor îl aduc și cercurile pe materii de la Școala medie „Gheorghe Gheorghiu-Dej“ din Bîrlad. După cum ne scrie prof. **C. Clisu**, elevii clasei a XI-a de la această școală au primit un ajutor de preț, de exemplu, prin cercul de matematică, în care recent a fost prezentat referatul „Aplicații ale calculului vectorial“. De asemenea, la cercul de limba română elevii au ascultat referate închinate vieții și operei lui Mihail Eminescu, Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu și altor scriitori care figurează în programa examenului de maturitate. Membrii cercurilor tehnice de radio, foto etc. sînt și ei ajutați în completarea cunoștințelor de fizică, matematică etc.

SIBIU

Cabinetul metodic de pe lîngă secția de învățămînt a orașului Sibiu a organizat recent o consfătuire cu educatoarele din oraș. Tema acestei consfătuiri, ne informează tovarășa **Ana Jimon**, a fost „Vizitele, plimbările și excursiile ca mijloc de îmbogățire a cunoștințelor“. Referatul a subliniat faptul că aceste forme de activitate lărgesc orizontul preșcolarilor, le dezvoltă aptitudinile, le formează calități morale.

Discuțiile, concretizînd cele spuse în referat, au arătat rezultatele obținute de educatoarele din oraș prin organizarea unor vizite în fabrici, pe șantiere, la cooperativele agricole de producție etc.

VULTURENI-GHERLA

În aceste zile de primăvară elevii Școlii de 8 ani din comuna Vultureni participă, alături de profesori, la numeroase acțiuni patriotice de înfrumusețare a comunei. Zilele trecute, ne comunică prof. **Aurel Anton**, elevii au plantat pe o suprafață de 6 ha de teren erodat 44 000 de puieți, care vor furniza cooperativei agricole de producție zeci de mii de araci pentru vița de vie. Pentru a da un aspect frumos plantațiilor, elevii, îndrumați de profesorul de științe naturale, au împrejmuit cele 26 ha de vie cu gard viu.

BUCUREȘTI

Recent, ne comunică prof. **Augustin Macarie**, la clasa a VIII-a „A“ de la Școala generală de 8 ani nr. 123 din Capitală s-a ținut o interesantă oră de dirigenție. În cadrul acestei ore au fost citite o serie de scrisori primite de colectivul de elevi din partea unor organizații U.T.M. din întreprinderi care, ca urmare a solicitării elevilor, le-au relatat aspecte din viața și munca tinerilor muncitori. În discuțiile purtate elevii, însuflețiți de exemplul utemiștilor din întreprinderi, și-au manifestat hotărîrea de a obține rezultate cît mai bune în munca lor.

La sfîrșitul orei diriginta a prezentat elevilor, cu ajutorul unor diafilme, imagini care ilustrează munca tinerilor de la Combinatul siderurgic din Hunedoara și de la uzinele „Tractorul“ din Brașov.

LIPOVA-BANAT

Elevii Școlii medii din Lipova au avut de curînd o mare bucurie : școala lor s-a înnoit cu încă 5 săli de clasă, spațioase și luminoase. Acest lucru, ne comunică tov. **Milentie Catina**, va contribui în mare măsură la îmbunătățirea desfășurării procesului instructiv-educativ.

MĂXINENI-GĂLĂȚI

Tov. **Stan Gh. Plopeanu**, directorul Școlii medii din Măxineni, ne vorbește într-o scrisoare despre atenția pe care o acordă colectivul didactic muncii cu părinții. Pentru a-i înarma pe aceștia cu cunoștințe pedagogice, în ședințele lectoratului pentru părinți au fost dezbătute teme ca : „Preadolescenții și adolescenții“, „Să cultivăm spiritul de prietenie și colegialitate la copii“, „Munca — mijloc și scop al educației“ și altele.

De asemenea, profesorii colaborează în permanență cu familia și pentru a asigura o bună frecvență și disciplină în școală. În acest trimestru, datorită numeroaselor vizite la domiciliu și discuțiilor purtate cu părinții, s-a realizat o bună frecvență la toate clasele.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 801 — vineri 7 mai 1965 — 8 pagini 25 bani

Ziua independenței, ziua victoriei

La 9 mai, împreună cu întreaga omenire, poporul nostru aniversează două decenii de la victoria asupra Germaniei naziste, eveniment crucial în evoluția istorică a umanității. Totodată, oamenii muncii din patria noastră sărbătoresc împlinirea a 88 de ani de la proclamarea independenței de stat, moment de mare importanță în dezvoltarea României moderne, a luptei seculare a poporului român pentru libertate și unitate națională.

Istoria patriei noastre a înscris cu litere nemuritoare aceste două mari evenimente, care vor rămîne adînc întipărite în conștiința poporului. Anul 1877 reprezintă pentru noi încununarea victorioasă a unei bătălii duse timp de secole de nenumărate generații cu eroism fără margini pentru independența patriei. De la victoria asupra hitlerismului au trecut doar douăzeci de ani, dar în amintirea generației contemporane stăruie la fel de vie bucuria cu care orașele și satele pămîntului au trăit ora solemnă și gravă a victoriei de la 9 mai 1945.

Prin capitularea fără condiții a Germaniei hitleriste, urmată, la cîteva luni, de înfrîngerea militarismului japonez, se încheia cel mai crîncen război din istoria tuturor timpurilor, aspră și grea încercare pentru forțele vitale ale omenirii.

Ani la rînd, fascismul german, prin foc și sabie, prin auschwitzuri și buchenwalduri, a pus în pericol ființa națională a multor popoare, cuceririle civilizației mondiale, proclamîndu-și intenția demențială de a transforma globul într-un lagăr de concentrare, de a desfigura însăși conștiința și rațiunea umană. În primăvara anului 1945 aceste planuri scelerate și-au găsit mormîntul ; rămășițele jalnice ale pumnului blindat al fascismului german erau presărate de la un cap la altul pe drumurile încă ude de sînge ale Europei.

Dar pentru ca lumea să poată fi martora acestui epilog a fost nevoie de imense eforturi, sacrificii și jertfe. Nici o statistică n-a înregistrat încă exact numărul precis al morților și mutilaților, valorile materiale și culturale mistuite în vîlvătăile celui de-al doilea război mondial. Primejdia pe care o reprezenta urgia nazistă a determinat unirea în lupta comună a unor uriașe forțe sociale, dintre cele mai diferite, dintr-un mare număr de țări. Frontul antifascist mondial a contopit într-un șuvoi unic lupta armată a coaliției antihitleriste — din care au făcut parte Uniunea Sovietică, Anglia, Statele Unite ale Americii și multe alte state — și mișcarea de rezistență antifascistă, pentru eliberarea națională a popoarelor din țările cotropite sau dominate de hitleriști.

Povara cea mai grea în această dramatică încleștare a apăsat pe umerii primului stat socialist din lume, ale cărui glorioase armate au zdrobit forțele principale ale nazismului. La chemarea și sub conducerea P.C.U.S., popoarele sovietice au luptat pe viață și pe moarte împotriva invadatorilor hitleriști. În operații militare de proporții fără precedent, ostașii sovietici au măcinat mașina de război fascistă, înfigînd steagul victoriei pe cupola Reichstagului din Berlin. Victoriile strălucite ale armatei sovietice înaripau lupta antifascistă a popoarelor.

Împreună cu popoarele coaliției antihitleriste, poporul român și-a adus contribuția activă la înfrîngerea Reichului fascist. Participarea României la războiul antihitlerist a fost rezultatul luptei pline de eroism purtată de poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, pentru eliberarea de sub jugul fascist. În neagra perioadă a dictaturii fasciste și a războiului hitlerist, război privit cu ură și mînie de poporul român, comuniștii au unit forțele patriotice într-un larg front sub steagul luptei pentru salvarea patriei. Lupta antifascistă de eliberare a fost încununată de victoria insurecției armate din august 1944, organizată și condusă de Partidul Comunist Român. În memorabilul 23 August 1944, cătușele dictaturii militaro-fasciste au fost sfărîmate, România a trecut de partea Națiunilor Unite, pornind cu tot potențialul său, cu întreaga armată, la lupta împotriva Germaniei fasciste.

În acele zile fierbinți, formațiunile patriotice și unitățile armatei române s-au avîntat cu elan în luptă, zdrobind în decurs de numai opt zile trupele hitleriste din București și împrejurimi, din Valea Prahovei și întreaga Muntenie, din Dobrogea, Oltenia, Banat, sudul Transilvaniei. După insurecție, armata română, umăr la umăr cu armata sovietică, a continuat cu aceeași dăruire lupta pentru eliberarea întregului teritoriu național și mai departe, în Ungaria și Cehoslovacia, pînă la victoria finală asupra Germaniei hitleriste.

Sîngele vărsat în comun de vitejii ostași români și sovietici a pus sigiliul frăției de arme româno-sovietice, a cimentat prietenia și alianța dintre popoarele noastre.

De la 23 August 1944 și pînă la jumătatea lunii mai 1945, efectivele armatei române participante la războiul antihitlerist s-au ridicat la peste 538 000 de oameni. Înfruntînd turbarea hitleristă timp de 260 de zile, trupele noastre au eliberat peste 3 800 de localități, au făcut aproape 118 000 de prizonieri și au pricinuit dușmanului mari pierderi în oameni, armament, tehnică și alte materiale de război.

Colonel CONST. ANTIP

(Continuare în pag. 7-a)

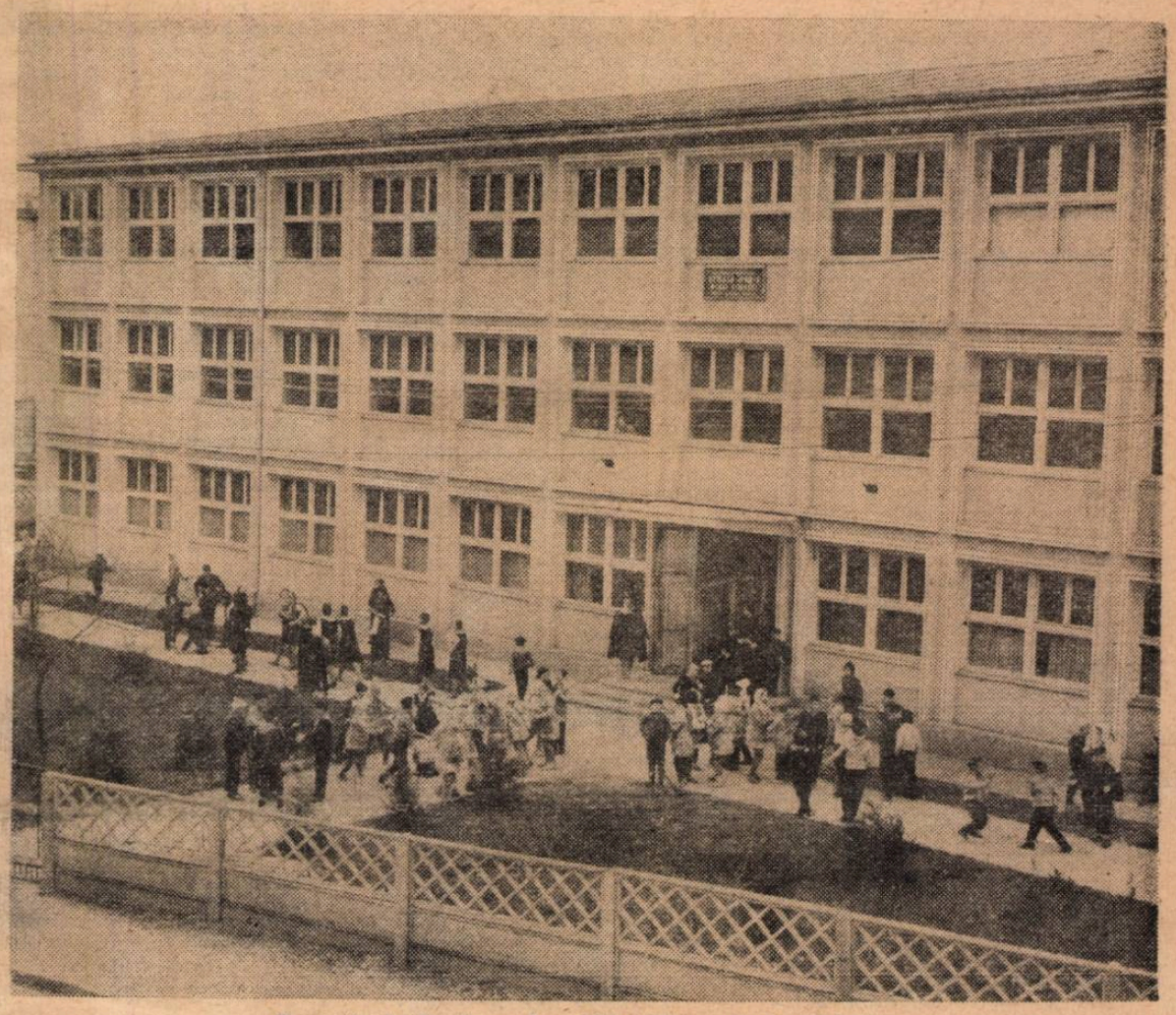

Recreație la Școala medie „Mihai Viteazul" din Ploiești

Memoria și gîndirea în procesul recapitulării

Importanța recapitulării este înscrisă aproape în fiecare din principiile învățămîntului. Principiul intuiției, al însușirii conștiente și active a cunoștințelor, principiul sistematizării și continuității, principiul accesibilității sau cel al însușirii temeinice ne apar, la o analiză cît de sumară, ca presupunînd în mod obligatoriu activitatea de recapitulare. Fără activitatea de recapitulare, adică de actualizare și reorganizare a cunoștințelor anterioare, însușirea conștientă și activă a cunoștințelor este de neconceput.

Se știe că recapitularea are o bază psihologică. Structura psihologică a activității de recapitulare este, am spune, colaborarea explicită dintre memorie și gîndire, dintre ceea ce s-a fixat într-o anumită formă la un moment dat și nivelul de profunzime care trebuie atins în înțelegerea, în generalizarea și explicarea cauzală a cunoștințelor fixate în forma respectivă. Un mic exemplu. Unor elevi din clasa a IV-a li s-a cerut să stabilească descriptiv relația dintre laturile a două figuri de formă dreptunghiulară avînd baza pe latura mică. Ei întîmpinau însă o serie de dificultăți și, fiind întrebați de ce le vine greu să răspundă, au relatat că dreptunghiurile cunoscute de ei anterior aveau ca bază latura mare. Așadar, ei considerau că dreptunghiurile care stau „în picioare" se abat de la definiția dreptunghiului învățată de ei — lungimea mai mare decît lățimea — pentru că aici înălțimea le apărea ca fiind mai mare. Pentru ca forma dreptunghiului fixată în memoria lor să fie cu adevărat prototipul formei dreptunghiulare, acești elevi aveau nevoie de o recapitulare care să scoată în evidență diferitele moduri sub care poate apare această formă, cu scopul de a-i feri să lege definiția numai de o poziție a dreptunghiului. Se relevă, în acest exemplu, faptul că materialul care le-a servit elevilor ca bază pentru memorarea și gîndirea „fenomenului" dreptunghi a lăsat colaborarea dintre aceste două moduri de activitate psihică la un nivel elementar, că ei nu au reușit să depășească relația imediată dintre poziția concretă în care le-a apărut dreptunghiul și definiția acestuia — ceea ce indică o greșeală a predării în cadrul lecțiilor anterioare. Problema care se pune pentru recapitularea cunoștințelor în cazul dat este de a corecta greșeala menționată dirijînd colaborarea dintre memoria și gîndirea elevilor astfel încît cunoștințele lor să se apropie tot mai mult de logica științei, de logica disciplinei de predare.

Este locul să amintim că la orice activitate normală de învățare solicită concomitent memoria și gîndirea. Dar cerințele însușirii științei impun ca, în acest proces natural, implicit de colaborare dintre memorie și gîndire, profesorul să intervină direct, determinînd transformarea lui într-un proces explicit sub controlul gîndirii. Numai astfel elevul va putea să selecteze din cunoștințele fixate mnemic pe cele care servesc cu necesitate logica științei. Esențialul, logica obiectului de predare trebuie să învingă asupra tendinței naturale a elevului de a face generalizări pe baza unui exemplu oarecare, de a limita o definiție sau o lege la acest exemplu sau de a se pierde într-o masă de exemple nesudate între ele prin firul logic al argumentării.

Lucrul acesta este valabil desigur și pentru desfășurarea lecțiilor curente, dar el devine un mijloc didactic cu eficiență instructivă sporită în recapitularea de sinteză. Căci oricît de bune ar fi rezultatele obținute la lecțiile curente și cu ocazia recapitulărilor făcute pe parcursul anului, abia după însușirea întregii materii elevii devin capabili să pătrundă mai bine în logica științei studiate. Desigur, cu condiția ca recapitularea de sinteză să nu fie o simplă recapitulare a cunoștințelor însușite în trecut, ci reorganizarea acestora, resistematizarea lor.

O altă problemă importantă a recapitulării de sinteză — care, pe latură psihologică, privește dezvoltarea capacităților intelectuale ale elevilor — este raportul dintre cunoștințele deja însușite și cele care urmează. Acest ra-

(Continuare în pag. 5-a)

Proiecte noi pentru construcţiile şcolare

În ultimul timp, Ministerul Învăţămîntului a studiat şi elaborat, împreună cu organele de specialitate, mai multe serii de proiecte tip pentru construcţia noilor localuri de şcoală.

Construcţiile realizate pînă acum au trebuit să satisfacă în primul rînd sarcina de a asigura în fiecare sat, comună sau microraion orăşenesc un local în care să poată funcţiona o unitate şcolară. Ca urmare a efortului făcut pe această linie numai între anii 1960—1964 s-au construit circa 20 000 săli noi de clasă. Datorită măsurilor luate pe linia proiectării, finanţării şi execuţiei, numărul sălilor de clasă construite pînă în 1965 a asigurat generalizarea învăţămîntului de 8 ani în condiţii satisfăcătoare ; majoritatea comunelor şi oraşelor patriei noastre, au astăzi localuri de şcoală noi şi moderne.

Constatările făcute în exploatarea localurilor construite pînă acum, studiile întreprinse în legătură cu măsura în care acestea răspund exigenţelor actuale, sarcinilor ce decurg din noile planuri de învăţămînt ale şcolii generale de 8 şi ale şcolii de 12 ani au relevat necesitatea elaborării unor noi teme pentru construcţiile şcolare. În prezent, prin organele de resort, se întocmesc noi proiecte de clădiri şcolare, care urmează a fi experimentate şi aplicate în cazul că se vor dovedi corespunzătoare.

Noile teme de proiectare au fost elaborate în lumina unor principii pe care considerăm util să le supunem discuţiei cadrelor didactice, pentru adoptarea soluţiilor celor mai bune şi mai economice din punct de vedere funcţional în construcţia viitoarelor localuri de şcoală.

În proiectarea noilor şcoli s-a avut în vedere în primul rînd necesitatea construirii de localuri diferenţiate pentru şcoala de 8 ani şi pentru şcoala medie. Această separare este impusă, printre altele, de faptul că şcoala medie are anumite funcţiuni în plus faţă de şcoala de 8 ani, că are nevoie de laboratoare, cabinete, biblioteci etc. mai dezvoltate şi mai substanţial dotate. În al doilea rînd, este necesar să se construiască şcoli a căror capacitate să asigure şcolarizarea copiilor dintr-o anumită zonă (comună, microraion etc.) fără aglomerări prea mari de elevi. Pornindu-se de la aceste criterii, se proiectează următoarele tipuri de localuri şcolare :

a) **Şcoala de 8 ani**

Pentru mediul rural : şcoală cu 4 săli de clasă, care poate cuprinde clasele I-IV, iar la nevoie, prin desfăşurarea învăţămîntului în două serii, şi clasele V-VIII ; şcoală cu 8 săli de clasă, care poate cuprinde într-o singură serie clasele I-VIII, sau clase paralele în două serii.

Pentru mediul urban : şcoală cu 8 săli de clasă, care poate cuprinde unul sau două rînduri de clase paralele I-VIII ; şcoală cu 16 săli de clasă, care poate asigura funcţionarea a două rînduri de clase paralele I-VIII sau a 4 rînduri de clase paralele în două serii.

b) **Şcoala medie**

Pentru mediul rural : şcoală cu 6 săli de clasă, care asigură funcţionarea a două rînduri de clase paralele într-o singură serie, sau a 4 rînduri de clase paralele în două serii ; şcoală cu 12 săli de clasă (amplasată în special în centrele cu o populaţie mai densă) prevăzută cu instalaţii de încălzire centrală şi care asigură funcţionarea a 3 rînduri de clase paralele, într-o singură serie sau a 6 rînduri, în două serii.

Pentru mediul urban : şcoală cu 8 săli de clasă ; şcoală cu 12 săli de clasă ; şcoală cu 16 săli de clasă ; şcoală cu 20 săli de clasă (care va fi amplasată în special în microraioanele cu populaţie densă).

După cum se vede, multiplul lui 4 a fost luat ca bază de dimensionare şi în noile proiecte, cel mai mare local oprindu-se însă la 20 săli de clasă şi nu la 24 ca în construcţiile de pînă acum. Acest lucru permite o mai bună coordonare şi supraveghere a procesului de învăţămînt de către director şi o mai mică aglomerare de elevi.

Un alt principiu care stă la baza noilor proiecte este gradarea anumitor funcţiuni (încăperi) în raport cu capacitatea şcolii şi gradul de învăţămînt pe care-l servesc. Şcolile din mediul rural nu mai au săli pentru lucrări practice, considerîndu-se că elevii vor efectua aceste lucrări în gospodăriile de stat şi cooperativele agricole de producţie. S-au prevăzut în plus camere pentru inspecţia şcolară, iar pentru şcolile cu 8 săli de clasă, şi cîte o sală de lucrări practice pentru eleve (gospodărie şi lucru de mînă) precum şi cabinete medicale. În schimb, la şcolile de 8 ani cu 8 şi 16 săli de clasă din mediul urban s-au menţinut sălile pentru lucrări practice şi s-au adăugat încăperi de lucrări practice pentru eleve. Acestea, împreună cu cele două laboratoare — de fizică şi de chimie — completează spaţiul necesar lucrărilor practice

În noile proiecte se dezvoltă spaţiile pentru bibliotecă, depozite de material didactic, cabinete medicale etc., se prevăd bufete pentru elevi. Şcolile mai mari vor avea, în afară de cancelarie pentru profesori, şi cîte un cabinet metodic.

Şcolile medii nu mai sînt prevăzute cu ateliere de practică. Ele au în schimb un număr sporit de laboratoare ; şcoala cu 12 săli de clasă (atît cea din mediul rural cît şi cea din mediul urban), ca şi şcolile cu 16 şi 20 săli de clasă au cîte două laboratoare de fizică, un laborator de chimie şi unul de ştiinţe naturale. S-a introdus o sală de desen, în care se pot preda şi lecţiile de muzică. Spaţiile pentru cabinetele medicale, pentru depozite, biblioteci, pentru secretariat, director şi director adjunct, pentru organizaţiile de masă etc., sînt mai dezvoltate.

Sălile de gimnastică, prevăzute a fi construite pe lîngă şcolile din mediul urban, urmează să fie proiectate la dimensiunile necesare desfăşurării jocurilor cu mingea (15 m x 27 m), eventual cu posibilitatea de a fi compartimentate în două, pentru a fi folosite simultan de grupe separate de elevi — băieţi şi fete.

Clădirile cu 12, 16 şi 20 săli de clasă vor fi prevăzute şi cu săli de festivităţi, avînd o capacitate de 300—400 locuri.

Vestiarele pentru toate şcolile vor fi situate în afara sălilor de clasă. Studiile făcute de proiectanţi dau soluţii diferite în această privinţă. Unii înclină pentru vestiare centrale, grupate pe şcoală, alţii pentru vestiare pe nivele sau pe clase. Ne-ar interesa părerea cadrelor didactice în această problemă.

Pentru ca elevii şcolilor de 8 ani ai căror părinţi sînt în producţie să aibă posibilitatea de a rămîne în şcoală şi după orele de curs, pentru a-şi pregăti lecţiile, vor fi prevăzute spaţii, separate de clădirea principală în care să li se servească masa de prînz.

La întocmirea temelor pentru noile proiecte s-a ridicat problema unor spaţii închise pentru recreaţia copiilor în clădirea şcolii — în afara coridoarelor de circulaţie — considerîndu-se că elevii, în recreaţie nu trebuie să mai iasă în curte. Introducerea acestor spaţii ridică însă mult preţul de cost al construcţiilor. În problema aceasta, a recreaţiei, punctele de vedere sînt foarte diferite, aşa încît sugestiile ce le vom primi de la cadrele didactice vor folosi pentru adoptarea soluţiilor celor mai juste din punct de vedere pedagogic, medical şi administrativ-organizatoric.

Proiectele la care se lucrează, prevăd, în afara claselor de formă dreptunghiulară, cu băncile dispuse pe trei rînduri paralele cu latura mare (fig. 1) — şi clase în formă pătrată, sau cu băncile dispuse pe 4 rînduri paralele cu latura mică (fig. 2). Clasele de formă pătrată sau cu băncile dispuse pe 4 rînduri au avantajul că apropie ultimul rînd de bănci de tablă. În schimb ridică două probleme noi : luminarea naturală nu mai este suficientă pe o singură latură şi se cere deci şi luminare din faţă, din spate sau pe ambele laturi, ceea ce contravine principiului luminii „din stînga". Soluţia aceasta creează şi unele dificultăţi în sistemul de rezistenţă şi solicită mărirea suprafeţei clasei, din cauza spaţiului dintre prima bancă şi catedră (tablă), afectînd deci şi preţul de cost. Desigur părerea celor ce lucrează de ani de zile cu elevii ne-ar ajuta să ne orientăm spre soluţia cea mai convenabilă din toate punctele de vedere.

În ce priveşte laboratoarele, se propun două soluţii. Prima — laboratoare cu forma în plan dreptunghiulară, avînd depozitele (camerele de preparare) legate direct de sala de lucrări (fig. 3) — presupune o adîncime mare faţă de tablă (masa de lucru a profesorului şi nişa de experienţe se găsesc la circa 10 m faţă de ultimul rînd de bănci). A doua — laboratoare cu o formă în plan mai apropiată de pătrat (fig. 4) — în care ultimul rînd de bănci este mai aproape de catedră şi de nişa pentru experienţe. În ambele cazuri mesele de lucru pot fi dispuse diferit. Poziţia lor ridică însă şi o serie de probleme. Bunăoară, dacă mesele sînt dispuse aşa ca elevii să stea cu faţa spre catedră, este nevoie de un spaţiu mai mare în laborator. Dacă ele sînt dispuse în jurul unui punct de alimentare cu apă, forţă, canal — puncte prevăzute a fi amplasate central, de-a lungul laboratorului, între rîndurile de mese — atunci suprafaţa laboratorului poate fi mai mică. În toate acestea, părerile şi mai ales propunerile profesorilor de fizică şi chimie ne-ar fi de un mare folos.

Se studiază un sistem de alimentare cu apă a tuturor tipurilor de şcoli ce urmează a fi construite. Şcolile din mediul urban, vor fi legate direct la reţea; pentru şcolile sătesti se propune captarea şi depozitarea apei în rezervoare şi un sistem de distribuţie interioară în anumite puncte de consum. S-a considerat de asemenea necesar a se studia şi sistemul de încălzire centrală pentru şcolile cu capacităţi mai mari din mediul rural (8 şi 12 săli de clasă).

Studiile întocmite prevăd şi alte îmbunătăţiri — în privinţa mobilierului, finisajelor, instalaţiilor, tîmplăriei etc.

Dorim ca noile tipuri de şcoli aflate în studiu sau în curs de proiectare, după care urmează să se construiască în viitor localurile necesare învăţămîntului de cultură generală, să creeze, alături de numeroasele localuri ridicate pînă în prezent în oraşele şi satele patriei noastre, condiţii optime de muncă elevilor şi cadrelor didactice.

Conf. univ. ing. **C. PEŞTIŞANU**
directorul Direcţiei tehnice
de construcţii şi investiţii
din Ministerul Învăţămîntului

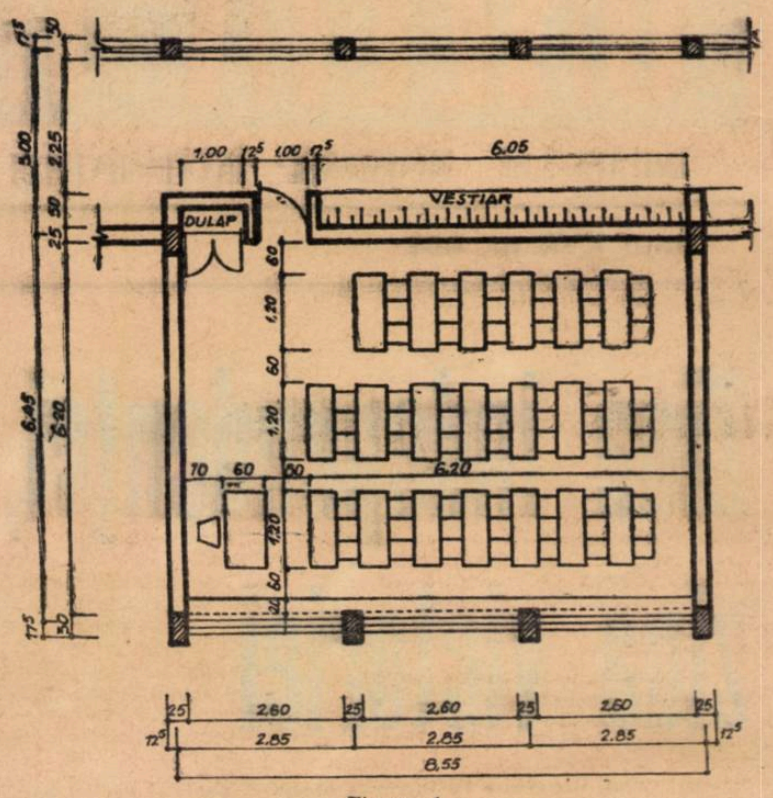

Figura 1

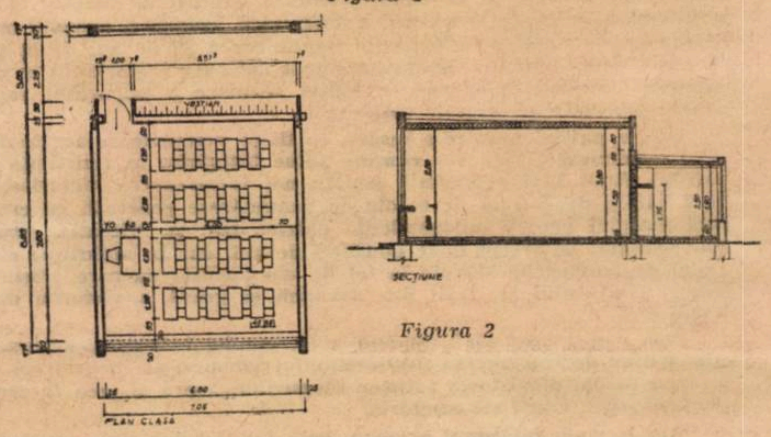

Figura 2

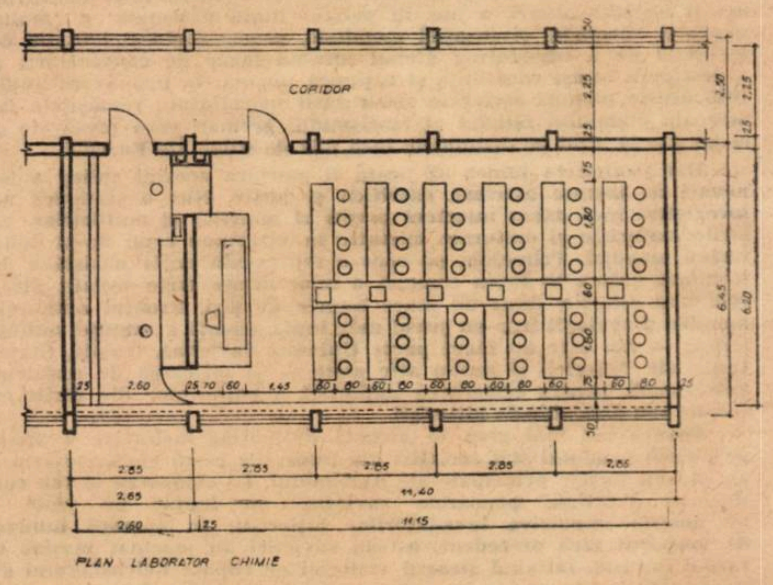

Figura 3

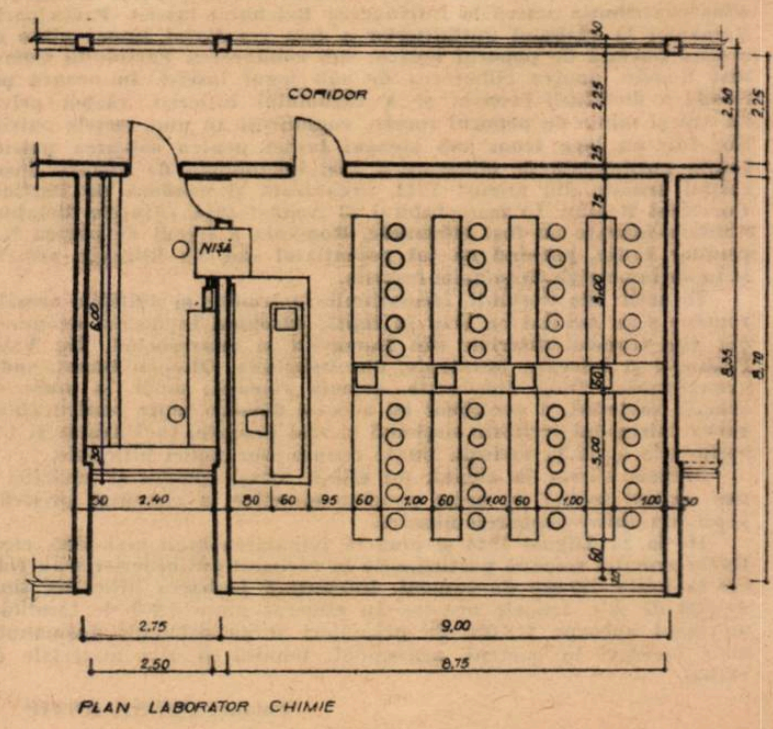

Figura 4

OPINII

Ce să accentuăm în studiul limbii engleze

Dezvoltarea impetuoasă a învățămîntului de toate gradele din țara noastră în anii regimului de democrație populară caracterizează și predarea limbilor străine, inclusiv a limbii engleze, în legătură cu care dorim să ne exprimăm cîteva păreri.

La ora actuală există pentru predarea limbii engleze un număr mult sporit de cadre de specialitate, în general bine și foarte bine pregătite, ceea ce se răsfrînge în modul cel mai direct asupra pregătirii elevilor. Absolvenții școlilor care se prezintă la examenele de admitere la specialitatea limba engleză dau dovadă de cunoștințe din ce în ce mai bune (subliniem printre altele procentajul foarte ridicat de medii între 9 și 10 acordate candidaților la engleză în sesiunea din septembrie 1964 atît la Facultatea de germanistică, cît și la Institutul pedagogic de 3 ani din București). Programele analitice sînt, după părerea noastră, întocmite judicios, prevăzînd un material de bază util, bine repartizat pe ani de studii, contribuind — fără supraîncărcări nedorite din punct de vedere pedagogic și fără omisiuni nedorite din punct de vedere științific — la pregătirea anglistică generală a elevilor din școlile de cultură generală. Alcătuite pe baza acestor programe, manualele sînt instrumente de lucru prețioase pentru profesori cît și pentru elevi, cu atît mai mult cu cît, aproape an de an, calitatea lor se îmbunătățește.

Nu vom stărui asupra noilor metode (audio-vizuale, directă, structurală etc.), preconizate în ultima vreme în vederea unei cît mai bune și mai rapide însușiri a limbilor străine și experimentate pe alocuri cu rezultate pozitive. Dar pînă la extinderea acestora (și, bineînțeles, și **după** extinderea lor), tot **profesorul** rămîne factorul-cheie al succeselor elevilor săi — indiferent de metodă, dar nu indiferent de pregătirea sa, de talentul său pedagogic, de dragostea cu care se apropie de elevi și de obiectul predat. Altfel — ca să dăm un exemplu oarecare — cum se explică faptul că din **anumite** școlii medii se prezintă **în bloc** la examenul de admitere în universitate elemente **excepțional de bine pregătite** (bunăoară, de la Școala medie nr. 10 din București), iar din alte școli medii, grupuri de candidați cu o pregătire mult inferioară?

Mai sînt, evident, destule de făcut. Sugestiile pe care ne îngăduim să le dăm în cele ce urmează, departe de a acoperi întreaga arie a problemelor în discuție, sînt, din punctul nostru de vedere strict personal, esențiale.

Accentul deosebit care, atît în programe cît și în manuale, se pune asupra dezvoltării deprinderilor practice de **vorbire** a elevilor ni se pare exagerat. Majoritatea covîrșitoare a elevilor învață această limbă îndeosebi pentru a putea înțelege și interpreta corect **texte englezești în cadrul specialității lor viitoare** (pentru documentare); iar aceasta se aplică pînă și celor care vor deveni studenți cu specialitatea limba engleză (vor avea de citit un impresionant număr de lucrări literare, proză și versuri, bibliografie privitoare la gramatică, lexicologie, istoria limbii engleze etc.). Or, datorită situației create, se constată un decalaj destul de supărător între exprimarea lor în scris, defectuoasă (vocabular sărac, ortografie stîngace, numeroase greșeli gramaticale în construirea unor fraze cu caracter mai „literar"). Considerăm că remedierea acestui neajuns este posibilă prin intensificarea lecturilor (inclusiv a lecturilor extrașcolare) și a traducerilor (orale, dar mai ales scrise), ca și prin sporirea considerabilă a vocabularului, nu numai a celui „activ" ci și a celui „pasiv" în clasele superioare. Extrem de utilă, în sensul celor arătate mai sus, ni se pare editarea de dicționare anglo-române și româno-engleze de tip **școlar**, în numeroase ediții și în tiraje îndeajuns de mari pentru ca la fiecare început de an școlar elevii să le poată găsi în rafturile librăriilor.

Considerăm necesară o oarecare lărgire a tematicii gramaticale din programele de limba engleză. Cunoașterea teoretică și practică a fenomenelor gramaticale din această limbă — care, contrar unei păreri destul de larg răspîndite astăzi, sînt extrem de complexe datorită structurii specific analitice a limbii engleze contemporane — continuă să fie o necesitate imperioasă pentru crearea unei baze trainice a familiarizării cu limba engleză.

Atît în vederea îmbogățirii lexicului cît și a cunoașterii problemelor gramaticii engleze, considerăm că este de dorit ca manualele pentru clasele a XI-a și a XII-a să cuprindă un număr mai mare de fragmente (sau lucrări mai scurte) din autorii englezi și americani. Pentru lărgirea orizontului de cultură generală al elevilor, o serie de lecții cu caracter „introductiv" și „de sinteză" ar putea să lege între ele fragmentele selecționate, astfel încît cele două manuale amintite mai sus să constituie un curs elementar de istoria literaturii engleze (eventual și de istoria literaturii americane).

Aparent lipsită de semnificație, problema terminologiei gramaticale engleze nu trebuie trecută ușor cu vederea. Elevii și studenții sînt derutați adesea de inconsecvența cu care sînt folosiți anumiți termeni privitori la aceleași fenomene gramaticale din limba engleză și, uneori, de neconcordanțele dintre terminologia gramaticală engleză și cea română, ca să nu mai amintim de cea din alte limbi străine studiate în școală — în ciuda faptului că în definitiv este vorba despre o serie de fenomene și probleme identice. O unificare a acestei terminologii se impune ca o necesitate stringentă. În acest sens ni se pare cît se poate de indicată o consfătuire între un număr de cadre didactice de specialitate din învățămîntul mediu și superior.

În sfîrșit, considerăm oportună introducerea în manualele de limba engleză a unor noțiuni stilistice fundamentale, discutate teoretic la modul cel mai accesibil (în limba română) și aplicate practic la studiul anumitor texte din manual. În definitiv, marii scriitori s-au impus nu numai prin valoarea mesajului lor umanist, ci și prin modul specific în care l-au exprimat. Iar formarea gustului estetic al elevilor noștri este una din cele mai actuale cerințe ale zilelor noastre. Școala nu are dreptul să neglijeze cultivarea frumosului, a melodiei și armoniei pe care literatura bună le cuprinde în sine, deosebindu-se și prin aceasta de literatura negrăitoare, fadă sau de-a dreptul proastă.

Lector univ. **LEON LEVIȚCHI**

Programe și manuale stabile pentru predarea limbii germane

După cum se știe, din 1948 și pînă în anul 1955, limba germană s-a predat — alternativ cu franceza și engleza — numai la clasele VIII—XI în cîte două ore săptămînal. În anul 1956 studiul limbii germane s-a introdus, facultativ și alternativ cu studiul celorlalte două limbi — franceza și engleza — în clasa a V-a, după cîțiva ani s-a prevăzut să înceapă numai din clasa a VI-a, apoi a fost scos din planul de învățămînt și reintrodus iar, din 1963, în clasele IX—XII. Deci, începînd cu anul școlar 1965/66, cînd școala medie va primi prima serie de absolvenți ai școlii generale de 8 ani, limba germană va fi studiată din clasa a IX-a, în cîte trei ore săptămînal, fiind una din limbile facultative introduse ca o a doua limbă străină. În același timp, continuă să învețe limba germană seriile de elevi care, în unele școli, au început-o în clasa a VI-a. Astfel, în anul școlar 1965/66 vor circula în clasa a IX-a două manuale: unul de începători, pentru elevii care își vor alege germana ca cea de a doua limbă, celălalt ca manual de al patrulea an pentru elevii care au început germana în clasa a VI-a. Acești elevi vor continua cu manuale de tranziție și în clasele următoare, X—XII.

Chiar dacă admitem că au existat rațiuni serioase care au stat la baza acestor dese schimbări în planurile de învățămînt, trebuie să fim în același timp de acord că ele n-au avut darul să consolideze învățămîntul limbii germane în școala de cultură generală și nici să ducă la o perfecționare a metodelor de predare. Deseori s-a întîmplat ca în aceeași clasă a VIII-a să se afle elevi care n-au învățat în cursul elementar limba germană și alții care au învățat-o din clasa a V-a sau numai a VI-a. Este limpede că, în astfel de condiții, procesul de învățămînt nu se putea desfășura normal.

Este firesc ca, într-o perioadă în care o materie de studiu este prevăzută cînd într-o clasă cînd în alta, cînd pentru șapte sau șase ani, cînd numai pentru patru ani, și programele să fie supuse aceleiași fluctuații continui. În realitate, programele fiecărei clase au fost alcătuite de la an la an, deseori de autori diferiți și avînd la bază concepții diferite, nefiind subordonate scopului final de la care trebuie să se pornească în eșalonarea materiei pe ani de studiu. Așa se explică de ce nici manualele școlare n-au putut să urmeze o linie uniform ascendentă, de la clasă la clasă, în ceea ce privește gradul de dificultate a fenomenelor de limbă ce trebuie studiate. Astfel, dintre manualele actualmente în uz, cel de clasa a IX-a (anul II de studiu) este ușor și accesibil elevilor și poate fi cu succes parcurs în cursul unui an școlar, în schimb cel pentru clasa a X-a (anul III de studiu) este mult mai greu, ca și cînd n-ar trebui să continue pe cel din clasa a IX-a. Programa prevede însă pentru clasa a X-a o materie incomparabil mai grea decît poate fi însușită în numai două ore săptămînal.

De aceea este bine ca planurile de învățămînt să fie stabile o perioadă mai lungă, pentru ca programele și manualele să poată fi elaborate din vreme, cu respectarea cerințelor metodicii moderne. Programele ar trebui să fie alcătuite de colective de specialiști, pe baza unei concepții unitare atît în privința metodei cît și a datelor științifice și a terminologiei. Pînă acum, datorită faptului că programele au fost alcătuite de diferite persoane și că manualele au diferiți autori, n-a fost posibil să se păstreze o uniformitate nici în terminologie, nici în unele amănunte științifice. De exemplu, în manualul de clasa a XI-a, (anul IV), ediția 1963, se arată la p. 20, b (pag. 157) că pronumele **es** este folosit cîteodată și cu rol de pronume demonstrativ și se dă ca exemplu (greșit) **„Es gefällt mir"**, iar pentru întrebuințarea lui **es** ca pronume impersonal figurează exemplul (greșit): **„Wir merkten es"**. În schimb, din manualul clasei anterioare elevii au învățat că, în propoziția **es gefällt mir, es** este pronume personal dacă se referă la un substantiv neutru pomenit mai înainte **(das Buch)** și este impersonal în propoziții ca: **es ist für mich eine Freude, es gefällt mir zu singen** etc., dar cu nici un chip demonstrativ. Tot astfel, și în manualul de clasa a XI-a (anul VI), se dă, pentru întrebuințarea lui **es** ca pronume demonstrativ, exemplul (corect): **„ich weiss es"**. Prin urmare, același pronume, în exemple analoge, este clasificat diferit, producînd confuzii în mintea elevilor.

Un alt exemplu. Mijloacele derivative **be-, ent-, er-, ge-, ver-, zer-** poartă în unele manuale numele corect de prefixe, în alte manuale numele greșit de particule, iar verbele formate cu ajutorul lor sînt numite într-un loc verbe derivate în alt loc (în mod greșit) verbe compuse.

S-ar mai putea da și alte exemple, dar nefiind aici locul să se enumere toate contradicțiile și nepotrivirile care se întîlnesc în unele programe și manuale de limba germană, subliniem doar că ele sînt dăunătoare și trebuie evitate cu orice chip, întrucît generează confuzii regretabile în mintea elevilor și îi derutează și pe profesori. De aceea, dacă manualele destinate diferitelor clase în succesiune nu pot fi elaborate de unul și același colectiv — fapt care ar asigura o unitate de concepție — atunci cel puțin controlul lor să fie dat în seama unui singur colectiv, același pentru toate clasele, pentru a se evita deosebirile de păreri și de terminologie.

La repartizarea materiei pe clase ar trebui să se țină seama de scopul final fixat și nu de alte elemente întîmplătoare. Astfel, dacă scopul învățămîntului limbii germane în școala medie constă, printre altele, în „formarea și dezvoltarea deprinderii de a traduce un text nou cu ajutorul dicționarului, în limita cunoștințelor dobîndite în anii de studiu, pentru a da elevilor **posibilitatea citirii independente a textelor literare și științifice"** (Programa 1962, pag. 4) atunci scopul acesta nu poate fi atins cu cunoștințele pe care le prevede programa și cu limitarea numărului de cuvinte la 300—350 de fiecare clasă. Este necesar fie să se coboare nivelul care trebuie atins după patru ani de studiu, fie să se acorde limbii germane mai multe ore pe săptămînă.

Se ridică și o serie de probleme care privesc perfecționarea profesorilor de limba germană. Mă refer la perfecționarea teoretică și metodică, precum și la cea în domeniul pronunției limbii. Dacă programa analitică prevede că elevii trebuie să învețe pronunția limbii literare — Hochsprache — este de la sine înțeles că trebuie s-o stăpînească și profesorii. De aceea, dacă în cele două-trei săptămîni în care unii profesori urmează cursurile I.P.C.D., nu este suficient timp să-și pună la punct pronunția, ar fi de un real folos dacă fiecare școală unde se predă limba germană ar dispune de benzi de magnetofon vorbite într-o limbă cu o pronunție model, eventual cuprinzînd chiar textele din manualele respective.

Conf. univ. **BRUNO COLBERT**

lecții

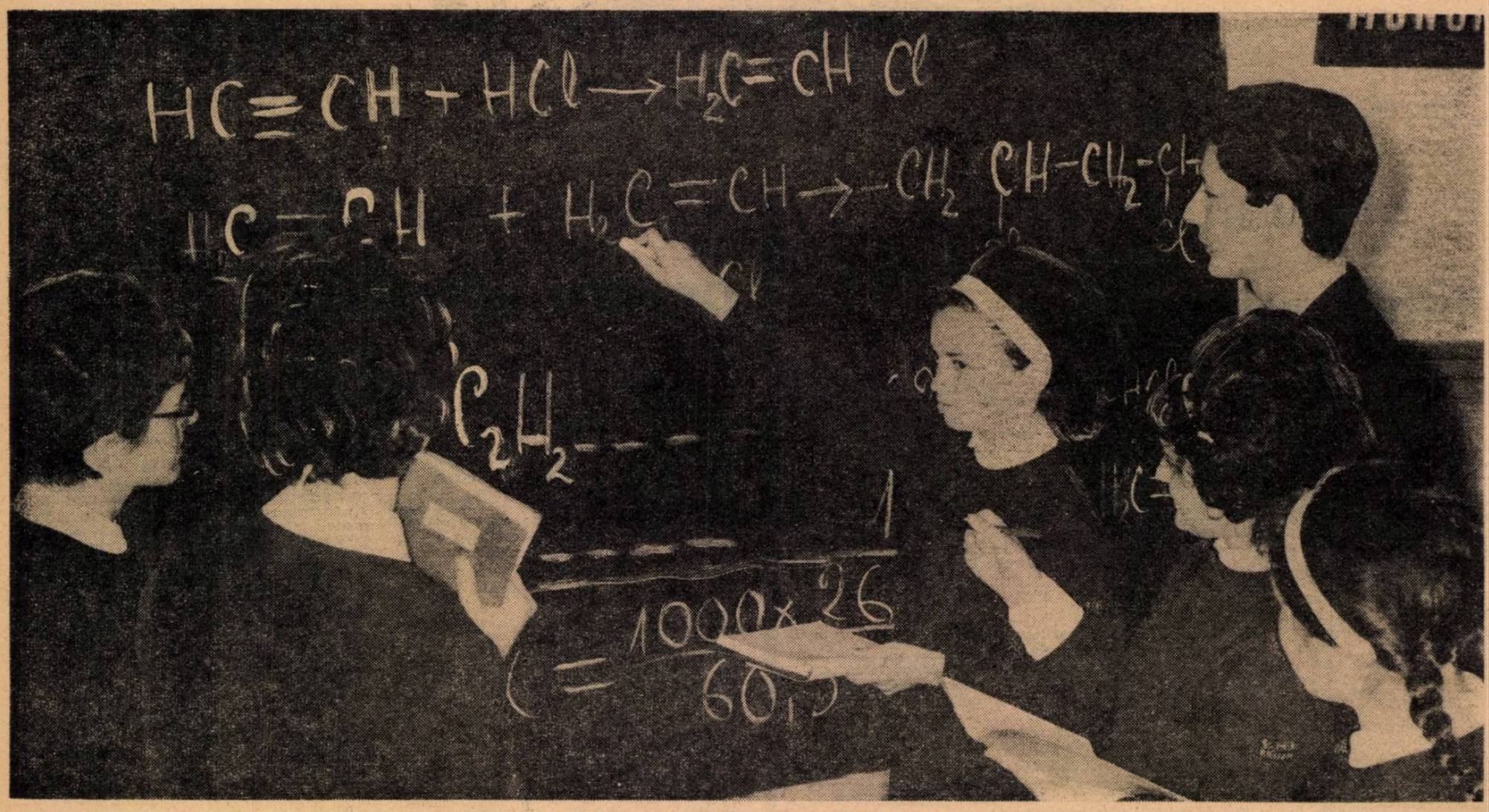

O revedere a cunoștințelor înainte de a începe ora de chimie

Ecuațiile și rezolvarea lor

Una din preocupările mele principale în pregătirea elevilor din clasa a VIII-a pentru examenul de sfîrșit de an și cel de admitere în învățămîntul mediu sau profesional constă în consolidarea cunoștințelor lor asupra celui mai important capitol din algebră — rezolvarea problemelor cu ajutorul ecuațiilor.

Experiența mi-a arătat că recapitularea este și un prilej de a înlătura unele greșeli pe care le fac elevii la punerea problemelor în ecuație. De pildă, la problemele în care dependența între mărimi este exprimată printr-o fracție subunitară sau supraunitară, o serie de elevi fac confuzii cînd trebuie să stabilească condiția de egalitate între aceste mărimi. Astfel de confuzii sînt cu atît mai frecvente cu cît programa clasei a VIII-a prevede numai studiul ecuațiilor cu două necunoscute și deci elevii întîlnesc foarte des în probleme două mărimi de comparat (două depozite, două silozuri, două terenuri etc.), prima reprezentînd de pildă 2/3 din a doua, $1^1/_2$ din a doua ș.a.m.d. Greșeala se produce cînd trebuie să se efectueze înmulțirea unui membru al ecuației cu fracția subunitară sau supraunitară. Sînt și elevi care, într-un asemenea caz, nu pot stabili care mărime este mai mare sau mai mică. E limpede că, în această situație, ei vor întîmpina cu atît mai mult greutăți la stabilirea condiției de egalitate între mărimi.

Pentru a înlătura toate aceste neajunsuri caut să-i ajut să înțeleagă că la înmulțirea cu o fracție subunitară nu mai avem o adunare de termeni egali, iar ca produs se obține un număr mai mic decît deînmulțitul. Trec apoi la exerciții cu fracții subunitare și supraunitare și la exerciții de formulare a unor egalități în care intervin asemenea fracții și abia după aceasta dau spre rezolvare probleme de tipul indicat mai sus.

O serie de greșeli în rezolvarea problemelor cu ajutorul ecuațiilor se datoresc faptului că elevii nu citesc cu atenție conținutul acestora, ceea ce îi face să interpreteze superficial dependența dintre mărimi. Iată un exemplu. La un examen de admitere s-a dat următoarea problemă: „Două bucăți de zefir pentru cămăși de aceeași calitate valorează una 238 lei și alta 182 lei. Prețul pe metru s-a ieftinit cu 2 lei și atunci prima bucată a costat cu 48 lei mai mult decît a doua bucată. Care este prețul unui metru de zefir și cîți metri are fiecare bucată?“ Fiind vorba de două bucăți și dîndu-se valorile lor, elevii care au citit superficial textul problemei au notat cu x prețul pe metru din prima bucată și cu y prețul de metru din a doua bucată, fără să interpreteze just cuvintele „aceeași calitate“, care arată clar că e vorba de același preț pe metru. Deoarece în problemă se cerea și numărul de metri din fiecare bucată, ei au notat și alte necunoscute, ceea ce i-a dus la imposibilitatea de a pune problema în ecuație. Au fost și elevi care, deși au interpretat just problema și au formulat bine ecuațiile $238/x = 182/y$ și $x(238/x - 2) = (182/y - 2)y + 48$, din lipsă de atenție au simplificat eronat pe x cu x și pe y cu y, trezindu-se astfel că necunoscutele au dispărut din ecuația a doua. Ca urmare au pornit la căutarea altei ecuații sau, intrînd în panică, au renunțat să mai rezolve problema.

De aceea — și în timpul anului și în mod deosebit cu prilejul recapitulării — cer elevilor să explice ce reprezintă fiecare expresie din problema pe care o au de rezolvat și, după ce au pus problema în ecuație, fiecare expresie a acesteia.

Pentru a-i ajuta pe elevi în interpretarea corectă a textului unei probleme și în respectarea etapelor rezolvării ei cu ajutorul algebrei i-am obișnuit să formuleze mai întîi o schemă din care dependența între mărimi să apară cu claritate de la prima vedere. De exemplu, la o problemă ca următoarea — „Două secții ale unei fabrici de încălțăminte trebuiau să lucreze conform planului 4 000 perechi de pantofi într-o lună. Prima secție a depășit planul cu 12 la sută și a doua cu 8 la sută pe lună. După trei luni, a doua secție a făcut cu 1 080 de perechi pantofi mai mult decît prima. Care era planul lunar pentru fiecare?“ — se întocmește o asemenea schemă:

I + II = 4 000 perechi pantofi.

$$\left.\begin{array}{l} \text{I} + \dfrac{12}{100}\ \text{din I} \\ \text{II} + \dfrac{8}{100}\ \text{din II} \end{array}\right\} \quad \text{După 3 luni II} > \text{I cu 1 080 perechi pantofi}$$

Dînd o privire de ansamblu asupra întregii probleme, schema clarifică, după cum se vede, și dependența dintre mărimi, care se relevă astfel mult mai ușor. De asemenea în felul acesta se evită omiterea unor date din problemă (în cazul nostru, depășirea pe lună și apoi pe trei luni). Schema ajută atît la fixarea necunoscutelor, cît mai ales la formularea sistemului. Elevii sînt tentați în general să dea ca rezultat al problemelor valorile găsite pentru necunoscutele din problema respectivă. Unii dintre ei nici măcar nu cercetează întrebarea problemei și, indiferent de ceea ce cere aceasta, dau răspunsul valorii necunoscutelor. De exemplu, dacă au notat timpul cu x, prezintă ca răspuns valoarea lui deși problema cerea să determine spațiul. Chiar în acele cazuri în care rezultatul este evident imposibil (de exemplu 2,5 oameni), unii elevi îl acceptă ca bun, întrucît el constituie valoarea lui x. Pentru a combate acest lucru cer cu insistență să se verifice soluțiile problemelor.

Prof. GRIGORE GHEBA

Nu numai o cuprindere orizontală

O preocupare esențială în activitatea profesorului care predă limba și literatura română la clasa a XI-a este — în această perioadă — recapitularea finală pentru examenul de maturitate. Desigur că în acest moment recapitularea devine actuală **expressis verbis**, dar ea nu este decît continuarea unui sistem început încă din primele clase, căci profesorul, conștient de răspunderea lui, urmărește de-a lungul anilor procesul de maturizare a gîndirii elevului prin planificarea din etapă în etapă a lecțiilor de recapitulare și sinteză. Firește, clasa a XI-a și examenul de maturitate pun problema într-un mod nou și cu acuitate. Recapitularea finală, în vederea confruntării care conferă diploma de maturitate, se impune în această clasă și îndeosebi în ultimul ei trimestru ca o necesitate imperioasă.

Iată cîteva teme recapitulative pe care mi-am propus să le discut cu elevii — unele în trimestrul III, altele în ultima etapă a pregătirii pentru examenul de maturitate: „Imaginea frumuseților patriei în operele scriitorilor noștri“, „Satul, țăranul și problemele țărănimii în operele lui Liviu Rebreanu, Marin Preda, Titus Popovici“, „Trecutul istoric evocat de scriitorii noștri“, „Evoluția nuvelei în literatura română“, I. Creangă, prezentare monografică“.

Ce urmăresc prin aceste teme?

Prima, formulată în mod expres mai cuprinzător, oferă prilejul controlului și sistematizării cunoștințelor despre mulți scriitori: Alecsandri, Eminescu, Coșbuc, Iosif, Topîrceanu, Odobescu, Hogaș, Sadoveanu, Bogza. Elevii sînt solicitați să-și trieze cunoștințele, să discearnă elemente comune și specifice, găsind nota diferențială în ansamblu și apoi comparativ (de exemplu, prezența omului în cadrul naturii), să urmărească evoluția unei specii literare (de exemplu pastelul). Voi cere elevilor ca, aplicînd noțiunile despre stil și versificație în analiza creației unui șir de scriitori, să releve raportul dintre conținut și formă și gradul de măiestrie artistică la care s-au ridicat marii noștri poeți și prozatori. Pe de altă parte, punîndu-i în situația să analizeze raportul dintre om și natură la Sadoveanu, Hogaș, Bogza, le voi da prilejul să reliefeze și metoda de creație a acestor scriitori. Mergînd în adîncime, la esența fenomenului literar și analizînd forma ca expresie a conținutului, elevii, înclinați să dea aprecieri uniforme, egalizatoare vor putea stabili ei înșiși o ierarhizare a valorilor literaturii noastre, vor distinge culmile.

La tema „Trecutul istoric evocat de scriitorii noștri“ îi voi îndruma pe elevi spre reliefarea artei evocative, a mijloacelor de realizare a culorii locale, spre analiza limbii și a stilului. În discutarea temei vom grupa scriitorii întîi pe epoci — de la generația patruzecioptistă pînă la literatura actuală — iar apoi după alte criterii: în raport cu metoda de creație, cu modul de prezentare a maselor populare și a personalităților istorice etc. Asemenea grupări ale operelor și scriitorilor în cadrul unei teme de sinteză îi deprind pe elevi să găsească ei înșiși noi criterii, să sesizeze o pluralitate de aspecte și să le sistematizeze într-o expunere logică și coerentă.

În legătură cu oglindirea în literatură a satului și a problemelor țărănimii am avut în vedere faptul că Rebreanu, Marin Preda și Titus Popovici zugrăvesc epoci diferite, extrem de semnificative din viața țărănimii noastre, reflectînd complex structura de clasă a societății în epocile înfățișate, eroii din operele lor fiind produsul epocii respective. Analiza acestor opere îi va ajuta pe elevi să releve trăsăturile fundamentale ale realismului critic și realismului socialist și să-și consolideze cunoștințele în acest domeniu prin aplicații la texte deosebit de ilustrative în acest sens.

Introducerea temei referitoare la evo-

luția nuvelei în planul de recapitulare are rostul de a-i deprinde pe elevi să axeze materialul pe teme, pe epoci și în funcție de metoda de creație într-un domeniu unde literatura noastră are creații de seamă, de o incontestabilă valoare artistică (Negruzzi, Caragiale, Slavici, Rebreanu etc.). Le voi cere elevilor să urmărească dezvoltarea istorică a speciei, să clasifice și să explice specificul nuvelei romantice, realiste și realist-socialiste, să urmărească preocuparea scriitorilor de a studia psihologia personajului, să releve lărgirea orizontului problematic în nuvela secolului al XX-lea, să reliefeze arta tipizării, a compoziției, prin aplicarea la concret.

Recapitularea monografică a lui I. Creangă — sugerată de comemorarea a 75 de ani de la moartea marelui nostru povestitor — are, la rîndul ei, rostul de a-i obișnui pe elevi să valorifice lectura lor din publicistica literară de actualitate.

Atinse parțial în subiectele la care m-am referit mai sus, problemele romanului românesc în dezvoltarea sa istorică vor forma și obiectul unei teme de sinteză de sine stătătoare. Vom urmări evoluția romanului de la N. Filimon pînă la epoca contemporană, zăbovind ceva mai mult asupra problemelor care n-au fost cuprinse în programa anilor trecuți (de exemplu, asupra lui Duiliu Zamfirescu).

În funcție de timpul limitat ce-l avem la dispoziție pentru această perioadă de activitate, voi trata mai larg sau mai restrîns anumite pobleme în raport cu nivelul claselor. Discuții mai amănunțite necesită poziția scriitorului față de subiectul tratat și măiestria artistică, elevii minimalizînd adeseori tocmai aceste aspecte de mare importanță. Voi căuta să precizez sau să completez cunoștințele elevilor mei în lumina unor studii prestigioase de istorie și critică literară apărute recent. Acest lucru este cu deosebire indicat la secția umanistică, unde începutul specializării impune un popas cu mai multe implicații și linii de perspectivă.

Asigurarea eficienței lecțiilor recapitulative pune și o seamă de probleme legate de modul cum se desfășoară ele. Este important, în această privință, să nu limităm discuțiile la povestirea subiectului și să nu întîrziem la caracterizarea tuturor personajelor, pierzînd timpul prețios cu amănunte nesemnificative. Controlul lecturilor integrale s-a făcut în cursul anului școlar; acum un asemenea control nu mai e nici operativ, nici eficient, dacă elevul n-a citit la timp, în întregime, operele analizate în clasă și dacă nu și-a completat, prin lecturi suplimentare, cunoștințele literare. Nu are deci rost să pretindem elevilor buni — în această perioadă de vîrf — să povestească subiectul unui roman, pentru ca vînătorii salvatorului „5" să mai prindă cîte ceva „după ureche". Mult mai eficient este să folosim timpul pentru a-i ajuta să sintetizeze și să sistematizeze materialul însușit. Cît despre elevii mediocri, aceștia trebuie scoși din mutism și antrenați în conversația colectivului activ, obligîndu-i să judece și să exprime corect și clar ceea ce au gîndit asupra întrebării propuse. Nu vom apela numai la cei buni. O lecție în care procedăm așa este spectaculoasă, dar lipsită de eficiență.

Reușita lecțiilor de sinteză depinde în mare măsură și de arta de a întreba, de priceperea de a pretinde răspunsuri gîndite, care să pătrundă în esența fenomenului, în raport cu vîrsta elevului și cu postulatele programei școlare. Caut să pun întrebări care să-i conducă pe elevi spre izvoare și influențe, să clarifice pluralitatea de condiții care au dus la maturizarea talentului scriitorilor studiați, să discearnă elementele comune în structura tipologică, să reliefeze pe de altă parte specificul care depășește cazul general, să-și dea seama cum unele elemente, abia prefigurate la înaintași, devin esențiale în opera scriitorilor care-i urmează. Astfel conduși, elevii vor înțelege mai bine istoria literaturii noastre ca rezultatul unor acumulări care au făcut posibilă apariția unor culmi ca Eminescu, Arghezi, Sadoveanu, Rebreanu. Altfel, lecția se transformă într-o „causerie" ușoară, într-o improvizație ad-hoc, în care se spun lucruri la întîmplare.

Recapitularea trebuie să însemne nu numai o cuprindere orizontală, ci în aceeași măsură o pătrundere pe verticală, în esența fenomenului literar.

Prof. ANA COLȚAN

Lecțiile de sinteză la „Agricultură"

Obiectul „Agricultura", alcătuit din mai multe discipline diferite — agrofitotehnie, horticultură, zootehnie și mecanizarea agriculturii — a căror predare se desfășoară în decursul claselor V—VIII, constituie un sistem unitar de cunoștințe care se bazează unele pe altele și se completează reciproc. De aceea, forma didactică cea mai indicată pentru desfășurarea recapitulării este în cazul acestui obiect lecția de sinteză, completată, de la caz la caz, cu consultații individuale și colective.

Ca o formă specifică de recapitulare a materiei la agricultură se impune organizarea temelor aplicative, anunțate în prealabil elevilor pentru ca ei să aibă timp să le pregătească și concepute astfel încît pentru efectuarea lor să fie necesară consultarea principalelor capitole din materia claselor V—VIII. La anunțarea lecției de recapitulare este bine ca, pe lîngă titlul temei, profesorul să prezinte elevilor și principalele părți ale acesteia (eventual sub forma unei scheme sintetice) și să le indice ce capitole sau lecții trebuie să revadă pentru pregătirea temei respective. La stabilirea temelor de recapitulare este necesar să se țină seama în primul rînd de condițiile locale. Să presupunem că o școală este situată într-o regiune de dealuri, unde principalele probleme ale agriculturii și, totodată, principalele preocupări de producție ale cooperativelor agricole locale sînt îmbunătățirea solului prin aplicarea de amendamente și îngrășăminte, combaterea eroziunii și conservarea solului, prin valorificarea terenurilor în pantă, prin culturi de plante de nutreț și plantații pomiviticole. În acest caz li s-ar putea da elevilor o temă aplicativă intitulată: „Cum se valorifică terenurile agricole în pantă" prin cultura plantelor de nutreț — la clasa a V-a — și prin cultura pomilor și a viței de vie — la clasa a VI-a. Subtitlurile acestei teme ar putea fi următoarele: mijloacele pentru sporirea fertilității solului în zona dealurilor și principalele lucrări agrotehnice pentru cultura plantelor agricole de nutreț — la clasa a V-a — și principalele lucrări pentru punerea în valoare a terenurilor în pantă prin plantații pomi-viticole și măsurile agrotehnice de întreținere aplicate la aceste plantații — la clasa a VI-a. Pentru a pregăti această temă, elevii vor trebui să consulte capitolele despre sol (din care vor recapitula însușirile solurilor podzolice și caracteristice zonei de dealuri), despre lucrările solului (din care vor recapitula cunoștințele despre lucrările solului pe terenurile în pantă) și despre tehnica de cultură a plantelor de nutreț din manualul pentru clasa a V-a. De asemenea, elevii clasei a VI-a, pentru recapitularea cunoștințelor referitoare la posibilitățile de valorificare a terenurilor prin plantații, vor consulta capitolul privind înființarea și întreținerea plantațiilor pomi-viticole.

Numeroși profesori de agricultură, conștienți de avantajele recapitulării prin procedeul temelor aplicative — care, pe lîngă că înlătură memorizarea mecanică, dau recapitulării un conținut practic interesant, orientează judicios studiul elevilor și stimulează interesul lor pentru o pregătire temeinică — au prevăzut în planurile lor de muncă asemenea teme. Profesorul de la Școala generală de 8 ani din Ciineni-Rîmnicu Vîlcea, de pildă, situată în regiunea de munte, a stabilit printre altele, pentru clasa a VII-a, o temă aplicativă care se axează pe problemele creșterii animalelor în zonele de munte. Profesorul de la școala din Domnești-Curtea de Argeș a prevăzut o temă aplicativă privind dezvoltarea agriculturii în zonele de dealuri, pentru clasele a V-a și a VI-a. La școlile din Saraiu-Hîrșova și Negru Vodă (regiunea Dobrogea) temele aplicative se referă la dezvoltarea culturii cerealelor și plantelor tehnice punîndu-se accentul pe mecanizarea agriculturii la clasele a V-a.

O problemă deosebită o ridică organizarea lecțiilor de recapitulare la clasa a VIII-a, ai cărei elevi urmează să susțină o probă orală la examenul de absolvire a școlii generale de 8 ani și din cunoștințele primite în cadrul acestui obiect de-a lungul claselor V—VIII. Urmărind prin recapitulare pregătirea în vederea acestui examen, profesorii vor insista la clasa a VIII-a asupra principalelor capitole studiate în anii precedenți, ținînd, de asemenea, seama de specificul producției agricole locale.

Numărul și caracterul lecțiilor de recapitulare depinde nu numai de timpul rezervat prin programele școlare, de nivelul de pregătire al elevilor, de specificul clasei și al obiectului, în general, ci și de necesitatea adîncirii anumitor capitole în funcție de condițiile locale ale agriculturii.

Organizată cu grijă, recapitularea cunoștințelor de agricultură va contribui la cît mai buna pregătire a viitorilor absolvenți ai clasei a VIII-a de la școlile din mediul sătesc.

PETRE STĂNCULESCU

Două rubrici din jurnalul clasei

În ultima perioadă a anului școlar, datorită eforturilor depuse în scopul sistematizării cunoștințelor predate la toate disciplinele, se manifestă, în mod obișnuit, fenomenul supraîncărcării elevilor, la care se adaugă și oboseala firească a muncii de peste an.

Între măsurile numeroase și indeobște cunoscute menite să prevină acest fenomen aș vrea să mă refer la una care poate părea secundară dar care are implicațiile ei destul de importante. Aceasta privește două rubrici din jurnalul clasei, și anume rubricile „Subiectul lecției din care se face verificarea cunoștințelor elevilor" și „Tema scrisă efectuată de elevi pentru ziua respectivă". În practică, aceste rubrici sînt completate de către responsabilul clasei sau de către profesor. Dar ele nu au scopul de a reaminti profesorului din ce lecție face verificarea sau ce teme a dat pentru acasă, ci de a anunța cu mai mult timp înainte, cel puțin cu cîteva zile (la începutul jurnalului se recomandă ca orarul să fie completat de diriginte pe timp de o lună) lecția din care se face verificarea și temele pentru acasă, astfel încît fiecare profesor să dozeze gradul de solicitare a eforturilor elevilor prin raportare la solicitările colegilor săi.

Neglijate sau completate greșit, aceste două rubrici duc la supraîncărcarea elevilor; dimpotrivă, folosite în scopul în care au fost create, ele ne ajută să evităm supraîncărcarea, mai ales în această perioadă a anului școlar. Este o „formă", dar cu importante repercusiuni de „fond".

Prof. I. PENTEȘ
Strehaia

Memoria și gîndirea în procesul recapitulării

(Urmare din pag. 1)

port își impune în mod normal prezența în lecțiile curente, sau chiar în lecțiile recapitulative din timpul anului școlar, căci scopul acestora este totdeauna fixarea a ceea ce se știe pentru a se însuși mai bine ceea ce urmează. Dar în recapitularea de sinteză, cînd se reia întregul material predat de la începutul anului, perspectiva unor cunoștințe noi vrînd nevrînd este mascată. Sarcina principală este fixarea a ceea ce s-a însușit. Raportul cu viitoarele cunoștințe pare că nu s-ar mai aplica în acest caz. Și totuși, lucrurile nu trebuie să stea așa. Se știe că o informare cît de sumară, care îi pune în temă pe elevi cu ceea ce vor învăța în lecția curentă, le mobilizează selectiv atenția și le sporește interesul pentru studiu. Dar cum se poate realiza orientarea față de noi cunoștințe atunci cînd se repetă numai ceea ce s-a învățat și cînd după această repetiție vine o întrerupere destul de îndelungată a activității? Există, credem, două posibilități de a face aceasta. Prima: elevul trebuie să afle de la profesor că ceea ce a învățat pînă acum, chiar dacă știe foarte bine, nu este decît o parte din ceea ce se cunoaște despre fenomenele respective. A-l face pe elev conștient de această perspectivă înseamnă a-l pregăti, a-l orienta pentru viitor, chiar dacă nu se anticipează asupra conținutului ca atare al noilor cunoștințe. Lecțiile recapitulative oferă efectiv această posibilitate deoarece, după ce elevii au parcurs o etapă mare a studiului și sînt foarte tentați să considere încheiat cercul cunoștințelor, deschiderea perspectivei le va sensibiliza curiozitatea.

Cealaltă posibilitate la care ne refeream privește legătura dintre diferitele discipline. Unele materii, ca matematica și fizica sau fizica și chimia sînt legate între ele, am spune, inevitabil. Relațiile dintre științele învățate în școală depășesc însă cu mult cadrul raporturilor obligatorii, de tipul celor amintite. Or, din necesitatea de a da cunoștințe cît mai exacte în cadrul unei anumite materii, ca și din cerința de a disciplina gîndirea copiilor astfel încît să se evite amestecul nedorit al unor cunoștințe întîmplătoare, nelegate organic de conținutul lecțiilor, pe parcursul predării nu se creează întotdeauna condiții pentru realizarea relațiilor de care aminteam. Dacă și recapitularea de sinteză trece peste acest aspect, elevii vor fi lipsiți de unul din elementele esențiale ale perspectivei lor în munca de învățătură. Căci cu cît trec anii de școală și crește bogăția cunoștințelor, cu atît se clădește baza unei înțelegeri mai aprofundate a fenomenelor realității prin cunoașterea lor științifică, cauzală. Dar această bază devine autentică și este eficientă cu adevărat numai dacă elevul este făcut conștient și îndrumat intenționat spre înțelegerea legăturii dintre cunoștințele dobîndite la diferite materii. Recapitularea favorizează așadar în mare măsură deschiderea perspectivei intelectuale a elevilor.

Ca parte integrantă a însușirii cunoștințelor, recapitularea este și un prilej de a-l învăța pe elev cum să învețe. În mod obișnuit, pentru marea majoritate a temelor pe care le are de efectuat acasă, fiecare elev se „descurcă" cum știe, el posedînd chiar din prima clasă capacitatea generală de a învăța fără ca cineva să-l îndrume special în acest sens: poate memora multe imagini și cuvinte, poate reproduce corect ceea ce a memorat etc. Dar cerințele însușirii științei sînt foarte numeroase și simpla căutare a unui mod de învățare dintre cele deja cunoscute face destul de des să apară dificultăți de fixare și înțelegere a căror depășire cere elevilor eforturi individuale deosebite, care nu întotdeauna se încheie cu succes. Chiar dacă am considera că procesul de predare a cunoștințelor s-a desfășurat absolut corect și că, în plus, elevii au primit pe parcurs și îndrumări speciale legate de felul cum trebuie să lucreze temele pentru acasă (lucru strict necesar, de altfel), este limpede că tot mai rămîne încă de lucru pentru ca cele însușite să poată fi apreciate ca temeinice. Aici intervine recapitularea de sinteză, adică reordonarea materialului învățat, regruparea lui după criterii noi, relevarea esențialului și eliminarea accidentalului. Se desprinde deci concluzia că recapitularea nu trebuie lăsată la latitudinea căutărilor și încercărilor individuale ale elevului. Și aceasta, cu atît mai mult cu cît ea este în principiu o activitate mai grea, mai pretențioasă decît învățarea lecțiilor curente, cerînd reconstituirea în timp scurt și cu o notă pregnantă de sinteză a unei materii voluminoase. Dacă ne vom mulțumi să anunțăm că pentru ora viitoare trebuie repetate acasă trei sau cinci lecții din manual vom scădea mult din valoarea instructivă a acestei activități. Se impune, de aceea, să dăm elevilor indicații precise asupra felului cum trebuie să repete materialul, să le trasăm cîteva jaloane generale privind evitarea amănuntelor, alegerea exemplelor celor mai bune, aducerea unor exemple noi etc., să le propunem chiar o schemă a punctelor principale care urmează a fi special reținute, sau întrebări care cer răspuns obligatoriu — un fel de schelet logic al capitolului care face obiectul fiecărei ore de recapitulare. Este bine să le explicăm elevilor că nu vom urmări să vedem cît de bine au memorat fiecare cuvînt din textul celor cîteva lecții date spre repetare, ci cum le-au înțeles, **puterea de a judeca**, de a **gîndi**, de a **sintetiza** materialul învățat. Un bun mijloc de recapitulare sînt schemele grafice conținînd idei principale și exemple. Acestea se pot folosi cu condiția ca elevii să fie **învățați să le alcătuiască**, comparîndu-se în clasă, la tablă, schemele făcute de diferiți elevi, dîndu-se scheme model etc.

Și în modul de a aprecia răspunsurile date de elevi în orele de recapitulare, ca și în întreaga desfășurare a acestor ore există prilejul de a le arăta cum trebuie **organizate mintal**, în timpul repetării, cunoștințele. Dacă un elev răspunde reproducînd ad litteram conținutul unei lecții din manual — dovedind desigur că a repetat lecția, dar că nu a repetat-o așa cum trebuie, — este bine să-l oprim și să-i facem atenți și pe ceilalți elevi asupra greșelii făcute, ilustrînd în același timp concret, pe ideile respective, care ar fi trebuit să fie răspunsul corect. La fel, este indicat să ne oprim în fața unui răspuns sintetic, de bună calitate, nu numai pentru a-l aprecia în general, ci pentru a scoate în evidență **concret** calitățile lui, căile folosite de elevul respectiv pentru sintetizarea și organizarea cunoștințelor din carte.

În felul acesta, pe lîngă fixarea cunoștințelor, recapitularea va sluji și scopul formării unor modele superioare de învățare, de valoarea cărora elevul însuși va deveni conștient și care vor contribui direct la dezvoltarea gîndirii lui.

VALENTINA RADU
cercetător principal
la Institutul de psihologie
al Academiei R.P.R.

EDUCAŢIA FIZICĂ ÎN ŞCOALĂ

Cîteva constatări

Prin specificul său, educaţia fizică are un rol deosebit de important în dezvoltarea armonioasă a organismului elevilor, în întărirea sănătăţii lor şi în dezvoltarea capacităţii lor de muncă. Alături de celelalte laturi ale educaţiei comuniste, educaţia fizică contribuie totodată la dezvoltarea multilaterală a personalităţii elevilor. Pe lîngă faptul că îi înarmează cu un sistem de cunoştinţe, de priceperi şi deprinderi de mişcare de bază, ea exercită şi o puternică influenţă în formarea trăsăturilor morale, de voinţă şi de caracter.

Realizarea sarcinilor educaţiei fizice în şcoală se asigură prin ansamblul măsurilor luate de către toţi factorii care răspund de procesul de învăţămînt, profesorilor de educaţie fizică revenindu-le principala îndatorire, aceea de a valorifica la maximum întreaga lor pregătire de specialitate şi experienţa dobîndită în asigurarea pregătirii fizice generale a elevilor.

Planificarea temelor trimestriale, folosirea judicioasă a mijloacelor indicate de programele elaborate pentru fiecare clasă, folosirea la maximum a bazei materiale pentru educaţia fizică, luarea în seamă a particularităţilor morfologice, funcţionale şi psihice ale elevilor care, în diferitele etape ale şcolarităţii, prezintă aspecte specifice, constituie probleme de o importanţă deosebită pentru a asigura o eficienţă crescută aplicării sistemului de educaţie fizică în şcoală.

Pornind de la aceste considerente, o brigadă a Ministerului Învăţămîntului a controlat felul cum este organizată, îndrumată şi sprijinită activitatea de educaţie fizică şi sport din şcolile de cultură generală din regiunea Suceava. Constatările făcute cu acest prilej prezintă interes pentru toate organele de îndrumare şi control din învăţămînt, pentru conducerile de şcoli şi în special pentru profesorii de educaţie fizică, care, o dată cu reînceperea activităţii în aer liber, trebuie să valorifice la un nivel crescut posibilităţile materiale ale şcolilor şi măiestria lor pedagogică în scopul realizării unor indici cît mai ridicaţi în pregătirea elevilor.

Din controlul efectuat s-a constatat că secţiile de învăţămînt s-au preocupat într-o mai mare măsură ca în anii precedenţi de a transmite la timp, în şcoli, instrucţiunile Ministerului Învăţămîntului privitoare la educaţia fizică a elevilor. Unele secţii de învăţămînt, cum sînt acelea din oraşele Dorohoi şi Botoşani, au acordat o atenţie sporită dezvoltării bazei materiale pentru educaţia fizică şi au îndrumat îndeaproape activitatea cercurilor pedagogice de specialitate.

În majoritatea şcolilor controlate s-au aplicat corect prevederile planului de învăţămînt, atît pentru orele de clasă, cît şi pentru orele de activităţi sportive. Trebuie menţionat însă că la clasele a XI-a ale şcolilor medii din oraşele Suceava şi Dorohoi orele de activităţi sportive — e drept, facultative pentru elevi — nu au fost normate şi în consecinţă, elevii care au dorit să participe la aceste activităţi nu au avut această posibilitate.

În ansamblu, se constată o preocupare sporită a profesorilor pentru a asigura un conţinut corespunzător orelor de educaţie fizică şi activităţilor sportive. Poate fi evidenţiată activitatea profesorilor Mihai Moldovan (Şcoala medie nr. 2 din Suceava), Stela Stîncel (Şcoala generală de 8 ani nr. 2 din Suceava), Viorica Diaconu (Şcoala medie nr. 2 din Dorohoi), Mihai Grigoraş (Şcoala medie din Vatra Dornei) ş.a. care caută să asigure o bună pregătire elevilor lor prin folosirea unor mijloace variate de la o clasă la alta, prin lecţii dense, prin repetări suficiente, acordînd o atenţie deosebită atît formării şi consolidării deprinderilor motrice, cît şi dezvoltării calităţilor fizice de bază, urmărind în principal pregătirea fizică generală a elevilor. Într-o serie de clase, însă, nivelul de pregătire al elevilor nu este la toate capitolele, în concordanţă cu cerinţele programei şcolare.

O serie de profesori (Letiţia Căldare şi Emil Topa de la Şcoala medie nr. 1 din Suceava, Marin Holovca şi Eugen Astalaş de la Şcoala medie din Vatra Dornei, Marioara Ştefănescu de la Şcoala generală de 8 ani nr. 2 din Suceava, Alexandru Avramiuc de la Şcoala medie nr. 2 din Dorohoi ş.a.) şi-au întocmit în mod nejudicios planurile calendaristice, acestea reflectînd modul greşit în care au conceput pregătirea elevilor. Astfel, în multe cazuri nu se respectă cerinţele programei şcolare, planificîndu-se probe de control pe care acestea nu le prevăd. În majoritatea cazurilor, din planurile calendaristice lipseşte una din cele mai importante probe de control - parcursul cu obstacole, care oferă posibilitatea să se verifice măsura în care elevii pot aplica în condiţii schimbate temele însuşite de-a lungul unui trimestru. O altă deficienţă în alcătuirea planurilor calendaristice se referă la modul în care sînt eşalonate temele de-a lungul trimestrului şi măsura în care acestea au legătură cu pregătirea elevilor în vederea trecerii normelor de control. De exemplu, profesorii Alexandru Avramiuc şi Maria Loghin, de la Şcoala medie nr. 2 din Dorohoi, prevăd ca teme de lecţii, la clasa a V-a, „Strigarea numerelor" — „Lupta cocoşilor" — „Cine iese din cerc" etc., iar profesoara Marioara Ştefănescu, de la Şcoala generală de 8 ani nr. 2 din Suceava, planifică la clasa a VIII-a cinci lecţii de şah şi şapte lecţii de „gimnastică polisportivă".

Nivelul scăzut de pregătire al unor elevi se datoreşte şi faptului că în cadrul lecţiilor nu se acordă întotdeauna suficientă atenţie tuturor factorilor care se includ în noţiunea de pregătire fizică generală. Dacă problema formării deprinderilor motrice de bază şi în special a deprinderilor specifice diferitelor ramuri de sport este de obicei prezentă în preocuparea profesorilor, problema dezvoltării calităţilor fizice este neglijată aproape complet, la fel ca şi problema dezvoltării calităţilor morale şi de voinţă. Astfel, multe din lecţiile la care s-a asistat au avut un conţinut sărac în exerciţii pentru dezvoltarea corespunzătoare a principalelor grupe musculare. Exerciţiile folosite în partea pregătitoare a lecţiilor, foarte reduse ca număr, s-au repetat mecanic de la o lecţie la alta, neaducînd nimic nou. Ele au avut mai mult caracterul unor exerciţii de înviorare, necontribuind prin nimic la pregătirea organismului pentru activitatea din partea fundamentală a lecţiei. De asemenea, la lecţiile ţinute de profesorii Marioara Ştefănescu, Ilarion Căldare, I. Acojocăriţei, Marin Mandache, Liviu Ţopa, Letiţia Holovca ş.a. au lipsit complet, din partea fundamentală exerciţiile pentru dezvoltarea fizică.

Scăderea intensităţii efortului în partea fundamentală a lecţiei constituie o altă cauză care determină o influenţă scăzută a întregii lecţii asupra dezvoltării organismului. Slaba preocupare a unor profesori pentru buna organizare a colectivului clasei în această parte a lecţiei, precum şi folosirea insuficientă a materialelor sportive, a aparatelor de care dispune şcoala, fac ca cele mai multe din lecţiile lor să nu-şi atingă scopul, elevii nedobîndind aproape nimic nou pentru activitatea viitoare. De exemplu, profesorul I. Acojocăriţei, de la Şcoala generală de 8 ani nr. 1 din Dorohoi a folosit, în realizarea unei teme din jocul de baschet, o singură minge la o clasă de 30 de elevi. La Şcoala generală de 8 ani nr. 2 din Suceava, profesoara Marioara Ştefănescu a folosit doar două mingi într-o lecţie de activităţi sportive cu secţia de baschet a şcolii.

Dacă la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 din oraşul Dorohoi, la Şcoala generală de 8 ani nr. 2 din acelaşi oraş, precum şi, în parte, la Şcoala medie nr. 1 din Suceava se vădeşte preocupare pentru prezentarea elevilor într-o ţinută corespunzătoare la lecţii, la alte şcoli elevii lucrează adesea în uniforma şcolară, în pulovere prea groase, în cămăşi etc. — lucru complet contraindicat şi neigienic. Preocuparea scăzută pentru o ţinută corespunzătoare a elevilor la orele de educaţie fizică se datoreşte şi faptului că o serie de profesori — ca I. Acojocăriţei, Liviu Topa, Marin Holovca etc. — vin chiar ei la lecţii într-o ţinută necorespunzătoare.

Se manifestă, totodată, o exigenţă scăzută faţă de ţinuta corpului elevilor în timpul efectuării exerciţiilor. Apoi comenzile folosite de unii profesori (I. Acojocăriţei, Marin Holovca, Marioara Ştefănescu, Sandu Scripniciuc etc.) sînt de cele mai multe ori inexacte şi depăşite ca terminologie. De asemenea, nu se acordă atenţia cuvenită momentelor în care grupele trec de la un aparat la altul, momente importante pentru întărirea disciplinei elevilor.

Pentru remedierea lipsurilor constatate şi pentru a ridica pe o treaptă superioară predarea lecţiilor de educaţie fizică sînt necesare măsuri la nivelul organelor care răspund de buna desfăşurare a procesului de învăţămînt, precum şi la nivelul profesorilor de educaţie fizică. Astfel, inspectorii metodişti sînt chemaţi să acorde o mai mare atenţie îndrumării responsabililor de cercuri pedagogice şi metodiştilor voluntari, discutînd şi stabilind cu aceştia măsurile concrete ce urmează a fi luate în fiecare raion sau oraş. Este necesar ca în cercurile pedagogice ale profesorilor de educaţie fizică să se dezbată în amănunţime probleme privitoare la felul cum se poate realiza în lecţii pregătirea elevilor, la urmărirea realizării anumitor obiective de-a lungul unui trimestru sau an şcolar (de exemplu, pregătirea elevilor în vederea trecerii cu succes a probelor şi normelor de control, dezvoltarea calităţii morale şi de voinţă ale elevilor, întărirea disciplinei şi a ordinii etc.).

Ansamblul măsurilor ce se vor lua pentru îmbunătăţirea conţinutului orelor trebuie completat cu măsuri care vizează întărirea bazei materiale pentru educaţia fizică. Întrucît în această perioadă centrul de greutate al activităţii de educaţie fizică şi sport se mută pe activitatea în aer liber, este necesar ca organele de învăţămînt şi conducerile de şcoli să acorde o atenţie deosebită punerii la punct a bazelor sportive amenajate în curţile şcolilor, dezvoltării acestora şi dotării lor cu aparatura şi instalaţiile necesare.

Profesorii de educaţie fizică, avînd în permanenţă sprijinul inspectorilor şi al conducerilor de şcoli, sînt chemaţi ca, printr-o muncă de calitate, să-şi aducă partea lor de contribuţie la ridicarea pe o treaptă superioară a nivelului predării educaţiei fizice, cerinţă de bază în realizarea sarcinilor importante care stau în faţa şcolii pe linia întăririi fizice şi morale a tineretului.

MIHAIL TÎRNOVEAN
şeful serviciului de cultură fizică din Direcţia activităţilor educative din Ministerul Învăţămîntului

VLADIMIR SIMIONESCU
inspector metodist

Antrenament de handbal la Şcoala medie nr. 41 din Capitală.

Un concurs şcolar de gimnastică

Elevii şcolilor medii cu program special de educaţie fizică au participat de curînd, în deschiderea seriei concursurilor şi campionatelor republicane rezervate elevilor, la o întrecere care s-a desfăşurat la Rîmnicu Vîlcea. Întrecerea a constituit un bun prilej de trecere în revistă a valorii elementelor de perspectivă pe care le are în şcoli gimnastica noastră de performanţă. A fost, aşa cum remarcau şi delegaţii Ministerului Învăţămîntului şi ai federaţiei de specialitate, nu numai un bilanţ al muncii desfăşurate de elevi şi profesori, ci şi o veritabilă confruntare sportivă pe ţară a juniorilor din principalele centre cu tradiţie în gimnastică.

Pozitiv este faptul că întrecerea a marcat un progres calitativ evident mai ales în ce priveşte ţinuta tinerilor gimnaşti — element esenţial în această ramură sportivă — ca şi în ce priveşte atenţia pentru execuţii corecte. S-a constatat un plus de expresivitate în evoluţia fetelor, un plus de siguranţă la băieţi. Toate acestea dovedesc că, în cele mai multe cazuri, s-a muncit bine, că roadele eforturilor desfăşurate ani de-a rîndul în şcoli nu s-au lăsat aşteptate. Merită a fi evidenţiate echipele feminine ale şcolilor medii cu program de educaţie fizică din Bucureşti, Braşov, Timişoara, Iaşi şi Rîmnicu-Vîlcea, cele masculine din Bucureşti, Tg. Mureş, Rîmnicu Vîlcea şi Iaşi. Aceste formaţii au cules cele mai multe aplauze (şi, bineînţeles, cele mai mari note) pentru evoluţia lor plină de acurateţă, apropiată de cerinţele gimnasticii de performanţă.

La individual, concursul republican de la Rîmnicu Vîlcea s-a impus prin prezenţa unor sportivi şi sportive cu incontestabile calităţi. La cei mai mici, juniorii din categoriile a II-a şi I s-au distins Alexandru Oltei (Rm. Vîlcea), Adrian Stoica (Buc.), Rodica Secoşan (Timişoara), Adriana Marinescu (Bucureşti). La seniorii din categoria a II-a — Petre Mihaiuc (Bucureşti), Gheorghe Păunescu (Craiova), Nicolae Butnaru (Bucureşti). La categoria I — Petre Potcovaru (Bucureşti), Gheorghe Mutu (Craiova), Liliana Duicu (Braşov), Rodica Ştirbu (Bucureşti). Dintre concurentele la maestre s-au distins Lucia Chiriţă şi Elena Solomon, ambele din Bucureşti. Reiese, deci, că în şcoli cresc multe elemente de perspectivă.

N-am fi însă obiectivi dacă, referindu-ne la întrecerea de gimnastică de la Rîmnicu-Vîlcea, n-am arăta şi unele scăderi care se cer a fi consemnate, în vederea remedierii lor. Prima şi cea mai supărătoare carenţă a întrecerii a constituit-o goana cu orice preţ după rezultate a unora dintre echipe, a reprezentativei Şcolii medii nr. 2 din Braşov mai ales. Există desigur o circumstanţă atenuantă pentru antrenor, prof. N. Sebeşan: regulamentul lasă liberă participarea concurenţilor la orice categorie de clasificare, indiferent de pregătire. Şcoala braşoveană a aliniat o formaţie cu nu mai puţin de 4 concurenţi (din 6), care au lucrat la categoria I seniori, deşi nici performanţele lor anterioare şi nici pregătirea actuală nu le confereau dreptul de participare. De aici greşeli în execuţii şi, mai mult, pericolul unor accidentări. Se face simţită necesitatea modificării unor clauze din regulament, eventual prin fixarea unor norme de control.

Au lăsat de dorit şi arbitrajele. Lipsa de omogenitate a corpului de arbitri în aprecierea executării exerciţiilor a dat naştere la multe discuţii şi controverse. Mai mult, s-a mers pînă la tîrguieli cu arbitrii (la fete îndeosebi), ceea ce a provocat o atmosferă puţin propice bunei desfăşurări a concursului. Soluţia de a se apela la arbitri calificaţi, şi mai ales neutri, rămîne cea mai indicată.

În fine, trebuie să vorbim şi despre alegerea locului de disputare a finalei. Oraşul Rîmnicu-Vîlcea, pitoresc, primitor, s-a arătat a fi de fiecare dată o gazdă ideală. Numai că, pentru gimnastică, posibilităţile lui de a găzdui un concurs sînt insuficiente. De aici, o soluţie de compromis: desfăşurarea întrecerilor în două săli separate, una pentru băieţi şi alta pentru fete. Mai mult, în aceeaşi sală, din cauza spaţiului restrîns, nu s-a putut lucra concomitent la mai mult de două aparate. Este uşor de imaginat cît de greu a putut fi urmărit un asemenea concurs. În cazul gimnasticii, organizatorii vor trebui să aibă în vedere oraşe în care există săli corespunzătoare (Bucureşti, Braşov, Cluj, Iaşi, Craiova, Timişoara, Galaţi).

TIBERIU STAMA

Ziua independenței, ziua victoriei

(urmare din pag. 1-a)

Cauza dreaptă al cărei sens îl înțelegeau și căreia i se dedicau cu toată ființa lor luptătorii, puternica înrîurire a luptei revoluționare a maselor populare din țară, cuvîntul înflăcărat al Partidului Comunist au generat pe front și în spatele frontului un adevărat eroism de masă. Cîmpurile de bătălie ale războiului eliberator au fost presărate cu jertfele a zeci și zeci de mii de ostași români, ale căror nume au fost scrijelate pe simple scîndurele de brad de către tovarășii de arme, în răstimpurile dintre două atacuri, cu vîrful baionetei înroșit în foc. Pierderile armatei române pe frontul antifascist reprezintă aproape 170 000 de oameni. În rîndurile lor s-au aflat și numeroși slujitori ai școlii, învățători și profesori, al căror sînge a curs împreună cu al ofițerilor și soldaților cărora, în neuitații ani de școală, le-au vegheat învățarea primelor litere ale alfabetului, le-au împărtășit comorile științei și culturii, le-au sădit în suflete minunata floare a dragostei de patrie și popor.

Eroismul luptătorilor din tranșee s-a îngemănat cu spiritul de abnegație și sacrificiu al oamenilor muncii care, răspunzînd chemării Partidului Comunist Român — „Totul pentru front, totul pentru victorie!", au produs și trimis frontului tot ceea ce era trebuitor pentru înfrîngerea dușmanului. De la începutul operațiilor (noaptea de 23 spre 24 august 1944) și pînă la întoarcerea în țară a tuturor unităților operative (septembrie 1945), efortul economic al țării noastre pentru înfrîngerea Germaniei fasciste s-a cifrat la mai mult de un miliard de dolari (valută 1938), ceea ce reprezintă o sumă echivalentă cu aproximativ de patru ori cheltuielile bugetare ale statului român pe exercițiul financiar 1937—1938.

Cu prilejul celei de-a douăzecea aniversări a Zilei Victoriei, poporul nostru își îndreaptă gîndurile cu emoție și recunoștință către eroicii soldați și ofițeri români și sovietici care și-au dat viața pentru cauza sfîntă a libertății patriei, către luptătorii de pretutindeni căzuți în înverșunata luptă pentru nimicirea fascismului german.

În anii care au trecut de la terminarea celui de-al doilea război mondial, geografia politică a lumii a cunoscut transformări profunde: s-a format sistemul mondial socialist, factor hotărîtor al dezvoltării istorice a societății; sub loviturile mișcării de eliberare națională s-a prăbușit, în ansamblu, sistemul colonial; au luat o amploare fără precedent mișcarea muncitorească și democratică, mișcarea comunistă internațională; s-a creat un larg front al partizanilor păcii. Raportul de forțe în favoarea socialismului și păcii întărește convingerea popoarelor că stă în puterea lor să izbăvească omenirea de flagelul războaielor pustiitoare.

Manifestînd un înalt simț de răspundere pentru salvgardarea păcii — cauza vitală a întregii omeniri, Republica Populară Română, unindu-și eforturile cu celelalte țări socialiste, cu toate forțele progresului, ale înnoirii lumii, militează neabătut pentru destinderea încordării internaționale, pentru zădărnicirea acțiunilor agresive ale imperialismului. Partidul și guvernul nostru sprijină dreptul popoarelor de a dispune singure de soarta lor, duc o politică de dezvoltare a colaborării între state cu orînduiri sociale diferite, pe temeiul principiului coexistenței pașnice, se pronunță pentru lichidarea urmărilor celui de-al doilea război mondial, desființarea bazelor militare și retragerea trupelor de pe teritorii străine, dezarmarea generală, pentru orice inițiative și măsuri menite să asigure securitatea popoarelor și să preîntîmpine o nouă conflagrație mondială. Împreună cu întreaga opinie publică internațională, poporul nostru condamnă acțiunile cercurilor extremiste ale imperialismului care creează noi focare de tensiune, cum este agresiunea deliberată a S.U.A. împotriva poporului vietnamez și intervenția în Republica Dominicană. Astfel de acte primejdioase impun mobilizarea tuturor forțelor socialismului, democrației și progresului pentru a asigura triumful nobilelor țeluri ale păcii.

Sărbătorind a 20-a aniversare a Victoriei și Ziua independenței de stat a României, oamenii muncii din patria noastră dau viață sarcinilor desăvîrșirii construirii socialismului, întîmpinînd cu noi succese cel de-al IV-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român, expresie a hotărîrii lor de a ridica patria pe noi culmi ale progresului și civilizației, de a contribui cu toate forțele la victoria cauzei socialismului și păcii în lume.

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Candidații la examenul de absolvire și la concursul de admitere în școala medie în sesiunile iunie—august 1965 vor pregăti din manualul de limba română pentru clasa a V-a (ediția 1961), următoarele lecturi literare: **Mama** de G. Coșbuc, **Cîntecul răzeșului, Domnu'Trandafir** de M. Sadoveanu, **Vizită** de I. L. Caragiale, **Sergentul** de V. Alecsandri, **Uzina vie** de Al. Sahia.

Din manualele claselor VI, VII, VIII vor recapitula lecturile și noțiunile de teorie literară cuprinse în edițiile 1962 (cl. a VI-a), 1963 (cl. a VII-a), 1964 (cl. a VIII-a).

° Aceste texte se află și în manualul ediția 1962 (clasa a V-a) pentru școala de 8 ani.

Manifestări artistice ale elevilor

Obișnuiți să considerăm manifestările artistice ale tineretului școlar mai mult din punctul de vedere al valorii lor educative, am avut de data aceasta plăcuta surpriză de a putea aprecia și ținuta artistică a unui program de concert susținut de elevi. Recent, sub conducerea profesorului și compozitorului Nelu Ionescu, formația corală a Școlii medii „Mihai Eminescu" din Capitală a reafirmat, pe scena Teatrului de operă și balet al R.P.R., calitățile care i-au adus premiul I pe țară la Concursul cultural-artistic al elevilor în anul 1964.

Programul, bogat și echilibrat, a cuprins lucrări de autori români și străini, variind ca gen de la prelucrări de folclor și cîntece de mase pînă la operă și simfonie. Am putut admira justețea intonației, corectitudinea frazării, o dinamică variată și mai ales supletea cu care cei peste două sute de coriști au răspuns intențiilor dirijorului. Omogenitatea ansamblului și interpretarea de nivel superior au demonstrat serioasa muncă de pregătire care a stat la baza organizării concertului.

În prima parte au reținut atenția cele 12 cîntece populare armonizate de Nelu Ionescu, reprezentînd o trecere în revistă a majorității genurilor și speciilor folclorului nostru muzical, cu aspecte mergînd de la tradițional pînă la nou. Partea a doua a programului a permis o și mai elocventă desfășurare a posibilităților formației. După cîteva coruri pe versuri de Eminescu (muzica de D. G. Kiriac, N. Oancea și N. Ionescu), interpretarea unor piese dificile — cum a fost de pildă fragmentul din finalul Simfoniei a IX-a de Beethoven — a încheiat în chip strălucit concertul, la reușita căruia prof. Grigore Bărgăuanu (fost elev al școlii) a adus o prețioasă contribuție prin fidelitatea și acuratețea acompaniamentului la pian.

Moment din spectacolul „D-ale Școlii medii I. L. Caragiale"

Cu toată lipsa lor de experiență, soliștii elevi au învins în general dificultățile partiturilor. O mențiune aparte se cuvine Cristianei Matei, elevă în clasa a X-a pentru deosebita sensibilitate și promițătoarea înclinație spre compoziție („În fereastra dinspre mare").

Profesorul Nelu Ionescu a condus cu o gestică sobră și sugestivă, stăpînind cu autoritate corul.

FLORIN GEORGESCU

În scopul cultivării interesului și dragostei elevilor pentru tradițiile poporului nostru, a mîndriei pentru valorile culturale create de-a lungul veacurilor, ca și al cultivării gustului pentru frumos și al dezvoltării aptitudinilor artistice ale elevilor, la Școala medie „I. L. Caragiale" din Capitală se acordă multă atenție îndrumării activității artistice pe care o desfășoară aceștia. Nu de mult, brigada de agitație artistică a școlii a prezentat, la faza pe Capitală a concursului cultural-artistic al elevilor, un izbutit program intitulat „D-ale școlii medii I. L. Caragiale", pentru care a obținut premiul I.

Rezultatul acesta se datorește atît stăruinței cu care s-au pregătit elevii, cît și îndrumării competente pe care au asigurat-o cadrele didactice. Membrii brigăzii sînt elevi cu o situație bună și foarte bună la învățătură. Sub conducerea profesorilor, ei au trecut încă din timpul vacanței de iarnă la pregătirea programului cu care urmau să se prezinte la concurs, dovedind inițiativă și talent. Repetițiile au decurs într-o perfectă disciplină, elevii muncind cu interes și tragere de inimă. Mulți dintre ei s-au comportat ca adevărați regizori, scenariști, muzicieni.

Întrecerea n-a fost ușoară, întrucît toate echipele concurente s-au pregătit cu minuțiozitate. Cu atît mai mult preț a avut în ochii elevilor distincția primită care, confirmînd ținuta ridicată a echipei lor, i-a mobilizat la noi eforturi pentru a o îmbunătăți și mai mult.

G. DRĂGAN

CONCURSURI

Institutul pedagogic de 3 ani din Pitești anunță scoaterea la concurs a postului de șef de laborator, poziția 9 din statul de funcțiuni al catedrei de științe agricole, disciplina horticultură.

Cererile de înscriere la concurs se vor înainta rectoratului Institutului pedagogic de 3 ani din Pitești, str. Gh. Doja nr. 41, în termen de o lună de la data publicării prezentului anunț, însoțite de următoarele acte: copie legalizată de pe actele de studii; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale, eliberat de instituția (întreprinderea) în care își are funcția de bază sau recomandarea șefului de catedră în cazul cînd candidatul funcționează în învățămîntul superior; certificatul de vechime în muncă, eliberat de unitatea în care lucrează; memoriul de activitate didactico-științifică, semnat de candidat, în 5 exemplare.

★

Institutul politehnic din Iași anunță ocuparea prin concurs a următoarelor posturi didactice:

1) profesor la catedra de macromolecule naturale și sintetice, disciplina tehnologia fibrelor artificiale și sintetice;

2) asistent la catedra de utilizări electrice și automatizări, disciplina partea electrică a centralelor și stațiilor.

Cererile de înscriere se vor înainta, în decurs de o lună de la publicarea prezentului anunț, la rectoratul Institutului politehnic din Iași, calea 23 August nr. 11, însoțite de următoarele acte:

Pentru postul de profesor: copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în științe; copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferențiar; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale, eliberat de instituția (întreprinderea) în care acesta își are funcția de bază; memoriul de activitate didactico-științifică, semnat de candidat; autobiografia.

Pentru postul de asistent: copie legalizată de pe actele de studii; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activității profesionale și obștești, eliberat de instituția (întreprinderea) la care acesta își are funcția de bază sau recomandarea șefului de catedră, în cazul cînd candidatul funcționează în învățămînt; certificatul de vechime în muncă, eliberat de unitatea în care funcționează; memoriul de activitate didactico-științifică, semnat de candidat; autobiografia.

★

Institutul agronomic „N. Bălcescu" din București anunță scoaterea la concurs a următoarelor posturi:

1) profesor la catedra de fizică și matematici, poziția IX/2, disciplina fizică și meteorologie, de la Facultatea de medicină veterinară;

2) conferențiar la catedra de fitotehnie, poziția VI/3, disciplina plante de nutreț, pășuni și fînețe de la Facultatea de medicină veterinară.

Cei care doresc să participe la concurs vor depune, în termen de o lună de la apariția prezentului anunț, la rectoratul Institutului, o cerere de înscriere la concurs însoțită de următoarele acte în dublu exemplar: copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare; copie legalizată de pe diploma de doctor sau candidat în științe; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferențiar; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale a candidatului, eliberat de instituția (întreprinderea) în care acesta își are funcția de bază; memoriul de activitate didactico-științifică al candidatului; autobiografie; lista de lucrări didactice și științifice; lucrările candidatului, în cîte un exemplar.

Concursul va avea loc după două luni de la apariția anunțului, la Institutul agronomic „N. Bălcescu" din București, b-dul Mărăști nr. 59, de la rectoratul căruia se pot obține zilnic informații suplimentare, între orele 9—14.

A apărut

„Revista de pedagogie"

nr. 4, aprilie 1965

ÎN SUMAR:

STUDII ȘI CERCETĂRI

Paul Popescu-Neveanu: Evoluția principiilor didactice și cerințele contemporane.

O. Șafran, B. Bratu, M. Cosma, D. Macadziob: Elevul ca obiect și subiect al educației.

P. Bărbulescu, A. Cazacu și A. Vasilescu: Constituirea idealului de viață la adolescenți.

C. Marinescu, O. Oprea, M. Sandu, M. Georgescu, Al. Filipovici: Creșterea eficienței lecției la clasele mici în sistemul predării pe specialități de către profesori diferiți.

Marin Stoica: Activitatea și ideile pedagogice ale lui Ion Maiorescu.

CONSULTAȚII — DISCUȚII

Ion Dumitrescu: Folosirea metodei exercițiului în formarea conduitei morale a elevilor.

Oscar Roșeanu: Aspecte privind folosirea mijloacelor audio-viziuale în predarea chimiei.

CRITICĂ ȘI BIBLIOGRAFIE

N. Radu, M. Rădulescu: „Studii de didactică și psihologia învățării".

M. Giurgea și A. Cazangiu: O metodică necesară practicii școlare (Ion Berca — „Metodica predării limbii române").

Mihai Epuran: G. S. Barani și I. Istrate — „Activitatea sportivă extrașcolară a elevilor".

E. Novicicov și F. Macovei: Probleme ale instruirii programate în presa pedagogică de peste hotare.

Vizite în întreprinderi

Vizitele în uzine, fabrici, pe şantiere, la vastele combinate ale oţelului sau la marile hidrocentrale, întîlnirile cu mînuitorii uriaşelor agregate, cu făuritorii tractoarelor sau autocamioanelor, cu constructorii semeţelor blocuri de locuinţe ce se ridică în toate oraşele patriei au intrat în tradiţia tuturor şcolilor, constituind pentru elevi cel mai direct, cel mai viu mijloc de a cunoaşte munca productivă, minunatele realizări pe care le-a dobîndit industria noastră socialistă.

I-aţi văzut, i-aţi urmărit cu siguranţă de nenumărate ori intrînd, însoţiţi de profesorii lor de specialitate, în halele spaţioase ale fabricilor sau împrăştiindu-se printre schelele înalte ale şantierelor. Privirile lor cercetează cu neastîmpăr fiecare maşină, fiecare piesă, întrebările vin cu zecile, răspunsurile, explicaţiile sînt ascultate cu interes.

Iată, bunăoară, un grup de elevi ai Şcolii generale de 8 ani nr. 7 din Braşov (fotografia de sus). Sînt în vizită la Uzinele „Steagul Roşu". De cîteva ceasuri străbat atelierele spaţioase, urmărind cum ia naştere un autocamion. Acum se află în uriaşul parc al uzinelor, unde stau înşiruite sute şi mii de autocamioane. Elevii le cercetează, studiază, pe baza celor cunoscute la lecţiile de fizică, principiile lor de funcţionare. Mulţi se şi văd peste ani printre cei ce vor construi sau vor conduce asemenea autocamioane. Ei ştiu că, în curînd, maşinile pe care le văd acum în parcul uzinelor vor împînzi ţara-n lung şi-n lat sau vor ajunge departe, peste hotare, ducînd cu ele faima ţării, a celor ce le-au construit. Şi inima fiecărui elev se umple la gîndul acesta de bucurie, de mîndrie.

Şi-au plecat capul pe spate iar privirile s-au ridicat sus, sus de tot, urmărind cu uimire drumul aerian şi lent al macaralei. De cîte ori vizitează un şantier, elevii Şcolii generale de 8 ani nr. 16 din Braşov se opresc mai întîi în faţa macaralelor. Colosul de dantelărie mecanică îi impresionează în mod deosebit. Nu şi-ar mai lua privirile de la el. Iată-i (fotografia din mijloc) urmărind cu atenţie cum se pleacă şi cum îmbucă cu gura căldări mari de ciment, maldăre de lemnărie sau teancuri de cărămidă, cum le înalţă apoi în aer spre a le duce celor care, urcaţi sus, pe schele, construiesc ultimele etaje ale unui bloc, unul din zecile de blocuri care s-au construit în ultimul timp în oraşul Braşov.

Vizita la şantier le-a prilejuit elevilor şi o întîlnire plăcută cu cîţiva tineri constructori. Discuţia cu ei — despre frumuseţile muncii în construcţii, despre marile perspective ale acestei munci — au fost cu atît mai interesante pentru elevi cu cît în curînd ei vor absolvi clasa a VIII-a şi sînt foarte preocupaţi de problema alegerii unei profesiuni.

Zilnic, la Combinatul de fire şi fibre sintetice de la Săvineşti poposesc, însoţiţi de profesori, zeci şi zeci de elevi. De data aceasta se află aici un grup de elevi din Bacău (fotografia de jos). Moderna construcţie îi s-a părut ca o farmacie. Totul străluceşte de curăţenie. Zecile de maşini torc din uriaşul caier fire ca de păianjen, din care apoi războaiele mecanice ţes mătase străvezie. Totul este aici aplicarea unor formule chimice pe care, cu ajutorul profesorului de chimie ce-i însoţeşte şi al specialiştilor uzinei, elevii reuşesc să le descifreze curînd. Pentru fiecare din ei vizita la Săvineşti a constituit astfel în acelaşi timp şi un prilej de a cunoaşte una din marile cetăţi ale chimiei din patria noastră, şi o adevărată lecţie practică.

CORESPONDENŢA

IAŞI

Profesorul *Grigore Bălteanu* ne informează că, de curînd, la Şcoala medie „Mihail Sadoveanu" din Iaşi a avut loc o prezentare a lucrărilor efectuate de elevi în cadrul cercurilor pe obiecte. Organizată din iniţiativa direcţiei şi a organizaţiei U.T.M., prezentarea s-a bucurat de succes. Au stîrnit interes lucrarea tinerilor fizicieni şi chimişti, despre fabricarea sticlei, lucrarea „350 de ani de la apariţia logaritmilor", alcătuită de tinerii matematicieni, expunerile amatorilor de literatură — „Clasicismul" şi „Ovidius la Tomis", aceasta din urmă însoţită de proiecţii şi planşe ilustrînd descoperirile arheologice de la Constanţa, Istria şi Mangalia, comunicările tinerilor istorici — „Pagini din trecutul de luptă al clasei muncitoare" şi „Istoricul învăţămîntului din Moldova" — ca şi lucrarea membrilor cercului de artă plastică, intitulată „Arta populară, izvor de inspiraţie pentru artiştii noştri plastici".

BELINŢ

Problemele recapitulării finale ne scrie prof. *Vasile Cica* de la Şcoala medie din Belinţ, preocupă încă de la începutul anului şcolar pe profesorii acestei şcoli. În luna septembrie, cînd au întocmit planurile calendaristice anuale, aceştia au căutat să distribuie lecţiile în aşa fel încît să rezerve un număr de ore suficient pentru recapitularea finală. În prezent ei au formulat temele lecţiilor de sinteză, pe care le pregătesc acum cu grijă. De pildă, la limba română în clasa a IX-a se vor trata teme cum sînt „Contribuţia scriitorilor studiaţi la formarea limbii literare", „Paralelă între curentele literare" etc.

ORAŞUL GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

De curînd — ne relatează prof. *Ioan Micu* — la Şcoala medie mixtă nr. 1 din oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej a avut loc o consfătuire a profesorilor de limbi străine în cadrul căreia s-au discutat diverse probleme ale organizării lecţiilor de recapitulare finală şi îndeosebi probleme legate de sistematizarea materiei pe teme mari. S-a arătat că, la clasele cursului mediu, ar fi indicate teme ca : „Frămîntări politice şi sociale oglindite în operele istoricilor romani", „Trăsături ale artei realiste la scriitorii latini" sau „Umanismul antic" (în cadrul recapitulării la limba latină) „Notre patrie socialiste : les grandes constructions", „La France et son peuple héroïque ; sa lutte pour la liberté sociale et pour la paix", „Les grandes périodes de la littérature française" (în cadrul recapitulării la limba franceză) etc.

ORĂŞTIE

Ca şi pentru alte clase, ne scrie învăţătoarea *Viorica Radu* de la Şcoala generală de 8 ani din Orăştie, problemele recapitulării finale la clasa a IV-a au fost discutate în această şcoală în cadrul consiliului pedagogic. Recomandările date cu acest prilej au avut în vedere, îndeosebi, legarea învăţămîntului de practică. S-a propus să se organizeze în acest scop exerciţii, excursii în întreprinderile din Alba Iulia şi Costeşti etc. Totodată, s-a stăruit asupra necesităţii de a se acorda atenţie pregătirii elevilor pentru problemele pe care le va ridica în faţa lor învăţătura în clasa a V-a. Ca urmare, învăţătorii se îngrijesc de consolidarea deprinderilor de studiu individual, de expunere liberă a lecţiei ş.a.m.d.

URZICENI

După cum ne informează prof. *Gheorghe Gheorghiu*, secţia de învăţămînt a raionului Urziceni a organizat în această perioadă, în 5 centre ale raionului, consultaţii metodice pe tema recapitulării finale a materiei. La aceste consultaţii, care au loc la şcolile din Roşiori, Chiroiu, Jilavele, Dragoieşti şi Merii Petchi, participă învăţătorii şi profesorii tineri, lipsiţi de experienţă.

Totodată, în planul de muncă al secţiei de învăţămînt a fost prevăzută organizarea unei consfătuiri cu responsabilii comisiilor metodice şi ai cercurilor pedagogice, la care se va dezbate modul de organizare a muncii metodice în perioada încheierii anului şcolar.

PIATRA NEAMŢ

La Şcoala de 8 ani nr. 2 din Piatra Neamţ — ne scrie învăţătorul *Teofan Macovei* — învăţătorii acordă o deosebită atenţie perfecţionării lor profesionale. Din cei 12 învăţători cîţi lucrează în şcoală doi au obţinut gradul al II-lea şi alţii trei s-au înscris la examenul pentru obţinerea acestui grad.

O activitate fructuoasă în vederea perfecţionării profesionale se desfăşoară în comisia metodică a învăţătorilor. În cadrul acestei comisii au avut loc numeroase lecţii deschise, referate, schimburi de experienţă etc. Nu de mult s-au purtat discuţii vii în jurul unor referate care au tratat despre bazele psihologice ale exprimării orale şi scrise a elevilor din clasa I şi despre recapitularea lecţiilor de gramatică şi compunere.

BOLINTINUL DIN VALE

În sala de festivităţi a căminului cultural din comuna Bolintinul din Vale, ne scrie tov. *Ionel Protopopescu*, a fost prezentată piesa lui Laurenţiu Fulga „Este vinovată Corina ?", în interpretarea artiştilor amatori de la Şcoala medie din localitate. Piesa, invitînd la reflexii cu privire la problemele educaţiei tineretului, a fost pusă în scenă de profesorul Ion Corbaru, care a urmărit să dea spectacolului caracterul unei adevărate dezbateri. Spectacolul s-a bucurat de un deosebit succes.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 802 | vineri 14 mai 1965 | 8 pagini 25 bani

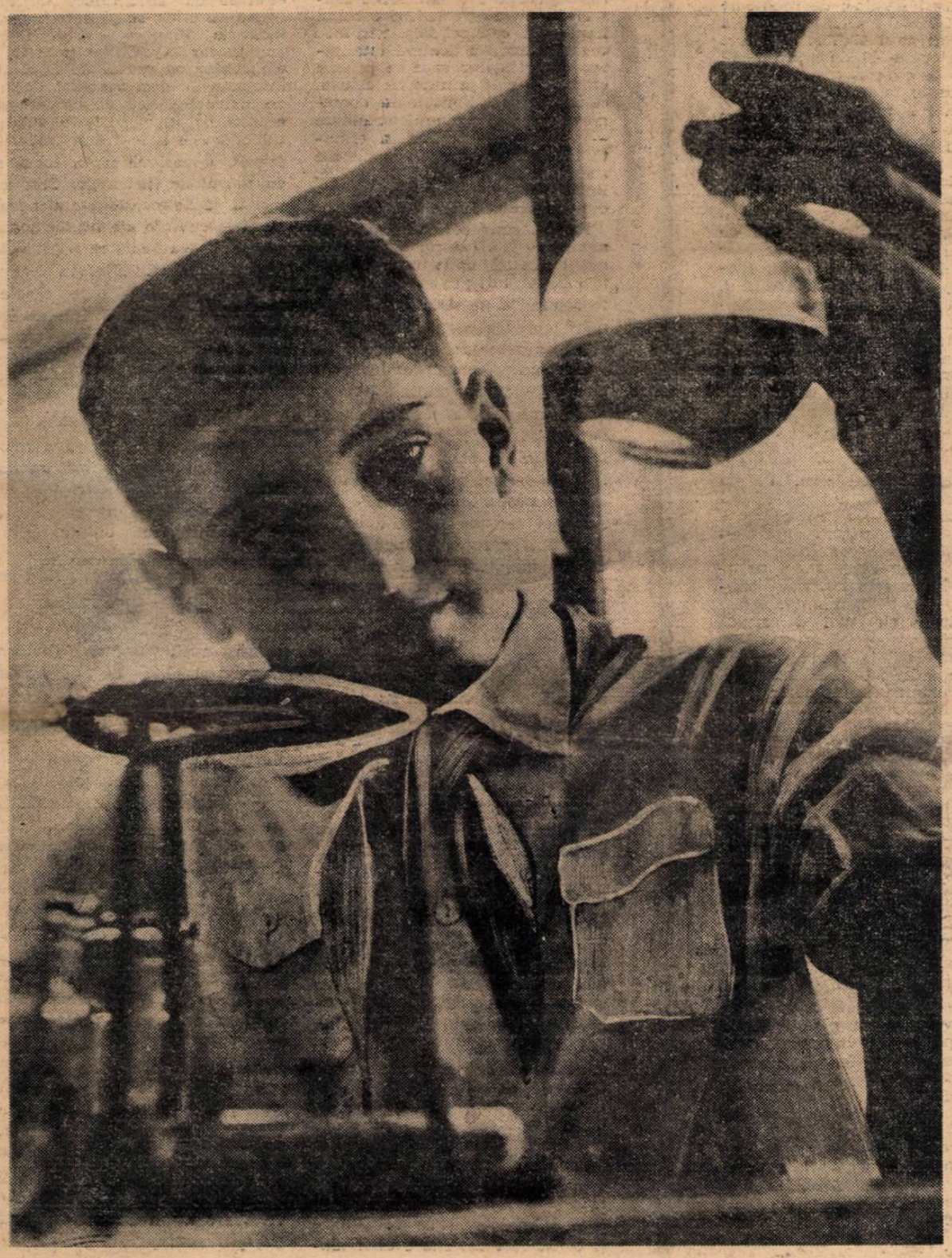

Un elev în laboratorul de chimie.

Imagine obișnuită, curentă a zilelor noastre, în care știința și tehnica modernă, cucerind realizări tot mai însemnate, pătrund adînc și în conținutul disciplinelor de învățămînt. Elevii, care studiază la lecții legile științei, care văd nemijlocit, cu prilejul vizitelor în producție, cum se aplică în viață aceste legi, sînt tot mai mult pătrunși de dorința de a experimenta ei înșiși fenomenele despre care învață.

Școala, profesorii le oferă din plin această posibilitate.

Imaginea din fotografie, atît de familiară oamenilor școlii, cuprinde în ea semnificații adînci. Elevul scrutează o soluție, încercînd să-i determine proprietățile. Dar, cu ochii gîndului, cu acea imaginație care îmbină realitatea cu visul înaripat, elevul acesta scrutează depărtările viitorului. Se vede de pe acum chimist „adevărat", se vede lucrînd într-un imens laborator modern, se vede — poate — descoperind noi taine ale chimiei.

Privită prin această prismă, imaginea obișnuită din fotografia noastră pare o fereastră larg deschisă spre viitor.

ÎN ACEST NUMĂR:

Actualitatea — pag. 2
Terminologie pedagogică — pag. 2
Opinii : Modernizarea predării scrisului — pag. 3
Recapitulare — pag. 4—5
La secretariatul școlii — pag. 7
De la Ministerul Învățămîntului — pag. 7

Esențial, neesențial, accidental

Dată fiind multitudinea cunoștințelor acumulate de elevi în decursul anului școlar, ca și timpul limitat afectat — pe baza unor necesități obiective — recapitulării acestor cunoștințe, se pune problema să alegem din totalul lor pe acelea indispensabile, esențiale.

Se știe că **esența** ține de natura lucrurilor, de cauza lor, constituind baza internă a obiectelor, fondul lor relativ stabil. Noțiunea de neesențial se referă la două categorii și anume — **fenomenal,** prin care se înțelege manifestarea exterioară a esenței. latura mai instabilă a lucrului în raport cu esența și **accidental** — o însușire cu totul întîmplătoare, aparținînd numai individualului, fără să caracterizeze genul sau clasa din care acesta face parte.

Este evident că, în procesul recapitulării, nu pot fi reluate toate cunoștințele în mod nediferențiat, numai de dragul de a fi exhaustivi, de a epuiza toate amănuntele, de la cel mai mic la cel mai mare. Este meritorie tendința de a da cunoștințe cît mai complete, pentru că e necesar ca elevii să știe cît mai mult posibil. A te pierde în amănunte înseamnă însă a nu putea explica lucrurile, a nu lămuri locul pe care-l ocupă un fenomen în cadrul unui ansamblu, al unui proces general. Abundența de amănunte neesențiale implică o cunoaștere neaprofundată, lipsită de perspective și, pornind de aici, eventualele generalizări vor fi reținute, dacă acest lucru este posibil în unele cazuri, în mod mecanic. Acest fapt devine clar dacă luăm în seamă împrejurarea că, atunci cînd se dă esența, fenomenul devine explicit, în timp ce atunci cînd se dă neesențialul, fenomenalul, găsirea esenței presupune un întreg proces de cercetare, întrucît la acest nivel esența este implicită. Astfel în geometrie, cunoscînd axiomele, elevii pot deduce destul de ușor teoremele cu ajutorul cărora ajung la rezolvarea unor probleme concrete, dar le este imposibil să pornească, pe baza problemelor concrete, la găsirea axiomelor, întrucît aceasta le-ar cere să refacă întreg drumul parcurs de cunoașterea omenească de la începuturile ei și pînă la Euclid.

În lumina raportului dintre esențial și neesențial este necesar ca în procesul de predare — și cu atît mai mult în recapitularea cunoștințelor — profesorul să se oprească asupra a ceea ce este esențial, să caute permanent să asigure reținerea în mod rațional de către elevi a esențialului, a cauzei interne a lucrurilor.

Rezultă de aici că în stabilirea tematicii recapitulării profesorul are datoria să lămurească în prealabil raportul real dintre esențial și faptele accidentale în disciplina pe care o predă. Desigur, el va folosi și unele elemente accidentale, dar acestea trebuie să constituie, așa cum este și normal, o explicitare, o concretizare a esențialului.

Vom încerca să explicăm cele spuse recurgînd la o situație din domeniul istoriei : utilizarea excesivă a datelor (zile, luni, ani) și a unor amănunte privind diferite personalități. Nu negăm importanța unei date pentru fixarea în epocă, în procesul istoric în general a unui anume eveniment. Socotim însă că a cere date în dezavantajul explicării întemeiate a cutărui sau cutărui eveniment dăunează istoriei, în sensul că o apropie mai mult de statistică decît de ceea ce îi este propriu — studiul evoluției societății umane. În acest sens este mai important ca recapitularea cunoștințelor de istorie să facă apel în primul rînd la legile obiective ale dezvoltării sociale și să concretizeze acțiunea lor pe baza evenimentelor istorice, explicîndu-le astfel pe acestea din urmă în mod rațional. Datele trebuie să servească, după părerea noastră, numai pentru marcarea progresului social. Dacă în România între 1888-1895 s-au schimbat șase guverne conservatoare, cifrele citate se folosesc în primul rînd ca o concretizare a faptului că situația economică și socială a determinat instabilitatea politică menționată. În ceea ce privește amănuntele referitoare la diferite personalități, pentru istoria fundamentată pe știința despre societate — materialismul istoric — personalitățile apar ca o consecință a epocii, ca reprezentînd interesele unor clase sociale. Datele strict biografice au importanță numai atunci cînd vizează condițiile materiale și spirituale în care s-a format respectiva personalitate, explicînd încadrarea ei în epocă. Bălcescu a fost o personalitate în istoria poporului nostru pentru că, în perioada luptelor revoluționare din 1848, exprima cel mai bine năzuințele spre libertate socială și națională ale poporului și

(Continuare în pag. a 6-a)

ACTUALITATEA

Întrecerea tinerilor matematicieni

Continuînd şi dezvoltînd tradiţia concursurilor de matematică — începută încă în 1902, cu concursul pentru rezolvitori organizat de „Gazeta matematică" — Societatea de ştiinţe matematice a organizat şi în acest an, cu sprijinul larg al Ministerului Învăţămîntului şi al secţiilor de învăţămînt, un asemenea concurs — cel de al 53-lea de acest fel.

Adresat elevilor din şcolile medii, profesionale, pedagogice şi tehnice de maiştri, concursul a stîrnit un deosebit interes în rîndurile lor. La etapa pe localitate au participat 18 970 elevi din 665 de şcoli, situate în 305 centre. Sute şi mii de profesori au popularizat această acţiune, au contribuit la buna ei desfăşurare. Succesele dobîndite cu acest prilej de mii de elevi au constituit o elocventă dovadă a bunei lor pregătiri şcolare şi, în acelaşi timp, un imbold viu pentru toţi elevii în vederea obţinerii unor rezultate mereu mai bune la învăţătură. La etapa regională au participat 2 446 elevi, din 453 de şcoli situate în 255 de localităţi, care s-au dovedit setoşi de ştiinţă, plini de interes pentru studiul matematicii.

Cei mai buni dintre aceşti elevi s-au prezentat recent — în zilele de 9 şi 10 mai a.c. — la etapa finală, care a avut loc în Bucureşti. Au participat la această etapă 177 de elevi din toate regiunile ţării — tineri cu o deosebit de bună pregătire, cu o bogată cultură matematică.

La toate etapele olimpiadei de matematică s-a dovedit că rezultatele cele mai bune le obţin acei elevi care acordă o importanţă deosebită studiului individual, rezolvă în mod independent probleme din culegeri şi reviste, se străduiesc să înţeleagă în adîncime noţiunile studiate în clasă şi să-şi însuşească o bună tehnică de calcul, să prezinte clar şi ordonat raţionamentele şi să demonstreze riguros concluziile.

Festivitatea de încheiere a olimpiadei de matematică a avut loc la Şcoala medie „Matei Basarab", în prezenţa unui mare număr de profesori şi elevi din întreaga ţară, a delegaţilor Ministerului Învăţămîntului şi a conducerii S.S.M.

Adresîndu-se elevilor, acad. Gr. C. Moisil, preşedintele S.S.M., a vorbit despre importanţa studiului matematicii, subliniind că aceasta este necesară în toate domeniile de activitate. De matematicieni bine pregătiţi, a spus vorbitorul, este nevoie nu numai în învăţămîntul de cultură generală şi superior, dar şi în oricare domeniu al tehnicii, în institutele de cercetare, la centrele de calcul, la maşinile electronice de calcul din întreprinderi etc.

În cadrul festivităţii de încheiere a luat cuvîntul şi prof. univ. N. Mihăileanu, care a vorbit despre realizările „Gazetei matematice" în cei 70 de ani de la înfiinţare (primul număr a apărut în septembrie 1895).

Subliniind importanţa muncii depuse de elevi şi profesori în cadrul olimpiadei, tov. Eugen Blideanu, director general în Ministerul Învăţămîntului, a adresat felicitări şi urări de noi succese participanţilor la olimpiadă, îndemnîndu-i să desfăşoare şi în viitor o muncă susţinută.

S-au distribuit apoi premiile acordate celor 68 elevi rezolvitori fruntaşi de probleme la „Gazeta matematică" seria „B" în anul 1964 şi au fost evidenţiate 40 de şcoli medii care au obţinut cele mai bune rezultate în activitatea extraşcolară la matematică în anul trecut.

Cu un deosebit interes au fost primite rezultatele olimpiadei, pentru care s-au distribuit 4 premii I, 8 premii II, 12 premii III şi 21 de menţiuni. Cele mai bune rezultate le-au obţinut elevii şcolilor medii nr. 2 şi nr. 1 din Ploieşti, nr. 8 şi nr. 4 din Cluj, nr. 1 din Piteşti, nr. 1 din Roman, nr. 3 şi nr. 1 din Sibiu, nr. 1, nr. 12, nr. 32, nr. 11, nr. 10, nr. 21, nr. 5 şi nr. 13 din Bucureşti, nr. 1 din Buzău, nr. 1 din Craiova, ca şi elevii şcolilor profesionale electrotehnice din Bucureşti şi Craiova.

În numele celor premiaţi, elevul B. Lungulescu, de la Şcoala medie nr. 1 din Piteşti a vorbit despre recunoştinţa tineretului pentru sprijinul primit în vederea dezvoltării sale armonioase şi s-a angajat, în numele său şi al colegilor săi, să facă noi eforturi pentru o cît mai temeinică pregătire.

Premiaţii la etapa finală a olimpiadei îşi continuă, sub îndrumarea profesorilor lor, pregătirile pentru a participa la cea de a VII-a Olimpiadă internaţională de la Berlin.

T. R.

Colocviu despre modernizarea predării geografiei

Filiala din Piteşti a Societăţii de ştiinţe naturale şi geografie şi secţia de învăţămînt a regiunii Argeş au organizat de curînd, cu sprijinul Comitetului regional P.M.R. şi al consiliului de conducere a S.S.N.G., un colocviu cu tema „Modernizarea predării geografiei în şcoala de cultură generală". Alături de profesorii de geografie din şcolile regiunii şi din oraşele Piteşti şi Bucureşti, la colocviu au participat cadre universitare din Bucureşti, Iaşi, Cluj şi Craiova, care au prezentat probleme generale legate de modernizarea predării geografiei, cît şi unele aspecte concrete ale predării unor capitole din geografia fizică şi geografia patriei la clasele V—XI.

Colocviul a fost deschis prin referatul susţinut de lector univ. P. Bărgăoanu, cercetător la Institutul de ştiinţe pedagogice din Bucureşti, care a vorbit despre scopul şi sarcinile modernizării învăţămîntului geografiei în şcoala de cultură generală. În continuare au fost prezentate referatul „Căile şi mijloacele de modernizare a predării geografiei patriei în şcoala de cultură generală", susţinut de prof. Ştefan Băzăban (Craiova), precum şi o serie de referate care s-au ocupat în mod concret de modernizarea unor capitole: „Relieful" (conf. dr. P. Coteţ-Bucureşti). „Clima" conf. univ. Alex. Obreja-Iaşi), „Hidrografia" (conf. univ. I. Ujvari-Cluj).

În partea a doua a colocviului, membrii filialei Piteşti a S.S.N.G. au prezentat corefe-rate urmate de demonstraţii practice şi au caracterizat modul de folosire a diferitelor mijloace tehnice moderne în procesul instructiv-educativ. Referindu-se la lecţia cu tema „Munţii Dobrogei" la clasa a VIII-a, profesorii Atanasie şi Antonina Brichiuş, de la Şcoala generală de 8 ani nr. 9 din Piteşti, au demonstrat folosirea diafilmului la retroproiector ca mijloc de modernizare a predării geografiei şi au furnizat date interesante cu privire la construirea unui asemenea aparat cu mijloace proprii. Profesorii I. Băcăoanu (Piteşti) şi I. Popescu-Argeşel (Cîmpulung) au prezentat apoi experienţa lor în legătură cu confecţionarea diapozitivelor şi utilizarea lor la lecţie. Demonstraţiile au continuat cu proiectarea documentarului „Detunata" la tema „Filmul ca mijloc de modernizare a predării" şi cu prezentarea modului de utilizare a diafilmului, a diapozitivelor şi a proiecţiilor la epidiascop.

În cadrul discuţiilor purtate, participanţii au analizat în ce constă modernizarea predării geografiei, arătînd că utilizarea amplă a mijloacelor audio-vizuale nu constituie un scop în sine, ci un mijloc auxiliar pentru aprofundarea cunoştinţelor. Luînd cuvîntul, prof. Gheorghe Toma (Piteşti), prof. Mihai Constantinescu (Bucureşti), prof. O. Zaharescu (Curtea de Argeş), lector univ. Alex. Bera (Piteşti) au făcut cunoscută experienţa pozitivă în acest domeniu. A fost criticată totodată tendinţa unor profesori de specialitate de a se rezuma în predare la metode care solicită în mod excesiv memoria elevilor, care nu pornesc de la explicarea şi aprofundarea fenomenelor fizico-geografice, economice şi sociale.

Contribuţii însemnate privind adaptarea metodelor audio-vizuale la conţinutul programelor de geografie au adus în discuţii prof. I. Sucitu (Bucureşti), Alecu Popescu (Slatina), R. Sorescu (Piteşti) etc.

Concluziile colocviului, prezentate de conf. univ. Octav Munteanu, secretar general al S.S.N.G., au relevat clar necesitatea unei continue actualizări a lecţiilor prin prezentarea de date cît mai recente cu privire la realizările regimului nostru democrat-popular şi la transformările social-politice petrecute pe harta lumii. De asemenea, s-a arătat că este necesar să se folosească amplu, paralel cu noile mijloace tehnice audio-vizuale, şi materialele didactice specifice geografiei — hărţi, schiţe, planşe, diagrame, albume de fotografii — şi să se acorde toată atenţia amenajării şi folosirii terenurilor geografice.

Lucrările colocviului referitor la modernizarea predării geografiei în şcoala de cultură generală au contribuit la orientarea justă a muncii profesorilor de specialitate, ajutîndu-i să îmbunătăţească pregătirea elevilor.

Prof. C-TIN C. ŞTEFĂNESCU
inspector metodist la secţia de învăţămînt a regiunii Argeş

Terminologie pedagogică

Două din cuvintele cel mai des întîlnite în terminologia pedagogică sînt **instrucţia** şi **educaţia**, care denumesc două laturi reciproc complementare ale aceluiaşi proces complex de formare multilaterală a personalităţii copilului. Convergînd spre aceeaşi finalitate, cele două noţiuni sînt parţial sinonime, fără a se confunda, a se suprapune sau a se separa complet.

Ca accepţiune generală, cuvîntul **instrucţie** are mai multe sensuri distincte: primul, şi cel mai important, este cel folosit în mod curent pentru a denumi totalitatea cunoştinţelor care se predau cuiva sau sînt primite de cineva, celelalte fiind limitate la domenii de activitate bine determinate — instruirea ostaşilor în armată, cercetarea cauzelor penale ale unui delict în domeniul juridic, lămurirea unei dispoziţii, un ordin în administraţie etc.

Primul sens este în parte sinonim cu **învăţătură**, deşi conţinutul acestei noţiuni este mult mai bogat, atît pentru că ea poate denumi şi un sistem de îndrumări teoretice şi practice într-un domeniu oarecare — de exemplu învăţătura marxist-leninistă — cît şi fiindcă are multe alte sensuri: cultură, înţelepciune, povaţă, sfat, experienţă. Cuvîntul învăţătură în sensul în care ne interesează aci, adică cel de studiu, este una din condiţiile instrucţiei, iar aceasta din urmă, unul din scopurile învăţăturii. Cineva nu poate fi instruit fără învăţătură (studiu). Omul învăţat este şi instruit, iar acesta din urmă se poate considera, în mare măsură, un om cult.

Neologism de origine latină (instructio), pătruns în limba română prin filieră franceză (instruction), cuvîntul **instrucţie** este atestat în literatura română abia în secolul al XIX-lea.

Chiar în limba latină se pare că n-a fost folosit decît tîrziu cu sensul de astăzi, fiind atestat abia în sec. al IV-lea e.n. la Arnobius. Pînă la această dată, înţelesul lui era mai strîns legat de al verbului **struere**, care la început însemna: „a aduna la un loc" „a strînge", „a zidi", „a construi". Derivat din **struere**, verbul **instruere** a însemnat şi el mai întîi „a zidi", „a aranja", iar mai tîrziu „a forma" pe cineva — la Petronius (sec. I e.n.) şi „a învăţa" (Quintilianus — sec. I e.n.). Cu înţelesul acesta, cuvîntul instrucţie se apropie mai mult de accepţiunea lui de astăzi, denumind rezultatul unui proces intelectual de acumulare şi organizare internă a unui material variat şi bogat care stă la îndemîna copilului şi a adolescentului în faza lui de formare psihică şi de asimilare a culturii.

Spre deosebire de **instrucţie** al cărei înţeles se apropie mult de cel al cuvîntului învăţătură (studiu), noţiunea de **educaţie** are mai multă contingenţă cu cea de creştere. De altfel, se şi spune în mod curent despre un om educat că este bine crescut. Aceasta nu trebuie să ne facă să confundăm creşterea în sens de dezvoltare exclusiv fizică cu educaţia. Tocmai în aceasta constă de fapt educaţia: în influenţa pe care o exercită familia şi şcoala, în mod sistematic şi conştient, asupra copilului, în vederea dezvoltării lui intelectuale, morale şi fizice. În timp ce instrucţia acţionează în special asupra intelectului, sfera de influenţă a educaţiei se extinde şi asupra dezvoltării morale şi fizice a celui educat. Prin însăşi definiţia sa, educaţia se întrepătrunde cu instrucţia, ale cărei efecte le utilizează.

Şi, fiindcă mai sus am făcut unele consideraţii etimologice şi semantice, nu este lipsit de interes să menţionăm că verbul latinesc **educare** a exprimat la început acţiunea de „a creşte", „a hrăni", „a alimenta" şi numai mai tîrziu pe cea de influenţă educativă. În timp ce verbul **a instrui** apare abia prin secolul I al erei noastre, verbul latinesc **educare** cu accepţiunea de influenţare etică se găseşte atestat încă la Plautus (sec. al II-lea î.e.n.), iar Quintilianus (sec. I e.n.) chiar cu sensul de formare intelectuală, deci apropiat de cel de instrucţie. Aceasta ne face să credem că, în antichitate, cuvîntul educaţie a fost mai frecvent folosit, uneori chiar în locul şi cu sensul de instrucţie. Cred că merită să fie menţionate aici frumoasele cuvinte ale lui Democrit (sec. al V-lea î.e.n.) referitoare la scopul educaţiei: „Natura şi educaţia sînt asemănătoare, căci educaţia transformă pe om şi, prin această transformare, creează natura" (Citat după Tudor Vianu, Dicţionar de maxime comentat (p. 71).

Orice încercare de delimitare şi de tratare separată a celor două noţiuni are numai un caracter teoretic. Practic, instrucţia şi educaţia se întrepătrund şi se condiţionează nu numai în procesul de învăţămînt, ci şi în viaţă în general, în familie şi în societate.

★

Am auzit uneori discutîndu-se cu lux de argumente despre **eficienţă** şi **eficacitate**. Cineva încerca, într-o împrejurare oarecare, să convingă pe membrii unui cerc pedagogic că este greşit să se vorbească despre **eficacitatea** lecţiei, susţinînd că singurul cuvînt adecvat pentru exprimarea acestei calităţi ar fi **eficienţă**.

Este adevărat că, în ultima vreme, cuvintele **eficient** şi **eficienţă** încep să fie tot mai frecvent folosite în ciuda dicţionarelor care le înregistrează cu specificarea că se folosesc **rar**. Se pare că la răspîndirea acestora va fi contribuit mult şi sonoritatea lor în comparaţie cu a cuvintelor **eficace** şi **eficacitate**. S-ar putea să fi existat şi un alt motiv. Cuvîntul **eficient** provine din participiul prezent **efficiens** al verbului **efficere**, care implică un proces în desfăşurare, pe cînd **eficace** este un adjectiv invariabil, provenit, prin limba franceză, din latinescul **efficax** — fireşte din aceeaşi temă verbală.

În fapt, **eficient** şi **eficace** sînt sinonime perfecte. De aceea **Dicţionarul limbii române moderne** explică pe **eficient** şi **eficienţă** prin **eficace** şi **eficacitate**, iar **Dicţionarul de neologisme** le defineşte aproape cu aceleaşi cuvinte: **eficace** — „care produce efectul aşteptat", iar **eficient** „adj. (rar) care-şi face efectul, care produce un anumit efect folositor; eficace". Se spune, de exemplu, **o lecţie eficace** sau **eficientă**. O lecţie **eficace** poate însuma nu numai o lecţie care produce efectul aşteptat, ci şi o lecţie **valoroasă, folositoare**, întrucît cuvîntul **eficacitate** are uneori şi sensul de **valoare, folos**. („Cu atît mai mult cred în eficacitatea acestui procedeu" scrie Geo Bogza în **Anii împotrivirii**, p. 337 — citat după **Dicţionarul limbii române literare contemporane**, vol II, p. 200).

Prof. ION POPESCU

OPINII

Modernizarea predării scrisului

Numeroase scrisori sosite la redacția noastră în ultima perioadă se referă la înarmarea școlarilor din prima clasă cu deprinderi corecte de scriere. Se referă la această problemă nu numai cadrele didactice care predau nemijlocit la primele clase, ci și profesori din institutele de pregătire a viitorilor pedagogi, ca și cercetători în domeniul pedagogiei și psihologiei.

O serie de scrisori se ocupă de o experiență prezentată nu de mult în gazeta noastră), referitoare la înlocuirea caracterelor actualului tip de scriere predată în clasa I cu o scriere ale cărei caractere să fie orientate pe verticală. Parte din semnatarii scrisorilor aduc argumente în favoarea adoptării unei asemenea scrieri, parte o combat, susținînd că este neindicată pentru elevii din prim clasă. În totalitate, însă, ei, consideră necesară îmbunătățirea conținutului și a metodelor de predare a scrisului.*

Tov. **Ion Dina**, învățător la Școala de 8 ani din Frînceşti, raionul Rîmnicu-Vîlcea, socotește că vina principală pentru faptul că în momentul de față un număr mare de elevi nu-și pot forma un scris frumos se datorește nu caracterului literelor sau înclinației lor, ci insuficientului exercițiu caligrafic la clasa I. El critică faptul că în predarea scrierii se insistă numai asupra caracterelor literei noi, în timp ce asupra literelor învățate în lecțiile anterioare nu se mai revine, acestea fiind folosite doar în cuvinte și propoziții, fără a se mai face exerciții privind tehnica scrierii lor.

„Se pot da multe exemple — scrie tov. Ion Dina — cînd folosirea în scris a unor litere învățate, mai ales a literelor mari, intervine la mari intervale de timp, din care cauză elevii uită cum se scriu". Aceste lipsuri s-ar putea remedia, după părerea semnatarului scrisorii, prin introducerea unei ore de caligrafie începînd din clasa I, atît în perioada abecedară cît și, mai ales, în perioada postabecedară.

Deși nu se declară de acord cu tendințele de a înlocui actualul caracter al literelor care se predau școlarilor din clasa întîi cu o scriere verticală, învățătorul **Ion D. Ungureanu** de la Școala generală de 8 ani din Arad consideră totuși necesară trecerea la o scriere mai firească, mai ușor de însușit. „Problema scrisului elevilor — afirmă tov. Ungureanu — a găsirii căilor celor mai eficiente de formare a unui scris frumos mă preocupă de multă vreme. Constatările pe care le-am făcut lucrînd în decurs de mulți ani cu copiii din primele clase mă determină să cred că orientarea spre verticală a literelor, în etapa învățării primare, nu poate fi justificată suficient cu manuscrise ale oamenilor maturi, ale personalităților care au scris astfel, fiindcă i se pot opune numeroase și valoroase exemple contrare. Tendința omului matur spre simplificarea scrisului este o cerință a activității sale. În ceea ce-i privește pe copiii care învață să scrie, însă, cred că ei trebuie obișnuiți cu scrisul corect, nesimplificat. Practica a dovedit și dovedește că nu este nici o greutate în aceasta — dacă facem deosebire între scrisul corect și regulat (construirea corectă a conturului literelor) pe care copilul de șapte ani îl poate executa, și scrisul caligrafic (decorativ, subțire-gros etc.) pe care copilul nu-l poate executa în această etapă a dezvoltării sale.

În ce privește considerațiile de ordin fiziologic — problema acomodării vizuale binoculare — consider că ele nu pot fi privite ca argumente decisive pentru trecerea la învățarea scrisului pe caiete cu liniatura verticală. Sînt de părere că schimbarea liniaturii oblice cu cea verticală în însușirea primară a scrierii nu rezolvă cîtuși de puțin problema predării scrisului, fiindcă nici una nici alta nu asigură formarea deprinderilor de scriere corespunzătoare cerințelor. Sarcina principală în momentul de față este să găsim căile care împacă practicul, utilul, cu frumosul — căci problema scrisului este și o problemă a educației estetice — precum și cu libertatea elevului de a-și însuși un scris personal — bineînțeles corect, regulat și estetic.

Susținînd un punct de vedere apropiat, tov. **Iulian Lungu**, profesor de desen la Școala de 8 ani „Simion Bărnuțiu" din Zalău, își integrește argumentația cu unele contrapropuneri.

„O serie de păreri exprimate în ultimul timp în presa pedagogică și psihologică, scrie el, preconizează adoptarea unui alfabet simplificat, corespunzător mijloacelor moderne de scris utilizate curent. Ni se propune în legătură cu aceasta să luăm ca punct de plecare alfabetul „de tipar". Argumentele prezentate în favoarea acestei propuneri îmi par, în parte, juste. Ținînd seama și de faptul că elevul vede literele de tipar în cărți, reviste, pe firme, în afișe etc. ar fi mai ușor de a preda un scris simplificat, apropiat de cel de tipar, care n-ar fi decît un scris desenat. Or, este știut că orice copil desenează încă înainte de a ști să scrie și să citească. Fondul problemei este însă dacă simplificarea scrisului prin apropierea lui de cel „de tipar" ar aduce o modernizare a scrisului actual. În ultima instanță, modernizarea scrisului constă în a găsi procedeele cele mai potrivite prin care să se dea elevilor posibilitatea de a scrie mult, citeț, corect cu cel mai mic efort fizic, fără a obosi repede.

Dintre scrierile utilizate la noi, cea mai aproape de cerințele modernizării este, după părerea mea, scrierea rapidă. În scrierea rapidă sînt înlăturate eforturile pricinuite de formarea trăsăturilor subțiri și groase, putîndu-se întrebuința stilouri, creioane cu pastă sau orice fel de penițe. Poziția corpului este cea normală : trunchiul drept, neaplecat și paralel cu banca. Mîinile sînt sprijinite pe bancă fără a fi supuse unui efort de susținere, iar înclinația literelor provine din ținerea caietului înclinat față de marginea băncii.

Studiind cu atenție această scriere s-ar putea găsi și o metodică adecvată pentru predarea ei, ajungîndu-se în felul acesta la rezultate superioare celor actuale.

O problemă importantă ni se pare a fi și uniformizarea scrisului. Cred că, găsind forma cea mai simplă de scris, cu caracterele literelor astfel trasate încît să nu poată suporta mari modificări, s-ar ajunge la o scriere care să poată fi citită ușor de oricine.

Consider foarte util ca principalele procedee propuse să fie introduse experimental la cîteva școli din țară, astfel încît practica să-și afirme cuvîntul asupra celui mai indicat.

Tov. **Marin Biciulescu**, învățător pensionar, face în scrisoarea sa unele incursiuni de ordin istoric. „Scrierea cursivă, caligrafică — arată el — a fost înscrisă la noi în programele de curs primar (clasele I—IV) încă înainte de 1890, repartizîndu-i-se două ore sau patru jumătăți de oră. Elevii scriau pe caiete de caligrafie cu modele, exercitîndu-se pentru a dobîndi o scriere migăloasă, încadrată într-o rețea de linii oblice și orizontale, cu trăsături subțiri și groase, prin presiunea uneltei de scris, a peniței cu vîrful ascuțit și cu respectarea multor reguli de scriere, de poziție a caietului, a corpului etc. Scopul principal — scrierea frumoasă — nu a putut fi atins. Din cauza multimii de reguli și de dificultăți pe care le prezenta scrierea caligrafică și a lipsei de legătură cu scrierea zilnică din caietele de dictando, caligrafia a rămas un apanaj al celor cu înclinații deosebite în domeniul respectiv. Pornindu-se de la această constatare s-a renunțat la caietele de caligrafie cu modele și s-au adoptat caiete pe care elevii să-și scrie în primele trei clase toate lecțiile, la toate materiile S-a considerat că astfel, dirijată de la început cu precizie și încadrată în rețele de linii de la care elevul să nu se poată abate, scrierea caligrafică va fi însușită cu mai multă ușurință de către elevi. Din păcate, însă, nici utilizarea acestei metode nu a dat rezultatele așteptate. Se impune deci o revizuire nu numai a metodelor, ci și a caracterelor alfabetului predat, mai buna lor adaptare la capacitățile intelectuale și fizice ale elevilor și la cerințele pregătirii lor pentru viață.

De ce să-i dăm elevului din clasa I peniță cu vîrful ascuțit, pe care el nu o poate mînui cu ușurință, ca să redea grosimea și subțirimea literelor, cînd mîna lui încă neîndemînatecă nu poate face eforturile cerute de scrierea caligrafică de presiune ? De ce primele exerciții de scriere să fie executate pe caiete speciale, cu rețele de linii și nu pe caiete cu o liniatură simplă ?

Aș propune, de aceea, să se adopte pentru predare o scriere curentă, firească, avînd o înclinare convenabilă, care să împlinească cerințele de lizibilitate și estetică, cu mijloace simple și cu unelte de scris potrivite puterilor elevilor.

O învățătoare din Gilău, raionul Huedin — tovarășa **Ana Pașca** își sprijină afirmațiile pe o serie de observații și experimente efectuate pe parcursul unei îndelungate cariere didactice.

„În cariera mea didactică de aproape patruzeci de ani, scrie tov. Pașca, am luptat aproape mereu cu insuccesele elevilor în însușirea unei scrieri estetice și practice. Am încercat tot felul de procedee pînă cînd, cu titlul de experiență, am hotărît să predau în clasele I și a II-a scrierea rapidă, o scriere simplificată, fără gros-subțire și eliberată de elemente decorative, care necesită o apăsare mai mică și uniformă și care se realizează ușor atît cu creionul, cît și cu tocul cu pastă sau cu stiloul. În clasa a III-a am trecut (în orele de caligrafie) și la scrierea cursivă pentru ca elevii să o cunoască și pe aceasta. Totodată, la orele de desen elevii au învățat și cum se scriu literele de tipar, pentru a le folosi la diferite planșe.

La baza scrierii rapide în clasa I am considerat că trebuie să stea cîștigarea îndemînării, pe care m-am străduit să le-o asigur copiilor prin exerciții repetate. Menționez că am renunțat la denumirile tradiționale ale elementelor grafice — zala, biciul etc. — care desemnează obiecte ieșite din uz sau străine copiilor. În schimb am căutat să pun la baza scrierii unele elemente firești, care dau impuls reprezentărilor grafice ale copilului. I-am îndrumat pe elevi să scrie dintr-odată cuvîntul, să nu se oprească pentru a pune punctul pe i, căciulițe pe î sau ă etc. decît la sfîrșit.

Rezultatele experimentului pe care l-am făcut mi-au arătat că trecerea directă, din clasa I, la scrierea rapidă prezintă multe avantaje. Ea se încadrează foarte bine în metoda fonetică analitico-sintetică de predare și nu cere schimbări în abecedar, ci va îmbogăți doar partea rezervată preabecedarului.

Dacă tov. Ana Pașca este pentru introducerea din clasa I a scrierii rapide, învățătorul **Grigore Măzăreanu**, de la Școala de 8 ani nr. 4 din Bacău, susține o scriere apropiată de cea verticală, de genul celei propuse în articolele apărute anterior în paginile „Gazetei învățămîntului". În legătură cu aceasta el socotește necesar să se realizeze o liniatură specială și unitară a caietelor pentru clasele I și a II-a, atît la caligrafie cît și la limba română și la aritmetică. „Cred indicat — scrie el — ca această liniatură să fie formată din dreptunghiuri de 5 x 3,5 mm, așezate cu baza mică pe orizontală.

Practica — afirmă de asemenea tov. Măzăreanu — ne-a arătat că scrierea modelului pe tablă pentru actualul alfabet este insuficientă pentru majoritatea copiilor. Deci, este necesară scrierea modelului pe caiete. A trece însă din bancă în bancă pentru a scrie litere model tuturor elevilor înseamnă o pierdere de timp anuală de zeci de ore și în același timp o sursă de dezordine și indisciplină, deoarece în timp ce învățătorul scrie literele model unuia dintre elevi, ceilalți, așteptîndu-și rîndul, se plictisesc și își caută alte preocupări. Și aceste deficiențe ar fi înlăturate prin adoptarea unei scrieri simplificate.

În aceeași problemă conf. univ. **Alexandru Tohăneanu**, de la Institutul pedagogic de 3 ani din București ne scrie: „Printre preocupările principale ale metodicienilor de la facultățile de arte plastice ale institutelor pedagogice din București, Cluj și Iași, se numără și aceea referitoare la mijloacele de îmbunătățire a scrisului elevilor din școala de 8 ani. Se pune întrebarea : de ce atunci **cînd** elevii trec în clase mai mari scrisul lor devine inestetic, încîlcit, contorsionat, ilizibil, suferind tocmai pe linia uneia din cele mai importante funcții sociale — **de** a fi mijloc de comunicare între oameni ?

Credem că aceasta se datorește în primul rînd faptului că începînd din clasa I, ei învață scrierea în mod fărîmițat, fiecare literă fiind descompusă și apoi recompusă din trăsături groase și subțiri, pe care le conturează cu degetele crispate în mod chinuitor pe condei. Rezultatul acestui sistem de scriere practicat la clasele mici este că, în loc de a se pune chiar de la început bazele unei scrieri ușoare, ritmice și curgătoare, premiză firească a unui scris rapid și în același timp estetic — copiii deprind un scris greoi, complicat și anevoie de executat.

Ce este de făcut ?

Să adaptăm scrisul elevilor la realitățile zilelor noastre. Să se introducă chiar din clasa I un sistem de scriere care să răspundă cerințelor vieții. Cel mai firesc lucru este ca elevii să învețe de la început o scriere curgătoare, nefragmentată, formată dintr-un fir de grosime uniformă ; o scriere ritmică, bazată pe mișcarea antebrațului, care să nu solicite mișcări anevoioase și obositoare ale degetelor și nici strîngerea acestora pe toc.

S-au făcut variate propuneri, dar toate sistemele de scriere propuse — inclusiv cele din articolele publicate anterior în „Gazeta învățămîntului" — se apropie de sistemul Palmer. Personal propun folosirea sistemului de scriere Palmer pentru litere mici, literele mari urmînd să reprezinte o îmbinare între literele mari de tipar și caracterele scrierii Palmer, în așa fel încît să se obțină un maxim de ușurință și de claritate.

Scrierea Palmer, care se execută ritmic, este formată din linii continue, de o grosime uniformă. Ea se bazează pe mișcări largi, neîntrerupte, ale mîinii (fără a cere strîngerea degetelor și apăsarea condeiului în timpul scrierii), ca și pe balansul antebrațului. Scrierea fiecărui cuvînt este legată de la început pînă la sfîrșit, fără să se ridice penița de pe hîrtie pînă cînd se termină scrierea cuvîntului în întregime ; abia după aceea se pun semnele diacritice și semnele de punctuație.

Mișcările acestei scrieri sînt urcătoare, coborîtoare, șerpuitoare, rotunde și spiralice. Deprinderea ei se bazează pe exerciții preliminare asupra acestor caractere. Astfel, se fac exerciții de mișcări urcătoare-coborîtoare, rotunjite jos, pentru literele i, î, u și t, exerciții de mișcări șerpuitoare pentru literele X și R, exerciții combinate pentru literele n și m etc. Aceste exerciții preliminare imprimă un anumit ritm în mișcarea mîinii. Pe măsură ce elevii învață scrierea literelor mici se alcătuiesc cuvinte, care și ele continuă să dezvolte simțul (chiar necesitatea) ritmului.

Desigur, înlocuirea sistemului de scriere nu este un lucru prea ușor, pentru că s-a format o anumită rutină. Cadrele didactice și-au format o scriere mai mult sau mai puțin apropiată de tiparele folosite pînă acum și trebuie să-și restructureze la rîndu-le scrisul, cel puțin cînd scriu pe tablă sau pe caietele elevilor (cu prilejul corecturilor). Consider însă că, introducînd acest sistem de scriere în școală, se va obține o ameliorare a scrisului elevilor, creîndu-se posibilitatea ca aceștia să-și adapteze cu ușurință scrisul cerințelor actuale.

★

Considerăm că punctele de vedere exprimate în cadrul acestei pagini înfățișează în esență opiniile existente în momentul de față în rîndul cadrelor didactice cu privire la predarea scrisului. Sîntem convinși că analiza lor judicioasă, științifică, va fi utilă pentru determinarea modalităților prin care să le putem forma elevilor, începînd cu prima clasă, o scriere ușor de însușit, estetică, rapidă.

*) Vezi articolele : „Cunoștințele elevului din primele clase (III) G. I. nr. 777 și „Modernizarea predării scrierii" nr. 796.

RECAPIT

Legătura între obiecte

Lecţiile de recapitulare sînt un prilej binevenit de a stabili legături nu numai între cunoştinţele studiate în timpul anului la aceeaşi disciplină, dar şi la discipline diferite. Pe lîngă faptul că fac mai interesante şi mai atrăgătoare lecţiile recapitulative, astfel de legături îmbogăţesc orizontul cultural al elevilor, fac mai temeinică pregătirea lor.

Iată, bunăoară, cîteva exemple referitoare la modul cum mi-am propus să leg cunoştinţele recapitulate la istorie de cele cunoscute de elevi din studiul limbilor străine.

Manualele de limba latină cuprind multe texte care vorbesc despre răscoalele sclavilor. Referindu-ne la aceste texte, îi vom putea face pe elevi să înţeleagă mai bine că lupta de clasă a sclavilor a dus pînă la urmă la prăbuşirea întinsului imperiu roman. Manualele de limba germană cuprind fragmente din piesa „Wilhelm Tell" a lui Friedrich Schiller, care ne ajută să-i facem pe elevi să înţeleagă nedreapta orînduire feudală. În aceleaşi manuale, găsim poemul „Ţesătorii" al lui Heinrich Heine, violent protest împotriva nedreptei orînduiri burghezo-moşiereşti. Grăitoare imagini ale luptei clasei muncitoare se găsesc în manualele de limba franceză şi de limba germană în fragmentele din creaţia literară a lui E. Pottier, H. Barbusse, Anna Seghers, E. Weber.

Alături de legăturile strînse pe care le facem la lecţiile de istorie, cu cunoştinţele elevilor referitoare la istoria literaturii române, la creaţia marilor noştri scriitori clasici şi contemporani, legăturile cu operele marilor scriitori ai literaturii universale, cunoscuţi de elevi din studiul limbilor străine, nu numai că trezesc şi menţin atenţia lor pentru materia recapitulată, dar o fac în acelaşi timp mai accesibilă, mai uşor de înţeles.

Prof. I. HURDUBEŢIU
C. Lung-Muscel

În analiza sintactică

Pentru a evita confuziile, interpretările arbitrare, imprecizia şi nesiguranţa în analiza sintactică efectuată la lecţiile de recapitulare am stabilit o anumită ierarhie a elementelor care se cer precizate, utilizînd şi anumite semne grafice.

Astfel, le cer elevilor mai întîi să sublinieze cu două linii şi să numeroteze verbele la moduri personale, locuţiunile verbale, adverbele predicative sau interjecţiile verbale. Apoi încercuim cu creionul roşu pronumele sau adjectivele pronominale, relativ-interogative sau nehotărîte, adverbele sau locuţiunile adverbiale relativ-interogative şi conjuncţiile care leagă două propoziţii. În continuare delimităm propoziţiile, determinăm propoziţiile principale stabilind raportul dintre ele. Se analizează apoi predicatul primei propoziţii principale, se precizează subiectul regentei, se pune determinatului din regentă întrebarea la care răspunde subordonata şi se stabileşte valoarea morfologică a cuvîntului prin care se leagă propoziţia subordonată de regenta ei. La urmă se precizează felul subordonatelor şi raporturile dintre ele.

M. NICA
Arad

Sintezele

Programa de marxism-leninism pentru examenul de maturitate obligă pe elevi la un studiu recapitulativ şi de sinteză al unor teme de economie politică, de filozofie şi de socialism ştiinţific vizînd în principal cunoştinţele referitoare la criza generală a capitalismului, victoria socialismului în ţara noastră, proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie, scopul producţiei sociale în socialism, dezvoltarea planică proporţională a economiei naţionale, munca socială şi productivitatea muncii, salariul în socialism, sistemul economic socialist mondial, esenţa concepţiei materialiste asupra lumii, învăţătura marxist-leninistă despre partidul revoluţionar al clasei muncitoare, revoluţia socială, dictatura proletariatului etc.

Ea presupune înţelegerea conexiunii şi interdependenţei dintre tezele socialismului ştiinţific, ale economiei politice şi ale filozofiei materialiste, cunoaşterea legăturii indisolubile dintre teoria marxistă şi practica socială, precum şi înţelegerea conţinutului ştiinţific al politicii partidului nostru de construire a socialismului şi desăvîrşire a construcţiei socialiste.

Avînd în vedere aceste cerinţe, am organizat recapitularea finală din această perioadă nu numai în funcţie de tematica examenului de maturitate, ci corespunzător cerinţelor programei şcolare pentru clasele a X-a şi a XI-a (am recapitulat, de exemplu şi legile dialecticii marxiste ş.a.), deoarece cunoaşterea acestora asigură pătrunderea mai profundă, mai completă a temelor cerute la examen, contribuie la întregirea cunoştinţelor generale ale elevilor.

În etapa lecţiilor de sinteză de după 26 mai avem sarcina să închegăm într-o unitate armonioasă cunoştinţele dobîndite în luni şi luni de şcoală, să limpezim vederea de ansamblu a elevilor asupra acestor cunoştinţe, să dăm tărie concepţiei ştiinţifice despre natură şi societate pe care am format-o prin predare.

Personal m-am gîndit la următoarele subiecte de sinteză pentru perioada imediat premergătoare examenului de maturitate: Opoziţia radicală dintre concepţia filozofică materialistă şi concepţia filozofică idealistă; Adîncirea crizei generale a capitalismului; Aspecte esenţiale privind revoluţia populară în ţara noastră; Relaţiile de producţie socialiste şi legile economice ale socialismului. Problemele economice ale desăvîrşirii construcţiei socialiste în R. P. Română; Sistemul economic mondial socialist. Politica externă a R. P. Române. Relaţiile dintre ţări cu sisteme sociale diferite.

Formulate ţinînd seama de cerinţele programei pentru maturitate, aceste subiecte sînt unite printr-o serie de idei generale importante, cu care fiecare tînăr trebuie să rămînă la absolvirea şcolii medii: materialitatea şi unitatea lumii; faptul că lumea se dezvoltă necontenit conform unor legi obiective pe care omul le poate cunoaşte şi, ca urmare, le poate folosi pentru stăpînirea naturii sau pentru dezvoltarea societăţii; caracterul obiectiv al trecerii omenirii de la capitalism la socialism; restrîngerea sferei de acţiune a imperialismului, ca rezultat al dezvoltării tuturor forţelor revoluţionare ale contemporaneităţii; transformarea sistemului mondial socialist într-un factor hotărîtor al dezvoltării istoriei; superioritatea modului de producţie socialist faţă de cel capitalist; construirea socialismului în ţara noastră ca operă istorică a întregului popor condus de partid; necesitatea relaţiilor de coexistenţă paşnică între ţări cu sisteme sociale diferite; România ca factor activ în dezvoltarea colaborării internaţionale pe baza principiilor coexistenţei paşnice.

Subiectele la care m-am gîndit determină desigur o grupare nouă a problemelor studiate, diferită de cea prezentată la lecţiile curente şi la lecţiile de recapitulare finală şi permiţînd înfăţişarea unui fenomen social în totalitatea laturilor lui. De exemplu, discuţiile despre relaţiile de producţie socialiste şi legile economice ale socialismului vor porni de la esenţa şi formele proprietăţii socialiste asupra mijloacelor de producţie (modul de producţie socialist şi superioritatea lui faţă de capitalism, relaţiile de producţie socialiste, formarea proprietăţii socialiste, formele proprietăţii socialiste, asemănările şi deosebirile dintre ele, creşterea proprietăţii socialiste în R.P.R. etc.). Se cere apoi să vorbim despre procesul muncii în socialism (caracterul muncii în socialism, dreptul la muncă şi îndatorirea de a munci, disciplina şi atitudinea socialistă faţă de muncă, întrecerea socialistă ca factor mobilizator în desfăşurarea procesului muncii). Legea economică fundamentală a socialismului va reţine de asemenea atenţia noastră în cursul discuţiilor (în care vom porni de la scopul producţiei socialiste, pentru a continua cu trăsăturile legii economice fundamentale a socialismului, politica P.M.R. de creştere continuă a nivelului de trai al poporului). De asemenea, ne vom opri la problema dezvoltării planice a economiei naţionale (trăsăturile legii dezvoltării planice, proporţionale a economiei naţionale, principiile planificării socialiste, planificarea — atribut esenţial al statului socialist) şi la creşterea necontenită a productivităţii muncii în socialism (ce este productivitatea muncii sociale, factorii de creştere a productivităţii muncii etc). Recapitularea cunoştinţelor privind repartiţia după muncă şi salariu (cointeresarea materială, natura salariului în socialism, formele de salarizare) va încheia şirul problemelor dezbătute în cadrul temei anunţate mai sus.

În toate lecţiile de sinteză voi căuta să aduc în atenţia elevilor datele şi faptele noi, documentele noi de partid ce au survenit pe plan intern şi internaţional de la studierea problemelor în cursul ultimilor doi ani de şcoală. Bunăoară, pentru ilustrarea procesului desăvîrşirii socialismului în ţara noastră mă gîndesc să folosesc datele din documente de partid şi de stat mai recente ca: Darea de seamă asupra îndeplinirii planului de stat pe anul 1964 şi cu privire la planul de stat pe anul 1965 prezentată de tovarăşul Ion Gheorghe Maurer la Sesiunea M.A.N. din decembrie 1964, Comunicatul D.C.S. cu privire la îndeplinirea planului de stat al R.P.R. pe anul 1964, lucrările Plenarei C.C. al P.M.R. din 14-15 aprilie a.c. etc. Mereu prezentă în atenţia noastră va fi Declaraţia C.C. al P.M.R. din aprilie 1964, care cuprinde o apreciere profund ştiinţifică asupra problemelor din mai toate temele pe care ni le-am propus, oferă un preţios material pentru consolidarea concepţiei ştiinţifice a tinerilor, pentru cimentarea convingerilor sănătoase pe care ne-am străduit să le formăm în anii de şcoală.

Lecţiile de sinteză trebuie să prilejuiască discuţii de conţinut asupra problemelor cheie ale cursului de marxism-leninism studiat de elevi. Depinde însă de măsura în care le pregătim ca să reuşim să realizăm aceasta.

Prof. MARIA MITUŢĂ

Cu ajutorul mijloacelor audio-vizuale

Folosirea mijloacelor audio-vizuale în lecţiile recapitulative de istorie poate ridica mult eficienţa acestora, făcîndu-le mai atractive pentru elevi şi ajutîndu-i să-şi adîncească cunoştinţele.

La istoria României, de exemplu, la o temă recapitulativă cum ar fi „Începutul revoluţiei populare în ţara noastră", care presupune dezbaterea cauzelor insurecţiei armate din august 1944, prezentarea pregătirii şi desfăşurării luptelor revoluţionare din anul 1944 cît şi adîncirea cunoştinţelor privind instaurarea şi consolidarea regimului democrat-popular, putem folosi cu succes proiecţiile dinamice sau statice. Ne stau la dispoziţie filmul documentar „Pagini de istorie", proiecţiile epidiascopice, documentele din albumul „Momente din istoria Partidului Muncitoresc Român" (alcătuit pe baza documentelor existente în Muzeul de istorie a P.M.R.).

În partea introductivă a lecţiei putem discuta, folosind conversaţia frontală, cîteva din trăsăturile cele mai semnificative ale dictaturii regale şi antonesciene (aservirea economiei potrivit intereselor Germaniei hitleriste, desfiinţarea celor mai elementare drepturi şi libertăţi ale poporului, instaurarea dictaturii cercurilor aservite imperialiştilor străini şi propagarea prin toate mijloacele a naţionalismului şovin) subliniind apoi lupta maselor populare, sub conducerea partidului, pentru zădărnicirea planurilor de aservire a ţării, împotriva dictaturii militaro-fasciste şi a războiului antisovietic, pentru instaurarea şi consolidarea regimului democrat-popular. Deosebit de convingător va fi pentru elevi, în legătură cu cele discutate, vizionarea filmului „Pagini de istorie", care scoate în evidenţă uriaşa şi neobosita activitate a partidului, legătura indisolubilă dintre partid şi masele largi populare.

Concluziile finale ale lecţiei pot sublinia necesitatea obiectivă a cotiturii istorice de la 23 August 1944, rolul partidului în organizarea şi desfăşurarea procesului revoluţionar început în urmă cu 21 de ani. În acelaşi timp, vizionarea filmului, alături de discuţiile purtate în lecţia recapitulativă, îi va convinge pe elevi că numai orînduirea socialistă poate asigura condiţiile unei vieţi libere şi îmbelşugate pentru toţi cei ce muncesc.

O altă temă de recapitulare finală la istoria României ar putea fi „Republica Populară Română — stat socialist". În revederea problemelor putem folosi filmul „România, orizont 64", care trezeşte interesul elevilor pentru lecţie, le consolidează cunoştinţele şi le dezvoltă sentimentele de admiraţie şi ataşament faţă de munca creatoare a poporului, faţă de minunatele realizări dobîndite în patria noastră socialistă sub conducerea partidului.

La istoria universală se pot utiliza în recapitularea finală atît proiecţiile epidiascopice cît şi diafilmele. De exemplu, la istoria antică, în recapitularea temei „Orînduirea comunei primitive", este bine să ne slujim de proiectarea diafilmului „Din trecutul îndepărtat al omenirii". Printre proiecţiile statice ce se pot folosi în recapitularea istoriei evului mediu amintim diafilmul „Aspecte din cultura evului mediu".

La unele teme recapitulative putem folosi şi înregistrările magnetice, care aduc un element nou, stimulînd, de asemenea, interesul elevilor. În cadrul istoriei României, la recapitularea temei „Lupta maselor populare pentru libertate şi progres", putem începe lecţia prin audierea unui fragment înregistrat de noi, cu concursul unei persoane cu dicţiune, referitor la luptele dintre Dromihete şi Lisimah, din care rezultă eroismul geţilor, spiritul lor ospitalier (fragmentul este citat la pag. 12 a lucrării „Istoria României în creaţia literară" de Horia Ursu). Audiţia se poate folosi şi în alte prilejuri. De exemplu, cînd vorbim despre rolul lui N. Bălcescu în revoluţia din 1848 putem audia înregistrări făcute în modul de mai sus din scrisorile pe care, din exil, acesta le trimitea prietenului său V. Alecsandri. La această temă se pot utiliza şi fragmente din alte lucrări, referitoare la răscoalele antifeudale şi la luptele greviste ale muncitorilor din ţara noastră. De exemplu, fragmente din lucrări cu caracter literar-istoric sau documentar cum sînt: „Bobilna" de Ştefan Pascu, „Vîntoasa" de C. Ignătescu, „Din istoria luptelor greviste ale proletariatului din România" etc.

Pentru sporirea eficienţei lecţiilor de recapitulare nu trebuie neglijate nici muzeele şi expoziţiile, nici elementele de istorie locală.

Pentru a înlesni munca profesorilor de istorie (nu numai în etapa recapitulărilor, ci în general) ar fi binevenită editarea unor albume istorice şi a unor diafilme pe baza exponatelor din muzee şi din expoziţii. La fel, filmele documentare de scurt metraj, precum şi înregistrările electromagnetice sînt aşteptate în mod deosebit de cadrele didactice care predau istoria, obiect la care se simte uneori lipsa acestor materiale ajutătoare.

Prof. PAUL V. GRIGORIU şi
Prof. ILIE ALEXE

LARE • RECAPITULARE

Adîncire progresivă

Pentru a contribui la dezvoltarea gîndirii elevilor şi a-i ajuta să stăpînească temeinic cunoştinţele, lecţiile recapitulative de gramatică trebuie să devină tot mai complexe de la o clasă la alta, fiind mereu mai bogate în corelaţii, adîncind progresiv studiul fenomenelor limbii şi scoţînd în evidenţă în mod pregnant legăturile dintre cunoştinţele de fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă şi cunoştinţele de teorie literară, stilistice etc.

Dacă, de exemplu, la clasa a V-a lecţia de recapitulare a pronumelui se poate reduce la o trecere în revistă a pronumelui personal şi a celui posesiv, scoţînd în evidenţă formele accentuate şi neaccentuate, cu explicarea şi motivarea diferitelor sintagme ortografice, la clasa a VI-a lecţia cu acelaşi conţinut trebuie să meargă mai departe, realizîndu-se regrupări menite să ducă la adîncirea observaţiilor asupra fenomenelor de limbă considerate comparativ, în timp ce la clasele a VII-a şi a VIII-a recapitularea trebuie să se realizeze din perspectiva pe care o dă bogăţia de cunoştinţe de limbă şi literatură, capacitatea elevilor de a asocia şi disocia, de a integra cunoştinţele în noi sinteze.

Este bine ca, plecînd de la analiza unui text, să cerem elevilor să grupeze părţile de vorbire după diferite criterii, punîndu-le în discuţie în ordinea în care vor fi cuprinse în schemă. Se poate folosi în plus o schemă care se desfăşoară pe orizontală, cuprinzînd părţile de vorbire fără elementele de flexiune. O serie de săgeţi vor indica trecerea părţilor de vorbire de la o parte de vorbire la alta prin schimbarea valorii morfologice, ca o cale de îmbogăţire a limbii (de la substantiv la adverb, de la adjectiv la substantiv, de la adjectiv la adverb, de la verb la adjectiv, de la interjecţie la verb etc.). Aceeaşi schemă poate fi folosită pentru a se preciza la ce părţi de vorbire au întîlnit elevii locuţiuni (verb, prepoziţie, conjuncţie).

Cu prilejul întocmirii schemei este bine să se poarte discuţii menite să adîncească cunoştinţele studiate de elevi şi să releve legătura dintre ele. O problemă care se poate pune în discuţie este, bunăoară, aceea a frecvenţei părţilor de vorbire, acumularea lor determinată de conţinutul comunicării, de modul de expunere, de intenţia scriitorului, cu exemple din diferiţi autori şi opere (de exemplu, la Creangă, în partea I-a a „Amintirilor", cu referire la îndeletnicirile humuleştenilor, sau în fragmentul din partea a III-a, referitor la atelierul lui Pavel Ciubotaru). Pe baza comparaţiei cu limbile străine ce se studiază în clasele V—VIII se poate purta o discuţie interesantă în legătură cu pronumele care pot deveni adjective pronominale, pornind de la locul faţă de determinat al adjectivului posesiv. Vom atrage astfel atenţia elevilor asupra faptului că, în timp ce în alte limbi acest adjectiv este antepus, în limba română este postpus şi vom sublinia că schimbarea locului faţă de determinat în limba română capătă o funcţie stilistică. Binevenită va fi, la clasele a VII-a şi a VIII-a, şi o discuţie privind locuţiunile, ca şi cercetarea mai atentă a acestui mijloc de îmbogăţire a limbii vii a poporului.

O lecţie de recapitulare la sintaxă trebuie să fie şi ea prilej de reconsiderare a materialului studiat, cu noi asociaţii şi implicaţii. Ne oprim, pentru exemplificare, la recapitularea subordonatelor la clasa a VIII-a.

Alcătuirea schemei pentru această temă s-ar putea realiza cel mai bine pe baza analizei unui text care să cuprindă neapărat o subordonată subiectivă sau predicativă, o atributivă, o completivă şi una sau mai multe circumstanţiale. Prima grupare a subordonatelor din textul respectiv va avea în vedere funcţia lor: ţin locul unei părţi lipsă din regentă (subiectul sau numele predicativ); determină o parte a regentei (atributiva — substantivul, numeralul sau pronumele, completiva şi circumstanţiala — verbul, adverbul, adjectivul). A doua grupare se realizează după criteriul cuvintelor subordonatoare (pronume relative, conjuncţii sau locuţiuni conjuncţionale, adverbe relative). Vom preciza, desigur, că felul subordonatelor este indicat nu de elementul subordonator, ci de funcţia lor. Mai departe vom stabili al treilea şi al patrulea criteriu de grupare a subordonatelor: locul faţă de regentă (înainte, după, intercalată) şi punctuaţia (se despart sau nu se despart prin virgulă). Ultima parte a lecţiei poate fi consacrată consideraţiilor asupra construcţiei frazei la diferiţi scriitori prin lecturi ilustrative — fraza prin coordonare la Sadoveanu, prin subordonare în basmele lui Creangă etc.

În clasa a VIII-a, recapitularea finală la gramatică pune probleme speciale. Programa prevede ca ultimele nouă ore să fie folosite pentru analize sintactico-morfologice. S-ar putea însă ca, practicată prea mult timp, această analiză să devină monotonă şi să ducă treptat la dezinteresul elevilor. De aceea considerăm că respectînd în principiu indicaţiile programei, putem fixa fiecărei ore o sarcină didactică de bază care să reprezinte o creştere a dificultăţilor de la oră la oră şi să variem procedeele de recapitulare. De exemplu, primele două ore ar putea fi consacrate analizei sintactice şi morfologice a propoziţiei. În prima oră se pot alcătui, în urma analizei, scheme cu caracter concret, înregistrîndu-se conţinutul întregii propoziţii, iar în ora a II-a, în urma analizei sintactico-morfologice, scheme cifrice şi propoziţii dezvoltate după scheme date, cu analiza morfologică a acestor propoziţii. În ora a treia vom face analiza sintactică şi morfologică a frazei, recapitulînd fraza în care subordonata determină regentul substantiv, pronume şi numeral, reluînd deci problematica atributivelor. În ora a patra vom analiza fraze în care subordonatele determină regentul verb, adjectiv sau adverb (completivele şi circumstanţialele), în ora a cincea frazele cu subordonate care ţin locul unei părţi lipsă din regentă (subiectivele şi predicativele), în ora a şasea fraze complexe cu toate felurile de subordonate (cu introducerea unor noi dificultăţi — de exemplu, prezenţa alăturată a două elemente subordonatoare, virgula înainte de şi copulativ etc.), iar în ora a şaptea vom construi fraze pe scheme date, complexe, cu analiza sintactică şi morfologică respectivă.

La unele din aceste ore munca urmează să se desfăşoare sub forma activităţii independente individuale, iar la altele frontal, cu întreaga clasă. Este indicat să gradăm dificultăţile şi în prezentarea grafică a frazelor analizate. La început putem alcătui scheme în care să se păstreze conţinutul concret al comunicării, săgeţile pornind de la cuvîntul regent cu indicarea întrebărilor pe săgeata respectivă. În orele următoare vom trece la reprezentarea figurată a raporturilor, înregistrînd numai cuvîntul regent, de la care porneşte săgeata, urmînd ca în ultimele ore fiecare propoziţie să se reprezinte cifric

Ultimele două ore consacrate recapitulării finale pot să constea în analize integrale în care să se îmbine cunoştinţele de fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă cu cele de literatură, teorie literară, stilistică. Prima din ele se poate axa pe sintaxa propoziţiei. Luînd de exemplu, ca text de studiat, un fragment din „Soimii" de M. Sadoveanu (Opere, vol. I, p. 250, 251) şi dînd elevilor un chestionar pentru studierea lui independentă, le vom cere să arate pe scurt impresia produsă, să indice prin ce mijloace sonore redă autorul zvonurile naturii şi goana călăreţilor, să precizeze regionalismele din text, să dea exemple de schimbare a valorii morfologice a unor părţi de vorbire (de pildă, substantivul „uragan" devenit adverb). După această scurtă analiză, chestionarul va cuprinde întrebări referitoare la unele cunoştinţe de teorie literară (personificarea) şi le va cere elevilor să dea un titlu fragmentului. Se vor pune apoi probleme de morfologie (de exemplu, să se precizeze care este timpul verbelor din text) şi de sintaxă (să se observe că frazele sînt construite prin coordonare, conjuncţie, juxtapunere). Se va cere de asemenea, să se indice numărul propoziţiilor simple şi dezvoltate, să se observe funcţia singurei propoziţii simple din text şi să se analizeze sintactic şi morfologic propoziţiile 1, 2, 4, 5 şi 7. Citirea expresivă a fragmentului va duce la concluzia că avem de a face cu o adevărată proză ritmată. Elevii vor observa astfel că toate mijloacele folosite de autor (fonetice, de vocabular, morfologice, sintactice) contribuie la creşterea expresivităţii.

Lector univ. VIORICA FARCAŞIU

Lecţie — excursie

Unul din cele mai eficiente procedee de recapitulare a cunoştinţelor de geografie îl constituie excursia, care dă elevilor posibilitatea să cunoască nemijlocit în natură problemele studiate. Printre altele, mi-am propus să recapitulez printr-o excursie, cu elevii mei din clasa a VII-a, tema „Acţiunea apei asupra scoarţei terestre". Am ales această temă deoarece apa, după cum se ştie, este cel mai puternic agent exogen care modelează scoarţa Pămîntului.

Lecţia-excursie va fi efectuată, sub forma unei aplicaţii pe teren, în zona Turda—Cheile Turzii—Cheile Turului şi valea Arieşului. Vizitînd Cheile Turzii, elevii vor observa acţiunea apei curgătoare de suprafaţă în calcar, acţiune ce se materializează prin eroziunea fluvială şi are drept efect caracteristic formarea cheilor. La peştera Cobăşuc sau la peştera Hornarilor vom revedea cunoştinţele despre acţiunea apei de infiltraţie încărcată cu CO_2 asupra fisurilor calcarului. Observaţiile în acest domeniu vor fi amplificate atunci cînd vom vizita, la 4 km spre sud de Sălciua de Jos, peştera Huda lui Popară. În spaţioasele săli ale acestei peşteri elevii vor observa stalactite şi stalagmite, reamintindu-şi că aceste formaţiuni sînt rezultatul apei de infiltraţie, care prin evaporare permite carbonatului de calciu cu care a fost încărcată să cristalizeze, depunîndu-se sub formă de calcit în forme caracteristice.

Din oraşul Turda elevii se vor deplasa în zona lacurilor sărate şi în zona dealului Durgăului. Aici ei vor avea ocazia să-şi întregească cunoştinţele despre relieful carstic, înţelegînd că tavanul peşterilor s-a prăbuşit dînd naştere la adîncitura numită dolină sau ponor.

Pentru cunoaşterea altor efecte ale apei de infiltraţie vom vizita, în apropierea oraşului Turda, Cheile Turului, unde elevii vor putea observa cîteva poduri naturale despre care vor afla că nu sînt altceva decît tavanele fostelor peşteri ce se mai menţin doar pe coloanele de stalactite şi stalagmite.

Pentru recapitularea problemelor în legătură cu acţiunea apelor curgătoare de suprafaţă vom face aplicaţii asupra aspectului văii Arieşului. Voi atrage de la început atenţia elevilor asupra faptului că, în comparaţie cu valea Hăşdatelor din Cheile Turzii, valea Arieşului este foarte largă. Cunoscînd felul rocilor pe care le străbate această vale, elevii vor deduce uşor că pîrîul Hăşdate a străbătut o zonă de roci compacte care au opus rezistenţă şi, deci, apa a exercitat o acţiune de eroziune verticală, al cărei efect a fost adîncimea văii, formînd cheile, pe cînd Arieşul, străbătînd o zonă cu roci moi, a exercitat o acţiune de eroziune laterală, al cărei efect a fost lărgirea văii.

Parcurgînd o parte din valea Arieşului elevii vor face diferite aplicaţii practice de hidrologie care îi vor ajuta să înţeleagă mai profund cîteva noţiuni importante din capitolul „Apele curgătoare de suprafaţă". Astfel, cu ajutorul instrumentelor şi al utilajului confecţionat de ei înşişi — prăjină gradată, sfoară gradată cu greutăţi pentru măsurarea adîncimilor mari, plute confecţionate din sticle, ruletă etc. — vor măsura lăţimea albiei, vor determina adîncimea şi viteza apei, paralel cu efectuarea de observaţii pentru recunoaşterea albiei majore şi a albiei minore, deosebind malul concav de malul convex, studiul acţiunii curenţilor, al aspectului unor meandre etc.

Lecţia-excursie, întregită cu concluzii asupra celor constatate în decursul ei şi cu recapitularea cunoştinţelor privind acţiunea celorlalţi factori endogeni şi exogeni, va constitui astfel un mijloc eficace de consolidare temeinică a noţiunilor despre modificările actuale ale scoarţei Pămîntului.

Prof. AUREL ANTON
Vultureni-Gherla

Prin procedee variate

Recapitularea finală la clasa a III-a mi-a pus în faţă probleme pe care le-am studiat din timp. A fost necesar să revăd întreg materialul predat, să-l grupez pe teme, să reflectez asupra metodicii lecţiilor de recapitulare, să aleg procedeele şi metodele cele mai potrivite pentru a le forma şcolarilor o vedere de ansamblu asupra cunoştinţelor asimilate în timpul anului.

Cînd am stabilit temele pentru recapitulare am restructurat materia predată, în aşa fel încît, pe lîngă consolidarea deprinderilor de citire, să ofer elevilor posibilitatea de a sesiza aspecte noi ale problemelor deja cunoscute. De pildă, tema „Patria noastră" cuprinde lecţii cu conţinut istoric cum sînt: „Lupta de la Rovine", „Cum a răsplătit Ştefan cel Mare vitejia ostaşilor săi", „Călugărenii", „Pentru independenţa ţării" etc., lecţii din care reiese dragostea faţă de patrie a poporului nostru şi eroismul lui. În tratarea acestei teme voi folosi mijloace diferite, dintre care amintesc: povestirea sau citirea unor fragmente care înfăţişează momente grăitoare din lupta poporului nostru împotriva cotropitorilor, recitarea unor versuri cu aceeaşi temă din opera lui V. Alecsandri, M. Eminescu etc. În cadrul acestei teme voi include şi povestirile „Vrancea" şi „Stejarul din Borzeşti" de E. Camilar, pe care elevii le-au citit în cadrul lecturii în afară de clasă.

Voi folosi, în recapitularea acestei teme cîteva secvenţe din diafilmul „Ştefan cel Mare", care vor întipări în memoria elevilor scene din lupta moldovenilor împotriva cotropitorilor. De asemenea, albumul cu reproduceri din pînzele lui Nicolae Grigorescu va înfăţişa elevilor imagini plastice care vorbesc despre lupta poporului pentru independenţa ţării: „Atacul de la Smîrdan", „Asaltul redutei Griviţa", „Dorobanţul" etc.

Învăţător GHEORGHE PREDA
Bădiceni — Curtea de Argeş

Sistematizare

Pentru recapitularea materialului predat la clasa a II-a am mai multe teme ca: „Viaţa din trecut şi de azi a poporului nostru", „Pădurea", „Livada", „Cunoştinţe geografice" etc.

Tema „Viaţa din trecut şi de azi a poporului nostru" se va axa pe cunoştinţele predate în lecţiile: „Condeiele lui Vodă", „Mama lui Ştefan cel Mare", „Ştefan cel Mare şi Vrîncioaia", „Preda Buzescu", „Costea haiducul", „Vasile Roaită", „Partidul ne aduce fericire", „Cînd e pace", „Patriei îi mulţumim", „Hidrocentrala V. I. Lenin de la Bicaz". Lecţia se va desfăşura după metoda conversaţiei. Elevii vor citi fragmente din povestirile şi versurile menţionate mai sus. Vom vorbi apoi despre lupta poporului împotriva claselor exploatatoare, despre crearea P.M.R., despre lupta acestuia pentru instaurarea puterii celor ce muncesc, despre viaţa fericită pe care o clădeşte astăzi poporul sub conducerea partidului.

Organizînd astfel lecţiile de recapitulare mi-am propus ca de-a lungul desfăşurării lor, să urmăresc nu numai sistematizarea cunoştinţelor însuşite de către elevi în timpul anului, ci şi dezvoltarea deprinderilor lor de citire.

Inv. T. MOLDOVAN
Beclean

Suprasolicitare

Există o categorie de școlari, mai mici sau mai mari, asupra cărora atenția noastră, a educatorilor nu se îndreaptă întotdeauna cu suficientă grijă. Este vorba despre acei elevi care sînt supuși — în special din vina părinților — la eforturi prea mari în raport cu posibilitățile lor. Problema aceasta se pune cu deosebire acum, în perioada încheierii anului școlar, cînd asemenea elevi ajung nu o dată la suprasolicitare mintală și uneori fizică datorită ambiției exagerate a părinților.

Iată cîteva exemple concludente.

Dan este elev în clasa a XI-a. Are o situație bună la învățătură, numărîndu-se printre elevii fruntași. Bunăoară, la psihologie a primit 9. Totuși, Dan l-a rugat pe profesor să-l mai asculte o dată.

— De ce vrei să te mai ascult? — îl întreabă mirat profesorul. Ai o notă foarte bună!

— Aș vrea să mai iau un 10.

— Ții neapărat?

— Eu nu, dar...

Se simte ceva nelalocul lui în spatele acestui „dar". Profesorul îi pune totuși cîteva întrebări. Dan răspunde prompt, dovadă că a învățat bine lecția.

În recreație, profesorul se apropie din nou de el. Dialogul continuă fără prezența celorlalți elevi din clasă.

— Ei, acum ești mulțumit?

— Știți, eu eram mulțumit și cu 9. A trebuit să citesc astă noapte pînă la 1, deși eram foarte obosit. Dar ai mei, mai ales mama, au ambiția să obțin 10.

— Bine, dar în felul acesta muncești mai mult decît e necesar.

— Este adevărat, fac eforturi la toate materiile, dar nu mai izbutesc să iau numai notele cele mai mari. Anul trecut și în ceilalți ani, cînd învățam mai rațional, am avut o situație mai bună.

— Înveți mult?

— Da! În fiecare zi pînă seara tîrziu.

— Ce mai faci în afară de lecțiile pentru școală?

— Iau de 4 ori pe săptămînă lecții de franceză. Mama spune că trebuie să cunosc foarte bine și limba franceză, deși eu mi-am ales germana. Iau și lecții de pian. Ai mei se gîndesc că ar fi bine să frecventez și cercul plastic de la Casa de cultură. Un om cult trebuie să știe de toate, îmi spun în fiecare zi părinții.

— Dar cum reziști să le faci pe toate?

— Să vă spun drept, n-am nici un ceas de răgaz... Sînt tare obosit!

Un alt exemplu — al Marianei, elevă în clasa a IX-a. Slăbuță, timidă, retrasă. În anii trecuți, a avut numai medii de 9 și 10. Anul acesta însă și-au făcut apariția în catalog, în dreptul numelui ei, și note mai slabe: 7 la matematică, 6 la latină, 6 la chimie, 5 la fizică.

— Ce s-a întîmplat Mariana? — o întreb într-o zi.

— Nu știu! Eu învăț ca și în anii trecuți. Dar am de multe ori dureri de cap.

— Acasă ce faci?

— Învăț tot timpul și uneori o mai ajut pe mama.

— Stai vreodată în aer liber? Te plimbi, mergi la teatru, la cinematograf?

— Nu am voie și... nici n-aș avea timp. Toate astea, îmi spune mama, o să le fac mai tîrziu. Acum să-mi văd numai de carte.

Cele două exemple date mai sus pot fi continuate cu multe altele de același fel. Există părinți care pretind copiilor eforturi ce depășesc posibilitățile lor, punîndu-le în față cerințe exagerate, care duc în cele din urmă la epuizare, la oboseală, la slăbirea capacității de muncă.

De multe ori pentru noi, pedagogii, ivirea unor astfel de situații constituie o surpriză. „Ce-i cu X? — ne întrebăm, doar a fost pînă mai ieri un elev bun". Găsim o sumedenie de cauze, dar de puține ori încercăm să mergem cu analiza mai profund, să căutăm dincolo de aparențe.

În activitatea noastră cu părinții acest aspect a fost nu o dată neglijat. Consider însă că este o problemă importantă căreia profesorii și mai ales diriginții trebuie să-i acorde atenție deosebită. Să lămurim părinții asupra necesității unei dozări judicioase a eforturilor depuse de elevi, să le arătăm unde pot duce pretențiile, ambițiile exagerate, goana după note mari cu orice preț.

Prof. MILTIADE IONESCU
Craiova

Legătură permanentă cu gazdele elevilor

Un număr destul de mare dintre elevii școlii noastre — cei proveniți din satele regiunii Pitești — locuiesc la gazde.

În general, părinții au ales cu grijă familiile cărora le-au încredințat copiii pe timpul școlarizării. Ca urmare, mulți elevi se bucură de condiții bune: au camere îngrijite, trăiesc într-o atmosferă plăcută, li se asigură liniștea necesară studiului și sînt îndemnați să depună toate eforturile pentru însușirea temeinică a cunoștințelor.

S-au constatat însă și alte situații, datorate faptului că unii părinți au ales gazdele fără să se îngrijească prea mult de felul cum se vor ocupa acestea de copii. Rezultatul? Elevii nu se bucură de condiții bune și uneori nu numai că nu sînt supravegheați, dar li se răpește din timpul de studiu cu diverse alte preocupări: sînt trimiși după cumpărături, sînt puși la treburi gospodărești, li se cere să vadă de copiii mici etc.

Știind cît este de importantă influența mediului în care trăiesc elevii asupra comportării lor, ne-am preocupat să ținem în permanență legătura cu părinții ai căror copii locuiesc la gazde, semnalîndu-le situațiile necorespunzătoare. De asemenea, diriginții școlii vizitează de cîteva ori în cursul unui trimestru fiecare gazdă în parte. Totodată, gazdele sînt invitate la ședințele pe care le organizăm cu părinții.

Această legătură strînsă și permanentă n-a întîrziat să-și arate roadele. În multe cazuri îngrijirea elevilor care locuiesc la gazde a devenit, în urma îndrumărilor date de către diriginți, mai corespunzătoare și situația la învățătură și la disciplină a acestora s-a îmbunătățit simțitor.

Am avut de rezolvat și altfel de cazuri. De exemplu, legătura diriginților cu gazdele a scos la iveală faptul că uneori acestea se preocupau de situația școlară a elevilor care locuiesc la ele, dar erau induse în eroare de aceștia. Bunăoară, unii elevi nu le făceau cunoscut programul exact al orelor de curs, nu le arătau carnetele de note, nu le anunțau ședințele la care le invita școala.

Și în asemenea cazuri îndrumările diriginților s-au dovedit eficiente. Acum numeroase gazde se adresează adesea direct școlii și, atunci cînd un lucru li se pare neclar sau sînt în dubiu asupra sincerității elevului, cer informații suplimentare, discută cu directorul, cu diriginții, cu colectivul de profesori.

În prezent, datorită eforturilor făcute pe această linie, condițiile de viață și de învățătură ale elevilor care locuiesc la gazde s-au îmbunătățit mult. Continuăm însă să ne preocupăm cu stăruință de această problemă mai ales acum, în pragul încheierii cursurilor, cînd legătura cu cei ce se îngrijesc de elevii noștri capătă o importanță sporită.

Prof. ION M. DINU
Directorul Școlii medii nr. 3
Pitești

Esențial, neesențial, accidental

(urmare din pag. 1-a)

nu pentru faptul că, de exemplu, a participat la revoluția din februarie la Paris.

În același sens, la istoria literaturii, recapitulînd cunoștințele despre un anumit scriitor, nu vom obține un rezultat pozitiv prin simpla inventariere a datelor biografice, a numărului de scrieri etc. Accentul trebuie pus pe analiza operei, pornindu-se de la conținutul lucrărilor principale, ca element primordial, îmbinat cu un alt element indispensabil — forma artistică, măsura realizării ei. Pe baza primului element vom putea explica cum reflectă opera respectivă o situație sau o epocă socială dată, vom putea desprinde mesajul exprimat de lucrare. Al doilea element ne va servi să determinăm gradul de realizare artistică a operei. Analizînd modul de îmbinare organică a celor două elemente vom putea desprinde personalitatea scriitorului pe linia creației artistice, locul ocupat de el în istoria literaturii, fără a recurge la aprecieri generale, șablonarde. Puținele date biografice — esențiale — pe care le vom menționa vor avea rolul de a ne ajuta să-l încadrăm pe scriitorul respectiv, în funcție de condițiile materiale și spirituale în care s-a format, în istoria literaturii. Bineînțeles că ne vom referi la situația economică și socială a epocii în care a trăit și a lucrat scriitorul a cărui operă o recapitulăm — toate aceste însă numai sub aspectul a ceea ce este esențial pentru literatură și ținînd seama că datele concrete din acest domeniu sînt cunoscute din predarea istoriei. În momentul verificării cunoștințelor vom putea cere, în funcție de necesități, astfel de cunoștințe de ordin extra literar, fapt care va contribui, alături de explicația bazată în primul rînd pe o întemeiere specific literară a analizei operei, la stimularea gîndirii independente a elevului, obligîndu-l să coreleze cunoștințele de literatură cu cunoștințele asimilate la diferite discipline.

O situație specială prin specificul său o are recapitularea la matematică. Unii profesori se rezumă în această recapitulare la efectuarea unui mare număr de exerciții, de calcule, socotind că nu mai este necesar să revină asupra raționamentului care stă la baza lor. Acest mod de recapitulare este, după părerea noastră, cu totul neindicat, el sprijinindu-se pe ceea ce este neesențial și avînd un rezultat negativ pentru înțelegerea problemelor tratate. Cu atît mai mult cu cît actualul plan de învățămînt nu dă elevilor din școala medie avantajul învățării detaliate și sistematice a logicii — disciplină care ne pare a fi indispensabilă formării unei gîndiri riguroase, consecvente — menținerea la astfel de poziții îi obligă pe elevi să facă apel nu la gîndire, ci în primul rînd la memorie, la formule reținute mecanic.

Accentul trebuie pus pe explicarea raționamentului care stă la baza unei demonstrații, a unui calcul, pe modalitatea în care din ceva care este dat decurge cu necesitate altceva. Înainte de a efectua calcul după calcul trebuie lămurită în adîncime ideia calculului, sensul acestuia. Luînd inițial cazuri reprezentative de calcul, de demonstrații matematice și scoțînd în evidență principiul ce le fundamentează — o deducție silogistică, o deducție ipotetică, un raționament prin reducere la absurd fundamentat pe legea terțiului exclus etc. — și numai după aceasta trecînd la efectuarea calculelor propriu-zise, elevii nu numai că vor înțelege mai ușor sensul și fundamentul matematicii, dar vor deprinde mai lesne, ca pe un fapt interesant, calculul matematic propriu-zis. Este incontestabil că elevii care au înțeles în adîncime sensul demonstrațiilor și al noțiunilor de bază ale matematicii pot rezolva cu ușurință, după o anumită experiență calculatorie, orice problemă înrudită cu cele rezolvate în clasă. În acest fel recapitularea cunoștințelor de matematică contribuie și la stimularea gîndirii lor personale.

Spațiul nu ne permite o expunere mai largă a acestor probleme. Socotim însă necesar a preciza că punerea accentului pe ceea ce este esențial contribuie în măsură mai mare la asimilarea organică a cunoștințelor, la fixarea lor în minte, la formarea unui orizont mai larg. Ceea ce este accidental poate surveni numai în măsura în care constituie o concretizare a esențialului, în măsura în care contribuie la lămurirea unor aspecte de conținut. Bineînțeles că a pune accentul pe esențial înseamnă a utiliza anumite principii, norme metodice, însă precizăm totodată că normele metodicii nu pot fi absolutizate, privite abstract, ca niște canoane. Ele trebuie înțelese și aplicate în strînsă interdependență cu conținutul concret al recapitulării la fiecare disciplină.

În altă ordine de idei, optînd pentru accentuarea a ceea ce este esențial, subliniem că prin aceasta înțelegem nu rămînerea la expresii generale, rupte de materialul concret analizat, ci găsirea temeiului afirmațiilor făcute, insistarea tocmai pe cerința ca orice afirmație, orice expunere să fie întemeiată, iar temeiul să apară evident în cadrul expunerii. Nu negăm că amănuntul de ordin accidental și are importanța sa și că el trebuie să ocupe — în lecțiile curente din cursul anului — locul ce i-l conferă situația obiectivă. Dar pentru a-și forma în școala medie o cultură generală serioasă elevul nu trebuie să-și încarce memoria cu amănunte, cu teze disparate, nelegate între ele, memorate mecanic, ci să și-o îmbogățească cu ceea ce este esențial în tezaurul de cunoștințe elaborat de omenire.

Asist. univ. P. BIELTZ

La secretariatul școlii

Alături de învățători și profesori, în școli muncește o categorie de lucrători care poartă denumirea generică de „personal administrativ" — secretari, contabili, referenți, administratori, dactilografe etc. Ne vom referi, în cele ce urmează, îndeosebi la personalul administrativ care lucrează în cadrul secretariatelor din școli.

Ce probleme ridică munca personalului administrativ, cum sînt rezolvate aceste probleme ?

O examinare mai atentă a activității personalului administrativ evidențiază faptul că aceasta nu poate fi neglijată atunci cînd evaluăm munca de ansamblu a școlii. Ea dă un ajutor concret, precis, aduce o contribuție de neînlocuit la buna desfășurare a procesului instructiv-educativ. La secretariatul școlii se concentrează situații, evidențe necesare nu numai „în sine", ci și în funcție de cerințele îmbunătățirii continue a muncii. În acest fel, activitatea „de birou" a celor care lucrează ca funcționari ai școlilor se leagă organic de procesul instructiv-educativ. De aceea, nici directorii și nici inspectorii școlari nu pot face abstracție, în munca lor de conducători și îndrumători ai procesului de învățămînt, de datele pe care le oferă activitatea secretariatelor școlare. Pentru ca sprijinul secretariatului să fie însă într-adevăr la nivelul dorit este necesar ca în cadrul lui să lucreze oameni competenți, care să manifeste interes pentru munca pe care o desfășoară, ca directorii de școli să îndrumeze și să controleze activitatea acestora.

La secretariatele bine organizate, încadrate cu funcționari conștiincioși, competenți, găsești oricînd situația exactă, „la zi" a școlarizării, a frecvenței, a nivelului la învățătură pe clase, obiecte, profesori. La fel stau lucrurile aici cu registrele, cu matricolele etc. Aceasta e cu atît mai important cu cît secretariatele școlare au de rezolvat probleme care cer operativitate și, mai ales, o mare atenție. Zilnic întîlnești la secretariat elevi, părinți, foști elevi care solicită diferite acte, adeverințe, certificate de studii. Avînd în vedere importanța acestor acte se înțelege de ce eliberarea lor nu îngăduie nici un fel de neglijențe. Pe de altă parte, trebuie ținut seama de timpul solicitanților, care nu poate fi irosit în așteptări și amînări evitabile.

La una din școlile generale de 8 ani din Capitală s-a petrecut o întîmplare semnificativă pentru urmările pe care le poate avea lipsa de conștiinciozitate în munca cu actele. Într-una din zile s-a prezentat un tînăr pentru a-și ridica certificatul de absolvire a școlii. Cercetîndu-se foaia matricolă, s-a constatat că la arhivă nu se află situația elevului respectiv pentru clasa a V-a, pe care o urmase la o altă școală. Mergîndu-se mai departe cu cercetările s-a văzut că în clasa a V-a elevul fusese corigent, că nu s-a prezentat la corigență și, în consecință, i se consemnase situația de repetent. Cum de a putut să frecventeze în continuare școala ? Simplu : s-a neglijat să se ceară situația matricolă. Și poate că n-ar fi fost cerută niciodată dacă nu s-ar fi solicitat eliberarea certificatului de absolvire.

Un corespondent din Constanța ne semnala un alt caz care relevă urmările neglijenței, superficialității, lipsei de răspundere a unora din cei ce lucrează la secretariatele școlilor. Din neatenție, la sfîrșitul anului s-a afișat pentru unul din elevi situația de repetent. Cu cîteva zile înainte de data susținerii examenului de corigență acesta, ducîndu-se pe la școală, află că de fapt a fost o greșeală a secretariatului, că el are situația de corigent. Dar un examen de corigență se poate oare pregăti în numai cîteva zile ?

În afară de răspunderea celor care se fac direct vinovați de astfel de neglijențe grave socotim că o parte din responsabilitatea lor revine, în asemenea cazuri, și conducătorilor de școli.

La secretariatele școlilor se păstrează o mare parte din instrucțiunile trimise de Ministerul Învățămîntului și de organele de învățămînt ale sfaturilor populare pentru orientarea muncii didactice. Acestea sînt desigur discutate, dezbătute cu profesorii de către conducerile școlilor. Multe dintre măsurile pe care le indică ele urmează însă să fie în atenția cadrelor didactice pe perioade mai îndelungate de timp. Iată un exemplu. Acum cîțiva ani a sosit în școli un ordin al ministrului învățămîntului cu privire la organizarea muncii în etapa finală a anului școlar în scopul evitării supraîncărcării elevilor. Măsurile stabilite în acest ordin au fost traduse în viață cu bune rezultate pentru școli. A trecut însă un an și în unele școli parte din obligațiile stabilite în ordinul respectiv au fost uitate. A mai trecut un an, la conducerile unor școli au venit noi directori, în învățămînt au intrat sute și mii de cadre tinere care nu cunoșteau măsurile amintite. Și iată că din nou elevii au fost antrenați la activități care îi abăteau de la preocuparea principală — învățătura : manifestații sportive, serbări etc. Acolo însă unde direcția școlii îndrumă judicios munca secretariatelor, unde o instrucțiune nu este socotită o simplă hîrtie de dosar, toate măsurile de această natură rămîn în evidența de fiecare zi a tuturor cadrelor didactice. Este o operație pe care o fac, sub îndrumarea conducerii școlii, secretariatele, care aranjează pe teme instrucțiunile orientative pentru munca instructiv-educativă și le pun la îndemîna tuturor învățătorilor și profesorilor, spre consultare.

Un alt aspect privind munca secretariatelor școlare se referă la probleme de organizare a muncii. Ele „depozitează" și documentele legate de salarizarea cadrelor didactice, de plata orelor suplimentare, de acordarea gradelor, de transferări etc. Studierea atentă a acestor documente și înțelegerea precisă a conținutului lor se răsfrînge pozitiv în munca fiecărui învățător sau profesor. Se face însă acest lucru în toate școlile ? Află profesorii tot ce trebuie să știe în legătură cu problemele de mai sus ? Că există și secretariate „deficitare" în această privință nu încape nici o îndoială. O atestă numărul de scrisori pe această temă adresate organelor de învățămînt, deși problemele respective ar fi putut fi lămurite la secretariatele școlii. Dacă s-ar calcula timpul pierdut de cei care scriu aceste scrisori și de cei care au datoria să le rezolve s-ar ajunge la cifre care ar însemna un adevărat act de acuzare împotriva superficialității și ușurinței de care dau dovadă unii din lucrătorii secretariatelor școlare.

Iată dar că preocuparea directorilor de școli, a secțiilor de învățămînt pentru modul în care își împlinesc datoriile profesionale lucrătorii din secretariatele școlilor, departe de a fi o treabă „pur administrativă", se leagă strîns de buna funcționare a învățămîntului, de organizarea ca și de conținutul lui.

C. RĂDOI

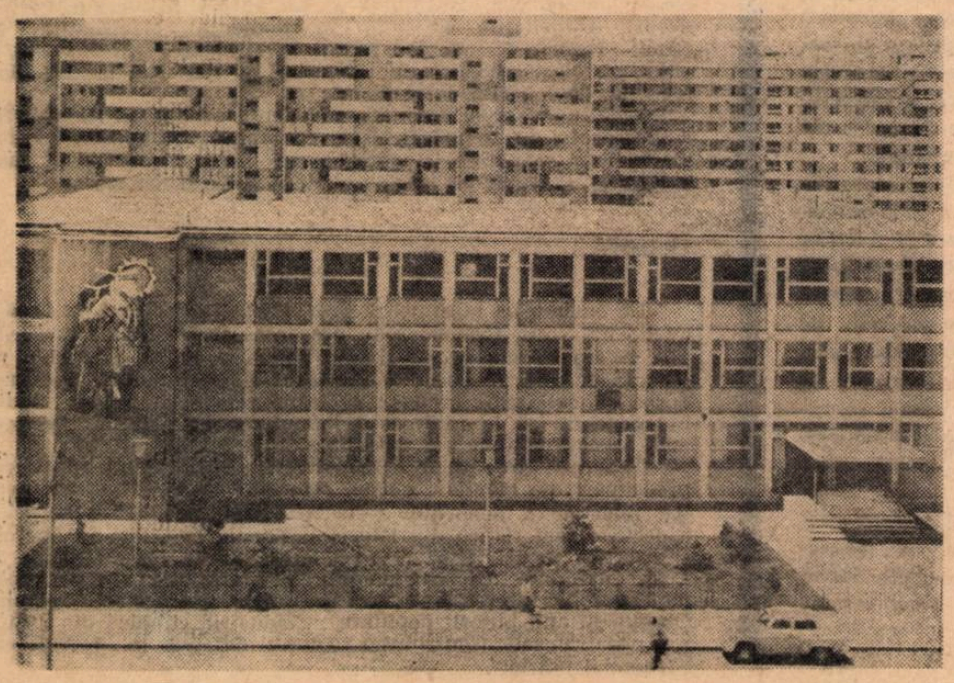

În mijlocul unui mare cvartal de blocuri din cartierul Drumul Taberei se înalță clădirea Școlii medii nr. 33

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Pentru a se veni în sprijinul elevilor la recapitularea cunoștințelor însușite la obiectul agricultura, se publică următoarea tematică :

AGROFITOTEHNIE
din materia clasei a V-a.

Cunoștințe despre sol. Principalele tipuri de sol din țara noastră, îndeosebi solurile existente în localitate. Legătura dintre plantă și condițiile ei de viață.

Lucrările agrotehnice. Lucrările de bază ale solului (aratul, grăpatul, discuitul, tăvălugitul).

Pregătirea solului pentru însămînțările de toamnă și de primăvară.

Îngrășăminte organice și chimice și modul lor de aplicare.

Controlul și pregătirea semințelor în vederea semănatului.

Metode de semănat. Epoca de semănat. Adîncimea de semănat.

Lucrările de îngrijire a culturilor.

Irigarea culturilor agricole. Punerea în cultură a terenurilor inundabile și a solurilor nisipoase.

Zonele din țara noastră.

Cultura plantelor de cîmp. (Se va insista cu deosebire asupra culturilor din zona agricolă în care este situată școala.). Cultura cerealelor. Răspîndirea culturii grîului în țara noastră. Soiuri de grîu raionate. Tehnica culturii. Bolile și dăunătorii grîului și combaterea lor. Cultura orzului și ovăzului. Răspîndirea culturii și soiuri raionate. Tehnica culturii. Producerea seminței de soi la cereale păioase, pe lotul semincer. Înmagazinarea și păstrarea cerealelor.

Cultura porumbului. Răspîndirea culturii și soiurile cultivate. Porumbul hibrid. Tehnica culturii. Cultura porumbului pentru siloz și masă verde. Bolile și dăunătorii porumbului și combaterea lor.

Cultura mazării și fasolii. Răspîndirea și soiuri cultivate. Tehnica culturii.

Cultura florii soarelui. Răspîndirea culturii și soiurile cultivate în țara noastră. Tehnica culturii.

Cultura inului și a cînepei. Tehnica de cultură.

Cultura cartofului. Răspîndirea culturii și soiurile cultivate. Plantarea cartofilor. Lucrările de îngrijire în cursul vegetației. Recoltarea. Bolile și dăunătorii cartofului și combaterea lor. Păstrarea cartofilor.

Cultura sfeclei de zahăr. Tehnica de cultură. Bolile și dăunătorii sfeclei de zahăr și combaterea lor.

Tehnica de cultură a borceagului, trifoiului și lucernei. Întreținerea pășunelor și fînețelor naturale.

HORTICULTURA
din materia clasei a VI-a.

Zonarea plantelor horticole.

Legumicultura. Înmulțirea legumelor. Metode de cultivare a legumelor. Răsadnițe și producerea răsadurilor de legume. Alte metode de producere a răsadurilor de legume. Alegerea, organizarea și pregătirea terenului pentru cultura plantelor legumicole. Semănatul și plantatul legumelor în cîmp. Culturi succesive și asociate. Recoltarea și păstrarea legumelor.

Cultura plantelor legumicole. (Se va insista cu deosebire asupra culturii plantelor legumicole răspîndite în zona agricolă în care se găsește școala). Cultura morcovului și a țelinei. Soiuri cultivate. Tehnica de cultură.

Tehnica de cultură a cepei ceaclama, de apă și de arpagic și a usturoiului. Tehnica de cultură a spanacului și a salatei. Cultura verzei albe și a conopidei. Soiuri. Tehnica de cultură pentru soiurile timpurii și de toamnă. Bolile verzei și combaterea lor. Cultura tomatelor, pătlăgelelor vinete și a ardeiului. Producerea răsadului. Tehnica de cultură. Combaterea bolilor și dăunătorilor. Tehnica de cultură a castraveților și a dovleceilor. Tehnica culturii cartofilor timpurii. Tehnica de cultură a florilor anuale și bianuale de grădină.

Pomicultura. Clasificarea speciilor de pomi cultivați în țara noastră. Organele pomilor. Creșterea și rodirea pomilor fructiferi. Producerea materialului săditor pomicol. Sectorul de producere a portaltoilor și de producere a pomilor altoiți. Altoirea în ochi dormind și sub coajă. Sectorul de plantații — mame, producătoare de semințe și de ramuri altoi. Înființarea livezilor pomicole. Tipuri de plantații pomicole. Alegerea și pregătirea terenului. Pichetajul și săpatul gropilor. Plantarea pomilor. Lucrările de îngrijire a livezilor tinere și pe rod. Combaterea bolilor și dăunătorilor pomicoli. Cultura intensivă a pomilor. Recoltarea și păstrarea fructelor.

Cultura speciilor pomicole. (Se va insista cu deosebire asupra speciilor pomicole cultivate în zona agricolă în care se găsește școala). Cultura sîmînțoaselor (mărul, părul și gutuiul). Cultura sîmburoaselor (prunul, caisul, piersicul, cireșul și vișinul). Cultura nucului și a migdalului. Tehnica de cultură a coacăzului, a agrișului și a căpșunului.

Viticultura. Organele viței de vie. Creșterea și rodirea viței de vie în timpul unui an. Cerințele viței de vie față de condițiile de mediu. Înmulțirea viței de vie prin butași și marcotaj. Producerea viților altoite. Înființarea plantațiilor de vii. Îngrijirea viilor în primii ani de la plantare. Îngrijirea viilor pe rod. Culesul strugurilor și prepararea vinurilor.

ZOOTEHNIE
din materia clasei a VII-a.

Importanța creșterii animalelor pentru economia națională. Reproducția animalelor domestice. Adăposturile pentru animale. Hrănirea rațională a animalelor. Particularități de hrănire a diferitelor categorii de animale. Creșterea și îngrijirea taurinelor, ovinelor și porcinelor. Creșterea, îngrijirea și hrănirea păsărilor de curte. Creșterea albinelor și a viermilor de mătase.

CHIMIZAREA, MECANIZAREA ȘI ELECTRIFICAREA AGRICULTURII. PROBLEME DE ORGANIZARE A ÎNTREPRINDERILOR AGRICOLE SOCIALISTE
din materia clasei a VIII-a.

Chimizarea agriculturii. Descrierea îngrășămintelor chimice și a amendamentelor. Pregătirea și aplicarea diferențiată a îngrășămintelor și amendamentelor. Descrierea substanțelor fitofarmaceutice (insecticidele, fungicidele, ierbicidele, substanțe stimulatoare). Măsuri de protecția muncii în folosirea substanțelor toxice.

Mecanizarea agriculturii. Principalele mașini agricole folosite în agricultură și punerea lor în lucru (pluguri, grape, cultivatoare, mașini de semănat și de administrat îngrășăminte, aparate și mașini pentru combaterea dăunătorilor, mașini de recoltat și de condiționat semințe, mașini și instalații pentru pregătirea și administrarea hranei animalelor). Echipamentul de lucru și folosirea întregii capacități de lucru a tractoarelor.

Electrificarea agriculturii. Importanța folosirii energiei electrice în agricultură. Folosirea energiei electrice în fermele zootehnice (pentru încălzirea spațiilor, a apei și pentru iluminat). Instalații automate de alimentare cu apă. Tehnica securității muncii la instalațiile electrice în agricultură.

Organizarea întreprinderilor agricole socialiste. Organizarea cooperativelor agricole și a producției în sectorul cooperatist. Organizarea unităților agricole de stat.

CONCURS

Institutul pedagogic de 3 ani din Pitești anunță scoaterea la concurs a postului de conferențiar, poziția 4 din statul de personal și funcțiuni al catedrei de limbă, disciplina „Istoria limbii române".

Cererile se vor înainta rectoratului Institutului pedagogic de 3 ani din Pitești, str. Gheorghe Doja nr. 41, în termen de o lună de la data publicării prezentului anunț, însoțite de următoarele acte : copie legalizată de pe actele de studii ; lucrările științifice ale candidatului ; certificat de caracterizare a activității profesionale și sociale, eliberat de instituția la care își are funcția de bază sau recomandarea șefului de catedră în cazul cînd candidatul funcționează în învățămîntul superior ; certificat de vechime în muncă, eliberat de unitatea în care lucrează ; memoriul de activitate didactică și științifică în cinci exemplare, semnat de candidat.

La Clubul sindicatelor din învăţămînt

Discuţie aprinsă între regizor şi cîţiva dintre interpreţii piesei „Copacii mor în picioare"

O dată cu pătrunderea semnificaţiei textului prinde contur şi mişcarea scenică

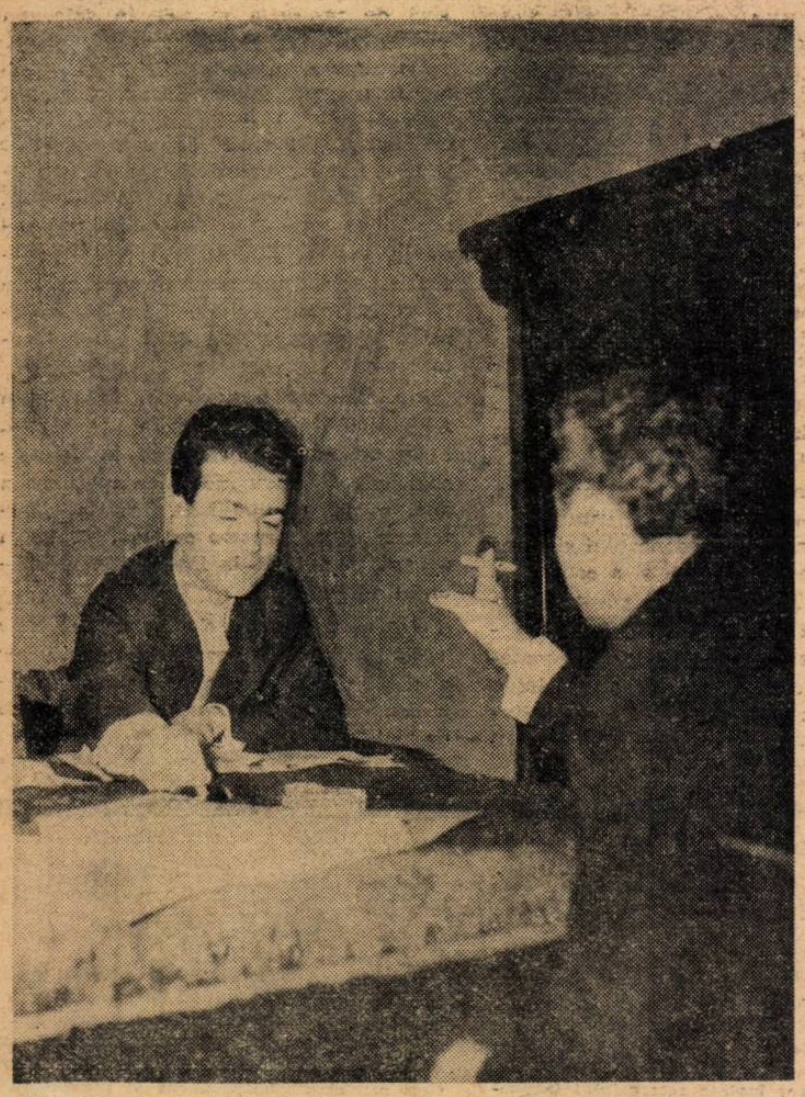

Replicile, ca şi schiţele de decor, sînt analizate cu deosebit spirit critic

Sîntem în frumoasa „sală galbenă" a clubului. În lumina becurilor puternice, fotografiile draperiile, covoarele dau reflexe aurii. Este ora 19,30. În jurul mesei au luat loc regizorul şi interpreţii din piesa dramaturgului spaniol Cassona „Copacii mor în picioare". „O piesă de idei, care dezbate probleme de etică, deosebit de actuale" justifică tovarăşul Petre Vasilescu, lector la Institutul de artă teatrală şi cinematografică, includerea ei în repertoriul echipei de teatru a clubului Sindicatelor din învăţămînt. Recunoaştem printre interpreţi pe „veteranii" echipei de teatru: profesorul Max Iäger şi G. Vieru, participanţi la toate ediţiile anterioare ale concursurilor similare. La unul din ele, cu piesa „Institutorii", echipa a primit titlul de laureată pe ţară.

— Se pare că după acest succes activitatea formaţiei de teatru a clubului a scăzut. Este adevărat? Şi dacă da, de ce?

— Într-adevăr, performanţa n-a mai fost repetată, ne spune tovarăşa Petruţa Stoian, care răspunde din partea conducerii clubului de munca artistică. Cauzele sînt mai multe. Lipsa de continuitate în îndrumarea artistică (s-au schimbat cam mulţi regizori în ultimii ani) ca şi în cea organizatorică sînt numai cîteva dintre ele. În afară de aceasta, Capitala oferă spectacole de un nivel artistic foarte ridicat, ceea ce sporeşte exigenţa spectatorului faţă de formaţiile de amatori.

— Pentru echipa de teatru a profesorilor din Bucureşti, intervine tov. Petre Vasilescu, cred că se ridică probleme întrucîtva deosebite. Mă gîndesc că n-ar fi rău dacă repertoriul ei ar fi profilat pe valorificarea scenică a folclorului şi a dramaturgiei româneşti. Cît de interesantă ar fi, de pildă, scenarizarea „Mioriţei" şi a altor creaţii populare şi, mai ales, cît de utilă pentru educaţia artistică şi patriotică a tineretului, pentru cerinţele didactice ale şcolii de cultură generală!

Sînt probleme pe care vom încerca să le rezolvăm în activitatea noastră viitoare — încheie tov. Vasilescu. Deocamdată toate energiile sînt concentrate pentru realizarea spectacolului de pe „şantierul" nostru. Repetiţiile sînt avansate, acum se lucrează la decoruri, iar peste cîteva săptămîni vom prezenta premiera. Sperăm să refacem vechea reputaţie a echipei de teatru, realizînd pentru actualul festival bienal „I. L. Caragiale" un spectacol care să comunice ideile piesei lui Cassona la un nivel artistic cît mai ridicat.

S. C.

CORESPONDENŢA

TÎRGU JIU

Conducerea Şcolii medii nr. 2 din Tg. Jiu, ne scrie tov. **Petru Petraş**, a hotărît să organizeze o serie de lecţii deschise de recapitulare pentru a veni în sprijinul cadrelor cu mai puţină experienţă. Organizate de către comisiile metodice pe specialităţi, aceste lecţii vor da tinerilor profesori prilejul de a culege date preţioase pentru munca proprie din această importantă etapă a anului şcolar.

SLATINA

Prof. **Laurenţiu Anton** ne informează că pregătirea elevilor în vederea examenului de maturitate este privită cu cea mai mare atenţie în toate unităţile de învăţămînt ale raionului Slatina. La şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 din oraş, ca şi la Şcoala medie din Potcoava, de exemplu, profesorii se îngrijesc să ridice la nivelul cerut cunoştinţele elevilor, acordînd o atenţie specială pregătirii diferenţiate a celor cu rezultate mai slabe. Pe baza indicaţiilor date în consiliile pedagogice cu privire la metodica desfăşurării recapitulării finale, cadrele didactice se ocupă acum de sistematizarea cunoştinţelor elevilor, de organizarea studiului lor individual etc. Cu deosebită grijă şi-au organizat munca profesori ca Gh. Ungureanu şi Dumitru Cîlniceanu de la Şcoala medie nr. 1 din Slatina, Georgeta Tronaru de la Şcoala medie nr. 2 din acelaşi oraş, Ştefan Diaconescu de la Şcoala medie din Potcoava şi alţii. In sistematizarea cunoştinţelor ei urmăresc dezvoltarea capacităţii elevilor de a sintetiza, de a judeca independent problemele, faptele şi fenomenele despre care au învăţat.

SÎNNICOLAUL MARE

Şi cadrele didactice din raionul Sînnicolaul Mare, regiunea Banat, se ocupă cu sîrg — după cum ne comunică prof. **L. Dunajecz** — de buna organizare a muncii lor în etapa recapitulărilor finale. Ele discută şi îşi împărtăşesc experienţa proprie cu privire la metodica şi conţinutul lecţiilor recapitulative, punînd un deosebit accent pe sporirea eficienţei acestor lecţii prin folosirea mijloacelor audio-vizuale, a materialului didactic etc.

GIURGIU

Tov. **Maria Mustaţă** ne face cunoscut că şi comisia metodică a învăţătorilor de la Şcoala generală de 8 ani nr. 3 din Giurgiu a pus pe primul plan al preocupărilor sale, în această perioadă, problemele privitoare la buna desfăşurare a lecţiilor de recapitulare finală. În acest scop comisia şi-a propus să organizeze, printre altele, o lecţie deschisă de recapitulare la limba română, în clasa a II-a, pentru a veni în mod concret în ajutorul învăţătorilor.

VULCAN

Pe lîngă Şcoala generală de 8 ani nr. 4 din Vulcan, ne comunică prof. **I. Marinescu,** funcţionează şi o secţie fără frecvenţă. Pentru a veni în ajutorul elevilor de la această secţie s-au organizat ore de consultaţii care au loc săptămînal. De comun acord cu conducerea minei Vulcan, în aceste săptămîni premergătoare încheierii cursurilor au fost luate măsuri menite să asigure participarea cu regularitate a elevilor la orele de consultaţii şi ajutorarea lor în vederea desfăşurării unei munci rodnice de pregătire a examenelor.

PĂTULE-VÎNJU MARE

Repetarea şi sistematizarea cunoştinţelor, ne informează prof. **C. Rădulescu,** au făcut de curînd obiectul unei discuţii în consiliul pedagogic de la Şcoala de 8 ani nr. 1 din comuna Pătule, raionul Vînju Mare. S-au prezentat cu acest prilej referate şi planuri model privind recapitularea materiei. Discuţia purtată asupra acestora a permis cadrelor didactice să desprindă concluzii valoroase cu privire la activitatea lor în această etapă.

REŞIŢA

Tov. **Nicolae T. Işfan** ne informează că, recent, membrii cercului ştiinţific „Traian Vuia" de la Şcoala generală de 8 ani nr. 1 din Reşiţa au sărbătorit centenarul naşterii fizicianului român Dragomir Hurmuzescu. Cu acest prilej s-a vorbit despre contribuţia acestuia în domeniul electricităţii şi fizicii razelor X, despre faptul că Dragomir Hurmuzescu a creat un electroscop original folosind ca material izolant dielectrina, descoperită de el însuşi.

În continuare s-au efectuat experienţe cu bobina Ruhmkorff şi descărcări în tuburi Geissler cu scopul recunoaşterii fenomenelor ce se petrec la trecerea curentului electric prin gaze rarefiate, domeniu de largă cercetare a lui Hurmuzescu.

CRAIOVA

De curînd, ne informează prof. **Sebastiana Mihai,** la Şcoala medie nr. 3 din Craiova s-au prezentat cîteva dintre lucrările mai valoroase realizate în timpul anului în cadrul cercurilor pe obiecte. Menită să dezvolte interesul elevilor pentru aprofundarea cunoştinţelor predate, să le creeze deprinderi de studiu independent, să le întărească încrederea în posibilităţile proprii, această acţiune s-a dovedit a fi de o reală utilitate.

Tematica referatelor a fost diversă, îmbrăţişînd multiplele preocupări ale elevilor. Astfel, referatul cu tema „Lupta pentru libertate a poporului reflectată în literatură" a surprins aspecte caracteristice din istoria naţională oglindite în operele scriitorilor noştri. Alte referate au avut ca temă „Fauna şi flora Olteniei", „Unele aplicaţii ale matematicii în practică" etc. Deosebit interes au stîrnit referatele „Dezvoltarea regiunii Oltenia în anii puterii populare", „Industria chimică din regiunea noastră" sau „Contribuţia regiunii Oltenia la dezvoltarea economiei patriei".

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piaţa Scînteii Bucureşti.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 803 — vineri 21 mai 1965 — 8 pagini 25 bani

VALORIFICARE MAXIMĂ

Desfășurăm pregătirile pentru închiderea anului școlar în condițiile în care toți oamenii muncii din patria noastră se pregătesc cu însuflețire să întîmpine Congresul al IV-lea al partidului, lucrînd cu elan pentru ca realizările închinate acestui mare eveniment să fie din cele mai rodnice.

Nici școlile nu au rămas deoparte. Chemările organizațiilor de partid la o muncă de calitate au avut un puternic ecou în sufletele învățătorilor, profesorilor, ale elevilor mari și mici. Eforturile și frămîntările lor sînt cu atît mai intense cu cît mai puține sînt săptămînile care ne despart de momentul bilanțului înfăptuirilor din acest an școlar.

Acum, fiecare învățător și profesor caută să întregească instrucția și educația copiilor, face eforturi pentru a le forma vederea de ansamblu asupra problemelor studiate, de a închega într-un tot unitar ceea ce aceștia au învățat treptat, în luni și luni de școală, de a le prezenta concluziile finale pe marginea materialului studiat, cu scopul de a le consolida cunoștințele și deprinderile, convingerile și sentimentele. Fiecare colectiv didactic dorește să se poată mîndri cu rezultatele obținute de școala la care lucrează, să aibă satisfacția muncii bine îndeplinite. Intensificîndu-și activitatea, folosind din plin contribuția comisiilor metodice, aplicînd experiența înaintată, întărind legătura cu organizațiile de tineret și cu părinții, directorii, învățătorii și profesorii vor reuși să răspundă înaltelor cerințe care le stau în față.

Numeroase scrisori sosite la redacția noastră, discuțiile cu cadrele didactice arată că lecțiile ținute în această etapă poartă în ele ceva din căldura pregătirilor în vederea marelui eveniment din viața poporului nostru — cel de al IV-lea Congres al P.M.R.

Ele grăiesc despre preocuparea pedagogilor nu numai de a sistematiza cunoștințele elevilor, de a lărgi orizontul cunoștințelor lor cu elemente noi, de a-i ajuta să fie mai stăpîni pe materie, dar și de a pune mai mult în lumină înfăptuirile mari pe care poporul nostru le-a obținut sub înțeleapta conducere a partidului, de a-i face pe elevi să pătrundă înalta semnificație a acestor înfăptuiri. Modul cum sînt formulate temele de sinteză pentru recapitulare, modul în care sînt conduse discuțiile în jurul lor relevă grija de a aduce în atenția școlarilor rodnicia muncii maselor de milioane în toate compartimentele vieții, de a sublinia rolul conducător al partidului în obținerea succeselor pentru care poporul nostru este prețuit și stimat în lumea întreagă. Numeroase date noi, fapte și fenomene petrecute recent în viața social-politică din patria noastră sînt folosite acum, în lecțiile de recapitulare, pentru a întregi tabloul uriașelor realizări din anii liberi, pentru a spori admirația și dragostea copiilor față de însuflețitorul acestor victorii — partidul clasei muncitoare.

În toate sectoarele de muncă au crescut an de an exigențele față de calitate. În perioada aceasta exigențele sînt încă și mai mari, ca o expresie o dorinței generale de a dedica celui de al IV-lea Congres al P.M.R. realizări de cea mai înaltă ținută. În rînd cu toți oamenii muncii, învățătorii și profesorii sporesc eforturile pentru un învățămînt de calitate.

Ne-am aflat, de curînd, într-una din marile școli medii ale Capitalei unde am avut prilejul să stăm de vorbă cu profesorul Alexandru Dabija care lucrează de mulți ani la catedră, dînd serii întregi de absolvenți foarte buni. Era în preajma unei lecții de recapitulare și l-am găsit răsfoind niște tratate de specialitate pe care le-a consultat în vederea acestei lecții. Avea în față și un plan detailat al lecției. Nu era obligat să-și întocmească un astfel de plan. Și totuși...

— Știți — ne-a spus — în această etapă fiecare oră are o mare pondere în pregătirea elevilor. Nici vorbă nu poate fi ca noi să ratăm vreo lecție, pentru că aceasta ar constitui o mare pierdere. Dimpotrivă, ni se cere să valorificăm la maximum potențele ei instructive și educative. Experiența îndelungată la catedră nu ne scutește să gîndim mai înainte lecția în toate verigile ei, în toate amănuntele ei, să chibzuim ce să cuprindă ea pentru a sublinia cu mai multă claritate esențialul, ceea ce trebuie să rămînă în mintea elevilor pentru toată viața.

„În aceste săptămîni — ne scrie profesorul Petre Petraș din Tîrgul Jiu — toți cei ce lucrează în școală și-au sporit exigența față de propria lor muncă. În același timp însă, această exigență trebuie dublată de cerințe ferme față de elevi. Consider că nu este bine ca la problemele mai grele să fie ascultați cei mai buni, iar

R. ANGHEL

(Continuare în pag. 8-a)

ASPIRAȚII

„...Remarcăm un lucru specific tineretului de azi: o majoritate zdrobitoare de adepți ai tehnicii. Pentru cei mai mulți, tehnica are o poezie fascinantă...

Cincisprezece, șaisprezece, șaptesprezece ani. Generații a căror biografie s-a consumat în exclusivitate sub semnul erei socialiste. Cum gîndesc, cum simt, ce-i preocupă, ce gusturi, ce preferințe au acești copii pe care nu-i putem asemăna cu nimic din ceea ce ne pot furniza propriile noastre amintiri despre adolescență?

Răspunsul cel mai clar și cel mai sincer la această întrebare poate fi obținut direct de la ei. Întrebați-i și vă vor răspunde. Cu condiția să nu porniți cu idei preconcepute, să nu încercați să descoperiți complicații inexistente, să nu aveți martori și să nu vă luați nu știu ce aere oficiale. Tratați-i cu încredere drept ceea ce sînt — niște adulți uluitor de tineri — și veți afla totul. Am încercat nu de mult această experiență cu un număr de elevi — cam atîția cît pot să umple bine o sală de clasă măricică — de la Școala medie nr. 19 din București. Aleși după criteriul „la întîmplare" din toate clasele a X-a și a XI-a, au reușit, credem să reediteze în mic problematica și psihologia generației lor.

Cînd am început ancheta — căci pînă la urmă așa putem numi convorbirea cu acești copii mari — ne temeam. Ne temeam că vor fi crispați, că ne vor da niște răspunsuri „ca la carte", că se vor refugia în muțenie etc. Ne întrebam dacă e bine să începem cu subiecte mai grave sau mai facile, dacă e bine să le mărturisim scopul discuției, dacă e bine... N-am avut nici vreme, nici posibilitatea să întîrziem prea mult în ezitări. Adolescența zilelor noastre se dovedește nerăbdătoare, directă și francă. Așa că am adoptat același limbaj:

— Vrem să discutăm despre voi.

Replica sare spontană, dintr-o bancă oarecare.

— E în ordine.

Și pentru că „e în ordine", începem. După un scurt ocol introductiv, risipit în intervenții incoerente și privind preocupări di-

M. SAVIN

(Continuare în pag. a 2-a)

ASPIRAȚII

(Urmare din pag. 1)

verse, oarecare, intrăm dintr-odată într-un subiect capital — sensul existenței personale, rațiunea de a fi, idealurile de viață.

Un băiat decretează solemn :
— Chimia.
Altul :
— Electronica.
Altul :
— Construcțiile.
Altul :
— Arhitectura.
O fată :
— Chimia industrială.
Tot o fată :
— Matematica.
Și, în sfîrșit :
— Istoria.

Remarcăm un lucru specific tineretului de azi : o majoritate zdrobitoare de adepți ai tehnicii, ai științelor exacte. Pentru cei mai mulți tehnica are o poezie fascinantă. Ceva mai mult, se conturează și un curent de opinie predominant în această lume de tineri. Științele umaniste sînt taxate, cu un anume aer de superioritate concesivă, drept un refugiu pentru spirite visătoare, dacă nu chiar comode. Există și argumente gata fabricate pe care ți le servesc cu o agreabilă infatuare.

— Dacă îți plac artele, literatura, foarte bine. Poți să le cultivi ca pe un divertisment, ca pe o modalitate de delicii spirituale. Dar să-ți faci din asta o meserie ? E prea mult. Societatea are nevoie în primul rînd de bunuri materiale. De arte poți să te ocupi în timpul liber.

Deși minoritar, există totuși și un grup de opoziție care protestează vehement :

— Greșit și neadevărat ! Științele umaniste sînt tot atît de utile oamenilor ca și cele care slujesc industria sau agricultura. Părerea mea este alta. Cînd îți alegi o profesie, să te gîndești în ce măsură, cum poți sluji prin propriile tale mijloace societatea. Să fii de folos oamenilor, să pui în slujba lor însușirile tale reale, pentru că numai acelea le vor folosi cu adevărat — acesta cred că este lucrul cel mai important. Ar fi stupid dacă eu, fiind un bun muzician, aș lăsa dracului muzica și m-aș apuca de matematică, la care cu greu mă descurc...

Voci din sală :
— Uite muzicianul unde era !
— Dau, așa, un exemplu.
Vocile :
— În calitate de afon.

Explozie de risete. Intervenim, solicitînd argumente. Se stăpînesc greu. Tabăra adversă are convingeri solide și consideră argumentația inutilă.

— Să lase glumele. Se caută ingineri.

— Nu vreau să fiu un inginer prost, cînd aș putea să fiu un muzician valoros.

— În timpul liber.

Așa nu merge. S-ar cuveni să precizăm că a intrat în discuție o problemă serioasă și că trebuie s-o lămurim. Dar nu e necesar. Au singuri simțul proporțiilor și „gluma-i glumă, treaba-i treabă". Inițiativa, surprinzător, vine din tabăra „realiștilor".

— Cred că am exagerat puțin. Adevărat : fiecare om trebuie să-și urmeze chemarea și să dăruiască ce e mai valoros în sine oamenilor. Cît privește povestea cu timpul liber, e o aberație. Nu poți realiza ceva însemnat pe o anumită direcție decît dacă-ți concentrezi toate eforturile asupra ei. Dacă ai aptitudini de muzician și nu ai de inginer, în zadar vei încerca să le dobîndești pe cele din urmă, păstrîndu-le pe cele dintîi. De obicei, dintr-o astfel de brambureală nu iese nimic. N-o să fii întreg nici ca inginer, nici ca muzician.

Și dacă e vorba să se vorbească serios, atunci se găsesc în ambele tabere mulți care să consimtă că așa e.

— De fapt, oricum timpul nu ne ajunge pentru a cultiva toate pe cîte le numim adevăratele noastre idealuri de viață.

O nouă problemă, noi opozanți:
— Ba mie îmi ajunge foarte bine.
— Și mie.

E interesant. Supunem la vot. Cîți au timp, cîți nu au ? Aproape trei sferturi votează pentru ziua de 48 de ore și numai un sfert pentru cea de 24. Să vedem cum se descurcă cei care se mulțumesc cu „ce-a lăsat dumnezeu".

— Totul e să știi cum să le împaci pe toate, cum să-ți faci programul.

Demonul ironiei pune lucrurile la punct

— Zece minute citești, opt minute faci matematică, șapte asculți muzică etcetera, etcetera.

— Nu chiar așa. Dar dacă știi să faci ordine, ai timp. Pe mine mă pasionează fizica, nu ? Mi-am propus să devin fizician. Deci, înainte de orice, fizica. Citesc cărți de specialitate, lucrez în laborator. Atît cît îmi permite timpul de elev. Ce nu, rămîne pentru mai tîrziu. În rest îmi fac lecțiile, citesc o carte, mă duc la un film, la un spectacol, la o expoziție. Dacă am de ales între o foarte bună operă beletristică și o foarte interesantă lucrare de fizică, las romanul de o parte și citesc lucrarea de fizică. Dacă introduci o anumită ierarhie în preocupări, îți faci timp.

Alt răspuns, în altă variantă, pe aceeași temă. Un timid :

— Am timp, pentru că mă rezum la ceea ce se pretinde unui elev. Idealul meu de viață e matematica (se pare că în deceniile următoare lumea va fi plină de matematicieni), dar nu fac mai multă matematică decît mi se cere la școală. Am să mă ocup serios de ea abia după ce o să termin studiile de cultură generală.

Replică imediată :

— N-o să faci mare lucru. La matematică trebuie să începi de pe acum. Dacă nu exersezi zilnic, ești în pom.

Dăm cuvîntul celor „fără timp". Sîntem atacați de o avalanșă de răspunsuri :

— N-am timp pentru că viața e grozav de bogată și nu vreau să pierd nimic din ce e frumos în ea.

— N-am timp pentru că vreau să fiu un om cult și cred că mi-ar trebui o mie de vieți ca să devin cu adevărat cult.

— Vreau să fiu un specialist excelent în meseria mea.

— Vreau să dansez.
— Vreau să citesc.
— Vreau să schiez.

— Vreau să ascult muzică, să merg la teatru, la cinema.

— Vreau să mă plimb.

— N-am timp pentru că vreau să gîndesc și pentru că aș putea să mai înșir încă o mie de alți „vreau", la care ingratitudinea timpului mă silește să pun cruce.

E limpede. Dacă ne-am lua după lăcomia acestor tineri, și ziua de o mie de ore ar fi prea scurtă. Încercăm să aducem „problema" pe un făgaș mai realist. Ne legăm de cultură, pentru că toți s-au referit la ea.

— Ce înțelegeți prin cultură ? Urmați o școală de „cultură generală". Ce vă interesează în plus ?

Răspunde un elev dintr-a XI-a :

— În săptămînile acestea termin școala de cultură generală, dar nu mă pot considera un om cult.

Un coleg :

— Trebuie să recunoaștem că, pînă la urmă, în școală înveți destul de puțin. Puțină istorie, puțină literatură, puțină geografie...

În sfîrșit, un realist :

— Nu putem pretinde școlii să ne dea la absolvire certificate de erudiție. Aici n-am venit decît să luăm startul, ca să spunem așa. Și, slavă domnului, cred că n-avem de ce ne plînge. Măcar să știm noi bine tot ce învățăm !

Liniște. Am observat în cursul discuției un fenomen interesant. Toți au replica dinamică, nervoasă sau ironică atîta vreme cît părerile se lovesc dintr-o extremă în alta. Imediat ce unul din ei a formulat o idee care li se pare mai chibzuită, sînt gata să retracteze exagerările anterioare — generate pare-se doar de temperatura ridicată specifică vîrstei — și își trădează consimțămîntul prin tăcere. E un fel de „cu unanimitate de voturi a fost aprobată ultima părere". Capacitatea de a anula, pentru salvarea unei idei echilibrate, excesele aruncate în luptă de dragul victoriei în polemică ni s-a părut un amănunt demn de remarcat, unul din importantele semne ale atît de apropiatei maturități. S-a verificat și de data aceasta într-o concluzie limpede : „Avem toate condițiile să devenim oameni culți. Totul depinde de noi, de pasiunea cu care iubim cultura, de perseverența cu care ne-o însușim".

— Sînteți caraghioși !

În legătură cu acest scurt incident se cuvine să deschidem o paranteză. Am putea spune că gluma, umorul, rîsul se adaugă ca una din trăsăturile definitorii ale adolescenței. Ne-am dat seama în permanență, în timpul cît am stat cu ei, că în dezbaterea celor mai grave probleme acești tineri sînt oricînd gata să-și acorde răgazul unei pauze de dragul rîsului. Cu atenția trează la schimburile de idei, la justețea afirmațiilor și soliditatea argumentelor, pîndesc — mai ales cînd discuția e liberă — momentul cînd pot plăti rîsului o porție din bogatul tribut pe care i l-au rezervat.

Este rău ?

Este foarte bine.

Aptitudinea de a rîde, de a rîde așa sănătos și molipsitor cum numai ei știu să rîdă, înseamnă echilibru interior, înseamnă optimism, înseamnă dragoste de viață.

Să închidem paranteza și să-i ascultăm pe „caraghioși" :

— Nu sînt împotriva sentimentelor în general, dar sînt împotriva sentimentalismului văduvit de controlul rațiunii.

— Și cum asiguri controlul ?

— Dacă nu pricepi, pune-ți mintea la contribuție.

Dar după cele ce spune mai departe se vede că pricepe foarte bine.

— Eu, de exemplu, am un prieten la care țin foarte mult. Nutresc deci față de el sentimente de prietenie. Dar prietenul meu e, cum să vă spun... Băiat bun, dar îngrozitor de aiurit. Rațiunea îmi spune „dă-l încolo de prieten, ce te-ai legat de ăsta ? De aici nu poate să iasă nimic ca lumea !" Sentimentul să fie întemeiată nu pe calcule meschine, ci pe idealuri — cum să spun ? — pe idealuri adevărate, înalte, nobile.

Firesc, discuția trece în alte domenii. Cineva se referă la relațiile cu părinții, cu profesorii. Prindem repede ocazia :

— Pot comunica generațiile între ele ? Sînteți apropiați de profesorii voștri, găsiți un limbaj comun ?

— Depinde.
— De ce depinde ?
— De profesor, de problemă.
— De pildă.

Fetele :

— Cu profesoara dirigintă putem să discutăm orice. Nu pentru că întîmplător e dirigintă, ci pentru că așa e ea, mai afectuoasă, mai apropiată, mai înțelegătoare.

— Absolut orice ?

— Aproape. Eu personal am primit de la ea sfaturi în probleme foarte delicate.

> „...Avem toate condițiile să devenim oameni culți. Totul depinde de noi, de pasiunea cu care iubim cultura, de perseverența cu care ne-o însușim..."

Considerînd problema încheiată, trecem la altele.

Despre sentimente.

În sală, „rumoare", Ce vreți ? E vîrsta la care se formează marile sentimente, la care cuvîntul „sentiment" începe să capete implicații cu totul noi.

Deși cei mai mulți se declară „antisentimentali" sau, dacă n-o spun, ar vrea să lase să se vadă asta, un subtext involuntar îi trădează mereu. Să ne lămurim:

— Este rău ca oamenii să se lase pradă sentimentelor ?

— Categoric. „Somnul rațiunii naște monștri" — citează cineva, savant, pe Goya.

Și, din nou, unul din acele prilejuri pe care tinerii nu-l pierd niciodată — prilejul de glume :

— Rațiunea ta doarme. Tu ești un adormit !

Adormitul, deconcertat, roșește.

— De ce ?

— Știi tu de ce.

Cineva face precizări :

— El nu doarme decît la geografie.

Altcineva fredonează, chipurile distrat, cu ochii pe fereastră :

— „Maria, floare albă de mai..."

Prins la înghesuială, „acuzatul" se supără de formă.

de prietenie cunoaște alt limbaj : „Ține la el, apără-l, ajută-l orice s-ar întîmpla, nu-l trăda". Acuma să te văd, domnule „rațional", cum rezolvi chestiunea ?

Un sentimental convins prinde momentul și încearcă să teoretizeze :

— Cred că un sentiment adevărat cere dăruire totală. Dacă te apuci să-ți faci calcule, dacă socotești cîte kilograme de prietenie se cuvine să acorzi prietenului tău în funcție de însușirile lui, numai prieten nu-i mai ești. Ori sînteți prieteni pînă la moarte, orice s-ar întîmpla, ori îți vezi de drum.

Solitară, teoria dăruirii absolute n-are priză. Critica funcționează radical.

— Îmi convine — intervine un elev cu falsă și solemnă sobrietate — vreau să-mi fii prieten. Cu tine merg la sigur. Pot să devin ce-oi deveni, să mă fac ce m-oi face, tu ai să-mi fii mereu prieten. Îmi convine, îmi convine — conchide el grav.

După obișnuitul ping-pong de păreri, ajungem în sfîrșit la o concluzie :

— Sentimentele trebuie să fie raționale cu condiția ca rațiunea

Băieții :

— Sînt lucruri pe care nu le putem discuta cu nimeni.

— Cum așa ?

— Cu părinții nu-ți permiți, cu profesorii nu-ți permiți, cu prietenii pierzi vremea de pomană pentru că nu știu mai mult decît tine — după cum și vedeți.

„După cum vedem", în efervescența de idei și sentimente care încă nu s-au stabilizat și nu s-au conturat pe deplin, adolescența contemporană se sprijină, la noi, pe coloana solidă a unor înalte aspirații și principii etice. Ezitările, dibuirile, incertitudinile sînt foarte firești, specifice acelui minunat atribut dintotdeauna invidiat de adulți. Dar inerența lor nu presupune și acceptare fatalistă. Și dacă tinerii au probleme la care viața le solicită răspuns, și dacă singurii în măsură să dea acest răspuns sîntem noi, cei mai în vîrstă, profesori sau părinți, și dacă ei „nu-și permit" să ne ceară sfatul, sîntem noi cei datori să venim în întîmpinarea întrebărilor lor, netezind la vreme calea albă și dreaptă către un viitor de lumină fără umbre.

ANUL ŞCOLAR SE APROPIE DE SFÎRŞIT CE MĂSURI AŢI LUAT PENTRU A-L ÎNCHEIA CU SUCCES?

Sofia Puşcaşu
şeful secţiei de învăţămînt a Capitalei

În această perioadă se poate constata o vizibilă intensificare a activităţilor instructiv-educative în fiecare şcoală. Atmosfera aceasta de muncă foarte intensă este determinată în primul rînd de năzuinţa colectivelor din fiecare şcoală de a întîmpina Congresul al IV-lea al partidului nostru cu rezultate superioare faţă de trecut, aducîndu-şi în acest fel contribuţia lor la succesele cu care întregul nostru popor salută acest mare eveniment din viaţa patriei noastre.

Am consemnat de la bun început acest fapt pentru că socotesc foarte important să nu se confunde o asemenea atmosferă pozitivă cu aceea care caracterizează „lucrul în asalt". Căci măsurile pentru încheierea cu succes a acestui an şcolar au fost iniţiate cu mult timp în urmă şi discutate larg la sfîrşitul trimestrului al II-lea şi la începutul acestui trimestru.

Ceea ce caracterizează în mod deosebit activitatea pe care o desfăşoară lucrătorii secţiei noastre în scopul încheierii cu succes a acestui an şcolar — constituind de altfel o continuare a acţiunilor iniţiate încă de la începutul lui — o constituie fundamentarea mult mai precisă, mai ştiinţifică a muncii de îndrumare şi control. Controalele sistematice întreprinse de secţia noastră de învăţămînt raionale şi de conducerile fiecărei şcoli, controale axate pe problemele cele mai importante ale conţinutului predării diferitelor discipline de învăţămînt şi ale metodicii specifice acestora, au cuprins toate unităţile şcolare ale Capitalei. Ele ne-au permis o cunoaştere mai profundă decît în alţi ani a nivelului la învăţătură al elevilor, dîndu-ne astfel posibilitatea să iniţiem măsuri mai adecvate şi să facem recomandări concrete, diferenţiate în funcţie de caracteristicile procesului instructiv-educativ din cadrul fiecărei şcoli. În acelaşi timp, au fost organizate acţiuni cu caracter general menite să ridice nivelul procesului instructiv-educativ în toate şcolile.

O acţiune care s-a soldat cu rezultate deosebit de pozitive a fost schimbul amplu de păreri între profesorii care predau aceleaşi discipline. Asemenea schimburi de păreri, realizate mai ales în cadrul raioanelor Nicolae Bălcescu şi Griviţa Roşie, au prilejuit extinderea experienţei înaintate. Astfel, s-au conturat cele mai bune căi de recapitulare a cunoştinţelor de literatură română ale viitorilor absolvenţi în lumina celor mai recente studii de istoriografie şi critică literară, de sistematizare a noţiunilor de fizică pornind de la cunoaşterea unor lucrări de bază privind structura materiei, de generalizare a cunoştinţelor de biologie pornind de la studiile de genetică moleculară etc. O mare atenţie s-a acordat şi pregătirii elevilor din clasele a VIII-a şi a XI-a pentru examene. Această pregătire a început încă din prima zi a trimestrului al III-lea pe baza unei riguroase planificări care prevedea îndrumarea studiului individual şi organizarea unor consultaţii.

Şi activitatea cercurilor pedagogice a fost axată, în această perioadă, tot pe problema pregătirilor pentru încheierea cu succes a anului şcolar. În cadrul lor s-au purtat discuţii referitoare la organizarea recapitulării, accentuîndu-se în mod deosebit asupra formelor specifice fiecărei discipline.

O acţiune în curs de desfăşurare în această perioadă o constituie pregătirea sesiunii de examene în învăţămîntul fără frecvenţă. Am urmărit ca în toate şcolile unde se vor da asemenea examene candidaţii să primească un sprijin activ, am discutat cu preşedinţii viitoarelor comisii de examen pentru asigurarea unei atmosfere în care exigenţa să se îmbine cu atitudinea apropiată faţă de candidaţi.

Pe tărîmul acţiunilor cu caracter educativ întreaga noastră muncă se desfăşoară sub semnul întîmpinării celui de al IV-lea Congres al partidului. Împreună cu Comitetul orăşenesc U.T.M., secţia a îndrumat şcolile să iniţieze, cu sprijinul organizaţiilor de tineret, acţiuni menite să lămurească mai profund elevilor politica marxist-leninistă dusă de partidul nostru pe plan intern şi internaţional, să le facă larg cunoscute marile succese obţinute de poporul nostru pe calea desăvîrşirii construcţiei socialiste.

O mare atenţie acordăm şi orientării profesionale a viitorilor absolvenţi. În colaborare cu comitetul orăşenesc U.T.M., am organizat o serie de întîlniri ale elevilor din clasele a VIII-a şi a XI-a cu oameni de ştiinţă şi cultură, cu muncitori fruntaşi în întrecerea socialistă, cu ingineri şi tehnicieni, cu tineri care au terminat şcoala în anii trecuţi. La rîndul lor, şcolile au fost sprijinite să organizeze şi ele acţiuni similare.

Ne stau în faţă, încă, numeroase sarcini de mare răspundere atît pe plan organizatoric cît şi pe planul îndrumării şi controlului activităţii instructiv-educative. Chiar în clipa cînd aceste rînduri vor vedea lumina tiparului, la secţia noastră de învăţămînt se va desfăşura un instructaj cu inspectorii secţiilor raionale de învăţămînt şi cu directorii tuturor şcolilor din Capitală, în care vom sublinia din nou, în lumina sarcinilor trasate recent de conducerea Ministerului Învăţămîntului, măsurile cele mai importante ce trebuie întreprinse în şcoli. Ne vom referi nu numai la măsurile legate strict de încheierea acestui an şcolar, ci şi la cele menite să asigure elevilor o vacanţă cu un conţinut educativ cît mai bogat şi să contribuie la deschiderea în bune condiţii a anului şcolar 1965—1966. Cea mai fierbinte dorinţă a noastră a tuturor este ca, în ansamblu, acţiunile noastre să-şi dea aportul la obţinerea unor succese cît mai mari ale şcolilor în anul şcolar a cărui încheiere coincide cu cel de al IV-lea Congres al Partidului.

N. Vlad
şeful secţiei de învăţămînt a regiunii Argeş

Preocupările noastre se îndreaptă acum, în mod firesc, spre rezolvarea problemelor pe care le ridică munca profesorilor, a directorilor de şcoli, a secţiilor de învăţămînt raionale în vederea încheierii cu succes a anului şcolar. Este mai ales vorba de asigurarea parcurgerii integrale a programelor şcolare, de buna desfăşurare a recapitulării materiei, de orientarea profesională a viitorilor absolvenţi, de buna pregătire a examenelor pe care urmează să le dea elevii claselor a VIII-a şi a XI-a.

Mă voi opri aici doar asupra cîtorva din aceste probleme, arătînd măsurile luate de secţia noastră de învăţămînt în scopul sprijinirii mai eficiente a muncii şcolilor în această etapă. Aş dori să vorbesc în primul rînd de modul cum am organizat controlul şi îndrumarea activităţii şcolilor în vederea sprijinirii lor pentru încheierea cu bune rezultate a anului şcolar, întrucît consider această acţiune de o importanţă deosebită în asigurarea succesului muncii. Am organizat cu grijă, în acest scop, instruirea corpului de inspectori metodişti de care dispune secţia regională, ca şi instruirea celor ce lucrează la secţiile de învăţămînt raionale. Am elaborat totodată un plan de sarcini şi măsuri concrete în vederea cuprinderii tuturor şcolilor în munca de îndrumare şi control, plan care a fost adus şi la cunoştinţa secţiilor raionale. Accentul s-a pus pe controlul în brigăzi, desfăşurat pe baza unor grafice întocmite cu grijă, pînă la încheierea cursurilor urmînd să fie inspectate aproape toate şcolile din regiune.

Secţiile raionale se preocupă şi ele îndeaproape de îndrumarea concretă a şcolilor. De exemplu, inspectorii din Curtea de Argeş şi cei din Piteşti acordă mult ajutor pregătirii elevilor din clasa a VIII-a la limba română şi matematică, organizînd în acest scop sondaje prin lucrări de control şi interogări orale. Îndrumări amănunţite dau cadrelor didactice şi inspectorii din alte raioane ale regiunii noastre.

Cu ocazia controalelor făcute de inspectorii regionali şi raionali s-a constatat că şcolile se călăuzesc în munca lor după planuri concrete, cu sarcini şi măsuri adecvate acestei perioade. Îndrumînd pregătirea atentă a lecţiilor de recapitulare, cei mai mulţi conducători de unităţi nu au neglijat organizarea activităţii suplimentare de pregătire a elevilor rămaşi în urmă la învăţătură, mai ales a celor din clasele a VIII-a şi a XI-a. Cei mai mulţi directori urmăresc respectarea strictă a graficelor de consultaţii, se preocupă de eşalonarea judicioasă a lucrărilor scrise, au luat măsuri pentru a-i scuti pe elevi, ca şi pe profesori de activităţi care i-ar supraîncărca. Regimul de viaţă al elevilor din internate a fost pus şi mai bine la punct: elevii sînt supravegheaţi şi ajutaţi mai atent în orele de studiu, li se asigură timpul necesar pentru recreere şi o hrană mai substanţială.

În acelaşi timp, directorii au sporit numărul de asistenţe făcute la lecţii şi au intensificat îndrumarea acordată profesorilor ceea ce se reflectă în creşterea vizibilă a nivelului de pregătire al elevilor. Pe de altă parte, munca metodică din şcoli a fost orientată şi ea spre rezolvarea sarcinilor actuale. În consiliile pedagogice s-au dezbătut planurile de măsuri legate de încheierea anului şcolar, subliniindu-se necesitatea parcurgerii întregii materii, a organizării judicioase a recapitulării, a consultaţiilor şi meditaţiilor, a întăririi legăturii cu familia. La unele consilii pedagogice s-au dezbătut teme cum sînt: „Folosirea materialului didactic în orele de recapitulare finală", „Prezentarea elementului nou în lecţiile de recapitulare" etc.

Mobilizîndu-şi toate forţele pentru a întîmpina cu rezultate cît mai bune în munca lor cel de-al IV-lea Congres al partidului, toţi oamenii şcolii din regiunea noastră se străduiesc să asigure încheierea cu deplin succes a anului şcolar.

Maria Vicol
şeful secţiei de învăţămînt a regiunii Bacău

Şi în regiunea noastră s-au stabilit o serie de măsuri organizatorice menite să asigure încheierea cu succes a anului şcolar. Cele mai importante dintre ele privesc recapitularea materiei şi pregătirea examenelor.

Toate cadrele didactice au fost îndrumate să-şi întocmească planuri de muncă amănunţite pentru ultima etapă a activităţii. De asemenea, s-a recomandat ca aceste planuri să fie discutate şi îmbunătăţite în comisiile metodice, astfel încît să se asigure parcurgerea întregii materii şi să se rezerve numărul de ore necesare pentru recapitularea finală.

Din experienţa anilor trecuţi am tras concluzia că reuşita recapitulării finale depinde în cea mai mare măsură de pregătirea cadrelor didactice în acest domeniu. De aceea, am orientat cercurile pedagogice să pună în discuţie, pe specialităţi, probleme referitoare la tematica lecţiilor de recapitulare şi la metodica desfăşurării lor. Însuşindu-şi îndrumarea dată, cercurile pedagogice din oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Piatra Neamţ etc. au dezbătut în mod concret, aprofundat problemele legate de folosirea mijloacelor moderne audio-vizuale la orele de recapitulare, de căile care asigură sporirea eficienţei lecţiilor de sinteză etc.

Totodată comisiile metodice din şcoli au primit indicaţia să organizeze şi ele discuţii asupra problemelor concrete pe care le ridică organizarea şi desfăşurarea orelor de recapitulare, iniţiind şi activităţi practice — lecţii deschise, lucrări de laborator, lucrări pe lotul şcolar, vizite, excursii etc. menite să popularizeze cele mai bune căi de recapitulare a materiei predate. Întrucît în şcolile din regiunea noastră lucrează un număr apreciabil de cadre tinere, s-au organizat în sprijinul acestora expuneri în legătură cu organizarea şi desfăşurarea recapitulării finale. În sfîrşit, diriginţilor li s-a recomandat să îndrume cît mai atent activitatea independentă a elevilor şi să orienteze familiile acestora în organizarea judicioasă a regimului zilnic.

Din sondajele inspectorilor în şcolile din regiune rezultă că orientarea dată de la secţia noastră este cunoscută de cadrele didactice şi aplicată în activitatea instructiv-educativă. Pentru pregătirea corespunzătoare a elevilor din clasele de absolvire s-au organizat în majoritatea şcolilor consultaţii la toate materiile prevăzute în programele de examene. Directorii de şcoli, comisiile metodice s-au îngrijit ca fiecare profesor să-şi alcătuiască în mod judicios tematica lecţiilor recapitulative.

În unele şcoli medii, cum sînt cele din Roman, Comăneşti, Tg. Neamţ, Adjud, Bicaz, Şcoala medie nr. 4 Bacău s-au organizat consfătuiri cu elevii claselor a XI-a, cărora profesorii de specialitate le-au dat indicaţii amănunţite asupra modului cum să-şi organizeze studiul individual, asupra problemelor ce trebuie să le reţină atenţia la fiecare materie.

Cu multă grijă se preocupă secţia noastră de învăţămînt şi de îndrumarea şcolilor generale de 8 ani, care dau acum prima lor promoţie de absolvenţi. Cadrele didactice care predau la clasele a VIII-a au fost mobilizate să intensifice munca de pregătire a elevilor lor prin lecţii, consultaţii, să le îndrume studiul individual la toate obiectele de examen. De pe acum s-au stabilit centrele în care se vor susţine examenele de maturitate şi au fost selecţionaţi profesorii care vor alcătui cele 30 de comisii ce vor funcţiona în regiune în sesiunea iunie. De asemenea, prin grija secţiilor de învăţămînt raionale şi orăşeneşti s-a stabilit cîte comisii vor funcţiona la fiecare şcoală de 8 ani pentru examenele de absolvire a clasei a VIII-a.

Dorim cu toţii ca examenele din acest an să constituie un nou succes al şcolilor din regiunea noastră, astfel încît să întîmpinăm Congresul partidului cu realizări cît mai frumoase.

ÎN ULTIMA ETAPĂ

Sistematizarea cunoştinţelor

Cadrele didactice care au predat în acest an la clasa a IV-a au studiat cu elevii lor, între altele, cunoştinţe despre natură — obiect nou introdus în planul de învăţămînt. Experienţa predării acestui obiect arată că prin studierea lui se rezolvă mai bine ca în trecut nevoia de a stabili legătura între informaţiile empirice şi disparate despre natura înconjurătoare cîştigate de elevi în primele clase şi însuşirea sistematică a cunoştinţelor din clasele următoare. Este neîndoios faptul că predarea cunoştinţelor de botanică, zoologie, geologie, anatomie şi fiziologia omului se va realiza în condiţii mai bune datorită faptului că elevii au dobîndit o imagine de ansamblu asupra naturii, cu înţelegerea caracteristicilor celor mai generale ale componentelor ei esenţiale. În acelaşi timp, însuşirea cunoştinţelor despre natură îi ajută pe elevii clasei a IV-a să-şi contureze elementele de bază ale concepţiei ştiinţifice despre lume, le trezeşte interesul pentru cunoaşterea explicaţiei fenomenelor naturii.

În decursul predării şi la repetarea curentă a cunoştinţelor despre natură învăţătorii au insistat asupra a ceea ce era important într-o singură lecţie. De exemplu, în legătură cu cunoştinţele despre sare, au urmărit să fixeze în mintea copiilor trăsăturile specifice ale acestei roci, i-a ajutat să reţină cele învăţate referitor la modul cum s-a format, la locurile unde se găseşte în stare naturală, la modul cum se exploatează şi se foloseşte.

Uneori, în cadrul recapitulării curente au fost necesare referiri la amănunte, pentru ca afirmaţiile generale să fie susţinute de cunoaşterea elementului concret corespunzător. De exemplu, dacă un elev a răspuns corect că apa este un bun dizolvant, învăţătorul i-a cerut să exemplifice afirmaţia comparînd diferite tipuri de apă după substanţele minerale ce intră în componenţa lor. Cu aceasta elevii au fost conduşi spre stabilirea unor legături între cunoştinţele cîştigate în mod izolat la diferite lecţii anterioare. Intrînd în anumite relaţii, aceste cunoştinţe şi-au adîncit semnificaţia, ceea ce a favorizat o însuşire temeinică a lor, pe baza înţelegerii conştiente.

Ulterior, la sfîrşitul fiecărui trimestru, au avut loc repetări periodice, sprijinite pe repetarea curentă şi pregătind recapitularea finală. Repetarea aceasta a stabilit corelaţii mai largi între cunoştinţe, folosind modalităţi diferite de sistematizare. De exemplu, numeroşi învăţători au organizat la sfîrşitul primului trimestru o lecţie de repetare cu privire la rocile şi metalele care alcătuiesc subsolul.

Cu atît mai mult acum, în cazul recapitulării finale, nu poate fi vorba de o însuşire de cunoştinţe eşalonate în ordinea în care au fost predate. Structura manualului ne-ar tenta să organizăm această repetare pe linia capitolelor referitoare la roci, la apă, la aer, la plante, la animale şi la om. În felul acesta nu am face însă decît să reluăm mecanic cunoştinţele. Or, recapitularea finală, pentru a-şi ajunge scopul, cere sintetizarea la un nivel superior a elementelor esenţiale din întregul material, astfel încît elevii să rămînă convinşi de anumite adevăruri ştiinţifice, pe care se vor grefa cunoştinţele lor de mai tîrziu.

Ce probleme trebuie să ne reţină în primul rînd atenţia?

Înainte de toate, vom urmări ca elevii să înţeleagă că în natură există o imensitate de fenomene care se deosebesc unele de altele prin trăsături specifice, că între ele există o strînsă legătură, că ele se influenţează unele pe altele, că în natură totul se mişcă, se dezvoltă, se schimbă, că între diferitele componente ale naturii are loc un schimb de substanţe care favorizează viaţa şi dezvoltarea, că plantele şi animalele se dezvoltă de la forme inferioare la forme superioare, că vieţuitoarele sînt condiţionate de mediul lor de viaţă, că omul cunoaşte şi stăpîneşte natura.

În acest scop este bine să grupăm datele furnizate de manual (cu unele completări de la lecţiile de geografie sau de citire) în jurul unor teme cuprinzătoare. De pildă, ar fi eficace o lecţie de recapitulare care i-ar ajuta pe elevi să-şi contureze o imagine globală asupra naturii, cu stabilirea celor mai generale însuşiri ale fenomenelor. Sînt indicate şi teme ca „Factorii din natură care participă la formarea solului", „Circuitul apei, cu transformările aduse în natură", „Dezvoltarea vieţii pe Pămînt", „Importanţa corpurilor neînsufleţite şi însufleţite pentru viaţa omului", „Cum cunoaşte şi stăpîneşte omul natura" etc.

În orice caz este nevoie ca lecţiile de recapitulare să se includă într-un sistem, care s-ar putea încheia cu lecţia referitoare la posibilităţile omului de transformare a naturii. În acest fel elevii ar sesiza mai uşor ideea evoluţiei în natură, ca şi rolul omului în stăpînirea şi transformarea ei.

Ca procedee didactice indicate pentru lecţiile de recapitulare finală a cunoştinţelor despre natură subliniem necesitatea stabilirii unui plan judicios de desfăşurare a discuţiilor, cu fixarea lui pe tablă concomitent cu desfăşurarea lecţiei, a pregătirii lecţiilor prin lecturi indicate în prealabil elevilor, a valorificării excursiilor şi vizitelor ce s-au organizat în timpul anului, ca şi a folosirii diafilmelor de care dispun şcolile şi a vizionării unor filme acolo unde există posibilitatea.

MARIA GIURGEA

Generalizări şi aplicaţii practice

În clasa a XI-a, la lecţiile de chimie din ultimele ore ale anului şcolar este necesară o revedere a materiei axată pe noţiunea de funcţie chimică organică. Consider că o asemenea recapitulare este cu atît mai necesară cu cît nu o dată candidaţii la examenul de maturitate au dat dovadă de confuzii determinate de asemănarea etimologică a unor cuvinte ca glucoză, glicol, glicerină, glicocol, glicogen etc.

Manualul cuprinde un capitol referitor la funcţiunile chimice organice, dar acesta este plasat — în mod nejustificat după părerea noastră — la început. Or, cunoştinţele pe care le cuprinde capitolul respectiv pot fi discutate cu eficienţă abia la sfîrşitul anului, cînd elevii au străbătut întreg cursul de chimie organică. În condiţiile existente putem remedia acest neajuns organizînd o lecţie de recapitulare axată pe noţiunea de funcţie.

Îmi propun ca, antrenînd la discuţie cît mai mulţi elevi, să precizez că în fapt combinaţiile chimice constau în gruparea substanţelor organice pe funcţiuni, caracterizate prin prezenţa unei grupe de atomi care determină proprietăţi fizice şi chimice specifice tuturor substanţelor ce fac parte din aceeaşi funcţiune organică. Vom nota pe tablă cele mai însemnate grupări funcţionale cerute de programă şi studiate în timpul anului, alcătuind un tablou în care vom include: dubla şi tripla legătură, care determină o tensiune de labilitate în moleculă; halogenii, care produc derivaţii halogenaţi; oxidrilul, care dă naştere la funcţiunea alcool sau fenol, după radicalul pe care este grefat; carbonilul, pentru funcţiunea aldehidă sau cetonă; carboxilul, caracteristic pentru acizi; gruparea caracteristică esterilor, gruparea caracteristică eterilor, gruparea corespunzătoare amino-derivaţilor, gruparea care dă naştere la funcţiunea amide şi nitrilul.

Voi atrage atenţia elevilor că într-o moleculă organică se pot întîlni mai multe grupări funcţionale de acelaşi fel (multiple) sau diferite (mixte). Voi scoate în evidenţă, în acelaşi timp, că o combinaţie organică este formată din două părţi: din radicalul (restul) unei hidrocarburi şi dintr-o grupă funcţională. Voi cere unor elevi să noteze pe tablă (şi celorlalţi în caiete) formulele pentru fiecare funcţiune, folosind radicalul R şi grupul funcţional, căutînd să-i fac să înţeleagă că gama foarte bogată de combinaţii organice este rezultatul acţiunilor reciproce dintre radical şi grupul funcţional. Studiul substanţelor chimice se va realiza astfel în cadrul familiei respective, ducînd la concluzii corespunzătoare.

Paralel cu aceasta voi organiza cu elevii şi unele experienţe de laborator caracteristice, ca hidroliza unei carburi de aluminiu sau de calciu, reactivitatea atomului de hidrogen la combinaţiile hidroxilice etc.

Deosebit de importante socotesc că sînt, pentru lecţiile de recapitulare, referirile la aplicaţiile în tehnică ale cunoştinţelor studiate, la frumoasele succese obţinute de cercetătorii noştri în industria chimică de sinteză. De exemplu o demonstraţie experimentală în legătură cu distilarea petrolului în laborator, ca şi prezentarea unor mostre petroliere, însoţită de discuţii asupra acestora, se dovedesc deosebit de convingătoare, dînd în acelaşi timp elevilor cunoştinţe despre ramura cea mai importantă a industriei noastre chimice — petrochimia.

Astfel de aplicaţii practice şi de discuţii îi ajută pe elevi să înţeleagă în adîncime însemnătatea valorificării bogăţiilor naturale ale patriei, ca şi, în general, problemele chimizării producţiei.

Prof. GEORGE DRAGOMIRESCU

Logica expunerii

În lecţiile de recapitulare, ajutîndu-i pe elevi să-şi fixeze şi să-şi sistematizeze cele studiate în cursul anului şcolar, profesorii sînt chemaţi să le consolideze şi deprinderea de a-şi expune într-un mod logic, precis şi închegat cunoştinţele.

Asupra căror probleme trebuie să-şi îndrepte profesorul atenţia pentru a-i obişnui pe elevi cu logica expunerii?

Se ştie că expunerea unor idei, care este în mod evident un proces de gîndire, poate îmbrăca fie o formă deductivă — pornind de la anumite legi sau teze generale, pentru a elucida sau rezolva unele cazuri concrete, fie o formă inductivă — mergînd de la cazurile concrete, prin generalizare, spre legi, fie, în sfîrşit, o formă transductivă în care, date fiind însuşirile unei clase de obiecte şi faptul că un obiect oarecare posedă respectivele însuşiri, el poate fi încadrat prin analogie în clasa dată. În cadrul expunerii cunoştinţelor sale elevul nu se limitează numai la una dintre aceste forme, întrucît în mod obiectiv deducţia, inducţia, analogia se întrepătrund, se presupun reciproc în procesul de gîndire în genere. Avînd de analizat o anumită problemă, drumul cel mai bun pe care elevul îl poate aborda este de a stabili, prin analogie, asemănări şi deosebiri cu alte cazuri şi a o încadra astfel într-o anumită clasă. De aici el va putea, pornind de la datele concrete pe care le cunoaşte, să generalizeze şi, printr-un proces inductiv, să ajungă la anumite teze generale, urmînd apoi să întemeieze prin deducţie principalele consecinţe ale acestei idei generale. Bineînţeles că abordarea concretă a acestui drum depinde de conţinutul concret al subiectului tratat, de specificul diferitelor discipline cuprinse în programa de examen. A nu cere elevilor, la examen, expuneri întemeiate pe aceste forme fundamentale de raţionament ar însemna să ne mulţumim doar cu enumerarea de către ei a unor date, renunţînd să verificăm ce au înţeles din cele studiate. Este de asemenea cu totul neindicat să căutăm a extrage cunoştinţele elevului printr-un şir neîntrerupt de întrebări, întrucît în acest caz efectuăm noi înşine raţionamentele şi nu mai avem posibilitatea să ne convingem că el nu a învăţat în mod mecanic.

În utilizarea de către elevi a raţionamentelor deductive, inductive sau transductive se impune să urmărim în primul rînd evitarea a două forme esenţiale de greşeli. Prima constă în a porni în expunere de la o premiză falsă, a doua se referă la vicierea corectitudinii raţionamentului.

Faptul că se porneşte de la o premiză falsă are drept consecinţă o contradicţie: o asemenea premiză poate duce atît la un rezultat adevărat, cît şi la unul fals. De exemplu, necunoaşterea unor noţiuni fundamentale de zoologie îl poate duce pe elev la ideea greşită că peştii sînt singurele animale care trăiesc în mediul acvatic şi ştiind în acelaşi timp că toţi peştii respiră prin bronhii, el poate ajunge la concluzia falsă că orice animal care trăieşte în mediul acvatic respiră prin bronhii. Pe de altă parte, plecînd de la ideea falsă că peştii nu au sistem nervos şi ştiind în mod corect că toate mamiferele au sistem nervos, elevul poate ajunge la concluzia adevărată că peştii nu sînt mamifere. Există pericolul ca profesorul, interesîndu-se exclusiv de rezultatul la care a ajuns elevul, să accepte răspunsul lui atunci cînd ajunge la o concluzie adevărată plecînd de la o premiză falsă, ca în exemplul de mai sus, făcînd abstracţie de ideea greşită de la care s-a pornit. În această situaţie elevul va păstra ca adevărată şi ideea iniţială greşită, ceea ce va avea un efect negativ asupra pregătirii lui. Iată dar că profesorul nu se poate mulţumi cu simple răspunsuri la întrebări, ci trebuie să ceară elevului a-şi expune în mod închegat cunoştinţele, deoarece numai astfel poate verifica temeinicia lor.

În alte cazuri, deşi premizele de la care pleacă elevul sînt adevărate, el poate ajunge la concluzii greşite datorită faptului că raţionamentele folosite nu au fost corecte, încălcînd legi ale raţionamentului sau principiile generale ale gîndirii. Primul dintre aceste principii, *principiul identităţii*, exprimă cerinţa ca orice noţiune, orice idee să fie identică cu ea însăşi, adică să-şi păstreze sensul iniţial pe întreg parcursul expunerii. Un reflex de prim ordin al acestui principiu este acela ca expunerea să pornească de la noţiuni bine cunoscute, precise prin conţinutul şi sfera lor, de la idei bine delimitate, clare şi distincte. De exemplu, la istorie, elevul trebuie să cunoască foarte precis conţinutul şi sfera unor noţiuni ca mişcare socială, răscoală populară, revoluţie burgheză, revoluţie burghezo-democratică, revoluţie socialistă. Numai bazîndu-se pe noţiuni precise, strict delimitate, el va putea explica într-un mod complex şi întemeiat deosebirile profunde între aceste forme diferite pe care le îmbracă mişcările sociale. Menţionăm că încălcarea principiului identităţii poate duce la confuzii fie prin acceptarea pentru o unică noţiune a unor sensuri diferite, fie prin substituirea unei noţiuni cu o alta pentru faptul că ele se apropie ca sens sub un anumit aspect.

Un alt principiu pe care expunerile elevilor trebuie să-l respecte în mod expres este *principiul noncontradicţiei*. Reamintindu-ne cazul în care procedăm la o demonstraţie pornind de la o premiză falsă şi una adevărată, avem un prim exemplu de viciere a unui raţionament prin faptul că acceptăm tacit în punctul de plecare al acestuia o contradicţie: o

A ANULUI ŞCOLAR

Să nu pierdem din vedere esenţialul

În această perioadă, învăţătorii discută pe larg, în comisiile lor metodice, problemele legate de recapitularea finală a cunoştinţelor în clasele I—IV. Cu toţii pornesc de la ideea că această recapitulare nu trebuie să însemne o simplă repetare a problemelor mai importante din programă, în ordinea şi în forma în care au fost predate.

Înţelegînd că lecţiile ţinute în ultimele săptămîni ale anului şcolar trebuie să contribuie la consolidarea cunoştinţelor, la o înţelegere mai profundă a problemelor predate în cursul anului, învăţătorii se străduiesc să le organizeze astfel încît ele să solicite participarea conştientă şi activă a elevilor, să le trezească interesul atît prin elementele noi existente în conţinutul lor, cît şi prin varietatea metodelor folosite. De aceea ei se preocupă de restructurarea materiei predate în aşa fel ca să permită stabilirea de noi legături, noi combinaţii între cunoştinţe, să închege cunoştinţele într-un sistem, urmărind nu numai consolidarea şi adîncirea celor învăţate, ci şi dezvoltarea gîndirii elevilor, întărirea bazelor concepţiei lor materialist-dialectice despre lume. Fără a folosi reţete, şabloane, ci orientîndu-se după specificul obiectului şi nivelul clasei, numeroşi învăţători stabilesc pentru recapitulare teme mari, care să regrupeze cunoştinţele în strînsă interdependenţă. Astfel, ei organizează recapitularea cunoştinţelor de gramatică în legătură cu cele de citire şi compunere, a cunoştinţelor de istorie cu cele de geografie etc.

De pildă, tov. Maria Focşăneanu, învăţătoare la Şcoala generală de 8 ani nr. 1 din Călăraşi, şi-a propus să recapituleze cunoştinţele de gramatică la clasa a IV-a pe baza unor teme ca „Propoziţia şi părţile ei", „Părţile de vorbire", „Semnele de ortografie şi punctuaţie" etc. La fiecare dintre aceste teme o pondere mare va reveni analizei gramaticale şi exerciţiilor, urmărindu-se în acelaşi timp consolidarea cunoştinţelor şi deprinderilor de citire şi scriere corectă. Textele folosite pentru exemplificări şi analiză gramaticală vor fi selecţionate din bucăţile de citire cu conţinut literar, pentru ca elevii să poată observa mai bine funcţia stilistică a unor categorii gramaticale.

O altă problemă care îi preocupă îndeaproape pe învăţători este aceea a felului cum trebuie să fie organizate lecţiile recapitulative. În comisia metodică a învăţătorilor de la o şcoală din raionul Tudor Vladimirescu al Capitalei s-a propus ca într-o jumătate din oră să se efectueze verificarea cunoştinţelor din lecţia anterioară, iar în cealaltă jumătate să li se predea elevilor întregul material în jurul unor probleme aparţinînd temei următoare, fără a li se cere să mai studieze acasă materialul predat. Propunerea n-a fost, firește, admisă, întrucît un asemenea procedeu elimină sau minimalizează munca independentă a elevilor şi reduce caracterul conştient şi activ al participării lor la lecţie. Dimpotrivă, s-a considerat că în această etapă trebuie să se pună un accent mai mare pe munca independentă, organizată şi dirijată prin indicaţiile date de învăţător. Participanţii la discuţie au fost de părere ca cea mai mare parte din oră să fie rezervată verificării şi sistematizării cunoştinţelor din tema precedentă — pe măsura discutării problemelor întocmindu-se şi planul temei la tablă — iar în ultima parte a orei să se comunice tema pentru lecţia următoare, făcîndu-se cunoscut elevilor şi planul temei respective, cu problemele în jurul cărora se va face recapitularea şi dîndu-se indicaţii asupra lecţiilor sau fragmentelor care urmează să fie studiate acasă. Nu este, deci, vorba de a se repeta toate lecţiile din manual sau de a li se indica elevilor să studieze de la pagina... pînă la pagina..., ci de a se selecţiona lecţiile sau fragmentele reprezentative pentru tratarea fiecărei probleme din planul întocmit.

O deosebită importanţă pentru eficienţa lecţiilor de recapitulare o au şi metodele folosite în desfăşurarea acestor lecţii. În această privinţă mai există părerea ca accentul să se pună, în special, pe povestire, elevii expunînd cele învăţate în legătură cu fiecare dintre ideile stabilite în cadrul temei. Acest procedeu nu este însă de natură să asigure o participare activă la lecţie a tuturor elevilor clasei şi să stimuleze gîndirea lor. De aceea, este recomandabil ca în lecţiile de recapitulare să se pună accent pe metoda conversaţiei. Firește, aceasta cere învăţătorului să stabilească cu atenţie şi din vreme întrebările pe care le va pune elevilor, să le dea o formulare clară şi precisă, care să solicite răspunsuri complete.

Fără îndoială, organizarea şi desfăşurarea lecţiilor de recapitulare ridică şi alte probleme. Experienţa a scos la iveală o varietate de metode şi procedee care pot fi folosite în aceste lecţii. Oricare ar fi însă metodele şi procedeele, un lucru este esenţial : să se urmărească ideea centrală a temei respective, să se asigure o participare activă a întregii clase, să nu se scape din vedere densitatea lecţiei pe tot parcursul orei şi sublinierea legăturilor esenţiale, cauzale dintre fenomenele discutate.

M. COSTIN

---

propoziţie adevărată luată alături de una falsă. Să zicem că elevul ştie că producţia de mărfuri este legată de schimb, că ea presupune în mod necesar schimbul, dar nu cunoaşte modul concret de întrepătrundere a acestor procese. El ar putea considera atunci că în comuna primitivă, existînd schimb, ar fi existat şi producţie de mărfuri. Dar pe baza altor cunoştinţe de economie politică şi de istorie, el ştie că, dat fiind slabul nivel de dezvoltare a forţelor de producţie, în comuna primitivă nu exista producţie de mărfuri. El va putea evita contradicţia dacă ştie că în timp ce producţia de mărfuri presupune în mod necesar schimbul, procesul schimbului nu presupune în mod necesar producţie de mărfuri, ci poate avea loc şi în mod întîmplător — tocmai ceea ce este specific comunei primitive.

O cerinţă logică de maximă importanţă pe care trebuie s-o respecte elevii mai ales atunci cînd recurg în expunere la demonstraţii directe este aceea de a fi conştienţi că, acceptînd o anumită lege, idee, teorie, au respins în mod necesar tot ceea ce neagă enunţul lor. Profesorul este chemat să prevină o însuşire superficială a cunoştinţelor care l-ar duce pe elev la ideea neştiinţifică, vulgară că „excepţia confirmă regula", el are datoria să sublinieze că orice regulă are valabilitate universală pentru domeniul pentru care a fost enunţată şi că, dacă în acest domeniu putem găsi un singur exemplu de neaplicare a regulii, regula trebuie respinsă tocmai pentru că are valabilitate universală. Deci, acceptăm regula şi nu acceptăm excepţia, sau acceptăm excepţia şi nu acceptăm regula. Dacă acceptăm, bunăoară, că mamiferele au, printre altele, însuşirea generală de a naşte pui vii şi constatăm că ornitorincul nu naşte pui vii, atunci ori acceptăm că mamiferele au această însuşire şi ornitorincul nu este mamifer, ci cel mult o formă de trecere spre mamifere, sau acceptăm că ornitorincul este mamifer şi caracterizăm mamiferele prin alte însuşiri — mai generale. Lucrul este cu atît mai evident în matematică, unde dacă o anumită teoremă privind şirul numerelor naturale nu se verifică pentru un anumit număr „n", teorema respectivă este respinsă ca valabilă pentru şirul numerelor naturale. Respectarea principiului logic care impune această cerinţă — *terţiul exclus* — asigură consecvenţa gîndirii, coerenţa oricărei demonstraţii sau teorii, în timp ce nerespectarea lui îl duce pe elev la o imagine deformată asupra celor învăţate.

Dovada reală a cunoştinţelor pe care le posedă un elev este posibilitatea pe care o are acesta de a-şi motiva o observaţie. În acest fapt se manifestă acţiunea principiului logic al *raţiunii suficiente*, a cărei cerinţă fundamentală este de a argumenta de ce un lucru este aşa şi nu altfel. Rezultă de aici necesitatea ca în procesul recapitulării profesorul să insiste asupra explicării cauzelor, să-i înveţe pe elevi a găsi argumente, a-şi întemeia ideile în mod raţional. În acest fel diferite procese complexe devin explicite pentru elev, el şi le însuşeşte organic, nu prin simplă memorare.

Bineînţeles că logica expunerii implică nenumărate probleme. În cele de faţă ne-am oprit doar la cîteva, legate în mod direct de consecinţele principiilor generale ale gîndirii. În general, aceste principii sînt utilizate de elevi în mod spontan, valoarea expunerii lor depinzînd în primul rînd de bagajul de cunoştinţe acumulate. Obţinem însă rezultate mult mai bune dacă folosim recapitularea în vederea examenului pentru a-i ajuta să le utilizeze conştient, întrucît aceasta îi face să-şi ridice realmente nivelul pregătirii.

IULIU PETRE
ION CIOCAN

La ora de matematică

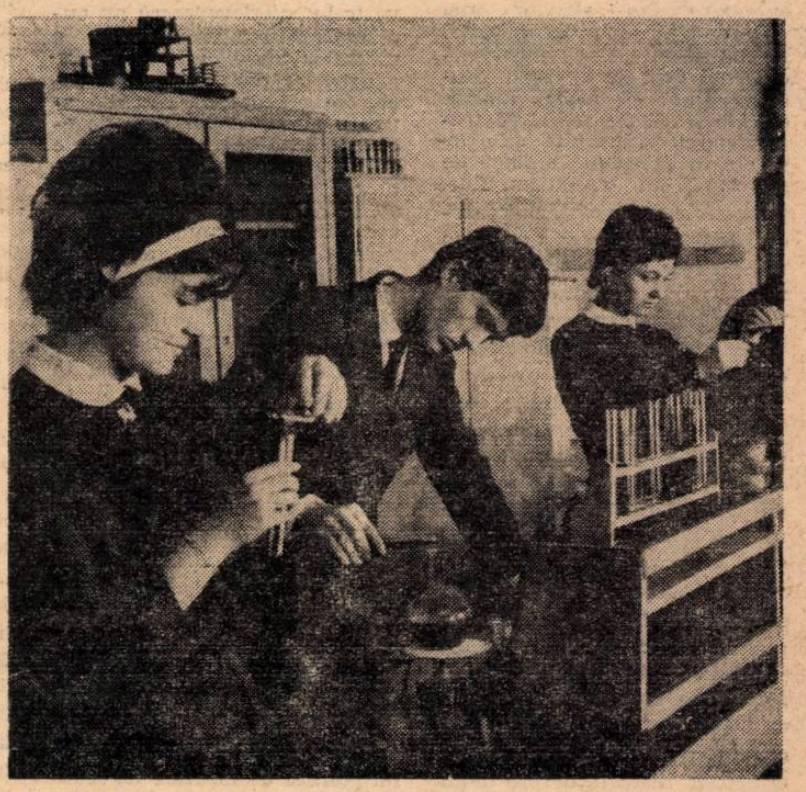

In laboratorul de chimie

In seră

În pragul maturității

Elevii clasei a XI-a, în curînd absolvenți ai școlii medii, se află în fața unui examen care va constitui nu numai o verificare a cunoștințelor dobîndite în anii de studii, ci și o verificare a maturității cu care gîndesc, cu care privesc, judecă și dezbat problemele vieții, o verificare a capacității lor de a se orienta în aceste probleme. Și, o dată cu ei, dăm un examen și noi, cei care i-am instruit și educat. Dăm un examen menit să verifice roadele activității desfășurate de-a lungul a mulți ani, să arate dacă tinerii pe care i-am pregătit pot păși cu cinste în viață.

Am fost, în acest an, diriginte elevilor clasei a XI-a „A" de la Școala medie „Horia, Cloșca și Crișan" din Alba Iulia. În aceste săptămîni, ultimele din viața lor de elevi, am dorit să stau mai pe îndelete de vorbă cu dînșii. De aceea, în cadrul unei ore de dirigenție, le-am adresat cîteva întrebări: „Cum vă pregătiți pentru examenul de maturitate? Ce vă interesează mai mult în domeniul științei și tehnicii actuale? Ce știți despre problemele interne și externe actuale? Ce planuri vă făuriți pentru viitor? I-am rugat să-mi răspundă în scris la aceste întrebări. Peste cîteva zile am primit de la fiecare elev răspunsurile cerute. Am citit cu atenție fiecare răspuns în parte și mărturisesc că am trăit clipe de bucurie, de mîndrie. Răspunsurile mi-au arătat că majoritatea elevilor mei pornesc bine pregătiți în viață. Ei știu să muncească, manifestă exigență față de ei înșiși, dîndu-și seama că le stau înainte cerințe mari. De aceea, recapitulează cu seriozitate cele învățate în decursul anilor de școală, și-au organizat bine, după sfaturile profesorilor, studiul individual, frecventează cu regularitate consultațiile — într-un cuvînt, fac tot ce le stă în putință pentru a se prezenta cît mai bine pregătiți la examenul de maturitate.

Nu este însă mai puțin adevărat — după cum știam din contactul cu profesorii clasei și cum a reieșit și din cîteva răspunsuri — că mai sînt în clasă unii elevi care nu au încă pregătirea necesară. Fie din cauză că nu au luat în serios examenul, fie că sînt dezorientați, aceștia nu și-au alcătuit planuri judicioase de studiu. Pentru sprijinirea lor, de comun acord cu biroul organizației U.T.M. și cu colectivul de profesori, am organizat discuții despre felul cum trebuie să muncească. Profesorii au început să-i asculte mai des, pentru a verifica mai bine pregătirea lor. Cu avizul conducerii școlii a fost revizuit orarul consultațiilor individuale și s-a pus la punct orarul activității de pregătire din perioada 26 mai — 5 iunie. Totodată am stat de vorbă cu părinții elevilor și i-am orientat asupra regimului de studiu și odihnă pe care trebuie să-l asigure în familie fiilor lor.

La întrebarea „ce vă interesează mai mult din domeniul științei și tehnicii actuale" — întrebare legată de orientarea profesională a elevilor — răspunsurile au dovedit că ei au preocupări variate în această direcție. Pe mulți îi interesează electronica, mecanica cuantică, astronautica, fizica atomică, cibernetica. Cele spuse de ei au dovedit că sînt la curent cu succesele dobîndite în știință și tehnică, cu numeroasele aplicații ale științei în marile întreprinderi ale țării noastre. Pentru a le lărgi și mai mult cunoștințele în acest domeniu, venindu-le astfel în ajutor în alegerea viitoarei profesiuni, am hotărît, împreună cu colectivul profesorilor clasei, să accentuăm în lecțiile de recapitulare realizările dobîndite de oamenii muncii, sub conducerea partidului, în regiunea și în patria noastră, să îmbunătățim temele tratate cu un complex și variat material ilustrativ, să utilizăm mai mult în acest scop mijloacele audiovizuale și în deosebi cinematograful.

Cum examenul de maturitate va trebui să dovedească nu numai pregătirea profesională a viitorilor absolvenți, ci și pregătirea lor politică, cetățenească, am acordat o deosebită atenție răspunsurilor date de elevi în legătură cu problemele politice interne și internaționale. Cele mai multe răspunsuri au demonstrat că elevii au în acest domeniu cunoștințe multiple, exacte, că manifestă o atitudine conștientă față de faptele înfățișate și nu se mărginesc la o simplă relatare a evenimentelor. Cei mai mulți dintre ei se orientează just în viața politică, apreciind-o în lumina Declarației C.C. al P.M.R. din aprilie 1964. Cu toții au vorbit în răspunsurile lor de entuziasmul cu care întreg poporul nostru se pregătește să întîmpine cel de al IV-lea Congres al partidului, despre întrecerea socialistă în cinstea acestui măreț eveniment, manifestîndu-și cu căldură dragostea față de partid. Toate acestea sînt rodul muncii instructiv-educative și al activității cultural-politice desfășurate de școală și de organizația U.T.M.

Pentru a ridica și mai mult nivelul pregătirii elevilor în această direcție, profesorii de toate disciplinele — și în special cei de științe sociale și de istorie — și-au fixat ca prim obiectiv să apeleze în permanență, în cadrul lecțiilor de sinteză, la aspectele și faptele izvorîte din tumultuoasa realitate socialistă a patriei noastre. Ne-am propus, de asemenea, să organizăm o întîlnire a elevilor cu activiști de partid și de stat, cu lucrători din diverse sectoare ale economiei, ca un mijloc de a întări cunoașterea de către elevi a marilor succese dobîndite, sub conducerea partidului, în țara noastră, ca un mijloc de a dezvolta și mai mult dragostea și devotamentul elevilor față de patria socialistă, față de partid, dorința lor de a lupta pentru socialism, pentru pace.

În mod firesc răspunsurile date de elevi la ultima întrebare — despre planurile lor de viitor — au fost un fel de consecință a răspunsurilor la întrebările anterioare. Dorind să-și valorifice cît mai larg înclinațiile, să-și slujească cît mai bine patria, cei mai mulți elevi au hotărît să se îndrepte spre facultăți cu profil tehnic și spre școlile tehnice. Alegerea s-a dovedit în marea majoritate a cazurilor, judicioasă. Sînt, ce-i drept, și cîțiva nehotărîți. În discuțiile pe care le-am avut cu aceștia și cu părinții lor, am insistat asupra necesității ca alegerea viitoarei profesiuni să nu se facă la întîmplare, ci să fie rezultatul unei chibzuințe serioase și temeinice, bazată pe cunoașterea aptitudinilor individuale și în aceeași măsură determinată de necesitățile economiei noastre naționale. Cunoscînd destul de bine pe acești elevi și consultîndu-mă și cu profesorii clasei, le-am dat, lor și părinților lor, unele sfaturi concrete privind drumul pe care să apuce în viață.

Răspunsurile elevilor au arătat că, în general, viitorii absolvenți ai școlii noastre pășesc în viață bine pregătiți, că vor face cinste celor care i-au instruit și educat. Plini de mulțumire pentru rezultatele obținute noi, profesorii lor, nu uităm totuși că, în săptămînile care ne mai despart de examenul final, avem datoria să ne intensificăm eforturile pentru ca toți să se ridice la nivelul celor mai buni, pentru a ne putea mîndri cu întreaga promoție a acestui an.

Prof. DAN PĂCALĂ
Alba Iulia

Laboratorul lingvistic

Colectivul pedagogic al Școlii medii nr. 3 din Oradea manifestă o stăruitoare preocupare pentru modernizarea procesului de învățămînt, în vederea sporirii eficacității sale.

Încă din anii trecuți s-au experimentat diferite metode moderne de predare, menite să contribuie la adîncirea cunoștințelor predate. Ele au fost extinse însă mult în cursul acestui an. sub îndrumarea organizației de partid și a conducerii școlii. În mod deosebit s-a pus problema găsirii unor căi care să ducă la sporirea eficacității lecțiilor de limbi străine prin modernizarea metodelor de predare. Din această preocupare s-a născut ideea de a amenaja în școală un laborator lingvistic, idee care a mobilizat întregul colectiv didactic. În scurt timp a fost elaborat planul amenajării laboratorului, plan ce a fost aprobat de conducerea școlii. Cu sprijinul organelor locale de partid și de stat, ca și prin munca sîrguincioasă a colectivului școlii, laboratorul a fost de curînd pus la punct și dat în folosință.

Laboratorul lingvistic asigură condiții bune de studiu pentru un număr de 42 elevi, repartizați în două rînduri de bănci de cîte 3 locuri. Fiecare loc este prevăzut cu un microfon și cu o cască. Acestea se află în legătură cu masa de comandă a profesorului, masă care servește la dirijarea tehnică a activităților. Se găsesc de asemenea aici două magnetofoane și o instalație de amplificare, așezate după un paravan pentru a nu sustrage atenția elevilor. În spatele profesorului se află un ecran cu ajutorul căruia se pot folosi aparatul de proiecție, epidiascopul, filmele sonore. În acest fel laboratorul poate fi utilizat și pentru lecțiile de literatură, istorie, geografie, fizică, biologie.

De la masa de comandă, prin legătură directă sau indirectă, profesorul poate comunica cu cel care mînuiește întreaga aparatură. Laboratorul se poate folosi deopotrivă în vederea desfășurării activităților colective (pe grupe de elevi), ca și pentru activități individuale. Cu ajutorul instalațiilor tehnice cunoștințele pot fi transmise prin cască sau prin difuzor.

Pentru desfășurarea activităților simultane, atunci cînd clasa este împărțită pe două grupe, se folosește de obicei transmiterea cunoștințelor prin cască. Grupa de elevi din dreapta poate asculta astfel materialul imprimat pe o bandă de magnetofon (o lectură model, o traducere, un text pentru dictare etc.), în timp ce grupa din stînga poate efectua exerciții menite să consolideze, să spunem, deprinderile de exprimare. Cu ajutorul căștilor se pot realiza și alte activități simultane. De pildă, în timp ce o grupă prelucrează materialul pregătit de către profesor și fixat pe bandă de magnetofon, cu cealaltă grupă se organizează o convorbire sau se efectuează controlul temelor.

Pe masa profesorului, ca și pe masa centrală de comandă, s-au montat becuri galbene și roșii. După ce s-au pregătit, elevii semnalizează, cu ajutorul acestor becuri, că au terminat tema ce le-a fost dată. Tot cu ajutorul lămpilor semnalizatoare profesorul desemnează elevii a căror verificare dorește s-o efectueze. Acest procedeu stimulează atenția elevilor și face ca lecția să se desfășoare fără întreruperi.

Instalația tehnică permite să se efectueze cu elevii, la orele de predare a limbilor străine, exerciții variate. În general au loc exerciții care dezvoltă posibilitatea elevilor de a înțelege după auz, care îi ajută să-și formeze o exprimare și o intonație corectă. Folosirea căștilor are și marele avantaj că elevii percep sunetele în mod direct, înlăturîndu-se problemele ridicate de reflectarea sunetelor. Datorită faptului că în laborator au fost montate mai multe difuzoare s-a asigurat și efectul stereofonic, astfel încît, în orice punct al sălii s-ar afla, elevii audiază clar și cu intensitate sonoră constantă materialul transmis. Totodată, amplificatorul aflat pe masa de comandă face posibil ca atît la transmiterea prin căști cît și la cea prin difuzor să se poată aplica procedeele tehnice folosite în studiouri.

La montarea instalațiilor în laborator școala a beneficiat de sprijinul tehnic al întreprinderilor din localitate, cît și de sprijinul unor părinți. De asemenea, elevii au contribuit și ei la lucrările de instalație, în unele zile de vacanță.

Merite deosebite în amenajarea laboratorului are profesorul Emil Kovary care, folosind bogata lui experiență, nu numai că a elaborat planul instalației tehnice, dar a și efectuat personal o mare parte din lucrările necesare. De asemenea, au contribuit mult la crearea laboratorului profesorii Tibor Istvan, Otto Asztalas, Imre Solyom, Ianos Piko și alții.

În prezent, în școală are loc instruirea profesorilor de specialitate în vederea folosirii cît mai largi și cu rezultate cît mai bune a laboratorului. Instruirea va continua mai intens în cursul vacanței.

Prof. B. TODOR

Lecție în laboratorul lingvistic al Școlii medii Nr. 3 din Oradea

DIN ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR SINDICALE

TIMPUL LIBER

În această perioadă de vîrf a muncii din școală, organizațiile sindicale se preocupă nu numai de mobilizarea cadrelor didactice la o activitate profesională susținută, dar și de înlăturarea supraîncărcării lor, veghind să li se asigure suficient timp pentru pregătirea lecțiilor de recapitulare și pentru odihnă și preocupîndu-se totodată să le ofere posibilități largi, variate, de a-și petrece timpul liber în modul cel mai plăcut, cel mai util.

Am discutat de curînd această problemă cu membrii comitetului Sindicatului învățămînt din orașul Galați și cu responsabilii unor grupe sindicale din școlile orașului.

— Nu există, după părerea noastră — ne-a spus tovarășa M. Tofan, președinta comitetului Sindicatului — nici un fel de activitate culturală care să nu se răsfrîngă în mod pozitiv, atunci cînd este bine organizată, și asupra activității profesionale a membrilor de sindicat. După zile de muncă încordată, în care cadrele didactice au fost solicitate la eforturi maxime, o excursie pe Dunăre, o plimbare în împrejurimile orașului, inițiate ad-hoc de activul grupei sindicale, relaxează, reconfortează, refac potențialul normal de muncă — pe lîngă faptul că oferă o bucurie „în sine". Dorim să extindem asemenea activități, atît ca frecvență cît și în ceea ce privește cuprinderea membrilor de sindicat.

— Ar fi interesant și, desigur, convingător dacă s-ar putea urmări printr-un studiu, apelîndu-se în acest scop și la specialiști (psihologi, medici) modul exact cum se răsfrîng asupra lecțiilor dintr-o zi, de pildă, activitățile de natura celor menționate.

— Un asemenea studiu amănunțit nu s-a făcut deși, într-adevăr, credem și noi că ar fi util. Ceea ce am observat în mod cert însă, atît noi cît și directorii de școli sau inspectorii secției de învățămînt, este faptul că eficiența unei lecții ținute a doua zi după acțiunile relaxante organizate de grupele sindicale este mult sporită. Nu vreau să spun desigur că, singure, asemenea acțiuni sînt hotărîtoare pentru succesul muncii. Este limpede însă că ele aduc în această direcție o mare contribuție.

Îndrumate just de comitetul Sindicatului, organizațiile sindicale din școlile orașului Galați se îngrijesc să creeze membrilor lor cît mai multe posibilități de folosire plăcută și utilă a timpului liber. La școala medie „Vasile Alecsandri", preocupările în această direcție se evidențiază în mod deosebit. Despre ele ne-a informat în amănunt tov. D. D. Șoitu, responsabilul grupei sindicale din această școală.

— Noi — ne-a spus tovarășul Șoitu — am acordat prioritate în activitățile legate de timpul liber al cadrelor didactice unor acțiuni de ordin în primul rînd cultural. Am organizat, printre altele, seri de poezie la care s-au citit versuri din literatura română și universală. De asemenea, au avut loc două simpozioane. Primul — pe tema „Ion Creangă, marele povestitor al literaturii noastre", a tratat aspecte importante legate de opera lui Creangă, în lumina celor mai recente studii. Simpozionul s-a încheiat cu audierea unor fragmente din creația scriitorului, imprimate pe discuri, în interpretarea unor actori de frunte ai scenei românești. Interesul stîrnit ne-a încurajat să continuăm asemenea inițiative astfel că, recent, cu prilejul împlinirii a 700 de ani de la nașterea lui Dante, am organizat încă un simpozion, cu tema „Dante, un mare umanist". Amîndouă simpozioanele s-au bucurat de succes datorită nivelului ridicat la care s-au desfășurat. Ele au putut contribui astfel realmente la informarea participanților, la îmbogățirea culturii lor generale.

Aș vrea să mai spun — a continuat tov. Șoitu — că printre acțiunile culturale pe care le organizează grupa noastră sindicală se bucură de interes și prezentările de cărți care — și acest lucru se cuvine subliniat — au un caracter permanent. În vederea popularizării cărții am organizat de asemenea două vitrine literare, pe care le împrospătăm cu regularitate. În acest an am amenajat la vitrinele noastre literare și mici expoziții tematice închinate marilor noștri scriitori clasici și contemporani, precum și o expoziție de cărți care oglindesc evenimente importante din viața poporului nostru.

Nu numai la școala medie „Vasile Alecsandri", dar și în alte școli din Galați grupele sindicale se preocupă de desfășurarea unei bogate activități culturale. Îndrumate de comitetul Sindicatului, ele caută ca aceste activități să răspundă cît mai bine cerințelor pe care le formulează membrii de sindicat. De aceea, grupele sindicale și-au inclus în planul de acțiuni teme care țin seama de gusturile, de preferințele cadrelor didactice. După o prealabilă consultare a membrilor săi, de pildă, grupa sindicală de la Școala generală de 8 ani nr. 16 (responsabilă tov. Elena Popescu) a organizat două seri culturale care au avut un succes deosebit. Ambele au fost legate strîns de munca profesională. Una din aceste seri a avut tema „Înaintași ai pedagogiei românești". În cadrul ei s-au prezentat aspecte referitoare la școala secolului trecut, la activitatea lui Eminescu, Caragiale, Creangă, Odobescu și Vlahuță, ca oameni ai școlii. Seara a fost deosebit de interesantă mai ales prin faptul că în prezentarea aspectelor mai sus-amintite s-a apelat la cele mai recente cercetări. Cealaltă seară culturală a fost dedicată unor probleme ale modernizării învățămîntului.

Nu peste mult timp școlile vor intra în vacanță. Profesorii vor dispune de mai mult timp liber. Ținînd seama de acest fapt, comitetul Sindicatului a și început să se preocupe de activitățile pe care le va oferi membrilor de sindicat în perioada vacanței de vară.

— Ne gîndim — ne-a spus tov. M. Tofan — să organizăm mai multe excursii pentru a ajuta cadrele didactice să cunoască multilateral realizările dobîndite de oamenii muncii sub conducerea partidului în domeniul dezvoltării economiei și culturii patriei. Vom activiza unele cercuri cum sînt cercurile de șah, de pescari amatori, de fotoreporteri. O mare atenție vom acorda vizionărilor de spectacole, organizării unor concerte etc. Sîntem convinși că, îngrijindu-ne îndeaproape de înlăturarea supraîncărcării cadrelor didactice, de „ocuparea" plăcută a timpului lor liber, contribuim în același timp la ridicarea calității muncii lor profesionale.

TEODOR MARTINAȘ

Ecouri la articolele publicate

„De la cuvînt la noțiune"

În articolul „De la cuvînt la noțiune", publicat în Gazeta învățămîntului din 2.IV.1965, prof. Al. Bojin a ridicat o chestiune importantă pentru munca profesorului: problema vocabularului, care nu a fost soluționată în actualele manuale de limba română. Nu s-au stabilit principii după care să se urmărească practic, la fiecare clasă, lărgirea sferei de cunoștințe lexicale ale elevilor, nici criterii de selectare a cuvintelor ce se cer explicate, în raport cu vîrsta și cu pregătirea elevilor.

Cunoașterea exactă a sensurilor cuvintelor este o condiție esențială pentru exprimarea corectă a elevilor, pentru înțelegerea de către ei a mesajului fiecărei opere literare pe care o studiază, ca și a valorii ei artistice. La alcătuirea manualelor pentru clasele V—VIII se pierde însă uneori din vedere faptul că limba noastră vorbită are multe aspecte dialectale, regionale, astfel încît cuvintele cunoscute într-un ținut sînt necunoscute în altul, că multe cuvinte au sensuri numeroase, proprii și figurate, la care se adaugă mereu alte accepțiuni, ca rezultat al îmbogățirii limbii. Urmărind explicarea cuvintelor în manualul de clasa a VII-a, ediția 1964, vedem că, din textul „Lupta de la Vaslui" nu au fost explicate cuvintele **akingi, spahii, baltag, surle, osmanlîi, ismailiteni, crainici, larmă, comis, gloate, pedestrime**, din „Amintiri din copilărie" — **promoroacă, îmbălat, boghet, a săcela, incuri**, din „Fefeleaga" **baie-băieș, desăgită, răsuflă din foi, tulai** ș.a.m.d.

Am constatat că autorii manualelor se arată în general receptivi la sugestiile ce li se fac pentru îmbunătățirea manualelor (citez în acest sens articolul tov. I. Popescu apărut în „Gazeta învățămîntului" din 9.X.1964, intitulat „Manualele de gramatică"). Aceasta mă face să cred că și sugestiile făcute în articolul „De la cuvînt la noțiune" la care subscriu întru totul, vor fi luate în seamă.

Prof. GHEORGHE CONSTANTINESCU
Ciutura, raionul Craiova

„Cu un înalt simț de răspundere"

Pe drept cuvînt se afirmă în articolul „Cu un înalt simț de răspundere", publicat nu de mult în „Gazeta învățămîntului", că buna realizare a sarcinilor instructiv-educative depinde în mare măsură de autoritatea educatorului, de stima și dragostea pe care i-o poartă elevii. Articolul m-a făcut să mă gîndesc mai adînc la unele situații întîlnite încă adesea în practică și m-a îndemnat să spun ce cred despre ele.

Am întîlnit cu toții educatori care inspiră elevilor teamă, care cred că este bine să țină clasa în frîu cu prețul jignirii și al timorării, care ridică tonul, amenință și sînt pe picior de război cu elevii lor. O asemenea autoritate este însă o autoritate iluzorie, departe de ceea ce caracterizează personalitatea educatorului de tip nou. Stima elevilor depinde nu de intransigență lipsită de umanism, ci de buna pregătire personală; nu de amenințări și de ton ridicat, ci de justa formulare a cerințelor față de elevi. Și lucrul acesta este cu atît mai important cu cît elevii — chiar și cei mai mici — judecă mult, comentează faptele educatorului, îi prind slăbiciunile.

Am întîlnit și educatori lipsiți de autoritate deoarece ei înșiși contribuiseră la știrbirea sau pierderea ei. Sînt încă învățători și profesori care înțeleg cu totul greșit prietenia cu elevii, mergînd pînă acolo încît uită de orice distanțe: le împărtășesc impresiile despre discuțiile din cancelarie sau îi anunță chiar care profesori le-au discutat abaterile. Aceste practici inadmisibile duc la creșterea fenomenelor de indisciplină și sînt necesare apoi multe eforturi pentru a remedia situația.

Se mai găsește, ici-colo, cîte un diriginte care crede că obligația lui cea mai de seamă este de a-și „apăra" elevii, ascunzîndu-le greșelile. Și aceasta face să scadă considerabil autoritatea pedagogului. La fel, diminuează această autoritate tendința unor profesori de a aprecia în mod liberalist cunoștințele și comportarea unor elevi, ceea ce are drept urmare faptul că se dau societății elemente slab pregătite, oameni superficiali, cu mentalitate înapoiată, care vor căuta să se strecoare și mai departe, în viață, prin îndulgența altora.

Principialitatea cere să fim la fel de exigenți cu toți elevii, să le apreciem în mod obiectiv activitatea, dezvoltînd, prin exemplul nostru, simțul răspunderii elevilor, respectul lor față de adevăr. Or, se știe că ușurința, slăbiciunile față de elevi, au dus întotdeauna la creșterea numărului abaterilor de la disciplină, au slăbit deci autoritatea educatorului. Mai sînt profesori care, subjugați de simpatie față de cîte un elev, îi acordă note maxime pentru răspunsuri minore, nu notează elevii buni cînd nu știu pe motivul că „sînt buni" sau nu acordă note mari unor elevi care dau răspunsuri bune pe motivul că ei îi cunosc ca „elevi slabi". Dacă atitudinea fermă, principială, dacă aprecierea riguroasă a faptelor duc la creșterea prestigiului și a autorității cadrelor didactice, este limpede că atitudini ca acelea la care ne-am referit mai sus au un efect cu totul contrar.

Practica arată că autoritatea educatorului se întemeiază în primul rînd pe buna lui pregătire profesională, pe stăpînirea temeinică, adîncă, a disciplinei pe care o predă elevilor. Lecțiile sărace în conținut, seci, aride și monotone îi obosesc pe elevi, îi indisciplinează. Firesc, în asemenea împrejurări profesorul devine irascibil și, pentru a mobiliza clasa, recurge la digresiuni moralizatoare, uneori chiar la amenințări, la ridicarea tonului. Și mai rău este cînd, pregătindu-se superficial pentru lecție, profesorul comunică date eronate, face demonstrații greșite, face apel la manual în fața elevilor. Știm cu toții că toate acestea elevii le discută și între ei, și cu părinții lor. Despre ce fel de „autoritate" mai poate fi vorba în asemenea cazuri? Greșelile, ezitările în predare nu sînt permise, căci demonstrează elevilor că cei ce îi învață nu știu ei înșiși nimic.

De cine depinde deci, autoritatea educatorului? Răspunsul e simplu și clar: chiar de el, de educator.

Profesor EMANOIL CINTEZA
Cărbunești-Gilort

„Negru pe alb"

În legătură cu nota cu acest titlu, apărută în nr. 797 din 9.IV.1965, notă care semnala existența unor fluctuații a cifrelor ce indică numărul de locuitori ai R.P.R. în diferite manuale de geografie pentru școlile de cultură generală, am primit din partea Editurii didactice și pedagogice o scrisoare în care se spune, printre altele:

„Critica cuprinsă în articol este în esență justă. Aceste fluctuații, constatate între timp și de redacție, au fost semnalate și de alte cadre didactice din țară. Sîntem întru totul de acord că ele pot dezorienta unele cadre didactice și că trebuie unificate datele ce se dau în manualele de aceeași ediție". În continuare, răspunsul editurii arată că fluctuațiile se datoresc în mare parte unor caracteristici ale procesului tipografic de producție a manualelor. Întrucît unele din acestea se tipăresc cu 8—10 luni înaintea altora, cuprind cifre din anuarul statistic al anului precedent.

Totodată, editura recunoaște în mod critic că unele neconcordanțe se datoresc și greșelilor de dactilografiere și de tipar, neobservate de lucrătorii din editură care se ocupă de controlul datelor din manuale și de corecta lor tipărire (corector, redactor de carte). Se precizează că pentru deficiențele semnalate nu pot fi făcuți răspunzători autorii — deci nici tov. C. Giurcăneanu, autorul manualelor pentru clasele a VIII-a și a XI-a la care se referea nota din „Gazeta învățămîntului" — deoarece cifrele respective au fost introduse de redactorii de carte care, împreună cu corectorii, au răspuns de tipărirea manualelor.

„Articolul critic publicat în „Gazeta învățămîntului" — se arată în încheiere în scrisoarea E.D.P. — a fost prelucrat de colectivul redacției de geografie pentru ca pe viitor să se verifice cu mai mult spirit de răspundere cifrele și datele din manuale, la toate fazele de lucru și în special la „bun de cules" și „bun de tipar". Printre măsurile preconizate în acest sens se prevede ca cifrele și datele privind țara noastră și alte țări să fie unificate (la lecțiile din același an), sau să se precizeze anul la care se referă. În manualele unor clase mai mari se va arăta, în unele cazuri, și sursa din care se citează.

Cursuri de specializare pentru profesorii de matematică

Societatea de ştiinţe matematice din R.P.R. organizează şi în această vară cursuri pentru profesorii de specialitate.

Astfel, filiala din Bucureşti, cu sprijinul Universităţii din Bucureşti şi al unor cadre didactice din învăţămîntul superior, organizează la Predeal, între 5-25 iulie, un curs în care se vor ţine prelegeri privind predarea logicii, mecanicii, teoriei probabilităţilor, analizei matematice şi teoriei informaţiei în şcoala medie, ca şi asupra unor probleme de metodică a predării matematicii. De asemenea vor fi prezentate figuri de matematicieni şi se vor organiza două simpozioane cu privire la modernizarea învăţămîntului matematicii.

Filiala din Iaşi, cu sprijinul Universităţii „Al. I. Cuza", organizează la Cîmpulung Moldovenesc, între 5-25 iulie, un curs în care se vor prezenta probleme din teoria algoritmilor şi a maşinilor de calcul, din teoria mulţimilor liniare şi a operaţiilor liniare, din teoria probabilităţilor, statistica matematică şi aplicaţii în economie. Se vor dezbate şi unele probleme ale învăţămîntului matematicii, în special cu privire la învăţămîntul programat.

La rîndul ei filiala din Cluj, cu sprijinul Universităţii „Babeş-Bolyai" şi al Institutului de calcul al Academiei R.P.R., organizează la Zalău, între 7-25 iulie, un curs în care se vor prezenta prelegeri cu privire la maşinile electronice de calcul, la calculul numeric, la aplicaţiile matematicii în economie, ca şi simpozioane cu privire la aplicaţii ale matematicii în economie şi predarea elementelor de calcul numeric în şcoala medie.

Toate cursurile vor avea un program conex de vizite şi excursii în regiuni pitoreşti ale ţării.

Printre cei care vor prezenta conferinţele şi prelegerile ce vor avea loc în cadrul acestor cursuri se numără acad. Gr. C. Moisil, acad. Caius Iacob, acad. Gh. Mihoc, acad. Miron Nicolescu, acad. O. Onicescu, acad. Tiberiu Popovici, acad. T. Teodorescu, acad. Gh. Vrănceanu, acad. M. Haimovici, prof. univ. N. Mihăileanu, prof. univ. M. Neculce, prof. univ. A. Climescu, prof. univ. I. Creangă, prof. univ. G. Gheorghiev, prof. univ. Lascu Bal, prof. univ. D. V. Ionescu etc.

Pentru cei înscrişi la cursuri, Societatea asigură transportul şi cazarea ca şi cheltuielile legate de excursia finală. Cursanţii urmează să achite costul mesei la cantinele şcolare.

Profesorii doritori să participe la unul din aceste cursuri se vor adresa filialelor Societăţii, subfilialelor acesteia sau şcolii pentru a obţine formularul fişei de înscriere. Aceasta urmează să fie remisă Societăţii pînă la 30 mai a.c., cu avizul filialei (subfilialei) Societăţii sau al şcolii unde funcţionează, dacă în localitatea respectivă nu există nici filială, nici subfilială.

Valorificare maximă

(Urmare din pag. 1)

pe cei mai slabi să-i ascultăm numai la ceea ce este mai uşor sau doar pentru a-şi „îndrepta" nota. Se cuvine ca toţi elevii să fie în atenţia noastră, ca toţi să fie antrenaţi la discuţii, să fie solicitaţi la o activitate vie pentru că toţi trebuie să realizeze progrese".

Foarte adevărat şi foarte just. Însă am mai adăuga ceva: este greu de conceput succesul în muncă — chiar şi respectînd aceste cerinţe — fără ca profesorul să-şi pună cu toată seriozitatea problema educării elevului în spiritul exigenţei faţă de sine însuşi, fără strădaniile lui, sprijinite pe acţiunile iniţiate de organizaţiile U.T.M. şi de pionieri, de a cultiva simţul de răspundere al şcolarilor în îndeplinirea principalei lor îndatoriri patriotice — aceea de a învăţa bine, de a termina anul şcolar cu note bune, corespunzătoare unei bune pregătiri. În aceasta, desigur, exemplul nostru personal va avea un mare efect. El trebuie însoţit însă şi de sfatul nostru, de îndemnul nostru la eforturi izvorîte din conştiinciozitate şi spirit de răspundere, la o activitate care să stea alături de rodnica activitate desfăşurată de oamenii muncii din toate colţurile patriei.

O bună parte din elevii noştri, terminînd cursurile şcolii de 8 ani sau ale şcolii medii, se vor îndrepta spre şcoli de grad mai înalt sau spre producţie. Stă în sarcina pedagogului de a-i ajuta să facă cea mai bună alegere. Şi tot el este chemat să-i înarmeze pentru toată viaţa cu deprinderi de muncă şi de studiu temeinic, să le insufle dragostea de carte, perseverenţa şi seriozitatea în activitate. Căci oriunde vor merge după absolvirea şcolii vor avea nevoie să înveţe şi iarăşi să înveţe, să lucreze cu toată capacitatea, cu toată priceperea şi devotamentul.

Atmosfera de muncă însufleţită, de elan şi de seriozitate să domine în fiecare clasă, pînă în ultima oră de curs. Şi chiar dacă în această oră nu mai are loc „predarea noilor cunoştinţe", chiar dacă gîndurile sînt mai mult atrase de perspectivele viitorului, profesorul să nu uite a scoate din această oră foloase pentru educaţie şi instrucţie. Pînă în ultima zi de şcoală, pînă în ultima oră de curs sîntem chemaţi să ne exercităm funcţia de pedagogi. Să ne-o exercităm cu pricepere, cu tragere de inimă, aşa încît ea să aibă asupra elevilor, asupra dragostei lor faţă de şcoală, o influenţă dintre cele mai puternice. Să discutăm cu ei despre frumuseţile şi bogăţiile patriei pe care le vor vedea în zilele vacanţei, despre cărţile cele mai frumoase pe care le vor citi. Să vorbim cu ei despre semnificaţia marelui eveniment pe care-l reprezintă Congresul partidului, despre dorinţa lor de a participa la întîmpinarea lui muncind pentru înfrumuseţarea satelor, a străzilor, a şcolii, de a-l cinsti prin toate acţiunile la care vor lua parte în vacanţă. Pînă în ultima zi de curs să cultivăm cu atenţie tot ceea ce a sădit bun şcoala în sufletele copiilor — dragostea pentru muncă, interesul faţă de studiu, dorinţa de a cunoaşte şi de a şti cît mai mult, aspiraţiile către o viaţă folositoare societăţii şi demnă de măreţia ţelurilor pentru care luptă poporul.

CITITORI!

Doriţi să primiţi la domiciliu cărţile care vă interesează? Adresaţi-vă librăriei centrale

CARTEA PRIN POŞTĂ

Str. Sergent Nuţu Ion nr. 8-12 Raionul V. I. Lenin-Bucureşti care vi le expediază la adresa indicată.

Lucrările apărute vi se livrează imediat, iar cele aflate sub tipar, la cîteva zile după apariţie

Secţia „Discul prin poştă" din cadrul librăriei vă poate expedia cu promptitudine şi discurile solicitate.

Pentru a cunoaşte condiţiile de expediere şi titlurile discurilor înregistrate de „Electrecord" vi se trimit gratuit — la cerere — prospecte şi cataloage pe genurile de muzică preferate.

CONCURS

Institutul pedagogic de 3 ani din Craiova anunţă ocuparea prin concurs a următoarelor posturi didactice:

1) conferenţiar, poziţia 2, catedra de limbi moderne, disciplina limba franceză, Facultatea de filologie;

2) profesor, poziţia 1, catedra de chimie anorganică, disciplina chimie anorganică şi analitică, Facultatea de fizică-chimie.

Persoanele care doresc să participe la concurs vor înainta, în decurs de o lună de la data publicării acestui anunţ, la rectoratul Institutului pedagogic de 3 ani din Craiova, Calea Bucureşti nr. 265, o cerere însoţită de următoarele acte: copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare; copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în ştiinţe; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferenţiar; lucrările ştiinţifice ale candidatului, într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activităţii profesionale şi sociale a candidatului, eliberat de instituţia în care acesta îşi are funcţia de bază; memoriul de activitate didactică—ştiinţifică, semnat de candidat; autobiografia.

CORESPONDENŢA

SÎNNICOLAUL MARE

Sfîrşitul anului şcolar a pus în faţa organizaţiei de partid şi a conducerii Şcolii medii din Sînnicolaul Mare — ne scrie tov. **F. Samoilă** — sarcini deosebite în vederea întîmpinării celui de al IV-lea Congres al P.M.R. cu noi succese în munca de instruire şi educare a elevilor.

În centrul atenţiei colectivului pedagogic stă în această perioadă organizarea recapitulării finale. Încă de la începutul trimestrului s-a asigurat pregătirea elevilor din clasele a VIII-a şi a XI-a. De asemenea, se desfăşoară meditaţii pentru elevii slabi din celelalte clase, la obiectele la care au întîmpinat greutăţi. Meditaţiile se desfăşoară regulat, după un program stabilit cu grijă, evitîndu-se supraîncărcarea elevilor şi irosirea timpului lor.

În cadrul pregătirii elevilor pentru examenul de absolvire a clasei a VIII-a şi pentru examenul de maturitate se tratează teme de sinteză care cuprind ceea ce este esenţial din materia indicată în programele acestor examene. De pildă, cu elevii clasei a VIII-a se efectuează analize gramaticale pe texte literare, îmbinîndu-se recapitularea cunoştinţelor de gramatică şi a celor de lectură literară.

În strînsă colaborare cu părinţii, conducerea şcolii a luat măsuri pentru organizarea cît mai judicioasă a studiului individual al elevilor. În vizitele pe care le fac la domiciliul elevilor diriginţii controlează respectarea regimului zilnic şi dau îndrumări asupra felului cum trebuie organizat studiul individual, cum trebuie întocmite conspectele etc.

SLIVILEŞTI—STREHAIA

După cum ne informează tov. **Ion I. Lupuleţ**, cercul pedagogic al învăţătorilor din Slivileşti, raionul Strehaia, acordă un sprijin susţinut membrilor săi în organizarea recapitulării finale. În ultima şedinţă a cercului a fost dezbătut referatul „Organizarea şi desfăşurarea recapitulării finale", care a subliniat îndeosebi criteriile ce trebuie avute în vedere în stabilirea temelor de recapitulare. De asemenea, s-a insistat asupra necesităţii de a se utiliza materialul didactic şi mijloacele audio-vizuale pentru ridicarea eficienţei lecţiei.

FĂUREI

De curînd — ne scrie prof. **Maria Gheorghe** — la Făurei a avut loc o consfătuire la care au participat numeroşi profesori de la şcolile din raion. Cu acest prilej s-au prezentat concluziile desprinse din controlul efectuat de secţia de învăţămînt în şcolile raionului şi s-au precizat măsurile care trebuie aplicate în această ultimă etapă a anului şcolar în vederea încheierii cu succes a muncii didactice. Un accent deosebit s-a pus pe pregătirea elevilor din clasele a VIII-a pentru examenul de absolvire, ca şi pentru examenul de admitere în şcolile medii sau profesionale.

Au luat cuvîntul o serie de profesori care au arătat concret cum îşi pregătesc elevii, împărtăşind experienţa lor în ceea ce priveşte consolidarea şi sistematizarea cunoştinţelor.

GALAŢI

Pentru buna desfăşurare a ultimei etape a anului şcolar, ne informează prof. **Tiberiu Stegărescu**, secţia de învăţămînt a raionului Galaţi a organizat, după schimburile de experienţă care au avut loc între directorii şcolilor din raion şi între diriginţi, o consfătuire a profesorilor de limba şi literatura română. Referatul prezentat la această consfătuire, intitulat „Predarea limbii şi literaturii române în şcolile din raionul Galaţi", a prilejuit discuţii fructuoase pentru participanţi.

În încheierea consfătuirii a fost elaborat un plan de măsuri menite să contribuie la încheierea cu succes a anului şcolar.

ANINA

Profesorul **Gh. I. Căpitan** ne informează că, paralel cu consolidarea cunoştinţelor dobîndite în anul şcolar în curs, profesorii care predau la clasele a VIII-a şi a XI-a ale Şcolii medii din Anina repetă cu viitorii absolvenţi materia prevăzută în programele de examen. Diriginţii şi conducerea şcolii urmăresc îndeaproape frecvenţa elevilor la lecţii şi felul în care participă la discuţii.

Conducerea şcolii se preocupă în această perioadă şi de pregătirea deschiderii noului an şcolar: de reparaţiile necesare, de amenajarea unei săli pentru materialul didactic etc.

CONSTANŢA

În cadrul Şcolii medii nr. 4 din oraşul Constanţa — ne scrie prof. **I. Muche** — au funcţionat în acest an mai multe cercuri de elevi. O activitate rodnică a desfăşurat cercul de literatură. Membrii acestuia au discutat în cadrul lui teme interesante, cum au fost, de pildă, acelea referitoare la poemul „Luceafărul" al lui M. Eminescu, la trăsăturile realismului socialist etc. Totodată, în cerc s-au prezentat şi creaţii proprii ale elevilor: versuri, schiţe ş.a.m.d. Cercul a editat şi o revistă literară, intitulată „Anii de ucenicie", care a cuprins creaţii ale membrilor săi.

De curînd, membrii cercului s-au întîlnit cu scriitorul Traian Coşovei. În planul activităţii de viitor a cercului sînt înscrise şi întîlniri cu tinerii scriitori dobrogeni, membri ai cenaclului literar „Filimon Sîrbu" din Constanţa.

SIBIU

După cum ne scrie tov. **Erna Wandschneider**, secţia de învăţămînt a regiunii Braşov a organizat recent la Sibiu o consfătuire a cadrelor didactice care predau limba şi literatura germană în şcolile medii din regiune. În prima zi a consfătuirii a avut loc o lecţie deschisă şi au fost discutate o serie de probleme referitoare la predarea limbii şi literaturii germane la clasele IX-XI. În continuare s-au purtat discuţii asupra modului cum trebuie pregătiţi elevii din clasele a XI-a pentru examenul de maturitate.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 804 | vineri 28 mai 1965 | 8 pagini 25 bani

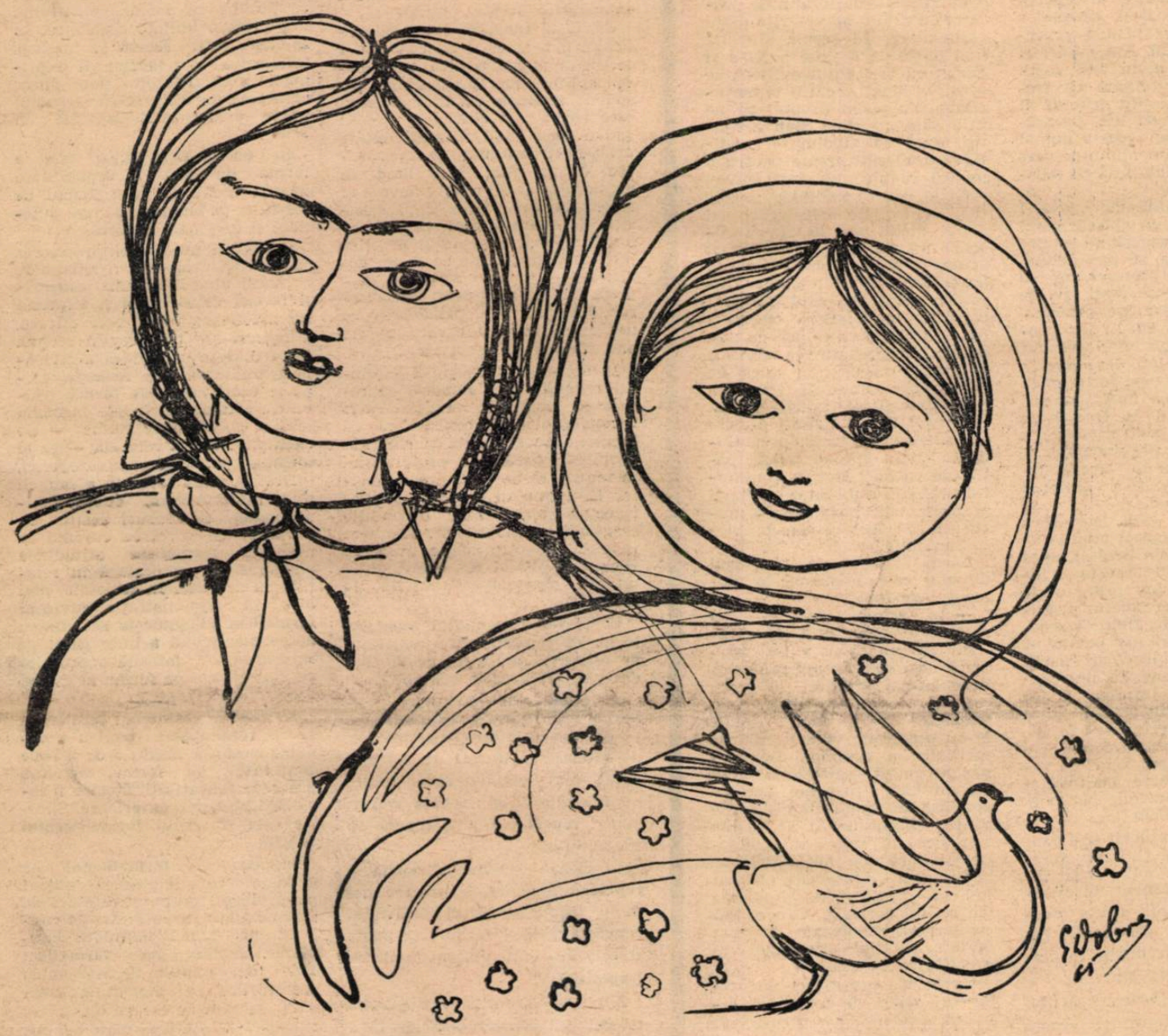

...In urma ta sînt basme și povești,
Dar de abia de-acum vei ști ce ești.
Așteaptă lumea să-i aduci, în floare,
Prinosul tău de muncă și visare.

Să-aduci și tu în zilele aceste
Puterea și curajul din poveste.
Va trebui să faci și tu minuni,
Pe toți ai tăi din veacuri să-i răzbuni.

În urma ta sînt basme și povești
Dar înainte navele cerești —
Pe drumul lor prin cosmos larg deschis
Purtînd la bord cel mai fantastic vis.

DEMOSTENE BOTEZ „Unui pionier"

O vacanță cît mai frumoasă

Grija caldă, părintească pe care o acordă partidul și statul nostru îmbunătățirii continue a condițiilor de viață și de învățătură ale copiilor și tineretului școlar se oglindește an de an și în organizarea vacanțelor școlare, care au devenit o frumoasă tradiție în viața instituțiilor de învățămînt din patria noastră

O dată cu încheierea anului școlar, în fața copiilor se deschide o gamă infinită de bucurii — excursii locale, regionale, interregionale și de studii, tabere locale, tabere de odihnă, tabere de pregătire sportivă, colonii pentru preșcolari etc.

Spre taberele de odihnă și spre colonii vor pleca și în acest an mii și mii de copii care au nevoie de cură de aer sau heliomarină pentru a-și fortifica organismul, sănătatea, pentru a-și spori capacitatea de muncă, de învățătură. În taberele și excursiile locale, în drumeții, în excursiile regionale, vor fi antrenați toți copiii patriei. Milioane de copii vor cerceta flora și fauna localității și a împrejurimilor, a raionului și a regiunii, vor cunoaște dezvoltarea economică și culturală a acestora, locurile istorice care vorbesc despre lupta poporului, despre lupta clasei muncitoare, condusă de partid, pentru libertate și independență națională, împotriva asupririi și exploatării. Milioane de copii vor gusta și trăi frumusețea cîmpurilor și a jocurilor libere pe cîmpuri, prin păduri, pe marginea apelor, la poalele dealurilor și ale munților. Cu toții vor admira minunatele frumuseți ale peisajului românesc. Romantismul focurilor de tabără, farmecul șezătorilor, întîlnirile cu oameni ai muncii din industrie și agricultură, cu vajnici luptători pentru cauza socialismului vor aduce mult soare în universul gîndurilor, sentimentelor și năzuințelor fiecărui școlar. Acțiunile organizate în vacanță vor da noi aripi dorinței tineretului școlar de a cunoaște mai bine geografia și istoria patriei, realizările obținute de poporul muncitor, sub conducerea înțeleaptă a partidului, în construirea socialismului, frumusețile și bogățiile României socialiste, nesecatul ei tezaur artistic și cultural. Zeci de mii de copii vor fi antrenați în excursii interregionale, în excursii de vizitare a Capitalei și a litoralului. Îndrumați și conduși de profesorii lor, ei vor cutreiera țara în lung și în lat, cunoscînd fața nouă a orașelor și satelor României socialiste, vor cunoaște numeroase șantiere, sonde, uzine, fabrici, lupta măreață a omului cu natura pentru a-i smulge tot mai multă energie, pentru o viață mereu mai frumoasă și mai îmbelșugată. Vor cunoaște numeroase edificii culturale și aspecte ale dezvoltării culturii noastre socialiste.

Anul acesta, vacanța de vară a pionierilor și școlarilor face parte integrantă din acțiunile însuflețite cu care întregul nostru popor întîmpină cel de-al IV-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român. Aceasta înseamnă că, prin conținutul său, vacanța de vară va trebui să ducă la rezultate educative cît mai profunde și mai durabile.

Înalta semnificație ce i se acordă vacanței de vară din acest an obligă personalul didactic la o muncă educativă deosebit de intensă și de organizată, bine orientată din punct de vedere ideo-

MARIA POPESCU
director în Ministerul Învățămîntului

(Continuare în pag. 8-a)

În întîmpinarea Congresului partidului

Colectivele de învățători și profesori, însuflețite de dorința de a întîmpina cel de-al IV-lea Congres al partidului cu realizări cît mai frumoase, încheie fiecare zi de activitate cu noi progrese în pregătirea elevilor.

Aflați în preajma marelui eveniment din viața poporului nostru — Congresul al IV-lea al partidului — se spune în scrisoarea prof. Ion Giurea, directorul adjunct al Școlii medii din comuna Potcoava, raionul Slatina — dorim să dăm patriei absolvenți cît mai bine pregătiți. De aceea am luat numeroase măsuri menite să asigure succesul la examene al elevilor din clasele a VIII-a și a XI-a. Acordăm o atenție specială nu numai lecțiilor ținute în școală, ci și studiului individual al elevilor, dîndu-le indicații în legătură cu desfășurarea lui, interesîndu-ne de programul lor de lucru, recreere și odihnă.

„Încheierea acestui an școlar — ne scrie prof. Emil Mutulescu, directorul Școlii generale de 8 ani din comuna Murfatlar, raionul Medgidia — depășește cadrul obișnuit. Într-adevăr, ea are loc în preajma Congresului al IV-lea al partidului, cînd oamenii muncii din toate sectoarele de activitate muncesc cu sîrg pentru a cinsti acest mare eveniment cu realizări deosebite. La fel muncesc și cadrele didactice din școala noastră, care se străduiesc să dea o bună pregătire fiecărui elev, fiecărui absolvent.

În această etapă se fac ultimele pregătiri în vederea examenelor și pentru încheierea cursurilor. Cu o deosebită grijă sînt pregătite orele de dirigenție în care ne-am propus să discutăm cu elevii tema „Grija partidului și statului nostru pentru tineretul patriei". Discuțiile ce vor avea loc în cadrul acestor ore vor aduce în fața elevilor aspecte din școala de ieri și de azi, probleme privind munca și viața tineretului, îi vor mobiliza să se pregătească sîrguincios pentru a deveni cetățeni demni ai patriei.

Plini de recunoștință față de grija continuă pe care o arată partidul pentru a le crea cele mai bune condiții, pentru dezvoltarea aptitudinilor lor, elevii Școlii de 8 ani de muzică și arte plastice din Cluj au prezentat în întîmpinarea Congresului al IV-lea al P.M.R., după cum ne scrie prof. S. Căpătă, un izbutit concert coral-instrumental.

Programul concertului a cuprins lucrări din repertoriul muzicii universale și naționale.

În întîmpinarea celui de-al IV-lea Congres al partidului oamenii școlii și-au intensificat și preocupările legate de deschiderea noului an de învățămînt. Cadrele didactice din comunele Recea și Izvoru din raionul Costești, regiunea Argeș, de exemplu, se preocupă îndeaproape de terminarea noilor localuri de școală din comunele respective. După cum ne scrie prof. I. Marinescu, aceste localuri, avînd cîte 8 săli de clasă, laboratoare etc., vor fi date în curînd în folosință.

oameni ai şcolii

A răspîndi lumina

Privirile limpezi îi joacă sub pleoape căutînd parcă, înapoi peste ani, în şiragul lung al zilelor de şcoală, pe cea dintîi.

— De cînd lucrez aici ?

— Da. De cînd ?

— De la... 11 ani !

Neaşteptat, răspunsul m-a întors în urmă cu vreo 45 de ani, pe drumul care duce la bătrînul liceu de pe malul Dunării. Copii aduşi la şcoală de părinţi cu dare de mînă... Şi printre ei, rătăciţi cine ştie cum, cîţiva dintre cei înfrăţiţi cu sărăcia. Iată-l şi pe Costea Achim, fiul a doi neştiutori de carte. Vine să înveţe slova tipărită-n cărţi.

— În clasa aceasta am învăţat şi eu, copii — le spune astăzi adeseori elevilor săi.

Iar mai de mult, cînd în şcoală se mai aflau băncile vechi, le spunea :

— Uite, acolo unde stă Georgescu, am stat şi eu, acolo am învăţat un an întreg.

Şi cît de mult îi impresionează pe şcolari aceasta, cît de mult le sporeşte dorinţa de a învăţa bine...

— Cît despre mine, ne spune tovarăşul profesor, faptul că lucrez în şcoala care m-a pregătit pentru viaţă, mi-a cultivat sufletul şi mintea — faptul acesta m-a îndemnat mereu să o slujesc cu dragoste, să găsesc între zidurile ei a doua mea casă.

De aproape 20 de ani lucrează la Şcoala medie nr. 1 din Tr. Severin profesorul emerit Costea Achim. Un şir lung de tineri au plecat în viaţă pregătiţi de dînsul. Şi nu oricum. Căci în tot ce a făcut pentru copii a pus ceva din sufletul lui, din viaţa lui. Muncă neostenită la clasă, muncă atentă de cercetare pe teren, de studiu în arhive, în biblioteci, documentare asupra problemelor noi ce se dezbat în domeniul istoriei, interesul deosebit pentru ştiinţă, pentru specialitatea în care predă de ani şi ani de zile...

Colegul său, Alexandru Săvoiu, şi dînsul profesor emerit, ne-a vorbit despre pasiunea cu care a lucrat întotdeauna tovarăşul Costea Achim. Iată-l împreună cu un grup de profesori entuziaşti, dedicînd zeci şi zeci de ceasuri, încă din primii ani de după Eliberare, pentru pregătirea tinerilor muncitori dornici să-şi lărgească orizontul de cultură generală.

— Întreaga muncă — ne-a spus tovarăşul Săvoiu — se efectua pe atunci mai mult voluntar, dar se caracteriza printr-o nestăvilită dorinţă de a potoli setea pentru lumina ştiinţei de carte a celor care nu au avut parte pînă atunci de binefacerile învăţăturii.

Şi tot din dorinţa de a răspîndi lumina izvorăsc căutările migăloase ale profesorului Achim pe urmele lăsate de istorie, căutări care au scos la iveală fapte şi aspecte din trecut despre care a scris în lucrări şi comunicări ca „Istoricul oraşului Tr. Severin", „Aspecte din viaţa culturală a oraşului Tr. Severin pînă la 23 August 1944", „Drubeta", „Întărirea alianţei clasei muncitoare cu ţărănimea muncitoare" ş.a.

Am stat de vorbă cu cîţiva elevi ai şcolii despre lecţiile care le plac cel mai mult, despre orele la care merg cu cel mai mare drag.

— De ce spunem că ne atrag orele de istorie ? Nu ştiu cum să vă spun — mi-a răspuns un tînăr cu sclipiri inteligente în ochi. Tovarăşul profesor ne transportă de fiecare dată, fără să simţim, departe prin spaţiu şi timp, punîndu-ne în faţa unor fapte şi lucruri atît de interesante, încît nu ne săturăm să-l ascultăm descriindu-ni-le.

Am înţeles că este vorba de măiestria în care se află contopite deopotrivă adînca stăpînire a specialităţii, priceperea în practica predării, dragostea pentru copii şi pentru profesiunea de dascăl. Am înţeles şi de ce acum, peste ani, foştii lui elevi îl întîmpină cu respect şi consideraţie oriunde îl întîlnesc. Cu modestie, tovarăşul Achim pune aceasta numai pe seama ataşamentului pe care îl simt toată viaţa faţă de şcoală foştii ei elevi :

— Mi se întîmplă adeseori ca, stînd la vreun ghişeu să-mi iau bilet sau negăsindu-mi loc în vreo tribună, să aud deodată : „Tovarăşe profesor, vă iau eu bilet, nu mai staţi dv. la rînd", sau „Tovarăşe profesor, veniţi aici, am eu un loc pentru dv". Şi abia cînd mă uit bine, bine de tot, descopăr în persoana matură pe fostul meu elev din banca întîi, uneori chiar pe elevul pe care l-am lăsat corijent pentru că nu a fost destul de sîrguincios...

După o clipă de tăcere, tovarăşul profesor şi-a continuat firul gîndurilor :

— Aşa este, pînă la adînci bătrîneţe ne aducem aminte de şcoala în care am învăţat, dacă în viaţa noastră aceasta a însemnat ceva. Am fost foarte mîndru şi adînc mişcat cînd, într-una din zile, fiind la şcoală, văd că intră pe poarta ei doi bătrînei, încovoiaţi parcă sub povara anilor. „Pe cine căutaţi ?" — i-am întrebat. „Caut un elev de altădată — mi-a spus bătrînul oprindu-se în loc. Sînt cu soţia mea în drum prin Tr. Severin şi am venit să revăd şcoala în care am învăţat acum multe decenii. Ne permiteţi să o vedem ?"

Firește, m-am oferit să-i conduc prin şcoală. Cu cîtă pioşenie cerceta bătrînul pereţii încăperilor, pervazurile ferestrelor, cu cîtă emoţie căuta locurile în care se afla banca lui, cu cîtă emoţie zăbovea în clasele în care a învăţat...

Profesorul Costea Achim zîmbeşte. E mîndru că şcoala din care a făcut cea de a doua casă a lui nu poate fi uitată toată viaţa...

ANA COSMIN

Mereu cu gîndul la şcoală

Pentru comunistul Duşan Sablici, zilele de muncă în şcoală încep devreme şi se sfîrşesc tîrziu. Nu fiindcă l-ar obliga cineva la un astfel de efort, nu fiindcă i s-ar impune să fie de dimineaţa pînă seara printre elevi şi profesori, ci pentru că îl mînă mereu spre ei, spre şcoala de care răspunde — această minunată familie cu aproape 2 000 de membri — o dragoste profundă, un ataşament sincer.

Am vizitat recent şcoala aceasta — Şcoala medie nr. 10 din Timişoara. Tovarăşul director tocmai ieşea de la ore. Pe faţă, o uşoară undă de încordare, rămasă parcă anume să ne vorbească despre atenţia şi concentrarea cu care lucrase la clasă : ţinuse o lecţie de sinteză despre proza de după 23 August din ţara noastră la clasa a XI-a, care urmează să se prezinte — şi nu oricum — la marea încercare a examenului de maturitate.

— Pregătirea elevilor pentru acest examen — ne-a spus tovarăşul director — mobilizează şi uneşte mai puternic în prezent forţele colectivului de profesori. Purtăm pe umeri o mare răspundere. În şcoală sînt nu mai puţin de 9 clase a XI-a şi dorim ca toţi absolvenţii să se prezinte bine pregătiţi la maturitate. Nu avem dreptul să ne înfăţişăm cu elevi slab pregătiţi, dacă ne gîndim la condiţiile ce ne sînt create pentru o muncă rodnică, de înalt nivel.

Grija pentru calitatea pregătirii viitorilor absolvenţi ai Şcolii medii nr. 10 din Timişoara nu s-a manifestat numai acum, în această etapă finală a anului şcolar. Ea a început cu ani în urmă, de cînd harnicul director mobilizează energiile din şcoală pentru ca, pas cu pas, munca de pregătire a elevilor să se desfăşoare cu spirit de răspundere comunistă. Pentru a cunoaşte calitatea acestei munci, tovarăşul Duşan Sablici a asistat adeseori la lecţii, pregătindu-se atent spre a putea pătrunde cu adevărat în conţinutul predării, a discutat cu elevii şi profesorii, plecîndu-şi urechea la tot ceea ce este propice îmbunătăţirilor.

L-am întrebat pe tovarăşul director ce-l preocupă în momentul de faţă.

— În primul rînd — ne-a răspuns — am căutat să mă asigur că programa a fost parcursă de către fiecare profesor. Apoi m-am străduit să creez condiţii pentru asigurarea unei temeinice recapitulări finale. M-au preocupat modalităţile de sprijinire a cadrelor didactice pentru ca să realizeze o bună recapitulare a materiei. Lecţiile deschise de recapitulare, lecţiile model, discuţiile în comisiile metodice, în consiliul pedagogic ş.a. care s-au iniţiat în şcoală ne ajută să rezolvăm cît mai judicios complexele probleme ale acestei perioade. O perioadă cu sarcini importante, în care munca se cere organizată cu precizia ceasornicului.

Cuvîntul *organizare* îl auzi deseori rostit de tovarăşul director, exprimînd o preocupare a sa mai veche, izvorîtă din convingerea că poate da roade numai o muncă sistematică, organizată în cele mai mici amănunte. De mai multă vreme tovarăşul Duşan Sablici studiază problema coordonării activităţii cadrelor didactice din şcoală — aceasta în vederea stabilirii unor măsuri cît mai potrivite în fiecare etapă. Rezultatele studiului întreprins, concluziile la care va ajunge le va împărtăşi şi altor colegi într-o comunicare în cadrul „lecturilor pedagogice" ale cadrelor didactice.

În biroul directorului am văzut multe cărţi de literatură politică, beletristică, lucrări noi de specialitate, dovadă a preocupărilor sale de a se informa, de a se documenta, de a cunoaşte tot ce apare nou în domeniul culturii. Director de şcoală, profesor, propagandist la un cerc de filozofie, el simte nevoia să îmbine activitatea practică cu studiul, cu munca de documentare.

Aceasta şi explică o bună parte din succesul activităţii sale — rodnice şi de înalt nivel, pentru care a fost distins cu titlul de „profesor emerit".

S. DIMA

Terminologie pedagogică

Pentru a exprima, cu mici nuanţe, aceeaşi noţiune se folosesc în mod curent trei cuvinte : **repetiţie, repetare** şi **recapitulare.**

Elevii zic de obicei : „astăzi avem **repetiţie**" pentru a spune că nu au de învăţat nimic nou. În lucrările de pedagogie şi în metodici se întrebuinţează îndeobşte cuvîntul **repetare** — repetarea materiei, lecţie de repetare etc. Pentru a exprima noţiunea de revedere a materiei la sfîrşitul anului şcolar se utilizează mai frecvent cuvîntul **recapitulare.**

Se pune întrebarea : care este termenul cel mai potrivit pentru exprimarea acestei noţiuni ?

Cuvîntul **repetiţie** are o semnificaţie mai largă decît cea care i se dă în şcoală pentru exprimarea noţiunii mai sus-amintite. Se spune **repetiţie** nu numai cînd este vorba de citirea unui text sau a unei lecţii de mai multe ori pentru a-l înţelege sau pentru a se fixa mai bine în memorie, ci şi cînd cineva se referă la executarea unui exerciţiu de mai multe ori în vederea formării unor deprinderi practice într-un domeniu oarecare de activitate — a face repetiţie la o piesă de teatru pentru memorarea textului şi deprinderea cu unele mişcări adecvate, a face antrenament la sport etc.

În domeniul pedagogiei, cuvîntul **repetiţie** este sinonim cu **repetare,** abstract verbal de la **a repeta,** care îl concurează în lucrările de metodică şi chiar în vorbirea curentă a profesorului în munca sa de instruire a elevilor. Se spune, de exemplu, „**repetarea** materiei este o condiţie esenţială a reţinerii ei". Frecvent se zice : „pentru mîine aveţi de **repetat** capitolul X", folosindu-se un alt abstract verbal de la **a repeta.**

Utilizarea termenului **repetare,** în loc de **repetiţie** este justificată de cele mai multe ori de dorinţa de a se evita orice echivoc.

A repeta este un cuvînt polisemantic cu multe întrebuinţări pe care le indică dicţionarele, deosebindu-se uneori de cel discutat mai sus, dar avînd multe contingenţe cu el : **repetă** lucruri ştiute, **repetă** o reţetă, **repetă** un exerciţiu etc.

În ultima vreme, **a repeta** şi **repetare** se generalizează tot mai mult în detrimentul cuvîntului **repetiţie** a cărui vechime se poate stabili în antichitatea romană. **(repetitio).**

Mai specială mi se pare stiuaţia termenului **recapitulare** (de la **a recapitula),** care în practica şcolară înseamnă a parcurge o parte dintr-o lucrare, dintr-un manual sau mai multe capitole studiate anterior în vederea reţinerii problemelor mai importante. **A recapitula** mai înseamnă şi a rezuma o lucrare citită mai înainte, a urmări punctele ei esenţiale, a trece în revistă sau a readuce în memorie anumite fapte, idei etc., a rezuma, a enumera. **Recapitularea** presupune, în limbajul pedagogic, o revedere sistematizată a materiei parcurse.

Etimologic, verbul **a recapitula** îşi are originea în latinescul **recapitulare,** atestat în latina post-clasică (sec. al III-lea e.n.), în componenţa căruia apare substantivul **capitulum** (de la **caput)** cu sensul iniţial de „cap", „căpşor", „om", „individ", „capitelul unei coloane", iar din sec. al III-lea e.n. însemnînd şi „diviziune a unei lucrări", „capitol".

Avînd în vedere aceste considerente de ordin etimologic şi semantic, considerăm că termenul **recapitulare** este bine să se folosească mai cu seamă pentru a exprima noţiunea de revedere a materiei după parcurgerea unui număr oarecare de capitole, cu ocazia tezelor sau a repetării periodice şi în special la sfîrşitul anului şcolar — **recapitulare finală,** în loc de **repetare finală,** sau lecţie de repetare finală, aşa cum se utilizează în unele lucrări de metodică.

★

Fără a fi consacrat ca un termen special în pedagogie, cuvîntul **formă** apare frecvent în vocabularul folosit de pedagogi şi de profesori în munca de instruire a elevilor.

În fiolozofia marxist-leninistă, substantivul **formă** apare ca o categorie opusă aceleia prin care se exprimă noţiunea de **conţinut,** conţinutul şi forma constituind împreună o unitate dialectică. În estetică, prin **formă** se înţelege totalitatea mijloacelor de exprimare a conţinutului unei opere artistice ; în lingvistică, aspectul sonor prin care se exprimă un sens etc.

În pedagogie, lecţia este o **formă** de bază în organizarea muncii didactice, în sistemul de instruire pe lecţii şi pe clase practicat şi în şcoala noastră.

Cînd în munca sa profesorul sau învăţătorul este conştient de raportul dialectic dintre **conţinut** şi **formă,** dintre **fond** şi **expresia** lui materială, lecţia este eficace, atingîndu-şi pe deplin scopul. Dacă însă se neglijează acest raport, munca devine **formală,** adică se face numai de **formă.** (Cuvîntul **formal** mai poate însemna însă şi „privitor la formă" — de exemplu : **logică formală** — ca şi formulat precis, expres, categoric).

Desfăşurarea **formală** a muncii duce la **formalism,** cuvînt polisemantic, cu sensuri destul de variate. În vorbirea curentă se numeşte **formalism** atitudinea exagerat de protocolară în relaţiile cu oamenii. În societate, mai ales în administraţie, cuvîntul **formalism** denumeşte activitatea nerecomandabilă a unor salariaţi în munca lor, datorită accentului pe care îl pun pe forme în dauna fondului problemelor.

In filozofie, termenul **formalism** se întrebuinţează pentru a denumi tendinţa idealistă de a rupe conţinutul de formă, reducînd procesul dezvoltării istorice a societăţii la forme exterioare. Similar este şi sensul **formalismului** în artă.

În pedagogie, **formalismul** este primejdia care îi pîndeşte uneori pe profesori şi pe învăţători de a acorda insuficientă atenţie conţinutului muncii instructiv-educative. Tendinţe spre **formalism** apar de exemplu în activitatea profesorilor de matematică atunci cînd se mulţumesc ca elevii să cunoască formule, teoreme etc. fără a controla dacă înţeleg sensul acestora, modul cum au fost deduse, în activitatea profesorilor de literatură, atunci cînd cer elevilor să ştie doar subiectul unor opere, fără a controla dacă ei au citit scrierile analizate etc.

Din aceeaşi familie cu substantivul **formă** face parte şi cuvîntul **formalizare** (de la **a se formaliza)** care obişnuit este cunoscut cu sensul de a se supăra din cauza nerespectării unor reguli neînsemnate de politeţe.

Spre deosebire de sensul acesta, cuvîntul **formalizare** se foloseşte din ce în ce mai des în ştiinţă. De exemplu, în lingvistica matematică el denumeşte acţiunea de modelare a limbii şi transpunerea ei în anumite formule matematice, în vederea aplicării la sistemul de funcţionare a maşinilor electronice de tradus.

Pe lîngă alte sensuri, cuvintele **a forma** şi **formaţie** se întîlnesc şi cu acelea de „a educa", „a creşte" şi „educaţie", „creştere" — de exemplu : **a forma** tehnicieni pentru industria extractivă sau om de **formaţie** nouă — ambele suficient de clare pentru a nu da naştere la echivocuri.

Prof. ION POPESCU

TUDOR ARGHEZI ÎN ŞCOALĂ

Pătrunderea unor mari valori

Aniversarea celor 85 de ani ai maestrului Tudor Arghezi a prilejuit un moment de unanimă exprimare a dragostei şi preţuirii înalte de care se bucură personalitatea marelui poet în sufletul poporului.

Noi, profesorii de literatură română, cei care transmitem mesajul său poetic generaţiilor tinere, avem o mare şi înaltă datorie : de a-l cunoaşte, de a-l înţelege cît mai adînc, căci numai astfel putem dezvălui elevilor noştri comorile de frumuseţi ale creaţiei sale, numai astfel predarea operei lui va constitui de fiecare dată prilej de sărbătoare a sufletului, de pătrundere adîncă în marile ei semnificaţii.

Pentru cunoaşterea operei argheziene ne stau la îndemînă, în primul rînd, toate volumele sale de scrieri, numeroase studii şi articole, precum şi îndrumările din manuale. Dar profesorul de literatură e dator să aducă, în lecţiile lui, şi un aport personal, să caute el singur marile valori de expresie poetică ascunse în verbul argheziан. Numai astfel va putea comunica elevilor emoţia estetică, trezindu-le dorinţa de a cerceta, de a aprofunda imaginile de neuitat ale versurilor sale.

Tudor Arghezi — poet de o rară subtilitate şi complexitate în expresie — nu se dezvăluie privirilor superficiale şi indiferente, nu se dăruie celor ce se mărginesc „să-l înveţe" după manual. E necesar ca profesorul să-i introducă de la început pe elevi în atmosfera acestui miracol poetic — creaţia lui Tudor Arghezi — realizînd acel climat sufletesc necesar comuniunii cu poetul. Deosebit de indicate în acest scop sînt lecturile selective făcute cu sensibilitate şi înţelegere, care îi pun pe elevi în contact direct cu versurile, captînd interesul lor, trezindu-le emoţia.

Programa şcolară urmăreşte mai mult cunoaşterea lui Arghezi ca poet al ideilor, al luptei şi revoltei sociale, sau ca poet al omului înfăţişat în momentele esenţiale ale evoluţiei lui istorice. Profesorul de literatură trebuie să găsească însă mijlocul de a-i apropia pe elevi şi de Arghezi poet al naturii, al dragostei, al întristării şi regretului, al celor mai intime vibrări sufleteşti. De aceea — şi cu atît mai mult cu cît sensibilitatea adolescenţilor este uşor receptivă la sentimente a căror expresie poetică o cunosc din studiul altor poeţi, ca Eminescu, Topîrceanu, Bacovia — în afară de operele prevăzute în programă le-am făcut cunoscute elevilor mei şi poezii ca „Melancolie", „Morgenstimmung", „Niciodată toamna", „Creion" (Obrajii tăi mi-s dragi), „Toamnă", „Oseminte pierdute", „Despărţire" şi altele.

Urmărind imaginile poetice create de Eminescu şi Arghezi, cei doi mari artişti ai cuvîntului românesc, în exprimarea unor stări sufleteşti asemănătoare, am căutat să dau conţinut afirmaţiei pe care toţi elevii au reţinut-o: „Tudor Arghezi e cel mai mare poet al literaturii noastre de după Eminescu" şi, în acelaşi timp, să fac sensibile pentru ei trăsăturile originale ale fiecăruia. Elevii au înţeles astfel că imaginile naturii apar la amîndoi poeţii încărcate de propria lor simţire proiectată asupra ei, aceeaşi imagine căpătînd o altă expresie (la Eminescu : „...stele bat în lac / Adîncu-i lumi-nîndu-l" /, la Arghezi : „...se turbură-n fund la cul / Şi-n perdeaua lui subţire / Îşi petrece steaua acul"). La fel, ei şi-au dat seama că regretului după iubirea apusă, magistral cîntat în poezia eminesciană, îi răspunde în poezia lui T. Arghezi o expresie nouă, de rară şi sfîşietoare tristeţe : „Iubirea noastră a murit aici / Tu, frunză, cazi, tu creangă te ridici / Atît amar de ani e de atunci / Glicină tu, tu florile-ţi arunci... / N-o mai zăriţi, din vîrfuri nicăieri ? / Ştiţi voi ce vorbă este vorba „ieri" ? Aici, au observat elevii, interogaţiile, repetiţiile, personificările spun, în forme noi, ceea ce spusese şi Eminescu în versurile : „Dar nu vine... Singuratic / În zadar suspin şi sufăr / Lîngă lacul cel albastru / Încărcat cu flori de nufăr".

Cu puternică emoţie artistică s-au plecat elevii asupra imaginii somptuoase a toamnei, în care natura îşi desfăşoară culorile, purtînd în însăşi splendoarea ei declinul apropiat : „Niciodată toamna nu fu mai frumoasă / Sufletului nostru bucuros de moarte / Palid aşternut e şesul cu mătasă / Norilor copacii le urzesc brocarte". Şi, citind admirabila poezie închinată plugarului, surprins în dinamica statuară a muncii, au încercat un sentiment de înfiorare solemnă, ca în faţa unui act măreţ : „El, singuratic, duce către cer / Brazda pornită-n ţară, de la vatră / Cînd îi priveşti împiedecaţi în fier / Par, el de bronz şi vitele-i de piatră".

Observaţiile asupra formei artistice au fost făcute o dată cu prezentarea fiecărei poezii, pe exemple comentate în clasă, căci altfel n-ar fi fost reţinute de elevi, iar memorarea exemplelor date de manual în capitolul „Tudor Arghezi — artist al cuvîntului" ar fi fost ruptă de context, fără legături logice de idei. Nu am aşteptat lecţia de încheiere ci, la fiecare oră, la fiecare poezie, am relevat mijloacele de expresie artistică, forţa neasemuită a cuvîntului lui T. Arghezi.

Textul argheziан ne oferă şi interesante posibilităţi în analizele de gramatică stilistică, prin forme specifice care răstoarnă adesea topica uzitată de obicei în fraza şi propoziţia limbii române şi care ilustrează capacitatea excepţională a poetului de mînuire a limbii, de mlădiere şi modelare a ei după impulsul gîndirii şi al sentimentului. Iată, bunăoară, un exemplu de inversiune în termenii propoziţiei : „La ce visezi cînd ziua pe lampa ta se curmă / Şi cade-n geam zăpada la ceasul cunoscut / Tu, care-ai stat bătaia s-asculţi pe cea din urmă".

M-am referit aici doar la cîteva modalităţi pe care le-am folosit pentru a transmite elevilor aspecte ale imensului tezaur al artei argheziene. Asemenea modalităţi sînt numeroase şi noi, profesorii, sîntem chemaţi să le descoperim şi să le folosim, slujind astfel scopului înalt de a-i face pe elevi să preţuiască valorile naţionale, de a-i educa în spiritul dragostei de frumos.

Tudor Arghezi este pentru noi argument de supremă valoare, ca izvor nesecat de artă. Tineretul, sub îndrumarea noastră plină de grijă, poate — şi e dornic — să-l pătrundă, să-l înţeleagă, să-l iubească.

Prof. SILVIA PETRESCU
Şcoala medie Nr. 7 „I. L. Caragiale"

Omagiu

Primele zile de adevărată primăvară au venit odată cu veştile de la Viena unde autorul „Cuvintelor potrivite" şi „Cîntării omului" a fost întîmpinat şi sărbătorit nu numai ca cel mai mare poet român în viaţă, dar şi ca unul din reprezentanţii de frunte ai liricii universale contemporane. Dacă „Coloana recunoştinţei fără sfîrşit" a lui C. Brâncuşi a unit pămîntul românesc cu cerul artei universale, atunci ţinutul din dreapta Oltului a mai ridicat prin mîna lui Arghezi o altă coloană a infinitului, la fel de frumoasă şi solemnă, cioplită însă dintr-un alt material, din graiul vechi, milenar al bătrînilor „ce-au adunat printre plăvani / sudoarea muncii sutelor de ani'.

O modestă, dar din inimă omagiere i-au adus poetului de ziua lui şi elevii din întreaga ţară. Printre aceştia s-au aflat şi membrii cenaclului literar al Şcolii medii din Strehaia. Ei au organizat o „săptămînă Arghezi' în cadrul căreia au avut loc variate manifestări cultural-artistice.

În holul şcolii a fost montată „vitrina literară Arghezi', cuprinzînd un bogat material iconografic — diferite titluri şi ediţii din opera poetică şi în proză, fotografii, studii critice, numere din „Bilete de papagal" precum şi placheta omagială alcătuită de membrii cenaclului în cinstea aniversării. Vitrina este înconjurată de panouri cuprinzînd fişe biobibliografice şi o selecţie de aprecieri critice aparţinînd lui G. Călinescu, T. Vianu, M. Ralea, G. Ivaşcu şi alţii.

Manifestările au culminat cu un festival Arghezi în programul căruia au fost cuprinse recitări ale unora din cele mai reprezentative poezii şi lecturi din placheta omagială alcătuită de cercul literar.

În partea a doua a programului a fost prezentată o suită de tablouri dramatice alcătuite pe baza principalelor momente din ciclul „1907' : „Cuvînt înainte", „Răzvrătitul", „Trecînd ciocoiul", „Arenda", „Cauza cauzelor", „Cultură", „Flăminzii", „Coconu Alecu", „Lipsesc morminte", „Păiru al Catrincii", „Epilogul".

Interpretarea elevilor, care s-au apropiat cu dragoste de creaţia argheziană, a contribuit la succesul acestui festival de poezie.

Prof. MIHAI BURACU
Strehaia

Fierbinte dragoste de ţară

Profesorii şi elevii şcolilor noastre îşi alătură glasurile tuturor celor care, la împlinirea a 85 de ani de viaţă, elogiază pe marele Tudor Arghezi, considerat pe bună dreptate unul din cei mai valoroşi poeţi actuali din literatura universală.

Urmărind cu elevii mei drumul vieţii poetului i-am ajutat să înţeleagă că el se identifică cu drumul oamenilor simpli, obidiţi şi năpăstuiţi în trecut. Ei şi-au dat astfel seama că anii copilăriei i-au prilejuit scriitorului posibilitatea de a cunoaşte sărăcia şi suferinţele truditorilor ogoarelor, că el a intuit încă de pe atunci dramatica tîrîre pe brînci a străbunilor „prin rîpi şi gropi adînci", a luat aminte la graiul lor aspru „cu-ndemnuri pentru vite", a fost părtaş al durerii „surde şi amare" a poporului. I-au cunoscut apoi activitatea de la sfîrşitul secolului trecut, cînd, elev de liceu, frecventa cenaclul lui Macedonski şi, alături de N. D. Cocea, participa la activitatea clubului socialist din Bucureşti. A fost aceasta o bună ocazie de a arăta elevilor că inima poetului a bătut totdeauna alături de inima poporului, că pretutindeni l-au însoţit curajul şi patriotismul.

Lectura cîtorva scurte pasaje din volumul „Icoane de lemn" i-a convins pe elevi de atitudinea poetului faţă de corupţia, dezmăţul şi lăcomia înaltului cler, care sînt denunţate cu sarcasm în volumul sus-citat. Le-am arătat în continuare că poetul nu a fost încovoiat nici de anii de detenţiune petrecuţi la închisoarea de la Văcăreşti, nici de cei din lagărul de la Tîrgu-Jiu în 1943-44. Deosebit de mult i-a impresionat lectura pamfletului „Baroane" îndreptat împotriva reprezentantului Germaniei hitleriste la Bucureşti, baronul von Killinger.

Un exemplu însufleţitor constituie pentru elevi activitatea obştească a poetului în anii regimului de democraţie populară — membru al Academiei R. P. R., preşedinte de onoare al Uniunii Scriitorilor, militant de frunte al mişcării pentru pace.

Continuînd şi aprofundînd cele schiţate în biografie, studiul operei argheziene a dezvăluit amplu elevilor marea valoare umană a sentimentului de dragoste faţă de popor, faţă de patrie. Primul lor contact cu poezia argheziană, de introducere în atmosferă, l-a prilejuit lectura poeziei „Lumină lină" în care albina prăbuşită la marginea drumului simbolizează eroismul simplu al oamenilor ucişi de „sarcina chemării". Versul dur, energic, colţuros, tăiat în piatră — sau în marmură — virulenţa pamfletului, mînia polemistului au cunoscut-o cînd au studiat „Binecuvîntare", „Plugule", „Belşug", „Testament" etc. Pamfletul „Sînge şi aur" analizat în clasă a fost un prilej de a ilustra atitudinea de ură şi dispreţ a poetului pentru indiferenţa conducătorilor statului burghezo-moşieresc faţă de cei care şi-au sacrificat viaţa în război. La rîndul lor versurile din „Ţara mea" (1943) în care sînt elogiate frumuseţile fără de seamă ale patriei noastre şi tragedia adevăraţilor patrioţi care în anii cotropirii fasciste se simţeau străini în propria lor ţară, au avut o puternică influenţă educativă asupra elevilor.

Studiul creaţiei de după Eliberare a lui Arghezi a dat o nouă tărie, a adăugat noi valori cunoştinţelor elevilor. Analizînd în clasă luminosul poem al muncii, „Cîntare omului" — avîntat imn de slavă adus omului zilelor noastre, stăpîn pe propria sa soartă — elevii au subliniat că urmărind dramaticul destin uman de-a lungul secolelor, poetul cîntă omul în luptele pe care acesta le-a dus cu fiarele, cu natura, cu asupritorii. Ei au relevat ideea desprinsă din poem — anume că, prin muncă şi cunoaştere, omul nu transformă numai lumea înconjurătoare, dar se transformă implicit pe sine.

Caracterul popular şi patriotic al liricii argheziene a fost amplu scos în evidenţă cu prilejul analizei poemului „1907", care relevă superioritatea morală a exploataţilor, denunţînd în acelaşi timp cu sarcasm stăpînirea nedreaptă.

In lecţia de recapitulare închinată lui T. Arghezi, ţinută recent la clasa a XI-a, pe lîngă multiplele sensuri pe care le ridică opera sa, s-a accentuat asupra caracterului democratic, patriotic al creaţiei celui care ne-a dat „cuvinte potrivite" cizelînd cu migală juvaerele versurilor sale. Au fost citate cu acest prilej extrase din telegrama de felicitare adresată de C.C. al P.M.R., Consiliul de stat al R.P.R. şi Consiliul de Miniştri cu prilejul celei de-a 85-a aniversări a zilei de naştere a lui Tudor Arghezi. Elevii au înţeles şi mai profund că, aşa cum se spune în această telegramă, scrisul lui Arghezi străbătut de o fierbinte dragoste de ţară, de adeziune la idealurile de progres social, de mîndrie pentru cuceririle poporului pe drumul construirii socialismului, reprezintă un model de exigenţă artistică, de îmbogăţire continuă a tezaurului limbii şi literaturii româneşti.

Prof. MIRCEA HANDOCA

ÎN ULTIMA ETAPĂ A A

Pentru ei, tinerii din fotografie, care se află acum în perioada lecţiilor de sinteză, peste cîteva săptămîni şcoala va trece în domeniul amintirilor. Întrebarea ajutătoare, surîsul încurajator, gestul menit să prevină o greşeală vor rămîne şi ele amintiri alături de îndrăgitele chipuri ale profesorilor. Viaţa le va pune un mare imperativ: să ştie singuri.

Este ultima şi cea mai mare grijă a profesorilor pentru absolvenţi în aceste cîteva zile în care mai lucrează cu ei: să-i înveţe încă şi încă o dată capitala ştiinţă de „a şti" singuri.

Cum întrebăm

Modalitatea interogării elevilor la examene asupra cunoştinţelor, forma concretă a fiecărei întrebări depinde de conţinutul şi specificul problemelor pe care le analizăm şi de scopul pe care îl urmărim prin întrebare.

Vom avea astfel: 1. întrebări care vizează să-l ajute pe elev în rezolvarea unei probleme; 2. întrebări care urmăresc demonstraţia propriu-zisă; 3. întrebări care caută să obţină de la elev date noi în cazul unei expuneri incomplete; 4. întrebări menite să ne lămurească dacă elevul nu şi-a însuşit în mod mecanic cunoştinţele. În toate cazurile, însă, întrebările se subsumează scopului general de a ne da seama în mod clar, corelînd răspunsurile cu expunerea liberă a elevului, de nivelul cunoştinţelor acestuia. Ţinem să reamintim că în nici un caz întrebările profesorului nu trebuie să excludă expunerea elevului. Este absolut neindicat să fragmentăm această expunere prin întrebări, pentru că o astfel de practică ne împiedică să obţinem o imagine clară a nivelului său de cunoştinţe, a profunzimii lor. Pe lîngă faptul că în acest mod îl obligăm pe elev să recurgă la o enumerare, pistonarea neîntreruptă cu întrebări îl încurcă, îl obligă la expuneri mecanice sau confuze. În majoritatea cazurilor îi creează o stare emotivă excesivă, îi distrage atenţia de la propriile sale idei, îl dezorientează. În timpul expunerii întrebările trebuie să fie puse numai cînd este cazul, în număr redus şi orientate exclusiv spre a-l ajuta pe elev în organizarea ideilor sale sau în rezolvarea unor probleme.

Dacă expunerea nu este completă sau nu e suficientă pentru a ne da seama clar dacă elevul şi-a însuşit cunoştinţele în mod raţional, vom pune întrebări corespunzătoare (din categoriile 3 şi 4), totdeauna însă după ce elevul şi-a încheiat expunerea. Şi în această situaţie întrebările trebuie să fie clare, precise, cît mai scurte, pentru a da elevului posibilitatea să ajungă cît mai uşor la soluţia căutată, să găsească singur drumul spre rezolvarea problemei puse, într-un cuvînt, să facă apel la gîndire.

Vom căuta acum să urmărim modalitatea chestionării cu ajutorul categoriilor de întrebări anterior delimitate, în cazul unor exemple concrete. Pentru aceasta vom cita în primul rînd un exemplu din matematică. Aici au aplicabilitate, prin excelenţă, primele două categorii de întrebări, mai ales în cazul în care elevul întîmpină dificultăţi în rezolvarea unei probleme. Precizăm că, trebuind să parcurgă mai multe faze, întrebările vor fi ordonate într-un anumit fel. În primul rînd, elevul trebuie ajutat să înţeleagă clar ce se cere. Apoi, pentru ca el să găsească o idee asupra soluţiei, pentru ca să poată întocmi un plan de ajungere la soluţie, e necesar să-l ajutăm să înţeleagă relaţiile dintre datele problemei şi necunoscută, să vadă cum sînt legate între ele diversele elemente ale problemei. Pasul al treilea priveşte direct rezolvarea problemei, iar al patrulea, atunci cînd profesorul îl consideră necesar la examen, constă în discutarea, în verificarea soluţiei la care s-a ajuns. Pentru a exclude definitiv rezolvarea strict mecanică a problemei, atunci cînd, pe baza primilor doi paşi, elevul şi-a reamintit cum s-a procedat la problema respectivă în clasă, profesorul trebuie să urmărească, în a treia fază, ca el să justifice soluţia găsită, ceea ce oferă în acelaşi timp mai mare stricteţe demonstraţiei efectuate.

În cazul unei probleme simple — să zicem aflarea diagonalei unui paralelipiped dreptunghic atunci cînd se cunosc lungimea, lăţimea şi înălţimea — ajutîndu-l pe elev în găsirea soluţiei, profesorul va utiliza o serie de întrebări structurale după fazele de mai sus. Pentru a asigura înţelegerea problemei el poate cere elevului să repete enunţul. Apoi, pentru a pune în evidenţă elementele principale ale problemei — necunoscuta, datele, condiţia — va face apel la întrebări generale: Care este necunoscuta? Care sînt datele? Care este condiţia? Problema fiind legată de o figură, profesorul va cere elevului să o deseneze şi să identifice pe desen datele problemei, necunoscuta. Pentru a-i da un ajutor efectiv îi va cere să introducă notaţii corespunzătoare datelor şi necunoscutei pe figură. Datele problemei fiind notate, să zicem, cu a, b, c şi necunoscuta cu x, profesorul va cere elevului să precizeze care este legătura dintre necunoscută şi date. În cazul în care datele obţinute pînă acum nu-i sînt suficiente elevului pentru a întocmi planul de rezolvare, îl putem întreba dacă cunoaşte o problemă înrudită cu cea pe care o are de rezolvat. Atrăgîndu-i atenţia asupra faptului că diagonala căutată este în fond un segment de dreaptă, el îşi va aminti că a avut aceeaşi necunoscută cînd căuta ipotenuza unui triunghi dreptunghic. Aceasta îl va ajuta să întocmească planul de rezolvare şi să treacă la rezolvarea propriu-zisă a problemei, eventual desenînd pe figură, la cererea profesorului, triunghiul dreptunghic format de diagonala şi înălţimea paralelipipedului împreună cu diagonala feţei respective a paralelipipedului.

Ajuns în ultima fază, profesorul are posibilitatea să controleze, prin întrebări referitoare la verificarea soluţiei găsite, dacă elevul şi-a însuşit în mod organic cunoştinţele de geometrie — dacă poate reda legătura dintre problema respectivă, rezolvarea ei şi cunoştinţele la care a făcut implicit apel în timpul expunerii. Aşadar, întrebările trebuie să lămurească elementele problemei şi corelaţia dintre ele, ajutîndu-l pe elev în rezolvare numai prin apelul la cunoştinţe relativ elementare, pe care el trebuie să le posede. Dacă după aceasta elevul nu poate ajunge la soluţie din cauza insuficientei familiarizări cu demonstraţia matematică sau a unor dificultăţi de ordin emotiv, profesorul nu trebuie să vizeze în mod direct fundamentul ultim al demonstraţiei în această fază. Odată obţinută însă soluţia, este necesar, pentru a ne da seama de nivelul de pregătire al elevului, să-l întrebăm ce teoremă a stat la baza rezolvării problemei. În cazul în care elevul este pregătit, el va răspunde fără nici o recomandare specială că în găsirea soluţiei a utilizat, în exemplul de mai sus, teorema lui Pitagora.

Cele expuse pînă acum nu convin însă altor discipline, la care se folosesc cu precădere categoriile de întrebări de la punctele 3 şi 4. Astfel, la un examen de istorie pot interveni uneori întrebări ajutătoare, formulate însă în aşa fel încît să nu-l ducă pe elev spre amănunte neesenţiale. Întrebarea trebuie să vizeze clar ceea ce dorim să obţinem. Dacă vrem să se precizeze anii între care a domnit Mihai Viteazul, să spunem, şi elevul nu-şi reaminteşte anul morţii acestuia, referim întrebarea fie la numărul anilor de domnie, fie la datele ultimelor bătălii. Altfel, dacă vom întreba, de pildă, cine a urmat la domnie sau vom face apel la amănunte neesenţiale, ce-l privesc pe voevod numai sub aspectul vieţii particulare, există posibilitatea de a-l deruta pe elev.

Pentru a obţine ca elevul să-şi completeze expunerea pe latura deficitară, întrebările trebuie să vizeze în mod clar această latură. Nu le vom rupe, desigur, de expunerea făcută, ci vom porni de la afirmaţiile acestuia. Dacă el s-a menţinut la generalităţi, întrebările vor viza concretizarea tezelor generale susţinute, referindu-se întîi la consecinţele afirmaţiilor generale şi apoi la semnificaţia lor concretă, adică la cazuri concrete şi la corelaţia lor. Acţionînd prin întrebări gradate, pornind de la cele expuse de elev, cerîndu-i abia în ultimă instanţă fundamentul ultim al afirmaţiilor sale, vom reuşi să aflăm nivelul cunoştinţelor sale, ne vom da seama dacă s-a rezumat la o simplă memorare sau a făcut apel la legături, la corelaţii, la o întemeiere raţională.

PETRE BIELTZ

PE SCURT

Exigenţe sporite

Exigenţele sporite faţă de pr
tirea dovedită de elevii clas
VIII-a la sfîrşitul acestui an
justificate de faptul că ei au dis
faţă de seriile precedente, de u
suplimentar de studii, precum ş
o programă mai echilibrată.

Recapitulînd cu elevii mei
clasa a VIII-a cunoştinţele de
tematică am ţinut seama de ac
exigenţe. De aceea am urmărit
lîngă consolidarea cunoştinţelor
oretice şi a deprinderilor de ca
înlăturarea oricăror greşeli pe
le-ar putea face elevii. Unele
aceste greşeli privesc ordinea d
fectuare a operaţiilor, apărînd ş
calcule cu expresii algebrice, c
la simplificarea eronată a expresi
de tipul $\frac{ac+d}{bc}$ sau $\frac{a}{}$

Dacă asemenea greşeli — care
notă o insuficientă înţelegere a
ţiunilor de bază ca şi formalism
însuşirea deprinderilor de calcul
au fost mai rare, nu se poate sp
acelaşi lucru despre greşelile c
provin din aplicarea fără discer

...LUI ŞCOLAR

În preajma examenului

Măsurile menite să asigure o cît mai bună pregătire a elevilor care se vor prezenta la examenul de maturitate — măsuri care au cuprins numeroase aspecte ale muncii pedagogice — au fost stabilite în şcoala noastră încă de la începutul anului şcolar. S-a pornit în primul rînd de la necesitatea de a organiza lecţiile care urmau să se ţină la clasa a XI-a în aşa fel încît să-i pregătească pe elevi în vederea exigenţelor examenului : să pună accent pe dezvoltarea posibilităţilor de muncă independentă, pe cultivarea capacităţii de a expune liber un subiect în scris sau oral, pe consolidarea deprinderilor de a efectua corelaţii şi sinteze logice, de a selecta esenţialul de secundar ş.a. m.d. În acest scop s-au organizat chiar unele lecţii deschise menite să pună în lumină modalităţile cele mai eficiente de soluţionare a acestor probleme. Astfel, prin grija comisiilor metodice s-a organizat o lecţie de rezolvare independentă a unor exerciţii de analiză matematică, iar într-o lecţie de istorie a literaturii s-au analizat lucrările scrise ale elevilor. Şi într-un caz şi în celălalt profesorii şi-au putut da seama de deficienţele existente încă la elevi în ceea ce priveşte posibilităţile de muncă independentă şi au precizat soluţiile practice pentru remedierea lor.

Bineînţeles însă că grija pentru judicioasa organizare a lecţiilor ţinute la clasa a XI-a nu a fost lăsată numai în seama comisiilor metodice. Considerînd pregătirea elevilor în vederea examenului de maturitate ca una din principalele sale sarcini, conducerea şcolii a concentrat la clasele a XI-a cea mai mare parte a asistenţelor la lecţii. Îndrumările date profesorilor în urma asistenţelor la lecţii au vizat şi ele, în primul rînd, stimularea muncii independente a elevilor. Bunăoară, s-a constatat că elevii nu rezolvau singuri în bănci problema lucrată de colegii lor la tablă, ci aşteptau ca aceştia să găsească soluţiile, pe care le transcriau pur şi simplu în caiete. În urma acestei constatări s-a organizat o discuţie cu profesorii, care au fost orientaţi să vegheze ca toţi elevii să lucreze temele date în clasă şi, în acelaşi timp, să pună accent pe verificarea şi comentarea temelor pentru acasă, aceasta fiind nu numai un mijloc de a ridica exigenţa elevilor faţă de lucrările pe care le efectuează singuri, ci şi de a le da unele îndrumări cu privire la dezvoltarea în scris a unei teme. S-au dat de asemenea indicaţii cu privire la aprecierea cunoştinţelor. Profesorii au fost îndrumaţi să urmărească în notare nu numai corectitudinea răspunsurilor în sine, ci şi măsura în care elevii ştiu să facă asociaţii, referiri, observaţii personale, dincolo de limitele lecţiei propriu-zise.

În stabilirea acestor indicaţii conducerea şcolii a primit un ajutor însemnat din partea inspectorilor secţiei raionale de învăţămînt, care n-au neglijat să viziteze şcoala, să sprijine efectiv munca ei.

Alături de toate aceste măsuri privind munca obişnuită din timpul lecţiilor, pregătirea în vederea examenului de maturitate s-a concretizat şi în alte acţiuni. Trebuie amintite astfel cele două ore de pregătire suplimentară ţinute săptămînal — una pentru matematică şi una pentru limba română — la care elevii au participat în tot cursul anului şi în care au fost reluate principalele probleme din cadrul disciplinelor respective. De asemenea, s-au organizat grupe de meditaţie cu elevii mai slab pregătiţi, care au fost ajutaţi atît în desfăşurarea studiului în vederea examenului, cît şi în efectuarea temelor pentru lecţiile curente.

Ne-a preocupat îndeosebi organizarea muncii individuale a elevilor. În acest scop am organizat unele şedinţe cu părinţii, arătîndu-le ce condiţii de studiu şi de odihnă trebuie să creeze copiilor lor. De un real folos s-a dovedit a fi o convorbire cu elevii pe tema organizării studiului individual. Am dat cuvîntul, în cadrul acestei convorbiri, uneia dintre cele mai bune eleve din clasa a XI-a, care a arătat colegilor ei cum şi-a planificat materia pe care trebuie s-o studieze, cum şi-a făcut conspecte şi tabele sinoptice, cum îşi alcătuieşte programul de muncă zilnică etc.

În momentul cînd vor apărea aceste rînduri, elevii se vor afla deja în perioada rezervată exclusiv pregătirii examenului de maturitate. Din cele relatate pînă aici se vede că nu am lăsat totul pe seama acestei perioade. Ne-am propus însă să efectuăm în cadrul ei o revedere de ansamblu a principalelor probleme pe care elevii vor fi solicitaţi să le trateze la examen, completînd astfel întreaga muncă desfăşurată în timpul anului. Înainte de a încheia anul şcolar am întreprins, cu profesorii care au predat la clasa a XI-a, o analiză amănunţită a nivelului de cunoştinţe al elevilor, analiză care ne-a servit drept ghid pentru organizarea perioadei de pregătire. Ţinînd seama de datele pe care ni le-a furnizat această analiză, am stabilit orarul, ca şi aspectele asupra cărora vor insista profesorii în lecţiile de pregătire. Este vorba, îndeosebi, de consolidarea unor noţiuni de geometrie unde s-au făcut vădite mai multe lacune şi de interpretarea aprofundată a unor probleme de ordin literar în lumina celor mai noi lucrări de specialitate.

În general, în şcoala noastră s-au depus eforturi pentru ca elevii să obţină la examen rezultate cît mai bune. Rămîne ca examenul însuşi să certifice eficienţa acestor eforturi.

Prof. ADRIAN ŢĂRÎNDĂ
director la Şcoala medie din Urlaţi, raionul Ploieşti

Studiu

Pînă la ultima oră de curs

Apropierea sfîrşitului de an şcolar imprimă muncii elevilor şi profesorilor un ritm nou, mai vioi, cerut de sarcinile specifice ale acestei etape : încheierea studiului efectuat timp de un an de zile asupra unor probleme complexe din domeniul unui număr destul de mare de discipline, formularea şi fixarea concluziilor generale asupra materiei aprofundate în zeci de lecţii.

În aceste zile, cînd se încheie cursurile la clasele I—IV, cînd elevii clasei a VIII-a intră în perioada de pregătire specială pentru examenul de absolvire, iar elevii celorlalte clase se află în etapa recapitulării finale — ne-a spus tovarăşul Marius Gogîltan, directorul Şcolii generale de 8 ani din Băile Herculane, raionul Orşova — munca are un caracter deosebit, cerînd o mai atentă organizare, eforturi mai intense. Aceasta nu fiindcă ar fi vorba de un „asalt" la care cadrele didactice sînt obligate să se angajeze pentru a repara urmările greşelilor şi lipsurilor din întreg anul şcolar. Ci pentru că acum căutăm să închegăm într-un tot unitar, trainic, întreg ansamblul de cunoştinţe pe care l-am predat rînd pe rînd, să ne convingem că elevii au realizat progresele cerute de programe.

Am dorit să aflăm la ce s-a gîndit colectivul şcolii în vederea desfăşurării ultimelor zile şi ore de curs. Prin ce se aseamănă şi prin ce se deosebesc ele în această şcoală de celelalte zile şi ore de activitate instructiv-educativă.

— Aici sînt mai multe probleme care trebuie avute în vedere — ne-a răspuns tovarăşul director. Este vorba — înainte de toate — să asigurăm în continuare, pînă în ultima oră de curs, cît mai multă substanţă instructivă şi educativă fiecărei lecţii. Şi în ultima săptămînă de şcoală trebuie să muncim cu seriozitate pentru a consolida nivelul de cunoştinţe al elevilor, pentru a cultiva sentimentele şi convingerile sănătoase în direcţia cărora am acţionat un an întreg, să dăm tăinicie bunelor deprinderi, comportării civilizate. Aşadar, pînă în ultima oră de curs, lecţiile vor rămîne tot lecţii, activitatea în cuprinsul lor va continua să fie la fel de stăruitoare.

Ultimele zile de şcoală — am observat noi — ultimele ore de curs, poartă totuşi în ele un element deosebit. Elevii pleacă în vacanţă ; unii se despart de profesorii lor pentru mai multe săptămîni, alţii pentru totdeauna.

— Tocmai în aceasta stă încă una din problemele la care ne gîndeam — ne-a spus tovarăşul director — cînd spuneam mai înainte că ultimele zile şi ore de activitate în şcoală prezintă o multitudine de aspecte. Ultimele zile de muncă sînt şi puntea de legătură cu vacanţa, iar în cazul absolvenţilor — chiar cu munca într-o şcoală de grad superior sau cu munca în producţie. Putem lăsa copiii, tinerii să plece spre toate acestea fără să-i pregătim, fără să le dăm un ultim sfat ? Firește că nu ! De aceea ne-am gîndit ca ultima zi de şcoală să capete un caracter mai sărbătoresc. Clasele care încheie cursurile vor fi împodobite cu verdeaţă, aranjate cît mai frumos. În ora în care profesorii se vor despărţi de elevi vor discuta cu ei despre frumuseţile şi bogăţiile materiale şi spirituale ale patriei, pe care le vor cunoaşte şi admira în vacanţă, cu prilejul excursiilor şi drumeţiilor. Cu viitorii absolvenţi vom discuta despre planurile lor de viitor, despre îndatoririle pe care le vor avea în orice domeniu vor lucra. Toate acestea, bineînţeles, printr-o trecere treptată de la preocupările din prima parte a lecţiei, în care vom încheia activitatea acestei etape.

Ne despărţim de elevii noştri în preajma unui eveniment de seamă din viaţa poporului nostru — cel de al IV-lea Congres al partidului — a continuat tovarăşul director. Sigur, lecţiile în această ultimă etapă şi chiar cele din ultima oră de curs nu pot să nu poarte pecetea acestui însemnat eveniment. Recapitularea materiei şi discuţiile despre zilele de vecanţă pot prilejui popasuri instructive şi cu o mare forţă de influenţare educativă asupra marilor înfăptuiri făurite de mîinile harnice ale muncitorilor, ţăranilor, intelectualilor conduşi de partid. În acelaşi timp vom discuta cu elevii şi despre cele ce au de făcut ei pentru a participa la efortul general de înfrumuseţare a satelor, oraşelor etc., astfel încît Congresul al IV-lea al partidului şi Ziua Eliberării să fie întîmpinate de ei cu realizări cu care să se poată mîndri.

Atmosfera sărbătorească nu va exclude însă exigenţa noastră faţă de elevi — a ţinut să observe tovarăşul Gogîltan. Ştim bine că elevii îşi aduc aminte toată viaţa cu admiraţie şi respect, de profesorul care, pînă în ultima zi de curs, şi-a îndeplinit cu exigenţă misiunea de educator. Cînd spunem exigenţă, însă, nu ne gîndim la o mină rece şi distantă cu care este uneori asociată aceasta. Dorim ca în lecţiile noastre să respire şi în ultima zi de şcoală căldura, înţelegerea, consideraţia pentru copii, pentru ca în toamnă ei să se întoarcă cu drag la şcoală, iar în viaţă să-şi aducă mereu aminte de cei ce i-au învăţat şi i-au pregătit pentru munca nobilă de făurari ai marilor frumuseţi socialiste.

V. ALEXIU

...diverselor procedee matema...stfel de greşeli au ca urmare ...că rezultate simplu de obţi...nt deduse pe calea unor cal...au raţionamente nepotrivite. ...emplu, unii elevi au tendinţa ...calcula cel mai mic multiplu ... sau cel mai mare divizor ... prin procedeul general şi în ...cînd gruparea dată de nume...ţine un număr care este mul...celorlalte, respectiv divizorul ...e asemenea, uneori elevii sînt ... să obţină prin operaţia de ...ire obişnuită cîtul unor nu...şi în cazul cînd acestea din ...sînt puterea lui 10. ...fiind faptul că în perioada ...tulării pentru examenul de ...ire elevii stăpînesc întreg an...ul cunoştinţelor prevăzute în ...ma de matematică, m-am ...it să le consolidez, în această ...dă, posibilitatea de a alege ...talitatea metodelor cunoscute, ...oile într-o situaţie anumită, ... mai potrivită scopului urmă...telor problemei. În acelaşi ...am căutat să înlătur greşelile ...ot proveni dintr-o incorectă ...e a limbajului matematic. ...stăruit, de asemenea, asupra ...idării deprinderilor corecte de ... în rezolvarea problemelor : ...a îngrijită a fiecărei necunos...ntroduse şi în general înţele-

Teme de sinteză

Socotind că n-ar fi lipsit de interes ca acum, în perioada recapitulării finale, să abordăm în lecţiile de istorie unele teme privind dezvoltarea societăţii omeneşti în mod unitar pe teritoriul patriei noastre mi-am propus să organizez, printre altele, o lecţie recapitulativă intitulată „Principalele răscoale ţărăneşti pe teritoriul patriei noastre". În cadrul ei voi putea utiliza un tabel sinoptic care să cuprindă următoarele puncte : denumirea răscoalei, cauzele îndepărtate şi apropiate, participanţii, programul, desfăşurarea, urmările imediate, importanţa. Tabelul sinoptic va fi lucrat pe baza indicaţiilor precise ale profesorului de elevi pe măsură ce se va parcurge, sub conducerea lui, prin metoda conversaţiei, întreg materialul. Concluziile formulate cu întreaga clasă după această lecţie recapitulativă vor arăta faptul că aceleaşi cauze au stat la baza luptei de clasă a ţărănimii din Ţara Românească, Moldova şi Transilvania în timpul orînduirii feudale, orînduire care s-a dezvoltat unitar, cu mici diferenţe, în toate cele trei ţări române.

O altă temă — „Trăsăturile generale ale orînduirii feudale pe teritoriul patriei noastre" — este menită să sublinieze prin exemplificări concrete din cele trei ţări române că dezvoltarea feudalismului pe teritoriul patriei noastre se datoreşte aceloraşi cauze interne şi că unele instituţii feudale, cum ar fi imunitatea feudală, au îmbrăcat în cadrul lor aceeaşi formă.

Binevenită socotesc a fi şi o temă referitoare la caracterul unitar al culturii. În mod deosebit voi insista aici asupra activităţii lui Coresi, ale cărui cărţi, tipărite fie la Braşov, fie la Tîrgovişte, se adresau întregului popor român.

Prin asemenea lecţii de sinteză voi trata întreaga istorie a poporului.

Prof. LUCA MANCIU
Cluj

SĂRBĂTOAREA ABSOLVENȚILOR

Ne despărțim în curînd de absolvenții noștri. O nouă promoție crescută de noi cu grijă de-a lungul anilor de școală își ia zborul în viață. Momentul este încărcat de răspunderi și bucurii dintre cele mai mari, atît pentru adolescenții aflați la o răscruce hotărîtoare a vieții lor, cît și pentru profesorii care i-au preluat cu cravatele roșii și au investit în ei un prețios capital de cunoștințe, o bogată zestre morală și spirituală.

Emoțiile sînt îndreptățite, căci de elevii noștri ne leagă sumedenii de fire nevăzute. Nu mai mică ne este grija pentru felul cum se vor prezenta la examenul de maturitate și cum se vor realiza mai departe în viață, căci rezultatele lor viitoare depind în mare măsură de efortul și calitatea muncii noastre în anii de școală.

Actuala promoție de absolvenți este de o vîrstă cu Republica, o vîrstă, metaforic vorbind, istorică. Dar mai există o legătură plină de semnificații pe care o stabilim în mod firesc cu drumul lor. Anii studenției lor coincid cu o nouă etapă, pe care o va inaugura cel de-al IV-lea Congres al partidului. Ei vor fi fără îndoială constructori ai comunismului. Și este bine să le vorbim despre aceste perspective, pentru ca ei să fie cît mai conștienți de marile cerințe și răspunderi ale vremii noastre, să se simtă stimulați, mobilizați de ele.

Sărbătorirea absolvenților a intrat în tradiția școlii noastre ca un eveniment deosebit, care vine să încununeze întregul drum parcurs în perioada școlarității. De aceea, tot colectivul didactic al școlii s-a preocupat ca ea să se desfășoare într-o asemenea atmosferă și să aibă un asemenea conținut, încît să dea elevilor puternice sentimente și durabile amintiri.

Școala noastră s-a pregătit și în acest an pentru un rămas bun sărbătoresc. Am căutat să alegem formele cele mai potrivite vîrstei, tradiției, momentului și dorinței absolvenților noștri, pe cele cu un mare potențial emoțional.

În seara zilei de 1 iunie ne vom întîlni cu toții — profesorii ultimelor clase, diriginți și elevi — la Casa de cultură a tineretului „Nicolae Bălcescu". Am invitat reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului, organelor locale, părinți ai elevilor. Cuvîntul directorului va deschide festivitatea. Vor vorbi apoi unul sau doi diriginți, secretarul organizației U.T.M. și elevii. Directorul școlii va folosi acest prilej pentru a face aprecieri și a da absolvenților ultimele sfaturi și îndemnuri. Ele vor trebui în așa fel prezentate încît să suscite interesul tuturora, să fie utile pentru toți. Vom sublinia faptul că politica partidului și condițiile create în patria noastră oferă un cîmp nelimitat dezvoltării și realizării omului, afirmării energiilor lui creatoare ; că la baza acestei dezvoltări trebuie să stea o muncă perseverentă, o necontenită străduință de a învăța. Prin exemplele pe care le vom aminti, vom căuta să întărim convingerea elevilor că munca este cea mai sigură garanție a izbînzii în viață. Referindu-ne la rezultatele obținute de ei și de alte serii de absolvenți ai școlii noastre, vom scoate în evidență trăsăturile caracteristice ale tineretului nostru de astăzi : entuziasmul, străduința de a se pregăti multilateral, de a-și forma o cultură aleasă.

Secretarul organizației U.T.M. îi va îndemna pe tineri să continue munca și viața de organizație, menită să le dezvolte pregătirea ideologică-politică și conștiința socialistă, să-i înarmeze cu aptitudini organizatorice. El le va vorbi despre necesitatea de a îmbina activitatea de organizație cu cea profesională, arătîndu-le că omului societății socialiste îi este caracteristică participarea largă la treburile obștești.

În ceea ce privește programul artistic, tot ce s-a pregătit pentru această seară a fost ales cu grijă pentru a deschide cale spre inimi și spre a statornici aduceri aminte dintre cele mai frumoase. Cenaclul literar al școlii a creat poezii adecvate momentului, iar soliștii corului și instrumeniștii vor interpreta melodiile cele mai îndrăgite. Se vor adresa urări tradiționale atît absolvenților cît și profesorilor, se va preda cheia simbolică fruntașilor claselor a X-a, se va cînta, se va dansa. Dorim ca programul să fie viu, antrenant și educativ, să contribuie la buna dispoziție generală, la crearea unei ambianțe de sărbătoare tinerească.

In acele clipe și noi, profesorii, ne vom simți desigur întineriți. Ca în fiecare an vom face, cu ajutorul fotografilor amatori din școală, fotografii colective cu absolvenții noștri, care vor rămîne și pentru ei, și pentru noi, amintiri scumpe.

Intr-un asemenea prilej cum este masa organizată în cinstea absolvenților, ținuta și comportarea lor apar ca rezultate concrete ale muncii noastre educative. Discuțiile inițiate de diriginți pe această temă ne-au evidențiat o serie de aspecte interesante. Absolventele noastre doresc să se prezinte cît mai îngrijit. De aceea, s-au sfătuit cu dirigintele, s-au sfătuit între ele și și-au pregătit rochia de absolvire mai dinainte. Ele au înțeles că numai o ținută decentă, cu bun gust, fără cochetărie ostentativă este potrivită acestui moment. Cele mai multe vor veni în rochii de culori deschise, pastelate. Diriginții le-au dat băieților sfatul să vină în costum de culoare închisă, cu cămașă albă bine apretată, cu cravată. Unele fete sau mamele lor vor fi pregătit desigur și alte accesorii de toaletă — poșete, mărgele, clipsuri, brățări, medalioane, cordoane, dar noi știm că bunul gust va asigura să nu fie exagerări în această privință.

După pregătirile care se fac sîntem convinși că sărbătoarea absolvenților, pe care o așteptăm cu toții, va fi una din zilele de care tuturor celor ce vor participa la ea le va fi drag să-și aducă aminte. Prin ea noi, educatorii, le deschidem poarta către viață și trecerea aceasta trebuie să le fie îndemn spre căile pline de frumuseți ale vieții.

Prof. ZINA SÎRBU
Directoare a Școlii medii
Mihai Eminescu București

Colegi și prieteni acum proaspeți absolvenți își amintesc cu bucurie de anii de școală

Gînduri despre profesorii noștri

Ultima zi de cursuri a clasei a XI-a a fost marcată de festivități simple dar emoționante. Dincolo de comportarea solemnă sau exuberantă a fiecăruia dintre absolvenți, simțeai un aflux de gînduri, de imagini retrospective și, mai ales, de imagini ale viitorului. In tot ceea ce au gîndit ei în această zi un loc de seamă l-au ocupat școala care i-a format, profesorii care le-au călăuzit pașii. Ne-am apropiat de cîțiva elevi și am cules unele dintre aceste gînduri.

Ion Chițescu,
Școala medie Nr. 10

Mă despart de școală, de profesori, de colegi cu amintiri pe care, sînt sigur, nu le voi uita toată viața. Școlii îi datorez un lucru pe care-l consider esențial pentru mine, pentru activitatea mea de viitor : pasiunea pentru învățătură, pentru studiu, pe care mi-au sădit-o an de an, cu dragoste și grijă, profesorii mei. De la profesorii mei am deprins obișnuința de a munci conștiincios și perseverent, de la ei am dobîndit încrederea în forțele mele. Pedagogilor mei le datorez succesele pe care le-am obținut la olimpiada de matematică, unde am primit premiul trei pe țară. Sînt mîndru că am putut să cinstesc numele școlii în care am învățat și să aduc astfel recunoștința mea celor ce mi-au călăuzit pașii.

Brîndușa Todericiu,
Școala medie „D. Cantemir"

M-am gîndit de multe ori cum va fi în ultima zi de școală. De prima mi-aduc aminte foarte bine, deși eram pe jumătate cît sînt acum. Eram nespus de bucuroasă că sînt școlăriță, că am uniformă și ghiozdan în spate. Și iată că anii au trecut. Au fost ani plini de bucurii, plini de roade. Mă despart acum de ei cu atîtea gînduri, și cu atîtea amintiri, încît mi-ar trebui multe zile ca să le pot împărtăși. Aș vrea doar să mărturisesc un singur lucru. Cred că toată viața voi purta în inimă chipul dirigintei mele. În afară de părinți, a fost prietenul meu cel mai apropiat. Am iubit-o, am prețuit-o am respectat-o mult. Ne-a fost dirigintă din clasa a VIII-a. Pe atunci eram timidă, restrasă, mi-era teamă parcă de colectiv. Din primele luni de școală tovarășa dirigintă s-a apropiat de mine cu nespusă căldură. Cu încetul a reușit să mă schimbe. Mi-am deschis sufletul, am devenit deschisă, prietenoasă, încrezătoare în forțele mele. Și dacă acum pășesc cu mult optimism în viață, acest lucru îl datorez în mare măsură dirigintei mele.

Carmen Dumitrescu,
Școala medie Nr 32

Eu vreau să devin profesoară. Și dorința mea este să fiu așa cum a fost profesoara mea de limba română, tovarășa Elena Cazan.

Am început cu gîndurile de viitor pentru că ele au încolțit și s-au conturat în anii de școală. Pe băncile școlii am luat hotărîrea să mă dedic acestei profesiuni. Tovarășa Cazan mi-a fost în permanență și îmi va fi și în viitor un model de urmat. Lecțiile ei îmi vor stărui întotdeauna vii în minte. Erau pentru mine — și pentru toți colegii mei — un adevărat prilej de desfătare. Intra în clasă cu brațele pline de reviste, de cărți, de fișe, toate pregătite cu migală, alese anume pentru noi. Cînd începea să vorbească, tot chipul i se lumina. Vorbește nespus de frumos, de cald. Ne-a spus o dată că pasiunea în muncă este lucrul esențial în fiecare profesiune și noi am putut să vedem chiar în munca ei cît este de adevărată această afirmație. Ea ne-a învățat cu răbdare să deslușim comorile fără preț ale literaturii, să le gustăm frumusețea. Și tot ea ne-a condus pașii prin muzee, prin sălile de spectacole și concerte, prin locuri pitorești din țară. Pesttot ne-a îndemnat să ne aplecăm cu interes asupra frumosului. ne-a ajutat să-l înțelegem și să-prețuim.

De fiecare dată i-am urma îndemnurile și sfaturile, și astăzi, în ultima zi de școală, i mulțumesc fierbinte pentru ele

„Profund" și mai ales — „eficient"

Oră de dirigenție la clasa a VI-a. Se analizează situația la învățătură. Dirigînta deschide catalogul, trece cu privirea peste cîteva pagini și apoi, oprindu-se în dreptul unui nume, exclamă :

— Ștefănescule, de ce nu înveți ? Ia spune-mi tu mie de cîte ori ai promis că-ți vei îndrepta situația la învățătură ? De ce ai o situație așa de proastă ?

— !...

— Vezi, se încheie anul școlar ! Ce facem cu tine ? Hai, zi ceva ! Răspunde !

— Eu nu știu...

— Ei, ia-ți angajamentul că înveți acum pentru ultimele lecții. Îmi promiți ? Da ?

Bucuros că a scăpat cu atît, elevul „promite".

Situația lui Ștefănescu fiind „lămurită", dirigînta trece mai departe.

— Mariana, vai ! Dar ce-i cu tine ?

— !...

— Trebuie să depui o muncă mult mai atentă ! Ei, dar să trecem mai departe — expediază dirigînta și acest caz. A ajuns la un băiat oacheș din banca a patra.

— Bagă de seamă, Petre, ai luat numai de 6. Păi tu, care ești pionier și ai și distincție... ?! Nu-i frumos !

— !...

— Dar tu Ileana ? Ce-ai mai făcut ? Ia spune-mi tu, care-i cauza că ai atîtea note proaste ?

Eleva se ridică și nu găsește nici un răspuns. Lasă ochii în jos și... tace. Dirigînta nu stăruie. Trece grabnic cu privirile peste filele catalogului, pune din cînd în cînd cîte o întrebare și îi e totuna dacă primește sau nu primește răspuns. În sfîrșit, clopoțelul anunță sfîrșitul orei.

Cu ce învățăminte a plecat elevii de la această oră de dirigenție ? Ce măsuri s-au luat pentru îmbunătățirea muncii lor ? Din păcate, la aceste probleme dirigînta nu s-a gîndit.

Prof. IANCU POPESCU
Bărbătești
raionul Gilort

Din activitatea organizațiilor sindicale

Ajutor susținut

Organizația sindicală a Școlii generale de 8 ani din comuna Vladimirescu, raionul Arad, acordă un ajutor susținut conducerii școlii pentru încheierea cu succes a cursurilor, ca și pentru pregătirea deschiderii noului an școlar.

Activul sindical, în frunte cu învățători și profesori ca Ion Bogdan, Ana Vess, Nicolae Stacanov, Anton Porst și alții, a luat numeroase inițiative în vederea sprijinirii cadrelor didactice în organizarea recapitulării. Astfel, în rîndurile învățătorilor au fost difuzate liste bibliografice, s-au asigurat măsuri pentru înlăturarea supraîncărcării cadrelor didactice, pentru crearea unor condiții cît mai bune de muncă în școală.

În strînsă colaborare cu conducerea școlii, organizația sindicală s-a preocupat și de pregătirea primei promoții de absolvenți ai clasei a VIII-a. În același timp pentru orientarea profesională a absolvenților, activul sindical a colaborat cu organele sindicale din alte sectoare de activitate, sprijinind școala în organizarea unor vizite în întreprinderi și a unor întîlniri ale elevilor cu muncitori, lucrători din agricultură, ingineri etc.

Pe ordinea de zi a preocupărilor activului sindical se află și problemele legate de deschiderea viitorului an școlar. Sînt prevăzute astfel măsuri menite să ajute conducerea școlii în efectuarea reparațiilor, în pregătirea materialului didactic etc.

Preocupările activului sindical din regiunea Banat în această perioadă, grija lui pentru sprijinirea cadrelor didactice în etapa plină de răspundere a încheierii anului școlar, pentru reînceperea în condiții cît mai bune a muncii sînt o chezășie a succesului acestor activități.

N. VASILE

Preocupări legate de modernizarea învățămîntului

Din inițiativa organizației sindicale, la Școala medie din Șimleu se organizează scurte informări pe teme legate de modernizarea învățămîntului, se discută studiile și articolele pe această temă apărute în presa de specialitate.

Aceste preocupări au contribuit într-o măsură însemnată la îmbogățirea pregătirii profesionale a cadrelor didactice, au ajutat efectiv învățătorilor și profesorilor să-și îmbunătățească lecțiile prin folosirea unor procedee variate.

M. MOROȘANU

La absolvirea școlii de muzică

Absolvenții Școlii de muzică de 12 ani nr. 1 din București, au dat de curînd un concert în studioul Radiodifuziunii.

Programul — a cărui primă parte s-a televizat — a cuprins lucrări concertante ale marilor clasici și romantici, din care soliștii au abordat în genere numai mișcarea inițială. În deschidere, Filofteia Gantolea (clasa prof. Maria Belli) a executat în viziune justă **Concertul pentru harpă și orhestră** de Karl Ditters, dovedind o tehnică formată, precizie și simț al construcției; Deși a atacat într-un tempo puțin prea rar primele măsuri ale **Concertului** de F. Mendelssohn-Bartholdy, interpretarea violonistului Gelu Delarăscruci (clasa prof. P. Munteanu) ar fi satisfăcut mai deplin dacă ar fi reușit să evite, în cursul schimbărilor de poziție, caracterul echivoc al unor intonații. Corect în general, clarinetistul Ion Mihăiescu, (clasa prof. Adalbert Winkler) a redat **Concertul în La major** de „Mozart într-o manieră „de școală", la care a contribuit în parte și o oarecare asprime a tonului. Respectînd în detaliu partitura (cu excepția unor nejustificate accelerări ale tempilor) și posedînd un tușeu ireproșabil, Anatolie Dub (clasa prof. Xenia Moscu) a cîntat cu remarcabilă acuratețe și bogată paletă de nuanțe **Concertul în mi minor** pentru pian de Chopin. Față de caracterul cerebral al interpretării sale, Gabriela Popescu (clasa prof. Maria Șova) ne-a apărut mai sensibilă și convingătoare în **Andante spinato și Poloneză** de același compozitor. O tălmăcire inspirată, vădind o concepție matură a fost dată de Ovidiu Cucu (clasa prof. Simona Faru) **Concertului nr. 1** de Beethoven, îndreptățindu-ne să-l considerăm drept unul dintre cele mai înzestrate și promițătoare elemente. Din seria soliștilor au mai făcut parte soprana Carmen Roșca (clasa prof. Elisabeta Moldoveanu-Nestor) cu o dicție bună și voce clară, adecvată genului operetei, și flautistul Eugen Sîrbu (clasa prof. H. Popescu), excelent prin puritatea tonului și profunda asimilare a stilului mozartian.

Concertul s-a încheiat cu partea I din **Simfonia V-a** de Beethoven, în interpretarea căreia orchestra a avut o frumoasă comportare, în ciuda vîrstei și lipsei de experiență a membrilor ei. Tinerii instrumentiști au izbutit și în pasajele grele ale partiturii, realizînd intrări ferme și sincronizate.

Un merit deosebit în reușita acestei manifestări-bilanț revine incontestabil șefului orchestrei, prof. Constantin Petrovici.

FL. GEORGESCU

În cabinetul oftalmologic al Școlii speciale de ambliopi

Într-o școală specială

Intrăm într-o clasă I: copii rumeni, vioi, atenți sau neastîmpărați ca în oricare clasă I a oricărei școli. Doar după cîteva clipe ochelarii, telelupele sau teleochelarii pe care îi folosesc, ca și materialul didactic existent în clasă — litere de dimensiuni mari — îți atrag atenția că te afli într-o școală specială pentru copii ambliopi — cu slabă acuitate vizuală.

Deși toți elevii învață aceleași teme, la aceleași discipline, felul de studiu al fiecăruia este foarte diferit, adaptat cît mai deplin capacităților lui de activitate, determinate de acuitatea vizuală specifică. Unii lucrează cu manuale și caiete obișnuite, dar cu aparate optice speciale, alții au în față manuale și caiete speciale și, în sfîrșit, alții folosesc atît aparate, cît și manuale și caiete speciale. Aceeași observație și cu privire la ritmul de lucru adaptat pe deplin posibilităților individuale ale elevilor. Pe baza observațiilor făcute de profesori și de medici, a dezvoltării capacităților de autocontrol ale elevilor, etapele de studiu și odihnă sînt judicios alternate. La clasele mai mari, în timpul studiului individual, aceste caracteristici se evidențiază mai puternic: unii elevi învață numai pe baza lecturii proprii, la alții lectura proprie se combină cu audierea unor texte imprimate pe bandă de magnetofon sau citite de colegi de ai lor cu care învață împreună.

La cabinetul oftalmologic al școlii, care este, totodată și un laborator pentru antrenament specific, se află aparate de construcție modernă, de mare eficacitate, mînuite de personalul medical sau puse la dispoziția elevilor sub supravegherea metodiștilor. Cu ajutorul lor se formează sau se redau abilități, se dezvoltă calitățile compensatorii, siguranța în mișcări. Se află astfel în cabinet un biomicroscop utilizat la analiza fundului de ochi și la stimularea pe cale luminoasă a acuității vizuale, un synoptophor — aparat de construcție ultramodernă — care permite efectuarea unor exerciții pentru corectarea strabismului. Laboratorul mai cuprinde aparate pentru determinarea cîmpului vizual, adaptometru pentru măsurarea și educarea adaptării la lumină etc.

Privim pe unul dintre elevii clasei I în timp ce lucrează la aparatul denumit „corector". Pe o placă mată, pe care sînt înscrise contururi de litere, el urmărește desenul acestora. Deîndată ce se abate de la linia de contur, aparatul îi atrage atenția prin semnale combinate, optice și acustice. Astfel de exerciții stimulează activitatea intramusculară a globilor oculari, îmbunătățesc interpretarea imaginilor vizuale la centrul analizelor din creier, asigură o mai bună coordonare între vedere și mișcare.

În linii mari, activitatea școlii este definită de trei elemente specifice. În primul rînd este vorba de adaptarea procesului instructiv-educativ posibilităților vizuale ale fiecărui elev. De aceea copiii sînt grupați în clase cu un număr redus de elevi, în medie 10 sau 15. Luminozitatea sălilor de studiu este sporită prin folosirea luminii fluorescente. Un rol important au aici și auxiliarele optice pentru corecție specială — lupe, telelupe, teleochelari — cît și materialele didactice specifice — manuale și planșe cu desene foarte conturate, cu litere de dimensiuni mari, caiete cu liniatură mai largă și mai vizibilă etc. În sfîrșit, ritmul predării cunoștințelor este adaptat la capacitățile optice ale fiecărui elev în parte, prin individualizarea la maximum a studiului.

Impresionantă, plină de abnegație este în această privință activitatea colectivului de profesori. Cu toții se străduiesc să găsească procedeele cele mai bune de predare, astfel încît lecțiile să fie, din punctul de vedere al nivelului cunoștințelor, egale lecțiilor predate în orice școală de cultură generală.

Este vorba, în al doilea rînd, de protecția maximă a vederii școlarilor, pentru a nu permite scăderea acuității lor vizuale sub limita celei pe care au avut-o la intrarea în școală (în general școala primește elevi cu acuitate vizuală între 0,2 și 0,5). Prima formă de protecție a vederii o constituie însăși folosirea ochelarilor. Dar elevii de aici primesc o asistență oftalmologică specială chiar în cabinetul specializat al școlii, tutelat de clinica oftalmologică a spitalului Colțea, condusă de prof. dr. Petre Vancea. Cabinetul, în care lucrează cadre medicale de înaltă calificare, efectuează un control permanent al vederii fiecărui elev, urmărind cum evoluează acesta.

În al treilea rînd, activitatea școlii, sau mai precis a cabinetului oftalmologic specializat din cadrul acesteia, urmărește dezvoltarea capacităților vizuale ale copiilor atît prin utilizarea unor aparate speciale, cît și prin efectuarea unor exerciții specifice. O dovadă a eficienței acestor tratamente este faptul că, în fiecare an, un număr de elevi revin în școlile de masă.

Se poate să fi întîlnit chiar în școala dumneavoastră un caz asemănător celui pe care îl vom relata în rîndurile ce urmează.

...La un moment dat s-a observat că unul dintre școlarii din clasele mici, copil inteligent și sensibil în general, face tot mai greu față la lecții. Cele scrise pe tablă el le urmărește pe caietele colegilor. A devenit nervos, se plînge des de dureri de cap, este din ce în ce mai retras.

— Știu, — mărturisește învățătorul — că școlarul acesta are vederea mai slabă, dar poartă ochelari și l-am mutat de altfel în prima bancă, așa că...

Deseori, judecînd un asemenea caz numai pe plan pedagogic, colectivul de profesori și învățători se frămîntă îndelung fără a găsi soluția adevărată. În același timp, acasă la elev, constatările în legătură cu starea lui produc multe griji. Nu rareori părinții îl acuză pe nedrept că nu vrea să învețe, că nu e atent la școală, că simulează oboseala.

De abia consultarea oculistului vine să aducă o dezlegare parțială sau, mai precis, o motivare a acestor simptome: copilul are o miopie foarte avansată, pe care aparatele obișnuite de corecție nu o pot remedia integral, sau o malformație a ochilor, sau suferă fie de o boală a nervului optic, fie de o boală a retinei. Este vorba deci de un motiv fiziopatologic.

Dar simpla determinare a cauzelor nu este suficientă. A-l condamna la inactivitate totală pe acest copil, la fel de dornic de învățătură ca și ceilalți, a-l obliga să-și întrerupă studiile înseamnă a face o gravă greșeală, căci o asemenea hotărîre poate influența negativ întreaga lui dezvoltare psihică. Pe de altă parte, el nu poate nici să-și continue studiile alături de ceilalți copii. Atunci?

Atunci, soluția este școala specială pentru copiii slab văzători, care primește elevi din toate colțurile țării și indiferent de vîrstă, dîndu-le posibilitatea să-și completeze cunoștințele în limitele învățămîntului general de 8 ani. (Se prevede, pentru viitor, și înființarea unei școli medii și a unei școli profesionale cu același caracter).

În sălile speciale de lucrări practice, la lecțiile de pian, de vioară, mulți elevi ai școlii de ambliopi au dovedit aptitudini care încîntă și emoționează. Numeroase lucrări tehnice și de artizanat destul de complicate, executate în lemn și metal, succesele la diferite concursuri artistice interșcolare stau mărturie a acestei afirmații.

Consemnînd rezultatele, ne amintim de ceea ce directorul școlii ne-a spus încă de la începutul discuției pe care am avut-o — cîteva cuvinte care rezumă perfect obiectivul acestei instituții de învățămînt: „Căutăm ca în condițiile speciale pe care le creăm copiilor să-i adaptăm treptat pentru o viață fără condiții speciale".

AL. CIUCA

★

P. S. Pentru profesorii și învățătorii care sînt interesați să orienteze pe unii dintre elevii lor către această școală, dăm adresa ei: Școala specială nr. 4 de ambliopi (slabvăzători), str. Austrului nr. 33, raionul „23 August"-București.

O vacanță cît mai frumoasă

(Urmare din pag. 1)

logic și politic, din punct de vedere pedagogic. Activitățile cultural-artistice și sportive ce se vor desfășura în cadrul taberelor, excursiile, drumețiile, toate vor trebui să contribuie în cea mai mare măsură la educarea elevilor în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar, la dezvoltarea mîndriei naționale că sînt fiii unui popor care își construiește în mod liber și victorios o viață nouă, socialistă, lipsită de asuprire și exploatare, fiii unui popor care luptă în mod consecvent pentru pacea și progresul omenirii.

Organizarea cît mai judicioasă a tuturor activităților cultural-artistice și sportive pe timpul vacanței de vară, folosirea în mod educativ, plăcut și recreativ a timpului liber al elevilor vor asigura nu numai reconfortarea lor fizică în vederea unor eforturi susținute în noul an școlar. Bogăția de impresii, de informații și de emoții trăite în tabere, în excursii vor determina, pe lîngă o mai activă participare la lecții, și adîncirea efectivă a sentimentelor și convingerilor patriotice, a dragostei și devotamentului neclintit față de patria noastră socialistă, față de Partidut Muncitoresc Român.

Analiza felului cum s-a desfășurat vacanța de vară din anul 1964 a subliniat cu deosebită claritate importanța pe care o au, pentru calitatea muncii educative din tabere, din excursii, măsurile luate din vreme pentru asigurarea condițiilor materiale și igienico-sanitare, ca și măsurile organizatorice pregătitoare, întreprinse pînă la deschiderea acțiunii, în vederea recrutării și instruirii cadrelor.

Îndrumate de comitetele regionale de partid și sprijinite direct de comitetele regionale U.T.M., majoritatea secțiilor de învățămînt regionale, împreună cu lucrători ai Inspecției sanitare de stat pentru igienă și protecția muncii, au stabilit capacitățile taberelor, au luat măsuri concrete pentru repararea și amenajarea acestora, pentru îmbunătățirea dotării lor cu mobilierul și cazarmamentul necesar. În regiunile Galați, Ploiești, Mureș-Autonomă Maghiară, Crișana, în orașul Constanța, de exemplu, pregătirea vacanței de vară se găsește într-un stadiu avansat.

Conștiente de importanța pe care o are cuprinderea unui număr cît mai mare de elevi în tabere, atît pentru fortificarea sănătății, cît și pentru adîncirea și continuarea educației patriotice, unele secții de învățămînt nu numai că acordă un interes deosebit amenajării și dotării corespunzătoare a vilelor de care dispun pentru tabere, dar, ajutate de comitetele executive ale sfaturilor populare, au creat și noi spații, asigurînd mărirea capacității de cuprindere. Secțiile de învățămînt din regiunile Argeș, Oltenia, Banat, Mureș-Autonomă Maghiară, de exemplu, au sporit simțitor posibilitățile de cuprindere a copiilor în taberele din localitățile Curtea de Argeș, Novaci, Cisnădia, Pești șani, Baia de Aramă, Lipova, Oravița, Bilbor, Miercurea Ciuc, Homorod. Exemplul acestora ar trebui să fie urmat și de acele secții de învățămînt regionale care nu numai că nu au mărit capacitatea de cuprindere, dar nu au păstrat-o nici pe cea de care au dispus.

Avînd în vedere faptul că anul acesta trimiterea copiilor în tabere va începe mult mai devreme decît în anii trecuți, secțiile de învățămînt care au pornit cu întîrziere acțiunile de reparații și amenajări trebuie să-și concentreze eforturile, străduindu-se să asigure nu numai terminarea la timp a acestor lucrări, ci și efectuarea lor în bune condiții. O atenție deosebită se va acorda revizuirii și reparării instalațiilor electrice și sanitare, asigurării grupurilor sanitare în funcție de efectivul taberei, creării unor blocuri alimentare corespunzătoare cerințelor. Practica cu totul greșită a unor secții de învățămînt, de a lăsa aceste lucrări numai în supravegherea și răspunderea administratorilor de tabere trebuie înlăturată cu desăvîrșire. Nici zugrăvirea și vopsitul lemnăriei interioare și exterioare nu sînt probleme secundare pentru educația copiilor. Ele contribuie efectiv la crearea unei ambianțe estetice, la dezvoltarea gustului estetic, la asigurarea unei atmosfere primitoare. De aceea, nu este de loc lipsit de importanță ce culori se folosesc la zugrăvit și la vopsit, ce compoziție cromatică se realizează în tot complexul taberei. Culorile închise, stridente, mohorîte, combinațiile potrivnice legilor armoniei nu au ce căuta nici în dormitoare, nici în sălile de mese sau în cluburi.

Pentru ca hrana copiilor să fie transportată, păstrată și pregătită în bune condiții, se vor depune toate eforturile necesare în vederea asigurării spațiilor frigorifere și a transportului alimentelor cu mașini închise.

Controalele efectuate în toate regiunile țării de Ministerul Învățămîntului și Comitetul Central al U.T.M. au constatat serioase lipsuri, în unele regiuni, mai ales în acțiunea de înzestrare a taberelor cu mobilierul necesar (dulapuri, cuiere), cu cazarmament moale corespunzător, cu vesela și tacîmurile cerute de regulile elementare ale civilizației. Pentru ca viața de tabără să ducă la consolidarea deprinderilor gospodărești de autoservire, de întreținere a propriilor lucruri în ordine și în condiții estetice, la consolidarea deprinderilor igienico-sanitare și de comportare civilizată în servirea mesei, secțiile de învățămînt regionale vor îndruma și controla cu toată seriozitatea cuvenită acțiunea de asigurare a condițiilor necesare pentru realizarea acestor obiective educative.

Realizarea unei munci educative de adîncime în tabere și excursii, cu ecouri puternice în viața psihică a copiilor și tineretului școlar, reclamă o deosebită grijă din partea secțiilor de învățămînt și a conducerilor de școli în recrutarea personalului didactic. A-i ajuta pe elevi să adîncească cunoașterea și înțelegerea valorii diferitelor obiective economice și culturale prin raportarea acestora la ansamblul economiei și culturii noastre, la dinamica dezvoltării noastre pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, a-i ajuta să înțeleagă politica științifică a partidului nostru și înțelepciunea măsurilor luate în toate domeniile de activitate presupune, pe lîngă o temeinică pregătire politică și ideologică, un larg orizont cultural, o puternică dragoste față de copiii patriei, dorința de a le înfrumuseța și îmbogăți mintea și inima.

Secțiile de învățămînt regionale, sprijinite de comitetele regionale U.T.M., au depus serioase eforturi în anul 1964 pentru a înlătura greșelile din anii trecuți, cînd ajungeau în tabere și oameni lipsiți de respect pentru înalta misiune de educator, cu un profil moral repudiat de etica noastră socialistă. S-a îmbunătățit mult munca de recrutare și de instruire a cadrelor didactice pentru acțiunile educative din timpul verii. În unele tabere au mai apărut însă și în anul 1964 tineri lipsiți complet de experiența pedagogică, neinițiați și neinstruiți în problemele taberelor și excursiilor, profesori de muzică ce nu cunoșteau cîntece pionierești sau bucăți de muzică populară românească adecvate pentru școlari, profesori de educație fizică lipsiți de inițiativă și de pricepere organizatorică. Au mai apărut destui învățători și profesori slab pregătiți din punct de vedere pedagogic și ideologic, ceea ce a dus bineînțeles, în unitățile respective, la o muncă săracă în conținut, formală și, pe alocuri, chiar cu greșeli.

Anul acesta, munca educativă din tabere și excursii se va desfășura în timpul pregătirii și desfășurării lucrărilor Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român și în atmosfera de entuziasm general de după Congres. Tineretul școlar va fi ajutat să cunoască și să înțeleagă, la nivelul dezvoltării sale, conținutul documentelor Congresului și înalta semnificație a hotărîrilor luate, poziția partidului nostru în problemele fundamentale ale contemporaneității. Aceasta implică nu numai o grijă deosebită din partea directorilor de tabere pentru asigurarea unui număr sufficient de abonamente la ziare și reviste, la publicațiile pentru copii, dar implică și prezența în tabere a unor cadre didactice capabile să transmită copiilor și tineretului școlar cuvîntul partidului, capabile să facă cunoscută elevilor realitatea noastră socialistă și să-i înflăcăreze pentru o muncă de pregătire pasionată în vederea participării cît mai substanțiale la munca întregului popor.

Secțiile de învățămînt regionale, raionale și orășenești au la dispoziție multiple posibilități pentru a realiza o justă selecționare a cadrelor didactice și a înlătura efectele unei recrutări întîmplătoare, arbitrare, subiective.

O atenție deosebită trebuie să se acorde, în acest an, și asigurării cadrelor didactice pentru taberele locale și pentru cluburi, în care va fi cuprinsă masa largă a copiilor și tineretului școlar. Ridicarea calității muncii educative în aceste tabere și în cluburi nu se poate realiza numai prin măsuri administrative, menite să asigure baza materială corespunzătoare desfășurării diferitelor activități. Cadrele didactice sînt chemate să dea acestor activități frumusețea și farmecul așteptat de copii, de tineret. Experiența anilor trecuți arată că unele secții de învățămînt raionale și orășenești, multe conduceri de școli au privit cu superficialitate rolul taberelor locale și al cluburilor. Lipsite de inițiativă, de spirit organizatoric și gospodăresc, ele nu s-au străduit să valorifice experiența pedagogică bogată dobîndită de cadrele didactice în anii regimului nostru de democrație populară, sprijinul deosebit de valoros pe care l-ar fi adus organizațiile de copii și de tineret în această direcție. Pentru asigurarea unei munci educative continue și de calitate, pe tot timpul vacanței de vară, conducerile școlilor care organizează împreună tabere locale, cluburi, trebuie să acționeze cu tot simțul de răspundere cuvenit, atît în repartizarea sarcinilor în tabere, în cluburi, cît și în organizarea concediilor cadrelor didactice.

Succesul tuturor acțiunilor cultural-artistice și sportive din timpul vacanței de vară este condiționat în mare măsură de organizarea și conținutul instruirii cadrelor didactice la nivelul regiunilor și raioanelor, ca și de calitatea instruirii acestora în fiecare tabără în parte, la deschiderea acțiunii. Pentru a munci bine, personalul didactic trebuie ajutat să cunoască precis obiectivele educative ce trebuie urmărite și căile ce pot fi folosite în funcție de specificul taberei și al localității respective, să cunoască temeinic ceea ce trebuie să facă, la rîndul lui, cunoscut copiilor și tineretului școlar.

O viață colectivă bine organizată, luminată de frumusețea scopurilor comune și urmărite în comun nu poate fi realizată decît pe baza unei temeinice munci de îndrumare dusă de către colectivul de conducere al taberei, pe baza unei planificări judicioase a muncii și a unui control sistematic în îndeplinirea sarcinilor. Din desfășurarea muncii educative în vara anului 1964 a reieșit că unii directori ai taberelor și, mai ales, inspectorii raionali au rămas mult datori față de cadrele didactice în această privință. Din această cauză, au apărut destul de frecvent neclarități în organizarea și planificarea muncii în tabere, au apărut rupturi nepermise între planul de muncă al taberei și activitatea detașamentelor, a grupelor, a profesorilor de muzică și de educație fizică. Toate aceste neajunsuri pot și trebuie să fie înlăturate.

Vacanța de vară din acest an oferă nenumărate posibilități pentru desfășurarea unei munci cultural-artistice și sportive de înaltă calitate. Luminoasa semnificație sub care se deschide trebuie să mobilizeze întregul corp didactic la o muncă entuziastă și creatoare, oferind copiilor și tineretului școlar o vacanță cît mai frumoasă, prilej de întărire a dragostei lor pentru patrie.

CORESPONDENȚA

ANINA

Recent, ne scrie profesorul *G. I. Căpitan*, elevii Școlii medii din Anina au vizitat, însoțiți de profesori, termocentrala din localitate. Ei au putut vedea cu acest prilej cum se transformă energia calorică în energie mecanică și aceasta în energie electrică. De asemenea, elevii au primit explicații privind funcționarea transformatorului, a turbinei, a generatorului electric, a motorului Diesel și a unor instalații auxiliare. Vizita a dat elevilor prilejul să-și fixeze o serie de cunoștințe și i-a ajutat în orientarea lor profesională.

TIMIȘOARA

Cu prilejul lecțiilor de recapitulare la istorie, ne informează prof. *L. Dunajecz*, elevii Școlii generale din Satchinez, raionul Sînnicolaul Mare, au vizitat, însoțiți de profesorii de istorie, Expoziția arhivistică, Monumentul eroilor patriei și noile construcții din Timișoara. Vizitele au contribuit la adîncirea și completarea celor studiate de elevi în timpul anului școlar.

SMÎRDIOASA

Multă atenție se acordă orientării profesionale a elevilor la Școala generală de 8 ani din comuna Smîrdioasa, regiunea București. După cum ne comunică prof. *I. Trifu*, viitorii absolvenți ai acestei școli au participat de curînd la o întîlnire cu brigadieri, cu mecanici agricoli, tehnicieni, agronomi, zootehniști și veterinari de la cooperativa agricolă de producție din comună. Aceștia le-au vorbit despre frumusețea muncii lor, despre perspectivele ei, au răspuns la numeroase întrebări ale elevilor. De asemenea, școala a organizat cu elevii o vizită la cooperativa agricolă de producție. Această vizită a întregit cunoștințele elevilor despre diversele meserii din domeniul agricol.

PITEȘTI

Pentru a-i face pe copii să-și cunoască orașul natal, educatoarele de la grădinița nr. 3 din Pitești — ne informează educatoarea *Maria Grindescu* — au organizat cu ei vizite în parcuri, în noile cartiere ale orașului, în magazinele lui moderne și frumos aranjate, precum și la fabrica „11 Iunie". De asemenea, pentru a face cunoscute copiilor frumusețile patriei noastre, s-au confecționat albume cu aspecte din diferite orașe ale țării.

CĂLĂRAȘI

La lectoratul pentru părinți care funcționează pe lîngă Școala generală de 8 ani din Călărași s-a prezentat de curînd o interesantă expunere pe teme medicale. După cum ne comunică tov. *Aurelian I. Popescu*, părinții au primit cu acest prilej o seamă de îndrumări concrete și competente asupra măsurilor pe care trebuie să le ia pentru prevenirea unor boli, asupra regimului alimentar pe care trebuie să-l asigure copiilor etc. La următoarea ședință a lectoratului le va vorbi, de asemenea, părinților un medic, arătîndu-le cum să asigure copiilor, în timpul vacanței, posibilitatea de a-și petrece cît mai mult timp în aer liber, în drumeții, în activități sportive care să-i fortifice și să-i reconforteze.

CONSTANȚA

Biblioteca Sindicatului învățămînt din orașul Constanța desfășoară o bogată activitate de popularizare a cărții. Printre alte acțiuni organizate în acest scop, ne informează tov. *Marcela Zaharia*, nu de mult a avut loc, la clubul sindicatului, o seară literară dedicată operei lui Emil Gîrleanu. Profesorul Ion Muchie a evocat personalitatea și opera scriitorului, după care s-au făcut lecturi din opera acestuia.

RECAȘ

Biroul grupei sindicale de la Școala medie din Recaș, în colaborare cu conducerea școlii, se preocupă de organizarea timpului liber al cadrelor didactice. Recent, ne comunică profesorul *Pavel Petroman*, profesorii au participat la o seară de operă susținută de soliștii Teatrului de Operă din Timișoara. La sfîrșitul spectacolului actorii au discutat cu profesorii o serie de probleme privind istoria teatrului liric universal, dezvoltarea operei și operetei românești. De asemenea, de curînd a fost invitat să vorbească profesorilor din școală lectorul universitar Ioan Drăgan, care a făcut o expunere despre cibernetică. Expunerea, deosebit de interesantă, a prezentat o serie de probleme privind modernizarea învățămîntului.

PIATRA—ZIMNICEA

La Școala medie din comuna Piatra, raionul Zimnicea, ne relatează tov. *Ionel Protopopescu*, a fost dat recent în folosință un punct zoologic pentru școlari. Aici se află doi urși, un porc mistreț, două capre de Camerun, doi cîini Dingo, porumbei din 10 specii, fazani, păuni, papagali, iepuri din rasa „Marele belgian". De asemenea, au fost instalate 5 acvarii cu 20 specii de pești. Școlarii din comuna Piatra vizitează zilnic punctul zoologic.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București.

40 134

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 805 | vineri 4 iunie 1965 | 8 pagini 25 bani

ÎNCHEIEREA LUCRĂRILOR PLENAREI C. C. AL P. M. R.

În zilele de 31 mai, 1 și 2 iunie 1965 a avut loc Plenara Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român. La lucrările plenarei au participat, ca invitați, membrii Comisiei Centrale de Revizie, ai Comisiei Controlului de Partid, primii secretari ai comitetelor regionale de partid, șefii secțiilor C. C. al P.M.R., miniștri, președinții sfaturilor populare regionale, conducători ai organizațiilor de masă și ai unor instituții centrale de stat, redactori șefi ai presei centrale.

Plenara Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român a dezbătut:

1. Proiectul Directivelor Congresului al IV-lea cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970.

2. Proiectul Directivelor Congresului al IV-lea cu privire la dezvoltarea energeticii R. P. Române în perioada 1966—1975.

3. Proiectul de statut al partidului.

La dezbaterile care au avut loc în legătură cu primele două puncte la ordinea de zi au luat cuvîntul tovarășii: C. Scarlat, prim-secretar al Comitetului regional de partid Galați, V. Mateescu, președinte al Sfatului popular regional București, J. Fazekaș, ministrul industriei alimentare, D. Balalia, prim-secretar al Comitetului regional de partid Ploiești, M. Marinescu, ministrul industriei construcțiilor de mașini, P. Drăgoescu, președintele Consiliului Învățămîntului de cultură generală din Ministerul Învățămîntului, A. Sencovici, ministrul industriei ușoare, A. Codarcea, președintele Comitetului Geologic, E. Țurcanu, prim-secretar al Comitetului regional de partid Suceava, B. Almășan, ministrul minelor și energiei electrice, V. Cazacu, prim-secretar al Comitetului regional de partid Iași, M. Suder, ministrul economiei forestiere, I. Stănescu, prim-secretar al Comitetului regional de partid Oltenia, Gh. Călin, prim-secretar al Comitetului regional de partid Hunedoara, V. Roman, director al Editurii Politice, C. Drăgan, vicepreședinte al C.C.S., I. Marinescu, ministrul industriei metalurgice, N. Giosan, prim-vicepreședinte al Consiliului Superior al Agriculturii, I. Uglar, prim-secretar al Comitetului regional de partid Maramureș, Șt. Matei, prim-secretar al Comitetului regional de partid Argeș.

În dezbateri s-a subliniat că succesele obținute în dezvoltarea economică și social-culturală a țării în anii șesenalului demonstrează justețea liniei politice a partidului, întemeiată pe aplicarea creatoare a învățăturii marxist-leniniste la condițiile țării noastre, capacitatea sa de a mobiliza întreaga energie a poporului, resursele materiale ale țării în opera de construcție socialistă.

Discuțiile au scos în evidență însemnătatea deosebită a orientării proiectelor de directive spre continuarea neabătută și în ritm susținut a politicii de industrializare socialistă a țării și de creștere cu prioritate a producției mijloacelor de producție — baza dezvoltării complexe și multilaterale a întregii economii naționale, precum și caracterul realist, mobilizator al sarcinilor de plan. Plenara a subliniat în mod deosebit eforturile ce trebuie depuse pentru lărgirea bazei de materii prime și pentru atragerea în circuitul economic a noi resurse, precum și importanța îmbunătățirii continue a repartizării forțelor de producție pe teritoriul țării în vederea dezvoltării economice armonioase a tuturor regiunilor.

Un loc important în cadrul discuțiilor l-au ocupat problemele legate de dezvoltarea energeticii în perioada 1966—1975, spre a asigura îmbunătățirea continuă a alimentării cu combustibil și energie electrică a tuturor ramurilor economice și satisfacerea într-o măsură tot mai largă a necesităților de consum ale populației.

Participanții la dezbateri și-au exprimat aprobarea deplină față de măsurile prevăzute pentru întărirea bazei tehnico-materiale a agriculturii, consolidarea și extinderea rezultatelor pozitive obținute în dezvoltarea gospodăriilor agricole de stat și a cooperativelor de producție, mobilizarea susținută a rezervelor și a posibilităților existente în scopul creșterii producției vegetale și animale.

În legătură cu volumul și amploarea investițiilor prevăzute pentru perioada 1966—1970, s-a subliniat că acestea vor asigura dezvoltarea și diversificarea producției, valorificarea superioară a materiilor prime, perfecționarea producției, creșterea productivității muncii.

În cursul dezbaterilor au fost scoase în evidență măsurile preconizate pentru promovarea și extinderea tehnicii înaintate în toate ramurile economiei naționale, condiție principală pentru îndeplinirea sarcinilor prevăzute în planul pe anii 1966—1970, cît și măsurile pentru ridicarea continuă a calității produselor.

Relevînd preocuparea constantă a partidului și guvernului pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare economică cu țările socialiste, precum și pentru extinderea legăturilor economice cu celelalte state, vorbitorii s-au ocupat de sarcinile ce revin tuturor ramurilor economiei naționale în vederea creșterii schimburilor comerciale externe.

O mare atenție s-a acordat în discuții îmbunătățirii activității de cercetare științifică fundamentale și aplicate corespunzător nevoilor economiei naționale, dezvoltării învățămîntului, formării și perfecționării cadrelor de specialiști.

Vorbitorii au subliniat faptul că prevederile proiectelor de directive au ca scop principal ridicarea în continuare a nivelului de trai material și cultural al poporului prin creșterea veniturilor, îmbunătățirea condițiilor de muncă și de locuit, a aprovizionării populației cu mărfuri, sporirea volumului serviciilor, dezvoltarea mijloacelor de ocrotire a sănătății, de asistență socială și de protecția muncii.

În dezbateri a fost relevată amploarea pe care a luat-o întrecerea socialistă, în cadrul căreia oamenii muncii obțin însemnate succese în realizarea planului de stat și în îndeplinirea angajamentelor luate în cinstea Congresului.

În plenară au fost făcute propuneri și sugestii de completare și îmbunătățire a unor prevederi din proiectele de directive. Plenara a adoptat în unanimitate proiectul Directivelor Congresului al IV-lea cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 și proiectul Directivelor Congresului al IV-lea cu privire la dezvoltarea energeticii R. P. Române în perioada 1966—1975 și a hotărît ca, după îmbunătățirile propuse în cadrul discuțiilor, proiectele să fie date publicității pentru a fi dezbătute pe larg în organizațiile de partid, în adunări cu masele de oameni ai muncii, în presă, după care vor fi supuse dezbaterii și aprobării Congresului partidului.

La discuțiile pe marginea proiectului de statut au participat tovarășii: C. Drăgan, vicepreședinte al C.C.S., A. Alexa, procuror general al R.P. Române, C. Nădejde, adjunct al ministrului învățămîntului, B. Solomon, vicepreședinte al Tribunalului Suprem al R. P. Române, B. Zaharescu, membru corespondent al Academiei R. P. Române, S. Bughici, șef de secție la C.C. al P.M.R., I. Banc, prim-secretar al Comitetului regional P.M.R. Mureș-Autonomă Maghiară, C. Pîrvulescu, președintele Comisiei Centrale de Revizie a P.M.R., I. Iliescu, șef de secție la C.C. al P.M.R., M. Berghianu, prim-secretar al Comitetului regional P.M.R. Cluj, Gh. Stoica, șeful Direcției organelor locale ale puterii de stat, A. Vijoli, ministrul finanțelor.

Exprimîndu-și deplinul acord cu proiectul de statut, vorbitorii au arătat că el reflectă stadiul actual de dezvoltare a partidului, creșterea forței și maturității sale, a rolului său conducător în toate domeniile vieții sociale, coeziunea și unitatea sa de nezdruncinat, profundul democratism de care este pătrunsă întreaga activitate a partidului, legăturile sale strînse cu masele largi de oameni ai muncii.

În discuții s-a relevat pe larg însemnătatea prevederilor proiectului de statut, care subliniază rolul și sarcinile crescînde ale organizațiilor de partid, aplicarea consecventă a democrației interne de partid și a principiului muncii colective, întărirea continuă a disciplinei de partid, participarea activă a tuturor membrilor de partid la elaborarea și realizarea politicii marxist-leniniste a partidului.

Numeroși vorbitori au apreciat importanța prevederii proiectului de statut cu privire la desființarea stagiului de candidat, care reflectă schimbările calitative ce au avut loc în viața partidului, în societatea noastră.

Plenara a hotărît în unanimitate să supună Congresului propunerea ca partidul să poarte denumirea „PARTIDUL COMUNIST ROMAN", corespunzător etapei actuale de dezvoltare a societății noastre, etapă a desăvîrșirii construcției socialiste și țelului final al partidului — construirea societății comuniste.

Participanții la discuții au făcut, de asemenea, propuneri de îmbunătățire a unor articole ale proiectului de statut.

Plenara a adoptat în unanimitate proiectul de statut și a hotărît publicarea lui, cu îmbunătățirile propuse, în vederea dezbaterii în organizațiile de partid și în presa de partid, după care va fi supus dezbaterii Congresului.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, prim-secretar al C.C. al P.M.R., referindu-se la faptul că în anii luptei ilegale a Partidului Comunist au activat, sub conducerea directă a partidului sau în diferite organizații de masă conduse de partid, mii și mii de revoluționari, a arătat că cei mai mulți dintre aceștia au adus o contribuție activă la lupta partidului și au suferit represiunile regimului burghezo-moșieresc. El a propus ca membrilor Partidului Muncitoresc Român, care în anii regimului burghezo-moșieresc, fără să fi fost membri de partid, au desfășurat o activitate permanentă în mișcarea revoluționară, sub conducerea directă a Partidului Comunist Român sau în organizațiile de masă conduse de partid și au avut o comportare demnă față de dușmanul de clasă, să li se acorde vechimea în partid din momentul intrării lor în mișcarea revoluționară. De asemenea, ținînd seama că Partidul Muncitoresc Român este rezultatul unirii Partidului Comunist cu Partidul Social-Democrat, membrilor P.M.R. proveniți din fostele partide social-democrat și socialist, care au făcut parte din aceste partide în anii regimului burghezo-moșieresc, să li se recunoască vechimea în partid de la data înscrierii lor în Partidul Social-Democrat sau în Partidul Socialist.

Propunerile făcute au fost însușite în unanimitate de Plenara C.C. al P.M.R. urmînd a fi supuse aprobării Congresului partidului.

În încheierea dezbaterilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că marile rezultate obținute în realizarea prevederilor planului de 6 ani constituie baza temeinică a dezvoltării în continuare a economiei noastre naționale. Vorbitorul a analizat pe larg în cuvîntul său sarcinile care revin ministerelor, organelor de stat și economice, organelor și organizațiilor de partid în lupta pentru înfăptuirea obiectivelor viitorului plan cincinal, care constituie un adevărat program de dezvoltare multilaterală a întregii noastre societăți.

În continuare, primul secretar al C.C. al P.M.R. s-a referit la necesitatea organizării unei largi și temeinice dezbateri a proiectelor de directive ale Congresului al IV-lea în întregul partid, de conducerile ministerelor și altor instituții centrale, cu participarea celor mai competenți specialiști și a oamenilor de știință, de organizațiile sindicale, de tineret, de femei, de uniunile de creație și alte organizații de masă și obștești, de toți oamenii muncii.

Proiectele de directive și proiectul de statut vor trebui să stea în centrul atenției conferințelor regionale de partid, care vor avea loc în cursul lunii iunie a.c.

Presa, radio-televiziunea, întreaga propagandă de partid trebuie să aibă în această perioadă drept principală preocupare tratarea aprofundată a problemelor fundamentale cuprinse în aceste documente și reflectarea largă a dezbaterii lor de către întregul popor. Dezbaterile vor trebui astfel organizate încît să contribuie la îmbunătățirea întregii activități a partidului, la întărirea continuă a rolului organizator și mobilizator al organizațiilor de partid.

Partidul nostru — a spus în încheiere tovarășul Nicolae Ceaușescu — a demonstrat că este o forță uriașă, a cărei politică este urmată cu nemărginită încredere de întregul popor și avem convingerea că, sub conducerea sa, oamenii muncii din patria noastră vor îndeplini cu succes marile sarcini care ne stau în față

OAMENI AI ŞCOLII

Conştiinciozitate

Ştiam că profesorul Alexandru Dabija de la Şcoala medie „N. Bălcescu" din Capitală se bucură de multă stimă şi apreciere, că munca lui este calificată de obicei cu „excepţional". Recent am avut prilejul să stau de vorbă cu el. Credeam că discuţia îmi va lămuri ce stă la temelia acestei stime şi aprecieri, la temelia calificativului care dă o apreciere atît de înaltă activităţii sale. Rezervat şi modest, omul nu voia însă să vorbească despre sine.

Îl întrebasem cum munceşte în clasă, dar m-am pomenit ascultînd, plin de interes, răspunsuri care vorbeau despre cu totul altceva : despre ceea ce e nou în biologie sau astronomie, despre funcţia metabolismului, despre Ptolomeu, Kant sau Laplace. Aflasem dinainte că tovarăşul Dabija desfăşoară o activitate intensă şi în secţia de biologie şi astronomie a comitetului de cultură şi artă al raionului 16 Februarie, că ţine conferinţe în întreprinderi, dar tot ce l-am putut face să-mi spună în legătură cu aceasta a fost doar atît : „Conferinţele ? O conferinţă poate să plictisească sau să captiveze ; dacă ţii o conferinţă la care ascultătorii tăi cască, scurteaz-o cît mai repede şi data viitoare trimite pe altul". Invidiam satisfacţiile auditorului care avusese prilejul să asculte explicaţiile la aride probleme ştiinţifice retopite în formula unor conferinţe simple, presărate cu sarea unui anume umor personal. Totuşi, discuţia nu mă ajută să descifrez ce calităţi stau la baza succeselor de profesor ale tovarăşului Dabija. Colegii lui îmi spuseseră că este iubit de copii, că poate fi exigent, autoritar şi în acelaşi timp apropiat, că la urma urmei poate să joace şi fotbal cu elevii, deşi a trecut de cincizeci de ani. Asta nu explică, însă, nici pe departe totul.

Întîmplător am zărit pe o masă cîteva tratate de biologie — „Zoologie des invertebrés, par H. Boue et R. Chanton", „Manuel d'anatomie comparée par R. Wedersheim", „Zoologia nevertebratelor" de V. F. Navali.

— Am pregătit o lecţie de recapitulare — îmi explică profesorul Dabija şi, ca pentru a preveni o altă întrebare, adăugă :

— Le-am adus la şcoală ca să fac proiecţii cu unele ilustraţii.

Alături de tratatele pomenite, un plan de lecţie bătut la maşină pe nu mai puţin de cinci pagini.

Un plan de lecţie este o schemă concentrată şi nimic mai mult. Dar această schemă poate fi concepută într-o mie de chipuri şi de ea depinde mult modul cum se va desfăşura lecţia. Am citit şi am recitit acest plan care mi-a dat, în cele din urmă, răspunsul căutat. Urmărind cu prilejul acestei lecţii de recapitulare să integreze într-un tot închegat cunoştinţele acumulate de elevi, de-a lungul anului, despre sistemul nervos şi să aprofundeze ideea de evoluţie a sistemului nervos în legătură cu condiţiile mediului abiotic şi biotic, cu complexitatea mişcărilor şi comportamentului animalelor, profesorul Dabija a realizat o riguroasă sistematizare. Ideile lecţiei au fost ordonate după o ierarhie strictă, menită să marcheze evoluţia sistemului nervos de la celenterate pînă la cel mai avansat stadiu de dezvoltare. Punctele şi subpunctele cuprinse în „desfăşurarea lecţiei" precizau cu o meticulozitate ce mergea pînă la detalii elementele din care urmau să se desprindă procesele fundamentale ale evoluţiei sistemului nervos.

Sînt profesori care, pentru a-şi menţine autoritatea în faţa elevilor sau pentru a-i determina să înveţe, folosesc o mare diversitate de artificii, uitînd că orice procedeu, oricît de subtil, rămîne ineficient dacă este ignorată o condiţie esenţială : munca. Nu poţi pretinde nimic elevilor dacă nu ai pretenţii mai întîi faţă de tine însuţi. Înainte de orice, în faţa clasei impune pregătirea riguroasă a profesorului.

Tocmai în aceasta constă marele secret profesional al profesorului Alexandru Dabija — în exigenţa faţă de sine însuşi, care îi permite să fie exigent cu elevii săi. Este ceea ce mi-a relevat un simplu plan de lecţie, pentru o temă oarecare.

GH. NICOLAE

Ore pline

Departe de a-şi recomanda calităţile cu ostentaţie, ca pe nişte însuşiri deosebite — cum sînt de toţi colegii recunoscute — profesorul Nicolae Bălan de la Şcoala medie nr. 1 din Ploieşti pare că ar vrea să le treacă sub tăcere. Imediat ce subiectul discuţiei atinge însă vreuna dintre ardentele lui preocupări, devine pe neaşteptate însufleţit, volubil, pasionat.

Aceste preocupări sînt două, iubite pare-se cu egală intensitate : activitatea pedagogică şi munca de cercetare în domeniul istoriografiei literare. Iar duşmanul cel mai mare — timpul.

— El îmi lipseşte cel mai mult. Dar n-ai ce-i face. O zi nu este decît o zi şi nici o secundă mai mult. Singura soluţie este să-l drămuieşti cu cît mai multă zgîrcenie.

Problema pe care o urmăreşte cel mai stăruitor este aceea a predării limbii române în şcoala de cultură generală.

— Ne plîngem uneori — spune tov. Bălan — că elevii noştri nu ştiu să vorbească şi să scrie corect. Dar în modul cum se exprimă ei se răsfrînge faptul că le dăm noţiuni prea subtile de gramatică la o vîrstă cînd subtilităţile acestei discipline nu le sînt accesibile în toate nuanţele lor. Tocmai de aceea, în lucrarea personală pe care o pregătesc în vederea examenului de gradul II, am abordat problema posibilităţii de a preda gramatica şi în şcoala medie.

Argumentele pe care profesorul le prezintă referindu-se la această problemă denotă îndrăzneala opiniei personale, temeinicia raţionamentelor, seriozitatea cu care îşi priveşte sarcinile de profesor — nu ca pe oarecare „obligaţii profesionale", ci ca răspunderi în care se simte direct implicat.

— Totul — explică tovarăşul Bălan — este să găsim cele mai fericite căi pentru ca absolvenţii pe care îi dăm să aibă o pregătire cît mai temeinică, pe măsura exigenţelor societăţii noastre.

În domeniul cercetării ştiinţifice profesorul Bălan se opreşte fără sfială asupra unor probleme dificile, unele aflate încă în litigiu pentru specialişti. Una dintre cele mai îndrăgite o constituie datele rămase încă obscure în biografia eminesciană. Este impresionantă pasiunea lui de a descoperi, de a umbla pe căi noi, după cum sînt impresionante minuţioasele cercetări întreprinse într-un domeniu în care se părea că tot ce era de spus s-a spus.

Străduinţile profesorului Nicolae Bălan se concretizează, în chipul cel mai fericit, în rezultatele pe care le obţin elevii săi. Stau mărturie, în această privinţă, notele şi răspunsurile lor, faptul că din seriile de absolvenţi pregătite de el au ieşit mulţi studenţi fruntaşi şi specialişti care, la locul lor de muncă, fac cinste profesorului prin conduita şi cunoştinţele lor.

Muncă intensă, pasionată, plină de răspundere, folosirea din plin a fiecărei clipe, a fiecărei ore, a fiecărei zile — iată ce caracterizează munca profesorului Nicolae Bălan.

M. CONSTANTIN

Pionieri în vizită la Expoziţia de desene a copiilor şi tineretului şcolar

Arta celor mici

Printre manifestările tradiţionale ocazionate de sărbătorirea Zilei internaţionale a copilului, un loc de frunte îl ocupă, prin conţinutul său educativ, Expoziţia de desene ale copiilor şi tineretului şcolar.

Anul acesta, mulţi dintre „artiştii" de 4—17 ani ale căror lucrări — selecţionate dintre zeci de mii de picturi şi desene — figurează pe panourile expoziţiei, au avut bucuria de a-şi întîmpina personal, în pragul sălii din Parcul de cultură şi odihnă „Herăstrău", pe colegii şi pe profesorii veniţi să vadă roadele muncii şi ale talentului lor.

Să consemnăm mai întîi caracterul deosebit de reprezentativ al acestei expoziţii atît în ceea ce priveşte limitele de vîrstă între care sînt cuprinşi „expozanţii", cît şi numărul mare al localităţilor de unde vin.

O altă caracteristică generală a Expoziţiei o constituie faptul că tematica bogată a acesteia, reflectînd interesul copiilor pentru aspectele cele mai importante ale vieţii noi a ţării, îşi găseşte expresia într-o gamă deosebit de variată de mijloace artistice, uneori în tehnici surprinzător de îndrăzneţe. Ai de a face în această expoziţie, mai mult decît oricînd în trecut, cu mici personalităţi în formare sau chiar în cristalizare (este vorba de cîţiva dintre cei mai dotaţi expozanţi de 16—17 ani) şi nu cu o simplă reprezentare şcolărească, executată cu mai multă sau mai puţină abilitate.

Şi acum, să urmărim dezvoltarea universului artistic şi mijloacele de expresie a acestuia pe diferitele trepte de vîrstă. Cei mici, care încă n-au atins vîrsta şcolii, surprind momente din realitatea imediat înconjurătoare — viaţa oraşului şi a cartierului, impresii de la plimbare etc. — sau transcriu prin desene episoade din poveşti. Personalitatea acestor copii mulţi dintre ei deosebit de înzestraţi, se manifestă viu încă de la această vîrstă. În peisajul cu blocuri al Mihaelei Filoteanu, o fetiţă de 6 ani, distinsă cu premiul I la grupa ei de vîrstă, se vădeşte un simţ precoce dar de un deosebit echilibru al stilizării, al compunerii în tonuri vii de culori contrastante. Alternanţei între geometria rectangulară a noilor blocuri şi ovalul stilizat al pomilor îi corespund, pe plan coloristic, jocuri de tonuri verzi şi roşii, totul îmbinat într-o imagine de mare spontaneitate şi prospeţime, în care reprezentarea plină de naivitate a copilăriei este omniprezentă. Cu totul uimitoare pentru simţul mişcării pe care-l demonstrează, pentru fluiditatea tuşelor de acuarelă este seria de desene ale fetiţei de 4 ani Cristiana Hilohi, dintre care cel intitulat „La şosea" a fost distins cu premiul II. Deosebite posibilităţi de dezvoltare ale unor talente autentice vădesc de asemenea lucrările care poartă semnătura — sau mai bine zis numele, căci micii artişti nu ştiu încă să semneze — Rodicăi Haţegan, ale lui Viorel Cristescu, Tudor Setran etc.

Lucrările expuse de copiii între 8 şi 11 ani exprimă lărgirea treptată a sferei de inspiraţie a micilor artişti. Peisajele sînt mult mai variate, scenele din poveşti mai subtil înţelese ; încep să apară desene şi picturi înfăţişînd scene de muncă, portrete. Şi mijloacele tehnice sînt mult mai variate : alături de desenul în creion şi acuarele îşi fac apariţia lucrările în tuş, în pastel şi chiar pictura în ulei. Un îndrăzneţ care se încumetă să folosească mijloace artistice ce întrec puterile vîrstei sale este elevul Mihai Davidoglu, din clasa a IV-a a Şcolii de 8 ani nr. 5 din Capitală, a cărui „Natură statică" lucrată în ulei a obţinut premiul III. Juriul expoziţiei a preferat, pentru acordarea primelor premii, cîteva lucrări în care personalitatea şi orizontul artistic al copiilor sînt deosebit de evidente. Aşa este, de pildă, peisajul stilizat reprezentînd „Casa din livadă" al Mariei Timofte, elevă în clasa a II-a a unei şcoli de 8 ani din Lugoj care a primit premiul I, portretul în pastel al micuţei Cristina Şovărel, de la Şcoala de muzică şi arte plastice din Giurgiu, sau peisajul în culori vii, contrastante al lui Andrei Mihalache din clasa a II-a a Şcolii de 8 ani nr. 24 din Bucureşti, care au primit premiul II.

Specialiştii aflaţi la inaugurarea expoziţiei au considerat, văzînd pictura în ulei a elevului Mihai Gabriel Ligi de la Şcoala de 8 ani nr. 152 din Capitală, că acesta este un artist aproape gata format. Lucrarea lui, distinsă cu premiul I în grupa copiilor între 12 şi 14 ani, înfăţişează un bătrîn şi un tînăr pe aceeaşi bancă. Atitudinile specifice, îmbinarea de tonuri vii şi tonuri obscure dovedesc o intuiţie artistică care pătrunde, dincolo de aspectele exterioare, către caracteristicile psihologice ale personajelor. Deosebită aplicaţie şi stăruinţă pentru stăpînirea complicatei tehnici a gra-

vurei pe piatră dovedeşte Onic Tudor, de la Şcoala medie nr. din Bîrlad, în lucrarea de insp raţie populară intitulată „I poartă", care a fost distinsă c premiul II. Dintre ceilalţi expo zanţi între 12—14 ani se remarc prin pătrunderea psihologică temei şi utilizarea unor mijloa artistice mature în raport c vîrsta, Raluca Grigorcea din cl sa a VI-a a Şcolii de arte plasti din Bucureşti, Gabriela Dum trescu de la aceeaşi şcoală, Vi rel Dobrescu din clasa a VIII-a Şcolii de 8 ani nr. 56 din Cap tală. O menţiune specială pent tehnică proiectului de mozaic i titulat „Pace", realizat de Gheo ghe Maria din clasa a VIII-a Şcolii de 8 ani nr. 81 din Buc reşti.

La expozanţii în vîrstă 15—17 ani apare vădită tendin conştientă către găsirea unui st a unor forme de expresie pr prii. Cele mai bune lucrări fost cele în care s-a utilizat te nica gravurii. Dintre aceste l crări au primit premii „Peisaj cu bărci" — o litografie în ton estompate, realizată de Ioa Coja din clasa a X-a a Şcolii arte plastice din Bucureşti, gr vura „Schiorii" a lui Adrian R man de la cercul plastic al Ca pionierilor din Petroşani şi li grafia în pete de diferite inten tăţi a lui Cătălin Mihai Gion, la Şcoala de arte plastice d Bucureşti, reprezentînd portre unui băiat. Fără îndoială însă cea mai valoroasă dintre lucrăr expuse în acest sector al expo ţiei este panoul decorativ „Da din Maramureş", realizat de el vul Mihai Iosif de la Şcoala arte plastice din Bucureşti în c ficila tehnică a ceracolorului. altfel, această lucrare, unanim preciată, a şi fost distinsă cu pr miul I. Dintre celelalte lucr premiate semnalăm pictura ulei a lui Constantin Cantea la Şcoala de arte plastice d Bucureşti şi desenul lui Laur ţiu Anghelache de la acee şcoală.

Valoarea lucrărilor prezent la expoziţia de desene a copii şi şcolarilor din acest an insp tuturor vizitatorilor ei convin rea că străduinţile susţinute făc de învăţămîntul nostru pe li dezvoltării artistice a tinerei neraţii îşi vor găsi fără îndoial recunoaştere mai largă cu prile Expoziţiei internaţionale de de ne ale copiilor ce va avea loc Bucureşti în luna octombrie a cestui an.

AL. CIUCA

EXAMENELE —

VERIFICARE MULTILATERALĂ

A PREGĂTIRII ELEVILOR

Conținutul principal al muncii instruc-v-educative în ultima etapă a anului colar îl formează pregătirea și mai ales esfășurarea examenelor.

De multă vreme, știința pedagogică a ndamentat și justificat rolul și impor-nța acestor forme de control și apre-ere a pregătirii elevilor, iar practica colară le-a înscris de mult în tradițiile ncheierii fiecărui an școlar. De-a lungul nilor scopul, conținutul și formele exa-enelor s-au schimbat, conform cu himbarea scopurilor și sarcinilor școlii diferite trepte ale dezvoltării ei.

Nu vom putea răspunde la întrebarea urmărim prin examene dacă nu vom noaște ce urmărește școala prin în-eaga ei activitate, ale cărei rezultate nale dorim să le cunoaștem cu ajutorul amenelor.

De aici, considerația generală că exa-enele constituie un bilanț al muncii olare, care, înțeleasă ca o activitate bi-terală, ne obligă să apreciem deopo-vă munca profesorilor și a elevilor în mina sarcinilor ce stau în fața școlii și re în mod obiectiv determină spori-a de la an la an a exigențelor față de evi și profesori.

Privită astfel, problema examenelor fereşte de tratări unilaterale. Uneori, rnindu-se de la faptul că examenul nstă în examinarea elevilor, se con-deră că scopul lui este doar acela de a nstata ce și cît știu elevii. Din acest nct de vedere elevul este scos pe pri-l plan, statisticile vin și confirmă o uație sau alta prin care elevii dove-sc o pregătire mai mult sau mai puțin nă. Nu în puține rapoarte, referate, formări, expuneri la diferite consfă-ri didactice se afirmă de multe ori, ton de acuzare, că elevii „nu știu să rizeze conținutul", „n-au deprinderi de cul rapid și corect", „nu pot să facă naliză literară sub aspectul conținu-ui și formei operei respective", „nu gîndire matematică, geografică" etc. Aceste aprecieri scot din analiză torul principal, răspunzător de o si-ație sau alta, nu iau în seamă ceea ce stituie esențialul în procesul de învă-mînt, în care profesorul are rolul con-ător. Astfel, datorită acestui mod de privi problema, apare pe prim plan spunderea elevilor, dar nu apare de loc fesorul, a cărui muncă nu se poate a-cia însă decît prin rezultatele obți-te în pregătirea elevilor.

ără îndoială că nu trebuie subapre-tă răspunderea elevilor, cărora, cu cît t mai mari, cu atît li se cere o mai re afirmare a conștiinței obligațiilor școlare. Efortul lor permanent, siste-tic, studiul făcut cu răbdare rămîn inte de o deosebită însemnătate. Dar te acestea, la rîndul lor, privesc la-i esențiale ale personalității elevilor e se formează ele însele în procesul iunilor educative desfășurate zi de zi școală, în familie, în organizațiile de ii și tineret.

ată de ce examenele fac bilanțul mun-depuse de elevi, de profesori, de fa-ie, de organizațiile de tineret. Se te spune că la examene se prezintă numai elevii, dar deopotrivă și profe-ii și părinții lor, care sînt îndreptățiți aibă emoții pentru că au conștiința punderii lor profesionale și cetăte-ti.

ezultatele obținute sînt dovada cali-tății muncii desfășurate de-a lungul anilor de elevi și profesori, a sprijinului pe care l-a obținut școala de la părinți. Aceste rezultate reflectă laturile multiple ale activității instructiv-educative. Gradul și temeinicia cunoștințelor elevilor, care apar mai evident cu această ocazie sînt rezultatul tuturor acțiunilor, al tuturor influențelor educative exercitate asupra elevilor.

La examene elevii participă cu întreaga lor personalitate, în care sînt însumate, prelucrate și sintetizate toate influențele exercitate asupra lor în toți anii de studii. La examene se constată nu numai nivelul de cunoștințe al elevilor, dar și temeiurile și sensurile mai adînci ale acestor cunoștințe : atitudinea elevilor față de muncă, gradul de înțelegere a îndatoririlor lor patriotice, a răspunderii lor față de societate, întregul complex de priceperi și deprinderi, rod al unui sistem de muncă organizată și temeinic desfășurată de elevi în timp, an de an și zi de zi.

Astfel, în modul în care răspund elevii la examene se reflectă rezultatele muncii instructiv-educative în multitudinea laturilor ei și a relațiilor dintre acestea. În felul acesta examenele scot puternic în relief calitatea muncii desfășurate de personalul didactic, sînt o oglindă vie a eforturilor tuturor profesorilor care au lucrat cu elevii, a pregătirii lor de specialitate și pedagogice, a modului în care au înțeles sarcinile puse în fața școlii noastre de partid și guvern și a modului cum au înfăptuit lecție de lecție aceste sarcini, a modului cum au crescut și educat pe elevii lor ca să devină cetățeni de nădejde ai patriei noastre socialiste.

Este pe deplin justificată grija cu care deopotrivă elevii și profesorii așteaptă examenele, cu dorința de a dovedi rodnicia muncii lor, de a afirma onoarea școlii și a-i îmbogăți tradițiile.

Examenele reprezintă un moment sărbătoresc în viața școlilor. În cele peste 7600 de școli generale de 8 ani ale țării noastre acest moment are un caracter deosebit. Anul acesta, în fața comisiilor de examinare se prezintă prima serie de absolvenți — o promoție de peste 305 000 de tineri, care își verifică forțele pentru a urca o nouă treaptă în viață, spre diferite școli sau spre munca practică. În școlile medii, examenele provoacă și mai multe preocupări. „Maturitatea" a constituit cu mult timp în urmă un obiectiv central, o sarcină mobilizatoare pentru elevii și profesorii din aceste școli.

Grija școlilor medii este în aceeași măsură îndreptată spre ceea ce dau și spre ceea ce primesc. Sînt îndreptățite așteptările școlilor medii că la examenul de admitere din acest an se vor prezenta candidați cu un nivel de pregătire mai ridicat decît al absolvenților școlilor generale de 7 ani. Începînd din acest an, prima clasă a școlii medii va fi clasa a IX-a, care va inaugura seria de absolvenți ai școlii de 12 ani.

Rolul și semnificația examenelor în școala noastră impun și o metodică corespunzătoare pentru desfășurarea lor.

Prima problemă care se ridică este ca fiecare examinator să urmărească, la obiectul său, temeinicia cunoștințelor însușite de elevi. Această cerință trebuie exprimată atît în subiectele lucrărilor scrise cît și în biletele pentru examenele orale. Însușirea temeinică a cunoștințelor presupune implicit înțelegerea problemelor esențiale, nodale ale materiei din cadrul unui obiect de învățămînt. Întrebările la care este solicitat să răspundă candidatul trebuie să-l determine să gîndească, să reflecteze, să redea răspunsul, de regulă, pe baza unei prelucrări proprii a cunoștințelor însușite.

Motivarea răspunsului, susținerea ideilor cu ajutorul argumentelor, forma personală de exprimare constituie un obiectiv important la care trebuie să ne conducă exigențele față de modul de desfășurare a examenelor. Cunoștințele numai atunci se dovedesc însușite temeinic cînd elevii știu să le folosească în explicarea diferitelor fenomene și procese ale realității, cînd le găsesc aplicații în variatele sfere ale activității umane, cînd reușesc să explice, cu ajutorul lor, evenimentele, transformările din viața socială.

Pe prim plan trebuie să stea, în atenția profesorilor examinatori, cunoașterea și înțelegerea de către elevi a marilor realizări obținute de poporul nostru sub conducerea partidului, a politicii sale științifice, a semnificației transformărilor petrecute în viața țării noastre.

Unii candidați au tendința de a reproduce în răspunsurile lor cunoștințele predate, de a se limita la fapte, date și a le descrie cu lux de amănunte. În aceste cazuri întrebările pe care le adresăm elevilor au scopul să constate în ce măsură pot ei să interpreteze aceste fapte, să sesizeze cauzele lor, legăturile dintre ele, să desprindă legile proceselor și fenomenelor descrise. Numai în acest fel examenele pot să pună în lumină efectele procesului de învățămînt în timpul școlarității, funcția lui formativă, educativă — obiectiv important urmărit de profesori în activitatea lor cu elevii.

Exigența, principialitatea și obiectivitatea vor caracteriza întreaga noastră activitate desfășurată pentru cunoașterea și aprecierea pregătirii celor ce se prezintă la examenul de absolvire, la concursul de admitere sau la examenul de maturitate. Nimic nu ne poate îndreptăți să trecem cu vederea slaba pregătire a unor elevi, nimic nu ne poate îndreptăți să dăm certificat de absolvent al școlii generale de 8 ani sau medii, să-l trecem la concursul de admitere, pe cel care nu merită.

În același timp, se impune din partea comisiilor examinatoare o grijă atentă față de candidați, o atitudine umană plină de respect față de personalitatea lor.

Semnificația examenelor va fi pusă în evidență și prin modul cum sînt organizate și se desfășoară acestea. Totul să înceapă și să sfîrșească după un program respectat riguros, în cea mai mare ordine și disciplină.

Examenele constituie un moment solemn din viața elevilor și a profesorilor. Să nu existe școală, să nu existe colectiv didactic care să nu facă din confruntarea cu examenele o chestiune de onoare a școlii.

EUGEN BLIDEANU
director general
în Ministerul Învățămîntului

În întîmpinarea Congresului partidului

Plini de însuflețire, oamenii școlii din raionul Rîmnicu Vîlcea doresc să întîmpine cel de al IV-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român cu noi și importante realizări în muncă. Pe lîngă eforturile pe care le fac pentru a asigura succesul elevilor la examenul de absolvire și maturitate, pentru a da un bogat conținut educativ activităților din cursul vacanței de vară, ei se îngrijesc îndeaproape de buna pregătire a deschiderii noului an școlar.

Astfel, pînă la data de 15 iunie vor fi date în folosință 26 săli de clasă, urmînd ca pînă la 15 septembrie alte 21 săli de clasă să fie date în folosința elevilor. Numărul sălilor de clasă care se vor construi în cinstea Congresului va asigura condiții optime pentru cuprinderea în școală a tuturor elevilor de vîrstă școlară din raion.

Pe de altă parte, pînă la 30 iunie toate cele 167 de unități școlare ale raionului vor fi pregătite pentru deschiderea noului an școlar. În acest scop se vor face lucrările de reparare a localurilor, de văruire, de recondiționare a mobilierului și a materialului didactic. Se va pune un accent deosebit pe crearea de noi terenuri sportive, pe înfrumusețarea școlilor.

Toate aceste acțiuni sînt menite să asigure condiții cît mai bune de muncă în fiecare școală, în vederea pregătirii multilaterale a elevilor pentru viață.

Ca pretutindeni în țara noastră, și la Școala medie nr. 1 din Turnu Severin se simte însuflețirea cu care toți oamenii muncii se pregătesc să întîmpine Congresul al IV-lea al partidului. Primele rezultate — încheierea situației școlare la clasele I—IV, VIII și XI cu medii mai bune decît în anul trecut — îndreptățesc speranțele că bilanțul muncii pe întreaga școală va fi rodnic. Dau temei acestor speranțe eforturile făcute în continuare de profesorii claselor V—VII și IX—X, ca și de elevii acestor clase, pentru o pregătire școlară cît mai bună. Tovarășii Dumitru Săvoiu și Achim Costea, profesori emeriți, Lucia Dumbravă, Călin Goța, Grigore Burduhos, Aristide Păsărescu, Emilia Iorgovan, Stefania Nicolița, Mircea Gogan, Elisabeta Sîrbu ș.a. se disting îndeosebi prin dragostea și interesul cu care se ocupă de pregătirea copiilor.

La îndrumarea organizației de partid, cadrele didactice au vorbit elevilor, la lecții și în orele de dirigenție, despre însemnătatea marelui eveniment ce se apropie, despre datoria de a-l cinsti cu tot ce pot da mai bun. Aceasta a făcut să crească străduința elevilor de a obține cele mai bune rezultate.

Paralel cu activitatea la clasă, în școală au loc sau se pregătesc manifestări cu un caracter deosebit, închinate Congresului. Astfel, cercul de arte plastice al elevilor, ajutat de profesori, a organizat o mică expoziție cu creații ale membrilor lui. Atrag atenția lucrările în care elevii au reflectat viața nouă din raionul lor, frumusețile patriei. Membrii cercurilor pe obiecte vor prezenta și ei, în cadrul unei adunări, lucrări personale din domeniul chimiei, fizicii, științelor naturale, literaturii române. În același timp, elevii școlii își dau concursul la întreținerea unor monumente istorice din localitate, la înfrumusețarea localului școlii și a parcului care îl împrejmuiește.

Se desfășoară totodată intens lucrările de pregătire a noului an școlar — reparații, curățenie, recondiționarea materialului didactic — astfel încît, pînă la Congres, totul în școală să fie pus la punct.

CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂŢĂMÎNTUL SUPERIOR

Ultimele lecţii de sinteză, ultimele consultaţii; apoi — examenul de maturitate. Dar privirile profesorilor care au îndemnat paşii actualei promoţii de absolvenţi ai şcolii medii sînt aţintite şi mai departe, dincolo de examen, la momentul în care cei pe care i-au pregătit pentru viaţă vor porni pe drumul viitoarei lor profesiuni. Cunoscînd înclinaţiile tinerilor absolvenţi, năzuinţele lor, ştiind către ce profesiuni vor să pornească aceştia şi ce domenii sînt cele mai indicate pentru ei, profesorii desăvîrşesc în aceste zile munca lor de orientare profesională, ajutîndu-i pe tineri în precizarea definitivă a alegerii. Redacţia noastră a primit în ultimul timp numeroase scrisori în care se pun întrebări cu privire la profilul unor facultăţi, la condiţiile de studiu din cadrul acestora, la perspectivele pe care le deschid ele. Ne-am adresat, solicitîndu-i să răspundă la aceste întrebări, unor cadre de conducere din Ministerul Învăţămîntului, precum şi unor profesori din instituţiile de învăţămînt superior. Publicăm în această pagină cîteva din întrebările puse, precum şi răspunsurile primite.

Un grup de diriginţi de la Şcoala medie „Emil Racoviţă" din Capitală ne cere precizări în legătură cu o serie de facultăţi din cadrul institutelor tehnice de învăţămînt superior, din cadrul universităţilor şi institutelor pedagogice, precum şi cu condiţiile concursului de admitere în învăţămîntul superior.

Răspunde tov. prof. ing. **GH. BUZDUGAN**, director general în Ministerul Învăţămîntului, preşedintele Comisiei centrale de admitere în învăţămîntul superior:

„Aplicînd în viaţă indicaţiile partidului şi guvernului, învăţămîntul nostru superior reflectă, prin varietatea domeniilor în care pregăteşte cadre, dezvoltarea impetuoasă a economiei noastre socialiste. Astfel, în cadrul institutelor politehnice, alături de facultăţile tradiţionale au luat fiinţă şi se dezvoltă larg în acest an facultăţi de metalurgie, care pregătesc specialişti cu înaltă calificare pentru marile combinate siderurgice, şi facultăţi de mecanică agricolă, ai căror absolvenţi vor contribui la dezvoltarea bazei tehnice a agriculturii. În strînsă legătură cu aceştia din urmă îşi vor desfăşura activitatea tinerii care vor absolvi facultăţile de agricultură, horticultură şi medicină veterinară din cadrul institutelor de învăţămînt superior agricol.

Se afirmă adesea, cu deplin temei, că ţara noastră este un uriaş şantier. Pretutindeni se înalţă măreţe construcţii industriale, cartiere noi de blocuri, construcţii social-culturale, se deschid noi şantiere de construcţii hidrotehnice sau rutiere. Iată dar cîte posibilităţi îi aşteaptă pe tinerii care se vor îndrepta către institutele de construcţii.

Mari perspective se deschid şi în faţa celor ce îşi propun să studieze disciplinele matematice, întrucît matematica pătrunde într-un ritm uimitor de rapid în aproape toate domeniile activităţii ştiinţifice şi tehnice. Tinerii care vor studia matematica vor putea să contribuie la amplul proces de „matematizare" ce se desfăşoară pe nenumărate tărîmuri de activitate. De posibilităţi asemănătoare de activitate se vor bucura şi tinerii care vor activa în domeniul fizicii.

Alături de facultăţile din universităţi s-au dezvoltat în ultimii ani, formîndu-şi tradiţii puternice, facultăţile din cadrul institutelor pedagogice de 3 ani. Cei care doresc să se dedice muncii pedagogice găsesc astfel, chiar în regiunea lor, cele mai bune condiţii pentru a-şi realiza năzuinţele.

În acest an, concursul de admitere în învăţămîntul superior se va desfăşura într-o singură etapă, începînd de la 2 septembrie 1965, pentru toate institutele şi facultăţile. Trebuie menţionat că în cadrul acestui examen a crescut în prezent ponderea probelor scrise, care permit candidaţilor o prezentare mai sistematică şi mai amplă a cunoştinţelor, dînd în acelaşi timp comisiilor de examinare posibilitatea să-şi formeze o părere cît mai precisă asupra nivelului pregătirii viitorilor studenţi. La concursurile de admitere în majoritatea facultăţilor se vor desfăşura cîte 3 probe scrise şi o singură probă orală. Întrucît pregătirea pentru concursurile de admitere se bazează în primul rînd pe studiul individual, facultăţile vor organiza pentru candidaţi numai consultaţii cu caracter orientativ, a căror frecventare este facultativă. Acestea vor avea loc între 25 şi 31 august.

Un element nou în cadrul concursului de admitere din acest an este faptul că la facultăţile de matematică-mecanică, fizică, agricultură, medicină veterinară, mecanică agricolă, metalurgie, mine, electromecanică minieră, construcţii, instalaţii şi utilaj, hidrotehnică, construcţii feroviare, drumuri şi poduri, la calcularea mediei de admitere se va ţine seama şi de media obţinută de candidaţi în clasele VIII—XI la disciplina corespunzătoare profilului facultăţii la care dau concursul. Prezentarea detaliată a condiţiilor de admitere, a modului cum se va desfăşura concursul, a programelor disciplinelor de concurs, precum şi lista tuturor facultăţilor la care se organizează concursul de admitere sînt cuprinse în broşura „Admiterea în învăţămîntul superior — 1965", editată de Ministerul Învăţămîntului, care se va găsi în librării în prima decadă a lunii iunie".

„Unii dintre elevii clasei a XI-a din şcoala noastră doresc să lucreze ca ingineri în domeniul metalurgiei — ne spune profesorul Eugen Kazinczy, directorul adjunct al Şcolii medii nr. 3 din Sibiu. Doresc să-i pot informa cît mai complet despre posibilităţile de a-şi realiza dorinţa".

Iată răspunsul pe care l-am primit de la tov. conf. univ. **FLOREA OPREA**, decanul Facultăţii de metalurgie din cadrul Institutului politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" din Bucureşti.

„În zilele noastre, peisajul metalurgiei este complet nou. Furnalele gigantice, oţelăriile, laminoarele moderne, liniile tehnologice de prelucrare la cald a metalelor şi de tratamente termice, secţiile pentru elaborarea de noi aliaje etc. dispun de un înalt grad de automatizare; la cele mai recent construite dintre acestea, comanda şi reglarea întregului proces tehnologic se bazează pe ultimele cuceriri ale tehnicii electronice. În aceste condiţii, pregătirea pentru profesia de inginer metalurgist îmbină în cadrul ei studiul unor probleme variate din domeniile cele mai noi ale tehnicii, mecanicii, fizicii, cu activitatea practică la unele din cele mai mari cetăţi industriale ale ţării. Sub îndrumarea unor cadre didactice cu înaltă calificare şi experienţă profesională, în laboratoare excelent dotate, aşa cum sînt cele de metalurgie fizică şi tratamente termice, metalurgia metalelor neferoase, teoria proceselor metalurgice, studenţii facultăţii noastre pot pătrunde tainele metalelor. În acelaşi timp, practica pe care o desfăşoară ei alături de maeştrii metalurgiei din combinatele siderurgice de la Hunedoara şi Reşiţa şi din uzinele „Steagul Roşu" din Braşov, combinatul „Gh. Gheorghiu-Dej" din Baia Mare, Uzina de alumină-Oradea, uzinele „23 August" şi „Vulcan" din Bucureşti, completează şi adînceşte pregătirea de specialitate.

La concursul de admitere în facultatea noastră, candidaţii vor fi examinaţi în scris şi oral la matematică (algebră, trigonometrie şi geometrie plană), în scris la chimie anorganică (fierul, metalele neferoase şi aliajele lor) şi la fizică (mecanică, căldură şi structura atomului)".

Profesorul Dan Ion ne cere, în numele colectivului didactic al Şcolii medii „Aurel Vlaicu" din Capitală, unele informaţii în legătură cu facultăţile care pregătesc viitori ingineri constructori.

Am dobîndit aceste informaţii de la prof. ing. **TRAIAN MĂTĂSARU**, prorector al Institutului de construcţii din Bucureşti.

„În cadrul institutului nostru funcţionează facultăţile de construcţii, construcţii feroviare, drumuri şi poduri, hidrotehnică, instalaţii şi utilaj de construcţii. Fiecare din ele pregăteşte ingineri specializaţi în realizarea anumitor tipuri de construcţii. Astfel, în Facultatea de construcţii pregătirea studenţilor se referă atît la proiectarea şi executarea clădirilor de locuit, a edificiilor social-culturale, cît şi la realizarea de construcţii industriale speciale şi anexe, construcţii metalice etc. De asemenea, Facultatea de construcţii asigură inginerilor pe care-i pregăteşte cunoştinţe temeinice privind construcţiile pentru cooperativele agricole de producţie şi G.A.S., construirea complexelor agrozootehnice, a remizelor etc.

În cadrul Facultăţii de construcţii feroviare, drumuri şi poduri studenţii se pot specializa urmînd cursurile a trei secţii diferite: secţia de drumuri şi poduri — care pregăteşte ingineri constructori de autostrăzi, şosele, aerodromuri, poduri metalice şi uzinale etc. — secţia de construcţii şi întreţinere feroviară şi poduri — care formează ingineri pentru executarea de căi ferate, staţii, triaje, tuneluri, viaducte, poduri şi alte lucrări feroviare — şi secţia de geodezie, ai cărei absolvenţi se vor ocupa de întocmirea planurilor şi hărţilor, de executarea de reţele geodezice, ridicări topografice şi fotogrametrice, de amplasare pe teren a lucrărilor de construcţii etc.

La rîndul ei, Facultatea de hidrotehnică pregăteşte ingineri hidrotehnicieni specializaţi în construcţii şi instalaţii hidrotehnice, în construcţii de baraje şi uzine hidroelectrice, în construcţii pentru alimentarea cu apă şi canalizarea centrelor populate, în construcţii de amenajare a rîurilor şi construcţii portuare. Inginerii pregătiţi în secţia de hidrotehnică agricolă a aceleiaşi facultăţi se specializează în proiectarea şi executarea tuturor construcţiilor hidrotehnice pentru agricultură.

În sfîrşit, Facultatea de instalaţii şi utilaj cuprinde o secţie de instalaţii pentru construcţii şi o secţie de maşini şi utilaje pentru construcţii. În secţia instalaţii pentru construcţii, viitorii ingineri sînt specializaţi în instalaţii termotehnice şi frigotehnice, în instalaţii electrice pentru iluminatul clădirilor şi al întreprinderilor industriale cît şi pentru automatizare, în instalaţii sanitare şi instalaţii speciale. Secţia de maşini şi utilaje pentru construcţii pregăteşte ingineri mecanici pentru exploatarea şi repararea maşinilor, utilajelor şi sistemelor mecanizate folosite pe şantierele de construcţii.

Consider că, deşi foarte succintă, această enumerare constituie o dovadă elocventă a perspectivelor şi posibilităţilor ce se deschid tinerilor care se vor îndrepta spre oricare dintre facultăţile şi secţiile institutului nostru".

„Mulţi dintre elevii noştri — ne scrie profesorul Chiril Trifu, directorul Şcolii medii din Segarcea — doresc să cunoască mai amplu posibilităţile de pregătire din institutele agronomice".

L-am solicitat, pentru a răspunde la această întrebare, pe conf. univ. **TIBERIU NICOLA**, prorector al Institutului agronomic „Tudor Vladimirescu" din Craiova.

„Institutul nostru cuprinde două facultăţi — Facultatea de agricultură şi Facultatea de horticultură, ambele avînd durata de studii de 5 ani. (La institutele agronomice din Bucureşti, Timişoara, Iaşi şi Cluj funcţionează şi facultăţi de medicină veterinară). Pentru concursul de admitere la ambele facultăţi ale institutului „Tudor Vladimirescu", ca şi la facultăţile similare din ţară, candidaţii vor fi examinaţi în scris şi oral la botanică şi vor da lucrări scrise la chimie şi matematică (algebră, trigonometrie, geometrie plană).

Cei admişi în facultate vor deveni, după susţinerea examenului de stat, ingineri agronomi sau ingineri horticoli. Ei vor beneficia de condiţii dintre cele mai bune de învăţătură şi de viaţă. Astfel, institutul dispune pentru lucrările practice din domeniul disciplinelor de specialitate de 28 de laboratoare, din rîndul cărora se remarcă, prin înaltul lor grad de utilare şi prin condiţiile excelente de lucru pe care le oferă, laboratoarele de pedologie, de fitotehnie, de viticultură, de fizică etc. La rîndul ei, grădina botanică a institutului cuprinde sute de specii de plante autohtone şi exotice, iar în ferma didactică de la Tîmburești se aplică cele mai înaintate cuceriri ale ştiinţei agricole şi agrotehnicii. În sprijinul pregătirii viitorilor ingineri agronomi şi horticoli vine şi biblioteca de specialitate a institutului, care cuprinde aproximativ 20 000 de volume. Datorită acestor condiţii de studiu şi cercetare, mulţi dintre studenţii noştri au realizat încă în anii de facultate, în cadrul cercurilor ştiinţifice, apreciate lucrări de cercetare în domeniul agricol şi hortiviticol.

În ceea ce priveşte condiţiile de viaţă puse la dispoziţia studenţilor ţin să menţionez în primul rînd numărul mare de burse care li se repartizează acestora. La dispoziţia studenţilor se află de asemenea noul grup social al institutului, care cuprinde 3 cămine cu instalaţii moderne, avînd o capacitate de 750 de locuri şi o cantină cu aceeaşi capacitate."

Un grup de profesori din şcolile raionului Timişoara solicită lămuriri pentru orientarea profesională a unor absolvenţi dotaţi în mod deosebit în domeniul matematicii şi fizicii.

În parte, răspunsul la această întrebare îl dau cele spuse mai sus în legătură cu institutele politehnice şi cu Institutul de construcţii din Capitală. Pentru completarea acestora ne-am adresat tov. conf. univ. **CONSTANTIN POPA**, prorectorul Universităţii din Timişoara.

„Facultăţile de matematică-mecanică, cele de fizică oferă condiţii dintre cele mai bune de dezvoltare tinerilor care doresc să păşească pe calea plină de satisfacţii a pătrunderii marilor cuceriri ale ştiinţelor matematice şi fizice. În cetatea universitară timişoreană, facultăţile de matematică-mecanică şi fizică funcţionează în noul şi modernul local al Universităţii, recent construit. Noua clădire a Universităţii noastre asigură studenţilor condiţii excelente de studiu. Ea dispune, printre altele, de 10 amfiteatre, în care se desfăşoară prelegerile, de 43 de săli de seminar, de 4 săli de lectură şi 4 săli pentru studiul periodicelor. Biblioteca Universităţii cuprinde un fond de peste 150.000 de publicaţii, asigurînd studenţilor întreaga documentare de specialitate pe care o cer studiul lor, precum şi numeroase cărţi de literatură ideologică şi beletristică. Pe lîngă Universitatea noastră, îşi desfăşoară activitatea un observator astronomic şi un planetarium — unic în ţară — precum şi o staţie seismologică, în care studenţi sub îndrumarea cadrelor de specialitate pot efectua variate studii şi cercetări. Numai în cadrul Facultăţii de fizică funcţionează 18 laboratoare pentru experienţe didactice şi 10 laboratoare de cercetări înzestrate cu aparatură modernă, de mare precizie.

După susţinerea examenului de stat studenţii facultăţilor de matematică-mecanică şi de fizică sînt repartizaţi în învăţămîntul mediu, profesional şi superior, în institutele de cercetări ştiinţifice sau în centrele şi laboratoarele speciale de cercetări de pe lîngă marile uzine. Tehnica noastre face tot mai mult apel la matematicieni şi fizicieni, care sînt necesari procesului de producţie din multe ramuri ale industriei moderne. În această lumină apare limpede că tinerilor care vor absolvi facultăţile de matematică-mecanică şi fizică li se deschid în faţă drumuri largi către realizarea celor mai îndrăzneţe idealuri şi năzuinţe".

O serie de cadre didactice de la Şcoala medie nr. 3 din Craiova, de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 12 din Capitală, de la Şcoala medie din Giurgiu etc. au cerut lămuriri în legătură cu condiţiile de viaţă şi avantajele materiale pe care le au în perioada stadiului studenţii merituoşi.

Răspunsul solicitat l-am primit din partea tovarăşei **MARIA ŞERBAN**, directorul Direcţiei problemelor studenţeşti din Ministerul Învăţămîntului.

„În anul universitar 1965/1966 — ne-a spus tovarăşa Şerban — peste 60% din numărul total al studenţilor de la cursurile de zi, vor fi bursieri dacă vor obţine rezultate şcolare bune şi dacă veniturile părinţilor lor se încadrează în limitele stabilite.

Datorită grijii neabătute a partidului pentru ca, paralel cu dezvoltarea instituţiilor de învăţămînt superior, să se extindă şi complexele sociale destinate studenţilor în toate oraşele universitare ale ţării s-au înălţat în ultimii ani noi cămine şi cantine studenţeşti, a căror grupare masivă dă în unele locuri impresia unor adevărate oraşele studenţeşti.

În anul universitar 1965—1966, cămine studenţeşti vor găzdui aproximativ 6[illegible] din totalul studenţilor de la cursurile de zi, iar la cantinele studenţeşti vor putea servi masa peste 60% din studenţi.

Trebuie subliniat şi faptul că pe lîngă hrana gratuită la cantine şi cazarea fără plată în cămine, studenţii bursieri beneficiază de transport în vacanţă şi alte avantaje materiale — trimitere gratuită la odihnă şi tratament, în excursii etc.".

Ultimul examen al şcolii, primul examen al vieţii

Studentă a Facultăţii de construcţii feroviare, drumuri şi poduri a Institutului de construcţii din Bucureşti efectuînd măsurători cu ajutorul unui aparat electronic.

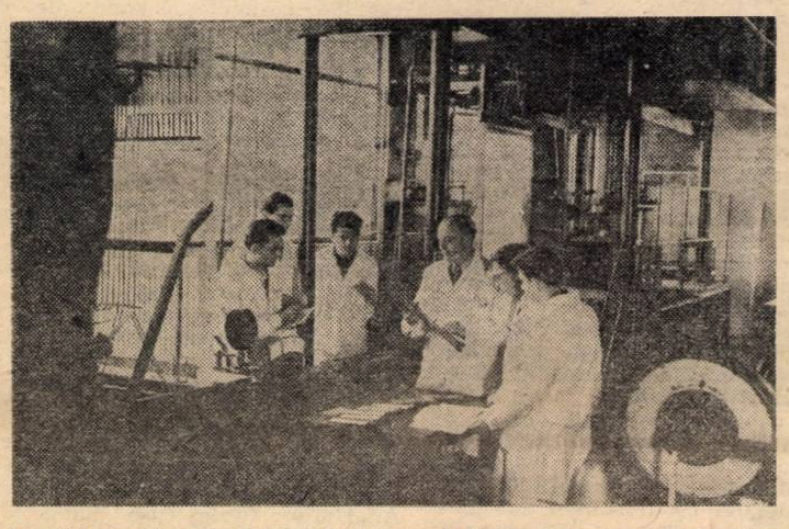

Lucrări practice de mecanică într-unul dintre laboratoarele Institutului politehnic din Timişoara.

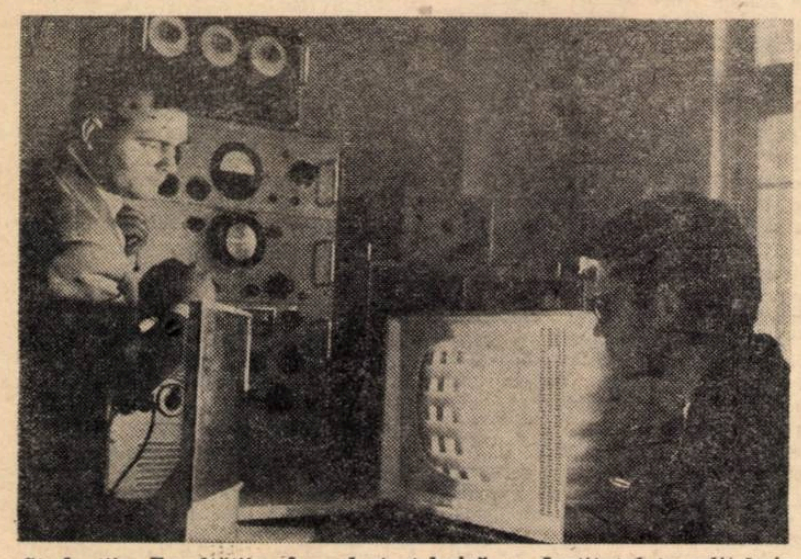

Studenţii Facultăţii de electrotehnică a Institutului politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" din Bucureşti efectuează reglarea unui televizor cu ajutorul mirei de test.

Vedere a complexului studenţesc de la Grozăveşti al Universităţii din Bucureşti.

Cînd adolescenţii devin cetăţeni, cînd vîrsta le oferă posibilitatea de a beneficia de drepturile adulţilor şi obligaţia de a se alătura răspunderilor pe care le au aceştia, atunci cei mai mulţi dintre ei sînt supuşi verificării unui examen şcolar care poate fi numit în acelaşi timp, fără exagerare, primul mare examen al vieţii : examenul de maturitate.

Ne aflăm în zilele pline de febră din preajma acestui eveniment solemn, emoţionant. Pregătirile în vederea lui au, în multiplele lor aspecte, caracterul unei ofensive.

La „statul major"

„Statul major" al Şcolii medii nr. 2 din raionul 16 Februarie se află în cabinetul directorului. Aici au fost stabilite, încă din toamnă, liniile strategice şi tactice destinate să aducă victoria la examen. Amănuntele „operaţiunilor" au constituit subiectul unor discuţii purtate în consiliul pedagogic de-a lungul întregului an şcolar. Mai recent, biroul organizaţiei de bază P.M.R. a convocat o adunare generală în care s-a analizat activitatea comuniştilor pentru pregătirea absolvenţilor şi s-au stabilit măsuri menite să mobilizeze întregul colectiv didactic la o muncă perseverentă, care să asigure o înaltă ţinută a examenului de maturitate.

Rezultatul tuturor acestor preocupări a fost : organizarea riguroasă a cursurilor de pregătire, distribuirea echilibrată a orelor necesare fiecărei discipline, stabilirea temelor de recapitulare şi sinteză în funcţie de specificul fiecărei clase, stabilirea în comisiile metodice, a celor mai adecvate modalităţi de desfăşurare a lecţiilor recapitulative, întărirea colaborării cu organizaţia U.T.M. în vederea mobilizării elevilor la un studiu ritmic, susţinut, organizarea de către diriginţi a unor şedinţe cu părinţii în care s-a discutat despre crearea condiţiilor optime studiului individual.

Toate aceste probleme fiind puse la punct, şcoala îţi aminteşte acum de o navă care merge cu toate motoarele în plin.

Mi-aş permite un amănunt revelator care face inutile alte detalii. Am dorit să stau de vorbă cu cîţiva dintre elevii care vor candida la examenul de maturitate. Directorul mi-a cerut să precizez cît timp îi voi reţine. „Zece minute" — am răspuns. După ce au trecut cele zece minute, directorul şcolii mi-a atras discret atenţia că elevii nu mai pot fi reţinuţi.

25 de săptămîni „de examen"

Aminteam că „ofensiva" a început încă din toamna anului trecut. Concludentă în această privinţă este forma în care s-au organizat lecţiile de istorie. Avînd tot timpul în vedere perspectiva examenului, profesorul le-a imprimat un caracter special. În primul rînd, verificarea cunoştinţelor nu a vizat numai pregătirea lecţiilor „la zi", ci şi anumite teme recapitulative, astfel încît, pînă la sfîrşitul anului şcolar, elevii au revăzut, treptat, întreaga materie. Pe de altă parte, verificarea cunoştinţelor a îmbrăcat forma specifică examenului — prin biletele. Fiecare bileţel cuprindea două subiecte : unul privind lecţia la zi, celălalt materia de recapitulare. De exemplu, pe un bileţel figura „Congresul al V-lea al P.C.R." şi „Formarea poporului român", sau, pe un altul „Lupta forţelor populare, sub conducerea P.C.R., pentru răsturnarea dictaturii militaro-fasciste" şi „Formarea statului naţional român". Utilizarea repetată a acestui procedeu a influenţat pozitiv asupra stării de spirit a elevilor, obişnuindu-i să nu se teamă de „ce o să le pice", cum spun ei, arătîndu-le că nu pot fi luaţi prin surprindere dacă se pregătesc serios, cu conştiinciozitate. Şi încă ceva. Elevii au fost orientaţi să răspundă la întrebările din bilete prin scurte expuneri închegate, alcătuite pe baza unui punctaj, a unui plan concis, aşa cum li se va cere şi la examen. De pildă, dacă vorbesc despre o răscoală, să arate mai întîi cauzele, să vorbească apoi despre desfăşurarea ei şi în încheiere despre consecinţele pe care le-a avut. Într-un fel, datorită acestui procedeu, elevii au în urmă experienţa a 25 de săptămîni de „examen". Ceea ce dă speranţe.

Sinteze

Profesorii Caius Pop, Viorica Drăguşeanu, Angela Tîrcob, Max Iäger, Gheorghe Călugăriţa şi alţii, cărora le revine răspunderea pregătirii elevilor pentru examenul de maturitate, au alcătuit, după îndelungate dezbateri în comisiile metodice, tematici ample pentru lecţiile de sinteză. Sînt teme în care au fost cuprinse sfere largi din materia studiată, pe scheletul unor idei noi. La limba română — „Romanul ţărănesc în literatura română din secolul al XX-lea", „Concepţia despre artă şi menirea poetului în lirica marilor noştri poeţi", „Evoluţia nuvelei în istoria literaturii române". La istorie — „Probleme ale unităţii de viaţă pe teritoriul R.P.R.". La fizică — „Oscilaţii şi unde electromagnetice", „Electromagnetism", „Structura atomului". La matematică — de altfel ca şi la fizică şi chimie — multe probleme şi exerciţii aplicative.

În verificarea pregătirii elevilor s-a pus accentul pe cîteva puncte comune : să li se ceară tratarea unor subiecte mai largi, cu acoperirea tuturor problemelor pe care le implică subiectul, să se stăruie asupra explicaţiei teoretice a problemelor, dar şi asupra aplicaţiilor practice ale teoriilor cunoscute. Şi, evident, o exigenţă sporită.

Previziuni întemeiate

Care sînt limitele acestei exigenţe ? Unul dintre profesorii şcolii declara hotărît : „În clasa a XI-a „D" am cel puţin cinci elevi cărora le pretind să ia examenul cu nota zece şi cel puţin opt elevi cărora le pretind nota nouă". În general, nu se pune problema de a lua sau a nu lua examenul, ci de a-l lua în condiţii cît mai onorabile.

Am stat de vorbă cu cîţiva din absolvenţii claselor a XI-a. Se pare că în anii de şcoală au dobîndit serioase deprinderi de muncă intelectuală, că au învăţat cum să înveţe. Planificarea, organizarea studiului pare să fie o preocupare a tuturor :

Liana Miclescu: Am repetat mai întîi la fizică. Apoi la istorie, la limba română, la franceză... De obicei învăţ după-amiaza. Repet materialul fiecărei discipline în ordinea în care mi-am planificat-o eu. Îmi vine destul de uşor, pentru că mi-am făcut scheme din timpul anului.

Mihaela Tortolea: Am terminat chimia şi fizica de-a IX-a şi a X-a. Urmează materia de-a XI-a şi matematică. Bineînţeles, pe lîngă ceea ce repetăm la orele de pregătire desfăşurate la şcoală.

Eugen Popescu : Pun accentul, în primul rînd, pe însuşirea legilor generale, a problemelor teoretice, şi abia apoi fac exerciţii aplicative. Consider că dacă mi-am însuşit legile generale ale fiecărei discipline am realizat lucrul cel mai greu. Restul este uşor de înţeles.

Nu ştiu cum, vine vorba despre munca în asalt, despre nopţi pierdute în faţa notiţelor. „Nopţi pierdute ?" — exclamă unul din ei rîzînd. — Ce e aceea ? Nu ştiu.

În general, se pare că îngrijorarea şi crisparea specifice acestor momente, despre care ştim cu toţii din amintiri cîte ceva, e de domeniul trecutului. Candidaţii cu care am stat de vorbă par să nu le cunoască. Am întreprins o anchetă sumară, încercînd să descopăr vreunul înfrigurat de teamă. În faţa a douăzeci de absolvenţi adunaţi la întîmplare, din clase diferite, am pus cîteva întrebări. „Care dintre voi se teme că va cădea la examen ?" Nici un răspuns. „Care dintre voi crede că va reuşi să-l treacă obţinînd media cinci ?". Nici un răspuns. „Care crede că va obţine media nouă sau zece ?". Cîteva răspunsuri : „Eu aşa aş vrea, dar să vedem", „Nu ştiu, nu vreau să mă pronunţ, dar sper", „Pentru cel puţin nouă pot să promit sigur la chimie şi la fizică".

Sînt previziuni întemeiate pe muncă, pe conştiinţa eforturilor depuse în marea bătălie a pregătirii acestui ultim examen al şcolii şi prim examen al vieţii — examenul de maturitate.

B. OCTAVIAN

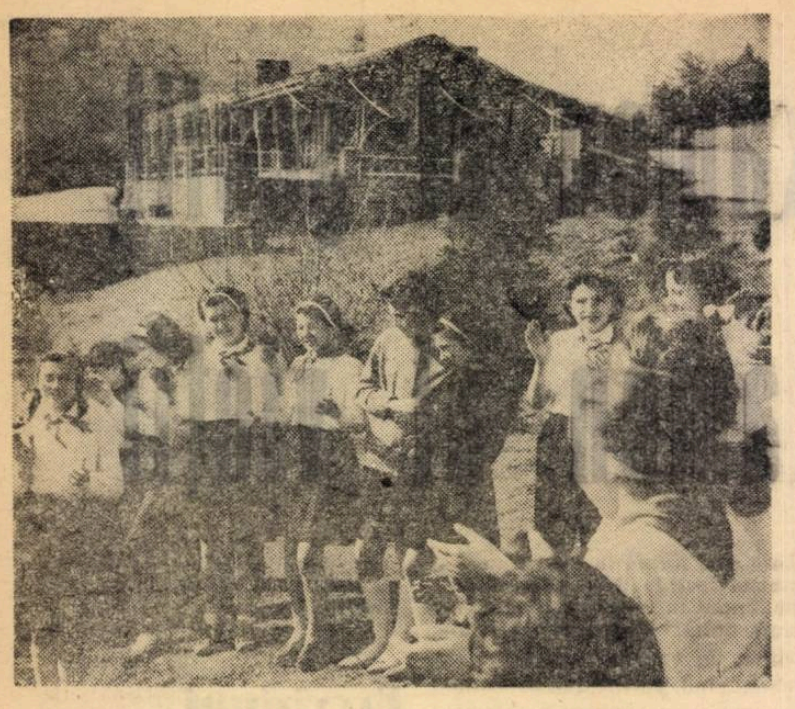

De vorbă cu părinţii

Elevii clasei a VII-a „A" de la Şcoala generală de 8 ani din Alba Iulia au sfîrşit ultima oră de curs. S-au răspindit în parcul verde şi umbros din preajmă, pe strada largă şi abruptă ce coboară de la „cetate" spre oraş. Dar clasa lor n-a rămas pustie. În băncile pe care le ocupă ei stau la ora aceasta părinţii lor. Au fost invitaţi de către directorul şcolii, tovarăşul Ştefan Bîrlea, şi de către diriginta clasei să discute o serie de probleme la ordinea zilei. Şi acum, la sfîrşit de an şcolar, sînt destule astfel de probleme.

Întîi, firește, despre învăţătură. Iată, catalogul vorbeşte: multe note mari — de 8, de 9 şi 10 — şi la oral, şi la teze. Toate arată că străduinţa şi grija profesorilor şi a părinţilor faţă de copii a dat, spre mîndria şi bucuria şi a unora şi a celorlalţi, roade frumoase.

În aceste zile — spune diriginta părinţilor — se consolidează şi se sistematizează cunoştinţele dobîndite în cele trei trimestre, acum elevii cu situaţia mai slabă la învăţătură se pot îndrepta, îşi pot ridica mediile. În clasă sînt cîţiva elevi către care şi profesorii şi părinţii trebuie să-şi îndrepte în mod deosebit atenţia în această perioadă. Şi diriginta începe să analizeze pe rînd, cu fiecare din părinţii acestor elevi în parte, situaţia copiilor lor. Le dă sfaturi chibzuite, îndrumări corecte. Iată, bunăoară, situaţia Doinei. Cu puţin efort îşi poate ridica mediile la fizică şi istorie. Trebuie însă supravegheată mai atent. Mai ales, trebuie ajutată să folosească bine timpul. La fel Vasile. S-a lăsat pe tînjeală la matematică tocmai în ultimul trimestru, iar săptămîna asta el a luat o notă slabă. Vasile se plînge că n-are timp să înveţe pentru că este pus la diverse treburi gospodăreşti. În general poate ajuta în gospodărie, îi spune diriginta mamei lui Vasile, are destul timp şi pentru asta, dar în această perioadă de „vîrf" a învăţăturii se cere să fie eliberat de orice alte sarcini. Nu-i prea strălucită nici situaţia lui Sandu şi a Rodicăi. Este adevărat, profesorii au luat toate măsurile pentru a-i ajuta: îi ascultă mai des, le dau consultaţii, îi ajută să-şi organizeze studiul individual acasă. Dar este nevoie şi de ajutorul părinţilor. Se pare că aceşti elevi nu dorm atît cît trebuie, că sînt mai tot timpul obosiţi. De aceea diriginta le-a explicat părinţilor că nu-i bine să-şi ducă copiii, seara, la cinematograf, la teatru, în vizite, ci trebuie să le asigure un regim în care învăţătura să alterneze judicios cu somnul şi cu ceasurile de relaxare în aer liber.

În mod firesc discuţia a trecut, de la învăţămînt, la problemele vacanţei care bate la uşă. Desigur, au subliniat directorul şi diriginta, vacanţa va trebui să însemne pentru copii prilej de odihnă, de reconfortare, de bucurii. Şcoala se îngrijeşte mult să le ofere toate acestea; va organiza pentru ei excursii, drumeţii, acţiuni atractive la tabere. Dar o mare parte din vacanţă copiii şi-o vor petrece în mijlocul familiei. Directorul şcolii, diriginta, le-au dat părinţilor multe sfaturi despre modul cum trebuie să le organizeze în acest timp. În primul rînd, să le asigure o odihnă activă, petrecută în aer liber: joacă, sport, plimbări. Apoi, să le supravegheze lectura, să-i trimită la spectacole potrivite pentru ei. Să nu uite nici a-i atrage, pe măsura puterilor lor, la unele treburi gospodăreşti.

Asemenea şedinţe s-au ţinut acum, la sfîrşit de trimestru cu părinţii tuturor elevilor din şcoală. Directorul, diriginţii, profesorii au analizat cu părinţii situaţia la învăţătură a fiecărui elev în parte, luînd împreună măsurile necesare, au îndrumat părinţii asupra regimului de viaţă pe care trebuie să-l creeze copiilor în perioada vacanţei.

Dar colaborarea cu familia în această ultimă etapă a anului şcolar nu s-a rezumat numai la aceste şedinţe. Conducerea şcolii şi diriginţii au folosit multe forme de colaborare, multe prilejuri de a sta de vorbă cu părinţii elevilor. Bunăoară, la începutul ultimului trimestru s-a luat iniţiativa ca în fiecare sîmbătă, după terminarea cursurilor, să fie invitaţi la şcoală părinţii elevilor care în săptămîna respectivă au obţinut note proaste, pentru a-i îndruma cum şi la ce obiecte să supravegheze îndeosebi pregătirea copiilor lor. Iniţiativa aceasta s-a dovedit eficientă. Spre sfîrşitul trimestrului, părinţii nici nu mai aşteptau invitaţia şcolii. Ori de cîte ori în carnetul copiilor lor se ivea o notă proastă, se şi prezentau la şcoală.

În această perioadă s-au intensificat şi vizitele la domiciliul elevilor. Şcoala a organizat brigăzi alcătuite din diriginţi şi profesori care s-au deplasat şi în comunele unde locuiesc unii părinţi, spre a discuta cu aceştia. În afara discuţiilor individuale la domiciliu, atunci cînd s-au ivit probleme care îi interesează pe toţi părinţii (cum este bunăoară, acum problema vacanţei) se organizează şi discuţii cu părinţii pe centre de comune.

Problemele legate de încheierea anului şcolar şi de vacanţă au fost discutate şi în cadrul ultimelor lectorate cu părinţii. La una din şedinţele lectoratului a fost invitat şi un medic care a vorbit despre importanţa exerciţiilor fizice, despre regimul alimentar din perioada verii etc.

Acestea sînt doar cîteva din formele pe care Şcoala generală de 8 ani nr. 2 din Alba Iulia le foloseşte în această perioadă în munca sa cu părinţii. Fiecare acţiune întreprinsă pe această linie are un scop bine determinat: acela de a încheia anul şcolar cu rezultate cît mai bune, de a crea împreună cu părinţii, tuturor elevilor, o vacanţă cît mai plăcută.

M. MIRON

Excursiile şi drumeţiile — mijloace puternice de educaţie patriotică a elevilor

Prin grija părintească pe care o acordă partidul şi statul nostru sănătăţii şi educaţiei patriotice a copiilor şi tineretului şcolar, în acest an au fost create condiţii pentru ca un număr sporit de elevi să participe la excursii şi drumeţii. Vor avea loc, în cursul vacanţei, excursii locale, regionale, interregionale şi drumeţii care vor da elevilor posibilitatea să cunoască frumuseţile şi bogăţiile patriei noastre socialiste, locuri istorice legate de lupta eroică de veacuri a poporului nostru, monumente de artă şi cultură, realizările obţinute de oamenii muncii sub conducerea înţeleaptă a partidului. Buna organizare a excursiilor şi drumeţiilor, asigurarea unui program corespunzător din punct de vedere educativ şi recreativ pe tot timpul acestora vor contribui la legarea tot mai strînsă a învăţămîntului cu practica construcţiei socialiste, cu viaţa.

În acelaşi timp, excursiile şi drumeţiile sînt, prin specificul lor, minunate mijloace de a realiza o odihnă activă şi de a căli organismul elevilor. Viaţa în aer liber, influenţa factorilor naturii, învingerea greutăţilor care vor apărea pe parcurs vor contribui efectiv la întărirea sănătăţii elevilor, la dezvoltarea calităţilor fizice de bază, la educarea voinţei, curajului, a perseverenţei, a iniţiativei, a spiritului de observaţie şi a spiritului de colectiv.

Rezultatele deosebit de valoroase obţinute de majoritatea şcolilor în desfăşurarea excursiilor din vacanţa de vară a anului şcolar trecut au scos în relief faptul că factorii care au condiţionat în cea mai mare măsură eficienţa lor educativă au fost munca temeinică desfăşurată de secţiile de învăţămînt, de conducerile de şcoli şi de conducătorii de excursii pentru pregătirea şi organizarea acestor acţiuni. Sute de mii de elevi au colindat ţara de la un capăt la celălalt, luînd contact direct cu munca neobosită şi plină de avînt a oamenilor muncii pentru desăvîrşirea construcţiei socialiste în patria noastră.

Înalta semnificaţie pe care o capătă toate acţiunile cultural-artistice şi sportive din timpul vacanţei de vară din acest an, ca părţi integrante ale programului cu care poporul nostru întîmpină cel de-al IV-lea Congres al partidului, obligă întregul corp profesoral la o valorificare cît mai largă a experienţei dobîndite în organizarea şi desfăşurarea excursiilor şi drumeţiilor, în folosirea lor ca mijloace puternice în educaţia patriotică a elevilor.

Pentru o cît mai bună organizare şi desfăşurare a excursiilor şi drumeţiilor, pentru înlăturarea lipsurilor constatate în unele regiuni, în anii trecuţi, în ceea ce priveşte stabilirea scopului excursiei, a tematicii, a itinerarului, a metodicii organizării şi desfăşurării excursiilor şi drumeţiilor în funcţie de particularităţile de vîrstă ale elevilor, este necesar ca secţiile de învăţămînt să desfăşoare o muncă organizată de îndrumare a cadrelor selecţionate pentru a conduce grupurile de elevi în excursii şi drumeţii. În cadrul instruirilor organizate la nivelul regiunilor şi raioanelor trebuie combătută tendinţa unor conduceri de şcoli şi a unor conducători de excursii de a organiza excursii pe itinerare obositoare, lungi, în care principalele obiective stabilite pentru a fi vizitate nu pot fi decît „fotografiate" în viteză. Avînd în vedere că durata unei excursii interregionale este de 7 zile, itinerarul unei astfel de excursii nu trebuie să cuprindă mai mult de patru localităţi, astfel încît să se poată asigura un program raţional, cu o reală eficienţă educativă, care să lase loc frumuseţii, veseliei, entuziasmului, cîntecului şi jocului — trăsături caracteristice unor asemenea acţiuni. Pe baza unui astfel de program, în unele localităţi, se pot organiza staţionări de una sau două zile, cu scopul de a se întreprinde drumeţii în împrejurimi, de se vizita cele mai importante obiective industriale şi culturale ale localităţii, gospodăriile agricole de stat sau cooperativele agricole de producţie etc.

La nivelul fiecărei regiuni, pentru organizarea, conducerea şi coordonarea excursiilor comandamentul regional al taberelor, excursiilor şi coloniilor va organiza un activ special al excursiilor, care va avea următoarele atribuţii: întocmirea reţelei de baze turistice pentru organizarea excursiilor regionale, aprobarea itinerarelor pentru excursiile locale şi regionale şi planificarea excursiilor regionale în funcţie de posibilităţile bazelor turistice stabilite, verificarea cu atenţie a tabelelor cu cadrele didactice recrutate de şcoli şi raioane pentru conducerea excursiilor. Comandamentele regionale vor desfăşura o muncă largă de popularizare a excursiilor şi drumeţiilor în rîndurile elevilor, părinţilor şi cadrelor didactice şi vor da îndrumări practice şcolilor şi secţiilor de învăţămînt raionale şi orăşeneşti în pregătirea elevilor pentru drumeţii şi excursii.

Pentru ca excursiile şi drumeţiile să contribuie cît mai larg la adîncirea educaţiei patriotice şi internaţionaliste a elevilor, secţiile de învăţămînt regionale este necesar să-şi sporească exigenţa în ceea ce priveşte selecţionarea şi pregătirea cadrelor. Excursiile şi drumeţiile trebuie să fie conduse de cadre didactice cu autoritate şi prestigiu, cu o temeinică pregătire ideologică şi politică, ştiinţifică şi pedagogică şi cu o puternică dragoste faţă de copii, capabile să asigure securitatea copiilor pe toată durata şi în toate împrejurările ce se ivesc pe parcursul excursiilor.

O atenţie deosebită vor acorda comandamentele regionale, raionale şi orăşeneşti asigurării mijloacelor de transport. Trebuie interzisă cu desăvîrşire efectuarea excursiilor cu camioane sau cu diferite remorci dăschise, care pot aduce prejudicii sănătăţii sau chiar vieţii copiilor. Pentru desfăşurarea în bune condiţii a oricărei excursii trebuie asigurate din timp vagoane de cale ferată sau autobuze.

Fiecare educator care însoţeşte un grup de excursionişti trebuie să ştie dinainte în amănunţime unde vor fi cazaţi aceştia şi cum le va fi servită hrana. Secţiile de învăţămînt regionale, raionale şi orăşeneşti vor interzice categoric efectuarea excursiilor la întîmplare. Experienţa anilor trecuţi arată că mai există încă unele cadre didactice — este adevărat, puţine la număr — care, considerînd că au „experienţă" şi „relaţii", pleacă în excursii cu grupuri însemnate de elevi fără a asigura în prealabil condiţiile de cazare şi de servire a hranei în mod corespunzător, urmînd ca acestea să fie „rezolvate" la faţa locului cum s-o putea. Asemenea practici creează greutăţi atît organelor de învăţămînt din localităţile pe care le vizitează, cît şi celorlalte grupuri de excursionişti aflate în aceeaşi localitate pe baza unei planificări prealabile.

Cadrele didactice care vor însoţi pe elevi în excursii au datoria de a acorda toată atenţia nu numai pregătirii elevilor pentru excursie, ci şi propriei lor pregătiri, propriei lor informări în legătură cu obiectivele despre care trebuie să le vorbească elevilor. În acest scop, dacă este posibil, este bine ca, pe lîngă documentarea teoretică, unul sau doi profesori să cunoască în prealabil obiectivele mai importante ce vor fi vizitate, să solicite sprijinul întreprinderilor, al caselor pionierilor, al caselor de cultură, al muzeelor, astfel ca la sosirea elevilor să fie prezenţi specialişti care să dea acestora explicaţiile necesare, la nivelul înţelegerii lor.

În tot timpul desfăşurării excursiei elevii trebuie să simtă grija părintească a cadrelor didactice, să ştie că pot primi toate explicaţiile de care au nevoie. Comportarea cadrelor didactice, ţinuta lor în timpul excursiilor, calitatea explicaţiilor şi relaţiile lor cu elevii, cu cetăţenii, cu conducătorii diferitelor instituţii trebuie să constituie o pildă vie către care să tindă fiecare elev, să contribuie la creşterea prestigiului şi a autorităţii morale a educatorului în faţa elevilor săi.

★

Pentru a veni în sprijinul secţiilor de învăţămînt, al comandamentelor, al conducerilor de şcoli şi al tuturor cadrelor didactice care vor lucra în pregătirea, organizarea şi conducerea excursiilor şcolare, indicăm pe regiuni, tabelul localităţilor în care vor funcţiona baze turistice pentru excursiile interregionale, ca şi capacităţile lor de cuprindere. Pentru a asigura cazarea excursioniştilor în bune condiţiuni, conducătorii de excursii interregionale, conducerile de şcoli vor respecta îndeaproape, în întocmirea itinerarelor excursiilor, posibilităţile reale ale bazelor turistice indicate, vor solicita din timp comandamentului central, prin comandamentul regional, aprobarea excursiei şi planificarea cazării în aceste baze turistice.

Regiunea Argeş: Lotru (100); Călimăneşti (100); Corbeni (50); Căpăţîneni (80); Cîmpulung Muscel (250); Horezu (100); Piteşti (200); Slatina (100). *Regiunea Bacău:* Bacău (180); Gheorghe Gheorghiu-Dej (100); Roman (410); Piatra Neamţ (150); Tg. Neamţ-Humuleşti (150); Bicaz (150); Comăneşti (100). *Regiunea Banat:* Timişoara (400); Lugoj (150); Caransebeş (150); Oţelul Roşu (100); Orşova (100); Moldova Nouă (50); Reşiţa (200); Bocşa Vasiovia (50); Bocşa (100); Arad (370); Buziaş (100); Sînnicolau (100). *Regiunea Braşov:* Mediaş (100); Făgăraş (100); Or. Victoria (50); Sighişoara (80); Braşov (480); Sibiu (650); Codlea (100); Blaj (100); Rişnov (100). *Regiunea Bucureşti:* Călăraşi (100); Giurgiu (100); Tr. Măgurele (100); Oltenita (100); Armăşeşti (200). *Regiunea Cluj:* Aiud (100); Prundul Birgăului (50); Abrud (100); Cîmpeni (50); Dej (100); Gherla (100); Huedin (50); Valea Vinului (50); Turda (100); Cîmpia Turzii (100); Zalău (100); Cluj (350). *Regiunea Crişana:* Oradea (400); Beiuş (100); Vadul Crişului (100). *Regiunea Dobrogea:* Tulcea (110); Sulina (40); Medgidia (100). *Regiunea Galaţi:* Galaţi (470); Brăila (335); Focşani (300); Tecuci (300); Panciu (50); Mărăşeşti (75). *Regiunea Hunedoara:* Alba Iulia (100); Zlatna (50); Brad (100); Haţeg (100); Ilia (100); Orăştie (100); Cugir (100); Geoagiu de Jos (50); Sebeş (100); Miercurea (50); Petroşeni (210); Lupeni (100); Deva (150); Simeria (50); Hunedoara (150). *Regiunea Iaşi:* Iaşi (270); Bîrlad (200). *Regiunea Maramureş:* Baia Mare (100); Satu Mare (200); Carei (100); Sighet (100). *Regiunea Mureş-Autonomă Maghiară:* Tg. Mureş (130); Sovata (100); Tîrnăveni (60); Ditrău (60); Borsec (100); Topliţa (100); Gheorghieni (150). *Regiunea Oltenia:* Craiova (320); Tg. Jiu (150); Tr. Severin (200). *Regiunea Ploieşti:* Cîmpina (100); Poiana Ţapului (120); Azuga (40); Sinaia (180); Telega (80); Buzău (50); Tîrgovişte (180); Pucioasa (80); Mineci-Ungureni (80); Ploieşti (120). *Regiunea Suceava:* Suceava (350); Cîmpulung Moldovenesc (100); Vatra Dornei (80); Vicovul de Sus-Rădăuţi (50); Fălticeni (80); Botoşani (60).

MIHAI TÎRNOVEANU şi VLADIMIR SIMIONESCU,
inspectori în Ministerul Învăţămîntului

Construcţiile şcolare

Pe marginea articolului, „Proiecte noi pentru construcţiile şcolare" de ing. C. Peştişanu, publicat în nr. 801 din 7 mai a. c. al „Gazetei învăţămîntului", au sosit la redacţia noastră mai multe scrisori în care cadrele didactice îşi spun părerea despre soluţiile ce le-au fost prezentate. Iată cîteva din părerile lor :

Prof. Emil Mutulescu, directorul Şcolii generale de 8 ani din comuna Murfatlar, regiunea Dobrogea.

Am citit cu interes cele relatate de ing. I. Peştişanu, cu privire la noile proiecte-tip de construcţii şcolare şi caracteristicile lor. Cred că s-a procedat bine cerîndu-se şi părerea celor ce lucrează în şcoli, întrucît aceasta va contribui la adoptarea celor mai bune soluţii.

Lucrez de peste 30 de ani numai la sat, astfel încît am putut să-mi dau bine seama de condiţiile pe care ar trebui să le îndeplinească localurile şcolare construite în mediul rural. Personal socotesc că numărul sălilor de clasă de la şcolile de 8 ani din mediul rural trebuie stabilit după caz — în funcţie de populaţia şcolară, de evoluţia mişcării populaţiei, de situaţia natalităţii etc. În localitatea Murfatlar, bunăoară, populaţia şcolară a crescut de la 186 elevi în 1944 la 630 în 1965; dezvoltarea sectorului industrial ne aduce anual aproximativ 70 elevi peste numărul asigurat prin natalitatea locală. O clădire cu 8 săli de clasă nu acoperă nevoile de funcţionare pe serii nici a claselor I—IV, nici a claselor V—VIII. În acelaşi timp, practica a dovedit că dispersarea şcolilor în multe localuri are repercusiuni negative asupra procesului de învăţămînt. De aceea cred că şi în unele localităţi din mediul rural ar fi nevoie, pentru şcoala de 8 ani, de localuri cu o capacitate mai mare — după caz, chiar de 12 şi 16 săli de curs. Trebuie avută în vedere şi perspectiva creării, în asemenea localităţi, a unor şcoli medii, pentru care trebuie asigurat din vreme spaţiul.

Amplasarea şcolilor trebuie stabilită de aşa natură încît intrarea elevilor să se facă pe o parte laterală şi nu pe cea din faţă. Distanţa local-stradă să fie destul de mare pentru a se asigura un spaţiu verde suficient şi liniştea necesară desfăşurării cursurilor. În mediul rural acest spaţiu poate fi asigurat mai uşor decît la oraşe.

Ideea ca vestiarele să fie aşezate într-un loc separat de clase, comun întregului local sau unui grup de clase este interesantă. Ea ar putea rezolva o serie de probleme de ordin igienic şi estetic. Totuşi, prezintă inconveniente în ceea ce îi priveşte pe elevii mici, şi în general inconveniente în ceea ce priveşte păstrarea ordinii în şcoală — la intrarea şi ieşirea de la ore, în recreaţii etc. Holuri mai largi ar putea însă asigura spaţiu şi pentru cuiere şi pentru recreaţii pe timp nefavorabil sau pentru aşteptarea începerii cursurilor în caz de vreme rea.

Este nevoie ca şi şcolile de 8 ani din mediul rural să aibă spaţiu pentru laboratorul de fizică-chimie şi ştiinţe naturale. La concursurile de admitere în clasa a IX-a nu se fac excepţii pentru elevii şcolilor din mediul rural în ceea ce priveşte pregătirea.

Aş fi de părere ca holurile şcolilor să fie mozaicate pe jos, deoarece cimentarea şi simpla sclivisire nu dau un aspect plăcut şi nu au trăinicie satisfăcătoare. Să ţinem seama şi de faptul că aspectul estetic influenţează puternic pe elevi în păstrarea bunului obştesc.

Există cazuri cînd în decursul lucrărilor de construcţie, deşi se lucrează după planuri aprobate, nu se dă atenţie amplasării sobelor în clase. Pentru a se face economii acestea sînt situate lîngă uşă, spre a nu se construi decît coşuri comune. În acest caz însă nu mai poate fi vorba de asigurarea încălzitului şi de economie la combustibil, aşa încît pînă la urmă „tăriţele costă mai mult decît făina", după cum se spune. Este necesar ca acei care execută construcţia să amplaseze sobele în aşa fel încît să asigure o bună încălzire a sălilor de clasă.

Mai trebuie avută în vedere şi dimensiunea piedestalelor pentru catedre, căci adeseori nu se asigură spaţiu suficient pentru acestea.

Cît despre iluminatul electric, cred că acesta trebuie să fie făcut neapărat la fiecare clasă în două rînduri de cîte 3 becuri, spre a asigura lumina uniformă în toată clasa.

Uneori se consideră că o construcţie este finită cînd interiorul ei poate fi dat în folosinţă. Trebuie însă considerată bună de dat în folosinţă numai după ce se asigură cimentarea sau bituminarea spaţiului necesar adunării elevilor sau desfăşurării recreaţiilor pe timp ploios (spaţiu a cărui suprafaţă trebuie să varieze în funcţie de numărul elevilor şi de dimensiunile localului). Acest lucru este necesar pentru păstrarea curăţeniei pe coridoare, a parchetului din clase, pentru buna întreţinere a localului.

Este incontestabil că aspectul economic trebuie să primeze în cazul oricărui proiect, dar trebuie avută în vedere şi necesitatea de a se rezolva complet, pe o perioadă îndelungată, problema spaţiului necesar unor şcoli.

Înv. Teodor Blidar, Şcoala generală de 8 ani din comuna Cheşint, raionul Lipova, regiunea Banat.

Cred că nu este prea bine inspirată soluţia claselor de formă mai apropiată de pătrat, atît din cauză că nu se poate asigura lumina din stînga pentru toţi elevii, cît şi pentru că ar ridica preţul de cost al construcţiilor.

Se propun holuri în incinta şcolilor pentru recreaţie. Foarte indicat este ca elevii să-şi petreacă recreaţia în curte, la aer curat, unde se pot mişca şi destinde. Rămîne de discutat totuşi problema recreaţiilor pe timp nefavorabil, întrucît şi pe un asemenea timp elevii trebuie să părăsească clasele, pentru aerisire.

Ar fi de dorit ca, pentru buna îngrijire a localului, pentru asigurarea pazei etc., să se prevadă şi o locuinţă pentru personalul de serviciu.

Prof. Nicolae Cioica, director adjunct la Şcoala medie din Abrud, raionul Cîmpeni, regiunea Cluj.

Articolul „Proiecte noi pentru construcţiile şcolare" arată străduinţa depusă de specialişti pentru a concepe construcţii şcolare care să asigure desfăşurarea procesului instructiv-educativ în condiţii cît mai bune. Totuşi, nu s-a ajuns încă în toate privinţele la soluţiile cele mai bune.

În legătură cu propunerile făcute cred că este nevoie ca vestiarele să fie organizate pe clase măcar la şcolile de 8 ani, pentru că altfel se produce multă dezordine în şcoală. La fel, cred că, atît din punctul de vedere al sănătăţii, al recreării copiilor, cît şi din punctul de vedere al păstrării liniştei în şcoală, al bunei întreţineri a localului, este indicat ca recreaţiile să se desfăşoare în curte.

Am avut ocazia să lucrez în clase de formă pătrată, precum şi în clase de formă dreptunghiulară. Cel mai bine am lucrat în clasele de formă dreptunghiulară, în care băncile erau dispuse pe trei rînduri.

Ion Bîrghilă, învăţător emerit, comuna Curcani, raionul Oltenita.

În legătură cu noile proiecte-tip de localuri de şcoli ce urmează a se construi atît în mediul rural cît şi în cel urban, consider următoarele :

Este adevărat că şcoala medie are funcţiuni pe care şcoala de 8 ani nu le are şi, de aceea, localul unei şcoli medii trebuie să difere de cel al unei şcoli de 8 ani. Este necesar însă să ţinem seama că unele şcoli din mediul rural vor trebui să funcţioneze în viitor şi ca şcoli medii. Această necesitate se va ivi în acele comune care au deja în prezent, în clasele I—VIII, o populaţie şcolară de peste 800 de elevi şi în jurul cărora se găsesc alte comune care converg şi din punct de vedere economic (cu staţii C.F.R., şosele asfaltate etc.) şi care se găsesc la distanţe relativ mici, de 3—6 km faţă de comuna de centru. În asemenea centre (3—4 pe raion) va fi foarte potrivită înfiinţarea de şcoli medii pentru a înlătura aglomerarea singurei şcoli medii ce se găseşte, în general, la centrul de raion. Urmează de aici că va fi nevoie şi de un asemenea proiect de construcţie care să asigure funcţionarea claselor I—XII în două serii — înainte de amiază şi după amiază.

Adoptarea unor asemenea proiecte cu 12, 16 şi chiar cu 20 săli de clasă, corespunzătoare specificului ambelor serii de elevi (mici şi mari) ar prezenta un mare avantaj : construindu-se treptat asemenea şcoli în localităţile unde este necesar, cînd se va pune problema lărgirii reţelei de şcoli medii nu se va mai ivi situaţia ca vechile localuri să devină necorespunzătoare şi deci să necesite adaptări prin noi adăugiri.

Chiar dacă s-ar considera că se va putea construi un alt corp, cu alte 4 sau 8 săli de clasă, rămîne valabilă lipsa ce ar prezenta-o vechiul local în ceea ce priveşte instalaţia de apă, de calorifer etc.

Propun, deci, să se adopte şi un asemenea proiect după care s-ar construi treptat localuri mari de şcoli, utilizîndu-se eficient sumele investite în etape diferite.

În ceea ce priveşte tipul de sală de clasă cu 3 sau 4 rînduri de bănci, opinez pentru tipul cu 3 rînduri.

Am predat mulţi ani şi în săli de 11 m. lungime, în care totuşi nu am întîmpinat greutăţi din cauza distanţei faţă de tablă. Cu atît mai puţine greutăţi vor fi într-o sală de clasă lungă de numai 8,55 m. Elevii cu văzul sau auzul mai slab vor fi aşezaţi, ca şi pînă acum, în primele bănci. Propun sala de clasă cu 3 rînduri de bănci şi pentru faptul că are un preţ de cost mai scăzut. Sumele ce se vor economisi în felul acesta vor da posibilitatea construirii mai multor localuri de şcoală.

În ceea ce priveşte situarea vestiarelor, opinez pentru plasarea acestora pe nivele (etaje), nu centralizat, pe şcoală. Să ne închipuim 500—800 elevi care în 10—15 minute doresc să părăsească localul, la sfîrşitul orelor de clasă. Ce vacarm, ce înghesuială, ce haine schimbate şi ce întîrziere! Să ne amintim de aglomerarea garderobelor la teatre, unde sînt totuşi mai puţini decît 800 de spectatori, şi nu de vîrsta adolescenţei.

În ceea ce priveşte spaţiile închise pentru recreaţii, cred că acestea nu trebuie să se introducă. Să lăsăm elevii, timp de 7—8 minute, să ia contact cu aerul curat, cu razele solare! Este drept că sînt şi zile urîte, ploioase, dar acestea sînt prea puţine ca să justifice scumpirea construcţiilor şcolare.

Este absolut necesar să se adopte proiecte cu sisteme de alimentare cu apă şi încălzire centrală începînd de la construcţiile din mediul rural cu 8 săli de clasă. Nu numai că aceasta ar garanta condiţii igienice, o încălzire uniformă şi normală, economisirea unei cantităţi de lemne (şcoala cu 12 săli de clasă răspîndite în 5 localuri, în care lucrez, consumă anual 30 tone de lemne şi 15 tone cărbuni) dar ar putea ieftini costul şi mări eficienţa investiţiilor prin racordarea la acelaşi sistem de încălzire şi a unor localuri foarte apropiate de construcţiile şcolare, cum sînt : sediile sfaturilor populare, dispensarele medicale, căminele culturale, birourile cooperaţiei, sediile C.A.P. etc.

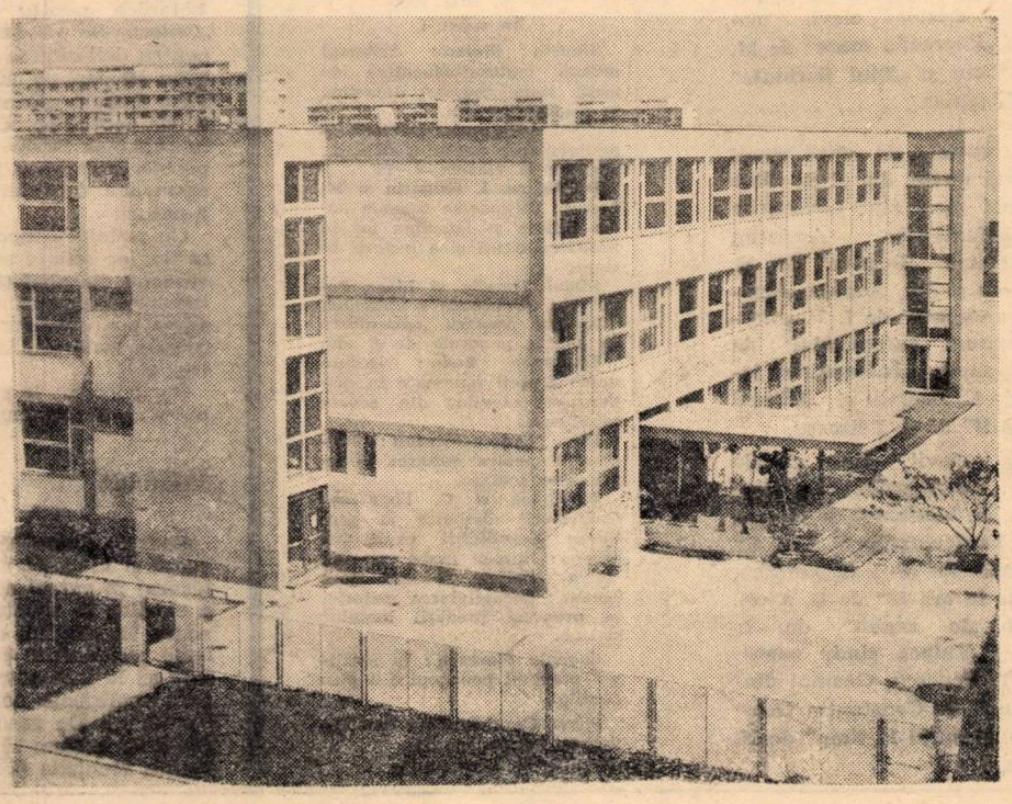

Şcoala de 8 ani nr. 96 din Capitală

Cerc de gimnastică corectivă

De curînd a luat fiinţă la Şcoala medie „Mihail Sadoveanu" din Capitală primul cerc şcolar de gimnastică pentru corectarea poziţiilor deficiente.

Acest cerc, a cărui activitate se va desfăşura şi în tot timpul vacanţei de vară, răspunde unor propuneri făcute la conferinţa specialiştilor în domeniul medicinei sportive desfăşurată la Bucureşti, cu participarea unor oameni de ştiinţă din numeroase ţări. În cadrul dezbaterilor conferinţei s-a prezentat printre altele, pe baza rezultatelor obţinute în munca de cercetare, o clasificare a deficienţelor fizice existente la copii şi tineret. S-a constatat că, alături de unele deficienţe uşoare, care pot fi corectate prin mijloacele educaţiei fizice în actuala structură a lecţiilor de educaţie fizică stabilită prin programa de învăţămînt şi de deficienţele care se tratează în cadrul unităţilor sanitare specializate, există deficienţe de postură sau deficienţe în fază incipientă care pot fi corectate sau hipercorectate în cadrul unor programe speciale desfăşurate chiar în şcoală.

Cercetările întreprinse la Şcoala medie „Mihail Sadoveanu" au dus la depistarea elevilor ale căror deficienţe incipiente pot fi corectate prin intermediul unui cerc şcolar de gimnastică specială şi la stabilirea programelor ce urmează să fie desfăşurate în cadrul acestui cerc.

Pentru a asigura succesul acestei acţiuni s-a considerat necesar ca paralel cu şedinţele practice cu elevii, să se desfăşoare şi o muncă perseverentă de lămurire a părinţilor. În acest scop a fost organizată, în cadrul lectoratului cu părinţii, o conferinţă cu tema : „Corectarea deficienţelor fizice care apar la copii". Conferinţa, prezentată de prof. univ. dr. Adrian Ionescu, şeful catedrei de medicina culturii fizicii de la I.C.F. a evidenţiat clar importanţa deosebită a măsurilor de prevenire şi corectare pentru combaterea unor deficienţe fizice care pot apare la copii în perioada de creştere.

Pe baza planului de muncă alcătuit, cercul va desfăşura în continuare, şi în timpul verii, o serie de acţiuni cu caracter profilactic şi curativ, cu scopul de a redresa ţinuta şi atitudinile de postură deficientă. Astfel, elevii cu deficienţe de grad mediu, organizaţi pe sexe, grupe de vîrstă şi afecţiuni, vor executa un program special de gimnastică de corectare. Acesta va fi condus de un colectiv de profesori care au făcut studii de specializare în domeniul culturii fizice medicale şi care activează voluntar, sub coordonarea şi îndrumarea metodico-ştiinţifică a catedrelor de medicină a culturii fizice de la I.C.F. şi I.M.F.

Desigur, toate acestea reprezintă doar un început. Este bine ca în toate şcolile să se desfăşoare o acţiune coordonată pentru combaterea deficienţelor fizice prin exerciţii de gimnastică corectivă. Se impune, pe de o parte, ca toţi învăţătorii şi profesorii să caute să observe permanent şi să corecteze poziţia copiilor în bancă, la tablă, în recreaţie etc. Aceasta este cu atît mai important cu cît se ştie că prevenirea este mai uşoară şi mai eficace decît tratarea.

O atitudine deficientă de natură cifotică sau scoliotică, oricît de neînsemnată ar părea la început, trebuie semnalată profesorilor de specialitate care să ia de îndată măsuri de corectare.

Prin extinderea cercurilor şcolare sau interşcolare de gimnastică specială corectivă, prin activitatea coordonată a cadrelor didactice, cu sprijinul permanent al părinţilor, se va contribui mult la dezvoltarea armonioasă a tinerei generaţii.

Prof. VALERIU STURZA

Pentru cei mai mici şcolari, vacanţa, cu întregul ei cortegiu de bucurii, a şi început. A început mai întîi cu plimbări în grup şi mici excursii în localitate, cu lectura cărţilor preferate, cu întreceri sportive, cu vizionări de spectacole.

Peste cîteva zile, trenuri cu ferestrele împodobite de chipuri îmbujorate de copii vor porni spre munte sau spre mare, către taberele situate în cele mai pitoreşti locuri ale ţării sau în excursii care le vor dezvălui celor mai tineri cetăţeni ai ţării marile ei bogăţii şi frumuseţi, realizările dobîndite de popor sub conducerea înţeleaptă a partidului.

Cărţi pentru vacanţă

Vacanţa a şi început pentru şcolarii din clasele I—IV. Curînd vor intra în vacanţă şi elevii claselor mai mari. Deşi elevii nu vor mai fi prezenţi în şcoli, vacanţa nu înseamnă, totuşi, o pauză în munca educativă. Mulţi învăţători şi profesori vor continua să fie alături de elevii lor în tabere şi în excursii, mulţi s-au îngrijit încă din timpul anului şcolar de chipul în care îşi vor petrece şcolarii vacanţa.

Printre principalele preocupări educative specifice acestui răgaz recreativ se află şi lectura. Fără să urmărească, neapărat, prevederile programelor şcolare, recomandările de cărţi trebuie să respecte totuşi unele condiţii pe care le impun vîrsta copiilor, gusturile şi preocupările lor. Pentru a veni în ajutorul cadrelor didactice, amintim aici o parte din cărţile de curînd apărute, potrivite pentru elevi.

Pentru copiii din clasele I—IV : **„O zi de august“** de Al. Şahighian, **„Bristena, fiica dacilor“** de D. Sava, **„Cartea Ralucăi“** de V. Tulbure, **„Poveştile pădurii“** de D. Vicol, **„Lung e drumul Dunării“** de V. Porumbacu, **„Băiatul cu poveştile“** de C. Theodorescu, **„Vulpea din Springfield“** de E. S. Thompson, **„Vrăjitorul din Oz“** de F. Baum, **„Trei poveşti cu mistere“** de V. Kaverin, **„Trei pe o insulă“** de V. Gubarev, **„Măştile verzi“** de Holger Pukk, **„Ciinele galben“** de G. Simennon, **„La revedere băieţi“** de B. Balter, **„Micul scamator“** de I. Hasek.

Reamintim, în încheierea acestei liste, că în Editura tineretului apare colecţia **„Traista cu poveşti“**, care cuprinde basme româneşti şi poveşti aparţinînd altor popoare, ca şi colecţia **„Să ştim“**, care prezintă noţiuni ştiinţifice pe înţelesul copiilor, însoţindu-le de o frumoasă şi bogată ilustraţie.

Pentru elevii din clasele V—VIII : **„Vîntoasa“** de C. Ignătescu, **„O lume întreagă“** de R. Tudoran, **„Seri albastre“** de C. Anton, **„Um om în furtună“** de D. Almaş, **„Servieta Eleonorei“** de Ştefan Luca, **„Ridea meşteacănul“** de E. Căldăraru şi **„Poezii“** de O. Cazimir. Dintre cărţile potrivite acestor elevi, mai amintim **„Recreaţia mare“** de M. Sîntimbreanu şi **„Rîul fierbinte“** de Al. Şahighian.

Mult gustate de către elevii de această vîrstă, dar şi de către elevii mai mari sînt povestirile ştiinţifico-fantastice. Amintim dintre acestea **„Doando“** de R. Bărbulescu şi Gh. Anania, **„Semnale necunoscute“** de I. Negulescu, **„Limanul curcubeului“** de I. A. Efremov, **„Întoarcerea focului“** de L. Neamţu şi **„Minuni la Mărgărit“** de I. Petrescu.

Pentru elevii din clasele VIII—X recomandăm : **„Oraşul cu o mie de blesteme“** de N. Ţic, **„Balul intelectualilor“** de Şt. Luca, **„Obsesia“** de I. Grigorescu, **„Omul de la ora 13“** de D. Vicol, **„Toporul de argint“** de L. Neamţu, **„Vulpea simte capcana“** de T. Popescu, **Geamul dinspre drum“** de Constantin Georgescu şi **„Dreptul la timp“** de N. Stănescu.

Cursuri pentru profesorii de fizică şi chimie

Societatea de ştiinţe fizice şi chimice va organiza în timpul vacanţei de vară două cursuri pentru profesorii de fizică şi chimie din învăţămîntul de cultură generală din întreaga ţară.

Aceste cursuri, care se vor desfăşura în perioada 7—15 iulie a.c. — la Bucureşti pentru profesorii de fizică şi la Timişoara pentru profesorii de chimie — urmăresc informarea ştiinţifică a profesorilor asupra unor probleme actuale ale fizicii şi chimiei, precum şi asupra unor probleme de metodică. În încheierea lor va avea loc o excursie ştiinţifică în cadrul căreia vor fi vizitate o serie de obiective industriale din ţară.

Societatea asigură transportul profesorilor participanţi la cursuri, cazarea lor, ca şi cheltuielile de transport legate de excursie.

„REVISTA DE PEDAGOGIE“

Nr. 5, Mai 1965

În sumar :

Stanciu Stoian : Sistemul muncii cultural-educative de masă. Rolul cadrelor didactice în promovarea lui.

*** * * :** Cercetări privind experimentarea noului sistem de predare la clasele I—IV

D. Finaru, I. Grigoriu şi M. Leiter : Mijloacele tehnice audio-vizuale şi folosirea lor în predarea citirii şi a lecturii literare

Mihai Timofte şi Elena Popovici : Contribuţii la ridicarea eficienţei predării agriculturii în şcoala generală de 8 ani.

Gheorghe Radu : Despre unele greşeli frecvente în răspunsurile elevilor din şcoala ajutătoare.

Ilie Popescu-Teiuşan : Preocupări pentru editarea documentelor şcolare.

A. Felea şi C. Fogarasi : Contribuţii metodice la problema dezvoltării exprimării elevilor într-o limbă străină

Eva Semlyén şi Ana Récz Zeitler : Recapitularea materiei în procesul predării limbilor străine.

Eugenia Florescu : În sprijinul practicii pedagogice a studenţilor.

Silvia Cernichevici : Existenţialismul şi pedagogia.

Critică şi bibliografie

CORESPONDENŢA

TIMIŞOARA

Un mare număr de directori ai şcolilor medii din regiunile Oltenia, Banat şi Hunedoara — ne scrie tov. **Emanoil Cinteză** — au participat, între 9 şi 21 mai a.c., la un curs de perfecţionare organizat de I.P.C.D. Timişoara. Cu acest prilej ei au ascultat expuneri pe temele „Respectarea particularităţilor de vîrstă şi individuale — premisă a sporirii eficienţei procesului de învăţămînt“, „Aspecte noi în pedagogia contemporană“, „Sistemul de muncă al directorului“, au primit indicaţii metodice cu privire la predarea diferitelor obiecte de învăţămînt, au asistat la o serie de lecţii şi la unele activităţi metodice desfăşurate în şcoli, la unele acţiuni extraşcolare etc.

Cursul a constituit astfel pentru directori un bun prilej de însuşire a experienţei înaintate, de ridicare a nivelului pregătirii lor profesionale.

PLENIŢA — CALAFAT

De curînd, ne comunică tov. **Angela Gh. Mitoaica**, elevii clasei a IV-a de la Şcoala generală de 8 ani din Pleniţa, raionul Calafat, au participat la o excursie deosebit de instructivă. Împărţiţi în grupe de mici naturalişti, geografi, istorici etc., ei au vizitat oraşul Craiova — unde au văzut Combinatul chimic, şi Grădina zoologică — oraşul Turnu Severin — unde au poposit la Şantierul naval şi la Muzeul istoric — Băile Herculane, insula Ada-Kaleh etc. Excursia a contribuit mult la consolidarea cunoştinţelor dobîndite de elevi în şcoală şi la lărgirea orizontului lor.

TÎRGU JIU

Şi elevii clasei a IX-a „C“ de la Şcoala medie nr. 2 din Tg. Jiu au făcut de curînd, sub conducerea dirigintelui lor, o excursie frumoasă şi interesantă. După cum ne scrie tov. **Petre Petraş**, această excursie, organizată în colaborare cu organizaţia U.T.M. din şcoală, a avut bune rezultate instructive şi educative. Elevii au poposit, cu prilejul ei, la Lainici, au vizitat defileul Jiului, au urcat pe munte, de unde se văd spre sud plaiurile gorjene, iar de o parte şi de alta a Jiului siluetele celor două combinate de la Tg. Jiu — cel de industrializare a lemnului şi cel de ciment. De asemenea, s-au oprit la monumentul ridicat în cinstea unor eroi căzuţi în Valea Jiului în războiul din 1916—1918.

Deosebit de interesante au fost discuţiile purtate de elevi, în timpul excursiei, cu muncitorii ceferişti, cu ingineri şi tehnicieni care le-au vorbit despre istoricul construcţiei căii ferate din defileul Jiului, despre munca eroică depusă aici de brigăzile de tineret, despre importanţa economică a acestei artere de comunicaţie între bazinul carbonifer al Petroşenilor şi Oltenia.

În încheierea excursiei elevii din Tg. Jiu au poposit la Şcoala medie din Valea Sadului, unde au participat, împreună cu colegii lor din clasa a IX-a „C“ a acestei şcoli, la o serată literară cu tema „Activitatea scriitorilor generaţiei de la 1848 şi contribuţia lor la dezvoltarea literaturii noastre şi a limbii literare“. În cadrul acestei serate s-au prezentat cîteva referate şi un program artistic care a cuprins recitări, coruri, cîntece noi din folclorul local şi o suită de dansuri populare locale.

ORADEA

Tov. **Cecilia Nedelcu** ne informează că la Oradea s-a organizat o expoziţie, unde sînt prezentate cele mai reuşite obiecte confecţionate de cercurile tehnice de la Casa pionierilor din oraş. Constituind o adevărată trecere în revistă a activităţii acestor cercuri în anul şcolar 1964—1965, expoziţia cuprinde lucrări executate de mîinile harnice ale micilor meşteri din cercurile de mecanică, radio, tîmplărie, foto, ca şi broderii artistice reprezentînd harta R.P.R., costume populare din diferite regiuni etc.

BRAŞOV

Secţia de învăţămînt a regiunii Braşov şi cercul orăşenesc din Braşov pentru ocrotirea naturii au organizat de curînd, ne informează profesorul **V. Ciobanu**, un simpozion în cadrul căruia s-au prezentat o serie de interesante referate şi comunicări ştiinţifice. Dintre acestea amintim : „Criterii floristice şi geobotanice pentru delimitarea rezervaţiei Piatra Craiului“, „Obiectivele viitoarei rezervaţii Lempeş-Sînpetru“, „Propuneri pentru delimitarea rezervaţiei Tîmpa-Braşov“, „Darwinistul dr. Iuliu Römer, un mare precursor al ideilor ocrotirii naturii în Ţara Bîrsei“, „Capra neagră in masivul Piatra Craiului şi măsurile pentru ocrotirea acestei specii“, „Acvilidele şi vulturidele în regiunea Braşov“, „Şorecarul încălţat în regiunea Braşov şi problema ocrotirii lui“. Participanţii la simpozion au ascultat de asemenea, o conferinţă intitulată „Probleme actuale de ocrotire a naturii“.

Cu prilejul simpozionului a avut loc şi o consfătuire a profesorilor de ştiinţe naturale şi geografie, la care au participat şi studenţi din anul III al Facultăţii de ştiinţe naturale de la Institutul Pedagogic din Braşov. S-au tratat teme cu privire la predarea cunoştinţelor despre ocrotirea naturii în învăţămîntul de cultură generală, la problemele ocrotirii naturii în excursia şcolară etc.

Participanţii la simpozion au vizitat în încheiere rezervaţiile naturale din raionul Sf. Gheorghe.

ANINOASA

Cadrele didactice de la şcolile din Aninoasa, Slănic, Berevoeşti şi Vlădeşti, ne informează tov. **Victor Comănescu**, au desfăşurat în cursul acestui an şcolar o muncă rodnică de educare a elevilor în spiritul economisirii. Ca urmare a acestei acţiuni acum, la sfîrşitul cursurilor, se organizează cu elevii, din sumele economisite prin C.E.C., interesante excursii în ţară, menite să le îmbogăţească cunoştinţele, să-i ajute să vadă nemijlocit realizările dobîndite de oamenii muncii sub conducerea partidului. De asemenea, din sumele economisite prin C.E.C., elevii îşi propun să-şi cumpere, la începutul anului şcolar, uniforme, rechizite şi alte lucruri folositoare.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : Bucureşti. Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti.

40 134

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 806 | vineri 11 iunie 1965 | 12 pagini 25 bani

UN MĂREȚ PROGRAM AL ÎNFLORIRII ROMÂNIEI SOCIALISTE

Dezvoltarea învățămîntului de toate gradele în perioada 1966-1970 se va caracteriza atît prin creșterea numărului de elevi și studenți, cît și prin ridicarea nivelului său calitativ, ca urmare a îmbunătățirilor ce se vor aduce sistemului de învățămînt.

(Din proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970).

Întregul nostru popor a întîmpinat cu bucurie și înaltă satisfacție apariția documentelor ce vor fi supuse în curînd dezbaterii și aprobării Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român. Proiectele Directivelor cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 și cu privire la valorificarea surselor energetice și electrificarea țării în anii 1966—1975, constituind o continuare firească a politicii partidului, reprezintă un program vast și mobilizator a cărui înfăptuire va însemna un nou și important pas înainte în creșterea puterii economice a țării și în perfecționarea relațiilor de producție socialiste, în ridicarea bunăstării materiale și culturale a poporului român. Ceea ce caracterizează aceste documente este realismul profund al obiectivelor stabilite, conținutul lor științific întemeiat pe realitățile și posibilitățile țării noastre, pe aplicarea creatoare a învățăturii marxist-leniniste.

Prevederile proiectelor de Directive se întemeiază pe realizările remarcabile obținute de poporul nostru în înfăptuirea planului de 6 ani. Astăzi, în anul celui de-al IV-lea Congres al partidului — se arată în proiectul de Directive — România înfățișează tabloul unei țări în plin avînt, cu o economie socialistă multilateral dezvoltată, în care industria cunoaște un continuu proces de perfecționare și adaptare la cerințele progresului tehnic contemporan, iar agricultura socialistă pune în valoare tot mai larg marile ei rezerve ; toate regiunile și raioanele țării cunosc o viață social-economică intensă, înflorește cultura nouă, socialistă, crește an de an bunăstarea oamenilor muncii de la orașe și sate.

În anul 1965, producția globală industrială a țării este de 2,24 ori mai mare decît în 1959, înregistrînd un ritm mediu anual de 14,4% față de 13% cît era prevăzut în Directivele Congresului al III-lea. Volumul producției industriale este în acest an de 9,5 ori mai mare decît în 1938. Agricultura a fost înzestrată cu noi mijloace tehnice, lărgindu-se an de an mecanizarea muncilor agricole ; producția agricolă a crescut, asigurînd aprovizionarea populației cu produse agroalimentare și a industriei cu materii prime, precum și fonduri de rezervă și export. S-a îmbunătățit nivelul de trai material și cultural al populației, salariul real al muncitorilor și funcționarilor înregistrînd o creștere de circa 35% față de media anului 1959. Veniturile bănești ale țărănimii obținute din vînzarea produselor către stat cresc în 1965 cu circa 5 miliarde lei față de 1959. Au fost construite și date în folosință apartamente de care se bucură aproximativ un milion de oameni ai muncii. S-au depășit prevederile în domeniul construcției de cămine și cantine studențești, s-au construit 24 500 săli de clasă, față de 15 000 cît era prevăzut. S-a încheiat acțiunea de generalizare a învățămîntului de 8 ani ; a crescut numărul elevilor și studenților ; s-a dezvoltat baza materială a științei și culturii.

Realizările de pînă acum constituie o temelie puternică pentru mersul nostru înainte, pentru înfăptuirea de noi obiective importante concretizate în planul cincinal de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1966—1970 și în planul de zece ani de dezvoltare a energeticii.

Sarcinile de bază ale perioadei următoare se întemeiază pe continuarea neabătută a politicii de industrializare socialistă și, în cadrul acesteia, pe creșterea cu prioritate a producției mijloacelor de producție, concomitent cu sporirea și perfecționarea producției bunurilor de consum. La capătul planului cincinal producția industrială globală va fi cu circa 65% mai mare decît anul acesta, corespunzînd unui ritm mediu anual de 10,5%. Prevederile proiectelor de Directive asigură industriei noastre socialiste o bază tot mai largă de materii prime prin atragerea în circuitul economic a noi resurse. O deosebită importanță se acordă dezvoltării bazei energetice. Va fi extinsă valorificarea resurselor hidroenergetice ale Dunării, în colaborare cu țările vecine, precum și a cursurilor interioare de apă. La sistemul hidroenergetic de la Porțile de Fier, construit în colaborare cu R. S. F. Iugoslavia, se vor adăuga hidrocentralele de pe Argeș, Olt, Lotru, Sebeș, Someș, Crișul. Vor fi dezvoltate termocentralele existente și se vor construi termocentrale noi ; va începe utilizarea energiei nucleare pentru producerea de energie electrică și termică.

Anii viitori vor consemna o nouă și puternică sporire a producției de metal, în special prin intrarea în funcțiune a modernului Combinat Siderurgic de la Galați. Proiectul de Directive cu privire la planul de 5 ani reflectă cu putere politica înțeleaptă a partidului de dezvoltare susținută a industriei constructoare de mașini — inima oricărei economii moderne, condiția vitală pentru asigurarea unui ritm înalt al progresului tehnic, pentru înzestrarea tehnică a tuturor ramurilor economiei naționale. Pînă în 1970 producția industriei constructoare de mașini va crește cu 75%, cu un ritm mediu anual de peste 12%. Este deosebit de important faptul că două treimi din cantitatea de mașini, instalații și utilaje necesare economiei naționale se vor obține din producția internă. O nouă amploare va lua industria chimică, a cărei producție globală va fi de circa 2,3 ori mai mare în 1970 față de 1965. Dezvoltarea industriei chimice va fi orientată în principal spre valorificarea cît mai complexă a resurselor naturale ale țării, asigurîndu-se cantități sporite de îngrășăminte chimice, antidăunători, biostimulatori, fire

(Continuare în pag. 3-a)

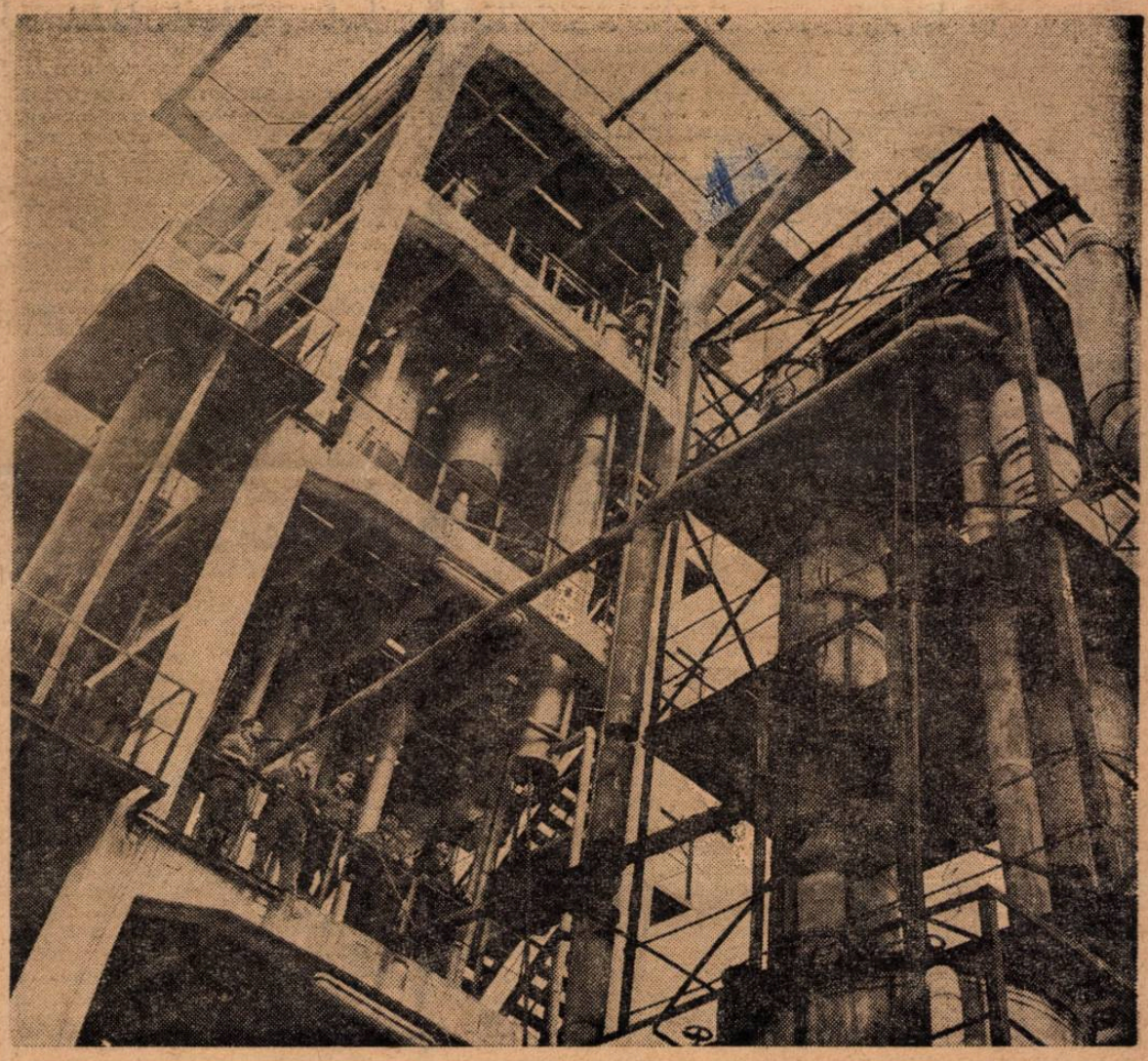

Uzinele chimice din Rîșnov — una dintre marile cetăți ale industriei chimice din patria noastră

Plenara Consiliului Central al Sindicatelor

În ziua de 9 iunie 1965 a avut loc Plenara Consiliului Central al Sindicatelor din R. P. Română. Au luat parte ca invitați membrii Comisiei centrale de cenzori, președinții consiliilor regionale ale sindicatelor, activiști cu munci de răspundere în aparatul C.C.S., reprezentanți ai presei.

La lucrările plenarei a participat tovarășul Chivu Stoica, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.M.R.

La primul punct al ordinei de zi, Plenara Consiliului Central al Sindicatelor a dezbătut proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R., cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966-1970, proiectul de Directive cu privire la valorificarea surselor energetice și electrificarea țării în perioada 1966-1975, precum și proiectul de Statut al Partidului Comunist Român, documente adoptate de Plenara C.C. al P.M.R. din 31 mai — 2 iunie 1965.

Participanții la plenară au subliniat însuflețirea și entuziasmul cu care clasa muncitoare, toți oamenii muncii din întreprinderi, șantiere, instituții, de pe ogoare au primit aceste documente de însemnătate istorică pentru poporul nostru și hotărîrea cu care colectivele de muncitori, ingineri și tehnicieni din întreprinderi traduc în viață angajamentele luate în întrecerea socialistă în cinstea Congresului al IV-lea al partidului.

Însuflețiți de mărețul program stabilit de partid, program al înfloririi și prosperității României socialiste, participanții la plenară și-au exprimat deplina adeziune față de prevederile cuprinse în proiectele de Directive, expresie realistă a năzuințelor vitale ale clasei muncitoare și ale întregului nostru popor.

Plenara a adoptat planul de măsuri privind participarea sindicatelor, sub conducerea organizațiilor de partid, la dezbaterea acestor documente cu masele de oameni ai muncii și a stabilit sarcinile sindicatelor în vederea întîmpinării celui de-al IV-lea Congres al partidului.

Într-o atmosferă de entuziasm, participanții la plenară au adoptat o telegramă către Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român în care exprimă hotărîrea sindicatelor de a munci neobosit, sub conducerea partidului, pentru mobilizarea oamenilor muncii la îndeplinirea planului de stat și a angajamentelor în întrecerea socialistă în cinstea Congresului partidului, precum și la îndeplinirea măreților obiective ale noului plan cincinal și ale planului de dezvoltare a energeticii R.P. Române.

La punctul doi al ordinei de zi, plenara C.C.S. a aprobat unele măsuri organizatorice. Plenara a eliberat din funcția de președinte al C.C.S. pe tovarășul Martin Isac, care a primit alte însărcinări pe linie de stat. Plenara a ales în funcția de președinte al C.C.S. pe tovarășul Constantin Drăgan, și în funcția de secretar al C.C.S. pe tovarășul Gheorghe Petrescu.

OAMENI AI ŞCOLII

Cum se obţine autoritatea

De multă vreme îl ştiu pe tovarăşul Mihai Costea, directorul Şcolii medii „Mihai Viteazul" din Bucureşti. De cîte ori îl văd, îmi amintesc o întîmplare mai veche, care mi-a rămas puternic întipărită în minte. Era în cancelaria şcolii, în faţa uneia din acele situaţii cînd un diriginte, adus la exasperare de năzbîtiile unui elev, dezarmează şi recurge la ultima posibilitate — ajutorul directorului. Elevul, frumuşel, obraznic, arogant, încîntat şi sigur de succesele lui în trăznăi, aştepta să vadă, cu un uşor surîs ironic deschis în colţul gurii, „cam ce ar putea să iasă" din această ultimă şi capitală confruntare de forţe. Aşteptam cu oarecare emoţie soluţionarea acestei situaţii, după cîte mi se părea, destul de critică. (Cred că cele mai dificile probleme pedagogice le ridică acei copii care sînt deliberat decişi să se opună oricărui tratament pedagogic). În general, n-aş putea spune că s-a întîmplat ceva deosebit. Lucrurile s-au petrecut destul de simplu şi, mai ales, repede. Directorul stătea jos, la biroul lui; băiatul, în picioare, cu mîinile la spate, continuînd să surîdă. Directorul nu rîdea deloc. L-a lăsat o vreme să aştepte şi să-şi savureze o victorie ipotetică. Apoi, i-a pus liniştit şi grav una din acele obişnuite, aproape banale întrebări, pe care le punem uneori, în astfel de împrejurări, elevilor.

— Ce ai de gînd?

Duelul începuse. Băiatul avea răspunsul sigur, zeflemist.

— Eu nu gîndesc.

— Poftim?

— Tovarăşul profesor a spus că nu gîndesc. Dînsul ştie ce spune.

Nu înceta să surîdă („Ei, ce zici? Nu sînt o nucă tare?"). Dar pe înfăţişarea directorului nu se citea nimic. Continua să-l privească la fel de liniştit şi de grav ca în prima clipă. Şi, încet, încet, siguranţa de pe chipul băiatului a început să facă loc îndoielii. N-a mai fost decît o întrebare, o pauză lungă şi o replică liniară, rostită rar, cu voce scăzută, aproape monoton:

— Păcat!... Părinţii tăi sînt nişte oameni prea buni pentru tine. Păcat că şi-au pus atîtea speranţe în băiatul lor... Tu, cine ştie unde vrei să ajungi.. Poţi să pleci.

Să fi fost dispreţul amar cu care au fost rostite aceste cuvinte? Nuanţa de dureroasă compătimire care s-a împletit în ele? Vina pe care elevul şi-a descoperit-o pe neaşteptate? Nu ştiu. Fapt e că tonul liniştit şi sobru, pauzele lungi, de efect, între cuvinte, o anume modalitate abilă de a atinge, fără prea mult zgomot, sensibilitatea copilului, au făcut ca, dintr-o dată, toată siguranţa şi toate fumurile lui să se ducă pe apa sîmbetei. Fără urmă de zîmbet, înţepenit în picioare, cu mîinile lungite pe lîngă corp, uitase cu desăvîrşire că poate fi teribil de spiritual.

— Am spus că poţi să pleci — repetă directorul, şi băiatul se urni greu, tăcut, nehotărît.

Cînd am rămas singuri, directorul mi-a explicat.

— Nu-i nici o taină. Cu fiecare elev trebuie să foloseşti un anume limbaj psihologic, potrivit cu firea lui.

Cred că ţin minte această întîmplare pentru că prin semnificaţiile ei îmi explic prestigiul şi autoritatea de care se bucură acest director în şcoala sa. Acelaşi calm, aceeaşi preocupare de a găsi soluţia cea mai adecvată şi mai eficientă îl caracterizează în rezolvarea tuturor problemelor şcolare, fie că e vorba de îndrumarea unui tînăr profesor, de pregătirea unui examen, de stabilirea unei măsuri administrative sau de orice alt aspect al muncii de director, în general. El reuşeşte astfel să conducă de ani de zile, cu succes, o şcoală de frunte, împovărată de celebritatea şi tradiţia unui secol de existenţă.

B. VICTOR

Cu entuziasm tineresc

Pe învăţătorul Nicolae Oneţ îl cunosc bine toţi locuitorii de prin împrejurimile Cîmpenilor. Îl ştiu de mai bine de două decenii, încă din vremea anilor lui de ucenicie, cînd a venit în mijlocul lor plin de visuri, de entuziasm, dornic să aducă un licăr de lumină în viaţa lor grea.

Contactul cu şcoala, cu oamenii, cu viaţa îi dezvăluiseră adevăruri crude despre întunericul şi sărăcia care domneau în Ţara Moţilor. La Cobliş, unde după mari greutăţi a obţinut un post, a găsit o magnerniţă din birne de brad, strîmtă şi cu lut pe jos, care purta numele de şcoală. Acolo se înghesuiau într-o singură încăpere vreo 40 de copii. Şcoala — fără cărţi şi caiete, fără material didactic. Învăţătorul — cu un salar de mizerie ce ajungea în mîinile lui o dată la cîteva luni. Dar, biruind condiţiile atît de grele, Nicolae Oneţ a început, cu răbdare, cu migală şi dragoste, să-i înveţe pe copiii de ţărani să citească, să scrie şi să socotească.

Curînd viaţa ţării a pornit pe un drum nou. Visurile învăţătorului au prins iar să înconţească. Sub îndrumarea partidului, laolaltă cu sute şi mii de alţi dascăli, s-a avîntat şi el în lupta împotriva ignoranţei, pentru răspîndirea ştiinţei de carte.

Ţine bine minte şi acum anii aceia de muncă încordată, plină de sensuri noi. Nu-şi îngăduia o clipă de răgaz. Şcoala din birne de brad de la Cobliş trebuia dărîmată şi clădită una nouă, frumoasă, în care să încapă toţi copiii din comună. La îndemnul partidului, el i-a mobilizat pe toţi oamenii să ia hîrleţul şi lopata, să sfarme pietrişul, să se urce pe schele. Cît a durat construcţia n-a lipsit o zi de pe şantier. Apoi a început munca de şcolarizare. Zilnic învăţătorul Nicolae Oneţ făcea zeci de kilometri. Casele erau răsfirate la distanţe mari, pe dealuri şi pe văi, şi trebuia să ajungă la toate. Oamenii îşi lăsau greu copiii la şcoală — aveau nevoie de ajutor pe lîngă casă. A trebuit multă răbdare ca să-i facă să înţeleagă rostul şcolii. Dar Nicolae Oneţ a avut această răbdare. Şi i-a convins, pe cei care la vremea lor nu putuseră învăţa carte, nu numai să-şi trimită copiii la învăţătură, dar să ia chiar ei condeiul şi cartea în mînă.

De la Cobliş, Nicolae Oneţ a venit ca învăţător la şcoala medie din Cîmpeni. Şi aici a muncit cu aceeaşi dăruire şi pasiune. Cîteva sute de ţărani îşi datorează astăzi ştiinţa de carte învăţătorului Nicolae Oneţ. Cîteva şcoli noi din raionul Cîmpeni sînt legate de numele lui, sînt rodul muncii lui neobosite.

Astăzi, învăţătorul Nicolae Oneţ este unul din cei mai vechi învăţători din Cîmpeni — „veteranul şcolilor noastre" — cum îi spun colegii. Iubit şi preţuit de profesori, de elevi, de fiecare locuitor, el îşi desfăşoară mai departe, cu entuziasmul tinereţii, munca de dascăl şi de activist pe tărîm obştesc.

M. MIRON

De vorbă cu diriginta în pragul vacanţei

Prima promoţie a şcolii de 8 ani

Era în iunie 1960. Congresul al III-lea al partidului, trasînd sarcinile legate de desăvîrşirea construcţiei socialismului în patria noastră, mobilizase întregul popor la o muncă însufleţită. În faţa învăţămîntului, Congresul al III-lea pusese o sarcină a cărei îndeplinire avea să înscrie un moment important în istoria şcolii româneşti: încheierea generalizării învăţămîntului de 7 ani şi trecerea la învăţămîntul general de 8 ani. Învăţătorii şi profesorii primiseră misiunea de răspundere de a asigura cuprinderea în şcoală a tuturor copiilor patriei, de a le forma un orizont de cultură generală larg, la nivelul cerinţelor contemporane.

Pentru crearea condiţiilor materiale necesare în acest scop au fost mobilizate forţe şi resurse impresionante. An de an s-au cheltuit din bugetul statului importante fonduri băneşti pentru lărgirea spaţiului de învăţămînt prin noi construcţii de şcoli, pentru dotarea laboratoarelor cu aparatură modernă, pentru îmbogăţirea fondului de cărţi şi publicaţii al bibliotecilor şcolare, pentru burse, pentru îngrijirea sănătăţii şi asigurarea odihnei elevilor, ca şi pentru alte acţiuni menite să creeze condiţii cît mai bune de învăţătură şi de viaţă tineretului şcolar. Anii care au trecut de la Congresul al III-lea, ani de muncă încordată şi de izbînzi de prestigiu pentru economia şi cultura patriei, au mobilizat în acelaşi timp zeci de mii de cadre didactice la îndeplinirea sarcinilor trasate şcolii de partid.

Şi iată că, încă în anul şcolar 1961-1962 — cu un an mai devreme decît prevedeau Directivele Congresului al III-lea — generalizarea învăţămîntului de 7 ani a fost fapt împlinit. Iar în aceste zile de început de vară, cînd întregul popor întîmpină sărbătoreşte cel de-al IV-lea Congres al partidului, şcoala generală de 8 ani, care cuprinde 3 milioane de elevi — adică pe toţi copiii de vîrstă şcolară — dă prima ei promoţie. Realizarea învăţămîntului de 8 ani, dovadă a marilor posibilităţi pe care le creează regimul democrat-popular în domeniul culturalizării maselor, situează ţara noastră, aşa după cum arată cele mai recente statistici mondiale, printre ţările cele mai avansate în lume în domeniul învăţămîntului, ştiinţei şi culturii.

★

A trecut şi ultima zi a examenului dat de prima promoţie de absolvenţi ai şcolii generale de 8 ani. Pe dascălii care au trăit, alături de aceşti absolvenţi, emoţiile fiecărei probe — emoţii duble, condensînd şi răspunderea elevilor, dar şi propria lor răspundere — despărţirea de cei pe care i-au instruit şi educat i-a făcut să revadă încă o dată anii străbătuţi.

Am stat de vorbă cu unii dintre ei, care lucrează în şcolile de pe meleagurile gorjene, în decorul mirific al munţilor şi izvoarelor. Am vorbit şi cu elevii lor. Mi-am amintit cu fiecare întrebare, dar mai ales cu fiecare răspuns, de un alt popas făcut pe aceste meleaguri, cu mai bine de douăzeci de ani în urmă. M-am aflat şi atunci la Godineşti, la Ciocodia, la Cîlnic, la Leleşti. Şi munţii, şi izvoarele au rămas aceleaşi, ca şi dragostea şi mîndria gorjenilor pentru munţii şi izvoarele lor. Dar nimic altceva n-a mai rămas ca atunci.

Mi-am amintit de Leleştiul de odinioară. Mulţi din flăcăii lui trebuiau să plece aiurea ca să-şi poată agonisi traiul. Pămînt sărac, mijloace rudimentare de lucru, la care se adăuga exploatarea sălbatică a moşierului, a negustorului, a chiaburului. Cu cobiliţa pe umeri plecau spre Bucureşti, spre Piteşti, spre Curtea de Argeş. Şi acum mulţi flăcăi gorjeni pleacă spre oraşe. Dar nu mai pornesc cu cobiliţa pe umăr, ci cu mari valize pline de cărţi. Pornesc spre şcolile medii sau profesionale, spre institutele tehnice şi spre universităţi. Dispărînd moşierul şi chiaburul, şi pămîntul a început să rodească. Profesoara de ştiinţe naturale din Leleşti ne spunea că de la 500 kg grîu, cît producea un hectar de pămînt înainte, astăzi se recoltează pe ogoarele cooperativei agricole de producţie 2 000 kg de grîu la hectar. Şi, în mod firesc, creşterea bunăstării materiale e însoţită de creşterea nivelului cultural. Numai în anii puterii populare au fost pregătiţi 46 de ingineri, profesori, medici în această comună cu numai 720 de familii. Dintre aceştia unii sînt profesori emeriţi, alţii specialişti de înaltă calificare, conducători de întreprinderi sau fruntaşi în întrecerea socialistă.

Promoţia de anul acesta a Şcolii generale de 8 ani din Leleşti numără 38 de absolvenţi. Pe întreg raionul — 1 526 de absolvenţi. În întreaga ţară — peste 200 000.

În satele din raionul Gorj, în care altădată nu existau nici măcar şcoli de 4 ani în măsură de a cuprinde pe toţi copiii de vîrstă şcolară, sînt acum 4 şcoli medii, iar în localităţile industriale din jurul raionului tot felul de şcoli profesionale: de industrializare a lemnului, electrotehnice, de mecanici, de sudori etc.

Din scoarţe, arta Gorjului a ajuns pînă departe, străbătînd lumea şi uluind cu miracolul frumuseţii ei subtile sensibilităţi. Purtată şi îmbogăţită din generaţie în generaţie, răsfrînge acum asupra tinerilor elevi îndemnuri şi mîndrie. Dintre absolvenţii primei promoţii ai şcolilor gorjene mulţi vor să devină ingineri, agronomi, muncitori cu înaltă calificare, profesori. Sînt mulţi însă şi cei care vor să devină artişti: sculptori, pictori, arhitecţi. Văzînd cu ce dîrzenie vorbesc despre visurile lor de viitor şi amintindu-ne de celebrul lor înaintaş — de Brâncuşi, cel care a pornit de aici, străbătînd pe jos Europa ca să iniţieze la Paris o nouă şcoală artistică, al cărei orizont estetic era adunat din pridvoarele şi porţile ţărăneşti — nu ne îndoim că visurile lor se vor împlini pe măsura talentului şi muncii fiecăruia.

Aşadar, prima promoţie a şcolii generale de 8 ani se şi pregăteşte să intre în viaţă. Din rîndurile ei se vor recruta mulţi dintre cei care vor lucra în marile întreprinderi, pe uriaşele şantiere despre care vorbesc proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea. Mulţi din ei vor contribui la obţinerea unor recolte tot mai bogate pe ogoarele patriei, la înflorirea ştiinţei şi culturii noastre. În aceste zile, după examene, absolvenţii au discutat cu profesorii lor, plini de însufleţire, făcîndu-şi planuri avîntate de viitor, despre cele cuprinse în proiectele de Directive. Ei se văd de pe acum muncind în industria grea sau la giganticele hidrocentrale de pe valea Argeşului şi a Lotrului, dîndu-şi aportul la obţinerea creşterii importante a producţiei vegetale şi animale pe care o prevăd proiectele de Directive, lucrînd în şcolile nou construite, în institutele şi atelierele de creaţie.

★

Prima promoţie a şcolii generale de 8 ani înscrie în istoria învăţămîntului nostru o înfăptuire istorică, care-şi are izvorul în hotărîrile Congresului al III-lea al partidului. Pentru cadrele didactice care şi-au adus contribuţia la această mare înfăptuire, roadele ei constituie un puternic îndemn în munca lor viitoare, atît de luminos conturată de documentele pe care le va adopta Congresul al IV-lea al partidului.

C. RĂDOI

UN MĂREȚ PROGRAM AL ÎNFLORIRII ROMÂNIEI SOCIALISTE

(Urmare din pag. 1)

și fibre chimice, materiale plastice și cauciuc sintetic, coloranți, medicamente etc.

Proiectul de Directive conține însemnate prevederi pentru dezvoltarea în continuare a industriei ușoare și alimentare, pentru a asigura satisfacerea în măsură crescîndă a cerințelor populației.

Una din sarcinile de bază ale planului economic pe anii 1966—1970 o constituie mobilizarea susținută a rezervelor și posibilităților existente în agricultura noastră socialistă, prin accentuarea eforturilor de înzestrare tehnico-materială, prin consolidarea și extinderea rezultatelor pozitive obținute în dezvoltarea gospodăriilor agricole de stat și a cooperativelor agricole de producție, în scopul creșterii producției agricole vegetale și animale. Astfel, agricultura va primi din fondurile statului investiții în valoare de 35 miliarde lei, adică de 1,6 ori mai mult decît în anii 1961—1965, la care se va adăuga contribuția din fondurile proprii ale cooperativelor agricole de producție. Pentru a se obține creșterea cu circa 20% a producției globale agricole în perioada 1966—1970 față de media celor 5 ani anteriori și a se asigura o mai mare stabilitate a recoltelor se vor executa importante lucrări de hidroameliorații. În anul 1970 în agricultură vor lucra peste 115 000 tractoare fizice, 46 000 combine pentru cereale, un mare număr de alte mașini agricole perfecționate.

Perioada anilor 1966—1970 va înregistra creșterea cu 50 la sută a volumului de investiții față de fondurile alocate în cei 5 ani anteriori. Prin orientarea dată de partid, investițiile vor servi dezvoltării susținute a industriei socialiste, întăririi bazei tehnico-materiale a agriculturii, ridicării nivelului tehnic al transportului și telecomunicațiilor, dezvoltării activității social-culturale. Repartizarea forțelor de producție pe teritoriul țării va fi orientată și în viitor potrivit necesităților economiei naționale și condițiilor economice și naturale proprii fiecărei regiuni.

În proiectul de Directive se arată că înfăptuirea exemplară a sarcinilor viitoare atrage după sine, ca o cerință de prim ordin, promovarea și extinderea în ritm accelerat a tehnicii înaintate, preconizîndu-se în această direcție importante măsuri. Ridicarea nivelului tehnic al producției și a gradului de calificare a cadrelor vor determina un ritm susținut de creștere a productivității muncii și îmbunătățirea calității produselor — obiectiv esențial al întregii activități economice — ca și reducerea continuă a prețului de cost.

Dezvoltarea complexă și multilaterală a economiei naționale, diversificarea ei continuă vor crea premize favorabile pentru lărgirea schimburilor comerciale și a colaborării economice externe. Așa cum se arată în proiectul de Directive, țara noastră va continua să dezvolte și să adîncească relațiile sale de colaborare economică cu țările socialiste și va extinde legăturile economice cu toate statele pe baza principiilor respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne.

Proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea reflectă preocuparea constantă a partidului și statului de a asigura creșterea în continuare a bunăstării materiale și culturale a oamenilor muncii de la orașe și sate. În 1970 salariul real urmează să crească cu 20—25% față de nivelul din 1965, iar veniturile reale ale țărănimii cu 20%; va crește cu 50—55% volumul desfacerilor de mărfuri. În următorii 5 ani se vor construi din fondurile statului circa 300 000 de apartamente; se vor electrifica cel puțin 1 000 de sate anual, astfel ca electrificarea rurală să fie practic încheiată în 1972—1973.

Importante prevederi ale proiectului de Directive se referă la dezvoltarea învățămîntului și culturii, a ocrotirii sănătății, a culturii fizice și sportului. Așa cum subliniază acest document, dezvoltarea învățămîntului de toate gradele în perioada 1966—1970 se va caracteriza atît prin creșterea numărului de elevi și studenți, cît și prin ridicarea nivelului calitativ al predării, ca urmare a îmbunătățirilor ce se vor aduce sistemului de învățămînt. Un rol important în ansamblul învățămîntului îi revine școlii medii, care se va extinde treptat în anii ce urmează. Se va dezvolta în continuare învățămîntul superior și îndeosebi cel tehnic și economic. În perioada 1966—1970 se vor investi pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului circa 3,5 miliarde lei. Pentru învățămîntul profesional și cel mediu de specialitate se vor da în folosință circa 1 000 de săli de clasă și circa 44 000 locuri în internate. Pentru nevoile învățămîntului de cultură generală se vor construi circa 10 000 de locuri în internate, amplasate îndeosebi pe lîngă școlile medii de la sate. Cheltuielile bugetare pentru învățămînt vor fi în 1970 cu circa 30 la sută mai mari decît în 1965. Toate acestea creează condiții ca învățămîntul să asigure economiei naționale circa 550 000 cadre, din care circa 310 000 muncitori calificați prin școli, circa 130 000 cadre medii de specialitate și circa 110 000 cadre cu pregătire superioară. Alături de întregul popor, slujitorii școlii, au așadar, în fața lor un vast program de activitate, sarcini calitativ superioare.

Eveniment de însemnătate istorică în viața țării și a partidului, Congresul al IV-lea va adopta noul Statut al partidului. Prevederile proiectului de statut exprimă consecvența neabătută cu care partidul nostru veghează la aplicarea normelor și principiilor marxist-leniniste cu privire la activitatea partidului revoluționar, reflectînd totodată schimbările calitative intervenite în viața partidului, a întregii noastre societăți, stadiul actual al luptei poporului pentru construcția socialismului.

Întregul curs al dezvoltării sociale a țării în răstimpul celor două decenii de la eliberare, marile transformări revoluționare care au înnoit fața țării, au confirmat justețea liniei politice generale a partidului nostru. El s-a dovedit la înălțimea misiunii sale istorice, îndeplinindu-și cu cinste rolul de organizator și conducător al vastei opere de făurire a noii orînduiri sociale. Prin aceasta, partidul nostru și-a dobîndit încrederea și dragostea nețărmurită a maselor populare, și-a cucerit o uriașă autoritate și un înalt prestigiu în sînul poporului. Unitatea de nezdruncinat a întregului popor în jurul partidului, slujitor devotat al intereselor sale vitale, acționează ca o puternică forță motrică a progresului social în patria noastră.

Plenara C.C. al P.M.R. din 31 mai — 2 iunie a.c. a hotărît să supună Congresului propunerea ca partidul să poarte denumirea „Partidul Comunist Român", corespunzător etapei actuale de dezvoltare a societății noastre, etapă a desăvîrșirii construcției socialiste și țelului final al partidului — construirea societății comuniste.

Partidul nostru, forța politică conducătoare în Republica Populară Română, slujește cu fidelitate interesele și năzuințele vitale ale poporului. Oamenii muncii văd în planurile inițiate de partid propriile lor planuri, cauza vitală a întregului popor căreia fiecare cetățean patriot îi consacră toată inițiativa și puterea sa de muncă.

Întîmpinînd cu însuflețire cel de-al IV-lea Congres al partidului, oamenii muncii din patria noastră privesc cu încredere viitorul, încredere izvorîtă din experiența a două decenii glorioase de construcție socialistă care au verificat practic justețea politicii partidului, uriașa ei forță transformatoare, capacitatea partidului de a duce poporul din victorie în victorie.

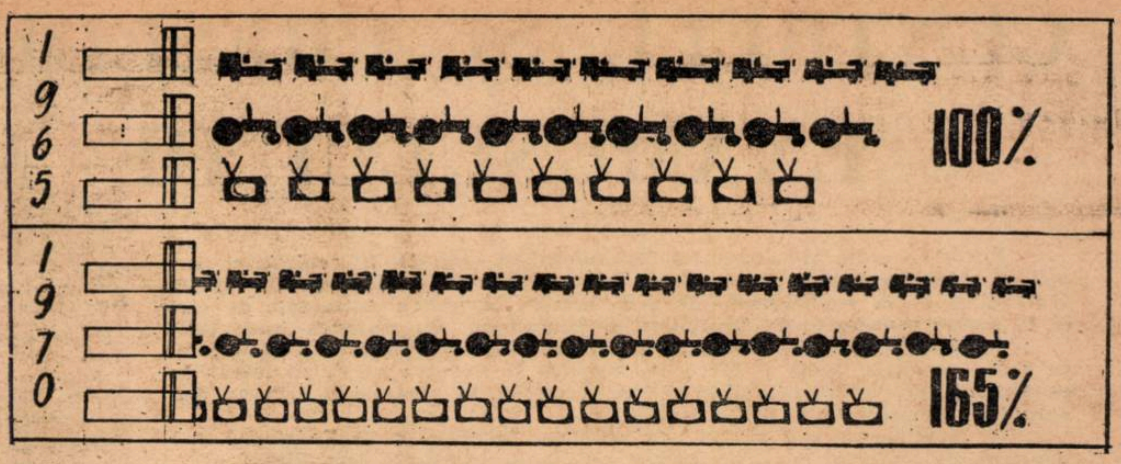

Valoarea producției globale pe ansamblul industriei va fi în anul 1970 cu circa 65 la sută mai mare decît în 1965

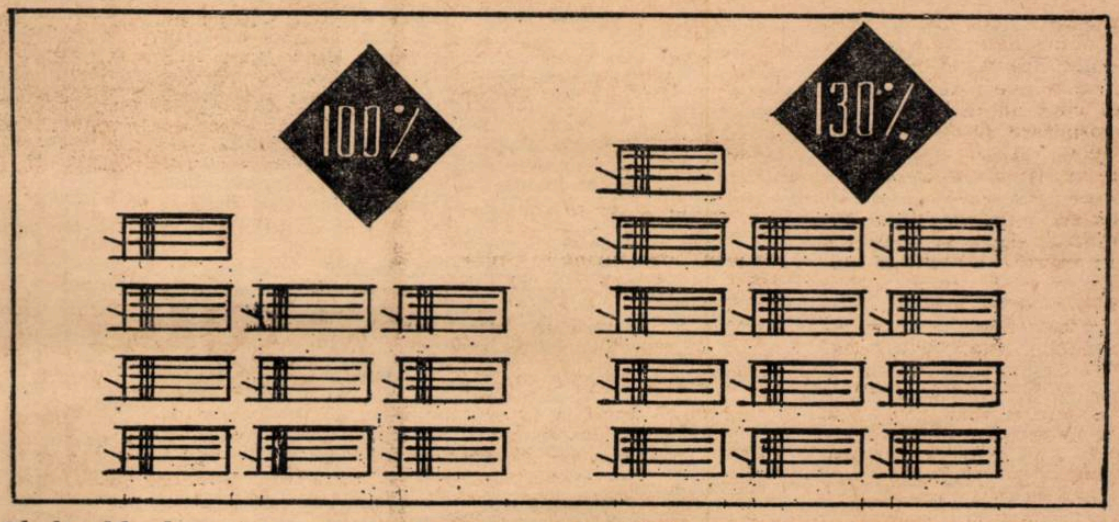

Cheltuielile bugetare pentru învățămînt în 1970 vor fi cu circa 30 la sută mai mari față de anul 1965

Mobilizați de imaginea luminoasă a viitorului patriei

Proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea ale Partidului Muncitoresc Român cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 și la valorificarea surselor energetice și electrificarea țării în perioada 1966—1975 au fost primite cu deosebită însuflețire de toți oamenii muncii din învățămînt.

Documente de importanță istorică, proiectele de Directive înfățișează tabloul măreț al dezvoltării neîntrerupte a economiei naționale la nivelul celor mai înalte cerințe ale științei și tehnicii contemporane, pe linia desăvîrșirii construcției socialiste în patria noastră. Ele reflectă politica neabătută a partidului nostru de industrializare socialistă, de dezvoltare multilaterală și intensivă a agriculturii, de consolidare și răspîndire a culturii și artei socialiste în mase, în vederea asigurării condițiilor superioare de trai și muncă ale poporului nostru. Măsurile privitoare la învățămînt, la cultură, la ocrotirea sănătății, etc. demonstrează, de asemenea, grija pe care partidul nostru o acordă omului, sporirii capacităților sale fizice și intelectuale.

Colectivele de specialitate ale institutului nostru, mobilizate de imaginea luminoasă a viitorului patriei oglindit în proiectele de Directive, și-au luat angajamentul de a îmbunătăți întreaga lor activitate, desfășurînd în rîndurile cadrelor didactice o intensă muncă de popularizare a marilor realizări obținute de popor sub conducerea partidului, de înfățișare a perspectivei strălucitoare pe care ne-o oferă conținutul însuflețitor al proiectelor publicate. Lucrătorii institutului nu vor precupeți nici un efort pentru a ajuta cadrele didactice să dea un impuls nou și creator muncii instructiv-educative din școală, să desfășoare o amplă activitate de făurire a unui tineret cu înalte însușiri intelectuale și morale, demn de epoca pe care o trăim.

I. DRĂGULESCU
directorul Institutului de perfecționare a cadrelor didactice — București

Cu admirație și bucurie

Prevederile cuprinse în proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului constituie o nouă și strălucită dovadă a forței creatoare a poporului nostru, a înțelepciunii cu care partidul îl conduce spre noi înfăptuiri. Toți oamenii muncii din patria noastră au luat cunoștință cu admirație și bucurie de perspectivele privind dezvoltarea în continuare a economiei naționale, promovarea tehnicii avansate și dezvoltarea cercetărilor științifice, valorificarea surselor energetice și electrificarea țării. Cu deosebită satisfacție au fost primite, de toți cei ce muncesc în școli, prevederile referitoare la dezvoltarea învățămîntului de toate gradele.

Exprimîndu-și însuflețirea pe care au resimțit-o citind proiectele de Directive, cadrele didactice din institutul nostru au subliniat că ele deschid posibilități deosebit de largi muncii de pregătire a viitorilor specialiști. Prof. univ. Paul Borcea, directorul institutului, a arătat astfel că măsurile preconizate pentru dezvoltarea învățămîntului și pentru întărirea bazei tehnice-materiale a cercetărilor științifice vor asigura pregătirea în mai bune condiții a viitorilor specialiști, cît și lărgirea și aprofundarea cercetării științifice în acest domeniu. Și institutul nostru, care pregătește cadre didactice, se va dezvolta în anii următori. Va crește numărul de studenți la secția de istorie-geografie, secție nou creată. Se desfășoară o acțiune susținută pentru completarea utilării laboratoarelor, astfel încît acestea să răspundă tot mai bine sarcinilor instruirii temeinice a viitorilor profesori.

Tov. Vladimir Robu, prorector al institutului, a subliniat îndeosebi că întregului colectiv de cadre didactice al institutului îi revine sarcina de a ridica nivelul de pregătire profesională a studenților, pentru a putea satisface cerințele mereu crescînde ale învățămîntului de cultură generală.

Pentru toți lucrătorii institutului, proiectele de Directive reprezintă un nou și puternic imbold în munca de pregătire a cadrelor didactice

Lector univ. I. BĂDICĂ
Institutul pedagogic de 3 ani Constanța

Pe o treaptă mereu mai înaltă

Colectivul didactic de la Școala medie nr. 1 din Cluj a primit cu deosebită bucurie și entuziasm documentele adoptate de Plenara C.C. al P.M.R. din 31 mai — 2 iunie a.c. Aceste documente istorice, care reprezintă de la primul pînă la ultimul capitol un vast program de activitate pe următorii cinci ani, reflectă bogata experiență a partidului și statului nostru în construcția societății noi, socialiste și confirmă încă o dată consecvența cu care partidul nostru aplică învățătura marxist-leninistă cu privire la activitatea partidului revoluționar.

Fiecare profesor și învățător din școala noastră a studiat aceste documente cu un puternic sentiment de mîndrie și satisfacție pentru realizările dobîndite pînă acum, pentru marile perspective ale viitorului.

Noi, cei care avem misiunea de a crește și educa tînăra generație sîntem deosebit de bucuroși de orizonturile noi pe care proiectele de directive le deschid în fața școlii din țara noastră. Învățămîntul va urca pe o treaptă mai înaltă prin investițiile mari care i se vor aloca, prin condițiile din ce în ce mai bune care vor fi create desfășurării procesului de învățămînt.

Studiind documentele, întregul colectiv didactic din școala noastră și-a întărit mai mult hotărîrea de a nu-și precupeți eforturile spre a da patriei promoții tot mai temeinic pregătite, tineri care să facă față cu cinste marilor sarcini pe care le va trasa cel de-al IV-lea Congres al partidului.

DIONISIE MICLOȘI
director adjunct al Școlii medii nr. 1, Cluj

CENTRELE ŞI PREŞEDINŢII COMISIILOR EXAMENULUI DE MATURITATE

Printr-un ordin al ministrului Învăţământului s-au stabilit centrele şi preşedinţii comisiilor pentru examenele de maturitate de la şcolile medii de cultură generală şi de la şcolile medii de artă, precum şi pentru examenele de stat de la şcolile pedagogice de învăţători şi educatoare din sesiunea iunie 1965.

Examenele încep în toată ţara în ziua de 15 iunie 1965, orele 9 dimineaţa, cu proba scrisă la limba şi literatura română. În vederea pregătirii lucrărilor examenului, preşedinţii comisiilor se vor prezenta la centrele la care au fost numiţi în dimineaţa zilei de 14 iunie a. c.

Se menţionează mai jos centrele unde vor funcţiona comisiile, şcolile care vor prezenta candidaţi la fiecare centru, precum şi preşedinţii comisiilor.

ORAŞUL BUCUREŞTI

Şcoala medie „Mihail Sadoveanu". Comisia nr. 1 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihail Sadoveanu" (curs de zi). Preşedinte **Haralambie Ionescu,** prof. univ. matematică, Institutul de Ştiinţe Economice „V. I. Lenin" Bucureşti

Şcoala medie „Mihail Sadoveanu". Comisia nr. 2 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihail Sadoveanu" (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Mircea Mancaş,** prof. univ. filologie, Institutul de Arte Teatrale şi Cinematografie „I. L. Caragiale" Bucureşti

Şcoala medie „Mihail Sadoveanu". Comisia nr. 3 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Mihail Sadoveanu" şi „Dr. Petru Groza" (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ion Filimon,** conf. univ. matematică, Institutul de Construcţii Bucureşti.

Şcoala medie „Mihail Sadoveanu". Comisia nr. 4 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihail Sadoveanu" (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Ion Rădulescu,** conf. univ. geografie. Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „I. L. Caragiale". Comisia nr. 5 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „I. L. Caragiale" (curs de zi). Preşedinte **Gabriel Sudan,** prof. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie „I. L. Caragiale". Comisia nr. 6 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „I. L. Caragiale" (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **George Cristescu,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie „I. L. Caragiale". Comisia nr. 7 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „I. L. Caragiale" (curs de zi şi restanţieri) Preşedinte **Mihai Zapan,** prof. univ. chimie, Institutul de petrol, gaze şi geologie Bucureşti.

Şcoala medie „I. L. Caragiale". Comisia nr. 8 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „I. L. Caragiale" şi Şcoala medie nr. 32 (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Matei,** conf. univ matematică. Institutul de Construcţii Bucureşti

Şcoala medie „I. L. Caragiale". Comisia nr. 9 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „I. L. Caragiale" (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Cornel Eftimiu,** conf univ fizică Universitatea Bucureşti

Şcoala medie „Dr. Petru Groza". Comisia nr. 10 — secţie reală Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Dr. Petru Groza" (curs de zi). Preşedinte **Constantin Ionescu Bujor,** prof. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti

Şcoala medie „Dr. Petru Groza". Comisia nr. 11 — secţie umanistă Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Dr. Petru Groza" şi Şcoala medie nr. 35 (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Elena Vianu,** conf univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Dr. Petru Groza". Comisia nr. 12 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Dr. Petru Groza" şi Şcoala medie nr. 35 (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Marcel Roşculeţ,** prof. univ matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 32. Comisia nr. 13 — secţie reală Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 32 (curs de zi). Preşedinte **Constanţa Gheorghiu,** conf univ. chimie, Universitatea Bucureşti

Şcoala medie nr. 32. Comisia nr. 14 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 32 (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Tatiana Ciocîrlie Gafar,** lector univ istorie, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti

Şcoala medie nr. 32. Comisia nr. 15 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 32 (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Brînduşa Bulgaru,** prof. matematică, director adj. Şcoala medie „Mihai Viteazul" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 10. Comisia nr. 16 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 10 (curs de zi). Preşedinte **Nicolae Mihăilă,** conf. univ. matematică, Institutul de ştiinţe economice „V. I. Lenin" Bucureşti.

Şcoala medie „Dimitrie Cantemir". Comisia nr. 17 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Dimitrie Cantemir" (curs de zi). Preşedinte **Igor Ivanov,** conf. univ. matematică, Institutul de construcţii Bucureşti.

Şcoala medie „Dimitrie Cantemir". Comisia nr. 18 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Dimitrie Cantemir" (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Damian Bogdan,** profesor univ. istorie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Spiru Haret". Comisia nr. 19 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Spiru Haret" (curs de zi). Preşedinte **George Palade,** prof. univ. fizică, Institutul de petrol, gaze şi geologie Bucureşti.

Şcoala medie „Spiru Haret" Comisia nr. 20 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Spiru Haret" (curs de zi). Preşedinte **Cecilia Caroni,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie „Spiru Haret". Comisia nr. 21 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Spiru Haret" (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Dabija,** prof. şt. naturale, gr. I, director adj. Şcoala medie „Nic. Bălcescu" Bucureşti.

Şcoala medie „Spiru Haret". Comisia nr. 22 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Spiru Haret" (învăţământ fără frecvenţă) Preşedinte **Gheorghe Herman.** conf. univ. biologie, Institutul de medicină şi farmacie Bucureşti.

Şcoala medie „C. A. Rosetti". Comisia nr. 23 — secţie reală Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „C. A. Rosetti" (curs de zi). Preşedinte **Aurel Nicolau,** prof. univ. fizică Universitatea Bucureşti

Şcoala medie „C. A. Rosetti". Comisia nr. 24 — secţie umanistă Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „C. A. Rosetti" şi Şcoala medie nr. 10 (curs de zi) Preşedinte **Gheorghe Mierlea,** prof. filologie, director Şcoala medie „I. L. Caragiale" Bucureşti.

Şcoala medie „C. A. Rosetti". Comisia nr. 25 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „C. A. Rosetti" (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Elena Blideanu,** prof. filozofie. Şcoala medie „Matei Basarab" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 37. Comisia nr. 26 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 37 (curs de zi). Preşedinte **Victor Grigorescu,** lector univ ştiinţe sociale, Institutul de medicină şi farmacie Bucureşti.

Grupul şcolar al Ministerului Învăţământului. Comisia nr. 27 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Grupul şcolar al Ministerului Învăţământului (curs de zi). Preşedinte **Mihail Dragomirescu,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Grupul şcolar al Ministerului Învăţământului. Comisia nr. 28 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Grupul şcolar al Ministerului Învăţământului şi Şcoala medie „Dimitrie Cantemir" (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Victor Constantinescu,** conf. univ. matematică, Institutul de construcţii Bucureşti

Şcoala medie „Emil Racoviţă". Comisia nr. 29 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Emil Racoviţă" (curs de zi). Preşedinte **Ovidiu Dragnea,** prof. univ. matematică, Institutul de construcţii Bucureşti.

Şcoala medie „Emil Racoviţă" Comisia nr. 30 — secţie umanistă Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Emil Racoviţă" (curs de zi). Preşedinte **Dumitru Tudor,** prof. univ istorie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Emil Racoviţă". Comisia nr. 31 — secţie reală Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Emil Racoviţă" (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Alexandrina Tutoveanu,** prof. limba română, gr. I. Şcoala medie „I. L. Caragiale" Bucureşti.

Şcoala medie „Mihai Viteazul". Comisia nr. 32 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihai Viteazul" (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Aurel Pîrvu,** prof. univ. matematică, Institutul de construcţii Bucureşti.

Şcoala medie „Mihai Viteazul". Comisia nr. 33 — secţie reală cu limba de predare română şi greacă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihai Viteazul" şi Şcoala medie nr. 14 cu limba de predare greacă (curs de zi) Preşedinte **Felicia Ştef Vanţ,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Mihai Viteazul". Comisia nr. 34 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihai Viteazul" (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Victor Iliescu,** prof matematică, director Şcoala medie „Gheorghe Lazăr" Bucureşti.

Şcoala medie „Mihai Viteazul". Comisia nr. 35 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihai Viteazul" (curs seral şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Ivanca Olivotto,** profesor matematici gr. II. Şcoala medie „Nicolae Bălcescu" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 15. Comisia nr. 36 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 15 (curs de zi). Preşedinte **Ion Barbălat,** prof. univ. matematică, Institutul de construcţii Bucureşti.

Şcoala medie nr. 15. Comisia nr. 37 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 15 (curs de zi). Preşedinte **Simona Popp,** conf. univ matematică, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 15. Comisia nr. 38 — secţie mixtă cu limba de predare română şi maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 15 şi Şcoala medie nr. 9 cu limba de predare maghiară (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Liviu Onu,** lector univ filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 15. Comisia nr. 39 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 15 (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Ana Ionescu-Tiu,** profesor gr. 1 matematici, Şcoala medie „Z. Cosmodemianskaia".

Şcoala medie nr. 15. Comisia nr 40 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 15 (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ana Cozmiţă,** prof. filozofie, directoare Şcoala medie nr. 27 Bucureşti.

Şcoala medie „Alex. Sahia". Comisia nr. 41 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Alex. Sahia" (curs de zi). Preşedinte **Elena Flondor,** profesor matematici, gr. II, Şcoala medie nr. 15 Bucureşti.

Şcoala medie „Alex. Sahia". Comisia nr. 42 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Alex. Sahia" (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Maria Giurgea,** conf. univ. pedagogie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Alex. Sahia". Comisia nr. 43 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Alex. Sahia" (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Alice Motaş,** profesor matematici, gr. II Şcoala medie nr. 15 Bucureşti.

Şcoala medie nr. 38. Comisia nr. 44 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 38 (curs de zi) Preşedinte **Sandu Răutu,** conf. univ. matematică, Institutul de construcţii Bucureşti.

Şcoala medie nr. 38. Comisia nr. 45 — secţie reală Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 38 (curs seral). Preşedinte **Florica Bucur,** conf. univ. matematică, Institutul de construcţii Bucureşti.

Şcoala medie nr. 38. Comisia nr. 46 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr 38 (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Velichi,** conf. univ. istorie. Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie serală de cultură generală Bucureşti. Comisia nr. 47 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie serală de cultură generală Bucureşti (curs seral şi restanţieri) Preşedinte **Constantin Antonescu,** prof univ biologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie serală de cultură generală Bucureşti. Comisia nr. 48 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie serală de cultură generală Bucureşti (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Marioara Iordan,** prof. matematică, directoare, Şcoala medie nr 39 Bucureşti

Şcoala medie serală de cultură generală Bucureşti. Comisia nr. 49 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie serală de cultură generală Bucureşti (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Felicia Haica,** prof. matematică, director adj Şcoala medie „Gh. Şincai" Bucureşti

Şcoala medie serală de cultură generală Bucureşti Comisia nr. 50 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie serală de cultură generală Bucureşti (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri) Preşedinte **Cristian Constantinescu,** prof şt. biologice, director adj. Şcoala medie „Dimitrie Cantemir" Bucureşti

Şcoala medie serală de cultură generală Bucureşti. Comisia nr. 51 — secţie reală Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie serală de cultură generală Bucureşti (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Ciocîrlan,** prof istorie, director Şcoala medie „Alex. Sahia" Bucureşti

Şcoala medie „George Coşbuc". Comisia nr. 52 — secţie mixtă Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „George Coşbuc" (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ana Bughici,** prof istorie, directoare Şcoala medie nr. 32 Bucureşti.

Şcoala medie „George Coşbuc". Comisia nr. 53 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „George Coşbuc" şi Şcoala medie nr. 39 (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **George Potra,** prof. istorie gr. I, Şcoala medie „Aurel Vlaicu" Bucureşti.

Şcoala medie „George Coşbuc". Comisia nr. 54 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „George Coşbuc" (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Ciurea,** prof. matematică, director Şcoala medie „T. Vladimirescu" Bucureşti.

Şcoala medie „Matei Basarab". Comisia nr. 55 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Matei Basarab" (curs de zi). Preşedinte **Margareta Giurgea,** prof. univ. fizică, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Matei Basarab". Comisia nr. 56 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Matei Basarab" (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ion Pascaru,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie „Matei Basarab". Comisia nr. 57 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Matei Basarab" (curs de zi şi restanţieri).. Preşedinte **Radu Manolescu,** lector univ. istorie. Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Matei Basarab". Comisia nr. 58 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Matei Basarab" (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Costea,** prof. socialism gr. II, director Şcoala medie „Mihai Viteazul" Bucureşti

Şcoala medie „Matei Basarab". Comisia nr. 59 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Matei Basarab" (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Grigorescu,** prof. şt. biologice, gr. II, director Şcoala medie serală de cultură generală Bucureşti.

Şcoala medie „Alex. I. Cuza". Comisia nr. 60 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Alex. I. Cuza" (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Teodor Burcescu,** prof. geografie, gr. II, director Şcoala medie „Dr. Petru Groza" Bucureşti.

Şcoala medie „Alex. I. Cuza". Comisia nr. 61 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Alex I. Cuza" (curs de zi, seral şi restanţieri). Preşedinte **Florea Stănculescu,** prof. istorie, gr. II, Şcoala medie „Gheorghe Şincai" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 39. Comisia nr. 62 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 39 (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Oscar Kreindler,** prof. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 39. Comisia nr. 63 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 39 (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ileana Munteanu,** prof. l. română, director Şcoala medie nr. 9 Bucureşti.

Şcoala medie „Mihail Eminescu". Comisia nr. 64 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihail Eminescu" (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ion Berceanu,** prof. univ. filozofie, Institutul Agronomic „Nic. Bălcescu" Bucureşti.

Şcoala medie „Mihail Eminescu". Comisia nr. 65 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihail Eminescu" (curs de zi). Preşedinte **Dumitru Stăncescu,** prof. limba română, director Şcoala medie „Al. I. Cuza" Bucureşti.

Şcoala medie „Mihail Eminescu". Comisia nr. 66 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihail Eminescu" (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ion Vicol,** profesor emerit, limba franceză Şcoala medie „Mihai Viteazul".

Şcoala medie „Mihail Eminescu". Comisia nr. 67 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihail Eminescu" (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Adalgiza Angelescu,** lector univ. chimie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Ion Creangă" Comisia nr. 68 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Ion Creangă" (curs de zi). Preşedinte **Gheorghe Maftei,** prof. geografie, director Şcoala medie nr. 40 Bucureşti.

Şcoala medie „Ion Creangă". Comisia nr. 69 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Ion Creangă" (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ana Pierret Antoniu,** conf univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie „Ion Creangă". Comisia nr. 70 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Ion Creangă" şi Şcoala medie nr. 30 (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ilinca Tănăsescu,** profesor matematici. director Şcoala medie nr. 15 Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Şincai". Comisia nr. 71 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Gh. Şincai" (curs de zi). Preşedinte **Mihai Vasiliu,** prof. filozofie, director Şcoala medie nr. 36 Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Şincai". Comisia nr. 72 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „Gh. Şincai" (curs de zi). Preşedinte **Ion Chitimia,** conf. univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Şincai". Comisia nr. 73 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Gh. Şincai" (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Petricu,** prof. biologie, director Şcoala medie nr. 37 Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Şincai". Comisia nr. 74 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Gh. Şincai" (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Emil Stancu,** prof. pedagogie director Şcoala medie „Matei Basarab" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 30. Comisia nr. 75 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 30 (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ion Fait,** conf. univ. fizică Institutul de construcţii Bucureşti.

Şcoala medie de muzică nr. 1. Comisia nr. 76 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii de muzică nr. 1 şi 2 (curs de zi). Preşedinte **Viorel Alecu,** prof. filologie, director Şcoala medie „Emil Racoviţă" Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Lazăr". Comisia nr. 77 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Gh. Lazăr" (curs de zi). Preşedinte **Marius Petrescu,** prof. univ. matematică, Institutul de construcţii Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Lazăr". Comisia nr. 78 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Gh. Lazăr" (curs de zi). Preşedinte **Mircea Postelnicescu,** prof. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Lazăr". Comisia nr. 79 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Gh. Lazăr" (curs de zi) şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Nicolescu,** prof. univ. matematică, Institutul de petrol, gaze şi geologie Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Lazăr". Comisia nr. 80 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Gh. Lazăr" (curs de zi). Preşedinte **Constanţa Moruzzi,** conf. univ. biologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Lazăr". Comisia nr. 81 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Gh. Lazăr" (curs de zi, seral şi restanţieri). Preşedinte **Florin Georgescu,** conf. univ. filozofie, Institutul de cultură fizică Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Lazăr". Comisia nr 82 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Gh. Lazăr" (învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Florea Zara,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie „ D. Bolintineanu". Comisia nr. 83 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi

(Continuare în pag. 5-a)

(Urmare din pag. 4-a)

de la Școala medie „D Bolintineanu" (curs de zi). Președinte **Grigore Agopian,** conf. univ. matematică, Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București.

Școala medie „D. Bolintineanu". Comisia nr. 84 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „D. Bolintineanu" (curs de zi, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ilie Ilasievici**, prof. matematici, gr. I, Școala medie serală București.

Școala medie „D. Bolintineanu". Comisia nr. 85 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „D. Bolintineanu" (curs de zi). Președinte **Savin Bratu,** conf. univ. filologie, Universitatea București.

Școala medie „D. Bolintineanu". Comisia nr. 86 — secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „D. Bolintineanu" (curs de zi și restanțieri). Președinte **Cremer Izidor,** conf. univ. pedag. Institutul pedagogic de 3 ani București.

Școala medie „D. Bolintineanu". Comisia nr. 87 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „D. Bolintineanu" (curs seral și învățământ fără frecvență). Președinte **Ion Coman,** prof. istorie, director Școala medie nr. 30 București.

Școala medie nr. 27. Comisia nr. 88 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 27 (curs de zi). Președinte **Iuliu Vieroșanu,** conf. univ. fizică, Institutul de Științe Economice „V. I. Lenin" București.

Școala medie nr. 27. Comisia nr. 89 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 27 (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Cornelia Floroiu,** prof. geografie, dir. Școala medie „A Vlaicu" București.

Școala medie nr. 27. Comisia nr. 90 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 27 (curs de zi și restanțieri). Președinte **Nicolae Djamo,** conf. univ. geografie, Institutul de Științe Economice „V. I. Lenin" București

Școala medie nr. 36. Comisia nr. 91 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 36 (curs de zi) Președinte **Constantin Ioan,** prof. univ fizică, Institutul agronomic „Nic. Bălcescu" București.

Școala medie nr. 36. Comisia nr. 92 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 36 (curs de zi). Președinte **Ion Brăescu,** conf. univ. filologie, Universitatea București.

Școala medie nr. 36. Comisia nr. 93 — secție reală Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 36 (curs seral și restanțieri). Președinte **Victor Petre,** prof. lb. română, director Școala medie „Gheorghe Șincai" București.

Școala medie nr. 36. Comisia nr. 94 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 36 (curs seral). Președinte **Pascal Nisirius,** prof. socialism, director Școala medie „George Coșbuc" București.

Școala medie nr. 36. Comisia nr. 95 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 36 (curs seral). Președinte **Aurelia Teodorescu,** prof. istorie, directoare Școala medie „Spiru Haret" București.

Școala medie „Nic. Bălcescu". Comisia nr. 96 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Nic. Bălcescu" (curs de zi). Președinte **Eugen Mihăilescu,** conf. univ. matematică. Universitatea București.

Școala medie „Nic. Bălcescu". Comisia nr. 97 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Nic. Bălcescu" (curs de zi). Președinte **Eneea Barbu,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie „Nic. Bălcescu". Comisia nr. 98 — secție reală Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Nic. Bălcescu" (cursuri de zi și serale). Președinte **Dan Ștefănescu,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie „Nic. Bălcescu". Comisia nr. 99 — secție mixtă cu limba de predare română și germană. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Nic. Bălcescu" și Școala medie nr. 21 cu limba de predare germană (curs de zi). Președinte **Bruno Colbert,** conf univ. filologie, Universitatea București.

Școala medie „Nic. Bălcescu". Comisia nr. 100 secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Nic. Bălcescu" (curs seral și învățământ fără frecvență). Președinte **Gheorghe Rizescu,** prof. matematică, director Școala medie „C. A. Rosetti" București.

Școala medie „T. Vladimirescu". Comisia nr. 101 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „T. Vladimirescu" (curs de zi). Președinte **Tiberiu Roman,** conf. univ. matematică. Institutul de petrol, gaze și geologie București.

Școala medie „T. Vladimirescu". Comisia nr. 102 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „T. Vladimirescu" (cursuri de zi și serale) Președinte **Constantin Mărculescu,** prof. geografie, gr. I, Școala medie nr. 15 București

Școala medie „T. Vladimirescu". Comisia nr. 103 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „T. Vladimirescu" (învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Dragu,** prof. istorie-filozofie, director Școala medie „Ion Neculce" București.

Școala medie „T. Vladimirescu". Comisia nr. 104 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „T. Vladimirescu" (curs de zi). Președinte **Maria Săvulescu,** profesor lb. latină, director Școala medie „Ion Creangă" București.

Școala medie nr. 25. Comisia nr. 105 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 25 (cursuri de zi și serale). Președinte **Dumitru Flondor,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie nr. 25. Comisia nr. 106 — secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 25 (cursuri de zi și serale). Președinte **Dumitru Marinescu,** prof. matematică, director adj. Școala medie „Matei Basarab" București.

Școala medie nr. 31. Comisia nr. 107 — secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 31 (curs de zi). Președinte **Maria Bulgărea,** prof. pedagogie, dir. adj. Școala medie „Z. Kosmodemianskaia" București.

Școala medie nr. 33. Comisia nr. 108 — secție reală Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 33 (învățământ fără frecvență). Președinte **Alexandru Visarion,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie de arte plastice. Comisia nr. 109 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie de arte plastice și Școala de Coregrafie (curs de zi și restanțieri). Președinte **Mihai Rusu,** prof. pedagogie, director Școala medie nr 6 București.

Școala medie „Ion Neculce". Comisia nr. 110 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Ion Neculce" (curs de zi și restanțieri). Președinte **Sergiu Gogălniceanu,** conf. univ chimie, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București.

Școala medie „Ion Neculce". Comisia nr. 111 — secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Ion Neculce" (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Ana Tucicov Bogdan,** lector univ. psihologie, Universitatea București.

Școala medie „Ion Neculce". Comisia nr. 112 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Ion Neculce" (învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Polixenia Ardeleanu,** prof. istorie, dir. adj. Școala medie nr. 15 București.

Școala medie „Aurel Vlaicu". Comisia nr. 113 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Aurel Vlaicu" (curs de zi). Președinte **Constantin Disescu,** prof. univ. fizică, Institutul agronomic „Nic. Bălcescu" București.

Școala medie „Aurel Vlaicu". Comisia nr. 114 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Aurel Vlaicu" (curs de zi). Președinte **Leo Gruia,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie „Aurel Vlaicu". Comisia nr. 115 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Aurel Vlaicu" (învățământ fără frecvență). Președinte **Elena Antoci,** prof geografie, dir. adj Școala medie „Gh. Lazăr" București.

Școala medie „Aurel Vlaicu". Comisia nr. 116 — secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Aurel Vlaicu" (curs de zi și restanțieri) Președinte **Haralambie Chirilei,** prof. univ. biologie, Institutul agronomic „Nic Bălcescu" București.

Școala medie nr. 6. Comisia nr. 117 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 6 (curs de zi) Președinte **Haralambie Ionescu,** conf. univ matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej"-București.

Școala medie nr. 6. Comisia nr. 118 — secție mixtă Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 6 (curs de zi și restanțieri). Președinte **Alexandru Trifu,** prof. univ. pedadogie, Conservatorul „Ciprian Porumbescu" București.

Școala medie nr. 6. Comisia nr. 119 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 6 (curs seral și restanțieri) Președinte **Gheorghe Moisil,** conf. univ. fizică, Institutul „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie nr. 40. Comisia nr. 120 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 40 (curs seral și restanțieri). Președinte **Moise Cuciuc,** prof. univ. matematică, Institutul de petrol, gaze și geologie București.

Școala medie nr. 40. Comisia nr. 121 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr 40 (învățământ fără frecvență și restanțieri) Președinte **Berthold Grimwald,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie „Spiru Haret". Comisia nr. 122 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Spiru Haret" (învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Elena Munteanu,** prof. istorie, gr II. director adj. Școala medie „Emil Racoviță" București.

Școala medie „Dimitrie Cantemir". Comisia nr. 123 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Dimitrie Cantemir" (examene de diferență). Președinte **Margareta Ailincăi,** prof. emerit. fizică. Școala medie „Dr. Petru Groza" București.

Școala medie „Dimitrie Cantemir". Comisia nr. 124 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie „Dimitrie Cantemir" (examene de diferență). Președinte **Ion Toboșaru,** conf. univ. filologie, Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale" București.

Școala medie nr. 10. Comisia nr 125 — secție reală Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 10 (examene de diferență). Președinte **Gheorghe Ciucu,** prof. univ. matematică, Universitatea București.

Școala medie nr. 10. Comisia nr. 126 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 10 (examene de diferență). Președinte **Aron Petric.** conf univ. istorie, Universitatea București.

Școala medie nr. 10. Comisia nr. 127 — secție umanistă Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 10 (examene de diferență). Președinte **Dumitru Păcuraru,** conf. univ. filologie, Universitatea București.

Școala medie nr. 10. Comisia nr. 128 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 10 (examene de diferență). Președinte **Dumitru Almaș,** conf univ. istorie, Universitatea București.

ORAȘUL CONSTANȚA

Școala medie nr. 1 Constanța. Comisia nr. 1 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Constanța (curs de zi și restanțieri). Președinte **Marin Dumitrescu,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie nr. 1 Constanța. Comisia nr. 2 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Constanța (curs de zi și restanțieri). Președinte **Anghel Dumitrescu,** conf univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani Constanța.

Școala medie nr. 1 Constanța. Comisia nr. 3 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Constanța (învățământ fără frecvență). Președinte **Ion Zaharia,** prof. matematică, director Școala medie nr. 4 Constanța.

Școala medie nr. 1 Constanța. Comisia nr. 5 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Constanța (învățământ fără frecvență). Președinte **Eugenia Brînză,** prof. științe biologice, gr. II, director adjunct Școala medie nr. 7 Constanța.

Școala medie nr. 1 Constanța. Comisia nr. 6 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Constanța (învățământ fără frecvență). Președinte **Florica Pantelu,** prof. științe biologice, director Școala medie nr. 6 Constanța.

Școala medie nr. 1 Constanța. Comisia nr. 7 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Constanța (curs seral, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Florica Dumitrescu,** prof. geografie, director Școala medie nr. 5 Constanța

Școala medie nr. 1 Constanța. Comisia nr. 8 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Constanța și Școala medie Năvodari (curs seral și restanțieri). Președinte **Ion Lungu,** prof. istorie, gr. II, Școala medie nr. 6 Constanța.

Școala medie nr. 2 Constanța. Comisia nr. 9 secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 2 Constanța (curs de zi). Președinte **Vasile Manea,** lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Constanța.

Școala medie nr. 2 Constanța. Comisia nr. 10 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 2 Constanța (curs de zi și restanțieri). Președinte **Elena Fusu,** prof. pedagogie, director adjunct Școala medie nr. 1 Constanța.

Școala medie nr. 2 Constanța. Comisia nr. 11 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 2 Constanța (curs de zi și restanțieri). Președinte **Leon Diculescu,** conf. univ. filologie, Institutul de arhitectură „Ion Mincu" București.

Școala medie nr. 2 Constanța. Comisia nr. 12 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 2 Constanța (curs seral și restanțieri). Președinte **Petre Raclaru,** lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani București.

Școala medie nr. 2 Constanța. Comisia nr. 13 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școlile medii nr. 2 și 3 Constanța (curs seral, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Brătulescu,** prof. matematică, director adjunct Școala medie nr. 6 Constanța.

Școala medie nr. 3 Constanța. Comisia nr. 14 secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 3 Constanța (curs de zi și restanțieri). Președinte **Maria Șerbănescu,** lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Constanța.

Școala medie nr. 3 Constanța. Comisia nr. 15 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 3 Constanța (curs de zi). Președinte **Petre Raicopol,** prof. matematică, gr. II, Școala medie nr. 1 Constanța.

Școala medie nr. 3 Constanța. Comisia nr. 16 secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 3 Constanța și Școala medie Eforie Sud (curs de zi și restanțieri). Președinte **Aurel Roman,** lector univ. istorie, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Școala medie nr. 3 Constanța Comisia nr. 17 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 3 Constanța (curs de zi și restanțieri) Președinte **Constantin Ciuchindel,** lector univ filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Galați.

Școala medie nr. 4 Constanța. Comisia nr. 18 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 4 Constanța și Școala medie Năvodari (curs de zi și restanțieri). Președinte **Ștefan Brînză,** prof. lb. română, gr. II, Școala medie nr. 2 Constanța.

Școala medie nr. 4 Constanța. Comisia nr. 19 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la școlile medii nr. 4 și nr. 1 Constanța (curs de zi și restanțieri). Președinte **Maria Vartanezian,** prof. lb. franceză, director adjunct, Școala medie nr. 2 Constanța.

Școala medie nr. 4 Constanța. Comisia nr. 20 — secție mixtă Se vor prezenta candidați de la Școala medie Techirghiol, Școala medie Năvodari și Școala tehnică specială de contabilitate Constanța (curs de zi și restanțieri). Președinte **Mircea Peahă,** lector univ. geografie, Institutul pedagogic de 3 ani Constanța.

Școala medie Mangalia. Comisia nr. 21 — sec. tie mixtă Se vor prezenta candidați de la Școala medie Mangalia (curs de zi și restanțieri). Președinte **Valentina Stănescu,** prof. lb. română, director adjunct Școala medie nr. 2 Constanța.

REGIUNEA ARGEȘ

Școala medie nr. 1 Pitești. Comisia nr. 1 — secție reală Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Pitești (curs de zi). Președinte **Ion Marinescu,** conf. univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Pitești.

Școala medie nr. 1 Pitești. Comisia nr. 2 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Pitești (curs de zi). Președinte **Arie Arie,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie nr. 1 Pitești. Comisia nr. 3 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Pitești (curs de zi). Președinte **Constantin Mocanu,** lector univ. geografie, Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București.

Școala medie nr. 1 Pitești. Comisia nr. 4 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Pitești (curs seral, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Dinu,** prof l. română, director Școala medie nr. 3 Pitești.

Școala medie nr. 2 Pitești. Comisia nr. 5 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 2 Pitești (curs de zi). Președinte **Constantin Bucur,** lector univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie nr. 2 Pitești. Comisia nr. 6 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 2 Pitești (curs de zi și restanțieri). Președinte **Mihai Buga,** șef lucrări matematică Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie nr. 2 Pitești. Comisia nr. 7 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 2 Pitești (curs de zi). Președinte **Nicolae Dinculescu,** lector univ. filozofie, Institutul pedagogic de 3 ani Pitești.

Școala medie nr. 2 Pitești. Comisia nr. 8 — secție reală Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 2 Pitești (curs seral, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe Negoiță,** prof. șt. biologice, director Școala medie nr. 2 Rm. Vîlcea.

Școala medie nr. 2 Pitești. Comisia nr. 9 — secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 2 Pitești (învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Vasile Pleșu,** prof. geografie, director Școala medie nr. 1 Cîmpulung.

Școala medie nr. 3 Pitești. Comisia nr. 10 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 3 Pitești (curs de zi). Președinte **Alexandru Iuracec,** conf. univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Pitești.

Școala medie nr. 3 Pitești. Comisia nr. 11 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 3 Pitești și Școala medie Ștefănești (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Vasile Șova,** prof. matematică-fizică, Școala medie Găiești.

Școala medie nr. 3 Pitești. Comisia nr. 12 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 3 Pitești (curs de zi și restanțieri). Președinte **Mihaela Mihăilescu,** prof. l. latină, Școala medie nr. 2 Pitești.

Școala medie nr. 3 Pitești. Comisia nr. 13 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 3 Pitești (curs seral, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe Cristea,** lector univ. fizică, Institutul pedagogic de 3 ani București.

Școala medie Vedea. Comisia nr. 14 — secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie Vedea (curs de zi, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe Toma,** prof. geografie, gr. II, director Școala generală de 8 ani nr. 3 Pitești.

Școala medie nr. 1 Cîmpulung. Comisia nr. 15 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Cîmpulung (curs de zi). Președinte **Ion Enache,** șef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie nr. 1 Cîmpulung. Comisia nr 16 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Cîmpulung (curs de zi). Președinte **Petre Alecu,** lector univ. mat., Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie nr. 1 Cîmpulung. Comisia nr. 17 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Cîmpulung (curs de zi și restanțieri). Președinte **Nicolae Enescu,** prof. istorie, gr. II, director Școala medie Costești.

Școala medie nr. 1 Cîmpulung. Comisia nr. 18 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Cîmpulung (curs seral și restanțieri). Președinte **Gheorghe Constantin,** lector univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie nr. 1 Cîmpulung. Comisia nr. 19 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Cîmpulung (învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Emil Persu,** prof. istorie, gr .II, Școala medie Drăgășani.

Școala medie nr. 2 Cîmpulung. Comisia nr. 20 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 2 Cîmpulung (curs de zi). Președinte **Luca Gîrleanu,** șef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie nr. 2 Cîmpulung. Comisia nr. 21 — secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 2 Cîmpulung (curs de zi). Președinte **Ion Ceaușescu,** prof. geografie, gr. II, director Școala medie nr. 1 Rm. Vîlcea.

Școala tehnică specială de contabilitate Cîmpulung. Comisia nr. 22 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala tehnică specială de contabilitate Cîmpulung și Școala medie Rucăr (curs de zi și restanțieri). Președinte **Desdemona Slavie,** prof. geografie, directoare Școala medie nr. 2 Pitești.

Școala medie nr. 1 Rm. Vîlcea. Comisia nr. 23 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Rm Vîlcea (curs de zi). Președinte **Vasile Mihăilescu,** șef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București

Școala medie nr. 1 Rm. Vîlcea. Comisia nr. 24 — secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Rm. Vîlcea (curs de zi și restanțieri). Președinte **Nicolae Mitulescu,** prof. geografie, gr. II, director Școala medie nr. 1 Pitești.

Școala medie nr. 1 Rm. Vîlcea. Comisia nr. 25 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 1 Rm. Vîlcea (curs seral, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Elena Achimescu,** prof. șt. biologice, director adjunct Școala medie nr. 2 Slatina.

Școala medie nr. 2 Rm. Vîlcea. Comisia nr. 26 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr 2 Rm Vîlcea (curs de zi). Președinte **Crăciun Guță,** șef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie nr. 2 Rm. Vîlcea. Comisia nr. 27 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 2 Rm Vîlcea (curs de zi și restanțieri) Președinte **Ștefan Predescu,** prof. matematică-fizică, gr. II, Școala medie nr. 1 Slatina.

Școala medie nr. 2 Rm. Vîlcea. Comisia nr. 28 — secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr 2 Rm Vîlcea (curs de zi și restanțieri). Președinte **Gabriel Tepelea,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Pitești

Școala medie nr. 2 Rm. Vîlcea. Comisia nr. 29 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la Școala medie nr. 2 Rm. Vîlcea (învățământ fără frecvență). Președinte **Ion Ploscaru,** lector univ. filologie, Conservatorul „Ciprian Porumbescu" București.

Școala medie Băbeni. Comisia nr. 30 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la școlile medii Băbeni și Govora-Băi (cursuri de zi, serale și restanțieri) Președinte **Octavian Floarea,** șef lucrări chimie, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

Școala medie Călimănești. Comisia nr. 31 — secție reală. Se vor prezenta candidați de la școlile medii Călimănești și Brezoi (curs de zi și restanțieri). Președinte **Dorin Cristescu,** șef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București.

(Continuare în pag. 6-a)

(Urmare din pag. 5-a)

Şcoala medie nr. 1 Slatina. Comisia nr. 32 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Slatina (curs de zi). Preşedinte **Gheorghe Iacobescu**, şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Slatina. Comisia nr. 33 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Slatina (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Ciobanu,** prof. şt. biologice, geografie, director Şcoala medie Călimăneşti.

Şcoala medie nr. 2 Slatina. Comisia nr. 34 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii nr. 1 şi 2 Slatina (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Grigore Lăzărescu**, prof. şt. biologice, gr. II, Şcoala medie nr. 2 Rm. Vilcea.

Şcoala medie nr. 2 Slatina. Comisia nr. 35 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii nr. 1 şi 2 Slatina şi Şcoala medie Potcoava (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Arsenescu,** prof. filozofie, gr. II, director Şcoala medie Topoloveni.

Şcoala medie Costeşti. Comisia nr. 36 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Costeşti şi Mozăceni Deal (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Borovină,** prof. şt. sociale, director Şcoala medie Corbeni.

Şcoala medie Curtea de Argeş. Comisia nr. 37 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Curtea de Argeş (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Popescu,** şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Curtea de Argeş. Comisia nr. 38 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Curtea de Argeş (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Augustin Z. N. Pop,** conf. univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Piteşti.

Şcoala medie Curtea de Argeş. Comisia nr. 39 — secţie reală Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Domneşti şi Corbeni (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Lucian Mănescu,** prof. matematică, gr. II, Şcoala medie nr. 1 Rm. Vilcea.

Şcoala medie Drăgăneşti Olt. Comisia nr. 40 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Drăgăneşti Olt (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Stroescu,** prof. pedagogie-psihologie, gr. II, Şcoala medie nr. 2 Rm. Vilcea.

Şcoala medie Drăgăşani. Comisia nr. 41 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Drăgăşani (curs de zi). Preşedinte **Ion Niţescu,** prof. l. română, director Şcoala medie nr. 2 Cîmpulung-Muscel.

Şcoala medie Drăgăşani. Comisia nr. 42 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Drăgăşani (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Iosif Antohi,** lector univ. pedagogie, Institutul pedagogic de 3 ani Piteşti.

Şcoala medie Găieşti. Comisia nr. 43 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Găieşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Săraru,** prof. istorie, gr. II, Şcoala petrol-chimie Slatina.

Şcoala medie Găieşti. Comisia nr. 44 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Găieşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Chelărescu,** prof. ştiinţe biologice, gr. II, director Şcoala medie Drăgăşani.

Şcoala medie Topoloveni. Comisia nr. 45 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Topoloveni (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Marin Păunescu,** prof. pedagogie, gr. II, Şcoala generală de 8 ani nr. 4 Piteşti.

Şcoala medie Topoloveni. Comisia nr. 46 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Topoloveni (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Bera,** lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Piteşti.

Şcoala medie Horezu. Comisia nr. 47 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Horezu (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Viorica Fărcăşiu,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Piteşti.

REGIUNEA BACĂU

Şcoala medie Adjud. Comisia nr. 1, secţia reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Adjud şi Podul Turcului (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Anatolie Mihul,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic Iaşi.

Şcoala medie Adjud, Comisia nr. 2, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Adjud şi Podul Turcului (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ohanes Bedighian,** lector univ. filologie, Institutul de ştiinţe economice „V. I. Lenin" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Bacău, Comisia nr. 3, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Bacău (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ion Cerghit,** lector univ. pedagogie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Bacău, Comisia nr. 4, secţie reală Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Bacău (curs de zi). Preşedinte **Dumitru Mititelu,** conf. univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Iaşi.

Şcoala medie nr. 2 Bacău, Comisia nr. 5, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Bacău (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Marin Cosmescu,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bacău.

Şcoala medie nr. 2 Bacău, Comisia nr 6, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Bacău (curs seral). Preşedinte **Ioan Obramiuc,** prof. geografie gr. I, Şcoala pedagogică Bacău.

Şcoala medie nr. 2 Bacău, Comisia nr. 7, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Bacău (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Cezar Căşeriu,** lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bacău.

Şcoala medie nr. 3 Bacău, Comisia nr. 8, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 3 Bacău (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Eugenia Rucinschi,** lector univ. chimie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 3 Bacău, Comisia nr. 9, secţia umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr 3 şi nr. 4 Bacău (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Silvia Cucu,** lector univ. filologie, Institutul de artă teatrală şi cinematografică „I. L. Caragiale" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 4 Bacău, Comisia nr. 10, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 4 Bacău (curs de zi). Preşedinte **Vasile Moisescu,** lector univ. filologie, Institutul de artă teatrală şi cinematografică „I. L. Caragiale" Bucureşti.

Şcoala medie Bicaz, Comisia nr. 11, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Bicaz (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Vlad,** prof. limba română, director şcoala medie nr. 4 Bacău.

Şcoala medie Buhuşi, Comisia nr. 12, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Buhuşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Elena Gheorghiţă,** prof. geografie, director adjunct şcoala medie nr. 2 Bacău.

Şcoala medie Buhuşi, Comisia nr. 13, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Buhuşi şi Roznov (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **David Riemer,** lector univ. matematică, Universitatea „Al. I. Cuza"-Iaşi.

Şcoala medie Comăneşti, Comisia nr. 14, secţie reală Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Comăneşti (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Petre Popescu J.,** prof. istorie, director şcoala medie nr. 1 Bacău.

Şcoala medie Comăneşti, Comisia nr. 15, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Comăneşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Veronica Vicol,** prof. lb latină gr. II. Şcoala medie nr. 2, Piatra Neamţ.

Şcoala medie nr. 1, oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Comisia nr. 16, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Maria Jemna,** lector univ istorie, Universitatea „Al. I. Cuza"-Iaşi.

Şcoala medie nr. 2 oraş Gheorghe Gheorghiu-Dej, Comisia nr. 17, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 oraş Gheorghe Gheorghiu-Dej (curs de zi). Preşedinte **Aglaia Cirja,** prof. matematică gr. II, Şcoala medie nr. 2 Bacău.

Şcoala medie nr. 2 oraş Gheorghe Gheorghiu-Dej, Comisia nr. 18, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 oraş Gheorghe Gheorghiu-Dej (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Mancaş,** prof. lb. română gr. II, director şcoala medie Bicaz.

Şcoala medie Moineşti, Comisia nr. 19 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Moineşti (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Candiano Leonte,** lector univ. chimie, Universitatea „Al. I Cuza" Iasi.

Şcoala medie Moineşti, Comisia nr. 20, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Moineşti (curs de zi şi restanţieri) Preşedinte **Geta Grigoriu,** prof. emerit, limba franceză, Şcoala medie nr. 2, Piatra Neamţ.

Şcoala medie nr. 1, Piatra Neamţ, Comisia nr. 21, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Piatra Neamţ (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Adrian Volcinschi,** lector univ. biologie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi.

Şcoala medie nr. 2 Piatra Neamţ, Comisia nr. 22, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Piatra Neamţ (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Maria Iacobeanu,** prof. geografie gr. II, director Şcoala pedagogică, Bacău

Şcoala medie nr. 2 Piatra Neamţ, Comisia nr. 23, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Piatra Neamţ (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Grigore Coban,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani, Bacău.

Şcoala medie Roman, Comisia nr. 24, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Roman (curs de zi). Preşedinte **Octavia Gheracopol,** şef lucrări biologie, Institutul politehnic, Galati.

Şcoala medie Roman, Comisia nr. 25, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Roman (curs de zi). Preşedinte **Dumitru Alistar,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bacău.

Şcoala medie Roman, Comisia nr. 26, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Roman şi Săbăoani (curs de zi). Preşedinte **Alexandru Bucur,** prof. limba rusă, director şcoala medie Comăneşti.

Şcoala medie Roman, Comisia nr. 27, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Roman (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Ambruş,** prof. fizică, director şcoala medie nr. 1, Piatra Neamţ.

Şcoala medie Tg. Neamţ, Comisia nr. 28, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Tg. Neamţ (curs de zi). Preşedinte **Alexandru Cojocaru,** prof. matematică gr. II, şcoala medie Roman.

Şcoala medie Tg. Neamţ, Comisia nr. 29, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Tg. Neamţ şi Borca (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Mihalcea,** prof. matematică-fizică, director adjunct, şcoala medie Roman.

Şcoala medie Tg. Ocna, Comisia nr. 30, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Tg. Ocna (cursuri de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Vadana,** prof ştiinţe naturale, director şcoala medie Tg. Neamţ.

REGIUNEA BANAT

Şcoala medie Nr. 1. Pecica. Comisia Nr. 1, secţie reală cu limba de predare română şi slovacă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr. 1 Pecica şi şcoala medie Nădlac (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Pandele Olteanu,** conf. univ. filologie, Universitatea Bucureşti

Şcoala medie Vinga. Comisia Nr. 2, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Curtici, Pîncota şi Vinga (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Tatiana Streian,** prof. matematică gr. II Şcoala medie Nr. 1 Lugoj.

Şcoala medie Bozovici. Comisia Nr. 3, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Bozovici (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Lucia Blaga,** prof. matematică, directoare şcoala medie Nr. 2 Timişoara.

Şcoala medie Nr. 1 Caransebeş. Comisia Nr. 4 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr. 1 Caransebeş (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Ana Schiopu,** prof. istorie gr. II, director adjunct şcoala medie Orşova.

Şcoala medie Nr. 2 Caransebeş. Comisia Nr. 5 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Nr. 1 şi Nr. 2 Caransebeş (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Victoria Burtea,** prof. şt. biologice gr. II, şcoala medie Nr. 2 Arad.

Şcoala medie Oţelul Roşu. Comisia Nr. 6 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Oţelul Roşu (curs de zi şi serale). Preşedinte **Justin Cornea,** prof. matematică gr. II, director adjunct şcoala medie Nr. 1 Arad.

Şcoala medie Ciacova. Comisia Nr. 7 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Ciacova şi Deta. (curs. de zi şi restanţieri). Preşedinte **Bujor Jumanca,** prof. geografie gr. II, şcoala medie Nr. 1 Caransebeş.

Şcoala medie Gătaia. Comisia Nr. 8 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Gătaia (curs. de zi şi restanţieri). Preşedinte **Aurel Gruescu,** prof. pedagogie gr. II, director şcoala medie Făget.

Şcoala medie Făget. Comisia Nr. 9 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Făget (curs. de zi şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Roz,** prof. istorie gr. II, director adjunct şcoala medie Nr. 3 Arad.

Şcoala medie Lipova. Comisia Nr. 10 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Lipova (curs. de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Aurel Drenceanu,** conf. univ. fizică, Institutul Politehnic Timişoara.

Şcoala medie Lipova. Comisia Nr. 11 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Lipova (curs. de zi şi restanţieri). Preşedinte **Duşan Sablici,** prof. lb. română emerit, director şcoala medie Nr. 10 Timişoara.

Şcoala medie Buziaş. Comisia Nr. 12 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Buziaş (curs. de zi şi restanţieri). Preşedinte **Paul Miclău,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Oraviţa. Comisia Nr. 13 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Oraviţa şi Moldova Nouă (curs de zi). Preşedinte **Ioan Bejan,** conf. univ. fizică, Institutul Politehnic Timişoara.

Şcoala medie Oraviţa. Comisia Nr. 14 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Oraviţa şi Moldova Nouă (curs. de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Maria Ivănescu,** prof. lb. română gr. II, şcoala medie Nr. 2 Arad.

Şcoala medie Orşova. Comisia Nr. 15 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Orşova şi Mehadia (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion D. Ilie,** lector univ, geografie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Sînicolaul Mare. Comisia Nr. 16 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Sînicolaul Mare (curs. de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Grigore Ştefan,** prof. istorie gr. I, şcoala pedagogică Arad.

Şcoala medie Periam. Comisia Nr. 17 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Periam (curs de zi). Preşedinte **Cornelia Daba,** prof. şt. biologice, director adjunct şcoala medie Nr. 1 Reşiţa.

Şcoala medie Jimbolia. Comisia Nr. 18 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Jimbolia şi Recas (curs. de zi şi restanţieri). Preşedinte **Elena Vlad,** prof. lb. română gr. II, director şcoala medie Nr. 2 Caransebeş.

Şcoala medie Nr. 1 Arad. Comisia Nr. 19 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr. 1 Arad. (curs. de zi). Preşedinte **Ion Lupescu,** prof. univ. fizică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie Nr. 1 Arad. Comisia Nr. 20 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr. 1 Arad (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Gherghiu,** conf. univ. matematică Institutul Politehnic Timişoara.

Şcoala medie Nr. 1 Arad. Comisia Nr. 21 secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Nr. 1 Arad şi Nr. 2 Pecica (curs. de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Iosif Rehon,** prof. chimie gr. II, director şcoala medie Nr. 3 Arad.

Şcoala medie Nr. 2 Arad. Comisia Nr. 22 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Nr. 2 şi Nr. 3 Arad (curs. de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Popescu,** prof. matematică gr. I, şcoala medie Nr. 2 Lugoj.

Şcoala medie Nr. 2 Arad. Comisia Nr. 23 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Nr. 2 şi Nr. 3 Arad (curs seral). Preşedinte **Ştefan Căproiu,** conf. univ, fizică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie Nr. 2 Arad. Comisia Nr. 24 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Nr. 1 şi Nr. 2 Arad (curs. de zi şi restanţieri). Preşedinte **Victor Iancu,** conf. univ. filologie, Universitatea Timişoara.

Şcoala medie Nr. 3 Arad. Comisia Nr. 25 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr. 3 Arad. (curs. de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Tiberiu Iancu,** prof. matematică gr. II, director şcoala medie Nr. 3 Timişoara.

Şcoala medie Nr. 3 Arad. Comisia Nr. 26 secţie mixtă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr. 3 Arad (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Rudolf May,** prof. matematică gr. II, director adjunct şcoala medie Nr. 2 Timişoara.

Şcoala medie Nr. 5 Arad. Comisia Nr. 27 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Nr. 4 şi Nr. 5 Arad (curs. de zi şi restanţieri). Preşedinte **Iosif Fuchs,** prof. matematică gr. II, şcoala medie Nr. 10 Timişoara.

Şcoala medie Nr. 5 Arad. Comisia Nr. 28 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Nr. 3, Nr. 4 şi Nr. 5 Arad (curs. de zi şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Crişan,** lector univ. filologie, Universitatea Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 Lugoj. Comisia nr. 29 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Lugoj (curs de zi şi restanţieri. Preşedinte **Elvira Bitea,** prof. lb. română gr. II, Şcoala medie nr. 10 Timişoara.

Şcoala medie nr. 2 Lugoj. Comisia nr. 30 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Lugoj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Cornea,** conf. univ. chimie, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 2 Lugoj. Comisia nr. 31 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Lugoj şi Şcoala medie Nădrag (cursuri de zi, serale, fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Maria Husith,** prof. fizică gr. II, Şcoala medie nr. 1 Reşiţa.

Şcoala medie nr. 1 Reşiţa. Comisia nr. 32 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Reşiţa (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Dreciu,** lector univ. matematică, Universitatea Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 Reşiţa. Comisia nr. 33 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Reşiţa (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Petru Nistor,** prof. geografie gr. II, Şcoala medie nr. 1 Arad.

Şcoala medie nr. 1 Reşiţa. Comisia nr. 34 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Reşiţa (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Sima Onceanu,** prof. matematică gr. II, Şcoala medie nr. 1 Arad.

Şcoala medie nr. 1 Reşiţa. Comisia nr. 35 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Reşiţa (curs seral). Preşedinte **Ioan Novac,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie Anina. Comisia nr. 36 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Anina (cursuri de zi, serale şi restanţieri) Preşedinte **Ştefan Roskos,** prof. matematică, director Şcoala medie Nădlac.

Şcoala medie Bocşa. Comisia nr. 37 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Bocşa (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Alfred Schusler,** prof. fizică gr. II, Şcoala medie nr. 2 Lugoj.

Şcoala medie nr. 1 Timişoara. Comisia nr. 38 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Timişoara (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Aurel Nanu,** prof. univ. matematică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 Timişoara. Comisia nr. 39 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Timişoara (curs seral). Preşedinte **Iacob Suciu,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 Timişoara. Comisia nr. 40 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Timişoara, Şcoala medie nr. 2 Lugoj şi Şcoala medie Jimbolia (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Paul Szőny,** conf. univ. filologie, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Timişoara. Comisia nr. 41 — secţie mixtă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 10 Timişoara (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ştefan Mozer** prof. lb. maghiară, director adj. Şcoala medie nr. 1 Arad.

Şcoala medie nr. 2 Timişoara. Comisia nr. 42 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Timişoara (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Bobocescu,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 2 Timişoara. Comisia nr. 43 — secţie reală cu lb. de predare germană. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Timişoara şi Şcoala medie nr. 4 Arad (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Iosif Dick,** prof. univ. chimie, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 2 Timişoara. Comisia nr. 44 — secţie mixtă cu lb de predare germană. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Timişoara, Şcoala medie Jimbolia şi Şcoala medie nr. 2 Lugoj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Iosif Reichel,** prof. univ. chimie, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 3 Timişoara. Comisia nr. 45 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 3, nr. 4 şi nr. 6 Timişoara (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Silaş,** prof. univ. matematică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 3 Timişoara. Comisia nr. 46 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 3, nr. 1 şi nr. 2 Timişoara (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ştefan Binder,** conf. univ. filologie, Universitatea Timişoara.

Şcoala medie nr. 5 Timişoara. Comisia nr. 47 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 5 şi nr. 8 Timişoara (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Cornel Ungureanu,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 5 Timişoara. Comisia nr. 48 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 5, nr. 3 şi nr. 8 Timişoara (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Bogoevici,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 5 Timişoara. Comisia nr. 49 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 5 şi nr. 7 Timişoara (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Apostolescu,** prof. univ. pedagogie, Institutul pedagogic de 3 ani Timişoara.

Şcoala medie nr. 7 Timişoara. Comisia nr. 50 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 7 Timişoara (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Vasile Mioc,** prof. univ. matematică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 7 Timişoara. Comisia nr. 51 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 7 Timişoara (învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Ion Manu,** prof. univ. chimie, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 7 Timişoara. Comisia nr. 52 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 7, nr. 3, nr. 5 şi nr. 10 Timişoara (curs seral şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Zeno Gropşanu,** prof. univ. chimie, Institutul politehnic Timişoara.

(Continuare în pag. 7-a)

(Urmare din pag. 6-a)

Şcoala medie nr. 10 Timişoara. Comisia nr. 53 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 10 Timişoara (curs de zi). Preşedinte **G. Ostrogovich,** prof. univ. chimie, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 10 Timişoara. Comisia nr. 54 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 10 Timişoara (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Leon Sauciuc,** prof. univ. chimie, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 10 Timişoara. Comisia nr. 55 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 10 Timişoara (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Cornel Stoiculescu,** prof. istorie gr. II, Şcoala medie Lipova.

Şcoala medie nr. 10 Timişoara. Comisia nr. 56 — secţie mixtă cu lb. de predare germană şi sîrbă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 10 Timişoara (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Mirco Jivcovici,** conf. univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie de artă Timişoara. Comisia nr. 57 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie de artă şi Şcoala medie nr. 4 Timişoara (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Popeangă,** prof. pedagogie gr. I, emerit, director Şcoala pedagogică Arad.

REGIUNEA BRAŞOV

Şcoala medie Agnita, Comisia nr. 1, secţia mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Agnita (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Marinescu,** lector univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani, Braşov.

Şcoala medie nr. 1, Făgăraş, Comisia nr. 2, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 2 Făgăraş şi Şcoala medie, oraşul Victoria (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Valentin Georgescu,** prof. geografie, director Şcoala medie nr. 3, Braşov.

Şcoala medie nr. 2 Făgăraş, Comisia nr. 3, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Făgăraş (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Niculiţă,** lector univ. filologie, Univ. „Babeş-Bolyai"-Cluj.

Şcoala medie nr. 1, Făgăraş, Comisia nr. 4, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Făgăraş, Şcoala medie oraşul Victoria şi Şcoala medie Avrig (curs de zi). Preşedinte **Rodica Ciurea,** prof. matematică gr. II, Şcoala medie nr. 5 Braşov.

Şcoala medie nr. 2 Făgăraş, Comisia nr. 5, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Făgăraş (curs de zi). Preşedinte **Ioan Stoia,** prof. emerit şt. biologice, Şcoala medie nr. I Braşov.

Şcoala medie Blaj, Comisia nr. 6, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Blaj (curs de zi). Preşedinte **Petru Ludaşan,** prof. lb. română, director şcoala medie Agnita.

Şcoala medie Blaj, Comisia nr. 7, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Blaj (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Pîrvu,** conf. univ. pedagogie, Conservatorul de muzică „Gheorghe Dima" Cluj.

Şcoala medie Rupea, Comisia nr. 8, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Rupea (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Remus Popovici,** prof. lb. latină-română, director Şcoala medie nr. 1 Făgăraş.

Şcoala medie Cisnădie, Comisia nr. 9, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Cisnădie şi Avrig (curs de zi, seral şi restanţieri). Preşedinte **Hans Welmann,** prof. şt. biologice-chimie, Şcoala medie nr. 2 Sighişoara.

Şcoala medie Sălişte Sibiu, Comisia nr. 10, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Sălişte şi Tălmaciu (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Popescu,** prof. lb. română, director şcoala medie nr. 2, Mediaş.

Şcoala medie nr. 1 Sf. Gheorghe, Comisia nr. 11, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Sf. Gheorghe şi şcolile medii Covasna şi Lunca Colniculuí (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Marin Călinescu,** prof. matematică gr. I, Şcoala medie nr. 1, Mediaş.

Şcoala medie nr. 2 Sf. Gheorghe, Comisia nr. 12, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Sf. Gheorghe (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Madar,** lector univ. filozofie, Institutul politehnic, Braşov.

Şcoala medie nr. 1 Sighişoara, Comisia nr. 13, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Sighişoara (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Profira Sandovici,** lector univ. matematică, Universitatea „Babeş-Bolyai", Cluj.

Şcoala medie nr. 2 Sighişoara, Comisia nr. 14, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Sighişoara şi Şcoala medie Dumbrăveni (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Aurelia Bogdan,** prof. lb. română-franceză, director adj. Şcoala medie, oraşul Victoria.

Şcoala medie nr. 1 Mediaş, Comisia nr. 15, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Mediaş şi Şcoala medie Copşa Mică (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Calu,** lector univ. chimie. Univ. „Babeş-Bolyai", Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Mediaş, Comisia nr. 16, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi 2 Mediaş (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Cruţu,** lector univ. fizică, Institutul politehnic Braşov.

Şcoala medie nr. 2, Mediaş, Comisia nr. 17, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 1 Mediaş (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Suraru,** lector univ. biologie, Universitatea „Babeş-Bolyai", Cluj.

Şcoala medie nr. 1, Sibiu, Comisia nr. 18, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Sibiu (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Viorica Manu,** şef lucrări chimie, Institutul politehnic Braşov.

Şcoala medie nr. 1 Sibiu, Comisia nr. 19, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Sibiu (curs de zi). Preşedinte **Cristina Mandravel,** lector univ. fizică, Institutul pedagogic de 3 ani, Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Sibiu, Comisia nr. 20, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Sibiu (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Irina Iliuţ,** prof. istorie, director adj Şcoala medie nr. 1 Braşov.

Şcoala medie nr. 3, Sibiu. Comisia nr. 21, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Sibiu (curs de zi). Preşedinte **Domnica Ulivi,** prof. lb. latină-română, director adj. Şcoala medie nr, 4, Braşov.

Şcoala medie nr. 3, Sibiu, Comisia nr. 22, secţie reală Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Sibiu (curs de zi). Preşedinte **Steliana Grosu,** prof. lb. română, directoare Şcoala medie nr. 2, Braşov.

Şcoala medie nr. 3, Sibiu, Comisia nr. 23, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Sibiu (curs de zi). Preşedinte **Ioan Pop,** lector univ. biologie, Universitatea „Babeş-Bolyai," Cluj.

Şcoala medie nr. 3 Sibiu, Comisia nr. 24, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala nr. 3 Sibiu (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Cornelia Albu,** prof. istorie, director adj., Şcoala medie nr. 3-Braşov.

Şcoala medie nr. 4, Sibiu, Comisia nr. 25, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 4 Sibiu (curs de zi). Preşedinte **Laurian Raica,** prof. pedagogie, director Şcoala medie Blaj.

Şcoala medie nr. 1 Braşov, Comisia nr. 26, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Braşov (curs seral). Preşedinte **Constanţa Sasu,** şef lucrări chimie, Institutul politehnic Braşov.

Şcoala medie nr. 1 Braşov. Comisia nr. 27 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Braşov (curs de zi). Preşedinte **Aurel Rusu,** prof. univ. matematică, Institutul politehnic Braşov.

Şcoala medie nr. 1 Braşov. Comisia nr. 28 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Braşov (curs de zi, seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Tuliu Racolţa,** prof. lb. română, director Şcoala medie nr. 2 Sighişoara.

Şcoala medie nr. 3 Braşov. Comisia nr. 29, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Braşov (curs seral şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Aurora Demetrescu,** prof. lb. română, gr. II, director Şcoala medie nr. 3 Sibiu.

Şcoala medie nr. 3 Braşov. Comisia nr. 30 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Braşov (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Achim,** prof. geografie, director Şcoala medie „Gh. Lazăr" Sibiu.

Şcoala medie nr. 4 Braşov. Comisia nr. 31 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 Braşov (curs de zi). Preşedinte **Aurel Drăgulănescu,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic Braşov.

Şcoala medie nr. 4 Braşov. Comisia nr. 32 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 Braşov (restanţieri). Preşedinte **Ana Ciobanu,** şef lucrări biologie, Institutul agronomic „Nic. Bălcescu" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 4 Braşov. Comisia nr. 33 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 Braşov (curs seral). Preşedinte **Claudia Simionescu,** lector univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani Braşov.

Şcoala medie nr. 4 Braşov. Comisia nr. 34 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 4 şi nr. 2 Braşov, Şcoala medie „Unirea" şi Şcoala medie de muzică (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ion Roman,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Braşov.

Şcoala medie „Unirea" Braşov. Comisia nr. 35 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Unirea" şi Şcoala medie nr. 4 Braşov (curs de zi şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Ion Soneriu,** lector univ. geografie, Institutul pedagogic de 3 ani Braşov.

Şcoala medie „Unirea" Braşov. Comisia nr. 36 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 şi Şcoala medie „Unirea" Braşov (curs de zi). Preşedinte **Maria Fanache,** prof. lb. română gr. I, Şcoala medie nr. 1 Sibiu.

Şcoala medie „Unirea" Braşov. Comisia nr. 37 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Unirea" Braşov (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Petre Iordan,** şef lucrări biologie, Institutul agronomic „Nic. Bălcescu" Bucureşti.

Şcoala medie „Unirea" Braşov. Comisia nr 38 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Unirea" şi Şcoala medie nr. 2 Braşov (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Traian Opincaru,** prof. pedagogie gr. I, Şcoala medie nr. 3 Sibiu.

Şcoala medie „Unirea" Braşov. Comisia nr. 39 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Unirea" Braşov (învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Nicolae Drăgan,** prof. istorie, Şcoala medie nr. 2 Mediaş.

Şcoala medie Codlea. Comisia nr. 40 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Codlea (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Lupu Ion,** lector pedagogie, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie Predeal. Comisia nr. 41 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Predeal (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Liviu Cristian,** lector univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Rîşnov. Comisia nr. 42. — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Rîşnov (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Margareta Aldea,** prof. lb. română, director adj. Şcoala medie Predeal.

Şcoala medie Săcele. Comisia nr. 43 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Săcele şi Zărneşti (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Barna,** prof. lb. română, director Şcoala medie nr. 1 Mediaş.

Şcoala medie nr. 1 Sf. Gheorghe. Comisia nr. 44 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Sf. Gheorghe şi Şcoala medie Baraolt (curs de zi). Preşedinte **Elisabeta Nacsádi,** lector univ. chimie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureş.

Şcoala medie nr. 2 Sf. Gheorghe. Comisia nr. 45 — secţie mixtă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţii de la Şcoala medie nr. 2 Sf. Gheorghe şi şcolile medii Baraolt şi Covasna (curs de zi, seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Adam Dankanits,** lector univ. istorie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureş.

Şcoala medie nr. 2 Sf. Gheorghe. Comisia nr. 46 — secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Sf. Gheorghe şi Şcoala medie Baraolt (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ştefan Sisak,** şef lucrări fizică, Institutul politehnic Braşov.

Şcoala medie Tg. Secuiesc. Comisia nr. 47 — secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Tg. Secuiesc (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ernest Albert,** prof. lb. maghiară, director Şcoala medie nr. 1, Sf. Gheorghe.

Şcoala medie Săcele. Comisia nr. 48 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Sighişoara, Şcoala medie nr. 3 Sibiu, Şcoala medie Săcele şi Şcoala medie nr. 5 Braşov. Preşedinte **Ludovic Kiss,** prof. lb. latină, director Şcoala medie Tg. Secuiesc.

Şcoala medie „Unirea" Braşov. Comisia nr. 49 — secţie mixtă cu lb de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Unirea" Braşov (curs de zi şi seral). Preşedinte **Ioan Chereji,** conf. univ. filologie, Institutul de teatru Tg. Mureş.

Şcoala medie nr. 2. Mediaş. Comisia nr. 50 — secţie cu limba de predare germană. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Sighişoara, Şcoala medie nr. 2 Mediaş, Şcoala medie Agnita, Şcoala medie Bistriţa reg. Cluj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Hermann Schmidt,** prof. istorie, director adjunct Şcoala medie „Gheorghe Lazăr" Sibiu.

Şcoala medie nr. 1 Sibiu. Comisia nr. 51 — secţie mixtă cu lb. de predare germană. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Sibiu şi de la Şcoala pedagogică de învăţători şi educatoare Sibiu (cursuri de zi, serale, fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Wächter Fridrich,** lector univ. fizică, Universitatea Bucureşti

Şcoala medie nr. 1 Braşov. Comisia nr. 52 — secţie mixtă cu lb. de predare germană. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Braşov (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Fakesch,** prof. matematică, director, Şcoala medie nr. 2 Sibiu.

REGIUNEA BUCUREŞTI

Şcoala medie Alexandria. Comisia nr. 1, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Alexandria (curs de zi). Preşedinte **Virgil Dron,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie Alexandria. Comisia nr. 2 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Alexandria (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Baron,** prof. fizică gr. II, director Şcoala medie nr. 1 Giurgiu.

Şcoala medie Alexandria. Comisia nr. 3 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Alexandria (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Angelescu,** prof. matematică gr. II, director Şcoala medie Videle.

Şcoala medie Călăraşi. Comisia nr. 4 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Călăraşi (curs de zi). Preşedinte **Florea Oprea,** conf. univ. chimie, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Călăraşi. Comisia nr. 5 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Călăraşi (curs de zi). Preşedinte **Constantin Matei,** prof. istorie, gr. II, director Şcoala medie Urziceni.

Şcoala medie Călăraşi. Comisia nr. 6 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Călăraşi (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte, **Florian Popescu,** prof. limba română, gr . II, director Şcoala medie Fierbinţi.

Şcoala medie Călăraşi. Comisia nr. 7 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Călăraşi (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Traian Costa,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Drăgăneşti Vlaşca. Comisia nr. 8 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Drăgăneşti Vlaşca (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Florian Creţeanu,** prof. limba română, gr. II, dir. adj. Şcoala medie Tr. Măgurele.

Şcoala medie Feteşti. Comisia nr. 9— secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Feteşti (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Trandafira Petrescu,** prof. limba română, gr. II, director Scoala medie Răcari.

Şcoala medie Feteşti. Comisia nr. 10 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Feteşti şi Ţăndărei (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri. Preşedinte **Constantin Popescu,** prof. fizică, gr. II. Şcoala medie Tr. Măgurele.

Şcoala medie nr. 1. Giurgiu. Comisia nr. 11 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Giurgiu (curs de zi). Preşedinte **Lucia Ivan,** şef lucrări chimie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1. Giurgiu. Comisia nr. 12 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Giurgiu (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Laurenţiu Georgescu,** prof. limba română gr. II, Şcoala medie Călăraşi.

Şcoala medie nr. 2 Giurgiu. Comisia nr 13 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Giurgiu (curs de zi). Preşedinte **Achim Marinescu,** lector univ. fizică, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Giurgiu. Comisia nr. 14 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Giurgiu (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ilie Puia,** lector univ. istorie, Institutul de ştiinţe economice „V. I. Lenin" Bucureşti.

Şcoala medie Lehliu. Comisia nr. 15 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Lehliu (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Petra Manea,** prof. limba română, gr. II, director adj. Şcoala medie nr. 1 Giurgiu.

Şcoala medie Brăneşti. Comisia nr. 16 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Brăneşti (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Petra Vlaicu,** prof. istorie, gr. II, directoare Şcoala medie Giurgiu.

Şcoala medie nr. 1 Oltenita. Comisia nr. 17, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Oltenita (curs de zi). Preşedinte **Constantin Ciocîrdia,** şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Oltenita. Comisia nr. 18 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Oltenita (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Emilia Druc,** prof. chimie, director adj. Şcoala medie Giurgiu.

Şcoala medie nr. 2 Oltenita. Comisia nr. 19 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Oltenita (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Năstăşel,** prof. istorie, director Şcoala medie Buftea.

Şcoala medie Răcari. Comisia nr. 20 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Răcari şi Snagov (curs de zi). Preşedinte **Lazăr Dragoş,** lector univ. matematică, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Răcari. Comisia nr. 21 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Răcari şi Snagov (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Maiac Ghevontian,** prof. geografie, director Şcoala medie Feteşti.

Şcoala medie Buftea. Comisia nr. 22 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Buftea (curs de zi, seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Dănilă,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Roşiori de Vede. Comisia nr. 23, — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Roşiori de Vede (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Romulus Petrovici,** prof. matematică, director adj. Şcoala medie nr. 2 Giurgiu.

Şcoala medie nr. 2 Roşiori de Vede. Comisia nr. 24 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Roşiori de Vede (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Mihai Grigorescu,** prof. geografie, director Şcoala medie nr. 2 Oltenita.

Şcoala medie nr. 2 Roşiori de Vede. Comisia nr. 25 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Roşiori de Vede (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Eugenia Eliade,** lector univ. biologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Titu. Comisia nr. 26—secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Titu şi Bolintinul din Vale (curs de zi). Preşedinte **Constantin Ionel,** prof. filozofie, gr. II, director Şcoala medie Călăraşi.

Şcoala medie Titu. Comisia nr. 27 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile Titu şi Bolintinul din Vale (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Ionescu.** prof. geografie, director Şcoala medie Brăneşti.

Şcoala medie Tr. Măgurele, Comisia nr. 28 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Tr. Măgurele (curs de zi). Preşedinte **Elena Kreindler,** lector univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Tr. Măgurele, Comisia nr. 29 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Tr. Măgurele (curs de zi). Preşedinte **Ion Gavrilaş,** şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Tr. Măgurele. Comisia nr. 30 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Tr. Măgurele (curs de zi). Preşedinte **Dumitru Panaitescu,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie Tr. Măgurele, Comisia nr. 31 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Salcia şi Tr. Măgurele (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Firoiu,** şef lucrări chimie, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Urziceni, Comisia nr. 32 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Urziceni (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Mocanu,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Slobozia. Comisia nr. 33 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Slobozia (curs de zi). Preşedinte **Mihai Dinu,** prof. filozofie, director şcoala medie nr. 1 Roşiorii de Vede.

Şcoala medie Urziceni, Comisia nr. 34 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Urziceni şi Slobozia (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ilie Mihalache,** prof. matematică, dir. adj. şcoala medie nr. 2 Roşiorii de Vede.

Şcoala medie Videle, Comisia nr. 35 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Videle (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Aurelian Stan,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Videle, Comisia nr. 36 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Videle (curs de zi şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Mihai Neagu,** lector univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Oltenl, Comisia nr. 37 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Olteni (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Paul Frîncu,** şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Zimnicea, Comisia nr. 38 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Zimnicea (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Georgeta Teodorescu,** şef lucrări, fizică, Institutul agronomic „Nic. Bălcescu" Bucureşti.

(Continuare în pag. 8-a)

(Urmare din pag. 7-a)

REGIUNEA CLUJ

Şcoala medie „Avram Iancu" Aiud. Comisia nr. 1 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Avram Iancu" Aiud (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Georgeta Munteanu,** conf. univ. filologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie numărul 2 Aiud. Comisia nr. 2 — secţie mixtă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie numărul 2 Aiud (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Debreczi**. conf. univ. pedagogie, Universitatea „B be:-B lyai Cluj.

Şcoala medie Ocna Mureş. Comisia nr. 3 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Ocna Mureş (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Petru Bucşa,** prof. socialism, gr. II, director Şcoala medie nr. 3 Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Bistriţa. Comisia nr 4 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Bistriţa (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Emil Chifu,** conf. univ. chimie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Bistriţa. Comisia nr 5 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Bistriţa (curs de zi). Preşedinte **Cornel Florea,** prof. ştiinţe naturale, director Şcoala medie nr. 12 Cluj.

Şcoala medie nr. 2 Bistriţa. Comisia nr. 6 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 1 Bistriţa şi Şcoala medie Prundu Bîrgăului (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Mesarosiu,** conf. univ. filozofie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „Horia, Cloşca şi Crişan" Abrud. Comisia nr. 7 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Horia, Cloşca şi Crişan" Abrud şi Şcoala medie Cîmpeni (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Brînzei,** prof emerit, istorie, director Şcoala medie „Nicolae Bălcescu" Cluj.

Şcoala medie Cîmpeni. Comisia nr. 8 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Cîmpeni şi Baia de Arieş (curs de zi învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Dărăbanţu,** prof. economie politică, director Şcoala medie „M. Eminescu" Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Dej. Comisia nr. 9 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Dej (cursuri de zi, serale, învătămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Virgil Secărea,** prof. istorie, director Şcoala medie nr. 1 Bistriţia.

Şcoala medie nr. 2 Dej. Comisia nr. 10 — secţia reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 1 Dej (curs de zi). Preşedinte **Petru Hamburg,** lector univ. matematică. Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 2 Dej. Comisia nr. 11 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 1 Dej şi Şcoala medie Bistrita (curs de zi şi restantieri). Presedinte **Andrei Huszar,** lector univ. filozofie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Beclean. Comisia nr. 12 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Beclean (curs de zi, învătămînt fără frecventă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Cimpeanu,** prof. istorie gr. II, director Şcoala medie nr. 15 Cluj.

Şcoala medie „Ana Ipătescu", Gherla. Comisia nr. 13 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Ana Ipătescu" şi „Petru Maior" Gherla şi Şcoala medie Maciu (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Maxim,** prof. univ. biologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „Ana Ipătescu", Gherla. Comisia nr. 14 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Ana Ipătescu" şi „Petru Maior" Gherla (curs de zi si restanţieri). Preşedinte **Victor Mesaroş,** prof. istorie, director Şcoala medie Abrud.

Şcoala medie „Petru Maior" Gherla. Comisia nr. 15 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Petru Maior" Gherla (cursuri de zi. serale şi restanţieri). Preşedinte **Grigore Găzdac** prof. pedagogie gr. II, director Şcoala medie „G. Coşbuc" Năsăud.

Şcoala medie Huedin. Comisia nr. 16 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Huedin (curs de zi, învăţământ fără frecventă şi restanţieri). Preşedinte **Iosif Mihu,** prof. istorie, director şcoala medie nr. 2 Turda.

Şcoala medie „G. Coşbuc", Năsăud, Comisia nr. 17. secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „G Coşbuc" şi Şcoala medie nr. 2 Năsăud (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Eugen Ţăranu,** prof. matematici, director Şcoala medie „G. Barităiu", Cluj.

Şcoala medie nr. 2 Năsăud, Comisia nr. 18, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr 2 si Şcoala medie „G. Coşbuc" (curs de zi, învătămînt fără frecventă şi restanţieri). Preşedinte **Ionel Haiduc,** lector univ. chimie, Universitatea „Babeş Bolyai", Cluj.

Şcoala medie Zalău, Comisia nr. 19, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Zalău (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Rusu,** prof. matematici, director Şcoala medie nr. 14, Cluj.

Şcoala medie Zalău, Comisia nr. 20, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Zalău (curs de zi, învăţământ fără frecventă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Apostol, Popescu, conf.** univ filologie, Institutul pedagogic de 3 ani. Tg. Mureş.

Şcoala medie Zalău, Comisia nr. 21, secţie mixtă cu lb de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Zalău (curs de zi învătămînt fără frecventă şi restanţieri). Preşedinte **Vasas Samoilă,** director adjunct. Şcoala medie Huedin.

Şcoala medie Jibou, Comisia nr. 22, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Jibou (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Aurel Negru,** profesor economie politică, director Şcoala medie nr. 10, Cluj.

Şcoala medie „Mihai Viteazul" Turda. Comisia nr. 23, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihai Viteazul" Turda (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Augusta Ciobanu,** prof. limba română, director Şcoala medie „G. Coşbuc", Cluj.

Şcoala medie „Mihai Viteazul" Turda. Comisia nr. 24, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihai Viteazul" Turda (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Moldovan,** prof. pedagogie, gr. II, director Şcoala medie „Emil Racoviţă", Cluj.

Şcoala medie „Mihai Viteazul" Turda. Comisia nr. 25, secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihai Viteazul" Turda (curs de zi). Preşedinte **Gavril Niac,** conf. univ. chimie, Universitatea „Babeş Bolyai", Cluj.

Şcoala medie nr. 2 Turda. Comisia nr. 26, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Turda şi Şcoala medie Iara-Turda (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ion Grecu,** lector univ. filozofie, Institutul de medicină şi farmacie, Cluj.

Şcoala medie nr. 2 Turda, Comisia nr. 27, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi „Mihai Viteazul" Turda şi Şcoala medie Cîmpia Turzii (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Octavian Chichia,** lector univ. biologie, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Cîmpia Turzii. Comisia nr. 28, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Cîmpia Turzii (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Farcaş,** prof. pedagogie, gr. II, director Şcoala medie Zalău.

Şcoala medie „G. Coşbuc" Cluj. Comisia nr. 29, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „G. Coşbuc" şi „Ady Şincai" Cluj (curs de zi). Preşedinte **Aurel Opreanu,** conf. univ. filozofie, Institutul politehnic Cluj.

Şcoala medie „G. Coşbuc" Cluj, Comisia nr. 30 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 10 „G. Coşbuc" şi „Ady Şincai" Cluj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Iosif Oanţă,** prof. pedagogie gr. I, director Institutul pedagogic de învăţători Cluj.

Şcoala medie „Ady Şincai" Cluj, Comisia nr. 31, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 10 şi „Ady Şincai" Cluj (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Chiş,** prof. univ. matematică, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „Ady Şincai" Cluj, Comisia nr. 32, secţie reală cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 3 şi „Ady Şincai" Cluj şi Şcoala medie Huedin (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Ştefan Peterfi,** prof. univ. biologie, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 3 Cluj. Comisia nr. 33, secţie umanistă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 3, nr. 7 şi „Ady Şincai" Cluj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Attila Szabo,** prof. univ. filologie, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „Emil Racoviţă" Cluj. Comisia nr. 34 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Emil Racoviţă", „G. Barităiu" şi Şcoala specială de orbi Cluj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ludovic Ilieş,** profesor istorie, director Şcoala medie nr. 2 Năsăud.

Şcoala medie „G. Barităiu" Cluj, Comisia nr. 35 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „G. Barităiu" şi Emil Racoviţă" Cluj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Valer Fărcăşan,** conf. univ. chimie, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „G. Barităiu" Cluj, Comisia nr. 36 secţia reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 12, nr. 14 şi „G. Barităiu" Cluj (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Petru Florian,** prof. fizică gr. II, director, Şcoala medie nr. 2 Dej.

Şcoala medie nr. 7 Cluj, Comisia nr. 37, secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 7, nr. 10 şi „Nic. Bălcescu" Cluj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Eugen Pora,** prof. univ. biologie, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 7 Cluj, Comisia nr. 38, secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 7, nr. 12 şi nr. 14 Cluj (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Wilhelm Cseke,** prof. univ. matematică, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „Nic. Bălcescu" Cluj, Comisia nr. 39, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 12 şi „Nic. Bălcescu" Cluj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Pavel Mozeş,** prof. univ. biologie, Institutul Agronomic „Dr Petru Groza" Cluj.

Şcoala medie „Nic. Bălcescu" Cluj, Comisia nr. 40, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 12 şi „Nic. Bălcescu" Cluj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Bodnariu,** prof. limba română, director Şcoala medie „Avram Iancu" Aiud.

Şcoala medie „Mihail Eminescu" Cluj, Comisia nr. 41, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihail Eminescu" Cluj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Bobeş,** conf. univ. biologie, Institutul Agronomic „Dr. Petru Groza" Cluj.

Şcoala medie „Mihail Eminescu" Cluj, Comisia nr 42, secţie reală Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihail Eminescu" Cluj (învăţământ fără frecventă şi restanţieri). Preşedinte **Aurel Clamba,** prof. matematici. director Şcoala medie „Mihai Viteazul" Turda.

Şcoala medie nr. 10 Cluj, Comisia nr. 43, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 10 şi nr. 14 Cluj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Traian Treţiu,** conf. univ. biologie, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 6 Cluj, Comisia nr. 44, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 6, nr. 15 şi nr. 16 Cluj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Elena Popovici,** conf. univ. matematică, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie de arte plastice Cluj, Comisia nr. 45 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie de arte plastice, Şcoala medie de muzică şi Şcoala medie de coregrafie Cluj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Vlad,** conf. univ. filologie, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 11 Cluj, Comisia nr. 46, secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 11 Cluj şi şcoala medie „Petru Maior" Gherla (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ladislau Izmail** prof. istorie, director Şcoala medie nr. 2 Aiud.

Şcoala medie nr. 11 Cluj. Comisia nr. 47, secţie umanistă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 11, nr. 12, nr. 16 şi „Nic. Bălcescu" Cluj, Şcoala medie de coregrafie şi Şcoala medie de muzică Cluj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Elemer Jancso,** profesor univ. filologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 12 Cluj, Comisia nr. 48 secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 12, nr. 14 şi nr. 15 Cluj (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Iosif Csapo,** prof. univ. biologie, Institutul Agronmic „Dr. Petru Groza" Cluj.

REGIUNEA CRIŞANA

Şcoala medie Aleşd. Comisia nr. 1 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Aleşd (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Dumitru Mureşanu,** conf. univ. biologie, Institutul agronomic „Dr. Petru Groza" Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Beiuş, Comisia nr. 2 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Beiuş (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Teodor Haş,** prof. matematică gr. II, director Şcoala medie Marghita.

Şcoala medie nr. 1 Beiuş, Comisia nr. 3, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Beiuş (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ignatie Berindei,** lector univ. geografie, Institutul pedagogic de 3 ani Oradea.

Şcoala medie nr. 2 Beiuş. Comisia nr. 4 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Beiuş (curs de zi). Preşedinte **Vasile Oancea,** prof. limba română gr. II, Şcoala medie Sebiş.

Şcoala medie oraş Petru Groza. Comisia nr. 5 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie oraş Petru Groza (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Comănescu,** lector univ. pedagogie, Institutul pedagogic de 3 ani Oradea.

Şcoala medie Chişineu Criş. Comisia nr. 6 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Chişineu Criş (cursuri de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Bocu,** prof. lb. română-istorie, director Şcoala medie nr. 2 Beiuş.

Şcoala medie Sebiş. Comisia nr. 7 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Sebiş (cursuri de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Valeria Botiş,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Oradea.

Şcoala medie Ineu. Comisia nr. 8 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Ineu (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Coriolan Rusu,** lector univ. fizică, Institutul pedagogic de 3 ani Oradea.

Şcoala medie Marghita. Comisia nr. 9 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Marghita, Secuieni şi Valea lui Mihai (curs de zi). Preşedinte **Letiţia Ramonţeanu,** prof. lb. română, director Şcoala medie nr. 1 Beiuş.

Şcoala medie Salonta. Comisia nr. 10 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Salonta (curs de zi). Preşedinte **Lucian Drîmbă,** lector univ. filologie Institutul pedagogic de 3 ani Oradea.

Şcoala medie Salonta. Comisia nr. 11 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Salonta, Tinca şi Sintana (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Savu Isai,** lector univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani Oradea.

Şcoala medie Şimleu. Comisia nr. 12 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Şimleu (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Vasile Roşu,** prof. matematică, director Şcoala medie nr. 1 Oradea.

Şcoala medie Şimleu. Comisia nr. 13 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile Şimleu şi Marghita (curs de zi, învătămînt fără frecventă şi restantieri). Preşedinte **Teodor Popescu,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Oradea.

Şcoala medie nr. 1 Oradea. Comisia nr. 14 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Oradea (curs de zi). Preşedinte **Avram Dirlea,** prof. lb. română, director Şcoala medie Sebiş.

Şcoala medie nr. 1 Oradea. Comisia nr. 15 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Oradea (curs de zi şi restantieri). Preşedinte **Traian Blajovici,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Oradea.

Şcoala medie nr. 1 Oradea. Comisia nr. 16 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Oradea (curs seral şi învătămînt fără frecventă). Preşedinte **Gheorghe Pribac,** prof. matematică director Şcoala medie Ineu.

Şcoala medie nr. 1 Oradea. Comisia nr. 17 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Oradea şi Şcoala medie Vadul Crişului (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Maria Cristea,** lector univ. fizică, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Oradea. Comisia nr. 18 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Oradea (învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Gheorghe Boşca,** prof. geografie, director Şcoala medie Şimleu.

Şcoala medie nr. 1 Oradea. Comisia nr. 19 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Oradea (curs seral şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Ioan Ceteanu,** lector univ. chimie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 2 Oradea. Comisia nr. 20 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Oradea (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Eugen Pastea,** conf. univ. biologie, Institutul agronomic „Nic. Bălcescu" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 4 Oradea. Comisia nr. 21 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 Oradea (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Szilaghi,** lector univ. biologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 4 Oradea. Comisia nr. 22 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 Oradea (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Pătruţ,** prof. univ. filologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 5 Oradea. Comisia nr. 23 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 5 Oradea (curs de zi). Preşedinte **Virgil Giurcă,** prof. ştiinţe naturale gr. II, Şcoala pedagogică Oradea.

Şcoala medie din Marghita. Comisia nr. 24 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Marghita şi Simleu (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Paul Szilaghi,** lector univ. matematică. Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Săcuieni. Comisia nr. 25 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Săcuieni şi Valea lui Mihai (curs de zi). Preşedinte **Emeric Virag,** lector univ. matematică, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 2 Oradea. Comisia nr. 26 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Oradea şi Şcoala medie Salonta (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Judita Mureşan,** conf. univ. chimie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 3 Oradea. Comisia nr. 27 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Oradea (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ladislau Boros,** prof. lb. română, director Şcoala medie Salonta.

Şcoala medie nr. 3 Oradea. Comisia nr. 28 — secţie umanistă cu lb. de predare magiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Oradea (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Beluker,** prof. matematică gr. II, director adj. Şcoala medie Marghita.

Şcoala medie nr. 3 Oradea. Comisia nr. 29 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Oradea (curs seral şi învătămînt fără frecventă). Preşedinte **Florea Fugaru,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 4 Oradea. Comisia nr. 30 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 Oradea (curs de zi). Preşedinte **Matilda Lenart,** prof. chimie, director adj. Şcoala medie nr. 3 Oradea.

Şcoala medie nr. 4 Oradea. Comisia nr. 31 — secţie mixtă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 Oradea (curs de zi şi restanţieri) Preşedinte **Eugen Molnar,** conf. univ. geografie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 5 Oradea. Comisia nr. 32 — secţie mixtă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 5 şi nr. 2 Oradea (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Adalbert Todor,** prof. lb. rusă, director Şcoala medie nr. 3 Oradea.

REGIUNEA DOBROGEA

Şcoala medie Băneasa. Comisia nr. 1 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Băneasa şi Ostrov (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Tudorache,** prof. limba română gr. II, director Şcoala medie Hîrşova.

Şcoala medie Cobadin. Comisia nr. 2 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Cobadin şi Adamclisi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Georgeta Hăpăianu,** prof. şt. naturale gr. II, director adj. Şcoala medie nr. 1 Medgidia.

Şcoala medie Negru Vodă. Comisia nr. 3 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Negru Vodă şi Topraisar (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Mircea Gheorghiu,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Medgidia. Comisia nr. 4 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Medgidia (curs de zi, seral, şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Florea Fugaru,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Medgidia. Comisia nr. 5 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Medgidia (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Grigoraş,** prof. şt. naturale, gr. II, director adj. Şcoala medie nr. 1 Tulcea.

Şcoala medie Cernavodă. Comisia nr. 6 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Cernavodă (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Nichita,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Hîrşova. Comisia nr. 7 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Hîrşova şi Topologu (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Emilia Stoian,** prof. geografie, director adj Şcoal- medie Cernavodă.

(Continuare în pag. 9-a)

(Urmare din pag. 10-a)

Şcoala medie „Mihail Kogălniceanu". Comisia nr. 8 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Mihail Kogălniceanu" şi Cogealac (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Ailoae,** şef lucrări fizică, Institutul politehnic Galaţi.

Şcoala medie Babadag. Comisia nr. 9— secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Babadag şi Jurilovca (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Anton Năstase,** lector univ. geografie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Măcin. Comisia nr. 10, — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Măcin şi Cerna (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Stănciulescu,** lector univ. Institutul de ştiinţe economice „V. I. Lenin", Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Tulcea. Comisia nr. 11 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Tulcea şi Şcoala medie Isaccea (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Safir,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Tulcea. Comisia nr. 12 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Tulcea şi Şcoala medie Sulina (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Maria Manoliu,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

REGIUNEA GALAŢI

Şcoala medie nr. 1 Galaţi. Comisia nr. 1 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Galaţi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Popovici,** prof. univ. biologie, Institutul politehnic Galaţi.

Şcoala medie nr. 1 Galaţi. Comisia nr. 2 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Galaţi (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Simion Popescu,** conf. univ. chimie, Institutul politehnic Galaţi.

Şcoala medie nr. 2 Galaţi. Comisia nr. 3 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Galaţi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Robescu,** prof. istorie, director adj. Şcoala medie nr. 2 Brăila.

Şcoala medie nr. 3 Galaţi. Comisia nr. 4 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 3 Galaţi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Emanuel Dogăroiu,** prof. matematică, director adj. Şcoala medie nr. 1 Brăila.

Şcoala medie nr. 3 Galaţi. Comisia nr. 5 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 3 şi nr. 1 Galaţi (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Gîlcă,** lector univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani Galaţi.

Şcoala medie nr. 4 Galaţi. Comisia nr. 6 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 4 şi nr. 7 Galaţi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Căruntu,** lector univ. matematică Institutul pedagogic de 3 ani Galaţi.

Şcoala medie nr. 5 Galaţi. Comisia nr. 7 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 5 Galaţi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Viorica Constantinescu,** prof. geografie gr. II, Şcoala medie nr. 2 Focşani.

Şcoala medie nr. 5 Galaţi. Comisia nr. 8 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 5 Galaţi (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Angela Gavriliuc,** lector univ. chimie, Institutul pedagogic de 3 ani Galaţi.

Şcoala medie nr. 5 Galaţi. Comisia nr. 9 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 5 Galaţi (învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Constantin Dumitrescu,** lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Galaţi.

Şcoala medie nr. 5 Galaţi. Comisia nr. 10 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 5 Galaţi (învăţământul fără frecvenţă). Preşedinte **Plugaru Dumitru,** prof. şt. naturale, director şcoala medie Vidra.

Şcoala medie nr. 2 Galaţi. Comisia nr. 11 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Pechea şi Tudor Vladimirescu (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Elena Paulopol,** lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Galaţi.

Şcoala medie Bujorul. Comisia nr. 12 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Bujor (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Davidescu,** prof. geografie gr. II Şcoala medie „Unirea" Focşani.

Şcoala medie nr. 1 Galaţi. Comisia nr. 13 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Galaţi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ştefan Tomozei,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Galaţi.

Şcoala medie nr. 3 Galaţi. Comisia nr. 14 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 3 Galaţi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Janeta Besliu,** lector. univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Galaţi.

Şcoala medie nr. 4 Galaţi. Comisia nr. 15 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 4, nr. 5 şi nr. 7 Galaţi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Petre Stăncu-lescu,** lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Brăila. Comisia nr. 16 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Brăila (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Carol Holszki,** şef lucrări chimie, Institutul de petrol, gaze şi geologie Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Brăila. Comisia nr. 17 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Brăila (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Maria Rentea,** prof. ştiinţe sociale, director Şcoala medie nr. 3 Galaţi.

Şcoala medie nr. 2 Brăila. Comisia nr. 18 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Brăila (curs de zi). Preşedinte **Dumitru Culea,** lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Galaţi.

Şcoala medie nr. 2 Brăila. Comisia nr. 19 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 3 şi nr. 2 Brăila (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Georgescu,** şef lucrări fizică, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Brăila. Comisia nr. 20 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 3 Brăila (cursuri de zi şi serale — restanţieri). Preşedinte **Mihai Costache,** prof. ştiinţe sociale, director Şcoala medie nr. 1 Galaţi.

Şcoala medie nr. 3 Brăila. Comisia nr. 21 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Brăila (curs de zi). Preşedinte **Elena Iliescu,** şef lucrări matematică, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 3 Brăila. Comisia nr. 22 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Brăila (curs seral). Preşedinte **Aristide Vrabie,** prof. matematică, director Şcoala medie nr. 5 Galaţi.

Şcoala medie nr. 3 Brăila. Comisia nr. 23 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Brăila (învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Angela Ciofu,** şef lucrări chimie, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 3 Brăila. Comisia nr. 24 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Brăila (curs seral şi învăţământ fără frecvenţă — restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Nicolau,** prof. matematică, director Şcoala medie „Al. I. Cuza" Focşani.

Şcoala medie nr. 4 Brăila. Comisia nr. 25 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 Brăila (curs de zi). Preşedinte **Aurora Stavarache,** prof. lb. română gr. II, Şcoala medie „Al. I. Cuza" Focşani.

Şcoala medie nr. 4 Brăila. Comisia nr. 26 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 3 şi nr. 4 Brăila şi Şcoala medie Însurăţei (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Chivu,** prof. matematică gr. II, Şcoala medie nr. 3 Galaţi.

Şcoala medie nr. 1 Brăila. Comisia nr. 27 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Făurei şi Ianca (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Claudia Orsinvischi,** prof. matematică gr. II Şcoala medie nr. 1 Tecuci.

Şcoala medie nr. 1 Brăila. Comisia nr. 28 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 2, nr. 3 şi nr. 4 Brăila (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Emanuela Stroia,** prof. lb. latină, gr. II, director adj. Şcoala medie nr. 4 Galaţi.

Şcoala medie nr. 4 Brăila. Comisia nr. 29 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 Brăila şi Şcoala medie Ianca (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Niculina Mereuţă,** prof. pedagogie, director Şcoala medie nr. 2 Galaţi.

Şcoala medie nr. 2 Brăila. Comisia nr. 30 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 3 Brăila (curs de zi). Preşedinte **Ion Ene,** prof. ştiinţe sociale gr. II, Şcoala medie nr. 3 Galaţi.

Şcoala medie nr. 1 Tecuci. Comisia nr. 31 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Tecuci (cursuri de zi, serale şi învăţământul fără frecvenţă). Preşedinte **Maria Doboş,** prof. lb. română, director adj. Şcoala medie de muzică şi arte plastice Galaţi.

Şcoala medie nr. 1 Tecuci. Comisia nr. 32 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Tecuci (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ionel Atanasiu,** prof. matematică, director Şcoala medie Odobeşti.

Şcoala medie nr. 2 Tecuci. Comisia nr. 33 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Tecuci (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ion Diaconu,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie „Unirea" Focşani. Comisia nr. 34 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Unirea" şi „Alex. I. Cuza" Focşani (curs de zi). Preşedinte **Victoria Lupu Ciobotaru,** prof. geografie, director Şcoala medie nr. 2 Tecuci.

Şcoala medie „Unirea" Focşani. Comisia nr. 35 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Odobeşti şi Vidra (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Atena Grama,** prof. geografie, gr. II, Şcoala medie nr. 5 Galaţi.

Şcoala medie „Unirea" Focşani. Comisia nr. 36 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Unirea" şi „Alex. I. Cuza" Focşani şi Şcoala medie Gugeşti (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Ciolacu,** prof. chimie, director Şcoala medie Panciu.

Şcoala medie „Al. I. Cuza" Focşani. Comisia nr. 37 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Unirea" Focşani şi Şcoala medie Odobeşti (curs de zi) Preşedinte **Ivoneta Caşu,** prof. ştiinţe naturale, director adj. Şcoala medie nr. 1 Galaţi.

Şcoala medie „Al. I. Cuza" Focşani. Comisia nr. 38 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Al. I. Cuza" şi „Unirea" Focşani (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Andrei Niculescu,** prof. lb. latină, director Şcoala medie nr. 3 Brăila.

Şcoala medie Panciu. Comisia nr. 39 —secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Panciu (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Maria Popovici,** prof. geografie, director Şcoala medie nr. 1 Tecuci.

Şcoala medie Panciu. Comisia nr. 40 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Panciu şi Mărăşeşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Virginia Bostan,** prof. lb. română, director Şcoala medie Bujor.

REGIUNEA HUNEDOARA

Şcoala medie Alba Iulia. Comisia nr. 1 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Alba Iulia (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Livia Popescu,** conf. univ. filologie, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Alba Iulia. Comisia nr. 2 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Alba Iulia (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Viorica Roncea,** prof chimie, director şcoala medie Teiuş.

Şcoala medie Alba Iulia. Comisia nr. 3 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Alba Iulia (curs de zi). Preşedinte **Petre Brădeanu,** conf. univ. matematică, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Alba Iulia. Comisia nr. 4 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Alba Iulia (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Augustin Tandău,** prof. matematică, director şcoala medie nr. 1 Hunedoara.

Şcoala medie Teiuş. Comisia nr. 5 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Teiuş (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Adrian Moţiu,** lector univ. biologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Zlatna. Comisia nr. 6 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Zlatna (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Liviu Gherghel,** prof. matematică, director şcoala medie nr. 2 Hunedoara.

Şcoala medie Brad, Comisia nr. 7 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Brad (curs de zi). Preşedinte **Alexandru Nicula,** lector univ. fizică, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Brad. Comisia nr. 8 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Brad (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ovidiu Maghiaru,** lector univ, filozofie, Institutul pedagogic de 3 ani Cluj.

Şcoala medie Brad, Comisia nr. 9 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Brad şi Gurabarza (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Petru Nistor,** prof. matematică, director adj. şcoala medie Teiuş.

Şcoala medie Haţeg, Comisia nr. 10 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Haţeg (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ştefan Man,** lector univ. fizică, Institutul pedagogic de 3 ani Cluj.

Şcoala medie Haţeg. Comisia nr. 11 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Haţeg şi Calan (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Eleonora Bodea,** prof. limba română, Institutul pedagogic de 2 ani Deva.

Şcoala medie Ilia, Comisia nr. 12 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Ilia (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Şchiopu,** lector univ. istorie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Orăştie, Comisia nr. 13 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Orăştie (curs de zi). Preşedinte **Ioan Scorţa,** prof. matematică, director şcoala medie Zlatna.

Şcoala medie Orăştie, Comisia nr. 14, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Orăştie (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Mureşan,** lector univ. biologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Cugir. Comisia nr. 15 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Cugir (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Ioan Munteanu,** lector univ. matematică, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Sebeş, Comisia nr. 16 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Sebeş (curs de zi). Preşedinte **Anatolie Ciolan,** prof. fizică, director şcoala medie nr. 1 Hunedoara.

Şcoala medie Sebeş, Comisia nr. 17 — secţie reală cu limba de predare română şi germană. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Sebeş şi Miercurea (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restranţieri). Preşedinte **Ioan Stoica,** lector univ. filologie, Universitatea Timişoara.

Şcoala medie Sebeş, Comisia nr. 18 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Sebeş, de la Şcoala tehnică specială Sebeş (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Sorin Mager,** lector univ. chimie, Institutul pedagogic de 3 ani Cluj.

Şcoala medie „Decebal" Deva, Comisia nr. 19 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „Decebal" Deva. (cursuri de zi). Preşedinte **Petru Murariu,** conf. univ. matematică, Universitatea Timişoara.

Şcoala medie „Decebal" Deva, Comisia nr. 20 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „Decebal" Deva, (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Ioan Mareş,** prof. matematică, director adj. şcoala medie Cugir.

Şcoala medie „Decebal" Deva, Comisia nr. 21 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „Decebal" Deva (cursuri de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Emil Neamţu,** prof. şt. biologice, director şcoala medie Orăştie.

Şcoala medie „Decebal" Deva, Comisia nr. 22 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „Decebal" Deva (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Pulbere,** lector univ. filologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Simeria, Comisia nr. 23 — secţia mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Simeria (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Nicolae Cherciu,** prof. limba română, director şcoala medie Petrila.

Şcoala medie Simeria, Comisia nr. 24 — secţia reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Simeria (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Otto Acsel,** lector univ. fizică, Institutul pedagogic de 3 ani Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 Hunedoara, Comisia nr. 25 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Hunedoara (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ignat Bociort,** lector univ. filologie. Universitatea Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 Hunedoara, Comisia nr. 26 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Hunedoara (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Minerva Bocşa,** lector univ. matematică. Universitatea Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 Hunedoara, Comisia nr. 27 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Hunedoara (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Tit Liviu Lascu,** prof. limba română gr. II. director şcoala medie Alba Iulia.

Şcoala medie nr. 3 Hunedoara, Comisia nr. 28 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Hunedoara (curs seral şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Romulus Neagu,** prof. limba română, director Şcoala medie Brad.

Şcoala medie Petroşani, Comisia nr. 29, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Petroşani (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Eugen Dobrescu,** prof. univ. matematică, Institutul de mine Petroşani.

Şcoala medie Petroşani, Comisia nr. 30 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Petroşani (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Maşca,** conf. univ. matematică, Institutul de mine Petroşani.

Şcoala medie Petroşani, Comisia nr. 31 — secţie reală cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Petroşani şi şcoala medie „Decebal" Deva (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Ocolişan,** prof. istorie, director Şcoala medie Călan.

Şcoala medie Petrila. Comisia nr. 32 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Petrila (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Olivia Catavela,** prof. şt. sociale, director adj. Şcoala medie Simeria.

Şcoala medie Lupeni, comisia nr. 33 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Lupeni (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Dumitru Susan,** prof. limba română, director şcoala medie „Decebal" Deva.

Şcoala medie Vulcan, Comisia nr. 34 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Vulcan şi Lupeni (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Romulus Fotescu,** ştiinţe biologice, director adj. şcoala medie nr. 2 Hunedoara.

REGIUNEA IAŞI

Şcoala medie nr. 1 „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bîrlad. Comisia nr. 1 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bîrlad (curs de zi). Preşedinte **Tatiana Tofan,** prof. fizică, gr. II, director adjunct Şcoala medie „Alexandru I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 1 „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bîrlad. Comisia nr. 2 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bîrlad (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Costică Cazacu,** lector univ. matematică. Universitatea „Al. I Cuza" Iaşi

Şcoala medie nr. 1 „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bîrlad. Comisia nr. 3 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1. „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bîrlad (curs de zi). Preşedinte **Elisabeta Antonescu,** prof. emerită, lb. română, Şcoala medie nr. 2 „Mihail Eminescu" Iaşi.

Şcoala medie nr. 1 „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bîrlad. Comisia nr. 4 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bîrlad (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Hîrjoabă,** lector univ. biologie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 2 Bîrlad. Comisia nr 5 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 3 Bîrlad (curs de zi). Preşedinte **Constantin Alexandru,** prof. pedagogie, director Şcoala medie nr 1 „M Kogălniceanu" Vaslui.

Şcoala medie nr. 2 Bîrlad. Comisia nr. 6 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Bîrlad (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Boicu,** prof. matematică, director adjunct Şcoala medie nr. 1. „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bîrlad.

Şcoala medie nr. 3 Bîrlad. Comisia nr. 7 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Bîrlad (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Cecilia Lupescu,** prof. chimie, director Şcoala medie de muzică Iaşi.

Şcoala medie Murgeni. Comisia nr. 8 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Murgeni (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Paul Arhir,** prof. şt. biologice gr. II. director adjunct Şcoala medie Hîrlău.

Şcoala medie Hîrlău. Comisia nr. 9 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Hîrlău (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Prisă-caru,** conf. univ. fizică. Institutul politehnic Iaşi.

Şcoala medie „Cuza Vodă" Huşi. Comisia nr. 10 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Cuza Vodă" Huşi (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Tugulea,** prof. matematică gr. II, director Şcoala medie nr. 3 Bîrlad.

Şcoala medie „Cuza Vodă" Huşi. Comisia nr. 11 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Cuza Vodă" Huşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Alexandrescu,** prof. lb. română, director Şcoala medie nr. 7 „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 1 „Mihail Sadoveanu" Iaşi. Comisia nr. 12 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „Mihail Sadoveanu" Iaşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Cornelia Dumitriu,** conf. univ, pedagogie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 2 „Mihail Eminescu" Iaşi. Comisia nr. 13 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 „Mihail Eminescu" Iaşi (curs de zi). Preşedinte **Gheorghe Cotruţ,** prof. univ. chimie, Institutul politehnic Iaşi.

(Continuare în pag. 10-a)

Urmare din pag. 9-a)

Şcoala medie nr. 2 „Mihail Eminescu" Iaşi. Comisia nr. 14 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 „Mihail Eminescu" Iaşi (învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Gabriela Simion,** prof. lb. română, directoare Şcoala medie nr. 1 „M. Sadoveanu" Iaşi.

Şcoala medie nr. 2 „Mihail Eminescu" Iaşi. Comisia nr. 15 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 „Mihail Eminescu" Iaşi (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri), Preşedinte **Vasile Hrib,** prof. istorie gr. II, director Şcoala medie nr. 6 „V. Alecsandri" Iaşi.

Şcoala medie nr. 3 „C. Negruzzi" Iaşi. Comisia nr. 16 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 „C. Negruzzi" Iaşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Onu,** prof. univ. fizică, Institutul politehnic Iaşi.

Şcoala medie nr. 3 „C. Negruzzi" Iaşi. Comisia nr. 17 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 3 „C. Negruzzi" Iaşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Tibă,** lector univ. filologie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 4 „G. Ibrăileanu" Iaşi. Comisia nr. 18 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 „G. Ibrăileanu" Iaşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Obreja,** conf. univ. biologie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 4 „G. Ibrăileanu" Iaşi. Comisia nr. 19 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 „G. Ibrăileanu" şi Şcoala medie nr. 2 „Mihail Eminescu" Iaşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Platon,** lector univ. istorie, Universitatea Iaşi.

Şcoala medie nr. 5 Iaşi. Comisia nr. 20 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 5 şi nr. 8 Iaşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Magda Petrovanu,** conf. univ. chimie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 6. „V. Alecsandri" Iaşi. Comisia nr. 21 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 6 „V. Alcsandri" Iaşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Cismaş,** lector univ. filozofie, Institutul pedagogic de 3 ani Iaşi.

Şcoala medie nr. 7 „Al. I. Cuza" Iaşi. Comisia nr. 22 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 7 „Alex I. Cuza" Iaşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Cosma,** conf. univ. filozofie, Universitiatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 8 Iaşi. Comisia nr. 23 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 8 Iaşi (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Elena Bogdan,** conf. univ. chimie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 9 Iaşi. Comisia nr. 24 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 9 Iaşi (curs de zi). Preşedinte **Ioan Hălălău,** conf. univ. filozofie. Institutul politehnic Iaşi.

Şcoala medie nr. 9 Iaşi. Comisia nr. 25. — recţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 9 Iaşi (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Elena Macoveiciuc,** lector univ. matematică, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie de muzică şi arte plastice „Octav Băncilă" Iaşi. Comisia nr. 26 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie de muzică şi arte plastice „Octav Băncilă" şi Şcoala medie „V. Alecsandri" Iaşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ariton Vraciu,** conf. univ. filologie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie Negreşti. Comisia nr. 27 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Negreşti (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **George Vasilescu,** şef lucrări biologie, Institutul politehnic Galaţi.

Şcoala medie „C. Burcă" Paşcani. Comisia nr. 28 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „C. Burcă" Paşcani (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Margareta Năstase,** prof. chimie, directoare Şcoala medie nr. 2 „Mihail Eminescu" Iaşi.

Şcoala medie „C. Burcă" Paşcani. Comisia nr. 29 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „C. Burcă" Paşcani (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Ciobanu,** prof. lb. română, director Şcoala medie „Cuza Vodă" Huşi.

Şcoala medie Tg. Frumos. Comisia nr. 30 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Tîrgu Frumos şi Şcoala medie Hălăuceşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Şuşnea,** prof. geografie, director Şcoala medie Murgeni.

Şcoala medie nr. 1 „M. Kogălniceanu" Vaslui. Comisia nr. 31 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „M. Kogălniceanu" Vaslui (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Elisabeta Navroteanu,** prof. lb. română, directoare Şcoala medie nr. 5 Iaşi.

Şcoala medie nr. 2 „Ştefan cel Mare" Vaslui. Comisia nr. 32 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 „Ştefan cel Mare" şi Şcoala medie nr. 1 „M. Kogălniceanu" Vaslui (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Moraru,** prof. lb. română, director şcoala medie Hîrlău.

REGIUNEA MARAMUREŞ

Şcoala medie Carei. Comisia nr. 1 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Carei şi Tăşnad (curs de zi). Preşedinte **Bogdan Pauliuc,** lector univ. fizică, Institutul pedagogic de 3 ani Baia Mare.

Şcoala medie Carei. Comisia nr. 2 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Carei şi Tăşnad (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Tănase Filip,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Baia Mare.

Şcoala medie Carei. Comisia nr. 3 — secţie reală cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Carei (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Nicolae Posta,** prof. matem. fizică, director Şcoala medie nr. 3 Baia Mare.

Şcoala medie Carei. Comisia nr. 4 — secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Carei şi Tăşnad (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Benedek Sink,** prof. limba germană, director adj. Şcoala medie nr. 1 Baia Mare.

Şcoala medie Cehul Silvaniei. Comisia nr. 5 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Cehul Silvaniei (cursuri de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ştefan Berti,** lector univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani Baia Mare.

Şcoala medie Tg. Lăpuş. Comisia nr. 6 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Tg. Lăpuş şi Cavnic (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Maria Cosma,** lector univ. chimie, Institutul pedagogic de 3 ani Cluj.

Şcoala medie Negreşti. Comisia nr. 7 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Negreşti (cursuri de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Bîrsan,** lector univ. filozofie, Institutul pedagogic de 3 ani Cluj.

Şcoala medie Vişeul de Sus. Comisia nr. 8 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Vişeul de Sus (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Lata,** prof. şt. naturale, director adj. Şcoala medie nr. 3 Baia Mare.

Şcoala medie Vişeul de Sus. Comisia nr. 9 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Borşa (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Martin Balazs,** lector univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Baia Mare. Comisia nr. 10 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Baia Mare şi Şcoala medie Seini (curs de zi). Preşedinte **Vasile Roman,** prof. matematică fizică, director Şcoala medie Carei.

Şcoala medie nr. 1 Baia Mare. Comisia nr. 11 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Baia Mare şi şcolile medii Somcuţa Mare, Seini şi Baia Sprie (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Răzvan Givulescu,** conf. univ. geografie, Institutul pedagogic de 3 ani Baia Mare.

Şcoala medie nr. 1 Baia Mare. Comisia nr. 12 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Baia Mare (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Eugen Rozsa,** prof. univ. filozofie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Baia Mare. Comisia nr. 13 — secţie reală cu limbă de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Baia Mare şi Şcoala medie Cehul Silvaniei (cursuri de zi). Preşedinte **Alexandru Bodi,** lector univ. fizică, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Baia Mare. Comisia nr. 14 — secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 3 Baia Mare şi şcolile medii Cehul Silvaniei, Seini şi Baia Sprie (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ladislau Nagy,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic Cluj.

Şcoala medie nr. 3 Baia Mare. Comisia nr. 15 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 3 şi nr. 2 Baia Mare şi şcolile medii Somcuţa Mare şi Baia Sprie (cursuri de zi). Preşedinte **Andrei Porolisseanu,** prof. matematică fizică, director Şcoala medie nr. 1 Satu Mare.

Şcoala medie nr. 3 Baia Mare. Comisia nr. 16 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Baia Mare (cursuri de zi, învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Vasile Sălăjan,** prof. ec. politică gr. II, director adj. Şcoala medie nr. 2 Satu Mare.

Şcoala medie nr. 1 Satu Mare. Comisia nr. 17 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Satu Mare şi Şcoala medie Ardud (curs de zi). Preşedinte **Nicolae Albu,** lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Satu Mare. Comisia nr. 18 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Satu Mare şi Şcoala medie Ardud (curs de zi). Preşedinte **Vasile Barta,** prof. şt. naturale şi geografie director Şcoala medie Somcuţa.

Şcoala medie nr. 1 Satu Mare. Comisia nr. 19 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Satu Mare (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Roşu,** prof. istorie, director Şcoala medie Negreşti.

Şcoala medie nr. 1 Satu Mare. Comisia nr. 20 — secţie reală cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 nr. 2 Satu Mare (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Petru Cioară,** lector univ. fizică, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Satu Mare. Comisia nr. 21 — secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Satu Mare (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Silaghi,** prof. matematică fizică gr. II, director adj. Şcoala medie nr. 1 Baia Mare.

Şcoala medie nr. 2 Satu Mare. Comisia nr. 22 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Satu Mare (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Ermil Jura,** conf. univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Cluj.

Şcoala medie nr. 2 Satu Mare. Comisia nr. 23 — secţie reală cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Satu Mare (curs de zi). Preşedinte **Emilia Dimitriu,** prof. limba română, gr. II, oraşul Satu Mare.

Şcoala medie nr. 2 Satu Mare. Comisia nr. 24 — secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Satu Mare şi Şcoala medie Ardud (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Carol Varga,** prof. limba maghiară, director adj. Şcoala medie Sighetul Marmaţiei.

Şcoala medie Sighetul Marmaţiei. Comisia nr. 25 — secţie mixtă cu limba de predare română şi maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Sighetul Marmaţiei (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Banyasz,** prof. istorie, director adj. Şcoala medie nr. 2 Satu Mare.

Şcoala medie Sighetul Marmaţiei. Comisia nr. 26 — secţie mixtă cu limba de predare română şi ucraineană. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Sighetul Marmaţiei şi Şcoala medie Siret, reg. Suceava (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Pavliuc,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

REGIUNEA MUREŞ-AUTONOMĂ MAGHIARĂ

Şcoala medie Miercurea Ciuc. Comisia nr. 1 — secţie reală cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Miercurea Ciuc (curs de zi). Preşedinte **Valeria Marincaş,** conf. univ. geografie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Miercurea Ciuc. Comisia nr. 2 — secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Miercurea Ciuc (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Samuil Hatos,** prof. limba maghiară, director Şcoala medie Singeorgiu de Pădure.

Şcoala medie Dăneşti. Comisia nr. 3 — secţie reală cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Dăneşti şi Sînmartin (curs de zi). Preşedinte **Vilhelm Barabaş,** prof. de limba germană, director Şcoala medie Cristur.

Şcoala medie Gheorgheni. Comisia nr. 4 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Gheorgheni şi Ciuc (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Trifan,** lector univ. chimie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureş.

Şcoala medie Gheorgheni. Comisia nr. 5 — secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Gheorgheni (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ecaterina Szigeti,** lector univ. filologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Ditrău. Comisia nr. 6 — secţie reală cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Ditrău, Joseni şi Topliţa (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Andrei Demeter,** prof. filologie, Tg. Mureş.

Şcoala medie Luduş. Comisia nr. 7 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Luduş (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Crişan,** lector univ. chimie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Sărmaş. Comisia nr. 8 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Sărmaş (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Simion Văsieş,** prof. geografie, director Şcoala medie „Al. Papiu Ilarian" Tg. Mureş.

Şcoala medie Iernuţ. Comisia nr. 9 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Iernuţ şi Band (curs de zi). Preşedinte **Vasile Gherman,** prof. pedagogie gr. II, director Şcoala medie nr. 2 Tîrnăveni.

Şcoala medie „Dr. Petru Groza" Odorhei. Comisia nr. 10 — secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Dr. Petru Groza" Odorhei (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Istvan Toth,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg Mureş.

Şcoala medie „Dr. Petru Groza" Odorhei. Comisia nr. 11 — secţie reală cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Dr. Petru Groza" Odorhei şi şcolile medii Vlăhiţa şi Zetea (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Gaspar,** prof. matematică-fizică, director Şcoala medie „Unirea" Tg. Mureş.

Şcoala medie Cristur. Comisia nr. 12 — secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Cristur (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Arpad Deak,** prof. istorie, director adj. Şcoala medie nr. 5 Tg. Mureş.

Şcoala medie nr. 1 Reghin. Comisia nr. 13 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Reghin (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Petru Oproiescu,** prof. lb. română, director Şcoala medie nr. 1 Tîrnăveni.

Şcoala medie nr. 2 Reghin. Comisia nr. 14 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Reghin (curs de zi, seral şi restanţieri). Preşedinte **Iulia Enăchescu,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureş.

Şcoala medie nr. 1 Reghin. Comisia nr. 15 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Reghin (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Zoltan Mora,** prof. lb. română, gr. II, director Şcoala medie Bolyai Tg. Mureş.

Şcoala medie nr. 2 Reghin. Comisia nr. 16 — secţie mixtă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Reghin (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ernest Nagy,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureş.

Şcoala medie Sîngeorgiu de Pădure. Comisia nr. 17 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolie medii Sîngeorgiu de Pădure, Odorhei şi Jidvei (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Liviu Stănescu,** lector univ. fizică, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Sîngeorgiu de Pădure. Comisia nr. 18 — secţie mixtă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Sîngeorgiu de Pădure (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Fejer,** prof. lb. latină, director Şcoala medie „Dr. Petru Groza" Odorhei.

Şcoala medie Miercurea Niraj. Comisia nr. 19 — secţie mixtă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Miercurea Niraj şi Band (curs de zi). Preşedinte **Vilmos Györgyieze,** prof. ştiinţe biologice, director Şcoala medie Dăneşti.

Şcoala medie Sovata. Comisia nr. 20 — secţie mixtă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Sovata şi Iernuţ (curs de zi). Preşedinte **Akös Torró,** prof. ştiinţe biologice, director Şcoala medie Vlăhiţa, raionul Odorhei.

Şcoala medie nr. 1 Tîrnăveni. Comisia nr. 21 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Tîrnăveni (curs de zi). Preşedinte **Gheorghe Crăciun,** lector univ. filozofie, Institutul medico-farmaceutic Tg. Mureş.

Şcoala medie nr. 1 Tîrnăveni. Comisia nr. 22 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Tîrnăveni (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Andrei Tittel,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureş.

Şcoala medie nr. 1 Tîrnăveni. Comisia nr. 23 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Tîrnăveni (curs de zi). Preşedinte **Iuliu Szasz,** prof. pedagogie, director Şcoala medie nr. 2 Reghin.

Şcoala medie Topliţa. Comisia nr. 24 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Topliţa (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Dinu Zăvoianu,** şef lucrări, chimie, Univiersitatea Bucureşti.

Şcoala medie Subcetate. Comisia nr. 25 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Subcetate şi Deda (curs de zi). Preşedinte **Augustin Micu,** prof. geografie, director Şcoala medie Luduş.

Şcoala medie „Al. Papiu Ilarian". Comisia nr. 26 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Al. Papiu Ilarian" Bolyai Farkaş şi nr. 4 Tg. Mureş (curs serat şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Dorina Zamfir,** prof. emerit geografie, director Şcoala medie nr. 1 Reghin.

Şcoala medie „Al. Papiu Ilarian" Tg. Mureş. Comisia nr. 27 — secţie mixtă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Al. Papiu Ilarian" şi Şcoala medie de muzică şi arte plastice Tg. Mureş (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Andrei Kristö,** prof. geografie-geologie, director Şcoala medie Miercurea Ciuc.

Şcoala medie Bolyai Farkaş Tg. Mureş. Comisia nr. 28 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Bolyai Farkaş şi Al. Papiu Ilarian Tg. Mureş (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Aura Bedeleanu,** lector univ. filologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „Bolyai Farkaş" Tg. Mureş. Comisia nr. 29 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Bolyai Farkaş" Tg. Mureş (curs de zi). Preşedinte **Iosif Kovacs,** conf. univ. istorie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „Bolyai Farkaş" Tg. Mureş. Comisia nr. 30 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Bolyai Farkaş" Tg. Mureş (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ştefan Imreh,** conf. univ. istorie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „Unirea" Tg. Mureş. Comisia nr. 31 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Unirea" şi nr. 4 Tg. Mureş (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Mircea Croitoru,** conf. univ. filologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „Unirea" Tg. Mureş. Comisia nr. 32 — secţie umanistă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Unirea", „Bolyai Farkaş" şi nr. 4 Tg. Mureş (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Curt Horedt,** conf. univ. istorie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 4 Tg. Mureş. Comisia nr. 33 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Al. Papiu Ilarian", „Bolyai Farkaş" şi nr. 4 Tg. Mureş (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Sever Triîu,** lector univ. filologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 4 Tg. Mureş. Comisia nr. 34 — secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 şi Şcoala medie „Unirea" Tg. Mureş (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Iosif Pataki,** conf. univ. istorie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

REGIUNEA OLTENIA

Şcoala medie nr. 1 „Nic. Bălcescu" Craiova. Comisia nr. 1 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „Nic. Bălcescu" Craiova (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Popescu,** conf. univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova .

Şcoala medie nr. 1 „Nic. Bălcescu" Craiova. Comisia nr. 2 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 „Nic. Bălcescu" şi nr. 3 Craiova (cursuri de zi). Preşedinte **Aurel Negreanu,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 „Nic. Bălcescu" Craiova. Comisia nr. 3 — secţia umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 „Nic. Bălcescu", nr. 3 şi Şcoala medie de muzică şi arte plastice Craiova (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Victor Ardeleanu,** conf. univ. geografie, Institutul pedagogic de 3 ani Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 „Nic. Bălcescu" Craiova. Comisia nr. 4 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „Nic. Bălcescu" Craiova (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Achim Costea,** prof emerit, istorie, gr. II, Şcoala medie nr. 1 Tr. Severin.

(Continuare în pag. 11-a)

(Urmare din pag. 10-a)

Şcoala medie nr. 2 „Fraţii Buzeşti" Craiova. Comisia nr. 5 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 „Fraţii Buzeşti" Craiova (curs de zi). Preşedinte **Ion Talabă,** prof. pedag. psih., gr. II, Şcoala medie nr. 1 Tg. Jiu.

Şcoala medie nr. 2 „Fraţii Buzeşti" Craiova. Comisia nr. 6 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 „Fraţii Buzeşti" Craiova (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Hoancă,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 2 „Fraţii Buzeşti" Craiova. Comisia nr. 7 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 „Fraţii Buzeşti" Craiova (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Dogaru,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Şcoala medie nr. 2 „Fraţii Buzeşti" Craiova. Comisia nr. 8 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 „Fraţii Buzeşti" Craiova (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Vraciu,** lector univ. matematică, Institutul agronomic „T. Vladimirescu" Craiova.

Şcoala medie nr. 3 Craiova. Comisia nr. 9 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Craiova (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Piscati,** lector univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Şcoala medie nr. 3 Craiova. Comisia nr. 10 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Craiova (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Tiberiu Bogdan,** conf. univ. pedagogie, Institutul pedagogic de 3 ani Piteşti.

Şcoala medie nr. 3 Craiova. Comisia nr. 11 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Craiova (curs seral). Preşedinte **Petre Boldescu,** conf. univ. matematică, Institutul agronomic „T. Vladimirescu" Craiova.

Şcoala medie nr. 3 Craiova. Comisia nr. 12 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Craiova (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Marin Tudor,** lector univ. fizică, Institutul agronomic „T. Vladimirescu" Craiova.

Şcoala medie nr. 4 Craiova. Comisia nr. 13 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 Craiova (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Scărlătescu,** prof. univ. chimie, Institutul agronomic „T. Vladimirescu" Craiova.

Şcoala medie nr. 4 Craiova. Comisia nr. 14 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 Craiova şi Şcoala medie Filiaşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ion Stănoiu,** lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Şcoala medie nr. 4 Craiova. Comisia nr. 15 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 Craiova (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gabriela Pisoschi,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Şcoala medie nr. 5 Craiova. Comisia nr. 16 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 5 Craiova (curs de zi). Preşedinte **Lucia Burnea,** lector. univ. chimie, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Şcoala medie nr. 5 Craiova. Comisia nr. 17 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 5 Craiova şi Şcoala medie Bîrca (curs de zi). Preşedinte **Florea Ene,** conf. univ. biologie, Institutul agronomic „T. Vladimirescu" Craiova.

Şcoala medie nr. 5 Craiova. Comisia nr. 18 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 4 şi 5 Craiova şi Şcoala medie Bîrca (curs de zi). Preşedinte **Constantin Papastate,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Şcoala medie nr. 5 Craiova. Comisia nr. 19 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 5 Craiova (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Aurelian Nichita,** lector univ. fizică, Institutul agronomic „T. Vladimirescu" Craiova.

Şcoala medie nr. 1 Tr. Severin. Comisia nr. 20 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Tr. Severin (curs de zi). Preşedinte **Crăciun Pătru,** prof. emerit, limba română, director Şcoala medie nr. 1 Caracal.

Şcoala medie nr. 1 Tr. Severin. Comisia nr. 21 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Tr. Severin şi Şcoala medie Vînju Mare (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Dan Mihai Trandafir,** lector univ. filozofie, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Şcoala medie nr. 1 Tr. Severin. Comisia nr. 22 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 şi 3 Tr. Severin (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Rozalia Teleagă,** lector univ., biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Timişoara.

Şcoala medie nr. 2 Tr. Severin. Comisia nr. 23 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi 3 Tr. Severin (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Sebastiana Mihai,** prof. matematică gr. II, director Şcoala medie nr. 3 Craiova.

Şcoala medie nr. 3 Tr. Severin. Comisia nr. 24 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi 3 Tr. Severin (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Manciu,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu" Tg. Jiu. Comisia nr. 25 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu" Tg. Jiu şi Şcoala medie Baia de Aramă (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Andrei,** prof. limba română gr. I, director Şcoala medie nr. 1 Craiova.

Şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu" Tg. Jiu. Comisia nr. 26 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu" Tg. Jiu şi Şcoala medie Valea Sadului (curs de zi). Preşedinte Sabina **Bălu,** prof. limba română, director Şcoala medie nr. 3 Tr. Severin.

Şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu" Tg. Jiu. Comisia nr. 27—secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu" Tg. Jiu (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Emil Meşter,** lector univ. geografie, Institutul pedagogic de 3 ani Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu" Tg. Jiu. Comisia nr. 28 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu" Tg. Jiu şi Şcoala medie Valea Sadului (curs seral şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Aurel Georgescu,** prof. şt. sociale gr. II, Şcoala medie nr. 2 Caracal.

Şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu" Tg. Jiu. Comisia nr. 29 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu" Tg. Jiu şi Şcoala medie Baia de Aramă (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Diaconu,** prof. matematică, director Şcoala medie Calafat.

Şcoala medie nr. 2 Tg. Jiu, Comisia nr. 30 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Tg. Jiu (curs de zi). Preşedinte **Dumitru Caţan,** prof. istorie, director şcoala medie nr. 2 Tr. Severin.

Şcoala medie nr. 2 Tg. Jiu, Comisia nr. 31 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu" şi şcoala medie nr. 2 Tg. Jiu (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Maria Eliescu,** prof. limba franceză, director adj. şcoala medie nr. 1 Craiova.

Şcoala medie Balş, Comisia nr. 32 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Balş (cursuri de zi, serale şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Ştefan Vancea,** prof. limba română, director şcoala medie nr. 2 Craiova.

Şcoala medie Balş, Comisia nr. 33 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii **Balş** şi Bălceşti (curs de zi şi restanţieri). **Preşedinte Emil Negrea,** lector univ. geografie, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Şcoala medie Băileşti, Comisia nr. 34 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Băileşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Emil Cernăianu,** lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Şcoala medie Calafat, Comisia nr. 35 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Calafat şi Poiana Mare (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Dincă,** prof. limba română gr. II, director şcoala medie Tg. Bălceşti.

Şcoala medie Calafat, Comisia nr. 36 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Calafat, Cetate şi Plenita (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Tatiana Nicolescu,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Cetate, Comisia nr. 37 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Cetate, Cujmir, Plenita şi Cornu (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Eugen Dreşcă,** lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Şcoala medie nr. 1 Caracal, Comisia nr. 38 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Caracal (cursuri de zi, serale şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Vasile Mirică,** prof. matematică, director şcoala medie Vînju Mare.

Şcoala medie nr. 1 Caracal, Comisia nr. 39 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Caracal (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Eugen Nicolescu,** lector univ. geografie Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Şcoala medie nr. 2 Caracal, Comisia nr. 40 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Caracal (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Maria Juncu,** prof. limba franceză, director adj. şcoala medie nr. 1 Tr. Severin.

Şcoala medie Corabia, Comisia nr. 41 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Corabia (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Dogaru,** prof. limba română, director şcoala medie Baia de Aramă.

Şcoala medie Corabia, Comisia nr. 42 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Corabia (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Cornel Alexandrescu,** prof. limba română, director şcoala medie nr. 1 Tg. Jiu.

Şcoala medie Bechet, Comisia nr. 43 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Bechet şi Dăbuleni (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Romanescu,** prof. matematică, gr. II, director Şcoala medie nr. 2 Tg. Jiu.

Şcoala medie Melineşti. Comisia nr. 44 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Melineşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Stancu Geampalia,** prof. şt. sociale, director şcoala medie Corabia.

Şcoala medie Tg. Cărbuneşti, Comisia nr. 45 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Tg. Cărbuneşti (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Bărbulescu,** prof. fizică-chimie, director şcoala medie Cetate.

Şcoala medie Novaci, Comisia nr. 46 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Novaci (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Valeriu Atanasiu,** prof. naturale, gr. II, director adj. şcoala medie Balş.

Şcoala medie Bălceşti, Comisia nr. 47 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Bălceşti şi Grădiştе (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Emanoil Cinteză,** prof. şt. sociale, director şcoala medie Tg. Cărbuneşti.

Şcoala medie Segarcea, Comisia nr. 48 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Segarcea (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Anton,** prof. lb. română, director şcoala medie Strehaia.

Şcoala medie Strehaia, Comisia nr. 49 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Strehaia (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Belei Ştefan,** prof. lb. rusă, director şcoala medie Plenita.

REGIUNEA PLOIEŞTI

Şcoala medie nr. 1 Buzău. Comisia nr. 1 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Buzău (curs de zi). Preşedinte **Vasile Nedelcu,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Buzău. Comisia nr. 2 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Buzău (curs de zi). Preşedinte **Mircea Ghiliceanu,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Buzău. Comisia nr. 3 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Buzău (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Ion Grigore,** prof. matematică, gr. II, Şcoala medie nr. 1 Ploieşti.

Şcoala medie nr. 1 Buzău. Comisia nr. 4 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 2 şi nr. 3 Buzău (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Aurel Circiumaru,** prof. lb. română, director adj. Şcoala medie nr. 3 Ploieşti.

Şcoala medie nr. 2 Buzău. Comisia nr. 5 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Buzău (curs de zi). Preşedinte **Maria Comănescu,** lector univ. fizică, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Buzău. Comisia nr. 6 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 3 Buzău, Şcoala medie Pătîrlagele şi Şcoala medie Pogoanele (învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Toma Negulescu,** prof. istorie-geografie, director adjunct Şcoala medie nr. 2 Ploieşti.

Şcoala medie nr. 2 Buzău. Comisia nr. 7 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Buzău (curs de zi). Preşedinte **Ion Ionescu,** prof. lb. română, director Şcoala medie Slănic.

Şcoala medie nr. 3 Buzău. Comisia nr. 8 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Buzău, Şcoala medie Beceni şi Şcoala medie Pogoanele (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Elena Buhai,** prof. lb. română, directoare Şcoala medie nr. 1 Cîmpina.

Şcoala medie Pătîrlagele. Comisia nr. 9 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Pătîrlagele (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ecaterina Gavrilă,** prof. filozofie-pedagogie gr. II, Şcoala medie nr. 1 Buzău.

Şcoala medie nr. 1 Cîmpina. Comisia nr. 10 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Cîmpina (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Eugen Rusu,** conf. univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Cîmpina. Comisia nr. 11 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Cîmpina (curs seral şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Valeria Bănulescu,** prof. şt. biologice, directoare Şcoala medie nr. 1 Tîrgovişte.

Şcoala medie nr. 2 Cîmpina. Comisia nr. 12 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Cîmpina (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Aspasia Vasiliu,** prof. lb. română, director Şcoala medie nr. 1 Ploieşti.

Şcoala medie nr. 2 Cîmpina. Comisia nr. 13 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Cîmpina (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Virgil Mihăilă,** prof. lb. română gr. II, director secţia serală Azuga.

Şcoala medie Buşteni. Comisia nr. 14 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Buşteni şi Şcoala medie Breaza (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Marin Gaspar,** prof. lb. română, director Şcoala medie nr. 6 Ploieşti.

Şcoala medie Sinaia. Comisia nr. 15 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Sinaia (cursuri de zi, serale şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Gheorghe Zapan,** prof. univ. psihologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Breaza. Comisia nr. 16 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Breaza şi Şcoala medie Sinaia (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Lelia Duţă,** prof. şt. biologice şi geografie gr. II, Şcoala medie nr. 2 Cîmpina.

Şcoala medie Băicoi. Comisia nr. 17 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Băicoi şi Şcoala generală de 8 ani Floreşti (curs seral şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Nicolae Manea,** prof. matematică-fizică, Şcoala medie Pucioasa.

Şcoala medie Băicoi. Comisia nr. 18 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Băicoi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Stelian Marinescu,** prof. filozofie-pedagogie, director adj. Şcoala medie nr. 6 Ploieşti.

Şcoala medie Moreni. Comisia nr. 19 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Moreni şi Şcoala medie Filipeştii de Pădure (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Silviu Ciocaneli,** prof. matematică-fizică, director adj. Şcoala medie nr. 1 Buzău.

Şcoala medie Moreni. Comisia nr. 20 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Moreni (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Paul Popescu,** prof. istorie gr. II, Şcoala medie nr. 1 Ploieşti.

Şcoala medie Mizil. Comisia nr. 21 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Mizil (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Emilia Mihăilescu,** prof. lb. română, Şcoala medie nr. 2 Rîmnicu Sărat.

Şcoala medie nr. 1 Ploieşti. Comisia nr. 22 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Ploieşti (curs de zi). Preşedinte **Mircea Naumescu,** conf. univ. fizică, Institutul de construcţii Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Ploieşti. Comisia nr. 23 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Ploieşti (curs seral). Preşedinte **Maria Nicolescu,** prof. filozofie gr. II, Şcoala medie nr. 1 Tîrgovişte.

Şcoala medie nr. 1 Ploieşti. Comisia nr. 24 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Ploieşti, Şcoala generală de 8 ani Valea Călugărească şi Şcoala generală de 8 ani Boldeşti (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Cornelia Sedan,** prof. lb. română, gr. II, Şcoala medie nr. 2 Buzău.

Şcoala medie nr. 1 Ploieşti. Comisia nr. 25 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Ploieşti, Şcoala medie Urlaţi şi Şcoala medie Plopeni (învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Aurora Ionescu,** prof. geografie gr. II, Şcoala medie nr. 2 Buzău.

Şcoala medie nr. 1 Ploieşti. Comisia nr. 26 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Ploieşti (curs de zi). Preşedinte **Constantin Duhăneanu,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Ploieşti. Comisia nr. 27 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Ploieşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Marcela Bungărdeanu,** prof. lb. latină, director Şcoala medie nr. 2 Cîmpina.

Şcoala medie nr. 2 Ploieşti. Comisia nr. 28 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Ploieşti (curs de zi). Preşedinte **Aurelian Tache,** lector univ. filozofie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Ploieşti. Comisia nr. 29 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Ploieşti (curs de zi). Preşedinte **Victor Tufescu,** prof. univ. geografie, I.S.E. „V. I. Lenin" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Ploieşti. Comisia nr. 30 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 3 Ploieşti şi Şcoala medie Plopeni (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Claudia Panait,** lector univ. chimie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Ploieşti. Comisia nr. 31 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Ploieşti şi Şcoala medie nr. 1 Buzău (învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Zorin Zamfir,** lector univ. istorie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Ploieşti. Comisia nr. 32 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Ploieşti (curs de zi). Preşedinte **Ion Negoiu,** lector univ. istorie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Ploieşti. Comisia nr. 33 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi 6 Ploieşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Cornelia Costin,** şef lucrări chimie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 3 Ploieşti. Comisia nr. 34 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Ploieşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Emeric Toth,** conf. univ. matematică, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 3 Ploieşti. Comisia nr. 35 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Ploieşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Elena Slave,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 4 Ploieşti. Comisia nr. 36 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 Ploieşti, Şcoala medie Vălenii de Munte şi Şcoala medie Plopeni (curs seral). Preşedinte **Ion Botorog,** prof. şt. biologice şi geografie gr. II, Şcoala medie nr. 1 Cîmpina.

Şcoala medie nr. 4 Ploieşti. Comisia nr. 37 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Ploieşti (învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Ion Seltea,** prof. matematică-fizică, director Şcoala medie nr. 3 Tîrgovişte.

Şcoala medie nr. 4 Ploieşti. Comisia nr. 38 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 4 Ploieşti (curs de zi). Preşedinte **Iulian Popescu,** lector univ. pedagogie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 5 Ploieşti. Comisia nr. 39 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 5 şi nr. 4 Ploieşti (curs de zi). Preşedinte **Gheorghe Vrînceanu,** lector univ. matematică, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 5 Ploieşti. Comisia nr. 40 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 5 şi nr. 4 Ploieşti şi Şcoala medie Vălenii de Munte (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Teodor Rapcea,** prof. şt. biologice, director Şcoala medie Sinaia.

Şcoala medie nr. 5 Ploieşti. Comisia nr. 41 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 5 Ploieşti şi Şcoala medie nr. 1 Buzău (curs seral). Preşedinte **Maria Onofrei,** prof. geografie gr. II, Şcoala medie nr. 2 Buzău.

Şcoala medie nr. 5 Ploieşti. Comisia nr. 42 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 5 şi nr. 4 Ploieşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Valeria Velcea,** conf. univ. geografie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 6 Ploieşti. Comisia nr. 43 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 6 Ploieşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Maria Diaconescu,** prof. română-istorie, director adj. Şcoala medie nr. 1 Buzău.

Şcoala medie Urlaţi. Comisia nr. 44 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Urlaţi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Sandu,** lector pedagogie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Rm. Sărat. Comisia nr. 45 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Rm. Sărat (curs de zi). Preşedinte **Irina Voichin,** prof. şt. biologice gr. I, director Şcoala medie nr. 4 Ploieşti.

Şcoala medie nr. 1 Rm. Sărat. Comisia nr. 46 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Rm. Sărat (curs seral şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Olimpia Iavorschi,** prof. şt. biologice, director adj. Şcoala medie nr. 2 Ploieşti.

(Continuare în pag. 12-a)

(Urmare din pag. 11-a)

Şcoala medie nr. 1 Rm. Sărat. Comisia nr. 47 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi 2 Rm. Sărat (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Enache Puiu,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Constanţa.

Şcoala medie nr. 2 Rm. Sărat. Comisia nr. 48 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 1 Rm. Sărat (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Enciu,** prof. lb. română, gr. II, Şcoala medie nr. 6 Ploieşti.

Şcoala medie Vălenii de Munte. Comisia nr. 49 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Vălenii de Munte (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Marius Stoks,** conf. univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie Vălenii de Munte. Comisia nr. 50 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Vălenii de Munte şi Şcoala medie Slănic (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Hurmuz,** conf. univ. istorie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Tîrgovişte. Comisia nr. 51 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Tîrgovişte (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ene Rusu,** prof. istorie-română, director adj. Şcoala medie nr. 6 Ploieşti.

Şcoala medie nr. 1 Tîrgovişte. Comisia nr. 52 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Tîrgovişte şi Şcoala medie Pucioasa (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ion Bălănescu,** conf. univ. pedagogie Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Tîrgovişte. Comisia nr. 53 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 3 Tîrgovişte (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Simache,** prof. istorie gr. I, Şcoala medie nr. 1 Ploieşti.

Şcoala medie nr. 2 Tîrgovişte. Comisia nr. 54 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 3 Tîrgovişte (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Eugenia Mihăilescu,** prof. şt. biologice gr. II, Şcoala medie nr. 2 Ploieşti.

Şcoala medie nr. 2 Tîrgovişte. Comisia nr. 55 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 3 Tîrgovişte (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Ştefănescu,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie nr. 3 Tîrgovişte. Comisia nr. 56 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 3 Tîrgovişte (curs de zi). Preşedinte **Stelian Popescu,** prof. istorie, director Şcoala medie Vălenii de Munte.

Şcoala medie nr. 3 Tîrgovişte. Comisia nr. 57 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Tîrgovişte (învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Theodor Hristea,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Pucioasa. Comisia nr. 58 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Pucioasa (curs de zi). Preşedinte **Nicolae Popescu,** prof. şt. biologice, director adj. Şcoala medie muzică Ploieşti.

Şcoala medie Pucioasa. Comisia nr. 59 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Pucioasa, Şcoala medie Fieni şi Şcoala generală de 8 ani Doiceşti (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Emilian Mihail,** prof. matematică gr. II, director Şcoala medie Buşteni.

Liceul militar „Dimitrie Cantemir" Breaza. Comisia nr. 60 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la liceul militar „Dimitrie Cantemir" Breaza (curs de zi). Preşedinte **Petre Sonea,** conf. univ .fizică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Liceul militar „Dimitrie Cantemir" Breaza. Comisia nr. 61 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Liceul militar „Dimitrie Cantemir" Breaza (curs de zi). Preşedinte **Emilian Angelescu,** lector univ. chimie, Universitatea Bucureşti.

Liceul militar „Dimitrie Cantemir" Breaza. Comisia nr. 62 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Liceul militar „Dimitrie Cantemir" Breaza (curs de zi). Preşedinte **Ion Miu,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej"-Bucureşti.

Liceul militar „Dimitrie Cantemir" Breaza. Comisia nr. 63 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Liceul militar „Dimitrie Cantemir" Breaza (curs de zi). Preşedinte **Gheorghe Cosma,** lector univ. fizică, Universitatea Bucureşti.

REGIUNEA SUCEAVA

Şcoala medie nr. 1 Botoşani. Comisia nr. 1 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Botoşani (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Virgil Armeanu,** prof. univ. chimie, Institutul de ştiinţe economice „V. I. Lenin" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Botoşani. Comisia nr. 2 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Botoşani (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Mardarie Sorohan,** lector univ. fizică, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 1 Botoşani. Comisia nr. 3 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Botoşani (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Neculai Barbu,** lector univ. biologie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 2 Botoşani. Comisia nr. 4 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Botoşani (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Pavel,** prof. istorie gr. II, liceul „D. Vodă" Cîmpulung.

Şcoala medie nr. 2 Botoşani. Comisia nr. 5 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Botoşani (curs seral şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Marcel Murărăşu,** lector univ. filozofie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie Truşeşti. Comisia nr. 6 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Truşeşti şi Bucecea (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Richard Valter,** lector univ. filologie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Liceul „Dragoş Vodă" Cîmpulung. Comisia nr. 7 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Liceul „Dragoş Vodă" Cîmpulung (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Savel Ifrim,** lector univ. chimie, Institutul pedagogic de 3 ani Iaşi.

Liceul „Dragoş Vodă" Cîmpulung. Comisia nr. 8 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Liceul „Dragoş Vodă" Cîmpulung (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Popescu,** prof. lb. latină, Şcoala medie Gura Humorului.

Şcoala medie nr. 1 Dorohoi. Comisia nr. 9 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Dorohoi (curs de zi şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Libertina Solomon,** lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Iaşi.

Şcoala medie nr. 1 Dorohoi. Comisia nr. 10 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi 2 Dorohoi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Dragomir Ştefan,** prof. istorie gr. II, director adjunct Şcoala medie nr. 1 Botoşani.

Şcoala medie nr. 2 Dorohoi. Comisia nr. 11 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Dorohoi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Tatiana Măleanu,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Iaşi.

Şcoala medie Darabani. Comisia nr. 12, — seţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Darabani (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Eufrosina Vicoveanu, prof. şt.** biologice, directoare Şcoala medie nr. 2 Botoşani.

Şcoala medie nr. 1 Fălticeni. Comisia nr. 13 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Fălticeni (curs de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Vanda Mincu, prof.** geografie-istorie, director, Şcoala medie nr. 2 Rădăuţi.

Şcoala medie nr. 2 Fălticeni. Comisia nr. 14 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Fălticeni şi Şcoala medie Drăguşeni (curs de zi). Preşedinte **Gheorghe Marici,** prof. şt. biologice, director adj. Şcoala medie Siret.

Şcoala medie nr. 2 Fălticeni. Comisia nr. 15 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Fălticeni (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Elena Sfichi,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Iaşi.

Şcoala medie Gura Humorului. Comisia nr. 16 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Gura Humorului (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Obadă, prof.** lb. română, director Şcoala medie nr. 1 Suceava.

Şcoala medie nr. 1 Rădăuţi. Comisia nr. 17 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Rădăuţi (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Lutica Tintilă,** prof. geografie, directoare Şcoala medie nr. 2 Suceava.

Şcoala medie nr. 2 Rădăuţi. Comisia nr. 18 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Rădăuţi (curs de zi). Preşedinte **Silvia Miclescu,** prof. geografie, Şcoala medie nr. 2 Suceava.

Şcoala medie nr. 2 Rădăuţi. Comisia nr. 19 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Rădăuţi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Maria Carpov,** lector univ. filologie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie Siret. Comisia nr. 20 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Siret (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Traian Sühan,** prof. română gr. II, Liceul „Dragoş Vodă" Cîmpulung.

Şcoala medie Săveni. Comisia nr. 21 — secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Săveni (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Erast Viforeanu,** prof. istorie gr. II, director Şcoala medie nr. 1 Rădăuţi.

Şcoala medie nr. 1 Suceava. Comisia nr 22 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Suceava (curs de zi). Preşedinte **Ioan Crudu,** şef lucrări matematică, Institutul politehnic Iaşi.

Şcoala medie nr. 1 Suceava. Comisia nr. 23 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Suceava (curs seral şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Traian Atanasiu,** şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Suceava, Comisia nr. 24 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Suceava (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Octavian Răianu,** lector univ. biologie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 2 Suceava. Comisia nr. 25 — secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Suceava (curs de zi). Preşedinte **Simion Saca,** prof. franceză gr. II, Şcoala medie nr. 2 Dorohoi.

Şcoala medie Vatra Dornei. Comisia nr. 26 — secţie mixtă Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Vatra Dornei (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Tacov Tacovian,** şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Vatra Dornei. Comisia nr. 27 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Vatra Dornei (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Valer Pop,** lector univ. fizică, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Liceul Militar „Ştefan cel Mare" Cimpulung. Comisia nr. 28 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Liceul Militar „Ştefan cel Mare" Cîmpulung (curs de zi). Preşedinte **Chiril Popescu,** conf. univ. biologie, Institutul politehnic Iaşi.

Liceul Militar „Ştefan cel Mare" Cimpulung. Comisia nr. 29 — secţia reală. Se vor prezenta candidaţi de la Liceul militar „Ştefan cel Mare" Cîmpulung (curs de zi). Preşedinte **Ioan Ghinea,** lector univ. matematică, Institutul politehnic Iaşi.

Liceul militar „Ştefan cel Mare" Cîmpulung. Comisia nr. 30 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Liceul militar „Ştefan cel Mare" Cîmpulung (curs de zi). Preşedinte **Emanoil Poppel,** conf. univ. chimie, Institutul politehnic Iaşi.

Liceul militar „Ştefan cel Mare" Cîmpulung Comisia nr. 31 — secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Liceul militar „Ştefan cel Mare" Cîmpulung (curs de zi). Preşedinte **Constantin Popuşoi,** lector univ. fizică, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Examenul de stat la Şcolile pedagogice şi Institutele pedagogice de învăţători

Şcoala pedagogică de educatoare Bucureşti. Comisia nr. 1. — Se vor prezenta candidaţii de la şcolile pedagogice de învăţători şi educatoare Bucureşti, Buzău, Constanţa, Cîmpulung Muscel şi Craiova şi de la institutele pedagogice de învăţători Bucureşti, Constanţa şi Craiova (învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Oisie Şafran,** conf. univ. pedagogie, Univ. Bucureşti.

Şcoala pedagogică de învăţători Bacău. Comisia nr. 2. — Se vor prezenta candidaţi de la şcolile pedagogice de învăţători şi educatoare Bacău, Bîrlad, Galaţi şi Suceava şi de la institutele pedagogice de învăţători Bacău, Bîrlad, Galaţi şi Suceava (învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Bernard Grigoriu,** conf. univ. pedagogie, Univ. Bucureşti.

Şcoala pedagogică de învăţători Cluj. Comisia nr. 3. — Se vor prezenta candidaţi de la şcolile pedagogice de învăţători şi educatoare Cluj, Arad, Oradea, Deva, Blaj, Sighet şi Carei şi de la institutele pedagogice de învăţători Cluj, Arad şi Baia Mare (învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Todoran,** profesor universitar pedagogie, Universitatea „Babeş-Bolyai", Cluj.

Şcoala pedagogică de învăţători cu limba de predare maghiară Aiud. Comisia nr. 4. — Se vor prezenta candidaţi de la şcolile pedagogice de învăţători şi educatoare Aiud şi Odorhei şi de la institutul pedagogic de învăţători Odorhei (învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gavril Scridon,** conferenţiar universitar filologie, Universitatea „Babeş-Bolyai", Cluj.

Concurs pentru elaborarea de manuale şcolare

DE LA MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că absolvenţii seriilor vechi ai învăţămîntului superior se pot prezenta la susţinerea examenului de stat din sesiunile ordinare ale anilor 1965 sau 1966 dacă au susţinut o singură dată şi nu au promovat acest examen.

În continuarea concursului de manuale şcolare şi metodici publicat în „Gazeta învăţămîntului" nr. 791 din 26 februarie 1965, Editura didactică şi pedagogică anunţă scoaterea la concurs a următoarelor manuale pentru învăţămîntul de cultură generală (clasele IX—XII ale şcolii de 12 ani) :

1. **Introducere în algebra superioară, cl. a XII-a reală,** 240 pagini mss. (text) ; lecţii de probă — Matrici. Aplicarea calculului matricial la rezolvarea sistemelor de ecuaţii liniare.

2. **Geometrie analitică, cl. a XII-a reală,** 220 pagini mss. (text); numărul aproximativ de figuri — 100 ; lecţie de probă — Vectori în plan.

3. **Geometrie analitică, cl. a XII-a umanistă,** 130 pag. mss. (text) ; numărul aproximativ de figuri — 200 ; lecţie de probă — Dreapta.

4. **Fizica, cl. a XII-a reală,** 270 pagini mss. (text), numărul aproximativ de figuri — 200 ; lecţie de probă — Nucleul atomic.

5. **Fizica, cl. a XII-a umanistă,** 180 pagini mss. (text), numărul aproximativ figuri — 120 ; lecţie de probă — Oscilaţii şi unde electromagnetice.

6. **Chimie, cl. a XII-a,** 180 pagini mss. (text), numărul aproximativ de figuri — 100 ; lecţii de probă — Echilibrul chimic şi noţiuni de cinetică chimică.

7. **Geografia R.P.R., cl. a XII-a,** 240 pagini mss. (text), numărul aproximativ de figuri — 65, de hărţi şi diagrame — 45 ; lecţii de probă — 1. Dealurile subcarpatice, 2. Industria chimică.

8. **Limba franceză, cl. a IX-a (anul I de studiu)** 250 pagini mss. (text), numărul aproximativ de figuri — 60 ; lecţii de probă — Aspecte din viaţa elevilor ; familia elevului ; o zi festivă a poporului nostru.

9. **Limba rusă, cl. a IX-a (anul I de studiu),** 250 pagini mss. (text), numărul aproximativ de figuri — 60 ; lecţii de probă — din viaţa şi activitatea elevilor ; familia elevului ; o zi festivă a poporului nostru.

10. **Limba engleză, cl. a IX-a (anul I de studiu),** 250 pagini mss. (text), numărul aproximativ de figuri — 60 ; lecţii de probă — Aspecte din şcoală ; familia elevului ; o zi festivă a poporului nostru.

11. **Limba germană, cl. a IX-a (anul I de studiu),** 250 pagini mss. (text) numărul aproximativ de figuri — 60 ; lecţii de probă — Din viaţa şi activitatea elevilor în şcoală ; familia elevului ; o zi festivă a poporului nostru.

Termenul ultim de predare a planului prospect la toate cele 11 titluri de manuale este 15 IX 1965.

Pentru obţinerea programelor şcolare pe baza cărora se vor elabora manualele de mai sus, concurenţii se vor adresa Ministerului Învăţămîntului, Direcţia pedagogică, str. Nuferilor nr. 30.

Numărul de ore pentru capitolele referitoare la obiectele de la nr. 1—7 este cel prevăzut în programele şcolare respective ; la limbile străine, pentru fiecare temă indicată mai sus se vor acorda cîte două ore de clasă. Manualele de limbi străine se adresează elevilor care încep studiul celei de-a doua limbi străine în clasa a IX-a şi vor fi realizate în lumina noilor metode audio-vizuale.

Condiţiile de desfăşurare a concursului publicat în „Gazeta învăţămîntului" nr. 791 din 26 februarie 1965 sînt în totalitatea lor valabile şi la concursul pentru elaborarea manualelor specificate mai sus.

În vacanţă

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : Bucureşti. Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piaţa Scînteii Bucureşti.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 807 | vineri 18 iunie 1965 | 8 pagini 25 bani

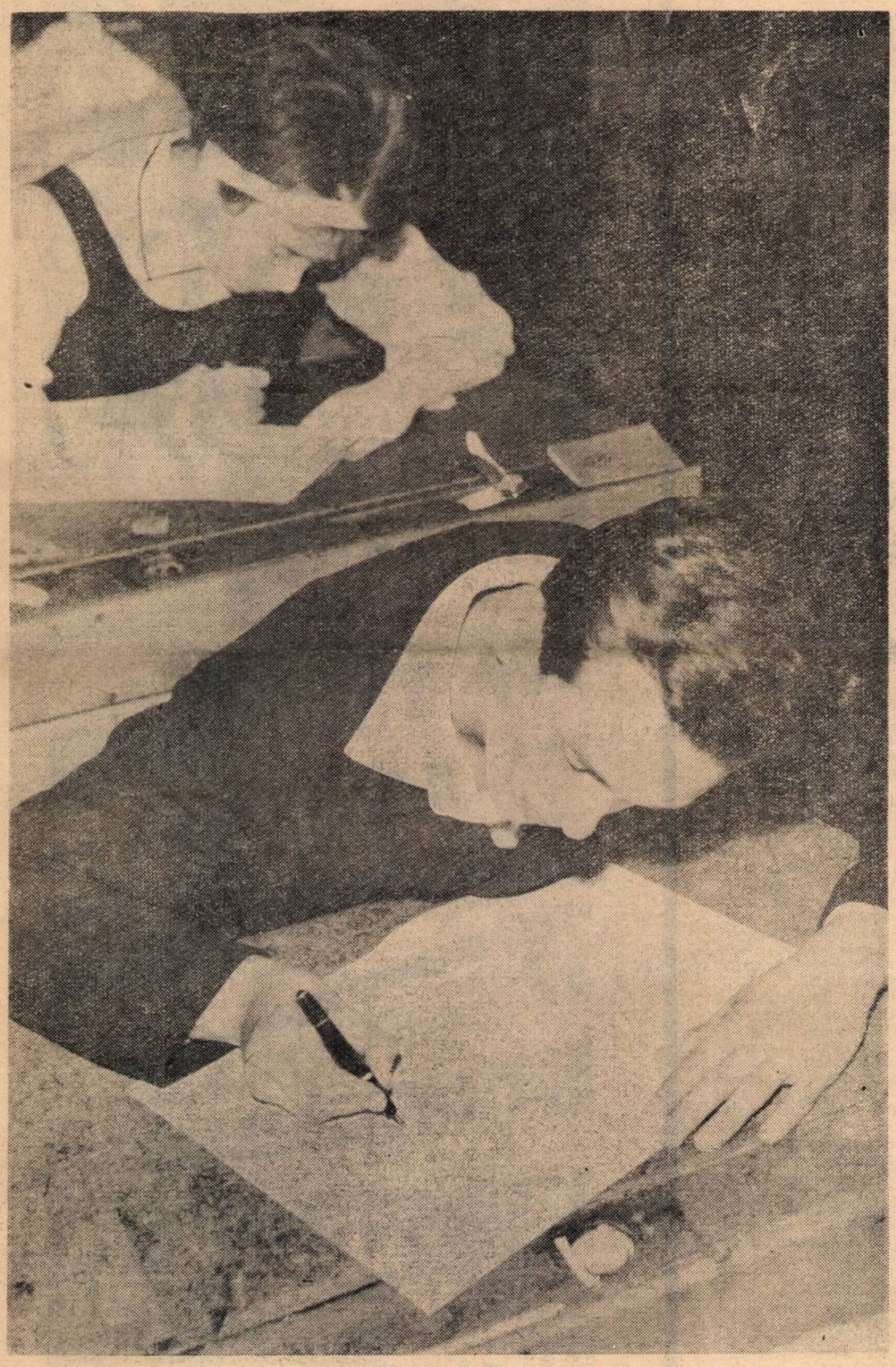

Foto : ION POPOVICI

Examen de maturitate. Se cîntăresc capacitățile actuale, posibilitățile de dezvoltare ale celor care vor contribui la construirea viitoarelor obiective ale socialismului și comunismului. Și din toate amfiteatrele încărcate de emoții se aude replica sigură, răspunsul ferm al tinerilor, care arată că ei vor putea să se încadreze deplin în mersul impetuos spre înălțimi al întregului popor.

În întîmpinarea Congresului partidului

Dorința de a întîmpina cel de al IV-lea Congres al partidului cu rezultate cît mai deosebite în muncă a mobilizat puternic cadrele didactice din școlile raionului Roman. Angajamentele luate de ei în cinstea acestui mare eveniment din viața partidului și a întregului popor au și început să devină fapte.

Astfel, se desfășoară într-un ritm rapid construcțiile de noi săli de clasă în comunele Deleni, Săbăoani, Poenari, Dolești și Vulpășești. Pînă la data începerii Congresului partidului vor fi terminate toate reparațiile curente la școlile din raion. De asemenea, acestea vor fi înzestrate cu mobilier nou. S-au și distribuit 1 200 de bănci. În curînd vor pleca spre școli alte 360 de bănci, 100 de mese de lectură și alte importante cantități de mobilier modern necesare desfășurării în condiții cît mai bune a procesului instructiv-educativ.

Asigurarea unei vacanțe cît mai plăcute elevilor din școlile raionului se numără și ea printre angajamentele luate de organele de învățămînt și de cadrele didactice ale raionului Roman în cinstea Congresului. Se prevede trimiterea a peste 1 000 de elevi în excursii și drumeții, precum și a unui număr însemnat de elevi în taberele regionale sau în taberele republicane de la munte și de la mare.

Munca avîntată desfășurată de profesorii, învățătorii și educatoarele din raionul Roman dă certitudinea că angajamentele luate de ei în cinstea celui de al IV-lea Congres al partidului vor fi realizate cu cinste.

■

Cu rezultate deosebite în muncă întîmpină Congresul partidului și cadrele didactice din școlile orașului Bacău. Acestea au asigurat o pregătire temeinică a absolvenților claselor a VIII-a și a XI-a pentru examene. Probele trecute pînă în prezent la Școala medie nr. 1, de exemplu, arată roadele pozitive ale muncii profesorilor, mobilizați de către organizația de partid la o activitate intensă în cinstea Congresului.

Cadrele didactice ale acestei școli au desfășurat o muncă însuflețită și pentru pregătirea unei expoziții în cinstea Congresului, care va cuprinde lucrări ale elevilor — materiale didactice confecționate sub conducerea profesorilor, caiete, referate ținute în ședințele cercurilor pe obiecte etc.

În același timp, în școală se desfășoară o muncă susținută în vederea redeschiderii cursurilor în toamnă : reparații curente la clădirea școlii, revizuirea fondului bibliotecii, a utilajului laboratoarelor, a materialului didactic.

■

Multiple și profunde legături cu practica, cu viața — iată ce caracterizează expoziția școlilor din raionul Grivița Roșie deschisă recent în cadrul manifestărilor închinate de oamenii școlii celui de al IV-lea Congres al partidului. Lucrările cuprinse în această expoziție înfățișează amplu preocupările cadrelor didactice din raion pentru realizarea unui învățămînt profund științific, cu o tot mai mare eficacitate educativă.

Panouri cu diagrame, fotografii și desene dau vizitatorului o imagine de ansamblu asupra rezultatelor obținute în activitatea școlară. Numeroase exponate înfățișează, în continuare, roadele muncii desfășurate în școli. Se remarcă, printre acestea, aparatele și panourile demonstrative realizate cu elevii de profesorii de matematică, fizică, chimie și științe naturale de la școlile generale de 8 ani nr. 170, nr. 171, nr. 176, nr. 183, ca și de la Școala medie „Aurel Vlaicu" sau de la școlile medii nr. 6 și nr. 40. Se găsesc astfel aici panouri pentru demonstrarea legilor lui Ohm și Kirchhoff, un miograf pentru înregistrarea contracțiilor musculare, secțiuni în relief pentru diferite lecții de zoologie etc. Reținatenția, în același timp, harta cu fotografii care prezintă imaginile caracteristice ale principalelor localități din țară, realizată la Școala medie „Ion Neculce", ca și albumele și fotomontajele realizate la școlile medii nr. 3, nr. 4 și nr. 6.

Expoziția înfățișează și progresele înregistrate pe linia utilizării la lecții a mijloacelor audio-vizuale moderne. Stîrnesc interes îndeosebi exponatele legate de folosirea aparatului de proiecție cinematografică și a epidiascopului la Școala de 8 ani nr. 171 sau la Școala medie nr. 6, ca și cele legate de folosirea magnetofonului și a picupului la Școala medie „Aurel Vlaicu".

Prezentînd aspecte ale mersului ascendent al învățămîntului nostru sub îndrumarea partidului, expoziția este o chezășie a capacității cadrelor didactice de a îndeplini sarcinile trasate școlii în proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R.

oameni ai şcolii

Dintr-o flacără, altele, şi altele

În Sebeş, oraşul din depresiunea Apoldului, care sub prospeţimea atît de atrăgătoare de astăzi păstrează vestite monumente medievale, în Sebeş, locul unde făceau odinioară popas diligenţele în drumul lor de la Istanbul la Viena şi Paris, lucrează astăzi ca profesor de istorie la şcoala medie tovarăşul Roland Taborski. Un om tînăr, energic, care-şi iubeşte specialitatea şi munca de educator, un om care nu se mulţumeşte să muncească la nivel obişnuit, ci caută să dea cît mai deplină capacitatea sa în tot ceea ce întreprinde.

Dacă am spune că elevii lui sînt bine pregătiţi, ar fi suficient pentru a înţelege că este un profesor conştiincios, bun, dar nu ar fi destul pentru a-l cunoaşte. Profesorul Taborski, deşi se află în primii ani de profesorat, a înţeles un lucru foarte important pentru un educator — că, pregătindu-i cît mai bine pe toţi elevii săi, are datoria să descopere totodată printre ei pe aceia care pot merge mai departe decît cerinţele culturii generale cuprinse în programa clasei respective la specialitatea pe care o predă şi să-i ajute să-şi dezvolte înclinaţiile şi cunoştinţele în această direcţie. Patru dintre absolvenţii clasei a XI-a din acest an au ales pentru specializare în învăţămîntul superior istoria. Aceştia vin deseori la el acasă pentru a împrumuta lucrări de specialitate, monografii, citesc uneori alături de el în bibliotecă, îl însoţesc în vizitele la muzeul oraşului Profesorul Taborski stimulează interesul elevilor săi pentru studiul istoriei prin modul cum predă lecţiile, prin datele interesante pe care le prezintă pentru a ilustra ideile principale şi prin recomandările pentru lectură, în afara manualului, pentru cei care ar dori să o facă.

Îl cunoaştem acum în parte pe tovarăşul Taborski, dar numai în parte. Fiecare om are şi preocupările sale în afara obligaţiilor profesionale, preocupări pentru timpul liber, care ţin mai mult de chemările inimii şi care-l întregesc ca om. Care sînt aceste preocupări ale profesorului Taborski? Necunoscuta se află în datele deja cunoscute ale problemei — profesor de istorie care nu se mulţumeşte cu rezultate de mijloc, într-un oraş cu multe comori lăsate de secolele trecute. Răspunsul se impune cu exactitate matematică — cercetător al istoriei.

Lumina pe care i-o proiectează peste ani documentele îl face să uite de întunericul nopţii, şi îl prind uneori zorile citind. Dar rodul consumării în acest fel a orelor tîrzii sînt noi lumni prin care el îmbogăţeşte istoriografia Sebeşului. A făcut comunicări în cadrul Societăţii de ştiinţe istorice şi filologice. Una din ele se referă la trecutul presei locale, alta la situaţia meseriaşilor, calfelor şi ucenicilor din părţile locului la începutul secolului XX. Tema la care a lucrat cu deosebit interes în ultimul timp este „Figuri istorice şi călători prin Sebeş".

Asupra ipotezelor emise în domeniul istoriei profesorul Taborski, tînărul Taborski, se opreşte cu mult interes atras de dorinţa de a contribui la stabilirea certitudinii. Caută, cercetează — în biblioteca Muzeului raional din Sebeş, în Biblioteca centrală universitară din Cluj, în Biblioteca orăşenească din Sibiu. Merge adeseori după izvoare istorice la Blaj, la Alba Iulia. Totodată în biblioteca proprie se adună mereu tratate, dicţionare, monografii şi alte izvoare istorice.

Era firesc ca trăsăturile care-l caracterizează pe omul acesta să-l ducă — aici, în oraşul păstrător al unor vestite monumente istorice — la pasiunea pentru cercetare. Căci urmele istoriei par numai, dar nu sînt tăcute. Ele vorbesc cu puternice ecouri şi tovarăşul Taborski ştie că ele n-au spus încă totul, că mai au multe şi multe de spus.

Dacă personalitatea oraşului Sebeş este marcată puternic de monumentele medievale pe care le păstrează, putem spune că personalitatea profesorului Taborski este marcată de legătura strînsă pe care o păstrează cu trecutul acestor locuri, de apropierea pe care o simte faţă de anii îndepărtaţi ai istoriei acestui oraş. Iar din această flacără care arde viu în inima lui se aprind flăcări în inimile elevilor pe care-i formează, îi creşte — şi aceasta îl defineşte ca educator.

E. M.

Directoarea şcolii

Există oameni ale căror acţiuni — începînd de la cele esenţiale pînă la acelea socotite de amănunt — poartă pecetea unei deosebite capacităţi organizatorice, a unui veritabil talent în acest domeniu. Din rîndul unor asemenea oameni face parte profesoara Sebastiana Mihai.

Am cunoscut-o cu ani în urmă, pe cînd conducea Grupul şcolar comercial din Craiova şi răspundea de activitatea cercului pedagogic al învăţămîntului profesional şi tehnic din localitate. Sub îndrumarea ei, Grupul şcolar comercial şi-a cucerit, pe merit, o reputaţie trainică de şcoală fruntaşă, iar cercul pedagogic devenise unul din cele mai active cercuri din ţară, iniţiind numeroase acţiuni eficiente legate de specificul pregătirii cadrelor de muncitori şi tehnicieni.

De curînd, aflîndu-ne iar la Craiova, ne-am întîlnit din nou cu tovarăşa Mihai, acum directoarea Şcolii medii nr. 3 din localitate.

Cînd am intrat în biroul ei, conspecta un tratat de matematică superioară recent apărut. Ne-a spus, închizîndu-l cu oarecare regret: „Caut să profit de fiecare oră liberă, ca să mă ţin la curent cu noutăţile în domeniul specialităţii mele de bază". Am putut constata astfel că şi-a păstrat întreagă dragostea pentru disciplina căreia i-a consacrat în primul rînd preocupările sale, străduinţa neîntreruptă către perfecţionare şi autodepăşire pe acest tărîm.

Am discutat din nou despre munca din şcoală. Impresia generală cu care am rămas a fost aceeaşi: o muncă excelent coordonată, în care rigoarea şi exigenţa conducătorului se îmbină cu deplina valorificare a calităţilor şi posibilităţilor fiecărui membru al colectivului didactic.

Am căutat să ne dăm seama, din discuţiile purtate cu această experimentată directoare, cu profesorii care lucrează sub îndrumarea ei, de ceea ce stă la baza capacităţii sale organizatorice. Vorbeam despre unul sau altul din aspectele concrete ale muncii instructiv-educative, despre legătura cu organizaţia U.T.M. cu familia. Şi ne-am dat seama din aceste discuţii că esenţialul în munca tovarăşei Mihai constă în faptul că, la ea, iniţiativele creatoare găsesc totdeauna cale larg deschisă şi sprijin permanent. Întregul climat creat în şcoală asigură realizarea celor mai valoroase iniţiative didactice, posibilitatea unui larg schimb de păreri, a consultării reciproce atît pe tărîmul specialităţii propriu-zise cît şi pe tărîm pedagogic.

Această atmosferă se bizuie nu mai puţin pe deosebitele calităţi pedagogice ale directoarei, care se reflectă atît în relaţiile cu elevii cît şi în relaţiile cu cadrele didactice, în obiectivitatea deplină, în căldura şi principialitatea care o caracterizează. Consemnate succint, rezultatele muncii sale se vădesc în succesele obţinute de elevii şcolii la examene, la olimpiadele de matematică, fizică-chimie şi literatură, în linia mereu ascendentă a nivelului calificării de specialitate şi pedagogice a tinerilor profesori care-şi desfăşoară activitatea în şcoală.

AL. C.

Activitate neobosită

De 31 de ani învăţătorul Gheorghe Ţaica pregăteşte generaţie după generaţie, pe copiii din Baia de Arieş. Foştii lui elevi — cei mai mulţi lucrători la renumitele exploatări minere din împrejurimile Băii de Arieş — vin şi azi, cu drag, să-l vadă pe dascălul care le-a pus pentru prima dată condeiul în mînă. Căci legătura dintre dascăl şi şcolarii săi a rămas mereu proaspătă, cu toată trecerea anilor. Nu-i de mirare, de aceea, că în cancelaria Şcolii medii din Baia de Arieş, unde tovarăşul Ţaica îndeplineşte funcţia de director adjunct, întîlneşti deseori oameni din Lita Română, din Sartas, din Arada, Giurgiut sau Brăzeşti, veniţi să împărtăşească fostului lor învăţător o bucurie, să-i ceară un sfat.

Gata să-şi împărtăşească şi celor tineri experienţa, învăţătorul Gheorghe Ţaica ia adesea cuvîntul în şedinţele cercurilor pedagogice, la consfătuirile cu directorii. De-a lungul anilor au învăţat din experienţa lui pedagogică zeci de cadre tinere, care au devenit la rîndul lor învăţători fruntaşi.

Entuziast propagator al culturii, militant pe tărîm social, comunistul Gheorghe Ţaica a luptat neobosit, sub îndrumarea partidului, pentru viaţa nouă care pulsează astăzi în ţară. Mulţi foşti analfabeţi s-au ridicat cu ajutorul lui la lumina ştiinţei de carte. Şi tot el a fost acela care, la îndemnul partidului, a însufleţit pe locuitorii din Sartaş, Brăzeşti, Baia de Arieş să ridice în comunele lor localuri de şcoală menite să-i cuprindă pe toţi copiii de vîrstă şcolară şi să le creeze cele mai bune condiţii de învăţătură.

Activitatea neobosită pe care învăţătorul Gheorghe Ţaica o desfăşoară pe tărîm profesional şi social i-a adus preţuirea caldă a tuturor celor care îl cunosc. Pentru meritele lui în muncă a primit numeroase distincţii semn al dragostei şi respectului pe care le poartă partidul, statul, întregul popor celor ce s-au dedicat cu devotament nobilei misiuni de a creşte şi educa tînăra generaţie.

M. R.

În perioada 1961—1965 au fost asigurate învăţămîntului mari capacităţi de şcolarizare. Investiţiile pentru dezvoltarea bazei materiale a învăţămîntului vor urma, în anii cincinalului, o linie mereu ascendentă.

ŞCOALA ÎN CINCINAL

Înflorirea culturii noi, socialiste, pe toate dimensiunile, în anul celui de al IV-lea Congres reflectă nivelul tot mai înalt de civilizaţie pe care avîntul economiei socialiste multilateral dezvoltate şi creşterea bunei stări a oamenilor muncii din oraşe şi de la sate l-au atins în dezvoltarea societăţii sub conducerea partidului.

Anii şesenalului se înscriu în noua istorie a României ca o confirmare pe plan superior a justeţei politicii P.M.R. şi a capacităţii de creaţie şi de energie a poporului nostru muncitor, mobilizat în opera de desăvîrşire a construcţiei socialismului. Recunoaşterii transformărilor fundamentale realizate în ţara noastră şi a chibzuinţei cu care ele au fost îndrumate şi susţinute i se adaugă înaltul prestigiu de care se bucură pe plan mondial.

Rolul deţinut de învăţămîntul nostru de toate gradele în acest avîntat mers înainte este demn să figureze printre marile succese ale poporului nostru. El reprezintă forţa ştiinţei şi a culturii ca mijloc de abordare şi de soluţionare a marilor sarcini ale construcţiei vieţii noi.

În anii care au trecut de la Congresul al III-lea al partidului şi pînă astăzi, şcoala noastră de cultură generală, marea poartă de intrare în ştiinţă şi cultură, şi-a definit structura — învăţămîntul obligatoriu de 8 ani, învăţămîntul mediu de 12 ani — şi-a înmulţit cadrele calificate, şi-a îmbunătăţit metodele de lucru, şi-a îmbogăţit baza materială cu noi spaţii de muncă şi asistenţă şcolară.

Intrat în circuitul culturii prin generalizarea învăţămîntului de 8 ani, întregul nostru popor poate face azi faţă unor sarcini superioare pe linia desăvîrşirii construcţiei socialismului şi a trecerii la comunism.

În lumina învăţăturii marxist-leniniste, aplicată creator la particularităţile noastre specifice, învăţămîntul nostru de cultură generală se întemeiază pe valorificarea în profunzime a experienţei proprii, pe contactul cu experienţele popoarelor socialiste şi ale altor popoare, pe orientarea inspirată din datele noi furnizate de cercetarea ştiinţifică — pedagogică şi psihologică — din ţara noastră şi din lume.

Şcoala noastră intră astfel în noul cincinal, 1966—1970, cu forţe crescute. Înarmată cu toate mijloacele de cercetare, de sistematizare, de valorificare ştiinţifică şi de aplicare creatoare în procesul de învăţămînt, ea poate păşi cu încredere pe drumul unei activităţi superioare. Experienţa ei verificată şi confruntarea cu alte experienţe sînt o garanţie a capacităţii ei în realizarea noilor sarcini.

Proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. cu privire la dezvoltarea economiei naţionale în perioada 1966-1970, avînd în vedere proporţiile dezvoltării economiei în viitor, prevede pe seama şcolii o importantă sarcină de cadre: 550.000, din care 310.000 de muncitori calificaţi prin şcoli, circa 130.000 de cadre medii de specialitate şi circa 110.000 de cadre cu pregătire superioară.

Ridicarea nivelului de cunoştinţe, ca sarcină de aliniere la progresul tehnic în producţie şi la dezvoltarea cercetărilor ştiinţifice fundamentale, este asigurată, în primul rînd, de şcoala de cultură generală. De aici rolul important atribuit în proiectul de Directive şcolii medii, care se va extinde în anii următori.

Dacă proporţiile crescute ale dezvoltării economiei noastre în noul cincinal pot fi satisfăcute cantitativ prin creşterea capacităţii de şcolarizare a tuturor categoriilor de instituţii de învăţămînt, alinierea la sarcinile calitativ superioare ale economiei şi culturii reclamă — şi proiectul de Directive o exprimă categoric — ridicarea nivelului calitativ al învăţămîntului ca urmare a îmbunătăţirilor ce se vor aduce sistemului de învăţămînt. Această cerinţă care caracterizează dezvoltarea învăţămîntului în cincinalul viitor va domina întreaga orientare şi activitate creatoare a lucrătorilor din învăţămînt.

Problema calităţii este într-adevăr o problemă de studiu ştiinţific, dar, mai presus de toate, o problemă a cadrelor, a muncii calificate la catedră. Institutele pedagogice de 3 ani şi învăţămîntul pedagogic din universităţi au în această privinţă o mare răspundere. De aici pornind, numărul şi calitatea cadrelor vor duce la tot mai multe catedre calitatea şi eficienţa lecţiilor. Contactul cu ştiinţa al cadrelor existente, pasiunea cercetării, conducerea procesului de învăţămînt după cele mai noi metode, interesul pentru masa elevilor, considerată nu ca o expresie abstractă, ci ca o realitate vie, diferenţiată, în care dospesc forţele creatoare ale viitorului, sînt condiţii care pot asigura coeficienţi ridicaţi de calitate, controlul avizat şi îndrumarea competentă, stimulează eforturile şi pun în lumină realizările. Consfătuirile, lecturile pedagogice, sesiunile ştiinţifice, Consiliul şcolilor, organizate după criterii noi, pot activiza confruntarea opiniilor, popularizarea bunei experienţe, critica tovărăşască şi constructivă. Răspunderea familiilor în supravegherea şi susţinerea muncii individuale a elevilor trebuie să fie mai temeinic angajată în problemele şcolii.

Şcoala noastră a dovedit şi pînă acum marea sa capacitate de adaptare la condiţii nou create şi zelul său pentru realizarea sarcinilor primite. Înconjurată de avîntul spre învăţătură al întregului popor şi îndrumată de partid, ea are astăzi bune condiţii pentru a face un salt de calitate.

În urmărirea acestui important ţel merită atenţie — după părerea noastră — şi unele aspecte de conjunctură ale epocii, care determină un ritm trepidant al procesului de învăţămînt şi o lipsă de răgaz suficient pentru sedimentarea cunoştinţelor şi asimilarea lor de către elevi, ca mijloace proprii de afirmare. Progresul vertiginos al ştiinţei şi tehnicii în vremea noastră pune în corelaţie, aproape an de an, descoperiri, invenţii, noi şi complicate procedee interesînd practica, deschide noi perspective gîndirii şi culturii în general, care surprind — nu rare ori — capacitatea noastră de adaptare. Aceasta se reflectă în învăţămîntul de cultură generală în disproporţia din ce în ce mai accentuată între volumul crescînd de cunoştinţe şi cadrul fix de ore afectat prelucrării lui metodice şi asimilării. În aproape acelaşi cadru de ore ca şi acum 40 de ani se predă un volum de cunoştinţe de două sau, poate, de trei ori mai mare. E o adevărată virtuozitate să încarci, la scurte intervale, acelaşi număr de ore cu noi şi noi sarcini de cunoştinţe şi să menţii totuşi în echilibru disproporţia care se accentuează. Numai că, în procesul de învăţămînt, o asemenea operaţie provoacă o tensiune care se caracterizează prin goană pentru terminarea materiei la profesori şi o lecţie nouă după alta, oră de oră, la elevi; motiv nu neînsemnat de supraîncărcare.

Afluxul continuu de cunoştinţe aduce după sine şi o mobilitate fără astîmpăr a planurilor de învăţămînt, a programelor şi a manualelor, integral sau pe posturi; un alt aspect de instabilitate care pune şcoala într-o necurmată încordare de adaptare.

Pentru realizarea calităţii procesului de învăţămînt socotesc necesară o delimitare — fie ea şi relativă — a noţiunii de cultură generală şi aducerea ei pe planul mediu al cadrelor generale ale societăţii, care uneşte cadrele de toate specialităţile şi în afara specialităţii, în necesitatea de a găsi, în schimbul lor de opinii, un limbaj comun în care să intre şi ştiinţa, şi tehnica, şi arta, şi literele, şi filozofia, şi sportul. O delimitare a noţiunii de cultură generală ar menţine învăţămîntul de cultură generală la sarcinile sale proprii.

În al doilea rînd, să se asigure o stabilitate, cel puţin pe timpul unui cincinal, a procesului de învăţămînt, dîndu-i posibilitatea unui exerciţiu mai îndelungat al mijloacelor sale, a unei observaţii pe termene spaţiate a rezultatelor sale, a unui curs deliberat al dezvoltării sale. Stabilitatea cadrelor la seriile respective de elevi, stabilitatea planurilor şi programelor, stabilitatea manualelor, a sistemului de educaţie.

Receptivitatea la nou şi la modern, în acest răstimp, să fie lăsată în condiţii de răgaz şi de confruntare calmă cu experienţa organelor de cercetare şi de experimentare care, în urma concluziilor trase, sînt în măsură să avizeze introducerea în sfera culturii generale a noilor cunoştinţe.

Cred că aceste măsuri ar da o respiraţie mai largă procesului de învăţămînt şi un ritm asigurat, în care noul îşi va pune în valoare necesitatea.

PETRE DRĂGOIESCU
profesor emerit

Un studiu corespunzător necesităţilor

Nouă, celor care lucrăm în şcoală, proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român cu privire la dezvoltarea economiei naţionale în perioada 1966—1970 ne pune în faţă sarcina de mare însemnătate de a ridica nivelul calitativ al învăţămîntului, astfel încît tînăra generaţie să fie cît mai bine pregătită pentru a face faţă cerinţelor construcţiei socialiste.

Firească, această sarcină impune fiecărui profesor să facă eforturi continue pentru propria lui perfecţionare, pentru ridicarea nivelului fiecărei lecţii, fiecărei activităţi pe care o desfăşoară cu elevii. În acelaşi timp, consider că este necesar să fie îmbunătăţite continuu instrumentele de lucru ale profesorului — programele, manualele, materialele didactice etc. Tocmai despre acestea aş vrea să spun unele lucruri aici — cu referire la specialitatea mea fizica.

În ultima vreme s-au realizat programe şi manuale de fizică tot mai bune. Aceasta nu înseamnă însă că s-a spus ultimul cuvînt. Mai sînt, cred, destul de multe de făcut pentru ca programele şi manualele să ajungă la nivelul cerut.

Să ne oprim, de exemplu, la noţiunea de vector, care intervine în fizica din şcoala medie aproape la tot pasul. Consider că modul în care a fost tratată noţiunea de vector la începutul mecanicii, este necorespunzător. Mă refer mai ales la compunerea a doi vectori concurenţi şi neparaleli. Pentru a găsi rezultanta lor se apelează la experienţa cu totul neconvingătoare în cercetarea fizică; dar o simplă experienţă nu ajunge pentru fundamentarea unei reguli atît de generale cum este regula paralelogramului de la compunerea vectorilor. Socotesc că este indicat să se pornească aici de la principiul independenţei acţiunilor, cu referiri la chestiunea în cauză: dacă asupra unui corp acţionează simultan două sau mai multe forţe, rezultatul acţiunii va fi acelaşi în cazul acţiunilor separate. În acest caz problema inversă, a descompunerii unui vector după două direcţii date, nu mai pare artificială, ci capătă şi ea o bază logică. Poate n-ar fi rău dacă şi în cadrul cursului de matematică s-ar acorda ceva mai multă atenţie noţiunii de vector şi unor operaţiuni legate de acesta.

De asemenea, socotesc că se tratează necorespunzător ecuaţia vitezei în mişcarea rectilinie uniform accelerată fără viteză iniţială şi ecuaţia spaţiului în mişcarea rectilinie uniform accelerată fără viteză iniţială. Şi aici deducţiile sînt făcute chipurile „experimental", printr-o tratare artificială şi greoaie, în dauna principiului continuităţii şi a unei deduceri imediate şi riguroase. Ţinînd seama că elevii ştiu ce este viteza medie, cred că ar fi indicat să deducem ecuaţia spaţiului în mişcarea uniform variată folosind cunoştinţele lor cu privire la această viteză. În acest fel, realizînd legătura cu lecţiile anterioare şi întregind noţiunea de viteză, uşurăm mult deducerea legii. Experienţa descrisă în manual poate fi folosită ca o verificare a ecuaţiilor $v=a.t$ şi $s=\frac{1}{2}\ a\ t^2$.

Cred că, pentru a menţine un caracter unitar al materialului prezentat în cadrul predării mecanicii, este bine să se pună un deosebit accent pe legile mecanicii şi pe legea conservării energiei, menţionînd aceste legi ori de cîte ori intervin în desfăşurarea unui fenomen. Se realizează astfel cristalizarea unor fenomene ce par iniţial fără nici o legătură, în jurul a cîtorva adevăruri universale.

Studiul electricităţii permite, de asemenea, o tratare unitară, atît pe părţi cît şi în ansamblu. Astfel, fenomenele de electrostatică se pot explica pornind de la existenţa sarcinilor electrice pozitive şi negative şi a cîmpului electric. La explicarea fenomenelor de electrocinetică putem lua în considerare legea lui Ohm (pentru o porţiune de circuit şi pentru circuitul întreg), ca şi legile lui Kirchhoff. În tratarea fenomenelor de electromagnetism putem arăta că acesta preia noţiunea de sarcină electrică şi de cîmp electric odată cu o nouă manifestare a sarcinii electrice, de data aceasta în mişcare — cîmpul magnetic.

Cît despre manualul pentru clasa a XI-a, consider că aici trebuie mai bine precizată noţiunea de mişcare oscilatorie, deoarece elevii o vor identifica drept cauză a multor fenomene. Apoi, se impune să fie înlăturate unele inadvertenţe care mai există în prezent. De exemplu, la pagina 53 citim: „Întărirea sunetului dat de diapazon se numeşte rezonanţă sonoră". Cu alte cuvinte, dacă sunetul n-ar mai fi dat de diapazon, n-am mai avea rezonanţă...

În cursul predării am întîmpinat unele greutăţi şi din cauza construcţiei necorespunzătoare a unor materiale didactice. De exemplu, la experienţa cu acul magnetic, inerţia acului magnetic şi chiar limitatoarele a şi b fac ca perioada lui de oscilaţie să fie diferită de cea a circuitului, mişcarea devenind cu totul dezordonată. Ar trebui să se producă un dispozitiv robust şi simplu care să înlocuiască montajul din manual. Un asemenea dispozitiv ar putea fi compus doar dintr-o bobină şi un condensator, în circuitul cărora să se afle un galvanometru (eventual cel care se află în şcoală). Astfel, s-ar ilustra cum nu se poate mai bine că un circuit format dintr-un condensator şi o bobină este un circuit oscilant. Tot aici se poate vedea cum oscilaţiile se amortizează dacă nu sînt întreţinute şi, dacă condensatorul este variabil, demonstrăm că, variind pe C, variază şi perioada de oscilaţie a acului indicator. Bobina poate fi prevăzută cu mai multe borne şi atunci se arată că perioada depinde şi de inductanţă. Astfel, formula lui Thomson are o justificare imediată.

În încheiere consider că studiul fizicii se va putea desfăşura cu mai mult succes dacă vom ţine seama că fizica actuală tinde să cuprindă cît mai multe fenomene în cît mai puţine ecuaţii. De aceea şi noi — în programe, în manuale, în predare, avem datoria să menţinem această tendinţă şi să nu fărîmiţăm studiul.

Prof. NICOLAE MARINESCU
Ştefăneşti
reg. Argeş

LA EXAMEN

Un adevărat control de calitate

Examenul de maturitate constituie cea din urmă verificare pe care o susţin candidaţii ca elevi ai şcolii medii de cultură generală. Cu acest ultim examen de elevi ei se găsesc fie în faţa unui început al activităţii în producţie, fie în faţa pregătirii de specialitate în instituţii de învăţămînt superior. Activitatea comisiilor de examinare, şi în cadrul lor a fiecărui membru în parte, se cuvine a fi privită, deci, şi prin prisma acestei importante semnificaţii. Controlul de calitate, funcţionarea ireproşabilă a „cîntarului didactic" în aprecierea răspunsurilor date de candidaţi trebuie să constituie, pe de o parte, o preţuire a muncii încordate şi perseverente desfăşurate de cei mai mulţi elevi, iar pe de altă parte o prognoză a succesului ulterior în profesia spre care-şi vor îndrepta paşii.

Notele atribuite candidaţilor nu pot fi considerate ca cifre seci, indiferente, rezultat al întîmplării, al „norocului". Ele sînt calificative, judecăţi de valoare, reprezentînd o apreciere precisă a cantităţii şi mai ales a calităţii cunoştinţelor, a atitudinii faţă de învăţătură, o primă garanţie că după examen candidaţii se vor putea integra în exigenţele înalte ale societăţii noastre.

Dacă notele sînt date de examinatori, candidaţii sînt cei care le determină. Se impune de aceea să avem răbdare şi să-i lăsăm să-şi formuleze complet răspunsurile, să ne prezinte toate fazele construcţiei acestora, „cărămidă cu cărămidă", aşa ca să ne putem pronunţa cu precizie asupra nivelului lor real de pregătire. Se înregistrează însă nu o dată, la unii examinatori, mai ales către sfîrşitul fiecărei zile de examen sau către sfîrşitul sesiunii, cazuri de „operativitate". Asemenea cazuri atestă superficialitate şi lipsă de spirit de răspundere, nepăsare faţă de munca depusă de candidaţi şi de profesorii lor

Desigur, unui candidat care ştie materia îi este necesar, la examen, mai puţin timp pentru a dovedi acest lucru decît îi trebuie unuia nepregătit pentru a face dovada neştiinţei sale. În primul caz răspunsul este clar, precis, concis, pe cînd în celălalt caz examinatorului îi trebuie mai mult timp ca să se edifice. Dacă el se grăbeşte, nu numai că nu se va putea convinge întru totul de lipsa de pregătire a unui elev slab, dar, cu siguranţă, va nedreptăţi şi va aprecia defavorabil chiar şi pe unii elevi foarte buni sau buni. Incordarea, emoţia, sfiala sau teama care-i însoţesc pe mulţi candidaţi în sala de examen îi fac uneori să nu poată dezvolta singuri un subiect pînă la capăt. În aceste situaţii trebuie să avem cea mai deplină răbdare şi să intervenim cu întrebări ajutătoare atunci cînd un răspuns ni se pare incomplet sau cînd, în cursul tratării subiectului, candidatul se poticneşte la o verigă a lanţului de cunoştinţe, care îl ţine pe loc sau îl îndreaptă spre soluţii greşite.

De aceea, chiar dacă în circuitul seriilor de candidaţi la examen intervin întîrzieri faţă de programarea iniţială, avem obligaţia morală şi profesională să nu ne grăbim. Atenţia şi sensibilitatea examinatorilor să fie aceleaşi de la prima pînă la ultima serie de candidaţi, de dimineaţa pînă seara, de la prima pînă la ultima zi a sesiunii, astfel ca examenul de maturitate să constituie cu adevărat, pe tot parcursul lui, cel mai deplin control de calitate.

VASILE V. POPESCU

PERFECŢIONAREA cadrelor

Examenul de grad — mijloc de ridicare a măiestriei pedagogice

Cerinţele tot mai mari ale societăţii noastre socialiste, progresul necontenit al ştiinţei şi tehnicii pun în faţa şcolii sarcini mereu sporite în legătură cu dezvoltarea multilaterală a tinerei generaţii, ridică noi probleme în ceea ce priveşte modernizarea conţinutului învăţămîntului şi a metodelor de predare, întărirea eficienţei muncii instructiv-educative. Ţinînd seama de aceste cerinţe, învăţătorii şi profesorii manifestă o preocupare continuă pentru ridicarea nivelului lor ideologico-politic, pedagogic şi de specialitate. Ei primesc, în această direcţie, un ajutor deosebit de important prin sistemul de perfecţionare organizat prin grija partidului şi a guvernului. Un loc de frunte îl ocupă în acest sistem examenele pentru obţinerea gradelor didactice — formă superioară a muncii de perfecţionare.

Cei înscrişi la examenele pentru obţinerea gradelor didactice primesc un sprijin multilateral din partea Ministerului Învăţămîntului, a institutelor de perfecţionare şi a secţiilor de învăţămînt care le pun la dispoziţie programe, tematici şi bibliografii necesare studiului individual, organizează consultaţii cu privire la elaborarea lucrărilor metodico-ştiinţifice, cît şi cursuri de pregătire. Întrucît accentul principal în pregătirea examenelor de grad cade pe studiul individual, candidaţilor la examene li se creează condiţii prielnice în vederea desfăşurării acestuia. Pentru stimularea învăţătorilor şi profesorilor în vederea continuei perfecţionări a pregătirii lor, li se acordă o salarizare progresivă, în raport cu gradele obţinute.

Candidaţilor la examene nu le rămîne decît să răspundă grijii deosebite care li se arată şi condiţiilor ce li s-au creat printr-o cît mai temeinică pregătire, care să se răsfrîngă în mod pozitiv asupra eficacităţii muncii lor instructiv-educative.

În acest an numeroase secţii de învăţămînt au luat o serie întreagă de măsuri în ajutorul studiului individual al celor ce se vor prezenta la examenele pentru obţinerea gradelor didactice. Merită a fi reliefată, de exemplu, iniţiativa secţiei de învăţămînt a Sfatului popular al Capitalei, care a îndrumat permanent pregătirea candidaţilor, îndeosebi a învăţătorilor, organizînd pentru ei, în tot timpul anului şcolar, un ciclu de lecţii şi expuneri de pedagogie, de limba română, de matematică, ţinute de profesori de specialitate dintre cei mai bine pregătiţi. La rîndul său, şi Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice-Bucureşti a căutat să vină în ajutorul candidaţilor în perioada studiului individual, organizînd consultaţii individuale sau consultaţii colective pe centre (în Capitală, la Piteşti, la Alexandria şi Ciulniţa).

În curînd vor începe cursurile de pregătire a candidaţilor înscrişi la examenele de definitivat şi gradul II. Deşi participarea la aceste cursuri nu are caracter obligatoriu, este de dorit ca ele să fie frecventate de toţi cei interesaţi, întrucît prin aceasta îşi pot completa şi consolida pregătirea. Frecventarea cursurilor este necesară îndeosebi pentru acei candidaţi care nu au avut posibilitatea să ia cunoştinţă din timp de conţinutul programelor, întrucît unele programe au apărut cu întîrziere sau pentru că anumite secţii de învăţămînt, cum ar fi unele secţii din regiunea Bucureşti, nu au urmărit ca toate programele să fie difuzate celor înscrişi.

Timpul care a mai rămas pînă la deschiderea cursurilor de pregătire — care va avea loc la 25 iunie a.c. pentru învăţătorii şi educatoarele înscrişi la examenele de definitivat şi de gradul II şi la 2 iulie a.c. pentru profesori — trebuie să fie folosit cu cît mai multă eficacitate în vederea însuşirii materiei de examen, cu atît mai mult cu cît la cursurile de pregătire nu vor putea fi tratate absolut toate problemele cuprinse în programe.

Pregătirea temeinică pentru examenul de definitivat cere învăţătorilor să pună un accent deosebit pe studierea problemelor hotărîtoare pentru ridicarea calităţii muncii instructiv-educative — sarcină prevăzută în proiectul Directivelor Congresului al IV-lea al P.M.R. Astfel de probleme sînt cele care se referă la cunoaşterea particularităţilor de vîrstă şi individuale ale elevilor, la realizarea principiilor didactice în procesul de învăţămînt, la metodele de învăţămînt şi la căile pentru sporirea eficienţei lecţiilor, la mijloacele de realizare a educaţiei comuniste a elevilor (formarea trăsăturilor morale, educarea în spiritul disciplinei conştiente, al patriotismului socialist şi internaţionalismului proletar etc.). Presa pedagogică a publicat în ultimul timp numeroase materiale privitoare la aceste probleme, care pot fi folosite cu succes în studiul individual.

Se impune, totodată, o mai strînsă legătură între studiul materialului teoretic şi activitatea practică, prin aprecierea analitică de către fiecare candidat a experienţei proprii în lumina celor studiate, prin exemplificarea aspectelor teoretice cu constatările şi concluziile izvorîte din munca la catedră. Se cere, de asemenea, o studiere şi o analiză aprofundată a proceselor psihologice care se desfăşoară în activitatea instructiv-educativă. Toate aceste probleme trebuie să fie studiate în strînsă legătură cu sarcinile şcolii izvorîte din documentele de partid, a căror pătrundere este de cea mai mare însemnătate.

La rîndul lor, profesorii care se pregătesc pentru examene trebuie să acorde atenţie nu numai însuşirii problemelor de specialitate, ci şi problemelor de metodică, deoarece numai prin cunoaşterea şi stăpînirea acestora se poate realiza sporirea eficienţei procesului de învăţămînt.

O deosebită însemnătate are, pentru toţi candidaţii, însuşirea problemelor prevăzute în programa de bazele marxism-leninismului. Este necesar ca în studiul acestor probleme să fie folosite operele clasicilor marxism-leninismului recomandate în bibliografie, ca şi documentele partidului nostru, îndeosebi proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului.

Pregătirea pentru examenele de definitivat şi de gradul II nu poate urmări doar scopul luării acestor examene. Ea trebuie privită ca un mijloc de creştere a măiestriei pedagogice, menit să determine ridicarea nivelului candidaţilor, să se reflecte într-o muncă superioară calitativ. Numai aşa examenele vor putea justifica scopul cu care au fost introduse, ca formă de continuă perfecţionare a activităţii cadrelor didactice, în vederea ridicării nivelului calitativ al învăţămîntului.

M. COSTIN

PE SCURT

Cursuri de perfecţionare

În afară de cursurile de pregătire pentru examenele de grade, în vacanţa de vară se vor desfăşura şi o serie de cursuri de perfecţionare a cadrelor didactice — pe plan central, interregional sau regional.

Astfel, între 12 iulie-31 iulie a.c. se vor desfăşura, la Sinaia, cursuri de perfecţionare cu profesorii de limba rusă, limba germană, limba franceză şi limba engleză din şcolile de cultură generală.

De asemenea, la institutele de perfecţionare a cadrelor didactice din Cluj şi Timişoara vor avea loc, între 1 şi 12 iulie, cursuri de perfecţionare a cunoştinţelor de limba română pentru profesorii care predau limba română, istoria patriei şi geografia R.P.R. la clasele V-VIII ale şcolilor (secţiilor) cu limbi de predare ale minorităţilor naţionale, iar între 28 iunie şi 18 iulie se vor organiza astfel de cursuri la regiuni, pentru învăţătorii din şcolile respective care au nevoie să-şi perfecţioneze cunoştinţele de limba română.

Tot în cursul vacanţei, între 2 şi 15 iulie, la institutele de perfecţionare a cadrelor didactice se vor organiza cursuri de perfecţionare pentru responsabilii cercurilor pedagogice ale învăţătorilor şi ale educatoarelor.

In ajutorul candidaţilor

Cursurile de pregătire pentru educatoarele şi învăţătorii înscrişi la examenele de definitivat şi gradul II vor avea loc între 25 iunie-15 iulie a.c. Examenul de definitivat va începe la 18 iulie a.c.

Cursurile de pregătire pentru educatoare se vor desfăşura la institutele de perfecţionare a cadrelor didactice, în timp ce cursurile pentru învăţătorii înscrişi la examenul de definitivat se organizează pe regiuni. Pentru învăţătorii din regiunea Bucureşti, aceste cursuri, care vor avea loc la Şcoala medie nr. 1 din Roşiorii de Vede, vor începe la 28 iunie a.c. Învăţătorii din regiunea Bucureşti înscrişi la examenul de gradul II vor putea participa la cursurile de pregătire ce se organizează la Bucureşti, ca şi la cursurile organizate la Piteşti şi Constanţa pentru candidaţii din regiunile respective.

Cursurile de pregătire pentru profesori se organizează la institutele de perfecţionare a cadrelor didactice între 2-21 iulie a.c., iar examenele de definitivat pentru aceştia vor începe la 24 iulie a.c.

ADOLESCENȚA

Anii adolescenței — cei mai puri, cei mai frumoși din viața omului. Acum se făuresc planurile îndrăznețe de viitor, se cristalizează idealurile, se consolidează deprinderile pentru toată viața. De „vîrsta dificilă", cum este de obicei caracterizată adolescența, sînt legate o mulțime de probleme a căror dezlegare dă adesea bătaie de cap educatorilor.

Care sînt particularitățile acestei vîrste? Cum să procedăm în munca noastră cu adolescenții? Ce răspunderi revin educatorilor? Iată cîteva din întrebările pe care redacția noastră le-a adresat unui număr de profesori și părinți.

Publicăm mai jos cîteva din răspunsurile lor.

Constantin Mărculescu, profesor emerit, București:

Să cunoaștem profundele trăiri interioare ale adolescenței

Adolescența — vîrsta la care capătă contur psihic și fizic viitorul om matur. Vîrsta la care totul dobîndește sensuri noi. Prietenul nu mai este doar tovarășul de joacă, spre care se îndreaptă aproape instinctiv simpatia copilului. Fire mai trainice, cu rezonanțe interioare mai profunde, îl leagă pe adolescent de el. Lui îi împărtășește gîndurile, impresiile, prin el își verifică de multe ori justețea convingerilor și concepțiilor, trăinicia ideilor, profunzimea sentimentelor.

La această vîrstă încolțește de cele mai multe ori și dragostea. Și ea vine cu trăiri intense, cu influențe noi care de multe ori pot schimba cursul vieții unui tînăr.

Am întîlnit nu o dată adolescenți fără o busolă sigură în viață, care nu au fost îndrumați să năzuiască spre nimic în viitor, care n-au fost ajutați să-și făurească un ideal. Sînt tinerii care trec fără să se impresioneze pe lîngă faptele mari de viață și care își fac prilej de intense satisfacții din lucruri lipsite de orice valoare. Alții trec, la vîrsta aceasta, prin criza dramatică a neîncrederii în forțele proprii, în capacitățile personale, iar alții, dimpotrivă, se supraestimează. Și cîte alte aspecte nu prezintă adolescența!

Pe toate educatorul — părintele și profesorul — trebuie să le aibă în vedere, să le cunoască, pentru a putea veni în ajutorul tinerilor, pentru a-i face să găsească drumul cel mai bun, pe care să se dezvolte cît mai bine, cît mai armonios. Aceasta înseamnă că educatorul trebuie să-și ațintească privirile deodată asupra a nenumărate aspecte: Cine sînt prietenii tînărului? Ce preocupări comune au ei? Care este conținutul prieteniei lor, pe ce fond este brodată? Cu ce influențe vine dragostea, cu ce repercusiuni asupra vieții psihice? Cum să formăm idealuri înalte de viață, care să estompeze puterea oricăror preocupări mărunte, lipsite de valoare și de perspectivă? Cum să sădim încrederea în sine, cum să retezăm buruiana îngîmfării?

Răspunsul la asemenea întrebări reclamă o bună pregătire pedagogică, o profundă cunoaștere a psihologiei adolescentului în general și o adîncă pătrundere în lumea interioară a fiecărui tînăr ce ne este dat spre educare. Așa încît aș sfîrși cu un îndemn — atît pentru profesori, cît și pentru părinți: să studiem cu atenție adolescența, să ne ocupăm intens de cei aflați în faza primei tinereți, să tratăm problema vieții lor cu cea mai mare grijă și răspundere.

Iar în ceea ce ne privește pe noi, profesorii, avem o dublă răspundere, căci noi sîntem cei chemați să-i îndrumăm și pe părinți, să-i ajutăm să cunoască temeiul științific al influențării adolescenților, să se documenteze mai serios în problemele de psihologie și pedagogie. Lectoratele destinate lor să fie însoțite de recomandarea unor lucrări din aceste domenii, de discuții individuale sau colective pe marginea lor sau pe marginea unor fapte de viață.

Bine ar fi dacă Editura didactică și pedagogică, ca și alte edituri ar manifesta mai multă preocupare pentru publicarea unor materiale privind problemele adolescenței — atît în ajutorul părinților cît și al profesorilor.

Aspasia Vasiliu, profesoară emerită, Ploiești:

O prezență discretă

Cred că lucrul cel mai de preț pentru un educator care dorește să realizeze ceva în munca lui este acela de a cunoaște bine sufletul copilului, al adolescentului, de a-l înțelege și de a și-l apropia. Altfel, acționează la întîmplare, iar rezultatele bune în munca lui vor fi și ele cu totul întîmplătoare.

Am întîlnit părinți și chiar profesori trecînd fără să-și facă probleme pe lîngă fapte semnificative care, luate în seamă, ar putea ajuta mult la rezolvarea problemelor educative.

Știm cu toții, bunăoară, cît de mult iubesc tinerii dansul, muzica. Dar de ce în ochii unor educatori acestea capătă coloritul unor manifestări vinovate? Desigur, pentru că ei nu înțeleg sufletul adolescenților, pentru că au uitat cum erau ei înșiși în anii de școală. I-am auzit pe unii profesori plîngîndu-se că elevii nu vin la reuniunile și seratele organizate de școală. Nu e nevoie să cercetezi prea adînc ca să-ți dai seama că vina e în primul rînd a acestor profesori, a școlii. De cele mai multe ori vei afla că este vorba de reuniuni „gen ședință" sau cu mulți, prea mulți supraveghetori — și încă bătrîni — care urmăresc cu superioară răceală pe cei veniți să se distreze.

Modul cum supraveghem comportarea adolescenților — și nu numai la reuniunile tovărășești — trebuie să denote o perfectă înțelegere a trebuințelor acestora, respect față de ei. O supraveghere polițienească, o prezență ostentativă va stîrnghéri întotdeauna. Ba mai mult, va leza pe cei mai sensibili.

Firește, nu e cazul să renunțăm la supraveghere și la exigență. Părinții și noi, profesorii, avem datoria să cunoaștem totul despre copii. La fel de condamnabilă ca supravegherea polițienească a unora este lipsa totală de interes a altora — părinți și profesori — pentru ceea ce fac adolescenții în orele libere, cu cine se împrietenesc, cine le intră în casă. Și așa se ajunge la surprize neplăcute, cum s-a întîmplat cu un elev din școala noastră care o asigura pe mama lui că se duce la un coleg să joace șah, dar în realitate juca remi sau poker, așa cum l-a surprins dirigintele clasei.

Iată dar cît de necesară este prezența educatorului în viața elevilor. Cu condiția ca ea să se manifeste cu discreție, căci intervențiile brutale jignesc și îl îndepărtează pe adolescent de cel care îl educă.

Maria Banuș:

Rolul ambianței morale

Grea meserie, cea de părinte! Să ne gîndim numai la materialul cu care lucrăm, la caracteristicile obiectului pe care năzuim să-l modelăm. Cîte o dată îmi amintește de fantezia, abilitatea și supunerea la obiect necesare sculptorului în lemn. Un trunchi, o ramură, cu nodozitățile sau suprafețele lor netede, cu linia lor sveltă, riguroasă sau contorsionată, impun sculptorului direcționarea fanteziei într-un sens sau altul. Alteori nu rezistența și forma predeterminată a materiei ni se impun cu precădere ci, dimpotrivă, fluiditatea fenomenului „copil — adolescent — tînăr", care ne scapă parcă printre degete.

Copilul a venit pe lume robust sau debil, cu harul în germene al muzicii, al numerelor sau al culorilor, să zicem, și cu alte cîteva însușiri, nedespărțite de el cum e violetul sau albul de floarea de liliac. Restul însă, tot ceea ce se pregătește să devină viitorul om, în ce mișcare, în ce perpetuă curgere și transformare se află, sub ochii noștri uimiți, fermecați, nedumeriți, speriați uneori!

Sînt perioade din viața copilului cînd el are în mai mare măsură nevoie de manifestările noastre de tandrețe și sînt altele, începînd de obicei o dată cu pubertatea, cînd nevoia de independență afectivă e mai puternică, cînd înmuguresc primele lui prietenii adevărate.

E bine, e necesar se spune — și afirmația mi se pare deplin justă — să cunoaștem prieteniile copilului nostru, să-l ferim de influențe nefaste etc. Dar adolescentul e nu numai foarte susceptibil dar și foarte gelos de autonomia lui spirituală, foarte sensibil la orice mișcare sufletească brutală ce ar încălca domeniul delicat al vieții lui psihice.

Un exemplu din propria mea experiență: acum cîtva timp, unul din băieții mei legase o prietenie care nu-mi plăcea. Persoana către care se îndrepta afecțiunea și admirația lui era ușuratecă, superficială — în sfîrșit, tot ceea ce știam și observasem la acel tînăr îmi displăcuse. Am căutat să-i atrag atenția băiatului meu. Rezistență pasivă, rezistență totală! Cu cît eu puneam mai mult patos și mai multă convingere în exortațiile mele, cu atît el se închidea mai mult în sine, devenea opac, nu mai vedeam într-însul, se fereca. Prietenia continua, mai mult sau mai puțin, pe ascuns.

Dar, încetul cu încetul, ea s-a stins, de la sine. Căci, lucrurile din fericire, se petrec nițel altfel decît îl avertizăm noi pe copil, în clipele de ciudă, de exasperare împotriva atitudinii lui recalcitrante: „Ai să vezi tu, ai să vii la mine, ai să te căiești și ai să-mi spui: „Tată (sau, respectiv, mamă) ai avut dreptate!". Dar atunci o să fie prea tîrziu!" Nu, nu se întîmplă așa

În cazul nostru, băiatul și-a trăit propria lui experiență. A constatat, în diverse împrejurări, că prietenul lui nu era ceea ce crezuse; probabil că între ei au avut loc ciocniri; s-au delimitat, s-au îndepărtat. Nu l-am auzit niciodată rostind melodramatic: „Mamă, ai avut dreptate" etc. etc. dar amicul acela a dispărut din viața lui fără ca eu să mai intervin, fără să-l mai rănesc vorbindu-i rău despre cineva care, la ora respectivă, îi era drag.

Desigur că valoarea exemplului, rolul ambianței morale în care crește copilul e foarte mare. Chiar atunci cînd intervine factorul opoziție, nevoia copilului, a adolescentului de a-și afirma personalitatea în contradicție cu realitatea dată, conturată, stabilă, a mediului familial — tabloul pe care l-a avut permanent sub ochi, din prima copilărie, rămîne undeva în sufletul lui, îl marchează pentru totdeauna, în bine sau în rău.

Și, ca să revin la exemplul propriei mele experiențe: sînt convinsă că nu intervenția mea în cazul dat l-a influențat pe băiat și a schimbat cursul acelei prietenii, ci tot ceea ce de-a lungul anilor copilăriei, sub zodia familiei și a școlii, se acumulase, se așezase în el, determinîndu-i caracterul, gustul, preferințele, forța de discernămînt.

Dr. Aurel Apachiței, medic la Școala medie „Mihai Viteazul" din București:

Un domeniu „tabu"?

Adolescentul trebuie ajutat să-și mențină echilibrul psihic și fizic, să-și formeze deprinderi, pentru a se putea consacra unor idealuri nobile. Iar cei care au datoria să-i acorde acest ajutor — profesorii, părinții, medicii — pot s-o facă numai dacă acționează **cu competență.**

Subliniez acest cuvînt pentru că, din păcate, nu numai în familie, dar și în școală mai există diletantism în această privință. Să luăm, de exemplu, problema educației sexelor. De obicei, profesorii o socotesc un domeniu „tabu" și o ocolesc cît pot mai abil. Rău fac, dar nu atît de rău ca atunci cînd ar interveni fără să știe cum e bine să procedeze, ce probleme să abordeze și cum să le discute, — mai ales cînd e vorba de clase mixte.

Sînt de părere că nu e bine să ascundem adolescenților procesele fiziologice care au loc la vîrsta lor. Să-i prevenim că ele vor apărea, să le explicăm în ce constau, ce vor avea de făcut. Totul însă **într-un mod decent, astfel încît să nu alterăm bunul simț, să nu atițăm curiozitatea și preocuparea pentru lucruri care nu sînt caracteristice adolescenței.** Explicațiile și îndrumările să fie date separat pentru fete și separat pentru băieți.

Este bine să se precizeze că „abstinența" nu este dăunătoare ci, dimpotrivă, creează pentru ambele sexe premisele unei sănătăți solide în anii următori. Pe lîngă aceasta, orientarea adolescenților spre sport le va aduce un plus de sănătate morală și fizică, abătîndu-le atenția de la preocupările dăunătoare sănătății.

Sfatul medicului, al profesorului și părinților are o mare importanță pentru viața adolescentului, pentru asigurarea echilibrului său moral și fizic. De aceea socotesc că este nevoie de mai multă îndrumare a acestora. Abia în acest an școlar, mai precis spre sfîrșitul lui, au fost distribuite în școli materiale provizorii, litografiate, cu privire la problemele de igienă specifică adolescenților. După părerea mea, conținutul acestora nu este adecvat școlilor medii deoarece tratează o problematică prematură pentru elevi. Spre marea mea mirare, am aflat că în unele școli textele amintite, în loc să fie explicate, au fost citite cuvînt cu cuvînt — și nu de medici, ci de asistentele medicale care, evident, nu pot ține expuneri la nivelul dorit.

Literatura apărută pînă acum pentru părinți și profesori cu privire la educația adolescenților nu este prea bogată. Cred că ar fi utilă tipărirea unor broșuri pentru fiecare categorie de cititori în problemele igienei adolescentului. Totodată, presa pedagogică și sanitară, ca și cinematografia, ar putea da mai mult ajutor în răspîndirea cunoștințelor științifice despre igiena elevului de diferite vîrste.

VACANȚA

— Prezente, frumosul şi fantezia — Pictori lucrînd în mijlocul elevilor — In căutarea rozetei de Cozia — La piramidele de la Goranu — Pe urmele unor stejari seculari — Echipe de pescari amatori.

Discutam nu de mult cu şeful secţiei de învăţămînt a raionului Rm. Vîlcea despre pregătirile pentru vacanţă, despre modul cum îşi vor petrece zilele de vară miile de elevi ai şcolilor din oraş şi raion. „Am vrea, ne spunea şeful secţiei, ca vacanţa aceasta să fie mai frumoasă, mai bogată, mai plină de bucurii ca cele de pînă acum".

Dorinţa aceasta a şi început să se transforme în realitate. Pregătită din vreme, prin măsuri menite să asigure cele mai bune condiţii de odihnă şi recreere în tabere, în excursii şi drumeţii, la cluburi, vacanţa îşi afirmă cu tărie drepturile.

În raion vor funcţiona 5 tabere locale — trei în vile, iar două în şcoli. Faţă de anul trecut, capacitatea lor a sporit. Dar nu numai atît. Au fost făcute şi alte amenajări, datorită cărora activitatea în tabără va fi mai comodă, mai plăcută. La Păuşa s-a amenajat o sală de mese spaţioasă, modernă. La Cozia, pe o platformă de ciment, altădată nefolosită, s-a instalat un teren de tenis. Pretutindeni s-au făcut reperaţii, s-au completat lenjeria, vesela, mobilierul, materialul sportiv. Toate taberele sînt curate, aranjate cu grijă şi gust.

Şi, cu deosebită pregnanţă, se manifestă pretutindeni o mai mare grijă, o preocupare mult sporită pentru înlăturarea obişnuitului, a monotoniei în toate activităţile de vacanţă, pentru crearea unei ambianţe plăcute, care să ofere elevilor nu numai posibilitatea de a se odihni, dar şi pe aceea de a participa la acţiuni variate, cu bogate resurse educative, care să le placă şi să-i atragă cît mai mult.

Frumosul, fantezia, spiritul de iniţiativă — toate subordonate educării elevilor — şi-au pus pecetea pe întreaga activitate ce se va desfăşura anul acesta în taberele din Rîmnicul Vîlcea. Ele se vădesc nu numai în modul cum este alcătuit programul, cum s-a pregătit fiecare acţiune, ci şi în felul cum secţia de învăţămînt, pedagogii, s-au preocupat de amenajarea, de ornarea taberelor, a sălilor în care elevii îşi desfăşoară programul, mănîncă sau dorm. Pretutindeni aceste săli sînt împodobite cu fotografii care înfăţişează frumuseţile ţării, marile ei uzine şi fabrici, aspecte din viaţa şi creaţia muncitorilor, a ţăranilor cooperatori, din viaţa copiilor. Şcolarii vor poposi adesea în faţa lor şi nu o dată se vor stîrni — călăuzite nesimţit de pedagogul prezent în mijlocul lor — discuţii vii, interesante, care vor marca valoroase momente educative.

Iniţiativa aceasta a mers mai departe. În Rîmnicul Vîlcea există un muzeu de arte plastice, există destul de mulţi pictori talentaţi. Acum, în vacanţă, cînd elevii nu mai au grija lecţiilor, a şcolii şi sînt mai receptivi la frumuseţile care-i înconjoară, este cel mai potrivit moment de a le face cunoscute comorile artei plastice, de a le vorbi despre marii creatori în acest domeniu şi despre operele lor, de a le da posibilitatea să pătrundă în laboratorul tainic al culorilor şi penelului. De aceea, secţia de învăţămînt a îndrumat conducerea taberelor să stabilească pentru perioada de vară o largă colaborare cu muzeul raional. Muzeul va organiza expoziţii în fiecare tabără, iar pictorii vor fi invitaţi să-şi expună aici lucrările, să le vorbească elevilor despre munca lor, să lucreze chiar în mijlocul acestora. Există elev care să nu dorească să participe la astfel de acţiuni? Cu siguranţă că nu. De altfel, deîndată ce a fost anunţată această iniţiativă, toţi şcolarii s-au arătat deosebit de entuziasmaţi.

Iată dar cum, cu mijloace locale, dar cu spirit de iniţiativă şi dragoste de muncă, se poate aduce ceva nou, deosebit în activitatea de vacanţă. Instituţiile de artă şi cultură, pictorii, sculptorii, graficienii, muzicienii, scriitorii, pot oferi, pentru îmbogăţirea şi înfrumuseţarea vacanţei, sugestii interesante care, folosite de pedagogi, ar contribui în mare măsură la educarea elevilor.

Dar chiar în şcoală, în rîndurile cadrelor didactice, se poate valorifica din plin spiritul înnoitor. În raionul Rîmnicul Vîlcea pedagogii şi-au propus să le facă mai larg cunoscute copiilor frumuseţile şi bogăţiile regiunii natale, realizările dobîndite, în anii regimului democrat-popular, sub conducerea partidului. Şi, pentru ca această acţiune să se desfăşoare într-un mod cît mai interesant şi să dea roade cît mai bogate, s-a alcătuit o comisie care are sarcina să cerceteze toate locurile pitoreşti, toate monumentele naturale şi istorice. Din această comisie fac parte profesori de geografie, de istorie, de biologie, de literatură, cum sînt tovarăşii Grigore Lăzărescu, Florea Rădulescu şi alţii, toţi pasionaţi turişti, naturalişti, culegători de folclor. Comisia a şi stabilit cîteva trasee de excursii.

Bunăoară, însoţiţi de profesori, un grup de elevi vor pleca la Goranu spre a cerceta un fenomen natural deosebit de curios şi interesant — nişte piramide (unele atingînd 40 de metri înălţime), provenite din erodarea apelor, neidentificate pînă acum de nimeni. Cîteva zile, cît vor sta acolo, elevii vor cerceta roca din care s-au format „piramidele" şi vor face măsurători, ca nişte adevăraţi geologi. Un alt grup va urca pe munte în căutarea „rozetei de Cozia" — floare se pare unică în lume, despre care profesorul Lăzărescu a aflat dintr-un determinator de floră cunoscut unui mic număr de specialişti. Cu mult interes este aşteptată şi excursia la Frînceşti, pe urmele unor stejari în vîrstă de peste 300 de ani, pui, după cum se spune, ai stejarului din care s-a construit „Mînăstirea dintr-un lemn".

Profesorii de educaţie fizică şi-au propus şi ei să înnoiască activitatea sportivă. Printre altele, în fiecare tabără s-au alcătuit echipe de pescari amatori. Undiţele şi toate accesoriile necesare s-au şi procurat. În curînd, pescarii amatori vor porni pe firul apelor.

Acestea sînt doar cîteva din acţiunile noi pe care pedagogii din Rîmnicul Vîlcea le vor organiza în zilele vacanţei cu elevii. Numărul lor este însă mai mare şi el sporeşte săptămînă de săptămînă. Este o dovadă că, atunci cînd există spirit de iniţiativă, interes şi entuziasm, noul poate fi descoperit la orice pas, că sursa lui este inepuizabilă.

M. ROBEA

PREGĂTIRI PENTRU PLECARE

— Părerea medicului —

A sosit vacanţa. Zeci de mii de copii de toate vîrstele, de pe tot cuprinsul patriei, pleacă în tabere, în excursii, în drumeţii. Cu grijă părintească, organele de învăţămînt şi cadrele didactice se preocupă, la fel ca în fiecare vacanţă, nu numai de asigurarea unui conţinut cît mai bogat al activităţilor de vacanţă, dar şi de buna rezolvare a tuturor problemelor pe care le ridică aceasta: organizarea transportului, cazarea, alimentaţia etc.

Buna desfăşurare a fiecăreia din acţiunile organizate în vacanţă cere să se ţină seama de întregul ansamblu al problemelor care se pot ridica în timpul excursiilor, al drumeţiilor, în tabere, pentru că nerezolvarea fie şi numai a uneia singure dintre ele poate umbri bucuria, plăcerea elevilor. An de an se fac instructaje cu cadrele care însoţesc copiii în activităţile de vacanţă. S-ar părea, deci, că s-a spus totul în această privinţă. Considerăm însă că, deşi cuprind multe amănunte referitoare la modul de comportare a copiilor, instructajele respective nu insistă suficient asupra pregătirii lor pentru excursie, pentru tabără deşi, această pregătire este de cea mai mare însemnătate.

În primul rînd nu trebuie antrenat în excursie, în drumeţie sau la tabără un elev care suferă de vre-o boală acută, chiar aşazis uşoară: durere sau jenă în gît, deranjament gastric, erupţie sau răni supurate pe piele etc. Nu este bine să plece în tabere nici copiii cu carii dentare neglijate sau chiar în curs de tratament: curenţii de aer, mult mai puternici în regiunile muntoase ori pe litoral, agravează suferinţele dinţilor bolnavi, determinînd apariţia unor inflamaţii sau chiar a abceselor dentare. Cum taberele sînt instalate de obicei departe de centrele populate, asistenţa calificată stomatologică este mai greu de asigurat. Să-i sfătuim deci pe copii să-şi definitiveze tratamentul dentar înainte de plecare.

În al doilea rînd se impune să-i îndrumăm pe elevi în ceea ce priveşte echipamentul şi bagajul. Cu ce să se îmbrace şcolarii cînd pleacă la drum, ce să ia cu ei?

Dacă e vorba de o excursie de o zi, care se face pe jos, îi vom sfătui să se îmbrace cu un costum din piese separate — fetele cu fuste, băieţii cu pantaloni scurţi (de doc). Este indicată o bluză sau o cămaşă cu mîneci (care la nevoie se pot sufleca dacă vremea e prea caldă). Un tricou de reţea pe piele, un pulover potrivit de gros, pentru o eventuală răcire a timpului vor completa echipamentul. Capul gol (dar băieţii să aibă un basc în buzunar şi fetele un batic înnodat la gît, pe care să-l poată pune pe cap în caz de soare prea puternic sau în caz de ploaie). Încălţămintea să aibă tălpi întregi, potrivit de groase. Să nu fie prea veche, deformată, dar în nici un caz nouă, neadaptată pe picior. De asemenea, nu se recomandă sandale sau papucii, care par uşoare, dar îngreunează mult mersul prin instabilitatea lor. Este absolut contraindicat ca încălţămintea să se poarte pe piciorul gol. Îi vom sfătui pe copii să pună şosete scurte de bumbac, iar peste ele să încalţe şi un ciorap trei sferturi, care să ferească pulpele de zgîrieturi, de înţepăturile de ţînţari etc.

Un impermeabil subţire de plastic, costumul de baie, săpunul şi prosopul, un ghem de sfoară, un ac şi puţină aţă, o carte, un joc distractiv, o cutioară cu 2—3 antinevralgice, cîteva tablete de lizadon, o fiolă de tinctură de iod, un tub de jecolan, o faşă, şi puţin leucoplast nu trebuie să lipsească din sacul de excursie, sac încăpător dar nu voluminos, care să se poată prinde în spate, pentru a nu fi purtat în mînă ziua întreagă. Să nu se uite nici o dată un bidonaş de plastic sau de metal inoxidabil cu apă curată, luată de acasă, de la sursa de apă pe care o foloseşte copilul în mod obişnuit, căci adesea schimbarea calităţii apei provoacă deranjamente intestinale şi strică toată bucuria excursiei.

Ca mîncare: brînză (nu prea sărată), o bucată de carne friptă (preferabilă mezelurilor), o cutioară cu unt, ouă fierte, cîteva bucăţele de zahăr, un pachet de ciocolată, 2—3 fructe nu prea zemoase şi pîine după dorinţă. Este recomandabil ca mîncarea să se împartă în pacheţele, de acasă, pentru fiecare „masă" în parte. Pe pacheţele să se scrie: „micul dejun", „masa de amiază", „gustarea", „masa de seară". În felul acesta se consumă un pachet întreg dintr-odată, nu se mai reambalează restul de hîrtii, poate murdărite sau infectate şi nu există nici riscul de a rămîne „flămînd" în partea a doua a zilei de excursie.

Dacă e vorba de o deplasare mai îndelungată (de 2—3 zile), este necesar să se mai pună în ruksac una sau două perechi de ciorapi, două-trei batiste, pasta şi peria de dinţi, peria de cap şi pieptenele; apoi, o cantitate sporită de alimente alese cu grijă, consistente şi hrănitoare, în volum mic şi numai din cele nesupuse alterării din cauza căldurii. Se vor adăuga în sac cîteva şerveţele de hîrtie, hîrtie igienică, un caiet şi un creion şi, cine are, busola, aparatul cu transistori, aparatul de fotografiat.

Să nu se uite nici o dată o pungă de plastic, încăpătoare, pentru rufele murdare, care nu trebuie aruncate în sac peste cele curate şi peste mîncare.

Şi mai atentă trebuie să fie pregătirea pentru plecarea în tabără, unde se petrec două-trei săptămîni; aci sînt necesare mai multe piese de îmbrăcăminte, mai ales de rufărie de corp: două-trei cămăşi, tot atîtea perechi de chiloţi şi de ciorapi, batiste şi prosoape. Nu strică o cutie de cremă şi o perie de ghete.

Trebuie să se combată însă tendinţa unor elevi (mai ales a unor eleve) de a-şi lua cu ei un geamantan cu toată garderoba, pe care de-abia îl pot tîri pînă la gară.

În seara dinaintea plecării totul trebuie să fie gata pregătit, iar copilul să se culce devreme, pentru a fi odihnit a doua zi. Şi, pentru că a venit vorba de plecare, trebuie să combatem cu toată stăruinţa răul obicei de a-i convoca pe participanţii la o excursie sau pe cei care pleacă în tabără cu una sau două ore înainte de ora planificată pentru plecarea efectivă. Li se dă astfel copiilor un exemplu needucativ de nerespectare a orarului şi li se răpeşte din odihnă. Mai ales pentru excursiile ce se vor efectua pe jos, timp de o zi, tensiunea nervoasă şi efortul dinaintea plecării vor anula cu desăvîrşire rezultatul bun şi reconfortant urmărit.

Este bine ca indicaţiile cu privire la pregătirea pentru plecarea în excursie sau la tabără să fie date elevilor cu cîteva zile înainte. De asemenea, ele ar putea fi afişate pe tabla de afişaj a şcolii, alături de informaţiile cu privire la orarul plecărilor în excursii, drumeţii etc. Dînd astfel de indicaţii şi veghind la aplicarea lor, cadrele didactice vor reuşi să formeze la şcolari încă una din deprinderile atît de necesare în viaţă — spiritul de prevedere şi de ordine.

Dr. G. E. SOLCANESCU

Spre Cheile Bicazului

ADMITEREA ÎN ŞCOLILE PROFESIONALE ŞI ÎN ŞCOLILE TEHNICE DE 4 ANI

Discuţie cu tov. ing. Ştefan Popescu - Vifor, director în Direcţia generală pedagogică a învăţământului profesional şi tehnic

— Ce posibilităţi pentru alegerea unei profesiuni stau în faţa absolvenţilor şcolii de 8 ani?

Generalizarea învăţământului de 8 ani dă astăzi tinerilor posibilitatea să-şi aleagă o profesiune în condiţii mult îmbunătăţite faţă de trecut. În primul rînd, la vîrsta de 15 ani — la care se găseşte un absolvent al şcolii generale de 8 ani — dorinţele sînt mai precis conturate, elevii şi părinţii îşi dau mai bine seama de posibilităţile şi de perspectivele pe care le oferă diferitele ramuri ale învăţămîntului. Totodată, creşterea nivelului de cultură generală le permite tinerilor să se orienteze în viaţă şi în alegerea profesiunii cu mai multă siguranţă.

În şcolile profesionale şi în şcolile tehnice cu durata de 4 ani elevii se pregătesc astăzi în meserii sau specialităţi care îmbrăţişează o mare diversitate de sectoare — de la toate ramurile industriale pînă la deservirea populaţiei.

În anul şcolar care începe în toamna aceasta vor fi primiţi în învăţămîntul profesional şi în învăţămîntul tehnic de 4 ani peste 80 000 de absolvenţi ai şcolii generale de 8 ani. Repartizarea teritorială a acestor şcoli este mult mai judicios realizată decît în trecut, astfel că în fiecare regiune se găseşte un număr de unităţi corespunzător cerinţelor, cu un profil variat.

Ritmul de dezvoltare şi de mecanizare a tuturor ramurilor economiei naţionale, folosirea unor mijloace de producţie din ce în ce mai perfecţionate au ridicat nivelul de tehnicitate al tuturor meseriilor. Astăzi meseriile din sectoarele minier, construcţii, tăbăcărie, cauciuc, care solicitau în trecut eforturi fizice deosebite, oferă — datorită introducerii în producţie a unor instalaţii şi utilaje la nivelul tehnicii moderne — condiţii de muncă comparabile cu cele din sectoarele metalurgic, construcţii de maşini, transporturi şi telecomunicaţii etc.

— În ce condiţii se desfăşoară recrutarea elevilor pentru şcolile profesionale şi şcolile tehnice cu durata de 4 ani?

Elevii şcolilor profesionale şi ai şcolilor tehnice cu durata de 4 ani sînt recrutaţi prin concurs dintre absolvenţii şcolii generale de 8 ani, precum şi dintre absolvenţii fostei şcoli de 7 ani. Vîrsta de admitere în aceste şcoli este, în general, pînă la 17 ani.

Pentru meseriile de operator chimist la fabricarea compuşilor sulfului şi îngrăşămintelor fosfatice, fabricarea sodei şi a produselor clorosodice, fabricarea coloranţilor şi a intermediarilor, operator la prelucrarea maselor plastice, maşinist la fabricarea cherestelei, zidar construcţii, dulgher, izolator în construcţii, maşinist pentru utilaje de construcţii şi montator de elemente prefabricate din beton armat, vîrsta de admitere este pînă la 18 ani. Pentru meseriile de termist tratamentist, furnalist, cocsar, laminator profile şi tablă, laminator ţevi, trefilator trăgător oţelar, operator pentru fabricarea produselor refractare, zidar şamotor, sticlar, filator de bumbac, tăbăcar, prelucrător cauciuc şi confecţionarea articolelor de cauciuc, operator chimist la fabricarea cauciucului sintetic, cazangiu, forjor, sondor foraj, sondor mină, turnător formar, lăcătuş pentru construcţii navale, operator la producerea metalelor neferoase, meseriile din sectorul silvic (în afară de meseria de pădurar) şi meseriile care lucrează în subteran se primesc tineri în vîrstă de 16—18 ani. Pentru meseria de vînzător în magazinele săteşti se primesc tineri pînă la 25 de ani, iar pentru cea de pădurar — pînă la 30 de ani. În funcţie de necesităţi, pentru meseria de mecanic agricol pot fi primiţi şi tineri pînă la vîrsta de 25 de ani.

— În ce constă concursul de admitere?

Concursul, care va începe în ziua de 3 iulie a.c., constă din probe scrise şi orale la limba română şi matematică, candidaţii fiind examinaţi din materia prevăzută în programele şcolare ale claselor V—VIII. Înscrierea la concurs se face la sediul fiecărei şcoli (profesionale sau tehnice cu durata de 4 ani) sau la centrele de înscriere stabilite de instituţia şi organizaţia centrală ori sfatul popular tutelar, pe baza unei cereri însoţite de următoarele acte: certificat de naştere (copie certificată de şcoala la care se înscrie); certificat de absolvire (în original); buletin de analiză a sîngelui, efectuată cu maximum 3 săptămîni înainte de examen; rezultatul examenului radiologic pulmonar (radioscopie, radiografie sau microfotoradiografie), efectuat cu cel mult trei luni înainte de examen; adeverinţă de sănătate (numai pentru candidaţii din mediul urban), eliberată de policlinica la care sînt luaţi în evidenţă; recomandare din partea întreprinderii de stat sau a unităţilor cooperatiste pentru care se pregătesc.

Candidaţii trebuie să prezinte toate actele cerute pînă în ultima zi de înscriere.

— Ce avantaje şi perspective au elevii şcolilor profesionale şi elevii şcolilor tehnice cu durata de 4 ani?

Elevii şcolilor profesionale primesc în timpul şcolarizării — care are, în funcţie de meserie, durata de 2—3 ani — întreţinere completă, îmbrăcăminte, cărţi, plata drumului în vacanţă, o parte din contravaloarea muncii efectuate etc. Elevii şcolilor tehnice cu durata de 4 ani au dreptul la bursă şi la alte avantaje, în condiţiile stabilite de instrucţiuni.

Ţinînd seama de faptul că anii pe care îi trăim ridică continuu cerinţele tehnice la care sînt chemaţi să răspundă muncitorii calificaţi, conţinutul învăţămîntului este permanent adaptat la nivelul cerinţelor tot mai înalte ale producţiei. De asemenea, creşte an de an nivelul activităţii de educare comunistă a elevilor din şcolile profesionale şi din şcolile tehnice de 4 ani.

Grija pe care partidul şi statul nostru o arată pentru pregătirea noilor cadre de muncitori şi tehnicieni îşi dă roadele cu prisosinţă. Acestea se vădesc în primul rînd în creşterea continuă a numărului fruntaşilor în întrecerea socialistă, al inovatorilor şi raţionalizatorilor care s-au format în şcolile profesionale şi tehnice.

Reţeaua şcolilor profesionale şi a şcolilor tehnice de 4 ani

REGIUNEA ARGEŞ

— Şcolile profesionale ale Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini: Cîmpulung-Muscel, str. Negru Vodă nr. 131; Ştefăneşti-Colibaşi.

— Şcoala profesională a Ministerului Industriei Petrolului şi Chimiei — Slatina, str. Magaziilor nr. 1.

— Şcoala profesională a Ministerului Industriei Uşoare — Piteşti, str. 1 Mai nr. 44.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Economiei Forestiere: Curtea de Argeş, b-dul Republicii nr. 21 şi Rîmnicu-Vîlcea, str. V. I. Lenin nr. 311.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor: Piteşti, b-dul Republicii nr. 170; Rîmnicu-Vîlcea, str. Tudor Vladimirescu nr. 16.

— Şcolile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii: Costeşti; Curtea de Argeş, b-dul Republicii nr. 17; Drăgăşani; Găieşti; Greci; Miroşi; Slatina.

— Şcolile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii: Bradu: Curtea de Argeş, b-dul Republicii nr. 17; Drăgăşani; Găieşti; Slatina.

— Şcoala tehnică a CENTROCOOP-ului — Rîmnicu-Vîlcea, str. V. I. Lenin nr. 92.

— Şcoala profesională a Sfatului popular regional Piteşti.

REGIUNEA BACĂU

— Şcoala profesională a Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini: Roman, str. Ştefan cel Mare nr. 274.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Industriei Petrolului şi Chimiei: Bacău, str. Mărăşeşti nr. 250; Moineşti, str. Căpitan Zăgănescu nr. 2, Oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej; Piatra Neamţ, str. V. I. Lenin nr. 45.

— Şcoala profesională a Ministerului Industriei Uşoare: Buhuşi, str. Libertăţii nr. 49.

— Şcoala profesională a Ministerului Industriei Alimentare: Roman, str. Dezrobirii nr. 6.

— Şcoala profesională a Ministerului Industriei Construcţiilor: Roman, b-dul Republicii nr. 1—3.

— Şcoala profesională a Ministerului Economiei Forestiere: Piatra Neamţ, str. Ştefan cel Mare nr. 29.

— Şcoala profesională a Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor: Piatra Neamţ, str. Ştefan cel Mare nr. 6.

— Şcolile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii: Adjud, Hemeiuş; Podul Turcului; Roman, str. Alexandru cel Bun nr. 2; Tîrgu Neamţ.

— Şcolile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii: Roman, str. Alexandru cel Bun nr. 2 şi Roman — Trifeşti.

— Şcoala profesională a Ministerului Comerţului Interior: Bacău, str. Cuza Vodă nr. 1.

— Şcoala profesională a Sfatului popular regional Bacău, str. Eliberării nr. 28.

REGIUNEA BANAT

— Şcoala profesională a Ministerului Industriei Metalurgice: Oţelul Roşu, str. Republicii nr. 10.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini: Arad, str. Armata Poporului nr. 31; Bocşa Română; Reşiţa, Piaţa Lenin nr. 1; Timişoara, piaţa Huniade nr. 3 şi b-dul 23 August nr. 15.

— Şcoala profesională a Ministerului Minelor şi Energiei Electrice — Anina.

— Şcoala profesională a Ministerului Industriei Petrolului şi Chimiei: Timişoara, str. Peneş Curcanul nr. 5.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Industriei Uşoare: Arad, Uzina textilă „30 Decembrie"; Lugoj; Timişoara, Piaţa Muncii nr. 2.

— Şcoala profesională a Ministerului Industriei Construcţiilor: Jimbolia.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Economiei Forestiere: Arad, str. K. Marx nr. 29—31; Caransebeş, str. Libertăţii nr. 17; Timişoara, Pădurea Verde.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor: Arad, str. Vasile Roaită nr. 1; Timişoara, str. Gării nr. 2.

— Şcolile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii: Arad, str. Postăvarul nr. 17; Biled; Ciacova; Jimbolia, str. Republicii nr. 50; Lugoj, str. Timişoara nr. 126; Oraviţa; Orţişoara; Pecica; Peciul Nou; Săcălaz.

— Şcolile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii: Arad, str. Postăvarul nr. 17; Ciacova; Lipova; Lugoj; Miniş; Sînnicolaul Mare, str. Malinovschi nr. 17.

— Şcoala profesională a Ministerului Comerţului Interior: Arad, piaţa George Enescu nr. 2.

— Şcolile profesionale ale UCECOM-ului: Arad, str. Emil Gîrleanu nr. 1; Timişoara, Piaţa Cernişevschi nr. 3.

— Şcoala tehnică a CENTROCOOP-ului: Timişoara, str. Wilhelm Müller nr. 4.

— Şcoala profesională a Comitetului Geologic: Moldova Nouă.

— Şcolile profesionale ale Sfatului popular regional: Arad, str. Săvineşti nr. 4; Timişoara, b-dul Tinereţii nr. 11.

REGIUNEA BRAŞOV

— Şcolile profesionale ale Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini: Braşov, str. Turnului nr. 1; str. Poenilor nr. 5; str. K. Marx nr. 48; Rîşnov, str. Republicii nr. 25; Săcele; Sibiu, str. Engels nr. 1; Zărneşti.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Industriei Petrolului şi Chimiei: Codlea, str. Măgurii nr. 4; Mediaş, Piaţa Andrei Şaguna nr. 3; Oraşul Victoria; Copşa Mică; Făgăraş.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Industriei Uşoare: Braşov, Întreprinderea „Partizanul Roşu"; Cisnădie, str Proletarilor nr. 16; Sf. Gheorghe, str. Libertăţii nr. 18; Mediaş, str. Sticlei nr. 9; Sibiu, Întreprinderea „7 Noiembrie"; Sighişoara, str. 1 Mai nr. 2.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Industriei Construcţiilor: Săcele, str. 8 Mai nr. 17; Sibiu, str. Pedagogilor nr. 5—7.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Economiei Forestiere: Blaj, str. Dr. Petru Groza nr. 25; Codlea, str. Laterală nr. 60; Sibiu, str. Avram Iancu nr. 13.

— Şcoala profesională a Ministerului Industriei Alimentare: Sibiu, str. Turismului nr. 15.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor: Braşov, Şoseaua Hărmanului nr. 19 şi str. Carierii nr. 18; Sibiu, str. I. S. Bach nr. 1—3.

— Şcolile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii: Budila; Dumbrăveni; Făgăraş, Sf. Gheorghe, str. Malinovschi nr. 48; Prostea Mare; Rupea; Sibiu, str. Banatului nr. 2; Sighişoara, str. Nicolae Bălcescu nr. 7.

— Şcolile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii: Blaj, str. Republicii nr. 9; Dumbrăveni, Piaţa Republicii nr. 5; Sibiu, str. Banatului nr. 2; Tg. Secuiesc, str. Vasile Conta nr. 25.

— Şcoala profesională a Ministerului Comerţului Interior: Braşov, str. Alexandru Petöfi nr. 17.

— Şcolile profesionale ale CENTROCOOP-ului: Sf. Gheorghe, Piaţa Libertăţii nr. 11; Sibiu, str. Centumvirilor nr. 1.

— Şcolile profesionale ale Sfatului popular regional: Sf. Gheorghe, str. 16 Februarie nr. 5; Sibiu, str. Dr. Raţiu nr. 7—9.

ORAŞUL BUCUREŞTI

— Şcolile profesionale ale Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini: calea Dudeşti nr. 127; str. Zborului nr. 7—9 — Rn. T. Vladimirescu; b-dul Muncii 47; str. Popa Lazăr 8 — Rn. 23 August; calea Şerban Vodă nr. 280; calea Rahovei — Rn. N. Bălcescu; str. Splaiul Independenţei nr. 315; str. Vătafului nr. 4 — Rn. 16 Februarie; str. Samuel Vulcan nr. 8 — Rn. Lenin; calea Griviţei nr. 363 — Rn. Griviţa Roşie.

— Şcoala profesională a Ministerului Minelor şi Energiei Electrice, str. Gh. Şincai nr. 8—10 — Rn. N. Bălcescu.

— Şcoala profesională a Ministerului Industriei Petrolului şi Chimiei, str. N. Filipescu nr. 26 — Rn. 30 Decembrie.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Industriei Uşoare: str. Cosmonauţilor nr. 38 — Rn. 30 Decembrie; str. Verzişori nr. 18—20 — Rn. N. Bălcescu.

— Şcoala profesională a Ministerului Industriei Alimentare, str. Spătaru Preda nr. 16 — Rn. V. I. Lenin.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Industriei Construcţiilor: şoseaua Mihai Bravu nr. 428 — Rn. Tudor Vladimirescu; b-dul Preciziei — Rn. 16 Februarie.

— Şcoala profesională a Ministerului Economiei Forestiere, str. elev. Ştefănescu Ştefan nr. 9 — Rn. 23 August.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor: str. Voiniceni nr. 29 — Rn. 23 August; str. Perfecţionării nr. 1; calea Giuleşti nr. 10 — Rn. 16 Februarie.

— Şcoala profesională a Consiliului Superior al Agriculturii: Ciorogîrla — Rn. 16 Februarie.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Comerţului Interior: b-dul Hristo Botev nr. 17 — Rn. T. Vladimirescu; şoseaua Viilor nr. 38 — Rn. N. Bălcescu.

— Şcoala profesională a UCECOM-ului, str. Economu Cezărescu nr. 47 — Rn. 16 Februarie.

— Şcoala profesională a Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă, str. Argeş nr. 7 — Rn. 1 Mai.

— Şcoala profesională a Sfatului popular al Capitalei: Drumul Murgului nr. 108 — Rn. 23 August.

— Şcoala tehnică a Consiliului Superior al Agriculturii: Dragomireşti-Vale, Rn. 16 Februarie.

— Şcoala tehnică a CENTROCOOP-ului, str. Sf. Ştefan nr. 21 — Rn. 23 August.

REGIUNEA BUCUREŞTI

— Şcolile profesionale ale Ministerului Industriei Petrolului şi Chimiei: Călăraşi, str. Plevna nr. 215; Turnu Măgurele, str. 23 August nr. 3.

— Şcoala profesională a Ministerului Industriei Alimentare din Armăşeşti, Rn. Urziceni.

— Şcoala profesională a Ministerului Economiei Forestiere: Brăneşti, Rn. Lehliu.

— Şcolile profesionale ale Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor Giurgiu, str. Portului nr. 17—19; Roşiorii de Vede, str. Oltului nr. 40.

— Şcolile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii: Brînceni; Călugăreni; Ciocăneşti; Ciulniţa; Eliza Stoiceşti; Făcăeni; Fierbinţi; Giurgiu; Hagieni; Mărculeşti; Oltenita; Roşiorii de Vede, str. Renaşterii nr. 21; Săruleşti; Titu; Tr. Măgurele, str. Vasile Roaită nr. 11; Urziceni.

(Continuare în pag. 8-a)

Rețeaua școlilor profesionale și a școlilor tehnice de 4 ani

(Urmare din pag. 7-a)

— Școlile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii : Alexandria, str. Libertății nr. 69 ; Brănești ; Călărași, str. București nr. 1 ; Fundulea ; Săftica ; Tr. Măgurele, str. Vasile Roaită nr. 11 ; Vidra.

— Școlile profesionale ale Sfatului popular regional : Alexandria, str. Griviția Roșie nr. 99 ; Giurgiu, str. Constructorilor nr. 11 ; Urziceni, str. Scînteii nr. 2.

REGIUNEA CLUJ

— Școala profesională a Ministerului Industriei Metalurgice din Cîmpia Turzii, str. Laminoriștilor nr. 115.

— Școlile profesionale ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini : Cluj, str. Moților nr. 78—80 ; str. Tudor Vladimirescu nr. 5.

— Școlile profesionale ale Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei : Dej, str. Mărășești nr. 20, Ocna Mureșului, str. Războieni nr. 1.

— Școlile profesionale ale Ministerului Industriei Ușoare : Cluj, str. Einstein nr. 12—14 ; Turda.

— Școala profesională a Ministerului Industriei Alimentare : Cluj, str. 23 August nr. 22.

— Școala profesională a Ministerului Industriei Construcțiilor : Turda, str. Aurel Vlaicu nr. 1.

— Școlile profesionale ale Ministerului Economiei Forestiere : Cîmpeni ; Năsăud, b-dul Gării nr. 1.

— Școala profesională a Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor : Cluj, str. Constanța nr. 12.

— Școlile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii : Aiud, str. Ion Creangă nr. 64 ; Beclean, str. Bistriței nr. 8 ; Bistrița, str. Grăniceri nr. 1 ; Cluj ; Huedin, str. Avram Iancu nr. 41 ; Zalău, str. Gh. Doja nr. 51.

— Școlile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii : Bistrița, str. Grăniceri nr. 1 ; Ciumbrud, Gilău ; Turda, str. Agriculturii nr. 1.

— Școala profesională a Ministerului Comerțului Interior : Cluj, str. Decebal nr. 2.

— Școala tehnică a CENTROCOOP-ului : Bistrița, str. Armata Roșie nr. 22.

— Școala profesională a Sfatului popular regional : Cluj str. Armata Roșie nr. 74.

REGIUNEA CRIȘANA

— Școala profesională a Ministerului Minelor și Energiei Electrice : Or. Dr. Petru Groza.

— Școala profesională a Ministerului Industriei Ușoare : Oradea, str. Barbu Delavrancea nr. 4.

— Școlile profesionale ale Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor : Oradea, str. Porțile de Fier nr. 12 ; b-dul Republicii nr. 48.

— Școlile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii : Chișineu-Criș ; Marghita ; Nușfalău ; Oradea, str. General Magheru nr. 26; Secuieni ; Cadea ; Salonta, str. Sericadrului nr. 1; Sicula-Sîntana ; Valea lui Mihai.

— Școlile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii ; Diosig ; Oradea, str. General Magheru nr. 26 ; Salonta str, Sericadrului nr. 1 ; Șimleul Silvaniei, str. Simion Bărnuțiu nr. 11.

— Școala profesională a UCECOM-ului : Oradea, str. Prahovei nr. 3.

— Școala profesională a CENTROCOOP-ului : Oradea, str. Nogalț nr. 5.

— Școala tehnică a CENTROCOOP-ului : Oradea, str. Nogall nr. 5.

— Școlile profesionale ale Sfatului popular regional : Beiuș, str. Crișul Negru nr. 5 ; Oradea, str. Pălținișului nr. 1 ; Șimleul Silvaniei, str. Al. Vlahuță nr. 2.

REGIUNEA DOBROGEA

— Școlile profesionale ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini : Constanța, b-dul 1 Mai nr. 38 ; Medgidia, str. Tortomanu nr. 3.

— Școlile profesionale ale Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei : Năvodari ; Tulcea, str. Victoriei nr. 20.

— Școlile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii : Babadag ; Castelu, Cernavoda, str. Cazărmii nr. 1 ; Chirnogeni ; Cobadin ; Horia — Măcin ; M. Kogălniceanu; Nazarcea ; N. Bălcescu ; Pantelimon ; Topraisar ; Tulcea.

— Școlile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii : Agigea ; Cernavoda, str. Cazărmii nr. 1 ; Palas, str. Filimon Sîrbu nr. 188 ; Poarta Albă.

— Școala profesională a Ministerului Comerțului Interior : Constanța, str. Decebal nr. 15.

— Școala profesională a Sfatului Popular Constanța, str. Tomis 153.

REGIUNEA GALAȚI

— Școala profesională a Ministerului Industriei Metalurgice — Galați, str. Ștefan cel Mare nr. 21.

— Școlile profesionale ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini : Brăila, str. Nouă nr. 9 ; Galați, str. Traian nr. 125.

— Școala profesională a Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei : Brăila, șoseaua Vizirului nr. 1.

— Școala profesională a Ministerului Industriei Ușoare : Focșani, str. Ștefan cel Mare nr. 12.

— Școala profesională a Ministerului Industriei Alimentare : Galați, b-dul Republicii nr. 119.

— Școala profesională a Ministerului Economiei Forestiere : Brăila, str. Karl Marx nr. 95.

— Școlile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii : Baldovinești ; Brăila, str. Victoriei nr. 80 ; Bujoru ; Cudalbi ; Florești ; Focșani, str. Cuza Vodă nr. 46 ; Ianca ; 1 Mai ; Nănești ; Șendreni ; Tecuci, str. 23 August nr. 107.

— Școlile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii : Brăila, str. Victoriei nr. 80 : Focșani, str. Cuza Vodă nr. 46 ; Odobești, str. 30 Decembrie nr. 40 ; Tecuci, str. 23 August nr. 107.

— Școlile profesionale ale UCECOM-ului : Brăila, str. N. Bălcescu nr. 7 ; Galați, str. Cuza Vodă nr. 17.

— Școala tehnică a CENTROCOOP-ului : Brăila, b-dul Cuza nr. 138.

— Școala profesională a Sfatului popular regional : Brăila, str. Pietății nr. 1.

REGIUNEA HUNEDOARA

— Școlile profesionale ale Ministerului Industriei Metalurgice : Călan, str. Crișana nr. 1 ; Hunedoara, str. 23 August nr. 1.

— Școlile profesionale ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini : Cugir, str. 11 iunie nr. 5 ; Simeria, str. 23 August nr. 28.

— Școlile profesionale ale Ministerului Minelor și Energiei Electrice : Barza ; Deva, str. Horia nr. 201 ; Lupeni, str. Ella nr. 40 ; Petroșani, b-dul Republicii nr. 5 ; Zlatna, str. T. Vladimirescu nr. 10.

— Școlile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii : Alba-Iulia ; Petrești.

— Școlile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii : Galtiu ; Geoagiu.

— Școala profesională a Ministerului Comerțului Interior : Petroșani, str. 23 August nr. 6.

— Școala tehnică a CENTROCOOP-ului : Alba Iulia, str. Șipotului 6.

— Școlile profesionale ale Sfatului popular regional : Deva, str. Alexandru Sahia nr. 3 ; Alba-Iulia, str. Dobrogeanu Gherea nr. 11.

REGIUNEA IAȘI

— Școlile profesionale ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini : Bîrlad ; Iași, str. 13 Decembrie nr. 54; Pașcani.

— Școala profesională a Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei : Iași, str. Costache Negri nr. 46

— Școlile profesionale ale Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor : Iași, șoseaua Națională nr. 174; str. Aurel Vlaicu nr. 54.

— Școlile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii : Frumușica, Hălăucești, Holboca, Huși, Miroslava, Negrești, Podul Iloaiei ; Tg. Frumos ; Vaslui, str. Eternității nr. 1 ; Vlădeni; Zorileni.

— Școlile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii : Huși, str. Viticultori nr. 1; Iași, str. Viticultori nr. 2; Miroslava ; Podul Iloaiei ; Vaslui, str. Eternității nr. 1.

— Școala profesională a Ministerului Comerțului Interior : Iași.

— Școala tehnică a CENTROCOOP-ului : Vaslui, str. Gh. Lazăr nr. 12.

— Școala profesională a Sfatului popular regional : Iași, str. Sărăriei nr. 189.

REGIUNEA MARAMURES

— Școala profesională a Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini : Satu Mare, str. Mihail Eminescu nr. 1.

— Școala profesională a Ministerului Minelor și Energiei Electrice : Baia Mare, str. Victoriei nr. 154.

— Școlile profesionale ale Ministerului Economiei Forestiere : Satu Mare, str. Crișan nr. 1 ; Sighetul Marmației, Piața Mihail Roșu nr. 1.

— Școala profesională a Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor : Satu Mare, b-dul Republicii nr. 1.

— Școlile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii : Carei, str. Luminii nr. 8 ; Cehul Silvaniei ; Negrești.

— Școala tehnică a Consiliului Superior al Agriculturii : Satu Mare, str. Libertății nr. 20.

— Școlile profesionale ale Sfatului popular regional : Carei, str. Vidder nr. 7 ; Satu Mare, str. Prutului nr. 10.

REGIUNEA MUREȘ-AUTONOMĂ MAGHIARĂ

— Școala profesională a Ministerului Minelor și Energiei Electrice : Miercurea-Ciuc, str. Petőfi Sándor nr. 38.

— Școala profesională a Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei : Tîrnăveni, str. Republicii nr. 30.

— Școala profesională a Ministerului Industriei Ușoare : Tg. Mureș, str. Gheorghe Lazăr nr. 13.

— Școlile profesionale ale Ministerului Economiei Forestiere : Gurghiu, Tg. Mureș, Piața Eroilor Sovietici nr. 15.

— Școlile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii : Dumbrăvioara ; Lazarea ; Miercurea-Ciuc ; Odorhei, str. Arpad 12 ; Reghin ; Sărmaș ; Tîrnăveni.

— Școlile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii : Iernut ; Odorhei, str. Arpad nr. 12 ; Tg. Mureș, str. Kossut Lajos nr. 108.

— Școala profesională a Ministerului Comerțului Interior : Tg. Mureș, str. Călimanului nr. 1.

— Școlile profesionale ale Sfatului popular regional : Gheorghieni ; Tg. Mureș, Piața Republicii nr. 30 ; str. Victor Babeș nr. 11 ; Odorhei, str. Pîrîului nr. 24. Toplița.

REGIUNEA OLTENIA

— Școlile profesionale ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini : Craiova, strada Silozului nr. 220 ; calea București nr. 294 ; Tr. Severin, str. Tg. Jiu nr. 7.

— Școala profesională a Ministerului Minelor și Energiei Electrice : Craiova, str. Pavlov nr. 99.

— Școlile profesionale ale Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei : Craiova, str. Cornițoiu nr. 26-28 ; Tg. Cărbunești.

— Școala profesională a Ministerului Industriei Alimentare : Craiova, str. Mihai Viteazul nr. 2.

— Școala profesională a Ministerului Economiei Forestiere : Tg. Jiu.

— Școlile profesionale ale Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor : Craiova, str. Unirii nr. 132 ; str. Lotru nr. 14 ; Tr. Severin, b-dul Republicii nr. 3.

— Școlile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii : Băilești, str. Revoltei nr. 4 ; Balș, str. N. Bălcescu nr. 55 ; Bîrca ; Calafat, str. V. I. Lenin nr. 2 ; Caracal, str. V. Alecsandri nr. 8 ; Circea ; Corabia, str. Florea Geara nr. 1 ; Craiova, str. Castanilor nr. 13 ; Filiași, str. V. I. Lenin nr. 103 ; Obîrșia de Cîmp ; Segarcea ; Simian ; Strehaia, str. Gării nr. 1 ; Vînju Mare.

— Școlile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii : Bechet ; Birsești ; Calafat, str. V. I. Lenin nr. 2 ; Caracal, str. V. Alecsandri nr. 15 ; Halinga.

— Școala profesională a Ministerului Comerțului Interior : Craiova, str. Brestei nr. 22-24.

— Școala profesională a UCECOM-ului Craiova, str. George Enescu nr. 10.

— Școala tehnică a CENTROCOOP-ului : Caracal, str. Karl Marx nr. 3.

— Școala profesională a Sfatului popular regional : Craiova, str. Sf. Gheorghe Nou nr. 2.

REGIUNEA PLOIEȘTI

— Școlile profesionale ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini : Ploiești, str. Traian nr. 28 ; Plopeni, str. V. I. Lenin nr. 6 ; Sinaia, calea București nr. 13 ; Tîrgoviște, str. Lt. Stancu nr. 35.

— Școlile profesionale ale Ministerului Minelor și Energiei Electrice : Filipeștii de Pădure, str. 1 Mai nr. 3 ; Cîmpina, str. Griviței nr. 1.

— Școlile profesionale ale Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei : Bușteni, str. Caraiman nr. 40 ; Cîmpina, str. Griviței nr. 91 ; Moreni, str. V. I. Lenin nr. 46 ; Ploiești, b-dul Petrolului nr. 59 ; Teleajen ; Tîrgoviște, b-dul Castanilor nr. 50.

— Școlile profesionale ale Ministerului Industriei Construcțiilor : Fieni ; Scăeni.

— Școlile profesionale ale Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor : Buzău, str. Banghereanu nr. 32-34 ; Ploiești, str. Văleni nr. 144 ; Tîrgoviște, str. Pîrvan Popescu nr. 12.

— Școlile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii : Bărcănești ; Filipești-Tîrg ; Buzău, str. Crizantemelor nr. 17 ; Nucet ; Pogoanele ; Smeieni ; Stîlpu.

— Școlile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii : Mizil, str. Mihai Bravu nr. 136 ; Rîmnicu-Sărat, str. N. Bălcescu nr. 2 ; Nucet ; Tîrgșorul Nou ; Valea Călugărească ; Voinești ; Buzău, str. Crizantemelor nr. 17.

— Școala profesională a Ministerului Comerțului Interior, Ploiești, str. Vornicul Boldur nr. 3.

— Școlile profesionale ale UCECOM-ului : Breaza, str. Republicii nr. 25 ; Ploiești, str. Vasile Lupu nr. 23.

— Școala profesională a CENTROCOOP-ului — Ploiești, str. Republicii nr. 2.

— Școala tehnică a CENTROCOOP-ului — Buzău, str. Episcopiei nr. 1.

— Școala profesională a Sfatului popular regional — Ploiești, str. Rudului nr. 24.

REGIUNEA SUCEAVA

— Școala profesională a Ministerului Minelor și Energiei Electrice — Iacobeni, str. Minelor nr. 2.

— Școala profesională a Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei — Suceava, calea Unirii nr. 131.

— Școala profesională a Ministerului Industriei Ușoare — Botoșani, calea Națională nr. 2.

— Școlile profesionale ale Ministerului Economiei Forestiere : Cîmpulung-Moldovenesc, str. 7 Noiembrie nr. 65 ; Suceava, calea Unirii nr. 31.

— Școlile profesionale ale Consiliului Superior al Agriculturii : Botoșani, str. Călugăreni nr. 15 ; Dorohoi, b-dul Victoriei nr. 110 ; Rădăuți, str. Tineretului nr. 9 ; Salcia ; Spătărăști.

— Școlile tehnice ale Consiliului Superior al Agriculturii : Fălticeni, str. Maior Ion nr. 10 ; Pomîrla ; Rădăuți, str. Tineretului nr. 9 ; Șendriceni.

— Școala profesională a Ministerului Comerțului Interior — Botoșani, str. Marchian nr. 64.

— Școala profesională a CENTROCOOP-ului — Botoșani, calea Națională nr. 417.

— Școlile profesionale ale Sfatului popular regional : Cîmpulung Moldovenesc, str. 23 August nr. 48 ; Suceava, str. T. Vladimirescu nr. 15.

CONCURS

Institutul agronomic „Dr. Petru Groza" din Cluj anunță concurs pentru ocuparea următoarelor posturi didactice :

Facultatea de agricultură

1) Asistent la catedra de topografie și îmbunătățiri funciare, poziția VII/7 ;

2) Asistent la catedra de mecanizare a agriculturii, disciplina mecanizarea și electrificarea fermelor zootehnice, poziția VIII/6 ;

3) Asistent la catedra de mecanizare a agriculturii, disciplina mecanizarea și electrificarea fermelor zootehnice, poziția VIII/10 ;

4) Asistent la catedra de economia și organizarea I.A.S., disciplina organizarea I.A.S., poziția X/7.

Facultatea de medicină veterinară

1) Asistent la catedra de zootehnie specială, disciplina bovine-ecvine, poziția XVI/6 ;

2) Asistent la catedra de anatomie, histologie și embriologie, disciplina anatomia animalelor domestice, poziția XVII/6 ;

3) Asistent la catedra de anatomie, histologie și embriologie, disciplina anatomia animalelor domestice, poziția XVII/11 ;

4) Asistent la catedra de fiziologie și fiziopatologie, disciplina fiziopatologie, poziția XVIII/9 ;

5) Asistent la catedra de patologie și clinica bolilor infecțioase, disciplina anatomie patologică, poziția XIX/12 ;

6) Asistent la catedra de patologie și clinica bolilor infecțioase, disciplina tehnologie și expertiză, poziția XIX/14 ;

7) Asistent la catedra de semiologie și patologie medicală, disciplina semiologie, poziția XX/5 ;

8) Asistent la catedra de semiologie și patologie medicală, disciplina igienă, poziția XX/8 ;

9) Asistent la catedra de semiologie și patologie medicală, disciplina parazitologie, poziția XX/10 ;

10) Asistent la catedra de chirurgie, disciplina chirurgie, poziția XXI/5 ;

11) Asistent la catedra de chirurgie, disciplina reproducție, poziția XXI/7 ;

12) Preparator la catedra de chimie, disciplina chimie generală și biologică, poziția XIII/13 ;

13) Șef de cabinet la catedra de limbi moderne, disciplina limba engleză, poziția XI/8.

Cererile pentru înscriere la concurs se vor înainta, în termen de o lună de la publicarea prezentului anunț, la rectoratul Institutului agronomic „Dr. Petru Groza" din Cluj, strada Mănăștur nr. 3, telefon 24—10; 24—11; 24—12, însoțite de următoarele acte : copie legalizată de pe actul de studii din învățămîntul superior, inclusiv anexa diplomei; lucrările științifice într-un exemplar; certificat de caracterizare a activității profesionale și obștești eliberat de instituția unde funcționează candidatul; certificat de vechime în muncă ; memoriu de activitate ; autobiografie.

Cei ce funcționează într-o instituție de învățămînt superior sînt obligați să comunice în scris rectorului instituției respective înscrierea la concurs. Data concursului va fi anunțată candidaților ulterior.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 808 | vineri 25 iunie 1965 | 8 pagini 25 bani

OMAGIU

Tie, călăuză a celor tineri spre strălucitele înălțimi ale lumii, mare, nelipsit și drag prieten al vîrstelor nevîrstnice — pentru ziua ta, un buchet imens în care-s strînse flori de aur din stima, recunoștința și iubirea tuturor.

De la tine, oamenii cei mici care abia alături de tine și prin tine vor crește oameni, învață marile simple mistere ale lumii. De ce răsare soarele, de ce crește iarba, de ce plouă și de ce e cerul albastru, de ce e noapte și zi, de ce vin cocorii, de ce se strînge roua în zori, de ce se deschid corolele florilor, de ce sînt munți și mări și cascade gigantice, de ce scapără fulgerul între nori și toată nesfîrșita, mereu aceeași, avalanșă de „de ce"-uri cu care fiecare nouă generație de candoare umană întîmpină viața la primele gînduri deslușite, își află, în știința ta grijulie și răbdătoare, răspunsul. Departe de a te arăta ostenit de atîta avidă, neostoită curiozitate, ai dimpotrivă grijă să-i aținți flacăra și s-o întreții, descoperind mereu altele din uriașul șir de taine descifrate ale omenirii. Te temi și te cuprinde neliniștea cînd vezi dorința de a ști scăzînd, acoperită de searbădă indiferență. Te frămînți atunci — și aceasta constituie poate una dintre cele mai de preț însușiri ale tale — să afli cum poți înlătura crusta și încerci o mie și una de soluții pentru că lenea intelectuală, ignoranța, îți sînt mari dușmani iar dorința de a-i face pe oameni să știe, marea pasiune. Este, pînă la urmă, o bătălie înceată, desfășurată anonim și tăcut în umbra modestiei, o bătălie îndelungată în care fiece pas se cîștigă într-o zi sau într-o lună sau în mai multe, iar rezultatele se decid și se măsoară definitiv abia după treceri de ani. O duci cu tenacitate, știind că la capătul ei te așteaptă surîsul plin de încredere al tinerilor gata să pășească în viață, iar surîsul acesta plătește și răsplătește totul.

De la tine, sub privirile tale, au adunat ceas de ceas, mărgăritar cu mărgăritar, comoara de cultură cu care trec dincolo de porțile școlii. Și tot ție îți datorează acele ramuri albe ale adevărului despre adevăr, despre dragoste, despre frumos pe care, plecînd, le vor duce cu ei ca pe o amintire dragă și nu le vor părăsi întreaga viață. Pentru că tu cel dintîi le-ai dezvăluit limpezimea de cristal și farmecul sincerității față de sine și de întreaga lume, făcîndu-i să urască monstrul hidos al minciunii. I-ai învățat iubirea, învățîndu-i să iubească pădurea și izvoarele și ulițele satului, ruinele locurilor unde au trăit și au murit strămoșii, cîntecele bătrînești și basmele și snoavele și ghicitorile, marile minuni care au crescut din leagănul revoluției, turnurile de sticlă și de piatră, barajele gigantice și graiul plaiurilor noastre și sufletul cald al oamenilor de la noi și tot ce poate să însemne patrie. Iar dintre toate giuvaerurile frumosului, cel mai frumos este acela de a-i fi învățat să nu trăiască în zadar, să atribuie existenței lor un țel și un rost care să fie în slujba semenilor lor.

Au fost vremi ale umilinței și obidei, vremea cînd, izgonit la periferia condiției de intelectual, transformată grotesc și revoltător într-o metaforă vestimentară, toate visurile și bunele tale intenții se frîngeau sub meterezele unei cinice înechități sociale. Zadarnică dorința de a veni în ajutorul asanării morale a unei orînduiri care nu avea nevoie de morală.

Zilele noastre au venit să răsplătească suferințele și nedreptățile de altădată. Menirea ta a fost înălțată la rangul ce i se cuvine. Strădaniilor tale le-au fost atribuite titluri de noblețe, pentru că munca însăși a devenit un titlu nobiliar. Iar în sala de onoare a muncii, printre regii și prinții furnalelor, ai minelor, ai porumbului sau ai cercetărilor academice, ți-a fost și ție dăruită lojă de frunte, loja celui care crește oameni.

Ți se cuvine acest loc pentru marile tale merite. Pe traiectoria istoriei ultimilor 20 de ani ai adăugat, la marile victorii ale revoluției, mereu, în fiecare an, o nouă generație de adolescenți trecuți în statele cetățenilor adulți, un nou viguros detașament de tineri ostași ai construcției socialiste.

Călăuzit de aceleași idealuri, neobosit, te pregătești astăzi pentru noile bătălii a căror perspectivă o va deschide „contractul istoric cu viitorul" al Directivelor trasate de partid la cel de-al IV-lea Congres.

Ție, omule minunat, învățătorule, de ziua ta, omagiul întregii țări.

VOM FI ȘI NOI

Știu, veți sparge oglinda cerului de azi,
Spre a afla alt cer, și alte universuri.
Noi întrebări vă cer răspunsuri grele,
Căci fiece cetate are-un sfinx,
Iar fiecare sfinx, la marginea cetății,
Va trebui învins cu sabia unui răspuns.

Și în galopul vostru,
În setea de-a cunoaște lumea,
Fără să știți, vom fi și noi,
Noi care-n primii pași v-am fost aproape
În fața sfinxului, la prima-vă cetate.

Cînd veți ieși victorioși
Adolescenții mei,
Să știți că am învins și noi
Cînd grelele răspunsuri vor fi date,
Noi vom aprinde torțe-n cinstea voastră,
Aici, la prima poartă de cetate.

Profesoara NATALIA PĂTĂRĂU
Sibiu

În acest număr cu prilejul „Zilei învățătorului":

Cadre didactice distinse cu titlul de „Învățător fruntaș" și „Profesor fruntaș"
Educatoare, învățători și profesori care au primit gradul I în învățămînt.

POPASURI PRIN LOCURILE UNDE MUNCESC OAMENII ȘCOLII

De la contradicții de neîmpăcat la ascensiunea către piscurile cele mai înalte

Incursiune în trecut

Creșteri în proporții geometrice

Simbioza școală — uzină

O tradiție care obligă

Educatori și cercetători

Oamenii aceștia — învățătorii, profesorii, cărora partidul, poporul le-au încredințat misiunea formării spirituale a tinerei generații — privesc istoria culturii românești de la înălțimea unuia din primele 10 piscuri la care se situează astăzi, pe plan mondial, învățământul general din țara noastră.

Cercetezi trecutul : paradoxal, sfîșiat de contradicții de neîmpăcat era atunci peisajul învățământului românesc. Era un învățămînt care dobîndise apreciere internațională datorită prestigiului unor savanți-pedagogi de reputație mondială — matematicianul Traian Lalescu, naturalistul Grigore Cobîlcescu, chimistul Petre Poni, fizicianul Emanuel Bacaloglu și mulți alții, întemeietori și continuatori de școli științifice românești cu renume. Și era în același timp învățămîntul în care de abia 2,1 la sută din absolvenții școlii primare puteau să urmeze cursurile școlilor secundare și abia 2 la mie răzbăteau pînă în învățămîntul superior. Manuale didactice alcătuite de profesori români erau traduse, datorită înaltului lor nivel științific, în limbi străine, unele dintre ele bucurîndu-se de mare celebritate asemeni faimosului „Curs de metodică în chimie și mineralogie", elaborat de doctorul C. I. Istrati și G. C. Longinescu, utilizat în școlile franceze în întreaga perioadă a anilor 1895—1913. În același timp, în multe sate, datorită condițiilor materiale precare ale majorității elevilor, aceștia erau obligați să învețe cîte 5—6 pe același manual. Chiar atunci cînd la conducerea învățămîntului era instalat un conducător mai luminat asemeni profesorului Spiru Haret, prefecturile și inspectoratele de plasă aveau grijă să-i transforme directivele în jalnice parodii.

Acestea sînt doar cîteva dintre caracteristicile orizontului de la care învățătorii și profesorii, răspunzînd chemării partidului, au început marea bătălie a înălțării culturii românești către culmile pe care talentul și aptitudinile poporului întreg, capacitățile savanților și artiștilor pe care România i-a dat lumii arătau că merită și trebuie să-și afle locul.

Sînt astăzi aproape 150 000 de învățători și profesori numai în învățămîntul de cultură generală ; muncesc în zeci de mii de școli răspîndite pe întreg pămîntul României. Cunoașterea activității lor presupune o călătorie nu numai în spațiu, ci și în timp. O întreprindem pe coordonatele cîtorva cazuri cu semnificație deosebită.

■

Avrig, Golești. Localități ale căror nume au rezonanțe istorice.

Avrig — comuna natală a lui Gheorghe Lazăr, unul dintre cei ce s-au străduit să asigure învățămîntului românesc un conținut științific care să-l introducă în circuitul valorilor europene. Decenii de-a rîndul reputația culturală a Avrigului, dobîndită prin asociere cu numele lui Gheorghe Lazăr ca și prin începuturi școlare atestate încă din secolul al XVIII-lea, a constituit un capitol de speculații electorale pentru numeroși politicieni ai partidelor „istorice".

Pe vremuri s-a promis Avrigului ca, pentru celebrarea memoriei lui Lazăr, să se înființeze aici fie liceu, fie școală normală. S-au și făcut unele încercări în această privință. Au fost însă toate șubrede, cu o viață efemeră, căci mobilul principal pe care îl urmăreau era o simplă speculație de conjunctură politică.

Astăzi, da, Avrigul are școală medie. O școală medie ce poartă cu cinste pe frontispiciu numele lui Gheorghe Lazăr, căci scopul pentru care a fost creată și obiectivul principal pe care-l urmărește se înscriu pe linia înaltelor idealuri de propășire a poporului care l-au animat pe marele cărturar de-a lungul întregii sale vieți. Muncesc aici pedagogi destoinici și inimoși ca Mircea Hoza, Axente Creangă, Gheorghe Fulea, Ecaterina Sas și alții.

Similitudini cu Avrigul în raport cu trecutul și cu destinul de astăzi există în viața satului Golești. În istoria culturii românești ocupă un loc de seamă școala Goleștilor, prima școală sătească de grad superior în limba română, înființată la 1826 de Constantin Dinicu Radovici din Golești. Semnificativ ne pare să adăugăm că încăperile acestei școli, devenite o dată cu trecerea anilor tot mai neîncăpătoare, au fost multă vreme singurele destinate să răspundă setei de cultură a copiilor de pe aceste meleaguri. Inițiativei generoase a lui Dinicu Golescu nu i-a urmat, vreme de mai bine de un veac, decît indiferența ascunsă în dosul vorbelor umflate.

Anii noștri socialiști au adus bineînțeles și în Golești o școală nouă. O școală și un colectiv care se simte chemat să transforme în flacără viguroasă scînteia aprinsă pe vremea cînd a predat aici Ion Eliade Rădulescu, cînd la conducerea școlii se afla Aaron Florian.

■

Dar școlile satelor noastre nu înfloresc numai acolo unde există o veche tradiție culturală. Le întîlnești și în așezări altădată cu totul străine de circuitul culturii, sau aproape complet izolate de restul țării.

Segarcea — unul dintre vestitele, de tristă memorie, „domenii ale coroanei" era în același timp, pe harta învățămîntului, un domeniu al întunericului. Neștiința de carte a celor sortiți să robească pe „ilustrele" domenii favoriza de minune exploatarea cea mai cruntă.

În Segarcea există astăzi o școală generală de 8 ani și o școală medie. Tînărul profesor Chiril Trifu, directorul școlii medii, ne spune :

— Oamenii de aici, din Segarcea, au avut de sărit în două decenii peste două perioade istorice : de la iobăgie la socialism. Unii dintre ei, obișnuiți în trecut să se teamă de orice, se temeau pînă și de bine, atît li se păreau de fantastice schimbările petrecute în viața lor. A trebuit să batem adesea la unele porți pentru a-i convinge pe părinți să-și trimită copiii la școală și dincolo de cele 4 clase. Nu era lipsă de bunăvoință ; li se părea însă că e o îndrăzneală nemăsurată ca fiii unor foști analfabeți să poată atinge un asemenea nivel de învățătură. Închipuiți-vă niște oameni obișnuiți din tată în fiu să nu trăiască în medie mai mult de 50 de ani, cărora li se spune : vei trăi de acum înainte 100 sau 150 de ani ! Reacția noastră în fața unei asemenea perspective ne permite să intuim ceea ce a însemnat pentru mulți dintre locuitorii Segarcei trecerea la învățămîntul general de 8 ani.

Faptele acestea relevă încă o dată că ascensiunea spre cultură nu a fost un proces liniar ce s-a realizat de la sine o dată cu asigurarea condițiilor materiale. Dimpotrivă, uneori s-a asociat cu veritabile revoluții în mentalitatea oamenilor, care s-au convins treptat că drumul școlii este drumul care determină schimbarea spre mai bine a cursului vieții copiilor lor. Iar convingerea aceasta le-a dat-o viața însăși, cu evidența și tăria faptelor ei, pe care i-au ajutat să le cunoască, cu neostenită și caldă forță de convingere, învățători asemeni lui Teodor Ioniță, Ion Nică, Joița Marinescu, profesori ca Georghe Firănescu și, bineînțeles, Chiril Trifu, directorul școlii.

Treapta aceasta este acum depășită. Copiii foștilor argați de pe fostele domenii ale coroanei urmează școala medie ; absolvenți ai promoției 1964 — prima în viața școlii medii din Segarcea — sînt studenți la facultate, iar colegii lor din acest an se pregătesc să-i urmeze. La școala medie din Segarcea au fost înfrînte barierele prejudecăților, ale temerilor care frînau afluxul celor din tînăra generație către cultura universitară. Acum este în plină desfășurare, prin munca entuziastă a aceluiași colectiv didactic, o bătălie a calității cunoștințelor. O bătălie în care rolul principal îl joacă autoperfecționarea și schimbul tovărășesc de experiență, conjugate cu utilizarea tot mai largă a demonstrației în laboratoare și a mijloacelor audiovizuale moderne. Primele rezultate obținute la examenul de maturitate din această sesiune dovedesc că actuala promoție de absolvenți ai școlii din Segarcea a înscris pe spirala desfășurată a cunoașterii un pas mai departe decît promoția de anul trecut.

■

Cea mai „veche" dintre cele două școli medii ale orașului Gheorghe Gheorghiu-Dej, a luat ființă în anul școlar 1959—1960.

Caracteristica structurală a activității colectivului didactic de aici — care începînd cu directorul Constantin Ciuchi și continuînd cu profesori deosebit de apreciați, ca Gheorghița Vlădescu, Victor Moise, Adina Vasiliu sau George Colocos are aproape în totalitatea sa o vechime în învățămînt care gravitează în jurul anilor de definitivat — este perfecta simbioză cu viața celor două mari cetăți industriale care au determinat crearea întregului oraș : combinatul chimic și combinatul de cauciuc sintetic. Este o simbioză care nu a difuzat personalitatea distinctă a colectivului didactic, ci dimpotrivă, a ajutat-o să se cristalizeze mai rapid, mai precis.

Legăturile cu uriașii industriei chimice sînt multiple, se întrepătrund cu viața din școală și din afara școlii. În primul rînd, combinatele sînt marile beneficiare ale „producției" școlii. Cîți oameni de la tablourile de comandă ale giganticelor agregate și de la posturile cheie ale diferitelor secții din cadrul combinatelor și-au format baza pregătirii de cultură generală aici ? Cîteva sute, căci la zecile de absolvenți ai cursurilor de zi se adaugă un număr mare de tineri care au absolvit cursurile serale și fără frecvență. Despre acești tehnicieni trecuți prin Școala medie nr. 1 a orașului Gheorghe Gheorghiu-Dej am avut ocazia să discutăm, nu de mult, cu directorul general al Combinatului chimic. Ne-a spus : „Sînt oameni care, prin munca lor, ne dau certitudinea înfăptuirii planurilor noastre de perspectivă".

Densitatea atmosferei „de producție" din viața școlii este întreținută de nenumărate legături statornicite în viața cotidiană. Activitatea combinatelor este prezentă în conținutul problemelor de matematică și fizică, al unor experiențe de laborator, al reacțiilor chimice — adică în întreaga orientare tehnico-științifică dată elevilor. Aspect reversibil al acestor relații : cele două cetăți industriale contribuie în mare măsură la dotarea cu utilaje dintre cele mai moderne a laboratoarelor școlii.

Profesorii sînt vecini, în modernele blocuri unde le-au fost repartizate tuturor apartamente, cu muncitori, tehnicieni și ingineri ai celor două combinate ; prin aceasta, desigur, firele de legătură cu atmosfera de producție se multiplică necontenit. Și iată din nou un aspect reversibil al acestor relații : nivelul ridicat care domnește în viața cultural-artistică tot mai bogată a noului oraș, orientarea către esteticul veritabil poartă pecetea activității din școală și din afara ei a multora dintre profesori.

■

Nu pentru contrast, ci pentru multiple și profunde semnificații am ales drept ultim obiectiv al vizitelor noastre școala medie „Nicolae Bălcescu" din Capitală. Este, după cum se știe, cea mai veche școală de acest fel din țară, o școală care a dat pînă în prezent peste 280 de serii de absolvenți. Acum, plini de emoție, în sălile de examen sau pe culoare, își petrec ultimele zile de viață școlară peste 400 de tineri din cea mai tînără promoție de absolvenți. Emoție cu greu stăpînită și în rîndurile profesorilor. „Tradiția valoroasă a școlii noastre, contribuția ei, în decursul deceniilor, la viața culturală a țării — ne spune directoarea Ioana Cosma — implică pentru noi o mare răspundere. O școală care a dat țării intelectuali, artiști și savanți al căror nume stă înscris cu litere de aur în istoria culturii noastre — Nicolae Bălcescu, Theodor Aman, Barbu Delavrancea, Tudor Arghezi și alții — nu are dreptul să dea decît absolvenți cu o înaltă pregătire. De aceea pentru noi, profesorii, examenul de maturitate din fiecare an este o verificare în spiritul răspunderilor pe care ni le impune tradiția". Tradiție înseamnă de asemenea, în concepția colectivului didactic de la Școala medie „Nicolae Bălcescu", tot ceea ce este opus „muzeificării", adică în primul rînd o continuă activitate creatoare, un continuu efort de autodepășire.

În munca de pregătire a elevilor, ca și în cercetarea științifică și pedagogică sau în crearea de noi și originale materiale didactice, profesorii de aici reprezintă unul dintre colectivele fruntașe pe țară. Faptul că numele unor profesori ai acestei școli — Alexandru Dabija, Gheorghe Pascali, Zlate Bogdanov, Mihail Bărbătescu, Vasile Angelescu — sînt bine cunoscute de cadrele didactice din întreaga țară constituie rezultatul acestui stil de muncă, al acestei concepții dinamice asupra tradiției și implicațiilor ei.

■

Am încheiat ultima vizită, dar nu și călătoria noastră. Ca ultimă secvență, un itinerar pe orizontul preocupărilor colaboratorilor noștri din întreaga țară.

La Rîmnicu Vîlcea, profesorul emerit Lucian Mănescu studiază problema conexiunilor și a continuității între învățămîntul mediu și cel superior ; la Iași, profesorul Vasile Ghenciu aprofundează în munca de la catedră și în cercetarea de laborator problemele actuale ale predării științelor biologice ; la Ploiești, în aria de studiu a profesorului Miron Oprea au intrat, încă de acum cîțiva ani, problemele programării și ale alcătuirii modelelor matematice ; la Dej, Alexandru Ianossy a experimentat valențele instructiv-educative ale excursiilor-anchetă. Sînt zeci și zeci de asemenea cercetători merituoși, fruntași în activitatea la catedră din întreaga țară, care folosesc gazeta noastră ca o tribună a schimbului de experiență asupra problemelor psihopedagogice și științifice de bază ale activității în învățămînt. Sînt alte sute de învățători și profesori ale căror vești trimise cu regularitate ne susțin în strădania noastră de a prezenta prin paginile gazetei un tablou cît mai cuprinzător al vieții școlare din țara noastră.

Zeci de mii de învățători, zeci de mii de individualități distincte, oameni cu o bogată experiență sau oameni în primii ani de activitate la catedră, uniți de aceeași pasiune — formarea, la nivelul celor mai înalte exigențe ale contemporaneității și ale viitorului, a tinerei generații a României socialiste. Este în această pasiune și un angajament de onoare luat în fața partidului.

MIRCEA HERIVAN

ÎNVĂŢĂTORUL

Cu profundă şi caldă preţuire

Cu un sentiment de profundă şi caldă preţuire ne apropiem de cel căruia îi este hărăzită menirea de a deschide ochii celor ce fac primii paşi în viaţă, de a le lumina mintea fragedă, de a le cultiva şi îmbogăţi sufletul, de a-i îndruma spre orizonturile de nobleţă, de dragoste a patriei, de bună purtare faţă de semenii lor, de eroism, de devotament faţă de o cauză înaltă.

Copilul e viitorul, e omenirea de mîine, care trebuie să fie din ce în ce mai bună şi mai vrednică de darul vieţii, de harul care ne înalţă deasupra celorlalte vieţuitoare. Şi cel care îi învaţă pe copii meşteşugul primelor litere şi al primelor cifre îi dă şi primele noţiuni de omenie şi de înălţare, îi construieşte un caracter. Crescut el însuşi în etica socialistă, el transmite celor cărora le e dascăl ideile şi sentimentele de generozitate, de modestie şi demnitate, de muncă în pace şi înţelegere obştească.

Aluatul proaspăt care e sufletul celor mici trebuie frămîntat cu mîini curate şi mîngîietoare. Învăţătorul veghează ca nimic impur să nu se strecoare în tînăra plămadă care i-a fost încredinţată spre fructificare. Conştient de marea răspundere pe care o poartă în el, învăţătorul îşi îndeplineşte menirea cu grijă, cu onestitate, cu inimă frăţească, părintească.

Prăznuim astăzi ziua învăţătorului, căruia îi aducem prinosul nostru de recunoştinţă, încurajarea noastră, încredinţarea că-i preţuim cum se cuvine strădaniile de a forma prin munca lui de toate zilele o generaţie sănătoasă, cuviincioasă, bine pregătită, care să facă bucuria părinţilor şi a întregii societăţi.

În anii tineri se formează omul de mîine. Pecetea pe care o primeşte în copilărie va dăinui întreaga lui viaţă, îi va imprima pentru totdeauna practica binelui, va face din el un cetăţean vrednic.

Iată măreaţa răspundere, iată şi răsplata ta, învăţătorule.

VICTOR EFTIMIU

Răspunderi, bucurii

Pe masa dascălului s-au adunat în aceste zile scrisori mai multe decît primeşte obişnuit în cîteva luni. Scrisori semnate de oameni cu cele mai diferite profesii : muncitori de pe marile şantiere ale patriei, profesori, cercetători, agronomi, medici, ingineri. Printre ele, şi fotografii. Nu recunoaşte imediat chipurile, dar întrezăreşte în trăsăturile lor pe cele ştiute de demult şi din adîncul conştiinţei răsar fizionomiile de copii ale oamenilor maturi de azi, aşa cum au rămas fotografiate pe retina amintirii. Şi gîndurile încep să-i alerge în urmă, la anii cînd cei din fotografii erau în bănci, în faţa lui, sorbindu-i cuvintele.

Dar nu numai prin scrisori ţin foştii elevi să-şi cinstească dascălul la sărbătoarea lui. Mulţi vin acum să-l vadă, să-i spună ce au ajuns, cum i-au îndeplinit sfaturile. Şi el simte o mare, o puternică emoţie recunoscînd în gesturile lor, în vorba lor, frînturi din propria lui fiinţă, din felul lui de a fi, din convingerile pe care s-a străduit să le transmită, gîndind că în munca lor, în înfăptuirile lor, este şi ceva din munca, din înfăptuirile lui.

Sînt multe emoţiile pe care le trăieşte învăţătorul pasionat de profesiunea lui. Emoţii pentru elevii lui laolaltă şi pentru fiecare în parte, emoţii pentru lecţiile lui în ansamblu şi pentru fiecare dintre ele, emoţii pentru elevii de azi, dar şi pentru cei de ieri, pentru cei de mîine.

30 de ani la rînd, în fiecare început de an şcolar, mi-am pornit cu aceeaşi nelinişte munca. Fire fragede de răsad care-şi cereau dreptul la înflorire trebuiau îngrijite aci, în grădina mea. Eu, învăţătorul trebuia să ştiu cînd şi cum să le dau lumina şi căldura, apa şi răcoarea, pentru a evita orice ofilire. Ce răspundere, dar şi ce bucurie este să îngrijeşti astfel de flori ! Şi tot cu nelinişte, după ani de muncă, în ultima zi de curs, îmi conduceam elevii pînă la poarta şcolii şi parcă aş fi vrut să merg şi mai departe cu ei, să-i însoţesc în viaţă.

Îmi revin în minte amintirile acestea acum, cînd dascălilor din şcoli li s-a înscris în calendar zi de sărbătoare pentru marea răspundere a profesiunii lor, pentru izbînzile lor, şi nu pot să nu dau glas şi eu, alături de toţi dascălii din ţara noastră, adîncii recunoştinţe pentru înalta preţuire pe care partidul o arată şcolii şi nouă, slujitorilor ei.

IONIŢĂ BĂRBULESCU
învăţător emerit

Învăţător într-un sat

E vorba de doi învăţători : Rada şi Stancu R. Nedea. Amîndoi şi-au început cariera cu decenii în urmă, la o şcoală micuţă, aşezată pe un tăpşan de la marginea satului Drăghiceanu, în cîmpia mănoasă a Burnazului. Ea a ieşit la pensie în 1964, după 35 de ani de muncă rodnică. El împlineşte luna aceasta 40 de ani de activitate la şcoala din satul natal şi mai are un an sau doi pînă la pensionare.

Ne cunoaştem din vremea adolescenţei. De multe ori am fost în satul lor şi am stat la taifas, sub umbra ulmului cu coroană bogată din poarta modestei lor gospodării. O dată, mi-a povestit că soţia sa i-a cerut să se transfere la o altă şcoală, la Giurgiu. Dar el s-a opus.

— De ce nu vrei ? — l-am întrebat eu. Stancu Nedea a rîs.

— Nu mă pot despărţi de ulmul ăsta — a răspuns el. Sub umbra lui am crescut, aici vreau să-mi petrec bătrîneţile.

Desigur, vorbind despre ulm, Nedea glumea, dar hotărîrea lui de a nu pleca din sat a fost fermă.

De o modestie fără seamăn, acest talentat învăţător s-a dăruit în întregime şcolii şi satului său. În cei 40 de ani de cînd lucrează aici a avut peste 1 000 de elevi. Aproape toţi sătenii din Drăghiceanu mai tineri de 52 de ani au învăţat carte cu dînsul.

De curînd am fost din nou la Drăghiceanu. Am stat de vorbă cu oamenii despre învăţătorul lor. Deşi unii sînt mai în vîrstă ca el, toţi îl respectă ca pe un adevărat părinte. La el au găsit totdeauna un sprijin şi un sfat bun. Cîţiva dintre ei, cei pe care i-a învăţat carte, mi-au povestit mulţime de episoade din anii cînd urmau la şcoală. Ion Cercel, vicepreşedintele cooperativei agricole de producţie, mi-a vorbit despre răbdarea cu care, în clasă, învăţătorul se apleacă asupra tinerelor mlădiţe, atît în vederea însuşirii cunoştinţelor cît şi pentru a-i ajuta să devină oameni buni. Şi nu numai în clasă. Învăţătorul lor e prezent în numeroase sectoare de activitate. El e preşedintele cercului pedagogic al învăţătorilor din mai multe sate vecine cu Drăghiceanu, deputat în sfatul popular comunal şi preşedinte al comisiei de împăciuire. Cînd în sat a venit un arheolog, el l-a însoţit luni de zile, ajutîndu-l să cerceteze, pe meleagurile Burnazului, relicve ale unor lumi vechi. Ajută cu multă răbdare pe colegii lui mai tineri să-şi perfecţioneze metodele de lucru. Şi, nenumăraţi dintre cei cărora le-a pus condeiul în mînă au devenit destoinice cadre ale ţării. Unii sînt ingineri, alţii profesori, învăţători, ofiţeri, maiştri în fabrici.

— N-am făcut mare lucru — protestează Stancu Nedea. Învăţătorul deschide doar un izvoraş, care pe urmă îşi formează matca. Noi am adus doar o contribuţie mică, neînsemnată...

Cineva, însă, povesteşte că unul dintre elevii lui (care se numără astăzi printre compozitorii cunoscuţi) iubea cu pasiune vioara. A început întîi să scîrţîie o diblă făcută de el ; pe urmă cînta, după ureche, cu o vioară adevărată. Învăţătorul a sesizat înclinaţiile copilului şi, în orele libere, i-a predat primele noţiuni. De alt elev, foarte bun la matematici, s-a preocupat în mod deosebit, a stăruit pe lîngă părinţii lui să-l dea mai departe, la liceu. Dar cîte exemple nu se pot da ?

Pentru tot ce a făcut pentru ei, foştii elevi îl iubesc şi îl respectă cu veneraţie. De cîte ori vin prin sat, trec şi pe la învăţătorul lor. Statul a preţuit, de asemenea, munca învăţătorului, acordîndu-i „Ordinul muncii" clasa a II-a.

„N-am făcut mare lucru" — obişnuieşte să spună Stancu R. Nedea. Dar de satul acela mic din inima Burnazului nu se poate vorbi fără să se amintească şi de acest învăţător neobosit, care toată viaţa şi-a închinat-o unui vis : să ducă lumină în inimile tuturor consătenilor săi.

ŞERBAN NEDELCU

Înalt certificat de calitate

Imi sînt încă vii în minte, şi îmi vor fi probabil întotdeauna, învăluite de sentimente calde de gratitudine, multe dintre figurile celor care în anii de şcoală mi-au îndrumat primii paşi pe căile cunoaşterii. Mă smulg cu greu tentaţiei de a vorbi mai mult despre ei în aceste însemnări, cu gîndul că este mai potrivit acum să mă ocup de relaţiile multiple şi permanente pe care le am astăzi, prin munca mea, cu activitatea din domeniul învăţămîntului.

În fiecare an şcoli de toate gradele dau Combinatului siderurgic din Hunedoara sute de muncitori, tehnicieni şi ingineri. În afara tinerilor specialişti formaţi în institutele de învăţămînt superior din centrele universitare, aproape toate celelalte forţe tinere care reîmprospătează continuu marea armată a metalurgiştilor de la Hunedoara sînt pregătite în oraşul nostru, mai întîi în şcolile de cultură generală, apoi la Grupul şcolar al combinatului nostru siderurgic. Prin prisma muncii şi a comportării cetăţeneşti a acestor tineri muncitori şi tehnicieni noi judecăm şi apreciem munca învăţătorilor şi profesorilor lor, dintre care pe cei mai mulţi îi cunoaştem personal.

Faptul că numeroşi tineri care abia au părăsit băncile şcolii urcă vertiginos, încă din primii ani ai activităţii lor în producţie, către culmile măiestriei profesionale, înscriindu-şi numele alături de acel al fruntaşilor şi evidenţiaţilor în întrecerea socialistă constituie cel mai înalt certificat de calitate al muncii desfăşurate de cadrele didactice. Răspunderea de care dau dovadă aceşti tineri, nivelul educaţiei lor comuniste sînt de asemenea roade preţioase ale muncii desfăşurate de învăţători şi profesori.

Pentru toate acestea, „Cetatea oţelului" este mîndră de oamenii care, în şcoli, i-au pregătit schimbul tineresc şi, de ziua lor, îşi asociază la urările întregului popor urările sale pline de dragoste, de căldură.

Ing. NICOLAE AGACHI
director general al Combinatului siderurgic din Hunedoara

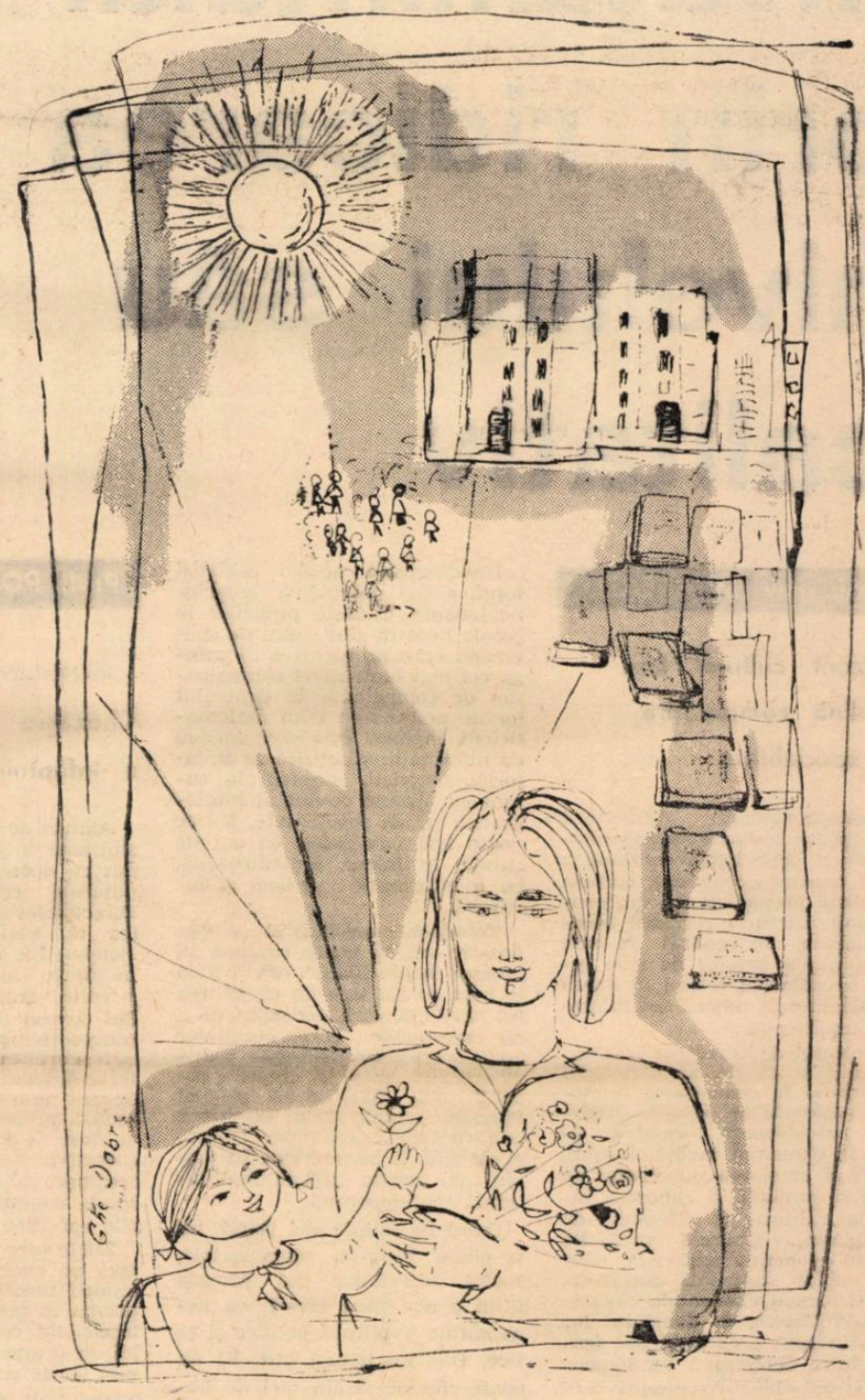

PREVEDERI ALE PROIECTULUI DE DIRECTIVE

Dezvoltarea învăţământului prin ridicarea nivelului său calitativ

Prof. univ. M. BREAZU

Orizont cultural larg — deplină competenţă în specialitate

Corespunzătoare dezvoltării impetuoase a bazei tehnico-materiale şi desăvîrşirii continue a bazei noastre economice, cultura socialistă propăşeşte mereu, constituind mărturia regăsirii esenţei umane, în condiţii în care înstrăinarea omului de sine însuşi se risipeşte, lăsînd să apară personalitatea umană multilateral amplificată.

Proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului cu privire la dezvoltarea economiei naţionale în perioada 1966—1970 preconizează tocmai de aceea în domeniul învăţămîntului, pe lîngă creşterea numărului de elevi şi studenţi, şi ridicarea nivelului calitativ al sistemului de învăţămînt. Cadrele pregătite pentru economia naţională, pentru creaţia culturală socialistă, vor fi tocmai elementele capabile să realizeze, în domeniul lor de activitate, acea îmbinare fericită între cercetarea fundamentală şi cea aplicativă, despre care vorbea tovarăşul Nicolae Ceauşescu, primul secretar al Comitetului Central al partidului, la Conferinţa organizaţiei P.M.R. a oraşului Bucureşti.

Tocmai de aceea este însă nevoie să ne orientăm eforturile către formarea unor elevi şi studenţi care să fie buni specialişti în domeniul lor de activitate, dar care să fie totodată oameni de autentică cultură, capabili de o largă perspectivă. Informaţia minuţioasă în specialitate, erudiţia în cel mai bun sens al cuvîntului se cuvine să aibă suflul amplu necesitat de avînturile îndrăzneţe către culmile creaţiei ştiinţifice şi artistice contemporane. Fără o cuprinzătoare înţelegere filozofică a lumii şi lipsiţi de posibilitatea de a se bucura de creaţiile geniului artistic uman, cadrele de specialişti ar fi departe de acel om deplin, multilateral dezvoltat, pe care îl presupune cultura noastră socialistă.

Cunoscători ai detaliilor specialităţii lor putea pregăti şi şcoala burgheză (acolo unde, într-o anumită conjunctură, existau condiţiile materiale necesare) dar, de multe ori, aceştia aveau un orizont limitat, se mulţumeau cu o erudiţie seacă sau cu o „tehnicitate" îngust concepută şi erau chiar îndemnaţi să se dezintereseze de viaţa publică, de „frivolitatea" preocupărilor artistice, constituindu-li-se un factice orgoliu de „savanţi puri". Pe de altă parte apăreau diletanţii „pricepuţi" la toate, afişînd un dispreţ boem faţă de efortul susţinut, faţă de munca perseverentă în obţinerea unei pregătiri temeinice, într-un domeniu precis conturat.

Învăţămîntul nostru socialist luptă astăzi împotriva ambelor neajunsuri. Cadrele pregătite la şcoala noastră sînt cadre de specialişti care au menirea să atingă cel mai înalt nivel contemporan de competenţă în domeniul lor de activitate: buni matematicieni, ingineri excelenţi, medici cu informaţia ştiinţifică la zi, istorici, lingvişti, sociologi în curent cu ultimul cuvînt al bibliografiei lor de specialitate. Nu se poate trăi cuviincios, ca om de ştiinţă, în lumea contemporană, cu o informaţie vetustă şi lacunară.

Totodată, specialistul zilelor noastre nu se poate cantona în „turnul lui de fildeş", orb şi surd la ceea ce nu ţine de pregătirea lui imediată, fără pedeapsa de a nu corespunde chiar cerinţelor acestei pregătiri. Ştiinţele particulare au astăzi o interdependenţă mai mare decît oricînd (dovadă numeroasele discipline „de contact", care apar mereu) şi ele sînt în interacţiune cu mereu mai bogata cultură multilaterală contemporană.

Omul de astăzi, nici vorbă, nu se poate izola de viaţa socială, însăşi activitatea lui proprie fiind o activitate civică, cu nenumărate implicaţii politice şi etice. Dar nu numai atît. El nu poate rămîne străin nici de bogăţia, încă necunoscută vreodată în asemenea amploare, a vieţii artistice. Mijloacele moderne de difuzare a literaturii, muzicii, artelor plastice îl cufundă, fie că vrea sau nu, în clocotul creaţiei artistice. Tocmai de aceea el trebuie să fie pregătit să recepteze poezia, teatrul, filmul, concertul sau expoziţia de pictură ca un om avizat, cunoscător al limbajului specific fiecărei arte, înţelegînd ce trebuie să ceară fiecărei creaţii şi ce are de aşteptat pentru îmbogăţirea lui spirituală neîncetată. Schimburile culturale intense cu toată lumea fac ca el să fie asaltat cu toate categoriile de producţie artistică, iar consecinţele ideologice care decurg de aici nu îl pot lăsa indiferent. Iată de ce problema educaţiei estetice devine o problemă de mare actualitate în societatea noastră, parte integrantă a activităţii menite să ducă la dezvoltarea multilaterală neîncetată a personalităţii umane. Specialistul deplin competent în ramura lui de activitate va fi pregătit încă de pe băncile şcolii — prin disciplinile cu caracter umanistic pe care le prevăd programele de învăţămînt — să-şi lărgească neîncetat orizontul cultural, pentru a corespunde cerinţelor mereu mai mari ale societăţii noastre, ale umanismului socialist în neîncetată dezvoltare.

Prof. POMPILIU VÎLCU

director în Ministerul Învăţămîntului

Chezăşie a înfăptuirilor viitoare

Alături de toţi oamenii muncii, slujitorii învăţămîntului au primit cu deosebită bucurie, cu un puternic entuziasm proiectele Directivelor Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român. Ele exprimă, în cifre şi în fapte, forţa creatoare a poporului fructificată de partidul clasei muncitoare, marile perspective pe care ni le deschide viitorul aşezat pe temelia solid construită a prezentului. Pe fiecare ne-a impresionat spiritul realist, profund ştiinţific, în care au fost elaborate proiectele de Directive, reflectînd o aplicare creatoare a marxism-leninismului la condiţiile şi particularităţile specifice ţării noastre.

Zilele care ne apropie de Congres ne cheamă la un bilanţ al muncii noastre, ne îndeamnă să privim la ceea ce am făurit sub înţeleapta conducere a partidului, la drumul străbătut spre tot mai înalte culmi. În oricare domeniu ţi-ai opri privirile vezi cu bucurie numai paşi mari înainte.

Iată domeniul activităţii noastre. În anii liberi s-au înălţat nenumărate şcoli noi, dotate cu mobilier modern, cu laboratoare bine înzestrate, în care procesul de învăţămînt se desfăşoară nestingherit de lipsuri materiale, cu cadre bine pregătite. Două miliarde opt sute milioane lei a investit statul nostru numai pentru învăţămînt în perioada şesenalului — de aproape 2,6 ori mai mult decît în 1954-1959. Acest lucru a făcut posibile lărgirea spaţiului de şcolarizare, buna înzestrare a şcolilor. Numai pentru învăţămîntul de cultură generală s-au construit în şesenal circa 24 500 săli de clasă, cu aproape 10 000 mai multe decît prevedeau Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. Învăţămîntul profesional şi tehnic a primit în această perioadă peste 1 600 săli de clasă, internate cu o capacitate de 33 000 de locuri. Spaţiile de şcolarizare şi de cazare au crescut mult şi în învăţămîntul superior.

Anul acesta ne mîndrim cu prima promoţie a şcolii generale de 8 ani. Porţile şcolii medii, profesionale şi tehnice, porţile universităţilor sînt larg deschise pentru toţi fiii oamenilor muncii. Se realizează astfel, sub ochii noştri, visul din totdeauna al muncitorilor şi ţăranilor de a avea acces larg la cultură.

Am primit cu deosebită satisfacţie prevederea din proiectele de Directive cu privire la înfiinţarea şcolilor medii de specialitate, prevedere care răspunde necesităţii de cadre medii bine pregătite pentru economia naţională. **Într-o perioadă de 4—5 ani, aceste şcoli vor putea asigura absolvenţilor lor o pregătire de cultură generală echivalentă cu cea obţinută prin şcoala medie (care le va da posibilitatea de a studia în învăţămîntul superior), cît şi pregătirea de specialitate necesară muncii în producţie.**

Oamenii muncii din şcoli doresc să muncească mai bine pentru ca şcoala noastră să se dezvolte mai departe, urmînd calea arătată cu atîta înţelepciune de către partid. În adunările ce au avut loc în şcoli s-au făcut multe propuneri menite să ducă la o mai bună organizare şi funcţionare a şcolii, în sensul prevederilor cuprinse în proiectele de Directive. Mă alătur şi eu lor cu cîteva propuneri care privesc învăţămîntul de cultură generală şi pregătirea cadrelor de învăţători.

Cred, de exemplu, că ar fi necesar să se întărească studiul limbilor străine — engleza, rusa, franceza — eventual, aşa cum s-a mai propus, şi prin înfiinţarea cîtorva şcoli în aceste limbi. De asemenea socotesc indicat ca şcolile să manifeste o preocupare specială pentru copiii excepţional dotaţi la obiecte ca matematica, fizica, chimia, biologia.

Mă gîndesc că acum, cînd s-a realizat în fapt generalizarea învăţămîntului de 8 ani, s-ar putea lua unele măsuri care, concentrînd studiul în şcolile pedagogice, să ducă la îmbunătăţirea pregătirii viitorilor învăţători. Astfel, ţinînd seama de faptul că absolvenţii şcolilor de masă, din care îşi recrutează elevii şcolile pedagogice, au acum o pregătire mai completă ca urmare a prelungirii duratei învăţămîntului cu un an, ar fi indicat ca durata şcolilor pedagogice să se reducă de la 6 ani la 5 ani.

Ar fi binevenite, cred, şi unele măsuri menite să îmbunătăţească organizarea şi conţinutul învăţămîntului preşcolar. Mă gîndesc, de pildă, că s-ar putea crea un singur tip de instituţii preşcolare — grădiniţe de copii organizate după principiul teritorial, care să fie subordonate în totalitate sfaturilor populare.

Fără îndoială că hotărîtoare pentru ridicarea calităţii învăţămîntului este în primul rînd munca pe care sînt chemaţi s-o desfăşoare învăţătorii şi profesorii, toţi oamenii învăţămîntului. Entuziasmul manifestat de toţi aceştia, hotărîrea lor de a-şi închina întreaga capacitate, întreaga putere de muncă îndeplinirii sarcinilor puse de partid în faţa învăţămîntului sînt o chezăşie sigură a înfăptuirilor viitoare.

Prof. STELIAN PĂUN

şeful secţiei de învăţămînt a regiunii Bucureşti

Atenţie sporită creşterii nivelului profesional

Citind proiectele de Directive ale celui de-al IV-lea Congres al partidului, fiecare cetăţean al patriei noastre s-a simţit mobilizat la o activitate mai intensă, calitativ superioară, în raport cu însufleţitoarele prevederi pe care le cuprinde aceste documente.

Distanţa care ne desparte de trecut măsoară, în timp, mai puţin de un sfert de secol. Judecînd însă după nivelul ridicat de trai şi de cultură al poporului, după manifestările şi cerinţele spirituale de înalt nivel ale prezentului s-ar părea că a trecut o vreme mult mai îndelungată. Expresia „om cu carte", desemnînd altădată o realitate rară, a devenit astăzi un lucru obişnuit, firesc, o datorie cetăţenească a fiecăruia.

Cîndva, Geo Bogza scria: „Cîte pîini, cîte zile de viaţă trebuie să smulgă din casele sărace preţul manualelor didactice? Oamenii gîndesc: Tăbliţa... 4 pîini. Geografia... 8 pîini. Abecedarul... 7 pîini. E fantastic"... Astăzi, cartea de şcoală nu mai poate fi preţuită în pîini — pentru motivul că, aşa ca aerul şi ca apa, ea nu-l mai costă pe om nimic: prin grija partidului, toţi copiii claselor I—VIII o primesc în mod gratuit. Numai în regiunea noastră, cei 257 934 de elevi din şcolile generale de 8 ani au primit, în anii 1960—1964, manuale gratuite în valoare de 39 milioane de lei.

Din anul 1960 şi pînă în prezent s-au construit în regiunea noastră 1 704 săli de clasă şi se vor mai construi în anul acesta alte 322. În aceeaşi perioadă şcolile au fost înzestrate cu mobilier în valoare de peste 51 de milioane lei, cu material didactic de peste 10 milioane lei, cu cărţi în valoare de 5 400 000 lei. Numai pentru învăţămînt se cheltuiesc în acest an în regiune peste 307 milioane lei, adică cu 74% mai mult decît în anul 1960! Sînt în adevăr realizări de o frumuseţe şi semnificaţie fără seamăn.

Poporul nostru are de înfăptuit sarcini mari şi nobile. Mîine, la rezolvarea lor va participa şi tineretul care astăzi se găseşte încă pe băncile şcolii. Proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. cu privire la dezvoltarea economiei naţionale în perioada 1966—1970 pune în legătură directă ridicarea calităţii muncii în toate compartimentele activităţii cu îmbunătăţirile ce se vor aduce sistemului de învăţămînt. Acest lucru ridică răspunderea celor ce lucrează în şcoli, chemaţi să folosească din plin condiţiile create pentru ridicarea nivelului predării. În acelaşi timp, avem datoria să acordăm o atenţie sporită creşterii nivelului ideologic şi profesional al cadrelor didactice, perfecţionării metodelor şi procedeelor de predare în vederea ridicării nivelului de cunoştinţe al elevilor, pentru o mai temeinică pregătire a acestora. În acest scop noi am organizat în fiecare raion al regiunii schimburi de experienţă, consultaţii şi expuneri pentru cadrele didactice. În scopul informării lor asupra problemelor actuale în domeniul specialităţii s-au făcut, de exemplu, expuneri cu temele „Formarea limbii şi a poporului român", „Stadiul actual al cercetărilor în domeniul particolelor elementare", „Elemente de geometrie modernă", „Dezvoltarea continuă a ştiinţelor naturii în lumina materialismului dialectic" şi altele.

Se impune însă, din acest punct de vedere, o mai largă şi strînsă colaborare cu universităţile şi instituţiile de învăţămînt superior, cu institute de cercetare, care ne-ar putea pune la îndemînă lucrări valoroase pentru informarea şi buna documentare a celor ce lucrează în şcoli. Ar fi de mare ajutor, bunăoară, concluziile unor studii de specialitate cu privire la particularităţile psihice ale dezvoltării elevilor care fac parte din grupe deosebite de vîrstă, cu privire la munca independentă a elevilor, cu privire la munca creatoare a elevilor cuprinzînd elemente de cercetare independentă etc.

În prezent există variate mijloace care stau la îndemîna cadrelor didactice, pentru perfecţionarea lor profesională. Printre acestea se numără şi comisiile metodice şi cercurile pedagogice. De multe ori acestea au dovedit o eficienţă slabă în rîndurile cadrelor didactice, ele neputînd să rezolve adesea decît probleme de interesul începătorilor în arta predării. Cred de aceea că ar fi binevenită o revizuire a mijloacelor de perfecţionare de acest gen, după criteriul utilităţii şi al eficienţei maxime.

Nevoia modernizării continue a mijloacelor de transmitere a cunoştinţelor cere ca Institutul de ştiinţe pedagogice, ca şi toţi oamenii de specialitate, să-şi spună cuvîntul mai desluşit, astfel încît şcoala să facă progrese mai vizibile în încetăţenirea noilor metode şi mijloace de predare.

FRUNTAȘI AI MUNCII DIN ȘCOALĂ

Cu prilejul „Zilei învățătorului", printr-un ordin al ministrului învățămîntului s-au acordat titlurile de „Profesor fruntaș" și „Învățător fruntaș" unui număr de cadre didactice din învățămîntul de cultură generală, profesional și tehnic, care au desfășurat o activitate îndelungată în domeniul învățămîntului și care s-au distins în munca instructiv-educativă și obștească.

Publicăm mai jos numele profesorilor, învățătorilor și educatoarelor cărora li s-au acordat insigna și diploma de „fruntași":

ÎNVĂȚĂTORI FRUNTAȘI

REGIUNEA ARGEȘ

1. **Ionescu Alexandrina,** Grădinița nr. 1 Rm. Vîlcea ; 2. **Constantinescu Ilie Marinică,** Șc. gen. de 8 ani nr. 5 Rm. Vîlcea ; 3. **Moțoc D-tru Elena,** Șc. gen. de 8 ani nr. 5 Rm. Vîlcea ; 4. **Moțoc Ion Ioana,** Șc. gen. de 8 ani Dăești rn. Rm. Vîlcea ; 5. **Păun N. Păun,** Șc. gen. de 8 ani Petrești rn. Găiești ; 6. **Tănăsescu Aurel,** Șc. gen. de 8 ani Crînguri rn. Găiești ; 7. **Ioil Nicolae Florentina,** Șc. gen. de 8 ani Cobia de Jos rn. Găiești ; 8. **Enăchescu Florea,** Șc. gen. de 8 ani Telești-Costești rn. Costești ; 9. **Pîrvulescu Stan Petrița,** Grădinița de copii Seaca, rn. Drăgănești-Olt ; 10. **Bărbulescu Ion Dumitru,** Șc. gen. de 8 ani Drăgănești-Olt, rn. Drăgănești-Olt ; 11. **Osiceanu Gheorghe Teodora,** Grădinița de copii Potcoava, rn. Slatina ; 12. **Oprea Ilie Dumitru,** Șc. gen. de 8 ani Pleșoiu, rn. Slatina ; 13. **Drăguț Ion Ștefania,** Șc. gen. de 8 ani Căpățîneni, rn. Curtea de Argeș ; 14. **Tărcan D-tru Vergică,** Șc. gen. de 8 ani Ușurei, rn. Drăgășani ; 15. **Popescu D-tru Ecaterina,** Șc. gen. de 8 ani Strejeștii de Sus, rn. Drăgășani ; 16. **Diaconescu Gheorghe Valentina,** Șc. gen. de 8 ani Vaideeni, rn. Horezu ; 17. **Mitulescu I. Viorica,** Șc. gen. de 8 ani nr. 2 Cîmpulung-Muscel, or. C. Lung Muscel ; 18. **Serb I. Dumitru,** Șc. gen. de 8 ani Bădeni, rn. Muscel ; 19. **Manea Gh. Niculina,** Șc. gen. de 8 ani nr. 5, or. Pitești ; 20. **Dăscăliță Vasile Nicolae,** Șc. gen. de 8 ani Mărăcineni orașul Pitești ; 21. **Mahu Oratiu Tincuța,** Șc. gen. de 8 ani nr. 5, or. Pitești ; 22. **Lăzărescu Ion,** Șc gen., de 8 ani Titești, rn. Pitești.

REGIUNEA BACĂU

1. **Costea I. Mihai,** Șc. gen. de 8 ani Sascut, sat Contești, rn. Adjud ; 2. **Păstrămescu Mihai,** Secțiunea învățămînt a raionului Adjud ; 3. **Constantinescu Constanța,** Grădinița oraș Adjud rn. Adjud ; 4. **Savin Șt. Sofia,** Șc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV nr. 20, or. Bacău ; 5. **Manciu D. Vasile,** Șc. gen. de 8 ani Răcăciuni, rn. Bacău ; 6. **Spiridonică Gh. Mihai,** Șc. medie nr. 1, or. Gheorghe Gheorghiu-Dej ; 7. **Lazăr C. Emilian,** Secția învățămînt a raionului Moinești ; 8. **Comănescu I. Aurel,** Șc. gen. de 8 ani Solonț-Sărata, rn. Moinești ; 9. **Rusu I. Zonia,** Șc. gen. de 8 ani Moinești, rn. Moinești ; 10. **Țepeș Gheorghe,** Secțiunea învățămînt a raionului Piatra Neamț ; 11. **Iacob Petru,** Șc. gen. de 8 ani Negrești, rn. Piatra Neamț ; 12. **Vlasie E. Veronica,** Șc. ajutătoare P. Neamț, rn. Piatra Neamț ; 13. **Bostan Victoria,** Șc. gen. de 8 ani Bodeștii de Jos, rn. Piatra Neamț ; 14. **Măruțeanu Șt. Gheorghe,** Șc. medie Tg. Ocna, rn. Tg. Ocna ; 15. **Pristavu G. Maria,** Șc. gen. de 8 ani Gura Slănic, rn. Tg. Ocna ; 16. **Bumbea Maria,** Grădinița cu orar redus nr. 2, Tg. Neamț ; 17. **Mihăilă D. Dumitru,** Secțiunea de învățămînt a raionului Tg. Neamț ; 18. **Cotfas Gheorghe,** Șc. gen. de 8 ani Țibucani-Davideni, rn. Tg. Neamț ; 19. **Munteanu C. Gheorghe,** Șc. gen. de 8 ani Bălțătești, rn. Tg. Neamț ; 20. **Gherghel V. Elena,** Șc. gen. de 8 ani Făurei-Budești, rn. Roman.

REGIUNEA BANAT

1. **Alexandriuc Coriolan Aurora,** Grădinița sezonieră Macea, rn. Arad ; 2. **Lupulescu Nicolae Vasile,** Șc. gen. de 8 ani Golșa, rn. Arad ; 3. **Jurchescu Ioan Marin,** Șc. medie Bozovici, rn. Bozovici ; 4. **Stan Ioan Maria,** Șc. gen. de 8 ani, Caransebeș ; 5. **Boscoi Martin Nistor,** Șc. gen. de 8 ani Rueni, rn. Caransebeș ; 6. **Moldovan Ștefan Eugenia,** Șc. gen de 8 ani Căpîlnaș, rn. Lipova ; 7. **Petri Anton Anton,** Secțiunea învățămînt rn. Lugoj ; 8. **Fritz Anton Nicolae,** Secțiunea învățămînt or. Lugoj ; 9. **Mîndru Gheorghe Emilia,** Șc. gen. de 8 ani nr. 4, or. Lugoj ; 10. **Sîrbu Simion Marin,** Șc. gen. de 8 ani Gorogodia, rn. Lugoj ; 11. **Novăcescu Vichentie Blagoe,** Șc. gen. de 8 ani Sichevița, rn. Moldova Nouă ; 12. **Fotescu Grigore Maria,** Șc. medie Moldova Nouă, rn. Moldova Nouă ; 13. **Pop Alexandru Augustin,** Șc. gen. de 8 ani Vărădia, rn. Oravița ; 14. **Costea Toader Gheorghe,** Șc. gen. de 8 ani Saravale, rn. Sînnicolau ; 15. **Covaciu Gheorghe Paraschiva,** Șc. medie Sînnicolau, rn. Sînnicolau ; 16. **Bejan Franț Franț,** Șc. gen. de 8 ani Grabăț, rn. Sînnicolau ; 17. **Firneis Adalbert Oskar,** Șc. gen. de 8 ani Herău, rn. Sînnicolau ; 18. **Krohn Iacob Elisabeta,** Grădinița sezonieră Periam, rn. Sînnicolau ; 19. **Lazarov Emilia Mihu,** Grădinița „13 Decembrie", or. Timișoara ; 20. **Căpățînă Ioan Ioan,** Șc. gen. de 8 ani Carani, rn. Timișoara ; 21. **Marian Gheorghe Rozalia,** Secțiunea învățămînt a reg. Banat, or. Timișoara ; 22. **Pascu Timotei Ecaterina,** Secțiunea învățămînt a reg. Banat ; 23. **Albai A. Ion,** Secțiunea învățămînt rn. Orșova.

REGIUNEA BRAȘOV

1. **Damian I. Maria,** Șc. medie Agnita, rn. Agnita ; 2. **Zaharescu M. Alexandru,** Șc. gen. de 8 ani Ighișul Vechiu, rn. Agnita ; 3. **Wagner H. Ruth Erika,** Șc. gen. de 8 ani Agnita, rn. Agnita ; 4. **Tocitu I. Maria,** Șc. gen. de 8 ani nr. 5 Săcele, or. Brașov ; 5. **Matei Gh. Maria,** Grădinița de copii cu orar redus nr. 1, or. Brașov ; 6. **Codreanu V. Ioana,** Grădinița cu orar redus oraș Victoria, rn. Făgăraș ; 7. **Cișmaș M. Ana,** Șc. gen. de 8 ani Lisa, rn. Făgăraș ; 8. **Lassner S. Gheorghe,** Șc. gen. de 8 ani Richiș, rn. Mediaș ; 9. **Deac A. Ioan,** Șc. medie Copșa Mică, rn. Mediaș ; 10. **Pop T. Otilia,** Grădinița cu orar normal-Tîrnava, or. Mediaș ; 11. **Schmidt I. Andrei,** Șc. medie Rupea, rn. Rupea ; 12. **Petrescu I. Victor,** Șc. gen. de 8 ani Augustin, rn. Rupea ; 13. **Didoiu I. Nicolae,** Colonia de minori, rn. Sfîntul Gheorghe ; 14. **Dragoman G. Ana,** Grădinița cu orar redus Bod, rn. Sfîntul Gheorghe ; 15. **Popescu David Ludmila,** Grădinița sezonieră Hălchiu, rn. Sfîntul Gheorghe ; 16. **Buzatu F. Ioan.** Șc. gen. de 8 ani Hăghig, rn. Sfîntul Gheorghe ; 17. **Sodler G. Gertrud,** Șc. medie Ocna-Sibiului, rn. Sibiu ; 18. **Suma N. Olimpia,** Grădinița cu orar normal nr. 4, or. Sibiu ; 19. **Dănilă I. Hortensia,** Grădinița cu orar redus, or. Sighișoara ; 20. **Moldovan Gh. Gheorghe,** Șc. gen. de 8 ani nr. 4, or. Sighișoara ; 21. **Drăghici M. Axente,** Șc. gen. de 8 ani nr. 5, or. Sighișoara ; 22. **Nuțiu V. Vasile,** Șc. gen. de 8 ani Nadeș, rn. Sighișoara.

REGIUNEA BUCUREȘTI

1. **Cucu Mareș Grigore,** Șc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Izvoarele rn. Alexandria ; 2. **Abălaru Stancu Vasile,** Șc. gen. de 8 ani Cernetul rn. Alexandria ; 3. **Negru Grigore Petre,** Șc. gen. de 8 ani nr. 6 or. Călărași ; 4. **Popescu Tudor Nicolae,** Șc. gen. de 8 ani nr. 7 or. Călărași ; 5. **Barbu Nicolae Dumitru,** Șc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV nr. 2 or. Călărași ; 6. **Buzatu Ion Maria,** Șc. gen. de 8 ani Răzmirești rn. Drăgănești Vlașca ; 7. **Uzea Nicolae,** Șc. gen. de 8 ani Strachina-Țăndărei rn. Fetești ; 8. **Prodan Ion Maria,** Șc. gen. de 8 ani nr. 5 Giurgiu ; 9. **Tomuleasa Gh. Marin,** Șc. gen. de 8 ani Budeni rn. Giurgiu ; 10. **Lungu Nicolae Dumitra,** Șc. gen. de 8 ani Hodivoaia rn. Giurgiu ; 11. **Copoiu M. Alexandrina,** Șc. gen. de 8 ani Lehliu rn. Lehliu ; 12. **Stancu Iulian Ion,** Șc. gen. de 8 ani Chiselet rn. Oltenița ; 13. **Vasile Spiridon Maria Caranutu,** Grădinița cu orar redus nr. 27 rn. Oltenița ; 14. **Zamcanu V. Constantin,** Șc. gen. de 8 ani Buftea rn. Răcari ; 15. **Lebedenco Nicolae,** Șc. gen. de 8 ani Brebina rn. Roșiori ; 16. **Dragomir Veturia,** Șc. gen. de 8 ani Cîndești rn. Roșiori ; 17. **Prepeliță Nic. Cornelia,** Șc. gen. de 8 ani Bucu rn. Slobozia ; 18. **Sîncan Dumitru Aliman,** Șc. gen. de 8 ani nr. 2 Slobozia ; 19. **Dragnea Tudor Zoița,** Secțiunea învățămînt rn. Titu ; 20. **Enache Marin Marin,** Șc. gen. de 8 ani Tr. Măgurele ; 21. **Voiculescu Alex. Constantin,** Șc. gen. de 8 ani Bujoru rn. Tr. Măgurele ; 22. **Voicu Alex. Sabina,** Șc. gen. de 8 ani Cartier Măgurele rn. Tr. Măgurele ; 23. **Tudor Petre,** Șc. gen. de 8 ani nr. 2 Urziceni ; 24. **Mihăilescu Marin Maria,** Șc. gen. de 8 ani nr. 1 Zimnicea.

REGIUNEA CLUJ

1. **Măcelaru I. Ioan,** Șc. gen. de 8 ani Noșlac rn. Aiud ; 2. **Szilagyi I. Ileana,** Șc. gen. de 8 ani Ocna-Mureș rn. Aiud ; 3. **Mănarcă M. Liviu,** Șc. gen. de 8 ani Josenii Bîrgăului rn. Bistrița ; 4. **Arsene V. Margareta,** Șc. gen. de 8 ani Archiud rn. Bistrița ; 5. **Joldiș P. Ioan,** Șc. gen. de 8 ani Sohodol-Luminești rn. Cîmpeni ; 6. **Oneț Gh. Ioan,** Secția învățămînt raion Cîmpeni ; 7. **Toader I. Domnica,** Șc. gen. de 8 ani nr. 2 Cluj ; 8. **Sălăgianu I. Eugenia,** Grădinița nr. 11 Cluj ; 9. **Bucsi G. Ecaterina,** Șc. medie nr. 16 Cluj ; 10. **Fazakaș I. Gavril,** Șc. gen. de 8 ani Gheorghieni Cluj ; 11. **Petrescu G. Leontina,** Grădinița de copii nr. 1 Dej ; 12. **Balint A. Victor,** Șc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Valea Grosilor rn. Dej ; 13. **Moldovan E. Iuliu,** Șc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Moara-Steaua rn. Gherla ; 14. **Topan G. Teofil,** Șc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Petrești rn. Gherla ; 15. **Pripon I. Margareta,** Șc. gen. de 8 ani Huedin rn. Huedin ; 16. **Sîntămărian D. Grigore,** Șc. gen. de 8 ani Sînmihaiul Almaș rn. Huedin ; 17. **Tudose I. Ioan,** Șc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Uruțiu Dragu rn. Huedin ; 18. **Candale C. Maria,** Șc. gen. de 8 ani Poiana Ilvei rn. Năsăud ; 19. **Moraru P. Dumitru,** Șc. gen. de 8 ani Finișel rn. Turda ; 20. **Becze I. Maria,** Grădinița de copii Vălenii-Moldovenești rn. Turda ; 21. **Hristea I. Octavia,** Șc. gen. de 8 ani nr. 6 or. Turda ; 22. **Sima T. Iosif,** Șc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Cinepiști or. Turda ; 23. **Olaru N. Macedon,** Șc. gen. de 8 ani nr. 1 Zalău ; 24. **Haidu Olimpia,** Șc. medie Crasna rn. Zalău ; 25. **Szilaghi A. Ana,** Grădinița nr. 17 Cluj ; 26. **Drăgan I. Aurelia,** Grădinița nr. 3 Aiud.

REGIUNEA CRIȘANA

1. **Dobrescu Emilia,** Grădinița de copii Oșorhei Oradea ; 2. **Tărău Constantin Florian,** Șc. gen. de 8 ani nr. 6 Oradea ; 3. **Pataki Iosif Ileana,** Șc. gen. de 8 ani nr. 14 Oradea ; 4. **Păunescu Gheorghe Viorica,** Grădinița de copii nr. 18 Oradea ; 5. **Faur Simion Gavril,** Șc. gen. de 8 ani Lugașu de Jos rn. Aleșd ; 6. **Popovici Ioan Viorica,** Șc. gen. de 8 ani Șuncuiuș rn. Aleșd ; 7. **Sava Ioan Iustina,** Grădinița de copii Aleșd ; 8. **Cismaru Ioan Iosefina,** Șc. gen. de 8 ani Zărand rn. Criș ; 9. **Gravu Dumitru Blaga,** Șc. gen. de 8 ani Sintea Mare rn. Criș ; 10. **Beinșan Gheorghe Gheorghe,** Șc. gen. de 8 ani Berindia rn. Gurahonț ; 11. **Ianță Ilie Pavel,** Șc. gen. de 8 ani Ineu ; 12. **Borcuța Pascu Avram,** Șc. gen. de 8 ani Șicula rn. Ineu ; 13. **Crișan Ioan Gavril,** Șc. gen. de 8 ani Voivozi rn. Marghita ; 14. **Terdic Cornel Gabriela,** Grădinița de copii Marghita ; 15. **Sfîrlea Augustin Victor,** Șc. gen. de 8 ani Ceica rn. Oradea ; 16. **Todan Laurențiu Iosif,** Șc. gen. de 8 ani Sarcău rn. Oradea ; 17. **Pecingine Ioan Gheorghe,** Șc. gen. de 8 ani Mădăraș rn. Salonta ; 18. **Vesa Vasile Iulia,** Șc. gen. de 8 ani Ucuriș rn. Salonta ; 19. **Lăzureanu Vasile Florian,** Șc. gen. de 8 ani Cociuba Mare rn. Salonta ; 20. **Avram Petru Eugenia,** Grădinița de copii nr. 1 or. Salonta ; 21. **Bălaș Constantin Victoria,** Grădinița de copii nr. 1 or. Șilmeul Silvaniei ; 22. **Borbely Alexandru Berta,** Șc. gen. de 8 ani Ilișua rn. Șimleu ; 23. **Gavrilescu Alexandru Marcela,** Șc. gen. de 8 ani Șimleu.

REGIUNEA DOBROGEA

1. **Munteanu I. Maria,** Grădinița de copii Ostrov Adamclisi ; 2 **Calu I. Maria,** Grădinița de copii Hîrșova ; 3. **Popescu St. Ion,** Șc. gen. de 8 ani Gîrliciu rn. Hîrșova ; 4. **Lascu Gheorghe,** Șc. gen. de 8 ani Dăeni rn. Hîrșova ; 5. **Calu Ion,** Șc. medie Hîrșova ; 6. **Ionescu Mirică,** Șc. gen. de 8 ani Casimcea rn. Hîrșova ; 7. **Simion P. Nicolae,** Șc. gen. de 8 ani Veterani-Babadag rn. Istria ; 8. **Răileanu A. Grigore,** Șc. gen. de 8 ani Fîntîna Mare com. Slava Cercheză rn. Istria ; 9. **Avram V. Gheorghe,** Șc. medie Babadag rn. Istria ; 10. **Zainea Gheorghe,** Șc. gen. de 8 ani Fîntîna Oilor com. Dorobanțu rn. Măcin ; 11. **Chioveanu R. Maria,** Șc. gen. de 8 ani Greci rn. Măcin ; 12. **Pătrăhău C. Visa,** Șc. medie Topraisar rn. Negru Vodă ; 13. **Tepus N. Eugenia,** Șc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Credința-Plopeni rn. Negru Vodă ; 14. **Calagiu M. Alexandru,** Casa de copii Tulcea ; 15. **Nicolau Gr. Ion,** Șc. gen. de 8 ani nr. 4 Tulcea ; 16. **Teodoru A. Maria,** Șc. gen. de 8 ani Cataloi rn. Tulcea ; 17. **Sultan Vasile,** Șc. gen. de 8 ani Beștepe rn. Tulcea.

REGIUNEA GALAȚI

1. **Marcu M. Maria,** Șc. gen. de 8 ani nr. 16 Brăila ; 2. **Negulescu Ion Silvia,** Șc. gen. de 8 ani nr. 14 Brăila ; 3. **Niță Preda Zamfirache,** Șc. gen. de 8 ani Bărăganul rn. Brăila ; 4. **Nițescu Stelian Eugenia,** Șc. gen. de 8 ani Cuza-Vodă rn. Brăila ; 5. **Costian B. Valeria,** Șc. gen. de 8 ani nr. 1 Măicănești rn. Brăila ; 6. **Munteanu Toader Gheorghe,** Șc. gen. de 8 ani Vîrlezi rn. Bujor ; 7. **Scurtu Gh. Emil,** Șc. gen. de 8 ani T. Vladimirescu rn. Bujor ; 8. **Sandu Tudor Ion,** Șc. gen. de 8 ani Tătaru rn. Făurei ; 9. **Voineag Stancu Virgil,** Secția învățămînt a raionului Făurei ; 10. **M. ...lescu V. Hristache,** Șc. gen. de 8 ani Găiseanca rn. Făurei ; 11. **Ilicenco Ioan Ana,** Șc. gen. de 8 ani nr. 4 Focșani ; 12. **Marinescu Apostol Constantin,** Școala specială de surzi Focșani ; 13. **Brumaru Gh. Felicia,** Șc. gen. de 8 ani Jariștea rn. Focșani ; 14. **Gagea Radu Elena,** Șc. gen. de 8 ani Vulcăneasa Mera rn. Focșani ; 15. **Mihu Tudorache Călin,** Șc. gen. de 8 ani Hîngulești rn. Focșani ; 16. **Hendoreanu Stan Emilia,** Șc. gen de 8 ani nr. 28 Galați ; 17. **Petrache I. Constanța,** Grădinița cu orar redus nr. 13 Galați ; 18. **Balosin Vasile,** Șc. gen. de 8 ani Călieni rn. Galați ; 19. **Șoimu Gh. Vasile.** Șc. gen. de 8 ani Tulucești rn. Galați ; 20. **Donea D. Maria,** Șc. gen. de 8 ani Braniștea rn. Galați ; 21. **Amaricăi Nicolae Viorel,** Șc. gen. de 8 ani Străoane de Sus rn. Panciu ; 22. **Botîrlan C. Hristache,** Șc. gen. de 8 ani Pădureni rn. Panciu ; 23. **Negruț Gh. Eufrosina,** Șc. gen. de 8 ani Ciorăști Boaghea rn. Tecuci ; 24. **Paraschivescu Spiru Vasile,** Șc. gen. de 8 ani nr. 5 Tecuci.

REGIUNEA HUNEDOARA

1. **Cîmpeanu Francisc Viorica,** Grădinița de copii Teiuș rn. Alba ; 2. **Risecuța Lazăr Octavia,** Șc. gen. de 8 ani nr. 1 Brad rn. Brad ; 3. **Marinescu Dumitru Gheorghe,** Șc. gen. de 8 ani Baia de Criș rn. Brad ; 4. **Fleșer Tănase Ioan,** Șc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Urși Deva ; 5. **Curecheanu Iosif Romulus,** Șc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Pîclișa-Toțești rn. Hațeg ; 6. **Ștefănescu Grigore Diogen,** Șc. sp. ajutătoare Săcel rn. Hațeg ; 7. **Tănăsescu Florea Vasile,** Șc. medie Hațeg rn. Hațeg ; 8. **Herban Aron Aron,** Șc. gen. de 8 ani Alun Hunedoara ; 9. **Băț Petru Sidonia,** Șc. gen. de 8 ani Hunedoara ; 10. **Cristea Rudolf Silvia,** Grădinița cu orar redus nr. 1 Hunedoara ; 11. **Stoichițoiu Gheorghe Mircea,** Secțiunea învățămînt rn. Ilia ; 12. **Cazan Ioan Roman,** Șc. medie „A. Vlaicu" Orăștie rn. Orăștie ; 13. **Faur Dumitru Dumitru,** Șc. gen. de 8 ani Căpîlna rn. Sebeș ; 14. **Vizauer Ioan Elisabeta,** Șc. gen. de 8 ani nr. 3 Sebeș rn. Sebeș ; 15. **Drașoveanu Petru Nicolae,** Șc. gen. de 8 ani nr. 1 Sebeș rn. Sebeș ; 16. **Gherman Cornel Silvia,** Șc. gen. de 8 ani Daia-Română rn. Sebeș ; 17. **Supureanu Vasile,** Deva.

REGIUNEA IAȘI

1. **Bălan C. Nicolae,** Șc. gen. de 8 ani nr. 6 Bîrlad ; 2. **Crăescu I. Ion,** Secțiunea învățămînt a raionului Bîrlad ; 3. **Seidecaru Al. Cornelia,** Șc. gen. de 8 ani nr. 5 Bîrlad ; 4. **Damaschin P. Momant,** Șc. gen. de 8 ani Ceplenița rn. Hîrlău ; 5. **Toma Gh. Vasile,** Șc. gen. de 8 ani Avîntul Românești rn. Hîrlău ; 6. **Căruțașu V. Constantin,** Șc. gen. de 8 ani nr. 5 Huși rn. Huși ; 7. **Mardare St. Grigore,** Șc. gen. de 8 ani Cozmești rn. Huși ; 8. **Constantiniu C. Elena,** Grădinița cu orar redus nr. 6 Iași ; 9. **Avădanii M. Ana,** Șc. medie nr. 4 Iași ; 10. **Gherasim C. Vasile,** Șc. gen. de 8 ani nr. 24 Iași ; 11. **Dîrtu I. Constantin,** Șc. gen. de 8 ani Doroșcani rn. Iași ; 12. **Gemiga L. Constantin,** Șc. gen. de 8 ani Fîntînele rn. Iași ; 13. **Balașiu M. Iustina,** Șc. gen. de 8 ani Oșești rn. Negrești ; 14. **Popescu M. Ion,** Șc. gen. de 8 ani Tibana rn. Negrești ; 15. **Trifan Gh. Ioan,** Șc. gen. de 8 ani Piscul-Rusului rn. Negrești ; 16. **Condurache Gr. Constantin,** Șc. gen. de 8 ani Muncelu de Sus rn. Pașcani ; 17. **Popa Gh. Emilian,** Șc. gen. de 8 ani Războieni rn. Pașcani ; 18. **Grosu Gh. Dumitru,** Șc. specială de surzi or. Vaslui ; 19. **Ocheană I. Nicolae,** Șc. medie nr. 1 or. Vaslui ; 20. **Zaharia I. Constantin,** Șc. medie nr. 1 Vaslui ; 21. **Sîrbu I. Ioan,** Șc. gen de 8 ani Berești rn. Vaslui ; 22. **Ciobanu P. Aurel,** Secțiunea de învățămînt a reg. Iași.

REGIUNEA MARAMUREȘ

1. **Josan Ioan Ana,** Grădinița nr. 1 Baia Mare ; 2. **Borbey Gheorghe Vasile,** Șc. gen. de 8 ani nr. 4 Baia Mare ; 3. **Pop Teodor Ștefania,** Șc. gen. de 8 ani nr. 5 Satu Mare ; 4. **Pasca Nicolae Emilia,** Grădinița de copii nr. 1 Satu Mare ; 5. **Buzatu Mihai Marin,** Grădinița de copii „1 Mai" Sighetul Marmației ; 6. **Pop Petru Viorica,** Șc. pedagogică Sighetul Marmației ; 7. **Nistor Ștefan Clemansa,** Șc. pedagogică Sighetul Marmației ; 8. **Pop Ioan Ioan,** Șc. gen. de 8 ani Medieșu Aurit rn. Satu Mare ; 9. **Mureșan Ioan Gheorghe,** Șc. gen. de 8 ani Sanislău rn. Carei ; 10. **Ilieș Ioan Vasile,** Șc. gen de 8 ani Corund rn. Cehul Silvaniei ; 11. **Pop Vasile Ioan,** Șc. gen. de 8 ani Gîrdani rn. Cehul Silvaniei ; 12. **Filip Matei Corneliu,** Sec. înv. a raionului Lăpuș ; 13. **Negroiu Marin Viorica,** Grădinița de copii Tg. Lăpuș rn.

(Continuare în pag. 6-a)

(Urmare din pag. 5-a)

Lăpuş ; 14. **Vanea Gh. Gheorghe,** Şcoala generală de 8 ani Cămîrzana, raionul Oaş ; 15. **Saponaru Gheorghe Florica,** Şcoala generală de 8 ani Mediesul Aurit rn. Satu Mare ; 16. **Groza Gavril Petru,** Şc. gen. de 8 ani Soloduba rn. Satu Mare ; 17. **Vida Adalbert Andrei,** Şc. gen. de 8 ani Botiz rn. Satu Mare ; 18. **Ciocotisan Mihai Gavril,** Şc. gen. de 8 ani Sindreşti rn. Somcuţa ; 19. **Bercea Gheorghe Irina,** Şc. gen. de 8 ani nr. 1 Moisei rn. Vişeu ; 20. **Dunca Petru Ioan,** Şc. gen. de 8 ani Ieud rn. Vişeu ; 21. **Laza Gheorghe Aurica,** Grădiniţa de copii Baia Sprie ; 22. **Pop Ion Stana,** Şc. gen. de 8 ani nr. 1 Carei ; 23. **Gliga Mihai Terezia,** Grădiniţa de copii nr. 6 Carei ; 24. **Rogojan Ioan Livia,** Şc. gen. de 8 ani nr. 1 Carei ; 25. **Buzuloiu Vasile Maria Lucreţia,** Şc. gen. de 8 ani Deseşti rn. Sighet ; 26. **Mesco Teodor Vasile,** Şc. gen. de 8 ani Lunca la Tisa rn. Sighet ; 27. **Şerban Gheorghe Gheorghe,** Şc. gen. de 8 ani nr. 1 Negreşti ; 28. **Balaban Alexandru Gavril,** Şc. medie Negreşti.

REGIUNEA MUREŞ-AUTONOMĂ MAGHIARĂ

1. **Afloarei Gh. Maria,** Grădiniţa cu orar redus Harghita-Siculeni rn. Ciuc ; 2. **Ambrus M. Arpad,** Şc. gen. de 8 ani Mădăraş rn. Ciuc ; 3. **Tudor St. Niculina,** Şc. gen. de 8 ani nr. 1 Tulgheş rn. Gheorghieni ; 4. **Ferencz A. Ladislau,** Şc. gen. de 8 ani Ditrău Jolatca raion. Gheorghieni ; 5. **Kerestes A. Margit,** Şc. gen. de 8 ani Lăzarea rn. Gheorghieni ; 6. **Fanea D. Mircea,** Secţiunea de învăţămînt rn. Luduş ; 7. **Florea A. Vasile,** Şc. gen. de 8 ani Văleni rn. Luduş ; 8. **Bartha I. Ioan,** Şc. gen. de 8 ani Bogata rn. Luduş ; 9. **Antal I. Alexandru,** Şc. gen. de 8 ani Cobăteşti rn. Odorhei ; 10. **Streza P. Zenaida,** Grădiniţa cu orar redus nr. 3 Odorhei rn. Odorhei ; 11. **Petres I. Albert,** Şc. pedagogică Odorhei rn. Odorhei ; 12. **Gherlan St. Nicolae,** Şc. gen. de 8 ani nr. 2 Reghin rn. Reghin ; 13. **Rotaru Gh. Mircea,** Şc. gen. de 8 ani nr. 1 Reghin rn. Reghin ; 14. **Burja R. Zoe,** Grădiniţa cu orar normal nr. 1 Tîrnăveni rn. Tîrnăveni ; 15. **Gunesch M. Gerda,** Grădiniţa sezonieră Jidvei rn. Tîrnăveni ; 16. **Asztalos F. Francisc,** Şc. gen. de 8 ani Medveş rn. Tîrnăveni ; 17. **Munteanu H. Ion,** Şc. gen. de 8 ani Velţ rn. Tîrnăveni ; 18. **Cîntea L. Marcel,** Şc. gen. de 8 ani Capu Corbului rn. Topliţa ; 19. **Ganea I. Alexandrina,** Şc. gen. de 8 ani Hodoşa-Sat rn. Topliţa ; 20. **Pop Gh. Maria,** Şc. medie Band rn. Tg. Mureş ; 21. **Varga A. Gheorghe,** Şc. gen. de 8 ani Găleşti rn. Tg. Mureş ; 22. **Lakatos S. Ioan,** Şc. gen. de 8 ani Bordoşiu rn. Tg. Mureş ; 23. **Giurgiu A. Viorica,** Şc. medie „Al. Papiu Ilarian" Tg. Mureş ; 24. **Ursu P. Dumitru,** Şc. gen. de 8 ani nr. 18 Tg. Mureş ; 25. **Gavri M. Lidia,** Şc. gen. de 8 ani nr. 10 Tg. Mureş. 26 **Truţă V. Nicolae,** Şc. gen. de 8 ani Saticeu rn. Reghin.

REGIUNEA OLTENIA

1. **Turcitu Gheorghe Aurel,** Şc. gen. de 8 ani Terpeziţa rn. Craiova ; 2. **Păsărescu Emanoil Gheorghe,** Secţiunea învăţămînt, regiunea Oltenia ; 3. **Epîngeac Vasile Elena,** Şc. pedagogică Craiova ; 4. **Vrăbete Iulică Margareta,** Grădiniţa de copii nr. 9 Craiova ; 5. **Dumitrescu Trică Gheorghe,** Şc. gen. de 8 ani nr. 1 Calafat ; 6 **Beică Constantin Gheorghiţa,** Grădiniţa de copii nr. 1 Calafat ; 7. **Istodorescu Ion Ion,** Şc. gen. de 8 ani Vînători rn. Calafat ; 8. **Cococi Teodor Ioana,** Grădiniţa nr. 1 Corabia rn. Corabia ; 9. **Ionescu Anton Mihai,** Şc. gen. de 8 ani Morunglav rn. Balş ; 10. **Marcu Antonie Ion,** Şc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Viişoare-Drăgoteşti rn. Balş ; 11. **Jilavu Ion Ion,** Şc. gen. de 8 ani Galicea Mare rn. Băileşti ; 12. **Stoian Ion Virgil,** Şc. gen. de 8 ani Galicea Mare rn. Băileşti ; 13. **Pîrlogea Teodor Florentina,** Şc. gen. de 8 ani nr. 2 Caracal ; 14. **Pepenescu Dumitru Ion,** Şc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Celaru-Şoreni rn. Caracal ; 15. **Bouleanu Titu Iulian,** Şc. gen. de 8 ani Urda rn. Filiaşi ; 16. **Popa Tudor Ion,** Şc. gen. de 8 ani Brădeşti rn. Filiaşi ; 17. **Cauc Constantin Ion,** Şc. gen. de 8 ani Gîrbov rn. Filiaşi ; 18. **Zidăroiu Nistor Constantin,** Şc. medie Bălceşti rn. Olteţu ; 19. **Tălpăşanu C-tin Constantin,** Şc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Talpeş-Nistoi rn. Olteţu ; 20. **Lăzăroiu Gheorghe Gheorghe,** Şc. gen. de 8 ani Drăguţeşti-Iaşi rn. Gorj ; 21. **Danciu Nicolae Nicolae,** Şc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Mătăsari Brădăţel rn. Gorj ; 22. **Tincă Constantin Mircea,** Şc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Brăteşti Căpreni rn. Gilort ; 23. **Uscătescu Constantin Nicoliţa,** Grădiniţa de copii nr. 2 Tg. Jiu ; 24. **Ghelbărău Gheorghe Eugenia,** Grădiniţa de copii nr. 1 Tr. Severin ; 25. **Lupşan Petre Paulina,** Şc. model Tr. Severin ; 26. **Penescu Victor Paraschiva,** Şc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Scatnic rn. Strehaia ; 27. **Popescu Ion Elena,** Grădiniţa de copii nr. 1 Strehaia rn. Strehaia ; 28. **Căpăstraru Partenie Vasile,** Şc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV Nadanova-Buseşti rn. Tr. Severin ; 29. **Istodorescu Mihai Gheorghe,** Şc. medie Siseşti rn. Tr. Severin ; 30. **Şerbănescu Constantin Alex.,** Şc. gen. de 8 ani Recea rn. Vînju Mare.

REGIUNEA PLOIEŞTI

1. **Bălan L. C. Marin,** Şc. gen. de 8 ani Gălbinaşi rn. Buzău ; 2. **Manea D. Ilie,** Casa de copii Buzău ; 3. **Grigore Gh. Maria,** Şcoala specială Buzău ; 4. **Ciachir N. Elena,** Şc. gen. de 8 ani Trestieni rn. Cîmpina ; 5. **Duică Gh. Paula,** Casa de copii „30 Decembrie" Sinaia rn. Cîmpina ; 6. **Ionescu A. Nadejda,** Casa de copii nr. 1 Cîmpina ; 7. **Munteanu V. Ana,** Şc. gen. de 8 ani nr. 4 Cîmpina ; 8. **Popescu M. Maria,** Şc. gen. de 8 ani Ghirdoveni rn. Cîmpina ; 9. **Chitic E. Maria,** Şc. gen. de 8 ani Nehoiu rn. Cislău ; 10. **Bălănescu C. Laurenţiu,** Şc. gen. de 8 ani Călugăreni rn. Mizil ; 11. **Zara N. Gheorghe,** Secţiunea de învăţămînt rn. Ploieşti ; 12. **Rădulescu N. Gheorghe,** Şc. gen. de 8 ani Timosu rn. Ploieşti ; 13. **Ivanov D. Ion,** Şc. medie Plopeni rn. Ploieşti ; 14. **Stănescu Gh. Valentina,** Grădiniţa de copii nr. 2 Ploieşti ; 15. **Nicolaescu Petre,** Şc. gen. de 8 ani nr. 14 Ploieşti ; 16. **Ionescu P. Mihai,** Şc. medie nr. 1 Ploieşti ; 17 **Frîncu Constantin,** Şc. medie nr. 1 rn. Rm. Sărat ; 18. **Marinescu V. Ana,** Grădiniţa de copii nr. 5 or. Rm. Sărat ; 19. **Diniţă St. Ion,** Şc. gen. de 8 ani Măgurele rn. Teleajen ; 20. **Galie D. Ion,** Şc. gen. de 8 ani Izvoare-Mangu rn. Tîrgovişte ; 21. **Rădulescu C. Ştefan,** Şc. gen. de 8 ani nr. 2 oraş Tîrgovişte.

REGIUNEA SUCEAVA

1. **Poting T. Hareta,** Casa de copii şcolari nr. 1 Botoşani ; 2. **Purice I. Aglaia,** Şc. gen. de 8 ani nr. 8 Botoşani ; 3. **Creţu C. Florica,** Şc. gen. de 8 ani Siminicea rn. Botoşani ; 4. **Băcăoanu Gr. Ioan,** Şc. gen. de 8 ani Bădiuţ-Ştefăneşti rn. Botoşani ; 5. **Turculeţ Gh. Hareta,** Şc. gen. de 8 ani Pojorîta rn. Cîmpulung ; 6. **Perci L. Dumitru,** Şc. gen. de 8 ani Brodina de Sus-Izvoarele Sucevei rn. Cîmpulung ; 7. **Ionescu I. Alexandru,** Şc. medie nr. 1 Dorohoi ; 8. **Puhăcel N. Mircea,** Şc. gen. de 8 ani Dumeni com. Cracalia rn. Dorohoi ; 9. **Plăcintă I. Constantin,** Secţia învăţămînt rn. Fălticeni ; 10. **Munteanu C. Maria,** Şcoala medie Dolhasca rn. Fălticeni ; 11. **Tomescu M. Eugenia,** Şc. gen. de 8 ani Dolheştii Mari-Dolheşti rn. Fălticeni ; 12. **Mănăstireanu N. Rozalia,** Şc. gen. de 8 ani Negrileasa rn. Gura Humorului ; 13. **Movileanu C. Emil,** Şc. gen. de 8 ani Drăgoeşti rn. Gura Humorului ; 14. **Popovici I. Gheorghe,** Şc. gen. de 8 ani Volovăţ rn. Rădăuţi ; 15. **Panţir A. Reveica,** Şc. gen. de 8 ani Grămeşti rn. Rădăuţi ; 16. **Onioi D. Virginia,** Şc. gen. de 8 ani Poiana Stampei rn. Vatra Dornei ; 17. **Nistor V. Maria,** Şc. gen. de 8 ani Cozăneşti rn. Vatra Dornei ; 18. **Animiţoaie Gh. Constantin,** Şc. gen. de 8 ani Ghireni-Coţuşca rn. Săveni ; 19. **Chiriac V. Nicolai,** Şc. gen. de 8 ani Feteşti Adîncata or. Suceava ; 20. **Cazae C. Marcelia,** Secţiunea de învăţămînt a regiunii Suceava.

ORAŞUL CONSTANŢA

1. **Aldea Gh. Maria,** Grădiniţa de copii nr. 7 ; 2. **Doicescu P. Olga,** Grădiniţa de copii nr. 8 ; 3. **Dăneţ P. Constantin,** Şc. gen. de 8 ani nr. 6 ; 4. **Ghinea Gh. Gheorghe,** Şc. gen. de 8 ani nr. 15 ; 5. **Mărgean D. Chiva,** Şc. medie nr. 6 ; 6. **Creţu I. Radu,** Şc. medie nr. 1 ; 7. **Turcaru N. Teodora,** Şc. medie nr. 4 ; 8. **Coman Gh. Ion,** Şc. gen. de 8 ani Costineşti-Tuzla ; 9. **Ciocan Şt. Ştefan,** Şc. gen. de 8 ani nr. 16 ; 10. **Pătraşcu Gh. Nicolae,** Şc. medie, Năvodari.

ORAŞUL BUCUREŞTI

1. **Constantinescu I. Emilia,** Şc. gen. de 8 ani nr. 3 ; 2. **Lupuleţ N. Maria,** Grădiniţa din Aleea Vulpache nr. 11 ; 3. **Popescu A. Nicolae,** Casa de copii nr. 1 ; 4. **Tătaru I. Georgeta,** Şc. gen. de 8 ani nr. 1 ; 5. **Băcioiu Ioana,** Grădiniţa de copii nr. 16 ; 6. **Casagicu Silvia,** Şc. gen. de 8 ani nr. 23 ; 7. **Malciolu S. Dobre,** Şc. gen. de 8 ani nr. 23 ; 8. **Marinescu D. Elisabeta,** Grădiniţa Electroaparataj ; 9. **Stoicovici A. Elena,** Şc. gen. de 8 ani nr. 52 ; 10. **Anitaş B. Alexandrina,** Şc. gen. de 8 ani nr. 73 ; 11. **Degan S. Isidor Elisabeta,** Şc. gen. de 8 ani nr. 73 ; 12. **Dumitrescu I. Ştefan,** Şc. gen. de 8 ani nr. 93 ; 13. **Anghelescu I. Victoria,** Grădiniţa „Mătasea Populară" ; 14. **Mănescu N. Elena,** Şc. gen. de 8 ani nr. 102 ; 15. **Vasiliu N. Maria,** Şc. gen. de 8 ani nr. 210 ; 16. **Cazimir Gh. Angela,** Şc. gen. de 8 ani nr. 124 ; 17. **Dumitrache Gh. Florica,** Grădiniţa de copii nr. 31 ; 18. **Stroe I. Vera,** Şc. gen. de 8 ani nr. 133 ; 19. **Busuioc V. Stela,** Şc. gen. de 8 ani cu cl. I—IV nr. 215 ; 20. **Chetreanu Emilia,** Şc. gen. de 8 ani nr. 119 ; 21. **Belcescu Traian,** Şc. gen. de 8 ani nr. 19 ; 22. **Smărăndoiu Filofteia,** Şc. gen. de 8 ani nr. 19 ; 23. **Popovici Maria,** Şc. gen. de 8 ani nr. 19 ; 24. **Iorga Gh. Leanca,** Şc. gen. de 8 ani nr. 159 ; 25. **Cheşcă I. Clementina,** Grădiniţa nr. 98 ; 26. **Niculescu I. Vasile,** Şc. gen. de 8 ani nr. 179 ; 27. **Palade I. Constantin,** Şc. gen. de 8 ani nr. 226 ; 28. **Leu Virginia,** Secţia de învăţămînt a Capitalei ; 29. **Iancu V. Livia,** Palatul Pionierilor.

CENTRALA MINISTERULUI ŞI INSTITUŢII ANEXE

1. **Gafton Georgeta** ; 2. **Matei Ion** ; 3. **Hermannstädter I. Ioan** ; 4. **Iosif S. Tudorita.**

PROFESORI FRUNTAŞI REGIUNEA ARGEŞ

1. **Niţescu C. Ion,** Şc. medie nr. 2 Cîmpulung-Muscel ; 2. **Pleşu A. Vasile,** Şc. medie nr. 1 Cîmpulung-Muscel ; 3. **Gavrilescu M. Claudia,** Şc. pedagogică Cîmpulung-Muscel ; 4. **Caplan Petre,** Secţiunea învăţămînt a raionului Muscel ; 5. **Dinu Marin Ion,** Şc. medie nr. 3 Piteşti ; 6. **Tîrcoveanu Gh. Cecilia,** Şc. medie nr. 1 Piteşti ; 7. **Postelnicescu M. Ion,** Secţ. învăţămînt oraş Piteşti ; 8. **Poligrad N. Nicolae,** Şc. medie nr. 2 Piteşti ; 9. **Ionescu D. Preda,** Şc. medie nr. 1 Piteşti ; 10. **Oprică I. Bucur,** Şc. medie nr. 1 Piteşti ; 11. **Stancu St. Marin,** Şc. gen. de 8 ani Bradu de Sus raion Piteşti ; 12. **Zamfirescu N. Nicolae,** Şc. de 8 ani nr. 4 Curtea de Argeş ; 13. **Trelea Ana,** Şc. medie nr. 1 Rm. Vîlcea ; 14. **Gibescu I. Constantin,** Şc. medie nr. 1 Rm. Vîlcea ; 15. **Iliescu I. Constantin,** Şc. medie Brezoi raion Rm. Vîlcea ; 16. **Ciobanu Gh. Mihai,** Şc. medie Călimăneşti raion Rm. Vîlcea ; 17. **Cretan M. Felicia,** Şc. medie Drăgăşani ; 18. **Diaconu M. Ion,** Sfatul popular al raionului Drăgăneşti-Olt ; 19. **Alexandrescu M. Drăguşin,** Şc. medie Drăgăneşti-Olt ; 20. **Popescu I. Constantin,** Şc. gen. de 8 ani Fierbinţi raion Găieşti ; 21. **Popescu D. Constantin,** Şc. gen. de 8 ani Sineşti raion Horezu ; 22. **Cruceru I. Angela,** Şc. medie nr. 1 Slatina ; 23. **Florea I. Dumitru** Şc. gen. de 8 ani Mărgineni raion Slatina ; 24. **Preoteasa D. Victor,** Secţia de învăţămînt a raionului Rm. Vîlcea ,

REGIUNEA BACĂU

1. **Diaconu Gheorghe,** Sfatul popular al raionului Adjud ; 2. **Gheorghiţă Elena,** Şc. medie nr. 2 Bacău ; 3. **Rohrlich L. Iacob,** Secţiunea de învăţămînt a regiunii Bacău ; 4. **Botezatu Costică,** Secţiunea de învăţămînt a regiunii Bacău ; 5. **Totolea Gh. Vasile,** Şc. gen. de 8 ani Bijghir-Buhoci raion Bacău ; 6. **Trofin S. Speranţa,** Şc. gen. de 8 ani Răcătău, Bacău ; 7. **Tofan I. Ioana,** Şcoala generală de 8 ani Iteşti, raionul Bacău ; 8. **Botez C. Elena,** Şcoala medie nr. 1 oraş Gheorghe Gheorghiu-Dej ; 9. **Micu Ioan,** Şc. medie nr. 1 oraş Gheorghe Gheorghiu-Dej ; 10. **Severin Georgeta,** Secţiunea de învăţămînt a raionului Gheorghe Gheorghiu-Dej ; 12. **Borş D. Constantin,** Şc. medie Piatra Neamţ ; 13. **Mihăilescu V. Veronica,** Şc. medie Bicaz raion Piatra Neamţ ; 14. **Panaite V. Aurel,** Şc. medie Roman ; 15. **Munteanu A. Costache,** Secţiunea de învăţămînt a oraşului Roman ; 16. **Gugu I. Constantin,** Colonia de minori Tg. Ocna ; 17. **Matei I. Gheorghe,** Şc. gen. de 8 ani Poiana Sărată raion Tg. Ocna ; 18. **Răşcanu I. Gheorghe,** Secţiunea de învăţămînt a raionului Tg. Ocna ; 19. **Croitoru V. Gheorghe,** Şc. gen. de 8 ani Grumăzeşti raion Tg. Neamţ.

REGIUNEA BANAT

1. **Seiman P. Ştefan,** Şc. medie Vinga raionul Arad ; 2. **Gherman C. Teodor,** Şc. medie nr. 1 Arad ; 3. **Călţun I. Ivan,** Şc. gen. de 8 ani Slatina Timiş raion Caransebeş ; 4. **Iliescu D. Dumitru,** Şc. medie Făget ; 5. **Crupoviatchim N. Eftimie,** Şc. medie nr. 1 Lugoj ; 6. **Băleanu C. Mircea,** Şc. medie nr. 2 Lugoj ; 7. **Roman R. Liviu,** Şc. medie nr. 2 Lugoj ; 8. **Crăciun A. Aurel,** Şc. medie Oraviţa ; 9. **Dobrescu C. Victor,** Secţiunea de învăţămînt a oraşului Reşiţa ; 10. **Slavik I. Elvira,** Şc. medie Biled raion Sînnicolau ; 11. **Plăcintaru V. Vasile,** Şc. gen. de 8 ani Tomnatic raion Sînnicolau ; 12. **Georgescu Gh. Elena** Şc. generală de 8 ani Variaş, raionul Sînnicolau ; 13. **Petre N. Zaharia,** Şc. medie Peciul Nou raion Timişoara ; 14. **Costa V. Veturia,** Secţia învăţămînt a reg. Banat ; 15. **Cheff E. Valter,** Secţia învăţămînt a reg. Banat ; 16. **Perianu N. Mihai,** Şc. medie de muzică Timişoara ; 17. **Voştinariu Paul Stela,** Şc. gen. de 8 ani nr. 8 Timişoara.

REGIUNEA BRAŞOV

1. **Schuller K. Hans,** Secţia învăţămînt a raionului Agnita ; 2. **Henning I. Ştefan Herman,** Şc. gen. de 8 ani Agnita ; 3. **Săsărman Traian,** Şc. medie nr. 1 Braşov ; 4. **Stoica V. Nicolae,** Secţia învăţămînt a raionului Făgăraş ; 5. **Saftiuc E. Anatolie,** Şc. medie Victoria raion Făgăraş ; 6. **Minea I. Matei,** Şc. gen. de 8 ani Copăcel raion Făgăraş ; 7. **Dragoş V. Victor,** Şc. gen. de 8 ani Voila raion Făgăraş ; 8. **Pop Maria,** Şc. medie nr. 2 Făgăraş ; 9. **Kiss S. Irina,** Şc. medie nr. 1 Sighişoara ; 10. **Popescu Gh. Ioan,** Secţiunea învăţămînt a raionului Sibiu ; 11. **Cotea D. Vasile,** Şc. medie Săliste raion Sibiu ; 12. **Henter R. Mihai,** Şc. medie nr. 2 Sibiu ; 13. **Popovici V. Gheorghe,** Şc. medie nr. 3 Sibiu ; 14. **Dobolyi M. Ladislau,** Secţiunea învăţămînt a raionului Sf. Gheorghe ; 15. **Harko F. Iosif,** Şc. medie nr. 2 Sf. Gheorghe ; 16. **Racz L. Ludovic,** Şc. medie nr. 1 Sf. Gheorghe ; 17. **Imecs B. Maria,** Şc. gen. de 8 ani Ghelinţa raion Tg. Secuiesc.

REGIUNEA BUCUREŞTI

1. **Cristea F. Aurică,** Şc. gen. de 8 ani Storobăneasa raion Alexandria ; 2. **Frumosu Gh. Nicolae,** Şc. medie Alexandria raion Alexandria ; 3. **Mihalache C. Vasile,** Secţiunea învăţămînt a oraşului Călăraşi ; 4. **Pălălău M. Ion,** Secţiunea învăţămînt a raionului Drăgăneşti-Vlaşca ; 5. **Negrea I. Victor,** Sfatul popular al raionului Drăgăneşti-Vlaşca ; 6. **Tudose Anatol,** Secţiunea învăţămînt a raionului Feteşti ; 7. **Petrovici D. Romulus,** Şc. medie nr. 2 Giurgiu ; 8. **Mihai N. Eugenia,** Şc. gen. de 8 ani Nr. 10 Giurgiu ; 9. **Karpis Victor,** Şc. medie nr. 1 Giurgiu ; 10. **Lungu N. Constantin,** Şc. medie Lehliu Gară ; 11. **Zglobin Iordan,** Şc. gen. de 8 ani Valea Argoviei, raionul Lehliu ; 12. **Mercan N. Nicolae,** Secţiunea învăţămînt a raionului Oltenita ; 13. **Neagu N. Constantin,** Şc. gen. de 8 ani Ulmeni raion Oltenita ; 14. **Grigorescu G. Mihai,** Şc. medie nr. 2 Oltenita ; 15. **Bajdechi M. Traian,** Şc. medie nr. 1 Oltenita ; 16. **Cristescu M. Rea Silvia,** Şc. gen. de 8 ani Buftea raion Răcari ; 17. **Ioniţă C. Gheorghe,** Sfatul popular al raionului Răcari ; 18. **Neagoe Iulian,** Şc. gen. de 8 ani Ciurari, raion Roşiori de Vede ; 19. **Dinescu D. Aglaia,** Şc. gen. de 8 ani Poiana raion Slobozia ; 20. **Bolborici P. Florea,** Şc. gen. de 8 ani Tr. Măgurele ; 21. **Pavlovschi Anatol,** Şc. medie Urziceni ; 22. **Marinescu I. Stelian,** Şc. gen. de 8 ani Belejeşti raion Videle ; 23. **Ioaniţescu Gh. Magda,** Şc. medie Videle ; 24. **Enache Maria,** Şc. gen. de 8 ani Pietroiu, raion Feteşti ,

REGIUNEA CLUJ

1. **Lucaci C. Elvira,** Şc. medie Ocna Mureş raion Aiud ; 2. **Bîcu E. Vladimir,** Secţiunea învăţămînt a raionului Aiud ; 3. **Sipoş A. Arpad,** Şc. medie nr. 1 Aiud ; 4. **Zdrulia Gh. Ioan,** Şc. medie „A. Iancu" Aiud ; 5. **Gălăţeanu M. David,** Şc. medie nr. 2 Bistriţa ; 6. **Dănilă Z. Leonida,** Şc. medie nr. 1 Bistriţa ; 7. **Valerică Vladimir,** Secţiunea învăţămînt a raionului Cîmpeni ; 8. **Haiduc N. Viorel,** Şc. medie Abrud raion Cîmpeni ; 9. **Seucan Angela** Secţiunea de învăţămînt a regiunii Cluj 10. **Ţăranu G. Eugen,** Şc. medie nr. 5 Cluj 11. **Bodroghi I. Elisabeta,** Şc. medie nr. 1 Cluj ; 12. **Miron C. Lucreţia,** Şc. medie nr. 5 Cluj ; 13. **Oanţă I. Iosif,** Institutul pedagogic de învăţători Cluj ; 14. **Hălgia I. Ioan,** Secţiunea învăţămînt a regiunii Cluj ; 15. **Bocu I. Maria,** Şc. pedagogică Cluj ; 16. **Mureşan I. Maria,** Şc. gen. de 8 ani nr. 2 Dej ; 17. **Pop S. Titus,** Şc. gen. de 8 ani Tîrlişua Dej ; 18. **Dreptate W Wiliam,** Şc. medie „P. Maior" Gherla 19. **Zoliomy B. Elisabeta,** Şc. gen. de 8 ani Sic raion Gherla ; 20. **Prigoană G Aurel,** Şc. medie Gilău raion Huedin 21. **Vasas F. Samoilă,** Şc. medie Huedin 22. **Hogiu T. Leon,** Sfatul popular al raionului Năsăud ; 23. **Damian V. Vasile,** Şc gen. de 8 ani Mocod raion Năsăud ; 24 **Moise P. Teodor,** Şc. gen. de 8 ani Sut raion Turda ; 25. **Tarţa G. Vasile,** Secţiunea învăţămînt a raionului Turda ; 2 **Iancu I. Vasile,** Secţiunea învăţămînt oraşului Turda ; 27. **Clamba I. Aurel,** Şc medie „M. Viteazul" Turda ; 28. **Babilon I Iuliana,** Şc. medie nr. 1 Zalău ; 29. **Barb S. Sever,** Şc. medie Huedin ; 30. **Simon I Vasile,** Şc. gen. de 8 ani Triteni Coloni Oraş Turda.

REGIUNEA CRIŞANA

1. **Todor I. Adelbert,** Şc. medie nr. Oradea ; 2. **Macovei H. Zaharia,** Şc. pedagogică Oradea ; 3. **Bologa V. Margareta** Şc. medie de muzică Oradea ; 4. **Szikszai S. Tiberiu,** Secţiunea învăţămînt a regiunii Crişana ; 5. **Antal I .Carol,** Şc. gen. de 8 ani nr. 13 Oradea ; 6. **Tuduce I. Gheorghe,** Şc. gen. de 8 ani Cimpanii de Sus raion Beiuş ; 7. **Popa Vasile,** Şc. medie nr. 1 Beiuş ; 8. **Berinde S. Iuliu,** Casa de copii Beiuş ; 9. **Botosiu Gh. Petru,** Şc. gen. de 8 ani Grăniceri raion Criş ; 1 **Negruţiu D. Viorica,** Şc. medie Chişineu Criş raion Criş ; 11. **Ban R. Ioan,** Şc. medie Sebiş raion Gura-Honţ ; 12. **Blaşciuc T. Ioan,** Şc. gen. de 8 ani Buteni raion Gura-Honţ ; 13. **Fodor A. Vasile,** Şc. gen. de 8 ani Şimleu ; 14. **Cioplea C. Constantin,** Şc. gen. de 8 ani Nuşfalău raion Şimleu 15. **Silvăşan Gh. Gheorghe,** Şc. medie Şinleu ; 16. **Mateiaş I. Grigore,** Şc. de 8 ani Cefa raion Salonta ; 17. **Biga A. Paul,** Şc gen. de 8 ani Nojorid raion Oradea ; 1 **Betuker I. Ioan,** Şc. medie Marghita ; 1 **Nandra N. Aurel,** Secţiunea învăţămînt raionului Marghita ; 20. **Parfenie C. Vasile** Şc. medie Ineu. 21. **Nedin R. Ioan,** Şc. medie „Dr. Petru Groza" Beiuş.

REGIUNEA DOBROGEA

1. **Maraloi Nicolae,** Şc. gen. de 8 ani S rai raion Hîrşova ; 2. **Lucaci A. Ion,** Şc medie nr. 1 Medgidia ; 3. **Alexandru T. Io** Secţiunea învăţămînt a raionului Medgidia ; 4. **Paraşca Ştefania,** Şc. medie T praisar raion Negru Vodă ; 5. **Pera Zaf fira,** Şc. gen. de 8 ani Valea Nucarii raion Tulcea ; 6. **Macarie P. Ion,** Şc. m die Cernavodă raion Medgidia.

REGIUNEA GALAŢI

1. **Gorinco Gh. Florica,** Şc. medie nr. Brăila ; 2. **Trufaşu Gh. Nicolae,** Şc. ge de 8 ani nr. 9 Brăila ; 3. **Chiriţă P. Dumitru,** Secţiunea învăţămînt a raionul Brăila ; 4. **Ciocoiu N. Gheorghe,** Şc. ge de 8 ani Adam raion Bujor ; 5. **Lungule cu V. Ionica,** Şc. gen. de 8 ani Viile rai Bujor ; 6. **Ghelase R. Cristina,** Şc. gen. 8 ani Plopu raion Făurei ; 7. **Hîrjoghe Costache,** Secţiunea învăţămînt a raion lui Făurei ; 8. **Arvinte S. Constantin,** gen. de 8 ani nr. 10 Focşani ; 9. **Dascălu**

(Continuare în pag. 7-a)

(Urmare din pag. 6-a)

Maria, Şc. medie „Al. I. Cuza" Focşani ; 10. **Nicolau C. Gheorghe**, Şc. medie „Al. I. Cuza" Focşani ; 11. **Popovici V. Elena**, Şc. gen. de 8 ani Colacu-Valea Sării rn. Focşani ; 12. **Vasiliu H. Maria**, Şc. gen. de 8 ani Bilieşti raion Focşani ; 13. **Vrabie A. Toma**, Şc. gen. de 8 ani Coteşti raion Focşani ; 14. **Catană I. Paula**, Şc. medie nr. 1 Galaţi ; 15. **Finichiu N. Gheorghe**, Secţiunea învăţământ a oraşului Galaţi ; 16. **Alexiu Tr. Mariana**, Şc. medie Panciu; 17. **Albu I. Floarea**, Şc. gen. de 8 ani Soveja raion Panciu ; 18. **Gălăţeanu Gh. Gheorghe**, Şc. gen. de 8 ani Furcenii-Vechi raion Tecuci. 19. **Enăchescu V. Gheorghe** Secţia înv. oraş Galaţi.

REGIUNEA HUNEDOARA

1. **Gherbea T. Emilia**, Şc. medie Alba Iulia raion Alba ; 2. **Pienaru T. Traian**, Şc. gen. de 8 ani Vinţul de Jos raion Alba; 3. **Popa D. Sextilia**, Şc. medie „A. Iancu" Brad ; 4. **Golcea Lazăr Ionel**, Şc. medie Gurabarza raion Brad ; 5. **Ciorobîtcă Gh. Maria**, Şc. pedagogică Deva ; 6. **Groza P. Traian**, Şc. medie Simeria ; 7. **Udrea I. Ioan**, Secţiunea învăţământ a oraşului Hunedoara ; 8. **Blendea Gh. Vasile**, Sfatul popular al raionului Ilia ; 9. **Băbeanu L. Radu**, Secţiunea învăţământ a oraşului Petroşani ; 10. **Sivan S. Maximilian**, Şc. medie Sebeş ; 11. **Henegar I. Eleonora**, Şc. medie Sebeş.

REGIUNEA IAŞI

1. **Gîlcă V. Gheorghe**, Şc. medie nr. 3 Bîrlad ; 2. **Parfene V. Constantin**, Şc. medie nr. 1 Bîrlad ; 3. **Stamatin P. Horia**, Şc. gen. de 8 ani Bogdăneşti raion Bîrlad; 4. **Andronic V. Tasia**, Şc. gen. de 8 ani Grumezoaia raion Huşi ; 5. **Luca V. Gheorghe**, Şc. medie Huşi ; 6. **Costandache Şt. Mihai**, Şc. medie nr. 3 Iaşi ; 7. **Nicolau I. Cornelia**, Şc. generală de 8 ani nr. 6 Iaşi; 8. **Rădoi T. Stere**, Şc. medie nr. 7 Iaşi ; 9. **Bighiu I. Petru**, Şc. gen. de 8 ani Dobrovăţ raion Iaşi ; 10. **Uglea Gh. Vasile**, Şc. medie Vlădeni raion Iaşi ; 11. **Petrovici Cl. Vasile**, Şc. generală de 8 ani Ţigăneşti raion Iaşi ; 12. **David D. Gheorghe**, Şc. gen. de 8 ani Băceşti raion Negreşti ; 13. **Bodoşcă A. Vasile**, Şc. medie Hălăuceşti raion Paşcani ; 14. **Simiuc C. Eugen**, Şc. medie nr. 1 Vaslui ; 15. **Ciobanu V. Traian**, Şc. generală de 8 ani Deleni raion Vaslui ; 16. **Arhip D. Emil**, Şc. gen. de 8 ani Zăpodeni raion Vaslui ; 17. **Măcăreanu T. Inocenţiu**, Secţia învăţământ reg. Iaşi ; 18. **Şuteu Alexandru Mircea**, Secţia învăţământ reg. Iaşi.

REGIUNEA MARAMUREŞ

1. **Sandru I. Rozalia**, Şc. medie nr. 1 Baia Mare ; 2. **Berti M. Livia**, Şc. medie nr. 2 Baia Mare ; 3. **Costea V. Ana**, Şc. medie nr. 1 Baia Mare ; 4. **Sîrb I. Gheorghe**, Şc. medie nr. 2 Satu Mare ; 5. **Bellechi I. Ioan**, Şc. medie nr. 1 Satu Mare ; 6. **Boroş M. Mihai**, Şc. medie nr. 1 Satu Mare ; 7. **Niţescu Şt. Maria**, Şc. gen. de 8 ani nr. 3 Sighetul Marmaţiei ; 8. **Kasztl E. Marta**, Şc. gen. de 8 ani nr. 12 Sighetul Marmaţiei ; 9. **Man O. Octavian**, Şc. medie Carei ; 10. **Marian D. Eugenia**, Şc. medie Negreşti ; 11. **Roman N. Gavril**, Secţiunea învăţământ raion Lăpuş ; 12. **Dinu C. Niculae**, Secţiunea învăţământ raion Oaş ; 13. **Bărbulescu I. Gabriela** Şc. gen. de 8 ani Valea Seacă raion Oaş ; 14. **Mureşan V. Dumitru**, Şc. gen. de 8 ani Satulung raion Somcuţa ; 15. **Pogăceaş L. Virginia**, Sfatul popular al raionului Somcuţa ; 16. **Moisiuc A. Alexandru**, Şc. gen. de 8 ani Crăciuneşti Sighet ; 17. **Georgeanu A. Ioan**, Şc. medie Vişeul de Sus ; 18 **Zegreanu I. Titus**, Şc. gen. de 8 ani nr. 1 Vişeul de Sus ; 19. **Huciuc V. Constantin**, Şc. gen. de 8 ani Vişeul de Sus ; 20. **Fanksiki C. Coloman**, Secţiunea învăţământ raion Satu Mare.

REGIUNEA MUREŞ-AUTONOMĂ MAGHIARĂ

1. **Bogos I. Alexandru**, Şc. gen. de 8 ani Sîntimbru raionul Ciuc ; 2. **Fülöp I. Emeric**, Şc. gen. de 8 ani Cîrţa rn. Ciuc; 3. **Modval F. Laurenţiu** Şc. medie Gheorghieni; 4. **Cătinean V. Constantin**, Secţiunea de învăţământ raion Luduş ; 5. **Tarţa V. Adrian**, Şcoala medie Sărmaş raion Luduş ; 6. **Utö A. Edit**, Şc. medie Cristuru Secuiesc raion Odorhei ; 7. **Mageru I. Ecaterina**, Şc. pedagogică Odorhei raion Odorhei ; 8. **Suciu E. Vasile**, Secţiunea învăţământ raion Reghin ; 9. **Kiraly I. Alexandru**, Şc. gen. de 8 ani nr. 3 Reghin ; 10. **Suteu I. Titus**, Şc. gen. de 8 ani nr. 8 Reghin ; 11. **Tetcu A. Eugenia**, Şcoala generală de 8 ani nr. 1 Tîrnăveni ; 12. **Covrig I. Ştefan**, Şc. medie Tîrnăveni ; 13. **Moga P. Ladislau**, Şc. gen. de 8 ani Borsec raion Topliţa ; 14. **Varodi Gh. Laura**, Şc. medie Topliţa ; 15. **Szabó V. Valentin** Secţiunea învăţământ raion Tg. Mureş ; 16. **Takacs Z. Sara**, Şc. medie „Al. Papiu Ilraian" Tg. Mureş ; 17. **Kadar V. Sara**, Şc. medie „Bolyai Farkaş" Tg. Mureş ; 18. **Tîrnăveanu Gh. Corina**, Şc. medie „Al. Papiu Ilarian" Tg. Mureş.

REGIUNEA OLTENIA

1. **Sevcenco C. Alexandru**, Secţiunea învăţământ raion Balş ; 2. **Neacşu I. Nicolae**, Secţiunea învăţământ raion Băileşti ; 3. **Dascălu I. Constantin**, Secţiunea învăţământ raion Băileşti ; 4. **Pîrvulescu I. Nicolae**, Şc. medie Calafat ; 5. **Grecu V. Victor**, Secţia învăţământ raion Calafat ; 6. **Bujorică Gh. Florea**, Şc. medie Bechet raion Corabia ; 7. **Stănescu A. Marius**, Şc. gen. de 8 ani nr. 3 Corabia ; 8. **Cumpănaşu C. Ion**, Şc. gen. de 8 ani Orlea raion Corabia ; 9. **Aprodu N. Dumitru**, Şc. medie Corabia ; 10. **Cruşoveanu S. Eftimie**, Secţiunea de învăţământ a raionului Corabia ; 11. **Dobru C. Vasile**, Şc. medie nr. 2 Caracal ; 12. **Popescu Romeo**, Secţiunea învăţământ a oraşului Craiova; 13. **Petrescu P. Anastasie**, Şc. medie nr. 2 Craiova ; 14. **Ciolac C. Ion**, Şc. medie nr. 1 Craiova ; 15. **Firănescu M. George**, Şc. medie nr. 3 Craiova ; 16. **Merfu T. Titu**, Secţiunea de învăţământ a regiunii Oltenia ; 17. **Iliuţă I. Dumitru**, Şc. pedagogică Craiova ; 18. **Drăgoescu C. Cornel**, Şc. specială de surzi Craiova ; 19. **Pupăză Gr. Vasile**, Secţiunea de învăţământ a regiunii Oltenia ; 20. **Rotaru Buşoi C. Gheorghe**, Şc. medie Melineşti, raion Filiaşi ; 21. **Popescu Gh. Aurelia**, Şc. medie Novaci raion Gilort ; 22. **Mihai D. Ioana**, Şc. medie Bălceşti raion Olteţu ; 23. **Gubandru D. Ştefan**, Şc. gen. de 8 ani Gheoroiu Centru rn. Olteţu; 24. **Bogheanu D. Gheorghe**, Şc. medie Bălceşti raion Olteţu ; 25. **Vlad N. Victoria**, Şc. gen. de 8 ani Drăgoteşti raion Strehaia ; 26. **Tulhină I. Nicolae**, Şc. gen. de 8 ani Strehaia ; 27. **Cucută D. Constantin**, Şc. medie nr. 1 oraş Tg. Jiu ; 28. **Hutium V. Elena**, Şc. medie nr. 2 oraş Tg. Jiu ; 29. **Grecu I. Valeriu**, Şc. gen. de 8 ani Hinova raion Tr. Severin ; 30. **Severin P. Petre**, Şc. de muzică şi arte plastice Tr. Severin ; 31. **Rotaru I. Ionel**, Şc. medie nr. 2 Tr. Severin ; 32. **Rădulescu C. Nicolae**, Secţiunea de învăţământ a raionului Vînju Mare ; 33. **Zimbler M. I. Albert**, Secţiunea de învăţământ a reg. Oltenia.

REGIUNEA PLOIEŞTI

1. **Şoarec Gh. Alexandru**, Şc. gen. de 8 ani Padina raion Buzău ; 2. **Bordea C. Tiberiu**, Şc. pedagogică Buzău ; 3. **Ion R. Constantin**, Şc. specială Buzău ; 4. **Diaconescu C. Maria** Şc. medie nr. 1 Buzău ; 5. **Părpăuţă D. Teodor**, Casa de copii „30 Decembrie" Sinaia ; 6. **Tudor Gh. Mihai**, Secţiunea învăţământ a raionului Cîmpina ; 7. **Stanciu Gh. Gheorghe**, Şc. medie nr. 1 Cîmpina ; 8. **Bungărdeanu T. Marcela**, Şc. medie nr. 2 Cîmpina ; 9. **Frăţilă Şt. Stamate**, Secţiunea de învăţământ a raionului Cislău ; 10. **Drăjneanu I. Constantin**, Şc. medie Mizil ; 11. **Dragomirescu C. Constantin**, Şc. medie Mizil ; 12. **Vulpescu Gh. Mihai**, Şc. medie nr. 6 Ploieşti ; 13. **Moroianu V. Gheorghe**, Şc. gen. de 8 ani nr. 20 Ploieşti ; 14. **Bălan V. Nicolae**, Şc. medie nr. 1 Ploieşti ; 15. **Ioaniţescu Şt. Nina**, Şc. gen. de 8 ani Popeşti-Negreşti Ploieşti ; 16. **Grigore M. Ion**, Şc. gen. de 8 ani Drăgăneşti raion Ploieşti ; 17. **Ungureanu S. Medelia**, Şc. gen. de 8 ani Obrejiţa rn. Rm. Sărat; 18. **Aldiş N. Valeria**, Şc. medie nr. 2 Rm. Sărat ; 19. **Ionescu C. Ion**, Şc. medie Teleajen ; 20. **Georgescu A. Elena**, Şc. medie Fieni raion Tîrgovişte ; 21. **Bănulescu A. Valeria**, Şc. medie nr. 1 Tîrgovişte ; 22. **Frăţeanu I. Maria** Şc. medie nr. 2 Tîrgovişte.

REGIUNEA SUCEAVA

1. **Drăghici Gh. Ana**, Şc. medie nr. 2 Botoşani ; 2. **Galer C. Ioan**, Şc. medie Ştefăneşti Botoşani ; 3. **Iacoban V. Irina**, Liceul „Dragoş Vodă" Cîmpulung ; 4. **Caziuc D. Nicolae**, Liceul „Dragoş Vodă" Cîmpulung ; 5. **Zaiţ E. Maria**, Şc. medie nr. 1 Dorohoi ; 6. **Ştirbu O. Constantin**, Şc. medie Drăguşeni raion Fălticeni ; 7. **Guleac V. Eufrosina**, Şc. gen. de 8 ani Ilişeşti raion Gura Humorului ; 8. **Stan I. Alexandrina**, Şc. gen. de 8 ani nr. 1 Suceava ; 9. **Moraru I. Ghiţă**, Şc. gen. de 8 ani nr. 1 Suceava ; 10. **Miclescu V. Silvia**, Şc. medie nr. 2 Suceava ; 11 **Chindea C. Constantin**, Secţiunea învăţământ a regiunii Suceava ; 12. **Moraru A. Valentin**, Şc. medie Vatra Dornei ; 13. **Jacotă I. Leucadia**, Şc. gen. de 8 ani Horodnic-Est raion Rădăuţi.

ORAŞUL CONSTANŢA

1. **Dumitru C. Stelian**, Şc. gen. de 8 ani nr. 13 ; 2. **Fusu S. Elena**, Şc. medie nr. 1 ; 3. **Georgescu D. Ana**, Şc. gen. de 8 ani nr. 10 ; 4. **Ionescu C. Aurelia**, Şc. gen. de 8 ani nr. 4 ; 5. **Leondariu I. Elisabeta**, Şc. medie nr. 3 ; 6. **Negoescu A. Livia**, Şc. gen. de 8 ani nr. 12 ; 7. **Teodorescu I. Petre**, Şc. medie nr. 7 ; 8. **Vulpe I. Dafina**, Secţiunea de învăţământ a oraşului.

ORAŞ BUCUREŞTI

1. **Petrescu P. Silvia**, Şc. medie nr. 7 ; 2. **Alexandrescu Constantin**, Şc. medie nr. 37 ; 3. **Voiculescu Ioan**, Şc. medie nr. 12 ; 4. **Vărzaru Simion**, Şc. Medie nr. 12 ; 5. **Dimian I. Ortansa**, Şc. gen. de 8 ani nr. 53 ; 6. **Costea I. Mihai**, Şc. medie nr. 13 ; 7. **Mancaş I. Felicia**, Şc. medie nr. 16 ; 8. **Dogaru P. Vladimir-Constantin**, Şc. medie nr. 18 ; 9. **Marcu N. Dumitru**, Şc. medie nr. 36 ; 10. **Iliescu I. Victor**, Şc. medie „Gh. Lazăr" ; 11. **Grigorcea C. Petre**, Şc. medie nr. 2 „T. Vladimirescu" ; 12. **Blideanu V. Eugen**, Şc. gen. de 8 ani nr. 165 ; 13. **Saraş S. Marcel**, Şc. medie nr. 3 ; 14. **Sucitu I. Ioan**, Şc. medie nr. 3 ; 15. **Filimon Lazăr Elisabeta**, Şc. gen. de 8 ani nr. 161 ; 16. **Păsărică Gh. Florea**, Şc. medie nr. 18; 17. **Macarie A. Maria Antoaneta**, Palatul pionierilor ; 18. **Fica Gh. Ioan**, Palatul pionierilor ; 19. **Gîdiuţă Cornelia**, Şc. medie nr. 36 ; 20. **Ghidu I. Gheorghe**, Şc. medie nr. 36 ; 21. **Ionescu Mariana**, Şc. gen. de 8 ani nr. 119 ; 22. **Andrei Maria**, Şc. gen. de 8 ani nr. 119 ; 23. **Pandelescu Ileana**, Şc. gen. de 8 ani nr. 119 ; 24. **Dogaru E. Rada**, Şc. gen. de 8 ani nr. 119 ; 25. **Iliescu Agata**, Şc. gen de 8 ani nr. 119.

CENTRALA MINISTERULUI ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ŞI INSTITUŢIILE ANEXE

1. **Vîlciu Ion** ; 2. **Simionescu Vladimir** ; 3. **Regman Zorina** ; 4. **Capidan Emil** ; 5. **Iliescu Constantin** ; 6. **Dragomir Ion** ; 7. **Lungulescu Marcela** ; 8. **Căpătoiu Nicolae**; 9. **Teodorescu Victor** ; 10. **Popescu Florin** ; 11. **Ciuraru Emilia** ; 12. **Nistor Emil** ; 13. **Dvorjak Emil** ; 14. **Orăscu Constantin**; 15. **Filoteanu Nicolae** ; 16. **Taiban Maria** ; 17. **Oancea Marinel** ; 18. **Dumitru Gr. Emilian** ; 19. **Nedelcu M. Virginia Eufrosina** ; 20. **Vasiliu V. Dana** ; 21. **Voicu I. Voicu** ; 22. **Biţu C. Ioan** ; 23. **Dragomirescu N. Marcela** ; 24. **Nedelcovici P. Antoaneta Eliza** ; 25. **Petroveanu C. Aurel** ; 26. **Sechter I. Ernestina** ; 27. **Sorescu O. Virginia** ; 28. **Sulgerescu I. Dumitru** ; 29. **Medianu I. Bojena** ; 30. **Ghivirigă M. Luminiţa** ; 31. **Marinescu Gh. Cornelia.**

CONSILIUL SUPERIOR AL AGRICULTURII

1. **Popa Gh. Ioan**, Centr. Şcolar Agricol Alexandria ; 2. **Iovu M. Ioan**, Centr. Şcolar Agricol Malu Mare ; 3. **Carnaucof N. Tudorel**, Centr. Şcolar Agricol Poarta Albă ; 4. **Lungu I. Marin**, Şcoala profes. Mecanici Agricoli Balş ; 5. **Dragomirescu V. Sabin**, Centr. Şcolar Agricol Slatina ; 6. **Pogăceanu Romulus**, Centr. Şcolar Agricol Lugoj ; 7. **Nica I. Bucur**, Centr. Şcolar Agricol Diosig ; 8. **Csovassy B. Gheorghe**, Centr. Şcolar Agricol Ciumbrud ; 9. **Pantor Gh. Constantin**, Centr. Şcolar Agricol Curtea de Argeş ; 10. **Botiş I. Petre**, Centr. Şcolar Agricol Timişoara; 11. **Corpade Vasile**, Centr. Şcolar Agricol Lugoj ; 12. **Stănculea Ion**, Centr. Şcolar Agricol Blaj ; 13. **Barbu P. Pompiliu**, Centr. Şcolar Agricol Sibiu ; 14. **Popescu C. Dumitru**, Centr. Şcolar Agricol Oradea ; 15. **Pîrvuleţ I. Constantin**, Centr. Şcolar Agricol Calafat ; 16. **Creţu A. Silviu**, Şcoala profes. Mecanici Agricoli Urziceni ; 17. **Stănescu Smărăndescu M. Jana**, Centr. Şcolar Agricol Craiova ; 18. **Rabîncă D. Alexandru**, Centr. Şcolar Agricol Rm. Sărat ; 19. **Măgereanu I. Valter**, Centr. Şcolar Agricol Alexandria; 20. **Simionescu C. Constantin**, Centr. Şcolar Agricol Fundulea ; 21. **Radoveanu V. Ortansa**, Centr. Şcolar Agricol Dragomireşti ; 22. **Banciu M. Aurel**, Centr. Şcolar Agricol Brăila ; 23. **Constantinescu I. Alexandru**, Centr. Şcolar Agricol Fierbinţi.

MINISTERUL INDUSTRIEI METALURGICE

1. **Voinea I. Alexandru**, Grupul Şcolar C.S. Hunedoara.

MINISTERUL INDUSTRIEI CONSTRUCŢIILOR DE MAŞINI

1. **Florescu Gh. Alexandru Teodor**, Şcoala profes. „Autobuzul" Bucureşti ; 2. **Gavrilă Gh. Gheorghe**, Grupul Şcolar „Unirea" Bucureşti ; 3. **Sîrbu C. Petre**, Şcoala profes. „Semănătoarea" Bucureşti; 4. **Gărdăreanu N. Iancu**, Şcoala profes. Maşini Electrice Bucureşti ; 5. **Iliescu C. Constanţa**, Şcoala profes. Maşini Electrice Bucureşti ; 6. **Frăţilă D. Aneta**, Şcoala profs. Griviţa Roşie Bucureşti ; 7. **Jianu C. Tiberiu**, Grupul Şcolar Reşiţa ; 8. **Watzek I. Ladislau**, Grupul Şcolar Tehnofrig Cluj; 9. **Dumitrescu S. Aurelian**, Şcoala profes. Şantierul Naval Constanţa ; 10. **Pepenescu I. Haralambie**, Grupul Şcolar Uzinele mecanice Cîmpulung ; 11. **Ivancu C. Constantin**, Grupul Şcolar Uzinele mecanice Cîmpulung ; 12. **Bumbacu S. Florinţa**, Şcoala profes. „6 Martie" Zărneşti reg. Braşov.

MINISTERUL INDUSTRIEI PETROLULUI ŞI CHIMIEI

1. **Uţă I. Valeria**, Grup. Şcolar Petrol Chimie Buc. ; 2. **Teodorescu I. Vicenţiu**, Grup. Şcolar Petrol Chimie Cîmpina ; 3. **Taflan P. Ana**, Grup Şcolar Petrol Chimie Făgăraş ; 4. **Dumitru P. Corina**, Grup. Şcolar Petrol Chimie Iaşi ; 5. **Cosma C. Elena**, Grup Şcolar Petrol Chimie „Gheorghe Gheorghiu-Dej" ; 6. **Popescu C. Scarlat**, Grup. Şcolar Petrol Chimie Tîrgovişte ; 7. **Caracostea C. Alfred**, Grup. Şcolar Petrol Chimie Ploieşti ; 8. **Condurăţeanu I. Magdalena**, Şc. prof. Petrol Chimie Ploieşti ; 9. **Danciu I. Livia**, Grup. Şcolar Petrol Chimie Timişoara ; 10. **Ghiuriţan I. Ioil**, Grup. Şcolar Petrol Chimie Dej ; 11. **Nicolau S. Elena**, Grup. Şcolar Petrol Chimie Cîmpina ; 12. **Buhai N. Petre**, Grup. Şcolar Petrol Chimie Cîmpina ; 13. **Dănciuc S. Luca**, Grup. Şcolar Petrol Chimie Cîmpina ; 14. **Papa I. Florica**, Grup Şcolar Chimie Craiova ; 15. **Nedelcu I. Gheorghe**, Şc. prof. Petrol Chimie Codlea.

MINISTERUL INDUSTRIEI CONSTRUCŢIILOR

1. **Vulpescu I. Mircea Romulus**, Min. Ind. Constr. Serv. Înv. ; 2. **Boiangiu F. Costin**, Grup. Şcolar Construcţii Bucureşti; 3. **Enescu Şt. Ion**, Grup Şcolar Construcţii Scăieni Ploieşti ; 4. **Săsăran Gh. Cornel**, Şcoala profs. Construcţii Jimbolia ; 5. **Lazarovici A. Nicolae**, Grup. Şcolar Construcţii Săcele ; 6. **Iacovache N. Aurelian**, Grup. Şcolar Construcţii Bucureşti ; 7. **Muşatescu I. Jenica Carolina**, Grup Şcolar Construcţii Bucureşti ; 8. **Moldoveanu Gheorghe**, Grup. Şcolar Construcţii Săcele.

MINISTERUL INDUSTRIEI UŞOARE

1. **Tarnovschi D. Elisabeta**, Şc. profes. F.R.B. Bucureşti ; 2. **Mihăilescu I. Elisabeta**, Şc. profes. „Partizanul Roşu" Braşov ; 3. **Olaru N. Elena**, Centr. Şcolar Cisnădie ; 4. **Males Gh. Gheorghe**, Şc. profes. Lugoj ; 5. **Bălan M. Riurel**, Şc. profes. Solidaritatea Oradea ; 6. **Barbu D. Ion**, Centr. Şcolar Sibiu ; 7. **Schulz A. Gheorghe**, Centr. Şcolar Timişoara ; 8. **Macovei M. Emil**, Şc. profes. Metalo-Tehnica Tg. Mureş ; 9. **Adam M. Maria**, Şc. profes. Metalo-Tehnica Tg. Mureş ; 10. **Cruceanu Ştefan**, Centr. Şcolar Turda.

MINISTERUL INDUSTRIEI ALIMENTARE

1. **Cîmpean Vasile**, Centr. Şcolar M.I.A. Sibiu ; 2. **Jugăreanu Al. Maria**, Centr. Şcolar M.I.A. Bucureşti ; 3. **Pall Şt. Francisc**, Şc. profes. M.I.A. Roman.

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ŞI TELECOMUNICAŢIILOR

1. **Cărbunaru P. Florian**, Şc. profes. Auto Oradea ; 2. **Ruşanu R. Tone**, Şc. profes. Mecano-Naval Giurgiu ; 3. **Bosinceanu V. Elena**, Şc. profes. C.F. Bucureşti; 4. **Sasu N. Viorel**, Şc. profes. Auto Bucureşti ; 5. **Dumitrescu N. Silvia**, Şc. profes. Construcţii C.F. Piteşti.

MINISTERUL MINELOR ŞI ENERGIEI ELECTRICE

1. **Palacianu P. Olga**, Grup. Şcolar energetic Bucureşti; 2. **Cernitu D. Anastasie**, Grup. Şcolar energetic Craiova; 3. **Leucian S. Romulus**, Şc. profes. Gurabarza, Hunedoara.

MINISTERUL ECONOMIEI FORESTIERE

1. **Ciobanu L. Petru**, Grup. Şcolar forestier Cîmpulung Moldovenesc.

MINISTERUL COMERŢULUI INTERIOR

1. **Pătraşcu D. Ion**, Grup. Şcolar Comercial Craiova ; 2. **Bartha L. Anton**, Grup. Şcolar Comercial Arad ; 3. **Pop Gh. Alexandrina**, Grup. Şcolar Comercial „N. Cretzulescu" Buc. 4. **Lupu D. Roza**, Grup. Şcolar Comercial „N. Cretzulescu" Buc. ; 5. **Kindlein Mariana**, Grup. Şcolar Comercial „N. Cretzulescu" Buc. ; 6. **Comandar I. Amfilofie**, Grup. Şcolar Comercial Botoşani ; 7. **Gudi C. Maria**, Şc. profes. Alimentaţie Publică Buc.

MINISTERUL FINANŢELOR

1. **Ivan I. Ştefan**, Şc. tehnică financiară Timişoara ; 2. **Pană I. Florin**, Şc. tehnică financiară Braşov.

MINISTERUL SĂNĂTĂŢII ŞI PREV. SOCIALE

1. **Carapancea M. Jana**, Şc. tehnică Sanitară Bucureşti ; 2. **Motculescu D. Elisabeta**, Şc. tehnică Sanitară Bucureşti ; 3. **Voiculescu C. Sanda**, Şc. tehnică Sanitară Bucureşti ; 4. **Ciocănea Gh. Maria**, Şc. profes. Spec. nr. 1 Bucureşti ; 5. **Weidman O. Carol**, Şc. profes. Spec. nr. 2 Timişoara ; 6. **Tudosiu Gh. Ion**, Şc. profes. Spec. nr. 2 Timişoara ; 7. **Gheorghiţă I. Anton**, Şc. profes. Spec. nr. 4 Iaşi ; 8. **Barbu C. Panaite**, Şc. profes. Spec. nr. 4 Iaşi ; 9. **Marcu M. Ion**, Şc. profes. Spec. nr. 5 Bucureşti ; 10. **Gorea Dumitru**, Şc. profes. Spec. nr. 5 Bucureşti.

COMITETUL DE STAT PENTRU CONSTRUCŢII ARHITECTURĂ ŞI SISTEMATIZARE

1. **Sipoş Georgeta**, Şc. tehnică de arhitectură şi constr. Bucureşti ; 2. **Vasilescu V. Aurel**, Şc. tehnică de artitectură şi constr. ; 3. **Făinaru L. Jean**, Şc. tehnică de arhitectură şi constr.

CENTROCOOP

1. **Buliga Maria**, Centr. Sc. cooperatist Caracal.

UCECOM

1. **Selmereanu I. Liviu**, Grup. Şcolar UCECOM Bucureşti ; 2. **Tocitu V. Ioan**, Şc. profes. UCECOM Timişoara.

MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

1. **Soare V. Ion**, Grup. Şcolar M. I. Stenodactilografie Bucureşti ; 3. **Folescu D. Ioan**, Şc. tehnică de stenodactilografie Bucureşti ; 4. **Botezat Dragoş**, Ministerul Învăţământului ; 5. **Linul Ştefan**, I.P.C.D. Cluj.

Acordarea gradului I în învăţământ

Prin Ordinul ministrului învăţămîntului, nr. 588/1965 s-a acordat gradul I în învăţământ următoarelor cadre didactice (educatoare, învăţători şi profesori):

EDUCATOARE

Nicolaescu Viorica, Grădiniţa de copii nr. 2 Cîmpulung, reg. Argeş.
Olivotto Maria, Grădiniţa de copii nr. 2 Piteşti.
Nae Dumitra, Inspectoare metodistă la secţia de învăţământ a regiunii Argeş.
Carabela Maria, Grădiniţa de copii nr. 41 Bucureşti.
Bucatcă Maria, Grădiniţa de copii „Mătasea Populară" Bucureşti.
Sasu Valeria, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Timişoara.
Ionescu Aurelia, Grădiniţa de copii nr. 5 Timişoara.
Popa Sofia, Grădiniţa de copii nr. 12 Timişoara.
Zahradnyik Ana, Grădiniţa de copii nr. 4 Timişoara.
Hălmăgean Maria, Grădiniţa de copii nr. 1 Arad.
Golcea Maria, Grădiniţa de copii nr. 1 Brad, regiunea Hunedoara.
Rusilă Ecaterina, Inspectoare metodistă la secţia de învăţământ a oraşului Braşov.
Şoimu Angela, Grădiniţa de copii nr. 5 Braşov.
Boşoteanu Vesa, Grădiniţa de copii „Dezrobirea" Braşov.
Funariu Elena, Grădiniţa de copii nr. 1 Ocna Mureş, regiunea Cluj.
Duică Paula, Casa de copii preşcolari din Sinaia.

ÎNVĂŢĂTORI

Ştefănescu Florica, Şcoala de 8 ani com. Gurarîului, regiunea Braşov.
Decei Ana, Şcoala de 8 ani Gurarîului, regiunea Braşov.
Molodeţ Maria, Şcoala de 8 ani nr. 9 Sibiu.
Molodeţ Nicolae, Şcoala de 8 ani nr. 9 Sibiu.
Dobre Marin, Şcoala de 8 ani Selimber Sibiu, regiunea Braşov.
Tăcutu Maria, Şcoala de 8 ani nr. 6 Braşov.
Buleti Vasile, Şcoala de 8 ani nr. 4 Braşov.
Duică M. Gheorghe, Şcoala medie Sinaia.
Radu Petre, Inspector metodist, reg. Braşov.
Teodorescu Julian, Şcoala de 8 ani Stejarul, regiunea Oltenia.
Ciocîrlan Smărăndiţa, Şcoala de 8 ani nr. 3 Craiova.
Cringoiu Maria, Institutul pedagogic de 2 ani Craiova.
Văduva Angela, Şcoala medie Bălceşti, regiunea Oltenia.
Bolohan Modest, Şcoala pedagogică Craiova.
Epingeac Elena, Şcoala pedagogică Craiova.
Chivu Nicolae, Şcoala de 8 ani nr. 13 Craiova.
Vlad Ion, Şcoala de 8 ani comuna Izvorul, regiunea Oltenia.
Negulescu Eleonora, Şcoala de 8 ani nr. 4 Tg. Jiu.
Ologoiu Vasile, Şcoala de 8 ani comuna Căprenii de Sus, regiunea Oltenia.
Pascu Ecaterina, Inspector metodist Secţia de învăţământ regiunea Banat.
Both Maria, Şcoala medie comuna Belinţ, regiunea Banat.
Floran Aurel, Şcoala de 4 ani Orăştie Gară, regiunea Hunedoara.
Croitoru Letiţia, Şcoala de 8 ani nr. 6 Reşiţa.
Boldea Letiţia, Şcoala de 8 ani nr. 3 Timişoara.
Dolga Eleonora, Şcoala medie nr. 1 Timişoara.
Duncan Gh., Şcoala medie nr. 8 Timişoara.
Deteşan N. Ion, Şcoala de 8 ani nr. 7 Turda.
Toader Domnica, Şcoala de 8 ani nr. 2 Cluj.
Haiduc Olimpia, Şcoala de 8 ani Uioara de Sus, Ocna Mureş, regiunea Cluj.
Savin Sofia, Şcoala de 8 ani nr. 9 Bacău.
Iacob Petru, Şcoala de 8 ani Tarcău, regiunea Bacău.
Dugan Aurelian, Şcoala de 8 ani Şoimăreşti Tg. Neamţ, regiunea Bacău.
Nazarenco Siţa, Şcoala medie nr. 1 „M. Sadoveanu" Iaşi.
Dumitriu Emilia, Şcoala de 8 ani nr. 12 Iaşi.
Mistreanu Gheorghe, Şcoala medie nr. 1 „M. Sadoveanu" Iaşi.
Leonte Constantin, Şcoala ajutătoare Iaşi.
Arsene Spiridon, Şcoala medie nr. 2 Bîrlad.
Popescu Elena, Şcoala medie nr. 3 Bîrlad.
Bahrim Cezar, Şcoala pedagogică „C. Negri" Galaţi.
Corleancă Maria, Şcoala de 8 ani nr. 8 Brăila.
Smărăndescu Cristache, Inspector principal Comit. regional de Cultură şi Artă Galaţi.
Căruţaşu Constantin, Şcoala de 8 ani nr. 5 Huşi.
Micu Maria, Şcoala de 8 ani nr. 4 Botoşani.
Zaporojan Aurelia, Grupul şcolar comercial Botoşani.
Stancu Gherghina, Şcoala medie nr. 33 Bucureşti.
Şandru Veronica, Şcoala medie „Dr. Petru Groza" Bucureşti.
Altinovici Sultana, Şcoala de 8 ani nr. 54 Bucureşti.
Arion Aglaia, Institutul pedagogic de învăţători Bucureşti.
Doagă Aurelia, Şcoala medie nr. 33 Bucureşti.
Ionescu Stela, Şcoala experimentală de 8 ani nr. 4 Bucureşti.
Corenti Ecaterina, Şcoala de 8 ani nr. 28 Bucureşti.
Tătaru Georgeta, Şcoala de 8 ani nr. 1 Bucureşti.
Popescu Ilariu, Şcoala de 8 ani nr. 114 Bucureşti.
Zezeanu Ozun Olimpia, Şcoala de 8 ani nr. 83 Bucureşti.
Moise Niţă Maria, Şcoala de 8 ani nr. 56 Bucureşti.
Cătănoiu Victoria, Şcoala de 8 ani nr. 27 Bucureşti.
Radu (Petre) Maria, Şcoala de 8 ani nr. 99 Bucureşti.
Mitulescu I. Petre, Şcoala de 8 ani Brăduleţ, regiunea Argeş.
Rogociu Maria, Şcoala de 8 ani nr. 1 Rm. Vîlcea.
Şerb R. Gheorghe, Şcoala de 8 ani Geamăna, regiunea Argeş.
Drăguţ Ştefania, Şcoala de 8 ani Căpăţîneni, regiunea Argeş.
Drăghici Florea, Şcoala de 8 ani Tuţuleşti, regiunea Argeş.
Mahu Tincuţa, Şcoala de 8 ani nr .5 Piteşti.
Toader Maria, Şcoala de 8 ani nr. 1 Piteşti.
Grigorescu T. Ioana, Şcoala de 8 ani nr. 4 Piteşti.
Boneanu Alexandrina, Şcoala de 8 ani Lehliu Gară, regiunea Bucureşti.
Popescu Cornelia, Şcoala de 8 ani nr. 5 Cîmpulung, reg. Argeş.
Rădulescu Elena, Şcoala de 8 ani nr. 2 Rîmnicu Vîlcea.
Anca I. Maria, Şcoala de 8 ani nr. 8 Piteşti.
Focşăneanu Maria, Şcoala de 8 ani nr. 1 Călăraşi.
Petrescu Zoe, Şcoala de 8 ani nr. 4 Călăraşi.
Cortun Margareta, Şcoala de 4 ani com. Traian, regiunea Bucureşti.
Bădici Niculina, Şcoala de 8 ani nr. 1 Tr. Măgurele.
Butnăreanu Matilda, Şcoala medie nr. 4 Constanţa.
Hîrsu Nicolae, Şcoala medie nr. 1 Constanţa.

PROFESORI

Limba română

Cheşcă Ion, Şcoala medie nr. 32 Bucureşti.
Giurgiu Emil, Şcoala medie nr. 1 Sighişoara.
Fanache Maria, Şcoala medie nr. 1 „Gh. Lazăr", Sibiu.
Cuza Constantin, Şcoala medie nr. 1 Braşov.
Iacob Ştefan, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Braşov.
Dinu M. Ion, Şcoala medie nr. 3 „Al. Odobescu" Piteşti.
Mihalache M. Costache, Şcoala medie nr. 4 Timişoara.
Sîrpu Gheorghe, Şcoala medie nr. 2 Caransebeş.
Cîrstoiu Cornel, Şcoala medie nr. 1 Tîrgu Jiu.
Cojocaru Atanasie, profesor II, Sfatul popular al oraşului Timişoara.
Năsăudeanu Nicolae, profesor II, Sfatul popular al oraşului Arad.
Tomescu I. Petre, profesor II, Şcoala medie Gătaia, regiunea Banat.
Epîngeac Vasile, profesor II, Secţia de învăţămînt a regiunii Oltenia.
Dumitrescu Angela, Şcoala generală de 8 ani Vădăstriţa, regiunea Oltenia.

Limba latină

Popescu Ion, Şcoala medie nr. 22 „Gh. Lazăr", Bucureşti.

Vicol Veronica, Şcoala medie nr. 2 Piatra Neamţ.
Mihăescu Eugenia, Şcoala generală de 8 ani nr. 4 Roman.
Somodi Albert, inspector metodist Secţia de învăţămînt a regiunii Cluj.
Stroia Emanoila, Şcoala medie nr. 4 Galaţi.

Limba franceză

Vicol Ion, Şcoala medie nr. 13 „Mihai Viteazul", Bucureşti.

Istoria

Bodin Dumitru, Şcoala medie nr. 7 „I. L. Caragiale", Bucureşti.
Roman Aurel, Şcoala medie nr. 38, Bucureşti.
Littman Solomon, Şcoala medie „M. Sadoveanu" Bucureşti.
Dinu Constantin, Institutul de Ştiinţe Pedagogice, Bucureşti.
Bratu Dumitra, Şcoala medie nr. 2 Giurgiu.
Enescu Nicolae, Şcoala medie Costeşti, regiunea Argeş.
Vlad Nicolae, şeful secţiei de învăţămînt a regiunii Argeş.
Chiricuţă V. Gh., Şcoala medie nr. 1 „Vasile Alecsandri", Galaţi.
Retegan Ion, Şcoala medie nr. 10 Cluj.
Salvan Florea, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice, Braşov.
Drăgan Nicolae, Şcoala medie nr. 1 Mediaş.
Nicoară Ion, Şcoala medie nr. 5 „Unirea" Braşov.
Popescu Paul, Şcoala medie nr. 1 „I. L. Caragiale" Ploieşti.
Popescu Dan, Şcoala medie nr. 1 Lugoj.
Ştefan Grigore, Şcoala pedagogică Arad.
Kovacs Geza, Şcoala medie nr. 3 Arad.
Istodorescu Ilie, Inspector metodist, Secţia învăţămînt a regiunii Banat.
Radu Petre, profesor II, Sfatul popular al regiunii Banat.
Săvoiu Dumitru, Şcoala medie nr. 1 Turnu Severin.

Filozofie şi economie politică

Goldhamer Norbert, Şcoala medie nr. 17 Bucureşti.
Talabă Ion, Şcoala medie nr. 1 Tîrgu Jiu.
Sălăgeanu Vasile, Şcoala medie nr. 2 Satu Mare,.
Oros Gheorghe, Şcoala medie Carei.
Sperdea Teodor, Şcoala medie Orşova.
Bădău Victor, Şcoala medie Petroşeni.
Albăstroiu Preda — Inspector metodist Secţia de învăţămînt Banat.

Pedagogia

Prisecaru C-tin, Şcoala medie nr. 36 Bucureşti.
Roşca Maria, Şcoala generală de 8 ani nr. 169, Bucureşti.
Bunescu Alexandru, Şcoala pedagogică Cîmpulung, reg. Argeş.
Nicolaescu I. Nicolae, Şcoala pedagogică Cîmpulung, reg. Argeş.
Avădanei Mihail, Şcoala medie nr. 4 „Garabet Ibrăileanu" Iaşi.
Csizar Iuliu, Şcoala generală de 8 ani, Cluj.
Opincaru Traian, Şcoala medie nr. 3 Sibiu.
Stoica Dumitru, Institutul pedagogic de 2 ani Craiova.
Şarlău Grigore, Şcoala pedagogică Arad.
Iorgulescu Gheorghe, Şcoala pedagogică „C. Negri" Galaţi.
Petre Sorin, inspector metodist, Secţia de învăţămînt a regiunii Bucureşti.

Matematică

Nicolaescu Elena Aurelia, Şcoala medie nr. 15 „Elena Sîrbu", Bucureşti.
Ionescu Ţiu Constantin, Şcoala medie nr. 1 „N. Bălcescu", Bucureşti.
Simionescu Gleb, inspector metodist Secţia de învăţămînt a oraşului Bucureşti.
Călinescu Marin, Şcoala medie nr. 1 Mediaş.
Grigore Ion, Şcoala medie nr. 1 Ploieşti.
Mănescu Lucian, Şcoala medie „Nicolae Bălcescu" Rm. Vîlcea.
Fuchs Iosif, Şcoala medie nr. 10 Timişoara.
Achiţei Gheorghe, Şcoala pedagogică Deva.
Tincu Gheorghe, inspector metodist, Secţia de învăţămînt a regiunii Suceava.
Corniciuc Alexe, profesor II, Şcoala generală de 8 ani nr. 3, Braşov.

Fizică

Gogan Mircea, Şcoala medie nr. 1 Turnu Severin.
Cancer Numitor, şcoala medie nr. 1 Tîrgu Jiu.
Popescu N. Scarlat, Grupul şcolar petrol-chimie Tîrgovişte.

Chimie

Roşianu Oscar, Şcoala medie nr. 12 Bucureşti.
Negoescu Alice, Şcoala medie nr. 16 „G. Coşbuc" Bucureşti.
Ailoaie Maria, Şcoala medie nr. 4 Iaşi.

Ştiinţe naturale

Rădulescu Silvia, Şcoala medie nr. 28 „Dr. Petru Groza", Bucureşti.
Bera Alexandru, Şcoala medie nr. 1 „Dinicu Golescu" Cîmpulung, reg. Argeş.
Tretiu Minerva, Şcoala medie nr. 2 „G. Coşbuc" Cluj.
Pteancu Paul, Şcoala medie Carei.
Piţu Aurelian, Şcoala medie nr. 1 „B. P. Haşdeu" Buzău.
Arjoca Vasile, Şcoala medie nr. 1 „Tudor Vladimirescu" Tîrgu Jiu.
Iordache Dumitru, Inspector metodist Secţia de învăţămînt a regiunii Oltenia.
Mihăilescu Ion, Inspector metodist Secţia de învăţămînt a regiunii Ploieşti.
Creangă Melania, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice, Braşov.

Geografia

Sucitu Ion, Şcoala medie nr. 3 „I. Neculce", Bucureşti.
Grigorescu Ion, Şcoala medie serală de cultură generală raionul 23 August, Bucureşti.
Toma M. Gheorghe, Şcoala de 8 ani nr. 1 Piteşti.
Bulacu Ion, Şcoala medie Cîmpulung reg. Argeş.
Ceauşescu C. Ion, Şcoala medie nr. 1 „N. Bălcescu" Rîmnicu Vîlcea.
Ionescu Aurora, Şcoala medie nr. 2 „M. Eminescu" Buzău.
Ardeleanu Ana, Şcoala medie nr. 7 Timişoara.
Suţu Maria, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Braşov.
Florea Gheorghe, Şcoala medie Călăraşi.

Educaţia fizică

Lascu Vladimir, Şcoala medie nr. 1 Piatra Neamţ.

Muzică

Ţepordei I. Petre, Şcoala medie „M. Sadoveanu", Bucureşti.
Bunescu Paraschiva, Şcoala de muzică de 8 ani nr. 1 Sibiu.
Ursu Magdalena, Institutul pedagogic de 3 ani Timişoara.
Ursu Nicolae, Institutul pedagogic de 3 ani Timişoara.

Profesori şi învăţători din învăţămîntul special

Vecerdea Nicolae, profesor Şcoala de surdo-mute Sibiu.
Cornea Aurel, profesor Şcoala de surdo-mute Sibiu.
Mihu Inocenţiu, profesor Şcoala de surdo-mute Sibiu.
Pricop Maria, profesoară Centrul logopedic Iaşi.
Bilbiie Veronica, profesoară Centru logopedic Iaşi.
Ţîrdea Vasile, profesor Şcoala specială nr. 4 Iaşi.
Timofte P. Constantin, profesor Şcoală specială nr. 4 Iaşi.
Barbu Panaite, profesor, Şcoala specială nr. 4 Iaşi.
Gheorghiţă Anton, profesor, Şcoala specială nr. 4 Iaşi.
Călcîi Vladimir, învăţător, Şcoala ajutătoare Iaşi.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piaţa Scînteii Bucureşti.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 809 — vineri 2 iulie 1965 — 8 pagini 25 bani

CONSTITUȚIA ROMÂNIEI SOCIALISTE

Întreagul nostru popor a primit cu viu entuziasm proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România. Menit să devină legea fundamentală a statului nostru socialist, proiectul de Constituție vine să întregească imaginea luminoasă a înfloririi statului nostru despre care vorbesc într-un chip atît de grăitor proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului.

Consfințind mărețele victorii repurtate de poporul nostru în făurirea noii orînduiri, proiectul de Constituție exprimă uriașele transformări revoluționare săvîrșite în anii care au trecut de la eliberare, înfățișînd chipul unei Românii noi, în plin progres. Cea mai măreață dintre cuceririle poporului — victoria deplină a socialismului în România, lichidarea pentru totdeauna a exploatării și asupririi omului de către om — este exprimată în proiectul de Constituție prin denumirea pe care acesta o propune pentru statul nostru — „Republica Socialistă România".

Republica Socialistă România este — așa cum arată proiectul de Constituție — un stat al oamenilor muncii de la orașe și sate, suveran, independent și unitar. În acest stat întreaga putere aparține poporului, iar la temelia puterii stă alianța frățească muncitorească-țărănească, unitatea de nezdruncinat dintre clasa muncitoare — clasa conducătoare a societății — țărănime, intelectualitate și celelalte categorii de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, însuflețite de aceeași cauză măreață, cauza construirii socialismului și comunismului

Proiectul de Constituție consfințește rolul partidului clasei muncitoare de conducător politic al întregii noastre societăți. Acesta este rezultatul experienței politice a poporului nostru care, sub steagul glorios al partidului, a cucerit puterea din mîinile claselor exploatatoare, a obținut victoria deplină a socialismului și pășește astăzi pe calea desăvîrșirii construcției socialiste.

Profundul democratism al orînduirii noastre, strînsa legătură dintre statul nostru socialist și masele largi ale poporului, ca și participarea nemijlocită a acestora la conducerea treburilor țării, reies cu claritate din prevederile amănunțite ale proiectului de Constituție cu privire la modul de exercitare a voinței poporului.

Sînt consfințite în proiectul de Constituție țelurile nobile cărora le-a fost consacrată întreaga activitate a partidului și statului nostru, toate drepturile fundamentale menite să asigure tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate, rasă, sex sau religie o viață liberă, fericită și demnă. Cu o puternică mîndrie patriotică au luat cunoștință oamenii muncii din școli de Articolul 21 al proiectului de Constituție care, afirmînd dreptul la învățătură al cetățenilor Republicii Socialiste România, arată că acest drept este asigurat prin învățămîntul elementar general și obligatoriu de 8 ani, prin gratuitatea învățămîntului de toate gradele, precum și prin sistemul burselor de stat.

Noua Constituție va fi fără îndoială un puternic instrument în lupta și munca poporului nostru, condus de partid, pentru înfăptuirea luminosului program de dezvoltare multilaterală a societății noastre care va fi adoptat de Congresul al IV-lea al partidului, pentru dezvoltarea operei de construcție socialistă, pentru crearea condițiilor necesare trecerii la comunism.

ARTICOLUL 1. România este republică socialistă.

Republica Socialistă România este stat al oamenilor muncii de la orașe și sate, suveran, independent și unitar. Teritoriul său este inalienabil și indivizibil.

ARTICOLUL 13. În Republica Socialistă România, întreaga activitate de stat are drept scop dezvoltarea orînduirii socialiste, creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului, asigurarea libertății și demnității omului, afirmarea multilaterală a personalității umane.

Pentru aceasta, statul socialist român :

Organizează, planifică și conduce economia națională ;

Apără proprietatea socialistă ;

Garantează exercitarea deplină a drepturilor cetățenilor, asigură legalitatea socialistă și apără ordinea de drept ;

Dezvoltă învățămîntul de toate gradele, asigură condițiile pentru dezvoltarea științei, artei și culturii, înfăptuiește ocrotirea sănătății ;

Asigură apărarea țării și organizează forțele sale armate ;

Organizează relațiile cu celelalte state.

ARTICOLUL 21. Cetățenii Republicii Socialiste România au dreptul la învățătură.

Dreptul la învățătură este asigurat prin învățămîntul elementar general și obligatoriu de 8 ani, prin gratuitatea învățămîntului de toate gradele, precum și prin sistemul burselor de stat.

Învățămîntul în Republica Socialistă România este învățămînt de stat.

(DIN PROIECTUL DE CONSTITUȚIE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA)

SĂRBĂTORIREA ZILEI ÎNVĂȚĂTORULUI

Solemnitatea de la Consiliul de Stat

Aspect din timpul solemnității de la Consiliul de Stat, în cadrul căreia au fost conferite titluri și ordine unor cadre didactice

Miercuri, a avut loc la Consiliul de Stat solemnitatea înmînării unor înalte titluri și ordine cu prilejul Zilei învățătorului. În sala de marmură se aflau învățători și profesori care s-au distins în nobila lor muncă de instruire și educare a tinerei generații, cadre didactice care au contribuit la dezvoltarea învățămîntului în țara noastră.

Cei prezenți au salutat cu îndelungi și puternice aplauze pe tovarășii Chivu Stoica, Gheorghe Apostol, Ștefan Voitec, Paul Niculescu-Mizil.

Erau de față tovarășii Avram Bunaciu, vicepreședinte al Consiliului de Stat, Grigore Geamănu, secretarul Consiliului de Stat, Constanța Crăciun, președintele Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, Ștefan Bălan, ministrul învățămîntului, Ion Teoreanu, șeful secției de învățămînt și sănătate a C.C. al P.M.R.

S-a dat citire decretelor privind conferirea titlului de „Învățător Emerit al Republicii Populare Române", „Profesor Emerit al Republicii Populare Române", „Ordinul Muncii", clasa a III-a, unor învățători și profesori din învățămîntul de cultură generală și din învățămîntul profesional și tehnic. Președintele Consiliului de Stat a înmînat apoi înaltele distincții acordate.

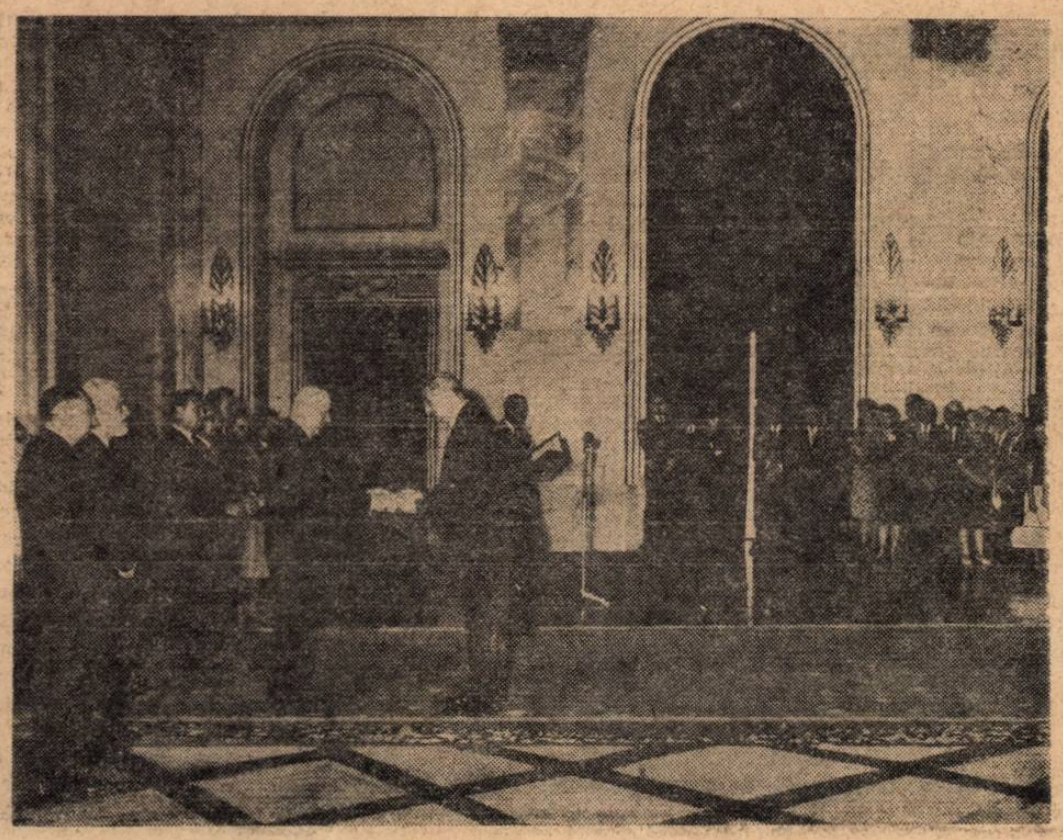

Luînd cuvîntul, tovarășul Chivu Stoica, în numele Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, al Consiliului de Stat și al Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române a adresat învățătorilor și profesorilor participanți la solemnitate un călduros salut cu prilejul tradiționalei sărbători a „Zilei învățătorului" și i-a felicitat pentru rezultatele bogate obținute în activitatea de educare și formare a tinerei generații. „Partidul și guvernul nostru, ca și întregul popor, a spus tovarășul Chivu Stoica, dau înaltă prețuire activității neobosite pe care o desfășoară învățătorii și profesorii — important detașament al intelectualității noastre — pentru propășirea școlii, îndrumarea tineretului pe calea științei și culturii înaintate, educarea acestuia în spiritul dragostei fierbinți față de muncă, de popor, de patria noastră socialistă, de Partidul Muncitoresc Român".

Arătînd că anii care au trecut au adăugat mărețelor realizări ale poporului român în domeniul industriei și agriculturii, al întregii economii, noi cuceriri în domeniul învățămîntului, științei și culturii, vorbitorul a spus că „aceste cuceriri sînt consfințite în Proiectul de Constituție al Republicii Socialiste România, document istoric care reflectă marile transformări petrecute în viața țării și poporului nostru în anii construcției socialiste.

Proiectul Directivelor Congresului partidului, primit cu entuziasm de întregul nostru popor, prevede dezvoltarea și perfecționarea continuă a învățămîntului de toate gradele, noi sarcini privind formarea de muncitori calificați, tehnicieni, maiștri, ingineri și economiști.

Partidul și guvernul nostru își exprimă convingerea deplină că învățătorii și profesorii, întregul

(Continuare în pag. 2-a)

Solemnitatea de la Consiliul de stat

(Urmare din pag. 1)

corp didactic, vor pune întreaga lor energie şi pricepere, talentul şi capacitatea de muncă pentru realizarea acestor sarcini măreţe, pentru îndeplinirea înaltei lor misiuni de a pregăti omul de mîine, cetăţeanul conştient şi constructorul activ al României socialiste.

Vă felicit din toată inima, dragi tovarăşi, pentru înaltele distincţii ce vi s-au înmînat astăzi şi vă urez multă sănătate, fericire şi noi succese în muncă".

Învăţătorii şi profesorii prezenţi la solemnitate au primit cu căldură cuvintele de înaltă apreciere ce le-au fost adresate.

Luînd cuvîntul, profesorul emerit Ioan Nimiţan s-a referit la activitatea sa de mai bine de 25 de ani în învăţămînt, ca profesor de matematici la una din şcolile cu vechi tradiţii din partea de nord a Moldovei — şcoala medie „Ştefan cel Mare" din oraşul Suceava. Şcoala aceasta şi-a sărbătorit acum cîţiva ani centenarul. Dar, din îndelungata ei existenţă, anii cei mai luminoşi şi plini de conţinut îi constituie cele două decenii de după eliberarea patriei noastre, ani în care atît elevilor, cît şi profesorilor şi învăţătorilor, li s-au asigurat cele mai bune condiţii de muncă şi de viaţă, bucurîndu-se, pas cu pas, de grija şi îndrumarea înţeleaptă a partidului şi guvernului. Vorbind în continuare despre prevederile proiectelor de Directive ale celui de-al IV-lea Congres al partidului, el a spus că „fiecare capitol, fiecare frază cuprinse în ele constituie un izvor de optimism şi încredere în viitorul fericit pe care poporul şi-l construieşte sub înţeleapta conducere a partidului. Aceste documente importante cuprind dezvoltarea întregii noastre vieţi economice, culturale şi sociale, pun sarcini de mare răspundere şi învăţămîntului, şi oamenilor şcolii. Contribuţia lor la transpunerea în viaţă a prevederilor cuprinse în proiecte constă în a da ţării cadre tot mai bine pregătite, harnice, devotate cauzei politicii partidului".

După ce s-a referit la îndelungata activitate ca învăţătoare în comuna Joseni din raionul Gheorghieni, comună în care munceşte şi astăzi, învăţătoarea emerită Piroşca Domokoş a spus :

„Sîntem profund recunoscători partidului şi statului nostru, care, aplicînd consecvent şi în domeniul învăţămîntului principiul egalităţii în drepturi a tuturor cetăţenilor patriei noastre, au creat condiţii pentru ca toţi copiii patriei noastre, indiferent de naţionalitate, să poată învăţa în limba maternă. În şcolile din regiunea noastră învaţă împreună copiii români şi maghiari, pe care ne-am străduit şi ne vom strădui în continuare să-i educăm în spiritul frăţiei şi dorinţei vii de a munci cu dragoste, umăr la umăr, pentru viitorul luminos al patriei noastre, România socialistă, în spiritul devotamentului faţă de cauza partidului nostru iubit".

„Ca profesor de şcoală normală, a spus în cuvîntul său profesorul emerit Ilie Teiuşan-Popescu, mi-am consacrat întreaga activitate, timp de aproape patru decenii, pregătirii multor generaţii de învăţători, străduindu-mă să le cultiv pasiunea şi devotamentul faţă de această frumoasă şi nobilă profesie. Anii pe care îi port îmi dau posibilitatea să apreciez uriaşele transformări ce au avut loc în viaţa ţării noastre, în conştiinţa oamenilor. Sînt fericit să privesc astăzi culmile pe care partidul şi statul nostru au ridicat învăţămîntul, culmi la care noi, dascălii, altădată nici nu puteam visa.

Bucuriile pe care mi le-a oferit activitatea mea în ultimii 20 de ani sînt încununate astăzi de preţuirea ce mi se acordă mie, profesor pensionar, ca şi celorlalţi colegi ai mei mai tineri, prin conferirea titlului de „Profesor Emerit al Republicii Populare Române".

În încheierea cuvîntului lor, vorbitorii au mulţumit cu căldură partidului şi guvernului, pentru înalta apreciere, au asigurat că vor munci cu toate forţele pentru a-şi îndeplini, alături de colegii lor, misiunea încredinţată de partid de a pregăti şi a educa tineretul în spiritul dragostei şi devotamentului faţă de patrie, faţă de partid, faţă de cauza socialismului.

În cadrul aceleaşi solemnităţi s-a mai conferit titlul de „Profesor Emerit al Republicii Populare Române", Ordinul „Steaua Republicii Populare Române", „Ordinul Muncii", unor cadre didactice din învăţămîntul superior de artă, pentru activitate îndelungată şi merite deosebite în dezvoltarea învăţămîntului superior artistic.

La sfîrşitul solemnităţii, conducătorii de partid şi de stat au ciocnit un pahar de şampanie cu cei prezenţi. În aplauzele asistenţei, tovarăşul Chivu Stoica a urat celor distinşi sănătate, ani îndelungaţi de viaţă, noi succese în munca lor nobilă.

CUVÎNTUL MINISTRULUI ÎNVĂŢĂMÎNTULUI acad. ŞTEFAN BĂLAN

Dragi tovarăşi şi tovarăşe,

Sărbătorim astăzi „Ziua învăţătorului", cinstind pe învăţător, pe cel care de-a lungul anilor de şcoală pregăteşte tînăra generaţie pentru viaţă, înarmînd-o cu ştiinţă şi respect faţă de om.

„Ziua învăţătorului", sărbătoarea noastră de astăzi, este un semn al preţuirii pe care partidul şi statul nostru o acordă oamenilor şcolii pentru contribuţia lor, alături de întregul popor, la opera de construire a socialismului în patria noastră.

Pe drumul înţelegerii vieţii şi rostului nostru, fiecare am fost conduşi de învăţător. Şi, oricîţi ar trece, anii nu ating, nu alterează prospeţimea dragostei, recunoştinţei, stimei pe care o purtăm acestui om — învăţătorul din primii ani de şcoală sau învăţătorul vîrstei adolescenţei, profesorul.

Sărbătoarea aceasta, care se repetă an de an, are de fiecare dată o strălucire nouă, pe care i-o dă înaintarea noastră pe drumul construirii vieţii noi. Fiecare „Zi a învăţătorului" are ceva al ei, ceva ce ţine de momentul în care este sărbătorită, de treapta pe care s-a situat, — în ascensiunea ei continuă — şcoala noastră. Anul trecut, sărbătoream „Ziua învăţătorului" în preajma aniversării a 20 de ani de la eliberarea de sub jugul fascist; anul acesta sărbătorim de „Ziua învăţătorului" succesele dobîndite în îndeplinirea sarcinilor trasate de cel de-al III-lea Congres al partidului şi avem toate gîndurile îndreptate spre viitorul pe care ne ajută să-l vedem cu claritate, cu încredere, proiectele de Directive ale celui de-al IV-lea Congres — eveniment de însemnătate istorică în viaţa ţării noastre. Pe întinsul patriei, în fabrici şi uzine, pe ogoare şi pe şantiere, în instituţii de cultură şi de învăţămînt apar în toată strălucirea lor roadele politicii ştiinţifice a partidului nostru, care, aplicînd în mod creator învăţătura marxist-leninistă la condiţiile şi particularităţile specifice ţării noastre, conduce cu fermitate munca plină de avînt a maselor populare pentru progresul şi înflorirea patriei.

După ce a trecut în revistă succesele istorice obţinute în dezvoltarea politică, economică şi social-culturală a ţării, ministrul învăţămîntului a spus :

Învăţămîntul, parte integrantă şi deosebit de importantă a revoluţiei culturale din ţara noastră, s-a bucurat, în anii construcţiei socialiste, de o mare atenţie din partea partidului şi conducerii statului. La fel ca toate celelalte domenii de activitate din statul nostru democrat-popular, învăţămîntul a cunoscut, în ultimele două decenii, o înflorire demnă de vremurile actuale. În zilele noastre, sub ochii noştri, a prins viaţă deziderатul din totdeauna al maselor populare, de a avea acces la cultură. Ne mîndrim, la sărbătoarea noastră din acest an, cu prima serie de absolvenţi ai şcolii generale de 8 ani. Învăţătorul zilelor noastre, are acum fericirea de a fi cu adevărat învăţătorul tuturor copiilor ţării.

S-a dezvoltat larg, în anii şesenalului, şi învăţămîntul mediu de cultură generală, a cărui amploare constituie o mărturie elocventă a avîntului revoluţiei culturale din R.P.R., o dovadă vie a marilor posibilităţi care sînt create tineretului studios. Astăzi, numărul elevilor din şcolile medii este de aproape 12 ori mai mare decît în anul 1938.

Aceeaşi atenţie au acordat-o partidul şi guvernul dezvoltării şi perfecţionării învăţămîntului profesional şi tehnic, ridicării lui la nivelul cerinţelor introducerii pe scară largă a tehnicii moderne în toate ramurile de producţie.

Dezvoltarea impetuoasă a economiei naţionale, a culturii socialiste şi cerinţele ocrotirii sănătăţii maselor au determinat înfiinţarea de noi institute de învăţămînt superior, tehnic, agronomic, economic, medical, pedagogic şi artistic ; a determinat introducerea unor noi specialităţi în universităţi, politehnici şi în celelalte instituţii de învăţămînt superior. Vorbitorul a arătat apoi condiţiile materiale tot mai bune create învăţămîntului în statul nostru şi a subliniat că în prezent, în întreg sistemul de învăţămînt, îşi desfăşoară activitatea peste 177 700 de cadre didactice, marcînd o creştere de peste trei ori faţă de anul 1938, cînd numărul membrilor corpului didactic nu ajungea decît la 55 215.

Cifrele vorbesc limpede despre amploarea învăţămîntului nostru: în şcolile de toate gradele, avem azi peste 4 100 000 de elevi şi studenţi. Toţi aceşti copii şi tineri capătă în şcoală, în universitate, o pregătire temeinică, multilaterală, pentru viaţă. Conţinutul realist-ştiinţific al învăţămîntului nostru de azi ţine pasul cu dezvoltarea ştiinţei, a tehnicii moderne, permiţînd absolvenţilor şcolilor de toate gradele să participe activ şi creator la propăşirea continuă a patriei noastre socialiste.

Pe baza realizărilor de pînă acum, — a arătat vorbitorul — *partidul, aplicînd creator marxism-leninismul la condiţiile ţării noastre, deschide căile luminoase ale viitorului României socialiste.* Dezvoltarea prodigioasă înregistrată în toate domeniile de activitate ne face să privim cu încredere înfăptuirea sarcinilor prevăzute în proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. Aşa cum arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu, prim secretar al C.C. al P.M.R., la Conferinţa organizaţiei de partid a oraşului Bucureşti, prevederile Directivelor „au un conţinut profund realist şi mobilizator, bazat pe tot ce am înfăptuit pînă acum, pe analiza ştiinţifică a necesităţilor şi posibilităţilor de care dispunem. La întocmirea proiectelor de Directive s-a pornit nu de la dorinţe, ci de la realităţi — tocmai de aceea întregul popor le-a primit cu satisfacţie şi aprobare deplină ; realizarea lor va însemna un nou pas înainte pe calea ridicării patriei noastre spre culmile înalte ale progresului şi civilizaţiei". Aceste cuvinte însufleţesc pe toţi oamenii muncii, mobilizînd forţele creatoare ale întregului nostru popor.

Referindu-se la prevederile cuprinse în proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului, ministrul învăţămîntului s-a oprit pe larg la minunatele perspective care se deschid învăţămîntului în perioada cincinalului viitor cînd se vor investi circa 3,5 miliarde lei pentru dezvoltarea bazei sale materiale.

Realizarea sarcinilor măreţe pe care proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. le pun în faţa întregului nostru popor — a spus vorbitorul — impune creşterea nivelului de pregătire a fiecărui om al muncii din patria noastră, dezvoltarea conştiinţei socialiste, autoexigenţă sporită. Succesele ce se vor obţine în cursul viitorului cincinal vor însemna o contribuţie concretă a poporului nostru la continua întărire a patriei noastre, a sistemului mondial socialist, la afirmarea superiorităţii socialismului în lume.

Ne manifestăm deplina încredere că, alături de întregul popor, corpul nostru didactic îşi va consacra toată energia, toată priceperea şi hărnicia pentru înfăptuirea sarcinilor trasate de partid. Nobilele sarcini care stau în faţa învăţămîntului, în faţa dv. a tuturor cadrelor didactice, nu se pot înfăptui decît printr-o muncă plină de abnegaţie şi devotament faţă de cauza socialismului, faţă de marea răspundere a formării tinerelor generaţii. Tineretul nostru va trebui să fie pregătit la un înalt nivel ştiinţific, să-şi formeze o concepţie marxist-leninistă temeinică, să aibă un larg orizont cultural, să poată face faţă atît cerinţelor pe care i le pune viaţa în prezent cît şi celor pe care i le va pune în viitor. Va trebui să puneţi şi în viitor în centrul activităţii dv., ca o preocupare permanentă şi de bază, educarea tineretului în spiritul devotamentului faţă de partid şi patria socialistă, al respectului faţă de tradiţiile de luptă ale clasei muncitoare, al dragostei de muncă, în spiritul păcii şi prieteniei dintre popoare. Copilul sau tînărul pe care îl pregătiţi va trebui să devină un bun specialist şi, totodată, un bun cetăţean.

Pentru a transpune în viaţă sarcinile muncii de instruire şi educare a tinerei generaţii trebuie să luptaţi necontenit pentru creşterea pregătirii dv. ştiinţifice, pentru a fi la curent cu cele mai noi descoperiri ale ştiinţei, cu tot ceea ce se publică în domeniul specialităţii dv. O deosebită atenţie va trebui să daţi studiului ştiinţelor sociale şi cercetării ştiinţifice în specialitatea dv. Numai cu o temeinică pregătire ideologică, ştiinţifică şi pedagogică se pot înfăptui marile ţeluri ale învăţămîntului. Numai astfel lecţia — creaţia omului care munceşte la catedră — va fi un element solid în construcţia pe care o durează şcoala.

Partidul şi conducerea de stat — a spus vorbitorul — acordă o atenţie deosebită personalului didactic. Mărirea salariilor, care se află în curs de aplicare şi va fi încheiată pînă în toamna acestui an, cursurile de perfecţionare şi alte forme de sprijin material şi spiritual constituie forme prin care se manifestă această grijă.

O manifestare concretă a preţuirii de care se bucură învăţătorii şi profesorii din partea partidului şi a conducerii de stat pentru rezultatele lor în muncă, pentru devotamentul şi competenţa lor, o constituie şi acordarea în fiecare an a unor înalte titluri, ordine şi medalii, a numeroase premii, celor ce se disting în activitatea profesională.

Şi în anul acesta, cu prilejul sărbătoririi „Zilei învăţătorului", un număr însemnat de educatori merituoşi au primit distincţii pentru munca lor neobosită în învăţămînt : 103 învăţători şi profesori emeriţi, 905 învăţători şi profesori fruntaşi, 201 învăţători şi profesori au obţinut ordine şi medalii. Au primit diferite premii în bani peste 1 100 de învăţători şi profesori.

Proiectul de Constituţie a Republicii Socialiste România, consfinţind măreţele victorii ale poporului nostru în făurirea socialismului, — înscrie în textul său această grijă deosebită pe care partidul şi statul o au faţă de tineret şi faţă de corpul didactic.

Dragi învăţători şi profesori ! — a spus în încheiere ministrul învăţămîntului. Dv. sînteţi cei cărora partidul, poporul, le cer să crească cu cea mai mare grijă copiii şi tinerii patriei noastre.

Sîntem ferm convinşi că veţi lucra şi în viitor, cu sporit elan, pentru făurirea conştiinţei noi, comuniste, la tinerii ce vă sînt încredinţaţi, că îi veţi educa şi instrui, că îi veţi învăţa să ducă mai departe, pe noi înălţimi, opera generaţiei noastre. Sîntem convinşi că întreaga muncă pe care o veţi desfăşura va fi ţesută din entuziasm şi pricepere, din perseverenţă şi devotament pentru poporul nostru care a pornit, — răspunzînd noilor chemări ale partidului, — cu multă energie şi hotărîre la desăvîrşirea socialismului

În numele Ministerului Învăţămîntului, şi personal, cu prilejul „Zilei învăţătorului", vă felicit, dragi tovarăşi, pentru succesele frumoase pe care le-aţi obţinut în activitatea dv. profesională şi pentru distincţiile pe care le-aţi primit şi vă doresc din toată inima, dv. şi tuturor slujitorilor şcolii de pe tot întinsul ţării succese strălucite şi sănătate deplină. Îndeplinind cu cinste sarcinile nobile pe care ni le pune în faţă gloriosul nostru partid, vom contribui la înflorirea şi prosperitatea scumpei noastre patrii, *România socialistă.*

Adunarea festivă din Capitală

Miercuri după-amiază, în sala Teatrului C.C.S. din Capitală, a avut loc adunarea festivă consacrată Zilei învăţătorului. Au luat parte educatoare, învăţători şi profesori din întreaga ţară distinşi cu ordine şi medalii în cinstea acestei zile, cadre didactice fruntaşe din oraşul Bucureşti, conducători ai unor ministere, instituţii centrale şi întreprinderi industriale pe lîngă care funcţionează şcoli profesionale şi tehnice.

Adunarea a fost deschisă de Ion Cosma, preşedintele Comitetului executiv al Sfatului popular al Capitalei, care a felicitat pe cei sărbătoriţi.

Ministrul învăţămîntului, Ştefan Bălan, a vorbit despre semnificaţia Zilei învăţătorului. El a trecut în revistă realizările obţinute în domeniul învăţămîntului în anii şesenalului şi perspectivele lui de dezvoltare în lumina proiectului de Directive ale Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român cu privire la dezvoltarea economiei naţionale în perioada 1966—1970.

În numele participanţilor la adunarea festivă au luat cuvîntul învăţătorul emerit Alexandru Tartacan, directorul şcolii generale de opt ani nr. 184 din Bucureşti, şi profesorii emeriţi Timotei Petride, de la şcoala medie „Nicolae Bălcescu" din Brăila, Hermann Henning, de la şcoala generală de opt ani din Agnita şi Octavian Popescu, directorul grupului şcolar comercial „Nicolae Kretzulescu" din Bucureşti.

În încheiere s-a dat citire unei telegrame prin care membrii corpului didactic îşi exprimă recunoştinţa profundă faţă de partid pentru minunatele condiţii create şcolii şi slujitorilor ei şi se angajează să ridice necontenit nivelul învăţămîntului din patria noastră.

Manifestări consacrate Zilei învăţătorului au avut loc în toate centrele raionale şi orăşeneşti din ţară. Ele au fost urmate de programe artistice.

DEZBATEREA PROIECTULUI DE CONSTITUȚIE ÎN PLENARA C.C.S.

Joi a avut loc ședința plenară a Consiliului Central al Sindicatelor consacrată dezbaterii proiectului de Constituție a Republicii Socialiste România. Au luat parte ca invitați președinții consiliilor regionale ale sindicatelor și alți activiști cu munci de răspundere.

La dezbateri au luat cuvîntul numeroși participanți. Ei au subliniat entuziasmul și deplina aprobare cu care oamenii muncii din întreprinderi, de pe șantiere, ogoare și din instituții au primit proiectul noii Constituții a țării, document de uriașă însemnătate ce consfințește mărețele victorii repurtate de poporul român în făurirea orînduirii socialiste, perspectivele luminoase ale patriei noastre. Proiectul noii legi fundamentale a României socialiste — au arătat vorbitorii — exprimă profundul democratism al orînduirii noastre, strînsa legătură dintre stat și masele largi ale poporului, participarea nemijlocită a acestora la gospodărirea treburilor țării. Ei au relevat însemnătatea prevederilor referitoare la dreptul cetățenilor de a se asocia în organizații obștești, la rolul și îndatoririle acestor organizații, menite să asigure participarea maselor populare la viața politică, economică, socială, culturală a Republicii Socialiste România și la exercitarea controlului obștesc, a prevederilor care pun în evidență grija pentru înfăptuirea principiului muncii colective — mărturie a caracterului democratic al vieții noastre de stat. Cu multă căldură au vorbit participanții la plenară despre acea prevedere care consacră faptul că „prin organizațiile de masă și obștești, Partidul Comunist Român înfăptuiește o legătură organizată cu clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea și celelalte categorii de oameni ai muncii, le mobilizează în lupta pentru desăvîrșirea construcției socialismului". Plenara a subliniat sarcina sindicatelor de a aduce o contribuție substanțială la cunoașterea și dezbaterea proiectului de Constituție de către cele mai largi mase de oameni ai muncii.

În încheierea dezbaterilor a luat cuvîntul tov. Constantin Drăgan, președintele Consiliului Central al Sindicatelor.

Într-o atmosferă de puternic entuziasm, participanții la plenară au adresat C.C. al P.M.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, o telegramă în care este exprimată deplina adeziune a sindicatelor față de proiectul noii Constituții, angajamentul solemn că sindicatele — cele mai largi organizații de masă ale clasei muncitoare — nu-și vor precupeți eforturile pentru a mobiliza și în viitor pe oamenii muncii la dezvoltarea continuă a economiei și culturii socialiste, la obținerea de noi succese în îndeplinirea angajamentelor luate în întrecerea socialistă, la înfăptuirea obiectivelor ce vor fi stabilite de cel de-al IV-lea Congres al partidului, pe drumul progresului, bunăstării și fericirii poporului.

Proiectele de Directive în dezbaterea personalului didactic

Adeziune entuziastă

Aproape 1 000 de cadre didactice din raionul 30 Decembrie al Capitalei au dezbătut zilele trecute, în adunări, proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului.

Participanții la dezbateri și-au exprimat adeziunea entuziastă la întreg conținutul acestor documente, subliniind profundul realism al prevederilor cuprinse în ele, caracterul lor științific, marxist-leninist. „E aici cuprins — a spus prof. Ana Bughici — mai bine de un deceniu din viața poporului nostru ; bilanțul anilor șesenalului și programul activității întregului popor pe următorii cinci ani ; e prezentat aici tabloul sarcinilor de muncă al unui întreg popor, chipul țării de azi și de mîine, contururile patriei în pragul celui de al optulea deceniu al secolului".

Cu profundă satisfacție a fost relevată grija partidului nostru pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al întregului popor, preocuparea lui pentru larga răspîndire a culturii în mase, pentru dezvoltarea școliior de toate gradele. Totodată, adunările de dezbatere a proiectelor de Directive au reflectat conștiința înaltă a educatorului zilelor noastre, mereu frămîntat în căutarea celor mai bune căi pentru pregătirea tinerei generații la nivelul marilor sarcini ale prezentului și viitorului. Desigur, din această frămîntare au izvorît și numeroasele propuneri pe care le-au făcut cadrele didactice în vederea bunei desfășurări a procesului instructiv-educativ din fiecare școală, pentru ca munca învățătorilor și profesorilor să fie cît mai rodnică.

Numeroși vorbitori s-au referit la conținutul manualelor și programelor școlare, al literaturii pedagogice — instrumente de lucru deosebit de prețioase. Semnalînd greutățile pe care le întîmpină cîteodată cadrele didactice din cauza manualelor — care au uneori un conținut depășit, nu sînt în concordanță cu programa sau sînt ilustrate și exemplificate necorespunzător (la clasele mici) etc. — s-a propus ca definitivarea manualelor școlare să se facă cu participarea unui număr mai mare de cadre didactice competente, proiectul de manual, înainte de aprobare, fiind pus în discuția unui colectiv mai larg de profesori cu experiență, care lucrează efectiv la obiectul și la clasa căruia el se adresează. De asemenea, unii vorbitori au fost de părere că, după ce în comisiile metodice se discută manualele, să fie formulate în scris toate observațiile și să fie trimise Editurii didactice și pedagogice pentru a fi studiate în vederea scoaterii ediției viitoare a manualului.

O serie de vorbitori s-au referit la necesitatea justei dozări a materialului din manualele și programele pentru fiecare clasă, în raport cu vîrsta și cu ceea ce au studiat elevii în clasa anterioară. S-a vorbit mult în anii trecuți, de exemplu, despre desființarea „pragului" dintre clasele a IV-a și a V-a. Dacă se face însă o analiză mai minuțioasă, acest prag nu prea a dispărut. La limba română, la matematică, geografie, bunăoară, se cer în clasa a V-a, cunoștințe mult decalate față de nivelul clasei a IV-a. Ar fi bine ca Ministerul Învățămîntului să organizeze o discuție în legătură cu planurile și programele de învățămînt ale școlilor de 8 ani și ale școlii medii.

Cu deosebire a reținut atenția problema modernizării procesului de învățămînt ca o condiție a sporirii eficacității acestuia. Vorbitorii au subliniat că măsurile privind electrificarea țării vor face posibilă răspîndirea largă a mijloacelor auxiliare moderne de predare — radioul, televizorul, magnetofonul — și în școlile rurale.

Prof. Cornelia Gabor de la Școala generală de 8 ani nr. 12 a cerut ca I.M.D. să lărgească gama și volumul de material didactic, dînd o deosebită atenție materialului care nu poate fi confecționat cu ajutorul elevilor — hărți, mulaje, diafilme cu aspecte ale activității în variatele sectoare ale economiei și culturii patriei noastre etc., să se ia măsuri pentru înlocuirea aparatelor de proiecție vechi care se defectează mereu și încurcă pe învățători și profesori în predare. Unii vorbitori au cerut ca Întreprinderea de material didactic să consulte mai larg cadrele didactice cu experiență în ce privește felul sortimentelor ce se vor produce.

Dezbaterile au insistat asupra ajutorului pe care îl pot da învățămîntului radioul, televiziunea, cinematograful. „Consider — a spus prof. C. Popovici de la Școala specială de surzi — că aportul acestora în desfășurarea procesului de învățămînt este încă insuficient și că este necesar ca ele să studieze posibilitățile de a sprijini mai larg procesul instructiv-educativ din școală". În același timp s-a subliniat necesitatea ca studioul nostru de televiziune să realizeze emisiuni care să se adreseze în mai mare măsură elevilor din școala medie, vîrstei adolescenților, vîrstei „marilor întrebări". Prof. A. Dinulescu de la Școala generală de 8 ani nr. 17 s-a oprit și la necesitatea de a se da o deosebită atenție literaturii beletristice și celorlalte forme de artă care se adresează adolescenței. „Această vîrstă — a spus vorbitorul — este cea mai dornică de lectură. E bine să punem la îndemîna ei cărți și piese de teatru care să exalte curajul, spiritul de sacrificiu, sentimentul de prietenie".

„Se face tot mai mult simțită — a spus prof. Ion Bucuroiu de la Școala medie I. L. Caragiale — necesitatea unor filme artistice pentru copii și tineret inspirate din viața bogată în conținut a tineretului patriei noastre". În același timp el a fost de părere că munca în cercurile de elevi trebuie îmbunătățită, în așa fel încît acestea să ofere, încă de pe băncile școlii, o bază cu adevărat solidă pasiunii elevilor pentru știință, pentru profesiunea ce și-o vor alege. Părerea aceasta a fost susținută și de alți vorbitori care au apreciat cercurile de elevi ca fiind mijloace de preț pentru aprofundarea cunoștințelor școlarilor, pentru dezvoltarea spiritului de investigație, a curiozității științifice și au cerut, pentru mai buna funcționare a acestor cercuri, o organizare mai atentă.

Dezbaterile care au avut loc în adunările cadrelor didactice din raionul 30 Decembrie au arătat hotărîrea fermă a învățătorilor, profesorilor, educatoarelor de a munci cu sîrg pentru buna pregătire a copiilor patriei, entuziasmul cu care ei se alătură întregului popor în opera pe care o făuresc cu brațe harnice muncitorii, țăranii, intelectualii.

Oameni tot mai culți, tot mai instruiți

La adunările ce au avut loc de curînd, în orașul Arad, numeroși învățători, profesori și educatoare au ținut să-și exprime gîndurile și sentimentele pe care le nutresc în legătură cu proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea, întîmpinate cu justificată bucurie de întregul nostru popor. În cuvintele numerosilor slujitori ai școlii care au participat la dezbateri a răsunat hotărîrea corpului didactic de a munci cu însuflețire pentru a da viață sarcinilor puse de partid în fața școlii, chemată să aducă o largă contribuție la pregătirea celor ce vor lua parte la construcțiile măreț e ale viitorului.

„Am citit cu nespusă mîndrie proiectele de Directive — a spus prof. Petru Ispas la adunare. În ele am simțit gîndirea înțeleaptă a partidului nostru, încrederea lui în forțele și capacitățile poporului liber. Sufletul fiecărui om al muncii din patria noastră se umple de bucurie în fața tabloului luminos al României noi, socialiste. Asemenea unor flori deschise sub soare, uriașe schele și nenumărate construcții au răsărit și se înălțat de la un capăt la altul al țării. Harta patriei s-a împodobit cu noi combinate și fabrici, centrale electrice, mine, cu noi cartiere și orașe, cu școli de toate gradele, cu laboratoare moderne și cămine confortabile pentru studenți — rod al politicii școlare juste a partidului și statului".

Mulți profesori și învățători au arătat că sînt profund impresionați de vastul program stabilit în proiectele de Directive pentru activitatea viitoare a poporului, subliniind că în anii cincinalului, în care se vor îmbunătăți în continuare profilul și conținutul învățămîntului, și se vor aloca, pentru dezvoltarea bazei lui materiale, circa 3,5 miliarde lei, trebuie să se ridice mai sus nivelul muncii cadrelor didactice.

„Oamenii de azi sînt culți și instruiți — a spus profesorul Ulpiu Foltuțiu. Cei de mîine vor trebui să fie și mai culți, și mai instruiți, aceasta fiind o cerință obiectivă a dezvoltării procesului istoric. Ce trebuie să facem noi, cadrele didactice, pentru a răsplăti atenția, grija și dragostea cu care sîntem înconjurați ? Să muncim cu tragere de inimă, să-i pregătim temeinic pe copii, folosind toate mijloacele ce ne sînt puse la dispoziție, punînd în munca noastră suflet și pasiune".

În cuvîntul său la plenara Comitetului orășenesc de partid Arad, prof Melania Fiștioc a evidențiat succesele obținute în dezvoltarea învățămîntului, amploarea pe care o va cunoaște acesta conform prevederilor proiectului de Directive. Ea a arătat că este necesar să se îmbunătățească, în raport cu noile cerințe, conținutul programelor și manualelor, avîndu-se mereu în vedere evitarea supraîncărcării elevilor, să fie folosite mai larg metodele audio-vizuale, ca o necesitate a modernizării învățămîntului, fără a se renunța la metodele clasice de predare, fără a diminua importanța profesorului în procesul instructiv-educativ. În același timp, vorbitoarea a atras atenția asupra necesității de a se îmbunătăți calitatea lecțiilor atît sub raportul conținutului lor cît și al puterii de înrîurire asupra elevilor, de a se lega mai strîns învățămîntul cu practica. Totodată prof. M. Fiștioc a propus ca tinerii profesori să fie inițiați în mînuirea aparatelor moderne și a cerut ca I.M.D. să asigure o ambalare corespunzătoare a materialelor didactice pe care le trimite în regiuni.

Angajamentele membrilor corpului didactic pe marginea proiectelor de Directive au fost sintetizate în cuvîntul profesoarei Georgeta Tilicea, care a arătat că proiectele de Directive obligă pe fiecare lucrător din școală la căutări intense pentru găsirea celor mai eficiente mijloace de muncă, astfel încît și corpul didactic „să poată alătura un vers, modest la minunatul poem al vieții noastre, noi, socialiste".

Activitate demnă de așteptările partidului

Dînd glas profundului atașament față de partid, învățătorii și profesorii de la Școala generală de 8 ani nr. 7 din Călărași au participat cu entuziasm la adunarea în care s-au dezbătut proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R.

Participanții la dezbateri au apreciat caracterul profund științific, realist al acestor documente, garanție a succesului în îndeplinirea prevederilor cuprinse în ele. Totodată, ei s-au oprit la răspunderile mari ce revin lucrătorilor școlii în domeniul pregătirii cadrelor pentru fiecare sector de activitate, învățămîntul avînd sarcina să dea economiei naționale, așa cum prevăd proiectele de Directive, circa 550 000 de cadre, din care circa 310 000 muncitori calificați prin școli, circa 130 000 cadre medii de specialitate și circa 110 000 cadre cu pregătire superioară. Aceste cadre, au arătat vorbitorii, trebuie bine pregătite, pe măsura sarcinilor deosebite pe care le propune partidul pentru etapa viitoare. Ei au arătat că fiecare, la locul său de muncă, se simte mobilizat la o activitate de cît mai înaltă ținută, plină de răspundere comunistă, pentru ca rodul muncii colective din școală să fie demn de așteptările partidului.

DEZVOLTAREA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI PRIN RIDICAREA NIVELULUI SĂU CALITATIV

Proiectele de Directive ale celui de al IV-lea Congres al partidului stimulează puternic energiile şi gîndirea creatoare a fiecărui om al muncii din patria noastră. În toate colţurile ţării, în toate locurile de muncă apar iniţiative, propuneri, se nasc idei valoroase. Gîndurile tuturor sînt îndreptate acum cu încredere şi optimism spre viitorul luminos pe care îl vom clădi sub conducerea înţeleaptă a partidului.

Oamenii şcolii — învăţătorii şi profesorii — meditînd cu seriozitate la ceea ce trebuie întreprins în domeniul lor de activitate, fac şi ei numeroase propuneri pentru ca, aşa cum prevăd proiectele de Directive, să se ridice nivelul calitativ al învăţămîntului.

Prof. GH. I. HERESCU

Cerinţe ale dezvoltării culturii ştiinţifice de bază

Ponderea însemnată pe care cunoştinţele matematice o au în cadrul formării intelectuale şi profesionale a tinerei generaţii m-a determinat să reflectez, în lumina perspectivelor cuprinse în proiectele de Directive ale celui de-al IV-lea Congres al partidului, la pregătirea matematică actuală a elevilor şcolii generale de 8 ani şi mai ales la cerinţele privind îmbunătăţirea acestei pregătiri în viitorul apropiat. Elementele pe care le-am ales în comparaţie se referă la nivelul pregătirii unor tineri din prima promoţie a şcolii de 8 ani care s-au prezentat anul acesta la concursul de admitere în şcoala medie, raportat la pregătirea dovedită în trecut de elevii şcolii de 7 ani.

Se poate aprecia dintr-un început că, aşa cum era de aşteptat, un an de studii în plus a dat posibilitate elevilor să-şi însuşească cunoştinţe mai temeinice, mai profunde şi să le aplice în practică mai uşor. Astfel, dacă în anii trecuţi, exerciţiul complet de aritmetică propus în cadrul lucrării scrise era dus pînă la capăt bine şi pe calea cea mai dreaptă numai de aproximativ jumătate din numărul elevilor prezentaţi la concurs, în acest an exerciţiul a fost lucrat complet de peste 80% din numărul elevilor. Totuşi, rezultatele nu ne mulţumesc pe deplin. Un asemenea exerciţiu trebuia lucrat de toţi elevii complet şi pe calea cea mai simplă. Mai sînt încă destul de numeroşi elevi care, deşi au lucrat complet exerciţiul, nu au efectuat simplificările, au efectuat calcule inutile şi au ajuns la rezultat pe o cale foarte greoaie.

În această privinţă se desprinde, cred, prima sarcină de viitor în ceea ce priveşte predarea matematicii în şcoala generală: este vorba de necesitatea de a stărui mai mult asupra elementelor de calcul simplificat, de a-i deprinde pe elevi să analizeze cu „ochi matematic" fiecare operaţie implicată şi să sesizeze rapid simplificările posibile. Bineînţeles că asemenea cunoştinţe pot fi însuşite de către elevi doar prin integrarea lor organică într-o concepţie modernă de predare a matematicii, în care la baza raţionamentelor să stea însuşirea unor structuri specifice de efectuare a anumitor tipuri de exerciţii şi probleme, cuprinzînd ordinea efectuării operaţiilor, posibilităţile de simplificare etc.

Analiza cunoştinţelor actualei serii de absolvenţi impune de asemenea concluzia privind tratarea mai atentă în viitor a noţiunii despre mulţimea numerelor raţionale pozitive, în cadrul unei teme recapitulative după încheierea întregului curs de aritmetică (la finele clasei a VII-a).

În ceea ce priveşte cunoştinţele de algebră elementară se poate spune că elevii stăpînesc tehnica rezolvării ecuaţiilor şi a sistemelor de ecuaţii. Şi aici este însă în mare măsură valabilă o observaţie privind calculul simplificat similară cu aceea făcută cu privire la aritmetică. Mulţi elevi nu se străduiesc să rezolve concret, în funcţie de particularităţile lor, diferitele sisteme de ecuaţii, ci se mulţumesc doar să aplice diferitele formule tip. Se constată în general că folosirea proprietăţilor ecuaţiilor este o chestiune însuşită mecanic de către mulţi elevi. Aceasta se evidenţiază mai mult cînd domeniul de aplicaţie al ecuaţiilor este o problemă. Consider că, în funcţie de posibilităţile mai ample pe care şcoala de 8 ani le oferă elevilor de a aprofunda studiul matematicii, asemenea exerciţii ar putea fi efectuate cu deosebită eficacitate ca aplicaţii la descompunerea în factori a unor expresii algebrice prin metoda grupării termenilor, la evidenţierea unui binom la pătrat cînd termenii pătratelor perfecte sînt negativi, la găsirea c.m.m.m.c. unde să existe expresii de forma a—b şi b—a etc.

Examinarea orală a candidaţilor ne-a întărit convingerea că în clasele V—VIII va trebui să insistăm mai mult asupra transformărilor în cadrul sistemului metric şi asupra dependenţei dintre unităţile de volum, greutate şi capacitate.

Profesorii de matematică şi mai ales elevii au fost lipsiţi anul acesta de posibilitatea folosirii manualelor pentru unele capitole ale programei cum sînt cubul binomului şi trunchiul de piramidă, acestea nefiind tratate în manualul de algebră, respectiv de geometrie de clasa a VIII-a. De asemenea, manualul de algebră a cuprins în partea de exerciţii numai două (? !) ecuaţii literale, şi nici un sistem de ecuaţii cu coeficienţi literali. Concursul de admitere a evidenţiat netemeinicia însuşirii acestor capitole, determinată tocmai de acest motiv. Este neapărat necesar ca această deficienţă generatoare de lacune în pregătirea elevilor să fie eliminată începînd chiar din acest an şcolar.

Ridicarea nivelului calitativ al învăţămîntului, prevăzută în proiectul de Directive ale celui de-al IV-lea Congres al P.M.R. cu privire la dezvoltarea economiei naţionale în perioada 1966—1970 impune în ceea ce priveşte pregătirea matematică de bază a elevilor din şcoala generală de 8 ani asigurarea unei depline stăpîniri de către aceştia a calculului aritmetic şi algebric, de arii şi volume la care conduc unele probleme din practică, a înţelegerii relaţiilor cantitative şi spaţiale dintre mărimile care oglindesc dezvoltarea economică a ţării noastre. Propun în această privinţă să se editeze o culegere pentru clasele V—VIII care să cuprindă exerciţii şi probleme, clasificate fie pe discipline şi capitole ale matematicii, fie pe probleme ridicate de practica vieţii. De asemenea, avînd în vedere desfăşurarea studiului matematicii în cei 4 ani (clasele V—VIII), precum şi experienţa acestui an, cred că s-ar putea întocmi programa în aşa fel ca în trimestrul III al clasei a VIII-a să se facă la matematici, numai recapitularea materiei şi lucrări practice, ceea ce ar pregăti mai mult elevii pentru cele trei examene: absolvirea, admiterea într-o formă superioară de învăţămînt şi, mai ales, viaţa.

Cercet. ştiinţ. V. GHENCIU

Iaşi

O componentă a culturii generale

Studierea atentă a proiectului de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului cu privire la dezvoltarea economiei naţionale în perioada 1966—1970 relevă deosebit de limpede ponderea tot mai importantă ce revine, în cadrul pregătirii pentru viaţă a tinerei generaţii, însuşirii cunoştinţelor ştiinţifice la nivelul contemporan cel mai înaintat.

Ca cercetător în domeniul biologiei mi-am dat şi mai bine seama, studiind proiectul de Directive, că pregătirea şi specializarea unui tînăr în ştiinţele şi tehnica agricolă, în medicină, în psihologie, în filozofie, în cibernetică nu este posibilă fără o temeinică pregătire de bază în ştiinţele biologice. Privind lucrurile în această lumină consider că studiul ştiinţelor biologice trebuie să reprezinte unul dintre pilonii de bază ai pregătirii elevilor în şcoala de cultură generală.

Dar, pentru ca el să devină un asemenea pilon, este necesar, după părerea mea, să fie îmbunătăţite programele şi manualele pe baza cărora se efectuează predarea diferitelor discipline ale ştiinţelor biologice, în lumina reevaluării unor teze ale acestor ştiinţe. Cred că întreg studiul ştiinţelor biologice în şcoala medie trebuie să se sprijine în viitor pe cunoştinţele despre celulă, baza de fapte cea mai trainică care condiţionează înţelegerea unor fenomene complexe cum sînt cele de ereditate, variabilitate, evoluţie, speciaţie etc.

Teoria celulară modernă poate fi prezentată elevilor din şcoala medie ca un rezultat al dezvoltării mijloacelor de cercetare şi experimentare ce au îmbogăţit şi completat cu noi fapte biologia clasică, lăsînd în acelaşi timp deschisă calea efectuării de noi generalizări. Dacă în şcoala medie le vom prezenta elevilor cele mai noi achiziţii ale teoriei celulare — cele privitoare la infrastructura celulară, la mecanismele de reglare genetică a sintezei proteinelor şi la baza materială a ereditătii şi variabilităţii — şi vom găsi căile de a face ca ele să fie înţelese cît mai clar, vom înarma tînăra generaţie cu un instrument de mare valoare în investigarea materialist-ştiinţifică a fenomenelor vieţii. Raportate la cunoştinţele despre celulă, toate celelalte cunoştinţe achiziţionate de elevi în decursul studiului zoologiei, botanicii, anatomiei şi fiziologiei umane se vor închega într-un tot unitar, vor fi înţelese în conexiunile lor de bază cele mai intime. În acelaşi timp, axînd studiul ştiinţelor biologice pe celulă putem stabili mult mai multe legături cu alte discipline de învăţămînt şi îndeosebi cu chimia.

Desigur, se pot face multe observaţii şi propuneri de amănunt cu privire la anumite teme sau la modul de predare a disciplinelor din domeniul ştiinţelor biologice. Obiectivul acestor rînduri este însă numai acela de a atrage atenţia asupra necesităţii de a se revedea programele şi manualele pe baza cărora se predau ele, astfel încît studiul lor să formeze efectiv o componentă a culturii generale a elevilor şi nu să se oprească doar la a le da o sumă eclectică de cunoştinţe de zoologie, botanică, anatomie etc.

Măreţele perspective, dar în acelaşi timp marile sarcini pe care proiectul de Directive le conturează clar pentru viitorul tinerei generaţii solicită eforturi continue şi susţinute pentru a le asigura elevilor o pregătire pe deplin corespunzătoare cerinţelor epocii socialismului şi comunismului.

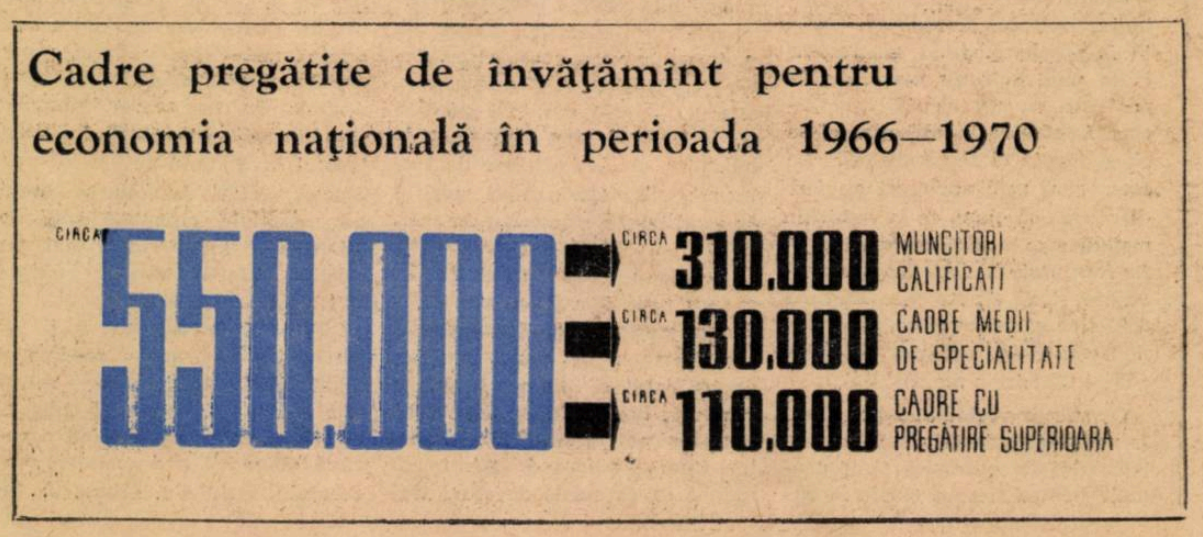

Investiții pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului

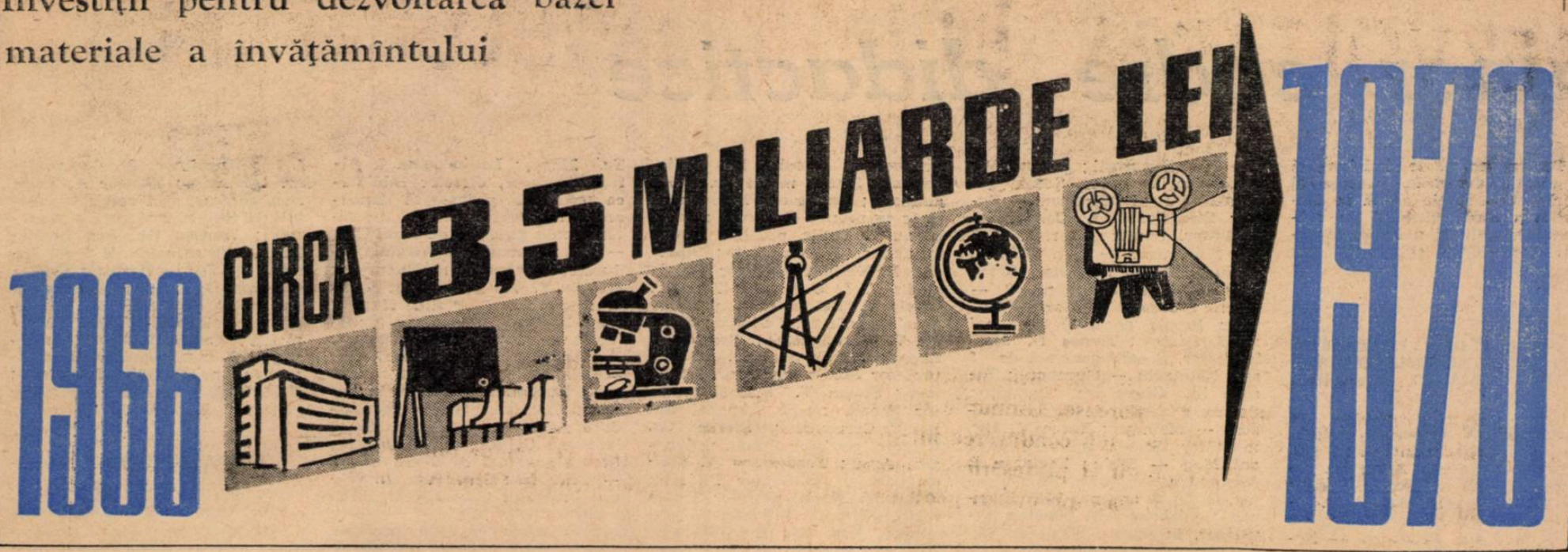

Conf. univ. S. BRATU

Maturitatea intelectuală a absolventului de școală medie

Am examinat de curînd, ca președinte al unei comisii pentru examenul de maturitate, pe tinerii care au încheiat anul acesta, la cursurile de zi, secția umanistă a clasei a XI-a de la Școala medie nr. 23 din București. Rezultatele examenului mi-au relevat o serie de probleme legate de ridicarea calității învățămîntului, mi-au sugerat unele soluții pentru rezolvarea lor. E posibil ca în alte locuri situația să fi fost deasupra sau sub nivelul aceleia constatate la Școala medie nr. 23. Fără suficiente criterii de comparație, nu voi încerca să fac generalizări în marginea observațiilor personale la o singură școală. S-ar putea însă ca unele din aceste observații să aibă valabilitate și pentru alte școli și, în acest caz, relatarea lor poate fi utilă.

Stabilit statistic, rezultatul examenului e bun și școala se poate mîndri cu el : din 90 de candidați au fost declarați reușiți 75. Au fost evidente progresele în pregătirea elevilor la diverse discipline și uneori comisia de examinare a avut cuvenitele satisfacții ale profesorului : de a descoperi un tînăr intelectual de formație nouă, autentic în gîndire și știință. Cu alte cuvinte, de a-și confirma impresia că verifică **maturizarea** intelectuală a absolventului de școală.

Tocmai aici mi se pare că statisticile pot fi amăgitoare. Am emis într-adevăr 75 de certificate de maturitate ? Cu toată exigența examinatorilor, cu întregul lor simț de răspundere în notarea candidaților, aprecierea finală e relativă. Cînd un candidat este notat cu 10 la toate disciplinele diploma de maturitate corespunde efectiv titlului. Dar e aceeași situația unui candidat notat cu 5 de la un cap la altul ? Diploma îi conferă o maturitate pe care n-a dovedit-o, deși la toate disciplinele a putut obține calificativul minimal pentru trecere. Profesorul i-a apreciat astfel în mod just nu maturitatea, ci **suficiența.** Nu știu care poate fi modalitatea de diferențiere a diplomaților, după gradul efectiv al maturității lor, dar știu că o reușită mediocră nu poate da satisfacție nici comisiei de examen, nici absolventului, nici școlii. Oricîtă intransigență i s-ar cere în principiu profesorului examinator, trebuie să nu se uite că ierarhia notelor stabilite nu exclude mediocritatea, ci o acceptă : cînd pune nota 5 sau 6, examinatorul încearcă doar să califice cît mai just nivelul de jos al pregătirii unui elev care „știe" atît cît să nu fie respins. Din acest punct de vedere, evidența rezultatelor finale e mai puțin concludentă decît aceea a notării la fiecare obiect. Între candidatul reușit cu nota 5, sau 5,16, sau 5,33 și acela respins pentru că a obținut încredibila notă 2 la una dintre discipline dar a avut 7 la cîteva altele, situația mi se pare mai gravă în cazul dintîi.

În mod concret, examenul dă posibilitatea unei relativ sigure judecăți asupra perspectivelor intelectuale privind cultura umanistă mai ales prin probele la limba și literatura română, la limba străină, la istorie și la socialism științific. E ușor de citat un șir de răspunsuri remarcabile, **mature.** Tot atît de ușor e de citat șirul răspunsurilor memorabile prin ignoranța lor. Dar dincolo de exemple, mă preocupă în deosebi masa răspunsurilor mediocre, plate, mecanice, relativ corecte, totdeauna suficiente, pe care sîntem siliți, ca examinatori, să le admitem pentru că, minimal, satisfac exigențele programei.

Ce este de făcut cu adolescentul care nu poate da o analiză interesantă, autentic personală, matură, a unei creații literare, care se limitează la interpretările gata confecționate după manual sau după profesor, chiar după unele studii valoroase de critică literară, dar „învățate", spuse pe dinafară ? Unul dintre cei mai buni candidați, vorbind despre Arghezi, a arătat clar că a citit mai mult decît prevede programa analitică, dar n-a oferit, la început, decît o interpretare schematică a „Testamentului". Clișeele au abundat astfel la tot pasul și candidatul eminent pregătit a recurs la ele cu un fel de prudență în fața examinatorului necunoscut înainte să le înlocuiască, măcar parțial, printr-o recepție proprie.

Și ce este de făcut, de asemenea, cu tînărul care a învățat pe de rost lecțiile de socialism științific, fără să fi citit, evident, vreo scriere originală, care poate reproduce mulțumitor toate datele stricte ale lecțiilor, dar nu înțelege sensul istoriei, relațiile științelor particulare cu concepția materialist-dialectică despre lume ?

E greu să-mi dau seama, fără un suficient contact cu școala medie, care sînt cauzele principale ale acestei situații care face ca unii tineri să pășească în faza matură a vieții lor fără justificarea culturii umaniste care li se va presupune pe baza certificatelor. Cîteva observații, însă, mi se par necesare.

În primul rînd, mi-am dat seama că e doar o iluzie optarea pentru **umanistică** a unora dintre elevii pe care i-am examinat. Probabil, cei mai mulți nu se simt „chemați" de umanistică, ci pur și simplu „fug" de matematică". De aceea, se pare, clasele de umanistică sînt adesea mai slabe decît acelea „reale" și chiar la română nivelul e mai ridicat de obicei la „real" decît la „umanistic". S-ar impune deci o orientare mai autentică a elevilor, nu după comoditatea lor, ci după adevăratele lor înclinații. Nu e suficient ca elevii să înlocuiască matematica cu o limbă străină și să facă mai puțină fizică și chimie. Ei trebuie să știe că li se cere la umanistică mai mult decît li se cere colegilor lor de la real în ce privește ramura pentru care optează. În acest sens, cred că ar crește nivelul claselor umanistice dacă se va diferenția calitativ programa lor analitică, astfel încît la sfîrșitul școlii medii să li se poată cere un nivel superior de cunoaștere a literaturii române, o fundamentală inițiere într-o literatură străină și o pondere mai mare a pregătirii filozofice. În concluzie, deci, ultimele clase specializate, ca trepte pentru o eventuală trecere ulterioară în învățămîntul superior corespunzător.

Secției umaniste ar trebui să i se asigure o programă diferențiată, care să prevadă nu numai mai multe ore de limbă și literatură (română și străină), dar și discipline proprii, mai ales în domeniul filozofiei și al istoriei literaturii și artelor. În ultima clasă, cel puțin un trimestru de inițiere în filozofia științelor ar putea integra într-o perspectivă mai bună cunoștințele de biologie, fizică și chimie ce li se cer absolvenților.

În al doilea rînd, mi se pare că la examenul de maturitate unii elevi scot în evidență neajunsurile unei deficiențe tolerate de-a lungul anilor și, într-un fel, consacrate prin programe și manuale. E de neînchipuit că un elev care a terminat clasa a XI-a nu știe ce se presupune știut încă din clasele a IX-a și a X-a — și chiar din clasele V—VIII (ortografie, sensul cuvintelor, date elementare din istoria patriei etc.). Aceasta înseamnă că profesorii nu l-au urmărit an de an și l-au trecut dintr-o clasă în alta cu toate lacunele sale. Dar însăși programa, ilustrată și de manuale, e responsabilă cel puțin parțial de lacunele existente în pregătirea lui.

La școala în care m-am aflat acum am avut convingerea că li se cere prea puțin elevilor **să citească,** dincolo de manuale. Dar candidatul la maturitate trebuie să fie un tînăr familiarizat cu textele fundamentale ale literaturii noastre și cu studiile recente ce le sînt consacrate. Revistele literare ar trebui să circule mai mult printre elevii claselor superioare.

În sfîrșit, cred că trebuie să fie în mai mare măsură stimulate formele prin care interesul adolescentului poate fi valorificat efectiv pentru intrarea lui în acțiunea culturală : cenacluri și reviste ale liceelor, referate asupra lecturilor recente etc. Pentru ca absolvenților să li se dea și posibilitatea de a se manifesta matur, încurajîndu-li-se aspirațiile de tineri intelectuali.

Prof. A. ALBICI

Brăila

Pregătire continuă în specialitate

Am studiat cu atenție conținutul proiectelor de Directive, în care am găsit un îndreptar de mare preț pentru activitatea întregului nostru popor. M-a impresionat cu deosebire faptul că în aceste proiecte învățămîntului i-a fost rezervat un capitol special. Aceasta ilustrează atenția mare ce se acordă operei de făurire a omului nou în societatea noastră.

„Dezvoltarea învățămîntului — se spune în proiectul de Directive cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 — se va caracteriza atît prin creșterea numărului de elevi și studenți, cît și prin ridicarea nivelului său calitativ..." Prevederea implică pentru noi, cei ce ne-am dedicat școlii, o atenție sporită față de calitatea muncii de instruire și educare a tinerei generații.

Cred că una din condițiile importante ale succesului nostru în ridicarea calitativă a învățămîntului este preocuparea stăruitoare pentru desăvîrșirea pregătirii noastre pedagogice și de specialitate. Nici unul din noi nu ne putem mulțumi cu cît am învățat în facultate. Granițele științelor din care fac parte disciplinele pe care le predăm sînt atît de largi încît nu pot fi cuprinse în 4, 5 sau 6 ani de studiu universitar — și ele se lărgesc pe zi ce trece. Așadar, ca să fim „stăpîni pe materie", cum se obișnuiește să se spună în școală, trebuie să depășim nivelul pregătirii pe care am căpătat-o în facultate, studiind permanent, trebuie să ne lărgim continuu pregătirea în specialitate, să fim „la zi" cu tot ce este nou în pedagogie, să fim la curent în general cu ceea ce se discută în variatele domenii ale culturii. În adunarea cadrelor didactice din orașul nostru consacrată dezbaterii proiectelor de Directive, adunare la care au participat peste 700 de educatoare, învățători și profesori, unii tovarăși au cerut ca organele locale să acorde mai multă grijă pentru înlăturarea supraîncărcării, așa ca acestea să poată dedica mai mult timp studiului. Observația mi se pare întemeiată. Cred că este necesar ca programarea cadrelor didactice în felurite activități obștești să se facă cu mai mult discernămînt, pentru a se evita folosirea exagerată a unora și pentru a se asigura fiecărui învățător și profesor timpul necesar pentru studiu, pentru ridicarea nivelului său cultural.

Nu întotdeauna oamenii școlii găsesc în librării lucrările care îi interesează. Uneori acestea se trimit spre provincie într-un număr redus, care se epuizează în ore, dacă nu chiar în minute. Pentru a veni mai concret în ajutorul cadrelor didactice din acest punct de vedere cred că nu ar fi rău să se înființeze biblioteci pedagogice raionale sau măcar regionale, în care învățătorii, profesorii de diferite specialități, educatoarele să poată găsi tot ceea ce îi interesează, tot ceea ce nu au reușit să-și procure singuri prin mijloacele locale.

În înzestrarea bibliotecilor școlare trebuie să ne gîndim mai mult la cerințele profesorilor și ale învățătorilor. Ar fi bine ca ei să găsească în rafturile acestor biblioteci și tratate de specialitate, reviste și cărți care interesează perfecționarea propriei lor pregătiri. De asemenea, școlile cu biblioteci mai bine înzestrate ar putea să pună mai larg fondul lor la îndemîna celor care lucrează în unități mai noi, sau în localitățile mai îndepărtate de centrul raional care sînt încă mai slab dotate din acest punct de vedere.

Sînt deplin convins că învățămîntul nostru va urca, o nouă treaptă prin îmbunătățirile ce sînt prevăzute, cu participarea entuziastă a tuturor celor ce îl slujesc.

Conferirea de titluri și ordine unor cadre didactice

Pentru activitate îndelungată și merite deosebite, precum și pentru contribuția adusă în dezvoltarea învățământului de cultură generală și a învățământului profesional și tehnic, s-a conferit :

TITLUL DE „ÎNVĂȚĂTOR EMERIT AL REPUBLICII POPULARE ROMÂNE" tovarășilor :

Andreica V. Gheorghe, învățător, Școala generală de 8 ani, Căuaș — Carei ; **Arion D. Aglaia**, învățător, Școala medie nr. 33 București ; **Aurică V. Agricola**, învățător, Școala generală de 8 ani, Pecineaga — Negru Vodă ; **Boldor I. Paula**, învățător, Școala generală de 8 ani, Vulcan — Petroșeni ; **Brașovan T. Maria**, învățător, Școala medie „Traian Vuia", Făget ; **Bucățică S. Dumitru**, învățător, Școala generală de 8 ani nr. 9, Constanța ; **Ciolan Gh. Constantin**, învățător, Școala generală de 8 ani Rogoz — Beiuș ; **Cojocaru C. Tănase**, învățător, vicepreședinte al Comitetului executiv al Sfatului popular al orașului Timișoara ; **Crăciun M. Dumitru**, învățător, Școala medie Moreni — Cîmpina ; **Cristescu Gh. Aristița**, învățător, Școala generală de 8 ani nr. 141, București ; **Dibu I. Ecaterina**, învățător, Școala generală de 8 ani Liești — Galați ; **Domokos I. Piroska**, învățător, Școala medie Joseni — Gheorghieni ; **Dornescu Gh. Gheorghe**, învățător, inspector Secțiunea de învățământ a raionului Roman ; **Dumitriu Gr. Nicolae**, învățător, Școala medie „Mihail Eminescu" Iași ; **Fotescu A. Eleonora**, învățător, inspector Secțiunea de învățământ a raionului 23 August, București ; **Ghenoiu A. Dumitru**, învățător, Școala generală de 8 ani, Băicoi — Cîmpina ; **Gheorghe M. Alexandru**, învățător, inspector Secțiunea de învățământ a raionului Rupea ; **Ghica S. Gheorghe**, învățător, pensionar, Smeeni — Buzău ; **Hadnagy F. Maria**, învățător, Școala generală de 8 ani nr. 18 Brașov ; **Hartmann M. Ana**, învățător, Școala generală de 8 ani Giarmata — Timișoara ; **Hozo I. Ester**, învățător, Școala generală de 8 ani, Felicieni — Odorhei ; **Ilișiu V. Gheorghe**, învățător, Școala generală de 8 ani Florești — Năsăud ; **Măierean I. Vasile**, învățător, Școala generală de 8 ani Herina — Bistrița ; **Manoliu E. Victoria**, învățător, Școala generală de 8 ani, Ruginoasu — Roman ; **Mihăilă Ș. Vasile**, învățător, Școala medie Negru Vodă ; **Mirestean O. Gheorghe**, învățător, Școala medie nr. 2 Reghin ; **Mitu F. Vasile**, învățător, Școala generală de 8 ani Hunia — Calafat ; **Năsăudeanu Al. Nicolae**, învățător, vicepreședinte al Comitetului executiv al Sfatului popular al raionului Arad ; **Nedea R. Stancu**, învățător, Școala generală de 8 ani — Giurgiu : **Onofriescu N. Natalia**, învățător, Școala generală de 8 ani nr. 1 Fălticeni ; **Oros St. Simion**, învățător, pensionar Șimleul Silvaniei — Șimleu ; **Paraschiv M. Ion**, învățător, Școala generală de 8 ani, Alimănești — Drăgănești-Olt ; **Peica Gh. Andronic**, învățător, șeful Secțiunii de învățământ a raionului Ilia ; **Petrescu Al. Anton**, învățător, Școala generală de 8 ani nr. 10, Pitești ; **Popescu D. Elena**, învățător, Școala medie nr. 3, Bîrlad ; **Popescu I. Ion**, învățător, Școala generală de 8 ani, Ghelmegioaia — Tr. Severin ; **Popescu D. Victor**, învățător, Școala generală de 8 ani, Mavrodin — Alexandria ; **Sadler G. Gertrud - Elisabeța**, învățător, Școala generală de 8 ani Cisnădioara — Sibiu ; **Sălăgeanu M. Mihai**, învățător pensionar, Satu-Mare ; **Sălceanu M. Dumitru**, învățător, Școala generală de 8 ani nr. 2 Rădăuți ; **Sandu N. Mihai**, inv., cercetător Institutul de Științe Pedagogice București ; **Solomon T. Mihalache**, învățător, Școala generală de 8 ani Măstăcani — Bujor ; **Stămulescu I. Constantin**, învățător, Școala generală de 8 ani Slătioarele — Rm. Vîlcea ; **Suciu I. Maria**, învățător, Școala generală de 8 ani nr. 2 — Gherla ; **Tăcutu I. Maria**, învățător, Școala generală de 8 ani nr. 6, Brașov ; **Tamaș N. Iosif**, învățător, Școala generală de 8 ani, Hălmagiu — Gurahonț ; **Tănase Șt. Gherghina**, învățător, Școala generală de 8 ani, Boiștea — Moinești ; **Tarcea I. Ilie**, învățător, Școala generală de 8 ani, Mag — Sibiu ; **Tartacan I. Alexandru**, învățător, Școala generală de 8 ani nr. 184, București ; **Tăzlăoanu T. Nicolae**, învățător, inspector Secțiunea de învățământ a orașului Focșani ; **Toma I. Silvestru**, învățător, inspector Ministerul Învățământului ; **Turcu I. Filimon**, învățător, Școala generală de 8 ani, Stupinii — Huedin ; **Vișan T. Ion**, învățător, Școala generală de 8 ani Giurgița — Băilești.

TITLUL DE „PROFESOR EMERIT AL REPUBLICII POPULARE ROMÂNE" tovarășilor :

Aman C. Gheorghe, profesor, Școala medie „Nicolae Bălcescu" Pitești ; **Barabaș V. Vilhelm**, profesor, Școala medie Cristuru Secuiesc — Odorhei ; **Bogdanof M. Zlate**, profesor, metodist în Ministerul Învățământului ; **Buraga Gh. Ion**, profesor, inspector, Secțiunea de învățământ a raionului Iași ; **Cernescu I. Ileana**, profesor, Școala medie nr. 4, Timișoara ; **Cibianu T. Florin Sabin**, profesor, Școala profesională C.F.R. Arad ; **Cojocaru V. Alexandru**, profesor, Școala medie Roman ; **Cucu Gh. Petre**, profesor, Școala medie nr. 3, Buzău ; **Czompo B. Irina**, profesor Școala medie Tg. Secuiesc ; **Dabija Gh. Alexandru**, profesor, Școala medie „Nicolae Bălcescu", București ; **Danielescu Cr. Ioan**, profesor pensionar, Ploiești ; **Dumitru S. Nicolae**, profesor Școala profesională „Semănătoarea" București ; **Enescu C. Nicolae**, profesor, cercetător la Filiala Iași a Institutului de Științe Pedagogice ; **Fortunescu D. Constantin**, profesor pensionar Craiova ; **Ghergariu I. Leontin**, profesor pensionar Cluj ; **Giurgiucă I. Emil**, profesor Școala medie „Dimitrie Cantemir" București ; **Greavu E. Emilia**, profesor Școala medie nr. 4 Oradea ; **Hazgan I. Aristide**, profesor, conferențiar Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Iași ; **Henning I. Ștefan Hermann**, profesor Școala generală de 8 ani Agnita ; **Ioan I. Voicu**, profesor Școala medie nr. 7 Galați ; **Iordan I. Marioara**, profesor Școala medie nr. 39 București ; **Jura St. Iulian**, profesor, director adjunct în Ministerul Învățământului ; **Macavei I. Vasile**, profesor Școala medie „Bolyai Farkaș" Tg. Mureș ; **Marinescu N. Constanța**, profesor Centrul școlar agricol Fundulea — Lehliu ; **Muscă H. Neculai**, profesor, șef secțiune adjunct Secțiunea de învățământ a orașului București ; **Nimițan G. Ioan**, profesor Școala medie „Ștefan cel Mare" Suceava ; **Orășanu C. Grigore**, profesor pensionar Ploiești ; **Pascu I. Eugen**, profesor Școala medie „Mihai Viteazul" Turda ; **Păsculescu St. Titu**, profesor Școala medie Dăbuleni — Corabia ; **Pătrășcoiu C. Ion**, profesor pensionar București ; **Petre T. Ștefan**, profesor Centrul școlar al Ministerului Industriei Alimentare Armășești — Urziceni ; **Petride S. Timotei**, profesor Școala medie „Nicolae Bălcescu" Brăila ; **Pop S. Adela**, profesor Școala medie „Costache Negruzzi" Iași ; **Popa I. Emil**, profesor Școala medie „Avram Iancu" Brad ; **Popescu C. Octavian**, profesor Grupul școlar comercial „Nicolae Kretzulescu" București ; **Popescu B. Petre**, profesor Școala medie „George Bacovia" Bacău ; **Popescu Teișan Ilie**, profesor, cercetător, Institutul de Științe Pedagogice București ; **Racotă M. Tuliu**, profesor Școala medie nr. 2 Sighișoara ; **Săceanu C. Ilariu**, profesor pensionar București ; **Sălăgeanu V. Vasile**, profesor Școala medie nr. 2 Satu Mare ; **Simache I. Nicolae**, profesor Școala medie „I. L. Caragiale" Ploiești ; **Slavic V. Desdemonia**, profesor Școala medie nr. 2 Pitești ; **Stanciu V. Virgil**, profesor Școala pedagogică Cluj ; **Stoia N. Aristița**, profesor Școala medie nr. 3 Craiova ; **Stoian V. Emilia**, profesor Școala medie „Anghel Saligny" Cernavoda ; **Ștefan Gr. Grigore**, profesor Școala pedagogică Arad ; **Teodorescu A. Stoica**, profesor pensionar Ploiești ; **Buiuc M. Maria**, profesor Școala medie „Mihail Eminescu" Constanța ; **Vasilescu C. Gheorghe**, profesor, inspector în Ministerul Comerțului Interior ; **Voichin M. Irina**, profesor Școala medie „Nicolae Bălcescu" Ploiești.

„ORDINUL MUNCII" clasa a III-a, tovarășilor :

Alexandru T. Stan, învățător Școala generală de 8 ani Smeeni — Buzău ; **Bahnariu T. Ștefan**, profesor Școala medie „Cuza Vodă" Huși ; **Bălțatu I. Gheorghe**, profesor, conferențiar Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Iași ; **Baier I. Herman**, profesor, șeful Secțiunii de învățământ a raionului Sighișoara ; **Bender C. Constantin**, profesor, conferențiar Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București ; **Bindea I. Ioan**, profesor, șeful Secțiunii de învățământ a regiunii Cluj ; **Bodea M. Eleonora**, profesor Școala pedagogică Deva ; **Bodoașcă Gh. Elisabeta**, învățător Școala generală de 8 ani Miroslovești — Pașcani ; **Bogdan A. Elena**, profesor Centrul școlar agricol Dragomirești — București ; **Boldovină P. Matei**, învățător Școala generală de 8 ani Variaș — Sînnicolaul Mare ; **Bordeianu D. Amuliu**, profesor Școala medie nr. 1 Rădăuți ; **Căruntu St. Elena**, învățător Școala generală de 8 ani Sîntana — Criș ; **Chirvăsuță I. Simion**, învățător Școala generală de 8 ani Gohor — Tecuci ; **Constantin I. Nicolae**, învățător Școala generală de 8 ani Ighișul Vechi — Agnita ; **Dabija Al. Andrei**, profesor Școala medie „I. L. Caragiale" Ploiești ; **Daia N. Bilcea**, profesor, șeful Secțiunii de învățământ a raionului Giurgiu ; **Dănăilă Șt. Ionel**, învățător Școala generală de 8 ani Corbu — Brăila ; **Delarăscruci I. Maria Oltea**, învățător, redactor Editura Didactică și Pedagogică București ; **Drăgulescu M. Constantin**, profesor, director Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București ; **Dumitrescu T. Constantin**, profesor Grupul școlar comercial Craiova ; **Filipescu V. Mihai**, învățător Școala generală de 8 ani nr. 5 București ; **Gilcă Al. Petre**, învățător Școala generală de 8 ani Broșteanca — Alexandria ; **Giureă A. Virgil**, profesor Școala pedagogică Oradea ; **Grigorescu V. Vasile**, profesor Școala generală de 8 ani Epureși — Drăgănești-Vlașca ; **Grigoriu Gh. Dumitru**, învățător, lector Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Iași ; **Iavorschi V. Olimpia**, profesor Școala medie nr. 2 Ploiești ; **Ignat N. Elena**, profesor Școala medie Babadag — Istria ; **Ioan Z. Isabela**, profesor, secretar general de redacție „Gazeta învățământului" ; **Ionescu T. Ioana**, profesor, conferențiar Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București ; **Ionescu Gh. Marioara**, profesor, director Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Brașov ; **Ivan I. Ghiță**, învățător Școala generală de 8 ani Ocna Mureș — Aiud ; **Karda A. Carol**, profesor Școala generală de 8 ani Sîndominic — Ciuc ; **Katona V. Vasile**, învățător Școala generală de 8 ani Macău — Huedin ; **Kocsis G. Ștefan**, profesor Școala medie Miercurea-Nirajului — Tg. Mureș ; **Lautermann I. Alfred**, profesor, director Biblioteca centrală pedagogică București ; **Macovei Z. Oltea**, învățător Școala generală de 8 ani Turț — Oaș ; **Manasia C. Virginia**, educatoare, pensionară București ; **Manole V. Vasile**, profesor Școala medie nr. 1 Piatra Neamț ; **May M. Rudolf**, profesor Școala medie nr. 2 Timișoara ; **Miclean R. Aurel**, învățător, inspector Secțiunea de învățământ a orașului Hunedoara ; **Moraru V. Ludovic**, învățător Școala generală de 8 ani Doba — Satu Mare ; **Muntean G. Lucreția**, învățător Școala generală de 8 ani Udești — Fălticeni ; **Munteanu D. Maria**, învățător Școala generală de 8 ani cl. I—IV Șapartoc — Sighișoara ; **Mușat Șt. Ioan**, profesor, director în Ministerul Învățământului ; **Năstase Gr. Gheorghe**, învățător, Școala generală de 8 ani Slobozia-Urechești — Adjud ; **Negoiță N. Gheorghe**, profesor Școala medie nr. 2 Rm. Vîlcea ; **Necșa T. Teodor**, profesor conferențiar Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Cluj ; **Nemeș Gh. Ioan**, profesor Școala medie „Ștefan cel Mare" — Suceava ; **Nicoară T. Maria**, profesor Școala medie nr. 2 Turda ; **Nicolaescu I. Nicolae**, profesor Școala pedagogică Cîmpulung-Muscel ; **Nicula Gh. Gheorghe**, profesor Școala profesională construcții C.F.R. Cluj ; **Păunescu I. Gheorghe**, învățător, inspector Secțiunea de învățământ Oltețu ; **Penescu N. Vasile**, profesor Școala generală de 8 ani nr. 168 — București ; **Petrică I. Ivan**, profesor, șeful Secțiunii de învățământ Zimnicea ; **Pistrilă D. Peter**, învățător Școala generală de 8 ani Gîrbovăț — Bozovici ; **Pleșca Gh. Constantin**, profesor Școala medie Luduș ; **Ploscaru T. Nicolae**, învățător Școala generală de 8 ani nr. 81 București ; **Popa I. Constanța**, învățător Școala medie nr. 10 București ; **Popescu C. Constantin**, profesor, lector Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București ; **Popescu I. David**, învățător Școala generală de 8 ani nr. 11 Turnu Severin ; **Popescu I. Dumitru**, învățător Școala generală de 8 ani Dărmănești — Ploiești ; **Popescu V. Ilie**, învățător Școala generală de 8 ani Hociungi — Roman ; **Popescu P. Marioara**, profesor, director în Ministerul Învățământului ; **Popescu C. Nicolae**, profesor Școala medie Gura Humorului ; **Popescu D. Paula**, profesor Școala medie „Matei Basarab" București ; **Popescu Gh. Păun**, învățător, inspector Secțiunea de învățământ a raionului Tg. Mureș ; **Radu I. George**, învățător Școala generală de 8 ani nr. 5 Constanța ; **Rădulescu F. Vasile**, învățător Școala generală de 8 ani Scorniceștii — Slatina ; **Radu M. Teodor**, profesor, inspector în Ministerul Învățământului ; **Raicopol D. Petru**, profesor Școala medie „Mircea cel Bătrîn" Constanța ; **Roman Gh. Mihai**, profesor, redactor șef Editura Didactică și Pedagogică București ; **Roșca Gh. Vasile**, profesor, șef serviciu în Ministerul Învățământului ; **Saramet I. Ilie**, învățător Școala generală de 8 ani Teișorii — Drăgănești-Vlașca ; **Savu Gh. Oscar**, învățător Școala generală de 8 ani Jugureni — Găești ; **Silvester L. Ludovic**, profesor, șeful Secțiunii de învățământ a raionului Tg. Secuiesc ; **Sima-Șetraru C. Dumitru**, învățător Școala generală de 8 ani Tutora — Iași ; **Someșan D. Pavel**, învățător, inspector Secțiunea de învățământ Reghin ; **Spătar S. Ilarion**, profesor, șeful Secțiunii de învățământ a regiunii Banat ; **Stănescu I. Petre**, profesor, redactor Editura Didactică și Pedagogică București ; **Stavrache I. Aurora**, profesor Școala medie „Al. I. Cuza" Focșani ; **Susan P. Dumitru**, profesor Școala medie „Decebal" Deva ; **Ștefănescu Fr. Elisabeta**, profesor Școala generală de 8 ani nr. 8 Baia Mare ; **Ștefănoiu I. Vasile**, profesor, conferențiar Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București ; **Titieni I. Leon**, profesor Școala medie nr. 1 Bistrița ; **Trutzer A. Tiberius**, profesor, șef secție Institutul de Științe Pedagogice București ; **Vameșu Gh. Ion**, învățător, Școala generală de 8 ani Romanii de Jos — Horezu ; **Varhanyovszky I. Elza Luciana**, profesor, șeful Secțiunii de învățământ a raionului Sighetul Marmației ; **Vasiliu T. Vasile**, profesor, Stațiunea republicană a tinerilor naturaliști Timișoara ; **Voicu D. Eugenia**, învățător Școala pedagogică Deva.

„MEDALIA MUNCII", tovarășilor :

Adămuț I. Zoe, profesor Grupul școlar comercial „N. Kretzulescu" București ; **Albăstroiu I. Preda**, profesor, inspector Secțiunea de învățământ a regiunii Banat ; **Ali G. Ahmet Nagi**, profesor redactor Editura Didactică și Pedagogică București ; **Anastasiu Gh. Maria**, învățător Școala generală de 8 ani nr. 4 Giurgiu ; **Arsene M. Profira**, învățător Școala generală de 8 ani nr. 1 București ; **Artin Gh. Ion**, profesor, inspector general în Ministerul Învățământului ; **Băjereanu T. Elena**, educatoare Grădinița de copii Balș ; **Banciu A. Trenca**, educatoare, lector Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Brașov ; **Banto St. Ștefan**, profesor, redactor-șef adjunct Gazeta învățământului ; **Bembea I. Georgeta**, profesor Grupul școlar „N. Kretzulescu" București ; **Biga Gh. Ludovic**, profesor Școala medie „Mihail Eminescu" Satu-Mare ; **Bodea A. Ion**, profesor Școala generală de 8 ani nr. 11 Baia-Mare ; **Borcan I. Nicolae**, învățător Școala generală de 8 ani Călan — Hunedoara ; **Budac C. Nicolae**, învățător Școala generală de 8 ani Copăcel — Făgăraș ; **Bunda Gh. Emilia**, învățător Școala generală de 8 ani nr. 8 Oradea ; **Călinici T. Ana**, educatoare Grădinița de copii Zărand — Criș ; **Căpitan M. Ion**, învățător Școala generală de 8 ani Udești — Fălticeni ; **Carabela V. Maria**, educatoare Grădinița de copii nr. 41 București ; **Carp I. Lucreția**, profesor Școala medie „Dr. Petru Groza" București ; **Chelcea C. Maria**, învățător Școala generală de 8 ani „Mihai Viteazu" — Istria ; **Chirică N. Elena**, profesor Școala medie „Cuza Vodă" Huși ; **Coman I. Viorica**, profesor Școala medie „Ion Creangă" București ; **Constantinescu E. Neaga**, profesor, lector Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Brașov ; **Coroi M. Petru**, profesor Școala generală de 8 ani Roșia Montană — Cîmpeni ; **Cotruță O. Gheorghe**, învățător Școala generală de 8 ani Scobinți — Hârlău ; **Curelaru S. Aurelia**, profesor Școala generală de 8 ani nr. 1 Rădăuți ; **Damian N. Nicolae**, profesor Școala medie nr. 1 Făgăraș ; **Dancsuly A. Margareta**, profesor Școala medie nr. 7 Cluj ; **Dănet Gr. Gheorghe**, învățător Școala generală de 8 ani Prejba — Caracal ; **Drăgan Gh. Tinca**, profesor Școala medie nr. 1 Tecuci ; **Dimitriu C. Aurel**, profesor Școala medie nr. 1 Satu-Mare ; **Eichert N. Wendelin**, profesor Școala medie nr. 2 Timișoara ; **Fleancu N. Gheorghița**, profesor, redactor șef Revista de pedagogie ; **Foltos T. Ion**, învățător Școala generală de 8 ani Acîș — Carei ; **Furcă L. Ion**, învățător Școala generală de 8 ani Măldăeni — Roșiori de Vede ; **Furdu I. Crișu**, profesor, inspector Secțiunea de învățământ a regiunii Bacău ; **Găvenea I. Alexandru**, profesor, lector Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Brașov ; **Geier I. Erna**, învățător, redactor Editura Didactică și Pedagogică ; **Ghelase V. Gheorghe**, învățător, inspector Secțiunea de învățământ a orașului Brăila ; **Ghencea Șt. Filofteia**, educatoare Grădinița de copii nr. 4 Constanța ; **Grigore Gh. Alexandru**, profesor Școala profesională de construcții Pi-

(Urmare din pag. 6-a)

teşti ; **Grigorescu N. Nicolae**, învăţător Şcoala generală de 8 ani nr. 48 Bucureşti ; **Guiaş I. Iosif**, profesor Şcoala generală de 8 ani nr. 2 Salonta ; **Guţu Gh. Grigore**, învăţător Şcoala generală de 8 ani Tocileni — Botoşani ; **Herivan L. Mircea**, profesor, redactor Gazeta învăţământului ; **Iacob I. Ştefan**, profesor, lector Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Braşov ; **Iliescu N. Eugenia**, învăţător Şcoala generală de 8 ani Clondiru — Buzău ; **Ilieş E. Ludovic**, profesor Şcoala medie nr. 2 Năsăud ; **Ionescu I. Nelu**, profesor Şcoala medie „Mihail Eminescu" Bucureşti ; **Ionescu Gh. Victoria**, profesor Şcoala medie Eforie Sud — Constanţa ; **Jescu A. Rahila**, învăţător Şcoala generală de 8 ani Udeşti — Fălticeni ; **Lupu D. Vasile**, învăţător Şcoala generală de 8 ani Chintinici — Piatra Neamţ ; **Maier N. Florica**, învăţător Şcoala generală de 8 ani Luna de Jos — Gherla ; **Manolache V. Elena**, învăţător Şcoala generală de 8 ani nr. 4 Pucioasa — Târgovişte ; **Marinescu I. Alexandru**, profesor Şcoala medie „Matei Basarab" Bucureşti ; **Marinescu C. Tatiana**, învăţător Şcoala generală de 8 ani nr. 141 Bucureşti ; **Mariş S. Abel**, învăţător, inspector Secţiunea de învăţământ a regiunii Hunedoara ; **Martea A. Alexandrina**, învăţător Şcoala generală de 8 ani Făgăraşu Nou — Hîrşova ; **Matcaboje Gr. Dumitru**, învăţător Şcoala generală de 8 ani Andrieşeni — Iaşi ; **Micleş I. Petru**, învăţător Şcoala generală de 8 ani Meziad — Beiuş ; **Mihăileanu P. Maria**, învăţător Şcoala medie nr. 3 Craiova ; **Mihălţan Gh. Elena**, educatoare Grădiniţa de copii Bogata — Luduş ; **Mitu A. Maria**, educatoare Grădiniţa de copii Făcăeni — Feteşti ; **Moldovanu Gh. Gheorghe**, profesor, redactor Editura Didactică şi Pedagogică ; **Munteanu T. Pavel**, învăţător Şcoala generală de 8 ani Vadu Soreşti — Râmnicu Sărat ; **Năstase V. Paraschiva**, profesor, inspector general în Ministerul Învăţământului ; **Neagu R. Vasilica**, profesor, redactor Editura Didactică şi Pedagogică ; **Nicolau C. Ana**, educatoare Grădiniţa de copii Urecheşti — Focşani ; **Nicu Gh. Vasile**, învăţător, inspector Secţiunea de învăţământ a oraşului Buzău ; **Onofrei R. Aurel Vladimir**, prof. şef serv. Ministerul Învăţământului ; **Opatschi S. Sofia**, prof. pensionar, Bucureşti ; **Pavel T. Mihai**, profesor Liceul „Dragoş Vodă" Cîmpulung Moldovenesc ; **Petcu C. Maria**, profesor Şcoala medie nr. 1 Sighişoara ; **Pétérfy B. Adalbert**, învăţător Şcoala generală de 8 ani Copşa Mică — Mediaş ; **Petreanu M. Costică**, profesor, redactor Editura Didactică şi Pedagogică ; **Petrescu P. Melania**, profesor, inspector Ministerul Învăţământului **Petrov D. Liubomir**, profesor Şcoala generală de 8 ani Cenad — Sînnicolaul Mare ; **Podină A. Elena**, educatoare Grădiniţa de copii Jimbolia — Timişoara ; **Pop D. Ana**, profesor, redactor Editura Didactică şi Pedagogică ; **Pop I. Felicia**, învăţător Şcoala generală de 8 ani nr. 6 Mediaş ; **Popa A. Dumitru**, profesor Şcoala medie Oveselu — Olteţu ; **Popescu Gh. Elena**, profesor Şcoala medie „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bîrlad ; **Popescu C. Gheorghe**, profesor, şef serviciu în Ministerul Învăţământului ; **Prichea C. Cornelia**, învăţător, inspector general în Ministerul Învăţământului ; **Puşcaş V. Minerva**, profesor Şcoala generală de 8 ani nr. 18 Sibiu ; **Radu I. Nicolae**, învăţător Şcoala generală de 8 ani Cărpiniştea — Buzău ; **Răileanu C. Margareta**, educatoare Grădiniţa de copii nr. 3 Râmnicu Sărat ; **Roşca M. Sevasta**, învăţător Casa de copii Piatra Neamţ ; **Roşoiu D. Ion**, profesor Şcoala medie Văleni — Drăgăneşti-Olt ; **Rusu Gh. Ioan**, profesor Şcoala generală de 8 ani Surduc — Zalău ; **Sia St. Radu**, învăţător, inspector Secţiunea de învăţământ Costeşti ; **Simion M. Maria**, învăţător Şcoala medie Babadag — Istria ; **Simionescu G. Gleb**, profesor, inspector Secţiunea de învăţământ a oraşului Bucureşti ; **Stamate D. Gheorghe**, învăţător Şcoala generală de 8 ani Plăvălari — Fălticeni ; **Stanciu E. Rodica**, profesor, inspector în Ministerul Învăţământului ; **Sucu Gh. Viorica**, învăţător Şcoala generală de 8 ani nr. 169 Bucureşti ; **Sükösd I. Ioan**, profesor, conferenţiar Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Cluj ; **Surdu A. Augustin**, învăţător Şcoala generală de 8 ani Cornesti — Tîrnăveni ; **Szasz P. Iuliu**, profesor Şcoala medie nr. 2 Reghin ; **Serba I. Victoria**, educatoare Grădiniţa de copii Dumbrăveni — Sighişoara ; **Şerbănescu D. Constantin**, profesor Şcoala medie „Dimitrie Cantemir" Bucureşti ; **Şerdeanu Gh. Ion**, profesor, lector Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Bucureşti ; **Ţiţu N. Ştefan**, învăţător Şcoala generală de 8 ani nr. 2 Zimnicea ; **Toderici L. Leon** profesor, inspector în Ministerul Învăţământului ; **Truţescu M. Adrian**, profesor, redactor Editura Didactică şi Pedagogică ; **Tudor F. Constantin**, profesor Şcoala pedagogică Craiova ; **Ungur Z. Ioan**, profesor Grupul şcolar siderurgic Hunedoara ; **Varo I. Ana**, învăţător Şcoala medie „Unirea" Tg. Mureş ; **Velea I. Ioana**, educatoare Căminul de zi Roşiori de Vede ; **Vişan M. Marin**, profesor, cercetător Institutul de Ştiinţe Pedagogice Bucureşti ; **Vujdea I. Gabriela**, profesor Şcoala pedagogică Deva ; **Zara N. Mircea**, învăţător Şcoala generală de 8 ani Deduleşti — Făurei.

Munca în rîndurile şcolarilor — prilej de mari bucurii

Cel de-al treilea Seminar internaţional de educaţie preşcolară

Recent s-a desfăşurat la Sofia cel de-al treilea Seminar internaţional de educaţie preşcolară, la care au participat cadre de cercetători, psihologi şi pedagogi din Bulgaria, Cehoslovacia, Cuba, R. D. Germană, Iugoslavia, R. P. Mongolă, Polonia, România, Ungaria, U.R.S.S.

Despre realizări

Tema principală a seminarului a fost jocul, creaţia în joc şi rolul educativ al jocului.

O mare importanţă s-a acordat, în cadrul lucrărilor, aspectelor particulare ale învăţământului preşcolar din diferite ţări, modului cum s-a dezvoltat reţeaua de instituţii preşcolare, caracteristicilor pregătirii cadrelor de educatoare, problemelor materialului didactic şi jucăriilor etc. Referatele ţinute în cadrul acestei tematici au pus în evidenţă faptul că realizările dobîndite în educaţia preşcolară din ţările socialiste au caracteristici dependente de condiţiile dezvoltării social-economice de ansamblu a fiecărei ţări, de tradiţiile ei pedagogice, de nivelul ei cultural, de cerinţele politicii educative în fiecare etapă a construcţiei socialiste.

Marea atenţie care se acordă educaţiei preşcolare în ţările socialiste are drept urmare tendinţa evidentă a acesteia de a cuprinde treptat pe toţi copiii în vîrstă de 3—7 ani. Evidentă este, de asemenea, tendinţa de a diferenţia şi grada pe grupe de vîrstă sarcinile educative. De pildă, la preşcolarii mici se insistă asupra vorbirii, asupra regulilor de conduită, asupra sociabilităţii, în timp ce la preşcolarii mari sînt pe primul plan problemele pregătirii pentru însuşirea scrierii, citirii şi socotitului.

Delegaţia română a arătat că în R.P.R. atenţia forurilor de specialitate s-a îndreptat în ultimii ani spre problemele de conţinut ale muncii în instituţiile preşcolare, ca şi spre consolidarea reţelei de grădiniţe. S-au alcătuit metodici noi, originale, în care a fost fructificată experienţa a aproape 21 ani de muncă din ce în ce mai complexă în domeniul educaţiei preşcolare. S-a elaborat şi o programă nouă şi s-a extins cercetarea ştiinţifică. Delegaţia noastră s-a referit şi la tipurile de cercetări efectuate în anii puterii populare în domeniul psihologiei şi pedagogiei preşcolare, subliniind faptul că cercetările ştiinţifice sprijină munca educativă, dîndu-i un caracter şi o bază mai certă şi mai solidă.

Probleme de psihologie a jocului

În seminar au fost expuse o serie de referate privind psihologia jocului la copiii preşcolari. Acestea au analizat influenţa jocului asupra dezvoltării capacităţilor cognitive ale copiilor, stăruind asupra faptului că el le permite acestora să se apropie mai profund de realitatea înconjurătoare, să o descifreze, să o înţeleagă, înlesnind în acelaşi timp stabilirea şi dezvoltarea relaţiilor sociale. În referate s-a subliniat că jocul are un caracter realist, atrăgîndu-se atenţia asupra faptului că tezele simbolisticii jocului converg spre tratarea de pe poziţii idealiste a naturii şi rolului acestuia. S-a dezvoltat, de asemenea, teza că jocul este o formă de activitate dominantă, o formă a organizării vieţii şi activităţii autonome a copilului, de mare importanţă pentru dezvoltarea personalităţii lui.

O serie de referate au analizat probleme ale conţinutului psihologic al jocurilor copiilor şi s-au ocupat de caracteristicile iniţiativei şi ale spiritului de creaţie în jocurile copiilor.

Cele două referate prezentate de delegaţia română în această problemă au suscitat un deosebit interes. Ele au tratat cîteva aspecte psihologice ale jocului puse în evidenţă prin experimente. Primul a expus rezultatele unei cercetări în cadrul căreia s-au analizat opt situaţii de joc de construcţie cu cuburi sau piese ce se pot monta după anumite modele percepute, descrise, memorate etc. Concluziile desprinse pe baza acestei cercetări — privind diferenţele existente în capacităţile de creaţie ale preşcolarilor mici, mijlocii şi mari, dificultăţile, greutăţile şi durata activităţilor de construcţie — constituie un material important pentru alcătuirea metodicii jocurilor de acest tip. Cel de-al doilea referat a analizat creaţia copiilor preşcolari şi evoluţia unor jocuri, punînd în evidenţă caracteristicile grupărilor spontane ale copiilor, legăturile dintre grupurile mici şi grupul central al jocului, gradele de interdependenţă a subgrupurilor, sociabilitatea copiilor, întreţinută de subiectul jocului şi de rolurile interpretate. Analizînd şi caracteristicile intervenţiilor educatoarei în jocurile experimentale, referatul a expus efectele educative ale unor tipuri de intervenţii. S-a diferenţiat o gamă largă de efecte imediate şi secundare, de transferuri de acţiuni sau de elemente de rol în alte jocuri.

Probleme ale jocului şi jucăriilor

Numeroase referate au insistat asupra conţinutului pedagogic al jocului, analizînd caracteristicile unor jocuri didactice menite să-i ajute pe copii în cunoaşterea ocupaţiilor umane, a unor probleme simple de tehnică, să-i pregătească în vederea însuşirii citit-scrisului şi socotitului. Au fost analizate, de asemenea, relaţiile între joc, învăţătură şi muncă, precum şi modul cum influenţează ele dezvoltarea copilului preşcolar. Au mai fost tratate problemele jocului ca formă de experienţă socială a copilului, orientarea jocului la diferite vîrste, conducerea jocului şi caracteristicile lui organizatorice etc.

Participînd la discuţiile pe această temă, delegaţia noastră s-a referit la însemnătatea jucăriilor de fond (păpuşă, maşină etc.), a jucăriilor de întreţinere a jocului (mobilier pentru jocurile cu păpuşi, garaj pentru jocurile cu maşini etc.) şi a subliniat că este necesar să se dea atenţie construcţiei dimensionate a jucăriilor şi materialelor utilizate în joc, dată fiind influenţa lor educativă multilaterală.

Cîteva referate au tratat problema influenţei literaturii pentru copii în dezvoltarea jocurilor (în creaţia din joc). S-au emis în această privinţă cîteva idei interesante, printre care şi aceea că numai anumite personaje din cărţile pentru copii sînt preluate şi transferate în joc. Se pare că predilecţia se manifestă pentru personajele care au anumite caracteristici pregnante şi desfăşoară acţiuni cu sens pentru copii. Aspectele episodice ale transferului personajelor din literatura pentru copii în jocuri necesită însă cercetări mai ample, studii speciale.

Unele delegaţii s-au referit la necesitatea de a trata activitatea de joc într-un mod nou, ca o activitate ce se poate modela, algoritma. Delegaţia română s-a referit la posibilitatea analizei unor jocuri care pun în evidenţă judecăţi de predicţie (jocuri de-a ghicitul) şi pot contribui la dezvoltarea teoriei matematice a jocului. S-a menţionat, în legătură cu aceasta, că la catedra de psihologie a Universităţii din Bucureşti se cercetează prin experimente schemele probabilistice subiective la diferite vîrste (inclusiv vîrsta preşcolară), ca şi algoritmul clasificării inductiv-deductive la preşcolari în cadrul unor tipuri de jocuri.

Participanţii la seminar au scos în evidenţă rolul educatoarei, marea valoare educativ-formativă a personalităţii ei, a capacităţii ei de a se integra în jocurile copiilor, arătînd că educatoarea are rolul esenţial în asigurarea eficienţei maximale educative a jocului.

În cadrul discuţiei au fost abordate şi probleme privind rolul terapeutic al jocurilor la copiii cu diferite maladii cronice (reumatism, hepatită cronică, boli cardiace, diabet, T.B.C.), la copiii cu sechele post-poliomielitice, la cei cu diferite defecte fizice sau somatice, la copiii spitalizaţi etc., subliniindu-se că problema jocului pentru aceste categorii de copii trebuie studiată mai atent.

În general s-a conturat ideea că sînt necesare lucrări numeroase, complexe care să stabilească mai profund legităţile jocului, ale creaţiei din jocurile copiilor şi ale influenţei educative a jocului.

Dintre celelalte activităţi organizate în cadrul seminarului menţionăm vizitele în grădiniţele de copii din Sofia şi din alte localităţi, vizionarea unor filme prezentînd jocuri de copii şi jocuri de creaţie ale copiilor, a unor diafilme înfăţişînd jucării şi situaţii de joc. S-au prezentat, de asemenea, expoziţii de desene ale copiilor şi expoziţii de jucării, s-au făcut schimburi de lucrări, de metodici, de publicaţii ştiinţifice.

Seminarul internaţional de educaţie preşcolară de la Sofia s-a ocupat de o parte relativ restrînsă a activităţii educatoarelor. Peste 3 ani, schimbul de experienţă între ţările lagărului socialist privind problemele de bază ale psihologiei şi pedagogiei preşcolare va continua la Berlin, capitala R. D. Germane.

Conf. univ. URSULA SCHIOPU

CONCURSURI

Institutul de Mine din Petroşani, anunţă scoaterea la concurs a postului de profesor, poziţia 2 din statul de funcţiuni al catedrei de Tehnică minieră generală, avînd ca sarcini de predare cursurile de „Exploatări miniere la secţiile Electromecanică minieră şi Prepararea cărbunilor şi minereurilor.

Persoanele care doresc să participe la concurs vor depune, în termen de o lună de la apariţia prezentului anunţ la rectoratul institutului o cerere însoţită de următoarele acte în dublu exemplar : copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare ; copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în ştiinţe ; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau de conferenţiar ; lucrările ştiinţifice ale candidatului într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activităţii profesionale şi sociale a candidatului, eliberat de instituţia (întreprinderea) în care acesta îşi are funcţia de bază ; memoriu de activitate didactico-ştiinţifică, semnat de candidat ; autobiografie.

Concursul va avea loc la Institutul de Mine din Petroşani, str. Institutului nr. 20.

Informaţii suplimentare se pot primi de la secretariatul Institutului.

★

Institutul de construcţii din Bucureşti anunţă scoaterea la concurs a următoarelor posturi didactice :

1. Profesor la disciplina Economia, organizarea şi planificarea lucrărilor de drumuri şi poduri — poziţia 1 din statul de funcţiuni al catedrei de organizarea, planificarea şi economia construcţiilor.

2. Profesor la disciplina Economia, organizarea şi planificarea lucrărilor de construcţii — poziţia 2 din statul de funcţiuni al catedrei de organizarea, planificarea şi economia construcţiilor.

Persoanele care doresc să participe la concurs vor înainta în decurs de o lună de la publicarea prezentei o cerere adresată rectorului Institutului de construcţii Bucureşti, Bd. Republicii nr. 176, raionul 23 August, însoţită de următoarele acte : copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare ; copie legalizată de pe diploma de doctor sau candidat în ştiinţe ; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferenţiar ; lucrările ştiinţifice ale candidatului într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activităţii profesionale şi sociale a candidatului, eliberat de instituţia în care acesta îşi are funcţia de bază ; memoriu de activitate didactico-ştiinţifică, semnat de candidat ; autobiografia.

Cei ce funcţionează într-o instituţie de învăţămînt superior, sînt obligaţi să comunice în scris rectorului înscrierea la concurs.

Ori ce informaţie suplimentară se poate cere la rectorat.

VACANȚA

celor ce muncesc la catedră

Mii de profesori în stațiunile balneoclimaterice

Asosit vacanța și o dată cu ea întrebarea unde și cum o vom petrece. Cum este și de așteptat, o parte a concediului este petrecută în stațiunile balneoclimaterice. Numărul cadrelor didactice care beneficiază de bilete de cură și tratament balnear sau de bilete de odihnă la mare sau la munte a crescut an de an, oglindind atît grija manifestată pentru odihna și sănătatea cadrelor didactice în statul nostru, cît și creșterea nivelului general de viață.

În acest an multe mii de cadre didactice au primit, prin comitetele sindicatelor din învățămînt, bilete de odihnă. Cu aceste bilete, învățătorii și profesorii vor petrece o parte a vacanței în frumoasele vile de la Mamaia, Mangalia, Eforie, Sinaia, Călimănești, Borsec, Sovata etc. Despre confortul oferit în aceste stațiuni, despre grija pentru a li se crea cele mai bune condiții de tratament și bună petrecere a timpului am auzit, într-un sondaj pe care l-am organizat în legătură cu desfășurarea vacanței cadrelor didactice, numai cuvinte de laudă.

Există totuși o problemă care provoacă greutăți comitetelor sindicatelor din învățămînt în folosirea integrală a biletelor de odihnă primite prin consiliile locale și regionale ale sindicatelor. Iată despre ce este vorba. Se știe că, potrivit măsurilor în vigoare, cadrele didactice care reprezintă marea majoritate a membrilor sindicatelor din învățămînt își pot lua concediul de odihnă numai în timpul vacanțelor școlare. Or, iată ce ne spune tovarășa președintă a sindicatului învățămînt din orașul Brașov : „Din numărul biletelor ce ne-au fost afectate nouă, numai 40 la sută pot fi distribuite cadrelor didactice, pentru că numai 40 la sută sînt repartizate în seriile care coincid cu vacanța. Restul de 60 la sută nu le putem repartiza decît personalului auxiliar și administrativ din școli, întrucît acesta poate să-și efectueze concediul și în timpul anului școlar". Situația nu este deloc echitabilă dacă avem în vedere atît contribuția adusă de fiecare din cele două categorii de lucrători din școli în procesul muncii școlare, cît și ponderea numerică. Credem că la repartizarea biletelor este necesar să se aibă mai mult în vedere situația specifică a celor ce lucrează în învățămînt și care nu pot să-și efectueze concediul decît în timpul vacanțelor școlare.

Cum se planifică concediul

Cura balneară ocupă însă doar o mică parte din concediul acordat de statul nostru cadrelor didactice. Ce vor face cadrele didactice în restul timpului ? Ce măsuri se vor lua pentru ca acesta să fie cît mai bine folosit — odihnitor și util ?

Înainte de a încerca să dăm răspunsuri la aceste întrebări este cazul să întîrziem o clipă asupra unei probleme care se pare că nu este suficient de clarificată și condiționează pe cele de mai sus. Este vorba de însuși modul cum se acordă, cum se planifică concediul. Instrucțiunile Ministerului Învățămîntului în această privință prevăd ca în cea mai mare parte concediul de două luni acordat cadrelor didactice să fie efectuat în timpul vacanței de vară. Măsura își are rațiunea ei, asupra căreia credem că nu e cazul să mai insistăm. De altfel, după cum rezultă din sondajul făcut de redacție, reiese că a și fost înțeleasă așa cum trebuie. Directorii de școli, secțiile de învățămînt care cunosc și pun la inimă interesele școlii au organizat și planificat concediile astfel încît nici un învățător sau profesor să nu fie lipsit de posibilitatea de a-și efectua concediul în timpul vacanței de vară. În multe școli acesta este chiar efectuat în întregime în timpul verii de către cea mai mare parte a învățătorilor și profesorilor. Astfel de directori și secții au fragmentat concediul cadrelor didactice numai în cazul în care activități urgente au cerut-o. Criteriul, principiul după care s-au orientat în planificarea concediilor a fost acela potrivit căruia rezultatele în munca profesională vor fi cu atît mai bune cu cît vacanța va fi folosită într-adevăr pentru odihnă.

Am insistat puțin asupra acestor lucruri deoarece am dori ca pretutindeni să fie evitate astfel de situații cînd, fără nici un motiv, cadrele didactice sînt aduse la școală, de directori „grijulii" care doresc ca, pentru orice eventualitate, în fiecare zi să existe în școală un anumit număr de învățători și profesori, indiferent dacă au sau nu ce face. Firește că nu pledează nimeni pentru ca în timpul vacanței școala să fie văduvită de prezența cadrelor didactice. Aceasta însă trebuie să fie asigurată numai pentru scopuri precise, legate de obligații care revin exclusiv cadrelor didactice.

La Școala medie nr. 3 din Bacău, conducerea de anul trecut a școlii a chemat cadrele didactice la școală, în timpul vacanței de vară, urmînd să le asigure continuarea concediului în vacanțele școlare de iarnă și de primăvară. Noul director n-a mai recunoscut însă dreptul la concediile neefectuate pentru că... „vechea conducere n-a lăsat o evidență precisă". De aceea zilele de concediu efectuate în vacanța de iarnă și în cea de primăvară au fost reținute din concediul pe acest an. Bizară în cazul acesta ni se pare și atitudinea secției de învățămînt a orașului Bacău pentru că a rămas surdă la o situație pe care o cunoștea și avea datoria s-o clarifice.

Excursiile și cîteva propuneri

Un mare rol și în organizarea restului concediului pentru cei care se întorc din stațiuni, ca și pentru toate cadrele didactice, revine, potrivit sarcinilor trasate de C.C.S., comitetelor sindicatelor, cluburilor, grupelor sindicale. Datorită preocupărilor acestora, an de an s-a dezvoltat în rîndurile învățătorilor și profesorilor pasiunea turismului. La redacție sosesc deseori vești din orașele Galați, Craiova, Pitești, și din multe altele despre excursiile organizate, despre impresiile culese. „Cît de reconfortantă pentru noi a fost excursia prin noile centre industriale și cîte învățăminte interesante și direct utile muncii noastre ne-au rămas" — ne scria un grup de profesori din regiunea Oltenia.

Se întîmplă însă că nu totdeauna zilele de excursie să poată fi bine valorificate, datorită lipsurilor de ghidaj din unele orașe și localități. Un corespondent făcea în această privință propunerea ca sindicatele din învățămînt și secțiile să ofere grupurilor de excursioniști — cadre didactice — însoțitori pentru vizitarea orașelor respective. O altă propunere interesantă a venit din partea cîtorva profesori de la Școala medie din Novaci. Arătînd că un număr important de cadre didactice care merg în excursii individuale prin țară întîmpină greutăți în ce privește cazarea, mai ales în locurile aglomerate, ei propun ca găzduirea să le fie înlesnită la școlile cu internate din aceste localități, luîndu-se desigur totodată măsuri ca aceasta să nu stînjenească activitatea curentă din timpul vacanței a școlilor respective. Dacă ținem seama de importanța cunoașterii patriei pentru munca educatorilor, credem că asemenea propuneri se cuvin îmbrățișate cu căldură atît de către conducerile școlilor cît și de către comitetele sindicatelor.

Cluburile și un inexplicabil „dolce farniente"

Dar nici excursiile nu epuizează concediul de care dispun cadrele didactice. Mai rămîne încă suficient timp disponibil. Ar putea spune unii că organizînd bine trimiterea la tratamente și în excursii, comitetele sindicatelor s-au achitat de sarcinile ce le revin în această privință. Dar nu este așa. Există încă multe posibilități care trebuie valorificate. Să luăm ca exemplu clubul învățămînt din Capitală. În timpul vacanțelor și în zilele de odihnă clubul este aproape pustiu. Rar dacă întîlnești cîte un „veteran" al clubului, și acela venit la televizor în zilele de manifestații sportive sau muzicale care sînt televizate. Deși dispune de un spațiu în aer liber unde s-ar putea amenaja o grădină, de săli în care s-ar putea instala mese de șah, tenis de masă, săli de lectură, de o bibliotecă ce ar putea oferi, dacă ar fi procurate la timp, ultimele noutăți literare și științifice, deși în Capitală există peste 10 000 de membri de sindicat, la club, în timpul vacanței nu întîlnești decît vizitatori ocazionali. Problema clubului învățămînt din Capitală este deficitar rezolvată și în timpul anului școlar, cei care răspund de soarta lui mulțumindu-se cu promisiuni vagi care nu mai conving pe nimeni. În vacanță însă „dolcele farniente" este total pentru că, după cum se pare, și conducătorii clubului se consideră „în vacanță". Ce ar fi dacă s-ar gîndi mai mult la faptul că tocmai în vacanță este prilejul ideal de a se organiza manifestări culturale (cînd spunem culturale avem în vedere sensul adevărat al cuvîntului, adică manifestări care să suscite într-adevăr interes în rîndurile cadrelor didactice prin ținuta lor ideologică și științifică, prin forma lor de prezentare), distractive.

În vacanțele anterioare și-au găsit ecou în coloanele gazetei noastre unele sugestii legate de amenajarea în școli a unor cluburi sezoniere. Ideea a fost pozitiv apreciată de mulți membri de sindicat din localitățile în care sindicatele din învățămînt nu dispun de cluburi permanente. Se preconiza ca la aceste cluburi sezoniere, a căror amenajare este ușor de realizat și nu cere nici o cheltuială, să se organizeze manifestări variate, conferințe, să se aducă filme artistice și de documentare profesională, să se inițieze seri distractive, întîlniri ale tinerelor promoții de cadre didactice și o nesfîrșită listă de acțiuni dorite odihnitoare și utile. Ce păcat însă că „ecoul" acesta nu a parvenit la urechile tuturor celor care trebuie să asigure traducerea lui în practică. Dar, mai bine mai tîrziu decît niciodată. Poate că în vacanța aceasta ecoul va ajunge să pună în mișcare pe toți cei cărora li se adresează.

●

Să trecem acum la o altă problemă de care ne-am propus să ne ocupăm. Ce fac învățătorii și profesorii în vacanța de vară în timpul cît nu sînt în concediu ? Ni se răspunde : activitate culturală, educativă, de pregătire a deschiderii viitorului an școlar. Cum știm că adeseori se pierde și mult timp în mod inutil, am întrebat mai mulți directori de școli din regiunile Iași, Argeș, din raionul Cîmpeni și din Capitală cum ar putea fi cîștigat pentru școală acest timp. Răspunsurile ni s-au părut interesante. „În timpul activității de vară, atunci cînd cadrele didactice nu se află în concediu și nici în tabere sau la alte activități — ne-a spus tov. Nicolae Vlad, șeful secției de învățămînt a regiunii Argeș — se pot iniția acțiuni de informare științifică, metodică, de specialitate, în biblioteci, în muzee, se pot iniția activități de cercetare științifică, alcătui monografii, studii etc". Este inutil și dăunător să ne rezumăm la o prezență formală a cadrelor didactice în școală. Este necesar însă ca direcția școlii, organizația sindicală să aibă evidența, să știe ce activitate desfășoară profesorii respectivi și chiar să-i ajute, să le înlesnească această activitate.

Am prezentat în pagina de față cîteva din problemele pe care le ridică organizarea odihnei binemeritate după un an de muncă a oamenilor școlii, încercînd să subliniem faptul că problema aceasta merită privită cu simț de răspundere de toți cei cărora le revine datoria s-o rezolve.

C. RĂDOI

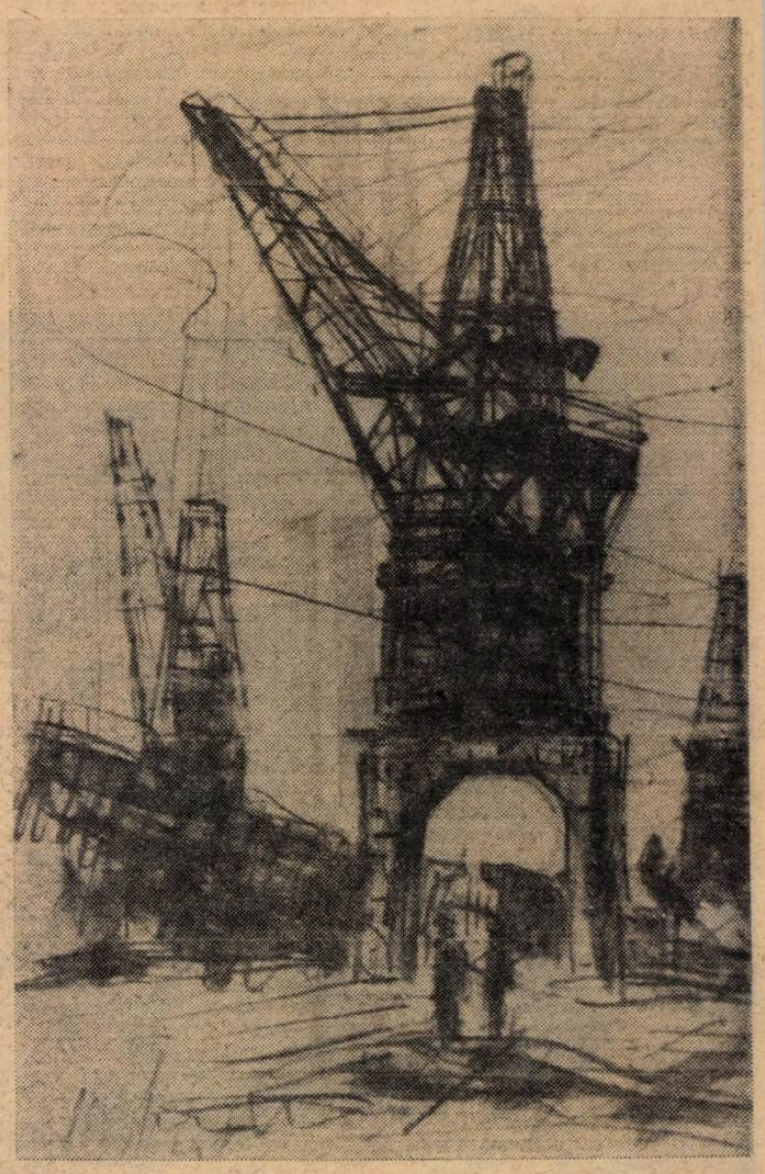

Peisaj industrial *de prof.* Ion Cîrdei — *din cenaclul de artă plastică de pe lîngă Clubul sindicatelor din învățămînt din Capitală*

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 810 — vineri 9 iulie 1965 — 8 pagini 25 bani

Elevii de astăzi cadrele de mîine

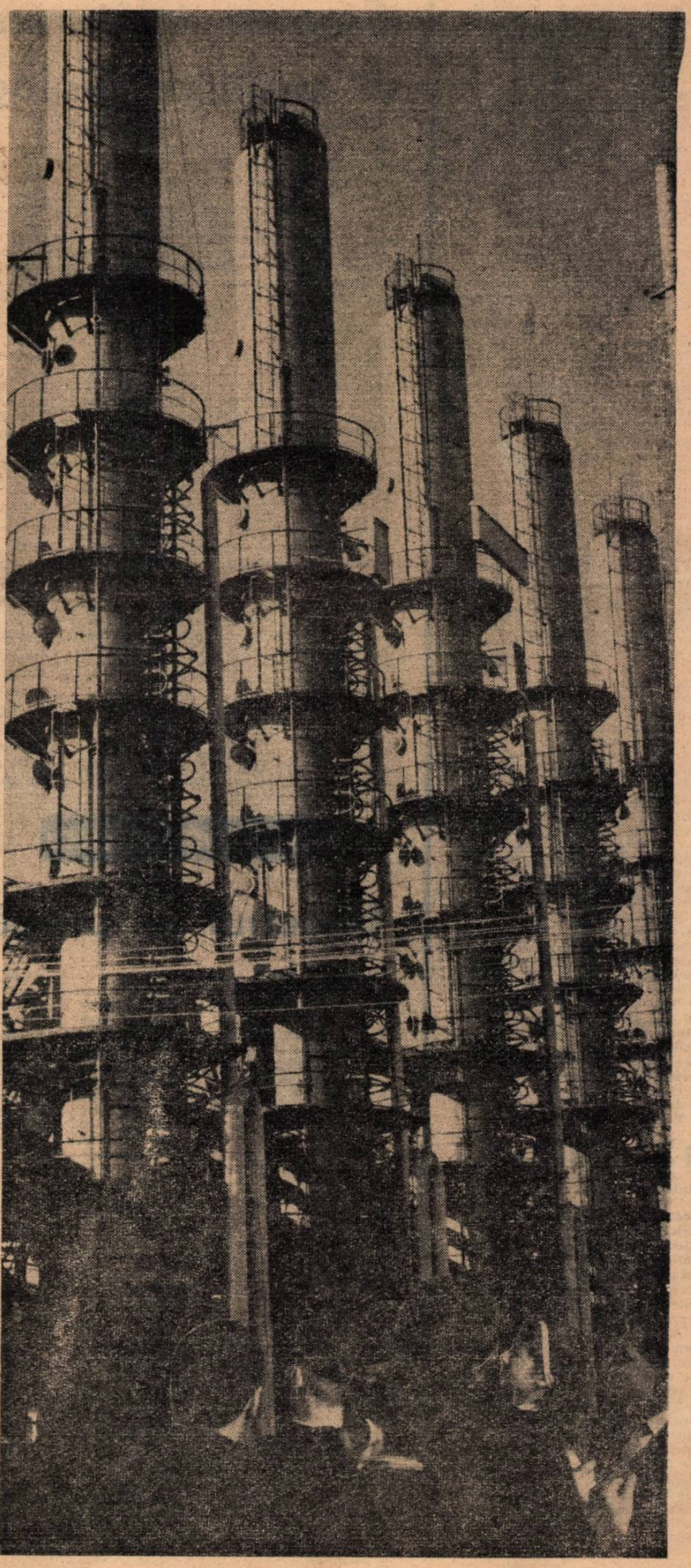

TEMELIA SE AȘEAZĂ ÎN PRIMELE CLASE

Temelia pregătirii viitorilor specialiști se așează încă în primele clase, atunci cînd li se transmit cunoștințele pe care se va clădi tot ceea ce le va da ulterior școala. Iată de ce sarcina de a ridica nivelul învățămîntului, prevăzută în proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea, trebuie adusă la îndeplinire începînd chiar din clasa I.

Se vădește tot mai mult necesitatea de a moderniza predarea și la nivelul primelor clase. De a o moderniza nu numai prin folosirea mijloacelor tehnice audio-vizuale, cum se înțelege uneori, dar și prin înnoirea conținutului programelor și manualelor la unele discipline, îndeosebi la matematică și limba română. Știm că se fac o serie de experimente în această direcție. Ar fi bine, credem, ca acestea să fie mai amplu și mai adînc analizate, spre a se ajunge mai curînd la unele concluzii. De asemenea, ar trebui ca Institutul de științe pedagogice, secțiile de învățămînt, cercurile pedagogice, să se preocupe mai mult de popularizarea largă a procedeelor noi, valoroase pe care le folosesc cadrele didactice fruntașe. Aceeași problemă ar trebui să stea mai mult și în atenția Editurii didactice și pedagogice, chemată să publice mai multe lucrări, culegeri de articole etc. menite să contribuie la modernizarea conținutului învățămîntului și a formelor de predare în clasele I—IV. Spun aceasta întrucît mulți învățătorii simt necesitatea de a renunța la unele procedee și metode învechite, care nu dau rezultate pe măsura cerințelor prezentului, de a le înlocui cu mijloace de predare care să favorizeze însușirea mai activă și mai conștientă a cunoștințelor, dezvoltînd la copii interesele de cunoaștere și posibilitatea de însușire independentă a cunoștințelor.

Se știe că în primii ani de școală procesul de învățămînt trebuie să dea elevilor putința unei aprofundări cunoașteri senzoriale a obiectelor și fenomenelor realității, a înțelegerii mai cuprinzătoare a legăturilor dintre ele, a legilor cărora aceste fenomene li se supun. Or, aceasta cere mai bună înarmare a învățătorilor în domeniul psihologiei copilului pentru ca, sprijinindu-se pe cunoașterea adîncită a particularităților individuale și de vîrstă ale elevilor, să reducă senzațiile și percepțiile prin folosirea pricepută a materialului didactic, a tehnicii audio-vizuale și mai ales, să le dezvolte gîndirea și

ARISTIȚA CRISTESCU
învățătoare emerită

(Continuare în pag. 8-a)

FORȚA MOBILIZATOARE A PREGĂTIRII IDEOLOGICE

O trăsătură caracteristică a epocii noastre o constituie dezvoltarea impetuoasă a științei și tehnicii în toate domeniile. Progrese care în alte epoci istorice se înregistrau în decurs de secole se înscriu astăzi pe scara deceniilor sau chiar numai a anilor. O asemenea revoluție își pune amprenta, desigur, în primul rînd în sfera producției bunurilor materiale, dar ea se face simțită cu o forță crescîndă și pe plan spiritual — în domeniul ideologiei, al conștiinței oamenilor. Iată de ce trebuie să se asigure înțelegerea din ce în ce mai largă de către tineret a fenomenelor care se petrec în jurul nostru, pentru ca el să nu fie doar martorul acestor fenomene, ci să le stăpînească.

Socotesc de aceea necesar ca în programele și în manualele ultimelor clase să se facă mai mult loc interpretării fenomenelor vieții, iar profesorii să acorde mai mare atenție lămuririi acestor fenomene. Se impune ca nu numai lecțiile de socialism științific sau de istorie, dar și cele de fizică, de chimie, de biologie etc. să explice elevilor fenomenele de ordin social pe care le determină progresul științei, devenită o puternică forță de producție, să le arate cum se integrează noile cuceriri ale minții omenești în patrimoniul culturii existente, ce schimbări determină în sfera relațiilor de producție astfel de fenomene ca mecanizarea și automatizarea etc. De cea mai strictă actualitate sînt problemele pe care le ridică desfășurarea procesului revoluționar în țara noastră, progresele rapide pe care le-a înregistrat poporul român în cele două decenii de regim democrat-popular, cînd conștiința vieții sale libere s-a transformat, sub conducerea partidului, într-o puternică forță de progres, ca și perspectivele pe care le pun în fața lui Directivele ce vor fi supuse, peste cîteva zile, în discuția Congresului partidului. Iată atîtea probleme care solicită înțelegerea tineretului, interesat să cunoască cît mai veridic realitatea complexă a zilelor noastre.

Școala noastră de cultură generală este chemată să îmbunătățească necontenit predarea cunoștințelor ideologice, pentru a înarma tineretul cu elementele fundamentale în acest domeniu. Un rol important

Conf. univ. A. PETRIC

(Continuare în pag. 8-a)

DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
PRIN RIDICAREA NIVELULUI SĂU CALITATIV

TIBERIU ILIN, Școala medie din Gătaia, regiunea Banat: În ultimii ani s-au făcut o serie de pași înainte în domeniul modernizării învățământului fizicii. Rămîn totuși încă destul de multe de făcut. Se știe, bunăoară, că manualele mai cuprind și acum unele cunoștințe depășite. De exemplu, se mai folosesc noțiuni cum sînt kilogramul-forță, cal, putere, calorie etc. deși au trecut cîțiva ani de la adoptarea Sistemului Internațional de unități.

Cred că întreprinderile de specialitate și I.M.D.-ul pot face mai mult pentru a pune la dispoziția școlilor aparate de proiecție de calitate superioară, magnetofoane etc., după cum se cere ca studiourile cinematografice să se preocupe mai mult de elaborarea diafilmelor și filmelor didactice. Avem nevoie de filme despre construcția și funcționarea generatoarelor și motoarelor electrice, despre aparatele de investigație și măsură în fizica nucleară etc.

Și noi înșine avem datoria să modernizăm procedeele de transmitere a cunoștințelor, să asigurăm participarea mai activă, mai creatoare a elevilor la procesul de învățămînt. Cred, de exemplu, că ar trebui să variem mai mult tipurile de lecție, să înlăturăm folosirea șablonardă a lecției mixte, cu toate verigile, care continuă să dețină — în mod nejustificat, după părerea mea — peste 80 la sută din predare.

Prof. EMIL MUTULESCU, directorul Școlii generale de 8 ani din Murfatlar, reg. Dobrogea: Cerința de a îmbunătăți calitatea învățămîntului presupune printre altele, după părerea mea, sporirea numărului de ore, de la 4 la 5, pentru studiul disciplinelor de bază — limba română și matematica — în clasele V—VIII.

Mi se pare necesară, de asemenea, îmbunătățirea manualelor școlare sub raportul accesibilității lor. În prezent, în manualele pentru școala generală de 8 ani se mai întîlnesc destule formulări confuze, care provoacă elevilor dificultăți în înțelegerea și reținerea cunoștințelor.

În vederea mai bunei pregătiri a viitoarelor cadre didactice cred că este necesar să fie prelungită durata practicii pedagogice, care să fie îndrumată nemijlocit de specialiști și efectuată în condițiile specifice ale viitorului loc de muncă al studenților.

O propunere în legătură cu structura anului școlar în școala generală de 8 ani: să se studieze posibilitatea de a se încheia cursurile la clasele V—VII o dată cu cele de la clasele I—IV, pentru a se evita organizarea a două consilii pedagogice de analiză anuală, a două serbări de fine de an și, mai ales, pentru a se evita perturbările în munca de predare la clasele V—VII în perioada desfășurării examenului la clasa a VIII-a.

Prof. C. OPRIȘAN, Școala medie nr. 23 București: Consider că viitorii profesori care studiază în universități sau în institutele pedagogice trebuie să studieze un curs special de cibernetică. În ceea ce îi privește pe actualii profesori de fizică, matematică și biologie, aceștia ar trebui să urmeze un curs de perfecționare, ale cărui lecții să fie ținute de specialiști cu înaltă calificare. Unele începuturi în această direcție s-au făcut și pînă acum — mă refer la cursurile de informare organizate de societățile de matematică, fizică-chimie și științe naturale-geografie. Ele sînt totuși insuficiente, căci au o cuprindere limitată. Cred că ar fi indicat să se organizeze cursuri speciale, în mai multe serii de cîte 8—10 zile, în centrele universitare. Programa lor ar putea cuprinde probleme noi de cibernetică, de aplicare a acesteia în specialitate, ca și probleme de metodică.

Acad. N. SĂLĂGEANU

directorul Institutului de biologie, „Traian Săvulescu" al Academiei R.P.R.

Cum să înlăturăm caracterul descriptiv al predării biologiei

Proiectul de Directive ale celui de al IV-lea Congres al partidului cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 cuprinde numeroase prevederi de cea mai mare însemnătate în legătură cu creșterea producției agricole, ceea ce implică să se acorde o atenție deosebită dezvoltării științelor biologice și îndeosebi ramurilor experimentale ale acestora. Consider că în această lumină trebuie să privim și problema predării disciplinelor biologice în învățămîntul de toate gradele, începînd cu școala de cultură generală.

După ce își însușesc în clasele V—VIII, cunoștințele de bază din domeniul biologiei, elevii școlilor de cultură generală reiau aceste cunoștințe, la un nivel mai ridicat, în ultimele clase. În general satisfăcătoare, mai ales din punct de vedere al succesiunii disciplinelor, programele după care se desfășoară studiul biologiei pot fi încă îmbunătățite pentru a corespunde mai deplin cerințelor actuale. Îndeosebi cred că se pot aduce ameliorări substanțiale în cadrul predării botanicii și zoologiei.

La botanică, împărțirea în două părți, și anume partea I — structura celulară a plantelor și partea a II-a — sistematica lumii vegetale — duce, după părerea mea, la o predominare a aspectului descriptiv al cunoștințelor despre plante. Ea nu corespunde, de aceea, indicațiilor partidului, care prevede dezvoltarea disciplinelor biologice experimentale. Ca atare, aș propune ca botanica să se predea în următoarele subcapitole:

I. Morfologia plantelor, cu aproximativ 20 de ore. Aici se vor putea preda următoarele cunoștințe: celula vegetală, țesuturi, structura rădăcinii, a tulpinii, a frunzei, a florii, a fructului și a seminței.

II. Fiziologia plantelor, în aproximativ 20 de ore. Aici se vor putea preda cunoștințe despre regimul de apă, nutriția minerală a plantelor, fotosinteza, chemosinteza, transportul și depunerea substanțelor organice în corpul plantelor (nutriția plantelor saprofite, parazite, carnivore, simbionte), schimb de energie în corpul plantelor, creșterea și dezvoltarea plantelor, fenomene de orientare și de mișcare la plante, înmulțirea plantelor.

III. Sistematica plantelor, în aproximativ 15 ore. Acest capitol va include principiile de clasificare a plantelor, noțiuni despre virusuri, bacterii, alge, ciuperci, licheni, mușchi, ferigi, gimnosperme și angiosperme.

IV. Geobotanică și ecologie, 5 ore. Elevii vor primi noțiuni de ecologie, noțiuni asupra principalelor asociații de plante.

V. Excursii, 3 ore; experiențe, 3 ore.

Programa de zoologie prevede predarea pe grupe sistematice, ceea ce, în stadiul actual de dezvoltare a biologiei, e depășit. Propun următoarele capitole, în general asemănătoare cu cele de la botanică.

I. Morfologia animalelor, în care să se predea, în aproximativ 20 de ore, cunoștințe de citologie, histologie, organografie, embriologie, toate în mod comparat.

II. Fiziologia animalelor, în aproximativ 20 de ore. Aici se vor preda noțiuni de nutriție, respirație, circulația sîngelui, excreție, schimb energetic, fenomene de locomoție, funcția organelor de simț, a sistemului nervos, înmulțirea animalelor, creșterea animalelor. Toate aceste fenomene biologice se vor putea studia comparativ la principalele grupe de animale, urmărindu-se evoluția lor.

III. Sistematica animalelor, în aproximativ 20 ore, în care se vor putea preda noțiuni de clasificare și de descriere a principalelor grupe de animale.

IV. Noțiuni de ecologie și de zoogeografie — 6 ore.

Multe ameliorări se pot aduce programei de biologie generală pentru ultima clasă a școlii medii. Ar fi bine ca Ministerul Învățămîntului să consulte mai mulți specialiști pentru elaborarea ei. În ceea ce mă privește, propun următoarele capitole mai însemnate:

I. Introducerea — 2 ore.

II. Istoric — 14 ore (începînd nu din secolul al XVIII-lea, ca în actuala programă, ci cu antichitatea, apoi cu evul mediu etc. pînă în timpul actual).

III. Adaptarea organismelor la mediu — 5 ore.

IV. Noțiuni de genetică și selecție — 10 ore.

Consider că ar putea fi îmbogățite și materialele didactice cu ajutorul cărora se desfășoară studiul biologiei. Programa actuală recomandă material din colecții, material viu, planșe, diapozitive, filme. Se insistă, de asemenea, asupra experiențelor, demonstrațiilor, a disecțiilor care — toate — dau rezultate bune. Consider că ar fi bine să se elaboreze și un determinator de plante și un determinator de animale pentru elevii școlii medii de cultură generală, cu ajutorul cărora ei să poată determina plantele și animalele întîlnite în mod curent în țara noastră. În acest fel, memorarea numeroaselor caractere morfologice, care cere un efort deosebit, ar deveni inutilă. Cred că e bine ca toți profesorii de specialitate din învățămîntul de cultură generală să fie consultați asupra modului cum pot fi îmbunătățite, în lumina cerințelor partidului, programele disciplinelor biologice, aceasta putînd aduce o ridicare substanțială a predării biologiei.

Ing. TEODOR NIȚULESCU

asistent universitar

Desenul și pregătirea viitorilor specialiști

Proiectul — lucrare în cadrul căreia cunoștințele de specialitate se îmbină strîns cu cele de matematică și de desen — constituie în epoca noastră actul de naștere al oricărei realizări tehnice. Puternicele centrale electrice, uriașele uzine și combinate, toate mașinile sau agregatele cu comenzi automate, la nivelul tehnicii mondiale, a căror construcție se va realiza pe baza Directivelor ce vor fi adoptate de cel de-al IV-lea Congres al partidului vor porni de la asemenea proiecte. Iată deci că pregătirea viitorilor specialiști ai economiei noastre socialiste impune și întrebarea: oare rolul și ponderea pe care le are în prezent studiul desenului în învățămîntul de cultură generală corespunde cerințelor?

Evident, în ultimii ani s-au făcut multe pe linia înarmării elevilor din școala de cultură generală cu noțiuni și deprinderi de desen tehnic, industrial. Am putea afirma chiar că într-un timp relativ scurt s-au experimentat prea multe soluții, s-au schimbat programe fără a se analiza suficient rezultatele celor experimentate anterior. Din această pricină unele rezultate nu au corespuns așteptărilor. Observațiile efectuate de colectivul catedrei de desen și geometrie descriptivă de la Institutul de construcții din Capitală, ca și discuțiile purtate cu colegii de la catedra similară a Institutului politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej", ne-au arătat că mulți studenți din anii I și II, chiar dintre cei care au obținut medii mari la concursurile de admitere în facultăți și au promovat cu note foarte bune majoritatea celorlalte examene, întîmpină serioase greutăți la geometrie descriptivă și în citirea desenului tehnic. Desigur că în această privință principala vină o are modul cum este concepută și se efectuează practic predarea desenului în școala medie de cultură generală.

În ansamblul cunoștințelor de desen predate în școala medie, cunoștințe care au drept obiectiv stabilirea unei legături cu cerințele tehnicii, ale producției, ponderea principală o au noțiunile de desen geometric și proiectiv. Practic însă, predarea proiecțiilor folosite în desenul liniar sau chiar a proiecției ortogonale a poliedrelor ajută într-o măsură foarte mică pe viitorii absolvenți să recunoască pe o schiță sau pe un desen tehnic forma unei piese sau a unei instalații din producție, fie chiar și relativ simplă.

În ansamblul programei se insistă prea mult, după părerea mea, pe lecțiile introductive, în care se transmit cunoștințe cu care elevii au venit în contact și la geometrie. În schimb, se acordă prea puțină importanță aplicațiilor practice. Ar fi bine dacă programa de matematică pentru clasele reale, ar cuprinde mai multe cunoștințe de geometrie descriptivă, astfel încît elevii să fie înarmați să poată efectua mai devreme, la desen, lucrări privind schițarea în proiecție ortogonală a unor piese utilizate în producție, pentru care programa utilizată în anul școlar 1964—1965 prevedea doar două ore.

Tot în legătură cu aceste probleme trebuie menționat și faptul, de altfel cunoscut de specialiști, că sistemul de reprezentare în proiecție triortogonală preconizat de Monge, folosit cel mai mult în școală, deși permite să se deseneze la scară toate elementele unei piese fără a le deforma, prezintă dezavantajul că nu dă posibilitatea să se deducă formele exterioare și interioare ale unei piese schițate decît după stabilirea unor corelații complexe între proiecții, pe baza cunoașterii temeinice a metodei de reprezentare (condiție pe care pregătirea actuală a elevilor o îndeplinește în mică măsură). Pornind de la acest inconvenient, tehnicienii au căutat să găsească și alte metode de reprezentare a formelor spațiale prin care să se obțină o imagine unică a acestora, cît mai sugestivă și mai apropiată de felul cum sînt văzute în realitate. Ca urmare, s-a răspîndit în desenul industrial reprezentarea axonometrică. Astăzi, în cărțile tehnice moderne, în desenele de ofertă și livrare, în prospecte și chiar în desenele de funcționare se utilizează îndeobște, pe lîngă reprezentarea în proiecție ortogonală, și o reprezentare axonometrică a piesei sau ansamblului, pentru a ușura atît înțelegerea desenului cît și operațiile de montare. Este lăudabil, de aceea, faptul că cei care au alcătuit programa de desen a școlii medii au introdus și o temă cu aplicații privind reprezentările axonometrice. Din păcate, și aici latura practică aplicativă ocupă un loc restrîns. În plus, există serioase carențe în ceea ce privește metodele de predare a axonometriei.

O activitate susținută, bazată pe o programă întocmită cu rigurozitate științifică și pe perfecționarea continuă în specialitate a profesorilor, poate determina o contribuție tot mai însemnată a predării desenului în școala medie la lărgirea orizontului tehnic al elevilor.

Conf. univ. I. CREMER

Cerințe ale prezentului

Proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în anii 1966—1970 subliniază că în decursul cincinalului viitor va crește rolul școlii medii în ansamblul învățămîntului. În mod firesc, toți cei care am participat recent la desfășurarea examenului de maturitate — examenul de încheiere a școlii medii de cultură generală — ne simțim îndemnați să analizăm pregătirea absolvenților ei în lumina acestei prevederi a proiectului de Directive.

La comisia pe care am prezidat-o, am avut satisfacția de a constata maturitatea intelectuală a multor candidați, buna lor pregătire. Examenul a relevat însă și unele aspecte care continuă să fie deficitare.

Și actuala sesiune a examenului de maturitate a arătat, ca și sesiunile trecute, că destul de mulți candidați se descurcă mai lesne — atît la probele scrise cît și la examinarea orală — în temele referitoare la materia studiată în ultima clasă decît în cele studiate în anii anteriori. În acest sens este semnificativ faptul că, la lucrarea scrisă de literatură română, subiectul care se referea la poezia lui V. Alecsandri și G. Coșbuc a fost tratat doar de 11 la sută din numărul candidaților (și au fost și comisii la care procentul respectiv a fost și mai mic). Desigur, în prezent mulți profesori care predau la ultima clasă a școlii medii încep recapitularea pentru examenul de maturitate nu în săptămînile premergătoare examenului, ci chiar din primele zile ale anului școlar. Totuși, ținînd seama de materia destul de vastă prevăzută la unele discipline (literatură, matematică, fizică etc.), se pare că numărul de ore posibile a fi afectate pentru recapitulări sintetice și de adîncime în ultima clasă (chiar dacă materia a fost studiată temeinic în anii anteriori) este încă cu totul nesatisfăcător pentru a corespunde cerințelor tot mai mari pe care le impune astăzi pregătirea temeinică a tineretului.

În această situație, ce este de făcut? Desigur, nu putem accepta să se renunțe la cunoștințele studiate în toți anii școlii medii, la anumite obiecte de bază stabilite pentru examenul de maturitate. O astfel de soluție ar fi contrarie tendinței de ridicare a nivelului absolvenților școlii noastre medii. Soluția justă o oferă realizarea învățămîntului de 12 ani. După părerea noastră, în condițiile acestui învățămînt ultima clasă a școlii medii de cultură generală ar putea să fie mai intens solicitată pentru pregătirea elevilor în vederea examenului de maturitate. Nu ne îndim să propunem ca întregul conținut al învățămîntului în ultima clasă să fie direcționat spre pregătirea pentru acest examen final, așa cum preconizau unii pedagogi în trecut și cum se practică încă în unele țări (de pildă în Franța, unde există „clase de bacalaureat"), deoarece socotim că examenul de maturitate nu trebuie considerat ca un scop în sine, ci ca o încoronare a activității întregului curs mediu. **Credem însă că în ultimul trimestru al clasei a XII-a ar trebui să se rezerve, prin programe, ore suficiente pentru recapitulări temeinice, pentru abordarea unor teme de sinteză de mai mare amploare și pentru aplicații practice multiple.** În acest mod se vor putea dezvolta și mai mult deprinderile de sintetizare și generalizare pe care trebuie să le dovedească candidații la examenul final al școlii medii.

O altă problemă pe care am dori s-o ridicăm este aceea a obiectelor prevăzute pentru probele scrise și orale la examenul de maturitate. **Anume, ținînd seama de cerințele ce se impun unui om cult al României socialiste, credem că e necesar ca și pentru absolvenții secției umaniste matematica să constituie o disciplină obligatorie la examenul de maturitate, cu deosebirea față de cei de la secția reală că va fi vorba doar de o probă orală (în limitele cunoștințelor prevăzute în planul de învățămînt și programele școlare pentru această secție).** Propunem aceasta întrucît considerăm că, fără a stăpîni un minim de cunoștințe de matematică, nu se poate concepe astăzi că un absolvent al școlii medii și-a dobîndit pregătirea cerută de dezvoltarea vertiginoasă a științei și tehnicii contemporane, de desăvîrșirea construcției socialismului. În producție, în diferitele sectoare de activitate științifică, acest bagaj minim de cunoștințe matematice este astăzi — și pe viitor va fi și mai mult — absolut necesar pentru omul cult al societății noastre. **De asemenea, socotim necesar ca absolvenții secției reale să dea la examenul de maturitate și o probă de limbă modernă, întrucît oricare om al muncii din țara noastră, absolvent al unei școli medii, trebuie să stăpînească temeinic cel puțin o limbă modernă, în vederea cunoașterii operative și directe și a lucrărilor valoroase științifice, tehnice sau culturale apărute peste hotare.** Ar fi indicat poate ca, făcîndu-se o distincție între candidații celor două secții, să se prevadă doar un examen oral la limba modernă (limba franceză, germană, engleză sau rusă, la alegere) pentru candidații proveniți de la secția reală și un examen scris și oral pentru candidații de la secția umanistă.

Este clar că, procedîndu-se în felul acesta nu se va știrbi de fel direcționarea pe secții, după aptitudinile elevilor, în școala medie. De altfel, absolvenții secției umaniste care se prezintă chiar în prezent la concursul de admitere în învățămîntul superior la unele facultăți cu specific apropiat pregătirii lor (silvicultură, agricultură, horticultură, învățămînt superior economic) sînt nevoiți să susțină, conform programelor oficiale, și probe de matematică.

O ultimă problemă pe care am dori s-o aducem în discuție se referă la componența comisiilor examenului de maturitate. **Credem că e indicat ca pe viitor, în componența comisiilor să intre și cel puțin un reprezentant al școlii medii de proveniență a candidaților (director, director adjunct, diriginte al ultimei clase a școlii de 12 ani etc.).** Aceasta ar ajuta comisia la o mai justă apreciere a candidaților în lumina întregii lor comportări în anii de studii din școala medie. Totodată, prezența unui astfel de membru în comisie ar diminua, în bună măsură, gradul de emotivitate manifestat de numeroși candidați la examen.

Prof. DUMITRU PLUGARU

directorul Școlii medii din Vidra, raionul Focșani

Zece mii de locuri în internate

În capitolul „Dezvoltarea învățămîntului" din proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 se prevede : **„Pentru nevoile învățămîntului de cultură generală se vor construi circa 10.000 de locuri în internate, amplasate îndeosebi pe lîngă școlile medii de la sate".**

Colectivul didactic al școlii noastre — Școala medie din Vidra, raionul Focșani a primit cu deosebită căldură această prevedere a proiectului de Directive, care vine direct în sprijinul îmbunătățirii procesului instructiv-educativ în școlile medii sătești, al asigurării unor condiții mai bune de studiu și de viață elevilor din aceste școli.

Ne vom referi în această privință la cîteva elemente privind experiența școlii noastre. Analiza cauzelor care au determinat în anii trecuți rămînerea în urmă la învățătură a unor elevi și rezultatele mai puțin bune înregistrate de ei la unele examene arată clar că o parte dintre aceste deficiențe provin din faptul că acești elevi ai școlii — ai căror părinți nu locuiesc în localitate — nu au dispus întotdeauna de suma condițiilor necesare desfășurării unui studiu sistematic și aprofundat. Cei mai dezavantajați în această privință au fost elevii nevoiți să facă zilnic naveta de acasă la școală și înapoi. Aceștia trebuiau să se trezească foarte devreme și, firește, oboseau mai mult. Bine înțeles că timpul consumat pe drum greva destul de mult asupra orelor care, în mod normal, trebuiau să fie afectate studiului și că aceasta se resimțea în modul cum își însușeau cunoștințele.

Alte aspecte ale problemei : elevii „navetiști" puteau participa cu destul de multă greutate la consultații sau la meditații, deși aveau nevoie de îndrumări suplimentare. Acțiunile organizate în cadrul cercurilor pe materii și celelalte activități extrașcolare erau de asemenea ocolite cel mai ades de elevii „navetiști", datorită acelorași condiții obiective.

În ceea ce privește pe elevii care locuiesc în comună, la diferite gazde, se poate spune că munca de educare a acestora s-ar îmbunătăți substanțial dacă ar putea fi aduși să locuiască în internate.

Asigurînd condiții materiale pentru eliminarea greutăților și deficiențelor amintite, construirea celor 10 000 de locuri în internate, cu precădere în școlile medii sătești, va veni cu deosebită eficacitate în sprijinul ridicării pe o treaptă mai înaltă a procesului instructiv-educativ desfășurat în aceste școli. Ar fi bine ca organele de învățămînt și cele de planificare să alcătuiască în comun un studiu științific al condițiilor de cazare de care dispun școlile medii sătești și al dinamicii populației școlare în raioanele respective, determinînd prin această prismă ordinea de urgență a efectuării noilor construcții de internate și eventuala reamplasare a unor școli în condiții mai avantajoase pentru accesul elevilor din comunele și satele aflate în vecinătate.

Prof. MIRCEA HANDOCA, Școala medie „Dimitrie Bolintineanu", București : Pentru o mai bună cunoaștere de către elevi a problemelor de istorie a literaturii române ar fi necesar mai multe diafilme pe această temă. De asemenea, se cere să fie îmbunătățite diafilmele existente. De pildă, diafilmele închinate vieții și operei lui Eminescu, Coșbuc, Sadoveanu, Topîrceanu, realizate cu mult timp în urmă, sînt depășite de ultimele cercetări ale istoriografiei noastre literare.

Consider că ar trebui elaborate diafilme separate pentru clasele V—VIII și IX—XI. Alta este puterea de înțelegere a unui copil de 11 ani și alta a unuia de 17. Altele sînt aspectele din viața lui Sadoveanu, să spunem, care trebuie să fie relevate la clasa a VI-a și altele la clasa a XI-a.

Prof. NICOLAE NITREANU, Școala medie nr. 3 din Sibiu: Convinse de necesitatea de a pregăti tineretul cît mai bine, în raport cu marile exigențe care stau în fața școlii, cadrele didactice caută să ridice mereu nivelul predării. Sînt însă și alți factori care influențează activitatea instructiv-educativă. Există bunăoară, elevi care în primul trimestru obțin medii destul de bune la toate obiectele. În trimestrele următoare ei nu mai depun însă eforturi, socotind că, dacă au pe trimestrul I media 7, pot lua pe al doilea și al treilea 4, întrucît tot vor obține media generală 5, medie de trecere. Desigur, la înlăturarea acestei situații poate contribui mult munca educativă desfășurată în colaborare de școală și organizațiile de tineret. Cred însă că este necesară și o măsură care să-i oblige pe acești elevi la o activitate intensă, continuă în tot timpul anului. O asemenea măsură ar fi, după părerea mea, reintroducerea examenelor de promovare la sfîrșit de an, măcar pentru școala medie, cu excepția ultimei clase, care urmează să se prezinte la examenul de maturitate. La examenul de sfîrșit de an școlar, decisiv în promovarea elevilor, ar trebui admiși numai elevii care au obținut la toate disciplinele cel puțin nota 5, ceilalți fiind declarați direct corijenți și putîndu-se prezenta la examenul de promovare numai după trecerea corijenței.

MARIA BÎRSAN, asistentă la Institutul pedagogic din Brașov : Pentru ca viitorii profesori pregătiți în universități și în institutele pedagogice să-și poată desfășura munca la un nivel cît mai ridicat, corespunzător cerințelor tot mai mari pe care partidul le pune în fața învățămîntului, consider necesar să se acorde o mai mare atenție, în timpul pregătirii în facultate, orientării lor spre cercetarea științifică, atît în domeniul specialității cît și în domeniul pedagogiei. În acest fel ei vor fi mai bine înarmați pentru desfășurarea activității în școală și, în același timp, cunoscînd metodele de cercetare științifică, vor putea organiza experimente și vor putea trage concluzii cu caracter generalizator asupra diferitelor aspecte ale procesului instructiv-educativ, contribuind la ridicarea nivelului său.

VACANȚA

Concursul tuturor pentru o vacanță plăcută • Distracții... plicticoase • Omul sfințește locul • Instrucțiunile ajută cînd vin la timp • Tonus constant ridicat • Pe temă dată

Se poate spune că vacanța de vară a elevilor a devenit în anii noștri o chestiune de interes obștesc. De acest lucru se poate convinge cu ușurință oricine poposește în aceste zile la munte sau la mare, în cluburi, în taberele turistice sau în cele locale. Alături de organele de învățămînt și de organizațiile de tineret, de miile de învățători și profesori, de buna desfășurare a vacanței se îngrijesc, cu dragoste părintească, oameni din cele mai diverse domenii de activitate. Fiecare, cu posibilitățile, cu capacitatea și experiența sa, se străduiește să aducă zilelor de vară un spor de frumusețe, să contribuie la educarea patriotică, estetică, cetățenească a elevilor, la îmbogățirea minții și sufletului lor, să-i facă mai puternici, mai vioi, mai sănătoși.

Am stat de vorbă, despre problemele vacanței, cu profesori, cu inspectori, cu medici, cu oameni ai condeiului. Iată, consemnate în aceste pagini, o parte din sugestiile lor.

VACANȚA

Prof. CAMIL MORȚUN

Fiecare vacanță oferă școlarilor noi și noi prilejuri de a petrece cîteva săptămîni în tabere centrale sau locale, de a pleca în excursii și drumeții, de a participa la competiții sportive etc. La pregătirea acestor acțiuni sînt chemați să contribuie în primul rînd oamenii școlii, cu experiența lor, cu fantezia lor creatoare, cu pasiunea pentru munca în rîndurile copiilor. Consider de fapt că esențial în organizarea vacanței de vară a elevilor este lupta împotriva acțiunilor monotone, stereotipe, formale, grija permanentă de a le îmbogăți și înfrumuseța conținutul, de a le împrospăta și înnoi.

Dar, dacă în ceea ce privește condițiile materiale se fac mereu progrese simțitoare (aș aminti aici numai fondurile mereu mai mari alocate pentru organizarea excursiilor, a taberelor de odihnă la munte și la mare, pentru asigurarea celor mai bune posibilități de cazare și hrană, pentru dotarea taberelor, a cluburilor, a bazelor turistice etc.) nu în aceeași măsură sporesc preocupările pentru găsirea unor forme de activitate cît mai variate, care să-i atragă pe copii, să le placă și să aibă în același timp maximum de eficiență educativă. Este nevoie să se facă eforturi mari pentru a nu mai oferi elevilor „distracții" de care s-au plictisit de multă vreme, care nu-i mai atrag de fel, acțiuni care nu mai corespund pregătirii lor, dorinței lor nestăvilite de a se forma din punct de vedere multilateral, în pas cu dezvoltarea vieții.

Acest lucru se întîmplă mai ales în organizarea vacanței elevilor care rămîn în orașe și în comune. Este vorba mai întîi de cluburi. Nu o dată constatăm că elevii preferă să-și petreacă mai curînd timpul în afara cluburilor decît în cadrul lor. Aceasta, îndeosebi, din două motive : în primul rînd, din cauza programului lor. Privit în mare acest program pare interesant, corespunzător. Unele cluburi, de exemplu, inițiază simpozioane literare, întîlniri cu lucrători din diverse domenii, vizite în întreprinderi, concursuri de șah etc. Nimic de zis, toate folositoare elevilor. Dar oare astfel de acțiuni nu au avut loc și în timpul anului ? Firește că da. Atît diriginții cît și organizațiile de tineret au organizat și în lunile de școală asemenea simpozioane, întîlniri, vizite sau concursuri. E firesc, deci, ca elevii să dorească și altceva. Cu atît mai mult cu cît e vară, e vacanță, cu atît mai mult cu cît acum e vremea plimbărilor la cîmp, a scăldatului în rîu, a colindatului prin pădure.

Cred că, pentru a-i atrage pe elevi, cluburile trebuie să-și orienteze programul spre acțiuni care nu se pot organiza în timpul anului școlar, care să-i pasioneze, să-i intereseze pe copii. Mă gîndesc bunăoară că le-ar place mult serbările cîmpenești. Dacă mai multe școli din același oraș sau din aceeași comună s-ar asocia pentru inițierea unor astfel de serbări organizarea ar merge mai ușor, elevii s-ar putea cunoaște mai bine între ei și toată lumea ar avea numai de cîștigat.

De asemenea, cred că ar fi foarte atractive și antrenante concursuri sportive între școli, cu popularizarea largă a echipelor fruntașe, a campionilor, cu premierea lor. S-ar crea în felul acesta o întrecere vie între elevi, s-ar întări dorința lor de a lupta pentru prestigiul școlii. Cluburile ar putea organiza și acțiuni sportive care nu sînt incluse în programa școlară, cum ar fi, bunăoară, concursurile de orientare turistică, deosebit de îndrăgite de elevi, tirul cu arcul, concursuri de canotaj cu bărci universale. În concluzie, manifestări sportive care să iasă din comun, din obișnuit.

Cel de al doilea motiv care determină slaba frecventare a cluburilor de către elevi este acela că nu peste tot se asigură înainte de închiderea cursurilor o largă popularizare, prin forme vii, a tuturor acțiunilor ce se vor organiza în perioada de vară. Este adevărat, pretutindeni se afișează programul, dar de cele mai multe ori chiar cînd e vorba de acțiuni deosebit de atrăgătoare, acesta trece neobservat pentru că e pus undeva la întîmplare, lîngă anunțuri anodine.

Nu numai la cluburi, dar și la taberele locale se manifestă de multe ori aceeași lipsă de varietate, de spirit creator în organizarea activității. Ce s-ar putea face pentru îmbunătățirea situației ? Mă gîndesc bunăoară că ar fi potrivit ca taberele locale din orașe să fie instalate pe marile stadioane, în parcurile din cartierele noi, în parcurile sportive. De asemenea, consider că ar trebui mărit numărul centrelor de pregătire sportivă, programul acestora fiind întregit cu activități cultural-artistice.

O altă problemă. Consider că pentru buna organizare a vacanței de vară ar fi necesară o conlucrare mai strînsă, mai sistematică și mai eficientă între toate organizațiile și instituțiile chemate să contribuie la educarea tineretului nostru. Mă refer în special la U.C.F.S., la o seamă de instituții de cultură și artă. Ar fi bine ca atunci cînd se elaborează instrucțiunile, planurile, programele pentru vacanță să fie consultați oameni din cele mai diverse domenii de activitate : scriitori, pictori, sculptori, ingineri, muncitori fruntași din uzine și fabrici, de pe ogoare, activiști pe tărîm obștesc. Fiecare poate veni cu idei interesante care să înnoiască, să înfrumusețeze și să îmbogățească vacanța elevilor.

De asemenea, cred că este necesar ca școlile să atragă mai mult părinții în această direcție. Mai întîi să-i informeze la timp asupra tuturor acțiunilor pe care își propun să le organizeze pe perioada vacanței, iar apoi să-i solicite în sprijinirea lor.

Prof. CONST. TUDOSE

Taberele de pionieri și școlari și-au deschis porțile. La munte și la mare, în locuri pitorești, într-o ambianță plăcută, zeci de mii de pionieri și școlari trăiesc minunate zile de vacanță.

Se știe : rostul taberei este de a-i odihn de a-i reconforta și întări fizicește pe co și de a continua, cu alte mijloace și pe al căi, procesul de instruire și educare d școală. De aceea în vacanță capătă un deosebit activitatea sportivă, care răspu de atît necesității de recreere organizată elevilor, cît și înclinației lor firești de se bucura din plin de mișcarea în aer ber, la soare, pe marginea apelor, în paj tile pădurilor etc.

Nenumărate sînt posibilitățile de org nizare a activității sportive în tabere. diferă de la o tabără la alta în raport specificul locului, al împrejurimilor, materialului și bazelor sportive, al g dului de pregătire al instructorilor etc. indiferent de condițiile specifice, peste activitatea sportivă în tabără se poate ganiza astfel încît să satisfacă cerin copiilor. Omul sfințește locul. Se ce pentru aceasta, un singur lucru : interes devotamentul în muncă al celor care c duc taberele, care lucrează cu elevii. D aceștia au o concepție clară și prec asupra scopului taberei, dacă se pricep încorporeze în mod judicios activita sportivă în ansamblul celorlalte forme activitate, atunci nu se poate să nu obț rezultate bune.

Ce are de făcut în această privință p fesorul care îndrumă activitatea sport în tabără ? În primul rînd, să se îngrije că de cuprinderea în activitatea sportiv tuturor membrilor acesteia ; să organiz acțiuni sportive cît mai variate și mai gate, menite să intereseze un număr mai mare de elevi și să satisfacă încli ațiile, gusturile, dorințele lor ; să planif probe accesibile tuturora, concursuri sp tive pentru toate vîrstele ; să sprijine să încurajeze în mod special pe elevii slăbuți, mai timizi, mai retrași, organiz forme de întrecere adecvate pentru ei, s a le da posibilitatea să se manifeste. Fo te important este să se stimuleze intere copiilor pentru sport prin mijloace de p pagandă cît mai vii, cît mai sugestive nivelul de înțelegere al elevilor.

Toate acestea se pot realiza și într-o bără de proporții relativ mici. Am a prilejul să lucrez la tabăra Lotru din giunea Argeș, care dispune de un te mic, dînd, la prima impresie, părerea activitatea sportivă trebuie redusă la ximum. Dar, după o recunoaștere atentă a împrejurimilor (lucru pe care cot că e necesar să-l facă fiecare prof la începutul activității în tabără) s-a coperit în apropiere un imaș ve foarte potrivit pentru concursuri de a tism. Și desigur, pe malul Lotrului, puțin nisipos, s-au putut organiza su denie de jocuri, ca să nu mai vorbim înotul în rîu în stil liber, pe o dista variind între 20—40 m.

Orice terasă, chiar mică, este potri pentru tenisul de masă, pe orice tăpșa pot organiza jocuri de volei, de hand de fotbal. Iar jocurile de șah pot cir din dormitor în dormitor, pot fi plimb în toate deplasările, disputele continu în repaos, sub forma unor adevărate c pionate.

Antrenante, distractive sînt și concu rile de tracțiune a frînghiei sau de c trucții din nisip, ce pot fi organizate pe malul oricărui rîu. Juriul format hoc desemnează campionii taberei, sti

VACANȚA

lează pe cîștigători. În general, de altfel, afișarea cu regularitate a rezultatelor concursurilor, evidențierea campionilor sau a echipelor cîștigătoare este foarte binevenită, stimulînd spiritul de competiție.

Pentru ca elevii să nu obosească și pentru a da variație zilei de tabără putem alterna jocurile sportive cu alte acțiuni. Bunăoară, putem iniția, la umbra copacilor sau pe malul apei, concursuri de desene după natură, organizînd apoi o expoziție cu cele mai izbutite desene.

Activitatea sportivă în tabără poate îmbrăca nenumărate forme. Aici au loc larg fantezia, inițiativa, spiritul creator. Important este însă ca toate activitățile să fie astfel organizate încît copiii să plece din tabără pasionați pentru sport, pentru activitățile în aer liber, reconfortați și viguroși

Prof. ADAM SZÉKELY

Aș vrea să ridic cîteva probleme ce privesc organizarea excursiilor, acțiuni de prim plan ale vacanței de vară.

În ultimii ani, datorită condițiilor create de partid și de stat, s-au organizat numeroase excursii cu prilejul cărora sute de mii de elevi au putut cunoaște frumusețile patriei, minunatele realizări dobîndite de poporul nostru. Rezultatele lor ar putea fi însă și mai bune, mai valoroase dacă s-ar înlătura unele neajunsuri de organizare.

Este vorba, în primul rînd, de faptul că nu se trimit din vreme secțiilor de învățămînt o serie de acte normative care privesc organizarea excursiilor. În acest an, bunăoară, secția noastră a primit instrucțiunile abia la sfîrșitul anului școlar, deci mult prea tîrziu. Din acest motiv nu s-a putut elabora din timp un plan minuțios de organizare și desfășurare a excursiilor, itinerariile s-au stabilit în grabă și tot în grabă s-au luat măsurile pentru asigurarea transportului și a cazării. Nu mai vorbim de faptul că, necerîndu-le din timp, n-am putut obține autorizații pentru vizitarea tuturor obiectivelor industriale pe care am fi dorit să le facem cunoscute copiilor.

Neajunsuri generate de această întîrziere s-au ivit și în recrutarea cadrelor didactice, a ghizilor, în selecționarea elevilor care să participe la excursii. Școlile n-au mai avut timp să se îngrijească decît de realizarea planului cifric și de aceea pe alocuri unii elevi au fost mobilizați să participe la mai multe excursii, în timp ce alții au rămas în afara acestora.

Pentru înlăturarea unor astfel de lipsuri aș propune să se elaboreze de la începutul anului școlar instrucțiunile privind organizarea excursiilor, instrucțiuni care să reglementeze aceste probleme, din toate punctele de vedere și care, subliniez, să aibă un caracter permanent. De asemenea, cred că este necesar ca sfaturile populare să primească din vreme fondurile alocate excursiilor pentru a le putea folosi cît mai judicios. Pe baza instrucțiunilor primite de la minister secțiile de învățămînt regionale vor putea stabili, în timpul anului școlar, sarcini de plan pentru raioane, acestea defalcîndu-le la rîndul lor pe grupuri de unități școlare. În acest fel fiecare colectiv didactic va putea să stabilească din vreme, bazîndu-se pe condițiile specifice școlii sale, cele mai interesante itinerarii și să recruteze după criterii pedagogice, nu cifrice, pe cei ce urmează să participe la ele.

În altă ordine de idei consider că profesorii care conduc excursiile ar trebui să fie selecționați de secțiile de învățămînt, care ar trebui de asemenea să se îngrijească de organizarea unor colective de ghizi pentru primirea excursioniștilor din alte locuri.

În ceea ce privește problemele transportului, cred că ar fi bine ca ele să fie rezolvate direct de părțile interesate cu C.F.R.-ul, I.R.T.A. etc., pentru că am constatat că în cazul unei planificări prea centralizate se nasc greutăți : sosirea cu întîrziere la punctul de plecare a autobuzelor, pierderea unor legături, nerezervarea unui număr suficient de vagoane etc.

Dr. ANDREI KELEMEN

Este firesc ca odihna de vară, atît de importantă pentru reconfortarea fizică și neuropsihică a școlarului, să-i intereseze și pe medici. Într-adevăr, activitatea școlară — și în special cea desfășurată în perioada de sfîrșit de an, în condiții de încordare emoțională — presupune o solicitare nervoasă mai pronunțată, putînd determina totodată în organismul copilului modificări cardio-respiratorii (ventilație pulmonară superficială, creșterea frecvenței pulsului și a tensiunii arteriale), modificări ale digestiei gastrice (scăderea poftei de mîncare) și altele. Aceste fenomene apar și mai evident la adolescenți, ca urmare a labilității funcțiilor vitale în perioada pubertății. Iată de ce transformarea lunilor de vară într-o perioadă de întremare a organismului școlarului, de creare la acesta a unui tonus emoțional constant ridicat constituie o preocupare centrală și pentru cadrele medico-sanitare.

Variatele forme ale odihnei de vară (tabere la munte și la mare, tabere locale, excursii, drumeții) antrenează sute de mii de școlari la un regim de viață cu un efect pozitiv asupra sănătății lor, asupra călirii lor fizice și morale. Cred însă că ar fi greșit să ne mulțumim cu rezultate care statistic pot să pară foarte favorabile, dar care în realitate ascund un neajuns : antrenarea, chiar de 100 la sută a școlarilor în tabere și excursii, epuizează doar 5—15 zile din cele 80—90 zile de vacanță. De aceea considerăm necesară o mobilizare permanentă a resurselor culturale, artistice și sportive din fiecare localitate a țării, care să ofere tuturor școlarilor posibilități organizate pentru practicarea în tot cursul vacanței a unui program de odihnă activă, adecvat particularităților de vîrstă. În felul acesta am fi martori la mai puține „competiții sportive“ pe stradă și s-ar înlătura accidentele în rîndul copiilor.

Cred că școala, inclusiv cabinetul medical al școlii, poate și trebuie să facă mai mult pentru ca elevii să-și însușească regulile unui program liber, dar igienic în timpul vacanței. Aici se cuvine să se acționeze atît asupra elevilor, cît și asupra părinților lor. Trebuie în primul rînd combătută tendința spre odihnă sedentară constînd, alături de o supraalimentare forțată, exclusiv din lectură și somn într-o cameră închisă, fără mișcare în aer liber. Alimentația în timpul vacanței trebuie să aibă caracter reparator, să fie deci abundentă în proteine, săruri și vitamine, dar fără excese cantitative, iar programul zilnic să prezinte o ritmicitate, o alternare între preocupări culturale, sport și plimbări în aer curat. Este dovedit că, în urma oboselii, organismul se reface mai repede cu 2—3 ore în aer liber decît într-o cameră închisă, datorită cantității abundente de oxigen. De asemenea, anotimpul cald este sezonul cînd trebuie începută călirea cu factori naturali (aer, apă, soare), căci organismul este scutit de eforturile de acomodare la temperaturi scăzute ale aerului.

Aș vrea să insist încă doar asupra a două aspecte mai importante :

Pe itinerariile excursiilor și pe terenurile sportive există posibilitatea accidentării în cazul insuficientei supravegheri a copiilor. Este necesară deci multă grijă din partea acelora care îndrumă activitatea sportivă a elevilor, din partea conducătorilor grupurilor de excursioniști, astfel încît copiii să fie la adăpost de pericolul accidentării. Aceeași atenție trebuie acordată prevenirii îmbolnăvirilor prin reducerea potențialului epidemiologic și creșterea standardului de igienă în tabere. Dacă întreaga masă a copiilor este vaccinată antidifteric și testată-Schick (pentru verificarea imunității împotriva difteriei), iar prezența streptococului hemolitic în gît e neconcludentă, se poate renunța la examenul exudatului faringian pentru personalul didactic și administrativ al taberelor, această analiză urmînd să se solicite numai în cazuri deosebite, la o indicație specială medicală. În schimb, este necesar ca fiecare adult și fiecare copil din tabără să aplice cu promptitudine metoda autodeclarării la primul semn de suspiciune a unei boli transmisibile, în vederea feririi colectivității de contaminare.

În tabără prezintă o deosebită importanță asigurarea continuității în practicarea deprinderilor de igienă însușite în familie și în școală, pentru evitarea piodermitelor, a furunculozelor și micozelor. Desigur că în tabără, ca și în școală de altfel, medicul răspunde de organizarea și conținutul educației sanitare, el fiind și sfetnicul cadrelor didactice în această problemă, dar aceia care prin activitatea lor neîntreruptă în mijlocul copiilor pot și trebuie să contribuie la permanentizarea practicării deprinderilor de igienă sînt învățătorii și profesorii.

Are o mare însemnătate și hrana copiilor în tabere. Pe plan central s-au luat toate măsurile pentru realizarea unei alimentații raționale. Este însă necesar ca cei ce conduc taberele să solicite și să utilizeze mai din plin sfaturile personalului medico-sanitar asupra valorii calorice și a componenței în principii (proteine, glucide, lipide), săruri și vitamine a alimentelor, pentru fundamentarea medicală a întocmirii meniurilor.

Insistăm asupra necesității ca instructorul și grupul de copii să fie nedespărțiți și la masă. Putem astfel preveni situațiile cînd copiii, în așteptarea felului întîi, consumă „ca aperitiv“ cantități mari de apă (cu pîine). Este știut că o cantitate mare de apă consumată în felul acesta, diminuează și diluează sucul gastric, ceea ce are drept consecință faptul că digestia nu se desfășoară normal, sucul gastric nemaiavînd nici efectul dezinfectant necesar.

Este de dorit de asemenea să se lichideze tendința de a folosi cu exclusivitate dulciurile pentru gustările de la orele 10 și 16. În vederea completării alimentației copiilor cu proteine, sînt recomandabile gustările cu salam uscat, cu cașcaval etc.

Pentru creșterea eficienței asistenței medicale în tabere considerăm necesar să nu se mai schimbe personalul medico-sanitar în mijloc de serie, așa cum s-a mai întîmplat pe alocuri în anii trecuți. De asemenea, verificarea fișelor elevilor în prima zi după sosirea în tabără ar permite ca toți copiii cu indicații medicale deosebite să fie luați imediat în supraveghere specială.

Se impune totodată valorificarea cunoștințelor de prim ajutor ale elevilor în timpul șederii în tabără. Ar fi de o deosebită utilitate ca în prima zi să se formeze posturi sanitare mobile de Cruce Roșie — prin antrenarea elevilor absolvenți ai cursurilor de igienă și prim ajutor, precum și ai grupelor sanitare — care să fie prezente în mod activ la toate manifestările colective (jocuri, competiții sportive, excursii).

În sfîrșit, se impune să acordăm mai multă grijă pentru organizarea unui program cultural-sportiv plin, variat și atractiv destinat adolescenților, care să canalizeze în direcția dorită surplusul de energie al acestei vîrste. În felul acesta tinerii noștri vor putea învinge mai ușor eventualele tentații ale fumatului și consumului de alcool și-și vor putea amîna preocupările sexuale la vîrsta adecvată, folosind anii ireversibili ai adolescenței pentru desăvîrșirea lor fizică și cultural-morală.

FĂNUȘ NEAGU

Pentru că nu mai sînt de mult copil și elev am deprins năravul să dau sfaturi celor aflați acum pe maluri de rîu, între bucle de măcieși și sulfină. Neîndemînatic din fire, îmi vine greu să o fac pe istețul. Prin urmare, las să vorbească adolescenților și să le fure gîndurile soarele și apa, munții împovărați de neguri și mîngîiați de botul căprioarelor, amurgul scăzut și cîmpia însetată de pasul săltat al dropiilor, fierbînd rătăcită sub apa zărilor.

Dar mie mi s-a cerut de la gazetă să spun cîteva lucruri pe temă dată și anume, despre sport. Încep cu slăbiciunea tuturor : fotbalul. Am urmărit la lucru mai toate echipele românești, precum și formații străine (Anglia, Italia, Iugoslavia, Portugalia, Franța etc.) și am stat de vorbă fie în marginea acelei linii fascinante care se numește tușă, fie în cutiile acelea de taină în care sînt vestiarele, cu idolii publicului. Toți : Pîrcălab și Ion Ionescu, Pichi de la Internazionale Milano și Eusebio de la Benfica, susțin că acest joc se învață în copilărie, pe terenurile acelea improvizate unde și copiii noștri, fixînd drept stîlpi ai porții două șepci sau o gheată și un maiou mototolit, izbesc cu înflăcărare mingea ceasuri nenumărate. Nu uitați însă voi, profesorii de educație fizică, să-i învățați ca, atunci cînd vor să treacă vijelie printre adversari, să încerce s-o facă în genul cutărui mare jucător care le-a plăcut mai mult. Să exerseze procedeele celor pozați astăzi în triumf și peste ani — eu le-o doresc tuturor — mulți dintre ei îi vor aduce pe stadioane pe cei veșnic nelecuiți de patima de a visa într-un colț de peluză, cu două sau trei ceasuri mai devreme. Ca să devină mari trebuie, cînd sînt mici, să se joace mult și serios și cu plăcere în locurile unde se joacă iezii, în unda din care mînjii încearcă să bea stele, soare și lună și lîngă peretele casei cu bîrnă albastră.

Dar oriunde, la poalele mării unde tremură spre necunoscut flori verzi cu scîntei de sare, între dealurile cu dulci podgorii sau în cîmpie, tovarășa de nedespărțit să le fie și cartea. În această privință să le fie îndreptar un Mateianu sau un Di Stefano (cel supranumit „săgeata blondă“), care chiar în dimineața zilei unei mari întîlniri, cînd totul în jur freamătă, cînd nervii sînt încordați la maximum, închină o oră cititului.

Dorește tuturor o vacanță frumoasă.

In excursie la peștera Mezrad, din regiunea Crișana

VACANȚA

In ziua marii lor bucurii

Printre cei distinşi recent cu titlul de „profesor emerit" se află şi profesorul de matematică, acum pensionar, Grigore Orăşanu. Numele lui este cunoscut de pe manualele şcolare pe care le-a semnat ca autor cu ani în urmă.

Intr-o pauză a festivităţii care a avut loc în cinstea „Zilei învăţătorului", în după-amiaza de 30 iunie, am căutat să stăm de vorbă cu el. Ştiind însă că ziua îi fusese încărcată cu evenimente şi emoţii, am căutat să nu fim obositori şi am fost economi cu întrebările. Profesorul a arătat însă ce dătătoare de puteri sînt evenimentele ca cele trăite de el la „Ziua învăţătorului" din acest an. Ne-a vorbit aşadar cu vioiciunea omului care, în ciuda anilor, nu-şi pierde tinereţea.

Ritmul viu în care s-a purtat discuţia a făcut să putem evoca în cîteva minute îndelungaţii săi ani de muncă la catedră — aproape patru decenii — al căror rod a fost acum apreciat şi răsplătit. Au învăţat matematică de la profesorul Orăşanu mai întîi elevi ai şcolii normale din Cîmpulung-Argeş, apoi elevi din Ploieşti, mai pe urmă elevi ai liceului „Gh. Lazăr" din Bucureşti.

— Pînă în ultima zi în care am îndeplinit misiunea de profesor, de educator al generaţiilor tinere — ne-a spus profesorul Orăşanu — m-am pregătit pentru lecţii. Îmi aşterneam pe hîrtie ideile, punctele lecţiei, dar chiar atunci cînd nu făceam aceasta, şi se întîmpla des după trecerea anilor, aveam foarte precis stabilit, notat în gînd, ceea ce trebuie să fac, cum trebuie să decurgă firul lecţiei. Asta este foarte important în îndeplinirea misiunii noastre.

Iată ce-aş vrea să mai spun — a continuat bătrînul profesor. Elevii nu uită niciodată ce-i învăţăm noi prin exemplul personal pe care li-l dăm. De aceea trebuie, pe lîngă cele ce le spunem şi-i învăţăm prin lecţii, să le vorbim prin faptele noastre, prin exemplul pe care-l dăm, prin felul nostru de a munci. Pentru că acestea, vă repet, nu se uită. Eu am învăţat de la profesorul meu, Ţiţeica, cu care am urmat seminarul pedagogic — practica la catedră — cum se predau şi cum se judecă apoi lecţiile. Profesorul Ţiţeica ne spunea nouă, studenţilor practicanţi, nu numai ce a făcut bine, dar şi ce a greşit el în predarea lecţiei pe care ne-o dădea nouă ca exemplu drept învăţător de profesori ce era. Ţiţeica, o ştiţi, era un profesor foarte bun, dar zicea că noi trebuie să fim şi mai buni, pentru că venim după el, iar calea noastră trebuie să urce, nu să coboare. Şi eu mă gîndeam mereu că elevii mei trebuie să ştie mai mult decît mine. De aceea tot mereu învăţam ce e nou, tot ce n-am apucat să aflu la vremea pregătirii mele, pentru că nu exista. Să avem grijă deci că elevii trebuie să ştie mai multe, pentru că vin după noi. Înţeleg prin asta că ei trebuie să ştie mai multe decît am ştiut noi cînd eram ca ei şi cînd vor fi ca noi, să ştie mai multe decît ştim noi acum.

Şi pentru autorii de manuale profesorul Orăşanu a ţinut să spună cîteva lucruri.

— Manualul trebuie să fie simplu şi clar, accentuînd esenţialul, înlăturînd balastul, prisosurile. Lucrurile cele mai grele, mai pretenţioase se pot spune în formă simplă, clară, inteligibilă. Aceasta nu e uşor însă. Trebuie să ştii foarte mult pentru ca să poţi spune clar, simplu. Dar cine nu reuşeşte să răspundă acestei cerinţe să nu elaboreze manuale. Şi încă ceva. Pot să colaboreze mulţi la elaborarea unui manual, dar unul singur să închege totul, să facă din el o lucrare dintr-o bucată, nu din înnădituri.

Minutele pauzei au trecut. Profesorul Orăşanu a ţinut să ne spună la despărţide şi un gînd al său, intim.

— Ştiam eu că nu am fost uitat, dar drept să vă spun, mai aveam uneori momente de îndoială. Ziua de astăzi mi le-a alungat pentru totdeauna. Mi-a alungat îndoielile şi mi-a crescut regretul că nu mai am în anii aceştia, în şcoala de astăzi elevi în grijă să-i pregătesc pentru îndeplinirea atîtor minunate proiecte, planuri pe care poporul condus de partid le înfăptuieşte.

E. M.

In aceeaşi „Zi a învăţătorului", plină de bucurii şi emoţii, alături de profesorul Grigore Orăşanu şi de alţi slujitori de frunte ai şcolii, a primit titlul de „profesor emerit" şi tovarăşul Timotei Petride de la Şcoala medie „N. Bălcescu" din Brăila.

Ceea ce ne-a mărturisit înainte de orice profesorul Timotei Petride în legătură cu acest important eveniment din viaţa sa a fost profunda şi calda recunoştinţă pe care o poartă partidului nostru. „Este — spune profesorul Petride — o recunoştinţă sinceră şi profundă, întemeiată pe motive reale, care privesc atît viaţa mea cît şi a poporului nostru. Lucrez ca profesor de limba şi literatura română la Şcoala medie „N. Bălcescu" din Brăila de 20 de ani şi am trăit astfel întreaga istorie a transformărilor pe care le-a cunoscut patria noastră de la Eliberare şi pînă în prezent. Faptul că am fost distins astăzi cu titlul de „profesor emerit" constituie o mare răsplată pentru munca mea de dascăl. Dar nu cred că în alte condiţii aş fi putut da măsura întregii mele capacităţi profesionale, nu cred că în alte vremi, din care am apucat o bună parte, m-aş fi putut ridica la înălţimea unei astfel de aprecieri. Aceasta a fost posibil numai pentru că partidul nostru a acordat profesiunii de pedagog însemnătatea care i se cuvine, ne-a creat condiţiile necesare pentru a ne putea afirma aptitudinile, ne-a făcut să vedem în munca pedagogică una dintre cele mai nobile misiuni sociale".

Pasionat iubitor al literaturii şi al oamenilor, profesorul Petride ne-a vorbit, printre altele, şi despre proiectele sale de viitor în care se îmbină această dublă pasiune. „Consider disciplina pe care o predau — a spus el — deosebit de frumoasă, pentru că însuşi obiectul ei este un anume compartiment al frumosului. Dar o mai socotesc deosebit de frumoasă şi pentru că îmi permite să contribui mult, prin însăşi comunicarea conţinutului ei, la formarea sufletului şi caracterului elevilor. Literatura îi face pe oameni mai buni, mai sensibili, mai înţelepţi, mai generoşi, le înnobilează sufletul şi mintea. Îmi propun de aceea ca, mai mult decît pînă acum, pe viitor să asociez neîncetat la strădania de a face cît mai bine cunoscute copiilor marile comori ale literaturii noastre pe aceea de a-i face să iubească oamenii, pentru că dragostea de oameni este cheia de boltă a tuturor idealurilor societăţii noastre".

L. S.

CAMPANIA PREGĂTIRILOR pentru noul an şcolar

Anumite aspecte ale organizării muncii şcolare sînt foarte strîns legate de anotimpul vacanţei. Ele privesc pregătirile pentru deschiderea anului şcolar şi ocupă un loc de o însemnătate deosebită în buna desfăşurare a procesului de învăţămînt. Chiar înainte ca munca anului trecut să fi luat sfîrşit, bunii gospodari au început pregătirea şcolilor pentru activitatea care va fi reluată în toamnă. Sînt cei ce vor deschide şcolile la vreme şi vor intra încă din prima zi de cursuri în ritmul obişnuit al activităţii instructiv-educative. Pregătirile lor au caracterul unei campanii care atinge în toiul verii cel mai înalt grad de intensitate.

Printre primii care s-au grăbit

Printre primii care s-au grăbit să înceapă cît mai din vreme această campanie a pregătirilor se cuvine să-i citäm pe directorii de şcoli din raionul Roşiorii de Vede. Aproape toate şcolile din acest raion sînt gata să-şi deschidă porţile pentru cursuri.

Cum a fost posibilă această realizare?

Printr-o bună organizare a muncii, prin măsuri stabilite din vreme. Secţia de învăţămînt raională i-a îndrumat pe directori ca, pe măsură ce încetează cursurile la clasele I—IV, să înceapă lucrările de văruit şi reparat în sălile rămase goale. Ele au putut continua astfel pînă în clipa cînd ultimul elev a părăsit şcoala. Într-un efort susţinut, colectivele de conducere ale şcolilor au reuşit să efectueze toate lucrările pînă la „Ziua învăţătorului", la care au sărbătorit nu numai succesele anului şcolar trecut, dar şi primul succes al anului viitor — buna pregătire a deschiderii cursurilor.

Cu săli curate, cu grădini îngrijite, pline de flori, ne întîmpină în aceste zile şi şcolile din comuna Moviliţa, raionul Urziceni, din comuna Cartojani, raionul Videle, din comuna Potlogi, raionul Titu. De curînd am primit de la profesorul Anastasie Bogdan de la şcoala medie din Turnu Măgurele o scrisoare al cărei conţinut credem că merită să fie reprodus textual. „Pînă în prezent — ne scrie cu vădită mîndrie profesorul — s-a terminat repararea acoperişului şcolii, s-au parchetat sălile de clasă, s-au fixat lambriuri pe pereţi, s-a trecut la lucrările de văruire".

Nu avem decît să adresăm felicitări unor astfel de şcoli care au început din vreme treaba şi care vor putea deci să o şi termine la vreme.

Noi elevi în clase noi

In fiecare an şcolar se înmulţeşte ceea ce statisticienii numesc „populaţia şcolară". Pentru această populaţie se înalţă în fiecare an noi construcţii şcolare şi de fiecare dată se dă bătălia ca în momentul cînd se deschid şcolile să fie terminate cît mai multe dintre ele. Un constructor ni se plîngea că cei mai dificili clienţi ai întreprinderii la care lucrează sînt şcolile, tocmai pentru presiunile pe care le exercită pentru cît mai rapida dare în folosinţă a clădirilor. E bine că e aşa. Ca urmare a acestor „presiuni", în regiunea Bucureşti, de exemplu, vor fi gata pînă la 1 septembrie 259 săli de clasă. Dintre acestea 115 vor fi construite înainte de cel de-al IV-lea Congres al partidului. În oraşul Bucureşti se vor alătura, la cunoscutele construcţii moderne, încă 5 localuri noi de şcoală, care vor cuprinde împreună 78 de săli de clasă. La toate aceste construcţii noi lucrările se desfăşoară într-un ritm susţinut. Clădiri cum sînt cele destinate şcolilor cu 24 de săli de clasă din cartierul Berceni, raionul N. Bălcescu sau din cartierul Drumul Taberei, în raionul 16 Februarie se află în stadiul finisării. Într-o şcoală la fel de mare din cartierul Balta Albă s-a şi trecut la aranjarea mobilierului şi la amenajări exterioare. Elevii Şcolii medii de muzică nr. 1 vor beneficia şi ei de o nouă clădire cu 36 de săli de clasă (care au şi fost construite) şi cu o frumoasă sală de audiţii.

Adrese greşite

Revizuirea şi repararea materialelor didactice, aprovizionarea cu noi asemenea materiale fac de asemenea parte din pregătirile pentru deschiderea noului an şcolar. Trebuie să citäm în această privinţă, ca un exemplu pozitiv, Şcoala medie din comuna Răcari, unde toată aparatura şi toate substanţele necesare experienţelor pe care elevii le vor efectua în timpul lecţiilor sînt frumos etichetate şi aranjate într-o cameră deosebită de cea a laboratorului. În laborator au fost instalate şapte mese tip, cu reactivii cel mai des utilizaţi. Mesele au fost dotate cu lămpi de spirt, becuri de gaz-teclu, vase de apă cu dispozitive de scurgere.

Demne de remarcat în ceea ce priveşte grija riguroasă acordată pregătirii materialului didactic sînt şi alte şcoli, ca de pildă, Şcoala medie nr. 27 sau Şcoala medie nr. 13 din Bucureşti. Din păcate, nu aceeaşi grijă se manifestă pretutindeni. Se întîmplă uneori ca înseşi secţiile raionale de învăţămînt să nu manifeste suficientă atenţie pentru modul cum este distribuit, păstrat şi folosit materialul didactic. Aşa, de pildă, în raionul Drăgăneşti Vlaşca s-a întîmplat ca unele materiale didactice să fie trimise altor şcoli decît cele care aveau într-adevăr nevoie de ele. Este bine ca pînă la deschiderea cursurilor astfel de „adrese greşite" să fie corectate.

Cînd învăţătorii învaţă

Alături de pregătirile care privesc baza materială se află şi altele, de o însemnătate cel puţin egală. Acestea privesc pregătirea învăţătorilor şi profesorilor.

După cum ne-a spus tovarăşul Constantin Drăgulescu, profesor emerit, directorul Institutului de perfecţionare a cadrelor didactice, vacanţa este una dintre perioadele de vîrf ale activităţii institutului. Între altele, peste numai cîteva zile se va deschide la Sinaia un curs de înaltă ţinută ştiinţifică pentru perfecţionarea cadrelor didactice care predau limbile străine. La acest curs vor ţine prelegeri şi seminarii specialişti în predarea limbilor rusă, franceză, engleză şi germană din ţările în care se vorbesc aceste limbi. În oraşele Piteşti şi Bucureşti s-au organizat cursuri de pregătire cu responsabili ai cercurilor pedagogice de educatoare, învăţători şi profesori. La astfel de forme se adaugă bineînţeles studiul individual al fiecărui profesor sau învăţător în parte.

Numeroşi învăţători şi profesori tineri trăiesc în aceste zile „febra" examenului de definitivat care se apropie. Participă la consultaţii, la discuţii cu lectori ai institutelor de perfecţionare, stau ore întregi în biblioteci, efectuează experienţe de laborator etc. Pe de altă parte, profesori mai vîrstnici se pregătesc în această perioadă în vederea examenului de gradul II. Mulţi dintre ei au întocmit lucrările personale şi poartă în aceste zile discuţii „la obiect" pe marginea acestora, în scopul de a le îmbunătăţi.

Toate acestea vor contribui desigur la buna desfăşurare a muncii didactice în anul şcolar care se va deschide în toamnă.

B. OCTAVIAN

In aceste zile, în toate regiunile ţării, constructorii finisează noi clădiri pentru şcoli

PROGRAMELE pentru învăţământul de cultură generală

valabile în anul şcolar 1965/1966

Clasele I—VIII ale şcolii generale de 8 ani

Programele şcolare pentru clasele I-IV — 1965 ; limba română (gramatica şi lectura literară), cl. V-VIII — 1965 ; limba rusă pentru şcolile cu limba de predare română şi şcolile cu limbi de predare ale minorităţilor naţionale, cl. V-VIII — 1965 ; limba franceză, cl. V-VIII — 1965 ; limba engleză, cl. V-VIII — 1965 ; istoria, cl. V-VIII — 1965 ; educaţia cetăţenească, cl. VIII — 1965 ; matematică, cl. V—VII — 1965 ; matematică cl. VIII 1964 ; fizică, cl. VI-VIII — 1965 ; chimie, cl. VII-VIII — 1965 ; botanica, cl. V — 1965 ; anatomia şi fiziologia omului, cl. VI — 1963 ; igiena, cl. VII — 1964 ; biologia generală, cl. VIII — 1965 ; geografia, cl. V-VIII — 1965 ; agricultura, cl. V-VIII — 1965 ; lucrări practice în lemn, metal, lucru de mînă şi gospodărie, cl. V-VIII — 1965 ; desen, cl. V-VIII — 1965 ; caligrafie, cl. V — 1965 ; muzica, cl. V-VIII — 1965 ; educaţia fizică, cl. V-VIII — 1965.

Clasele IX-XI ale şcolii de cultură generală de 11 ani

(Clasa a IX-a învăţământ seral şi fără frecvenţă, clasele X-XI curs de zi, învăţământ seral şi fără frecvenţă).

Literatura română, cl. IX-X — 1965 ; literatura română, cl. XI — 1965 ; limba rusă, cl. IX-XI — 1965 ; instrucţiuni pentru predarea limbii ruse la şcolile cu o zi instruire în producţie, cl. X-XI — 1965 ; limba engleză, cl. IX-XI — 1965 ; limba franceză, cl. IX-XI — 1965 ; limba germană, cl. IX-XI — 1965 ; limba latină, cl. IX-XI — 1965 ; istoria, cl. IX-XI — 1964 ; economia politică, cl. X — 1965 ; socialismul ştiinţific, cl. XI — 1965 ; psihologie şi logică, cl. XI — 1965 ; matematică, cl. IX-XI — 1964 ; astronomia, cl. XI — 1965 ; fizica, cl. IX-XI — 1964 ; chimia, cl. IX-XI — 1964 ; ştiinţe naturale, cl. IX-XI (din cl. XI este valabilă numai programa de geologie) — 1964 ; biologia generală, cl. XI — 1965 ; geografia, cl. IX şi XI — 1965 ; studiul maşinilor cu aplicaţii practice, cl. X — 1964 ; desenul, cl. IX-X — 1963 ; muzica, cl. X — 1965 ; educaţia fizică, cl. X-XI — 1963.

Clasa a IX-a a şcolii de cultură generală de 12 ani

(Curs de zi, învăţământ seral şi fără frecvenţă)

Limba şi literatura română, cl. IX — 1965 ; limba franceză, cl. IX — 1965 ; limba engleză, cl. IX — 1965 ; limba germană, cl. IX — 1965 ; limba rusă, cl. IX — 1965 ; limba latină, cl. IX — 1965 ; istoria antică, cl. IX — 1965 ; matematica, cl. IX — 1965 ; fizica, cl. IX — 1965 ; chimia, cl. IX — 1965 ; botanica, cl. IX — 1965 ; geografia, cl. IX — 1965 ; desenul, cl. IX — 1965 ; muzica, cl. IX — 1965 ; educaţia fizică, cl. IX — 1965 ; cultura tehnică, cl. IX — 1965.

Clasele I — VIII ale şcolii generale de 8 ani cu limbi de predare ale minorităţilor naţionale

La şcolile cu limbi de predare ale minorităţilor naţionale se vor folosi la clasele I—VIII aceleaşi programe ca la şcolile cu limba de predare română, cu excepţia următoarelor programe speciale :

Limba română pentru şcolile cu limbi de predare ale minorităţilor naţionale, cl. I-IV — 1965 ; limba română pentru şcolile cu limbi de predare ale minorităţilor naţionale (cu excepţia şcolilor cu limba de predare maghiară), cl. V-VI — 1965 ; limba română pentru şcolile cu limba de predare maghiară, cl. V-VI — 1965 ; limba şi lectura literară maghiară, cl. I-IV — 1965 ; limba şi lectura literară maghiară, cl. V-VIII — 1965 ; limba şi lectura literară germană, cl. I-IV — 1965 ; limba şi lectura literară germană, cl. V-VIII — 1965 ; limba şi lectura literară ucraineană, cl. I-IV — 1965 ; limba şi lectura literară ucraineană, cl. V-VIII — 1965 ; limba şi lectura literară ucraineană (ca obiect de studiu), cl. I-VIII — 1965 ; limba şi lectura literară sîrbo-croată, cl. I-IV — 1965 ; limba şi lectura literară sîrbo-croată, cl. V-VIII — 1965 ; limba şi lectura literară cehă, cl. I-IV — 1965 ; limba şi lectura literară slovacă, cl. I-IV — 1965 ; limba şi lectura literară slovacă, cl. V-VIII — 1965 ; limba şi lectura literară bulgară (ca obiect de studiu), cl. I-VIII — 1965 ; limba şi lectura literară polonă (ca obiect de studiu), cl. I-IV — 1965 ; limba şi lectura literară greacă, cl. I-VIII — 1965 ; muzica pentru şcolile cu limba de predare maghiară, cl. I-IV — 1962, cl. V-VI — 1962, cl. VII — 1963, cl. VIII — 1964 ; îndrumări pentru predarea muzicii în şcolile cu limba de predare maghiară, cl. I-IV şi cl. V-VIII — 1965 ; muzica pentru şcolile cu limba de predare germană, cl. I-IV — 1962, cl. V-VI — 1962, cl. VII — 1963, cl. VIII — 1964 ; îndrumări pentru predarea muzicii în şcolile cu limba de predare germană, cl. I-IV şi cl. V-VIII — 1965 ; muzica pentru şcolile cu limba de predare ucraineană, cl. I-IV — 1962, cl. V-VI — 1962, cl. VII — 1963, cl. VIII — 1964 ; îndrumări pentru predarea muzicii în şcolile cu limba de predare ucraineană, cl. I-IV şi cl. V-VIII — 1965.

Clasele IX-XI ale şcolii de cultură generală de 11 ani cu limbi de predare ale minorităţilor naţionale

(Clasa a IX-a învăţământ seral şi fără frecvenţă, clasele X-XI curs de zi, învăţământ seral şi fără frecvenţă)

La şcolile cu limbi de predare ale minorităţilor naţionale se vor folosi, la clasele IX-XI ale şcolii de 11 ani, aceleaşi programe ca la şcolile cu limba de predare română, cu excepţia următoarelor programe speciale :

Limba română (gramatica pentru clasa a X-a) şi instrucţiuni pentru predarea literaturii române în clasele IX-XI — 1965 ; limba rusă pentru şcolile cu limba de predare maghiară, cl. IX-XI — 1965 ; limba rusă pentru şcolile cu limba de predare germană, cl. IX-XI — 1965 ; limba rusă pentru şcolile cu limbi de predare ale minorităţilor naţionale, cu excepţia şcolilor cu limbile de predare maghiară şi germană, cl. X-XI — 1965 ; instrucţiuni pentru predarea limbii ruse la şcolile cu o zi instruire în producţie, cl. X-XI — 1965 ; literatura maghiară, cl. IX-XI — 1965; literatură germană, cl. IX-XI — 1965 ; literatură ucraineană, cl. X-XI — 1964 ; literatura sîrbă, cl. X-XI — 1964 ; literatura slovacă, cl. X-XI — 1960 ; îndrumări pentru predarea muzicii în şcolile cu limbile de predare maghiară, germană şi ucraineană, cl. X — 1965.

Clasa a IX-a a şcolii de cultură generală de 12 ani, cu limbi de predare ale minorităţilor naţionale

(Curs de zi, învăţământ seral şi fără frecvenţă)

La şcolile cu limbi de predare ale minorităţilor naţionale se vor folosi, la clasa a IX-a a şcolii de 12 ani, aceleaşi programe ca la şcolile cu limba de predare română, cu excepţia următoarelor programe speciale :

Limba şi literatura română, cl. IX — 1965 ; limba şi literatura maghiară, cl. IX — 1965 ; limba şi literatura germană, cl. IX — 1965 ; limba şi literatura ucraineană, cl. IX — 1965 ; limba şi literatura sîrbă, cl. IX — 1965 ; limba şi literatura slovacă, cl. IX şi instrucţiuni pentru clasele X-XI ale şcolii de 11 ani — 1965 ; limba şi literatura greacă, cl. IX şi instrucţiuni pentru clasele X-XI ale şcolii de 11 ani — 1965 ; limba latină pentru şcolile cu limba de predare maghiară, cl. IX — 1965 ; îndrumări pentru predarea muzicii, cl. IX — 1965.

Învăţământul de cultură generală seral şi fără frecvenţă

La învăţământul seral se vor folosi, la cl. a IX-a a şcolii de 12 ani şi la clasele IX-XI ale şcolii de 11 ani, aceleaşi programe ca la cursul de zi, cu excepţia următoarelor programe speciale pentru clasele IX-XI ale şcolii de 11 ani :

Instrucţiuni pentru predarea istoriei la clasele IX-XI 1964 ; limba rusă, cl. IX-XI — 1965 ; matematica, cl. IX-XI — 1964 ; fizica, cl. IX-XI — 1964 ; chimia, cl. IX-XI — 1964 ; ştiinţe naturale, cl. IX-XI (din cl. XI valabilă numai programa de geologie stratigrafică) — 1964.

La învăţământul seral pentru şcolile cu limbi de predare ale minorităţilor naţionale se vor folosi programele speciale pentru învăţământul seral — şcoli cu limba de predare română, iar pentru restul obiectelor se vor folosi aceleaşi programe ca la şcolile respective ale minorităţilor naţionale — cursuri de zi.

La învăţământul fără frecvenţă se vor folosi la clasa a IX-a a şcolii de 12 ani şi la clasele IX-XI ale şcolii de 11 ani aceleaşi programe ca la cursurile de zi.

Programele pentru clasa a IX-a a şcolii de 11 ani au fost menţinute în broşurile de programe pentru cursurile de zi, cu toate că în anul şcolar 1965—1966 nu va mai funcţiona această clasă la cursurile de zi, spre a fi folosite la învăţământul fără frecvenţă şi la obiectele unde nu există programe speciale, de la învăţământul seral.

DIN ACTIVITATEA SOCIETĂŢILOR ŞTIINŢIFICE ALE CADRELOR DIDACTICE

Adunarea Consiliului S.S.F.C.

Recent a avut loc în Capitală adunarea generală a consiliului Societăţii de ştiinţe fizice şi chimice din R.P.R. Au luat parte academicieni, profesori din învăţământul superior, precum şi profesori din învăţământul de cultură generală din întreaga ţară, membri ai consiliului.

În discuţiile purtate cu acest prilej, s-au făcut, printre altele, numeroase propuneri valoroase menite să contribuie la îmbunătăţirea studiului fizicii şi chimiei în şcoala de cultură generală. Astfel, acad. Horia Hulubei, subliniind importanţa experimentului în fizică, a propus să se amenajeze la cîteva şcoli din ţară laboratoare-model care să constituie un îndreptar pentru celelalte şcoli. Prof. univ. V. Sahini, membru corespondent al Academiei R.P.R., a făcut propuneri privind modernizarea învăţămîntului fizicii şi chimiei. Pornind de la faptul că extinderea în suprafaţă a programelor nu poate reuşi nici pe departe să cuprindă vastul material informativ ce se adună cu tot mai mare repeziciune, vorbitorul a subliniat necesitatea de a se introduce în programe teme al căror studiu să le formeze elevilor un mod de gîndire modern, astfel încît viitorul inginer sau tehnician, viitorul cercetător să se poată descurca în orice probleme. „Îi vom pregăti în acest mod pe elevi să rezolve probleme pe care noi, în momentul de faţă, nici nu le putem formula, şi cu atît mai puţin soluţiona" — a spus vorbitorul. De asemenea prof. univ. V. Sahini a propus ca manualele de fizică şi chimie să trateze şi unele probleme de nivel mai ridicat, care nu figurează în programe şi al căror studiu să nu fie obligatoriu, dar care să răspundă interesului elevilor cu aptitudini deosebite pentru fizică şi chimie.

Discuţiile purtate în cadrul adunării generale s-au referit şi la conţinutul publicaţiilor editate de societate, în special la „Revista de fizică şi chimie", seria A. Prof. Traian Lungu a propus ca revista să publice mai multe materiale cu caracter sintetic, în care aplicaţiile în industrie să ocupe mai mult loc decît în prezent. Profesorii Traian Popescu, Lucian Herchiţa şi alţii au cerut ca revista să dea profesorilor un ajutor metodic mai substanţial, îndeosebi în ceea ce priveşte predarea chestiunilor de fizică modernă, recent introduse în programa şcolilor de cultură generală. S-au făcut de asemenea propuneri privitoare la tematica viitoarelor consfătuiri ale societăţii, la îmbunătăţirea conţinutului şi a organizării olimpiadei de fizică şi chimie etc.

Au suscitat interes propunerile privind înfiinţarea unor clase experimentale şi a unor şcoli-pilot în care să se studieze introducerea unor chestiuni de fizică modernă începînd din şcoala generală de 8 ani.

Propunerile făcute cu prilejul adunării generale a consiliului societăţii vor contribui la îmbunătăţirea activităţii acesteia, la întărirea contribuţiei pe care o aduce ea la ridicarea nivelului predării fizicii şi chimiei în şcoala de cultură generală.

*

Zilele trecute Societatea de ştiinţe fizice şi chimice din R.P.R. a organizat un simpozion cu temele : „Energetica nucleară şi aplicaţiile ei", „Cataliza şi aplicaţiile ei".

Simpozionul, la care au luat parte numeroşi profesori de fizică şi chimie, a contribuit la informarea acestora asupra unor probleme noi din domeniul specialităţii lor.

Taberele - curs ale S.S.N.G.

În vacanţa de vară din acest an Societatea de ştiinţe naturale şi geografie din R.P.R. organizează şase tabere-curs pentru naturalişti şi geografii din învăţământul de cultură generală. Taberele — conduse de cadre didactice universitare şi cercetători ştiinţifici — îmbină activitatea ştiinţifică cu recreerea activă, împletesc informarea teoretică cu activităţile practice pe teren, iniţiază pe profesori în munca de cercetare ştiinţifică de specialitate şi metodico-didactică. Prin conţinutul programelor şi participarea la diferitele acţiuni a unor cunoscuţi oameni de ştiinţă din ţara noastră aceste tabere-curs vor contribui nemijlocit la perfecţionarea cadrelor didactice, la modernizarea predării biologiei şi geografiei în şcoală, la realizarea schimbului de experienţă didactică între profesorii din cele mai îndepărtate colţuri ale ţării.

Taberele-curs din această vară vor fi organizate în regiunile Maramureş, Bacău, Braşov, Hunedoara, Banat şi Dobrogea. Vor participa aproape 300 de geografi şi biologi, din care 25% din oraşe reşedinţă de regiune, 25% din oraşe raionale, iar 50% din şcolile săteşti.

Tabăra-curs din Maramureş, cu program de geografie (20.VII-5.VIII a.c.), va cuprinde activităţi în scopul cunoaşterii înfloririi economiei şi culturii acestei bogate regiuni miniere a R.P.R. Observaţiile, explicaţiile şi discuţiile vor detalia unele probleme de geneză şi relief vulcanic, fenomenele glaciare şi periglaciare din Maramureş etc. În tabără vor fi studiate de asemenea probleme de geografie economică privind valorificarea bogatelor şi variatelor resurse ale subsolului, bogăţiile forestiere etc. Tabăra se va încheia la complexul Borşa, de unde timp de cîteva zile se vor face aplicaţii şi ascensiuni pe munţii din jur — vîrfurile Pietrosu, Piatra Mare, Puzdreie ş.a.

În tabăra-curs din regiunea Dobrogea (6—20 VIII a.c.) cu program de biologie, vor fi studiate probleme referitoare la paleogeografia şi hidrobiologia Mării Negre, la flora şi vegetaţia specifice Dobrogei litorale şi celei continentale. Se vor efectua ieşiri în larg pentru colectarea de materiale marine de la diferite adîncimi. Cîteva aplicaţii vor conduce pe profesori la staţionarele Academiei R.P.R. de la Babadag, Tulcea, Maliuc şi din alte localităţi, altele vor avea ca obiectiv centrul piscicol Jurilovca şi colectări de materiale din lacurile Golovita, Techirghiol ş.a. Vor fi efectuate vizite la sectoarele agrotehnice, zootehnice şi pomiviticole ale Staţiunii experimentale agricole Dobrogea. Lucrările practice — care vor avea loc în laboratoarele Staţiunii Agigea şi ale Institutului pedagogic Constanţa — vor oferi profesorilor de ştiinţe naturale participanţi la tabără posibilitatea să determine şi să claseze materialele botanice, zoologice şi geologice colectate de pe teren, alcătuindu-şi astfel utile colecţii de materiale didactice marine şi lacustre.

Celelalte patru tabere-curs cuprind în programul lor atît probleme de geografie cît şi probleme de biologie.

CĂRȚI DE CĂRȚI

J. H. Pestalozzi - texte alese

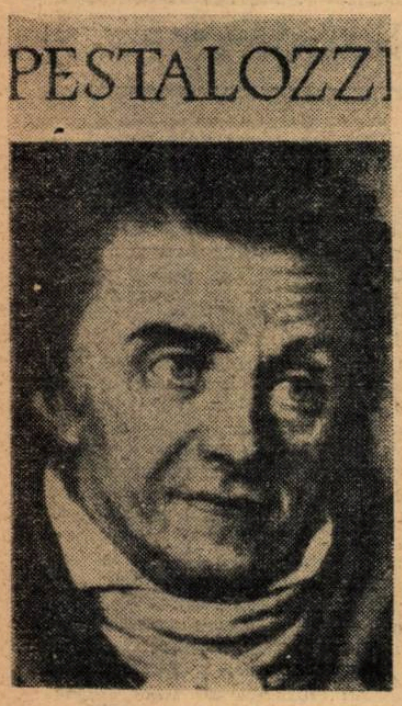

Recent a apărut în Editura didactică și pedagogică volumul „J. H. Pestalozzi — texte alese", cu un studiu introductiv, traducere, note și comentarii de Iosif Antohi. Această lucrare continuă seria „textelor alese" din marii pedagogi clasici : Comenius, Locke, Rousseau ș.a., pe care le-a publicat editura.

Studiul introductiv care prezintă viața marelui pedagog elvețian scoate în evidență, pe baza unei vaste bibliografii, actualitatea operei sale și vorbește, în încheiere, despre fructificarea ideilor pedagogice ale lui Pestalozzi în școala și pedagogia românească. Textele din opera marelui pedagog elvețian sînt selectate și grupate după criteriul cronologic, în patru perioade. Din primele scrieri pedagogice Neuhof (1774 — 1780) sînt cuprinse în volum, pe lîngă „Jurnalul lui Pestalozzi despre educația fiului său", cîteva scrisori și dări de seamă asupra institutului de educație pentru copiii săraci. Din perioada a doua (1780—1798) se dau : „Ora de seară a unui sihastru" „Leonard și Gertruda" (fragmente din părțile a III-a și a IV-a), cîteva din „Fabule" și „Schița unui memoriu despre legătura dintre educația profesională și școlile elementare". Urmează apoi relatarea experienței pedagogice din Stans (1798—1799) concretizată în „Scrisoarea lui Pestalozzi către un prieten despre șederea sa în Stans". Perioada 1800—1825, care cuprinde activitatea pedagogului la Burgdorf și Yverdon, este ilustrată prin lucrările : „Metoda", „Simțul auzului", „Cum își învață Gertruda copiii" etc.

Volumul este bogat ilustrat cu reproduceri în culori după unele tablouri și stampe obținute de la Institutul „Pestalozzianum" din Elveția, precum și cu numeroase facsimile.

ION TUDOR

Un îndrumător util profesorilor

Volumul „Îndrumător pentru cercetări fizico-geografice" conține o serie de materiale care vin în sprijinul profesorilor de geografie și al celor ce se pregătesc pentru predarea acestor discipline. Cuprinzînd numeroase figuri, tabele și hărți care ușurează înțelegerea textului, volumul tratează probleme de topografie, geologie, hidrologie, soluri, vegetație și, în parte, geomorfologie.

Lucrarea „Orientarea în teren și ridicările expeditive" semnată de T. Teodoru și V. Dumitrescu indică metodele, procedeele și aparatura cea mai des folosită în ridicările topografice expeditive.

I. Motaș semnează materialul „Observațiile geologice" în care se dau îndrumări cu privire la descrierea aflorimentului, la măsurarea direcției și înclinării stratelor, la cercetarea diferitelor tipuri de roci și la reprezentarea grafică a succesiunilor litologice ș. a. m. d. Capitolul privind cercetarea rîurilor și lacurilor este elaborat de P. Gîștescu și I. Zăvoianu. Aici se dau cîteva noțiuni privind regimul rîurilor și se vorbește de metodele de cercetare hidrografică. Indicații valoroase se dau și în lucrările „Cercetarea formelor de relief" de V. Trufaș, „Cercetarea reliefului glaciar și crionival în Carpați", de E. Nedelcu, „Cercetarea vegetației" de Ev. Juscaru-Soroceanu și A. Popova-Cucu, „Cercetarea tipurilor de sol", de N. Florea, „Fotografierea obiectivelor geografice", de V. Sencu, „Observații fenologice" de Ana Popova-Cucu și Octavia Șeitan, „Întocmirea schițelor panoramice" de P. Coteț.

După cum se vede, îndrumătorul abordează probleme numeroase de mare utilitate pentru profesorii care vor să facă observații de teren, în special în timpul excursiilor cu elevii. Lucrările sînt elaborate într-un stil accesibil, iar figurile care însoțesc textele vin aproape la fiecare pagină în ajutorul cititorului.

CONSTANȚA OPREA
Ciocoveni, Oltenița

Lucrări pentru elevi

Aflîndu-se în mijlocul elevilor în tabere sau la cluburi, în excursii sau drumeții, profesorii le pot recomanda numeroase lecturi menite să le cultive mintea și sentimentele. Iată, mai jos, cîteva indicații de lectură care pot lărgi cunoștințele elevilor în domeniul istoriei, făcînd să crească în același timp dragostea lor pentru patrie, admirația față de cei ce au luptat pentru o viață mai bună a poporului :

Nebiruitul vodă Ștefan, *de I. Lespezeanu și L. Marcu, Ediția a II-a, 1962* ; Dimitrie Cantemir, *de Constantin Măciucă* ; Agurida, *de C. Ignătescu* ; Vintoasa, *de C. Ignătescu* ; Cînd era Horia împărat, *de Vlaicu Bîrna* ; Tudor Vladimirescu, *de Paul Constant* ; Un om în furtună, *de Dumitru Almaș* ; Fata cu arma, *de Nicolae Tăutu* ; Nedeia din Poiana Miresii, *de Nicolae Deleanu* ; Din istoria unui imperiu, *de Florica Lorinț* ; De din vale de Rovine, *culegere de legende, nuvele și evocări istorice* ; Din istoria luptelor greviste ale proletariatului din România ; 23 August 1944, *culegere de articole* ; 20 de ani de la eliberarea României ; Legendele și miturile Greciei antice, *de N. A. Kun* ; Proză istorică latină, *Ediția a II-a, 1965* ; Cum trăiau romanii, *de Nicolae Lascu* ; Spartacus, *de Raiaello Giovagnoli* ; Cruciadele, *de Ilie Grămadă* ; Thomas Münzer, *de A. Stekli* ; Sub flamura Taborului, *de Mihail Dan, Ed. a II-a revăzută și adăugită* ; Focul ocrotit de ape, *de Camil Mureșan* ; Jeanne d'Arc, *de A. Levandovski* ; Revoluția burgheză din Anglia, *de Camil Mureșan* ; Garibaldi, *de Mircea Pădureleanu* ; Comuna din 1871, *de Jean Bruhat, Jean Dautry și Emile Tresen* ; Calea Africii, *de Jack Woddis* ; 10 zile care au zguduit lumea, *de John Reed.*

V. ALEXE și P. GRIGORIU

Noutățile literare din biblioteci, prieteni buni ai elevilor în zilele vacanței

Elevii de astăzi — cadrele de mîine

Unde e orașul de argint?

După „Serile din sectorul nord", lucrare în proză închinată muncii cadrelor didactice, în care viața școlii ne apare sub forma unor notații „pe viu", Florin Mugur se înfățișează din nou ca mînuitor al versului, pentru cei mai tineri cititori. Ultimul său volum, intitulat „Unde e orașul de argint ?", prezintă un univers citadin plin de farmec, așa cum apare el în realitate și cum se oglindește, transfigurat, în ochii copiilor.

Pretutindeni pe unde își poartă cititorii, într-o lume familiară acestora sau chiar într-o lume reprezentată prin elemente simbolice, Florin Mugur pune în relief puternic, prin asociații inedite, noul, nelimitata forță creatoare a omului. Acestea sînt elementele care aduc răspuns și întrebării pe care o adresează micilor cititori titlul lucrării : „Unde e orașul de argint ?"... La noi sînt azi / Zeci de orașe, sute / Toate de argint, / Toate ne-ntrecute, / Unde mergi pe Strada Bună Dimineața, / Și să cînți e voie / Liber, toată viața.

P. ȘTEFĂNESCU

(Urmare din pag. 1)

Temelia se așează în primele clase

memoria logică. De mare ajutor ar fi în această privință unele expuneri pe teme de psihologie în cadrul cursurilor de perfecționare, ca și editarea mai multor lucrări de psihologie a copilului.

Totodată, elevii trebuie ajutați încă din clasele I—IV să-și dezvolte posibilitățile de exprimare orală și scrisă. Cred că ar fi bine, de aceea, ca programele de limba română pentru aceste clase să prevadă mai multe ore pentru compunere — și în general pentru variate exerciții de exprimare orală și scrisă.

Nici un efort pentru îmbunătățirea predării în clasele I—IV nu poate fi neglijat, pentru că, ridicînd nivelul predării în aceste clase, asigurăm o bază temeinică însușirii cunoștințelor nu numai în clasele următoare ale școlii generale de 8 ani, dar și pentru tot decursul școlarității.

Forța mobilizatoare a pregătirii ideologice

trebuie să-l joace în această privință studiul istoriei, îndeosebi al istoriei României, care oferă materialul faptic concret pe baza căruia se încheagă treptat concepția materialist-dialectică aplicată la dezvoltarea vieții sociale.

Socotesc că ar fi indicat ca, pe lîngă îmbunătățirea continuă a programelor și manualelor, să se ia și alte măsuri menite a-i ajuta pe profesori în această direcție. Ar fi bine, de exemplu, să se elaboreze lucrări cu caracter literar, filme, emisiuni televizate etc, care să prezinte elevilor, în imagini grăitoare istoria milenară a poporului nostru, trecutul său de muncă încordată și de luptă neîncetată pentru libertate, tezaurul culturii populare și mai apoi al creației marilor noștri scriitori și artiști. Elevii vor înțelege astfel mai bine cum a fost posibilă explozia de energie și de creație care a transformat țara în ultimele două decenii, provocînd ceea ce mulți străini, cunoscători ai realităților de la noi, au numit „miracolul românesc". Ei vor înțelege că aceste prefaceri, avînd la bază potențarea și valorificarea tuturor resurselor naturale și a energiilor de care dispune poporul nostru, au devenit posibile pentru că partidul comuniștilor a pus la baza activității sale o politică fundamentată în mod științific, aplicată în mod creator la specificul realităților țării noastre.

Acordînd cea mai mare atenție pregătirii ideologice a tineretului nostru nu numai că îi vom da posibilitatea înțelegerii științifice a fenomenelor vieții contemporane, dar îl vom înarma în același timp cu o puternică forță mobilizatoare care îl va duce la noi realizări.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București.

39 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 811 — vineri 16 iulie 1965 — 8 pagini 25 bani

CONGRESUL PARTIDULUI

MĂREȚ EVENIMENT ÎN VIAȚA POPORULUI NOSTRU

Zile de intensă viață politică, zile de profund și creator entuziasm. Poporul nostru, în rînduri strînse în jurul partidului, al conducerii sale, așteaptă cu dragoste și încredere cel de al IV-lea Congres.

Într-un grandios proces de dezvoltare multilaterală, pe o linie mereu ascendentă, viața economică și social-culturală a țării noastre a înregistrat, prin munca plină de abnegație a poporului, succese de însemnătate istorică, la baza cărora se află înțeleapta politică a partidului, întemeiată pe aplicarea creatoare a învățăturii marxist-leniniste la condițiile țării noastre.

În șirul acestor mari succese se înscriu la loc de frunte și realizările învățămîntului. Școala românească a cunoscut, în anii puterii populare, o amplă dezvoltare. Numărul de elevi a crescut de la an la an. A crescut de asemenea numărul școlilor, ca și accesul larg la învățătură al copiilor și tinerilor. S-a perfecționat profilul tuturor instituțiilor de învățămînt, s-a ridicat nivelul calitativ al planurilor, programelor și manualelor școlare, al procesului pedagogic în general.

Luminoasele linii de perspectivă pe care le va trasa cel de al IV-lea Congres al partidului pentru creșterea puterii economice a țării, pentru perfecționarea relațiilor de producție socialiste, pentru ridicarea bunăstării materiale și culturale a poporului român vor pune în fața școlii noi răspunderi de mare însemnătate. Ea este chemată să pregătească sute de mii de tineri cu o cultură multilaterală, cu un larg orizont intelectual, muncitori calificați și specialiști cu pregătire medie, viitori studenți ai instituțiilor de învățămînt superior, oameni care vor intra în producție nu numai în anii cincinalului, ci și mai tîrziu și care vor trebui, deci, să facă față unor sarcini de mai mare complexitate.

O dată cu lărgirea bazei materiale a învățămîntului, a posibilităților sale de cuprindere a unui număr cît mai mare de elevi, se va acorda o mare atenție creșterii nivelului său calitativ. Dezvoltarea școlii medii obligă la sporirea și aprofundarea bagajului de cunoștințe ale elevilor, la lărgirea preocupărilor îndeosebi pentru acele discipline care sînt strîns legate de construcția economică a statului nostru, de valorile de seamă ale culturii naționale și universale.

Dezvoltarea nivelului calitativ al învățămîntului constituie una din sarcinile primordiale care stau în fața noastră în următorii ani. Transpunerea în viață a acestei sarcini consemnate în documentele de partid este pe deplin posibilă pentru că, în grija deosebită pe care partidul și statul o manifestă față de cei investiți cu cinstita misiune de a înfăptui această operă, sînt asigurate toate condițiile necesare. Temelia solidă a realizărilor dobîndite de învățămîntul nostru pînă în prezent constituie o garanție că școala va ști să răspundă cu succes înaltelor cerințe care-i stau în față.

Învățătorii și profesorii din toate școlile întîmpină cu entuziasm marele eveniment istoric din viața poporului nostru — Congresul al IV-lea al partidului — așteaptă cu încredere hotărîrile sale,

Spre noi înfăptuiri

Ca pretutindeni în țară, și în comuna noastră — comuna Furculești din raionul Alexandria — se simte, în aceste zile din preajma celui de-al IV-lea Congres al P.M.R., o atmosferă sărbătorească, plină de însuflețire. Membrii cooperativei noastre agricole de producție se pregătesc să raporteze partidului cum și-au îndeplinit angajamentele luate, ce succese au obținut în realizarea unui mare belșug de produse agricole. Copiii lucrează cu hărnicie la înfrumusețarea școlii, a împrejurimilor ei, a satului.

Cercetez cu ochii unui om născut și crescut pe aceste locuri situația și preocupările de astăzi ale locuitorilor din comuna mea. Cît de mult s-a schimbat viața oamenilor de cînd au pornit, călăuziți de partid, pe drumul agriculturii socialiste! În casele lor au intrat belșugul, lumina, cultura, copiii lor se pot ridica astăzi pînă la cele mai înalte trepte ale învățămîntului. Nu este astăzi nici o deosebire între felul cum învață copiii aici, la Furculești, și cum învață copiii dintr-o școală de 8 ani orășenească. Și în fața lor se deschid cele mai largi, cele mai variate căi pentru a-și dezvolta pe deplin aptitudinile.

Gîndurile mi se îndreaptă, în aceste zile, și către răspunderea ce ne revine nouă, cadrelor didactice. Prin grija partidului ni s-au asigurat cele mai bune condiții de muncă și de viață. Avem datoria de onoare de a folosi cît mai din plin aceste condiții, asigurînd o pregătire tot mai înaltă tinerei generații. Avem în același timp datoria de onoare să-i creștem pe elevii noștri ca oameni întregi, pătrunși de adîncă dragoste de fierbinte dragoste pentru patrie, pentru popor, pentru partidul clasei muncitoare.

Vom realiza aceste înalte îndatoriri prin străduințe necurmate pentru a îmbunătăți activitatea noastră de zi cu zi prin hotărîrea de a pune întreaga noastră capacitate în slujba școlii.

Prof. GH. ENACHE
directorul Școlii generale de 8 ani din comuna Furculești, raionul Alexandria

Așa cum ne cere partidul

Ca și în toate celelalte domenii, și în domeniul învățămîntului poporul nostru se poate mîndri cu realizări de seamă, dobîndite sub conducerea înțeleaptă a partidului. Fiecare dintre noi am fost martori ai marilor succese ale școlii și fiecare dintre noi putem avea satisfacția de a ne fi adus modesta noastră parte de contribuție la înfăptuirea lor. Astăzi sînt învățător în comuna Florești din raionul Năsăud, dar, de-a lungul celor două decenii de viață liberă a patriei noastre, am lucrat în multe sate. Și în fiecare din ele am văzut cum se înalță noi construcții școlare, cum copiii care se îndreaptă spre învățătură sînt din ce în ce mai mulți, pînă cînd, prin generalizarea învățămîntului de șapte și apoi de 8 ani, întreaga tînără generație a patriei a fost cuprinsă în școală, dobîndind o temeinică bază de cultură. Am văzut cum înflorește an de an învățămîntul de toate gradele, cum se ridică necontenit conținutul activității instructiv-educative, cum se îmbunătățesc mereu condițiile de muncă și de viață ale slujitorilor școlii. Și am văzut cum, avînd puternicul sprijin al partidului și însuflețiți de idealurile lui, aceștia s-au străduit să-i traducă tot mai bine în viață îndemnurile, bucurîndu-se, pentru strădania lor, de cea mai aleasă prețuire.

Noi, cei care muncim în școli, avem misiunea să creștem generații de elevi care să fie pe măsura epocii în care trăim. Este o misiune de o mare însemnătate, de o mare frumusețe. Vom face totul pentru a o îndeplini la nivelul cerințelor partidului.

GEORGE ILIȘIU
învățător emerit
comuna Florești, raionul Năsăud

Părtași la realizarea nobilelor idealuri

Am citit și am recitit documentele de partid care au apărut în presă în preajma Congresului partidului și am găsit în ele un cald și viguros îndemn pentru viața și munca noastră de viitor, un îndemn de a înălța mai sus succesele dobîndite, sub conducerea plină de înțelepciune a partidului, pe drumul făuririi României socialiste.

Cred că una dintre cele mai de seamă sarcini care îmi revin pe viitor în calitate de educator politic al pionierilor este aceea de a sădi în sufletul lor sentimente de dragoste profundă pentru lupta partidului. De chipul cum noi, educatorii, vom ști să îndrumăm acest proces acum, la începuturile lui, depinde felul cum vor fi tinerii și oamenii de mai tîrziu. Răspunzînd chemării partidului, care ne îndeamnă să ridicăm și mai mult nivelul pregătirii tinerelor generații, mă voi strădui să muncesc mereu mai bine, să caut forme cît mai puternice, mai convingătoare și mai eficiente pentru a-i face pe copii să înțeleagă nobilele idealuri ale partidului nostru, pentru a trezi în ei dorința arzătoare de a deveni părtași la realizarea acestor idealuri.

ELISABETA GHEORGHIU
instructoare superioară
la Școala generală de 8 ani nr. 53 din București

ÎN ÎNTIMPINAREA CONGRESULUI

Zilele trecute, la Palatul pionierilor din București s-a deschis expoziția intitulată „Ție-ți mulțumim, partid iubit", pe care pionierii și școlarii de la palat și de la casele de pionieri din țară au închinat-o mărețului eveniment — Congresul al IV-lea al partidului.

Pe panouri mari, pe mese, pe pereți sînt aranjate sute și sute de exponate, tel de tel de obiecte lucrate cu migală, sub îndrumarea pedagogilor, de către pionieri și școlari din toate regiunile țării. Pe un panou mare, bunăoară, este montată o stație de emisie executată de către membrii cercului de mecanică de la Palatul pionierilor. Copiii din Timișoara s-au prezentat la expoziție cu macheta unui război de țesut mecanic, cu numeroase lucrări de traforaj. Membrii cercului „mîini îndemînatice" de la Casa pionierilor din Brașov au executat, în cinstea Congresului, un frumos grup de păpuși — fete și băieți — îmbrăcate în costumele specifice fiecărei regiuni a țării, care-și dau mîna într-o horă. Cu deosebită măiestrie sînt executate și lucrările pionierilor din regiunea Maramureș, ale celor din Bacău, din regiunea Suceava etc.

Toate reprezintă o mărturie a recunoștinței pe care copiii patriei o poartă partidului pentru condițiile minunate ce le-au fost create, pentru viața fericită pe care o trăiesc.

■

În numeroase localități din regiunea Ploiești s-au înălțat, în cinstea celui de al IV-lea Congres al partidului, noi construcții școlare. De curînd, la Școala de 8 ani nr. 10 din orașul Ploiești au fost date în folosință patru săli noi de clasă. Au fost de asemenea construite noi săli de clasă în comunele Grabicina, Mlăjet, Aricești-Zeletin, Pucheni-Moșneni, Rîul Alb, Perșinari, Vîrfuri etc.

Numeroase colective didactice, cum sînt cele din școlile orașului Ploiești, din raionul Tîrgoviște etc., vor termina în aceste zile pregătirile pentru noul an școlar.

Cu însuflețire este întîmpinat Congresul partidului și în taberele de pionieri din regiunea Ploiești. Aici au loc întîlniri ale copiilor cu activiști de partid care le vorbesc despre munca și lupta comuniștilor, despre succesele dobîndite de poporul nostru, sub conducerea partidului, în desăvîrșirea construcției socialiste.

■

Și în raionul Luduș se depun în aceste zile eforturi sporite pentru înălțarea de noi construcții școlare. Alături de învățători și profesori, numeroși cetățeni de pe întreg cuprinsul raionului se străduiesc să-și aducă contribuția la cît mai grabnica dare în folosință a numeroaselor săli noi de clasă ce se ridică acum în numeroase sate.

Apropiatul Congres al partidului, care a dat tuturor oamenilor muncii noi imbolduri în activitatea lor de zi cu zi, însuflețește de asemenea munca de perfecționare profesională a învățătorilor și profesorilor. Cei peste 50 de tovarăși care se pregătesc în prezent să dea examenele de definitivat sau de gradul I ca și cei peste 30 de profesori care participă la diferite cursuri de perfecționare studiază intens pentru a ridica nivelul pregătirii lor de specialitate, astfel încît să poată fi la înălțimea cerințelor puse de partid cu privire la îmbunătățirea calității învățămîntului.

DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI PRIN RIDICAREA NIVELULUI SĂU CALITATIV

Școala să țină seama de uriașa dezvoltare a științei

Școala în viitorul cincinal este o imagine tonică, optimistă, pe dimensiunile marilor posibilități ale regimului socialist.

Dar pentru ca miliardele afectate dezvoltării bazei învățămîntului pentru etapa 1966—1970 să rodească înmiit, să reprezinte cea mai rentabilă investiție, cu incalculabile implicații materiale și spirituale, se cere ca învățămîntul să arate o grijă deosebită și pentru pregătirea cadrelor didactice de toate specialitățile. Numai cu cadre didactice de o înaltă calificare școala poate fi o instituție desăvîrșită întru propășirea culturii și dezvoltarea științei, poate corespunde cu adevărat cerințelor.

În cincinal școala va trebui să țină seama de creșterea tot mai impresionantă a nivelului cultural al maselor. Va trebui să țină seama de creșterea uriașă a rezultatelor muncii de cercetare științifică, de nesfîrșitul șir de descoperiri științifice, în marea majoritate aplicabile sau chiar aplicate în practică. Spre pildă, numai introducerea automaticii și afirmarea ciberneticii, cîte consecințe pot avea pentru individ și pentru societate!

Școala din cincinal o văd cu toate ferestrele deschise spre știință și cultură, așa cum le are deschise spre soare.

De aceea, aș cuteza să propun:

a) o mai stăruitoare îndrumare a elementelor valoroase din rîndul tineretului spre profesiunea didactică;

b) o mai mare grijă pentru calificarea cît mai înaltă și pentru informarea cît mai la zi a fiecărui profesor, de orice specialitate. În clasa unui profesor improvizat, insuficient orientat în materia pe care va s-o predea, greu se pot deștepta și dezvolta talentele elevilor. Aceste pierderi neînregistrate nicăieri se reflectă, totuși, foarte negativ în palmaresul final al competiției pentru marea cursă a științei, artei, culturii în genere, în care-i antrenată azi omenirea;

c) o mai mare grijă pentru ținerea la curent cu ultimele descoperiri metodice și științifice. Ar fi foarte util dacă Institutul de științe pedagogice ar iniția redactarea unui buletin prin care cadrele didactice să fie informate despre stadiul experimentării metodelor de predare, de la noi și din întreaga lume. De asemenea, ar fi bine ca institutele Academiei, care pregătesc atari buletine pentru specialiști și pentru cercetători, să le extindă și la cadrele didactice din învățămîntul de cultură generală. Un profesor de matematică, fizică, chimie sau istorie predă mult mai bine lecția din programă și manual dacă informația lui este la zi, dacă are o imagine cît mai reală a problemelor ce se dezbat în lume în legătură cu specialitatea lui;

d) o îmbogățire a sectorului de publicații științifice originale și în traducere pentru cadrele didactice. De ce să nu fie și profesorii informați în specialitatea lor măcar la nivelul inginerilor și al medicilor? Oare munca lor nu-i tot atît de valoroasă?

e) și, dacă-mi mai este îngăduită o propunere, ca specialist în istorie — mai multe hărți istorice murale și măcar două atlase istorice: unul privind istoria României și altul pentru istoria universală. Editura didactică și pedagogică, printre atîtea lucrări de valoare cîte execută, ar putea îndeplini și această legitimă cerere a școlii de cultură generală.

f) o grijă suplimentară pentru informarea, educarea artistică a cadrelor didactice, indiferent specialitatea. Am întîlnit excelenți profesori de matematici care ajutau elevii să-și completeze cultura muzicală. Dar am întîlnit și profesori de limba română și chiar de istorie care declarau că nu se pricep să lămurească o problemă, relativ simplă, privitoare la caracteristicile unui tablou din Renaștere sau din curentul abstracționist. Școala are nevoie de mai multe albume de artă plastică. Și nu numai pictură, ci și sculptură, arhitectură etc.

DUMITRU ALMAȘ

Răspuns eficient cerințelor actuale

Conform sarcinilor trasate de partid, în anii viitorului cincinal dezvoltarea învățămîntului de cultură generală va trebui să se caracterizeze atît prin creșterea numărului de elevi, cît și prin ridicarea nivelului său calitativ.

Această indicație privește foarte îndeaproape studiul fizicii, obiect care ocupă astăzi un loc de frunte în ansamblul disciplinelor studiate în învățămîntul de cultură generală, ca urmare a dezvoltării accelerate, într-un ritm nemaiîntîlnit, a științei și tehnicii. Iată de ce nu numai cei ce lucrează nemijlocit în școli, dar și cadrele din producție, cadrele de cercetare sau cele din învățămîntul superior caută să contribuie la găsirea căilor prin care studiul fizicii să răspundă mai eficient cerințelor actuale, păstrîndu-și în același timp caracteristica unei discipline predate în școala de cultură generală — aceea de a prezenta, la nivel mediu, totalitatea datelor pe care le conține în momentul predării disciplina respectivă. Acest nivel mediu, mai ales la secția reală, trebuie să fie însă destul de ridicat, astfel încît absolventul care va urma cursurile unei facultăți tehnice să nu se izbească de obstacole de netrecut din cauza înaltului grad de specializare al disciplinelor universitare, impus de nivelul ridicat al științei mondiale actuale.

În zilele noastre, cînd tehnica și-a pus amprenta pe aproape toate domeniile de activitate, este absolut necesară o adîncire și mai mare a acelor capitole care au aplicații mai importante și mai numeroase în producție. Prin prisma proiectelor de Directive, o pondere însemnată vor trebui să aibă, în programele și manualele de fizică, acele probleme care au aplicații în industria electrotehnică și în industria energiei electrice. Vor trebui incluse de asemenea în programe și manuale informări privind elementele de automatizare de care tehnica contemporană nu se poate lipsi, precum și unele probleme legate de telecomunicații. Pe măsură ce se fac noi descoperiri în fizica nucleară, pe măsură ce se obțin noi realizări în domeniul rachetelor, al sateliților artificiali, al zborurilor cosmice, al transmisiei semnalelor la distanțe cosmice, ele trebuie să-și găsească locul, la un nivel accesibil, și în programele și manualele de fizică din școala de cultură generală.

Adăugarea acestor elemente noi pune în mod acut problema eliminării unora dintre elementele perimate. O succintă analiză a conținutului fizicii predate în învățămîntul mediu ne arată însă că asemenea elemente sînt în realitate puține la număr. S-ar putea elimina, bunăoară, descrierea acestor detalii care nu mai au aplicații directe (de exemplu, descrierea diferitelor tipuri de mașini electrostatice). Nu se poate renunța însă cu totul la fizica clasică. Ea reprezintă, într-adevăr, un domeniu mai restrîns al fizicii relativiste, dar noi trăim în domeniul ei de aplicabilitate și nu putem să nu ținem seama de aceasta.

Soluțiile care ar rezolva, credem, în bună măsură problema ridicată constau în primul rînd în reducerea la esențial, la strictul necesar, a unor anumite descrieri de detaliu.

Un rol important în modernizarea predării fizicii îl poate juca matematizarea acesteia, sporirea ponderii matematicii în studiul problemelor de fizică, mai ales în secția reală. Este, credem, nelalocul lui, ca în clasele a XI-a sau a XII-a să continuăm a face o fizică descriptivă, cînd elevii dispun de tot aparatul matematic necesar. Folosirea mai largă a acestui aparat ar da relațiilor enunțate o semnificație fizică mai adîncă, raționamentul ar apare mult mai logic, explicația mult mai exactă.

În al doilea rînd, considerăm că se impune efectuarea unui mai mare număr de lucrări practice judicios alese, care să înlesnească înțelegerea fenomenelor și formarea noțiunilor abstracte. În același timp, ni se pare necesară utilizarea mai largă a mijloacelor audio-vizuale moderne, cu ajutorul cărora sporește eficiența lecției și se reduce timpul de predare. Sînt binevenite îndeosebi, în această direcție, filmele didactice, al căror număr ar fi de dorit să crească. Școlile ar avea nevoie, de exemplu, de pelicule despre forță, energie, gravitate, magnetism, tensiune superficială etc.

Ridicarea continuă a nivelului predării fizicii cere și o tot mai bună pregătire a profesorilor de specialitate, o cît mai largă informare a acestora în domeniul disciplinei lor. Este cazul, de aceea, să se insiste mai mult asupra publicării unor articole, a unor lucrări, a unor culegeri elaborate de specialiști cu experiență, pe realizarea schimbului de publicații cu străinătatea, pe organizarea unor colocvii cu caracter intern și internațional menite să ajute nemijlocit profesorilor de fizică în munca lor.

Printr-o continuă și temeinică pregătire, utilizînd mijloace variate de predare, explicații riguros științifice dar frumos expuse, lucrări practice alese cu chibzuință, profesorii îi vor putea atrage tot mai mult pe elevi spre studiul fizicii, le vor trezi pasiunea pentru cercetare, vor descoperi talente dornice să ducă mai departe realizările prezentului. Este un lucru pentru care merită să nu ne cruțăm eforturile.

Lector univ. GH. CRISTEA

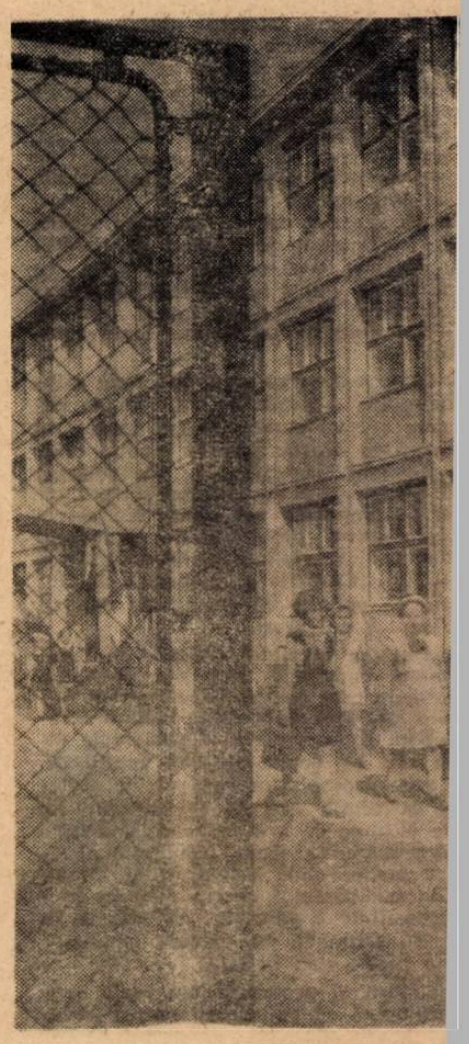

Porți larg deschise

CE AȘTEPTĂM DE LA ȘCOALĂ ÎN VIITORUL CINCINAL

Ing. Marin Rădoi

secretar al Comitetului orășenesc P.M.R. — București

Cerințele societății

Întregul nostru popor așteaptă cu emoție marele eveniment istoric din viața sa — Congresul al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român, care va deschide orizonturi noi în înflorirea patriei noastre socialiste. Politicii înțelepte a partidului îi datorează poporul nostru tot ceea ce are el astăzi mai de preț — libertatea, viața prosperă și fericită, accesul larg la învățătură, la toate bunurile culturii.

Înainte de a porni la înfăptuirea măreților obiective privind dezvoltarea țării, conducătorii partidului și statului s-au sfătuit cu muncitorii, țăranii și intelectualii. Oamenii muncii au participat cu entuziasm, cu pricepere și chibzuință la dezbaterea proiectelor de Directive, făcînd importante propuneri.

Transpunerea în viață a Directivelor cere din partea tuturor efort, entuziasm și multă competență. Școala de toate gradele este chemată să participe activ și direct pregătind cadrele necesare înfăptuirii obiectivelor stabilite de partid. Ea dispune, pentru aceasta, de cele mai bune condiții.

În viața școlii noastre s-a încheiat o etapă de importanță istorică — generalizarea învățămîntului de 8 ani. Acest vechi deziderat al celor mai luminate minți, care și-au dedicat întreaga lor viață școlii și cerințelor ei, a devenit realitate numai astăzi, prin grija partidului, sub imperativul chemărilor sale.

Trebuie acum bine consolidată această cucerire. Școala de 8 ani are menirea să asigure nivelul general de pregătire și cultură al întregului nostru popor, pe fundamentul căruia să poată fi clădite trainice cunoștințe din cele mai variate domenii. Ea este chemată să formeze la elevi o temelie solidă pentru învățămîntul mediu și profesional care se vor extinde treptat în anii ce urmează.

Epoca în care trăim, cerințele societății noastre socialiste impun școlii exigențe noi. De aici derivă sarcina de mare răspundere a școlii noastre — pregătirea temeinică și multilaterală a tineretului școlar, potrivit acestor exigențe.

Școala este un organism viu, caracterizat printr-o dinamică permanentă și adaptabilă continuu la cerințele societății noastre într-o vertiginoasă dezvoltare.

Modernizarea continuă a procesului de învățămînt, a programelor analitice și a manualelor, modernizarea predării unor discipline fundamentale în pregătirea elevului ca: fizica, matematica, chimia, limba română, limbile străine, trebuie făcute operativ și cu mult discernămînt. Școala noastră a acumulat o experiență bogată. S-o folosim la maximum, s-o adaptăm continuu și s-o dezvoltăm în funcție de condițiile și cerințele vieții și societății noastre.

Acest lucru presupune și o perfecționare continuă a măiestriei pedagogice a cadrelor didactice. Măiestrie pedagogică nu înseamnă simpla transmitere de noțiuni, ci în primul rînd stăpînirea temeinică a disciplinei predate, efort permanent pentru lărgirea propriului orizont cultural, sădirea în conștiința copilului a pasiunii pentru învățătură, a dragostei pentru a-și însuși cît mai multe și mai variate cunoștințe printr-un studiu individual sistematic și permanent. Este necesar să fie studiat în continuare întregul sistem de perfecționare a cadrelor didactice, care mai are încă multe lacune. Profesorul care nu studiază permanent și nu se preocupă de tot ce-i nou în disciplina predată riscă să fie în scurtă vreme depășit de actualitate. Perfecționarea cadrelor didactice nu este o acțiune de etapă sau de campanie, ci un proces permanent, multilateral, care continuă toată viața.

Procesul de învățămînt nu înseamnă numai instruire, ci și o muncă perseverentă de educare a tineretului. Poporul nostru așteaptă ca școala să crească cu grijă vlăstarele tinere, să le sădească profund în suflet dragostea pentru minunata noastră patrie, pentru partidul care ne conduce cu înțelepciune pe un drum de victorii, pentru eroica noastră clasă muncitoare. Avem nevoie de un tineret înarmat cu cele mai nobile trăsături umane, educat în spiritul principiilor comunismului. România socialistă așteaptă ca școala să-i dea un tineret legat trup și suflet de cauza socialismului și comunismului, un tineret conștient de însemnătatea marilor realizări obținute de poporul nostru în anii construcției socialiste, dornic să dezvolte aceste realizări și capabil să o facă printr-o participare activă, printr-o muncă plină de devotament, de patriotism. Școala este chemată să dea țării un tineret cult, în stare să gîndească independent și creator, pasionat pentru învățătură, dornic de a-și însuși mereu noi și noi cunoștințe, receptiv la toate comorile artei și culturii naționale și universale.

Tineretul trebuie educat să iubească munca și să-și aleagă profesia după înclinații, capacitate, talent, ținînd seama de cerințele societății noastre, nu la întîmplare sau ca urmare a unor îndemnuri de multe ori neștiințifice și necompetente. Școala, împreună cu familia, au un rol de mare răspundere în orientarea profesională a tineretului.

Înțelegînd profund rolul ei deosebit, lucrînd sub conducerea organizațiilor de partid, în strînsă legătură cu organizațiile U.T.M., cu părinții, cu toți factorii care o pot ajuta în rezolvarea sarcinilor ei, școala noastră va da țării, societății, generații de tineri pregătiți la nivelul cerințelor minunatei epoci în care trăim.

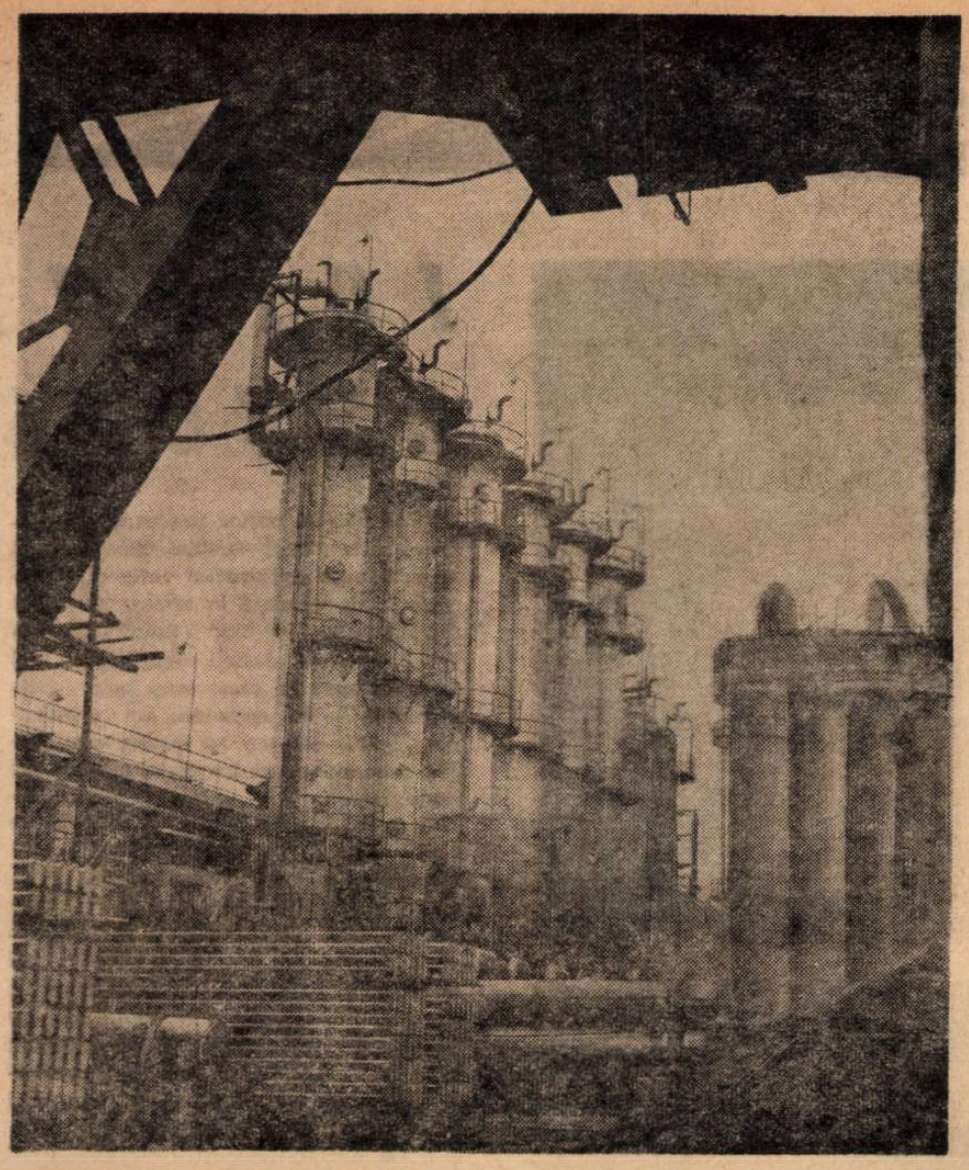

Vedere a Combinatului chimic din Craiova, unul dintre noii uriași ai industriei noastre socialiste

Ing. Gheorghe Pria

director general al Combinatului chimic din Craiova

Exigențe ale producției

Pregătindu-se pentru îndeplinirea măreților obiective stabilite de partid, toți cei cărora le-a fost încredințată sarcina de răspundere de a conduce marile cetăți industriale ale țării chibzuiesc acum nu numai la măsurile ce trebuie luate pentru dezvoltarea bazei tehnice a uzinelor și fabricilor, pentru îmbunătățirea continuă, la nivel mondial, a tehnologiei, dar și la asigurarea unei înalte calificări și specializări a tuturor cadrelor muncitorești, tehnice și inginerești care lucrează de pe acum sau care urmează să intre în producție.

Atunci cînd Combinatul chimic din Craiova, una dintre cele mai noi și mai dotate unități ale industriei chimice din țara noastră, a raportat partidului că dispune de condiții pentru realizarea de noi investiții în vederea extinderii sectorului de îngrășăminte și al celui organic și a propus amplasarea la Craiova a unor unități de mare capacitate pentru fabricarea de amoniac, azotat și uree, precum și mărirea fabricii de catalizatori pentru amoniac, noi ne-am gîndit în același timp și la cadrele necesare noilor capacități industriale. Avem deplină încredere în posibilitățile învățămîntului nostru care, pînă în prezent, a dat Combinatului chimic din Craiova peste 850 de tineri muncitori, tehnicieni și ingineri bine pregătiți. Ne gîndim însă la pregătirea viitoarelor cadre cu exigența sporită fără de care este de neconceput progresul, dezvoltarea continuă.

Considerăm că, pentru asigurarea pregătirii la un nivel tot mai înalt a viitorilor specialiști necesari industriei noastre socialiste, programele și manualele pentru școala de cultură generală trebuie să reflecte mai amplu marile înnoiri care au loc în domeniul științei și tehnicii, să axeze într-o măsură mai largă predarea pe cerințele producției. Industria patriei noastre are nevoie de tineri în stare să abordeze la un înalt nivel științific problemele producției, stăpîni pe principiile de bază ale științei, cunoscînd în adîncime legile acesteia, capabili să le aplice în practică.

O parte a muncitorilor calificați care vor lucra în combinatul nostru începînd din viitorul cincinal vor fi pregătiți chiar de noi, la grupul școlar care funcționează pe lîngă combinat. Am dori să avem încă de la început siguranța că cei care vor învăța în acest grup școlar au o chemare specială pentru activitatea în sectorul industriei chimice. Aceasta cere școlilor de cultură generală să asigure o cît mai atentă și mai judicioasă orientare profesională a absolvenților, ținînd seama de înclinații și aptitudini.

Ridicînd baza de pregătire și nivelul exigențelor încă de la prima treaptă a formării viitorilor muncitori și tehnicieni vom asigura una din cele mai importante condiții pentru a răspunde cu succes sarcinilor de cinste pe care ni le va pune în față viitorul plan de dezvoltare a economiei noastre naționale pe anii 1966—1970.

Prof. univ. V. Nicolau

rectorul Institutului de construcții din București

Pregătire superioară

Proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului subliniază că, în perioada 1966—1970, dezvoltarea învățămîntului de toate gradele se va caracteriza atît prin creșterea numărului de elevi și studenți, cît și prin ridicarea nivelului său calitativ, ca urmare a îmbunătățirilor ce se vor aduce sistemului de învățămînt. Un rol important în ansamblul învățămîntului — se subliniază în proiectele de Directive — îi revine școlii medii, care se va extinde treptat în anii ce urmează.

Iată, așadar, că instituțiile de învățămînt superior vor primi noi și noi promoții sporite de absolvenți ai învățămîntului mediu, pe care-i vor pregăti să lucreze ca specialiști de înaltă calificare în economia și cultura patriei.

Cum am dori să fie acești absolvenți?

După părerea mea, absolventul școlii medii trebuie să aibă în primul rînd o temeinică cultură generală și științifică, adică să posede elementele fundamentale ale disciplinelor științifice de bază (matematică, fizică etc.), să fie deprins a opera cu categoriile acestora și, pe baza cunoștințelor însușite, să se poată documenta și să poată studia individual, la un nivel mai înalt, atît teoria cît și aplicațiile tehnologice ale științei. Școala medie trebuie deci să aprindă curiozitatea viitorului student, să mențină vie dorința lui de a-și pune întrebări și a căpăta răspunsuri. Ea trebuie să combată bucherismul, tendința însușirii superficiale. Sapiens nihil affirmat, qond non probet: înțeleptul nu afirmă decît ceea ce poate dovedi.

Și, fără îndoială, nu putem neglija formarea multilaterală — ideologică, politică, artistică, estetică, a viitorului cetățean, cunoașterea adîncită de către el a limbii și literaturii patriei, ca și a unor limbi străine de mare circulație — engleza, rusa, franceza, germana. Adevărata cultură generală trebuie să permită sinteza creatoare a cunoștințelor, să constituie o bază a dezvoltării ulterioare.

Așteptăm, de asemenea, ca viitorii absolvenți ai școlii medii să stăpînească nu numai cunoștințe, dar și deprinderi. Pentru viitorul inginer, de pildă, desenul reprezintă una dintre principalele forme de exprimare a planurilor, a programelor de lucru. E necesar, de aceea, ca absolvenții să stăpînească temeinice deprinderi de desen liniar — desen tehnic — dar, într-o anumită măsură, și de desen cu mîna liberă — așazisul desen artistic, a cărui importanță în arhitectură și în general în construcții este cunoscută.

Absolventului de școală medie i se va cere deci, după cum se vede, destul de mult. De unde timp disponibil pentru întreg procesul instructiv-educativ? Cer scuze cititorului că apelez din nou la un vechi și arhicunoscut citat latin: Non multa, sed multum. Lozinca este veche, pentru că și problema nu este deloc nouă și pentru că soluționarea ei nu se poate obține o dată pentru totdeauna. Consider însă că principiul este valabil și acum. Cei care au în grijă programele analitice pentru școala medie vor trebui să pornească de la realitatea la care am ajuns, de la cerințele admiterii în învățămîntul superior, dînd ceea ce este esențial în fiecare domeniu.

Dacă cunoștințele căpătate la disciplinele cu caracter fundamental științific vor inspira elevului respectul pentru logica sobră și viguroasă, iar cele de la disciplinele umaniste dragostea pentru bogăția și eleganța formei, viitorul este deschis în fața tînărului: cultura generală va avea o bază temeinică în școala medie, dezvoltarea ei va continua însă o viață întreagă.

VACANȚA

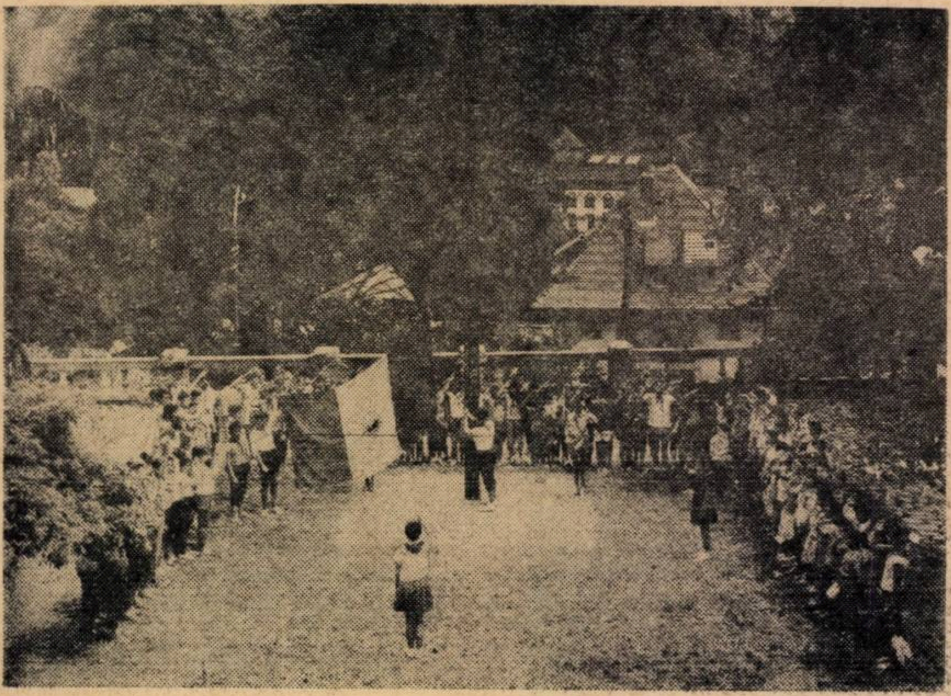

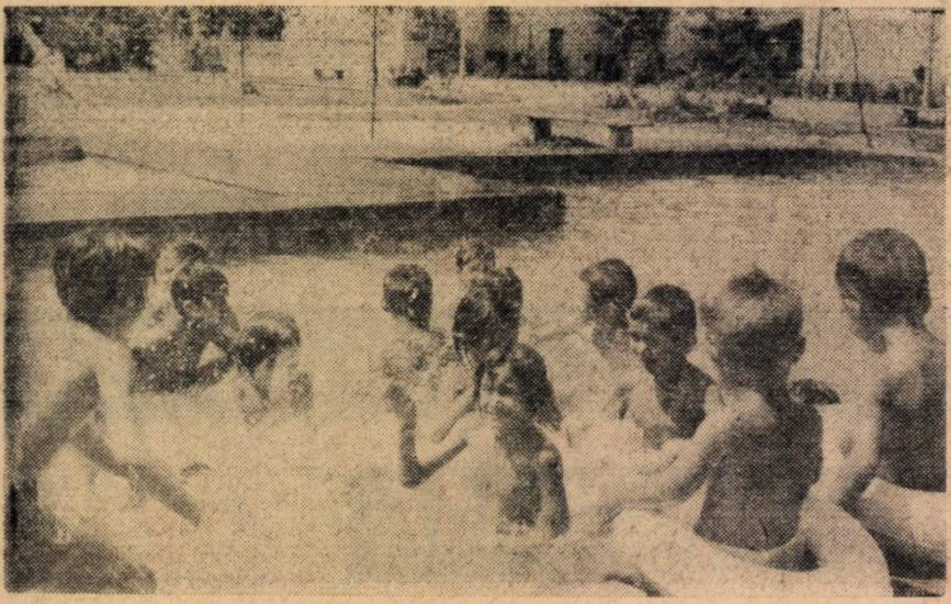

ÎN DRUMEȚIE

— Atenție! Verificați totul înainte de plecare: porthartul, rucsacul, trusele de voiaj. N-ați uitat nimic?

Locomotive, autobuze, vaporașe, autocare — toate semnalizează „Gata de drum". Iată-i pe hunedoreni îndreptîndu-se spre taberele regionale de pe Valea Ampoiului, pe gălățeni luînd direcția Odobești și Soveja. Autobuze purtînd inscripția Școlii medii nr. 2 din Dorohoi primesc indicativul „Valea Oltului". La rîndul lor, membrii cercului de turism de la Școala medie nr. 3 din Brașov pornesc spre Munții Apuseni.

MARII CĂLĂTORI AI LUMII

Plecarea într-o excursie este precedată întotdeauna, la cercul turistic al Școlii medii nr. 3 din Brașov, de pregătiri intense și amănunțite. Aceasta, pentru că membrii cercului au învățat de la profesorii lor să facă totul gospodărește, metodic. Mai întîi, pentru alegerea itinerarului, tinerii turiști au întreprins adevărate investigații: au stat de vorbă cu specialiști în materie, au consultat literatura de specialitate, au studiat fiecare punct de pe traseu.

S-a trecut apoi la realizarea hărților de excursie. Înainte de plecare, fiecare participant a primit o hartă, lucrată la scară, cu itinerarul stabilit. Sînt subliniate în mod deosebit aici punctele mai importante ale itinerarului, în legătură cu care se dau și detalii.

— Nouă ne place să facem totul cu grijă — a spus Viorica Popovici, o activă membră a cercului. În timpul anului, la o ședință de cerc, am discutat despre marii călători ai lumii. Exemplul lor ne va folosi și nouă.

Pentru elevii rămași să-și petreacă vacanța în oraș, cercul organizează numeroase drumeții și vizite în locurile din împrejurimi. Sute de elevi pornesc zilnic în excursii de o zi la Dîmbul Morii, Dealul Lempeș, vizitează întreprinderi industriale și muzee din Brașov, unități agricole socialiste din apropierea orașului, castelul Bran, cetatea Rîșnov.

În perioada vacanței continuă și activitatea la stația meteorologică a cercului, prevăzută cu aparate pentru calcularea temperaturii, a umidității, a precipitațiilor, a direcției și intensității vîntului etc. Cîte doi elevi fac de serviciu la stație, urmărind starea timpului, făcînd calcule și întocmind „fișa meteorologică" — un fel de buletin asupra vremii locale, de care se ține seama la plecarea în drumeție.

35 000 KM. BĂTUȚI CU PASUL

Discutăm cu tovarășul profesor Pavel Nicolae, conducătorul cercului, despre problemele de perspectivă ale activității tinerilor turiști.

— Am aproape vîrsta pensionării — ne mărturisește dînsul — dar sînt și acum gata să iau cu asalt piscurile. Am străbătut pînă acum împreună cu elevii mei, pe meleagurile țării, peste 35.000 de km cu piciorul. Nu doresc altceva decît ca elevii mei să mă întreacă.

...Și iată-i pe acești elevi pornind astăzi — alături de numeroși alți copii ai patriei — în excursii prin regiunea natală sau pe drumurile patriei. Văzîndu-le entuziasmul și voia bună, nu este greu să înțelegem că dorința profesorului lor va fi îndeplinită.

I. PERIEȚEANU

IGIENA EXCURSIILOR

Excursiile — mijloc important de lărgire a orizontului elevilor, care exercită asupra lor o importantă influență educativă — reprezintă în același timp una din acțiunile cele mai îndrăgite de școlari. De aceea, folosind condițiile tot mai bune create în acest scop prin grija partidului și a guvernului, cei ce îndrumă vacanța elevilor au înscris organizarea excursiilor printre preocupările lor de căpetenie.

Excursia are, ca element constitutiv de bază, mersul pe jos (marșul). Acesta comportă, ca orice acțiune fizică, un efort și, ca orice efort, are și el igiena lui, studiată de fiziologi și de igieniști. Aceștia s-au străduit să stabilească, atît experimental cît și în practică, condițiile ce trebuie respectate în deplasarea pe jos pentru ca drumeții să se bucure din plin de frumusețile naturii și, o dată obiectivul atins, oboseala să fie minimă și reconfortarea psiho-fizică maximă.

Consumul de energie, în condițiile unui marș cu o viteză de 3 pînă la 6 km pe oră, variază între 0,4—0,6 calorii pe kilogram/corp. Deci, pentru un copil între 7—10 ani, cu o medie de 25 kg greutate, nevoia de calorii care se cer înlocuite suplimentar pentru o oră de marș este de 125 calorii, iar pentru un copil de 11—14 ani, cu o medie de greutate de 38—40 kg, în jurul a 200 calorii pe ora de marș. Nevoia de hrană suplimentară în cursul mersului pe jos se simte prin apariția senzației de foame, după 2—3 ore de mers. Din acest fapt, fiziologic normal, se desprinde necesitatea planificării unei „halte" pentru gustare în timpul marșului, valoarea calorică a gustării fiind calculată aproximativ după indicațiile arătate mai sus. De exemplu, o felie de pîine albă de 50—80 grame și 10—15 gr de marmeladă degajă, prin arderea în organism, cam 150—200 calorii. Adăugînd 10—15 grame de unt (sau altă grăsime alimentară), care dau încă 80—100 calorii, obținem o gustare de circa 230—300 calorii suplimentare, suficiente pentru cheltuiala de energie a două-trei ore de marș.

Cu toată seriozitatea trebuie să ne îngrijim de evitarea deshidratării. În timpul mersului pe jos copiii pierd o mare cantitate de apă, ceea ce se traduce prin senzația de sete. Într-o oră de marș se pierd pînă la 0,5 litri apă, în timp călduros mai mult chiar. Presupunînd că rezerva de apă din stomac, la plecarea în excursie, este de 0,300—0,500 litri, se înțelege că, o dată cu gustarea, trebuie să se bea și apă. Este foarte important ca la opririle scurte — așa-zise „halte de ajustare" — după o jumătate de oră de la plecare și după altă oră de mers, să nu se bea apă. Dacă senzația de sete este totuși puternică, vom sfătui copiii să-și clătească gura cu apă, pe care să o rețină cîteva secunde, apoi să o scuipe.

Cînd e vorba de o excursie turistică în teren muntos, planificată pentru 8—10 ore (dus și întors) grija pregătirii trebuie să fie și mai meticuloasă: începînd de la verificarea încălțămintei, a îmbrăcăminții și pînă la pachetele cu alimente și recipientul (incasabil) cu apă, conducătorul grupului trebuie să fie foarte exigent, deoarece e deajuns ca un singur participant să devină incapabil de a continua drumul pentru ca să apară acte de indisciplină, de destrămare a grupului.

Este cazul să amintim aci că mersul pe jos în munți (urcușul și coborîșul) au caracteristici care merită să fie cunoscute: efortul de ridicare a corpului la înălțime întrece de cîteva ori pe acela de deplasare pe un teren orizontal. S-a constatat că un copil în greutate de circa 40 kg. cheltuiește de fiecare kilogram/corp, în urcare, de două ori mai multe calorii decît în deplasare pe loc neted. Un efort sporit solicită, de altfel, și coborîrea. Pe lîngă aceasta, consumul de energie crește și în funcție de înclinarea pantei de urcare și de asprimea coborîșului. Efortul mersului în aceste condiții interesează întregul organism, dar s-ar putea spune, după distribuirea efortului, că „urci cu inima și cobori cu genunchii". Iată de ce trebuie să se țină seama de foarte multe considerente în planificarea timpului de efectuare dus-întors a excursiei.

Primul considerent și cel mai important este componența grupului (vîrsta copiilor, starea lor fizică, antrenamentul, chiar sexul, știindu-se că la copiii din orașe, mai ales, există diferențe între băieți și fete la aptitudinile de mers pe jos). De aceea trebuie constituite grupe omogene de excursie, după un triaj prealabil al posibilităților fizice, stabilite în urma unor excursii de probă pe distanțe și viteze variabile.

Pentru ferirea copiilor de accidente sau de epuizare este foarte recomandabil ca vîrful coloanei de excursioniști să fie format din conducătorul excursiei care să fi străbătut în prealabil traseul pentru a-l cunoaște perfect. Conducătorul excursiei va lua lîngă sine unul sau doi din copiii cu posibilități fizice mijlocii, pentru ca să poată imprima ritmul de deplasare după posibilitățile acestora. În acest scop va trebui să observe în ce măsură își reglează ei ritmul de respirație, în funcție de viteza marșului și de efortul de urcare, precum și apariți[a] semnelor de oboseală (creșterea exagerată a ritmului și amplitudinii respirației, accelerarea pulsului, înroșirea sau paliditatea feței, abundența transpirației, apariția legănării corpului sau a nesiguranței în mers etc.).

Coada coloanei trebuie neapărat asigurată de ajutorul conducătorului excursiei. Observînd stadiul de oboseală de rămînere în urmă a unora dintre copii, el va comunica prin semnale sonore, prestabilite, cu conducătorul d[in] vîrful coloanei, care va lua măsurile potrivite cu împrejurarea: oprire, încetinirea pasului etc. Această asigurare [a] ordinei de marș, mai ales pe cărările înguste de munte, va împiedica destrămarea coloanei.

Ceilalți însoțitori adulți ai excursi[ei] nu trebuie să se grupeze separat, ei v[or] împănă, din distanță în distanță, coloana. Ei vor combate tendința atît de frecventă a unor copii de a se lua „la întrecere" și-i vor obliga să-și păstreze locul în coloană. Nu este însă recomandabil ca șirul să fie prea strîns, deoarece împiedică atît mersul cît și circulația liberă a aerului în jurul corpului. Aceasta poate contribui la apariția insolației a cărei profilaxie trebuie să fie una d[in] preocupările însoțitorilor grupului. Insolația, care nu se datorește numai soarelui, apare sub cele mai diferite forme începînd cu fenomene de slăbiciune terminînd cu forma cea mai gravă colapsul. De obicei, la începutul insolației se observă congestia feței, dureri de c[ap], greață, scotoame (străfulgerări și p[uncte] lucitoare în fundul ochilor), amețeli, pierderea echilibrului și chiar pierderea cunoștinței. Dacă simptomele se des[co]peră repede, dacă se înlătură cauza su[]praîncălzirii și se dă ajutorul nece[sar] suferindul își revine cu ușurință. Int[ru]cît însă ameliorarea poate fi înșelătoare copilul nu trebuie pierdut din ochi.

Este dificil, desigur, să se treacă [în] revistă în întregime în cadrul unui a[rti]col, întreaga igienă a excursiilor. [Am] dorit numai să semnalăm cîteva prob[le]me generale, considerînd că la org[ani]zarea în amănunt a unei excursii, [e] indispensabilă și participarea u[nui] medic.

Dr. S. COMĂNEAN[U]

PREGATIRI PENTRU NOUL AN SCOLAR

MATERIAL DIDACTIC

DISCURI

In ultimii ani discul ocupă un loc tot mai important în rîndul materialelor didactice folosite în munca instructiv-educativă. Şi aceasta nu numai în predarea muzicii, dar şi în predarea cunoştinţelor de literatură română şi de limbi străine. Lucrările editate recent în acest scop de întreprinderea noastră acoperă o arie destul de largă de vîrste, începînd cu elevii din primele clase, cărora li se adresează discurile „Bunica" de B. Delavrancea, „Sarea în bucate" de P. Ispirescu, „Hoţul" de Tudor Arghezi, culegerea „Poveşti din lumea largă" etc., şi pînă la elevii ultimelor clase ale şcolii medii, cărora li s-au pus la dispoziţie, imprimate pe disc, lucrări din clasicii literaturii noastre — Alecsandri, Eminescu, Caragiale, Creangă etc. — ca şi lucrări ale scriitorilor contemporani sau culegeri de versuri din literatura universală, în interpretări dintre cele mai valoroase. Sînt de remarcat în această privinţă discurile cuprinzînd texte în lectura lui Mihail Sadoveanu, a lui George Vraca etc.

Pentru predarea limbilor străine s-au editat discuri cuprinzînd texte ilustrative pentru diferite teme de conversaţie în limbile franceză, rusă, germană, engleză. În completare la acest ciclu de lecţii, vom edita împreună cu Editura ştiinţifică o serie de discuri anexă însoţite de broşuri pentru aceleaşi limbi, cuprinzînd texte ilustrative pentru diferite construcţii gramaticale specifice. Aceste discuri vor putea fi utilizate în mult mai mare măsură. In trimestrul IV, ca un rezultat direct al îmbunătăţirii colaborării noastre cu Editura didactică şi pedagogică, vor apare discuri anexă pentru manualele şcolare de limbile germană, franceză, engleză şi rusă.

Un mare număr de discuri sînt destinate iniţierii muzicale a elevilor şi dezvoltării culturii lor în domeniul muzicii. Astfel, pentru educarea muzicală a elevilor din clasele I—IV am editat, în colaborare cu organele de specialitate din Ministerul Învăţămîntului şi Editura didactică şi pedagogică, un ciclu de cîntece din programele şcolare ale claselor respective. Tot în cadrul acţiunilor didactice de iniţiere muzicală se înscrie ciclul de trei expuneri în legătură cu melodia şi ritmul, armonia şi contrapunctul şi instrumentele orchestrei simfonice. Aşteptăm cu interes felul cum vor fi primite în şcoli cîteva din lucrările pe care le vom difuza în noul an şcolar. Printre acestea se numără două discuri realizate cu concursul tovarăşilor I. D. Vicol şi Dragoş Alexandrescu de la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti, care vor cuprinde elemente de iniţiere în scrierea muzicală, respectiv corespondenţa între caracteristicile sunetelor şi ale reprezentării lor grafice. Elemente noi cu caracter metodico-didactic va aduce discul cuprinzînd suita „Frumoasa din pădurea adormită" de Ceaikovski, care va avea imprimat pe o parte principalele pasaje muzicale ale baletului, iar pe partea cealaltă o prezentare a lucrării, cu ilustrarea motivelor muzicale caracteristice fiecărui personaj, precum şi prezentarea instrumentelor utilizate în cadrul diferitelor pasaje.

Consider că există posibilităţi largi pentru utilizarea în şcoli a unor discuri cărora însuşi conţinutul lor le conferă un deosebit caracter didactic. Este vorba, în primul rînd, de antologia editată împreună cu Institutul de etnografie şi folclor, cuprinzînd două volume a cîte trei discuri, în care sînt prezentate instrumentele muzicale populare, cîntecele şi jocurile specifice diferitelor regiuni, doine şi cîntece bătrîneşti etc. Separat „Electrecordul" a mai editat două discuri cu balade. Cred că utilizarea mai amplă a întreg acestui ciclu de lucrări poate aduce o contribuţie importantă la ridicarea nivelului intuitiv al lecţiilor de limba română şi de muzică.

Deosebit de folositoare pentru lecţiile de limba română la clasele mici vor fi, credem, discurile „Punguţa cu doi bani", „Capra cu trei iezi" şi „Ursul păcălit de vulpe" de Ion Creangă, editate în nişte mape speciale care, desfăcute, înfăţişează în relief decorul şi personajele povestirilor respective. De asemenea, va apare curînd un al doilea disc cu versuri de Eminescu recitate de mari actori şi un disc cuprinzînd piesa „Apus de soare" de Barbu Delavrancea în interpretarea unui colectiv de la Teatrul Naţional din Bucureşti.

Proiectele de Directive ale celui de al IV-lea Congres al partidului ne-au determinat ca în cadrul analizei generale a liniilor de perspectivă privind activitatea noastră în viitorul cincinal să acordăm o atenţie deosebită îmbunătăţirii legăturilor cu activitatea din domeniul învăţămîntului. Specialiştii noştri sînt convinşi, ca şi pedagogii de altfel, că există multe posibilităţi nevalorificate încă pentru a utiliza discurile ca material auxiliar în predarea cunoştinţelor la diferite discipline. Începuturile făcute pe tărîmul literaturii şi limbilor străine dovedesc eficienţa unor asemenea acţiuni. Iniţiativele, precum şi concepţia metodică a acestei colaborări trebuie să aparţină însă organelor de învăţămînt, care dispun de personal specializat în această privinţă. Noi sîntem gata să colaborăm cu maximum de promptitudine, oferind acţiunilor respective cele mai bune condiţii tehnice de care dispunem.

NESTOR GHEORGHIU
directorul casei de discuri
„Electrecord"

Imagine din diafilmul „Mihai Eminescu"

FILME

Deşi foarte recent înfiinţat, studioul cinematografic „Animafilm"-Bucureşti a realizat un bogat material didactic pentru sprijinirea procesului de învăţămînt: un film („Cazurile de egalitate a triunghiurilor"), circa 50 de titluri de diafilme şi peste 150 000 copii de diafilme, cu care au fost înzestrate o mare parte din şcolile de cultură generală. Scrisorile primite de studioul nostru, ca şi discuţiile pe care le-am purtat cu unele cadre didactice arată că producţiile noastre i-au ajutat realmente pe învăţători şi profesori în munca lor de învăţămînt. Au contribuit de pildă la sporirea eficienţei lecţiilor diafilme ca „Teorema lui Pitagora", „Legea întîi a mecanicii", „Structura substanţelor" etc. Vizionarea de către elevi a unor diafilme înfăţişînd momente din lupta clasei muncitoare sub conducerea gloriosului nostru partid, frumuseţi ale patriei şi realizări ale regimului nostru democrat-popular au ajutat la ilustrarea lecţiilor de istorie şi geografie, la educarea patriotică a tineretului şcolar. Au contribuit, de asemenea, la mai buna pregătire a elevilor o serie de diafilme care redau în imagini viaţa şi opera unor scriitori, oameni de artă şi ştiinţă.

S-au luat de pe acum măsurile necesare pentru ca studioul nostru să poată satisface într-o mai mare măsură cerinţele de filme, diafilme şi diapozitive pentru învăţămîntul de toate gradele.

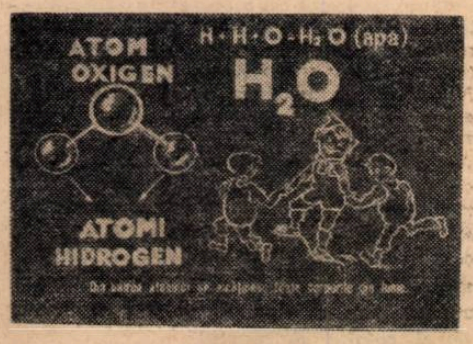

Secvenţă dintr-un film pentru lecţiile de chimie

Pentru viitorul an şcolar ne propunem ca, pe lîngă temele noi pe care le vom realiza, să reeditäm, cu ajutorul specialiştilor, o parte din diafilmele realizate în trecut, aducîndu-le, cum se spune, „la zi", prin prezentarea unor cuceriri majore ale culturii, ştiinţei şi tehnicii mondiale contemporane şi prin eliminarea elementelor neesenţiale sau depăşite.

Vom realiza, de asemenea, diafilme stereoscopice, cu ajutorul cărora elevii vor putea întui şi a treia dimensiune. Un ajutor preţios vor constitui aceste diafilme îndeosebi în predarea geometriei în spaţiu, a fizicii şi chimiei.

Realizarea importantelor obiective prevăzute în proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. cu privire la electrificarea ţării în următorii zece ani va da posibilitatea ca într-un timp relativ scurt proiecţiile de filme şi diafilme să poată fi folosite în toate şcolile din ţară. Aceasta ne obligă nu numai la o creştere cantitativă a producţiei noastre, dar şi la ridicarea nivelului ei calitativ, corespunzător nivelului economic şi cultural la care va ajunge, sub conducerea partidului, România socialistă.

MARIN PÎRĂIANU
directorul studioului cinematografic
„Animafilm"

APARATE

Întreprinderea de material didactic va livra unităţilor de învăţămînt, pentru anul şcolar 1965—1966, o serie de produse noi.

Printre acestea se numără:

Aparatul pentru studiul undelor electromagnetice de înaltă frecvenţă (microunde). Modelul acestui aparat a fost premiat la concursul de material didactic din anul 1964. Aparatul, care va intra în dotaţia şcolilor medii, este de fapt o trusă cu ajutorul căreia se pot face experienţe referitoare la cîmpul electromagnetic şi la propagarea lui. Partea principală a acestei truse o constituie un oscilator de înaltă frecvenţă care generează oscilaţii cu o lungime de undă sub un metru. Generatorul este extrem de simplu avînd un singur tub electronic.

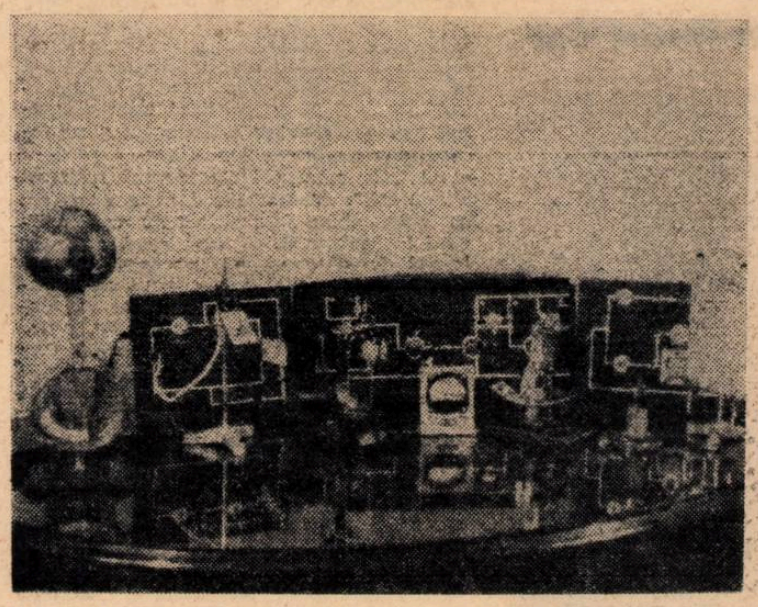

Cîteva dintre produsele recent realizate de I.M.D.

Prin ataşarea unei linii se poate demonstra uşor propagarea energiei electromagnetice de-a lungul ei şi repartiţia curenţilor într-o astfel de linie. Cu un bec de lanternă se pot pune în evidenţă nodurile şi ventrele, precum şi regimul de unde staţionare sau progresive. Dacă oscilatorului i se ataşează o antenă, se poate realiza un mic emiţător cu o bătaie de cîţiva metri. Undele electromagnetice ale acestui emiţător pot fi recepţionate cu ajutorul a doi rezonatori care, echipaţi cu diode cu germaniu, pun în evidenţă energia „recepţionată". În acest fel, prin rotirea convenabilă a celor doi rezonatori se poate stabili direcţia emiţătorului urmărind maximul de energie recepţionată (prin citire la un instrument). Se prezintă astfel principiile radiogoniometriei şi aplicaţiile moderne ale undelor radio.

Toate accesoriile ce alcătuiesc această trusă se livrează simultan şi prezintă, în ansamblu necesarul pentru o serie de importante experienţe din fizică.

Trusa pentru experienţe privind proprietăţile semiconductoarelor este destinată şi ea şcolilor medii. Prototipul a fost realizat după un model premiat la concursul de material didactic din anul 1963. Cu ajutorul acestei truse se pot realiza, printr-o combinaţie de planşete ce cuprind diverse montaje, experienţe care arată utilizarea diodelor cu germaniu şi a transistoarelor în scheme analoage celor cu tuburi electronice. Astfel, se pot prezenta dioda cu germaniu ca detector, precum şi transistorul ca amplificator şi oscilator de joasă frecvenţă. De asemenea, se pot realiza experienţe privind proprietăţile specifice ale semiconductoarelor, ca de exemplu fotosensibilitatea.

Trusa cuprinde patru panouri distincte, incluzînd respectiv: un montaj cu cel mai simplu radioreceptor, care utilizează ca detector o diodă cu germaniu (ce oferă o audiţie în cască), un montaj amplificator de joasă frecvenţă, realizat cu două transistoare prin cuplaj R.C., un montaj oscilator de joasă frecvenţă cu reacţie (avînd circuitul oscilant prevăzut pentru mai multe frecvenţe) şi, în sfîrşit, un montaj cu fotodiodă pentru a pune în evidenţă fotosensibilitatea semiconductoarelor.

Prin utilizarea panourilor luate în parte sau grupate se pot efectua experienţe ca: realizarea unui radioreceptor cu audiţie în difuzor, obţinerea unui generator de ton cu frecvenţă reglabilă, în trepte sau continuă, cu audiţie în cască sau difuzor, precum şi realizarea unui montaj de semnalizare cu o fotodiodă.

Toate accesoriile — difuzor, cască, cordoane etc. — se vor livra împreună cu trusa.

Trusa de experienţe de electromagnetism va fi livrată şcolilor generale de 8 ani. Ea cuprinde cîteva aparate cu ajutorul cărora se pot efectua experienţe referitoare la inducţia electromagnetică, la demonstrarea forţelor electromagnetice, la punerea în evidenţă a curenţilor Foucault induşi în masele metalice.

Fiind formată din aparate independente, trusa poate fi folosită şi la lucrările practice de laborator.

Generatorul electrostatic cu bandă tip II reprezintă un generator de două ori mai uşor, decît vechiul tip de generator electrostatic didactic şi avînd un volum de aproape patru ori mai mic decît acesta, lungimea scînteii fiind practic aceeaşi. Un avantaj important al noului tip de generator îl constituie posibilităţile sporite de reglaj şi de întreţinere. Astfel, apăsarea roţii de fricţiune pentru antrenarea tamburului benzii se poate regla în funcţie de uzarea discului de cauciuc, ceea ce face ca viaţa aparatului să devină mult mai lungă. De asemenea, la noua trusă de electrostatică s-au adăugat cîteva piese noi.

Trusa pentru experienţe privind centrul de greutate este şi ea un produs îmbunătăţit, redusă mult în ceea ce priveşte gabaritul total, aparatele şi componentele rămînînd aceleaşi.

Aparatul pentru rezonanţa mecanică, mai robust decît vechile aparate de acest tip, are un nou sistem de cadru-suport, astfel că punerea la punct a experienţelor durează mai puţin şi se realizează mai uşor.

Electroscopul cu ac pentru predarea fizicii în şcolile generale de 8 ani are în locul foiţelor o lamelă indicatoare suspendată pe ax, compararea deviaţiei făcîndu-se pe un cadran de referinţă gradat.

MARIUS DONICI
MARCEL ADLER

NEVOIA DE FRUMOS

Regimul nostru a creat condițiile necesare educării estetice a oamenilor de toate vîrstele. E suficient să reamintim rețeaua de muzee, marele număr de expoziții temporare, înzestrarea bibliotecilor publice cu cărți de artă, creșterea neîncetată a numărului cercurilor artistice de amatori și cîte altele.

Dar avînd aceste condiții, care fac posibilă educarea estetică a maselor, trebuie să știm să le fructificăm cu adevărat.

La mai bine de jumătatea drumului vieții, îmi vin în minte amintiri din timpul existenței mele de elev al unui liceu din provincie. Pe atunci desenul artistic se preda din clasa I gimnazială și pînă într-a VIII-a, adică pînă la finele ciclului liceal. Învățam să desenăm avînd în față corpuri geometrice și mulaje după lucrări antice. Cu firul cu plumb care dă verticalele, cu andreaua care te ajută să verifici, în desenul tău, măsura respectării proporțiilor din exterior, cu estompa etc. Dar, lucru extraordinar, profesorul nostru nu ne-a vorbit niciodată de desenul după natură sau din imaginație și nici de existența unor opere de artă populară sau cultă păstrate în colecții publice sau particulare, capodopere despre care se scriu cărți etc. Credeam că a desena înseamnă a reproduce toată viața, pe foi de bloc ale căror dimensiuni creșteau „pedagogic", corpuri geometrice și mulaje a căror origine ne rămînea obscură. Despre existența artei naționale sau străine aflasem din manualele de istorie. Dar de vreme ce profesorul nostru de desen nu ne vorbea despre artă, înțelegeam că această activitate rămînea ceva inaccesibil posibilităților noastre de înțelegere și practicare. (La rîndul lor, manualele noastre de istorie nu ne impuneau mai mult decît să memorizăm nume de artiști și titluri de opere pe care nu le vedeam niciodată nici în original, nici reproduse). Că există frumosul, că el e prezent nu numai în opere ale unor titani care au trăit în timpul grecilor antici, al Renașterii, iar la noi, în operele lui Aman și Grigorescu — ci și în natură, în pietre, în plante și flori, în fluturi, pești și păsări, în proporțiile trupului uman și în geografia figurii umane, că noi, pricăjiții și becisnicii, am fi putut deveni creatori de frumos sau, în orice caz, iubitori de frumos, iată ceva asupra căruia profesorul nostru de desen păstra o tăcere absolută, pierdut în Olimpul superb al academistelor manifestări ale firului cu plumb, andrelei și estompei. În venerabila cetate a Brăilei nu existau pe atunci muzee. Dar cei ce eram selecționați pentru a participa anual la concursurile „Tinerimii române" vizitam, împreună cu colegii din alte orașe și sub conducerea pedagogilor muzeele — cîte erau — din capitala țării: Muzeul militar, Muzeul de antichități, Muzeul Kalinderu și altele. Pedagogii care ne conduceau nu aveau decît o singură grijă: să defilăm cît se poate de disciplinați prin sălile muzeelor, să nu atingem obiectele. Intram prin intrare și ieșeam prin ieșire. Și atîta tot. Ba nu, sînt nedrept. Mai exista, uneori, și cîte un pedagog care se simțea obligat să frîngă consemnul tăcerii acestui ordin de călugări trapiști în care fusesem transformați. Și astfel țin minte că unul ne-a atras atenția asupra unei tîmple de biserică românească medievală în acești termeni: „E foarte veche, dacă n-ar fi veche nu ar avea carii".

Și au trecut anii. Revoluția a schimbat așezările și oamenii. Prin sălile muzeelor noastre, numeroase, bogate, bine organizate, au început să treacă noile generații de copii, adolescenți și tineri. Numeroși profesori știu cum să le vorbească despre artiștii reprezentați în muzeu și despre operele acestora. Ca om care a lucrat mulți ani în „Muzeul de artă al R.P.R." cunosc prea bine acest lucru. Dar nu e mai puțin adevărat că au mai rămas și dintre aceia care ori nu știu, ori nu-și dau interesul. Și asta o cunosc din aceeași experiență personală, pe care o poate confirma oricare muzeolog.

Muzeul e un lăcaș de cultură. Dar nu e o biserică în care participi la liturghie fără să poți pune o întrebare. Or, se mai văd „companii" de copii sau adolescenți care, sub conducerea profesorilor sau profesoarelor, parcurg circuitul muzeului respectiv în cea mai desăvîrșită ordine, disciplină și tăcere. Lucrătorii de muzeu și publicul admiră cuminția și discreția acestor copii și adolescenți care trec încolonați, fără să se oprească, fără să se uite în stînga sau în dreapta, cu capul sus, privind mereu înainte și fără să pună nimănui vreo întrebare. Lucrătorii de muzeu și publicul admiră tactul, arta și eficiența pedagogică a profesorilor și profesoarelor unor asemenea elevi. „Ce cuminți! Ce tăcuți! Ingerași adevărați!". Numai că, dacă e adevărat că îngerașii au fost obiect de artă, apărînd în sculptură, pictură, grafică etc., e la fel de adevărat că îngerașii nici nu au privit arta, nici nu au făcut artă. Numai oamenii au privit și au creat. Oamenii sînt turbulenți și indiscreți, adică se caracterizează prin curiozitate. Pun întrebări, au pasiuni, „își permit" tot ce nu-și permit „îngerașii", adică ficțiunile.

Să luăm însă cazul pedagogilor care, conducîndu-și elevii prin muzeu, nu le impun consemnul tăcerii, ci le vorbesc și îi solicită să pună întrebări. Și aici există varietăți, grade diferite de înțelegere a felului în care trebuie să se facă educația artistică. Mai sînt destui care rămîn exteriori fenomenului artistic propriu-zis, specific. Exemplul, pe care nu am intenția să-l consider că ilustrează mai mult decît o infimă minoritate, mi se pare a fi următorul. În fața unei compoziții de El Greco, realizată în culori strălucitoare, o profesoară le atrăgea atenția elevilor asupra „cenușiului splendid". „Ce gri superb! Priviți ce gri superb!". Eu nu vedeam însă nici un gri. Teribil de descumpănit, bănuindu-mă că nu percep cenușiul și că sînt organic inapt pentru profesiunea pe care o exercitam — nu trebuie să fim prezumțioși, s-au văzut istorici de artă care nu distingeau albastrul de verde, pictori daltoniști, artiști și critici miopi — m-am apropiat de profesoară. Dar ea a continuat, eliberîndu-mă din anxietate: „Ce gri superb are catifeaua!". Era vorba de catifeaua care drapa panoul pe care agățasem tabloul marelui candiot. Altfel spus, nu e suficient să fii sensibil și înzestrat cu o reală propensiune spre extaz, dacă rămîi exterior operei de artă, atent doar la catifeaua panoului sau la alte stofe și confecții.

La un nivel superior celui menționat se află educatorii care cred că a educa estetic, artistic, înseamnă a furniza celor care te ascultă nume, date, titluri. Desigur, toate acestea sînt folositoare, fiind necesar ca noi să putem înțelege istoric, plasa în epocă, diferența artiștii între ei, operele între ele. Dar a fi folositor nu înseamnă și a fi suficient. Nu se poate face educație estetică fără conștiința unei ierarhii a urgențelor, a specificului artistic, a ceea ce esteticienii numesc „contemplația adecvată". Înainte de toate începătorul trebuie învățat să distingă un original de o reproducere, o sculptură de o pictură, o pictură de un afiș, un desen de o litografie etc. etc. În același timp, e necesar ca el să fie învățat să citească o operă de artă, să o descifreze în frumusețile ei specifice, tot așa cum descifrează un poem sau o bucată de proză. Nu e suficient ca în fața unui tablou cu subiect mitologic, alegoric, istoric etc. să explici, să povestești. Am auzit deseori în fața compoziției lui Nicolae Grigorescu, „Atacul de la Smîrdan", profesori care țineau elevilor lungi și savante lecții de istorie. Era admirabil. Dar nu și ceea ce trebuie (sub raportul educației artistice). Cu ce rămîne elevul dintr-o asemenea explicație? Cu multe cunoștințe de mitologie, istorie etc. și cu nici una de sculptură, pictură, pe scurt de artă. Elevul va fi dispus să creadă că Rubens a fost mare pentru că știa mitologie, că El Greco a fost mare pentru că cunoștea dogmele etc. Care a fost diferența dintre Popa-Lisseanu și Rubens nu-i va fi prea clar niciodată. Că subiectul, tema etc. contează, iată un adevăr unanim admis. Dar că opera de artă nu se reduce la subiect sau temă, iată alt adevăr, la fel de unanim admis. Altfel spus, trebuie să introducem elevii în limbajele respective, specifice fiecărei arte, epoci, gen, personalități creatoare sau faze de creație. Iar aceste limbaje nu sînt inaccesibile, obscure, decît pentru cei ce nu vor să se străduiască. Descifrarea lor, lectura lor e posibilă. Și, pe de altă parte, numai ea garantează adevărata educație artistică, numai ea dă satisfacții reale sub raportul educației sentimentale sau intelectuale prin intermediul operelor de artă. A înmagazina nume, date, titluri, subiecte înseamnă a ști, dar nu și a învăța să guști, să simți, să înțelegi și să iubești opera, artistul, frumusețea.

Pe de altă parte nu trebuie să uităm adecvarea la vîrstă. Am citit pe vremuri o deosebit de semnificativă nuvelă a scriitorului englez Aldous Huxley. În ea era vorba de un om de artă pasionat, rafinat, priceput, care încă de pe cînd copilul său avea cîțiva ani, a început să-i prezinte capodoperele artei universale. Extazierea copilului în fața lucrurilor frumoase din natură a fost interzisă. Numai capodopere. Iar cînd copilul a devenit independent, nici că a existat vreodată inamic mai total și mai definitiv al capodoperelor artei universale. Fiindcă educația estetică nu se face doar cu opere de artă Ci și cu roci, plante, flori, gîngănii, păsări, obiecte din viața de toate zilele, trupuri și chipuri omenești, răsărituri și amurguri, ceruri și pămînturi. E ceea ce făceau chinezii sau japonezii antici care colecționau roci, cristalizări naturale, plante, flori, fluturi, pești. Sub raportul perceperii, al contemplării frumosului, nu trebuie să existe specializări. „Eu sînt învățat să gust numai frumosul natural". „Eu sînt învățat să gust doar frumosul estetic". Legarea frumosului artistic de frumosul natural e cea mai bună garanție, cea mai bună barieră împotriva estetismului, a artei ruptă de viață și de uman.

În sfîrșit, nu e suficient să învățăm pe elevii noștri să înțeleagă, să admire și să iubească operele de artă. E la fel de necesar să stîrnim în ei forțele creatoare, ceea ce esteticienii germani numesc „Kunstwollen", dorința de artă.

Un biolog și filozof german din zilele noastre, profesorul Ad. Portmann, care s-a ocupat îndelung de funcțiile educației estetice în economia vieții individuale și sociale, în afirmarea totalității umane, în opera de integrare a individului armonios dezvoltat în viața societății spunea în acest sens că „funcțiunea estetică trebuie să trăiască și să fie trăită, fortificată în actul de creație și în acel act de re-creare care ne este dat fiecăruia dintre noi".

Am scris aceste rînduri cu conștiința că educația estetică, cum nu se poate mai necesară și mai roditoare, nu e nici pe departe un lucru ușor și cu dorința ca noi toți să folosim și să fructificăm mereu mai mult și mai bine condițiile admirabile pe care ni le-a creat poporul condus de partid.

EUGEN SCHILERU

La Galeria națională a Muzeului de Artă

O SUGESTIE

Într-o discuție privitoare la vacanța elevilor, tov. Petre Purcărescu, directorul Muzeului raional din Rm. Vîlcea, ne-a vorbit despre variatele posibilități de a aduce frumosul, arta, cît mai aproape de elev, în mediul lui de viață. S-a referit mai întîi la nevoia de a decora localurile din tabere cu lucrări care să creeze o atmosferă plăcută și să dezvolte gustul pentru frumos al elevilor. S-a referit apoi la instalarea în incinta unor tabere chiar a unor expoziții de pictură, de lucrări de artă aplicată. Avîndu-le în preajmă în toate zilele de tabără și văzîndu-le des, după ce la prima vizionare au primit explicațiile specialistului, elevul poate să înțeleagă mai profund cele auzite cu acest prilej și ajunge chiar să descopere singur frumusețea la care înainte era insensibil. Revederea unor tablouri este, într-adevăr o bună cale de formare, de dezvoltare a gustului artistic. Impresia de la început se îmbogățește mereu, înțelegerea pătrunde mai adînc limbajul formelor și culorilor.

Este drept, nu-i ușor să duci expoziții în tabere sau în școli. Dar opera de educație nu se face numai cu acțiuni ușor de îndeplinit. Nu după ușor umblăm cînd educăm, ci după rezultatul bun.

Tovarășul Purcărescu sugera și se arăta gata să pună umărul pentru a vedea împlinite și alte acțiuni cu rezultat educativ puternic. S-a gîndit, de exemplu, cît de bine ar fi ca unii pictori să lucreze în tabere, în mijlocul elevilor. Fără să le facă lecții.

I-am dat pe loc dreptate. Într-adevăr, faptul acesta ar influența deosebit de mult. Parcă văd. Pictorul își alege un colț preferat și lucrează fără să se preocupe de ce este în jurul lui. Alături, uleiuri, pensule, schițe. Descoperindu-l, copiii, nevrînd să-l tulbure, se vor apropia încet, încet, prin spatele lui și vor privi. Pînă la urmă, în spatele pictorului se vor aduna mulți. Și n-ar putea, desigur, să rămînă tot timpul neauziți. Pictorul s-ar întoarce spre ei, le-ar zîmbi prietenos și, după ce le-ar adresa o vorbă ca să arate că le este prieten, și-ar vedea de lucru. Încurajați, unii s-ar gîndi să-i pună întrebări. Cel mai îndrăzneț ar și formula prima întrebare. Și toți abia ar aștepta răspunsul. Pe unii răspunsul i-ar interesa deosebit, și ei ar cere alte explicații. Cînd educatorii i-ar chema pentru programul care ar urma să înceapă, ei s-ar despărți cu regret. S-ar gîndi tot timpul cum a ieșit tabloul. Abia ar aștepta să-l vadă. La întoarcere, l-ar căuta pe pictor și, dacă nu l-ar găsi, ar întreba pe toți de el. S-ar îngrijora la gîndul că a plecat. Iar a doua zi, la aceeași oră, s-ar uita în locul unde l-au întîlnit cu o zi înainte. Cu cîtă bucurie ar veni la el! Cu cît interes ar privi la cele așternute pe pînză! Cum ar compara pînza cu ceea ce văd ei în natură! Și cum ar dori să picteze și ei! Ajunși acasă, ar spune părinților că primul dar ce-ar dori să li-l facă să fie șevaletul, uleiurile și pensulele, sau ar strînge ei bani pentru acestea din economiile lor. Cum n-ar mai uita niciodată mulți dintre ei pe pictor! Și cum ar dori să-i vadă tablourile într-o expoziție! Și cum ar spune: „Pe acest pictor îl cunosc". Ar spune aceasta și peste ani și ani. Ar povesti tuturor cum l-au cunoscut.

Să fie oare prea mult? Să fie oare un lucru de nerealizat? Nu se poate. Am cunoscut un om care a făcut mult mai mult pe aceeași linie. Este sculptorița Ana Cardonet, care a mers în satul Gheboaia să-i învețe pe fiii olarilor de acolo să-și decoreze vasele cu mai mult gust, să pună un plus de rafinament în arta lor. A urmat o expoziție la București despre care s-a vorbit, s-a scris.

Și toți au aflat cu acest prilej că sculptorița s-a legat de copiii aceia, de talentele lor și va continua să meargă în mijlocul lor.

Deci, acesta nu-i un simplu vis.

E. M.

OLIMPIADELE ŞCOLARE

...la literatură română

Olimpiada de literatură română — a noua manifestare de acest fel organizată de Societatea de ştiinţe istorice şi filologice din R.P.R. în colaborare cu Ministerul Învăţămîntului şi C.C. al U.T.M. — s-a încheiat zilele trecute cu faza republicană, desfăşurată pentru prima oară în afara Capitalei, la Craiova. Prin grija organelor locale, ca şi a filialei Craiova a S.S.I.F., s-au asigurat condiţii deosebit de bune pentru întrecerea celor 162 de elevi participanţi la ultima etapă, selecţionaţi din circa 16.000 de concurenţi prezentaţi la fazele pe localitate şi pe regiune.

Olimpiada recent încheiată a demonstrat încă o dată nivelul tot mai ridicat al studiului limbii şi literaturii române în şcolile noastre de cultură generală, pedagogice şi profesionale. Analizînd cu maximă exigenţă, aşa cum se şi cuvenea, lucrările concurenţilor, comisiile au constatat creşterea culturii generale a elevilor, lectura bogată a acestora, capacitatea lor sporită de a-şi exprima ideile într-o formă adecvată. În general, etapa finală a olimpiadei a pus în evidenţă roadele muncii eficiente atît a elevilor înşişi, cît şi a profesorilor care i-au îndrumat.

Este îmbucurător faptul că premiile au fost disputate de reprezentanţii unui mare număr de regiuni, demonstrîndu-se astfel că există elevi şi cadre bine pregătite în toate colţurile ţării. Nu ne putem declara însă nicidecum mulţumiţi cu faptul că Bucureştiul a fost slab reprezentat în acest an la olimpiadă (un premiu III şi două menţiuni), iar o regiune cu tradiţii culturale atît de puternice cum e Clujul nu a fost de loc prezentă pe panoul premianţilor. Acest lucru trebuie să dea de gîndit celor ce lucrează în şcolile din Bucureşti şi Cluj, ca şi organelor de învăţămînt respective.

Subiectele care s-au dat la faza finală a olimpiadei au cerut din partea elevilor în primul rînd o bună cunoaştere a operei scriitorilor studiaţi şi, de asemenea, capacitatea de a se orienta nu numai în contextul cultural-istoric-social al epocii, ci şi în probleme de istorie literară, punînd în valoare cunoştinţele de estetică şi teorie literară învăţate. Ele au urmărit să verifice pregătirea temeinică şi multilaterală a elevilor, dîndu-le posibilitatea să-şi evidenţieze lecturile suplimentare şi aptitudinile pentru studiul şi cultivarea literaturii, cerîndu-le totodată un oarecare efort de sintetizare şi abstractizare, care trecea dincolo de nivelul unei lucrări obişnuite la clasă, fără a depăşi însă cîtuşi de puţin marginile programei analitice. E adevărat că pentru tratarea acestor subiecte concurenţii se puteau mulţumi numai cu cunoştinţele căpătate în urma parcurgerii manualului — cum observau unii profesori — însă, cum arătam mai sus, ele au fost menite să verifice şi lectura extraşcolară a elevilor şi, îndeosebi, modul cum a fost îndrumată aceasta.

O mare parte a elevilor, bine pregătiţi de profesorii lor, au dat lucrări închegate, frumoase, bine gîndite şi bine scrise. Unele din aceste lucrări, cum e cea a elevei Elena Tănase din Cîmpulung-Muscel (cîştigătoarea premiului I la clasa a X-a), pot fi date ca exemplu în acest sens. O serie de lucrări, dovedind cunoştinţe întinse şi orizont larg, au avut însă unele lipsuri, de metodă mai ales. Astfel de lucrări atestă o lectură impresionantă, fluenţă în exprimare, vocabular bogat etc.; ele sînt însă inferioare celei citate înainte, pentru că dovedesc o anumită lipsă de metodă în organizarea materialului.

Se desprinde, din constatările făcute la olimpiadă, necesitatea unei munci atente şi migăloase a profesorilor cu elevii în afara predării manualului, dincolo de el, prin dirijarea pricepută a lecturii personale, prin grija atentă pentru cultivarea exprimării, pentru asimilarea corectă a cuvintelor nou învăţate etc. Indeosebi profesorii sînt chemaţi să asigure cunoaşterea de către elevi a operei în sine şi apoi a exegezelor, să le formeze deprinderea de a judeca independent, să formeze adică personalităţi, nu repertorii de cunoştinţe. Verificarea îndeplinirii acestor obiective este, de altfel, şi unul din rosturile olimpiadei pe care o discutăm.

Unele cazuri — puţine şi în general nu din cele mai grave — de abatere de la normele ortografice demonstrează şi necesitatea unei munci mai susţinute şi mai exigente în şcoală faţă de neglijenţe şi scrisul incorect. Aceasta cu atît mai mult cu cît dacă cunoştinţele teoretice se pot asimila şi mai tîrziu, deprinderile (mai ales cele greşite !) sînt mult mai greu de schimbat.

Pentru a facilita desprinderea concluziilor care pot fi trase pe marginea olimpiadei, Societatea de ştiinţe istorice şi filologice va întocmi şi de data aceasta, înainte de începerea anului şcolar, un material de analiză a concursului, pe care-l va pune la dispoziţia tuturor filialelor sale şi a secţiilor de învăţămînt.

În altă ordine de idei am dori să relevăm că, în unanimitate, participanţii la olimpiadă — elevi şi profesori — consideră că este mai indicată programarea tuturor fazelor acesteia înainte de încheierea anului şcolar, astfel ca faza republicană să se desfăşoare în luna mai. Într-adevăr, dacă faza republicană are loc după sfîrşitul anului şcolar, cînd elevii sînt obosiţi şi se află într-o perioadă de relaxare după perioada efortului maxim, aceştia se prezintă sub nivelul posibilităţilor lor. Mai mult, unii din ei, deşi premiaţi la fazele locale, nu participă la faza finală, fiind plecaţi în vacanţă sau pur şi simplu simţindu-se prea obosiţi. În sfîrşit, programarea fazei finale într-o perioadă cînd se mai desfăşoară şi alte concursuri şi examene face ca verificările să nu se bucure în cea mai mare măsură posibilă de participarea celor mai bune cadre didactice. Pentru toate aceste motive considerăm indicat ca toate fazele olimpiadei să se desfăşoare în timpul anului şcolar.

MIRCEA ANGHELESCU

...la fizică şi chimie

Recent s-a desfăşurat — la Iaşi — şi faza finală a olimpiadei de fizică şi chimie, care a urmărit să sporească interesul elevilor faţă de cunoaşterea acestor ştiinţe, să contribuie la adîncirea pregătirii lor ca şi la o mai bună orientare în alegerea profesiunii.

Numărul general al participanţilor la olimpiadă a fost, în prima etapă, de 8 870 la fizică şi 10 868 la chimie. Printre ei s-au numărat elevi ai şcolilor medii, pedagogice, de petro-chimie, de laboranţi, mecanico-navale ş.a. Din rîndurile acestora au fost selecţionaţi, pentru faza regională, 2 352 de concurenţi la fizică şi 2 660 la chimie. În sfîrşit, la faza finală au fost admişi 171 de concurenţi la fizică şi 185 la chimie. Iată, acum, şi rezultatele fazei finale: 56 de premianţi la fizică, 39 de premianţi la chimie — elevi din toate colţurile ţării.

Modul în care s-a desfăşurat etapa finală în acest an diferă de anii precedenţi. Astfel, subiectele de fizică au cuprins nu numai formularea chestiunilor, dar şi planul tematic al acestora, rămînînd ca participanţii la concurs să trateze, după gradul lor de pregătire, mai mult sau mai puţin din ceea ce li s-a indicat.

Subiectele au fost destul de vaste, comisia urmărind să ofere concurenţilor posibilitatea de a-şi valorifica şi posibilităţile de ordonare şi sistematizare, de redare în esenţă a cunoştinţelor dintr-o temă mai largă. S-a asigurat însă în acelaşi timp accesibilitatea subiectelor teoretice şi a problemelor, lucru dovedit şi de faptul că majoritatea participanţilor la concurs au tratat pe larg temele.

În mod judicios au fost alese şi subiectele pentru proba scrisă de chimie, care au respectat nivelul de înţelegere al elevilor, axîndu-se pe problemele importante ale cursului de chimie studiat în şcoala medie şi solicitînd capacitatea elevilor de a lega de practică cele învăţate.

În acest an, comisia centrală a olimpiadei de chimie a pus un accent mai mare pe rezolvarea problemelor, acordînd pentru acestea acelaşi punctaj ca pentru subiectul teoretic. S-a putut constata faptul îmbucurător că un număr mare de elevi au rezolvat complet şi frumos problemele.

În afară de lucrare scrisă, la faza finală s-au dat şi probe orale şi practice. Examinările orale şi lucrările de laborator s-au desfăşurat în laboratoarele Universităţii „Al. I. Cuza", unde participanţii au avut la dispoziţie toată aparatura şi anexele necesare, precum şi cîteva indicaţii scrise asupra fiecărei lucrări.

Deşi comisiile de examinare (formate din profesorii veniţi din toate regiunile ţării) au fost destul de exigente, ele s-au declarat mulţumite, întrucît participanţii au dovedit o temeinică pregătire, îndeosebi în cunoaşterea problemelor teoretice. Constatările în această direcţie arată că pe viitor va trebui să se acorde mai multă atenţie în clasele IX—XII pregătirii şi desfăşurării lucrărilor de laborator.

Prof. MARIETA SAVA şi
Prof. SIMION BULGĂREA

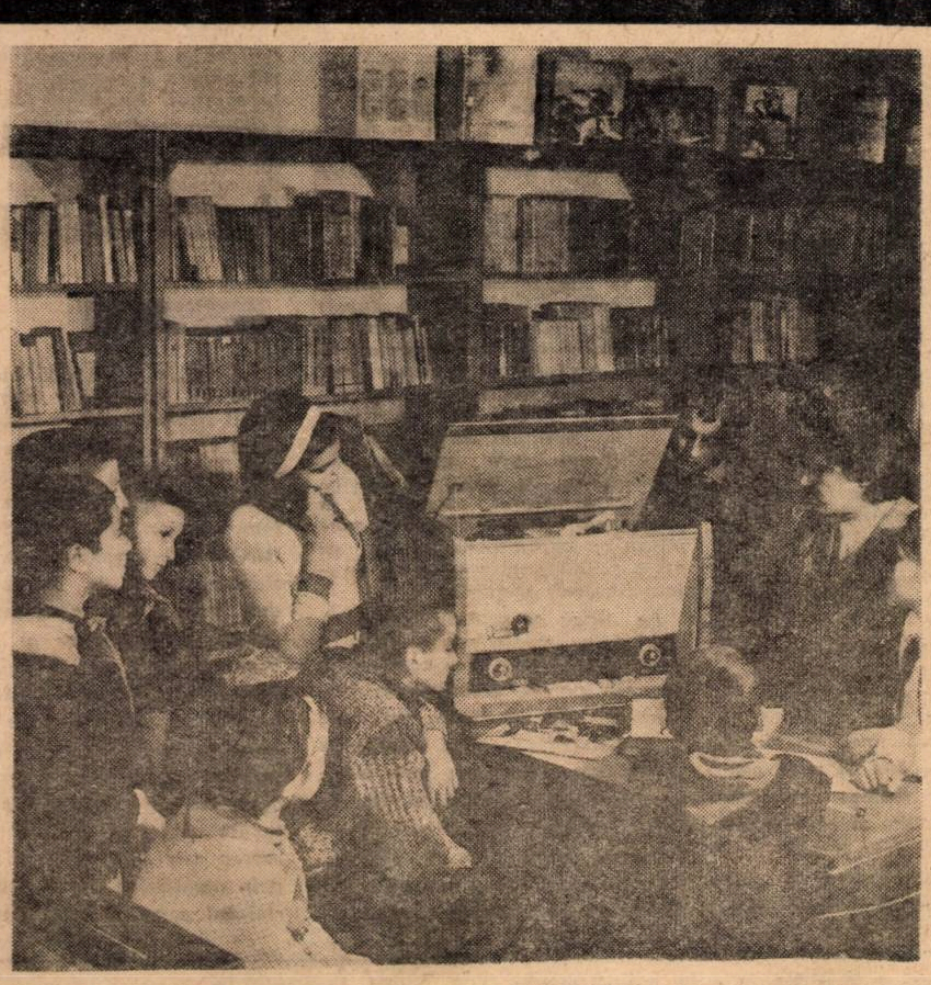

În bibliotecă au sosit noutăţi literare

BIBLIOGRAFIE

REVISTA DE PEDAGOGIE

nr. 6, iunie 1965

În sumar:

Ion Berca: Dezvoltarea exprimării orale şi scrise a elevilor de vîrstă şcolară mică.

Marin Drăguleţ: Contribuţia metodelor de învăţămînt la creşterea eficienţei procesului instructiv-educativ.

Victor Ţircovnicu: Mijloace pentru educarea sentimentului patriotic la elevi.

Ion T. Radu: Unele probleme privind pregătirea şi desfăşurarea examenelor.

Petre Puian şi Margareta Bontaş: Observaţii asupra formării deprinderilor de planificare la elevii din şcolile profesionale textile.

Tiberiu Truţer: Contribuţia mişcării revendicative a cadrelor didactice la progresul învăţămîntului din ţara noastră în anii 1918—1924.

Leonida Tănăsescu: Indicaţii privind elaborarea diafilmelor didactice.

Elisabeta Gligor: Predarea oral-intuitivă a noţiunilor muzicale la clasele I-II.

Constantin Puian: Institutul de ştiinţe pedagogice — „Probleme de defectologie (vol. IV).

Vintilă Panduru: Despre lucrarea „Probleme ale practicii pedagogice"

Ioana Popescu: Sen Alexandru — „Noi, elevii dintr-a XI a".

Maria Voicu şi Mihai Rădulescu: O lucrare despre psihologia pedagogică din S.U.A. (Arden Frandsen — „Educational psychology. The principles of learning in teaching").

CONCURS

Institutul agronomic din Timişoara anunţă ocuparea prin concurs a următoarelor posturi didactice:

1) asistent la catedra de agricultură generală, disciplina îmbunătăţiri funciare, poziţia I/11 din statul de funcţiuni:

2) asistent la catedra de agricultură generală, disciplina topografie şi desen tehnic, poziţia I/13 din statul de funcţiuni;

3) asistent la catedra de fitotehnie, disciplina plante de nutreţ, păşuni şi fineţe, poziţia II/13 din statul de funcţiuni;

4) asistent la catedra de hortiviticultură, disciplina pomicultură, poziţia III/6 din statul de funcţiuni:

5) şef de laborator la catedra de botanică şi fiziologie vegetală, disciplina fiziologie şi microbiologie, poziţia V/8 din statul de funcţiuni;

6) asistent la catedra de mecanizarea agriculturii, disciplina tractoare, unelte şi maşini pentru agricultură, poziţia VI/5 din statul de funcţiuni;

7) asistent la catedra de mecanizarea agriculturii, disciplina mecanizarea şi electrificarea fermelor zootehnice, poziţia VI/7 din statul de funcţiuni;

8) asistent la catedra de mecanizarea agriculturii, disciplina tractoare, unelte şi maşini pentru agricultură, poziţia VI/6 din statul de funcţiuni;

9) asistent la catedra organizarea I.A.S., disciplina organizarea I.A.S., poziţia VII/9 din statul de funcţiuni;

10) asistent la catedra de chimie, disciplina agrochimie, chimie generală şi biologică, poziţia IX/11 din statul de funcţiuni;

11) şef de lucrări la catedra de anatomie, disciplina anatomia animalelor domestice, poziţia X/5 din statul de funcţiuni;

12) asistent la catedra de anatomie, disciplina anatomia animalelor domestice, poziţia X/6 din statul de funcţiuni;

13) asistent la catedra de anatomie, disciplina anatomia animalelor domestice, poziţia X/10 din statul de funcţiuni:

14) asistent la catedra de fiziologie, disciplina fiziopatologie, poziţia XI/8 din statul de funcţiuni;

15) asistent la catedra de fiziologie, disciplina anatomie patologică, poziţia XI/10 din statul de funcţiuni,

16) asistent la catedra de zootehnie specială, disciplina avicultură, poziţia XIII/6 din statul de funcţiuni;

17) asistent la catedra de zootehnie specială, disciplina igiena animalelor domestice, poziţia XIV/7 din statul de funcţiuni;

18) şef de laborator la catedra de zootehnie specială, disciplina bovine-ecvine, poziţia XIV/10 din statul de funcţiuni;

19) asistent la catedra de farmacologie, disciplina semiologie patologie clinică medicală, poziţia XVI/8 din statul de funcţiuni;

20) asistent la catedra de farmacologie, disciplina farmacologie şi receptură, poziţia XVI/5 din statul de funcţiuni;

21) asistent la catedra de farmacologie, disciplina patologia clinica bolilor parazitare, poziţia XVI/6 din statul de funcţiuni

22) asistent la catedra de boli infecţioase, disciplina patologia clinica bolilor infecţioase, poziţia XVII/6 din statul de funcţiuni.

Cererile pentru înscrierea la concurs se vor înainta rectoratului Institutului agronomic din Timişoara, Piaţa Unirii nr. 1 a, în termen de o lună de la publicarea prezentului anunţ, însoţite de următoarele acte: copie legalizată de pe actul de studii; lucrările ştiinţifice, într-un exemplar; certificat de caracterizare a activităţii profesionale şi sociale a candidatului, eliberat de instituţia în care acesta are funcţia de bază; memoriu de activitate; certificat de vechime în muncă; autobiografia.

Data concursului se va anunţa ulterior. Informaţii suplimentare se primesc la rectoratul Institutului, telefon 12206.

INFORMAŢIE

Biblioteca centrală pedagogică anunţă că între 15 iulie şi 1 septembrie 1965, sălile sale de lectură vor funcţiona după orariul 7,30 — 14.30.

Între 15 iulie şi 15 august 1965, împrumutul pentru Capitală şi provincie este suspendat.

OAMENI ŞI ŞCOLI DIN ŢARA MOŢILOR

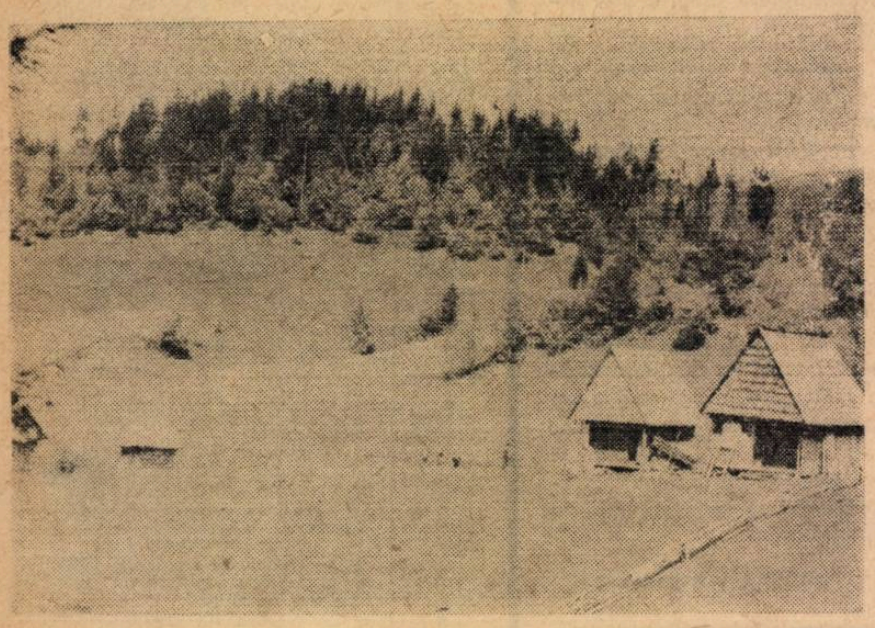

SETEA DE ÎNVĂŢĂTURĂ

■

VOCAŢIE DE DASCĂL

■

MUZEU SĂTESC LA LUPŞA

■

PRIETEN CU TOŢI FOŞTII LUI ELEVI

■

TOATE GÎNDURILE SPRE VIITOR

Am străbătut Ţara Moţilor timp de mai multe zile de la un capăt la altul. Ne-am oprit pretutindeni unde puteam găsi şcoli, copii şi dascăli, în satele aşezate de-a lungul văilor adînci, pe culmile munţilor, în inima pădurilor de brad. Am înscris în carnetele de note istorii de locuri şi destine de oameni ai şcolii, înconjuraţi pretutindeni de monumentala frumuseţe a acestei părţi a patriei. Ca şi în întreaga ţară şi aici pulsaţia vieţii noi, cu ritmul ei accelerat, cu răscolitoarea ei forţă. Numai într-o comună, Lupşa, moţii şi-au construit, de la cel de-al III-lea Congres al partidului şi pînă azi, 800 de case noi. Minele, cooperativele de producţie meşteşugărească, exploatările forestiere, valorificarea fructelor de pădure au adus bunăstarea în casele moţeşti. O dată cu ea a înflorit şi şcoala.

■

La Cîmpeni am aflat un lucru tot atît de emoţionant ca şi locurile străbătute. Cunoşteam greutăţile pe care le ridica acolo, în trecut, şcolarizarea, asigurarea frecvenţei tuturor copiilor. Pentru a avea numai imaginea unei singure laturi a acestor greutăţi e de ajuns să menţionăm că cele mai multe sate se întind pe distanţe de zeci de kilometri. Ei bine, la sfîrşitul acestui an şcolar, şcolarizarea şi frecvenţa clasifică învăţămîntul din Ţara Moţilor pe unul din primele locuri din regiunea Cluj.

Una din şcolile de 8 ani din comuna Gîrda de Jos, aflată la 1 800 m altitudine, în apropierea gheţarului de la Scărişoara, îşi recrutează elevii de la o distanţă de circa 10 kilometri. Şi totuşi frecvenţa e bună, şcolarizarea de sută la sută.

Două sînt cauzele care explică acest fapt. Una este setea de carte a moţilor, iar cea de-a doua devotamentul cu care învăţătorii şi profesorii se achită de misiunea lor. Amîndouă au putut acţiona datorită condiţiilor create de partid şi de statul nostru, grijii permanente a partidului pentru şcoală.

În raionul Cîmpeni funcţionează 145 de şcoli de cultură generală. Pentru ca ele să poată funcţiona a trebuit mai întîi să se construiască nu una, nu două, ci cîte patru, cinci şi şase clădiri şcolare în fiecare comună, menite să scurteze şi să uşureze drumul elevilor spre şcoală.

Revelator pentru setea de cultură a locuitorilor acestor meleaguri ni s-a părut un fapt relatat de profesorul V. Drăgoi, şeful secţiei de învăţămînt a raionului Cîmpeni. Mai în fiecare an moţii, aflînd că e vorba să se înfiinţeze noi unităţi şcolare în apropierea caselor lor, s-au apucat singuri să construiască, într-un loc sau altul, clădiri pentru ele. Acum, cînd aceste clădiri se adaugă la cele ridicate din fondurile statului, întîlneşti în fiecare sat localuri şcolare în care este o adevărată plăcere să înveţi. Am vizitat asemenea şcoli şi am rămas impresionaţi de spiritul gospodăresc, de curăţenia şi buna rînduială care domnesc în sălile de clasă spaţioase, în laboratoare, în încăperile destinate materialului didactic, în cancelariile pentru dascăli, mobilate cu odihnitoare fotolii, cu mese şi dulapuri pentru trebuinţele fiecărui profesor.

La Albac se află în construcţie, pentru şcoala medie, un impunător local cu etaj, care va avea săli pentru laboratoare, bibliotecă, săli de lucru, internat. La construcţia acestui local s-au economisit pînă acum, prin muncă patriotică, 270 000 lei. În această privinţă dascălii oferă un exemplu demn de a fi reţinut. La data cînd am ajuns noi acolo era zi de muncă patriotică pentru cadrele didactice. Pe şantier se găseau toţi învăţătorii şi profesorii din comună.

La 1 septembrie vor fi în întregime terminate cele 47 de noi săli de clasă care se construiesc în prezent în raion. Şi, ca un semn al vremurilor noi, este de subliniat faptul că ridicarea unora din aceste clase n-a mai fost dictată în primul rînd de cerinţele stringente impuse de şcolarizare, ci de cerinţe de ordin pedagogic, legate de îmbunătăţirea conţinutului muncii instructiv-educative.

Într-adevăr, această muncă devine, cu fiecare an, tot mai exigentă, tot mai rodnică. Urmînd îndemnul partidului, învăţătorii şi profesorii care lucrează aici nu-şi precupeţesc nici un efort pentru ca elevii lor să ştie carte multă, să devină oameni de ispravă.

■

Există în Ţara Moţilor un om al cărui nume se impune cu majuscule în istoria nescrisă a şcolii. Are peste 70 de ani şi este binecunoscut de toate generaţiile de locuitori de la Abrud la Albac, de la Cîrda la Roşia Montană, din satele de pe valea Arieşului sau din aşezările de pe culmile care ondulează orizontul Tării de Piatră în valuri marine. Îl cheamă Mateş Nicolae Daghina şi este şi el moţ din moşi strămoşi. Care este secretul popularităţii lui? Ce performanţe şi în ce domeniu le-a obţinut?

Trăind alături de brazi şi de stînci, moţii, de cînd se ştiu, şi-au armonizat ocupaţiile cu vibraţia materialului din preajmă: au şlefuit bradul sau au sfredelit stîncile în căutarea metalelor. Mateş Nicolae Daghina nu şi-a legat însă viaţa de nici una din aceste ocupaţii. Vocaţia lui a fost aceea de dascăl. A buchisit cărţile, fiind unul dintre puţinii care, la vremea şi în locurile acelea, au reuşit să le cunoască frumuseţile. Cunoscîndu-le el, a vrut să le facă cunoscute tuturor. Şi a pornit, acum vreo jumătate de veac, prin case, prin sate, urcînd culmile şi coborînd prin văile adînci, să-i înveţe pe copiii moţilor taina slovelor. Mulţi copii din satele care în vremurile acelea nu aveau încă şcoală au învăţat de la el să citească, să scrie, să socotească, au primit noţiuni de istoria şi geografia patriei de la învăţătorul călător. De aceea, îl cinstesc toţi locuitorii Tării Moţilor. El este deseori primit cu dragoste şi ascultat cu interes de tinerii învăţători şi profesori care lucrează în raionul Cîmpeni. În semn de preţuire pentru neobosita şi nobila lui activitate, statul nostru i-a acordat în mod excepţional, deşi nu avea studiile necesare, titlul de învăţător şi pensia cuvenită.

Exemplul lui Mateş Nicolae Daghina are astăzi doar un caracter simbolic, pentru că nici unul din cei aproape 700 de învăţători şi profesori cît numără raionul Cîmpeni nu mai este nevoit să-şi ia în desagă abecedarul pentru a colinda pe la casele copiilor. Însufleţiţi de aceeaşi dragoste pentru munca de răspîndire a culturii, dascălii moţi de astăzi au, în cele 145 de şcoli de cultură generală ale raionului, condiţii dintre cele mai bune pentru a-şi îndeplini misiunea.

■

La Lupşa, comună cu peste 6 000 de locuitori, întinsă pe mulţi kilometri de-a lungul Arieşului, am cunoscut doi învăţători care şi-au înscris de asemenea numele în istoria acestor locuri — Ion Albu şi Vasile Popa. Ambii sînt aproape de anii pensionării. Timp de peste 30 de ani, alături de activitatea de dascăl, împlinită cu o dăruire impresionantă, Ion Albu a muncit pentru alcătuirea unui muzeu istoric şi etnografic care reprezintă o adevărată sursă de documentare ştiinţifică pentru orice cercetător al trecutului şi obiceiurilor moţeşti. Muzeul acesta sătesc este unic în ţara noastră prin bogăţia şi varietatea materialului expus, prin valoarea pieselor de care dispune, multe din ele avînd o vechime de peste cinci, şase sute de ani. Este de prisos să insistăm asupra rolului educativ al unui astfel de muzeu.

■

Celălalt dascăl din Lupşa, Vasile Popa, este vestit pentru legătura pe care o ţine cu toţi foştii lui elevi din cei 36 de ani de muncă. Ştie unde şi cum lucrează fiecare din ei şi se bucură văzînd cum pun în slujba patriei, a oamenilor, ceea ce au învăţat sub îndrumarea lui. Cîteva sute din foştii lui şcolari sînt azi muncitori calificaţi în industria minieră; 35 au ajuns învăţători, 26 — profesori, 28 — ingineri şi tehnicieni, 4 — medici şi farmacişti, 2 — ziarişti, 4 — ofiţeri cu grade superioare. Sute şi mii de dascăli din ţara noastră se pot mîndri cu asemenea promoţii şi multe din marile construcţii ale zilelor noastre, multe din cuceririle oamenilor de ştiinţă poartă în ele şi ceva din inima celor care au dat primele răspunsuri întrebărilor din ochii foştilor lui şcolari. Dar dacă ne gîndim cît de mult erau rămase în urmă, odinioară, satele moţeşti, ne dăm seama că destinele actuale ale celor pregătiţi pentru viaţă de învăţătorul Vasile Popa înscriu în biografia acestuia o pagină de o impresionantă semnificaţie.

■

Am stăruit în rîndurile de mai sus numai asupra cîtorva figuri de oameni ai şcolii din Ţara Moţilor, oameni în vîrstă, cu mulţi ani de stagiu la catedră, dar imaginea de ansamblu a cadrelor didactice din raionul Cîmpeni o dă tineretul. Din cei 700 de învăţători şi profesori ai raionului, 80 la sută sînt sub vîrsta de 30 de ani. În fiecare şcoală se află însă şi cîte unul sau doi dascăli cu experienţă pedagogică, care îndeplinesc rolul de îndrumători ai tinerilor lor colegi în arta educaţiei. Răsplata muncii tuturor, a celor tineri şi a celor vîrstnici, stă în satisfacţia pe care ţi-o oferă datoria bine împlinită, în grija cu care este apreciată şi cinstită munca lor. Printre dascălii moţi întîlneşti numeroşi purtători ai distincţiilor de învăţător şi profesor emerit sau fruntaş, deţinători de ordine şi medalii ale R.P.R., acordate pentru devotamentul, abnegaţia, cu care îşi împlinesc misiunea lor înălţătoare, în acest îndepărtat colţ al patriei.

Dar oamenii care muncesc în şcolile din Ţara Moţilor, ca toţi oamenii muncii de pe întreg cuprinsul patriei, nu se opresc la cele ce au fost îndeplinite. În săptămînile din preajma Congresului partidului, a acestui mare eveniment pe care se pregăteşte să-l trăiască, în aceste zile, tot poporul, dascălii din Cîmpeni sau din Lupşa, din Abrud sau din Roşia Montană, din Albac sau de la Baia de Arieş au studiat cu minuţioasă atenţie fiecare paragraf al proiectelor de Directive. Ei au văzut astfel, parcă aievea, cum va arăta ţinutul lor la capătul cincinalului şi au desprins sarcinile care le revin lor în înfăptuirea obiectivelor stabilite de partid. Vor munci cu hotărîre pentru consolidarea învăţămîntului general de 8 ani şi pentru dezvoltarea învăţămîntului mediu, pentru ridicarea necontenită a calităţii muncii de instruire şi educare a tineretului. Ei ştiu că vor dispune, pentru înfăptuirea acestor sarcini, de condiţii mereu mai bune, asigurate prin grija partidului: construcţii şcolare noi, internate pe lîngă şcolile săteşti, materiale didactice mai multe, mai variate, mai moderne, programe şi manuale corespunzătoare cerinţelor.

Cu dragostea de şcoală care îi caracterizează, cu dorinţa de a-şi pune toată priceperea, toată capacitatea de muncă în slujba patriei şi a poporului, ei intră în noul cincinal hotărîţi să răspundă cît mai bine, cît mai deplin chemărilor partidului.

C. RADOI

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 812 — vineri 30 iulie 1965 — 12 pagini 25 bani

MĂREȚ PROGRAM DE ÎNFLORIRE A ROMÂNIEI SOCIALISTE

Timp de o săptămînă, în atmosfera de sărbătoare care a cuprins orașele și satele patriei, în condițiile unui puternic avînt patriotic al poporului muncitor s-au desfășurat lucrările Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român — eveniment de mare însemnătate în viața partidului, în viața țării noastre. Problemele dezbătute în aceste zile de către delegații la Congres și aflate în centrul atenției tuturor oamenilor muncii vizează aspectele esențiale ale procesului desăvîrșirii construcției socialiste în România, ale transformării sale într-un factor tot mai activ al luptei pentru triumful păcii și socialismului în lume.

Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea partidului în perioada dintre Congresul al VIII-lea și Congresul al IX-lea al P.C.R., prezentat de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca și celelalte documente ale Congresului, rod al gîndirii colective creatoare a conducerii partidului nostru, conturează bilanțul înălțător al realizărilor obținute în ultimii cinci ani, înfățișează perspectivele luminoase ale dezvoltării viitoare. Cu deosebită mîndrie constatăm că eforturile depuse de către întregul popor, sub conducerea înțeleaptă a partidului, au dus la înfăptuirea în termen a obiectivelor fundamentale ale planului șesenal, încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii și obținerea, odată cu aceasta, a victoriei depline a socialismului la orașe și sate, a lichidării pentru totdeauna a exploatării omului de către om. Prin crearea economiei socialiste unitare, aplicarea neabătută a politicii de industrializare socialistă și valorificare superioară a resurselor naturale ale țării s-a asigurat un continuu avînt al forțelor de producție. Succesele realizate demonstrează justețea politicii Partidului Comunist, capacitatea sa de a aplica în mod creator învățătura marxist-leninistă la condițiile specifice ale României, forța sa mobilizatoare, încrederea cu care masele cele mai largi de pe întinsul patriei înfăptuiesc politica științifică a partidului.

Domeniul hotărîtor spre care au fost și sînt îndreptate în primul rînd eforturile constructive ale poporului îl constituie dezvoltarea economiei naționale. *„Călăuzindu-se după învățătura marxist-leninistă și pornind de la realitățile țării noastre,* arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul prezentat la Congres, *partidul a pus în centrul politicii sale industrializarea socialistă a țării — baza progresului întregii economii, a dezvoltării multilaterale a societății socialiste, factor hotărîtor al asigurării independenței și suveranității naționale".* Principalele mijloace materiale și resurse naturale au fost concentra-

(Continuare în pag. 3-a)

Ședința plenară a Comitetului Central al P. C. R.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român, ales la cel de-al IX-lea Congres, s-a întrunit în ședință plenară, în seara zilei de 23 iulie.

La deschiderea ședinței, tovarășul Gheorghe Apostol a făcut propunerea ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie ales secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Propunerea a fost primită cu puternice și îndelungi aplauze.

În unanimitate, plenara l-a ales pe tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU în funcția de secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a propus să fie aleasă o comisie care să facă propuneri privind componența Comitetului Executiv, a Prezidiului Permanent și a Secretariatului Comitetului Central.

Plenara a ales în unanimitate comisia formată din tovarășii : Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Stoica și Vasile Vîlcu.

Comisia a propus plenarei ca din Comitetul Executiv să facă parte 15 membri și 10 supleanți, din Prezidiul Permanent — 7 membri, iar Secretariatul să fie format din 9 membri.

Puse la vot, propunerile au fost adoptate în unanimitate.

Apoi au fost supuse votului propunerile nominale prezentate de comisie pentru Comitetul Executiv, Prezidiul Permanent și Secretariatul C.C. al P.C.R.

Toate propunerile au fost votate în unanimitate.

Au fost aleși tovarășii :

MEMBRII COMITETULUI EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R.

NICOLAE CEAUȘESCU
Chivu Stoica
Ion Gheorghe Maurer
Gheorghe Apostol
Alexandru Bîrlădeanu
Emil Bodnaraș
Petre Borilă
Alexandru Drăghici
Constantin Drăgan
Alexandru Moghioroș
Paul Niculescu-Mizil
Leonte Răutu
Gogu Rădulescu
Leontin Sălăjan
Ștefan Voitec
Petre Blajovici
Dumitru Coliu
Florian Dănălache
Ianoș Fazekaș
Mihai Gere
Petre Lupu
Ilie Verdeț
Vasile Vîlcu
Alexandru Moghioroș
Mihai Dalea
Manea Mănescu
Paul Niculescu-Mizil
Vasile Patilineț
Leonte Răutu
Virgil Trofin
— Secretari ai C.C.

MEMBRII SUPLEANȚI AI COMITETULUI EXECUTIV

Iosif Banc
Maxim Berghianu

MEMBRII PREZIDIULUI PERMANENT

NICOLAE CEAUȘESCU
Chivu Stoica
Ion Gheorghe Maurer
Gheorghe Apostol
Alexandru Bîrlădeanu
Emil Bodnaraș
Alexandru Drăghici

SECRETARIATUL

NICOLAE CEAUȘESCU
— Secretar general

Alexandru Drăghici

De asemenea, plenara a desemnat Colegiul Central de partid în următoarea componență : Dumitru Coliu — președinte, Ion Vințe — vicepreședinte ; Andrei Cervencovici ; Ștefan Duduman ; Dumitru Ivanovici ; Gheorghe Ionescu ; Ion Medrea ; Dumitru Popa ; Ion Gurau.

★

În aceeași seară a avut loc ședința de constituire a Comisiei Centrale de Revizie. Președinte a fost ales tovarășul Constantin Pîrvuleseu.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român

Dezvoltarea și perfecționarea învățământului

Unul din obiectivele importante ale politicii partidului şi statului nostru îl constituie dezvoltarea şi perfecţionarea continuă a învăţământului de toate gradele. **Aşezat pe temelia concepţiei înaintate despre natură şi societate, folosind tradiţiile progresiste ale şcolii româneşti şi experienţa pedagogică universală, strîns legat de cerinţele mereu crescînde ale construcţiei socialiste, învăţămîntul din ţara noastră joacă un rol de seamă în formarea tinerelor generaţii şi educarea omului nou, în ridicarea nivelului cultural şi de conştiinţă al întregului popor, în spiritul înaltelor idei ale umanismului socialist. Nivelul actual al societăţii noastre impune ridicarea pe o treaptă şi mai înaltă a cunoştinţelor de cultură generală, ştiinţifice şi tehnice, ale tuturor cetăţenilor patriei.**

Şcoala, principalul izvor de cultură şi factor de civilizaţie. va cuprinde în ţara noastră în următorii cinci ani aproape un sfert din populaţie.

Dezvoltarea impetuoasă a ştiinţei şi tehnicii, creşterea volumului de cunoştinţe ce trebuie însuşite de elevi impun trecerea în următorii ani la pregătirea condiţiilor pentru mărirea duratei învăţămîntului obligatoriu. **În acest scop este necesar ca încă de pe acum Ministerul Învăţămîntului, consultînd cadrele didactice, specialiştii din diferite ramuri ale economiei şi culturii, să elaboreze studiul cu privire la aşezarea acestui învăţămînt, la profilul şi durata sa.**

Învăţămîntul obligatoriu trebuie să asigure elevilor o bună pregătire, temeinice cunoştinţe de cultură generală, ştiinţifice şi tehnice.

În anii ce urmează se va extinde învăţămîntul mediu, care va cuprinde licee de cultură generală şi licee de specialitate. **Şcoala noastră va deveni tot mai cuprinzătoare, oferind tinerilor largi posibilităţi de învăţătură, în funcţie de aptitudinile şi dorinţele lor, de cerinţele economiei şi culturii noastre socialiste în plin avînt.**

Ţinînd seama de nevoile de cadre medii ale economiei naţionale, se vor înfiinţa licee industriale, agricole, economice, pedagogice. În anii viitori, un număr tot mai mare de tineri va putea frecventa aceste şcoli, care, pe lîngă pregătirea de cultură generală, oferă temeinice cunoştinţe profesionale, **absolvenţii lor avînd posibilitatea să devină tehnicieni sau să continue studiile în învăţămîntul superior. În perioada 1966—1970 vor fi pregătite în aceste şcoli circa 130 000 de cadre.**

Va cunoaşte o largă dezvoltare învăţămîntul profesional, **care trebuie să corespundă tot mai bine sarcinilor noi şi de perspectivă ale economiei naţionale, să pregătească viitori muncitori şi maiştri capabili să mînuiască cu pricepere instalaţiile, maşinile şi utilajele perfecţionate de care dispun întreprinderile. Pînă în 1970 vor fi pregătiţi peste 310 000 muncitori calificaţi. În acelaşi timp, ţinînd seama de faptul că în această perioadă un număr mare de muncitori vor fi calificaţi la locul de muncă, ministerele şi întreprinderile trebuie să ia măsuri pentru perfecţionarea cursurilor de calificare şi pentru organizarea învăţămîntului seral şi fără frecvenţă.**

În vederea îmbunătăţirii condiţiilor de studiu ale oamenilor muncii va trebui să se extindă învăţămîntul seral şi fără frecvenţă, mediu şi superior.

În scopul dezvoltării bazei materiale a învăţămîntului de toate gradele, în următorii cinci ani se vor investi peste 3,5 miliarde lei. **Se vor construi din fondurile statului peste 4 000 săli de clasă pentru şcolile de cultură generală, profesionale şi tehnice, vor fi date în folosinţă internate cu o capacitate de circa 54 000 locuri.**

Începînd cu noul an. şcolar se va extinde gratuitatea manualelor şcolare şi la învăţămîntul mediu. Se vor asigura astfel, gratuit, manuale pentru toţi elevii din şcoala obligatorie de cultură generală şi din licee ; ceea ce constituie un însemnat ajutor pentru ei şi familiile lor.

Ministerul Învăţămîntului trebuie să ia măsuri în vederea perfecţionării programelor şi manualelor, a metodelor pedagogice de predare în învăţămîntul de toate gradele. De asemenea este necesar să se asigure dotarea laboratoarelor cu aparatură tehnică corespunzătoare, aprovizionarea şcolii cu material didactic necesar desfăşurării în cele mai bune condiţii a procesului de învăţămînt.

Munca plină de devotament pe care o desfăşoară zi de zi cei peste 175 000 slujitori ai şcolii pentru înarmarea tinerei generaţii cu ştiinţa şi cultura înaintată se bucură de aprecierea partidului, a întregului nostru popor. Sîntem încredinţaţi că şi în viitor membrii corpului didactic vor munci cu entuziasm pentru îndeplinirea sarcinilor nobile ce le revin în pregătirea tineretului patriei noastre, în ridicarea continuă a rolului şcolii în opera de construire a socialismului.

(Extrase din Raportul Comitetului Central al P.C.R., prezentat de tovarăşul Nicolae Ceausescu la cel de al IX-lea Congres al partidului).

MEMBRII COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

1. Alexa Augustin
2. Alexe Eugen
3. Almăşan Bujor
4. Apostol Gheorghe
5. Balalia Dumitru
6. Banc Iosif
7. Bayerle Iosif
8. Bădescu Nicolae
9. Berghianu Maxim
10. Bîrlădeanu Alexandru
11. Blajovici Petre
12. Boboş Ştefan
13. Bobu Emil
14. Bodnaraş Emil
15. Boga Cela Ioana
16. Borilă Petre
17. Breitenhofer Anton
18. Bughici Simion
19. Bunaciu Avram
20. Burcă Mihai
21. Cazacu Virgil
22. Călin Gheorghe
23. Ceauşescu Nicolae
24. Chivu Stoica
25. Cioară Gheorghe
26. Cîrcei Ioan
27. Coliu Dumitru
28. Coman Ioan
29. Cotoţ Ioan
30. Cozma Ioan
31. Crăciun Constanţa
32. Csupor Ludovic
33. Daju Vasile
34. Dalea Mihai
35. Dănălache Florian
36. Dăscălescu Constantin
37. Drăgan Constantin
38. Drăgănescu Emil
39. Drăghici Alexandru
40. Drăgoi Stana
41. Duca Aurel
42. Fazekaş Ianoş
43. Florescu Emanoil
44. Florescu Mihail
45. Gaston Marin Gheorghe
46. Gere Mihai
47. Giosan Nicolae
48. Gluvacov Ioan
49. Guină Nicolae
50. Haş Teodor
51. Hossu Gheorghe
52. Ion Gheorghe
53. Ionescu Petre
54. Ioniţă Ion
55. Isac Martin
56. Ivanovici Dumitru
57. Joja Atanase
58. Kovács György
59. Lascu Elena
60. Levente Mihail
61. Lupu Petre
62. Malinschi Vasile
63. Marinescu Mihai
64. Marinescu Teodor
65. Matei Ştefan
66. Maurer Ion Gheorghe
67. Mănescu Corneliu
68. Mănescu Manea
69. Mărcuş Ioan
70. Mihoc Gheorghe
71. Militaru Aldea
72. Mîrza Vasile
73. Moghioroş Alexandru
74. Moisescu Anton
75. Moldovan Roman
76. Murgulescu Ilie
77. Nicolescu Miron
78. Nicula Gheorghe
79. Niculescu-Mizil Paul
80. Nistor Constantin
81. Onescu Cornel
82. Pas Ion
83. Patineţ Vasile
84. Păcuraru Andrei
85. Petrescu Gheorghe
86. Popa Dumitru
87. Popescu Dumitru
88. Popescu-Puţuri Ion
89. Potop Vasile
90. Predescu Ioan
91. Rădoi Gheorghe
92. Rădulescu Gogu
93. Răutu Leonte
94. Roman Valter
95. Roşianu Mihail
96. Roşu Gheorghe
97. Rusu Clement
98. Sandu Constantin
99. Sălăjan Leontin
100. Scarlat Constantin
101. Sencovici Alexandru
102. Simionescu Cristofor
103. Simulescu Dumitru
104. Solomon Barbu
105. Stănescu Ion
106. Stoffel Emeric
107. Stoica Gheorghe
108. Suder Mihail
109. Trofin Virgil
110. Ţurcanu Ene
111. Uglar Iosif
112. Vaida Vasile
113. Vass Ghizela
114. Vasilichi Gheorghe
115. Verdeţ Ilie
116. Vereş Nicolae
117. Vijoli Aurel
118. Vîlcu Vasile
119. Voicu Ştefan
120. Voitec Ştefan
121. Zaharescu Barbu

MEMBRII SUPLEANŢI AI C. C. AL P. C. R.

1. Agachi Nicolae
2. Băbălău Constantin
3. Bălan Ştefan
4. Bejan Dumitru
5. Bîrlea Ştefan
6. Boabă Alexandru
7. Bora Ioan
8. Brad Ion
9. Braniş Ladislau
10. Bucşa Remus
11. Ciobanu Lina
12. Ciocan Maria
13. Cervencovici Andrei
14. Crişan Adalbert
15. Dănilă Aurelia
16. Dejeu Dumitru
17. Diaconescu Atanase
18. Diculescu Ilie
19. Dobrescu Miu
20. Doggendorf I. Niculae
21. Duma Aurel
22. Duminică Petre
23. Dumitrache Constantin
24. Eisenburger Eduard
25. Enache Petru
26. Fazekaş Ludovic
27. Făsui Ilie
28. Funk Ştefania
29. Gheorghiu Dumitru
30. Gheorghiu Mihnea
31. Gheorghiu Nicolae
32. Ghinea Gheorghe
33. Gâdea Suzana
34. Gîrba Traian
35. Hudiţeanu Nicolae
36. Iliescu Ion
37. Ionescu D. Tudor
38. Ionescu Vasile
39. Kiss Ştefan
40. Kömüves Ioan
41. Lazăr David
42. Lazăr Dumitru
43. Leica Adam
44. Létay Ludovic
45. Macovei Pompiliu
46. Maftei Gheorghe
47. Marinescu Ion
48. Marinescu Voinea
49. Mateescu Vasile
50. Mîndreanu Constantin
51. Oniga Emil
52. Oprea Gheorghe
53. Păţan Ion
54. Petre Nicolae
55. Petrescu Dumitru
56. Pop Gheorghe
57. Popescu Barbu
58. Popovici Titus Viore
59. Rădulescu Ilie
60. Savu Ion
61. Sion Mihail Bujor
62. Spătărelu Ion
63. Stan Gheorghe
64. Stoian Ion
65. Szabo Emeric
66. Szilágyi Dezideriu
67. Takács Ludovic
68. Tăbîrcă Nicolae
69. Teoreanu Ion
70. Turcu Ion
71. Turcuş Dumitru
72. Vida Gheza
73. Vlad Vasile
74. Voina Ioan
75. Winter Richard

MEMBRII COMISIEI CENTRALE DE REVIZIE

1. Alexe Nicolae
2. Anghel Nicolae
3. Cristescu Dumitru
4. Dop Gheorghe
5. Dudaş Traian
6. Gomboş Mihai
7. Ionescu Marin Florea
8. Ivan Mihail
9. Marusi Gheorghe
10. Matei Nicolae
11. Niţulescu Stelian
12. Oprişan Nicolae
13. Paloş Gheorghe
14. Petrescu Gheorghe
15. Pîrvulescu Constantin
16. Popa Emil
17. Pusztai Imre
18. Roman Nicolae
19. Sîrbu Ion
20. Stoica Ion
21. Şerban Miron
22. Vass Ladislau
23. Ungurașu Gheorghe

MĂRET PROGRAM DE ÎNFLORIRE A ROMÂNIEI SOCIALISTE

(Urmare din pag. 1)

te spre dezvoltarea industriei, spre creşterea cu precădere a industriei grele şi, îndeosebi, a industriei constructoare de maşini. S-a ajuns astfel ca în acest an producţia industrială să fie de 2,24 ori mai mare decît în anul 1959, creşterea medie anuală a producţiei industriale în perioada comparată fiind de 14,4 la sută faţă de 13 la sută planificat.

Datorită întăririi bazei tehnice-materiale a agriculturii şi organizării producţiei după metode ştiinţifice, procesul cooperativizării a fost însoţit de o permanentă creştere a producţiei vegetale şi animale. În perioada 1960—1964 media anuală a producţiei cerealiere a depăşit cu peste 1 100 000 tone media celor cinci ani anteriori şi cu peste 2 300 000 tone media anilor 1934—1938. Astăzi lucrează pe ogoarele ţării aproape 82 000 tractoare, aproape 66 000 semănători, peste 38 000 combine şi alte maşini agricole.

Traduse pe planul nivelului de trai, succesele realizate în anii şesenalului în dezvoltarea forţelor de producţie se exprimă în sporirea salariului real al tuturor categoriilor de oameni ai muncii cu 35 la sută faţă de 1959, în creşterea volumului mărfurilor vîndute populaţiei prin comerţul socialist de 1,9 ori faţă de 1959, în construirea din fondurile statului a 270 000 apartamente şi la sate, din fondurile proprii ale ţărănimii, a 490 000 case.

Prevederile planului pe 1966—1970 sînt menite să ridice pe o treaptă şi mai înaltă opera de industrializare socialistă a ţării. Se preconizează un ritm anual de creştere a producţiei industriale de 10,5 la sută, astfel ca în perioada planificată sporul absolut al producţiei industriale să fie de aproximativ 110 miliarde lei, faţă de 70 miliarde lei în perioada 1961—1965.

Planul de 10 ani cu privire la valorificarea surselor energetice şi electrificarea ţării în perioada 1966—1975 prevede orientarea spre creşterea mai accentuată a producţiei de cărbune, dezvoltarea amenajărilor hidroenergetice, începerea în următorii ani a utilizării energiei nucleare pentru producerea energiei electrice şi termice şi economisirea rezervelor de hidrocarburi în vederea valorificării lor superioare, ca materie primă în industrie. Producţia de energie electrică în anul 1970 va fi de 32—34 miliarde kW şi în 1975 de 55—60 miliarde kWh.

Pe baza mecanizării complexe şi chimizării agriculturii, sarcină care va fi realizată în linii mari pînă în 1970, se preconizează ca producţia agricolă în perioada 1966—1970 să crească cu 20 la sută faţă de media anilor 1961—1965. Anual se va putea realiza o producţie de 4,8 milioane tone de grîu şi 7,6 milioane tone de porumb în condiţiile sporirii producţiei de orz, ovăz, cartofi, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui etc. S-a subliniat necesitatea elaborării unui nou statut model al cooperativelor agricole de producţie, menit să asigure dezvoltarea în continuare a forţelor de producţie, a relaţiilor socialiste în agricultură.

Avîntul general al economiei socialiste va avea drept rezultat creşterea neîncetată a nivelului vieţii materiale şi spirituale a poporului. Pînă în 1970 venitul naţional va spori cu circa 40% faţă de anul 1965.

Directivele Congresului prevăd ca în 1970 salariul real să fie cu 20—25 la sută mai mare decît în 1965, ca veniturile reale ale ţărănimii să crească în anii 1966—1970 cu circa 20 la sută. Se vor construi în aceeaşi perioadă, circa 300 000 apartamente, ca şi numeroase noi localuri de cultură. La sfîrşitul intervalului planificat cheltuielile social-culturale pe familie se vor ridica la suma de 5 000 lei.

Una din cele mai grăitoare realizări cu care s-a prezentat partidul comunist la cel de al IX-lea Congres al său priveşte vastul domeniu al învăţămîntului de toate gradele. Pe bună dreptate se poate afirma că, datorită sprijinului preţios, amplu şi permanent acordat de către partid, învăţămîntul a înflorit şi şi-a făcut simţite roadele în toate sectoarele de activitate ale ţării. Avînd la bază concepţia ştiinţifică marxist-leninistă despre natură şi societate, continuînd tradiţiile progresiste ale şcolii româneşti din trecut şi folosind experienţa pedagogică înaintată din întreaga lume în strînsă legătură cu propria experienţă, învăţămîntul din ţara noastră joacă un rol de seamă în formarea tinerelor generaţii, în educarea omului nou, în ridicarea nivelului cultural şi a conştiinţei întregului popor.

Sarcinile trasate de către Congresul al VIII-lea al P.C.R., privind ridicarea nivelului de cultură generală al întregului popor s-au îndeplinit cu succes. A fost generalizată şcoala de 8 ani, a fost dezvoltat învăţămîntul mediu. În luna iunie a.c., cu un an mai devreme decît era prevăzut, şcoala generală obligatorie de 8 ani a dat prima promoţie de absolvenţi. Numărul elevilor din învăţămîntul mediu a crescut de 12 ori faţă de anul şcolar 1938—1939.

În perioada şesenalului au ieşit de pe băncile şcolilor profesionale şi tehnice peste 280 000 de muncitori şi aproximativ 100 000 de specialişti de nivel mediu. Numărul specialiştilor cu studii superioare prevăzut a fi pregătit în acelaşi interval de timp a fost cu mult depăşit.

Potrivit îndrumărilor partidului comunist, în anii care au trecut s-a perfecţionat necontenit conţinutul învăţămîntului ; au fost îmbunătăţite planurile şi programele de învăţămînt, s-au elaborat manuale şcolare cu un conţinut mai profund şi, în acelaşi timp, mai accesibil ; s-a acordat o atenţie deosebită predării ştiinţelor sociale, întăririi activităţii educative.

Cerinţele dezvoltării în continuare a societăţii noastre socialiste determină cu necesitate ridicarea pe o treaptă şi mai înaltă a cunoştinţelor de cultură generală, ştiinţifice şi tehnice ale tuturor cetăţenilor patriei. În raportul prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu se arată că *„dezvoltarea impetuoasă a ştiinţei şi tehnicii, creşterea volumului de cunoştinţe ce trebuie însuşite de elevi, impun trecerea în următorii ani la pregătirea condiţiilor pentru mărirea duratei învăţămîntului obligatoriu. În acest scop este necesar ca încă de pe acum, Ministerul Învăţămîntului, consultînd cadrele didactice, specialiştii din diferite ramuri ale economiei şi culturii, să elaboreze studiul cu privire la aşezarea acestui învăţămînt, la profilul şi durata sa“*.

Va lua o mare amploare învăţămîntul mediu, chemat să ofere tineretului posibilităţi cît mai largi de studiu în funcţie de aptitudini şi dorinţe, de necesităţile economiei şi culturii naţionale. În documentele Congresului se preconizează ca învăţămîntul mediu să cuprindă licee de cultură generală şi licee de specialitate. În anii viitori un număr tot mai mare de tineri vor putea frecventa cursurile liceelor industriale, agricole, economice, pedagogice care, pe lîngă pregătirea de cultură generală, vor asigura însuşirea unor cunoştinţe profesionale folositoare, dînd astfel absolvenţilor posibilitatea de a deveni tehnicieni sau de a continua studiile în învăţămîntul superior. În faţa învăţămîntului profesional stă sarcina de a pregăti în condiţii tot mai bune viitorii muncitori şi maiştri capabili să mînuiască cu pricepere instalaţiile, maşinile şi utilajele perfecţionate de care vor dispune întreprinderile. Ţinîndu-se seama de implicaţiile multilaterale pe care le are asupra dezvoltării economiei şi culturii puternica revoluţie tehnico-ştiinţifică contemporană, un accent deosebit se va pune pe continua perfecţionare a învăţămîntului superior tehnic şi economic, chemat să pregătească specialişti de înaltă competenţă.

La sfîrşitul perioadei prefigurate în documentele Congresului, învăţămîntul va da 130 000 de cadre pregătite în liceele de specialitate, 310 000 muncitori calificaţi în şcolile profesionale, 110 000 specialişti pregătiţi în instituţiile de învăţămînt superior. Sporirea numărului absolvenţilor şcolilor de zi, odată cu extinderea învăţămîntului seral şi fără frecvenţă mediu şi superior vor face ca în următorii cinci ani şcoala — principalul izvor de cultură şi factor de civilizaţie — să cuprindă aproape un sfert din populaţia ţării.

Impunătoare sînt perspectivele dezvoltării bazei materiale a învăţămîntului. Din fondurile statului se vor construi 4 000 săli de clasă pentru şcolile de cultură generală, profesionale şi tehnice, ca şi internate cu o capacitate de 54 000 de locuri. Spaţiul de şcolarizare în învăţămîntul superior se va lărgi cu circa 270 000 metri pătraţi ; vor fi construite cămine şi cantine studenţeşti cu o capacitate de 15 000 locuri ; se va încadra în ansamblul arhitectonic al Capitalei noul local al Institutului Politehnic. Începînd din toamna acestui an, la intrarea în clasă, elevii tuturor şcolilor din învăţămîntul mediu vor găsi pe bănci manuale şcolare gratuite, ceea ce va constitui un important ajutor pentru ei şi părinţii lor. Multă bucurie vor produce elevilor şi studenţilor, cadrelor didactice materialul didactic, aparatura tehnică perfecţionată cu care vor fi înzestrate în continuare laboratoarele şcolilor şi facultăţilor. În ansamblu, toate aceste construcţii şi dotări vor necesita, în viitorii cinci ani, investiţii din bugetul statului de peste 3,5 miliarde lei.

Cum vor răsplăti slujitorii şcolii grija neprecupeţită manifestată faţă de ei, de munca lor, de către Partidul Comunist, de către statul socialist ? În mod cert, prin noi eforturi îndreptate spre îndeplinirea sarcinilor nobile ce le revin în pregătirea tineretului patriei, în ridicarea continuă a rolului şcolii în opera de construire a socialismului. Paralel cu măsurile pe care Ministerul Învăţămîntului le va lua în vederea perfecţionării programelor de învăţămînt, a metodelor de predare, a manualelor, cadrele didactice vor trebui să se documenteze şi să se perfecţioneze neîncetat în specialitatea lor, să se străduiască să fie mereu, prin munca şi comportarea lor, un exemplu personal demn de urmat de către tineret, să muncească cu abnegaţie pentru a educa elevii în spiritul dragostei faţă de partid şi popor, pentru a-i face să devină cetăţeni de valoare ai României viitoare.

Relevînd că victoria definitivă a socialismului în ţara noastră, făurirea economiei socialiste unitare au dus la profunde schimbări social-economice în întreaga structură a societăţii, făcînd ca actuala Constituţie, elaborată în 1952 să nu mai corespundă, documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. subliniază faptul că toate aceste schimbări îşi găsesc o justă reflectare în proiectul noii Constituţii. „Propunerea ca patria noastră să poarte denumirea de Republica Socialistă România, se arată în Rezoluţia adoptată de Congres, corespunde pe deplin stadiului actual de dezvoltare a societăţii noastre“.

Aprobînd activitatea politico-organizatorică desfăşurată de către Comitetul Central, de către organele şi organizaţiile de partid, Congresul al IX-lea a confirmat că, mai puternic decît oricînd în decursul celor patru decenii şi jumătate ale existenţei sale, Partidul Comunist Român, urmat cu devotament şi încredere nețărmurită de către întregul popor, îşi îndeplineşte cu cinste rolul de detaşament de avangardă al clasei muncitoare, de forţă politică conducătoare a societăţii noastre. Caracteristica fundamentală a partidului este coeziunea strînsă a rîndurilor sale, unitatea de nezdruncinat în jurul Comitetului Central, legătura sa indestructibilă cu masele largi ale poporului. În absolută unanimitate, delegaţii la Congres au hotărît ca partidul să poarte denumirea de „Partidul Comunist Român“, întrucît această denumire corespunde în întregime caracteristicilor partidului de detaşament de avangardă al clasei muncitoare, de conducător politic al poporului, etapei actuale de dezvoltare a ţării, scopului final al partidului — construirea societăţii comuniste.

Congresul al IX-lea al P.C.R. a aprobat întreaga activitate desfăşurată de către partid şi guvern pe planul relaţiilor internaţionale, considerînd că ea corespunde întru totul intereselor fundamentale ale poporului român, cauzei socialismului şi păcii. Politica internaţională a României are ca temelie trainică, permanentă, principiile suveranităţii şi independenţei naţionale, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. Partidul nostru, poporul nostru consideră că respectarea acestor principii este o condiţie esenţială a dezvoltării colaborării între state, a întăririi încrederii între popoare, a respectării dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-şi hotărî singur soarta.

Pornind de la considerentul că politica internaţională a ţării trebuie să corespundă în cel mai înalt grad intereselor fundamentale ale poporului, cauzei socialismului şi păcii, partidul, guvernul nostru se pronunţă pentru dezvoltarea relaţiilor de colaborare cu toate ţările, fără deosebire de sistem social-politic. În centrul politicii sale externe România pune prietenia strînsă şi alianţa frăţească cu ţările socialiste. Dezvoltarea continuă a relaţiilor frăţeşti cu toate ţările socialiste este privită de către poporul nostru ca o îndatorire a sa internaţionalistă, ca o contribuţie activă la unitatea şi coeziunea sistemului mondial socialist.

În numele P.C.R., al întregului popor român, Congresul al IX-lea al partidului a adresat un salut fierbinte de solidaritate şi frăţie internaţionalistă poporului vietnamez care duce o luptă eroică pentru libertate şi independenţă. În moţiunea adoptată de către Congres se arată că intervenţia militară a imperialismului american împotriva poporului din Vietnamul de sud, agresiunea împotriva Republicii Democrate Vietnam — stat suveran şi independent — bombardamentele barbare asupra oraşelor şi satelor vietnameze constituie acte de război făţişe, sfidează cele mai elementare norme ale dreptului internaţional. Agresiunea împotriva Vietnamului, intervenţiile armate din Republica Dominicană, Congo, Laos, sînt o expresie a liniei cercurilor imperialiste agresive, care se opun pretutindeni progresului social, încearcă să înăbuşe mişcările de eliberare naţională şi aspiraţiile de libertate ale popoarelor. Luptînd într-un singur front, ţările socialiste, clasa muncitoare internaţională, noile state independente, mişcarea de eliberare naţională — toate forţele democraţiei şi progresului pot zădărnici acţiunile agresive ale imperialiştilor, pot salvgarda pacea lumii.

Ecoul deosebit pe care l-a produs Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român în rîndul mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, ale opiniei publice mondiale, constituie o dovadă grăitoare a aprecierii de care se bucură partidul nostru, contribuţia sa la întărirea unităţii mişcării muncitoreşti, la lupta pentru cauza păcii şi socialismului.

Documentele dezbătute şi adoptate în unanimitate de către Congres cuprind programul dezvoltării multilaterale a României socialiste, liniile directoare ale continuării pe o treaptă superioară a operei de desăvîrşire a construcţiei socialiste. În cuvîntarea de încheiere a Congresului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al C.C. al P.C.R., a subliniat : *„Poporul nostru liber şi stăpîn pe soarta sa, construindu-şi în mod conştient propria istorie, îşi va consacra întreaga capacitate şi putere de muncă ţelului măreţ al realizării programului adoptat de Congresul al IX-lea al partidului, grăbind şi mai mult mersul patriei noastre spre zările luminoase ale comunismului“*.

Şcoli noi şi internate pentru elevi

În următorii cinci ani se vor construi din fondurile statului peste 4 000 săli de clasă pentru şcolile de cultură generală, profesionale şi tehnice, vor fi date în folosinţă internate cu o capacitate de circa 54 000 de locuri.

SUB SEMNUL HOTĂRÎRILOR

MOBILIZARE ENTUZIASTĂ PENTRU ÎNDEPLINIREA SARCINILOR

Temelii solide ştiinţei şi şcolii

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român va rămîne înscris pe răbojul vremurilor drept momentul cînd s-au dăltuit trei pietre unghiulare ale existenţei poporului şi ţării noastre: Directivele Congresului Partidului Comunist Român privind planul de dezvoltare a economiei naţionale pe perioada 1966-1970 şi planul de 10 ani pentru dezvoltarea energeticii, Statutul Partidului Comunist Român şi Constituţia Republicii Socialiste România. Uriaşa însemnătate a acestor cărţi de căpătîi în viaţa partidului şi a statului mă determină să corectez pe bătrînul cronicar moldovean şi să afirm că, sub conducerea partidului clasei muncitoare, astăzi vremurile sînt sub puterea omului — a omului socialist.

Clasicii marxism-leninismului au strălucitul merit de a fi pus la temelia zidirii societăţii comuniste ştiinţa. Acest nedezmînţit adevăr este cuprins din plin în Directive, în Statut şi în Constituţie, arătînd că temeiul fericirii întregii ţări, puterea şi trăinicia ei se bazează pe dreptate socială, pe cultură şi ştiinţă.

Am ascultat cu încordată atenţie şi entuziasm luminoasele indicaţii programatice cuprinse în raportul Comitetului Central prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu privitoare la organizarea pe temelii solide a cercetării ştiinţifice şi a şcolii. Programul e măreţ, avîntul e uriaş, izvorît din necesităţile construcţiei României socialiste, ca şi din nevoia de a valorifica moştenirea culturală a gloriosului nostru trecut multisecular.

Ca cetăţean al acestei ţări, ca istoric şi dascăl, nu pot să nu-mi manifest pentru toate acestea mîndria de a face parte din Partidul Comunist Român, de a-mi exprima toată recunoştinţa şi gratitudinea faţă de această forţă conducătoare a patriei şi poporului nostru.

Întîmpinăm cu deosebită recunoştinţă înalta apreciere ce se dă şcolii şi dăscălimii, ştiinţei şi oamenilor de ştiinţă şi cultură şi ne angajăm să mergem cu hotărîre, neabătut, pe calea luminoasă pe care ne-o indică înţelepciunea partidului, pentru înălţarea patriei noastre, România socialistă. Grijii partidului pentru şcoală noi, profesorii, nu putem să-i răspundem mai cu vrednicie decît asigurîndu-l că ne vom face datoria.

Acum, în lumina documentelor celui de-al IX-lea Congres al partidului, sîntem şi mai convinşi de imensul rol pe care-l are şcoala, de la cea primară şi secundară pînă la cea superioară, în construirea societăţii socialiste, în formarea omului nou. Pătrunşi de răspunderea pe care o avem faţă de partid şi de popor, am depus şi vom depune şi de acum încolo toată energia şi priceperea pentru ca să facem din şcoala noastră o şcoală a vieţii, o şcoală socialistă — o şcoală care trezeşte şi promovează energia omului în toate direcţiile. Vom ţine seama în dezvoltarea continuă a şcolii, în adaptarea ei la cerinţele vitale ale construcţiei socialismului şi comunismului, de specificul ţării noastre, de tot ceea ce a fost progresist în şcoala românească, precum şi de tot ce este mai avansat în ştiinţa pedagogică universală.

Şcoala plămădeşte valorile, formează caracterele, oţeleşte voinţele. În această privinţă exemplul personal al omului de la catedră, al profesorului şi învăţătorului, are o însemnătate hotărîtoare. De aceea socotesc că toată atenţia şi grija noastră trebuie să se îndrepte către continua perfecţionare, la cel mai înalt nivel profesional, politic şi ideologic a corpului didactic, căci de valoarea acestuia depinde în cea mai mare măsură valoarea şcolii româneşti.

Fiecare dintre noi să ne angajăm a deveni exemple vii ale profesorului comunist, contribuind la continua îmbunătăţire şi desăvîrşire a învăţămîntului nostru nu numai prin activitatea noastră de fiecare zi, ci punînd la dispoziţia partidului şi guvernului toată ştiinţa şi conştiinţa noastră. Răspunzînd aceste sarcini vom arăta partidului că sînten comunişti adevăraţi şi vom căpăta noi înşine conştiinţa datoriei împlinite faţă de partid, faţă de ţară şi faţă de popor.

Acad. CONSTANTIN DAICOVICIU

La un nivel şi mai înalt

Există în viaţa fiecărui om momente care nu pot fi niciodată uitate, care se întipăresc adînc în conştiinţa lui, care îi luminează gîndurile, îi însufleţesc aspiraţiile. Asemenea momente există şi în viaţa popoarelor, cînd milioane de inimi bat în ritmul aceloraşi sentimente. Un astfel de moment a marcat Congresul al IX-lea al P.C.R., ale cărui documente, întipărite adînc în sufletele oamenilor muncii din ţara noastră, vor călăuzi întreaga lor activitate în noua etapă în care păşim acum, sub conducerea înţeleaptă a partidului.

Ca om al şcolii, sînt deosebit de impresionat de locul important pe care-l ocupă dezvoltarea învăţămîntului în preocupările partidului. Firesc, acest loc important ridică şi gradul responsabilităţilor celor ce muncesc în şcoală.

Sindicatelor din învăţămînt, sarcinile privind dezvoltarea şcolilor de toate gradele le deschid un cîmp lărgit de activitate, în condiţiile în care exigenţa muncii de pregătire a tineretului se cere a fi ridicată la un nivel şi mai înalt. Va trebui, aşa cum se arată în raportul prezentat la Congres de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, să sporim capacitatea mobilizatoare a sindicatelor, să mobilizăm pe fiecare membru de sindicat pentru a-şi îmbunătăţi necontenit activitatea profesională. În această direcţie socotim ca o sarcină primordială preocuparea pentru ridicarea nivelului de cunoştinţe ideologice ale membrilor de sindicat în scopul unei mai strînse legături dintre şcoală şi construcţia socialistă. Va trebui în primul rînd să ne preocupăm de dezbaterea în profunzime a documentelor Congresului, de însuşirea de către fi care învăţător şi profesor a spiritul acestor documente. O atenţie mai ma o vom da, în acest scop, şi sprijinirii pe fecţionării profesionale a învăţătorilor profesorilor, lărgirii orizontului lor ide logic şi de cultură generală, activităţil educative menite să contribuie la dezv tarea conştiinţei lor socialiste. Mă gî desc, de pildă, că am putea folosi m eficient, în această direcţie, activitat clubului nostru, a bibliotecilor sindica

Cred că ar fi indicat să ne preocupă mai mult de strîngerea legăturilor di tre sindicatele din şcolile de cultură g nerală şi cele din învăţămîntul superi înlesnind astfel posibilitatea ca cei ce crează în instituţiile de învăţămînt s perior să ajute mai îndeaproape pe i văţători şi profesori în perfecţiona pregătirii lor profesionale şi în îmbu tăţirea muncii instructiv-educative.

Totodată se impune ca, aşa cum se p cizează în raportul prezentat de to răşul Nicolae Ceauşescu, să ne spor preocupările pentru îmbunătăţirea c diţiilor de muncă şi de trai ale memb lor de sindicat.

Acestea sînt direcţiile spre care orientăm activitatea acum, cînd preo pările noastre se leagă în mod conc de pregătirea deschiderii noului an ş lar.

Sînt convins că, alături de toţi oa nii muncii din ţara noastră, corpul dactic din şcolile raionului nostru nu precupeţi nici un efort pentru a trad în viaţă obiectivele stabilite de cel d IX-lea Congres al partidului.

Prof. CONST. BOTEZATU
preşedintele sindicatului învăţămîn din raionul Tudor Vladimirescu

CELUI DE AL IX-LEA CONGRES

Cu inima plină de bucurie

Pentru mine care fac parte din generația mai tînără de învățători, lucrările celui de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român și în primul rînd raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu au constituit o minunată școală, posibilitatea cea mai deplină de a cunoaște multilateral semnificația măreților înfăptuiri obținute de poporul nostru sub conducerea partidului, ca și obiectivele esențiale ale activității de viitor. Am fost profund impresionată de imaginea însuflețitoare a realizărilor obținute în învățămîntul de toate gradele, a dezvoltării și continuei perfecționări a acestuia.

Una dintre cele mai minunate realități ale școlii noastre de astăzi este generalizarea învățămîntului de 8 ani, realizare care a fost posibilă datorită condițiilor create de partid. Pretutindeni, în întreaga țară, întîlnești construcții noi de școli înzestrate cu mobilier și material didactic modern. De pildă la noi, în raionul Zimnicea, s-au construit în anii șesenalului mai multe săli de clasă decît totalul sălilor de clasă existente înainte de 1948.

Sarcinile de seamă pe care, așa cum arată raportul, le pune în fața învățămîntului noua etapă a construcției socialiste din patria noastră sînt salutate cu căldură de către întregul corp didactic. Noi vedem, în faptul că se creează condiții pentru trecerea în următorii ani la mărirea duratei învățămîntului obligatoriu de cultură generală, ca și în celelalte posibilități ce se deschid în fața școlii, grija permanentă a partidului pentru pregătirea la un nivel mereu mai înalt a viitorilor constructori ai socialismului și ne exprimăm hotărîrea de a munci fără preget pentru a le asigura o asemenea pregătire.

Raportul prezentat la Congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu scoate puternic în evidență faptul că învățămîntul general trebuie să dea elevilor o temeinică pregătire, largi cunoștințe culturale, științifice și tehnice. Este necesar, după părerea mea, să îmbunătățim în această lumină atît conținutul predării disciplinelor de învățămînt, cît și utilizarea mijloacelor tehnice moderne de predare. Cred că în această privință mai există largi posibilități încă nevalorificate.

Noi, profesorii și învățătorii din învățămîntul de cultură generală, așteptăm ca în realizarea sarcinilor de mare răspundere care ne revin din documentele celui de al IX-lea Congres al partidului să simțim colaborarea mai apropiată, ajutorul mai direct al corpului didactic din instituțiile de învățămînt superior, în special pe linia documentării noastre de specialitate, ca și în problemele pedagogiei și psihologiei contemporane. În această privință se resimte necesitatea elaborării unor studii mai numeroase și mai substanțiale privind particularitățile psihice ale dezvoltării elevilor, îndrumarea muncii lor independente. Consider necesar ca și Institutul de științe pedagogice să-și aducă o contribuție mai largă la perfecționarea continuă a învățămîntului, ajutînd cadrele didactice în folosirea mijloacelor moderne de transmitere a cunoștințelor, generalizînd experiența pozitivă a unor profesori și învățători cu o îndelungată activitate didactică.

Rezerve importante pe linia îmbunătățirii învățămîntului există și în domeniul elaborării manualelor școlare. Este drept că în ultima perioadă majoritatea manualelor au fost îmbunătățite simțitor. Consider totuși că ar trebui să existe o și mai amplă preocupare pentru introducerea în manuale a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, a unor probleme privind transformările survenite în viața economică și social-politică a societății noastre. Ținînd seama că manualele sînt scrise în primul rînd pentru elevi cred că, fără a se renunța la exigență, fără a se aluneca în simplism, se pot depune eforturi pentru a face cărțile școlare mai accesibile celor cărora li se adresează. Ca învățătoare propun să se acorde mai multă atenție manualelor pentru școlarii mici, bucăților de lectură care să trezească emoții și sentimente puternice de dragoste și devotament față de partid, față de poporul nostru, față de patrie.

Creșterea competenței organizațiilor de partid în rezolvarea sarcinilor în toate domeniile de activitate constituie una din prevederile de mare importanță ale raportului Comitetului Central. Apreciez în acest sens însemnătatea prevederii noului Statut al P.C.R. ca organizațiile de bază din școli să pună în centrul activității lor ridicarea în continuare a calității procesului instructiv-educativ, să se preocupe de creșterea nivelului ideologic și politic al cadrelor didactice, de educarea elevilor în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar, al dragostei față de muncă, al principiilor moralei comuniste.

Pe lîngă activitatea depusă la catedră, cadrelor didactice de la sate le revine misiunea de a contribui la desfășurarea muncii cultural-educative de masă. La chemarea partidului, învățătorii și profesorii din satele regiunii București iau parte cu dragoste la acțiunile cultural-educative, făcînd să strălucească tot mai puternic lumina culturii în viața țărănimii cooperatiste. Va trebui, așa cum ne cere partidul, să îmbunătățim conținutul manifestărilor cultural-artistice, pentru ca acestea să răspundă cu mai multă eficacitate cerințelor procesului de dezvoltare intensivă și multilaterală a agriculturii, dezvoltării conștiinței socialiste a țărănimii cooperatiste.

Învățătorii și profesorii din țara noastră au putut cunoaște din plin roadele politicii înțelepte, pătrunsă de grijă față de om, a Partidului Comunist Român. Condițiile noastre de activitate și de viață s-au îmbunătățit și continuă să se îmbunătățească. Ne este inima plină de bucurie pentru aprecierea caldă făcută în raportul Comitetului Central cu privire la activitatea pe care o desfășoară învățătorii și profesorii de pe întreg cuprinsul țării. Aprecierea aceasta ne este un imbold pentru o activitate mai bogată în roade pe viitor, astfel ca, alături de întregul nostru popor, să participăm la îndeplinirea cu succes a hotărîrilor istorice adoptate de cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Inv. MARIA GHIRȚOI
Zimnicea

Lupta neabătută pentru calitate

Am urmărit cu un profund interes lucrările Congresului al IX-lea al partidului, puternic impresionat de vastul program pe care l-au trasat documentele lui, de încrederea în forțele poporului, în capacitățile lui creatoare care străbate de la un capăt la altul aceste documente. Peisajul României socialiste se va îmbogăți cu noi șantiere, cu noi fabrici și uzine, cu noi hidrocentrale, cu noi lăcașuri de învățămînt — semne ale unei vieți din ce în ce mai bune și mai fericite. Sînt mîndru că fac și eu parte din rîndurile celor care poartă înaltul titlu de membru al Partidului Comunist, că pot să-mi alătur eforturile la strădaniile generale pentru înfăptuirea măreților sarcini trasate cu atîta înțelepciune și clarviziune de către partid.

Raportul prezentat la Congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu se ocupă îndelung și de problemele învățămîntului, ca unul din obiectivele importante ale politicii partidului și statului nostru, reflectînd marea prețuire ce se acordă școlii și slujitorilor ei devotați. Școala, apreciată ca principalul izvor de cultură și factor de civilizație, va cuprinde în următorii cinci ani, așa cum se arată în raport, aproape un sfert din populația țării. Pe toți cei ce lucrează în școli, ca și pe părinți și pe toți oamenii muncii, i-a impresionat adînc faptul că partidul preconizează mărirea duratei învățămîntului obligatoriu și trasează sarcini cu privire la extinderea învățămîntului mediu — care va cuprinde licee de cultură generală și licee de specialitate — ca și la dezvoltarea largă a învățămîntului profesional. O nouă și grăitoare dovadă a grijii partidului pentru asigurarea accesului în școli al fiecărui copil al patriei o constituie extinderea gratuității manualelor la toate clasele școlii de cultură generală.

Perspectivele de dezvoltare și de perfecționare a școlii noastre ne fac și mai conștienți de însemnătatea sarcinilor ce decurg din nobila misiune care ne-a fost încredințată de partid — aceea de a educa și pregăti pentru viață pe viitorii constructori ai edificiului României socialiste. Am desprins, din documentele Congresului, o sarcină deosebit de importantă pentru noi, cei ce lucrăm în învățămînt: aceea de a lupta neabătut pentru ridicarea calității procesului instructiv-educativ, astfel încît viitoarele generații să poată înfăptui cu pricepere, la nivelul înalt cerut de partid, toate sarcinile ce le vor reveni. Fiecare elev care ne-a fost încredințat spre educare și instruire trebuie să termine școala cu un bogat bagaj de cunoștințe, priceperi și deprinderi. Aceasta cere din partea noastră strădanii continue, grijă pentru calitatea muncii, interes și receptivitate față de tot ceea ce pedagogia modernă aduce în lumină pentru sporirea eficacității muncii la catedră.

Ca lucrător în cadrul unei secții de învățămînt consider că noi, cei chemați să îndrumăm munca școlilor, avem răspunderi mari. Putem și trebuie să facem mai mult, de pildă, pe linia mobilizării cadrelor didactice la o activitate metodică de un nivel tot mai ridicat. Se impune astfel să găsim cele mai bune căi pentru îmbunătățirea continuă a muncii în consiliile pedagogice, în comisiile metodice, în cercurile pedagogice. Ne stau la îndemînă, în același timp, multiple posibilități de a face să se întărească strădaniile depuse de cadrele didactice în cadrul societăților științifice, al pregătirii lecturilor pedagogice etc. Cred că, dacă vom acționa cu stăruință în această direcție, vom reuși să atragem un număr tot mai mare de învățători și profesori în activitatea științifică, vom determina creșterea inițiativei lor, sporirea aportului lor la îmbunătățirea programelor și manualelor, la modernizarea metodelor de predare.

Documentele Congresului cer Ministerului Învățămîntului să acorde toată atenția dotării laboratoarelor cu aparatura necesară, precum și aprovizionării școlilor cu material didactic. Intensificînd grija față de modernizarea învățămîntului, vom spori preocupările pe care le avem pentru pregătirea cadrelor didactice în vederea cunoașterii construcției și principiilor de funcționare ale aparatelor, instrumentelor și tuturor materialelor care vor intra în dotarea școlilor, pentru mînuirea lor cu maximum de eficiență. De asemenea, pe baza consultării profesorilor din școlile raionului, vom face propuneri pentru continua îmbunătățire a aparaturii de laborator și a materialului didactic, conform cerințelor predării.

Ne pregătim pentru noul an școlar însuflețiți de istoricele hotărîri ale Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român. Cu toții vom relua activitatea cu forțe reînnoite, cu hotărîrea de a urma întocmai cuvîntul partidului, îndemnul și chemarea lui, dedicînd nobilei misiuni de educatori ai tineretului toată energia noastră creatoare.

IOAN PORUMB
învățător emerit
inspector la secția de învățămînt
a orașului Baia Mare

Răspunderile corpului didactic

Am urmărit cu adîncă emoție lucrările Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, eveniment care a marcat deschiderea unui nou capitol în istoria patriei noastre. Studiind raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca și toate celelalte documente ale Congresului, mi-am dat și mai bine seama de forța nebiruită a Partidului Comunist Român, de justețea liniei sale, de puterea și tăria regimului nostru socialist.

Ca slujitor al școlii am primit cu adîncă satisfacție măsurile stabilite de Congres cu privire la școala de cultură generală, măsuri care oglindesc grija profundă a partidului pentru generațiile tinere. Noile construcții de școli și internate, gratuitatea totală a manualelor școlare pentru clasele I—XII, îmbunătățirea programelor, a manualelor, a materialelor didactice, ca și pregătirea condițiilor pentru prelungirea obligativității învățămîntului de cultură generală vor deschide cele mai bune posibilități pentru a asigura tineretului un nivel de dezvoltare superioară, orizonturi lărgite, deprinderile temeinice de muncă necesare oamenilor chemați să contribuie la construirea comunismului.

Toate aceste minunate condiții create de partid fac să crească răspunderile noastre, ale oamenilor școlii. Noi sîntem cei chemați să valorificăm din plin condițiile minunate de care dispune școala, punîndu-le în slujba tot mai bunei instruiri și educări a tineretului. Știu că sînt în consensul unanim al colegilor mei de muncă afirmînd că noi nu ne vom precupeți nici un efort pentru a aduce la îndeplinire sarcinile trasate de partid în acest domeniu.

Nu ne îndoim că în sprijinul nostru vor veni, în mai mare măsură decît pînă acum, toți cei care au datoria să ajute școala. Editura didactică și pedagogică, de exemplu — de la care așteptăm manuale mai bune de fizică, de chimie, de matematică, precum și lucrări de literatură pedagogică menite să ne informeze asupra a ceea ce este nou în învățămîntul din țara noastră și în pedagogia universală. Institutul de științe pedagogice — căruia îi cerem mai multe și mai valoroase lucrări de îndrumare, de generalizare a experienței pozitive a învățătorilor și profesorilor. Simțim, de pildă, nevoia de a primi ajutor în ceea ce privește folosirea în școală a filmului, a magnetofonului, a emisiunilor de radio sau televiziune; am dori să se elaboreze lucrări mai corespunzătoare despre predarea ortografiei, despre munca dirigintelui etc. Așteptăm un sprijin mai eficient și din partea Întreprinderii de material didactic. Aceasta ne-a pus la dispoziție, pînă acum, multe aparate și dispozitive, dar am dori ca pe viitor produsele ei să fie mai variate, mai rezistente, mai puțin fragile, finisate cu mai multă grijă.

Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. deschid în fața școlii de cultură generală perspective mărețe, pentru a căror realizare cadrele didactice ale școlilor noastre vor munci cu entuziasm și hotărîre, sub îndrumarea partidului. Sub impresia adîncă și permanentă a acestor documente, care găsesc rezonanțe adînci în masa cadrelor didactice, ca și a întregului popor, vom începe anul școlar 1965—1966 cu hotărîrea nestrămutată de a ne îndeplini cît mai bine îndatoririle, de a merge mereu înainte, contribuind la înflorirea patriei și răspunzînd astfel înaltei prețuiri pe care partidul și poporul o acordă oamenilor muncii din școală.

Prof. EMIL GH. MUTULESCU
directorul Școlii din Murfatlar, raionul Medgidia

PE CALEA LUMINOASĂ

Perspectivele largi ale şcolii socialiste

Programul grandios aprobat de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a dat un puternic avînt creator întregului nostru popor, care îşi exprimă viu hotărîrea de a-şi dărui toată energia, toată forţa creatoare pentru înflorirea multilaterală a patriei, pentru ridicarea ei pe culmile progresului.

Perspective tot mai luminoase se deschid şcolii din ţara noastră, căreia raportul Comitetului Central al partidului, prezentat la Congres de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, i-a dat o înaltă apreciere, definind-o ca izvorul principal de cultură şi factor de civilizaţie. În anii care urmează, pe baza sarcinilor trasate de Congres, rolul şcolii va creşte considerabil, în strînsă legătură cu dezvoltarea multilaterală a economiei şi culturii din patria noastră. Ca în toate celelalte domenii, Congresul a stabilit în mod profund ştiinţific, pornind de la cerinţele vieţii sociale, principalele sarcini care stau în faţa şcolii în anii cincinalului, direcţiile ei de dezvoltare, căile şi măsurile concrete menite să asigure ridicarea continuă a nivelului învăţămîntului.

O deosebită importanţă prezintă sarcina trasată de Congres în legătură cu pregătirea condiţiilor pentru mărirea duratei învăţămîntului obligatoriu. Realizarea ei va asigura un orizont cultural mai larg pentru toţi cetăţenii ţării, ceea ce va avea adînci consecinţe în toate domeniile vieţii şi activităţii sociale. În acest scop, aşa cum a cerut Congresul, Ministerul Învăţămîntului va elabora, pe baza consultării cu membrii corpului didactic, cu specialişti din diferite ramuri ale economiei şi culturii, un studiu cu privire la aşezarea învăţămîntului, la profilul şi durata sa. Consfătuirile cadrelor didactice, presa pedagogică sînt chemate să facă cunoscute cele mai bune propuneri în legătură cu aceste obiective, întărindu-şi astfel contribuţia la îmbunătăţirea permanentă a învăţămîntului nostru.

O dezvoltare continuă va cunoaşte, în decursul anilor viitori, învăţămîntul mediu. Un număr tot mai mare de absolvenţi ai şcolii generale vor putea să-şi continue studiile în liceele de cultură generală sau în liceele de specialitate, care le vor asigura o temeinică instruire, pregătindu-i pentru munca în diferite sectoare ale economiei naţionale sau pentru continuarea studiilor în învăţămîntul superior. Extinderea gratuităţii manualelor şcolare şi la învăţămîntul mediu constituie o nouă dovadă a grijii pe care partidul o acordă pentru crearea unor condiţii tot mai bune de învăţătură tineretului studios.

În cadrul sarcinilor trasate şcolii un loc important îl ocupă ridicarea nivelului învăţămîntului pentru a asigura elevilor o temeinică pregătire ştiinţifică. În acest scop vom acorda toată atenţia, în continuare, îmbunătăţirii programelor şi manualelor şcolare, astfel încît acestea să asigure însuşirea de către elevi a cunoştinţelor de cultură generală, ştiinţifică şi tehnică necesare oamenilor societăţii socialiste în viaţa şi activitatea lor. Pentru ca elevii să-şi însuşească cuceririle ştiinţei şi tehnicii contemporane trebuie să se acorde acestora un loc mai mare în programele şi manualele şcolare. În acelaşi timp vor trebui căutate cu mai multă grijă modalităţile de a prezenta elevilor principiile ştiinţei moderne, de a le face mai bine înţelese şi mai uşor de asimilat, de a dezvolta interesul şcolarilor pentru ele.

Această problemă este strîns legată de îmbunătăţirea metodelor de predare, menite să ridice eficienţa muncii instructiv educative cu elevii. Este necesar în acest scop să studiem multilateral experienţa pozitivă a cadrelor noastre didactice, să o generalizăm în lucrări cu caracter pedagogic şi metodic, să informăm corpul didactic asupra metodelor înaintate ale practicii didactice folosite în învăţămîntul din alte ţări.

Congresul a cerut Ministerului Învăţămîntului să îmbunătăţească înzestrarea şcolilor cu aparatură tehnică, să doteze laboratoarele şcolare cu material didactic modern, de bună calitate, care să contribuie într-o măsură cît mai largă la ridicarea nivelului de pregătire al elevilor. În acest scop se impune definitivarea studiilor care s-au iniţiat în cadrul Ministerului Învăţămîntului privind întocmirea unor normative şi baremuri cu sortimentele şi calităţile de material didactic necesar predării tuturor obiectelor de învăţămînt, în funcţie de conţinutul temelor şi lecţiilor, de sarcinile lor instructiv-educative. Pe baza acestor cerinţe urmează să se asigure producţia de material didactic, care va trebui mult sporită şi îmbunătăţită pentru a acoperi necesităţile şi a răspunde pe deplin exigenţelor procesului de învăţămînt. O preocupare sporită va trebui să avem în continuare pentru producerea de material didactic modern: aparate de proiecţie şi filme didactice, magnetofoane cu benzi, picupuri cu discuri a căror eficienţă instructivă a fost confirmată de experienţa şcolii noastre şi a şcolii din alte ţări.

În lumina sarcinilor trasate de Congres se cere să manifestăm o mai mare atenţie pentru întărirea muncii de educaţie a copiilor şi tineretului. Vom asigura, în această direcţie, apariţia unor materiale menite să vină în ajutorul activităţii educative a diriginţilor, a învăţătorilor şi profesorilor, a directorilor de şcoală şi vom instrui organele de îndrumare şi control pentru a le face să trateze cu mai multă competenţă problemele acestei activităţi.

Scopul şcolii noastre este deopotrivă acela de a pregăti oameni culţi, luminaţi, setoşi de învăţătură, ca şi acela de a forma cetăţeni cu puternice convingeri şi sentimente morale, patriotice, cu înalte trăsături de caracter, cu o voinţă fermă, capabili să desfăşoare o muncă perseverentă, călîţi pentru a învinge orice greutăţi, încrezători în forţele lor, optimişti, cu dragoste de muncă, de oameni şi de viaţă, însufleţiţi de marile idealuri ale partidului, hotărîţi a le înfăptui. Vom face tot ce ne stă în putinţă pentru atingerea acestui scop, pentru a răspunde cu cinste sarcinilor pe care partidul le-a pus în faţa şcolii.

EUGEN BLIDEANU
director general în Ministerul Învăţămîntului

Dezvoltarea şi modernizarea construcţiilor şcolare

Întregul nostru popor este adînc impresionat de istoricele hotărîri ale Congresului al IX-lea al partidului, care arată cu clarviziune direcţiile de dezvoltare a României socialiste, căile prin care se va asigura progresul continuu al industriei, agriculturii şi culturii patriei noastre, ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii.

Îndeplinirea hotărîrilor Congresului al IX-lea al P.C.R. privind dezvoltarea şi modernizarea bazei materiale a învăţămîntului din ţara noastră implică sarcini de mare răspundere atît pentru organele de specialitate din Ministerul Învăţămîntului cît şi pentru organizaţiile de proiectare şi de execuţie. Noile localuri de şcoli şi internate şcolare trebuie să corespundă în mai mare măsură atît din punct de vedere funcţional — pentru a satisface cu maximum de eficienţă procesul de învăţămînt — cît şi din punct de vedere arhitectonic.

Măsurile luate pînă în prezent pentru întocmirea unor noi proiecte de şcoli — diferenţiate pentru şcolile de 8 ani şi licee — precum şi întocmirea proiectelor de localuri pentru internatele şcolare, creează posibilitatea executării unor construcţii şcolare la nivelul cerinţelor actuale ale învăţămîntului. Pentru ca ele să fie aplicate fără întîrziere este necesar ca Institutul de proiectare a construcţiilor tip, organele de avizare, C.S.P. şi Comitetul de stat pentru construcţii, arhitectură şi sistematizare să grăbească proiectarea şi avizarea noilor tipuri de construcţii şcolare.

Hotărîrile Congresului prevăd înfiinţarea unor licee diferenţiate — de cultură generală şi de specialitate. Pentru aceasta, desigur, sînt necesare proiecte adecvate care să ţină seama atît de specificul acestor noi tipuri de şcoli, cît şi de modul de amplasare a acestora.

Sarcini sporite prevăd hotărîrile Congresului pentru învăţămîntul profesional şi tehnic. Considerăm că, printr-o mai bună colaborare cu direcţiile de specialitate din ministerele de resort, actualele proiecte tip de şcoli pot fi uşor adaptate nevoilor învăţămîntului profesional şi tehnic. Dacă se adoptă principiul de bază că învăţămîntul practic trebuie să se desfăşoare în fabrică, uzină, pe ogoare etc. — atunci se vor uşura şi ieftini în acelaşi timp construcţiile şcolare din acest sector, deoarece unele funcţiuni pentru învăţămîntul practic — laboratoare, ateliere, nu vor mai trebui construite pe lîngă şcoli, ele existînd la locul de producţie.

Pentru dezvoltarea armonioasă a bazei materiale este foarte important să dăm o atenţie deosebită amplasării localurilor de şcoli şi internate, precum şi capacităţii acestora. Credem că nu este raţional să se prevadă construirea de localuri de şcoală — indiferent de profilul lor — numai după simplul criteriu al „asigurării de moment cu fonduri" sau al „intereselor proprii" ale ministerului şi sfatului popular beneficiar, fără a se ţine seama de perspectivele dezvoltării învăţămîntului. A construi o şcoală cu 4 sau 8 săli de clasă în loc de o şcoală cu o capacitate mare, în special în comune, numai pentru că nu există fonduri suficiente pe anii respectivi pentru o astfel de construcţie şi a veni după 2—3 ani cu propuneri pentru o nouă construcţie este neraţional atît din punct de vedere economic cît şi funcţional-arhitectonic. Se impune de aceea ca organele locale — şi în primul rînd secţiile de învăţămînt — să analizeze de la început necesarul de săli de clasă şi să propună a fi construite, indiferent de fondurile din care se finanţează, localuri de şcoli de capacităţi corespunzătoare, chiar dacă darea lor în folosinţă se va face în etape.

Şcolile profesionale, în special cele din mediul rural, cu profil agricol, pot coopera în mai mare măsură cu şcolile de cultură generală în privinţa folosirii spaţiilor construite, mai ales acolo unde învăţămîntul de cultură generală se desfăşoară într-o singură serie. Această cooperare va conduce atît la o mai bună folosire a spaţiilor construite, cît şi la amplasarea în comună a unui local de şcoală mai impunător din punct de vedere arhitectonic. Pentru aceasta este necesar ca atît la nivelul regiunilor cît şi la nivelul ministerelor să existe o mai strînsă colaborare în amplasarea şi avizarea construcţiilor şcolare. De altfel, sarcina trasată de Congres pentru definitivarea schiţelor de sistematizare a oraşelor şi satelor va uşura amplasarea construcţiilor şcolare şi va duce la evitarea unor greşeli care impun ulterior corecturi costisitoare sau nesoluţionabile din punct de vedere funcţional şi arhitectonic.

Congresul a trasat sarcina de a se construi, în perioada 1966—1970, internate şcolare cu circa 54 000 de locuri. Ministerul Învăţămîntului, împreună cu organele de proiectare, au studiat şi întocmit în acest sens mai multe proiecte tip de internate cu 120 şi 180 de locuri, cu cantină, ca şi proiecte tip pentru cămine cu o capacitate de 300 locuri şi cantine separate. Aceste proiecte urmează a fi tipizate şi aprobate ca proiecte tip sau refolosibile pentru a fi tipărite şi difuzate sfaturilor populare şi organelor interesate. Pentru asigurarea celor 10 000 de locuri în internate pe lîngă liceele din mediul rural, organele de resort din Ministerul Învăţămîntului studiază reţeaua liceelor înfiinţate sau care vor lua fiinţă în viitor, pentru a putea găsi soluţiile cele mai corespunzătoare pentru amplasarea internatelor şcolare.

În privinţa modernizării mobilierului s-au executat prototipuri noi, care sînt în curs de omologare pentru a fi tipizate sau standardizate şi care urmează să intra în execuţie în anii viitori. Pentru dotarea corespunzătoare a şcolilor cu aparatajul necesar laboratoarelor, considerăm că C.S.P. trebuie să prevadă în costul investiţiei, pe lîngă mobilier, şi costul aparatajului pentru laboratoare.

Acestea sînt cîteva măsuri ce au fost luate sau urmează a fi luate în continuare pentru ca sarcinile trasate de cel de al IX-lea Congres al P.C.R. în privinţa dezvoltării bazei materiale a învăţămîntului din patria noastră socialistă să poată fi îndeplinite cu succes. Realizarea lor impune o documentare permanentă şi multilaterală a celor ce lucrează în organele de resort din Ministerul Învăţămîntului şi din organizaţiile de proiectare, o colaborare continuă între acestea şi corpul profesoral.

Ing. C. PEŞTIŞAN
directorul Direcţiei construcţiilor din Ministerul Învăţămîntului

TRASATĂ DE PARTID

Învăţămîntul nostru într-o nouă etapă

Învăţămîntul nostru se află în pragul unei noi etape, de mare însemnătate pe drumul ridicării pe o treaptă mai înaltă a nivelului cultural al poporului, al afirmării pe plan mondial a şcolii româneşti. Iată constatarea pe care noi, cei ce lucrăm în învăţămînt, o desprindem pentru domeniul nostru de activitate, cu nespusă bucurie şi mîndrie, cu simţul de răspundere al înaltei noastre misiuni, din raportul prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, ca şi din celelalte documente ale Congresului.

Pentru ca pînă în 1970 să ajungem ca aproape un sfert din populaţia României socialiste să urmeze una dintre formele învăţămîntului de stat, pentru a pregăti condiţiile de extindere a duratei învăţămîntului general, pentru a lărgi sfera şi conţinutul învăţămîntului mediu şi a asigura în toate şcolile un nivel de predare care să îmbine tradiţiile noastre progresiste cu tot ceea ce este mai înaintat în pedagogia mondială este necesar ca toţi cei ce muncesc în învăţămînt să-şi unească eforturile, orientîndu-le pe direcţiile clare, însufleţitoare stabilite de partid.

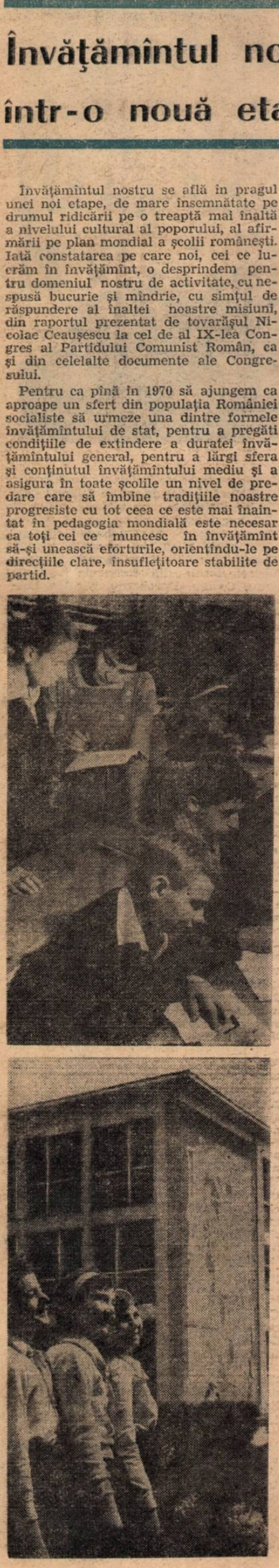

În anul şcolar 1965—1966 vor învăţa în şcolile generale de 8 ani ale Capitalei 166 500 de elevi, iar în clasele IX—XI 26 180 de elevi, adică mai mult decît în liceele din întreaga Românie a anului 1938. Toţi elevii care vor păşi în acest an şcolar pe porţile şcolilor, de la cei din clasa I pînă la cei din clasa a XI-a, vor fi întîmpinaţi cu un minunat dar al partidului: manuale gratuite. Numai în Capitală acestea vor însuma aproximativ 1 600 000 volume.

Mulţi dintre elevii Capitalei vor învăţa, începînd din toamna aceasta, în şcoli noi. Într-adevăr, la 15 septembrie vor fi date în folosinţă 160 de săli noi de clasă. Toate şcolile vor primi în continuare mobilier nou, materiale didactice şi instrumente de laborator.

Pe baza indicaţiilor preţioase în legătură cu liniile de perspectivă ale învăţămîntului conţinute în raportul prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu noi am iniţiat un studiu privind lărgirea în continuare a bazei materiale pentru învăţămîntul de cultură generală. Acest studiu se referă la construirea de noi licee amplasate în cadrul marilor ansambluri de locuinţe recent construite în Drumul Taberei, Balta Albă, str. Sergent Nitu Vasile etc. În realizarea acestor obiective aşteptăm contribuţia operativă a Direcţiei de construcţii din Ministerul Învăţămîntului şi a organelor de proiectare, cărora le solicităm să ne pună la dispoziţie, în cît mai scurt timp, proiectele şi documentarea tehnico-economică. Este neapărat necesar ca aceste proiecte să asigure o mai mare varietate a rezolvărilor arhitectonice şi, în acelaşi timp, să permită realizarea unor clădiri corespunzătoare desfăşurării la nivel ridicat a procesului instructiv-educativ.

Trecerea la construirea unor clădiri adaptate cît mai deplin funcţionării liceelor ne va permite în acelaşi timp realizarea în perspectivă a unui alt obiectiv înscris în planul nostru: separarea şcolilor de 8 ani de licee, astfel încît să creăm ambelor tipuri de şcoală condiţii mai bune de funcţionare în raport cu specificul lor.

Principalul obiectiv pe care-l vom urmări cu consecvenţă în decursul cincinalului, pe baza indicaţiilor din raportul prezentat la Congres de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, este creşterea calităţii învăţămîntului. În acest scop secţia noastră de învăţămînt, printre alte măsuri pe care urmează să le ia, sintetizează în prezent constatările brigăzilor de metodişti care au urmărit în cursul anului şcolar trecut predarea şi însuşirea cunoştinţelor la anumite obiecte de învăţămînt — matematică, fizică, chimie, limba română — precum şi concluziile pe marginea examenului de maturitate. Pe baza acestui studiu vom prezenta Ministerului Învăţămîntului o serie de propuneri privind îmbunătăţirea programelor şi manualelor, întărirea activităţii metodice a cadrelor didactice etc.

Probleme de cea mai mare importanţă ridică în faţa noastră crearea liceelor industriale, economice etc. Consider că în această privinţă va trebui să ne aducem contribuţia la studierea amănunţită a profilării fiecăreia dintre şcolile care vor fi create, în funcţie de posibilităţile unei strînse îmbinări a pregătirii teoretice şi practice, valorificînd tradiţiile pozitive ale învăţămîntului nostru în acest domeniu şi rezultatele cele mai importante obţinute pe plan mondial.

În etapa imediat următoare, veriga principală pentru îmbunătăţirea activităţii şcolilor de cultură generală este, după părerea noastră, perfecţionarea corpului didactic în domeniul specialităţii şi pe tărîm metodico-pedagogic. Considerăm că în această direcţie poate aduce o contribuţie de cea mai mare însemnătate strîngerea legăturilor de colaborare cu instituţiile de învăţămînt superior şi în primul rînd cu Universitatea din Bucureşti. Începuturi au fost făcute încă din anul trecut, prin organizarea unor cicluri de prelegeri asupra celor mai noi preocupări din diferite domenii ştiinţifice, susţinute în faţa profesorilor din şcolile medii de către oameni de ştiinţă, academicieni, cadre didactice universitare. Ne propunem ca în acest an să solicităm un sprijin şi mai larg din partea catedrelor de specialitate, prin expuneri şi consultaţii, prin organizarea unor stagii de activitate efectivă ale profesorilor de liceu — în primul rînd ale celor de fizică şi chimie — în cele mai moderne laboratoare ale instituţiilor de învăţămînt superior.

Documentele celui de al IX-lea Congres ne-au dat imbold să lărgim aria acţiunii de modernizare a predării, să grăbim şi să amplificăm introducerea în şcoli a mijloacelor audio-vizuale care şi-au dovedit în practică eficacitatea. Studiind experienţa pozitivă existentă în acest domeniu, vom face cunoscute tuturor cadrelor didactice din Capitală procedeele bune folosite de unele şcoli, care au obţinut în anul trecut rezultate deosebite în domeniul utilizării mijloacelor audio-vizuale moderne. Cabinetul pedagogic orăşenesc, pe care-l vom crea în noul an şcolar, va aduce şi el o contribuţie importantă în vederea extinderii utilizării mijloacelor moderne de predare. Aici vor fi prezentate şi demonstrate prototipurile de material didactic nou produs de I.M.D., vor fi organizate discuţii în vederea îmbunătăţirii diferitelor tipuri de material didactic existent etc. Pe aceeaşi linie a colaborării noastre mai strînse cu Intreprinderea de material didactic ţin să relev instalarea în cursul noului an şcolar, la liceul „Ion Neculce", a unui laborator lingvistic prototip, care urmează să fie experimentat. De asemenea, se prevede continuarea acţiunii de extindere a filmotecii didactice de pe lîngă secţia noastră de învăţămînt.

Laolaltă cu întreaga dezvoltare în ritm impetuos a economiei şi culturii României socialiste păşeşte înainte şi învăţămîntul nostru. Vom căuta să ne arătăm demni de înalta misiune pe care ne-a încredinţat-o poporul, muncind neobosit pentru îndeplinirea la un înalt nivel calitativ a sarcinilor care ne revin din documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român.

SOFIA PUŞCAŞU
şeful secţiei de învăţămînt
a Sfatului popular al Capitalei

Manuale didactice la nivel calitativ superior

Entuziasmul cu care întregul nostru popor a primit sarcinile măreţe trasate de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea României socialiste în următorii cinci ani este o expresie vie a încrederii lui nețărmurite în înţelepciunea partidului, a aderiunii lui totale la programul elaborat de partid pentru înaintarea ţării noastre spre culmile socialismului, spre comunism.

Continuarea industrializării socialiste, a dezvoltării agriculturii, creşterea potenţialului spiritual al ţării noastre prin înflorirea ştiinţei şi învăţămîntului, prin cultivarea trăsăturilor morale înalte ale omului nou sînt obiectivele de căpetenie ale activităţii întregului popor în anii următori. Un loc de seamă în ansamblul strădaniilor generale pentru dezvoltarea ţării îl ocupă activitatea şcolii. În perioada 1966—1970 învăţămîntul se va caracteriza prin creşterea numărului de elevi şi studenţi, prin ridicarea nivelului întregii munci instructiv-educative.

Din aceste prevederi izvorăsc sarcini deosebit de importante pentru toţi lucrătorii Editurii didactice şi pedagogice. Cartea şcolară ocupă, într-adevăr, un loc dintre cele mai importante în munca de pregătire a tineretului. Din manualele de şcoală au început să cunoască tainele slovelor oamenii de ştiinţă şi cultură, din ele învaţă acum, pe băncile şcolii, constructorii viitorului, cutezătorii savanţi de mîine. Iată de ce colectivul editurii noastre are obligaţia să realizeze cărţi la un nivel calitativ superior, al căror conţinut să fie în pas cu noile cuceriri ale ştiinţei şi culturii.

Începînd din toamna aceasta, prin grija partidului, nu numai elevii din şcoala obligatorie de cultură generală, dar şi elevii din licee vor primi manuale în mod gratuit. Aceasta sporeşte şi mai mult obligaţiile noastre.

În raportul prezentat la Congres de tovarăşul Nicolae Ceauşescu se subliniază că trebuie luate măsuri în vederea perfecţionării manualelor. Pentru a răspunde acestei sarcini, redacţiile editurii noastre se străduiesc să introducă în cărţile şcolare, la nivelul înţelegerii elevilor, realizările ştiinţei moderne cu aplicaţii directe în tehnică. Astfel, în manualele de matematică ale claselor IX—XII se vor introduce elemente de teoria mulţimilor, de teoria probabilităţilor şi statistică matematică, de calcul vectorial. În manualele de fizică se va insista mai mult asupra descoperirilor noi din domeniul fizicii teoretice şi aplicate, iar în cele de chimie se vor explica principalele fenomene chimice ce au loc în marile combinate din ţara noastră.

Manualele trebuie să contribuie mai mult la educaţia patriotică a tineretului şcolar. În activitatea viitoare vom fi preocupaţi să zugrăvim cu mai multă putere de convingere trecutul de luptă al poporului nostru pentru apărarea independenţei naţionale, lupta partidului în ilegalitate, faptele eroice ale comuniştilor şi uteciştilor în condiţiile grele ale trecutului. Totodată vom căuta să reflectăm mai bine realitatea de azi, cuceririle dobîndite de oamenii muncii din patria noastră sub conducerea gloriosului Partid Comunist, astfel ca manualele să trezească în sufletele elevilor sentimentul de mîndrie naţională, bucuria de a fi urmaşii generaţiilor care au luptat pentru o viaţă liberă şi fericită.

Manualele de limba şi literatura română vor cuprinde cele mai valoroase opere ale scriitorilor noştri clasici şi contemporani. Elevii vor găsi în ele pagini reprezentative din operele lui Alecsandri, Eminescu, Rebreanu, Goga, Arghezi şi alţii, comentarii mai adîncite, mai judicioase asupra acestor opere, asupra istoriei literaturii noastre în general.

Este nevoie să folosim în manualele pe care le vom edita un stil mai accesibil elevilor, mai nuanţat, care să-i atragă şi să le ofere modele de exprimare.

Îmbunătăţirea calităţii manualelor ne obligă pe fiecare din noi la o bogată activitate de documentare, la un contact permanent cu şcoala. În viitor vom intensifica discuţiile cu cadrele didactice pe marginea manualelor, vom spori numărul asistenţelor redactorilor la ore, participarea lor la consfătuirile în care se discută noutăţi din domeniul diferitelor discipline.

Încheind munca de editare a manualelor şcolare pentru anul de învăţămînt 1965/1966 lucrătorii editurii noastre depun în prezent eforturi pentru asigurarea apariţiei la vreme a manualelor de care se vor sluji elevii în anul şcolar 1966—1967. Este vorba de asigurarea şcolilor de cultură generală şi profesionale cu aproximativ 600 de titluri, într-un tiraj de 23 500 000 exemplare. Totodată sarcina înfiinţării liceelor de specialitate — economice, industriale, pedagogice, agricole — ne obligă să reflectăm de pe acum asupra celor ce vom avea de făcut pentru pregătirea manualelor necesare procesului instructiv-educativ din aceste tipuri de şcoli.

Colectivul nostru a luat măsuri pentru asigurarea manualelor gratuite începînd cu viitorul an şcolar şi pentru elevii claselor IX—XI. Ca urmare, la cărţile în valoare de 113 milioane lei pe care le scoatem pentru clasele I—VIII se vor adăuga altele, în valoare de cca 25 de milioane, pentru clasele mari ale şcolii de cultură generală.

Colectivul de lucrători ai Editurii didactice şi pedagogice, însufleţit de istoricul bilanţ făcut recent la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, de minunatul program trasat de partid este hotărît să muncească cu zel pentru înfăptuirea hotărîrilor partidului, care şi în domeniul învăţămîntului dau întregii activităţi mai multă frumuseţe şi măreţie.

Prof. MIHAI ROMAN
redactor şef al Editurii didactice
şi pedagogice

VACANȚA

Ce arată munca din prima etapă

An cu an se face tot mai adînc simțită grija partidului și a statului nostru de a oferi copiilor o vacanță cît mai plăcută și mai frumoasă și în același timp cu o cît mai mare valoare educativă. O rețea imensă de tabere regionale și centrale, de tabere sportive, de baze și puncte turistice este pusă la dispoziția tuturor copiilor patriei.

Chemați să-și fortifice sănătatea, puterile fizice și intelectuale în cele mai pitorești locuri ale țării, elevii petrec zile de neuitat în tabere, poposesc cu bucurie la bazele turistice de pe coastele munților și de pe malul mării, cercetează cu nesaț fața nouă a patriei, orașele și satele ei, locurile și monumentele istorice care vorbesc despre lupta poporului pentru libertate și independență națională, despre lupta clasei muncitoare, condusă de partidul ei marxist-leninist.

Sumele din ce în ce mai importante ce se alocă din bugetul țării pentru tabere și excursii, experiența dobîndită în organizarea acestora oferă cadrelor didactice posibilitatea de a desfășura în timpul vacanței de vară o intensă activitate educativă menită să-i fortifice și să-i recreeze pe elevi, să le îmbogățească orizontul, să le întărească dragostea față de patria socialistă, devotamentul față de Partidul Comunist Român.

Toată grija pentru măsurile de organizare

Controlul organizat recent de brigăzi ale comandamentului central al vacanței elevilor într-o serie de tabere din regiunile Argeș, Brașov, Dobrogea, Ploiești și Mureș-Autonomă Maghiară a arătat preocuparea secțiilor de învățămînt și a comitetelor regionale U.T.M. de a asigura toate măsurile pentru buna desfășurare a vacanței. S-au luat în acest scop, în primul rînd, măsuri de organizare : s-au asigurat aparatul didactic și medico-sanitar corespunzător, condițiile materiale necesare pentru a se realiza din plin reconfortarea copiilor și desfășurarea unor variate activități cultural-artistice și sportive. Folosind cu grijă fondurile alocate, secțiile de învățămînt regionale, sprijinite de comitetele regionale U.T.M., au reparat din vreme localurile taberelor, au verificat instalațiile electrice și sanitare, au îmbunătățit dotarea dormitoarelor, a sălilor de mese, a grupurilor alimentare, a cabinetelor medicale, a cluburilor. Aproape peste tot s-a verificat fondul de cărți al bibliotecilor din tabere, care a fost îmbogățit cu literatură clasică și contemporană, cu cărți pentru copii. S-au asigurat abonamente la diferite ziare și publicații pentru cei mici, s-a procurat materialul sportiv și pionieresc necesar.

O deosebită grijă s-a vădit pentru asigurarea condițiilor igienico-sanitare, a unei hrane substanțiale, pregătită cu alimente proaspete. În acest scop au fost create spații frigorifere, s-au asigurat mijloace de transport pentru alimente. În multe locuri (de exemplu la Sinaia, la Bușteni, la unele tabere din regiunea Brașov etc.) administrațiile taberelor au încheiat contracte cu cooperative agricole de producție, ceea ce le-a dat posibilitatea să primească zilnic alimente proaspete din abundență și să ofere copiilor o masă substanțială, plăcută și variată

Secțiile de învățămînt au acordat o deosebită atenție procurării materialelor audio-vizuale necesare activității în tabere Astfel, taberele de la Năvodari și 2 Mai, taberele din Sinaia, Ștefești, Cheia și Telega sînt înzestrate cu televizoare, cu aparate de radio, cu magnetofoane, au discoteci bogate, în care muzica noastră populară este bine reprezentată. Totodată, majoritatea conducerilor de tabere au organizat baze sportive simple sau au obținut sprijinul organelor U.C.F.S. pentru folosirea bazelor sportive din localitățile respective, au procurat jocuri de șah, mese și palete de ping-pong, mingi pentru volei și handbal.

O activitate plină de conținut educativ

Respectînd specificul activității din timpul vacanței, în care trebuie să predomine activitatea în aer liber, recreativă și reconfortantă, cadrele didactice din taberele vizitate au acordat loc de frunte întrecerilor sportive de tot felul, excursiilor și drumețiilor, vizitelor în întreprinderi. Cu deosebire i-au impresionat pe copii întîlnirile cu activiști de partid și de stat, cu oameni de știință, scriitori, artiști, fruntași în producție. I-au atras mult, de asemenea, convorbirile politice, lectura presei și a diferitelor cărți din biblioteca taberei. N-au lipsit nicăieri mult îndrăgitele focuri de tabără, programele artistice, simpozioanele și serile literare, serbările cîmpenești, concursurile de cîntece și poezii, montajele literar-muzicale pe teme patriotice, vizionările de filme, de spectacole. Acolo unde condițiile au permis, copiii au făcut plajă, au înotat.

Succesul tuturor acestor activități se datorește faptului că ele au fost diferențiate pe grupe de vîrstă și au avut la bază o largă consultare a elevilor, realizată de către instructorii de detașamente, de către instructorul superior de pionieri sau organizatorul U.T.M. — cum s-a întîmplat bunăoară în taberele de la Sinaia, Bușteni, Telega, Izvoarele, Ștefești și Cheia, de la Homorod, Chirui și Răstolița, de la Schitu și 2 Mai, de la Olteni, Bran, Timișul de Sus, Dîmbul Morii și Brădet, de la Păuleasca, Lotru, Bughea și Cozia, unde se desfășoară o activitate vie, plăcută și interesantă. În toate aceste tabere copiii au învățat cîntece și poezii despre patrie și partid, jocuri sportive și de orientare turistică, au fost antrenați în excursii, vizite și drumeții, în competiții sportive.

Îndrumați de instructorii de detașamente și de profesorii de muzică și de educație fizică, elevii au organizat frumoase focuri de tabără și serbări cîmpenești în cinstea Congresului al IX-lea al P.C.R., au susținut concursuri și montaje literar-muzicale cu teme ca „Înflorește patria mea", „Slavă partidului" etc.

În taberele din regiunea Argeș s-a pus un accent deosebit pe organizarea de excursii, vizite și drumeții, în scopul cunoașterii de către elevii veniți din diferite colțuri ale țării a frumuseților acestei regiuni, a realizărilor obținute de oamenii muncii de aici, sub conducerea partidului. Tabăra de la Lotru, de exemplu, a organizat 7 excursii îmbinate cu drumeții. Taberele din regiunea Ploiești au organizat vizite la Muzeul Doftana, la hidrocentrala Moroeni etc.

Cînd priceperea și simțul de răspundere sînt îmbinate cu inițiativa

Alături de taberele regionale și centrale, de taberele sportive, în anul acesta organele de învățămînt au acordat mai multă grijă și taberelor locale și cluburilor, care cuprind pe tot timpul vacanței, întreaga masă de elevi. De exemplu, în regiunea Argeș s-au organizat 272 de tabere locale și 197 de cluburi. În regiunea Mureș-Autonomă Maghiară funcționează 285 de tabere locale, 191 cluburi pentru pionieri și 31 de cluburi pentru elevii școlilor medii și profesionale. Multe din aceste tabere și cluburi desfășoară o activitate interesantă, cu frumoase rezultate educative. Tabăra locală din Sibiu, de exemplu, arată rezultatele la care se poate ajunge atunci cînd priceperea și simțul de răspundere sînt îmbinate cu inițiativa, cu grija de a desfășura o activitate educativă bogată, interesantă, atractivă. Cadrele didactice antrenate în organizarea și desfășurarea activității acestei tabere au realizat, împreună cu elevii, un reușit program artistic cu tema „Mulțumim din inimă partidului" și un montaj de versuri cu tema „Te slăvim, partid iubit", au organizat o serbare cîmpenească, numeroase drumeții prin împrejurimi etc.

Un interes deosebit acordă secțiile de învățămînt regionale și comitetele regionale U.T.M. organizării excursiilor interregionale, de vizitare a Capitalei și a litoralului, excursii menite să-i ajute pe elevi să-și completeze și să-și adîncească cunoștințele, să le dezvolte sentimentele patriotice. Pentru buna desfășurare a excursiilor numeroase secții de învățămînt au solicitat din timp sprijinul comandamentului central al vacanței elevilor, au verificat cu tot discernămîntul necesar obiectivele stabilite, măsura în care itinerarele respective corespund particularităților de vîrstă ale elevilor. Așa au procedat, de exemplu, secțiile de învățămînt ale regiunilor Dobrogea și Bacău sau secția de învățămînt a orașului Constanța, care au arătat o deosebită grijă pentru realizarea unor itinerare raționale, care să nu-i oboseacă pe copii și, în același timp, să-i ajute în cunoașterea principalelor obiective economice și culturale.

Să respectăm toate cerințele

Controlul efectuat în regiunile amintite a arătat că în unele raioane, în unele regiuni, organele de învățămînt trebuie să acorde mai multă atenție felului cum este organizată vacanța elevilor. Secțiile de învățămînt trebuie să manifeste mai multă grijă în ceea ce privește respectarea planificării trimiterii copiilor în tabere la munte sau la mare, în excursii interregionale, în excursii de vizitare a Capitalei și a litoralului. Prezentarea unui număr mai mare sau mai mic de copii în tabere, la bazele turistice, creează greutăți în asigurarea cazării, a unei mese corespunzătoare.

Pentru ca excursiile să ofere într-adevăr copiilor posibilitatea de a cunoaște frumusețile și bogățiile patriei, mărețele realizări ale oamenilor muncii conduși de partid, este necesar ca aceste acțiuni să fie organizate corespunzător cerințelor igienice și pedagogice. În acest scop, secțiile de învățămînt vor lua măsuri ca excursiile interregionale să se organizeze numai cu aprobarea comandamentului central, interzicîndu-se școlilor să pornească în excursii la întîmplare, fără a avea condiții asigurate. Faptul că nu de mult secția de învățămînt a regiunii Brașov a fost pusă într-o situație grea, cerîndu-i-se să cazeze peste plan elevi din Rîmnicu-Vîlcea, din Timișoara, din Găești, Buzău, Sebeș-Alba, arată că în această direcție este necesar un interes sporit din partea organelor de învățămînt respective.

Organizatorii de excursii, directorii de școli trebuie să dovedească mai multă răspundere în stabilirea componenței loturilor de copii care pleacă în excursii, în îndrumarea acestora asupra echipamentului necesar. În lotul de elevi de la Horez, de exemplu, care a vizitat recent litoralul, au fost cuprinși elevi de clasa a IV-a alături de cei din clasa a XI-a. Este greu de înțeles la ce nivel au fost date explicațiile asupra obiectivelor vizitate, cum au putut face față copiii din clasa a IV-a unor eforturi fizice atît de mari.

Realizarea în continuare a unei vacanțe cu adevărat frumoase cere ca pretutindeni în tabere să se acorde mai mare atenție problemelor organizatorice și administrativ-gospodărești, precum și problemelor legate de conținutul activității educative. Este necesară mai multă grijă pentru folosirea factorilor naturali — apă, aer, soare — în călirea organismului copiilor, pentru asigurarea unei bogate activități sportive, pentru diferențierea pe vîrste a întregului program de activitate.

Creșterea eficienței muncii educative din tabere implică înlăturarea manifestărilor de formalism existente încă în unele tabere, a metodelor greșite folosite în unele cazuri. Disciplina copiilor, buna lor comportare se asigură nu prin severitate exagerată, prin măsuri dure, ci prin punerea la punct a tuturor problemelor organizatorice, prin programe atractive, frumoase, corespunzătoare particularităților de vîrstă ale copiilor.

Viața taberelor și cluburilor locale arată că este necesară o muncă mai intensă de îndrumare și control din partea secțiilor de învățămînt raionale și orășenești, a secțiilor de învățămînt regionale. Există încă destul de multe tabere locale a căror activitate nu vădește suficient spirit organizatoric și pedagogic, suficientă preocupare pentru modul cum își petrec copiii zilele de vacanță, pentru eficacitatea activităților organizate cu ei. Taberele locale din comunele Kogălniceanu, Ovidiu, Dorobanțu, Nicolae Bălcescu — regiunea Dobrogea, de exemplu, au oferit prea puține clipe plăcute copiilor tocmai datorită lipsei de îndrumare din partea organelor de învățămînt.

Planurile de muncă întocmite în tabere trebuie să fie orientate în mai mare măsură spre cunoașterea frumuseților și bogățiilor localității respective și ale împrejurimilor, a nesecatului tezaur folcloric cultural și artistic, spre cunoașterea celor mai importante obiective economice și culturale, precum și a locurilor și monumentelor istorice care amintesc de lupta poporului nostru pentru libertate și independență națională, de lupta clasei muncitoare împotriva asupririi și exploatării. Itinerarele excursiilor și drumețiilor, tematica vizitelor trebuie să asigure — pe lîngă cunoașterea pitorescului natural, a florei, faunei și reliefului ținuturilor străbătute — cunoașterea vieții noastre socialiste, a contribuției omului la înfrumusețarea orașelor și satelor patriei, a măreților realizări ale poporului în domeniul industriei și agriculturii, al științei și al tehnicii, al învățămîntului și sănătății, al artei și culturii.

Simpozioanele, focurile de tabără, întîlnirile cu activiști de partid și de stat trebuie astfel organizate încît să contribuie, prin conținutul lor, la o mai adîncă înțelegere de către elevi a frumuseții și importanței drumului parcurs de poporul nostru sub conducerea partidului, precum și a semnificației deosebite pe care o are luminosul program al Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român pentru dezvoltarea României socialiste.

Cîntecele și poeziile despre patrie și partid învățate de elevi în tabere, lectura regulată a presei, lectura diferitelor cărți din biblioteca taberei, întîlnirile cu oameni de știință și cultură, cu muncitori, cu activiști, vizitarea muzeelor, a monumentelor și locurilor istorice trebuie să contribuie mai mult la stimularea interesului elevilor pentru cunoașterea istoriei patriei, a tradițiilor noastre înaintate de luptă, a figurilor de luptători patrioți care și-au pus întreaga lor viață în slujba intereselor poporului. Concursurile de jocuri și cîntece organizate în tabere, concursurile de desene, de fotografii, de compoziție și versuri cu tema „Patria mea" trebuie să fie astfel orientate, încît să ofere elevilor posibilități cît mai largi pentru a-și manifesta dragostea față de patria noastră socialistă, devotamentul și recunoștința profundă față de partid.

Folosind toate mijloacele care ne stau la dispoziție, ajutorul organizat al tuturor factorilor ce ne pot sprijini, să acționăm în așa fel încît să asigurăm tuturor copiilor o vacanță frumoasă, reconfortantă, de neuitat.

Prof. MARIA POPESCU
directorul Direcției activități educative din Ministerul Învățămîntului

DIN EXPERIENŢA ANULUI ÎNCHEIAT

„Momentul ortografic" şi lecţia de ortografie

În anul şcolar încheiat, colectivul didactic al şcolii noastre s-a preocupat în mod special de înarmarea elevilor cu deprinderi de scriere corectă.

Ne-am pus în primul rînd întrebarea de ce — cu toate eforturile făcute de învăţători şi profesori — elevii continuă totuşi să facă greşeli de ortografie. Pentru a da un răspuns ştiinţific acestei întrebări conducerea şcolii a cerut comisiilor metodice de specialitate să cerceteze problema respectivă şi să propună măsuri corespunzătoare.

Membrii comisiilor de limba română de la clasele I—IV şi V—VIII au început prin a-şi completa informaţia documentară (au studiat unele lucrări cum sînt „Activizarea predării ortografiei pe baza ţinerii evidenţei particularităţilor individuale ale elevilor în clasele III—IV", „Psihologia însuşirii gramaticii şi ortografiei", „Dezvoltarea deprinderilor ortografice la elevii din clasa a II-a" etc.) şi au făcut o serie de asistenţe la lecţii. S-a constatat că învăţătorii şi profesorii dau o atenţie deosebită însuşirii conştiente şi active a cunoştinţelor de gramatică, folosind în acest scop procedee variate, punînd accentul pe munca independentă a elevilor, stimulînd gîndirea acestora. Dar lecţiile de gramatică, oricît ar fi ele de bine pregătite şi predate, nu sînt suficiente pentru formarea deprinderilor de scriere corectă dacă nu se stăruie în mod special şi pe însuşirea cunoştinţelor de ortografie, pe formarea deprinderilor în această direcţie. De aceea s-a hotărît să se introducă la lecţiile de gramatică şi de lectură literară, ori de cîte ori este posibil, „momentul ortografic". În cadrul acestui „moment" elevii au fost puşi în situaţia de a face exerciţii de ortografie în legătură cu chestiunile studiate la gramatică şi la lectura literară şi li s-a cerut totodată să dea motivaţia ortogramelor respective. În felul acesta ei şi-au putut consolida numeroase deprinderi de scriere corectă pe baza aplicării conştiente a cunoştinţelor de gramatică.

S-a trecut de asemenea la întocmirea „fişelor ortografice". Este vorba, anume, de consemnarea ortogramelor şi a explicaţiei lor în pagini rezervate special în acest scop în caietul de notiţe la limba română.

Făcîndu-se un pas mai departe, s-au organizat lecţii speciale de ortografie. Acestea au ridicat în faţa noastră destul de multe probleme — şi de organizare, şi de conţinut — întrucît programele de învăţămînt nu prevăd asemenea lecţii, iar lucrările de metodică nu se ocupă în mod special de predarea ortografiei, ci o includ în predarea lecţiilor de gramatică, legînd-o de predarea cunoştinţelor de morfologie şi sintaxă. În lecţiile de ortografie (pe care le-am organizat în unele ore rezervate prin programă gramaticii), am urmărit fie însuşirea de noi cunoştinţe de ortografie (în special la clasele mici), fie consolidarea şi adîncirea cunoştinţelor din acest domeniu însuşite la lecţiile de gramatică. În cadrul lor s-au făcut îndeosebi exerciţii aplicative, stăruindu-se asupra explicării ştiinţifice a regulilor de ortografie.

După realizarea cîtorva lecţii de acest gen s-au dat, pentru verificare, lucrări de sondaj. S-a constatat că noţiunile de ortografie studiate în lecţii speciale au fost mult mai temeinic însuşite de către elevi decît cele explicate cu prilejul predării unor cunoştinţe de gramatică.

În laboratorul de ştiinţe naturale al Şcolii de 8 ani nr. 96 din Bucureşti

Ne propunem ca în anul care începe să ducem mai departe experienţa noastră în domeniul înarmării elevilor cu temeinice cunoştinţe şi deprinderi de ortografie, pentru a putea desprinde concluzii cît mai precise.

Prof. ELENA POPESCU BRÎNZAN
director adjunct al Şcolii generale
de 8 ani nr. 166 Bucureşti

Proiectarea preparatelor microscopice

La lecţiile de ştiinţe naturale ţinute în şcoala noastră s-a folosit cu bune rezultate, în vederea proiectării preparatelor microscopice, sau a mişcării browniene, o instalaţie realizată cu mijloace proprii.

Instalaţia cuprinde un microscop (microscopul şcolar I.O.R.), o prismă de 90°, suporturile şi stativele necesare, precum şi un ecran mat, confecţionat prin lipirea hîrtiei de calc pe o ramă de 60x50 cm. Prin folosirea microscopului şcolar I.O.R. am obţinut iluminarea mai bună a ecranului. În acest scop am iluminat oglinda microscopului cu un aparat de proiecţie. Am fost însă obligaţi să asigurăm camuflarea aparatului de proiecţie, pentru ca fascicole de lumină să nu ajungă pe ecran şi pe peretele clasei.

Pentru proiecţie am fixat preparatul microscopic pe masa microscopului, pe

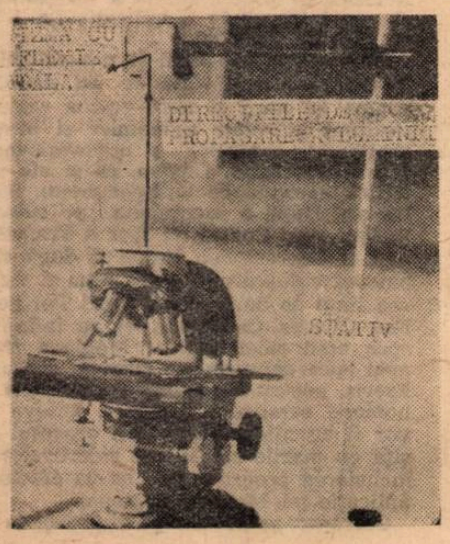

care l-am reglat (înainte de ora de curs) pentru observaţie vizuală. La microscopul binocular ne-am folosit de obiectivul din revolver, precum şi de oculari care măresc de 10 ori. După obţinerea imaginii corespunzătoare în microscop, am îndepărtat ocularul şi am montat deasupra tubului prisma. Reglarea pentru observarea mişcării browniene — care s-a efectuat în lipsa elevilor — s-a realizat foarte simplu, cu fum. Fascicolul luminos din microscop, străbătînd suprafaţa orizontală a prismei (perpendiculară pe fascicol), ajunge pe suprafaţa reflectoare (care formează 45° cu orizontala). Aici se poate observa o pată luminoasă, care prin mişcarea prismei trebuie să se afle în centrul planului reflectat. Fluxul luminos reflectat pleacă spre ecran, dar fiind divergent, pe ecran apare o pată luminoasă relativ mare. După ce „se prinde" pata luminoasă se reglează imaginea cu ajutorul micrometrului microscopului, pînă cînd ea apare clar pe ecranul mat. Această imagine poate fi văzută din toate colţurile unei încăperi care cuprinde peste 100 de elevi.

Întrucît cele mai multe preparate nu permit o iluminare prea mare, am realizat proiecţia în săli camuflate. Aceasta a constituit, ce-i drept, un inconvenient — răscumpărat însă de numeroasele avantaje pe care le oferă proiecţia. Astfel, se cîştigă mult timp. Luînd ca bază de calcul o clasă cu numai 30 de elevi şi socotind că am folosi două microscoape, avem nevoie de cca 30—45 minute pentru ca fiecare elev să treacă pe rînd la microscop pentru 2 sau 3 minute de observaţie. Dacă preparatul se proiectează timp de 10 minute, fiecare elev va efectua observaţia într-un timp de cca 5 ori mai mare. În acest fel se economisesc 20—35 de minute din lecţie, iar elevii pot face observaţii mai amănunţite, cunoştinţele lor devenind mai temeinice. Apoi, prin folosirea ecranului mat profesorul are posibilitatea de a se opri asupra explicaţiilor, atrăgînd atenţia elevilor asupra formaţiunilor caracteristice şi prezentîndu-le apoi unele detalii. El le poate arăta elevilor, în cadrul aceleiaşi ore, mai multe preparate microscopice care conţin elemente caracteristice asemănătoare sau diferite ce pot fi încadrate în mod organic în lecţia predată şi, totodată, dispune de timpul necesar pentru executarea schemelor pe tablă şi pentru analizarea fenomenului vizionat.

Prof. CAROL ADRIAN DEVAY
Şcoala medie nr. 5 din Tîrgu Mureş

PE SCURT

Munca de predare a matematicii mi-a ridicat, în cursul anului trecut, o serie de probleme pentru a căror bună rezolvare sînt necesare, cred, unele schimbări în conţinutul programei.

De exemplu, socotesc indicat ca la clasele reale, după studiul cercului, să se treacă la studiul parabolei şi abia apoi la studiul elipsei şi hiperbolei, care este mai dificil.

Nu înţeleg de ce trebuie să se predea la clasa a X-a umanistică — şi încă aproape numai prin afirmaţii — cunoştinţe de analiză — ca limite, derivate, studiul variaţiei funcţiilor etc., care cer, pentru a fi înţelese, o fundamentare riguroasă. Mi se pare că ar fi cu mult mai util ca elevii din această clasă să studieze — eventual într-o formă mai uşoară — algebra pentru clasa a X-a reală. În felul acesta absolvenţii secţiei umanistice ar şti şi ei să găsească rădăcinile întregi şi fracţionare ale unei ecuaţii algebrice, ar putea ridica un binom la o putere mai mare decît 3, ar învăţa schema lui Horner. Iar profesorul n-ar mai fi pus în situaţia să predea „pe cuvînt de onoare" nişte noţiuni atît de subtile ca acele de analiză matematică.

Prof. VERONICA NEGRI
Şcoala medie nr. 3
Craiova

Recentele examene de admitere în şcoala medie a absolvenţilor clasei a VIII-a au demonstrat că pregătirea acestora este superioară pregătirii pe care o aveau absolvenţii şcolii de 7 ani. S-a constatat însă că ei au întîmpinat unele greutăţi în efectuarea lucrării scrise la matematică.

De aceea cred că ar fi bine ca în viitor să se includă în programa examenului de absolvire a clasei a VIII-a şi o probă scrisă la matematică. În acest fel elevii ar putea fi mai bine pregătiţi, în decursul clasei a VIII-a, pentru rezolvarea independentă, în scris, a problemelor şi exerciţiilor de matematică.

GEORGE MARINESCU
profesor la Şcoala generală de 8 ani
din comuna Feldru, regiunea Cluj

Lucrînd ca profesor de limba română într-o şcoală generală de 8 ani, am ajuns la concluzia că studiul acestui obiect poate contribui într-o măsură mai mare la educarea estetică a elevilor, la dezvoltarea sensibilităţii lor artistice.

În acest scop cred că este necesar ca în selecţia textelor incluse în manuale să se vădească mai mult discernămînt, alegerea autorilor oprindu-se asupra unor bucăţi valoroase nu numai prin materialul de viaţă redat, ci şi prin realizarea lor artistică. Multe bucăţi existente acum în manuale ar trebui să fie înlocuite, deoarece nu corespund nici din punct de vedere al accesibilităţii şi nici al măiestriei artistice.

Cred că ar fi indicată introducerea în programa de lectură literară a clasei a VIII-a a unor ore de prezentare succintă şi sintetică, pe înţelesul elevilor, a problemelor de bază referitoare la înţelegerea şi aprecierea justă a unui spectacol de teatru, film. Cele două-trei lecţii de compunere pe astfel de teme sînt evident insuficiente la ora actuală.

Mi se pare de asemenea util să se introducă în programa acestei clase unele cunoştinţe generale de literatură universală, cu referire la marii clasici şi la autorii din operele cărora se recomandă fragmente pentru lectura în afara clasei, fără a supraîncărca programa şi munca elevilor.

Prof. VALERIU NEŞTIAN
Şcoala generală de 8 ani Rusca,
regiunea Iaşi

PERFECȚIONAREA

Pentru profesorii de limbi străine

În preocuparea generală pentru ridicarea calității învățămîntului se înscrie și grija pentru a asigura un înalt nivel predării limbilor străine. Cursurile cu cei peste 300 de profesori de limbi străine organizate în această lună la Sinaia sînt o consecință directă a acestei griji.

Organizate pentru profesorii care predau limbile rusă, franceză, engleză și germană în școlile de cultură generală, aceste cursuri sînt predate nu numai de specialiști din țara noastră, dar și de lectori din țările unde se vorbește limba respectivă, unii din ei specializați în predarea acestei limbi ca limbă străină. Această modalitate de organizare a cursurilor, experimentată începînd încă din anii anteriori, a dovedit multiple avantaje. În primul rînd, prin prezența la cursuri a unor lectori din țările unde se vorbesc limbile străine predate în școlile noastre există posibilitatea de a oferi profesorilor modele vii de pronunție. Se știe că pe lîngă particularitățile și nuanțele proprii fiecărei limbi, care nu pot fi cunoscute și însușite decît prin contactul direct cu vorbitorii lor, acestea se caracterizează și printr-o anumită evoluție în timp, se află într-un proces de permanentă schimbare, care impune de asemenea cunoașterea directă. Tocmai de aici necesitatea și utilitatea prezenței la cursuri a unor profesori din Franța, Uniunea Sovietică, R. D. Germană sau Anglia. Pe de altă parte, profesorilor de limbi străine din țara noastră li s-a oferit astfel posibilitatea să cunoască principalele probleme din domeniul filologiei și pedagogiei care îi preocupă în prezent pe specialiștii din alte țări.

În forme diverse de organizare — conferințe, seminarii, activități practice — cursurile de perfecționare a profesorilor de limbi străine au cuprins o întreagă pluralitate de probleme. Așa, de pildă, profesorii de limba rusă au audiat prelegeri privind principalele linii de dezvoltare a limbii ruse contemporane, sintaxa frazei în limba rusă, aparița și dezvoltarea realismului în literatura rusă, caracteristicile literaturii ruse contemporane. Totodată, comunicînd experiența dobîndită în țara lor în predarea limbilor străine, lectorii de limba rusă s-au referit la condițiile psihologice de bază ale însușirii limbilor străine, la însușirea receptivă, reproductivă și productivă a acestor limbi, la însușirea structurilor gramaticale pe baza metodelor de exprimare, la citirea analitică și sintetică, la dezvoltarea exprimării orale, la instruirea programată în predarea limbilor străine. S-au organizat de asemenea felurite activități practice, printre care exerciții de pronunțare, de lectură expresivă, comentarii pe marginea unor texte literare, conversații tematice etc.

În cadrul cursurilor de limba franceză au fost tratate probleme privind epocile mai complexe și mai caracteristice pentru dezvoltarea literaturii franceze — Renașterea, secolul luminilor etc. — evoluția poeziei în secolul al XIX-lea, literatura franceză a secolului XX. Alături de acestea au figurat și teme de interes mai general, ca de exemplu, perspectivele dezvoltării economice și culturale a Franței, chipul cum își petrec timpul liber muncitorii și elevii în Franța, cultura și civilizația franceză, organizarea învățămîntului în Franța etc. Un loc deosebit în cadrul cursurilor de limba franceză l-a ocupat prezentarea problemelor privind metodele tradiționale și moderne de predare a limbii franceze ca limbă străină.

Profesorii de limba engleză au audiat prelegeri privind probleme ale literaturii engleze și americane. Aceste prelegeri au tratat aspecte ale literaturii engleze romantice și contemporane și au vorbit despre realiștii americani, începînd cu cei de la sfîrșitul secolului trecut. Participanților la cursul de limba engleză le-au fost prezentate totodată o serie de prelegeri de fonetică și gramatică comparată și de metodică a predării limbii engleze în școală, care s-au ocupat de metodele de predare a propozițiilor interogative și negative, de ordinea predării timpurilor și modurilor, a construcțiilor proprii limbii engleze, a unor lecții de vocabular, de compoziție, de conversație etc. O particularitate a cursurilor de limba engleză a constituit-o aceea că atît problemele de limbă cît și cele de literatură și de metodică au fost tratate și de specialiști englezi și de specialiști americani.

La cursul de limba germană, prelegerile de literatură au tratat caracteristicile clasicismului german, romantismul, literatura germană contemporană, creația lui Goethe. Cursul s-a ocupat și de analiza stilistică ca mijloc de interpretare a conținutului operei literare. În prelegerile despre limba germană s-a vorbit despre transferul și interferența în predarea limbii germane, despre unele principii ale gramaticii funcționale, despre folosirea modului conjunctiv în limba germană contemporană, tehnica ortoepiei și tendințele de dezvoltare a limbii germane contemporane. Și aici s-a pus accentul pe exercițiii menite să ducă la cunoașterea nuanțelor limbii și au fost tratate probleme de metodică.

Prin caracterul cuprinzător al temelor tratate, prin multitudinea modalităților utilizate în vederea îmbogățirii cunoștințelor profesorilor de limbi străine, ca și prin comunicarea experienței privind metodica predării limbilor străine în alte țări, cursurile de la Sinaia au adus neîndoielnic o contribuție importantă la perfecționarea profesorilor de specialitate.

O. BUZESCU

Geografii și naturaliștii pe teren

De curînd, în cadrul Societății de științe naturale și geografie s-au deschis, în regiunile Maramureș, Bacău, Brașov, Hunedoara și Banat, 5 tabere-curs pentru naturaliștii și geografii din învățămîntul de cultură generală ; o a 6-a tabără se va deschide, peste cîteva zile, la Constanța. La tabăra-curs din regiunea Maramureș, cu program de geografie, participă aproape 80 de profesori din numeroase regiuni ale țării ; celelalte tabere, cu program mixt de geografie și biologie, cuprind fiecare cîte 35—40 de profesori.

Programul taberelor-curs, care durează circa 18 zile, include conferințe pe probleme actuale de specialitate și lecții asupra geografiei, geologiei, florei și faunei, precum și aplicații practice pe teren în cadrul cărora, prin exemplificări concrete pe obiecte geografice, geologice și biologice din natură, prin discuții, prin colectări de materiale etc, profesorii își îmbogățesc pregătirea de specialitate. Activitățile din tabără sînt completate cu lucrări practice de laborator pentru determinarea și clasarea materialelor colectate, în vederea alcătuirii unor colecții de materiale didactice geologice, botanice și zoologice.

Cei aproape 220 de participanți la taberele-curs sînt îndrumați de un activ de peste 20 de biologi și geografi — cercetători și cadre didactice din învățămîntul superior. Ei au ascultat pînă acum expuneri privitoare la avîntul economiei țării noastre în anii șesenalului și la perspectivele acesteia în lumina Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. De asemenea, s-au ținut expuneri referitoare la probleme de geografie aplicată discutate la congresele internaționale din ultimii ani, precum și la diferitele consfătuiri, colocvii și simpozioane din țară, la unele probleme actuale de biologie — ca de exemplu acizii ribonucleici și ereditatea, sistemele de organizare ale materiei vii etc. În același timp, au fost prezentate informări cu privire la cerințele actuale ale modernizării învățămîntului nostru geografic și biologic în școala de cultură generală. Au făcut expuneri prof. dr. T. Morariu, membru corespondent al Academiei R.P.R., conf. univ. Al. Savu, prof. I. Sucitu ș.a. (la tabăra-curs din regiunea Maramureș), prof. univ. M. Iancu, conf. univ. O. Munteanu, secretar general al S.S.N.G., conf. V. Stănescu ș.a. (la Hunedoara și Brașov), prof. dr. I. Șandru, prorectorul Universității „Al. I. Cuza" din Iași, prof. dr. I. Gugiuman ș.a. (la tabăra-curs din regiunea Bacău), conf. univ. P. Coteț și profesorul emerit V. Ghibedea (la tabăra-curs din Banat), conf. univ. E. Molnar, lector univ. M. Ciurchea și prof. B. Vulcu (la tabăra-curs din Hunedoara).

La tabăra-curs din regiunea Bacău profesorii au fost informați amănunțit asupra problemelor de geologie, geomorfologie, hidrologie și hidrobiologie privind complexul Bicaz-Valea Bistriței, asupra caracteristicilor geografice ale grupei nordice a Carpaților Orientali și asupra particularităților obcinelor Bucovinei, asupra industriei energetice și chimice din regiune. Ei au vizitat hidrocentrala „V. I. Lenin" și cetățile chimiei de la Borzești, Săvinești și orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, au făcut ascensiuni pe Ceahlău și Rarău, au vizitat orașele Suceava și Iași.

Atenția celor 80 de geografi de la tabăra din Maramureș a fost îndreptată spre cunoașterea principalelor aspecte ale economiei acestei puternice regiuni miniere a țării, a interesantelor particularități demografice din regiune în general și din Țara Oașului în special, a reliefului vulcanic foarte bine profilat aici, a fenomenelor glaciare și periglaciare edificatoare pentru studiul paleogeografiei nordului țării noastre. Pînă acum s-a explorat amănunțit partea centrală și vestică a regiunii. În continuare vor avea loc aplicații în nordul și estul regiunii, în Depresiunea Maramureșului, pe valea Izei și a Vaserului și în complexul montan Borșa-Pietrosul Mare-Puzdrele-Prislop.

La tabăra-curs din Brașov au fost studiate caracteristicile economico-geografice ale puternicului centru industrial Brașov și ale orașelor satelit ale acestuia, geomorfologia, climatologia și hidrologia din Țara Bîrsei, ca și masivul Bucegi. În continuare vor avea loc aplicații în Podișul Tîrnavelor.

La Hunedoara, pe lîngă geologia acestei regiuni, s-au studiat particularitățile geomorfologice ale Depresiunii Hunedoara și Țării Hațegului, s-au făcut vizite la cetățile oțelului de la Hunedoara, Călan și Cugir, s-au efectuat ascensiuni pe Retezat. Profesorii aflați aici au participat și la lucrările simpozionului Comisiei Monumentelor Naturii din cadrul Academiei R.P.R., care au avut loc la stațiunea Gemenele de pe Retezat. În partea finală a programului ei vor întreprinde o aplicație de 4 zile în Munții Apuseni.

Pînă acum, geografii și naturaliștii de la tabăra-curs din Banat au străbătut partea de nord și nord-vest a regiunii, studiind aspectele economice și biogeografice ale centrelor și microraioanelor Timișoara, Arad, Lipova, ca și ale unităților agricole de la Lenauheim, Săcălaz ș.a. După o incursiune pe culoarul Bistrei spre Poarta de Fier a Transilvaniei și Depresiunea Hațeg și după străbaterea culoarului Timiș-Cerna și vizitarea timp de două zile a zonei Porțile de Fier-Clisura Cazanelor, ei se îndreaptă spre noul raion minier Moldova Nouă, apoi spre depresiunile Oravița și Caraș-Ezeriș, pentru a studia interesantele fenomene carstice din Banat. Cîteva zile vor fi acordate cunoașterii orașului Reșița cu marile sale uzine siderurgice. În încheierea programului se va efectua o aplicație pe Masivul Semenic.

Cei aproape 220 de participanți la taberele-curs ale S.S.N.G. manifestă un deosebit interes pentru programele taberelor. Ei apreciază eficiența acestui mod concret de informare și documentare științifică, în care majoritatea activităților se desfășoară pe teren, sub îndrumarea specialiștilor. Impresiile, dar mai ales cunoștințele căpătate de profesori vor constitui un sprijin prețios în activitatea lor de zi cu zi la catedră pentru instruirea științifică și educația comunistă a elevilor.

Prof. C. LUPAȘCU

Aplicație practică în tabăra-curs din regiunea Banat a profesorilor de științe naturale și geografie

Acțiuni de informare științifică și metodică

Încă de la crearea sa, Societatea de științe fizice și chimice a considerat că una din sarcinile sale de bază este de a contribui la ridicarea continuă a nivelului de pregătire al profesorilor, la informarea acestora asupra rezultatelor celor mai recente cercetări științifice în specialitate. Tocmai acest scop l-au urmărit cursurile de vară pentru profesorii de fizică și chimie organizate de S.S.F.C. în perioada 7—17 iulie a.c. în orașele București și Timișoara, cu sprijinul universităților din aceste centre. Cursurile au cuprins conferințe de informare științifică, lucrări practice de laborator, vizite și excursii.

Tema cursului de la Timișoara, adresat profesorilor de chimie, a fost „Structură și reactivitate". În cadrul lui s-au prezentat conferințele „Ridicarea nivelului cunoștințelor de chimie în învățămîntul de cultură generală" (expusă de acad. prof. Coriolan Drăgulescu), „Interdependența dintre configurație și reactivitate la substratele organice" (expusă de prof. dr. G. Ostrogovici), „Caracterul polar al legăturii covalente" (expusă de conf. univ. V. Sahini, membru corespondent al Academiei R.P.R.), „Factorii care influențează desfășurarea reacțiilor chimice" (expusă de conf. univ. St. Popovici), „Progrese în chimia compușilor elementorganici" (expusă de ing. Radu Vîlceanu, candidat în științe tehnice), „Unele aspecte ale chimiei combinațiilor complexe" (expusă de conf. univ. M. Brezeanu), „Metodica predării legăturilor chimice și a aplicării matematicii în predarea chimiei" (expusă de lector univ. Ervin Szallo). De asemenea, s-au efectuat o serie de demonstrații practice fundamentate pe baze teoretice moderne. Astfel conf. univ. V. Becherescu a prezentat tema „Procese în plasmă", ing. I. Julean tema „Aplicații ale izotopilor radioactivi", iar inginerii W. Schmidt și A. Demian tema „Cromatografia ca metodă de investigație".

Dintre vizitele programate în cadrul acestui curs, deosebit de utile au fost acelea efectuate la Centrul de calcul al Institutului politehnic, unde profesorii au asistat la demonstrații practice făcute cu mașinile electronice de calcul, la planetariul Universității, precum și la fabricile de mase plastice, de detergenți ș.a.

Un program bogat și interesant a avut și cursul din București, adresat profesorilor de fizică. Avînd tema „Structură și energetică nucleară", cursul a cuprins conferințele „Ridicarea nivelului cunoștințelor de fizică în școala de cultură generală" (expusă de acad. prof. Th. V. Ionescu, președintele S.S.F.C.), „Sisteme neinerțiale" (expusă de prof. dr. N. Bărbulescu), „Perspectivele energeticii nucleare" (expusă de ing. I. Purica), „Introducere în mecanica cuantică" (expusă de conf. univ. N. Hangea), „Modele nucleare" (expusă de conf. univ. N. Martaloiu), „Metodica rezolvării problemelor de fizică" (expusă de prof. N. Stănescu), „O nouă cale în predarea fizicii — instruirea programată" (expusă de lector M. Gali). Totodată au avut loc vizionări de filme didactice și s-au efectuat lucrări de spectroscopie în laboratorul Facultății de fizică.

De o mare însemnătate pentru informarea profesorilor participanți la cursul de fizică au fost vizitele la I.F.A. București, la Muzeul tehnic din Parcul Libertății, la Institutul de cercetări metalurgice și la I.M.D.

În încheierea activității s-a organizat, pentru profesorii participanți la ambele cursuri, o excursie cu caracter de informare științifică. Astfel, au fost vizitate rafinăria de la Brazi, Fabrica de acid sulfuric de la Valea Călugărească, Uzina cloro-sodică de la Govora, Combinatul de aluminiu de la Slatina, uzinele „Electroputere" de la Craiova, Șantierul hidrocentralei „Gheorghe-Gheorghiu-Dej" de pe Argeș ș.a.

Informările redactate de cei 100 de profesori participanți la cele două cursuri scot în evidență utilitatea acestui ansamblu de acțiuni pentru perfecționarea cadrelor didactice, astfel încît S.S.F.C. își propune să organizeze și în viitor cursuri asemănătoare.

Prof. MARIETA SAVA
secretară științifică a S.S.F.C.

CĂRȚI CĂRȚI

LUCRĂRI DE ISTORIE

Contribuția României la victoria asupra fascismului

Lucrarea, apărută în Editura politică, înmănunchează cele 4 comunicări prezentate de delegația română la Conferința științifică de la Moscova (14—16 aprilie 1965) consacrată celei de-a XX-a aniversări a victoriei asupra Germaniei fasciste.

Comunicările prezentate de delegația română se ocupă, pe baza unei largi documentări, de miscarea de rezistență antifascistă din România, de pregătirea și înfăptuirea insurecției armate antifasciste din august 1944, de participarea Armatei române la războiul antihitlerist, de contribuția economică a României în acest război.

Cele patru comunicări precum și aparatul științific, materialul ilustrativ (facsimile după documente, hărți, fotografii), incluse în volum reprezintă o contribuție la cunoașterea și aprofundarea unora dintre cele mai însemnate evenimente din istoria noastră contemporană și, în mod deosebit, la cunoașterea contribuției aduse de poporul român, sub conducerea partidului comunist, la victoria asupra fascismului.

Prin însăși tema abordată, această lucrare se adresează și este utilă unor cercuri foarte largi de cititori — cursanți și propagandiști din rețeaua învățământului de partid, studenți și cadre didactice din învățământul de stat, tuturor celor care studiază sau se interesează de istoria contemporană a României.

Din istoria contemporană a României

Volumul „Din istoria contemporană a României", apărut în Editura științifică, cuprinde o culegere de studii privind momente de seamă ale istoriei noastre naționale din ultimele decenii.

Partea întîia a lucrării se deschide cu un studiu consacrat gloriosului an 1933, eroicelor lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști organizate și conduse de Partidul Comunist Român, semnificației lor interne și internaționale.

Studiul următor cuprinde o documentată prezentare a activității politice a diplomației lui N. Titulescu și pune în lumină lupta antifascistă și antirăzboinică a poporului român în anii care au premers izbucnirii celui de-al doilea război mondial. Urmează apoi o serie de studii consacrate luptei poporului împotriva dictaturii militare-fasciste și a războiului hitlerist, precum și organizării, desfășurării și însemnătății istorice a insurecției armate de la 23 August 1944, care a deschis o eră nouă în istoria poporului român și a însemnat începutul revoluției populare, schimbînd din temelii viața țării.

În studiile cuprinse în partea a doua a volumului se face o analiză multilaterală a etapelor revoluției populare, a marilor transformări economice și sociale săvîrșite în țara noastră după victoria insurecției.

Analiza procesului industrializării socialiste, a succeselor obținute de poporul nostru în acest domeniu, evidențiază semnificația sa istorică pentru făurirea bazei tehnico-materiale a socialismului. Trecerea țărănimii de la gospodăria mică, bazată pe proprietatea privată, la marea gospodărie cooperatist-socialistă, marcînd astfel victoria definitivă a socialismului în țara noastră, constituie de asemenea obiectul unei substanțiale analize.

Întreaga desfășurare a evenimentelor trăite de poporul nostru în anii întunecați ai regimului burghezo-moșieresc pînă în zilele noastre, ale desăvîrșirii construcției socialismului, constituie o confirmare pregnantă a concepției marxist-leniniste despre progresul istoric, despre conținutul principal al epocii noastre — trecerea de la capitalism la socialism.

Bibliotheca Historica Romaniae

Apărută în Editura Academiei R.P.R., colecția „Bibliotheca Historica Romaniae" este alcătuită din seriile : **Studii Monografii, Albume.**

Anul acesta, în colecția „Bibliotheca Historica Romaniae" a apărut lucrarea „Din istoria Dobrogei" vol. 1, de D. M. Pippidi și D. Berciu și urmează să mai apară : „Destrămarea monarhiei austro-ungare 1900-1918" (în limba franceză) și „Tîrguri sau orașe și cetăți moldovene din secolul al X-lea pînă la mijlocul secolului al XVI-lea" de C. C. Giurăscu.

Se mai află în pregătire : „N. Titulescu" de I. M. Oprea, „N. Iorga" de M. Berza și Șt. Ștefănescu, „Revoluția burghezo-democratică din 1848 în Țara Românească" de Gh. Zane etc.

Părinți și profesori

Broșura „Părinți și profesori" de O. Șafran, apărută în Editura științifică, abordează unele probleme ale vieții școlare și extrașcolare a copiilor, legate îndeosebi de buna educare a acestora și de procedeele pe care le pot folosi în acest scop educatorii și părinții. Sînt tratate astfel aspecte privind acordarea ajutorului la învățătură, atitudinea față de notele dobîndite de copii, față de orientarea lor profesională etc.

Comunicate într-un mod atractiv și interesant, observațiile autorului îmbracă forma unei expuneri literare în care narațiunea și dialogul devin un plăcut instrument de prezentare a problemelor de pedagogie.

Prof. ION MICU
orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej

Capitolul XXIII

Noua povestire a lui Radu Nor, „Capitolul XXIII", apărută recent în Editura tineretului, își propune să prezinte civilizația din preajma anului 3000 văzută cu ochii oamenilor de știință de la sfîrșitul celui de al treilea mileniu. Sînt dezbătute astfel, sub forma unei narațiuni cu elemente pasionante, trei dintre cele mai interesante ipoteze științifice ale perioadei actuale : crearea în laborator a unor organisme pluricelulare, străpungerea scoarței terestre și descoperirea vieții pe alte corpuri cerești.

Relatarea numeroaselor întîmplări care se desfășoară în laboratoare de cercetare, într-o stație submarină de foraj și pe straniile planete ale stelei Toliman este străbătută de ideea măreției muncii de explorare științifică și tehnică, cultivînd admirația elevilor pentru eroismul înaintemergătorilor, a celor care deschid noi drumuri civilizației umane. In același timp, povestirea prezintă elevilor, într-o formă captivantă, un bogat material documentar științific cu privire la unele dintre cele mai noi cercetări întreprinse în domeniul științelor biologice, geologiei, astronauticii, astrobiologiei etc.

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

În legătură cu examenele din sesiunea de toamnă a anului școlar 1964/1965, Ministerul Învățămîntului face următoarele precizări :

1. a) Potrivit comunicării făcute înainte de închiderea cursurilor, examenul de maturitate la școlile de cultură generală și examenul de stat la școlile pedagogice și institutele pedagogice de învățători se vor desfășura între 19—30 august 1965.

b) Examenele de corigență pentru clasele a XI-a (cursuri de zi, serale și fără frecvență), pentru anul VI al școlilor pedagogice și anul II al institutelor pedagogice de învățători (cursuri de zi și fără frecvență) vor avea loc între 15—17 august a.c.

2. Examenele de corigență la celelalte clase se vor desfășura, potrivit regulamentului școlilor de cultură generală, după cum urmează :

a) Examenele de corigență pentru clasa a VIII-a cursuri de zi și examenul de absolvire a școlii generale de 8 ani se desfășoară între 20—29 august 1965.

Examenele de corigență la clasa a VIII-a a școlii generale de 8 ani (învățămînt fără frecvență) și la clasa a VIII-a a școlii medii (învățămînt fără frecvență), precum și examenele de absolvire a școlii generale de 8 ani (învățămînt fără frecvență), vor avea loc între 15—24 august 1965.

b) Examenele de corigență pentru clasele a V-a, a VI-a, a VII-a, a IX-a și a X-a ale școlii de cultură generală, cursuri de zi, pentru anii II și V ai școlii pedagogice și anul I al institutelor pedagogice de învățători (cursuri de zi și fără frecvență) se vor desfășura între 1—5 septembrie a.c.

c) Examenele de corigență pentru clasele a VIII-a, a IX-a și a X-a, cursuri serale, vor avea loc între 15—20 august a.c.

d) Examenele de corigență pentru clasele a V-a, a VI-a, a VII-a, a IX-a și a X-a, învățămîntul fără frecvență, se vor desfășura între 20—25 septembrie a.c.

3. a) Concursul de admitere în școlile medii de cultură generală și în școlile pedagogice, cursuri de zi, se va desfășura între 1—7 septembrie a.c.

b) Concursul de admitere în învățămîntul mediu seral va avea loc între 25—30 august a.c., iar în învățămîntul mediu fără frecvență între 20—25 septembrie a.c.

c) Concursul de admitere în institutele pedagogice de învățători — cursuri de zi și fără frecvență — se organizează între 20—30 septembrie a.c.

CONCURSURI

Institutul agronomic „Tudor Vladimirescu" din Craiova anunță scoaterea la concurs a următoarelor posturi :

1) șef de lucrări la disciplina botanică, poziția I/3, catedra de botanică ;

2) asistent la disciplina fiziologie vegetală, microbiologie, poziția I/9, catedra de botanică ;

3) asistent la disciplina agrofitotehnie, poziția III/10, catedra de pedologie ;

4) asistent la disciplina topografie și desen tehnic, poziția IV/6, catedra de îmbunătățiri funciare ;

5) asistent la disciplina zootehnie, anatomia animalelor domestice, poziția V/7, catedra de zootehnie ;

6) asistent la disciplina organizarea I.A.S., poziția VI/6, catedra organizarea I.A.S. ;

7) asistent la disciplina culturi forțate, poziția X/12, catedra de pomicultură ;

8) asistent la disciplina viticultură, ampelografie, poziția XI/6, catedra de viticultură și vinificație ;

9) asistent la disciplina entomologie, poziția XIII/8, catedra de protecția plantelor ;

10) asistent la disciplina limba rusă, poziția XVI/3, catedra de limbi moderne ;

11) asistent la disciplina limba germană, poziția XVI/4, catedra de limbi moderne ;

12) șef de laborator la disciplina pedologie, poziția III/11, catedra de pedologie ;

13) șef de laborator la disciplina agrotehnică și tehnică experimentală, poziția III/12, catedra de pedologie ;

14) șef de cabinet la disciplina organizarea I.A.S., poziția VI/8, catedra organizarea I.A.S.

Pentru participarea la concurs, cei interesați urmează să înainteze, în termen de o lună de la publicarea prezentului anunț, o cerere adresată Institutului agronomic „Tudor Vladimirescu" din Craiova, însoțită de următoarele acte : copie legalizată de pe actele de studii ; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activității profesionale și obștești eliberat de instituția (întreprinderea) la care acesta își are funcția de bază sau recomandarea șefului de catedră, în cazul cînd candidatul funcționează în învățămînt ; certificatul de vechime în muncă eliberat de unitatea în care lucrează ; memoriul de activitate didactico-științifică, semnat de candidat ; autobiografia.

Concursul se va desfășura în localul institutului din str. Al. I. Cuza nr. 31, Craiova.

Data desfășurării se va anunța concurenților, ulterior.

★

Institutul politehnic din Iași anunță ocuparea prin concurs a postului de șef de lucrări de la catedra de statică și rezistență, disciplina rezistența materialelor — Facultatea de construcții.

Cererile de înscriere se vor înainta, în decurs de o lună de la publicarea prezentului anunț, la rectoratul Institutului politehnic din Iași, Calea 23 August nr. 11, însoțite de următoarele acte : copie legalizată de pe actele de studii ; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activității profesionale și obștești a candidatului, eliberat de instituția (întreprinderea) la care acesta își are funcția de bază sau recomandarea șefului de catedră, în cazul cînd candidatul funcționează în învățămînt ; certificatul de vechime în muncă, eliberat de unitatea în care lucrează ; memoriul de activitate didactico-științifică semnat de candidat ; autobiografia.

PREGĂTIRI PENTRU NOUL AN ŞCOLAR

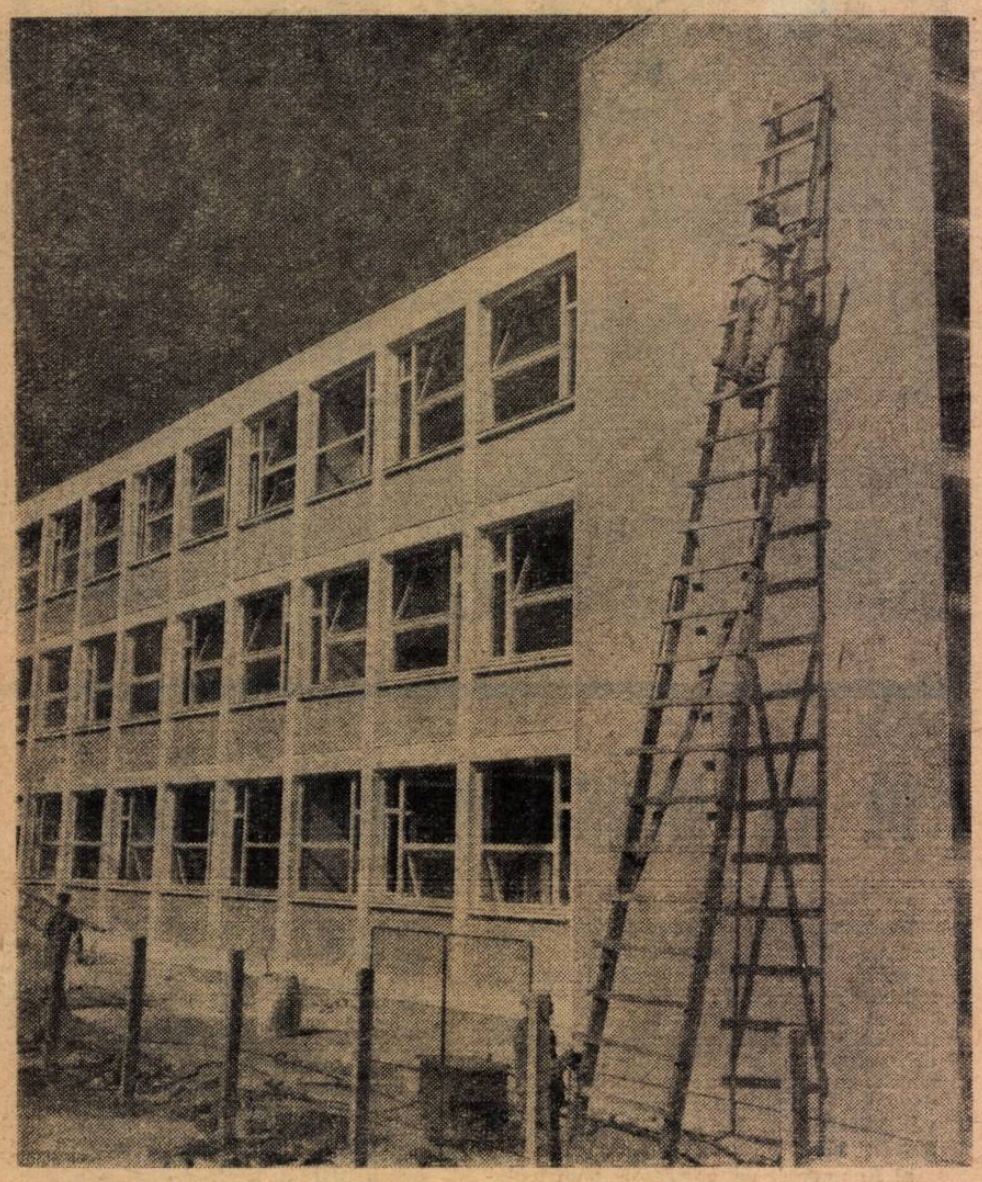

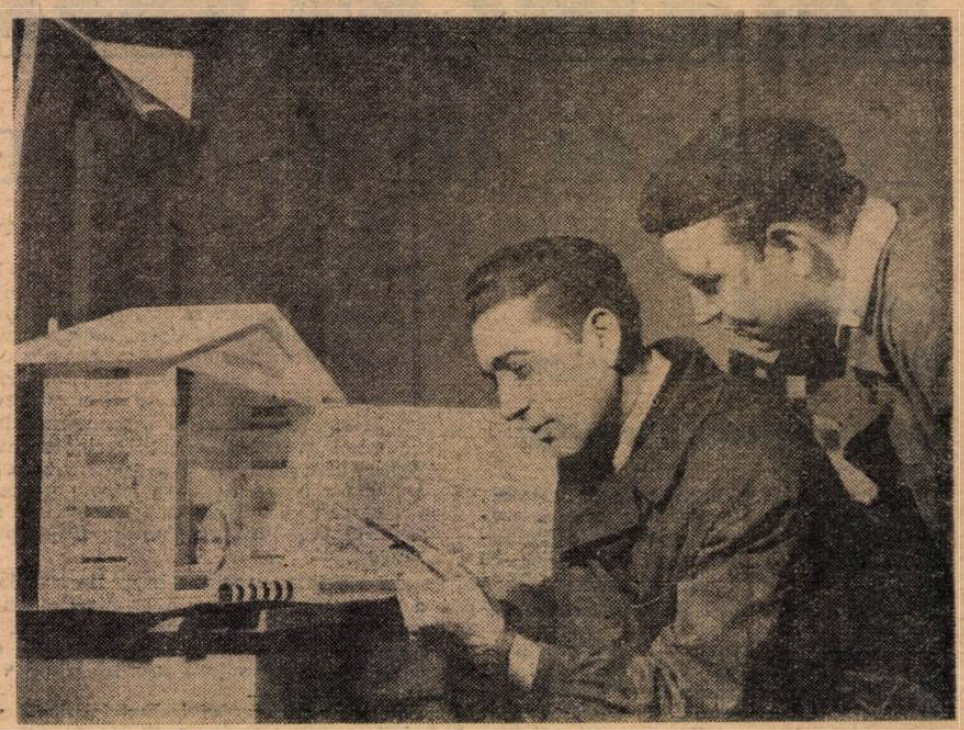

În aceste săptămîni, oamenii muncii din învăţămînt, însufleţiţi de hotărîrile Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, şi-au intensificat munca pentru pregătirea deschiderii în cît mai bune condiţii a noului an şcolar. În toate raioanele a crescut ritmul lucrărilor de construcţie a noilor localuri de şcoli, ca şi al lucrărilor de reparaţii şi curăţenie a localurilor existente. În multe locuri aceste lucrări se află în faza de încheiere. Numeroşi corespondenţi voluntari din raioanele Medgidia, Rîmnicu Vîlcea, Cîmpeni, de exemplu, ne-au informat că şcolile din aceste raioane sînt încă de pe acum, în mare parte, gata să-şi primească elevii. În comuna Baia de Arieş, ne scrie învăţătorul Gheorghe Ţaica, atît şcoala medie şi internatele cît şi cele 4 şcoli de 8 ani sînt gata pentru deschiderea cursurilor.

În oraşele patriei, ca şi în numeroase sate, cum sînt Cîineni, regiunea Argeş, Albac, regiunea Cluj, Rîul Alb, Perşinari, Vîrfuri, regiunea Ploieşti, şi altele etc. mii şi mii de elevi vor păşi, la 15 septembrie, în şcoli noi. Mari şi luminoase, construite cu toată grija, bine înzestrate, ele vor oferi cele mai bune condiţii pentru instruirea şi educarea tinerei generaţii. Asemenea condiţii va oferi bunăoară elevilor săi şcoala medie nou construită din raionul 16 Februarie (pe care o vedeţi în fotografia din stînga sus). Pe alocuri ni se mai semnalează însă şi unele rămîneri în urmă în lucrările de construcţie, unele lucruri făcute de mîntuială. De pildă, tîmplăria noului local al Şcolii de 8 ani Verneşti din oraşul Buzău a fost executată defectuos de către Întreprinderea forestieră Cîmpina (cremoanele nu funcţionează, ferestrele nu au glazurile necesare, balamalele sînt prost montate). Se cuvine aşadar o exigenţă sporită la recepţionări, pentru a se înlătura necazurile ulterioare.

Pregătirea deschiderii noului an şcolar include şi numeroase amenajări care vor oferi profesorilor şi elevilor condiţii tot mai bune de activitate. Se amenajează astfel numeroase laboratoare, terenuri experimentale etc. Pentru dotarea acestora, Întreprinderea de material didactic pregăteşte numeroase şi variate produse. Nu de mult, mecanicii ei au verificat un nou lot de staţii meteorologice care vor îmbogăţi dotarea terenurilor geografice din şcoli (fotografia din dreapta sus). Dar şi elevii înşişi, îndrumaţi de profesori, se ocupă cu bucurie, în timpul vacanţei, de pregătirea materialelor didactice. O dovedeşte, printre altele, activitatea elevilor care pregătesc la Palatul pionierilor, sub conducerea unui profesor, preparate pentru lecţiile de botanică (fotografia din stînga, jos).

În noul an şcolar elevii vor avea la dispoziţie şi condiţii mai bune pentru activitatea sportivă. În curtea şcolii medii din comuna Jilava, de pildă, s-au construit un amfiteatru în aer liber, cu 850 de locuri, o bază sportivă pentru tenis, baschet, handbal, volei etc. Iată-i pe elevi punînd la punct ultimele lucrări la amfiteatrul în aer liber (fotografia din dreapta jos).

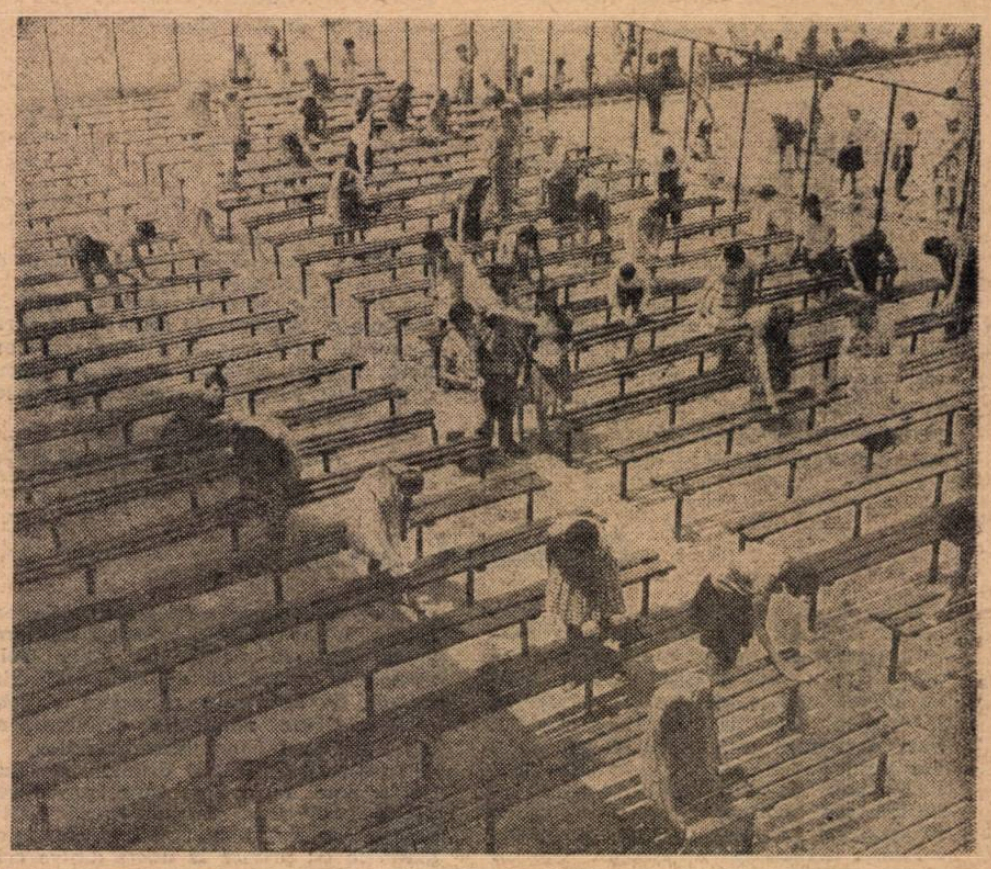

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti.

1 39 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 813 | marți 17 august 1965 | 12 pagini 25 bani

23 AUGUST ÎN ROMÂNIA SOCIALISTĂ

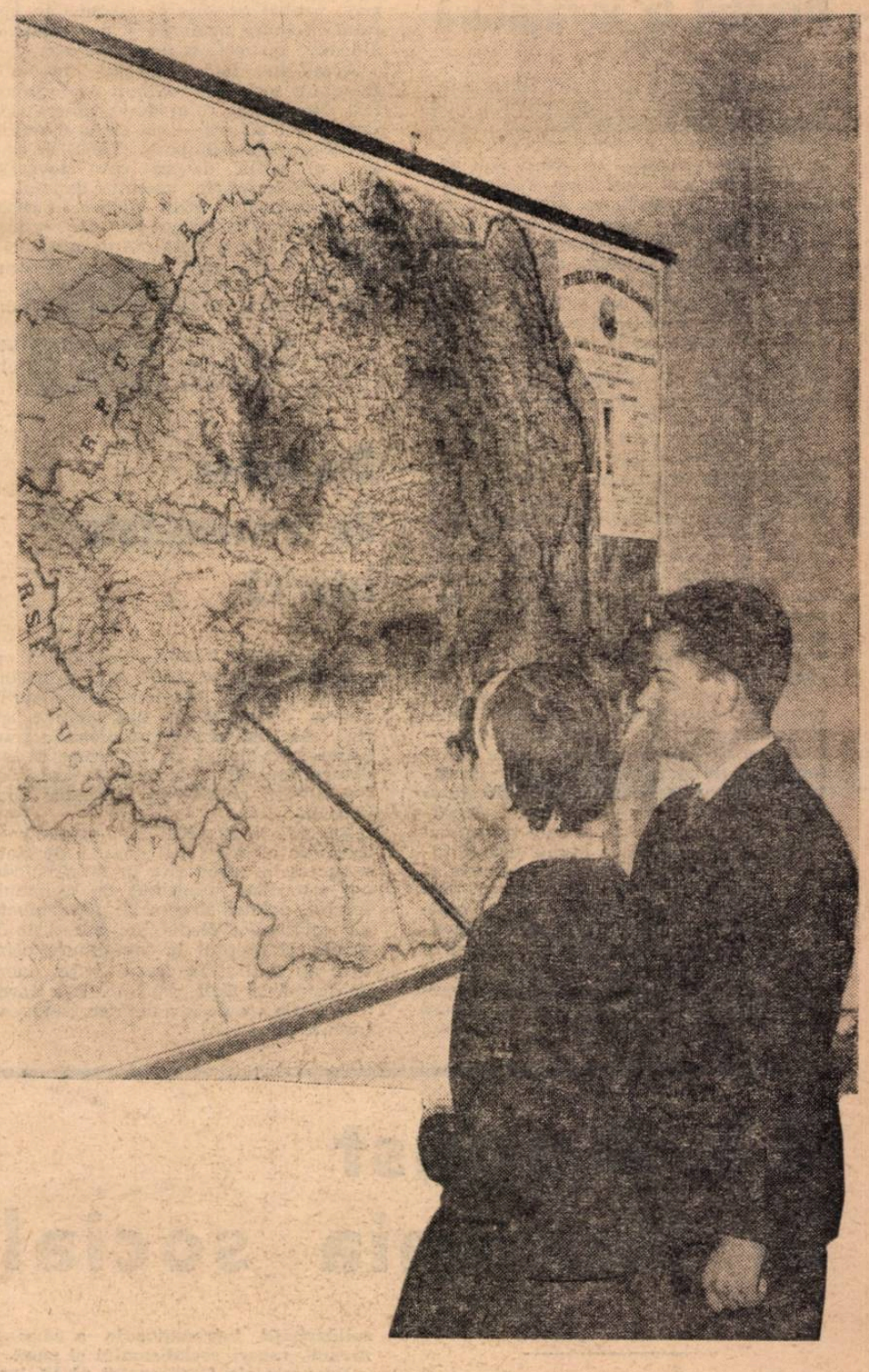

Sărbătorim în acest an cea de-a 21-a aniversare a insurecției armate antifasciste de la 23 August 1944 — eveniment de importanță istorică deosebită pentru destinele poporului nostru. Deschizind o nouă eră în dezvoltarea țării, în desfășurarea luptei oamenilor muncii pentru eliberare națională și socială, 23 August — ziua eliberării patriei de sub jugul fascist — a devenit simbolul intrării României pe calea transformărilor socialiste, a făuririi societății fără exploatare.

În ansamblul prefacerilor politice, economice, social-culturale radicale înfăptuite de popor sub conducerea Partidului Comunist Român în cei 21 de ani care s-au scurs și care au schimbat din temelii înfățișarea țării și condițiile de viață ale celor ce muncesc, cea mai măreață cucerire revoluționară este victoria deplină a socialismului la orașe și sate, desființarea claselor exploatatoare, lichidarea pentru totdeauna a exploatării și asupririi omului de către om. Au fost astfel înfăptuite în România idealurile pentru care au luptat și s-au jertfit cei mai buni fii ai clasei muncitoare, ai poporului nostru.

Consolidîndu-se an de an, orînduirea noastră socială este, în prezent, mai puternică decît oricînd ; la conducerea vieții de stat, a economiei și culturii participă masele cele mai largi ale oamenilor muncii, democrația socialistă se dezvoltă continuu. Clasa muncitoare — forța socială hotărîtoare a tuturor marilor transformări din viața poporului — harnica țărănime cooperatistă, intelectualitatea, oamenii muncii de toate naționalitățile înfrățiți în munca pentru înflorirea patriei, își strîng și mai mult rîndurile în jurul Partidului Comunist, își sporesc eforturile pentru ridicarea pe o treaptă superioară a desăvîrșirii construcției socialiste, pentru întărirea pe toate planurile a prestigiului internațional al României. Coeziunea strînsă a poporului în jurul partidului, hotărîrea nestrămutată a tuturor celor ce muncesc de a înfăptui politica elaborată de către partid constituie chezășia dobîndirii de noi și noi victorii în dezvoltarea societății socialiste.

Realizările de însemnătate istorică obținute de către poporul nostru, practica construcției socialismului în România au confirmat în mod strălucit justețea liniei politice a Partidului Comunist, eficacitatea activității sale multilaterale. Partidul și-a cîștigat un imens prestigiu în rîndurile oamenilor muncii, exercitîndu-și cu succes rolul de forță conducătoare în viața societății. Călăuzindu-se neabătut după învățătura marxist-leninistă, studiind cu toată atenția realitățile, P.C.R. a stabilit în mod creator obiectivele fiecărei etape a construcției socialiste și căile de înfăptuire a acestora, potrivit condițiilor istorice concrete ale României.

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, care și-a încheiat lucrările recent, a dat o înaltă apreciere politicii interne și externe a partidului, a relevat deplina aderiune a delegaților — ca reprezentanți ai organizațiilor de partid, ai celor 1 450 000 de membri de partid, ai maselor largi de oameni ai muncii — față de documentele dezbătute, a îmbogățit cu noi concluzii gîndirea teoretică a partidului, a dat o orientare clară asupra problemelor etapei actuale a procesului desăvîrșirii construcției socialismului în România.

Programul înfloririi multilaterale a României socialiste în viitorii cinci ani cuprinde un ansamblu de măsuri care vor asigura dezvoltarea forțelor de producție, perfecționarea relațiilor de producție, ridicarea nivelului de viață materială și spirituală a poporului. La temelia progresului general al țării partidul pune dezvoltarea continuă a economiei, întrucît modul de producție joacă rolul hotărîtor în dezvoltarea orînduirii sociale.

Linia directoare în ce privește politica economică rămîne în continuare industrializarea în ritm susținut a întregii țări, dezvoltarea cu precădere a industriei grele, în special a industriei constructoare de mașini. Continuîndu-se neabătut politica de industrializare socialistă se va acorda o mare atenție și agriculturii. Așa cum s-a subliniat în documentele Congresului, în etapa actuală este necesar să se realizeze în agricultură un progres substanțial, care să corespundă cerințelor dezvoltării echilibrate și armonioase a economiei naționale, să sporească participarea acestei ramuri la creșterea venitului național.

În atenția partidului și întregului popor se află în prezent dezbaterea proiectului noii Constituții, care oglindește profundele schimbări social-economice ce s-au produs în structura societății noastre. În proiectul de Constituție își găsesc reflectarea trăsăturile fundamentale ale orînduirii sociale și de stat din România : caracterul unitar al statului, deținerea suverană a întregii puteri de către popor, proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, rolul conducător al clasei muncitoare în societate, alianța clasei muncitoare cu țărănimea, participarea activă a intelectualității la munca desfășurată de întregul popor, egalitatea deplină în drepturi a tuturor cetățenilor patriei fără deosebire de naționalitate, rasă, sex sau religie. Sînt consemnate marile drepturi și libertăți ale oamenilor muncii, lărgirea continuă a democrației socialiste, participarea crescîndă a maselor la conducerea treburilor obștești.

(Continuare în pag. 2)

„....Avem o țară frumoasă și bogată, un popor harnic și cutezător, care timp de peste două milenii, în anii grei de restriște, înfrățit cu codrii, rîurile și văile și-a apărat glia, iar acum, sub conducerea partidului, își zidește o viață nouă.

... În următorii cinci ani poporul român va parcurge încă o etapă pe drumul vieții sale noi, se va apropia și mai mult de piscurile înalte ale civilizației, de societatea comunistă."

(Din Raportul Comitetului Central al P.C.R., prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de al IX-lea Congres al partidului).

LEGEA FUNDAMENTALĂ A ŢĂRII

Dreptul la învăţătură

Lucrez în oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej din anul 1952, de pe vremea cînd acest mare centru industrial din „Valea Chimiei", cum i se spune azi Văii Trotuşului, era o comună oarecare. Am văzut cu ochii mei cum s-au înălţat aici din temelii, an după an, giganţi ai industriei socialiste, cum au răsărit ca în basme blocuri de locuinţe şi parcuri, şcoli şi grădiniţe de copii, cinematografe şi magazine moderne.

Ca om de şcoală, am simţit o bucurie nestăvilită la fiecare clasă nou ridicată, la fiecare laborator, la fiecare teren de sport pentru elevi. Şi iată că astăzi, în oraşul a cărui construcţie a început doar cu cîţiva ani în urmă, sînt două şcoli medii cu 34 săli de clasă şi 4 laboratoare, şase şcoli de 8 ani cu 54 săli de clasă şi 8 laboratoare, ca şi un puternic centru şcolar profesional — Grupul şcolar de petrol-chimie — dotat cu toate cele necesare desfăşurării învăţămîntului în condiţii optime. Numărul elevilor s-a ridicat la aproximativ 7 000, iar al cadrelor didactice la peste 300. Sumele alocate din bugetul sfatului popular orăşenesc pentru învăţămînt depăşesc în acest an cifra de şapte milioane lei, ele reprezentînd peste 35 la sută din totalul cheltuielilor .

Această grijă pentru şcoală, pentru pregătirea tinerei generaţii, este o trăsătură caracteristică a statului nostru socialist, a României noi. Cu adîncă satisfacţie, cu mîndrie patriotică priveşte întregul nostru popor cuprinsul articolului 21 din Proiectul de Constituţie a Republicii Socialiste România, care nu numai că proclamă dreptul la învăţătură al tuturor cetăţenilor patriei noastre, dar şi garantează exercitarea acestui drept prin învăţămîntul elementar general şi obligatoriu de 8 ani, prin gratuitatea învăţămîntului de toate gradele, precum şi prin sistemul burselor de stat. Şi noi ştim că la acestea se adaugă manualele gratuite pentru toţi elevii şcolilor de cultură generală, miile de şcoli noi şi internate ce se construiesc pe tot cuprinsul ţării, grija pentru înzestrarea şcolilor cu aparatură tehnică modernă şi cu materiale didactice din cele mai variate etc.

Avînd în faţă măreţul tablou al României socialiste zugrăvit de documentele istorice ale celui de-al IX-lea Congres al P.C.R., noi — cei ce ne numărăm în detaşamentul de peste 175.000 de slujitori ai şcolii despre care tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al P.C.R. vorbea cu atîta căldură în raportul prezentat la Congres — sîntem însufleţiţi de dorinţa fierbinte de a munci şi mai bine, cu şi mai mult elan, pentru a contribui la făurirea constructorilor de mîine ai socialismului şi comunismului.

Prof. CRISTIAN GHEORGHE
Şcoala medie nr. 1 din oraşul
Gheorghe Gheorghiu-Dej

Document de însemnătate istorică

Cu profundă mîndrie patriotică am luat cunoştinţă de conţinutul proiectului de Constituţie a Republicii Socialiste România, document de însemnătate istorică, care oglindeşte grandioasele transformări revoluţionare petrecute în toate domeniile vieţii economice şi social-politice a ţării noastre în ultimele două decenii.

Expresie a caracterului profund democratic al orînduirii noastre de stat şi a succeselor dobîndite în făurirea vieţii noi, socialiste, proiectul de Constituţie înscrie, printre drepturile fundamentale ale cetăţenilor Republicii Socialiste România, şi dreptul la învăţătură, pentru care au militat în trecut atîţia oameni de seamă ai ţării, dar care n-a devenit o realitate vie decît o dată cu instaurarea puterii populare.

În anii luminoşi ai regimului nostru, învăţămîntul, ca principal izvor de cultură şi factor de civilizaţie, s-a dezvoltat necontenit. O dovedeşte, între altele, şi situaţia din raionul Cîmpeni. Pentru strănepoţii lui Horia şi Avram Iancu de pe meleagurile moţeşti s-au deschis larg porţile şcolilor. Reţeaua învăţămîntului din raion, extinsă pînă în cele mai îndepărtate sate, pe văile şi culmile cu case răzleţe, cuprinde 146 şcoli de cultură generală, frecventate de peste 14 000 elevi. În ultimii ani s-au construit aici peste 230 noi săli de clasă. Moţii se mîndresc pe drept cuvînt cu frumoasele edificii ale noilor şcoli din centrele miniere Roşia Montană şi Baia de Arieş sau cu localurile şcolare construite în satele îndepărtate ale raionului — la Gîrda-Gheţar, Albac-Costeşti, Scărişoara etc.

Drepturile cetăţeneşti consfinţite în proiectul de Constituţie oferă fiecărui om al muncii din patria noastră posibilităţi largi pentru a-şi afirma întreaga energie, pricepere şi capacitate de muncă, pentru a-şi dezvolta multilateral personalitatea şi a-şi valorifica cunoştinţele şi aptitudinile. Mîndri de aceste drepturi, toţi oamenii muncii sînt însufleţiţi de hotărîrea de a munci fără să-şi precupeţească forţele pentru întărirea statului nostru socialist, pentru înflorirea patriei.

VICTOR DRĂGOI
şeful secţiei de învăţămînt
a raionului Cîmpeni

Adeziune la „legea legilor" ţării

Am citit cu emoţie proiectul de Constituţie a R.P.R. şi îmi dau întreaga adeziune la această „lege a legilor" ţării noastre. În rîndurile lui am întrevăzut viitorul luminos al patriei, pe care îl înfăptuieşte cu mîini sigure poporul, sub conducerea înţeleaptă a partidului.

Sînt la o vîrstă cînd mă pot uita şi în trecutul mai îndepărtat şi în cel mai apropiat, şi în prezent, şi în viitorul luminos care ne aşteaptă. Am gustat din amărăciunea trecutului şi am năzuit şi eu, alături de întregul popor, la o viaţă liberă, fericită. Prezentul este mai minunat decît l-am visat atunci, iar viitorul e şi mai măreţ — aşa precum ni-l înfăţişează directivele Congresului al IX-lea al P.C.R., precum e cristalizat în textul viitoarei Constituţii.

Partidul Comunist, statul nostru socialist au drept principal ţel bunăstarea materială şi culturală a poporului, care va fi ridicată, o dată cu înaintarea spre comunism, pe trepte tot mai înalte. Tineretul nostru are condiţii excepţionale de dezvoltare fizică şi spirituală. Îi este asigurat dreptul la învăţătură în şcolile de toate gradele, a căror frecventare este absolut gratuită, se bucură de burse, de manuale gratuite, de nenumărate alte înlesniri.

M-a impresionat în mod deosebit, în proiectul de Constituţie, faptul că partidul şi statul nostru socialist veghează să se asigure deplina egalitate în drepturi a femeilor cu bărbaţii. S-au dus pentru totdeauna în ţara noastră timpurile cînd femeile erau menţinute într-o situaţie de inferioritate. Astăzi ele ocupă un loc de cinste în societate, aducîndu-şi din plin contribuţia la desăvîrşirea construcţiei socialismului.

Fiecare articol al proiectului noii Constituţii găseşte un ecou profund în sufletele noastre, pentru că în el sînt oglindite viaţa nouă a poporului şi mersul lui înainte, sub steagul glorios al partidului, către viitorul mereu mai luminos.

STELA MANOLESCU
profesor emerit, Bucureşti

Deplină egalitate

Proiectul de Constituţie a Republicii Socialiste România, pe care l-am studiat cu atenţie, ne-a procurat tuturor mari satisfacţii. Am găsit reflectate în el întreaga politică de stat a înţeleptului nostru partid, roadele de pînă acum ale acestei politici, garanţia dezvoltării pe mai departe a patriei noastre.

Cum trăiesc şi muncesc într-o regiune care numără mulţi locuitori din rîndurile naţionalităţilor conlocuitoare, mi-a reţinut în mod deosebit atenţia articolul 17 al proiectului de Constituţie, care vorbeşte despre egalitatea în drepturi a tuturor cetăţenilor ţării, fără deosebire de naţionalitate, rasă, sex sau religie. „Statul garantează egalitatea în drepturi a cetăţenilor — se spune în acest articol. — Nici o îngrădire a acestor drepturi şi nici o deosebire în exercitarea lor pe temeiul naţionalităţii, rasei, sexului sau religiei nu sînt îngăduite".

Fac parte din conducerea unei şcoli şi îmi dau seama cît de riguros este respectat în toate domeniile, în ţara noastră, principiul asigurării egalităţii în drepturi a tuturor cetăţenilor. Toţi fii oamenilor muncii — români, maghiari, germani sau de altă naţionalitate, din regiunea noastră şi din întreaga ţară — au acces larg spre şcoală, spre învăţămîntul de toate gradele, toţi se bucură de aceleaşi înlesniri create de stat: gratuitatea învăţămîntului, şcoli bine înzestrate cu cele necesare procesului instructiv-educativ, în care pregătirea este asigurată de cadre harnice, cu dragoste pentru copii şi pentru meseria de educator. La absolvirea şcolii, tinerii de orice naţionalitate au posibilitatea să se încadreze în producţie în sectoarele în care doresc şi în care îşi pot folosi cel mai bine aptitudinile.

Garantarea şi respectarea egalităţii în drepturi a tuturor cetăţenilor Republicii Socialiste România, indiferent de naţionalitate, rasă, sex sau religie sînt trăsături caracteristice orînduirii noastre de stat, în care exploatarea a fost desfiinţată, iar forţele libere ale poporului înalţă edificiul profund uman al societăţii bazate pe libertatea şi prosperitatea tuturor celor ce muncesc.

Prof. GHEORGHE BOŢ
Şcoala medie nr. 2 din Tîrnăveni
Regiunea Mureş Autonomă Maghiară

23 August în România socialistă

(Urmare din pag. 1)

Proiectul de Constituţie a Republicii Socialiste România consemnează, printre altele, dreptul la învăţătură al tuturor cetăţenilor patriei, fără nici o discriminare. Dreptul la învăţătură este asigurat prin învăţămîntul general şi obligatoriu de 8 ani, prin gratuitatea învăţămîntului de toate gradele, precum şi prin sistemul burselor de stat. Un element tot atît de important de menţionat este faptul că activitatea din şcoală a devenit o componentă esenţială a procesului construirii socialiste, că paralel cu grija manifestată de către partid şi guvern faţă de această instituţie, milioane de oameni ai muncii de la oraşe şi sate tind să-şi însuşească lumina învăţăturii, să urce tot mai sus treptele perfecţionării ştiinţifice şi culturale.

Experienţa istorică a ţării noastre a confirmat că orînduirea socialistă asigură cele mai favorabile condiţii pentru dezvoltarea multilaterală a naţiunii, că statul socialist suveran este principala garanţie a afirmării potenţelor şi aptitudinilor creatoare ale acesteia. Naţiunea ca formaţiune istorică, departe de a fi depăşită, va continua să existe încă multă vreme în societatea socialistă. Dezvoltarea naţiunii, întărirea statului socialist sînt impuse de cerinţele obiective ale vieţii sociale, corespunzînd pe deplin intereselor internaţionalismului proletar, solidarităţii internaţionale a oamenilor muncii, cauzei socialismului şi păcii.

Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. subliniază că procesul desăvîrşirii construcţiei socialiste în ţara noastră impune creşterea continuă a rolului statului în toate domeniile vieţii economice şi social-culturale. Vor spori tot mai mult atribuţiile sale în organizarea, planificarea şi conducerea economiei naţionale, va căpăta o amploare crescîndă activitatea desfăşurată de el în vederea dezvoltării învăţămîntului, ştiinţei şi culturii, a educării maselor largi populare în spiritul socialismului. Înfăptuind suveranitatea poporului în interiorul ţării şi în relaţiile internaţionale, statul socialist apără cuceririle revoluţionare ale oamenilor muncii, independenţa şi suveranitatea întregului popor român.

Perioada în care patria noastră a străbătut drumul de la insurecţia armată antifascistă pînă la victoria deplină a socialismului şi trecerea la desăvîrşirea construcţiei socialiste se caracterizează, pe plan mondial, prin creşterea considerabilă a forţelor socialismului — care determină din ce în ce mai mult cursul întregii evoluţii a societăţii — prin continuarea procesului de destrămare a sistemului colonial şi sporirea rolului noilor state independente, prin amploarea crescîndă a luptelor clasei muncitoare, a mişcărilor democratice, pentru progres social. Împotriva politicii agresive a imperialismului, pentru apărarea păcii se ridică la luptă cu tot mai multă hotărîre uriaşe forţe sociale de pe toate continentele.

România, alături de ţările socialiste frăţeşti, se manifestă ca factor activ pe arena mondială, înfăptuind o politică externă de pace, iniţiind numeroase acţiuni pentru promovarea coexistenţei paşnice şi micşorarea încordării internaţionale, pentru dezvoltarea colaborării între popoare şi consolidarea păcii în lume. Poporul nostru este ferm convins că, luptînd într-un singur front, ţările socialiste, clasa muncitoare internaţională, noile state independente, mişcarea de eliberare naţională, mişcarea mondială pentru apărarea păcii au capacitatea reală de a bara drumul cercurilor imperialiste agresive spre dezlănţuirea unui război mondial termo-nuclear, de a salvgarda civilizaţia umană. În condiţiile actuale, cînd imperialismul intensifică acţiunile sale provocatoare, este necesară mai mult ca oricînd creşterea vigilenţei popoarelor, întărirea unităţii tuturor forţelor iubitoare de pace.

Oamenii muncii din ţara noastră întîmpină ziua de 23 August în condiţiile entuziasmului general provocat de istoricele hotărîri ale Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român. Pretutindeni documentele Congresului au fost primite cu satisfacţie, constituind un puternic imbold pentru intensificarea eforturilor creatoare ale poporului, îndreptate spre obţinerea unor noi succese în opera de desăvîrşire a construcţiei socialiste.

Însufleţiţi de minunatele perspective ale dezvoltării învăţămîntului în anii care vor urma, de sarcinile de mare răspundere puse de către Congres, profesorii, învăţătorii, educatoarele îşi exprimă hotărîrea de a nu precupeţi nici un efort pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite de partid, de a munci cu şi mai multă rîvnă pentru instruirea ştiinţifică multilaterală a tinerei generaţii, pentru educarea acesteia în spiritul dragostei faţă de patrie. Ridicarea nivelului cultural-ştiinţific al poporului, perfecţionarea procesului instructiv-educativ în şcolile de toate gradele, pregătirea unui număr mare de specialişti cu înaltă calificare sînt sarcini care cer din partea cadrelor didactice un mare volum de muncă, o continuă ridicare a calificării profesionale, a nivelului politic şi ideologic.

Relevînd contribuţia deosebită pe care trebuie să o aducă învăţămîntul la înflorirea României socialiste, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în raportul prezentat la Congresul al IX-lea al P.C.R., arată: „Munca plină de devotament pe care o desfăşoară zi de zi cei peste 175 000 slujitori ai şcolii pentru înarmarea tinerei generaţii cu ştiinţa şi cultura înaintată se bucură de aprecierea partidului, a întregului nostru popor. Sîntem încredinţaţi că şi în viitor membrii corpului didactic vor munci cu entuziasm pentru îndeplinirea sarcinilor nobile ce le revin în pregătirea tineretului patriei noastre, în ridicarea continuă a rolului şcolii în opera de construire a socialismului". Mîndri de această înaltă încredere, învăţătorii şi profesorii pornesc la munca din noul an şcolar — cel de al XXII-lea an de viaţă liberă — hotărîţi să-şi întărească mereu contribuţia la perfecţionarea activităţii din şcoală, la îndeplinirea sarcinilor puse de partid în faţa învăţămîntului.

Școala — principal izvor de cultură și factor de civilizație

Prof. univ. ing. P. DUMITRAȘCU

Asemeni oțelurilor de calitate superioară

Înțelegînd prin cultură totalitatea valorilor materiale și spirituale create de omenire în procesul practicii social-istorice, iar prin civilizație nivelul de dezvoltare a culturii materiale și spirituale atins de o orînduire social-economică dată, apare evident că procesul de progres implică o triplă acțiune : de creație a culturii, de răspîndire a culturii în masele largi ale poporului și de ridicare continuă a nivelului de dezvoltare a culturii, consecință firească a primelor două acțiuni. Desigur, la vasta acțiune de culturalizare și de ridicare a nivelului civilizației contribuie o multitudine de factori, dar, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul prezentat la cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, în societatea socialistă românească contemporană școala este principalul izvor de cultură și factor de civilizație.

Formarea celor chemați să realizeze în mod creator marile obiective ale viitorului depinde într-o măsură dominantă de capacitățile învățămîntului, căci fenomenul de creație este o încoronare a fenomenului îndelungat și permanent al pregătirii, pentru care școala este organic destinată. Școala preia an după an tinerele generații și le trece prin procesul de pregătire, după care le redă ritmic societății, în cicluri prestabilite și în proporții de masă, apte pentru a crea la rîndul lor valori materiale și spirituale și pentru a răspîndi aceste valori în popor, ridicîndu-i astfel nivelul de cultură și gradul de civilizație.

Privind acest fenomen prin prisma cerințelor pregătirii viitorilor specialiști în domeniul tehnicii ne dăm seama că formarea lor este obligator condiționată de modul cum se desfășoară instruirea lor în școala de cultură generală, știut fiind că nivelul final al absolvenților ciclului superior este o funcție exponențială a nivelului lor inițial, de la intrarea în ciclu ; acest fapt — valabil pentru toate formele de pregătire — are însă aici un caracter de stringență, comandat de costul ridicat al operației și de poziția ciclului pregătirii superioare, care se află la pragul imediat al activității productive.

Este un fapt de netăgăduit că tinerii pe care îi primim astăzi în școala superioară se prezintă ca un potențial cognitiv și rezolutiv manifest superior de la promoție la promoție. Pe de altă parte, cantitatea de cunoștințe a căror acumulare o cere viața contemporană crește continuu în proporție atît de mare, încît pune problema selecționării neîntrerupte a celor strict necesare pentru formarea profesională a tinerelor cadre, fără a neglija însă formarea personalității lor. Deci, folosind potențialul crescut al tineretului, școala trebuie în același timp să opereze o judicioasă selecționare a cunoștințelor de înmagazinat.

Pregătirea viitorului specialist cu calificare superioară în domeniul tehnicii este în acest sens definită de un complex de parametri aparținînd mulțimilor de cunoștințe (discipline) care concură la realizarea producției, avînd drept spațiu de evoluție „zona-intersecție" a acestor discipline. Evident, în tehnică disciplinele de bază sînt fizica și chimia, ambele aflate în continuă expansiune și din care derivă neîncetat noi discipline aplicative; măsurarea și exprimarea lor nu se poate face decît stăpînind temeinic aparatul matematic, fără de care cădem în prolix și în haos. Or, cum fundamentele de matematică, fizică și chimie se obțin din liceu, profesorii care predau aceste științe au o răspundere covîrșitoare în pregătirea viitoarelor cadre științifico-tehnice.

Profesorii din învățămîntul superior nu pot decît să dezvolte, să perfecționeze prin specializare, formarea tinerelor cadre. Dar, dacă oțelul fabricat inițial este de calitate mediocră, nici un tratament termic la piesa finită nu este în stare să-i ridice caracteristicile la nivelul de vîrf cerut de solicitările din ce în ce mai severe ale procesului funcțional la care ea participă. Această comparație ne duce mai departe. Oțelurile fiind riguros selecționate pentru scopurile urmărite, tratamentele ulterioare reușesc a le potența caracteristicile finale la nivelul cerut. Utilizarea principiului unei riguroase selectări prealabile pe parcursul „procesului de elaborare" socotesc că trebuie aplicat consecvent și în ceea ce privește elementul uman — căci și în cazul lui este vorba tot de solicitări, de durată și de intensitate. Evident, subtilitatea, complexitatea și imprevizibilitatea fondului activității umane intervin aici cu o accentuare maximă a rigurozității în selecționările de operat.

Se apropie momentul în care prima selecție de aptitudini a viitorilor specialiști nu va mai fi situată abia la porțile învățămîntului superior, ci se va deplasa în jos, chiar la începutul învățămîntului mediu. Aceasta înseamnă că-i vom putea orienta pe elevi, în funcție de aptitudini, spre studiul în cadrul căruia calitățile lor inițiale pot fi dezvoltate către realizarea celor mai înalte caracteristici finale. Acest rol vor putea să-l îndeplinească într-o mare măsură liceele de specialitate, a căror înființare este prevăzută în Directivele celui de-al IX-lea Congres al partidului. Se vor putea eventual înființa și licee de specialitate pentru tinerii excepțional dotați în domeniul matematicii, fizicii, chimiei, biologiei etc.

Dar, înainte de orice, se impune întărirea fundamentului științific al studiului în școala de cultură generală. Nu este vorba de simpla acumulare a unor cunoștințe, formule sau teoreme, fie ele chiar din domeniile cele mai moderne ale diferitelor științe, ci în primul rînd de formarea unei gîndiri științifice, a capacității de a opera creator în situații date.

Învățămîntul superior poate să-și îndeplinească în continuare cu eficacitate rolul ce i-a fost încredințat numai dispunînd de elemente temeinic pregătite în licee. Viitorul inginer pe care-l vom forma pe asemenea baze va putea efectiv să înțeleagă caracterul și direcțiile continuei expansiuni a tehnicii, să se facă înțeles de colaboratorii săi din ce în ce mai numeroși, asupra cărora tehnica exercită anumite influențe, acționînd asupra psihologiei individuale, asupra sociologiei grupului și asupra mediului cultural. Această gamă amplă de parametri asupra cărora inginerul trebuie să acționeze în fiecare moment — și de care depinde producția, adică fabricația produselor indispensabile vieții societății — pune încă o dată puternic în evidență rolul acestuia în civilizația contemporană. Societatea contemporană este vital interesată ca inginerul să reușească în această activitate complexă. De aici decurge imperativul pregătirii lui cît mai bine, cît mai corespunzătoare cerințelor, încă din școala de cultură generală.

Conf. univ. ROMUL MUNTEAN

Semnificația culturii umaniste

Secole de-a rîndul pedagogi de renume au atras atenția asupra rolului culturii umaniste în procesul de educație a tineretului, subliniind necesitatea unei școli apte să formeze un tînăr a cărui cultură generală să se împletească strîns cu deprinderi pentru profesiunile practice, utile societății.

Istoria ideilor despre educație arată că aceste tendințe erau primite uneori ca niște direcții contradictorii, de neîmpăcat. În realitate, însă, formarea unor tineri pregătiți să îmbrățișeze carierele cele mai diferite nu exclude necesitatea culturii lor umaniste. Dimpotrivă, istoria științelor demonstrează că deschizătorii de drumuri în diferite domenii de cercetare aveau o formație multilaterală de mare profunzime. De la Michel Angelo și Descartes pînă la Goethe și Einstein, galeria oamenilor de știință trecuți prin școala fructuoasă a umanismului este imensă.

O anumită concepție despre viață, o viziune limpede asupra societății și lumii în general, nu o oferă decît acea armonioasă îmbinare între cunoștințele care privesc anumite domenii științifice și fundalul larg care permite generalizări utile și eficiente, create de o largă cultură umanistă. Cu atît mai mult în epoca noastră, cînd atîtea ramuri ale științei și artelor se înnoiesc simțitor, ducînd la cuceriri științifice epocale, se resimte necesitatea unei culturi multilaterale, fundamentate pe baza ideologică oferită de dialectica materialistă. Nu este suficient ca cineva să învețe chimie, fizică, matematici sau literatură, fără să reflecteze asupra utilității acestor cunoștințe. Tot ceea ce recepteză generațiile noastre de elevi care se succed fără întrerupere prin școli trebuie să aibă o finalitate. Știința și arta slujesc mersul înainte al societății noastre, contribuie la prosperitatea poporului, dar și la educarea oamenilor pentru respectul binelui, adevărului și frumosului, la crearea eticii comuniste.

Stima pentru tradițiile istorice măreție ale poporului nostru, pentru literatura și arta lui, dragostea de patrie, elanul în muncă, simțul pentru frumos, toate acestea le întreține și le îndrumează pe o cale bună cunoașterea istoriei patriei noastre, a literaturii marilor clasici, a artei muzicienilor și pictorilor noștri de notorietate universală. De aceea, un tînăr care rezolvă cu ingeniozitate ecuații, care este un pasionat pentru fizica nucleară sau visează să ajungă un bun constructor, poate da o bună canalizare acestor visuri ale sale cînd cunoaște opera lui N. Bălcescu, M. Sadoveanu și Tudor Arghezi, arta lui Grigorescu, Luchian și Corneliu Baba, muzica lui G. Enescu.

Școala medie este în acest sens laboratorul unde se formează interesul multilateral pentru cultură, locul unde se pune temelia concepției despre lume a tineretului nostru. Aici entuziasmul juvenil trebuie să capete o bună canalizare, deprinderile și cunoștințele cîștigate fiind o importantă premiză pentru specializarea de mai tîrziu, ca și pentru întregul profil moral al cetățenilor patriei noastre socialiste.

Ca profesor, contactul meu cu tineretul este continuu. La examenele de maturitate, la concursurile de admitere în facultate, am în fața mea mereu alte promoții care se îndreaptă spre universitate sau spre diferite cariere practice. Am putut constata astfel că profilul generațiilor tinere se definește pe numeroase coordonate, școala din patria noastră, care are tradiții glorioase, lăsîndu-și amprenta nestearsă asupra acestor tineri care asaltează cetățile științei. Cursurile de literatură română și istorie, noțiunile care se dau despre marile valori ale culturii universale, — fie în lecțiile de limbi străine și istorie universală, fie cu alte prilejuri — constituie doar cîteva din mijloacele prin care tineretul nostru din școli vine în contact cu marile valori ale culturii — fără să mai vorbim de teatru, expoziții, televiziune etc.

Evident că posibilitățile existente în acest sens sînt foarte bogate și variate, dar pentru folosirea lor deplină eforturile trebuie mereu intensificate. În ultimii ani, interesul pentru muzica de jaz, dans, sport, nedăunător în sine, pare a concura cu prea multă putere pasiunea pentru cultură. Aici intervine rolul major al profesorului, care trebuie să le arate elevilor săi că așa-zisa cultură agonisită după banda de magnetofon nu ajunge pentru cerințele epocii noastre și că tînărul modern poate fi și un excelent sportiv sau amator de muzică ușoară, dar în același timp un lector pasionat al lui Balzac, Tolstoi, Solohov, Eminescu, Arghezi și Rebreanu.

Marile valori ale culturii reprezintă patrimoniul spiritual al omenirii, tot ceea ce scriitorii și artiștii de mare renume au relevat secole de-a rîndul. Contactul cu aceste valori fertilizează spiritul, îndeamnă la fapte măreție, călește voința. Imprimată în conștiința tineretului, această convingere va demonstra că farmecul tăcut, poate mai greu de descifrat, al sălilor de bibliotecă, este tot atît de captivant ca și al manifestărilor sportive sau al serilor de dans, dar mai durabil și mai eficient.

Școala umanismului trebuie să fie astfel, pentru tineretul nostru, școala patriotismului socialist, a respectului pentru tradiții și a entuziasmului pentru contribuția fiecăruia la prosperitatea și fericirea oamenilor din patria noastră socialistă.

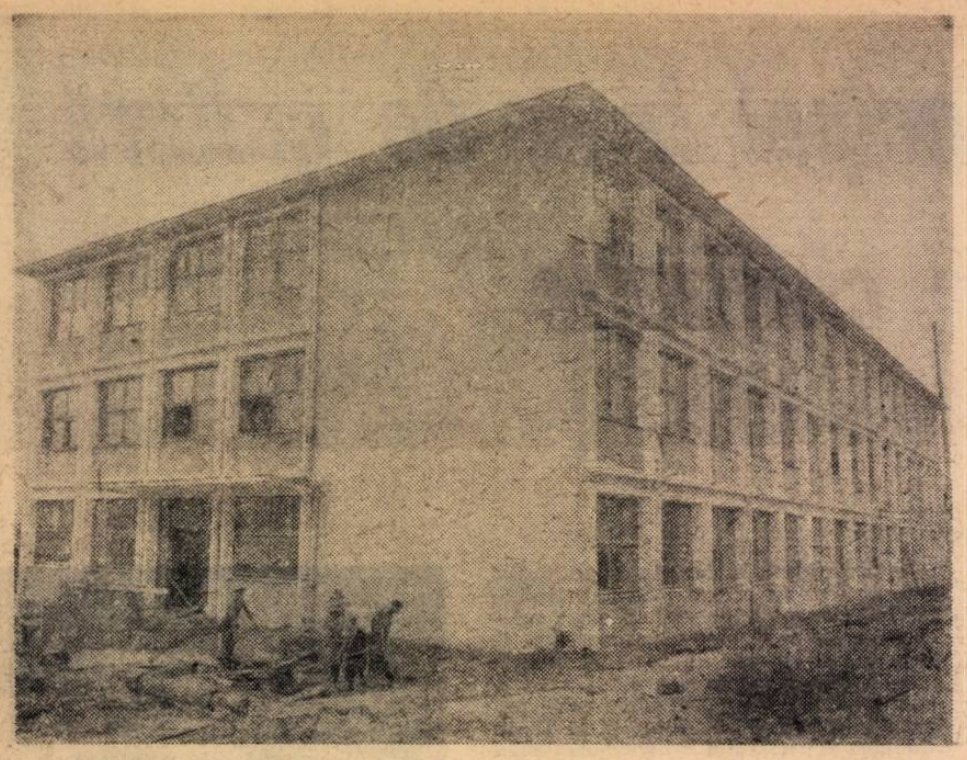

O școală nouă în orașul Dej, una din nenumăratele școli noi care vor fi date în folosință elevilor la 15 septembrie, în ziua deschiderii noului an de învățămînt

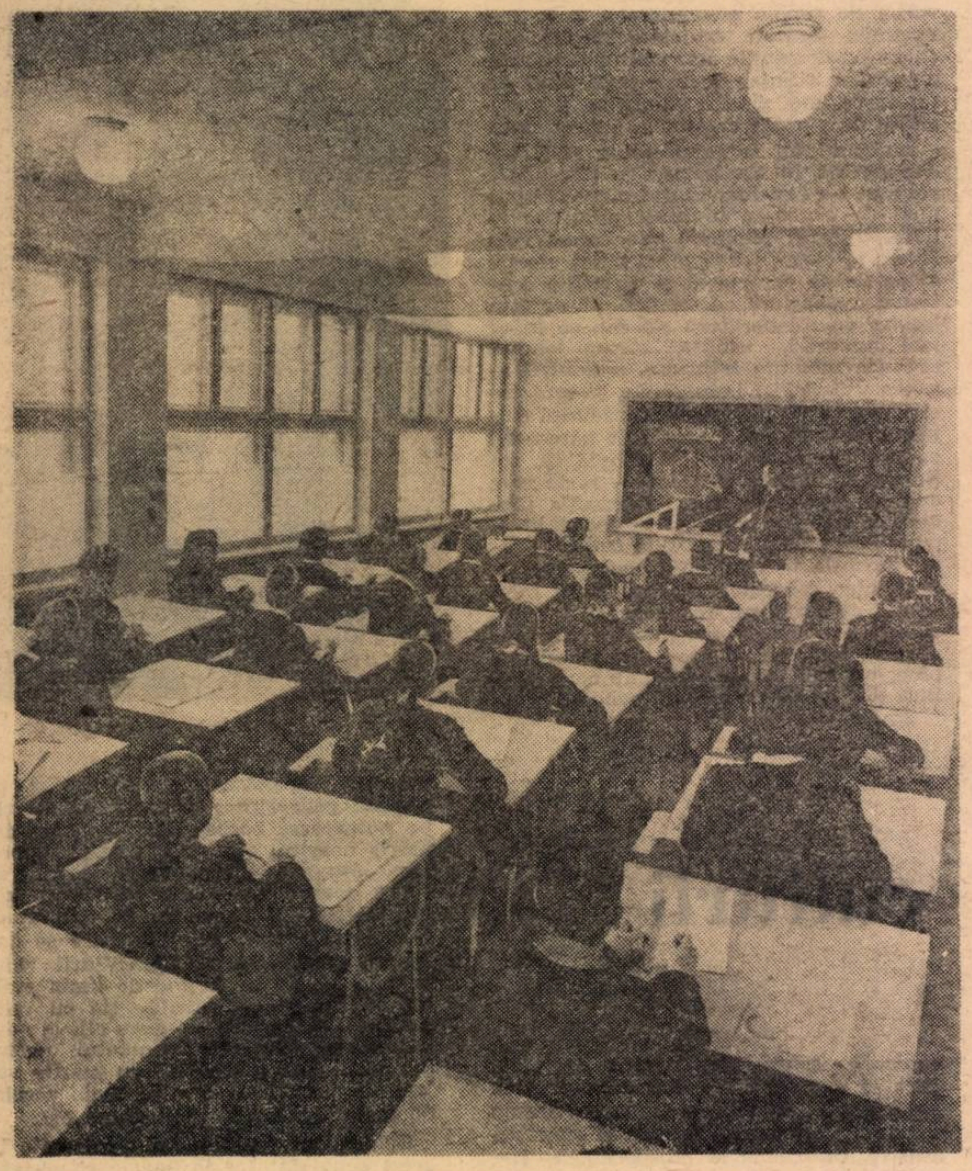

Zecile de mii de săli de clasă construite în ultimii ani oferă elevilor cele mai bune condiții de învățătură

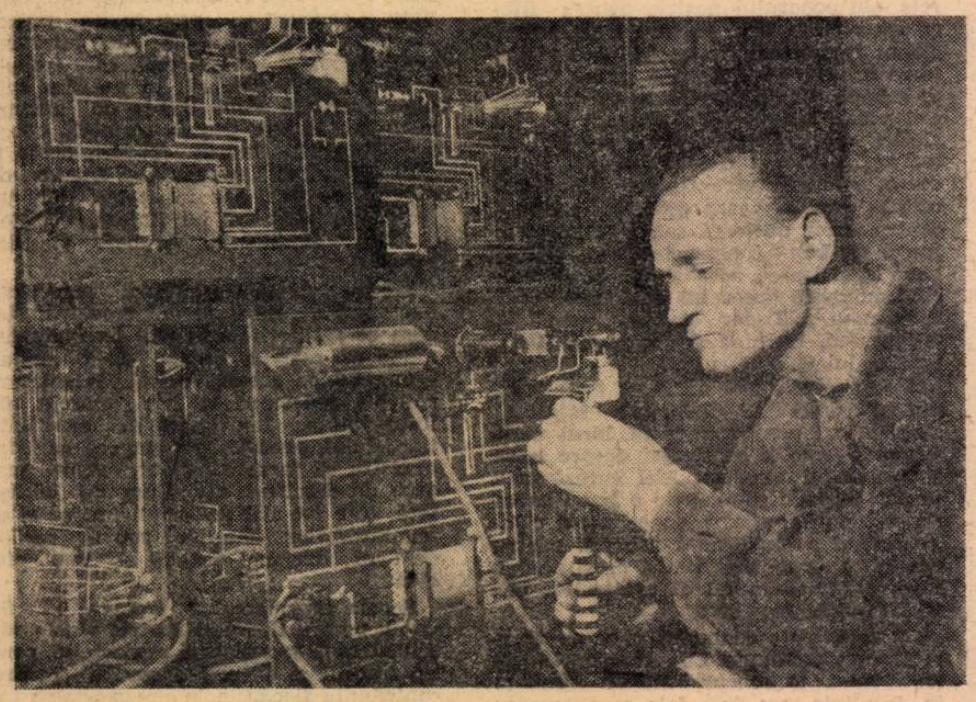

Școlile noastre vor primi, în anul care începe, materiale didactice dintre cele mai moderne, cum este celula fotoelectrică din acest clișeu.

Investiții de miliarde

Dinamica cifrelor caracteristică anilor noștri socialiști are prin ea însăși ceva fascinant. Fiecare cifră, fiecare procent semnifică roadele politicii partidului de ridicare spre noi culmi a bunăstării materiale și a dezvoltării culturii poporului, oglindește într-un limbaj lapidar și precis măreția mersului nostru înainte pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste.

Sensul dinamicii cifrelor

Cît de plină de înțelesuri este, bunăoară, dinamica investițiilor în domeniul învățămîntului ! De la 88 de milioane, cît au reprezentat cheltuielile pentru construcții de școli și pentru dotarea acestora în anul 1950, în 1951 înregistrăm un salt la 131 de milioane și succesiv la 158 de milioane și la 187 de milioane în anii 1952 și 1953. Apoi, în 1954, investițiile din învățămînt depășesc 200 de milioane, pentru ca în 1959 să ajungă la 300 de milioane, iar mai departe, în perioada anilor 1960/1965 — perioada șesenalului — să urce la un total de 2 800 milioane, față de 1 129 milioane în perioada 1954/1959.

A devenit o deprindere firească a tuturor celor ce muncesc din țara noastră să privească investirea avuțiilor țării pentru înălțarea de noi obiective economice, de noi edificii de cultură și sănătate ca pe niște bine chibzuite, pe deplin gospodărești cheltuieli, menite să se răsfrîngă direct asupra propriei lor vieți, asupra propriei lor activități. Citind în bilanțul anilor care au trecut, ca și în prevederile pentru anii ce vor urma, sumele ce s-au investit sau cifra impresionantă de 3 500 de milioane lei ce urmează a fi investită în învățămînt în viitorul cincinal, toți profesorii și învățătorii, toți părinții știu că aceste sume constituie investițiile în construcția de noi școli moderne în care vor munci ei sau vor învăța copiii lor, în construcția de internate școlare, în dotarea sălilor de clasă cu mobilier modern, în înzestrarea laboratoarelor cu materiale didactice, cu aparate și instrumente perfecționate, în editarea de manuale școlare pe care toți elevii școlilor de cultură generală le primesc gratuit.

Școli în toate colțurile țării

Investițiile în dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului au făcut posibil ca numai între anii 1960—1965 să se înalțe 24 500 săli de clasă, depășindu-se cu aproape 10 000 de săli sarcinile prevăzute în acest domeniu de Directivele celui de-al VIII-lea Congres al partidului, ceea ce a permis realizarea generalizării învățămîntului de 8 ani cu un an înainte de termenul fixat. Transformate în edificii școlare cu 8 clase, sălile construite în perioada respectivă echivalează cu 3 062 asemenea edificii, adică de 4 ori mai mult decît totalul școlilor echivalente cu școlile de 8 ani existente în România în anul 1938/1939.

În total, în perioada ultimilor zece ani numărul școlilor generale de 8 ani a crescut de la 4 417 la 7 461. În regiunea Argeș, de pildă, existau în anul școlar 1955/1956 332 de școli de 8 ani, în timp ce în anul școlar încheiat au funcționat 524 asemenea școli. În regiunea Oltenia numărul școlilor de 8 ani a crescut de la 370 în anul școlar 1955/1956 la 627 în anul școlar 1964/1965, în regiunea Bacău de la 236 la 537, în regiunea Maramureș de la 159 la 380, în regiunea Suceava de la 230 la 451.

Datele privind dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului pun puternic în evidență marele salt înainte către culmile culturii pe care l-a înregistrat școala românească în anii construcției socialiste. În anul școlar 1964/1965 au funcționat în întreaga țară 7 461 de școli de 8 ani, față de numai 770 de școli echivalente acestora existente în anul școlar 1938/1939. Numărul liceelor a crescut de la 211 în 1938/1939 la 555 în anul școlar 1964/1965, adică de peste două ori și jumătate.

Succese deosebite au fost înregistrate și pe tărîmul producției de material didactic care, practic inexistentă în perioada dinaintea celui de-al doilea război mondial, a devenit în anii noștri un veritabil sector de producție industrială, realizînd anual sute de sortimente în cantități de sute de mii de exemplare.

Pe unul din primele locuri din lume

Organizațiile specializate pe plan mondial în studierea problemelor de învățămînt și educație — U.N.E.S.C.O., Biroul Internațional de Educație etc. — recunosc în multe din rapoartele lor că țara noastră a ajuns la un loc de frunte nu numai ca nivel al culturii de bază oglindit în durata învățămîntului general obligatoriu, ci și în domeniul cheltuielilor pentru învățămînt și cultură atît pe locuitor, cît și ca procente din buget. Astfel, în ultimul deceniu au fost destinate dezvoltării învățămîntului, culturii și cercetării științifice 5,6 la sută din investițiile țării, întrecînd pe acest tărîm alocațiile din bugetele unor țări cu vechi tradiții culturale cum sînt Anglia sau Franța.

România socialistă pășește, pe baza Directivelor Congresului al IX-lea al partidului, pe o treaptă superioară a procesului de desăvîrșire a construcției socialiste în toate domeniile de activitate economică, științifică și culturală. Printre sarcinile de frunte ale viitorului cincinal partidul a înscris și ridicarea continuă a nivelului învățămîntului. Concomitent, crește necontenit volumul sumelor destinate dezvoltării culturii. Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. prevăd ca în 1970 cheltuielile social-culturale să se ridice la 5 000 de lei pentru fiecare familie, ceea ce va constitui un aport deosebit de însemnat la ridicarea nivelului de viață material și cultural al oamenilor muncii. Investițiile pentru învățămînt în perioada 1966—1970 vor asigura dezvoltarea continuă a bazei lui materiale, ridicîndu-l pe o treaptă calitativ superioară. Se vor construi noi școli și internate. Școlile vor primi o bogată aparatură tehnică și noi tipuri de materiale didactice moderne.

Sînt create toate condițiile pentru ca învățămîntul nostru să răspundă pe deplin înaltelor cerințe ale societății noastre în mers spre comunism, să fie în pas cu marile progrese ale culturii, științei și tehnicii contemporane.

AL. CIUCA

ÎN DOMENIUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

Manuale gratuite pentru toţi elevii patriei

Era în toamna anului 1960. În prima zi de şcoală, conform hotărîrii Congresului al VIII-lea al Partidului Comunist Român, toţi elevii din învăţămîntul general obligatoriu din ţară au găsit, pe pupitrele lor, cîte un teanc de manuale abia ieşite de sub tipar. Şi iată că acum, numai după cinci ani de la acest eveniment emoţionant prin profunzimea semnificaţiilor sale, cel de al IX-lea Congres al partidului a hotărît ca gratuitatea manualelor şcolare să se extindă asupra întregului învăţămînt de cultură generală. Absolut toţi elevii şcolilor de cultură generală, din prima şi pînă în ultima clasă, vor primi manualele în mod gratuit.

În lumina grandioaselor perspective pe care Partidul Comunist le-a trasat dezvoltării patriei noastre, această măsură se înscrie ca un act revelator pentru locul şi atenţia atribuite învăţămîntului, apreciat de partid ca principal izvor de cultură şi factor de civilizaţie. Extinderea gratuităţii manualelor şcolare constituie încă o nouă şi importantă confirmare a ţelurilor profund umanitare cărora le este închinată lupta partidului nostru, a hotărîrii sale de a pune totul în slujba intereselor poporului, de a-l conduce spre bunăstare şi fericire.

Cărţile şcolare constituie unul din principalele instrumente prin care învăţătorii şi profesorii îşi aduc partea lor de contribuţie la realizarea acestor ţeluri, în ele fiind condensat întreg fondul cunoştinţelor multilaterale care constituie baza pregătirii viitorilor constructori ai socialismului şi comunismului. Aceste cărţi îmbogăţesc mintea tinerelor generaţii cu marile valori ale culturii naţionale şi universale, le cultivă sensibilitatea şi receptivitatea faţă de frumos, îi înarmează cu principiile eticii comuniste, îi învaţă să lupte pentru fericirea oamenilor — ţelul suprem al politicii partidului nostru.

Cei mai vîrstnici îşi amintesc bine vremurile triste cînd deschiderea şcolilor devenea, pentru familiile cu copii, o problemă cu serioase implicaţii financiare. Preţul ridicat al manualelor care trebuiau procurate la începutul cursurilor, adăugat la împovărătoarele taxe şcolare, îi făcea pe mulţi părinţi să renunţe a-şi trimite copiii la învăţătură. Şi nu puţini dintre fiii oamenilor muncii care, cu preţul unor neînchipuite sacrificii, izbuteau să pătrundă în şcoli, erau siliţi să renunţe la aceste auxiliare indispensabile studiului. Se practicau pe larg cititul în doi, în trei sau în patru pe aceeaşi carte, copiatul lecţiilor de pe o carte străină, care răpea ceasuri nesfîrşite.

Azi, cînd în patria noastră şcolile generale de 8 ani au dat prima promoţie de absolvenţi şi cînd documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. trasează sarcina de a se pregăti condiţiile pentru mărirea duratei învăţămîntului obligatoriu, problema cărţii şcolare a fost total şi în chipul cel mai fericit rezolvată. Nici un elev nu mai este nevoit să plătească nici măcar preţul acela scăzut la care se vindeau cărţile de şcoală începînd de la 23 August 1944. Ceva mai mult, el nu trebuie nici să le caute în librării, îngrijorat ca nu cumva să se epuizeze înainte de a şi le fi procurat. Le găseşte, frumos rînduite pe pupitrul lui, la fiecare început de an şcolar. Ca aerul şi apa, învăţătura în şcoală şi manualele nu-l costă pe nimeni nimic.

Şi, o dată cu asigurarea gratuităţii manualelor şcolare, se manifestă o deosebită grijă pentru îmbunătăţirea calităţii lor. Cărţile de şcoală răspund într-o măsură mereu mai largă exigenţelor ştiinţifice şi pedagogice moderne. Specialiştii caută să sintetizeze într-un chip tot mai cuprinzător, în fiecare manual, ceea ce este esenţial în domeniul disciplinei respective, să prezinte elevilor într-un chip cît mai atrăgător şi mai accesibil principalele valori ale culturii naţionale şi universale, cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii mondiale.

Neîndoielnic, toate acestea constituie o verigă de mare însemnătate în dezvoltarea învăţămîntului nostru, un uriaş pas înainte pe drumul către culmile culturii şi civilizaţiei.

B. OCTAVIAN

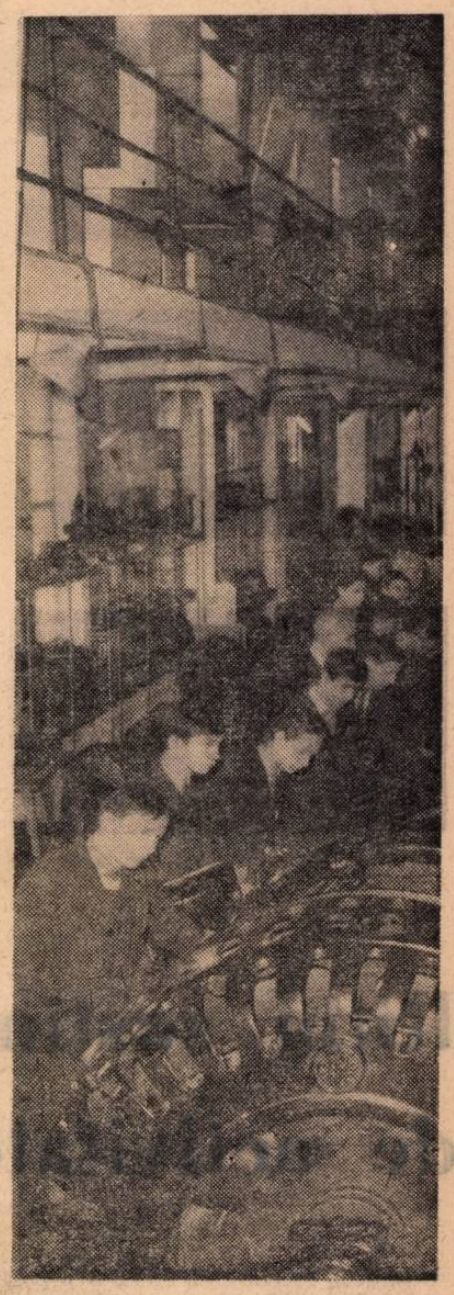

Se întăreşte continuu conţinutul ştiinţific al învăţămîntului nostru, legătura lui cu practica desăvîrşirii construcţiei socialiste. Lecţiile experimentale, orele de laborator, vizitele în producţie ocupă un loc tot mai important în procesul de învăţămînt. Iată două imagini grăitoare în acest sens: un grup de elevi în vizită la Muzeul tehnic şi o oră în laboratorul de ştiinţe naturale.

Condiţii de viaţă şi de muncă mereu mai bune

Referindu-se, în raportul prezentat la cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, la măsurile ce se vor lua în viitorul cincinal pentru dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus: „Munca plină de devotament pe care o desfăşoară zi de zi cei peste 175 000 slujitori ai şcolii pentru înarmarea tinerei generaţii cu ştiinţa şi cultura înaintată se bucură de aprecierea partidului, a întregului popor". Noi, cei care muncim în învăţămînt, sîntem pe drept cuvînt mîndri de această înaltă apreciere şi simţim nemijlocit grija pe care ne-o poartă partidul, statul socialist.

Trăim şi muncim astăzi în condiţii la care mulţi dintre noi nu puteau nici să viseze altă dată. Ne ţinem lecţiile în şcoli luminoase, moderne, care dispun de laboratoare tot mai bine înzestrate, de biblioteci bogate, de săli de sport — într-un cuvînt, de tot ce este necesar pentru ca munca noastră să se desfăşoare la un nivel mereu mai ridicat. Şi dacă toate acestea se răsfrîng nemijlocit asupra conţinutului învăţămîntului, nu e mai puţin adevărat că ele influenţează direct şi asupra sporirii capacităţii noastre de muncă. În calitatea mea de activist sindical am putut să-mi dau tot mai limpede seama, an după an, că, dispunînd de condiţii mereu mai bune de desfăşurare a activităţii lor profesionale, cadrele didactice pot lucra mai intens, cu rezultate mai bune.

Desigur că la aceasta contribuie întregul ansamblu de măsuri luate de regimul nostru în continua lui preocupare pentru ridicarea nivelului de viaţă al celor ce muncesc. Din acest ansamblu se pot desprinde în mod distinct numeroasele măsuri care privesc nemijlocit cadrele didactice, cea mai importantă dintre ele constituind-o repetatele sporiri de salarizare. Datorită acestui fapt, învăţătorii şi profesorii dispun astăzi de salarii ridicate, în măsură să satisfacă tot mai mult cerinţele materiale şi culturale ale vieţii moderne. În acelaşi timp, tot mai numeroşi slujitori ai şcolii primesc apartamente luminoase şi confortabile în blocurile de locuinţe nou construite pentru oamenii muncii. Numai în raionul nostru, în cursul anului trecut au primit locuinţe 100 de familii de cadre didactice, iar în viitor numărul celor ce vor primi locuinţe va fi şi mai mare. Comitetul sindicatului şi organele sfatului popular au şi luat de pe acum în evidenţă încă 300 de familii ale membrilor sindicatului învăţămînt care urmează să primească apartamente în blocurile ce se vor construi pe baza Directivelor Congresului.

Cadrele didactice se bucură, de asemenea, de condiţii tot mai bune de odihnă, tratament şi cură în staţiunile balneoclimaterice. Anual pleacă în asemenea staţiuni, din raionul nostru, peste 200 de învăţători şi profesori. În vacanţa aceasta au plecat la odihnă, cu bilete primite de la C.C.S., 124 de cadre didactice, iar cu bilete procurate prin O.N.T., 80. În afară de aceasta se organizează excursii ale membrilor corpului didactic în numeroase localităţi turistice din ţară. Astfel, în vacanţele de iarnă şi primăvară s-au organizat excursii la Predeal, Sinaia şi Poiana Braşov, iar în vacanţa aceasta la Bicaz, la Porţile de Fier, la hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeş.

Şi viaţa culturală a cadrelor didactice este astăzi din ce în ce mai profundă, mai bogată. Ele dispun, în primul rînd, de cele mai bune condiţii pentru perfecţionarea pregătirii lor ideologico-politice, profesionale şi pedagogice. Cercurile de studiu organizate prin grija organizaţiilor de partid, cursurile de perfecţionare, conferinţele — toate vin în ajutorul lor pe această linie. În acelaşi timp, sînt create condiţii pentru continua dezvoltare a orizontului cultural al celor ce muncesc în şcoli. La clubul sindicatelor din învăţămînt funcţionează cercuri literare, de artă plasică, de muzică etc., se organizează întîlniri cu scriitori şi oameni de ştiinţă, spectacole, concerte. Bibliotecile care stau la dispoziţia cadrelor didactice se îmbogăţesc mereu cu noi şi noi lucrări de specialitate, cu literatură ideologică şi beletristică. Numai biblioteca sindicatului nostru, una din numeroasele biblioteci create pentru învăţătorii şi profesorii din Capitală, numără aproape 10 000 de volume.

Grijii pentru condiţii de muncă şi de viaţă mereu mai bune manifestată de regimul nostru corpul didactic i-a răspuns şi-i răspunde cu hotărîrea de a obţine rezultate tot mai valoroase, în munca sa.

VASILE DELU
preşedintele comitetului sindicatului învăţămînt din raionul „1 Mai"

PREGĂTIM NOUL AN ȘCOLAR

Ritm susținut de activitate

Comitetul executiv al Sfatului popular din raionul Sf. Gheorghe, îndrumat de comitetul raional P.C.R., a luat o serie de măsuri concrete, stabilind sarcini și termene precise, în vederea pregătirii celor mai bune condiții materiale pentru desfășurarea cu succes a învățămîntului în noul an școlar.

În cadrul acestei acțiuni, în centrul atenției secției de învățămînt a stat grija pentru terminarea la timp a construcțiilor de școli și săli de clasă planificate pentru anul școlar 1965/66, ca și asigurarea curățeniei și zugrăvirii școlilor. Ca urmare, cele 8 săli de clasă construite în acest an școlar în orașul Sf. Gheorghe sînt gata să-i primească pe elevi. O activitate vie s-a desfășurat și la construirea sălilor de clasă din comunele Chichiș, Coșeni și Malnaș-Băi, unde sălile de clasă planificate sînt aproape complet terminate datorită eforturilor făcute de sfatul popular, de cooperativa agricolă de producție, ca și datorită contribuției deputaților și a cetățenilor.

Cu satisfacție și mîndrie vorbesc directorii școlilor de 8 ani din comunele raionului Sf. Gheorghe de faptul că școlile pe care le conduc au fost reparate, curățate și puse la punct pentru începerea cursurilor încă în cinstea celui de al IX-lea Congres al P.C.R. Comitetele executive ale sfaturilor populare comunale au urmărit îndeaproape calitatea reparațiilor. Datorită acestui fapt, munca s-a desfășurat în condiții bune. Președintele Sfatului popular al comunei Malnaș-sat, de exemplu, ne-a informat că echipele care au efectuat lucrările de reparare a școlilor în acest an au muncit mai bine ca în anii precedenți și au reușit să termine treaba într-un termen scurt.

În comuna Micfalău au adus o contribuție de seamă la pregătirea deschiderii noului an școlar deputații și cetățenii din comună, care nu au precupețit timpul lor liber pentru a amenaja școala unde învață copiii lor. Ori de cîte ori a fost nevoie, ei au efectuat muncă patriotică, sprijinind cu drag școala. De altfel, în această comună grija cetățenilor de a asigura copiilor lor condiții cît mai bune de dezvoltare multilaterală a devenit o adevărată tradiție. Stă mărturie a acestui fapt și amenajarea de către ei a unui teren sportiv bine înzestrat cu aparatura și echipamentul necesar pentru lecțiile de educație fizică, precum și pentru unele concursuri sportive organizate în afara orelor de clasă.

O situație bună a pregătirilor pentru noul an școlar se întîlnește și în comuna Prejmer. Cu sprijinul sfatului popular comunal, conducerea școlii de 8 ani din această comună a urmărit îndeaproape lucrările de reparare și zugrăvire a celor aproape 30 de săli de clasă, lucrări care au fost încheiate la data de 18 iunie. E o plăcere să intri acum în aceste săli curate, unele înzestrate cu mobilier nou, care așteaptă parcă numai sunetul clopoțelului pentru a adăposti între zidurile lor primele lecții ale anului școlar.

În atenția sfatului popular raional și a secției de învățămînt a stat și asigurarea școlilor cu combustibilul necesar. În curțile școlilor din Prejmer, Chichiș, Malnaș-sat, Miclafău, Malnaș-Băi etc. sînt stivuite de pe acum lemnele necesare încălzirii acestora pe întreg anul școlar.

Există însă din păcate, în raionul Sf. Gheorghe, și unele școli care au rămas în urmă cu pregătirile pentru deschiderea noului an școlar. Astfel, pînă de curînd școala din comuna Teliu încă nu era curățată și aștepta abia echipele de zugravi. Este necesar ca secția de învățămînt a raionului să controleze mai îndeaproape și să sprijine și această școală, pentru ca ea să-și lichideze rămînerea în urmă.

Folosind intens sprijinul larg pe care-l primesc din partea organizațiilor de partid, îndrumarea permanentă a Comitetului raional P.C.R., școlile din raionul Sf. Gheorghe și secția de învățămînt a acestui raion au toate posibilitățile de a asigura, încă din prima zi a noului an școlar, o desfășurare rodnică a muncii instructiv-educative.

Prof. GHEORGHE CSIKI

Elemente noi în programele și manualele școlare

Printre sarcinile importante trasate Ministerului Învățămîntului de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român figurează și aceea a îmbunătățirii programelor școlare și a manualelor didactice. Școala, principalul izvor de cultură și factor de civilizație, trebuie să aibă un conținut corespunzător sarcinilor actuale ale desăvîrșirii construirii socialismului în patria noastră, la nivelul impus de dezvoltarea rapidă a științelor și a tehnicii moderne.

Dezvoltîndu-se vertiginos, viața socială, știința și tehnica ridică mereu noi probleme în fața învățămîntului, generînd permanent nevoia îmbunătățirii programelor și manualelor — principalele documente care stau la baza procesului instructiv-educativ. Și pentru anul școlar 1965/1966 au fost necesare intervenții în programe și manuale, iar la unele clase, îndeosebi la cele la care se aplică, în continuare, planul de învățămînt de 12 ani, s-au elaborat programe și manuale noi.

Iată, spre exemplu, la literatura română. La clasa a IX-a, aplicîndu-se noul plan de învățămînt, s-au elaborat o nouă programă și un nou manual. Conform cerințelor noii programe, manualul cuprinde în prima parte o prezentare a problemelor de teoria literaturii, în partea a II-a — istoria literaturii române de la origini pînă în jurul anului 1830, iar în final unele texte și exerciții pe baza cărora să se desfășoare orele de gramatică. Spre deosebire de programele anterioare de teoria literaturii, actuala programă prevede prezentarea într-o formă mai accesibilă a problemelor de teorie literară, al căror volum a fost restrîns, dîndu-se numai cunoștințele neapărat necesare pentru înțelegerea evoluției literaturii române care urmează a fi predată în anii următori.

În folosirea manualului e necesar să se aibă în vedere scopul pentru care a fost redactat capitolul referitor la teoria literaturii, urmărindu-se în primul rînd, în analizele literare, definirea genurilor și a speciilor literare. Fără să alunece pe linia unui istorism literar, analizele trebuie să ducă neapărat la formularea definiției, la înțelegerea speciei ca atare.

La rîndul său, capitolul care prezintă literatura veche și premodernă urmărește riguros coordonatele majore ale acestor perioade literare. Se tratează sistematic evoluția limbii literare, distingîndu-se individualitățile literare și aportul fiecăreia la dezvoltarea literaturii, se urmăresc ideile ce se conturează în epocă, îndeosebi la cronicari (de exemplu, originea poporului român și a limbii române, caracterul literaturii și valoarea ei artistică etc.), se prezintă organizat și didactic problemele și valorile artistice. În acest sens, manualul constituie un real pas înainte.

Și în programa și manualul actual pentru clasa a X-a s-au făcut unele intervenții, îndeosebi la capitolul privind activitatea lui T. Maiorescu, la prezentarea curentelor literare (în ceea ce privește gruparea și modul de prezentare a acestora), ca și la unele prezentări monografice. În general s-a ținut seama de obiecțiile formulate în presă, fără însă să se introducă schimbări esențiale față de programa și manualul din anul trecut. Ținînd seama de acest fapt, profesorii de specialitate vor trebui să suplinească ei, în timpul predării, lipsurile existente. Pentru anul școlar 1966/1967 se lucrează, cu alți autori, la o programă și un manual nou.

Au intervenit unele refaceri și în ceea ce privește predarea literaturii române în clasa a XI-a. În această clasă, atenția profesorilor trebuie să se îndrepte îndeosebi spre justa prezentare a problemei realismului în literatura noastră. Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R aduc o lumină clară asupra acestei chestiuni, punînd un accent deosebit pe exprimarea vie, veridică a vieții sociale, indicînd poziția și tematica literaturii noastre actuale și subliniind că umanismul socialist, care trebuie să străbată literatura noastră, necesită folosirea celor mai variate stiluri. În prezentarea literaturii actuale este necesar să se arate măsura în care operele studiate reflectă viața, să se reliefeze valoarea artistică, stilurile literaturii.

În perspectivă, pentru anul școlar 1967/1968, se prevede apariția unei noi programe și a unui nou manual pentru clasa a XI-a, în care să se trateze literatura română din primele patru decenii ale secolului XX, precum și a unui manual pentru clasa a XII-a, în care să se prezinte configurația literaturii actuale după o programă nouă, în acord cu stadiul actual al dezvoltării literaturii române.

Îmbunătățiri sub raportul rigorii științifice s-au adus și programelor și manualelor de istorie a patriei pentru clasele IV, VIII, XI. La fel, pentru programele și manualele de economie politică, de socialism științific și de biologie pentru clasa a XI-a.

Pentru anul școlar 1965/1966, s-au elaborat, printre altele, și programe noi de matematică pentru clasele a VI-a și a IX-a, precum și de astronomie pentru clasa a XI-a reală. La clasa a XI-a, bunăoară, programa face un loc mai larg noțiunilor moderne de matematică. Astfel, la algebră, prin introducerea noțiunilor de mulțime și structură algebrică (inel, corp), exemplificate prin corpurile numerice, prin inelul polinoamelor, prin corpul fracțiilor raționale etc., se dă posibilitatea unei exprimări logice într-un limbaj riguros și concis, asigurîndu-se o prezentare mai sistematică a cunoștințelor, fapt care duce la o însușire mai temeinică a acestora. De asemenea, la geometrie, prin precizarea noțiunilor fundamentale ale geometriei și a unor axiome, elevii fac cunoștință cu metoda axiomatică, se obișnuiesc cu rigoarea matematică în demonstrație, deprinzînd raționamentul deductiv. La elaborarea noii programe de astronomie pentru clasa a XI-a reală s-a avut în vedere ca elevii să-și formeze o imagine științifică despre structura Universului, contribuindu-se astfel la formarea concepției lor materialist-dialectice despre lume. Din conținutul programei și al manualelor elevii pot să-și dea seama de preocupările actuale ale astronomiei de contribuția astronomilor români la cercetările internaționale asupra spațiului cosmic. Manualele noi de algebră și geometrie pentru clasa a IX-a, precum și cel de astronomie pentru clasa a XI-a sînt astfel, după părerea noastră, superioare programelor și manualelor anterioare atît prin întregul lor conținut, cît și prin modul modern de abordare a temelor.

În același spirit au fost elaborate programele și manualele noi de fizică și chimie pentru clasa a IX-a, contribuindu-se astfel și la aceste specialități la îmbunătățirea procesului instructiv-educativ. La fizica de clasa a IX-a nu sînt teme noi în programă, în schimb s-a adoptat o altă sistematizare a temelor din capitolul „Mecanica, punctul material", cu care se deschide studiul fizicii la această clasă. Studiul mecanicii începe cu cinematica. Sînt prevăzute 12 ore speciale de laborator, în care se vor efectua cel puțin 8 lucrări, adică mai multe decît în clasa a VIII-a a școlii de 11 ani.

Asemenea îmbunătățiri s-au efectuat și în programa și manualul de chimie de clasa a IX-a, care nu mai reiau oxizii, bazele, acizii și sărurile, învățate în clasa a VIII-a ci încep cu studiul legii periodicității, al sistemului periodic al elementelor și al structurii atomului.

S-a editat mult așteptatul manual de istoria muzicii pentru clasa a X-a, pe baza unei programe noi. Acesta prezintă evoluția muzicii în lume, din antichitate și pînă la zi, în fazele și momentele ei de culme, oprindu-se la personalitățile proeminente din acest domeniu. S-au elaborat și manuale de desen pentru clasele V—VIII, care vor veni în sprijinul predării acestui obiect.

Aceeași preocupare s-a manifestat și pentru școlile pedagogice, ai căror elevi vor primi în acest an școlar noi manuale de pedagogie și psihologie. Astfel, au fost elaborate programe și manuale noi de pedagogie generală, pedagogie preșcolară, psihologia copilului, în lumina ultimelor cercetări în aceste domenii.

Pregătirea elevilor conform cerințelor stabilite de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român impune însă, pe lîngă îmbunătățirea programelor și manualelor școlare, eforturi sporite din partea profesorilor și învățătorilor, chemați să asigure desfășurarea procesului instructiv-educativ la un înalt nivel științific și pedagogic. Pentru aceasta este necesară pasiune în muncă, împrospătarea continuă a cunoștințelor fiecărui profesor cu tot ceea ce apare nou în cadrul specialității lui. Aspectele desuete din manuale — acolo unde acestea sînt depășite de cercetările științifice — trebuie să fie suplinite cu precizări noi de către profesori, în deplin acord cu rezultatele științifice la zi, cu informațiile ce apar în diferite domenii. Numai astfel vom asigura îmbunătățirea continuă a procesului instructiv-educativ la nivelul sarcinilor puse de partid în fața învățămîntului nostru.

AL. BOJIN
Director general adjunct
în Ministerul Învățămîntului

VACANȚA VACANȚA VACANȚA

În taberele din regiunea Hunedoara

Îndrumat de comitetul regional P.C.R. comandamentul regional pentru organizarea vacanței de vară a elevilor din regiunea Hunedoara desfășoară o activitate rodnică. Datorită preocupării lui, aproape 2 500 de copii petrec minunate zile de vacanță în cele mai frumoase localități ale regiunii — la Vața-Băi, în munții Zarandului, la Intregalde, în munții Trascăului, la Șugag, în frumoasa vale a Sebeșului, la Blăjeni, Tăuți, Ohaba și în alte localități situate pe frumoasele dealuri ale Apusenilor. Copiii se bucură de o atentă supraveghere și îndrumare din partea educatorilor și medicilor, își călesc sănătatea prin băi de aer, de soare și de apă și prin atît de iubitele jocuri de fotbal, de volei, de handbal.

În timp ce ei se răsfață în dărnicia razelor de soare, a rîului, a pădurii, oameni grijulii iau toate măsurile pentru a le asigura o masă substanțială și plăcută, condiții optime de igienă și confort. Medicii calculează zilnic cu grijă caloriile, verifică respectarea principiilor alimentare, echilibrul dintre protide, lipide și glucide, curățenia exemplară a dormitoarelor și spălătoarelor.

Rezultatele acestei griji nu întîrzie să se arate. Numărul de calorii cuprinse zilnic în hrană — 3 600-3 800, — compensează cheltuiala mare de energie a copiilor și contribuie la creșterea și dezvoltarea lor armonioasă. Marea majoritate a pionierilor și școlarilor din tabere a crescut în greutate. La Tăuți, de exemplu, în cursul unei serii, 73 din cei 76 de copii prezenți au cîștigat în greutate între 1 și 3 kg.

La această creștere fizică se adaugă frumoasele rezultate ale muncii educative. În toate taberele copiii și-au manifestat dragostea și recunoștința profundă față de partid participînd, în preajma Congresului al IX-lea al P.C.R., la minunate focuri de tabără, serbări cîmpenești, concursuri de cîntece și poezii despre partid, la concursuri de desene și compoziție pe teme ca „Te slăvim partid iubit", „Frumoasă ești patria mea", la întîlniri cu activiști de partid, cu fruntași în întrecerea socialistă etc. La tabăra de la Șugag, de exemplu, s-a organizat o întîlnire a copiilor cu tov. Gheorghe Homoșteanu, delegat la Congresul al IX-lea al P.C.R., care le-a vorbit despre viața fericită pe care o asigură partidul tinerei generații, despre importanța Congresului și a documentelor lui. La tabăra de la Intregalde copiii s-au întîlnit cu un tînăr sătean care le-a vorbit cu multă căldură despre dezvoltarea satului său. El le-a povestit cum în acest sat, situat în inima munților Trascăului, la zeci de kilometri de orice centru urban, s-au construit o școală modernă cu 8 săli de clasă, un dispensar, un magazin universal, un cămin cultural, i-a făcut să înțeleagă că toate aceste construcții noi sînt rodul muncii poporului condus de partid. La o altă întîlnire, tot la Intregalde, cel mai bătrîn locuitor al satului le-a vorbit copiilor despre amărăciunea, umilința și exploatarea pe care le-a îndurat în regimul trecut, despre viața lui senină de astăzi. Numeroasele întrebări pe care i le-au adresat pionierii, interesul pe care l-au manifestat ei pentru cunoașterea vieții de odinioară a poporului au arătat că înțeleg bine contrastul dintre trecut și prezent.

În mod deosebit i-au impresionat pe copiii din taberele de la Ohaba, Intregalde, Blăjeni, Sugag, Săsciori etc., emisiunile de radio și televiziune care au retransmis lucrările Congresului al IX-lea al P.C.R. Acum iau parte cu deosebit interes la convorbirile politice organizate pentru ei, în care li se fac larg cunoscute, între altele, cele stabilite la Congres pentru dezvoltarea învățămîntului în viitorii 5 ani. Instructorii de pionieri, profesorii sînt asaltați cu fel de fel de întrebări despre liceele de cultură generală și de specialitate, despre gratuitatea manualelor școlare, despre internate, cămine. Plini de recunoștință, elevii închină partidului numeroase manifestări. La tabăra din Săsciori, de pildă, pionierii și școlarii au organizat, sub îndrumarea pedagogilor, montajul literar „Partidului să-i înălțăm cîntări" și adunarea de unitate cu tema: „Cum va arăta Republica Socialistă România în 1970". În alte tabere s-au organizat concursuri pe tema „Realizările regimului nostru democrat-popular".

Frumoase acțiuni educative s-au organizat și în taberele locale de pe cuprinsul regiunii Hunedoara. De neuitat vor rămîne pentru copiii din taberele de la Toteşti și Sarmisegetuza, de pildă, convorbirile politice, întrecerile sportive și drumețiile din această vacanță, ceasurile petrecute pe malurile rîurilor.

La realizarea programelor frumoase și plăcute pentru pionierii și școlarii de pe plaiurile regiunii Hunedoara participă în această vacanță oameni harnici și pricepuți ca Viorel Berța, R. Negrilă, Constanța Dragoș, Traian Bădilă, Mariana Sendroiu și mulți alții. Dragostea cu care organele locale au înzestrat taberele cu cărți, material sportiv, aparate de radio, televizoare, grija pentru asigurarea hranei substanțiale și plăcute, programele educative care sînt realizate cu concursul celor mai buni pedagogi — toate acestea dăruiesc taberelor o frumusețe de nespus, iar copiilor multe bucurii.

ION VÎLCIU

Zile pline de bucurie

...Pe unda liniștită a apei, vasul de pasageri Brăila-Galați își face obișnuita cursă. În timp ce el taie panglica albastră a Dunării, o parte din călătorii de pe puntea însorită a vasului, băieți și fetițe porniți în excursie, au improvizat ad-hoc un interesant concurs: „Ce știm despre Dunăre?"

Știu destul de multe. Mariana vorbește despre izvoarele bătrînului fluviu, Mircea a pregătit cîteva fotografii despre orașele pe care le înfrumusețează Dunărea în drumul ei, alții dau amănunte privind înfățișarea viitoarelor construcții ale centralelor hidroelectrice de la Porțile de Fier. Și, firește, mulți vorbesc despre portul Galați, care a și apărut în zare: vase mari sub pavilion românesc și străin, macarale, oameni preocupați, faleza inundată de flori, iar ca fundal — locuințe noi, moderne, care înaintează pînă aproape de mal. Copiii coboară gălăgioși, dornici să cunoască orașul.

Cînd a trecut timpul? A înserat, și apele Dunării capătă culoarea întunecată a cerului. Copiii se întorc acasă, ușor obosiți dar fericiți: a fost o excursie minunată...

Așa s-a desfășurat excursia pe Dunăre a pionierilor și școlarilor din comuna Gemenele, raionul Brăila.

Aici, la Gemenele, întreaga activitate de vacanță se grupează în jurul taberei locale. Cîte drumeții n-a organizat pînă acum tabăra! La Galați, Brăila și Buzău, la S.M.T. Romanu, la G.A.S. Rîmnicelu. Au avut loc meciuri amicale de fotbal cu pionierii din comunele vecine, plimbări prin pădurile din împrejurimi. Copiii s-au scăldat în apa Buzăului, au învățat noi jocuri pionierești, au pregătit festivaluri artistice, au cules spice și plante medicinale.

În programul vacanței au fost prevăzute întîlniri cu activiști de partid, muncitori fruntași, cu membri ai cooperativelor agricole de producție. Oaspeții le-au vorbit copiilor, pe înțelesul lor, despre politica partidului de desăvîrșire a construcției socialiste, le-au prezentat tabloul marilor înfăptuiri din patria noastră în anii puterii populare, le-au schițat chipul României socialiste de peste 5 ani, cînd vor fi aduse la îndeplinire hotărîrile celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Acum elevii pregătesc o expoziție intitulată „Patria mea dragă", care va fi deschisă la clubul căminului cultural în cinstea zilei de 23 August și în care fotografiile, albumele și graficele vor oglindi marile realizări ale poporului nostru în anii care au trecut de la Eliberare. Tot marii sărbători de la 23 August îi sînt închinate concursurile, focul de tabără și serbările ce au loc în această perioadă.

Bucurîndu-se din plin de fiecare zi de vacanță, copiii se vor întoarce la școală, peste cîteva săptămîni, mai vioi, mai sănătoși, cu noi puteri pentru învățătură.

M. ANDREI

Program variat, atrăgător, captivant

Mașina gonește pe drumul asfaltat care duce spre frumoasa stațiune de odihnă Tușnad-Băi. Intrăm pe valea Oltului și ajungem curînd în comuna Bicsad. Poposim aici, la tabăra locală pentru pionieri și școlari organizată de școala generală de 8 ani din comună.

Nu este zi de tabără; totuși, 20—30 de elevi ne întîmpină în curtea școlii, unde îi găsim și pe învățătorul Ștefan Nagy. Copiii aleargă, se joacă, organizează competiții pe terenul de sport amenajat, cu contribuția lor, încă din anii trecuți.

Intrăm în vorbă cu ei și continuăm apoi discuția cu directorul taberei, tov. Ștefan Nagy. Tot ce aflăm ne arată că la Bicsad vacanța elevilor a fost organizată cu toată grija, oferind copiilor activități plăcute, atractive, reconfortante, cu un accentuat caracter educativ.

Programul de activitate a taberei a fost întocmit din timp, ținîndu-se seama de sugestiile și părerile celor mici. S-au prevăzut aici acțiuni variate care să se desfășoare în aer liber, dar și activități pentru eventualele zile ploioase. Afișat la loc vizibil, programul a putut fi consultat de toți elevii. O dată cu sosirea vacanței, a început să funcționeze și tabăra, instalată pe malul Oltului, la 2-300 metri de curtea școlii.

O mare parte a acțiunilor organizate în tabără au fost închinate celui de al IX-lea Congres al P.C.R. Au avut loc scurte informări politice, în care li s-a lămurit copiilor însemnătatea Congresului. Ei înșiși au citit știrile publicate în ziare, urmărind cu atenție pregătirile pentru Congres. În zilele Congresului au organizat audiții la radio și au organizat în jurul focului de tabără o șezătoare închinată partidului, la care i-au invitat și pe părinții lor. În programul cultural-educativ prezentat cu acest prilej un loc de frunte l-a ocupat cuvîntul rostit de secretarul organizației de partid din comună, care a vorbit despre marile semnificații ale Congresului.

De mult succes s-au bucurat în rîndurile copiilor și alte interesante și captivante activități organizate în tabără: cursul de înot pentru elevii mici și mari, concursurile de înot pe grupe de vîrstă, de vislit (cu bărcile construite de copii cu ajutorul învățătorului), de pescuit etc. Rezultatele concursurilor au fost clasificate, primilor clasați eliberîndu-li-se și diplome. Au stîrnit de asemenea un mare interes meciurile de fotbal și handbal organizate pe malul Oltului.

O acțiune reușită a fost și excursia cu bicicletele la o tabără situată la cca 15 km de Bicsad. Elevii de la această tabără i-au așteptat pe cei peste 100 de tineri excursioniști cu flori, cu ceai cald și biscuiți. S-a prezentat apoi un scurt program artistic cuprinzînd poezii și cîntece despre partid și patria noastră, s-au organizat concursuri de atletism, meciuri de fotbal și handbal între elevii celor două tabere. Excursia a prilejuit copiilor impresii adînci, de neuitat.

Au avut loc și alte excursii. Una din ele, cu participarea a peste 90 de elevi, a avut drept obiectiv un deal din apropiere, unde, după odihna și gustarea bine meritate, copiii au cules coșulețe pline cu fragi. Deosebit de interesantă a fost pentru copii excursia de două zile la lacul Sf. Ana, unde li s-a vorbit despre originea acestui lac, despre așezarea, suprafața și adîncimea lui. În cea de a doua zi a excursiei copiii au pornit, sub supravegherea învățătorului lor, la cules de smeură, de unde s-au întors bucuroși spre seară, cu vasele pline și povestindu-și unul altuia bogate impresii, pe care le-au notat apoi în jurnalul lor de tabără.

După cum se vede, tabăra de la Bicsad are o orientare bună, un program adecvat, interesant și captivant. Conducerea taberei a știut să folosească cu pricepere posibilitățile date de așezarea pitorească a acesteia, organizînd drumeții, excursii și multe alte activități plăcute pentru copii.

Este de dorit ca personalul didactic al școlii să se ocupe și în continuare, cu același interes, de organizarea cît mai plăcută a timpului liber al elevilor în săptămînile de vacanță care au mai rămas.

C. GHEORGHE

CENTRELE ŞI PREŞEDINŢII COMISIILOR DE MATURITATE DIN SESIUNEA AUGUST 1965

Printr-un ordin al ministrului învăţământului, s-au stabilit centrele şi preşedinţii comisiilor pentru examenele de maturitate de la şcolile medii de cultură generală şi de la şcolile medii de artă, precum şi pentru examenele de stat de la şcolile pedagogice şi institutele pedagogice de învăţători din sesiunea august 1965.

Examenele încep în toată ţara în ziua de 19 august 1965, orele 9 dimineaţa, cu proba scrisă la limba şi literatura română. În vederea pregătirii lucrărilor examenului, preşedinţii comisiilor se vor prezenta la centrele la care au fost numiţi în dimineaţa zilei de 18 august a.c. Se menţionează mai jos centrele unde vor funcţiona comisiile, şcolile care vor prezenta candidaţi la fiecare centru, precum şi preşedinţii comisiilor.

ORAŞUL BUCUREŞTI

Şcoala medie „M. Sadoveanu". Comisia nr. 1 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „M. Sadoveanu" şi „I. L. Caragiale" Bucureşti (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **George Palade,** profesor univ. fizică, Institutul de petrol, gaze şi gelogie — Bucureşti.

Şcoala medie „I. L. Caragiale". Comisia nr. 2 secţia umanistică. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „M. Sadoveanu", „I. L. Caragiale", „Dr. Petru Groza", şcolile medii Nr. 32, Nr. 35 şi şcoala de coregrafie Bucureşti (cursuri de zi). Preşedinte **Mircea Naumescu,** conf. univ. fizică, Institutul de construcţii Bucureşti.

Şcoala medie „I. L. Caragiale". Comisia Nr. 3 secţia reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „I. L. Caragiale" Bucureşti (cursuri de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Victor Constantinescu,** conf. univ. matematică, Institutul de construcţii Bucureşti.

Şcoala medie „Dr. Petru Groza". Comisia Nr. 4 secţia reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „Dr. Petru Groza" şi Şcoala medie nr. 32 Bucureşti (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Ion Barbălat** prof. univ. matematică, Institutul de construcţii Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 32. Comisia Nr. 5 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Nr. 32 şi 35 Bucureşti (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Stăncescu** prof. l. română, director şcoala medie Nr. 26 Bucureşti.

Şcoala medie nr. 10. Comisia nr. 6 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 10, şcolile medii „D. Cantemir" şi „Spiru Haret" Bucureşti (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Simona Pop,** conf. univ. fizică, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Dimitrie Cantemir". Comisia nr. 7 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „Dimitrie Cantemir" Bucureşti (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Ana Cozmiţă,** prof. filologie, directoare şcoala medie Nr. 27 Bucureşti.

Şcoala medie „Spiru Haret". Comisia Nr. 8 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „Spiru Haret" Bucureşti (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Matei** conf. univ. matematică, Institutul de construcţii Bucureşti.

Şcoala medie „C. A. Rosetti". Comisia Nr. 9 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „C. A. Rosetti" Bucureşti (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Emil Stancu** prof. pedagogie, director şcoala medie „M. Basarab" Bucureşti.

Grupul şcolar al Ministerului Învăţământului. Comisia Nr. 10 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Grupul şcolar al Ministerului Învăţământului (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Dan Ştefănescu** conf. univ. matematici Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti

Şcoala medie Nr. 10 . Comisia Nr. 11 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Nr. 10 şi Nr. 37, şcolile medii „D. Cantemir", „Spiru Haret" şi „C. A. Rosetti" Bucureşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Gh. Vrînceanu,** lector univ. matematică, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Emil Racoviţă". Comisia Nr. 12 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „Emil Racoviţă" Bucureşti (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Vasiliu** prof. filozofie director şcoala medie Nr. 36 Bucureşti.

Şcoala medie „Mihai Viteazul" Comisia Nr. 13 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr. 15, Nr. 29, şcolile medii „Mihai Viteazul", „Emil Racoviţă" şi „Alex. Sahia" Bucureşti (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Zapan** prof. univ. chimie, Institutul petrol, gaze şi geologie Bucureşti.

Şcoala medie „Mihai Viteazul". Comisia Nr. 14 secţie reală cu limba de predare română şi greacă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „Mihai Viteazul" şi şcoala medie Nr. 14 Bucureşti (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Victor Petre** prof. lb. română, director şcoala medie „Gh. Şincai" Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 15. Comisia Nr. 15 secţia reală cu lb. de predare română şi maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 15 şi nr. 9 Bucureşti (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Rizescu,** prof. matematică, director Şcoala medie „C. A. Rosetti" Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 38. Comisia Nr. 16 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Nr. 38 şi Nr. 29 Bucureşti (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Victor Iliescu** prof. matematici, director Şcoala medie „Gheorghe Lazăr" Bucureşti.

Şcoala medie serală de cultură generală. Comisia Nr. 17 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie serală de cultură generală Bucureşti (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Gabriela Ţiţeica,** prof. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie serală de cultură generală. Comisia Nr. 18 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr. 15 şi şcoala medie serală de cultură generală Bucureşti (învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Ion Rădulescu** conf. univ. geografie Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „G. Coşbuc". Comisia Nr. 19 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „G. Coşbuc" Bucureşti (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Iancu Sager** conf. univ. matematică, Institutul de Construcţii Bucureşti.

Şcoala medie „G. Coşbuc". Comisia Nr. 20 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr. 39, şcolile medii „Matei Basarab" şi „Alex. I. Cuza" Bucureşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Andrei Iliescu,** conf. univ. biologie, Institutul de cultură fizică, Bucureşti.

Şcoala medie „Matei Basarab". Comisia Nr. 21 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „Matei Basarab" Bucureşti (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Igor Ivanov,** conf. univ. matematică, Institutul de construcţii Bucureşti.

Şcoala medie „Matei Basarab". Comisia Nr. 22 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Matei Basarab" şi „Alex. I. Cuza" Bucureşti (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Constantin Ciurea** prof. matematică, director şcoala medie „T. Vladimirescu" Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 39. Comisia Nr. 23 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr 39 Bucureşti (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Ivanca Olivotto** prof. gradul II matematică Şcoala medie „Nicolae Bălcescu" Bucureşti.

Şcoala medie „Mihail Eminescu". Comisia Nr. 24 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr. 30, şcolile medii „M. Eminescu", „Ion Creangă", „Gh. Şincai", şcolile medii de muzică Nr. 1 şi Nr. 2 Bucureşti (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Herman** conf. univ. biologie, Institutul de medicină şi farmacie Bucureşti.

Şcoala medie „Mihail Eminescu". Comisia Nr. 25 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Mihail Eminescu" şi „Ion Creangă" Bucureşti (cursuri de zi). Preşedinte **Constantin Luca,** lector univ. chimie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Mihail Eminescu". Comisia Nr. 26, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Mihail Eminescu" şi „Ion Creangă" Bucureşti (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Mierlea,** prof. lb. română, director şcoala medie „I. L. Caragiale" Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Şincai". Comisia Nr. 27, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 30 şi Şcoala medie „Gh. Şincai" Bucureşti (cursuri de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Iancu Sager** conf. univ. matematică, Institutul de Construcţii Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Şincai". Comisia Nr. 28, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Gh. Şincai", Şcoala medie nr. 30 şi Secţia medie serală a Şcolii generale de 8 ani Nr. 113 Bucureşti (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Eugen Mihăilescu,** conf. univ. matematică, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Lazăr". Comisia Nr. 29, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Gh Lazăr" şi Şcoala medie Nr. 36 Bucureşti (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Maria Bulgărea,** prof. gradul II pedagogie, director adjunct, Şcoala medie Nr. 10 Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Lazăr". Comisia Nr. 30, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Nr. 27, Nr. 36 şi Şcoala medie „D. Bolintineanu", Bucureşti (curs de zi). Preşedinte **Teodor Burcescu,** prof. gradul II geografie, director Şcoala medie „Dr. Petru Groza", Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Lazăr". Comisia Nr. 31, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Gh Lazăr" şi Şcoala medie Nr. 36, Bucureşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **M. Postelnicescu,** prof. univ. matematică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie „Gh. Lazăr". Comisia Nr. 32, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Gh. Lazăr", Bucureşti (învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Vasile Nedelcu,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej", Bucureşti.

Şcoala medie „D. Bolintineanu". Comisia Nr. 33, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „D. Bolintineanu", Bucureşti (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Marioara Iordan,** prof. emerit matematică, directoare, Şcoala medie Nr. 39, Bucureşti.

Şcoala medie „D. Bolintineanu". Comisia Nr. 34, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „D. Bolintineanu", Bucureşti (învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Cornelia Floroiu,** prof. geografie, directoare Şcoala medie „Aurel Vlaicu", Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 27. Comisia Nr. 35, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Nr. 27, Bucureşti (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Mircea Mancaş,** prof. univ. filologie, Institutul de artă teatrală şi cinematografică „I. L. Caragiale", Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 36. Comisia Nr. 36, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Nr. 36, Bucureşti (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Constantin Ioan,** prof. univ. fizică, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu", Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 36. Comisia Nr. 37, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Nr. 36, Bucureşti (curs seral). Preşedinte **Constantin Disescu,** prof. univ. fizică, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu", Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 36. Comisia Nr. 38, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Nr. 36, Bucureşti (curs seral). Preşedinte **Alexandru Dabija,** profesor emerit, director adjunct, Şcoala medie „N. Bălcescu", Bucureşti.

Şcoala medie „Nicolae Bălcescu". Comisia Nr. 39, secţie reală cu lb. de predare română şi germană. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Nicolae Bălcescu" şi Şcoala medie Nr. 21, Bucureşti (cursuri de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Sevilla Răducanu,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie „Nicolae Bălcescu". Comisia Nr. 40, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii „Nicolae Bălcescu", „T. Vladimirescu", Şcolile medii Nr. 25, Nr. 31 şi Şcoala medie de arte plastice Bucureşti (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Jana Cristu,** prof. lb. latină, directoare Şcoala medie Nr. 10, Bucureşti.

Şcoala medie „Nicolae Bălcescu". Comisia Nr. 41, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Nr. 25, Nr. 31 şi Şcoala medie „Nicolae Bălcescu", Bucureşti (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Elena Flondor,** prof. gradul II matematică, Şcoala medie Nr. 15, Bucureşti.

Şcoala medie „T. Vladimirescu". Comisia Nr. 42, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „T. Vladimirescu", Bucureşti (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Ion Fait,** conf. univ. fizică, Institutul de Construcţii, Bucureşti.

Şcoala medie „T. Vladimirescu". Comisia Nr. 43, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „T. Vladimirescu" şi Şcoala medie Nr. 33, Bucureşti (învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Gheorghe Maitei,** prof. geografie, director Şcoala medie Nr. 40, Bucureşti.

Şcoala medie „Ion Neculce". Comisia Nr. 44, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii „Ion Neculce", „Aurel Vlaicu" şi Şcoala medie Nr. 6, Bucureşti (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Haralambie Chirilei,** prof. univ. biologie, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu", Bucureşti.

Şcoala medie „Ion Neculce". Comisia Nr. 45, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Ion Neculce" şi Şcoala medie Nr. 40, Bucureşti (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Alice Motaş,** prof. gradul II matematică, Şcoala medie Nr. 15, Bucureşti.

Şcoala medie „Aurel Vlaicu". Comisia Nr. 46, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Aurel Vlaicu", Bucureşti (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Ilinca Tănăsescu,** prof. matematici, directoare Şcoala medie Nr. 15, Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 6. Comisia Nr. 47, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Nr. 6 şi Nr. 40, Bucureşti (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Th. Gheorghiu,** prof. univ. matematică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej", Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 10. Comisia Nr. 48, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Nr. 10 şi Şcoala medie „Dimitrie Cantemir", Bucureşti (examene de diferenţă). Preşedinte **Nicolae Bărbulescu,** conf. univ. chimie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 10. Comisia Nr. 49, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Nr. 10 şi Şcoala medie „D. Cantemir", Bucureşti (examene de diferenţă). Preşedinte **Ion Toboşaru,** conf. univ. filozofie, Institutul de artă teatrală şi cinematografică „I. L. Caragiale", Bucureşti.

ORAŞUL CONSTANŢA

Şcoala medie Nr. 1. Comisia Nr. 1 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Nr. 1 şi Nr. 4 Constanţa (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ion Moisil** conf. univ. fizică, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 1. Comisia Nr. 2 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Nr. 1 şi Nr. 2 Constanţa, şcoala medie Năvodari şi şcoala tehnică specială Constanţa (curs seral). Preşedinte **Georgeta Teodorescu** lector univ. fizică Institutul agronomic „Nic. Bălcescu" Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 1. Comisia Nr. 3 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr. 1 Constanţa (învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Gheorghe Cristea** lector univ. fizică, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 1. Comisia Nr. 4 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Nr. 1, Nr. 2 şi Nr. 3 Constanţa (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Tacor Tacorian** şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 2. Comisia Nr. 5 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr. 2 Constanţa (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Sofia Flexi** lector univ. matematică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 3. Comisia Nr. 6 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr. 3 Constanţa, şcolile medii Năvodari şi Mangalia (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Teodor Teodorescu** lector pedagogie, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 3. Comisia Nr. 7 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Nr. 3 Constanţa, şcolile medii Năvodari, Mangalia, Techirghiol şi Eforie Sud (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Leon Diculescu** conf. univ. filologie, Institutul de arhitectură „Ion Mincu" Bucureşti.

REGIUNEA ARGEŞ

Şcoala medie Nr. 1 Piteşti. Comisia Nr. 1, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Nr. 1, Piteşti (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Dragomirescu,** conf. univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani, Piteşti.

Şcoala medie Nr. 1, Piteşti. Comisia Nr. 2, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Nr. 1, Nr. 2 şi Nr. 3, Piteşti şi Şcoala medie Ştefăneşti (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Augustin Z. N. Pop,** conf. univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani, Piteşti.

Şcoala medie Nr. 3 Piteşti. Comisia Nr. 3 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Nr. 2 şi Nr. 3 Piteşti, Şcolile medii Costeşti şi Vedea (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Vrabie,** conf. univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Piteşti.

Şcoala medie Nr. 2 Piteşti. Comisia Nr. 4 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Nr. 2 Piteşti (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Moisil,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 3 Piteşti. Comisia Nr. 5 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Nr. 3 Piteşti, Şcolile medii Costeşti şi Vedea (cursuri de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Florea Oprea,** conf. univ. chimie, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 2 Piteşti. Comisia Nr. 6 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Nr. 1 şi Nr. 2 Piteşti (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Iuracec,** conf. univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Piteşti.

Şcoala medie Nr. 1 Rm. Vîlcea. Comisia Nr. 7 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Nr. 1 Rm. Vîlcea şi Şcoala medie Horezu (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Maria Dinescu,** lector matematică, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 1 Rm. Vîlcea. Comisia Nr. 8 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Nr. 1 şi Nr. 2 Rm. Vîlcea şi Şcoala medie Horezu (curs seral, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Plesu,** prof. geografie, director Şcoala medie Nr. 1 Cîmpulung-Muscel.

Şcoala medie Nr. 2 Rm. Vîlcea. Comisia Nr. 9 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Nr. 2 Rm. Vîlcea (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Virgil Dron,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 2 Rm. Vîlcea. Comisia Nr. 10 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Nr. 1 şi Nr. 2 Rm. Vîlcea şi Şcoala medie Horezu (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Leon Timofte,** lector univ. pedagogie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 1 Rm. Vîlcea. Comisia Nr. 11 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Băbeni, Govora, Călimăneşti şi Brezoi (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Ion Niţescu,** prof. gr. II lb. română, director Şcoala medie Nr. 2 Cîmpulung Muscel.

Şcoala medie Nr. 1 Slatina. Comisia Nr. 12 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Nr. 1 Slatina (cursuri de zi). Preşedinte **Crăciun Guţă,** şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

(Continuare în pag. 9-a)

(Urmare din pag. 8-a)

Şcoala medie Nr. 2 Slatina. Comisia Nr. 13 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Nr. 1 şi Nr. 2 Slatina, Şcolile medii Potcoava şi Drăgăneşti Olt (cursuri de zi). Preşedinte **Maria Iliescu,** prof. de lb. română, directoare Şcoala medie Nr. 2 Rm. Vîlcea.

Şcoala medie Nr. 1 Slatina. Comisia Nr. 14 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Nr. 1 şi Nr. 2 Slatina (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Popa,** prof. geografie, director Şcoala medie Brezoi.

Şcoala medie Nr. 1 Cîmpulung. Comisia Nr. 15 secţia reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Nr. 1 Cîmpulung (cursuri de zi). Preşedinte **Alexandru Nicolescu,** prof. univ. matematică, Institutul de petrol, gaze şi geologie Bucureşti.

Şcoala medie Nr. 1 Cîmpulung. Comisia Nr. 16 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Nr. 1 Cîmpulung (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Basile Tănăsescu,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Piteşti.

Şcoala medie Nr. 2 Cîmpulung. Comisia Nr. 17 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Nr. 1 şi Nr. 2 Cîmpulung şi Şcoala medie Rucăr (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ion Marinescu,** conf. univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Piteşti.

Şcoala medie Drăgăşani. Comisia Nr. 18 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Drăgăşani (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Ceauşescu,** prof. gr. I geografie, director Şcoala medie Nr. 1 Rm. Vîlcea.

Şcoala medie Găeşti. Comisia Nr. 19 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Găeşti şi Topoloveni (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Dinculescu,** lector univ. filozofie, Institutul pedagogic de 3 ani Piteşti.

Şcoala medie Curtea de Argeş. Comisia Nr. 20 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Curtea de Argeş, Domneşti şi Corbeni (cursuri de zi, serale şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Gheorghe Arsenescu,** prof. gr. II filozofie, director Şcoala medie Topoloveni.

REGIUNEA BACĂU

Şcoala medie Moineşti. Comisia nr. 1 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Moineşti (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Victor Miron,** conf. univ. fizică, Institutul pedagogic de 3 ani Iaşi.

Şcoala medie Comăneşti. Comisia nr. 2 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Comăneşti şi Boiştea (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Virgil Mitrea,** lector univ. fizică, Institutul pedagogic de 3 ani Iaşi.

Şcoala medie oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Comisia nr. 3, secţie mixtă Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Maria Frunză,** lector univ. filologie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Comisia nr. 4 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej şi şcoala medie Tg. Ocna (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Iitimie,** prof. gr. II limba română Şcoala medie nr. 1 Piatra Neamţ.

Şcoala medie Adjud. Comisia nr. 5 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Adjud şi Podul Turcului (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Gavrilaş,** şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Bacău. Comisia nr. 6 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 4 Bacău (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Martiniuc,** conf. univ. biologie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 2 Bacău. Comisia nr. 7 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 3 Bacău (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Victor Sficlea,** conf. univ. biologie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 2 Bacău. Comisia nr. 8, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Bacău (cursuri serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Lucian Agache,** prof. matematică, director adjunct Şcoala medie Comăneşti.

Şcoala medie Buhuşi. Comisia nr. 9, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Buhuşi şi Rosnov (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Merfea,** lector univ. filozofie, Institutul pedagogic de 3 ani Bacău.

Şcoala medie nr. 1 Piatra Neamţ. Comisia nr. 10, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Piatra Neamţ şi şcoala medie Bicaz (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Aristide Hazgan,** conf. filologie, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Iaşi.

Şcoala medie nr. 2 Piatra Neamţ. Comisia nr. 11, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Piatra Neamţ (cursuri de zi). Preşedinte **Dumitru Zaharia,** prof. gr II istorie, director Şcoala medie nr. 3 Bacău.

Şcoala medie Tg. Neamţ. Comisia nr. 12 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Tg Neamţ şi Borca (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Simion,** prof. gr. II limba română, Şcoala medie oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Şcoala medie Roman. Comisia nr. 13 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Roman şi Săbăoani (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Neculai Baran,** lector univ. filologie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie Roman. Comisia nr. 14 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Roman (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Sergiu Postolache,** prof. gr. II matematică, Şcoala medie nr. 4 Bacău.

REGIUNEA BANAT

Şcoala medie nr. 1 Caransebeş. Comisia nr. 1, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Caransebeş şi Şcoala medie Oţelul roşu (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Nanu,** prof. univ. chimie, Institutul Politehnic Timişoara

Şcoala medie Lipova, Comisia nr. 2, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Lipova şi Făget (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Popescu,** conf. univ. matematică, Universitatea Timişoara.

Şcoala medie Oraviţa, Comisia nr. 3, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Oraviţa, Moldova Nouă şi Anina (curs de zi, seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Dan Popescu,** prof. gr. I istorie, Şcoala medie nr. 2 Lugoj.

Şcoala medie Orşova, Comisia nr. 4, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Orşova, Mehadia şi Bozovici (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Maria Pricop,** prof. şt. biologice, directoare, Şcoala medie nr. 7 Timişoara.

Şcoala medie Sînnicolau. Comisia nr. 5 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Sînnicolau, Periam şi Jimbolia (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Groza,** prof. gr. II pedagogie, director Şcoala medie Oţelul roşu.

Şcoala medie nr. 1 Arad. Comisia nr. 6 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 4 Arad (cursuri de zi, seral şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Lupescu,** prof. univ. fizică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 Arad. Comisia nr. 7 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr.3 Arad şi Şcoala medie nr. 2 Pecica (cursuri de zi, seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Liviu Brîndeu,** lector univ. matematică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 2 Arad. Comisia nr. 8 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Arad (cursuri de zi, seral şi restanţieri). Preşedinte **Trandafir Bălan,** prof. gr. II, matematică, director Şcoala medie nr. 1 Timişoara.

Şcoala medie nr. 3 Arad. Comisia nr. 9 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Arad (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Drecin,** lector univ. matematică, Universitatea Timişoara.

Şcoala medie nr. 5 Arad. Comisia nr. 10, secţie mixtă cu lb. de predare română şi slovacă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 5 Arad, Şcoala medie nr. 1 Pecica, şcolile medii Curtici, Pîncota, Nădlac şi Vinga (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ileana Cernescu,** prof. emerită lb. română, Şcoala medie nr. 4 Timişoara.

Şcoala medie nr. 2 Lugoj. Comisia nr. 11, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Lugoj şi Şcoala medie Nădrag (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Partenie Murariu,** lector univ. filologie, Universitatea Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 Reşiţa. Comisia nr. 12, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Reşiţa (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Iosif Groşanu,** lector univ. fizică, Institutul Politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 Reşiţa. Comisia nr. 13, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Reşiţa (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Aurel Gruiescu,** prof. pedagogie, director Şcoala medie Făget.

Şcoala medie Bocşa, Comisia nr. 14, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Bocşa, Gătaia, Deta şi Ciacova (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Tiberiu Bulzan,** prof. gr. II geografie, director Şcoala medie nr. 2 Lugoj.

Şcoala medie nr. 1 Timişoara. Comisia nr. 15, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Timişoara (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Iosif Preda,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 Timişoara. Comisia nr. 16, secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 10 Timişoara, Şcoala medie nr. 2 Lugoj şi Şcoala medie Jimbolia (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Iosif Rehon,** prof. gr. II chimie, Şcoala medie nr. 3 Timişoara.

Şcoala medie nr. 2 Timişoara. Comisia nr. 17, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Timişoara (curs de zi). Preşedinte **Aurel Nanu,** prof. univ. fizică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 2 Timişoara. Comisia nr. 18, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 6 Timişoara şi Şcoala medie de muzică Timişoara (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Iosif Nichita,** lector univ. fizică, Institutul Politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 3 Timişoara. Comisia nr. 19 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Timişoara şi Şcoala medie Buziaş (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Grigore Ştefan,** prof. emerit istorie, Şcoala pedagogică Arad.

Şcoala medie nr. 5 Timişoara. Comisia nr. 20, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 5 şi nr. 8 Timişoara (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Aurel Drenceanu,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoaal medie nr. 7 Timişoara. Comisia nr. 21, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 7 şi nr. 4 Timişoara (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Petre Stanciu,** conf. univ. matematică, Universitatea Timişoara.

Şcoala medie nr. 10 Timişoara. Comisia nr 22, secţie mixtă cu limba de predare română şi sîrbă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr 10 Timişoara (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Duşan Sablici,** prof. gr. II lb. sîrbă, director Şcoala medie nr. 10 Timişoara.

Şcoala medie nr. 10 Timişoara. Comisia nr. 23, secţie mixtă cu lb. de predare germană. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 10 Timişoara, Şcoala medie nr. 4 Arad, Şcoala medie nr. 2 Lugoj, Şcoala medie Jimbolia şi Şcoala medie nr. 11 Timişoara — secţia pedagogică (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Iosif Dick,** prof. univ. chimie, Institutul politehnic Timişoara.

REGIUNEA BRAŞOV

Şcoala medie nr. 1 Făgăraş. Comisia nr. 1 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Făgăraş, şcolile medii oraşul Victoria şi Agnita (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Aurel Drăgulănescu,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic Braşov.

Şcoala medie Blaj. Comisia nr. 2 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Blaj (cursuri de zi, serale şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Florea Salvan,** lector istorie, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Braşov.

Şcoala medie Cisnădie. Comisia nr. 3 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Avrig, Sălişte, Tălmaciu şi Cisnădie (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Rodica Ciurea,** prof. gr. II matematică, Şcoala medie nr. 5 Braşov.

Şcoala medie nr. 1 Sighişoara. Comisia nr. 4 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Sighişoara, şcolile medii Rupea şi Dumbrăveni (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Maria Ploieşteanu,** lector univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani Braşov.

Şcoala medie nr. 2 Sf. Gheorghe. Comisia nr. 5 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Sf. Gheorghe, şcolile medii Covasna şi Tg. Secuiesc (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Drăgan,** prof. gr. I istorie, Şcoala medie nr. 1 Mediaş.

Şcoala medie nr. 2 Mediaş. Comisia nr. 6 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Mediaş (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Maria Fanache,** prof. gr. I limba română, Şcoala medie nr. 1 Sibiu.

Şcoala medie nr. 3 Sibiu. Comisia nr. 7 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2, nr. 3 şi nr. 4 Sibiu (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Emil Giurgiu,** prof. gr. II limba română, Şcoala medie nr. 1 Sighişoara.

Şcoala medie nr. 1 Sibiu. Comisia nr. 8 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 2, nr. 3 şi nr. 4 Sibiu (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Ciachir,** lector univ. istorie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 3 Sibiu. Comisia nr. 9 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 3 Sibiu (cursuri serale şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Ştefan Iacob,** lector filologie, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Braşov.

Şcoala medie nr. 1 Braşov. Comisia nr. 10, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Braşov şi şcoala medie Săcele (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Aurel Rusu,** prof. univ. matematică, Institutul politehnic Braşov.

Şcoala medie nr. 1 Braşov. Comisia nr. 11 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 3 şi nr. 4 Braşov (învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Carol Saal,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic Braşov.

Şcoala medie nr. 3 Braşov. Comisia nr. 12 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 2, nr. 3, nr. 4 şi nr. 5 Braşov şi şcoala medie de muzică Braşov (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Petre Sonea,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 4 Braşov. Comisia nr. 13 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 4 Braşov şi şcoala medie Predeal (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Aurora Demetrescu,** prof. gr. II limba română, Şcoala medie nr. 3 Sibiu.

Şcoala medie nr. 5 Braşov. Comisia nr. 14 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 5 Braşov (cursuri de zi, serale şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Ion Manta,** prof. univ. chimie, Institutul de medicină şi farmacie Cluj.

Şcoala medie Rîşnov. Comisia nr. 15 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Rîşnov, Codlea şi Zărneşti (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Aurelia Bogdan,** prof. limba română, Şcoala medie oraşul Victoria.

Şcoala medie nr. 1 Sf. Gheorghe. Comisia nr. 16, secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Sf. Gheorghe şi şcoala medie Baraolt (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Irina Csampo,** prof. emerit istorie-geografie Şcoala medie Tg. Secuiesc.

Şcoala medie Tg. Secuiesc. Comisia nr. 17, secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Tg. Secuiesc şi Covasna (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gavrilă Racz,** prof. gr. II chimie, Şcoala medie nr. 2 Sf. Gheorghe.

Şcoala medie nr. 5 Braşov. Comisia nr. 18 secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 5 Braşov, şcoala medie nr. 3 Sibiu, şcoala medie Săcele şi şcoala medie Sighişoara (cursuri de zi, serale şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Ernest Albert,** prof. limba maghiară, Şcoala medie nr. 1 Sf Gheorghe.

Şcoala medie nr. 1 Braşov. Comisia nr. 19 secţie mixtă cu limba de predare germană. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Braşov, şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Sibiu, şcoala medie nr. 2 Sighişoara, şcoala medie nr. 2 Mediaş, scoala medie Agnita şi şcoala medie Bistriţa, reg. Cluj (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Iosii Reschel,** prof. univ. chimie, Institutul politehnic Timişoara.

REGIUNEA BUCUREŞTI

Şcoala medie Alexandria. Comisia nr. 1 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Alexandria şi Zimnicea (curs de zi). Preşedinte **Mircea Constantinescu,** conf. univ. chimie, Institutul de petrol, gaze şi geologie Bucureşti

Şcoala medie Alexandria. Comisia nr. 2 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Alexandria şi Zimnicea (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Lupu,** lector univ. pedagogie, Institutul pedagogic de 3 ani Bucureşti.

Şcoala medie Călăraşi. Comisia nr. 3 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Călăraşi (curs de zi). Preşedinte **Dumitru Georgescu,** lector univ. fizică, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" Bucureşti.

Şcoala medie Călăraşi. Comisia nr. 4 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Călăraşi (cursuri de zi, serale şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Constantin Baron,** prof. gr II fizică, director Şcoala medie nr. 1 Giurgiu.

Şcoala medie Călăraşi. Comisia nr. 5 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Călăraşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Angelescu,** prof. gr. II matematică, director Şcoala medie Videle.

Şcoala medie Feteşti. Comisia nr. 6 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Feteşti şi Ţăndărei (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Elena Iliescu,** lector univ. matematică Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Giurgiu. Comisia nr. 7 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Giurgiu (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Matei,** prof. gr. II istorie, director Şcoala medie Urziceni.

Şcoala medie nr. 1 Giurgiu. Comisia nr. 8 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Giurgiu şi şcoala medie Drăgăneşti (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Emilia Iliescu,** conf. univ. biologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Giurgiu. Comisia nr. 9 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Giurgiu (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Vasile Ionescu,** prof. geografie, director Şcoala medie Brăneşti.

Şcoala medie Lehliu. Comisia nr. 10 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Lehliu şi Brăneşti (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Emilia Druc,** prof. chimie, director adjunct Şcoala medie Călăraşi.

Şcoala medie nr. 1 Oltenita. Comisia nr. 11 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Oltenita (curs de zi). Preşedinte **Emilian Angelescu,** lector univ. chimie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Oltenita. Comisia nr. 12 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Oltenita (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Alec Hanţă,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Răcari. Comisia nr. 13 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Răcari şi Snagov (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Cosma,** şef lucrări fizică, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 Roşiori. Comisia nr. 14 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Roşiori (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Virgil Atanasiu,** conf. fizică, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Roşiori. Comisia nr. 15 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Roşiori (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Florian Popescu,** prof. gr. II lb. română, director adjunct Şcoala medie Fierbinţi.

Şcoala medie Slobozia. Comisia nr. 16 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Slobozia (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Florian Creţeanu,** prof. gr. II lb. română, director adjunct Şcoala medie Tr. Măgurele.

Şcoala medie Titu. Comisia nr. 17 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Titu, Bolintin Vale şi Buftea (curs de zi). Preşedinte **Dumitra Bradu,** prof. gr. I istorie, Şcoala medie nr. 2 Giurgiu.

Şcoala medie Titu. Comisia nr. 18 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Titu, Bolintin Vale şi Buftea (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Eugen Paştea,** conf. univ. biologie, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" Bucureşti.

Şcoala medie Turnu Măgurele. Comisia nr. 19 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Tr. Măgurele (curs de zi). Preşedinte **Achim Marinescu,** lector universitar fizică, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Turnu Măgurele. Comisia nr. 20 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Tr. Măgurele şi Salcia (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Pre-

(Continuare în pag. 10-a)

Urmare din pag. 9-a)

şedinte **Gheorghe Iacobescu,** şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Turnu Măgurele. Comisia nr. 21 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Tr. Măgurele şi Salcia (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Stană Grigorescu,** lector biologie, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Bucureşti.

Şcoala medie Urziceni. Comisia nr. 22 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Urziceni (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Nicolae Apostolescu,** şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Videle. Comisia nr. 23 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Videle şi Olteni (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Paul Frîncu,** şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

REGIUNEA CLUJ

Şcoala medie Nr. 1 Bistriţa. Comisia nr. 1 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Nr. 1 şi Nr. 2 Bistriţa, Şcolile medii Prundul Bîrgăului, „G. Coşbuc" Năsăud şi Şcoala medie nr. 2 Năsăud (curs de zi). Preşedinte **Augustin Pop,** prof. univ. chimie, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Bistriţa. Comisia nr. 2 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Bistriţa, şcolile medii „G. Coşbuc" şi nr. 2 Năsăud (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Dumitru Isac,** conf. univ. filozofie Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Cîmpeni. Comisia nr. 3 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Horia, Cloşca şi Crişan" Abrud, Şcolile medii Cîmpeni şi Baia de Arieş (curs de zi, seral şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Eugen Ţăranu,** prof. matematică, director Şcoala medie „Gh. Barițiu" Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Dej. Comisia nr. 4 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Dej, Şcolile medii Zalău şi Jibou (curs de zi). Preşedinte **Teodor Onişor,** conf. univ. geografie Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Dej. Comisia nr. 5 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Dej, şcolile medii Beclean şi Zalău (curs de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Aurel Clamba,** prof. matematică, director Şcoala medie „Mihai Viteazul" Turda.

Şcoala medie Nr. 2 Dej. Comisia nr. 6 secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Dej, Şcoala medie „Petru Maior" Gherla şi Şcolile medii Zalău şi Bistriţa (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Ladislau Ismail,** prof. istorie, director, Şcoala medie nr. 2 Aiud.

Şcoala medie „Petru Maior" Gherla. Comisia nr. 7 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii „Ana Ipătescu" şi „Petru Maior" Gherla şi Şcoala medie Mociu (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Grigore Gazdac,** prof. gr. II pedagogie, director Şcoala medie „G. Coşbuc" Năsăud.

Şcoala medie „Mihai Viteazul" Turda. Comisia nr. 8 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Turda. Şcoala medie „Mihai Viteazul" Turda, Şcolile medii Cîmpia Turzii şi Ocna Mureş (curs de zi). Preşedinte **Vasile Brînzei,** prof. emerit, istorie, director Şcoala medie „Nicolae Bălcescu" Cluj.

Şcoala medie „Mihai Viteazul" Turda. Comisia nr. 9 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie „Mihai Viteazul" Turda, Şcoala medie Cîmpia Turzii şi Şcoala medie „Avram Iancu" Aiud (curs seral şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Ion Cîmpeanu,** prof. gr. II istorie, director Şcoala medie nr. 15 Cluj.

Şcoala medie nr. 2 Turda. Comisia nr. 10 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Turda, Şcoala medie „Mihai Viteazul" Turda, Şcoala medie „Avram Iancu" Aiud, Şcolile medii Cîmpia Turzii, Ocna Mureş şi Iara (curs de zi). Preşedinte **Ioan Mesaroşiu,** conf. univ. filozofie, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „G. Coşbuc" Cluj. Comisia nr. 11 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii „G. Coşbuc", „Ady-Şincai", „E. Racoviţă", „G. Barițiu", „Nicolae Bălcescu" şi „Mihail Eminescu" Cluj şi Şcoala medie Huedin (curs de zi). Preşedinte **Gavril Niac,** conf. univ. chimie Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „Ady-Şincai" Cluj. Comisia nr. 12 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii „Ady Şincai", „G. Coşbuc", „E. Racoviţă", „G. Barițiu", „Nicolae Bălcescu", „Mihail Eminescu", nr. 10 şi nr. 12 Cluj, Şcoala medie Huedin, Şcoala medie de muzică, Şcoala medie de coregrafie şi Şcoala medie de arte plastice Cluj. Preşedinte **Cornel Degan,** prof. univ. biologie, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „G. Barițiu" Cluj. Comisia nr. 13 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii nr. 10, nr. 12 şi nr. 14 Cluj, şcolile medii „Ady-Şincai" şi G. Barițiu" Cluj (curs seral). Preşedinte **Petru Bucşa,** lector ştiinţe sociale, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Cluj.

Şcoala medie nr. 7 Cluj. Comisia nr. 14 secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 3, nr. 7, nr. 10, nr. 11, nr. 12, nr. 14, nr. 15, „Ady-Şincai" şi „Nicolae Bălcescu", Cluj, (curs de zi). Preşedinte **Ştefan Gyurka,** conf. univ. ştiinţe biologice, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 7 Cluj. Comisia nr. 15 secţie reală cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2, nr. 12 şi „Ady Şincai" Cluj (curs seral şi învăţământ fără frecvenţă) Preşedinte **Ana Vanyolos,** lector univ. chimie Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „Mihail Eminescu" Cluj. Comisia nr. 16, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Mihail Eminescu" şi „E. Racoviţă" Cluj (învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Iosif Toth,** prof. univ. şt. sociale, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 10 Cluj. Comisia nr. 17 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 10, nr. 12, nr. 14, nr. 15 şi nr. 16 Cluj (curs de zi). Preşedinte **Eugen Ghişa,** prof. univ. biologie, Universitatea „Babeş Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 11 Cluj. Comisia nr. 18 secţie mixtă cu lb. de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 3, nr. 7, nr. 11, nr. 12 Cluj, nr. 2 Aiud, „Ady-Şincai", „Nicolae Bălcescu" Cluj, Şcoala medie Huedin, Şcoala medie „Mihai Viteazul" Turda şi Şcoala medie de muzică Cluj, (curs de zi). Preşedinte **Iuliu Szilagyi,** prof. şt. biologice, director adjunct Şcoala medie Zalău.

REGIUNEA CRIŞANA

Şcoala medie nr. 2 Beiuş. Comisia nr. 1 secţia mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi 2 Beiuş şi şcoala medie oraşul Dr. Petru Groza (curs de zi). Preşedinte **Dumitru Becherescu,** conf. univ. chimie, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 Beiuş. Comisia nr. 2 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Beiuş şi şcoala medie oraşul Dr. Petru Groza (curs seral şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Maria Copil,** prof. lb. română, director Şcoala medie nr. 2 Oradea.

Şcoala medie Ineu. Comisia nr. 3 secţia reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Ineu, Sebeş, Chişineu Criş şi Sintana (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Coriolan Rusu,** lector univ. fizică, Institutul pedagogic de 3 ani, Oradea.

Şcoala medie Simleul Silvaniei. Comisia nr. 4 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Simleul Silvaniei, Marghita, Săcuieni şi Valea lui Mihai (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Antim Dringa,** prof. matematică, director adj. Şcoala medie nr. 1 Oradea.

Şcoala medie Salonta. Comisia nr. 5 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Salonta, Aleşd, Vasul Crişului şi Tinca (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Iuliana Fintescu,** prof. gr. II geografie, directoare Şcoala pedagogică Oradea.

Şcoala medie nr. 1 Oradea. Comisia nr. 6 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Oradea (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Lucian Drîmba,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Oradea.

Şcoala medie nr. 1 Oradea. Comisia nr. 7 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Oradea (învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Teodor Popescu,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Oradea.

Şcoala medie nr. 2 Oradea. Comisia nr. 8 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2, nr. 4 şi nr. 5 Oradea (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Savu Isai,** lector univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani Oradea.

Şcoala medie nr. 5 Oradea. Comisia nr. 9 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 2, nr. 4 şi nr. 5 Oradea (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Petru Vicaş,** prof. şt. biologice, director Şcoala medie Vadul Crişului.

Şcoala medie Săcuieni. Comisia nr. 10 secţie reală cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Săcuieni, Marghita, Valea lui Mihai şi Simleul Silvaniei (curs de zi şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Iosif Mathe,** prof. matematică, director adjunct Şcoala medie Simleul Silvaniei.

Şcoala medie nr. 4 Oradea. Comisia nr. 11 secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2, nr. 4 şi nr. 5 Oradea (curs de zi). Preşedinte **Francisc Puşkaş,** lector univ. fizică, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 3 Oradea. Comisia nr. 12 secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 3 Oradea (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Betuker,** prof. gr. II matematică, director adjunct Şcoala medie Marghita.

Şcoala medie nr. 3 Oradea. Comisia nr. 13 secţie reală cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 3 Oradea şi şcoala medie Salonta (curs de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ladislau Szotyori,** lector univ. chimie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

REGIUNEA DOBROGEA

Şcoala medie Băneasa. Comisia nr. 1 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Adamclisi, Băneasa şi Ostrov (cursuri de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Tudorache,** prof. gr. II lb. română, director Şcoala medie Hîrşova.

Şcoala medie Negru Vodă. Comisia nr. 2 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Cobadin, Negru Vodă şi Topraisar (cursuri de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Georgeta Hăpăianu,** prof. gr. II şt. biologice, director adjunct Şcoala medie nr. 1 Medgidia.

Şcoala medie nr. 1 Medgidia. Comisia nr. 3 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Medgidia (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Pavel Buhuşi,** şef de lucrări matematică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Medgidia. Comisia nr. 4 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Medgidia şi Şcoala medie Cernavodă (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Grigoraş,** prof. gr. II şt. biologice, director adjunct Şcoala medie nr. 1 Tulcea.

Şcoala medie Hîrşova. Comisia nr. 5 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Hîrşova, Topolog şi Mihail Kogălniceanu (cursuri de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Emilia Stoian,** prof. geografie, director adjunct Şcoala medie Cernavoda.

Şcoala medie nr. 1 Tulcea. Comisia nr. 6 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Tulcea, şcolile medii Isaccea şi Sulina (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Elena Iliescu,** lector filologie, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2 Tulcea. Comisia nr. 7 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Tulcea, şcolile medii Babadag, Cogealac, Jurilofca, Măcin şi Cerna (cursuri de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Georgeta Voicu,** prof. geografie, directoare adjunctă Şcoala medie Babadag.

REGIUNEA GALAŢI

Şcoala medie nr. 1 Galaţi. Comisia nr. 1 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Galaţi (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Radu Frangu,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic Galaţi.

Şcoala medie nr. 3 Galaţi. Comisia nr. 2 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 3, nr. 4 şi nr. 5 Galaţi (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Rolundă,** lector univ. filologie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 5 Galaţi. Comisia nr. 3 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 3 şi nr. 5 Galaţi (cursuri serale şi restanţieri). Preşedinte **Virginia Vlad,** prof. limba română, directoare Şcoala medie nr. 1 Brăila.

Şcoala medie nr. 1 Galaţi. Comisia nr. 4 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 3, nr. 5 Galaţi şi şcoala medie Bujor (cursuri serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ion Ciulacu,** prof. chimie, director Şcoala medie Panciu.

Şcoala medie nr. 5 Galaţi. Comisia nr. 5 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 5 Galaţi (învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Virginia Bostan,** prof. limba română, directoare Şcoala medie Bujor.

Şcoala medie nr. 2 Galaţi. Comisia nr. 6 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 7 Galaţi, şcolile medii Pechea, T. Vladimirescu şi Bujor (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Bîrcă,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic Galaţi.

Şcoala medie nr. 2 Galaţi. Comisia nr. 7 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 2, nr. 3, nr. 4, nr. 5 şi nr. 7 Galaţi (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Alexandru Popovici,** prof. univ. biologie, Institutul politehnic Galaţi.

Şcoala medie nr. 1 Brăila. Comisia nr. 8 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Brăila (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Mircea Leonte,** conf. univ. chimie, Institutul politehnic Galaţi.

Şcoala medie nr. 2 Brăila. Comisia nr. 9 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Brăila (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Nicolau,** prof. matematică, director Şcoala medie nr. 2 Focşani.

Şcoala medie nr. 3 Brăila. Comisia nr. 10 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 3 Brăila (curs seral şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Angela Gavriliuc,** lector univ. chimie, Institutul pedagogic de 3 ani Galaţi.

Şcoala medie nr. 2 Brăila. Comisia nr. 11 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 3 Brăila (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Maria Rentea,** prof. filozofie, directoare Şcoala medie nr. 3 Galaţi.

Şcoala medie nr. 1 Brăila. Comisia nr. 12 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 3 şi nr. 4 Brăila (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Trocan,** lector univ. filologie, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 3 Brăila. Comisia nr. 13 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Însurăţei, Ianca şi Făurei (cursuri de zi, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Sulgerescu,** lector matematică, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Bucureşti.

Şcoala medie nr. 4 Brăila. Comisia nr. 14 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 2, nr. 3, nr. 4 Brăila şi şcoala medie Ianca (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ion Petrescu,** conf. univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Galaţi.

Şcoala medie nr. 1 „Unirea" Focşani. Comisia nr. 15 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 „Unirea" Focşani (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Adalgiza Angelescu,** lector univ. chimie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 „Unirea" Focşani. Comisia nr. 16 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 „Unirea" şi nr. 2 „Al. I. Cuza" Focşani, şcolile medii Odobeşti, Gugeşti şi Vidra (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Timotei Petride,** prof. emerit limba română, Şcoala medie nr. 2 Brăila.

Şcoala medie nr. 2 „Al. I. Cuza" Focşani. Comisia nr. 17 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 „Unirea" şi nr. 2 „Al. I. Cuza" Focşani, nr. 1 şi nr. 2 Tecuci şi şcoala medie Odobeşti (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Emanuela Stroia,** profesor emerit limba latină, directoare Şcoala medie nr. 4 Galaţi.

Şcoala medie nr. 1 Tecuci. Comisia nr. 18 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Tecuci (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Eleonora Gheorghe,** lector univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani Galaţi.

Şcoala medie nr. 1 Tecuci. Comisia nr. 19 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Tecuci (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Stela Dumitrescu,** profesor limba română, directoare Şcoala medie nr. 2 Brăila.

Şcoala medie Panciu. Comisia nr. 20 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Panciu şi Mărăşeşti (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Chiriculă,** prof. emerit istorie, Şcoala medie nr. 1 Galaţi.

REGIUNEA HUNEDOARA

Şcoala medie Alba Iulia. Comisia nr. 1 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Alba Iulia (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Gheorghe Maşcă,** conf. univ. matematică, Institutul de mine Petroşani.

Şcoala medie Alba Iulia. Comisia nr. 2 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Alba Iulia, Teiuş şi Zlatna (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Dumitru Susan,** prof. limba română, director Şcoala medie „Decebal" Deva.

Şcoala medie Sebeş. Comisia nr. 3 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Sebeş, Miercurea, Cugir şi şcoala tehnică specială Sebeş (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Victor Bădău,** prof. gr. I filozofie, director Şcoala medie Petroşani.

Şcoala medie Orăştie. Comisia nr. 4, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Orăştie şi Simeria (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Liviu Tit Lascu,** prof. gr. II limba română, director Şcoala medie Alba Iulia.

Şcoala medie „Decebal" Deva. Comisia nr. 5 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „Decebal" Deva (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Nicolae Bogoevici,** conf. univ. fizică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie Brad. Comisia nr. 6 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Brad, Gurabarza şi Ilia (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Ion Dalea,** conf. filologie, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 Hunedoara. Comisia nr. 7 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Hunedoara, şcolile medii Călan şi Haţeg (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Virginia Dancu,** lector univ. filologie, Institutul de mine Petroşani.

Şcoala medie nr. 2 Hunedoara. Comisia nr. 8 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Hunedoara şi şcoala medie Haţeg (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Alfred Geier,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie Petroşani. Comisia nr. 9 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Petroşani (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Pavel Cazan,** lector univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani Timişoara.

Şcoala medie Petroşani. Comisia nr. 10 secţie reală cu limba de predare română şi maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Petroşani, Lupeni, Petrila, Vulcan şi şcoala medie nr. 1 „Decebal" Deva (cursuri de zi, serale şi învăţământ fără frecvenţă). Preşedinte **Emeric Virag,** lector univ. matematică, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

REGIUNEA IAŞI

Şcoala medie nr. 1 „Gh. Gheorghiu-Dej", Bîrlad. Comisia nr. 1 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 „Gh. Gheorghiu-Dej" Bîrlad şi şcoala medie Murgeni (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Teodor Săveanu,** prof. univ. chimie, Institutul politehnic Iaşi.

Şcoala medie nr. 1 „Gh. Gheorghiu-Dej, Bîrlad. Comisia nr. 2 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 „Gh. Gheorghiu-Dej" Bîrlad (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Natalia Cojeneanu,** conf. univ. biologie, Institutul agronomic „Ion Ionescu de la Brad" Iaşi.

Şcoala medie nr. 3 Bîrlad. Comisia nr. 3 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 3 Bîrlad (cursuri de zi, serale, învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Fetescu,** prof. pedagogie, director Şcoala medie nr. 3 „C. Negruzzi" Iaşi.

Şcoala medie „Cuza Vodă" Huşi. Comisia nr. 4 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „Cuza Vodă" Huşi (curs de zi). Preşedinte **Margareta Năstase,** prof. chimie, directoare Şcoala medie nr. 2 „M. Eminescu" Iaşi.

Şcoala medie nr. 1 „M. Sadoveanu" Iaşi. Comisia nr. 5 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 „M. Sadoveanu", nr. 2 „M. Eminescu", nr. 3 „C. Negruzzi şi nr. 4 „G. Ibrăileanu" Iaşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Buruiană,** prof. lb. română, director Şcoala medie „C. Burcă" Paşcani.

Şcoala medie nr. 2 „M. Eminescu" Iaşi. Comisia nr. 6 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 „M. Eminescu" Iaşi (învăţământ fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Cotruţ,** prof. univ. chimie, Institutul politehnic Iaşi.

Şcoala medie nr. 4 „G. Ibrăileanu" Iaşi. Comisia nr. 7 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 „M. Sadoveanu", nr. 2 „M. Eminescu", nr. 3 „C. Negruzzi" şi nr. 4 „G. Ibrăileanu" Iaşi. Preşedinte **Ilie Bursuc,** conf. univ. fizică, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 6 „V. Alecsandri" Iaşi. Comisia nr. 8 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 „M. Sadoveanu", nr. 7 „Al. I. Cuza", nr. 8, nr. 5 Iaşi şi şcoala

(Continuare în pag. 11-a)

(Urmare din pag. 10-a)

medie Hîrlău (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Virgil Antonescu,** conf. univ. fizică, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie nr. 9 Iaşi. Comisia nr. 9 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 8, nr. 9 Iaşi şi şcoala medie Hîrlău (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Ursescu,** prof. univ. fizică, Institutul politehnic Iaşi.

Şcoala medie de muzică şi arte plastice „Octav Băncilă" Iaşi. Comisia nr. 10 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 6 „V. Alecsandri", nr. 7 „Al. I. Cuza", nr. 8 Iaşi, şcoala medie Hîrlău şi şcoala medie de muzică şi arte plastice „Octav Băncilă" Iaşi (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Laurenţiu Feifer,** conf. filologie, Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice Iaşi.

Şcoala medie Negreşti. Comisia nr. 11 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie Negreşti (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Alexandrescu,** prof. lb. română, director Şcoala medie nr. 7 „Al. I. Cuza" Iaşi.

Şcoala medie „C. Burcă" Paşcani. Comisia nr. 12 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „C. Burcă" Paşcani, şcolile medii Hălăuceşti şi Tg. Frumos (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Mihai Ciobanu,** prof. lb. română, director Şcoala medie „Cuza Vodă" Huşi.

Şcoala medie „C. Burcă" Paşcani. Comisia nr. 13 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „C. Burcă" Paşcani şi şcoala medie Tg. Frumos (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Vasile Ţugulea,** prof. gr. II matematică, director Şcoala medie nr. 3 Bîrlad.

Şcoala medie nr. 1 „M. Kogălniceanu" Vaslui. Comisia nr. 14 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 „M. Kogălniceanu", nr. 2 „Ştefan cel Mare" Vaslui (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Florica Tufescu,** prof. matematică, directoare Şcoala medie nr. 4 „G. Ibrăileanu" Iaşi.

REGIUNEA MARAMUREŞ

Şcoala medie Carei: Comisia nr. 1 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Carei şi Tăşnad (cursuri de zi şi învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Pompiliu Dumitraşcu,** conf. univ. filologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Carei: Comisia nr. 2 secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Carei şi Tăşnad (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ludovic Biga,** prof. ştiinţe sociale, director adj. Şcoala medie nr. 1 Satu Mare.

Şcoala medie Vişeu : Comisia nr. 3, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Vişeu şi Borşa (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Marina,** prof. istorie, director Şcoala pedagogică Sighetul Marmaţiei.

Şcoala medie nr. 1, Baia Mare : Comisia nr. 4 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 2, nr. 3 Baia Mare, şcolile medii Seini, Baia Sprie şi Cavnic (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Ovidiu Maghieru,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Cluj.

Şcoala medie nr. 1, Baia Mare : Comisia nr. 5 secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Baia Mare, şcolile medii Seini, Baia Sprie, Cehul Silvaniei şi Sighetul Marmaţiei (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Andrei Ney,** lector univ. matematică, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 3, Baia Mare : Comisia nr. 6 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3 Baia Mare, şcolile medii Şomcuta, Tg. Lăpuş şi Cehul Silvaniei (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Codreanu,** şef lucrări fizică, Institutul politehnic Cluj.

Şcoala medie nr. 3, Baia Mare : Comisia nr. 7 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Baia Mare, şcolile medii Seini, Baia Sprie, Tg. Lăpuş şi Şomcuta (cursuri de zi). Preşedinte **Valeriu Palaghiţă,** lector univ. filologie Institutul pedagogic de 3 ani Baia Mare.

Şcoala medie nr. 1, Satu Mare : Comisia nr. 8 secţia reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Satu Mare, şcolile medii Negreşti şi Ardud (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Constanţa Scripcaru,** lector univ. matematică, Institutul pedagogic Cluj.

Şcoala medie nr. 1, Satu Mare : Comisia nr. 9 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 2 Satu Mare, şcolile medii Negreşti şi Ardud (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Filip,** prof. şt. biologice, director Şcoala medie Vişeul de Sus.

Şcoala medie nr. 1, Satu Mare : Comisia nr. 10 secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Satu Mare (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Andrei Huszar,** lector univ. filozofie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 2, Satu Mare : Comisia nr. 11 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la scolile medii nr. 1 şi nr. 2 Satu Mare (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Bogdan Pauliuc,** lector univ. fizică, Institutul pedagogic de 3 ani Baia Mare.

Şcoala medie nr. 2, Satu Mare : Comisia nr. 12, secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 Satu Mare şi Şcoala medie Ardud (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Paul Pteancu,** prof. gr. I şt. biologice, director adjunct, Şcoala medie Carei.

Şcoala medie Sighetul Marmaţiei : Comisia nr. 13 secţie mixtă cu limba de predare română şi ucraineană. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie Sighetul Marmaţiei (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Pavliuc,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

REGIUNEA MUREŞ-AUTONOMĂ MAGHIARĂ

Şcoala medie „Al. Papiu Ilarian", Tg. Mureş : comisia nr. 1 secţia mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Al. Papiu Ilarian", „Bolyai-Farkaş", „Unirea" şi nr. 4 Tg. Mureş (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Liviu Virt,** conf. univ. chimie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureş.

Şcoala medie „Bolyai-Farkaş", Tg. Mureş : Comisia nr. 2 secţie reală cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii „Bolyai-Farkaş", „Al. Papiu Ilarian", Tg. Mureş şi şcoala medie nr. 1 Reghin (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Béla Kristó,** conf. univ. chimie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureş.

Şcoala medie nr. 4 Tg. Mureş : Comisia nr. 3 secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 4 Tg. Mureş, şcolile medii „Unirea", „Bolyai-Farkaş" Tg. Mureş, şcoala medie de artă Tg. Mureş şi şcoala medie nr. 2 Reghin (cursuri de zi, serale şi restanţieri). Preşedinte **Andrei Kovacs,** lector univ. biologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie nr. 1 Reghin : Comisia nr. 4 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Reghin (cursuri de zi, serale şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Vasile Gherman,** prof. emerit pedagogie filozofie, director Şcoala medie nr. 2 Tîrnăveni.

Şcoala medie Topliţa : Comisia nr. 5, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Topliţa, Subcetate, Deda, Ciuc şi Gheorghieni (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Trifan,** lector univ. chimie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureş.

Şcoala medie Gheorghieni : Comisia nr. 6 secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Gheorghieni, Ditrău, Joseni şi Topliţa (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Petru Sebestyen,** lector univ. filozofie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie Miercurea-Ciuc : Comisia nr. 7 secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Miercurea Ciuc, Dănești, Sînmartin şi Vlăhiţa (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ladislau Balazs,** lector univ. filologie, Universitatea „Babeş-Bolyai" Cluj.

Şcoala medie „Dr. Petru Groza", Odorhei : Comisia nr. 8 secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie „Dr. Petru Groza" Odorhei, şcolile medii Cristur şi Zetea (cursuri de zi, serale şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Francisc Barabaş,** lector univ. filozofie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureş.

Şcoala medie nr. 1 Tîrnăveni : Comisia nr. 9 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Tîrnăveni, şcoala medie Jidvei şi şcoala medie „Dr. Petru Groza" Odorhei (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Vilmos Barabaş,** prof. emerit limba germană, director Şcoala medie Cristur.

Şcoala medie Luduş : Comisia nr. 10, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Luduş, Iernut, Sărmaş, Band şi Sîngeorgiu de Pădure (cursuri de zi, învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Mircea Chinezu,** prof. istorie, director adjunct Şcoala medie „Unirea" Tg. Mureş.

Şcoala medie Sîngeorgiu de Pădure : Comisia nr. 11 secţie mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Sîngiorgiu de Pădure, Sovata, Miercurea-Niraj, Band, Iernut şi Tîrnăveni (cursuri de zi şi învăţămînt fără frecvenţă). Preşedinte **Mihail Fejer,** prof. filologie, director Şcoala medie „Dr. Petru Groza" Odorhei.

REGIUNEA OLTENIA

Şcoala medie nr. 1, „Nic. Bălcescu" Craiova. Comisia nr. 1 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „Nic. Bălcescu" şi Şcoala medie nr. 3 Craiova (cursul seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Novac,** conf. univ fizică, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 „Nic. Bălcescu", Craiova. Comisia nr. 2, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „Nic. Bălcescu" şi Şcoala medie nr. 3 Craiova (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Iacob Suciu,** conf. univ. fizică, Institutul Politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 2 „Fraţii Buzeşti", Craiova. Comisia nr. 3 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 „Fraţii Buzeşti" şi Şcoala medie nr. 5 Craiova (cursuri de zi şi serale şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Gheorghiu,** conf. univ. matematică, Institutul Politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 3, Craiova. Comisia nr. 4 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 3, Şcoala medie nr. 1 „Nic. Bălcescu", Şcoala medie nr. 2 „Fraţii Buzeşti" şi Şcoala medie de muzică şi arte plastice Craiova (cursuri de zi şi restanţieri). Preşedinte **Alex. Trifu,** prof. univ. pedagogie, Conservatorul de muzică „Ciprian Porumbescu" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 4 Craiova. Comisia nr. 5, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii nr. 4, nr. 5 Craiova şi Şcoala medie Segarcea (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Dumitru Catan,** prof. istorie, director Şcoala medie nr. 2 Tr. Severin.

Şcoala medie nr. 5 Craiova. Comisia nr. 6 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii nr. 5 şi nr. 4 Craiova (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ioan Toma,** conf. univ. chimie, Institutul politehnic Timişoara.

Şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu", Tg. Jiu. Comisia nr. 7, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii nr. 1 „T. Vladimirescu", nr. 2 Tg Jiu şi Şcoala medie Valea Sadului (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte Ion Filimon, conf. univ. matematică, Institutul de Construcţii Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu", Tg. Jiu. Comisia nr. 8, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu" Tg. Jiu şi Şcoala medie Valea Sadului (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Andrei,** prof. gr. I limba română, director Şcoala medie nr. 1 „Nic. Bălcescu" Craiova.

Şcoala medie nr. 2, Tg. Jiu. Comisia nr. 9 secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 şi Şcoala medie nr. 1 „T. Vladimirescu" Tg. Jiu (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ştefan Belei,** prof. limba rusă director Şcoala medie Plenița.

Şcoala medie nr. 1, Tr. Severin. Comisia nr. 10, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 1 Tr. Severin, Şcolile medii Vînju Mare şi Strehaia (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Crăciun Pătru,** prof. gr. II limba română, director Şcoala medie nr. 1 Caracal.

Şcoala medie nr. 3, Tr. Severin. Comisia nr. 11, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii nr. 3 şi nr. 1 Tr. Severin (curs seral şi restanţieri). Preşedinte **Ştefan Munteanu,** conf. univ. filologie, Universitatea Timişoara.

Şcoala medie nr. 2, Tr. Severin. Comişia nr. 12 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii nr. 2 şi nr. 3 Tr. Severin, Şcolile medii Vînju Mare, Baia de Aramă şi Strehaia (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Petre Murariu,** conf. univ. matematică, Universitatea Timişoara.

Şcoala medie Balş. Comisia nr. 13, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Balş, Bălceşti şi Grădiştea (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Bistreanu,** prof. limba română, director adjunct, Şcoala medie nr. 2 Tg. Jiu.

Şcoala medie Calafat. Comisia nr. 14 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Calafat, Băileşti, Cetate, Cujmir, Cornu şi Plenița (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ştefan Marica,** prof. matematică, director adjunct Şcoala medie nr. 1 Tr. Severin.

Şcoala medie Calafat. Comisia nr. 15, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Calafat, Băileşti, Bîrca, Cetate, Plenița şi Poiana Mare (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Dincu,** prof. matematică, director adjunct Şcoala medie nr. 1 Tg Jiu.

Şcoala medie nr. 2, Caracal. Comisia nr. 16, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii nr. 2 şi nr. 1 Caracal şi Şcoala medie Corabia (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Constantin Piscati,** lector univ. matematică, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Şcoala medie Corabia. Comisia nr. 17, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Corabia, Bechet şi Dăbuleni (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Sebastiana Mihai,** prof. gr. II matematică, directoare adjunctă Şcoala medie nr. 3 Craiova.

Şcoala medie Tg. Cărbuneşti. Comisia nr. 18, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Tg. Cărbuneşti şi Novaci (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Gheorghe Dogaru,** lector universitar filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Şcoala medie Filiaşi. Comisia nr. 19, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la Şcolile medii Filiaşi, Melineşti şi Segarcea (curs de zi, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Aurel Tuţescu,** prof. gr. II matematică, director adjunct Şcoala medie nr. 2 Craiova.

Şcoala medie nr. 2 „Fr. Buzeşti", Craiova. Comisia nr. 20 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 „Fr. Buzeşti" Craiova (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Cornel Cîrstoiu,** prof. gr. I limba română, Şcoala medie nr. 1 Tg. Jiu.

Şcoala medie nr. 2 „Fr. Buzeşti", Craiova. Comisia nr. 21 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la Şcoala medie nr. 2 „Fr. Buzeşti" Craiova (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Georgeta Săvulescu,** prof. gr. II filozofie, directoare adjunctă Şcoala medie nr. 3 Craiova.

REGIUNEA PLOIEŞTI

Şcoala medie nr. 1, Buzău : Comisia nr. 1 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 3 Buzău, şcolile medii Beceni şi Pogoanele (curs de zi). Preşedinte **Haralambie Ionescu,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2, Buzău : Comisia nr. 2, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 2, nr. 3 Buzău, şcolile medii Pătîrlagele şi Mizil (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Ene Rusu,** prof. lb. română-istorie, director adjunct şcoala medie nr. 6 Ploieşti.

Şcoala medie nr. 2, Buzău : Comisia nr. 3 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi 2 Buzău, şcolile medii Pătîrlagele, Pogoanele şi Mizil (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Tiberiu Roman,** conf. univ. matematică, Institutul de petrol, gaze şi geologie Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1, Cîmpina : Comisia nr. 4 secţie reală Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Cîmpina, şcolile medii Breaza şi Floreşti (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Emilian Mihail,** profesor gr. II matematică, director şcoala medie Buşteni.

Şcoala medie nr. 2, Cîmpina : Comisia nr. 5, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Cîmpina, şcolile medii Breaza şi Băicoi (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Irina Voichin,** prof. gr. 1 şt. biologice, directoare şcoala medie nr. 4 Ploieşti.

Şcoala medie Sinaia : Comisia nr. 6 secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Sinaia şi Buşteni (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Leo Gruia,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie Moreni : Comisia nr. 7, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Moreni şi Băicoi (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Anton Năstase,** lector univ. geografie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1, Ploieşti : Comisia nr. 8 secţie reală Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 5 şi nr. 6 Ploieşti (curs de zi). Preşedinte **Moise Cuciuc,** prof. univ. matematică, Institutul de petrol, gaze şi geologie Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1, Ploieşti : Comisia nr. 9, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 5 şi nr. 6 Ploieşti, (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Nicolae Dumitrescu,** prof. lb. română, director şcoala medie Pătîrlagele.

Şcoala medie nr. 1, Ploieşti : Comisia nr. 10, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 1 Ploieşti, şcolile medii Plopeni, Boldeşti şi Valea Călugărească (curs seral). Preşedinte **Mircea Tîrnoveanu,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1, Ploieşti : Comisia nr. 11, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 3 şi nr. 6 Ploieşti şi şcoala medie Urlaţi (învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Natalia State,** prof. gr. II, filozofie, directoare şcoala medie nr. 3 Buzău.

Şcoala medie nr. 2, Ploieşti : Comisia nr. 12 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 2 Ploieşti şi şcoala medie Urlaţi (curs de zi). Preşedinte **Gheorghe Lelescu,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2, Ploieşti : Comisia nr. 13, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 4 Ploieşti şi şcoala medie Urlaţi, (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Radu Muşat,** prof. gr. II lb. franceză, director adjunct şcoala medie nr. 1 Buzău.

Şcoala medie nr. 2, Ploieşti : Comisia nr. 14, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 5 Ploieşti (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Berthold Grinvald,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 3, Ploieşti : Comisia nr. 15, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 3 şi nr. 4 Ploieşti, (curs de zi). Preşedinte **Constantin Boncu,** profesor istorie-geografie, director adjunct şcoala medie nr. 5 Ploieşti.

Şcoala medie nr. 4, Ploieşti : Comisia nr. 16, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 4 Ploieşti şi şcoala medie Plopeni (curs seral, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Petra Clonţ,** prof. filozofie, directoare adjunctă şcoala medie nr. 2 Buzău.

Şcoala medie nr. 5, Ploieşti : Comisia nr. 17, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 5 Ploieşti (curs de zi). Preşedinte **Stelian Florescu,** prof. istorie, director şcoala medie Vălenii de Munte.

Şcoala medie nr. 5, Ploieşti : Comisia nr. 18, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 5 Ploieşti (cursuri de zi şi serale). Preşedinte **Ion Enache,** şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 5, Ploieşti : Comisia nr. 19, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcoala medie nr. 5 Ploieşti (restanţieri). Preşedinte **Dorin Cristescu,** şef lucrări matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 1, Rm. Sărat : Comisia nr. 20 secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Rm. Sărat (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Traian Comăniciu** prof. lb. română, director şcoala medie nr. 2 Ploieşti.

Şcoala medie nr. 2, Rm. Sărat : Comisia nr. 21, secţie umanistă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1 şi nr. 2 Rm. Sărat (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Grigore Brîncuş,** lector univ. filologie, Universitatea Bucureşti.

Şcoala medie Vălenii de Munte : Comisia nr. 22, secţie mixtă Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii Vălenii de Munte şi Slănic (cursuri de zi, serale, învăţămînt fără frecvenţă şi restanţieri). Preşedinte **Mircea Iorga,** conf. univ. matematică, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" Bucureşti.

Şcoala medie nr. 2, Tîrgovişte : Comisia nr. 23, secţie mixtă. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 1, nr. 2 şi nr. 3 Tîrgovişte (curs de zi şi restanţieri). Preşedinte **Victor Grigorescu,** lector univ. şt. sociale, Institutul de medicină şi farmacie Bucureşti.

Şcoala medie nr. 3, Tîrgovişte : Comisia nr. 24, secţie reală. Se vor prezenta candidaţi de la şcolile medii nr. 2 şi nr. 3 Tîrgovişte, şcolile

(Continuare în pag. 12)

(Urmare din pag. 11-a)

medii Doicești și I. L. Caragiale (curs seral, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Georgeta Preotesoiu,** prof. filozofie-pedagogie, directoare școala medie nr. 3 Ploiești.

Școala medie Pucioasa : Comisia nr. 25, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la școlile medii Pucioasa și Fieni (cursuri de zi, serale, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Nectarie Mudri,** prof. șt. biologice, director, școala medie Moreni.

REGIUNEA SUCEAVA

Școala medie nr. 1, Botoșani ; Comisia nr. 1, secție reală. Se vor prezenta candidați de la școlile medii nr. 1 și nr. 2 Botoșani (cursuri de zi, serale, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Mihai Marinescu,** conf. univ. chimie, Institutul politehnic Iași.

Școala medie nr. 2, Botoșani : Comisia nr. 2, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la școlile medii nr. 1, nr. 2 Botoșani, școlile medii Truseşti și Bucecea (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Alexandru Obadă** prof. lb. română, director școala medie nr. 1 Suceava.

Liceul „Dragoș-Vodă", Cîmpulung Moldovenesc : Comisia nr. 3, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceul „Dragoș Vodă" și liceul militar „Ștefan cel Mare" Cîmpulung Moldovenesc (cursuri de zi, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Vasile Ștefănoiu,** conf. filozofie Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Școala medie nr. 1, Dorohoi : Comisia nr. 4, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la școlile medii nr. 1, nr. 2 Dorohoi și școala medie Darabani (cursuri de zi, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Vanda Mincu,** prof. geografie, directoare școala medie nr. 2 Rădăuți.

Școala medie nr. 1, Fălticeni : Comisia nr. 5, secție reală. Se vor prezenta candidați de la școala medie nr. 1 Fălticeni și școala medie Drăgușeni (cursuri de zi, serale, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Aglaia Chiriță** conf. univ. chimie, Institutul politehnic Iași.

Școala medie nr. 2, Fălticeni : Comisia nr. 6, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la școlile medii nr. 1 și nr. 2 Fălticeni (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Nicolae Popescu** prof. lb. latină director școala medie Gura Humorului.

Școala medie Gura Humorului : Comisia nr. 7, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la școala medie Gura Humorului (cursuri de zi, serale, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe Botez** conf. univ. chimie Institutul politehnic Iași.

Școala medie nr. 1, Rădăuți : Comisia nr. 8, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la școala medie nr. 1 Rădăuți (cursuri de zi, serale, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Constantin Ștefan** prof. lb. română, director școala medie nr. 1 Botoșani.

Școala medie nr. 2, Rădăuți : Comisia nr. 9, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la școala medie nr. 2 Rădăuți și școala medie Siret (cursuri de zi, serale, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Dragomir Ștefan** prof. gr. II istorie, director adjunct școala medie nr. 1 Botoșani.

Școala medie nr. 1, Suceava : Comisia nr. 10, secție reală. Se vor prezenta candidați de la școala medie nr. 1 Suceava (cursuri de zi, serale, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Dan Papuc** conf. univ. matematică, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași.

Școala medie nr. 2, Suceava : Comisia nr. 11, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la școlile medii nr. 1 și nr. 2 Suceava (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Mihai Schiopu** conf. univ. chimie Institutul politehnic Iași.

Școala medie Săveni : Comisia nr. 12, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la școala medie Săveni (cursuri de zi, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Arcadie Paja** prof. lb. română director adjunct școala medie Vatra Dornei.

Școala medie Vatra Dornei : Comisia nr. 13, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la școala medie Vatra Dornei (cursuri de zi, serale, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Elvira Botez,** conf. univ. matematici, Institutul pedagogic de 3 ani Suceava.

Examenul de Stat

la școlile pedagogice și institutele pedagogice de învățători

Școala medie nr. 33 cu secție pedagogică, **București :** Comisia nr. 1. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători București (învățământ fără frecvență). Președinte **Iosif Gabrea,** prof. univ. consultant, Institutul pedagogic de 3 ani Pitești.

Școala medie nr. 33 cu secție pedagogică, **București :** Comisia nr. 2. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători București (învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Maria Petrescu,** prof. geografie, directoare Școala medie nr. 33 București.

Școala medie nr. 33 cu secție pedagogică, **București :** Comisia nr. 3. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători București (învățământ fără frecvență). Președinte **Isidor Cremer,** conf. univ. pedagogie, Institutul pedagogic de 3 ani București.

Școala medie nr. 33 cu secție pedagogică, **București :** Comisia nr. 4. Se vor prezenta candidați de la Școala pedagogică de învățători București (cursuri de zi). Președinte **Oisie Șafran,** conf. univ. pedagogie, Universitatea București

Școala medie nr. 33 cu secție pedagogică, **București :** Comisia nr 5. Se vor prezenta candidați de la școlile pedagogice de învățători și educatoare București (cursuri de zi, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Mihai Epuran,** conf. univ. psihologie, Institutul de cultură fizică București.

Școala medie nr. 6 cu secție pedagogică, **Constanța :** Comisia nr. 6. Se vor prezenta candidați de la Școala pedagogică de învățători Constanța (cursuri de zi). Președinte **Constantin Sandu** lector univ. pedagogie Universitatea București.

Școala medie nr. 6 cu secție pedagogică, **Constanța :** Comisia nr. 7. Se vor prezenta candidați de la Școala pedagogică de învățători și Institutul pedagogic de învățători Constanța (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Ion Șerdeanu,** lector pedagogie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Școala pedagogică de învățători Cîmpulung-Muscel : Comisia nr. 8. Se vor prezenta candidați de la Școala pedagogică de învățători Cîmpulung (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Ilie I. Stănculescu,** prof. pedagogie, Școala pedagogică Cîmpulung-Muscel.

Școala pedagogică de învățători Cîmpulung-Muscel : Comisia nr. 9. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători Cîmpulung (cursuri de zi și învățământ fără frecvență). Președinte **Florente Ghinescu,** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani București.

Școala pedagogică de învățători Cîmpulung-Muscel : Comisia nr. 10. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători Cîmpulung (învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Nicolae Nicolaescu,** prof. pedagogie, director Școala pedagogică Cîmpulung-Muscel.

Școala pedagogică de învățători Bacău : Comisia nr. 11. Se vor prezenta candidați de la școlile pedagogice de învățători și educatoare Bacău (cursuri de zi, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Maria Iacobeanu,** prof. gr. II geografie, directoare Școala pedagogică Bacău.

Institutul pedagogic de învățători Bacău : Comisia nr. 12. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători și școala pedagogică de învățători Bacău (cursuri de zi). Președinte **Nicolae Vanghelovici,** prof. pedagogie Bacău.

Școala pedagogică de învățători Arad : Comisia nr. 13. Se vor prezenta candidați de la Școala pedagogică de învățători Arad (cursuri de zi). Președinte **Ioan Comănescu,** lector univ. pedagogie, Institutul pedagogic de 3 ani Oradea.

Școala pedagogică de învățători Arad : Comisia nr. 14. Se vor prezenta candidați de la școlile pedagogice de învățători și educatoare Arad și de la Institutul pedagogic de învățători Arad (cursuri de zi, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Dumitru Stoica,** lector univ. pedagogie, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Școala pedagogică de învățători Arad : Comisia nr. 15. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători Arad (învățământ fără frecvență). Președinte **Vasile Popeangă,** profesor emerit pedagogie, director Școala pedagogică Arad.

Școala pedagogică de învățători Blaj : Comisia nr. 16. Se vor prezenta candidați de la Școala pedagogică de învățători și Institutul pedagogic de învățători Blaj (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Andronic Moldovan,** lector univ. psihologie, Institutul pedagogic de 3 ani Brașov.

Școala medie nr. 4, cu secție pedagogică în limba de predare germană, **Sibiu.** Comisia nr. 17. Se vor prezenta candidați de la Școala pedagogică de educatoare Sibiu (învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Hermann Schmidt** profesor istorie, Școala medie nr. 1 Sibiu.

Școala pedagogică de învățători Buftea. Comisia nr. 18. Se vor prezenta candidați de la Școala pedagogică de învățători Buftea (cursuri de zi). Președinte **Constantin Bender** conf. pedagogie Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Școala pedagogică de învățători Cluj. Comisia nr. 19. Se vor prezenta candidați de la Școala pedagogică de învățători Cluj (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Dumitru Tudoran,** prof. univ. pedagogie, Universitatea Babeș Bolyai Cluj.

Școala pedagogică de învățători Cluj. Comisia nr. 20. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători Cluj (cursuri de zi și învățământ fără frecvență). Președinte **Dumitru Salade** conf. univ. pedagogie Universitatea „Babeș-Bolyai-Cluj.

Școala pedagogică de învățători Cluj : Comisia nr. 21. Se vor prezenta candidați de la școala pedagogică de educatoare și Institutul pedagogic învățători Cluj (învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Constantin Popescu,** lector pedagogie Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Școala pedagogică de învățători, cu limba de predare maghiară, **Aiud :** Comisia nr. 22. Se vor prezenta candidați de la școlile pedagogice de învățători și educatoare și de la Institutul pedagogic de învățători Aiud (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Emeric Asztalos** lector univ. pedagogie Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureș.

Școala pedagogică de învățători Oradea : Comisia nr. 23. Se vor prezenta candidați de la școala pedagogică de învățători și Institutul pedagogic de învățători Oradea (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Irina Drănceanu** lector univ. psihologie, Institutul pedagogic de 3 ani Oradea.

Școala pedagogică de învățători Galați : Comisia nr. 24. Se vor prezenta candidați de la școala pedagogică de învățători Galați (cursuri de zi). Președinte **Elena Potorac** lector univ. psihologie, Institutul pedagogic de 3 ani Galați.

Școala pedagogică de învățători Galați : Comisia nr. 25. Se vor prezenta candidați de la școala pedagogică de învățători și Institutul pedagogic de învățători Galați (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Bernard Grigoriu,** conf. univ. pedagogie Universitatea București.

Școala pedagogică de învățători Galați : Comisia nr. 26. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători Galați (învățământ fără frecvență). Președinte **Maria Itu,** lector univ. pedagogie, Institutul pedagogic de 3 ani Galați.

Școala pedagogică de învățători Galați : Comisia nr. 27. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători Galați (învățământ fără frecvență). Președinte **Niculina Mereuță** prof. pedagogie, directoare școala medie Nr. 2 Galați.

Școala pedagogică de învățători Deva : Comisia nr. 28. Se vor prezenta candidați de la școala pedagogică de învățători Deva (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Marin Stoica** lector univ. pedagogie, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova.

Institutul pedagogic de învățători Deva : Comisia nr. 29. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători Deva (cursuri de zi). Președinte **Viorica Goian,** lector univ. pedagogie. Institutul pedagogic de 3 ani Timișoara.

Școala pedagogică de învățători Bîrlad : Comisia nr. 30. Se vor prezenta candidați de la școala pedagogică de învățători Bîrlad (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Ioana Ionescu** conf. pedagogie Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Școala medie Nr. 3 „C. Negruzzi", cu secție pedagogică **Iași :** Comisia nr. 31. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători Iași (învățământ fără frecvență). Președinte **Liviu Filimon,** lector univ. psihologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bacău.

Școala pedagogică de învățători Sighetul Marmației : Comisia Nr. 32. Se vor prezenta candidați de la școala pedagogică de învățători Sighetul Marmației (cursuri de zi). Președinte **Maximilian Boroș,** lector univ. pedagogie Institutul pedagogic de 3 ani Baia Mare.

Școala pedagogică de învățători Sighetul Marmației : Comisia nr. 33. Se vor prezenta candidați de la școlile pedagogice de învățători cu limba de predare română și ucraineană Sighetul Marmației (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Marin Boboc** profesor pedagogie, director școala medie Nr. 1 Baia Mare.

Școala pedagogică de învățători Sighetul Marmației : Comisia nr. 34. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători Sighetul Marmației (cursuri de zi, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Tănase Filip** lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Baia Mare.

Școala pedagogică de învățători Odorhei. Comisia nr. 35. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători cu limba de predare română și maghiară Odorhei. (cursuri de zi și învățământ fără frecvență). Președinte **Alexandru Lazăr** lector univ. psihologie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureș.

Școala pedagogică de învățători Odorhei : Comisia nr. 36. Se vor prezenta candidați de la școala pedagogică de învățători cu limba de predare maghiară și Institutul pedagogic de învățători cu limba de predare maghiară Odorhei (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Iuliu Szasz,** profesor pedagogie, director școala medie nr. 2 Reghin.

Institutul pedagogic de învățători Craiova : Comisia nr. 37. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători Craiova (curs de zi). Președinte **Constantin Cioroianu,** conf. univ. psihologie, Institutul pedagogic de 3 ani, Craiova.

Institutul pedagogic de învățători Craiova. Comisia nr. 38. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători și Școala pedagogică de învățători Craiova (cursuri de zi). Președinte **Steliana Năstăsescu** conf. univ. pedagogie, Institutul pedagogic de 3 ani, București.

Școala pedagogică de învățători Craiova. Comisia nr. 39. Se vor prezenta candidați de la școala pedagogică de învățători Craiova (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Aurel Georgescu** prof. gr. II filozofie școala medie Nr. 2 Caracal.

Școala medie nr. 3, cu secție pedagogică, **Buzău.** Comisia Nr. 40. Se vor prezenta candidați de la școala pedagogică de învățători Buzău (cursuri de zi). Președinte **Ion Turcu** lector univ. filozofie, Universitatea București.

Școala medie nr. 3, cu secție pedagogică, **Buzău.** Comisia Nr. 41. Se vor prezenta candidați de la școala pedagogică de învățători și institutul pedagogic de învățători Buzău (cursuri de zi și restanțieri). Președinte **Ion Stanciu** lector univ. pedagogie, Universitatea București.

Școala pedagogică de învățători Suceava : Comisia nr. 42. Se vor prezenta candidați de la școala pedagogică de învățători Suceava (cursuri de zi). Președinte **Constantin Popescu** lector univ. filologie Institutul pedagogic de 3 ani Suceava.

Școala pedagogică de învățători Suceava : Comisia nr. 43. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători Suceava (cursuri de zi, învățământ fără frecvență și restanțieri). Președinte **Paul Popa,** lector univ. filologie Universitatea „Al. I. Cuza" Iași.

Școala pedagogică de învățători Suceava : Comisia nr. 44. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători Suceava (învățământ fără frecvență). Președinte **Nicolae Constantin Matei,** conf. univ. pedagogie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Popas în excursie

INFORMAȚII

La Biblioteca centrală pedagogică din Capitală, str. Zalomit nr. 12, sălile de lectură își reiau activitatea, cu program normal, de la 16 august a.c., fiind deschise între orele 7,30 și 21.

Serviciul de împrumut funcționează între orele 11 și 15, atît pentru cititorii din Capitală cît și pentru cei din provincie.

★

Institutul agronomic „T. Vladimirescu" din Craiova anunță că înscrierile pentru concursul de admitere la Facultatea de agricultură și Facultatea de horticultură se fac între 10 august și 31 august a.c. la secretariatele facultăților.

Obiectele pentru concursul de admitere la ambele facultăți sînt :

Botanica — scris și oral ;

Chimia — scris ;

Matematica (algebră, trigonometrie, geometrie plană) — scris.

Condițiile de admitere și programa obiectelor de concurs sînt indicate în broșura „Admiterea în învățămîntul superior", ediția 1965.

Concursul de admitere se va desfășura între 2 și 15 septembrie 1965.

În perioada 25 august—31 august 1965, pentru candidații înscriși la concurs se vor organiza consultații la toate obiectele prevăzute în program. Candidații la concursul de admitere vor avea asigurate (contra cost) cazarea și masa în căminele și cantina studențească

Informații suplimentare se pot cere la secretariatele facultăților și la rectoratul Institutului agronomic „Tudor Vladimirescu" din Craiova, telefon 8511, 2427, 2366, 5366.

★

Cursurile de învățare a înotului, organizate de Școala sportivă de elevi nr. 2 din București, continuă pînă la data de 15 septembrie a. c.

Cursul, care primește copii în vîrstă de 7—14 ani, funcționează la baza sportivă a școlii, în B-dul Dimitrov nr. 141. Înscrierile pentru ciclurile de 15 zile se primesc zilnic la sediul bazei, între orele 8—17.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București.

1 40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 814 | vineri 3 septembrie 1965 | 8 pagini 25 bani

În ajun de nou an școlar

CONSFĂTUIRILE RAIONALE

Intrate în tradiția învățămîntului nostru, consfătuirile raionale ale membrilor corpului didactic prilejuiesc la fiecare început de an abordarea, în largi colective, a problemelor majore ale școlii.

Anul acesta consfătuirile au loc la scurt timp după ce, cu profund și unanim entuziasm, poporul nostru a primit Directivele celui de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român. Adeziunea totală a poporului la documentele Congresului se materializează în tot mai numeroase acțiuni și inițiative menite să ducă la transpunerea cu succes în viață a hotărîrilor partidului. La eforturile generale de înfăptuire a grandiosului plan de dezvoltare a patriei, conceput științific și cu deosebita clarviziune de către partid, se alătură cu abnegație și membrii corpului didactic, detașamentul cel mai numeros al intelectualității noastre.

Obiectivul principal al actualelor consfătuiri îl va constitui, cum e și firesc, dezbaterea sarcinilor care revin școlii în lumina documentelor celui de al IX-lea Congres al partidului. Ca „principal izvor de cultură și factor de civilizație", cum a fost definită la Congres, școala este chemată să-și sporească necontenit eforturile spre a ridica pe o treaptă tot mai înaltă calitatea procesului instructiv-educativ. „Unul din obiectivele importante ale politicii partidului și statului nostru — se precizează în Raportul prezentat la Congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu — îl constituie dezvoltarea și perfecționarea continuă a învățămîntului de toate gradele". Învățămîntul din țara noastră, se spune în continuare în raport, „joacă un rol de seamă în formarea tinerelor generații și educarea omului nou, în ridicarea nivelului cultural și de conștiință al întregului popor în spiritul înaltelor idei ale umanismului socialist".

Sarcini de asemenea amploare se înfăptuiesc numai prin participarea vie, plină de pasiune a fiecărui învățător, a fiecărui profesor, a fiecărui slujitor al învățămîntului. Consfătuirile sînt un bun mijloc de pregătire pentru munca de răspundere care ne așteaptă.

Desigur, calitatea muncii școlare depinde în primul rînd de calitatea programelor, a manualelor. Rezoluția adoptată la Congres cere Ministerului Învățămîntului să ia măsuri pentru perfecționarea acestor instrumente de lucru în învățămîntul de toate gradele. De aceea, în consfătuiri trebuie să se valorifice din plin observațiile și propunerile făcute de cadrele didactice pe marginea lor. Dar procesul instructiv-educativ trebuie să crească în bună măsură prin activitatea practică, de fiecare zi a învățătorilor și profesorilor, prin predarea în tot mai bune condiții a obiectelor de învățămînt. Mergînd pe linia perfecționării metodelor clasice de predare, a aplicării lor creatoare, este de acută actualitate și nevoia descoperirii altora noi, moderne, corespunzătoare noilor condiții și sarcini. Cerințele actuale ale predării, cînd volumul de cunoștințe acumulate de omenire a crescut deosebit de mult, impun preocuparea stăruitoare pentru descoperirea unor noi metode și procedee, care să ușureze înțelegerea, să stimuleze gîndirea elevilor, să-i pregătească pentru munca independentă. Experiența acumulată în această direcție de învățătorii și profesorii noștri trebuie să fie prezentată cu mărinimie în consfătuirile raionale, după ce fiecare și-a precizat concluziile proprii și a chibzuit profund asupra unui mod clar de expunere.

Consfătuirile vor lua de asemenea în dezbatere, pe secții, eficiența folosirii materialului didactic la lecții. Se impun discuției, în legătură cu aceasta, modul de folosire a materialului didactic în predare, confecționarea lui cu mijloace proprii, păstrarea lui. Pornind de la realitățile concrete ale fiecărei discipline predate în învățămînt, va trebui să se analizeze cerințele psihologice și pedagogice care impun folosirea materialului didactic în procesul de învățămînt, formele de îmbinare a experienței profesorului cu utilizarea mijloacelor intuitive, varietatea formelor de material didactic și metodica folosirii lui în funcție de obiectul de învățămînt, de tipul lecției, de etapele de desfășurare ale acesteia, de particularitățile de vîrstă ale elevilor. Este de asemenea necesar să se ia în discuție munca metodică ce se desfășoară în școli și în cercurile pedagogice în vederea îndrumării învățătorilor și profesorilor în ce privește folosirea materialului didactic și în vederea popularizării experienței înaintate în acest domeniu.

În după-amiaza celei de a doua zile, consfătuirile raionale se vor preocupa de munca de educare a elevilor

(Continuare în pag. 2-a)

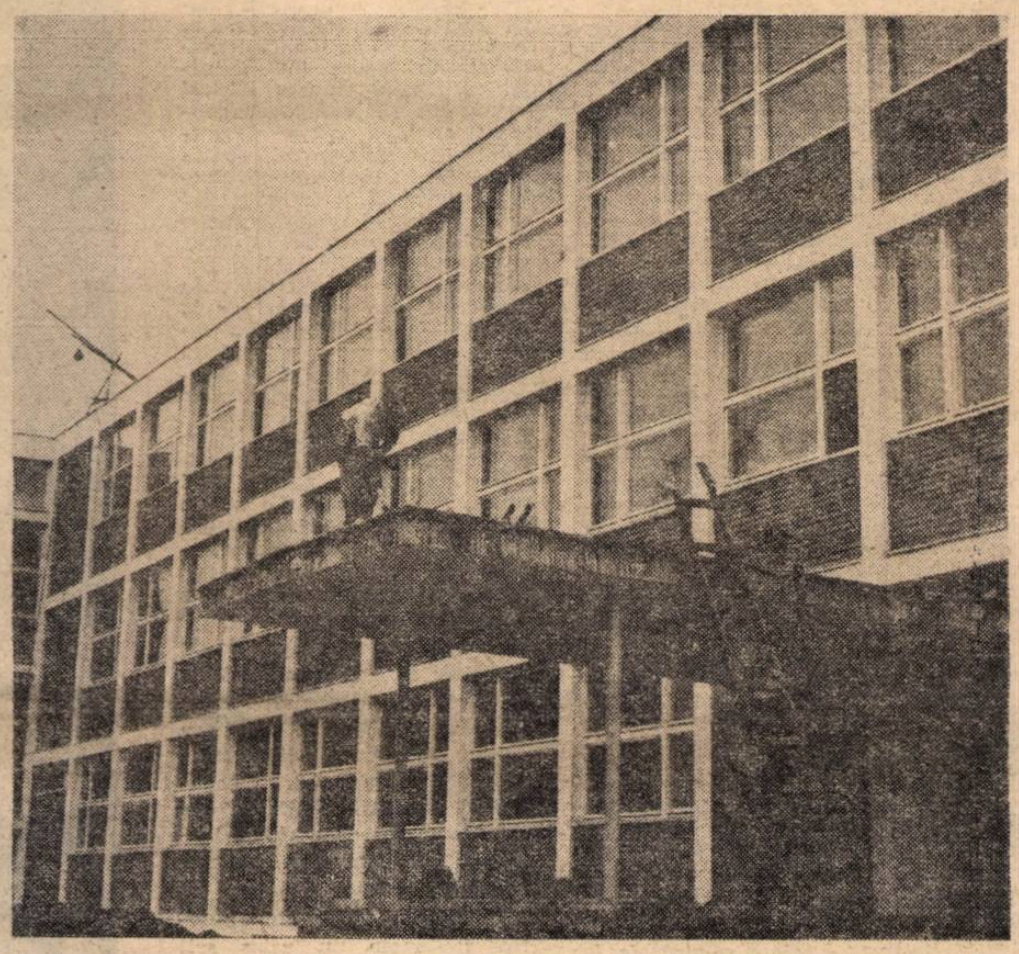

Ultimele lucrări la noua construcție școlară din cartierul Drumul Taberei

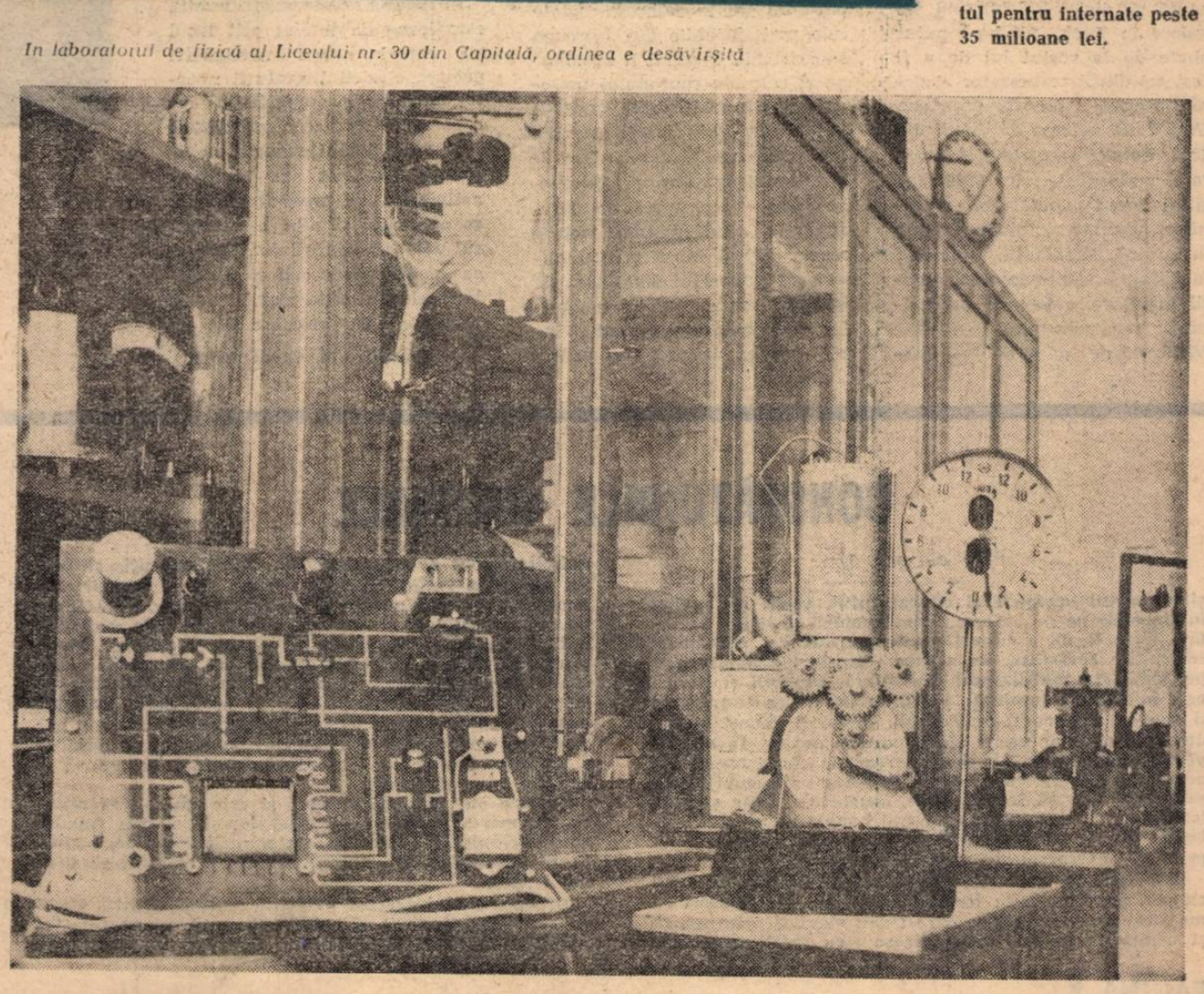

În laboratorul de fizică al Liceului nr. 30 din Capitală, ordinea e desăvîrșită

In patria noastră nu se precupețește nici un efort pentru a crea școlilor condiții tot mai bune de muncă.

Să ne oprim puțin asupra semnificației cîtorva cifre legate de înfăptuirile obținute în acest domeniu. 24 000 de săli de clasă, cîte s-au construit în anii șesenalului echivalează cu 3 000 de clădiri școlare, fiecare avînd 8 săli de clasă. Așadar, aproape pentru fiecare comună cîte o școală nouă, construită numai în ultimii șase ani!

Anual școlile au fost dotate cu material didactic în valoare de zeci de milioane de lei. Pentru confecționarea lui, în afara I.M.D.-ului mai lucrează încă 23 de întreprinderi industriale. Numai valoarea materialului didactic cu care vor fi înzestrate școlile în noul an școlar se ridică la impunătoarea sumă de peste 45 de milioane lei.

Mobilierul școlar cu care se înnoiesc școlile în acest an are o valoare de aproape 140 de milioane lei, iar cazarmamentul pentru internate peste 35 milioane lei.

VASILE ALECSANDRI

Zilele acestea s-au împlinit 75 de ani de la moartea lui Vasile Alecsandri. Ctitor al literaturii naţionale moderne, identificat în veacul trecut cu însuşi destinul poeziei româneşti, legat prin activitatea sa creatoare de întreaga istorie a ţării noastre dintre anii 1840—1890. Alecsandri ocupă în conştiinţa veacului al XIX-lea, pînă la apariţia lui Eminescu, locul cel dintîi pe scara valorilor noastre literare.

Ca folclorist, ca poet, dramaturg, prozator, gazetar, militant revoluţionar, om politic, conducător de publicaţii, autor de strălucite memorii şi purtător al unei uriaşe corespondenţe de interes obştesc, Vasile Alecsandri şi-a asigurat, prin această multilaterală activitate, un incontestabil prestigiu.

In zilele noastre personalitatea sa se proiectează ca un impunător monument al culturii şi literaturii noastre naţionale. Opera lui este şi astăzi, după trei sferturi de veac de la moartea poetului proaspătă, valoroasă, vie şi durabilă. Alecsandri a fost o personalitate uriaşă, cu numeroase şi excepţionale merite care îi asigură acea *regalitate literară*, ce avea să constituie un nesecat izvor de învăţături şi sugestii pentru toţi marii scriitori care i-au urmat. Pe Alecsandri îl aşează în rîndurile marilor noştri clasici atît marile virtuţi artistice ale operei, cît şi sensul ei profund uman şi profund naţional. Haşdeu se simte copleşit de personalitatea literară a lui Alecsandri — cum o şi mărturiseşte — iar marele Eminescu recunoaşte permanenţa virtuţilor creatoare ale poetului şi-l elogiază în *Epigonii*, numindu-l, între înaintaşi, *regele poeziei* — recunoaştere suverană amplificată mai tîrziu şi în alte cuvinte : „Alecsandri e în generaţia veche acela care şi-a încuscrit din capul locului talentul său individual cu geniul poporului românesc".

Alecsandri ne-a lăsat moştenire o operă vastă şi de o permanentă valoare. Ceea ce dinamizează în opera sa este, cu deosebire, iubirea de patrie şi de popor, manifestată în cele mai variate chipuri. Este de remarcat mai întîi că legăturile pretimpurii şi nemijlocite ale lui Alecsandri cu poezia populară i-au deschis poetului şi literaturii române perspective nebănuite. Creaţia sa poetică evoluează de la început sub semnul geniului popular. Nici cultura lui literară impresionantă şi nici îndelungata lui şedere la Paris, nu l-au putut abate de la rostul lui de a fi fost cel dintîi restaurator al geniului poeziei noastre populare. Cele două volume de debut din 1853, *Balade adunate şi îndreptate*, republicate în 1866 sub titlul *Poezii populare ale românilor*, adunate şi întocmite, pun în lumină contribuţia poetului la ţlefuirea nemuritoarelor creaţii populare, culese în peregrinările sale prin munţiii şi văile Moldovei de sus şi de jos. Subliniind importanţa acestor culegeri „întocmite", Bolintineanu arată în romanul său *Manoil* că Alecsandri „a făcut mai mult decît toţi poeţii noştri, reînviind muza poporală, care de secole zăcea uitată şi care era ameninţată a se pierde...".

În primul volum de poezii originale ale lui Alecsandri, *Doine şi lăcrămioare*, publicat la Paris în 1853 şi care cuprinde producţia sa artistică dintr-un întreg deceniu, poetul urmează îndeaproape nu numai conţinutul de idei şi sentimente ale poeziei populare, dar şi modul ei de expresie, sprinteneala, ritmul ei legănat. Dragostea fierbinte a lui Alecsandri faţă de folclor o demonstrează, o dată mai mult, *Legendele* sale de mai tîrziu. Un alt loc însemnat în creaţia sa, îl ocupă poezia naturii. *Pastelurile* lui Alecsandri oglindesc încîntătoarele privelişti ale patriei şi dragostea statornică a poetului faţă de meleagurile în mijlocul cărora a copilărit şi a trăit. El reprezintă, cum spune acad. Perpessicius, „o oază din cele mai odihnitoare, una din insulele cele mai izolate şi mai ferite de furtuni din arhipelagul acesta atît de variat al poeziei noastre descriptive. *Pastelurile* sînt *Georgicele* noastre ajustate la meridianul nostru moldav...". Prin acele minunate tablouri din natură pe care le oferă, prin modul de confesiune lirică a poetului — discret, armonios, clasic — pastelurile lui Alecsandri rămîn mereu proaspete, înviorătoare, mereu actuale. Pline de optimism, de o puternică dragoste de viaţă, ele constituie o adevărată şcoală de simplitate şi măsură. Valoarea lor educativă este inepuizabilă — şi şcoala noastră trebuie s-o folosească din plin. Căci, cu adevărat, ce poate fi mai tonifiant şi mai firesc, totodată, decît entuziasmul juvenil al poetului şi capacitatea lui de a trăi emoţiile redeşteptării naturii, puse în mişcare de solii anotimpului tinereţii, ca, de pildă în *Oaspeţii primăverii, Dimineaţa, Cucoarele*, apoi atmosfera de pace, de basm, de feerie din *Lunca din Mircești, Malul Siretului, Concertul din luncă*. Dar versurile în care evocă muncile agricole ca pe nişte adevărate ceremonii festive : *„Sfîntă muncă de la ţară, izvor sacru de rodire, / Tu legi omul cu pămîntul într-o dulce înfrăţire!"*...

Acestor realizări artistice ale bardului de la Mircești, poate cele mai durabile din întreaga sa existenţă literară, li se adăuga şi cele ale rapsodului naţional. Se ştie că încă din tinereţe, avînd prilejul să călătorească în Europa acelei epoci pline de zbuciumul revoluţiilor burghezo-democratice, poetul se alătură celor mai luminate spirite ale vremii şi luptă pentru eliberarea poporului din starea de iobăgie, pentru unirea românilor de pretutindeni, pentru independenţa naţională şi pentru formarea unei culturi naţionale progresiste. Alecsandri este autorul memorabilului marş al revoluţiei de la 1848, *Deşteptarea României;* el a scris nemuritoarea *Horă a Unirii* şi tot el a publicat ciclul *Ostaşii noştri*, cuprinzînd cele mai elogioase poezii închinate oamenilor simpli din popor, eroi ai războiului pentru neatîrnare naţională din 1877, care a însemnat pentru Alecsandri cea mai mare încununare a năzuinţelor sale : „De-acum mă pot duce pe urmele amicilor mei dispăruţi — spunea poetul — mi-am văzut visul cu ochii".

Victoriei de pe cîmpul de luptă a ostaşilor, cu soarta cărora se identifica, i se alătură victoria poetului la concursul literar de la Montpellier, din vara anului 1878, unde Alecsandri este laureat pentru *Cîntecul Gintei Latine* şi sărbătorit triumfal, recunoscîndu-i-se încă o dată şi pe plan internaţional, celebritatea literară. Astfel că, poetul francez *Mistral* — una din cele mai proeminente personalităţi poetice ale veacului — îl apoteozează pentru succesul său, arătînd că Provenţa întreagă îl slăveşte şi i se închină, iar cînd se stinge din viaţă, în vara anului 1890, în tihna Mirceştilor săi, o publicaţie engleză îl numeşte în necrologul său *Homerul de la Dunăre*. Nicolae Iorga îl socoteşte „o întrupare a geniului naţional", iar ţăranii de la Mircești şi din toate satele de pe întinsul patriei eliberate, îl fixează în conştiinţa lor ca pe un erou legendar.

Dar nu numai poezia, ci şi proza lui Alecsandri, de la *Buchetiera din Florenţa* din 1840 şi pînă la amintirile şi relaţiile sale de călătorie şi tot pe-atît şi prodigioasa sa operă dramatică (este autorul a peste 50 de piese de teatru), de la *Iorgu de la Sadagura* pînă la cele trei drame istorice, rămase permanent în repertoriul nostru naţional, *Despot Vodă, Ovidiu* şi *Fîntîna Blanduziei*, demonstrează eforturile susţinute ale lui Alecsandri de a ridica literatura românească pe cea mai înaltă treaptă.

Cu Alecsandri, literatura noastră săvîrşeşte un uriaş salt înainte, de la producţiile minore de dinainte de 1840, la marile creaţii de după 1880 ale lui Eminescu, Creangă, Caragiale.

În lumina acestor consideraţii, este lesne de înţeles atît locul pe care-l ocupă Alecsandri printre clasicii literaturii noastre, precum şi importanţa pe care o are studierea operei sale în şcoală. Suflul generos, nobil, spiritul patriotic ce străbate activitatea sa prodigioasă fac ca opera lui să aibă o puternică valoare educativă. Rămîne ca şcoala, profesorii şi învăţătorii să ştie arăta elevilor toate luminile care izvorăsc din ea.

FĂNICĂ N. GHEORGHE

În ultimele zile ale vacanţei

CONSFĂTUIRILE RAIONALE

(Urmare din pag. 1)

şi exemplul personal al educatorului. Şcolii îi revine înalta misiune de a forma constructorii unei noi societăţi, de a le da o educaţie corespunzătoare cerinţelor societăţii socialiste, de a face din elevi oameni cu o personalitate multilateral dezvoltată, capabili şi pasionaţi în muncă, luminaţi, culţi, cu puternice convingeri şi sentimente moral-cetăţeneşti, devotaţi cauzei partidului, intereselor vitale ale poporului nostru. În munca pentru dezvoltarea acestor trăsături la elevii noştri s-a acumulat o experienţă bogată. Rămîne ca membrii corpului didactic să înfăţişeze la consfătuiri căile şi mijloacele care i-au dus la cele mai bune rezultate, fie folosind lecţiile, fie prin activităţile în afara clasei, sau prin cele extraşcolare.

Este bine că actualele consfătuiri îndeamnă în mod expres, prin tematica lor, pe învăţători şi profesori să mediteze la exemplul pe care-l dau elevilor prin munca şi comportarea lor, să analizeze cu spirit autocritic activitatea lor de educatori. Se ştie că educaţia se face nu atît prin vorbe, cît prin fapte. Au şi vorbele, îndemnurile, recomandările, valoarea lor, dar această valoare e consolidată şi crescută prin fapte, prin exemplul dat. Educatorul este privit cu încredere de elev. După exemplul pe care i-l oferă educatorul, elevul îşi măsoară propriile-i fapte şi acest lucru el îl declară cu sinceritate. Este necesar să se ia în discuţie exemple concrete cu care să se ilustreze aspecte pozitive sau negative în ce priveşte comportarea, modul de a gîndi şi a acţiona al educatorilor, atitudinea faţă de muncă şi faţă de oameni, ţinuta.

Fiecare om al şcolii doreşte şi este capabil să muncească mereu mai bine, fiecare doreşte şi este capabil să contribuie la îmbunătăţirea muncii generale, pentru ca învăţămîntul, pregătirea tinerelor generaţii să urce noi trepte.

Dragostea şi interesul oamenilor şcolii pentru opera pe care sînt chemaţi să o îndeplinească s-a manifestat puternic în zilele din preajma Congresului partidului, cînd întregul nostru popor a participat la dezbaterea proiectelor de Directive. Propunerile exprimate cu acest prilej de învăţători şi profesori au arătat forţa gîndirii lor creatoare, iniţiativa lor valoroasă, bogăţia de idei, de sugestii de care sînt capabili.

Consfătuirile prilejuiesc dezbaterea amănunţită a multiplelor aspecte ale activităţii şcolare de care depinde ridicarea ei calitativă. De la precedentele consfătuiri raionale şi pînă acum activitatea creatoare a învăţătorilor şi profesorilor a scos la iveală pretutindeni, în fiecare şcoală şi clasă, noul prin care şcoala noastră merge înainte. Rodul muncii creatoare trebuie împărtăşit acum tuturor. Consfătuirile raionale sînt menite să înarmeze pe fiecare învăţător şi profesor, pe fiecare diriginte sau director de şcoală cu experienţa înaintată acumulată în şcolile de pe întreg cuprinsul raionului, să întărească prin experienţa cîştigată pe fiecare slujitor al şcolii pentru activitatea din anul şcolar care începe.

Să facem totul pentru ca actualele consfătuiri să-şi împlinească, la înălţime menirea, înarmînd pe fiecare participant pentru traducerea în viaţă cu deplin succes a sarcinilor trasate şcolii la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

ÎNAINTEA STARTULUI

Seriozitate

și conștiinciozitate

Ne aflăm așadar la mai puțin de două săptămîni înaintea datei de 15 septembrie. Pînă acum în toate regiunile țării s-au depus eforturi ca pregătirile cerute de startul pe care-l vom lua alături de elevii noștri să se desfășoare și să se încheie potrivit programărilor pentru ca nimic să nu împiedice urcușul elevilor spre înălțimile științei, culturii, înaintarea să nu aibă obstacole. Veștile sosite de la secțiile de învățămînt, din numeroase școli anunță că în direcțiile principale ale acestor pregătiri lucrările s-au încheiat încă înainte de 1 septembrie. Cea mai mare parte a noilor construcții școlare, au fost predate de constructori beneficiarilor. În regiunile Galați, Brașov, Argeș, toate construcțiile prevăzute pentru noul an școlar sînt gata să-și primească oaspeții. Este demn de menționat că datorită ritmului înalt al construcțiilor școlare un mare număr de școli au acum posibilitatea să organizeze cursurile într-o singură serie, în prima jumătate a zilei.

Un volum mare de muncă a fost cerut de lucrările de reparații curente, de întreținere și zugrăveli interioare și de alte asemenea lucrări. Și în această privință sondajul efectuat de redacție anunță un bilanț în general pozitiv. În regiunea Hunedoara, de pildă, aceste lucrări au cuprins un număr de peste 300 de localuri școlare, valoarea lor ridicîndu-se la multe sute de mii de lei. De fapt valoarea lucrărilor (și acest lucru este cît se poate de semnificativ), este cu mult mai mare, o bună parte din ele făcîndu-se prin muncă patriotică a cetățenilor, elevilor și cadrelor didactice.

Pentru seriozitatea și conștiinciozitatea manifestată în ce privește pregătirea bazei materiale pe care o implică reînceperea cursurilor școlare ni se par edificatoare preocupările cadrelor didactice, inspectorilor și directorilor de școli din raionul Deta. Astfel, din cele 56 unități școlare existente în raion, 54 sînt complet gata cu pregătirile. Lucrările de reparații și curățenie au fost de mult încheiate. Mobilierul nou în valoare de peste 400 000 lei, materialul didactic în valoare de peste 60 000 lei au și ajuns în clase și laboratoare. Aprovizionarea cu combustibil pentru întreaga durată a viitorului an școlar este încheiată, lucrările de încadrări sînt de asemenea, terminate. Manualele, pe care statul le acordă gratuit tuturor elevilor din școlile patriei, au ajuns în fiecare școală, cu alte cuvinte există toate condițiile pentru a preluda un start bun.

Tărăgănări și consecințe

Dar există și altfel de situații în care pregătirile, în aspectele menționate pînă acum, sînt departe de a fi satisfăcătoare. Din fericire asemenea situații se referă la unități izolate, dar care pot fi întîlnite în mai multe raioane și tocmai acest lucru e de natură totuși să îngrijoreze. Faptul că mai sînt șantiere de construcții cu lucrările rămase în urmă, că există școli în care lucrările de reparații curente nu s-au terminat, că nu pretutindeni s-au făcut aprovizionările cuvenite cu material didactic, combustibil, mobilier etc. reflectă un stil de muncă defectuos. Se impun urgente măsuri pentru a evita greutățile ce se creează în astfel de cazuri cînd zilele de cursuri sînt perturbate de pregătirile care trebuiau de mult terminate. Deși n-am fi voit să argumentăm la modul atît de concret ne vom referi totuși la un exemplu. Școala generală de 8 ani din comuna Negrileasca, raionul Gura Humorului, s-a aflat în toiul iernii trecute în situația de a întrerupe cursurile din lipsă de combustibil. Ar părea de necrezut, dacă avem în vedere faptul că școala se găsește în mijlocul unor întinse păduri aflate în exploatare. Și totuși aceasta a fost situația. A trebuit să intervină organele raionale ca într-o noapte să mobilizeze forțe, necesare atunci în alte sectoare de activitate, pentru a se evita întreruperea cursurilor. Era de așteptat ca anul acesta să se manifeste mai multă prevedere. Nu s-a întîmplat așa. Toată vara, cînd timpul frumos permitea aprovizionarea școlii cu combustibil, lucrurile s-au tărăgănat, așa fel încît la sfîrșitul lunii august școala era încă fără nici un lemn. Nu știm în ce proporție răspunderile pentru astfel de situație se împart între directorul școlii și sfatul popular al comunei. De altfel în acest raion se află în aceeași situație și școlile din Ostra și Cașvana și nu sîntem siguri că în alte raioane nu s-ar mai putea găsi, de asemenea, astfel de cazuri.

Exemplificînd rămînerile în urmă, ne-am referit doar la una din laturile legate de problema pregătirii bazei materiale pentru noul an școlar. Asta nu înseamnă că în celelalte nu ar exista, de asemenea, cazuri deficitare. De aceea, este imperios necesar ca secțiile de învățămînt să reanalizeze la fața locului stadiul, măsurile cuvenite, să ia urgent aceste măsuri.

Contracte nerespectate

Anul acesta în laboratoarele școlilor va intra material didactic în valoare de zeci de milioane de lei. Este de prisos să mai insistăm asupra importanței materialului didactic, al contribuției lui la buna desfășurare a activității în anul care bate la ușă. Ne vom referi, de aceea, la o problemă care se leagă strict de pregătirea deschiderii anului școlar, aceea a modului în care sînt respectate contractele de livrare a materialului didactic de către Baza de aprovizionare și desfacere din București.

Secțiile de învățămînt au contractat, pe baza listelor de comenzi, materialul didactic necesar, în funcție de prevederile bugetare. Comenzile s-au făcut în termen și urmau să fie livrate trimestrial, potrivit defalcărilor bugetare înscrise, de altfel, în contracte. Secțiile de învățămînt ne-au semnalat însă faptul că în trimestrele I și II ale anului calendaristic au primit numai o parte de materiale contractate, restul la sfîrșitul anului. Așa s-a întîmplat, în trecut cu secția de învățămînt a raionului Gura Humorului, care a fost silită să facă plăți în trimestrul III (și a reușit să le facă recurgînd la virări de credite de la alte articole) pentru material didactic prevăzut să fie livrat în trimestrele anterioare. Ceea ce este însă mai grav este faptul că asemenea situații afectează direct munca din școală. Materialul didactic pe care școlile din Gura Humorului l-au primit în luna decembrie n-a mai putut fi utilizat în predare, deoarece o bună parte din acesta era destinat, după programe, ilustrării lecțiilor din primul trimestru al anului școlar. Rezultă că s-au făcut investiții inutilizabile timp de un an de zile.

Credem că nu se poate trece cu îngăduință peste astfel de situații, că este nepermisă încălcarea în acest mod a contractelor încheiate de B.A.D., că se impune o analiză amănunțită a cauzelor care generează nerespectarea angajamentelor.

Factorul hotărîtor rămîne dascălul

Școlarizarea rămîne una din problemele de bază ale începutului oricărui an școlar. Zic ale începutului, întrucît cele mai multe „dificultăți" se manifestă cu precădere tocmai în această etapă. Datele oferite de anii școlari precedenți sînt convingătoare. Regiunea Iași, de pildă, înregistra în primele săptămîni de școală cifre record de absențe. După aceea situația se îmbunătățește substanțial. Care este explicația? Argumentul că o parte din elevi erau reținuți de către părinți la anumite treburi gospodărești este ușor de înlăturat, întrucît asemenea treburi gospodărești continuau să existe și după ce frecvența devenea bună. Pe de altă parte, marea majoritate a școlilor își începeau activitatea din prima zi cu procentul ideal de școlarizare și frecvență. Nu rămîne decît concluzia că **școlarizarea și frecvența de sută la sută se obțin în urma unei bune pregătiri prealabile, că factorul hotărîtor al acestei pregătiri rămîne tot dascălul, școala.**

Uneori sîntem tentați să apreciem ca satisfăcător procentul de 99 la sută copii de vîrstă școlară cuprinși în școală. Faptul că doar un singur procent ne mai desparte de cifra ideală ni se pare neînsemnat. Ne reprezentăm mai greu semnificația și consecințele acestui procent. 99 la sută reprezintă, după părerea unora, fenomenul de masă care le-ar da dreptul să afirme că școlarizarea și frecvența sînt probleme rezolvate. Departe însă de a fi așa, căci dacă raportăm procentul la cifra de peste 3 000 000 de copii din învățămîntul de cultură generală ajungem la impunătoarea cifră de 30 000. Or, 30 000 de copii rămași în afara școlii nu ne mai îngăduie să trecem cu ușurință peste procentul amintit. Din fericire realitățile nu duc la această cifră, întrucît procentul de 100 la sută școlarizare este acum o realizare a celor mai multe școli. Dar nici acest lucru nu ne poate liniști pentru că nu putem admite ca nici măcar un singur cetățean al patriei noastre să fie lipsit de cultura generală a celor 8 ani de școală.

Rețeaua școlilor generale s-a extins anul acesta încă mai mult, ajungînd pînă în cele mai izolate localități, s-au înființat totodată pe lîngă numeroase școli sătești internate școlare. Și numărul burselor, cum știm cu toții, a crescut. A crede însă că aceste măsuri ar putea fi hotărîtoare în problema aici în discuție, înseamnă să ne amăgim singuri. Ele au desigur o importanță majoră, dar singure nu pot decide balanța cîntarului în favoarea țelului nostru. Este necesar ca pe această balanță să suprapunem interesul, preocuparea, munca noastră stăruitoare.

N-am vrea să ne oprim asupra modului cum trebuie desfășurată propaganda pedagogică în rîndul părinților. El este determinat de situația oferită de fiecare caz în parte. Ceea ce am dori însă să subliniem e faptul că **nu există greutăți de neînvins în direcția lămuririi unor familii asupra datoriei lor de a trimite regulat la cursuri pe copiii lor.**

Se știe că răspunderea în privința școlarizării și frecvenței nu revine exclusiv cadrelor didactice. O serie de alți factori pot ajuta sau împiedica rezolvarea acestei probleme. În legătură cu aceasta îmi vine în minte o situație, e adevărat cu totul aparte și cred că e unică în felul ei, dar din care se pot desprinde învățăminte utile. În raionul Gura Humorului într-o singură comună, Cașvana au rămas anul trecut necuprinși în clasele V—VIII un mare număr de elevi, în timp ce în majoritatea celorlalte comune, în condiții asemănătoare procentul de școlarizare era de sută la sută. Cadrele didactice au fost mobilizate să-și intensifice munca de lămurire a părinților. Mai mult, s-a alcătuit o brigadă de inspectori de la raion care să-i ajute timp de cîteva luni. Și totuși situația nu s-a schimbat prea mult. Era greu să convingi prin vorbe cînd faptele unor ani în șir puneau piedici. Pregătirea nesatisfăcătoare a elevilor din această școală, datorită încadrărilor defectuoase cu profesori necalificați, au știrbit încrederea părinților, i-a determinat să nu-și mai lase copiii să continuie studiile în clasele V—VIII. Dar încadrarea școlii cu un corp didactic competent era, la rîndul ei, determinată de crearea condițiilor bune de muncă și de viață. Organele raionale nu s-au îngrijit însă să creeze aceste condiții.

Un alt factor care a contribuit ca în această comună un atît de mare număr de copii să-și întrerupă studiile obligatorii este angajarea ilegală a lor la diferite munci de către ocoalele silvice Solca, Broșteni, Poiana Micului. În treacăt aș vrea să menționez că cei răspunzători cu angajările și-au luat măsuri de „precauție". Pe statul de plată și în celelalte acte nu figurează copiii, ci părinții lor. În realitate, însă, munca o efectuează copiii. Așadar, atunci cînd examinăm răspunderile în domeniul datoriei de a cuprinde în școala generală de 8 ani pe absolut toți copiii patriei trebuie să avem în vedere întreg ansamblul de parametri care contribuie la realizarea procentului de sută la sută.

Pentru noua generație de educatori

Promoția de tineri învățători și profesori este anul acesta numeroasă. Școlile pedagogice și instituțiile de învățămînt superior au trimis în învățămîntul de cultură generală peste 9,500 de noi dascăli. Primirea lor și integrarea în colectivele didactice ridică probleme legate strîns de începutul anului școlar, întrucît acești tineri absolvenți vor trebui să-și înceapă bine munca din prima zi de școală. Statul nostru a stabilit măsuri menite să le înlesnească munca, să-i scutească de grijile materiale imediate ale începutului carierei. Este impresionant să citești scrisorile prin care tinerii educatori își exprimă mulțumirile pentru condițiile ce li s-au creat la prezentarea la post, ca și dorința de a se statornici în comunele în care-și desfășoară munca și de a răspunde printr-o activitate cît mai rodnică la atenția și bunăvoința cu care sînt înconjurați. Am citit asemenea scrisori din multe școli din raionul Gorj, din regiunea Ploiești și din multe alte localități.

În legătură cu primirea noilor dascăli s-a statornicit în multe regiuni și raioane un obicei, o tradiție. În ziua prezentării la post se organizează o festivitate de bun venit, în care se oferă flori noilor învățători și profesori, se exprimă nădejdi, se asumă angajamente. Este desigur impresionant și mobilizator. Astfel de festivități au avut loc anul trecut și în raioanele regiunii București. Dar, după încheierea lor, unii absolvenți, prezentîndu-se la posturile la care au fost numiți prin ordinul de repartizare și avînd încă proaspete în minte cuvintele însuflețitoare ce le-au fost adresate, și-au găsit posturile ocupate. Au fost trimiși de către directorii școlilor la raion. De la raion la regiune, unde au trebuit să aștepte zile în șir soluționarea problemei. Unora li s-a propus să meargă în alte localități decît cele alese la comisia de repartizări. Și toate acestea se petreceau după festivități atît de însuflețitoare. Alți tineri dascăli, de data aceasta în raionul Gilort, s-au prezentat la posturi pe care au trebuit să le părăsească pentru că nu au putut să-și găsească locuințe. Într-o convorbire telefonică pe tema locuințelor noilor cadre vicepreședintele sfatului popular al raionului Gilort ne spunea că probabil și anul acesta se va întîmpla la fel! Asemenea oameni se întreabă apoi cu o nevinovată candoare de ce noii numiți în învățămînt își părăsesc posturile și nu se sfiesc să arunce vina pe lipsa de interes profesional a tinerilor respectivi. Este oare posibil ca în raionul Gilort să persiste o astfel de optică? N-ar fi mai bine, în interesul școlii, ca organele locale să examineze cu mai mult simț de răspundere obligațiile lor în direcția traducerii în viață a hotărîrilor de partid și de stat cu privire la condițiile de muncă și de viață ale cadrelor didactice?

Sarcinile trasate de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, nădejdile exprimate de conducătorii partidului și statului, înalta prețuire acordată muncii corpului didactic ne îndeamnă să facem tot ce se poate face pentru ca noul an școlar să înscrie încă un succes de seamă la șirul de succese ale învățămîntului din România Socialistă.

Prof. CONSTANTIN RĂDOI

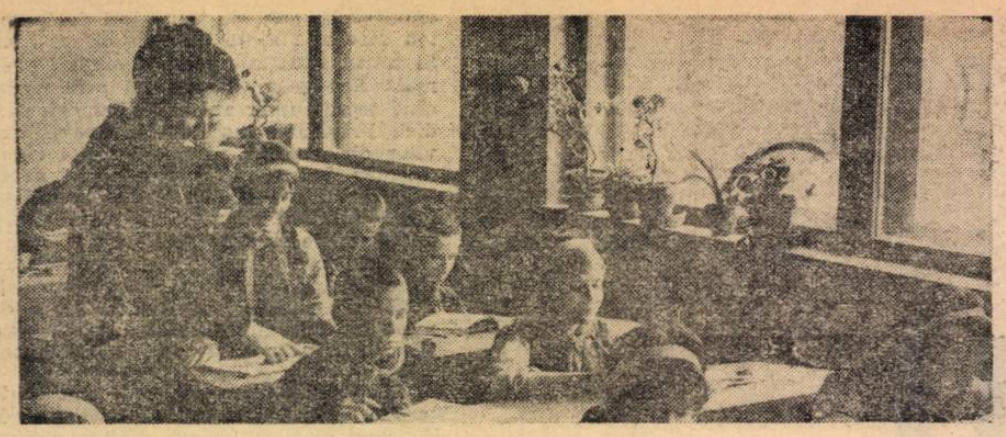

PROBLEME CE SE VOR DISCUTA LA CONSFATUIRI

Personalul didactic din învăţămîntul de cultură generală, pedagogic şi de artă, educatoarele din învăţămîntul preşcolar, cadrele didactice care predau în şcolile profesionale, tehnice şi tehnice de maiştri se întîlnesc în zilele de 7 şi 8 septembrie în consfătuiri raionale.

Pe ordinea de zi a consfătuirilor din acest an sînt înscrise probleme de cea mai mare însemnătate pentru bunul mers al activităţii şcolare :

- **— Sarcinile care revin şcolii în lumina documentelor celui de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.**
- **— Eficienţa folosirii materialului didactic la lecţii.**
- **— Munca de educare a elevilor şi exemplul personal al educatorului.**

In legătură cu toate aceste probleme vor trebui valorificate cu grijă în consfătuiri — prin aprecieri, observaţii şi propuneri bazate pe o analiză atentă — roadele experienţei acumulate de educatorii noştri, roadele gîndirii lor creatoare, ale preocupărilor de a da răspuns chemării partidului la muncă stăruitoare pentru ridicarea nivelului calitativ al învăţămîntului.

Pregătindu-se pentru consfătuiri oamenii şcolii gîndesc cu seriozitate la aceste probleme. Iată cîteva din părerile exprimate.

Ce presupune buna conducere a şcolii

Cu toţii am auzit chemarea partidului la eforturi pentru calitate. Mobilizaţi de ea, colectivele de pedagogi se gîndesc stăruitor la posibilităţile de care dispun, la măsurile pe care le-ar putea lua pentru ca procesul instructiv-educativ să se desfăşoare cu rezultate superioare.

Succesul în activitatea fiecărei şcoli îl asigură un complex întreg de factori. La unul aş vrea să mă opresc, fiindcă mi se pare de o importanţă deosebită, cu implicaţii care presupun sarcini ce se cer împlinite încă înainte de deschiderea cursurilor : modul cum îşi concepe directorul organizarea întregii activităţi.

Am asemănat întotdeauna mecanismul muncii din şcoală cu acela al ceasornicului. În componenţa lui totul trebuie să se îmbine perfect şi să se desfăşoare într-o ordine bine gîndită, clar precizată, astfel încît să nu se producă goluri şi rămîneri în urmă, adeseori ireparabile. Cel dintîi chemat să asigure această bună funcţionare a aparatului de muncă este directorul, căruia, pe lîngă buna pregătire profesională, i se cer şi nete calităţi organizatorice. Îţi poţi da seama dacă directorul posedă asemenea calităţi chiar şi numai uitîndu-te în planul de muncă al şcolii. Dacă acesta cuprinde tot felul de mărunţişuri, într-o încîlceală din care este imposibil să te descurci — şi în schimb problemele esenţiale sînt tratate „la grămadă“ — este uşor să înţelegi că după aceleaşi criterii şi în acelaşi mod se face şi „organizarea“ procesului de muncă din şcoală.

Dacă, mergînd într-o şcoală cu 10-15 zile înainte de începerea cursurilor, simţi că în cancelarie mai bate vînt de vacanţă, că treburile sînt lăsate în mare parte pentru cînd s-or deschide cursurile, atunci, e sigur, munca va şchiopăta din capul locului. Un bun organizator îşi are pregătit de pe acum tot ce se cere bunului mers al lucrurilor : repartizarea profesorilor pe clase, desemnarea diriginţilor, organizarea comisiilor metodice, alcătuirea orarului şi încă multe altele. El ştie că dacă toate acestea nu sînt rezolvate din timp, cursurile nu pot începe în fapt la 15 septembrie, că bîjbîiala în muncă a corpului didactic o intuiesc elevii, care se vor simţi îndreptăţiţi să nu desfăşoare de la început o muncă stăruitoare, să nu fie destul de disciplinaţi.

Cred că un element de preţ pentru buna desfăşurare a muncii în cursul anului şcolar este concepţia clară a directorului asupra acestei munci. Adică directorul să-şi aibă precizate de la bun început coordonatele pe care se va desfăşura activitatea. Aceasta înseamnă să-şi aibă precizate vederile asupra locului pe care-l va ocupa fiecare din activităţile şcolare, asupra ordinii în care se vor desfăşura diferitele acţiuni, asupra însemnătăţii ce o are pentru şcoala respectivă una sau alta dintre măsurile generale pe care trebuie să le aplice directorul, asupra direcţiilor în care vor trebui mobilizaţi cu deosebire educatorii şcolii respective avînd în vedere situaţia ei concretă, asupra modului cum vor munci profesorii la clasă, asupra felului cum îşi vor desfăşura activitatea diriginţii, asupra atribuţiilor comisiilor metodice şi aportului pe care trebuie să-l aducă acestea la perfecţionarea învăţătorilor şi profesorilor ş.a. Directorul trebuie să poată „vedea“ de pe acum, pe ce se va pune accent, etapă cu etapă, în procesul instructiv-educativ din şcoala respectivă, ce mijloace vor fi puse în folosinţă spre deosebire de anul trecut, prin ce se va înnoi activitatea şcolară în anul acesta, ce progrese va trebui să înregistreze fiecare sector al muncii.

Asigurarea unei îndrumări competente şi a unui control temeinic a procesului instructiv-educativ pune în faţa directorului de şcoală o serie de probleme care se cer bine gîndite pentru a se realiza o cît mai bună organizare a muncii. Probleme cum sînt : asigurarea tuturor condiţiilor pentru buna funcţionare a şcolii, pentru cuprinderea şi menţinerea la cursuri a tuturor copiilor de vîrstă şcolară, pentru desfăşurarea unei munci metodice de calitate, pentru realizarea unei bune colaborări cu organizaţiile de tineret şi cu părinţii elevilor, pentru ca să crească nivelul de pregătire a elevilor şi să se intensifice munca de educare a lor — cer din partea directorului de şcoală multă chibzuinţă şi atenţie.

Pentru a rezolva asemenea probleme, directorul de şcoală trebuie să aibă o concepţie clar precizată cu privire la folosirea întregului sprijin al colectivului pedagogic şi al tuturor celorlalţi salariaţi, să asigure o justă repartizare a sarcinilor, să stabilească răspunderi pe oameni şi cu termene precise, să se preocupe de controlul îndeplinirii sarcinilor.

Experienţa arată că activitatea organizată fără a exista o concepţie asupra ei, va avea la tot pasul goluri, fisuri, inadvertenţe, suprapuneri. Înaintarea în astfel de condiţii va fi, firească, sinuoasă, căci lipsesc privirea clară de ansamblu şi mîna care să acţioneze sigur pe direcţiile ei.

O muncă bine gîndită şi bine concepută în şcoală face ca întregul colectiv să ştie ce are de îndeplinit etapă cu etapă, stimulează pentru o activitate mai bună chiar şi cadrele cu lipsuri, pe cînd altfel se întîmplă să aibă scăderi în muncă chiar pedagogi care în genere lucrează bine.

Profesor emerit NICOLAE MUSCA
şef adjunct al secţiei de învăţămînt
a Sfatului popular al Capitalei

Conţinutul programelor şi manualelor

Creşterea nivelului calitativ al învăţămîntului, importantă sarcină trasată de cel de al IX-lea Congres al partidului, impune o grijă deosebită pentru elaborarea programelor şi manualelor şcolare. La aceasta sînt chemaţi să-şi dea contribuţia largă învăţătorii şi profesorii, cei care, lucrînd zi de zi pe baza programelor şi manualelor, parcurgîndu-le atent, rînd cu rînd, cu preocuparea de a transmite elevilor cunoştinţele prevăzute în ele, pot aprecia cel mai bine nivelul lor calitativ, pot şti ce mai trebuie făcut pentru a le îmbogăţi.

La consfătuirile raionale actuale dezbaterile în jurul calităţii procesului de învăţămînt vor duce desigur la valoroase sugestii în ce priveşte îmbunătăţirea pe mai departe a programelor şi manualelor. Problemele acestea preocupă îndeaproape pe învăţători, profesori, pe inspectorii secţiilor de învăţămînt care, îndrumînd şi controlînd activitatea şcolară, au posibilitatea să verifice larg concluziile lor, să le întemeieze pe multe exemple. Rod al acestor preocupări sînt observaţiile şi sugestiile pe care ni le adresează învăţătorul emerit *Dumitru Vişinescu* — inspector la secţia de învăţămînt a raionului Găieşti.

Iată cîteva aspecte de principiu, care socotesc util a se avea în vedere în alcătuirea acestor auxiliare ale muncii noastre — ne scrie tovarăşul Vişinescu. La ora actuală, nu există suficient echilibru între manuale şi între programe în ceea ce priveşte volumul de cunoştinţe la fiecare clasă, calitatea lor. Aşa se face că, pentru elevi de aceeaşi vîrstă, unele manuale pretind un volum de cunoştinţe mult mai mare decît altele, sau că unele manuale nu pornesc de la treapta de pregătire pînă la care au fost conduşi elevii de manualul din care au învăţat în anul anterior, ci de la trepte mai înalte sau mai joase. Evident toate acestea creează greutăţi în predare, încetiniri în procesul instructiv-educativ.

Şi în modul cum se prezintă programele trebuie să se facă eforturi pentru a le aduce la acelaşi numitor. Unele din ele distribuie materia, aşa cum e firesc, pe capitole şi subcapitole, indicînd numărul de ore în care acestea ar trebui predate. Altele, însă, arată numai ce materie trebuie să se predea la clasele respective, ceea ce este, cred, insuficient.

Alte programe sînt concepute şi mai bizar. De exemplu, cel de limba română pentru clasele I—IV. Dînd numai indicaţii în mare, programa grupează, pe teme, cunoştinţele ce trebuie însuşite de elevi. Aceasta îndeamnă pe unele cadre didactice să scoată din manual toate lecţiile pe aceeaşi temă, de pildă, cele despre familie, despre şcoală etc. şi să le predea într-un ciclu de lecţii, indiferent de gradul lor de dificultate, de măsura în care corespund etapei anului.

Cred că în elaborarea programelor şi manualelor ar trebui să existe o sporită grijă pentru coordonarea conţinutului lor pe baza cerinţelor pedagogice înaintate.

Metode de predare cu sporit randament

În toate domeniile de muncă, pe întreg cuprinsul patriei se manifestă azi o vie preocupare pentru găsirea mijloacelor de lucru de cel mai mare randament. Şcoala este aliniată şi ea acestui elan general, acestei dorinţe unanime de a munci mai bine.

Cuvîntul **modernizare** se rosteşte mereu, nu numai cînd e vorba de munca celor din fabrici şi uzine, dar şi de aceia prin care capătă chip omul nou, făurarul marilor construcţii ale viitorului. Se rosteşte cu tot mai multă intensitate, căutînd a i se da conţinutul care să răspundă cît mai deplin noilor cerinţe, noului stadiu de dezvoltare a şcolii noastre, a societăţii. Dacă acum cîţiva ani preocupările pentru modernizare apăreau sub forma unor încercări răzleţe şi mergeau mai mult pe linia stimulării interesului elevilor pentru lecţie, astăzi nu-i şcoală în care să nu existe preocuparea aceasta, iar căutarea merge în direcţia **structurii interne a lecţiei,** urmărindu-se o înţelegere mai adîncă de către elevi a materialului predat, lărgirea orizontului lor de cunoştinţe.

Pentru ca drumul căutărilor să se uşureze cred că este necesar ca mai întîi să delimităm sfera noţiunii de **modernizare** a predării. În prezent, după părerea mea, există pericolul înţelegerii greşite a acestei noţiuni. Unii înclină să limiteze cuprinsul ei doar la folosirea mijloacelor tehnice moderne : magnetofonul, diafilmul, discul didactic, televizorul, radioul etc. Dar noţiunea trebuie să includă pe lîngă toate acestea şi un ansamblu de măsuri didactice, metodice, psiho-pedagogice de un efect mai mare decît cele folosite cu 20—30 de ani în urmă. Să fiu mai clar. În clasele mari ale şcolii de 8 ani, şi chiar în învăţămîntul mediu, la l. română de exemplu, pentru a „adînci“ conţinutul unei opere literare elevii sînt puşi doar să-i facă rezumatul după ce au citit-o, ceea ce e cu totul insuficient. Este necesar ca profesorii să folosească metode prin care să sporească contribuţia lecturii la înţelegerea fenomenelor literare, la exersarea gîndirii elevului, la dezvoltarea capacităţii sale de a aprecia independent valoarea operelor studiate. Rezumatul ne menţine la stadiul în care cerem elevilor doar înşiruirea faptelor care încheagă acţiunea unei cărţi, dar nu ne permite să trecem la **interpretarea** operei literare după toate regulile analizei.

Exemple se mai pot da. Ceea ce am ţinut să scot în evidenţă este nevoia de a reflecta profund la posibilităţile şi căile pentru a antrena în procesul predării mai larg gîndirea elevilor, pentru a-i determina şi deci a-i învăţa să judece singuri şi nu doar să memoreze ceea ce citesc sau ceea ce le transmitem noi, profesorii.

Prof. ION D. DUMITRU
Şcoala medie din Mîneciu Ungureni,
raionul Teleajen

PROBLEME CE SE VOR DISCUTA LA CONSFĂTUIRI

Materialul didactic — iată o temă care îi interesează foarte îndeaproape pe învăţători şi profesori. Pentru că fiecare din ei ştie, din proprie experienţă, cît de mult se ridică eficienţa lecţiei cînd este ilustrată cu un material didactic bun şi cîte greutăţi provoacă lipsa unui asemenea material sau — ceea ce revine la aproape acelaşi lucru — existenţa unui material necorespunzător.

În orice şcoală te duci, ţi se arată cu mîndrie numeroasele aparate şi utilaje moderne primite în ultimii ani : aparate de proiecţie cinematografică şi scheme ale unor maşini în stare de funcţionare, generatorul electrostatic cu bandă şi camera Wilson, diapozitivele stereoscopice colorate şi calotele atomice, spintariscopul pentru observarea directă a dezintegrării nucleelor de radiu şi detectorul Geiger-Müller. Cu asemenea aparate şi utilaje au fost larg înzestrate şi şcolile din regiunea Bacău. Datorită lor — ne-au spus cadrele didactice din această regiune — nu numai că lecţiile sînt mai interesante, mai atrăgătoare, dar, ceea ce este mai important, noţiunile ştiinţifice devin mai explicite, mai clare pentru elevi, iar predarea răspunde tot mai bine cerinţelor pe care le pune dezvoltarea actuală a ştiinţei şi tehnicii. E o adevărată bucurie să le ai la îndemînă la fiecare lecţie.

Alfabetarele şi calculul electronic

Întregul corp didactic s-a adunat în aceste zile la şcoală pentru a face ultimele pregătiri în vederea deschiderii anului de învăţămînt. Se revizuieşte încă o dată materialul didactic, se trece în revistă aparat cu aparat. Profesorul de fizică nu se poate opri să nu vorbească, plin de entuziasm, despre numărătorul de particole sau despre celula fotoelectrică, cu aplicaţii atît de variate. „Merg de minune“ — spune el.

Învăţătorii care vor preda anul acesta la clasa I îl ascultă mîhniţi : ei nu se pot lăuda aşa cu materialul „lor“ didactic. Şi cînd te gîndeşti că necazurile pe care le întîmpină sînt provocate de lucruri uneori atît de mărunte ! E de mirare, zău, că nu li s-a dat pînă acum de rost.

Să luăm un exemplu : alfabetarele. Principiul de construire a alfabetarelor nu se bazează nici pe calculul electronic, nici pe tehnica atomică. Sînt nişte simple colecţii de cartonaşe pe care sînt imprimate litere şi silabe, pentru ca elevii din clasa I să poată alcătui cu ele cuvinte şi propoziţii.

— Aşa e în teorie — ne-a încredinţat învăţătoarea *Emilia Popa* de la Liceul nr. 1 din oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej. În practică e altfel : de regulă, silabele din alfabetar nu coincid cu cele din carte. Copiii caută şi tot caută silabele de care au nevoie ca să construiască propoziţiile din lecţia învăţată. Dar adesea căutarea lor e zadarnică. Silabele necesare nu sînt ; în schimb, se găsesc cu duiumul silabe de care nu au nevoie. Copiii pierd vremea, se necăjesc şi, aşa mici cum sînt, se enervează. Ne enervăm şi noi, pentru că lecţia se tulbură şi e departe de a merge „ca pe roate“, Oare e aşa de greu să se confecţioneze alfabetare în care silabele să coincidă întotdeauna cu silabele din abecedar ?

Şi apoi, oare cei care le confecţionează nu se gîndesc că ele se adresează unor copii mici, aflaţi în prima clasă şi încă în primele luni de învăţătură ? Atunci de ce nu le fac mai uşor de mînuit — cu literele şi silabele mai lesne de detaşat şi de pus la loc — şi, în acelaşi timp, mai rezistente, ca să nu se deterioreze atît de repede ?

★

Mulţi învăţători din regiunea Bacău ne-au confirmat cele spuse de tovarăşa Popa în legătură cu alfabetarele. „Şi mai avem şi alte necazuri“ — ne-au spus ei. Tov. *Eugenia Ţovăceanu*, de la Şcoala de 8 ani nr. 1 din oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, de pildă, ne-a semnalat că lipsesc tablouri care să înfăţişeze scene din basme, povestiri etc., deşi ele sînt foarte necesare pentru dezvoltarea vorbirii copiilor, ca şi pentru înarmarea lor cu deprinderi de alcătuire a compunerilor.

Lipsesc, de altfel, şi planşe care să uşureze învăţarea componenţei numerelor şi a celor patru operaţii în clasa I. Desenele făcute pe tablă în acest scop de către învăţători iau mult timp din lecţie şi oricum, chiar dacă se foloseşte creta colorată, nu pot fi suficient de variate şi de sugestive.

Şi, cum se discuta despre materialul didactic pentru lecţiile de aritmetică, tov. *Ciovică*, de la Şcoala de 8 ani nr. 2 din Bacău, ne-a semnalat un lucru care îi pune în încurcătură pe învăţători. E vorba, anume, de unitatea de măsură pentru lichide : litrul.

— În manualele pentru clasele a III-a şi a IV-a e desenată, la capitolul respectiv, străvechea cană de 1 litru (pe care o prevede şi programa). Ar trebui firesc, dacă-i pe aşa, s-o prezentăm şi „în natură“ elevilor. Dar n-o avem şi, pe urmă, la ce bun ? Se ştie doar cît de rar se foloseşte această „măsură de capacitate“ pe care manualul ne-o indică drept material didactic. Şi la ce bun să predăm cunoştinţe despre faimosul „ddal“ — dublu decalitru — care nu mai are de mult nici o întrebuinţare, dar pe care, nu se ştie de ce, copiii continuă să-l înveţe ?

— E un lucru ciudat — au observat pe bună dreptate învăţătorii. Se experimentează predarea teoriei mulţimilor începînd din clasa I şi în acelaşi timp o serie de cunoştinţe se mai predau la fel cum s-au predat acum un veac...

★

Nemulţumiri iscă în rîndurile cadrelor didactice şi modul în care se îngrijesc organele de resort de ilustrarea lecţiilor de geografie. Profesorii de specialitate se plîng de numărul absolut insuficient al hărţilor şi observă cu supărare că lipsesc în special harta fizică şi cea economică a patriei. Prof. *Elena Morcov*, de la Liceul nr. 4 din Bacău, de exemplu, ne-a spus că acest liceu dispune de o singură hartă a patriei pentru 24 de clase.

— Cred că o să fiţi de acord cu mine, a afirmat ea foarte necăjită, că o asemenea situaţie nu mai poate dăinui !

Lipsesc şi hărţile regionale, folosite la predarea geografiei în clasa a III-a. E drept, învăţătorii care predau la această clasă au la dispoziţie casete cu diapozitive prezentînd imagini din natura şi economia regiunii. Atunci, bineînţeles, cînd şcoala primeşte asemenea diapozitive şi cînd ele se referă la regiunea respectivă.

— Dar noi, ne informează învăţătoarea *Viorica Teofănescu*, de la Şcoala de 8 ani nr. 10 din Bacău, am primit casete cu diapozitive care prezentau... oraşul Galaţi. De cînd e Galaţiul în regiunea Bacău ?

Tablouri, albume şi hărţi istorice !

Cerinţa aceasta se aude de mult, dar cei în drept au rămas în bună parte surzi la ea. Altfel cum se explică faptul că este repetată iarăşi şi iarăşi ?

Pentru clasele mici există, e adevărat, unele tablouri istorice — în general însă prost executate iar unele, care se referă la istoria anilor noştri, de mult depăşite. Şi, pe lîngă toate, puţinele tablouri existente se folosesc, clasă după clasă, aproape în tot decursul şcolii de 8 ani.

— Oare de ce — se întreabă învăţătoarea Emilia Popa, care ne-a semnalat această situaţie — nu se studiază ce material didactic este necesar la istorie pentru fiecare clasă, aşa cum se face la celelalte obiecte de învăţămînt ?

— Poate că aşa — a întregit spusele ei tov. *Gheorghe Mocanu*, inspector la secţia de învăţămînt a oraşului Gheorghe Gheorghiu-Dej — s-ar ajunge mai repede la concluzia că trebuie editate şi albumele istorice de care este atîta nevoie, ca şi unele hărţi istorice absolut necesare, privind momente însemnate din istoria României şi din istoria universală : formarea statelor feudale independente pe teritoriul ţării noastre, războiul ţărănesc condus de Gheorghe Doja, unirea ţărilor române sub conducerea lui Mihai Viteazul, răscoala populară din Transilvania condusă de Horia, Cloşca şi Crişan, anul 1848 în istoria universală etc.

Nădăjduim că, în sfîrşit, cei ce se ocupă de elaborarea şi executarea materialului didactic vor auzi şi cerinţele profesorilor de istorie şi, mai ales, că le vor lua în seamă.

Materialul didactic „extraşcolar“

Sub această denumire generală învăţătorii şi profesorii cu care am stat de vorbă înţeleg materialele de care elevii se folosesc în cea mai mare parte în afara şcolii. Ei includ aici culegerile de probleme şi cărţile de literatură beletristică indicate de programe pentru a fi citite în întregime, filmele pe care le vizionează elevii, programele de radio şi televiziune destinate acestora etc. Şi în aceste privinţe ei au avut de făcut multe observaţii şi propuneri.

— Culegeri de probleme pentru algebră şi geometrie — ne-a spus prof. *Afrodita Bucşă*, de la Liceul nr. 1 din Bacău — există numai pentru clasele mari. Ele sînt însă neapărat necesare şi la clasele V-VIII. Exerciţiile şi problemele cuprinse în manualele de algebră şi geometrie pentru aceste clase nu sînt suficient gradate şi se adresează în mare măsură unor elevi cu cunoştinţele gata formate. La rîndul ei, „Gazeta matematică“ pentru elevi dă şi ea probleme complicate, grele. Dar exerciţiile şi problemele nu sînt necesare numai pentru aplicarea cunoştinţelor, ci şi pentru formarea şi consolidarea lor. De aceea avem nevoie de culegeri în care exerciţiile şi problemele să nu fie toate la acelaşi nivel, ci să crească gradat în complexitate. În lipsa lor sîntem nevoiţi să folosim culegeri vechi, depăşite. N-ar fi mai bine să se editeze culegeri noi, cu problemele grupate pe capitole, ca să se poată folosi şi la lecţiile de recapitulare finală ?

Mai mulţi învăţători, ca şi profesorii de limba română, ne-au vorbit despre lecturile literare extraşcolare.

— Există încă aici — ne-a spus de exemplu tov. *Zaharia Dumitru*, de la Liceul nr. 3 din Bacău — destul de multe neajunsuri. Lipsesc, bunăoară, antologiile de texte clasice şi contemporane pentru uz şcolar. Cărţile editate în „Biblioteca şcolarului“ se epuizează repede, căci le cumpără şi alţii, nu numai bibliotecile şcolare şi elevii. Să vă dau un exemplu : din opera lui Macedonski, biblioteca şcolii noastre cuprinde un singur exemplar. Cum poate satisface el cerinţele elevilor din cele 5 clase a X-a, chiar dacă presupunem că o jumătate din ei au izbutit să-şi cumpere volumul respectiv cînd s-a găsit în librării ? Bine ar fi ca Editura tineretului să scoată volumele din colecţia „Biblioteca şcolarului“ în tiraje sporite şi ca această colecţie să cuprindă, în unele cazuri, şi opere complete.

Mă gîndesc apoi ce utile ar fi antologiile de texte selecţionate din literaturile străine care se studiază în şcoala de cultură generală. Chiar dacă sînt mai greu de editat merită osteneala, căci rezultatele ar fi foarte bune.

Învăţătoarea *Maria Ciobotaru*, de la Şcoala de 8 ani nr. 5 din oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej ne-a semnalat o altă situaţie care provoacă încurcături în legătură cu lectura extraşcolară. Programa claselor I—IV indică, pentru a fi citite de elevi, cărţi care nu se găsesc în librării. În schimb se găsesc alte cărţi, apărute mai recent, care însă nu sînt prevăzute în programe.

— Aşadar — spune tov. Ciobotaru — sînt necesare reeditări. Şi încă ceva : nu s-ar putea ca volumele din „Biblioteca şcolarului“ şi în general cărţile care se adresează elevilor să se bucure, la centrele de difuzare a cărţii, de un regim deosebit, fiind îndreptate în primul rînd înspre şcoli şi difuzate prin ele ? Aşa am avea garanţia că ajung toate acolo unde sînt cel mai necesare.

Un „material didactic extraşcolar“ foarte valoros sînt filmele — nu numai filmele didactice proiectate în şcoală, dar şi filmele de scurt metraj şi cele artistice.

— Producţia noastră de filme — a spus tov. *Ion Puşcaşu*, de la Şcoala de 8 ani nr. 5 din oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej — s-a îmbogăţit mult în ultimii ani. Dar nu ştiu cum se face că filmele pentru copii şi tineri sînt în continuare puţine la număr şi nu prea izbutite. Şi apoi, parcă e un făcut : Direcţia difuzării filmelor trimite în oraşul nostru puţinele filme pentru copii exact în perioada tezelor sau a încheierii anului şcolar.

— Ar fi nespus de folositoare — este de părere tov. *Dumitru Barabaş*, de la Şcoala de 8 ani nr. 1 din Bacău — mai multe filme ca „Tudor“, „Lupeni '29“ etc., extrem de valoroase pentru educaţia patriotică a elevilor, ca şi diafilme cu teme istorice, care să prezinte în mod sugestiv momente din lupta poporului nostru pentru libertate naţională şi socială.

— În această direcţie, a sprijinirii muncii din şcoală — a adăugat tov. *Valeriu Bogdăneţ*, de la Liceul nr. 2 din Bacău — ar putea face mult mai mult şi televiziunea. Nu prin reeditarea unor lecţii ţinute de profesori, dar prin emisiuni care, ţinînd seama îndeaproape de programa şcolară, să aibă totuşi un alt conţinut şi o altă formă decît lecţiile, contribuind la lărgirea orizontului elevilor. De exemplu, nu o emisiune în care să se demonstreze un anumit fenomen din fizică, ci o transmisie din producţie în care să se vadă cum este folosit în practică acest fenomen.

ELISABETA ROMAN

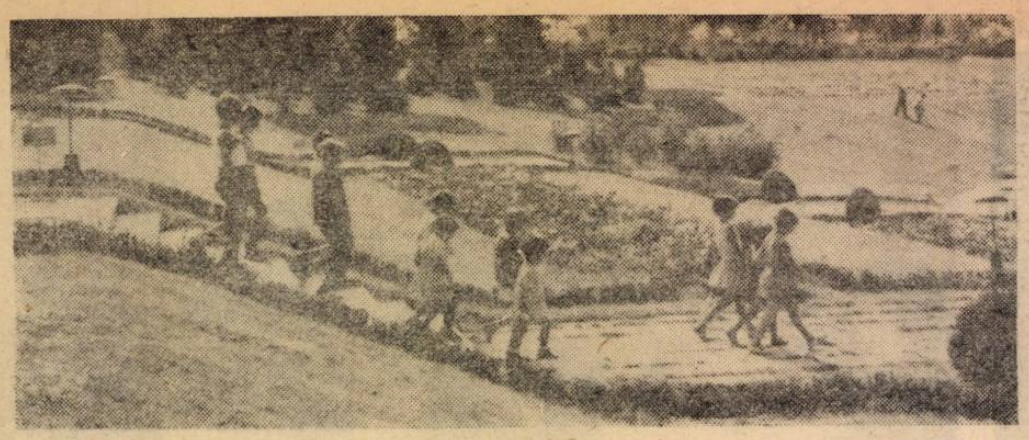

PROBLEME CE SE VOR DISCUTA LA CONSFĂTUIRI

Exemplul personal — mai convingător decît cuvintele

În tratatele de pedagogie se vorbește despre „forța exemplului personal." Fiecare educator știe, de cînd își începe munca în școală, că exemplul personal constituie în procesul educativ o forță, în sensul cel mai propriu al cuvîntului. Zadarnic le vom ține elevilor noștri discursuri despre frumusețea muncii, dacă noi înșine dispreţuim munca, în zadar le vom da povețe și vom încerca să-i convingem de necesitatea unei conduite etice corecte dacă noi înșine ne vom dovedi certați cu morala. Și dimpotrivă, exemplul propriei noastre conduite va fi, nu o dată mai convingător decît orice cuvinte.

Un exemplu dintre multe altele. Profesorul Titu Păsculescu de la școala medie din Dăbuleni, raionul Corabia, nu se deosebește mult de alți profesori în ceea ce privește metodele și procedeele utilizate în munca educativă. Totuși, rezultatele dobîndite de acest profesor în procesul educației comuniste, sînt incontestabil superioare celor obținute de mulți dintre colegii săi.

În ce constă taina ? Doar, după cum arătam, între mijloacele folosite de el și cele utilizate de alții nu există deosebiri esențiale. Explicația ne-o dă însuși personalitatea acestui profesor. Dacă profesorul Păsculescu vorbește în fața elevilor săi despre dragostea de patrie, despre atașamentul față de partid, față de cauza socialismului, cuvintele sale găsesc un puternic ecou în inimile lor, tocmai pentru că el însuși constituie o pildă vie a acestor nobile sentimente, tocmai pentru că el însuși a dovedit prin fapte, în răstimpul îndelungatei sale activități de dascăl, că este profund devotat patriei, partidului și țelurilor sale. Cu perseverență, cu pasiune, cu abnegație el a revenit de zeci de ori la familiile de țărani străduindu-se să-i convingă de necesitatea de a-și trimite copiii la școală, i-a lămurit cu răbdare asupra rosturilor cooperativizării agriculturii, i-a făcut să îndrăgească și să participe la activitățile culturale ale satului. Aceeași răbdare și aceeași pasiune o depune în munca de zi cu zi desfășurată în clasă, la lecții, pentru a face înțelese tuturor copiilor micile mistere ale științelor. Așa și-a dobîndit acest profesor stima și aprecierea tuturor. Pe această cale și-a cîștigat autoritatea față de copii și dragostea lor.

Noi înșine în primul rînd

Principalul obiect al muncii în școală îl constituie învățătura. Acesta este și motivul pentru care profesorii le cer de repetate ori elevilor să învețe, îi mustră atunci cînd nu învață, își bat capul să descopere căile și modalitățile prin care i-ar determina să devină mai sîrguincioși. Atunci cînd întîmpinăm astfel de probleme este cazul să ne gîndim și să ne întrebăm dacă noi înșine sîntem convinși în suficientă măsură de utilitatea învățăturii.

Despre profesorul Alexandru Cojocaru, de la Școala medie din Roman, se spune că are patima studiului. Și pe bună dreptate, pentru că pe acest profesor îl pasionează atît cercetarea lucrărilor de filozofie marxistă cît și a celor științifice sau pedagogice. Caracteristică acestui profesor este, de asemenea, pasiunea pentru cultură, pentru cunoașterea marilor valori ale artei naționale și universale. Neîndoielnic, îi va fi mult mai ușor acestui profesor să transmită elevilor dragostea pentru studiu tocmai pentru că el însuși cunoaște marile satisfacții pe care ți le procură această îndeletnicire, după cum, dimpotrivă, este greu de crezut că un profesor care își imaginează că a învățat totul și că deacuma nu are altceva de făcut decît să învețe pe alții, ca un meseriaș conștiincios, va reuși să trezească interesul elevilor pentru învățătură.

Pildă luminoasă și pură

Unul dintre aspectele cele mai importante ale exemplului personal îl constituie conduita etică. Țelul suprem al politicii și luptei partidului nostru este realizarea bunăstării și fericirii oamenilor. Dar pentru ca oamenii să fie pe deplin fericiți, va fi necesar ca alături de acele condiții materiale pe care le asigură avîntul construcției socialiste, raporturile dintre ei să fie bazate pe cele mai înalte și mai umanitare principii etice. Minciuna, egoismul, meschinăria, josnicia de orice natură, vor trebui definitiv înlăturate din societatea viitorului. Bazele acestui uriaș proces se făuresc încă astăzi, în societatea noastră socialistă. Iar noi, profesorii, sîntem dintre cei chemați să contribuim în largă măsură la realizarea lui, prin învățăturile pe care le dăruim elevilor noștri, prin exemplul propriei noastre conduite.

În mica lume a școlilor, învățătorii și profesorii reprezintă personalitățile cele mai importante. Sutele de ochi de elevi sînt ațintiți asupra noastră. De aceea, nu trebuie să uităm nici o clipă că cel mai neînsemnat cuvînt, cel mai simplu gest sau atitudine capătă funcțiunea unei pilde pedagogice. Profesia noastră ne impune să fim cu atît mai exigenți față de propria noastră conduită, cu cît nu ni se cere să dăm elevilor o pildă oarecare, ci pe aceea a omului de mîine, a profilului moral pe care vor trebui să-l aibă oamenii din societatea viitoare.

Orice abatere de la această cerință are consecințe directe asupra rezultatelor muncii educative. Dacă noi înșine nu avem o comportare corectă în relațiile cu elevii, cu întreg personalul didactic, în viața socială și de familie aceasta se va răsfrînge asupra propriei lor comportări. Dacă din superficialitate, din neglijență, uneori, poate, chiar din rea credință, am nedreptățit un elev atunci cînd am calificat cu o notă necorespunzătoare răspunsurile date la lecții, în zadar îi vom cere noi acestui elev să fie drept, cinstit și bun. Un fapt în aparență mărunt și banal poate avea în sufletele copiilor — despre a căror sensibilitate se vorbește deseori — ecoul grav al unei adevărate răsturnări de valori. Sînt inadmisibile pentru un profesor acel noian de răutăți și meschinării pe care în unele colective le mai generează încă simpatiile și antipatiile subiective, înveninînd atmosfera claselor, a cancelariilor și îngreunînd buna desfășurare a procesului de învățămînt.

Sîntem datori să fim intransigenți cu noi înșine, să oferim zecilor de ochi care ne privesc, pilda luminoasă și pură a unei conduite etice impecabile în școală, în societate, în viața particulară și de familie. Numai astfel vom putea să creștem din rîndurile lor oamenii înzestrați cu acele virtuți pe care le cere societatea noastră socialistă. Un profesor ca Emil Popa de la Școala medie „Avram Iancu" din Bîrlad, care are o conduită etică ireproșabilă, care știe să fie principial și exigent în aprecierea pregătirii și comportării elevilor, care nutrește o dragoste și un respect profund față de copii, o largă înțelegere pentru posibilitățile lor de dezvoltare, care manifestă pasiune și spirit de răspundere în îndeplinirea profesiei de educator reușește să dea în procesul educativ acel exemplu pozitiv, stimulator.

O opinie colectivă intransigentă

Fără doar și poate, în colectivele didactice comportarea fiecărui profesor și învățător depinde în mare măsură de autoritatea morală și profesională a directorilor de școală, de atenția pe care o dau conducătorii de școli creării unei atmosfere propice pentru educație. Un director înzestrat cu o înaltă conștiință a datoriei sale, cu tactul necesar, va ști să imprime întregului corp profesoral acel prestigiu moral indispensabil desfășurării normale a procesului instructiv-educativ. De el depinde, în mare măsură, crearea în rîndul personalului didactic a unei opinii publice intransigente față de abateri, a unei atmosfere sănătoase de muncă. Situația de conducător îl obligă pe directorul de școală de a fi, el în primul rînd, cel care oferă un exemplu de pedagog ideal pentru că pilda sa va trebui să fie urmată nu numai de elevii școlii, ci de întreg colectivul de învățători și profesori care îl înconjoară.

Generozitatea, romantismul, puritatea, aspirația spre fapte eroice, specifică tinerilor, îi face să caute printre educatorii lor, pe cei care întruchipează aceste însușiri și să-i imite, în dorința de a se înnobila cu calitățile lor. Este datoria noastră, a profesorilor și învățătorilor, să le oferim pildele pe care ei vor să le urmeze.

V. OVIDIU

Din experienţa anului şcolar încheiat

Perioada preabecedară

Perioada preabecedară — perioada primului contact cu şcoala — poate fi considerată ca un stadiu deosebit de dezvoltare psihologică a copilului, de adaptare a lui la noile condiţii în care este pus. În acelaşi timp, perioada preabecedară este o perioadă de pregătire pentru însuşirea fiecărui obiect de învăţămînt. Dacă ţinem seama, pe de altă parte, şi de faptul că elevii clasei I vin la şcoală cu mari deosebiri în dezvoltarea lor psihică şi intelectuală şi că învăţătorul trebuie să acţioneze de la început asupra sistemului lor de reprezentări şi noţiuni elementare, ne dăm seama că perioada aceasta are o mare însemnătate în dezvoltarea intelectuală ulterioară a copiilor. Iată de ce socotesc că trebuie să înlăturăm cu totul graba şi formalismul la care sîntem ademeniţi uneori, în decursul perioadei preabecedare, de marea receptivitate a copiilor, de o anumită rutină sau de o insuficientă orientare teoretică.

În mod obişnuit, în primele săptămîni de şcoală se organizează cu copiii din clasa I exerciţii de observare, de formare şi analiză a propoziţiei, silabei şi sunetelor, discuţii şi povestiri, desenarea unor obiecte simple şi a unor figuri geometrice, exerciţii prin care sînt învăţaţi să scrie unele elemente grafice date în abecedar etc. La aritmetică, se fac aproape din prima zi exerciţii de numeraţie şi de scriere a numerelor 1—10.

Acesta este modul tradiţional de a „trece" peste perioada preabecedară. În ce mă priveşte, găsind insuficientă această pregătire, am adăugat perioadei preabecedare şi alte activităţi. Astfel, la limba română am introdus exerciţii de modificare a unor cuvinte prin înlocuirea unui sunet (om-os, cuc-nuc etc.), prin adăugirea sau eliminarea unui sunet (ac-lac, nuc-nucă, ramă-ram etc.), prin înlocuirea unei silabe (masă-casă, perepene etc.), prin adăugirea unei silabe (pere-perete, duce-conduce etc.). Este evident folosul pe care astfel de exerciţii îl aduc dezvoltării vorbirii copiilor, dezvoltării posibilităţilor de a-şi însuşi cu uşurinţă citit-scrisul în perioada următoare.

La aritmetică am stăruit, fără a scrie cifrele, asupra perceperii concrete, simple şi multiple a grupelor numerice în cercul 1—10, rezolvînd cu copiii probleme orale cu diferite operaţii în cadrul fiecărei grupe numerice, pentru a crea baza de reprezentări necesară însuşirii cunoştinţelor abstracte de mai tîrziu. De exemplu, percepţia simplă a grupei numerice 6 este dată de adăugirea unei unităţi (bilă, punct etc.), la grupa 5 anterior învăţată ; dar percepţia multiplă se realizează pe baza unei activităţi mai complexe, în care se folosesc diferite obiecte mici, desene pe tablă etc., cu ajutorul cărora copiii îşi dau seama că grupe numerică 6 include şi pe 3+3, pe 4+2, pe 2+4, pe 1+5, pe 3 repetat de 2 ori, pe 2 repetat de 3 ori, pe 1 repetat de 6 ori, pe 6 văzut o dată. Avînd această bază, cînd trece la probleme cu oricare din cele 4 operaţiuni, copilul le rezolvă cu uşurinţă şi plăcere, dezvoltîndu-şi judecata matematică şi cîştigînd interes pentru acest obiect. Menţionez că am organizat astfel materialul concret încît copiii să poată vedea dintr-o privire tot ce li se cere, să nu fie nevoiţi a se informa numărînd obiect cu obiect, întrucît e vorba de *percepţie numerică*, nu de *informaţie numerică*. Tocmai de aceea m-am ferit de înşiruirile liniare mai mari de 3 unităţi (ca la maşina de socotit) şi de grămezile informe, care dau imagini de „masă omogenă" şi nu imagini intuitive numericeşte.

La desen am introdus, între altele, desenarea unor obiecte simple care mi-au permis să realizez şi intuiţia unor elemente grafice pentru scriere. Am desenat astfel cu copiii cîrlige, lingura de scos supă etc., urmărind însuşirea deprinderilor şi priceperilor grafice necesare în perioada următoare la scrierea literelor mici şi mari.

Desigur că, îmbogăţită în acest fel, perioada preabecedară a necesitat nu trei săptămîni, ci 4—5 săptămîni de şcoală, planificate cu multă atenţie. Consider că acesta este tocmai timpul cerut de ritmul de muncă al copilului, de adaptarea lui la noile condiţii — cu un cuvînt, de specificul de vîrstă al copilului de şapte ani. Experienţa mi-a arătat că timpul folosit în plus în perioada preabecedară este răscumpărat din plin ulterior, pe cînd trecerea grăbită, în trei săptămîni, peste această perioadă încetineşte anormal ritmul de însuşire a cunoştinţelor în perioada următoare, fapt care determină „baterea pasului pe loc" la lecţii, plictiseală şi chiar descurajare. În general, munca minuţioasă din perioada preabecedară nu numai că îi pregăteşte mai temeinic pe copii pentru toate obiectele de învăţămînt, dar le şi dezvoltă intelectul, puterea de pricepere, condiţie esenţială în vederea sporirii eficienţei lecţiilor viitoare.

Învăţător I. D. UNGUREANU
Şcoala generală de 8 ani nr. 6 Arad

Utilizarea cu pricepere a manualului

Analizînd, în cursul anului trecut, cauzele pentru care unii din elevii mei din clasa a V-a nu-şi însuşesc toate cunoştinţele predate, mi-am dat seama că una dintre aceste cauze este aceea că ei nu ştiu să utilizeze pe deplin, în munca lor individuală, manualul. Am constatat, urmărind felul cum învaţă ei, că adesea citesc textul din manual ca pe un simplu text de lectură, că nu ştiu să se oprească la ceea ce este esenţial, să extragă problemele principale. De aceea am stăruit mult, în prima parte a anului, asupra înarmării lor cu deprinderi de folosire a manualului.

Unul din procedeele pe care le-am folosit a fost citirea explicativă. Luînd de exemplu lecţia „Alcătuirea şi structura internă a rădăcinii", după ce am prezentat materialul intuitiv şi am explicat unele noţiuni ştiinţifice (piloriză, citoplasmă, membrană, nucleu etc.), am citit textul din manual pe fragmente şi am lămurit sensul noţiunilor necunoscute care au mai apărut pe parcurs. În vederea fixării fiecărui fragment citit am scris pe tablă, paralel, ideile esenţiale, deci planul lecţiei şi am schiţat în acelaşi timp, cu cretă colorată, alcătuirea unei rădăcini şi structura internă. După aceasta a urmat o citire recapitulativă — integrală, — pentru ca elevii să rămînă cu o imagine de ansamblu. În sfîrşit, am organizat o convorbire finală cu scopul de a fixa ideile principale ale lecţiei citite, ţinînd seama de planul notat pe tablă.

Am folosit în cîteva rînduri acest procedeu ; apoi am cerut elevilor înşişi să împartă ei singuri textul din manual în fragmente şi să extragă ideile esenţiale.

Ulterior, pentru a controla cum îşi desfăşoară studiul individual, le-am dat periodic cîte o listă de întrebări referitoare la cele cuprinse în lecţiile din manual. Unele din aceste întrebări urmăreau să verifice cum reuşesc elevii să reţină ceea ce este mai important în textul studiat, pe cînd altele cereau ca, pornind de la cele spuse în text, să se stabilească noi legături, noi raporturi. Acest procedeu a dat rezultatele aşteptate, formînd elevilor deprinderi bune de studiu individual.

La clasele mai mari am stăruit în special asupra unei forme mai complexe de studiere a textelor din manual — şi anume a urmăririi unei teme de-a lungul mai multor lecţii, uneori de-a lungul mai multor capitole, pe baza unor tabele recapitulative care să-i ajute pe elevi în sistematizarea cunoştinţelor. De exemplu la clasa a IX-a, după studiul batracienilor, i-am îndemnat pe elevi să adîncească cele studiate pe baza comparării structurii externe şi interne a broaştei de lac cu structura şi particularităţile biologice ale peştilor.

Astfel de procedee i-au ajutat pe elevi să studieze independent, să folosească eficient manualul în munca lor de pregătire.

Prof. MINODORA BUDA
Şcoala medie nr. 4 Oradea

Munca de cercetare

În regiunea Oltenia, ca şi în celelalte regiuni ale ţării, există astăzi un mare număr de profesori şi învăţători care desfăşoară o susţinută activitate de cercetare ştiinţifică şi metodico-pedagogică.

Îmbinînd activitatea didactică cu munca de cercetare ştiinţifică, aceşti profesori şi învăţători contribuie nemijlocit la sporirea patrimoniului nostru cultural, la ridicarea pe noi trepte a muncii instructiv-educative, corespunzător condiţiilor şi cerinţelor noi de dezvoltare a vieţii sociale în patria noastră.

În munca lor de cercetare oamenii şcolii din regiunea noastră au primit un sprijin însemnat din partea organelor de partid. În plenarele lărgite cu intelectualii, acestea i-au îndrumat pe învăţători şi profesori să împletească strîns cercetarea ştiinţifică cu studiul problemelor de metodică a organizării şi desfăşurării procesului de învăţămînt, să subordoneze întreaga muncă din acest domeniu principalului obiectiv pus în faţa şcolii : ridicarea calităţii învăţămîntului.

Sarcini importante au îndeplinit, în îndrumarea şi coordonarea acestei munci, secţiile de învăţămînt. Stimulînd activitatea cadrelor didactice în domeniul muncii de cercetare, antrenîndu-i în număr mereu sporit în această direcţie, creîndu-le condiţii bune de lucru, secţiile de învăţămînt ale sfaturilor populare din regiunea noastră s-au străduit să aprecieze cu toată atenţia şi să valorifice în forme multiple capacităţile lor creatoare.

O formă curentă a muncii de cercetare a învăţătorilor şi profesorilor din regiunea noastră, menită să contribuie la generalizarea experienţei pozitive, o constituie consfătuirile metodice care au loc către sfîrşitul anului în şcolile medii. Lucrările prezentate la aceste consfătuiri au, în general, o ţinută modestă ; totuşi, faptul că temele lor fixate încă la începutul anului şcolar, sînt urmărite pe tot parcursul acestuia, dezbătîndu-se în comisiile metodice sau cu prilejul diferitelor forme ale schimbului de experienţă, ca şi faptul că sînt pregătite pentru o sesiune anuală de referate, face ca ele să fie elaborate cu mai multă exigenţă, să fie mai bogate în conţinut decît referatele susţinute în mod obişnuit în comisiile metodice. În al doilea rînd, faptul că la sesiune sînt invitaţi cu regularitate învăţători şi profesori de la alte şcoli, cadre didactice din învăţămîntul superior, inspectori metodişti şi activişti ai organelor de partid şi de stat determină manifestarea unei exigenţe sporite în elaborarea lucrărilor şi face ca ele să fie valorificate pe o scară mai largă.

În general, temele luate în studiu privesc aspecte actuale ale procesului de învăţămînt. De exemplu, la consfătuirea organizată în acest an de către Şcoala medie nr. 3 din Craiova s-au susţinut lucrări în legătură cu folosirea mijloacelor audiovizuale în clasele I—IV, la lecţiile de limba şi literatura română, de geografie etc., lucrări care au prezentat unele căi experimentale în şcoală în vederea ridicării eficienţei lecţiilor de matematică, de fizică şi chimie, de limbi străine, lucrări care s-au ocupat de structura lecţiilor de istorie şi de ştiinţe sociale sau de metodele şi procedeele folosite în învăţămîntul seral. Cele mai bune dintre lucrările susţinute în sesiunile organizate pe şcoli au fost prezentate în sesiuni raionale. Astfel, sesiunile pe şcoli constituie un adevărat mijloc de formare a cercetătorilor din rîndul cadrelor didactice.

Un pas mai departe în această direcţie îl constituie participarea cadrelor didactice la „lecturile pedagogice" organizate din doi în doi ani sub îndrumarea Institutului de ştiinţe pedagogice. Secţiunea de învăţămînt a regiunii Oltenia a extins sesiunea precedentă pînă la nivelul fiecărui oraş şi raion. La această sesiune au fost susţinute la nivelul raioanelor 220 de lucrări ; 23 din acestea au fost selecţionate pentru sesiunea regională şi, în urma unei noi selecţii, 3 au fost propuse pentru sesiunea centrală. Faptul că au fost organizate şi sesiuni raionale a înlesnit valorificarea unui număr mai mare de lucrări şi, în acelaşi timp, a antrenat la dezbateri un număr mare de cadre didactice. În acelaşi timp, experienţa pozitivă popularizată a fost mai bogată şi s-a stimulat mai larg interesul cadrelor didactice pentru studiu şi cercetare.

Considerînd că munca de cercetare şi de elaborare a lucrărilor metodico-ştiinţifice nu trebuie să fie o muncă de etapă, imediat după sesiunea „lecturilor pedagogice" din anul trecut ne-am preocupat în continuare de îndrumarea acestei munci, pe care, datorită experienţei dobîndite, am organizat-o mai bine, pe baza unor planuri elaborate de la nivelul şcolilor pînă la cel al regiunii. Ca urmare, numărul învăţătorilor şi profesorilor care au preocupări metodico-ştiinţifice a crescut, ajungînd la peste 400. Secţia noastră de învăţămînt a căutat să le asigure o îndrumare competentă, instruind în acest scop pe inspectorii de specialitate.

În prima etapă îndrumarea a avut în vedere îndeosebi orientarea spre teme de cît mai mare actualitate. Iată, de pildă, cîteva din temele care au fost luate în cercetare : „Formarea deprinderilor de muncă independentă la elevii din clasele I—IV" (învăţătoarea Lucia Iovănel din Moţăţei), „Introducerea şi lărgirea noţiunii de număr în şcoala medie de cultură generală" (prof. Ion Ciolacu — Craiova), „Probleme ale modernizării predării matematicii în şcoala de cultură generală" (inspector metodist regional Constantin Badea), „Probleme ale modernizării predării limbilor străine în şcoala de cultură generală" (inspector metodist regional Mircea Preda), „Puterea exemplului în educarea elevilor" (prof. Giana Carmencica — Ghercești). Se alcătuiesc de asemenea monografii, se cercetează teme referitoare la metodele de predare a obiectelor de învăţămînt, la trecutul istoric al regiunii Oltenia, la monumentele arhitectonice de pe teritoriul ei, la fauna şi flora Olteniei, la istoria învăţămîntului din regiune etc.

Urmărind să ajute cît mai îndeaproape activitatea de cercetare, secţia noastră de învăţămînt a dat celor ce desfăşoară această muncă unele indicaţii bibliografice şi le-a înlesnit procurarea bibliografiei necesare prin biblioteca centrală pedagogică. Între formele de sprijin pe care secţia de învăţămînt a regiunii le dă cadrelor didactice în activitatea de cercetare menţionăm în mod deosebit trimiterea unei scrisori metodice care sintetizează cerinţele muncii de cercetare ştiinţifică şi indică normele după care trebuie elaborate lucrările pentru a asigura o cît mai deplină valorificare a materialului faptic.

Ne propunem ca în anul şcolar care începe să atragem un număr tot mai mare de cadre didactice în munca de cercetare şi să întărim îndrumarea acestei munci în lumina sarcinilor trasate învăţămîntului de către cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. Vom orienta cadrele didactice spre studierea unor teme legate de rolul şcolii ca principal izvor de cultură şi factor de civilizaţie, de aşezarea, profilul şi durata învăţămîntului obligatoriu, de perfecţionarea programelor şi manualelor, a metodelor de predare etc.

Prof. D. VOICU
şeful secţiei de învăţămînt a regiunii Oltenia

Cursurile de vară pentru profesorii de matematică

Ajunse în al cincilea an de existență, cursurile de vară organizate de Societatea de științe matematice se dovedesc din ce în ce mai corespunzătoare cerințelor pe care le formulează profesorii de specialitate în domeniul perfecționării pregătirii lor științifice și metodico-didactice. În vacanța aceasta, S.S.M. a organizat trei cursuri — la Predeal, la Cîmpulung Moldovenesc și la Zalău — la care au participat în total peste 170 de cursanți.

La cursul de la Predeal s-au prezentat expuneri referitoare la cerințele actuale ale pregătirii matematice în licee (prof. univ. D. V. Ionescu, prof. univ. N. Mihăileanu, conf. univ. E. Rusu), la teoria probabilităților și statistica matematică (conf. univ. N. Mihăilă, conf. univ. Gh. Ciucu, conf. univ. T. Postelnicu), mașini de calcul, metode grafice (prof. univ. Gh. Chiș și prof. univ. E. Nicolau), la opera matematicienilor Gh. Țițeica, D. Pompeiu, D. Barbilian (acad. O. Onicescu, acad. Gh. Vrânceanu). De un deosebit interes s-au bucurat expunerile privind modernizarea învățămîntului matematicii. Îndeosebi conferințele despre predarea noțiunilor de continuitate și de limită în învățămîntul mediu (prof. univ. E. Dobrescu, conf. univ. I. Bîtea), au permis atît lămurirea problemelor matematice de fond, cît și modul cum ele se pot adapta la cerințele școlii.

Participanții la cursul de la Cîmpulung Moldovenesc au ascultat expuneri despre teoria algoritmilor și a mașinilor de calcul (prof. univ. Al. Climescu, lector univ. C. Cazacu, lector univ. C. Ignat, lector univ. D. Rimer), teoria mulțimilor liniare și a operațiilor liniare (prof. univ. Gh. Gheorghiev, prof. univ. A. Haimovici, conf. univ. Olga Costinescu, conf. univ. N. Gheorghiu, conf. univ. R. Miron, conf. univ. D. Papuc), probabilități, statistică, aplicații în economie (conf. univ. I. Drăgan, conf. univ. Corina Reischer), ca și conferința „Aspecte ale mecanicii moderne" (acad. M. Haimovici). Au stîrnit mult interesul cursanților, în legătură cu activitatea lor la clasă, referirile la învățămîntul programat, la introducerea noțiunilor de teoria probabilităților în școala medie, la studiul noțiunii de continuitate.

La cursul de la Zalău s-au prezentat expuneri privind analiza numerică (acad. Tiberiu Popoviciu, conf. univ. Elena Popoviciu, lector univ. Ion Munteanu), metode de calcul numeric (acad. Caius Iacob, prof. univ. D. V. Ionescu, prof. univ. Lascu Bal, lector univ. A. Ney, lector univ. E. Schechter, cercetător D. Ripianu, cercetător O. Aramă), mașini de calcul (prof. univ. Gh. Chiș, ing. M. Bocu, lector univ. I. Maruscian, cercetător E. Munteanu, cercetător T. Rus), programarea matematică (ing. L. Nemety, cercetător V. Peteanu, cercetător L. Negrescu), teoria distribuțiilor (prof. univ. Gh. Marinescu, membru corespondent al Academiei), probleme de așteptare în procesul de producție (conf. univ. F. Radó), teoria jocurilor (cercetător Al. Nemeth). Informarea științifică a cursurilor a fost completată prin expuneri referitoare la predarea elementelor de calcul aproximativ în școala de cultură generală (conf. univ. O. Sacter, prof. E. Crăciunescu), la elemente de programare liniară ce se pot preda în școala medie (cercetător V. Peteanu), la probleme de loc geometric (lector univ. M. Tarină), la olimpiada internațională de matematică de la Berlin (conf. univ. T. Roman).

Cursanții au avut posibilitatea să viziteze în grup locuri pitorești din Bucegi, Rarău, Mezeș și Munții Apuseni, să vadă barajele de la Bicaz, Vidraru-Argeș, Firiza, să facă excursii la uzinele „Tractorul", la Combinatul chimic „Victoria", la Rafinăria din Cîmpina, la minele din Baia Sprie, la fabrica de lapte „Rarăul" și la întreprinderea de mobilă „Steagul Roșu", la monumente istorice din Brașov, Sibiu, Cozia, Curtea de Argeș, Tîrgoviște, Doftana etc., la unele stațiuni balneoclimaterice. Cursanții de la Zalău au vizitat și Institutul de calcul din Cluj, unde li s-a făcut o demonstrație la mașina electronică DACICC-I, ca și Observatorul astronomic din localitate. Astfel, programul cursurilor a permis și cunoașterea reciprocă a profesorilor din diferite regiuni ale țării și o odihnă activă, binemeritată de aceștia.

În general, cursurile și-au atins obiectivul. Marea majoritate a participanților și-au exprimat satisfacția pentru faptul că li s-a creat posibilitatea de a asculta prelegeri și informări asupra unor probleme actuale de matematici, că au fost orientați asupra problemelor pe care trebuie să le studieze pentru a face față în cît mai bune condiții cerințelor școlii de 12 ani, ridicării permanente a nivelului învățămîntului nostru, pentru a-și îmbunătăți în mod continuu pregătirea științifică și a-și lărgi orizontul în scopul aducerii la îndeplinire, la un nivel ridicat, a sarcinilor trasate școlii de către Congresul al IX-lea al P.C.R. Ei au cerut totodată ca librăriile și bibliotecile școlilor să asigure deservirea mai largă a profesorilor cu literatură de specialitate.

Pentru ca problemele tratate la cursuri să fie cunoscute de toți profesorii de matematică, filialele și subfilialele S.S.M. vor organiza, cu sprijinul secțiilor de învățămînt, informări în acest domeniu. De asemenea, în completarea seriei „Probleme actuale de matematică", din care au apărut pînă acum 3 volume cuprinzînd prelegeri ținute la cursurile de vară de la Piatra Neamț (1961) și Săcele (1962 și 1963), societatea va edita noi volume în care vor fi tipărite prelegerile ținute la cursurile de vară din anii 1964 și 1965.

Conf. univ. TIBERIU ROMAN
secretar general al S.S.M.

În zilele vacanței copiii cartierului Gheorghieni din Cluj întrerupeau din cînd în cînd jocul spre a privi cum se finisează noua lor școală

Procesul profesorului Weir

Acțiunea se petrece într-un orășel din Anglia și este o critică puternică adresată școlii burgheze. O clasă de elevi căzută sub influența elementelor huliganice, fete contaminate de un mediu vulgar și vicios, un director conformist, care nesocotește valorile reale de dragul convențiilor și al aparențelor, profesori nepăsători, duri și dezamăgiți. Poate că în lipsă de altceva simpatia autorilor filmului se îndreaptă spre profesorul Weir, cărula marea artă a interpretului Laurence Olivier îi împrumută din farmecul său. Weir are un suflet sensibil și curat, cu aspirații spre bine și cu multă dragoste față de elevi. Aceste sentimente păstrează însă un caracter de idealism utopic, sînt lipsite de combativitate și realism. Prejudecata lui despre blîndețe și pacifism cu orice preț l-a împins în trecutul vieții lui pînă la refuzul de a lupta în al doilea război mondial.

Ne interesează să cercetăm aici care este influența lui asupra elevilor. Faptele înfățișate în film ne îndreptățesc să credem că ea este mai adesea rea decît bună. E drept că Weir contribuie la dezvoltarea situației familiare penibile a micului Thompson. Dar să nu uităm că totuși factorul hotărîtor a fost acolo acțiunea disperată a copilului care, după ce a cerut zadarnic sprijinul lui Weir, a răspuns cu curaj și hotărîre, prin violență, la silnicia ibovnicului mamei sale și la imoralitatea pe care o vedea. În clasă timorarea lui blajină atîtă sadismul tinerilor huligani și-l fac, în disperare de cauză, să recurgă în ciuda principiilor lui... la nuia. În cazul elevei Shirley, intențiile lui bune au un rezultat și mai dezastruos. Desigur meditațiile gratuite pe care se învoiește să le dea copilei, sînt o dovadă de conștiință profesională, dar ne punem întrebarea de ce n-a mai încercat să atragă și pe alți elevi la aceste ore suplimentare ? Oare numai ea avea nevoie de ajutor ? Shirley se îndrăgostește de profesor, care n-are pentru ea, e drept, decît o duioșie părintească. Dar situațiile de favoare pe care el i le creează, intimitățile pe care i le îngăduie încurajează exaltarea fetei. În timpul unei excursii școlare, Shirley intră noaptea în camera lui Weir. Natură cinstită, profesorul o respinge, dar argumentele lui nu sînt destul de convingătoare. Jignită fata trece printr-o criză. Întrebată de mama ei asupra pricinei și neîndrăznind să mărturisească adevărul, ea îl învinuiește pe profesor de atentat la pudoare. Părinții îl dau în judecată. Urmează un proces, în care Shirley își menține declarația. Abia după ce sentința de vinovăție e dată împotriva lui Weir, cuprinsă de remușcări, ea mărturisește tribunalului adevărul și profesorul este achitat.

În mintea celor din orășel însă bănuiala persistă. Elevii care-l sabotau pe omul blînd și dezarmat sînt dispuși să-l aplaude pe presupusul desfrînat.

Prin problemele de ordin etic-social pe care le abordează, filmul demască, deși fără suficientă ascuțime, conformismul și ipocrizia școlii burgheze și ne confirmă ideea că numai o atitudine fermă, principială și obiectivă din partea profesorului poate să dea rezultate bune în educația elevilor.

LETIȚIA PAPU

BIBLIOGRAFIE

ANALELE INSTITUTULUI DE ISTORIE A PARTIDULUI DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.R.

nr. 4/1965

Revista se deschide cu rubrica CONGRESUL AL IX-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN în care sînt cuprinse următoarele documente :

Raportul Comitetului Central al Partidului Comunist Român prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la activitatea partidului în perioada dintre Congresul al VIII-lea și Congresul al IX-lea al P.C.R.

Raport asupra Directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român prezentat de tovarășul Ion Gheorghe Maurer privind planul de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1966—1970.

Raport asupra Directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român prezentat de tovarășul Chivu Stoica privind planul de 10 ani pentru dezvoltarea energeticii.

Raport cu privire la proiectul Statutului Partidului Comunist Român prezentat de tovarășul Gheorghe Apostol.

Rezoluția Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român.

La rubrica **Comunicări** revista publică următoarele materiale : „Munca patriotică a tineretului pe șantierele reconstrucției" de A. Simion; „Din lupta muncitorilor din București în anii dictaturii militare-fasciste și ai războiului hitlerist (1940—1944)" de M. Covaci ; „Din lupta minerilor din Aghireș (Șorecani) împotriva exploatării capitaliste în anul 1933" de Gh. Bodea.

Rubrica **Documente** cuprinde : Documente noi privind răscoalele țărănești din anul 1900.

Revista mai cuprinde rubricile NOTE BIBLIOGRAFICE și INFORMAȚII.

„REVISTA DE PEDAGOGIE"

nr. 7, 1965

În sumar :

Mărețele perspective de dezvoltare a școlii

STUDII ȘI CERCETĂRI

Vasile Bunescu, Stefania Popescu și Elena Bejat : Etapele premergătoare elaborării manualului programat pentru predarea gramaticii limbii române în școala generală de 8 ani.

Nicolae Șipoș și Constantin Popescu: Perfecționarea cadrelor didactice — condiție de bază a calității învățămîntului.

Veronica Ferarini și Marin Vișan : Cu privire la metodica predării cunoștințelor despre compușii macromoleculari.

Ion Rizea : Unele constatări privind dezvoltarea intelectuală a elevilor din clasele I—IV cu predare pe obiecte de către mai multe cadre didactice.

Lucian Predescu : Opera didactică a lui Ion Creangă.

CONSULTAȚII — DISCUȚII

Tudor Țopa : Educație și instrucție.

Viorica Demetrescu : Studiul textului literar în cadrul lecțiilor de limba franceză.

Rea Silvia Bărbuleanu : Unele investigații cu privire la motivele alegerii profesiunii de către elevii din clasa a XI-a.

Viorica Nicolaescu : Educarea deprinderilor de muncă independentă la copiii preșcolari.

Tiberiu Truțer și Nicolae Anderco : Discuții cu privire la scopul și la conținutul Muzeului pedagogic.

DE PESTE HOTARE

Ion T. Radu : Cea de-a IV-a Conferință internațională a educatorilor de la Alger.

CRITICĂ ȘI BIBLIOGRAFIE

Valentina Filipescu și Florica Mihai: „A fi elev"... (Culegere de articole).

Mihai Sandu : I. Șerdeanu, F. Dițuleasa — „Îndrumări metodice pentru predarea îndeletnicirilor practice în clasele I—IV".

Ilie Ilasievici și Simona Vornicescu: G. Pólya — „Cum rezolvăm o problemă".

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 815 | vineri 10 septembrie 1965 | 8 pagini 25 bani

Cuvîntul tovarășului acad. ȘTEFAN BĂLAN, ministrul învățămîntului, cu prilejul deschiderii noului an școlar

Dragi elevi, dragi tovarăși învățători și profesori,

Vacanța, care ne-a dăruit tuturor multe bucurii și ne-a lăsat atîtea amintiri plăcute, a trecut. Începe un nou an de învățămînt. Acest moment emoționant în viața școlii are loc sub semnul unor evenimente de mare însemnătate pentru poporul nostru. Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a deschis țării noi și luminoase perspective de dezvoltare, iar, de curînd, Marea Adunare Națională a proclamat patria noastră republică socialistă, consfințindu-i astfel înaltul titlu pe care l-a cîștigat prin munca devotată a fiilor ei, conduși cu înțelepciune de Partidul Comunist Român.

Anul pe care îl începem va intra în istoria învățămîntului nostru ca primul an școlar în Republica Socialistă România. Activitatea școlară va trebui să se ridice, prin roadele pe care le va da, la înălțimi corespunzătoare etapei în care se înscrie.

Bilanțul strălucit al realizărilor, prezentat în fața Congresului partidului, ne-a înfățișat tabloul dezvoltării înfloritoare a patriei noastre. În rîndul marilor înfăptuiri care așează țara noastră printre țările înaintate ale lumii, se înscriu și realizările din domeniul învățămîntului. Dezvoltarea învățămîntului poate fi ilustrată prin limbajul sobru și convingător al cifrelor. În anul școlar 1964/1965 aproape 4 100 000 de copii și de tineri au frecventat diverse forme ale învățămîntului, față de numai 1 781 000 în anul școlar 1938/39. Numărul elevilor cuprinși în licee a crescut față de anul 1938 de peste 12 ori, în școlile profesionale și tehnice — de 5 ori, iar numărul studenților a crescut de aproape 5 ori. În anul școlar care s-a încheiat, sute de mii de copii și de tineri au locuit în cămine și au servit masa la cantine.

Învățămîntului de toate gradele și de toate categoriile i s-a creat o puternică bază materială. Statul a acordat an de an sume tot mai mari pentru învățămînt. Astfel, dacă în anul 1951 s-a cheltuit în acest scop 1 682 000 000 de lei, pentru anul 1965 sînt prevăzute aproape 7 miliarde de lei.

Călăuzindu-se neabătut după cea mai înaintată concepție despre lume — marxism-leninismul — învățămîntul nostru a parcurs un drum mereu ascendent în ceea ce privește conținutul obiectelor de studiu, procesul educativ, perfecționarea metodelor de predare.

Și acest an școlar a fost pregătit printr-o activitate susținută. Au fost îmbunătățite multe programe și manuale, s-au construit noi săli de clasă, s-a asigurat mobilier corespunzător, școlile au fost dotate cu noi sortimente de material didactic. Alături de personalul didactic care a predat pînă acum, își încep activitatea la catedră peste 2 000 de noi învățători și peste 6 000 de noi profesori.

Sîntem convinși că aceste minunate condiții create învățămîntului vor fi folosite cu maximum de eficiență de către toți cei care muncesc în școli, pentru a asigura o temeinică pregătire tinerei generații.

Dragi tovarăși învățători și profesori,

Să pășim în noul an școlar animați de hotărîrea de a lucra cu entuziasm pentru îndeplinirea sarcinii nobile ce ne revine în fața învățămîntului de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român de a da României un învățămînt calitativ superior, demn de actuala etapă a procesului de desăvîrșire a construcției socialiste, de locul de frunte pe care știința și cultura românească îl ocupă pe plan mondial.

(Continuare în pag. 12-a)

Sîntem încredințați că și în viitor membrii corpului didactic vor munci cu entuziasm pentru îndeplinirea sarcinilor nobile ce le revin în pregătirea tineretului patriei noastre, în ridicarea continuă a rolului școlii în opera de construire a socialismului.

(Din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al IX-lea Congres al partidului).

HOTĂRÎRI

ale Consiliului de Miniștri

Potrivit unei Hotăriri a Consiliului de Miniștri, începînd cu anul de învățămînt 1965/1966, școala generală de 8 ani se va numi „Școala generală", iar școala medie va purta denumirea de „Liceu".

★

Printr-o recentă Hotărîre a Consiliului de Miniștri se aduc o serie de îmbunătățiri învățămîntului seral și fără frecvență de cultură generală și superior.

Prin noua Hotărîre se desființează limita de vîrstă pentru toți cei care doresc să-și completeze studiile în învățămîntul seral sau fără frecvență, de cultură generală și superior. Pentru cei care se înscriu la aceste forme de învățămînt, nu se mai cer nici un fel de recomandări și nici o condiție privind vechimea în muncă, specialitatea și calificarea în producție.

Potrivit reglementării în vigoare, începînd cu noul an școlar, învățămîntul mediu seral de cultură generală funcționează cu clasele IX—XII. La secțiile serale sînt admiși oamenii muncii, absolvenți ai școlii de 7 și 8 ani, sau ai unei școli echivalente, care doresc să-și completeze studiile medii fără a părăsi locul de muncă. Acestor elevi li se va acorda un concediu plătit de 30 de zile o singură dată, în afara concediului de odihnă, pentru pregătirea și prezentarea la examenul de maturitate.

Învățămîntul de cultură generală fără frecvență funcționează cu clasele V—XII pentru toți cetățenii țării care doresc să-și completeze studiile. Intr-un an școlar, elevii pot promova o singură clasă. Ei pot obține anual cîte un concediu de studii fără plată de 30 zile, în afara concediului de odihnă, pentru prezentarea la examene.

Învățămîntul superior seral funcționează în cadrul institutelor tehnice. În această categorie de învățămînt sînt admiși oamenii muncii absolvenți ai școlii medii de cultură generală, cu examen de maturitate, sau ai unei școli echivalente cu diplomă, care doresc să obțină o calificare superioară în specialitatea activității lor, sau într-o specialitate înrudită, fără a părăsi locul de muncă. Pentru prezentarea o singură dată la concursul de admitere, la examenele de an și la examenul de stat, li se acordă anual cîte un concediu de studii plătit de 30 zile, în afara concediului de odihnă.

Învățămîntul superior fără frecvență se organizează în universități, institute pedagogice, la Institutul de științe economice și la Institutul de cultură fizică. Sînt admiși oamenii muncii care au absolvit școala medie de cultură generală cu diplomă de maturitate sau o școală echivalentă cu diplomă și care doresc să obțină o calificare superioară. Ei beneficiază de cîte un concediu anual de studii fără plată de 30 zile, în afara concediului de odihnă, pentru prezentarea la concursul de admitere și la examenele anuale, precum și un singur concediu plătit de 30 zile pentru prezentarea la examenul de stat. Cadrele didactice cuprinse în această categorie de studii primesc concedii plătite pentru sesiunile de examene care nu coincid cu vacanțele școlare.

Admiterea în ambele categorii de învățămînt superior, precum și în clasa a IX-a de învățămînt seral și fără frecvență se face prin concurs, în limita locurilor stabilite anual. Cei care studiază în învățămîntul seral de cultură generală și superior vor fi programați în schimburi de producție care să le permită frecventarea regulată a cursurilor și nu vor presta ore de muncă suplimentară în zilele de curs. Celor care studiază în învățămîntul fără frecvență de cultură generală și superior li se asigură un sistem de ajutor și control pe parcursul anului (lucrări de control, consultații, meditații) pentru a le înlesni prezentarea la examene în cele mai bune condiții.

CONSFĂTUIRILE RAIONALE

În întregime, lucrările consfătuirii cadrelor didactice din orașul Brăila au fost pătrunse de simțul răspunderii comuniste pentru pregătirea tinerelor generații, pentru făurirea cadrelor chemate să dea viață măreților planuri stabilite de partid în scopul înfloririi economice și culturale a patriei.

Prezentînd, în ședința plenară din prima zi a consfătuirii, referatul cu tema „Sarcinile care revin școlii în lumina documentelor celui de al IX-lea Congres al P.C.R.", tov. **Andrei Stelian**, secretar al Comitetului orășenesc P.C.R. Brăila, a trecut în revistă succesele obținute pe plan local în ridicarea nivelului predării, în îmbunătățirea muncii educative, arătînd că ele se datoresc condițiilor create de către partid și guvern pentru dezvoltarea învățămîntului, activității entuziaste a slujitorilor învățămîntului, îndrumării permanente a acestora de către organizațiile de partid. În același timp, scoțînd în evidență unele lipsuri care mai dăinuie în ceea ce privește aprofundarea cunoștințelor predate, formarea gîndirii logice a elevilor, înarmarea lor cu cuceririle științei și tehnicii contemporane, vorbitorul a arătat căile lichidării acestor lipsuri, astfel încît activitatea de viitor a școlilor să se desfășoare la un nivel mereu mai înalt, să răspundă pe deplin cerințelor puse în fața învățămîntului la cel de al IX-lea Congres al P.C.R.

O temeinică pregătire a elevilor — a subliniat referatul — cere mai întîi de toate o temeinică pregătire științifică, ideologică și politică a celor care îi instruiesc și îi educă. Iată de ce învățătorii și profesorii au datoria să studieze în adîncime știința marxist-leninistă, hotărîrile partidului și statului nostru, să cunoască perspectivele pe care le deschide grandiosul program trasat la cel de al IX-lea Congres al P.C.R., să fie la curent cu tot ce e nou în domeniul specialității lor, ca și în domeniul pedagogiei și psihologiei.

În încheiere vorbitorul a chemat pe învățători și profesori să consolideze prin noi și noi realizări activitatea lor didactică și culturală, îndeplinind cu cinste sarcinile nobile puse de către partid în fața școlii și a slujitorilor ei.

Luînd cuvîntul, cei ce muncesc în școli și-au exprimat cu căldură recunoștința față de grija pe care o arată partidul pentru continua dezvoltare a învățămîntului, subliniind că măsurile stabilite la Congres vor determina ridicarea pe trepte tot mai înalte a întregii activități de instruire și educare a tineretului.

Cu deosebită satisfacție privesc cadrele didactice din orașul Brăila hotărîrea de a se trece în următorii ani la pregătirea condițiilor pentru mărirea duratei învățămîntului general. In legătură cu această hotărîre, prof. **Nicolae Trufașu** a propus ca durata învățămîntului general să fie extinsă de la 8 ani la 10 ani, ceea ce ar asigura un nivel ridicat de pregătire tuturor cetățenilor statului nostru socialist, înarmîndu-i cu temeinice cunoștințe de cultură generală, științifice și tehnice.

Referindu-se la sarcina trasată la Congres de a se înființa licee pedagogice, tov. **I. Negraru** și-a exprimat convingerea că în acest fel se va realiza o mult mai bună pregătire a viitorilor învățători. Tov. Negraru a propus ca în cadrul acestor licee să se acorde o deosebită atenție studiului aprofundat al pedagogiei și psihologiei, înarmării celor care vor lucra în rîndurile copiilor cu cunoașterea metodelor moderne ale muncii instructiv-educative.

Numeroși vorbitori au făcut propuneri menite să contribuie la îmbunătățirea activității de conducere a școlii, a predării, a muncii educative. Prof. **Radu Meiroșu**, directorul Școlii generale nr. 23, a arătat de pildă că ar fi foarte necesar ca Institutul pedagogic și E.D.P. să publice lucrări și culegeri de articole în ajutorul directorilor.

Vorbind despre necesitatea de a spori interesul elevilor din clasele V—VIII pentru studiul matematicii, prof. **N. Hîrjoghe** a propus să se elaboreze, la nivelul înțelegerii acestora, lucrări de istorie a matematicii și bibliografii ale marilor matematicieni români și străini. Ar fi indicat, a spus în continuare tov. Hîrjoghe, să se organizeze pe plan local olimpiade de matematică pentru elevii ultimelor două clase ale școlii generale. De asemenea, se simte nevoia unor cursuri pentru profesorii care predau matematica la aceste școli, în vederea informării lor asupra a ceea ce este nou în domeniul diferitelor discipline matematice.

Prof. **Dumitru Turcu** a vorbit despre unele măsuri care ar putea contribui la sporirea eficienței lecțiilor de istorie. Printre acestea se numără, de exemplu, completarea de către I.M.D. a materialelor didactice de specialitate cu tablouri, hărți și albume istorice, cu tabele sinoptice cronologice, editarea unor crestomații cu fragmente din textele scriitorilor antici care au vorbit despre viața pe teritoriul țării noastre, cu fragmente din lucrările cronicarilor etc.

Propuneri legate de îmbogățirea materialului didactic au făcut și alți profesori. Tov. **Rea Silvia Caraman**, bunăoară, a cerut să se editeze, în tiraje sporite, hărți ale Republicii Socialiste România, hărți fizice și politice ale Europei, Asiei etc. Sînt necesare de asemenea școlilor hărți care să prezinte izoborele și izohipsele și, mai ales, atlase geografice, fără de care este greu de realizat orientarea elevilor la hartă. Alți profesori au propus să se construiască aparate de proiecte de uz școlar care să poată fi folosite fără camuflarea ferestrelor, aparate foto pentru școli etc., și au subliniat necesitatea de a se elabora materiale metodice privitoare la folosirea mijloacelor audio-vizuale.

Un loc important l-au ocupat în cuvîntul participanților la discuții, problemele legate de educarea comunistă a elevilor. Vorbind despre aceste probleme prof. **Lica Paulescu** de pildă, a arătat că diriginții tineri, lipsiți de experiență ar trebui să primească un ajutor mai substanțial. Ar fi bine ca încă în facultate, și în special la practica pedagogică — a spus tov. Paulesc[u] — să se acorde mai multă atenție pregătirii viitorilor profesori pentru munca de dirigenție. A[r] fi extrem de utilă, de asemenea apariția mai multor culegeri d[e] articole pe teme educative, ca[re] să împrătășească experiența ina[…] intată în acest domeniu.

Vorbind despre orientarea pr[o]fesională a elevilor, prof. **S. Mi[…]cescu** a propus ca Institutul [de] științe pedagogice să elaboreze pe baza unei cercetări de m[…] mare amploare, indicații pent[ru] profesorii de specialitate și pe[n]tru diriginți în legătură cu b[a]zele psiho-pedagogice ale st[u]dierii înclinațiilor și aptitudin[i]lor elevilor, astfel încît orient[a]rea profesională a acestora [să] aibă un mai accentuat caract[er] științific.

Unii vorbitori s-au oprit, [în] cuvîntul lor, și la aspectele mu[n]cii din școlile serale, din instit[u]țiile preșcolare etc. Prof. **E. F[…]nengel**, de exemplu, a cerut [ca] manualele pentru școlile și se[c]țiile serale să țină în mai ma[re] măsură seama de particulari[tă]țile studiului în aceste forme [de] învățămînt. Tov. **Maria Popa** [a] arătat că educatoarele simt [ne]voia unor materiale de înd[ru]mare în legătură cu procede[e] de predare a jocurilor didact[ice] cu material ilustrativ, ca și a[…] dităţii unui număr mai mare [de] tablouri cu teme variate, pen[tru] organizarea convorbirilor me[nite] să dezvolte vorbirea copiilor.

Făcînd asemenea propu[neri] participanții la consfătuirea [ca]drelor didactice din școlile [ora]șului Brăila au arătat totod[ată] cum s-au pregătit ei înșiși [pen]tru activitatea din noul an [șco]lar, au împărtășit unele met[ode] și procedee pe care le vor f[olosi] în vederea unei cît mai te[mei]nice pregătiri a elevilor. Ei ș[i-au] manifestat astfel preocup[area] stăruitoare pentru bunul me[rs al] activității din școală, hotăr[îrea] de a nu-și precupeți efort[ul] pentru îndeplinirea sarcinilo[r ce] le revin în instruirea și educ[area] tineretului patriei.

E.

Curs cu profesorii de marxism-leninism

În perioada 1—8 septembrie Ministerul Învățămîntului a organizat în București un curs de pregătire pentru profesorii care predau diciplinele de marxism-leninism în licee, școli profesionale și tehnice.

La curs s-au studiat și dezbătut în mod aprofundat Documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, s-au purtat discuții cu privire la modul lor de studiere, s-au relevat sarcinile ce revin profesorilor de specialitate în munca instructiv-educativă a elevilor în noul an școlar.

Cuvîntul tovarășului acad. ȘTEFAN BĂLAN, ministrul învățămîntului, cu prilejul deschiderii noului an școlar

(Urmare din pag. 1)

Mărirea duratei învățămîntului obligatoriu, înființarea liceelor industriale, agricole, economice, pedagogice, perfecționarea învățămîntului de toate categoriile — toate aceste măsuri vor permite pregătirea unui număr mult mai mare de specialiști, creșterea continuă a nivelului cultural și de conștiință al întregului popor.

Aceste sarcini, prevăzute pentru următorii ani, ne umplu inima de mîndrie. În același timp, însă, sporește și răspunderea noastră, a fiecărui lucrător din domeniul învățămîntului.

Va trebui ca disciplinele predate să aibă un conținut de înaltă valoare științifică, iar cunoștințele să fie transmise prin cele mai moderne metode pedagogice. Va trebui să se dezvolte mereu mai mult interesul tineretului pentru știință și tehnică, pasiunea lui pentru cunoașterea comorilor culturii naționale și universale, hotărîrea lui de a lupta pentru socialism și comunism, pentru pace și înțelegere între popoare.

Condițiile de care dispune azi învățămîntul nostru permit înfăptuirea acestor importante obiective pe care partidul le pune în fața școlii. Există o solidă bază materială în continuă dezvoltare, un fir neîntrerupt de tradiții înaintate, o experiență bogată acumulată de școala socialistă. Există preocuparea permanentă a partidului și a statului față de munca și de viața cadrelor didactice.

Sîntem convinși că toți membrii corpului didactic, care și-au dovedit în atîtea rînduri devotamentul și abnegația, vor îndeplini cu cinste sarcinile de răspundere ce le revin.

Dragi elevi și eleve,

V-ați întors din vacanță voioși, odihniți, cu noi puteri de muncă. Noul an școlar va însemna încă un pas înainte în pregătirea voastră pentru viață. Pentru voi este toată munca uriașă pe care o vor desfășura, în întregul an școlar, educatorii voștri — învățătorii și profesorii.

Cei vîrstnici privesc la voi cu cea mai mare atenție, cu toată dragostea. În viața voastră senină ei văd împlinirea visurilor din anii copilăriei și tinereții lor.

Prin grija partidului și a statului aveți, dragi școlari, tot ceea ce vă este necesar. În jurul vostru totul este înnoit și frumos — orașul sau satul în care trăiți, școala, clasa în care veți veni de acum înainte în fiecare zi. Din dragostea mare pe care v-o poartă, partidul a hotărît ca și elevii din licee să primească gratuit cărțile școlare. Cu toții, de la cei din prima clasă a școlii generale pînă la cei din ultima clasă a liceului, veți găsi, pe banca voastră, toate cărțile de care aveți nevoie.

Datoria voastră este să învățați cît mai bine, să fiți harnici și disciplinați, să respectați pe părinții și educatorii voștri, să urmați îndrumările lor. Priviți mereu înainte, nu vă mulțumiți numai cu ceea ce ați învățat; străduiți-vă să dobîndiți mereu noi și tot mai profunde cunoștințe în diferitele domenii ale științei și culturii moderne, pentru a deveni cetățeni capabili, de nădejde, ai patriei noastre, demni de măreața epocă în care trăim.

În acest moment, dați-mi voie să îndrept un gînd plin de dragoste, de îndemn părintesc și spre micii n[oștri] copii care pășesc pentru prima dată pragul școlii și [le] doresc multă sănătate și spor în descifrarea primelor [li]tere ale abecedarului.

Dragi educatoare, dragi învățători și profesori,

Iubiți elevi,

Școala — atît de minunat definită în raportul prez[entat] la Congresul partidului de tovarășul Nicolae Ceauș[escu] ca principal izvor de cultură și factor de civilizați[e] ne cheamă pe toți să muncim cu înaltă conștiință ș[i în]flăcărat patriotism.

Să ne gîndim la roadele noului an școlar încă [din] prima zi. Această zi, ca și toate celelalte care vor [urma] să ne aducă tuturor satisfacția datoriei împlinite.

Să atragem în munca noastră și părinții, care[…] dragostea și grija pentru viitorul copiilor lor, sînt ga[ta să] sprijine cu tot elanul bunul mers al activității șc[olare]. De mare preț în munca instructiv-educativă este [cola]borarea cu organizațiile Uniunii Tineretului Comu[nist]; să folosim permanent ajutorul lor multilateral.

În numele Ministerului Învățămîntului, și per[sonal] doresc educatoarelor, învățătorilor și profesorilor, t[uturor] elevilor noștri un an plin de bucurii, în care să [dăm] dovada că știm să muncim cu hotărîre pentru real[izarea] mărețelor idealuri spre care ne conduce Partidul Co[munist] Român.

OAMENI DE ŞTIINŢĂ ŞI CULTURĂ
DESPRE PERFECŢIONAREA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

Academician

OCTAV ONICESCU

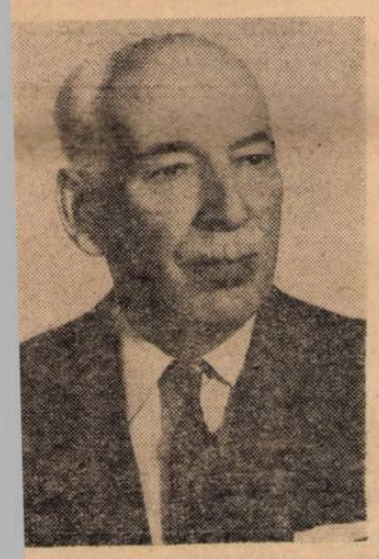

Situaţia actuală pe plan mondial, care conduce fără îndoială către o specializare foarte pronunţată cînd este vorba de exersitarea unei profesiuni, include în acelaşi timp suficiente elemente pentru ca pregătirea educativă a tineretului să păstreze un grad de generalitate suficient să asigure integritatea unei dezvoltări creatoare multilaterale şi posibilităţile de adaptare la necesităţile de ordin utilitar. Se recunoaşte astăzi, cu adevărată uşurare, că ameninţarea, care plana asemeni unui coşmar pentru educator, a unei specializări prea timpurii în cadrul pregătirii şcolare a tineretului este depăşită şi că atît tehnicile diverse, cît şi ştiinţa contemporană — matematică, fizică, chimie, biologie etc. — izvorăsc dintr-un număr de principii şi de fapte foarte cuprinzătoare, care polarizează interesul general la un nivel la care se pot conjura pe deplin primejdiile unei excesive mecanizări a fiinţei.

Referindu-ne în mod special la matematică trebuie subliniat, din capul locului, că mai toţi marii

...ucatori care s-au ocupat în ...imul timp de învăţămîntul ...tematicii au recunoscut ca ...cină principală a acestui în...ământ aceea de a da un mod ...gîndire matematic, adaptat ...r mai variate probleme la ...e se aplică această ştiinţă. ...entul nu se va pune asupra ...i sume de formule, de algo...ni care trebuie reţinută în ...morie, ci pe judecăţile de or... matematic care manipulează ...ere sau abstracţiuni, aflate ...într-o directă legătură cu ...entele concrete pe care a... ...e abstracţiuni le reprezintă. ...u-i vorba de a coborî mate...ica la nişte aspecte ancestra...i, dimpotrivă, de a o ridica ...n nivel de abstracţie în care ...sta, perfect manipulată de ...e educatori, ei înşişi con...ţi de sarcina pe care o au, ...onstituie un ghid în organi...a judecăţilor noastre despre ...a materială.

Academician

GHEORGHE OPRESCU

Învăţămîntul mediu, în ce priveşte istoria artei, s-ar prezenta în două feluri; într-un fel în şcolile cu profil de preparatoare de artă plastică, şi într-alt fel în şcolile care au în vedere cultura generală. Este evident, prin urmare, că rolul istoriei artelor în aceste două instituţii este diferit. În prima din aceste instituţii ea trebuie să fie o materie esenţială; în cea de a doua o materie care să ajute la cultura generală. Învăţămîntul nostru va avea în vedere ca în şcolile medii cu profil de artă plastică, care pregătesc în special pentru institutele de arte plastice, istoria artelor să se predea şi în calitate, şi în cantitate suficientă, pentru ca absolvenţii şcolilor să nu mai aibă nevoie în momentul în care au fost admişi în institutele de arte plastice să îşi completeze noţiunile esenţiale de artişti.

Am fost întotdeauna nemulţumit, ca profesor la Institutul de arte plastice, de bagajul de cunoştinţe elementare pe care le aveau elevii. Ceea ce însemnează că e nevoie să se facă un efort mai mare, decît în trecut. Efortul acesta trebuie să aibă în vedere un dublu aspect. Un absolvent al şcolii medii de artă să ştie tot ce trebuie să ştie un artist din punct de vedere general al culturii. El se va înscrie la pictură sau se va înscrie la grafică, sau la mai ştiu eu ce altă specialitate. Însă, la orice specialitate se va înscrie trebuie ca noţiunile lui generale să fie destul de precise, fiindcă există noţiuni generale care sînt aceleaşi pentru toate aceste feluri de activitate artistică. Aş merge mai departe şi aş spune că el este şi un cetăţean şi că din această cauză este necesar să se pună accentul în aceste cursuri şi pe rolul social şi chiar politic, pe care îl au artiştii într-un stat socialist şi să se dea mai multă importanţă ideii de răspundere a artistului faţă de meseria pe care a adoptat-o şi faţă de publicul căruia i se adresează.

Acum, dacă trecem la cealaltă categorie de şcoli medii, la cele de cultură generală, constatarea mea este că acolo se face foarte puţin caz de artă. Nu numai profesorii de ştiinţă, dar chiar profesorii de materii în legătură cu literatura sau cu istoria sînt destul de neconvinşi de utilitatea pe care o are pentru un om, pentru un cetăţean, într-un stat ca al nostru, ca el să fie un apreciator al artei şi să-şi dea seama de rolul indispensabil pe care îl are acesta din punct de vedere al culturii noastre generale.

Să mă opresc la profesorii care au totuşi cele mai îndeproape legături cu arta — profesorii de istorie. Profesorii de istorie ei înşişi dau foarte puţină atenţie în lecţiile lor dezvoltării artistice a popoarelor de care vorbesc. Părerea mea este că ceea ce interesează încă pe aceşti profesori de istorie sînt mai ales războaiele şi, în sfîrşit, evenimentele de felul acesta, decît, de pildă, evenimente cum ar fi renaşterea, dezvoltarea artei greceşti ş.a.m.d. Dorinţa mea ar fi ca în decursul lecţiilor de istorie, care trebuie să înceapă foarte de departe şi pînă astăzi, să se dea un rol mai mare istoriei artelor şi explicaţiilor în legătură cu istoria artei. Notez că în artă şi literatură apare, poate mai bine decît în alte materii, legătura pe care o considerăm astăzi că este la baza explicării oricărui eveniment, între acel eveniment şi situaţia economică, politică, socială. Să profite deci de această ocazie profesorii de istorie, cu atît mai mult cu cît această dependenţă între fenomenul cultural şi starea economică, socială şi politică nu este dintre lucrurile uşor de explicat. Mai întîi pentru că este vorba de nişte tineri care nu sînt aşa de copţi la minte ca să-şi dea seama uşor de toate aceste lucruri. Şi mai există şi altceva. Noi, care am trecut prin perioadele de altă dată ale istoriei noastre şi ştim cum se explicau istoriceşte aceste perioade, ne dăm seama mult mai uşor de adevărul şi justeţea acestei explicaţii materialist-istorice, decît cei care sînt crescuţi în evenimentele de astăzi şi nu au cu ce le compara. De aceea, profesorul de istorie să nu uite, ori de cîte ori vorbeşte de evenimentele istorice, de artă şi literatură. Să nu le uite dacă le ştie, ceea ce nu este chiar aşa de general.

Poate că ar fi bine chiar să se înfiinţeze pentru mai multe şcoli o adevărată catedră de istorie a artei, aşa încît, de două ori pe săptămînă, la un liceu două ore, la altul, două ore, să li se vorbească elevilor de artă, de evoluţia artei. Evident, să nu se facă o istorie completă a artei, pentru că asta ar fi imposibil. Dar să se aleagă acele subiecte care constituie miezul ştiinţei artei şi să se trateze aşa cum ar fi potrivit pentru vîrsta celor din liceu.

Mai este încă ceva. În şcolile acestea medii, mai ales în oraşele mari unde se ţin expoziţii de artă, să fie făcuţi atenţi elevii de profesorii lor de istorie dacă nu de istoria artei, la apariţia expoziţiilor. Dacă în oraşul acela există şi un muzeu, să ia contact mai des cu muzeul pentru că numai aşa se poate face o cultură care să dea posibilitatea celui care o are să se bucure de avantajele artei, de plăcerile pe care le procură arta. Dar şi lucrul acesta trebuie făcut în aşa fel, încît să existe un plan bine stabilit. De pildă, cunosc din viaţa mea de funcţionar de muzeu cum se aduc la muzeu soldaţii, şcolile, grupurile de ţărani. Rezultatul este că dacă nu vin ei de dragul lor, această vizită a muzeului devine un fel de corvoadă pentru toţi. Cu atît mai mult, cu cît vizita se petrece în anume condiţii ce sînt departe de a fi toate favorabile. Cel care povesteşte are grijă să termine cît mai repede, cei care îl ascultă nu pricep întotdeauna ce spune şi aşa mai departe.

După socoteala mea nu se fac lucrurile logic şi cum ar trebui să se facă, cu legătură între ele, fiindcă, pe de o parte vrem să realizăm educaţia artistică a satelor, iar pe de altă parte în toate bîlciurile care au loc în ţara noastră şi unde vin zeci de mii de ţărani, se vînd cele mai oribile reproduceri cu favoritele sultanilor din trecut nişte orori, ci nici pe expresionişti sau pe suprarealişti nu i-ar satisface; ar trebui ca asemenea elemente să fie urmărite oficial, pentru a nu intra în viaţa de toate zilele a oamenilor de la ţară. Să se găsească mijloace pentru ca reproduceri bune, după pictori români şi străini, să fie cumpărate şi aşezate în casă sau, după cum am auzit, să se dea posibilitatea ca amatorii să cumpere tablouri în rate, tablouri care se plătesc într-un număr de luni, aşa încît lucrări bune din cele care pornesc din expoziţii, ar intra în casele oamenilor şi ar continua educaţia artistică care a început în muzee. Ea nu ar mai fi continuată prin favoritele sultanilor şi prin ororile acelea pe care le execută negustorii care le vînd la bîlciuri.

Prof. univ.

TUDOR BUGNARIU

membru corespondent
al Academiei Republicii Socialiste România

Predarea cunoştinţelor de ştiinţe sociale (elemente de filosofie, economie politică, socialism ştiinţific), de psihologie şi logică, pentru care cadrele didactice sînt pregătite de facultatea

şi secţiile de filosofie din ţară, trebuie să aibă un loc însemnat în sistemul învăţămîntului mediu din ţara noastră. Importanţa acestor discipline pentru pregătirea de cultură generală a tinerei generaţii este de necontestat.

În primul rînd, datorită faptului că, în condiţiile actualei revoluţii tehnice-ştiinţifice, a apărut un decalaj între cuantumul de cunoştinţe existent şi acela care poate fi transmis prin procesul de învăţămînt, ceea ce face necesară dezvoltarea laturii formative a procesului de învăţămînt, dezvoltarea capacităţii de gîndire independentă a elevilor, înarmarea lor cu o metodă eficace de cunoaştere şi acţiune, care cere să se acorde un loc deosebit ştiinţelor sociale şi, în mod special, disciplinelor filosofice.

Afară de aceasta, în condiţiile societăţii noastre, nu poate fi conceput un om cult, care să aibă un orizont de cunoştinţe limitat la un anumit domeniu şi să nu-şi fi însuşit concepţia ştiinţifică despre lume. În sfîrşit, importanţa acestor discipline în sistemul învăţămîntului de cultură generală constă în faptul că aceste cunoştinţe permit viitorilor cetăţeni activi ai ţării să înţeleagă şi să interpreteze procesele politice interne şi internaţionale, să-şi însuşească politica partidului şi a statului nostru.

Pentru sporirea eficienţei predării acestor discipline în licee este necesar însă să se găsească soluţii pedagogice pentru îmbunătăţirea conţinutului şi a organizării ei. Din punctul de vedere al conţinutului, ar trebui să se studieze posibilitatea ridicării nivelului teoretic al predării printr-o mai bună sistematizare şi ordonare a cunoştinţelor, prin înlăturarea elementelor descriptive şi întărirea argumentării. Transmiterea de cunoştinţe, date, fapte etc. să nu fie considerate ca un scop în sine, ci ca un mijloc de formare a unui mod de gîndire şi de interpretare creatoare. Nu trebuie să se uite faptul că ştiinţele sociale trebuie să dea răspuns la problemele actuale ale ştiinţei şi practicii sociale, că prin predarea lor, elevii trebuie să fie pregătiţi pentru înţelegerea trăsăturilor fundamentale ale cunoaşterii ştiinţifice actuale şi a marilor transformări sociale ce se petrec în lume. De aceea, prin conţinutul lor, aceste discipline trebuie să deschidă perspectivele contemporaneităţii şi ale dezvoltării viitoare.

Ţinînd seama de importanţa acestor discipline în formarea omului nou al societăţii noastre ar fi, poate, necesar, să se acorde atenţie sporită elementelor de filosofie care dau fundamentul concepţiei despre lume a elevilor, logicii (incluzînd şi elemente de logică simbolică) şi eticii.

În ce priveşte succesiunea predării acestor discipline, s-ar putea studia propunerea ca în clasa a X-a să se predea psihologia şi logica, în clasa a XI-a elemente de materialism dialectic şi istoric şi de etică, iar în clasa a XII-a, economie politică şi socialism ştiinţific.

O sarcină importantă a specialiştilor din Ministerul Învăţămîntului ar putea fi studierea corelării predării cunoştinţelor de la ştiinţele sociale cu acelea de la celelalte obiecte de învăţămînt, în sensul că unele discipline (logica) să premeargă materiile de sinteză din ultimii ani, iar altele (materialismul dialectic şi istoric) să se poată baza pe cunoştinţele dobîndite la discipline ca matematica, fizica, chimia, biologia, istoria etc. Este necesar să se realizeze o mai strînsă corelaţie şi între disciplinele de ştiinţe sociale, pentru înlăturarea suprapunerilor şi a paralelismelor (între materialismul istoric, pe de o parte, economie politică şi socialismul ştiinţific, pe de altă parte). De asemenea, este necesar acest studiu, pentru o mai strînsă legare a cunoştinţelor acestor discipline între ele (de pildă, o mai strînsă corelare a cunoştinţelor generale de filosofie — raportul dintre existenţă şi conştiinţă, rolul activ al conştiinţei — cu cunoştinţele de pishologie etc.).

Firește, pentru sporirea eficienţei predării ştiinţelor sociale în învăţămîntul de cultură generală se pune cu acuitate şi îmbunătăţirea continuă a manualelor şcolare, care trebuie să aibă o tematică proprie, să aibă în vedere nevoile specifice ale învăţămîntului mediu şi particularităţile de vîrstă ale elevilor, să găsească soluţii metodice, pe baza experienţei acumulate de profesori, în predarea acestor discipline, pentru a-i face pe elevi să considere studierea acestor manuale sarcina cea mai plăcută în munca lor.

ELEVII

Din nou un început. Valiza, care s-a plimbat și ea o vară întreagă, pe sub pălăria de sticlă a gării Constanța, prin pasul Branului sau prin cetatea Brașovului, a fost părăsită într-un ungher unde o să aștepte taciturnă vacanța viitoare, hrănindu-și nostalgiile cu o frîntură de scoică sau con de brad uitate în căptușeală. Zilele de beție cu soare, cu apă albastră și ozon și hoinăreală s-au terminat. Năzdrăvanii pe care i-am tot numărat și răsnumărat prin compartimente de tren, la sosirea în tabără, la plecarea din tabără, sînt gata acum pentru obișnuita întîlnire din toamnă.

★

Cîteva cuvinte despre această întîlnire. În fața noastră se află o mică lume diversificată prin particularități psihice care determină structura fiecărei individualități în parte și ar trebui să determine o largă diferențiere a procedeelor pedagogice de care ne slujim.

Cei mai mulți dintre noi ne cunoaștem școlarii încă de anul trecut sau mai de mult. Știm despre unul că este un băiat inteligent. Nu o dată ne-au surprins plăcut răspunsurile lui laconice precise, sigure, corecte. Dar, de asemenea, nu o dată ne-a surprins conduita lui bizară. Uneori pare că nici nu se află în clasă.

Ce se întîmplă cu el? Alternativele în care-l putem încadra sînt relativ restrînse. Poate fi vorba de o suprasolicitare a atenției în domenii de interes diferit. Băiatului îi place istoria, dar îl pasionează în egală măsură și fotbalul. Lumea este plină de lucruri interesante și atrăgătoare. Și, dacă ar putea, s-ar înfrupta din toate în același timp. Dar, cum nu se poate și, mai ales cum nu se poate decide să se stabilească la nici una din ele, lasă gîndul să alunece la voia întîmplării.

Într-o altă alternativă, poate fi vorba de o maximă concentrare a atenției pe o direcție unică. Să zicem că avem de-a face cu un matematician înveterat. Dezlegarea de probleme îi prilejuiește profunde satisfacții și, dacă s-ar putea, ziua întreagă nu ar avea altă ocupație.

În oricare din cazuri sîntem în fața unei lipse de atenție. Nu avem altceva de făcut decît să ne explicăm bine această carență, să stabilim locul ei în psihologia elevului și să stabilim modalitatea pentru a o lichida.

Un alt caz. Nu o dată, lenea reclamată în legătură cu un elev sau altul pare paradoxală. O elevă din rîndul celor certați cu învățătura nu are deloc simptome de lenevie. Dificultățile ei provin din greutatea de a memora. Și aceasta se datorește nu unei afecțiuni psihice cum cred unii, ci doar neglijenței în studiu. Sîntem datori să o învățăm să folosească procedee raționale de învățare.

O însușire pozitivă și negativă, în același timp, devine fantezia elevilor. Avem doi elevi. Amîndoi înzestrați cu o bogată imaginație. Atunci cînd cerem clasei să ne dea exemple pentru ilustrarea unei definiții, ei sînt primii care se oferă. Ei fac cele mai bune compuneri și tot ei pot să improvizeze pe loc cele mai bune istorisiri. Totuși, la învățătură, cei doi elevi sînt deosebiți. Unul reușește să se mențină printre fruntașii clasei, în vreme ce al doilea e în pericol la o disciplină sau la mai multe. În ce constă deosebirea? Fantezia primului e strunită de controlul rațiunii. Tot ceea ce-și imaginează depinde de ce vrea să-și imagineze. Fantezia nu-l împiedică să trăiască cu picioarele pe pămînt. La celălalt, dimpotrivă, fantezia este o hrană și un refugiu spiritual absolut.

În prima zi de școală, în clasă, elevii așteaptă, în liniște să dăm startul pentru cursa noului an. Ei o știu mai puțin, noi o știm mai bine — rezultatul cursei depinde de noi. Avem în mînă puterea de a-i face pe toți să atingă bune performanțe. Dar pentru a-i putea îndruma trebuie mai întîi să-i înțelegem.

OCT. BUZESCU

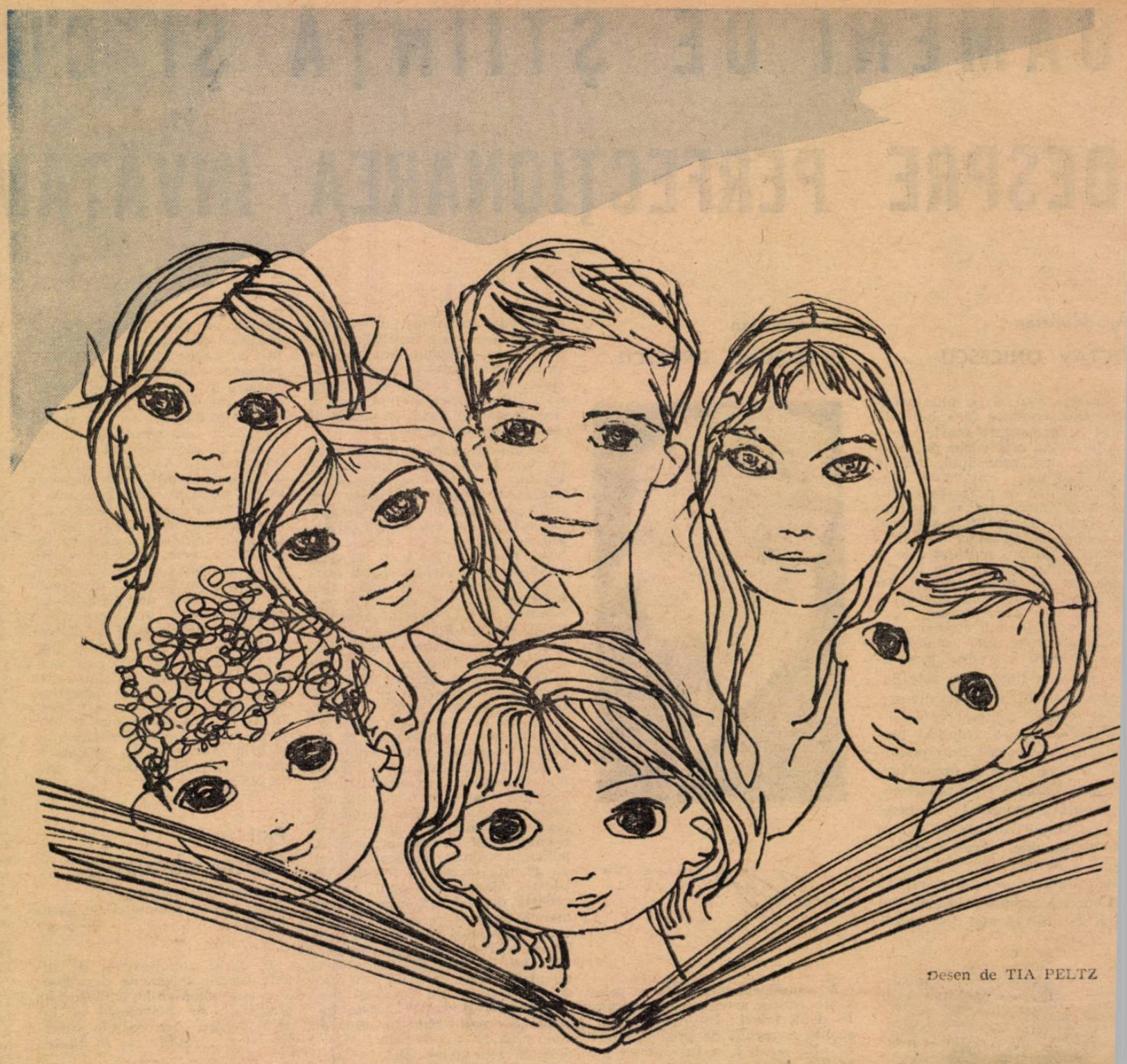

Desen de TIA PELTZ

SARCINILE DE RĂSPUNDERE ALE DIRECTORULUI

Alături de măsurile care au drept scop perfecționarea programelor și manualelor, înzestrarea școlilor cu materialul didactic necesar predării lecțiilor — probleme care sînt în grija organelor de învățămînt centrale și locale — este necesar ca în munca internă a școlii să se ia astfel de măsuri care să asigure o mobilizare a tuturor forțelor, personal didactic și elevi, la predarea și însușirea cunoștințelor, la o muncă educativă eficientă.

Înalta apreciere dată muncii celor peste 175 000 de slujitori ai școlii la Congresul al IX-lea al P.C.R. mobilizează corpul didactic la o muncă entuziastă pentru îndeplinirea sarcinilor care-i revin în pregătirea tineretului patriei noastre.

Pentru ridicarea nivelului activității școlare, de o importanță deosebită este modul în care directorul școlii reușește să organizeze colectivul didactic, să coordoneze activitatea lui, să controleze, să îndrumeze și să mobilizeze pe fiecare învățător și profesor în parte.

În fiecare școală muncesc atît învățători și profesori mai în vîrstă, a căror experiență didactică trebuie să fie cunoscută și împărtășită altora, cît și elemente tinere, intrate în învățămînt în ultimii ani, care au nevoie de ajutor, de îndrumare. Un ajutor și o îndrumare concretă se poate face însă numai cunoscînd direct munca, modul în care-și desfășoară activitatea cel care urmează să fie ajutat.

Apreciindu-se importanța controlului direct asupra muncii corpului didactic și a elevilor, în Regulamentul școlilor de cultură generală se prevede obligația pentru directori și pentru directorii adjuncți de a asista săptămînal la un anumit număr de activități pe care învățătorii și profesorii le desfășoară cu elevii. Despre neîndeplinirea acestei sarcini regulamentare nici nu poate fi vorba. Probleme s-ar putea ridica numai în legătură cu modul în care ar trebui să se desfășoare controlul și îndrumarea pe această cale, în așa fel încît să se obțină o eficiență maximă. Două lucruri mi se par esențiale în această direcție: în primul rînd, controlul trebuie să cuprindă toate cadrele didactice, iar în al doilea rînd, să fie făcut în așa mod și urmat de asemenea măsuri încît să fie valorificat la maximum.

Cuprinderea în control de către director și de către adjuncții săi, în școlile în care există și posturi de directori adjuncți, a tuturor învățătorilor și profesorilor se poate asigura printr-o coordonare de către director a acestei munci și ținînd bineînțeles seama de pregătirea de specialitate a fiecăruia dintre ei. Frecvența controlului la anumiți învățători și profesori este în raport direct cu necesitatea, în funcție de experiența, conștiinciozitatea și rezultatele activității. Fără îndoială că acei învățători și profesori care sînt în primii ani de învățămînt trebuie să fie vizitați mai des, în diferite etape ale anului școlar și la diferite feluri de activități, pentru a primi un ajutor multilateral.

În ce privește valorificarea asistenței la lecții și la alte activități cu elevii, în practica muncii de conducere a școlii există deja multă experiență pozitivă. Discuțiile care au loc imediat după lecții, sau în cursul aceleiași zile, în care se fac observații și se dau îndrumări concrete, sfaturi sau sarcini obligatorii, observațiile și indicațiile cu caracter mai general, după mai multe asistențe și la mai mulți profesori de aceeași specialitate, comunicate în cadrul comisiilor metodice și al consiliilor pedagogice, comunicările făcute în schimburile de experiență între directori sau materialele publicate pe această temă — sînt forme prin care directorii școlilor pot să valorifice constatările pe care le-au făcut asistînd direct la activitatea învățătorilor și profesorilor din școala pe care o conduc.

În legătură cu controlul activității didactice, regulamentul prevede și existența, ca document oficial al școlii, a registrului cu observațiile directorului privind asistențele la lecții. Folosirea acestui registru, ținerea lui la zi și valorificarea materialelor cuprinse în el mi se par de o importanță deosebită. Indiferent dacă în el se rezervă pentru fiecare învățător sau profesor cîteva pagini, sau dacă observațiile se înregistrează „la rînd", din registru se poate constata oricînd cum a evoluat munca fiecăruia, care au fost părțile pozitive și lipsurile în muncă în anumite perioade, care au fost rezultatele muncii depuse. Notările din registru ar trebui să constituie, în mod obligatoriu, elementul de bază în aprecierea muncii didactice și a rezultatelor e atunci cînd este necesară o astfel de apreciere, la sfîrșit de an școlar, la transferări, la înscrierea în vederea obținerii gradelor didactice etc.

În orașul București, în anul școlar trecut, aceste registre s-au folosit în majoritatea școlilor cu bune rezultate. S-dovedit că ținerea la zi a registrului, în acest mod, este posibilă și deosebit de utilă. Completarea registrului și-ar arăta și mai deplin utilitatea în cadrul sistemului unic de evidență a activității personalului didactic, care așteptăm să fie introdus cît mai curînd, măcar experimental, în unele raioane sau regiuni. În Capitală ar putea fi introdus încă din acest an și, eventual, generalizat în anul următori.

Sîntem convinși că printr-o muncă sistematică, dusă cu exigență și răbdare și urmărită de secțiile de învățămînt, valorificînd la maximum posibilitățile interne ale școlii, directorii vor aduce o contribuție tot mai mare la ridicarea pe o treaptă mai înaltă a muncii didactice.

Prof. I. GH. BORCA

Nivelul actual al societății noastre impune ridicarea pe o treaptă și mai înaltă a cunoștințelor de cultură generală, științifice și tehnice ale tuturor cetățenilor patriei.

(Din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al IX-lea Congres al partidului).

Laboratoarele școlii noastre

An de an, în perioada cînd elevii își petrec vacanța, în școli se desfășoară intense pregătiri pentru noul an școlar. Pregătirile care s-au făcut în vederea deschiderii anului școlar 1965—1966 au avut însă o notă aparte. Însuflețit de istoricele hotărîri ale Congresului al IX-lea al P.C.R. colectivul liceului „Ion Neculce" din Capitală, a luat în acest an măsuri deosebite care să contribuie la înfăptuirea sarcinilor trasate de Congres cu privire la dezvoltarea învățămîntului, și, în primul rînd, la ridicarea nivelului său calitativ.

Acordînd atenția cuvenită asigurării bazei materiale, localul școlii a fost pregătit pentru a-i primi pe elevi într-o atmosferă sărbătorească. Iar cînd urmele șantierului de reparații au dispărut, școala s-a transformat într-un puternic șantier pedagogic. Cabinetul metodic, comisiile metodice, cadrele didactice au pregătit condițiile care să garanteze ridicarea continuă a nivelului procesului instructiv-educativ.

De cîțiva ani, cadrele didactice din școala noastră se preocupă în mod organizat, sistematic, de modernizarea procesului de învățămînt. Pentru noul an școlar s-au îmbunătățit mult condițiile pentru aceasta în școala noastră, prin înzestrarea cu un laborator lingvistic prototip pe care îl vom experimenta.

Proiectat și executat de Întreprinderea de material didactic la nivelul tehnicii actuale, laboratorul este înzestrat cu aparatură modernă care permite perfecționarea metodelor de predare a limbilor străine, sporirea eficienței lecțiilor. Laboratorul este compus dintr-un pupitru de comandă, 14 cabine și o instalație de proiecție fixă. Pupitrul de comandă, la care lucrează profesorul este echipat cu un tablou de comandă, un magnetofon, un picup și un microfon. Fiecare cabină, în care lucrează cîte un elev, este dotată cu un magnetofon, căști de ascultare și microfon.

Funcționînd pe bază de telecomandă, instalația permite profesorului să difuzeze de la pupitrul de comandă un program etalon pe care elevii îl recepționează în toate cabinele. Programul poate fi transmis prin magnetofon, picup sau la microfon, după necesități. În mod automat, în cabine, pe una din pistele magnetofonului se înregistrează programul etalon transmis de profesor, elevii avînd apoi posibilitatea să-l reaudieze, de cîte ori va fi nevoie. Simultan cu înregistrarea programului etalon, pe o altă pistă se poate înregistra vocea elevului, care are apoi posibilitatea să asculte cele două înregistrări pentru a se corecta, prin comparație. De la punctul de comandă profesorul are posibilitatea să lucreze cu toți elevii în același timp, cu fiecare individual, să sondeze fiecare cabină în timp ce elevii lucrează, să intervină cu indicații suplimentare, să blocheze în mod automat toate magnetofoanele. De asemenea poate să conecteze între ele cabinele putînd organiza conversații, sau permițînd clasei să audieze pronunția sau execuția corectă a unora dintre elevi. Din cabine, elevii au, la rîndul lor, posibilitatea ca printr-un apel, folosind microfonul, să se adreseze profesorului cerînd îndrumări sau indicații suplimentare.

Pe baza unei perfecte sincronizări a mijloacelor auditive cu instalația de proiecție, sincronizare ce se realizează automat, lecțiile sînt cu adevărat audiovizuale. În timp ce pe banda de magnetofon elevul ascultă un text, pe ecran el vede acest text și imagini care îl ilustrează. Instalația permite ca, în funcție de necesitățile didactice imaginile și textul să poată fi reținute pe ecran atît cît apreciază profesorul.

Este ușor de înțeles că utilizarea acestei aparaturi cere o anumită pregătire, atît pentru profesor cît și pentru elevi. De aceea cu concursul tehnicienilor I.M.D. am organizat pînă acum instruirea profesorilor care predau limbile străine.

Dispunem în prezent de o bogată documentație metodică privind utilizarea unui asemenea laborator, am realizat înregistrări în interpretare franceză, pentru benzile etalon, la toate clasele și la toate lecțiile din manualele de limba franceză. Considerăm că asemenea benzi ar trebui să fie realizate, centralizat, pentru toate limbile moderne, iar școlile să fie înzestrate cu ele chiar dacă nu dispun de laboratoare lingvistice, pentru a le utiliza, deocamdată, la magnetofoanele obișnuite.

Preocupările colectivului nostru pentru o muncă de calitate în noul an școlar se concretizează și în crearea condițiilor pentru utilizarea pe scară largă a filmului și diafilmului. În acest scop am organizat o sală de proiecție destinată predării lecțiilor pe bază de filme didactice. Alte 4 săli au fost amenajate cu instalație de camuflaj pentru a se putea folosi proiecțiile. Una din aceste săli va dispune, pe lîngă un ecran pentru proiecție, și de o instalație specială constînd într-un amplificator și un grup de difuzoare care să permită utilizarea eficientă a magnetofoanelor de care dispunem în afara celor din laboratorul lingvistic.

La 15 septembrie elevii vor intra pentru prima dată și într-un minunat laborator de științe naturale. Îi așteaptă, de asemenea, un al doilea laborator de fizică astfel încît, începînd cu acest an școlar, toate lecțiile de fizică se vor preda în laboratoare. S-a creat și un cabinet pentru predarea geografiei și istoriei, s-au adus îmbunătățiri laboratoarelor existente care au fost înzestrate cu material didactic nou necesar desfășurării în cele mai bune condiții a procesului de învățămînt. În prezent se confecționează cu mijloace proprii alte materiale care vor îmbogăți dotarea laboratoarelor și cabinetelor.

Mobilizat de indicația dată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul prezentat la Congresul al IX-lea al partidului cu privire la măsurile ce trebuie luate în vederea perfecționării metodelor pedagogice de predare, colectivul pedagogic al școlii noastre desfășoară o vie activitate în această direcție. Au fost elaborate planul de muncă anual al școlii și planul pe trim. I. Cadrele didactice își întocmesc acum planificările calendaristice, iar diriginții pregătesc planurile activităților educative ale fiecărei clase. Cabinetul metodic și comisiile metodice își stabilesc, de asemenea, problemele pe care le vor studia în noul an școlar, direcțiile în care vor orienta schimbul de experiență, metodele și procedeele experimentate în anul școlar trecut, care vor fi generalizate etc. În același timp se studiază noile programe și manuale școlare, metodicile și alte materiale care vin în sprijinul muncii instructiv-educative.

Prin interesul pe care l-a arătat în acțiunile de pregătire a noului an școlar, colectivul pedagogic al școlii noastre și-a dovedit hotărîrea de a face tot ce este necesar și posibil pentru a ridica nivelul calitativ al procesului instructiv-educativ.

Prof. ION DRAGU
directorul liceului „Ion Neculce" din București

Lecțiile introductive în studiul biologiei

În conformitate cu prevederile Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R., pregătirea temeinică și multilaterală a elevilor constituie o sarcină de bază pentru profesorii care lucrează în învățămîntul de cultură generală. De aceea majoritatea lor au chibzuit de mult încă asupra succesiunii logice a problemelor majore ale cursului pe care-l vor preda și au asigurat deja mijloacele cele mai adecvate pentru a ușura înțelegerea lor de către elevi.

În complexul măsurilor luate de profesori nu este neglijată nici pregătirea primelor lecții — **lecțiile introductive** — care au ca scop să orienteze pe elevi asupra problemelor de bază specifice obiectelor pe care le vor studia, să le dezvolte dragostea și interesul pentru studiul ce-l vor desfășura în cursul anului.

Lecțiile introductive se desfășoară în condiții deosebite — elevii sînt după o întrerupere a muncii sistematice de învățătură și este nevoie de o readaptare.

Să ne oprim puțin asupra pregătirii și desfășurării lecțiilor introductive în studiul disciplinelor din domeniul științelor biologice și anume în studiul botanicii în clasa a V-a și în studiul biologiei generale în clasa a XI-a.

Pentru orientarea elevilor din clasa a V-a în cunoașterea problemelor ce le ridică studierea botanicii, consider că e bine să avem în vedere faptul că în anii precedenți, aceștia abia au început o raționalizare a observațiilor empirice legate de schimbările ce au loc în viața plantelor în funcție de anotimpuri sub influența unor cauze naturale, precum și faptul că trecerea la un studiu organizat sub raportul înțelegerii și al însușirii adevărurilor științifice legate de morfofiziologia și ecologia plantelor necesită din partea elevilor din clasa a V-a un efort susținut. Luînd în considerare această realitate e bine ca pe baza elementelor generale ce și le-au însușit elevii, prin studiul efectuat în domeniul științelor naturii, să orientăm și să conducem convorbirile asupra specificului vieții plantelor, însoțind lecția de material demonstrativ natural prin prezentarea diverselor plante colectate în acest scop, sau utilizînd cadrul prețios al naturii. Procedînd astfel, vom reuși să dezvoltăm interesul elevilor pentru cunoașterea caracterelor anatomice și fiziologice specifice organismelor vegetale, a cauzelor care determină creșterea și dezvoltarea plantelor, marea lor diversitate, să-i facem să înțeleagă faptul că omul poate dirija biologia plantelor agricole în scopuri practice etc.

Aceeași importanță e bine să se acorde prezentării mijloacelor tehnico-materiale care-i vor ajuta pe elevi în studierea vieții plantelor și a sectorului botanic. Nu trebuie neglijată nici prezentarea manualului, precum și a rechizitelor necesare la orele de curs.

Dacă ne referim la lecția introductivă în studiul biologiei generale la clasa a XI-a, specificul ei este net diferit sub raportul particularităților de vîrstă, al nivelului de pregătire al elevilor și al scopului ce se urmărește prin predarea acestei discipline ca știință care studiază legile generale ale apariției, dezvoltării și transformării viețuitoarelor — acela de a le forma concepția materialist-dialectică. Ca atare, lecția introductivă ar trebui să reflecte perspectiva studierii acelor probleme, care vor conduce pe elevi la înțelegerea unor adevăruri generale cum sînt:

— materialitatea lumii organice indiferent de forma pe care o îmbracă;

— interdependența și condiționarea reciprocă a proceselor și fenomenelor ce au loc în natură.

Pe baza cunoștințelor însușite de elevi în învățămîntul mediu în ce privește biologia organismelor vegetale și animale și prin studiul unor discipline ca: geografia, fizica, chimia, se pot pune în lumină problemele centrale ale cursului de biologie generală. Astfel, putem enunța că dezvoltarea concepției științifice, materialiste despre transformarea organismelor s-a realizat paralel cu progresul ce s-a obținut în cunoașterea proceselor și a fenomenelor ce au loc în natură și putem sublinia că prin studierea concepției evoluționiste a savantului Ch. Darwin, elevii vor reuși să găsească numeroase argumente concrete care jalonează factorii ce au contribuit la evoluția organismelor vegetale și animale, de la cele mai inferioare forme pînă la cele mai complexe existente azi în flora și fauna Pămîntului.

De asemenea se poate scoate în evidență că prin studierea biologiei generale vor avea posibilitate să cunoască mai bine modul cum se realizează legătura între organismele vii și condițiile mediului abiotic prin cele două filiere principale — metabolică și reflectorie — care impun și totodată permit acomodarea curentă a organismelor la variațiile trecătoare ale mediului și o adaptare diferită în caz de modificare radicală a condițiilor de mediu.

Aceeași importanță e bine să o acordăm sublinierii faptului că problemele ce se vor studia în legătură cu compoziția chimică și proprietățile materiei vii, ereditatea și variabilitatea vor fi axate pe cercetările recente ce s-au efectuat în domeniul biochimiei și al geneticii, cît și pe aplicațiile lor în practică și care au o netăgăduită confirmare experimentală.

Nu se va trece cu vederea nici enunțarea disciplinelor biologice de datele cărora se folosește biologia generală (botanica, zoologia, anatomia și fiziologia comparată, embriologia, paleontologia etc.) pentru a explica legile după care se conduce viața și dezvoltarea organismelor, deoarece aceasta impune elevilor seriozitate și perseverență în studiul ce-l vor desfășura și reclamă din partea lor aprofundarea, sistematizarea și corelarea cunoștințelor științifice acumulate în anii precedenți.

Acestea sînt numai cîteva din criteriile principale de alcătuire a lecțiilor introductive relevate de practica școlară ca eficiente. Consider că prin pregătirea cu grijă și simț de răspundere a lecțiilor introductive în studiul disciplinelor din cadrul științelor biologice (indiferent la ce clasă predăm), se creează premisele unei munci bine orientate, sistematice, în scopul însușirii de către elevi a unor cunoștințe științifice și temeinice, cu aplicabilitate în practica social-economică.

Lector univ. FLORICA SIPOȘ

Gata de școală!

Temelia succesului (I)

• Proporționalitate directă între organizare și participare la activitate • Orarul — metronom al vieții din școală • Recreația și individualitatea elevilor • Implicațiile unității de cerințe

Gradul de participare a elevilor la munca școlară este în mod hotărîtor influențat de organizarea riguroasă a activității în primele zile ale anului școlar. Atmosfera generală de muncă, precizia și ordinea existentă în școală, punctualitatea cadrelor didactice, activitatea intensă de predare-însușire, verificarea și aprecierea cunoștințelor încă după primele lecții ș. a., imprimă un caracter susținut activității elevilor, le insuflă acestora încredere, îi disciplinează, le „trezește" pofta de muncă, ușurează readaptarea lor la viața școlară. Una din condițiile principale pentru asigurarea unui randament corespunzător în munca elevilor este întocmirea orarului și definitivarea lui — pe cît posibil — din prima săptămînă de școală. În literatura de specialitate au apărut numeroase studii care subliniază însemnătatea cu totul deosebită a orarului școlii, iar practica demonstrează cu evidență necesitatea alcătuirii sale potrivit cerințelor igienice și pedagogice. Dacă orarul — întocmit pe baza unui studiu științific riguros și sub directa îndrumare a conducerii școlii — ține seama de curba de efort a elevilor din cursul săptămînii și din fiecare zi, de alternarea judicioasă a obiectelor de învățămînt, astfel încît prin succesiunea lor să asigure odihna activă a elevilor în cursul unei zile de activitate școlară, de „așezarea" corespunzătoare a orelor de educație fizică, desen, muzică etc. — sînt create condițiile necesare pentru reușită și eficiență atît în munca educatorilor, cît și în munca elevilor.

La fixarea diferitelor obiecte de învățămînt în orar, pe zile și pe ore, este necesar să se respecte recomandările cercetărilor de igienă școlară, astfel :

— randamentul muncii elevilor crește zi de zi de luni pînă miercuri inclusiv ca apoi să scadă spre sfîrșitul săptămînii

— în cursul unei zile de activitate școlară curba de efort cunoaște o evoluție caracteristică : în prima oră capacitatea de asimilare și de fixare a cunoștințelor de către elevi este mai redusă (în această oră se vor evita activități ce solicită încordare și o intensitate deosebită a efortului intelectual cum ar fi în cazul matematicii, fizicii etc.) ; în orele II, III și IV randamentul crește devenind maxim, iar după orele III (la clasele mai mici) și IV (la clasele mai mari) începe o scădere a capacității de muncă a elevilor. În această ultimă parte a zilei de muncă este utilă alternarea activităților fizice cu cele intelectuale :

— efortul fizic și „așezarea" în orar a orei de educație fizică se dovedesc a fi utile refacerii capacității de muncă a elevilor și sporirii randamentului acesteia. Efectul poate fi însă și negativ cînd educația fizică este situată în primele 2—3 ore ale zilei de școală și cînd intensitatea efortului la care sînt angajați elevii este mare ;

— în succesiunea obiectelor de învățămînt să se evite, pe cît posibil, desfășurarea unor activități de același fel (de exemplu dacă limba franceză sau limba latină se succed una după alta, randamentul muncii școlare scade ; dacă între aceste ore se intercalează însă un obiect cu profil diferit — matematică, geografie, chimie etc. — randamentul crește).

În studiul efectuat de noi asupra desfășurării activității în unele școli din regiunea Bacău în anii școlari 1963—64 și 1964—65 am mai constatat cazuri de întocmire defectuoasă a orarului, iar uneori „situația de provizorat" — concretizată prin dese schimbări în orarul școlii, prin „descoperirea" unor ore datorită neprezentării unor cadre didactice la activitate sau nedefinirea încadrărilor etc. se prelungește 2—3 săptămîni sau chiar mai mult. O asemenea „situație" îngreunează readaptarea elevilor la munca școlară, determină indisciplină, nepregătirea pentru lecții etc. Toate acestea vorbesc de la sine despre grija deosebită ce trebuie s-o manifeste directorul școlii și fiecare diriginte în această problemă.

★

Măsurile privind organizarea recreațiilor elevilor, serviciul de zi, înfăptuirea unității de cerințe a colectivelor pedagogice pe clase în aplicarea „regulilor de purtare" ș. a. au de asemenea o serioasă influență asupra calității muncii elevilor. După cum este bine cunoscut, recreațiile reprezintă calea principală de refacere a capacității de muncă a elevilor. Trebuie însă să arătăm că nu orice fel de desfășurare a recreațiilor „servește" pe deplin acestui scop. În practica școlară se întîlnesc situații diferite : uneori o strictă dirijare a activității elevilor, alteori o neglijare totală a acestora în timpul recreațiilor. Și una și alta dintre practici este, după părerea noastră, dăunătoare. Nu poate fi vorba de reglementare strictă a „activității" elevilor în recreație, deoarece ei se diferențiază după particularitățile individuale, în felul de a se odihni tot atît de mult ca și în felul de a munci. Unii se mulțumesc cu o plimbare, eventual însoțită de o convorbire cu un coleg, alții se reculeg în liniște ; sînt însă și elevi care simt nevoia unei „descărcări" a surplusului de energie printr-o activitate motrică mai mult sau mai puțin intensă. A uniformiza condițiile și desfășurarea recreațiilor înseamnă a nu ține seama de particularitățile individuale, iar rezultatele ar fi dăunătoare.

Înseamnă oare aceasta că recreația elevilor nu trebuie să preocupe colectivul pedagogic, că ea trebuie să fie lăsată cu totul în seama elevilor ? Nicidecum. Observațiile noastre ca și părerile majorității cercetătorilor arată că recreațiile petrecute de elevi în clădirea școlii, indiferent dacă sînt organizate sau se desfășoară „liber", duc la o simțitoare scădere a randamentului școlar, și, dimpotrivă, recreațiile desfășurate în aer liber — chiar dacă nu sînt organizate — duc la o sporire a randamentului, la o înviorare a atenției active a elevilor la lecțiile ce urmează. De aici rezultă necesitatea evidentă a asigurării spațiului corespunzător recreării elevilor. Ceea ce se constată în cazul colectivelor de elevi se confirmă și în cazuri individuale. Întîlnim deseori în școli elevi care obișnuiesc să rămînă în recreație în clasă sau pe culoarele școlii. La aceiași elevi, determinați să-și petreacă recreația în afară, se observă o modificare evidentă a capacității de muncă. În ceea ce privește intervenția noastră în desfășurarea recreației elevilor menționez că prin organizarea unor jocuri cu mobilitate moderată, la care elevii să participe voluntar, randamentul muncii se menține constant și chiar sporește spre sfîrșitul zilei față de începutul ei. În unele școli din regiunea Bacău s-au folosit cu bune rezultate exercițiile de gimnastică înaintea primei ore de curs. Gimnastica de înviorare, efectuată pe grupe de clase sub conducerea profesorilor de educație fizică sau a elevilor special instruiți pentru aceasta, contribuie la ridicarea capacității de muncă a elevilor încă de la prima oră de curs, la întărirea disciplinei.

★

Greutăți însemnate în organizarea riguroasă a muncii elevilor sînt cauzate uneori de lipsa unității de cerințe a cadrelor didactice. Profesori care lucrează la aceeași clasă, cu același colectiv de elevi au cerințe diferite sau formulează în mod cu totul diferit aceleași cerințe, fapt care derutează pe elevi și îngreunează statornicirea deprinderilor de comportare corectă la lecție. Astfel unii profesori cer elevilor să se ridice în picioare cînd se efectuează controlul frontal al temelor scrise, alții pretind elevilor să stea jos ; unele cadre didactice manifestă exigență față de ținuta elevilor la lecție, în bancă, cînd răspund la întrebările profesorilor sau desfășoară alte activități, pe cînd alte cadre didactice neglijează acest aspect, primesc răspunsuri „în cor" sau acceptă intervenții spontane ale elevilor în timpul lecției ș.a.m.d. Acestea fac ca la unele ore atmosfera de lucru în clasă să nu fie cea prielnică unei munci intense, creatoare și ordonate, cu rezultate optime. Discordanța între cerințele cadrelor didactice care lucrează cu același colectiv de elevi, are și efecte educative negative. Din această pricină, însăși activitatea instructiv-educativă de la lecție are de suferit.

Pentru remedierea unor asemenea lipsuri, conducerea Școlii generale nr. 4 din Bacău, a introdus experimental, în anul școlar 1964—1965, „un program de cerințe educative unice pentru elevi la lecție", care a fost explicat amănunțit în fiecare clasă de către diriginte. Pentru aplicarea unitară și consecventă a cerințelor de către colectivul pedagogic, s-au elaborat și unele „recomandări pentru cadrele didactice în vederea realizării programului de cerințe unice la lecție", dintre care amintim :

— cadrele didactice vor pretinde consecvent la lecție : pregătirea corespunzătoare — potrivit indicațiilor dinainte stabilite — a clasei și a materialului didactic pentru ora respectivă, ținuta corectă a elevilor în tot timpul lecției (poziția în bancă, ținuta în timpul desfășurării diferitelor activități etc.), ținerea în ordine a caietelor de teme și a maculatoarelor, a manualelor și rechizitelor școlare ;

— lecțiile nu vor începe decît după ce se stabilește liniștea deplină în clasă ;

— după formularea unei cerințe care precede o fază a lecției nu se va trece mai departe pînă ce nu s-a controlat îndeplinirea cerinței respective de către toți elevii ;

— verificarea caietelor de teme ale elevilor se va face sistematic, cel puțin o dată la două săptămîni pentru fiecare clasă. Evidența lacunelor tipice ale elevilor va fi ținută într-un caiet de observații al profesorului. Va fi controlată periodic munca elevilor pentru înlăturarea lipsurilor în pregătire și pentru îndeplinirea sarcinilor date ;

— cînd se efectuează controlul frontal al temelor scrise, elevii nu se ridică în picioare, dar cînd se analizează tema unui elev sau profesorul îi face observații, acesta este obligat să se ridice în picioare. Se va pretinde elevului examinat să „iasă" la marginea băncii și să ia o poziție corectă, iar la tablă, la hartă etc. să ia poziția indicată de profesor pentru asemenea împrejurări ;

— fiecare profesor va asigura justa dozare în timp a desfășurării diferitelor etape și activități la lecție, astfel încît aceasta să se termine la timp și în bune condițiuni și să fie asigurată respectarea integrală a recreațiilor elevilor ;

— în organizarea lecției și stabilirea sarcinilor pentru elevi se va avea în vedere asigurarea participării tuturor elevilor la activitățile desfășurate, controlul și aprecierea lor ;

— toate cadrele didactice, indiferent de obiectul pe care-l predau, vor acorda atenție deosebită exprimării corecte orale și scrise a elevilor, ș. a.

Aplicarea acestui program de cerințe unice a cadrelor didactice a avut rezultate pozitive, ducînd la o utilizare mai eficientă a timpului la lecție, la activizarea elevilor în procesul de învățămînt. Asemenea programe de cerințe unice pot fi introduse în fiecare școală potrivit condițiilor concrete existente, potrivit specificului situației din clasa sau școala respectivă. Ele trebuie să fie însă predate elevilor din primele zile ale anului școlar.

★

Toate aspectele la care ne-am referit pînă acum subliniază importanța deosebită ce trebuie să o acorde directorul școlii și colectivul pedagogic organizării minuțioase a activității elevilor încă din prima zi de școală. De această latură a muncii depinde acomodarea mai rapidă sau mai înceată a elevilor la sarcinile specifice activității școlare, ritmul și intensitatea muncii lor, rezultatele și eficiența activității instructiv-educative. Prin această activitate organizatorică, școala pune deci bazele reușitei la învățătură a elevilor și asigură un randament corespunzător muncii lor. În condițiile în care nu se iau măsuri adecvate pentru desfășurarea normală și într-un ritm susținut a procesului de învățămînt și pentru organizarea riguroasă, precisă a muncii elevilor, apare indisciplina, tendința de tărăgăneală în îndeplinirea obligațiilor școlare, se produce dezordine, iar unii elevi întîrzie să se încadreze în ritmul firesc de muncă al colectivului. Astfel încă din primele săptămîni de școală apar și se acumulează elemente de „rămînere în urmă la învățătură", la început imperceptibile, greu de sesizat, dar care — pe măsură ce timpul trece — devin tot mai evidente, îngreunînd din ce în ce mai mult înțelegerea celor predate la lecție, însușirea cunoștințelor. Elevii care „pierd cadența" în primele săptămîni de școală, rareori reușesc să recupereze rămînerea în urmă la învățătură, iar insuccesul din primul trimestru școlar influențează deseori situația școlară și calitatea însușirii cunoștințelor în trimestrele următoare. Chiar, dacă, cu prețul unor eforturi deosebite, unii reușesc să evite corigențele și promovează la limită, o astfel de evoluție a situației școlare nu rămîne fără urmări asupra calității cunoștințelor elevilor respectivi. Trebuie combătută de asemenea cu fermitate mentalitatea, încă întîlnită în rîndurile unor cadre didactice și exprimată cu deosebire în cursul trimestrului I, că „este timp" pentru îndreptarea situației. Prevenirea unor astfel de fenomene este o problemă fundamentală pentru activitatea școlară în trimestrul I.

În partea a doua a acestui articol ne vom opri asupra unor probleme de a căror rezolvare depinde, după părerea noastră, reușita la învățătură a elevilor.

Lector univ. VIRGIL RADULIAN

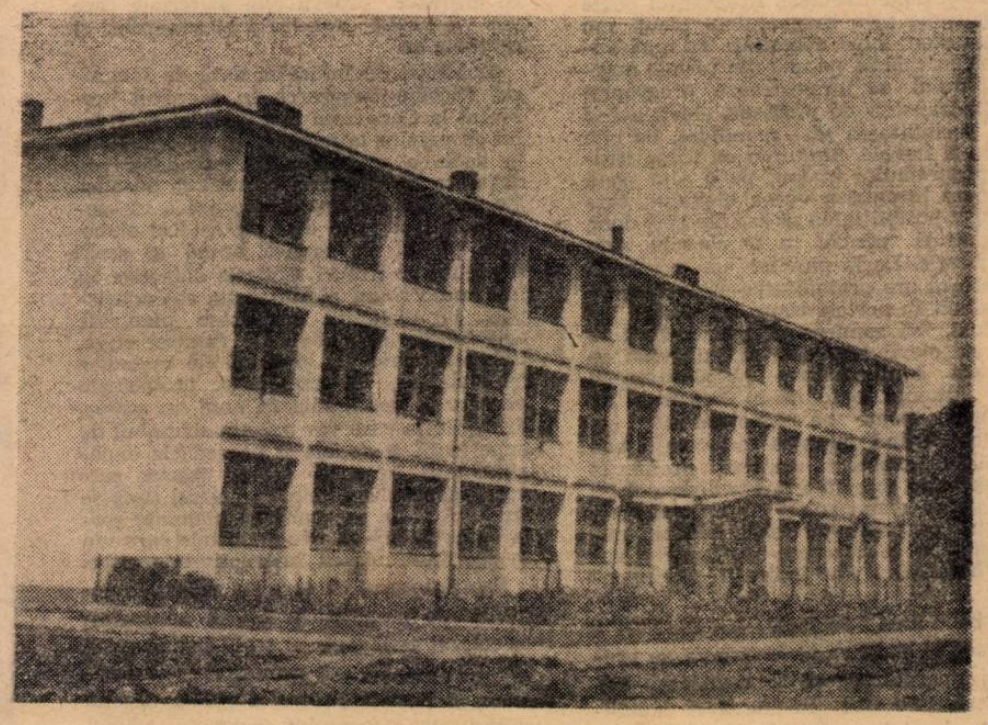

Construcția recent terminată a Școlii generale din comuna Sebiș reg. Crișana

MANUALE PENTRU CLASA A IX-A

— pe baza programelor școlii de 12 ani —

Elevii care urmează în anul școlar 1965/1966 clasa a IX-a vor alcătui prima promoție a liceelor din cadrul învățămîntului de 12 ani. Conținutul pregătirii pe care o vor primi elevii liceelor este menit să asigure ridicarea pe o treaptă mai înaltă a școlii noastre. Iată de ce în noul an școlar o atenție specială s-a concentrat asupra alcătuirii noilor programe și manuale ale clasei a IX-a, menite să traducă în viață cerințele cu privire la îmbunătățirea calitativă a învățămîntului.

În această pagină prezentăm cîteva din noile manuale pentru clasa a IX-a.

Algebra (autori: Constantin Pîrvu, St. Mușat și Sandu Florescu) reprezintă un pas înainte în direcția promovării concepției moderne în domeniul învățămîntului matematic. Noul manual urmărește pe de o parte completarea și adîncirea cunoștințelor de algebră predate în școala generală, prin reluarea lor pe un plan mai ridicat și folosind metode de matematică moderne, iar pe de altă parte îmbogățirea cunoștințelor elevilor cu noi noțiuni.

Rezolvarea acestor sarcini în condițiile introducerii elementelor de modernizare a matematicii a pus autorilor o serie de probleme destul de dificile a căror rezolvare s-a efectuat avîndu-se în vedere conținutul nou al predării matematicii și în școala generală.

Pornind de la această bază, se caută ca prin întregul manual să se contribuie la fundamentarea științifică a noțiunilor matematice și la prezentarea acestora în concordanță cu matematica modernă.

Algebra pentru clasa a IX-a începe cu prezentarea unor noțiuni din teoria mulțimilor, permițînd extinderea noțiunii de număr prin folosirea corespondenței între două mulțimi. Punînd la baza studiului mulțimilor de numere proprietățile acestora cunoscute de elevi, din clasele anterioare, autorii introduc noțiunile de inel și corp. In felul acesta noțiunea de funcție este abordată ca o corespondență între elementele a două mulțimi.

In studiul expresiilor algebrice se folosește domeniul de definiție al expresiei algebrice: mulțimea valorilor sau sistemelor de valori admise pentru variabile, valoarea numerică a expresiilor algebrice, calculîndu-se numai pentru elemente ale variabilei care fac parte din domeniul de definiție.

Elemente noi apar și în prezentarea polinomului, care este definit ca o funcție rațională întreagă. Prin utilizarea operațiilor cu polinoame și prezentarea proprietăților lor, noul manual evidențiază faptul că mulțimea polinoamelor formează un inel ca și mulțimea numerelor întregi.

Formulele de calcul prescurtat, metodele de descompunere a polinoamelor în factori ireductibili, aflarea celui mai mare divizor comun și a celui mai mic multiplu comun tot pe baza descompunerii în factori ireductibili, sînt tratate judicios în noul manual de algebră, prezentările fiind însoțite de exemplificări cu exerciții rezolvate, care-i ajută pe elevi ca în munca independentă să-și însușească diferite metode de rezolvare. Autorii urmăresc prin exercițiile propuse formarea la elevi a deprinderii de a găsi metoda cea mai rațională și rapidă de lucru.

Manualul prezintă în continuare studiul funcțiilor raționale fracționare, al operațiilor cu ele și al proprietăților lor, comparîndu-le cu cele ale mulțimii numerelor raționale și ajungînd pe această cale la prezentarea corpului fracțiilor algebrice.

O calitate metodică însemnată a capitolului „radicali" o constituie faptul că autorii arată că proprietățile demonstrate se aplică numai dacă cantitatea de sub radical este pozitivă, subliniind și felul cum trebuie procedat în cazul cînd sub radical este un număr negativ. Exemplele folosite sînt alese cu grijă pentru a ilustra cît mai bine diferitele situații. Capitolul este bine sistematizat și bogat în exerciții. In cursul operațiilor nu se lucrează decît cu valori pentru care expresiile iraționale au sens, adică valori din domeniul de definiție.

Trecînd la studiul funcției liniare, manualul analizează judicios atît proprietățile cît și graficul. Egalitatea și inegalitatea sînt privite ca relații între două funcții. De asemenea, ecuația este definită ca o egalitate a două funcții, considerate în partea comună a domeniului lor de definiție și la care se cere să se afle sistemul de numere pentru care ele iau aceeași valoare numerică. Această concepție metodică promovată în noul manual face posibilă o tratare corectă a transformărilor identice, a ecuațiilor echivalente, introducerea rădăcinilor străine și pierderea de rădăcini. Demn de menționat este în acest sens faptul că o dată cu rezolvarea ecuației de gradul II se atrage atenția elevilor și asupra descompunerii în factori a trinomului de gradul II.

Algebra pentru clasa a IX-a folosește consecvent terminologia matematicii moderne atît în expunerea noilor cunoștințe cît și în reluarea unor cunoștințe pe care elevii le au din clasele precedente, făcînd o prezentare mai riguroasă și mai bine sistematizată a materialului predat, ceea ce va duce la o însușire mai temeinică a algebrei în clasele următoare.

Exemplele utilizate, care ușurează înțelegerea noțiunilor introduse, stilul științific sobru și clar fac noul manual de algebră pentru clasa a IX-a accesibil elevilor și util în munca de predare-însușire a acestei discipline de bază.

Prof. VIRGINIA NEDELCU

Chimia (autorii Maria Ailoaie și Ecaterina Ionescu-Iași) reflectă conținutul nou al programei de specialitate alcătuită pe baza observațiilor din presa noastră de partid și pedagogică, cu privire la cerințele actuale impuse de dezvoltarea științelor chimice în general, precum și de dezvoltarea industriei noastre chimice. În elaborarea noului manual s-a ținut de asemenea seama de propunerile și sugestiile exprimate în consfătuirile Societății de științe fizice și chimice, și ale unor colective de profesori din diferite localități care au discutat proiectul programei de specialitate.

S-a pornit de la premisa că elevii clasei a IX-a, care au studiat chimia timp de doi ani în cadrul școlii generale, posedă cunoștințe care permit prezentarea directă a legii periodicității, a sistemului periodic al elementelor și a structurii atomului. Acestea sînt de altfel prezentate la începutul noului manual.

Manualul tratează în continuare principalele elemente din chimia neorganică, completînd și amplificînd unele probleme studiate în ultimele două clase ale școlii generale. Legile chimiei sînt tratate după grupa azotului, fapt care permite prezentarea mai multor exemple din care legile sînt deduse normal, logic.

Fiecare problemă este astfel dezvoltată în manual încît să dea elevilor elemente necesare culturii lor generale, înțelegerii și cunoașterii teoriilor moderne ale chimiei, a reacțiilor de preparare și a proprietăților celor mai importante substanțe chimice, a întrebuințării lor în industria chimică, în tehnică, agricultură și în alte domenii.

O deosebită importanță se acordă în manual ilustrării creșterii impetuoase a industriei chimice din țara noastră în anii puterii populare, evidențierii faptului că această creștere se produce pe baza bogățiilor naturale ale țării și contribuie la dezvoltarea economică generală a României socialiste.

Pentru o cît mai temeinică fixare a cunoștințelor, după fiecare capitol, sînt date în manual întrebări recapitulative și probleme

Pentru accesibilitatea manualului, s-a renunțat în general la prezentarea unor amănunte neesențiale de ordin chimic sau tehnologic, precum și la o serie de constante fizice care nu contribuie la caracterizarea diferitelor substanțe sau a fenomenelor chimice. Tot pentru mărirea accesibilității, a fost acordată o atenție deosebită prezentării grafice, prin tipărirea manualului în două culori, ceea ce contribuie la scoaterea în evidență a elementelor esențiale și la prezentarea mai clară a schemelor tehnologice. Fotografiile noi cuprinse în manual reproduc aspecte importante ale producției în marile cetăți ale industriei noastre chimice, în care sînt folosite instalații și utilaje la nivelul tehnicii mondiale. Textul este completat, de asemenea, cu un număr mare de desene, scheme și tabele.

Autorii manualului de chimie pentru clasa a IX-a au folosit un bogat material bibliografic, iar un număr însemnat de referenți și-au adus aportul la clarificarea problemelor de conținut științific și de metodică.

RUXANDRA COSMA

Fizica (autori conf. univ. N. Hangea și N. Stănescu), însumează elementele pozitive a două manuale, utilizate în anii trecuți în cadrul claselor a VIII-a și a IX-a.

Urmînd îndeaproape noua programă școlară, manualul cuprinde următoarele capitole: noțiuni introductive, cinematica, dinamica și statica, energia mecanică, mașini simple, noțiuni de rezistența materialelor, hidro și aerodinamică.

Dispunerea materialului în ordinea de mai sus a fost considerată ca un bun cîștigat al experienței profesorilor de fizică din țara noastră și a fost însușită deoarece oferă, față de alte variante, posibilități mai mari pentru expunerea mecanicii în liceu. Desigur, și în această formă, prezentarea și explicarea unor fenomene ridică serioase probleme. De exemplu, înscrierea paragrafului despre frecare după legile dinamicii, cu toate că este justificată, în ansamblu, constituie un impediment în procesul de înțelegere a experiențelor de la „Legea a doua a dinamicii". Pentru a înlătura acest neajuns s-a introdus în manual, într-un paragraf anterior, cîteva noțiuni foarte succinte despre frecare, care au rolul de a atrage atenția că „frecarea este o acțiune îndreptată totdeauna în sens contrar vitezei de mișcare". In general s-a acordat o grijă deosebită pentru asigurarea legăturii între capitole, și cu toate dificultățile de genul celei de mai sus, manualul apare închegat datorită expunerii logice a materialului.

Este cunoscut faptul că predarea cunoștințelor de cinematică la clasa a IX-a întîmpină dificultăți, îndeosebi cînd e vorba de definirea noțiunilor de viteză și accelerație momentană, deoarece elevii nu au încă pregătirea matematică necesară pentru înțelegerea procesului de trecere la limită. In manual s-au revizuit experiențele și exemplele ce preced introducerea acestor mărimi, căutîndu-se să se ajungă mai firesc la considerarea în expresia vitezei sau accelerației medii a unui interval de timp cît mai mic; în felul acesta se sugerează implicit elevilor modul de calcul pentru a ajunge la viteza și accelerația momentană.

Tot în funcție de stadiul de pregătire matematică a elevilor, nu s-a putut realiza în manual, deși a existat această intenție, o restrîngere a materialului relativ la „Compunerea vectorilor" și în particular la „Compunerea forțelor". Capitolul include și paragraful „Intensitatea rezultantei a două forțe concurente" cu scopul de a fi consultat facultativ, pentru a permite elevilor să privească dintr-un unghi nou problema respectivă, după ce vor obține cunoștințe despre rezolvarea triunghiurilor oarecare.

Manualul de fizică pentru clasa a IX-a folosește consecvent Sistemul Internațional de unități, respectînd astfel hotărîrea Consfătuirii de la Cluj a S.S.F.C. Este un prim element menit să contribuie la înlesnirea învățării unităților de măsură. Din alte sisteme sînt prezentate numai unitățile care apar foarte frecvent (kgf, kw.h, PC, at și atm) dar nu sînt incluse în cadrul sistemelor, ci numai înfățișate ca „alte unități" pentru care se dau și relațiile de transformare în unități SI.

Fizica pentru clasa a IX-a vădește, de asemenea, preocuparea de a prezenta ordonat unitățile geometrice și mecanice cu care se lucrează. Astfel, imediat după ce se face pregătirea introducerii mărimilor fundamentale la capitolul „Legile dinamicii", există un paragraf despre „Sisteme de unități" în care se lămuresc noțiunile de mărime, măsură, unitate de măsură, valoarea măsurată a mărimii, sisteme de unități. Trecerea la introducerea unității se efectuează într-un mod unitar pentru toate cazurile prezentate în manual prin scrierea ecuației de definiție, înlocuirea unităților și obținerea relației pentru unitatea derivată cu ajutorul celor fundamentale, și în fine, scrierea definiției unității noi. Sistematizarea și ușurarea procesului de învățare a acestor cunoștințe sînt urmărite și prin introducerea tabelei recapitulative care rezumă parțial SI și a tabelei de prefixe cu ajutorul cărora se formează denumirea multiplilor unităților, care include și factorul amplificator exprimat printr-o fracție zecimală sau printr-o putere a lui 10.

Manualul se caracterizează printr-o grijă sporită de a înlătura confuziile între noțiuni. Oriunde este necesar, se subliniază distincția între mărimi și greutate și se alege o exprimare precisă care să elimine echivocul. Se subliniază în același timp diferența între mărimile vectoriale și cele scalare și se urmărește cu atenție ca, atît în text cît și în desene, să nu se facă confuzie între vector și modul lui.

O serie de experiențe și teme care erau menționate în manualele utilizate pînă anul trecut, ca de exemplu paradoxul hidrostatic și descrierea unor dispozitive care și-au pierdut importanța practică în producție, au fost eliminate din cuprinsul noii lucrări.

Capitolul „Rezistența materialelor" este prezentat într-o formă care-i dă mai multă unitate pe linia rolului important al acestei discipline pentru producție. Clarificări suplimentare s-au făcut și la paragrafele „Plutirea corpurilor" și „Legea lui Bernoulli" La acesta din urmă s-a introdus și o demonstrație pentru cazul particular al conductelor orizontale.

Manualul prezintă un număr de probleme complet rezolvate, utile elevilor pentru cunoașterea aplicării propriuzise a legilor și a modului de abordare a problemelor de fizică, în general, precum și un număr însemnat de probleme propuse spre rezolvare. In scopul stimulării interesului elevilor pentru fizică, în manual s-au inclus și cîteva probleme mai dificile.

Manualul cuprinde, de asemenea, o listă cu lucrări accesibile, caracterizate printr-o mare claritate a expunerii, recomandate pentru cunoștințele lor de mecanică obținute la lecții. Fizica pentru clasa a IX-a valorifică unele observații cu privire la cerințele actuale față de manualele școlare: dar cum este și firesc, mai există părți care se mai pot îmbunătăți.

Prof. GH. ENESCU

Din tipografii, manualele au pornit spre școli.

DE PESTE HOTARE

R. P. BULGARIA

În R. P. Bulgaria au fost elaborate şi puse în aplicare noi instrucţiuni privind organizarea, îndrumarea şi desfăşurarea examenelor în şcolile de cultură generală şi profesionale. Modificările esenţiale survenite în organizarea examenelor, în urma aplicării noilor instrucţiuni, sînt următoarele : elevii corigenţi la 3 obiecte de învăţămînt nu mai sînt declaraţi repetenţi, ci au dreptul la reexaminare ; examenul de sfîrşit de an se poate da în două sesiuni succesive, iar sistemul de examene pe grupe de discipline de învăţămînt, este înlocuit cu sistemul de examene pe discipline, astfel că orice examen susţinut cu succes este considerat ca fiind luat definitiv; absolvenţii şcolii de 8 ani nu dau examen final.

FRANŢA

În Franţa, după ultima reformă şcolară din 1965, sistemul învăţămîntului de cultură generală se prezintă în felul următor :

Învăţămîntul preşcolar (facultativ) care se realizează în şcoli materne şi clase de copii (preşcolari) din cadrul şcolilor primare şi cuprinde copii în vîrstă de la 2—6 ani ; învăţămîntul elementar care are o durată de 5 ani şi se realizează prin şcoli primare cuprinde copiii în vîrstă de la 6—11 ani. Acest învăţămînt începe cu un curs preparator pentru copiii de la 6—7 ani, după care urmează cursul elementar pentru copiii de la 7—9 ani şi cursul mediu pentru copiii de la 9—11 ani.

Învăţămîntul secundar, care are o durată de 7 ani şi se organizează în 2 cicluri, cuprinde elevi în vîrstă de 11—18 ani. Ciclul I are o durată de 4 ani şi dispune de trei secţii : secţia clasică, unde se predă limba latină, şi în unele cazuri limba greacă începînd din anul al treilea de studiu, secţia modernă I, cu accentul pe studiul limbii franceze şi a două limbi moderne, secţia modernă II, în care se predă o singură limbă modernă. Ciclul II al învăţămîntului secundar are o durată de 3 ani. El cuprinde trei secţii : literară, ştiinţifică şi tehnică.

Pînă în 1965, după primii doi ani ai ciclului II de învăţămînt secundar, elevii susţineau probe pentru prima parte a bacalaureatului (examen probatoriu), a cărui promovare permite înscrierea în anul III (terminal). După promovarea clasei terminale, absolvenţii susţineau partea a II-a a bacalaureatului. Prin reforma din acest an s-a renunţat la examenul probatoriu, rămînînd ca bacalaureatul să se dea integral după absolvirea anului III (terminal).

DANEMARCA

În Danemarca se tinde spre reorganizarea învăţămîntului secundar. Aceasta se realizează treptat, pe baza şi în cadrul unor experimente şcolare care afectează durata obligativităţii şcolarizării, structura şi organizarea învăţămîntului, promovarea elevilor, conţinutul învăţămîntului etc.

Scopul reformelor îl constituie crearea unui sistem de învăţămînt care să le permită elevilor să continue, după învăţămîntul elementar obligatoriu şi unitar, un studiu corespunzător individualităţii lor, uşurîndu-le accesul în toate domeniile profesionale şi ale ştiinţei.

R. P. UNGARĂ

Noul regulament de funcţionare a şcolilor din R. P. Ungară prevede pentru dirigintele de clasă obligaţia să facă însemnări, începînd din clasa I a şcolii generale, pentru întocmirea fişei individuale a fiecărui elev. Această fişă va însoţi pe elevi din clasă în clasă şi din şcoală în şcoală. Obiectivele principale ale însemnărilor făcute de diriginte sînt : cunoaşterea condiţiilor familiale ale elevului, urmărirea dezvoltării lui intelectuale şi fizice, cunoaşterea sarcinilor educative şi a metodelor care s-au aplicat. Prin această măsură se urmăreşte ridicarea eficacităţii educaţiei. Scriind despre această problemă, pedagogul Szilagy Vilmos arată în articolul „Despre însemnările dirigintelui", apărut în „Közneveles" nr. 6/1965, că fişa personală a elevului duce la creşterea responsabilităţii dirigintelui şi la uşurarea muncii acestuia.

UNIUNEA SOVIETICĂ

Într-un interviu acordat ziarului „Literaturnaia Gazeta" (nr. 50/1965) A. I. Markuşevici, vicepreşedintele Academiei de ştiinţe pedagogice din R.S.F.S.R., arăta că, întrucît în ultimul timp în societatea contemporană a crescut considerabil rolul matematicii, fizicii, chimiei, biologiei, iar durata de instruire a rămas aceeaşi, este inevitabilă redistribuirea timpului din orarul şcolar în favoarea disciplinelor ştiinţifice şi tehnice, reducîndu-se cel destinat învăţămîntului umanistic.

Declaraţia lui A. I. Markuşevici a dat naştere în presa sovietică la vii discuţii. Cineastul S. Bondarciuk, compozitorul D. Kabalevski, scriitorul L. Kasil şi pictorul I. Pimenov susţin că trebuie să se poarte o discuţie profundă despre importanţa artei şi a disciplinelor umanistice în viaţa societăţii socialiste şi în special în procesul de formare a omului în şcoală, deoarece concepţia greşită despre artă ca auxiliar al activităţilor ştiinţifice şi productive se răspîndeşte tot mai mult. Totodată ei arată că educaţia comunistă nu se poate face fără literatură, muzică, pictură, filozofie, iar învăţămîntul umanistic nu este mai puţin complex şi mai uşor de însuşit decît cel tehnic.

FINLANDA

Învăţămîntul din Finlanda, care se află într-o perioadă de tranziţie şi reorganizare, este marcat de o problemă particulară : bilingvismul. Pe lîngă populaţia care vorbeşte limba finlandeză, există o minoritate suedeză, precum şi grupe vorbind limbile rusă şi laponă. Limba de predare diferă după regiune, cea de a doua limbă oficială fiind predată ca prima limbă modernă.

GHANA

În Ghana se pregăteşte o experienţă privind introducerea instruirii programate în şcoli. În cadrul acestei experienţe vor fi cuprinşi un număr însemnat de elevi ai şcolii medii şi din ultimele clase ale şcolii primare. „Dacă experienţa reuşeşte — a declarat responsabilul acestui program, Michael Asiedu — avem în vedere posibilitatea introducerii acestei tehnici noi în predarea diferitelor obiecte de învăţămînt, în special a matematicii, ştiinţelor naturii şi a limbii engleze".

ANGLIA

În Anglia s-a pus în funcţie o maşină de învăţat, care permite elevilor să înveţe în colectiv.

Întrebările şi un anumit număr de răspunsuri posibile sînt proiectate pe un ecran mare, prezentarea fiind făcută în aşa fel încît să-i mobilizeze pe elevi pentru a reacţiona prompt şi a dezbate împreună răspunsul care trebuie dat. Apoi se apasă pe un buton şi maşina arată dacă răspunsul este exact. În caz contrar, ea ajută elevilor să lămurească din nou întrebarea, proiectînd în acest scop pe ecran noi diagrame.

VENEZUELA

În Venezuela, 35.000 de elevi au primit sarcina să alfabetizeze 500.000 de adulţi pînă în 1967. Din 1959 campania de lichidare a analfabetismului a avut ca rezultat instruirea unui număr de 1 milion şi jumătate de adulţi, care au învăţat să scrie şi să citească. De la 56,8 la sută procentul analfabeţilor a scăzut la 11,09 la sută. În mediul rural instruirea se face în „şcoli-ferme", în cadrul cărora elevii capătă în acelaşi timp noţiuni de agricultură şi de creştere a animalelor.

CHILE

În Chile, campania de alfabetizare a adulţilor a înregistrat progrese însemnate în anul 1964: 119.000 persoane au învăţat să scrie şi să citească, iar procentul analfabeţilor a scăzut de la 20 la sută la 15,5 la sută. Totodată un număr mare de voluntari din rîndul cărora fac parte numeroşi studenţi, participă la acţiunea condusă de guvern, în vederea cuprinderii în şcoală a tuturor copiilor de vîrstă şcolară.

O nouă şcoală la Sofia

Oră de engleză în laboratorul lingvistic al unei şcoli medii sovietice.

Lecţie cu şcolari mici în Mali

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti.

1 39 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 816 | vineri 17 septembrie 1965 | 8 pagini 25 bani

Exigențe sporite în munca noului an

Început

Noul an școlar a început în atmosfera de entuziasm general de care este stăpînit întregul nostru popor, care depune cu hotărîre toate forțele sale creatoare, priceperea și energia sa pentru înfăptuirea sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al partidului. Cu aceeași hotărîre de a obține rezultate tot mai bune în activitatea lor au pășit în noul an școlar învățătorii, profesorii și elevii.

Sînt create toate condițiile pentru ca în anul care a început, munca instructiv-educativă să se desfășoare la un nivel calitativ mai ridicat și să se încheie cu rezultatele pe care le urmăresc profesorii, le doresc elevii, le așteaptă părinții. Au fost date în folosință alte cîteva mii de noi săli de clasă, școlile au fost pregătite cu multă grijă gospodărească, au primit cantități sporite și sortimente noi de material didactic. Toți elevii, de la cei din clasa I pînă la cei din clasa a XI-a, au primit din prima zi de școală manualele, dar al partidului și statului nostru, dovadă a grijii și dragostei ce le-o poartă. Învățătorii și profesorii au primit programele obiectelor de învățămînt pe baza cărora își vor desfășura activitatea. Există deci asigurate condițiile pentru ca în școlile noastre să se desfășoare o muncă rodnică, susținută, de calitate, începînd cu primele zile de școală

Învățătorii, profesorii, elevii și toți factorii care răspund de organizarea și îndrumarea învățămîntului au o perspectivă clară în activitatea lor. Congresul al IX-lea al partidului a stabilit obiectivele, direcțiile și căile pentru perfecționarea continuă a procesului de învățămînt. Principala cerință care stă în fața școlii noastre este aceea de a asigura un înalt nivel de pregătire științifică a elevilor. Această cerință obiectivă o ridică sarcinile desăvîrșirii construcției socialiste, care se înfăptuiește pe baza celor mai înalte realizări ale științei și tehnicii contemporane.

În această direcție punctul de plecare îl constituie programele și manualele școlare, al căror conținut trebuie să reflecte noile cuceriri ale științei. Cu concursul larg al unui număr însemnat de cadre didactice din învățămîntul superior și din învățămîntul de cultură generală, programele și manualele ce vor fi utilizate în acest an școlar au fost în bună măsură îmbunătățite. Astfel, în programa de fizică pentru liceu au fost introduse unele cunoștințe noi și s-a dat o dezvoltare mai mare studiului curentului alternativ, precum și generatoarelor și motoarelor de curent alternativ. În programa de chimie s-au introdus teme speciale referitoare la folosirea metanului și petrolului ca materie primă pentru industrie și la fabricarea maselor plastice sintetice în țara noastră, s-a lărgit cercul de cunoștințe despre procesele chimico-tehnice legate de industria produselor clorosodice, a îngrășămintelor chimice, a celulozei, a medicamentelor și coloranților, ramuri în care industria chimică din țara noastră a obținut realizări importante. Îmbunătățiri în direcția modernizării învățămîntului s-au adus în conținutul programei de matematică. Astfel, s-au introdus noțiuni despre teoria mulțimilor, despre structuri algebrice, noțiunea de funcție ș.a. Îmbunătățiri asemănătoare s-au adus și programelor de la celelalte discipline.

Procesul de perfecționare a programelor școlare, astfel încît ele să introducă pe elevi în cunoașterea noilor cuceriri ale științei și tehnicii, nu poate fi considerat încheiat. El continuă paralel cu preocuparea de a realiza o tot mai bună accesibilitate a cunoștințelor.

Dar programele și manualele școlare nu determină ele singure nivelul de pregătire al elevilor. Cerințele programelor se realizează prin activitatea învățătorului, a profesorului. Lor le este încredințată misiunea nobilă și de mare răspundere de a da țării un tineret temeinic pregătit și multilateral dezvoltat, capabil să trăiască și să muncească în societatea socialistă și comunistă de mîine.

Faptul că învățătorii și profesorii au rolul principal în procesul instructiv-educativ este verificat și confirmat de practica de fiecare zi a școlii. Rezultatele obținute la examenele de admitere în învățămîntul mediu, de maturitate și de admitere în învățămîntul superior, unde se prezintă elevi de la diferite școli, arată că nivelul de pregătire al elevilor diferă de la o școală la alta. Sînt școli ai căror absolvenți se prezintă de la an la an tot mai bine pregătiți, pe cînd elevii proveniți de la alte școli nu pot face față exigențelor examenelor, sau abia reușesc să treacă cu note la limită. Este evident că excluzînd factorii comuni tuturor școlilor — planurile de învățămînt, programele, manualele — rămîne un singur factor de care depind asemenea situații diferențiate — și anume, calitatea muncii profesorilor, a colectivului didactic.

Multe învățăminte ar desprinde colectivele didactice ale școlilor dacă ar analiza modul cum s-au prezentat elevii respectivi la examenele din acest an. S-ar desprinde în primul rînd experiența bună a profesorilor care au dat o pregătire corespunzătoare elevilor lor. Ar reieși în același timp și alte concluzii care ar determina îmbunătățirea muncii, lichidarea unor lipsuri în modul de organizare și desfășurare a activității instructiv-educative cu elevii, în felul cum a fost îndrumată și controlată munca. Din această analiză s-ar desprinde și pîrghiile ce trebuie folosite pe viitor pentru a schimba situația în bine, pentru ca munca instructiv-educativă să înregistreze în noul an rezultate tot mai bune în toate școlile noastre.

În primul plan se situează calitatea muncii fiecărui profesor, modul cum el se pregătește pentru fiecare lecție, documentarea sa în specialitate, pasiunea sa pentru cunoașterea tot mai profundă a specialității sale, dorința lui de a fi la curent cu tot ce este nou în domeniul disciplinei pe care o predă. Această documentare și informare bogată îi va da posibilitatea să înțeleagă mai bine cerințele programei școlare, să desprindă ceea ce este *esențial* în cadrul științei pe care o predă, adică ceea ce trebuie să intre în cultura generală a omului societății socialiste, pe care îl formează în școală.

EUGEN BLIDEANU
director general în Ministerul Învățămîntului

(Continuare în pag a 7-a)

Milioane de cărți, milioane de flori

Cu cîteva zile înainte, au fost aduse în pachete uriașe, debarcate la porțile școlilor și depozitate cu grijă într-o încăpere anume. Apoi, dimineața, dis-de-dimineață, oameni grijulii, umblînd tăcuți pe coridoarele curate, cu vopseaua mirosind a proaspăt, au desfăcut pachetele, au împărțit cărțile în teancuri și le-au așezat în clasele curate, la fiecare capăt de bancă.

Între multele mari minuni ale vieții sînt unele modeste, simple și esențiale. Dintre acestea, poate, miracolul cel mai de seamă sînt cărțile. Ele păstrează, adună și transmit de la o generație la alta strălucirile de foc ale inteligenței umane. În ele s-au strîns, diamant cu diamant, comorile științei. Iar civilizația nu și-a putut înfăptui minunile decît apelînd la ajutorul acesta fragil și formidabil al filelor de carte.

Sînt cărți și cărți. Cărțile de școală au felul lor anume de a fi. Abecedarul, ca o jucărie cuminte, cu litere mari și poze multe, cartea de citire cu istorioare scurte, pe placul fanteziei și candorii copilărești, apoi, crescînd din clasă în clasă, o dată cu vîrsta copiilor, cărțile care vin din ce în ce mai aproape de porțile gigantice ale științei.

Între aceleași mari minuni modeste și simple dar esențiale, pe care viața nu le poate ignora, sînt și florile. Poate pentru că florile reprezintă aspirația general umană spre frumos și puritate. În cupele gingașe ale corolelor, în transparența albă, sau roșie, sau albastră a petalelor, în frăgezimea tulpinilor subțiri și înalte regăsim parcă referiri la cele mai nobile dintre sentimentele noastre.

Anul acesta, la festivitatea deschiderii cursurilor, Partidul Comunist a oferit copiilor de școală milioane de cărți. Iar copiii au dăruit profesorilor lor milioane de flori. Îmi pare a fi, acesta, un schimb simbolic. Cărțile pe care le primesc copiii astăzi sînt ca o garanție pentru orizonturile de cultură ale generațiilor viitoare. Ele vor fi mereu alături, la îndemîna tuturor copiilor, ca aerul și ca apa. Din ele vor putea culege elevii acea știință pe care drumul spre culmile comunismului o impune. Iar florile — un semn al principiilor străbătute de noblețe și puritate după care vor fi educați acești copii meniți să trăiască și să crească sub lumina eticii comuniste.

Copii primind cărți, copii înmînînd flori. Imagine esențială a primei zile de școală din viața Republicii Socialiste România. Un schimb cu simboluri de amplă rezonanță.

OCT. BUZESCU

CONSFĂTUIRILE RAIONALE

Dezbaterile purtate în consfătuirile din acest an ale cadrelor didactice au fost axate cu prioritate pe sarcinile de mare răspundere ce revin şcolii şi slujitorilor ei din documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. Exprimîndu-şi adeziunea deplină faţă de istoricele hotărîri adoptate de Congres. Corpul didactic din întreaga ţară a discutat asupra căilor şi mijloacelor prin care munca instructiv-educativă se poate ridica pînă la înălţimea exigenţelor societăţii noastre socialiste. Atît în şedinţele plenare cît şi în lucrările pe secţii, în referate ca şi în cuvîntul participanţilor la discuţii, sarcinile legate de instruirea şi educarea tinerei generaţii au fost strîns legate de imperativul patriotic al sporirii contribuţiei şcolii la opera de desăvîrşire a construcţiei socialismului.

■

În consfătuirea cadrelor didactice din raionul Cîmpeni s-a subliniat în mod deosebit importanţa majoră pentru munca de educaţie a documentelor Congresului al IX-lea al partidului, menţionîndu-se că spiritul acestora trebuie să lumineze întreaga activitate a corpului didactic, constituind un permanent izvor de înnoire, de creaţie pentru fiecare învăţător şi profesor. Mulţi dintre participanţii la discuţie au împărtăşit colegilor lor preocupările în această direcţie ale colectivelor în care muncesc. Au stîrnit, de pildă, interes cele spuse de profesorul *Gheorghe Oneică*, secretarul organizaţiei U.T.C. de la Liceul din Baia de Arieş, care a făcut cunoscute unele acţiuni din planul de măsuri al Comitetului U.T.C. şi al conducerii şcolii legate de educaţia patriotică a elevilor, de modul în care aceasta se răsfrînge asupra întregii lor comportări.

Din problematica largă, poate chiar prea largă a consfătuirii ne vom opri, în rîndurile de faţă, asupra cîtorva din aspectele concrete ale muncii profesionale care îi preocupă cu deosebire pe învăţătorii şi profesorii din şcoli. Unul din aceste aspecte îl constituie grija pentru propria lor pregătire şi perfecţionare. Aşa cum s-a arătat în consfătuire, numeroase cadre didactice din raion au făcut lucruri merituoase în această privinţă. Cu toate acestea, au spus participanţii la discuţii, cele realizate pînă acum nu sînt suficiente pentru sarcinile mari care stau în prezent în faţa şcolii. Ei au subliniat, pe bună dreptate, că nivelul ridicat de pregătire al elevilor, cerut de documentele partidului, este condiţionat în primul rînd de pregătirea politico-ideologică şi de specialitate a celor care asigură această pregătire. Or, în această direcţie există încă un cîmp larg de muncă atît pentru fiecare învăţător şi profesor, cît şi pentru cei care au datoria să înlesnească şi să sprijine continua lor perfecţionare. Mulţi vorbitori au insistat cu deosebire asupra obligaţiilor ce revin fiecărui slujitor al şcolii în direcţia autoperfecţionării lui. Într-adevăr, oricîte cursuri s-ar organiza pe plan central şi local, acestea nu pot avea decît un caracter orientativ. Centrul de greutate al acţiunii de perfecţionare rămîne pregătirea individuală realizată zi de zi de către fiecare învăţător şi profesor. A-i îndruma, a-i ajuta să realizeze această pregătire, au fost de părere participanţii la discuţii, este una din obligaţiile tuturor celor cărora le revin răspunderi pe această linie. Unii vorbitori au arătat, pe bună dreptate, că nu este suficient să doreşti să fii la curent cu ce este nou în domeniul specialităţii tale, să cauţi să-ţi perfecţionezi metodele de activitate, dacă preocupările proprii în această privinţă nu sînt susţinute şi sprijinite de toţi factorii care concură la aceasta. Or, nu întotdeauna învăţătorii şi profesorii din raionul Cîmpeni au la dispoziţie materialele ce le sînt necesare. Mulţi dintre participanţii la consfătuire au semnalat, de pildă, faptul că în raion nu ajung nici măcar cîteva exemplare din metodicile tipărite de Editura didactică şi pedagogică.

În condiţiile de muncă ale cadrelor didactice din Ţara Moţilor, care nu sînt prea uşoare, impresionează în mod deosebit devotamentul şi abnegaţia cu care muncesc mulţi slujitori ai şcolii, începînd cu organele raionale de îndrumare şi terminînd cu învăţătorii din şcolile situate pe crestele munţilor. Lucrările consfătuirii au reliefat pregnant, de pildă, dorinţa unor cadre didactice din Arieşeni, Avram Iancu, Lupşa, Albac şi multe alte localităţi de a-şi desfăşura munca în chip creator, de a da elevilor o pregătire corespunzătoare.

Căutînd să contribuie la rezolvarea judicioasă a problemelor învăţămîntului din raionul lor, neprecupeţindu-şi nici un efort pentru ridicarea nivelului muncii pe care o desfăşoară, învăţătorii şi profesorii din şcolile Ţării Moţilor sînt hotărîţi să obţină, în acest nou an de activitate, succese tot mai mari în îndeplinirea sarcinilor puse de partid în faţa învăţămîntului.

ION BARNĂ

■

Dintre problemele care au format obiectul dezbaterilor în recentele consfătuiri ale cadrelor didactice, cea referitoare la modul şi metodica folosirii materialului didactic în scopul sporirii eficienţei lecţiei întrunea toate condiţiile pentru o confruntare largă a opiniilor, a experienţelor. Şi într-adevăr, în lucrările consfătuirilor din regiunea Hunedoara, această confruntare s-a realizat într-un spirit şi într-un climat optim. Ceea ce a caracterizat, de pildă, discuţiile din secţii ale cadrelor didactice din raioanele Orăştie, Hunedoara şi Alba Iulia a fost modul concret, la obiect, al diferitelor luări de cuvînt, interesul manifestat de participanţii la dezbateri pentru a-şi spori cunoştinţele legate de metodica folosirii materialului didactic. În legătură cu aceasta este demn de menţionat faptul că, cea mai mare parte a timpului destinat lucrărilor pe secţii a fost afectat problemelor generate de folosirea la lecţii a mijloacelor moderne, audio-vizuale (filmul, diafilmul, diapozitivul, discul, banda de magnetofon), apreciate în unanimitate ca deosebit de actuale. Este adevărat că aceste probleme n-au fost rezolvate în întregime. Cu toate acestea contactul experienţelor bune, discuţiile asupra multiplelor aspecte legate de folosirea materialului didactic modern au fost generatoare de preocupări care-şi vor spune cuvîntul în activitatea practică ulterioară a cadrelor didactice. Tocmai de aceea unii dintre participanţii la dezbateri au subliniat necesitatea de a se include în planul de activitate din acest an şcolar al comisiilor metodice probleme legate de folosirea materialului didactic modern, de crearea unor noi tipuri de astfel de material, de studierea eficienţei materialelor didactice confecţionate pe plan local, de cercetarea unor tipuri de materiale didactice folosite în alte ţări.

În legătură cu aceasta menţionăm că la consfătuirile din regiunea Hunedoara s-au prezentat noi tipuri de material didactic create şi confecţionate de învăţători şi profesori şi s-au purtat discuţii în privinţa rezultatelor obţinute de cei care le-au experimentat. Astfel, profesorii de istorie de la Liceul din Orăştie au prezentat colegilor lor din celelalte şcoli ale raionului un tip de hartă magnetică utilizabilă larg, la toate lecţiile şi în plus destul de uşor de confecţionat. La Alba-Iulia, profesoara Letiţia Contor a întocmit 4 volume de albume privind istoria muzicii, folosite cu foarte bune rezultate în predarea acestei discipline la clasa a X-a. Materiale interesante create pe plan local s-au prezentat şi la celelalte consfătuiri din regiunea Hunedoara.

Interesul pentru folosirea materialului didactic modern, pentru crearea de noi tipuri de material didactic manifestat de învăţătorii şi profesorii şcolilor din această regiune este ilustrativ pentru ecoul larg pe care l-au stîrnit în rîndurile lor cerinţele puse de Congresul al IX-lea al P.C.R. în faţa şcolii din România socialistă. Aşa se explică de altfel şi exigenţa manifestată de ei faţă de modul în care organele de resort s-au ocupat pînă acum de înzestrarea şcolilor cu material didactic. Participanţii la consfătuire au cerut întreprinderilor care pregătesc material didactic un mai înalt spirit de răspundere pentru confecţionarea şi trimiterea în şcoli a acestui material.

C. R.

■

Dezbaterea temei „Munca de educare a elevilor şi exemplul personal al educatorului" a constituit, pentru sutele de învăţători şi profesori adunaţi la consfătuirea din raionul Sighişoara, un minunat prilej de a analiza cu spirit de răspundere sarcinile izvorîte pentru ei din documentele Congresului al IX-lea al partidului, de a stabili căile şi mijloacele prin care pot contribui la formarea omului nou, capabil să răspundă înaltelor cerinţe ale societăţii socialiste.

Referatul prezentat în consfătuire a subliniat că slujitorii şcolii au datoria să fie, prin întreaga lor activitate, prin atitudinea lor faţă de muncă, prin comportarea lor, exemplu edificator pentru copii şi tineri. Această idee a fost susţinută şi de participanţii la discuţii. „Elevii observă în permanentă — a spus profesorul *Emil Giurgiu*, directorul Liceului nr. 1 din Sighişoara — atitudinea noastră în şcoală, atitudinea pe care o avem faţă de îndatoririle noastre. Şi nu numai atît: ei observă şi atitudinea noastră în viaţă. Îi interesează părerea profesorului asupra diferitelor evenimente, modul cum se comportă cu oamenii, ţinuta lui, chiar şi modul cum se îmbracă. Şi cred că cea mai mare bucurie pentru profesor este de a şti că el reprezintă pentru elevii săi un model demn de urmat. Dar aceasta implică şi răspunderi foarte mari şi trebuie să ne gîndim în permanenţă că fiecare cuvînt, fiecare act, fiecare gest al nostru are o înrîurire nemijlocită asupra celor pe care îi creştem.

Elevii, a spus profesorul *Vasile Damian*, sînt dornici să afle cît mai multe lucruri noi, să fie la curent cu toate cuceririle ştiinţei şi culturii într-un cuvînt, să fie în pas cu viaţa. Iar noi avem datoria să răspundem dorinţei lor nestăvilite de cunoaştere. Lecţiile noastre, orele de dirigenţie, trebuie să fie mai strîns legate de viaţă, să aibă un mai bogat conţinut educativ.

Pornindu-se de la această cerinţă, în consfătuiri s-au făcut şi o serie de propuneri legate de asigurarea tuturor condiţiilor pentru o cît mai bună educare a elevilor. S-a arătat astfel că ar fi bine să se introducă, în clasele mari, ore de istoria artelor şi istoria filmului, să se alcătuiască mici muzee şcolare sau expoziţii volante, toate menite să contribuie la pregătirea multilaterală a elevilor.

Trebuie menţionat că discuţiile din cadrul consfătuirii n-au adîncit toate aspectele principale ale temei luate în dezbatere. În bună parte acest lucru se datoreşte — aşa cum au considerat şi participanţii la consfătuire — faptului că timpul afectat dezbaterii unei teme atît de importante a fost prea scurt. Referatul a ridicat pe multe pagini numeroase aspecte legate de această temă, constituind o bună bază de discuţii. Din cauza lipsei de timp, însă, o serie de probleme n-au putut fi temeinic dezbătute, discuţiile mărginindu-se uneori la generalităţi, la enumerarea de fapte.

În ansamblu, totuşi, lucrările consfătuirii din Sighişoara au dat profesorilor şi învăţătorilor prilejul de a se gîndi mai profund, cu mai mult spirit de răspundere la sarcinile mari pe care sînt chemaţi să le aducă la îndeplinire în noul an şcolar.

M. ROBEA

■

Consfătuirile raionale din acest an ale cadrelor didactice au arătat, ca şi în trecut, cît de utilă este dezbaterea comună a problemelor muncii din şcoală, ce contribuţie importantă poate să aducă această dezbatere la tot mai buna rezolvare a sarcinilor şcolii. Ea a scos însă în evidenţă, o dată mai mult, şi faptul că discuţiile sînt rodnice, permit exemplificări bogate, atunci cînd ordinea de zi a consfătuirii, tematica ei, este mai restrînsă, cu alte cuvinte atunci cînd există răgazul pentru o tratare multilaterală şi sub aspecte diferite a problemelor.

Tineri învăţători şi profesori într-o pauză a consfătuirii din raionul Cîmpeni

Şcoala din Mircești

Există locuri ce nu mai pot fi despărţite de personalitatea artiştilor care le-au cîntat. Aşa sînt Mirceştii, pe care i-am cunoscut încă din copilărie, din versurile lui Alecsandri şi unde în aceste zile au avut loc impresionante festivităţi închinate comemorării a 75 de ani de la moartea poetului.

Aici, pe aceste meleaguri atît de dragi lui, Alecsandri a vrut să dureze şi o şcoală pentru fiii ţăranilor. La Arhivele statului am descoperit recent un dosar inedit (Dos. nr. 1876 din 1896), cuprinzînd o serie de date interesante cu privire la înfiinţarea, din dorinţa şi din dotaţia lui Vasile Alecsandri, a unei şcoli care să fie dată spre folosinţă copiilor de săteni din Mircești şi din cătunele învecinate, Iugani şi Teţcani. Din suma lăsată în acest scop şcoala a fost înălţată de către soţia poetului în piaţa de lîngă curtea conacului din Mircești. În actul de înfiinţare a şcolii se prevedea că „aceasta va purta numele marelui poet naţional şi nu o va putea înstrăina, nici a-i schimba destinaţia".

Clădirea — relativ mare pentru o şcoală sătească din acea epocă — dispunea de şase încăperi cu o sală la mijloc şi poseda mobilier complet pentru clase şi cancelarie, precum şi o bibliotecă, cuprinzînd în special literatură beletristică şi dicţionare.

Un fapt interesant legat de înfiinţarea acestui aşezămînt şcolar aduce în lumină o latură mai puţin cunoscută a gîndirii şi preocupărilor bardului de la Mircești — ideile lui pedagogice. Într-adevăr, printr-un act special de dotaţie a şcolii, alcătuit pe baza indicaţiilor testamentare ale poetului, Paulina Alecsandri dăruieşte acesteia 40 de prăjini (71 ari) de pămînt arabil, cu menţiunea ca aici să se facă în fiecare an semănături de diferite specii de plante, de cultivarea cărora să se ocupe copiii, conduşi de învăţători. Pe acelaşi teren se afla şi o mică plantaţie de duzi, iar şcolii i-au fost dăruite seminţe selecţionate de viermi de mătase, cu scopul „de a se deprinde copiii din şcoală cu cultura lor". Pe baza aceluiaşi legat lăsat de Vasile Alecsandri sînt dăruiţi şcolii şi 10 stupi, pentru ca elevii să se ocupe şi cu stupăritul.

Faptul că a ţinut să întemeieze o şcoală şi să asigure copiilor, în cadrul ei, şi condiţii pentru o activitate practică dovedeşte că Vasile Alecsandri se situa pe o poziţie înaintată în domeniul pedagogiei, influenţat fără îndoială şi de activitatea multilaterală a cărturarului şi pedagogului Ion Ionescu de la Brad.

Astăzi, cînd numai în raionul Fălticeni, din care fac parte acum şi Mirceştii, au fost date în folosinţă în ultimii ani aproximativ 100 de şcoli, cînd la baza învăţămîntului nostru se află principiul unei strînse legături între teorie şi practică, asemenea muguri ai unei concepţii noi în învăţămînt prezintă un interes deosebit pentru cercetătorul în domeniul istoriei pedagogiei. Cu atît mai mult cu cît ele relevă laturi noi ale preocupărilor unui mare poet.

Lector univ. NICOLAE CEACHIR
candidat în ştiinţe istorice

OAMENI DE ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

DESPRE PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Academician
ALICE SĂVULESCU

Aducerea la zi a materialului de predare

Documentele Congresului al IX-lea al Partidului se ocupă pe larg de restructurările ce vor trebui să aibă loc în învățămîntul de cultură generală. Acest fapt este foarte firesc, deoarece în societatea noastră socialistă, școala reprezintă un izvor important de cultură și un factor de civilizație pentru toți oamenii muncii.

Măsurile care se vor lua pentru îmbunătățirea învățămîntului de cultură generală trebuie să aibă în vedere, după părerea mea, două elemente importante: criteriile care stau la baza materiei de predare și cadrele care vor fi folosite.

Biologia este o disciplină fundamentală, deosebit de importantă pentru cultura generală a fiecărui cetățean; cunoștințele generale de biologie sînt solicitate de multiple aspecte ale vieții cotidiene și în același timp contribuie la dezvoltarea gustului pentru armonie, pentru frumos.

Este de deosebită importanță ca în învățămîntul nostru de cultură generală studiul biologiei să fie axat pe concepția materialist-dialectică în înțelegerea fenomenelor complexe din natură. Pentru a aduce pe elevi să posede o înțelegere justă a fenomenelor vieții, disciplinele variate ale biologiei trebuie să fie bine proporționate, formularea lecțiilor să nu fie dogmatică, să păstreze cu rigurozitate adevărul științific și să fie adusă la puterea de înțelegere a tinerilor de vîrstă școlară. Privite sub acest aspect, programele disciplinelor de biologie din școala de cultură generală au nevoie să fie mult îmbunătățite.

Pentru cultura generală biologică a cetățenilor patriei noastre este importantă mai ales cunoașterea problemelor mari ale fenomenelor vieții. De aceea, materia de predare trebuie să nu intre în prea multe amănunte, în prea multe exemplificări, care nu fac decît să obosească mintea adolescenților și să-i predispună la învățarea pe de rost a unor elemente, în loc să-i conducă spre înțelegerea fenomenelor biologice generale și să le trezească interesul de a citi și alte materiale din acest domeniu, în afară de cărțile de școală.

O chestiune esențială în ceea ce privește studiul biologiei în școala de cultură generală o constituie aducerea la zi a materialului de predare. Consider că pot fi prezentate în școală, la nivelul de înțelegere al elevilor, problemele noi în legătură cu bazele eredității, cu substanțele care au rol în transmiterea caracterelor ereditare, problemele ciberneticii aplicate la biologie etc. S-a dat, de asemenea, prea puțină atenție, pînă în prezent, problemelor ecologiei, în care intervin fenomene deosebit de complexe și de interesante privind raporturile între plante și animale pe toată scara de organizare a acestora, ca și între ele și mediul extern. Multe aspecte de filogenie, de evoluție, ar putea să fie înțelese de către elevi, chiar cu bagajul de cunoștințe mai redus care se dă în școala de cultură generală, printr-o judicioasă prezentare a problemelor de bază ale ecologiei.

Este nevoie ca încă de pe băncile școlii să se cultive interesul elevilor pentru cunoașterea florei și faunei țării în general și mai ales a regiunilor mai apropiate. De aceea materialele din cărțile de botanică, zoologie, biologie generală ar trebui astfel organizate în manuale încît să dea o oarecare libertate profesorului și elevilor să caute exemple cît mai numeroase din regiunile apropiate, pe care le au adesea sub ochii lor, pe care le pot observa zilnic și în toate perioadele anului.

Experiențele de laborator trebuie să fie cît mai numeroase, să dea posibilitatea elevilor să facă observații precise, comparații judicioase și uneori chiar interpretări originale sau mici lucrări de sinteză.

Una din sarcinile învățămîntului de cultură generală este aceea de a-i da elevului o serie de cunoștințe despre bazele biologice ale tehnicii agricole, despre raionarea plantelor, despre zonarea diferitelor rase de animale, despre ridicarea producției la hectar etc. Profesorii de biologie pregătiți anterior au întîmpinat o serie de greutăți în această direcție, pentrucă nu au cunoscut suficient problemele biologice de bază ale agriculturii și, de cele mai multe ori, au trebuit să le dobîndească ulterior prin cursuri de perfecționare și prin lecturi proprii. Modul actual de organizare a pregătirii cadrelor oferă posibilitatea ca o serie de greutăți existente în trecut în acest domeniu să fie îndreptate. Institutele pedagogice din fiecare regiune, care pregătesc profesori pentru școlile generale, pot da studenților, pe lîngă cunoștințe de botanică, zoologie, igienă, geologie, cunoștințele biologice de bază pentru înțelegerea problemelor agricole din regiunea respectivă și ale agriculturii în general. Universitățile, care pregătesc cadre ce vor preda în special în licee, trebuie să aibă în vedere o pregătire mai temeinică a viitorilor profesori asupra aspectelor teoretice ale biologiei, cu cele mai moderne implicații ale acestora. Numai astfel profesorii vor putea să dezvolte interesul elevilor pentru cercetarea biologică și să le facă accesibile problemele noi care frămîntă în momentul de față pe cercetătorii biologi din lumea întreagă. Ar trebui deci ca acești profesori să aibă cunoștințe mai bogate despre situația cercetărilor de biologie, despre contribuția diferiților savanți la dezvoltarea cercetărilor de biologie, despre etapele mari prin care au trecut cercetarea de biologie și disciplinele acesteia în diferite timpuri.

Profesorii cei mai bine pregătiți, cu simțul pedagogic cel mai dezvoltat, sînt chemați să-și dea aportul și la îmbunătățirea manualelor de științe naturale. Cărțile de școală ar trebui să fie scrise într-un stil mai viu, mai atrăgător, să aibă planșe în culori și să cuprindă la sfîrșitul capitolelor mari unele probleme-chestionare de biologie, pe care elevii să încerce să le rezolve singuri. Ar fi bine ca manualele să-i îndrume pe elevii care manifestă un interes deosebit pentru biologie și către citirea unei bibliografii de specialitate, bineînțeles neobligatorie.

Există, datorită deosebitei atenții care se dă învățămîntului, condiții pentru ca deziderateie arătate în rîndurile de mai sus să fie atinse. Pe noi, cei ce ne ocupăm de ani de zile de cercetări în domeniul biologiei, ne interesează mult formarea tinerilor cercetători și de aceea așteptăm cu nerăbdare pe viitorii absolvenți ai învățămîntului de cultură generală cărora să le dăm în mînă, cu încredere, mijloacele ce le vor permite să descifreze în viitor fenomenele atît de complexe, dar deosebit de pasionante, ale lumii vii.

Prof. univ.
EDMOND NICOLAU

Contact cu cibernetica încă din învățămîntul mediu

Trăim în epoca puternicii revoluții tehnico-științifice mondiale care, fără îndoială, influențează în mod profund întreaga activitate. Tocmai de aceea, în Raportul Comitetului Central al P.C.R., prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al IX-lea al partidului, se arăta că „este imperios necesar ca industrializarea să se realizeze pe baza tehnicii celei mai avansate, să se asigure introducerea continuă în producție a celor mai noi cuceriri ale științei, acordîndu-se atenția principală mecanizării și automatizării proceselor de producție — condiție hotărîtoare a creării unei industrii și economii moderne". În continuare se arată că „Va trebui lărgită baza industriei electronice, deosebit de importantă pentru dezvoltarea în perspectivă a economiei, de ea depinzînd extinderea automatizării proceselor de producție în pas cu cerințele revoluției tehnico-științifice. În acest scop este necesar ca în învățămîntul superior tehnic și economic, în universități să se arate o atenție și mai mare electronicii și ciberneticii.

Specific procesului de învățămînt este faptul că rezultatele activității desfășurate în procesul de școlarizare își dau roadele mult mai tîrziu. Inginerul care activează astăzi din plin pe șantier a terminat institutul de învățămînt superior cu mulți ani în urmă — să zicem cu zece. Dar el a început învățămîntul de cultură generală acum 27 de ani. La cei 17 ani cît durează formarea unui specialist în cadrul școlarizării trebuie să adăugăm apoi perioada de formare în practică.

În trecut era cu putință ca programele școlare să sufere o transformare extrem de lentă, rămînînd practic neschimbate timp de decenii. Astăzi însă, viața ne obligă la o atitudine mult mai dinamică, adaptînd în permanență programele de învățămînt, astfel încît ele să pună bazele temeinice ale edificiului care este educarea unui viitor specialist.

Indicațiile deosebit de prețioase cuprinse în Raportul C.C. al P.C.R. prezentat la Congresul partidului arată clar că în procesul de școlarizare trebuie să se pună mai mult accent pe electronică și pe cibernetică.

Desigur că, an de an, programele școlare și manualele de învățămînt mediu s-au îmbunătățit permanent, astfel încît astăzi elevii obțin examenul de maturitate după ce și-au însușit o serie de cunoștințe de electronică. Ei cunosc astfel dioda, trioda, principiile fizice ale semiconductorilor, tranzistorul și posedă de asemenea unele noțiuni asupra undelor electromagnetice. Manualul cuprinde chiar și unele probleme referitoare la circuite electronice simple.

Dacă pentru moment electronica este prezentă într-o oarecare măsură în programele de învățămînt mediu, în schimb cibernetica este cu totul absentă. Se impune în mod imperios ca viitorul specialist de mîine, care va întîlni cibernetica în învățămîntul superior, fie că va urma un institut tehnic sau economic sau biologia sau medicina etc., să ia contact cu cibernetica încă din învățămîntul mediu. După părerea noastră, în învățămîntul de 12 ani se va putea organiza un curs special de cibernetică. Dar chiar pînă atunci aceste noțiuni pot fi transmise la cursurile de matematică, biologie, psihologie, fizică.

Cu cît aceste noțiuni vor fi mai repede incluse în bagajul de cunoștințe al elevilor, cu atît se va asigura o menținere la zi a informării elevilor, li se va stîrni interesul științific și ei vor fi pregătiți mai bine pentru învățămîntul superior.

Numai mergînd pe linia unei adaptări continue a programelor din învățămîntul mediu la necesitățile vieții se asigură eficiența deplină a învățămîntului mediu și a celui general — care în fond constituie baza oricărei specializări.

Solicitarea gîndirii matematice a elevilor din clasele I—III

Formarea gîndirii matematice a şcolarilor poate fi urmărită consecvent chiar de la predarea primelor noţiuni

Încercările experimentale de a reforma modul tradiţional de predare a matematicii au devenit tot mai insistente în ultimul timp. Din păcate rezultatele obţinute pînă acum sînt prea fragmentare şi de amănunt pentru a influenţa într-o măsură însemnată modul concret în care se însuşeşte în prezent matematica. Mai ales în clasele mici acest mod a rămas în esenţă tradiţional.

Colectivul nostru şi-a propus să întreprindă unele cercetări privind îmbunătăţirea predării aritmeticii în clasele mici, mai ales pe linia educării gîndirii matematice a elevilor. În articolul de faţă prezentăm unele concluzii privind modul în care este solicitată gîndirea copiilor de către manualele de aritmetică din clasele I—III.

În programa de învăţămînt, aritmetica este considerată, alături de limba română, „obiect de bază". Pe seama sa sînt puse o serie de sarcini importante în formarea elevilor. Ea trebuie să dea cunoştinţe şi să formeze deprinderea de a le aplica în practică, să contribuie la dezvoltarea tuturor proceselor psihice, dar mai ales a gîndirii logice şi matematice. În realizarea acestor sarcini un rol important revine problemelor, deoarece în conţinutul lor sînt materializate nu numai cunoştinţe şi experienţe de viaţă, ci şi importante capacităţi logice care se însuşesc pe această cale de către copii. Aşa se explică faptul că în clasele I—IV aproape jumătate din timpul consacrat lecţiilor de aritmetică este folosit pentru rezolvarea problemelor.

În programa şcolară se arată cu precizie şi căile pentru realizarea acestor sarcini : înţelegerea mersului operaţiilor aritmetice, lămurirea diferitelor cazuri de folosire a acestora, formarea unor deprinderi elementare de analiză. Este arătată, de asemenea, şi calea metodică: succesiunea şi gradarea dificultăţilor.

Cerinţele sînt precizate şi pe clase. În clasele I—II „elevii rezolvă principalele tipuri de probleme simple din domeniul fiecărei operaţii aritmetice. În clasa I se rezolvă probleme simple exprimate în formă directă, iar treptat, se introduc probleme cu două lucrări, apoi cu trei, ajungînd ca elevii din cl. a IV-a să rezolve probleme privind cele patru operaţii cu cîte 4—6 lucrări".

Veriga principală în dezvoltarea gîndirii matematice o constituie aşa-zisele probleme tip, pe care programa le deosebeşte de cele „obişnuite". Primele sînt acele probleme „a căror rezolvare necesită procedee speciale" : probleme care fac apel la regula de trei simplă, la împărţirea în părţi proporţionale, probleme de mişcare, de aflare a unei necunoscute prin cunoaşterea diferenţei dintre două mărimi etc." Cele obişnuite sînt şi ele tipuri, dar „tipuri de probleme simple din domeniul fiecărei operaţii aritmetice".

Probleme obişnuite şi probleme tip

La o analiză mai atentă a programei şi a manualelor de aritmetică constatăm însă că graniţa dintre problemele tip şi cele obişnuite în mod practic dispare. De exemplu, aflarea unei necunoscute prin cunoaşterea diferenţei dintre două mărimi se poate exprima matematic sub forma a—b = x. Dar problemele de această formă constituie un tip, atunci şi cele formulate astfel : a + b = x ; a × b = x ; a : b = x sînt de asemenea probleme care intră în categoria tipului. Pe de altă parte, indiferent de procedeele de rezolvare ce se însuşesc, nici o problemă nu se poate rezolva fără un anumit număr de lucrări. Şi atunci ce probleme putem cataloga în categoria celor obişnuite şi ce probleme în categoria tip ?

Rămînînd la indicaţiile din conţinutul programei am putea considera în cadrul problemelor obişnuite în clasa I ca probleme de tip 1 pe cele cu o singură lucrare, de tip 2 pe cele cu 1—2 lucrări, de tip 3 pe cele cu 2—3 lucrări; în clasa a II-a ca probleme de tip 3 pe cele cu 2—3 lucrări; în clasa a III-a ca probleme de tip 4 pe cele cu 3—4 lucrări şi de tip 5 pe cele cu 4—5 lucrări.

Luînd de bun criteriul numărului de lucrări şi în aprecierea gradului de dificultate al unei probleme să trecem acum la analiza manualelor de aritmetică din clasele I—III şi să vedem în ce măsură corespund ele conţinutului şi spiritului programei privind dezvoltarea gîndirii matematice.

În manualul de aritmetică pentru clasa I, 70,7 la sută din probleme au o singură lucrare, 25 la sută au două lucrări, 4,3 la sută au trei lucrări. La clasa a II-a 61,7 la sută au o singură lucrare, 27,1 la sută au două lucrări, 9,7 la sută au trei lucrări, 1,5 la sută au patru lucrări. La clasa a III-a 42,4 la sută au o singură lucrare, 14,5 la sută au două lucrări, 21,1 la sută au trei lucrări, 16,4 la sută au patru lucrări, 5,6 la sută au cinci lucrări. Datele de mai sus ne permit unele constatări. Astfel, în clasa I, a II-a şi într-o mare măsură a III-a sarcina dezvoltării gîndirii elevilor cade mai ales în seama problemelor cu o lucrare. Aceste probleme sînt de tipul : $a + b = x$, $a - b = x$, $a \times b = x$, $a : b = x$. De fapt e vorba de relaţiile posibile între doi termeni. Întrebarea care se pune este următoarea : ce grad de dificultate prezintă aceste probleme în raport cu exerciţiile ? Justifică conţinutul lor ponderea pe care ele o au în manuale (din 806 probleme conţinute în manualele din clasele I—III 476 — deci 59 la sută — au o singură lucrare), sau rolul lor principal, dacă nu exclusiv, este acela de a întări deprinderile, de a opera cu numere pe baza repetării problematizate a conţinutului exerciţiilor ? Noi credem că ponderea lor în manuale este exagerată.

S-ar putea obiecta totuşi că aceste probleme sînt numai o verigă în pregătirea celor cu mai multe lucrări, fiind astfel în spiritul programei. Afirmaţia este exactă, numai dacă ele ar avea într-adevăr o continuitate reală, pregătind alte trepte ale gîndirii matematice. Răspunsul la această problemă poate fi obţinut în mod concludent prin înfăţişarea pe un grafic a tuturor problemelor din cele 3 clase pe care le analizăm şi raportarea lor la numărul de lucrări pe care-l solicită. Făcînd această operaţie migăloasă am obţinut o curbă neregulată care indică o dezordine evidentă în „ordinea" tipurilor de probleme. Acest fapt dovedeşte clar că din punctul de vedere al eşalonării dificultăţilor, al solicitării gîndirii elevilor, manualele de aritmetică din clasele I—III sînt încă diferite.

S-ar mai putea obiecta că eşalonarea neregulată nu contravine cerinţei formulate de programă privind gradarea dificultăţilor, deoarece ea nu exclude pregătirea psihologică gradată. Observaţia ar fi exactă numai în cazul cînd curba ar avea o formă raţională, rod al experimentării sau al aplicării unei anumite concepţii privind învăţarea — ceea ce nu este cazul. Pe de altă parte, problemele repetate, dar fără sistem şi preocupare specială pentru fixarea experienţei dobîndite din rezolvarea lor, nu se fixează în mintea copiilor. Cercetările psihologice dovedesc acest lucru fără putinţă de tăgadă. Desigur, nu ar fi lipsită de interes organizarea unui experiment care să modeleze poziţia problemelor noi în contextul celorlalte pentru a stabili în mod riguros posibilităţile de fixare şi însuşire pe care le oferă eşalonarea existentă, dar şi aşa sînt motive suficiente, după noi, pentru a considera gradarea dificultăţilor cerută de programă numai o intenţie.

Scopul fundamental — însuşirea gîndirii matematice

Aşadar, cerinţa formulată în programa şcolară de a se dezvolta gîndirea matematică a elevilor prin probleme nu este luată în considerare într-un mod organizat de către manualele actuale. Nu însemnează totuşi că întocmirea lor este neraţională, ci numai că raţionalitatea lor nu vizează în primul rînd formarea gîndirii, ci însuşirea numerelor şi a diferitelor operaţii matematice cu ele. Explicaţia stă în faptul că altădată în clasele mici se urmărea un nivel de pregătire matematică suficient pentru nevoile zilnice ale omului, pentru socotelile şi calculele sale mărunte, mai ales pentru negoţ, meşteşugărie etc. şi trebuie spus că manualele se achitau de această sarcină foarte bine. Linia lor logică nu avea în vedere gîndirea matematică propriu-zisă.

În momentul de faţă copilul nu mai studiază matematica pentru nevoile lui viitoare mărunte, în orice caz nu în principal pentru aceasta şi din acest motiv vechiul sistem de alcătuire a manualelor este depăşit. El trebuie înlocuit cu altul care să-şi propună ca scop în primul rînd însuşirea gîndirii matematice.

Dar dacă manualele actuale nu corespund într-o serie de privinţe sarcinilor noi ce stau în faţa şcolii pe linia modernizării predării matematicii, ele sînt la fel de depăşite şi din alt punct de vedere : acela al utilizării raţionale a potenţelor bio-psihologice ale copilului. Punerea accentului pe deprinderi de calcul şi operaţie şi subordonarea problemelor care trebuie să dezvolte gîndirea copilului fac ca aceste cerinţe să însemneze din punct de vedere psihologic inversarea raportului normal dintre deprindere şi gîndire. Or, în însuşirea matematicii gîndirea trebuie să fie pe primul loc, mai ales gîndirea creatoare. Este de presupus că subordonarea deprinderilor de a opera cu numere unor sarcini de gîndire care să solicite o pronunţată participare creatoare din partea elevilor va facilita însăşi calitatea şi trăinicia deprinderii de a opera cu numere.

În legătură cu aceste constatări şi încercînd o soluţie, colectivul nostru şi-a pus două probleme : 1.) stabilirea unui criteriu mai riguros pentru aprecierea gradului de dificultate al unei probleme şi 2). eşalonarea lor în funcţie de acesta.

Pentru programă gradul de dificultate este dat de numărul de lucrări necesare spre a rezolva o problemă. Dar acest criteriu este departe de a fi satisfăcător (deşi mărirea numărului de termeni sporeşte în principiu dificultatea de a rezolva o anumită problemă). Aşa de exemplu este posibil ca probleme cu 2 lucrări, să fie mai grele decît altele cu 3 lucrări, sau ca probleme cu 3 lucrări să fie mai grele decît altele cu 4 lucrări etc. În cadrul problemelor cu acelaşi număr de lucrări dificultăţile pot fi şi ele foarte diferite. Apare deci limpede caracterul relativ al criteriului propus de programă, precum şi posibilitatea existenţei altora care ar putea fi luate în consideraţie la eşalonarea problemelor după gradul lor de dificultate, ca de exemplu numărul termenilor necunoscuţi, tipurile de enunţ etc. De aceea înţelegerea noţiunii de dificultate, a criteriului de judecare a mărimii ei ni s-a părut de primă importanţă pentru înţelegerea sensului cercetării noastre.

Un criteriu important : gradul de noutate a problemelor

Oricine este familiarizat cu aritmetica ştie că varietatea problemelor existente în cadrul ei este foarte mare, practic nelimitată. Cu o anumită aproximaţie ele pot fi eşalonate în funcţie de gradul de dificultate pe care-l prezintă în mod obiectiv, deci şi pentru creerul copilului. O astfel de operaţie ar fi foarte utilă, dar realizarea ei depăşeşte intenţia noastră actuală, deoarece pentru a păşi într-un domeniu mai înalt al abstracţiei matematice nu este nevoie să fie însuşite toate tipurile de probleme. Pe de altă parte cu fiecare nivel de abstracţie însuşit se măresc şi posibilităţile de a înţelege şi rezolva probleme domeniului deja parcurs.

Rezultă în cele din urmă două idei: putem privi problemele de aritmetică ce se predau în clasele I—III în sine, ca tipuri de probleme ce pot fi eşalonate raţional în vederea dezvoltării cu adevărat a gîndirii şi deprinderilor matematice, dar le putem privi în acelaşi timp şi ca momente pregătitoare, înlănţuite pentru deschiderea perspectivei spre însuşirea altor discipline matematice, pentru parcurgerea altor nivele de abstracţiune pe care urmează să şi le însuşească elevul mai tîrziu. În acest caz ni se pare util să eşalonăm riguros problemele din aritmetica de clasa I după gradul lor de noutate astfel încît să existe o legătură între ele, dar şi între clasele I şi a II-a. Criteriul în acest caz este dictat întotdeauna de ceea ce va urma, de specificul etapelor ce vor veni.

Aşadar, noi am optat într-o primă etapă a cercetării noastre pentru o tipologie a problemelor de aritmetică pentru clasele I-III după gradul de noutate pe care îl prezintă fiecare problemă în raport cu cele precedente şi cu cele următoare. Aceasta deoarece gradul de noutate indică din punct de vedere didactic destul de fidel şi gradul de dificultate a unei probleme pentru copil.

Analizînd din acest punct de vedere manualele amintite am obţinut următoarea situaţie : din cele 260 de probleme cîte conţine manualul de aritmetică pentru clasa I, numai 28 sînt noi, restul se repetă. În clasa a II-a din 327 sînt noi, în sensul că nu se repetă nici în manualul de clasa a II-a nici în cel de clasa I, un număr de 64 de probleme. In clasa a III-a din 219 probleme 57 sînt noi.

A doua operaţie care ni s-a părut necesară a fost de a identifica poziţia fiecărui tip în manual, pentru a vedea în ce măsură este pregătit de antecedente şi în ce măsură experienţa căpătată prin rezolvare se valorifică ulterior. Rezultatele obţinute în urma acestei analize ne-au permis o serie de constatări interesante : repartiţia lor anarhică, ponderea exagerată a problemelor cu o singură lucrare şi cu un rol minor în însuşirea matematicii.

Trecînd la cea de a doua chestiune pe care ne-am propus s-o tratăm în acest articol — aceea a eşalonării problemelor în funcţie de gradul lor de noutate — ne-am lovit de o greutate specială din pricina numărului prea mare de probleme noi. În acest caz o nouă organizare a predării aritmeticii în clasele I—III, luînd de bun volumul programei şcolare şi conţinutul manualelor, ar cere pregătirea fiecărui tip de problemă, eşalonarea şi gradarea lor reală pentru a respecta astfel vechi principii didactice, mai exact cerinţe ale dezvoltării gîndirii umane.

Dar a pregăti un număr de 149 tipuri de probleme este o sarcină prea grea pentru primele 3 clase şi poate nici nu este necesar deoarece însuşirea lor separată nu este justificată de gradul de noutate pe care îl conţin. Analiza mai atentă a lor ne-ar duce la un număr mult mai mic de tipuri, cca 20—30, care ar urma să fie minuţios pregătite, restul problemelor ar apare ca variante ale unor veritabile tipuri, justificate prin conţinut. Ele ar trebui prezentate treptat, independent de numerele, operaţiile şi noţiunile noi pe care şi le însuşeşte copilul în diferite capitole ale manualelor, dar bazîndu-se pe ele, subordonîndu-le sarcinii dezvoltării gîndirii matematice.

Reeşalonarea şi pregătirea specială a diferitelor tipuri de probleme va determina, desigur, progrese apreciabile în însuşirea aceluiaşi conţinut de cunoştinţe. Dar nu sînt singurele progrese pe care le aşteptăm. Dacă la această eşalonare vom avea în vedere şi alte măsuri, frontul progresului poate fi şi mai larg.

I. RADU, GH. CĂLUGĂRIŢA, E. GEORGESCU şi N. RADU

Temelia succesului (II)

● Controlul permanent al pregătirii lecţiilor de către elevi ● „Buletinul" lecţiilor iniţiale de recapitulare ● Întrebările — pîrghii de dirijare a proceselor cognitive ● Planificarea muncii independente.

Exigenţa susţinută şi consecventă, controlul permanent al pregătirii lecţiilor de către elevi constituie mijlocul fundamental de prevenire a rămînerii în urmă la învăţătură şi de activizare a elevilor în însuşirea cunoştinţelor. Observaţiile şi experienţa pedagogică demonstrează că la profesorul care pretinde elevilor de la început să înveţe temeinic, care ştie ce să ceară şi cum să ceară, aceştia se pregătesc cu seriozitate din prima zi de şcoală şi obţin rezultate din ce în ce mai bune în însuşirea cunoştinţelor.

Pentru ca verificarea cunoştinţelor să dea rezultatele scontate, este esenţial ca ea să se efectueze sistematic, să ducă la depistarea exactă şi la timp a lacunelor din cunoştinţele elevilor, să urmărească perseverent şi pe baza unei evidenţe precise lichidarea acestora. Realizarea unei astfel de sarcini cere din partea profesorului o preocupare permanentă pentru cunoaşterea amănunţită, precisă şi completă a stadiului însuşirii cunoştinţelor de către fiecare elev. Pentru aceasta nu este suficientă notarea cunoştinţelor, căci notele puse în catalog nu dau indicaţii precise asupra problemelor necunoscute de elevi şi nu pot asigura numai prin ele însele continuitatea controlului şi eficienţa acestuia. De aceea profesorii preocupaţi de însuşirea temeinică a cunoştinţelor de către elevi şi de înlăturarea la timp a „golurilor" constatate îşi fac „notări" suplimentare, fie sub forma unor însemnări concise pe probleme (temele principale predate în timpul trimestrului şi observaţii corespunzătoare asupra elevilor care au întîmpinat dificultăţi în însuşirea lor), fie sub forma unei evidenţe individuale a muncii elevilor cu rezultate slabe la învăţătură la obiectul respectiv. Şi într-un caz şi în celălalt, notările se fac sistematic, fiind urmate de măsuri concrete şi diferenţiate pentru înlăturarea lipsurilor, precum şi de controlul rezultatelor aplicării acestor măsuri. La anumite intervale de timp se verifică felul în care elevii şi-au remediat lacunele anterioare semnalate, prin intermediul lucrărilor de control sau prin verificarea orală obişnuită. Verificînd lecţia curentă, profesorul chestionează pe elevul în cauză şi din tema la care dovedise o pregătire nesatisfăcătoare. Întrebări de felul „să vedem cum te-ai pus la punct cu problema... ?" au un efect educativ puternic asupra elevilor, mobilizîndu-i la pregătirea temeinică a lecţiilor.

La prevenirea şi combaterea rămînerii în urmă la învăţătură, la înlăturarea la timp a golurilor din conştiinţele elevilor, la ridicarea neîntreruptă a nivelului învăţăturii pot aduce o contribuţie importantă şi lecţiile de sinteză şi recapitulare de la începutul anului şcolar. Pe lîngă faptul că reîmprospătează în mintea elevilor cunoştinţele fundamentale din anul precedent, care servesc de cele mai multe ori, drept „punte de legătură" cu noul material, ele dau posibilitatea să se constate cu exactitate nivelul de pregătire a tuturor elevilor, trăinicia cunoştinţelor, să se stabilească evidenţa iniţială a lacunelor existente.

In cadrul lecţiilor de recapitulare de la începutul anului şcolar se poate acorda totodată atenţie deosebită elevilor care au avut rezultate slabe la învăţătură în anul precedent, care au rămas repetenţi sau au promovat la limită. Ţinuţi sub un control pedagogic continuu şi ajutaţi să-şi lichideze lipsurile, aceştia capătă încredere în forţele proprii şi sînt stimulaţi pentru o muncă serioasă pentru remedierea lacunelor şi ridicarea nivelului de pregătire. Îmbinînd încrederea cu exigenţa, ajutorul cu controlul sistematic, profesorul poate crea în această etapă de început de an şcolar — mai mult ca oricînd — premize pentru îndreptarea situaţiei şcolare a elevilor slabi, pentru îmbunătăţirea muncii lor.

Lecţiile de recapitulare iniţială îşi ating menirea atunci cînd urmăresc nu numai să constate ce ştiu elevii şi dacă se pregătesc pentru lecţii, ci şi **cum învaţă.** Lecţiile de recapitulare ca şi lecţiile introductive au un rol deosebit în instruirea elevilor asupra metodelor de studiu, în consolidarea şi perfecţionarea deprinderilor şi priceperilor de muncă intelectuală, potrivit noilor cerinţe ale obiectului şi clasei respective.

In cadrul acestor lecţii putem determina activizarea intelectuală a elevilor, dezvoltarea capacităţii şi priceperii lor de a asimila critic şi independent cunoştinţele, de a „opera" cu ele în rezolvarea celor mai diverse probleme, de a le prelucra, căci numai o astfel de învăţare transformă cunoştinţele din premize potenţiale ale dezvoltării gîndirii în instrumente de dezvoltare intelectuală.

Intensificarea gîndirii elevilor şi deprinderea acestora cu o învăţare raţională se realizează prin însăşi desfăşurarea lecţiei, prin metodica verificării cunoştinţelor de către profesor. Fără a subaprecia necesitatea reproducerii exacte a unor date, definiţii, texte etc., profesorul trebuie să pună totuşi un accent deosebit în verificare pe gîndirea elevului, să creeze condiţii ca acesta să dea răspunsuri „productive", adică argumentate, pe baza unui plan independent de expunere, logic întemeiate etc. Întrebările puse de profesor devin astfel veritabile pîrghii de dirijare a proceselor cognitive ale elevilor. Experienţa didactică a profesorilor fruntaşi arată că verificarea cunoştinţelor poate îndeplini o asemenea funcţie care respectă anumite condiţii de bază. Astfel, se cere că problematica supusă verificării să nu fie fragmentată prea mult (îndeosebi la obiectele umanistice, ştiinţele naturii, geografie etc.), pentru a nu împiedica expunerea logică, închegată, a nu diminua activitatea independentă şi creatoare a elevului în elaborarea răspunsului. De asemenea se impune ca verificarea să provoace o intensă activitate de cunoaştere, solicitînd — după caz — diferite operaţii intelectuale şi procese psihice, utilizînd într-o proporţie cît mai largă întrebările care se adresează precumpănitor gîndirii. Profesorul trebuie să asigure o succesiune logică a întrebărilor pe baza căreia să se organizeze logic materialul, să se determine un anumit sistem al răspunsurilor ; totodată întrebările vor fi astfel formulate încît să stimuleze aprecierea critică a răspunsurilor din partea elevilor, analiza şi autoanaliza, participarea activă la dezbateri, tendinţa de perfecţionare.

Aceste trăsături ale stilului de muncă al profesorului în verificarea cunoştinţelor elevilor se imprimă stilului de muncă al elevilor şi au o influenţă considerabilă asupra reuşitei la învăţătură a acestora. Una din preocupările importante ale directorului şcolii şi diriginţilor este asigurarea caracterului sistematic, ritmic al examinării şi notării elevilor în cursul trimestrului. Este necesar să remarcăm de asemenea influenţa instructiv-educativă pe care o are aprecierea cunoştinţelor elevilor de către profesor prin notă şi prin analiza verbală. Utilizînd judicios metodele şi procedeele de apreciere a cunoştinţelor, profesorul poate obţine mobilizarea elevilor pentru însuşirea tot mai temeinică a cunoştinţelor, sădirea încrederii în forţele proprii, formarea capacităţii de autoapreciere, dezvoltarea spiritului critic şi autocritic.

Rezultatele la învăţătură ale elevilor sînt desigur influenţate şi de alte aspecte ale muncii instructiv-educative. Considerăm util a sublinia necesitatea planificării muncii independente a elevilor şi realizării sistematice a repetării şi consolidării cunoştinţelor. Desfăşurarea acestor activităţi la un nivel calitativ superior nu se poate înfăptui decît printr-o atentă elaborare a planificărilor calendaristice, prin prevederea din timp a problemelor ce vor fi încredinţate spre rezolvare elevilor în cadrul diferitelor teme, prin eşalonarea judicioasă a repetiţiilor şi fixarea tipurilor de lecţii utilizate în parcurgerea unui anumit capitol. În elaborarea planului general de muncă didactică pe parcursul primului trimestru şcolar şi schiţarea măsurilor necesare înfăptuirii sarcinilor didactice mai sus amintite, un rol deosebit îl are luarea în considerare, pe lîngă obiectivele generale ale programei şcolare, şi a condiţiilor concrete, particulare, ale fiecărei clase.

Una dintre sarcinile importante ale şcolii în primul trimestru este îndrumarea elevilor asupra organizării studiului individual atît prin lecţiile introductive cît şi prin orele de dirigenţie. În cadrul fiecărui obiect de învăţămînt este necesar să se facă instruirea amănunţită a elevilor asupra felului în care îşi pot pregăti lecţiile în mod eficient. Aceasta presupune o bună cunoaştere a elevilor, a stadiului de formare a deprinderilor şi priceperilor de muncă şcolară, precum şi a cerinţelor impuse în noul an şcolar de materialul ce va fi predat. Prin exerciţii speciale, în cadrul lecţiilor se realizează perfecţionarea continuă a acestor deprinderi şi priceperi. În studiul întreprins în această privinţă la liceul din Bicaz (între anii 1958—1963) am observat utilitatea instruirii elevilor asupra felului cum trebuie folosit manualul ca mijloc de însuşire şi consolidare a cunoştinţelor predate la lecţie şi ca bază a muncii independente de acumulare de noi cunoştinţe. Indicînd acestora cînd şi cum trebuie folosit manualul în pregătirea lecţiilor acasă (după recitirea caietului de notiţe şi înaintea efectuării temelor scrise), arătînd cum poate fi folosit „aparatul" metodic al manualului (întrebări, material grafic, teme etc) pentru precizarea celor învăţate şi formarea deprinderilor de autocontrol s-au obţinut îmbunătăţiri în pregătirea pentru lecţie a tuturor elevilor şi s-au înlăturat unele dintre cauzele principale ale insuccesului la învăţătură. Dintre procedeele folosite în cadrul diferitelor obiecte pentru orientarea elevilor asupra felului cum să folosească manualul în munca de pregătire menţionăm: analiza pe fragmente a textului din manual şi sublinierea ideilor principale, noţiunilor, datelor de reţinut etc.; citirea independentă a unor fragmente sau paragrafe din manual indicate de profesor în vederea rezolvării unor probleme sau întrebări formulate verbal sau în scris pe tablă ; compararea planului desprins în mod independent de elevi din expunerea profesorului cu textul manualului ş.a. Preocuparea fiecărui profesor pentru înarmarea elevilor cu specificul metodei de studiu potrivit fiecărui obiect de învăţămînt asigură eficienţa în munca de pregătire a elevilor. În cursul anului şcolar trecut, la Liceul nr. 3 din oraşul Bacău (clasa a V-a), această activitate s-a împletit cu organizarea unor ore de dirigenţie pe tema „Cum ne pregătim lecţiile". În cadrul acestor ore, diriginta a prezentat condiţiile generale necesare organizării corecte a muncii de învăţare — regimul, ordinea învăţării la diferite obiecte, a efectuării temelor orale şi scrise, felul în care-şi pot verifica singuri calitatea pregătirii etc. În afara indicaţiilor date elevilor diriginta a organizat convorbiri cu părinţii, dîndu-le indicaţii asupra felului în care pot contribui aceştia la îmbunătăţirea muncii elevilor. În acest fel, munca de îndrumare a elevilor capătă un caracter sistematic şi se sprijină pe toţi factorii ce pot contribui la reuşita la învăţătură. Prin elaborarea planului comun de activitate a şcolii şi organizaţiei de tineret şi copii, prin închegarea şi instruirea activului de elevi, prin organizarea activităţii în afară de clasă, într-un cuvînt prin organizarea judicioasă a activităţii educative, se creează — tot în cursul trimestrului I —condiţiile necesare mobilizării colectivului de elevi la o muncă susţinută, educării atitudinii conştiente faţă de îndatoririle şcolare, a simţului de răspundere ş.a.m.d.

Problemele subliniate în acest articol constituie doar unele din cerinţele principale ale organizării muncii instructiv-educative în cursul primului trimestru şcolar, cărora li se pot adăuga şi altele avînd drept scop asigurarea reuşitei la învăţătură a elevilor, ridicarea calităţii muncii instructiv educative.

Lector univ. VIRGIL RADULIAN

Lectură din noul manual

ÎN PAS CU CERINŢELE ACTUALE ALE ÎNVĂŢĂMÎNTULUI *)

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, eveniment de însemnătate istorică în viaţa poporului nostru, a făcut o profundă analiză ştiinţifică a întregii vieţi economice, politice, social-culturale a ţării. Succesele în învăţămîntul de toate gradele au fost amplu scoase în evidenţă. S-a încheiat generalizarea învăţămîntului de 8 ani, care a marcat o etapă nouă în istoria şcolii româneşti. În învăţămîntul mediu studiază în prezent de 12 ori mai mulţi elevi decît în anul 1938. În ultimii ani şcolile profesionale şi tehnice au calificat 285 000 de muncitori şi aproape 100 000 cadre cu pregătire medie. Învăţămîntul superior cuprinde de două ori mai mulţi studenţi decît în 1959 şi a dat în această perioadă economiei şi culturii peste 77 000 de specialişti.

Noul avînt al economiei şi culturii noastre socialiste impune ridicarea pe o treaptă şi mai înaltă a cunoştinţelor de cultură generală, ştiinţifice şi tehnice ale tuturor cetăţenilor patriei. În concordanţă cu această cerinţă, unul din obiectivele importante ale politicii partidului şi statului nostru îl constituie dezvoltarea şi perfecţionarea continuă a învăţămîntului de toate gradele, *„Şcoala* — se arată în Raportul prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român — *principalul izvor de cultură şi factor de civilizaţie, va cuprinde în ţara noastră în viitorii cinci ani aproape un sfert din populaţie.*" Se va extinde învăţămîntul mediu, care va cuprinde licee de cultură generală şi licee de specialitate. Va cunoaşte o largă dezvoltare învăţămîntul profesional, chemat să pregătească temeinic viitorii muncitori şi maiştri, capabili să mînuiască instalaţiile, maşinile şi utilajele perfecţionate de care dispun întreprinderile. Un accent deosebit se va pune pe învăţămîntul superior tehnic şi economic. Largi perspective deschide sublinierea din raport că: *„Dezvoltarea impetuoasă a ştiinţei şi tehnicii, creşterea volumului de cunoştinţe ce trebuie însuşite de elevi impun trecerea în următorii ani la pregătirea condiţiilor pentru mărirea duratei învăţămîntului obligatoriu*".

La îndeplinirea acestor sarcini mari şi importante, organele şi organizaţiile sindicale din şcolile de cultură generală şi din institutele de învăţămînt superior sînt chemate să aducă o cît mai mare contribuţie.

În centrul activităţii — îmbunătăţirea continuă a procesului instructiv educativ

Întreaga răspundere pentru asigurarea îndeplinirii de către şcoală a sarcinilor pe care le are, în raport cu gradul şi profilul de specialitate, revine, cum e şi firesc, conducerii acesteia. Organele sindicale, în componenţa cărora membrii de sindicat aleg de fiecare dată, învăţători, profesori, asistenţi, lectori, conferenţiari şi profesori universitari cu înaltă pregătire teoretică şi practică, au datoria ca sub conducerea organizaţiilor de partid să ajute îndeaproape şi efectiv la buna organizare şi desfăşurare a procesului instructiv-educativ, folosind mijloace şi metode adecvate specificului activităţii sindicale din şcoală.

Planificarea judicioasă a muncii în şcoală sau institut este o condiţie esenţială pentru îndeplinirea cu succes a obiectivelor şi sarcinilor puse de partid şi guvern în faţa lucrătorilor din învăţămînt. Pentru conducerile şcolilor şi institutelor sînt de un real ajutor în această privinţă părerile, sugestiile şi propunerile cadrelor didactice. Comitetele sindicatelor şi birourile grupelor sindicale trebuie să se ocupe îndeaproape de cunoaşterea sarcinilor ce se ridică la început de an şcolar şi pe parcurs şi să desfăşoare o susţinută muncă de popularizare a acestora în rîndurile cadrelor didactice, încît fiecare om să le cunoască şi să le însuşească temeinic, să propună măsuri pentru îndeplinirea lor în bune condiţiuni. Procedînd astfel comitetul sindicatului de la Liceul „Nicolae Bălcescu" din Capitală, de pildă a acordat conducerii şcolii un ajutor substanţial în buna organizare a activităţii pe anul de învăţămînt 1964—1965. Birourile grupelor sindicale îndrumate de comitet, au mobilizat cadrele didactice să studieze proiectul planului general de muncă al şcolii şi să se pregătească temeinic pentru dezbaterea lui în consiliul pedagogic. Aceasta a făcut ca şedinţa consiliului pedagogic să fie fructuoasă, cadrele didactice au propus măsuri pentru îmbogăţirea planului de muncă, care a devenit astfel un instrument important pentru conducerea şcolii în mobilizarea eforturilor colectivului la îmbunătăţirea procesului instructiv-educativ, pentru asigurarea bunei funcţionări a comisiilor metodice, ridicarea sistematică a nivelului de cunoştinţe de specialitate şi pedagogice ale profesorilor, desfăşurarea în bune condiţiuni a activităţii administrativ-gospodăreşti. În baza prevederilor planului, consiliul pedagogic a luat în dezbatere în cursul anului teme importante, analiza trimestrială a activităţii a fost mai temeinică, s-au adus îmbunătăţiri, pe baza propunerilor făcute de membrii de sindicat, organizării interasistenţelor şi lecţiilor deschise, metodelor de strîngere a legăturilor dintre şcoală şi părinţii copiilor. Prin mijloace asemănătoare contribuie la planificarea judicioasă a muncii în şcoală numeroase comitete ale sindicatelor. Profesorii de la Liceul „Vasile Alecsandri" din Galaţi, mobilizaţi de birourile grupelor sindicale, au făcut propuneri privind îmbunătăţirea conţinutului ştiinţific şi metodic al lecţiilor, ridicarea nivelului de pregătire profesională şi politică a cadrelor didactice. Apreciind valoarea propunerilor, conducerea şcolii a cuprins în planul de muncă organizarea unor schimburi de experienţă pentru generalizarea metodelor pedagogice folosite de cadrele cu practică îndelungată în predarea matematicii, fizicii, chimiei, istoriei şi limbii române, organizarea unor excursii şi vizite în întreprinderi, G.A.S. şi cooperative agricole de producţie, convorbiri cu activişti de partid şi de stat pe temele politicii interne şi externe a partidului şi statului nostru.

În institutele de învăţămînt superior, planificarea muncii capătă un caracter mult mai complex. Organele sindicale au sarcina să atragă cadrele didactice cu experienţă bogată şi să facă ele însele propuneri şi sugestii prin care conducerile catedrelor, decanatelor şi rectoratelor să fie ajutate să asigure planurilor de muncă un conţinut cît mai concret în vederea mobilizării active a tuturor forţelor pentru ridicarea continuă a nivelului muncii instructiv-educative.

În învăţămînt, ca în toate domeniile, *rezultatele activităţii sînt determinate în ultima instanţă de modul în care se asigură înfăptuirea practică a obiectivelor şi măsurilor stabilite pentru realizarea sarcinilor.* Este firesc deci ca acestui scop să-i fie subordonată în principal şi activitatea organelor şi organizaţiilor sindicale. Comitetele sindicatelor şi birourile grupelor sindicale trebuie să ajute îndeaproape conducerile şcolilor şi ale institutelor pentru ca fiecare acţiune întreprinsă de acestea pe linia îmbunătăţirii conţinutului lecţiilor, prelegerilor, orelor de clasă şi seminariilor, modernizarea predării diferitelor discipline, folosirea mai bună a materialului didactic-intuitiv, a practicii elevilor în laborator şi în atelier şi a practicii pedagogice sau în producţie a studenţilor, întărirea legăturii dintre şcoală şi familiile elevilor etc., să fie temeinic pregătite. Aportul organelor sindicale în această direcţie priveşte ajutorarea conducerilor în stabilirea judicioasă a temei fiecărei acţiuni, a timpului cînd urmează să aibă loc, a modalităţii de realizare şi mai cu seamă mobilizarea activă şi ajutorarea concretă a cadrelor didactice care primesc pentru aceasta anumite însărcinări—pregătire de referate, expuneri, demonstraţii practice etc. — să le îndeplinească cu maximum de răspundere şi exigenţă. Experienţa arată că procedează bine comitetele sindicatelor şi birourile grupelor sindicale care se apropie cu atenţie şi grijă de cadrele didactice cărora li se încredinţează pregătirea diferitelor materiale pentru consiliul pedagogic sau comisiile metodice, şi le ajută în elaborarea tematicii, procurarea materialului bibliografic, sistematizarea expunerii sau organizarea demonstraţiei.

Sarcini importante revin organelor sindicale în domeniul sprijinirii ridicării calificării corpului didactic. În numeroase şcoli de cultură generală din oraşele Timişoara, Bacău, Bucureşti, Cluj, comitetele sindicatelor şi birourile grupelor sindicale mobilizează cadrele didactice să studieze sistematic lucrări de specialitate, să ia parte activă la simpozioane, sesiuni ştiinţifice, lecturi pedagogice, dezbateri asupra unor materiale apărute în „Revista de pedagogie", „Natura", „Gazeta învăţămîntului" etc. De asemenea, urmăresc ca cei cu studii incomplete să se înscrie la cursurile învăţămîntului superior fără frecvenţă, sprijină pregătirea lor pentru examene, organizînd cu concursul sindicatelor din institutele de învăţămînt superior conferinţe şi consultaţii la diferite discipline.

În învăţămîntul superior, problemele legate de perfecţionarea pregătirii pedagogice şi de specialitate a cadrelor didactice au un conţinut mult mai bogat. Dat fiind că obţinerea titlurilor ştiinţifice necesită o muncă temeinică de cercetare în vederea însuşirii celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii mondiale, organele sindicale să solicite şi să mobilizeze cele mai valoroase cadre didactice, cu înaltă pregătire ştiinţifică şi cu experienţă bogată pentru a face expuneri în faţa celor ce se pregătesc. Prezintă un interes major organizarea unor discuţii în jurul alegerii temei, a muncii de documentare şi redactare a lucrărilor de dizertaţie, pentru ca acestea să reflecte aportul personal al candidatului în domeniul ştiinţei respective. Pentru a veni în sprijinul pregătirii aspiranţilor, comitetul sindicatului de la Institutul Politehnic Galaţi, de exemplu, a mobilizat cadrele didactice de la catedra de ştiinţe sociale să organizeze discuţii şi consultaţii pe marginea tematicii examenelor de materialism dialectic şi istoric, economie politică etc.

Cursurile de informare ştiinţifică în cadrul cărora conferenţiază oameni de cultură şi ştiinţă de mare autoritate din ţara noastră, informările ştiinţifice la catedre sau în cadrul unui grup de discipline apropiate s-au dovedit a fi mijloace importante de ridicare a nivelului de pregătire al cadrelor didactice. Comitetul sindicatului de la Institutul Politehnic din Braşov a ajutat rectoratul în organizarea unor astfel de cursuri pe teme privind statistica şi prelucrarea matematică a datelor şi informaţiilor în silvicultură şi în industria constructoare de maşini.

Cercetarea ştiinţifică constituie un domeniu important al activităţii cadrelor didactice. Organele sindicale sînt chemate să desfăşoare o bogată muncă politică în sprijinul îmbinării armonioase a cercetării fundamentale cu cercetarea legată de nevoile practice, curente, ale construcţiei socialiste.

Desfăşurarea la un înalt nivel a procesului instructiv-educativ necesită din partea cadrelor didactice, pe lîngă o bună pregătire, un înalt nivel de conştiinţă profesională, un dezvoltat simţ de răspundere în îndeplinirea nobilei misiuni pe care le-a încredinţat-o societatea. În şcolile şi institutele noastre de învăţămînt lucrează numeroase cadre care, prin conştiinciozitatea şi pasiunea lor în muncă se bucură de stima şi dragostea elevilor şi studenţilor, devin în conştiinţa acestora prototipul personalităţii lor viitoare. *Organele şi organizaţiile sindicale sînt chemate să contribuie activ la dezvoltarea în rîndurile colectivelor pedagogice a atitudinii înaintate, socialiste, faţă de muncă,* încît fiecare învăţător, profesor, asistent, lector, conferenţiar să acţioneze de pe poziţiile convingerii că valorificarea de către elevi şi studenţi a timpului pe care îl petrec pe băncile şcolii sau facultăţii, a condiţiilor materiale create de partid şi guvern depinde de calitatea fiecărei lecţii, prelegeri, consultaţii, ore de dirigenţie, de practică etc. Prin articole publicate la gazeta de perete sau în coloanele publicaţiilor interne, prin toate mijloacele de care dispun, comitetele sindicatelor, birourile grupelor sindicale să stimuleze activ conştiinciozitatea în muncă, să popularizeze pe larg cadrele didactice, care, neprecupeţindu-şi eforturile şi timpul, ajută cu dragoste elevii şi studenţii să pătrundă în tainele ştiinţei, să-şi însuşească şi să-şi fixeze ceea ce este esenţial în fiecare disciplină. De asemenea, cu prilejul discutării în grupele sindicale a propunerilor de premiere şi a definitivării acestora de către conducerile şcolilor şi institutelor cu acordul comitetelor sindicatelor, organele sindicale să vegheze la respectarea principiului cointeresării materiale, să aibă grijă să fie premiaţi în primul rînd fruntaşii în muncă.

Folosind ca mijloc principal stimularea exemplului înaintat, organele sindicale să se preocupe, totodată, de dezvoltarea opiniei colectivului faţă de manifestările de indisciplină, de superficialitate şi formalism în activitatea didactică. Prin mijloacele menţionate mai sus, precum şi cu prilejul analizei muncii, comitetele sindicatelor şi birourile grupelor sindicale să ia poziţie combativă împotriva cadrelor didactice care absentează sau întîrzie de la ore, pregătesc superficial lecţiile, folosesc metode necorespunzătoare în munca cu elevii şi studenţii.

O bogată şi cuprinzătoare activitate cultural-educativă

Constructorilor socialismului li se cere, indiferent de specialitate profesională, o pregătire culturală multilaterală. Cadrele didactice — pentru care această cerinţă are o importanţă deosebită — se preocupă de ridicarea continuă a nivelului lor politic, ideologic şi de cultură generală, manifestă interes faţă de tot ceea ce apare nou şi important în viaţa economică, politică şi social-culturală din ţara noastră şi de peste hotare.

În vederea dezvoltării permanente a conştiinţei socialiste a cadrelor didactice, organele sindicale au datoria să sprijine mobilizarea acestora la învăţămîntul politic, să ajute cursanţii în procurarea bibliografiei necesare, să organizeze informarea membrilor de sindicat cu cele mai importante probleme legate de politica internă şi externă a partidului şi statului nostru. Cu ajutorul comisiei cultural-educative, comitetul sindicatului de la Institutul de Medicină şi Farmacie din Timişoara organizează periodic expuneri interesante şi bine pregătite cu privire la situaţia politică internă şi internaţională, solicitînd în acest scop conferenţiari cu o temeinică pregătire. În sprijinul dezvoltării conştiinţei socialiste, a dragostei faţă de tradiţiile glorioase de luptă ale clasei muncitoare şi ale partidului ei, al cultivării mîndriei faţă de realizările dobîndite în anii puterii populare, comitetele sindicatelor din numeroase şcoli organizează întîlniri ale cadrelor didactice cu activişti de partid şi de stat care expun momente importante din trecutul de luptă al partidului; organizează vizite la muzee şi locuri istorice legate de lupta clasei muncitoare etc.

În activitatea pentru asigurarea petrecerii timpului liber în mod util şi educativ, sindicatele să extindă organizarea serilor de odihnă, a unor reuniuni cu prilejul Zilei învăţătorului sau pentru sărbătorirea cadrelor didactice care primesc titluri şi distincţii, a unor profesori cu stagiu îndelungat în învăţămînt, cu prilejul primirii unor noi cadre didactice în rîndul colectivului etc.

Construcţia socialistă în ţara noastră determină profunde transformări în viaţa social-culturală a tuturor oamenilor muncii, o continuă şi perseverentă pasiune pentru ridicarea nivelului lor cultural. În lumina acestor cerinţe, organele sindicale din şcoli şi institute de învăţămînt superior, în colaborare cu conducerile acestora, trebuie să mobilizeze cadrele didactice la acţiunea de ridicare a nivelului cultural-educativ al maselor de oameni ai muncii de la oraşe şi sate. Forme interesante şi eficace sînt cercurile pe teme de educaţie care se adresează părinţilor, pentru a-i ajuta la îmbinarea propriului efort de educare a copiilor în familie cu sprijinul susţinut al şcolii.

Grija faţă de condiţiile de muncă ale cadrelor didactice

Legarea tot mai strînsă a învăţămîntului de cerinţele construcţiei socialiste, de cele mai noi realizări ale tehnicii contemporane determină înzestrarea crescîndă a şcolilor de cultură generală şi a institutelor de învăţămînt superior cu aparatură complexă de laborator, cu maşini şi utilaje. În aceste condiţii creşte mult necesitatea asigurării protecţiei muncii.

Obligaţia şi răspunderea pentru realizarea deplină a măsurilor de protecţie a muncii în şcolile de cultură generală şi institutele de învăţămînt superior o au conducerile unităţilor respective. Sindicatele au sarcina să organizeze controlul obştesc asupra respectării tuturor dispoziţiilor legale şi a normelor de tehnică a securităţii şi de igienă a muncii. Ele trebuie să urmărească modul în care conducerile şcolilor, decanatelor şi catedrelor, a laboratoarelor, atelierelor şi sectoarelor administrativ-gospodăreşti organizează instruirea lunară a cadrelor didactice şi a personalului ajutător cu normele de tehnica securităţii şi de igienă a muncii, cum se asigură cunoaşterea modului de utilizare a substanţelor toxice, corosive, inflamabile şi radioactive, exploatarea şi folosirea aparatajului de laborator şi a instalaţiilor electrice de forţă şi lumină.

Comitetele sindicatelor să controleze cum sînt gospodărite fondurile destinate îmbunătăţirii condiţiilor de muncă şi de viaţă, cum este folosit şi întreţinut e-

(Continuare în pag. 7-a)

*) Articolul reprodus după revista „Munca în sindicate", nr. 9, septembrie 1965.

(Urmare din pag. 6-a)

chipamentul de protecţie. Un important element al condiţiilor de muncă din şcoală îl constituie repartizarea judicioasă pe oameni a sarcinilor profesionale şi obşteşti. Comitetele sindicatelor să urmărească îndeaproape acest lucru pentru a se evita supraîncărcarea unor cadre cu diferite sarcini.

Ca tuturor sindicatelor din patria noastră, sindicatelor din învăţămînt le revin sarcini importante pe linia activităţii de asigurări sociale. Ele sînt chemate să ajute conducerile unităţilor în eşalonarea judicioasă a concediilor legale de odihnă şi să vegheze la respectarea planificării acestora, să gospodărească cu grijă fondurile de asigurări sociale, aplicarea întocmai a reglementărilor legale în vigoare privind plata ajutoarelor, să organizeze trimiterea în staţiunile de odihnă şi tratament a celor mai merituoşi membri de sindicat, să sprijine organizarea analizei morbidităţii cu incapacitate temporară de muncă şi să controleze aplicarea măsurilor ce se stabilesc pe baza acestora, să vegheze asupra efectuării examenului medical al salariaţilor la angajare şi periodic, să sprijine munca de educaţie sanitară etc.

Întreaga activitate temeinic organizată

Ca în întreaga noastră mişcare sindicală, în şcoli şi institute, răspunderea pentru buna organizare şi desfăşurare a activităţii sindicale între adunările generale sau conferinţele sindicatului revine comitetului sindicatului. Ca organ colectiv de conducere, comitetul sindicatului are datoria să organizeze, să îndrume şi să controleze munca pentru îndeplinirea hotărîrilor şi instrucţiunilor organelor sindicale superioare — Consiliul Central al Sindicatelor, consiliul regional şi consiliul local, precum şi a hotărîrilor şi măsurilor adoptate de adunarea generală sau conferinţa sindicatului. Pentru aceasta, comitetul sindicatului trebuie să fie permanent la curent cu sarcinile noi, participînd cu regularitate la şedinţele de instruire de la consiliul local, urmărind sistematic publicaţiile C.C.S. Lui îi revine răspunderea să organizeze, conform instrucţiunilor C.C.S., instruirea multilaterală a birourilor grupelor sindicale imediat după alegerea lor şi să asigure în fiecare lună cunoaşterea întocmai şi însuşirea temeinică de către ele a problemelor muncii curente.

Pentru a cuprinde de fiecare dată în sfera preocupărilor problemele majore ale activităţii profesionale şi social-culturale din viaţa şcolii sau institutului, comitetul sindicatului îşi întocmeşte plan de muncă pe o lună sau pe un trimestru, în funcţie de perioada pe care îşi planifică munca organul de partid sub conducerea căruia îşi desfăşoară activitatea. Obiectivele prevăzute în plan trebuie să fie axate pe problemele cele mai importante ale muncii din perioada respectivă şi să fie însoţite de măsuri, termene şi responsabilităţi pentru îndeplinirea lor. Pe baza planului său de muncă, comitetul sindicatului încredinţează sarcini concrete comisiilor pe probleme, care întocmesc pe aceeaşi perioadă planuri de acţiuni şi sînt antrenate astfel la îndeplinirea sarcinilor ce revin comitetului sub conducerea directă a acestuia.

O sarcină importantă a comitetului sindicatului este îndrumarea birourilor grupelor sindicale. Pentru aceasta, comitetul sindicatului încredinţează unora din membrii săi răspunderea să se ocupe o perioadă mai îndelungată de anumite grupe pe ale căror birouri să le ajute să prevadă în planurile de muncă acţiuni şi măsuri importante, să organizeze îndeplinirea lor întocmai. O atenţie deosebită trebuie să acorde acestei probleme, comitetele sindicatelor care cuprind mai multe şcoli, pentru ca ajutorarea practică a grupelor sindicale să fie încredinţată membrilor comitetului care lucrează în şcoala respectivă sau în una apropiată.

Îndeaproape şi în mod concret trebuie să ajute comitetele sindicatelor birourile grupelor în organizarea temeinică a adunărilor trimestriale ale grupelor sindicale, care în şcoli şi institute de învăţămînt, au loc, potrivit Hotărîrii Plenarei Consiliului Central al Sindicatelor din 27—28 iunie 1963, trimestrial în prima lună a trimestrului următor. Pe baza unui referat prezentat de biroul grupei, adunarea analizează multilateral activitatea depusă. Contribuţia la îmbunătăţirea procesului instructiv-educativ, modul în care elevii şi studenţii promovează trimestru de trimestru, an de an materiile predate, constituie criteriul de bază al activităţii pozitive a cadrelor didactice. De aceea, fără a se substitui conducerilor instituţiilor de învăţămînt, care poartă întreaga răspundere pentru desfăşurarea procesului de învăţămînt, adunările trimestriale ale grupelor sindicale au menirea să ofere membrilor de sindicat şi conducerilor din şcoli posibilitatea de a-şi analiza propria activitate. Pe baza faptelor celor mai semnificative din activitatea practică să se reliefeze tot ceea ce este valoros şi folositor din munca cadrelor didactice; nivelul de pregătire profesională şi de cultură generală, disciplina şi atitudinea faţă de muncă, metodele folosite în procesul de învăţămînt etc., în scopul generalizării experienţei înaintate, sublinierii lipsurilor pentru eliminarea lor. Multilateral şi temeinic trebuie analizată, de asemenea, activitatea biroului grupei în domeniul muncii cultural-educative, protecţiei muncii (unde există asemenea probleme), asigurărilor sociale, încasării cotizaţiei sindicale, primirea în sindicat a noi membri etc.

Problemele privind activitatea profesională a membrilor de sindicat, ce se pun în dezbaterea adunărilor grupelor sindicale, se stabilesc, pe baza recomandărilor şi indicaţiilor organelor de partid corespunzătoare, de către comitetele sindicatelor (acolo unde există comitete ale sindicatelor) sau de birourile grupelor sindicale (unde nu există comitete ale sindicatelor) de comun acord cu organele administrative corespunzătoare.

Toate problemele care constituie obiectul dezbaterilor, propunerile şi sugestiile făcute de membrii de sindicat ca şi observaţiile critice trebuie să stea la baza activităţii organelor sindicale în perioada imediat următoare. De aceea, se impune ca de fiecare dată, adunarea grupei sindicale să se încheie cu sarcini concrete, înserate într-un plan de muncă, a căror îndeplinire să poată fi urmărită, pas cu pas, pentru a se raporta despre realizarea lor în adunările viitoare.

Consiliile regionale şi locale ale sindicatelor sînt chemate să acorde o mai mare atenţie îndrumării organelor sindicale din învăţămînt pe care să le instruiască diferenţiat, ţinînd seama de condiţiile specifice în care îşi desfăşoară activitatea, să le ajute în însuşirea temeinică şi îndeplinirea întocmai a sarcinilor ce le revin. Consiliile locale ale sindicatelor să studieze activitatea sindicală din şcoli şi institute, să sintetizeze experienţa înaintată şi să ia măsuri de generalizare a ei.

Îmbunătăţindu-şi necontenit stilul şi metodele de muncă, organele sindicale din şcolile de cultură generală şi din institutele de învăţămînt superior vor aduce o contribuţie şi mai mare la creşterea eficacităţii procesului instructiv-educativ, la îndeplinirea cu succes de către lucrătorii din învăţămînt a măreţelor sarcini ce le revin din Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, spre binele întregului nostru popor şi al înfloririi necontenite a României Socialiste.

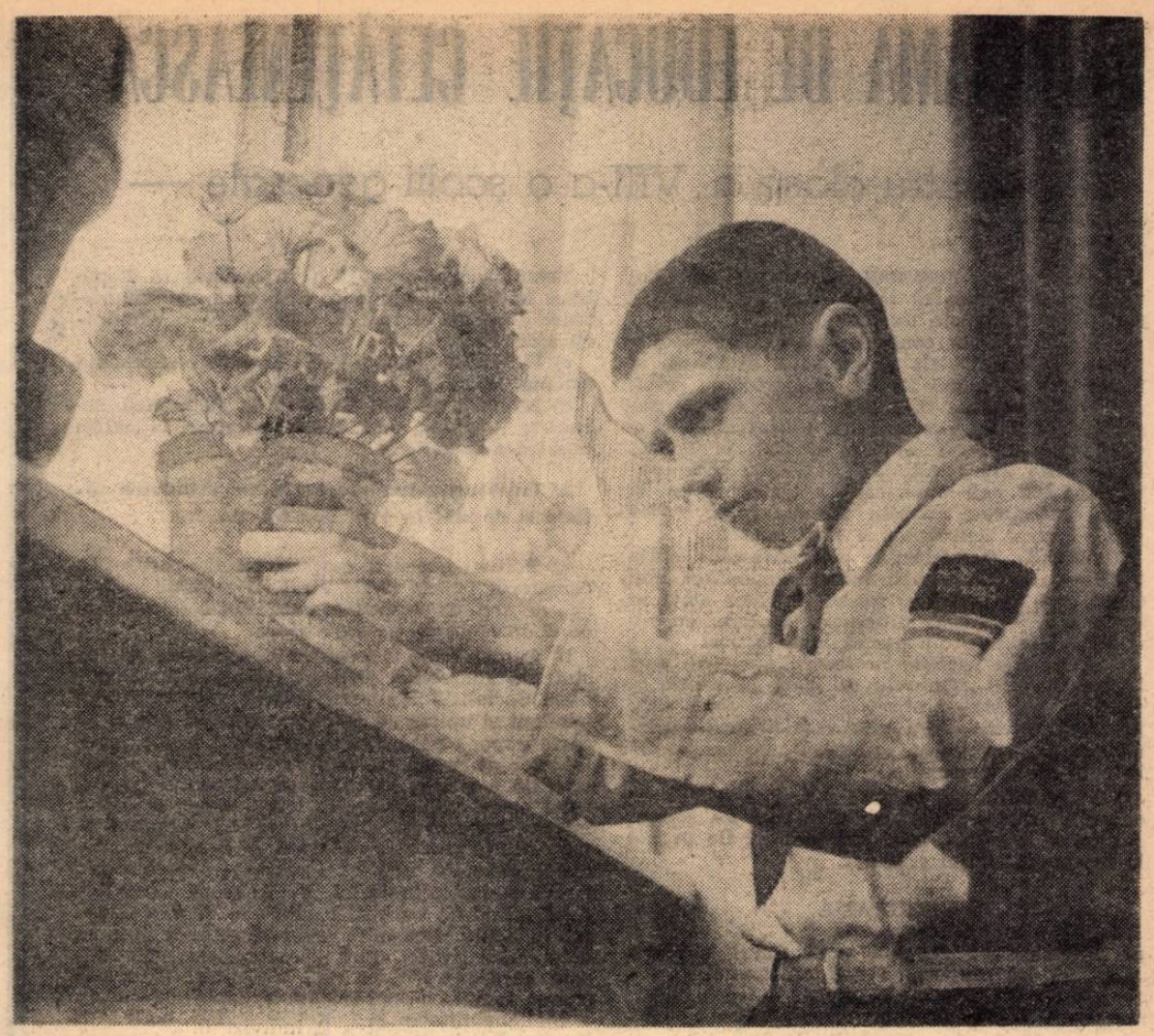

In clasă se naşte încă un colţ al frumosului.

Exigenţe sporite în munca noului an

(Urmare din pag. 11-a)

Un profesor exigent faţă de propria sa pregătire va fi deopotrivă exigent faţă de pregătirea elevilor săi. Pasiunea sa pentru ştiinţă el o va cultiva direct sau mijlocit şi la elevii săi. Experienţa a confirmat că elevii manifestă un deosebit respect pentru profesorii care se impun prin pregătirea lor în specialitate şi de multe ori ei îşi aleg ca exemplu de urmat în viaţă asemenea profesori.

O pîrghie deosebit de importantă în ridicarea nivelului de pregătire al elevilor o constituie perfecţionarea metodelor de predare, menite să asigure însuşirea activă, conştientă şi temeinică a cunoştinţelor prevăzute de programele şcolare şi transmise de profesori. În alegerea şi folosirea celor mai eficiente metode de învăţămînt îşi găsesc expresia spiritul creator, inovator, al învăţătorului şi profesorului, preocuparea, grija lui pentru a asigura însuşirea de către toţi elevii a cunoştinţelor, pentru formarea priceperilor şi deprinderilor prevăzute de programa fiecărui obiect şi a fiecărei clase.

Conţinutul specific al fiecărui obiect de învăţămînt, clasa la care se predă, particularităţile fiecărei lecţii, îndelungata experienţă didactică au determinat o diversitate de metode, de căi care pot fi folosite cu succes pentru ca materia predată să poată fi asimilată de elevi. Oricare ar fi căile folosite, acestea trebuie să solicite din partea elevilor o participare activă, o activitate proprie, să le dezvolte capacitatea de gîndire independentă, să-i înarmeze cu metoda ştiinţifică de cunoaştere şi acţiune. Legarea permanentă a cunoştinţelor cu viaţa, verificarea lor în diverse forme de practică, folosirea acestora în interpretarea proceselor şi fenomenelor din natură şi viaţa socială sînt modalităţi, reguli didactice care fac din elev factor activ în desfăşurarea procesului de învăţămînt

Metodele folosite de profesori trebuie să devină modalităţi de muncă pentru elevi atît cît sînt în şcoală, dar şi după aceea, în viaţă, unde dobîndirea noilor cunoştinţe se continuă, întrucît omului societăţii socialiste cerinţele îi impun, iar timpul îi permite, să lucreze fără întrerupere pentru autoperfecţionarea sa.

Folosirea celor mai eficiente metode de predare este strîns legată de utilizarea la lecţii a diferitelor forme de material didactic. Discuţiile de la consfătuirile raionale din acest an au scos în evidenţă valorea pedagogică a materialului didactic în procesul de înţelegere şi însuşire a cunoştinţelor, în realizarea unui învăţămînt temeinic, de calitate, pentru înlăturarea tendinţelor de formalism atît în predarea cunoştinţelor, cît şi în însuşirea lor de către elevi.

Şcolile noastre primesc de la an la an noi tipuri şi sortimente de material didactic, cu un grad de tehnicitate tot mai ridicat, corespunzător cerinţelor conţinutului ştiinţific al învăţămîntului nostru. Este absolut necesar ca personalul didactic să-şi însuşească metodica folosirii acestui material şi să cunoască caracteristicile lui tehnice pentru a le putea utiliza cu succes la lecţii.

O problemă care trebuie să constituie o preocupare de seamă în pregătirea şi desfăşurarea lecţiilor este munca cu fiecare elev în parte. Nu se poate considera că o lecţie este reuşită, nici că scopul ei este împlinit, dacă învăţătorul sau profesorul acceptă să primească răspunsuri mereu de la aceiaşi elevi — de regulă cei mai buni.

Sînt multiple considerente pedagogice care impun schimbarea unui astfel de mod de a lucra. Elevii nesolicitaţi să participe la lecţie, cărora nu li se adresează întrebări sau sînt interogaţi numai atunci cînt trebuie să li se pună nota, pot rămîne cu impresia că sînt neglijaţi. Treptat ei îşi pierd interesul pentru învăţătură, deprinderea de a munci, de a se pregăti sistematic, şi implicit rămîn în urmă, cu goluri în cunoştinţe, ceea ce influenţează asupra pregătirii lor ulterioare. Pe de altă parte, elevii cu care profesorii lucrează mai mult pot rămîne, la rîndul lor, cu impresia că numai ei sînt în atenţia profesorului şi astfel ar putea să apară la unii tendinţe de individualism, de izolare de colectiv, ceea ce ridică serioase piedici în munca educativă. Şi asemenea probleme trebuie să stea în atenţia profesorului în procesul de pregătire şi desfăşurare a lecţiei, pornind de la cerinţele pe care le ridică principiul respectării particularităţilor de vîrstă şi individuale ale elevilor.

Exigenţa în pregătirea sa, în continua sa perfecţionare ştiinţifică şi pedagogică dă dreptul şi este condiţia esenţială pentru a manifesta o exigenţă sporită faţă de pregătirea elevilor. Manifestînd dragoste şi înţelegere faţă de elevi, îndrumîndu-i şi ajutîndu-i, cadrele didactice trebuie în acelaşi timp să formuleze cerinţe ferme, să nu admită atitudini de delăsare. Zi de zi, oră de oră elevilor trebuie să li se dezvolte conştiinţa răspunderii faţă de societate. Ei trebuie să înţeleagă că datorită condiţiilor minunate de viaţă şi de învăţătură create de partidul şi statul nostru sînt scutiţi de orice alte griji, că singura lor grijă este să înveţe cu sîrguinţă, să depună eforturi, să fie conştienţi că numai învăţătura, munca, purtarea disciplinată, atitudinea civilizată sînt criterii după care vor fi apreciaţi în şcoală şi după aceea în viaţă, ca cetăţeni.

Treptat trebuie cultivată la elevi o motivaţie tot mai înaltă, cu semnificaţie socială, a muncii pe care o desfăşoară pentru pregătirea lor. Formarea la elevi a unei atitudini înaintate, socialiste faţă de muncă, în primul rînd faţă de învăţătură, astfel încît ei să-şi îndeplinească cu cinste această îndatorire patriotică, impune întărirea continuă a muncii educative.

Este o sarcină principală pentru toţi învăţătorii şi profesorii de a folosi marile rezerve şi posibilităţi educative de care dispune conţinutul ştiinţific al învăţămîntului nostru, aşezat pe temelia concepţiei înaintate despre natură şi societate, pentru a forma şi dezvolta la elevi convingeri despre superioritatea orînduirii noastre socialiste, dragostea profundă faţă de patrie, faţă de trecutul ei glorios, faţă de Partidul Comunist Român, admiraţia pentru harnicul nostru popor, sentimentul de mîndrie pentru marile înfăptuiri obţinute sub conducerea înţeleaptă a partidului.

Un ajutor imens pentru personalul didactic în realizarea sarcinilor instructiv-educative care stau în faţa şcolii noastre îl constituie Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. Studiindu-le temeinic şi folosindu-le la lecţii, ei vor da cunoştinţelor pe care le transmit o mai mare forţă de convingere, un conţinut mai bogat, vor realiza o mai strînsă legătură a lor cu viaţa, cu politica partidului şi statului nostru.

PROGRAMA DE EDUCAȚIE CETĂȚENEASCĂ

— pentru clasa a VIII-a a școlii generale —

În anul școlar 1965/1966, în cadrul obiectului Educația cetățenească se va studia Constituția Republicii Socialiste România.

Profesorii se vor conduce în pregătirea lecțiilor după documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, Raportul cu privire la proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România, prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., la sesiunea Marii Adunări Naționale consacrată adoptării noii Constituții a țării, precum și după materialele apărute în presa de partid privind noua Constituție a țării noastre.

Manualul de educație cetățenească, ediția 1965, care a fost tipărit înaintea adoptării noii Constituții, va putea fi folosit de către elevi în funcție de cerințele programei școlare, cu indicațiile necesare din partea profesorilor.

În predarea lecțiilor profesorii vor face apel la cunoștințele dobîndite de elevi la istoria și geografia patriei, precum și la alte obiecte de învățămînt, vor utiliza grafice și ilustrații referitoare la dezvoltarea orînduirii noastre socialiste în toate domeniile.

Pînă la difuzarea în școli a noii programe de educație cetățenească, publicăm mai jos primul capitol al acesteia, care urmează să fie predat la începutul anului școlar:

PROGRAMA

de „Educație cetățenească" pentru clasa a VIII-a
(1 oră săptămînal = 31 ore anual)

Repartiția orelor:

Ore de predare = 24
Ore de recapitulare = 7
Total = 31 ore

Introducere = 1 oră

Necesitatea studierii, cunoașterii și respectării prevederilor Constituției Republicii Socialiste România — legea fundamentală a statului nostru.

Educarea tinerei generații în spiritul moralei comuniste, al dragostei față de P.C.R., față de patria noastră socialistă.

I. Republica Socialistă România = 6 ore

1. Republica Socialistă România — rezultat al luptei revoluționare dusă de poporul român sub conducerea partidului = 2 ore

a) Scurt istoric asupra formării Republicii Socialiste România: însemnătatea istorică a insurecției armate din august 1944; instaurarea regimului democrat-popular în martie 1945; abolirea monarhiei și proclamarea R.P.R. — decembrie 1947; naționalizarea principalelor mijloace de producție — iunie 1948; succesele obținute de poporul nostru în domeniul industrializării socialiste, al transformării socialiste a agriculturii, al revoluției culturale. Victoria deplină a socialismului în patria noastră.

b) Însemnătatea istorică a Congresului al IX-lea al P.C.R., trecerea țării noastre pe o treaptă superioară în desăvîrșirea construcției socialiste. Sesiunea Marii Adunări Naționale din august 1965, adoptarea Constituției Republicii Socialiste România.

Schimbarea denumirii țării noastre în Republica Socialistă România, denumire corespunzătoare stadiului actual de dezvoltare a orînduirii socialiste.

c) Însemnele Republicii Socialiste România (Stema, Drapelul, Imnul de stat).

d) Mîndria de a fi cetățean al Republicii Socialiste România, de a trăi și a munci în patria noastră socialistă.

2. Trăsăturile fundamentale ale orînduirii sociale și de stat în țara noastră = 3 ore

a) Noțiuni generale despre stat și constituție; caracterul istoric și de clasă al statului; tipurile de stat. Superioritatea statului socialist față de statele bazate pe exploatare.

b) Caracteristicile orînduirii socialiste și de stat ale Republicii Socialiste România: Republica Socialistă România — stat suveran, independent și unitar — deținerea întregii puteri de către popor; proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție asigură dezvoltarea multilaterală a patriei, bunăstarea întregului popor; rolul clasei muncitoare de clasă conducătoare a întregii noastre societăți socialiste; alianța dintre clasa muncitoare și țărănime — baza de granit a societății noastre socialiste; participarea activă a intelectualității la întreaga activitate desfășurată de poporul nostru; egalitatea deplină în toate domeniile de activitate a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, care, înfrățiți pe veci, alcătuiesc împreună marea familie a României socialiste.

Inalienabilitatea și indivizibilitatea teritoriului Republicii Socialiste România; organizarea în unități administrative a teritoriului patriei noastre socialiste.

Rolul conducător al P.C.R. în toate domeniile de activitate.

3. Dezvoltarea continuă a statului și națiunii în condițiile desăvîrșirii construcției socialiste în țara noastră = 2 ore

a) Dezvoltarea continuă a statului și înflorirea națiunii în condițiile desăvîrșirii construcției socialiste: creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului; asigurarea libertății și demnității omului; afirmarea multilaterală a personalității umane.

b) Atribuțiile statului nostru socialist: organizarea, planificarea și conducerea economiei naționale; apărarea și dezvoltarea continuă a proprietății socialiste; garantarea exercitării depline a drepturilor cetățenești; asigurarea legalității socialiste și apărarea ordinii de drept; dezvoltarea învățămîntului de toate gradele, asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea științei, artei și culturii; înfăptuirea ocrotirii sănătății; asigurarea apărării țării și organizarea forțelor armate; organizarea relațiilor cu celelalte state pe baza principiilor respectării suveranității, independenței naționale, egalității în drepturi și a avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne.

c) Principiile fundamentale ale activității de stat: centralismul democratic — principiul călăuzitor fundamental care îmbină armonios conducerea centralizată cu dezvoltarea inițiativei locale; conducerea colectivă — principiu de bază în toate domeniile vieții de stat și construcției socialismului.

Expoziția profesorilor de desen

Ne obișnuisem ca periodic, de cîteva ori pe an, să prezentăm cititorilor noștri scurte cronici sau reproduceri privind expozițiile cercului de arte plastice „Ion Andreescu", care grupează pe profesorii de desen din Capitală. De doi ani de zile însă, pe afișele care anunțau acest gen de manifestări au lipsit și numele cercului, și cel al membrilor săi. A nedumerit și, de ce să nu o spunem, a nemulțumit această absență nu numai pe profesorii pictori, ci și pe mulți dintre cei care urmăreau activitatea lor de creație. Să sperăm că noua conducere a clubului sindicatelor din învățămînt din Capitală, sub auspiciile căruia activează cercul plastic, va manifesta înțelegerea cuvenită și va crea posibilitățile cerute de o activitate de natura celei amintite. Poate că ecoul stîrnit de recenta expoziție, prezentată în sala Consiliului local al sindicatelor, va convinge mai mult pe cei care nu sînt încă suficient de convinși de utilitatea sprijinului lor.

Această ultimă expoziție se cuvine menționată nu numai pentru semnificația ei artistică, ci și din considerente strict legate de activitatea profesională a celor chemați să aducă o contribuție esențială la educația estetică a școlarilor. Pentru temeinicia acestei educații este, credem, de mare importanță dacă profesorii de desen sînt sau nu ei înșiși creatori de valori plastice. Cele mai multe din lucrările cuprinse în expoziția care aliniază numele a peste 30 de profesori din Capitală afirmă certe argumente în favoarea acestui deziderat pozitiv. Ca o concluzie generală reținem tendința expozanților de a căuta formule artistice proprii, menite să dea mai multă expresivitate subiectului. Eforturile cele mai reușite în această direcție ni se par cele îndreptate spre folosirea mai îndrăzneață a culorii. Am reținut, de pildă, lucrările Eugeniei Brateș, Alexandrinei Sberea, ale lui Nina Stuparu, Niculescu Nic., M. Drăgoi, Ema Gherghel pentru gama largă a paletei de culori, dar și pentru subtile și inspirate stilizări.

In ce privește tematica lucrărilor, expozanții se mențin pe o cale pozitivă, aceea a valorificării artistice a frumuseților patriei noastre. Monumente istorice ale trecutului patriei, monumente ale naturii, peisaje se alătură temelor legate de eposul construcției zilelor noastre. Este încă un motiv ca această sîrguincioasă muncă dusă de profesorii de desen în afara orelor lor de clasă să fie mai mult sprijinită, mai larg valorificată.

R. CONSTANTIN

Scenă din spectacolul „Rochița cu figuri", prezentat de Teatrul de păpuși din Cluj

Al treilea festival internațional al teatrelor de păpuși

Teatrul de păpuși — auxiliar al muncii din școală

Din frageda copilărie păpușa îi este prieten... Din „protectorul" păpușii, copilul devine spectatorul ei. Trecerea în sala teatrului de păpuși se face deci firesc, normal aproape, copilul urmărind cu simpatie și emoție sinceră, pe scenă, pe vechiul său prieten. Iată deci o punte sensibilă de trecere spre inima caldă a copilului, spre receptivitatea sa.

Zilele acestea se desfășoară la București cea mai importantă confruntare mondială păpușerească: cel de al treilea festival internațional. Zeci de țări, din 5 continente, sînt prezente prin cele mai valoroase colective de păpușari și marionetiști. Această excepțională trecere în revistă de forțe interpretative, stiluri regizorale, maniere scenografice, rocedee tehnice e un bun prilej de familiarizare cu problemele și direcțiile teatrului contemporan de păpuși.

Festivalul fiind în plină desfășurare, concluziile, clasificările sau ierarhizările artistice sînt premature. Este însă foarte vizibil de pe acum că din majoritatea spectacolelor răzbate ca un fir roșu, tema educativă, adică însuși sensul, rațiunea de a fi a acestui teatru. Foarte puține spectacole prezintă momente păpușerești în sine, gratuite, divertismente ținînd de exchibiție. Cele mai multe au țintă, adresă, urmăresc o precisă temă educativă, indiferent de meleagul sau meridianul de pe care au venit la București.

Păpușarii A. R. și V. M. Philipott din Anglia joacă în școli, în biblioteci pentru tineri, în cluburi și fabrici. Germanul F. H. Wolf, echipat doar cu o ladă, joacă pentru școlari, dar și pentru cadrele didactice, ca și compania „Maria Pereggo" din Milano, care susține la televiziune spectacole pentru școlari. Acestea pentru a nu mai vorbi de teatrele noastre de păpuși, a căror existență este strîns legată de școli și a căror activitate se orientează după programul școlar.

Cele cîteva teatre românești care au avut cinstea de a fi aduse la competiție în fața juriului au reușit această performanță și datorită tematicii educative a spectacolelor lor. Teatrul de păpuși din Craiova militează în „Jucăriile Mihaelei" de Al. T. Popescu pentru curaj și prietenie. „Rochița cu figuri" de Viorica Filipoiu, înfățișată de păpușarii din Cluj, pledează pentru bunele deprinderi. „Amnarul" basmul lui Andersen în spectacolul Teatrului Țăndărică e un elogiu adus umanismului, adevăratei prietenii, în timp ce „Pasărea albastră" de Maeterlink, jucată de orădeni, apropie copiii de suflul poeziei autentice, îi învață să guste emoțiile estetice.

Teatrele de păpuși sînt o părticică integrantă a mișcării noastre artistice, strîns legată de conținutul vieții, de gîndurile și sentimentele noastre, dînd frîu liber fanteziei creatoare, nestăvilită în căile de rezolvare scenică. Participînd la festivalul în care întîlnim, alături de creatori de valoare mondială ca Obrazțov, Ives, Joly regizori ca Margareta Niculescu, Philippe Genty, sîntem o dată mai mult încredințați de vitalitatea acestei arte.

Plecînd de la realizările acestor săptămîni ai căror martori entuziaști sîntem, nu ne putem opri a ne gîndi la o mai largă răspîndire a acestei arte în învățămînt, datorită accesibilității ei. Și nu ar fi oare deosebit de util ca măcar elevii și elevele școlii pedagogice să deprindă, cu ajutorul unor instructori competenți „a, b, c"-ul acestei arte? Poate că festivalul să fie un îndemn și în această privință.

Bucureștiul nu e întîmplător din nou gazda Festivalului. Se împletesc aici vechi tradiții păpușărești, născute în iarmaroacele de odinioară, cu inovații îndrăznețe, cu căutări pasionante, ale unor păpușari măiestriți. Și e poate încă o dată prilejul de a face ca, pe toate planurile, teatrul de păpuși să fie **alături** de școală, dar și în **școală**, auxiliar și colaborator prețios. Pentru că păpușa poate fi nu numai instrument de joacă recreativă, dar și un îndemn în activitatea cotidiană a copilului.

ALECU POPOVICI

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București. 40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 817 — vineri 24 septembrie 1965 — 8 pagini 25 bani

Frumusețea muncii didactice te cucerește de la început.

CÎȚIVA DIN CEI ZECE MII

I-am întîlnit la consfătuirea cadrelor didactice din raionul Mediaș. Fără să-i mai fi văzut vreodată, i-am recunoscut cu ușurință printre sutele de profesori din sală. Erau cîțiva din cei 10 000 de absolvenți care și-au început în acest an școlar munca la catedră. Luaseră mai toți loc în primele rînduri. Priveam chipurile lor tinere, proaspete. Studența, care le mai apare pe chipuri, a rămas totuși undeva departe. Au acum în față alte probleme, îi așteaptă un nou și important examen: cel al profesiunii.

Consfătuirea era primul lor contact mai concret cu problemele școlii, cu colegii. Ascultau cu luare aminte fiecare cuvînt rostit de la tribună. Virstnici sau mai tineri, profesorii și învățătorii din școlile raionului Mediaș vorbeau despre condițiile tot mai bune pe care partidul și statul nostru le creează școlii, despre luminoasele perspective ale învățămîntului, își împărtășeau experiența, își mărturiseau frămîntările, căutările. Și nu de puține ori în acel mare sfat al pedagogilor s-a vorbit despre ei, promoția de profesori a anului 1965, despre grija și căldura cu care sînt înconjurați, despre ceea ce așteaptă patria, școala de la fiecare din ei în parte.

I-am întîlnit apoi în prag de an școlar. Își luaseră — cu cîtă bucurie! — prima de instalare, întîiul lor salariu. Discuția s-a înfiripat repede. Primul pas la catedră îl așteaptă fiecare cu emoție, dar mai ales cu multe, multe planuri. Noua promoție a anului 1965 intră în școală cu hotărîrea de a-i dărui toate cunoștințele dobîndite pe băncile facultății, toată capacitatea de muncă, toată energia creatoare.

Soții Șerban sînt profesori la Școala generală din comuna Bucerdea. Liciniu Șerban a terminat facultatea de chimie. Cînd s-a prezentat la școală, a dorit mai întîi să cunoască laboratorul.

— Chimia nu se poate nici preda, nici învăța decît în laborator. Eu acolo îmi voi desfășura activitatea. Avem un laborator destul de bine înzestrat. M-am gîndit încă din facultate la o problemă căreia nu i se dă întotdeauna destulă importanță. Faptul că predarea chimiei — mai ales la o școală sătească — trebuie neapărat strîns legată de problemele pe care le ridică cooperativa agricolă de producție, specificul ei.

— Dar asta e o problemă care-l interesează de fapt pe profesorul de naturale, intervine proaspăta profesoară de științe naturale de la Școala generală din comuna Ațel, Lucia Burghelea.

— Nu numai pe el — răspunde prompt Liciniu Șerban. De fapt cred că munca celor care predau științele naturale trebuie să se împletească foarte strîns cu munca profesorilor de chimie. La noi la școală este un profesor de științe naturale cu experiență, cu care am și discutat asupra viitoarei noastre colaborări. Mă preocupă mai ales lămurirea, convingerea elevilor asupra importanței îngrășămintelor chimice și a utilității lor pentru sporirea producției agricole. Cu ajutorul profesorului de științe naturale vreau să pregătesc cu elevii unele îngrășăminte chimice în laborator. Vor putea astfel să le cunoască din vreme valoarea, vor ști mai bine cum se administrează, cum se folosesc în mod științific.

— În ce mă privește — spune Lucia Burghelea — eu mi-am propus să organizez cu elevii cît mai multe lecții în mijlocul naturii. Cînd am făcut practica pedagogică am întîlnit elevi care deosebesc greu secara de grîu și orzul de ovăz, care nu cunosc speciile și varietățile de flori, de plante. Aceasta se datorește, cred, și faptului că nu se țin suficiente lecții în natură, ca și faptului că în mare parte materialele didactice, planșele mai ales, sînt neinteresant alcătuite, șterse, și de aceea nu-i atrag pe elevi, nu-i fac să rețină ceea ce exprimă. M-am gîndit că aș putea pregăti cîteva lădițe cu răsaduri care să exemplifice fiecare lecție. Este un procedeu bun, îl foloseau profesorii noștri în facultate și am văzut așa ceva și la cîteva școli din Cluj. Vreau apoi să amenajez în grădina școlii o mică seră, o grădină botanică în miniatură și, cu ajutorul profesorilor de geografie, o stație meteorologică. Toți colegii din școală m-au încredințat de sprijinul lor.

Dar mai este ceva — a continuat, parcă șovăind, tînăra profesoară. M-am gîndit mult cum va trebui să fiu cu elevii. Seve-

M. VERDEȘ

(Continuare în pag. 7-a)

UN GÎND

Știți cum e spre ora prînzului într-un parc. Mai ales acum, toamna. Aleile sînt pustii și au parcă o neclintire anume, încremenită melancolic în boschete, în pietrișul mărunt și mut, într-o frunză răsucită care alunecă legănîndu-se nedecis prin aer.

L-am văzut trecînd agale pe sub o boltă de frunziș, cu geanta la subțioară. Păsea, cum am spus, agale, fără un țel anume, singur, atingînd uneori în treacăt, ca într-o mîngîiere, o creangă de boschet.

Era un băiat palid, înalt, cu un surîs frumos încremenit în colțul gurii și se plimba, poate gîndindu-se la un gînd al lui sau la nimic. S-a oprit în preajma unei fîntîni arteziene și a privit unduirea florii conice de apă. S-a așezat pe bordura de piatră, și-a înmuiat mîna în oglinda lichidă, apoi s-a aplecat, a ridicat o pietricică și a lăsat-o să cadă în apa limpede, vag învolburată.

S-a ridicat și a pornit mai departe. A coborît cu același mers liniștit o potecă în pantă, printre două straturi grele de garoafe, și s-a oprit pe o bancă, lîngă lac, sub o salcie cu pletele de frunziș despletite moale pînă aproape de fața apei.

Băiatul și-a răsturnat capul pe spate și a privit cerul înalt. Acolo sus, sus de tot, se plimbau alene fuiori de nori care se metamorfozau în forme fantastice, alcătuite din lente destrămări și contopiri. Iar în jur liniștea încremenită visa tăcută, pustie și pură. A mai stat puțin, s-a uitat la ceas, s-a ridicat și a pornit grăbit să-și facă lecțiile.

Privindu-l, mi-am amintit de uscata domnișoară Cucu și de altița altii ca ea pe care i-am cunoscut în vremea anilor mei de școală și care ar fi vinat cu veninoasă și amarnică satisfacție o astfel de „infracțiune". Vor mai fi fiind și astăzi „pedagogi" lipsiți de înțelepciune, care a doua zi, la lecție, să facă diatr-o astfel de întîmplare un „caz"? („Ia să vedem ce a învățat cutare, că ieri l-am văzut bătînd parcurile?"). Sau spița lor s-o fi stins sub vîntul ideilor noi și luminate? Nu știu. Dar dacă vor mai fi fiind, aș ține să le spun că nu ajunge să-i învățăm pe copii numai calculul derivatelor sau campaniile lui Napoleon, că pentru ca oamenii să fie oameni întregi, mai au nevoie, pe lîngă cunoștințe, și de un ce anume, greu de definit, care presupune capacitatea de a fi sensibil la foșnetul boarei de vînt prin frunze, la explozia de culori a toamnei, la frumosul și poezia pe care viața darnică ni le dăruiește.

OCT. BUZESCU

Liceele industriale (pag. 2) — Cibernetica în școală (pag. 3) — Învățămîntul artistic (pag. 5)

PE DIRECȚIILE INDICATE DE CONGRESUL PARTIDULUI

LICEELE INDUSTRIALE

Profil, conținut, organizare, durată

Liceele industriale, care vor lua ființă într-un viitor apropiat, urmează să pregătească, în lumina sarcinilor cuprinse în directivele Congresului al IX-lea al P.C.R., cadrele tehnice medii chemate să devină ajutoarele și colaboratorii direcți ai inginerilor.

Consider că, fiind vorba de o formă nouă de învățămînt, se impune să se pornească de la cerințele concrete ce vor sta în fața viitorilor absolvenți și, în același timp, să se țină seama de anumite lipsuri care s-au vădit în pregătirea cadrelor medii de specialitate în diferitele forme de învățămînt care au pregătit astfel de cadre și care au funcționat în trecut sau funcționează în prezent.

Se știe că una dintre deficiențele actualelor școli tehnice constă în faptul că durata de specializare este prea scurtă pentru a asigura o legătură suficientă a elevului cu domeniul respectiv, mai ales că mulți dintre tinerii ce intră în aceste școli sînt absolvenți ai liceelor, care pornesc la drum fără să aibă vreo contingență anterioară cu viitoarea lor profesiune. Liceele industriale, avînd o durată mai lungă de specializare și recrutînd absolvenți ai școlii generale, vor putea începe mai de timpuriu pregătirea viitorilor tehnicieni, desfășurînd-o pe o perioadă mai mare, ceea ce, după părerea mea, va avea repercusiuni pozitive atît pe planul pregătirii profesionale, cît și pe plan educativ.

Referindu-ne la activitatea liceelor industriale din trecut, putem aprecia pozitiv experiența acestora în domeniul pregătirii profesionale și al dezvoltării dragostei pentru meserie a elevilor, experiență ce poate fi valorificată la nivel superior în condițiile actuale ale țării noastre. Se pun însă în prezent multe probleme noi. Iată cîteva din ele.

În primul rînd, aceea a profilului viitoarelor licee industriale. Cred că, în scopul profilării acestora într-un sistem specific de învățămînt, este neapărat necesar să se stabilească clar atribuțiile tehnicienilor pe care îi vor pregăti aceste licee, să se alcătuiască nomenclatorul de specialități în raport cu necesitățile economiei și să se determine, potrivit cu atribuțiile viitorilor tehnicieni, cunoștințele pe care vor trebui să le posede ei, concretizate în disciplinele pe care să le studieze. (Este bine ca în această privință să se pornească de la programele folosite în licee și în școlile tehnice de personal tehnic, îmbunătățindu-le astfel încît disciplinele de cultură generală să contribuie cît mai amplu la pregătirea de specialitate). În funcție de programe, de volumul de timp necesar pentru practica în școală și în întreprinderi, pentru aplicații și lucrările de laborator și evitîndu-se supraîncărcarea elevilor, se va putea trece la întocmirea planurilor de învățămînt și la stabilirea duratei de școlarizare. Consider că la definitivarea planurilor de învățămînt trebuie ținut seama de faptul că noile licee, prin însăși denumirea lor, sînt „de specialitate" și că deci volumul de ore afectat pentru cunoștințele tehnice, pentru practică și pentru aplicații trebuie să aibă ponderea principală în pregătire.

Avînd în vedere că viitorii elevi ai liceelor industriale vor fi pregătiți pentru a lucra în producție, se impune ca instruirea lor teoretică și dezvoltarea aptitudinilor lor pentru muncă să se realizeze în strînsă legătură cu activitatea concretă din întreprinderi, în condiții cît mai apropiate de cele în care vor lucra după absolvire. Fără o legătură strînsă cu producția nu se pot concepe aplicații și activități practice la nivel corespunzător progresului rapid din domeniul tehnicii. Oricît de bine dotată ar fi o școală pentru efectuarea unor aplicații și a desfășurării activităților practice, aceste aplicații și activități vor rămîne totdeauna în urmă activităților similare desfășurate în marile întreprinderi moderne. De aceea consider că viitoarele licee de specialitate, îndeosebi cele industriale, trebuie să fie legate neapărat de activitatea unor uzine și fabrici. În această direcție poate fi folosită experiența școlilor tehnice de personal tehnic și a școlilor tehnice de muncitori calificați, care poate fi integrată cu bune rezultate în forma de organizare a viitoarelor licee de specialitate.

Desigur, în condițiile specifice în care vor funcționa liceele de specialitate, nu ar fi normal ca ele să aibă o durată de studiu însumînd cei 4 ani de liceu și 3 ani de școală tehnică, cît reprezintă studiile actualilor absolvenți ai școlilor tehnice, căci nu este vorba de a cuprinde integral cunoștințele predate acestora. O astfel de abordare a problemei ar fi prea simplistă și nu ar duce la ridicarea calitativă a pregătirii cadrelor medii de specialitate.

Pe de altă parte, nu m-aș alătura părerilor exprimate pînă în prezent în presă ca toate liceele industriale să aibă o durată de 5 ani sau chiar mai puțin. Cred că în această problemă ar trebui să se dea dovadă de mai multă elasticitate, diferențiindu-se durata de studii în funcție de specialități, aceasta putînd să varieze între 5 și 6 ani.

Odată stabilite planurile de învățămînt, programele școlare, durata studiului, se impune să se definitiveze forma de organizare și rețeaua liceelor industriale pe teritoriul țării.

Ținînd seama de faptul că există identități între liceele industriale și școlile profesionale, atît în ceea ce privește vîrsta elevilor pe care îi primesc cît și în ceea ce privește pregătirea lor anterioară, consider că aceste două tipuri de școli ar putea funcționa în cadrul unor grupuri școlare, valorificîndu-se astfel mai intens baza tehnică-materială a școlilor profesionale și contribuind la dezvoltarea ei.

Se impune ca paralel cu stabilirea sistemului de organizare a școlilor, să se elaboreze regulamentul de organizare și funcționare a acestora, să se reglementeze drepturile, îndatoririle, avantajele și obligațiile elevilor și corpului didactic etc.

În încheiere aș vrea să fac unele propuneri legate de definirea sistemului liceelor de specialitate. Consider că în cadrul liceelor industriale ar trebui să fie pregătiți nu numai tehnicieni și cadre medii de specialitate, ci și unele categorii de muncitori cu înaltă calificare ale căror cunoștințe teoretice trebuie să se ridice la nivelul unui tehnician. În ramura construcțiilor de mașini, de pildă, astfel de meserii, care nu pot fi pregătite în 3—4 ani de școală profesională, sînt cele de electromecanic pentru automatizări, electronist pentru reglarea și depanarea aparatelor de radio și televizoare, electronist pentru mașini electronice. Această categorie de muncitori de înaltă calificare ar obține la absolvirea liceului industrial diploma de maturitate și totodată un carnet de calificare pentru o categorie tarifară superioară, putînd fi denumiți eventual „tehnicieni-operatori".

Consider că s-ar putea studia problema echivalării pe baza unor diferențe a școlii profesionale cu primele clase ale liceului industrial. În aceste condiții s-ar putea pune în discuție posibilitatea funcționării unor licee industriale serale.

Stabilirea profilului și a conținutului învățămîntului în liceele de specialitate, organizarea lor constituie o problemă de mare răspundere, la rezolvarea căreia trebuie să aducă o contribuție cît mai largă atît lucrătorii din domeniul învățămîntului cît și cadre economice și de specialitate din diferite ramuri de activitate. Conducerea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini a stabilit ca, la nivelul ramurii, să se constituie un colectiv foarte cuprinzător de cadre de specialitate care să analizeze și să facă propuneri pentru definirea sistemului liceelor industriale.

Ing. CLAUDIU BEIU
Director adjunct în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

Cîteva considerații de ansamblu

Atît prin natura pregătirii mele școlare — sînt absolvent al fostului liceu industrial „Polizu" din București — cît și prin activitatea didactică pe care am desfășurat-o în cadrul învățămîntului mediu de specialitate am putut cunoaște îndeaproape formele de pregătire pentru producție a cadrelor medii. Socotesc că măsura stabilită la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. de a se înființa licee de specialitate este cît se poate de binevenită, întrucît acest tip de școală poate asigura tinerilor o dezvoltare unitară, profesională și de cultură generală.

Cred că profilul liceelor industriale ar trebui să se axeze pe cîteva specialități de bază, suficient de cuprinzătoare, din principalele sectoare ale producției industriale — metalurgie-construcții de mașini, energie electrică, mine, petrolchimie etc. Esențial este ca pregătirea științifică și tehnică să aibă o asemenea pondere în conținutul planurilor de învățămînt încît să constituie o temelie solidă pentru însușirea cunoștințelor de specialitate.

Astfel, consider că în planul de învățămînt al viitorului liceu industrial trebuie introduse și dezvoltate în mod corespunzător o serie de discipline de cultură tehnică generală și de cultură tehnică specială care să stea la baza pregătirii tehnice de specialitate a elevilor. Din categoria obiectelor de cultură tehnică generală aș aminti în primul rînd mecanica tehnică, rezistența materialelor, organe de mașini, electrotehnică etc., precum și desenul tehnic. Pe baza acestor cunoștințe tehnice generale vor putea fi însușite în mod corespunzător disciplinele de specialitate, ca de exemplu, tehnologia materialelor, studiul mașinilor, tehnologia specială, probleme de organizare și de conducere a producției, ca și noțiunile de protecție a muncii și tehnica securității muncii.

În ceea ce privește cunoștințele de cultură generală, socotesc că o serie de discipline — limba română, matematica, fizica, chimia — trebuie predate la același nivel cu cel existent în secțiile reale ale actualelor licee. Programele disciplinelor care nu au o strictă contingență cu pregătirea de profil a viitorilor absolvenți — de pildă științele biologice, istoria, geografia — ar putea fi la fel cu programele corespunzătoare din secțiile serale ale liceelor, reducîndu-se unele cunoștințe de amănunt sau asupra cărora se revine în cadrul sistemului concentric de predare. Cred apoi că în liceele industriale ar trebui să fie obligatoriu studiul a două limbi străine, și anume al limbilor în care apar cele mai multe lucrări din specialitatea pentru care sînt pregătiți elevii.

O asemenea pregătire teoretică, îmbinată cu o instruire practică de specialitate în atelierele-școală și în întreprinderile cele mai moderne, poate asigura după părerea mea viitorilor absolvenți ai liceului industrial atît pregătirea de cultură generală cît și o pregătire de specialitate la nivelul tehnicii contemporane.

În lumina considerațiilor anterioare cred că este necesar ca în planurile de învățămînt să se prevadă un procent de circa 45—50 la sută din ore pentru pregătirea de cultură generală, 35—40 la sută pentru pregătirea de cultură tehnică generală și de specialitate și 15 la sută pentru instruirea practică. Socotesc că realizarea unui asemenea plan impune, cel puțin pentru liceele industriale ce pregătesc cadre pentru sectoarele cu un înalt nivel de automatizare complexă, o durată de studiu mai mare cu aproximativ 3 pînă la 5 trimestre față de liceele de cultură generală. Restul orelor pentru pregătirea de specialitate a elevilor vor putea fi obținute prin reducerile efectuate la unele discipline de cultură generală — cca 15 la sută — și din mărirea în limite raționale, cu aproximativ 15—20 la sută, a zilei de activitate în școală.

Absolvirea liceului industrial cred că ar trebui marcată prin două probe — examenul de maturitate (secția reală) și un examen specific cuprinzînd tehnologia de specialitate și eventual studiul mașinilor — precum și de susținerea unei lucrări de diplomă în specialitate.

Pentru a se asigura o pregătire de specialitate cît mai aprofundată socotesc potrivit ca liceele industriale să fie înființate în localitățile, orașele, sau regiunile unde există asigurată baza materială corespunzătoare atît din punct de vedere al pregătirii teoretice de specialitate cît și al practicii necesare.

Întrucît procentul de 15 la sută din totalul orelor propuse pentru instruirea practică este relativ mic, consider potrivit ca viitorii absolvenți ai liceelor industriale să efectueze la intrarea în producție un stagiu de practică desfășurat pe 6—12 luni, după care să poată fi promovați în funcțiile tehnice pentru care au dovedit aptitudinile și deprinderile practice necesare.

În ceea ce privește perspectivele de continuare a studiilor, cred că, avînd o pregătire de cultură generală echivalentă cu aceea a absolvenților liceelor existente, absolvenții liceelor de specialitate trebuie să aibă aceleași drepturi de a se prezenta la concursurile de admitere în învățămîntul superior.

Lector univ. THEODOR NITULESCU

VĂ INFORMĂM

Secția Bazele generale ale pedagogiei și istoria pedagogiei de la Institutul de științe pedagogice pregătește în prezent două lucrări: „Noțiunea de cultură generală și școala de cultură generală" și „Din istoria pedagogiei românești" vol. IV. Ambele lucrări sînt elaborate de cercetătorii institutului, sub îndrumarea științifică a prof. dr. Stanciu Stoian.

Prima lucrare caută să răspundă la o problemă deosebit de actuală, avînd implicații directe cu privire la structura învățămîntului de cultură generală — și anume, în ce măsură școala noastră de cultură generală corespunde cerințelor contemporaneității. Cea de a doua lucrare „Din istoria pedagogiei românești", vol. IV este o culegere de monografii a celor mai de seamă figuri reprezentative ale școlii românești din secolul trecut.

■

Pentru noul an școlar, biblioteca centrală pedagogică a achiziționat prin comenzi și schimb internațional numeroase lucrări care ilustrează cele mai noi preocupări în pedagogia contemporană.

Printre acestea se pot cita: „Pedagogia în slujba școlii" (în limba polonă); L. B. Itelson — „Metode matematice și cibernetice în pedagogie" (în limba rusă); „Probleme de cibernetică în pedagogie și psihologie" (în limba germană); E. B. Fry — „Mașinile de predare și învățămîntul programat" (în limba engleză); Renzo Titone — „Metodologie didactică" (în limba italiană); Alex. Kesler — „Funcția educativă a școlii" (în limba franceză); Gaston Mialaret — „Psihopedagogia mijloacelor audio-vizuale în învățămînt" (în limba franceză); J. Zielinski — „Bazele pedagogice ale învățămîntului programat" (în limba germană) etc.

Printre titlurile noi de reviste intrate în bibliotecă citîm: Repéres (Franța), Pedagogia e vita (Italia); Revista Ministerului Învățămîntului (Japonia), American educasion (S.U.A.).

Pentru pregătirea cadrelor didactice din Capitală și provincie și mai ales pentru cele care urmează facultăți fără frecvență sau sînt înscrise la examene de grade didactice, Biblioteca centrală pedagogică a achiziționat tratate, cursuri și manuale într-un număr mare de exemplare (50—100).

Cu începere de la 1 noiembrie 1965, Buletinul de documentare pedagogică, va fi difuzat în 850 de exemplare, așa fel încît el să poată fi pus și la îndemîna cadrelor didactice de la liceele din țară.

■

Sectorul producției de filme didactice din cadrul studioului „Alexandru Sahia" se prezintă, la începutul acestui an școlar, cu cîteva lucrări demne de relevat. Două filme noi se află încă de pe acum la dispoziția școlilor pentru a fi utilizate în cadrul predării unor lecții de specialitate. Este vorba de un film în două serii intitulat „Chimizarea gazului metan". Prin tematica lui, axată pe conținutul programei, acest film este menit să aducă o contribuție importantă în predarea unui capitol important pentru studiul chimiei.

Este, de asemenea, complet terminată producția filmului „Fața pămîntului", care prezintă într-o formă atrăgătoare cîteva din cunoștințele de bază din domeniul geografiei și geologiei.

În curînd școlile vor primi și filmul „Legile fundamentale ale dinamicii",

OPINII

CIBERNETICA ÎN ŞCOALĂ

Este important să introducem elemente de cibernetică încă din liceu? La această întrebare nu se poate da, cred, decît un răspuns pozitiv.

Aş insista asupra a două argumente. Întîi, trebuie să ţinem seama că liceul este o şcoală de cultură generală, iar un om care dobîndeşte această cultură nu poate ignora principiile şi realizările uneia dintre ştiinţele de cea mai mare actualitate. Apoi, elementele de cibernetică introduse în *gîndirea* elevilor vor alcătui premisele predării în universităţi, la un nivel mai abstract şi mai înalt, a unui mare număr de discipline — de la lingvistică la automatizare. Este foarte important pentru viitorul profesor, medic, biolog, agronom etc. să se deprindă de timpuriu a gîndi asupra fenomenelor vieţii şi din punctul de vedere al ştiinţelor exacte. Este spiritul *modern* în care se cer abordate problemele vieţii, spiritul în care se construieşte ştiinţa contemporană.

După părerea mea, noţiunile fundamentale de cibernetică se cer introduse în primul rînd în cadrul studiului fizicii şi matematicii. Profesorului de fizică îi revine rolul de a face pe elev să înţeleagă că energia nu este doar *capacitatea de a produce lucru mecanic*, ci că ea este şi *purtătoare de informaţie*. Aceasta se poate face relativ uşor, atunci cînd se prezintă principiile de funcţionare a maşinilor electronice. Aparatul de radio este un bun exemplu de „structură" care recepţionează şi traduce informaţii. Cantităţi infime de energie ajung la aparatul de recepţie; acesta, însă, este sensibil la ele dacă este acordat pe o anumită lungime de undă. Undele electromagnetice poartă informaţie pentru că sînt modulate (deci energia are o structură). Eficienţa energiei informaţionale este realizată graţie *amplificării*. Se poate desprinde astfel un sens obiectiv al legăturii de tip informaţional, de care se ocupă atît de mult cibernetica: între două sisteme (radio-emisie şi radio-recepţie), unul acţionînd asupra celuilalt prin cantităţi mici de energie cu rol de semnal. Subiectivitatea omului este exclusă din această schemă; noţiunea de informaţie capătă un sens obiectiv, se evită confuzia adusă de interpretările antropocentrice şi psihologiste.

Tot profesorului de fizică îi revine sarcina de a lămuri noţiunea de circuit cu reacţie, de conexiune inversă, de feed-back. Nu sînt de părere ca el să pornească sau să se refere la feed-back-uri biologice; trebuie imprimată convingerea că acest tip de conexiune poate să apară în sisteme nevii, pentru că numai astfel cibernetica va deveni şi o armă de luptă pentru o concepţie materialistă în biologie.

În sfîrşit, profesorului care predă fizica în liceu i se cere încă un efort, ale cărui roade se pot folosi din plin la disciplinele biologice: acela de a-i face pe elevi să înţeleagă diferenţa existentă între diferitele *tipuri* de maşini. Între „maşina simplă", ca pîrghia şi scripetele, în care *nu* se trece de la o formă de energie la alta (şi, în această privinţă toate „lanţurile cinematice", ca în ceasornic, sînt la fel) şi „maşina cu aburi", în care o formă de energie *se transformă* în alta (energia chimică a cărbunelui ars — energia vaporilor încălziţi — energie mecanică), deosebirea este uşor de sesizat. Tot atît de uşor de sesizat este deosebirea între *orice* maşină care ajută omul în munca fizică (produce lucru) şi maşinile electronice de calculat, care *prelucrează informaţie*.

În ce constă punctul de vedere cibernetic, elevii pot înţelege din diferite exemple simple. O carte este — pentru fizicianul clasic — un corp greu, cu o anumită densitate, cu anumite însuşiri optice, calorice, electrice etc. Pentru chimist, ea este o masă de celuloză „impurificată" cu cerneală tipografică. Pentru energetician ea valorează numai întru atît, întrucît — arsă — ar putea degaja energie. Pentru cibernetician, contează *informaţia* tipărită în paginile ei. Nu numai ceea ce înţelege *omul* care o citeşte: putem construi o maşină care să reacţioneze într-un anumit fel la literele şi cuvintele ce impresionează celule fotoelectrice.

Autorul acestor rînduri predă biofizica la o facultate de biologie. De aceea, el este preocupat de legăturile ce se pot face, încă din liceu, între noţiunile predate la fizică şi cele predate la biologie — iar sugestiile de mai sus reprezintă o parte din condiţiile pe care le consideră necesare pentru ca învăţămîntul biologic să cîştige din punct de vedere calitativ.

Ce va trebui să predea profesorul de biologie, ca aplicaţii ale ciberneticii, în sectorul didactic care-i aparţine?

În primul rînd, deosebirea (propusă mai sus) dintre energia — capacitate de lucru şi energia — purtătoare de informaţie. Despre această problemă li se poate vorbi elevilor, cred, o dată cu predarea noţiunilor de fiziologie vegetală. Lumina, în fotosinteză, este sursă de energie; în fototropism sau fototactism, ea este excitant, deci purtătoare de informaţie. Întreaga fiziologie a organelor de simţ, la animale şi om, poate fi axată pe noţiunea de informaţie. Se poate evalua cantitatea de energie minimă care impresionează retina, pentru a arăta *cifric* că ceea ce recepţionăm prin ochi nu intervine în bilanţul energetic. Organele de simţ pot fi prezentate ca traducători. În analiza procesului elementar de excitaţie se poate arăta că excitantul acţionează numai ca declanşator, că acţiunea sa este *amplificată*. Relaţia cantitativă dintre excitaţie şi răspuns poate fi descrisă în termeni cibernetici ca o relaţie între „intrări" şi „ieşiri". Nervul este un canal de transmisie; mesajul este adeseori „redondant"; centrii nervoşi sînt sisteme de tip cibernetic, căci prelucrează informaţie.

În al doilea rînd, profesorul de biologie poate să expună, ori de cîte ori are ocazia, istoria şi perspectivele *concepţiei tehnologice* în biologie, adică a analogiei organism-maşină. El poate aminti că, prin concepţia lui Descartes despre „animalul-maşină" (privit, mai ales, ca un lanţ cinematic) s-a introdus noţiunea fecundă de reflex; să dea ideea despre *om ca maşină* a lui Lamettrie (sec. XVIII), arătînd rolul ei pozitiv în combaterea misticismului. Este bine să se arate, în continuare, că în secolul XIX organismul a fost înţeles, de către materialişti, ca o maşină energetică şi că cibernetica găseşte în el, ca element tot atît de caracteristic, o maşină informaţională. Este foarte important ca profesorul să insiste asupra faptului că există mari deosebiri între organismele vii şi maşinile construite de om, combătînd mecanicismul. Pentru a evita confuziile, el trebuie să arate avantajul de a se folosi noţiunea abstractă de sistem.

În al treilea rînd, cred că trebuie să li se vorbească elevilor într-un spirit modern, de reglarea în sisteme vii. Li se poate arăta, cu exemple din fiziologia mişcării, din fiziologia glandelor endocrine, necesitatea reacţiei inverse, menţionîndu-se că acest principiu intervine şi în echilibrul numeric dintre specii — deci că este un principiu de reglare *universal*. Se va evita astfel tendinţa larg răspîndită de a exemplifica cibernetica biologică numai prin fiziologia animală sau — încă mai defectuos — numai prin fiziologia sistemului nervos.

Ereditatea şi teoria evoluţiei speciilor se pretează minunat la introducerea gîndirii cibernetice. Se impune să-i familiarizăm pe elevi cu noţiuni despre cromozomi, despre acizii nucleici, despre gene. Ei trebuie să ştie că în acizii nucleici este depozitată „informaţia genetică", să afle că sinteza proteică se realizează într-un mod specific, în conformitate cu un *cod* descifrat în ultimii ani, că, pe de altă parte, selecţia naturală acţionează ca o reacţie inversă şi că evoluţia poate fi considerată şi ca o realizare a unor structuri din ce în ce mai specifice (ceea ce înseamnă o „învingere" a principiului al doilea al termodinamicii). Nu constituie o prezentare în acest spirit calea cea mai bună de a stîrni pasiunea elevilor pentru cuceririle noi ale biologiei?

În sfîrşit, nu trebuie uitat un lucru: unde este posibil, se va introduce şi *gîndirea cantitativă* — formula, numărul, evaluarea cantităţii de energie şi de informaţie — căci cibernetica contribuie masiv la matematizarea biologiei.

Sînt convins că în felul acesta se poate obţine un spor puternic de calitate şi de interes într-o disciplină care are o însemnătate teoretică şi practică majoră.

Conf. dr. VICTOR SĂHLEANU
Universitatea din Cluj

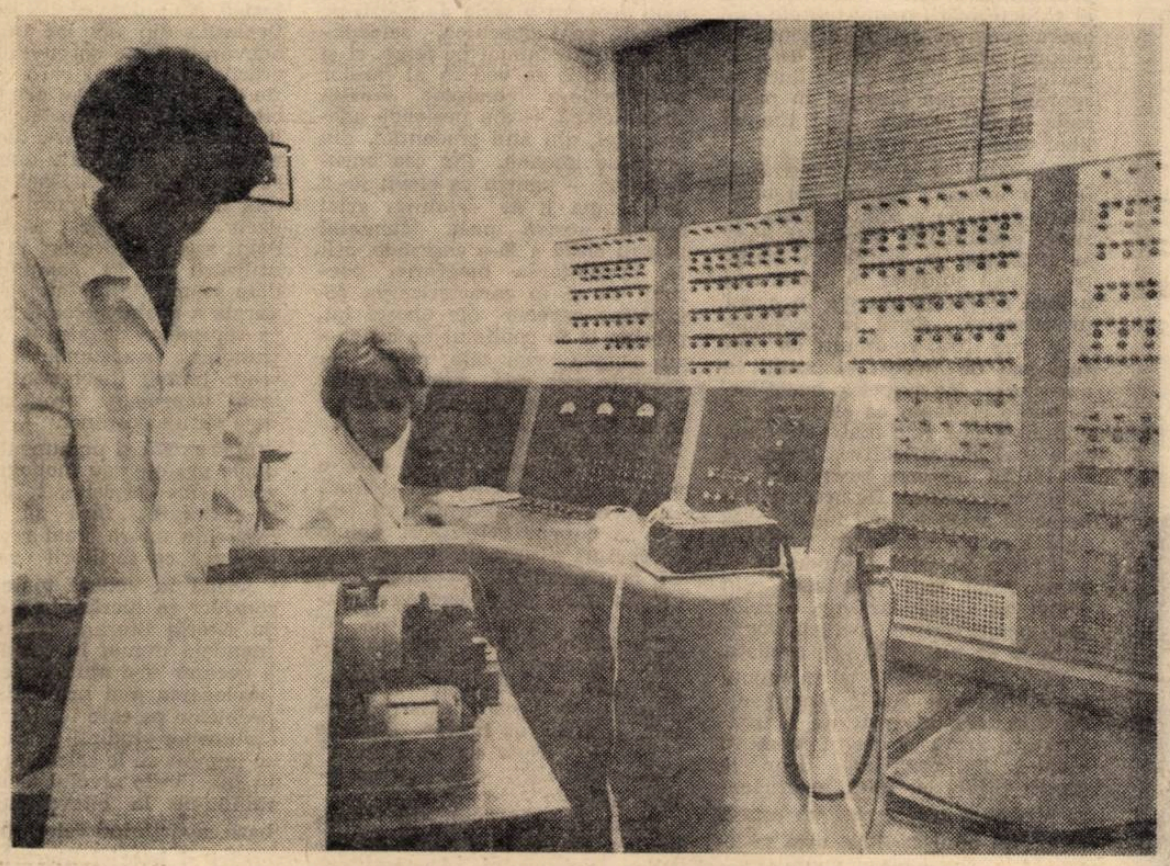

Într-unul din laboratoarele de maşini de calcul ale Institutului de fizică atomică, unde se lucrează la construcţia de maşini electronice tip CIFA-

Necesitatea introducerii ciberneticii ca obiect de studiu în liceu este cerută de însăşi condiţiile economice şi culturale ale dezvoltării societăţii noastre, care impun înarmarea tineretului cu cunoştinţe la nivelul ştiinţei contemporane.

Odată cu introducerea elementelor de cibernetică în studiul matematicii, fizicii, biologiei, se pune şi problema introducerii unor asemenea elemente în cursul de psihologie predat în ultima clasă a liceului. Se ştie că psihologia modernă se sprijină pe datele fizicii, biologiei şi matematicii. Pornind de la organele de simţ, ca foloseşte metodele moderne de investigaţie, aplicînd într-o măsură tot mai largă aparatul matematic. De aceea, cred necesar ca elevii să cunoască schema generală de comunicaţie şi comandă în sisteme tehnice cu reglaj automat, conexiunea inversă în tehnică şi biologie etc.

Introducînd elemente de cibernetică în studiul psihologiei îi vom pregăti pe elevi pentru înţelegerea problemelor majore ale ciberneticii, ajutîndu-i să-şi formeze convingeri profunde despre materialitatea şi unitatea lumii, despre cognoscibilitatea ei, despre superioritatea acestei maşini minunate care este creierul uman, despre posibilitatea pe care o are acesta de a folosi datele ştiinţei în scopuri practice.

Poate că ar trebui ca de pe acum să se înceapă alcătuirea unui curs de cibernetică, care să fie experimentat apoi în cîteva licee din ţară. Experienţa profesorilor care ar preda acest curs, ca şi sugestiile şi părerile altor cadre didactice şi ale specialiştilor, ce se vor strînge pe parcurs, vor putea contribui la desăvîrşirea lui.

În orice caz, mi se pare necesar ca în programele şi manualele ce urmează a fi elaborate în viitor pentru ultimele clase ale liceului să se introducă elemente de cibernetică şi de matematizare, în aşa fel încît studierea ulterioară a ciberneticii ca obiect de sine stătător să reprezinte o sinteză a tuturor ştiinţelor, elevul rămînînd cu o concepţie unică despre interdependenţa ştiinţelor.

Prof. BORIS GROSSU
Sighişoara

MATEMATICA ÎN CLASA A IX-A

Programa de matematică a clasei a IX-a este o bază de plecare pentru realizarea unui nou pas în dezvoltarea învăţămîntului nostru matematic.

Prin varietatea temelor incluse, cît şi prin modul unitar şi spiritul modern de tratare, ea urmăreşte să asigure absolvenţilor liceului o cultură generală matematică superioară.

Matematica modernă nu poate fi concepută fără studiul mulţimilor de elemente, numite cîteodată spaţii, pe care s-au definit operaţii sau, cum se mai spune, structuri. Ea reia şi ridică pe o treaptă mai înaltă metoda axiomatică elaborată în Grecia antică, devenind astfel mai riguroasă şi mai generală, putînd avea aplicaţii în cele mai variate domenii ale ştiinţelor naturii sau ale ştiinţelor umaniste.

Programa de matematici a clasei a IX-a, acordînd importanţa cuvenită intuiţiei, în măsura în care ea este necesară, introduce în acelaşi timp metoda axiomatică. Tot materialul inclus în programa liceului este axat pe elemente de teoria mulţimilor şi a structurilor algebrice. Astfel, programa de algebră a clasei a IX-a începe cu noţiuni sumare de teoria mulţimilor, care constituie o generalizare firească a cunoştinţelor dobîndite anterior de elevi şi înglobarea lor într-o teorie unitară, care permite însuşirea la un nivel mai înalt a cunoştinţelor următoare.

Structurile algebrice oferă o privire mai adîncă în unele mulţimi cunoscute de elevi, ele apar ca generalizări ale calculului cu numere. Nu este vorba să se facă în clasa a IX-a un studiu sistematic şi detaliat al structurilor algebrice, ci se urmăreşte introducerea treptată a acestor noţiuni de bază ale matematicii moderne. În prima parte a algebrei, studiindu-se mulţimile de numere, se vor scoate în evidenţă acele proprietăţi care fac ca o mulţime să capete structură de inel sau de corp. Studiind apoi temele „Operaţii în mulţimea polinoamelor" şi „Operaţii în mulţimea funcţiilor raţionale", vom arăta elevilor că sînt verificate aceleaşi proprietăţi ca şi în mulţimea numerelor întregi sau în mulţimea numerelor raţionale, deducînd de aici că mulţimea polinoamelor este inel, iar mulţimea funcţiilor raţionale este corp. În clasele următoare elevii vor întîlni alte grupuri, inele sau corpuri, astfel încît în clasa a XII-a ei vor avea suficiente cunoştinţe pentru un studiu elementar sistematic al structurilor algebrice.

În trecut, învăţămîntul matematicii avea în vedere mai ales tehnica calculului. Desigur, tehnica calculului este foarte importantă şi trebuie să-i acordăm toată atenţia, fiind o condiţie necesară pentru ca elevii să-şi poată însuşi cunoştinţele de matematică şi pentru a putea aplica în practică aceste cunoştinţe. Dar această condiţie nu este suficientă. Astăzi, aplicarea matematicii în practică nu înseamnă numai calcul. Trebuie să dezvoltăm gîndirea matematică a elevilor şi să-i obişnuim cu aplicarea acestei gîndiri, pentru ca în activitatea lor viitoare să ştie să formuleze matematic diverse fapte sau fenomene.

Programa de matematică a clasei a IX-a prevede şi predarea unui curs sistematic de geometrie, începînd cu noţiunile fundamentale. Se reiau, se adîncesc şi se completează cunoştinţele de geometrie pe care elevii le au din şcoala generală. Spre deosebire însă de modul în care se predă geometria în şcoala generală, unde se foloseşte în mare măsură intuiţia, în liceu se face un studiu mai riguros al geometriei. Elevii sînt din ce în ce mai solicitaţi să abandoneze intuiţia, să se deprindă cu rigoarea matematică în demonstraţii şi cu raţionamentul deductiv.

Începînd studiul geometriei în clasa a IX-a, este necesar să-i facem pe elevi să înţeleagă necesitatea introducerii noţiunilor fundamentale şi a axiomelor, să vadă necesitatea raţionamentului deductiv.

Pentru aceasta este bine să le zdruncinăm într-o oarecare măsură încrederea în intuiţie, în evidenţă, să-i facem să constate că simpla intuire a unui desen poate duce la rezultate false. Încă din primele lecţii li se pot da elevilor exemple de felul următor:

Fie două cercuri secante O şi O' care se intersectează în punctele A şi B. Ducem prin A diametrul AC în cercul O şi diametrul AD în cercul O'. Dreapta CD taie cercul O în F şi cercul O' în E. Elevii constată uşor că unghiurile AFC şi AED sînt drepte, fiind înscrise în semicercuri. Concluzia: *din punctul A se duc două perpendiculare pe aceeaşi dreaptă*. Simpla intuire a figurii ne-a condus la un rezultat fals.

Alt exemplu. În triunghiul oarecare ABC ducem bisectoarea unghiului A şi mediatoarea segmentului BC, care se intersectează în punctul P, punct ce poate fi interior triunghiului, exterior triunghiului sau pe BC. Să presupunem că este interior triunghiului. Unim punctul P cu B şi C, apoi coborîm din P perpendicularele PQ şi PR respectiv pe AB şi AC. Punctul P aparţine bisectoarei unghiului A, deci PQ=PR. Punctul P aparţine mediatoarei segmentului BC, deci PB=PC. Triunghiurile dreptunghice PBQ şi PRC sînt deci egale, de unde rezultă că unghiul QBP este egal cu unghiul RCP. Din egalitatea triunghiurilor PMB şi PMC rezultă că unghiul PBM este egal cu unghiul PCM.

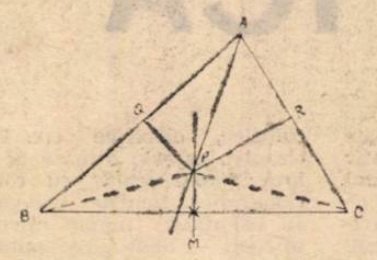

Din cele de mai sus se trage concluzia că unghiul ABC este egal cu unghiul ACB, adică: *toate triunghiurile sînt isoscele*. Analog se pot face un desen şi o demonstraţie şi pentru celelalte poziţii ale punctului P. S-a ajuns la o concluzie falsă.

Analizînd aceste probleme, elevii ajung să vadă că în cazul primei probleme punctul B aparţine dreptei CD, iar în cazul problemei a doua, punctul P nu poate fi luat după fantezia desenatorului, că el aparţine cercului circumscris triunghiului, iar poziţiile punctelor Q şi R sînt determinate de axioma de ordonare a planului (dacă R este între A şi C, atunci Q trebuie să se găsească pe prelungirea segmentului AB). Astfel de exemple reuşesc să arate elevilor că intuiţia trebuie controlată prin raţionament.

Cîteva exemple vor face ca elevii să-şi dea seama de ce este necesară metoda axiomatică, de ce este necesar raţionamentul deductiv, de ce fiecare pas trebuie riguros controlat pe baza axiomelor, definiţiilor şi a teoremelor studiate anterior.

Credem că, după ce elevii au studiat geometria trei ani în şcoala generală, şi-au însuşit o serie de concepte şi relaţii geometrice care permit introducerea unor axiome. Folosindu-se noţiunile de bază şi limbajul matematicii moderne se poate face o prezentare mai riguroasă şi mai sistematică a cunoştinţelor, se realizează economie de cuvinte şi de gîndire.

Acest mod de prezentare cere din partea profesorilor de matematici un efort suplimentar, aşa încît cunoştinţele predate să fie corecte din punct de vedere ştiinţific şi prezentate elevilor într-o formă accesibilă. Se cere să reflectăm mai mult asupra lecţiilor noastre, dar eforturile vor fi răsplătite de bucuria de a avea la sfîrşitul anului elevi cu o mai temeinică cultură matematică, corespunzătoare cerinţelor epocii pe care o trăim.

Z. BOGDANOF
profesor emerit

INDICAŢIILE BIBLIOGRAFICE

La început de an şcolar, profesorii care predau limba română în clasele IX—XI reînnoiesc recomandările făcute elevilor în preajma vacanţei de vară, completînd şi precizînd lista lecturilor obligatorii necesare pentru studiul literaturii.

Astfel, dacă pentru vacanţă le-am recomandat elevilor operele de mai mare întindere a căror lectură cere răgazul unei vacanţe — romanele, volumele de nuvele sau de povestiri — la începutul noului an şcolar vom preciza chiar titlurile schiţelor, povestirilor sau poeziilor prevăzute ca lectură obligatorie a elevilor în afara clasei. Lista trebuie întocmită cu deosebită grijă pentru ca, pe de o parte, să cuprindă cele mai semnificative opere ale scriitorilor care urmează a fi studiaţi (vor fi incluse în primul rînd operele prevăzute de programa şcolară pentru analiza literară, apoi cele prevăzute pentru caracterizare generală, precum şi alte opere la care profesorul va face referiri în cadrul prezentării biografiei scriitorului, al caracterizării unor capitole din opera generală sau în concluziile asupra artei sale), iar pe de altă parte, pentru ca ea să nu ducă la supraîncărcarea elevilor în perioada anului şcolar, cînd timpul liber este aşa de măsurat.

Este ştiut că elevii nu-şi pot face o imagine asupra personalităţii artistice a unui scriitor, asupra specificului artei sale dacă se limitează la lectura a două-trei poezii studiate în clasă, sau a unei schiţe ori nuvele în cazul prozatorilor. Dacă le recomandăm doar titlul volumului de versuri sau de povestiri, lăsînd la aprecierea lor selecţia bucăţilor, se poate întîmpla ca elevii să nu ştie care sînt cele mai valoroase, cele mai semnificative opere ce ilustrează materia prevăzută de programa şcolară. De aceea e necesar să selectăm noi înşine poeziile sau povestirile ce urmează a fi citite de elevi, oprindu-ne asupra celor mai realizate din punct de vedere artistic, a celor mai semnificative pentru cunoştinţele ce urmează a fi predate.

Lucrările scrise la examenul de maturitate sau la examenele de admitere în institute şi universităţi arată că destul de mulţi elevi se limitează încă doar la cîteva titluri cu totul insuficiente pentru a caracteriza un aspect al operei unui scriitor, arta sa literară. De exemplu tratînd un subiect ca „Mijloacele comicului în teatrul şi proza lui I. L. Caragiale" ei se referă la comedia „O scrisoare pierdută", la schiţele „Arendaşul român" şi „Dl. Goe" şi, în unele cazuri, şi la schiţa „Bacalaureat", ceea ce este cu totul insuficient pentru a caracteriza diferitele aspecte vizate în comedii şi schiţe, precum şi modalitatea lor artistică. Pentru a înlătura din timp această lacună e necesar să recomandăm elevilor ca lectură obligatorie în afara clasei şi comediile „O noapte furtunoasă", „Conu Leonida faţă cu reacţiunea", precum şi schiţele cele mai caracteristice a căror tematică este legată de şcoala şi educaţia burgheză („Un pedagog de şcoală nouă", „Dascăl prost", „Lanţul slăbiciunilor", „Triumful talentului", „Urgent"), de moravurile şi mentalitatea micii burghezii („Căldură mare", „Petiţiune", „Jertfe patriotice", „Inspecţiune"), de politicianismul şi presa vremii („Tempora", „Reportaj", „Telegrame", „Ultima oră").

În ceea ce priveşte opera lui Eminescu vom recomanda elevilor să citească în întregime volumul de versuri şi să reţină în mod deosebit o serie de poezii pe care le vom specifica, selecţionîndu-le nu numai pe teme, ci şi din punctul de vedere al fazelor pe care le-a cunoscut creaţia eminesciană — din perioada adolescenţei, din anii studenţiei, din perioada ieşeană, din cea bucureşteană — pentru ca elevii să-şi dea seama şi de evoluţia artei marelui nostru poet. Manualul pentru clasa a X-a cuprinde, atît în prezentarea biografiei poetului cît şi în caracterizarea diferitelor aspecte ale operei lui, precum şi în capitolul de concluzii asupra artei sale, referiri la creaţiile cele mai semnificative, dîndu-ne astfel sugestii preţioase în ceea ce priveşte bibliografia pe care o vom recomanda.

La fel, bibliografia pe care o vom indica elevilor în legătură cu opera lui G. Bacovia va trebui să cuprindă întregul volum de versuri şi titlurile cîtorva poezii fundamentale, pe lîngă cele recomandate de programa şcolară pentru analiza în clasă. Ar urma astfel să fie reţinute mai atent de elevi poeziile „Pastel", „Amurg". „Lacustră", „Decor", „Tablou de iarnă", „Amurg violet", „Amurg de iarnă", „Note de toamnă", „Note de primăvară", „Poemă finală", „Spre primăvară", „Cogito".

Desigur, recomandările bibliografice se fac în funcţie de valoarea scriitorului. La scriitorii pentru studierea cărora programa prevede o oră sau două nu le vom cere elevilor să citească prea multe opere în afara celor prevăzute pentru analiză în clasă. Le vom pretinde însă mai multă lectură în vederea studierii marilor noştri creatori — V. Alecsandri, Mihai Eminescu, I. L. Caragiale, I. Creangă, G. Coşbuc, I. Slavici, Al. Macedonski, M. Sadoveanu, L. Rebreanu, O. Goga, G. Bacovia, Camil Petrescu, T. Arghezi.

În bibliografia suplimentară indicată elevilor unii profesori includ şi lucrări de critică şi istorie literară, pe care le recomandă pentru lectură în scopul utilizării lor în compuneri. Cred că nu acesta trebuie să fie rolul lecturii lucrărilor de critică şi istorie literară. Se ştie că, dacă elevii nu citesc operele fundamentale ale literaturii noastre şi se mulţumesc cu frunzărirea monografiilor, a prefeţelor, a unor articole de critică literară, dacă utilizează fără discernămînt asemenea lucrări, rămîn departe de cunoaşterea şi înţelegerea reală a scriitorilor studiaţi, dar îşi însuşesc, în schimb, o exprimare pretenţioasă, bombastică, lipsită de logică. Nu o dată ni s-a întîmplat, fiecăruia din noi, să întîlnim o adevărată beţie de cuvinte în lucrările unor elevi care, vrînd să fie cu tot dinadinsul originali, nu citesc operele scriitorilor, dar utilizează în compuneri, deformate, afirmaţiile şi teoriile unor critici şi istorici literari. Dacă ne gîndim la faptul că elevii nu citesc decît fragmentar, răsfoindu-le doar, astfel de lucrări în vederea utilizării lor în compuneri, ne dăm seama de ce înţelegerea generală a problemelor le scapă, de ce reproduc denaturat, nelogic, trunchiat, neargumentat şi într-un limbaj incoherent, în termeni improprii, problemele cu care au luat contact.

Mai există şi neajunsul că, deşi unele prefeţe sau monografii mai vechi sînt depăşite, totuşi elevii le utilizează, fără să ştie de existenţa unora mai recente în legătură cu scriitorii respectivi.

Avînd în vedere toate acestea consider că lucrările de critică şi de istorie literară trebuie recomandate numai în cazul în care e necesar să-i ajutăm pe elevi în înţelegerea mai profundă a unor probleme pe care le ridică creaţia scriitorilor studiaţi. Fără îndoială, se impune să le selectăm cu grijă, în funcţie de nivelul clasei, rezumîndu-ne la cîteva lucrări de bază, aparţinînd celor mai buni critici şi istorici literari.

ZORINA REGMAN
inspector
în Ministerul Învăţămîntului

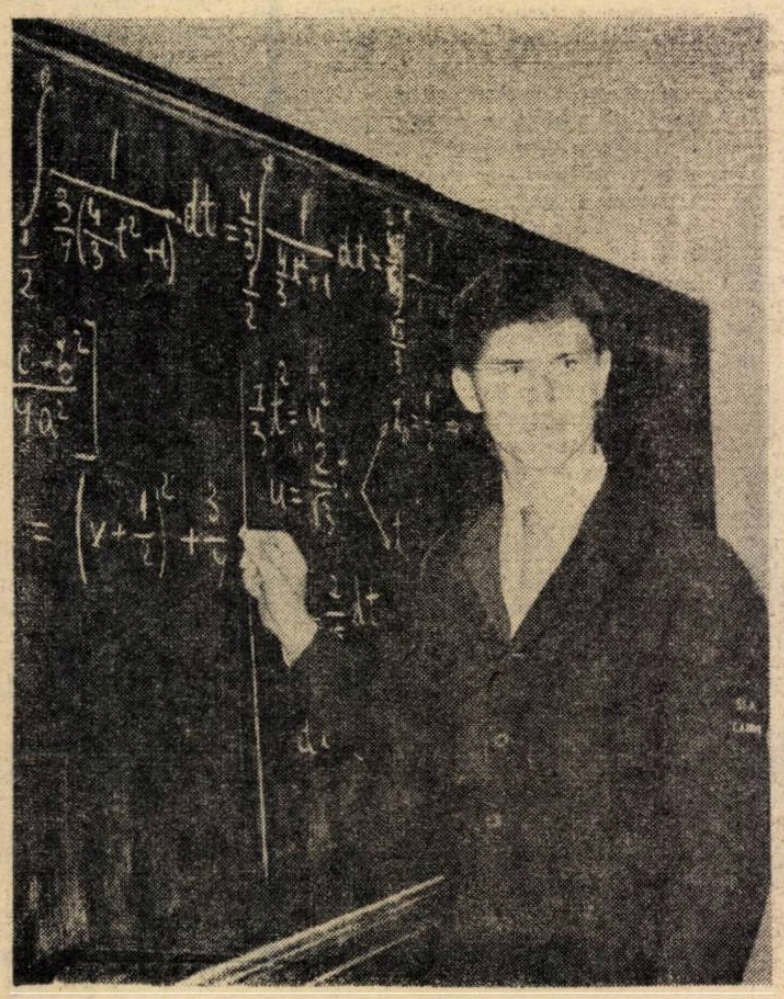

Învăţământul artistic

Transformările continue ce au loc în gîndirea şi conştiinţa oamenilor în funcţie de cerinţele înaintate ale epocii implică sarcini deosebit de importante şi pentru profesorii chemaţi să realizeze educaţia estetică a tineretului. Se impune necesitatea ca aceştia să fie la curent cu creaţia artistică mondială şi să-i pătrundă sensurile şi linia de dezvoltare, să înţeleagă importanţa contribuţiei noastre pe planul culturii universale.

Atenţia şi grija pe care conducerea de partid şi de stat din ţara noastră o acordă creaţiei artistice face să crească răspunderea profesorului de specialitate în munca de educare estetică a viitorilor cetăţeni. Iată de ce socotim că este bine să se pună în dezbatere problemele actuale ale învăţămîntului artistic şi ale educaţiei estetice în şcolile generale şi în licee.

Pentru ca profesorul de specialitate şi, prin el, învăţămîntul nostru să-şi poată exercita mai bine rolul care-i revine în formarea unor cetăţeni cu un profil complex se impune ca înseşi planurile, programele de învăţămînt să fie revizuite.

Consider că este necesară introducerea desenului artistic pe întreaga durată de studiu în şcolile generale şi în licee, precum şi revizuirea programelor de specialitate, astfel încît acestea să asigure o mai puternică axare a studiului desenului în contemporaneitate. Corelaţia desenului cu celelalte discipline, de pildă cu fizica sau geometria, trebuie realizată şi pe alt plan decît cel pur tehnicist.

În elaborarea programelor de desen — ne referim la desenul artistic, tematic şi din imaginaţie — trebuie adoptate, după părerea noastră, metode noi şi curajoase care să urmărească îmbogăţirea fanteziei creatoare a elevilor. Nu trebuie să ajungem la micşorarea temelor de compoziţie pe criteriul creşterii puterii de observaţie a elevilor, ci va trebui să arătăm elevilor posibilităţile multiple de exteriorizare a ideilor evitînd latura descriptivă, mai străină picturii, artelor plastice în general, pentru a-i apropia astfel mai mult de esenţialul capabil de a le înaripa gîndurile. Se poate începe prin introducerea unor studii cromatice, a unor exerciţii cu mijloacele de exprimare elementare — linia, punctul faţă de culoare — cu aplicaţii şi în arta decorativă care, la rîndul ei, se cere de asemenea extinsă, dar mai mult creator decît geometrizat. Aceasta nu înseamnă însă că desenul după natură trebuie neglijat. În cadrul desenului după natură, menit a dezvolta spiritul de observaţie al elevilor, este necesară observarea transformărilor date de perspectivă. In acest sens perspectiva trebuie înţeleasă ca o acţiune de disciplinare, de întărire a spiritului de observaţie în studiul după model, tot aşa cum poate fi necesară în vederea mai bunei cunoaşteri a unor perioade istorice în dezvoltarea artelor plastice. Perspectiva nu trebuie însă studiată cu obligativitatea de a fi introdusă în toate manifestările tematice — de pildă în arta monumentală şi chiar în pictura de şevalet — atunci cînd ideile n-o cer. În studiile după realitate trebuie evitată însuşirea de către elevi a unor deprinderi meşteşugăreşti, manieriste, prin apropiere mecanică de obiectul model. Importantă este observarea modelului, a caracterului său, care poate suporta în desen unele deformări, permise, atunci cînd sînt făcute în sensul caracterului său, din necesităţi de umanizare.

Prin dozarea cunoştinţelor, prin prezentarea lor la nivelul înţelegerii elevilor ei vor fi ajutaţi să pătrundă complexitatea fenomenului plastic, formele lui metaforice şi alegorice, poetice şi sintetice, să aprecieze noile investigaţii caracteristice lumii noastre contemporane.

Descoperirea fotografiei, a cinematografului şi televiziunii în mod firesc au împins gîndirea plastică în domenii noi de cunoaştere, în sens opus concepţiilor de artă copie a realului.

Problema compoziţiei, imaginii în artă, devine o problemă de concepţie adecvată epocilor istorice respective, principiile de bază însă au fost păstrate, ele au generat sobrietatea şi rigoarea marilor valori din totdeauna ale artelor. Arta modernă nu este desprinsă de tradiţie, asupra ei acţionînd de fapt aceleaşi legi.

Unul din principiile de bază ale compoziţiei plastice rămîne organizarea spaţiilor. Organizarea spaţiilor în funcţie de ideile diriguitoare în pictură şi desen se supune legilor de ordine ale bidimensionalului. Echilibrarea spaţiilor în sculptură este de natură tridimensională. Ea impune viziunea obiectului într-o multitudine de aspecte ce întregesc compoziţia în ansamblul ei. Omul contemporan simte nevoia de organizare, de o anumită sinteză. Linia de sinteză în plastică impune folosirea unor procedee adecvate. Simbolul, metafora plastică în ciment, marmură, ceramică sau piatră, revelatoare de noi sensuri poetice şi umaniste, pot fi admise ca atare.

Profesorului de specialitate îi revine sarcina să îndrume elevii în sesizarea particularităţilor distincte ale imaginii plastice faţă de realitatea obiectivă, în observarea realităţii în ceea ce are ea emoţional plastic. Acest lucru îl poate realiza desenul artistic ghidat de programe corespunzătoare.

Educaţia estetică şi artistică a elevilor noştri nu poate fi concepută decît în lumina valoroasei noastre tradiţii în acest domeniu, adevăratul climat de dezvoltare a artei noi, din care se desprind calităţi deosebite de noblеţe şi rafinament coloristic, lirism şi forţă epică, gust pentru decorativitate şi armonie, departe de orice crispări ostentative sau sensuri literare apicturale. Este necesară de asemenea cunoaşterea profilurilor distincte ale culturilor altor popoare, în vederea lărgirii orizontului plastic al elevilor noştri.

ST. SEVASTRE

Descoperirea înclinaţiilor

Dezvoltarea multilaterală a personalităţii elevilor presupune descoperirea şi studierea înclinaţiilor lor pentru diferite domenii de activitate — tehnică, literatură, muzică, plastică etc. — în scopul cît mai bunei dirijări a dezvoltării acestora. Întrucît la baza înclinaţiilor copiilor stau particularităţile anatomo-fiziologice prezente la naştere şi care, în anumite condiţii favorabile, pot constitui premisa dezvoltării viitoarei aptitudini, se impune să le surprindem de la o vîrstă fragedă. Pornind de la aceste considerente, un colectiv de cercetători de la Institutul de ştiinţe pedagogice a organizat un studiu cu privire la înclinaţiile copiilor în domeniul artelor plastice.

Cercetarea s-a oprit asupra unui număr de 15 elevi de la Liceul de artă plastică din Capitală, în vîrstă de 11 pînă la 15 ani. Acestora li s-a alcătuit o fişă individuală pe bază de anchete şi convorbiri, urmărindu-se stabilirea momentului în care a apărut înclinaţia şi a modului cum s-a intervenit în familie şi în şcoală pentru crearea condiţiilor prielnice de influenţare a ei.

S-a constatat că toţi aceşti 15 elevi au manifestat elemente ale înclinaţiei pentru desen de timpuriu. Aceste elemente au apărut la început disparate, dar evidente: copiii căutau mereu prilejul de a desena. Desenele erau cele obişnuite: animale, case, pomi, flori, jucării. Mai tîrziu, pe la 3—4 ani, copiii au început să deseneze oameni înfăţişaţi schematic, maşini, avioane, păduri. Desenele respective se caracterizau prin surprinderea mişcării, prin autenticitatea redării, prin coloritul relativ adecvat. Treptat au apărut mici schiţe şi compoziţii care înfăţişau oameni pe stradă, copii jucîndu-se, plecarea la bunici, imagini din basme etc.

Aceste prime manifestări au fost sesizate, în unele cazuri, de părinţi care, fiind surprinşi de relativa perfecţiune a desenelor, au pus la dispoziţia copiilor, încă de la vîrsta de 2 ani, hîrtie, creioane colorate şi negre, desene de colorat după model şi cărţi cu poze colorate. Mai mult, unii părinţi, dorind să cultive înclinaţia copiilor lor, i-au dus la plimbare, la filme, teatre şi expoziţii pentru copii. Deseori copiii încercau să deseneze personaje din filmele şi spectacolele văzute, peisaje şi compoziţii simple care să redea cele văzute în plimbări — blocuri, tramvaie, bărci, lebede, parcuri. De multe ori, în timpul plimbărilor li se atrăgea atenţia asupra mişcării şi coloritului. Se încerca, deci, o canalizare a observaţiei spre elementele frapante. O parte din părinţi au trimis la diferite publicaţii desenele executate de copii, care au fost reproduse, constituind un stimulent pentru activitatea lor.

O dată intraţi la grădiniţă şi în şcoală, integraţi într-un proces educativ dirijat, copiii au căpătat o serie de cunoştinţe şi în domeniul desenului, ceea ce a dus la o perfecţionare a lucrărilor lor. Ei s-au înscris la cercurile de artă plastică de la Palatul pionierilor, au participat la expoziţii şi concursuri.

La cîţiva din cei 15 elevi studiaţi de noi, deşi înclinaţia pentru desen s-a manifestat de timpuriu, ea nu a fost luată în consideraţie de familie, care nu a creat condiţii favorabile pentru dezvoltarea ei. În aceste cazuri, deşi înclinaţia a continuat să se dezvolte prin activitatea susţinută de copii, ea s-a manifestat mai puternic destul de tardiv, datorită mai ales învăţătorilor care, sesizînd aptitudinea, au început să se ocupe în mod special de elevii respectivi.

Sesizarea de timpuriu, în familie sau în primele clase, a înclinaţiei pentru desen şi asigurarea unei pregătiri adecvate şi a unor condiţii optime de manifestare are o mare însemnătate pentru dezvoltarea ei într-o veritabilă aptitudine pentru arta plastică. Iată de ce educatoarele şi învăţătorii au datoria să-i pună pe copii în situaţia de a executa cît mai multe lucrări din imaginaţie sau cu o temă dată, să le propună să observe tablouri simple (animale, pomi, flori, case, oameni), pe care apoi să le reproducă, de preferinţă în culori. De îndată ce ne dăm seama că un copil manifestă înclinaţii deosebite pentru desen trebuie să luăm legătura cu părinţii lui, pentru ca şi în familie să i se creeze condiţii favorabile. Dacă în şcoală sînt mulţi elevi care manifestă înclinaţie pentru desen este bine să se organizeze un cerc de artă plastică, sub îndrumarea profesorului de specialitate. Dacă nu, elevii respectivi trebuie îndrumaţi spre cercurile de artă plastică de pe lîngă casele de pionieri sau casele de cultură raionale.

Fără îndoială, se impune să nu exagerăm creînd în familie şi în şcoală un regim care l-ar obosi pe copil şi l-ar putea face să-şi piardă interesul pentru desen. Nu este vorba de a-i cere copilului de timpuriu o activitate susţinută în domeniul desenului, ci de a sesiza perioada de formare a înclinaţiei, în care trebuie să se intervină pentru crearea unor condiţii prielnice în vederea dezvoltării ei, ţinînd seama de particularităţile individuale şi de vîrstă ale copilului.

CEZARINA FLORIAN
cercetător la Institutul de ştiinţe pedagogice

Desenul copiilor

Desenul şi pictura, ca expresie naturală şi universală a ideilor, constituie un mijloc de manifestare propriu şi copiilor. Chiar dacă nu au încă abilitate, ei pictează cu plăcere ceea ce le trezeşte interesul. Le trebuie doar un mediu favorabil şi materialul potrivit vîrstei respective. De aceste condiţii trebuie să se ocupe părinţii şi învăţătorii sau profesorii. Lăsaţi la propriile îndemnuri şi mijloace, copiii nu realizează mult nici dacă sînt foarte dotaţi. Educatorul trebuie deci să intervină, dar nu modificînd ideile creatoare ale copilului, ci întregindu-i mijloacele de care se ajută pentru o reprezentare cît mai deplină a acestor idei.

Desenele copiilor sînt provocate de lumea înconjurătoare, ale cărei sensuri ei le prind cu o ascuţime de spirit surprinzătoare, dar pe care nu o redau după logica oamenilor maturi. Lipsa de experienţă şi insuficienţa gîndirii critice îi duc la combinaţii ce denaturează mult realitatea.

Dar opera de artă nu trebuie să reproducă ceea ce există, ci să creeze întotdeauna ceva nou. Expresia liberă pare să fie drumul cel mai bun pentru a ajunge la artă. Ca să ajungă la o expresie liberă, copilul trebuie să aibă o mînă educată şi obişnuită să urmeze impulsurile sale artistice şi, de asemenea, un ochi care ştie să observe. Asupra acestei chestiuni trebuie să se concentreze atenţia cadrelor didactice care predau la clasele mici — să obţină educarea mîinii, fără a modifica viziunea copilului. Tot lor le revine rolul dificil de a educa sensibilitatea şi imaginaţia copiilor, avînd grijă ca fiecare să progreseze după posibilităţile sale individuale.

Cred că numai la clasa a V-a se mai poate conta pe o viziune infantilă. După aceea, vîrsta şi instrucţiunea pe care o primesc elevii le schimbă viziunea. Încep să-şi dea seama că lumea nu este aşa cum o reprezintă ei şi înţeleg că mijloacele de care dispun nu sînt suficiente pentru a o înfăţişa aşa cum este. De la această vîrstă, cei mai dotaţi îşi dau osteneala să deseneze aşa cum văd, iar cei fără aptitudini încep să piardă interesul pentru lucru. Acum profesorul este chemat să susţină prin tehnică şi învăţăminte noi eforturile lor şi să le dezvolte interesul pentru desen şi pictură, intervenind cu iniţieri în compoziţie şi în studiul culorilor, dar în mod subtil, fără teoretizări ce nu corespund vîrstei.

Pentru copil, înainte de a fi o operă de artă sau o disciplină de învăţămînt teoretic, desenul este un mijloc de exprimare necesar echilibrului său fizic şi moral. În măsura în care educă simţurile şi gîndirea copilului, el este un ajutor şi pentru celelalte discipline. Pornindu-se de la faptul că interesul copiilor pentru culoare este incomparabil mai mare decît acela pe care îl manifestă pentru contur (ceea ce ar permite să se folosească culoarea ca un element artistic izolabil şi să se facă planşe ca exerciţii de recunoaştere, combinare şi armonizare a culorilor), toate temele ar trebui să fie colorate, rezervîndu-se pentru alb şi negru numai cîteva lucrări, care eventual ar avea un scop bine determinat.

Prof. BĂLAŞA IONESCU

Metodica predării limbii și literaturii române

Un îndreptar care poate fi și mai util

„Metodica predării limbii și literaturii române", de Clara Georgeta Chiosa, a fost așteptată cu nerăbdare de către profesorii de specialitate.

Cele 250 de pagini ale lucrării cuprind două mari părți : metodica predării limbii române (circa 1/3 din cuprins) și metodica predării literaturii (restul de 2/3).

Cred că felul în care e redactată prima parte prezintă un progres față de vechea ediție (Metodica predării limbii române la clasele V—VII, Editura de stat didactică și pedagogică, 1955), în sensul că autoarea s-a apropiat mai mult de particularitățile concrete de muncă ale școlii generale, ținînd seama în mai mare măsură de accesibilitatea cunoștințelor și renunțînd la multe subtilități care nu pot fi înțelese de un copil de 12—13 ani. Din prima parte a lucrării apreciez ca deosebit de reușite subcapitolul „Metoda exercițiilor" (pag. 52—58), precum și planurile concrete și variate ale diferitelor tipuri de lecții de gramatică. Acestea îi ajută în mod practic pe profesorii începători. Cred că le e de folos și discuția privitoare la greșelile tipice, la confuziile pe care le fac elevii claselor V—VIII (pag. 21—22).

În întregimea ei, însă, noua ediție a metodicii este în mai mică măsură de folos, în mod practic, în pregătirea de către profesorul începător a lecțiilor pentru munca zilnică la clasă. Dacă ediția 1955 discuta fiecare temă a foneticii, morfologiei, ortografiei și sintaxei, oferind totodată exemple pentru aproape fiecare lecție, noua ediție pune mai mult probleme generale, dînd doar în unele locuri cîteva exemple, îndrumări și sugestii. Bogăția de material pe care o conține vechea ediție continuă să fie de actualitate. Ea ar putea fi oferită tinerilor profesori, studenților, scutindu-i de sute de ore de căutări inutile.

În predarea gramaticii, în însușirea ei, nu sînt suficiente desigur exercițiile oferite de manual. Metodica arată că „profesorul mai poate folosi culegerile de exerciții gramaticale, în care găsește texte pentru analize gramaticale, pentru dictări și o mai mare varietate de teme cu caracter aplicativ". De acord ; însă această recomandare nu poate fi folosită, deoarece ultima culegere de exerciții gramaticale a apărut cu 8 ani în urmă. Culegerile respective au ajuns adevărate piese de muzeu.

Partea a doua a cărții — metodica literaturii — tratează atît probleme legate de studiul lecturii literare la clasele V—VIII, cît și de predarea istoriei literaturii române la clasele IX—XII. De asemenea, noțiunilor de teorie a literaturii le este rezervat un capitol aparte. Și compunerilor le sînt închinate cîteva pagini. Nu se spune însă nimic despre lecțiile de compunere la clasele IX—XII, despre metodica lor, nu se dau exemple concrete de astfel de lecții. Programa recomandă compuneri, practica școlară le cere ca o necesitate stringentă, însă pînă în prezent literatura de specialitate nu a ajutat aproape cu nimic în desfășurarea lor.

Deși citează lucrări recente din literatura de specialitate — română și străină — autoarea analizează totuși opere literare care au fost scoase din programa analitică cu 7—8 ani în urmă. Mă refer în primul rînd la analiza poemului lui Vasile Alecsandri „Dan căpitan de plai" (pag. 207—211), cea mai cuprinzătoare analiză (reușită de altfel) din lucrare. E drept că materialul respectiv a fost redactat de autoare în perioada cînd poemul lui Alecsandri era cuprins în programă. Aceasta nu îndreptățește însă editura să rețină și acum ceea ce era necesar cu ani în urmă. Nu s-a renunțat nici la prezentarea poeziei lui Eugen Jebeleanu „Lidice" la clasa a XI-a (pag. 212—213), deși nici aceasta nu se mai studiază în liceu. Mai semnalez cîteva nepotriviri cu programa, care ar putea fi ușor corectate la o nouă ediție. Orele pentru controlul lecturii particulare nu sînt 2—3 pe trimestru, cum se spune în metodică (pag. 171). Programa clasei a XI-a (ed. 1965) nu prevede nici măcar o astfel de oră în tot anul școlar, iar cea pentru clasele a IX-a și a X-a, cîte o oră pe trimestru. Lui C. Negruzzi cartea îi acordă 4 ore (pag. 171), pe cînd programa indică numai 3. Planul lecției referitoare la viața și activitatea lui George Coșbuc la clasa a X-a (pag. 181—183) nu poate fi realizat, oricît de accelerat ar fi debitul verbal al unui profesor. În cele 25—30 de minute pe care le are la dispoziție pentru predare, profesorul nu poate epuiza nici măcar jumătate din bogăția de date, fapte, citate, pe care le recomandă planul.

Repet însă : în ansamblu lucrarea este foarte utilă : De aceea consider, în sfîrșit, că tirajul de 8 100 de exemplare este cu totul insuficient.

Prof. MIRCEA HANDOCA

Dar clasele a IX—XI?

Socotesc lucrarea Clarei Georgeta Chiosa mai izbutită în ceea ce privește indicațiile pentru clasele V—VIII. Într-adevăr, considerațiile teoretice referitoare la metodica predării limbii și literaturii române în aceste clase sînt însoțite întotdeauna de indicații practice, pe care le simțim ca fiind izvorîte din experiența didactică a autoarei. Se dau ca model și planuri de lecții de gramatică — pentru comunicare de cunoștințe noi (cl. a V-a — p. 68 și cl. a VIII-a p. 70), pentru lecții de formare a priceperilor și deprinderilor de exprimare corectă (cl. a VI-a — p. 73), pentru lecții de repetare și de sistematizare a cunoștințelor (cl. a VII-a — p. 78), pentru lecții de verificare a cunoștințelor (cl. a VI-a — p. 79 și cl. a VIII-a — p. 81). Bine ar fi fost dacă s-ar fi dat ca model asemenea planuri pentru toate clasele. În felul acesta metodica ar fi venit și mai mult în ajutorul profesorilor începători.

În ce privește predarea literaturii la clasele V—VIII, planurile de lecții sînt mai puține. Se indică un plan pentru lecția care urmărește formularea ideilor principale dintr-o operă literară (cl. a VII-a, p. 131), un plan pentru compunere (pe bază de text sau de ilustrare) — cl. a VI-a (p. 141); un plan pentru analiza literară (a schiței „Arendașul român"). Nu se dă însă nici un plan de lecție pentru ora de compunere, ci numai planuri după care elevii să-și dezvolte compunerile. Or, tocmai în ce privește orele de compunere profesorii începători și chiar cei cu experiență așteptau indicații metodice ample și bogate, însoțite de planuri de lecții pentru toate clasele și pentru toate tipurile de compuneri. E adevărat că există un subcapitol intitulat „Metodica lecțiilor de compunere" (p. 147—152). El cuprinde însă indicații practice generale, ce nu pot fi de prea mare folos profesorilor.

Capitolul „Lecțiile de limba română în școala medie", căruia autoarea i-a acordat abia 4 pagini (85—88), este interesant sub aspect teoretic, însă deficitar sub aspect practic (nu cuprinde nici un plan de lecție). Sîntem de acord cu afirmația că „în prima clasă a școlii medii se poate acorda mai multă atenție corectării greșelilor de ortografie, iar în celelalte se pot programa lecții de cercetare a particularităților lingvistice specifice creației unui scriitor" (p. 85). Justă este și observația că trebuie evitate lecțiile de gramatică în care se atacă „toate problemele lingvistice ori toate problemele de ortografie" (p. 86). Pentru evitarea acestor neajunsuri se indică soluții bune, însă totul se reduce la considerații generale.

Referindu-se la lecțiile de gramatică în care se pot aborda probleme de stilistică, autoarea precizează că astfel de lecții nu vor urma „ordinea obișnuită a lecțiilor de gramatică, ci vor ține seama de posibilitățile de studiu oferite de opera scriitorilor prevăzuți de programa de literatură" (p. 87). În continuare, se spune că studiul operei lui I. Creangă oferă prilejul unei atari lecții. Dacă autoarea ar fi prezentat însă planul unei lecții în care se pot aborda probleme de stilistică asupra textului lui Creangă ar fi contribuit la rezolvarea uneia din cele mai dificile probleme ale metodicii lecțiilor de gramatică în liceu.

Observația de mai sus este valabilă și în ce privește indicația că în clasa a X-a se pot ține lecții de gramatică în care profesorul să scoată în evidență măiestria cu care Eminescu „a înnoit epitetul în lirica noastră" (p. 88). Dar numai prin prezentarea unui plan s-ar fi putut ilustra metodica desfășurării unei asemenea lecții. Cei care predau efectiv și de mulți ani la liceu știu cît de dificilă este abordarea în orele de gramatică a problemelor de stilistică. Se va descurca oare mai bine în asemenea ocazii profesorul începător după lectura celor 4 rînduri cîte sînt scrise în metodică în legătură cu predarea problemelor de stilistică ?

În comparație cu capitolul referitor la metodica predării gramaticii în liceu, capitolul în care se vorbește despre metodica predării literaturii este superior. Indicațiile de ordin practic sînt bogate și interesante, menite a-i ajuta pe profesorii începători și a crea perspective noi pentru cei cu experiență. Dar, deși se dau — ca model — și planuri de lecții, acestea nu ilustrează toate tipurile de lecții de literatură ce se pot ține în clasele IX—XI. Semnalăm îndeosebi lipsa unui plan de lecție pentru analiza personajelor dintr-o operă literară. Un astfel de plan era necesar cu atît mai mult cu cît autoarea atrage atenția asupra posibilității de a conduce analiza literară apucînd pe două drumuri greșite : 1) idealizarea unor personaje care conțin trăsături pozitive și negative ; 2) alunecarea în sociologism vulgar. Avînd în vedere aceste două observații, precum și faptul că analiza personajelor dintr-o operă literară constituie miezul analizei literare în genere în liceu, era absolut necesară ilustrarea practică a considerațiilor de ordin teoretic printr-un plan de lecție.

Cred că ar fi foarte necesară și prezentarea unor planuri pentru lecțiile de repetare, de toate tipurile.

Folosirea materialului didactic audio-vizual este tratată cu totul incidental și extrem de sumar (p. 106), metodica fiind deficitară din acest punct de vedere, deși în prezent profesorii de limba și literatura română folosesc pe scară tot mai largă mijloacele audio-vizuale și sînt în căutarea metodelor și procedeelor pe baza cărora să desfășoare lecțiile respective.

Cu toate lipsurile semnalate — lipsuri ce trebuie remediate într-o ediție viitoare, (pentru ca lucrarea să nu fie depășită de experiența celor cărora li se adresează) — „Metodica predării limbii și literaturii române" umple un gol resimțit serios în ultima vreme.

Prof. VLADIMIR DOGARU

Definițiile noțiunilor gramaticale

Manualul de limba română pentru clasa a VI-a, ediția 1965, prezintă noțiunile gramaticale, ca și demonstrația faptelor de limbă, la un nivel științific satisfăcător și, în general, într-un mod accesibil elevilor cărora li se adresează. Autorul s-a străduit să realizeze o strînsă corelație între explicarea teoretică a noțiunilor, exercițiile practice și temele aplicative. Atît în privința conținutului cît și a structurii sale, manualul reprezintă un vădit progres. Există însă unele probleme privitoare la definiția și analiza noțiunilor gramaticale, la structura manualului, la alegerea textelor pentru exemplificări și la aplicațiile practice a căror discutare considerăm că ar putea duce la îmbunătățirea viitoarei ediții. Ne oprim, de data aceasta la definiții.

Una dintre cerințele esențiale ale definițiilor este de a desemna cît mai exact din punct de vedere științific conținutul noțiunilor gramaticale, pentru a evita eventualele confuzii care s-ar ivi, și de a exprima acest conținut într-o formă cît mai accesibilă înțelegerii elevilor. Cum stau lucrurile, din acest punct de vedere, în manual ?

Definiția dată silabei, de exemplu—**„sunetul sau grupul de sunete care se pronunță cu o singură deschidere a gurii"** (pag. 124) — merge, în ceea ce privește elementele componente, pe linia tradițională. Judecînd riguros formularea, s-ar putea înțelege că există sunete care se rostesc cu mai multe deschideri de gură sau că orice sunet — fie și consoană — rostit singur formează o silabă. S-ar mai putea înțelege, de asemenea, că și un grup de consoane rostite cu o singură deschidere de gură formează silaba. Nici explicația dată în manual după formularea definiției („Orice silabă trebuie să cuprindă cel puțin o vocală") nu este destul de limpede. Afirmîndu-se că silaba trebuie să cuprindă „cel puțin o vocală" se poate înțelege că există și silabe cu mai multe vocale. Atîta vreme cît elevii cunosc definiția diftongului și a triftongului s-ar fi putut spune că o silabă trebuie să cuprindă o singură vocală, un singur diftong sau triftong.

În definiția nominativului se arată că substantivul îndeplinește funcția de subiect, dar se dă ca exemplu și un substantiv cu funcția de nume predicativ. Acest element nou ar fi trebuit cuprins în definiție, pentru a pregăti astfel înțelegerea predicatului nominal, care este o problemă dificilă pentru elevii clasei a VI-a. O situație asemănătoare se întîlnește și la definiția dată acuzativului — **„Acuzativul este cazul substantivului care îndeplinește în propoziție funcțiunea de complement direct".** Întrucît substantivul în acuzativ îndeplinește, pe lîngă funcțiunea de complement direct, pe cea de complement indirect, circumstanțial și chiar de atribut, definiția trebuia să fie formulată în așa fel încît să se înțeleagă că funcțiunea de complement direct nu este singura funcțiune pe care o îndeplinește substantivul în acuzativ. Aceasta era necesar cu atît mai mult cu cît la pag. 139 se dau exemple de substantive în acuzativ cu funcțiunea de complement indirect, circumstanțial și de atribut, iar la tabloul recapitulativ al cazurilor (pag. 140) sînt menționate toate funcțiunile substantivului în acuzativ.

Insuficientă, dintr-un anumit punct de vedere, este și definiția articolului posesiv, din care lipsește indicația că însoțește obligatoriu numeralele ordinale.

Definiția gradelor de comparație ale adjectivelor este lungă și greu de înțeles pentru elevi. Formularea este ambiguă, deoarece, după cum se știe, adjectivul nu-și schimbă forma în trecerea prin gradele de comparație. Valorile însușirii, în limba română, sînt redate prin mijloace analitice.

Definiția adverbului (**„stă pe lîngă un verb, adjectiv sau adverb"**) — este contrazisă chiar de textul dat pentru analiză la pag. 223-224 unde adverbele stau și lîngă substantive : „— Ia mai vezi ce face băiatul afară mamițo !... — Nu pot ! zbiară Goe dinăuntru... — Vai de mine ! îi vine rău băiatului înăuntru !" Credem că ar fi mai bine dacă adverbul s-ar definea prin conținut, nu prin topică : arată o caracteristică a unei acțiuni, a unei stări sau a unei însușiri.

Definiția predicatului — **„este partea principală a propoziției care arată ce face, ce este, cine este sau cum este subiectul"** — nu poate fi aplicată la unele exemple date în manual, cum sînt „Afară înfloresc pomii... pe podea metalică se svîrcolesc șerpi de foc, de fiecare dată mai sulțiri, pînă ce **sînt transformați** (s.n.) în foarte lungi bare de oțel" (pag. 239), sau „Cărți acestea **sînt ale lui"** (s.n.) pag. 240. S-ar putea da definiția predicatul este partea de propoziție care atribuie subiectului o acțiune, o stare sau o însușire.

Definiția predicatului nominal și a numelui predicativ se referă numai la formă, nu și la conținutul pe care îl exprimă această formă : **„Predicatul alcătuit dintr-un nume predicativ și un verb copulativ se numește predicat nominal"** și **„Cuvîntul care împreună cu un verb copulativ formează predicatul propoziției se numește nume predicativ".** Aceste definiții, care se adresează numai memoriei elevilor, ar trebui înlocuite cu altele, care să se refere la valorile funcționale, la conținut, menționînd că predicatul nominal arată o caracteristică (însușire) atribuită subiectului și se exprimă printr-un verb copulativ și un nume predicativ.

Din definiția dată complementului în general reiese că el determină un adjectiv sau un adverb, însă în definiția complementului indirect se arată că acestea determină și un adjectiv ; nici în definiția complementului circumstanțial de mod nu se face menționarea că el determină și adjective și adverbe.

Lipsesc din manual definițiile noțiunilor de coordonare și subordonare.

Cîteva observații în legătură cu alegerea textelelor pentru exemplificări și aplicații practice. Exercițiul aplicativ nr. 1 de la pag. 126 cere să se sublinieze diftongii și triftongii, dar textul conține numai un singur triftong (repetat de două cuvinte). La pag. 125 enunță regula despărțirii în silabe a cuvintelor care conțin grupurile **ct, çt** și **pt** precedate de consoană, dar printre exemplele date nici unul nu se referă la grupul **pt**. Textul pentru analiza verbului (pag. 195) are un verb la prezent, altul la perfect compus și celelalte la imperfect, deși se cere ca în analiza verbelor să se indice timpul. Unul dintre exercițiile pentru fixarea cunoștințelor despre diateze (pag. 209), cere să se sublinieze verbele la cele trei diateze, dar textul dat are un singur verb la diateza pasivă și acela nerecomandabil pentru elevii clasei a VI-a, fiind greu de sesizat („e nevoie").

Aceste observații au fost făcute pentru a folosi profesorilor care predau gramatica la clasa a VI-a și pentru a ajuta la îmbunătățirea viitoarei ediții.

ALEXANDRU POPESCU-MIHĂEȘTI
Asistent universitar

Manuale pentru anul școlar 1965/1966

Cîțiva din cei zece mii

(Urmare din pag. 1)

ră, sau blîndă, apropiată sau distantă, îngăduitoare sau exigentă ? Știți, cred că pînă la urmă trebuie să fiu și într-un fel și în altul. Și cred că vom deveni cu adevărat pedagogi în ziua în care vom ști cînd trebuie să fim severi și cînd blînzi, cînd apropiați și cînd distanți, cînd îngăduitori și cînd exigenți. Și aici vom avea mult, foarte mult de învățat de la colegii noștri mai vîrstnici.

— Pentru că vorbești de sprijinul colegilor cu experiență, intervine Ion Moldovan, repartizat ca profesor de română la Liceul din Copșa Mică, aș vrea să spun și eu ceva. Mărturisesc că m-am prezentat cu oarecare teamă în fața colectivului didactic al școlii. Pînă acum, colegi ne erau cei de-o seamă cu noi. Și uite că, deodată, avem colegi care numără de două ori anii noștri, oameni pricepuți, cu experiență. Dacă nu mă vor lua în seamă sau — și mai rău — dacă vor zîmbi în spatele meu ? Dar știți, parcă pe mine anume mă așteptau, așa de firesc, de prietenos m-au primit. Am găsit și locuința pregătită. În cîteva ceasuri m-au pus la curent cu problemele școlii, cu activitatea colectivului. Am discutat apoi o după amiază întreagă despre ceea ce vom face în acest an școlar pentru instruirea și educarea elevilor. Mi-au cerut să le împărtășesc planurile mele.

— Le putem afla și noi ?

— Sînt modeste dar, nu rîdeți, făurite la temperaturi foarte înalte. Colega mea Lucia Burghelea spunea că vrea să-i facă pe elevii ei să iubească natura. Eu vreau să le sădesc dragostea pentru limba noastră, interesul pentru citit, pentru comorile literaturii. Și la lecții, și în afară de lecții. Avem în școală o bibliotecă. E adevărat, nu-i prea pusă la punct, dar împreună cu ceilalți profesori de română, cu bibliotecara, va trebui să o punem, să o lărgim. Și mă gîndesc apoi la faptul că, încheindu-mi studiile, nu mi-am încheiat și pregătirea. În literatură, în cultură, apar mereu fenomene noi. Profesorul de română trebuie să fie la curent cu ele, să le cunoască, să le înțeleagă, pentru a le putea explica elevilor. Noii mei colegi socotesc că orice profesor — și cel de matematică, și cel de chimie sau de fizică, și cel de geografie sau de biologie — trebuie să fie la curent cu ele. De aceea colectivul nostru didactic a hotărît să organizeze în școală, săptămînal, discuții asupra unor cărți de literatură sau a unor probleme literare, noi, profesorii de română, fiind cei care urmează să recomandăm tematica discuțiilor.

— Cred că este un lucru foarte bun — și-a spus părerea Dorina Șerban, profesoară de matematică la Școala generală din Bucerdea. Mărturisesc sincer că de multe ori nu știu să mă orientez în problemele de literatură, nu știu să selecționez ceea ce este mai valoros. Voi propune și colegilor mei să organizeze astfel de discuții.

— Și pentru că vorbim de proiecte — își mărturisi mai departe gîndul Ion Moldovan — noi, tinerii profesori, avem multe de făcut pentru răspîndirea științei și culturii în rîndurile locuitorilor satelor. Socotesc că trebuie să le vorbim despre progresele științei, să-i ajutăm să pătrundă mai bine frumusețea și mesajul unei cărți de literatură, a unui film sau a unui spectacol de teatru, a unui concert sau a unui tablou. În aceasta constă, de fapt, rolul de propagator al culturii pe care-l are pedagogul.

De aproape două săptămîni tinerii profesori și-au început activitatea la catedră. Planurile cu care au pășit în școală au început să prindă, unul cîte unul, viață. Explicînd, în clasă, o teoremă, vorbind cu pasiune despre minunata noastră patrie, despre istoria, limba și literatura ei sau despre tainele universului, aplecați, în laboratorul de chimie, asupra unei experiențe sau însoțind elevii în livezile încărcate de rod ale cooperativelor agricole de producție, fiecare, în școala lui, și-a ocupat locul în marea armată a educatorilor. Și pe măsură ce vor trece lunile, anii, bucuria unui răspuns bun, încrederea cu care sînt urmăriți din fiecare bancă, lumina ce se aprinde în priviri la înțelegerea unui lucru explicat cu răbdare, toate aceste lucruri mai mari sau mai mici care constituie universul școlii îi vor lega cu sentimente trainice de această măgăloasă și nobilă profesiune de pedagog, va constitui pentru fiecare sensul existenței sale.

CARTEA PRIN POȘTĂ

PRIN LIBRĂRIA CENTRALĂ

CARTEA PRIN POȘTA

BUCUREȘTI

Str. Serg. Nuțu Ion nr. 8—10, raionul V. I. Lenin, vă puteți procura direct la domiciliu — contra ramburs — următoarele lucrări apărute :

IONESCU D. V. — Ecuații diferențiale ordinare și cu derivate parțiale, lei 12,50.
MURGULESCU E. — Geometrie analitică și diferențială, lei 30,30.
POPESCU I. L. — Probleme de matematică superioară, lei 18,20.
ROȘCULEȚ M. — Analiza matematică vol. I, lei 19,40.
*** — Astronomie, lei 9,35.
MAYER S. — Lucrări practice de chimie organică, lei 9,90.
SĂVULESCU O. — Fiziopatologie — Note de curs p. I, lei 11,35.
ZARMA M. — Microbiologie generală, lei 9,50.
ANGELESCU I. — Zootehnie, lei 19,70.
BOBEICĂ I. — Curs de tractoare și mașini agricole vol. II Mașini agricole, lei 15,60.
CRISTEA T. — Limba franceză — Curs practic p. II, lei 8,35.
FAÇON N. — Istoria limbii italiene p. II, lei 13,10.
IOSIFESCU S. — Teoria literaturii, lei 8,30.
MICU D. — Istoria literaturii române — p. II, lei 9,95.
THEODORESCU B. — Folclorul literar românesc, lei 13,60.
*** — Dicționar enciclopedic român vol. I lei 75.
*** — Dicționar enciclopedic român vol. II, lei 95.
*** — Dicționar pedagogic vol. I—II, lei 62,80.
*** — Pedagogia — ed. III, lei 18,80.
MACREA D. — Studii de istorie a limbii și a lingvisticii, lei 9,60.
VIANU D. Studii de literatură română, lei 34,40.
*** — Istoria limbii române — vol. I, lei 28.

CONCURS

Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" din București anunță scoaterea la concurs a următoarelor posturi didactice :

Facultatea de agricultură

1. Asistent, poziția III/9, catedra de tractoare, unelte și mașini agricole, disciplina tractoare și mașini agricole.
2. Asistent, poziția III/11, catedra de tractoare, unelte și mașini agricole, disciplina tractoare și mașini agricole.
3. Asistent, poziția III/17, catedra de tractoare, unelte și mașini agricole, disciplina tractoare și mașini agricole.
4. Asistent, poziția IV/13, catedra de îmbunătățiri funciare și topografie, disciplina topografie și desen tehnic.

Facultatea de horticultură

Asistent, poziția XIV/13, catedra de protecția plantelor, disciplina entomologie.

Facultatea de medicină veterinară.

1. Asistent, poziția XXIII/11, catedra de boli infecțioase și microbiologie, disciplina patologia și clinica bolilor infecțioase.
2. Asistent, poziția XXIII/12, catedra de boli infecțioase și microbiologie, disciplina patologia și clinica bolilor infecțioase.
3. Asistent, poziția XXIII/18, catedra de boli infecțioase și microbiologie, disciplina microbiologie și imunologie.
4. Asistent, poziția XXIV/19, catedra de parazitologie medicală, disciplina semiologie, patologie și clinică medicală.
5. Șef de lucrări, poziția XXVI/8, catedra de zootehnie II, disciplina ovine-suine.
6. Preparator, poziția XXVII/17, catedra de igienă și alimentația animalelor domestice, disciplina alimentația animalelor domestice.
7. Asistent, poziția XXVIII/13, catedra de expertiză și anatomie patologică, disciplina anatomie patologică.
8. Asistent, poziția XXXI/9, catedra de chirurgie II și fiziopatologie, disciplina fiziopatologie.

Cei care doresc să participe la concurs vor depune, în termen de o lună de la apariția prezentului anunț, la rectoratul institutului, următoarele acte : copie legalizată de pe actele de studii ; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activității profesionale și obștești, eliberat de instituția (întreprindera) la care acesta își are funcția de bază sau recomandarea șefului de catedră, în cazul cînd candidatul funcționează în învățămînt; certificatul de vechime în muncă, eliberat de unitatea în care lucrează ; memoriul de activitate didactico-științifică, semnat de candidat ; autobiografie.

Concursul se va ține la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" din București, după două luni de la apariția prezentului anunț. Informații suplimentare se pot lua zilnic, între orele 8-14, de la rectoratul institutului.

CĂRȚI CĂRȚI

„Pestalozzi — texte alese"

Apariția unui volum masiv cu texte reprezentative din creația vastă a pedagogului elvețian Pestalozzi îmbogățește seria lucrărilor de istorie a gîndirii pedagogice universale tipărite în țara noastră. Regăsim în acest volum, ordonate și explicate sub îngrijirea cercetătorului științific Iosif Antohi, unele din principalele lucrări ale marelui clasic, tălmăcite în limba română și în ediții mai vechi, cum ar fi: „Ora de seară a unui sihastru", „Leonard și Gertruda" (din care anterior au apărut numai primele două părți), „Cum își învață Gertruda copiii". Dar, în afara acestora, sînt puse în circulație, pentru prima oară în versiune românească, și opere de o mare valoare documentară, bine alese ca problematică didactică, cum ar fi: „Jurnalul lui Pestalozzi despre educația fiului său", „Figuri pentru abecedarul meu". „Schița unui memoriu despre legătura dintre educația profesională și școlile elementare". „Despre instruirea poporului și industrie", „Metoda", „Simțul auzului". Aceste lucrări prezintă o sinteză cuprinzătoare a gîndirii pedagogice pestalozziene, fiind străbătute de o profundă dragoste pentru popor, scoțînd la iveală un neobișnuit spirit de observație, subtil și adînc. În acest fel lectura volumului înlesnește în mare măsură cunoașterea activității creatoare de peste o jumătate de veac a lui Pestolozzi, cristalizată într-o pluralitate și varietate de lucrări cu conținut social, politic, pedagogic și de popularizare.

Este neîndoielnic că punerea în evidență, în cadrul unui singur volum de texte, a unei opere impresionante ca întindere a ridicat serioase dificultăți de selecție. De asemenea, ordonarea materialelor în volum este, tot din aceeași cauză, dificilă. În general, la întocmirea antologiilor, dispunerea pe teme este superioară celei cronologice, întrucît poate configura pe deplin fizionomia unei personalități și ilustra sistematic temele esențiale ale gîndirii sale. Această constatare nu se verifică însă și în cazul orînduirii operei pestalozziene, la care problematica se intersectează aproape în cuprinsul fiecărei lucrări. Ideile de bază ale gîndirii sale merg într-o progresie continuă în mai toate scrierile cu caracter pedagogic, multiplicîndu-se, pe măsură ce-și adjudecă noi teritorii în cîmpul vast al instrucției și educației, ca cercurile în trunchiul copacului. De aceea considerăm potrivită ordinea cronologică abordată de Iosif Antohi, ca modalitate structurală menită să înlăture arbitrariul în subordonarea unei lucrări față de o anumită temă și să dea cititorului posibilitatea de a urmări evoluția ideilor sale.

Valoarea cărții analizate este întregită și de studiul introductiv, o adevărată micromonografie pedagogică după ponderea pe care o are în economia generală a lucrării (îi sînt afectate 118 pagini), ca și după documentarea largă și aria diversă a însemnărilor. Prin acest studiu se realizează două obiective mai importante. În primul rînd se oferă o analiză multilaterală a vieții, activității și concepției lui Pestalozzi, folosindu-se o metodologie flexibilă în prezentarea acestora. Sînt reconstituite fidel etapele biografiei pedagogului, evoluția activității lui practice și teoretice, personalitatea și opera sa fiind încadrate în ansamblul condițiilor social-economice, politice și ideologice ale epocii în care a trăit. Conturarea unor principii, metode și procedee de învățămînt devenite clasice este făcută dintr-o perspectivă mai largă decît cea pe care ne-o oferă textele din volum, înglobîndu-se în cadrul analizei majoritatea lucrărilor lui Pestalozzi. Conceput în acest fel, studiul introductiv compensează oarecum limitele impuse prin necuprinderea unor lucrări în volum, avînd și o valoare de sine stătătoare.

Al doilea obiectiv urmărit în studiul introductiv este acela de a prezenta succint ecoul în timpul ideilor pestalozziene în țara noastră. Se arată astfel că interesul pentru opera pestalozziană datează în România încă din timpul vieții pedagogului, cînd transilvăneanul Ștefan Ludwig Roth din Mediaș, auzind de institutul din Yverdon, considerat atunci „focarul luminilor pedagogice" din Europa, devine elevul și colaboratorul lui Pestalozzi. Cercetînd un mare număr de izvoare, autorul studiului introductiv a scos la iveală și aspecte inedite ale activității lui Pestalozzi, descoperind în arhivele de la Sibiu, cu prilejul pregătirii acestui volum, o scrisoare a marelui pedagog către părinții lui Roth.

Înfățișarea sintetică a modului cum a fost receptat Pestalozzi în România trezește și mai mult interesul cititorilor pentru această carte. Autorul studiului argumentează într-o perspectivă personală, sprijinită pe o trecere în revistă a întregii bibliografii românești dedicată lui Pestalozzi, faptul că timp de un secol și jumătate ideile cu privire la necesitatea unei educații și instrucții a poporului, ca și mijloacele de realizare a acestora, au luminat calea și au încălzit inimile adevăraților educatori.

Lectura volumului „Pestalozzi — Texte alese" ne oferă însă și prilejul unor observații. Astfel, considerăm că dintr-o identificare entuziastă cu laturile activității pestalozziene, unele idei ale acestuia sînt redate în studiul introductiv într-o interpretare insuficient de adîncită. Menționăm din acest punct de vedere prezentarea concepției lui Pestalozzi în legătură cu noțiunile de educație în general și educație multilaterală în special, cu scopurile urmărite de educator în actul învățării, cu rolul familiei în raport cu școala, semnificația noțiunii de mediu social în accepția sa etc. Apreciem că ar fi fost necesară o delimitare a acestor idei pestalozziene față de ideile pedagogiei științifice actuale, pentru a feri cititorul neavizat de unele interpretări depărtate de adevăr. S-ar mai putea lua în discuție necesitatea unei disocieri mai sistematice și mai pregnante între ideile și tendințele înaintate ale lui Pestalozzi, riguros raportate la condițiile secolului, și cele care reprezintă tributul plătit limitelor impuse de vremea sa. Considerăm că s-ar fi cuvenit, în studiul introductiv, un mai accentuat spirit critic față de contradicțiile și instabilitatea concepției lui Pestalozzi cu privire la natura rea, păcătoasă, a oamenilor simpli, pe de o parte, și încrederea sa în puterea educației, pe de altă parte. Socotim, de asemenea, că volumul ar fi avut numai de cîștigat dacă, în locul tăieturilor devenite necesare în selectarea părții durabile, reprezentative a unor lucrări prea extinse în original — cum este, spre exemplu, „Leonard și Gertruda" — s-ar fi dat unele rezumate succinte care să prezinte cititorului cît de cît conținutul zecilor de capitole la care s-a renunțat în mod îndreptățit.

Dincolo de aceste obiecții, cartea se dovedește deosebit de utilă atît prin valoarea în sine a operei lui Pestalozzi, cît și prin contribuția notabilă a lui Iosif Antohi, concretizată în elaborarea studiului introductiv și în strădania de a găsi, în traducerea textelor, echivalențele lingvistice cele mai indicate.

Volumul se impune atenției cadrelor didactice, cercetătorilor științifici în domeniul învățămîntului, metodiștilor și chiar publicului mai larg, dornic să cunoască și pe această cale geneza problemelor complexe ale fenomenului educativ și meritele ratificate de istorie ale lui Pestalozzi, ce-i conferă un loc atît de important în dezvoltarea pedagogiei universale.

VASILE V. POPESCU

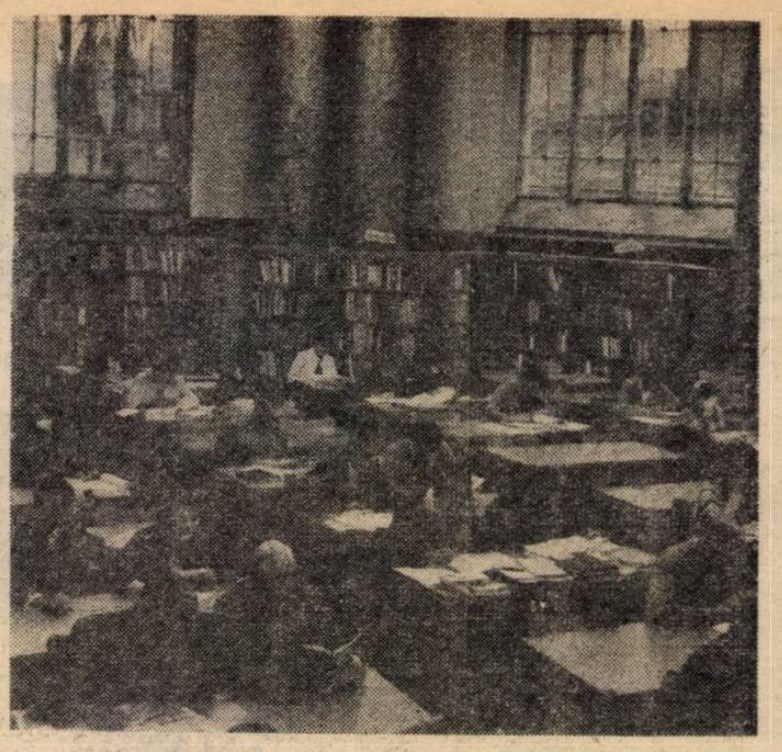

Într-o sală de lectură a Bibliotecii centrale de stat.

„Folclor poetic nou"

Un masiv și elegant volum de folclor poetic nou (ediție alcătuită și îngrijită de Ioan Meitoiu, scoasă sub îngrijirea Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă — Casa centrală a creației populare, București — 1965), a apărut recent în vitrinele librăriilor.

După un studiu introductiv al prof. univ. Mihai Pop și cuvîntul celui care a alcătuit și îngrijit ediția, se deschide în fața cititorului panorama amplă a 500 de pagini, conținînd aproape tot atîtea poezii de pe întregul cuprins al țării. Textele sînt grupate pe regiuni.

Pentru a oferi o imagine plastică a folclorului poetic actual, reproducem cîteva versuri de mare prospețime dintr-o poezie închinată oamenilor școlii: Dăscăliță, dăscăliță / Ne-adunași de pe uliță / Și ne-ai dat la fiecare / Aur și mărgăritare.

Lîngă floarea ăstui an / Ride suflet de sătean / Că la noi a răsărit / Soare tînăr jinduit / Soare tînăr, mîndră școală / Ce face comunii fală / Ieri cu negura legați / Astăzi oameni învățați;

Un glosar și o tabelă a informatorilor completează în mod util această primă lucrare antologică, concepută într-un cadru larg, a folclorului poetic nou.

Pentru profesorii de limba română, volumul constituie un auxiliar prețios în munca lor la catedră.

Revista „Sănătatea"

nr. 9 — septembrie 1965

Ultimul număr, din septembrie a. c., al revistei „Sănătatea" este dedicat aproape în întregime problemelor de igienă școlară.

O privire generală asupra sumarului acestui număr reliefează preocuparea pentru abordarea unor aspecte variate și de actualitate. Menționăm în această direcție articolul „Alimentația și odihna elevului", de *dr. Andrei Kelemen*, în care, prezentîndu-se corelația dintre alimentație și odihnă, se arată consecințele unor abateri de la normele de igienă și, lucru foarte important din punct de vedere practic, se dau indicații largi în legătură cu dozarea alimentației și odihna elevilor în funcție de curba eforturilor școlare. Tot atît de instructive sînt și cele două articole semnate de *conf. dr. M. N. David* și *dr. Aurel I. Olteanu* cu privire la corectarea defectelor vizuale și de auz ale elevilor.

Problematica aspectelor medicale ale instrucției și educației este completată de articolul semnat de *dr. Marieta Costandache*, intitulat „Evitați conflictele psihice", articol care se referă la o serie de principii ce trebuie respectate de părinți, de articolul profesoarei *Florica Tudor*, intitulat „Adaptarea și readaptarea la efort", ca și de articolele „Banca și masa de lucru" de cercet. științific *Luminița Ghivirigă*, „Recompensele și pedepsele" de *prof. Ioan Vîlciu*, „Teama" de cercet. științific *Const. Păunescu*, „Unde poate duce suprasolicitarea", de cercet. științific *Anton Vasilescu*.

Revista publică și reportajul „Prin cîteva internate din regiunea Ploiești", în care *L. Măgureanu* prezintă pregătirile intense făcute pentru buna desfășurare a activității în internatele școlare ale acestei regiuni.

Prin conținutul său, numărul 9 al revistei „Sănătatea" prezintă un interes deosebit pentru cadrele didactice, părinți și elevi.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București. 40 132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 818 — vineri 1 octombrie 1965 — 8 pagini 25 bani

În laboratorul de științe naturale.

IDEILE ȘI INIȚIATIVELE

O caracteristică și desigur o condiție a înaintării rapide spre țelurile majore propuse de partid este folosirea pe scară largă a inițiativelor, a ideilor și propunerilor izvorîte din înțelepciunea colectivă. Considerînd acest lucru ca o datorie a lor patriotică, oamenii muncii participă tot mai mult la dezvoltarea vieții noastre pe drumul socialismului — nu numai lucrînd efectiv și cu spirit de răspundere, dar și străduindu-se să găsească soluții noi, mai bune pentru ca întreaga activitate din uzina sau fabrica lor, din cooperativa lor de producție, din școala sau din institutul lor să se desfășoare cu cît mai mult folos.

Colectivele de învățători și profesori, care lucrează pe vastul șantier unde se modelează fizionomia morală a tineretului patriei, s-au dovedit și ele un nesecat izvor de inițiative și idei înaintate, care nu o dată au ajutat școala și forurile ei superioare să ia măsuri eficace pentru desfășurarea optimă a muncii. Recentele consfătuiri ale cadrelor didactice au confirmat încă o dată resursele bogate de care dispune școala din acest punct de vedere. Au fost făcute numeroase propuneri pentru ridicarea nivelului programelor, manualelor, materialului didactic, numeroase sugestii pentru îmbunătățirea muncii conducerilor de școli, a secțiilor de învățămînt, a institutelor de perfecționare, a Institutului de științe pedagogice și în general a Ministerului Învățămîntului. Prin valoarea lor, toate aceste propuneri, păreri și sugestii înmănunchează un adevărat tezaur pentru învățămînt. Ca și altă dată, ele vor fi studiate și folosite pentru adoptarea de noi măsuri, pentru mai buna desfășurare a muncii în domeniul învățămîntului.

Noul an școlar s-a deschis sub semnul îmbunătățirii calității procesului instructiv-educativ, conform sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al partidului. Secțiile de învățămînt, directorii de școli, organizațiile sindicale, trebuie să se sprijine continuu în îndeplinirea acestei sarcini pe aportul maselor. Nu numai pe plan central, dar și pe plan local, ca și la scara fiecărei școli se impune să se facă loc larg ideilor și inițiativelor înaintate. Credem că nici o analiză în consiliul pedagogic, în comisia metodică sau în grupa sindicală privind contribuția cadrelor didactice la realizarea în bune condiții a procesului instructiv-educativ, nu trebuie să ignore acest important aspect. Ce inițiative s-au vădit într-o anumită etapă în școală? Care sînt cadrele didactice care vin cu asemenea inițiative? Ce frămîntări au existat și cu ce rezultate în ce privește îmbunătățirea procesului instructiv-educativ? ș.a. — iată întrebări care ar trebui puse cît mai des în colectivele de muncă din școli.

Între doi profesori care își fac conștiincios datoria la catedră, competenți și cu dragoste față de copii, este mai valoros și mai necesar învățămîntului acela care își frămîntă mintea căutînd căi pentru grăbirea înaintării spre țeluri a școlii din care face parte, a învățămîntului în general. Se spune adeseori că există oameni „mai săraci în idei", „cu mai puțină inițiativă" etc. Sigur, nu este drept să-i plasăm, din acest punct de vedere, pe toți învățătorii și profesorii la același nivel. Există în adevăr diferențe obiective din acest punct de vedere. Totuși, este util să avem în vedere faptul că inițiativa și spiritul activ sînt și în funcție de dorința omului de a ajuta ca treaba să meargă bine, de atașamentul lui față de școala pe care o slujește. În același timp, să nu scăpăm din vedere că asemenea calități le posedă mai ales cei care vădesc în general multă competență în activitatea profesională, cei preocupați să-și desăvîrșească pregătirea de specialitate și pedagogică — ceea ce îi face capabili să „vadă", să „simtă" unde șchioapătă activitatea, ce ar trebui făcut ca rezultatele să se schimbe.

Fără îndoială, unul din stimulentele cele mai mari în această direcție este ca omul să vadă că propunerea, sugestia sau inițiativa lui a fost privită cu toată atenția. Sînt însă destule propuneri și inițiative bune, exprimate cu diverse prilejuri care rămîn notate în carnetele directorilor de școli, ale inspectorilor, ale responsabililor de grupă sindicală, deși valorificarea lor constituie o importantă datorie a acestora.

A. PETRESCU

(Continuare în pag. 7-a)

secvențe

Există la unii băieți o vîrstă, chipurile „bărbătească", a admirației pentru poza eroică, pentru actul de frondă, pentru mimarea cinismului. Canalizat inteligent și sănătos, pe un anume făgaș de aspirații, acest prematur joc „de-a bărbații" poate deveni generator de însușiri pozitive. Dar se întîmplă și altfel. Un anume gen de eroism de bulevard, un gen înșelător de a fi „grozav", care prinde uneori la tineri și face pui, ajunge, dimpotrivă, să deregleze delicatul mecanism interior al unei personalități abia în formare.

Firavul om de vîrsta mînzului care își petrece ore la „șuetă" în colț de stradă cu alți doi, trei „teribili" de seama lui și face fandări ca Pardaillan, vrea să fie un brav. Se închipuie centrul universului și ignoră că mapamondul refuză să se învîrtească în jurul lui. De altfel, ignoră totul pentru că marea, suprema lui dorință este să fie un băiat „deștept", iar între cele zece porunci ale acestui soi de băieți deștepți „nu învăța" este una din primele. Ferească sfîntul să încerci cu el o convorbire serioasă, indiferent pe ce temă, fiindcă în cazul lui nu interesează tema, ci tonul. Ce are de gînd în viață? Ce-i place? De ce fumează? Ce iubește și ce urăște? Enigmă. Replica savuros și vulgar pitorească, pentru că e adunată din argou și se potrivește ca nuca în perete cu profilul lui gingaș, este cifrată, ermetică și fără conținut. La el totul se explică prin zeci de variante pe aceeași formulă: „De bambus", „De trei ori trei", „De trestie", „De treci codrii de aramă" și tot așa pînă în ziua de apoi. Preocupări? Probleme de viață? — „Aiurea", „Vrajă", „Bancuri". Ce se ascunde dincolo de aceste alcătuiri sonore? Nimic. Sau, cel mult, refuzul de a gîndi.

Dacă ar fi vorba numai de limbaj, lucrurile n-ar fi grave. Ba, sincer să fiu, „De trei ori trei" sună destul de nostim, atunci cînd nu e îngrijorător. Adesea însă, înapoia expresiei argotice, pe care tînărul cu gîtul golaș și-o însușește cu o perseverență demnă de cauze mai nobile, funcționează o mentalitate, periculoasa și trista mentalitate a lui „nu-mi pasă de nimic, nu cred în nimic". Iar plaga unei astfel de mentalități trebuie să fie cauterizată fără milă.

Un profesor mi se plîngea odată că acești „teribili" îi dau cea mai mare bătaie de cap: „Sînt niște draci încăpățînați. Poți să-i omori, că ei tot pe-a lor o țin".

Nu cred. Am văzut odată un astfel de drac plîngînd într-o cancelarie de sărea cămașa de pe el. Numai la cîteva vorbe care îl răzbiseră.

OCT. BUZESCU

PE DIRECȚIILE INDICATE DE CONGRESUL PARTIDULUI

LICEELE AGRICOLE

Punctul de pornire: necesitățile producției

În legătură cu noua formă de pregătire a viitorilor tehnicieni pentru agricultură, prevăzută în documentele celui de al IX-lea Congres al P.C.R., se impune găsirea unor soluții cît mai eficiente cu privire la durata de școlarizare, specialitățile care trebuie studiate de elevi, proporția dintre obiectele de cultură generală și cele de specialitate, instruirea practică și altele, toate raportate la specificul muncii din agricultură, deosebit în mare măsură de cel din industrie

Consider că stabilirea profilului liceelor agricole trebuie să pornească de la necesitățile producției și de la faptul că absolvenții sînt meniți să lucreze ca ajutoare directe ale inginerilor și medicilor veterinari. De asemenea, trebuie reținut faptul că, dacă specialistului cu calificare superioară i se cere o pregătire multilaterală, necesară pentru rezolvarea tuturor problemelor de ordin tehnic și economic la scara secției sau întreprinderii, specializarea tehnicianului trebuie să fie mai îngustă, raportată la raza lui de activitate.

Ținînd seama de aceste considerente și în raport cu ramurile principale de producție din agricultură, consider necesar ca liceele agricole să cuprindă în primul rînd secții agricole, horticole și de medicină veterinară. De asemenea, se impune pregătirea unor tehnicieni care să poată lucra în domeniul combaterii eroziunii solului, al construirii și exploatării raționale a sistemului de irigații, al mecanizării agriculturii, al ținerii evidențelor în unitățile agricole socialiste. Consider de asemenea că ar fi utilă pregătirea unor specialiști în problema chimizării agriculturii, dat fiind faptul că folosirea judicioasă a cantităților sporite de îngrășăminte chimice și a produselor fito-farmaceutice prezintă o importanță tehnică și economică deosebită.

Întrebarea cea mai dificilă rămîne însă aceea legată de cunoștințele pe care trebuie să le capete în școală viitorul tehnician, de raportul dintre cunoștințele de specialitate și cele de cultură generală, precum și de ponderea fiecăreia din ele. Răspunsul la această întrebare trebuie privit, cred, prin prisma progreselor spectaculoase făcute de agricultura noastră în anii de construire a socialismului și prin aceea a perspectivelor de dezvoltare pe care i le rezervă viitorul. Punînd astfel problema, vom ajunge la concluzia că pregătirea de specialitate a viitorilor tehnicieni din agricultură presupune predarea tuturor cunoștințelor teoretice necesare pentru aplicarea cu succes a măsurilor, metodelor și procedeelor folosite în tehnica agricolă modernă. În același timp, școala trebuie să le dea acestora cunoștințele de cultură generală necesare atît pentru înțelegerea disciplinelor de specialitate, cît și pentru formarea orizontului lor cultural. Ținînd seama de aceste elemente cît și de faptul că viitoarele licee agricole vor fi totuși școli de specialitate, consider că ponderea cea mai mare trebuie acordată disciplinelor care profilează specialitatea respectivă, inclusiv practica în producție.

În privința disciplinelor de cultură generală, sînt de părere ca limba română și matematicile să fie predate la fel ca în liceele teoretice, fizica, chimia și științele naturale să fie axate pe specificul specialității, iar disciplinele care nu au o contingență directă cu specialitatea să fie predate după programe reduse, eliminîndu-se amănuntele. De asemenea, consider necesar predarea uneia sau a două limbi străine de mare circulație, în care apar cele mai numeroase lucrări de specialitate, precum și predarea unui minimum de cunoștințe de limba latină la liceele în care se studiază științele biologice.

De o importanță deosebită apreciez că este și predarea disciplinelor cu caracter economic, deoarece cunoașterea acestora este de natură să contribuie la rentabilizarea unităților agricole socialiste.

Practica didactică și în producție a avut întotdeauna o pondere însemnată în pregătirea tehnicienilor pentru agricultură și ea trebuie menținută și pe viitor. Dacă practica în producție se poate rezolva în marile unități agricole socialiste, unde elevii au posibilitatea să ia contact nemijlocit cu metodele moderne de cultivare a plantelor agricole și de creștere a animalelor, practica didactică trebuie neapărat efectuată pe cîmpurile, în grajdurile și atelierele școlii. Din acest punct de vedere, gospodăria didactică trebuie privită ca o prelungire în spațiu a laboratoarelor școlii, în care elevii să aibă posibilitatea de a cunoaște „pe viu" ceea ce li s-a explicat teoretic în clasă și de a-și însuși priceperile și deprinderile necesare unei bune efectuări a lucrărilor agricole. Așa dar, viitoarele licee agricole trebuie dotate cu suprafețele de teren minim necesare, astfel ca administrarea lor să nu sustragă preocupările directorilor de școli de la obiectivul principal: procesul instructiv-educativ. În gospodăriile didactice ale liceelor trebuie să fie reprezentate în cultură toate speciile și soiurile de plante de cîmp și legumicole cultivate, colecții de pomi fructiferi și viță de vie. În funcție de profilul liceelor se impune ca ele să posede adăposturi cu toate speciile și rasele de animale de producție, mașini și utilaje agricole moderne, sere etc.

Probleme importante se ridică în legătură cu durata de școlarizare a elevilor. Cred că nu trebuie depășită durata actualelor școli tehnice cu caracter agricol. Se pune însă întrebarea cum vom putea asigura în aceeași perioadă de timp, de patru ani, atît predarea cunoștințelor de cultură generală cît și a celor de specialitate. Pe lîngă cele afirmate mai înainte în legătură cu reducerea volumului de cunoștințe la unele obiecte de cultură generală, se poate cîștiga timp și prin restrîngerea volumului cunoștințelor de specialitate, eliminîndu-se din planurile de învățămînt disciplinele care nu au strictă legătură cu specialitatea respectivă, evitîndu-se suprapunerile dintre diferitele obiecte de specialitate și îndepărtîndu-se din programă unele capitole sau teme care interesează mai puțin. La aceasta aș mai adăuga posibilitatea extinderii programului zilnic cu 2—3 ore, în anumite zile din săptămînă, pentru practica didactică în gospodăria școlii.

În aceeași ordine de idei se pune întrebarea dacă nu ar fi oportun ca liceele agricole să funcționeze cu opt clase, primind în clasa I absolvenți ai primelor 4 clase ale școlii generale. În primii patru ani li s-ar putea preda acestor elevi aceleași cunoștințe ca în clasele V—VIII ale școlilor generale, cu un accent mai mare pe obiectele legate de agricultură. În acest mod elevii ar avea un contact mai strîns și de o durată mai lungă cu problemele agriculturii, s-ar adapta mai bine cerințelor acesteia, creîndu-se astfel posibilitatea unei mai bune pregătiri de specialitate.

Cele cîteva idei exprimate în articolul de față reprezintă un punct de vedere personal și sînt, desigur departe de a epuiza problemele multiple pe care le pune înființarea liceelor agricole, menite să ridice pregătirea cadrelor medii din agricultură pe o nouă treaptă.

Conf. univ. GH. CHIRIAC

Două probleme

După părerea noastră, două probleme se pun în primul rînd în legătură cu crearea viitoarelor licee agricole. Este vorba întîi de determinarea clară a rolului pe care-l vor avea în producție absolvenții liceelor agricole în funcție de necesitățile actuale și de perspectivă ale unităților agricole socialiste, iar apoi de formele și nivelul de pregătire a viitorilor tehnicieni în cadrul acestor licee. Din aceste probleme decurg o serie întreagă de aspecte foarte importante ca, de pildă, profilul liceelor agricole și planul lor de învățămînt, modul de recrutare a elevilor etc. Ne vom spune părerea în primul rînd în legătură cu cele două probleme de bază pe care le-am enunțat la începutul acestor considerații, referindu-ne apoi pe scurt la celelalte aspecte.

Formarea unor tehnicieni agricoli cu pregătire medie constituie o necesitate obiectivă pentru unitățile noastre agricole socialiste, care au multiple sectoare de producție și diverse specializări în cadrul aceluiași sector. Inginerul agronom, inginerul horticol sau medicul veterinar trebuie să fie ajutați de tehnicieni care să răspundă direct de activitatea într-un anumit sector sau într-un domeniu de producție specializat din cadrul gospodăriilor agricole de stat sau al cooperativelor agricole de producție.

Pornind de la aceste considerente am propune ca liceele agricole să-i pregătească pe elevii lor în domeniul agronomiei generale, horti-viticulturii, zootehniei și medicinei veterinare, mecanizării agriculturii și eventual hidro-ameliorației. Durata de școlarizare ar putea să fie de 5 ani, din care 4 ani de cursuri și un an de practică în producție. Astfel s-ar asigura condițiile ca liceele agricole să dea absolvenților lor, o dată cu diploma de maturitate, și titlul de tehnician în specialitatea pe care a urmat-o.

În funcție de profilul propus, considerăm potrivit ca planurile de învățămînt să fie unitare la obiectele de cultura generală, diferențiindu-se la cultură tehnică, potrivit unei repartizări judicioase și proporționale a obiectelor de specialitate. Din rîndul acestora nu trebuie să lipsească după părerea noastră, în ultimii ani de studiu, biologia generală, ameliorarea plantelor sau ameliorarea animalelor etc. În alcătuirea programelor pentru obiectele de cultură tehnică trebuie evitate orice paralelisme între temele cuprinse la diferitele discipline de specialitate sau între acestea și temele de la disciplinele de cultură generală.

Unul dintre aspectele esențiale ale activității viitoarelor licee agricole se referă la modul de desfășurare a practicii elevilor. Socotim neapărat necesar, pe baza experienței acumulate pînă în prezent, ca practica din primii 4 ani de studiu să se desfășoare paralel cu pregătirea teoretică a elevilor în bazele proprii ale școlilor — laboratoare și gospodării didactice — care să fie dotate corespunzător și să asigure un regim specific de instruire combinat cu sarcinile de producție. În ceea ce privește practica elevilor din anul V, propunem ca aceasta să se desfășoare în unități agricole fruntașe — gospodării agricole de stat, cooperative agricole de producție, stațiuni experimentale — pe grupe de elevi îndrumate direct de cadrele didactice. (În acest scop considerăm că ar fi potrivit să se înființeze și funcția de tehnician îndrumător al practicii). În perioada practicii de producție din anul V elevii vor întocmi un proiect de diplomă care va constitui, laolaltă cu examenul de maturitate, proba finală de absolvire a școlii.

Foarte important este, după părerea noastră, să se asigure cele mai bune forme de recrutare a elevilor și de repartizare a acestora în producție după absolvire. Considerăm că recrutarea elevilor trebuie efectuată nu ca pentru actualele școli tehnice agricole, ci printr-un concurs de admitere, la care numărul candidaților admiși să fie determinat de necesarul de cadre în perspectivă al întregii regiuni. Ar fi bine și ca repartizarea în producție să se facă cel puțin la nivelul regional, în funcție de cerințele reale ale unităților agricole.

În ceea ce privește continuarea studiilor în învățămîntul superior de către absolvenții liceelor agricole, credem potrivit ca aceștia să fie orientați exclusiv către institutele agronomice și facultățile de mecanizare a agriculturii, asigurîndu-se astfel, într-un viitor mai îndepărtat, cadre superioare agricole cu o temeinică pregătire prealabilă și o bogată experiență de producție.

Ing. **PETRE TUDOSE**, ing. **GH. FLOREA**, ing. **V. MAGEREANU**, ing. **CONSTANTIN CAE**
Centrul Școlar agricol
din Alexandria

Acad. ȘTEFAN BĂLAN
ministrul învățămîntului
despre:

Congresul mondial pentru lichidarea analfabetismului

Recent s-a înapoiat în țară acad. Ștefan Bălan, ministrul învățămîntului, șeful delegației române care a participat la primul Congres mondial pentru lichidarea analfabetismului, ce s-a desfășurat la Teheran. În ședință plenară, Congresul a ales conducerea comisiilor de lucru. Cu acest prilej, acad. Ștefan Bălan a fost ales în unanimitate președintele Comisiei a III-a, care s-a ocupat de problemele colaborării internaționale în domeniul alfabetizării.

În legătură cu recentul Congres, conducătorul delegației române a declarat:

La Congresul mondial al miniștrilor educației pentru lichidarea analfabetismului, convocat de Organizația Națiunilor Unite pentru educație, știință și cultură — U.N.E.S.C.O. — la invitația Șahului Iranului Mohammed Reza Pahlevi — au participat reprezentanți ai 87 de state și a numeroase organizații internaționale.

Participanții la Congres au analizat cu minuțiozitate obiectivele, organizarea, metodele și tehnica lichidării neștiinței de carte, unele probleme privind analfabetismul și dezvoltarea tehnică, economică și socială, finanțarea acestei acțiuni de culturalizare a maselor, precum și cooperarea internațională în domeniul respectiv. Ei au apreciat pozitiv modul în care a fost organizată și a fost dusă pînă la capăt campania de lichidare a analfabetismului în România, remarcînd elogios faptul că această acțiune a dat celor alfabetizați cunoștințele generale necesare și posibilitatea de a-și continua studiile. Au mai fost evidențiate și alte succese ale școlii românești, printre care: dezvoltarea învățămîntului de toate gradele, obligativitatea școlii generale de 8 ani, gratuitatea manualelor pentru elevi.

În cadrul comisiilor, membrii delegației române au intervenit în discuțiile privind organizarea, planificarea și finanțarea acțiunii de lichidare a analfabetismului, în problemele privind conținutul pe care trebuie să-l aibă învățămîntul în timpul alfabetizării și pregătirea cadrelor necesare desfășurării cursurilor. Referitor la rolul cooperării internaționale — bilaterale și multilaterale — în lupta împotriva analfabetismului, s-a stabilit că statele interesate pot fi ajutate pe baza unei colaborări bilaterale eficiente sau a programelor internaționale de asistență puse de acord cu programele naționale. S-a scos în evidență posibilitatea ca această acțiune să poată fi sprijinită din sumele care ar rămîne disponibile prin dezarmare. S-a reliefat, de asemenea, rolul principal al U.N.E.S.C.O. în această acțiune culturală internațională.

Cu prilejul primului Congres mondial al miniștrilor educației pentru lichidarea neștiinței de carte, a încheiat interlocutorul, delegația țării noastre a subliniat faptul că statul român a contribuit și continuă să contribuie, în cadrul U.N.E.S.C.O., la ofensiva pe plan mondial împotriva analfabetismului, în interesul păcii și înțelegerii dintre popoare

OAMENI DE ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

DESPRE PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Academician
C. IONESCU GULIAN

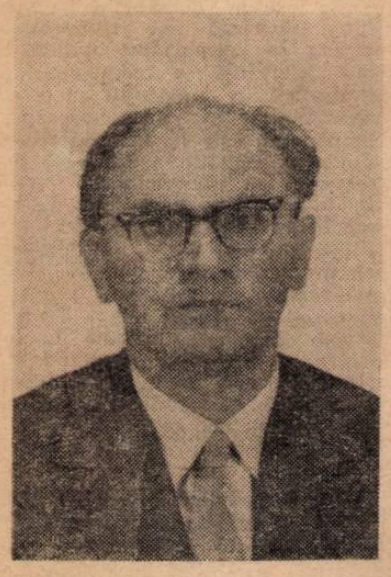

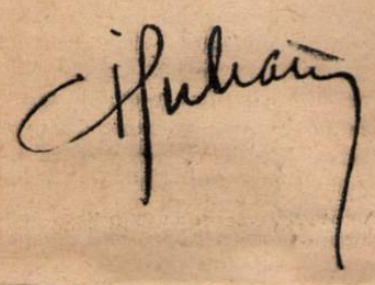

Mi se pare că rolul științelor sociale și umaniste a reieșit deosebit de limpede în discuțiile care s-au purtat în ultima vreme la noi în jurul temei „Specializare sau cultură multilaterală"?

După cum a reieșit din discuțiile purtate în presă, la radio și televiziune, cadrele didactice trebuie să aibă în vedere pregătirea multilaterală a elevilor și studenților, acordînd mai departe atenție formării culturale a viitorilor specialiști în diverse domenii. Indiferent de faptul că un tînăr se îndreaptă spre agronomie sau medicină, spre inginerie, arhitectură sau chimie, el trebuie să aibă o bază minimală, o formație umanistă, o orientare politico-ideologică corespunzătoare epocii noastre, scopurilor construirii socialismului în patria noastră.

Societatea socialistă are nevoie de specialiști numeroși, dar acești specialiști trebuie să fie totodată cetățeni, oameni întregi, care să cunoască bine istoria patriei și a culturii naționale, să se orienteze în problemele vieții social-politice internaționale, să cunoască problemele teoretice ale științelor naturii și cărora să le fie familiară — în linii mari — cultura universală. Trebuie deasemenea adăugit studiul limbilor moderne, unealtă de lucru indispensabilă în epoca noastră.

Numai avînd o bază temeinică, realizată în timpul liceului, elevii vor fi apți să constituie un corp de buni studenți. În facultăți și instituții de învățămînt superior ne trebuie tineri fără lacune culturale, tineri capabili să-și **continue** formarea lor culturală și totodată să se pregătească pentru viitoarea lor carieră. Numai astfel învățămîntul superior poate trece la formarea unui specialist: dacă are, ca bază de plecare, un tînăr a cărui minte a fost deja plămădită în spiritul umanismului socialist.

Prof. univ
GHEORGHE ȘTEFAN
membru corespondent
al Academiei Republicii Socialiste România

Prof. Gh. Ștefan

Concursurile de admitere în facultățile de istorie arată că absolvenții unor licee se prezintă în ultima vreme la un nivel mai bun decît în anii trecuți. Se pune însă problema de a asigura la toate școlile ridicarea nivelului de studiere a istoriei. Firește, un salt brusc nu se poate face. Situația trebuie îmbunătățită treptat și se impun, pentru aceasta, măsuri care să vizeze conținutul învățămîntului, metodele de predare și, bineînțeles, perfecționarea pregătirii profesorilor.

Să ne oprim întîi asupra conținutului. Cred că în programe, ca și în predare, dezvoltarea istorică a țării noastre nu trebuie să apară izolată de istoria universală, ci să se facă mereu legături cu istoria universală. Întrucît istoria patriei are un mare rol în educația patriotică a elevilor, este necesar să se scoată cu măiestrie în evidență importanța contribuției aduse de țările române și de poporul român la patrimoniul culturii universale. Se impune să fie subliniate atît realizările din trecut cît și cele din prezent ale poporului nostru, lupta celor care au militat pentru independența națională și socială a poporului.

O deosebită atenție trebuie acordată formării concepției științifice a elevilor despre dezvoltarea societății. Dacă, de pildă, elevul învață încă de mic cum a apărut societatea omenească, atunci se pot combate cu toată eficacitatea concepțiile teologice despre apariția și evoluția ei.

Din manuale trebuie înlăturate datele nesemnificative, neimportante, stăruindu-se asupra interpretării evenimentelor prezentate asupra semnificației lor. Elevii, în general, sînt mai degrabă atrași de partea anecdotică a istoriei și, dacă aceasta nu este folosită cu dibăcie, pierd esența faptelor, semnificația lor. Iată de ce și în manuale și în predare se impune o mare atenție în tratarea părții anecdotice a istoriei, astfel încît să fie subliniat sensul faptelor.

Consider, de asemenea, că în manualele de istorie pentru școala generală trebuie să intre numai acele probleme care au fost rezolvate definitiv. La clasele mari însă pot fi prezentate și problemele în discuție, arătîndu-se opiniile în luptă și argumentele folosite.

Sînt de acord cu părerea acad. G. Oprescu că este necesară îmbogățirea culturii generale a elevilor, că în liceu nu trebuie să fie neglijate problemele de istorie a artei și culturii, dezvoltarea lor fiind legată de dezvoltarea societății și, la rîndul ei, influențînd societatea. Profesorul de istorie trebuie să prezinte, deci, paralel cu evenimentele politice și cu dezvoltarea social-economică, creațiile artistice, monumentele arhitectonice, pictura etc. Consider de asemenea necesar ca absolvenții liceului să cunoască bine nu numai una din limbile popoarelor de mare cultură și elemente de limbă latină dar, pentru cei care au aptitudini deosebite și dragoste pentru epocile mai îndepărtate ale istoriei, să se introducă în unele licee și cursuri de greacă veche. Știința istorică are nevoie de o mulțime de instrumente de lucru pe care, se înțelege, viitorii specialiști nu și le pot însuși în liceu. Dar dacă ei ar veni în facultate cu cunoștințe de limba latină și de greacă, am putea degreva planul de învățămînt al facultății de aceste discipline, utilizînd ceea ce ei știu deja din liceu pentru a intra direct în citirea și interpretarea documentelor.

Întîlnim, la concursurile de admitere din facultate, candidați dezorientați, care socotesc că istoria e un obiect ușor, că ea cere doar memorie și nimic altceva. Dar istoria este o știință și profesorul trebuie să pornească de la această idee, pregătindu-i pe elevi în această concepție. Ar fi indicat să se acorde o atenție specială elevilor care dovedesc aptitudini și interes pentru știința istorică, în așa măsură încît ei să fie dirijați spre facultățile de istorie, unde să se prezinte cu o pregătire care să permită abordarea la un nivel înalt a problemelor, fără reveniri la cunoștințe de nivel mediu.

Aș dori să pun accentul și pe necesitatea de a se utiliza metodele cele mai moderne de predare a istoriei. De pildă, se simte nevoia folosirii mai largi a hărților. Este necesar ca școlile să fie înzestrate cu hărți istorice și mă gîndesc că ar fi indicate și atlasele istorice, care să fie folosite de elevi în studiul individual. Ar fi indicat, de asemenea, să se folosească în mai mare măsură tablouri reprezentînd monumente istorice, construcții de importanță arhitectonică, istorică, economică etc., să se organizeze cu ajutorul elevilor colecții de materiale arheologice, numismatice etc. Mi se pare recomandabil să se dea elevilor lecturi istorice din cronicari, pentru ca să le îmbogățească orizontul și, în același timp, să-i ajute în adîncirea acelei părți din lecție care prezintă un mai mare interes. Foarte utile sînt vizitele la locuri și la monumente istorice — începînd din comuna primitivă și mergînd pînă la construcțiile noastre din epoca socialistă. Este de dorit să se folosească mai mult diapozitivele și, în general, mijloacele audio-vizuale. După părerea mea, proiecția de diapozitive și de filme documentare este mai indicată decît proiecția filmelor artistice cu teme istorice, pentru că acestea nu reușesc întotdeauna să prezinte științific evenimentele.

În localitățile în care există muzee sau în cadrul excursiilor se pot ține lecții la muzeu. Noi facem și cu studenții unele seminarii la muzee sau la arhive, pe bază de documente originale. Ar fi recomandabil ca, acolo unde există posibilități, să li se prezinte și elevilor documente originale, care să le trezească interesul pentru studiul istoriei. Cred că, în măsura posibilului, ar trebui să se lege învățămîntul istoriei și de regiunea unde se află școala. De pildă, la liceele din Dobrogea, la studiul istoriei antice se poate stărui asupra orașelor grecești. În multe școli din țară, în localitățile unde s-au desfășurat răscoale, trebuie stăruit asupra acestora.

La științele sociale, în general, se cere să se folosească o terminologie științifică, dar în același timp să se țină seama de posibilitățile de înțelegere ale elevilor. Nu este indicat să se întrebuințeze o terminologie prea înaltă, deoarece elevii, neînțelegînd-o, și-o vor însuși papagalicește. Se cere să folosim un limbaj care, păstrînd toată rigoarea științifică, să fie în același timp pe deplin accesibil.

Folosirea celor mai bune modalități de predare presupune și utilizarea cu pricepere a diferitelor tipuri de lecții. Părerea mea este că, după studierea fiecărui capitol mare al istoriei, sînt necesare lecții de sinteză în care să se verifice puterea de cuprindere a problemelor de către fiecare elev. În astfel de cazuri nu mai este vorba de desfășurarea detaliată a lecției, ci de tratarea în ansamblu a unei probleme. Țin minte că, pe cînd eram elev, profesorul de istorie nu mă asculta în mod special în cursul trimestrului. Îmi punea doar cîte o întrebare, mă solicita pentru o completare. În ultima lecție, însă, îmi cerea să fac o expunere de sinteză asupra unui capitol — de exemplu asupra descoperirilor geografice și a importanței lor — după care urma o discuție. Aș vedea foarte necesar ca lecțiile recapitulative să fie astfel organizate încît să dea posibilitatea de a se putea aprecia puterea de sinteză și de înțelegere a fiecărui elev. Cred că aceasta ar face ca lecțiile de istorie să fie mai interesante.

Țin să subliniez, însă, că nici o metodă nu se realizează prin sine. Rezultatele aplicării ei depind exclusiv de modul cum lucrează profesorul. Pregătirea lui condiționează, înainte de toate, obținerea unor rezultate bune.

Profesorul trebuie să fie înarmat, pe de o parte, cu cunoștințe solide, pe care să le țină la curent cu cercetările recente, iar pe de altă parte, cu o măiestrie care să facă predarea cît mai eficientă. Ar fi necesar ca bibliotecile școlilor să-și procure toate lucrările de specialitate care apar în țară, pentru ca profesorii să se țină la curent cu realizările științei în domeniul specialității, să nu rămînă la nivelul de cunoștințe cu care au ieșit din facultate. Știința istorică se dezvoltă și ea într-un ritm deosebit de intens și rapid și, dacă profesorul rămîne la cunoștințe depășite, pe care și le-au însușit odinioară, nu va avea cele mai bune rezultate.

Se impune, de asemenea, ca profesorii să depună și o activitate de cercetare științifică. Ei pot studia aspecte din istoria regiunii în care lucrează, a comunei lor etc. Nu e deajuns să cunoască lucrări elaborate de alții, trebuie să desfășoare ei înșiși o activitate proprie.

Exigenți față de sine, profesorii trebuie să fie exigenți și față de elevi. Li se dau uneori elevilor, în liceu, note mari nejustificate sau note de trecere fără ca ei să posede cunoștințele corespunzătoare. Astfel de elevi vin apoi la concursurile de admitere, încredințați că sînt pregătiți pentru a se dedica științei istoriei.

În general noi, cei de la facultate, am dori ca liceele să ne trimită elemente înzestrate, cu cunoștințe precise, bine consolidate, pentru ca să putem trece cît mai repede la pregătirea în specialitate.

Bibliotecile școlare oferă elevilor posibilitatea unei largi documentări

O temă complexă: oscilaţiile electrice

Acum, la începutul anului şcolar, profesorii care lucrează cu clasa a XI-a au de predat o temă destul de complexă : oscilaţiile electrice şi undele electromagnetice.

Din punct de vedere metodic, acest capitol se poate diviza în două părţi : prima — fenomene fundamentale legate de circuitul oscilant, iar a doua — aplicaţiile acestor fenomene în radiocomunicaţii (în această ultimă parte intrînd şi tuburile electronice).

Cum este mai bine să începem predarea ? După părerea mea este indicat ca, abandonînd vechile căi, să pornim de la descrierea oscilografului catodic — care de altfel ar trebui să-şi facă loc şi în Fizica de clasa a X-a, după predarea razelor catodice. Pornind de la o rapidă incursiune în temele predate în clasa precedentă — inducţia electromagnetică şi circuitul de curent alternativ — este bine, cred, să demonstrăm elevilor acumularea energiei electrice într-un condensator electrolitic care se va încărca de la unul din punctele sub tensiune ale radioreceptorului-panou fabricat de I.M.D. În continuare vom da explicaţia electronică a descărcării condensatorului printr-o bobină. Pentru ca elevii să înţeleagă mai bine apariţia curentului de descărcare, demonstrat anterior, le vom arăta că, dacă depărtăm armăturile unui circuit oscilant, vom căpăta un circuit obişnuit. Îi vom face atenţi, apoi, că întrucît între plăcile condensatorului, devenite după îndepărtare capetele A şi B, există o diferenţă de potenţial, ia naştere un curent electric. Aplicînd legea lui Lenz fenomenului de autoinducţie astfel apărut vom epuiza complet acest subiect.

Îmi propun ca, reluînd fenomenul de rezonanţă tratat anterior în cadrul predării cunoştinţelor despre oscilaţiile mecanice, să realizez un circuit oscilant al cărui indicator de acord să fie un bec de lanternă. Voi pune în funcţie radioemiţătorul I.M.D. şi voi ataşa peste bobina lui bobina L a circuitului realizat de noi, care va avea circa 30 de spire pe o carcasă de 2 cm, diametrul sîrmei fiind de 0,4 mm. Rotind butonul condensatorului, care posedă o capacitate de 500 cm, elevii vor vedea că la un moment dat becul se aprinde, indicînd o valoare maximă a curentului indus, ceea ce corespunde rezonanţei.

Voi trece apoi la expunerea noţiunii de cîmp electromagnetic. După ce voi da noţiunea de curent de deplasare, voi prezenta undele electromagnetice cu propietăţile lor, şi ca o condiţie a radiaţiei lor, antena. Antena este o temă peste care de obicei se trece repede, ceea ce face ca elevii să n-o înţeleagă prea bine. Cred că trebuie să stăruim mai mult asupra ei, găsind cele mai bune metode pentru a o prezenta elevilor. Socotesc că, dacă vom considera circuitul oscilant închis ca un circuit cu constante concentrate, echilibrat, caracterizat din această cauză printr-o slabă putere de radiaţie, şi circuitul oscilant deschis ca un circuit dezechilibrat cu constante distribuite, elevii vor înţelege corect explicaţia noastră. Şi mai clare vor deveni cunoştinţele elevilor dacă vom asemăna antena cu un izvor sonor (coardă, bară) în care iau naştere unde staţionare.

Tratarea fenomenelor ce se desfăşoară în circuitul oscilant începe în mod normal cu descrierea tuburilor electronice şi a funcţionării lor, insistîndu-se în mod deosebit asupra schemelor constructive. Voi cere fiecărui elev să deseneze pe caiet, cu roşu, albastru şi negru aceste scheme, folosind negrul pentru circuitul catodic şi de încălzire al diodei şi roşul pentru circuitul anodic, albastrul rămînînd pentru circuitul de grilă al triodei, care se va desena ulterior. Ca aplicaţii ale diodei vom vorbi despre schema de redresare cu o singură alternanţă, iar dacă timpul va permite, şi cu două alternanţe, arătînd că cele două diode ale montajului lucrează în contratimp faţă de priza mediană a secundarului de la transformator. Va urma prezentarea triodei, introducîndu-se al treilea circuit — cel de grilă — care va fi desenat cu albastru.

Îmi propun să organizez, îndată după această prezentare a triodei, o lucrare de laborator în cadrul căreia elevii să traseze caracteristica statică de grilă, care prezintă o importanţă deosebită pentru înţelegerea funcţiilor triodei. În acest fel, prezentînd elevilor trioda întîi ca amplificator, apoi ca detector pe placă şi, în sfîrşit, ca întreţinător de oscilaţii, ei vor înţelege mai bine aceste funcţiuni.

După explicarea procesului în sine al amplificării, voi arăta că negativarea grilei se poate realiza de la o sursă independentă sau automat (cu rezistenţă de catod). Voi insista asupra noţiunii de negativare automată, deoarece elevii capătă astfel o mai bună perspectivă asupra altor fenomene, ca de pildă modulaţia în amplitudine.

În ora următoare îi voi antrena pe elevi în explicarea funcţiei triodei de detector pe placă. Ei vor putea găsi, pe graficele întocmite în cursul lucrării de laborator, punctul de funcţionare statică al tubului în regim de detecţie pe placă, punct ce corespunde unei negativări mai mari, care se află pe cotul inferior al caracteristicii.

Pentru funcţia triodei de întreţinătoare de oscilaţii — funcţie impropriu denumită în manual „generatoare de oscilaţii“ — o lungă experienţă la catedră mi-a arătat că este indicată următoarea ordine în predare : pornim de la o schemă deja cunoscută, aceea cu ajutorul căreia s-a studiat descărcarea oscilatorie a unui condensator. Le voi cere elevilor să arate ce operaţiuni trebuie făcute asupra comutatorului pentru ca oscilaţiile apărute în circuitul oscilant să fie întreţinute. Voi accentua că pentru întreţinerea oscilaţiilor trebuie să reîncărcăm ritmic condensatorul cu energie, el jucînd rolul unui releu. Este important să se precizeze exact în ce moment al oscilaţiilor se va conecta comutatorul la baterie sau la bobină. Voi atrage atenţia elevilor asupra faptului că după o semiperioadă, cînd condensatorul se reîncarcă în sens contrar tensiunii iniţiale, dacă comutarea s-ar face pe baterie el se descarcă şi oscilaţiile se sting. Dacă aşteptăm însă să se producă o oscilaţie completă, atunci manevrarea comutatorului ar permite reîncărcarea condensatorului.

Voi menţiona că un releu electromecanic nu se poate realiza din punct de vedere practic din cauza inerţiei prea mari. În schimb, întrucît fascicolul electronic al triodei nu prezintă inerţie, o vom folosi pe aceasta drept releu, dar cu schema clasică a oscilatorului cu autoexcitaţie alimentat în serie, şi nu cu schema care se arată în manual. Dacă am urma calea indicată în manual ar trebui să folosim o schemă la descrierea triodei ca întreţinătoare de oscilaţii şi altă schemă la radioemiţător, ceea ce ne-ar împiedica să apelăm la cunoştinţele anterioare ale elevilor. Cred că schema pe care îmi propun s-o folosesc facilitează înţelegerea apariţiei oscilaţiilor şi, mai ales, explică mecanismul încărcării iniţiale a condensatorului.

Voi arăta mai departe elevilor că la închiderea circuitului anodic apare un curent care creează la capetele bobinei o tensiune, comună şi condensatorului pe care îl încarcă întrucît bobina şi condensatorul sînt legate în paralel. Ei vor înţelege că, descărcîndu-se condensatorul prin bobină, apar oscilaţii electromagnetice care se induc în bobina de grilă şi că tensiunea indusă devine o tensiune de semnal, de aceeaşi frecvenţă cu frecvenţa proprie a circuitului oscilant, care determină o componentă alternativă a curentului anodic. Voi sublinia că, dacă această componentă este în fază cu tensiunea de oscilaţie, avînd aceeaşi frecvenţă ca ea, oscilaţiile se vor întreţine, în timp ce, dacă este în antifază, oscilaţiile se vor stinge. De aici pînă la înţelegerea procesului radioemisiei nu mai rămîne decît un singur pas, pe care-l fac înşişi elevii. Dacă îi vom întreba ce trebuie făcut pentru ca montajul conţinînd o triodă în regim de întreţinătoare de oscilaţii să radieze energie electromagnetică, ei îşi vor da seama că trebuie cuplată o antenă la acest montaj.

Schema radioemiţătorului dată în manual scoate condensatorul din circuitul de grilă (unde îl găsim în montajele anterioare) şi îl plasează în circuitul anodic, lucru care nu este eronat, dar are, după cum am arătat, dezavantaje metodice. Dar schema prezintă şi greşeli. Condensatorul din circuitul oscilant apare ca un element galvanic, iar plasarea bateriei anodice între anod şi circuitul oscilant nu corespunde realităţii. Bateria anodică apare ca impedanţă de sarcină a tubului. Or, impedanţa de sarcină trebuie să fie chiar circuitul oscilant de pe care se culege energia de radiofrecvenţă pentru antenă. Schema din manual introduce, între emiţător şi antenă, şi cuplajul capacitiv, noţiune încă neîntîlnită de elevi.

Din predarea temei „Oscilaţii şi unde electromagnetice“ nu trebuie omisă după părerea mea nici introducerea punctului de vedere nou, cibernetic asupra radiocomunicaţiilor.

Prof. IULIAN ANGELESCU
Roşiori de Vede

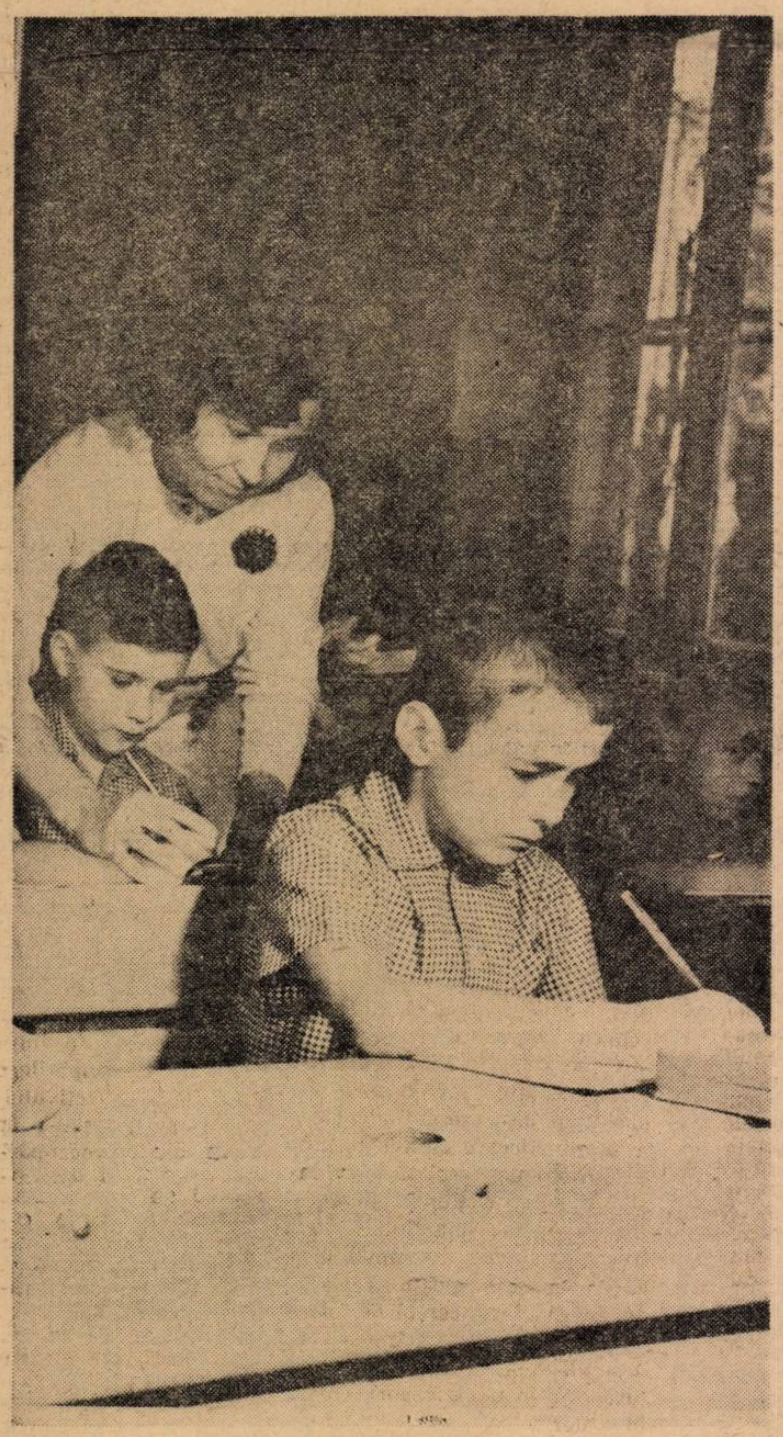

Au început să scrie

Nu amănunte inutile,

Una din preocupările de bază ale învăţămîntului la ora actuală o constituie ridicarea eficienţei lecţiilor şi, prin aceasta, ridicarea generală a procesului de învăţămînt. Căutînd să aducă o contribuţie cît mai deplină la realizarea acestei sarcini, cadrele didactice sînt preocupate să găsească noi metode de predare, să înlăture din munca lor formalismul, procedeele învechite, elemente care supraîncarcă inutil activitatea din şcoală.

Asemenea elemente se întîlnesc încă, bunăoară, în alcătuirea planurilor calendaristice. Uneori se includ în acest plan tot felul de prevederi care, după părerea mea, sînt puse numai de formă, întrucît nu pot fi respectate în viaţă. După unii, ar trebui să se prevadă în planul calendaristic modul precis în care se vor desfăşura toate lecţiile din cursul trimestrului. Dacă cineva s-ar conforma întocmai unui asemenea plan, ar însemna ca el să nu mai aibă nici un fel de independenţă, ci să respecte în mod obligatoriu anumite puncte stabilite dinainte. Este drept că adepţii planului detaliat susţin că nu există o asemenea obligativitate şi că, în funcţie de situaţia concretă, se poate admite îndepărtarea de la cele stabilite iniţial. Cu atît mai mult însă, dacă lucrurile stau aşa, ne întrebăm : de ce să mai alcătuim un plan atît de detaliat, dacă ştim dinainte că nu vom respecta detaliile ? Ce îmbunătăţiri aduce aceasta procesului de învăţămînt ?

Să ne oprim, de exemplu, la tipul de lecţie, pentru care unii prevăd în planul calendaristic o rubrică specială. Ştim cu toţii că tipul de lecţie este determinat de mai mulţi factori — de nivelul clasei, de felul cum şi-au însuşit elevii lecţia anterioară ş.a. Or cum pot să prevăd cu o lună sau două luni de zile mai înainte ce tip de lecţie voi face de fiecare dată ? Nu este aceasta o prevedere formală, birocratică ? Şi rubricile „Material didactic“ şi „Temele ce vor fi date elevilor acasă“ sînt, după mine, formalităţi lipsite de sens. Şcolile primesc mereu noi materiale didactice, profesorii confecţionează ei înşişi, cu elevii, asemenea materiale pe parcursul unui trimestru. Iată dar că şi prevederile de la această rubrică pot să cadă. Ca să nu mai vorbim de temele pentru acasă. După cum ştim, temele au caracter aplicativ şi se află în strînsă legătură cu materia predată, cu nivelul clasei, cu posibilităţile elevilor. E limpede că nu se poate să prevezi dinainte evoluţia clasei, să ştii cu o lună sau două mai înainte că exerciţiul cutare va fi cel mai potrivit pentru a fi efectuat acasă la data cutare. Fiecare profesor dă teme pentru acasă corespunzătoare nevoilor clasei, ca să-i ajute pe elevi să-şi fixeze cunoştinţele sau să-şi lărgească orizontul de cunoştinţe. A trece în plan dinainte fiecare temă este, cred eu, curată birocraţie.

Dîndu-şi seama de această situaţie, unii propun ca planul calendaristic să fie completat pe parcurs la rubricile „Temele pen-

LA DIRIGENŢIE

A munci cu perspectivă

Practica diriginţilor fruntaşi arată că se creează condiţii tot mai bune pentru desfăşurarea cu succes a orelor de dirigenţie. Este o creştere a experienţei şcolii noastre care se înscrie pe linia luptei pentru calitate, iniţiată de partid în toate domeniile de activitate.

În cele ce urmează voi face cîteva însemnări care mi-au fost sugerate de experienţa pozitivă a diriginţilor din şcolile regiunii noastre, cu referire la unele criterii care asigură eficienţa orelor de dirigenţie.

O primă condiţie a reuşitei este aceea ca metodele folosite să se elibereze cît mai deplin de trăsăturile specifice lecţiilor. Am constatat nu o dată că orele de dirigenţie în care prevalează intenţia de a transmite cunoştinţe sînt considerate de elevi ca nişte lecţii suplimentare, suportate greu şi, deci, neeficiente. Dimpotrivă, orele de dirigenţie care prilejuiesc trăiri morale şi estetice, în care elevii sînt puşi să opteze pentru o alternativă, să vadă perspective inedite de rezolvare a problemelor ce-i preocupă îi cîştigă pe deplin.

O condiţie de seamă a succesului la orele de dirigenţie o constituie cunoaşterea temeinică a particularităţilor psiho-fizice ale preadolescentului şi adolescentului, a trăsăturilor individuale care-i caracterizează pe elevi. Metodele educative pot avea un conţinut adecvat numai cînd se aplică unor domenii bine stăpînite. Dacă dirigintele nu cunoaşte interesele, aspiraţiile, idealurile fiecăruia din elevii săi el se distanţează de aceştia, nu găseşte punţile de contact, ajungîndu-se astfel uneori, la o adevărată prăpastie între catedră şi bănci. Tinerii visează şi, dacă nu ştim să dăm aripi visului lor, le rămînem străini, îi dezamăgim. Să pornim, de aceea, de la pulsul vîrstei cu care lucrăm, nu de la ideile acelor adulţi în care tinereţea s-a stins. Diriginţii care ştiu să înţeleagă aspiraţiile elevilor rămîn tineri sufleteşte chiar cînd ies la pensie. Ceilalţi, cei al căror ideal este de a îmbătrîni copiii, sînt pensionari încă din anii tinereţii.

O a treia cale de împrospătare a orelor de dirigenţie constă în alegerea temelor mai mult din prezent şi viitor decît din trecut. Dacă elevii găsesc răspuns la întrebările epocii lor, dacă sînt ajutaţi să înţeleagă viitorul în sensul prevederilor ştiinţifice, dacă ştim să le dezvoltăm sentimente şi interese multilaterale, să le şlefuim gustul — i-am cîştigat definitiv. Tinerii îşi iubesc patria cu toată generozitatea şi dăruirea adolescenţei. Fără să ţinem, în orele de dirigenţie, lecţii de istorie, geografie, constituţie etc., să-i facem să-şi cunoască ţara multilateral : să-i ajutăm să vadă frumuseţile şi bogăţiile ei, să preţuiască valorile ei materiale şi culturale, oamenii care i-au sporit prestigiul. Elevii îndrăgesc adevărul, venerează lupta pentru statornicirea lui în lume şi descifrează cu o mare bucurie, în contextul societăţii noastre, umanismul socialist. Să le oferim cu inventivitate căi interesante pentru relevarea acestor aspecte. Nu e vorba, aici, de a căuta teme extraordinare, ci de a discuta probleme fireşti pentru viaţa cotidiană a poporului — dar de a le discuta atrăgător, ferindu-ne de banalizare.

Să nu uităm, apoi, că adolescenţii cărora le sîntem diriginţi se află la vîrsta cînd se ivesc primele sentimente de dragoste. Să-i ajutăm să trăiască aceste sentimente într-o atmosferă curată şi plină de farmec. A le interzice asemenea sentimente, a-i jigni este nu numai inutil, dar şi profund dăunător, căci sentimentul de dragoste, care se dezvoltă impetuos, poate irumpe pe căi nedirijate, adesea periculoase, care scapă în chip fatal modelării adecvate.

Şi încă ceva : tinerii vor să danseze. Pe ei îi tentează ritmurile dansurilor moderne. Noi le vorbim însă de tango, dîndu-le impresia că trăim pe vremea „cînd era bunica fată". Dacă am porni de la premisa că toate dansurile sînt frumoase şi că numai execuţia poate fi necorespunzătoare, avem şansa să fim ascultaţi şi înţeleşi scutindu-i de impresia „tragerii înapoi".

Aşa cum ocupaţia preferată din timpul liber creează satisfacţii omului, tot aşa tematica şi atmosfera orelor de dirigenţie trebuie să însemne pentru elevi destindere, satisfacţie, supapă de respiraţie. De aceea se impune să căutăm temele pe care le discutăm cu ei în aceste ore în primul rînd în viaţă şi, mai ales în viaţa lor. Diriginţii trebuie să sondeze cu migală psihicul elevilor şi în tiparul acesta profund afectiv să toarne conţinutul raţional al celor mai vii teme, al acelora care alimentează aspiraţii, descătuşează energii creatoare şi cultivă visuri îndrăzneţe. Dăunează frumuseţii acestor ore orice notă rigidă : luarea de notiţe, caracterul de şedinţă, elaborarea de referate, solicitarea de angajamente formale şi tutelarea gîndirii, ca şi paralelismul, repetarea.

Dirigenţia este singura „materie" din planul de învăţămînt la care elevii nu primesc note. În schimb, dau ei note dirigintelui. Să nu ne tenteze oare nota maximă ?

Prof. PATIŢA SILVESTRU
Braşov

Ne găsim la început de an şcolar, în faţa unei multitudini de probleme ce se cer orînduite şi puse pe un făgaş bun, pentru ca procesul de învăţămînt să se desfăşoare la nivelul cerinţelor sporite în ceea ce priveşte calitatea. Nu e vorba de problemele gospodăreşti, administrative : acestea au fost rezolvate încă înainte de deschiderea cursurilor. Alte lucruri apar acum pe primul plan. Sîntem în toiul căutărilor, al preocupărilor înnoitoare pe planul organizării lecţiilor şi al conţinutului lor metodico-ştiinţific. Pornim la drum de pe poziţii deja cucerite, de pe o platformă de realizări din care selectăm tot ceea ce s-a dovedit valoros, pozitiv. Aceasta ne creează premise favorabile, ne înlesneşte mersul înainte. Iată, de exemplu, cîteva aspecte din activitatea pe care o desfăşoară acum comisiile metodice, aceste instrumente de perfecţionare colectivă a profesorilor.

Experienţa ne-a arătat că fără a asigura comisiilor metodice o bună organizare şi orientare, fără a le imprima un ritm de muncă constant şi continuu, căutările se risipesc în prea multe direcţii, o serie de lucruri utile ne scapă printre degete şi nu reuşim să le valorificăm la scara întregii şcoli. Continuăm de aceea o experienţă începută anul trecut, cînd am axat întreaga activitate metodică a comisiilor pe cîte o singură problemă de bază pe care o ridică predarea disciplinei respective în şcoala noastră. Aşa se evită dispersarea forţelor în preocupări neesenţiale şi se ajunge mai curînd la realizarea scopului urmărit.

Anul acesta încercăm să facem, prin mijlocirea comisiilor metodice, un pas mai departe către cercetarea experienţei proprii. Tema stabilită va avea astfel şi un caracter de studiu, şedinţele trimestriale ale comisiilor fiind consacrate analizei rezultatelor.

Comisia de limba română a considerat de utilitate imediată cercetarea temei „Metodica analizei operei literare", dată fiind necesitatea de a-i ajuta pe elevi în aplicarea noţiunilor de teoria literaturii la studiul istoriei literaturii române. Pînă acum s-au stabilit un punct de vedere comun şi măsuri care să fie aplicate de toţi profesorii. Ele privesc modalităţi de analizare a operelor prevăzute în programă, ca şi criteriile de apreciere a analizelor. În continuare, comisia va urmări, prin lucrări de sondaj date elevilor, eficienţa acestor măsuri.

Comisia de matematică urmăreşte elucidarea problemelor care se ridică în predarea cunoştinţelor nou introduse în programa şcolii de 12 ani. Fiind vorba de chestiuni teoretice şi aplicative ce apar pentru prima dată, se iveşte necesitatea unei temeinice analize a acestui material şi a metodelor adecvate lui, mai ales că manualul clasei a IX-a este insuficient pus la punct. Tocmai această analiză face în prezent obiectul activităţii comisiei, care se ocupă, în acelaşi timp, de înarmarea elevilor cu deprinderi de muncă independentă.

La rîndul ei, comisia metodică a profesorilor de fizică şi chimie se preocupă de metodica lucrărilor frontale de laborator, astfel încît acestea să răspundă mai bine cerinţelor modernizării învăţămîntului. Membrii comisiei şi-au propus să folosească, în cadrul lucrărilor de laborator, filmul, diafilmul, reproduceri foto, probleme cu date din producţie, vizite în întreprinderi. De exemplu, la lucrarea frontală legată de studiul capitolului „Halogeni" în clasa a IX-a se vor folosi filmul „Sarea de bucătărie şi întrebuinţările ei", ca şi probleme cu date din producţie privind dezvoltarea industriei produselor cloro-sodice în lumina documentelor Congresului al IX-lea al partidului. La clasa a X-a, în lucrarea de laborator referitoare la electroliză şi aplicaţiile ei se va folosi diafilmul „Electroliza apei". În clasele a XI-a, la lucrarea legată de tema „Metanul — bogăţie naturală a ţării" se vor folosi reproduceri foto înfăţişînd aspecte din ramurile industriale care folosesc grupul metan ca materie primă, iar cu prilejul lucrării referitoare la tema „Petrolul" se va organiza o vizită de documentare cu elevii la rafinăria Brazi.

O tematică interesantă şi-a propus şi comisia de ştiinţe naturale. Aceasta cercetează modalităţile de informare a elevilor asupra ultimelor cuceriri din domeniul biologiei, pe care manualul nu le tratează. De asemenea, membrii comisiei se preocupă mult de confecţionarea materialului didactic de concepţie originală. De pildă, profesoara Dorina Ionescu a lucrat 16 planşe în culori, pe material plastic. Se găsesc, printre acestea, planşe privind evoluţia metafitelor şi metazoarelor, ilustrate prin specii reprezentative pentru toate nodurile evolutive, care lămuresc dezvoltarea regnului vegetal şi animal, întărind concepţia materialistă despre lume şi viaţă a elevilor. Alte planşe au ca temă variabilitatea, adaptarea la mediu, relaţii de convieţuire în natură, fenomene de divergenţă a caracterelor, evoluţia aparatului circulator etc. Cum pentru studiul botanicii, introdus în acest an la clasa a IX-a, lipsesc complet planşele de sistematică, membrii comisiei metodice au şi trecut la elaborarea lor. Pînă acum au fost executate, tot pe material plastic, planşe prezentînd plante tip din fiecare familie cerută de programa şcolară, avînd alături, în secţiune, floarea, fructul şi diagrama florală. Întrucît un singur exemplar din aceste planşe nu poate satisface nevoile predării, cercul de fotoamatori al şcolii a trecut la multiplicarea lor în mărime naturală şi, în unele cazuri, chiar în culori.

Preocupări asemănătoare se întîlnesc şi la celelalte comisii metodice pe specialităţi.

Cît despre comisia diriginţilor, pentru a conferi muncii educative continuitate şi o finalitate clară a căutat să imprime acestei munci un caracter cît mai creator. Ea şi-a stabilit o temă de cercetare, menită să ofere teren larg iniţiativei, pentru ca apoi să se poată valorifica rezultatele bune, ce vor fi sintetizate la sfîrşit de trimestru în consiliul pedagogic.

Tema urmărită anul trecut — „Autocunoaşterea şi autoeducarea elevilor în vederea unei cît mai juste orientări profesionale" — a dat diriginţilor noştri posibilitatea să ajungă la numeroase concluzii utile. Chestionarele scrise înmînate elevilor pentru autocaracterizare au scos la iveală disponibilităţi nebănuite. Analizarea răspunsurilor în cadrul orelor de dirigenţie a prilejuit discuţii etice vii, pasionante, în legătură cu idealul de viaţă al elevilor, a stimulat opinia colectivului, i-a făcut pe tineri să gîndească asupra atitudinii şi a comportării lor. Consfătuirea organizată ulterior în şcoală, în cadrul căreia doi diriginţi şi-au prezentat experienţa, a încununat această activitate, scoţînd la iveală modalităţi interesante de cunoaştere a elevilor. Propunîndu-ne să ducem mai departe experienţa dobîndită pe această linie, căutăm să folosim cunoaşterea elevilor nu ca scop în sine, ci pentru a acţiona ştiinţific asupra personalităţii lor.

În mod special, în cursul primului trimestru din acest an şcolar diriginţii noştri vor urmări tema „Cunoaşterea înfăptuirilor României socialiste ca mijloc de întărire a întregului proces de educare a elevilor". Ei vor porni de la documentele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R., pe care le vor prezenta la nivelul de accesibilitate al fiecărei clase, pentru a întări educaţia ideologico-politică. Educaţia cetăţenească va fi intensificată prin discuţii vii, atrăgătoare, axate pe faptul concret, în legătură cu noua Constituţie a patriei noastre. Popularizarea succeselor României în domeniul artei, muzicii, literaturii este menită să contribuie la educaţia estetică. În general perspectivele măreţe deschise dezvoltării patriei noastre în viitorul cincinal vor fi prezentate astfel încît să solicite fondul afectiv al elevilor, să le stimuleze mîndria patriotică, încrederea în politica partidului, să le creeze reprezentări ale imaginii patriei în viitorii ani, cînd vor intra ei înşişi în viaţă, reprezentări care să aibă darul de a-i înaripa pentru o muncă rodnică şi avîntată, să-i mobilizeze la un studiu susţinut în vederea unei cît mai temeinice pregătiri pentru această muncă. Propunîndu-şi să discute asemenea teme, să se situeze mereu în actualitate, diriginţii noştri caută să înlăture formalismul, sclerozarea, acele ore inoperante atît de dăunătoare muncii educative.

Iată, schiţate în linii mari, cîteva din preocupările de perspectivă ale colectivului nostru la începutul acestui an şcolar. Toate aceste preocupări sînt incluse în planul general de muncă al şcolii care, în felul acesta, urmăreşte să împlinească o cerinţă importantă — atingerea unui scop unic prin varietate în alegerea temelor.

Prof. ZINA SÎRBU
directoarea
Liceului „Mihai Eminescu"
Bucureşti

ci linii directoare

tru acasă" şi „Materialul didactic". Aşa se propune, de exemplu, în articolul „Planificarea calendaristică", apărut în nr. 792 al „Gazetei învăţămîntului". Cred că nici acest lucru nu este indicat, întrucît face din plan un scop în sine, fără să contribuie cu nimic la ridicarea procesului de învăţămînt. Se ajunge astfel doar la o supraîncărcare a cadrelor didactice. În loc să se preocupe de studii legate de pregătirea lor pentru lecţii, trebuie să completeze planul şi nu rareori se întîmplă ca, simţind că e vorba de cerinţe nejustificate, profesorii să treacă în plan lucruri lipsite de conţinut, superficiale.

Sînt cazuri în care li se cere profesorilor să treacă în planul calendaristic trimestrial şi caracterizări ale elevilor la materia lor. Să ne închipuim cît timp îi iau asemenea caracterizări unui profesor care are mai multe clase !

Munca în şcoală, experienţa arată că nu planul bogat în rubrici ajută la ridicarea nivelului de cunoştinţe al elevilor sau la obţinerea succesului în activitatea educativă — ci studiul, perseverenţa, munca desfăşurată cu conştiinciozitate, cu dorinţa de a aduce mereu ceva nou, creator. Desigur, se impune să schiţăm un plan care să traseze în linii mari felul cum ne vom desfăşura activitatea, pentru ca sfîrşitul trimestrului să nu ne surprindă fără a fi terminat predarea volumului de materie prevăzut în programă. Dar planul calendaristic trebuie să fie suficient de maleabil. Sînt situaţii cînd nu pot să predau un capitol în 5 ore, cum am prevăzut în plan, ci am nevoie de 6 ore. Alteori pot preda un capitol în 3 ore, nu în 4, cum am prevăzut. În învăţămînt nu se poate stabili dinainte un număr fix şi imuabil de ore pentru un capitol, aşa cum se stabileşte în producţie o normă fixă de timp pentru fabricarea unei piese. În anumite perioade din an elevii se dezvoltă cu mai multă repeziciune, în alte perioade ei merg mai lent. Iată de ce trebuie să avem latitudinea de a schimba în anumite cazuri, în această direcţie, cele prevăzute în linii mari în plan.

Subliniez încă o dată că nu planurile amănunţite — pînă la urmă formale — asigură ridicarea nivelului predării. Consider că este necesar să se creeze cadrelor didactice cît mai mult timp pentru studiu, aşa încît ele să se poată documenta cît mai larg, să fie în pas cu progresele ştiinţei în domeniul specialităţii lor. Am întîlnit profesori care aveau caiete de planuri pline de tot felul de rubrici, dar care nu erau la curent cu presa pedagogică, fără să mai vorbesc de anumite lucrări de specialitate. Hotărîtoare pentru buna reuşită a lecţiilor este **pregătirea** proprie cît mai conştiincioasă, cît mai amănunţită.

Prof. ŞTEFAN ILIE
directorul Şcolii generale nr. 8
din Braşov

TEHNICILE AUDIO-VIZUALE

Predarea limbilor străine în țara noastră păşeşte hotărît pe drumul modernizării. Şcolile sînt dotate tot mai larg cu tehnica audio-vizuală. Numeroşi profesori confecţionează ei înşişi materiale didactice bazate pe această tehnică. Ca urmare, se ivesc procedee metodice noi, care reclamă din partea profesorului de limbi străine inventivitate şi entuziasm.

Mesajul audio-vizual dislocă unele din aşezările metodicii clasice şi este incompatibil cu rutina. Deseori, profesorul este pus în situaţia de a rezolva o serie de probleme legate mai ales de adaptarea stilului actualelor manuale la practica tehnicilor audio-vizuale. El se vede mereu obligat de a completa şi înlocui materialul aplicativ oferit de manual, de a explora noi posibilităţi de comunicare şi, mai ales, de fixare a cunoştinţelor de limbă conţinute în texte, de a le transforma progresiv în automatisme de vorbire. Succesul tehnicilor audio-vizuale în predarea limbilor străine nu este datorat unei acţiuni miraculoase a aparatelor asupra spiritului elevilor, ci este rezultatul unei convergenţe dintre scopul lecţiei, suporturile auditive şi vizuale folosite şi metodele adoptate.

În cele ce urmează vom prezenta cîteva tehnici audio-vizuale încercînd să determinăm, în linii foarte largi, posibilităţile lor de integrare în predarea limbii franceze la noi în ţară. Unele aspecte vor reflecta experienţe realizate în cadrul comisiei metodice de limbi străine de la liceul „Ion Neculce", în lumina cercetărilor recente întreprinse de specialişti.

Dintre tehnicile vizuale, **proiecţia fixă** este, fără îndoială, cea mai frecventă, virtualităţile ei pedagogice fiind cunoscute încă de pe vremea lanternei magice. Pentru predarea limbilor străine, imaginea proiectată — de preferinţă a diapozitivelor în culori — este considerată astăzi ca cel mai eficient suport vizual. Diapozitivul care ilustrează elemente din textul lecţiei devine o bază intuitivă de prim ordin pentru prezentarea lexicului şi pentru desfăşurarea unor exerciţii de dezvoltare a exprimării elevilor. Avantajul proiecţiilor asupra gravurilor din manual este indiscutabil: diapozitivul trezeşte interesul elevului, curiozitatea, dorinţa de a înţelege şi de a participa la dialogul dintre profesor şi clasă. Mai mult decît desenul — de cele mai multe ori puţin estetic — proiecţia fixă oferă elevului un mesaj veridic al realităţii. Apoi, elementele imaginii la care se referă întrebarea profesorului pot fi indicate de acesta, ceea ce simplifică relaţia dintre imagine şi cuvînt, stabilind o legătură firească între imaginea vizuală şi vorbire.

Astfel, un diapozitiv reprezentînd un meci de fotbal pe un teren şcolar a putut fi folosit cu succes pentru prezentarea cuvintelor noi din textul *Un match* (clasa a VI-a), fără ca profesorul să recurgă la intermediul traducerii. Alte două diapozitive, tot în culori, au fost folosite la exerciţiile de fixare, permiţînd, în acelaşi timp, reluarea unui lexic însuşit anterior.

Deşi folosite sporadic, cu titlu experimental, proiecţiile fixe şi-au dovedit eficacitatea şi la lecţiile recapitulative. Cîteva instantanee reprezentînd aspecte ale marilor artere bucureştene în orele de circulaţie intensă au constituit un excelent suport vizual pentru dezvoltarea exprimării elevilor în cadrul temei „Oraşul, strada" reflectată în cîteva texte în manualele pentru clasele a VII-a şi a VIII-a. Serii de diapozitive reprezentînd aspecte ale noilor cartiere din Bucureşti, munca în noile întreprinderi industriale sau în cooperativele agricole de producţie constituie nu numai un mijloc intuitiv pentru formarea deprinderilor de exprimare într-o limbă străină, dar pot valorifica mai bine filonul educativ conţinut în manuale.

Evident, pe măsură ce textele cuprind o limbă mai abstractă — la clasele a IX-a, a X-a şi a XI-a — rolul imaginii fixe în vehicularea vocabularului descreşte; în schimb, diapozitivul va putea fi folosit pentru aportul său cultural. Astfel, imagini reprezentînd monumentele Parisului sau peisaje franceze vor face ca lecţiile referitoare la aceste teme să-şi atingă mai bine scopul. De asemenea, proiectarea unor reproduceri după stampe sau a unor materiale ilustrative pot stimula interesul elevilor pentru cunoaşterea istoriei şi culturii poporului a cărui limbă o studiază. Proiecţia fixă devine astfel, mai ales în şcoala generală, o pîrghie esenţială pentru însuşirea vocabularului şi a structurilor gramaticale a unei limbi străine şi pentru transformarea lor în automatisme de vorbire. Ea măreşte considerabil receptivitatea elevului, favorizează concentrarea atenţiei şi contribuie la formarea unui sistem coordonat de deprinderi lingvistice prin asocierea repetată a unor scheme sonore la situaţii concrete.

Magnetofonul se bucură de un prestigiu binemeritat în lumea profesorilor de limbi străine, fiind considerat, pe plan pedagogic, „ca singurul instrument auditiv cu adevărat creator".

În şcoala noastră, magnetofonul a fost folosit la clasele a X-a şi a XI-a ca model de lectură expresivă a textelor din manualele respective, înregistrate cu concursul profesoarei Micheline Ricois de la liceul „Honoré de Balzac" din Paris. Pasajele care făceau obiectul unor scurte comentarii de ordin fonetic au fost reaudiate. În general, s-au subliniat căderea vocalei *e mut* între două consoane pronunţate, valorile specifice ale vocalelor nazale, mai ales ale celor diftongate, vocala *e* deschis etc.

În acest an şcolar, pe lîngă un număr apreciabil de noi înregistrări pe benzi, vom dispune şi de discurile în curs de editare pentru clasele a VI-a, a VII-a şi a VIII-a, astfel că folosirea lecturilor model în interpretare franceză va putea fi extinsă la toate clasele.

Dar a reduce utilizarea magnetofonului doar la prezentarea unor modele de lectură înseamnă a renunţa la o parte importantă din potenţialul pedagogic al acestui aparat. Numeroşi pedagogi afirmă — şi pe drept cuvînt — că magnetofonul poate fi un mijloc deosebit de eficient pentru dezvoltarea exprimării elevilor într-o limbă străină, unii considerîndu-l chiar ca un instrument ideal pentru formarea mecanismelor de vorbire spontană. Exerciţiul cel mai frecvent îl constituie întrebarea înregistrată, după care urmează un „alb sonor", adică o porţiune de bandă pe care nu s-a înregistrat nimic. În intervalul care separă două întrebări succesive răspunde elevul numit de profesor. În general, acest interval este de două ori mai mare decît ar fi necesar pentru a cuprinde înregistrarea răspunsului, pentru ca profesorul să poată face corectările necesare.

De cele mai multe ori, acest dialog între magnetofon şi elevi are ca scop integrarea spontană în exprimare a unei structuri gramaticale care a fost anterior explicată; astfel, întrebările înregistrate vor solicita un răspuns care va trebui să conţină, în mod firesc, fenomenul respectiv. În felul acesta poate fi înregistrată o gamă foarte largă de exerciţii de imitaţie, de substituire, de transformare, completare etc.

În şcoala noastră au fost experimentate cîteva serii de exerciţii înregistrate, din care vom cita: un exerciţiu de substituire a complementului direct exprimat prin substantiv, cu complementul exprimat prin pronume a). Se cer răspunsuri afirmative: Vocea profesorului: *As-tu rencontré ton ami?* Răspunsul elevului: *Oui, je l'ai rencontré.* b) Se cer răspunsuri negative: Vocea profesorului: *Est-ce qu'elle a reçu ta lettre?* Răspunsul elevului: *Non, elle ne l'a pas reçue.* S-au pus 8 întrebări de primul tip şi 10 întrebări de tipul al doilea. Cum pentru fiecare întrebare înregistrată au fost necesare 3—4 secunde, iar „albul sonor" însuma 6—8 secunde, cele 18 întrebări, cu răspunsurile respective, n-au luat decît aproximativ 4 minute. Avantajele pe care le prezintă exerciţiul înregistrat pe bandă au apărut în mod evident. Mai întîi, prestigiul de care se bucură astăzi aparatele electronice în lumea tineretului şcolar conferă întrebării înregistrate o autoritate suplimentară. Apoi, calitatea exerciţiului înregistrat şi, implicit, eficienţa sa pedagogică sînt mai bune.

La acestea se adaugă şi posibilitatea de a relua acelaşi exerciţiu la o viteză mărită. Astfel, în loc de a lăsa pe bandă un „alb sonor" egal cu de două ori timpul necesar obţinerii răspunsului, la reînregistrarea aceluiaşi exerciţiu se rezervă un interval mai scurt. Exerciţiul exemplificat mai sus, de pildă, a fost reînregistrat cu intervale de aproximativ 4—5 secunde în loc de 8. Evident, exerciţiul înregistrat la o viteză mărită este întotdeauna o reluare a unei imprimări cu ritm lent care a asigurat — eventual prin repetare — o bună fixare a structurii respective. Eficienţa pedagogică a acestei reînregistrări este cu totul surprinzătoare. Elevii sînt puşi în faţa unei maşini electronice care nu aşteaptă şi care le solicită cu o severitate neîndurătoare un răspuns prompt. Aceia care mai au obiceiul să gîndească răspunsul în româneşte şi pe urmă să-i găsească corespondentul francez sînt handicapaţi de intransigenţa magnetofonului şi vor trebui, volens-nolens, să renunţe la o deprindere rea.

Evident, acest aspect al integrării magnetofonului în procesul predării cere din partea profesorului o muncă susţinută de elaborare a exerciţiilor, dat fiind că materialul aplicativ conţinut în manualele şcolare este încă prea firav şi nesistematizat. Este de la sine înţeles că înregistrarea făcută de un vorbitor care are limba franceză drept limbă maternă ar prezenta şi un avantaj de ordin fonetic; în orice caz, este recomandabil ca, de la un exerciţiu la altul, înregistrarea să fie făcută — dacă e posibil — şi de alte persoane cu o bună pronunţare franceză (colegi de la aceeaşi şcoală sau de la şcoli învecinate), pentru ca elevii să poată auzi timbre vocale diferite.

Şi nu trebuie uitat că succesul depinde în cea mai mare măsură de calitatea tehnică a înregistrării şi a redării. A lucra în clasă cu un magnetofon uzat, care distorsionează sau a cărui amplificare nu corespunde dimensiunilor sălii înseamnă a compromite una din tehnicile audio-vizuale cele mai preţioase.

Întreaga gamă de posibilităţi ale magnetofonului poate fi pe deplin valorificată în **laboratorul lingvistic.** Dacă în clasă el nu poate fi utilizat decît pentru restituirea înregistrărilor făcute anterior, în laboratorul lingvistic el înregistrează în acelaşi timp, dînd astfel elevului posibilitatea să-şi recunoască el însuşi greşelile. De aceea, în laboratoarele lingvistice se folosesc magnetofoane speciale, numite magnetofoane pedagogice, care lucrează concomitent pe două piste: una de restituire a modelului de vorbire şi alta de înregistrare a vocii elevului.

Laboratorul instalat recent la şcoala noastră este compus din 16 cabine insonorizate, dotate fiecare cu cîte un magnetofon pedagogic, cu microfon şi cască de ascultare. În locul catedrei se află un pupitru de comandă pentru profesor, echipat cu un magnetofon, un picup şi un tablou centralizator al diferitelor circuite. Agregatul permite difuzarea de la magnetofonul central sau de la picup a unui program de lucru ce poate fi recepţionat în fiecare cabină; în acelaşi timp, elevii din cabine pot înregistra răspunsurile lor pe banda magnetofonului de care dispun. În timp ce elevii lucrează în cabine, profesorul are posibilitatea să intercepteze fiecare cabină în parte şi să dea elevului o îndrumare suplimentară; de asemenea, el se poate adresa în acelaşi timp tuturor elevilor din cabine, avînd şi posibilitatea de a bloca toate magnetofoanele. Evident, aceste intervenţii ale profesorului se fac prin microfonul de care dispune la pupitrul său de comandă. La rîndul său, fiecare elev are posibilitatea de a se adresa prin microfonul său profesorului, cerîndu-i o explicaţie sau o îndrumare. În felul acesta, cei 16 elevi din cabine sînt obligaţi să lucreze activ, să înţeleagă mesajele transmise în limba străină de la pupitrul de comandă şi să înregistreze pe bandă răspunsurile lor. În plus, profesorul mai are posibilitatea de a conecta două sau mai multe cabine între ele, putînd astfel organiza un schimb de mesaje între elevi. La sfîrşitul exerciţiului sau al unei serii de exerciţii, după caz, elevul reascultă banda pe care s-au înregistrat deopotrivă programul etalon de la pupitru, dar şi răspunsurile sale. El se poate auzi aşa cum îl ascultă ceilalţi şi poate compara pronunţarea model cu pronunţarea sa.

Laboratorul mai posedă o instalaţie de proiecţie fixă, care poate fi pusă în funcţiune în mod automat şi ale cărei imagini, vizibile din orice cabină, sînt proiectate la lumina zilei. Proiectorul fix, de o construcţie specială, poate fi sincronizat cu magnetofonul central, astfel ca succesiunea imaginilor proiectate să corespundă conţintului de idei al textului transmis în cabine.

Dacă folosirea diferitelor tehnici audio-vizuale se integrează în mare măsură în coordonatele metodicii tradiţionale, activitatea în laboratorul lingvistic pune probleme cu totul diferite, pe care profesorii de limbi străine din şcoala noastră vor trebui să le înfrunte cu curaj. Prin amabilitatea profesorului André Phal de la Centrul audio-vizual de la Saint-Cloud dispunem de o bogată documentaţie metodică şi psiho-pedagogică privind folosirea laboratoarelor de limbi şi a tehnicilor audio-vizuale în general. În prezent, lucrăm la redactarea şi înregistrarea primelor benzi pentru programele etalon şi la confecţionarea unor serii de diapozitive. Concomitent, ne preocupăm de amenajarea unei săli speciale pentru studiul colectiv al limbilor străine, în care vom căuta să extindem folosirea tehnicilor audio-vizuale.

★

Adaptarea tuturor acestor mijloace tehnice la cerinţele învăţămîntului implică un efort creator din partea profesorului. În etapa actuală el este chemat să contribuie, prin experienţa sa şi în limitele echipamentului tehnic de care dispune, la fundamentarea unei metodici audio-vizuale. Din aceste contribuţii fragmentare şi, deocamdată, dispersate în numeroase şcoli din ţară se vor cristaliza curînd puncte de vedere comune, practici şi procedee unanim acceptate.

Prof. MARCEL SARAS
Liceul „Ion Neculce"
Bucureşti

Masa de comandă a laboratorului lingvistic

Cabinele pentru elevi ale laboratorului

CORESPONDENȚA

Învățătorii și profesorii și-au reluat din plin preocupările legate de școală, de activitatea lor la catedră.

Însuflețiți de mărețele perspective pe care cel de-al IX-lea Congres al partidului le asigură dezvoltării învățămîntului în anii ce vor urma, ei se gîndesc cu spirit de răspundere la activitatea lor viitoare. Și cînd gîndurile conturează idei și planuri, ne scriu. Ne scriu și cînd vor să vorbească despre bucuriile lor, despre proiecte împlinite, despre noi inițiative, despre realizările din școlile lor.

Sînt multe scrisorile primite în ultimul timp, venite de pe toate meleagurile țării. Gîndul creator rodește bogat pretutindeni și fără deosebire între sat și oraș. Deschidem plicurile și citim : **„Și la noi s-a mărit numărul sălilor de clasă", „A crescut zestrea școlii noastre", „Noi construcții școlare pentru copiii patriei". „Primii pași în cunoașterea elevilor", „O bogată propagandă pedagogică printre părinți".**

„Dragi tovarăși — ne-a scris învățătoarea **Ana Meleru** din orașul Lugoj — vă rugăm să împărtășiți cu noi bucuria inaugurării noului local de școală care a avut loc o dată cu deschiderea cursurilor". Noua școală din Lugoj este mare și frumoasă. E ridicată în cartierul ceferiștilor. La 15 septembrie sute de copii ai ceferiștilor au pășit în sălile spațioase, pline de lumină. „Pentru școala noastră, ne spune Ana Meleru, s-au adus săptămînile trecute bănci noi, table lustruite, dulapuri încăpătoare, material didactic mult și variat. Noi, cadrele didactice, împreună cu părinții, am aranjat și am împodobit fiecare sală de clasă, fiecare colțișor, cu dragoste, ca pe propria noastră casă".

Despre bucuria de a începe noul an școlar cu un număr sporit de săli de clasă ne vorbește în scrisoarea sa și profesorul **Ion Deliman** din Mangalia. El ne anunță că localul liceului s-a mărit cu încă patru săli de clasă, cu două săli pentru sport și două săli pentru activități practice. Noul local a fost pus la punct și în ceea ce privește mobilierul, materialul didactic.

Gîndul tuturor se îndreaptă stăruitor asupra muncii, a modului cum se va desfășura ea. „De felul cum ne organizăm de la început munca — ne spune în scrisoarea sa profesorul **Gabriel Galea** de la Școala generală nr. 1 din orașul Dej — depind rezultatele în întregul an școlar. Este deosebit de important ca de la început să ne facem o judicioasă planificare a activității, să stabilim obiectivele principale pe care le vom urmări".

Pe profesorul Galea îl preocupă problemele educative și în special cele legate de disciplină. „În școala noastră — ne scrie el — disciplina a lăsat uneori de dorit în anul școlar trecut. S-au manifestat destule abateri care s-au răsfrînt asupra situației la învățătură. În noul an va trebui să meditățm mai mult asupra modului cum lucrăm cu elevii, cum ne apropiem de ei. Sancțiunea nu trebuie aplicată la repezeală. Vom gîndi mult cînd și cum sancționăm, vom alege cu discernămînt sancțiunile pentrucă multe situații, prin aplicarea nechibzuită a sancțiunii, se înrăutățesc în loc să se îmbunătățească".

Despre preocupările pe linie educativă ne vorbește în scrisoarea sa și profesorul **Vasile Cica** din Lugoj. El ne arată că profesorii și diriginții, vrînd să-și asigure colaborarea părinților în activitatea din întreg anul școlar, fac vizite la domiciliul acestora fie că se află în oraș, fie în comunele învecinate. Stînd de vorbă pe îndelete cu părinții îi informează asupra unor probleme de pedagogie, discută despre copii, despre felul în care vor trebui să-l ajute la învățătură. Este un prim și important pas în colaborarea largă între școală și familie în acest an școlar.

Din scrisoarea profesorului **Valeriu C. Nestianu** aflăm că și cadrele didactice de la școala generală din satul Rusca, comuna Pădureni, raionul Huși, au dat atenție deosebită legăturii cu familia. În special învățătorii claselor I au stat de vorbă cu părinții elevilor, arătîndu-le cum să-și pregătească copiii pentru școală și cum să le îndrume activitatea. Preocupați de propaganda pedagogică în rîndul părinților, educatorii au prezentat la centrul de comună o interesantă conferință pe tema „Perspectivele largi ale școlii noastre în următorii cinci ani".

La rîndul său, profesorul emerit **Dumitru Săvoiu**, din Turnu Severin, ne scrie despre modul cum își propune să-și desfășoare în acest an activitatea cercul pedagogic al profesorilor de istorie din orașul Turnu Severin. „Între căile pe care le vom folosi pentru creșterea nivelului profesional al membrilor cercului — ne scrie tov. Săvoiu — se numără excursia documentară, lecția deschisă și unele dezbateri pe probleme ale specialității. Colegii noștri au apreciat foarte mult valoarea excursiei organizate în anul trecut la mînăstirile Horezu, Cozia și Curtea de Argeș, la Hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeș ș.a. Ea i-a ajutat în completarea și adîncirea cunoștințelor de specialitate, în culegerea unui bogat material menit să ilustreze viu lecțiile din acest an. Excursia documentară pe care o vom organiza de astă dată va avea ca obiective cetatea Sarmisegetuza, cetatea Devei, Castelul Huniazilor, cetatea Sibiului și muzeul Brukenthal, localitatea Selimbăr etc."

Cercul profesorilor de istorie din Turnu Severin se preocupă și de stimularea spiritului de cercetare al membrilor săi, orientîndu-i spre studierea istoriei locale, pentru a îmbogăți lecțiile cu elemente care sporesc interesul elevilor. În același scop se va lărgi folosirea în predare a mijloacelor audio-vizuale — filmul didactic, magnetofonul etc. Vor fi solicitate Arhivei Naționale de filme secvențe din cele mai reușite filme și jurnale documentare. În același timp, se va organiza vizionarea de către elevi a unor emisiuni televizate care slujesc studiul istoriei.

În scopul informării cadrelor didactice, în cerc se va prezenta și o recenzie a volumului IV din Tratatul de istorie a României.

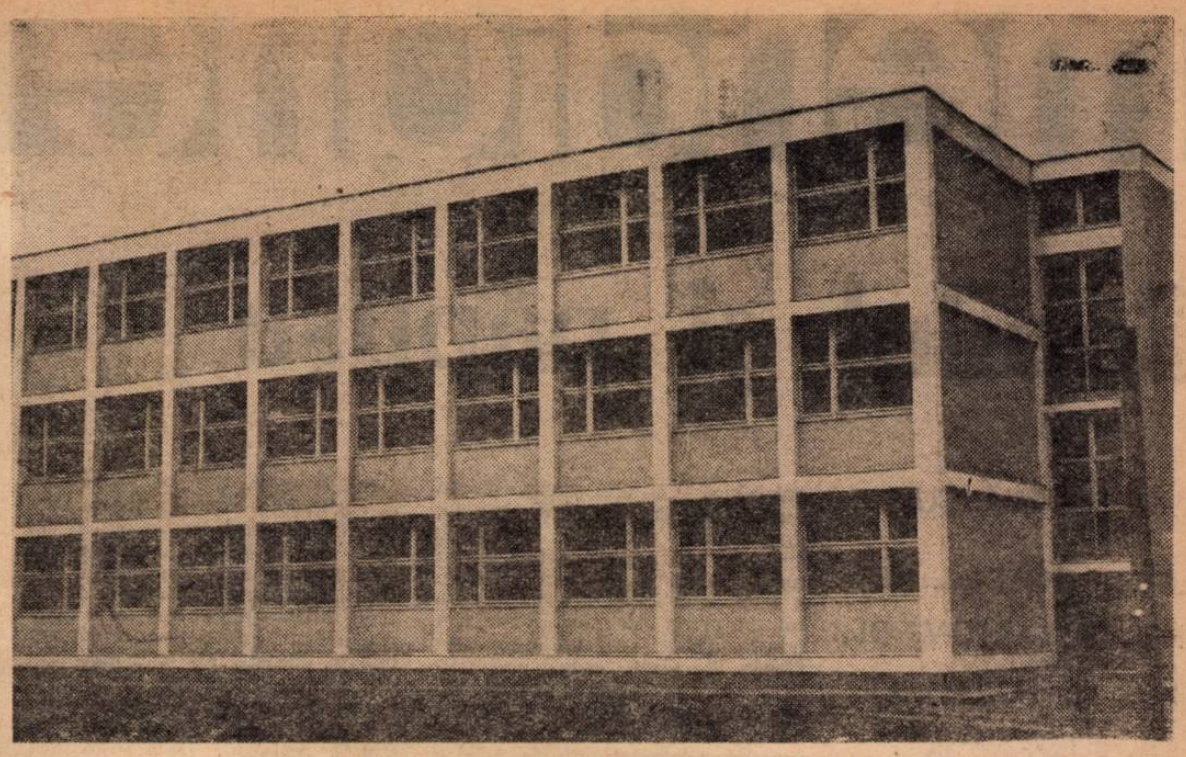

Printre blocurile zvelte din cartierul Balta Albă se înalță și un nou liceu, modern, plin de lumină

Ideile și inițiativele

(Urmare din pag. 1)

tora. Este bine să intre în stilul de muncă al celor ce conduc și îndrumă activitatea din școală nu numai să stimuleze ideile noi și inițiativele, ci și să le studieze, să se străduiască a le pune în aplicare. Atunci cînd o propunere nu este îndeajuns de inspirată, este nevoie să se discute cu autorul ei pentru a-i lămuri inconsistența acesteia și pentru a-l încuraja la noi căutări în folosul școlii.

Loc larg ideilor și inițiativelor se cere să facem și în rîndurile elevilor. Ca viitori oameni ai muncii, copiii trebuie formați de pe acum în acest spirit. Predarea oferă cele mai bune prilejuri pentru aceasta. „Unde crezi că e greșeala ?", „Cum crezi că ar fi fost mai bine să se procedeze ?", „Ce a determinat insuccesul în cutare acțiune ?", „Cum apreciezi procedeul cutare ?" ș.a.m.d — iată întrebări care pot să-i deprindă pe elevi cu căutările, să le deștepte gîndirea creatoare, imaginația, să le stimuleze spiritul întreprinzător.

Problema aceasta fiind și o problemă de educație, fiecare profesor și diriginte ar trebui să o aibă în vedere în relațiile cu elevii : cei care vădesc inițiativă să fie popularizați, lăudați, propunerile și sugestiile lor să fie privite cu toată seriozitatea. Cît de mobilizator poate fi pentru un copil și pentru întregul colectiv de școlari să vadă că o sugestie a lui a fost pusă în aplicare, că o idee a lui a fost luată în discuție cu toată atenția !

Un rol de seamă în cultivarea spiritului creator, al inițiativei în rîndurile tineretului îl au organizațiile U.T.C. și de pionieri. Nu întîmplător între sarcinile ce le revin lor este menționată și aceasta. Cadrele didactice, cu priceperea lor pedagogică și cu maturitatea lor, pot să ajute organizațiile de tineret pentru educarea copiilor în acest spirit, arătîndu-le cum pot fi încurajate astfel de atitudini, sporind participarea celor mici la îmbunătățirea muncii de organizație.

Viața noastră nouă, clocotitoare și de un deosebit dinamism nu se împacă cu pasivitatea și indiferența ; ea prețuiește oamenii frămîntați de căutarea noilor căi, care ar putea spori eficiența muncii, a oamenilor care tind mereu spre mai bine. Să folosim și să stimulăm resursele valoroase ale colectivelor didactice pe această linie, să facem loc larg ideilor, inițiativelor, propunerilor care pot asigura înaintarea viguroasă spre culmi.

A apărut

„Revista de pedagogie"

nr. 8, August 1965

În sumar :

STUDII ȘI CERCETĂRI

Stanciu Stoian : Un obiectiv important al politicii noastre.

Paul Popescu-Neveanu : Particularitățile pedagogice ale sistemului profesor-obiect la clasele mici.

Petre Bărbulescu, Luminița Ghivirigă : Probleme ale educației multilaterale a elevilor în școala generală.

Gheorghe T. Dumitrescu, Emilia Bătrînu : Contribuții la metodica cercetării lecturii independente a elevilor.

P. Roman, S. Diaconu : Despre începuturile învățămîntului public în satele de la sud-vest de București.

CONSULTAȚII — DISCUȚII

Valdemar Popa : Rolul explicației în predarea marxism-leninismului.

Gr. I. Simionescu-Gleb : Probleme privind predarea matematicii în școală.

Ioan Vlad : Unele probleme pedagogice în legătură cu notarea elevilor.

DE PESTE HOTARE

Ursula Schiopu, Florica Andreescu, Florica Bălașa, Maria Taiban : Probleme de educație preșcolară în discuția seminariilor internaționale de la Sofia și Liubliana.

CRITICĂ ȘI BIBLIOGRAFIE

Eugenia Bancea-Raicu, N. C. Enescu : C. Kiriițescu — „Palestrica".

Elena Bejat : Mașinile de învățat și instruirea programată (Edward B. Fry — „Teaching Machines and Programmed Instruction. An Introduction").

X X X : Note bibliografice.

CONCURSURI

Universitatea din Timișoara anunță scoaterea la concurs a unui post de profesor, poziția 1 din statul de funcțiuni, disciplinele teoria relativității și teoria grupurilor Lie, catedra de geometrie, Facultatea de matematică-mecanică.

Persoanele care doresc să participe la concurs vor depune în termen de o lună de la apariția prezentului anunț, la secretariatul Universității din Timișoara — B-dul V. Pîrvan nr. 4 următoarele acte :

— Copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare.

— Copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în științe.

— Lucrările științifice ale candidatului într-un exemplar.

— Certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale a candidatului eliberat de instituția în care acesta își are funcția de bază.

— Memoriul de activitate didactică-științifică, semnat de candidat.

— Autobiografie.

★

Institutul politehnic din Iași anunță ocuparea prin concurs a următoarelor posturi didactice :

1. Conferențiar la catedra de macromolecule naturale și sintetice, disciplina chimia lemnului și a celulozei.

2. Asistent la catedra de geologie și geotehnică, disciplina materiale de construcții.

3. Șef de cabinet la catedra de socialism științific, disciplina materialism dialectic.

Cererile de înscriere se vor înainta, în decurs de o lună de la publicarea prezentului anunț, la rectoratul Institutului politehnic din Iași, Calea 23 August nr. 11, însoțite de următoarele acte :

Pentru postul de conferențiar : copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în științe ; copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare ; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferențiar; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale, eliberat de instituția (întreprinderea) în care acesta își are funcția de bază ; memoriu de activitate didactico-științifică, semnat de candidat ; autobiografia.

Pentru postul de asistent și șef cabinet : copie legalizată de pe actele de studii ; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activității profesionale și obștești, eliberat de instituția (întreprinderea) la care acesta își are funcția de bază sau recomandarea șefului de catedră în cazul cînd candidatul funcționează în învățămînt ; certificatul de vechime în muncă, eliberat de unitatea în care funcționează ; memoriul de activitate didactico-științifică, semnat de candidat ; autobiografia.

★

Institutul de mine din Petroșani anunță scoaterea la concurs a unui post de profesor, poziția 1 din statul de funcțiuni al catedrei de chimie și fizică, avînd ca sarcină de predare cursurile „Chimie anorganică și organică" la secția prepararea cărbunilor și minereurilor și „Chimie" la secția electromecanică minieră.

Persoanele care doresc să participe la concurs vor depune, în termen de o lună de la apariția prezentului anunț, la rectoratul institutului, o cerere însoțită de următoarele acte în dublu exemplar : copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare ; copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în științe ; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau de conferențiar ; lucrările științifice ale candidatului într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale a candidatului, eliberat de instituția (întreprinderea) în care acesta își are funcția de bază ; memoriu de activitate didactico-științifică, semnat de candidat ; autobiografia.

Concursul va avea loc la Institutul de mine din Petroșani, Str. Institutului nr. 20.

Informații suplimentare se pot primi de la secretariatul institutului.

ANUNȚ

Se aduce la cunoștința celor interesați că termenul de predare a planurilor-prospect și lecțiilor de probă în cadrul primei etape a concursului de elaborare a manualelor școlare pentru clasele IX și XII ale liceelor de cultură generală se prelungește pînă la data de 15 decembrie a.c.

Se reamintește că manualele școlare scoase la concurs sînt următoarele :

— Geometria analitică pentru clasa a XII-a, secția reală ;

— Introducere în algebra superioară pentru clasa a XII-a ;

— Fizica pentru clasa a XII-a, secția reală ;

— Fizica pentru clasa a XII-a, secția umanistă ;

— Chimia pentru clasa a XII-a ;

— Geometria analitică pentru clasa a XII-a, secția umanistă ;

— Limba rusă pentru clasa a IX-a (anul I de studiu) ;

— Limba franceză pentru clasa a IX-a (anul I de studiu) ;

— Limba germană pentru clasa a IX-a (anul I de studiu) ;

— Limba engleză pentru clasa a IX-a (anul I de studiu).

Condițiile de participare la concurs și de elaborare a manualelor sînt cele publicate în „Gazeta învățămîntului" nr. 726 din 26 februarie a.c. și nr. 866 din 11 iunie a.c.

meridiane

meridiane
merid
meridiane

Copilul şi păpuşa

DE VORBĂ CU:

ALBERT BOTBOL, SERGHEI OBRAZŢOV, DL. GILES, J. P. MIHNON, A. JURKOWSKY.

Cu ocazia celui de al III-lea Festival al teatrelor de păpuşi şi marionete care a avut loc recent, în Capitală s-au întrunit numeroşi reprezentanţi ai artei păpuşăreşti, precum şi oameni de teatru preocupaţi de problemele educaţiei artistice a copiilor. Ne-am adresat unora dintre ei cu rugămintea de a-şi împărtăşi părerile asupra rolului teatrelor de păpuşi în educaţia copiilor.

ALBERT BOTBOL, directorul Universităţii Teatrului Naţiunilor ne-a spus: „Cred că teatrul pentru copii, fie că e vorba de marionete, fie că e vorba de teatrul de dramă — şi cel de marionete are o arie mai largă, posibilităţi mai multe, probabil fiindcă păpuşa este mai polivalentă decît omul — trebuie să-şi pună ca prim şi cel mai important ţel educarea artistică a micilor spectatori pentru a forma publicul teatral de mîine. În ceea ce priveşte repertoriul, cred că în faţa copiilor se poate juca orice, de la Shakespeare la Brecht, cu condiţia să nu fie uitate problemele legate de vîrstă şi de crearea unui limbaj nou, propriu artei păpuşăreşti. Sînt însă categoric împotriva spectacolului aşa zis educativ în care didacticismul sec, prezentarea unor idei goale, vulgarizatoare, este de fapt un fenomen antiartistic şi trezeşte un reflex negativ din partea copiilor. Nu există, după părerea mea, educaţie estetică separată de educaţia etică. Orice formă a artei educă — pe linia dorită de noi sau nu. Un spectacol prost are un efect etic, dar contrar celui urmărit de noi.

Teatrul trebuie să deschidă copilului o lume întreagă, minunată, în care elementele fantasticului să se împletească cu realul. O sursă de inspiraţie pentru teatrul de păpuşi, ca de altfel pentru teatrul de copii în general, sînt marile teme ale istoriei lumii. Cred însă că fiecare popor trebuie să-şi bazeze dramaturgia pe tradiţia sa naţională.

Fără îndoială că dacă scopul pe care şi-l pun oamenii de teatru pentru copii este educarea omului de mîine, precum şi obişnuirea cu fenomenul teatral, cu convenţia teatrală, atunci ei trebuie să studieze serios psihologia copilului, să se dedice cunoaşterii multilaterale a acestei mlădiţe fragile care este Omul viitorului.

SERGHEI OBRAZŢOV, Artist al Poporului U.R.S.S., director al Teatrului central de păpuşi din Moscova, şi-a dedicat întreaga viaţă copiilor, educării lor artistice.

„De mai bine de trei decenii — ne-a spus el — mă scol dimineaţa şi mă culc seara gîndindu-mă dacă spectacolul la care lucrez va pătrunde în inima copiilor, îi va face mai accesibili frumosului.

Un element important, de bază, în apropierea copilului de artă îl reprezintă psihologia lui, caracteristica de vîrstă, într-un cuvînt sufletul minunat al copilăriei. Cred că misiunea pe care noi, oamenii de teatru ce ne-am dedicat educării tinerei generaţii, am luat-o asupra noastră este ca, dezvăluind copilului frumosul, arta în multilateralitatea ei, să nu uităm nici o clipă că avem de a face cu o fiinţă plăpîndă, care nu are arma cea mai puternică a omului matur — şi anume, experienţa de viaţă care-l apără în faţa emoţiilor prea puternice. De aceea mă ridic categoric împotriva acelor spectacole în care elementul fantastic, de basm, este prezentat neselecţionat, trezind un efect contrariu. Dar să fiu mai explicit. De pildă, sînt categoric împotriva dramatizării pentru copii a mult cunoscutului basm „Scufiţa Roşie". Cruzimea, indiferent de ţelul nobil în care poate fi folosită, nu va fi niciodată înţeleasă de copii şi efectul va fi exact contrariu. Trebuie acordată o grijă deosebită diferenţelor de vîrstă, care sînt atît de importante în educarea copilului. Cunoaşterea serioasă, ştiinţifică a psihologiei copilului este o condiţie esenţială pentru omul de teatru. Noi, şi cînd spun noi mă refer la toţi acei care conduc teatrele de păpuşi sau joacă în aceste teatre, avem şi un ţel comun în lumea întreagă: să arătăm copilului că viaţa e frumoasă, să-l educăm pentru viaţa care îl aşteaptă cînd va trece de pragul copilăriei, să sădim în sufletul lui, pentru totdeauna, dragostea faţă de frumos.

Problema repertoriului este neîndoios o problemă spinoasă, rezolvată de fiecare ţară conform condiţiilor existente. Cred însă că există cîteva principii comune: repertoriul pentru copii trebuie să fie distractiv, educativ şi mai ales — aş spune chiar în primul rînd — scris cu talent. Din păcate, prea puţini scriitori cu renume se apleacă asupra acestui gen. Să sperăm însă că repertoriul teatrului de păpuşi se va îmbogăţi cu noi şi frumoase opere".

Ne-am adresat apoi unuia din laureaţii festivalului, directorul teatrului **„Giles et ses marottes"** din Paris, căruia i s-a decernat premiul pentru cel mai bun recital. Iată ce ne-a spus dl. GILES:

„Spectacolele pentru copii nu suportă mediocritate. Impresiile din frageda copilărie condiţionează comportarea ulterioară, de adult, a omului. Teatrul pe care îl conduc prezintă spectacole în faţa copiilor de toate vîrstele. Deoarece problema psihologiei copilului mă interesează în mod deosebit, nu m-am mulţumit numai să creez spectacole, ci m-am ocupat de experienţe, de căutări. Consider că teatrul de marionete este un spectacol pentru copii prin excelenţă. Prin estetica sa, prin mişcare, prin solicitarea imaginaţiei, păpuşa este neîndoios cel mai aproape de copil. Cred că pe plan artistic copilul este ca o placă ultra-sensibilă. De aceea trebuie o deosebită grijă în selecţionarea senzaţiilor pe care i le oferim.

Experienţele de care pomeneam mai sus mi-au arătat că atenţia copilului poate fi solicitată în egală măsură pentru spectacole poetice şi cele umoristice. De aceea noi organizăm spectacole combinate: unul poetic, unul umoristic. Personal sînt împotriva realismului naturalist în arta păpuşărească. Copilul din cea de a doua jumătate a secolului nostru trăieşte într-o lume în care domneşte abstracţia artistică. Mă refer la reclame, la arhitectură, la vitrinele care îl înconjoară.

Cred că una din principalele misiuni care stau în faţa noastră este să dezvoltăm conştiinţa morală a copilului, să-i prezentăm, la nivelul lui de înţelegere, problemele vieţii. Dar să nu cădem în spectacole moralizatoare, didacticiste, care au de obicei un efect invers. Morala trebuie să fie subînţeleasă, simţită de copil, dar în nici un caz să nu reprezinte un scop în sine. Insist mai mult asupra acestui aspect pentru că, din păcate, aceasta mai este încă una din carenţele teatrului de păpuşi. Cred că ceea ce ne lipseşte este o dramaturgie proprie, de înaltă ţinută artistică. Dată fiind însă dezvoltarea impetuoasă a artei păpuşăreşti în ultimul deceniu cred, am convingerea că vom avea în curînd şi paginile noastre de literatură dramatică".

Criticul J. P. MIHNON, preşedintele Comitetului de publicaţii al I.T.I., ne-a împărtăşit părerile lui despre festival şi despre problemele pe care le ridică.

„Am fost plăcut impresionat de ambianţa creată la acest festival. Ştiu că nu este uşor să porneşti astfel mecanismul organizatoric ca reprezentanţi din patru continente să se simtă ca la ei acasă, aşa cum ne-am simţit noi în minunata capitală a ţării dv., în Bucureşti. Am vizionat toate spectacolele prezentate de teatrele de păpuşi româneşti, atît din cadrul festivalului cît şi din afara lui, şi pot să vă spun doar: e minunat! Marionetele prezintă un avantaj faţă de teatrul de dramă pentru copii. Ele permit să se folosească într-un mod mai firesc un anumit limbaj, o anume stilizare a personajelor, favorizează jocul imaginaţiei, introducîndu-i totodată pe copii în problemele vieţii contemporane. Apreciez la spectacolele pentru copii ceea ce trezeşte imaginaţia, sensibilitatea artistică, ceea ce împinge copilul să reflecteze asupra unor probleme legate de viaţa socială. Cred însă că această tendinţă de a impresiona imaginaţia copilului nu trebuie să depăşească limitele unei atingeri delicate. Teatrul trebuie să înflăcăreze imaginaţia şi nu s-o şocheze. Copilul nu trebuie speriat, nu trebuie violentat. Subliniez acest lucru, pentrucă încă mai există numeroase spectacole pentru copii în care elementele de basm învechite, ca Vrăjitoarea cea rea, au un efect pur şi simplu nociv. Teatrul de păpuşi trebuie să-şi pună drept scop trezirea interesului, a curiozităţii copilului şi nu a anxietăţii. Teatrul de păpuşi care se adresează copiilor trebuie să-i introducă într-un univers amical".

A. JURKOWSKY care a participat şi la primul festival, ne-a împărtăşit în primul rînd bucuria de a se afla din nou la Bucureşti. „Iniţiativa ţării dv. de a organiza aceste întruniri internaţionale, aş putea spune chiar mondiale, dat fiind participarea masivă din acest an, este deosebit de lăudabilă. Rolul important al teatrului de păpuşi în educarea tinerei generaţii este o preocupare mai veche a mea. Anul trecut, la întrunirea de la Bruxelles, s-a discutat dacă accentul în spectacolele pentru copii trebuie să cadă pe teme contemporane sau pe feerie. Eu personal cred că idealul ar fi un basm contemporan. Un exemplu interesant în acest domeniu ni-l prezintă marionetistul francez Jean Luc Temporal, care îmbină în mod fericit feeria cu realitatea. Cunoscutul pedagog polonez Jan Korczak spunea despre copii că trăiesc un fel de fenomem de dedublare: există în lumea reală şi în acelaşi timp îşi făuresc o lume a lor, fantastică. Eu cred că această constatare este deosebit de importantă şi nu trebuie neglijată. Nu vreau însă să se creadă că aş milita numai pentru spectacolul contemporan. Dimpotrivă, cred că şi basmul pur şi feeria, selectate cu grijă, îşi au rostul lor în pregătirea copilului pentru înţelegerea fenomenului literar şi teatrul cu care va veni în contact mai tîrziu.

Dramaturgia proprie artei păpuşăreşti se află încă în procesul de creare. La noi, în Polonia, există o tendinţă de a se da mai multe spectacole pe teme contemporane, cu o dramaturgie scrisă pe baza principiilor estetice ale teatrului de păpuşi. Fără îndoială că este un lucru bun, dar cred că teatrul de păpuşi posedă elemente metaforice care fac accesibilă copilului arta modernă. Cred că putem pregăti copilul pentru a înţelege pictura, sculptura, arhitectura modernă prin spectacole de păpuşi. Dar cum educaţia estetică nu poate fi despărţită de educaţia propriu-zisă, cred că educarea artistică implică de fapt educarea multilaterală, modernă a omului de mîine.

IRINA VRABIE

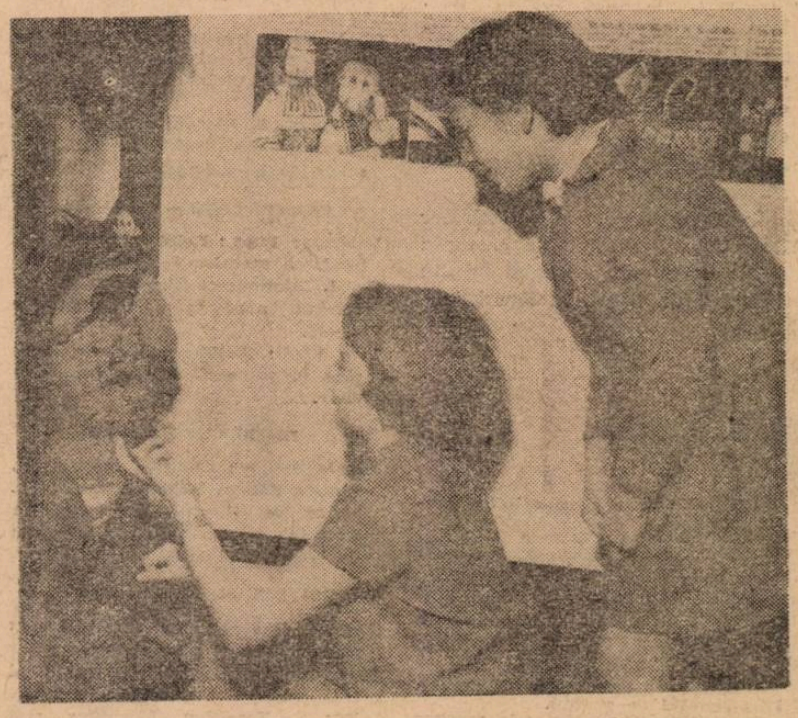

De vorbă cu păpuşile — aceşti nelipsiţi şi dragi prieteni ai copiilor

R. P. UNGARĂ

Noul regulament al examenului de maturitate din R. P. Ungară precizează că scopul acestui examen este de a constata calitatea cunoştinţelor însuşite de către candidaţi, capacitatea lor de gîndire, capacitatea de a lega cunoştinţele dobîndite de viaţă, posedarea unor aptitudini şi dispoziţii indispensabile pentru continuarea studiilor în învăţămîntul superior. Materiile prevăzute în programa examenului de maturitate sînt împărţite în trei grupe: a) materii obligatorii (limba şi literatura maternă, istoria şi matematica); b) o a patra disciplină, la alegere, dintre limbile străine, biologie, fizică şi chimie şi c) alte două materii la alegere dintre disciplinele pe care candidatul le-a studiat cel puţin doi ani în cursul liceului.

S. U. A.

Într-un articol apărut recent în revista americană „Modern Language Journal", prof. G. Joyaux arată că, în şcolile din S.U.A., învăţămîntul limbilor străine moderne a fost introdus recent, ca urmare a necesităţilor de informare ştiinţifică, în special în domeniul nuclear. Aceste obiective iniţiale au imprimat studiului limbilor străine un puternic caracter tehnicizant. Pe de altă parte, caracterul tehnic al mijloacelor de predare folosite în S.U.A. pentru învăţarea limbilor moderne a conferit o altă amprentă tehnică predării acestor limbi. Prof. Joyaux consideră că este momentul să se abandoneze această dublă orientare tehnică, arătînd că pe de o parte, din punct de vedere al conţinutului predării, învăţarea unei limbi străine nu trebuie să fie ruptă de cultura generală a poporului care o vorbeşte — deci, printre altele, de preocupările umaniste ale acestui popor — iar pe de altă parte, din punct de vedere al metodei de predare, de comunicarea directă dintre profesor şi elev.

ANGLIA

Prof. J. Brust expune în revista engleză „Scottish Educational Journal" o nouă metodă de predare a desenului. Principiul fundamental al acestei metode constă în efectuarea de către elevi a unei serii de exerciţii care se deduc firesc unul dintr-altul, astfel încît cunoştinţele obţinute în primele exerciţii să constituie baza soluţiilor creatoare ce caracterizează exerciţiile următoare. Se disting astfel trei faze în învăţarea desenului. În prima, elevul este deprins cu împărţirea spaţiului în modele liniare şi circulare, însuşindu-şi totodată regulile privitoare la proporţii, ritm, echilibru şi armonie; în cea de a doua, el învaţă să construiască forme curbe şi arhitecturale, iar în ultima, care coincide cu al doilea an de şcoală, este iniţiat în oglindirea plastică a aspectelor realităţii tridimensionale, asigurîndu-se astfel trecerea la un desen realist

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti.

40 133

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 819 — vineri 8 octombrie 1965 — 8 pagini 25 bani

Directorul, un bun pedagog și prieten al elevilor

PLANIFICARE RAȚIONALĂ

Procesul instructiv-educativ se desfășoară acum, după numai trei săptămîni de la deschiderea cursurilor, într-un ritm susținut, de parcă nici nu ar fi existat întreruperea din timpul vacanței. Colectivele didactice s-au preocupat ca în acest an activitatea să fie organizată mai bine, ca vastul și complicatul „proces de producție" din școli să nu cunoască stagnări și ocolișuri.

Am cercetat cîteva planuri de muncă ale școlilor. Finisate încă înainte de începerea cursurilor, ele constituie un instrument util, un ghid în activitatea fiecărei școli. În alcătuirea lor, în multe locuri directorii și colectivele pedagogice au pornit, așa cum era firesc, de la analiza activității din anul trecut, au căutat să fixeze obiectivele principale ale muncii, să găsească liniile directoare ale întregii activități, să stabilească sarcinile din fiecare etapă a noului an.

O asemenea direcționare a activității este posibilă numai dacă directorul și-a format dinainte o concepție asupra muncii lui și a întregului colectiv, dacă învățătorii și profesorii, fiecare în parte, și-au făcut o astfel de concepție asupra muncii proprii, dacă ei își privesc munca, înainte ca ea să înceapă a se desfășura, de la o oarecare distanță, astfel încît să poată vedea, cum se spune, pădurea fără copaci. Făcînd abstracție de mărunțișuri, directorul trebuie să aibă în vedere principalele cerințe care stau azi în fața școlii în general, să știe cum se îndeplinesc în școala lui, în mod special, aceste cerințe, pentru ca în funcție de ele să fixeze obiectivele muncii din anul în curs. Bunăoară, analiza situației din școală l-a dus la concluzia că în procesul de învățămînt lucrurile nu au stat prea bine — să zicem — în asigurarea substanței educative a lecțiilor, că profesorii s-au preocupat, ce-i drept, de predarea volumului de cunoștințe cerute de programă, dar au neglijat valorificarea resurselor educative prilejuite de lecții, de fiecare acțiune școlară. Este clar că, într-o asemenea situație, unul din obiectivele principale prevăzute în plan trebuie să fie întărirea caracterului educativ al predării, folosirea tuturor resurselor lecției în acest scop. Cercetarea pe care am făcut-o ne-a arătat însă că unii directori, fără să reflecteze prea mult asupra situației concrete din școala lor, trec în capul planului cîteva obiective luate la întîmplare, „ca să fie". Am găsit, de exemplu, „obiectivul": „Se va urmări ca toate cadrele didactice să cunoască și să aplice în activitatea lor ceea ce a apărut nou în literatura de specialitate". O asemenea problemă figura însă ca o sarcină din plan, nu ca un obiectiv principal al muncii.

Este bine să nu ne risipim privirile în prea multe obiective, care de care mai mărunte. Credem că 4—5 obiective sînt suficiente dacă îmbrățișează activitatea în ansamblu și o feresc de repetarea greșelilor din trecut. Dar asta depinde de faptul dacă colectivul școlii a cîntărit bine fenomenele din activitatea lui, dacă a încercat să-și formeze o imagine asupra celor ce sînt de făcut, în mare, în noua etapă de muncă.

Ce se constată mai departe, studiind modul cum au fost concepute unele planuri de muncă? O mulțime de sarcini, *o mare* de probleme vine să ocupe paginile acestora, care ajung uneori la 15—20. Sînt trecute aici și sarcinile comisiilor metodice (deși acestea trebuie trecute în planurile lor de muncă), și sarcinile administratorului sau secretarului școlii, și sarcinile comitetului de părinți și așa mai departe. Cum să nu ia proporții un asemenea plan, dacă el este conceput ca o *sumă* a sarcinilor tuturor oamenilor și colectivelor din școală și nu ca un proces de selectare și stabilire a acțiunilor ce trebuie întreprinse în comun, pe întreaga școală? Planul de muncă trebuie să fie un instrument curent de lucru, ușor de mînuit, în care să te poți orienta lesne. Cine se poate descurca însă în niște piese de lucru atît de voluminoase și stufoase cum se mai întîlnesc uneori?

„La o asemenea defecțiune — ne-a spus învățătoarea emerită Eliza Paveliu, director adjunct al Școlii generale nr. 132 din Capitală—cred că îndeamnă destul de mult și indicațiile date de „Pedagogia pentru institutele pedagogice" de A. Kircev, A. Dancsuly și alții (E.D.P., 1964). Arătînd că se oprește doar la unele aspecte mai importante din care trebuie alese obiectivele planului general, manualul respectiv indică următoarele capitole: munca administrativă și gospodărească, activitatea instructiv-educativă, educația fizică a elevilor, măsuri igienico-sanitare, activitatea în afară de clasă și extrașcolară, activitatea consiliului pedagogic și a organelor lui, colaborarea cu organizațiile de pionieri și U.T.C., colaborarea cu familia și întreprinderile productive, pregătirea ideologică și politică, pedagogică și profesională a cadrelor didactice. În dreptul fiecăruia din aceste sectoare sînt înșirate numeroase activități care trebuie să se împlinească prin forța lucrurilor (bunăoară, controlul medical al elevilor, împărțirea elevilor pe clase, stabilirea legăturilor cu secțiile de învățămînt)".

Planul de muncă nu trebuie să cuprindă însă — nici la capitolul „Obiective", nici la capitolul „Sarcini" — asemenea activități care se desfășoară în virtutea funcției pe care o îndeplinim și pentru care luăm un salariu lunar. El nu trebuie să conțină nici lucruri care se pot pune în vedere cadrelor didactice pe parcurs, în ședințele consiliului pedagogic sau ale comisiilor metodice, căci astfel s-ar transforma dintr-un instrument de lucru într-o piesă formală, alcătuită doar de dragul îndeplinirii formelor, pentru ca o eventuală inspecție să găsească scriptele școlii la punct.

O piesă formală devine planul general de muncă al școlii și a-

I. PETRESCU

(Continuare în pag. 5-a)

STIMULENT ÎN MUNCĂ

În întreaga țară se efectuează lucrările pentru aplicarea recentei Hotărîri a Consiliului de Miniștri privind majorarea salariilor personalului didactic. Măsurile stabilite — aplicare a Hotărîrii partidului și guvernului din iunie 1964 privind majorarea salariilor la toate categoriile de salariați — arată o dată mai mult înalta prețuire pe care o poartă partidul și statul nostru slujitorilor școlii.

Încă la 1 septembrie 1964, pe baza acestei hotărîri, au fost majorate salariile învățătorilor din clasele I—VIII și ale educatoarelor din instituțiile preșcolare. Acum beneficiază de un spor de salariu, în medie de 10 la sută, celelalte cadre didactice, precum și personalul economico-administrativ din școli. Acordarea acestui spor are în vedere, pe lîngă îmbunătățirea nivelului de trai al cadrelor didactice, și stimularea celor cu o vechime mai îndelungată în învățămînt. În acest scop s-a stabilit o nouă treaptă de stagiu în învățămînt pentru profesorii și instructorii de practică din învățămîntul de cultură generală, profesional și tehnic, prin scindarea treptei de vechime 10—20 de ani în două trepte.

Oamenii școlii au primit cu deosebită bucurie recentele măsuri. La școala generală nr. 166 din raionul „16 Februarie", profesorul de științe naturale *I. Vlăsceanu* ne-a arătat că vede în ele un nou imbold pentru îmbunătățirea muncii didactice, pentru continua perfecționare a pregătirii proprii. La rîndul ei, profesoara de matematică *M. Filipoiu*, de la aceeași școală, își afirmă bucuria pentru prețuirea pe care o manifestă partidul și statul nostru socialist față de munca învățătorilor și profesorilor. „Personal — ne-a spus tov. Filipoiu — am duble motive de bucurie. Întîi, pentru că beneficiez de sporirea de care beneficiază toți profesorii și în al doilea rînd, pentru că nu peste mult timp voi împlini 15 ani de stagiu în învățămînt, ceea ce îmi va aduce o nouă sporire".

Profesorii Liceului nr. 1 din Pitești — ne-a scris tov. *N. Mitulescu*, directorul acestui liceu — văd în recentele măsuri un nou îndemn pentru o muncă sîrguincioasă și entuziastă, pentru noi eforturi în scopul îndeplinirii sarcinilor trasate școlii de Congresul al IX-lea al P.C.R.

Din scrisoarea pe care ne-a trimis-o tovarășul *N. Preda*, directorul adjunct al Liceului nr. 2 din același oraș am reținut, de asemenea, satisfacția cadrelor didactice față de hotărîrile menționate, dorința lor de a răspunde necontenit grijii pe care le-o acordă partidul și guvernul cu rezultate cît mai bune în activitatea lor profesională și cultural-obștească.

În acest număr colaborează:

Acad. IORGU IORDAN

MIRCEA BASARAB

HORIA LOVINESCU

M. H. MAXY

P. DRĂGOIESCU

DORIN POPESCU

PE DIRECȚIILE INDICATE DE CONGRESUL PARTIDULUI

LICEELE ECONOMICE

Trei direcții de specializare

În ultimul timp, numeroase articole care cuprind propuneri, sugestii și opinii cu privire la înființarea liceelor de specialitate exprimă preocuparea deosebită a unui număr tot mai mare de cadre didactice, specialiști, tehnicieni, economiști, pentru rezolvarea științifică a sarcinii trasate de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român cu privire la pregătirea, în viitorii cinci ani, a unui număr de 130.000 de cadre medii de specialitate. În cele ce urmează ne propunem să ne spunem părerea în privința unor probleme legate de organizarea și conținutul învățămîntului în viitoarele licee economice.

Socotim că prima problemă care se cere rezolvată în legătură cu înființarea liceelor economice este de a le asigura un profil care să corespundă cît mai bine nevoilor actuale ale economiei noastre. Ar fi bine, după părerea noastră, ca aceste licee să se profileze pe trei direcții de specializare, pregătind contabili, planificatori și statisticieni pentru unitățile economice; contabili, planificatori și statisticieni pentru sistemul financiar și de credit; merceologi pentru industrie și comerț. Susținem această propunere avînd în vedere faptul că specificul muncii din unitățile sistemului financiar și de credit ridică probleme cu totul diferite față de problemele de planificare și evidență din fabrici, uzine, trusturi, combinate, șantiere de construcții și alte unități economice productive. Apoi, un astfel de profil, fiind destul de larg pentru a evita pregătirea îngustă, tehnicistă ar asigura buna înarmare a absolvenților școlii pentru munca lor viitoare.

Ținînd seama de faptul că în liceele economice elevii vor trebui să-și însușească concomitent noțiuni ample de cultură generală și de specialitate, este necesar ca durata procesului de învățămînt în aceste școli să asigure condiții corespunzătoare unei temeinice pregătiri în ambele direcții, fiind, după părerea noastră, de circa 5 ani. O importanță deosebită trebuie să se acorde, credem, stabilirii unei proporționări judicioase, proporționare pe care noi o apreciem de 50 la sută pentru disciplinele de cultură generală și 50 la sută pentru disciplinele de specialitate și practica în producție.

Planurile de învățămînt prind viață prin programele școlare, al căror conținut determină în mare măsură întregul proces de învățămînt. Asupra conținutului acestora dorim să ne oprim mai mult. Sîntem de părere că programele școlare ale disciplinelor de cultură generală trebuie să fie uniforme pentru toate cele trei secții de specializare propuse mai sus, avînd în același timp un conținut cît mai apropiat de conținutul programelor pentru liceele teoretice. Credem că, în funcție de domeniul pentru care pregătesc tehnicieni, liceele economice trebuie să dea o atenție deosebită, la istorie, interpretării fenomenelor dezvoltării social-economice, la geografie — o extindere mai mare problemelor de geografie economică, la matematică — formulării unor probleme cu conținut legat de activitatea economică etc.

În ceea ce privește programele de specialitate, considerăm de mare actualitate studiul problemelor privitoare la mecanizarea lucrărilor de evidență și calcul, astfel încît să se asigure încă de pe băncile școlii înarmarea elevilor cu priceperi și deprinderi de mînuire a mașinilor moderne de calcul, a căror introducere în economie capătă o extindere tot mai largă.

Credem că trebuie folosită larg și experiența pozitivă a actualelor școli tehnice economice, valorificîndu-se rezultatele bune pe care le-au obținut în ultimii ani. În această ordine de idei merită subliniat faptul că toate programele școlare de la materiile cu un pronunțat caracter practic — de exemplu organizarea și planificarea întreprinderilor, finanțele întreprinderilor, contabilitate, statistică, analiza activității economice a întreprinderilor, buget și evidență bugetară, circulația bănească și tehnica bancară etc. — cuprind în prezent enunțarea precisă a lucrărilor practice ce trebuie executate de elevi pe formulare tipizate folosite în economie, ceea ce constituie un factor important pentru asigurarea legării teoriei cu practica. O rezolvare pozitivă și-au găsit, în aceste școli, și problemele privind însușirea cunoștințelor de corespondență economică, strict necesară absolvenților școlilor economice, precum și problemele legate de eliminarea paralelismelor la disciplinele înrudite.

De mare însemnătate ne par a fi și problemele educației elevilor în liceele economice. Vrem să ne referim în mod deosebit la dezvoltarea dragostei acestora față de profesiunea aleasă în scopul de a le stimula interesul pentru procesele economice și financiare, pentru însușirea cunoștințelor de specialitate. Durata mai mare de școlarizare, faptul că în școală se vor îmbina strîns pregătirea de cultură generală cu pregătirea de specialitate vor constitui, de sigur, factori favorabili pentru educarea elevilor în spiritul dragostei pentru viitoarea lor profesiune, al răspunderii pentru importantele sarcini ce le vor fi încredințate, al păstrării și sporirii continue a avutului obștesc.

Bunele rezultate ale liceelor economice vor fi condiționate nemijlocit de pregătirea politico-ideologică, profesională și pedagogică a cadrelor care vor funcționa în aceste școli. Profesorilor care vor preda discipline de specialitate li se cere, pe lîngă o temeinică pregătire profesională, și o bună pregătire pedagogică, ca și o permanentă legătură cu viața economică și o mare receptivitate la tot ce apare nou în cadrul ei. Întrucît în prezent problema pregătirii cadrelor didactice pentru învățămîntul mediu economic nu este pe deplin soluționată, se impune ca în viitor toate facultățile institutelor de științe economice să se preocupe și de pregătirea acestor cadre.

Considerăm că în atenția organelor chemate să pună în practică sarcinile cuprinse în directivele partidului cu privire la înființarea liceelor economice trebuie să stea și învățămîntul seral și fără frecvență, dat fiind că în prezent există în producție un număr destul de mare de cadre economice fără pregătire medie de specialitate care doresc să-și completeze studiile.

În organizarea liceelor economice vor trebui să se aibă în vedere, desigur, probleme numeroase și variate. Rezolvarea lor cu mult discernămînt, cu simț de răspundere va constitui garanția succesului deplin în buna pregătire a viitorilor absolvenți ai acestor licee.

Prof. ELENA BĂRĂNESCU
director

Prof. CONSTANTIN COATU
director adjunct
Școala tehnică financiară
din București

Profil larg

Numărul mare și mai ales valoarea propunerilor făcute în cadrul discuțiilor cu privire la problemele de perspectivă apropiată ale creării viitoarelor licee de specialitate reprezintă o contribuție prețioasă la fundamentarea pe deplin științifică, în strînsă legătură cu cerințele actuale ale societății noastre socialiste, a acestei forme de învățămînt. Comparînd părerile exprimate pînă în prezent în legătură cu conținutul și forma de organizare a liceelor economice, consider că există o evidentă apropiere a punctelor de vedere în majoritatea problemelor puse în discuție, ceea ce va înlesni mult desprinderea unor concluzii întemeiate.

Esențial este, după părerea mea, să se pornească de la stabilirea profilului acestor școli, în strînsă legătură cu necesitățile producției. Ținînd seama de experiența școlilor cu profil economic care au funcționat pînă în prezent precum și a celor existente astăzi, sînt de părere că profilul liceelor economice ar trebui stabilit în funcție de profesiile școlarizate și nu printr-o compartimentare raportată la sectoarele în care își vor desfășura activitatea elevii după absolvire. Într-adevăr, în afara activității din sectorul de finanțe și credit, care are un specific deosebit, activitatea cadrelor medii economice are, în general, un caracter comun, fie că ele lucrează în industrie, în agricultură, în transporturi, în comerț sau în cooperație. De aceea consider că este bine să școlarizăm cadre de contabili sau merceologi cu un profil mai larg, a căror specializare să se efectueze abia în ultimul an de școală — mai precis, cu prilejul practicii finale de producție. În acest fel s-ar putea elimina și o serie de anomalii existente în prezent — ca de pildă faptul că nu se asigură pregătirea merceologilor pentru industrie, deși aceasta este sfera cea mai largă de utilizare a merceologilor. Aș propune, de asemenea, ca liceele economice să pregătească și statisticieni și economiști planificatori cu pregătire medie, deosebit de necesari astăzi în toate sectoarele de producție, unii din aceștia putînd fi specializați în ultimul an de studii pentru munca în sectoarele administrativ-gospodărești ale sfaturilor populare.

Aș dori să mă refer pe scurt și la o problemă ținînd de pregătirea mai temeinică a viitorilor merceologi. Cred că trebuie acordată o mai mare atenție educației estetice a acestora, ca și înarmării lor cu cunoștințe asupra psihologiei specifice a consumatorului. În felul acesta activitatea merceologilor nu ar mai avea un specific pur tehnicist și ei ar putea deveni factori activi în lupta pentru îmbunătățirea calității și ridicarea nivelului estetic al produselor.

Viitoarele licee economice vor dispune și de avantajul că materia de studiu va putea fi eșalonată mult mai judicios în timp. Bunăoară, studiul contabilității, care în actualele școli tehnice de specialitate se realizează într-un singur an, cu cîte 10—11 ore pe săptămînă, va putea fi eșalonat pe parcursul a trei ani de studiu cu cîte 3—4 ore pe săptămînă, ceea ce va permite desigur o mai bună consolidare a cunoștințelor, precum și o aplicare a metodelor de predare cu randament sporit în care studiul individual și munca independentă a elevilor să ocupe locul cerut de didactica contemporană.

O problemă importantă a conținutului învățămîntului în liceele economice o constituie aceea a elaborării manualelor școlare necesare acestor licee. După părerea mea, există condițiile de a se edita manuale valoroase pe baza manualelor existente în prezent pentru școlile tehnice din domeniul finanțelor, comerțului și cooperației.

De asemenea, ca o condiție esențială a succesului în activitatea viitoarelor licee economice, este necesar să se asigure desfășurarea cu maximum de eficiență a lucrărilor practice. Acestea trebuie să fie, cred, de două categorii, corespunzător nivelului de pregătire al elevilor. În primii ani de studiu mi se pare indicat ca lucrările practice să se desfășoare sub formă de aplicații la disciplinele de specialitate, în cadrul școlii. Pentru aceasta trebuie bineînțeles, ca liceele economice să dispună de baza tehnică-materială necesară și de o programă de practică foarte amănunțită, cuprinzînd lucrări economice specifice, eșalonate în funcție de gradul lor de dificultate. În ultimul an de studii, în cele două trimestre finale, ar fi bine ca elevii să efectueze o practică de producție în condiții similare cu cele în care vor lucra după absolvirea școlii.

Condiții pentru a transpune în practică directivele Congresului partidului cu privire la crearea liceelor de specialitate există în mod evident și pot fi pe deplin valorificate. De cea mai mare importanță este acum de a se definitiva studiile premergătoare, de a se desprinde concluziile ce se impun și de a se lua în mod operativ măsurile cele mai eficiente.

Prof. EUGENIU MIHUȚ
director adjunct
al Grupului școlar comercial Craiova

VĂ INFORMĂM

De curînd au ieșit de sub tipar patru buletine de comunicări științifice (seriile geografie, geologie, botanică și zoologie), editate sub îngrijirea Societății de științe naturale și geografie. Buletinele, avînd fiecare 250—300 de pagini, cuprind comunicări ale membrilor societății prezentate la sesiunile științifice centrale, la sesiunile științifice ale filialelor și secțiilor, precum și diferite lucrări de cercetare ale unor cadre didactice din învățămîntul superior și din învățămîntul de cultură generală. Lucrările se referă la unele probleme de mare actualitate din domeniul disciplinelor respective. Lectura lor poate contribui astfel la mai ampla informare a profesorilor în ceea ce privește modernizarea predării geografici și științelor biologice.

●

În cursul lunii octombrie își reia activitatea permanentă Clubul sindicatelor din învățămînt — București. Printre acțiunile organizate în cadrul clubului se numără cercurile de limbi străine, precum și cercurile de fotoamatori, desen tehnic și stenografie. Ședințele acestor cercuri, care vor avea loc de două ori pe săptămînă, vor fi conduse de cele mai bune cadre didactice de specialitate din liceele Capitalei, precum și de unii specialiști cu înaltă calificare în domeniile respective.

Profesorii și învățătorii care doresc să participe la activitatea cercurilor se pot adresa direct Clubului sindicatelor din învățămînt.

●

Cadrele didactice din București doritoare de a-și extinde pregătirea de cultură generală pot găsi, la Universitatea populară, numeroase cursuri care-i interesează.

Un asemenea curs este, de pildă, cel intitulat „Psihologia și viața".

După cum este evident chiar din titulatura cursului, tematica lui își propune să releve coordonatele cunoașterii psihice a omului și implicațiile psihologice din diverse domenii de activitate, să facă cunoscute rezultatele valoroase ale studierii acestor probleme etc.

Cursul se desfășoară sub conducerea conf. univ. Paul Popescu-Neveanu și va avea drept colaboratori specialiști în domeniul psihologiei din Capitală și din țară.

Printre numeroasele cursuri care întregesc personalitatea omului cult din zilele noastre, Universitatea populară București înscrie și cursul „Istoria civilizațiilor și culturii universale", venind astfel în întîmpinarea dorinței unui public larg de a cunoaște evoluția științei, artei, literaturii, progresul societății umane, de la apariția ei, în raport cu condițiile social-economice specifice.

Cursul, care se va desfășura de-a lungul a trei ani de studii, este condus de acad. Andrei Oțetea. În anul 1965 1966 se vor trata teme începînd de la comuna primitivă și pînă în secolul al XVI-lea. Se vor studia, sub conducerea unor oameni de cultură cu renume, culturile mesopotamiene, culturile antice (ale Orientului îndepărtat, ale Indiei, Feniciei, Greciei, despre civilizația imperiului roman), evul mediu cu caracteristicile cele mai pregnante ale culturii sale etc.

Cei interesați pot consulta programul cursurilor la sediul Universității populare din bd. Bălcescu nr. 18 (sala Dalles) și se pot înscrie pînă la data de 15 oct. a.c.

OAMENI DE ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

DESPRE PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Academician

IORGU IORDAN

vicepreședinte al Academiei Republicii Socialiste România

Judecînd după felul cum se scrie și se vorbește românește de către un mare număr de oameni a căror limbă maternă este româna și care au nu numai studii medii, ci adesea și universitare, cred că sînt îndreptățit să-mi exprim nemulțumirea, așa cum o fac de mai mulți ani în diverse articole publicate în revista „Limba română". Cauza principală a acestei stări de lucruri este, după mine, modul nepotrivit de predare a gramaticii în clasele elementare. De obicei li se enunță elevilor regulile privitoare la anumite fapte de limbă — desigur cu exemple luate fie din vorbirea curentă, fie din texte literare — și elevii procedează la învățarea regulilor exact la fel cum procedează cînd este vorba de o lecție de istorie sau de geografie. Urmarea este că regulile învățate pe această cale se uită ușor, se confundă uneori între ele atunci cînd se referă la aceeași parte de vorbire sau la construcții sintactice asemănătoare, încît, pînă la urmă, învățarea gramaticii în felul acesta se dovedește neeficientă. Dacă la aceasta mai adăugăm tendința elevilor de a învăța pe de rost, în loc de a depune efort pentru înțelegerea lucrurilor care trebuie învățate, rezultatul nemulțumitor la care mă refer este și mai inevitabil.

De aceea, după părerea mea, regulile gramaticale trebuie **descoperite,** dacă pot spune așa, de elevi, cu ajutorul profesorului, citind și interpretînd textele pe care le au în manuale sau pe care le studiază la istoria literaturii române. Descoperirea regulilor gramaticale propusă de mine nu este un lucru prea greu, dacă profesorul știe s-o organizeze. Operația seamănă, în linii mari, cu o operație matematică. Adică se pornește de la anumite date — în cazul de față de la anumite fapte de limbă — se analizează natura lor etc., legăturile dintre ele, și se ajunge la formularea de către elevi, ajutați de profesor, a regulilor obiective existente în limbă, care stau la baza faptelor în discuție.

Elevii trebuie convinși că regulile gramaticale nu sînt o invenție a profesorilor sau a manualelor ci o realitate obiectivă după care se conduce limba în evoluția ei, independent de voința oamenilor și indepedent de faptul că oamenii se ocupă sau nu se ocupă de studiul limbii. Au fost epoci cînd multe limbi nu s-au scris, deci nu le studia nimeni. Și totuși ele se dezvoltau și oamenii le vorbeau în conformitate cu regulile existente în limbile înseși.

Metoda pe care o recomand eu implică bineînțeles anumite dificultăți, mai ales la început, cînd ar urma să se facă trecerea de la procedeele obișnuite la procedeele acestea noi. Dificultățile pot fi însă învinse, dacă profesorii de limba română își iau rolul în serios și depun eforturi în sensul arătat aici.

Lipsurile numeroase și adesea grave în exprimarea fie scrisă, fie orală pe care le constatăm — și nu numai la elevi — se datoresc, dacă ne referim la învățămînt, și faptului că profesorii de alte materii nu acordă atenția necesară felului cum vorbesc și scriu elevii cînd sînt ascultați și cînd fac lucrări la istorie, geografie etc. Răspunsurile date de elevi la aceste materii ar trebui să fie apreciate cu note nu numai din punctul de vedere al conținutului, ci și din acela al formei, al modului cum comunică ei cunoștințele pe care le au.

Altă cauză a felului defectuos de exprimare este, după mine, slaba cultură literară pe care o au elevii noștri, deși orele consacrate studiului literaturii române sînt mult mai numeroase, considerate în total, adică de-a lungul tuturor anilor de studiu, decît numărul orelor de gramatică. Și slaba cultură literară se explică, cred eu, prin faptul că elevii citesc destul de puțin. Unii dintre ei se limitează la ceea ce găsesc în manuale despre o operă literară și, eventual, la explicațiile date în clasă de profesor. Sînt dispus să bănuiesc că puțina atenție acordată modului de a se exprima al elevilor de care vorbeam mai înainte în legătură cu istoria, geografia etc. există, desigur într-o măsură mai mică, și la istoria literaturii române chiar dacă foarte adesea, probabil, același profesor predă și gramatica și istoria literaturii. Mă bazez în această ipoteză pe constatarea că în cronicile literare pe care le publică revistele de cultură generală, autorii lor, rareori se opresc așa cum ar trebui asupra limbii și stilului operei recenzate.

În sfîrșit, aș mai face o propunere — și anume, să se continue studiul gramaticii și în liceu, cu cîte o oră pe săptămînă în fiecare clasă. Această oră ar fi, cred eu, mai mult un prilej de discuții cu privire la faptele de gramatică îmbinate cu fapte de stilistică și ar urmări, pe de o parte, rememorarea cunoștințelor de bază căpătate în clasele precedente, iar pe de altă parte adîncirea conștientă a analizei lingvistice cu ajutorul textelor. De fapt, între studiul gramaticii — de fapt al limbii — și studiul literaturii nu văd nici un fel de opoziție, cum se pare că își închipuie unii tovarăși, entuziaști ai literaturii. Dimpotrivă, între limbă, adică modul de exprimare a ideilor și sentimentelor, și literatura care ar fi, fără să fie, totuși, numai conținutul, există o legătură indestructibilă. O operă literară într-adevăr valoroasă nu poate fi scrisă decît într-o limbă la fel de valoroasă, adică într-o limbă care să fie nu numai perfectă din punctul de vedere al regulilor gramaticale, ci și frumoasă în sensul artistic al cuvîntului.

MIRCEA BASARAB

maestru emerit al artei

Cred că problema educației muzicale și îndreptarea tineretului către sălile de concerte — către muzica serioasă — este un lucru pe care trebuie să-l urmărească atît cei care sînt în învățămînt, cît și cei care sînt investiți direct cu răspunderea educării copiilor.

Îndeobște, tinerii sînt atrași — în cea mai mare măsură, uneori în exclusivitate — de muzica ușoară. Nu sîntem împotriva muzicii ușoare ca formă de manifestare artistică, atunci cînd este vorba de un lucru de calitate. Există însă spectacole muzicale lipsite de conținut, sau cu un conținut dubios, care nu sînt tocmai potrivite pentru educația și preocupările pe care ar trebui să le aibă tinerii. Muzica serioasă, simfonică sau de cameră are dezavantajul de a fi mai greu accesibilă, ea trebuind să se infiltreze, încetul cu încetul în sufletul tineretului. În scopul de a ajuta înțelegerea ei, Filarmonica de Stat „George Enescu" a inițiat, încă de acum cîțiva ani, concerte-lecții și concerte cu caracter educativ, pe care a încercat să le popularizeze sub diferite forme și în mai multe cicluri. Rezultatele au fost pozitive, fără însă să fie suficiente. O singură instituție nu poate realiza, în această privință, totul. Aici ar trebui să-și dea mîna toate instituțiile artistice.

Dar, alături de aceste inițiative, rolul de căpetenie în educarea muzicală a tineretului revine școlii. Răspunderea celor care predau muzica în școală este mare. De tactul și talentul lor pedagogic depinde orientarea elevilor spre arta sunetelor. În școala de cultură generală, profesorul de muzică nu trebuie să-și limiteze activitatea didactică la impunerea unor teorii aride despre moduri și game sau numai la învățarea „după auz" a 2—3 cîntece pentru concurs și pentru serbarea de la sfîrșitul anului școlar. Asemenea procedee îngustează sfera de lucru la cei cîțiva elevi care fac parte din cor, restul clasei rezolvînd alte probleme în ora de muzică. Adevăratul pedagog face din lecția sa de muzică un prilej de desfătare artistică pentru întreaga clasă, înlesnind tuturor elevilor să asculte frumusețile muzicii universale și românești, prin folosirea mijloacelor auditive de care dispune. Firește, această acțiune implică, în primul rînd, dotarea școlii cu un minimum de material tehnic (discuri, picup, magnetofon, radio etc.) și, în al doilea rînd, cere ca profesorul să-și pregătească lecția printr-o temeinică documentare, pentru a fi în măsură să ajute prin explicații la înțelegerea muzicii.

Este greșită părerea după care muzica cultă poate fi înțeleasă numai de către cei ce cîntă sau practică un instrument. După cum deprinderea limbilor străine se realizează cu mult mai mare ușurință în vremea copilăriei, tot astfel gustul pentru muzică se formează prin obișnuință, la o vîrstă fragedă, chiar și la cei care nu au aptitudini muzicale deosebite. Unii oameni se nasc cu simțul muzicii, alții nu. Dar poți să trezești gustul pentru muzică și în cei ce par a nu fi dotați. Cînd eram elev, aveam un coleg care nu putea să cînte pentru că nu avea un auz muzical suficient de dezvoltat. Mi-am propus să-l ajut și, într-un an, am reușit să-l învăț să intoneze intervalele și să-l fac să cînte.

Soluțiile unei educații muzicale eficiente nu se pot rezuma la programul strict de învățămînt. Socotesc că lucrul cel mai important în această problemă îl constituie primul contact al copilului cu muzica, realizat prin profesorul care predă acest „obiect". Pornind de la convingerea că pedagogia muzicii trece prin suflet pentru a ajunge în mintea copiilor, profesorii trebuie aleși cu grija nu numai de a avea o temeinică pregătire profesională, dar și de a fi iubitori fără limită ai muzicii și, în același timp, prieteni devotați ai copiilor.

Așa cum am mai arătat, Filarmonica de Stat „George Enescu" este cea dintîi instituție din țară care a inițiat, în fiecare an, cicluri noi și variate de concerte educative adresate tineretului din școli și universități. Vom continua și în viitor activitatea noastră pe această linie și vom încerca chiar să organizăm o stagiune simfonică pentru copiii între 7—12 ani, cu lucrări muzicale pe înțelesul lor, precedate de explicații clare și instructive, pentru a-i atrage în sălile de concerte.

Țin să precizez însă că eforturile noastre pot duce la un rezultat bun numai dacă vor fi sprijinite de toți factorii care răspund de educația școlară, începînd cu secțiile regionale și raionale de învățămînt și terminînd cu diriginții și profesorii de specialitate. Nu este suficient ca elevii unei școli să epuizeze un număr de abonamente la concerte-lecții ale Filarmonicii de la Sala Palatului, să participe la unul sau două concerte și, pe parcurs, să uite de ele, rămînînd ca acestea să se desfășoare cu sălile goale. Rezultate bune nu se pot obține decît printr-o acțiune mobilizatoare coordonată, continuă și stăruitoare.

Mai ales acum și mai cu seamă în țara noastră, sînt multiple posibilitățile pentru a asigura tineretului accesul la cultură. Înregistrăm cu toții înclinația tinerilor spre artă în general și spre muzică în special. Rămîne însă în grija celor ce răspund de educația lor de a le canaliza și orienta aceste pasiuni, atrăgîndu-i spre sălile de concert, ca spre tot ceea ce îmbogățește și înfrumusețează viața.

HORIA LOVINESCU

L-am solicitat pe tovarășul Horia Lovinescu să ne spună cîteva cuvinte în legătură cu locul teatrului în pregătire de cultură generală a elevilor. Iată ce ne-a declarat :

În dezvoltarea revoluției noastre culturale, teatrul a jucat un rol deosebit de important prin faptul că este o artă prin excelență colectivă, o artă a comunității. Problema pe care o aveau de rezolvat oamenii de teatru în lumina acestor îndatoriri artistice, morale și civice era de a asigura, pe de o parte un repertoriu care să contribuie la luminarea poziției noastre față de problemele mari ale timpului și să ajute la făurirea unei conștiințe noi, iar pe de altă parte de a ridica nivelul artistic al publicului.

În ceea ce privește repertoriul, oricare ar fi lipsurile care se mai pot observa încă se poate afirma că el este așezat astăzi pe baze valabile. Sarcina educării gustului artistic al publicului capătă însă acum o importanță din ce în ce mai mare. În sensul acesta noi, oamenii de teatru, nu putem fi indiferenți față de felul cum sînt pregătite viitoarele generații de spectatori. Ținînd seama de importanța educativă a teatrului, ar fi foarte bine dacă tineretul școlar ar fi familiarizat mai mult, încă din timpul școlii, cu arta teatrală.

Prima condiție a educării unui spectator este frecvența lui la spectacole, contactul lui cu opera teatrală. De aceea cred că mișcarea de amatori din cadrul școlilor are o deosebită însemnătate. Ar trebui însă întărită legătura cu teatrele a tinerilor actori și spectatori din rîndurile elevilor, ar trebui ca această legătură să capete forme mai organizate și mai sistematice. Ar fi interesant, de pildă, dacă teatrele ar putea să ajungă la un fel de contracte cu tineretul școlar pentru anumite spectacole, după cum cred că s-ar putea să dăm elevilor preocupați de arta teatrală posibilitatea să participe într-un mod mai direct la activitatea din acest domeniu. Înțeleg prin asta că ei ar putea, cu consimțămîntul teatrelor, să asiste la elaborarea anumitor spectacole, la repetiția unor piese. Discuțiile ulterioare cu acești spectatori, duse de către realizatorii spectacolelor, ar putea să fie instructive și utile pentru ambele părți.

În momentul în care s-ar putea să se stabilească un anumit contract între un teatru anume și o școală anume, desigur că teatrul ar putea să facă, pentru educarea elevilor, eforturi speciale, prezentîndu-le fragmente de spectacole legate de o anumită idee, expuneri și conferințe care ar contribui la formarea gustului și la desăvîrșirea pregătirii tinerilor spectatori. Aș putea afirma chiar că există posibilitatea ca Teatrul „Nottara" să studieze stabilirea unui asemenea contract cu o școală.

În ceea ce privește conținutul procesului de învățămînt și locul pregătirii teatrale a elevilor în cadrul acestuia, socotesc că nu se poate pretinde crearea unei discipline speciale privind teatrul. De aceea subliniez îndeosebi posibilitățile pe care le deschide aducerea tinerilor la spectacol. Nu la spectacole greoaie, care nu le plac și-i îndepărtează, ci la spectacole care să-i facă să gîndească, să-și pună întrebări și, în același timp, să-și clarifice anumite probleme de estetică teatrală. Există o practică pe care o consider dăunătoare, aceea de a duce elevi la unele spectacole mediocre și moralizatoare. Acesta este mijlocul cel mai sigur de a îndepărta un tînăr de teatru, de a pierde posibilitatea să-l influențezi prin spectacolul teatral și de a-l înstrăina totodată de problemele privitoare la specificul oglindirii realității în teatru.

ÎNSEMNĂRI DE LECȚII

Cu participarea activă a clasei

Îndeobște, comentariile celor care asistă la desfășurarea unei lecții încep cu „lecția și-a atins scopul" sau „nu și l-a atins". Complezența îi obligă uneori la prima formulă, chiar dacă după ea urmează un „dar" cît toate zilele și o avalanșă de observații critice. Fără să fim complezenți, trebuie să afirmăm că, în linii mari, lecția despre vocabular a profesorului de limba română Victor Teodorescu, ținută la clasa a VIII-a de la Școala generală din satul Crîngurile, raionul Găiești, și-a atins scopul.

Venind după o serie de lecții asupra vocabularului limbii române, ea era menită să fixeze și să sistematizeze cele învățate de elevi în legătură cu această problemă, să releve lacunele existente în cunoștințele lor și să ofere posibilitatea de a le lichida. Clasa — deși nu este considerată a fi printre cele mai bune ale școlii — s-a comportat în general bine, cu atît mai bine cu cît participarea elevilor a fost permanent solicitată de însuși caracterul recapitulativ al lecției și cu cît era evident că profesorul nu procedează așa cum se întîmplă de obicei în atari împrejurări, punînd întrebări numai celor cu care ar fi mers „la sigur". Dimpotrivă, el i-a atras în discuție fără rezervă, la rînd, și pe cei buni și pe cei mai slabi, dacă nu chiar mai mult pe cei din urmă.

Tema recapitulată era o temă frumoasă, interesantă, care nu implică dificultăți prea mari. Ea a avut, în același timp, valoarea de a contribui la dezvoltarea posibilităților de exprimare ale elevilor, a capacității lor de a mînui limba literară.

Afirmația noastră că lecția a fost în general reușită se întemeiază pe cîteva calități care s-au făcut evidente de-a lungul desfășurării ei. Profesorul Victor Teodorescu a abordat simultan două modalități complimentare de recapitulare. Prima a constituit-o analiza pe text, în cursul căreia a cerut elevilor să arate cum s-au format cuvintele întîlnite și să creeze exemple similare. Cea de-a doua modalitate a avut rolul de a organiza într-un sistem întreg ansamblul de cunoștințe privind formarea cuvintelor prin derivare, compunere și schimbarea funcției gramaticale. Elevii au fost solicitați să găsească în text și să dea ei înșiși exemple de cuvinte formate prin derivare cu sufixe adjectivale, substantivale, adverbiale și verbale, de cuvinte formate prin derivare cu prefixe, prin schimbarea unui substantiv în verb, în adjectiv, adverb etc., de sinonime, omonime și antonime. Abia după ce, pe baza analizei mai multor exemple, s-au desprins particularitățile generale specifice fiecăreia din aceste categorii, s-a trecut la formularea definițiilor. Exemplele — înscrise ulterior ordonat, pe tablă — și-au relevat astfel cu claritate locul în cadrul schemei de ansamblu.

Spre sfîrșitul lecției profesorul a introdus un scurt divertisment, ca să-i spunem așa, pozitiv pentru valoarea lui instructivă și pentru ținuta lui degajată. Elevii au fost invitați să participe la un joc contracronometru: cine reușește să găsească cele mai multe derivate din cuvîntul „piatră", într-un răstimp delimitat. Analiza listelor de cuvinte alcătuite de către elevi relevă că, în general, ei au înțeles problemele lecției.

Cîteva rezerve. În primul rînd, una care ni se pare esențială. Patru elevi au repetat cu candoare „indentitate" și abia al cincilea a rostit cuvîntul corect. Un altul a șovăit îndelung: ang-au-aug-angumentativ, fără a reuși în cele din urmă să ducă pînă la capăt cuvîntul „augmentativ". Încă vreo două cazuri de aceeași natură atrag atenția asupra unui fapt: vocabularul elevilor este cam sărăcuț. Aceasta se datorește, după cît se pare, unor lecturi foarte restrînse. Biblioteca școlii dispune de un fond de circa o mie și ceva de volume, dar puține din ele răspund cerințelor programelor. Este o dificultate reală. Pînă la soluționarea ei, însă, cred că elevii ar trebui îndemnați să citească orice alte cărți pe potriva vîrstei lor (și acestea nu lipsesc din bibliotecă) pentru că limba română nu poate fi învățată numai în orele de gramatică.

Altceva. Unele exemple date de elevi par a-l fi luat pe profesor pe nepregătite. Căutînd derivate de la cuvîntul „pește", cineva a oferit exemplul „peșteră" creat deci prin derivare cu sufixul „eră" (!). Un altul, pornit pe descoperirea de derivate, a dat exemplul „pescar". Era cred locul să se lămurească elevilor că nu toate cuvintele care se aseamănă între ele sînt formate prin derivare. „Peșteră" provine din v. sl. „peștera" iar „pescar" din lat. „piscarius". Faptul că profesorul a admis aceste exemple constituie o eroare.

În sfîrșit, șovăielile unor elevi în jurul termenilor „omonim" și „sinonim" — explicabile, credem, prin asemănarea lor fonetică și prin opoziția foarte simetrică a definițiilor — cerea o mai insistentă explicare a deosebirilor dintre acești termeni.

Rezervele pe care le-am formulat aici nu înclină foarte mult balanța în defavoarea aspectelor pozitive. Ar fi de dorit însă ca, pe viitor, ele să fie total evitate.

OCT. BUZESCU

Urmărind dezvoltarea gîndirii

Primele lecții de geometrie analitică la secția reală a clasei a XI-a prezintă o mare însemnătate, deoarece au rolul de a-i familiariza pe elevi cu metodele specifice acestei discipline matematice, de a-i îndruma spre îmbinarea creatoare a cunoștințelor de geometrie cu cele de algebră. Iată de ce profesorii cu experiență insistă de la început asupra însușirii și aplicării conștiente de către elevi a formulelor stabilite, astfel încît accentul să nu cadă pe tehnica de calcul, ci în primul rînd pe înlănțuirea logică a raționamentelor care conduc la operațiile ce trebuie efectuate pentru demonstrarea pe cale analitică a proporțiilor geometrice.

Orientîndu-se în acest sens, profesorul Spiridon Marinescu de la Liceul „Aurel Vlaicu" din București și-a organizat cu pricepere lecția cu caracter aplicativ asupra punctelor în plan, urmărind să-i înarmeze pe elevi cu procedeele adecvate rezolvării exercițiilor și problemelor relative la determinarea poziției unor puncte în raport cu proprietățile geometrice ce le caracterizează. O verificare sintetică, dar de esență, a modului cum s-au efectuat temele date pentru acasă a permis profesorului să constate în ce măsură au fost însușite cunoștințele predate în lecția anterioară, să facă unele precizări în legătură cu aplicarea concretă a formulelor expunînd coordonatele punctului care împarte un segment într-un raport dat. Apoi, după ce s-au revăzut, printr-o discuție frontală cu întreaga clasă, o serie de definiții și formule stabilite în lecțiile precedente, s-a trecut la enunțarea problemei ce urma să fie rezolvată: determinarea coordonatelor centrului de greutate al unui triunghi în funcție de coordonatele vîrfurilor. Conduse cu simț pedagogic, discuțiile purtate pe marginea acestei probleme au avut o reală eficiență. Ele au făcut apel la cunoștințele anterioare de fizică și geometrie ale elevilor cu privire la centrul de greutate și le-au trezit interesul pentru aspectul practic prin referiri la determinarea experimentală a centrului de greutate, la unele condiții de omogeneitate care se pun de obicei în tratarea geometrică etc. Pricepere pedagogică dovedește și faptul că formulele care dau coordonatele centrului de greutate al unui triunghi au fost deduse cu participarea activă a clasei, determinîndu-se mai întîi coordonatele mijloacelor laturilor și utilizîndu-se raportul în care centrul de greutate împarte segmentul cuprins între unul din vîrfuri și mijlocul laturii opuse. Pentru fixarea cunoștințelor s-a făcut o aplicație numerică, iar apoi s-au lucrat la tablă exerciții, calculîndu-se lungimile medianelor, pantele acestora și coordonatele piciorului uneia dintre bisectoarele interioare ale triunghiului.

Merită subliniat faptul că, simultan cu rezolvarea exercițiilor, profesorul a adresat elevilor întrebări care urmăreau să le dezvolte gîndirea, să combată tendința spre reținerea și aplicarea mecanică a formulelor. Bunăoară, întrucît în calcularea pantei unei drepte dată prin două puncte sau a lungimii unui segment intervin diferențe ale coordonatelor, li s-a cerut elevilor să precizeze în ce cazuri și în ce condiții e permisă schimbarea ordinii în care se efectuează aceste diferențe. De asemenea profesorul i-a condus pe elevi spre interpretarea semnului coeficientului unghiular pe baze trigonometrice.

O anumită scăpare ar fi de semnalat doar în concluziile cu privire la aflarea centrului de greutate al unui triunghi, unde ar fi fost indicat să se scoată în evidență faptul că însăși simetria cu care se exprimă formulele respective constituie o verificare analitică a concurenței medianelor unui triunghi.

Se poate aprecia însă, în general, că lecția ținută de profesorul Spiridon Marinescu a fost o lecție izbutită, creînd o bază reală pentru înțelegerea specificului metodei analitice de rezolvare a problemelor de geometrie. Elevii au reținut faptul că în geometria analitică se pornește de la figuri și proprietăți care, prin intermediul sistemului de axe de coordonate, se traduc într-un limbaj algebric, că efectuarea calculelor impuse de natura problemei are loc într-o ordine determinată, iar rezultatele obținute se interpretează din nou sub aspect geometric. Rezolvarea, în lecțiile următoare, a unor exerciții și probleme cît mai variate va da elevilor deprinderi temeinice de calcul și, în special, îi va ajuta să urmărească desfășurarea logică a raționamentelor impuse de conținutul geometric al aplicațiilor.

Prof. M. BADEA

Elevii să „vadă"

Elevii Școlii generale nr. 16 din Ștefănești—Pitești se aflau, în ziua vizitei noastre, în prima zi de școală după etapa de practică. Erau de așteptat, așadar, lecții în care profesorul să aibă de luptat cu manifestările proprii perioadei de adaptare: atenție dispersată, oarecare indisciplină, poate și temele insuficient lucrate.

În prima oră de program, clasa a VI-a B avea anatomia. Profesoara Iordana Buricel și-a propus să revadă și să consolideze cunoștințele despre părțile corpului omenesc, predate înainte de plecarea la practică, pentru a putea trece la temele următoare. A fost o lecție bună, în care elevii, în ciuda așteptărilor, nu au dat semne de oboseală și au răspuns în general corect, urmărind cu atenție firul discuției. „Secretul" acestei comportări l-am aflat lesne: el este o urmare a modului în care înțelege tovarășa Buricel să-și desfășoare activitatea.

— Elevul „să vadă" (și la propriu, și la figurat) lucrurile despre care învață — ne-a spus profesoara. Numai așa îi vom capta interesul, îl vom face să rețină ușor și pentru multă vreme cunoștințele pe care le predăm.

Fidelă acestui principiu, tovarășa Buricel a adus în clasă mulajul corpului omenesc și, pentru compararea acestuia cu corpul animalelor, și un cobai preparat astfel încît elevii să poată urmări anatomia lui. Apoi a pus întrebări. „Care sînt părțile principale ale corpului omenesc? Arată-le pe mulaj". „Care sînt părțile principale din care este alcătuit capul? Arată-le". „Ce știți despre cavitatea toracică?" „Unde sînt plămînii?", „Unde este așezată inima?" ș.a.m.d. De fiecare dată, cerînd elevilor să vorbească despre organele din cavitatea toracică și abdominală a corpului omenesc, profesoara îi solicita și să le arate pe mulaj; astfel că totul a rămas bine precizat pentru întreaga clasă.

Mai departe, discuția a avut scopul de a-i face pe elevi să vadă asemănările dintre structura și funcțiile organismului omenesc și structura și funcțiile organismului mamiferelor superioare. Ea a cerut elevilor să arate organele cobaiului și să precizeze în ce constă asemănarea acestora cu organele corpului uman. „Fă comparație pe materialul intuitiv: arată inima la cobai, arat-o la om. Arată și plămînii. Se aseamănă? Da? Te-ai convins?". Asemenea întrebări i-au determinat pe elevi să compare, să selecteze notele comune, să se convingă cu propriii lor ochi. Precizînd că aceste asemănări dovedesc originea animală a omului, profesoara a contribuit la înlăturarea concepțiilor mistice despre apariția omului pe care le-ar mai fi putut avea unii elevi. Apoi, pe baza deosebirilor care există între om și mamiferele superioare, s-a tras concluzia că, pe scara evoluției, omul se află pe treapta cea mai de sus.

La sfîrșitul lecției, tovarășa Buricel a cerut unui elev să reconstituie mulajul corpului omenesc, ale cărui organe fuseseră scoase pe parcursul discuțiilor din clasă. Bun prilej de a face un pas mai departe în consolidarea cunoștințelor: elevul trebuia să recunoască fiecare organ, să știe unde este situat, care este poziția lui, ce funcțiune îndeplinește.

Pe întreaga întindere a lecției, profesoara a făcut apel la cunoștințele de botanică și zoologie pe care elevii le posedau de mai înainte, din școală și din propria lor viață. Pentru a-i ajuta „să vadă" mai bine lucrurile, ea a făcut în același timp un foarte insistent apel la judecata logică, la gîndirea elevilor. „Ce s-ar întîmpla dacă...", „Explică...", „Ce rol are...", „De ce" etc. Iată întrebări care au revenit tot timpul în desfășurarea dialogului cu clasa, obișnuindu-i pe copii să gîndească, să se ferească de reproducerea mecanică.

Așa este bine: fiecare lecție să aducă în pregătirea elevilor cunoștințe adînci, de neclintit, să contribuie la formarea concepției materialist-dialectice a școlarilor. Dar pentru aceasta profesorul trebuie „să vadă" el însuși căile de realizare a unei cunoașteri temeinice a materiei prevăzute în programă, să-i conducă pe elevi cu măiestrie pe aceste căi. Este ceea ce am constatat în stilul de muncă al tovarășei Iordana Buricel.

A. C.

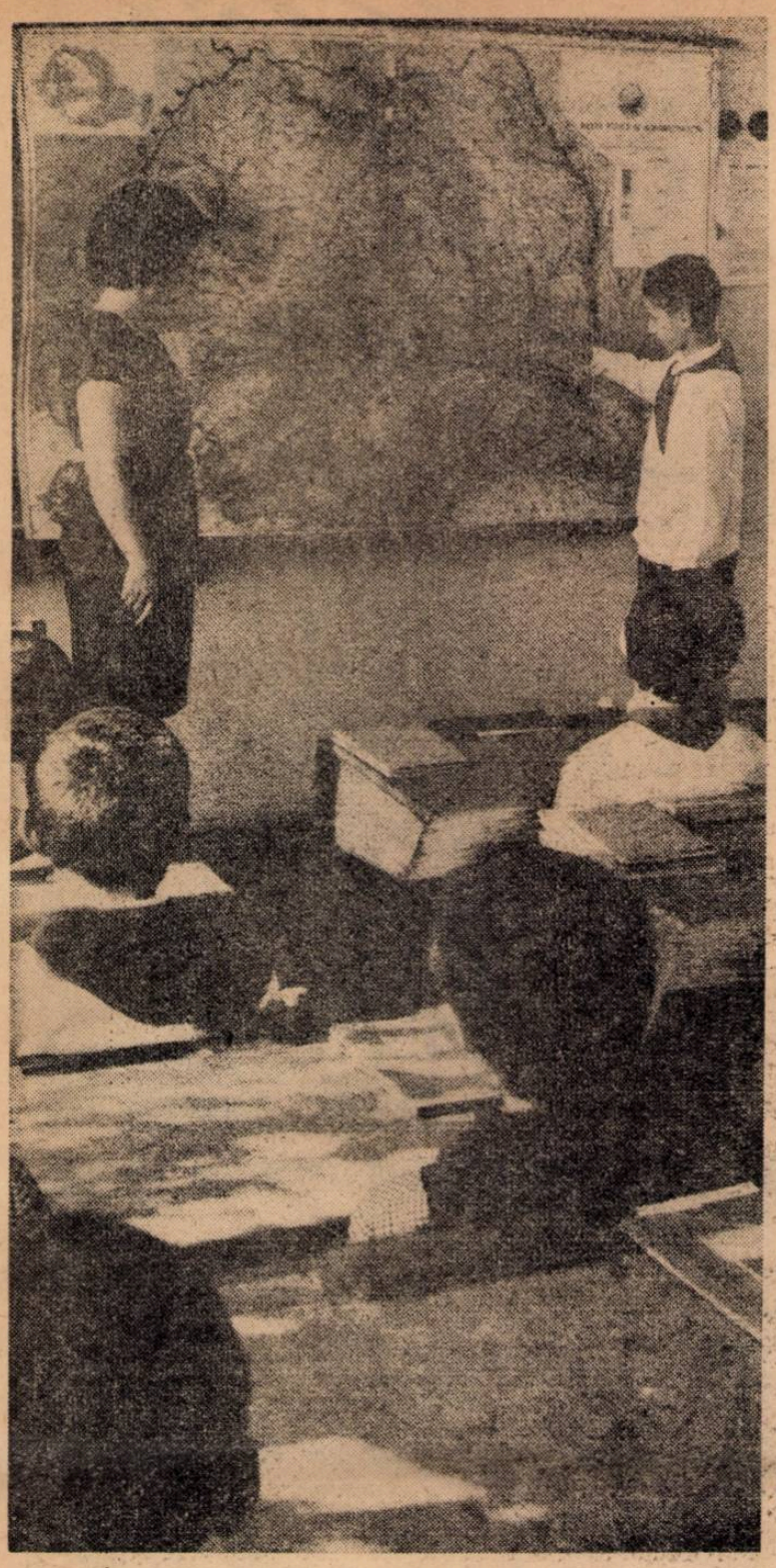

La ora de geografie a patriei

Manualele de gramatică și cerințele metodice

Cerințele legate de structura metodică a manualelor sînt numeroase, dar noi vom discuta, în cele ce urmează, numai cîteva aspecte, legate în special de prezentarea definițiilor și regulilor gramaticale.

Se știe că, în general, elementele componente ale definițiilor gramaticale (definitul și definitorul) pot avea poziții diferite fără ca prin aceasta conținutul de idei să aibă de suferit. De pildă, definiția substantivului pentru clasa a V-a poate fi redată în trei feluri : 1) Substantiv se numește partea de vorbire care denumește obiecte ; 2) Partea de vorbire care denumește obiecte se numește substantiv ; 3) Se numește substantiv partea de vorbire care denumește obiecte. Dacă pentru asigurarea caracterului științific ordinea termenilor este adesea lipsită de importanță, nu la fel stau lucrurile cînd e vorba de asigurarea unei învățări logice și trainice.

Fără să aibă întotdeauna în vedere acest lucru, manualele școlare de limba română dau definiții a căror construcție urmează căi diferite. În manualele pentru clasele a III-a și a IV-a, noțiunea de definit este plasată la sfîrșitul definiției. În manualele pentru clasele V-VIII — deși se observă o preocupare pentru o anumită topică în definițiile care se reiau (unde termenul definit este dat la început) și o altă topică în definițiile cu totul noi (unde termenul definit este dat la sfîrșit) — se înregistrează totuși foarte multe inconsecvențe. De pildă : „Pronumele care înlocuiește atît numele obiectului posedat cît și al posesorului se numește pronume posesiv“ (clasa a V-a, pag. 153) ; „Pronumele posesiv este pronumele care înlocuiește atît numele obiectului posedat cît și al posesorului“ (clasa a VI-a pag. 172) ; „Pronumele care înlocuiește atît numele obiectului posedat cît și al posesorului se numește pronume posesiv“ (clasa a VII-a, pag. 198). Situații asemănătoare se înregistrează și la alte noțiuni gramaticale.

Trebuie știut că poziția definitului și a definitorului influențează asupra procesului însușirii. Aceasta se datorește faptului că orice definiție are mai mulți termeni, de forțe excitatorii diferite, care acționînd simultan, produc focare de excitație de diferite intensități. Cînd forța termenilor este aproximativ egală în cadrul unui complex succesiv, termenii mijlocii sînt analizați și sintetizați mai greu decît termenii extremi. Dacă nu se ține seama de acest fapt, unele cunoștințe care ar putea fi însușite repede și eficient se însușesc greu, într-un timp lung și uneori chiar greșit. Cercetările psihologice arată că, în cazul cînd definiția trebuie să fie însușită absolut exact, este mai bine ca noțiunea nouă să stea la începutul frazei și să se despartă de cea mai apropiată noțiune înrudită numai prin predicat. La rîndul ei, definiția care are noțiunea nouă la sfîrșit poate fi folosită ca un fel de verigă de trecere de la expunerea datelor concrete spre definiția logică.

Analizînd manualele de gramatică, se poate constata și faptul că în definiții se folosesc adesea noțiuni neclare pentru elevi, care au nevoie ele însele de a fi lămurite. De exemplu în definițiile „Gramatica stabilește regulile modificării formei cuvintelor în vorbire“ și „Morfologia este partea gramaticii care cuprinde regulile privitoare la forma cuvintelor și la modificările formei acestora“ (clasa a VII-a, pag. 157), se folosesc termenii „formă“ și „modificările formei“ unui cuvînt, dar ce se înțelege prin acești termeni se explică abia în clasa a VIII-a.

Se întîlnesc situații cînd se încalcă cerințele unei strînse corelații între noțiunile gramaticale. De pildă, în manualul pentru clasa a VI-a se dau exemple de complemente circumstanțiale de timp exprimate prin adverbe provenite din substantive articulate: *dimineața, ziua* etc. (pag. 249-250), în timp ce la capitolul rezervat morfologiei nu s-a spus nimic despre existența unor asemenea adverbe. Folosirea termenilor necunoscuți în corpul definițiilor sau în exemple îngreuiază înțelegerea, dă naștere la echivocuri, la confuzii, duce la o însușire mecanică.

Datorită caracterului abstract al noțiunilor și al categoriilor gramaticale, se impune ca manualele de gramatică să demonstreze întotdeauna afirmațiile făcute. Uneori însă nu se fac nici un fel de demonstrații. De exemplu, în manualul pentru clasa a V-a, la pag. 141 se găsesc afirmațiile : „Substantivele *uzină* și *uzina* sînt la numărul singular. Adjectivele *adevărată* și *vie* care le determină sînt tot la singular“... „Substantivele *ochi* și *eroi* sînt în cazul acuzativ. În acuzativ sînt și adjectivele *adînci, vioi, mari* și *legendari* care le determină“. Era desigur mai concludent dacă se pleca de la modificări paralele din exemple (niște uzine adevărate ; uzină-uzine, adevărată-adevărate), explicarea noțiunilor teoretice pe baza unor exemple concrete ajutîndu-i pe elevi să-și formeze o reprezentare exactă despre cele spuse și să-și însușească definițiile (regulile) în mod conștient, logic.

Dacă lipsa demonstrațiilor pe texte duce la învățarea mecanică a unor exemple sau reguli, afirmațiile care se contrazic de la un capitol la altul îi derutează pe elevi. Or, în manuale se găsesc destule contradicții. De pildă, precizarea „Substantivele de genul neutru sînt numai nume de lucruri“ din manualul pentru clasa a III-a (pag. 171) este contrazisă chiar de textul dat pentru analiză prin exercițiul nr. 12 de la pag. 172, care cere să se citească poezia „Sfîrșit de toamnă“ și să se găsească substantivele de genul neutru. În această poezie se găsesc și unele substantive neutre nume de fenomene ale naturii : geruri, vîntul. În manualul pentru clasa a VI-a, la capitolul „Semne de punctuație“ (pag. 267), se spune că semnul exclamării se pune la sfîrșitul unei propoziții exclamative, dar ca exemplu se dă o propoziție imperativă: „Mînă mai iute !“ Orice contradicție întîlnită în manual îi încurcă pe elevi, îi face să piardă încrederea în autoritatea manualului și îl pune pe profesor în situație dificilă.

Pentru a-i orienta pe elevi în conținutul manualului și pentru a le atrage atenția asupra esențialului, este necesar să se asigure o percepere diferențiată a titlurilor, definițiilor și regulilor. Manualele la care ne referim nu rezolvă însă în mod unitar problema perceperii vizuale a datelor importante. De altfel, nici în cadrul aceluiași manual nu există o unitate în reliefarea datelor importante și, în general, lipsește grija pentru reliefarea grafică a esențialului. Prezentarea fără variație a noțiunilor inhibă însă reflexul de orientare, coboară tonusul scoarței cerebrale, provoacă o stare de apatie, de somnolență. Învățarea datelor importante, a definițiilor cere o bună percepere, crearea unui centru sau focar de excitație optimă în scoarța cerebrală. Este necesar, de aceea, să se dozeze mijloacele de reliefare în raport cu importanța fiecărei probleme și să se rezolve unitar problemele de aceeași importanță.

O bună prezentare din punct de vedere metodic a noțiunilor ce trebuie predate face ca și un conținut mai dificil să fie accesibil elevilor, dă posibilitatea dezvoltării gîndirii și memoriei lor, contribuie la înarmarea lor cu bune deprinderi de studiu individual, sugerează profesorului mijloacele cele mai perfecționate de transmitere a cunoștințelor. Se impune, de aceea, ca autorii de manuale să acorde toată grija unei asemenea prezentări.

ALEXANDRU POPESCU-MIHAIEȘTI
asistent universitar

Planificare rațională

(Urmare din pag. 1)

tunci cînd — deși obiectivele și sarcinile pe care le cuprinde sînt stabilite cu discernămînt — nu se prevăd căi concrete pentru realizarea lor, sau se prevăd căi care nu pot asigura obținerea unor rezultate bune. Am întîlnit, într-un plan de muncă, sarcina de a se realiza frontul comun al întregului colectiv didactic pentru asigurarea exprimării corecte a elevilor. Se menționează apoi că în acest scop și comisiile metodice și conducerea școlii vor urmări la clasă problema exprimării corecte a elevilor, după care o vor discuta întîi în ședințe separate și apoi în consiliul pedagogic. Credem în necesitatea creării frontului comun al cadrelor didactice pentru asigurarea exprimării corecte a elevilor, dar nu credem că *paralelismul*, suprapunerile de activități, aduc vreun folos. Problema respectivă poate fi foarte bine studiată la clasă numai de către conducerea școlii și discutată doar în consiliul pedagogic, unde se vor putea trasa și sarcini potrivite, comisiile metodice fiind lăsate să se ocupe de ajutorarea cadrelor didactice în problemele dificile ale predării disciplinei lor, în generalizarea aplicării noilor cuceriri ale științelor, ale pedagogiei și didacticii.

Fără îndoială, nu întotdeauna un plan bine întocmit, clar și concis înseamnă și o activitate corespunzătoare. De aceea conducătorii de școli nu pot considera că s-a rezolvat totul prin elaborarea unui plan bun. Ei sînt chemați să urmărească stăruitor, etapă cu etapă, îndeplinirea sarcinilor prevăzute în plan, așa încît să se asigure realizarea obiectivelor propuse. Încîlceala din planul de muncă înseamnă, și încîlceală în activitate. Dar nu întotdeauna limpezimea din planul de muncă înseamnă și o desfășurare ordonată, clară a activității. Aceasta pentru că traducerea în viață a planului cere eforturi, prezență activă permanentă și ochi ațintiți asupra liniilor directoare.

Au trecut doar cîteva săptămîni de școală. Este bine să mai aruncăm o privire critică asupra planurilor noastre de muncă, asupra modului cum ne-am conceput întreaga activitate. Să facem, dacă sînt necesare, cîteva modificări, și, odată planul pus la punct, să urmărim cu stăruință înfăptuirea lui. Munca va avea numai de cîștigat.

Ce fel de pedeapsă e aceasta ?

Într-una din zile am întîlnit în curtea școlii doi elevi. Întrebîndu-i de ce nu se află la oră, mi-au răspuns că profesorul le-a cerut să părăsească clasa și acum, din lipsă de ocupație, se joacă.

Pentru o clipă am rămas în cumpănă. Apoi am început să-i „descos“ în legătură cu actul de indisciplină săvîrșit. Am aflat că vorbiseră între ei în timpul orei.

Plecînd spre cancelarie, m-am gîndit mult asupra acestui lucru : fac bine profesorii care, dorind să-și asigure liniștea la ore, procedează în felul acesta ? Este oare aceasta o măsură eficientă, justificată din punct de vedere pedagogic ?

Părerea mea este că răspunsul la aceste întrebări nu poate fi decît negativ. Scoțînd un elev din clasă nu contribuim cu nimic la înlăturarea indisciplinei. Pedeapsa dată este o pedeapsă în sine, fără conținut educativ, căci elevul nu cîștigă nimic în urma ei ci, dimpotrivă, pierde. Pierde și timpul, și explicația profesorului.

În general, în asemenea situații se pleacă de la faptul că unul sau doi elevi „dificili“ deranjează întreaga clasă, abat atenția colegilor lor de la lecție. Dar, dîndu-i afară, nu recurgem oare la soluția cea mai comodă pentru noi ? Am folosit oare, înainte de a ajunge la ea, toate căile pe care le putem folosi, am epuizat întreg arsenalul mijloacelor educative ? Fără îndoială că nu.

De la observația în fața clasei și pînă la trimiterea elevilor „la plimbare“ (pedeapsa care nu e prevăzută, de fapt, în nici un regulament) este foarte mult, și acest „foarte mult“ cuprinde o multitudine de mijloace și măsuri care, folosite și aplicate rațional, nu pot să nu dea rezultate.

Să fim sinceri : știm bine, fiecare din noi, că îndepărtarea din clasă a elevului nedisciplinat determină nu o dată înrăutățirea situației. L-ai dat afară din clasă. Clasa s-a liniștit. Dar data viitoare ți-a venit nepregătit pentru că, spune el, n-a avut notițe. Ia, desigur, o notă proastă. Și iată că un act de indisciplină nesoluționat cum trebuie a dus la o situație mai gravă, de care în parte este vinovat și profesorul.

Acesta a fost numai un exemplu. Concluziile trebuie să le tragem noi, toți cei care mai procedăm așa fără a gîndi dacă îl ajutăm cu ceva pe elev, dacă dincolo de ușile clasei educația se înfăptuiește de la sine, în lipsa noastră,

CONSTANTIN TĂNASE
Tg. Cărbunești

Expoziția internațională de desene ale copiilor și tineretului

Colocviu internațional de imagini

Printre alți specialiști, am fost solicitat și eu să iau parte la pregătirea Expoziției internaționale de desene ale copiilor și tineretului școlar, deschisă recent în Capitală, la jurizarea și premierea lucrărilor. Desigur că, față de preocupările mele în general ca artist și ca director al Muzeului de artă al Republicii Socialiste România, aceasta a fost o treabă care mi-a solicitat un timp destul de serios. L-am simțit însă nu ca o pierdere ci, dimpotrivă, ca un cîștig.

Într-adevăr, faptul că am putut să văd, să urmăresc un număr impresionant de lucrări ale unor copii și tineri din 24 de țări, în vîrstă de 3 pînă la 17 ani, mi-a dat prilejul să cunosc o serie de sensibilități, de viziuni de un firesc emoționant, firesc care, în fond, stă la baza oricărei creații de artă. Și pot să afirm cu toată siguranța că ne aflăm în fața unor creatori, pentru că, indiferent de vîrsta celor care au creat-o, dacă imaginea îți dă emoții, ea este creație artistică.

Copiii din R. D. Vietnam alătură jocului lor imagist grija pentru patrie, năzuința de a apăra de distrugere cuceririle poporului lor, începînd cu joaca pașnică a celor mici și sfîrșind cu însăși patria lor liberă, bucuria copiilor din Japonia se întrepătrunde cu complexitatea viziunilor în care omul muncește pentru a-și cîștiga existența ; desenele copiilor chinezi sînt pline de dăruire pentru patria lor socialistă, cele ale copiilor români oglindesc mîndria pentru mărețele construcții înfăptuite în anii puterii populare. Toate acestea se înscriu în istoria civilizației, a culturii, a luptei pentru apărarea păcii, arată că cei mici știu să desprindă din complexul vieții lor ceea ce este esențial pentru epoca noastră. Dacă la această viziune istorică se adaugă acorduri de culoare, construcțiile plastice cîștigă în intensitate. Plusul de sensibilitate pură al copilului nefasonat de un concept aprioric, determină o viziune originală, proaspătă, dă creației un caracter emoțional direct și puternic. Este harul pe care copilăria acestor mici zei ai frumosului îl aduce ca prinos artei care, prin ei, se dezvăluie pentru viitor.

N-aș vrea să spun că expoziția poate fi o lecție, dar fără exagerare aș putea afirma că este un imbold pentru cei ce se ostenesc să caute frumosul cu virtuți exersate pînă la manierism și nu cu impulsul dinlăuntru.

Premiile acordate (pentru fiecare grupă de vîrstă cîte un premiu special, un premiu I, două premii II, trei premii III și circa 20 de mențiuni) reușesc să identifice, credem, cele mai pregnante, mai originale și mai proaspete lucrări, să sublinieze pentru fiecare categorie, cele mai semnificative valori care, prin caracterul lor de unicitate, exprimă plastic originalitatea și sensibilitatea specifice fiecărei țări.

Ne bucură foarte mult faptul că la apelul Republici Socialiste România numeroase alte țări s-au grăbit să ia parte la acest colocviu de imagini, iar succesul necontestat al expoziției din acest an este o puternică încurajare pentru viitoarea expoziție, pe care sperăm să o organizăm în 1967.

M. H. MAXY
artist emerit
Directorul Muzeului de artă al Republicii Socialiste România.

Șetran Tudor *(6 ani), Republica Socialistă România : „Porumbei" (sus)*

A. Lhamsuren *(16 ani), R.P. Mongolă : „Sărbătoarea păsărilor" (mijloc)*

Misako Asakuma *(11 anii), Japonia : „Fabrica de decorticat orezul" (jos)*

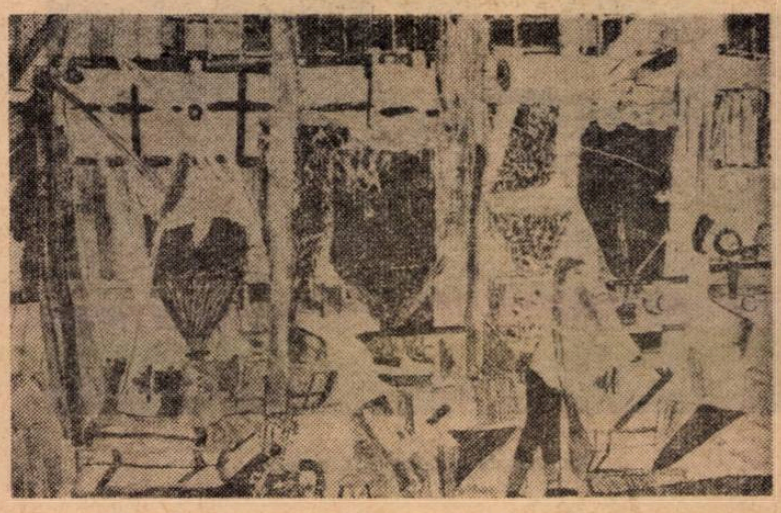

Cu ochii copiilor lumii

Intrînd în sălile Expoziției internaționale de desene ale copiilor și tineretului școlar, ai impresia că ai nimerit în niște ciudate săli de cursuri în care s-a făcut dintr-odată liniște și sute de ochi insistenți îți solicită din toate părțile atenția, ca să le scrutezi înțelesurile.

Organizatorii expoziției — Ministerul Învățămîntului și Uniunea Tineretului Comunist — au propus ca temă ilustrarea unor aspecte din viața copiilor și a tineretului școlar, — dar aceștia au răspuns în felul lor, depășind și îmbogățind tema, ceea ce era de așteptat, viața copiilor fiind o imensitate, o fîntînă vie, greu de zăgăzuit.

Ceea ce te izbește în mod deosebit în această largă confruntare pe scară internațională, la copiii de vîrstă mică în particular, este similitudinea de expresie a realității pe toate meridianele globului. Același ochi simplificator dictează mîinilor un drum asemănător în dibuirea formelor, sumar concepute și schematic reprezentate, și la copiii din U.R.S.S. și la cei din R. P. Polonă, din R. P. Mongolă, din R. P. Chineză, din Luxemburg, din Ceylon, Japonia și de pe malurile Dîmboviței. Spre deosebire de limbajul semnelor scrierii, diferențiat pe alfabete și pe limbi, limbajul imaginilor e unitar, comun, realizînd un fermecător consens al copiilor.

Urmărind mai departe, pe vîrste, înaintarea interesului și sensibilității copiilor în realitate, intrăm, tot mai vizibil, într-un proces de prelucrare a datelor realității, asemănător în multe privințe aceluia care, în arta majoră, a ridicat probleme aprig disputate timp de decenii. Îți vine să crezi că ochii copiilor nu văd realitatea, ci o construiesc, o recompun după o viziune proprie, o creează în forme, planuri, dimensiuni și culori potrivit unei concepții originale, ai zice un *Gabe, nicht wiedergabe*, formulă de artă de care se prevalează curentele artistice de avangardă în lucrările lor. Capul cel mare, de pildă, al profesorilor, văzut de copii ca sediu al științei, prăjitura crescută în proporții uriașe în ochii lacomi ai copilului, de ziua lui, surîsul înfipt, obsedant care predomină figura profesoarei ca expresie absoarbe toată atenția observatorului. Spiriduși în domeniul fantasticului, cu guri de crocodil înfiorător căscate, fantomele spăimoase, caligrafiate abstract din visul altui copil, nu pot fi puse numai pe seama neîndemînării în folosirea adecuată a mijloacelor de expresie, dar tot atît de mult, dacă nu și mai mult, pe seama interpretării, a vibrării unei sensibilități care duce la forme exprimate și dimensionate după alt canon decît cel obișnuit. Foarte semnificative din acest punct de vedere ni se par desenele elevei Filoteanu Mihaela, de 6 ani, din Capitală, care într-un peisaj reprezintă soarele ca un cap de femeie coafată, cu mărgele la gît, sau vaporul norvegianei Lisbet Liabo, de 9 ani, transportînd copii ale căror capete sînt desenate pe peretele din afară al vasului, presupunîndu-se că se înțelege de la sine că ele, întregite cu trupurile respective, se află în interior.

Sînt și copii, într-adevăr foarte puțini, care văd plat, fotografic. Dar și la aceștia ai impresia că precocea lor stăpînire a mijloacelor meșteșugărești de expresie a luat-o înaintea viziunii lor interioare.

Procesul inițierii în realitate, la un nivel mai ridicat, nu atît de vîrstă, cît de talent, sare peste etape și ne pune în fața unor realizări care descoperă reale aptitudini, talente embrionare, în stare să îndreptățească mari speranțe. Mă refer la tabloul „Balta stătută" de Rottner Nora, elevă de 7 ani de la noi din țară, viziune autentic picturală, un ochi de colorist care surprinde cu finețe jocul fugar al culorilor pe o suprafață lichidă nemișcată, străbătută de o lumină puternică. Mă refer, de asemenea, la Eriksen Alan, elev de 7 ani din S.U.A., specialist în desenele de animale pe care le prinde ca un observator încercat, în poziții cît se poate de caracteristice, ca de pildă crocodilii sau leul la pîndă pe un dîmb, cu toată unduirea lui de felină rapace. Mă refer la tabloul „Sădirea pomilor" de Wang Ming-Ming, elevă de 12 ani din R. P. Chineză, surprinzător prin ritmul formelor, desfășurarea lor în spațiu și coloritul sobru și delicat. Mă refer, în sfîrșit, la tabloul „Peisajul urbanistic" al elevului Sedelnikov Serghei, elev de 14 ani din U.R.S.S., lucrare pe care ar putea-o iscăli și un artist format.

Fără îndoială că la vîrste egale, dar nu și la același nivel de formare spirituală, întîlnim și ochi de pe care nu au căzut solzii copilăriei, și mîini care dibuie încă fără rezultate apreciabile. E de la sine înțeles că nu toți copiii care desenează devin artiști, după cum nu toți care învață să scrie devin poeți și prozatori. Ca mijloc de expresie și de comunicare, desenul, ca și scrisul își are limitele lui, trase de posibilitățile celor ce-l folosesc.

In ce privește conținutul, legat de tema propusă pentru expoziție, constatăm o universalitate de preocupări care reflectă din plin clocotul vieții sub toate aspectele, fie ele pozitive sau negative. Nimic nu scapă atenției copilului, totul intră năvalnic în ochii săi lacomi și pune în mișcare forțele sale de înțelegere și de vibrație interioară. Patria iubită e cîntată de toți și împodobită cu darurile peisajelor, ale construcțiilor subliniate cu mîndrie, a sărbătorilor cu furnicar de figuri și gesturi, a aspectelor intime, restrînse, cu atmosfera lor concentrată, darnică, caldă. Semnificativă ne pare figura mamei, văzută de proprii ei copii. „Mama mea", cum o mîngîie și în desen copiii, este aproape stereotip, ființa care face treabă : calcă, mătură, ține copiii de mînă, e vînzătoare într-un magazin ; nicăieri nu visează, nu-și pierde vremea cumva. Surorile, frații, prietenii apar în portrete colțuroase — e drept — disproporționate, în culori strigătoare, dar prezența lor într-o imagine migălită e dovada afecțiunii ce le-a prilejuit. Ceilalți copii se prind în jocuri și întreceri, iar cei mari în gesturile diferitelor ocupații, notate cu un viu simț de observație și cu dinamism, dar și cu o plăcere pe care o împart cu cei desenați. Unul din acești copii, japonezul Hiroshi Iwata, de 7 ani, se postează în fața noastră, în portret, mai mult poznaș decît egocentrist, în orice caz, impunînd figura lui ca o realitate care ar putea, la urma urmelor, să fie luată și ea în considerație.

Nu lipsesc nici aspectele triste, amenințătoare care umbresc epoca noastră, mai ales în desenele copiilor din R. P. Chineză și R. D. Vietnam. Copilăria martirizată a acestora din urmă nu se lasă, însă, copleșită de ploaia de bombe sau de napalm repezită asupra capetelor lor de dușmanii patriei (pirații americani ne tulbură jocurile declară, ca un fapt divers, desenatorul), ci face front comun cu lupta părinților, însuflețită ca și ea de ură împotriva agresorilor, dar, în același timp, de dragoste de patrie și de mîndrie eroică.

Fără îndoială că se pot face nenumărate și variate considerații pe marginea acestei expoziții de artă infantilă. Ea prezintă un interes deosebit pentru lămurirea multor probleme de natură pedagogică, psihologică și estetică. Metoda adoptată de organizatorii expoziției de a prezenta pe vîrste desenele, indiferent de naționalitate, o găsim cît se poate de prielnică studiului și urmăririi pe etape a dezvoltării și promovării simțului estetic.

Găzduirea acestei expoziții în Capitala noastră constituie un eveniment cultural important și o manifestare impunătoare a solidarității umane.

P. DRĂGOIESCU
profesor emerit

DOCUMENTARE
MĂRTURII ARHEOLOGICE

S-a ridicat cortina de pe o scenă uriaşă ● Teritoriul ţării noastre — regiune în care s-a produs antropogeneza primitivă ● „Gînditorul" de la Cernavodă ● Asemenea regilor micenieni şi eroilor din „Odiseea"

Dacă ne gîndim că nu au trecut decît cîteva decenii de cînd istoria României începea cu ştirile rămase de la Herodot — cu drept cuvînt „părinte al istoriei" — ne dăm seama cît de importantă este contribuţia pe care ştiinţa arheologică românească a adus-o, într-un răstimp scurt, la cunoaşterea istoriei atît de bogate a teritoriului patriei noastre. Este ca şi cînd o cortină s-ar fi ridicat de pe o scenă uriaşă şi în faţa ochilor noştri uimiţi s-ar înfăţişa, într-o prodigioasă înşiruire de fapte, întreaga dezvoltare a societăţii omeneşti pe teritoriul ţării, în succesiunea unor epoci care nu mai cuprind doar două milenii, ci un răstimp de zeci şi chiar de sute de ori mai mare.

Vedem astăzi cu ochii minţii lupta îndîrjită, care a durat sute de mii de ani, a omului primitiv, străduinţa sa necontenită de a se desprinde de condiţia animală şi de a se ridica pe o treaptă din ce în ce mai înaltă. Cunoaştem locurile în care au apărut cei mai vechi locuitori ai ţării, uneltele cioplite din os şi din piatră cu ajutorul cărora au reuşit să înfrîngă pentru întîia oară legile, în aparenţă imuabile, ale naturii.

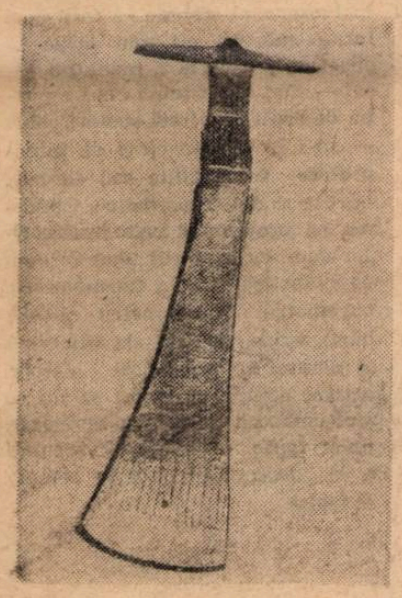

Procesul atît de lung şi complicat, drumul greu şi anevoios pe care l-a străbătut omenirea în sute de mii de ani, ne apare în toată grandioasa sa desfăşurare datorită ştiinţei arheologice. Pentru o perioadă deosebit de lungă, aceea a comunei primitive, numită de către istoricii burghezi, cu un termen impropriu, preistorie, documentul arheologic este singura informaţie pe care o posedăm. Astfel, desigur că importanţa sa este hotărîtoare. Dar chiar şi în perioadele următoare, în care apare documentul scris, izvorul literar, documentul arheologic aduce o contribuţie preţioasă la înţelegerea fenomenelor istorice şi, de multe ori, are avantajul de a se prezenta interpretării noastre fără nici o tendinţă de disimulare sau falsificare. Începînd de la modestul fragment de vas de lut pînă la splendidul vas pictat grecesc, de la figurina primitivă pînă la statuile de marmură sau de la umilul bordei pînă la impozantele construcţii, în genul clădirii cu mozaic de la Constanţa, toate contribuie într-o măsură mai mică sau mai mare la lămurirea unor aspecte ale epocilor cărora le aparţin.

La prima vedere s-ar părea că aceste vestigii, ilustrînd cultura materială, nu prezintă importanţă decît din punctul de vedere al înţelegerii acestei culturi. S-a văzut totuşi — şi acest lucru se datoreşte în primul rînd interpretării lor materialist-istorice — că ele pot să ne furnizeze informaţii deosebit de preţioase asupra organizării social-economice a societăţii omeneşti într-un anumit grad al dezvoltării sale, precum şi asupra unor fenomene de suprastructură pe care aceasta le condiţionează. Exemplele care se pot da în acest sens sînt nenumărate. Cercetările arheologice intense realizate în ţara noastră în anii puterii populare — peste 500 de obiective din diferite epoci, explorate sau în curs de explorare — au dat specialiştilor posibilitatea de a adînci numeroase probleme din istoria veche a patriei noastre. Începînd chiar pentru acele vremi, de care, după părerea unor învăţaţi, ne despart peste două milioane de ani, descoperirile recente ne-au procurat unele „documente" ce vor putea probabil să situeze şi ţara noastră printre regiunile de pe glob în care s-a produs procesul antropogenezei. E vorba despre vestigiile de la Bugiuleşti, în Oltenia, atribuite de descoperitori unor oameni-maimuţă, aşa numiţii *australopiteci*, care îşi făureau uneltele din oase de animale.

Începutul epocii *paleolitice*, în care apar primele unelte cioplite din piatră, sînt ilustrate la noi prin aşa-numita „cultură de prund", descoperită pentru întîia oară în valea Dîrjovului, lîngă Slatina şi mai tîrziu în toată Oltenia, precum şi în valea Tesluiului şi a Dîmbovnicului, din regiunea Argeş. Deşi încă rudimentare, uneltele „culturii de prund" — bolovani mici de rîu care au la un capăt o muchie pentru lovit şi tăiat — ilustrează efortul de gîndire în urma căreia au fost concepute. Cercetările paleolitice intense întreprinse de Institutul de arheologie al Academiei, au adus dovezi numeroase pentru existenţa pe teritoriul ţării noastre a celor trei faze ale paleoliticului : inferioară, mijlocie şi superioară. În faza cea mai veche a epocii, pitecantropii din regiunile noastre, asemănători cu cunoscutul *Homo Heidelbergensis*, făuresc şi ei, ca şi în alte regiuni ale Europei, acel „toporaş de mînă" *acheulean*, numit astfel după localitatea Saint Acheul din Franţa, care se obţinea prin lovituri date bolovanului pînă cînd acesta căpăta forma unei migdale cu ambele laturi ascuţite şi cu vîrf. În acelaşi timp se dezvoltă o tehnică a prelucrării uneltelor din aşchii de piatră, numită *clactoniană*, după localitatea *Clacton-on-Sea* din Anglia. Descoperiri din această veche perioadă a paleoliticului s-au făcut în ţara noastră în Valea Lupului, lîngă Iaşi, în Valea Dîrjovului, la Fărcaşele, Liţa, Giurgiu, Pantelimon, Slatina, Dobromira.

Acum aproximativ 100 000 de ani apare pe teritoriul ţării noastre acea fiinţă care, urmas al pitecantropului, merită numele de *Homo primigenius*, fără atributul de maimuţă. Este omul cunoscut în Europa sub numele de *Omul de la Neanderthal*. Odată cu apariţia lui se poate considera că a început o perioadă nouă a epocii paleolitice, şi anume perioada sa mijlocie sau *mezopaleoliticul*, în care pornesc să se contureze începuturile societăţii gentilice matriarhale. Omul acestei perioade, vînător prin excelenţă, creează un număr mai mare de unelte, făcute din cremene, care îi vor servi la tăierea cărnii şi la curăţarea pieilor de animale. Urmele activităţii cetelor de vînători s-au găsit în multe locuri din ţara noastră, atît în peşteri, cît şi în aşezări libere : în Peştera Muierilor de la Baia de Fier, în Peştera Cioarei de la Boroşteni, la Bordu Mare, Ohaba Ponor, Nandru, Gura Cheii etc.

În perioada următoare, aceea a *paleoliticului superior*, trăieşte în ţinuturile noastre omul fosil actual, *Homo sapiens fossilis*. Caracteristică pentru această perioadă este cultura *aurignaciană*, numită astfel după o localitate din Franţa. Acum se perfecţionează uneltele de silex şi se inventează altele noi, necesare unor forme mai complexe de viaţă. Ateliere în care se lucrau aceste unelte s-au găsit la Gîlma în Ţara Bîrsei şi la Iozăşel în Crişana.

Forţele de producţie au crescut şi ca o consecinţă naturală apar manifestări ale vieţii spirituale : începuturile artei, ale credinţelor religioase.

Epoca *neolitică*, mult mai scurtă decît cea paleolitică, dar mult mai bogată în conţinut, este poate cea mai bine cunoscută epocă din istoria străveche a patriei noastre. Numeroasele cercetări arheologice întreprinse pentru studierea ei între cele două războaie mondiale şi, mai ales, în ultimii 15 ani, au dus la cunoaşterea din ce în ce mai aprofundată a numeroase culturi. Unele din acestea pot fi considerate clasice pentru neoliticul nostru, formînd bazele pe care s-a dezvoltat civilizaţia în aceste regiuni ale Europei. Este vorba de cultura de tip Gumelniţa, răspîndită în Cîmpia munteană şi cultura de tip Cucuteni, ale cărei vestigii se găsesc din sudestul Transilvaniei şi din Moldova pînă departe, pe malul Niprului. Totodată, au putut fi surprinse pe teritoriul ţării noastre şi alte culturi neolitice, mai vechi. Toate acestea au permis periodizarea din ce în ce mai strînsă a întregii noastre epoci neolitice. Descoperirea, în diferite puncte ale ţării, a unor culturi care nu au fost cunoscute în regiunile noastre — de exemplu cultura de tip Criş sau cultura ceramicii cu ornamente liniare — a dat posibilitatea să se precizeze ariile de răspîndire şi conţinutul unor complexe a căror cunoaştere interesează şi arheologia ţărilor vecine.

Tabloul care poate fi trasat pentru epoca neolitică este mult mai bogat decît acela al perioadelor precedente. În această vreme, în care se continuă organizarea gentilică matriliniară, forţele de producţie sînt în continuă creştere. Apar unelte noi, făcute de astă dată din piatră şlefuită. Topoarele şi ciocanele sînt găurite pentru a li se putea fixa o coadă, ceea ce le dă o mai mare eficienţă. Oasele de animale domestice, în special de bovine, găsite în diferitele aşezări ne arată că una dintre ocupaţiile principale ale oamenilor de atunci era creşterea vitelor. În acelaşi timp ei practicau cultivarea primitivă a plantelor, care se intensifică din ce în ce mai mult în cursul epocii. Printre meşteşugurile casnice, cele mai importante sînt ţesutul şi olăria. Dovezile pe care le avem, îndeosebi pentru cea din urmă sînt nenumărate. Aşezările devin din ce în ce mai stabile, aşa cum arată numeroasele locuinţe descoperite, precum şi unele cimitire din apropierea lor. Se ştie că în ce priveşte cultura Cucuteni, de pildă — care, în treacăt fie zis, este una din cele mai frumoase şi mai bogate culturi neolitice din Europa — s-au dezgropat în ultimii ani sate întregi, la Hăbăşeşti şi la Truşeşti, în Moldova. De asemenea, la Căscioarele, în raionul Oltenita, pe un ostrov al Dunării, este în curs de dezgropare integrală o aşezare aparţinînd culturii Gumelniţa. Aceste cercetări, la care se adaugă multe altele, ne arată felul de viaţă al oamenilor din neolitic. La Hăbăşeşti, de exemplu, locuinţele erau aşezate în două cercuri, avînd fiecare la mijloc o locuinţă mai mare. Aşezarea era întărită prin şanţuri de apărare, iar locuinţele par să fi fost destinate pentru familii-perechi. Cele două locuinţe principale din centrul cercurilor indică eventual reşedinţa conducătorilor ginţilor, aşa încît se poate presupune că în aşezarea de la Hăbăşeşti au locuit două ginţi. În cultura Gumelniţa s-au găsit modele de lut reproducînd o masă mică, rotundă, cu patru picioare şi cîteva scaune cu spătare. Populaţia care a creat aceste forme de viaţă a fost o populaţie sedentară, cu o organizare socială precisă şi cu ocupaţii bine stabilite — creşterea vitelor şi agricultura incipientă. Prima este atestată nu numai prin oasele de animale ce s-au descoperit, ci şi prin numeroasele figurine de bovine şi ovine găsite îndeosebi în aşezările culturii Cucuteni.

Fără a insista asupra conţinutului culturilor neolitice, trebuie totuşi să arătăm că apariţia ceramicii marchează un pas înainte în evoluţia culturii materiale. În afară de caracterul ei utilitar, ceramica are un rol important şi în înţelegerea primelor manifestări artistice ale acestor vechi locuitori ai ţării noastre. Împreună cu plastica, din lut ars, olăria ajunge să producă piese de adevărată valoare artistică. În ce priveşte plastica neolitică antropomorfă, sînt cunoscute statuetele de la Cernavodă, care aparţin culturii neolitice mai vechi, de tip Baia-Hamangia. Statueta „gînditorului" — numită astfel, păstrîndu-se bineînţeles proporţiile, după celebra lucrare a lui Rodin — descoperită relativ recent, împreună cu perechea sa feminină, reprezintă capodopere ale artei plastice primitive nu numai pentru regiunile noastre, ci pentru întregul continent. Apariţia lor în mediul unei vechi culturi neolitice se datorează contactului permanent dintre ţinuturile noastre şi sudul egeic.

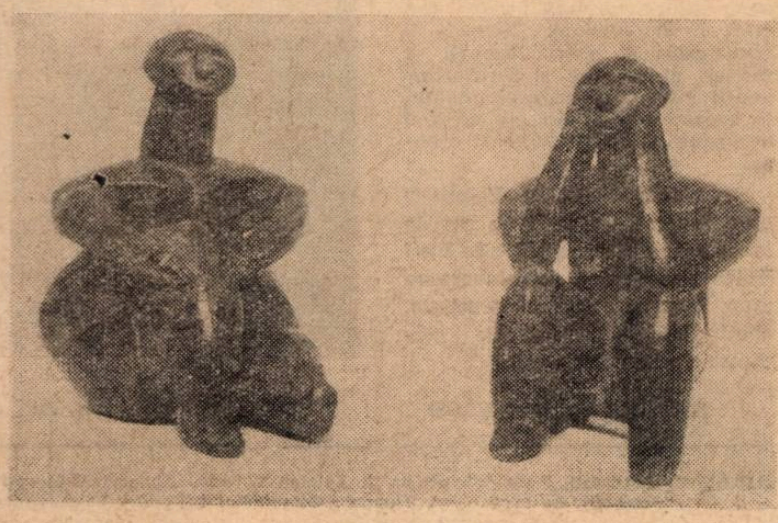

Nu numai arta plastică îşi datorează începuturile ei acestei influenţe, ci şi primele obiecte de metal — unelte sau podoabe modelate din aramă şi aur, în cantităţi deocamdată reduse. Podoabele de aur pot fi considerate şi ele ca o expresie a simţului artistic, care, în urma creşterii forţelor de producţie, se dezvoltă din ce în ce mai mult. Ele exprimă însă şi existenţa sentimentului religios, cele mai multe reprezentînd amulete menite să apere pe purtătorii lor de influenţe nefaste. La fel, numeroasele figurine feminine ce se găsesc în culturile neolitice au fost interpretate ca reprezentări ale unei divinităţi — mamă a pămîntului şi zeiţă a fecundităţii.

Dezvoltarea metalurgiei, influenţe noi pătrunse din teritoriile învecinate, dar şi apariţia unor triburi care se aşează pe teritoriul vechilor culturi neolitice vor aduce cu sine transformarea lentă a societăţii. După o perioadă de tranziţie spre epoca bronzului, în care se produce prima mare diviziune socială a muncii, pe teritoriul patriei noastre apar culturi caracteristice pentru *epoca bronzului*. Metalurgia cuprului şi apoi a bronzului produce piese din ce în ce mai frumoase, primind influenţe, dar influenţînd la rîndul ei produsele de metalurgie pînă departe în nordul Europei. Armele de bronz, ca şi podoabele şi chiar şi armele de aur, în felul celor de la Tufălău sau de la Perşinari, impresionează şi astăzi prin caracterul lor fastuos. Teritoriul ţării noastre devine în epoca bronzului unul din cele mai bogate teritorii din Europa în ce priveşte produsele metalurgiei bronzului şi aurului. S-a spus cu drept cuvînt că şefii de triburi din epoca bronzului a ţinuturilor noastre pot fi asemuiţi, cel puţin în ce priveşte armura şi podoabele lor bogate, cu regii micenieni şi cu eroii lui Homer.

Cercetările arheologice privind epoca bronzului au fost deosebit de numeroase în ultimii zece ani, cuprinzînd zeci de săpături în diferite regiuni ale ţării. Datorită lor s-au aprofundat cunoştinţele noastre asupra culturilor cunoscute şi s-au descoperit culturi noi, ca de exemplu cultura Verbicioara, în Oltenia, cultura Cernavoda, în Dobrogea şi cultura Costişa, în Moldova. În acest fel s-a putut elabora o periodizare a epocii care se bazează pe cercetări făcute în ţara noastră şi care e în curs de a fi mereu perfecţionată.

Ca şi pentru neolitic, cunoaştem şi pentru această epocă viaţa triburilor care au locuit pe teritoriul României începînd de pe la 1700 pînă în secolul XIII î.e.n. Sîntem încă în plină orînduire a comunei primitive, care însă, după ce a ajuns în plin apogeu în neoliticul dezvoltat, prezintă primele semne ale unei lente destrămări, ce îi va determina sfîrşitul abia spre încheierea erei vechi. Aşezările fortificate, armele de bronz, precum şi alte indicii ne arată că societatea epocii de bronz este o societate în care războaiele intertribale sînt frecvente. Acum apar tot mai des uniuni de triburi şi este în curs de formare democraţia militară. În urma acumulării de bunuri, se modifică lent relaţiile de producţie şi apare exploatarea omului de către om. Suprastructura cunoaşte forme noi. Arta face progrese datorită metalurgiei, iar credinţele religioase se modifică şi ele, locul zeiţei pămîntului ocupîndu-l, după cît se pare, o divinitate care simbolizează soarele.

Am dat numai cîteva exemple menite să ilustreze contribuţia pe care a adus-o arheologia la cunoaşterea istoriei patriei noastre. Aceste exemple pot fi multiplicate şi aprofundate nu numai pentru epocile pe care le-am prezentat, ci şi pentru epocile următoare : sfîrşitul comunei primitive, epoca sclavagistă şi epoca feudală, pînă aproape de zilele noastre.

DORIN POPESCU
director adjunct al Institutului de Arheologie al Academiei Republicii Socialiste România

meridiane

FAMILIA.

BUDA-PESTA 9 Aprile st. v. 21 Aprile st. n. | Va esi joi'a si dominec'a. | Nr. 29. | ANULU XIV. 1878.

SCHITIE DE CALETORIA.

XIII.

Detunat'a

Pe deminéti'a urmatóre erá proiectata o frumósa escursiune La Detunat'a. Despre care audiam si cetisem atâtu de multu. Care me [illegible] inainte de a o vedé. Si pe care atâtu de multu doriam s'o vedu.

Planulu erá facutu inca de séra, cá tóta societatea sé se intrunésca la unu locu, spre a porni de acolo cu toti dimpreuna. De trasuri ingrigiá [illegible] primariu de atunce alu Abrudului, dlu Corneliu Tobiasiu.

Asteptám cu doru deminéti'a. [illegible] Dar ce dessamagire!

Privindu afara prin ferésta, vediui cerulu plinu de nori. Dealurile „fumau", ceea ce este semnu de ploia. Si in adeveru plouá.

Planuri frumóse! Visuri incantatóre! [illegible] Adio! Sanetate buna! [illegible] Astadi nu vom merge la Detunat'a.

Acésta suprindere neplacuta intristá pe toti. [illegible] pentru cá sus la Detunat'a se proiectase si unu felu de petrecere cu dantiu. [illegible] Chiar din sér'a trecuta.

Ne uitam cu toti la ceriuri, nu cumva se vor indurá de noi, si vor inceta d'a lacrimá, adeca d'a plouá. Dar ele n'avura mila nici de dorulu meu, nici de privirile unor ochi frumosi. Totu plouá, si ér plouá.

Nu mai erá vorba. Trebuia sé renunciámu la escursiune. Asiá si facuramu. [illegible]

Dar intr'aceste sosi unu calaretiu, care ne anunciá, cá — conformu convorbirii din diu'a precedenta — la Detunat'a sûntemu asteptati. Bucumanii sûnt acolo. Bucimanii! Adeca locuitorii din Bucium-Cerbu, Bucium-Izbita, Bucium-Poeni, Bucium-Sasa, si — Dumnedieu mai scie din câte alte Buciumuri, [illegible] asteptau!

Ast'a apesă cumpen'a hotaririi nóstre. Déca ei ne astepta, si noi trebue sé mergemu, cá sé nu ne astepte insedaru. Cuvêntulu datu trebue tienutu! Numai decâtu hotariramu toti, cá vom merge indata. Nu ne mai pasá nici de ploia.

Inse din Abrudu nu poti esi nemâncatu si nebeutu. [illegible] sé mergemu indata, ospitalitatea damelor de acolo pretenta. Pâna nu vom prândi, nu pu-

La centenarul revistei „Familia"

S-a împlinit un veac de cînd Iosif Vulcan, continuînd tradiția revistei lui G. Barit, „Foaia pentru minte, inimă și literatură", a editat la Budapesta revista „Familia" pe care înțelegea s-o pună „în serviciul școlii naționale". Timp de 42 de ani el a făcut din această revistă o publicație enciclopedică progresistă adresată tuturor românilor. Iar atunci cînd, bătrîn și obosit, a înfășurat stindardul de luptă al „Familiei" se putea socoti achitat de angajamentul pe care și-l luase cu mai bine de patru decenii în urmă.

Cercetătorii condițiilor economice, social-politice și culturale în care au trăit românii de pretutindeni între 1865 și 1907 găsesc în paginile revistei lui Iosif Vulcan o imensă bogăție de material plin de autenticitate și adevăr, mărturie a nobilei pasiuni cu care colaboratorii „Familiei" și-au împărtășit gîndurile și simțirea. Parcurgîndu-i coloanele, nu se poate să nu simți căldura inimilor acelor oameni — cele mai proeminente personalități culturale ale vremii — care au urzit între provinciile românești firele nevăzute, dar indestructibile ale sentimentelor și idealurilor comune întregului nostru popor. Într-adevăr, numeroși scriitori din Moldova, Muntenia și Transilvania au înțeles să publice în „Familia" creațiile lor, iar directorul revistei, însuflețit de o nestinsă iubire pentru folclor, pentru arta și cultura românească, a popularizat cu o asiduitate exemplară pe toți scriitorii valoroși, creația populară din toate provinciile românești.

Cu mult înaintea „Contemporanului" lui C. Dobrogeanu-Gherea, revista „Familia" militează pentru cele mai înaintate idei ale epocii. Ideile revoluționare care stau astăzi la temelia noii orînduiri din patria noastră au fost semnalate cu simpatie de revista lui Iosif Vulcan, dacă nu în baza unei înțelegeri adînci și clare a țelurilor și mijloacelor prin care proletariatul avea să construiască o lume nouă, printr-o intuiție sigură și cu acordul total al omului cinstit, însetat de dreptate pentru cei mulți. Un loc important ocupă în „Familia" și problema emancipării femeii, iar după 1881, condeiele feminine de la „Contemporanul" devin și colaboratoare ale „Familiei".

Meritul publicației lui Iosif Vulcan constă și în efortul conducătorului ei și al colaboratorilor de a lărgi orizontul cunoștințelor cititorilor prin traducerea celor mai valoroase creații din literatura universală și aducîndu-le vești despre viața, moravurile, geografia, istoria și artele celor mai îndepărtate popoare. Pe de altă parte, „Familia" a deschis larg porțile sale începătorilor, atunci cînd lipsa publicațiilor literare ar fi putut împiedica dezvoltarea lor în direcția literaturii. Ea s-a dovedit fericit inspirată și norocoasă. Puține reviste se pot lăuda cu atîtea nume glorioase pentru literatura română ca „Familia", în care au debutat mulți dintre clasicii noștri, de la Eminescu, primind, la 16 ani, botezul lui Iosif Vulcan, pînă la Coșbuc, Octavian Goga și Emil Isac.

Cu prilejul sărbătoririi centenarului „Familiei", în sesiunea științifică ce a avut loc la Oradea, însemnătatea revistei a fost scoasă în evidență de un impresionant număr de comunicări, datorite între alții lui Iosif Pervain, rectorul Institutului pedagogic din Oradea, Livia Grămadă, lector la Universitatea din Cluj, Al. Crișan, conferențiar la Facultatea de filologie din Timișoara, Vasile Netea, cercetător principal la Institutul de istorie al Academiei, Angela Popovici, de la muzeul „Iosif Vulcan". Cu același prilej Facultatea de filologie din Cluj a realizat indicele alfabetic al colaboratorilor „Familiei".

Festivitățile de la Oradea s-au desfășurat sub semnul prețuirii marilor înaintași ai culturii românești. Evocările emoționante ale lui Victor Eftimiu, reprezentantul Academiei Republicii Socialiste România, cuvîntul reprezentanților universităților din țară și ai revistelor literare, ai Institutului de istorie literară și folclor, al poeților și scriitorilor veniți într-un entuziasm unanim la această sărbătoare, au creat o atmosferă de pătrunzătoare emoție.

Noua serie a revistei „Familia", care reapare după 58 de ani de la ultimul număr îngrijit de Iosif Vulcan, se bucură de colaborarea unor personalități de prestigiu, continuînd astfel tradițiile glorioase ale înaintașei sale.

EMILIA ȘT. MILICESCU

O. N. U.

Comitetul consultativ O.N.U. cu privire la folosirea științei și tehnicii în dezvoltarea societății și-a ținut în acest an cea de a treia sesiune la Paris.

Comitetul, format din 18 experți din diferite țări ale lumii, a dezbătut între altele și problema studierii în școală a științelor, subliniind necesitatea de a moderniza conținutul acestora și metodele pedagogice depășite.

S-a arătat cu această ocazie că în condițiile în care documentația științifică se dublează la fiecare 8 ani, ceea ce înseamnă că în timpul unei vieți omenești crește de 500 de ori, este necesar să se dea răspuns la întrebări cum sînt: ce trebuie studiat? prin ce metode? cînd? în vederea căror obiective? De asemenea, se pun probleme în legătură cu echilibrul ce trebuie asigurat în programele de învățămînt pentru a se evita formația pur teoretică sau pur practică a viitorilor specialiști, în legătură cu rolul activității profesorilor, al studiului individual, al demonstrațiilor experimentale, al lucrărilor practice, al diferitelor mijloace audio-vizuale, ca și în legătură cu vîrsta la care se poate introduce o anumită diferențiere a învățămîntului în vederea orientării profesionale a elevilor.

Comitetul consideră că răspunsul la aceste probleme nu poate fi obținut decît în urma eforturilor comune ale oamenilor de știință, ale cercetătorilor, ale specialiștilor în administrația și planificarea învățămîntului, ale psihologilor și pedagogilor, ale profesorilor de științe. Se impune o colaborare cît mai largă între aceștia, care poate fi extinsă pînă la scara mondială. În general, s-a ajuns la concluzia că învățămîntul nu trebuie să se rezume la un „program standard", conceput în vederea unei specializări rigide, înguste, ci este chemat să-i familiarizeze pe elevi în primul rînd cu principiile și teoriile cele mai stabile ale științei, favorizînd astfel adaptarea lor la progresul necontenit al științei și tehnicii. Se consideră indicat ca exercițiile artificiale să fie înlocuite prin cercetarea de către elevi a problemelor reale ale științei, iar profesorii să fie chemați nu numai să predea un ansamblu de date imuabile, ci și să-i conducă pe elevi spre descoperiri personale în universul științific. Se cere să se acorde un loc mai mare muncii independente a elevilor, pentru ca aceștia să măsoare, să experimenteze, să găsească soluții și să dobîndească astfel treptat încredere în posibilitățile lor.

Experții au subliniat că rolul profesorului nu se va diminua de loc. Este posibil ca elevii să învețe mai mult din manuale, din filme, prin învățămîntul programat sau prin muncă independentă în laboratoare, cabinete etc., dar întotdeauna profesorul va fi acela care va organiza și coordona aceste elemente ale instrucției. El va trebui să stimuleze, să ghideze și să ajute elevii în activitatea lui, să contribuie la îmbunătățirea și modernizarea mijloacelor de învățămînt.

U.N.E.S.C.O.

Urmărind să pună la dispoziția profesorilor date cu privire la experiența acumulată pe plan mondial în predarea principalelor discipline școlare, UNESCO a inițiat publicarea unor lucrări didactice consacrate acestor discipline. Astfel, a fost publicată o lucrare despre predarea științelor, reeditată, de mai multe ori. De curînd a apărut lucrarea despre predarea geografiei (Unesco Source Book for Geography Teaching), publicată în limba engleză, urmînd să fie tradusă și în limba franceză.

Elaborată de comisia pentru învățămîntul geografiei din cadrul „Uniunii geografice internaționale" sub direcția prof. Benoît Broullette din Canada, președintele comisiei, lucrarea caută să răspundă necesităților legate de modernizarea programelor și a metodelor de predare, astfel ca acestea să țină pasul cu progresul extraordinar pe care l-au înregistrat cunoștințele noastre privind toate regiunile lumii, în primul rînd cele privind regiunile în curs de dezvoltare. Pe de altă parte, se urmărește folosirea studiului geografiei pentru educarea copiilor în spiritul înțelegerii și al respectului față de alte popoare.

Autorii lucrării consideră că profesorul nu se mai poate rezuma la o simplă prezentare a faptelor, care au devenit prea numeroase și prea schimbătoare. De aceea, învățămîntul trebuie să devină selectiv și dinamic. Se consideră că esențiale pentru geografie ca disciplină școlară sînt probleme ca: raporturile dintre omul care trăiește în societate și mediul natural; cum se poate asigura un nivel de viață din ce în ce mai ridicat unei populații în continuă creștere; ce perspective de îmbunătățire a situației există în viitor, profesorul trebuind să organizeze studiul geografiei în jurul unor astfel de probleme. Se socotește, de asemenea, că geografia ca disciplină școlară trebuie să devină înainte de toate o sinteză a caracteristicilor esențiale ale unei țări, ale unei regiuni sau ale globului pămîntesc și numai după aceea o analiză a repartiției și extensiunii diverselor fenomene și a raporturilor care există între ele.

Pentru ca studiul geografiei să devină concret și viu, se afirmă în lucrare, el trebuie să facă apel într-o măsură cît mai largă la observația directă a mediului local — mai ales atunci cînd e vorba de copii de vîrstă școlară mică — să-i învețe pe elevi să interpreteze fotografiile sau filmele, hărțile și datele statistice. Lucrarea își propune să arate profesorilor cum, cu ajutorul unor mijloace didactice simple (termometru, barometru, pluviometru, busolă, hărți, atlas, colecții de minerale și plante) se pot folosi metode active, pentru ca elevii să nu se mulțumească numai cu învățarea unor fapte, ci să fie îndemnați a le „descoperi" și a le cerceta ei înșiși.

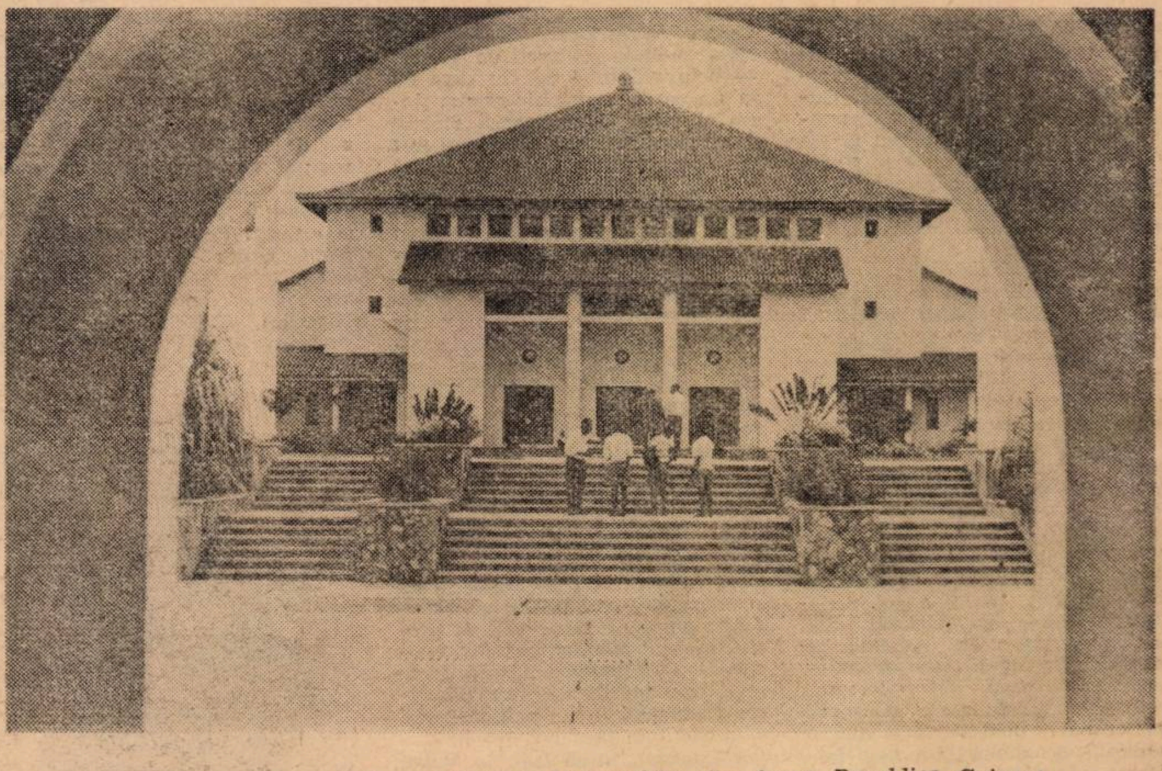

Intrarea într-unul din amfiteatrele Universității din Accra, Republica Guineea

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București.

40132

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

GAZETA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ŞI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂŢĂMÎNT ŞI CULTURĂ

Anul XVII nr. 820 | vineri 15 octombrie 1965 | 8 pagini 25 bani

La lecţia de educaţie fizică

Educaţie fizică şi sport

MIRON OLTEANU
vicepreşedinte al Consiliului general al U.C.F.S.

Educaţia fizică şi sportul au, în şcoală, o importanţă deosebită, întrucît contribuie în mod nemijlocit la întărirea sănătăţii elevilor, la dezvoltarea şi pregătirea lor multilaterală, le formează un sistem de deprinderi motrice şi de calităţi morale şi promovează, din rîndurile lor, elemente talentate pentru sportul de performanţă. În acest fel educaţia fizică şi activitatea sportivă din şcoli nu constituie un scop în sine, ci au un rol însemnat în fortificarea organismului elevilor, în îmbinarea raţională a efortului fizic cu cel intelectual, ajutînd la mai buna asimilare de către elevi a cunoştinţelor predate în şcoală, la formarea unor oameni multilateral pregătiţi.

Pentru îmbunătăţirea educaţiei fizice şi a sportului în şcoală, Ministerul Învăţămîntului, împreună cu Uniunea de cultură fizică şi sport, au elaborat recent instrucţiuni comune care cuprind un ansamblu de măsuri ce urmează a fi aplicate în şcoli. Instrucţiunile prevăd, printre altele, sporirea numărului orelor de activităţi sportive, obligativitatea fiecărei şcoli de a participa la concursuri de atletism, probe şi norme de control la nivelul tuturor şcolilor etc. De asemenea, sînt prevăzute măsuri pentru întărirea bazei materiale necesare.

Pentru găsirea celor mai eficiente căi de aplicare a acestor instrucţiuni, în toate regiunile s-au organizat consfătuiri la care profesorii de educaţie fizică, directorii de şcoli, reprezentanţi ai secţiilor de învăţămînt şi ai organelor U.C.F.S. au analizat diferitele aspecte ale educaţiei fizice şi sportului în şcoală şi au stabilit măsuri în vederea îmbunătăţirii muncii în acest domeniu.

Ca o concluzie generală, pozitivă, desprinsă din consfătuiri trebuie subliniat faptul că activitatea de educaţie fizică şi sport din şcoli a înregistrat în ultimul timp o serie de succese, oglindite în îmbunătăţirea predării educaţiei fizice, în ridicarea nivelului de calificare al profesorilor de specialitate, în înzestrarea şcolilor cu baze sportive, cu materiale etc. La Liceul „I. L. Caragiale" din Ploieşti (director Aspasia Vasiliu), la Liceul nr. 7 din Capitală (director Ion Mierlea), la Liceul din Brăneşti, regiunea Bucureşti (director Vasile Ionescu) şi în multe alte locuri se manifestă o preocupare sporită pentru buna desfăşurare a educaţiei fizice şi a activităţii sportive a elevilor.

Cu prilejul consfătuirilor au fost scoase la iveală însă şi o serie de deficienţe care frînează buna desfăşurare a activităţii de educaţie fizică şi sport în şcoli, ridicarea ei la nivelul cerinţelor etapei actuale. S-a arătat, astfel, că unele conduceri de şcoli şi organe U.C.F.S. nu înţeleg importanţa şi rolul educaţiei fizice în

(Continuare în pag. a 7-a)

70 de ani de apariţie a „Gazetei matematice"

Prof. univ. C. IONESCU-BUJOR

Numărul revistelor periodice din lume a căror viaţă însumează 70 de ani sau mai mult este relativ mic. De aceea, pentru cultura românească este demn de subliniat faptul că „Gazeta matematică" a împlinit 70 de ani de apariţie continuă. Această subliniere trebuie să fie făcută cu atît mai mult cu cît nu este vorba de o publicaţie de largă circulaţie, ci de un periodic specializat în dezvoltarea pregătirii matematice a tineretului din şcoli, deci de o revistă cu o arie de acţiune oarecum limitată.

Primul număr al „Gazetei matematice" a apărut la 15 septembrie 1895, iar de atunci — lunar — revista a fost prezentată în mod regulat pe mesele de lucru ale elevilor.

Timp de mai mult de jumătate de secol, revista a fost publicată şi susţinută materialiceşte, cu entuziasm, de un colectiv format din profesori de matematici şi din ingineri, îndrumat de profesorul inginer Ion Ionescu de la Politehnica din Bucureşti şi de profesorul Gheorghe Ţiţeica de la Universitatea din Bucureşti. Aceşti doi mari dascăli din învăţămîntul superior au sprijinit „Gazeta matematică" pînă la ultima clipă a vieţii lor.

Obiectivele iniţiale ale „Gazetei matematice" au fost: stimularea interesului elevilor din licee pentru o temeinică pregătire la matematici, perfecţionarea deprinderilor de a rezolva probleme, lărgirea orizontului de cunoştinţe matematice al acestor elevi.

„Gazeta matematică" a urmărit să fie un auxiliar al şcolii, vizînd mai ales perfecţionarea studiilor de matematici ale tineretului şcolar care se îndrepta spre facultăţile de ştiinţe sau spre Şcoala Naţională de Poduri şi Şosele (transformată mai tîrziu în Politehnică). Totuşi, lipsa oricărui sprijin oficial, alături de alte racile ale şcolii burgheze, au limitat în trecut eficienţa acţiunii „Gazetei matematice" în şcoli.

În anii construcţiei socialismului, învăţămîntul de toate gradele din patria noastră a cunoscut o continuă dezvoltare şi îmbunătăţire. În acest timp, studiul ştiinţelor naturii a primit conţinutul şi amploarea corespunzătoare importanţei lor în viaţa contemporană şi exigenţelor mereu crescînde ale economiei şi culturii socialiste. Ca urmare pregătirea cît mai bună a elevilor la matematică şi la fizică a devenit o sarcină importantă a şcolii şi un element de mobilizare pentru profesorii de specialitate.

Din anul 1949, o dată cu constituirea Societăţii de ştiinţe matematice şi fizice, publicarea revistei a trecut în preocuparea Societăţii.

O mare atenţie începea să se acorde problemelor de metodică în predarea matematicii şi a fizicii, informării cadrelor didactice asupra temelor moderne de specialitate, precum şi lărgirii cîmpului de cunoştinţe ale elevilor în domenii moderne ale ştiinţei, legăturii tot mai strînse cu practica în producţie. Continuînd şi dezvoltînd obiectivele iniţiale, conţinutul revistei se adaptează la noile probleme puse şcolii şi cuprinde în tematică şi probleme de fizică. Ca urmare, revista ia numele „Gazeta matematică şi fizică" şi apare — din 1949 — în două serii: seria A destinată profesorilor de matematici şi de fizică din învăţămîntul de cultură generală şi studenţilor, seria B destinată elevilor.

Politica înţeleaptă a partidului de dezvoltare continuă şi prioritară a industriei României şi programul revoluţiei culturale s-au reflectat corespunzător şi în componentele învăţămîntului de cultură generală, în creşterea sa cantitativă şi calitativă. Sarcinile acestui învăţămînt au sporit, s-au diversificat. O dată cu ele au crescut obligaţiile pe care trebuiau să şi le asume Societatea de ştiinţe matematice şi fizice şi publicaţiile ei, ceea ce a determinat şi unele extinderi organizatorice: Societatea s-a scindat — în Societatea de ştiinţe matematice şi Societatea de ştiinţe fizice şi chimice. S-au scindat şi revistele: de la 1 ianuarie 1964, paralel cu „Gazeta matematică" seria A şi seria B, apare „Revista de fizică şi chimie", seria A şi seria B.

Avîndu-şi izvorul în vechea „foaie lunară de matematici" care intra acum 70 de ani în circuitul învăţămîntului mediu, cele patru reviste acţionează mai specializat şi pe un front mai larg (care cuprinde chimia pe lîngă matematică şi fizică), în sprijinul ridicării nivelului de pregătire a elevilor în domeniul ştiinţelor naturii. Activitatea lor este susţinută şi subvenţionată de stat. Ele îşi împletesc eforturile cu acelea ale şcolii în scopul înfăptuirii indicaţiilor partidului privitoare la ridicarea continuă a

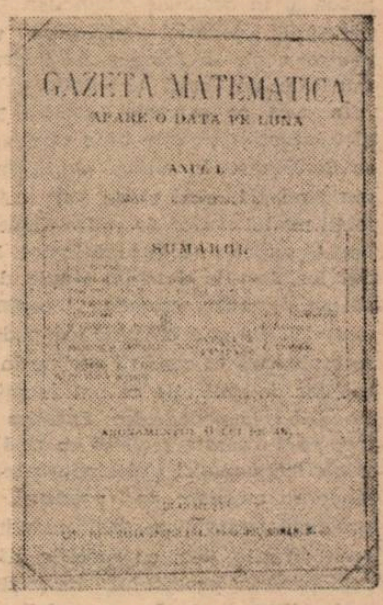
GAZETA MATEMATICA
APARE O DATA PE LUNA
ANUL I
SUMARUL

Primul număr al „Gazetei matematice"

(Continuare în pag. a 7-a)

PE DIRECȚIILE INDICATE DE CONGRESUL PARTIDULUI

LICEELE PEDAGOGICE

Pe o nouă treaptă calitativă

Înființarea liceelor de specialitate — între care și liceele pedagogice — corespunde pe deplin etapei actuale de dezvoltare a economiei și culturii noastre, demonstrînd politica profund științifică a Partidului Comunist Român în domeniul pregătirii cadrelor.

Potrivit directivelor trasate de cel de-al IX-lea Congres al partidului, formarea viitoarelor cadre medii prin liceele de specialitate presupune, pe lîngă o temeinică pregătire profesională a acestora, și înarmarea lor cu solide cunoștințe de cultură generală. Orientîndu-ne după aceste considerente, aplicate la pregătirea viitorilor învățători, sîntem de părere că durata studiilor în liceele pedagogice ar trebui să fie de 5 ani, repartizîndu-se pentru obiectele de cultură generală un număr mai mare de ore în primii trei ani, în timp ce în ultimii doi ani majoritatea orelor ar urma să fie rezervate obiectelor de specialitate. Considerăm că o astfel de repartiție a orelor va favoriza buna pregătire a absolvenților, întrucît le va asigura în primii ani de studiu o pregătire prealabilă fără de care nu pot fi asimilate și aprofundate cunoștințele de specialitate în domeniul psihologiei, pedagogiei și metodicii. Socotim în același timp că din programele disciplinelor de cultură generală pot fi înlăturate unele amănunte mai puțin semnificative.

Activitatea didactică multiplă pe care învățătorii o desfășoară cu elevii claselor I—IV, ca și activitatea social-culturală pe care ei sînt chemați s-o ducă la sate, presupune ca în planul de învățămînt și în programele liceelor pedagogice să se prevadă predarea lucrărilor practice eșalonată în cei 5 ani, în așa fel încît în anii IV și V numărul de ore să fie mai restrîns în comparație cu cel din primii trei ani. Ar fi indicat în același timp ca viitorilor învățători să li se formeze priceperi și deprinderi de efectuare a unor lucrări de electricitate și radiofonie, întrucît electrificarea și radioficarea se răspîndesc azi pînă în cele mai îndepărtate localități ale patriei noastre și astfel mijloacele moderne audio-vizuale pot fi utilizate în toate școlile.

Cuceririle științei și tehnicii contemporane creează necesitatea ca fiecare învățător să studieze în permanență lucrări de specialitate, de cultură generală și științifice. Pornind de la aceste considerente, sîntem de părere că elevii liceului pedagogic trebuie să studieze cel puțin o limbă modernă de largă circulație (la alegere), din care să fie examinați cînd obțin diploma de învățător.

Ni se pare indicat — ținînd seama de faptul că învățătorii trebuie să desfășoare și o activitate culturală în rîndurile țărănimii muncitoare — ca viitorii elevi ai liceelor pedagogice să studieze, de-a lungul a 5 ani, desenul și muzica. Ar fi bine, credem, să se introducă în aceste școli și studiul desenului artistic și decorativ, reducîndu-se numărul de ore pentru studiul desenului tehnic, care se predă și în orele de geometrie. Credem necesară, totodată, instruirea elevilor pentru a ști să folosească instrumente muzicale de largă circulație.

În ceea ce privește practica pedagogică, socotim că este bine ca aceasta să se desfășoare în cîteva etape, începînd din anul III, cînd elevii pot asista la lecții model ținute de cadre didactice cu bogată experiență în învățămînt. La rîndul lor, lecțiile deschise ținute de elevi se pot organiza, credem, începînd din anul IV. Se știe că practica pedagogică se realizează în condiții optime în cadrul școlilor de aplicație ce pot funcționa pe lîngă liceele pedagogice. Socotim indicat însă ca în aceste școli să se țină numai unele lecții model (folosindu-se cele mai moderne mijloace de predare), restul practicii pedagogice desfășurîndu-se în școli diferite, deci cu specific diferit în desfășurarea procesului instructiv-educativ. Ultima etapă a practicii pedagogice se poate realiza printr-o predare continuă, de 15—20 de zile, care să fie repartizată proporțional în toate trimestrele anului V. Poate că ar fi nimerit ca această ultimă etapă a practicii să se efectueze în mediul sătesc, în scopul acomodării viitorilor învățători cu munca în școlile sătești.

S-ar putea lua în considerare eventual și posibilitatea de a se organiza cursuri fără frecvență pe lîngă o serie de licee pedagogice. În acest mod, o serie de cadre cu experiență — dar fără studii complete — care predau în prezent la clasele I—IV s-ar putea califica, îmbunătățindu-și astfel munca.

Un larg schimb de opinii cu privire la durata, la profilul și conținutul liceelor pedagogice va determina o cît mai judicioasă organizare a acestora, o cît mai bună desfășurare a activității în cadrul lor, contribuind astfel la traducerea în viață a sarcinilor trasate pe această linie de Congresul al IX-lea al partidului.

Prof. ILIE ALEXE
Prof. PAUL V. GRIGORIU

Un învățător cult, multilateral pregătit

Sarcinile puse în fața școlii de către Congresul al IX-lea al P.C.R. ridică cerințe noi în pregătirea cadrelor didactice. De aceea, considerăm că viitoarele licee pedagogice nu trebuie să însemne reeditarea, sub o denumire schimbată, a conținutului și formelor de organizare, a actualelor școli pedagogice. Liceele pedagogice trebuie să reprezinte, în rețeaua școlilor ce pregătesc cadre medii, organisme vii, corespunzătoare cerințelor noi ale învățămîntului.

Socotim necesar, în primul rînd, ca aceste licee să dea elevilor lor o cultură generală completă, cu nimic sub nivelul liceelor de cultură generală. Fără a avea la bază o asemenea pregătire, viitoarele cadre didactice nu vor putea face față cerințelor profesiunii lor în noile condiții ale dezvoltării societății noastre.

Ținînd seama că liceele pedagogice au menirea să pregătească cadre didactice de nivel mediu pentru primele clase ale școlii generale, în planul de învățămînt și în programele acestor licee studiul disciplinelor pedagogice trebuie să se bucure de toată atenția. Numai pe baza unei temeinice pregătiri în această direcție elevii își vor putea însuși ulterior, în condițiile practicii școlare, măiestria pedagogică atît de necesară învățătorului. De asemenea, viitoarele cadre didactice nu vor putea face față sarcinilor de a lega teoria cu practica construcției socialiste dacă în școli, ca elevi ai liceului pedagogic, n-au trăit efectiv această legătură. Rezultă deci că în liceele pedagogice cunoștințele teoretice trebuie să fie îmbinate strîns cu activitățile practice din domeniul industrial și agricol.

Este necesar, credem, să se țină seama și de unele realități noi apărute în experiența școlii noastre. Este vorba de experimentul predării pe obiecte, de către mai multe cadre didactice, la clasele I-IV — experiment care, în urma cercetărilor efectuate în ultimii 5 ani în țara noastră, s-a dovedit a fi o formă superioară de învățămînt, suscitînd și interesul oamenilor școlii din alte țări. El a devenit în prezent un bun cîștigat în experiența înaintată a științei pedagogice și a practicii școlare din țara noastră, răspunzînd totodată unui vechi deziderat al înaintașilor progresiști ai școlii românești din trecut. Pornind de la aceste considerații, ne gîndim că o trifurcare a învățămîntului în ultimii ani ai liceelor pedagogice — în secțiile umanistă, realistă și artistică-sportivă — și-ar găsi justificare și din acest punct de vedere. Viitorul învățător ar căpăta astfel o pregătire corespunzătoare, în lumina perspectivelor noi de dezvoltare a sistemului de învățămînt din țara noastră. Începutul acesta de specializare ar constitui o bază solidă pentru desăvîrșirea specializării în institutele de învățămînt superior, corespunzătoare atît intereselor și aptitudinilor viitorilor învățători, cît și necesităților dezvoltării învățămîntului.

În lumina documentelor celui de al IX-lea Congres al P.C.R., care ne indică să folosim tradițiile progresiste ale școlii românești, socotim potrivit ca în organizarea liceelor pedagogice să se valorifice și ceea ce a fost pozitiv în activitatea școlilor normale. Ne gîndim, în acest sens, la organizarea unor internate în care elevii să trăiască atmosfera necesară dezvoltării dragostei și atașamentului față de profesiunea didactică, realizare pe care unele școli normale din trecut au obținut-o în mod evident. De asemenea, ne gîndim la rolul internatelor școlare în formarea deprinderilor de autoconducere și autoservire, precum și în dezvoltarea spiritului de conviețuire tovărășească.

Considerăm că tradiția înaintată a trecutului poate fi folosită și în recrutarea celor care vor studia în liceele pedagogice. Învățătorul de la sat își făcea un punct de onoare din a merge de mînă cu cel mai bun absolvent al școlii sale la examenul de admitere în școala normală, pentru a asigura astfel continuarea muncii lui entuziaste. Socotim că elevii liceelor pedagogice trebuie recrutați dintre cei mai buni absolvenți ai școlii generale de la sate în special, aceasta constituind o sarcină de onoare pentru diriginți și profesori. Se va realiza, pe această cale, o primă și importantă condiție a încadrării școlilor sătești cu elemente legate de viața satului.

O însemnătate deosebită în organizarea viitoarelor licee pedagogice o constituie practica pedagogică a elevilor din ultimele clase, care în actualele școli pedagogice nu și-a găsit cea mai bună formă de rezolvare. Este indicat, credem, să se folosească experiența fostelor școli de aplicație, organizate în cadrul școlilor normale cu aceeași conducere administrativă și sub îndrumarea directă didactico-metodică a profesorului de pedagogie, încadrate cu învățători de elită, verificați nu numai prin diplomă, ci mai ales prin activitatea lor deosebită la catedră într-un număr îndelungat de ani și recrutați pe bază de concurs.

O grijă cu totul deosebită impune încadrarea liceelor pedagogice. Ar fi bine, poate, să se aplice aici sistemul de încadrare folosit în învățămîntul seral — atît în ceea ce privește recrutarea cadrelor didactice, cît și cointeresarea lor materială. Numai printr-o bună încadrare liceele pedagogice vor putea deveni centre de experiență înaintată a muncii didactice, iar absolvenții lor vor primi o pregătire corespunzătoare, vor putea fi înarmați cu cele mai noi metode și procedee de muncă pentru activitatea pe care vor fi chemați s-o desfășoare. În același timp, fiind bine încadrate, liceele pedagogice vor putea să servească, pentru cadrele didactice din regiunea respectivă, drept centre de documentare și îndrumare în problemele noi ale învățămîntului.

Nici rețeaua acestor școli nu trebuie stabilită la întîmplare. Criteriul de bază trebuie să-l constituie, credem, nevoile de cadre existente în fiecare regiune și creșterea acestor nevoi în perspectivă. Planul de școlarizare trebuie deci alcătuit în funcție de aceste realități, stabilitatea viitoarelor cadre didactice fiind asigurată prin recrutarea elevilor, pe cît posibil, din regiunea respectivă, prin grija directorilor de școli și a secțiilor de învățămînt raionale și regionale.

Dacă primele patru clase nu mai constituie azi o unitate finită, ci numai începutul în însușirea culturii generale a omului societății noastre, nici pregătirea cadrelor didactice în liceele pedagogice nu mai poate fi considerată completă — ci tot ca o treaptă în pregătirea acestor cadre. Prin urmare, ele vor constitui principala bază de pornire în pregătirea celor care se dedică muncii la catedră și cărora le revine un rol de seamă și în răspîndirea culturii la sate.

Organizate cu grijă deosebită, liceele pedagogice vor aduce, de bună seamă, a contribuție de cea mai mare însemnătate la pregătirea cadrelor necesare învățămîntului nostru în plină dezvoltare.

ION MODORAN
secretar științific
și **SANDU MIHAI**,
cercetător științific la Institutul de științe pedagogice

VĂ INFORMĂM

Relevăm în continuare cîteva dintre cursurile organizate în cadrul Universității populare din București, care, prin tematica și conținutul lor, prezintă interes pentru cadrele didactice din școlile generale și licee.

Un interes special prezintă cursul **„Istoria poporului român"**, condus de prof. univ. Gheorghe Ștefan, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România. Acest curs, tratat în lumina bogatelor documente și a datelor științifice acumulate pînă în prezent de istoricii noștri, va scoate în evidență problemele esențiale privitoare la formarea poporului român, la legăturile multilaterale, permanente între românii din Muntenia, Moldova și Transilvania, subliniind lupta poporului pentru libertate, pentru independență națională și socială.

Expunerile vor fi făcute de cele mai reprezentative personalități ale științei noastre istorice.

Conceput ca prezentare sistematică a unei problematici de o deosebită actualitate pentru munca educatorilor, cursul **„Tineretul și viața contemporană"**, inclus de asemenea în acest an în tematica Universității populare din București, urmărește să prezinte în mod științific și într-o formă interesantă locul și rolul tînărului în societatea noastră, probleme de ordin psihologic și cultural pe care le impune dezvoltarea personalității tînărului.

Cursul, condus de prof. univ. dr. Stanciu Stoian, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, se va desfășura cu concursul unor specialiști din diverse domenii ale științei, artei, literaturii.

Lecțiile vor avea loc săptămînal în fiecare vineri, începînd de la 29 X. a.c., în sala teatrului „I. Creangă".

●

Tradiționala expoziție de lucrări ale elevilor Liceului de arte plastice din București s-a deschis recent în pavilioanele A și B din parcul Herăstrău.

Lucrările expuse — peisaje, portrete studii — sînt rodul activității de documentare desfășurate de elevi timp de două săptămîni în Munții Apuseni — la Abrud, la Brad, la Cîmpeni. Dintre cele 2 000 de lucrări executate cu acest prilej au fost selecționate doar circa 150. Acestea vădesc talentul și spontaneitatea, gama coloristică variată cu care elevi ca Georgeta Niță, Emil Anghel sau Gabriela Butnaru (clasa a IX-a), Octavian Micuț și Mihaela Cvasnevski (clasa a X-a), Constantin Kesler și Liana Bologa (clasa a XI-a), ca și mulți alții au reușit să redea frumusețea peisajului specific al Apusenilor, portretele unor muncitori din întreprinderile forestiere, ale unor țărani și păstori, forfota specifică a tîrgurilor locale.

●

Pentru informarea largă a cititorilor și a celor care lucrează în diferite biblioteci, Biblioteca centrală de stat a Republicii Socialiste România întocmește prin publicația bilunară „Bibliografia Republicii Socialiste România" bibliografia națională curentă. Seria I a acestei publicații se referă la cărți, albume și note muzicale iar seria II-a cuprinde articole din publicații periodice și seriale. Cadrele didactice, cercetătorii din domeniul învățămîntului, lucrătorii bibliotecilor școlare găsesc în această publicație o sursă bogată și multilaterală de informații asupra lucrărilor apărute în cele mai importante domenii de cercetare științifică și tehnică, beletristică, artă etc.

Abonamentele pentru bibliotecile personale și școlare la publicația „Bibliografia Republicii Socialiste România" se efectuează în aceleași condiții ca pentru toate celelalte publicații.

OAMENI DIN PRODUCȚIE PE BĂNCILE ȘCOLILOR

Congresul al IX-lea al partidului nostru, trasînd învățămîntului sarcina de a ridica nivelul procesului instructiv-educativ, a subliniat și necesitatea îmbunătățirii condițiilor de studiu ale oamenilor muncii. Setea lor de învățătură va fi mai bine satisfăcută prin extinderea învățămîntului seral și fără frecvență de cultură generală și superior. O hotărîre a Consiliului de miniștri apărută nu de mult, ca urmare a directivelor stabilite de Congres, aduce noi măsuri menite să asigure accesul larg la carte al oamenilor muncii dornici să se instruiască. Precum se știe, ea prevede desființarea limitei de vîrstă, renunțarea la recomandări și la condițiile privind vechimea în muncă, specialitate și calificarea în producție. Aceste măsuri, adăugîndu-se la cele stabilite anterior cu privire la încadrarea cursurilor serale cu cei mai pregătiți profesori, creează condiții deosebit de bune de studiu oamenilor muncii.

În intenția de a sprijini activitatea în școlile serale, am solicitat părerea unor cadre didactice care lucrează efectiv în aceste școli sau cunosc activitatea acestora.

Cu cine învață elevii

„Consider îmbunătățirea activității în școlile serale de cultură generală — ne-a spus prof. **Dumitru Dijmărescu**, șef adjunct al secției de învățămînt a regiunii Banat — o sarcină de căpetenie a colectivelor pedagogice și a directorilor de școli. Atenția pe care, cu deplin temei, a acordat-o Congresul acestui domeniu al învățămîntului ne obligă să analizăm cu simț de răspundere realizările, să căutăm originea lipsurilor și să găsim soluții de înlăturare a defecțiunilor, pentru ca activitatea în școlile serale să se desfășoare intens, într-un ritm viu, cu rezultate maxime.

O primă condiție a succesului în munca la cursurile serale o constituie, desigur, calitatea activității cadrelor didactice, modul cum își fac ele datoria zi de zi, oră de oră".

Nu am întîlnit cadre didactice care să nu aprecieze ca foarte bună prevederea ca în școlile serale să lucreze oamenii cei mai competenți, cu un stagiu cît mai îndelungat la catedră. Elevii de la seral nu au prea mult timp liber pentru studiul individual. Ponderea principală a muncii lor o are lecția, activitatea în clasă. Cine ar putea asigura cel mai mare randament posibil orelor de curs? Tînărul de abia ieșit din facultate? Profesorii care, deși au vechime, nu au ajuns la un nivel superior de muncă? Nicidecum. Numai cei mai pricepuți în arta predării, pentru care nu mai există secrete ale muncii de instruire ar putea duce la bun sfîrșit o sarcină ca aceasta.

În general, problema încadrării școlilor serale a fost privită cu atenție, din convingerea că orice repartizare nepotrivită înseamnă rebuturi nerecuperabile în munca de pregătire a elevilor.

„Și totuși — ne-a spus profesorul **Emil Giurgiu**, directorul Liceului nr. 1 din Sighișoara — constatăm uneori, cu surprindere, încălcarea acestor principii cu care sîntem toți de acord. Anul trecut, școala noastră a primit la catedra de matematici de la seral un tînăr absolvent. Anul acesta ne-a fost repartizat la fizică, pe locul rămas vacant prin ieșirea la pensie a unei colege, tot un tînăr. Este poate o greșeală din partea celor ce au făcut repartiția. Poate că nu și-au dat seama că este vorba de seral. Dar faptul rămîne același. Pentru ca sursa aceasta de erori să nu existe, **este bine că în buletinul în care se publică locurile vacante să se menționeze neapărat dacă posturile sînt pentru cursurile de zi sau serale**".

Nu se contestă aici buna pregătire în specialitate a tinerilor absolvenți. Dar e vorba de practică la catedră, de o competență pedagogică și didactică pe care ei nu o pot avea decît după ani de activitate la clasă. Cineva ne relata că o tînără profesoară repartizată la seral a avut asemenea emoții gîndindu-se la infima ei experiență pedagogică și la complicatele probleme care îi stăteau în față, încît nu a putut ține lecția și a fost nevoită să se explice în fața elevilor, să-și ceară scuze pentru cele întîmplate. De ce să punem pe profesor — și pe elevi — în astfel de situații?"

„Elevii — ne-a spus prof. **Virgil Rață**, de la liceul „Mihail Sadoveanu" din București — compară pe profesori între ei și foarte ușor își dau seama care din ei nu are metodă, care este mai slab pregătit. Mi s-a întîmplat, de exemplu, să aud spunîndu-se: Profesorul X face niște scheme foarte bune pe tablă, e destul să le consultăm ca să ne reamintim tot conținutul lecției, dar profesorul Y nu face scheme și asta ne împiedică în muncă, iar profesorul Z nu sistematizează bine lecția și de aceea nici nu-i putem urmări bine firul, logica".

Așa încît pledoaria pentru cei mai buni profesori la seral este de prisos. Toată lumea e de acord că aici nu pot lucra decît cei mai buni profesori. Rămîne numai ca pretutindeni organele de învățămînt să asigure respectarea acestei cerințe".

Minima rezistență

Cadrelor didactice care lucrează în școlile serale le-au fost asigurate condiții bune de lucru. Le stau la îndemînă laboratoare, biblioteci, materiale didactice, programe și manuale.

„Și totuși — constată prof. **Sofia Pușcașu**, șefa secției de învățămînt a Capitalei — aceste condiții nu sînt folosite întotdeauna. **Sînt profesori care nu lucrează în laborator, nu-și ilustrează lecțiile cu materialul didactic necesar, predau mereu în abstract".**

Un asemenea fel de a munci, mai ales în condițiile învățămîntului seral, nu poate fi admis. Aici trebuie să facem totul pentru ca elevii să rețină încă din clasă cît mai mult, dacă nu chiar întregul volum de cunoștințe. Ilustrarea lecțiilor cu material didactic — luat nu la întîmplare, ci ales după criteriul „cel mai potrivit" — demonstrarea atentă a legilor și fenomenelor predate, crearea posibilităților ca elevii „să vadă", să se convingă cu propriii ochi, în laborator, de cele învățate la fizică, chimie, biologie etc. vor înlesni înțelegerea și însușirea cunoștințelor. Acolo unde școlile nu pun la dispoziția profesorilor de specialitate toate materialele de care au nevoie, aceștia să nu se situeze pe poziția minimei rezistențe. Să explice, să insiste prin directorul care răspunde de seral, pînă la îndreptarea situației.

„Cerem cadrelor didactice de la seral — ne-a spus tovarășa S. Pușcașu — o deosebită grijă pentru modul în care își pregătesc lecțiile, multă exigență față de ele însele. Specificul acestor cursuri îi obligă pe profesori să nu intre la clasă pînă nu au gîndit lecția în toată desfășurarea ei, pînă nu au conceput-o în modul în care cred că va avea cel mai mare efect". Pe bună dreptate. Ar fi o mare greșeală, am spune un act de indisciplină profesională, să intrăm în clasă fără să ne fi pregătit lecția. Această neglijență înseamnă, la oră, timp pierdut cu probleme și demonstrații care ne duc pe căi ocolite la adevăr, sau care trebuie însoțite de altele, pentru că primele nu au fost suficient de concludente. Înseamnă scheme incomplete sau complicate, neclare, acordarea de spațiu mai mare, în economia lecției, unor probleme mai puțin importante decît altele, cărora le-am dedicat mai puțină preocupare ș.a.m.d.

Mult discutatele ore de dirigenție

Colectivele claselor de la seral sînt formate, în general, din elevi mai maturi decît cei de la zi. Cei mai mulți au o experiență de viață destul de bogată, sînt oameni cu răspunderi în societate, unii fiind ei înșiși părinți și, deci, educatori.

Ce să discuți cu acești oameni în ora de dirigenție? Despre creșterea copiilor? Se vor plictisi cei care nu au copii. Despre calitățile morale ale tinerilor? Se vor plictisi cei mai în vîrstă.

„Noi — ne-a spus prof. Virgil Rață — ne-am propus să dezbatem cu elevii probleme care îi interesează pe toți, în care fiecare din ei poate fi antrenat să-și spună părerea. De exemplu, dacă a fost vorba de o clasă indisciplinată, cu absențe multe, am pus în discuție acest lucru. Dacă au fost cazuri de comportare necivilizată, am vorbit despre conduită în școală și în societate ș.a.m.d. Pentru crearea unei opinii colective sănătoase, pentru a forma în jurul dirigintelui acel nucleu de elevi care să se dezvolte pînă cuprinde toată clasa — am folosit pe cei mai înaintați dintre membrii colectivului — comuniști, uteciști, oameni cu muncă de răspundere pe linie obștească etc. Cam așa ne-am orientat noi: în funcție de clasă, de nevoi".

Alte cadre didactice însă se ocupă în orele de dirigenție de rezolvarea problemelor administrative — motivarea absențelor, organizarea mai bună a clasei etc. Nu deschid discuții pe nici un fel de temă.

Considerăm că orele de dirigenție de la seral nu trebuie denaturate în acest mod. Este nevoie ca din cînd în cînd cineva din școală — dirigintele — să discute cu elevii, din punctul de vedere al școlii, deci al unor oameni pricepuți în problemele de educație, aspecte variate de viață. Sfatul școlii nu-l va socoti nimeni de prisos.

Unii directori ne-au atras atenția asupra celor ce sînt investiți să discute cu elevii de la seral probleme de viață, de etică — diriginții. Îi va sta oare bine unui tînăr de 24 de ani să-l sfătuiască în aceste domenii pe elevul său de 40—45 de ani? **Așadar, atenție la selectarea diriginților pentru clasele de la seral.** Această muncă să fie încredințată unor oameni cu o asemenea pregătire și experiență, încît cuvîntul lor să aibă tărie în rîndul elevilor.

Care să fie profilul orelor de dirigenție la seral? Cum să se desfășoare ele? Ce metode să se întrebuințeze pentru sporirea eficienței lor? În ce să constea participarea elevilor (putem să le cerem alcătuirea de referate — cum se obișnuiește pe alocuri — dat fiind timpul liber foarte scurt de care dispun)? Iată probleme la care cadrele didactice singure nu pot da întotdeauna răspunsurile cele mai bune. De aceea, este bine ca **Ministerul Învățămîntului să le dea îndrumări precise cu privire la această activitate**, făcînd să dispară orientarea „după ureche" care, din păcate, există în multe locuri.

Muncă educativă, dar în ce fel?

„Cred — ne-a spus tov. **Petru Pop**, șeful secției de învățămînt a regiunii Mureș-Autonomă Maghiară — că problema muncii cu elevii de la seral trebuie privită în toată complexitatea ei. Căci în adevăr complexă este, dacă ne gîndim că aici avem de-a face cu colective de o mare diversitate: oameni nu numai de diferite vîrste, dar și de diferite profesii, cu preocupări variate, deosebiți chiar și ca nivel de pregătire intelectuală și experiență de viață, adesea oameni deja formați care, ca să spun așa, trăiesc pe picioarele proprii. Cum să procedăm cu ei — nu numai la orele de dirigenție, dar în toată activitatea noastră?". Mai mulți profesori își pun această întrebare.

Și elevii de la seral, maturi cum sînt, mai greșesc. Poți să folosești cu ei metodele proprii muncii de educare a școlarilor de la zi? Am văzut profesori admonestîndu-și elevii uneori mai bătrîni decît ei, întocmai ca pe copiii din clasele I—IV.

Cum este bine să procedăm cu elevii din această categorie? Cum să-i tratăm? Ce și cum să discutăm cu ei în variatele prilejuri? „Sînt de părere — ne-a spus prof. **Andrei Poroliseanu**, directorul Liceului „M. Eminescu" din Satu Mare—că aici nu trebuie lăsat totul pe seama „bunului simț" pedagogic al fiecăruia. **Această clarificare trebuie să vină din partea Institutului de științe pedagogice. Studierea muncii din acest compartiment al activității școlare ar trebui să fie o preocupare stăruitoare a cercetătorilor lui".**

„Rezultatele muncii lor, concluziile orientative pentru activitatea din acest larg domeniu al învățămîntului — este de părere tov. Virgil Rață — **să fie popularizate prin „Revista de pedagogie" și prin alte publicații, printr-o serie de lucrări tipărite care să ajungă la îndemîna noastră, a tuturor celor ce lucrăm în școala serală".**

Abdicarea de la exigență are vreun temei?

„Nimic nu ne îndreptățește să trecem cu vederea abaterile de la disciplină ale elevilor de la seral, absențele și întîrzierile de la cursuri, lipsa de perseverență în însușirea materialului — este de părere tov. D. Dijmărescu. Este drept, elevii aceștia lucrează în condiții mai grele decît cei de la zi, mai obositoare. De aceea sîntem tentați să trecem cu vederea unele deficiențe din munca lor. Dar orice indulgență a noastră le face un prost serviciu". În adevăr, o serie de elevi de la seral lipsesc de la ore. Uneori din „motive întemeiate": sarcini speciale în producție — după cum spun ei. **Nici unele nu pot fi însă admise, pentru că normele în vigoare și indicațiile în privința asigurării unei bune frecvențe la cursuri trebuie respectate.** „Profesorii, diriginții — a spus tov. S. Pușcașu — ar trebui să ceară cu insistență **sprijinul organizațiilor de bază din întreprinderi, al comitetelor de instituție, al conducerilor întreprinderilor,** care sînt în măsură să ajute la înlăturarea absențelor nemotivate și „motivate", să sprijine pe cei ce studiază în mai buna lor pregătire școlară. Experiența arată că se simte imediat cînd s-a obținut aportul lor pe această linie".

Sînt aici de arătat multe greutăți pe care nu le pot învinge totuși elevii de la seral oricît de bine ar înțelege ei să muncească. „După mine, ne-a spus tov. S. Pușcașu **actualele programe sînt prea încărcate. Pentru a realiza o mai bună pregătire a elevilor cred că este nevoie fie să se prelungească durata școlii serale cu un an, fie să se mai debaraseze manualele și programele de feluritele mărunțișuri, pentru a se face mai mult loc problemelor importante, cheie".** Altfel vom avea în continuare elevi care se prezintă la examen fără să fi citit măcar una din operele literare despre care au studiat la literatură, fără să stăpînească îndeajuns tehnica rezolvării problemelor, fără să fie siguri pe problemele importante din programa fiecărei discipline. Mulți profesori de matematici au arătat că exigențele lor rămîn în multe cazuri fără rezultat. Cauza? Sînt elevi care vin în școală cu goluri, pe care încă și le mai lărgesc prin absentarea de la cursuri. În afară de aceasta, mai sînt în școala serală oameni care nu au aptitudini și dragoste pentru acest obiect. De ce să-i obligăm pe toți să urmeze secția reală?

„În actualele condiții — consideră tov. P. Pop — **este necesar ca și învățămîntul seral să se bifurce în cele două secții existente la zi, pentru a da oamenilor posibilitatea să-și desăvîrșească pregătirea în direcțiile în care sînt dornici, spre care se simt atrași".**

★

Iată și alte propuneri care au reieșit din discuție:

Elevii din clasele IX—XI care au plecat să-și satisfacă serviciul militar, la întoarcere și-au găsit locurile ocupate de alți elevi. **Ar fi bine ca toți cei care au dat examen de admitere la seral și au plecat pentru serviciul militar să aibă posibilitatea să se înscrie în clasele lor peste numărul de locuri.**

Ar trebui revăzut modul cum sînt alcătuite normele la seral în cadrul diferitelor discipline. Se întîmplă ca unele cadre didactice să rămînă fără ore în unul din semestre.

Completările de normă și cumulul la seral au repercusiuni nefavorabile asupra procesului instructiv-educativ. Calitatea superioară a muncii la clasă, în condițiile specifice din aceste școli, nu se poate obține decît cu oameni care au munca de bază la secțiile serale, care își pot pregăti atent fiecare lecție și se pot prezenta regulat la cursuri.

ANA COSMIN

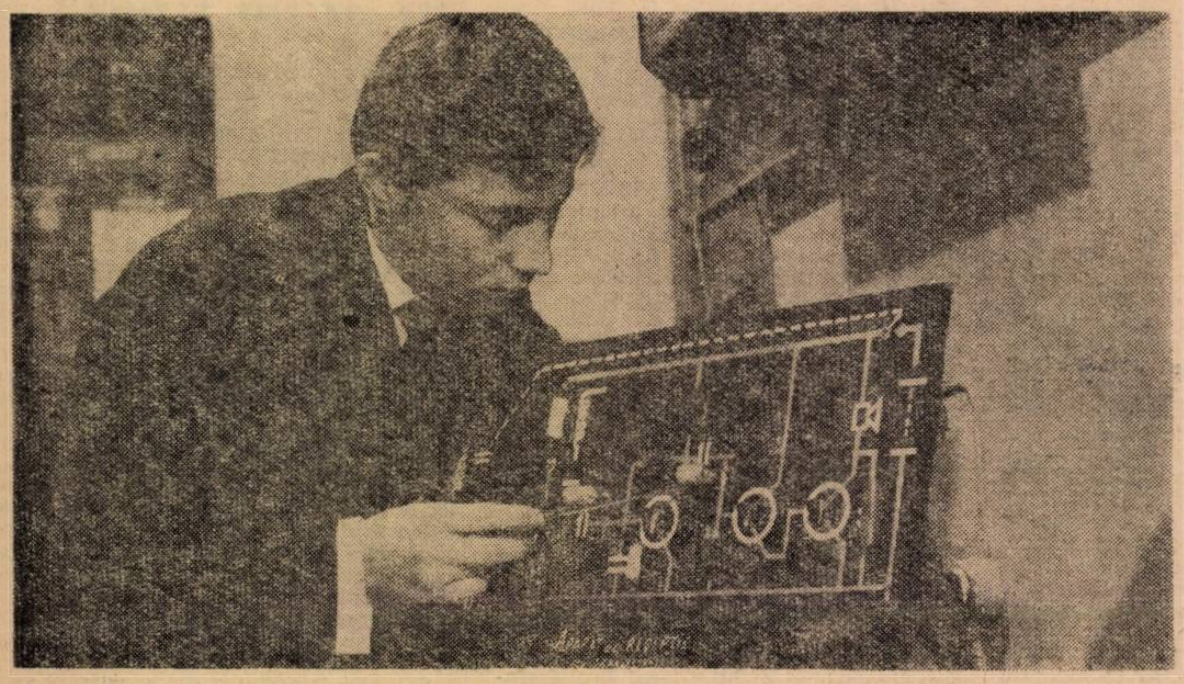

Experiențele de fizică îi pasionează pe elevi

De ce greșește manualul?

Manualul de fizică pentru clasa a IX-a, ediția 1965, este în general un manual reușit, care depășește cu mult manualele folosite în anii anteriori. Din păcate, însă, se semnalează și aici unele deficiențe. Ne vom referi, în articolul de față, la un singur aspect — și anume la conținutul unor probleme practice propuse spre rezolvare elevilor.

În cadrul capitolului „Mișcarea uniform accelerată", de pildă, se dă problema : „O rachetă purtătoare, lansată pe verticală, se mișcă uniform accelerat și atinge viteza de 8 km/s după ce străbate distanța de 800 km. Să se calculeze accelerația mișcării și timpul cît a durat mișcarea". Din soluția dată în manual se poate constata că autorii, deși arată că racheta este pornită de pe Pămînt, nu iau în seamă faptul că asupra oricărui corp lansat pe verticală acționează forța de atracție a Pămîntului, forță care imprimă corpului o accelerație constantă, și anume g. Deci, în cazul de față, nici viteza finală, nici accelerația nu vor fi cele date de manual, ci vor avea alte valori, știut fiind faptul că sensul accelerației gravitaționale este opus sensului rachetei, ceea ce influențează ambele mărimi. Din aceeași cauză nici timpul indicat în manual nu este cel real.

Lansarea corpurilor pe verticală este o chestiune la ordinea zilei, cu care elevii se vor întîlni foarte des. Cu atît mai mult ni se pare că e greșit a le da, într-o problemă legată de această chestiune, date necorespunzătoare adevărului științific. „Modernizarea" astfel înțeleasă nu poate decît să dăuneze formării unei concepții juste a elevilor asupra legilor obiective ale naturii, dezvoltării gîndirii lor logice.

De altfel, dacă se procedează în acest mod se determină greutăți și în studierea capitolului „Aruncarea pe verticală", în înțelegerea căruia pot interveni confuzii din cauza rezolvării neștiințifice a problemei lucrate anterior. O asemenea problemă își avea mai curînd rostul după paragraful „Căderea liberă și aruncarea pe verticală", unde fenomenul căderii libere este explicat larg, indicîndu-se și ecuațiile vitezei și spațiului.

Se știe că rostul problemelor date după fiecare capitol sau paragraf în manualele de fizică este acela de a ajuta la elucidarea unor chestiuni teoretice, la cimentarea cunoștințelor elevilor, la familiarizarea lor cu aplicațiile practice ale celor învățate. Dar dacă problemele se dau la întîmplare, ținîndu-se seama doar de faptul că „sună modern", ele nu vor răspunde acestor cerințe. Se impune, în asemenea cazuri, să selecționăm problemele din manual, oprindu-ne doar la cele care sînt adecvate din toate punctele de vedere, care răspund cerințelor didactice.

Răspunsuri greșite la probleme se întîlnesc și în manualul de fizică pentru clasa a X-a. Bunăoară, problema nr. 3 de la pagina 23 sună astfel : „Două sarcini electrice egale, de cîte 10 μ C fiecare, se găsesc în vid la 10 cm depărtare una de alta. Cu ce forță se resping ?" Răspunsul dat în manual este $F = 9{,}10^{-3}$N. Rezolvînd atent problema, obținem însă pentru forță 9,10N, adică un rezultat mai mare de 10 000 de ori.

Știm cu toții că elevii se bazează pe rezultatele date în manual și, în cazul cînd ei nu obțin rezultate identice cu acesta, încearcă să opereze fals cu formulele, numai ca să le iasă rezultatul „ca în carte". Iată o situație cu totul de nedorit, cum de nedorit este și faptul că, după ce problema este rezolvată corect în clasă, elevii, comparînd rezultatele, își pierd încrederea în manual.

Dorim ca problemele să fie astfel formulate și puse încît să corespundă pe deplin adevărului științific, să nu conțină nimic în plus peste cele necesare rezolvării, dar nici să nu lipsească din ele ce e necesar. Cît despre răspunsurile date în manuale, ele trebuie să respecte la maximum cerințele preciziei și ale corectitudinii.

Prof. E. TULIPANT

OBSERVAȚII DE LA LECȚII

Arta de a te face înțeles

Dintr-o destul de lungă practică, știm că accelerația este noțiunea nevralgică a materiei ce se învață în clasa a IX-a la fizică. De aceea cu atît mai interesant ni s-a părut modul cum și-a început profesorul C. Bukovschi, de la Liceul nr. 1 din Sighișoara, lecția în care a predat această noțiune.

Pe vremea lui Stephenson

— Cînd eram elev ca voi — a spus profesorul — am citit o carte despre Stephenson, creatorul locomotivei cu aburi. Se povestea acolo că, pentru a obține un bilet de călătorie pe calea ferată, pasagerii primelor trenuri trebuiau să prezinte nu numai costul lui, ci și un certificat de sănătate, întrucît se credea că „marea" viteză a trenului — știți pe atunci această viteză era de 16 km/h — ar putea fi dăunătoare, mai ales bolnavilor de inimă. Nu se știa încă, pe atunci, că organismul omului este insensibil la viteză, că ceea ce el suportă greu nu este viteza, ci schimbarea de viteză. Dovada cea mai bună a acestui fapt este că ne mișcăm cu 30 km/s în jurul soarelui și nu resimțim nimic. Ați citit desigur în ziare și în reviste și ați văzut în filmele documentare ce antrenamente trebuie să facă cosmonauții pentru a putea suporta șocul de pornire, perioada de timp cît viteza crește rapid, de la zero la valoarea de regim. În general, viteza se schimbă ca modul și direcție. Schimbarea de viteză se realizează mai repede sau mai încet, variația de viteză raportată la timp reprezentînd ceea ce numim accelerația medie.

O demarare bună conduce aproape sigur la succesul final. Este ceea ce s-a întîmplat în lecția profesorului Bukovschi în care, mergînd pe făgașul bine croit de la început, cunoștințele noi au fost prezentate cu claritate și precizie. Permanent profesorul a făcut apel la exemple concrete, precizînd cît reprezintă accelerația la pornirea trenului, a automobilului, în căderea liberă și la startul navelor cosmice. În acest ultim caz, el a insistat asupra faptului că accelerația este suportată în chip diferit, după cum corpul cosmonautului este plasat de-a lungul sau perpendicular pe direcția de zbor, mobilitatea fotoliului avînd rolul de a asigura poziția cea mai favorabilă în funcție de schimbarea traiectoriei.

În felul acesta, pornind de la un fapt care de mult aparține istoriei tehnicii și sfîrșind cu plasarea în plină actualitate, profesorul a reușit să mențină mereu trează atenția elevilor, ajutîndu-i să intuiască corect, pe baza unor exemple bine alese, o noțiune destul de dificilă.

De unde vine sunetul?

Și alte lecții ale acestui profesor ne-au arătat că el știe să găsească de fiecare dată elemente atractive care, deșteptînd interesul elevilor, îi fac mai receptivi pentru studiu și, în același timp, clarifică mai bine cunoștințele predate. De exemplu, la lecția în care s-au verificat cunoștințele despre difracție s-a făcut următoarea experiență : unui elev legat în prealabil la ochi i s-a cerut să se răsucească în loc, în vreme ce altul, ieșind pe coridor, a început să vorbească, ușa rămînînd deschisă. Cînd elevul legat la ochi a fost solicitat să indice direcția din care vine sunetul, a răspuns că locul de emisie este în dreptul ușii. Cerîndu-i-se să explice de ce sursa de sunet, deși plasată lateral, creează totuși senzația că se găsește chiar în ușă, el a dat un răspuns, exact, arătînd că în cazul acesta avem un exemplu de aplicare a principiului lui Huygens : ușa joacă rolul de fantă, iar aerul din dreptul ei are rolul de centru secundar de mișcare.

Lacul, briza și undele

Un procedeu interesant a fost folosit și în introducerea lecției despre interferență.

— Închipuiți-vă un lac, o briză care încrețește ușor fața apei — a spus profesorul — și presupuneți că cineva aruncă în valuri o piatră. Se vor forma astfel unde circulare independente de undele plane pe care le generează vîntul. Aceste unde, avînd o origine diferită, se vor suprapune și o frunză aflată pe apă sau plutitorul unei undițe, vor oscila pe verticală sub acțiunea amîndelor unde. Un asemenea fenomen de suprapunere a unor mișcări ondulatorii poartă numele de interferență.

Prezentînd în continuare compunerea mișcărilor de frecvențe egale și insistînd asupra celor în concordanță și în opoziție de fază, profesorul a relatat elevilor cuprinsul unui articol citit în ziarul „Scînteia", în care se vorbea despre inventarea unui aparat de atenuat zgomotele străzii care pătrund în locuințele din marile orașe. Principiul de funcționare a acestui aparat — le-a spus el — îl constituie tocmai emiterea unor sunete coerente, de amplitudine egală și în opoziție de fază cu zgomotele ce urmează a fi combătute.

Dacă pornim de la acest principiu — a continuat profesorul interesanta sa lecție — s-ar putea imagina ca doi oameni să vorbească, două viori să cînte etc. și totuși să nu auzim nimic. În ce condiții ar fi posibil acest lucru ? Elevii au descoperit ei înșiși răspunsul : cu condiția ca cele două izvoare de sunete să fie coerente.

— Din punct de vedere practic, observă profesorul, este însă imposibil să obținem, în cazurile citate, o coerență persistentă în timp, așa încît fenomenul stingerii sunetului de către sunet nu se poate totuși realiza. Doar dacă vom suprapune peste sunetul direct, în anumite condiții de distanță, ecoul, interferența numindu-se, în acest caz particular, reverberație. Dar acest fenomen îl vom studia în cadrul acusticii.

Mijloacele folosite de profesorul care predă fizica la Liceul nr. 1 din Sighișoara arată că el este un om care cunoaște profund nu numai specialitatea pe care o predă, dar și meseria de pedagog.

ST. FĂTULESCU

PROPUNERI

Un număr de cadre didactice din regiunea Ploiești fac prin intermediul nostru o serie de propuneri care se adresează Întreprinderii de material didactic. Iată cîteva dintre ele :

- I.M.D.-ul să se ocupe cu stăruință de descoperirea creatorilor de material didactic din rîndurile învățătorilor și profesorilor. Să se popularizeze mai amplu concursurile, pentru ca la acestea să participe în număr mai mare pedagogii care lucrează efectiv în școli.

- Să se sporească considerabil gama de filme în ajutorul predării. Să se creeze, la nivelul regiunilor, filmoteci cu profil de învățămînt.

- Să se dea o atenție specială materialului didactic și ajutător pentru clasele I—IV : să se studieze posibilitatea editării de hărți ale regiunilor și raioanelor, pentru că altfel predarea geografiei la clasele mici nu se poate face în bune condiții ; să se scoată planșe ilustrative pentru orele de compunere ; să se alcătuiască și pentru clasele I—IV culegeri de probleme, de exerciții gramaticale.

- Să se creeze material didactic mai mult și mai variat și pentru orele de limbi străine.

- Aparatele mai complicate pentru lecțiile de fizică și chimie să fie însoțite și de piesele de rezervă, pentru că altfel, cînd se defectează, aparate valoroase pentru predare sînt scoase practic din uz.

- Să se organizeze instructaje pentru folosirea aparatelor noi de laborator.

O înţelegere aprofundată a noţiunilor fundamentale

Baza de cunoştinţe matematice realizată în primele clase ale şcolii generale este deosebit de importantă pentru pregătirea ulterioară a elevilor în acest domeniu. Tocmai de aceea se cere să asigurăm înţelegerea aprofundată, nu mecanică, a noţiunilor fundamentale ale matematicii predate în clasele I—IV, să ne asigurăm că elevii nu-şi însuşesc numai tehnica operaţiilor învăţate, ci şi că pătrund sensul acestora.

Desigur, în clasele mici nu este indicat a face multă teorie cu privire la operaţiile cu numere sau alte elemente, deoarece gîndirea abstractă a elevilor din aceste clase este abia în formare. Totuşi, nu ne putem îndepărta nici aici de la adevărul matematic, avem datoria să dăm elevilor o orientare corectă din punct de vedere ştiinţific.

Operaţia de adunare a două numere naturale este, în general, uşor înţeleasă de elevii din clasele mici. Ei îşi dau seama lesne, de exemplu, că din perechea de numere 4 şi 3 se obţine numărul 7, care reprezintă suma lor, că acest rezultat se obţine numărînd elementele obţinute din reunirea celor două mulţimi.

Operaţia de scădere a două numere este în schimb mult mai complicată pentru elevi. Totuşi, destul de mulţi învăţători trec foarte uşor peste ea şi, ceea ce este mai rău, o prezintă într-o formă care nu respectă adevărul ştiinţific. Într-adevăr, adesea ei se mulţumesc numai să afirme că scăderea este operaţia prin care se găseşte restul după ce s-a scos o parte, rezultatul obţinîndu-se prin numărarea elementelor rămase. De exemplu, pentru rezolvarea unei probleme de tipul „Ionel are 15 nuci. Mănîncă 8 dintre ele. Cîte au rămas?“ se scot 8 nuci din 15 nuci, ceea ce a rămas se numără şi se obţin astfel 7 nuci.

Acest procedeu, natural în aparenţă, nu are valoare decît pentru elevul care reţine în memorie dintr-o dată situaţia obţinută, adică restul. Elevul care numără 15 nuci şi apoi ceea ce rămîne după ce s-au scos 8 nuci face o **numărare**, şi nicidecum o **scădere** ca o **operaţie numerică inversă adunării.** Această remarcă este esenţială în matematică, deoarece scăderea se defineşte ca fiind operaţia inversă adunării. În realitate, cunoscîndu-se suma a doi termeni şi unul din ei, trebuie găsit celălalt termen, adică $8 + ? = 15$. Cum $8+7 = 15$, rezultă $7 = 15-8$.

Pentru introducerea operaţiei de scădere în sensul definit mai sus credem că este nimerit să se treacă treptat de la scăderea prezentată ca găsire a restului după ce s-a scos o parte, la o prezentare intuitivă, figurîndu-se mulţimea iniţială de obiecte şi delimitîndu-se printr-o linie partea luată de partea rămasă. Astfel se va prezenta elevilor un desen intuitiv din care reiese mai clar definiţia scăderii ca operaţie inversă adunării, ei putînd observa că $15-8=7$ deoarece $15 = 8 + 7$. Prezentînd în acest fel operaţia de scădere asigurăm înţelegerea ei corectă, ştiinţifică, ca operaţie inversă a adunării. Aceasta este cu atît mai important cu cît în clasele următoare, cînd se introduc şi alte mulţimi de numere — ca de exemplu mulţimea numerelor întregi sau raţionale — operaţia de scădere se defineşte numai ca o operaţie inversă adunării, renunţîndu-se complet la sensul restrîns al scăderii definit pe baza numărării.

Operaţia scăderii definită în sens mai larg şi mai general ca operaţie inversă adunării, înlătură şi dificultăţile pe care le întîmpină elevii cu ocazia rezolvării problemelor ce implică această operaţie, întrucît gîndirea lor nu va mai fi limitată de cunoaşterea unui singur aspect, restrîns, al operaţiei respective. O asemenea dificultate este, de pildă, rezolvarea exerciţiilor sau problemelor în care se cere să se afle cu cît este un număr mai mare decît altul. Un exemplu de asemenea problemă: „Ionel are 7 lei, iar Pavel are 12 lei Cu cîţi lei are Pavel mai mult decît Ionel?“ Aici nu se poate aplica operaţia scăderii prezentată în sens restrîns. Se ajunge însă foarte uşor la rezolvarea problemei aplicîndu-se definiţia generală a scăderii, prin completarea sumei de bani pe care o are Ionel pînă ajunge la aceeaşi sumă cu cea pe care o are Pavel. Adică $7 + ? = 12$; $7 + 5 = 12$; deci $5 = 12 - 7$.

Probleme asemănătoare se ridică şi la operaţia de împărţire. Aşa cum scăderea este operaţia inversă adunării, împărţirea este operaţia inversă înmulţirii. Aici, cunoscîndu-se produsul a doi factori şi unul din ei, li se cere elevilor să găsească celălalt factor:

$4 \times ? = 12$ sau $? \times 4 = 12$. Cum $4 \times 3 = 12$, $3 = 12 : 4$. Sau, cum $3 \times 4 = 12$, $3 = 12 : 4$.

Pentru a-i familiariza pe elevi cu împărţirea se folosesc diverse probleme care cuprind expresii echivalente acestei operaţii. De exemplu: „împarte pe 15 la 3“; „împarte pe 15 în 3 părţi egale“; „de cîte ori se cuprinde 3 în 15“; „de cîte ori este mai mic 3 decît 15“; „care este cîtul dintre 15 şi 3“ etc. Restrîngerea sensului operaţiei de împărţire numai la împărţirea în părţi egale şi la împărţirea prin cuprindere îi împiedică însă pe elevi să înţeleagă în mod ştiinţific operaţia de împărţire, ceea ce creează dificultăţi mai tîrziu, cînd se trece la definirea operaţiilor de scădere şi de împărţire în alte mulţimi de numere.

Pentru înţelegerea şi însuşirea de către elevi a noţiunii de operaţie inversă se cere, aşa cum arată cercetările psihologice în acest domeniu, ca gîndirea lor să fie orientată spre refacerea în sens contrar a drumului pe care l-a parcurs în sens direct. Consolidarea acestei reversibilităţi poate fi favorizată prin întrebări simple care sugerează situaţia concretă.

Credem că, în scopul însuşirii corecte şi temeinice a cunoştinţelor de matematică şi al dezvoltării gîndirii matematice, se impune ca operaţiile inverse — de scădere şi împărţire — să le fie prezentate în mod ştiinţific elevilor încă din clasele mici.

ILIE ILASIEVICI

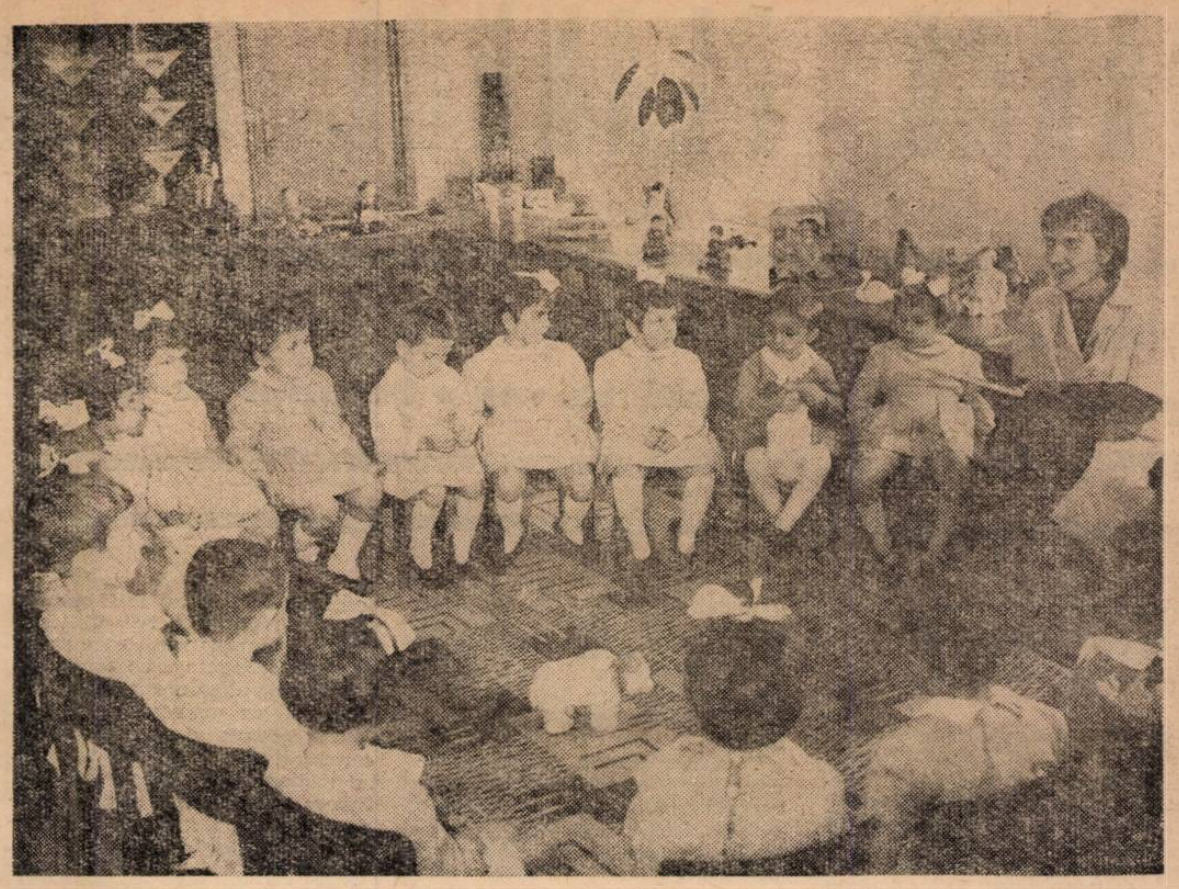

Povestea este deosebit de interesantă!

ÎN ÎNVĂŢĂMÎNTUL PREŞCOLAR

PROIECTE PENTRU O NOUĂ PROGRAMĂ

Dorind să informăm pe cititorii noştri asupra a ceea ce este nou în domeniul învăţămîntului preşcolar, ne-am adresat tovarăşei MARIA TAIBAN, *inspector metodist în Ministerul Învăţămîntului.*

— Editarea programei activităţii instructiv-educative pentru grădiniţele de copii — ne-a spus tov. Taiban — ca şi a celorlalte materiale ajutătoare — culegeri de poezii, poveşti, jocuri, cîntece, exerciţii de educaţie fizică etc. — a constituit un sprijin eficient pentru educatoarele din învăţămîntul preşcolar. De asemenea, publicarea unor lucrări cu caracter metodic (îndrumări cu privire la educaţia muzicală, la educaţia fizică, la numărat şi socotit, la desen, modelaj, activităţi manuale etc.) a dat educatoarelor posibilitatea de a se orienta mai bine în organizarea şi desfăşurarea procesului instructiv-educativ. La toate aceste materiale de bază se pot adăuga tematicile pentru grădiniţele sezoniere şi pentru grupele combinate, ca şi îndrumările cu privire la planificarea şi evidenţa activităţii instructiv-educative.

— Se poate considera, la ora actuală, că educatoarele dispun de tot ce le este necesar pentru desfăşurarea activităţii lor?

— Toate acestea constituie, de fapt, numai un început, fără de care munca nu s-ar putea desfăşura în condiţii normale. Nivelul actual al dezvoltării învăţămîntului nostru impune însă ridicarea continuă a calităţii muncii şi în instituţiile preşcolare, obligîndu-ne să privim mai departe, să stabilim ce este de făcut în continuare pentru perfecţionarea conţinutului şi mijloacelor de educaţie a copiilor preşcolari.

— Ce vă propuneţi pe această linie?

— Punctul de plecare al acestei acţiuni de perspectivă îl constituie îmbunătăţirea programei activităţii instructiv-educative din grădiniţele de copii. În acest scop vom consulta masele largi de educatoare, care aplică nemijlocit programa în procesul activităţii cu preşcolarii, îndeosebi pe acelea din grădiniţele în care s-a experimentat proiectul de programă, care au dat examenul pentru obţinerea gradelor didactice sau se pregătesc pentru acest examen. Ar fi bine — şi vom orienta educatoarele în acest sens — ca lucrările prezentate la examenele de grad să se ocupe nu de probleme arhicunoscute în literatura pedagogică, limitîndu-se la sintetizarea literaturii pedagogice, a bibliografiei existente, ci de analizarea programei, făcînd observaţii asupra ei şi propuneri de îmbunătăţire. În acest mod contribuţia lucrărilor de grad la ridicarea nivelului muncii în grădiniţe va fi mai reală, mai eficientă. Vom solicita, în scopul îmbunătăţirii programei, şi pe profesorii metodişti de la şcolile pedagogice de educatoare, care ne pot ajuta la selecţionarea materialului, la introducerea unor teme cu o mai mare valoare educativă.

— În ce probleme veţi consulta masa educatoarelor?

— Ne interesează în mod deosebit părerea lor în legătură cu accesibilitatea întregului conţinut al programei, cu dozarea acestuia în funcţie de nivelul fiecărei grupe, cu valoarea diferitelor activităţi prevăzute în programă şi raportul dintre ele, cu modul de alegere a temelor în funcţie de cerinţele educative şi modul de eşalonare a materialului în cursul unui an şi al întregului ciclu, cu sistematizarea şi preciziunea sarcinilor instructiv-educative.

— Ce aspecte credeţi că vor fi privite sub un unghi nou în viitoarea programă?

— În primul rînd este necesară o mai justă rezolvare a problemei pregătirii copiilor pentru şcoală, stabilindu-se un conţinut mai precis, mai clar delimitat, al activităţilor desfăşurate în acest scop, ca şi forme mai adecvate pentru activităţile respective. În genere, în actuala programă pregătirea pentru şcoală este realizată prin căi indirecte. Este necesar să organizăm experimente care să ne ajute să conturăm mai clar volumul de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi pe care trebuie să-l posede un copil la intrarea în şcoală.

O altă problemă care cere o mai bună rezolvare este aceea a creşterii eficienţei educative a tuturor mijloacelor educative în grădiniţă — jocul, munca şi activităţile obligatorii — a strîngerii legăturii dintre ele, a asigurării continuităţii lor. Considerăm că jocul trebuie să capete o mai mare pondere în raport cu celelalte mijloace, ca o consecinţă a rolului său predominant în viaţa şi activitatea copiilor.

Se impune, de asemenea, să se realizeze o mai mare varietate a activităţilor în grădiniţa de copii, să se stabilească un raport mai judicios între diferitele feluri de activităţi prevăzute în program. Întemeindu-ne pe experienţa educatoarelor, ca şi pe cercetarea ştiinţifică în domeniul învăţămîntului preşcolar, intenţionăm să introducem activităţi care să-i apropie mai mult pe copii de viaţă, de preocupările şi munca adulţilor. În acest sens ne vom preocupa de valorificarea rezultatelor experimentului efectuat de sectorul preşcolar din cadrul Institutului de ştiinţe pedagogice, analizînd, între altele, oportunitatea introducerii unor activităţi obligatorii de construcţie, într-un cadru organizat, şi la grupele mijlocii şi mari.

— Cum se va desfăşura acţiunea de revizuire a programei?

— Ea va cuprinde mai multe etape. Într-o primă etapă, pînă la 1 iunie 1966, vor fi efectuate de către educatoare observaţii asupra fiecărei activităţi în parte, asupra conţinutului muncii în grupe. Observaţiile vor fi notate fie în registrul de activitate zilnică, fie în caiete separate. În perioadele 1 iunie — 1 iulie 1966 (la oraşe) şi 1 septembrie — 1 octombrie 1966 (la sate) se vor organiza şedinţe ale cercurilor pedagogice în care vor fi discutate observaţiile şi propunerile educatoarelor urmînd ca referatele şi procesele verbale ale acestor cercuri să fie înaintate Ministerului Învăţămîntului. În acest mod îmbunătăţirea programei grădiniţelor de copii va constitui o acţiune de masă, la care vor contribui în mod nemijlocit toate cadrele din învăţămîntul preşcolar.

Concomitent cu revizuirea programelor se vor alcătui colective de educatoare care să facă propuneri de noi materiale literare, jocuri, cîntece etc., astfel încît în viitorii ani pentru fiecare activitate să existe cel puţin 2—3 materiale (poveşti, poezii, jocuri etc), educatoarele avînd posibilitatea să aleagă pe cel mai potrivit.

În această privinţă cred că Editura tineretului poate aduce un aport substanţial prin editarea mai multor lucrări pentru cei mici.

În perspectivă, învăţămîntul preşcolar are nevoie de o serie de studii documentate în problema jocului, a folosirii materialului didactic, a activităţilor cu grupele combinate, studii la elaborarea cărora vor fi antrenate cadrele cu experienţă şi iniţiativă în muncă.

ORARE, PLANURI, ORGANIZARE

„Obiective" care nu sînt obiective • Orarul şi pedagogia amabilă • Plutind în vag • În anul de graţie 1965 • Bune intenţii, dar un consum inutil de energie

ALEXANDRIA

Liceul „Alexandru Ioan Cuza".

Prima impresie frumoasă, dacă nu chiar excelentă. Şcoală nouă, curată, mobilier modern. Coridoare sclipitoare, cu reproduceri de artă. În hol, un mic muzeu literar cu numeroase manuscrise inedite ale prozatorilor şi poeţilor contemporani, dăruite şcolii chiar de către autori. Remarc, între ele, cîteva strofe semnate de Tudor Arghezi. Felicitări profesorilor care au avut această lăudabilă iniţiativă.

Exact în clipa cînd minutarele indică ora 13, soneria anunţă începerea cursurilor şi profesorii dispar din cancelarie. Nu mai avem cu cine să stăm de vorbă pentru că nici directorii nu sînt de faţă. Unul răspunde de cursurile serale (deci nu poate fi găsit decît seara), un altul — directorul „plin" — lucrează de dimineaţă, iar al treilea — directoarea adjunctă — numai după amiază. Cu un efectiv de trei oameni în conducere, cred că s-ar putea realiza o permanentă prezenţă a direcţiei în şcoală. E oare o întîmplare că tovarăşa directoare adjunctă Ecaterina Brumărică a apărut abia la ora 14 şi abia după ce a fost anunţată?

Ne exprimăm dorinţa de a cunoaşte orarul. Dar orarul, ia-l de unde nu-i. Se pare că e la cutare, care cutare lipseşte. Ni se oferă condica de prezenţă, care, ce-i drept, poate ţine locul unui orar: al unui orar retrospectiv. Din ea se poate vedea că luni (ziua de acomodare) clasa a X-a „I" a avut fizica în ora I rusa în ora a II-a, istoria, matematica, limba română şi limba franceză în orele a III-a, a IV-a, a V-a şi a VI-a. Nu s-a ţinut deci seama de cerinţele curbei de efort. Şi tot în contradicţie cu aceste cerinţe, joi în ziua de efort maxim, au fost prevăzute doar patru ore (limba latină, economia politică, limba rusă şi limba franceză), iar simbăta (în limita de jos a curbei) fizica, ştiinţele naturale, matematica şi istoria.

În vreme ce studiem condica apare însuşi autorul orarului, tov. Dumitru Berceanu, profesor de matematică. După cîteva căutări ne pune în faţă orarul autentic descoperit pe undeva, în fundul unui sertar. Se pare că nici forma lui nu e definitivă.

— Ştiţi ce bătaie de cap înseamnă un orar — spune profesorul Berceanu, încercînd să prevină eventualele observaţii.

— Ştim.

— Vin cîte şapte, opt oameni pe capul tău, unul vrea aşa, altul vrea aşa, şi trebuie să-i împaci pe toţi. Avem şi unele catedre descoperite, nu ne-au venit oameni, unele profesoare au copii, nu pot să vină de la prima oră. Pînă duc copiii la creşă, pînă rezolvă cîte o treabă în gospodărie, înţelegeţi? Atunci, ce puteam să fac? Mi-am pus mie în fiecare dimineaţă cîte o lecţie de matematică la prima oră.

Tovarăşa Brumărică ne-a încredinţat şi ea că în alcătuirea orarului există unele greutăţi obiective. Aflăm că „doi, trei" profesori care număraţi pe degete se dovedesc a fi şase (şase declaraţi), au obţinut contrar instrucţiunilor, cîte o zi liberă pe săptămînă.

— Dar faptul acesta nu a influenţat cu nimic asupra calităţii orarului — ne asigură tovarăşa Brumărică.

Faptele vorbesc însă. Şi spun că lucrurile nu stau de loc aşa.

Analizăm împreună cu tovarăşa directoare adjunctă şi planul general de muncă al şcolii. Au fost incluse aici nu mai puţin de 14 obiective. Găseşti în el de toate, chiar şi sarcini dintre cele mai curente, ca de pildă „înzestrarea bibliotecii şcolii cu noutăţile şcolare, ideologice şi de specialitate şi abonarea şcolii la publicaţiile centrale". Sub această avalanşă de „obiective", nu mai poţi şti care sînt, de fapt, cele cîteva direcţii principale asupra căror îşi va concentra atenţia, în acest an şcolar, colectivul pedagogic.

ROŞIORII DE VEDE

Liceul nr. 1.

Aici, conducerea şcolii s-a străduit să-şi organizeze bine munca. Sarcinile colectivului de conducere au fost împărţite, se pare, judicios.

Cum arată planul de muncă? Ca pretutindeni, înscrie şi el obiectivele activităţii din acest an. De data asta, mai puţine la număr dar extrem de generale: „Organizarea învăţămîntului în cadrul şcolii", „Munca metodică în şcoală" etc. Sînt oare acestea obiective ale muncii? Nicidecum, sînt doar compartimente ale acestei munci. Poate că ne lămurim, însă, din capitolul unde sînt prezentate în mod amănunţit, sarcinile. Dar nici din acest capitol nu aflăm prea multe. Că „în comisiile metodice se vor discuta metode şi procedee în funcţie de sarcinile şi scopul lecţiilor" — asta ştiam dinainte, căci se face în mod obligatoriu în toate şcolile.

Dar să mergem mai departe şi să vedem ce este cu activitatea metodică. Comisia metodică a profesorilor de istorie şi-a propus să discute despre importanţa recapitulării pentru consolidarea şi sistematizarea cunoştinţelor elevilor. O mai fi oare în Roşiorii de Vede vreun profesor care în anul de graţie 1965 să nu se fi convins încă de importanţa recapitulării? De ce se mai planifică oare astfel de teme în legătură cu care toată lumea ştie dinainte totul? Că profesorii de matematică şi fizică vor discuta despre „introducerea noţiunii de funcţie în spiritul modernizării matematicii", sau despre „predarea noţiunii de semiconductori şi aplicaţiile lor" — asta înţelegem. Sînt probleme noi, a căror dezbatere colectivă poate să ducă la soluţii eficiente. Dar că profesorii de limba română şi-au propus să discute despre „Cum se pregăteşte o lecţie de gramatică" (o lecţie oarecare, încă nu se ştie care anume) nu înţelegem.

TÎRGOVIŞTE

Liceul nr. 3.

Directorul Petre Onicescu ne prezintă un plan general bătut ordonat la maşină, pe circa 30 de pagini. Este planul unei şcoli cu peste 1000 de elevi, cu zeci de cadre didactice şi peste 30 de clase. Dar întîlnim iarăşi aceleaşi formulări care amintesc o concepţie formală: „Formarea şi dezvoltarea priceperilor şi deprinderilor independente de muncă ale elevilor", „Munca metodică în şcoală", „Munca cu părinţii elevilor", „Munca administrativ-gospodărească" etc. La capitolul „Sarcini", unde ar fi de aşteptat ca lucrurile să aibă un caracter cît de cît concret, plutim de asemenea în vag. În legătură cu activitatea consiliului pedagogic, de pildă, se enumeră: „Participarea cadrelor didactice la consiliul pedagogic", „Pregătirea cadrelor pentru discuţii şi propuneri în cadrul consiliului pedagogic potrivit ordinei de zi" — şi tot aşa mereu.

Sîntem bucuroşi însă că aici orarul a fost elaborat cu grijă. Pe un mare grafic au fost distribuite mici dreptunghiuri de hîrtie colorată diferit, fiecare reprezentînd o disciplină şi un profesor. Sistemul permite relevarea rapidă şi clară a zilelor şi orelor în care predomină obiectele grele sau uşoare. Şi se vede bine că cel ce a alcătuit orarul ştie ce este aceea o curbă de efort.

CONŢEŞTI - TITU

Şcoala generală.

Am ajuns dimineaţa, pe la sfîrşitul orei a III-a. Într-o clasă, mare gălăgie. Deschidem uşa şi intrăm, întîmpinaţi cu exclamaţii de surpriză.

— Ce lecţie aveţi acum, copii?

— Româna.

În cancelarie, profesorul de matematică Gheorghe Lemnei şi profesorul de limba română Gheorghe Stănescu, ne arăta un orar în ciornă şi unul transcris „pe curat". Întrebăm:

— Cine predă româna la clasa a VIII-a?

— Eu — ne răspunde profesorul Gheorghe Stănescu.

— Şi n-aţi avut acum o oră de română la această clasă?

— Nu. Acum am avut dirigenţia la a V-a „B".

Verificăm în orar şi constatăm că, într-adevăr, acelaşi profesor avea ore, în acelaşi timp, la două clase. Autorul orarului s-a bizuit, probabil, pe virtuţile ubicuităţii. Ne întrebăm ce s-ar întîmpla dacă această şcoaiă, care are numai opt, nouă clase şi tot încurcă orarul, ar avea vreo treizeci.

Dar, revenind la tovarăşul Stănescu, necazul mare e că el nu se afla nici la română nici la dirigenţie — ci în cancelarie. Noroc că tocmai atunci s-a sunat şi nimeni n-ar mai fi putut contesta că abia ieşise din oră, cu un minut înainte — deşi nu semnase în condică.

Regretăm că nu l-am găsit pe tovarăşul director în şcoală. După unii autori, lunea are „zi liberă" — aşa cum şi la această şcoală şi tot contrar instrucţiunilor au toţi profesorii cîte o zi liberă pe săptămînă. După alţii, urma să vină „mai tîrziu". Din cauza aceasta nu am putut cunoaşte planul general de muncă. Ne-am mulţumit, de aceea, cu unele planuri ale comisiilor metodice şi ale consiliului pedagogic, afişate în cancelarie. O tematică în general onorabilă, care contracarează prima impresie.

Cînd am părăsit şcoala, tovarăşul Stănescu, ca omul cu musca pe căciulă, ne-a condus amabil pînă la poartă şi s-a străduit să ne convingă că şcoala are în raion o bună reputaţie şi bune rezultate, că procentul de promovabilitate a fost anul trecut de 98 la sută, că din cei 46 de absolvenţi numai 8 nu au reuşit la examenul de admitere în licee şi şcoli profesionale şi că, în general, n-ar vrea să luăm un fapt întîmplător ca o caracteristică a şcolii. Dar de ce să fii pus în situaţia de a da astfel de explicaţii?

PUCIOASA

Liceul nr. 2.

Consultăm un plan de muncă uriaş. N-am avut răbdarea să-i numărăm paginile, pentru că se întindea cam pe o a treia parte dintr-un registru voluminos. Îl răsfoim încercînd să descoperim capitolul în care sînt consemnate principalele aspecte deficitare din munca trecută a şcolii, ca să vedem dacă măsurile luate urmăresc lichidarea lor. Nu-l descoperim însă pentru că, după cum ne explică directorul, lipsurile au fost trecute la fiecare problemă în parte. Astfel pulverizate, deficienţele spre îndreptarea cărora ar trebui să se concentreze atenţia colectivului de profesori sînt greu de depistat. Dar să admitem că e bine şi aşa şi să vedem cum se ţine seama de lipsurile anterioare în formularea obiectivelor muncii de viitor. De pildă, să vedem cum se va desfăşura munca metodică. O aflăm la punctul b): „Organizarea muncii metodice conform condiţiilor şi specificului şcolii şi desfăşurarea ei pe comisii ca şi sub forma consiliului pedagogic". E clar, nu? Sînt trecute printre obiective şi „asigurarea permanentă a cerinţelor bazei materiale", şi „asigurarea măsurilor igienico-sanitare în şcoală şi internat", ba chiar şi „executarea tuturor instrucţiunilor şi dispoziţiunilor privind activitatea şcolii". Este neîndoielnic că tovarăşii de la Pucioasa vor îndeplini aceste obiective. Pentru că, sînt în plan, nu sînt în plan, ele tot se vor îndeplini.

Am vrut să vedem şi la această şcoală planurile comisiilor metodice, dar n-a fost posibil. Doi responsabili chemaţi de urgenţă şi-au amintit „pe de rost" cîteva teme. După oarecari eforturi de memorie, o profesoară de ştiinţe naturale ne-a spus că anul acesta se va discuta în comisie despre „îmbunătăţirea metodelor de predare în cadrul ştiinţelor biologice prin folosirea procedeelor moderne" şi despre „folosirea gazului metan ca materie primă pentru masele plastice".

CÎMPINA

Şcoala generală nr. 1.

Aici, colectivul didactic a menţionat, în capul planului general de muncă, lipsurile din munca anului şcolar anterior. Le-au menţionat cît se poate de clar, pe concret: „În ce priveşte lipsurile, ne lipseşte... o sală de gimnastică, un laborator şi hărţi istorice". Se mai adaugă, e drept, în ordine: caracterul sporadic al instruirii sanitare, cadre didactice deficitare în confecţionarea şi folosirea materialului didactic, faptul că tematica şi programul meditaţiilor nu s-au respectat întotdeauna, că atitudinea faţă de avutul obştesc nu a fost întotdeauna corespunzătoare şi că au existat dificultăţi în prestarea serviciului pe şcoală. Undeva, mai pe la urmă, se arată că „în privinţa calităţii lecţiilor încă se mai strecoară lipsuri" şi că nu totdeauna abaterile elevilor au făcut obiectul unei analize temeinice. Faţă de cele arătate mai sus, planul îşi propune 13 obiective: „cuprinderea în şcoală a tuturor elevilor de vîrstă şcolară", „asigurarea unei frecvenţe regulate", „în recapitularea de la începutul anului şcolar se va ţine seama de... (urmează indicaţii privind lecţiile de recapitulare)", „scăderea numărului de elevi slabi şi mediocri", „creşterea exigenţei faţă de elevi", (ce mi-e baba Rada şi ce mi-e Rada baba) — şi tot aşa mai departe.

O notă bună pentru repartizarea sarcinilor pe cele 14 cadre didactice. Nici un profesor şi nici un învăţător nu a fost omis, nici unul dintre ei nu este suprancărcat. Încă o notă bună, pentru orar — dar una slabă pentru paralelismul existent în tematica şedinţelor comisiei metodice a diriginţilor şi tematica consiliului pedagogic.

★

Ne aflăm la capătul călătoriei. Am vizitat şcoli diferite, am discutat cu oameni diferiţi, am putut vedea diferite forme şi concepţii de organizare a muncii şcolare.

Desprindem în primul rînd din observaţiile pe care ni le-a prilejuit această trecere prin şcoli concluzia că pretutindeni există bune intenţii, că peste tot — cu rare excepţii — sînt oameni conştiincioşi, care vor să-şi facă datoria. Dar nu odată conştiinciozitatea se manifestă într-o muncă a cărei calitate este încă departe de nivelul exigenţelor actuale ale învăţămîntului. A redacta uriaşele planuri de muncă pe care le-au conceput unii directori presupune un consum echivalent de energie, după cum consum de energie presupune elaborarea tuturor celorlalte nenumărate planuri mai mici sau mai mari. Ce păcat însă că această energie — epuizîndu-se parcă în volumul lucrărilor — nu-şi mai concretizează randamentul într-o mai consistentă şi mai judicioasă delimitare a principalelor direcţii spre care urmează să se orienteze activitatea fiecărei şcoli în parte!

Se mai întîlnesc încă „obiective" care nu sînt obiective, se mai prevede încă discutarea unor teme care au fost discutate şi acum doi ani, şi acum trei ani, şi acum şapte ani, paralelisme care fac ca aceleaşi probleme să se dezbată, cu deosebiri aproape insesizabile, şi în consiliul pedagogic, şi în şedinţele comisiilor metodice. Se mai întîlnesc încă orare care oglindesc mai mult „amabilitatea" autorilor lor şi mai puţin grija pentru buna desfăşurare a procesului de învăţămînt.

Modernizarea învăţămîntului, adaptarea lui la cerinţele marilor descoperiri ale ştiinţei şi tehnicii contemporane presupune şi o judicioasă organizare a muncii şcolare — ceea ce obligă la analiza aprofundată a situaţiei concrete, particulare a fiecărei şcoli, la stabilirea unor măsuri simple, eficiente, operative şi realiste.

OCT. BUZESCU

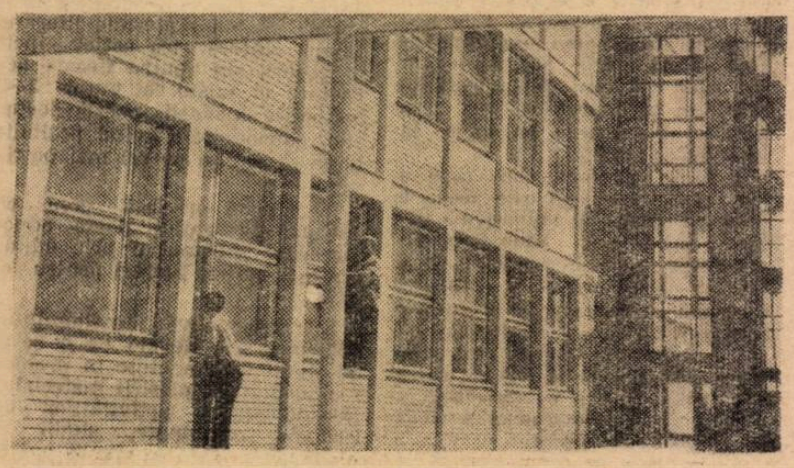

O nouă construcţie şcolară în cartierul Pajurei

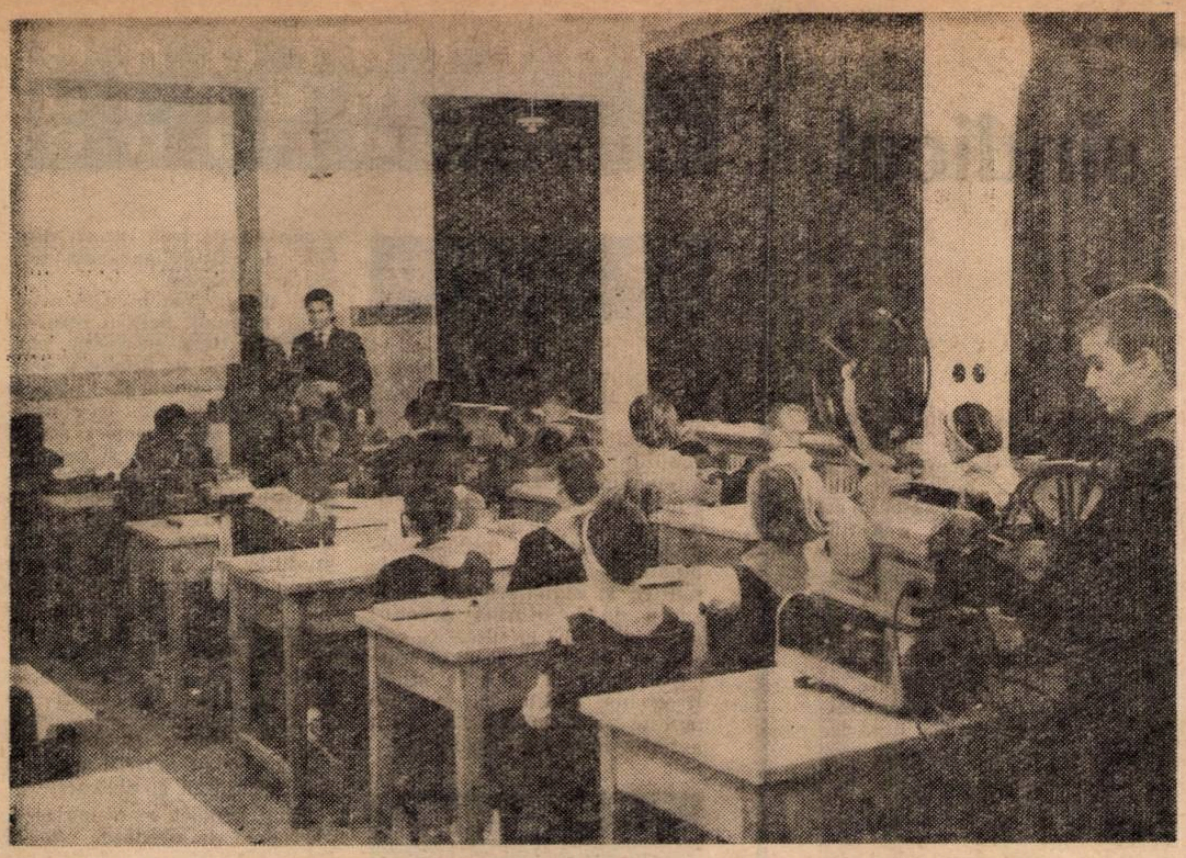

Oră de fizică la clasa a VI-a a Școlii generale nr. 120 din București. Atenție, începe proiectarea filmului didactic!

Filmul în ajutorul școlii

Între 1 și 12 oct. a.c. a avut loc la București cel de al XIX-lea Congres al Asociației internaționale a cinematografiei științifice (A.I.C.S.) și un festival internațional al filmului de știință popularizată. Cenușăreasa de odinioară a documentarului, filmul de știință popularizată se afirmă tot mai mult prin realizări remarcabile. Recentul festival a fost o excelentă ocazie de a cunoaște și aprecia tot mai mult acest interesant tip de film.

„Vreau să știu"

„Vreau să știu", titlul inteligent al cunoscutei emisiuni radiofonice, mi se pare că poate fi motto-ul ideal pentru un festival al filmului de știință popularizată. „Vreau să știu", în epoca noastră pusă sub semnul științei, e o necesitate, un imperativ al fiecăruia — și cu atît mai mult al tineretului. Dorința de instruire, de cunoaștere a celor mai recente descoperiri din aria uriașă a științelor și tehnicilor moderne, este foarte mult facilitată de noul auxiliar al culturii moderne — filmul.

Desigur că, trebuind să se adreseze unor categorii foarte diferite de spectatori — tineri și adulți, oameni cu pregătire medie și specialiști — filmele științifice capătă caracteristici specifice. Cele trei mari genuri — filme de știință popularizată, didactice și de cercetare — au funcții speciale și, deci, și o formă de prezentare diferită. Poate că cel mai interesant și mai clar exemplu despre particularitățile și apropierile dintre cele trei tipuri de filme ni-l dă urmărirea unei aceleeași teme tratate în funcție de scopul pe care și l-a propus. Dar un asemenea exemplu, complet, din păcate nu-l avem.

La recentul festival internațional de la București, Vl. J. Painlevé, cunoscutul om de știință și cineast francez, unul din inițiatorii filmului științific — a prezentat două filme despre caracatiță realizate în 1965: unul, de strictă cercetare, altul, pentru uz didactic. Copia unui al treilea film, de popularizare, pe care l-a terminat foarte recent, n-a fost încă gata pînă la festival. Filmul didactic **Caracatița** este pasionant și atît de clar, încît cei care-l vizionează reține în întregime procesele prezentate. Filmul de cercetare studiază în amănunt o anumită fază urmărită în filmul anterior: embriogeneza, viața unei noi caracatițe de la prima globulă polară și pînă la ieșirea din găoace a puiului. Acest film, a cărui realizare a durat zece ani, confirmă anumite teorii științifice, dar aduce și unele elemente care infirmă opinii consacrate. Iată deci că filmul nu este numai un instrument, ca microscopul, dar și o metodă de cercetare, metodă indispensabilă anumitor științe, deoarece numai ochiul magic al camerei poate surprinde viața în mișcare.

Cum trebuie să fie un film didactic?

Filmul poate fi de un mare ajutor profesorului în predarea multor discipline. „Desigur, ne spune dl. Jansen, din conducerea Secției de învățămînt AICS, directorul institutului **Fondation des Films de Science** (Olanda) — filmul didactic nu poate înlocui profesorul, dar îl completează în demonstrarea anumitor elemente greu de reconstituit altfel".

În primul rînd, un asemenea film trebuie să fie scurt (durînd circa 20 de minute) și foarte clar. În acest timp limitat nu trebuie înghesuite prea multe informații iar comentariul să fie precis și rezervat.

„Un excelent model al genului — ne-a spus dl. Jansen, — este filmul românesc **Plasticitatea globulelor roșii** (premiat la festival). Dar filmele didactice pot cuprinde o arie foarte largă: **Angrenajele circare** (R.Q.Mc. Naughton — Anglia), e un tipic film tehnic. Cunoscuta realizare a lui Jean Valérien (Franța) **Din masivul Pelvoux la Mont Viso** e un excelent film geologic, iar **Săpăturile de la Venta** (S.U.A.) un interesant și instructiv film arheologic.

S-ar părea că cinematograful a izbutit să devină un prețios auxiliar în studiul și predarea disciplinelor descriptive, concrete, și că rolul lui se limitează aci. Nu e însă de loc așa. Savanții-cineaști au început, cu rezultate interesante, să folosească acest nou și revoluționar instrument și în transmiterea unor cunoștințe abstracte. Au fost premiate filme ca **Betatron** (Werner Sendel, R.D.G.) o ingenioasă și sistematică expunere a mișcării electronilor în cîmp magnetic constant, sau chiar un film din domeniul matematicii superioare — **Geometria descriptivă** (E. Vladikina, A. Bilibenko — U.R.S.S.).

Un gen special de documentar

Una din acțiunile prețioase ale A.I.C.S.-ului, care se va realiza în colaborare cu UNESCO este realizarea unor filme didactice destinate celor care manifestă înclinații deosebite pentru o anumită disciplină științifică și se pregătesc să devină matematicieni, fizicieni, chimiști ș.a. Asemenea filme, foarte dificil de realizat, vor solicita o strînsă colaborare între savanți și cineaști din toate țările. Iată-ne deci în fața unui nou aspect: filmul e un real impuls în cooperarea internațională. Și nu numai filmul strict științific sau didactic. A. Zguridi, autorul splendidului film de știință popularizată **Insulele fermecate**, care ne poartă prin cele mai pitorești colțuri ale globului în urmărirea și prezentarea animalelor rare, pe cale de dispariție — „capitole vii din memoria planetei" — a subliniat sprijinul pe care l-a primit din partea centrului științific UNESCO și al instituțiilor științifice din țările în care a filmat.

Am ajuns deci la cel de al treilea tip de film — filmul propriuzis de popularizare științifică, a cărui producție este din ce în ce mai solicitată și mai bogată. Acest gen special de documentar își propune îmbogățirea cunoștințelor și, în același timp, captivarea, încîntarea spectatorului, difuzarea adevărului științific într-o formă atractivă. Atunci cînd cercetătorul este dublat de un artist, avem fericirea de a viziona opere cu adevărat pasionante. Termenul nu e deloc impropriu. Nu se poate să nu amintim de filme premiate la acest festival și care-ți produc o emoție artistică și intelectuală de neuitat, ca **Metamorfoza lepidopterelor** (Italia), o minunată incursiune în lumea fluturilor, **Biologia păianjenilor** (Anglia) sau extraordinarul **Uvertură** (Ungaria) care urmărește apariția vieții într-un ou și emoționanta izbîndă a puiului care sparge găoacea.

MARIA ALDEA

Educație fizică și sport

(Urmare din pag. 1)

școală și, din această cauză, nu-i asigură sprijinul necesar. La rîndul lor, unele cadre didactice de specialitate manifestă un interes scăzut față de obligațiile ce le revin, motiv pentru care într-o serie de școli, îndeosebi în școlile generale, nu se respectă indicațiile programei de educație fizică și îndeplinirea normelor de control, nu se pune suficient accent pe formarea deprinderilor motrice în raport cu particularitățile de vîrstă ale elevilor, se întocmesc planuri de lecții superficiale, se țin lecții stereotipe, care nu-i atrag pe elevi. Lasă de dorit, în unele locuri, și îndrumarea și controlul educației fizice și a activităților sportive din școli. Asemenea lipsuri sînt caracteristice, de pildă, regiunilor Oltenia, Galați, București, Maramureș, Bacău, ș.a. S-au constatat deficiențe și în cuprinderea, organizarea și desfășurarea campionatelor republicane școlare și a campionatelor asociațiilor sportive școlare. Astfel de competiții se organizează în puține școli, iar numărul echipelor și al sportivilor care participă la etapele superioare este necorespunzător unor întreceri de asemenea proporții.

Asigurarea unui cît mai bogat program competițional al elevilor trebuie să se afle în centrul preocupărilor secțiilor de învățămînt, ale organelor U.C.F.S., ale directorilor de școli și ale profesorilor de educație fizică. În același timp, trebuie să crească grija pentru îmbunătățirea rezultatelor tehnice obținute în competițiile școlare, astfel încît un număr cît mai mare de echipe să se califice pentru turneele finale.

Mai multă atenție se impune și în ceea ce privește atletismul și gimnastica în școli, îndeosebi în regiuni ca Ploiești, Dobrogea, Iași, Mureș-Autonomă Maghiară București, Suceava, cu atît mai mult cu cît în unele din aceste regiuni funcționează și școli sportive de elevi și licee cu program special de educație fizică, încadrate cu profesori și antrenori cu experiență.

Pentru viitor se impune cu necesitate o mai strînsă colaborare între profesorii de educație fizică și medicii școlilor, precum și sarcina întăririi muncii de lămurire în rîndurile părinților privind importanța educației fizice pentru sănătatea copiilor.

Organele de învățămînt și U.C.F.S., directorii școlilor, cadrele didactice de specialitate sînt chemate să folosească toate posibilitățile pentru îmbunătățirea lecțiilor de educație fizică și a activității sportive, pentru întărirea bazei materiale a acestora. În acest scop este necesar să fie sporită eficiența cercurilor pedagogice ale profesorilor de specialitate, să se ridice nivelul muncii comisiilor metodice, acestea avînd datoria să contribuie nemijlocit la elucidarea problemelor legate de continua îmbunătățire a educației fizice.

Aplicarea în practică a instrucțiunilor comune ale Ministerului Învățămîntului și U.C.F.S. este menită să ducă la cuprinderea unor mase tot mai largi de elevi într-o activitate sportivă organizată, la îmbunătățirea continuă a acestei activități. Pentru ca școala să devină cu adevărat o bază a sportului de performanță, o atenție deosebită trebuie acordată dezvoltării atletismului, gimnasticii și celorlalte ramuri sportive pentru care există condiții de practicare. Pe această linie este necesar ca fiecare școală și fiecare profesor de educație fizică să-și stabilească ca obiective principale dezvoltarea unor ramuri de sport, îngrijindu-se de asigurarea condițiilor materiale necesare, ca și de realizarea unei instruiri de nivel ridicat. Lucrînd în strînsă colaborare, organele de învățămînt și organele U.C.F.S. vor trebui să depună un efort susținut pentru a crea un climat cît mai favorabil desfășurării activităților de educație fizică și sport în toate școlile, pentru ca directorii de școli și toate cadrele didactice să înțeleagă însemnătatea acestei discipline de învățămînt și s-o trateze în mod corespunzător. Folosindu-se sprijinul organizațiilor U.T.C. și al comitetelor de părinți, să se inițieze acțiuni de îmbunătățire a condițiilor materiale pentru practicarea educației fizice, amenajîndu-se baze sportive simple în curțile tuturor școlilor și acordîndu-se toată grija întreținerii bazelor sportive existente.

Lucrul cel mai important în prezent îl constituie aplicarea în practică, cu consecvență, a tuturor celor prevăzute în instrucțiunile comune elaborate de Ministerul Învățămîntului și U.C.F.S. Acestea trebuie temeinic cunoscute de directorii tuturor școlilor, de toate cadrele didactice, care pot să-și dea contribuția la îmbunătățirea educației fizice în rîndul elevilor. Pe această linie este foarte necesar ca organele U.C.F.S. să-și îmbunătățească substanțial colaborarea cu secțiunile de învățămînt.

Organele U.C.F.S. au datoria să ajute mai mult asociațiile sportive școlare în organizarea activităților care se desfășoară cu elevii în afara clasei. Este bine să se organizeze cu regularitate campionate ale asociațiilor pe clase și ani de învățămînt, să se asigure participarea elevilor la etapele de masă ale campionatelor școlare, ca și la alte activități atractiv-recreative. Toate aceste activități trebuie organizate în așa fel încît să nu-i supraîncarce pe elevi, încît pregătirea școlară a elevilor să se îmbine în mod armonios cu activități de recreare și întărire a sănătății prin practicarea exercițiilor fizice.

Acestea sînt cîteva din obiectivele principale care vor trebui urmărite pentru a se realiza o substanțială îmbunătățire în procesul învățămîntului de educație fizică și în activitatea sportivă din școli. Printr-o muncă unită, continuă și stăruitoare a tuturor factorilor chemați să realizeze aceste obiective, educația fizică și sportul școlar vor putea să răspundă cu eficiență cerințelor și condițiilor ce le sînt create în țara noastră.

70 de ani de apariție a „Gazetei matematice"

(Urmare din pag. 1-a)

calității rezultatelor în toate domeniile de activitate.

Aportul adus de „Gazeta matematică" în această direcție poate fi apreciat printr-o serie de parametri. Vom nota cîțiva dintre ei. Dacă tirajul unui număr al vechii „Gazete matematice" se cifra la aproximativ 1000 de exemplare, tirajul unui număr al „Gazetei matematice" seria B ajunge în anul 1959 la 16 000 exemplare, iar în 1964 la 33 000 exemplare. Numai în ultimii 16 ani, „Gazeta matematică" seria B a publicat pentru elevii liceelor peste 7 100 probleme, iar pentru cei ai școlilor generale peste 2 400. În fiecare lună mii de elevi ai școlilor de pe întreg cuprinsul țării trimit la redacția gazetei rezolvările pe care ei le-au dat acestor probleme.

Este important aportul adus în perfecționarea activității didactice de seria A a „Gazetei matematice" prin dezbaterea a numeroase probleme de metodică a predării, prin publicarea unor articole care informează cadrele didactice în domenii actuale ale matematicii, prin discuții privitoare la modernizarea programelor și manualelor de matematici, prin notele de informare asupra activității matematice din țară și de peste hotare.

Acțiunea „Gazetei matematice" reprezintă însă numai o parte din multiplele căi și mijloace prin care Societatea de științe matematice acționează pentru desăvîrșirea continuă a învățămîntului și a cercetării științifice. Menționăm, dintre aceste căi și mijloace, activitatea filialelor regionale și locale, olimpiadele anuale de matematică din țară și din străinătate, broșurile publicate în Biblioteca societății, consfătuiri și cursuri de vară pentru cadrele didactice conferințe etc.

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a înscris, printre sarcinile de bază ale planului economic pe anii 1966—1970, și dezvoltarea învățămîntului pentru formarea și perfecționarea cadrelor de specialiști, ridicarea nivelului de pregătire profesională a muncitorior și cadrelor tehnice. „Gazeta matematică" se asociază cu entuziasm la efortul desfășurat de școală în vederea îndeplinirii acestei sarcini. În acest scop ea își va îmbunătăți mereu conținutul, metodele de lucru, astfel încît să contribuie la opera de formare a cadrelor medii ale economiei naționale prin liceele industriale, agricole, economice, pedagogice, continuîndu-și în același timp cu eficiență sporită activitatea destinată elevilor din școlile generale și licee, cadrelor didactice.

20 de ani de la constituirea F. S. M.

Adunarea activului sindical din Capitală

În ziua de 8 octombrie, a avut loc în sala Teatrului Consiliului Central al Sindicatelor o adunare a activului sindical din Capitală consacrată sărbătoririi a douăzeci de ani de la constituirea Federației Sindicale Mondiale. Au participat tovarășii : **Ion Cotoț, Gheorghe Petrescu** și **Ion Preoteasa**, secretari ai Consiliului Central al Sindicatelor, activiști ai C.C.S., ai Consiliului Local și consiliilor raionale ale sindicatelor din București, precum și ai comitetelor sindicatelor din întreprinderile și instituțiile din Capitală.

Adunarea a fost deschisă de tovarășul **Gheorghe Borș**, membru al Prezidiului C.C.S., președintele Consiliului Local al Sindicatelor București.

Despre a XX-a aniversare a Federației Sindicale Mondiale a vorbit tovarășul **Ion Cotoț**, secretar al Consiliului Central al Sindicatelor.

La 8 octombrie — a spus vorbitorul — se împlinesc două decenii de cînd a luat sfîrșit la Paris Congresul de constituire a Federației Sindicale Mondiale. Crearea F.S.M. a fost o expresie vie a năzuințelor celor ce muncesc din toate țările spre realizarea unității sindicale internaționale și a constituit o confirmare a faptului că interesele fundamentale ale oamenilor muncii din întreaga lume sînt aceleași, că unitatea de acțiune internațională a sindicatelor este posibilă pe baza obiectivelor comune de luptă.

Vorbitorul s-a referit apoi la unele acțiuni organizate de Federația Sindicală Mondială în perioada ce a trecut de la crearea ei și contribuția adusă, pe baza Programului de acțiune adoptat de al V-lea Congres Sindical Mondial, la sprijinirea luptei oamenilor muncii din Europa, Asia, Africa și America Latină, pentru revendicări economice și sociale, drepturi sindicale și libertăți democratice, eliberare națională, împotriva imperialismului, pentru apărarea păcii.

Fiind afiliate la Federația Sindicală Mondială, încă de la crearea ei — a continuat vorbitorul — sindicatele din Republica Socialistă România participă, în spiritul internaționalismului și al solidarității muncitorești, la întreaga activitate a F.S.M. și Uniunilor Internaționale ale Sindicatelor, sprijină lupta unită a celor ce muncesc și a sindicatelor pentru interesele lor vitale.

Ținînd seama în întreaga lor activitate că ceea ce unește clasa muncitoare, oamenii muncii, este infinit mai puternic decît unele deosebiri de păreri, sindicatele noastre au militat și vor milita și în viitor pentru dezvoltarea experienței pozitive acumulate în acești 20 de ani și înlăturarea unor neajunsuri ce au apărut în ultimii ani în activitatea F.S.M., care au dăunat unității și au redus eficacitatea acțiunilor sale, pentru întărirea unității mișcării sindicale internaționale pe baza unor obiective comune, pentru făurirea unui puternic front antimonopolist, antiimperialist.

Subliniind că principala contribuție pe care clasa muncitoare din Republica Socialistă România o aduce la întărirea continuă a forțelor clasei muncitoare, a tuturor celor ce muncesc din întreaga lume pentru progres social și pace o constituie munca entuziastă pentru construirea orînduirii noi, socialiste, în țara noastră, vorbitorul a arătat pe scurt succesele mai importante obținute de poporul român, sub conducerea Partidului Comunist Român, aportul sindicatelor la dezvoltarea economiei naționale, precum și perspectivele ce se deschid în fața țării noastre în lumina hotărîrilor adoptate de al IX-lea Congres al partidului.

În spiritul solidarității muncitorești, sindicatele din țara noastră întreține în momentul de față relații de colaborare cu sindicate din peste 90 de țări. Ele vor dezvolta și pe viitor relațiile de prietenie cu sindicatele din țările socialiste frățești, cu toate sindicatele afiliate la F.S.M., cu sindicatele de alte afilieri și neafiliate din toate țările, în scopul de a contribui la întărirea unității de acțiune a oamenilor muncii de pretutindeni în lupta pentru o viață mai bună, pace și progres social.

Sprijinind pe deplin politica externă a Republicii Socialiste România, care exprimă aspirația profundă a poporului român spre pace și prietenie cu toate popoarele lumii, a arătat vorbitorul, sindicatele noastre se pronunță cu toată hotărîrea împotriva politicii agresive a imperialismului, pentru respectarea dreptului sfînt al fiecărui popor de a-și hotărî singur destinele în conformitate cu propria sa voință. Ele condamnă cu cea mai mare hotărîre agresiunea S.U.A. în Vietnam, își exprimă încă o dată solidaritatea deplină cu lupta dreaptă a poporului vietnamez, pentru libertate și independență și cer să înceteze intervenția americană în Vietnam, să fie retrase toate trupele străine din această țară, iar poporul vietnamez să fie lăsat să-și hotărască singur soarta sa.

Clasa muncitoare, sindicatele din țara noastră, credincioase principiului internaționalismului proletar, asigură masele muncitoare din toate țările de solidaritatea lor deplină cu lupta dreaptă ce o desfășoară pentru cucerirea și apărarea intereselor lor vitale.

Vă rog să-mi permiteți — a spus în încheiere vorbitorul — ca în numele oamenilor muncii organizați în sindicate din Republica Socialistă România, să transmit cu prilejul împlinirii a 20 de ani de activitate, un cald și tovărășesc salut Federației Sindicale Mondiale, organizațiilor sale afiliate și să urez celor ce muncesc din întreaga lume noi succese în activitatea ce o desfășoară pentru refacerea unității mișcării sindicale mondiale, pentru dezvoltarea și întărirea unității de acțiune a oamenilor muncii de pretutindeni în lupta pentru cucerirea și apărarea intereselor vitale de clasă împotriva exploatării și asupririi, împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru pace și progres social.

În încheierea adunării, a avut loc un spectacol prezentat de formații de amatori ale sindicatelor din Capitală.

Congresul Sindical Mondial

La 9 octombrie, în sala Seimului R. P. Polone, au început lucrările celui de-al VI-lea Congres Sindical Mondial. Au participat aproximativ 600 de delegați, reprezentanți ai organizațiilor sindicale din 98 de țări.

Înainte de începerea lucrărilor au fost alese prezidiul, alcătuit din 32 de membri, și secretariatul Congresului. În prezidiu a fost ales și tovarășul Constantin Drăgan, președintele Consiliului Central al Sindicatelor, conducătorul delegației sindicatelor din Republica Socialistă România.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de Renato Bitossi, președintele Federației Sindicale Mondiale. În continuare a fost adoptată ordinea de zi, care cuprinde probleme importante ale mișcării sindicale mondiale și ale consolidării unității acesteia.

Congresul a fost salutat de către Edward Ochab, președintele Consiliului de Stat al R. P. Polone.

A luat apoi cuvîntul Louis Saillant, secretar general al F.S.M., care a prezentat raportul cu privire la examinarea aplicării programului de acțiune sindicală și a inițiativelor de acțiuni unitare ale F.S.M., evoluția și dezvoltarea actuală a F.S.M., noile posibilități pentru unitate, solidaritate și relații sindicale internaționale.

Lucrările Congresului continuă.

meridiane meridiane meridiane

R. P. ALBANIA

În Albania, planul de învățămînt al școlii de opt ani, recent introdus, urmărește dezvoltarea multilaterală a copilului din punct de vedere intelectual, fizic și estetic. Ponderea cea mai mare (40,5 la sută din toate materiile predate) revine disciplinelor umaniste, urmate de științele naturii și matematică (34,5 la sută), de activitățile practice și sociale (13,3 la sută), de cultura fizică (6,2 la sută) și educația estetică (5,5 la sută). Programa acestor ultime discipline este completată prin activitatea din afara clasei.

SUEDIA

În Suedia „școala de bază" cu durata de nouă ani va fi generalizată în anul 1972. Această școală, menită să înlocuiască vechea școală primară, precum și cursul inferior al liceului, este organizată pe trei cicluri : ciclul elementar (clasele I—III), ciclul intermediar (clasele IV—VI) și ciclul superior (clasele VII—IX). În primele două cicluri nu se face nici o diferențiere după materiile de învățămînt. În clasa a VI-a, însă, elevii, cu asentimentul părinților, pot alege între anumite „materii complimentare". Totuși, adevărata diferențiere a școlii generale nu intervine decît în clasa a IX-a.

Liceul, încă netransformat în concordanță cu reforma învățămîntului elementar, este organizat pe trei tipuri diferite : de cultură generală, tehnic și comercial.

În 1960 a fost numită o comisie specială pentru reforma învățămîntului secundar, care în momentul de față și-a definitivat propunerile într-un proiect de reformă. În conformitate cu acest proiect, scopul viitorului liceu va fi orientarea elevilor către cerințele societății moderne. Durata învățămîntului secundar va fi de patru ani. Diferențierea studiilor se va realiza relativ tîrziu, cu ajutorul a cinci secții : clasică, sociologică, de științe ale naturii și matematică, economică și tehnică.

Orarul va fi redus cu circa 10 la sută față de orarul actualului liceu, în scopul încurajării studiului individual al elevilor și al măririi timpului lor de odihnă și distracție.

Noul proiect se ocupă și de metodele de predare. Astfel, în vederea dobîndirii de către elevi nu numai a unui volum oarecare de cunoștințe ci a unor metode de lucru, se prevede : a) introducerea, pe lîngă temele pentru acasă de la zi la zi, a unor teme generale, realizabile într-o perioadă mai mare de timp ; b) încredințarea unei părți din materia de învățămînt studiului exclusiv individual al elevilor ; c) scutirea elevilor excepționali de frecventarea obligatorie și continuă a cursurilor.

Proiectul a stîrnit vii discuții. Se critică îndeosebi faptul că s-a micșorat ponderea acordată culturii clasice, că s-a renunțat la studierea unor cunoștințe și, mai ales că s-au introdus unele metode de predare prea îndrăznețe, considerate incompatibile cu vîrsta elevilor de liceu.

Un concert reușit

Stagiunea de concerte de muzică de cameră a Filarmonicii de Stat **„George Enescu"** s-a inaugurat anul acesta în sala Ateneului printr-o inedită colaborare între soliștii instituției și orchestra de cameră a unor tineri instrumentiști de la școlile de muzică din București, sub bagheta lui Constantin Petrovici, într-un reușit medalion muzical consacrat preclasicului italian Giovanni Battista Pergolesi. Două lucrări fundamentale ale repertoriului universal din veacul al XVIII-lea — opera comică „La serva padrona" și oratoriul „Stabat Mater" — au oferit prilejuri multiple de desfătare artistică, datorită nivelului de interpretare.

Lăudabilă ni s-a părut munca tinerilor instrumentiști care au pus bazele unei orchestre de cameră și în scurtă vreme au reușit să stăpînească dificilele partituri ale lui Pergolesi, nu atît din punct de vedere tehnic, cît mai ales în privința stilului. Dirijorul primei scene lirice, Constantin Petrovici, a acumulat la catedra Școlii de muzică nr. 1 din București o prețioasă experiență prin îndelungata sa activitate didactică și, apelînd la elementele talentate pe care le-a format de-a lungul anilor, a reușit să închege o formație ce cîntă cu precizie, curat, cu elan. Desigur că lipsesc deocamdată suplețea și puritatea de sonoritate, dar acestea se vor obține pe parcursul activității. Felul în care tinerii au servit replica Emiliei Petrescu, Marthei Kessler și lui Marius Rinzler ne-a întărit convingerea că ne aflăm în fața unor muzicieni de viitor capabili să abordeze cu succes un repertoriu larg al creației preclasice și clasice încă destul de puțin cunoscut. Sugerăm repetarea medalionului Pergolesi în cîteva din marile școli din Capitală.

VIOREL COSMA

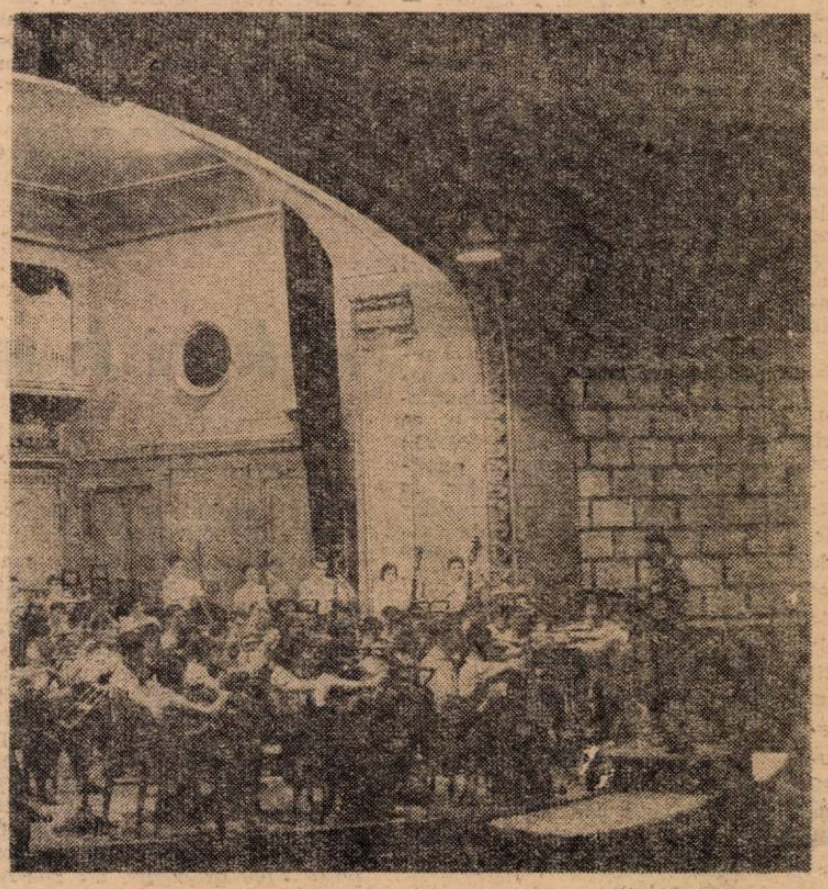

Orchestra școlii de muzică nr. 1 din București la un concert prezentat în sala Ateneului.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

40132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 821 vineri 22 octombrie 1965 8 pagini 25 bani

COORDONATELE „FĂRĂ FRECVENȚEI"

Învățămîntul fără frecvență constituie o poartă larg deschisă, pe care tot mai mulți cetățeni ai țării pășesc către obținerea unui nivel de cultură mai înalt, a unei calificări superioare. O recentă hotărîre a Consiliului de Miniștri, luată pe baza directivelor Congresului al IX-lea al partidului, lărgește și mai mult posibilitățile de continuare a studiilor prin învățămîntul fără frecvență.

Cum elevii și studenții învățămîntului fără frecvență sînt, prin însăși natura organizării acestei forme de studiu, mai depărtați de cei chemați să le îndrume învățătura și să-i examineze, redacția noastră a organizat, în cadrul unui raid-anchetă, un fel de „dialog la distanță" între ei.

Două limite aproximative de vîrstă și problemele pe care le implică

Marin Zaharia, clasa a IX-a, 18 ani...

Victor Pantelimon, clasa a IX-a, 47 de ani...

Sînt colegi de clasă la secția fără frecvență a liceului „Aurel Vlaicu" din Capitală. Vîrstele lor, despărțite de o generație în înțelesul clasic al cuvîntului, definesc cu aproximație limitele de vîrstă pe care le putem întîlni la cursul fără frecvență aproape în fiecare școală. În același timp, ele circumscriu o multitudine de probleme.

La Marin Zaharia, care a terminat destul de recent școala generală la cursurile de zi, se păstrează pe de-a întregul deprinderile de elev cu frecvență. El simte permanent nevoia să primească explicații asupra cunoștințelor pe care trebuie să și le însușească și, mai mult, să i se verifice continuu progresele înregistrate în studiu. Altfel nu poate învăța ritmic, fără perioade de „vîrf", deosebit de aglomerate, în preajma sesiunilor de examen. Toți cei de o vîrstă cu el ne-au spus același lucru: toți doresc să li se clarifice o serie de probleme de principiu, să li se dea o viziune științifică generală, pe baza căreia să studieze și să-și sistematizeze cunoștințele la diferitele discipline.

Ceilalți, elevii vîrstnici — care au întrerupt pregătirea școlară de multă vreme, sînt mult mai ocupați în cadrul producției sau cu sarcini obștești și au și probleme mai complicate în viața de familie — simt nevoia unui altfel de ajutor. Experiența lor de viață, pregătirea politico-ideologică mai profundă pe care și-au însușit-o le permit în mai mare măsură să înțeleagă legile generale, principiile de bază ale disciplinelor pe care le studiază. În schimb, ei doresc să fie ajutați mai amănunțit pentru a-și reaminti sau a-și însuși tehnica unor lucrări și operații la matematică și fizică, a unor analize la gramatică etc. Ținînd seama și de faptul că la acești elevi, spre deosebire de elevii ce numără în jur de 20 de ani, raportul între capacitățile de generalizare și de abstractizare pe de o parte și capacitatea de memorare pe de altă parte este net în favoarea primelor, este firesc ca ei să dorească a primi în perioada de pregătire îndrumări referitoare la măsura în care se impun a fi reținute, în fiecare caz în parte, datele cuprinse în manuale.

De ce posibilități dispun elevii de la cursurile fără frecvență pentru a căpăta un ajutor calificat în problemele care îi frămîntă în pregătirea pentru examene? Am stat de vorbă pe această temă cu numeroși muncitori, tehnicieni și funcționari de la Combinatul de celuloză și hîrtie din Chișcani și de la Uzinele de utilaj greu „Progresul" din Brăila, elevi ai secției fără frecvență de la Liceul nr. 3 din acest oraș.

Discuțiile cu acești elevi — oameni care, în general, privesc cu multă seriozitate pregătirea lor școlară — au relevat că profesorii caută să le dea un sprijin cît mai larg, organizînd consultații în care le arată ce trebuie să studieze, le clarifică problemele cele mai importante. Aceasta, îndeosebi, la disciplinele umaniste.

— Dar la matematică, fizică, chimie, limbi străine?

— În această privință, ne-a răspuns **Mihai Necula**, muncitor la Combinatul din Chișcani, elev în clasa a IX-a, nu ne sînt suficiente numai orele de consultație, care au loc în total de cîteva ori pe lună. Dorim să ne verificăm mereu cunoștințele, să ne dăm seama dacă am înțeles corect anumite legi, axiome și teoreme și dacă le aplicăm corect în practică, în rezolvarea exercițiilor și problemelor. Pe această linie ne ajută mult unii ingineri și tehnicieni din secțiile în care lucrăm. Deși au numeroase sarcini de producție, aproape întotdeauna cînd le cerem ei își găsesc timp și pentru noi. Sindicatul Combinatului a dovedit și el grijă pentru pregătirea noastră, punîndu-ne la dispoziție două săli în clădirea clubului. Aici se țin o serie de lecții de sinteză, meditații la matematică, fizică și chimie. În ceea ce privește limbile străine, mulți dintre noi s-au înscris la cursurile organizate la Casa orășenească de cultură.

Desigur însă că principalul ajutor de care simțim nevoia permanent, la toate materiile, este cel al școlii. Ori consultații mai dese la materiile unde întîmpinăm mai multe greutăți, ori alte forme de sprijin în studiu.

„Audiatur et altera pars". Pentru a satisface această cerință, am solicitat și părerea unor directori de școli, a unor profesori, a unor cadre cu funcții de răspundere în îndrumarea învățămîntului, precum și a unor factori de răspundere din întreprindere.

— Într-adevăr — recunoaște tovarășul **Andrei Niculescu**, directorul Liceului nr. 3 din Brăila — (și același lucru l-au spus,

(Continuare în pag. 6-a)

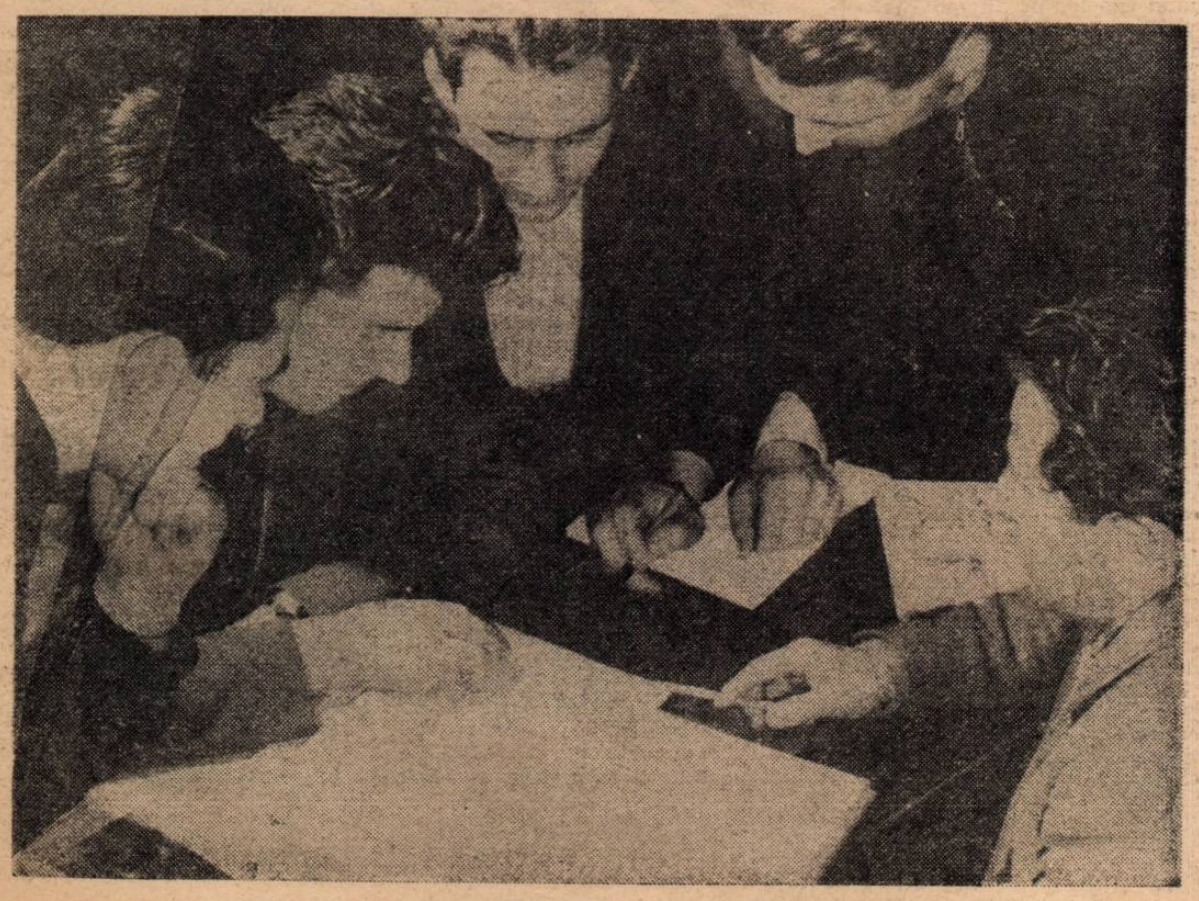

Muncitori și tehnicieni de la Combinatul minier din Petroșeni, elevi în învățămîntul fără frecvență, discută înaintea unei ore de consultații pentru a stabili împreună problemele asupra cărora vor cere lămuriri profesorului.

SECVENȚE

O fată tare necăjită

Fetița despre care vreau să vă vorbesc nu s-a născut dintr-o simplă ficțiune gazetărească. Am văzut-o învîrtindu-se ageră prin spatele tejghelei unui magazin și, pînă ce am înțeles că nu face decît să-și ajute mama, m-a surprins să constat că sînt vînzătoare sub 14 ani. Ea există deci cu adevărat, are gură, nas și urechi și un nume pe care n-am să-l divulg, ca să nu adaug — prin acest articol — încă o picătură la și așa prea plina ei cupă cu necazuri. O să-i spunem fata cea mică și o să încercăm, prin ea, să zgîndărim puțin focul unor sensibilități pedagogice ce se dovedesc cîteodată amorțite.

Primul între multele necazuri ale fetiței în cauză este acuzația de „prostie". Faptul i-a fost dovedit și răsdovedit, așa că a cam început să-l creadă și ea. Dovezile se văd în catalog, unde străjuiește un dramatic cortegiu de patru. Se văd și în timpul lecțiilor, cînd trezită ca din somn de cîte o întrebare, se ridică și privește fix, cu gîndurile duse aiurea.

Această fată mică încurcă pe toată lumea. Profesorii au încercat să și-o treacă unii altora, mutînd-o prin toate clasele paralele. Cînd, după o îndelungată preumblare, s-a stabilit, în sfîrșit, într-a VII-a B și ping-pongul n-a mai fost posibil, au început lamentările. Se plînge și dirigintele, și profesorul de română, și cel de matematică, și toți. Să nu mai vorbim de părinți care, deși sînt adoptivi, o iubesc foarte mult. Tatăl ei este contabil, mama, cum spuneam, vînzătoare. Amîndoi, cît îi țin puterile, își bat capul s-o scoată din impas. Degeaba însă. „N-o ajută mintea și pace — spun ei. Îi citești lecția de două ori, de trei ori, de șapte ori — și la urmă vezi că te privește ca picată din lună. E proastă neam, ce mai!"

Dar prezența ei în magazin ne-a ridicat cîteva întrebări (în afară de întrebarea cine a admis ca ea să lucreze aici de parcă ar fi salariata O.C.L.-ului. Dar întrebarea aceasta o lăsăm la o parte acum). Dacă e așa de proastă (de fapt, ce este aceea prostie?) cum de reușește totuși să se descurce cu atîta siguranță și promptitudine cu clienții? Cum de reușește să țină minte zeci de sorturi de coloniale și să-l găsească atît de rapid pe cel cerut? Cum poate calcula atît de repede și de precis?

Și, cercetînd lucrurile mai îndeaproape, aflăm ceva din biografia ei. Cum și cît de îngrozitor se certau părinții ei naturali și cum s-au despărțit, cum nu de mult, într-un accident de automobil, i-a murit un frate la care ținea enorm, cum este găsită uneori stînd singură în casă pe întuneric și plîngînd și cum a schimbat pînă acum vreo trei sau patru școli.

Fata cea mică nu e proastă de loc. Este numai tare necăjită și tare singură și — peste toate acestea — imperativul acela amarnic „a învăța" continuă să rămînă pentru ea un fioros mister pe care nu i l-a explicat încă nimeni. În rest, nimic deosebit.

Dragi învățători și profesori, cînd printre elevii pe care îi aveți în grijă se ivește cîte unul teribil de dificil, gîndiți-vă bine dacă nu e unul din frații sau surorile spirituale ale acestei fete mici.

OCT. BUZESCU

PE DIRECȚIILE INDICATE DE CONGRESUL PARTIDULUI

LICEELE DE SPECIALITATE

Cîteva aspecte esențiale

Consider înființarea liceelor de specialitate ca o deosebită realizare pe tărîmul școlii a regimului nostru socialist, menită să contribuie la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului mediu, ridicîndu-l la nivelul exigențelor societății noastre socialiste. Aș dori, în cele ce urmează, să-mi spun părerea asupra cîtorva aspecte esențiale privind înființarea liceelor de specialitate.

Apreciez importantă, în primul rînd, problema conținutului pe care-l va avea învățămîntul în cadrul acestor noi instituții școlare. Cred că pentru toate tipurile de licee de specialitate — care, cum este de la sine înțeles, trebuie să creeze și condițiile pentru însușirea unei profesiuni — planurile și programele de învățămînt vor trebui astfel întocmite încît să asigure elevilor aceeași pregătire de bază pe care o dau liceele de cultură generală, aceasta în scopul formării unor cadre medii cu o cultură temeinică, și care să aibă și posibilitatea reală de a-și continua studiile în învățămîntul superior. De asemenea, trebuie să se aibă, cred, în vedere faptul că în cadrul liceelor de specialitate se pot dezvolta anumite aptitudini (pentru matematici, pentru fizică, pentru diverse arte etc.), care nu se evidențiază întotdeauna în suficientă măsură în timpul școlii generale. Avînd o pregătire de bază corespunzătoare cu cea dată de liceele de cultură generală, elevii liceelor de specialitate vor putea, pe baza unor cunoștințe însușite în mod organizat și științific, să-și perfecționeze această pregătire în instituția de învățămînt superior cea mai corespunzătoare capacității și aptitudinilor lor.

Profilul liceelor de specialitate implică în același timp, după părerea mea, și o diferențiere a conținutului învățămîntului. Opinez ca pentru liceele industriale, agricole și economice pregătirea de cultură generală și științifică să fie la nivelul secției reale a liceelor de cultură generală, iar pentru liceele pedagogice (și, eventual, pentru liceele sanitare, de muzică, de arte, de educație fizică etc.), la nivelul secției umaniste a liceelor de cultură generală.

Pentru pregătirea multilaterală a elevilor din liceele de specialitate consider necesară studierea psihologiei pedagogice, a logicii și a două limbi străine. Susțin introducerea psihologiei pedagogice și nu numai a psihologiei pentru că viața ne arată că fiecare cetățean, și cu atît mai mult viitorul tehnician, care va lucra în producție cu oamenii, va fi chemat să rezolve multiple probleme educative. Problemele educației în condițiile socialismului nu se pot rezuma doar la preocupările unor specialiști, ci sînt de un interes major pentru întreaga societate. Înarmarea viitorilor tehnicieni cu cunoașterea legilor dezvoltării psihice, a principiilor educației comuniste va fi de un real folos în viața și munca lor. De asemenea, consider că o componentă indispensabilă a pregătirii științifice și practice a viitorilor tehnicieni trebuie s-o constituie înarmarea lor cu legile gîndirii umane, cu operațiile logice și cu formele cunoașterii iar însușirea a cel puțin două limbi străine va reprezenta pentru ei un instrument important în rezolvarea cu mai mult succes a problemelor vieții și muncii.

În ceea ce privește pregătirea de specialitate, consider că este necesar ca ea să cuprindă în mod diferențiat, după profilul liceelor, obiectele de învățămînt teoretice și practice menite să asigure însușirea în bune condiții a unei profesiuni, la nivelul exigențelor contemporane ale societății noastre.

După părerea mea, pregătirea de cultură generală și cea de specialitate trebuie realizate concomitent, dîndu-se o pondere mai mare, mai ales în ultimele clase, obiectelor de învățămînt care vor fi cerute la examenul de maturitate. Aceasta ar asigura o pregătire sistematică și continuă, dezvoltînd interesul elevilor pentru ambele laturi ale pregătirii. Ca urmare, examenul de maturitate ar constitui o verificare atît a pregătirii de cultură generală cît și a pregătirii de specialitate. Constituirea a două etape de pregătire și absolvire — întîi de specialitate și apoi de cultură generală — așa cum au propus unii specialiști, n-o consider eficace. Cred că diploma de maturitate obținută de absolvenții liceelor de specialitate trebuie să fie singurul act de studiu, care să oglindească atît pregătirea de cultură generală cît și cea de specialitate, menționîndu-se în ea și calificarea obținută (tehnician metalurgist, tehnician constructor, tehnician chimist, tehnician agronom, învățător etc.).

Cît despre durata de școlarizare în liceele de specialitate, opinez pentru o durată de 5 ani, pentru a se putea asigura condițiile optime pentru pregătirea elevilor sub ambele laturi (de cultură generală și de specialitate). Desigur, pot fi luate în discuție și unele propuneri care stabilesc în mod diferențiat durata de școlarizare, în funcție de profilul fiecărui liceu de specialitate. În toate cazurile, însă, cred că trebuie să se aibă în vedere evitarea supraîncărcării planurilor și programelor de învățămînt, asigurîndu-se o dozare rațională a cunoștințelor și activităților, cu grija ca pregătirea de cultură generală să nu fie sub nivelul de pregătire al absolvenților liceelor de cultură generală.

De mare însemnătate este pregătirea și selecționarea cadrelor didactice din liceele de specialitate. Aici vor lucra cadre cu studii universitare, ca și specialiști care au studiat în alte instituții de învățămînt superior (ingineri agronomi, economiști etc.). Cadrele didactice provenite din universități au la bază și o pregătire pedagogică, ceea ce le oferă posibilitatea de a conduce cu eficiență procesul instructiv-educativ. Ceilalți specialiști, în marea lor majoritate, nu și-au însușit și o pregătire pedagogică. Consider că ar fi necesar să se introducă pe o scară mai largă pregătirea pedagogică a specialiștilor și în institutele tehnice, agronomice, economice etc.

O rezolvare corespunzătoare cere problema organizării liceelor de specialitate. Mă asociez propunerii făcute de unii specialiști ca, pornindu-se de la experiența pozitivă a învățămîntului nostru profesional și tehnic, liceele de specialitate să se organizeze, acolo unde există condiții, în cadrul unor centre sau grupuri școlare cu specialități înrudite. O asemenea organizare ar asigura, mai ales pentru liceele industriale și agricole, o mai corespunzătoare bază tehnico-didactică, ar duce la rezolvarea cu mai mare eficacitate a cerințelor pedagogice, la mai buna desfășurare a procesului de învățămînt.

Ținînd seama de caracterul unitar și accesibil al sistemului nostru de învățămînt, susțin propunerea de a se studia și posibilitatea creării, pe lîngă liceele de specialitate, a unor secții serale pe care să le poată urma absolvenții școlilor profesionale.

Rezolvarea cu competență și răspundere a tuturor problemelor ce se pun în legătură cu înființarea și funcționarea liceelor de specialitate va contribui, fără îndoială, la ridicarea pe o treaptă mai înaltă a învățămîntului din țara noastră.

IOAN BONTAȘ
lector la catedra de pedagogie
a Institutului politehnic
„Gheorghe Gheorghiu-Dej"
București

Ce să cuprindă planul de învățămînt?

Liceele industriale, care se vor înființa într-un viitor apropiat ca urmare a hotărîrilor Congresului al IX-lea al partidului, vor însemna un important pas înainte în pregătirea cadrelor necesare economiei noastre naționale.

Cred că viitoarele licee industriale ar trebui să aibă durata de 5 ani. În acest fel s-ar asigura timpul necesar ca elevii să-și însușească temeinic cunoștințele de cultură generală și de specialitate și, după o practică în uzine, în întreprinderi, în fabrici etc. și a unui examen, să poată deveni maiștri, șefi de atelier, de secții, de fabricație ș.a.m.d. Firește, absolvenții liceelor industriale se vor prezenta și la examenul de maturitate, care le va da dreptul de a se înscrie la concursurile de admitere în instituțiile de învățămînt superior. Consider indicat ca pregătirea teoretică și practică să se realizeze în școli bine utilate cu aparatajul necesar, cu mașini unelte etc., în ateliere școlare amenajate în mod diferențiat pentru fiecare specialitate.

Planul de învățămînt al liceelor industriale va trebui să prevadă, după părerea mea, studiul limbii și literaturii române, al istoriei, al economiei politice și socialismului științific, al matematicii, al geografiei politice și economice, ca și materii de specialitate : mecanica, fizica, chimia, tehnologia materialelor și a meseriilor, organe de mașini, rezistența materialelor, electrotehnica, automatizări, organizarea industrială și planificarea, precum și desenul industrial (desenul geometric, de proiecție și desenul tehnic). Cum o parte din aceste discipline se predau și în școlile profesionale, care au menirea de a pregăti muncitori calificați pentru industria socialistă, cred că ar fi indicat ca în liceele industriale să se admită și absolvenți ai școlilor profesionale cu durata de 3 sau 4 ani, pe baza unui examen de diferență (absolvenții a 3 ani de școală profesională ar putea fi primiți în anul al III-lea al liceelor industriale, iar absolvenții a 4 ani — în anul al IV-lea al acestor licee).

În ce privește durata de specializare, cred că este bine ca în primii 4 ani 60 la sută din totalul orelor prevăzute în planurile de învățămînt să fie rezervate studiului disciplinelor de cultură generală și de specialitate, restul de 40 la sută fiind acordat lucrărilor practice în atelierul-școală. În anul al V-lea, 40 la sută din timp s-ar putea rezerva materiilor de cultură generală și 60 la sută materiilor care intră în profilul specialității. Elevii anilor I—IV ar trebui să facă o practică obligatorie de cel puțin 30 de zile, în timpul vacanței de vară, potrivit specialității. Elevii anului al V-lea ar urma să facă practica de pe întreg parcursul anului școlar numai în uzină.

Pentru instruirea practică și predarea materiilor de specialitate este necesară asigurarea unor cadre cu o pregătire corespunzătoare. Cred că ar fi bine să se organizeze examene de capacitate, la care să se prezinte cei ce vor să lucreze în învățămîntul industrial ca profesori pentru disciplinele de specialitate sau de instruire practică. Pînă se vor institui asemenea criterii de recrutare a cadrelor didactice de specialitate, este bine să se apeleze la cadrele ce au funcționat și funcționează în învățămînt, organizîndu-se cursuri speciale pentru perfecționarea lor, mai cu seamă în domeniul pedagogiei.

Ar fi indicat, după părerea mea, ca unele licee industriale să fie înființate pe lîngă marile uzine din țară, în special pe lîngă acelea care aparțin Ministerului Industriei Constructoare de Mașini. Cît despre înzestrarea liceelor industriale, cred că aceasta ar trebui să revină, în bună parte, marilor întreprinderi industriale din întreaga țară, corespunzător intereselor regiunii unde se vor înființa.

Prof. ing. VASILE DRAGOMIR
Liceul nr. 30 din Capitală

Un raport judicios între pregătirea generală și cea specială

Realizarea marilor sarcini pe care partidul le-a pus în fața agriculturii noastre implică și contribuția unor tehnicieni cu pregătire medie. Ca atare, hotărîrea Congresului al IX-lea al P.C.R. de a se înființa licee agricole menite să pregătească asemenea tehnicieni este deosebit de binevenită.

Reflectînd la profilul viitoarelor licee agricole cred că, după cum în cadrul institutelor agronomice funcționează facultăți pe ramuri ale agriculturii socialiste, ar fi bine ca și liceele agricole să fie profilate pe specialități, și anume : agricultură generală și horticultură, zootehnie, mecanizare și îmbunătățiri funciare și contabilitate agricolă. O durată de școlarizare de 5 ani ar da, după părerea mea, posibilitatea însușirii temeinice a unui volum corespunzător de cunoștințe pentru o muncă eficientă în producție, ca și pentru continuarea studiilor în învățămîntul superior de specialitate.

Planurile de învățămînt ale viitoarelor licee agricole vor trebui să stabilească un raport armonios între disciplinele de cultură generală și disciplinele de specialitate, cu afectarea unui număr mai mare de ore pentru stagiul de practică. Acesta va trebui, cred, efectuată în unitățile agricole socialiste dezvoltate, cu un nivel tehnic și economic ridicat — gospodării de stat, stațiuni de mașini și tractoare, cooperative agricole de producție.

Socotesc că unele discipline de cultură generală, cum ar fi matematicile, chimia etc., trebuie să fie axate pe procesul de producție, legate organic de viață, de munca productivă. De pildă, la capitolul „Rapoarte și mărimi direct și invers proporționale" se pot face aplicații practice în legătură cu producția și productivitatea muncii în agricultură, la capitolul „Procente" se pot efectua exerciții și probleme pentru calcularea procentului mediu în îndeplinirea planului de producție cu ajutorul mediei aritmetice etc. O orientare asemănătoare trebuie să dobîndească și studiul chimiei, elevii însușindu-și cunoștințe temeinice cu privire la îngrășăminte, la biostimulatori, antidăunători etc., întrucît chimizarea agriculturii reprezintă o cale principală a progresului tehnic în această ramură a economiei noastre naționale. Cred că în cadrul disciplinelor de cultură generală elevii ar trebui să-și însușească și o serie de cunoștințe referitoare la legislația noastră economică și financiară, la organizarea și planificarea întreprinderilor agricole socialiste etc.

Socotesc neapărat necesar ca elevii liceelor agricole să studieze o limbă străină cu circulație mondială, care să le slujească în documentarea tehnică-economică de specialitate. Poate că ar fi indicat ca ei să-și însușească și cunoștințe de limba latină, pentru înțelegerea termenilor întîlniți la discipline ca botanica, viticultura, pomicultura etc.

Pentru ca instruirea practică să se desfășoare în condiții optime și cu rezultate eficiente, se impune o strînsă colaborare între conducerile viitoarelor licee agricole și conducerile unităților economice, colaborare care să stabilească și o continuitate a stagiului de practică de la un an la altul.

Prof. ION I. GHELASE

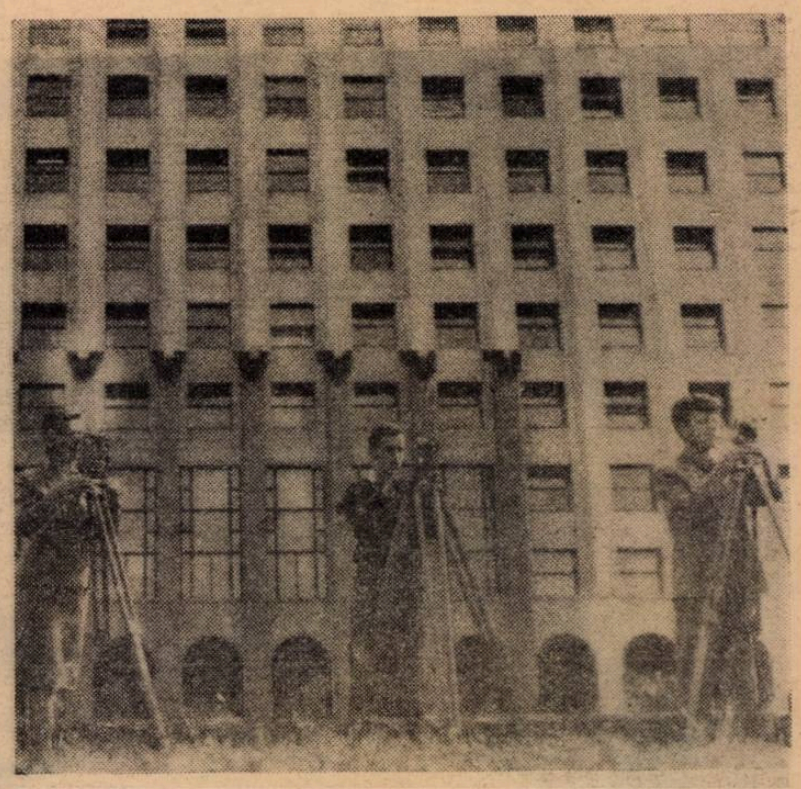

Viitori tehnicieni constructori la practica topografică

OPINII

ORELE DE DIRIGENŢIE

Munca educativă — o activitate de creaţie

— Te rog, ai grijă să nu mă propui ! Anul acesta nu vreau dirigenţie !

— Tocmai dumneata, care ai avut rezultate atît de frumoase în anii trecuţi ?

— Da ! Şi asta numai din cauza hîrtiilor ! „Situaţii“ peste „situaţii“ care îţi răpesc zeci de ore pe parcursul unui trimestru sau al anului şcolar, caiete, planuri, schiţe, referate etc., etc. Munca scriptică întrece şi de foarte multe ori se substituie activităţii celei mai necesare şi viabile : educarea deprinderilor şi trăsăturilor morale ale elevilor.

Am reprodus aici discuţia unui profesor de la Liceul nr. 4 din Craiova cu responsabilul comisiei metodice a diriginţilor de la acest liceu. Ea a avut loc în săptămîna premergătoare deschiderii cursurilor şcolare. De atunci au trecut alte cîteva săptămîni. Argumentele aduse de fostul diriginte — spre satisfacţia lui — se dovedesc din păcate reale şi justifică nemulţumirile. Un singur exemplu : „situaţia generală“ cerută diriginţilor din şcoala noastră la începutul acestui trimestru le-a răpit nenumărate ore, unora chiar zile întregi — pentru adunarea unor date, pentru trierea lor, pentru linierea unor formulare şi înscrierea datelor. Douăzeci şi două de rubrici ! Care, înmulţite cu patruzeci de elevi pe clasă, dau un răspuns concludent cu privire la cauzele care l-au determinat pe profesorul de mai sus să refuze dirigenţia.

Să adăugăm, acum, la tot ceea ce i se cere dirigintelui, şi ceea ce realizează efectiv în activitatea respectivă. Vom întîlni şi aici, pe lîngă iniţiative frumoase şi ore de dirigenţie cu efect pozitiv asupra personalităţii elevilor, destule aspecte insipide, reci, lucruri făcute numai „ca să fie“, referate pe care nu le ascultă nimeni, ore de aşa-zisă analiză a muncii care se transformă în „muştruluială“, ore de comemorări în care se repetă lucruri de mult ştiute, învăţate la istorie, la literatură şi la alte obiecte de învăţămînt. Toate acestea, pentru că unii diriginţi s-au obişnuit să facă „aşa cum fac şi alţii“, să copieze şabloane de planuri şi teme, să meargă pe o linie care nu solicită nici efortul gîndirii, nici efortul imaginaţiei (nici al lor şi nici al elevilor), şi care, pe de altă parte, nu le aduce nici satisfacţii. O muncă cenuşie.

Rămînem astfel, de fapt, în urma dezvoltării elevilor. Într-adevăr, cartea difuzată într-o măsură şi într-un ritm nemaiîntîlnit, presa, emisiunile radiofonice, televizorul, cinematograful, teatrul, competiţiile sportive, afişul sau reclama îndeplinesc tot atîtea roluri de „diriginţi“ neoficiali, în afara şcolii, în diferite împrejurări şi cazuri.

În asemenea situaţie devin anacronice destul de multe forme din activitatea diriginţilor. Ce rost au, bunăoară, cele 11 ore de aniversări, cu referate alcătuite de elevi, care figurează în planul de muncă al unui diriginte de la clasa a IX-a, cînd elevii respectivi au învăţat destule lucruri la Istoria României, numai cu un an în urmă, despre toate cele 11 teme ale referatelor respective ? Ce rost are tema etică „Prietenia şi dragostea“ la clasa a VI-a, la vîrsta de 13 ani ? Dar discuţiile zise „etice“ transformate în moralizare seacă sau în adjective care nimeresc alături de ţintă ? Ce rost au toate orele acelor diriginţi care nu urmăresc decît să se „încadreze în timp“, lipsiţi fiind de dorinţa de a depăşi „verigile“, de a-şi pune în joc fantezia şi convingerea pentru a ajunge la inima copiilor pe calea influenţării gîndirii şi sentimentelor, singura cale valabilă în munca educativă ?

Lipseşte încă o programă a muncii educative ? Cred că nici nu se va ajunge şi nici nu trebuie să se ajungă la o „programă“ cu teme date de-a gata şi fixe, cu „planuri de lecţii“ pe care să le copieze comod unii diriginţi. Munca educativă este — în primul rînd — o activitate de creaţie.

Pentru aceasta însă este nevoie ca dirigintele să aibă timpul necesar ca să poată medita în prealabil la desfăşurarea fiecărei ore de dirigenţie, căci fiecare oră are caracteristicile ei, specificul ei şi nu se poate să gîndeşti o singură dată pentru un întreg trimestru sau pentru tot anul şcolar. Dirigintele trebuie să fie eliberat de corsetul multor forme devenite inutile şi lăsat să-şi aplece urechea la fiecare sunet — muzical sau discordant — ce apare minut cu minut în orchestra atît de greu de armonizat şi dirijat pe care o formează o clasă dea 30—40 de elevi, unde fiecare membru al colectivului are o coardă proprie, un specific al său de rezonanţă. Activitatea creatoare este incompatibilă cu şablonul, se supune foarte puţin unei planificări rigide.

Ar fi de ajuns un caiet deloc voluminos — fiindcă la nevoie va putea fi continuat cu altul — în care dirigintele să aibă o oglindă sumară a elevilor din clasa respectivă, cu unele date absolut necesare, cu note scurte despre situaţia la învăţătură pe trimestre şi cu o sumară schiţă a activităţii din fiecare săptămînă, întocmită la începutul fiecărei săptămîni şi nu o dată pentru întreg trimestrul. Aici s-ar putea face şi însemnările cu privire la activitatea şi comportarea elevilor, scrise în momentul, sau cît mai aproape de momentul cînd se produc faptele, fiindcă altfel nu au valoare.

În ceea ce priveşte planificarea activităţii din orele de dirigenţie (care unora le dă mult de lucru iar pe alţii îi face să-şi transmită impasibil „din mînă în mînă“ cîteva foi de hîrtie alcătuite odată pentru cîţiva ani), aici lucrurile ar trebui să se oprească la precizarea — la începutul trimestrului — a numărului de ore rezervate pentru analiza muncii şi formarea deprinderilor de studiu individual raţional şi pentru consultaţii psiho-pedagogice, ca şi a numărului de ore lăsate la dispoziţia dirigintelui, fără rubricaţii şi suprarubricaţii, care după cum s-a dovedit nu au nici un rost.

În fond, ce urmăreşte întreaga activitate a dirigintelui în clasa lui ? Formarea şi perfecţionarea deprinderilor de muncă şi de comportare şi educarea trăsăturilor morale pozitive. Prima sarcină se poate realiza cu succes în cadrul orelor de analiză a muncii, în care dirigintele trebuie să dea (şi nu o singură dată pentru un an întreg, pentru că formarea deprinderii presupune exerciţii îndelungate), indicaţii despre procesul raţional al învăţării (aici se impune ajutorul cabinetului metodic al şcolii), să aprecieze rezultatele muncii elevilor într-o perioadă oarecare, să ia unele măsuri necesare, impuse de situaţiile negative. În orele de consultaţii psiho-pedagogice, pe baza unor întrebări puse de elevi (în scris) cu o săptămînă înainte, profesorul diriginte poate da răspunsuri în legătură cu o serie de probleme care îi frămîntă pe elevi, de ordin afectiv, de cunoaştere sau volitională. Este o posibilitate maximă de a folosi elementul nou, de a veni în întîmpinarea preocupărilor elevilor, de a le da îndrumări în directa legătură cu viaţa lor personală, şi de a evita discutarea unor teme incolore sau deja cunoscute.

Cele mai numeroase ar trebui să fie orele lăsate „la dispoziţia dirigintelui“, în care — în mod creator — acesta să folosească întreaga sa pregătire ştiinţifică şi metodică, pedagogică şi socială pentru a angaja discuţii cu un conţinut viu, real, determinat de evenimente, fapte, idei petrecute şi născute sub ochii elevilor sau în directă legătură cu viaţa lor.

Cred că, lucrînd astfel, munca diriginţilor ar fi mai atrăgătoare, mai interesantă, plină de momente creatoare şi n-am mai întîlni situaţii asemănătoare cu aceea descrisă la începutul acestui articol sau cu acelea în care conducerile unor şcoli repartizează dirigenţiile „din oficiu“ — volens, nolens — fiindcă nu este posibil altcumva.

Prof. MILTIADE IONESCU
Craiova

Carenţe şi posibilităţi

Complexele sarcini educative pe care le ridică dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în viitorii ani amplifică şi însemnătatea orelor de dirigenţie. De aici atmosfera animată, de dezbateri şi schimb de opinii cu privire la conţinutul acestor ore, atmosferă care caracterizează în prezent activitatea din comisiile metodice ale diriginţilor, consfătuirile acestora etc. În general discuţiile se opresc la cîteva chestiuni legate de conţinutul şi metodica orelor de dirigenţie aşa cum se desfăşoară în momentul de faţă şi, mai ales, la modalităţile de înnoire a lor, de valorificare a posibilităţilor existente. La aceste lucruri aş dori să mă refer şi eu în articolul de faţă.

Examinînd conţinutul orelor de dirigenţie, constatăm anumite deficienţe care mai frînează încă munca diriginţilor. Principala cauză a acestor lipsuri îşi are sorgintea, după mine, în ignorarea realităţilor locale ale şcolii, în tendinţa manifestă de a aplica nediferenţiat o tematică compartimentată şi ambiguă, stabilită aprioric — cîteodată — în anumite culegeri, îndreptare şi broşuri. Prudenţi, ferindu-ne de imputarea că nu sîntem „pe linie“, străbăteam (şi o mai facem şi astăzi pe alocuri) acelaşi drum bătătorit al temelor tradiţionale, aplicabile oricînd şi oriunde, cu intenţia vădită de a ne conforma „ad litteram“ anumitor calapoade şi scheme, „sigure“. Inofensive şi în aceeaşi măsură inoperante, teme de serviciu sărace în idei şi în contribuţii substanţiale personale, de genul „Cum îmi pregătesc lecţiile“, „Ce înseamnă să fii disciplinat“, circulă şablonard, de la o şcoală la cealaltă, repetînd lucruri spuse şi răspuse. Reluarea aproape matematică, an de an, a unei tematici monotone, rarefiate, ilustrează pregnant formalismul desuet al orelor de dirigenţie. Ea automatizează activitatea diriginţilor şi sclerozează iniţiativa lor creatoare. De altfel, unii diriginţi „abili“, reiau planurile de muncă, copiate conştiincios din caietele precedenţilor ani şcolari şi, după ce schimbă ordinea şi datele subiectelor, le reutilizează, fără să ţină seama de condiţiile concrete de lucru, de aspectele noi pe care le ridică munca educativă din clasa respectivă la un anumit moment şi de trebuinţele reale, reînnoite ale elevilor.

Garanţia succesului unei ore de dirigenţie constă, cred, în cunoaşterea intereselor elevilor şi în capacitatea de a pune de acord preferinţele lor cu sarcinile şcolii, diferenţiate în spaţiu şi timp. Nivelarea egalizatoare a criteriilor şi cerinţelor tematice nu poate duce niciodată la rezultate bune. Iată de ce opinez pentru o selecţie fin nuanţată a temelor, care să corespundă realmente necesităţilor specifice ale şcolarilor, diferiţi ca vîrstă, ca mediu de existenţă, ca preocupări şi inclinaţii.

Ora de dirigenţie este ora de clasă fără manual şi fără programă şcolară. Ca atare, elevii trebuie să dobîndească în această oră ceea ce nu găsesc în manual şi în explicaţiile profesorului la lecţii. De ce să consumăm timp prezentîndu-le o temă intitulată, de pildă, „Cum a apărut viaţa“, cînd ei au studiat-o sau o vor studia la biologie ? Ora de dirigenţie este chemată să oglindească viu, felurit şi atractiv cît mai multe din problemele care frămîntă colectivul clasei sub toate aspectele — şcolare şi extraşcolare. Tineretul nostru de pildă arată mult interes pentru cinematograf, radio şi televiziune, ca urmare a năzuinţei firesti de a avea o fereastră deschisă spre un alt univers, impalpabil şi totuşi real. Combinaţiile ritmice vertiginoase ale muzicii moderne se bucură şi ele de largă audienţă printre tineri. Ei manifestă o adevărată pasiune pentru sport — derivată din nevoia organismului de a fi solicitat de variate forme de activitate şi de destindere — ca şi pentru dans. Toate aceste preocupări reclamă atenţia dirigintelui interesat să dea orelor sale un conţinut atractiv, captivant, util nu numai prin raţiunea necesităţilor momentane ale elevilor săi, ci şi în perspectiva dezvoltării caracterului lor.

Vîrsta preadolescenţei şi adolescenţei este cu deosebire atrasă de construcţiile cele mai îndrăzneţe din domeniul ştiinţei, ale artei. Dirigintele le poate procura elemente pentru satisfacerea sănătoasă a acestei înclinaţii nu prin juxtapunerea nedirijată a unor cunoştinţe ori prin impunerea lor exclusivă, ci printr-o prezentare selectivă care să-i înveţe a preţui efortul intelectual şi emoţia artistică.

Şi să nu uităm că există şi un alt domeniu de preocupări specific sufletului tînăr la vîrsta cînd se pun probleme şi se cristalizează sentimente : dragostea. Socotită cîndva subiect tabu, minimalizată oarecum şi în prezent de educatori, dragostea adevărată, puternică şi sinceră, poate deveni o şcoală etică profund transformatoare. Să nu ocolim cu gravitate afectată întrebări fireşti referitoare la probleme de educaţie a sexelor — eventual în clase demixtate — cu atît mai mult cu cît părinţii, de regulă, se feresc să atingă această coardă prea „gingaşă“, lăsînd copiii la discreţia împrejurărilor. Problemele referitoare la dragoste se cer dezbătute cu atenţie şi solicitudine, înlăturînd orice exagerare.

Seduşi de compartimentarea etanşă a obiectivelor educaţiei se întîmplă nu rareori să detaliem particularul în detrimentul generalului. Însă la o oră de dirigenţie poate fi solicitat atît resortul intelectual cît şi cel moral sau estetic, corespunzător scopului propus.

Alegerea tematicii orelor de dirigenţie mi se pare imposibilă înaintea consultării masei de elevi. Prestabilirea tematicii „din birou“ este cît se poate de neindicată. Multe teme apar spontan în viaţa clasei, altele se pot înlănţui imprevizibil în jurul unei preocupări cu semnificaţie nouă. De exemplu, discuţiile pe care le-am purtat cu elevii mei din clasa a VIII-a pe tema „Şcoala, izvor de cultură şi factor de civilizaţie“, mi-au sugerat alte două teme pe care le-am introdus în planul trimestrial : „Omul cult în societatea socialistă“ şi „Ştim să ne purtăm civilizat ?“. Consider aşadar contraindicată rigurozitatea rigidă ce se cere la definitivarea planului dirigintelui.

În afară de aceasta, se mai foloseşte, în discuţiile cu elevii, tonul lozincard, neinteligibil uneori şi necorespunzător întotdeauna. Continuăm să utilizăm pînă la exasperare metoda expozitivă în faţa unor elevi care somnolează şi se plictisesc, în loc să procedăm suplu, să apelăm la elemente atractive, pornind de la interesele cognitive — atît de vii şi de variate — ale elevilor.

O bună oră de dirigenţie trebuie să fie expresia priceperii de a selecta materialul, de a găsi subiectele şi metodele care, departe de a-i pune în faţă nişte şabloane, să-l facă pe elev să trăiască sentimentul unei surprize. Ora de dirigenţie revendică adîncimi şi nuanţe variate, pe măsura trăsăturilor individuale ale elevilor. Numai aşa ei vor avea de ce să o aştepte şi să o caute, numai aşa ea va exista cu adevărat.

Prof. VALERIU C. NEŞTIAN
Huşi

STUDIUL CLASICILOR

În anii noştri, clasicii literaturii române se bucură de un larg interes din partea cercetătorilor literari, care le consacră ample studii menite să definească, pe baza unei solide fundamentări ştiinţifice, profilul lor artistic. În ultimul timp publicaţiile de specialitate le acordă spaţii întinse, în limitele cărora se poartă discuţii dintre cele mai vii pentru definirea unora dintre trăsăturile lor esenţiale.

Concomitent sînt comentate, în mod inevitabil, manualele de limba şi literatura română, întrucît, prin mijlocirea lor, figurile proeminente ale literaturii noastre sînt larg popularizate, iar tineretul şcolar ia contact sistematic cu ceea ce este mai valoros din întreaga noastră literatură. Deosebit de preţioase sînt unele sugestii apărute în cadrul unor discuţii purtate recent în „Scînteia tineretului" pe marginea modului cum sînt alcătuite actualele manuale. Cu unele excepţii, sugestiile respective vor fi luate în consideraţie la viitoarele ediţii ale manualelor de literatură română

O serie de referiri critice îndreptăţite la manualele de literatură română s-au făcut şi în cadrul recentei discuţii din „Gazeta literară". Comentariile participanţilor la această discuţie, avînd darul să aducă noi lumini asupra unor faţete ale activităţii clasicilor noştri, asupra actualităţii lor, asupra influenţei pe care ei o au în dezvoltarea literaturii noastre contemporane, vor folosi, desigur, şi viitoarelor ediţii ale manualelor.

În cunoaşterea, în înţelegerea valorii artistice a literaturii noastre clasice, şcoala are un rol imens. Literaturii române i s-a rezervat un important loc în planul de învăţămînt. Încă din clasele mici — a III-a şi a IV-a — copiii iau contact, pe măsura puterii lor de receptivitate, cu fragmente din literatura noastră clasică. În clasele V—VIII ei au posibilitatea să cunoască în mod mai sistematic producţiile literare valoroase. În clasele de liceu, pe baza unui curs organizat de istorie literară, elevii aprofundează multilateral istoria literaturii române.

Cu toate carenţele lor de ordin metodic şi, uneori, ştiinţific, manualele actuale creează baza unui studiu temeinic al literaturii române. Marile personalităţi literare, epocile importante din evoluţia literaturii, curentele literare dominante în anumite perioade sînt studiate aprofundat în şcoală. Totuşi, faptul că manualele sînt tributare, pe alocuri, unei concepţii istorice în prezentarea fenomenului literar, că minimalizează adesea criteriul estetic, face să fie insuficient stimulată reliefarea de către profesori a valorii literare a unor scriitori, a măiestriei lor artistice, a mijloacelor utilizate de scriitori pentru desăvîrşirea unei creaţii artistice superioare. E o lacună ce se cere cu precădere împlinită de profesorii de specialitate în timpul predării.

Lucrările Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român au dat valoroase indicaţii atît creatorilor de artă, cît şi celor chemaţi să studieze creaţia artistică. Literatura avînd ca obiectiv oglindirea veridică a vieţii, a realităţii sociale, analizele literare efectuate în şcoală sînt chemate în mod firesc să reliefeze acest lucru. Dar, cum viaţa, realitatea e reflectată în literatură prin imagini artistice, este imperios necesar ca în procesul studierii unei opere literare să se acorde toată atenţia analizei acestor imagini. Căci elevii noştri trebuie să înţeleagă tainele frumosului artistic, să pătrundă în mecanismul procesului de creaţie al unui scriitor, să înveţe a sesiza nota particulară a fiecărui poet ori prozator. ceea ce este propriu creaţiei acestuia. Ei trebuie obişnuiţi să studieze individual arta literară, căile de realizare artistică, să guste frumuseţile literare.

Chiar dacă manualele de literatură nu valorifică pe deplin măiestria artistică a lui Eminescu sau Caragiale, Rebreanu sau Camil Petrescu, Sadoveanu sau Arghezi, se impune cu necesitate, în timpul analizelor literare, o analiză multilaterală a ceea ce constituie arta propriu-zisă a fiecăruia dintre ei. „Scrisoarea III-a" sau „Luceafărul" rămîn doar ca palide scheme în conştiinţa elevilor dacă nu se relevă cu pregnanţă „minunea eminesciană", ilustrată prin aura versurilor, prin structura lor, prin încărcătura stilistică pe care genialul poet o acordă cuvintelor. Clişeele arhicunoscute, formulele stereotipe, limbajul comun, cenuşiu, uscat în analizele unor asemenea creaţii aduc prejudicii literaturii noastre clasice, precum şi, în mai mare măsură, învăţămîntului, instruirii şi educării elevilor.

Fără îndoială, unii creatori de artă, a căror atenţie s-a concentrat îndelung şi asupra mijloacelor de expresie, suscită mai lesne interesul pe această linie al profesorilor. Studiind în clasă, cu elevii, opera lui Caragiale, Creangă, Sadoveanu şi a altora dintre scriitorii noştri clasici, profesorii se opresc şi asupra măiestriei artistice. La alţi scriitori mari, precum Rebreanu, Camil Petrescu şi alţii, analiza se opreşte însă exclusiv asupra descifrării sensului unor idei, neglijîndu-se modalitatea expresiei, problemele de artă literară. Dar Camil Petrescu, bunăoară — cel pasionat pentru „jocul ideilor", pentru descoperirea adevărului absolut, cel care a luptat pentru crearea unei arte profund veridice, împotriva calofiliei, a jocului gol de vorbe sonore, — a fost el însuşi un mare creator de artă, iar mijloacele artistice atît de multiple existente în opera lui impun profesorului o analiză amănunţită. Elevii nu vor putea înţelege temeinic nici „Patul lui Procust", nici „Ultima noapte de dragoste, întîia noapte de război" dacă profesorul nu se va opri asupra dialogului interior, dominant ca procedeu artistic în aceste romane, asupra limbajului intelectualizat al scriitorului, asupra artei sale portretistice şi descriptive, dacă nu va reliefa caracterul de „dosare de existenţă" al multora din episoadele romanelor lui.

Cît despre Arghezi, orice pledoarie pentru studierea măiestriei sale artistice este superfluă. Fără o astfel de analiză, menită să-i facă pe elevi să înţeleagă caracterul metaforei argheziene, caracterul de simbol al limbajului său, precum şi marea lui bogăţie de mijloace artistice, predarea operei lui Arghezi devine cu totul ineficientă.

Am sugerat aici doar cîteva căi, mai mult pentru a atrage atenţia asupra necesităţii de a se analiza cît mai complex, în procesul predării, operele scriitorilor clasici.

În cadrul discuţiilor din „Gazeta literară", o figură notorie în arena criticii noastre literare, combătînd afirmaţia că şcoala compromite în general clasicii, a subliniat că această afirmaţie este întemeiată numai în măsura în care profesorii de specialitate nu sînt capabili să valorifice, în predare, meritele clasicilor, arta lor literară. Desigur, profesorii de limba română îşi cunosc, în general, profesia. Este însă incontestabil că la examenele de maturitate ori la concursurile de admitere în învăţămîntul superior, candidaţii, care dispun de suficiente cunoştinţe de istorie literară şi cunosc conţinutul operelor studiate, nu izbutesc totuşi, de multe ori să releve cu puterile lor. pe baza celor însuşite în şcoală, valoarea artistică a creaţiilor literare. Prezentînd „Luceafărul", de pildă, ei îl reduc la cîteva elemente ce ţin de firul epic, dar nu vorbesc nimic despre monumentalitatea artistică a poeziei. La nuvele şi romane, la operele dramatice, rezumarea conţinutului constituie, în majoritatea cazurilor, cam tot ce pot să spună candidaţii.

Forurile în drept au dotat învăţămîntul cu multe materiale pentru studierea temeinică a clasicilor literaturii noastre. Bibliotecile şcolare conţin, în general, operele prevăzute în programe. Cu o mai bună chibzuială, conducerile de şcoli, secţiile de învăţămînt pot şi trebuie să doteze mai larg bibliotecile şcolare, asigurîndu-le un număr suficient de exemplare din aceste opere. S-au trimis în şcoli şi o serie de diafilme şi discuri pentru a facilita însuşirea de către elevi a operelor clasicilor noştri. Există diafilme în legătură cu M. Eminescu, I. L. Caragiale, Ion Creangă, M. Sadoveanu, V. Alecsandri, G. Coşbuc, G. Topîrceanu, Al. Vlahuţă, Al. Odobescu, I. Slavici, la care se adaugă diafilme după „Amintirile din copilărie" şi „Capra cu trei iezi" ale lui I. Creangă, precum şi după „Apus de soare" al lui Delavrancea. De asemenea, sînt difuzate benzi de magnetofon cu fragmenmente din operele lui Creangă, Eminescu, Arghezi. Sînt în curs de apariţie noi diafilme pentru studiul literaturii române în şcoală. De asemenea, în anul viitor se vor difuza în şcoli discuri cu fragmente din literatura română din secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea, din opera lui Alecsandri şi Eminescu.

Alecsandri, Eminescu, Caragiale, Creangă, Sadoveanu, Rebreanu, Arghezi şi alţii, traduşi în multe limbi europene, au depăşit graniţele literaturii noastre naţionale, au intrat în patrimoniul literaturii mondiale. Cu prilejul studierii fiecăruia dintre ei trebuie să li se arate elevilor ceea ce este naţional şi universal în creaţia lor, trebuie scos în relief prestigiul de care se bucură peste graniţă. Nu se poate să nu subliniem, de pildă, că azi, în vîrstă, Arghezi este printre gloriile poeziei europene, în rînd cu scriitorii contemporani celebri. Şi prin acest mijloc se poate sădi în conştiinţa elevilor mîndria naţională, preţuirea profundă faţă de clasicii literaturii române.

AL. BOJIN

Notiţe după explicaţiile profesorului

După spectacol

Adesecri noi, diriginţii, vizionăm cu elevii spectacole de teatru şi cinematograf. Valoarea acestor vizionări sporeşte mult cînd organizăm cu elevii, după spectacol, discuţii în jurul lui, căci în felul acesta nu ne oprim doar la a asigura petrecerea timpului în mod plăcut, dar dispunem şi de un prilej în plus de a forma şi dezvolta capacităţile tinerilor de a înţelege mesajul unei piese, al unui film, de a aprecia valoarea lor artistică.

Am vizionat cu elevii mei filmul „Codin" şi apoi l-am analizat împreună într-o oră de dirigenţie. Am urmărit îndeosebi în cadrul acestei analize să-i ajut să sesizeze conţinutul tematico-ideologic al filmului şi să-i înarmez cu cîteva criterii estetice de apreciere a unui film — a măiestriei regizorale şi actoriceşti, a fotografiei etc., astfel încît să-i fac să înţeleagă conştient un spectacol. Planul discuţiei a fost comunicat dinainte, aşa încît elevii au avut timp să se pregătească. În cursul discuţiei, am avut satisfacţia să constat că elevii au sesizat problematica filmului, au reuşit să caracterizeze personajele principale, să motiveze psihologic acţiunile acestora, să facă aprecieri interesante în legătură cu regia, cu jocul actorilor, cu imaginile, cu muzica filmului.

Am procedat la fel şi cu alte spectacole. Uneori, pentru a spori caracterul atractiv al discuţiei am procedat diferit. De exemplu, analiza spectacolului de teatru, „Chiriţa în provincie" a avut loc în prezenţa interpretului principal, actorul Arcadie Donos.

Fiecare spectacol vizionat ne-a furnizat material viu, convingător şi interesant pentru educarea patriotică şi estetică a elevilor.

Prof. M. AUGUSTIN

ECOURI

Subscriu și eu

Socotesc că articolul profesorului Ștefan Ilie „Nu amănunte, ci linii directoare", publicat în „Gazeta învățămîntului" nr. 818 din 1 oct. 1965, este foarte binevenit și subscriu întru totul la cele cuprinse în el.

Și eu consider că este nejust a cere profesorului să precizeze dinainte în planul calendaristic tipul de lecție, materialul didactic, temele pentru acasă. Profesorul cu dragoste pentru profesiunea lui, la curent cu noutățile din domeniul specialității pe care o predă, va face o lecție bună și fără să completeze cu mai multe săptămîni înainte rubrici ca acestea.

Firește, tipul lecției, materialul didactic, temele pentru acasă se stabilesc mai bine atunci cînd te pregătești pentru lecție. Un pedagog conștiincios va folosi materialul didactic nu fiindcă și l-a trecut în planul calendaristic, ci fiindcă așa e necesar, fiindcă în pregătirea lecției aceasta i-a apărut ca o condiție de bază. Atunci de ce trebuie să-l mai înregistreze în chip formal?

Temele pentru acasă, la fel. Profesorul care își iubește obiectul va fi foarte atent la modul cum au parcurs elevii materia, la modul cum au înțeles-o, la greutățile pe care le au. În funcție de toate acestea schițează tema în perioada de pregătire a lecției și o definitivează în clasă dacă este necesar, în funcție de realitățile concrete, de ultimă oră. A-l obliga să treacă de la începutul anului tema pe care o va da în decembrie înseamnă a-l obliga la o muncă nu numai extrem de complicată dar, pînă la urmă, nefolositoare.

ARISTOTEL CODREȘ
Siliștea-Crucii Oltenia

Cît se poate de just

Articolul tov. A. Petrescu, intitulat „Ideile și inițiativele", din numărul 818 al „Gazetei învățămîntului" mi-a dat ocazia să reflectez asupra ideii autorului că unele din stimulentele cele mai mari în creșterea spiritului de inițiativă este ca omul să vadă că propunerea sau sugestia lui a fost privită cu toată atenția. Afirmația este mai mult decît justă.

Sigur, se pot face multe propuneri. Unele pot fi juste, altele nu. Personal cred însă că orice propunere trebuie să capete un răspuns. Dacă este bună, răspunsul este aprobarea și aplicarea ei în practică. Dacă este rea, răspunsul trebuie să explice inconsistența propunerii. Nu întotdeauna se întîmplă însă astfel. În urmă cu mai multe luni am făcut o propunere care a fost apreciată de secția de învățămînt a raionului Gherla. După cîte știu, ea a fost adusă la cunoștința secției regionale de învățămînt Cluj, iar apoi și la cunoștința ministerului. Deși a trecut atîta timp, nu am primit nici un răspuns pe marginea ei. A fost în adevăr bună, a fost rea? O astfel de atitudine nu este stimulatoare.

Prof. AUREL ANTON
Vultureni-Gherla

IMPERATIVELE EXAMENELOR DE GRAD

Vechea expresie „și-a terminat studiile," adresată de obicei absolvenților de școală sau de facultate, conține în sine o opinie contrară adevărului îndeobște cunoscut: nu există stație terminus în însușirea unei specialități, a unei culturi multilaterale. Iar ratiunea de a fi și a te numi învățător sau profesor este legată în mod organic de efortul neîncetat pentru ridicarea potențialului intelectual, în pas cu dinamica ascendentă a exigențelor societății socialiste față de procesul de învățămînt. În cadrul acestei cerințe constante, examenele de definitivat, pentru obținerea gradului al II-lea și a gradului I reprezintă un fel de puncte nodale care dirijează în mare măsură progresul profesional al cadrelor didactice.

Dacă prin examenul de definitivat, obligatoriu după primii trei ani de activitate la catedră, se atestă efortul depus în străbaterea celor dintîi trepte spre culmile măiestriei didactice și îmbogățirea informării științifice în specialitate, în domeniul pedagogiei și al socialismului științific, obiectivul examenelor pentru gradul al II-lea și gradul I este cu mult mai larg. Astfel, pentru gradul al doilea spre exemplu, o dată cu specializarea didactică se cere și aprofundarea materialismului dialectic și istoric, capacitatea de a valorifica în mod creator cunoștințele și experiența pedagogică în rezolvarea unor probleme noi, în formularea și argumentarea unor puncte de vedere proprii. Elaborarea lucrărilor metodico-științifice legate nemijlocit de procesul instructiv-educativ are menirea de a contribui atît la îmbogățirea literaturii pedagogice și de specialitate, cît și la perfecționarea capacității profesionale și, prin aceasta, la creșterea calității învățămîntului însuși.

Iată deci suficiente motive pentru a trage concluzia că pregătirea pentru examenele de grad nu constituie un scop în sine, ci un important mijloc stimulator de desăvîrșire a pregătirii didactice generale, în raport cu cerințele contemporaneității.

Cînd și cît trebuie să înveți?

Este în afară de orice îndoială că majoritatea învățătorilor și profesorilor care s-au prezentat la examenele de grad au muncit fără răgaz, mărturie fiind înșeși rezultatele pozitive obținute. Desfășurarea acestor examene prilejuiește însă, pe lîngă semnalarea unor aspecte lăudabile, și constatarea unor deficiențe, cele mai multe legate de optica deformată pe care o au despre propria lor pregătire unii membri ai corpului didactic. Ne referim atît la cei declarați respinși din cauza notelor slabe obținute, cît și la cei care trec cu note la limită, a căror activitate mediocră este de fapt sursa slabei pregătiri a elevilor lor.

Cînd și cît învață aceștia? Răspunsul la o asemenea întrebare este sinonim cu dezvăluirea cauzelor care duc la insuccese. Mai ales la examenele de definitivat se constată la anumiți candidați studiul în asalt, pe care unii l-au deprins încă din timpul școlarității. Ei încearcă, în perioada celor trei săptămîni premergătoare sesiunii de examene, cînd institutele de perfecționare organizează cursuri speciale de pregătire, să revadă elementele de bază din materia pe care au parcurs-o în 5-6 ani de școală sau de facultate, să-și însușească și noile achiziții din domeniul specialității, substanțiale în condițiile progresului rapid al științelor. Calmantele, excitantele, nopțile albe și orice alte mijloace folosite în această perioadă nu duc însă decît la reținerea unui pospai de date, a unor frînturi de cunoștințe.

O categorie aparte o formează cei care citesc sporadic și la întîmplare — azi o problemă, peste o perioadă de timp alta. Utilizarea unei asemenea „metode" este tot un fel de pierdere de timp, izvorîtă dintr-o concepție falsă despre studiu. Cunoștințele izolate, nesistematizate, rupte de logica interioară a ansamblului disciplinei respective n-au nici stabilitate, nici valoare și duc la formularea răspunsurilor prin aproximări.

Nu obțin rezultate bune, în măsură să mulțumească exigențele, nici acei care își însușesc doar „strictul necesar". Parcurgerea unui minim de bibliografie duce la rezultate minime. Adevărurile evidente ale unei discipline nu se pot susține decît prin eforturile de cunoaștere a argumentelor pe care le oferă un material bibliografic cît mai bogat. Unele probleme își găsesc răspuns total sau parțial într-o lucrare, altele în alta, astfel încît fondul de cunoștințe se consolidează mereu numai prin datele obținute din studiul unei bibliografii diverse.

Studiul se face cu creionul în mînă

Paradoxale sînt rezultatele obținute de cei care depun o mare cantitate de muncă, însă nu și-au format un stil personal eficace de studiere a bibliografiei. Aceștia fie că citesc materialele bibliografice de mai multe ori dar nu se opresc asupra pasajelor mai dificile, nu încearcă să le pătrundă, fie că alcătuiesc rezumate largi, în care sînt consemnate în detaliu cît mai multe idei, fără preocuparea ca acestea să se ierarhizeze și să se integreze într-un sistem de cunoștințe. În sfîrșit, o parte din candidații la examenul de gradul al II-lea își pregătesc lucrările metodico-științifice pe baza unei documentări sărace, preluînd problemele din literatura existentă, uneori transcriindu-le întocmai (fără să menționeze sursa) și împănîndu-le cu exemple nerevelatoare din activitatea proprie la clasă. Într-o asemenea situație, contribuția personală, fie cît de modestă, lipsește cu desăvîrșire, iar comisiile examinatoare nu pot manifesta concesii la lipsa de autoexigență a unor asemenea candidați.

Desigur, o rețetă unică pentru modalitatea de pregătire a examenelor de grad nu există, întrucît chiar procedeele eficiente mai des practicate se adaptează într-un anumit fel particularităților individuale. În toate cazurile, însă, este absolut necesar studiul cu creionul în mînă — alcătuirea conspectelor, a fișelor, a schemelor, efectuarea de exerciții etc. Deosebit de utilă este conspectarea unor lucrări științifice, ca formă superioară de organizare în scris a ideilor culese și a observațiilor proprii. Ea servește la pătrunderea adîncă a conținutului materialelor studiate și asigură, sub raportul economiei de timp, posibilități sporite pentru revederea integrală a acestora în zilele care preced examenul.

Experiența arată că cerințele complexe ale examenelor de grad impun o intensificare a studiului individual în anul care precede sesiunea. Punctul de plecare în pregătirea candidaților îl constituie rezervorul de cunoștințe însușit în anii de școală sau de facultate, la care se adaugă cunoștințele dobîndite prin informația ulterioară absolvirii. Temeinicia studiului în această perioadă este legată de o bună împărțire în timp a etapelor de pregătire. în așa fel încît pînă în presesiune să se termine parcurgerea bibliografiei și sistematizarea materialului. Ritmicitatea și seriozitatea studiului din timpul anului, grija pentru precizie în lucru, trecerea prin filtrul propriei gîndiri a tuturor problemelor cuprinse în programa de examen constituie singurul secret al succesului.

Este știut că rostul cursurilor de pregătire organizate de institutele de perfecționare este diferit, în funcție de felul examenului. Pentru examenul de definitivat, aceste cursuri sînt organizate chiar în preajma sesiunii și durează circa trei săptămîni. Prelegerile și consultațiile ținute cu acest prilej nu pot cuprinde, firește, întreaga materie, ci numai anumite teme de sinteză, menite să ajute la dezbaterea unor probleme pe care le ridică cele mai recente descoperiri. Dar o asemenea aprofundare nu este posibilă pentru cei care au neglijat studiul individual ca formă principală a pregătirii examenelor, întrucît consultarea doar a notițelor luate la cursuri nu poate fi considerată un adevărat studiu. Cursurile organizate de institutele de perfecționare sînt utile numai pentru cei care le consideră drept ultima etapă a pregătirii lor. După ce au parcurs bibliografia prin studiul individual, ei au acum prilejul să-și consolideze și să-și integreasă cunoștințele cu unele elemente importante cărora anterior le-au acordat mai puțină atenție sau care, fiind cu totul noi, le-au fost necunoscute.

Cursurile de pregătire pentru examenul de gradul al II-lea, ținîndu-se cu șase luni înaintea sesiunii, își îndeplinesc în mai mare măsură rolul de a orienta pe cursanți în ansamblul problemelor de examen și în alegerea judicioasă a bibliografiei dîndu-le îndrumări calificate asupra metodelor de studiu și de interpretare, ajutîndu-i să-și însușească și o parte din tematica examenului, să facă un schimb de păreri asupra unor probleme, să-și contureze mai bine sau chiar să-și definitiveze lucrările metodico-științifice.

Condiții existente și condiții care se mai pot crea

După cum se vede, cursurile de pregătire organizate pe plan central vin în întîmpinarea unor aspirații firești ale cadrelor didactice, ajutîndu-le în mod substanțial să se prezinte la examen cu materia înțeleasă în întregime și în profunzime.

La rîndul lor, o serie de secții de învățămînt organizează cu ajutorul institutelor de perfecționare, fie în perioada vacanței de iarnă, fie în timpul anului școlar, cursuri și consultații pe plan local pentru învățătorii care se prezintă la examenul de definitivat. Asemenea inițiative lăudabile se cer a fi permanentizate și generalizate în toate regiunile și raioanele din țară.

În ajutorul cursanților vine și Biblioteca centrală pedagogică din Capitală, care manifestă multă solicitudine în împrumutul de cărți pentru cadrele didactice din întreaga țară și, uneori, indică bibliografia integrală solicitată de o temă de cercetare.

Cele arătate mai sus constituie doar o parte din condițiile create cadrelor didactice în vederea pregătirii lor pentru examenele de grad. Am dori în continuare să facem o serie de propuneri menite să contribuie la întregirea acestor condiții.

Considerăm, în primul rînd, că inspecțiile pentru definitivat ar trebui să se efectueze numai în decursul primelor două trimestre, pentru ca cei ce se prezintă la examene să fie scutiți măcar în trimestrul ultim de emoția și tensiunea pe care le-o dă inspecția cu un asemenea obiectiv. Bineînțeles că răspunderea lor pentru activitatea la clasă nu poate să scadă, controlul exercitîndu-se în continuare, de către directorii școlilor. Credem însă că în acest fel cadrele didactice ar avea posibilitatea să-și concentreze mai mult atenția asupra studiului individual în vederea pregătirii examenelor teoretice.

Din aceleași considerente propunem ca pentru toți cei ce se prezintă la examenul de gradul al doilea inspecțiile să se efectueze în anul școlar anterior celui în care urmează să dea examenele teoretice. Sesiunea acestui examen fiind în perioada vacanței de iarnă, ei și-ar putea concentra întreaga atenție, în decursul trimestrului I, asupra definitivării lucrărilor metodico-științifice și a pregătirii examenului.

În definitivarea notei la inspecția de grad ponderea principală ar trebui s-o aibă aprecierea activității la clasă, a dăruirii și priceperii cu care muncesc cei inspectați pentru instruirea și educarea tinerei generații, a aportului personal în activitatea metodico-științifică și în modernizarea procesului de învățămînt, întrucît pentru aprecierea riguroasă a celorlalte activități nu există întotdeauna criterii obiective suficient de conturate. S-ar evita în acest fel și tendința manifestată în unele școli de a aglomera în mod special pe cei înscriși la examenele de grad cu sarcini obștești tocmai în anul în care dominanta vieții lor trebuie să fie studiul individual temeinic și sistematic.

Socotim necesar ca programele pentru examenele de grad să fie puse la dispoziția cadrelor didactice chiar din ziua în care se înscriu la aceste examene. Li s-ar deschide astfel de la început perspectiva asupra studiului, ar avea posibilitatea să-și planifice minuțios studiul.

Igiena muncii intelectuale impune cu necesitate existența unui decalaj de circa 3-5 zile între ultima lecție din cadrul cursurilor de pregătire a examenelor de definitivat și prima probă din cadrul sesiunii. Aceeași cerință ar trebui respectată și pentru probele de examen din timpul sesiunii, între care actualmente nu există uneori nici cîte o pauză de o zi. Faptul că în sesiunea de examene lipsește alternanța dintre momentele de încordare maximă și perioadele de relaxare, după cum lipsește și posibilitatea de a se revedea măcar elementele esențiale ale următoarei discipline de examen solicită prea mult sistemul nervos al candidaților, reducînd și randamentul expunerii cunoștințelor.

★

Sensul major al examenelor de grad ca formă deosebit de importantă în sistemul de perfecționare a cadrelor didactice constă în reflectarea în viața școlii a rezultatelor dobîndite cu prilejul pregătirii lor, în mai buna înarmare a tinerei generații cu comorile culturii și civilizației. Îndeplinirea acestui obiectiv cere din partea lucrătorilor pe tărîmul instrucției și educației creșterea răspunderii pentru buna lor pregătire. studiu individual desfășurat cu perseverență, în mod sistematic, astfel încît examenul să constituie un neprețuit izvor de îmbogățire a cunoștințelor, de dezvoltare a pasiunii pentru munca de cercetare științifică, organic îmbinată cu cea didactică. Numai în acest fel cele cucerite cu prilejul examenelor se vor materializa în clase de elevi bine pregătiți, într-o activitate metodică-științifică și culturală pilduitoare. Și, se înțelege de la sine, autoritatea profesională și morală a celor care au absolvit examenele este legată de menținerea în continuare a interesului treaz și permanent pentru studiu și cercetare, autoperfecționarea neîntreruptă fiind condiția de bază pentru păstrarea prestigiului științific și didactic.

Lector VASILE V. POPESCU
Asistent NICOLAE RADU

COORDONATELE „FĂRĂ FRECVENȚEI“

(Urmare din pag. 1-a)

într-o formă sau alta, și majoritatea celorlalți directori și profesori cu care am stat de vorbă) eficiența calitativă și cantitativă a orelor de consultații este încă redusă. Aceasta se întîmplă în primul rînd pentru că de cele mai multe ori nu putem acționa conform scopului pentru care au fost ele create. Le spunem ore de consultație — ceea ce presupune o pregătire prealabilă a elevilor, studierea unor capitole asupra cărora ar urma să primească lămuriri. Dar profesorii sînt puși, de fapt, în situația de a preda cunoștințe care pentru cei mai mulți elevi sînt absolut noi. Se ajunge astfel la expunerea unor lecții de sinteză foarte concentrate. În plus, nivelul diferit de pregătire anterioară a elevilor, frecvența destul de neregulată a unora din ei îngreuiază și mai mult realizarea scopului orelor de consultație. Nu este mai puțin adevărat că pentru matematică sau limba română, de pildă, chiar dacă consultațiile și-ar respecta pe deplin menirea, tot nu ar fi suficiente numai două sau în cel mai fericit caz patru ore pe lună. Trebuie să le oferim elevilor posibilitatea de a-și verifica cît mai amplu cunoștințele prin rezolvarea de probleme, prin analize literare pe text etc.

Fără a se opri la constatarea neajunsurilor, profesorii cu care am stat de vorbă au făcut și propuneri pentru îmbunătățirea pregătirii elevilor de la cursurile fără frecvență. În primul rînd au subliniat necesitatea de a se spori numărul orelor de consultație la materiile care presupun neapărat rezolvarea de probleme și exerciții. Interesantă ni s-a părut propunerea profesorului **Sava Gratie,** președintele Comitetului sindicatului lucrătorilor din învățămînt din orașul Brăila. Acesta a sugerat ca orele de pregătire organizate în întreprinderi să se desfășoare sub directa îndrumare a unor foarte buni profesori de specialitate. Ținînd seama de necesitățile efective din perioada aceasta și în funcție de ceea ce reprezintă principala sarcină a învățămîntului, interlocutorul nostru opinează ca profesorilor desemnați în acest scop să li se considere activitatea de pregătire a elevilor de la fără frecvență ca făcînd parte din norma lor metodică.

S-a propus de asemenea ca în unele cazuri, la cererea elevilor, să se organizeze și unele meditații remunerate, susținute eventual de profesori pensionari, pentru a se curma definitiv ingerințele unor nechemați și incompetenți care, pe alocuri, organizează o adevărată speculă cu așa-zise meditații ce se dovedesc total ineficiente.

De ce doar pentru unii mamă bună ?

Toți profesorii cu care am discutat au relevat faptul că serviciile de cadre și învățămînt și sindicatele din întreprinderi manifestă mai puțină grijă pentru elevii de la cursurile fără frecvență decît pentru cei de la cursurile serale. Interesul pentru elevii care învață fără frecvență este mult mai sporadic și are un foarte slab caracter activ.

Că lucrurile stau așa o dovedesc și rezultatele obținute la învățămîntul fără frecvență în anul școlar trecut, pe care le-am putut cunoaște la secția de învățămînt a orașului Brăila. La clasele V—VIII, din 606 elevi înscriși — 498 promovați, la clasele VIII—XI, din 663 înscriși, 473 promovați.

Lucrătorii din serviciile de cadre și învățămînt și activiștii de sindicat de la Uzinele de utilaj greu „Progresul“ din Brăila și de la Combinatul de celuloză și hîrtie din Chișcani cu care am stat de vorbă au recunoscut că a existat un interes mai redus pentru sprijinirea elevilor de la cursurile fără frecvență. Ideea întăririi colaborării între întreprinderi și licee prin organele sindicale a fost primită de ei cu mult interes și apreciată favorabil. S-au luat, în același timp, numeroase angajamente pe linia acordării unui sprijin mai eficient elevilor care învață fără frecvență, angajamente pe care sperăm să le vedem traduse în fapt.

Continuîndu-ne dialogul la distanță, am revenit iar la cei de la care am pornit : muncitori, tehnicieni și funcționari înscriși la secțiile fără frecvență. I-am întrebat de ce unii din ei se prezintă la consultații total nepregătiți. Recunoscînd faptul, ei au dat totuși răspunsuri evazive, care pun subsemn de întrebare eficiența orelor de consultații în forma lor actuală. Ei au lăsat să se înțeleagă faptul că deseori le vine greu să se prezinte la aceste ore astfel pregătiți încît să aibă nevoie doar de unele clarificări sau precizări. În această lumină considerăm că problema ar trebui să fie restudiată la serviciul de specialitate din minister, în scopul găsirii unei soluții cu aplicativitate efectivă.

Cînd ești profesor și student în același timp

Un procent însemnat din rîndul celor care studiază în învățămîntul fără frecvență îl constituie cadrele didactice care se află în curs de calificare sau doresc să obțină o pregătire mai înaltă urmînd cursurile institutelor pedagogice și ale universităților. În ultimul timp, măsurile luate pentru sprijinirea acestora au avut ca rezultat concret creșterea substanțială a numărului lor, care în acest an va atinge aproximativ cifra de 16 000. Desigur, problemele pe care le ridică studiul acestora sînt diferite de problemele care se pun la cursurile fără frecvență din învățămîntul de cultură generală.

Am stat de vorbă cu unii dintre aceștia — de exemplu cu învățătorii ANA VIERU din comuna Măstăcani, raionul Bujoru, ILIE OPREA, din Luncavița-Măcin, VASILICA TOTOLICI, din Suraia, raionul Focșani — și cu o serie de profesori suplinitori care studiază la secțiile fără frecvență ale institutelor pedagogice, ale Universității București etc. Cerințele aproape unanim exprimate de ei se referă mai ales la trei elemente pe care studenții de la cursurile fără frecvență le consideră esențiale. Este vorba, în primul rînd, de a dispune la timp de programele pe baza cărora să se pregătească pentru examene, ca și de tematica lucrărilor de control. În al doilea rînd, ei doresc să-și poată procura fără dificultăți manualele, cursurile și lucrările recomandate ca bibliografie principală. Și, în sfîrșit, cu toții au arătat că resimt necesitatea unui sprijin mai substanțial la disciplinele unde există mai puține lucrări documentare sau care presupun efectuarea de lucrări practice și experiențe.

Nu se poate spune că întotdeauna aceste cerințe sînt satisfăcute pe deplin. Iată cîteva situații care ne-au fost semnalate cu prilejul raidului-anchetă sau în unele scrisori sosite recent la redacție. Studenții Facultății de geografie-istorie de la Institutul pedagogic din București au primit în anul trecut programele și temele lucrărilor de control (care aveau date de predare foarte apropiate) de abia la sfîrșitul lunii ianuarie, deci cu o întîrziere de peste două luni. Aceeași deficiență se semnalează și în activitatea altor facultăți ale institutelor pedagogice din țară. Nici anul acesta nu s-au luat pînă acum, pretutindeni, măsuri energice pentru eliminarea acestei deficiențe.

O serie de cursuri și manuale din bibliografia de bază recomandată studenților fără frecvență de la facultățile de filologie (cursurile privind anumite epoci din istoria literaturii noastre și istoria literaturii universale, cursuri de istoria limbii, cursuri de limbi străine), de la științe naturale (diferite cursuri speciale de zoologie și botanică), de istorie și geografie (o parte însemnată a cursurilor de bază), nu se găsesc în librării și nu au fost reeditate de cîțiva ani.

Cum stau lucrurile în ceea ce privește sprijinul direct acordat studenților fără frecvență ? La secția de învățămînt a raionului Brăila s-a întocmit o evidență a situației celor înscriși la cursuri, dar încă se mai caută forme de sprijinire a studiului acestora. Mai mult s-a făcut la Institutul pedagogic de 3 ani din Galați. Aici a fost introdusă, cu bune rezultate, o etapă de pregătire cuprinzînd expuneri și unele seminarii, care va avea loc în perioada vacanței de iarnă. Experiența dobîndită pe această linie în anul trecut arată că etapa de pregătire astfel organizată dă rezultate bune, studenții care au participat la această pregătire prezentîndu-se la examene mult mai bine. Institutul a inițiat și unele cercuri de pregătire direct la raioane, dar, din lipsă de participare, acestea au fost abandonate. (N-o fi de vină slaba legătură între institut și secțiile de învățămînt ?).

Discutăm despre problemele studiului fără frecvență cu tovarășul **Constantin Marinescu,** prorector al Institutului de 3 ani din Galați.

— O măsură valoroasă pe linia îmbunătățirii cursurilor fără frecvență — ne spune interlocutorul nostru — o constituie extinderea duratei acestor cursuri de la 3 la 4 ani de studiu, ceea ce permite o mai bună eșalonare a disciplinelor, posibilități mai largi de aprofundare a acestora. Este drept însă că studenții întîmpină încă serioase dificultăți în procurarea manualelor și cursurilor. În măsura în care biblioteca noastră dispune de un număr mai mare de asemenea lucrări, noi le împrumutăm la domiciliu, la cerere, celor care le solicită. Bunăoară, în anul trecut au fost trimise la cerere pentru consultare circa 2 160 de lucrări. De cele mai multe ori însă studiul trebuie efectuat în sălile noastre de lectură, unde sînt puse la dispoziție studenților fără frecvență și o serie de cursuri pe care le-am multiplicat cu mijloace proprii. Desigur, studiul de scurtă durată în sala de lectură, cu puțin înainte de examene, nu constituie o soluție acceptabilă.

Pentru a ne documenta cu privire la conținutul planului de editare a lucrărilor de care au cel mai mult nevoie în studiul lor cadrele didactice înscrise la cursurile fără frecvență, ne-am adresat serviciului de manuale și cursuri pentru învățămîntul superior din Ministerul Învățămîntului. Am aflat că multe din lucrările foarte solicitate, epuizate în anii trecuți, figurează în acest plan cu mențiunea că vor apărea, revăzute, în anul 1966. Se prevede, de asemenea, apariția unor lucrări noi, importante, din domeniul filologiei, teoriei și istoriei literare, geografiei, istoriei universale și științelor naturale.

— Putem anunța deci această veste îmbucurătoare cititorilor noștri ?

— În principiu da, desigur. Planul a fost aprobat. Dar pînă la ora actuală un număr important de lucrări încă nu au fost predate editurii. Există diverse împrejurări neprevizibile...

Nu negăm că în unele cazuri apar împrejurări ce n-au putut fi prevăzute. Dar în spatele acestei motivări se mai pitesc și unele metode neindicate de lucru. Mai ales în domeniul esențial — relațiile cu autorii. Iată pe ce elemente ne bazăm această afirmație : primo — după contractarea lucrărilor editura nu arată un interes constant pentru munca desfășurată de autori, ci se informează despre stadiul de elaborare abia în preajma termenului de predare (din această pricină, unele cursuri sînt reportate în plan de la un an la altul) ; secundo — în cazul contractării cîtorva lucrări cu același autor sau același colectiv nu se stabilește clar, în funcție de necesitățile concrete ale învățămîntului, ordinea de predare a respectivelor lucrări ; tertio — faptul cel mai flagrant — în timp ce serviciul de cursuri și manuale pentru învățămîntul superior din minister determină, prin stăruințe repetate, pe unii autori să predea lucrările contractate în condiții foarte favorabile (caz concret — cîteva cursuri de limbi străine deosebit de solicitate), redacția de resort din Editura didactică și pedagogică tergiversează cu lunile operațiile redacționale la aceste lucrări (unul din motive : nu are redactor de specialitate).

Trebuie reconsiderat și criteriul de stabilire a tirajelor pentru manuale și cursuri, ca și modul de difuzare a acestora în rîndurile studenților fără frecvență. Ni se explică : „Tirajul se stabilește în funcție de numărul studenților. Dar multe cursuri și manuale sînt solicitate de sfere largi de cititori. Din această pricină ele se epuizează foarte repede și o parte dintre studenții de la fără frecvență nu mai pot să le achiziționeze“. Replicăm : „Dacă acest fapt este cunoscut, de ce nu se stabilesc tirajele în funcție de estimarea aproximativă a cerințelor reale, ținîndu-se seama și de faptul că mai întotdeauna reeditările sînt despărțite de ediția precedentă printr-un interval de cîțiva ani ?“

Se pare că vinovate sînt unele norme birocratice aplicate de organele care răspund de stabilirea tirajului. Oricum, trebuie luate toate măsurile pentru a asigura studenților de la fără frecvență manualele și cursurile care le sînt necesare. Nu ar fi potrivit, de pildă, în această privință, ca studenții să depună la secretariatele facultăților o sumă în raport cu prețul precalculat al lucrărilor ce urmează să apară, iar secretariatele să le expedieze cursurile și manualele imediat după apariție ?

Unele elemente de formalism și manifestări de dezinteres

În discuția pe care am avut-o cu cadrele didactice care studiază fără frecvență, acestea s-au referit și la lucrările de control. L-am întrebat pe tov. Constantin Marinescu ce părere are despre aceste lucrări.

Prorectorul Institutului pedagogic din Galați a fost categoric : „Lucrările de control constituie documente pur formale. Așa cum sînt organizate ele acum, nici noi nu putem pune bază pe ele în aprecierea pregătirii studenților, nici studenții nu trag vreun folos din elaborarea lor“. Spre documentare, ne sînt prezentate o serie de lucrări de control alături de textele tipărite ale unor studii sau cursuri după care respectivele lucrări au fost, ca să folosim un eufemism, „inspirate“ integral. Tovarășul Constantin Marinescu reia : „Uneori le returnăm elevilor spre refacere. Dar ei știu că nota obținută la lucrarea de control nu se ia în considerare. Atunci la ce mai folosesc lucrările ?“.

Într-adevăr, în aceste condiții nu folosesc la nimic.

În sfîrșit, profesorii studenți la fără frecvență ne-au mai semnalat o situație : aceea că uneori întîmpină greutăți în ceea ce privește obținerea salariului lor în perioada cursurilor de pregătire în vederea examenelor.

Apucăm de capătul firului acestei probleme, urmînd direcțiile care duc la clarificarea ei.

Inspectorii secției de învățămînt a raionului Brăila care răspund direct de problemele cadrelor și ale învățămîntului fără frecvență (tovarășii **Dumitru Chiriță** și **Ion Costache)** ne relatează că, deși s-au depus mari stăruințe în această privință, organele financiare nu eliberează sumele necesare afirmînd că nu au instrucțiuni precise.

Ne adresăm, pentru lămurirea problemei, tovarășei **Niculina Danciu,** director adjunct în direcția planului și organizării muncii din Ministerul Învățămîntului. Iată precizările primite : „Întrucît în instrucțiunile inițiale cu privire la drepturile de concediu ale personalului didactic înscris la cursurile fără frecvență nu era prevăzut clar în ce cadru intră perioada de cursuri și lucrări de laborator premergătoare examenelor din vară, s-au trimis la secțiile de învățămînt, încă din anul trecut, instrucțiuni suplimentare care arată foarte precis că perioada 15—30 iunie, în care se efectuează lucrări practice de laborator, se consideră ca făcînd parte din sesiunea de examene. Studenții chemați în această perioadă în vederea pregătirii examenelor de an vor beneficia de concediu plătit, în cadrul celor 30 de zile calendaristice anual“. Ar fi fost desigur de dorit ca totul să fi fost clar de la început, dar mai bine mai tîrziu... Totuși, se ivesc și acum încurcături. Să presupunem că, din cauze inexplicabile, instrucțiunile trimise de minister în două rînduri nu au ajuns la unele secții raionale de învățămînt. Dar chiar și într-un asemenea caz, nu puteau fi cerute lămuriri de la forurile competente, rezolvîndu-se lucrurile la vreme ?

Drepturi, dar și îndatoriri

Am vorbit pînă acum despre îndatoririle pe care le au alții față de cei ce studiază fără frecvență. Dar și ei înșiși au îndatoriri față de studiul propriu și, dacă nu le îndeplinesc, orice condiții li s-ar crea, tot nu vor reuși să dobîndească o bună pregătire.

Cei mai mulți învățători și profesori aflați în curs de calificare muncesc serios, cu conștiinciozitate. Mulți, dar nu toți. Dintre cadrele didactice din raionul Bujoru înscrise la cursurile fără frecvență, în timp ce Ana Vieru s-a prezentat la toate examenele temeinic pregătită și a primit note corespunzătoare, Elena Fanaca sau Florica Barbu se mențin continuu la limita inferioară, deși condițiile de care dispun sînt identice. Aceeași diferență, în raionul Măcin, între Ilie Oprea, student apreciat și avînd calificative bune la toate disciplinele, și Elise Popescu, care trece cu opinteli examenele.

Ne adresăm direct unor asemenea cadre didactice care, ca studenți la secțiile fără frecvență, urmează pe linia minimei rezistențe : ce exemplu dați propriilor voștri elevi, cum puteți fi combatanți sinceri pentru ridicarea nivelului la învățătură și cu ce competență vă prezentați la catedră ?

★

Raidul-anchetă pe care l-am organizat pe coordonatele învățămîntului fără frecvență arată că există condițiile necesare pentru ca, prin aplicarea consecventă a indicațiilor partidului, să se realizeze un pas serios înainte în această formă de învățămînt. Soluțiile ce se profilează și în cadrul investigațiilor noastre, numeroase propuneri și inițiative creatoare la diferite nivele pot determina înlăturarea anumitor greutăți și deficiențe. De aceea considerăm raidul nostru doar ca un început de „dialog la distanță“, pe care-l vom continua prin paginile gazetei, cu participarea factorilor interesați.

M. HERIVAN

Pregătiri pentru alegeri sindicale

Începînd din 20 octombrie a. c., în şcoli au loc alegeri sindicale. Iată ce ne-a declarat, în legătură cu acest eveniment, profesoara ELISABETA CĂTILINESCU, organizatoarea grupei sindicale de la Liceul nr. 5 din Capitală.

Ne mai desparte doar o săptămînă de data cînd cadrele didactice din şcoala noastră se vor aduna pentru a dezbate darea de seamă prezentată de biroul grupei sindicale şi a alege noul birou al grupei. Pentru a asigura succesul deplin al acestei acţiuni, cu sprijinul organizaţiei de partid, noi am făcut din timp pregătirile necesare. Încă de la începutul acestei luni, întregul birou al grupei sindicale a trecut la întocmirea dării de seamă. Am căutat, cum era firesc, să cuprindem — mai binezis să sintetizăm — întreaga activitate desfăşurată de la ultimele alegeri şi pînă în prezent, pornind de la ideea că nu înşiruirea unor rezultate şi date statistice dă conţinut dării de seamă, ci analiza temeinică a problemelor esenţiale, a modului în care au fost rezolvate, ca şi stabilirea judicioasă a principalelor obiective ale muncii viitoare, a căilor ce trebuie folosite pentru atingerea acestor obiective.

Reuşita deplină a adunării de alegeri, participarea activă la discuţii cere, aşa cum ne-a dovedit experienţa de pînă acum, dezbaterea temeinică, sub semnul criticii constructive, a activităţii desfăşurate de biroul grupei sindicale în sprijinul îmbunătăţirii procesului de învăţămînt. Iată de ce, din capul locului, darea de seamă acordă spaţiul cuvenit acţiunilor întreprinse pe linie sindicală în vederea mobilizării membrilor de sindicat la îndeplinirea exemplară a sarcinilor muncii instructiv-educative. Se subliniază, în mod deosebit, sprijinul acordat învăţătorilor şi profesorilor în ridicarea măiestriei pedagogice, acţiunile organizate de biroul grupei sindicale pentru întărirea disciplinei şi, totodată, se critică neajunsurile care s-au mai manifestat în aceste domenii. Este scos în evidenţă, de asemenea, sprijinul acordat conducerii şcolii pentru buna organizare a lecţiilor deschise şi a interasistenţelor, pentru buna desfăşurare a activităţii în cercurile pedagogice şi în cadrul comisiilor metodice.

Darea de seamă subliniază, în acelaşi timp, activitatea biroului grupei sindicale pe linia muncii cultural-educative, acţiunile întreprinse în scopul lărgirii cunoştinţelor de specialitate şi de cultură generală ale cadrelor didactice. Printre acestea se numără procurarea bibliografiei pentru învăţătorii şi profesorii înscrişi la examenele de definitivat şi de obţinere a gradelor didactice, conferinţele, întîlnirile cu oameni de ştiinţă şi scriitori, serile literare şi medalioanele, vizitele colective la expoziţii şi muzee, excursiile etc.

Dezbaterea acestor probleme în adunarea de dare de seamă şi alegeri, ca şi propunerile pe care le vor face participanţii la discuţii vor ajuta la stabilirea precisă a direcţiilor pe care să se meargă în viitor, astfel încît biroul grupei sindicale să poată ajuta cu mai multă eficacitate conducerea şcolii în obţinerea unor rezultate tot mai fructuoase, în îmbunătăţirea continuă a procesului instructiv-educativ.

După ora de curs, este firesc să existe atîta dorinţă de mişcare.

Simpozion

În cadrul aniversărilor culturale organizate de Comisia naţională pentru U.N.E.S.C.O., sîmbătă, 16 octombrie a.c., a avut loc la Institutul de ştiinţe pedagogice din Bucureşti un simpozion închinat sărbătoririi a 150 de ani de la moartea marelui om de cultură român, Ioan Piuariu Molnar. Cu această ocazie a vorbit tov. Dimitrie Roman, cercetător principal la Institutul de ştiinţe pedagogice.

În acelaşi cadru vor urma, la data de 30 octombrie a.c., comemorarea fizicianului Dragomir Hurmuzescu şi la 20 noiembrie a.c. comemorarea marelui istoric Nicolae Iorga.

Valorile materiale ale şcolilor

Gospodărirea judicioasă a fondurilor de care dispun şcolile este de o mare însemnătate pentru crearea celor mai bune condiţii de desfăşurare a procesului de învăţămînt, ca şi pentru educarea tineretului în spiritul grijii pentru apărarea avutului obştesc. Înţelegînd acest lucru, conducerile şcolilor cu contabilitate proprie din oraşul Craiova, îndrumate de organizaţiile de partid şi avînd sprijinul comitetelor sindicale, s-au preocupat îndeaproape de respectarea normelor legislative în vigoare, de întărirea disciplinei financiare. Merită să fie evidenţiată activitatea desfăşurată în această privinţă la Liceul nr. 3, unde se acordă o atenţie deosebită bunei gospodăriri a valorilor materiale, respectării normelor legale privind prevenirea, urmărirea şi recuperarea pagubelor din avutul obştesc, cheltuirii economicoase a fondurilor şi ţinerii corecte şi la zi a evidenţelor contabile. Realizări asemănătoare s-au dobîndit şi la Liceul nr. 4, la Grădiniţa de copii nr. 8 etc.

Din verificările efectuate în anul 1965 de către corpul de control financiar intern al Sfatului popular al oraşului Craiova s-a constatat însă că în activitatea unor şcoli se mai întîlnesc o serie de deficienţe în modul de administrare a valorilor materiale şi băneşti, în modul de folosire a creditelor puse la dispoziţie de la bugetul local, precum şi în ceea ce priveşte apărarea integrităţii avutului obştesc, fapt care a determinat în unele cazuri producerea de pagube materiale. Aşa, bunăoară, la întocmirea planurilor de cheltuieli, unele şcoli, din dorinţa de a-şi crea rezerve, prevăd credite mai mari decît cele necesare, fără a ţine seama de normele stabilite. Aceasta face ca pe parcursul executării planurilor să fie necesară retragerea unor credite, fapt care influenţează în mod negativ asupra bugetului general al oraşului. Alte şcoli, neţinînd seama de normele legale şi fără a obţine în prealabil aprobarea comitetului executiv al sfatului popular, depăşesc creditele iniţial alocate, astfel încît se fac importante mişcări de credite — suplimentări sau treceri dintr-un trimestru în altul — fapt care creează serioase greutăţi în desfăşurarea unor acţiuni de interes comun şi general.

Organele de control au constatat de asemenea că într-o serie de şcoli se fac cheltuieli neeconomicoase, care grevează asupra situaţiei financiare a acestora, prin crearea unor stocuri peste necesar sau fără mişcare. Crearea acestor stocuri care depăşesc normele stabilite de Ministerul Finanţelor şi a căror consumare are loc concomitent cu consumarea materialelor procurate din creditele perioadei respective duce la depăşirea cheltuielilor efective faţă de creditele aprobate. Această situaţie este o urmare a faptului că la întocmirea planului de cheltuieli nu se ţine seama de stocurile de materiale existente la începutul perioadei, stocuri care în unele cazuri sînt mai mari decît cele legale. O asemenea situaţie s-a constatat, de exemplu, la Şcoala specială de surzi, unde valoarea stocurilor de materiale şi mijloace fixe întrece necesarul cu circa 33 000 lei.

Grija pentru urmărirea şi recuperarea pagubelor materiale produse avutului obştesc nu constituie în toate cazurile o preocupare permanentă a unor conducerii de şcoli. Nerespectîndu-se dispoziţiile legale în această privinţă, sumele provenite din imputaţii pentru lipsuri în gestiune sau plăţi nelegale nu au fost încasate în termenul stabilit prin art. 71 din Codul Muncii. Situaţii de această natură s-au constatat la Casa de copii preşcolari, unde la o inventariere s-au stabilit prejudicii materiale în valoare totală de 2 251,24 lei, din care nu s-au recuperat însă decît 200 lei, deşi sumele imputate în sarcina fiecărui salariat erau sub limita de 1/3 din salariul lunar net al acestora.

Din verificările efectuate s-a constatat că în unele cazuri instrumentele legale pentru prevenirea păgubirii avutului obştesc nu sînt folosite şi aplicate în mod corespunzător. Astfel, încadrarea gestionarilor de valori materiale şi băneşti nu se face în toate cazurile cu respectarea strictă a prevederilor legale. Asemenea situaţii au fost la Şcoala specială de surzi, la Şcoala specială de hipoacuzici şi la alte şcoli.

Uneori bunurile casate nu se desmembrează şi nu se predau deşeurile rezultate la unităţile de colectare, ci se recondiţionează şi se dau în folosinţă fără a mai fi înregistrate în evidenţele contabile, ceea ce determină constatarea unor plusuri în gestiuni. Aşa stau lucrurile la Liceul nr. 1, unde s-au realizat asemenea plusuri în valoare de 9 621,70 lei sau la Liceul nr. 2, unde plusurile se ridică la 2 031,78 lei.

Inventarierele periodice şi cele anuale au loc, în unele cazuri, numai scriptic, în special la alimentele unde există cantităţi mari în stoc. Din cauza aceasta nu se pot constata întotdeauna lipsurile în gestiune şi, deci, nu se pot lua la vreme măsuri pentru recuperarea lor, aşa cum s-a întîmplat la Şcoala specială de surzi, la Casa de copii preşcolari, la Liceul nr. 2.

Efectuarea cheltuielilor nelegale şi neoportune se datoreşte faptului că nu s-a exercitat în toate cazurile, cu destulă competenţă şi exigenţă, controlul preventiv — principalul instrument la îndemîna conducătorilor serviciilor de contabilitate pentru oprirea înainte de efectuare a cheltuielilor neeconomicoase şi nelegale, şi în mod special pentru prevenirea păgubirii avutului obştesc.

În toate şcolile cu contabilitate proprie se impune să fie sporită preocuparea pentru respectarea legalităţii populare şi a disciplinei economico-financiare. Pentru înlăturarea deficienţelor din acest domeniu, comitetul executiv al Sfatului popular al oraşului Craiova a organizat recent un schimb de experienţă între şcoli şi a dat indicaţii amănunţite privind modul cum trebuie să se desfăşoare activitatea în viitor. Conducerile şcolilor şi toţi lucrătorii din cadrul acestora au datoria să contribuie în egală măsură la apărarea avutului obştesc, să respecte întocmai indicaţiile date, îndeplinind cu stricteţe sarcinile trasate pe această linie.

CAROL BORA
şeful Corpului C.F.I. al Sfatului popular al oraşului Craiova

BIBLIOGRAFIE

„Revista de pedagogie"

nr. 9, septembrie, 1965

În sumar :

Alexandru Bojin : Spre ţelurile majore ale şcolii.

Petre Pufan şi Dimitrie Roman : Unele probleme ale dezvoltării gîndirii la elevii din şcolile tehnice agricole.

Constantin Pufan : Procesul dezvoltării gîndirii la surdomutul în curs de demutizare.

Teodor Gal : Ion Slavici despre educaţia prin muncă.

D. Vatamaniuc : Contribuţia lui Ion Slavici la organizarea Institutului Ion Otetelişeanu din Măgurele.

Grigore Şarlău : Contribuţie la studiul memoriei elevilor.

Vistian Goia : Procedee de muncă independentă folosite la lecţiile de istoria literaturii.

Virgil Radulian : Preocupări educative ale şcolii din R. P. Ungară.

Iosif Antohi şi Florica Mihai : O nouă etapă în dezvoltarea învăţămîntului din R. D. Germană.

Ion Puşcaşu : Învăţămîntul din Republica Arabă Yemen.

Florica Andreescu : M. Taiban şi F. Dima — „Număratul şi socotitul în grădiniţa de copii".

Nadia Nicolescu : Cu prilejul apariţiei în limba română a unui volum Pestalozzi.

Eugen Novicicov : Probleme ale instruirii programate în presa pedagogică din Franţa.

Note bibliografice.

„Revista învăţămîntului profesional şi tehnic"

Recent au apărut numerele 4 şi 5 pe anul 1965 ale **Revistei învăţămîntului profesional şi tehnic**, care cuprind articole şi studii axate pe cîteva din cele mai importante probleme de actualitate ale acestui învăţămînt.

Astfel, în legătură cu problemele modernizării şi ridicării procesului de predare la nivelul cerinţelor actuale ale producţiei, în nr. 4 al revistei se publică articolele : **„Predarea cunoştinţelor despre elementele sistemelor automate şi automatizarea instalaţiilor industriale"**, de ing. M. Tertisco, şi **„Folosirea mijloacelor tehnice audio-vizuale moderne şi a maşinilor de instruire în învăţămîntul profesional şi tehnic"**, de ing. Eugen Ripă. În nr. 5 se publică editorialul **„În pas cu cerinţele actuale ale învăţămîntului"** şi documentarul **„Aspecte de tehnică nouă în industria textilă"**, de ing. A. Dodu şi colectiv.

Cele două numere recent apărute cuprind de asemenea articole privind problemele predării disciplinelor de specialitate şi ale instruirii practice. Astfel, sînt publicate articolele **„Formarea deprinderilor practice la elevii anului I în sectorul metalurgie"**, de Damian Giurin (nr. 4) **„Cunoştinţele de protecţia muncii în învăţămîntul profesional şi tehnic din industria construcţiilor"** de ing. N. A. Zaharia, (nr. 4) **„Pentru buna organizare şi desfăşurare a instruirii practice a elevilor în şcolile profesionale de mecanici agricoli"**, de ing. N. Bologan (nr. 5) sau **„Lecţia-vizită, mijloc important de consolidare a cunoştinţelor"**, de prof. Corina Dimitriu (nr. 5).

În cuprinsul revistei sînt inserate şi articolele de metodică **„Metode folosite pentru sporirea eficienţei lecţiei"**, de prof. I. Tomescu şi ing. M. Frank şi **„Unele aspecte privind îndrumarea individuală a elevilor"** de prof. E. Dumitrescu (ambele în nr. 5).

În domeniul activităţilor educative din şcolile profesionale şi tehnice, revista publică articolul **„Cultivarea dragostei pentru profesiunea aleasă"** de prof. I. Popeangă şi prof. Maria Tănăsescu, iar din istoricul acestui sector de învăţămînt articolul **„Preocupări pentru organizarea învăţămîntului tehnic mediu în anii Unirii principatelor"** de prof. Gh. Pârnuţă (ambele în nr. 4).

*

Revista **„Învăţămîntul profesional şi tehnic"** anunţă că în cursul lunii noiembrie 1965 se contractează abonamentele pentru anul 1966, atît prin difuzorii de presă din şcoli şi întreprinderi, cît şi prin factorii poştali sau direct la oficiile P.T.T.R.

Costul unui abonament pe un an (6 numere) este de lei 24. Pentru a avea colecţia completă este recomandabil ca abonamentele să se facă pe un an întreg.

Informaţii suplimentare se pot obţine de la redacţia revistei, Bucureşti, Str. Nuferilor nr. 30, raionul „16 Februarie", telefon 14 54 56.

Bienala de plastică a artiştilor amatori

Lucrările prezentate în cadrul expoziţiei bienale de artă a artiştilor amatori, în sala Consiliului local al sindicatelor din Capitală, atestă o serie de talente a căror măiestrie artistică este comparabilă cu măiestria unora dintre cei mai originali şi mai talentaţi plasticieni profesionişti.

Revelatoare pentru noi este contribuţia importantă la această expoziţie a cadrelor didactice, contribuţie ce se manifestă în două ipostaze — nu numai ca expozanţi propriu-zişi, dar şi ca profesori în cadrul şcolilor populare de artă. Într-adevăr, dacă laborantul în construcţie Gheorghe Păunescu vădeşte o măiestrie care îmbină în forme noi cele mai valoroase tradiţii ale artei noastre, reuşind să dea valori de filigran în fildeş unor lucrări executate pe banale oase fierte, reuşita lui se datoreşte nu numai talentului, dar şi îndrumărilor de specialitate date de profesorii pe care i-a avut la şcoala populară de artă. Merite egale au aceşti profesori şi în îndrumarea competentă, plină de dragoste a unor talente atît de variate cum sînt acel al Mariei Niculae, care realizează adevărate picturi cu acul, al lui Paul Firu, expozant de sculpturi în ceramică şi material plastic, al micului elev de clasa a V-a Paul Doroftei, atît de sensibil la cromatica peisajelor, sau al economistului Gheorghe Mucibabici, care excelează în sculptura pe lemn.

Dintre profesorii prezenţi în sălile actualei bienale în calitate de expozanţi atrag atenţia vizitatorilor în mod deosebit, prin certe calităţi artistice, profesorul Gheorghe Dobre, grafician portretist cu fină pătrundere psihologică, profesoara de muzică Duda Voivozean, care foloseşte o tehnică şi o cromatică modernă atît în peisajele pictate cu ulei cît şi în lucrările de grafică sau profesorul Horia Lungu, care a surprins cu măiestrie de veritabil sculptor chipurile expresive ale copiilor dintr-un cor.

Din rîndul celorlalţi expozanţi se impune ca o personalitate artistică de primă mărime doctorul A. Ghia, care a reuşit să pună cele mai ascunse taine ale plasticii pe metal în slujba artei adevărate.

Cuprinzînd expozanţi de cele mai diferite profesii — muncitori, economişti, elevi, cadre didactice, studenţi, ingineri şi tehnicieni, medici, gospodine — din cele mai diferite colţuri ale ţării, actuala bienală de artă plastică a amatorilor se impune prin caracterul deosebit de modern, integrat direcţiilor celor mai valoroase de dezvoltare ale artei noastre naţionale, al unor lucrări, prin marea varietate şi măiestria tehnicilor abordate. Ea constituie, în ansamblu, un valoros crîmpei din strălucitorul peisaj artistic contemporan al României socialiste.

Prof. E. SILVAN

La bibliotecă au sosit noutăţi literare

CONCURSURI

Institutul agronomic „T. Vladimirescu" din Craiova anunţă scoaterea la concurs a următoarelor posturi didactice :

1) **Conferenţiar** la catedra de botanică de la Facultatea de agricultură, poziţia I/2, disciplina botanică ;

2) **Conferenţiar** la catedra de zootehnie, Facultateă de agricultură, poziţia V/2, disciplina zootehnie ;

3) **Conferenţiar** la catedra de pomicultură şi legumicultură, Facultatea de horticultură, poziţia X/3, disciplina legumicultură şi culturi forţate ;

4) **Conferenţiar** la catedra de pomicultură şi legumicultură, Facultatea de horticultură, poziţia X/4, disciplina pomicultură şi pomologie.

Pentru participarea la concurs, cei interesaţi urmează să înainteze, în termen de o lună de la publicarea anunţului de faţă, o cerere adresată Institutului agronomic „T. Vladimirescu" din Craiova, însoţită de următoarele acte : copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare ; copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în ştiinţe ; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau de conferenţiar ; lucrările ştiinţifice ale candidatului, într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activităţii profesionale şi sociale eliberat de instituţia (întreprinderea) în care îşi are funcţia de bază ; memoriul de activitate didactico-ştiinţifică, semnat de candidat ; autobiografia.

Concursul se va desfăşura în localul institutului, din str. Al. I. Cuza nr. 31 Craiova.

Data desfăşurării concursului se va anunţa ulterior, concurenţilor.

★

Institutul agronomic „Dr. Petru Groza" din Cluj anunţă concurs pentru ocuparea următoarelor posturi didactice :

FACULTATEA DE MEDICINĂ VETERINARĂ

1) Profesor la catedra de semiologie şi patologie medicală, disciplina semiologie şi patologie medicală, poziţia XX/1 ;

2) Profesor la catedra de chirurgie, reproducţie şi obstetrică, disciplina patologie şi clinica bolilor chirurgicale, poziţia XXI/1 ;

3) Profesor la catedra de patologie şi clinica bolilor infecţioase, disciplina patologie şi clinica bolilor infecţioase, poziţia XIX/1 ;

4) Conferenţiar la catedra de fiziologie şi fiziopatologie, disciplina anatomie patologică şi prosectură, poziţia XVIII/2 ;

5) Conferenţiar la catedra de fiziologie animală, disciplina microbiologie şi imunologie, poziţia XVII/2;

6) Şef de lucrări la catedra de chirurgie, reproducţie şi obstetrică, disciplina patologie şi clinica bolilor chirurgicale, poziţia XXI/3 ;

7) Şef de lucrări la catedra de chirurgie, reproducţie şi obstetrică, disciplina reproducţie, obstetrică şi însămînţări artificiale, poziţia XXI/4.

Cererile pentru înscriere la concurs se vor înainta în termen de o lună de la publicarea prezentului anunţ, la rectoratul Institutului agronomic „Dr. Petru Groza" din Cluj, str. Mănăştur nr. 3, telefon 1.24.10 ; 1.24.11 ; 1.24.12 ; însoţite de următoarele acte:

a) Pentru posturile de profesor şi conferenţiar : copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare ; copie legalizată de pe diplomă de doctor sau de candidat în ştiinţe ; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferenţiar ; lucrările ştiinţifice într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activităţii profesionale şi sociale a candidatului, eliberat de instituţia (întreprinderea) în care îşi are funcţia de bază ; memoriul de activitate didactico-ştiinţifică, semnat de candidat ; autobiografia.

b) Pentru posturile de şef de lucrări : copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare ; lucrările ştiinţifice într-un exemplar ; certificatul de caracterizare a activităţii profesionale şi obşteşti eliberat de instituţia (întreprinderea) la care acesta îşi are funcţia de bază sau recomandarea şefului de catedră, în cazul cînd candidatul funcţionează în învăţămînt ; certificatul de vechime în muncă, eliberat de unitatea în care lucrează ; memoriul de activitate didactico-ştiinţifică semnat de candidat ; autobiografia.

Cei ce funcţionează într-o instituţie de învăţămînt superior sînt obligaţi să comunice în scris rectorului instituţiei respective înscrierea la concurs.

Data concursului va fi anunţată candidaţilor ulterior.

CORESPONDENŢA

ARAD

Prof. *Budimir I. Rachici,* directorul Şcolii generale nr. 7 din Arad, ne informează că membrii colectivului didactic de la această şcoală se preocupă de pe acum de problema orientării profesionale a viitorilor absolvenţi. În urma experienţei dobîndite în această direcţie în anii şcolari trecuţi, fiecare profesor a început munca de orientare profesională chiar din primele zile de şcoală, purtînd cu elevii convorbiri pe această temă. Toţi profesorii care predau la clasa a VIII-a caută să cunoască cît mai bine posibilităţile, înclinaţiile şi aptitudinile elevilor, pentru a şti în ce direcţie să-i orienteze. Se vor organiza, de asemenea, vizite la domiciliul elevilor, pentru a se purta discuţii cu părinţii lor. În acelaşi timp, o parte din orele de dirigenţie ce vor avea loc la clasele a VIII-a vor avea ca temă orientarea profesională.

CARACAL

Recent, ne comunică prof. *Gabriela Dicu* — membrii comisiei metodice a diriginţilor de la Liceul nr. 2 din Caracal au discutat despre necesitatea de a stabili pentru fiecare clasă o tematică a muncii educative care să pornească de la situaţia specifică, de la realităţile clasei respective. Bunăoară, s-a precizat că diriginţii claselor a IX-a trebuie să aibă în vedere, în primul rînd, deprinderea elevilor cu stilul de muncă al liceului, îndrumarea lor în privinţa organizării studiului individual. La clasele a XI-a diriginţii vor urmări în special pregătirea temeinică, multilaterală, a elevilor, lărgirea orizontului lor cultural precum şi justa orientare profesională a viitorilor absolvenţi. De asemenea, diriginţii au considerat că cea mai indicată metodă de a trata această tematică este organizarea unor convorbiri etice al căror punct de pornire să-l constituie faptele concrete din viaţa clasei.

BORŞA—MARAMUREŞ

Încă înainte de începutul anului şcolar, ne scrie prof. *Nelu Mariş,* colectivul didactic al Liceului din Borşa s-a preocupat de buna folosire a materialului didactic existent în şcoală. Laboratoarele au fost reorganizate în funcţie de lucrările ce se vor efectua în cadrul fiecărui obiect în parte. A fost, de asemenea, reorganizată şi biblioteca şcolii, care în momentul de faţă oferă atît elevilor cît şi cadrelor didactice un bogat material documentar pentru orele de literatură. S-au creat totodată condiţii optime de citit prin amenajarea atît în şcoală cît şi în internat a unor săli de lectură. Toate aceste măsuri au şi început să dea roade pozitive în munca didactică.

BOLINTINUL DIN VALE

La grădiniţa de copii din comuna Bolintinul din Vale — ne informează tov. *Ionel Protopopescu* — a fost organizată o frumoasă expoziţie de lucrări ale celor mici. Expoziţia cuprinde peste 100 de desene şi lucrări cu aplicaţii. În ultimele zile, expoziţia a fost vizitată de numeroşi părinţi, de elevi şi cadre didactice.

HÎRLĂU

Colectivul didactic de la liceul din Hîrlău manifestă o deosebită preocupare pentru educaţia muzicală a elevilor şcolii. Încă de anul trecut — ne comunică prof. *Ioan V. Enache* — s-a organizat la acest liceu un curs de iniţiere muzicală, care a fost frecventat de un număr mare de elevi. Cursul a fost reluat şi în acest an şcolar. În cadrul lui elevii fac cunoştinţă cu opere de seamă ale marilor compozitori naţionali şi universali, audiază, pe plăci, concerte dirijate de mari dirijori, primesc explicaţii asupra diverselor genuri muzicale, iau parte la conferinţe ţinute de dirijori, solişti instrumentişti etc.

TURNU MĂGURELE

Profesorul *Anastase Bogdan* ne relatează că peste 200 de învăţători şi profesori din raionul Turnu Măgurele au vizitat recent Combinatul chimic „Dunărea" din localitate. Ei au putut cunoaşte aici procesul de fabricaţie a acidului sulfuric şi a acidului fosforic, fabricarea îngrăşămintelor complexe etc. Cele văzute la combinat vor ajuta cadrele didactice să lege mai strîns lecţiile lor de viaţă, de practica în producţie.

TIMIŞOARA

Prof. L. Dunajecz ne scrie că pedagogii din Timişoara au cinstit recent, printr-un simpozion, centenarul naşterii pedagogului, culegătorului de folclor şi povestitorului bănăţean George Catană. S-au expus cu acest prilej, două conferinţe ţinute de lectorii universitari Vasile Şerban şi Viorica Goian. În încheiere a avut loc un program artistic în cadrul căruia s-au recitat poezii populare culese şi prelucrate de George Catană.

BÎRLAD

Liceul nr. 2 din oraşul Bîrlad, pe băncile căruia au învăţat sau de la catedrele căruia au predat Al. Vlahuţă, Garabet Ibrăileanu, Ionescu Raicu Rion, Vasile Pîrvan, N. Tonitza, numeroşi academicieni şi profesori universitari, se pregăteşte să sărbătorească 120 de ani de existenţă. În legătură cu acest eveniment vor avea loc în şcoală mari festivităţi. De pe acum — ne face cunoscut prof. *Constantin Clisu* — se pregăteşte un album care va cuprinde fotografii prezentînd vechea clădire a şcolii bîrlădene, portretele unor foşti elevi şi profesori ai şcolii, ca şi aspecte din viaţa nouă a acesteia. Se organizează, de asemenea, o expoziţie retrospectivă, se pregăteşte o monografie etc.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti.

40132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 822 — vineri 29 octombrie 1965 — 8 pagini 25 bani

SECVENȚE

TREI ȘCOLI SĂTEȘTI

Vinga — comună bănățeană pe șoseaua dintre Timișoara și Arad. Nu am la îndemînă o monografie a localității pentru a putea să redau în linii mai amănunțite înfățișarea ei din trecut. Un lucru e sigur: liceul comunei a ajuns în acest an la prima promoție. Tot atît de sigur e că pînă în urmă cu vreo două decenii numărai pe degete oamenii de aici care auziseră de microscop

La o lecție de științe naturale i-am văzut recent pe cei mai tineri locuitori ai Vingăi făcînd ucenicia cu meșterii științifice, aplecați asupra unor fragmente de frunză prinse între obiectivul și placa microscopului. Erau aproape zece microscoape. Elevii le mînuiau cu siguranță transpunînd cu apreciabilă exactitate, pe maculatoare, detaliile mărite ale secțiunii de frunză înregistrate „pe viu".

Entuziastul director al liceului din Vinga, tovarășul Ștefan Seiman, ne prezintă numeroase noi achiziții ale școlii în domeniul mijloacelor tehnice audio-vizuale: televizor, magnetofon, picup, aparat de proiecție. Ne vorbește și despre încercările de a le folosi cu randament cît mai înalt. (Discuția aceasta, ca și numeroase alte discuții purtate cu oamenii școlii, ne-a întărit convingerea că unul din principalele obiective ale Editurii didactice și pedagogice ar trebui să fie acum acela de a pune la îndemîna profesorilor lucrări de largă circulație despre utilizarea la lecții a tehnicilor audio-vizuale).

La Baia de Fier, în Oltenia, noile mijloace tehnice primite de școala generală au deschis elevilor primele perspective ale muncii de investigație științifică. Interesantele fenomene carstice ale regiunii, feericul palat subteran al Peșterii Muierii, situat la cîțiva kilometri de Baia de Fier, au devenit terenul de cercetare al unor mici și pasionați geologi și speologi amatori. Probele prelevate de ei în cursul lecțiilor-excursie erau cercetate, la lecția de științe naturale, la care am asistat, în ocularul microscopului, dezvăluindu-le o fascinantă lume de fenomene

Sală de proiecție în amfiteatru, laboratoare cu o dotație dintre cele mai moderne... Nu este vorba nici de astă dată de o școală cu tradiție, dintr-un mare oraș, ci de liceul din Covasna, regiunea Brașov, care nu a împlinit încă nici un deceniu de existență. Zecile de titluri de diafilme pe care profesorii le folosesc la lecții, filmele didactice cerute Arhivei Naționale ne conving că noile mijloace tehnice puse la dispoziția școlii au generat preocupări noi cu fecunde rezultate în sfera pregătirii culturale și științifice a elevilor.

Trei școli sătești din trei regiuni diferite. Trei școli moderne, ale căror posibilități actuale ilustrează urcușul spre înălțimi al școlii românești, în ansamblul ei.

AL. CIUCĂ

Moment al educării dragostei pentru frumos.

INSPECȚIA ȘI INSPECTORII

Cinci minute într-o școală

Ultima inspecție „serioasă" efectuată la Școala generală din comuna Amaru de către secția de învățămînt a raionului Mizil (în raza căreia se află școala) a avut loc, așa cum rezultă din registrul de procese verbale de inspecție, la 25 mai 1964. Deci în anul școlar 1964/1965 — nici o inspecție, cel puțin nici una confirmată oficial. Pe semne că aici merg lucrurile strună și nu e nevoie de nici un ajutor. Primele aparențe — ordinea și curățenia, indicînd prezența unei bune mîini de gospodar, identificat mai tîrziu în persoana inimosului director Ion Drăgulinescu — e de natură să confirme această deducție. De îndată ce ducem însă investigațiile mai departe, aflăm lucruri noi și cam... derutante. Printre învățătorii și profesorii școlii se numără destul de mulți tineri fără pregătire de specialitate, care au înghițit la repezeală cîteva pilule de pedagogie într-un curs ultrarapid și au fost expediați de urgență la catedră unde, firește, întîmpină greutăți. Iată dar că cel puțin situația încadrărilor reclama în mod imperios prezența unei competente și grijulii îndrumări a forurilor superioare.

Verificăm din nou. Data și registrul confirmă implacabil — ultima inspecție a avut loc în urmă cu un an și jumătate. Dar să nu hulim și să ne legăm de forme. Ce e drept nu-i păcat: inspectorii au mai trecut prin școală, fără să-și lase însă autograful în registru. La deschiderea acestui an școlar un inspector, după deschidere însăși șefa secției de învățămînt. Au fost vizite meteorice de cîte cinci-zece minute, cu un chestionar rapid: cum stați cu frecvența? cîte cadre? cîți calificați? Șefa secției a adus în mașină și un profesor cu experiență pe care l-a lăsat în Amaru ca să ajute la rezolvarea problemelor de școlarizare. Omul a rămas în sat pînă cînd a convins doi copii să vină la cursuri și apoi s-a considerat achitat de datorie.

Cît privește conținutul procesului de învățămînt... Secția de învățămînt contează probabil pe autoritatea și energia directorului. Cum se descurcă, însă, știe numai el. „Neșcolarizații" se încăpățînează să nu vină la școală, sfatul popular local nu se prea înghesuie să ajute școala, profesorii au probleme în ce privește cazarea, aprovizionarea cu alimente. Așa că, oricît ar fi un director de energic, ajunge, de la un timp, să nu mai poată ține piept problemelor care-l năvălesc.

Au aflat, au plecat și lucrurile au rămas la fel

Ar fi de așteptat ca acolo pe unde au trecut inspectorii secției de învățămînt, cel puțin problemele principale care se pot rezolva în chip operativ să fi fost rezolvate. Pe la școala din Greceanca (tot în raionul Mizil) inspectorii au trecut — tot meteoric — nu de mult. Problemele școlii au rămas tot atît de acute. Doi profesori — Petru Toderașcu și Maria Drugă — se specializează, prin cursuri fără frecvență, pentru predarea agriculturii. Școala nu are însă decît opt clase, deci o singură catedră la acest obiect. Atunci, fiecare dintre cei doi au primit cîte o parte din numărul orelor de agricultură, iar în completare desen. Printr-o coincidență, ambii nutresc o inexplicabilă aversiune împotriva desenului: afirmă că n-au nici talent, nici tragere de inimă pentru această artă. Cum două corpuri nu pot sta în același timp în același loc și cu atît mai puțin doi profesori nu pot ocupa aceeași catedră, cei doi au ajuns să-și propună reciproc să părăsească satul. Tov. Drugă refuză să plece pentru că e „localnică", iar tov. Toderașcu pentru că „s-a legat de sat". Atunci ce-i de făcut? Inspectorii secției de învățămînt au fost, au aflat și au plecat lăsînd să dăinuie și în urma vizitei lor această sursă de animozități.

Cît privește lipsurile muncii didactice... Aici, ca și în Amaru, ca și în multe alte localități, inspectorii nu au făcut încă, în acest an, un control de profunzime al muncii în școală.

(Continuare în pag. 5-a)

PE DIRECȚIILE INDICATE DE CONGRESUL PARTIDULUI

LICEELE DE SPECIALITATE

O școală a măiestriei pedagogice

Liceul pedagogic are în vedere formarea de cadre didactice bine pregătite pentru școala vîrstei de 7-11 ani. Vîrsta aceasta — în viața copilului și pentru formarea omului — este prea importantă ca să poată fi tratată superficial. Ea cere un învățător mai bun decît pînă aici, care să poată privi lucrurile cu și mai multă adîncime științifică, pedagogică. În acest sens trebuie luate în considerare o serie de lucruri, care, bine realizate ar putea face din liceul pedagogic o școală realmente de tip nou, la înălțimea cerințelor.

Planul de învățămînt al liceului pedagogic va fi chemat să asigure și după părerea mea, viitorilor învățători, o cultură generală completă. Aceasta se poate realiza cel mai bine nu prin programe încărcate, ci prin programe care să reflecte principiile esențiale ale fiecărei discipline. Funcțiunea de educator cere cu necesitate celui care o practică o bună orientare în întregul *„globus scientiarum"* al epocii contemporane, cu deosebire în ceea ce acesta are esențial. E bine ca totul să fie așa conceput, încît absolvenții liceului pedagogic să nu fie în nici un caz inferiori din acest punct de vedere absolvenților liceului de cultură generală, rămînîndu-le deschisă posibilitatea să-și continue studiile fără diferențe complicate.

În ce privește cultura pedagogică de specialitate, adică profesională, a elevilor acestui liceu este necesar să se acorde atenție deosebită introducerii lor în cunoașterea temeinică a biologiei, psihologiei și sociologiei copilului, evitîndu-se desigur superteoretizările verbaliste, ci pornindu-se în totul de la cercetarea aspectelor vieții școlare concrete. Viitorii învățători trebuie deprinși să mînuiască cu pricepere reală, pedagogică, instrumentele de antropometrie și psihometrie, să poată urmări creșterea dezvoltarea copiilor sub influența acțiunii instructiv-educative ca și a factorilor ereditari și de mediu. Ei trebuie pregătiți să descearnă aptitudinile elevilor ce li se vor încredința, să cunoască în adîncime legile dezvoltării fizice și psihice ale personalității copilului și să aibă capacitatea de a interpreta corect aceste legi din punct de vedere pedagogic. Un studiu științific în acest domeniu îi va face pe viitorii învățători să fie bine orientați în tipologia copiilor, îi va ajuta să cunoască particularitățile individuale ale acestora, de care vor trebui să țină seama în complexa activitate școlară. Bineînțeles, teoria pedagogică trebuie să fie sprijinită permanent pe exemplificări, pe fapte din viața școlară, pentru ca viitorii învățători să dobîndească o orientare în sfera activității pe care vor fi chemați să o desfășoare și să-și formeze gîndirea pedagogică.

Cursul de didactică generală, ca și cursurile privind didacticile speciale (metodicile) vor trebui să-i înarmeze pe elevii liceelor pedagogice cu teoria și tehnica procesului instructiv-educativ, asigurîndu-le ascensiunea către măiestrie. Astăzi se conturează o nouă concepție despre lecție, despre organizarea și desfășurarea ei. Cuceririle din domeniul cibernetici profilează moduri de lucru de care viitorii învățători nu trebuie să fie străini. Așa sînt metoda învățămîntului programat, metoda modelului și modelării, metodele folosirii mijloacelor audiovizuale. În țara noastră socialistă, în care electrificarea pătrunde pînă în cele mai îndepărtate localități sătești, se creează condiții ca orice aparatură didactică să fie utilizată cu deplină eficiență. Succint spus, este necesar ca în liceele pedagogice să se resimtă influența celor mai înaintate concepții și forme metodice de muncă instructiv-educativă, în spiritul umanismului socialist.

În legătură cu toate acestea se ridică desigur și problema manualelor didactice destinate liceelor pedagogice. Pentru unele discipline poate nici nu mai este nevoie de vechiul tip de manual, voluminos, greoi, care se demodează repede sub influența progresului științific general. Ar fi mai adecvat poate sistemul lucrărilor mici, tratînd materia pe capitole, cu bună armătură demonstrativă — un fel de monografii pe probleme, care să reflecte, în cadrul fiecărei discipline, ultimele date și concluzii științifice, putîndu-se astfel lucra și reînnoi în timp mult mai scurt și cu cheltuieli mult mai puține. De altfel, cred că în mod necesar către acest sistem trebuie să se meargă și în alte tipuri de școli.

Cu toată grija trebuie rezolvată problema cadrelor didactice pentru liceele pedagogice. Aci se impune să lucreze profesori de mare măiestrie, căci pedagogi buni, cum trebuie să fie învățătorii, nu pot ieși decît din mîna altora tot atît de buni.

Se cade să fie aduși la aceste licee cei mai experimentați profesori, cei mai valoroși pedagogi. În centrele unde se poate, e bine să fie atrase și cadre cu reputație din învățămîntul superior. Se poate stabili în acest sens o legătură strînsă de colaborare între institutele pedagogice de trei ani și liceele pedagogice. În felul acesta, este neîndoios că prestigiul liceelor pedagogice va spori neîncetat în fața tineretului, în fața poporului.

În fine, nu poate fi trecută ușor cu vederea nici problema mobilierului și materialului instructiv-educativ cu care trebuie înzestrate aceste licee. Toate trebuie să corespundă, din plin, tuturor cerințelor bunei pregătiri a învățătorilor. Totodată, ele trebuie să constituie tipul, modelul pentru care ei să lupte spre a-l putea avea acolo unde vor merge să lucreze.

Neîndoios, asigurarea funcționării la nivel înalt a liceelor pedagogice ridică probleme complexe. Aici s-au făcut numai cîteva referiri la unele din principalele ei aspecte. Oricum, socotim că în concepera organizării și funcționării lor, ponderea principală trebuie s-o aibă cuvîntul pedagogilor, al oamenilor de specialitate. Buna desfășurare a activității liceelor pedagogice va fi astfel un pas important spre realizarea, în viitor, a unor noi progrese pe această linie, prin asigurarea pregătirii superioare, universitare a tuturor cadrelor didactice.

Conf. univ. dr.
GH. T. DUMITRESCU

Potrivit cerințelor fiecărei ramuri industriale

Ținînd seama de dezvoltarea științei și tehnicii, de pregătirea profesională a actualelor cadre tehnice de nivel mediu, credem că viitoarele licee industriale sînt chemate nu să înlocuiască un tip de școli, ci să asigure dezvoltarea învățămîntului din țara noastră corespunzător drumului ascendent pe care merge economia noastră socialistă. În acest scop considerăm de o strictă necesitate ca viitoarele licee industriale să fie organizate pe sistemul industriei, creîndu-se pentru fiecare ramură industrială unul sau mai multe licee, amplasate în diferite regiuni ale țării, acolo unde ramura respectivă are ponderea cea mai mare și unde există condiții optime pentru desfășurarea procesului de învățămînt. Pentru ramura industriei construcțiilor (atît pentru sectorul de proiectare cît și pentru sectorul de execuție), propunem înființarea unor licee de arhitectură și construcții.

Avînd în vedere progresul științei și tehnicii, socotim necesar ca în liceele industriale obiectul de studii preponderent să fie legat de specificul ramurii industriale respective. Credem necesar ca el să fie studiat cu începere din anul I, iar numărul orelor să crească treptat pînă în ultimul an de studiu. Durata învățămîntului ar trebui să se stabilească și ea în funcție de specificul și complexitatea ramurii industriale : considerăm că în nici un caz ea nu poate fi mai mică de 5 ani. Tot de specificul ramurii credem că trebuie legată și structura planului de învățămînt, punîndu-se accent însă, în toate cazurile, pe matematică, fizică și chimie, științe care ocupă un loc important în tehnică. De asemenea, opinăm pentru introducerea în planul de învățămînt a unei limbi străine, care să permită viitorului tehnician o documentare largă.

În cadrul unei ramuri industriale funcționează mai multe specialități caracteristice. De exemplu, în sectorul de proiectare a construcțiilor sînt necesari tehnicieni arhitecți, decoratori de interioare, constructori, instalatori, topografi ș.a. ; în sectorul de execuție a construcțiilor este nevoie de atașamentiști, laboranți etc. De aceea, considerăm necesar ca ultimul an sau ultimii ani de studiu să fie rezervați pregătirii tehnice de specialitate pe meserii, iar la absolvirea cursurilor să se prezinte o lucrare de diplomă care să trateze probleme de specialitate legate de producție (de exemplu, proiecte de arhitectură, de decorații, de rezistență, de instalații etc.).

Socotim important ca selecționarea elevilor pentru anul I să se facă pe baza verificării aptitudinilor. De exemplu, cei care vor urma arhitectura și decorații de interior să susțină examene de desen.

Un loc important va trebui să-l ocupe în planul de învățămînt instruirea practică în școală și în producție. Credem că fiecare liceu industrial va trebui să fie dotat cu ateliere și laboratoare, cu aparatura și instrumentația necesară lucrărilor tehnice.

O verigă serioasă în pregătirea profesională de specialitate a elevilor viitoarelor licee industriale va trebui, desigur, s-o constituie practica. La buna desfășurare a practicii sînt chemate să contribuie întreprinderile, institutele, șantierele, care vor trebui să asigure condiții corespunzătoare pentru efectuarea practicii și să pună la dispoziție cadre de îndrumare.

Ar fi indicat, pentru experimentare, ca pînă la stabilirea definitivă a tipurilor de licee industriale să funcționeze cîteva clase din fiecare specialitate pe lîngă actualele școli tehnice de personal tehnic, încadrate cu personal avînd experiență și vechime în învățămîntul tehnic. În acest fel se vor putea analiza și rezolva problemele ce vor apărea pe parcurs și se vor putea desprinde concluzii întemeiate privind planurile de învățămînt și programele școlare.

Arh. J. FĂINARU
și ing. IORDACHE ANASTASIU

În funcție de specificul sectorului agricol

Pentru funcționarea în cele mai bune condiții a liceelor agricole se impune mai întîi găsirea unor soluții cît mai valoroase referitoare la direcțiile de specializare, durata școlarizării, proporția dintre pregătirea de cultură generală și cea de specialitate, instruirea practică și altele, raportate la specificul muncii din sectorul agricol, deosebit în unele privințe de celelalte sectoare.

În ceea ce privește direcțiile de specializare, pornind de la necesitățile producției și de la premiza că viitorii absolvenți vor lucra ca ajutoare directe ale cadrelor cu pregătire superioară, socotesc necesar să se stabilească trei profile de bază : agronomic, horticol și zoo-veterinar. De asemenea este necesară pregătirea unor tehnicieni care să lucreze în domeniul mecanizării agriculturii, îmbunătățirilor funciare, contabilității întreprinderilor agricole, chimizării agriculturii, protecției plantelor etc.

Durata de școlarizare ar trebui să fie, după părerea mea, de 5 ani, pentru ca în primii 3 ani elevii să capete o bună pregătire de cultură generală, iar în următorii ani o temeinică pregătire de specialitate, avînd astfel drum deschis atît spre porțile învățămîntului superior agricol cît și spre producție. Principalele materii de specialitate ar putea fi studiate încă din anii al doilea și al treilea, ocupînd însă un număr precumpănitor de ore în anii IV și V.

Instruirea practică — parte integrantă a procesului de învățămînt — socotesc că poate ocupa 30—40 la sută din timpul afectat școlarizării. Aceasta ar urma să se desfășoare sub două forme : instruire de inițiere — ce trebuie necondiționat să fie condusă de cadre didactice cu pregătire superioară de specialitate și să aibă loc pe loturile didactice din împrejurimile școlii — și instruirea de producție, ce se va desfășura nu numai sub îndrumarea profesorilor, dar și a specialiștilor din producție, efectuîndu-se în unități agricole de stat și cooperatiste bine dezvoltate în domeniul pentru care se pregătesc elevii. Socotesc necesar ca fiecărui liceu agricol să-i fie asigurată o suprafață de 15—25 ha teren arabil pentru organizarea loturilor didactice, ce trebuie să cuprindă cele mai răspîndite specii și soiuri de plante ca și cele mai răspîndite rase de animale. De asemenea trebuie fixate din timp — și oarecum permanentizate — unitățile agricole de producție unde să se desfășoare practica de producție a elevilor, pentru a se putea asigura o bună planificare a lucrărilor și a se crea condiții în vederea unei cît mai strînse legături între conducerile școlilor și cele ale G.A.S. stațiunilor experimentale, C.A.P. sau S.M.T.

Obținerea diplomei de absolvent al liceului și, în același timp, a unui certificat de specialist în probleme de agricultură va cointeresa foarte mult pe elevi și va da imbold cadrelor didactice, obligîndu-le în același timp la o răspundere mai mare și deci la ridicarea măiestriei pedagogice.

Ing. CONSTANTIN IGNAT
Tîrgșorul Nou, raionul Ploiești

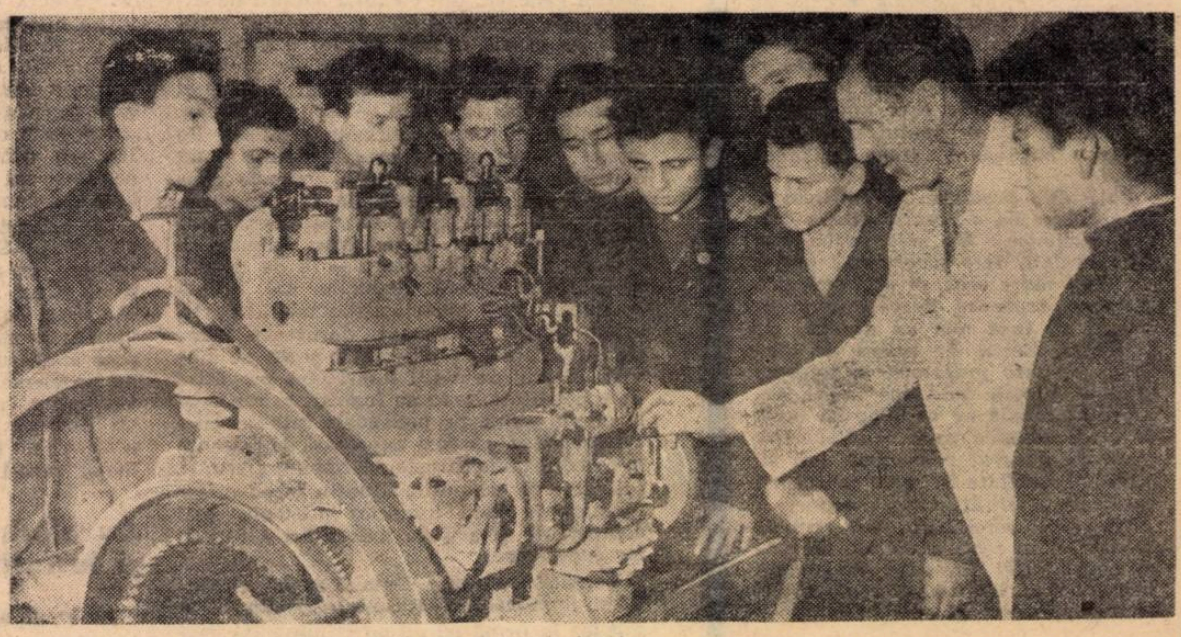

In laboratorul de mecanică

OPINII

UNIVERSITARI DESPRE PREGĂTIREA ÎN LICEU

Care este menirea liceului?

În ultimii ani s-au luat numeroase măsuri menite să aşeze învăţămîntul mediu pe baze temeinice, în concordanţă cu progresele ştiinţei şi cu cerinţele pedagogice moderne. Recent, o serie de cadre universitare au început să acorde o mare atenţie acestui învăţămînt, formulînd judecăţi cu privire la valoarea şi menirea liceelor. Asemenea judecăţi au de cele mai multe ori drept etalon măsura în care liceul realizează o introducere suficientă în specialitatea pe care o profesează cadrele respective, iar concluzia la care se ajunge este cerinţa de a se completa programele de învăţămînt cu noi şi noi noţiuni. Cei care profesează astăzi specialităţi foarte moderne, uitînd că ele nu au figurat pînă de curînd nici în planul de învăţămînt al facultăţilor, emit deziderate privind introducerea acestora în liceu.

În ceea ce mă priveşte, socotesc că menirea liceului trebuie privită dintr-un punct de vedere larg, în funcţie de cerinţele întregii societăţi. Învăţămîntul superior trebuie să ceară, după părerea mea, ca liceul să asigure tineretului un sistem de gîndire care să-l facă apt pentru însuşirea specialităţii ulterioare, o cultură care să-i permită contactul cu filozofia, ştiinţa, literatura şi arta, o educaţie care să-l facă util societăţii şi adînc devotat intereselor poporului. Plecînd de la aceste consideraţii, cred că menirea liceului nu trebuie să fie definită în lumina unei perspective urgente a specialistului dintr-un domeniu sau altul, că rolul lui nu este de a asigura o introducere în diferite ramuri ale ştiinţei, ci de a realiza o personalitate intelectuală armonios conturată, la care să participe în mod echilibrat o cultură umanistică şi filozofică, o pregătire în domeniul ştiinţelor pozitive (matematică, fizică, chimie etc., o cultură biologică, cunoaşterea limbilor moderne în aşa măsură încît să se realizeze contactul cu progresele generale ale ştiinţei şi culturii, o educaţie morală conformă normelor socialiste şi, în sfîrşit, o cultură fizică raţională, care să asigure o rezistenţă corespunzătoare şi o dezvoltare fizică armonioasă. Toate acestea sînt menite să contribuie la înarmarea absolventului de liceu cu un sistem de gîndire care să-i permită însuşirea, în cadrul studiilor universitare, a unei specialităţi şi aptitudinea de a se dezvolta pe unele linii de evoluţie a ştiinţei.

Datorită progreselor realizate astăzi în ştiinţă, volumul cunoştinţelor se dublează în curs de 10 ani, iar în unele specialităţi chiar mai repede. Putem noi pretinde creierului omenesc să acumuleze un material atît de imens? Dacă am face aşa ar însemna să transformăm sistemul nervos într-o bandă de magnetofon pe care o imprimăm şi pe care, apoi, se aşterne uitarea. Din această cauză se impune o judicioasă selecţionare a noţiunilor şi folosirea celor mai potrivite metode de predare, nu pentru a înghesui cît mai mult în mintea elevului, ci pentru a stimula gîndirea lui creatoare. O îngrămădire haotică de noţiuni şi date, fără ca acestea să fie încadrate într-un sistem de gîndire, este nefastă pentru evoluţia intelectuală a tineretului. Programele învăţămîntului mediu trebuie să asigure tineretului timp pentru studiu personal şi pentru meditaţii.

Una dintre greşelile pe care le fac şi profesorii şi părinţii este aceea că ei consideră drept elevi buni, cu perspectivă, pe acei elevi care învaţă egal şi iau calificative foarte bune la toate materiile. Dar în acest fel nu se poate naşte un interes deosebit, o pasiune pentru un anumit domeniu. Biografiile marilor oameni de ştiinţă demonstrează că dragostea şi pasiunea lor pentru domeniul căruia i s-au dedicat au apărut foarte de timpuriu. Dacă profesorii din liceu nu dau elevilor timpul şi posibilitatea să se ataşeze mai mult de o disciplină, nu le trezesc în mod special interesul pentru un anumit domeniu de cunoaştere, ei vor putea încheia studiile medii cu calificative bune sau chiar foarte bune, însă nu vor avea nici o pasiune pentru una din ramurile activităţii intelectuale. Se impune ca liceul să considere cultivarea dragostei şi pasiunii pentru ştiinţă drept unul din obiectivele cele mai importante ale activităţii sale.

În încheiere nu pot să nu subliniez un aspect în care am convingerea că este încă mult de făcut. Este vorba, anume, despre faptul că şcoala are o deosebită răspundere pentru dezvoltarea biologică a noilor generaţii. Partidul, statul nostru au creat condiţii materiale optime în această direcţie. Este important ca toate aceste condiţii să fie folosite în şcoală cît mai larg. Cred însă că în prezent nu se utilizează suficient una din căile importante pentru asigurarea dezvoltării armonioase şi întărirea sănătăţii tinerilor — şi anume, cultura fizică. Se impune, în această direcţie, să privim şi în viitor. Datorită progreselor sociale şi ştiinţifice din ţara noastră se schimbă esenţial structura profesională a societăţii. Un număr tot mai mare de oameni sînt şi vor fi ocupaţi în industria automatizată şi mecanizată, în diferite profesii intelectuale. Faţă de această situaţie, se impune dezvoltarea sportului de masă în şcoală, aşa încît el să devină o deprindere, nu numai pentru a asigura condiţii dezvoltării şi călirii fizice, dar şi pentru a contribui la mărirea capacităţii de muncă intelectuală. Să nu uităm, apoi, că studiile medii şi universitare presupun eforturi intelectuale deosebite, care nu sînt posibile decît în condiţiile unei sănătăţi perfecte.

Cred că, luînd în considerare şi aceste fapte, liceul îşi va putea îndeplini menirea la nivelul cerut de societatea noastră socialistă.

Conf. dr. V. VASILESCU

O situaţie paradoxală

În coloanele „Gazetei învăţămîntului" s-au făcut propuneri preţioase pentru ridicarea nivelului de studiere a multor discipline. Autorii propunerilor au toate motivele să fie fericiţi, deoarece disciplinele la care s-au referit se studiază în învăţămîntul mediu. Nu acelaşi lucru se poate spune despre studierea limbii (gramaticii) române.

Dacă pentru unele facultăţi (mai ales pentru cele cu profil realist) rezultatele bune de la concursurile de admitere reflectă, în mare măsură, gradul de pregătire pe care-l dă liceul absolventului cu examen de maturitate, pentru facultăţile cu profil umanist, la care, printre obiectele de concurs, se află şi limba română, rezultatele nu pot fi satisfăcătoare. În nici un caz ele nu reflectă pregătirea elevului din liceu (unde nu se predă gramatica!), ci, de cele mai multe ori, pregătirile suplimentare (meditaţiile) pe care le fac viitorii candidaţi cu ajutorul profesorilor lor sau, cum se întîmplă uneori, cu ajutorul cadrelor didactice din facultăţi. De altfel, aceştia din urmă sînt singurii care ştiu ce anume se cere la concursul de admitere în legătură cu gramatica limbii române, fiindcă în broşura „Admiterea în învăţămîntul superior" programa nu este decît un extras telegrafic din tablele de materii ale manualelor pentru clasele V—VIII şi, uneori, nici atît De exemplu, se scrie „Fonetică" (punct şi nimic mai mult); sau „Felul atributului şi complementului" — punct.

Dar să ne oprim asupra cauzelor care generează această situaţie şi care suscită discuţii la facultăţile de filologie. Mai întîi, firesc, conţinutul învăţămîntului mediu. Într-adevăr, între candidaţii celor două tipuri de facultăţi (cu caracter realist sau umanistic) situaţia este inechitabilă. Parcurgînd programele obiectelor cerute la concursul de admitere ne putem da uşor seama că în liceu se studiază disciplinele la care concurează absolvenţii, cu o singură excepţie (paradoxală!): *gramatica limbii române*. De aceea, pînă şi programa la limba română nu cuprinde decît o jumătate de pagină, o înşirare de titluri sau categorii, nişte — să le zicem — „telegrame lingvistice", care nu spun nimic în legătură cu volumul de cunoştinţe, cu gradul de cunoaştere a acestora etc. În schimb, la celelalte obiecte se dau multe pagini cu detalii. Faptul ni se pare explicabil, de vreme ce elevul, de pildă, învaţă în liceu algebră, trigonometrie, geometrie plană, în spaţiu şi analitică, fizică (mecanică, căldură, optică, electricitate, structura atomului), geografie (geografia Republicii Socialiste România, geografia fizică generală, geografia economică şi politică a lumii etc. Am dat doar cîteva exemple, pentru a se vedea cît de solid se studiază aceste materii în liceu. De aceea, nu e o surpriză pentru nimeni că cei mai mulţi dintre candidaţi vin la facultăţile umanistice, în cel mai fericit caz cu cunoştinţele de gramatică (atît cît le-au mai rămas!) din manualele şcolii generale.

Întrebarea este firească: oare examenul de admitere în facultate este reiterarea examenului de admitere în liceu? De ce aceşti candidaţi să fie victimele (nevinovate!) ale unui plan de învăţămînt deficitar în privinţa limbii române?

Repetăm ceea ce am spus de mult timp: este necesar să se introducă gramatica în liceu, cîte o oră pe săptămînă, iar la secţia umanistă, în ultimii ani, cîte două ore. Consider că, în această situaţie, sînt necesare următoarele: 1) să se alcătuiască o programă detaliată de gramatică pentru liceu; 2) să se elaboreze un manual de gramatică a limbii române pentru liceu, care să fie o expunere sistematică a tuturor faptelor de limbă, comentate pe bază de analize lingvistice ale textelor literare. Acest manual să fie de nivel mediu, între manualul de clasa a VIII-a şi tratatele de specialitate ale Academiei (acestea urmînd a fi studiate în facultăţi); 3) „Gazeta învăţămîntului" să deschidă o rubrică permanentă de cultivare a limbii, de gramatică. Doar pînă şi un cotidian ca „Informaţia Bucureştiului" publică, săptămînal, o cronică a limbii, ca să nu mai vorbim de unele reviste ale altor ministere sau instituţii de cultură (vezi „Flacăra", „Pentru patrie"), sau de emisiunile radiofonice „Limba noastră". Aici s-ar putea purta discuţii în jurul principalelor probleme litigioase din gramatica limbii române care interesează pe profesorii din învăţămîntul mediu, probleme asupra cărora să se insiste în liceu, după ce s-a ajuns la un consens. De ce să n-o mărturisim: uneori disputelor din diverse manuale sau tratate le cad victime elevii, fiindcă, în funcţie de „şcoli lingvistice" sau de centre universitare, unele interpretări (sau analize) sînt bune la o comisie, dar greşite la alta.

GH. POALELUNGI
lector univ.

Şi conversaţii, dar şi traduceri

În lumina noilor cerinţe care stau în faţa învăţămîntului, studiul limbilor moderne capătă o importanţă tot mai mare.

După cum a arătat concursul de admitere la Institutul de limbi străine al Universităţii din Bucureşti, pregătirea la limba rusă a absolvenţilor liceului este mulţumitoare. Menţionez în primul rînd seriozitatea, maturitatea acestora. Nu s-au mai întîlnit cazuri în care să se invoce necunoaşterea vreunei teme gramaticale sau a unui text. Marea majoritate a candidaţilor au citit corect şi au putut traduce exact textele parcurse din manual. Deficientă este însă intonaţia, expresivitatea cititului. Nu toţi candidaţii au putut citi expresiv textele date. În vederea remedierii acestei situaţii ar trebui, cred, să se acorde mai multă atenţie versurilor, fiind cunoscut faptul că ele contribuie substanţial la îmbunătăţirea intonaţiei şi expresivităţii cititului.

În privinţa redării conţinutului unui text (mă refer în special la cele literare şi mai puţin la biografiile scriitorilor) s-a observat la destul de mulţi candidaţi tendinţa de a memora mecanic, şcolăreşte, rezumate ale textelor din manual, sau chiar aceste texte. În asemenea cazuri, atunci cînd candidatul uită un cuvînt, o terminaţie, o prepoziţie, rezumatul devine un fel de „mixtum compositum" de cuvinte înşiruite fără vreo legătură logică. Va trebui să se depună un efort susţinut, îndelungat, pentru a se ajunge la povestirea gîndită, conştientă de către elevi a celor citite.

Acelaşi lucru se poate spune şi despre povestirile pe teme libere. Se ştie că în ultimul timp metodele de predare a limbilor moderne au fost perfecţionate, că în tot mai multe şcoli se introduc mijloacele audio-vizuale. Cu toate acestea, în domeniul dezvoltării vorbirii mai rămîn multe de făcut. O dovedeşte faptul că adesea răspunsurile candidaţilor la concursul de admitere au fost foarte scurte, foarte sărace.

Trebuie să facem totul pentru ca textul să fie doar un pretext, un punct de plecare pentru conversaţii legate de anumite teme uzuale. Consider că în acest scop este foarte util ca elevii ultimelor clase să se obişnuiască a citi lucrări şi reviste de specialitate în limba studiată. Cred că profesorii ar putea găsi, cel puţin o dată pe lună, timpul şi modalitatea de a lucra într-un mod atractiv şi variat pe baza unor asemenea lucrări şi reviste. O grijă deosebită necesită însă aici gradarea accesibilităţii, aşa încît în faţa elevului să stea probleme mereu mai complexe, dar pe care să le poată rezolva.

Materialul gramatical este în general cunoscut. Nu s-a văzut însă deocamdată, la toţi candidaţii, deprinderea utilizării lui raţionale, conştiente. E de dorit, deci, aplicarea pe scară mai largă a „modelelor" de limbă, care nu presupun excluderea teoriei, cum înclină s-o creadă unii, ci fac doar ca studiul să fie mai conştient şi mai concret şi, în consecinţă, facilitează însuşi procesul de însuşire a limbii.

Exprimarea în scris, aşa cum au dovedit-o destul de multe lucrări scrise, nu poate fi considerată satisfăcătoare. Îmbogăţirea lecturii extraşcolare, exerciţiile de traducere ar putea duce la îmbunătăţirea scrisului elevilor. Subliniez importanţa traducerilor deoarece problema locului traducerii în procesul de studiere a limbilor străine suscită încă multe şi controversate discuţii. Pe bună dreptate se afirmă că utilizarea neraţională a traducerilor duce în mod inevitabil la neglijarea dezvoltării vorbirii, care trebuie să rămînă mereu în centrul preocupărilor noastre. Pe de altă parte, însă, să nu uităm că traducerea este de neînlocuit atunci cînd introducem unele fapte de limbă noi pentru elevi şi mai ales cu ocazia controlului cunoştinţelor, al deprinderilor. Pare-se că rezolvarea problemei rezidă în folosirea pricepută şi bine proporţionată (în nici un caz exagerată) a traducerilor îmbinate cu multiplele procedee de dezvoltare a vorbirii.

Lector univ.
MIRCEA GHEORGHIU

FUNDAMENTUL AXIOMATIC

În clasa a IX-a, studiind noţiunile fundamentale şi axiomele de apartenenţă, ordonare, mişcare şi paralelism, elevii fac cunoştinţă cu metoda axiomatică — metodă modernă de cercetare — şi sînt solicitaţi să abandoneze intuiţia, să se obişnuiască cu rigoarea matematică în demonstraţii, să deducă teoremele din axiome şi definiţii.

Într-un sistem axiomatic se cer fixate la început noţiunile fundamentale (punct, dreaptă, plan), relaţiile fundamentale (aparţine, între) şi axiomele. Dacă noţiunile fundamentale şi relaţiile fundamentale sînt bine expuse în manual, axiomele sînt pur şi simplu enumerate, fără a fi îndeajuns explicate, fără a se arăta intuitiv ce proprietăţi de bază ale conceptelor noastre despre punct şi dreaptă exprimă ele.

Mi s-ar putea reproşa faptul că am folosit expresia „intuitiv", întrucît într-un sistem axiomatic intuiţia dispare. Dar nu putem face în mod brusc saltul de la concepţia intuitivă asupra geometriei pe care o au elevii la concepţia axiomatică, ci este neapărat necesar, după părerea mea, să arătăm că modelul geometriei euclidiene satisface aceste axiome. Dacă axiomele, care sînt de fapt definiţii indirecte ale noţiunilor fundamentale, nu primesc, pentru elevi, nici o semnificaţie, nu putem să construim deductiv clădirea geometriei folosind axiomele şi definiţiile.

Dar să fiu concret.

Axiomele de apartenenţă sînt simple şi clare pentru elevi. Ei îşi dau imediat seama de valabilitatea evidentă a acestora pe modelul geometriei euclidiene, înţeleg că exprimă existenţa şi unicitatea dreptei (asociate la două puncte diferite). Se poate deduce imediat un adevăr (pe care însă manualul îl dă prea tîrziu) : două drepte diferite situate în acelaşi plan nu pot avea mai mult decît un singur punct comun — şi se poate sublinia că acest adevăr evident nu este o axiomă, ci că, demonstrîndu-se, este o teoremă.

Axiomele de ordonare — axiomele II_1 şi II_2 — definesc relaţia „între". Înainte de a trece la II_4 trebuie definit segmentul (ceea ce manualul uită să facă). Axioma II_3 exprimă un fapt evident al modelului euclidian al dreptei : dreapta nu este mărginită, lucru care trebuie neapărat subliniat. Axioma II_4 (numită şi axioma lui Pasch) are în manual o explicaţie „intuitivă" (unde se foloseşte însă noţiunea nedefinită de segment). Dacă însă vom preda elevilor această axiomă fără a le arăta şi o aplicaţie, ea va rămîne pentru ei o chestiune fără viaţă. Trebuie de asemenea scos în evidenţă faptul că axioma II_3 ne asigură totdeauna existenţa unui punct exterior pentru două puncte date şi că existenţa punctului interior este asigurată printr-o teoremă (şi nu prin axiomă) : dacă A şi B sînt două puncte pe o dreaptă, există totdeauna un punct M între A şi B. Demonstraţia foloseşte axioma lui Pasch : Fie A şi B două puncte pe d (fig. 1) I_2 ne asigură C ; II_3 ne

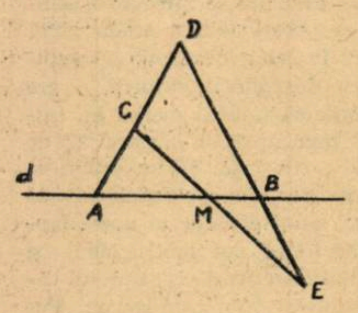

Figura 1

asigură D (exterior lui A şi C) ; II_3 ne asigură E (exterior lui D şi B) ; I_1 ne asigură dreapta CE, care după II_4 trebuie să taie dreapta AB între A şi B în M (fiindcă dreapta BD e tăiată în E în afara lui D şi B). Deci există punctul M între A şi B.

Axiomele de congruenţă trebuie prezentate (aşa cum indică şi manualul) ca propoziţii echivalente care ne asigură posibilitatea mişcării figurilor fără a fi deformate.

În legătură cu axiomele II_1, II_2, II_3 şi III_1 este bine să definim şi relaţia de „mai mare" şi „mai mic" a segmentelor, arătînd elevilor că mulţimea segmentelor este o mulţime ordonată şi făcînd astfel o legătură utilă cu mulţimile ordonate, studiate paralel la algebră.

Cred că, procedînd în felul arătat mai sus, sistemul de axiome (prezentat în manual după sistemul lui Hilbert) capătă un conţinut pentru elevi şi poate fi aplicat în mod conştient.

Manualul arată (la pag. 5) că „proprietăţile figurilor geometrice care nu sînt date în definiţii şi axiome sînt formulate în anumite propoziţii care se obţin prin raţionamente din definiţii, axiome şi din alte proprietăţi demonstrate, propoziţii numite teoreme". Deci, orice figură geometrică trebuie definită şi toate proprietăţile acestei figuri trebuie demonstrate plecînd de la definiţii şi axiome. Dar manualul nu observă în măsura dorită această legătură strînsă între teoreme şi axiome. Din

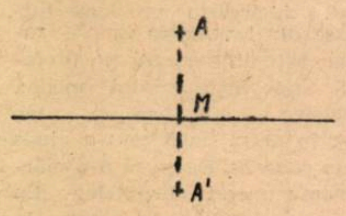

Figura 2

această cauză riscăm ca geometria să-şi piardă în concepţia elevilor fundamentul ei axiomatic, mai ales dacă sistemul de axiome este însuşit de către ei în mod formal, mecanic. Nu pledez pentru o construcţie pur axiomatică şi abstractă a geometriei, cum face Hilbert, întrucît acest lucru depăşeşte puterea de înţelegere a elevilor. Dar cred că ori de cîte ori avem ocazia trebuie să insistăm pentru a le forma deprinderea de a privi geometria ca un sistem axiomatic bazat pe raţionamentul deductiv.

Cînd ni se iveşte acest prilej ? Întîi — după ce am definit o noţiune nouă, cînd trebuie neapărat să arătăm existenţa obiectului definit. Manualul nu este însă consecvent în această privinţă. Dacă la definiţia dreptelor paralele sau a triunghiurilor asemenea se face acest lucru, demonstrîndu-se teoreme de existenţă, în alte cazuri nu se face. De exemplu, la definiţia liniei frînte trebuie să se arate că existenţa ei se bazează pe I_2. La definiţia simetricului unui punct faţă de o dreaptă trebuie să se arate existenţa acestuia : existenţa unică a lui M ne-o asigură o teoremă (referitoare la unicitatea perpendicularei). Axiomele II_3 şi III_1 ne asigură existenţa punctului A' (fig. 2). Deci existenţa noţiunilor definite în cadrul unui sistem axiomatic trebuie dedusă logic din axiome şi nu acceptată intuitiv.

La măsurarea segmentelor ar trebui amintită (pentru a prezenta complet sistemul de axiome) cel puţin axioma lui Arhimede. În manual măsurarea segmentelor se face după metoda (algoritmul) lui Euclid — neaxiomatic.

Programa cere ca la studiul dreptelor paralele elevii să fie informaţi că există şi geometrii neeuclidiene. Elevul care şi-a însuşit sistemul axiomatic al geometriei euclidiene în mod formal nu poate fi informat despre existenţa geometriilor neeuclidiene decît în felul cum o face manualul. În schimb, însă, un elev care înţelege fundamentul axiomatic ca un sistem de premise din care se pot deduce pe cale logică adevăruri, deci se poate constitui o geometrie, va putea intra mai adînc în esenţa problemei. El îşi va da seama de două condiţii esenţiale ale unui sistem de axiome, şi anume : necontradicţia şi independenţa reciprocă a axiomelor.

Cum se poate demonstra independenţa unei axiome ? Se formează un nou sistem de axiome care conţine negaţia acestei axiome plus celelalte (nenegate). Dacă sistemul obţinut este fără contradicţie, înseamnă că axioma considerată este independentă, adică nu a avut nici o legătură cu celelalte (altfel axioma negată trebuie să intre neapărat în conflict cu acele axiome cu care avea legături). Privind acum problema dintr-un alt punct de vedere, elevii vor constata că au dat de un nou sistem de axiome (axioma negată plus restul axiomelor), care îndeplineşte condiţiile unui sistem axiomatic (necontradicţie şi independenţă reciprocă). Ei îşi vor da seama că acest sistem axiomatic, fiindcă păstrează noţiunile fundamentale ale geometriei, poate fi luat drept baza unei noi geometrii care, bineînţeles, nu se realizează pe modelul geometriei euclidiene. În felul acesta, dacă noţiunea de sistem axiomatic este asimilată de elevi, ei pot înţelege uşor miezul geometriilor neeuclidiene şi, în acelaşi timp, îşi formează concepţia materialistă despre spaţiu ca o formă obiectivă a existenţei materiei în afara conştiinţei noastre.

S-ar putea ca observaţiile de mai sus să fie primite cu oarecari rezerve, avîndu-se în vedere puterea de înţelegere a elevilor din clasa a IX-a şi programa încărcată, deci lipsa de timp pentru explicaţii amănunţite (programa actuală pentru clasa a IX-a prevede acelaşi material ca şi pentru clasa a VIII-a din anii trecuţi, plus 17 ore din fosta clasă a IX-a). Consider însă că predînd în sensul expus mai sus facem un pas înainte, cel puţin într-o direcţie. Pregătind cu atenţie lecţiile, preocupîndu-ne să le formăm elevilor idei clare despre bazele geometriei, elementele referitoare la sistemul axiomatic le vor fi pe deplin accesibile.

Prof. I. AMBROSIUS
Sighişoara

La ora de geometrie.

„Ce ţi-e şi cu părinţii!"

În cancelarie două profesoare discută, se pare cu mare interes, o problemă. Mă apropii şi îmi dau seama că discuţia a pornit de la părinţii unor elevi.

— Tănase n-a învăţat nimic pentru azi. Dar ştii, nimic ! I-am spus să o cheme pe mama lui la şcoală şi a dat din umeri, răspunzîndu-mi că mama lui nu are timp. Părinţii ăştia nu se interesează de fel de copiii lor ! La şcoală nu vin, la şedinţe nici atîta. La ultima, ţinută de curînd, mi-au venit doar patru părinţi. Ce le pasă lor de notele proaste ale copiilor ? Mă zbat, mă frămînt, dar degeaba — spunea furioasă profesoara de geografie.

— Poate n-ai găsit calea prin care să ţi-i apropii — a observat colega ei.

— Cum să mi-i apropii, dragă ? Îi vizitez săptămînal, ţin legătura cu ei şi prin carnete, îi chem la şcoală, dar zadarnic.

— Bine, dar şi la mine şi la ceilalţi colegi vin la toate şedinţele, vin de cîte ori îi chemăm.

— Păi, eu de ce mă frămînt ? Orice fac, nu reuşesc să-i mobilizez. Sînt indiferenţi, ce mai, nu le pasă nici de propriii lor copii ! Uite, cel mai bun exemplu : l-am chemat personal prin telefon pe tatăl lui Grigorescu la şedinţă şi mi-a lipsit.

— Tatăl lui Grigorescu ? La ultima şedinţă cu părinţii am stat de vorbă cu el în legătură cu cel mai mare dintre băieţii lui. Era foarte interesat de situaţia copilului, şi în general, de toate problemele şcolii.

— Poftim, asta-i culmea ! La mine de ce n-o fi venit ? Ei, lasă că mîine trec eu pe la ei şi-o să pun lucrurile la punct.

Între timp a sunat de intrare. Cu cataloagele sub braţ cele două profesoare părăsesc cancelaria.

— Bună ziua, tovarăşă dirigintă, i se adresează timid o femeie între două vîrste profesoarei de geografie.

— Bună ziua. Ce doreşti ? Spune repede, că mă grăbesc să intru la oră !

— Păi, să vedeţi, n-am putut veni săptămîna trecută la şcoală dar aş vrea să discutăm astăzi. Vă aştept după oră.

— Ştiu, ştiu, toţi aveţi motive cînd e vorba să veniţi la şcoală. A cui mamă eşti ?

— A Ioanei.

— Ioana Dragu ? întreabă dirigînta indignată. Ţi-o spun fără ocol. Este un copil rău, nu învaţă, este nedisciplinată, chiuleşte de la ore, e leneşă, ce mai, nu-i pentru învăţătură !

— Şi ce să fac cu ea, tovarăşă dirigintă ? Cum am putea-o ajuta ? N-aş vrea să rămînă corijentă...

— Oi fi vrînd să promoveze printre fruntaşi ? ! Dumneata nu-ţi dai seama ? Nu învaţă — una, e leneşă — două. Dar ce să-ţi mai spun, tot degeaba !

Femeia o ascultă cît o ascultă, apoi o priveşte şi îi spune cu reproş în glas :

— Gîndeam că o să mă ajutaţi, să scoatem fata la un capăt. Dar văd că... Bună ziua.

— Poftim, s-a supărat şi asta ! Ce ţi-e şi cu părinţii ! Vrei să le arăţi cine sînt copiii lor şi se supără...

C. VASILE

PAGINA 4

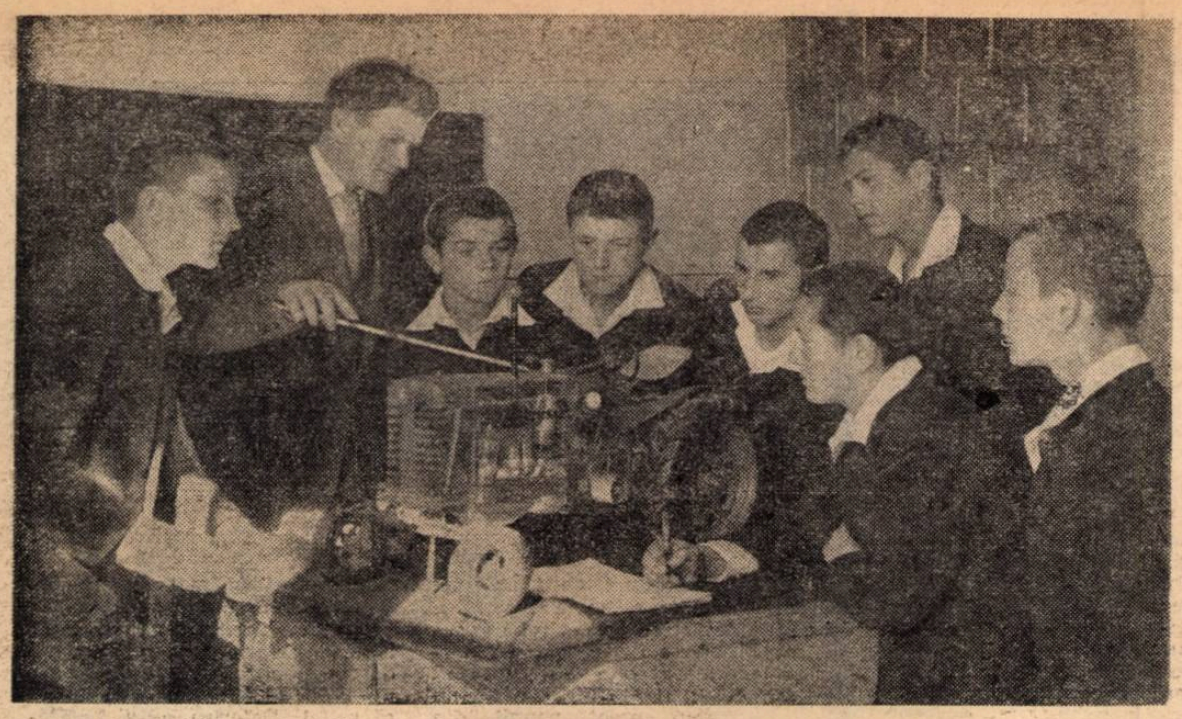

Studiu de specialitate cu ajutorul unui model de tractor în stare de funcționare.

MODELISMUL

Utilizarea diferitelor modele miniaturale statice sau în stare de funcțiune la demonstrațiile efectuate în cadrul predării unor discipline școlare, ca și construcția acestora, numită de specialiști „modelism" ocupă, așa cum ne arată datele furnizate de literatura pedagogică, un loc din ce în ce mai important în activitatea școlară și extrașcolară.

Desigur, construcția de modele și utilizarea lor ca element demonstrativ în cadrul transmiterii cunoștințelor nu este un element nou în procesul de învățămînt. Modelismul a apărut probabil odată cu primele mașini și s-a dezvoltat simultan cu construcția acestora, fiind determinat de necesitatea de a verifica funcționarea unor tipuri noi de motoare, aparate etc., înainte ca acestea să intre în faza de producție. Astăzi, orice institut de studii și cercetări în domeniul tehnicii, orice mare uzină sau fabrică dispune de secții pentru construcția modelelor experimentale și de laboratoare speciale pentru încercarea acestora. De la noile tipuri de rachete și avioane supersonice pînă la submarine, cele mai importante realizări ale tehnicii contemporane trec, ca formă inițială a realizării lor, prin stadiul de model în stare de funcțiune experimentat în laborator.

Din domeniul producției, datorită multiplelor avantaje pe care le prezintă, construcția de modele a trecut în domeniul învățămîntului în scopul utilizării demonstrative a acestora. Introducerea mijloacelor tehnice audio-vizuale moderne nu numai că nu a redus ponderea pe care o au modelele în procesul de învățămînt ci, dimpotrivă, a mărit-o, căci atît filmele didactice cît și emisiunile de televiziune școlară folosesc foarte des, pentru claritatea unor demonstrații, tocmai asemenea modele în stare de funcțiune.

Dacă modelele utilizate în producție trebuie să fie niște reproduceri la scară redusă dar absolut aidoma mașinilor în mărime naturală, în vederea determinării în cele mai bune condiții a parametrilor de funcționare, modelele utilizate în școală vizează numai o funcționare asemănătoare cu aceea a mașinilor respective bazată pe aceleași principii științifice și tehnice. Realizarea tehnică propriu-zisă a modelelor didactice este însă mult simplificată, astfel încît elevii să o poată efectua cu instrumente și scule obișnuite și în raport cu priceperea pe care o au.

În școlile noastre de cultură generală, modelismul este cunoscut și răspîndit mai ales sub forma construcțiilor de aeromodele și navomodele, în timp ce modelele în stare de funcțiune sînt folosite ca element demonstrativ în cadrul lecțiilor mai ales în învățămîntul profesional și tehnic. Dar și în școlile generale și mai ales în licee modelismul se poate folosi mai larg, cu rezultate dintre cele mai bune. Sîntem siguri că majoritatea profesorilor vor fi de acord cu noi că în cercurile tehnice, în locul unor referate aride, care repetă date ce pot fi găsite în orice carte de popularizare științifică, și-ar găsi un loc mult mai potrivit construcția de modele — și nu numai de avioane sau vapoare, dar și locomotive, motoare cu combustie internă, motoare electrice, mașini de transport și mașini agricole etc. Aceasta nu numai pentru că modelismul sub toate formele lui constituie o activitate atractivă și pasionantă pentru tineret, ci și pentru că el dă prilejul elevilor să îmbine în mod armonios învățătura cu o activitate îndrăgită de ei. După un număr de ore de studiu teoretic colectiv sau individual, activitatea practică de construire a modelelor este deosebit de odihnitoare din punct de vedere intelectual.

În același timp, modelismul are și o valoroasă încărcătură instructivă și educativă. Participînd la construcția diferitelor modele din domeniul care îi interesează, elevii învață cu multă ușurință denumirea diferitelor scule, se deprind să le mînuiască, își însușesc procedeele de confecționare a pieselor, cunosc materialele potrivite pentru acestea etc. Desigur, unii dintre ei vor comite greșeli ; dar în același timp vor învăța cum să procedeze pe viitor.

După confecționarea pieselor, mașina sau aparatul trebuie asamblate și încercate. Acestea sînt noi prilejuri de activitate creatoare colectivă și de importante observații cu caracter tehnic. În timpul asamblării elevii observă că, pentru funcționare, între două piese trebuie să existe un anumit joc, că axele anumitor piese trebuie să fie perfect paralele sau perpendiculare, că anumite elemente trebuie să fie prelucrate cu cea mai mare precizie, că altele permit diferite toleranțe etc.

După asamblare se face proba mașinii. Cîte emoții au elevii pînă o văd funcționînd ! În fine, ea funcționează și emoția, bucuria se transformă în încredere în forțele proprii. Fiecare elev în parte capătă acum mai mult curaj. El a construit o mașină, poate să construiască și alte mașini mai perfecționate, căci cu timpul începe să observe lipsurile primelor sale lucrări și se simte capabil de a le elimina. Nimic nu e greu, imposibil.

Dar pentru a construi o mașină mai perfecționată elevii simt nevoia să-și însușească o serie întreagă de noi cunoștințe teoretice. Ei încep să studieze diferitele domenii ale tehnicii împinși de propria lor pasiune. În același timp, pătrunzînd de timpuriu în tainele tehnicii moderne, își formează un bagaj de cunoștințe și deprinderi care îi vor ajuta în alegerea viitoarei lor profesii.

Dacă unele dintre modelele lucrate de elevi devin proprietatea celor care au contribuit cel mai mult la realizarea lor, altele — dintre cele mai valoroase — intră în patrimoniul școlii, reprezentînd un prețios material demonstrativ. Profesorii le pot folosi cu succes pentru a lămuri o serie de principii științifice și tehnice și aplicațiile practice ale acestora.

Răspîndirea modelismului în școli și, prin aceasta, lărgirea sferei de utilizare a modelelor funcționale în cadrul demonstrațiilor depind în mare măsură de sprijinul pe care îl vor acorda cadrele didactice și organizațiile de tineret inițiativelor născute în rîndurile elevilor, de felul cum vor îndrepta atenția lor către laturile cele mai instructive. În orașele cu număr mai mare de școli s-ar putea înființa chiar cluburi ale modeliștilor pe diferite specialități, așa cum există cluburi ale aeromodeliștilor sau ale radioamatorilor.

Desigur, difuzarea mai largă a modelismului în rîndurile tineretului școlar solicită sprijin și pe alte planuri. Ar fi bine ca unele publicații de tineret, precum și revista „Sport și tehnică" să publice pagini de modelism și să dea indicații asupra diferitelor ramuri tehnice în legătură cu care se pot construi modele miniaturale. De asemenea, ar fi necesar ca în Editura tehnică sau în Editura didactică și pedagogică să apară lucrări speciale de modelism, care să indice atît modul de construcție al anumitor modele cît și uneltele, materialele folosite în acest scop. În sfîrșit, ar fi de dorit ca modeliștii să-și poată procura, din magazine cu raioane specializate, materialele și uneltele necesare și să găsească o serie de truse produse special pentru ei în anumite întreprinderi, truse care să cuprindă piesele și utilajul pentru lucrări de mecanică, de electricitate, de radio, de telecomandă etc.

Stimularea modelismului prin formele amintite, utilizarea mai largă în școli a demonstrațiilor cu ajutorul modelelor funcționale constituie elemente importante în determinarea unui caracter modern și activ al învățămîntului, cărora cadrele didactice și organele de învățămînt trebuie să le acorde o însemnătate tot mai mare.

Conf. univ. ing. I. OPREA
Institutul politehnic
din Timișoara

Inspecția și inspectorii

(Urmare din pag. 1-a)

Acțiuni, nu vorbe

Cadrele didactice pe care le-am întîlnit la Școala generală din comuna Crețulești, raionul Găiești, erau îngrijorate că anumite întîmplări petrecute în timpul vizitei noastre ne vor lăsa o proastă impresie asupra școlii. Despre ce e vorba ? Am ajuns în școală tocmai în clipa cînd un puștan de numai vreo zece ani ieșea din clasă trîntind violent ușa și zbierînd imprecații la adresa învățătoarei. Exemplul lui a fost urmat la scurtă vreme de un altul, care și-a făcut o ieșire la fel de spectaculoasă și de uimitoare pentru vîrsta eroilor. Am încercat să stăm de vorbă cu acești copii. După ce i-am convins cu greu să binevoiască a accepta o convorbire, au început parlamentările. Copiii, isteți de altfel, condiționau frecventarea cursurilor de o serie de avantaje pe care școala ar fi urmat să le facă părinților lor. În eventualitatea că aceste condiții nu ar fi fost acceptate, își păstrau în rezervă un refuz categoric.

Ne-ar veni ușor să spunem că profesorii nu i-au educat pe acești elevi, că n-au ținut legătura cu părinții lor. Dar asta nu ar rezolva nimic, pentru că nu aici se află întreaga soluție. Profesorii au luat obiceiul să se ducă zilnic, dimineața, la acești copii acasă și să-i aducă de mînă la școală. În ce-i privește, credem, mai mult nu pot face. Se vede clar că părinților acestor copii — oameni mai recalcitranți și care vor să scoată din orice beneficii materiale — trebuie să li se adreseze și organele de stat locale, nu numai școala. Ajungem, astfel, la munca inspectorilor secției de învățămînt raionale. Considerăm că aceștia, în calitate de salariați ai sfatului popular raional, ar putea determina un ajutor mai substanțial din partea organelor locale ale puterii de stat și a opiniei publice din comuna respectivă. Simplele vizite soldate cu recomandări nu rezolvă, după cum se vede, întotdeauna astfel de probleme. Puțin mai sus, în același raion, la școala din Sperieteni — unde erau de asemenea probleme dificile de școlarizare — inspectorii au reușit să întreprindă acțiuni eficiente. Ele trebuie organizate pretutindeni.

A revenit, dar nu se vede

Școala generală din satul Burduc, comuna Dragodana, raionul Găiești, a fost inspectată exact în urmă cu un an de către inspectorul Gheorghe Cimpoiu. Tovarășul Cimpoiu, constatînd atunci că registrul pentru evidența și înscrierea elevilor nu este completat la zi, „roagă pe tovarășul director ca în termen de 3 zile să ia măsuri". A mai constatat că „nici un cadru didactic din această școală n-a întocmit planificarea anuală", că „nu s-a acordat atenția cuvenită orei de îndeletniciri practice" și că „elevul Niță Marin din clasa a VI-a nu a fost încă la școală". În încheiere, tovarășul inspector promite că în termen de o lună de zile va trece din nou pe la școală, dorind „să constate că lipsurile semnalate au fost lichidate".

Directorul școlii ne asigură că inspectorul a revenit în termenul menționat dar din registrul de procese-verbale nu se vede.

La București

Dacă în mediul rural prezența inspectorilor în școli este îngreuiată de dificultățile pe care le presupune deplasarea pe drumuri de țară, în București lucrurile sînt simplificate. Pe șoseaua Viilor, prin fața Școlii generale nr. 116 din raionul Nicolae Bălcescu, trec vreo trei tramvaie și un autobuz. Să vedem cum a fost inspectată această școală. Așa cum rezultă din informațiile primite de la tov. Marilena Săvulescu, directoarea școlii, ultima prezență a inspectorilor în școală a fost înregistrată la 14 septembrie, anul în curs, deci în preziua deschiderii anului școlar. Întrucît a durat 15 minute, e de închipuit că a avut în vedere o verificare sumară a pregătirilor pentru începerea noului an școlar.

Inspecția precedentă, care s-a desfășurat în trimestrul al II-lea al anului școlar trecut, a durat vreo trei săptămîni și a reușit să cuprindă numeroși profesori. Cum a fost unică pe întregul an, după ce au trecut prin focul ei, profesorii inspectați au respirat ușurați, fără să mai aibă grija altei inspecții.

Ce fac inspectorii ?

După ce am cunoscut prezența inspectorilor în școli să ne oprim puțin la una din secțiile de învățămînt de care aparțin școlile vizitate de noi. La secția de învățămînt a raionului Găiești, de pildă, lucrează patru inspectori, dintre care unul este șef de secție. Inspectorii vor trebui să viziteze în acest an 137 de școli și 49 de grădinițe și să vadă cum muncesc 976 de cadre didactice. Ei vor trebui să mai efectueze 68 de inspecții speciale, pentru cei care s-au înscris la examenele de definitivat și de gradul al II-lea. Mai au de înfăptuit și unele lucrări de birou. De la începutul acestui an școlar și pînă în prezent au trebuit să întocmească o situație statistică privind frecvența elevilor în primele zile de școală, alta privind predarea limbilor străine, alta privind manualele școlare, alta privind construcțiile școlare, alta privind propunerile de suplinire a posturilor vacante, alta privind desfășurarea practicii agricole. Au mai trebuit întocmite referate pentru decizii de încadrare, pentru numiri de directori și schimbări de directori, caracterizări ale celor înscriși la examenele de grade. Tot lor le revine sarcina de a rezolva diferite reclamații și sesizări. Cineva sesizează că la Puțul cu Salcie vînzătoarea de la cooperativă a primit în chip nelegal certificatul de absolvire a șapte clase, un milițian de la Lugoj reclamă că directorul școlii din Morteni refuză să-i elibereze foaia matricolă, un învățător reclamă că repartiția claselor în școala sa nu este echitabilă etc. În fiecare din aceste cazuri inspectorul trebuie să se deplaseze la fața locului, să verifice valibilitatea sesizării și să ia măsuri.

*

Așa cum se vede din datele pe care le oferă realitatea, atribuțiile și sarcinile inspectorilor depășesc în general posibilitățile lor practice de a le realiza în condiții optime. Cerințele legate de îmbunătățirea continuă a conținutului procesului de învățămînt cer însă în chip imperios prezența cît mai largă în școli a forurilor de control și îndrumare. Considerăm că actuala stare de lucruri impune cu necesitate o analiză atentă și formularea unor soluții care să asigure inspecției școlare permanența, profunzimea și rigurozitatea reclamate de sarcinile mari care stau astăzi în fața școlii.

OCT. BUZESCU

Alegerile sindicale în şcoli

Sprijin larg procesului de învăţămînt

În perioada care a trecut de la alegerea sa, biroul grupei sindicale de la Liceul nr. 24 din Capitală a obţinut o seamă de succese. Sprijinul său s-a făcut simţit în mobilizarea cadrelor didactice la realizarea sarcinilor cuprinse în planul şcolii, în aportul pe care l-a adus la acţiunile de perfecţionare a pregătirii de specialitate a membrilor de sindicat, la îmbogăţirea experienţei pedagogice a acestora. Despre aceste aspecte ale activităţii sindicale, ca şi despre alte laturi ale ei au vorbit pe larg, zilele trecute, membrii grupei sindicale, cu prilejul adunării de dare de seamă şi alegeri.

Munca personalului didactic are o unitate de măsură foarte precisă: rezultatele la învăţătură ale elevilor. Or, tocmai progresul vizibil al acestor rezultate de la un trimestru la altul confirmă nemijlocit faptul că biroul grupei sindicale, sub conducerea organizaţiei de partid, a ajutat conducerea şcolii în organizarea unor acţiuni eficiente, care au avut drept ţintă, cum era firesc, continua îmbunătăţire a procesului instructiv-educativ. Numeroase au fost formele prin care biroul grupei sindicale a contribuit la îndeplinirea sarcinilor cuprinse în planul de muncă al şcolii. Atît darea de seamă cît şi discuţiile au menţionat, în acest sens, informările cu privire la ultimele noutăţi din domeniul pedagogiei, grija de a pune la îndemîna învăţătorilor şi profesorilor bibliografia necesară, antrenarea lor pentru participarea la conferinţe etc.

Prin multiplele probleme pe care le-a tratat, darea de seamă a creat o bună bază de discuţii. Biroul grupei sindicale, a spus profesoara Doina Bologan, a acordat un sprijin preţios cadrelor didactice în continua ridicare a măiestriei lor pedagogice, a sprijinit îndeaproape conducerea şcolii să asigure condiţii optime de desfăşurare a lecţiilor. Alţi partricipanţi la discuţii au subliniat creşterea simţului datoriei şi întărirea disciplinei, ca rezultate ale muncii de educaţie desfăşurate de grupa sindicală. Despre sprijinul biroului grupei sindicale în acest domeniu a vorbit pe larg tovarăşa Cornelia Popovici, directoarea adjunctă a şcolii.

Adunarea generală a dezbătut şi modul în care biroul grupei sindicale şi-a desfăşurat activitatea cultural-educativă. S-a arătat că la lărgirea orizontului de cultură generală a membrilor grupei au contribuit simpozioanele închinate lui I. Creangă şi T. Arghezi, audiţiile muzicale, vizionarea în colectiv a unor spectacole. Pentru cunoaşterea frumuseţilor patriei şi a realizărilor regimului nostru au fost organizate o serie de excursii. Subliniind aspectele pozitive din munca cultural-educativă, participanţii la discuţii, printre care profesoara Liana Voinescu şi învăţătoarea Elena Zaharescu, au cerut noului birou al grupei sindicale să dezvolte şi mai mult activitatea pe această linie şi au făcut propuneri preţioase în vederea îmbunătăţirii continue a muncii cultural-educative.

Noul birou al grupei sindicale, în care au fost aleşi profesori şi învăţători cu multă dorinţă de muncă, va trebui să-şi îndrepte atenţia spre înlăturarea deficienţelor ce s-au mai manifestat, să ţină seama de recomandările făcute de adunarea generală în vederea îmbunătăţirii întregii activităţi.

P. TEODORESCU

Discuţii în spirit constructiv

Zilele trecute, membrii grupei sindicale de la Şcoala generală nr. 1 din comuna Lunca Bradului, raionul Topliţa, s-au reunit pentru a discuta în adunarea generală de dare de seamă şi alegeri munca desfăşurată de biroul grupei timp de un an de zile.

Cuprinzătoare, întocmită în spirit critic şi autocritic, darea de seamă a scos în evidenţă activitatea biroului în sprijinul procesului instructiv-educativ, în desfăşurarea muncii cultural-educative şi de asigurări sociale. Darea de seamă a stăruit în mod deosebit asupra acţiunilor întreprinse pe linie sindicală pentru mobilizarea membrilor de sindicat la îndeplinirea sarcinilor profesionale, ca şi pentru sprijinirea conducerii şcolii în continua îmbunătăţire a procesului de învăţămînt. Participanţii la discuţii au subliniat îndeosebi ajutorul pe care l-au primit din partea biroului în ridicarea măiestriei lor pedagogice, în informarea lor asupra a ceea ce este nou în domeniul specialităţii pe care o predau. S-a arătat de asemenea că biroul s-a preocupat îndeaproape de sprijinirea cadrelor tinere, fără experienţă.

Adunarea generală n-a trecut cu vederea nici lipsurile care s-au mai făcut vădite în munca biroului şi a unor membri de sindicat. S-a menţionat, de exemplu, că au existat neajunsuri în activitatea desfăşurată de grupa sindicală pe linia muncii cultural-educative. O parte din cei ce au luat cuvîntul au arătat astfel că munca culturală s-a rezumat la repetarea unor acţiuni monotone — conferinţe, seri literare simpozioane şi recenzii — fără să se manifeste interes pentru înviorarea acestora, pentru forme mai variate, mai actractive de muncă. S-a criticat deschis şi indisciplina de care au dat dovadă unii membri de sindicat care nu şi-au îndeplinit sarcinile obşteşti, au întîrziat la ore, s-au ocupat superficial de legătura cu părinţii elevilor.

Atît darea de seamă cît şi discuţiile au subliniat direcţiile spre care trebuie să-şi îndrepte atenţia noul birou al grupei sindicale pentru a-şi spori contribuţia la îmbunătăţirea procesului instructiv-educativ. Noii aleşi — cadre didactice bine pregătite, care se bucură de încredere şi stimă — s-au angajat în faţa adunării să se preocupe cu simţ de răspundere de sarcinile ce le-au fost încredinţate, să mobilizeze întregul colectiv la îndeplinirea exemplară a sarcinilor puse de partid în faţa şcolii.

Prof. AUREL TREBICI

Înaintaşi ai şcolii româneşti

IOAN PIUARIU-MOLNAR

Reprezentant al marii mişcări culturale transilvănene care a fost Şcoala ardeleană, Ioan Piuariu-Molnar a desfăşurat o rodnică activitate şi în domeniul atît de important al învăţămîntului.

Fiul unui preot neunit din Sadu, care a luptat şi a avut de suferit de pe urma convingerilor sale, Ioan Piuariu-Molnar se încadrează de la început în lupta pentru ridicarea culturală a poporului. Revenit de la Viena, pe acea vreme unul din cele mai mari centre medicale, el ocupă postul de medic al regimentului grăniceresc bănăţean şi, fără a se limita numai la exercitarea profesiunii sale, îndeplineşte timp de un an, între 1770—1771, şi funcţia de dascăl pe teritoriul acelui regiment. Această preocupare nu este întîmplătoare: ea se manifestă într-o perioadă în care atît şcolile cît şi literatura didactică românească erau sărace, iar lipsa cadrelor deosebit de acută. În această perioadă Ioan Piuariu-Molnar este martor la încercările de legislaţie în domeniul învăţămîntului, precum şi la impedimentele ce se iveau în aplicarea lor. Astfel, după promulgarea rescriptului imperial din 1782, care prevedea înfiinţarea şcolilor de stat pentru români, el înaintează un proiect personal prin petiţia din 14 iunie 1782 din Sibiu. Proiectul prevedea ridicarea numărului şcolilor la 70 (de la 12 cîte erau prevăzute), pentru a oferi populaţiei româneşti posibilitatea reală de a-şi însuşi învăţătura. Proiectul predevea de asemenea numirea de dascăli neuniţi acolo unde era populaţie ortodoxă, practic privată de cadre, precum şi înfiinţarea unui post de director al şcolilor ortodoxe, post pentru care de altfel a şi fost propus. Aceste prevederi dovedesc în mod elocvent interesul lui Ioan Piuariu-Molnar pentru ridicarea culturală a poporului şi preocupările lui, la fel de importante ca şi cele medicale, în domeniul învăţămîntului.

Ocupînd postul important de oculist al principatului, Molnar nu uită, totuşi, preocupările didactice. Fără a mai putea consacra timp activităţii practice, din cauza obligaţiilor sale profesionale şi sociale, el abordează un alt aspect al învăţămîntului: literatura didactică. Publicist fecund şi multilateral, redactează o serie de lucrări, printre care şi manuale de învăţămînt, a căror lipsă era resimţită în mod deosebit. Publică astfel **„Retorica, adică învăţătura şi întocmirea frumoasei cuvîntări. Acum întîiul izvodită pe limba românească“**, tipărită la Buda în 1798, care era un manual de utilitate imediată pentru nevoile şcolii. După doi ani, în 1800, el publică tot la Buda, **„Istoria universală, adică de obşte, care cuprinde în sine întîmplările veacurilor vechi, întocmită prin Signior Milot, comembru al Academiei frînceşti din Lyon, iar acum întîia dată tălmăcită în limba românească“** — traducere care servea de asemenea nevoilor şcolare. A redactat şi o gramatică şi un dicţionar, care se adresau celor ce nu cunoşteau limba română.

Constituind numai o parte din bogata activitate a acelei remarcabile personalităţi care a fost Ioan Piuariu-Molnar — medic, profesor universitar, primul autor român al unei cărţi medicale ştiinţifice, promotor al vieţii economice româneşti, animator şi precursor al presei în limba română, sprijinitor al legăturilor culturale cu românii de peste Carpaţi — preocupările în domeniul învăţămîntului ocupă un loc important în opera sa. Inspirate de sentimente de dragoste pentru popor, ele se înscriu pe linia dezvoltării unei culturi naţionale a poporului. Sînt grăitoare, în acest sens, rîndurile scrise în prefaţa „Retoricii“: **„Iată, iubiţilor, că pun înaintea voastră învăţătura graiului frumos şi a vorbei împodobite, ce să iveşte acum, întîia dată în limba românească, ca un odor purtătoriu de folos“.**

Avînd o largă cultură şi o solidă pregătire profesională, Ioan Piuariu-Molnar a subordonat întreaga lui activitate unui ideal iluminist şi umanist, care îl situează printre figurile proeminente ale culturii româneşti şi îi conferă rolul unui promotor al învăţămîntului românesc în Transilvania.

Dr. MIHAI POPA
Cluj

In fiecare recreaţie biblioteca Liceului Al. I. Cuza din Galaţi, este vizitată de numeroşi prieteni ai cărţii

CONCURSURI

Institutul politehnic din Iaşi anunţă ocuparea prin concurs a următoarelor posturi didactice:

1) profesor la catedra de chimie organică, disciplina chimie organică;

2) profesor la catedra de chimie analitică, disciplina chimie analitică;

3) conferenţiar la catedra de fizică, disciplina fizică.

Cererile de înscriere se vor înainta, în decurs de o lună de la publicarea prezentului anunţ la rectoratul Institutului politehnic din Iaşi, calea 23 August nr. 11, însoţite de următoarele acte: copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în ştiinţe; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferenţiar: copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare; lucrările ştiinţifice ale candidatului, într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activităţii profesionale, şi sociale, eliberat de instituţia (întreprinderea) în care acesta îşi are funcţia de bază: memoriul de activitate didactico-ştiinţifică, semnat de candidat; autobiografia.

★

Institutul de mine din Petroşani anunţă scoaterea la concurs a următoarelor posturi didactice:

1). conferenţiar, poziţia 1 din statul de funcţiuni al catedrei de termotehnică şi hidraulică pe 1965/1966, avînd ca sarcină predarea disciplinei termotehnică şi maşini de forţă la Facultatea de electromecanică minieră şi la secţia „Prepararea cărbunilor şi minereurilor“;

2) conferenţiar, poziţia 5 din statul de funcţiuni al catedrei de electrotehnică pe anul 1965/1966, avînd ca sarcină predarea disciplinei acţionări şi automatizări în industria minieră la Facultatea de electromecanică minieră.

Persoanele care doresc să participe la concurs vor depune în termen de o lună de la apariţia prezentului anunţ, la rectoratul Institutului, o cerere însoţită de următoarele acte în dublu exemplar; copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau de conferenţiar; lucrările ştiinţifice ale candidatului, într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activităţii profesionale şi sociale a candidatului, eliberat de instituţia (întreprinderea) în care acesta îşi are funcţia de bază: memoriu de activitate didactico-ştiinţifică, semnat de candidat; autobiografia.

Concursul va avea loc la Institutul de mine din Petroşani, str. Institutului nr. 20. Informaţii suplimentare se pot primi de la secretariatul Institutului.

PROGRAMA DE EDUCAȚIE CETĂȚENEASCĂ PENTRU CLASA A VIII-A

Publicăm continuarea programei de Educație cetățenească, cuprinzînd temele ce urmează să fie studiate în tot cursul anului școlar 1965/1966.

În predarea lecțiilor este necesar să se facă legătura cu cunoștințele dobîndite de elevi la istoria și geografia patriei, literatura română etc., pentru ca noțiunile expuse să fie mai ușor accesibile și totodată însușite temeinic de elevi.

Se recomandă cadrelor didactice care predau acest obiect de învățămînt să țină seama de puterea de înțelegere a elevilor, să urmărească realizarea scopului educativ al fiecărei lecții, să înfățișeze lecțiile cu căldură, în mod argumentat, evitînd schematismul, formalismul în predare, pentru a face ca acest obiect să fie cît mai interesant și atrăgător pentru elevi.

Se va ține seama, de asemenea, de recomandările făcute la publicarea primei părți a programei în „Gazeta învățămîntului" din 17 septembrie 1965.

Partea a II-a

II. Drepturile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor Republicii Socialiste România — 7 ore.

1. **Dreptul la muncă al cetățenilor în Republica Socialistă România** — 1 oră.

a) Explicarea noțiunii de drepturi fundamentale. Grija statului nostru pentru om, pentru satisfacerea nevoilor sale materiale și culturale, exprimată în drepturile fundamentale prevăzute de Constituția țării.

b) Munca, izvorul tuturor bunurilor materiale și culturale ale omenirii; lupta oamenilor muncii pentru cucerirea acestui drept fundamental.

c) Constituția țării noastre asigură dreptul fiecărui cetățean de a desfășura, potrivit pregătirii sale, o activitate în domeniul economic, administrativ, social sau cultural. Retribuția după cantitatea și calitatea muncii.

d) Măsurile de protecție și de securitate a muncii, expresie a grijii statului nostru socialist față de om.

2. **Dreptul la odihnă și dreptul la asigurarea materială la bătrînețe, în caz de boală sau incapacitate de muncă** — 1 oră.

a) Asigurarea pentru toți oamenii muncii din patria noastră a dreptului la odihnă: pentru refacerea forțelor fizice și intelectuale; îngrijirea sănătății; satisfacerea dorințelor și intereselor lor cultural-artistice, turistice și sportive.

b) Condițiile create pentru exercitarea dreptului la odihnă: stabilirea duratei maxime a zilei de muncă, repaus săptămînal, concedii anuale plătite, case de cultură, sanatoriale și de odihnă, teatre, cinematografe, terenuri sportive etc.

c) Asigurarea materială în caz de bătrînețe, boală sau incapacitate de muncă; pensii, ajutoare de boală în cadrul sistemului asigurărilor sociale de stat, obștești și cooperatiste, asistență medicală gratuită.

3. **Dreptul la învățătură al cetățenilor Republicii Socialiste România** — 1 oră.

a) În Republica Socialistă România tuturor copiilor, tinerilor și oamenilor maturi le este asigurat dreptul de a urma învățămîntul de toate gradele.

b) Condițiile create în Republica Socialistă România pentru asigurarea dreptului la învățătură: obligativitatea învățămîntului general, acordarea gratuită a manualelor școlare, gratuitatea învățămîntului de toate gradele, sistemul burselor de stat, extinderea continuă a spațiilor de învățămînt, de internate, cămine etc.

c) Succesele obținute în dezvoltarea învățămîntului de toate gradele, expresie a posibilităților create oamenilor muncii pentru ridicarea continuă a nivelului lor cultural-științific.

d) Grija Partidului Comunist Român și a guvernului Republicii Socialiste România pentru răspîndirea științei și culturii în rîndurile maselor largi.

4. **Libertățile cetățenești în Republica Socialistă România** — 2 ore.

a) Explicarea noțiunii de libertăți cetățenești; asigurarea libertăților cetățenești în Republica Socialistă România; egalitate în drepturi fără deosebire de naționalitate; egalitatea femeii cu bărbatul; ocrotirea căsătoriei, familiei, a mamei și copilului.

b) Libertatea cuvîntului, a presei, a întrunirilor și mitingurilor, a demonstrațiilor. Interzicerea oricăror asociații sau manifestări potrivnice intereselor poporului nostru.

c) Dreptul de a alege și de a fi ales în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare prin vot universal, egal, direct și secret.

d) Ocrotirea prin lege a proprietății personale și a dreptului de moștenire.

e) Marile drepturi și libertăți asigurate și garantate tuturor cetățenilor — oglindire a cuceririlor revoluționare ale poporului sub conducerea P.C.R., dovadă a caracterului profund democratic al statului nostru socialist.

5. **Datoriile fundamentale ale cetățenilor Republicii Socialiste România** — 2 ore.

a) Legătura strînsă dintre drepturile fundamentale și datoriile fundamentale ale cetățenilor din Republica Socialistă România.

b) Datoriile fundamentale: respectarea Constituției și a legilor statului; apărarea și întărirea proprietății socialiste; grija pentru avutul obștesc; serviciul militar în rîndurile Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România; apărarea patriei socialiste, datorie sfîntă a fiecărui cetățean.

c) Respectarea regulilor de comportare civilizată în societate, în școală, în familie.

d) Munca — datorie de cinste și onoare a fiecărui cetățean al țării noastre, participant activ la opera de desăvîrșire a construcției socialismului în patria noastră.

III. Organele centrale ale puterii de stat — 2 ore

1. Marea Adunare Națională — 1 oră.

a) Explicarea noțiunii de organe ale puterii de stat. Organele centrale de conducere ale statului nostru socialist și atribuțiile lor: Marea Adunare Națională și Consiliul de Stat. Explicarea noțiunilor de putere legislativă și putere executivă.

b) Marea Adunare Națională: organizarea; componența și atribuțiile sale. Marea Adunare Națională — unic organ legiuitor în Republica Socialistă România; sesiunile Marii Adunări Naționale.

2 Consiliul de Stat — 1 oră

a) Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România, organ ales de Marea Adunare Națională dintre membrii săi; Consiliul de Stat răspunde de întreaga activitate în fața Marii Adunări Naționale. Atribuțiile și componența Consiliului de Stat.

b) Caracterul profund democratic al organelor centrale ale puterii de stat în Republica Socialistă România.

IV. Organele centrale ale administrației de stat — 1 oră.

a) Organele centrale ale administrației de stat: Consiliul de Miniștri, ministerele și comitetele de stat.

b) Sarcinile organelor centrale administrative de stat: organizează și asigură executarea legilor emise de Marea Adunare Națională.

c) Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România: constituirea și atribuțiile sale.

d) Ministerele și celelalte organe centrale ale administrației centrale de stat; subordonarea lor față de Consiliul de Miniștri, atribuțiile acestora.

V. Organele locale ale puterii de stat și organele locale ale administrației de stat — 1 oră

a) Sfaturile populare — organe locale ale puterii de stat; sfera de exercitare a puterii (regionale, raionale, orășenești, comunale); componența, atribuțiile.

b) Caracterul democratic al sfaturilor populare. Drepturile și obligațiile deputatului — slujitor al poporului.

c) Comitetele executive ale sfaturilor populare: constituirea, componența și atribuțiile lor.

d) Modul în care își desfășoară activitatea sfaturile populare și comitetele lor executive. (Se va exemplifica cu aspecte din activitatea sfatului popular din localitate și a comitetului executiv).

VI Organele judecătorești și organele procuraturii — 1 oră

a) Importanța și rolul lor: apărarea cuceririlor revoluționare ale poporului nostru; păzirea avutului obștesc; asigurarea respectării legilor țării, asigurarea executării drepturilor și libertăților cetățenești prevăzute în Constituția Republicii Socialiste România.

b) Caracterul democratic al organelor judecătorești în statul socialist; rolul lor în educarea conștiinței socialiste a maselor. Colectivitatea noastră socialistă, mijloc puternic de educare a oamenilor muncii în spiritul respectării legilor țării.

VII Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare în Republica Socialistă România — 4 ore

1. Partidul Comunist Român, conducătorul încercat al poporului nostru — 2 ore

a) Importanța creării Partidului Comunist din România.

b) Partidul Comunist Român, continuatorul celor mai bune tradiții ale luptei de veacuri a poporului nostru pentru libertate națională și socială.

c) P.C.R., forță conducătoare a poporului nostru în făurirea vieții noi socialiste în patria noastră.

d) Importanța istorică a Congresului al IX-lea al P.C.R.

e) Înalta cinste de a fi membru al Partidului Comunist Român.

2. Partidul Comunist Român — educatorul tinerei generații de constructori ai socialismului și comunismului — 2 ore.

a) P.C.R. creatorul, conducătorul și educatorul organizației revoluționare a tineretului din patria noastră.

b) Educarea tineretului patriei noastre în spiritul înaltelor trăsături moral-cetățenești: dragostea față de muncă, de învățătură; înaltul simț de răspundere față de îndatoririle sociale; devotament nemărginit față de patria noastră socialistă și partidul comunist; solidaritatea frățească cu oamenii muncii din lumea întreagă. Prietenia și tovărășia, inițiativa creatoare, combativitatea, cinstea și sinceritatea, modestia, setea de cultură, de frumos — trăsături caracteristice omului societății noastre socialiste.

c) Educarea tineretului patriei noastre în spiritul păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare.

CORESPONDENȚA

BELINȚ—LUGOJ

De curînd, ne scrie prof. **Vasile Cica**, la liceul din Belinț, raionul Lugoj a avut loc o consfătuire a profesorilor care predau la clasa a XI-a. Consfătuirea a avut drept obiectiv stabilirea măsurilor în vederea cît mai bunei pregătiri a viitorilor absolvenți pentru examenul de maturitate.

Pornindu-se de la situația concretă, de la nivelul pregătirii elevilor, s-au fixat obiectele la care trebuie organizate meditații și consultații, ca și zilele și orele cînd vor avea loc acestea. De asemenea, s-au luat măsuri pentru prevenirea supraîncărcării elevilor, pentru realizarea unei legături mai strînse cu părinții acestora etc.

Unele din măsurile luate cu prilejul consfătuirii au și devenit fapte. La română și latină, de exemplu, au început primele ore de meditații.

BUCUREȘTI

Prof. **Olga Popescu** ne-a adus la cunoștință că, recent, secția de învățămînt a raionului 23 August din Capitală a organizat la Școala generală nr. 16 un valoros schimb de experiență între directori, în legătură cu îndrumarea și controlul muncii metodice.

După ce au ascultat referatul cu această temă expus de tov. A. Rotaru, directorul Școlii generale nr. 16, participanții la schimbul de experiență au asistat la unele acțiuni practice desfășurate de comisia metodică de limba și literatura română, de comisia de științe naturale-geografie și de comisia învățătorilor de la clasele III-IV. Acțiunile practice s-au referit îndeosebi la utilizarea mijloacelor moderne audio-vizuale în procesul predării.

BRAN

Școala generală din Bran — ne informează prof. **Mircea Mărilă** — a găzduit recent pe studenții anului III de la Institutul pedagogic din Brașov care și-au desfășurat timp de două săptămîni practica pedagogică continuă la specialitățile matematică, științe naturale, fizică și chimie. Studenții au ținut lecții, au condus ore de dirigenție, au făcut vizite, împreună cu diriginții, la domiciliul elevilor, au asistat la ședințele cu părinții etc. Școala le-a pus la dispoziție lotul experimental, precum și materialul didactic necesar predării.

Alături de personalul didactic al institutului, învățătorii și profesorii de la școala generală din Bran au dat un sprijin prețios viitorilor pedagogi, ajutîndu-i în pregătirea și organizarea lecțiilor, asistînd la orele conduse de ei și discutînd pe marginea acestora.

SIGHIȘOARA

Într-o scrisoare pe care ne-a trimis-o de curînd, prof. **C. Tatu** ne vorbește despre colaborarea care s-a statornicit de mai mulți ani de zile între școlile din Sighișoara și Cristur.

În cadrul acestei colaborări, o serie de învățători, profesori și elevi din Sighișoara au făcut, la începutul lunii octombrie, o vizită la Cristur. Cadrele didactice au participat, cu acest prilej, la un larg schimb de experiență. Au avut loc apoi întreceri sportive de handbal, baschet, volei. Dup amiază programul a continuat cu vizitarea muzeului raional din Cristur și o reuniune prietenească.

CRAIOVA

Nu de mult — ne scrie prof. **B.Cocoș** de la liceul „Frații Buzești" — la Craiova a avut loc sărbătorirea unor cadre didactice care au împlinit anii de serviciu sau vîrsta legală de pensionare. Cu acest prilej s-a organizat o festivitate la sfatul popular al orașului. Reprezentanții organelor locale au subliniat, prin cuvinte calde, prețuirea pe care partidul și guvernul o acordă celor ce și-au pus întreaga lor putere de muncă în slujba școlii, a instruirii și educării tinerelor generații, au elogiat activitatea învățătorilor și profesorilor pensionați, le-au distribuit premii.

PITEȘTI

În ultimii ani, ne scrie prof. **Gheorghe Cruceană**, în satele raionului Pitești au fost ridicate numeroase construcții școlare noi — clădiri înalte, svelte, cu elegante linii arhitectonice. La Oarja, la Sămara, la Popești, la Cuca s-au înălțat noi localuri școlare cu cîte 8 săli de clasă. Clădiri asemănătoare s-au construit și în satele Bradu de Jos, Budeasa, Clucereasa, Gorgani, Lăzărești, Vîrlodeni, Cotmeana, Bușenești, Valea Ursului, Morărești, Mareș etc. oferind copiilor condiții dintre cele mai bune de învățătură.

Localurile noi au fost înzestrate cu mobilier școlar modern, cu numeroase aparate și materiale didactice. Sălile școlilor, luminoase și încăpătoare, sînt împodobite cu tablouri, cu glastre de flori.

La toate aceste realizări, dobîndite prin grija partidului pentru școală, pentru instruirea și educarea tinerei generații, au adus o contribuție de seamă și comitetele de părinți. Părinții s-au străduit să înfrumusețeze cît mai mult școlile, să contribuie la amenajarea claselor, a curților și grădinilor care le împrejmuiesc etc. Pe lîngă preocuparea pe care au arătat-o pentru problemele gospodărești, comitetele de părinți și-au dat aportul și la asigurarea frecvenței regulate a tuturor elevilor.

TURNU-MĂGURELE

Biblioteca liceului „Unirea" din Turnu Măgurele, în colaborare cu organizația de U.T.C. din școală, organizează adesea, sub conducerea profesorilor acțiuni culturale interesante și atractive.

Nu de mult, ne informează prof. **Bogdan Anastasie**, a avut loc aici un recital de versuri și cîntece. La recital au participat peste 400 de elevi.

meridiane meridiane meridiane

Congresul Sindical Mondial și-a încheiat lucrările

Vineri 22 octombrie au luat sfîrșit lucrările celui de-al VI-lea Congres Sindical Mondial. La discuțiile generale au participat 123 delegați care au exprimat părerile și punctele de vedere ale organizațiilor ce le-au reprezentat asupra problemelor înscrise pe ordinea de zi a Congresului. Delegația sindicatelor din Republica Socialistă România, condusă de tovarășul Constantin Drăgan, președintele Consiliului Central al Sindicatelor, și-a adus contribuția sa la desfășurarea lucrărilor, la elaborarea documentelor adoptate de Congres, prin cele 6 intervenții în plenul Congresului, prin participarea activă la toate comisiile de lucru ale Congresului.

Ședința din 22 octombrie a fost consacrată adoptării rezoluțiilor și celorlalte documente ale Congresului. Delegații au subliniat cu puternice aplauze adoptarea cu unanimitate de voturi a marii majorități a rezoluțiilor, printre care: rezoluția cu privire la Vietnam, cea cu privire la problemele femeilor muncitoare, rezoluțiile privind securitatea socială, tineretul muncitor, drepturile sindicale, numeroase rezoluții de solidaritate cu lupta clasei muncitoare și a popoarelor din Africa de Sud, Argentina, Coreea de Sud, Spania, Portugalia, Republica Dominicană și din alte țări, telegrame de protest, precum și alte documente.

Unele rezoluții, ca de pildă cea asupra punctului 2 al ordinii de zi, apelul către muncitorii, muncitoarele și sindicatele din întreaga lume și rezoluția cu privire la educație, precum și alte documente au fost adoptate cu majoritate de voturi, unele delegații votînd împotrivă sau abținîndu-se de la vot. La votarea rezoluțiilor cu privire la Iran, la problema palestiniană și la turismul social delegația noastră și alte delegații nu au participat.

Punîndu-se în discuție rezoluția cu privire la punctul 1 de pe ordinea de zi, printre cei ce au luat cuvîntul a fost și tovarășa Larisa Munteanu, secretara Consiliului Central al Sindicatelor, care a reafirmat poziția delegației sindicatelor din Republica Socialistă România în problemele dezbătute la acest punct. Supusă aprobării Congresului, rezoluția a fost adoptată cu majoritate de voturi, unele delegații votînd împotrivă. Delegația sindicatelor din România s-a abținut de la vot.

Președintele prezidiului a anunțat apoi Congresului că în cea de-a 15-a sesiune a sa, Consiliul general a ales în unanimitate pe Louis Saillant în funcția de secretar general al Federației Sindicale Mondiale, iar în cea de-a 31-a sesiune a Comitetului executiv a fost ales în unanimitate ca președinte al Federației Sindicale Mondiale Renato Bitossi și cei 12 vicepreședinți. De asemenea, sesiunea Comitetului executiv a ales Secretariatul Federației Sindicale Mondiale format, în afară de secretarul general, dintr-un secretar general adjunct și 8 secretari, printre care și tovarășa Stana Drăgoi, reprezentantă a sindicatelor din Republica Socialistă România.

Epuizîndu-se ordinea de zi, Renato Bitossi a rostit cuvîntul de închidere. Participanții la Congres au intonat apoi Internaționala.

O N. U. — Dezbaterile în problema tineretului

Un mesaj de pace și colaborare

În Comitetul pentru problemele sociale, umanitare și culturale al O.N.U. a fost abordat luni, 25 octombrie, punctul de pe ordinea de zi intitulat: „Proiect de declarație cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare". Inițiativa elaborării acestui proiect de declarație aparține României, la care s-au asociat în calitate de coautori 26 de state. În cadrul discuțiilor privind adoptarea preambulului, au luat cuvîntul reprezentanții Libanului, Iranului, Ghanei, României, S.U.A., Angliei, Arabiei Saudite și alții. Din aceste discuții a reieșit dorința unanimă a delegaților de a se adopta neîntîrziat proiectul declarației amintite.

„Sîntem în prezent în situația în care ideea adoptării unei asemenea declarații este larg recunoscută pe plan internațional", a declarat reprezentanta țării noastre, Mia Groza. Telul acestei declarații „este de a consacra o serie de principii fundamentale conform cărora să fie insuflate tinerilor idealurile nobile de pace, de respect reciproc între oameni și între popoare, respectul pentru valorile spirituale și materiale create de omenire. Fidelă spiritului de colaborare, delegația română este animată de dorința de a se ajunge la un text final care să întrunească adeziunea unanimă".

În ședința de luni după-amiază a fost adoptat în unanimitate preambulul proiectului de declarație. În preambul se subliniază, printre altele, rolul important care revine tinerei generații în toate domeniile de activitate ale societății și faptul că ea va fi chemată să conducă destinele omenirii. Se exprimă, de asemenea, încrederea că educarea tinerei generații, ca și schimburile de idei în spiritul păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare pot contribui la îmbunătățirea relațiilor internaționale și la întărirea păcii și securității. Lucrările consacrate adoptării acestui preambul s-au desfășurat într-o atmosferă de colaborare, fiind aprobat.

După vot, numeroși delegați au felicitat pe reprezentanții țării noastre pentru această inițiativă a României și pentru succesul cu care a fost abordată chiar de la început.

Marți dimineața au continuat în Comitetul pentru problemele sociale, umanitare și culturale discuțiile pe marginea proiectului de declarație privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. După ce, în ședința din după-amiaza zilei precedente, a fost adoptat în unanimitate preambulul acestui document, în ședința din 26 octombrie au început dezbaterile pe marginea articolelor declarației. În intervențiile lor, cei 15 delegați care au luat cuvîntul dimineața (cifră care atestă interesul față de problema în discuție), au subliniat „marea valoare a declarației" (reprezentantul Uruguayului), au scos în evidență „mesajul de pace și de colaborare" pe care îl conține documentul (Halima Warzazi, reprezentanta Marocului, vicepreședinte al comitetului), au atras atenția cu satisfacție asupra faptului că proiectul de declarație care se discută la O.N.U. abordează „aspecte importante ale educației tinerei generații pe plan mondial" (dr. Fereydoun Hoveyda, adjunct al ministrului afacerilor externe al Iranului) etc.

În cursul lucrărilor de după-amiază au fost supuse la vot articolele 1, 3 și 6 ale acestui proiect de declarație, fiind adoptate în unanimitate.

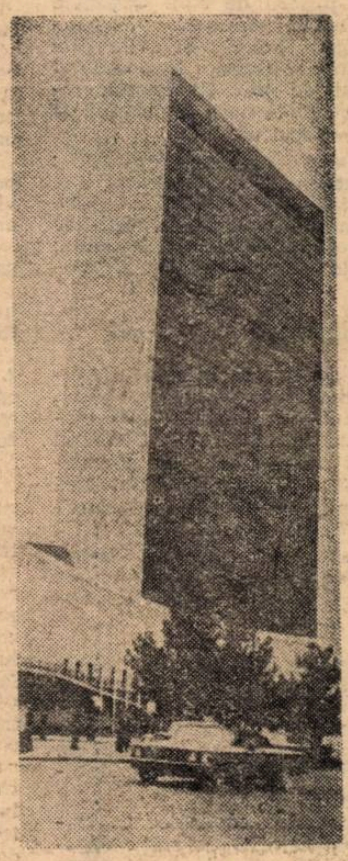

Sediul O.N.U.

U.N.E.S.C.O.

Recent, UNESCO a editat un volum de materiale, cuprinzînd rezultatele unei analize pe plan mondial cu tema „Influența televiziunii asupra tinerilor". În diferitele capitole ale lucrării sînt analizate și dezbătute, din diferite unghiuri de vedere, aspectele pozitive și negative ale influenței programelor televizate asupra tineretului. Volumul formulează răspunsuri cu privire la probleme privind timpul pe care îl consacră tinerii pentru vizionarea emisiunilor de televiziune, influența televiziunii asupra gustului estetic, televiziunea ca mijloc de răspîndire a cunoștințelor, televiziunea și infracțiunea, influența programelor care conțin scene de violență.

Deși nu accentuează concluziile în această privință, volumul editat de UNESCO scoate în evidență necesitatea orientării umaniste pe care trebuie s-o capete programele de televiziune adresate tineretului.

FRANȚA

Revista „Repères" publică în nr. 7 din acest an studiul „Probleme și perspective ale învățămîntului bilingv" de J. M. Chevallier. În introducerea studiului, autorul stabilește cazurile de apariție a învățămîntului bilingv, în dependență de școală sau în afara ei, ca urmare a școlarității bilingve sau într-o limbă diferită de cea maternă. Cercetările recente — arată în continuare studiul — tind să dovedească fixarea în lobi diferiți a limbilor învățate la vîrsta mică și a celor învățate ulterior și constată spontaneitatea exprimării în limbi străine la copiii micl. De aceea autorul se înscrie în favoarea introducerii cît mai timpurii a învățării limbilor străine în școală, subliniind că aceasta ar avea și consecința, importantă din punct de vedere pedagogic, a evitării încărcării planurilor de învățămînt.

Studiind problema motivației în învățarea limbilor străine, autorul se oprește asupra factorului psiho-sociologic ca unul dintre cei mai însemnați în asigurarea unei motivații.

După ce prezintă situația existentă în diferite țări în domeniul predării limbilor străine, J. M. Chevallier întreprinde o schiță a unui învățămînt bilingv caracterizat prin începerea studiului în primii ani de școală sau chiar la grădiniță, prin folosirea metodei auditive. prin predarea limbilor diferite de către profesori diferiți, prin utilizarea limbii străine în predarea anumitor discipline, prin crearea unei motivații pozitive cît mai puternice etc.

R. D. GERMANĂ

În R.D.G. sînt în curs de desfășurare o serie de experimente în legătură cu diferențierea procesului de învățare conform cu trăsăturile individuale ale elevilor. Esența acestor încercări constă în faptul că lecțiile în care se predă conținutul obligatoriu al programei sînt completate cu lecții destinate elevilor mai slabi, care au nevoie de o pregătire suplimentară, precum și cu lecții destinate elevilor buni, care își pot însuși mai multe cunoștințe decît prevede programa.

Analiza rezultatelor acestor experiențe practice a dus la stabilirea următoarelor concluzii: 1) Însușirea cunoștințelor și a deprinderilor obligatorii trebuie asigurată pentru toți elevii ; 2) Se resping formele de diferențiere care se bazează pe concepția că trăsăturile individuale ale elevilor nu pot fi modificate ; 3) Interesele, tendințele și aptitudinile fiecărui elev în parte trebuie dezvoltate în mod optim în concordanță cu cerințele societății ; 4) În orice formă de diferențiere trebuie să fie respectată unitatea instruirii și educației.

R. P. POLONĂ

Pentru anul școlar 1965/1966, în Polonia se prevede o amplă dezvoltare a emisiunilor de televiziune școlară. Astfel, o serie de emisiuni vor fi consacrate predării lecțiilor televizate de educație cetățenească (clasa a VIII-a) și filozofie (clasa a XI-a), precum și ciclului intitulat „În fața secolului XX" (pentru clasele VIII—XI).

S-au introdus de asemenea programe tehnice pentru elevi și ciclul „În mijlocul cărților", prin care se fac recomandări de lecturi și spectacole.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii, București.

40132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 824 | vineri 12 noiembrie 1965 | 8 pagini 25 bani

EFICIENȚA MUNCII METODICE

Pe șantierul unde se cultivă și se modelează sufletul copilului lucrează nenumărați oameni pricepuți și pasionați, care își consumă fără rezervă energia și talentul în numele unei opere de o valoare unică. În activitatea lor ei se supun legilor bine știute ale creației, conform cărora creatorul trebuie să-și perfecționeze continuu metoda de lucru, să cunoască și să-și aproprieze neîncetat tot ceea ce a scos la iveală mai bun experiența colectivă în domeniul îndeletnicirii lui. Vin în întîmpinarea preocupării omului de la catedră, pentru autodepășire, numeroasele forme colective de perfecționare profesională — comisiile metodice, consiliile pedagogice, cercurile pedagogice, variatele cursuri și schimburi de experiență etc. Acestea nu-l scutesc pe profesor de eforturi personale în pregătirea lecțiilor, în găsirea acelor metode de lucru care sînt cel mai potrivite cu specificul claselor cu care lucrează, în aprofundarea problemelor teoretice din specialitate și din domeniile pedagogiei și psihologiei copilului. Ele îi dau însă posibilitatea să verifice trăinicia propriei metode de lucru, adăugîndu-i corectivele pe care i le arată necesare experiența colectivă, să-și aducă „la zi" informația în specialitate.

O deosebită atenție se acordă în școli comisiilor metodice, care au menirea să ajute, la locul de muncă, pe învățători și profesori, să le dea orientarea necesară în exercitarea profesiunii lor. Din păcate, efectul activității acestor comisii nu este întotdeauna la înălțimea cerințelor actuale și aceasta din mai multe motive.

Discuții de dragul discuțiilor?

Citeodată temele pe marginea cărora au loc dezbaterile în ședințele acestor comisii îndeamnă la discuții la modul general, sau pe probleme mărunte. „Metodica predării lecțiilor de matematică", „Folosirea materialului didactic la lecție", „Importanța frontului comun al corpului didactic pentru formarea deprinderilor de exprimare corectă în scris și oral", „Activizarea elevilor la lecție" și alte teme de genul acesta, abordate în multe școli, arătînd o neînțelegere a rostului comisiilor metodice sau superficialitate în desfășurarea muncii lor, fac ca și „dezbaterile" să fie superficiale, să vizeze lucruri de mult rezolvate în literatura pedagogică și metodică, familiare pînă și elevilor din școlile pedagogice.

Comisiile metodice trebuie să pună în discuție nu probleme de „abecedar" pedagogic, ci chestiuni mai dificile, mai subtile, pe care profesorii singuri nu le pot rezolva, sau în care nu se pot orienta. Cu mai mult folos s-ar duce activitatea comisiilor metodice dacă ele ar oferi profesorilor și învățătorilor **soluții pentru predarea celor mai grele capitole din programă**, în care singuri profesorii nu se pot descurca, iar metodicele și literatura existentă nu-i ajută, dacă ar interveni pentru a-i **familiariza cu unele metode moderne de predare, cu modul în care acestea ar putea fi folosite în unitatea respectivă.**

În unele școli generale în care comisiile metodice sînt organizate pe specialități înrudite se pun în discuție probleme care interesează numai o parte din membrii lor. Bunăoară, la comisia metodică a profesorilor de matematică, fizică, chimie etc. se întîmplă să se discute probleme referitoare la metodica predării geometriei, la predarea acizilor etc. Din capul locului se vede că într-o astfel de situație unul „discută" și ceilalți „ascultă", adică de fapt se gîndesc la altceva, pentru că subiectul nu-i interesează cîtuși de puțin. Este necesar ca în comisiile metodice cu profesori de diferite specialități temele pentru discuții să vizeze domenii și probleme care îi pot interesa pe toți membrii lor, ca de exemplu corelarea cunoștințelor de matematică, fizică, chimie în cursul lecțiilor, sau modalitățile prin care putem face ca elevii să folosească cunoștințele de matematică în studiul fizicii, al chimiei etc. sau cunoștințele de istorie în studiul literaturii române și limbilor străine etc.

În scrisorile sosite la redacție se spune adeseori cam așa: ședința comisiei metodice a fost deosebit de reușită, ea a ajutat cadrelor **tinere** să cunoască mai bine tipurile de lecții sau modul cum poate fi activizată clasa în explicarea lecției noi ș.a.m.d. Nu contestăm valoarea unor astfel de ședințe pentru cadrele didactice tinere. Dar întrebăm pe organizatorii lor: cadrele didactice care cunosc bine și tipurile de lecții, și modul cum pot fi activizați elevii la ore, care le și aplică pe toate acestea cu mult succes, cu ce se vor alege după astfel de ședințe? Desigur, cu o mare doză de timp pierdut. **Pentru a nu diminua interesul fiecărui învățător și profesor pentru activitatea comisiilor metodice, pentru a spori valoarea dezbaterilor este nevoie să nu se coboare nivelul discuțiilor lor la acela al începătorilor.** Aceștia să fie puși în situația să participe la dezbateri pe problemele complexe, mai dificile care, așa cum arătam mai sus, trebuie să intre în preocupările comisiilor metodice. Și ei, ca și cadrele didactice vîrstnice au nevoie de

Prof. STELA PREDESCU

(Continuare în pag. a 6-a)

În sala de lectură a Bibliotecii centrale pedagogice

O DATORIE PATRIOTICĂ SĂ NE CUNOAȘTEM ÎNAINTAȘII

Așezat pe temelia concepției înaintate despre natură și societate, strîns legat de cerințele mereu crescînde ale construcției socialiste, învățămîntul nostru este chemat să folosească tot mai larg tradițiile progresiste ale școlii românești. Asemenea tradiții sînt multe și valoroase, după cum amplă și valoroasă este activitatea pe care au desfășurat-o dascălii cărturari ridicați din mijlocul poporului, luptători însuflețiți pentru luminarea lui. Iată de ce socot că este o datorie patriotică să-i cunoaștem pe toți, să le cercetăm viața, opera, faptele.

În această acțiune ar putea aduce o contribuție de seamă învățătorii și profesorii din locurile unde s-au născut, au învățat sau au lucrat înaintașii școlii românești. Ei ar putea scoate la iveală numeroase documente, ar putea alcătui chiar monografii menite să evidențieze pagini luminoase din istoria învățămîntului nostru. Ar putea desfășura o asemenea activitate, de pildă, pedagogii din Bucerdea, de lîngă Blaj, unde s-a născut acum 153 de ani Ion Maiorescu, cei din Fofeldea Sibiului, satul lui August Treboniu Laurian, cei din Rod, satul lui Aaron Florian, pe care Nicolae Bălcescu, fostul său elev la „Sf. Sava", îl citează alături de Engel, Gebhardi și Kogălniceanu. Am vizitat nu de mult Făgetul, satul natal al profesorului Ion Bianu, fost președinte al Academiei Române, bărbatul despre ale cărui merite la înjghebarea și organizarea Bibliotecii Academiei Române, N. Iorga avea multe cuvinte de laudă. N-am găsit decît doi țărani care știau că de aici ar fi plecat pe vremuri, „în țara veche", profesorul Bianu. Mult le-am datora cadrelor didactice din Făget dacă ar cerceta activitatea pedagogică a lui Ion Bianu. Mult le-am datora și învățătorilor și profesorilor din comuna Hașag, raionul Sibiu, dacă și-ar lua osteneala a cerceta viața lui Nicolae Bălășescu, profesor la seminarul Central din București, prieten cu Ion Cîmpineanu, Tell, Voinescu II și N. Bălcescu, participant activ la revoluția de la 1848 din Țara Românească, ca de altfel mulți dascăli ardeleni, iar după 1877, primul organizator

Prof. NICOLAE ALBU
Crăciunelul de Jos

(Continuare în pag. 7-a)

PROGRAMELE ŞI MANUALELE ŞCOLII GENERALE

Manualele de geografie

Geografia apare ca obiect distinct începînd cu clasa a III-a, însă elevii îşi însuşesc unele cunoştinţe elementare din acest domeniu chiar din clasa I.

Programa primelor clase prevede cunoaşterea treptată a mediului înconjurător, pe cît posibil prin observarea directă, respectîndu-se astfel cerinţa didactică de a se porni de la apropiat la depărtat, de la cunoscut la necunoscut.

Manualul de „Geografie a oraşului Bucureşti" pentru clasa a III-a respectă, în general, cerinţele programei. Prezentarea grafică destul de îngrijită, hărţile, schiţele, ilustraţiile vădesc preocuparea autorilor de a-i ajuta pe învăţători în folosirea mijloacelor intuitive pentru predarea noţiunilor de geografie.

Manualul are însă şi unele scăderi, care au urmări nefavorabile asupra pregătirii copiilor. Astfel, capitolul care se referă la raion nu este suficient de bine sistematizat şi de limpede, el nefiind de ajutor elevilor în pregătirea lecţiei acasă.

Sînt şi lucruri inaccesibile pentru elevi în manual. De exemplu, în lecţia despre punctele cardinale sînt multe lucruri pe care nu prea le înţeleg copiii. Cu greu îşi pot imagina elevii, din explicaţia cuprinsă în carte, unde este miazăzi („Punctul de pe linia orizontului care se află în dreptul soarelui la amiază"). Nu este îndeajuns explicată pe înţelesul elevilor nici orientarea cu ajutorul Stelei Polare, şi de aceea ei îşi însuşesc mecanic această parte a lecţiei, adică, practic, nu şi-o însuşesc.

Există şi unele neconcordanţe care creează greutăţi în predare. Atît programa cît şi manualul prevăd o lecţie pentru planul cartierului. În manual se arată că, pentru a trece în plan străzile, este necesar să micşorăm de 500, de 1 000 şi de peste 1 000 de ori distanţele din natură. Este greu de explicat acest lucru, pentru că elevii nu au trecut, la aritmetică, dincolo de 1 000.

În manualele de geografie există şi unele greşeli ştiinţifice. De exemplu, în manualul de clasa a III-a se confundă şesul cu cîmpia, lunca şi delta sînt tratate la capitolul ape şi nu la relief etc.

Nici prezentarea grafică nu este totdeauna suficient de atrăgătoare, iar ilustraţiile nu sînt suficient de clare. Unele manuale nu au de loc ilustraţii colorate, sau cuprind poze care nu concordă cu textul. De exemplu, în manualul de clasa a IV-a, la pag. 24, este descris podul Bucegilor; ilustraţia din aceeaşi pagină ne arată însă un funicular în munţii Bucegi; în textul în care se descriu Munţii Făgăraşului (pag. 27), se spune: „Vîrfurile zimţate asemănătoare ferăstrăului se întind cît vezi cu ochii", dar ilustraţia de la aceeaşi pagină, neclară, nu arată acest caracter al culmilor.

Atît în manualul de clasa a III-a (Geografia oraşului Bucureşti) cît şi cel de clasa a IV-a lecţiile sînt prezentate sub formă de povestire. Practica arată că acest fel de prezentare nu-i ajută pe elevi ci, dimpotrivă, duce la supraîncărcare şi împiedică buna însuşire a cunoştinţelor: elevii se străduiesc să reţină conţinutul povestirii şi neglijează conţinutul ştiinţific al lecţiei.

Cred că ar fi necesară o prezentare mai sobră a materialului geografic la clasele a III-a şi a IV-a, care să respecte particularităţile de vîrstă şi, în acelaşi timp, să asigure o prezentare mai riguroasă, din punct de vedere ştiinţific, a materialului.

În clasele a V-a şi a VI-a elevii studiază, precum se ştie, continentele. Pentru studiul acestora este însă necesar un volum mai mare de cunoştinţe de geografie fizică generală. Programa prevede un număr de 10 ore pentru noţiuni complexe ca: sistemul solar, forma Pămîntului, orientarea pe glob, mişcările Pămîntului, consecinţele mişcărilor lui, noţiuni despre atmosferă, hidrosferă, litosferă. Cred că numărul de ore este insuficient pentru înţelegerea şi intuirea noţiunilor elementare de geografie fizică generală. Din practica mea de profesor de geografie şi din asistenţele făcute la lecţii mi-am dat seama că elevii îşi însuşesc mecanic aceste noţiuni, din cauza timpului redus ce s-a afectat predării problemelor de geografie fizică generală.

Să luăm un exemplu. Programa de clasa a V-a cere să se studieze clima şi repartiţia ei pe glob, iar manualul încearcă să respecte această cerinţă prin lecţia intitulată „Clima şi repartiţia ei pe glob". În prima parte a lecţiei (pag. 25), se vorbeşte despre învelişurile Pămîntului — litosfera, hidrosfera, atmosfera, biosfera, pentru ca apoi să se anunţe un subcapitol „Învelişul de aer", în care se vorbeşte pe scurt despre compoziţia atmosferei şi despre zonele de căldură. Se mai aminteşte apoi despre vînturi şi ploi, despre formarea alizeului, despre clima ecuatorială, subecuatorială, tropicală. În ultimul subcapitol, „Ţinutul climei temperate şi polare", se vorbeşte despre climatele din zona temperată şi polară, ca apoi să se revină, dîndu-se împărţirea în zone climatice. După predarea acestei lecţii — care prezintă şi alte lipsuri — la trei clase paralele, am constatat că manualul nu i-a ajutat pe elevi în înţelegerea climei, a elementelor ei, a cauzelor ce influenţează inegala răspîndire a căldurii, vînturilor şi precipitaţiilor pe glob. Ar fi fost necesar să se sistematizeze mai bine materialul, ţinînd seama că în clasele a III-a şi a IV-a elevii au căpătat cîteva noţiuni despre elementele climei.

În continuare, programa cere să se trateze despre învelişul de apă (hidrosfera), şi despre învelişul de piatră al Pămîntului (litosfera), după care se prevede studiul Europei, fără a se mai aminti despre biosferă. Or, pentru înţelegerea tuturor fenomenelor pe care le implică studierea geografiei continentelor, ar fi fost necesar să se trateze pe scurt şi despre biosferă.

Considerăm pozitivă măsura de a se introduce în programa clasei a V-a un capitol consacrat noţiunilor de geografie fizică generală. Credem însă că ar fi bine ca măsura aceasta să fie dusă pînă la capăt, acordîndu-se studiului geografiei fizice generale un întreg an de studiu, şi anume în clasa a V-a, pentru a da posibilitatea adîncirii şi consolidării acestor cunoştinţe.

Aş propune ca geografia să se predea în şcoala generală astfel: în clasa a V-a — geografia fizică; în clasele a VI-a şi a VII-a — geografia continentelor, în clasa a VIII-a — geografia patriei. Experienţa a arătat că nu este posibilă înţelegerea conştientă a geografiei continentelor şi apoi a geografiei patriei fără studiul prealabil amănunţit al geografiei fizice generale. Cred că ar fi necesar, de asemenea, ca în clasa a VI-a, înainte de a se începe studiul geografiei continentelor, să se dea, într-un capitol, şi cîteva noţiuni de geologie generală, care ar uşura studiul geografiei continentelor în clasele a VI-a şi a VII-a şi al geografiei patriei în clasa a VIII-a.

Prof. IULIANA MUŞAT
directoarea Şcolii generale nr. 11
Bucureşti

Copiii Capitalei învaţă cu plăcere geografia oraşului lor

Textele literare

Au fost destul de numeroase în ultimul timp articolele referitoare la felul cum sînt tratate problemele de gramatică în manualele şcolii generale. În foarte mică măsură a fost abordată însă pînă în prezent problema textelor literare din aceste manuale, în special în cele pentru clasele I—IV, deşi în această privinţă există, după părerea mea, serioase rămîneri în urmă.

Fără îndoială, lectura textelor din manualele de limba română dă elevilor din clasele I—IV posibilitatea să cunoască unele fragmente de proză şi unele versuri ale scriitorilor noştri clasici şi, în mai mică măsură, a unor scriitori contemporani. Din păcate însă asemenea texte literare valoroase nu sînt preponderente.

Dacă manualele claselor II, III şi IV prezintă în mod gradat, cu discernămînt, poeziile lui Vasile Alecsandri, de pildă, familiarizîndu-i cu opera bardului de la Mirceşti şi pregătindu-i pentru studierea acesteia în clasele următoare, nu acelaşi lucru se poate spune despre prezentarea unor scrieri ale altor clasici. Poeziile atît de accesibile ale lui George Coşbuc sînt prezentate fără continuitate — apar cîteva versuri în clasa a II-a, în clasa a III-a nu se dă nimic, pentru a se reveni prin prezentarea altor versuri abia în clasa a IV-a.

Cu şi mai multă vitregie se poartă autorii manualelor cu unii dintre marii noştri prozatori. Nu întîlnim în nici un manual o poveste (sau un fragment dintr-o povestire) de Ion Slavici şi, încă mai surprinzător, nici una din schiţele lui I. L. Caragiale (oare nu puteau fi introduse încă din clasa a III-a schiţe ca „Vizita" sau „Domnul Goe" ?)

Serioase carenţe se vădesc în forma în care manualele de limba română pentru clasele I—IV fac cunoscute şcolarilor unele versuri din literatura noastră contemporană. Sînt alese, cu o statornicie demnă de o cauză mai bună, versuri dintre cele mai nesemnificative, deşi opera poeţilor respectivi cuprinde numeroase versuri la fel de accesibile şi ca tematică şi ca formă, dar a căror tratare artistică se situează la un nivel mult mai înalt.

Obiecţiile noastre cele mai serioase se referă însă la multe texte aşa-zis „literare" din manualele pentru clasele I—IV, apărute în general fără semnătură, din necesităţi tematice. O trăsătură caracteristică aproape tuturor acestor texte o constituie faptul că autorii lor confundă simplitatea cu simplismul. Dacă se prezintă figuri de eroi, de pildă, se foloseşte peste tot acelaşi şablon: cîteva date biografice, un episod de luptă zugrăvit în modul cel mai plat, iar în încheiere o lozincă sau o concluzie exagerat didacticistă. Dacă este vorba de aspecte din munca în uzine, în fabrici, pe şantiere, pe ogoare abundă expresiile şablon, locurile comune. Cînd cuprind şi unele elemente tehnice sau ştiinţifice, acestea sînt abordate ca şi cînd s-ar adresa unor copii care trăiesc încă în era motoarelor cu abur. Vorbindu-se, de pildă, despre utilizarea avioanelor în agricultură se arată că ele răspîndesc deasupra ogoarelor „fum (!?) şi praf împotriva insectelor" (manualul de clasa a III-a). Vocabularul folosit în aceste povestiri este foarte redus şi lipsit de plasticitate. Cînd există atîtea reportaje literare bine scrise, sugestive, cu privire la munca eroică a constructorilor socialismului din ţara noastră ne întrebăm cărui motiv se datoreşte perseverenţa autorilor de manuale pentru clasele I—IV în folosirea unor asemenea texte plate?

Manualele pentru clasele I—IV realizează primul contact organizat al copiilor cu literatura noastră naţională. Ele sînt chemate, în acelaşi timp, să contribuie la dezvoltarea capacităţii de exprimare a elevilor într-o limbă literară, în forme cît mai sugestive. Iată de ce ele trebuie să cuprindă textele cele mai valoroase din punct de vedere al conţinutului ca şi din punctul de vedere al limbii, al formei în general.

Inv. VICTORIA PIEPTAN

Programa de aritmetică

Analiza rezultatelor obţinute la matematică de prima promoţie de absolvenţi ai şcolii generale cu durata de 8 ani dovedeşte că programa acestei discipline este superioară programelor anterioare. Absolvenţii au pornit mai departe înarmaţi cu deprinderi temeinice de studiu individual, de calcul aritmetic şi algebric. Ei şi-au însuşit mai bine ca elevii din seriile trecute cunoştinţele de algebră, aceasta şi datorită faptului că au învăţat-o la o vîrstă cînd o pot înţelege mai uşor, dar şi faptului că au avut la bază un studiu mai temeinic al aritmeticii, al proprietăţilor operaţiilor.

Unele deficienţe ale programei — ca dezacordul ce s-a creat în clasa a VII-a între predarea raportului şi proporţiei, a segmentului proporţional, insuficienţa numărului de ore la unele capitole şi altele — au putut fi remediate printr-o planificare adaptată cerinţelor clasei cu care s-a lucrat. S-a constatat însă că elevilor clasei a VI-a le este greu accesibil capitolul „Calcule aproximative", pentru că nu s-au dat aplicaţii imediate. Aceasta a făcut ca studiul lui să nu contribuie în măsura necesară la realizarea scopului predării. Ar fi necesar ca toate aceste neajunsuri să fie lichidate în ediţiile viitoare.

Începînd cu anul trecut, au fost introduse unele modificări în programa aritmeticii pentru clasele a V-a şi a VI-a. Programa clasei a V-a n-a acordat ore speciale pentru studiul capitolului „Elemente de geometrie", ci s-au adăugat doar patru ore la capitolul „Operaţii cu numere întregi". Cele 46 de ore prevăzute de vechea programă la aceste două capitole au fost astfel reduse la 35, fără nici o reducere sau simplificare a conţinutului. De asemenea, cele 50 de ore acordate în clasele a V-a şi a VI-a studiului fracţiilor ordinare a fost redus la 36 în noua programă. Reduceri mai mici s-au făcut şi la celelalte capitole ale aritmeticii, revenindu-se la studiul aritmeticii în doi ani.

Consider că primele două capitole amintite mai sus nu vor putea fi temeinic adîncite în numărul de ore propus de programă. Se vor putea rezolva foarte puţine probleme deşi importanţa lor nu mai e cazul să fie comentată. Se constată deja la elevii de clasa a VI-a din acest an lipsa unor deprinderi de calcul cu fracţii ordinare şi, mai ales, de transformare a fracţiilor ordinare în fracţii zecimale şi invers.

Cred că, păstrîndu-se volumul de cunoştinţe al programei din acest an, programa de aritmetică s-ar putea trata în bune condiţii în doi ani şi jumătate, urmînd ca în restul de ore din clasa a VII-a să se studieze expresiile algebrice întregi — şi aceasta prin trecerea capitolului „Cercul" în geometria clasei a VI-a, unde este mai potrivit.

Problema întocmirii unei programe cît mai adecvate de aritmetică pentru clasele V—VIII necesită, cred, părerea cît mai multor practicieni; de aceea, deschiderea discuţiilor pe această temă ar prilejui un schimb util de idei, ca şi un bogat material pentru a se trage concluzii cît mai juste.

prof. MARIA GROVU
Şcoala generală nr. 1, Făgăraş

OPINII

Diriginţi despre munca educativă

Probleme diferite, rezolvări diferite

Ideea că dirigintele trebuie să fie cît mai legat de realităţile clasei pe care o conduce, să cunoască amănunţit viaţa elevilor, năzuinţele şi preocupările lor, tot ceea ce îi frămîntă şi să-şi orienteze întreaga activitate pornind de la o astfel de cunoaştere începe să se impună tot mai mult în şcoli.

Problemele pe care le ridică colectivul de elevi al unei anumite clase pe parcursul anului şcolar sînt dintre cele mai diferite. Unele dintre ele se impun de la început ca avînd o importanţă majoră, altele par, la prima vedere, a fi de ordinul amănuntului. Diriginţii trebuie să se preocupe sistematic de rezolvarea tuturor acestor probleme, ca şi de rezolvarea fiecăreia în parte. La început de an trec pe prim plan problemele organizării muncii, ale organizării colectivului de elevi. În cursul anului şcolar problemele privind învăţătura şi disciplina elevilor trebuie să ocupe şi ele un loc preponderent, care le revine de drept în cadrul orelor de dirigenţie, dat fiind că obţinerea unor rezultate cît mai bune la învăţătură şi disciplină reprezintă unul dintre scopurile esenţiale urmărite în şcoală. Alături de problemele învăţăturii şi disciplinei sînt de o deosebită însemnătate problemele educaţiei morale şi ale educaţiei estetice (bineînţeles, nu sub forma unor lecţii de literatură, de muzică etc.). În rîndul sarcinilor care îi revin profesorului diriginte şi care trebuie să fie rezolvate în cadrul orei de dirigenţie se înscriu şi cele de natură administrativ-gospodărească, rezultate din desfăşurarea de zi cu zi a activităţii colectivului clasei : o serie de lucruri mărunte care însă, nerezolvate la timp, îngreunează munca colectivului. Dintre acestea amintim mai ales discutarea şi motivarea absenţelor. La finele fiecărui trimestru şi la finele anului şcolar sînt binevenite orele de analiză a muncii. Astfel de ore îşi ating scopul dacă se opresc asupra a ceea ce este esenţial, dacă pe baza analizei rezultatelor din etapa precedentă se desprind sarcinile care stau în faţa colectivului pentru viitor şi dacă concluziile care se trag sînt de natură să mobilizeze toate forţele colectivului în scopul obţinerii unor rezultate calitativ superioare.

Nu se poate, desigur, ocoli întrebarea : cît trebuie rezervat, în cadrul planificării trimestriale, fiecărui grup de probleme ce se cer a fi rezolvate în cadrul orelor de dirigenţie ? Nimeni nu poate oferi în această privinţă o soluţie universal valabilă. De la caz la caz, un anumit grup de probleme poate trece pe primul plan, în timp ce altele, dacă nu sînt impuse cu necesitate de realităţile clasei, se pot îndepărta tot mai mult din centrul preocupărilor dirigintelui, chiar pînă la a dispare din cadrul orizontului acestuia.

Pentru ca diriginţii (mă refer cu deosebire la cei care iau în primire o nouă clasă) să fie în măsură a întocmi planuri cît mai strîns legate de realităţile claselor pe care le conduc este, desigur, necesar să aibă la dispoziţie o perioadă prealabilă de contact cu clasa (circa 3 săptămîni). În felul acesta se poate evita încărcarea planului cu fel de fel de teme cu caracter general, valabile oricînd şi la orice clasă, şi se poate rezerva spaţiu problemelor specifice pe care le ridică clasa respectivă, mai ales acelor probleme care adesea, fiind considerate de ordinul amănuntului, au fost ignorate sau înghesuite în nu se ştie care colţ de recreaţie şi rezolvate prin muşchiuleţi şi dădăceli.

Cunoscînd profund viaţa colectivului clasei, profesorul diriginte va fi în măsură să depisteze, din varietatea şi complexitatea faptelor, pe cele care au o deosebită semnificaţie educativă, să le aprecieze şi să le interpreteze la un nivel corespunzător, în funcţie de cerinţele, de normele educaţiei comuniste. Pe această cale, evitînd formalismul şi artificialitatea, pătrunzînd în esenţa problemelor de care răspunde, el va avea posibilitatea să desfăşoare o activitate cu adevărat creatoare.

Prof. IOAN CIUREA
Braşov

Aşteptăm indicaţii clare, sigure, statornice

Problema orelor de dirigenţie preocupă de mult timp colectivul nostru didactic. Am analizat nu o dată modul cum se desfăşoară aceste ore, căutînd să le îmbunătăţim conţinutul. În general, analizele au relevat că formalismul existent în munca diriginţilor e determinat de faptul că unii din aceştia nu ştiu bine cum trebuie organizate ele, în timp ce alţii, deşi cunosc metodica desfăşurării lor, alunecă spre şablonism de teama de a nu greşi.

Cred că lipsa de precizie în organizarea orelor de dirigenţie nu caracterizează numai colectivul nostru ; chiar literatura pedagogică existentă în acest domeniu vădeşte inconsecvenţă în formularea unor recomandări pentru organizarea lor. Atît de mult aşteptata programă a muncii educative se conturează foarte greu, iar o metodică a orelor de dirigenţie pare a nu fi intrat în lucru. Materialele apărute în presa pedagogică şi în diferite culegeri au indicat uneori metode şi tipuri de ore interesante, dar au avut, în general, caracterul unor opinii. Din lipsa unor indicaţii clare, sigure şi statornice, profesorii diriginţi muncesc săptămînal foarte mult pentru pregătirea orelor lor, dar rezultatele obţinute nu sînt pe măsura străduinţelor depuse.

Practic se constată că, dacă avem buni matematicieni, buni chimişti ori biologi, nu avem încă şi tot atît de buni metodişti ai orelor de dirigenţie. Institutele de învăţămînt dau absolvenţilor lor o serioasă pregătire ştiinţifică, dar nu şi o tot atît de serioasă pregătire în ceea ce priveşte desfăşurarea muncii educative. Ca urmare, multe planuri pentru orele de dirigenţie şi mai ales multe tematici trimestriale ale muncii educative seamănă prea mult între ele, fiind rodul unei prea strînse conlucrări între doi sau mai mulţi diriginţi, uneori chiar de la clase mult distanţate ca vîrstă. Abundenţa de referate şi de ore cu caracter festiv imprimă o notă prea „căutată" orelor de dirigenţie, iar preferinţa pentru teme inspirate de o specialitate sau alta apropie prea mult aceste ore de lecţiile obişnuite.

După părerea mea, pentru îmbunătăţirea în viitor a conţinutului şi a formelor orelor de dirigenţie este necesar să se elaboreze totuşi o programă a muncii educative, care să nu cuprindă dogme, dar **să dea orientări**. În cadrul ei se pot stabili teme mari (nu subiecte) pentru orele de dirigenţie, pe clase, potrivit particularităţilor de vîrstă ale elevilor, cunoştinţelor dobîndite de ei la diversele discipline, experienţei lor de viaţă. Se pot da, de asemenea, indicaţii privind diferite tipuri de ore de dirigenţie, ca şi structura acestora în raport cu tematica lor, cu clasa la care au loc, cu vîrsta elevilor. În sfîrşit, programa ar putea recomanda metode şi procedee pentru fiecare tip de oră, pentru fiecare clasă, expuse diferenţiat. Asemenea indicaţii şi recomandări ar imprima un caracter organizat şi de continuitate orelor de dirigenţie, ar evita repetarea de la o clasă la alta, fără prea mult discernămînt, a unora şi aceloraşi teme şi procedee.

Consider necesar ca programa să aibă şi unele anexe. De pildă, s-ar putea da în anexă o culegere de texte literare grupate pe teme şi clase şi alese cu multă grijă, care să poată fi folosite ca ilustrări la ore, în cadrul discuţiilor cu elevii. Foarte util ar fi să se dea în anexă şi unele texte menite să servească dirigintelui pentru documentarea sa proprie. De asemenea, o anexă ar putea prezenta planuri izbutite de ore de dirigenţie ţinute la diferite şcoli şi clase, de diferiţi diriginţi, în diverse împrejurări. Bine ar fi să se editeze şi o metodică a muncii educative, atît de dorită în şcoli.

Prof. TIT LIVIU LASCU
directorul liceului „Horia, Cloşca şi Crişan" Alba Iulia

Tabele, rubrici şi situaţii inutile

În ultimul timp, mai toţi diriginţii se declară nemulţumiţi de iaturile formale existente în munca pe care sînt chemaţi s-o desfăşoare. Ni se cere să completăm an de an, trimestru de trimestru, săptămînă de săptămînă, caiete speciale, tabele cu rubrici peste rubrici şi cîte alte scripte, în loc să folosim timpul pentru a ne cunoaşte bine elevii, a ne documenta, a chibzui asupra căilor de îmbunătăţire a activităţii noastre.

Pentru ca să muncim bine, pentru ca să desfăşurăm în orele de dirigenţie o activitate cu adevărat creatoare, trebuie să urmărim în primul rînd, după părerea mea, nu întocmirea de planuri şi de caiete, nu completarea a tot felul de rubrici, ci rezolvarea problemelor concrete pe care le ridică viaţa complexă, aflată într-o continuă schimbare şi dezvoltare, a colectivului de elevi. Tocmai aici, în rezolvarea acestei sarcini, ar trebui să ne ajute materialele de îndrumare pe care le aşteptăm de atîta timp.

Prof. RADU FLOREA
Găieşti

Soluţii eficiente, izvorîte din cunoaşterea vieţii colectivului

De ani de zile activitatea desfăşurată la orele de dirigenţie este un punct sensibil al muncii noastre didactice.

Personal am constatat că ceea ce face pe mulţi profesori să evite sarcina de a fi diriginte este pe de o parte nesiguranţa în alegerea tematicii şi în stabilirea formelor pe care trebuie să le îmbrace aceasta, iar pe de altă parte modul complicat în care se cere să se ţină evidenţa activităţii dirigintelui.

Se afirmă cu tot mai multă tărie că dirigintele trebuie să pornească, în stabilirea tematicii orelor sale, de la realităţi, pe care este chemat să le cunoască în adîncime. Dacă vrem să satisfacem această cerinţă, vom găsi cel puţin atîtea teme de actualitate cîţi elevi formează colectivul clasei. Totuşi, şcoala subordonează toate formele muncii sale unui scop general : de a ridica în permanenţă calitatea cunoştinţelor elevilor, de a le crea deprinderi utile pentru viaţă, de a le forma trăsăturile morale ale omului nou. Cred de aceea, că din toate aspectele pe care ni le oferă clasa, trebuie să ştim să ne oprim nu asupra celor particulare, ci asupra acelora care au o valoare general-valabilă pentru întregul colectiv de elevi. E bine să se discute cu adolescenţii despre dragoste, cum sugerează unii colegi, deoarece dragostea rău înţeleasă aduce prejudicii grave în viaţa unor tineri. Sînt însă de părere că nu pot fi numite „teme de serviciu" cele referitoare la pregătirea lecţiilor, la disciplină etc. La fiecare început de an şcolar, elevii şcolii generale trebuie învăţaţi cum să-şi pregătească lecţiile, deoarece se introduc progresiv obiecte noi, iar sistemul concentric de reluare a unor cunoştinţe la unele obiecte implică un mod cu totul nou de muncă. Nu sînt de loc inutile, chiar dacă le reluăm de la un an la altul, nici discuţiile despre disciplină. Ca diriginte care conduc o clasă de ani de zile, am posibilitatea să constat cu proprii mei ochi, acest lucru. Elevii îşi sporesc în permanenţă orizontul de cunoştinţe, îşi îmbogăţesc experienţa pe baza învăţăturii, a observaţiei directe, a contactului nemijlocit cu viaţa. De aceea socotesc că e absolut necesar să discutăm cu ei despre disciplină la un nivel mereu mai înalt, dezvăluindu-le aspecte care la o vîrstă mică nu le erau suficient de accesibile.

Vorbeam mai sus despre faptul că o serie de profesori nu doresc să fie diriginţi din cauză că nu există norme precise în stabilirea formei orelor de dirigenţie. Apoi unii inspectori, nefiind nici ei prea lămuriţi în această privinţă, formulează cerinţe foarte diferite : o parte din ei le apreciază după aceleaşi criterii după care apreciază lecţiile, alţii cred că ora trebuie să fie un fel de şezătoare, de simpozion etc. În ceea ce mă priveşte, consider că forma orei de dirigenţie o poate stabili numai dirigintele, în funcţie de tema aleasă, ca şi de particularităţile clasei sale. El este singurul care cunoaşte temeinic, multilateral, colectivul cu care lucrează şi de aceea el este cel mai în măsură să aprecieze ceea ce se impune cu stringenţă într-o etapă anumită. Aceasta nu exclude, firesc, îndrumarea şi controlul exercitate de conducerea şcolii sau de organele superioare.

În concluzie, consider că orele de dirigenţie — ca şi întreaga muncă a dirigintelui — trebuie să reflecte preocuparea lui pentru realizarea sarcinilor şcolii, deliberat, prin soluţii eficiente, izvorîte din cunoaşterea profundă a colectivului cu care lucrează.

Prof. VOICU I. PAVEL
Moara Săracă-Urziceni

Corelarea cunoştinţelor

Pentru a ajuta pe elevii clasei a VIII-a să-şi însuşească cunoştinţele agricole la un nivel ştiinţific corespunzător vîrstei lor, caut ca fiecare lecţie să fie şi un prilej de legătură cu cunoştinţele de agricultură însuşite în clasele anterioare şi în acelaşi timp, cu cunoştinţele de botanică, de chimie etc. Acest procedeu contribuie în mare măsură la pregătirea sistematică şi multilaterală a elevilor în vederea examenului de absolvire de la finele clasei a VIII-a.

Capitolul „Chimizarea agriculturii mi-a dat prilejul de a reveni asupra cunoştinţelor despre sol şi însuşirile solului, despre sămînţă şi despre condiţiile de dezvoltare a plantelor, despre bolile şi dăunătorii plantelor agricole. De asemenea, cu această ocazie am reîmprospătat în mintea elevilor cunoştinţele de chimie cu privire la îngrăşămintele chimice, precum şi unele noţiuni de botanică şi agrotehnică referitoare la creşterea şi dezvoltarea plantelor.

Trecînd la capitolul „Mecanizarea agriculturii", am posibilitatea să revăd cu elevii cunoştinţele despre alcătuirea fizică a solului şi despre rolul microorganismelor în sol. Vorbind despre maşinile de semănat, ne referim la metodele de semănat, la epocile de semănat în condiţiile de climă din ţara noastră şi scoatem în evidenţă eforturile depuse de industria noastră pentru a da agriculturii semănători suficiente, aşa încît semănatul să se poată termina în cel mult şapte zile în toată ţara.

Lecţiile referitoare la aparatele şi maşinile pentru combaterea dăunătorilor îmi prilejuiesc revederea cunoştinţelor privitoare la bolile şi dăunătorii plantelor, la răspîndirea acestora în localitatea noastră, la activitatea staţiilor de prognoză şi avertizare. În legătură cu tema „Maşinile de recoltat" voi reîmprospăta cunoştinţele elevilor despre criteriile de stabilire a momentului recoltării cerealelor în funcţie de fazele de coacere, despre metodele de recoltare, ca şi despre producţiile obţinute în ţară la diferite culturi agricole.

La lecţiile despre tractoare voi face legătura cu unele cunoştinţe de fizică (motorul cu ardere internă, motorul Diesel etc.). Şi alte teme, din capitolul „Electrificarea agriculturii", vor prilejui legătura cu unele lecţii de fizică. Totodată aici voi face referiri şi la o serie de cunoştinţe din domeniul zootehniei, ţinînd seama de faptul că în acest sector al economiei agricole energia electrică are o utilizare mai largă. Astfel, de exemplu, cînd voi vorbi despre „gardul electric" voi cere elevilor să-şi reamintească cele învăţate în legătură cu păşunatul raţional al animalelor, întrucît acest fel de păşunat justifică folosirea instalaţiei menţionate. La lecţia despre agregatul electric de tuns oile vom discuta şi despre producţia de lînă a diferitelor rase de oi, despre calităţile lînurilor.

Capitolul „Organizarea întreprinderilor agricole socialiste" va fi un prilej de reluare, pe plan mai larg şi în condiţii concrete, a celor mai importante teme de agricultură studiate în clasele anterioare. În acelaşi timp, voi avea posibilitatea să realizez o mai strînsă legătură între conţinutul teoretic al lecţiilor şi condiţiile locale. De exemplu, la discutarea temei „Planul de producţie al cooperativei agricole de producţie" vom revedea cunoştinţele predate în clasele anterioare în legătură cu lucrările solului, cu semănatul plantelor agricole, cu lucrările de producere a materialului săditor viticol sau pomicol, cu lucrările privind creşterea animalelor. Cunoştinţele despre planul de producţie sau despre organizarea muncii în C.A.P. sau G.A.S. vor fi legate de realităţile locale prin lucrări practice de calculare a producţiilor din unitatea agricolă de producţie din localitate, pe baza datelor concrete. Tema „Organizarea S.M.T." va fi prilej de împrospătare a unor cunoştinţe despre maşinile agricole, ca de pildă randamentul maşinilor şi tractoarelor agricole, mecanizarea lucrărilor agricole în condiţiile unităţii agricole de producţie din localitate etc.

O asemenea corelare a cunoştinţelor îi va ajuta, cred, pe elevi să se prezinte cît mai bine pregătiţi la examenul de absolvire a şcolii generale.

Prof. LUCA IONESCU
Domneşti — Curtea de Argeş

Instantaneu

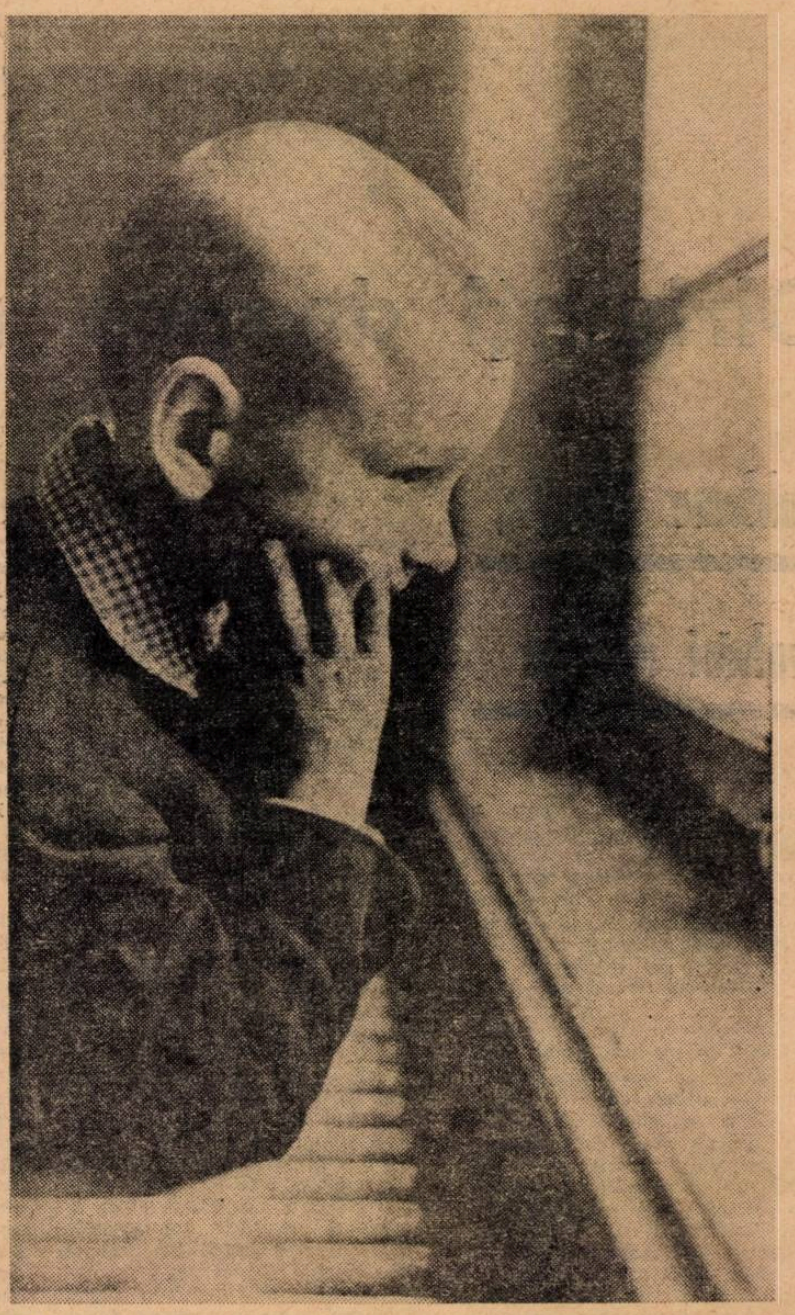

Necăjit, Vasilică priveşte pe fereastă. Curtea-i pustie, culoarul lung e pustiu şi el. Toţi copiii sînt în clasă. Cît o mai fi pînă sună? I se pare că stă aici, rezemat de calorifer, de-o veşnicie. S-a plimbat încoace şi încolo prin faţa clasei doar, doar l-o chema tovarăşa învăţătoare înapoi — dar degeaba.

Ce-or fi făcînd acum colegii lui? Oare Sandu, vecinul lui de bancă, a scris multe rînduri de T mare? Lui Vasilică mai, mai că-i vine să plîngă de necaz. Pe caietul lui nu-i decît un singur T. Cînd să-l înceapă pe al doilea, a tras cu ochiul aşa, din întîmplare, pe caietul lui Nelu şi-a început să rîdă. Nu s-a putut stăpîni. Nelu desenase o cocoaşă aşa de mare la T-ul lui că semăna cu o cămilă pe care a văzut-o Vasilică la grădina zoologică. A încercat să-i spună tovarăşei învăţătoare de ce a rîs, dar ea n-a vrut să-l asculte şi, supărată, l-a dat afară din clasă. Poate că, dacă l-ar vedea acum, tovarăşa învăţătoare ar înţelege că trebuie să gîndeşti mai mult cînd aplici sancţiuni.

De aceea i-l prezentăm aici pe Vasilică, aşa cum l-a surprins obiectivul aparatului de fotografiat. Îi pare rău, cu siguranţă că îi pare acum tare rău.

Prin dialog

Consider că, pentru a determina o cît mai temeinică însuşire a limbilor străine pe care elevii le învaţă în şcoală, este necesar să punem accentul, în practica muncii la catedră, pe o cît mai largă utilizare a convorbirilor, a dialogului, nu numai între elevi şi profesor, ci chiar între elevii înşişi. Pentru a ilustra aspectele metodice ale acestei probleme voi porni de la unele exemple privind predarea limbii franceze în clasa a V-a.

In manualul de limba franceză pentru această clasă există o lecţie intitulată „Bucarest" în care un anume André relatează că locuieşte cu părinţii săi într-un frumos apartament situat într-un nou cartier muncitoresc, că acest apartament este nou, cu camere frumoase, cu o terasă de unde poate să admire întreg oraşul etc. Urmează, la sfîrşitul lecţiei, cîteva întrebări, un aşa-numit chestionar, care priveşte conţinutul lecţiei şi care ar urma să-i deprindă pe elevi cu regulile conversaţiei. Acest chestionar cuprinde întrebări de tipul: în ce cartier locuieşte André?; de unde admiră el întregul oraş?; cum este apartamentul părinţilor săi? etc. Aceste întrebări au însă un pronunţat caracter livresc. Ele privesc direct conţinutul lecţiei şi sînt, ca atare, mai puţin apropiate de preocupările elevilor. Considerînd că, pentru a asigura participarea afectivă, interesul elevilor la desfăşurarea conversaţiei într-o limbă străină, este necesar ca ei să comunice idei proprii, strict personale, am ocolit astfel de chestionare, mergînd pe o nouă cale.

Calea despre care vorbesc constă în aceea că cele spuse în lecţii servesc numai ca pretext pentru a organiza un dialog între elevi. In manual se spune că André locuieşte cu părinţii săi într-un frumos apartament. După ce această propoziţie este scrisă, în limba franceză, cerem elevilor să discute între ei, formulînd propoziţii interogative de acelaşi gen, dar referitoare la aspecte din viaţa lor. Unul dintre elevi va cere, de exemplu, unui coleg al său să-i spună unde locuieşte, cum este casa în care stă el, dacă are terasă sau nu etc.

De exemplu: „Nicolas, quelle rue habites-tu?" „J'habite Nr. 14, rue de la Liberté". Lucrul principal va fi, evident, ca întrebările să nu se repete, iar în al doilea rînd, ca ele să nu fie identice cu cele din carte, ci proprii celui care le formulează. Intrebările şi răspunsurile pe care elevii le schimbă între ei au astfel un caracter mai firesc şi solicită într-o măsură mai mare interesul lor atît pentru formularea clară a întrebării, cît şi pentru înţelegerea răspunsurilor.

In aceste condiţii şi discutarea problemelor de gramatică prezintă pentru elevi mai mult interes, devine mai atractivă, întrucît are ca punct de pornire propoziţiile formulate de ei. Analizăm aceste propoziţii, ne oprim asupra erorilor săvîrşite de elevi în timpul conversaţiei.

Dialogul între elevi poate fi provocat nu numai de o afirmaţie din text, ci şi de unele propoziţii interogative pe care le cuprinde acesta, după modelul cărora elevii formulează, la rîndul lor, alte întrebări, adaptate însă la sfera lor de preocupări. Şi în acest caz, după schimbul de propoziţii dintre ei, schimb care se desfăşoară sub permanenta îndrumare a profesorului, urmează obişnuitele lămuriri de ordin gramatical.

Intr-o formulă avansată a dialogului pe care elevii îl poartă în limba străină, întrebările, ca şi răspunsurile, se amplifică prin precizări din ce în ce mai largi.

Experimentînd această modalitate de predare, am adoptat o nouă concepţie şi în ceea ce priveşte temele scrise. De preferinţă cer elevilor să dezvolte anumite teme sub forma unui dialog cu unul dintre colegii lor.

Avantajul acestei metode în care locul preponderent aparţine dialogului constă în aceea că elevii îşi însuşesc limbile străine predate în şcoală într-un chip mai temeinic, ajungînd mai repede la ceea ce constituie principalul scop al predării unei limbi străine — posibilitatea de a comunica în acea limbă.

Prof. MARIN CIOBANU
Bucureşti

Documentarul — auxiliar al predării

Folosit tot mai mult în instituţiile de învăţămînt de toate gradele, filmul didactic constituie un ajutor de netăgăduit pentru munca profesorului. Dar o sursă bogată de filme pentru licee o prezintă şi filmele de popularizare a ştiinţei sau documentarele. Astfel, de pildă, filmul „Fierberea", filmat extrem de lent, prezintă deosebit de clar fenomene fizice inobservabile în condiţii obişnuite. La fel de bine se pot utiliza secvenţe din filmele „Formarea amidonului", „Plasticitatea globulelor roşii", „Cîmpul electric al inimii", „Chimia petrolului" etc. Vizionarea unui mare număr de filme de acest gen în cadrul festivalului filmului care a avut loc cu prilejul Congresului cinematografului ştiinţific desfăşurat recent la Bucureşti ne-a întărit convingerea că astfel de producţii pot constitui o bază serioasă pentru îmbogăţirea fondului de filme didactice. Ele pot fi folosite însă la lecţii numai după ce sînt adaptate la specificul filmului didactic, operaţie care poate fi făcută de multe ori cu uşurinţă chiar de către profesori.

Despre ce este vorba?

În primul rînd, un film de popularizare are o durată care de multe ori depăşeşte 10—12 minute, limita maximă indicată pentru filmul didactic folosit în cursul unei lecţii de predare a noilor cunoştinţe. Se cere deci ca el să fie redus la strictul necesar, lucru care nu este imposibil de făcut. Într-adevăr, filmul de ştiinţă popularizată conţine de multe ori secvenţe mai puţin legate de subiectul propriu-zis, cu scopul de a atrage atenţia spectatorului nespecialist. Peste aceste secvenţe va trebui să se treacă atunci cînd filmul va fi proiectat în clasă deoarece inutilitatea lor, în scopul arătat, apare evidentă. În schimb, atunci cînd dispunem de timp — de exemplu la activităţile din cadrul cercurilor de elevi — putem proiecta filmul în întregime.

Ridică unele probleme şi comentariul care însoţeşte filmul de ştiinţă popularizată. În general el trebuie schimbat, deoarece este fie peste, fie sub nivelul de pregătire al elevilor. Vizionînd în prealabil filmul, profesorul poate pregăti un comentariu propriu, adecvat necesităţilor didactice şi pedagogice. La lecţie, pentru a putea prezenta elevilor acest comentariu, va regla astfel sonorul aparatului de proiecţie încît lecţia să nu fie stînjenită.

Filmul de ştiinţă popularizată este însoţit aproape totdeauna de muzică: ea dă în general o ambianţă plăcută şi accentuează sau atrage atenţia asupra unor scene importante pe care producătorii vor să le scoată în evidenţă. În filmul didactic muzica este însă inoportună în cele mai multe cazuri şi, dacă nu este şi ea eliminată prin reducerea volumului sonor, apare riscul ca tocmai elementul principal — comentariul profesorului — să fie tulburat.

Apoi multe din filmele de popularizare conţin trei, patru teme, care în şcoală se studiază în tot atîtea ore. Ele trebuie defalcate şi prezentate pe rînd, la lecţiile respective. De exemplu, filmul „Condiţiile fizice" explică stările de agregare a materiei care, după cum se ştie, sînt studiate în mai multe lecţii.

Multe filme de ştiinţă popularizată pot servi, cu bune rezultate, învăţămîntului. Profesorii pot cerceta în acest scop cataloagele Arhivei naţionale de filme, solicitînd lucrările pe care le consideră potrivite şi selecţionînd din ele secvenţele cele mai reprezentative. La rîndul său, studioul „Al. Sahia", împreună cu organele de resort din Ministerul Învăţămîntului, ar putea contribui la îmbogăţirea fondului de filme didactice folosind şi cele realizate în domeniul filmului documentar.

Lector univ. G. CRISTEA

Raportul a două numere abstracte

Lecţiile în care se predă raportul a două mărimi, sau chiar raportul a două numere abstracte, sînt lecţii mai dificile, pe care şi profesorii cu multă experienţă le pregătesc cu grijă, pentru a preveni unele greşeli tipice, cum este, de pildă, confundarea raportului cu fracţia ordinară.

Elevii sesizează uşor analogia dintre raport şi fracţie ordinară — aceeaşi formă de scriere, aceleaşi proprietăţi — dar înţeleg mai greu deosebirile. Este important, de aceea să ne oprim mai mult asupra acestor deosebiri, să stăruim asupra faptului că, în timp ce fracţia ordinară este *un* număr, scris cu ajutorul a două numere întregi (în aritmetica şcolară cu ajutorul a două numere naturale), raportul este împărţirea dintre *două* numere, care nu sînt numai numere naturale, ci *orice fel de numere* întregi, fracţionare (raţionale) sau iraţionale. Se impune să stăruim de asemenea asupra faptului că stabilirea proprietăţilor împărţirii „exacte" a două numere reale este o problemă distinctă de studiul proprietăţilor împărţirii „exacte" de la numerele naturale sau de acela al proprietăţilor fracţiilor ordinare, că proprietăţile împărţirii a două numere reale trebuie dovedite printr-un raţionament distinct.

Pentru a-i feri pe elevi de o înţelegere greşită a raportului dintre două numere, profesoara Margareta Ţînţăreanu de la Şcoala generală nr 26 din Capitală a folosit mereu, în lecţia cu această temă, denumirile pentru termenii raportului de „primul termen" (sau termenul de sus) şi „al doilea termen" (sau termenul de jos), evitînd sistematic şi cu consecvenţă să le spună „numărător" şi „numitor", tocmai pentru a-i determina pe elevi, şi pe această cale, să deosebească raportul de fracţia ordinară. Desigur că nu este greşit să spunem „suma numărătorilor pe suma numitorilor" — şi aceasta este, evident, o exprimare mai simplă — dar atunci trebuie să ne asigurăm că elevul care o foloseşte este conştient că e vorba de „numărător" şi „numitor" în sens generalizat şi nu confundă raportul cu fracţia ordinară.

Pentru a sublinia mai clar deosebirile dintre raport şi fracţie profesoara a pornit de la exemple de rapoarte ai căror termeni erau numere naturale, fracţii ordinare, fracţii zecimale şi a avut grijă să *revină* mereu cu astfel de exemple (de pildă, printre rapoartele dintr-un şir de rapoarte egale a inclus şi rapoarte cu ambii termeni sau cu un termen fracţionar). Mai mult chiar, a dat şi exemple în care termenii rapoartelor erau numere iraţionale întîlnite de elevi : 1, 41... $\sqrt{3}, \pi$.

Mai greu a fost de lămurit elevilor că, pentru a dovedi proprietăţile împărţirii a două numere „oarecare" (de fapt, în aritmetica şcolară, numere fracţionare) este necesar un raţionament diferit de cel cunoscut de la numerele naturale sau fracţiile ordinare. Pentru aceasta nu-i suficient să se reia proprietăţile împărţirii „exacte" de la numerele naturale (dacă deîmpărţitul se măreşte de un număr de ori, împărţitorul rămînînd acelaşi, atunci cîtul se măreşte de acelaşi număr de ori etc.) şi să se „subînţeleagă" că lucrurile rămîn la fel în cazul împărţirii a două numere care pot fi fracţionare. Aceasta ar însemna, de fapt, să se ignoreze cu totul aspectul esenţial al problemei. Nu putem socoti că i-am lămurit pe elevi nici dacă precizăm că proprietăţile respective sînt adevărate şi în cazul în care numerele nu sînt numere naturale, ci fracţionare. Simpla enunţare a problemei nu duce la înţelegerea ei de către elevi : afirmaţia se pierde, elevii nu o reţin. Apoi, nu trebuie să uităm că în cazul înmulţirii cu un număr a < 1 destul de mulţi elevi nu-şi dau prea bine seama că exprimarea „de a ori mai mult" este adoptată în mod convenţional pentru „înmulţit cu a", şi că produsul, în acest caz, este de fapt mai mic decît deînmulţitul. De aceea e puţin probabil că, dacă vom enunţa pentru numere fracţionare proprietatea „dacă deîmpărţitul se măreşte de a ori", vreun elev se va gîndi la posibilitatea ca a să nu fie număr natural.

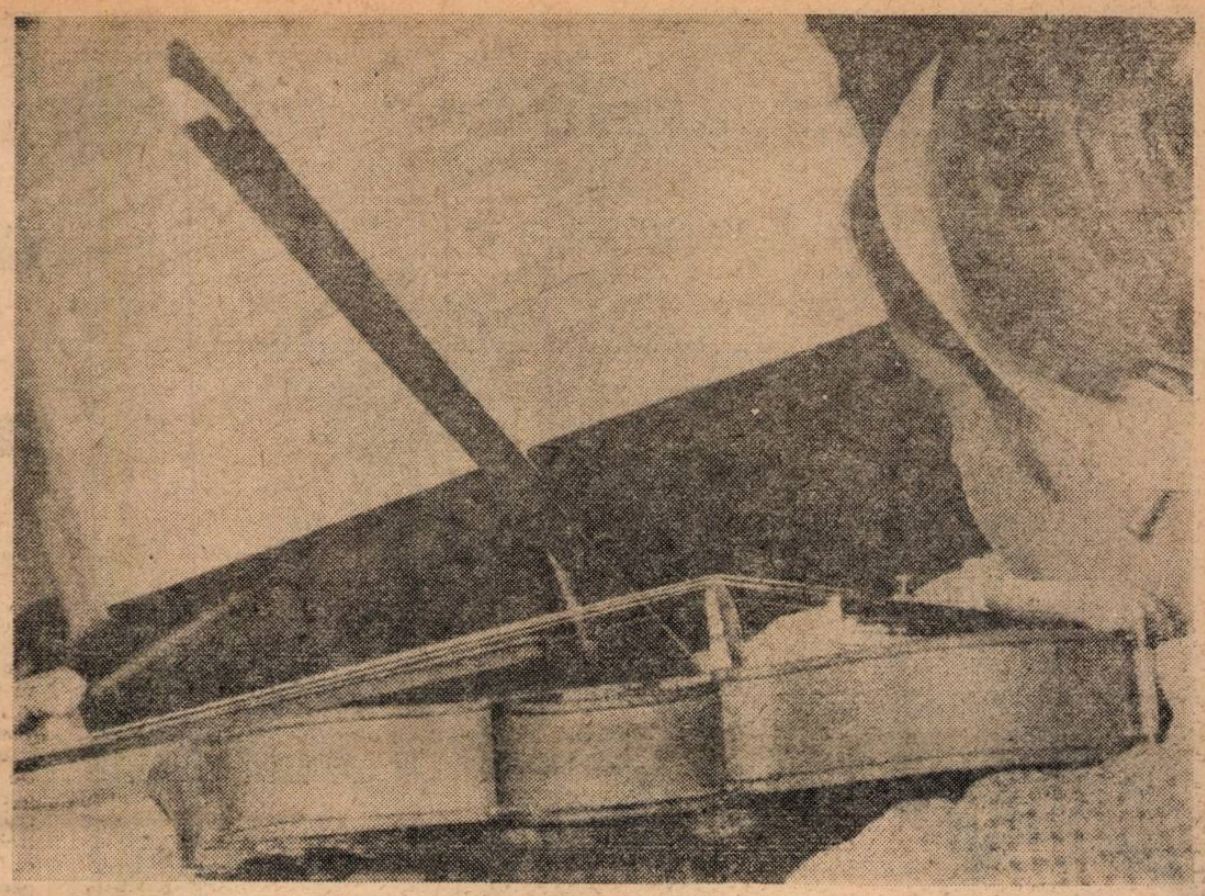

Studiu

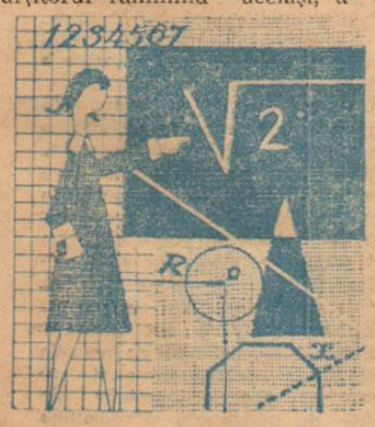

Raţionamente exprimate cu ajutorul literelor — de forma $\frac{a}{b} = c$; $\frac{an}{b} = cn$, pentru că bcn = an — sînt numai aparent generale dacă nu sînt însoţite de exemple numerice. Fără asemenea exemple, oricît ar insista profesorul asupra faptului că a, b, c, n sînt numere oarecare, naturale sau fracţionare, mulţi elevi îşi vor reprezenta de fapt, în locul literelor, tot numere naturale, iar analogia cu fracţiile ordinare va acoperi ideea, chiar dacă ea s-a conturat. Dar exemplele numerice cer timp şi conduc aproape totdeauna la necesitatea unor precizări, unor reluări în legătură cu înmulţirea cu un număr mai mic decît 1, ceea ce face ca lecţia să devină stufoasă şi nu dă elevilor posibilitatea să desprindă cu claritate esenţialul — că se dovedesc proprietăţile raportului, adică ale împărţirii în cazul cînd termenii sînt orice fel de numere ; că aceste proprietăţi sînt analoge proprietăţilor fracţiilor şi de aceea raportul (adică cîtul neefectuat, adică împărţirea) a două numere se mai numeşte şi fracţie generalizată ; că primul şi al doilea termen — denumiri abia învăţate — se pot înlocui cu denumirile „numărătorul" şi „numitorul" raportului. Trebuie să recunoaştem că e o adevărată echilibristică.

N-ar fi oare mai simplu ca, după împărţirea fracţiilor, să se stăruie asupra faptului că a împărţi cu 5 înseamnă a înmulţi cu $\frac{1}{5}$ şi apoi să se consacre o oră pentru a urmări cum se schimbă cîtul dacă schimbăm termenii împărţirii în cadrul numerelor fracţionare ? Plecînd de la proprietăţile cunoscute de la împărţirea numerelor naturale am putea reprezenta problema în felul următor : dacă înmulţim deîmpărţitul cu 3/5, ceea ce e totuna cu a-l înmulţi cu 3 şi a împărţi apoi rezultatul la 5, cîtul se înmulţeşte cu 3 şi se împarte la 5, adică se înmulţeşte şi el cu 3/5 ş.a.m.d. Tot acum am putea introduce denumirea de raport pentru împărţirea „exactă" (definită prin a găsi un număr c care înmulţit cu b să dea pe a), justificînd denumirea nouă prin posibilitatea pe care o oferă de a deosebi împărţirea exactă (raportul) de împărţirea cu rest de la numerele întregi.

Lecţia ţinută de tov. Ţînţăreanu a arătat că, cu toată competenţa şi priceperea pedagogică a profesorului, nu se pot lichida definitiv dificultăţile întîmpinate de elevi. Ar fi deci necesar ca raportul a două numere abstracte să se studieze după împărţirea fracţiilor ordinare şi să se revină asupra lui mai tîrziu, la studiul numerelor iraţionale.

Lector univ. ELENA OPREANU

La lecţia de muzică

Pentru a-şi ajunge scopurile instructive şi educative, lecţia de muzică trebuie să cuprindă îndeobşte trei **activităţi de bază : prezentarea şi audierea lucrării** ce se studiază, **analizarea şi explicarea** acestei lucrări şi **exerciţii pentru însuşirea practică** a lucrării respective.

În prezentarea lucrării este necesar să precizăm titlul, compozitorul şi autorul textului, spunînd cîteva cuvinte şi despre valoarea ei, dacă aceasta are vreo importanţă deosebită. Prezentarea lucrării va avea astfel un caracter informativ-introductiv, ca un preludiu la ceea ce urmează a fi audiat. Ea trebuie să aibă însă şi o importanţă psihologică, trezind interesul şi dorinţa elevilor de a studia.

După această pregătire, este necesar să se treacă de îndată la audierea lucrării — activitatea cea mai specifică a lecţiei de muzică şi, în continuare, la analizarea şi explicarea lucrării. Ce activităţi implică această analizare ? Se impune să stabilim în cadrul ei conţinutul şi caracterul general al lucrării, să precizăm ceea ce cuprinde ea nou, necunoscut înainte de elevi, să comparăm elementul nou cu ceea ce cunosc elevii din lecţiile anterioare de muzică, din alte lecţii sau din viaţă, să formulăm noile noţiuni, definiţii sau reguli ce trebuie reţinute.

Explicaţiile date în cadrul analizării sînt în funcţie de mai mulţi factori : în primul rînd de scopul didactic principal urmărit în lecţia respectivă, de nivelul pregătirii muzicale a elevilor şi de conţinutul lucrării studiate. Unele explicaţii legate de conţinutul lucrării vor privi elemente structurale, în special aspectele melodice şi ritmice (prezente în toate lucrările muzicale, de la cel mai simplu cîntecel şi pînă la cea mai complicată operă sau simfonie) ; altele se vor referi la aspecte istorice, estetice etc.

Toate explicaţiile pe care le vom da vor ţine însă neapărat seama de pregătirea muzicală a elevilor şi în primul rînd de faptul dacă ei cunosc sau nu notaţia muzicală. Se înţelege de la sine că, dacă elevii nu cunosc încă notaţia muzicală, explicaţiile privind elementele structurale (mai ales), ca şi cele istorice-estetice, vor fi aproape inexistente, fiind reduse la aspecte foarte generale : conţinutul şi expresia generală a lucrării, unele aspecte melodice şi ritmice care pot fi sesizate de către elevi (mersul melodic ascendent sau descendent, treptat sau la intervale diferite, durata mai mare sau mai mică a sunetelor, uniformitatea sau varietatea îmbinării acestor durate sonore, tempoul în care se execută lucrarea muzicală etc.). În cazul cînd lucrăm pe baza cunoaşterii notaţiei muzicale (fie că ea este scopul lecţiei, fie că este mijlocul studierii muzicii), explicaţiile vor fi ceva mai bogate, urmărind să lărgească orizontul de cultură generală al elevilor.

Firesc, şi în acest caz explicaţiile vor fi limitate la ceea ce este strict necesar înţelegerii lucrării. Este foarte greşit şi chiar dăunător ca în lecţia de muzică să se dea prea multe explicaţii teoretice, acestea nefiind conforme nici cu specificul muzicii ca obiect de învăţămînt ce trebuie însuşit mai ales prin audiere şi prin cîntare, nici cu specificul muncii în şcoală, care cere să nu se încarce memoria elevilor cu teoretizări inutile.

Combătînd exagerările teoretizante, nu trebuie însă nici să excludem cu desăvîrşire şi în totalitate explicaţiile în legătură cu lucrarea ce se studiază în lecţia de muzică. Punînd explicaţiile în concordanţă cu conţinutul lucrării şi cu nivelul de pregătire muzicală a elevilor, se impune să le privim şi în legătură cu scopul didactic principal al lecţiei. De pildă, dacă o lucrare este destinată numai audierii, explicaţiile privind elementele structurale melodice, ritmice etc. sînt mai puţin importante decît cele istorice-estetice. În schimb, dacă lucrarea urmează a fi studiată şi practic — prin solfegiere — explicaţiile cu caracter istorico-estetic vor ocupa un plan secundar, stăruindu-se (foarte rezumativ !) asupra elementelor structurale : gama, modul, măsura, formule ritmice etc., întrucît înţelegerea acestora este absolut necesară solfegierii, adică învăţării muzicii în mod ştiinţific şi practic.

Exerciţiile pentru însuşirea practică a lucrării ce se studiază constituie partea cea mai importantă a lecţiei de muzică. Realizarea eficientă a acestor exerciţii cere o foarte bună cunoaştere a metodicii predării muzicii. Să prezentăm elevilor o lucrare este destul de uşor. Nu este greu nici să organizăm audierea ei, prin cîntarea model cu vocea sau cu un instrument muzical, ori prin mijloacele tehnice de care dispunem. Este destul de uşor şi să dăm cîteva explicaţii în legătură cu lucrarea ce se studiază, fapt ce tentează mai ales pe cei ce nu ştiu încă să lucreze practic (şi poate că tocmai din această cauză exagerează cu prea multe explicaţii). Realizarea practică a lucrării prezintă însă serioase dificultăţi, iar aceste dificultăţi sînt suportate în special de elevi. În adevăr, dacă audierea lucrării le solicită un efort minim, ei rămînînd în stare semiactivă sau semipasivă, în funcţie de valoarea estetică a lucrării, de felul cum a fost prezentată de către profesor, de condiţiile în care se realizează audierea, de preocupările elevilor în preajma audierii etc., iar însuşirea explicaţiilor este de asemenea uşoară, reprezentînd o activitate similară cu ceea ce fac la toate celelalte obiecte, însuşirea practică a lucrărilor muzicale este mult mai grea. Aici este vorba de o activitate cu totul deosebită de ceea ce se face la alte obiecte de învăţămînt, o activitate specifică exclusiv muzicii : cîntarea. Fără această activitate este imposibil să concepem educaţia muzicală, întrucît ea vizează însăşi esenţa muzicii ca artă şi formă a conştiinţei sociale. Fără cîntare nu există nici muzică în sine. Însăşi audierea — a doua activitate specifică muzicii — poate exista numai dacă se realizează cîntarea. De aceea în toate lecţiile de muzică — afară de cele în care se studiază istoria, formele şi folclorul muzical — activitatea de cîntare trebuie să ocupe cea mai mare parte de timp.

Cîntarea, ca orice fel de activitate practică, solicită anumite deprinderi specifice, care se formează prin exerciţii corespunzătoare.

Exerciţiile specifice învăţării muzicii pot fi privite din mai multe puncte de vedere. Unele — exerciţiile melodice — se referă la însuşirea elementelor melodice : game, moduri, semne de alteraţii etc. ; altele — exerciţiile ritmice — se referă la însuşirea elementelor ritmice : valori de note şi de pauze, măsuri, formule ritmice ş.a.m.d. De asemenea, unele exerciţii se referă la intonarea sunetelor iar altele la recunoaşterea şi scrierea sunetelor cu note muzicale. Toate aceste exerciţii pot fi simple sau complexe, în funcţie de faptul dacă se preocupă de un element sau de mai multe elemente în mod simultan. Dintre exerciţiile complexe, cel mai important pentru studierea practică a lucrărilor muzicale este **solfegierea.** Aceasta, bineînţeles, în etapa cînd muzica se învaţă pe baza notaţiei. În această etapă, solfegierea constituie atît un element al scopului lecţiei, avînd menirea de a forma la elevi deprinderea de a solfegia, cît şi un mijloc pentru studierea practică a muzicii.

În toate aceste exerciţii, ca şi în alte activităţi din lecţia de muzică, este necesar să se obţină o realizare corectă şi expresivă, ceea ce dă lecţiei atît o valoare cognitivă, cît şi una estetică şi educativă.

ION ŞERFEZI
profesor la Facultatea de pedagogie a Conservatorului Bucureşti

La grădiniță, în fața televizorului

Politețea o învețI de mic

Se știe că educarea, formarea deprinderilor de comportare civilizată trebuie să înceapă în mod organizat chiar înainte de intrarea copiilor în școală, atunci cînd ei păşesc pentru prima dată într-o instituție de educație — instituția preşcolară Aici, unde ei vor trebui să-şi petreacă cea mai mare parte din zi într-un mediu nou, împreună cu alți copii, se creează şi condiții care favorizează însuşirea în mod conştient a principalelor deprinderi de comportare civilizată : deprinderi de ordine, de atitudine prietenească, de ajutor reciproc, de servire a colectivului, de folosire a formulelor elementare de politețe etc.

Dacă-i studiezi pe copii în primele zile cînd vin la grădiniță, observi că, în timp ce unii se grupează în jocuri colective, alții îşi adună tot felul de jucării fără să se joace cu ele, iar alții, mai impulsivi, îşi dispută chiar jucăria preferată. Unii, după ce s-au jucat, aşează jucăriile în ordine, alții însă le aruncă peste tot. Acesta e aspectul primelor zile de grădiniță, care constituie întotdeauna şi prima informare referitoare atît asupra trăsăturilor individuale ale copiilor, cît şi asupra nivelului general al grupei. Ne dăm astfel seama cu ce deprinderi au venit copiii din familie, pe ce trăsături pozitive ne putem bizui în munca noastră de formare a deprinderilor de comportare civilizată, ce aspecte negative avem de înlăturat. Pe baza acestora putem stabili metodele şi procedeele de muncă cu colectivul de copii sau, în mod individual, cu unii din ei.

În grădiniţa noastră, din observaţiile culese la început de an s-a constatat că fiecare copil posedă unele deprinderi de comportare civilizată, însă nu le foloseşte permanent, ci doar întîmplător sau după dispoziție. Ne-am dat seama că, în general, folosirea acestor deprinderi este condiționată de contradicțiile între modalitatea de satisfacere a unor trebuințe ale copilului şi cerințele noastre în legătură cu comportarea civilizată în orice împrejurare. Considerăm că insistența exagerată, fără a ține seama de personalitatea copilului, ca şi îngăduința prea mare, duc la manifestări dăunătoare educației : de îndărătnicie, de egoism etc. De aceea, în munca noastră, bazîndu-ne în primul rînd pe caracteristicile psihice individuale, ținem seama totodată de împrejurările în care copilul devine receptiv, procedînd de la caz la caz. Pe cei dezordonați îi rugăm să ne ajute la aranjarea materialului didactic, pe cei emotivi îi antrenăm în jocuri, față de cei impulsivi alternăm atitudinea : o dată facem apel la afectivitatea lor, altă dată manifestăm severitate.

De exemplu, într-una din zile un copil a luat cu brutalitate de la altul un camion-jucărie. Acesta, firește, a protestat. Avînd în vedere că primul este un temperament impulsiv, care devine încăpățînat dacă e tratat cu severitate, i-am spus cu un ton calm: „Ai uitat să-l rogi pe Dan să-ți dea şi ție puțin camionul ! Dar puteți să vă jucați frumos şi împreună". Le-am sugerat să se joace de-a transportul : o dată să transporte unul şi celălalt să primească încărcătura, apoi să-şi schimbe rolurile. Le-am atras atenția că în timpul jocului cel ce sosește trebuie să spună „bună ziua", iar cel care primeşte încărcătura să răspundă politicos şi să mulțumească după efectuarea descărcării. În felul acesta conflictul s-a rezolvat ; copiii au fost determinați să se joace împreună, prietenește şi, în plus, au folosit cu plăcere cîteva formule de politețe.

Particularitățile psihice ale copiilor sînt numeroase, de aceea şi metodele sau procedeele prin care îi educăm sînt numeroase şi variate. Acum, la început de an, folosim ca metode colective de formare a deprinderilor civilizate poveşti, poezii şi jocuri, iar indicațiile individuale le împletim, pentru a corespunde particularităților de vîrstă, cu demonstrarea sau le încadrăm în jocuri. Insistăm apoi asupra exercitării deprinderilor şi asupra folosirii formulelor de politețe. Urmărim în permanență comportarea copiilor şi facem aprecieri, ori de cîte ori găsim momentul potrivit, asupra colectivului şi asupra fiecărui copil în parte, pentru a scoate în evidență o comportare frumoasă sau îndreptarea conduitei unui copil. Nu uităm, de fiecare dată, să subliniem aspectul estetic al comportării civilizate. Spunem de pildă : „Ce frumos a servit Doina la masă !" sau : „Tare mi-a plăcut cum a oferit Nicuşor scaunul prietenului său !".

Căutăm mereu ca atitudinea noastră să fie atentă şi înțelegătoare dar, în acelaşi timp, autoritar-exigentă în cazul încălcării regulilor de bună purtare.

Conştiente de importanța pe care o are, în educarea comportării civilizate a copiilor, propriul nostru exemplu, pe care ei au tendința să-l imite permanent, ne supraveghem permanent atitudinea, ținuta, felul de a vorbi. Noi înşine, în primul rînd, ne purtăm politicos cu copiii, ne îngrijim să nu fie niciodată dezordine în locaul grădiniței, în sala unde lucrăm cu ei etc. În acelaşi timp, căutăm să-i îndrumăm pe părinți, să-i atragem în sprijinul nostru în ceea ce priveşte formarea deprinderilor de comportare civilizată. Uneori, cînd e vorba de înlăturarea unei atitudini necorespunzătoare a unora dintre membrii familiei, pentru ca cei mici să nu aibă în față un exemplu prost, să nu sufere o influență negativă, se ivesc situații mai dificile. Desigur, aici procedăm de la caz la caz. Ca regulă generală, însă, ne impunem să nu-i jignim niciodată pe părinți, să le cîştigăm încrederea pentru a-i face să înțeleagă că tot ce vrem să realizăm este spre folosul copiilor lor.

Deşi ne aflăm abia după două luni de activitate, copiii noştri au şi început să-şi însuşească un număr însemnat de deprinderi civilizate, care se află în curs de fixare. Aspectele negative din comportarea lor apar acum mai rar şi constatăm cu satisfacție că începe să se manifeste şi spiritul critic din partea colectivului.

EUGENIA DRAGOŞ
educatoare
Constanța

Eficiența muncii metodice

(Urmare din pag. 1 -a)

un asemenea ajutor. Problemele mai simple în care cadrele tinere au nevoie de îndrumare este bine să le fie lămurite altă dată, individual, de către cadrele cu experiență, prin convorbiri apropiate. De altfel, credem că discuțiile purtate de membrii comisiilor metodice pe problemele predării ar trebui să iasă cît mai mult din cadrul rigid al şedințelor. „Ce părere ai despre metoda cutare recomandată în cutare lucrare ?" „Ai auzit ? a apărut o lucrare interesantă în specialitatea noastră" sau „Cum vezi aplicat la obiectul nostru sau în şcoala noastră cutare material didactic ieşit recent, ori folosit în şcolile de peste hotare ?" etc — cam astfel de lucruri ar trebui să facă obiectul celor mai multe din convorbirile care au loc în pauză, în cancelarie. Asemenea discuții ajută la lămurirea multor probleme, trezesc interesul față de ceea ce aduce nou ştiința modernă pentru predare şi în general pentru procesul instructiv-educativ, îl determină pe pedagog să se informeze continuu pentru a nu rămîne în urmă. Munca în comisiile metodice nu trebuie să se cîntărească în numărul de şedințe, în faptul că aici s-au pus în dezbatere unele teme. Activitatea comisiei metodice **este bună atunci cînd a reuşit să creeze preocupări permanente şi serioase care să se resimtă în munca la clasă.**

Cine oferă modele ?

Comisiile metodice acordă o deosebită atenție **lecțiilor deschise.** Ele îşi dovedesc utilitatea doar atunci cînd sînt cu grijă organizate, aşa ca să demonstreze eficiența unei metode sau a unor procedee despre care s-a discutat în şedința comisiei metodice.

Lecțiile deschise nu trebuie să fie lecții în general, cum se mai întîmplă uneori. Ci lecții în care să căutăm a **demonstra ceva** în condițiile obişnuite de muncă ale unei clase. Bunăoară, eficiența unei metode noi, a unui material didactic nou etc.

Înțelegerea greşită a necesității de a pregăti lecțiile deschise duce în multe locuri la „regizarea" lor. Elevii sînt anunțați dinainte asupra întrebărilor şi chiar asupra răspunsurilor pe care trebuie să le dea, se fixează chiar şi cine vor fi cei care vor da aceste răspunsuri ş.a.m.d. Sînt practici care denotă o proastă orientare pedagogică : oricărui elev îi va fi uşor să vadă că profesorul se teme de o nereuşită şi că, de aceea, îşi pregăteşte terenul pentru a fi scutit de surprize, inducîndu-şi, într-un fel, în eroare colegii. Prestigiul în fața clasei va fi serios atins.

În plus regizarea sărăceşte lecția făcînd-o monotonă, lipsită de viață şi de dinamism, adică exact aşa cum nu trebuie să fie. Ea elimină impervizibilul din ora de curs, adică tocmai ceea ce ar putea-o face mai interesantă. Măiestria pedagogului, priceperea lui se verifică cel mai bine în astfel de situații.

Credem că lecțiile deschise nu pot fi ținute de oricine. Trebuind să fie foarte bune, să demonstreze în mod convingător cele ce s-au propus, se impune ca ele să fie încredințate celor mai pricepute cadre didactice. Subliniem este necesară deoarece în unele şcoli nu se respectă acest principiu, lecțiile deschise fiind ținute nu o dată şi de cadre didactice mai slab pregătite.

Comisiile metodice organizează şi **interasistențe,** ca o formă de împărtăşire a experienței înaintate din şcoală. În unele locuri există însă o fugă neîntreruptă după cît mai multe interasistențe, tendința de a le organiza cu orice preț. Mai puțin se întreabă însă organizatorii lor ce scop au de fapt interasistențele, cu ce rezultate se soldează ele. Fiind mijloace care înlesnesc cunoaşterea experienței înaintate din şcoală, generalizarea elementelor ei valoroase, interasistențele trebuie organizate cu foarte mult discernămînt. Firește, ele nu pot fi lăsate în „voia soartei" cum se mai întîmplă : fiecare profesor să meargă la ore cînd vrea şi la cine dorește. Responsabilii comisiilor metodice şi directorii de şcoală au datoria să le organizeze astfel încît **cadrele cu mai puțină experiență să participe la cele mai bune, cu vechime la catedră. Mai bine să nu organizăm interasistențe decît să lăsăm ca profesorii neexperimentați sau cei mai slab pregătiți să participe la lecții de o valoare îndoielnică.** S-ar putea ca ei să preia tocmai cele ce nu sînt de preluat din oră. Dacă şcoala este mică şi nu avem de ales în această privință, atunci este bine ca interasistențele să se facă în prezența directorului, care la sfîrşitul orei are datoria să discute lecția astfel încît să fie subliniate elementele cu adevărat valoroase şi să se precizeze cele ce nu trebuie aplicate în continuare, iar profesorul care a ținut-o şi cel care a asistat să tragă concluziile cele mai juste.

În organizarea interasistențelor să se țină seamă de întreg complexul asistențelor la lecții ce au loc pe şcoală. Pentru că la ore mai participă şi directorii, şi inspectori, şi membrii variatelor colective formate de grupa sindicală, şi responsabilul comisiei metodice ş.a.m.d. Nu este bine să se întîlnească prea mulți vizitatori la aceeaşi oră şi mai ales, nu este bine ca lecțiile să fie prea des vizitate. Aceasta fiindcă participarea persoanelor străine îi oboseşte pe elevi şi le distrage atenția de la firul explicațiilor, iar efectul lecției păleşte.

Să nu complicăm activitatea

Comisiile metodice trebuie să răspundă mai mult şi mai prompt la nevoile care izvorăsc din preocuparea cadrelor didactice pentru perfecționarea lor în muncă. Uneori însă ele sînt împiedicate în aceasta de faptul că mecanismul muncii lor este complicat fără nici o justificare de către unii directori de şcoli şi inspectori, de către unii responsabili ai comisiilor metodice. Nu o dată acestea sînt obligate să studieze probleme care intră în sarcina conducerii şcolii, să alcătuiască fel de fel de referate, să țină şedințe mai multe decît cele admise de regulamentul şcolii de cultură generală, ca membrii lor să primească sarcini care nici pe departe nu duc la perfecționarea lor în muncă. Asemenea situații sînt rodul înțelegerii greşite şi birocratice a rostului comisiilor metodice.

Cerințele mari care stau în fața şcolilor impun ca activitatea comisiilor metodice să fie revăzută în raport cu sarcinile pe care le au învățătorii şi profesorii în etapa actuală. Ele trebuie organizate astfel încît să poată oferi un real sprijin învățătorilor şi profesorilor în perfecționarea metodelor de lucru cu clasa, în completarea pregătirii lor pedagogice şi de specialitate pe măsura exigențelor contemporane şi în raport cu progresele aduse de ştiință, de pedagogia şi didactica modernă.

oameni ai şcolii

Tinereţe fără bătrîneţe

Nu-mi piere din amintire surîsul ei de bătrînă uluitor de tînără, chipul ei care e chipul blîndeţii sigure de sine, caldă şi optimistă. Unora, în lumina de crepuscul a vieţii trăsăturile le sînt umbrite şi crispate sub povara anilor. Dar Ivăncuţa Biber este tînără. Iar tinereţea ei străluceşte mai vie sub aureola de păr argintiu a vîrstei. Tinereţea vorbeşte prin ochii ei calzi, şi atenţi, şi vii, în inflexiunile blînde ale vocii, în vioiciunea mişcărilor ei, în surîsul pe care îl adresează celor din jur ca pe o chemare la prietenie.

Cînd am cunoscut-o, era singură într-un colţ din cancelarie, şi dădea de-o parte un caiet pentru a lua dintr-un teanc altul pe care creionul roşu urma să alerge pe deasupra rîndurilor pentru a se poticni cu un semn între două cuvinte anapoda alăturate, cu o mustrătoare clătinare din cap.

Nu şi-a scos, cu acel cunoscut gest bătrînesc, ochelarii cînd m-a văzut, pentru că nu poartă ochelari. S-ar părea că vioiciunea şi vitalitatea ei refuză pînă şi acest blazon al bătrîneţii. M-a întîmpinat cu simplitatea cu care întîmpini o veche cunoştinţă. Dar nu eram o veche cunoştinţă pentru că atunci, pentru întiia oară, am cunoscut-o pe Ivăncuţa. Aşa o numesc colegii ei, care ar putea să-i fie mai mult decît copii — nepoţi — cu un fel de dezmierdătoare, respectuoasă şi caldă simpatie. Din aceleaşi motive mă simt îndemnat să o numesc la fel. Mi-am zis, cînd am văzut-o, că va fi fiind probabil o profesoară în pragul anilor de pensionare. Nu-i bănuiam atunci vîrsta, nici crezul de viaţă, nici întreaga ei comportare.

Ivanca Biber are optzeci de ani. Poate cititorul acestor rînduri ar fi ispitit să se oprească aici, lămurit. La această vîrstă oamenii nu fac minuni. Şi totuşi, minunea există. Ivăncuţa, această extraordinară bătrînică plină de energie, care îşi are domiciliul pe undeva prin Bucureşti, şi-a părăsit locuinţa ei liniştită şi a plecat în lume „unde o fi, indiferent unde", unde poate să se facă utilă. Ar putea să stea liniştită la gura sobei, să citească o carte, să croşeteze un ciorap sau să-şi hrănească melancoliile perindînd amintiri.

În locul acestor tabieturi a preferat lupta dîrză a vieţii. Este destul de dificil pentru un om care, teoretic, a depăşit de mult vîrsta pensionării, să convingă că are încă energia necesară pentru a munci la cot cu tinerii. Nu ştiu dacă a trebuit să discute mult cu inspectorii secţiei de învăţămînt pentru a reuşi să-i convingă, nici nu ştiu dacă a fost nevoie de prea multă insistenţă în această privinţă. Fapt este că astăzi continuă să fie profesoară, în raionul Mizil, în comuna Amaru, situată la vreo 15 km de şoseaua care duce de la Ploieşti la Buzău şi unde tinerii absolvenţi de universităţi nu prea s-au înghesuit să vină.

Mă gîndeam, privind-o, la o scenă văzută cîndva în cabinetul unei secţii de învăţămînt. Doi vlăjgani abia trecuţi de 20 de ani, doi tineri buni să spargă munţii în pumni şi să răstoarne o lume, cereau cu aprigă insistenţă încadrarea la o şcoală într-o localitate dotată cu „încălzire centrală" şi încă vreo cîteva condiţii de confort „indispensabile", ziceau ei, unor „intelectuali" de talia lor. Zadarnice încercările de a răscoli în ei focul generozităţii, al entuziasmului şi al dăruirii de sine calificate prin tradiţie ca atribute ale tinereţii. Oamenii vroiau „calorifer" şi altceva nimic. Aş fi vrut să fie caloriferiştii acum, aici, de faţă şi să o vadă pe Ivăncuţa care nu a ezitat să ia viscolele şi ploile în piept şi să vină la Amaru, unde autobuzul I.R.T.A. ajunge cînd dă dumnezeu, să se instaleze într-o cămăruţă modestă, cu hotărîrea înverşunată de a-i învăţa pe copiii ţăranilor din sat atîta carte cît să poată concura, la examenele de admitere în liceu, cu absolvenţii celor mai teribile şcoli.

Acest om deţine, se pare, acel diamant care constituie taina tinereţii veşnice: pasionata dăruire de sine în folosul oamenilor. A venit aici din intensa dorinţă de a fi de folos celor din jur. „Nu pot sta acasă cînd văd ce se face şi cît se face astăzi în societatea noastră". Spuse astfel, cuvintele par cumva exagerat patetice. Dorinţa de a fi de folos este însă reală şi profundă. Dovezi se găsesc cu zecile.

Colegii ei sînt, cum spuneam, foarte tineri. Iar tinereţea presupune energie. Dar dacă stai să-l întrebi pe directorul şcolii care dintre profesori se arată a fi mai energic, mai punctual, mai sîrguincios, el ţi-o recomandă pe Ivanca Biber. Lecţiile ei, comportarea ei sînt luate drept pildă şi model. Cum să faci elevilor înţeleasă o problemă greu de înţeles? Cum să determini un leneş să înveţe? Cum să procedezi cu un altul care se ţine de trăznăi? Cum să convingi părinţii unui copil să-l lase să vină la şcoală? Sînt întrebări pe care profesorii şi învăţătorii acestei şcoli i le adresează deseori, ştiind că vor primi de fiece dată un sfat înţelept. Un sfat pe care poţi conta, pentru că valoarea lui este verificată în valoarea pregătirii elevilor acestei profesoare.

Şi tot directorul adaugă că însăşi prezenţa Ivăncuţei în mijlocul colectivului de profesori are o importantă influenţă asupra atitudinii şi muncii acestuia. „Vedeţi, îmi explica el, deşi în vîrstă, ea munceşte mult. La disciplina pe care o predă, la geografie, sînt cei mai bine pregătiţi elevi. Şi cel puţin deocamdată întrevăd greu posibilitatea de a o întrece cineva. Este de o excesivă conştiinciozitate şi corectitudine şi toată lumea o respectă. Dacă cineva a săvîrşit o greşeală se gîndeşte înainte de toate la ce-o să spună Ivăncuţa. Nu-ţi poţi permite cu prea multă uşurinţă să greşeşti, cînd ai alături pilda unui astfel de om".

OCT. BUZESCU

O datorie patriotică

să ne cunoaştem înaintaşii

(Urmare din pag. 1)

al învăţămîntului românesc în Dobrogea. Lucruri interesante ar scoate la iveală cercetarea activităţii lui Ion Cionca, profesor în Bucureşti pe la sfîrşitul secolului trecut, autorul „Gramaticii româno-germane pentru străini" (1892), din care încercase şi Fr. Engels să înveţe limba noastră. Pedagogii din Dîrlos, raionul Mediaş, ar putea evoca într-o monografie personalitatea lui Visarion Roman, cel care a dat Transilvaniei prima publicaţie pedagogică, „Amicul şcoalei", sau activitatea lui Ilarie Chendi. Cei din Sălişte s-ar putea ocupa de Ioan Genilie, fost profesor la Sf. Sava, autorul preţiosului manual „Geografia Ţării Româneşti", de Dionisie Romano, profesor la seminarul din Buzău, cel dintîi traducător în româneşte al „Suferinţelor tînărului Werther" şi al lui Lammenais, cu ale sale „Paroles d'un croyant", din care s-au difuzat foi volante în adunarea de pe Cîmpia Filaretului la 1848.

Iar dacă ne deplasăm spre răsărit de Sibiu vom întîlni, înainte de Avrigul în veci neuitatului Gheorghe Lazăr, comuna Racoviţa unde s-a născut Moise Panga, un destoinic şi foarte instruit dascăl al şcolilor grănicereşti de pe vremuri. Aproape de Făgăraş e Voila lui Ciril Crăcană şi a lui Gheorghe Moianu, cel care demonstrase practic importanţa lucrului manual în şcoală, convingîndu-l pe Spiru Haret a-l introduce ca obiect de învăţămînt.

Făgăraşul ne aminteşte de cursul improvizat ţinut pe la 1820, pentru pregătirea învăţătorilor, de Simion Jinaru, fost şi el învăţător la şcoala din Groapă-Sibiu şi la cea din Şcheii Braşovului. Tot aici a trăit Ion Codru Drăguşanu, fost pînă la 1848 profesor în Ploieşti, unde tipăreşte „Rudimentele gramaticii româneşti", autorul de mai tîrziu al „Peregrinului transilvan", cu care va intra şi în istoria literaturii.

Din sus de Mediaş, din Alma, vor pleca peste munţi, în primele decenii ale secolului trecut, David Almăşan şi Bazil Drăgoşescu. Primul se va opri la Vălenii de Munte, iar al doilea la Ploieşti, unde, printre alţii, îl va avea ca elev şi pe Caragiale care, în „După cincizeci de ani", îşi va aminti cu veneraţie de cel ce îl învăţase să vorbească şi să scrie limba poporului.

Cîte n-ar fi de spus despre dascălii blăjeni de acum 100 sau chiar 200 de ani? Să nu uităm că acest centru cultural n-a avut niciodată mai puţin de 2 000 de elevi şi 80—100 de profesori. Străluciţi dascăli-cărturari au lucrat, pînă la 1850, la şcoala din Schei, iar după aceea la şcoalele din Prund.

Am înşirat aici doar o mică parte a celor ce şi-au pus viaţa şi munca în slujba şcolii. Figuri luminoase de dascăli au cunoscut toate regiunile patriei noastre. Cercetarea activităţii lor ar constitui, neîndoielnic, o acţiune de mare valoare, cu un larg ecou în masa cadrelor didactice şi, în acelaşi timp, cu un puternic efect educativ pentru tînăra generaţie.

CORESPONDENŢA

CRAIOVA

La Şcoala generală nr. 21 din oraşul Craiova, şcoală care şi-a deschis porţile în anul 1964, se acordă de pe acum multă atenţie pregătirii elevilor din clasa a VIII-a pentru examenul de absolvire. În mod deosebit se preocupă profesorii care predau la această clasă de pregătirea elevilor la limba română şi matematică.

După cum ne scrie tov. **Maria Coman,** în afară de lecţiile curente se recapitulează cu viitorii absolvenţi teme de sinteză cum sînt „Critica societăţii burgheze în operele studiate", „Frumuseţile patriei oglindite în operele studiate" şi altele — la limba română, „Operaţii cu fracţii ordinare şi zecimale", „Triunghiul", „Relaţii motrice în triunghiul dreptunghic" etc. — la matematică. De asemenea, se efectuează numeroase exerciţii de gramatică şi se rezolvă probleme.

Începînd pregătirea elevilor pentru examenul de absolvire încă din primul trimestru, cadrele didactice ale Şcolii generale nr. 21 din Craiova se străduiesc să-i înarmeze cu cunoştinţe temeinice, pentru a face faţă cu succes acestui examen.

LIŢA — TURNU MĂGURELE

La Şcoala generală din comuna Liţa, raionul Turnu Măgurele, s-a amenajat recent — după cum ne comunică prof. **Anastasie Bogdan** — un laborator pentru desfăşurarea în bune condiţii a orelor de ştiinţe naturale şi agricultură.

Înfiinţat cu ajutorul comitetului de părinţi, laboratorul a fost dotat cu mobilier corespunzător, cu planşe pentru botanică, zoologie, anatomie şi biologie, cu ierbare, insectare, roci şi alte materiale primite de la I.M.D. sau confecţionate de elevi sub îndrumarea profesorilor de specialitate. Toate aceste materiale vor da posibilitatea să se accentueze caracterul intuitiv al predării, ajutîndu-i pe elevi să înţeleagă mai bine noţiunile studiate.

GĂTAIA

Profesorul **Petre Tomescu** din Gătaia ne scrie că în această localitate a avut loc nu de mult, din iniţiativa secţiei de învăţămînt a raionului Deta, o consfătuire la care au participat directorii şcolilor din raion, responsabilii comisiilor metodice ale diriginţilor şi tineri profesori diriginţi.

Cu acest prilej s-au purtat discuţii privind munca diriginţilor pentru formarea şi dezvoltarea trăsăturilor morale ale elevilor. De asemenea, participanţii la consfătuire au asistat la cîteva ore de dirigenţie ţinute la liceul din Gătaia, au purtat discuţii în legătură cu conţinutul şi cu forma acestora etc.

Consfătuirea a contribuit la mai buna orientare a muncii diriginţilor din raionul Deta.

FOCŞANI

Colectivul pedagogic al Şcolii generale nr. 5 din Focşani, ne informează tov. **Elena Alexandru,** şi-a propus să discute în acest an, cu părinţii elevilor, o serie de teme care să le lămurească într-un mod cît mai concret o serie de aspecte legate de educarea copiilor în familie. Asemenea teme sînt, de pildă, „Cum supraveghem lectura copiilor", „Vizionarea filmelor ca mijloc de educaţie" etc.

De curînd s-a discutat cu părinţii tema „Exemplul personal în formarea conduitei elevilor". Cuprinzînd exemple concrete expunerea pe această temă i-a interesat pe părinţi, i-a ajutat să vadă mai bine cum trebuie să se poarte cu copiii lor.

CLUJ

Pentru a înlesni însuşirea temeinică a cunoştinţelor legate de istoria patriei noastre, ne relatează prof. **Luca Manciu,** colectivul profesorilor de istorie de le Liceul nr. 12 din Cluj a organizat nu de mult două excursii cu caracter istoric. Astfel elevii din clasele a VIII-a „A" şi a VIII-a „B" s-au deplasat pe traseul Cluj—Gilău—Bologa—Ciucea—Almaş, iar cei din clasele a XI-a au urmat un traseu mai lung vizitînd şi localităţile Cizer, Zalău, Maigrad, Românaşi.

Asupra elevilor au făcut o deosebită impresie urmele de castre romane pe care le-au văzut, ca şi alte monumente istorice, dar mai ales i-a impresionat inscripţia de pe bîrna bisericii din Cizer (raionul Sălaj), cuprinzînd cuvintele „lucrat Ursu", scrise de Horia, marele luptător şi conducător de mase din 1784.

În cadrul excursiei elevii au avut ocazia să-şi lărgească şi orizontul de cunoştinţe şi noţiuni de geografie fizică şi geografie economică. Cele două excursii făcute se încadrează într-un plan mai vast, care va fi continuat în primăvara anului 1966, în cadrul tematicii „Cunoaşterea elementelor de istorie locală".

GHERLA

Şi elevii Liceului „Petru Maior" din Gherla au participat de curînd, după cum ne informează prof. **Gh. Breharu,** la cîteva excursii şi drumeţii interesante şi instructive. Astfel, o grupă de elevi a vizitat Turda şi Cheile Turzii. Altă excursie a avut ca obiectiv Valea Ierii din Munţii Apuseni, unde elevii au vizitat cabana Băişoara şi au urcat pe Muntele Mare. O a treia grupă de elevi s-a îndreptat spre Munţii Ţibleşului. De aici ei au avut prilejul să vadă, într-o largă perspectivă panoramică, Depresiunea Maramureşului şi o bună parte din Podişul Transilvaniei.

Dintre excursiile făcute în orizontul local un deosebit interes a stîrnit în rîndurile elevilor excursia la Lacul Săcălaia, înscris recent în rîndul monumentelor naturii.

Toate excursiile au fost un bun prilej de observaţii şi aplicaţii practice cu caracter geografic.

SPECTACOLUL TEATRAL

Teatrul, gen de artă care stabileşte un contact nemijlocit cu spectatorii, exercită, tocmai datorită acestui specific al său, o influenţă spirituală profundă asupra acestora. Nu întîmplător teatrul a fost comparat întotdeauna cu şcoala, cu o catedră de la înălţimea căreia pot fi împărtăşite multe exemple pilduitoare.

Completarea orizontului de cultură al adolescenţilor şi educarea lor prin intermediul artei teatrale — iată o problemă care pătrunde tot mai mult în atenţia şcolii. De aceea, redacţia gazetei noastre a cerut unor oameni de teatru şi unor cadre didactice să-şi spună părerea în legătură cu această problemă.

PIESA DE TEATRU ÎNVAŢĂ PRIN MESAJUL EI ARTISTIC

— N-aş putea spune că Teatrul Naţional nu se preocupă de tinerii spectatori şi cred că, într-o oarecare măsură, găsim şi soluţii — ne-a spus **SICĂ ALEXANDRESCU**, Artist al Poporului, conducătorul artistic al Teatrului Naţional „I. L. Caragiale". În general repertoriul nostru nu constituie o barieră în drumul tineretului. În afară de aceasta, multe piese sînt oferite cu stăruinţă tineretului şcolar într-un mod pe care l-aş putea numi chiar organizat. Mă refer în special la spectacolul **„Vasile Alecsandri"** care interesează în chip deosebit tineretul studios. Pentru a uşura accesul la teatru al şcolarilor, o dată pe săptămînă avem matinee destinate lor, biletele fiind împărţite prin reţeaua de învăţămînt. La aceeaşi categorie de spectacole aş pomeni şi **„Vlaicu Vodă"** şi **„Eminescu"**. Dar, cum spuneam, în repertoriul teatrului nostru, ca şi al tuturor teatrelor din ţară, sînt înscrise piese care pot fi recomandate oricărui elev. Părerea mea este că nu e indicat a stabili un repertoriu special pentru tineret. Ştiu că a existat şi mai există încă o asemenea părere, dar nicăieri în lume practica aceasta n-a dat rezultate. Tineretul are deseori o sensibilitate, o putere de percepere pe care noi, oamenii maturi, sîntem tentaţi s-o trecem cu vederea. Teatrul care pune în scenă piese valoroase este chiar fără eticheta „al tineretului", fără un didacticism direct, o şcoală foarte atrăgătoare şi plăcută. Nu trebuie să uităm că literatura de teatru, aşa cum se studiază ea în şcoli, este un act incomplet. Textul a fost scris ca să fie jucat, nu citit. O imagine completă, o înţelegere profundă şi adevărată a textului poate fi căpătată doar văzîndu-l jucat pe scenă.

Aici aş vrea să mă refer la un aspect al rolului educativ al artei teatrale. Am convingerea că spectacolul nu trebuie să fie o lecţie dialogată. Piesa de teatru învaţă prin mesajul artistic, prin faptul că stimulează gîndirea spectatorului. Altfel rişti să joci în faţa sălilor goale din cauza plictisului, iar un teatru fără spectatori este un act gratuit.

Elevii, tinerii în general, manifestă mult interes pentru teatru. Cred însă că acest interes spontan ar trebui să fie mai bine organizat. Aici este necesară o legătură între şcoli şi teatre. Sînt adeptul matineelor pentru şcolari cu repertoriu clasic, întrucît asemenea matinee pot constitui un ajutor important în lărgirea orizontului elevilor, în educarea lor. Consider însă neindicată practica de a ceda unele spectacole şcolilor. O sală de teatru populată exclusiv de elevi nu creează acea stare psihică, acea atmosferă prielnică actului teatral.

SPECTACOLE DIVERSE, CARE SĂ RĂSPUNDĂ INTERESELOR TINERETULUI

— Arta nu educă direct, ci indirect — ne-a spus regizorul **RADU PENCIULESCU**, directorul „Teatrului Mic". Procesul cunoaşterii prin intermediul artei nu este unul şi acelaşi lucru cu procesul de cunoaştere prin intermediul studiului. De aceea, cred că, pentru ca teatrul să exercite un rol educativ în sensul dorit de noi, condiţia esenţială este de a prezenta spectacole bune. De altfel, o tematică oricît de justă, idei cu un conţinut oricît de educativ, nu au nici o valoare, cînd este vorba de piesa de teatru, dacă nu sînt expuse prin mijlocirea imaginii artistice, a metaforei. Aceasta pe de o parte. Pe de altă parte, spectacolele trebuie să fie cît mai diverse, pentru că şi interesele tineretului sînt foarte variate. De aceea, trebuie să jucăm şi Camil Petrescu, şi Prévert, şi Brecht, şi Ionescu, şi Paul Everac şi mulţi alţii.

Şi eu cred că nu sînt indicate spectacolele cedate numai elevilor. Actul de recepţie este individual, atmosfera din sală avînd un rol foarte important. Cred însă că este interesantă şi utilă organizarea de discuţii, de dezbateri pe marginea pieselor în şcoală. Este important însă cum se desfăşoară aceste discuţii. Canalizarea gustului pentru frumos organizată într-un mod deficient nu face decît să depărteze pe tineri de fenomenul culturii. Apropierea de cultură este un lucru deosebit de fragil şi sensibil şi de aceea trebuie o grijă deosebită din partea profesorilor, chemaţi să trezească în sufletul copilului atracţia spre artă.

La teatrul nostru vine un public în genere tînăr. Reacţiile acestui public sînt foarte interesant de observat. Am avut ocazia să fac acest lucru într-un mod mai sistematic cu ocazia spectacolului-recital „Jacques Prévert". Ieri necunoscut încă la noi, astăzi Prévert este un poet încorporat pentru tînăra generaţie.

Neîndoios, orientarea tinerilor spre teatru ţine mult de şcoală. Sarcina aceasta este însă uşurată prin faptul că noi nu dăm spectacole interzise tinerilor. Toate spectacolele sînt şi pentru ei. Nu au decît să aleagă.

UN MIJLOC DE FORMARE ETICĂ ŞI ESTETICĂ A ELEVILOR

— Pentru mine, teatrul reprezintă o preocupare permanentă — ne-a declarat **MIHAELA ROŞU**, profesoară de limba română la liceul „I. L. Caragiale". Caut să insuflu tuturor elevilor mei dragostea pentru teatru. Le recomand spectacole care pe de o parte să reprezinte o completare la cultura lor (pentru că în şcoală încă nu se predă literatura universală), iar pe de altă parte să aibă asupra lor o puternică influenţă educativă. Din păcate, mă împiedic de două lucruri : zilele în care au loc spectacolele nu coincid întotdeauna cu timpul liber al elevilor, iar unele piese se joacă foarte rar. De pildă, nici pînă azi nu am reuşit să merg cu elevii mei la „Regele Lear", pentru că acest spectacol este programat sîmbăta la orele trei după masă, cînd elevii mei au cursuri.

Cred că ar trebui să se ţină seama că elevii trăiesc la teatru emoţii artistice într-o atmosferă care nu poate fi niciodată redată la lecţiile de literatură. De aceea mi se par binevenite matineele consacrate şcolarilor, pentru că în felul acesta ei au posibilitatea să vadă în cursul unui an şcolar un număr maxim de spectacole.

Nu cred că este indicată organizarea unor discuţii speciale cu elevii asupra spectacolelor vizionate. Mai valoroase îmi par discuţiile care se nasc în mod firesc la orele de dirigenţie, cînd elevii ridică ei înşişi probleme legate de spectacolele vizionate. Discuţiile de felul acesta, deşi spontane, sînt mult mai utile şi cu rezultate mai bune.

Sînt de părere că pe afişe ar trebui să figureze în permanenţă acele piese care trebuie văzute de toate generaţiile, dar mai ales de tineret. Mă refer la marii noştri clasici, la piese ca **Apus de soare, O scrisoare pierdută** etc. Nu trebuie să uităm că opera dramatică nu e făcută să fie citită şi este deosebit de necesar ca teatrul, care creează emoţii artistice atît de puternice, de neuitat, să contribuie la formarea etică şi estetică a tineretului.

LUCRĂRI DESPRE PROBLEMELE ŞI NĂZUINŢELE TINERETULUI DE AZI

GRAZIELLA ŞTEFAN, profesoară de limba română la acelaşi liceu, a subliniat faptul că din repertoriile teatrelor noastre lipsesc piesele închinate în mod special tineretului.

Din păcate — a spus tov. Ştefan — sînt încă prea puţine piese care să prezinte într-un mod interesant, captivant, viaţa tineretului nostru. Problemele tineretului de astăzi sînt foarte interesante, complexe, mult diferite, datorită epocii în care trăim, de cele de odinioară. Dramaturgii noştri nu reflectă însă în suficientă măsură, în lucrările lor, aceste probleme.

Personal cred că ar fi foarte util să se reprezinte, de 2—3 ori pe săptămînă, spectacole din repertoriul clasic, naţional şi universal, care să se adreseze şcolarilor, celor aflaţi la vîrsta la care nu numai gustul estetic, dar întreaga formaţie spirituală poate fi modelată prin mijlocirea artei.

Elevii noştri iubesc mult arta teatrală. La noi în şcoală există un cerc dramatic care pregăteşte în fiecare an, pentru 30 ianuarie — data naşterii lui Caragiale — fragmente din operele sale. De asemenea, cercul participă la concursurile tinerilor artişti amatori. În activitatea cercului se întîlneşte însă un impediment : lipsa repertoriului adecvat. Aş adresa, de aceea, un apel către dramaturgii noştri : să scrie piese despre viaţa tineretului contemporan, despre înfăptuirile, problemele şi năzuinţele lui.

Punctele de vedere exprimate în discuţiile relatate mai sus, subliniind rolul spectacolului dramatic în educarea elevilor şi în lărgirea orizontului lor cultural, atrag atenţia asupra necesităţii de a se realiza o mai strînsă colaborare între teatru şi organele de învăţămînt. În această privinţă iniţiativele trebuie să aparţină, după părerea noastră, şcolii. În ceea ce-i priveşte pe oamenii de teatru, sîntem siguri că vor răspunde unor asemenea iniţiative.

IRINA VRABIE

Scenă din spectacolul „Eminescu" de Mircea Ştefănescu prezentat la Teatrul Naţional din Bucureşti

O carte utilă pentru profesorii de istorie

A apărut de curînd, în cunoscuta colecţie *Pagini din istoria patriei*, o carte utilă pentru profesorii de istorie, *Dacii* de H. Daicoviciu.

Despre strămoşii noştri daci şi despre Dacia s-au scris nenumărate lucrări. Cele mai erudite au fost, desigur, monumentalele lucrări ale lui V. Pîrvan, „Getica" şi „Dacia". Dar informaţiile ştiinţifice pe care le dobîndise V. Pîrvan în urma propriilor sale săpături arheologice sau ale şcolii arheologice pe care el o formase, ca şi din izvoarele ce i-au stat atunci la dispoziţie, au fost mult îmbogăţite în ultimii ani. Importantele descoperiri arheologice de la Sarmisegetuza, de la Bîtca Doamnei, de la Popeşti, Poiana etc. au aruncat o nouă lumină asupra civilizaţiei şi istoriei dacilor. Se impunea, de aceea, elaborarea unei noi lucrări privind istoria dacilor.

Lucrarea lui H. Daicoviciu foloseşte tot ceea ce s-a scris în această problemă, confruntînd izvoarele narative cu mărturiile arheologice. Studierea amănunţită a tuturor izvoarelor de orice fel, interpretarea lor în lumina materialismului istoric, emiterea de ipoteze şi teze noi fac ca lucrarea să capete o incontestabilă valoare. În capitolul intitulat „Cei mai viteji şi mai drepţi dintre traci", aşa cum îi caracterizează Herodot pe strămoşii noştri, autorul înfăţişează istoria veche a geto-dacilor, pînă la divizarea lor în triburi. În continuare se tratează legăturile geto-dacilor cu popoarele vecine, subliniindu-se influenţele reciproce şi arătîndu-se că în răstimp de 200 de ani sciţii s-au topit în masa autohtonilor. Se prezintă apoi elementele de civilizaţie geto-dacă şi file din istoria politică, enunţîndu-se şi ipoteza că oraşul de care vorbeşte Arianus cînd descrie expediţia lui Alexandru Macedon din 335 î.e.n., ar putea fi aşezarea getică de la Zimnicea.

Prezentînd istoria Daciei de la formarea statului sclavagist dac, autorul precizează că mărturiile arheologice din complexul dacic, care reprezintă capitala statului, atestă o permanentă continuitate a activei şi intensei vieţi economice, această continuitate demonstrînd şi continuitatea vieţii statale. El înfăţişează pe larg legăturile care au existat între statul dac şi statul roman în această perioadă, atestînd prezenţele geto-dace în istoria universală.

Capitolul „Cultura spirituală a daco-geţilor" slujeşte autorului pentru a combate aşa zisul „monoteism" dac şi a demonstra că dacii cunoşteau şi foloseau scrisul. Acest lucru foarte important, care dovedeşte superioritatea culturii geto-dace, a fost omis în recenta ediţie a manualului de Istorie a României pentru clasa a XI-a. De asemenea, în acest capitol se insistă asupra cunoştinţelor ştiinţifice ale dacilor (medicină, astronomie) aspect care, iarăşi, lipseşte din manual.

Prezentînd rezultatele primului război dus de Traian (101—102), H. Daicoviciu precizează, spre deosebire de manualul de Istorie a României că oastea lăsată de Traian la Sarmisegetuza nu se referă la capitala dacică, ci la viitoarea colonie pe care o va ridica Traian, *Ulpia Traiana*, aflată mai la vest de Sarmisegetuza dacică.

În epilogul lucrării, H. Daicoviciu, fără a avea pretenţia că epuizează problema, dezbate, cum era şi firesc, continuitatea elementului dac în Dacia.

Avînd o largă bază documentară, fiind pătrunsă de un riguros spirit ştiinţific, lucrarea lui H. Daicoviciu reprezintă o contribuţie valoroasă la cunoaşterea istoriei şi culturii daco-geţilor.

Prof.
FLOREA STĂNCULESCU
Liceul „Gheorghe Şincai"
Bucureşti

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : Bucureşti. Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piaţa Scînteii Bucureşti.

40132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 825 — vineri 19 noiembrie 1965 — 8 pagini 25 bani

PĂRINȚII

Un capitol important în viața școlii

Legătura continuă, organizată a școlii cu familia începe de fapt în ziua în care părintele își ia copilul de mînă și, emoționat, îl înscrie în clasa I. Atunci, între părinți și școală, se semnează un contract tacit, bazat pe încredere reciprocă, un angajament că-și vor împărți răspunderea în instruirea și educarea copilului. Colaborarea cu părinții constituie un capitol important în activitatea fiecărei școli.

Reușește întotdeauna școala să statornicească, să consolideze și să permanentizeze această legătură pe toată perioada de școlaritate a copilului? Desfășoară o muncă vie de inițiere și instruire pedagogică, îi atrage, îi interesează pe părinți în realizarea scopurilor sale?

S-au creat, în acest scop, forme de legătură cu părinții care, de-a lungul anilor, și-au dovedit eficacitatea în practică: întîlniri ale profesorilor cu părinții în școală, vizite ale cadrelor didactice la domiciliul elevilor lor, lectorate pentru părinți, consultații individuale care se dau acestora. Multe școli au dobîndit, în folosirea acestor forme de legătură cu părinții, o experiență prețioasă, care se îmbogățește cu fiecare an. Există bunăoară lectorate pentru părinți care, datorită tematicii lor judicioase, datorită priceperii cu care sînt conduse au devenit colocvii interesante între profesori și părinți, adevărate școli în care părinții capătă cunoștințe de pedagogie, sînt ajutați să se orienteze în problemele pe care le ridică educarea copiilor lor. Lectoratele care funcționează pe lîngă Școala generală nr. 20 din Sibiu, Școala generală din Medgidia, Liceul din Borșa, regiunea Maramureș, și altele, își alcătuiesc tematica pe baza unor discuții prealabile cu părinții, așa ca fiecare temă să răspundă unei probleme de educație pe care școala și familia își propun să o urmărească într-o anumită etapă. Iată cîteva din temele ce se vor dezbate, în perioada următoare, în aceste școli: „Cum să-i ajutăm pe copii la învățătură", „Despre recompense și pedepse", „Educarea voinței", „Rolul familiei în organizarea timpului liber al copiilor" etc. Alte școli, cum sînt bunăoară școlile generale nr. 142, nr. 132 și nr. 124, sau liceele nr. 22, nr. 36, nr. 27 din București obișnuiesc să prezinte la lectorate — uneori și la ședințele cu părinții — filme sau spectacole de teatru cu teme pedagogice, jurnale vorbite, expoziții cu lucrări sau caiete ale copiilor. În multe școli din orașele Pitești, Cluj, Bacău au fost invitați să le vorbească părinților specialiști din diverse domenii — medici, oameni de artă etc.

În multe locuri, pentru a spori eficiența legăturii lor cu familia, școlile atrag în această acțiune și unele organizații de masă. Colectivele didactice de la școlile generale nr. 3, nr. 7 și nr. 10 din Focșani și-au organizat activitatea cu părinții, mai ales cu mamele, în strînsă colaborare cu Consiliul orășenesc al femeilor. În ultima vreme, cu sprijinul organizației de femei, au fost organizate întîlniri între mamele elevilor și cadre didactice, la care s-au dezbătut o serie de probleme interesante, cum ar fi autoritatea părinților, necesitatea supravegherii copiilor, a anturajului acestora etc. Asemenea întîlniri s-au organizat cu ajutorul Consiliului orășenesc al femeilor și în întreprinderile din orașul Focșani unde lucrează muncitoare care au copii în școli.

Preocuparea permanentă pe care școlile amintite o manifestă pentru consolidarea legăturilor cu familia, pentru lărgirea și îmbogățirea formelor de activitate cu aceasta se vădește nu numai în interesul cu care părinții participă la toate acțiunile organizate de școală, cît mai ales în rezultatele care se obțin în educarea elevilor. Nu întîmplător în aceste școli elevii au o frecvență regulată, iar situația la învățătură înregistrează lună de lună progrese simțitoare.

Soluții comode

Se mai manifestă totuși, în activitatea cu părinții, mult formalism. Se organizează multe acțiuni fără un scop anumit, nu se urmăresc întotdeauna obiective precise, care să țină seama de cerințele părinților, să răspundă problemelor stringente pe care le ridică educarea elevilor.

Să ne oprim, bunăoară, la lectorate. Încercînd să definească această formă colectivă de colaborare a școlii cu familia, tovarășa **Ana Călinescu**, directoarea Liceului nr. 25 din București, ne spunea că ele trebuie să fie un mijloc de luminare pedagogică a părinților. „Or, ne-a spus tov. Călinescu, dacă se recurge la soluții comode, ele nu-și pot îndeplini acest rol. O asemenea soluție comodă este a prelua de-a gata, de la C.R.C.S., conferințele ce urmează a fi ținute în fața părinților. Am procedat și noi așa în anul trecut, dar am renunțat la această practică, după ce am constatat urmările ei negative: școala nu-și mai poate întocmi pentru lectorate o tematică judicioasă, nu poate discuta în cadrul lor probleme legate de specificul muncii sale. Conferințele „trase la șapirograf" duc, firește, la o activitate formală chiar dacă sînt „aclimatizate" pe ici pe colo înainte de a fi prezentate părinților. Mai mult, temele se repetă de la un an la altul, uneori chiar cu aceleași exemple. Au fost lectorate care ani de-a rîndul au prezentat invariabil aceleași teme cu caracter extrem de general: „Legătura școlii cu familia", „Familia în socialism" etc., deși cu siguranță că în școlile respective se ridicau multe probleme concrete demne de dezbătut".

(Continuare în pag. 6-a)

Pregătirea lecției merge bine, mama nu are nimic de spus

Slujitor la catedră și cercetător

În afara timpului pe care-l consacră direct muncii în rîndurile elevilor, activitatea oamenilor de la catedră înmănunchiază multiple aspecte.

Există printre acestea unul care, deși nu are încă un ecou prea larg, tinde tot mai mult să devină caracteristic profilului intelectual al învățătorului și profesorului epocii noastre: munca de cercetare științifică.

Discutam recent cu tovarășul V. Mitrofan, șeful secției de învățămînt a regiunii Iași despre preocupările mereu mai insistente ale cadrelor didactice în acest domeniu.

— La început au fost doar cîțiva. Acum, numărul cercetătorilor crește de la an la an. Și nu numai aici, la centrul regional, ci în toată regiunea. Mi se pare că acest lucru trebuie subliniat cu atît mai mult cu cît nu putem și nu trebuie să facem abstracție de caracterul diferit al condițiilor în care se desfășoară cercetarea științifică a cadrelor didactice, de faptul că baza de plecare a cercetării nu este aceeași. Cei care lucrează aici, la Iași, la fel cu colegii lor din alte centre universitare, dispun de un amplu material documentar și se pot adresa, pentru consultații, unor oameni de știință cu prestigiu. Desigur, aceasta creează posibilități mult mai largi de desfășurare a activității științifice decît cele de care dispun unii învățători sau profesori care lucrează în orașele mai mici sau în satele îndepărtate. De aceea cred că meritele pe această linie ale unor oameni asemeni lui Constantin Parfenie, directorul liceului „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Bîrlad, sau profesorului de științe naturale Gheorghe Burduja de la Școala generală din Mironeasa sînt cu totul deosebite.

(Continuare în pag. 2-a)

Slujitor la catedră și cercetător

(Urmare dn pag. 1)

Fraza cu care s-a încheiat această discuție a însemnat debutul unei călătorii în fruntariile regiunii Iași, soldată cu două cunoștințe demne de reputația care le precedase

Argumente împotriva unei păreri fără temei

Mai de mult cineva ne explica, încercînd să ridice argumentarea sa la rangul de principiu, că prin multitudinea sarcinilor școlare și extrașcolare ce-i revin directorul unei școli mari este obiectiv exclus din sfera muncii științifice. Aceasta constituie, din păcate, o mentalitate cu rădăcini destul de ramificate în rîndul unor cadre didactice. Cît este de neîntemeiată ne-a dovedit-o, o dată în plus, directorul liceului „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Bîrlad, Constantin Parfenie.

Chiar din primele momente ale discuției pe care am purtat-o cu el, tovarășul Constantin Parfenie ne-a dezvăluit cît de simplu e secretul său (mai întotdeauna metodele valoroase sînt simple) :

— Am căutat să repartizez cît mai judicios sarcinile între toți membrii corpului didactic și administrativ al liceului nostru. În felul acesta, deși la noi e un adevărat complex școlar, cu 7 și chiar 8 clase paralele, am reușit să ocolesc hățișurile unor activități mărunte, să am tot timpul necesar pentru cercetare.

Profesor de limba și literatura română Constantin Parfenie și-a consacrat majoritatea timpului său de studiu problemelor de stilistică. Rodul acestor investigații îl constituie cîteva lucrări despre stilul operelor lui George Coșbuc, Titus Popovici și Marin Preda. Cu aceeași pasiune de cercetător Constantin Parfenie s-a aplecat și asupra unor probleme de istoriografie literară, ca de pildă însemnătatea „Daciei literare" în cultura noastră. În mod firesc, îl preocupă foarte îndeaproape cercetarea legată de specificul pregătirii sale pedagogice — predarea limbii și literaturii române. Am văzut fișele cercetării metodice de amploare pe care o întreprinde cu privire la rolul profesorului de literatură în îndrumarea studiului individual al elevului și neam dat seama că lucrează cu o deosebită rigurozitate. Multe din studiile lui au văzut lumina tiparului — în buletinul filialei din Iași al Academiei Republicii Socialiste România, în culegerea „Cultivarea limbii", în „Revista de Pedagogie", în diferitele săptămînale.

Pasiunea de cercetător științific a directorului liceului Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Bîrlad se răsfrînge pozitiv asupra întregului climat al activității școlii, determinînd, în toate acțiunile inițiate de colectivul didactic, un spirit creator. Liceul acesta devine treptat o pepinieră de cadre valoroase și aceasta este o garanție de seamă a calității învățămîntului de aici.

Pasiunea de naturalist și consecințele ei în sfera educației

Trecem dealurile raionului Negrești pentru a cunoaște pe alt erou al acestor însemnări.

Gheorghe Burduja, directorul Școlii generale din Mironeasa, este un om înalt, cu tîmple încărunțite. Volubil, vorbește cu înflăcărare despre probleme din domeniul botanicii și zoologiei, devenind dintr-o dată modest, reținut, de cum este vorba de propria sa activitate de cercetător. Despre unele din realizările sale aflăm din această pricină întîmplător, printr-un concurs de împrejurări ; de aceea, poate, nici nu le-am putut cunoaște pe toate. Tovarășul Burduja ne pomenește de pildă în treacăt despre faptul că de ani de zile l-a preocupat altoirea diferitelor varietăți de pomi fructiferi. Ne oferă spre convingere și degustare un măr „ionathan" din grădina proprie. Întîmplător, la discuția noastră participa și un membru al colectivului de conducere a cooperativei agricole de producție din localitate, venit la școală cu unele treburi. Datorită intervenției lui am putut determina valoarea reală a acestei pasiuni a directorului.

„Tovarășul Burduja — precizează oaspetele — a adus aici, la noi, toate soiurile bune de pomi fructiferi. Datorită lui în cea mai mare măsură cooperativa noastră a putut planta, colo sus, pe deal, 30 de hectare de livadă nouă cu soiurile de pomi cele mai potrivite condițiilor mai aspre de pe meleagurile noastre. De la tovarășul Burduja am învățat noi toți, care am fost elevii lui, tainele altoitului".

Pe făgașul deschis de aceste precizări am putut descoperi că directorul școlii din Mironeasa a adus din regiuni îndepărtate diferite soiuri de meri și peri și le-a altoit cu migală pe pomii sălbateci, obținînd, o dată cu primele recolte și unele soiuri noi, pe deplin adaptate condițiilor locale. Tot astfel am putut afla că a devenit o tradiție a școlii ca toții elevii să învețe în timpul lecțiilor de agricultură și de științe naturale tainele altoiului, și că la expozițiile agricole raionale merele și gutuile recoltate de pe lotul experimental al școlii au obținut distincții dintre cele mai înalte.

Pasiunea de naturalist a lui Gheorghe Burduja se extinde și asupra apiculturii. Lui i se datorează un studiu istoric asupra albinăritului ca una dintre principalele ocupații ale oamenilor din partea locului, reflectată de altfel și în elemente toponimice, și tot el este cel care a adus în sat primii stupi sistematici. Stația pluviometrică Mironeasa, care transmite regulat informații cu privire la regimul apelor în această parte a Moldovei, este de asemenea o creație a lui.

Pe directorul școlii din Mironeasa îl preocupă însă și un studiu din domeniul zoologiei. El cercetează de ani de zile viața și comportările reptilelor. Zeci de șerpi de diferite specii au trecut prin mîinile lui (de altfel, cu prilejul vizitei la Mironeasa a avut și semnatarul acestor rînduri, pentru prima oară în viața lui, prilej să țină în mînă un șarpe viu). În legătură cu acest studiu Gheorghe Burduja poartă corespondență cu Facultatea de științe naturale din Iași. Cercetările lui au permis, printre altele, să se precizeze aria de răspîndire a viperei Berus, varietatea Prester.

Aparent, o asemenea pasiune științifică nu poate fi valorificată în practica școlară. Profesorii de științe naturale ai cercului pedagogic din Negrești, care au asistat la o lecție deschisă susținută de Gheorghe Burduja, în care acesta a prezentat un șarpe în momentul hrănirii lui cu pradă vie, ne vor contrazice însă cu tărie. Cîțiva dintre ei au afirmat, de altfel, că niciodată n-au putut cunoaște mai plastic caracterele reptilelor decît cu acest prilej

Asemenea cunoștințe „pe viu" își însușesc necontenit de la directorul lor toți elevii școlii din Mironeasa.

★

Mulți asemenea oameni își desfășoară cu pasiune, cu modestie, activitatea lor de cercetare științifică. Preocupările de acest fel constituie un factor dinamic în mersul ascendent al învățămîntului nostru. Ele se cer cultivate cu grijă, înconjurate cu toată solicitudinea, valorificate. Cercetarea științifică a cadrelor didactice va folosi astfel întregului nostru învățămînt

MIRCEA HERIVAN

Înaintași ai școlii noastre

GEORGE CATANĂ

Fiu de țărani săraci, George Catană, născut în urmă cu o sută de ani în satul Remetea-Pogonici din Banat, a fost un eminent pedagog, un neobosit folclorist și iscusit povestitor.

Clasele primare le-a absolvit în satul său natal. Cititor pasionat, în tăcerea serii, nu arareori chiar și a nopții, la lumina unui opaiț, urmărea cu nesaț slovele revistei „Șezătoarea" redactată de Iosif Vulcan. Lectura regulată a acestei reviste i-a trezit dragostea de literatură, cultură și știință, determinîndu-l să-și continue studiile, întîi la gimnaziul din Lugoj, apoi la „preparandia" din Caransebeș.

La numai 18 ani a devenit învățător de țară. Dornic să învețe mereu, în timpul liber continua să citească și îi vizita pe colegii lui din satele și comunele învecinate, pentru a le cunoaște experiența.

Temeinicile și multilateralele sale cunoștințe pedagogice, dublate de o bogată experiență personală dobîndită de-a lungul unei jumătăți de secol, Catană le împărtășește cu dărnicie unui șirag întreg de generații de pedagogi, atît în calitatea sa de „comisar școlar", cît și, îndeosebi, publicînd articole și studii, ținînd cuvîntări, elaborînd manuale și cărți de literatură pedagogică. În felul acesta, pedagogul entuziast, pasionat de nobila sa profesie, căreia se dedică integral, devine un deosebit de competent învățător al învățătorilor.

Cu aproape 70 de ani în urmă George Catană propune numeroase măsuri progresiste în domeniul învățămîntului: introducerea disciplinei „Agricultura" și a practicii elevilor în ateliere de tîmplărie, fierărie etc., pentru o armonioasă îmbinare a cunoștințelor teoretice cu practica, înființarea unor lectorate pedagogice pentru părinți, a unor biblioteci sătești bine înzestrate etc. Insista, în lucrările sale, asupra importanței exemplului personal al învățătorului, a cărui pildă bună are o puternică influență pozitivă pentru elevi, se manifesta ca un înverșunat dușman al pedepsei corporale, pronunțîndu-se pentru măsuri educative bazate pe o susținută muncă de convingere, menită să-l îndrepte pe copil.

Pe colegii săi învățători îi îndemna să citească operele clasicilor literaturii române, să studieze folclorul, istoria, flora și fauna regiunii în care lucrează. Totodată, Cătană condamna cu revoltă faptul că învățătorul primea un salar mai mic decît paznicul satului și arăta că nivelul învățămîntului nu va putea crește pînă nu se va îmbunătăți starea materială a slujitorilor lui.

De-a lungul unei jumătăți de secol, George Catană a publicat numeroase volume de culegeri și lucrări personale, care i-au cucerit renumele de „Ion Creangă al Banatului".

Cu ocazia centenarului nașterii lui George Catană se cuvine să evocăm cu dragoste și prețuire figura acestui înaintaș al învățămîntului românesc, care a luptat plin de însuflețire pentru luminarea poporului său.

L. D.

CONSTANTIN BRĂTESCU

S-au împlinit de curînd douăzeci de ani de la moartea profesorului Constantin I. Brătescu, una din cele mai reprezentative figuri care au ilustrat știința geografică din țara noastră.

Născut la 1882 în comuna Cîșla din raionul Tulcea, Constantin Brătescu, fiul învățătorului Ion Brătescu, întemeietorul școlii românești din acel sat, s-a simțit în tot cursul vieții legat de locurile natale, a luptat pentru ridicarea culturală a populației din Dobrogea. Obținînd în chip prestigios titlul de doctor în geografie, antropologie și etnografie al Universității din Berlin, titlu care-i deschidea perspective din cele mai favorabile pentru învățămîntul superior, Constantin I. Brătescu optează pentru o funcție într-un domeniu de învățămînt care, prin specificul său, contribuie nemijlocit la luminarea oamenilor muncii. El lucrează astfel, în perioada anilor 1912—1924, ca profesor la Școala normală din Constanța, contribuind la formarea unui număr însemnat de învățători temeinic pregătiți, plini de devotament pentru nobila lor misiune. Solicitat insistent de învățămîntul superior, Constantin Brătescu devine profesor la Universitatea din București. Caracteristica activității sale științifice și patriotice este cuprinsă în cuvintele rostite cu decenii în urmă de părintele geografiei moderne românești, regretatul academician Simion Mehedinți: „Printre auditorii cursului de geografie — a spus acesta — s-au numărat și cîțiva tineri de lîngă țărînă, iar unul chiar din Dacia Pontică. Unul dintre aceștia a devenit apoi un geograf, un fel de preot al cultului strămoșilor săi de lîngă mare, și a închinat ținutului de peste Dunăre o grijă mai plină de pietate decît a oricărui alt geograf, fie român, fie străin. Putem afirma, fără teamă de eroare, că de la Herodot, părintele istoriei, geografiei și etnografiei, nimeni n-a privit cu mai multă înțelegere tinuturile Dunării de jos decît geograful și etnograful C. Brătescu". Într-adevăr, cele mai multe din lucrările sale sînt dedicate Dobrogei — „Limanul Mangalia", „Falezele Mării Negre", „Delta Dunării", „Oscilațiile de nivel ale Mării Negre", „Pămîntul Dobrogei", „Dobrogea" ș.a. Lui Constantin Brătescu îi datorăm, de asemenea, o serie de traduceri din scriitorii antichității și ai evului mediu (Călătoria lui Wilhelm d'Obrig în Dobrogea prin anul 1400", „Un călător arab, Ibn Batutah, prin Dobrogea" etc.), care privesc pămîntul regiunii dintre Dunăre și mare. Tot el este ctitorul Muzeului regional de la Constanța.

În întreaga sa activitate Constantin Brătescu a fost stăpînit de simțul adevărului științific. În operele sale, Dobrogea este cercetată și descrisă într-un stil limpede și precis.

Profesorul Constantin Brătescu va rămîne pentru totdeauna în rîndurile înaintașilor de seamă ai învățămîntului românesc, ai științei geografice din țara noastră.

G. DIMITRIU-SEREA

OPINII

PREGĂTIREA ELEVILOR LA FIZICĂ

Caracterul ştiinţific al prezentării noţiunilor

Proiectul programei de fizică pentru clasa a XI-a acordă studiului electricităţii, în total, 128 de ore, dintre care 82 de ore pentru predare şi 32 de ore pentru lucrări de laborator. Se urmăreşte pe de o parte înarmarea elevilor cu conceptele de bază din domeniul electricităţii, iar pe de altă parte, familiarizarea lor cu problemele dezvoltării producţiei de aparatură electrică în ţara noastră, cu problemele electrificării ţării.

Pentru a asigura un caracter ştiinţific prezentării fenomenelor electrice este necesar după părerea noastră să se recurgă la teoria cîmpului electromagnetic, adică să se plece de la ecuaţiile lui Maxwell. Aşa se procedează şi în învăţămîntul nostru superior, atît universitar cît şi tehnic. Mulţi specialişti consideră că numai în modul acesta, adică definind treptat şi logic diferitele mărimi care intervin în descrierea fenomenelor electromagnetice şi trecînd apoi la stabilirea legăturilor care există între aceste mărimi se poate realiza o tratare ştiinţifică a electricităţii. Acest mod nu poate fi aplicat însă — cel puţin în prezent — în liceu, întrucît elevii acestuia nu studiază, la matematică, sisteme de ecuaţii vectoriale cu derivate parţiale. Este adevărat că se recurge foarte rar în practică la noţiuni de teoria cîmpului electromagnetic atunci cînd se lucrează cu reţele electrice cu constante concentrate, cum sînt reţelele de distribuţie a energiei electrice în oraşe, circuitele utilizate în aparatele de radiorecepţie etc., şi că studiul acestor circuite se poate realiza mult mai simplu, fără a recurge, cel puţin într-o primă etapă, la legile lui Maxwell. Avînd totuşi în vedere faptul că singura tratare corectă a problemei pleacă de la o introducere raţională a mărimilor fundamentale, după care se stabilesc legăturile dintre aceste mărimi, credem că ar fi necesar ca şi în liceu să se adopte acest mod de tratare.

Trebuie spus încă de la început că, într-o oarecare măsură, proiectul de programă caută să meargă pe linia introducerii corecte a conceptelor fundamentale. Însăşi succesiunea capitolelor mari pe care le prevede proiectul — electrostatica, electrocinetica, curentul electric în electroliţi, electromagnetismul, inducţia electromagnetică, curentul alternativ, electrificarea — corespunde cerinţelor ştiinţifice. Într-adevăr, noţiunea care se poate introduce cel mai uşor este noţiunea de sarcină electrică şi de cîmp electrostatic. Plecînd de aci, se trece la curentul electric, apoi la acţiunea reciprocă a curenţilor electrici. În modul acesta se definesc trei dintre mărimile fundamentale, şi anume : intensitatea cîmpului electric, intensitatea inducţiei cîmpului electric, sarcina electrică şi intensitatea curentului. Ar fi fost însă necesar să se vorbească şi despre densitatea de sarcină şi densitatea de curent electric.

Pentru a trece mai departe, la electromagnetism, este necesar ca în prealabil să definim mărimile magnetice corespunzătoare. Trebuie ocolită însă legea lui Coulomb pentru magneţi, deoarece nu există poli magnetici izolaţi. După cum noţiunea de cîmp electric se introduce plecînd de la forţa la care este supus un mic corp de probă electrizat, situat în vecinătatea unui alt corp electrizat, tot aşa se poate introduce noţiunea de intensitate a inducţiei magnetice plecînd de la cuplul la care este supusă o spiră parcursă de curent, atunci cînd aceasta este situată într-un cîmp magnetic.

Este necesar să folosim şi limbajul matematic

În general, proiectul de programă prevede studierea tuturor mărimilor fundamentale, în capitolul intitulat „Electromagnetism" introducîndu-se atît intensitatea cîmpului magnetic, cît şi intensitatea inducţiei magnetice. Ar fi bine să se precizeze şi legăturile dintre aceste mărimi, singura dificultate mai pronunţată apărînd în cazul legii circuitului magnetic.

De fapt însă, aşa cum arătam la început, introducerea corectă a noţiunilor presupune un anumit limbaj matematic, presupune cunoaşterea unor noţiuni de analiză vectorială. De exemplu, noţiunea de flux nu poate fi prezentată corect decît cu ajutorul unei integrale de suprafaţă. În realitate, prezentarea matematică nu este decît o prezentare sintetică, ducînd la o mare economie de efort intelectual şi de exprimare. Ocolirea limbajului matematic înseamnă, cel mai des, neformularea anumitor condiţii esenţiale, admiterea tacită a unor ipoteze etc. Chiar noţiunea de flux corespunde de fapt unei integrale, ca şi unor identităţi vectoriale.

Convingerea noastră profundă este că există posibilitatea de a se preda în clasele IX—XII noţiunile de analiză vectorială necesare, dar nu se va putea trece la aceasta decît după ce se va realiza o reformă corespunzătoare a predării matematicii. Este de altminteri cunoscut faptul că în unele şcoli experimentale noţiunile de calcul vectorial, teoria grupurilor, teoria grafurilor, ca şi alte capitole ale matematicii contemporane se predau în mod curent, fără a se întîmpina nici o dificultate. Dacă elevii cunosc aceste noţiuni de bază, este uşor să se treacă la diferitele aplicaţii ale electricităţii.

Disproporţii care trebuie înlăturate

Proiectul programei de fizică pentru clasa a XII-a reală cuprinde trei mari capitole : Noţiuni de electronică — Oscilaţii şi unde electromagnetice (14 ore) ; Optică (28 ore) ; Structura substanţei (18 ore). Se remarcă de la început o disproporţie în repartizarea numărului de ore pe capitole. După părerea noastră, numărul de ore repartizat opticii este prea mare în comparaţie cu numărul de ore rezervat celorlalte capitole, în special noţiunilor de electronică. Mai just este stabilit numărul de ore — 6 — pentru curentul electric în gaze. Credem însă că şi aici s-ar putea ajunge la o sistematizare mai bună a materiei. Astfel, razele catodice au astăzi o importanţă relativ mică în comparaţie, de exemplu, cu tuburile catodice.

Cu totul alta este situaţia în legătură cu tuburile electronice şi semiconductoarele, unde densitatea materiei este foarte mare. Aci nu mai sîntem în prezenţa unor fenomene relativ simple, cum ar fi efectul mecanic al razelor catodice, ci se întîlneşte problema destul de dificilă a triodei funcţionînd ca amplificatoare şi redresoare. (În paranteză fie spus, ultima chestiune poate lipsi fără a dăuna cu nimic cultului general a elevilor, de cele mai multe ori redresarea realizîndu-se cu ajutorul diodelor).

Surprinde însă modul cum prezintă proiectul de programă semiconductorii. Se cere ca în numai 4 ore să se trateze problemele privind teoria semiconductorilor, joncţiunea şi proprietăţile joncţiunii semiconductoare, transistorii şi în plus, să se amintească şi de ferite (compoziţie, caracteristici, importanţa tehnică). Este clar în primul rînd faptul că la ferite nu interesează proprietăţile de conducţie, astfel încît nu au ce căuta la tema respectivă aşa cum e enunţată în programă. Apoi, ele sînt de multe tipuri, dintre care se remarcă în special două — şi anume acelea care au o permeabilitate foarte mare şi lucrează la semnale mici, utilizîndu-se de exemplu la antenele receptoarelor portative, sau acelea care au un ciclu de histerezis dreptunghiular, utilizîndu-se în calculatoarele electronice. După părerea noastră, se poate aminti de ferite mai degrabă în cadrul cursului de electricitate, fiind suficient să se enunţe proprietăţile lor macroscopice, rămînînd eventual ca problema feritelor de comutaţie să fie tratată numai în cursurile universitare.

Sînt de făcut unele observaţii şi în ceea ce priveşte oscilaţiile şi undele electromagnetice, pentru care se rezervă 11 ore. În primul rînd aci densitatea materiei este excepţional de mare. Nu se vorbeşte numai despre oscilaţii şi unde electromagnetice, ci şi despre aplicaţiile lor, inclusiv radiolocaţia şi maşinile electronice de calcul. Aşa cum este structurat în momentul de faţă cursul de fizică, credem că nu are sens să figureze în programă şi tema „Maşinile electronice de calcul". Dacă am încerca să prezentăm elevilor acest subiect chiar numai prin prisma importanţei pe care o au în prezent calculatoarele electronice, nu ne-ar ajunge nici pe departe o oră de curs, cît prevede proiectul. Sîntem profund convinşi de faptul că este obligatoriu a acorda calculatoarelor un spaţiu mai mare, corespunzător importanţei lor.

Un fir mai logic în expunere

Credem că, în general, în proiectul de programă s-a mers pe linia amestecării nejustificate a unor noţiuni diferite, şi anume a oscilaţiilor electrice şi a undelor electromagnetice. Lăsînd la o parte faptul că timpul rezervat fiecărei probleme în parte este foarte redus, considerăm că din punct de vedere metodologic ar trebui respectată următoarea succesiune logică : circuitul oscilant, oscilaţiile amortizate, oscilaţii neamortizate, rezonanţe, oscilatoare cu triodă.

Se ridică o serie de probleme şi în legătură cu undele electromagnetice. Este greşit să se creadă că sîntem în prezenţa cîmpului electromagnetic numai în cazul acestor unde. Noţiunea de cîmp electromagnetic, ca şi aceea de unde electromagnetice, ar trebui introdusă de fapt în cadrul cursului de electricitate. Cît despre propagarea undelor electromagnetice şi antenă, cum ne putem aştepta ca elevii să le înţeleagă atunci cînd aceste chestiuni figurează în proiectul de programă ca nişte subpuncte, deşi se ştie că pentru înţelegerea lor este necesar un bagaj de cunoştinţe matematice superioare foarte dezvoltat. Pentru informarea generală, menţionăm că la Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Bucureşti cursul de „Antene şi propagare" are la dispoziţie 90 de ore de predare, şi chiar în aceste condiţii nu se pot ataca decît numai unele din problemele fundamentale ale antenelor şi propagării undelor.

În ceea ce priveşte demonstraţiile prevăzute pentru această parte a cursului, credem că autorii proiectului de programă au fost mult prea optimişti atunci cînd au prevăzut efectuarea în faţa elevilor a unor demonstraţii privind microundele, fără să ţină seama de posibilităţile materiale existente.

Trecînd la partea a doua a proiectului — Optica — constatăm, cum am mai arătat, că aci timpul este acordat cu mare largheţă în comparaţie cu capitolul precedent. Considerăm că în acest capitol s-ar putea introduce o temă referitoare la principiul lui Fermat — chestiune extrem de importantă şi care poate fi expusă cu mijloacele algebrei elementare. Credem însă că nu are sens, la optică, studierea temei „Privire generală asupra undelor electromagnetice". Această problemă trebuie privită într-un context mai general şi ne întrebăm chiar dacă nu ar fi logic ca optica să fie tratată separat de electricitate. În fond, aceasta corespunde chiar şi dezvoltării istorice a ştiinţei : optica, în special cea geometrică, s-a dezvoltat independent — şi în orice caz înainte — de teoria cîmpului electromagnetic.

În general credem că trebuie să se adopte punctul de vedere conform căruia materia trebuie predată astfel încît să se ţină seama în primul rînd de informarea matematică a elevilor, şi de asemenea, în egală măsură, de succesiunea logică a lucrurilor.

Pentru optica fotonică sînt rezervate 7 ore. În această parte a cursului, însă, lucrurile sînt amestecate într-un mod ciudat, în cadrul aceluiaşi punct figurînd laolaltă presiunea luminii, relaţia reciprocă dintre masă şi energie şi noţiuni elementare de teoria relativităţii, totul fiind încadrat între efectul fotoelectric în semiconductoare (inclusiv aplicaţiile) şi lumina ca fenomen ondulatoriu şi corpuscular. Desigur că este greu să se stabilească o succesiune liniară în expunerea diferitelor ramuri ale fizicii, care se interpătrund şi se dezvoltă ramificat. Dar în nici un caz nu se înţelege de ce presiunea luminii apare laolaltă cu teoria relativităţii : presiunea luminii e un fenomen perfect explicabil în cadrul unei teorii nerelativiste. Este evident că problema celor două aspecte ale luminii este foarte importantă. Programa ar trebui însă astfel alcătuită, încît să se poată urmări un fir logic în expunerea diferitelor subiecte.

Trecînd la ultima parte a proiectului de programă, aceea privind structura substanţei, remarcăm în primul rînd că cele trei ore rezervate teoriei atomo-moleculare sînt prea numeroase, întrucît elevii o cunosc încă din cursul de chimie din clasa a IX-a. În schimb considerăm că se acordă prea puţin timp pentru studiul particulelor elementare.

Privind în ansamblu proiectul programei cursului de fizică pentru clasa a XII-a reală, constatăm că el nu satisface cîteva reguli elementare. În primul rînd, nu apare o dozare proporţională a materiei pe diferitele capitole. În al doilea rînd, problemele majore ale fizicii teoretice — de exemplu teoria relativităţii — sau ale tehnicii — de exemplu calculatoarele electronice — sînt tratate minimalizat, unele capitole importante ale tehnicii contemporane — de exemplu televiziunea — lipsesc complet. Nu se prezintă de loc nici problema spectrului undelor electromagnetice în ansamblul său. În schimb, sînt prevăzute chestiuni care ar putea lipsi : feritele, corijarea abraţiunilor etc.

În unele cazuri, cum este de exemplu pentru fusiunea nucleară, nu se dă nici o indicaţie asupra materiei care trebuie tratată, iar pentru unele demonstraţii şi lucrări de laborator se dau indicaţii nerealiste (de exemplu, se cere determinarea microundelor întreţinute şi determinarea lungimii de undă).

După părerea noastră proiectul de programă marchează un progres în predarea fizicii. Pentru ca viitoarea programă să corespundă întru totul cerinţelor, pentru a pune de acord succesiunea predării fizicii cu succesiunea predării matematicii şi chimiei, este necesar ca proiectul să fie discutat cît mai larg, iar la discuţii să participe atît profesorii, cît şi specialiştii.

Prof. univ. EDMOND NICOLAU

Pornind de la analiza compunerilor

La formarea deprinderilor de exprimare corectă orală şi scrisă contribuie, într-o anumită măsură, fiecare obiect de învăţămînt. Locul principal îl ocupă însă, în această direcţie, lecţiile de limba şi literatura română.

Pentru a stabili în mod cît mai sistematic măsurile ce trebuie luate în scopul îmbunătăţirii exprimării elevilor am căutat întîi să cunosc cît mai bine cauzele greşelilor pe care le fac ei. Am pornit, în această privinţă, îndeosebi de la analiza compunerilor efectuate de elevi. Mi-am dat seama că exprimarea confuză, întîlnită frecvent în unele lucrări, se datoreşte de cele mai multe ori sărăciei de idei — atît în compunerile libere sau după tablouri, cît mai ales în cele de sinteză, de analiză literară şi de caracterizări de personaje. Expunerea este în acest caz confuză pentru că însăşi cunoaşterea conţinutului temei respective este confuză. Exprimarea neclară se datoreşte în multe cazuri, paradoxal, şi dorinţei elevilor de a fi cît mai bine înţeleşi. De aceea fac repetiţii, prelungesc inutil frazele şi ajung la un rezultat exact invers decît cel dorît. Alteori, formulările incorecte au drept cauză superficialitatea în relatare sau graba în expunere.

În legătură cu aceasta se ridică problema dacă e bine să-i îndrumăm pe elevi de la început spre fraze ample, complicate. În publicaţiile de specialitate nu de puţine ori se cere ca elevii să fie deprinşi cu fraza complexă, să se lupte împotriva frazelor sau propoziţiilor scurte, care ar trăda sărăcia de idei. În ce mă priveşte, cred că problema aceasta trebuie privită diferenţiat. La clasele V—VIII, ţinînd seama de dezvoltarea gîndirii elevilor, încurajez exprimarea în propoziţii şi fraze concise, socotind că şi aceasta poate reda o mare bogăţie de idei şi, mai ales, că ea corespunde particularităţilor de vîrstă, evitînd confuzia şi ducîndu-i pe elevi spre formulări precise, exacte, clare.

O altă cauză a exprimării confuze este necunoaşterea sau cunoaşterea parţială a sensului anumitor cuvinte, chiar a unor cuvinte care fac parte din vocabularul activ al elevilor. Într-o lucrare a unui elev din clasa a VI-a, de exemplu, am întîlnit următoarea formulare: „Deosebirea dintre viaţa copiilor din trecut şi viaţa copiilor de azi e foarte deosebită". După ce am explicat în ce constă aici greşeala de stil, am căutat să-mi dau seama cum s-a ajuns la ea. Am descoperit atunci că elevul respectiv nu cunoştea suficient sensurile cuvintelor „deosebirea" şi „deosebit". Pentru a remedia această lipsă, am antrenat elevii în lămurirea acestor sensuri. Ei au arătat că ideea din propoziţia respectivă ar fi putut fi formulată în mai multe feluri, ca de exemplu: „Deosebirea dintre viaţa copiilor din trecut şi viaţa copiilor de acum este foarte mare", „Viaţa copiilor de acum este cu totul deosebită faţă de viaţa copiilor din trecut" etc. Socotesc că în general un procedeu eficace pentru formarea deprinderilor de exprimare corectă este şi acela de a reface propoziţiile sau frazele incorecte cu concursul larg al tuturor elevilor din clasă, nu însă înainte de a fi solicitat insistent, întîi, elevul în cauză. În acelaşi timp, ţinînd seama că exprimarea corectă înseamnă şi însuşirea unui vocabular cît mai bogat, întrebuinţat conform regulilor gramaticale, provoc în clasă în mod frecvent discuţii pentru a reliefa sensul cuvintelor mai puţin cunoscute. O atenţie deosebită dau cuvintelor care îi induc în eroare pe elevi pentru că au un sens aparent cunoscut, fie printr-un complex sonor asemănător cu al altui cuvînt, cunoscut.

Analiza greşelilor tipice în exprimare relevă şi anumite inconsecvenţe, cum ar fi introducerea pronumelui de persoana I în povestiri la persoana a III-a, introducerea conjuncţiei „că" înaintea vorbirii directe etc. (De exemplu: „El zice că ce faci tu acolo"). Apoi, cu toate că în limba română nu există o ordine strictă a cuvintelor în propoziţie, sînt totuşi cazuri cînd elevii fac greşeli de topică, ceea ce duce la o totală lipsă de claritate. (De exemplu: „A plecat ieri de acasă fără să ne spună Petre"). În ce priveşte construcţia frazei, se observă în coordonare fie acumulări de conjuncţii, fie coordonarea cu conjuncţii în locul alăturării, mai potrivită în cazul respectiv. Anacolutul este de asemenea una din greşelile frecvente (De exemplu: „Eu, cînd am văzut că nu mai pot ieşi din pădure, mi s-a făcut frică"). În fraze mai lungi, anacolutul, combinat cu folosirea unor conjuncţii neadecvate, duce la adevărate „modele" de prolixitate şi obscuritate.

Pentru a remedia greşelile de acest fel stărui mult asupra analizei gramaticale pe texte şi acord o mare atenţie corectării fiecărei fraze greşit formulate de elevi, întrucît consider că a corecta greşeli de gramatică înseamnă, de fapt, a corecta greşelile de gîndire care le stau la bază.

În egală măsură contribuie la însuşirea deprinderilor de exprimare corectă diferitele forme de activitate la limba română: lecturile facultative, deprinderea elevilor de a lucra cu Îndreptarul ortografic, ortoepic şi de punctuaţie etc. De exemplu, pentru a-i deprinde pe elevi să lucreze cu Îndreptarul ortografic, le cer să extragă cuvintele cu sufixul **can** (ieşean, mureşean, clujean), sau cuvinte care încep cu prefixele **des** sau **dez** (de exemplu descăzut, descifra, (a) descleia, (a) descoase, (a) descoji, (a) descuraja, (a) despleti etc; (a) dezveli, (a) dezvolta, (a) dezbate, (a) dezbina, (a) dezvălui, (a) dezmetici ş.a.m.d. Astfel de exerciţii consolidează cunoştinţele elevilor în ce priveşte transformarea prefixului **des** în **dez** la cuvinte care încep cu b,d,g,v, m,n,l,r, sau cu o vocală. Alteori le cer să treacă în carnetele-vocabular cuvinte care se scriu în două feluri — unit sau separat — după principiul sintactic (de exemplu, odată şi o dată, bună-cuviinţă, bunăstare, bună-credinţă, bunăvoinţă etc.

O atenţie deosebită dau exerciţiilor de formare a deprinderilor de a întrebuinţa corect semnele de punctuaţie. În acest scop folosesc analiza sintactică a propoziţiei şi a frazei, ca şi exerciţiile de dictare. Aleg pentru dictare, pe care o folosesc în general pentru întărirea deprinderilor de scriere corectă, texte cuprinzînd ortograme de un anumit tip, care constituie cauza unor erori în exprimarea scrisă a elevilor. Uneori, dictările sînt precedate de expunerea teoretică a anumitor cazuri ortografice şi a anumitor forme de exprimare pe care elevii urmează apoi să le aplice practic. Folosesc şi dictări selective: citesc un text o dată sau, dacă e mai întins, de două ori. Cer apoi elevilor să scrie numai anumite părţi din text, cuprinzînd cuvintele care comportă anumite dificultăţi în scriere. Alteori propun elevilor să selecţioneze ei înşişi cuvintele sau expresiile ce urmează a fi scrise. Efectuez cu elevii şi dictări creatoare: citesc textul, apoi le cer să-l dezvolte fie prin introducerea unor cuvinte şi expresii indicate, fie prin schimbarea modurilor, timpurilor, persoanei, fie prin trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă.

În toate aceste exerciţii insist pe linia formării deprinderilor de autocontrol cu ajutorul manualului de gramatică şi al Îndreptarului ortografic, ortoepic şi de punctuaţie. Am observat că, în timp ce unele greşeli înregistrate în lucrările elevilor se fac pentru că ei nu cunosc încă anumite reguli, altele se datoresc încălcării unor reguli cunoscute. De aceea, o preocupare continuă pentru formarea deprinderilor de exprimare corectă este alegerea exerciţiilor potrivite, care să-i pună continuu pe elevi în situaţia de a gîndi, de a se autocontrola.

Prof. GH. BURCESCU

O succesiune mai logică

Pregătirea lecţiilor de mecanică dă în anul acesta în mod deosebit de lucru profesorilor care predau fizica la clasa a IX-a, întrucît au de-a face cu un manual nou şi deci sînt puşi pentru prima dată în situaţia de a degaja unele obstacole pe care le cuprinde acesta. De exemplu, manualul nu formulează legea conservării impulsului, ci dă doar expresia ei matematică — şi aceasta cu inconsecvenţă: cînd sub formă vectorială, cînd sub formă scalară — iar multe probleme sînt fie prost enunţate, fie prost plasate, fie incorect rezolvate. (Un singur exemplu: la problema nr. 1 de la pagina 62 se indică drept răspuns o masă de 20 de kg., cînd în realitate este vorba de 10 kg. Pentru a obţine rezultatul din carte trebuie să consimţi la săvîrşirea unei greşeli de fond, folosind în locul vitezei momentane, logic indicată, viteza mijlocie). Aşa stînd lucrurile, profesorul Iunian Chelu de la Liceul nr. 1 din Giurgiu şi-a propus să trateze unele probleme din curs în mod diferit faţă de manual. Considerînd că manualul plasează în mod nejudicios capitolul „Statica", separînd aspectul energetic de legile dinamicii şi distrugînd astfel unitatea dinamicii, el a hotărît să distribuie în alt mod capitolele de mecanică. Drept urmare după ultima temă predată în cadrul săptămînii în curs — „Frecarea şi legile ei", va trece săptămîna viitoare la tema „Energia mecanică", amînînd studiul staticii. Pentru a asigura legătura dintre tema „Energia mecanică" prof. Chelu şi-a propus să introducă noţiunea de lucru mecanic motor şi rezistent folosind ca exemplu însuşi lucrul mecanic al forţei de frecare. El va arăta elevilor că în general lucrul mecanic se efectuează împotriva frecării, ceea ce va face ca această succesiune a predării să le apară logică, firească. În plus apropierea capitolului „Energia mecanică" de cinematică şi de legile dinamicii oferă posibilitatea unei rezolvări mai puţin artificiale a unor probleme prost plasate în manual. De exemplu problema nr.3 de la pag. 139 foloseşte noţiunea de coeficient de frecare la un interval de circa 10 pagini de tema frecării.

Manualul prezintă destul de dese probleme a căror rezolvare raţională presupune cunoştinţe ce urmează abia să fie predate.

O problemă care provoacă greutăţi în predare o constituie şi modul în care sînt definite în manual mărimile fizice din tema „Energia mecanică". Noţiunea de energie este prezentată defectuos şi neglijîndu-se legătura dintre sistemul de referinţă şi valoarea energiei. Apoi, din felul cum este formulată definiţia energiei, se lasă a se înţelege că ea ar fi valabilă pentru energii în general şi nu doar pentru forma mecanică a energiei în special. Dar conţinutul definiţiei citate este criticabil şi din alt punct de vedere: pe de o parte energia este definită drept capacitatea corpului de a produce lucru mecanic, iar pe de altă parte lucrul mecanic însuşi este prezentat ca o variaţie a energiei.

Căutînd să rezolve această contradicţie prof. Chelu îşi propune să definească energia ca fiind măsura mişcării, iar lucrul mecanic ca o formă de transmitere a energiei, evident măsurabil prin variaţia acesteia. De asemenea, atunci cînd va vorbi elevilor despre energia potenţială va scoate în evidenţă faptul că energia potenţială nu aparţine corpului, aşa cum scrie în manual la pagina 132, ci sistemului de corpuri.

Cît despre tema „Maşini simple" prof. Chelu este de părere că ea nu-şi are raţiunea ca atare în cursul de fizică pentru liceu, ci ar trebui restrînsă şi tratată parte în cadrul dinamicii, parte în cadrul staticii. Astfel în cadrul studiului dinamicii s-ar putea calcula lucrul mecanic al forţelor la maşinile simple şi s-ar putea cerceta condiţiile de echilibru cu ajutorul legii conservării energiei. Aceste două chestiuni s-ar putea prezenta sub forma unor probleme aplicative la legea conservării energiei, nefiind necesar ca această lege să se demonstreze de fiecare dată şi pentru fiecare maşină simplă.

În cadrul staticii, după capitolul referitor la compunerea forţelor paralele s-ar putea da probleme legate de pîrghii. De asemenea, planul înclinat ar putea fi folosit în studiul descompunerii forţelor după direcţii concurente, după cum de altfel tangenţial procedează şi manualul (pag. 92, fig. 57). La rîndul său surubul ar putea fi tratat la tema „Cupluri de forţe", unde este şi pomenit (pag. 112) din păcate fără a se preciza însă esenţa fizică a exemplului prezentat.

Prof. ŞTEFAN FĂTULESCU

Nu numai teoretic, ci şi practic

Alături de alte discipline de învăţămînt, geologia aduce o valoroasă contribuţie la formarea concepţiei ştiinţifice, evoluţioniste a elevilor, ajutîndu-i să înţeleagă unele teme de biologie generală, cum sînt: „Dovezi în sprijinul teoriei evoluţiei furnizate de diferite ramuri ale biologiei", „Originea şi evoluţia diferitelor grupe de metazoare şi metafite în decursul erelor geologice" etc. În general, lecţiile de geologie ce se predau la clasa a XI-a oferă un minunat prilej de a explica cauzele evoluţiei vieţuitoarelor în decursul erelor geologice, originea comună a diferitelor grupe de vieţuitoare, cauzele şi modul de răspîndire a acestora pe suprafaţa Pămîntului, precum şi modul de formare a diferitelor roci.

Din aceste considerente acord toată atenţia desfăşurării la un nivel cît mai ridicat a lecţiilor de geologie, nu numai din punct de vedere teoretic, dar şi practic. În acest scop am căutat să achiziţionez, cu sprijinul elevilor şi al părinţilor, minerale, roci şi fosile care să fie prezentate în cadrul lecţiilor. Consider însă că nu este suficientă simpla prezentare a acestor exponate, oricît de bune ar fi ele şi oricît de bine le-ar întui elevii, ci este necesar ca ei înşişi să recunoască mineralele, rocile şi fosilele.

La studiul petrografiei le-am prezentat elevilor diferite roci, iar cu prilejul verificării cunoştinţelor din acest capitol le-am cerut să le recunoască, să specifice mineralele componente, să arate proprietăţile fizice şi chimice ale acestora. Aşa, de exemplu, la lecţia cu tema „Rocile magmatice", elevii au fost solicitaţi să recunoască mineralele componente din rocile cu structură holocristalină, să precizeze sistemele în care cristalizează, luciul, duritatea unora din ele etc. De fiecare dată, la verificarea cunoştinţelor fac cu elevii o probă practică de recunoaştere a mineralelor şi rocilor studiate în lecţiile anterioare.

La studierea temei „Acaustobiolite" am prezentat elevilor numeroase exponate din cadrul regiunii şi al raionului, cum sînt: calcarele cu gasteropode (Actaconella) de la Vidra — Munţii Apuseni, calcarele cu Nummulites din dealurile Glodului şi Ilenzii, calcarele cu gasteropode (Pleurotomaria) din cariera de calcar de la Răstoci, calcarele coraligene din Dealul Cozlii, conglomeratele cu briozoare, tuburi de viermi, lamelibranhiate şi gasteropode de la Hăşmaşul Ciceului, calcarele fosilifere din Cheile Babii şi altele. Am căutat ca studierea acestei teme să lămurească elevilor şi condiţiile în care s-au format tipurile respective de roci.

În cadrul lecţiilor de geologie istorică voi pune un accent deosebit pe studierea şi cunoaşterea fosilelor caracteristice diferitelor perioade geologice, cît şi pe timpul cînd au apărut diferitele grupe de plante şi animale.

Pentru studierea vieţii din era neozoică voi rezerva un număr corespunzător de ore în care elevii să poată recunoaşte bogata floră şi faună fosilă a raionului şi a regiunii. Aşa, bunăoară, îi voi familiariza cu cîteva specii din flora neozoică din cuiburile fosilifere de la Beclean şi Spermezeu, cu fauna de briozoare şi moluşte din „stratele de Hoia"-Cluj, cu fauna de moluşte din jurul Ilenzii, din depozitele de la Letca-Lozna, cu cele din Dealul Cigleanului-Jibou, cu fauna sarmaţiană din Dealul Bichihigi-Beclean etc. Voi prezenta de asemenea fragmentele de fildeş şi molarii de mamut (Elephas primigenius) găsite la Săsarm (raionul Năsăud) şi Sîngeorzul Nou (raionul Bistriţa), însoţindu-le de explicaţii corespunzătoare şi de material ilustrativ din expoziţia „Originea şi evoluţia omului", pentru a crea în mintea elevilor o imagine clară despre viaţa din perioada cuaternară. O mare atenţie voi da antrenării elevilor la studierea şi observarea constituţiei petrografice a ţinutului natal, colectării şi recunoaşterii unor forme fosile din cuprinsul raionului, pentru a le întări cunoştinţele în ce priveşte evoluţia vieţuitoarelor. Prezentîndu-le un număr mai mare de exemplare din aceeaşi specie — de exemplu ostreide, pectenide (Chlamys), Turitella, Cerithium şi altele — îi voi orienta spre observarea fenomenului variabilităţii, caracteristic nu numai vieţuitoarelor actuale, ci şi celor fosile.

În toate lecţiile de geologie istorică voi scoate în evidenţă rolul selecţiei naturale în păstrarea formelor mai perfecţionate, mai bine adaptate la condiţiile schimbătoare de mediu, pentru ca lecţiile de geologie să-şi dea din plin aportul la convingerea elevilor asupra evoluţiei vieţuitoarelor.

Prof. GHEORGHE ISA
Liceul nr. 2, Dej

Criterii pentru stabilirea temelor

ÎN CLASA I

Întrucît deprinderea cititului constituie în bună măsură rezultatul unor exerciţii sistematice de citire, efectuate independent, este evident rolul temelor pentru acasă în formarea acestei deprinderi. Cei mai mulţi învăţători urmăresc ca temele ce se dau pentru acasă să-i conducă pe elevi la formarea unor temeinice deprinderi de citire şi, ca atare, ei acordă ponderea cuvenită exerciţiilor de citire propriu-zisă, ca şi exerciţiilor auxiliare menite să ducă la perfecţionarea ei (extragerea ideilor — sau a ideii — esenţiale din textul respectiv, răspunsuri la întrebările de la sfîrşitul textului — în scris sau oral — extragerea cuvintelor şi a expresiilor întîlnite de copii pentru prima dată, reproducerea orală, în urma citirii atente, a conţinutului textului citit etc.) De asemenea, avînd în vedere că scrisul nu ocupă un loc special în planul de învăţămînt decît în clasa I, în perioada abecedară, şi că, ulterior exerciţiile de scris se efectuează doar în cadrul lecţiilor de limba română, numeroşi învăţători cer elevilor să facă acasă teme care contribuie atît la realizarea sarcinilor predării citirii, cît şi a scrierii.

Mai există — şi destul de frecvent — cazuri în care se fixează drept temă pentru acasă la citire fie copierea în mod invariabil a unei părţi din lecţia de citire sau chiar lecţia în întregime (mai ales în cazul poeziilor), fie răspunsuri în scris la întrebările formulate la sfîrşitul lecţiilor, fie ambele forme concomitent. Nu o dată volumul unor astfel de teme scrise este foarte mare, supraîncărcîndu-i pe copii. Dar cu toate că elevii — mai ales cei din clasele I şi a II-a — consumă mult timp şi energie pentru efectuarea lor, efortul depus nu este îndreptat în direcţia formării deprinderilor de citire. În fapt, efectuarea temelor pentru acasă la citire se limitează de multe ori la exerciţii de scriere, fără a constitui şi un mijloc de exersare pentru deprinderea cititului. De asemenea, elevii îşi formează convingerea greşită că temele pentru acasă se limitează la cele scrise, ceea ce duce la însuşirea unui stil defectuos de muncă intelectuală.

O problemă deosebită se ridică în cazul cînd prin temele pentru acasă elevii sînt solicitaţi să răspundă la întrebări în legătură cu textul citit. Astfel de teme sînt foarte indicate, întrucît formularea răspunsurilor în mod independent stimulează, atunci cînd întrebările au un caracter generalizator, activitatea de gîndire a elevilor şi îi orientează în acelaşi timp în munca individuală cu manualul, conducîndu-i spre sesizarea esenţialului din lecţiile de citire. Cu atît mai mult se cere spirit de discernămînt şi orientare metodică în utilizarea acestui gen de teme. Este recomandabil să se formuleze întrebări asemănătoare cu cele care au fost rezolvate şi în clasă, fie în munca directă cu învăţătorul, deci oral, fie ca activitate independentă efectuată în timpul lecţiei. De asemenea, ele se cer selectate (unele ca teme orale, altele ca teme scrise) potrivit specificului şi gradului lor de dificultate, precum şi particularităţilor clasei. Se ştie că exprimarea în scris a răspunsurilor la întrebări constituie, în special pentru elevii din primele clase, o activitate mult mai dificilă. De aceea nu toate întrebările de la sfîrşitul lecţiei de citire sînt potrivite pentru a fi date ca teme scrise.

Mulţi învăţători aleg pentru temele scrise întrebările care cer un răspuns mai concis, cele care cer relatări mai ample fiind rezervate pentru examinarea orală. De exemplu, cele două întrebări de la sfîrşitul lecţiei „Căpriţa şi clopoţelul" din manualul de citire pentru clasa a II-a cer să se arate ce e adevărat şi ce e neadevărat în această poveste şi să se descrie înfăţişarea caprei. Întrebările sînt bine formulate şi solicită un efort de gîndire din partea elevilor. Dar ele cer răspunsuri ample, analitice. De aceea la aceste întrebări sînt de preferat răspunsurile orale, nu cele scrise.

Este necesară deci o atentă selecţionare a întrebărilor care urmează să constituie obiectul temelor scrise şi orale. Folosim acest prilej pentru a preciza şi faptul că este inutil să se ceară elevilor să copieze, alături de răspunsuri, şi întrebările din manual, deoarece acesta este o activitate mecanică şi nu face altceva decît să-i supraîncarce.

Dimensiunea unora din lecţiile de citire întîlnite în manuale — mai ales a celor cu conţinut literar — obligă la predarea lor în două ore. Cum se stabilesc, în astfel de cazuri, temele pentru acasă? Experienţa multor învăţători demonstrează că aceste lecţii trebuie să fie astfel eşalonate încît în prima oră să aibă loc convorbirea pregătitoare şi citirea integrală a lecţiei urmată de scurte discuţii asupra conţinutului ei, rămînînd ca în ora următoare să se efectueze analiza fragmentelor, să se stabilească ideile principale etc. În nici un caz, în asemenea situaţii, nu este recomandabil să se împartă lecţia în două părţi care să fie predate separat în decurs de două ore, deoarece elevii trebuie să-şi facă de la început o idee generală, unitară cu privire la conţinutul întregii bucăţi. Ca atare, în cazul unor asemenea lecţii este firesc să se pornească, în stabilirea temelor, de la conţinutul activităţii şi obiectivele urmărite în fiecare oră. După prima oră li s-ar putea da elevilor drept temă citirea integrală a lecţiei respective, cu recomandarea de a reţine ideea de bază şi succesiunea faptelor cuprinse în ea. Aceasta îi va ajuta, în lecţia următoare, la analiza fragmentelor şi la extragerea ideilor principale. După ora a doua tema poate să constea fie în citirea lecţiei şi extragerea ideilor principale, fie în răspunsuri la întrebări, oral sau în scris.

Efectuarea celor mai multe din temele amintite vizează în special realizarea caracterului conştient al citirii. Elevii trebuie să fie cît mai frecvent puşi în situaţia de a demonstra că au înţeles conţinutul lecţiilor şi au putut delimita elementele lui esenţiale. Nu trebuie pierdute din vedere, însă, nici celelalte calităţi ale citirii, corectitudinea şi expresivitatea în special, care pot fi dobîndite numai prin exerciţii sistematice de citire.

ION ŞERDEANU

Descinşi parcă din Liliput, fermecători, sensibili, inocenţi, abia angajaţi într-o fragilă disciplină şcolară, piticii elevi ai clasei I obligă la o fină abilitate pedagogică. Dacă întrebarea este precisă, simplă, degajată, firească, dacă e însoţită, aproape obligatoriu de acel surîs care o face întotdeauna pe învăţătoare atît de îndrăgită atunci... ei, atunci toată „lumea" înţelege. Nici nu s-a terminat bine întrebarea şi unii i-au şi prins sensul şi ar vrea să întindă repede, repede mîna cu acel abia învăţat „spun eu".

Dar dacă întrebarea e confuză, dacă tovarăşa învăţătoare şi-a pierdut răbdarea şi s-a răstit puţin, în clasă se lasă linişte şi parcă pe undeva pluteşte o primejdie, ca în basmele cu zmei. Spuneam doar că liliputanii sînt teribil de sensibili....

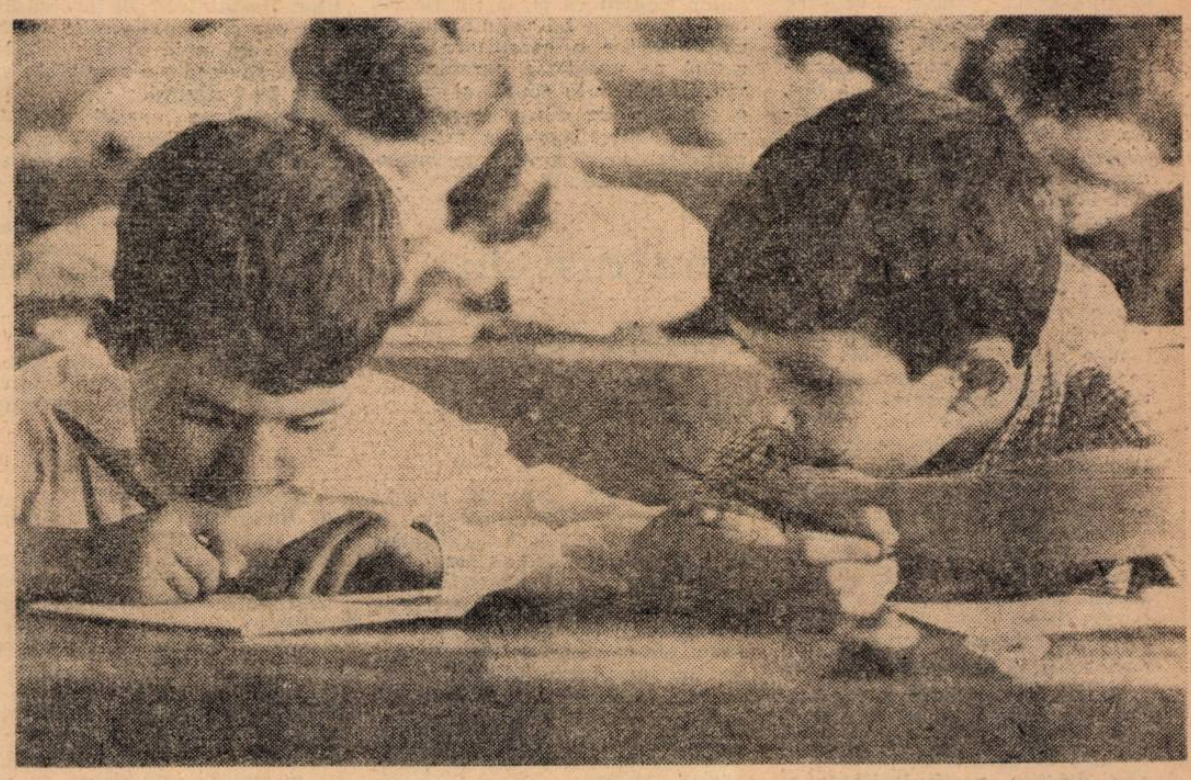

Unul, singur între toţi, n-a priceput cam ce ar trebui să scrie. Şi, cum nu prea ştie bine de unde ar putea afla, încearcă să se descurce pe furiş, căutînd răspuns în caietul colegului de bancă. Atenţie, tovarăşă învăţătoare!

PĂRINȚII

(Urmare dn pag 1)

Numeroase cadre didactice cu care am discutat au ajuns la concluzia că procedeul acesta, de a lua de-a gata materiale din afara școlii, scade mult eficiența lectoratelor. „Personal, ne-a mărturisit profesoara **Mariana Vasilescu**, nu m-am putut niciodată folosi de materialele primite de la C.R.C.S. Chiar dacă le „asezonam" cu elemente concrete, acestea păreau lipite. Materialele abundau în generalități. Se întîmplă uneori ca aceste materiale să nu aibă nici o legătură cu problemele școlii, să trateze diverse probleme generale — de exemplu, despre zborurile în Cosmos, despre unele realizări în domeniul culturii etc. Nimeni nu contestă că și acestea sînt lucruri importante, care trebuie știute. Există însă numeroase alte forme care permit informarea oamenilor muncii. Lectoratul are altă menire, are un scop foarte precis : să-i ajute pe părinți în rezolvarea problemelor pe care le pune educarea copiilor lor".

Părerea generală — și, considerăm, cea mai justă — este ca atît tematica pentru lectorate cît și materialele să se elaboreze în școală.

„Ar fi bine, ne-a spus prof. **Doina Tirea**, directoarea Liceului nr. 34 din București, ca în fiecare școală să se formeze colective alcătuite din cei mai buni profesori și diriginți, care să elaboreze pentru lectorate materiale pe baza realităților din școală și a problemelor pe care le ridică părinții".

Cît privește materialele pe care C.R.C.S. le pune la dispoziție, ele pot constitui, după părerea tovarășului **Nicolae Mihalcea**, directorul Școlii generale din comuna Săftica, raionul Răcari, numai un ghid.

Aceeași temă, dezbătută în același mod ?

O deficiență serioasă care se ridică în organizarea lectoratelor și care derivă tot din modul formal în care se alcătuiește tematica este aceea că în general ele nu se organizează diferențiat. Aceeași temă se dezbate în același mod pentru toți părinții, indiferent de vîrsta copiilor lor, de clasa în care sînt.

Am asistat nu de mult la un lectorat. În sală erau circa 300 de părinți, care aveau copii în toate clasele. Tema „Legătura școlii cu familia". Însuși titlul este cu totul general, nu vizează nici o problemă anume. Lectorul, un profesor al școlii, a dat, este adevărat, numeroase exemple care dovedeau necesitatea ca părinții să colaboreze în permanență cu școala. Dar de acest lucru părinții erau convinși de multă vreme. Altceva așteptau. Tovarășul **Marin Matei**, turnător la Uzinele Vulcan și părinte a doi elevi mari, ne-a mărturisit că vine la lectorat din obișnuința de a răspunde la chemările școlii. De multe ori însă se plictisește, nu pleacă cu nimic nou. Îl interesează, dat fiind vîrsta copiilor lui, problemele care privesc educația adolescenților. „Copiii mei au crescut, a spus el, au acum probleme noi și de multe ori nu știu ce sfaturi să le dau. Problemele astea aș vrea să se discute la lectorate. Am tot venit și anul trecut, la fiecare lectorat, dar despre asemenea lucruri n-am auzit vorbindu-se. Și tare nevoie ar fi să se discute".

Lectoratele trebuie să se organizeze diferențiat nu pentru că unii părinți ar fi mai puțin maturi, ci pentru că problemele sînt diferite, particularitățile educației copiilor diferă după vîrstă. „Este bine — arăta învățătoarea emerită **Eliza Paveliu** — ca lectoratele să se organizeze pe clase. De asemenea, aș propune să se organizeze, cu sprijinul unor cercetători din domeniul pedagogiei și psihologiei, un studiu asupra tematicii care ar trebui discutate cu părinții pe grupuri de clase, în diferite tipuri de școli, la oraș și la sat. Aceste colective, orientîndu-se după criterii științifice, ar putea face școlilor recomandări de teme bazate pe specificul fiecărei grupe de vîrstă, în funcție de particularitățile de vîrstă, de sex, de etapele muncii școlare, de cerințele unei anumite perioade din viața școlii."

Consultări curente...

Ca și lectoratul, ședința cu părinții pe clasă este o formă utilă de muncă a dirigintelui cu părinții. Cu condiția ca ea să fie bine organizată, să aibă un scop precis : rezolvarea operativă a unor probleme curente izvorîte din viața clasei.

Ce se discută însă la unele ședințe cu părinții pe clasă ? Iată ce ne-a spus profesoara **Marghit Dascălu** de la Școala generală nr. 73 din Capitală.

„În mod obișnuit, ședințele sînt o anexă a lectoratului. După ce se discută o temă de educație părinții mai sînt reținuți cîteva minute pentru ședință. Ea constă, de cele mai multe ori, într-un pomelnic al notelor. Așa am procedat într-o vreme și eu. De bună seamă, este un procedeu greșit, formal. Părinții cunosc notele copiilor din carnet și vin la noi nu pentru a le mai auzi o dată, ci pentru a afla ce au ei de făcut pentru ca notele să se îmbunătățească dacă sînt proaste, pentru ca să fie mereu bune. De aceea, mi-am propus să discut cu părinții elevilor mei din clasa a V-a, la care sînt diriginte, o serie de probleme concrete pe care le pun cerințele curente, de zi cu zi, ale muncii în această clasă. În primul rînd, despre formarea stilului de muncă intelectuală — cerință care stă în fața tuturor elevilor mei. Apoi, constatînd că unii din ei nu învață cu plăcere la unele obiecte, voi arăta părinților ce au ei de făcut pentru a înlătura această situație (firește, am vorbit despre aceasta și cu profesorii care predau obiectele respective). Las loc larg, la ședințele pe clasă, și problemelor pe care le aduc în discuție părinții. Unii arată că fiii lor se joacă prea mult, neglijînd lecțiile. Alții vor să știe ce filme, ce cărți să recomande copiilor. Alții întreabă cum să dozeze învățătura, joaca, treburile casnice și odihna copiilor, pentru ca ei să nu fie obosiți. În acest fel ședința cu părinții devine o consultare operativă pe probleme curente ale vieții copiilor la școală și acasă, o discuție vie din care părinții pleacă edificați asupra modului cum trebuie să procedeze într-o situație sau alta".

...nu discuții obositoare și jenante

Secretul cel mare în reușita ședințelor cu părinții este, în afară de orientarea lor spre probleme centrale de educație, ca între diriginte și părinți să se stabilească relații de încredere reciprocă. Acest lucru ține, firește, în primul rînd de diriginte, de capacitatea lui de a se apropia de oameni. În general, asemenea relații se stabilesc relativ ușor între diriginte și părinții elevilor fruntași la învățătură. Mai greu merg lucrurile cu părinții elevilor care nu învață prea bine, care se comportă, de obicei, nedisciplinat. E lesne de constatat că la multe ședințe cu părinții și chiar și la lectorate frecvența este asigurată mai ales de părinții elevilor fruntași. Într-adevăr, fiecărui părinte îi face plăcere să-și audă copilul lăudat, amorul său propriu este satisfăcut. Există însă în școli și copii care ridică multe probleme ce se cer discutate în ședințe, la lectorate, în discuțiile individuale. Or, tocmai părinții acestora nu vin. De multe ori noi sîntem vinovați de acest lucru. N-am știut să găsim drumul prin care să ni-i apropiem. Ba, mai mult, prin atitudinea noastră i-am îndepărtat.

Sînt ședințe în care dirigintele îi dădăcește de la catedră pe părinți la fel ca pe copii. Alții prezintă un potop de abateri ale copiilor, de observații la adresa părinților lor. „Mărturisesc, ne relata profesoara Marghit Dascălu, că anul trecut am pierdut un părinte prin faptul că n-am știut cum să-i prezint situația copilului său. La prima ședință, necăjită că fiul său îmi dădea multă bătaie de cap, m-am năpustit asupra lui cu o ploaie de admonestări. Omul a ascultat politicos, dar pe la școală n-a mai dat niciodată în acel an. Mi-am dat seama că am greșit. Fiecare părinte este susceptibil cînd e vorba de copilul său, fiecare are amorul său propriu, pe care noi n-avem dreptul să-l jignim".

Atunci cînd dirigintele are de adus la cunoștința părinților lucruri neplăcute, are la îndemînă o altă cale, mai sigură : discuția individuală. Firește, nici în această discuție nu se poate proceda oricum. Le vom vorbi părinților, întîi, despre calitățile copiilor lor — fiecare copil, oricît de dificil ar fi, le are — le vom arăta că ei pot realiza mai mult, că într-o direcție sau alta manifestă aptitudini, dar că trebuie stimulați, ajutați. Dacă îi vorbești așa, părintele te va privi ca pe un prieten, va căpăta încredere în tine, îl vei cîștiga cu siguranță ca aliat în îndreptarea copilului. Și, fără să-l mai inviți la școală, va veni cu plăcere singur.

Ce e prea mult, strică

În majoritatea școlilor, lectoratele se organizează trimestrial pe clase și pe școală. Tot trimestrial trebuie organizate, conform Regulamentului școlilor de cultură generală, ședințele cu părinții pe școală și pe clasă. Se întîmplă însă ca unele școli să organizeze cîte trei-patru lectorate pe trimestru, plus cîteva ședințe cu părinții. Se ajunge astfel la o supraîncărcare a părinților. Rezultatul ? Ei încetează să mai dea curs invitațiilor noastre. Așa se întîmplă că la unele lectorate sau ședințe se află în sală doar 5—6 părinți.

„Experiența școlii noastre, spunea prof. Doina Tirea, ne-a dovedit că se ajunge la rezultate mai bune cînd lectoratele se organizează numai pe clase sau pe cicluri de clase, nu și pe școală, respectîndu-se strict periodizarea stabilită : o dată pe trimestru. Astfel problemele dezbătute se pot adînci, se pot naște discuții vii, interesante. Fără îndoială că și ședințele cu părinții trebuie organizate tot numai trimestrial, conform prevederilor regulamentului".

★

Școala este cea mai în măsură să înarmeze familia cu principiile pedagogiei științifice. Ea are datoria să-i facă cunoscute cele mai bune metode de educare, să o ajute să aplice aceste metode, să-i formeze priceperea necesară în munca atît de fină, atît de complexă a creșterii copiilor. Colaborarea școlii cu familia, colaborare desfășurată metodic, pe baze științifice se impune ca o cerință de bază, ca o necesitate imperioasă în educarea comunistă a tinerei generații.

M. ROBEA

Instantaneu

Recreație. Din clase, de pe coridoare, au țîșnit gălăgioși zeci de școlari. Într-o clipă, curtea Școlii generale nr. 52 din Capitală s-a umplut de zarvă. Zece minute de destindere între două ore de curs.

Dar ce se întîmplă lîngă poartă ? Ia te uită ! Un puști de-o șchioapă ține piept voinicește unor colegi mai mari care, fără să fie impresionați de argumentele lui, vor să forțeze poarta și să iasă pe stradă. „Paznicul" rezistă însă pe poziții asaltului lor repetat. Rezistă în chip de lacăt viu, cu toate amenințările și ghionturile încasate.

Este adevărat, aceste minute sînt clipe de destindere nu numai pentru elevi, dar și pentru profesori. Bineînțeles, însă, nu și pentru profesorul de serviciu. Unde o fi el oare în aceste clipe ?

Nu știm. Știm numai că nu este acolo unde era datoria lui să fie.

O operă pentru cei mici

Teatrul de operă și balet prezintă, pentru cei mai tineri spectatori, lucrarea „Motanul încălțat" de compozitorul Cornel Trăilescu, pe un libret lucrat în colaborare cu Tudor Mușatescu și Nina Stoiceva.

Sub pretextul basmului lucrarea oferă fragmente reale din viață, cu conturate accente sociale. Astfel, robul care făurește, cu mîinile opintite în lanțuri, o masivă coroană împărătească înțelege pînă la urmă că cine nu încearcă să-și rupă lanțurile, acela nu e om. Subordonarea și înfrîngerea forței destructive, metafora spiritului justiției existent în popor îmbină emoția estetică cu finalitatea educativă. Un incontestabil efect educativ îl are ideea muncii, promovată drept condiție a devenirii umane. În tabloul-expozițiune, Motanul Cotoșman (personaj simbolic căruia, ca și celorlalți eroi de basm, i se transferă atribute umane), îl convinge pe Ionică stăpînul că numai un spirit activ, intrepid își justifică existența.

Menținînd profilul clasic al comicului (antiteza între fondul gol și aparența pretențioasă), Trăilescu știe să realizeze un sănătos comic de situații și caracter. O splendidă alegorie a somnului deschide actul al II-lea. Orchestra întreține aici expresiva pantomimă a stuporii generale, a incapacității de acțiune, a obtuzității intelectuale.

Sugestiva interferență de monolog și dialog este produsă în plan muzical de către formele de gen — arii, duete, ansamblu — bine susținute de orchestră, care corelează părțile vocale ale soliștilor și corului. Într-o cromatică variată, compozitorul împletește momente de tensiune cu expresia lirică, suavă a melosului popular. Cîntecul de leagăn îngînat de doica Domniței, de exemplu, tonifică factura populară cu accente noi.

Un deosebit concurs la calitatea spectacolului îl dau interpreții. Iolanda Mărculescu armonizează cu mult talent expresia vocală cu ținuta scenică. Valentin Loghin creionează grotesc pe Marele Dregător. Cornel Rusu are o expresivitate care se cere încă studiată.

Minus unele scăderi inerente abordării unei specii mai puțin frecvente în genul operei (încercarea de spînzurare a lui Ionică sau unele excese de hiperbolă în realizarea Uriașului au efecte mai mult timorante decît educative), lucrarea lui Cornel Trăilescu reprezintă o reușită. Stilul dinamic, expresiv în comunicarea muzicală a fabulației, accesibilitatea limbajului muzical, ritmul antrenant și caracterul optimist al muzicii oferă atît micilor spectatori cît și tuturor celor care prețuiesc frumosul o reală plăcere estetică.

MARIANA NUȘI VINTILĂ

Pe urmele scrisorilor nepublicate

Regulamentul privind acordarea gradelor didactice

Recent, un grup de cadre didactice din Brăila și-au exprimat, într-o scrisoare trimisă redacției noastre, mirarea pentru faptul că, deși sistemul de acordare a gradelor didactice a fost instituit, printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri, încă din 1959, pînă acum Ministerul Învățămîntului nu a elaborat regulamentul potrivit căruia să se acorde aceste grade. Este adevărat că după apariția acestei Hotărîri s-a publicat un proiect de regulament, care s-a aplicat în tot acest timp. De la apariția acestuia au trecut însă mai bine de șase ani. „Or — scriu semnatarii scrisorii — se pare că între timp s-au mai schimbat unele prevederi ale proiectului. De exemplu, în proiect s-a prevăzut că nota minimă de trecere la examenul de definitivat este 7, iar în realitate s-ar cere 6; la examenul de gradul II nota minimă n-ar mai fi 8, ci 7. Or fi existînd, probabil, și alte modificări, de care n-am auzit".

Cadrele didactice din Brăila, dorind să se prezinte la examenul de grad socotesc necesară „publicarea urgentă a unui regulament definitiv care să fie adus la cunoștința tuturor celor interesați".

Am solicitat pe această temă unele explicații direcției de resort din Ministerul Învățămîntului. Publicăm răspunsul primit:

Proiectul de regulament cu privire la acordarea gradelor didactice, în vigoare de 6 ani, a avut un caracter experimental, de studiu. S-a urmărit să se studieze măsura în care diferitele prevederi ale lui răspund scopului pentru care s-a instituit, prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri, acest sistem de perfecționare a personalului didactic. În linii mari proiectul de regulament s-a dovedit just, sistemul de acordare a gradelor însemnînd un important stimulent pentru continua perfecționare a corpului didactic. Este edificator în această privință faptul că, în perioada care a trecut de la instituirea lui, au susținut examenul de definitivat 33 274 cadre didactice, iar gradul II a fost obținut de 3 191 cadre didactice (în cinci sesiuni). Gradul I a fost acordat unui număr de 272 de învățători și profesori.

Este adevărat că pe parcurs s-au adus unele corective, precizări, completări, pentru situații care nu au fost prevăzute la elaborarea proiectului. Acestea nu se referă însă la prevederile de fond ale regulamentului. Iată care sînt aceste corective: la gradul II, media generală minimă a fost stabilită la 7 și nu la 8, cum era prevăzut în proiect. În ceea ce privește gradul definitiv nu s-a adus nici un corectiv. În legătură cu precizările și completările aduse proiectului, ele se referă la modul cum să se efectueze inspecția specială directorilor degrevați de ore, cînd se pot prezenta la examenul de definitivat cadrele didactice care au absolvit instituțiile de învățămînt superior și nu au examenul de stat, ca și la alte asemenea situații speciale. Menționăm că precizările și completările intervenite la proiectul de regulament au fost aduse la cunoștința cadrelor didactice prin organele de învățămînt. Cadrele didactice care s-au înscris la examenul de grad în acest an își fac pregătirea pe baza proiectului de regulament în vigoare.

Experimentarea proiectului de regulament a fost utilă, mai mult, a fost necesară, pentru că în această privință trebuia să se acumuleze o oarecare experiență. Ar fi fost totuși necesar să se urgenteze mai mult lucrările de definitivare a proiectului. In momentul de față, proiectul este în stadiul de a fi definitivat și în curînd va fi adus la cunoștința tuturor cadrelor didactice.

Cu cine ați „făcut" anul trecut?

— Ce te-necrunți acolo de-o oră? — mă ia la rost unul din colegii mei mai in vîrstă, pensionat de doi ani, dar prezent mereu printre noi.

— Mă-ncrunt pentru că lucrez la temele pentru orele de dirigenție: trebuie să fie și unitare și variate, și pline de conținut și atractive... și nu e prea ușor.

— Și ce dacă e greu? Descurcă-te: ești educator, nu belfer. Dar despre politețe ai prevăzut vreo temă?

— Am prevăzut.

— Bine ai făcut. Sînt necesare astfel de teme. Și nu numai la ora de dirigenție. Și nu numai pentru elevi...

— Cum adică?

— Sînt necesare și pentru dascăli astfel de teme; adică pentru unii dascăli, se corectează prompt. Și văzîndu-mi privirea întrebătoare, continuă:

Eram la liceul din T. Colegii — oameni cumsecade în general. Era unul, însă, acru, cu nasul pe sus, afectat, și făcea pe eruditul; ce mai, un „poseur". Încolo — de ce să mint — om conștiincios, își vedea de treabă...

Intra în clasa a V-a: ăia mici — argint viu. Omul nostru se uita blazat la zvîrlugile neastîmpărate.

— Cu cine ați „făcut" voi anul trecut?

— Cu tovarășa învățătoare cutare! se năpusteau prichindeii. Nu zicea nimic. Doar dădea din cap — a milă — și-și strîmba buzele subțiri — a silă.

ATITUDINI

Intra în clasa a VIII-a. Elevi de toată mîna: și mai buni, și mai slăbuți. Se poticnea unul la o întrebare.

— De la ce școală vii tu?

— Din comuna cutare — răspundea, făcîndu-se mic, „vinovatul"

— Și cu cine ați „făcut" matematica?

— Cu tovarășul profesor cutare — zicea pricinosul cerîndu-și parcă scuze... Și iar gestul a silă.

Se mai schimbau clasele între dascăli. Și știa bine eruditul nostru cu cine au „făcut" elevii matematica. Dar scena se repeta invariabil: „Cu cine ați „făcut" anul trecut? Și din mimică: „Cu nevolnicul ăla? Atunci vai de capul vostru!" Îi aflaseră copiii meteahna. Și nu mai așteptau să fie întrebați:

— Nu cunoaștem problema asta (sau capitolul, mă rog, după caz) că noi am „făcut" anul trecut cu tovarășul cutare! — se ițea cîte unul, ca să-și „salveze" colegul prins cu mița-n traistă.

Ajuns aici interlocutorul meu își scoase pachetul de țigări cu filtru, îi dezghiocă tacticos hîrtia și-și aprinse o țigară. Apoi, după ce trase un fum și privindu-mă printre gene:

— Vezi, asta s-a întîmplat mai de mult, la liceul din T, cum îți spuneam. Poate că aici, la voi, ori la celelalte școli din oraș, n-or mai fi astfel de exemplare — și-și înșurubă ochii într-ai mei.

— Nu mai sînt, replicai scurt.

Și începui să mă uit, atent și absorbit, în caietul cu temele pentru dirigenție.

FLORIN ANGHEL

Lectură literară

CORESPONDENȚA

RÎMNICU-VÎLCEA

Profesoara **Maria Vlădescu** ne face cunoscut faptul că la Școala generală nr. 1 din Rîmnicu Vîlcea excursia este folosită ca un mijloc important de instruire și educare a elevilor. Numai în cursul lunii octombrie elevii acestei școli au participat la 3 excursii: una în regiunea Argeș — unde au vizitat șantierul hidrocentralei „Gh. Gheorghiu-Dej" și orașul Curtea de Argeș — alta la „Peștera Muierii", la Horez și la Măldărești, iar a treia — cu autocarul — la Turnu Severin, de unde au pornit pe Dunăre pînă la Cazane. Cele văzute cu prilejul acestor excursii au lărgit orizontul elevilor, au consolidat cunoștințele dobîndite de ei la lecții, le-au dat prilejul să vadă cu ochii lor numeroase realizări ale regimului nostru, să admire bogățiile și frumusețile țării.

ARAD

Colectivul cadrelor didactice de la Școala generală nr. 7 din Arad, ne scrie prof. **B. I. Rachici**, și-a propus ca în acest an școlar să pună un accent mai mare pe orientarea profesională a viitorilor absolvenți. În acest scop au fost luate o serie de măsuri privind, pe de o parte, buna lor pregătire pentru examenul de absolvire, iar pe de altă parte, informarea lor asupra sectoarelor de producție spre care se pot îndrepta. Printre acțiunile organizate în vederea orientării elevilor s-a numărat și o vizită făcută cu aceștia la S.M.T. Aradul Nou. Pregătită din timp și bine organizată, vizita a fost de un real folos pentru orientarea profesională a viitorilor absolvenți. Ei au putut cunoaște aici atelierele stațiunii și parcul de mașini, unde au primit explicații privind procesul tehnologic de recondiționare și reparare a mașinilor și tractoarelor. Elevii au primit de asemenea explicații privind organizarea muncii întregii stațiuni, precum și a fiecărei brigăzi în parte.

După încheierea vizitei s-a organizat o discuție cu privire la însemnătatea muncii în cadrul stațiunilor de mașini și tractoare, la perspectivele pe care le deschide această muncă, la școlile pe care le pot urma elevii pentru a se pregăti în domeniul respectiv.

PITEȘTI

La Liceul nr. 2 din Pitești se acordă în anul școlar curent o deosebită atenție organizării și îndrumării activității pe care o desfășoară cercurile pe materii ale elevilor.

Pe lîngă cercurile existente, ne scrie prof. **Livia Popa**, s-au înființat cercuri noi, printre care un cerc de creație, pentru stimularea aptitudinilor elevilor în domeniul literaturii. Membrii cercului citesc, în cadrul acestuia, creațiile lor originale, care sînt apoi analizate. A fost pregătit de asemenea, în colaborare cu un grup de actori de la teatrul de stat „Al. Davilla" din Pitești, un simpozion închinat lui Șt. O. Iosif. Simpozionul s-a bucurat de mult succes în rîndurile elevilor școlii.

În planul de muncă al cercului se prevăd acțiuni de îndrumare referitoare la procesul de elaborare a unei opere literare, la noțiunile de teorie a literaturii, întîlniri cu scriitori din regiunea Argeș și alte acțiuni interesante.

ODORHEI

Secția de învățămînt a sfatului popular al raionului Odorhei, ne comunică prof. **Ștefan Lorincz**, a organizat nu de mult o consfătuire cu diriginții școlilor din raion. În cadrul acesteia s-au prezentat referate și s-au purtat discuții privind sarcinile diriginților în lumina obiectivelor puse în fața școlii de către Congresul al IX-lea al P.C.R. În mod deosebit au fost dezbătute problemele legate de munca diriginților în vederea educării elevilor în spiritul patriotismului socialist. Diriginții și-au împărtășit de asemenea experiența referitoare la organizarea orelor de dirigenție, la stabilirea tematicii convorbirilor etice, la desfășurarea muncii cu părinții etc.

LISA-ZIMNICEA

Pentru consolidarea cunoștințelor de științe naturale dobîndite la lecții, elevii Școlii generale din comuna Lisa au vizitat, sub conducerea cadrelor didactice, punctul zoologic din comuna Piatra, raionul Zimnicea. După cum ne scrie prof. **Georgeta Cristea**, ei au manifestat un deosebit interes pentru cele văzute la punctul zoologic, ascultînd cu atenție explicațiile cu privire la condițiile de viață ale speciilor de animale pe care le cuprinde acesta.

DARABANI-DOROHOI

Dorind să asigure o folosire rațională, instructivă și plăcută a timpului liber al elevilor, profesorii Liceului din Darabani în colaborare cu organizația U.T.C., organizează pentru ei la internatul liceului numeroase acțiuni interesante și atractive. Aici au loc în fiecare săptămînă, ne scrie tov. **G. Barbacaru**, audiții colective, proiecții de filme, concursuri-ghicitoare, expuneri pe diferite teme, simpozioane, seri de basm. Tot aici s-a organizat o orchestră de muzică ușoară a elevilor și s-a trecut la organizarea unei formații de dansuri.

BELINȚ-LUGOJ

Cadrele didactice de la Liceul din Belinț, raionul Lugoj, se străduiesc să folosească în munca de educare comunistă a elevilor metode și procedee cît mai variate. Astfel, după cum ne relatează prof. **Vasile Cica**, învățătoarea E. Bulgăr organizează cu elevii ei vizite în sat, la C.A.P. etc. Prof. Eugen Benghia, dirigintele clasei a IX-a, folosește, pentru a ilustra discuțiile purtate cu elevii, albume, diafilme, tablouri.

Și alte cadre didactice din școală îi antrenează pe elevi în acțiuni cu caracter educativ. Ca rezultat elevii obțin rezultate tot mai bune la învățătură și în munca obștească. Ei lucrează voluntar, în timpul liber, pentru a ajuta C.A.P. din localitate, pentru împodobirea sălilor de cursuri nou construite la școala lor etc.

CĂRȚI CĂRȚI

„Autoritatea părinților"

Îmbogățind colecția „În ajutorul părinților", Editura didactică și pedagogică a tipărit recent lucrarea profesorului Ion Popescu „Autoritatea părinților".

Pentru a ilustra unele idei privind tema pe care o dezbate, autorul recurge, pe parcursul celor peste două sute de pagini, la tratarea concretă a unor probleme care se ridică în fața unor părinți în legătură cu educația copiilor lor. El ia astfel exemplul unor părinți care, în urma unor experiențe directe și a unor discuții cu profesorii, ajung să înțeleagă că pentru a cîștiga autoritate în fața copiilor nu se pot folosi rețete, că viața oamenilor îmbracă aspecte atît de variate, încît nu se pot fixa anumite norme rigide după care să se călăuzească fiecare părinte și că în nici un caz autoritatea nu poate fi dobîndită prin măsuri tiranice. Expunîndu-și părerile în această problemă pedagogică prin intermediul unuia din personajele cărții, autorul arată că există două chipuri greșite de a înțelege atitudinea pe care părinții trebuie s-o aibă față de copii: cea a iubirii exagerate, care duce la anularea autorității, și cea a severității excesive, tot atît de contraindicată ca și prima, deoarece distruge personalitatea copilului și face din părinte un despot.

Baza adevăratei autorități — susține autorul — trebuie căutată între aceste două extreme. Se desprinde limpede poziția lui: părinții pot să-și asigure respectul și stima copiilor prin înțelegerea psihologiei acestora, a problemelor lor, prin naturalețea, sinceritatea și echilibrul pe care le păstrează în raporturile cu ceilalți oameni și cu membrii familiei. Dovedind însușiri de fin psiholog, autorul reușește să formuleze, pe baza unei îndelungate experiențe pedagogice, cîteva recomandări valoroase pentru părinții care nu au răbdarea, calmul și tactul necesar de a asigura copiilor climatul unei bune educații.

Scrisă într-o formulă degajată, cu turnură literară, presărată cu elemente de conflict sau exemple din literatura clasică și contemporană, lucrarea profesorului Ion Popescu îi poate ajuta pe părinți ca și pe profesori.

Prof. DUMITRU IONESCU

„Primăvara"

Repertoriul de cîntece necesar educației muzicale în clasele I—IV constituie una din acele probleme care nu și-au găsit încă o soluție satisfăcătoare din punct de vedere artistic și didactic. Cîntece a căror valoare artistică nu poate fi pusă la îndoială sînt uneori prea grele sau prea ușoare pentru destinația aleasă. Raportul dintre text și melodie nu are întotdeauna aceeași pondere, texte pentru copii începători sînt uneori puse pe melodii pentru avansați și invers. Valoarea textului este nu o dată diminuată de melodii nesatisfăcătoare, alteori melodii valoroase însoțesc texte nesatisfăcătoare. Rar am putut găsi, în colecțiile existente, cîntece care pot satisface atît sub raport didactic cît și artistic cerințele școlii noastre de azi.

Volumul de cîntece pentru copii **„Primăvara"**, de Liviu Comes, apărut recent în Editura Uniunii Compozitorilor, intenționează — și reușește în bună măsură — să îmbine concepția artistică cu o metodă didactică bine gîndită. Autorul prezintă un număr de 30 de cîntece scrise fiecare atît în formă monodică, la o singură voce, cît și în formă polifonică, la două voci.

Valoarea artistică a cîntecelor reiese atît din texte cît și din melodii. Un conținut bogat în idei este exprimat în versuri adecvate celor mici, variate ca tematică. Melodiile sînt simple, dar cu o construcție pregnant muzicală, în care se păstrează metrica versului popular. Autorul pornește de la fragmente modale pe care le completează treptat, o dată cu lărgirea ambitusului de la cvintă și sextă la octavă. Cînd uzează de scara celor 7 sunete, preferă modul plagal în locul cristalizării modului major, ceea ce constituie un punct important în înțelegerea evoluției scării cîntecului popular. Astfel, din 10 cîntece în ambitus de octavă, 8 sînt create în scară plagală, unul în scară mixolidiană („Cobzarii") și numai unul în scara lui Do major („Nouă mori"). Este o variație binevenită, întrucît colecțiile anterioare sînt concepute în cea mai mare parte pe modul major, în care, orice s-ar spune, mișună formule melodice devenite stereotipe. Poate că paralelismul major-minor, reprezentat aici prin cîntecul „Luna iese dintre codri", pe versuri de Eminescu, s-ar cere mai mult cultivat.

Structura tonală este variată. De la primele cîntece autorul reușește să obțină finale variate chiar în cadrul unui ambitus redus, ceea ce îi obișnuiește pe copii cu posibilitățile latente ale diverselor game rezultate din fragmentele tonal-modale ale cîntecelor. Structura ritmică este însă mai puțin caracteristică. Credem că ar fi de folos orientarea spre interesantele ritmuri de colindă și de dans popular, evitîndu-se la început accentele cam aspre rezultate din succesiunea valorilor de șaisprezecime cu optime cu punct. De asemenea, ritmul ternar este reprezentat doar de două cîntece.

Foarte variată este structura arhiteotonică, care înglobează forme în una, două și trei părți cu aspecte diverse, interesante pentru copii.

Volumul are însă și o valoare didactică incontestabilă. Cîntecele se adresează copiilor începînd de la vîrsta mică (de la grădiniță pînă la clasa a IV-a inclusiv), adică perioadei în care plasticitatea sensibilității sonore este maximă. Pregătirea simțului polifonic este posibilă pe baza trecerii sistematice de la monodie la polifonie. Inspirîndu-se din formele polifoniei naturale, folosite în cîntecele poporului, autorul opune cele două voci una alteia întrebuințînd succesiv și gradat, de la simplu la complex, antifonia, ostinato, nota ținută, scurte imitații și canonul.

Multe cîntece sînt însoțite de mișcări ritmice, bătăi din palme etc., proprii vîrstei căreia i se adresează volumul. Nu știm dacă intenționat sau dintr-o eroare de tipar s-a urmărit suprapunerea, pe ritmul binar al cîntecului „Gospodinele", a unui ritm ternar, realizat prin bătăi din palme și pe cei doi genunchi, care este adus prea de vreme, după părerea noastră, dar care ar fi trebuit realizat la alte cîntece.

În general, volumul se prezintă bogat din punct de vedere al mijloacelor de expresie și al valorii artistice. Atît structura cîntecelor cît și concepția metodei întrebuințate sînt rezultatul unei colaborări susținute și sistematice cu școala, fapt ce ne determină să-l recomandăm cu toată căldura educatoarelor, învățătorilor și profesorilor specializați în predarea muzicii la clasele I-IV.

Prof. CONSTANTIN ZAMFIR

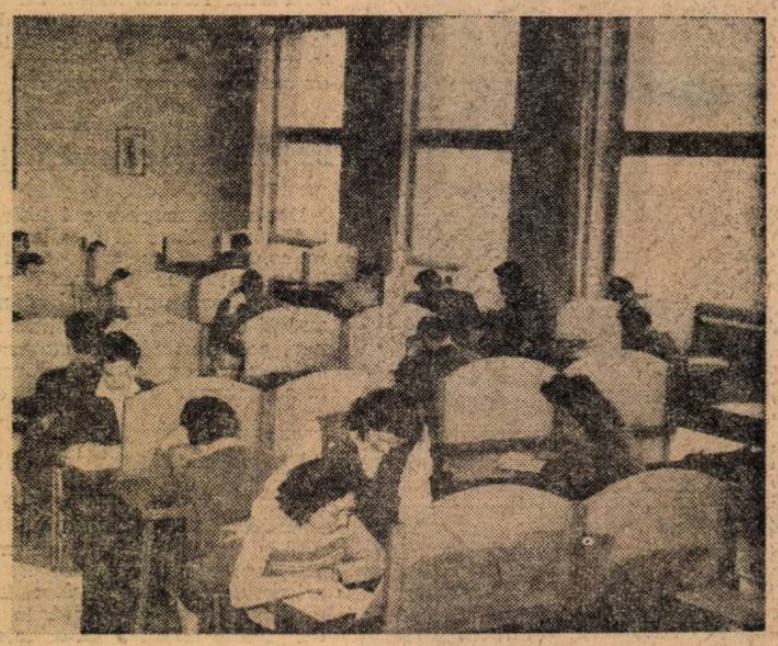

Sală de lectură la Institutul pedagogic din Timișoara.

meridiane meridiane meridiane

R. S. CEHOSLOVACĂ

În urma propunerilor făcute de lucrătorii din domeniul învățămîntului din Cehoslovacia în legătură cu introducerea unui nou sistem de apreciere și notare a elevilor, în prezent în cîteva clase ale școlilor de 9 ani au loc experiențe în acest domeniu. Scopul experiențelor este de a obține un tablou complet și cuprinzător al cunoștințelor și posibilităților elevului, în vederea stabilirii unui sistem de notare care să devină un mijloc pedagogic eficient în sistemul învățămîntului socialist. Potrivit propunerilor făcute, sistemul de notare de pînă acum, prin 5 note, este înlocuit cu un sistem de calificative alcătuite din cîteva cuvinte care oglindesc felul cum îndeplinește elevul cerințele programei școlare în general și ale fiecărui obiect sau capitol în parte, nivelul cunoștințelor lui și particularitățile și interesele pe care le manifestă pentru obiectul respectiv.

U.N.E.S.C.O.

Reprezentanți ai institutelor naționale de cercetări pedagogice din 12 țări, experți în pedagogie comparată, în învățămîntul matematicii și în statistică s-au reunit recent la Institutul pentru educație al U.N.E.S.C.O. de la Hamburg pentru a pregăti publicarea a două volume cuprinzînd rezultatele obținute în prima fază a cercetărilor internaționale privind evaluarea randamentului în predarea și însușirea cunoștințelor de matematică.

Scopul principal al studiului este de a aprecia rezultatele obținute la matematică la sfîrșitul principalelor etape (grade de învățămînt) ale sistemelor de învățămînt din diferite țări. Astfel, probele au fost aplicate la trei grupe de vîrstă, cuprinzînd elevi de 13 ani (adică vîrsta la care se termină învățămîntul obligatoriu în țările care au participat la cercetare), elevi de 15—16 ani (care beneficiază de un învățămînt general prelungit înainte de a începe pregătirea profesională) și elevi care termină învățămîntul mediu și se pregătesc pentru instituțiile de învățămînt superior. Pe lîngă probele date acestor elevi, s-au alcătuit 4 chestionare pentru a sonda opinia în legătură cu rolul matematicii în societate, dificultățile însușirii cunoștințelor de matematică, sistemul de predare etc. Chestionarele s-au adresat elevilor, profesorilor, directorilor de școli și specialiștilor în predarea matematicii. Au fost supuși la probe 133 000 de elevi din 5 400 de școli, iar chestionarele au fost completate de către 13 500 de profesori și 5 450 de directori de școală. Probele, înregistrate pe bandă magnetică, au fost trimise pentru analiză la centrul de calcul de la Chicago.

La uniunea reprezentanților institutelor naționale de cercetare pedagogică, care a avut loc recent la Hamburg, au fost redactate rezultatele analizelor. Cele mai importante dintre aceste rezultate vor constitui conținutul celor două volume care vor fi publicate în toamna anului 1966.

Cercetarea cu privire la studiul matematicii constituie prima etapă a unei cercetări internaționale ample cu privire la evaluarea randamentului școlar, care va cuprinde și alte obiecte de învățămînt — științele naturale, literatura, limbile străine, științele sociale etc.

ANGLIA

În comitatul Cambridgeshire s-a experimentat amenajarea unui autobuz ca laborator fonetic pentru învățarea limbii franceze. Această „școală itinerantă" creează și pentru copiii din localitățile mai îndepărtate posibilitatea de a beneficia de mijloacele moderne de studiu, care n-au fost încă introduse pretutindeni.

S.U.A.

În cîteva colegii pedagogice din statul New York se experimentează actualmente utilizarea televiziunii ca mijloc de control și de autoapreciere a rezultatelor practicii la catedră a viitoarelor cadre didactice.

Pornindu-se de la constatarea că prezența în clasă a celor care vor aprecia realizările studentului creează o stare de tensiune atît la acesta cît și la elevi, se folosește o cameră de televiziune — o adevărată „fereastră deschisă" spre clasă — a cărei prezență discretă nu stingherește desfășurarea procesului instructiv-educativ. În felul acesta se poate urmări fie întreaga lecție, sub toate aspectele realizării sale pedagogice, fie numai o anumită latură a ei: comportamentul viitorului profesor, atitudinea elevilor, modul de formulare a întrebărilor, metodele și procedeele folosite în predare.

Lecția poate fi urmărită fie în transmisie directă, fie înregistrată pe peliculă. Această ultimă formă se poate dovedi utilă și pentru tinerele cadre didactice, îngăduindu-le să-și îmbunătățească activitatea în mod constant și independent prin autocontrol.

ITALIA

„Nu e niciodată prea tîrziu" se intitulează programul zilnic al televiziunii italiene adresat celor două milioane de analfabeți care mai există încă în Italia. Emisiunile au loc între orele 6,30 și 7,30, din noiembrie pînă în aprilie.

Acest ciclu de emisiuni nu este însă singurul de acest fel care își găsește loc în programul televiziunii italiene. Sub auspiciile așa-numitei „Telescuola", inițiată în 1958, se prezintă programe menite să suplinească lipsa de școli secundare resimțită mai ales în sudul țării. Aceste programe au loc zilnic, între 8,30 și 14,30, din octombrie pînă în iunie, și cuprind toate obiectele prevăzute în planul de învățămînt al școlii secundare. Cei aproape 23 000 de elevi care urmăresc aceste emisiuni se întrunesc în mici grupe și beneficiază de obicei de consultațiile și controlul unui profesor calificat. La sfîrșitul anului școlar elevii se pot prezenta la sesiunile de examene ale școlilor de stat pentru a trece într-o clasă superioară sau pentru susținerea examenelor de absolvire. Circa 80% dintre elevi au obținut astfel o diplomă specială.

Televiziunea italiană transmite, de asemenea, un curs de orientare profesională intitulat „Viitorul vostru", precum și un curs de perfecționare pentru cadrele didactice care are menirea de a le iniția în noile metode pedagogice.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

40132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 826 — vineri 26 noiembrie 1965 — 8 pagini 25 bani

În actualitate:

TEZELE

Sîntem în perioada în care s-a terminat sau se apropie de sfîrșit recapitularea materiei în vederea lucrărilor scrise trimestriale. În toate școlile tezele au și început, avîndu-se în vedere necesitatea terminării lor în jurul datei de 10 decembrie, pentru a se lăsa profesorului timp să mai examineze pe elevii mai slab pregătiți, pe cei asupra cărora nu este deplin edificat, să revadă cu clasa cunoștințele predate după efectuarea tezelor pentru a le consolida și a le încadra în sistemul cunoștințelor prevăzute a fi însușite în cursul întregului trimestru.

Între cadrele didactice — adesecri prin intermediul comisiilor metodice — are loc un schimb de păreri în privința subiectelor pentru teză. Pe bună dreptate s-a subliniat că acestea nu trebuie să solicite doar cunoștințele dintr-o singură lecție, sau chestiuni de amănunt, nesemnificative, ci că trebuie să-l pună pe elev într-o situație nouă din care să se vadă nu atît că a învățat fiecare lecție în parte, cît mai ales că și-a însușit materialul de bază de la fiecare disciplină atît de bine încît, din oricare unghi de vedere i s-ar da să-l interpreteze, să se descurce ușor.

De altfel, după părerea noastră, acesta ar trebui să fie și criteriul notării, al aprecierii valorii lucrărilor scrise. Să presupunem doi elevi: unul care în tratarea subiectului de la teză pune cap la cap lecțiile sau operele care se încadrează în acest subiect, fără să dovedească cunoștințe eronate, și altul care extrage din multitudinea de cunoștințe pe cele care pot să-i ilustreze cel mai bine ideile, care reușește să ordoneze aceste idei în funcție de ponderea pe care o pot avea în elucidarea problemei ce i s-a dat de tratat etc. Evident, acesta din urmă are o pregătire mai temeinică și trebuie să primească notă mai bună.

Este bine ca în studierea lucrărilor scrise profesorul să nu uite modul de exprimare al elevilor, modul de a-și expune ideile și de a le ilustra, corectitudinea în scris și chiar aspectul scrisului lor. Sigur, profesorul de matematică, de exemplu, nu trebuie să scadă nota la teză pentru greșelile de ortografie. Totuși el are datoria să le însemneze, să le corecteze, iar la sfîrșitul lucrării să facă observații cu privire la forma ei.

În anul școlar trecut s-a observat la unele cadre didactice tendința de a trece mai ușor peste ora de corectare a lucrărilor scrise. Sînt și cazuri cînd se sare peste aceasta, elevii primind tezele pentru ca să și le corecteze acasă. Este o greșeală. Ora rezervată corectării lucrărilor scrise este deosebit de importantă pentru profesor. În ea, acesta are prilejul să îndrepte o seamă de erori, să completeze unele goluri, să facă o serie de recomandări elevilor.

Tendința de a vedea ora de analiză a tezelor drept cea mai ușoară este eronată și trebuie combătută cu hotărîre. În vederea acesteia profesorul trebuie să fie foarte bine pregătit. Această pregătire nu este de loc ușoară: el trebuie să extragă din teze greșelile caracteristice ale elevului și greșelile tipice ale clasei, să le interpreteze atît în ce privește pregătirea școlarului, cît și nivelul general de pregătire al clasei, fixînd punctele de reper ale strădaniilor viitoare pentru însușirea cunoștințelor cerute de programă. Acest lucru cere efort, pricepere, răspundere.

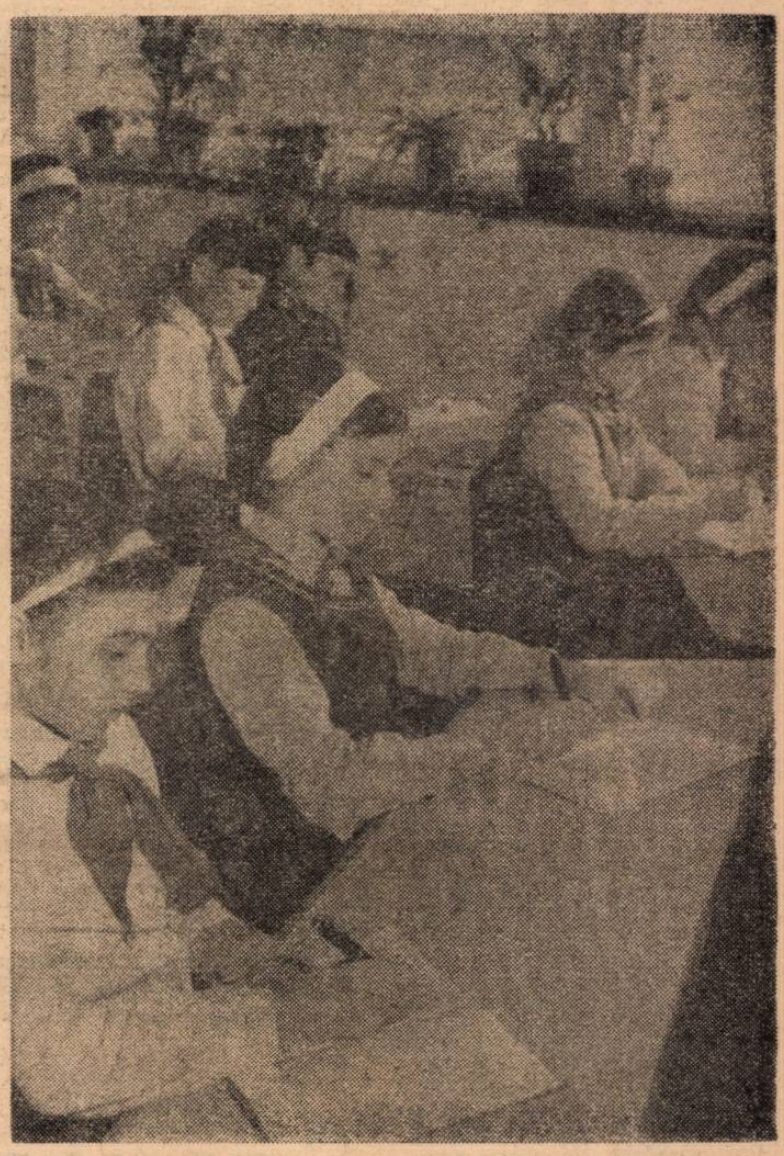

Unele probleme ale predării obiectului:

EDUCAȚIA CETĂȚENEASCĂ

Încă de la începutul acestui an școlar s-a manifestat un interes sporit din partea personalului didactic de predare, ca și din partea organelor de învățămînt, față de problemele multiple și complexe pe care le ridică predarea, la nivelul cerințelor actuale, a „Educației cetățenești" — important obiect de învățămînt în școala generală. Faptul este întru totul explicabil dacă avem în vedere că în vara acestui an a fost adoptată noua Constituție a Republicii Socialiste România, care reflectă profundele schimbări social-economice ce au avut loc în întreaga structură a societății, ca urmare a victoriei definitive a socialismului în patria noastră și care consfințește victoriile dobîndite de poporul nostru, condus de partid, în făurirea societății socialiste.

Menit să conducă la înarmarea tinerilor școlari cu un sistem de cunoștințe despre trăsăturile fundamentale ale orînduirii sociale și de stat în țara noastră, despre organizarea și conducerea țării noastre, despre marile drepturi și libertăți, ca și despre datoriile fundamentale ale cetățenilor din Republica Socialistă România, educația cetățenească ca obiect de învățămînt, trebuie să își aducă o contribuție de seamă la educarea tinerei generații în spiritul moralei socialiste, al dragostei fierbinți față de Partidul Comunist Român, față de patria noastră socialistă.

În ultimă instanță, însușirea noțiunilor și principiilor prevăzute în programa de educație cetățenească pentru clasa a VIII-a a școlii generale trebuie să aibă ca rezultat formarea unei clare conștiințe și a unei solide conduite cetățenești la absolvenții școlii generale.

Aceste obiective majore ale cursului de educație cetățenească pun în fața profesorilor probleme serioase, care reliefează atît importanța activității pe care sînt chemați să o desfășoare, cît și răspunderea de care trebuie să dea dovadă în organizarea și desfășurarea acestei activități.

În aceste condiții este de la sine înțeles interesul pe care îl prezintă cunoașterea și studierea activității didactice concrete pe care o desfășoară în școli și rezultatele pe care le obțin profesorii cărora li s-a încredințat sarcina de a preda orele de educație cetățenească. Ce arată practica didactică în această privință?

Un sondaj efectuat la un număr de licee și școli generale din Capitală a prilejuit unele observații care permit desprinderea unor aspecte cu caracter general în organizarea și desfășurarea orelor de educație cetățenească, la care ne propunem să ne referim în cele ce urmează.

Marea majoritate a profesorilor la lecțiile cărora s-a asistat, conștienți de răspunderea ce le revine, fac eforturi pentru a-și îndeplini cu cît mai bune rezultate, sarcinile instructiv-educative ce le revin prin predarea acestui obiect de învățămînt. Elocvente în această privință sînt preocupările lor pentru studierea atentă a Documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R., ale sesiunii Marii Adunări Naționale din august 1965, alcătuirea unor planuri cît mai judicioase de expunere, procurarea și folosirea de material didactic adecvat, ca și a literaturii social-politice și beletristice la lecțiile pe care le țin. Cei mai mulți dintre profesorii asistați, acordă atenția cuvenită conținutului de idei al lecțiilor, urmărind să prezinte corect din punct de vedere științific tezele și să orienteze lecțiile în lumina ultimelor documente de partid și de stat.

Cu toate acestea există unii indici care arată că rezultatele ce se obțin nu se ridică la nivelul eforturilor ce se fac și, ca atare, ele nu pot fi considerate întru totul mulțumitoare.

Din răspunsurile pe care le-au dat, la lecțiile asistate, un număr relativ mare de elevi a reieșit că mulți dintre aceștia nu își însușesc în mod conștient și sistematic cunoștințele ce li se predau, cei mai adesea ei nefiind în măsură decît să descrie, să reproducă fapte, idei, teze. Explicarea și argumentarea acestora nu se realizează în marea majoritate a cazurilor. Aceasta explică de ce multe din cunoștințele elevilor sînt incomplete, neprecise, nedurabile, iar uneori denaturat însușite. Cauzele care determină această situație sînt multiple. În cadrul sondajului efectuat s-au conturat cu mai multă pregnanță cîteva.

Toate lecțiile la care s-a asistat au cuprins un volum mare de cunoștințe în a căror expunere sau analiză s-au inclus multe aspecte și amănunte necerute de programa școlară. Aceasta a făcut ca lecțiile să fie pe alocuri prolixe, multitudinea de noțiuni, idei, teze expuse fiind una din cauzele care fac ca acestea să nu poată fi înțelese și însușite în bune condiții de către elevi. Un exemplu: în lecția „Noțiuni generale despre stat" cei mai mulți dintre profesori s-au referit la originea și esența statului, caracterul istoric și de clasă al lui, tipuri și forme de stat, funcțiile statului, au analizat amănunțit fiecare tip de stat în parte (sclavagist, feudal, capitalist), au vorbit despre

ȘTEFAN COSTEA
inspector general șef
în Ministerul Învățămîntului

(Continuare în pag. 7-a)

80 de ani de la nașterea lui

LIVIU REBREANU

Era înalt, voinic, dar suplu, avea înfățișare de viking bălai, cu ochi scandinavi albaștri, foarte luminoși. Părul alb de tot și moale îi cădea într-o meșă lată pe fruntea încă tînără ; nu împlinise cincizeci de ani. Așa l-am văzut pentru prima dată la o expoziție a cărții. Confruntarea imaginii unui autor de cărți, așa cum se cristalizează în fantezia cititorului, cu chipul real al acestuia poate să dezamăgească de multe ori. Nu era și cazul lui Liviu Rebreanu. Omul arăta întocmai cum trebuia să fie creatorul unei opere monumentale. Concentrat și parcă sfios, de o eleganță vestimentară sobră, lîngă o masă încărcată cu volume, făcea un contrast izbitor cu tinerețea aprinsă, agitată și brună a lui Ionel Teodoreanu. Autorul **Medelenilor** era locvace, zgomotos, metaforic ; Rebreanu avea gestul reținut și vorba ardelenește, domoală. În conversație, fiul învățătorului din Tîrlișiua era greoi și fără strălucire. Se spune că stilul e omul ; în ceea ce-l privește pe Rebreanu, omul îți sugera stilul molcom, ca o lavă fierbinte pe dinăuntru și care, în mișcarea ei aproape invizibilă, e capabilă prin stăruință să construiască munți.

Debutul scriitorului a și fost, pe o perioadă de mai mulți ani, o înaintare înceată spre o maturizare artistică relativ tîrzie. La 24 de ani, Mihail Sadoveanu a dat la iveală concomitent trei cărți, arta lui dezvăluindu-și dintr-o dată forța și orientarea tematică. Primele volume ale lui Rebreanu — **Frămîntări** (1912) și **Golanii** (1916) — deși noul prozator se afla în preajma și respectiv dincolo de pragul vîrstei de treizeci de ani, nu-l anunțau pe realizatorul marilor compoziții în pregătirea cărora se și afla angajat. Privite însă retrospectiv, de la nivelul înalt al romanelor țărănești, schițele și nuvelele anterioare conturează totuși, la scară redusă, harta satului românesc pe care se mișcă fără o pregnanță deosebită, dar în lumina adevărului social și psihologic, figuri caracteristice. În nuvela **Nevasta**, femeia e o apariție, în versiune tragică, de cîntec popular satiric, dar în același timp e o Ană mai rezistentă. Fetele și flăcăii, țăranii necăjiți, dăscălițele, învățătorii și preoții din schițe și nuvele aparțin tipologic aceleeași lumi pe care romancierul o va reconstitui mai tîrziu într-o sinteză completă. Nu numai personajele, ci și dramele trăite de ele prefigurează cazuri reluate în romane. Trădată în iubire, în alt context decît cel din **Ion**, Saveta (din **Ofilire**) e doborîtă de aceeași deznădejde și se sinucide cum o va face și Ana. Intriga nuvelei **Răfuiala** — un soț îl ucide pe fostul iubit al nevestei lui — rezumă în fond partea a doua, **Glasul iubirii**, din **Ion**. Chiar și trista pățanie a țăranilor din **Proștii** ar putea fi încadrată printre mărunțele întîmplări umilitoare ce punctează creșterea valului de revoltă din **Răscoala**.

Înaintînd pe treptele acestui material pregătitor, desigur negîndit ca atare, Liviu Rebreanu a atins culmea creației lui, în același timp un punct de altitudine maximă a epicii noastre moderne. Tripticul **Ion, Răscoala, Pădurea spînzuraților** fixează solid și definitiv arcul de boltă al romanului românesc și, totodată, stabilește una din legăturile cele mai trainice cu literatura universală.

Romanul e operă mai întîi de observație, dar și de fantezie. Rebreanu rămîne exclusiv un observator și, aparent paradoxal pentru un scriitor „obiectiv", obține succese mari numai cînd își valorifică propria experiență de viață. Detașarea sa de obiect nu trebuie să ne înșele, nici absența fiorului liric. Reflexele autobiografice în romane sînt binecunoscute. Se poate afirma că opera perenă a prozatorului s-a constituit numai din sedimentările acumulate în tinerețe, înainte de trecerea în „țară".

Răscoala nu opune o dezmințire. Geografic aspectele din marea răzvrătire sînt strict limitate, însă psihologia maselor țărănești și mobilurile social-economice care le pun pe acestea în mișcare sînt comune celor din **Ion**. Oricîte amănunte de individualizare introduce scriitorul în lumea eroilor săi din mediul sătesc, dominant răsună dincolo și dincoace de munți glasul pămîntului. Tablourile din **Ion** și **Răscoala** sînt complimentare și compun o impunătoare frescă unică. Unitatea e asigurată și de simpatia, nedeclarată, dar simțită pretutindeni, cu care sînt priviți obijduiții muncitori ai pămîntului. Ca un corolar firesc, răbufnește ostilitatea față de clasele avute. În portretizarea arendașilor, a moșierilor, a reprezentanților autorității represive, nota polemică ne solicită o apreciere pozitivă a atitudinii sociale a scriitorului, dar nu ne împiedică a remarca realizarea artistică deficitară. Aici iese la iveală faptul că nu numai procesul de creație era lent la Rebreanu, ci și asimilarea organică a datelor observației. Autenticitatea absolută reliefează puternic mediul rural, în care se includ desigur și figurile din mica burghezie ardelenească, foarte apropiată de acest mediu care-i și constituie ascendența imediată. Cu toate că a avut prilejul să cunoască după 1908, pătura citadină din vechea Românie i-a rămas lui Rebreanu, pe planul prelucrării artistice, relativ străină. De aceea, deși în linii generale, tipologice, personajele din alt mediu decît cel țărănesc sînt adevărate, în detaliile concrete, acelea care dau relief și viață, desenul pare de multe ori trasat cu elemente anterioare și de împrumut. Constatarea s-a făcut de mult ; aici propunem o explicație biografică și de temperament artistic.

O confirmare ne oferă și **Pădurea spînzuraților**, anticipată de asemenea de o nuvelă, **Catastrofa**. Ca și pentru **Răscoala** (Cf. Fanny L. Rebreanu, **Cu soțul meu**), romancierul a întreprins, în pregătirea cărții sale despre război, o călătorie de documentare. Totuși, drama vie a eroului existînd dinainte în însăși inima sa. Ca și Apostol Bologa, scriitorul fusese ofițer în armata imperială, cunoștea atmosfera și mentalitatea organizației militare hibride ca și statul pe care îl apăra. I-a fost lesne, dincoace de munți și mai tîrziu, să-și pună uniforma lui Emil Rebreanu și să-i retrăiască zbuciumul și aventura tragică.

În lista bibliografică a romancierului, între anul 1922, cînd apare **Pădurea spînzuraților**, și 1933, cînd tipărește **Răscoala**, s-au succedat titlurile cunoscute : **Adam și Eva** (1925), **Ciuleandra** (1927), **Crăișorul** (1929) ; după **Răscoala** au urmat **Jar** (1934), **Gorila** (1938), **Amîndoi** (1940). Pe o perioadă de aproape două decenii, cu excepția epopeii răscoalelor, numai **Crăișorul** marchează revenirea la un univers familiar, chiar dacă sub zodia altui veac. Cartea se poate încă citi cu oarecare interes, însă și cu părerea de rău că o temă magnifică a fost tratată într-o însăilare epică minoră. Nici nu se putea, în definitiv, altfel. Cînd a redactat narațiunea despre Horia, Rebreanu lucra la **Răscoala**, planurile mari ale celor două mișcări populare se suprapuneau, desăvîrșirea unei opere impunea fatal ratarea celeilalte. La rîndul lor, celelalte experiențe, de la **Adam și Eva** la **Amîndoi**, sînt tentative eșuate, fiindcă fantezia scriitorului era precară, insuficientă pentru a ridica edificii dintr-un material livresc. Evoluția ideologică negativă, jalonată în modul cel mai trist de **Gorila**, a avut consecințe fatale și pe planul creației. Geniul scriitorului a fost fertil numai cîtă vreme s-a alimentat din sursele inițiale.

Ne place să presupunem că, dacă parcele ar fi fost mai puțin grăbite și n-ar fi tăiat firul vieții marelui romancier la numai cincizeci și nouă de ani, reîntoarcerea la acele izvoare ar fi devenit posibilă, în noua istorie a patriei. La optzeci de ani de la nașterea lui Liviu Rebreanu și după mai bine de trei decenii de la apariția ultimei sale cărți mari, creația lui, prin cele trei capodopere, e rotundă, vie și impunătoare, asemenea coroanei monumentale a unui stejar, a cărui armonie și vigoare nu pot fi tulburate de cele cîteva ramuri veștede.

ION ROMAN

Liviu Rebreanu împreună cu fiica sa, Puia (1914)

L. Rebreanu

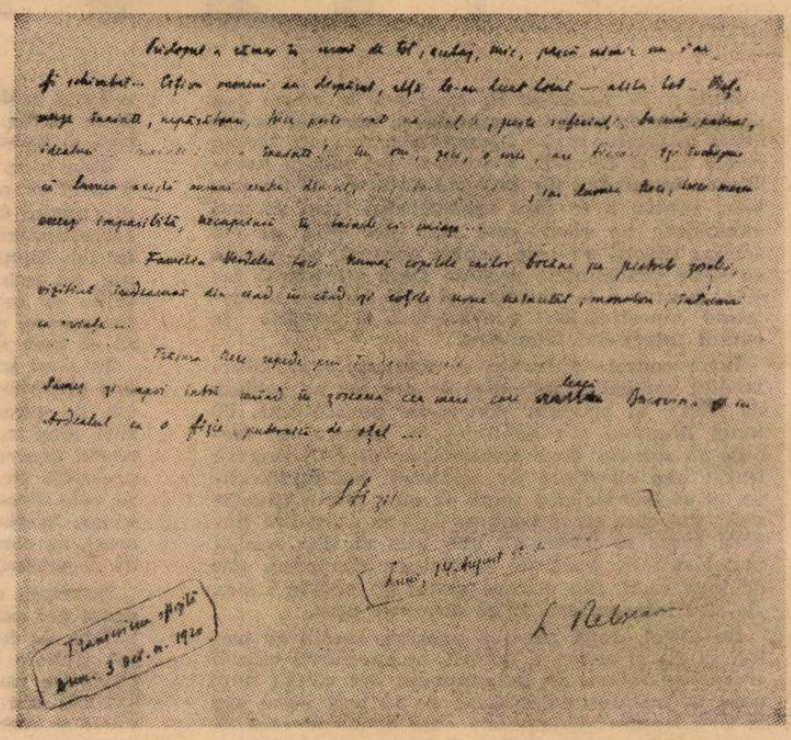

Ultima filă din manuscrisul romanului Ion

Scriitorul și educația

În marile sale creații literare **Ion, Pădurea spînzuraților, Răscoala** ș.a. — Rebreanu a consacrat numeroase pagini zugrăvirii figurilor unor slujitori ai școlii — învățătorii Zaharia Herdelea (în Ion) și Ion Dragoș (în Răscoala), profesorul Alexandru Hortopan (în povestirea **Dincolo**). El a avut însă și un contact nemijlocit cu problemele învățămîntului și și-a formulat direct punctele de vedere în legătură cu rostul școlii, al educației, cu misiunea oamenilor școlii în societate.

În 1934, Rebreanu a participat la elaborarea a nouă manuale școlare pentru cursul primar (manuale de citire, de gramatică, de aritmetică, de geografie). De asemenea, el a scris și unele articole în care și-a concretizat opiniile referitoare la oamenii școlii. Amintim, în acest sens, articolul **Calvarul profesorilor** (publicat în 1924, în ziarul **România**), unde a luat cu curaj apărarea profesorilor, socotiți de el slujitori **„ai viitorului neamului"**. Deosebit de interesante ni se par ideile lui Rebreanu despre școală și educație incluse în cîteva materiale inedite, păstrate printre manuscrisele scriitorului și aflate la Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România (manuscrisele nr. 4 063).

E vorba, mai întîi, de o ciornă scrisă de Rebreanu — probabil prin 1924 sau 1925 — în vederea unui articol, în care formula unele păreri judicioase în legătură cu elaborarea manualelor de citire pentru cursul primar. În notele sale Rebreanu precizează, mai întîi, cerințele pe care după părerea lui, trebuie să le îndeplinească o bună carte de citire, idei care își păstrează și astăzi actualitatea : **O bună carte de citire**, scrie Rebreanu, **trebuie să fie împreunarea utilului cu frumosul. O asemenea carte ar trebui să rămînă pentru elev, chiar după terminarea școalei, o prietenă dragă pe care s-o consulte totdeauna cu plăcere"**. Întregul material — scria el — trebuie să fie prezentat într-o haină artistică, urmărind, în primul rînd, educarea elevilor în spiritul adevăratului patriotism, adică, al patriotismului **„faptelor, patriotismul modelator de caracter"**. Asemenea cărți, erau însă extrem de rare. Cauza ? Lipsa de colaborare, în această activitate, a pedagogilor cu artiștii.

„Numai cînd pedagogul e înzestrat întîmplător și cu multă intuiție artistică — arăta Rebreanu — **rezultatul e satisfăcător. Evident că scriitorul singur n-ar putea face o carte didactică mai bună decît pedagogul singur. Conlucrarea amîndurora, leală și amicală, ar face minuni"**. Concluzia aceasta își păstrează întreaga valabilitate și în prezent.

În același material, Rebreanu reliefa și ideea interesantă că educația patriotică — în sensul adevăratului patriotism — este scopul esențial pe care **„trebuie să-l urmărească, cu toată tenacitatea, învățămîntul românesc"**, școala urmînd să devină **„un focar de adevărat patriotism"**. Totodată, el arăta că statul trebuie **„să ofere școlarilor gratis cărțile necesare"**, dacă ține să asigure obligativitatea învățămîntului primar. Dezideratul patriotic al lui Rebreanu a devenit o realitate, precum se știe, abia astăzi, în societatea noastră socialistă, cu extindere la întregul învățămînt general și mediu.

Într-o conferință ținută prin 1929 și păstrată, în parte, printre manuscrisele amintite, Rebreanu se oprește mai pe larg la problemele educației și ale școlii. Creatorul lui **Ion** se socotea, prin opera sa, ca făcînd parte din rîndurile educatorilor, alături de oamenii școlii, și asta, deoarece un scriitor adevărat **„este, cu sau fără voia lui, educatorul poporului său"**. Pe drept cuvînt face el, apoi, distincția între sensurile care se pot da termenului de educație : **„Firește**, scrie Rebreanu, **mă socotesc educator nu în sensul de instrucție, cum se înțelege în general..., ci în sensul cellalt, cum cred că trebuie înțeles. Căci educație nu înseamnă numai instrucție. Înseamnă și instrucție, dar mai înseamnă și multe altele. Educația omului începe cu nașterea și sfîrșește cu moartea"**. Școala, după cum arată Rebreanu, are un important rol educativ, deoarece **„dascălul este pionierul înălțării poporului"**. Dar educația unui popor nu se poate limita numai la opera școlii. **„Școala**, arată el, **e o verigă dintr-un lanț în evoluția culturală"**. În evoluția sa, omenirea se ridică tot mai sus pe treptele culturii și ale educației. **„Cultura și educația**, precizează Rebreanu, **sînt așadar în relații de efect și cauză. Educația naște cultura, iar cultura oferă mereu noi mijloace de educație mai bună. Astfel educația e un postulat al culturii"**.

De mare importanță pentru educația maselor i se pare arta și îndeosebi, literatura. **„Educația**, nota Rebreanu, **trebuie să se facă în general și pe cît posibil cu cît mai puțină cheltuială de energie, cu cît mai multă plăcere și pentru educator și pentru cel ce primește educația. Și iată cum artele se impun de la sine și prin firea lor ca admirabile mijloace educative"**. Mai mult încă, spune Rebreanu, în școală acel profesor obține rezultate mai bune care are și calități artistice : **„De obicei, acești profesori au și daruri artistice : vorbesc frumos, au darul plasticității, expun clar, demonstrează, concretizează chiar lucrurile cele mai neobișnuite, în sfîrșit fac puțină artă"**.

Ne oprim aici cu notarea acestor interesante și rodnice păreri ale lui Rebreanu. Sîntem încredințați că ele vor contribui la o mai bună cunoaștere a vieții și activității creatorului **Răscoalei**, la o mai justă conturare a orizontului concepțiilor sale despre literatură și viață. Ele constituie, totodată, în multe privințe, și o sursă valoroasă de îndemnuri pentru învățătorii și profesorii noștri.

Conf. I. CREMER

OPINII

LICEELE DE SPECIALITATE

INDUSTRIALE

În cele ce urmează mă voi referi la liceele industriale din ramura electro-energetică. După părerea mea ele ar trebui să aibă secții de specializare pentru rețele electrice și stații de transformare și pentru centrale electrice și stații de transformare.

Consider că obiectele de cultură generală ca, de exemplu, româna, matematica, fizica, chimia, geografia etc. ar trebui predate după aceeași programă școlară ca a liceelor teoretice — secția reală, cu condiția ca unele din ele, începînd cu anul III, să aibă un număr mai redus de ore; mă refer la cele ce nu sînt în strînsă legătură cu specialitatea lor.

Disciplinele de specialitate propun să fie introduse în proporții dominante începînd cu anul IV sau chiar din anul III, cînd elevii stăpînesc mai bine noțiunile de matematică și fizică necesare însușirii unor fenomene mai greu de înțeles. Astfel propun să se înceapă cu predarea electro-tehnicii, a măsurilor și aparatelor electrice, a mașinilor electrice și transformatoarelor și a electronicii industriale, continuîndu-se în anul V, cu predarea cursurilor de rețele electrice și stații de transformare, centrale electrice și stații de transformare, aparate electrice de înaltă și joasă tensiune, protecția prin relee și automatizări.

Referitor la practică aș propune ca în primii trei ani aceasta să se efectueze în ateliere-școală, iar în anii IV și V în întreprinderi industriale (în anul V — numai două trimestre, pentru ca în trimestrul III elevii să se poată pregăti temeinic pentru examenele de absolvire și de maturitate).

La examenul de maturitate pe care elevii îl vor da după absolvirea liceului, sînt de părere ca pe lîngă materiile prevăzute în planul liceelor teoretice, să se introducă electrotehnica și cursul secției de specialitate.

Ing. GHEORGHE C. MAICAN
profesor la Grupul școlar al Ministerului Învățămîntului-București

★

Spațiul intermediar între muncitorul calificat și inginer este, în condițiile producției moderne, relativ mare și implică atribuții multiple. Aci își găsesc locul și cadrele tehnice cu pregătire medie propriu-zisă, cît și tehnicieni cu pregătire mai înaltă adică un fel de subingineri a căror necesitate apare evidentă mai ales în sectorul construcțiilor. Pornind de la această idee, propunerea pe care o facem în vederea creării unor licee industriale în domeniul construcțiilor are în vedere două variante.

Dacă, pentru formarea unor cadre de tipul subinginerilor, liceele industriale ar fi urmate de o școală tehnică superioară de circa 2 ani, socotim că durata de studii a liceelor industriale din domeniul construcțiilor ar putea fi de 4 ani, din care în primii doi ani să se pună accent pe materiile de cultură generală și pe instruirea practică în atelierele-școală, iar ultimii doi ani — accentul să cadă asupra materiilor de cultură tehnică și asupra instruirii practice în producție.

Dacă liceul industrial nu ar fi urmat de nici un fel de școală pentru pregătirea tehnicienilor de nivelul subinginerilor, aceasta ar trebui să aibă o durată de 6 ani. Dintre aceștia, în primii doi ani ar urma să se pună un accent deosebit pe materiile de cultură generală (inclusiv o limbă străină) efectuîndu-se paralel predarea tehnologiei meseriei, două zile de instruire practică în ateliere-școală. În următorii 4 ani ar urma să predomine materiile de specialitate — desen tehnic, mecanică, statică, rezistență, tehnologia materialelor etc. efectuîndu-se paralel o zi pe săptămînă sau comasat trimestrial, practică în producție pentru toate sectoarele de activitate din ramura respectivă.

Pentru înființarea diferitelor tipuri de licee de specialitate propunem să se analizeze în fiecare regiune condițiile tehnico-materiale ale școlilor existente, acestea urmînd a fi transformate într-una sau alta dintre noile școli în funcție de respectivele condiții și de necesarul de cadre tehnice.

Ing. FLORIAN TRIFA
director adjunct și
LUDOVIC NAGHI
maistru instructor
Centrul școlar profesional și tehnic din Oradea

AGRICOLE

În lumina perspectivelor de dezvoltare a agriculturii noastre socialiste, trasate atît de amplu în documentele Congresului al IX-lea al partidului și ale Plenarei din 11—12 noiembrie a C.C. al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii, care impun asigurarea unei pregătiri de specialitate și de cultură generală mai ample și mai aprofundate viitorilor tehnicieni din agricultură, formula liceelor agricole apare evident mai completă, mai aproape de cerințe și de realități.

Ceea ce se poate obiecta învățămîntului tehnic agricol existent pînă în prezent este faptul că el a rămas oarecum în coada uriașelor prefaceri din agricultura noastră, nu le-au premers și, de aceea, pînă ce o anumită formă putea să-și dea roadele se perima. O altă serioasă deficiență o constituie faptul că, avînd un caracter de ciclu de învățămînt exclusiv de specialitate, învățămîntul tehnic agricol nu a putut asigura la un nivel corespunzător pregătirea culturală a cadrelor de tehnicieni.

Sîntem și noi de părere ca liceele agricole ce vor lua ființă să fie organizate pe ramuri principale agricole, avînd ca secții agricultura generală, horticultura, cu specialitățile pomi-viticultură și legumicultură, zootehnia, pregătirea veterinară, mecanizarea agriculturii, îmbunătățiri funciare cu specialitățile hidroameliorații, culturi irigate și măsurători terestre (topografie).

În cadrul acestor specialități s-ar putea încadra predarea principalelor probleme ale agriculturii contemporane la nivelul sarcinilor unui viitor tehnician, fără a le fărîmița pînă la specializări înguste (a monotehniza diferite profesiuni). Asigurînd în forma aceasta, un orizont larg tehnico-științific tehnicienilor din agricultură putem să realizăm, prin cursuri scurte, unele specializări mai stricte cum sînt, de pildă, cele de pedolog, oenolog, specialist în selecție și ameliorare etc.

Elaborînd planuri și programe de învățămînt pentru fiecare specialitate în parte, se va reuși, după părerea noastră, ca pe o durată de 5 ani, — așa cum de altfel s-a mai propus — să se asigure o bună pregătire culturală și profesională, teoretică și practică absolvenților din liceele agricole. Considerăm că repartizarea obiectelor de cultură generală și a celor de specialitate ar trebui să aibă în vedere următoarea proporție: 40 la sută pentru obiectele de cultură generală, repartizate în mod gradat cu pondere descrescîndă în ultimii trei ani de școlaritate și 60 la sută pentru cultura de specialitate, din care aproximativ două treimi să se atribuie pregătirii teoretice în profesie și o treime instruirii practice, cu pondere crescîndă de la anul I la V.

Credem esențial să se urmărească îndeosebi cîteva obiective primordiale în structurarea pregătirii profesionale a viitorilor tehnicieni. În primul rînd se impune asigurarea unui larg profil profesional, corespunzător complexității procesului de producție din unitățile agricole, acordîndu-se totodată un loc important problemelor organizării și planificării producției. De asemenea, se cere împletirea strînsă a teoriei cu practica în producție, cu experiența înaintată a marilor întreprinderi agricole socialiste și a sectoarelor de cercetare științifică. Bineînțeles suportul cunoștințelor de specialitate trebuie să-l constituie o temeinică cultură generală.

În sfîrșit, în stabilirea profilului viitoarelor licee agricole se impune să nu pierdem nici o clipă din vedere că viitoarea formă trebuie să poată fi ușor adaptată modificărilor ce vor apare în viitorul apropiat în structura școlii generale (prelungirea duratei învățămîntului general) ceea ce va avea desigur consecințe și asupra structurii liceelor agricole.

Prof. DIMITRIE ROMAN
cercetător principal la I.S.P.

CONSTANTIN VELICU
inginer agronom principal
la I.C.C.A.

PEDAGOGICE

În ce direcție să se desfășoare specializarea viitorilor învățători? Răspunsul la o astfel de întrebare rezultă din sarcinile școlii generale în ce privește pregătirea elevilor în clasele I—IV și din sarcinile muncii social-culturale pe care e chemat să o desfășoare învățătorul.

Școala generală și obligatorie trebuie să asigure elevilor din clasele I—IV o temeinică pregătire, deschizîndu-le în felul acesta, drumul spre cultură generală.

Pornind de la aceste sarcini, lapidar schițate, să revenim la pregătirea de specialitate a viitorilor elevi ai liceelor pedagogice.

În ceea ce privește limba și literatura română, este necesar ca în liceele pedagogice, ea să fie disciplină de studiu pentru toți cei cinci ani de învățămînt, iar în lecțiile de limbă să se pună un deosebit accent pe aplicațiile practice. De o preocupare susținută va fi nevoie în aceste licee și pentru studierea științelor matematice care le sînt necesare elevilor ca element de cultură generală, în vederea trecerii eventuale la o treaptă superioară de învățămînt și în mod special, pentru a le forma copiilor din clasele I—IV bagajul util de cunoștințe și deprinderi matematice. La aceste discipline, ca și la istorie, geografie, fizică, chimie ș.a., materii care intră în sfera culturii generale, se impune să li se indice viitorilor învățători elementele ce urmează a fi folosite în predare la clasele I—IV.

Documentele Congresului al IX-lea al partidului arată că, în liceele de specialitate, tinerilor li se oferă largi posibilități de învățătură, în funcție de aptitudinile și dorințele lor. Întrucît nu putem aștepta ca tinerii dornici de a deveni învățători, să aibă aptitudini polivalente, propun ca selecționarea la admitere să fie îndreptată în cîteva direcții. De exemplu, — desen, sau muzică, sau sport. Disciplina din care candidatul a dat proba la admitere să rămînă obligatorie pentru specializare, pe tot timpul școlarizării.

Concepînd în acest fel pregătirea în școlile pedagogice am putea asigura ca în fiecare școală generală cu clasele I—IV să existe cel puțin cîte un învățător specializat în muzică, în desen sau în educație fizică, urmînd ca elevii, printr-o organizare adecvată a învățămîntului, să fie instruiți la aceste discipline de către respectivii învățători specializați.

Cultura și practica pedagogică trebuie să ocupe un loc de seamă în pregătirea viitorilor învățători. Sîntem de părere ca această pregătire să se facă în tot timpul școlarizării și nu numai în ultimele clase sau ani. În acest sens propun ca în anul II să se introducă psihologia generală și istoria pedagogiei; în anul III pedagogia generală și ore de asistență la lecții și activități școlare sau extrașcolare model; în anul IV să se predea elemente de metodică și să se treacă la psihologia copilului. În anul V să se continue cu predarea metodicelor, un curs de logică, iar practica pedagogică să ocupe cel puțin o zi pe săptămînă.

Prof. A. PĂDUREANU
Brașov

★

În ipoteza că în liceul pedagogic se vor utiliza programe și manuale similare cu cele utilizate în liceul de cultură generală și că examenul de maturitate va fi în bună parte asemănător, consider că este necesar ca liceul pedagogic să aibă durata de 5 ani. Astfel, în primii patru ani, cunoștințele de pedagogie ar fi predate paralel cu cele de cultură generală, iar în al cincilea an, elevii vor face, în exclusivitate, pregătire de specialitate, își vor adînci cunoștințele despre psihologie, pedagogie, didactică, metodică și vor efectua cîte 2—3 ore pe zi de practică pedagogică.

Tot în legătură cu practica pedagogică consider că este util ca pe lîngă fiecare liceu pedagogic să funcționeze o școală de aplicație cu clasele I—IV și cu învățători recrutați prin concurs. Mi se pare nepotrivit ca o parte din practică să se efectueze în școlile de la sate, pentru că deplasările atîtor elevi și profesori sînt costisitoare, obositoare și incomode și pentru că deosebirile existente între școlile de la orașe și de la sate sînt astăzi neînsemnate, iar treptat vor trebui să fie șterse.

Inv. CONST. POPA
comuna Micleşti,
raionul Vaslui reg. Iaşi

ECONOMICE

În cadrul liceelor economice care urmează să ia ființă, consider că ar putea fi pregătiți, la nivelul secției reale a actualelor licee și cu temeinice cunoștințe de specialitate, tineri meniți să ocupe, în întreprinderi și chiar în instituții, funcții care reclamă o pregătire medie de specialitate ca, de pildă, cele de pontatori, calculatori, contabili-ajutori, gestionari, administratori, referenți—administrativi, secretari de școli, casieri etc.

Predarea contabilității și a științelor juridico-economice ar urma să se efectueze la un nivel echivalent cu acel al actualelor școli tehnice economice, aceste discipline constituind o temeinică bază pentru specializarea ulterioară într-un șir întreg de profesii.

Unii dintre cei care și-au spus părerile lor privitor la acest tip de licee de specialitate susțin ca ele să aibă o durată de 5 ani. După părerea mea, liceele economice, ca și fostele licee comerciale, nu necesită o durată de studii mai mare decît a liceelor de cultură generală. Cred că alcătuirea judicioasă a planului de învățămînt și a programelor pot asigura în acest răstimp atît însușirea cunoștințelor de specialitate cît și a celor de cultură generală, doar cu o mică sporire a programului săptămînal de lucru.

În general, elementele care s-ar putea valorifica din experiența trecutului cu privire la acest tip al liceului de specialitate ar fi: profilul — cu o lărgire corespunzătoare a sferei de activități la care se referă, asigurarea accesului absolvenților în orice institut de grad superior, elementele specifice din conținutul predării limbii române, limbilor străine, a matematicii, contabilității, științelor juridico-economice, bineînțeles deplina concordanță a acestor programe cu cerințele actuale ale construcției noastre socialiste.

Consider de asemenea că și problema cadrelor didactice care vor preda în aceste licee este destul de ușor de rezolvat. Pe lîngă actualii profesori ai școlilor tehnice economice, mai există un număr însemnat de cadre didactice rămase în învățămînt, care au absolvit fosta Academie comercială, secția pedagogică, Institutul de științe economice sau Facultatea de drept cu seminar pedagogic, care ar putea face față cu succes predării disciplinelor de specialitate în liceele economice.

Prof. ONIGA TEODOR
Mediaș

La clasele I-IV

Dificultăţi şi soluţii

Perioada de predare a cititului şi scrisului, prima perioadă a învăţării, are o mare importanţă în dezvoltarea gîndirii şi a vorbirii copiilor.

Se ştie că dificultăţile pe care le întîmpină de obicei în această perioadă învăţătorii provin din tendinţa elevilor de a literiza şi din capacitatea lor redusă de a citi cuvinte necunoscute, chiar dacă ele sînt alcătuite din litere cunoscute. În cele ce urmează voi expune unele din modalităţile utilizate în practica muncii la catedră pentru a depăşi aceste dificultăţi.

Încă din perioada preabecedară, în cadrul orelor de familiarizare a elevilor cu propoziţia, silaba, cuvîntul şi sunetul, am dat elevilor noţiunile de consoană şi vocală, prin prisma modului cum se rostesc şi am insistat în continuare mereu asupra acestora. Le-am arătat, şcolarilor că nu pot exista silabe fără să aibă cel puţin o vocală şi că pot exista silabe formate numai din vocale, analizînd mereu din abecedar cuvintele monosilabice sau bisilabice. Aşa, de exemplu, cînd am predat sunetul şi litera „b", fiind cunoscute vocalele a, u, e, i, o, ă, am format silabe directe, inverse şi închise, la tabla cu stinghii şi în alfabetarele elevilor, astfel : *ba, ab, bă, be, bi, bo, ob, bu*. Apoi am format la alfabetare şi tabla cu stinghii cuvinte monosilabice prin adăugarea a cîte o literă astfel : *ba-ban, bani; be-bec, bea, beau; bo-bou, bot, bob ; bu-bun, bum*. In continuare scriu la tablă cu stinghii cuvintele : bunica, bunicul, bucătărie, subliniind vocalele.

Pentru a-i învăţa pe elevi despărţirea în silabe procedez astfel. Le cer să indice consoanele şi vocalele, subliniez vocalele şi repet că o consoană cuprinsă între două vocale trece la silaba din dreapta (expresia „silaba următoare" părîndu-mi-se mai abstractă). Elevii despart cuvintele *bunica (bu-ni-ca), bunicul (bu-ni-cul), bucătărie (bu-că-tă-ri-e)*. Apoi utilizînd cuvinte cu două consoane alăturate între vocale : *absent, observat* explic faptul că în acest caz consoanele trec fiecare la silaba din dreapta şi din stînga. *ab-sent, ob-ser-vat)*.

La scriere, de asemenea efectuez exerciţii de scriere a silabelor directe şi inverse fără rostirea separată a fiecărei litere. În momentul cînd apar cuvinte, monosilabice, formate din silabă închisă, unii elevi au tendinţa să facă doar silabe din două litere. Subliniind însă mereu că nu există silabe fără vocale, ei ajung să citească şi să scrie fără să literizeze cuvintele.

Folosirea silabelor ca unitate optică de citire înlătură şi tendinţa (pe care o consider periculoasă) de a anticipa sensul cuvintelor. Înţelegerea sensului cuvintelor doar datorită legăturilor temporare anterioare între elementele fonetice ale cuvintelor raportate la sensul integral al propoziţiei duce la greşeli de pronunţare (*calu* în loc de *calul, celant* în loc de *celălalt*). De aceea, îndrum elevii asupra necesităţii de percepere a întregii structuri grafice — pe baza procesului de analiză şi sinteză. Şi aceasta este posibil tocmai datorită deprinderii de a stabili silabele unui cuvînt.

În perioada abecedarului, de altfel şi mai tîrziu, nu corectez verbal cuvintele citite greşit, decît în privinţa accentuării. Pentru îndreptarea altor greşeli de pronunţie cer elevului să pună la tabla cu stinghii toate literele cuvîntului, orientîndu-se după manual şi să-l despartă în silabe. O dată cuvîntul despărţit în silabe, elevul îl citeşte corect.

În ceea ce priveşte exerciţiile de despărţire în silabe nu mă limitez, după cum se vede din exemplele date, la cuvintele din carte, ci apelez şi la alte cuvinte care se pot forma cu litere cunoscute.

Pentru a împiedica tendinţa de literizare a cuvintelor în scriere, procedez astfel : aşez la tabla cu stinghii diferite cuvinte, cerînd elevilor să le despartă în silabe şi să le citească. Apoi cuvîntul scris este acoperit cu o bandă de hîrtie, repetat oral fără a fi văzut şi, în cele din urmă scris. În sfîrşit cuvîntul este din nou descoperit şi elevii îşi corectează greşelile. Astfel ei reuşesc să despartă pe silabe, să citească şi să scrie corect cuvinte ca : *scorbură, problemă, scobitoare, împreună, împrumută, porumbul, şopîrlă* etc. Pentru consolidarea cunoştinţelor le mai cer să copieze în clasă propoziţii din manual, scriind cuvintele pe silabe, şi să-şi descopere apoi, singuri, greşelile. Elevii scriu temele de acest fel lăsînd după fiecare rînd scris unul liber pentru corecturi.

Printre problemele dificile pe care le ridică însuşirea deprinderilor de citire se află excepţiile de la regula a II-a de despărţire în silabe. Pentru lămurirea acestora alcătuiesc la tabla cu stinghii o serie de cuvinte care cuprind grupul consonantic format din *consoană +l* sau *consoană+r (împletit, tablă, încredere* etc.), iar pe cealaltă tablă transcriu grupele consonantice subliniind cu roşu consoanele l şi r pe care elevii le omit, de obicei, în timpul cititului.

După ce am predat litera î, datorită formării silabelor direcle cu toate consoanele : *mî, tî, vî, cî, rî* etc., în clasă nu s-a manifestat, nici măcar la elevii slabi, greşeala care de obicei se manifestă : omiterea vocalei î *mnă, pine,* sau folosirea ei unde nu trebuie *carîtea, mîasa* etc.).

Una din problemele care mi-au reţinut atenţia mai mulţi ani de-a rîndul, în ultima perioadă a abecedarului, a fost citirea cuvintelor cu *i* final. Am atras atenţia elevilor că i precedat de o consoană nu poate forma silabe. Asupra excepţiilor voi reveni în momentul cînd vor fi întîlnite şi cînd puterea de înţelegere a elevilor va fi mai mare (a fugi etc.). Am scris la tabla cu stinghii cuvinte pe care elevii le-au despărţit în silabe şi le-am cerut să înlocuiască vocala finală cu vocala i, observînd reducerea numărului de silabe : *pri-e-te-ne — pri-e-teni ; sin-gu-ră — sin-guri ; pri-veş-te — pri-veşti ; pe-tre-ce — pe-treci.*

Cîteva cuvinte despre planificare. Fiecare lecţie de predare a literei noi este urmată în abecedar de o lecţie de consolidare. În general mi-am planificat ca lecţiile aplicative să se desfăşoare în două zile, pentru ca în ora de predare a literei noi să nu mai fac verificarea cunoştinţelor, ci să încep direct cu predarea sunetului şi a literei noi. Aceasta îmi permite ca în această oră să fac exerciţii de citire a cuvintelor şi propoziţiilor formate la alfabetar prin toate procedeele recomandate de metoda fonetică analitico-sintactică, exerciţii de despărţire în silabe a unor cuvinte şi citirea lor. Am, de asemenea, posibilitatea să pun majoritatea elevilor să citească lecţia nouă şi să discut asupra conţinutului ei.

Inv. ILIE ROMANESCU
Dorohoi

CADRELE DIDACTICE ŞI CERCETAREA ŞTIINŢIFICĂ

Dezvoltarea şi ridicarea pe noi trepte a societăţii noastre pe baza Directivelor trasate de cel de al IX-lea Congres al P.C.R. este legată strîns de intensificarea cercetărilor ştiinţifice — fundamentale şi aplicative — în toate domeniile.

Evident că realizarea obiectivelor importante ale politicii partidului şi statului nostru privind dezvoltarea şi perfecţionarea continuă a învăţămîntului de toate gradele presupune elaborarea — pe baze ştiinţifice — a unor studii diverse, care să sintetizeze experienţa înaintată a şcolii româneşti, folosind în acelaşi timp cele mai valoroase cuceriri ale pedagogiei mondiale. La toate aceste studii contribuie nu numai cercetătorii de „specialitate", ci şi cadrele didactice — învăţători şi profesori — din şcoală. Acest fapt reflectă. una dintre cele mai esenţiale trăsături caracteristice ale activităţii ştiinţifice în orînduirea socialistă — caracterul de masă al ştiinţei, împletirea organică a acesteia cu activitatea creatoare de zi cu zi a tuturor membrilor societăţii. În zilele noastre se adevereşte astfel din plin previziunea lui Karl Marx că numai „în Republica muncii ştiinţa poate îndeplini adevăratul său rol".

Una din căile principale de prezentare a rezultatelor obţinute de către cadrele didactice în domeniul cercetării ştiinţifice o constituie „Lecturile pedagogice". (Ţinînd seama de scopul şi conţinutul acestora, după părerea noastră, ar fi mai potrivit să li se dea denumirea : **„Sesiuni de comunicări ştiinţifice ale cadrelor didactice")**. În cadrul celor cinci reuniuni ştiinţifice pe plan central ale cadrelor didactice — 1956—1958—1960—1962—1964 — participarea oamenilor care lucrează direct în şcoli a devenit de la an la an mai numeroasă. Astfel, din cele 143 comunicări prezentate la cea de a V-a sesiune, în cadrul celor 10 secţii, un număr de 73 au fost elaborate de către cercetătorii Institutului de ştiinţe pedagogice, iar 57 comunicări de către cadre didactice (educatoare, învăţători, profesori) din şcolile de cultură generală şi din şcolile speciale din întreaga ţară. Este demn de reţinut faptul că aceste comunicări ale cadrelor didactice au fost prezentate pe teme dintre cele mai diferite, în cadrul tuturor secţiilor.

Merită a fi scos în evidenţă faptul că şi la nivelul regiunilor au crescut an de an numărul de lucrări prezentate de cadrele didactice la sesiunile ştiinţifice, aceste comunicări totalizînd un număr de aproximativ 1 300.

O altă cale de afirmare a cadrelor didactice în domeniul cercetării ştiinţifice o constituie participarea lor directă la unele lucrări şi studii întreprinse de Institutul de ştiinţe pedagogice ca, de pildă, elaborarea unor metodici pentru învăţămîntul de cultură generală, sau efectuarea experimentului complex privind predarea de către profesori la clasele mici. Au fost extinse şi cercetările cadrelor didactice în domeniul educaţiei, cercetări menite să ducă la înshegarea sistemului muncii educative în şcoala generală, la elaborarea metodicii muncii educative. Caracteristic este şi faptul că în ultima vreme cercetările ştiinţifice ale cadrelor didactice s-au extins şi în domeniul istoriei pedagogiei, al învăţămîntului preşcolar, al învăţămîntului programat, al modernizării învăţămîntului de toate gradele, al defectologiei şi învăţămîntului special, al îmbunătăţirii procesului instructiv-educativ în ansamblul său.

Schimburile de opinii la nivelul şcolii în cadrul comisiilor metodice, în cadrul diferitelor consfătuiri raionale şi regionale, precum şi exprimarea prin presa de specialitate a diferitelor păreri constituie de asemenea căi eficiente pentru promovarea cercetării ştiinţifice în rîndurile cadrelor didactice.

Deşi s-au obţinut succese importante în privinţa promovării muncii de cercetare pedagogică a învăţătorilor şi profesorilor, faţă de cerinţele etapei actuale de dezvoltare a învăţămîntului din ţara noastră, de cerinţele generale formulate de partid privind educarea şi formarea omului nou, se simte necesitatea intensificării preocupărilor în această direcţie. Se pune în mod firesc întrebarea care sînt cauzele rămînerii în urmă în acest sector ?

O primă frînă în această direcţie o constituie, după părerea noastră, insuficienta îndrumare — la nivelul secţiilor şi regiunilor, la nivelul institutelor de perfecţionare şi al Institutului de ştiinţe pedagogice — a cercetării ştiinţifice a cadrelor didactice. De altfel numeroase scrisori primite de Institutul de ştiinţe pedagogice în ultima vreme pun clar în evidenţă acest fapt, solicitînd mai ales indicaţii asupra metodicii de cercetare.

Este necesar să arătăm că şi presa noastră de specialitate („Revista de pedagogie", „Gazeta învăţămîntului", revistele diferitelor societăţi ştiinţifice) a fost folosită pînă în prezent în prea mică măsură în direcţia îndrumării cercetării ştiinţifice a cadrelor didactice.

Pe de altă parte, antrenarea învăţătorilor şi profesorilor cu o îndelungă experienţă în munca instructiv-educativă la cercetările efectuate de către Institutul de ştiinţe pedagogice, de institutele pedagogice sau universităţi s-a făcut într-o măsură insuficientă.

Apare, de asemenea, tot mai limpede că nu este suficient nu-

Există încă supraîncărcare

Sîntem cu toții de acord că, principala îndatorire a elevilor noștri este învățătura, că ei trebuie să învețe bine, temeinic. Este îmbucurător că majoritatea elevilor se arată convinși de necesitatea și importanța acestei cerințe.

Desigur, pentru ca elevii să se poată pregăti temeinic trebuie să aibă asigurate condiții corespunzătoare unei munci de calitate. În cele de față aș vrea să mă refer la unul din aspectele destul de mult discutate, în care consider că mai este loc pentru îndreptări: *la supraîncărcarea elevilor*. În această privință, trebuie să recunoaștem, s-a făcut mult și pînă în prezent. De comun acord, școala și organizațiile de tineret, potrivit cu instrucțiunile Ministerului Învățămîntului și C.C. al U.T.C., au pus ordine în activitatea din afară de clasă și extrașcolară, în organizarea timpului liber al elevilor. Regulamentul școlilor de cultură generală conține și el prețioase indicații în această privință.

Problema supraîncărcării elevilor mai prezintă însă o serie de aspecte, care merită să fie analizate. Elevii din clasele mari, și mai ales cei din ultima clasă de liceu, se plîng că au foarte mult de învățat și că nu pot face față cerințelor mereu sporite ale profesorilor. Și nu este vorba de cei slabi la carte și nici măcar de cei mediocri, ci de elevii buni și chiar foarte buni. Personal, ca diriginte al unei clase a XI-a, am constatat că este foarte mult adevăr în cele spuse de școlari și lucrul mi-a fost confirmat și de alți colegi din școala în care lucrez și din alte școli. Care sînt cauzele?

În ultimii ani manualele școlare, ca urmare a elaborării lor pe bază de concurs, au fost substanțial îmbunătățite. Cu toate acestea în ele — de exemplu la istorie, la matematică etc. — se găsesc lecții voluminoase și grele. Asemenea lecții au cîte cinci-șase pagini și de aceea, oricît s-ar strădui profesorul să le sintetizeze, ele își păstrează volumul și greutatea. Textele la limbile străine sînt și ele lungi, cu multe cuvinte noi și, din acest motiv, dificil de asimilat. Programele școlare cer studiul unor astfel de texte, fără însă să prevadă și lungimea lor.

Dar cauzele fenomenelor de supraîncărcare a elevilor trebuie căutate și în modul cum muncesc învățătorii și profesorii. Supraîncărcăm pe elevi pornind chiar de la alcătuirea orarului. Este adevărat că uneori, din motive obiective, legate mai cu seamă de greutăți în spațiul de școlarizare, nu este posibilă o respectare deplină a tuturor cerințelor pedagogice în alcătuirea orarului. Alteori însă, din grija deosebit de exagerată pentru satisfacerea doleanțelor personale ale anumitor cadre didactice, se pun în aceeași zi mai multe obiecte grele. Grele nu atît prin conținutul lor, cît mai ales prin metoda pe care o impune asimilarea cunoștințelor. În discuțiile mele cu elevii, aceștia mi-au mărturisit că atunci cînd au limba română, istoria, limba engleză și limba rusă, ei au nevoie de peste opt ore de studiu pentru pregătirea lecțiilor.

Sub motivul unei pretinse exigențe față de pregătirea elevilor, unii dintre noi le cerem foarte mult în orele de curs și în ce privește temele pentru acasă. Chiar mai mult decît cer programele școlare și manualele. Și aceasta fără să ne gîndim și la existența celorlalte obiecte de învățămînt, la care de asemenea se formulează uneori cerințe. Unii dintre elevi se străduiesc și se pregătesc în condițiile arătate mai sus. Ei stau pînă noaptea tîrziu și se scoală dimineața devreme pentru a-și completa pregătirea în raport cu cerințele. Dar aceștia sînt cei mai puțini. Pentru că nu toți elevii pot sau sînt dispuși să facă față unui asemenea regim și unor asemenea eforturi.

Uneori se dau lucrări de verificare frontală a cunoștințelor. Dacă ele sînt neanunțate, se dau din lecția de zi. Dacă însă lucrările sînt anunțate dinainte elevii trebuie să pregătească mai multe lecții sau un capitol întreg — cu toate amănuntele. Cît timp le trebuie însă elevilor pentru o astfel de pregătire? Dar dacă adăugăm această obligație celorlalte, căci ceilalți profesori nu țin seama de lucrările frontale de la alte obiecte? Elevii buni — și în acest caz — fac eforturi deosebite și se pregătesc. Dar ceilalți?

Iată deci ce urmări pot să aibă cerințele noastre exagerate, lipsa de coordonare a muncii noastre cu a celorlalte cadre didactice și insuficienta descărcare a programelor și manualelor școlare. De aceea consider că nu ar strica o dezbatere mai largă a problemei supraîncărcării — pe toate fațetele ei.

Prof. MARIN NEDELCU
Chișineu-Criș

Ecoul la materialele publicate

„PROBLEME ALE ȘCOLII GENERALE"

În articolul „Probleme ale școlii generale", din „Gazeta Învățămîntului" nr. 823, s-au pus în discuție chestiuni importante și s-au făcut propuneri care, cred eu, trebuie luate în seamă.

Vreau să revin asupra unora din ele. În general, se consideră că scrisul incorect, neîndemînarea în calculele elementare de aritmetică, cunoștințele reduse de geografie, istorie, științele naturale etc. se datoresc lipsei de exigență a învățătorilor, ori pregătirii lor profesionale insuficiente, metodelor nepotrivite de lucru cu clasa, sau lipsei de interes din partea unor părinți. Toate aceste explicații sînt într-adevăr confirmate de experiența noastră în mare măsură. Dar în afara lor există și alte neajunsuri mai adînci. Ele trebuie căutate în înseși programele și manualele școlii generale, așa cum cu multă dreptate s-a scos în evidență în articolul menționat. În primul rînd, în școala generală se pune prea puțin accentul pe formarea **deprinderilor** de scriere corectă și de calcul. Copiii nu scriu cuvintele corect pentru că nu se fac dictări atîtea cîte sînt necesare, întîi la clasele I—IV, pentru formarea deprinderii, apoi la clasele V—VIII pentru consolidarea acesteia prin aplicarea regulilor gramaticale învățate. Totodată copiii nu alcătuiesc fraze clare, frumoase și nu reușesc să le dispună într-o ordine logică, firească. Aceasta, pentru că în școala generală nu se fac destule compuneri libere.

Lucruri asemănătoare se pot spune și despre o altă disciplină destinată a forma gîndirea elevilor: matematica. Eu cred că la lecțiile de aritmetică în clasele I—IV se fac prea puține exerciții sub supravegherea învățătorului, pe maculatoare. Într-adevăr, lipsa de deprindere în efectuarea rapidă și corectă a calculelor la elevii intrați în clasa a V-a este evidentă. Este o lipsă generală, întîlnită la fiecare serie, așa încît ea nu se poate atribui învățătorilor și metodei lor de lucru. Pentru dezvoltarea judecății elevului se cere în școala generală rezolvarea de probleme cît mai variate, într-o ordine crescîndă în ce privește gradul de dificultate.

Pentru ca pedagogul să aibă timp să aprofundeze cunoștințele, să le consolideze și să formeze deprinderi trainice se simte nevoia descongestionării programelor școlii generale. Ar exista posibilitatea ca, la lecții, învățătorul și profesorul să scoată mai bine în evidență ideile mai importante, să facă mai des recapitulări, să insiste pentru fixarea cunoștințelor și desprinderea a ceea ce este esențial în ele. În fine, s-ar putea realiza dezideratul ca profesorii de la diferite specialități să fie preocupați nu numai de instruirea elevilor, ci și de educarea lor.

Evident, reducerile de programă ridică probleme delicate: multe cunoștințe sînt importante și ne este greu să renunțăm la predarea lor. Dar trebuie să ne gîndim nu numai la ceea ce **dăm** elevilor, ci și la ceea ce le **rămîne**.

Prof. VALERIU ȘTEFAN
Constanța

Am citit cu interes ancheta „Probleme ale școlii generale, publicată în nr. 823 al „Gazetei învățămîntului". Mă declar de acord cu problemele ridicate.

În cele ce urmează mă voi opri la concursul de admitere. Constatarea făcută de tov. profesor Anastasie Petrescu cu privire la cunoștințele de geometrie este justă. Se pare că aici există un cerc vicios. Și pe la noi în multe cazuri profesorii examinatori evită să dea subiecte din geometrie, fiindcă sînt mulți absolvenți ai școlii generale care nu pot să rezolve nici o astfel de problemă și care recunosc cu toată sinceritatea că nu au cunoștințele necesare pentru a face față. Cînd se întîmplă să se dea la concursul de admitere o astfel de problemă, apoi profesorul examinator este în mare încurcătură: nu o dată se întîmplă ca la algebră candidatul să răspundă foarte bine, dar la geometrie să nu știe nimic. De obicei, în astfel de cazuri i se dă elevului o notă bună, dar golurile în cunoștințele de geometrie au rămas pe mai departe. Așa încît în clasa a IX-a apare necesar un efort în plus pentru elev, dar și pentru profesor care este obligat să acopere aceste goluri, paralel cu predarea noilor cunoștințe.

Sînt de acord și cu aprecierea tov. prof. Ștefan Vancea ca la examenul de admitere în liceu să se introducă și alte obiecte. Dînsul preferă fizica și chimia. Eu aș propune să se aibă neapărat în vedere și istoria patriei. Mă alătur totodată colegilor care propun ca la examenul de admitere să precumpănească probele scrise. Astfel vom avea posibilitatea unei mai juste valorificări a cunoștințelor elevilor. Îmbrățișez și ideea ca lucrările scrise la concursul de admitere în clasa a IX-a să fie eliminatorii. Procedînd astfel vom curma o bună parte din intervențiile, care — de ce n-am spune-o — copleșesc uneori pe președinți și pe cei ce examinează și vom crea un curent sănătos în rîndul elevilor școlii generale pentru o pregătire temeinică în clasele V—VIII, obligînd toate cadrele didactice să lucreze perseverent și cu simț de răspundere.

Prof. N. STOCHINĂ
Strehaia

Sînt de acord cu cei care propun ca la concursul de admitere în clasa a IX-a pe lîngă limba română și matematică să se introducă și alte discipline. Eu mă gîndesc în special la istoria poporului nostru și geografia patriei.

Subscriu la această părere deoarece este știut că obiectivul principal al muncii noastre instructiv-educative este formarea omului nou, animat de puternice sentimente patriotice. Adolescentul care tinde să devină constructor activ al măreței opere de construire a socialismului nu trebuie să știe numai să socotească și să se exprime corect. Este absolut necesar să cunoască și istoria zbuciumată a poporului nostru de-a lungul veacurilor, precum și frumusețile, bogățiile și realizările poporului nostru sub conducerea înțeleaptă a P.C.R. Fără aceste cunoștințe trainice nu se poate concepe formarea unui cetățean nou care să-și iubească și să slujească cu abnegație patria și poporul.

De altfel în predarea istoriei cred că mai este loc pentru îmbunătățiri. Manualele și programele, după părerea mea, ar fi mult mai complete dacă ar cuprinde și cîteva lecții de sinteză, după capitolele mai importante, care să includă problemele esențiale ce trebuie să rămînă pentru toată viața în mintea elevilor. Susțin aceasta, deoarece am observat orientări cu totul diferite în sistematizarea cunoștințelor. Uneori profesorii se pierd într-o înșiruire de date; alții repetă anumite lecții „mai importante", nerespectînd cauzalitatea și interdependența fenomenelor istorice, iar marea majoritate fac recapitulări la întîmplare.

Pentru a înlătura într-un procent cît mai mare subiectivismul în aprecierea pregătirii candidaților, propun, pe lîngă cele menționate în anchetă, ca președintele și membrii comisiei de examinare de la concursurile de admitere să fie străini nu numai de localitate, ci și de raion. Zic aceasta deoarece în Valea Jiului, prin tradiție, directorul liceului este de drept și de fapt președintele comisiei de examinare la concursul de admitere. Este ușor de închipuit în ce situație se află un asemenea director „viitor președinte". De pe acum el este asaltat de părinți, cunoscuți ș.a.

Tot în legătură cu comisia de examinare socotesc foarte oportun ca profesorii examinatori să fie recrutați numai dintre profesorii care au cel puțin gradul definitiv, cu o bună pregătire și cu o bogată experiență în școala generală. Susțin aceasta, deoarece secțiile de învățămînt numesc uneori în aceste comisii tineri fără experiență care pierd din vedere problemele majore ale pregătirii în școlile generale, alunecînd fie spre cerințe sub nivelul programei, fie spre cerințe la nivelul claselor mari.

Prof. ILIE MARINESCU
Vulcan-Petroșani

mai să se studieze experiența acumulată. Se simte tot mai mult nevoia ca cercetătorii și cadrele didactice — împreună — **să organizeze o experiență nouă**, să promoveze în procesul instructiv-educativ principii noi la nivelul cerințelor contemporane, să aplice pe o scară tot mai largă rezultatele obținute înșiși de cercetători în cadrul școlilor de bază. În această direcție se impune ca Institutul de științe pedagogice, catedrele de pedagogie în cadrul universităților, institutele pedagogice și de perfecționare a cadrelor didactice, societățile științifice — cu sprijinul presei de specialitate — să intensifice colaborarea cu cadrele didactice din școli, să le sprijine în însușirea metodicii muncii de cercetare pedagogică, în generalizarea experienței înaintate în această privință.

Desigur că este greu de arătat în cadrul unui articol care ar trebui să fie direcțiile principale de orientare a cercetării științifice a cadrelor didactice. De fapt nu este nici un domeniu în care acestea nu ar putea aduce o contribuție substanțială. (Cu titlu informativ, „Revista de pedagogie" publică anual tematica privind unele probleme ce pot fi studiate de cadrele didactice).

Sarcinile indicate de partid cu privire la pregătirea condițiilor pentru mărirea duratei învățămîntului obligatoriu, organizarea liceelor de specialitate etc. cer în mod imperios studierea capacităților intelectuale ale elevilor în condițiile folosirii mijloacelor tehnice moderne în procesul de învățămînt. Modernizarea învățămîntului în general, structura lui în raport cu cerințele moderne, elaborarea metodicilor ținînd seama de aceste cerințe constituie doar schițarea unora din domeniile în care cercetarea științifică trebuie să-și spună cuvîntul. Un teren ce se cere de asemenea defrișat cu mai mult curaj și competență științifică, este acela al educației. Se simte nevoia să fie studiate amplu legitățile influențelor educative ale mediului socialist asupra personalității elevului, a tînărului sau adultului, cauzele unor rămîneri în urmă în domeniul educației.

Rezolvarea acestor sarcini de cercetare — cu caracter aplicativ sau fundamental — implică măsuri organizatorice pe planul coordonării cercetării științifice atît la nivelul raioanelor, al regiunilor, cît și pe plan central. În acest sens, considerăm că s-ar putea organiza pe lîngă secțiile de învățămînt — pe bază obștească — colective de îndrumare a cercetării științifice, în care să intre elemente din cele mai pregătite. Tot în acest scop consider că ar fi utilă organizarea cu regularitate a unor sesiuni științifice comune, atît pe plan central cît și pe regiuni, la care să participe cadre didactice din școli și cercetători științifici. Pot fi lărgite în acest sens — după părerea noastră — și sesiunile de comunicări ale institutelor pedagogice, ale institutelor pentru perfecționarea cadrelor didactice etc. Asemenea sesiuni comune ar duce la îmbogățirea tematicii și metodicii cercetării științifice. Se impune de asemenea ca cele mai bune dintre comunicările prezentate la aceste sesiuni, ca și alte cercetări ale cadrelor didactice să fie valorificate și prin publicarea de către Editura didactică și pedagogică a unor „Culegeri".

Pentru sprijinirea cadrelor didactice în informarea științifică în domeniul pedagogiei considerăm că, pe lîngă actuala Bibliotecă centrală pedagogică, ar fi indicat să se înființeze și biblioteci regionale pe acest profil, avînd caracterul unor filiale ale bibliotecii centrale.

Organizarea unor dezbateri în coloanele „Gazetei învățămîntului" ar constitui — după părerea noastră — un bun prilej pentru găsirea unor soluții valoroase în privința muncii științifice a cadrelor didactice, a cercetării pedagogice în general.

PETRE BĂRBULESCU
șeful secției „Educație" din Institutul de științe pedagogice

CERCUL TĂCERII TREBUIE RUPT

Despre sensul educativ al iubirii — sentiment firesc şi adînc uman — s-a vorbit prea puţin. În formarea personalităţii bogate a omului nou, dragostea sinceră şi adevărată poate deveni un element constructiv de înaltă valoare, ce se cere cu hotărîre luat în considerare.

Sentimentul iubirii, care ocupă un loc de prim plan în structura intimă a sufletului tînăr, exercită o influenţă morală profund transformatoare, de mare intensitate, asupra profilului spiritual al adolescentului. În societatea noastră, dragostea capătă un colorit distinct nou, caracteristic omului la care simţămintele personale sînt încărcate de puternice rezonanţe ale vieţii colective. Totodată, spiritul modern al epocii contemporane, dinamismul şi caracterul impetuos al vieţii în secolul nostru, temperaturile înalte la care masele largi trăiesc şi-şi desfăşoară astăzi activitatea îşi pun pecetea asupra trăirilor afective ale sentimentului iubirii, care se transformă într-o adevărată forţă motrice.

În şcoală elevii cunosc cele mai importante fenomene din natură. La vîrsta lor, atenţia le este însă atrasă tot mai insistent şi de propria lor fiinţă. Îi captivează nu numai ceea ce se întîmplă în genere în natură, ci şi ceea ce se petrece cu ei înşişi. Observă în întreaga lor fiinţă frămîntări, simţăminte a căror „cheie“ o vor deslușită.

Fiind vorba de o problemă cu adînci semnificaţii, pentru viitoarea configuraţie a portretului moral al tînărului, survine spontan întrebarea: şcoala poate fi chemată să aducă un aport mai substanţial în această direcţie? Opinez pentru un categoric răspuns afirmativ. Se ştie doar că în toate problemele vieţii nu este cazul să ne bizuim numai pe experienţa individuală. Oamenii informaţi sînt capabili să-şi orînduiască mai bine viaţa decît cei neştiutori.

În procesul de învăţămînt, bazele anatomo-fiziologice sînt tratate la biologie. Cu competenţă, seriozitate şi simţ de răspundere, profesorul de specialitate trebuie să dea toată importanţa acestui capitol cu largă rezonanţă în viaţa şi comportarea elevilor săi.

Despre dragoste ca problemă de viaţă vorbesc în nenumărate opere de artă scriitorii, muzicienii şi artiştii plastici ai tuturor timpurilor. Operele literar-artistice care descriu iubirea puternică şi sinceră ca forţă a vitalităţii omeneşti sînt o adevărată şcoală etică pentru adolescenţi. Puritatea şi discreţia sentimentului, preţuirea virtuţilor fizice şi morale prezente în aceste creaţii devin un factor de elevaţie spirituală dacă profesorul, fără să minimalizeze sau să exagereze nepotrivit asemenea valenţe educative, operează cu textele studiate în clasă sau în afară de clasă, cu căldură şi subtilă furişare în constiinţa celei mai gingaşe vîrste. Astfel îi va pune elevului la îndemînă un instrument nou şi uşor de mînuit, cu care acesta îşi va împărţi visul, întrebările tainice, tumultul pasiunii.

Dirigintele ni se pare cel mai indicat a ocupa locul central în ansamblul educativ al şcolii şi pe acest tărîm. Dacă prin una din sarcinile lui de bază acţionează în direcţia educaţiei morale a elevilor săi, atunci implicit în aria de preocupări trebuie circumscrise necesarmente, potrivit particularităţilor de vîrstă ale şcolarilor, începînd cu clasa a VIII-a (eventual a VII-a), frămîntările şi aspiraţiile fireşti propulsate de descătuşarea potenţelor sentimental-erotice, care trebuie canalizate salutar.

Elevii noştri sînt tentaţi deseori să ne interogheze în chestiuni de o complexitate şi o gingăşie inexprimabile, sau de o naivitate imprevizibilă. Drept răspuns ei întîmpină deconcertant o *tăcere* grea, stînjenitoare, ori în cel mai bun caz un răspuns morocănos, aspru şi rece, evaziv de obicei, tocmai cînd ei aşteaptă mai multă căldură, înţelegere, sinceritate. Inerţia şi rutina par a fi alimentate încă de dictonul pseudopedagogic al altor vremuri, după care în dragoste, chipurile, „cuvîntul profesorilor nu ajută niciodată“. Fireşte că nu va ajuta niciodată dacă discutăm steril, cu formulări aproximativ similare de la un an la celălalt, în cadrul unicei şi invariabilei ore: „Prietenie şi dragoste“; dacă observăm neinspirat, cu concepţie de „domnişoară bătrînă“ relaţiile de ordin sentimental, absolut fireşti, dintre tineri de 16—18 ani; dacă, în fine, bruscăm persecutant — dintr-o perspectivă preconceput îngustă — gesturi nevinovate de tandreţe ce exteriorizează simţăminte adevărate înfiripate în suflete sensibilizate. Nici nu-i de aşteptat cu astfel de procedee să contribuim pozitiv la ceva. Dimpotrivă...

Dragostea este un sîmbure de specificitate morală, cu straturi numeroase, ce se cer protejate. Educaţia în această privinţă înseamnă dezvoltarea calităţilor intelectuale şi morale în vederea respectului şi a dăruirii sufleteşti reciproce. Procesul educativ poate avea loc în şcoală, în organizaţia de tineret şi — cu ajutorul observaţiilor personale, a criticii şi autocriticii — prin autoeducaţie. Obiceiurile rele, intră în raza de acţiune a opiniei colectivului de elevi, cu sprijinul plin de tact şi fineţe al profesorului diriginte, care se apropie de frămîntările lor fără tendinţă de amestec explicit şi intervenţie inoportună, ci doar pentru a-i face pe elevi să înţeleagă că frumuseţea unui atare sentiment este incompatibilă cu vulgaritatea. Dar, în nici un caz sentimentele care leagă băieţi cu fete, dezvoltate sănătos, nu pot fi suspectate şi înveninate printr-o atitudine voit ostilă.

Orele de dirigenţie oferă posibilităţi mari pentru valorificarea resurselor educative ale sentimentului iubirii. Nu e vorba de a prescrie reţete şi de a antepune slogane unilateralizante. Însă 3—4 ore anual, la clasele mari, s-ar arăta, după opinia mea, utile discutării unor astfel de probleme de viaţă.

Pe tineri îi interesează în mare măsură modul cel mai corect de comportare a băieţilor şi fetelor, unii faţă de ceilalţi. Să-i facem să înţeleagă că omul este un tot unitar, că sentimentul erotic este firesc, iar atunci cînd este bine înţeles şi călăuzit înfrumuseţează pe om. Descoperind o asemenea verigă principală, subiecte vii, care captează interesul şi atenţia elevilor, dirigintele va orienta discuţiile în direcţia dorită şi va influenţa cu succes pe elevi.

Prof. VALERIU C. NEŞTIAN
Huşi

„Mens sana in corpore sano“

• Demonstraţia şi metodele intuitive la lecţiile de educaţie fizică

• Iniţiative valoroase pentru lărgirea bazei materiale

Lecţiile de educaţie fizică, urmărind în principal însuşirea conştientă şi activă de către elevi a unor priceperi şi deprinderi motrice, impun pe prim plan utilizarea amplă a intuiţiei şi demonstraţiei.

Cunoaşterea realizată în special în lecţiile de educaţie fizică pentru cei mici, la nivelul treptei senzoriale, în prezenţa a cît mai mulţi analizatori, dă elevului siguranţă şi încredere în sine, îl face să participe cu plăcere la toate solicitările profesorului. De cele mai multe ori ezitările, teama de aparate, rigiditatea, lipsa de mobilitate sînt rezultatul neînţelegerii componentelor ce alcătuiesc exerciţiile fizice, al nepătrunderii în esenţa structurii lor, ca urmare a unei prezentări intuitive insuficiente. Exerciţiile fizice complexe, bogate în mişcări, au nevoie de analiză, de descompunerea lor în părţile componente. Fără această analiză nu-i posibilă învăţarea, pătrunderea în contextul mişcărilor, înţelegerea relaţiei între acestea. Metodica educaţiei fizice subliniază necesitatea ca, în acest moment al învăţării, explicaţia laconică dar sugestivă să fie însoţită de o demonstraţie ireproşabilă. De aceea profesorului de educaţie fizică i se pretinde o deosebită exigenţă în pregătirea lui pentru demonstraţiile în cadrul lecţiilor.

Practic se impune ca profesorul să prezinte mai întîi global exerciţiul (o dată sau de două ori în raport cu complexitatea lui). Apoi exerciţiul se va descompune în părţi (se face analiza elementelor) care se unesc treptat într-un tot unitar realizîndu-se sinteza. Bineînţeles, din punct de vedere metodic, concomitent cu demonstraţia, elevii vor primi şi explicaţiile profesorului, prezentîndu-li-se şi materialul didactic. Dar chiar o asemenea prezentare a exerciţiilor prin analiză şi sinteză nu dă încă girul însuşirii şi consolidării cunoştinţelor. Pentru aceasta trebuie ca elevii să execute exerciţiul în acelaşi timp cu profesorul (de un număr de ori raportat la dificultăţile acestuia).

Unii copii prind mai uşor, judecă şi execută rapid. Alţii, deşi percep şi înţeleg uşor, întîmpină greutăţi în execuţie întrucît le lipsesc deprinderi motrice, mobilitatea; iar alţii pot executa cu uşurinţă, dar în execuţia lor apar greşeli de care ei nu-şi dau seama. De aci rezultă necesitatea ca demonstraţia profesorului, urmată de exerciţiile executate de elevi, să fie întregite prin prezentarea unor materiale intuitive. Se întîmplă, adesea, ca după toate explicaţiile şi demonstraţiile, să rămînă 5—6 elevi dintr-o clasă cu lacune, cu stîngăcii, în execuţie. Acestora profesorul le va arăta încă o dată, individual, exerciţiile, le va oferi şi alte mijloace intuitive, mai accesibile, ajutîndu-i mai ales să capete încredere în posibilităţile lor.

Avînd în vedere dificultatea unor exerciţii fizice executate la aparate, pot fi folosite ca material intuitiv pentru acestea, planşe, schiţe, kinograme, diafilme, filme de scurt metraj, fotografii. Dar prezentarea acestora în lecţie se va face gradat, selectiv, raţional, profesorul de educaţie fizică urmînd să dezvolte spiritul de observaţie, să educe curajul elevilor atît de necesar în lucrul la aparate, încrederea în forţele proprii, stăpînirea de sine, interesul pentru diferite sporturi. „La liceul „Gh. Şincai“ din Capitală, de pildă, s-au prezentat şase filme despre tehnica şi tactica baschetului. Elevii înscrişi să practice această disciplină sportivă au urmărit cu deosebită atenţie fiecare secvenţă a filmelor şi apoi, din proprie iniţiativă, au căutat stăruitor să execute elemente dintre cele mai dificile ale jocului de baschet. Dar nu numai atît. Chiar de a doua zi a crescut numărul celor ce doreau să practice baschetul.

Fireşte pentru a asigura succesul lecţiei de educaţie fizică este neapărat necesar ca elevii să dispună de condiţiile materiale pentru a-şi însuşi tehnica execuţiei exerciţiilor, să poată face rostogoliri la saltea, echilibru pe bîrnă, sărituri la ladă, la trambulină, cătărări pe frînghie, balans la paralele, să ridice halterele sau, în cazul jocurilor sportive, să arunce mingea, să execute corect pase, să tragă la poartă sau la coş. Iată deci că, alături de materiale didactice, în lecţia de educaţie fizică se cer prezente materialele sportive — mingi, măciuci, greutăţi, haltere, corzi, cercuri etc. Toate acestea sînt mijloace indispensabile, ce trebuie utilizate pe tot cursul dezvoltării copilului. Numeroşi profesori cu dragoste pentru profesia lor au reuşit să realizeze cu ajutorul elevilor şi cu sprijinul comitetului de părinţi valoroase baze sportive (ca de pildă aceea a Liceului nr. 1 Ploieşti) — terenuri moderne de baschet, handbal, piste de atletism (Liceul nr. 1 Cîmpina, Şcoala sportivă de elevi din Buzău, şcolile generale 100, 103, 111, 114 din Capitală).

Înainte de orice însă, curtea şcolii trebuie să fie amenajată astfel, încît să permită elevilor toată gama de mişcări solicitate de organismul lor în continuă creştere, suprafaţa să fie curăţată, nivelată, să aibă lumină şi umbră suficientă şi să ofere posibilităţi pentru o odihnă activă prin practicarea unor jocuri cu caracter sportiv. Asigurînd aceste condiţii vom avea nu numai satisfacţia de a observa practic deplina valabilitate a dictonului „mens sana in corpore sano“, ci şi aceea de a descoperi şi creşte viitori sportivi de valoare.

Lector univ. **N. CEAUŞESCU**

PROBLEME DEZBĂTUTE ÎN ADUNĂRILE GENERALE ŞI ÎN CONFERINŢELE SINDICALE :

Activitatea culturală

Alegerile sindicale din şcoli au determinat dezbaterea largă a activităţii desfăşurată de comitele sindicatelor de la alegeri şi pînă în prezent, au adoptat măsuri menite să ducă la ridicarea contribuţiei organizaţiilor sindicale din şcolile respective în traducerea în viaţă a sarcinilor izvorîte pentru slujitorii şcolii din documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. Alături de celelalte probleme care formează obiectul preocupărilor organizaţiilor sindicale din şcoli, conferinţele şi adunările generale au dezbătut pe larg şi problemele activităţilor culturale. Analizînd modul cum s-au desfăşurat acţiunile culturale de masă, eficienţa lor, conferinţele au sintetizat experienţa nouă, au stabilit măsuri de principiu şi concrete pentru mai buna organizare şi desfăşurare a muncii culturale.

Privitor la aceste probleme tovarăşa **S. Trufin**, preşedinte al comitetului sindicatului învăţămînt din raionul Lenin, ne-a relatat :

În centrul activităţii cultural-educative pe care o desfăşoară comitetul sindicatului învăţămînt din raionul nostru, au stat sarcini concrete legate de procesul instructiv-educativ, de dezvoltarea atitudinii socialiste faţă de muncă şi avutul obştesc, de mobilizarea membrilor de sindicat pentru a participa la activitatea artistică de amatori. În această privinţă la conferinţa sindicatului nostru a fost menţionată organizarea de conferinţe, simpozioane, care au venit în ajutorul cadrelor didactice pentru lărgirea orizontului politic şi cultural ; numai în anul 1964 s-au ţinut 22 conferinţe. Au fost apreciate expunerile pe teme ca : „Rolul sateliţilor în telecomunicaţii", ţinută de C. Alexeescu, director al Institutului Astronomic popular, „Problematica literaturii originale după 23 August 1944", prezentată de criticul literar Mihai Gafiţa, ca şi întîlnirile cu redactorii revistei „Lumea", care au relatat aspecte interesante privind situaţia economică şi politică în America Latină, cronica evenimentelor internaţionale prezentată de redactorii de la Agerpres, convorbirea cu scriitorii de literatură pentru copii (Nina Casian, Al. Mitru, M. Cremene). În colaborare cu Clubul învăţămîntului, în cinstea celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei noastre, s-a organizat simpozionul „20 de ani de dezvoltare a învăţămîntului în anii regimului de democraţie populară" şi un simpozion pe tema „Tehnica nouă în Republica Socialistă România" la care un inginer de la uzina „Vulcan" a prezentat o expunere documentată cu privire la dezvoltarea tehnicii în ţara noastră şi la aprecierile de care se bucură produsele noastre industriale peste hotare.

Dezbaterile din conferinţă au reliefat faptul că grupele sindicale, îndrumate de comitetul sindicatului, au acordat o atenţie deosebită popularizării şi prelucrării unor lucrări valoroase de pedagogie. Astfel, în grupa sindicală de la şcoala nr. 142 s-a dezbătut articolul din Revista de pedagogie nr. 1 din 1964, cu privire la „Orientarea profesională a elevilor", care relata rezultatele unor cercetări de lungă durată efectuate în această şcoală, de către profesoara dirigintă Victoria Petrescu. De asemenea, s-au mai organizat în cîteva din grupele sindicale recenzii ale unor cărţi recent apărute care prezentau un interes deosebit pentru cadrele didactice. O astfel de recenzie, bine organizată, la care a fost invitat şi autorul s-a ţinut la şcoala generală nr. 135 pe marginea romanului „Învăţătorii" de Şerban Nedelcu. Prezenţa scriitorului a stîrnit discuţii interesante cu privire la condiţiile în care a fost scris acest roman şi la veridicitatea personajelor sale. Asemenea recenzii au mai fost prezentate la şcolile generale nr. 124, 127 şi altele.

Şi în rîndul personalului administrativ şi de îngrijire se observă mobilizarea tot mai bună făcută de grupele sindicale din raion în vederea difuzării cărţii politice şi culturale, folosindu-se în acest scop cercurile de citit şi frecventarea bibliotecilor locale. Cu toate acestea, trebuie arătat faptul că nu toate birourile grupelor şi în special responsabilii cu munca culturală se ocupă în aceeaşi măsură de popularizarea cărţii în rîndul membrilor de sindicat, de organizarea standurilor, a vitrinelor de cărţi etc.

Conferinţa s-a ocupat pe larg de modul în care comitetul sindicatului şi organizaţiile sindicale din şcoli a antrenat cadrele didactice în formaţiile artistice de amatori. Cu toate că s-au întîmpinat greutăţi în această acţiune, totuşi am reuşit să organizăm un grup vocal folcloric format din 18 membri de sindicat, o echipă de teatru cu 35 de tovarăşi, o echipă de dansuri formată din 16 tovarăşe din unităţile şcolare şi preşcolare, echipă pregătită de profesorul Viorel Popescu de la şcoala nr. 150.

Începînd cu luna septembrie a.c., la indicaţiile comitetului raional de partid, comitetul sindicatului cu sprijinul secţiei de învăţămînt a luat toate măsurile de mobilizare a cadrelor didactice pentru participarea la formaţia corală. În conferinţă a fost subliniată activitatea susţinută şi plină de entuziasm desfăşurată de cele două formaţii — grupul vocal de sub conducerea profesorului Ilie Buzatu şi echipa de teatru sub regia artistului emerit Toma Dimitriu. Grupul vocal, cu un bogat repertoriu de cîntece folclorice, s-a prezentat la spectacole organizate cu ocazia zilelor festive de 1 Mai şi „30 iunie — Ziua învăţătorului", precum şi în numeroase alte ocazii.

Activitatea artistică de amatori a luat amploare şi mai mare în cinstea Congresului al IX-lea al P.C.R., echipele noastre artistice prezentîndu-se la concursul „Slavă partidului" din acest an şi la „Bienala de teatru I. L. Caragiale". În acest scop echipa de teatru a pregătit comedia în patru acte „Morişca" de Ion Luca, prezentînd spectacolele cu această piesă atît pe scenele teatrelor „Lucia Sturdza Bulandra" şi „Naţional-Comedia", cît şi la cele două faze ale concursului. Spectacolele s-au bucurat de mult succes din partea spectatorilor şi de o frumoasă apreciere din partea forurilor competente. De asemenea, grupul vocal şi echipa de dansuri au intrat în concurs — faza raională — cu un program bine selecţionat şi o ţinută artistică demnă de remarcat.

Formaţia de cor se găseşte în momentul de faţă în curs de organizare ; s-ar fi putut realiza mai mult şi în această privinţă dacă directorii unor şcoli şi birourile grupelor sindicale s-ar fi alăturat şi ar fi sprijinit mai mult iniţiativa comitetului. Conferinţa a cerut noului comitet al sindicatului să antreneze în mai mare măsură pe membrii de sindicat la desfăşurarea acestei activităţi cu tradiţii în cadrul raionului nostru.

Un puternic mijloc de educare a membrilor de sindicat şi în acelaşi timp o modalitate de petrecere a timpului liber în mod plăcut şi instructiv l-a constituit vizionarea unor spectacole de teatru în colectiv.

O lipsă a comitetului sindicatului este că deşi a prevăzut în planurile sale excursii ale unor grupuri de cadre didactice nu a reuşit să realizeze această sarcină.

Pentru încheganea colectivului de cadre didactice, comitetul sindicatului a organizat reuniuni tovărăşeşti, petrecerea revelionului în cadrul Clubului învăţămînt şi a contribuit la organizarea „Zilei învăţătorului".

Conferinţa sindicatului nostru a exprimat dorinţa membrilor de sindicat de a amplifica activităţile culturale, de a le lega mai mult de sarcinile mari trasate şcolii de Congresul Partidului nostru.

CORESPONDENŢA

MĂNECIU—UNGURENI

Într-o scrisoare trimisă redacţiei, prof. **Alexandru Barbu** ne informează despre preocupările cadrelor didactice de la Liceul din Mîneciu-Ungureni pentru lărgirea eficacităţii şi legarea de actualitate a lecţiilor de istorie. Astfel, în pregătirea lor pentru lecţiile de istorie contemporană, profesorii studiază cu atenţie documentele de partid şi de stat cele mai recente şi în special materialele privind cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român. În acest an, sînt folosite mai larg în pregătirea lecţiilor de istorie cele mai noi cărţi de specialitate apărute ca, de pildă, „Momente din istoria poporului român" de prof. univ. Gh. Ştefan, „Mircea cel Bătrîn" de I. Negoiu, „Contribuţia României la războiul antihitlerist" etc.

O metodă utilizată cu succes la Liceul din Mîneciu-Ungureni o constituie ilustrarea lecţiilor de istorie prin documente cu caracter local, interpretate critic.

CONSTANŢA

Profesorul **Augustin Nazarie**, de la Liceul din Eforie ne relatează într-o corespondenţă a sa unele aspecte privind activitatea cercului profesorilor de desen din Constanţa. Membrii acestui cerc au discutat recent pe marginea articolului despre educaţia artistică a elevilor publicat de acad. Gh. Oprescu în coloanele „Gazetei învăţămîntului", exprimîndu-şi părerea unanimă despre necesitatea introducerii unei ore de istorie a artelor plastice în clasa a X-a sau a XI-a a secţiei umanistice. De asemenea, profesorii de desen din oraşul Constanţa au luat în discuţie modalităţile privind îmbunătăţirea pregătirii elevilor în domeniul desenului tehnic şi al desenului decorativ. Ei au cerut printre altele ca, în sprijinul predării lecţiilor de desen decorativ, manualele să cuprindă reproduceri în culori după chenare decorative specifice artei populare, costume naţionale, cusături, ţesături, ceramică etc.

RÎMNICUL—VÎLCEA

Pentru buna desfăşurare a muncii de perfecţionare a cadrelor didactice din Rm. Vîlcea — ne scrie prof. **Gheorghe Simeanu**, şeful secţiei de învăţămînt a oraşului — s-a organizat un cabinet metodic în cadrul căruia vor fi expuse o serie de materiale necesare predării — planşe, aparate, scheme — pentru a fi popularizate în şcoli. Tot aici se vor organiza între cadrele didactice de diferite specialităţi schimburi de experienţă la nivelul oraşului. O bună parte din profesorii de muzică, desen, educaţie fizică vor ţine lecţii în faţa învăţătorilor de la clasele I—IV, în scopul predării la un nivel mai ridicat a acestor obiecte.

ARAD

Colectivul de conducere al Şcolii generale nr. 7 din Arad în colaborare cu profesorul de educaţie fizică a întocmit, pe baza indicaţiilor primite din partea secţiei de învăţămînt şi a U.C.F.S. orăşenesc, un plan de măsuri privind îmbunătăţirea activităţii de educaţie fizică şi sport din şcoală. În vederea unei bune desfăşurări a acestor ore, ne comunică profesorul **Budimir Rachici**, s-a trecut la amenajarea unei mici baze sportive în curtea şcolii. Aici au fost realizate terenuri de volei şi handbal, o groapă pentru sărituri şi un portic de gimnastică.

Datorită noilor condiţii create, la Şcoala generală nr. 7 din Arad s-a reuşit să se formeze, din rîndul elevilor cu aptitudini sportive, echipe de handbal şi atletism, care vor participa la campionatele republicane şcolare.

Unele probleme ale predării obiectului „EDUCAŢIA CETĂŢENEASCĂ"

(Urmare dn pag. 1)

deosebirile dintre statul socialist şi cel capitalist, adică au expus, în linii generale, întreaga teorie marxist-leninistă a statului. Programa indică pentru această lecţie doar caracterul istoric şi de clasă al statului, tipurile de stat şi superioritatea statului socialist faţă de statele bazate pe exploatare.

În mare măsură, expunerile pe care le fac profesorii în cadrul lecţiilor, constau din afirmare, înşiruire de teze şi idei, ceea ce face ca lecţiile să capete un pronunţat caracter descriptiv, declarativ. În cele mai multe cazuri se enunţă definiţii care se comentează mai mult sau mai puţin sistematic, fără a se sublinia cu suficientă tărie şi claritate elementele esenţiale ale acestora şi relaţiile dintre ele. Lecţiile conţin foarte puţine explicaţii consecvente şi clare, care să conducă la asigurarea accesibilităţii cunoştinţelor ce se predau şi la însuşirea conştientă a acestora.

Din această cauză, tratarea problemelor în lecţii este greoaie, neatrăgătoare, monotonă, ceea ce face ca sarcinile educative ale lecţiilor să nu se îndeplinească la nivelul cerinţelor nici în ceea ce priveşte formarea concepţiei materialist-dialectice despre societate şi nici în ceea ce priveşte formarea conştiinţei şi conduitei morale, cetăţeneşti a elevilor. Mulţi dintre elevii cărora li se predau lecţii de educaţie cetăţenească nu au conştiinţa clară a necesităţii şi utilităţii însuşirii cunoştinţelor respective pentru viaţă, pentru activitatea şi comportarea lor de fiecare zi, pentru că nu sînt ajutaţi în mod sistematic în această direcţie. Uneori se susţine că despre importanţa obiectului s-a vorbit în lecţia introductivă, ca şi cum prin aceasta toate problemele legării cunoştinţelor teoretice de viaţă, ale folosirii lor de către elevi pentru înţelegerea realităţilor sociale şi politice actuale ale ţării noastre ar fi fost pe deplin şi dintr-o dată rezolvate.

Un neajuns cu caracter mai general, constatat în organizarea şi desfăşurarea lecţiilor de educaţie cetăţenească la profesorii asistaţi, constă în aceea că majoritatea lor îşi planifică, îşi pregătesc şi îşi desfăşoară lecţiile după manual şi nu după programă. Întrucît manualul nu este în concordanţă deplină cu prevederile noii programe, fiind editat înainte de Congresul al IX-lea al P.C.R., acest mod de lucru duce la abateri de la prevederile programei, abateri care pot afecta însuşirea corectă a cunoştinţelor de către elevi. Aşa, de exemplu, cei mai mulţi profesori au predat lecţia „noţiuni generale despre stat" (ca în manual) şi nu lecţia „noţiuni generale despre stat şi constituţie" (cum prevede actuala programă), sau — după lecţia „Republica Socialistă România, stat suveran, independent şi unitar", — au trecut la predarea lecţiilor despre organele de stat în Republica Socialistă România (ca în manual) nu la lecţiile despre „Dezvoltarea continuă a statului şi naţiunii în condiţiile desăvîrşirii construcţiei socialiste în ţara noastră" (cum se prevede în programa şcolară). Această situaţie, atrage încă o dată atenţia asupra necesităţii ca fiecare profesor să studieze aprofundat şi temeinic atît prevederile programei, cît şi cerinţele care decurg din acestea şi să le respecte în predarea lecţiilor.

S-au întîlnit şi cazuri cînd unele probleme n-au fost suficient de clare nici pentru profesorii care le-au predat. Au fost întîlniţi profesori care confundă „tipul" de stat cu „forma" de stat, afirmînd, nu o dată, de exemplu, că „statul capitalist este o formă de stat" ; sau, alţii, care nu au reuşit să explice ce este sistemul electoral şi ce înseamnă a-l reglementa.

Observaţiile de mai sus converg spre concluzia că în condiţiile actuale în care experienţa acumulată în predarea acestui obiect are un caracter limitat şi în care, în legătură cu aceasta, lipseşte o metodică de specialitate, există încă resurse care ţin de domeniul didacticii generale insuficient valorificate. Valorificarea deplină a acestora în dependenţă directă de preocupările şi stăruinţele permanente ale personalului didactic de predare ar fi în măsură să aducă o contribuţie la obţinerea de rezultate mai bune în realizarea sarcinilor instructiv-educative ale lecţiilor de educaţie cetăţenească din şcoala de cultură generală.

LITERATURA IMPOTRIVA EDUCAŢIEI?

Recent a apărut în revista „Luceafărul" (nr. 183, 184, 185) nuvela intitulată „Leul albastru" de D. R. Popescu. Conţinutul nuvelei, ca şi limbajul utilizat de autor au stîrnit o vie dezaprobare în rîndurile cadrelor didactice. Publicăm două dintre numeroasele scrisori pe această temă primite de redacţie.

Într-o zi obişnuită de şcoală, cu bucuriile şi frămîntările ei, evaluam caracterul dinamic al activităţii pe care colectivul nostru de profesori şi elevi o desfăşoară cu certitudinea clară a perspectivelor mereu mai luminoase care i se deschid în faţă.

Împleteam aceste gînduri şi emoţii de educator cu aduceri aminte, din vremea copilăriei şi adolescenţei mele, din anii de şcoală care, în ciuda condiţiilor grele pe care le-am avut de înfruntat majoritatea dintre noi, ne-au format temelia cunoştinţelor pe care le împărtăşim astăzi tinerei generaţii şi ne-au lăsat gravată pentru totdeauna în minte imaginea cîtorva dascăli pătrunşi de dragoste şi devotament pentru modesta lor misiune. Încercam în acelaşi timp un puternic sentiment de încredere în munca tuturor profesorilor şi elevilor din patria noastră care, înconjuraţi cu grijă şi cu nesfîrşită dragoste de partidul şi statul nostru, sînt capabili să realizeze sarcinile măreţe trasate şcolii de cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Pentru formarea şi dezvoltarea armonioasă a tinerei generaţii muncim astăzi toţi, oriunde ne aflăm, şi pentru viitorul lui, pentru viitorul patriei, ne dăruim fiecare dintre noi tot ce avem mai bun, tot ce avem mai frumos.

★

Este unanim cunoscut că printre elementele de importanţă covîrşitoare, pentru educarea tineretului, un rol deosebit de important, îl are literatura, presa, cuvîntul tipărit.

Nu încerc să formulez dorinţa tuturor celor ce citesc pentru o literatură care să-i satisfacă, dar simt nevoia să afirm că nu ne putem îngădui să oferim cititorilor şi mai ales tinerilor orice.

Mă opresc asupra nuvelei cu titlul „Leul albastru", de D. R. Popescu, din care ultimul fragment a apărut în „Luceafărul" nr. 25 (185) din 13 noiembrie 1965.

Întrucît autorul se referă la viaţa de şcoală, de acum 18—20 de ani, realitate la care mulţi dintre noi am fost martori, îmi îngădui să afirm că această povestire nu reconstituie şi nu poate defini această realitate. Şcoala trecutului, cu toate deficienţele ei, are totuşi meritul că a continuat şi tradiţiile progresiste ale şcolii româneşti cu care ne mîndrim întotdeauna şi de a fi pregătit generaţia mai vîrstnică de oameni ai muncii, care sub conducerea înţeleaptă a P.C.R. participă astăzi activ la desăvîrşirea construcţiei socialismului în patria noastră.

Nu cred şi nu pot concepe existenţa unei şcoli (oricît de particular ar fi acest caz) căreia să-i fi fost caracteristice faptele relatate în nuvela menţionată. Nici eu şi nici unul dintre colegii cu care am discutat nu am întîlnit o şcoală în care corpul didactic să fie în acest grad de depravare şi de descompunere morală şi în care elevii să întîlnească ziduri de netrecut în calea realizării tuturor năzuinţelor lor. Personal sînt indignat de faptul că a putut apărea o asemenea lucrare total opusă scopurilor educaţiei şi îmi pun întrebarea dacă „Leul albastru", cu vocabularul şi expresiile folosite, se poate numi literatură...

Nu sînt scriitor şi nici artist; preocupările mele sînt legate de şcoală, de munca educativă şi de munca ştiinţifică. Manifest interes pentru tot ceea ce se conturează nou şi valoros în literatură şi în artă în general. Privesc cu căldură strădaniile creatorilor de artă care slăvesc viaţa şi pe om şi care îşi dăruiesc din inimă tot ce au mai bun, mai frumos. Iubesc cu pasiune operele artistice care reuşesc să exalte cele mai frumoase sentimente umane. Aceasta este valabil după părerea mea pentru orice cititor, tînăr sau vîrstnic, om al muncii din orice domeniu de activitate.

În acest context trebuie cuprinsă şi cerinţa ca orice scriere literară să fie educativă şi să dezvolte sentimente alese, puternice. De aici izvorăşte şi indignarea oricărui educator faţă de „Leul albastru", îngrijorarea că încercări literare de felul acesta, care jignesc bunul simţ şi prezintă realităţile denaturate în chip tendenţios, pot fi publicate în revistele noastre.

Prof. VICTOR I. ILIESCU
directorul
liceului „Gh. Lazăr" Bucureşti

■

Literatura noastră contemporană se îmbogăţeşte de la o zi la alta cu noi opere tratînd teme variate. Marea majoritate a scriitorilor oglindesc minunatele realizări obţinute de popor, aspiraţiile şi visurile lui, prezintă figuri de comunişti neînfricaţi, luptători hotărîţi pentru îndeplinirea idealurilor de veacuri ale omenirii — pacea, libertatea şi dreptatea socială. Prin asemenea opere scriitorii contribuie la educarea maselor largi, la dezvoltarea conştiinţei lor comuniste.

Prestigiul educativ al artei cuvîntului este umbrit însă uneori de scrieri lipsite de orizont, care apar chiar în publicaţii de prestigiu. O asemenea lucrare a apărut de curînd în „Luceafărul", revistă de largă circulaţie mai ales în rîndurile tineretului. Este vorba de nuvela „Leul albastru" scrisă de D. R. Popescu. Scriitorul, utilizînd un limbaj decadent, trivial şi pornografic, relatează în această nuvelă o serie de episoade petrecute într-un internat, pe o tonalitate care deformează total realitatea. Ironia sumbră a prozatorului la adresa unor profesori, prezentarea unor acte de huliganism, a desfrîului unui întreg colectiv pedagogic dintr-o şcoală, sînt doar cîteva din aspectele ilustrate într-un limbaj neobişnuit în beletristica noastră clasică sau contemporană.

Noi, profesorii, îi stimulăm pe tineri să citească alături de operele scrise de Caragiale sau Delavrancea, de Creangă, Sadoveanu sau Liviu Rebreanu, şi proza scriitorilor tineri desprinşi din oceanul nesecat de talente ale poporului.

Este „Leul albastru" o asemenea lucrare? Întîlnesc tinerii în această nuvelă preocuparea plină de simţ de răspundere a artistului pentru selectarea faptelor şi prezentarea lor într-o formă literară adecvată? Nimeni nu se îndoieşte că în viaţă, în şcoală au existat şi mai există încă oameni cu trăsături negative. Fără îndoială, că în creaţia artistică se pot satiriza viciile umane, se pot critica aspecte şi fapte urîte. Dar în întreaga şcoală prezentată în „Leul albastru", D. R. Popescu nu găseşte însă un singur om cinstit. Scriitorul încearcă să acrediteze ca veridică imaginea unei şcoli în care toţi, dar absolut toţi factorii de răspundere, de educaţie, sînt nişte oameni descompuşi moraliceşte.

Denaturarea nu se referă însă numai la adevărul faptic, la imaginea chiar şi a unei singure şcoli. Ea are un substrat mult mai grav prin consecinţele ideologice. Acesta este generat de prezentarea şcolii ca o închisoare a dezvoltării umane a tineretului. Or, această idee este profund eronată nu numai în privinţa rolului şcolii (şi a slujitorilor ei) în perioada la care se referă materialul faptic al nuvelei lui D. R. Popescu, ci chiar în ce priveşte rolul şcolii în general, în istoria poporului nostru.

Cititorul tînăr şi vîrstnic se simte dezgustat în urma unei asemenea lecturi. Mă gîndesc la miile de tineri care au citit această povestire. Cu ce imagine denaturată au rămas ei despre educatori. Noi, slujitorii şcolii, reţinem din etapa respectivă efortul enorm făcut de şcoală pentru a duce lumina culturii chiar şi dincolo de zidurile ei. Să fi uitat D. R. Popescu că în anii la care se opreşte nuvela, au învăţat cîteva milioane de oameni complet lipsiţi de ştiinţa cărţii, prin contribuţia voluntară şi patriotică a zeci de mii de învăţători şi profesori să desferece lacătele inculturii? Să uite el, că aceştia au putut deveni cititori chiar şi ai cărţilor sale datorită entuziasmului cu care învăţătorimea a răspuns la această operă uriaşă întreprinsă de partid? Să nu reţină D. R. Popescu, din eforturile şcolii, faptul că zeci de mii de tineri, printre care şi el, au părăsit şcoala cu dorinţa de a participa efectiv la construcţia socialistă de dimensiuni nemaiîntîlnite în istoria patriei şi cu posibilitatea (pregătirea) necesară unei asemenea participări? Ne îndoim că ar putea fi aşa. Atunci, în ce scop deformează atît de sumbru realitatea? Consider, că prezentarea unor aspecte, cu intenţii tendenţios deformante, nu constituie în nici un caz o literatură în înţelesul adevărat al cuvîntului. Ne exprimăm regretul că în coloanele unor reviste de prestigiu apar lucrări de acest fel.

Răspunderea pentru formarea oamenilor de mîine este o sarcină a întregului popor. Alături de învăţători şi profesori, scriitorii pot şi trebuie să contribuie la ridicarea pe o treaptă cît mai înaltă a conceptului de om, să conlucreze la formarea şi educarea unor personalităţi multilaterale, demne de epoca pe care o trăim. Este ceea ce de fapt şi fac scriitorii noştri. Acest lucru îl cerem noi, educatorii de la catedră, şi lui D. R. Popescu.

Prof.
CONSTANTIN PRISECARU

meridiane meridiane meridiane

FRANŢA

Televiziunea şcolară întîmpină o serie de greutăţi ca urmare a condiţiilor neprielnice de vizionare a programelor din cauza reflexelor de lumină pe ecran, a distanţei elevilor de acesta etc. Pentru înlăturarea acestor defecte în cîteva şcoli din Franţa se experimentează „poliviziunea". Este vorba de un sistem de recepţie individuală prin reflexia imaginii de pe un receptor aşezat pe plafon pe cîteva oglinzi orientabile, dispuse pe bănci. Imaginea unui singur receptor poate fi astfel urmărită în condiţii optime de către 15 elevi.

■

Corespondenţa interşcolară în formă sonoră, cu ajutorul unor înregistrări pe bandă de magnetofon, se practică tot mai intens între şcolile din Franţa. Datorită avantajelor pe care le prezintă, ea completează celelalte forme ale corespondenţei interşcolare, introduse în cadrul „activităţilor îndrumate" ale elevilor, prin instrucţiuni oficiale încă din 1947: schimbul de lucrări colective şi individuale, jurnale de clasă, documente, desene, scrisori, daruri.

Această corespondenţă sonoră îi atrage în mod deosebit pe copii. Ea poate consta din mesaje colective şi individuale, care îmbogăţesc cunoştinţele elevilor, le dezvoltă spiritul de iniţiativă şi de colaborare, prietenia şi înţelegerea reciprocă.

R. S. CEHOSLOVACĂ

Începînd de la 1 septembrie 1965, în clasa a X-a a şcolilor de cultură generală din R. S. Cehoslovacă se predă după noua programă de învăţămînt care urmează să asigure o mai bună pregătire a absolvenţilor acestor şcoli. Una dintre cele mai importante prevederi ale noii programe se referă la extinderea şi adîncirea studiului limbilor străine. Conform noilor prevederi elevii urmează să înveţe cel puţin două limbi străine de circulaţie mondială. De asemenea, absolvenţii care se pregătesc să studieze anumite discipline din învăţămîntul superior, trebuie să cunoască şi limba latină.

R. D. GERMANĂ

Noua lege privind sistemul de învăţămînt din R.D.G. a determinat în toate domeniile învăţămîntului o activitate intensă îndreptată spre realizarea obiectivelor propuse. În cadrul unor consfătuiri şi a activităţii unor colective şi comisii se dezbat în prezent problemele învăţămîntului de toate gradele şi se caută căi şi metode noi de îmbunătăţire a procesului instructiv-educativ.

Printre cele mai importante lucrări elaborate în acest cadru se numără „Directivele pentru perfecţionarea profesorilor, învăţătorilor, educatorilor şi funcţionarilor din instituţiile de învăţămînt". Ele cuprind îndrumări cu privire la aspectele pedagogice, psihologice şi politico-ideologice ale perfecţionării, la perfecţionarea de specialitate în diferitele discipline care se predau în şcoală, precum şi la perfecţionarea cadrelor din diferitele grade şi forme de învăţămînt.

Unul din principiile menite să ducă la o eficienţă deosebită a perfecţionării este concentrarea studiului dintr-o perioadă dată asupra unei anumite probleme de mare importanţă.

În ceea ce priveşte metodele de perfecţionare, pe lîngă munca în colectivul şcolii, sînt indicate studiul individual planificat şi munca ştiinţifică independentă sau de colaborare în activitatea pedagogică a unor colective, comisii, organe de învăţămînt, publicaţii de specialitate, la experienţe şi cercetări ştiinţifice etc.

Pe marginea acestor indicaţii au avut loc consfătuiri care au contribuit la transpunerea în viaţă a îndrumărilor prin precizarea principiilor, formelor şi metodelor de perfecţionare a cadrelor didactice.

R. P. UNGARĂ

În cinci licee din Budapesta — la clasa a V-a — s-au experimentat metode de predare programată a limbii maghiare. Atît manualul, cît şi caietele elevilor au fost înlocuite printr-o serie de caiete speciale de studiu. La alcătuirea caietelor s-a ţinut seama de necesitatea ca acestea să contribuie atît la îndeplinirea sarcinilor generale ale învăţămîntului şi a sarcinilor predării limbii materne, cît şi la înlăturarea contradicţiilor dintre predarea în colectiv la şcoală şi studiul individual acasă.

Atît cadrele didactice, cît şi elevii claselor experimentale au apreciat în mod pozitiv primele rezultate ale aplicării acestei metode.

ANGLIA

În două oraşe din Anglia, s-au organizat recent cursuri experimentale, destinate elevilor din ultimele clase a patru şcoli secundare. Cursurile sînt menite să înlesnească tinerilor trecerea de la viaţa şcolară la viaţa de adult. Ele au avut loc o dată pe săptămînă, timp de şase săptămîni. Printre temele studiate şi dezbătute figurau: căutarea şi alegerea unui loc de muncă, folosirea timpului liber, organizarea bugetului, relaţiile familiale şi sociale, problemele căsniciei etc.

Organizatorii experimentului consideră că prin introducerea unor asemenea cursuri vor reuşi să-i înarmeze mai bine pe elevi pentru viaţa în societate, reducîndu-se astfel cazurile de comportări asociale. Vor trebui însă, desigur, să treacă cel puţin cîţiva ani pentru a se putea verifica practic ipotezele acestui experiment.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti

40138

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 827 | vineri 3 decembrie 1965 | 8 pagini 25 bani

ÎN ACTUALITATE:

RECAPITULAREA

Ne apropiem de sfîrșitul primului trimestru. O caracteristică predominantă a activității școlare în această etapă o constituie lecțiile de recapitulare. După ce au fost parcurse o bună parte din capitolele prevăzute în programele școlare, se ridică acum necesitatea sintetizării cunoștințelor prin lecții cuprinzătoare, menite să sublinieze ceea ce este esențial în cunoștințele predate, să le reconstituie într-un sistem unitar și să le consolideze în memoria elevilor. O lecție cuprinzînd mai multe lecții, cum este îndeobște lecția de recapitulare, oferă elevilor posibilitatea de a căpăta o vedere de ansamblu asupra noțiunilor însușite oră după oră, de a sesiza legăturile dintre ele și de a-și lichida eventualele lacune și confuzii.

O problemă pe care și-o pun profesorii în legătură cu lecțiile de recapitulare de la sfîrșitul trimestrului este aceea a momentului desfășurării lor. În general, acestea sînt programate în orele imediat premergătoare tezelor. Această programare este judicioasă, teza însăși fiind, într-un fel, un mijloc de recapitulare, pentru că ea nu are numai rostul de a verifica volumul și calitatea cunoștințelor acumulate de elevi. Precedînd tezele, lecțiile de recapitulare îi pregătesc pe elevi în vederea acestora, le facilitează drumul spre tratarea independentă a subiectelor date, asigură, în ultimă analiză, un nivel superior lucrărilor scrise.

Dar tezele sînt eșalonate într-un interval de timp destul de mare, ele începînd la o dată relativ îndepărtată de ultima zi a trimestrului. Acolo unde ele au avut loc cu cîteva săptămîni în urmă nu s-au putut recapitula decît o parte din cunoștințele studiate în cadrul primului trimestru. Aceasta nu înseamnă însă că lecțiile următoare tezelor nu mai trebuie recapitulate. La sfîrșitul trimestrului elevii trebuie să fie în posesia unor cunoștințe care să formeze un tot.

Mult discutată, în legătură cu recapitularea, este problema elementului nou. Este un lucru știut că lecțiile de recapitulare nu trebuie să constituie o simplă repetare schematică și mecanică, ci să aducă elemente noi, care să susțină interesul elevilor. Unii profesori consideră însă că elementele noi ar trebui să constea în noi cunoștințe. În astfel de cazuri, lecțiile de recapitulare, în loc să slujească repetării, încarcă memoria elevilor cu date și fapte necunoscute. Noutatea lecțiilor de recapitulare trebuie să fie reprezentată de noua structurare a cunoștințelor predate, de criteriile noi după care este efectuată aceasta. Acestei noi structurări i se pot adăuga noi demonstrații, experiențe, lecturi de texte.

Este necesar ca prin consultații reciproce, în cadrul comisiilor metodice, profesorii să-și lămurească problemele privind recapitularea, sprijinind îndeosebi pe cei mai tineri dintre ei, pentru care acest gen de lecții implică, mai mult decît altele, unele dificultăți. De grija acordată lecțiilor de recapitulare din această perioadă depinde într-o largă măsură felul în care se va desfășura munca trimestrului viitor.

Discuție despre alegerea viitorului drum în viață

Cei aflați în pragul maturității

Cum se vor prezenta tinerii la proba care le dă certificatul capacității de a se integra în viața socială, de a avea o poziție independentă în judecarea faptelor și fenomenelor ei, de a participa creator la dezvoltarea acesteia? Pe fondul unei asemenea probleme, pe care și-o pun cadrele didactice din toate liceele, am înregistrat zilele acestea punctele de vedere ale unor buni și experimentați directori de școală și inspectori de învățămînt din Capitală.

Pregătirea pentru examenul de maturitate nu poate și nu trebuie înțeleasă doar ca un complex de măsuri de ultimă oră, care privesc clasa a XI-a. „De altfel — a spus prof. **I. Gh. Borca**, vicepreședinte al Sfatului popular al Capitalei — a trata această problemă doar prin prisma îndatoririlor și a muncii pedagogului care predă la clasa a XI-a este semnul unei înțelegeri nu îndeajuns de adînci a ceea ce înseamnă studiul în liceu și examenul care îl încheie, a ceea ce așteaptă societatea de la școală în ce privește pregătirea pentru viață a tinerilor absolvenți".

Să reținem sublinierea, deoarece din capul locului lărgește cadrul vederilor în analiza problemei. În adevăr, **pregătirea pentru examenul de maturitate începe mult mai de vreme — din clasa a IX-a sau chiar dinainte.** Cîți dintre noi nu s-au izbit la clasele mari de încăpățînarea cu care se mențin în pregătirea elevilor unele greșeli a căror origine trebuie căutată în clasele mai mici de studiu, cîți nu se luptă cu dificultățile produse de golurile din anii precedenți de școală?

Problemă, așadar, cu implicații în trecut, pregătirea elevilor pentru maturitate presupune răspunderi deosebite pentru corpul didactic. Buna pregătire a viitorilor absolvenți este în funcție de **cum înțeleg** profesorii lor să-și împlinească datoria, **cum știu** să și-o împlinească. În același timp, ea cheamă la o activitate de înalt nivel pe autorii manualelor, ai planurilor și programelor de învățămînt, pe cei răspunzători de buna organizare a muncii școlilor.

O carte de vizită care nu trebuie pătată

„Succesul sau insuccesul de la examenul de maturitate nu este numai al elevului" — o constatare pe care prof. **Sofia Puşcaşu**, șefa secției de învățămînt a Capitalei, o susține cu următoarele fapte: „Rezultatele obținute pînă acum la examenul de maturitate, la concursul de admitere în învățămîntul superior, arată că nivelul de pregătire al elevilor diferă de la o școală la alta, atît în privința rezultatelor globale cît și a situației pe specialități. În multe cazuri rezultatele se deosebesc și în cadrul aceleiași școli, în funcție de clasă și de profesorul cu care au învățat elevii. Așa, de exemplu, au luat examenul de maturitate în număr mare (adeseori în procent de peste 90 la sută) absolvenții liceelor „N. Bălcescu", „Dr. Petru Groza", „Gh. Lazăr", „Dimitrie Cantemir", „Gh. Șincai", „Mihai Viteazul", „I. L. Caragiale" ș.a. Sînt însă licee unde numai 50—60 la sută dintre absolvenți au luat acest examen în iunie, foarte mulți cu note la limită — este vorba de liceele „Aurel Vlaicu", „Ion Creangă", „M. Eminescu", „Al. Sahia", Liceul nr. 30 ș.a. Există o foarte strînsă legătură între situația generală la învățătură în școală și stilul de muncă al colectivului de pedagogi. La liceele „Gh. Lazăr", „I. L. Caragiale", „Dr. Petru Groza", nr. 31, nr. 32, profesorii și-au concentrat eforturile spre problemele principale ale muncii, manifestă interes și preocupare pentru aprofundarea cunoștințelor elevilor din fiecare clasă, pentru găsirea unor căi noi de îmbunătățire a procesului instructiv-educativ. Dimpotrivă, directorii și profesorii liceelor „M. Eminescu", nr. 23, nr. 30 irosindu-și cam mult forțele în neînțelegeri și discuții neprincipiale, au lăsat mai puțin loc străduințelor fructuoase pentru pregătirea elevilor".

În precizarea legăturii existente între pregătirea școlarilor și modul în care își împlinesc datoria profesorii lor, tovarășa **Sofia Puşcaşu** a demonstrat că se poate merge chiar la nume de oameni. De exemplu, comisiile de la examenul de maturitate au avut numai cuvinte de laudă despre felul cum și-au pregătit elevii la limba și literatura română profesorii Gheorghe Orzea, Matilda Matei, Elena Perțache de la liceul „Dr. Petru Groza". Absolvenții care au studiat cu acești pro-

(Continuare în pag. 5-a)

PROGRAMELE ŞI MANUALELE ŞCOLII GENERALE

Pentru unitate în explicaţii

Ediţia nouă a manualului de geografie pentru clasa a VI-a bunăoară, este mult mai accesibilă elevilor decît ediţia anterioară. Este binevenită introducerea în acelaşi manual, la geografia continentului Africa, a unor ţări care nu figurau în manualul vechi, deoarece în acest fel elevii primesc cunoştinţe mai complete.

În manual s-au strecurat însă şi unele inadvertenţe. De exemplu, formaţia vegetală „maquis“ (despre care se vorbeşte de trei ori, la paginile 47, 50 şi 55) este explicată de fiecare dată în alt mod. Consider că, întrucît această formaţie este specifică întregii zone a Africii de Nord, ora suficientă o singură explicaţie, aşa încît să nu-i dezorientăm pe şcolari.

Creează confuzii în mintea elevilor şi alte explicaţii date în manual. La pag. 50, de exemplu, se arată că vechii locuitori ai Tunisiei sînt berberii şi că din amestecul acestora cu arabii au rezultat maurii. La pagina 56, elevii află că marea majoritate a populaţiei Republicii Algeriene Democratice şi Populare o formează arabii, cărora li se adaugă arabo-berberii, fără să se mai pomenească numele de mauri, ceea ce îi face pe elevi să considere că arabo-berberii ar fi o populaţie aparte. Era bine ca, o dată ce s-a folosit termenul „mauri“, să se opereze în continuare cu acest termen, pentru ca elevii să nu facă confuzii.

În manualul de clasa a V-a, în tratarea noţiunilor de geografie fizică referitoare la învelişul de apă, se observă tendinţa de a rupe unitatea logică şi structurală a unor lecţii. De exemplu, în lecţia privind apele curgătoare permanente se vorbeşte despre fluvii ca cele mai mari ape curgătoare. În legătură cu acestea se aminteşte numai despre formarea estuarului şi a deltei. Despre celelalte elemente componente ale apelor curgătoare permanente, cum ar fi valea şi aspectul acesteia în cele trei sectoare ale sale, se vorbeşte de-abia la pag. 44, unde sînt prezentate ca făcînd parte din formele negative ale reliefului. Consider că ar fi mai indicat ca toate elementele componente ale apelor curgătoare permanente, să fie expuse într-o singură lecţie.

Prof. ELENA CIURUŞ
Gherla

O eroare ştiinţifică

În manualele de aritmetică pentru clasele I-IV se confundă masa unui corp cu greutatea sa.

Astfel, în manualul de aritmetică pentru clasa I se arată: „Cu kilogramul se măsoară greutatea corpurilor“; în cel pentru clasa a II-a: „Greutatea lor (a corpurilor n.r.) o aflăm cîntărindu-le cu ajutorul cîntarului. Greutatea corpurilor se măsoară cu o unitate de măsură care se numeşte kilogram“. La rîndul lui, manualul pentru clasa a III-a arată că „unitatea principală de măsurat greutăţi este gramul“, iar din manualul pentru clasa a IV-a reiese acelaşi lucru, cu toate că nu se dă definiţia.

Modul cum prezintă manualele această chestiune este incorect din punct de vedere ştiinţific. Se ştie că masa unui corp reprezintă cantitatea de substanţă conţinută de acel corp, iar greutatea reprezintă forţa cu care este atras corpul respectiv de Pămînt. Cu ajutorul balanţei se cîntăresc masele şi nu se află greutatea, aşa cum se afirmă în manualul de clasa a II-a. Greutatea este o forţă, adică o mărime derivată.

Consider că autorii manualelor au datoria să respecte, chiar începînd din manualul pentru clasa I, adevărul ştiinţific. Ţinînd seama de vîrsta elevilor, de puterea lor de înţelegere, trebuie să le dăm cunoştinţe exacte, care să nu determine, mai tîrziu, dificultăţi în studiu.

Prof.
CONSTANTIN ASMARANDEI
Piatra Neamţ

Succesiune nefirească

Clasa a VII-a reprezintă anul de început al studiului chimiei. De aceea, modul cum le sînt prezentate elevilor noţiunile ştiinţifice, ca şi accesibilitatea acestora au o deosebită importanţă.

Consider că programa actuală de chimie pentru clasa a VII-a prezintă o succesiune discutabilă a temelor. În primele ore, după explicarea noţiunilor de substanţă şi amestec, se trece la metodele de separare a substanţelor din amestecuri. Se prezintă apoi obiectul chimiei, se vorbeşte despre fenomene chimice, pentru a se reveni iar, mai tîrziu, la amestec, apoi la fenomen chimic, deşi principiile didacticii cer ca, atunci cînd se abordează o noţiune, ea să fie elucidată complet şi apoi să se treacă la alta. Reacţiile chimice sînt studiate înaintea valenţei, a legilor fundamentale ale chimiei, a structurii substanţelor.

Se pune întrebarea: care este logica acestei succesiuni a temelor? Cum se urmăreşte dezvoltarea gîndirii elevilor?

În capitolele al treilea, al patrulea şi al cincilea reacţiile sînt fie descrise prin cuvinte, fie notate după sistemul de notaţie al lui Dalton, datînd din secolul trecut. Abia în capitolul al şaselea se dau normele de scriere a reacţiilor şi se explică alcătuirea lor conform legii conservării masei substanţelor. Inutilă mi se pare şi încărcarea memoriei copiilor cu notarea atomilor şi moleculelor folosită de Dalton. Socotesc că este mult mai logic să le prezentăm de la început notaţia ştiinţifică folosită în prezent.

O serie de definiţii cuprinse în manual sînt greoaie, susceptibile de interpretări diferite de realitatea ştiinţifică. Voi da un exemplu: din definiţia valenţei majoritatea elevilor rămîn cu convingerea că aceasta este posibilitatea de combinare a atomilor unui element cu hidrogenul şi nu-şi dau seama că este vorba şi de capacitatea de combinare a atomilor unor elemente cu atomii celorlalte elemente.

În manualul pentru clasa a VIII-a, după recapitularea sumară a materiei din clasa a VII-a se trece direct la un capitol important — „Substanţele compuse“. Pentru înţelegerea comportării diferite a acestor substanţe în reacţiile chimice sînt indispensabili doi factori: cunoaşterea valenţei şi cunoaşterea formulelor chimice. Dar abia la sfîrşitul manualului, în antepenultimul capitol, se dă explicarea valenţei prin structura atomilor şi a variaţiei periodice a elementelor. Ar fi fost mult mai just ca noţiunile respective să fie date la început — şi aceasta cu atît mai mult cu cît programa de fizică prevede cam în acelaşi timp studiul electrolizei, ceea ce creează posibilitatea de a îmbina cunoştinţele de chimie cu cele de fizică.

Prof. RODICA COMAN

Necesitatea simplificării

Aşteptată cu mult interes de către învăţători, noua programă de caligrafie, prin modificările pe care le aduce faţă de programele anterioare, va contribui în mare măsură la formarea deprinderii elevilor de a scrie citeţ, corect, frumos şi repede. Trăsătura uniformă (fără alternaţia gros-subţire), caracterul simplificat al unor litere, introducerea mijloacelor moderne de scris, indicarea cu precizie a conţinutului (subiectului) fiecărei lecţii, descrierea amănunţită a exerciţiilor, precum şi prezentarea grafică a modelelor sînt doar cîteva din elementele pozitive pe care le cuprinde noua programă. Se poate constata însă că aceasta are şi o serie de lipsuri. Menţionez mai jos cîteva din acestea, în speranţa că, la o viitoare ediţie, vor fi luate în considerare.

Socotesc neindicat ca elevii din ciasele a II-a şi a III-a să scrie peste tot, aşa cum indică programa numai cu litere mici şi să pună virgulă după fiecare propoziţie. Dacă acest lucru nu poate fi eliminat la primele lecţii din abecedar, apoi continuarea acestui procedeu pînă în clasa a IV-a poate avea consecinţe grave — nu pentru caligrafie, ci pentru gramatică. În legătură cu cele de mai sus, se naşte o firească întrebare: în clasa a II-a se învaţă doar cîteva litere mici, în clasa a III-a, restul literelor mici şi numai în clasa a IV-a se învaţă literele mari. In tot acest timp, elevii din clasele a II-a şi a III-a cum să-şi scrie temele? Ce litere să folosească în scrierea acestor teme? Sau „caligrafia“ se face numai pentru „caligrafie“?

Ne-am bucurat mult cînd, cercetînd programa, am observat că s-a renunţat la un element absolut inutil — şi anume „firicelul“, linia de început, de sprijin la literele mici de la scrierea cursivă. Bucuria a durat doar pînă am întors cîteva file, pînă am făcut curioasa constatare că, deşi toate literele sînt aplecate spre dreapta, totuşi aproape toate au încă acest sprijin în partea stîngă. Chiar şi cele cîteva litere care au ca element de bază ovalul şi semiovalul apar ca model, pe diferite pagini sau chiar pe aceeaşi pagină, cînd cu „firicel“, cînd fără el.

Literele *b, f, g, h, j, k,* şi *l,* în scrierea cursivă, au ca element principal bucla. Se pare că, oricît am încerca să ne debarasăm de acest element, lucrul este imposibil. Faptul acesta nu ne îndreptăţeşte însă să complicăm lucrurile, introducînd bucla şi semibucla şi la alte litere, care nu aveau acest element pînă în prezent. Un alt element grafic de care ne-am putea dispensa este nodul. După cum literei *z* i s-a găsit o formă simplă, fără bucle, noduri sau alte elemente pe care le avea în scrierea cursivă, tot aşa se pot găsi forme mult mai simple şi pentru celelalte litere. Aceasta ar duce la o scriere mai uşoară, la o descifrare mai rapidă, atunci cînd se trece la citirea lor.

În programă se arată că descompunerea literelor în elementele lor de bază „dă naştere la complicaţii inutile“. Dacă e aşa, de ce în altă parte programa prevede „familiarizarea cu denumirea elementelor grafice“ (trăsătură oblică cu rotunjire în sus sau în jos, şerpuită, ovală, semiovală, buclată, ondulată, arcuită, cu nod etc.), precum şi „exersarea elementelor grafice“? Ce efort pentru elevi de a stabili dacă o literă oarecare este formată dintr-o trăsătură ondulată sau dintr-una buclată sau şerpuită!

T. LAZEA
Arad

Mai aproape de specificul vîrstei copiilor

În faţa profesorilor de desen se ridică sarcini complexe privind realizarea educaţiei estetice, parte integrantă a educaţiei comuniste. Ei sînt chemaţi să contribuie la formarea viitorilor artişti, ca şi la formarea publicului de mîine. Or, pentru ca profesorii de desen să-şi poată realiza cît mai bine aceste sarcini, este necesar ca ei să aibă la dispoziţie instrumente de lucru cît mai corespunzătoare. Un asemenea instrument îl reprezintă, înainte de toate, programele de specialitate.

În prezent, programele respective au încă unele lacune destul de serioase. Este nejudicioasă de pildă, după părerea mea, repartizarea orelor pe activităţi. Bunăoară, consider că se repartizează prea puţine ore desenului din imaginaţie. Se ştie că pînă la 11—12 ani copiii sînt prietenii personajelor din basme, din poveşti. La această vîrstă, imaginaţia lor este în stare de continuă efervescenţă. Consider că această caracteristică trebuie stimulată, acordîndu-se mai multe ore pentru desenul din imaginaţie. Apoi, tematica orelor de desen din imaginaţie sugerată de programa şcolară ar putea fi mai variată, îmbogăţită cu teme care să determine o mai mare libertate a fanteziei copiilor. Ar fi bine să li se ceară mai multe ilustraţii la basme şi povestiri care pe lîngă faptul că îi atrag foarte mult pe elevi şi îi fac să lucreze cu plăcere, ar realiza şi o legătură cu orele de română sau istorie.

O problemă dificilă întîmpinată de copii este rezolvarea perspectivei în sensul cerut de programă. În general, după cum se ştie, copiii neglijează şi perspectiva liniară şi cea aeriană, compunînd de multe ori „în friză“ — să zicem. Cu toate acestea, soluţiile lor compoziţionale de organizare şi spaţiale sînt de foarte multe ori fericite. Dacă îi obligăm să-şi refacă lucrarea ţinînd seama de perspectivă, aceasta îşi pierde întotdeauna din autenticitate şi prospeţime. De altfel, viziunea decorativă „în plan“, pe care o găsim la copii, o întîlnim în minunatele comori tradiţionale ale picturii pe perete, pe sticlă, la covoare etc. Ea corespunde de fapt şi spiritului contemporan. De ce le-am impune atunci copiilor, neapărat să ţină seama de perspectivă? De

ce să le împiedicăm posibilităţile de exprimare, să denaturăm felul lor de a vedea lucrurile? Consider că nu avem dreptul de a-i opri să găsească soluţiile care li se par cele mai adecvate, mai interesante.

Nemulţumeşte într-o măsură şi modul cum sînt tratate în programă problemele desenului decorativ. Dat fiind faptul că astăzi arta monumentală, lucrările de artă decorativă au luat o amploare mereu crescîndă, că oamenii vor să-şi înfrumuseţeze locurile de muncă şi odihnă cu soluţii cît mai noi, în faţa orelor de desen decorativ se ridică probleme mult mai interesante decît cele care sînt trecute în programă. Consider că cei ce elaborează programele trebuie să acorde mai multă atenţie temelor referitoare la decorarea unor suprafeţe de diferite forme şi să prevadă cunoaşterea de către copii a lucrărilor care împodobesc casele de cultură, sălile de spectacole, diferite clădiri etc. De asemenea, este de dorit ca programa să prevadă, pentru orele de desen decorativ teme legate de prelucrarea elementelor de artă populară, izvor nesecat de inspiraţie.

În făurirea unui orizont cît mai larg de cultură generală, orele de convorbiri despre artă au un rol substanţial. Desigur, timpul nu ne permite prea multe posibilităţi. Dar tocmai de aceea trebuie ales pentru convorbiri materialul cel mai potrivit. Găsesc de maximă importanţă să li se vorbească mai mult copiilor despre lucrările de artă contemporană, despre caracteristicile artei noastre noi, astfel încît ei să devină receptivi la manifestările artistice actuale. Nu trebuie desigur neglijate nici valorile artei noastre din trecut. Dimpotrivă, este necesară o popularizare largă a acestora, menită să contribuie la dezvoltarea sentimentului de mîndrie naţională. Programa prevede, pentru orele de convorbiri, o serie de artişti şi opere. Fără a contesta valoarea acestora, mă întreb dacă n-ar fi mai nimerit să se renunţe la unele teme şi să se introducă în locul lor altele, astfel încît să avem posibilitatea de a le vorbi elevilor despre Andreiescu, Luchian, Palady, Petraşcu, Brâncuşi, Ţuculescu etc.

Cred că elevilor din clasele a VIII-a ar trebui să li se dea unele cunoştinţe şi despre arta plastică universală. Desigur însă că în acest caz ar trebui luate măsuri pentru mai judicioasa echilibrare a materialului prevăzut pentru această clasă, şi aşa destul de aglomerat.

Prof. TOMA ROATĂ

OPINII

Un orizont larg în domeniul geometriei

Modernizarea studiului matematicii în liceu se poate realiza, în deobşte, atît prin introducerea unor capitole noi, cît şi prin folosirea unor metode de predare moderne.

În geometria pentru clasa a IX-a nu se pot introduce elemente noi, deoarece geometria euclidiană este un capitol închis al matematicii, la care de secole întregi nu s-a adăugat aproape nimic. Elementul nou care ar putea interveni aici constă în referirea la geometria neeuclidiană, despre care se face o menţiune şi în programă. Este drept că geometria neeuclidiană depăşeşte puterea de înţelegere a elevilor din clasa a IX-a, însă, printr-un studiu raţional, ei îşi vor putea da seama că există şi alte geometrii. În acest scop ar fi necesară, după părerea mea, o altă sistematizare a materialului care, realizînd o predare modernă a geometriei, să nu depăşească nici puterea de asimilare a elevilor.

Ar fi raţională, de exemplu, o sistematizare în care, după un istoric scurt şi atractiv al geometriei, capitolele să se succeadă după grupele de axiome. De exemplu, primul capitol ar putea fi consacrat axiomelor de apartenenţă, cu cîteva teoreme referitoare la acestea. Al doilea capitol ar urma să cuprindă axiomele de ordonare, cu teoremele respective.

Cel de al treilea capitol ar putea fi consacrat axiomelor de congruenţă, cu teoremele aparţinătoare. Astfel primul caz de egalitate a triunghiurilor nu cere demonstrare, deoarece este axiomă. La fel, celelalte cazuri de egalitate devin o consecinţă a axiomei de egalitate a două triunghiuri. În felul acesta capitolul al treilea ar cuprinde multe teoreme, care s-ar putea demonstra fără a folosi axioma de paralelism sau orice echivalent al acesteia.

Capitolul al patrulea ar trebui să cuprindă teoremele care se pot demonstra numai cu ajutorul axiomei de paralelism (sau al echivalentelor ei). În acest capitol ar intra asemănarea triunghiurilor, precum şi teoremele legate de aceasta. Tot aici, la cîteva teoreme privitoare la egalitatea triunghiurilor s-ar putea arăta că acestea se pot demonstra şi cu axioma de paralelism. Profesorul ar trebui să scoată în evidenţă, la acest capitol, existenţa şi a altor geometrii, neeuclidiene, ceea ce nu va fi greu înţeles de elevi. Totodată ar fi necesar să se sublinieze că teoremele care se pot demonstra fără axioma de paralelism sînt teoreme absolute, valabile şi în geometria neeuclidiană. La fel, este important de amintit că această geometrie nu este o simplă „gimnastică" a gîndirii, ci are aplicaţii largi în ştiinţele naturii. Numai în felul acesta elevii vor putea avea mai tîrziu o imagine apropiată de realitate despre spaţiu şi timp.

În capitolul cinci ar urma să se amintească axiomele de continuitate (cu cîteva teoreme).

Predînd geometria după acest sistem, fără a realiza o axiomatizare perfectă (ceea ce contravine particularităţilor de vîrstă), am reuşi totuşi să deschidem în faţa elevilor un orizont nou în domeniul geometriei.

Socotesc că la demonstrarea teoremelor trebuie făcută o separare clară între ipoteză şi concluzie, transformînd proprietăţile enunţate în ipoteză, din care decurge concluzia. Procedînd în acest mod am putea renunţa la unele explicaţii care iau mult timp şi fac dificilă, de multe ori, desprinderea esenţialului. Timpul eliberat astfel ar putea fi folosit pentru unele lecţii facultative şi pentru unele lecturi privitoare la dezvoltarea geometriei, la încercările de a demonstra postulatul V al lui Euclid, la fondatorii geometriei neeuclidiene etc.

Consider că discuţiile asupra modernizării matematicii pot contribui mult la îmbunătăţirea studiului acesteia, ducînd la cristalizarea unor puncte de vedere unitare. Desigur, modernizarea predării matematicii va fi un proces mai îndelungat. Sprijinit pe propunerile maselor largi de cadre didactice şi ale specialiştilor, el va putea fi realizat mai grabnic, în condiţii cît mai bune.

Prof. IOSIF ALEX. MATHE
Şimleul Silvaniei

Metoda modelării

În etapa pe care o străbatem, etapă de mari şi extrem de rapide progrese în domeniul ştiinţei şi tehnicii, conţinutul cursului de fizică predat în liceu trebuie să răspundă nu numai cerinţelor imediate, dar şi cerinţei de a-i pregăti astfel pe elevi încît aceştia, în viitoarea lor activitate în producţie, să fie apţi a rezolva probleme pe care în momentul de faţă nici nu le putem formula, şi cu atît mai puţin soluţiona.

Dacă urmărim a da fizicii un conţinut propriu dezideratului de mai sus, atunci din capul locului trebuie fixat şi un cadru, o formă adecvată de prezentare a acestui conţinut. Considerăm că o asemenea formă trebuie principial determinată de metoda modelării, procedeu modern de cercetare ştiinţifică, care corespunde cum nu se poate mai bine necesităţilor unui învăţămînt activ, prezentînd în chipul cel mai sugestiv elevilor, în etape succesive, imaginea universului în ansamblu şi în părţile sale componente. Metoda modelării constă după cum se ştie în *cercetarea pe model, în care originalului i se substituie un surogat ce serveşte drept cale indirectă pentru stăpînirea originalului, pregătind contactul cu acesta.*

În cazul unei predări axate pe tehnica modelării, ar fi posibilă următoarea repartizare a materiei pe ani de studii.

În clasa a IX-a s-ar putea studia modelul solidului rigid şi modelul fluidului perfect. În felul acesta materia de studiu ar căpăta o unitate inexistentă în concepţia actualei programe. În acest caz ar urma ca mişcarea circulară şi de rotaţie, predată acum în clasa a X-a, să treacă în clasa a IX-a, în timp ce rezistenţa materialelor, făcînd un drum invers, ar trece din clasa a IX-a în clasa a X-a. Pentru a nu încărca, în urma acestei inversiuni, programa clasei a IX-a, s-ar putea renunţa la tema „Maşini simple", care se studiază în şcoala generală, iar hidrostatica ar putea fi mult redusă prin prezentarea ei ca un caz particular al hidrodinamicii. În felul acesta materia clasei a X-a ar avea drept obiect mecanica corpului solid deformabil şi mecanica corpului fluid vîscos, respectiv modelul granular al substanţei.

În ultimele două clase, temele distincte succedîndu-se într-un ritm mult mai intens, nu mai poate fi vorba ca în fiecare clasă să fie studiat un anumit tip de model. Cu toate acestea metoda rămîne riguros în picioare, căci fiecare temă în parte poate fi abordată de pe poziţiile modelării.

Cît despre problema... problemelor de fizică, se ştie că aceasta provoacă, în prezent, destul de multe dificultăţi. Se constată că şi unii elevi buni şi foarte buni la matematică se descurcă destul de greu în rezolvarea problemelor de fizică. Explicaţia constă, după mine, mai ales în faptul că autorii de probleme nu privesc elaborarea acestora ca o operaţie de modelare a realităţii, în decursul căreia trebuie clar exprimate condiţiile simplificatoare.

Să luăm un singur exemplu. În manualul de fizică pentru clasa a IX-a, la pagina 60, se dă o problemă rezolvată. Se vorbeşte în această problemă despre operaţia de *aruncare*, deci de o mişcare cu viteză iniţială, cînd de fapt problema este rezolvată în ipoteza simplificatoare că este vorba de o *lansare*, de o simplă cădere liberă, lucru care însă nu reiese din enunţul problemei. În acest mod rezolvarea problemelor de fizică devine, în ultimă instanţă, o problemă de potrivire mecanică, prin încercări, a căii de rezolvare cu rezultatul dat în manual. Ezitările care domnesc în acest domeniu sînt ilustrate, de altfel, şi prin numărul destul de mare de probleme greşite care se întîlnesc nu numai în manuale, ci şi în „Revista de fizică şi chimie" ori în subiectele date la olimpiade.

Marea simplificare obţinută prin folosirea unui singur sistem de unităţi de măsură poate uşura mult rezolvarea problemelor de fizică. Dar şi în acest caz trebuie multă atenţie, căci altfel se întîmplă să facem erori asemeni manualului pentru clasa a IX-a, care consideră gramul pe centimetru cub drept submultiplu al kilogramului pe metru cub.

Bineînţeles că propuneri ca cele de mai sus, care se abat principial de la concepţiile predominante actualmente în manuale, necesită o primă etapă de experimentare în cadrul unor licee pilot. Ar fi interesant, de altfel, să se organizeze o consfătuire pe tema modelării, cu participarea profesorilor de specialitate şi a specialiştilor.

Prof. ŞTEFAN FĂTULESCU

Organizarea materialului ştiinţific

Se ştie că, prin predarea ştiinţelor naturale în şcoala generală, se urmăreşte înarmarea elevilor cu concepţia ştiinţifică justă despre lumea vegetală şi animală, despre evoluţia organismelor vii.

În aceste condiţii, problema organizării materialului ştiinţific ce urmează a fi studiat de către elevi devine de cea mai mare importanţă. În prezent, atît în manualul de botanică (pentru clasa a V-a), cît şi în cel de zoologie (pentru clasa a VI-a), materialul este organizat după principiul trecerii de la superior, complex dar mai cunoscut, la inferior, simplu dar mai puţin cunoscut, întrucît se consideră că elevii îşi însuşesc mai uşor cunoştinţele despre mamifere şi mai greu cele despre animalele unicelulare. Dar în felul acesta evoluţia firească de la inferior la superior este răsturnată cu capul în jos. În sprijinul unei asemenea orientări se aduc, adeseori, argumente cum ar fi respectarea particularităţilor de vîrstă ale elevilor, respectarea capacităţii lor de înţelegere etc. Se invocă, de asemenea, faptul că prin aceasta s-a respectat logica obiectului de studiu, care este realizată practic fie prin simplificarea la maximum a cunoştinţelor ştiinţifice (aşa cum s-a întîmplat cu manualul de zoologie pentru clasa a IV-a), fie prin aplicarea principiului trecerii de la mai uşor la mai greu (aşa cum este construit actualul manual de botanică). După părerea noastră asemenea puncte de vedere, ca şi asemenea argumente demonstrează, în fond, o greşită înţelegere a dezvoltării particularităţilor de vîrstă ale elevilor, a raportului dintre logica ştiinţei şi logica obiectului de învăţămînt, a procesului complex de trecere de la abstract la concretul logic.

Literatura de specialitate evidenţiază că vîrsta şcolară mică şi mijlocie se caracterizează printr-o deosebită plasticitate a sistemului nervos, prin posibilitatea nelimitată a formării unor legături temporare trainice, prin realizarea cu uşurinţă a stereotipurilor dinamice, prin creşterea continuă a capacităţii de înţelegere etc. Cercetările psihologice arată, de asemenea, că în respectarea particularităţilor de vîrstă ale elevilor trebuie să se urmărească nu atît simpla conformare la aceste particularităţi, mularea procesului de învăţămînt după particularităţile existente, cît mai ales stimularea dezvoltării acestora într-un ritm accelerat. Elevilor trebuie să li se dea cunoştinţe care să stimuleze dezvoltarea lor ulterioară, care să determine creşterea posibilităţilor lor de înţelegere. Predarea ştiinţelor naturale după principiul evoluţionist (de la inferior la superior) ar răspunde, credem noi, tocmai acestor cerinţe de ordin psihologic. Ea ar pune în faţa elevilor unele sarcini care ar contribui mult la dezvoltarea lor intelectuală.

O atenţie deosebită trebuie să se acorde şi raportului dintre logica ştiinţei şi logica obiectului de învăţămînt. Între ele nu poate exista o diferenţă prea mare sau totală, aşa cum cred unii, ci este necesar, dimpotrivă, ca logica obiectului de studiu să fie cît mai conformă cu logica ştiinţei. La botanică şi la zoologie, predarea după principiul evoluţionist — deci după logica internă a ştiinţei — este posibilă cu atît mai mult cu cît în acest caz logica internă a ştiinţei coincide cu principiul didactic al trecerii de la simplu, inferior, la complex, superior. Cercetările experimentale au arătat că predarea zoologiei după principiul evoluţionist este posibilă chiar la clasa a IV-a, întrucît ea favorizează înţelegerea notelor definitorii ale noţiunilor, operarea pe plan mintal cu ele, înţelegerea mai adecvată a unităţii şi evoluţiei organismului animal.

Organizarea materialului ştiinţific după principiul evoluţionist în manualele de ştiinţe naturale pentru şcoala generală este cerută de însuşi procesul viu, complex, şi contradictoriu al cunoaşterii. După cum se ştie, cunoaşterea porneşte de la concretul sensibil pentru a se ridica la abstract şi a ajunge de aci la concretul logic, înţeles în toată bogăţia şi multitudinea determinărilor sale. Pentru a se ajunge la concretul logic este necesar să se pornească de la abstracţia cea mai simplă, dar fundamentală, a domeniului respectiv. O astfel de abstracţie esenţială este, pentru ştiinţele naturale, noţiunea de celulă. Dar cînd dau actualele manuale posibilitatea de înţelegere ştiinţifică a celulei? La botanică — deşi la începutul primelor capitole se prezintă cîteva cunoştinţe despre celulă, ea poate fi înţeleasă bine o dată cu studierea plantelor simple (adică la sfîrşitul cursului), iar la zoologie o dată cu studierea animalelor unicelulare (adică tot la sfîrşitul cursului). Înţelegerea tîrzie a abstracţiei fundamentale nu permite elevilor, după părerea noastră, înţelegerea adecvată a concretului în toată bogăţia determinărilor sale. Numai cunoscînd această abstracţie la începutul procesului de cunoaştere sistematică a lumii vegetale şi animale — şi pornind de la ea — elevii vor putea să pătrundă tot mai adînc în esenţa fenomenelor, îşi vor întregi viziunea asupra celor studiate.

Un aspect de mare importanţă în orice studiu îl constituie modul cum sînt definite principalele noţiuni pe care trebuie să şi le însuşească elevii. În prezent, definiţiile care li se prezintă elevilor la botanică sînt mulţumitoare sub raport ştiinţific, dar, dacă se dau definiţiile diferitelor funcţii ale părţilor plantelor (fotosinteza, polenizarea, respiraţia etc.), lipsesc adeseori definiţiile părţilor plantei (tulpina, frunzele, sămînţa etc.). De asemenea, lipseşte definirea unor noţiuni integratoare (plantă, animal etc.).

Deşi se folosesc multe comparaţii între plantele şi animalele studiate de elevi, ca şi între părţile lor, nu se realizează diferenţieri — fie şi sumare — între noţiunile integratoare. Elevii nu-şi formează noţiunea de „plantă" în mod adecvat, deoarece li se indică numai asemănările plantei cu animalul (se hrănesc, cresc, se înmulţesc, mor), dar nu şi diferenţierile care există între ele. Definiţiile exprimă într-o formă concentrată însuşi conţinutul noţiunii, sînt, am putea spune, modalitatea prin intermediul căreia noţiunile îşi dezvăluie esenţa. Tocmai de aceea definirea corectă a noţiunilor în predare devine o necesitate imperioasă.

Lector univ. M. ZLATE

Cu ochii medicului

Mă alătur opiniilor exprimate de profesorul Marin Nedelcu în articolul „Există încă supraîncărcare“ apărut în nr. 826 al „Gazetei învățămîntului“.

Ca medic al liceului „Gh. Șincai“ din Capitală și al Liceului de muzică nr. 1, am putut constata o seamă de consecințe ale acestui fenomen. Au trecut doar două treimi din trimestrul I și unii elevi vin singuri, sau însoțiți de părinți ori de pedagogi, să ne solicite asistență medicală pentru fenomene subiective morbide ca stare de slăbiciune generală, cefalalgii trenante sau rebele, stare apatică sau tulburări digestive. Sînt destul de frecvente cazurile de anorexie, vertijele nejustificate clinic, diminuarea voinței și a puterii de muncă și concentrare, tulburările în funcționalitatea memoriei. Întîlnim și tulburări de somn, nevrozism, iritabilitate, tremurături ale extremităților, tulburări vizuale. Unii elevi au vomismente fără nici o legătură cu afecțiuni gastro-intestinale, alții au somnolență diurnă. Toate aceste manifestări ne arată suprasolicitarea sistemului nervos, urmată de corolarul său, oboseala.

Dacă analizăm procesul complex al celor enunțate mai sus, apoi cauzalitatea multiplă nu întîrzie a se face simțită. Astfel, atît la liceul „Gh. Șincai“ cît mai ales la liceul de muzică, elevii stau la curs 5—6 ore pe zi, după care vin alte ore de pregătire acasă (la muzică intervine și activitatea instrumentală). Se adaugă, la aceasta, faptul că în familie nu se asigură alternarea muncii cu odihna. Unii elevi, care nu au rezistența necesară pentru a face față unui asemenea efort, se demobilizează, obosesc.

De condiții de oboseală cauzate de igiena mediului fizic extern în școală nu mai poate fi vorba astăzi. Dar, din constatările noastre, rămîn ceilalți factori concurenți — și anume : regim de activitate-odihnă defectuos și supraîncărcare cu sarcini legate de munca de pregătire în cadrul diferitelor discipline. Volumul mare de sarcini în activitatea școlară îi face pe mulți elevi să se culce tîrziu. De aici deficitul de ore în minimul de igienă al somnului reparator, care duce la fenomenele amintite.

Uneori suprasolicitarea se datorește și orarelor, care nu sînt alcătuite întotdeauna după *dezideratele științifice de igienă a activității școlare*. Nu se respectă pretutindeni curba de efort săptămînal și chiar zilnic ; adesea, imperiosul final de săptămînă prevăzut de igiena procesului de învățămînt — repausul duminical — rămîne o iluzie, elevul avînd să pregătească pentru luni — contrar dispozițiilor în vigoare — teme scrise și să învețe la mai multe obiecte grele, ca matematica, limbile străine etc.

Aș vrea să mai adaug greșita înțelegere și vinovata orientare a unor părinți care, ignorînd gradul de dezvoltare psiho-fizică a copilului și chiar aptitudinile și facultățile sale intelectuale, îl supun la supraefort : îi cer să mai învețe acasă încă o limbă străină, peste cele din programă, să ia lecții de balet sau de patinaj artistic de performanță. Ba am avut mai de mult un caz cînd un copil purtat de părinți pe platoul cinematografic, ca să facă film, a pierdut anul.

Altă categorie de părinți admonestează pe copiii lor dacă vin acasă cu nota 9 și nu cu 10. Acești copii sînt cei care percep emoțiile școlare mult mai puternic decît alții, întrucît, împinși de părinți, ajung să tremure pentru fiecare zecime de notă. Desigur că aceasta concură la instalarea fenomenelor care mai tîrziu produc oboseala sau chiar surmenajul intelectual.

Și să nu uităm că toate acestea vin să se adauge tulburărilor pubertare, precum și tabloului epidemiologic al virozei de toamnă care trenează încă, deși de formă submedie.

Am făcut numai o trecere în revistă a celor mai importanți factori care contribuie la instalarea procesului de oboseală în activitatea școlarului. Acest proces începe cu scăderea duratei concentrării atenției, cu dispersarea atenției, care aduc implicit scăderea randamentului școlar.

Este bine ca fiecare educator — profesor sau părinte — să respecte normele de igienă ale procesului instructiv-educativ indicate de către medicul școlar. Cred că nu ar fi rău dacă în colectivele didactice s-ar relua problema aceasta a suprasolicitării elevilor, pentru a se lua măsuri de dozare justă a intensității efortului la care sînt supuși elevii, de organizare serioasă a regimului zilei, de îndrumare a familiei. Problema evitării supraîncărcării trebuie să stea permanent și pe mai departe în cîmpul preocupărilor noastre.

Dr. NIC. BUDRICĂ
medic specialist

Alegerea exercițiilor și a problemelor

Este lucru știut că elevii, străduindu-se să efectueze acasă temele la matematică, se lovesc uneori de piedici peste care nu pot trece. Din această pricină ei sînt siliți să apeleze la cineva din familie (dacă au la cine) sau pur și simplu renunță să-și mai efectueze tema acasă, terminînd-o la școală în urma unor „consultări-fulger“ cu colegii.

Pentru a înlătura această situație, unii profesori dau spre rezolvare acasă numai teme absolut asemănătoare cu cele efectuate în clasă. Consider că nici acest procedeu nu este indicat. A proceda astfel înseamnă de fapt a ne menține la nivel stabil de mediocritate, care determină o plafonare a gîndirii elevilor.

Cred că soluția judicioasă a acestei situații constă în alegerea cît mai chibzuită a problemelor care vor forma obiectul temei pentru acasă. Este, după părerea mea, profund greșit procedeul de a deschide manualul la finele orei și de a propune elevilor spre efectuare unele exerciții sau probleme luate la întîmplare.

Personal, pornesc în această alegere de la ideea că este necesar să facem cu elevii aplicații cît mai variate, mai reprezentative, astfel încît ei să poată cunoaște cît mai multe aspecte aplicative și cît mai multe căi de rezolvare. Atunci cînd manualul nu mă ajută în măsură suficientă pe această linie mă străduiesc să concep singur aplicațiile pe care le consider că trebuie să le efectuez cu elevii.

Am constatat, de exemplu, că lecția „Cazul I de asemănare“, din manualul de geometrie pentru clasa a VII-a, nu este urmată de suficiente probleme care să-i deprindă pe elevi să depisteze două triunghiuri asemenea din cadrul unei figuri. Nu există, bunăoară, nici o problemă în care, dîndu-se un triunghi isoscel, să se ceară descoperirea a două triunghiuri asemenea în cazul cînd din picioru înălțimii s-a dus o perpendiculară pe una din laturile laterale egale. Am elaborat de aceea eu însumi asemenea probleme, gîndind că elevii care vor întîlni acest caz mai tîrziu se vor descurca greu în rezolvarea lui dacă nu vor fi obișnuiți cu figuri de genul respectiv. Manualele de geometrie pentru clasele V-VIII nu cuprind probleme simple de demonstrație, menite să contribuie la dezvoltarea gîndirii logice a elevilor. Și în această direcție folosesc, de aceea, probleme pe care le elaborez personal. Iată un exemplu de asemenea problemă, dată elevilor clasei a VII-a : În triunghiul ABC se duc înălțimile AD și CE. Să se arate că BD×BC=BE×BA. Problema este simplă, dar utilă pentru capitolul referitor la asemănarea triunghiurilor.

Dau desigur elevilor și probleme în care un anumit aspect aplicativ sau o anumită cale de rezolvare se repetă, bineînțeles în forme diferite. De pildă, în manualul de algebră pentru clasa a VIII-a exercițiul 51 de la pag. 106 îi conduce pe elevi la restrîngerea unui binom, cerută de simplificarea ce urmează. Adaug aici unul sau două exerciții prezentate în altă variantă, care să cuprindă același aspect aplicativ.

De mare folos pentru elevi sînt aplicațiile făcute la finele unui capitol mai mare sau cu prilejul recapitulărilor trimestriale și finale. Caut ca aceste aplicații să nu fie o reluare a celor deja făcute (chiar dacă datele sînt schimbate) ci să permită o sistematizare a materialului. Iată de exemplu, o problemă recapitulativă de geometrie din materia clasei a VII-a : „Se dă un segment AC de 24 cm și un punct D la mijlocul lui. Din D se ridică un alt segment BD, perpendicular pe AC. Știind că sin DBC=0,800 se cere : a) raza cercului care trece prin punctele A, B și C ; b) perimetrul patrulaterului ABCE, unde E este punctul diametral opus lui B“. Această problemă permite, în primul rînd, revederea funcțiilor trigonometrice (deși în enunț este dată numai una din ele) și, ceea ce e mai important, dă posibilitatea să se lucreze cu această funcție fără a se utiliza tabelele. Valoarea funcției îi conduce pe elevi, cu ajutorul unei proporții, la determinarea coardei BC. În continuare rezolvarea solicită utilizarea teoremei catetei sau înălțimii, precum și a teoremei lui Pitagora (pentru aflarea segmentelor BE și CE), după ce în prealabil s-a depistat triunghiul dreptunghic BCE. Iată deci cum printr-o singură problemă se pot face aplicații din materia a două capitole mari de geometrie. Și dacă timpul îmi permite folosesc problema și pentru revederea construcției mediatoarei segmentului AC sau a construcției cercului care trece prin punctele A, B și C.

Aleg asemenea exerciții și probleme de sistematizare și pentru lecțiile de aritmetică și de algebră. Insist îndeosebi asupra acelor capitole care prezintă interes pentru practică, pentru viață. De pildă la capitolul „Procente“, pentru a evidenția că problemele iau naștere din compararea a două mărimi din care una este făcută egală cu 100, folosesc exemple variate de perechi de mărimi pe care le găsesc în presă în legătură cu realizarea planurilor economice. La trecerea în revistă a celor trei tipuri de probleme de la acest capitol utilizez la început perechea de mărimi între care compararea apare cea mai evidentă. De pildă, considerînd o clasă cu 27 elevi promovați dintr-un total de 30 de elevi, cer să se calculeze întîi raportul procentual al promovaților față de total, în cazul nostru 90%. În continuare, cunoscîndu-se procentul promovaților și totalul elevilor, formulez o problemă în care se cere numărul promovaților. În fine, cunoscîndu-se procentul și numărul promovaților, cer numărul total al elevilor. Aici fac și o analogie cu aflarea întregului cînd se cunoaște o fracție din el.

În general caut să folosesc cu maximum de randament partea din ora de clasă rezervată aplicațiilor, alegînd în acest scop aplicațiile cele mai reprezentative. De asemenea fixez cu anticipație tema pe care o voi da spre rezolvare acasă, astfel încît efectuarea ei să nu comporte piedici de netrecut.

Prof. CHIMON MAZARACHI
Galați

Între politeță și conștiință profesională

Studiam cu mult interes niște lucrări de control ale elevilor mei din clasa a V-a — copii isteți, vioi, veseli. În general, este o adevărată bucurie să lucrezi cu astfel de copii. Dar acum, lucrările lor, una după alta, mi-au stîrnit mîhnirea. Citesc, subliniez, notez una, două, trei, lucrări, care nu seamănă cu cele pe care le-am întîlnit la alți copii de vîrsta lor.

Iată, textual, ce se spune (și cum) într-o lucrare : „Pentru a împărți a două numere, chiar dacă împărțitul și împărțitorul se mărește, și cîtul se micșorează“. În alta, a unui fost premiant în clasa a IV-a, scrie : „Regula 1 : Împărțirea a două numere se face : împărțim scăzătorul la descăzut. Regula 2 : Împărțirea este comutativă și asociativă“. Din altă lucrare afli următoarea regulă : „Împărțim întîi împărțitorul și deîmpărțitul, iar dacă numărul nu se cuprinde mai adăugăm un zerou“. (Toți mi-au afirmat : „Noi n-am învățat să zicem „zero“, ci zerou“). O fetiță e convinsă că a rezolvat problema prin „trei metode“, una mai bună decît alta, transformînd de fiecare dată tonele în hectare. La fel cu ea au lucrat alți patru-cinci copii, foști premianți.

Și ce problemă „complicată“ aveau ! „Pe 52 ha se produc 26 000 t cartofi. Ce suprafață are alt loc pe care se recoltează 23 000 t cartofi, dacă producția la hectar este aceeași ?“.

Citesc din nou lucrare după lucrare. Sînt, desigur, și lucrări bune, dar față de așteptările mele sînt prea puține. O lună și jumătate am lucrat cu elevii adunări, scăderi, înmulțiri, împărțiri, transformări. O lună și jumătate am dus muncă de lămurire cu părinții acestor elevi, să nu le mai facă ei temele date acasă, să-i lase să gîndească singuri. De trei lecții repet cu ei, îi scot la tablă pe rînd, îi pun să scrie în maculatoare, îi învăț să judece.

Și acum ?

Ce să fac ? Cum să procedez cu acești elevi ? Caut mereu cauzele lipsurilor — în munca mea a părinților, a copiilor. Dar cred că ele se află și în munca fostului lor învățător din clasele I—IV, care i-a dus pînă în clasa a V-a fără să-i deprindă să judece, promovîndu-i cu ușurință, scoțînd în mod nejustificat 15 premianți și cîțiva menționați.

Mă frămîntau aceste gînduri cînd un articol din „Gazeta învățămîntului“ („Cu cine ați făcut anul trecut“, publicat în numărul 825), mi-a dat noi prilejuri de reflectare. Se spune anume, în acest articol, că e nepoliticos să-i întrebi pe elevi „cu cine ați făcut anul trecut ?“ Sînt de acord. Atunci cînd urmărești doar să-ți demonstrezi superioritatea în orice ocazie, cînd cauți să te scoți pe tine însuți în evidență față de elevi, e chiar mai mult decît nepoliticos. Dar aceasta nu înseamnă nicidecum că nu trebuie creat un curent de opinie împotriva acelora care lucrează superficial, care sînt mult prea „politicoși“ cu elevii lor, dîndu-le premii și mențiuni fără a le cere efortul de a-și însuși cunoștințe, a acelora care spun : „Sînt copiii slabi la matematică în clasa a V-a ? Ei, mai formați-i și dvs ! În fond, matematica în clasa a V-a se învață. În clasele I—IV este așa, o perioadă de... aclimatizare“.

O asemenea politeță, după părerea mea, strică.

Prof. VALENTINA PREDESCU
Pitești.

Cei aflaţi în pragul maturităţii

(Urmare dn pag. 1)

fesori s-au remarcat prin bogăţia informaţiei, prin originalitatea abordării problemelor şi corectitudinea cunoştinţelor. Nu este întîmplător că aceşti profesori sînt ei înşişi bine informaţi în specialitate, posedă o bună metodă de predare, realizează lecţii izbutite din punct de vedere instructiv şi educativ. La fel de valoroasă s-a dovedit şi munca profesorilor Mihai Bărbătescu, Alexe Neacşu, Popescu Olt, Lăcrămioara Deşli de la Liceul „Nicolae Bălcescu" sau Elena Apostolescu şi C. Marinescu de la liceul „Mihai Viteazul". Şcolile Capitalei au nenumăraţi asemenea slujitori.

Ceva despre repartizarea cadrelor

„Din păcate, nu întotdeauna se ţine seama de importanţa profesorului — a spus prof. **Ion Ciocîrlan,** directorul liceului „Al. Sahia" — a competenţei lui profesionale pentru pregătirea şcolarilor. Personal nu sînt de acord cu sistemul de a se trimite uneori liceelor cadre fără experienţă la catedră, fără o pregătire care să le dea posibilitatea de a discuta cu toată competenţa problemele cele mai subtile cu care îl pune mereu în faţă, pe orice profesor, predarea la clasele mari. În şcoala noastră au venit să lucreze mulţi profesori tineri. Ministerul Învăţămîntului ne-a trimis, cu tot protestul nostru şi, după cîte ştiu, peste capul secţiei de învăţămînt, o tînără absolventă a Facultăţii de chimie, care nu reuşeşte să se facă ascultată de către elevi, dictează lecţia. Bineînţeles, pregătirea elevilor suferă. Tot respectul pentru tinerii pedagogi. Ei sînt de cele mai multe ori oameni cu tragere de inimă, au perspective de dezvoltare şi sînt convins că peste cîţiva ani, cu ajutorul pe care noi, vîrstnicii, sîntem obligaţi să li-l dăm, vor munci foarte bine. Totuşi, să nu uităm că **rodajul lor se face pe seama pregătirii elevilor,** într-o perioadă a şcolarităţii în care copiii trebuie să-şi însuşească un număr mare de cunoştinţe dificile şi complexe".

Observaţia prof. Ion Ciocîrlan a fost întărită şi de alţi vorbitori care au insistat pentru **încadrarea în licee a celor mai buni profesori şi pentru repartizarea tinerilor absolvenţi mai întîi în şcoala generală.** Nu pentru că aici exigenţele sînt mai scăzute, ci pentru că aici au posibilitatea să se impună mai bine, dată fiind diferenţa de vîrstă mai mare faţă de elevi şi pentru că este mult mai mică frecvenţa dificultăţilor prezentate de materialul pe care îl au de predat.

„Se face tot mai mult simţită necesitatea — a spus prof. **T. Novac,** şeful secţiei de învăţămînt a raionului Griviţa Roşie — ca Ministerul Învăţămîntului şi secţiile de învăţămînt să se preocupe şi de îmbunătăţirea încadrării pe care o au în prezent liceele. Pentru că numai dirijarea spre alte şcoli a cadrelor tinere nu înlătură toate neajunsurile. Ce ne facem cu moştenirea pe care o avem din alţi ani şi în care se numără şi profesori ce nu se ridică la nivelul cerinţelor muncii în liceu? Conform dispoziţiilor în vigoare, aceste cadre didactice nu pot fi transferate fără asentimentul lor".

„Şi încă ceva important: **stabilitatea** cadrelor — a spus prof. **C. Floroiu,** directoarea liceului „A. Vlaicu". Nu o dată roadele străduinţilor unor bune cadre sînt diminuate din cauză că au preluat „din mers" unele clase sau că, începînd activitatea cu ele, după un an sau doi sînt puse să lucreze cu altele ş.a.m.d. **Este necesar ca la orice obiect de studiu, şi nu numai la liceu, clasele să fie duse de aceleaşi cadre didactice de la începutul ciclului pînă la absolvirea lui".**

Lucrînd mereu cu acelaşi colectiv, profesorul poate ajunge să-l cunoască suficient de bine, să-şi organizeze activitatea cu el în perspectivă, poate fi tras la răspundere pentru rezultatele pe care le obţine, fiindcă ţin net de sistemul său de lucru şi nu de al multor altora.

Participanţii la discuţie s-au oprit şi la neajunsurile ce derivă pentru pregătirea elevilor din mişcările tardive de cadre (liceul „Aurel Vlaicu", de pildă, a primit cadre după 15 octombrie şi chiar după 15 noiembrie). În cuvîntul lor, tovarăşii **I. Gh. Borca** şi **Sofia Puşcaşu** au arătat sarcinile pe care le au secţiile de învăţămînt, direcţiile şcolilor de cultură generală pentru asigurarea tuturor condiţiilor ca pregătirea viitorilor absolvenţi de liceu să se facă bine şi la timpul potrivit.

La adresa autorilor de manuale şi programe

Fără să constituie sursa de bază pentru informarea în domeniul specialităţii, manualele şi programele sînt totuşi unelte preţioase de lucru ale profesorului, care îl ajută să-şi dozeze bine materia şi îi dau jaloanele care îl feresc de inaccesibilitate.

Aceasta, în condiţii ideale. Pentru că în realitate unele manuale şi programe nu reuşesc să-l ajute în acest mod pe cel care predă. Profesorul **Pascal Nissirius** de la liceul „G. Coşbuc" a arătat de exemplu că la matematică, fizică şi la alte obiecte ce se studiază în liceu, ele merg prea în adîncime, scăpînd din vedere că predarea are loc într-o şcoală care formează **cultura generală** şi care nu are sarcina să ducă la specializare. „Cred — a spus prof. Nissirius — că în elaborarea manualelor şi programelor ar trebui să se ţină seama mai mult decît pînă acum de capacităţile elevilor de la liceu, de curba eforturilor acestora".

„Pe de altă parte — a spus prof. **Ion Popescu,** de la liceul „Gh. Lazăr" — manualele şi programele nu insistă întotdeauna suficient asupra a ceea ce trebuie neapărat să ştie un absolvent de liceu. Cred, bunăoară, că greşelile de ortografie de neadmis cu care se prezintă uneori la examenul de maturitate absolvenţii de liceu se datoresc faptului că manualele, programele şi planurile de învăţămînt nu acordă destul spaţiu pentru învăţarea limbii. În şcoala generală nu ar strica să se prevadă chiar mai multe ore de gramatică decît de literatură, deoarece aici se învaţă limba şi aici trebuie pusă temelia bunelor deprinderi de exprimare corectă oral şi în scris. În acelaşi timp sînt de părere că la clasele I—IV ar trebui să li se ceară copiilor numai să recunoască pe text ce este un substantiv, un verb etc., fără să se dea definiţiile. La clasele IX—XI (XII), studiul gramaticii ar trebui să tindească la **lărgirea cunoştinţelor** şi **completarea lor** cu elemente noi, în raport cu puterea de înţelegere şi asimilare a elevilor".

Firească, nu este cazul să intrăm aici în detalii în ceea ce priveşte alcătuirea manualelor, indicaţiile programelor, prevederile planurilor de învăţămînt. Participanţii la discuţii nu au făcut-o decît în măsura în care au considerat necesar să convingă că elaborarea acestora trebuie dată în seama unor oameni foarte pricepuţi, buni cunoscători ai muncii din liceu.

Solicitarea cadrelor universitare, bunăoară, pentru elaborarea cărţilor de liceu, are avantajul că acestea pot reflecta mai bine ultimele cercetări ştiinţifice în domeniul fiecărei specialităţi, că se realizează un nivel mai înalt de abordare a problemelor. Totuşi nu trebuie pierdut din vedere faptul că personalul universitar este obişnuit cu un gen de predare cu totul diferit de cel din liceu, că nu cunoaşte particularităţile muncii în cadrul acestuia. Pe bună dreptate vorbitorii au cerut ca în elaborarea tuturor manualelor să fie folosiţi mai mult profesorii din liceu şi respectiv din şcoala generală — bineînţeles aceia care au o foarte bună pregătire în specialitate, care sînt bine informaţi şi care posedă o foarte bună metodă de predare.

Pentru ca notele să exprime întotdeauna realitatea

Discuţia despre cei aflaţi în pragul maturităţii a abordat în numeroase rînduri şi chestiuni de etică profesională, care nu ar trebui uitate la data cînd are loc acest examen. Unii profesori, de pildă, exagerează în exigenţa lor faţă de candidaţi, deoarece văd în ei şcoala sau pe profesorul cu care au învăţat aceştia şi atunci le cer să ştie mai mult decît prevede programa şi decît ştiu chiar propriii lor elevi. Sigur, aceasta duce de fiecare dată la o notă mai mică decît merită elevul pentru pregătirea lui reală.

S-a arătat apoi că unii preşedinţi de comisii şi profesori examinatori nu sînt îndeajuns de atenţi cu elevii, că sînt chiar duri şi ironici cu ei, că nu le dau suficient răgaz să gîndească etc. Asemenea atitudini — semnalate de directorii liceelor 29, 39, „M. Eminescu", „Matei Basarab" — fac ca emoţiile examenului să crească, iar capacitatea de a răspunde bine să scadă.

Au fost discutate şi cazuri în care preşedinţii nu cunoşteau programa de liceu din specialitatea lor, ca să nu mai vorbim de programa de la alte obiecte precum şi cazuri de examinatori slabi sau care nu predau la clasele mari şi care sînt, cu toate acestea, numiţi an de an în comisiile de la maturitate.

Este necesar ca **preşedinţii şi profesorii examinatori să fie aleşi dintre cadrele didactice cele mai bine pregătite, care cunosc cerinţele şi specificul muncii în liceu, care se disting prin principialitate şi consideraţie faţă de tinerii absolvenţi.** Aceste cadre, au arătat vorbitorii, **ar trebui instruite în vederea examenului de maturitate** atît în ce priveşte cantitatea şi calitatea cunoştinţelor pe care le pot pretinde de la candidaţi, cît şi atitudinea faţă de ei.

Alte propuneri şi observaţii făcute de participanţii la discuţie

• Programa pentru examenul de maturitate să se dea — pe cît posibil — de la începutul anului şcolar.

• Orele de pregătire cu clasa a XI-a de la sfîrşitul cursurilor să fie rezervate pentru limba şi literatura română, matematică şi fizică (mai ales în vederea rezolvării de probleme). La alte discipline nu e nevoie de asemenea ore: lecţiile de sinteză se pot face în cursul anului.

• La concursul de admitere în învăţămîntul superior subiectele să fie formulate ţinînd seama de cerinţele programelor de la liceu. Sînt cazuri cînd aceste subiecte cer tratarea unor probleme despre care manualele nu spun decît cîteva cuvinte.

★

Carnetul de note a devenit neîncăpător pentru a însemna numărul mare de idei, propuneri şi sugestii cu care au venit directorii de licee şi inspectorii din Capitală să-şi exprime interesul faţă de problemele muncii în acest important sector al învăţămîntului. Am simţit în intervenţiile lor frămîntarea care se naşte din dorinţa de a realiza mai mult şi mai bine.

Prof. STELA PREDESCU

Ecouri la materialele publicate

„Oameni din producţie pe băncile şcolilor"

Actualele programe pentru învăţămîntul seral prevăd, după părerea mea, predarea unui volum prea mare de cunoştinţe într-o oră — lucru ce nu asigură aprofundarea materiei. Trebuie luat în seamă că aici profesorul este obligat a preda îndeobşte în fiecare oră o lecţie nouă, rămînîndu-i prea puţin timp pentru fixare, pentru rezolvarea problemelor şi exerciţiilor.

Desigur, nu putem renunţa la predarea unor cunoştinţe, căci aceasta ar însemna să nu asigurăm o pregătire temeinică a elevilor. Consider, de aceea, că ar fi necesar să se prelungească durata secţiilor serale cu încă un an.

Aş fi de părere, apoi, ca şi elevilor de la seral să li se creeze posibilitatea să-şi poată alege, în clasa a XI-a, secţia preferată — reală sau umanistică. Aş face, de asemenea, propunerea să se organizeze şi aici trei trimestre. Mă gîndesc la faptul că majoritatea elevilor sînt solicitaţi în luna decembrie şi în întreprinderi — pentru încheierea anului de producţie — şi în şcoală, pentru tezele pe semestrul I. Rezultatul este că lipsesc destul de des de la cursuri sau vin nepregătiţi. Cred că o vacanţă în această lună le-ar da posibilitatea să îndeplinească mult mai bine cerinţele care le stau în faţă.

Prof. I. VELESCU
Piteşti

Am citit articolul „Oameni din producţie pe băncile şcolilor" apărut în nr. 820 din „Gazeta învăţămîntului". În cele ce urmează doresc să-mi spun şi eu părerea, mai ales cu privire la activitatea dirigintelui de la seral.

Cred că şi aici se impune ca dirigintele să-şi cunoască cît mai bine elevii. Este necesar după părerea mea, în acest scop, ca dirigintele să stea de vorbă şi cu inginerii din secţia în care lucrează elevul, cu maiştrii, cu tovarăşii lui de muncă. Pe lîngă discuţia directă cu elevul, astfel de convorbiri pot scoate în evidenţă o serie de trăsături ale acestuia, nivelul său politic, cultural, profesional, preocupările, pasiunile, conduita lui etc.

Cred că planul activităţii dirigintelui trebuie să aibă în vedere nu numai acţiunile imediate, ci şi cele de perspectivă, să includă, „în mare", şi linia de urmat în toţi anii în care el va munci cu clasa lui.

Ce să se discute la orele de dirigenţie? Eu cred că problemele izvorîte din viaţa clasei: despre modul cum trebuie să înveţe fiecare elev, cum să se comporte, cum să-şi înţeleagă datoriile profesionale şi obşteşti, datoriile de familie etc. Consider că nu este indicat să se folosească referate scrise, mai ales că „seraliştii" nu dispun de timp. Cele mai eficiente vor fi desigur discuţiile apropiate, profunde şi convingătoare.

Uneori, elevii mai în vîrstă îl ajută pe diriginte în a-i învăţa pe cei mai tineri cum să se comporte, cum să muncească etc. Sînt cazuri cînd şi ei mai au nevoie de a fi ajutaţi. De aceea, la seral, unde lucrăm cu oameni deja formaţi, joacă un rol foarte important priceperea dirigintelui, tactul şi buna lui pregătire pedagogică şi psihologică.

Prof. MIHAIL NEGARĂ
Oraşul Victoria

„Eficienţa muncii metodice"

Şi eu consider că, aşa cum se arată în articolul „Eficienţa muncii metodice" („Gazeta învăţămîntului" nr. 824) lecţiile deschise organizate în cadrul comisiilor metodice ar trebui ţinute numai cînd este nevoie, că nu e bine să existe o goană neîntreruptă după asemenea lecţii, care se soldează cu discuţii anemice şi cîte un stereotip proces-verbal.

După mine, lecţiile deschise şi-ar avea rostul, de pildă, cu ocazia venirii în şcoală a unor cadre didactice tinere, aflate în primul an de învăţămînt. Directorul şcolii sau responsabilul activităţii metodice în specialitatea respectivă ar putea planifica cu acest prilej o lecţie deschisă a unui profesor cu o mai bogată experienţă la catedră. Lecţii deschise se pot ţine şi în faţa cadrelor didactice necalificate, cu scop de instruire.

Asemenea lecţii ar trebui să reliefeze momentele principale ale predării, modul de a sistematiza materialul predat, fixarea cunoştinţelor, aplicarea principiilor didactice etc.

Cele mai interesante lecţii ar fi, şi după mine, cele demonstrative, acelea care urmăresc dovedirea unor lucruri mai puţin cunoscute. Un profesor foloseşte, să spunem, un procedeu nou de fixare a cunoştinţelor, care înlocuieşte stereotipa formulă de întrebări şi răspunsuri, aduce un element nou în acest domeniu. În cazul acesta, planificarea unei lecţii deschise este cît se poate de binevenită, cu condiţia ca ea să fie însoţită, înainte sau după, de discuţii care să explice în mod documentat procedeul respectiv. Nu va fi lipsită de interes prezentarea cu această ocazie a unui referat cu privire la tematica lecţiei deschise, pentru a argumenta inovaţia adusă. Dacă aceasta se dovedeşte eficientă şi corespunzătoare procesului de învăţămînt poate fi răspîndită pentru ca s-o folosească şi alte cadre.

Lecţiile deschise trebuie să se desfăşoare firesc, să fie lipsite de acel „cadru solemn" care le face artificiale şi seci.

Revista băcăoană „Ateneu", în articolul „Inerţii pedagogice" semnat de Maria Gabrea, respinge însă global lecţiile deschise, pe motivul că ele ar cultiva formalismul şi înclinarea spre spectaculos. Cred că problema nu se poate pune în felul acesta. Sînt în adevăr cazuri în care învăţătorii şi profesorii îşi „regizează" lecţia. Această practică, condamnată de toţi profesorii cu conştiinţă pedagogică, trebuie combătută cu înverşunare. A tăgădui eficacitatea lecţiilor deschise pentru faptul că există şi asemenea lipsuri este însă un lucru nejust.

Menţionez că uneori responsabilii comisiilor metodice planifică lecţii deschise fără un temeinic studiu prealabil, doar în virtutea faptului că trebuie îndeplinit un program. Şi rezultatele, se înţelege, sînt categoric negative. A le elimina însă din viaţa şcolii ar însemna să renunţăm cu bună ştiinţă la un mijloc de răspîndire a experienţei înaintate care, atunci cînd este folosit în chip judicios, se dovedeşte excelent.

N. ANTONESCU
Şcoala generală din comuna Terebeşti, raionul Carei

ACTIVITATEA EXTRAȘCOLARĂ A ELEVILOR

În planul de muncă al oricărui diriginte figurează la loc de frunte. rubrica „Activitatea extrașcolară a elevilor". Este o rubrică impusă de cerințele muncii educative care, în mod firesc, nu se pot opri la ceasurile petrecute de elevi în școală, ci se extind și dincolo de acestea.

Nu este un lucru simplu să organizezi așa cum trebuie activitatea extrașcolară a elevilor. Destul de adesea, încă, unii diriginți, ispitiți de linia celei mai ușoare rezistențe, sînt înclinați spre formalism în organizarea ei. Rezultatul acestei stări de fapt îl constituie, de obicei, selectarea la întîmplare a unor acțiuni neatractive, neinteresante, monotone, plicticoase.

Inspirații de moment

„Mergi mîine să vizitezi cu elevii Colecția Dr. Severeanu ?. Merg și eu cu elevii mei — hotărăște pe dată, în cancelarie, dirigintele uneia din clasele a V-a, găsind că ideea colegului său de la clasa a VIII-a este „salvatoare" pentru completarea activității sale.

Că elevii au de învățat, pentru a doua zi, la mai multe materii ? Că acțiunea la care sînt chemați nu se integrează într-o suită de acțiuni cu un scop bine precizat ? Că cele ce vor vedea în această vizită nu sînt la nivelul înțelegerii lor ? Aceste lucruri par să nu aibă nici o importanță în ochii dirigintelui. Esențial pentru el este doar faptul că poate să treacă în plan, la rubrica „acțiuni extrașcolare", mențiunea „realizat" în dreptul unei acțiuni pe care o lăsase în alb, alături de „vizionarea a două filme".

Asemenea acțiuni improvizate, organizate de mîntuială, întîlnești în planurile de muncă ale multor diriginți. Și este lesne de înțeles că ele nu pot avea o influență pozitivă asupra copiilor".

În funcție de specificul vîrstei elevilor

Dacă primul imperativ al muncii desfășurate de diriginte pentru organizarea rațională, în mod atractiv, a activității extrașcolare este de a-i asigura un caracter organizat, de a înlătura din acest domeniu improvizația, inspirația de moment, tot atît de important este de a alege în mod chibzuit acțiunile, așa încît ele să fie pe deplin potrivite celor cărora li se adresează.

„Urmăresc în primul rînd — ne-a spus profesoara **Otilia Calancea**, diriginta clasei a V-a de la Școala generală nr. 95 din Capitală — să înglobez într-un tot fiecare acțiune pe care o organizez cu elevii mei în timpul liber. Caut să privesc această problemă în perspectivă, ca un complex de acțiuni menite să ducă la educarea multilaterală a elevilor, în strînsă legătură cu obiectivele principale pe care mi-am propus să le realizez cu clasa.

După părerea mea, la clasele mici trebuie să stea pe primul plan varietatea. Aici se impune o gamă mai largă de acțiuni tocmai pentru a le forma copiilor un orizont mai amplu, de a le da posibilitatea să-și descopere înclinațiile, preferințele. De aceea socotesc că elevilor din aceste clase este bine să le prezentăm aspecte cît mai diferite ale vieții social-economice, culturale, artistice. În schimb, la clasele mari trebuie urmărită cred îndeosebi, adîncirea reprezentărilor, a trăirilor afective ale elevilor în legătură cu un domeniu sau altul, dezvoltarea în profunzime a înclinațiilor, a intereselor lor.

Tot în funcție de vîrstă trebuie ales și conținutul fiecărei acțiuni în parte. Dacă pentru elevii din clasele mici trebuie să ne orientăm îndeosebi spre organizarea unor vizite prin noile cartiere, la Muzeul Satului, la Grădina Botanică etc., spre vizionarea unor filme adresate lor, a unor spectacole ale Teatrului „Ion Creangă" sau ale Teatrului de păpuși, la clasele mai mari vom iniția acțiuni cu un conținut mai complex, cum ar fi bunăoară vizitarea unor întreprinderi, legată de alegerea unei profesiuni, audierea unor concerte-lecții, vizitarea Muzeului de ,Artă, vizionarea unor filme și a unor spectacole de teatru cu o problematică adecvată etc."

„Uneori — ne spune diriginta **S. Frances**, este binevenită, la clasele mari, repetarea unor acțiuni organizate în anii anteriori — bineînțeles, la un nivel mai ridicat. Bunăoară, este util ca în clasele a V-a și a VI-a elevii să viziteze Muzeul de istorie a Partidului sau Muzeul de istorie a orașului București. Dar dacă vor revedea aceste muzee și mai tîrziu, cînd vor fi în clasele mai mari, desigur că vor înțelege mai profund semnificația unor exponate ce vor putea fi puse acum în legătură cu cunoștințele mai ample, mai profunde pe care le-au acumulat ei".

Acțiuni recreative — sau din nou lecții?

„Eu sînt pentru prima categorie de acțiuni ne mărturisește profesoara **Constanța Roșca**. Elevii, mai ales cei mici, sînt adeseori obosiți după orele de școală și după ce își fac temele. Atunci, ce rost are să-i chemăm, sub pretextul unei acțiuni extrașcolare, la noi lecții, cum sînt uneori vizitele organizate cu ei ? Lăsînd la o parte că, în aceste condiții, efectul instructiv al unor asemenea „lecții", oricît de bine le-am organiza dinainte, este aproape nul. Singurul rezultat pe care îl au este acela de a-i îndepărta de fapt pe elevi de la acțiunile noastre, de a-i împinge să-și caute singuri acțiuni care să le placă. Iar aceste îndeletniciri, după cum știm, sînt departe de a fi întotdeauna cele mai potrivite. De aceea eu cred că la clasele mici este bine să organizăm cît mai multe acțiuni în mijlocul naturii : plimbări în noile cartiere, în parcuri, concursuri și jocuri sportive iar acum, iarna, săniuș și patinaj."

„Este insuficient atît — consideră însă profesoara Otilia Calancea. Dacă aceste acțiuni n-ar fi împletite judicios cu altele, care să aibă în vedere ansamblul cerințelor educative, n-am face treaba decît pe jumătate. Dacă am organiza numai jocuri și nici un fel de acțiuni culturale, de pildă, unii elevi ar rămîne multă vreme lipsiți de bucuria înțelegerii uneia sau alteia din valorile artei. Nu putem uita apoi că acțiunile extrașcolare au un rol foarte important în educația patriotică. Nu ne putem opri, de aceea, doar la jocuri. În fond, de priceperea, de măiestria dirigintelui ține ca acțiunile extrașcolare să nu fie transformate în lecții. Le vom raporta desigur la vîrsta elevilor, la orarul lor, le vom organiza cu grija de a nu-i obosi pe elevi. De altfel, varietatea și alternanța ocupațiilor fizice cu cele intelectuale are totdeauna un efect stimulator".

Criterii importante

Diriginții cu experiență consideră că unul dintre criteriile cele mai importane în alegerea acțiunilor extrașcolare îl constituie preferințele elevilor. Sondajele pe care obișnuiesc să le facă ei arată de cele mai multe ori că majoritatea elevilor vin cu propuneri foarte interesante asupra modului în care doresc să-și petreacă timpul liber. Se poate mulțumi însă dirigintele numai cu aceste propuneri ?

„Dirigintele unei clase — este de părere profesoara **Florica Marcoci** — nu poate uita că el nu este un simplu înregistrator al dorințelor elevilor, că este chemat să fie îndrumătorul acestora. De aceea, ținînd seama de propunerile lor, dirigintele trebuie să includă în planul activității extrașcolare și acțiuni pe care le alege el însuși, în funcție de cerințele muncii educative, avînd grijă, bineînțeles, ca ele să corespundă particularităților de vîrstă, să fie cît mai atractive, așa încît să devină, pînă la urmă, acțiunile preferate de elevi".

Dar aceasta cere, pe lîngă altele, să știi să stîrnești interesul elevilor.

„Este vorba aici — ne spune diriginta Constanța Roșca — de latura, ca să-i spunem așa, metodică a muncii de organizare a timpului liber. Ce rost ar avea bunăoară să anunți o vizită la Muzeul Satului fără să prezinți în mod atractiv, în prealabil, cele ce se vor putea vedea acolo ? Interesul cu care participă elevii la acțiunile extrașcolare depinde de modul în care am știut să trezim sîmburele de curiozitate pentru cele ce urmează să fie văzute. Consider apoi că este necesar a se discuta nu numai înainte, ci și după, despre cele ce au văzut elevii cu prilejul unei acțiuni. Firește, nu ca la lecție, nu „școlărește", cum se spune, ci cît mai liber, lăsînd loc cît mai larg spontaneității copiilor, firescului în toate manifestările lor."

Forme mai variate, mai vii

Diriginții cu care am stat de vorbă au fost de părere că acțiunile extrașcolare se pot extinde și asupra unor aspecte care n-au fost incluse pînă acum în cadrul lor. De pildă, diriginta **Speranța Vîntu**, este de părere că s-ar putea organiza întîlniri între micii filateliști. Ar fi indicat să se organizeze cu sprijinul Arhivei Naționale de Filme, și vizionări de genul „Cinematecii" în școli, întrucît mulți copii nu pot vedea diminețile spectacolele cinematografice organizate de aceasta.

Pentru cei mai mari ar fi bine să se organizeze mai des, în școală, reuniuni dansante. În curînd, vacanța de iarnă va oferi un bun prilej pentru asemenea reuniuni. Să nu uităm însă că ele trebuie să-și păstreze caracterul tineresc, să nu se transforme în ședințe solemne.

★

Toate opiniile cu privire la organizarea cît mai judicioasă a activității extrașcolare a elevilor au avut ca factor comun convingerea că fiecare acțiune organizată poate și trebuie să contribuie la educația comunistă a elevilor. Toate au pornit de la ideea că aceste acțiuni vor fi eficiente dacă vor fi organizate în cea mai strînsă legătură cu organizațiile de tineret, cu instructorul de detașament sau cu biroul U.T.C. pe clasă. Toate au subliniat că dăruirea în muncă, spiritul creator, interesul fiecărui diriginte sînt totdeauna un izvor prețios de noi inițiative, menite să facă din fiecare acțiune organizată de școală un model de folosire utilă a timpului liber.

Prof. M. SAVA

ÎN JURUL UNEI DISCUȚII

În învățămîntul nostru educația estetică reprezintă o parte integrantă a unui proces complex, care urmărește perseverent dezvoltarea multilaterală a personalității umane. Studiind literatura, muzica și artele plastice în școala de cultură generală, toți tinerii pot deveni iubitori pregătiți și exigenți ai artei, capabili a se bucura de frumos și de a-l integra în viața lor de toate zilele.

Dar despre cea mai populară și mai accesibilă artă — cinematografia — elevii află prea puțin în școală. Li se vorbește despre ea doar incidental, cu prilejul anumitor vizionări colective sau datorită vreunui cinefil entuziast din rîndul profesorilor.

În funcție de vîrsta și experiența lui de viață, tînărul înțelege filmele (care în general privesc lumea din perspectiva adultului) mai mult sau mai puțin just, de cele mai multe ori, dibuind în aprecierile sale. Școala nu-i oferă elemente temeinice de cultură cinematografică în stare să-i faciliteze înțelegerea unui film conform principiilor esteticii socialiste. Iată de ce problema instruirii, estetic-cinematografice a elevilor problemă viu discutată de o bucată de vreme, își așteaptă o cît mai grabnică și mai bună rezolvare practică.

Probabil că va mai trece timp pînă la introducerea cinematografiei ca obiect de studiu în școală. Pînă atunci ar fi deosebit de util să se inițieze cîteva măsuri capabile să treacă dincolo de cercul discuțiilor trenante. Iată cîteva din acestea :

În primul rînd, s-ar putea înființa în licee cinecluburi, iar în școlile generale cercuri de „prieteni ai filmului" (după modelul cercului „Prietenii cărții"). De asemena, apare oportună publicarea unui „abecedar" cinematografic și a altor lucrări de specialitate, axate pe implicațiile didactice ale filmologiei. La rîndul lor, periodicele cu profil pedagogic și cultural sînt chemate să îmbrățișeze mai susținut preocupările legate de răspîndirea celei de a șaptea arte în școală. Un contact mai strîns și mai eficace sub diferite forme (dezbateri, consfătuiri, mese rotunde, vizionări de filme în colectiv, urmate de discuții) între slujitorii școlii și ai cinematografiei, inclusiv criticii de film, este foarte indicat în această perspectivă.

Mai devreme ori mai tîrziu, cinematografia va fi admisă în școală. Dar, pentru a ridica competent și activ nivelul de cultură cinematografică al tineretului școlar, va fi nevoie de un personal didactic calificat în această direcție. Opinez în această privință pentru crearea încă de pe acum a unui curs de artă cinematografică în cadrul facultății de filologie (eventual și al altora, înrudite).

Schimbului fecund de păreri desfășurat actualmente trebuie să-i urmeze, cred, acțiuni precise și fertile pentru o operă meritorie de culturalizare artistică.

Prof. N. VALERIU

Discuri în sprijinul muncii didactice

În ultima perioadă, integrîndu-se în mai mare măsură eforturilor pentru modernizarea învăţămîntului, „Electrecord" a realizat un număr de discuri în sprijinul muncii didactice.

Vom consemna, în primul rînd, seria de discuri pentru învăţarea limbilor străine în şcoala generală. Au fost editate, ca auxiliare ale ediţiilor din acest an ale manualelor respective, discurile pentru studierea limbii ruse în clasele a VI-a şi a VII-a (EXE 0204, 0205), a limbii engleze în clasele a VI-a şi a VII-a (EXE 0206, 0207) şi a limbii franceze pentru aceleaşi clase (EXE 0208, 0209). Discuţii purtate cu profesori care predau aceste discipline au evidenţiat aportul preţios al acestor discuri în însuşirea de către elevi a pronunţiei corecte a cuvintelor în cele trei limbi străine. Recomandînd folosirea unor astfel de discuri şi acasă, de către elevii care dispun de picupuri, creăm posibilităţi ca în studiul individual să se integreze audiţii suplimentare, care-i vor deprinde mai repede pe copii cu sunetele specifice limbilor străine.

Au apărut de asemenea discuri cu opere din repertoriul teatral universal („Hamlet" de W. Shakespeare) şi cu lucrări dintre cele mai valoroase ale dramaturgiei noastre („Apus de soare" de B. Delavrancea, „Ultima oră" de Mihail Sebastian etc). Pentru interpretarea rolurilor s-a făcut apel la artişti de primă valoare ai scenei româneşti — Costache Antoniu, Ion Finteşteanu, George Calboreanu, Niki Atanasiu şi mulţi alţii. Utilizarea unor astfel de discuri la lecţiile de literatură sporeşte receptivitatea elevilor faţă de fenomenul dramatic.

În sprijinul profesorilor de literatură, „Electrecord" a realizat şi două recitaluri de poezie, avînd o excepţională valoare emoţională şi documentară. Este vorba de un disc cu versuri de T. Arghezi, în lectura marelui nostru poet, şi de un disc cu versurile lui George Călinescu, de asemenea în lectura autorului.

Alături de discurile de iniţiere muzicală pe care le-am prezentat anterior în coloanele gazetei noastre, „Electrecord" facilitează familiarizarea elevilor cu valorile muzicii universale şi naţionale prin editarea unor discuri de mare tiraj, cuprinse într-o colecţie cu titlul apropiat de acel al unei apreciate serii de lucrări literare — „Discoteca pentru toţi". Primele imprimări ale acestei colecţii reunesc piese de mare muzicalitate şi excepţională audienţă în publicul larg, asemeni bijuteriei mozartiene „Eine Kleine Nachtmusik", „Ciacona" din Partita nr. 2 de I. S. Bach, piesele din suita de balet „Amorul vrăjitor" de Manuel de Falla, dansuri de Paul Constantinescu sau finalul suitei „Prin munţii Apuseni" de Marţian Negrea.

Elevi ai liceului „D. Bolintineanu" audiind un disc pentru învăţarea limbii engleze

NOUL DIRECTOR

ATITUDINI

Ce bucuros am fost acum 5 ani cînd, sosind să lucrez în şcoala unde mă aflu şi acum, l-am întîlnit pe Nae, fostul meu coleg de bancă. S-a bucurat şi el: „Mai ieri colegi de şcoală, iată-ne azi colegi de muncă".

Nae, mai tot timpul, avea sacul plin de glume. E drept, nu-mi spunea numai glume, ci uneori şi necazuri. Şi, mai ales, necazurile pe care i le provoca atitudinea directorului.

— Ştii, Petre, cum vorbeşte cu mine?

— Cum?

— Îmi spune că-s cel mai rău profesor din şcoală, că n-am să fac niciodată nimic de ispravă. Şi am observat că la fel se poartă şi cu ceilalţi colegi.

Curînd am constatat că Nae avea dreptate. Directorul începu să se poarte şi cu mine la fel. Pentru el toţi eram „răi", oricît de conştiincios ne-am fi făcut datoria. Proceda repezit, ne jignea. Pînă la urmă suferea munca tuturor, căci nu ştia să atragă cadrele, să le mobilizeze. Alerga doar după rezultate „de formă".

Firește, situaţia asta nu putea să dureze prea mult. Şi nici n-a durat: într-o bună zi am aflat că directorul a fost scos din funcţie şi că în locul lui a fost numit Nae.

Ne-am bucurat cu toţii. Cît despre mine, mi-am strîns forţele, mi-am pregătit mai bine lecţiile, m-am străduit să le fac mai interesante. Doream să fiu exemplu în muncă. Aşa gîndeam să fiu coleg cu adevărat.

Dar ce se întîmplă? De cînd e director, Nae a devenit un om foarte grav. Abia că-ţi răspunde la salut. De discutat nu discută decît „la cabinet", sau „în consiliu". În rest, anunţurile din condică şi ici-colo cîte o înţepătură la adresa cuiva.

Într-una din zile, pentru că sînt diriginte, mi-a trimis printr-un coleg 8 anunţuri pentru un concurs tematic, să le vînd elevilor cu un leu bucata. N-au cumpărat decît 4. Cu cele rămase veneam pe sală, să le înapoiez sau să le dau la altă clasă, care le-ar fi solicitat.

Directorul mă întîlni pe sală.

— Ce-ai făcut?

— Păi, de-abia patru...

— Şi ai de gînd să le înapoiezi?

— Dar ce să fac?

— Nu merge să te joci cu sarcinile! Ţi se vor reţine din salariu.

— Păi am primit 17 nu de mult, şi, pentru că elevii nu le-au cumpărat, le-am plătit tot eu.

— Eşti cel mai rău profesor din şcoală! N-ai să faci niciodată nici o ispravă!

Pe sală treceau elevi care puteau auzi, dar directorul nu părea să-i vadă. Şi eu, cu filele în mînă, mă gîndeam la ce-mi spunea Nae, nu cu mult în urmă, despre directorul dinaintea lui...

Un coleg care auzise discuţia, văzîndu-mă supărat, îmi spuse:

— Dă-i pace, că-i mîniat. Descurcă-te şi tu cum ştii...

— Dar de vorbele pe care mi le-a spus ce părere ai, se cuvine ca un director să vorbească aşa?

— Ei, acum ce mai vrei? N-oi mai fi vrînd să ne schimbăm din nou directorul?

— Sigur că nu. Aş fi vrut numai ca el, directorul, să nu-şi fi schimbat felul de a fi. Să gîndească şi acum aşa cum gîndea cînd era profesor...

Ce crezi, Nae? E oare aşa de greu?

PETRE GOLUMBEANU

CORESPONDENŢĂ

PITEŞTI

Cercul pedagogic al profesorilor de istorie din oraşul Piteşti acordă o mare însemnătate discutării unor teme menite să contribuie la continua perfecţionare a membrilor săi. Astfel, după cum ne informează prof. **Veronica Tamaş**, cercul şi-a propus să pună în dezbatere, în decursul acestui an şcolar, teme ca „Sarcinile profesorilor de istorie cu privire la educarea patriotică a elevilor în lumina documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R.," „Modernizarea predării istoriei prin folosirea filmului, diafilmului, epidiascopului" etc. Pentru cadrele tinere, cu puţină experienţă la catedră, se va expune un referat cu tema „Metode şi procedee pentru însuşirea conştientă şi trainică a noţiunilor de bază ale istoriei". Referatele vor fi urmate de activităţi practice astfel încît să dea profesorilor tineri un ajutor cît mai concret.

Cercul pedagogic se ocupă şi de stimularea activităţii ştiinţifice a membrilor săi sprijinindu-i în elaborarea unor lucrări personale, cît şi în acţiunile pe care le desfăşoară în cadrul filialei locale a Societăţii de ştiinţe istorice şi filologice.

SINAIA

De curînd, ne scrie prof. **Traian Ionescu**, 30 de elevi de la secţia serală a liceului din Sinaia, însoţiţi de profesori, au întreprins o excursie al cărei obiectiv l-a constituit şantierul hidrocentralei „Gh. Gheorghiu Dej" de pe Argeş. Cu acest prilej, pe lîngă cunoştinţele noi pe care le-au dobîndit asupra şantierului, ca şi asupra celorlalte locuri vizitate — complexul de monumente de la Tîrgovişte, muzeul de la Goleşti, monumentele istorice şi artistice din Curtea de Argeş, ruinele cetăţii de la Poenari — elevii muncitori din clasele a IX-a, a X-a şi a XI-a şi-au putut da seama dpe bogatele roade ale muncii constructorilor socialismului, ca şi de grija deosebită ce se acordă astăzi păstrării valorilor culturale din trecut.

LUGOJ

Şi elevii Liceului nr. 2 din Lugoj, ne comunică tov. **Stela Jitaru**, au participat de curînd la cîteva excursii interesante pe meleagurile ţării. Un grup de excursionişti au vizitat Capitala, un alt grup a urcat pe muntele Semenic. Conduse cu pricepere de către profesori, aceste excursii au dat elevilor prilejul să cunoască realizări ale regimului nostru, să admire frumuseţile patriei, să adune un bogat material ilustrativ pentru lecţii.

CONSTANŢA

Profesorul **Ion Muche** ne vorbeşte, într-o scrisoare pe care ne-a trimis-o de curînd, despre preocuparea pe care o manifestă conducerea Şcolii generale nr. 25 din oraşul Constanţa pentru sprijinirea cadrelor tinere, cărora le-a fost încredinţată pentru prima dată sarcina de diriginţi.

În acest scop, comisia metodică a diriginţilor şi-a propus să discute cu noii diriginţi următoarele teme: „Metodica orelor de dirigenţie", „Preocuparea dirigintelui pentru asigurarea unui bogat conţinut al orelor de dirigenţie" şi „Organizarea muncii cu părinţii elevilor — formele şi metodele acestei munci". După prezentarea unor referate cu aceste teme, diriginţii tineri vor participa la ore deschise ţinute de diriginţi cu experienţă îndelungată, pentru a cunoaşte nemijlocit modul de lucru al acestora. În şedinţele comisiei se vor mai prezenta şi informări asupra materialelor apărute în publicaţiile de specialitate, în scopul punerii la curent a diriginţilor cu ultimele cercetări în domeniul muncii educative.

NICOVANI-VALEA CĂLUGĂREASCĂ

Cunoscînd rolul important pe care îl are în şcoală comitetul de părinţi, direcţia Şcolii generale din satul Nicovani, comuna Valea Călugărească, se preocupă mult de antrenarea lui în sprijinul realizării problemelor care se pun atît în munca de organizare a procesului de învăţămînt, cît şi în desfăşurarea acestuia.

Ca urmare, ne scrie prof. **Vasile Vasiliu**, comitetul de părinţi ajută activ şcoala. El şi-a dat astfel contribuţia la asigurarea unor cît mai bune condiţii materiale de muncă în şcoală, prin amenajarea unui teren sportiv şi prin efectuarea altor lucrări gospodăreşti.

De asemenea, membrii comitetului de părinţi au ajutat conducerea şcolii în acţiunea de cuprindere şi menţinere la cursuri a tuturor copiilor de vîrstă şcolară.

A apărut

„REVISTA DE PEDAGOGIE"

nr. 10, octombrie 1965

În sumar:

STUDII ŞI CERCETĂRI

M. Vişan, Gh. Călugăriţa, Al. Filipovici, I. Ilasievici, M. Sandu: Unele aspecte ale eficienţei experimentului privind modernizarea predării matematicii la clasele mici.

Otto Sonnenschein: Studiu despre determinarea culorilor preferate sau refuzate de elevi în vîrstă de 14—18 ani, în scopul îmbunătăţirii ambianţei şcolare.

Mircea Ştefan: Educaţie şi recuperare.

Tiberiu Truţer şi Vasile Iliescu: Dragomir Hurmuzescu şi învăţămîntul din ţara noastră.

Ilie Popescu-Teiuşan: Patru scrisori ale lui Marc-Antoine Jullien către Nicolae Rosetti Roznovanu.

CONSULTAŢII—DISCUŢII

Valentina Filipescu: Puncte de vedere cu privire la obiectul pedagogiei.

N. Mihăilescu: Despre predarea predicatului la clasele V—VIII.

N. Radu, T. David, M. Rădulescu: Unele probleme ale predării limbilor străine.

Margareta Bontaş: Planificarea şi organizarea muncii, factori importanţi în pregătirea maiştrilor pentru producţie.

CRITICĂ ŞI BIBLIOGRAFIE

Ştefania Golopenţia: „Metodica predării limbii române în şcoala generală de 8 ani" — sub redacţia prof. dr. Stanciu Stoian, prof. dr. Ion Berca, conf. univ. Clara Georgeta Chiosa.

Camelia Roşculeţ: V. Popeangă, E. Găvănescu, V. Tîrcovnicu — „Preparandia din Arad".

Eugen Marian: „Revue camerounaise de pedagogie".

O IMAGINE DENATURATĂ A ŞCOLII

La redacţia gazetei noastre continuă să sosească scrisori în care învăţătorii şi profesorii îşi exprimă dezaprobarea faţă de conţinutul şi limbajul nuvelei „Leul Albastru", apărută în numerele 183, 184 şi 185 ale revistei „Luceafărul" sub semnătura lui D. R. Popescu.

„Citind în cancelarie şi luînd în discuţie nuvela „Leul albastru" de Dumitru Radu Popescu — se spune de pildă într-o scrisoare trimisă de CORPUL DIDACTIC AL ŞCOLII PROFESIONALE SPECIALE NR. 5 DIN BUCUREŞTI — *ne manifestăm profunda indignare faţă de felul cum poate şi a fost lăsat un scriitor tînăr să denatureze unele aspecte ale timpului nostru. Considerăm că prin conţinutul său, ca şi prin formele sale de exprimare, nuvela influenţează negativ munca de educare a tineretului şi, totodată, jigneşte corpul didactic din ţara noastră".*

La rîndul său, prof. EUGEN MIHUŢ, DIN CRAIOVA, ne scrie :

„Am citit cu profundă uimire nuvela „Leul albastru" de D. R. Popescu, publicată în trei numere consecutive din revista „Luceafărul". Nu-mi venea să cred că un scriitor din zilele noastre poate avea o optică atît de ciudată, poate falsifica în acest chip adevărul vieţii. După mine, nuvela lui D. R. Popescu greşeşte profund în două direcţii. În primul rînd, ea poate avea o influenţă cu totul dăunătoare asupra educaţiei tineretului, prezentînd o imagine denaturată, aproape maladivă a realităţilor şcolii. În al doilea rînd, este vorba de modul în care îi vede D. R. Popescu pe profesori. Să nu fi reţinut oare autorul nuvelei, din anii lui de şcoală, nici o figură luminoasă de învăţător şi profesor ? Este foarte greu să credem acest lucru. Toţi scriitorii noştri care au vorbit despre copilăria şi tinereţea lor au zugrăvit cu căldură chipurile celor care le-au îndrumat primii paşi. Eminescu l-a preţuit adînc pe Aron Pumnul, Caragiale nu l-a uitat pe Basil Drăgoşescu, Sadoveanu i-a păstrat o caldă amintire „Domnului Trandafir". Numai cu D. R. Popescu lucrurile stau altfel. În ce mă priveşte, socot că nuvela lui are un subiect profund jignitor pentru munca modestă şi nobilă a zeci de mii de învăţători şi profesori.

Sper că luările de poziţie faţă de regretabilul conţinut al nuvelei îl vor îndemna pe D. R. Popescu să se apropie în viitor cu mai multă obiectivitate de problemele şcolii, de munca slujitorilor ei".

Redacţia noastră a primit de asemenea, în legătură cu nuvela „Leul albastru", următorul articol :

În primăvara acestui an, la întîlnirea conducătorilor de partid şi de stat cu oameni de cultură şi artă, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Comitetului Central al P.C.R., a dat o înaltă apreciere literaturii noastre actuale, remarcînd succesele ei incontestabile. „Sîntem pentru o artă realistă, expresie a societăţii noastre socialiste — a spus cu acel prilej tovarăşul Nicolae Ceauşescu — pentru o artă care prin optimismul şi robusteţea ei să reprezinte timpurile noastre şi în care să vibreze viaţa şi aspiraţiile poporului român". Indicaţiile partidului au stimulat preocupările scriitorilor, ale cercetătorilor literari, pentru dezvoltarea literaturii noastre pe drumul realismului, cît şi pentru valorificarea ştiinţifică a moştenirii noastre literare. Nuvela, romanul, teatrul, poezia, reconsiderările literare îşi consolidează tot mai mult poziţiile lor realiste.

A surprins cu atît mai mult, în aceste condiţii, apariţia recentă, în revista „Luceafărul", a nuvelei *Leul albastru* de Dumitru Radu Popescu. Un fenomen literar absurd, pe un fond general sănătos al artei noastre actuale. Surprinzător e acest fenomen şi prin ţinuta lui, ca atare, şi prin contrastul izbitor cu lucrările publicate anterior de autor.

Epoca la care se referă scriitorul ne este tuturora foarte cunoscută. În învăţămînt, ca şi în toate celelalte domenii ale vieţii noastre sociale şi economice, existau frămîntări, căutări ; elanurile celor mai mulţi se înfruntau cu inerţiile altora. Dominante erau pretutindeni, suflul înnoirilor, dorinţa spre mai bine, speranţele în realizarea unor înalte idealuri politico-sociale. Problematica vieţii şcolare din acel timp a fost deseori abordată în literatura actuală, cu certe intenţii de a se surprinde esenţa epocii, lupta noului cu vechiul, perspectivele afirmării şi generalizării noului. Titus Popovici, în *Străinul şi Setea*, dă o imagine reală a şcolii, cu dascăli entuziaşti, luptători pentru socialism, ca George Teodorescu, cu alţii într-o perpetuă oscilare, ca Suslănescu, a căror destrămare morală îi duce la prăbuşire. Dumitru Almaş, în romanul *Lumina s-a aprins*, merge de asemenea pe firul luptei dintre cele două tendinţe în epocă, sugerînd triumful celor ce luptau pentru binele general asupra celor incapabili să se desprindă de o mentalitate veche, retrogradă. Se oglindeşte ca atare, în literatura noastră actuală, viziunea realistă asupra lumii şcolare din vremea respectivă.

După două decenii de la anii la care se referă D. R. Popescu, cînd imaginea epocii capătă esenţiale desluşiri, apare nuvela *Leul albastru*, a cărei acţiune se consumă integral în obscenităţi, în denigrări, în sublinierea elementului negativ, a cărui existenţă pe alocuri nu poate fi desigur ignorată, dar care este departe de a reprezenta esenţialitatea vremurilor zugrăvite. Voind, poate, să fie original şi nou, să „îmbogăţească" stilurile literaturii actuale, D. R. Popescu alunecă pe panta unei arte ce sluteşte realitatea, punînd într-o lumină nereală şcoala, dascălii ei, elevii de atunci. A prezenta astfel aspectul şcolii româneşti în anii de imediat după Eliberare înseamnă a nega tradiţiile frumoase ale şcolii noastre, înseamnă a nega participarea conştientă, activă a marii majorităţi a cadrelor didactice din acei ani la aşezarea societăţii româneşti pe temelii noi, socialiste.

Putea să ia exemplu D. R. Popescu, în înfăţişarea vieţii şcolii, de la marii săi înaintaşi — Creangă, Sadoveanu şi alţii — care, în operele lor, au conturat în mod realist imaginea unei şcoli ale cărei lipsuri nu sînt nici de ei ocolite, dar sînt prezentate fără cinism şi nici cu înfrumuseţări ce denaturează, ci printr-o optică realistă. D. R. Popescu voind să actualizeze, prin literatură, figura lui Mariu Chicoş Rostogan, fără să înţeleagă viziunea marelui Caragiale, ajunge la exagerări contrare artei realiste.

În întregimea ei, conform legilor esteticii naturaliste, nuvela cuprinde o grosolană simplificare a concretului vieţii din epoca respectivă. Autorul, suficient — şi, poate, dornic să fie admirat — „descoperă" cititorilor aspecte „necunoscute", amănunte dezgustătoare, fără semnificaţie, de minimă importanţă faţă de marile probleme ale societăţii timpului. El zugrăveşte cu stăruinţă numai ceea ce e respingător, greu de suportat, manifestînd un vizibil cult al banalităţii. Fireşte, şi în opera unor mari scriitori din literatura universală — Shakespeare, Balzac, Flaubert, Maupassant şi alţii — apar unele aspecte iritante, respingătoare, ale realităţii, dar apar atunci cînd necesităţile operei o cer. În creaţia lor, zugrăvirea unor astfel de momente este doar un mijloc, un procedeu ajutător şi accidental, nu un scop în sine. Chiar în *Germinal* al lui Zola, teoreticianul naturalismului, pasajele atît de crude uneori sînt la locul lor atîta timp cît dau o semnificaţie umană ţelurilor realizate în carte. Şi în literatura română apar, cînd sînt necesare pentru conturarea unor tablouri realiste, astfel de cruduităţi verbale, astfel de „felii de viaţă" — în romanele lui Z. Stancu, Marin Preda, Eugen Barbu etc.

Nuvela lui Dumitru Radu Popescu, însă, are o orientare total nerealistă, înclinaţia scriitorului manifestîndu-se cu exclusivitate spre ceea ce este trivial, retrograd, negativ. Rememorîndu-şi momente din viaţa de elev, autorul selectează numai limbajul trivial, brutal al unor profesori, priveşte viaţa unei şcoli cu ochii elevului înclinat permanent spre acte de dezordine. Profesorii sînt răi, brutali, inculţi, nu-şi fac datoria, nu se interesează de rezultatele la învăţătură ale elevilor. Pedagogii, aşijderea. În rîndurile elevilor autorul nuvelei nu găseşte decît preocupări meschine, gînduri alăturea cu tendinţele majore ale şcolii. Acţiunile lor patriotice sînt bagatelizate, prezenţa la cursuri e redusă la scamatorie, viaţa de internat — trivializată.

Lumea întreagă care populează nuvela e întunecată de optica deformată a unui om căruia i-au scăpat semnificaţiile, sensurile acelor ani. Unghiul sub care e privită realitatea contribuie la denaturări lamentabile. În realitate, anii la care se referă autorul sînt anii în care în rîndurile elevilor se desfăşoară o acţiune temeinică de educare prin participarea vie a corpului didactic, prin organizaţiile de tineret, sub îndrumarea partidului.

Ne exprimăm dezaprobarea faţă de o astfel de literatură şi, totodată, nedumerirea că ea a putut să apară în revista „Luceafărul". E, după părerea noastră, o jignire a prestigiului celui mai numeros detaşament al intelectualităţii de azi, e o încercare de a umbri eforturile a zeci de mii de profesori din patria noastră pentru formarea, pentru educarea generaţiilor care se succed pe băncile şcolii. Tineretul şcolar urmăreşte cu interes presa literară actuală şi îndeosebi „Luceafărul" — publicaţie adresată în mod special celor tineri. Nu ne îndoim că, înlăturînd pe viitor producţiile de genul *Leului albastru* „Luceafărul" va continua să-şi atragă larga preţuire a cititorilor.

AL. BOJIN

meridiane meridiane meridiane

U. R. S. S.

Una dintre sălile de clasă ale şcolii colhozului „Soviet Turkemenistani", raionul Aşhabad, a fost transformată în studio. În locul băncilor aici stau şevalete, iar pereţii sînt acoperiţi cu desene şi tablouri. Este vorba de o filială deschisă de şcoala de artă „Biaşima Nurali" din Aşhabad.

Studioul este frecventat de trei ori pe săptămînă de elevi din clasele a IV-a şi a V-a. Programa lui prevede 4 ani de studii, cuprinzînd istoria artelor plastice, cunoştinţe elementare despre desen, pictură şi compoziţie, precum şi despre mînuirea creionului şi a pensulei. De asemenea, se vor organiza întîlniri ale elevilor cu oameni de artă din Turkmenia, vizite la atelierele acestora, la muzee, expoziţii etc.

O filială asemănătoare a şcolii de artă a fost creată şi în oraşelul Gheor-Tepe din apropierea Aşhabadului.

INDIA

O comisie oficială de experţi elaborează în prezent proiectul unui sistem naţional de învăţămînt în India, care să înlocuiască sistemul şcolar englez, introdus în această ţară acum 130 de ani.

Este cunoscut faptul că, după dobîndirea independenţei Indiei, învăţămîntul acestei ţări a fost lărgit considerabil, cuprinzînd în acest an 60 de milioane de elevi, faţă de 25 milioane cîţi existau în 1950 ; bugetul învăţămîntului se ridică la 1 100 milioane dolari pentru actualul plan cincinal (1961—1966). Dar, deşi Constituţia Indiei prevede o şcolarizare gratuită şi obligatorie pentru toţi copiii pînă la vîrsta de 14 ani, numai 40% din populaţia de vîrstă şcolară este cuprinsă în învăţămînt, atît din cauza sporului demografic cît şi din pricina sistemului de învăţămînt aflat încă în vigoare. Actualmente în şcolile primare au putut fi cuprinşi 76% din copii, iar în şcolile secundare de ciclul I — 22%.

Prin trecerea la aplicarea sistemului naţional de învăţămînt, care se află în curs de definitivare, se speră că prevederile constituţionale vor fi atinse cel mai tîrziu pînă în anul 1971.

OLANDA

În şcolile olandeze se acordă multă atenţie predării limbilor străine.

În toate cele trei tipuri de licee din Olanda — cele cu caracter economic, cele orientate spre ştiinţele naturii şi cele clasice, avînd secţii umaniste şi reale — se predau limbile germană, franceză şi engleză, folosindu-se metode variate, îndeosebi metoda laboratoarelor fonetice.

ELVEŢIA

Colegiile secundare din cantonul Neuchatel, făcînd parte din sistemul UNESCO de şcoli asociate, caută să dea elevilor cunoştinţe mai aprofundate asupra diferitelor ţări ale lumii şi asupra problemelor specifice ale acestora, furnizîndu-le în acelaşi timp informaţii despre Elveţia.

În cadrul acestor preocupări s-a organizat de curînd o expoziţie asupra Indiei, alcătuită exclusiv din materiale lucrate sau colectate de elevi sub îndrumarea cadrelor didactice. Materialele se referă la toate disciplinele, cu privire specială asupra istoriei, geografiei, muzicii şi artelor plastice.

FRANŢA

Între 26 decembrie 1965 şi 3 ianuarie 1966 va avea loc la Cannes un colocviu în legătură cu filmul pentru tineret. Pedagogii şi cineaştii participanţi la acest colocviu vor dezbate următoarele teme : „Rolul cinematografului şi al televiziunii în cultura artistică din şcoală şi din afara şcolii" şi „Tehnicile audio-vizuale şi sănătatea morală şi psihică a tineretului". Ei vor asista, de asemenea, la proiectarea unor filme pentru copii şi tineret şi vor purta discuţii despre valoarea artistică şi educativă a acestora.

R. S. CEHOSLOVACĂ

De curînd a avut loc la Gottwaldov un festival internaţional al filmului pentru tineret, în cadrul căruia s-a desfăşurat şi un concurs cu participarea a peste 30 de ţări din Europa, America şi Asia.

Elevilor invitaţi să ia parte la festival li s-a solicitat să indice cele mai bune dintre filmele prezentate. Alegerea lor a coincis, în general, cu aceea a juriului internaţional, ceea ce dovedeşte capacitatea pe care o au şcolarii de a se orienta atît în analiza subiectelor unor producţii cinematografice, cît şi în aprecierea calităţilor estetice şi tehnice ale acestora.

În cadrul festivalului s-au purtat şi discuţii la masa rotundă între cineaşti şi pedagogi, efectuîndu-se o largă confruntare a punctelor de vedere cu privire la rolul şi conţinutul filmelor pentru copii şi adolescenţi.

LIBIA

În Libia s-au făcut în ultimii ani mari eforturi pentru dezvoltarea învăţămîntului de cultură generală. Dacă în 1955, la o populaţie şcolară de 230.000 copii de la 6—11 ani, erau şcolarizaţi numai 56 300, în 1965 numărul lor a crescut la 170 000. În învăţămîntul mediu se manifestă încă lipsa acută de cadre didactice. Pentru a soluţiona provizoriu această situaţie, un decret promulgat recent prevede că toţi absolvenţii universităţilor sînt obligaţi să profeseze timp de doi ani în învăţămîntul secundar.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti.

40138

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 828 — vineri 10 decembrie 1965 — 8 pagini 25 bani

O amplă manifestare artistică

A început ultima fază — finală — a celui de-al IV-lea Festival bienal de teatru de amatori „I. L. Caragiale", care și-a cîștigat o largă popularitate în rîndurile oamenilor muncii.

Organizat de către Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă și Consiliul Central al Sindicatelor, festivalul „I. L. Caragiale" semnifică, în mișcarea artistică de amatori din țara noastră, o competiție artistică de proporții ample. La startul întrecerilor finale au ajuns acum 53 de echipe de teatru, 36 de formații de teatru de păpuși, 11 teatre populare, 18 formații care prezintă montaje literare — selecționate din cele peste 11 000 de echipe și formații care au participat la fazele anterioare ale concursului. Apare drept semnificativă, în comparație cu edițiile precedente ale festivalului, creșterea numărului de spectacole și spectatori ai formațiilor teatrale de amatori, ceea ce confirmă că acestea desfășoară o activitate din ce în ce mai susținută.

O mare contribuție la dezvoltarea mișcării artistice de amatori, mai ales în satele patriei, au adus-o cadrele didactice. Învățătorii și profesorii se prezintă la faza finală a festivalului din acest an cu formații proprii de teatru și păpușărești, dar și ca membri ai formațiilor căminelor culturale, caselor de cultură, teatrelor populare, în cadrul cărora activează ca instructori și interpreți, alături de alte categorii de oameni ai muncii. Este așadar, această fază, și un prilej de a lua act de prezența corpului didactic în viața cultural-artistică a satelor, de a examina nivelul acestei prezențe.

Printre formațiile teatrale înscrise în programul finalei întîlnim, în chiar prima zi a concursului, formația de teatru a sindicatului învățămînt din Alexandria, care prezintă un spectacol cu piesa „Ecaterina Teodoroiu" de N. Tăutu. În zilele următoare se vor prezenta la finală formațiile de teatru de păpuși ale sindicatelor de învățămînt din orașele Gheorghe Gheorghiu-Dej (cu piesa „Coditе vopsite" de M. Polivanova), Brăila (cu piesa „Scufița Roșie" după Perrault), Pitești (cu piesa „Spaima dovlecilor" de Chira Dragomir), Brașov (cu piesa „Mărțișorul fermecat" după o poveste populară), Zalău-Cluj (cu piesele „Mai multă minte decît putere" și „Giscănelul").

În ce privește participarea cadrelor didactice la formațiile teatrale ale așezămintelor culturale, nu există nici o formație de teatru — din cele 80 cîte aliniază în finală căminele culturale, casele de cultură și teatrele populare — din care să nu facă parte învățători și profesori. Mulți din aceștia au adus o contribuție valoroasă în activitatea formațiilor respective, care și-au cîștigat o reputație largă prin nivelul lor artistic, devenind, alături de școală, un important factor de cultură al satelor. Vom reîntîlni de pildă, în finala acestui festival, formația de teatru a Căminului cultural din comuna Dolhasca, regiunea Suceava, laureată a festivalurilor anterioare, la a cărei creare și maturizare și-au dat contribuția majoritatea învățătorilor și profesorilor din comună. La actuala fază a concursului participă și formații mai tinere, care prin activitatea lor rodnică și continuă au putut răspunde exigențelor selecționării din fazele anterioare. O asemenea echipă este, de exemplu, aceea a Căminului cultural din satul Valea Nucarilor, regiunea Dobrogea. Alături de membrii ei, ca și alături de membrii celorlalte echipe ale căminelor culturale prezente în concurs, se află învățători și profesori, răspînditori ai culturii, purtători ai cuvîntului partidului în masele largi ale țărănimii.

Tuturor, „Gazeta învățămîntului" le dorește succes deplin.

În actualitate:

ANALIZA TRIMESTRIALĂ

Între numeroasele acțiuni menite să contribuie la îmbunătățirea activității instructiv-educative din fiecare școală se înscrie și analiza periodică, trimestrială, a rezultatelor muncii cadrelor didactice, concretizate în nivelul pregătirii elevilor și în conduita lor. Cerința de a efectua o asemenea analiză izvorăște din necesitatea de a cunoaște și de a evalua eficiența eforturilor depuse în etapa dată, modul cum s-au realizat sarcinile propuse, ca și din necesitatea de a găsi explicația științifică a rezultatelor obținute pe baza dezvăluirii cauzelor care le-au determinat și de a desprinde tendințele de desfășurare în viitor a procesului de învățămînt.

După cum este știut, în fiecare etapă școlară se acumulează o experiență pozitivă, ce trebuie bine cunoscută, pentru a fi generalizată. Paralel cu aceasta se pot ivi și anumite deficiențe, care trebuie și ele tot atît de bine cunoscute, pentru a se evita efectele la care s-ar putea ajunge dacă s-ar continua munca în același mod. Analiza profundă și multilaterală a rezultatelor instructiv-educative obținute în decursul unui trimestru oferă astfel un minunat prilej de căutare creatoare, colectivă a posibilităților de sporire a eficienței procesului de învățămînt.

Deși, în general, importanța analizei trimestriale este recunoscută, conducerile unor școli acordă totuși, din păcate, insuficientă atenție pregătirii ei. Materialul ce urmează a fi dezbătut în ședința consiliului pedagogic ia adeseori forma unei prezentări pur informative, descriptive, fără o încercare mai serioasă de analiză critică a realității concrete din școală, de dezvăluire a cauzelor care au determinat anumite rezultate. În aceste cazuri, nici discuțiile care se poartă în ședința consiliului pedagogic nu se ridică la nivelul dorit : sînt superficiale, tratează probleme minore, se referă la fapte izolate sau la generalități. Alteori, analiza propriu-zisă a rezultatelor este înlocuită cu o trecere în revistă a tuturor măsurilor luate și activităților desfășurate în cursul trimestrului, iar în încheiere sînt prezentate sumar cîteva date cifrice și cîteva procente ce vor să ilustreze situația generală la învățătură pe școală, pe clase, rămînerea în urmă a unor elevi etc., însoțite de o explicație destul de simplistă a acestora. Or, într-o analiză interesează nu atît activitățile în sine, ci eficiența acestora, apreciată prin prisma rezultatelor obținute. Simpla enumerare a activităților desfășurate, la care se adaugă în mod mecanic o situație cifrică la învățătură este cu totul insuficientă pentru a se putea desprinde învățămintele necesare, științifice, pentru îmbunătățirea în viitor a procesului de învățămînt. De obicei, în asemenea cazuri sarcinile și măsurile preconizate pentru etapa următoare sînt anemice, reiau sarcini și acțiuni din etapa precedentă sau din anii trecuți.

Uneori înseși secțiile de învățămînt dau anumite indicații sau impun un anumit punctaj șablon după care ar urma să fie alcătuite dările de seamă, îngrădind astfel spiritul de investigație al directorilor de școli în analiza fenomenului instructiv-educativ.

Situația devine și mai neplăcută atunci cînd lipsește participarea nemijlocită a directorului la elaborarea dării de seamă. Într-adevăr, unii directori procedează cam așa: cer rapoarte de activitate de la fiecare învățător și profesor și le încredințează apoi unor comisii care redactează anumite părți din darea de seamă. Desigur, conducerea școlii se poate folosi de anumite colective, dar acestea nu au o vedere de ansamblu asupra muncii ce s-a desfășurat în întreaga școală. De aceea, sinteza întocmită numai pe baza informărilor personale, care nici ele nu pleacă, de obicei, de la rezultatele concrete obținute în munca cu elevii, nu reușește să prindă și să caracterizeze în modul cel mai obiectiv și cu competența necesară situația pe ansamblul școlii. În asemenea cazuri lipsește o confruntare a rezultatelor muncii prezentate de cadrele didactice cu impresiile și concluziile parțiale culese de către director pe parcurs, din controlul direct al activității din școală.

În general directorii unor școli valorifică prea puțin observațiile culese de ei cu ocazia participării lor la lecții și la alte activități desfășurate de cadrele didactice.

Nivelul la care se realizează analiza trimestrială oglindește de cele mai multe ori însuși felul în care conducerea școlii a reușit să urmărească procesul de învățămînt. Dacă l-a urmărit sistematic, cu perseverență, va găsi explicațiile cuvenite și va întrevedea măsurile adecvate ; dacă nu, analiza va pluti în afirmații lipsite de conținut și de importanță.

IOAN CERGHIT
cercetător științific la Institutul de științe pedagogice

(Continuare în pag. 7-a)

ÎN SUMAR:

Aniversări — pag. 2

Liceele de specialitate — pag. 3

În clasele I—IV — pag. 4

Recapitulare — pag. 5

Munca cu părinții — pag. 6

ANIVERSĂRI

Aniversările de școli sînt minunate prilejuri pentru a evoca tradițiile culturale ale poporului nostru. Recent, evenimente sărbătorești au fost prilejuite de împlinirea a 100 de ani de existență a Liceului „Mihai Viteazul" din București și a Liceului „Mihai Eminescu" din Iași. Reprezentanți ai generațiilor de elevi și profesori au venit cu acest prilej la școala de care s-au legat pentru toată viața.

La festivitatea care a avut loc în București au vorbit Ion Borca, vicepreședintele Sfatului popular al Capitalei, prof. Mihai Costea, directorul școlii, acad. Șerban Țițeica, după care a luat cuvîntul Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățămîntului. La festivitatea de la Iași au luat cuvîntul prof. Margareta Năstase, directoarea liceului, Simion Ungurașu, prim secretar al Comitetului orășenesc de partid, Eugen Blideanu, director general în Ministerul Învățămîntului.

Participanții la adunările festive de la București și Iași au adresat telegrame către C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, prin care se angajează să muncească cu însuflețire pentru înfăptuirea sarcinilor trasate școlii românești de cel de al IX-lea Congres al P.C.R.

Moment din timpul festivităților desfășurate la liceul „Mihai Eminescu" din Iași

CENTENARUL LICEULUI „MIHAI VITEAZUL"

La 5 decembrie, Liceul „Mihai Viteazul" din București a sărbătorit împlinirea unui secol de activitate.

Instituțiile de cultură românești centenare, ca și altele mai vîrstnice, la fel ca bogata, variata și aleasa creație artistică și poetică a poporului nostru, ilustrează dragostea lui pentru cultură, capacitatea sa creatoare, tenacitatea cu care și-a construit și dezvoltat tezaurul cultural în cursul unei istorii zbuciumate, în lupta pentru păstrarea independenței, în lupta împotriva asupririi din trecutele orînduiri sociale. Revoluția culturală realizată de poporul nostru sub conducerea Partidului Comunist Român este o expresie a victoriilor cucerite în aceste lupte. Ea integrează tot poporul în împlinirea aspirațiilor sale milenare spre luminile culturii, asigură condițiile în care exprimarea capacității creatoare a maselor se manifestă cu o admirabilă forță și frumusețe, dă marilor talente posibilități largi de realizare.

În acest cadru, înțelepciunea partidului conferă școlii rolul de *principal izvor de cultură și factor de civilizație*. Este o înaltă apreciere a menirii școlii și implică o mare răspundere pentru slujitorii ei, care au nobila misiune de a instrui și educa tineretul patriei astfel încît acest tineret să-și formeze însușirile cele mai alese, să le pună în slujba operei de desăvîrșire a construcției socialismului, să fie forța avîntată care va construi comunismul.

Centenarul Liceului „Mihai Viteazul" evocă vicisitudinile din trecut ale școlii, tenacitatea cu care au muncit serii de dascăli valoroși, setea de cultură a fiilor poporului muncitor, devotamentul părinților. Începutul acestei școli se datează în toamna anului 1865, cînd primele sale clase se deschid în chiliile improprii învățămîntului din vechea mînăstire Sf. Sava. Fără local stabil, în condiții materiale grele, școala se mută dintr-un cartier al Bucureștiului în altul. Consecvente politicii lor de barare a accesului la cultură al maselor muncitoare, guvernele burghezo-moșierești au rămas permanent insensibile la aceste greutăți. Liceul și-a putut îndeplini menirea numai datorită setei de cultură a tineretului, prin munca plină de abnegație a unor directori devotați învățămîntului ca Ion Mărăscu, Ion Otescu, Bogdan Duică, Ion Roman, prin pasiunea pe care eminenți profesori au pus-o în luminarea numeroaselor generații de elevi. În galeria acestor dascăli valoroși din trecut ai Liceului „Mihai Viteazul" se înscriu figuri proeminente ale științei și culturii românești, ca Ștefan Hepites, G. G. Longinescu, Eugen Lovinescu, Tudor Vianu, G. Munteanu Murgoci, Ion Popa Burcă etc.

Centenarul liceului „Mihai Viteazul" evocă totodată uriașele transformări realizate de poporul nostru sub conducerea Partidului Comunist Român, dezvoltarea continuă a economiei, culturii și societății noastre, înfăptuită în drumul victorios de construire a socialismului și desăvîrșire a acestei construcții.

În această minunată operă, învățămîntul românesc, bun al întregului popor, a urcat cu pași siguri spre culmi însorite. Iar mersul său, în viitor, va continua și va spori acest avînt.

În Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român se arată: *„Așezat pe temelia concepției înaintate despre natură și societate, folosind tradițiile progresiste ale școlii românești și experiența pedagogică universală, strîns legat de cerințele mereu crescînde ale construcției socialiste, învățămîntul din țara noastră joacă un rol de seamă în formarea tinerelor generații și educarea omului nou, în ridicarea nivelului cultural și de conștiință al întregului popor, în spiritul înaltelor idei ale umanismului socialist. Nivelul actual al societății noastre impune ridicarea pe o treaptă și mai înaltă a cunoștințelor de cultură generală, științifice și tehnice, ale tuturor cetățenilor patriei"*.

Condițiile de funcționare și dezvoltarea școlilor noastre oglindesc în mod ferm politica partidului în domeniul învățămîntului și perspectivele largi ale acestui învățămînt, care va cuprinde în următorii 5 ani aproape un sfert din populația țării. Bilanțul prilejuit de centenarul liceului „Mihai Viteazul" este unul dintre miile de exemple ale mersului înainte al școlii în Republica noastră socialistă. Această școală înflorește azi o dată cu dezvoltarea multilaterală a culturii. Ea a cuprins în anul școlar trecut 37 de clase, cu 961 elevi la cursurile de zi și 336 elevi la cele serale. Baza sa materială este pe măsura unui învățămînt modern. Liceul dispune de săli spațioase, admirabil amenajate, de laboratoare bine dotate pentru fizică, chimie, geografie, științe naturale, de două săli de gimnastică. Biblioteca lui, care numără aproape 30 000 de volume, constituie un centru important de sprijin al procesului de învățămînt.

Grija cadrelor didactice pentru perfecționarea continuă a pregătirii elevilor și pentru stimularea interesului acestora spre lărgirea orizontului cultural se reflectă în munca cercurilor de elevi, care desfășoară o activitate rodnică și permanentă. Este cultivată larg tradiția legăturii dintre absolvenți și școală.

Toate elementele care compun, la capătul unui secol de muncă, activitatea liceului „Mihai Viteazul" constituie o bază trainică pentru dezvoltarea activității viitoare a cadrelor didactice și a elevilor, pentru îndeplinirea la nivel ridicat a măreților sarcini pe care Congresul al IX-lea al Partidului le pune învățămîntului din patria noastră. Ca fost profesor al liceului „Mihai Viteazul", privind cu emoție anii cînd am lucrat în colectivul lui didactic, îmi exprim convingerea că profesorii și elevii vor îndeplini cu cinste aceste sarcini.

Prof. univ. CONSTANTIN IONESCU-BUJOR
profesor emerit

Foști elevi ai liceului „Mihai Viteazul" reconstituie o oră de clasă

FESTIVITĂȚI LA LICEUL „MIHAI EMINESCU"

Printre școlile cu o bogată tradiție în învățămîntul secundar din țara noastră se numără și liceul „Mihai Eminescu" din Iași, de la a cărui înființare s-au împlinit 100 de ani.

În aceste zile sărbătorești îmi revin în minte cu deosebită pregnanță imagini din anii petrecuți în această școală, care purta, în trecut, numele de „Oltea Doamna". Pe retina sensibilă a gîndului mi se perindă imagini dragi — chipul profesoarei de naturale Camelia Nădejde sau al profesoarei de limba franceză Ema Stroja-Mielescu, figuri hotărîte asemeni celor ale profesoarelor Matilda Simionescu, Elena Calciu, Silvia Creangă, Ruxandra Rîșcanu, personalități complexe ca acele ale Elizei Ghețu-Petrovanu, și mai ales, Olga Tocilescu sau Isabela Sachelărescu.

Două chipuri mi-au întovărășit însă stăruitor viața, căci și-au pus amprenta puternică asupra orizonturilor ei în anii adolescenței: profesoara de fizică și chimie — Ruxandra Rîșcanu, mai tîrziu conferențiar universitar, și Tereza Stratilescu, profesoară de istoria artelor în ultimele două clase ale liceului. Prima și-a ținut lecția de definitivat cînd eram în clasa a III-a. Lecția se referea la legile înghețului și dezghețului. Profesoara ne-a evocat atunci povestirea lui Turgheniev „Apele primăverii". Și azi resimt înfrigurarea cu care am cumpărat, imediat după aceea, cartea. Mai tîrziu, profesoara de chimie și fizică a devenit titulară la școala noastră. Ea reușea să trezească întotdeauna entuziasm pentru materia pe care o preda, prin lecții de o claritate excepțională. Expunerile unor probleme „grele" le însoțea de lecturi care ne familiarizau cu figurile deschizătorilor de drumuri în știință — Röentgen, Curie și alții.

Directoarea Tereza Stratilescu avea, cînd am cunoscut-o eu, tîmplele albe. Prin locul pe care-l ocupa atunci în viața școlii, prin personalitatea ei puternică ea a trasat linia de conduită în școală pentru profesori și elevi. Formarea acestei linii de conduită Tereza Stratilescu o urmărea nu numai în orele de curs, ci în toate împrejurările — la diferite festivități, în vacanță etc. Îmi sună și astăzi în minte, trecînd prin curtea școlii — căci acolo era cînd le-am auzit — cuvintele ei care au avut o mare influență asupra drumului pe care l-am urmat mai tîrziu în viață: „Să vă gîndiți și să cereți sprijinul părinților pentru a îmbrățișa funcții sociale; în acest sector participarea femeii lipsește și numai sufletul ei va întregi viața"

Tereza Stratilescu era un pedagog excepțional; predarea ei era sistematică, clară, antrenantă, bazată pe continua solicitare a contribuției elevului. Toate elevele erau obligate să se pregătească minuțios pentru ora sa, căci ea înțelegea să angajeze convorbiri cu elevele și nu un control mecanic. Datorită culturii sale multilaterale avea posibilitatea situării faptelor istorice și personajelor în epocă, astfel încît ora de istorie pe care o preda devenea o excursie în alte țări sau transpuneri în alte epoci.

În contrast cu calitățile profesorilor evocați în aceste rînduri, structura învățămîntului din acea vreme îngrădea energia și entuziasmul tinerelor generații. În anii noștri, ai puterii populare, o dată cu ridicarea spre lumină a întregii mase a poporului nostru, cu crearea de noi și noi școli, școlile cu vechi tradiții au urcat mereu trepte spre culmi. Liceul centenar, care și-a început activitatea cu 12 eleve, numără astăzi, după un veac, 1 300 de elevi.

Cunoștințele mereu mai bogate și mai adînci, asaltul participării la concursurile științifice, măiestria formațiilor cultural-artistice școlare sînt răspunsul entuziast al tineretului la grija neprecupețită a Partidului Comunist Român pentru a-i deschide larg porțile culturii și științei.

Acestui entuziasm noi, vîrstnicii, îi adăugăm recunoștința noastră față de partid pentru încrederea acordată tuturor celor ce se străduiesc să contribuie la promovarea științei și culturii în rîndurile tineretului, emoția noastră la asemenea festivități care stabilesc punți de legătură între tradițiile progresiste ale școlii noastre, prezentul ei înfloritor și viitorul ei plin de strălucire.

Prof. dr. MARIA FRANCHE
Institutul de Medicină Iași

LICEELE DE SPECIALITATE — OPINII

INDUSTRIALE

După părerea noastră, pregătirea teoretică de specialitate în cadrul liceelor industriale ce se vor crea pentru ramurile construcții-montaj și industria materialelor de construcții ar putea să se efectueze prin două categorii de discipline, specifice sectorului de activitate și specialităților școlarizate. Prima categorie, însumînd circa 20 la sută din volumul total al orelor de pregătire teoretică și practică, ar putea cuprinde obiectele de cultură tehnică fundamentală — mecanica, rezistența materialelor, electrotehnica, termotehnica, studiul (tehnologia) materialelor, desenul tehnic etc. A doua categorie se referă la discipline ca: tehnologia producției (procedee și utilaje specifice pentru tehnicienii tehnologi), organizarea și planificarea producției, controlul calității acesteia etc., cu un volum de circa 20 la sută din totalul orelor.

În ceea ce privește instruirea practică, considerăm că ea trebuie să se efectueze în forme cît mai diferențiate, în funcție de specialitățile de pregătire din cadrul fiecărui sector. Această pregătire, care ar însuma 25 la sută din totalul orelor din planul de învățămînt, ar trebui să cuprindă însușirea acelor cunoștințe practice care constituie baza aplicativă a viitoarei funcții tehnice și să se desfășoare în primii doi ani în ateliere-școală, laboratoare-școală, sau chiar în unități productive, dar numai sub îndrumarea unor maiștri-instructori cu funcții de cadre didactice. În ultimii doi-trei ani de școlarizare socotim potrivit ca practica să se desfășoare direct în producție, în specialitatea respectivă, avînd ca obiectiv cunoașterea de către viitorii tehnicieni a sarcinilor de producție și deprinderea lor cu modul de a îndeplini aceste sarcini. Practica s-ar putea efectua sub îndrumarea cadrelor din producție cu calificare superioară sau medie, conducători ai secțiilor respective.

Socotim că pentru asigurarea succesului pregătirii viitoarelor cadre de tehnicieni prin liceele de specialitate va avea o mare însemnătate modul cum vor fi selecționați candidații în funcție de cerințele viitoarei lor profesiuni. În afara obișnuitelor probe, care au scopul de a verifica bagajul de cunoștințe științifice al candidaților, considerăm deosebit de util un examen psihotehnic al acestora, ce ar urma să fie realizat pe baza unui minim de probe specifice sectorului de producție pentru care urmează să se pregătească.

În general, considerăm că pentru majoritatea funcțiilor tehnice medii, respectiv cele cu caracter tehnico-economic, durata de școlarizare de 4 ani, după un plan de învățămînt judicios întocmit, ar fi suficientă; pentru unele specialități sau funcții cu un grad de complexitate deosebită, cum sînt cele cu caracter tehnologic, durata ar putea fi mărită cu 3—4 trimestre. În ambele variante socotim necesar ca planurile de învățămînt să se caracterizeze printr-o gradare a efortului cerut elevilor, pe baza creșterii numărului de ore săptămînal — de exemplu, de la 30 — 32 de ore în anul I, la 38—40 de ore săptămînal în anii IV—V.

În privința profilării secțiilor considerăm că pentru majoritatea funcțiilor, îndeosebi pentru cele care au un caracter tehnico-economic, pregătirea s-ar putea realiza în comun, prin secții care să grupeze mai multe funcții. Examenul de maturitate, care ar urma să fie dat de absolvenții liceelor de specialitate în fața unei comisii unice, ar trebui să cuprindă, după părerea noastră, pe lîngă probe scrise și orale corespunzătoare examenului de maturitate de la liceele teoretice, și susținerea unei lucrări (proiect) de diplomă. Această lucrare de diplomă ar urma să se pregătească în timpul perioadei de practică în producție din ultimul an de studii, desăvîrșirea ei urmînd a se face în școală, sub îndrumarea cadrelor de specialitate

Ing. AUREL COLIU
și ing. MIHAI TUDOSE

AGRICOLE

Cred că nu ar fi lipsit de interes să se studieze varianta înființării de licee agricole puternice cu o singură secție (un singur profil) care să fie dotate în așa fel încît să se asigure executarea în bune condiții a tuturor lucrărilor prevăzute în programele școlare. Avantajul unei astfel de variante ar consta în aceea că s-ar oferi posibilități maxime în ceea ce privește înzestrarea materială a laboratoarelor și gospodăriei didactice.

Baza materială a viitoarelor licee agricole trebuie să fie astfel organizată încît să constituie un tablou viu al modului cum trebuie făcute diferite lucrări, care să rămînă întipărit pentru timp îndelungat în mintea elevilor.

Ing. ȘT. BĂLĂNESCU
profesor
la Școala tehnică agricolă
„I. Ionescu de la Brad" Roman

★

O problemă foarte importantă a activității viitoarelor licee agricole o constituie raportul dintre orele teoretice și cele practice la disciplinele de specialitate. Opinez ca acesta să fie de 3 la 2, deoarece liceul agricol trebuie să formeze elevilor deprinderi și priceperi de muncă independentă, pentru a rezolva cu ușurință sarcinile legate de ramura de producție pentru care s-o pregătit. În acest scop, consider necesar să se includă în planul de învățămînt și în programele școlare ale fiecărei discipline, ținînd seama de proporția amintită, ore de laborator, ore de aplicații practice în gospodăria didactică și ore de practică în producție.

Pentru a se asigura o mai bună desfășurare a practicii de producție, cred că ar fi nimerit ca aceasta să se execute, în primii trei ani, în gospodăria didactică a liceului agricol, iar în continuare în unități agricole socialiste, avînd drept profil principal ramura de producție în care pregătește tehnicieni liceul respectiv. În ambele cazuri, adică indiferent de locul unde se execută practica de producție, socotesc necesar ca pe tot timpul acesteia elevii să fie îndrumați de către profesorul de specialitate ajutat de un tehnician, pentru ca astfel practica să constituie o continuare a activității instructiv-educative din școală.

În strînsă legătură cu organizarea practicii se ridică problema gospodăriei didactice, adică a unei baze de practică organizate după toate cerințele pedagogice. După cum un liceu industrial are nevoie de ateliere potrivit specialității sale, tot așa și liceul agricol are nevoie de un asemenea atelier, care nu poate lua altă formă decît aceea a gospodăriei didactice. Gospodăria didactică, organizată pe criteriul specializării într-o anumită ramură, ar trebui să fie condusă de directorul adjunct responsabil cu problema învățămîntului practic și să dispună de un număr corespunzător de tehnicieni pentru toate activitățile. De pildă, pentru domeniul zooveterinar, ar fi necesari zootehniști, veterinari, mecanici, agronomi. Dotarea gospodăriei ar trebui să se ridice la nivelul ultimelor realizări și să dispună de o suprafață suficientă de teren în raport cu condițiile pedoclimatice în care este amplasat liceul.

În ceea ce privește tehnicienii, rolul lor ar fi acela al unor cadre didactice ajutătoare. Într-adevăr, cînd execută cu elevii lucrările practice în gospodărie, profesorul de specialitate nu poate face față singur cerințelor legate de îndrumarea și controlul întregii clase, ci are nevoie de un ajutor; firește, omul cel mai indicat în această privință este tehnicianul pregătit în aceeași specialitate. În plus, tehnicienilor li se vor putea încredința și sarcini de producție, cerîndu-li-se să răspundă de cîte un anumit sector din gospodăria didactică.

Subliniez încă o dată că diversitatea și nivelul tehnic superior care trebuie să caracterizeze gospodăria didactică, atît în privința structurii organizatorice cît și în privința dotării cu mijloace de producție constituie factori esențiali în instruirea elevilor, ca și în educarea lor în spiritul dragostei și atașamentului pentru profesia aleasă.

Ing. MIHAI ATODIROAIE
directorul Școlii agricole
din Șimleul Silvaniei

ECONOMICE

Părerile pe care vreau să le exprim cu privire la crearea viitoarelor licee economice se vor referi la unele probleme privind alcătuirea, într-o concepție modernă și mai ales eficientă în funcție de scopul propus, a programelor pentru cîteva discipline de bază specifice acestor școli. Menționez că, după părerea mea, programele respective trebuie să aibă un conținut identic în toate secțiile pe care le vor cuprinde noile licee.

Consider, în primul rînd, că în profilul viitoarelor licee economice se impune cu necesitate predarea matematicii economice, în cadrul căreia să se acorde o importanță primordială aplicațiilor practice privind problemele procesului de producție și activității economice. Astfel socotesc necesar ca elevii viitoarelor licee economice să cunoască utilizarea rapoartelor și mărimilor directe și invers proporționale în calcularea productivității muncii, să studieze problemele de calculare a procentelor în strînsă legătură cu aplicațiile acestora privind stabilirea unui volum optim al mijloacelor circulante, să se familiarizeze cu calcularea valorilor medii în structura prețurilor, cu calculul rezervelor matematice, cu formulele de calcul al vitezei de rotație a mijloacelor circulante, cu calcule privind operațiile financiare etc. Tot în cadrul matematicii economice ar trebui să se trateze probleme privind aplicarea programării liniare în calculele de producție și de plan (creșterea productivității muncii prin repartizarea rațională a încărcării utilajului, solicitarea mai deplină și uniformă a parcului de utilaje pe tipuri și completarea rațională a acestora, raționalizarea fluxurilor de mărfuri, o mai bună organizare a prestărilor de servicii etc.). De asemenea, cred că ar trebui inclusă în programa de matematică a viitoarelor licee de specialitate predarea metodelor matematice de alcătuire a unor grafice orare optime, mai ales ca bază teoretică pentru alegerea judicioasă a căilor de transport și pentru dirijarea transporturilor.

Una dintre importantele prevederi cuprinse în Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român se referă la introducerea mecanizării complexe în activitatea de conducere a unităților economice, la întocmirea și prelucrarea evidențelor statistice etc., prin care se urmărește raționalizarea și simplificarea lucrărilor administrative. În aceste condiții iese în evidență rolul deosebit pe care va trebui să-l îndeplinească în viitoarele licee economice studiul mecanizării contabilității, efectuat în strînsă legătură cu predarea disciplinei „Analiza activității economice a întreprinderilor" punîndu-se accent, alături de utilizarea mașinilor electronice de calcul și a altor tehnici moderne, pe raționalizarea, reducerea și simplificarea formularisticii de evidență economică. În cadrul disciplinei „Analiza activității economice a întreprinderilor socialiste" consider de o importanță esențială să se vehiculeze cu datele reale din diferite ramuri de activitate economică și să fie expuse și demonstrate practic metodele de conducere a întreprinderilor, utilizarea fondurilor de investiții etc.

În ceea ce privește predarea cunoștințelor de planificare economică a activității întreprinderilor, socotesc că ea trebuie neapărat să reflecte sarcina prevăzută pentru viitorul plan cincinal de a se adînci specializarea și diversificarea producției, fapt care va determina atît profilarea strictă a producției unor unități, cît și introducerea pe scară largă a relațiilor de lungă durată între întreprinderi pentru sincronizarea producției furnizorilor și beneficiarilor.

Subliniez încă o dată necesitatea ca, în totalitatea lor, disciplinele economice să se predea folosindu-se mijloacele și metodele cele mai înaintate de raționalizare și mecanizare a muncii în acest domeniu.

prof. Ion. I. GHELASE

PEDAGOGICE

Am simțit o mare satisfacție cînd am văzut că, pentru pregătirea unor învățători culți, capabili să-și îndeplinească la un nivel cît mai înalt sarcinile, s-a hotărît să se înființeze licee pedagogice.

Sînt întru totul de acord ca gramatica limbii române să fie pînă în ultima clasă obiect obligatoriu în programa liceelor pedagogice, după cum sînt de acord cu introducerea în această programă a limbii latine și a unei limbi moderne. Dar un bun învățător este chemat să fie un bun pedagog, un om care să știe să muncească pentru educarea tinerei generații. El trebuie să fie un bun psiholog, un bun cunoscător al particularităților de vîrstă ale copiilor, ca și un cunoscător al tuturor metodicelor de specialitate. El trebuie să studieze, de aceea, și psihologia, și logica, și metodicele obiectelor pe care le va preda.

Să nu uităm apoi că învățătorul de la sat trebuie să aibă cunoștințe de agricultură, de zootehnie, de pomicultură, horticultură și apicultură, să fie capabil să-i îndrumeze pe cooperatori, să ajute cooperativa agricolă de producție.

Iată dar cît de multe este chemat să știe un învățător — pe lîngă pregătirea școlară obișnuită — pentru a putea contribui la formarea multilaterală a elevilor și a-și îndeplini menirea de factor cultural al satului. De aceea, cred că durata liceelor pedagogice ar trebui să fie de 6 ani, creîndu-se posibilitatea ca, pe baza unui program judicios întocmit, să se asigure pregătirea învățătorilor corespunzător cu cerințele mereu crescînde ale societății noastre.

FLOREA DUMITRESCU
Gărăgău
raionul Roșiorii de Vede

Întrucît formarea viitoarelor cadre medii prin licee de specialitate presupune, pe lîngă o temeinică pregătire profesională a acestora, și înarmarea lor cu solide cunoștințe de cultură generală, socotesc indicat ca durata studiilor în liceele pedagogice să fie de 5 ani. Cred că ar fi recomandabil ca în ultimii doi ani accentul principal să cadă pe materiile de specialitate și pe organizarea și îndrumarea practicii pedagogice a viitorilor învățători.

Propun ca pe lîngă liceele pedagogice să funcționeze școli de aplicație în care să se desfășoare practica viitorilor învățători. Cadrele didactice care vor preda în școlile de aplicație vor trebui să fie recrutate dintre învățătorii fruntași, cu o experiență bogată.

Inv. TRAIAN GLIGOR
Abrud — Selișteа

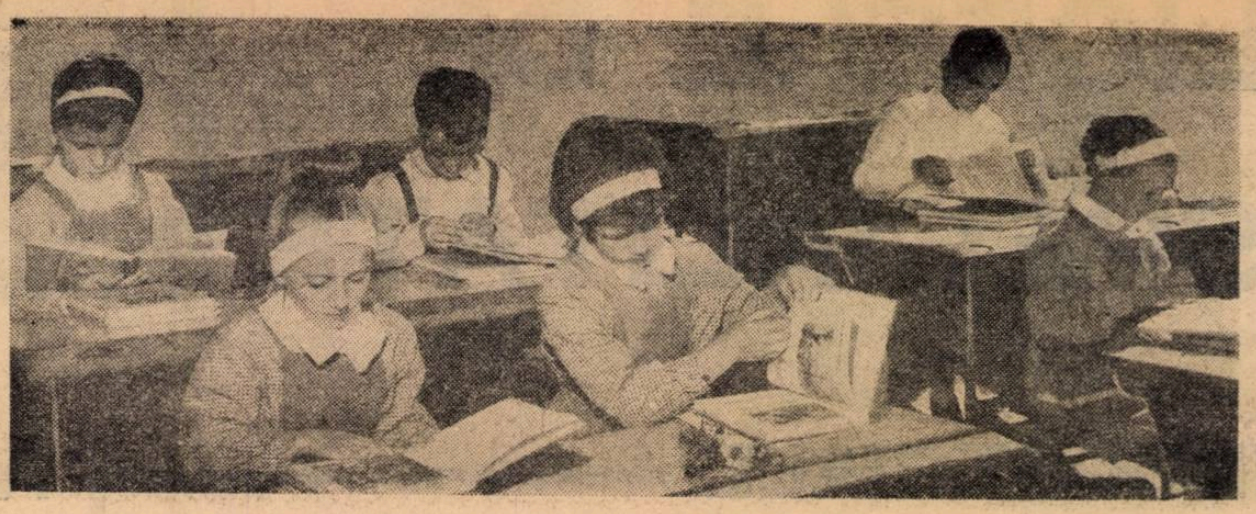

ÎN CLASELE I-IV

Imagine noțiune cuvînt

Se știe că gîndirea copilului din clasa I are un accentuat caracter intuitiv, că cercul reprezentărilor sale este limitat la universul în care se mișcă. Se știe, de asemenea, că la copiii de această vîrstă cunoașterea se sprijină pe percepție, adică pe reflectarea nemijlocită în creierul lor a obiectelor și fenomenelor lumii reale. La baza acestui mod de cunoaștere stau senzațiile, percepțiile, imaginile și reprezentările.

În ce măsură, precumpănește la elevii din prima clasă reprezentarea în procesul însușirii cuvintelor mi-am putut da seama la lecțiile de citire analitică și sintetică. Uneori elevii nu citesc cuvîntul scris sub ilustrație, ci se limitează la „citirea" ilustrației. Așa, de pildă, în fața ilustrației care reprezintă un dop un copil a citit corect literele scrise dedesubtul figurii, dar apoi, cînd a fost solicitat să le lege, și să rostească într-un cuvînt, a „citit" *astupuș*, regionalism cunoscut de el de mai înainte. Alteori copilul „citește" aspectul fonetic familiar lui. De exemplu, în fața unei ilustrații care reprezenta o vulpe un elev a citit corect silabele *vulpe*, dar cînd a fost pus să citească legat același cuvînt, a pronunțat *„hulpe"* (copilul era de la țară, dintr-o regiune unde se pronunță așa).

Legătura cu imaginea nu se face în astfel de cazuri pe calea noțiunii, adică a cuvîntului însușit prin elementele fonetice care-l compun, ci pe baza denumirilor preexistente în mintea copilului, adică a cuvintelor-noțiuni cu o anumită formă, alta decît cea literară, însușită din vorbirea regională.

Constatările mi se par interesante din punctul de vedere al semnificației lor pedagogice. Constatăm, anume, că rolul obiectului sau al imaginii nu este suficient pentru a determina însușirea sunetelor și a cuvintelor care denumesc obiectul respectiv. Cînd se trece cu vederea peste însușirea conștientă a fiecărui sunet și a fiecărei litere se poate întîmpla să se stabilească relații false între imagine și noțiunea desemnată prin anumite litere. Cu alte cuvinte, obiectul este denumit uneori printr-o noțiune sau printr-un aspect fonetic diferit, preexistent în limbajul copilului. Cunoașterea s-a realizat în acest caz prin percepție și prin intermediul noțiunii vechi, legate de percepție, dar în afara citirii propriu-zise.

Pentru acest motiv, în perioada predării abecedarului imaginea constituie pentru mine doar punctul de plecare al lecției. Ținta pe care o urmăresc este ca elevii să se ridice — în măsura permisă de particularitățile gîndirii lor — la primele trepte ale abstracției, înțelegînd prin aceasta cunoașterea prin intermediul concret al limbii, însușite metodic și conștient.

Iată un exemplu.

Cînd am predat sunetul și litera *i*, am completat ilustrația din carte cu un tablou reprezentînd o creangă de in. Nici un elev nu văzuse planta, deci nu și-o putea reprezenta. Mulți cunoșteau cuvîntul *in*, dar îl puneau în legătură cu pînza de in. Elevii au spus mai întîi că e o creangă cu flori. Ei au identificat imaginea de pe planșă cu ilustrația din carte. Însușirea sunetului și a literei *i*, care intră în componența cuvîntului *in*, s-a realizat în strînsă legătură cu materialul concret prezentat. Perceperea pe cale senzorială a fost asociată însă cu învățarea sunetelor ce compun cuvîntul și a literelor care reprezintă forma lui grafică. Cunoașterea a fost completată astfel prin mijlocirea cuvîntului, deci a materialului limbii. Am căutat ca perceperea să fie sincronizată cu explicația verbală și dirijată spre generalizare.

Urmăresc permanent să îmbogățesc treptat și concentric vocabularul elevilor cu cuvinte-noțiuni, desprinse din analiza concretă a obiectelor și fenomenelor care alcătuiesc mediul cunoscut de ei. Un accent special pun pe dezvoltarea vorbirii prin exerciții privitoare la sesizarea deosebirilor dintre conținutul unor ilustrații și descrierea lor în textul care le însoțește. Cer elevilor să reproducă și să completeze prin cuvintele *învățate din text* ilustrații care cuprind puține detalii. Ei parcurg astfel drumul invers, de la text la imagine (de la abstract la concret), ceea ce îi determină să adauge noțiunile însușite la realitatea concretă pe care o intuiesc în text. De data aceasta, cuvîntul acționează nu numai prin latura lui sonoră sau prin forma lui grafică, ci și prin conținutul său, în sensul că elevii caută să descopere care sînt imaginile pe care le acoperă sau le poate acoperi cuvîntul în ilustrația respectivă. Procedînd astfel, bineînțeles la lecțiile unde acest lucru este posibil, am obținut rezultate bune în ce privește lărgirea și activizarea sferei vocabularului folosit de elevi.

Legătura strînsă dintre imaginea concretă și citirea conștientă se realizează atunci cînd elementele componente ale cuvintelor (sunetele, respectiv literele) au fost însușite metodic și temeinic. De aceea acord o atenție deosebită citirii, oprindu-mă asupra cazurilor care prezintă dificultăți pentru unii elevi. Un procedeu la care fac des apel sînt exercițiile pe baza unor cuvinte cu aspect fonetic identic. De exemplu, folosesc în aceste exerciții cuvinte cum sînt *cuc-nuc, masă-casă, carte-parte*, sau *pui-pai, mai-mei, toc-tac*, sau *sat-sac, car-cap, pod-pom*. Procedeul acesta îi obișnuiește pe copii, în primul caz, să observe elementul comun al grupului fonetic inițial și să anticipeze lectura ; în cel de-al doilea — să se concentreze asupra sunetului medial, care diferențiază înțelesul cuvîntului, iar în cel de-al treilea, să-și îndrepte atenția asupra părții finale a cuvîntului. În toate trei cazurile însușirea cuvîntului este facilitată de grupurile de sunete care se repetă, ceea ce favorizează citirea lor împreună și contribuie la formarea cîmpului vizual.

Am subliniat în cele de mai sus cîteva aspecte ale predării la clasa I în perioada abecedarului. Cred că esențialul în această etapă, deosebit de importantă pentru pregătirea ulterioară a elevilor, este folosirea judicioasă a materialului intuitiv în sensul înțelegerii adecvate a raportului dintre folosirea lui și scopul general urmărit în predare. Nicăieri mai mult ca la clasele mici nu există riscul ca interesul elevilor să fie absorbit de forma atractivă și nouă pentru ei a materialului intuitiv, factor care poate îngreuia sesizarea și însușirea noțiunilor. Materialul intuitiv este numai un punct de plecare. Cercul cunoștințelor, pornind de aici, trebuie lărgit făcîndu-se apel la judecata copilului, la efortul de a descoperi singur cît mai multe legături între fenomene.

Aceasta presupune o atentă și progresivă ridicare din sfera concretului în aceea a unor generalizări abstracte — desigur, pe o treaptă adecvată vîrstei și puterii de înțelegere a copilului. În aceasta constă și rolul creator al fiecărei lecții în parte.

Înv. LIVIA MUNTEANU
Timișoara

Împotriva generalizării mecanice

Noi, învățătorii, ne-am obișnuit să considerăm numerele cu care lucrăm la lecțiile de aritmetică în clasele I—IV ca noțiuni abstracte și, din această cauză, rezultatele pe care le obținem la sfîrșitul clasei a IV-a nu sînt tocmai cele pe care ni le impun cerințele ce stau în prezent în fața pregătirii elevilor.

În predarea aritmeticii cunoștințele sînt sistematizate în mod concentric, iar procesul de cunoaștere pornește de la observarea realității pentru a se ridica la generalizare. Repetarea cunoștințelor se realizează prin repetarea generalizărilor, care însă în multe cazuri se însușesc mecanic. Or, însușirea mecanică a generalizărilor oprește dezvoltarea gîndirii matematice și astfel, cu cît ne apropiem de clasele mai mari, numărul elevilor care înțeleg matematica se micșorează.

Încă din clasa I micii școlari fac cunoștință cu numerele și cifrele. Li se arată 3 bile, 3 cercuri etc., dar nu se insistă suficient pentru ca ei să înțeleagă că numerele reprezintă grupe de obiecte, cantitatea de obiecte din grupele respective. Socotesc foarte important ca elevii să înțeleagă încă din clasa I că grupele de obiecte pe care le întîlnim în realitate sînt, din punctul de vedere al cantității, de două feluri — egale și neegale — și că la rîndul lor, grupele neegale sînt și ele de două feluri — mai mari sau mai mici. Trebuie să le arătăm clar că grupele de obiecte de același fel se pot strînge, se pot desface și se pot compara, că cele patru operații aritmetice sînt tocmai urmarea strîngerii, desfacerii și comparării grupelor de obiecte : adunarea reprezintă strîngerea grupelor egale sau neegale, înmulțirea reprezintă strîngerea grupelor egale, scăderea reprezintă desfacerea în grupe în general neegale, iar împărțirea desfacerea în grupe egale. Socotesc important de asemenea ca elevii să înțeleagă că din punctul de vedere al folosirii grupelor de obiecte se întîlnesc trei cazuri : cantități **existente** (lucrate, plantate, aduse etc.), cantități **consumate** (trimise, luate etc.) și cantități **rămase.**

Relațiile dintre grupele de obiecte (egale și neegale) și dintre cantitățile existente, consumate și rămase constituie tocmai conținutul problemelor simple și compuse pe care le dăm elevilor noștri spre rezolvare. Dacă în predarea aritmeticii nu adîncim aceste relații, ci ne mărginim la o observare superficială, trecînd rapid la generalizare, elevii nu vor sesiza dependența dintre mărimi, deci dintre numere, și nu vor izbuti să rezolve cu succes probleme.

Să ne oprim, de exemplu, la modul cum predăm în clasa a II-a relația „cu atît mai mult". Efectuăm, să spunem, problema: „Un avion parcurge într-o oră 420 km., iar în ora următoare cu 50 km. mai mult. Cîți km. a parcurs avionul în cele două ore ?". Elevii clasei a II-a vor rezolva în general o asemenea problemă corect, dar mecanic. Ei au reținut, din lecția în care li s-au predat cunoștințele respective, doar generalizarea : mărirea cu cîteva unități se face prin adunare. Această generalizare oferă un procedeu comod de rezolvare imediată a problemelor — procedeu care este însă lipsit de perspectivă.

De faptul acesta ne dăm seama atunci cînd le dăm spre rezolvare probleme în care trebuie adunate obiecte ce nu sînt identice, dar care pot primi aceeași denumire. De exemplu : „O cooperativă agricolă de producție a vîndut 240 găini și rațe cu 120 mai mult. Cîte rațe s-au vîndut ?" Elevii efectuează și acum corect operația, dar felul cum însoțesc numerele de denumiri ne arată că mulți dintre ei n-au înțeles de fapt sensul acesteia. Astfel, unii nu folosesc denumirile decît la total, scriind 240+120=360 rațe. Alții scriu : 240 găini + 120 rațe = 360 păsări (deși întrebarea cere să afle cîte rațe s-au vîndut). Sînt chiar unii care scriu : 240 găini + 120 rațe = 360 rațe. Doar puțini elevi scriu corect : 240 rațe + 120 rațe = 360 rațe. Acest lucru dovedește foarte clar că majoritatea elevilor și-au însușit mecanic generalizarea privind operația, dar nu au înțeles relațiile dintre grupele de obiecte.

Cu cît vom înainta în predare, în clasele a III-a și a IV-a, ne vom convinge de acest adevăr. Lecțiile de formare a priceperilor și deprinderilor ținute în aceste clase nu fac altceva decît să bătătorească vechiul drum. Generalizarea din clasa a II-a „cu atît mai mult înseamnă adunare" — datorită multiplelor repetări, ajunge, în gîndirea elevului, un adevăr absolut. Ce constatăm însă că se întîmplă în acest caz ? Elevul nu mai este capabil să se întoarcă la treapta dinaintea generalizării (pentru că n-a înțeles-o), și să treacă de aici la o treaptă superioară de gîndire.

Ne dăm cel mai bine seama de acest fapt cu ocazia rezolvării problemelor care pornesc de la un total. De exemplu : „Două brigăzi au lucrat împreună 385 piese. Prima a lucrat cu 125 mai multe decît a II-a. Cîte piese a lucrat fiecare brigadă ?" Unii elevi sînt tentați să sesizeze aici două lucruri complet greșite. Ei socotesc că expresia „cu 125 piese mai mult" — devenită prin repetare adevăr absolut — nu poate să însemne altceva decît adunare, iar faptul că lucrează două brigăzi îi face să creadă că se cere neapărat un total. Ei rezolvă deci problema, fără să mai gîndească, astfel : I. Cîte piese a lucrat a doua brigadă ? 385 piese + 125 piese = 510 piese. II. Cîte piese s-au lucrat în total ? 385 piese + 510 piese = 895 piese. Satisfăcuți, elevii respectivi așteaptă nota 10, iar noi, învățătorii, ne dăm seama că n-au izbutit de loc să sesizeze relațiile dintre mărimi, că rezolvarea mecanică, începută încă în clasa a II-a, i-a dus la un eșec total.

Reflectînd la această situație, am ajuns la concluzia că în clasa a II-a, în prima oră în care predăm relația „cu atît mai mult", generalizarea nu trebuie să se refere la operație. Se cere ca ea să rămînă pe o treaptă inferioară de abstractizare, la treapta grupelor și a relațiilor dintre grupe. Numai după un șir de lecții de formare a priceperilor și deprinderilor pe această treaptă putem trece la o treaptă superioară. Revenind la exemplul dat, cred că în clasa a II-a era necesar să se arate că prin comparație constatăm că prima cantitate are o grupă de obiecte, iar a doua cantitate două grupe : una egală cu grupa primei cantități și una mai mică. Prima generalizare trebuie să rămînă aici : „cînd spunem cu atît mai mult, înseamnă că a doua cantitate are două grupe. Tocmai pentru aceasta facem o adunare, pentru că strîngem două grupe neegale". Mai tîrziu putem trece la rezolvarea unor probleme în care elevii să afle dintr-o dată ceea ce cere problema, strîngînd grupa primei cantități cu grupele celei de a doua cantități. Urmărind în rezolvare relația dintre total, numărul grupelor și felul grupelor (totalul l-am obținut prin strîngerea a trei grupe, dintre care două egale și una mai mică), pregătim gîndirea elevilor pentru înțelegerea rezolvării problemelor care pornesc de la total.

Relațiile de acest fel trebuie urmărite, cred, în toate tipurile de probleme.

Înv. LUCIA IVAN

RECAPITULARE

Înlănțuirea logică a noțiunilor

Recapitulînd cu elevii mei din clasa a IX-a cunoștințele predate la fizică în cursul primului trimestru, insist nu asupra formulelor (acestea sînt, în general, reținute de elevi), ci asupra logicii de înlănțuire a mărimilor fizice, care, predate lecție de lecție, au putut să le apară elevilor ca fiind izolate între ele.

De exemplu, în cadrul recapitulării e posibil ca accelerația să poată fi privită în legătură cu primul principiu al dinamicii. Într-adevăr, din acest principiu rezultă că pînă în momentul apariției unei interacțiuni, mișcarea corpului este rectilinie și uniformă și că din acel moment viteza trebuie să sufere o variație, fie în modul, fie ca direcție. Așadar, efectul unei interacțiuni este caracterizat cu ajutorul accelerației, care măsoară viteza acestei variații și care ne ajută să diferențiem într-o primă aproximație două acțiuni. Voi arăta elevilor că accelerația nu poate totuși să dea o caracterizare completă a unei acțiuni dinamice și că, din acest motiv, e necesară o altă mărime, mai eficace. Limitele ei pot fi evidențiate destul de simplu prin analiza unui exemplu.

Voi sublinia astfel că, dacă un corp acționează simultan asupra altor două corpuri diferite, le imprimă accelerații diferite. Aceasta înseamnă că deși intensitatea acțiunii a fost aceeași pentru cele două corpuri, accelerația n-a arătat acest fapt. Vom trage concluzia că accelerația ne ajută să deosebim între ele două acțiuni de intensități diferite numai cînd acestea se exercită asupra aceluiași corp și în aceleași condiții, dar că nu poate face acest lucru pentru corpuri diferite. Elevii își vor da astfel seama de necesitatea folosirii unei mărimi care să permită a deosebi între ele corpurile din punct de vedere dinamic — inerția.

Tot din exemplul de mai sus rezultă nevoia unor experiențe menite să precizeze dependența accelerației de intensitatea acțiunii. Aceste experiențe ne duc la principiul al doilea al dinamicii. După stabilirea acestor fapte se poate trage concluzia că forța este un vector provenit din înmulțirea vectorului accelerației cu mărimea scalară — masa. Elevii vor vedea, așadar, că principiul stabilește nu numai modulul forței, ci și caracterul ei vectorial.

În același timp, admițînd că cele două corpuri ar avea mase egale și că ar fi acționate cu aceeași intensitate, dar cu durate diferite, elevii vor înțelege că la sfîrșitul acțiunii care a durat mai mult, viteza va fi mai mare, deși ambele au avut aceeași accelerație. Concluzia care li se va impune este că în astfel de cazuri, cînd se ia în considerație și durata acțiunii, forța nu ne ajută să deosebim cele două acțiuni. Le va apare cu necesitate, în acest caz, nevoia folosirii unei noi mărimi, care să crească o dată cu timpul și care să pună în evidență faptul stabilit mai sus — mărimea impuls.

Acum, dacă și duratele și intensitățile acțiunilor, ca și masele corpurilor acționate sînt egale, dar vitezele inițiale sînt diferite, vor fi diferite și spațiile parcurse. În acest caz nu mai poate să le diferențieze nici impulsul, ci trebuie căutată o altă mărime. Înțelegînd că această mărime trebuie să depindă atît de intensitatea acțiunii, cît și de spațiul parcurs în timpul de acționare, elevii își vor da seama că o asemenea mărime este lucrul mecanic, întrucît numai produsul FΔs reflectă diferența dintre cele două acțiuni. De altfel, este bine să le explicăm și faptul că acest produs a primit numele de lucru mecanic pentru că el măsoară eficacitatea acțiunii.

Analiza aceleiași scheme ne duce la observarea unor noi deosebiri între acțiunile mecanice, deosebiri care cer o altă mărime. Elevii văd astfel că există acțiuni de mare durată, în desfășurarea cărora intervin fluctuații, și pe care nici una dintre mărimele intervenite anterior nu le descrie de la un moment la altul, pînă la sfîrșit. Căutînd o mărime care să depindă de mărimi momentane, ei își dau seama că produsul F.v, în care v reprezintă viteza la un moment dat (intensitatea acțiunii fiind constantă), produs numit putere momentană, reflectă tocmai această diferențiere după fluctuațiile din timpul de acționare. Mai departe, le atrag atenția că, dacă folosim în loc de viteza momentană viteza medie, atunci puterea devine o mărime medie și obținem în cele din urmă formula puterii sub forma raportului dintre lucrul mecanic și timp. Ultima expresie îi duce pe elevi la înțelegerea unui alt fapt: anume, acela că puterea este o mărime care diferențiază acțiunile după intensitatea eficacității lor.

La capătul drumului se găsește mărimea care descrie acțiunea de tip mecanic într-un mod în care n-a făcut-o nici una dintre cele de mai sus. E bine să precizăm că mărimile analizate suferă de neajunsul că nu dau nici o informație în legătură cu starea inițială a corpului și cu cea de la sfîrșitul acțiunii. Or, este foarte clar că dacă asupra unui corp se exercită o acțiune, starea lui se modifică (fapt rezultat din principiul I al dinamicii). Așadar trebuie căutată o mărime care să depindă numai de masa și viteza corpului, pentru că numai aceste mărimi sînt necesare pentru a defini starea de mișcare a unui anumit corp și numai a lui. Mărimea va caracteriza acțiunea prin două valori diferite, una pentru momentul începerii acțiunii și alta pentru momentul încetării ei.

Atrag atenția elevilor asupra faptului că uneori starea corpului depinde nu numai de masa și viteza lui, ci și de poziția față de corpul care-l acționează (ales în acest caz drept sistem de referință). Așa ajungem, pe drumul de toți cunoscut, la întregirea noțiunii de energie. Subliniez faptul că energia potențială nu este numai gravitațională, ci și moleculară sau electrică, și că tot ea explică destinderea arcurilor, ca și toate deformările elastice ale corpurilor. Stărui asupra acestei chestiuni întrucît am constatat că neînțelegerea ei duce la neînțelegerea noțiunii de potențial electric, a deosebirii dintre pendulul gravitațional și cel elastic etc.

În încheiere îmi rămîne să arăt că nu întîmplător avem nevoie pentru descrierea acțiunii de tip mecanic, considerată drept cea mai simplă acțiune din natură, de atîtea mărimi. Acest fapt se datorește în realitate complexității acțiunii de tip mecanic. Fiecare mărime caracterizează o anumită trăsătură a acțiunii — unele dintre ele sub aspect vectorial, altele numai sub aspect numeric. Prezentarea acțiunii mecanice sub toate aspectele ei îi duce pe elevi la înțelegerea rațiunii existenței fiecărei mărimi și a legăturii dintre ele. La sfîrșitul capitolului elevii își dau seama că ei au studiat o singură problemă — acțiunea de tip dinamic — și că întreg edificiul mărimilor numite dinamice a fost construit pentru elucidarea ei.

Prof. IUNIAN CHELU
Giurgiu

Ce este important a fi reținut

În recapitularea cunoștințelor de matematică la clasa a X-a urmăresc să clarific, la sfîrșitul trimestrului, ceea ce mi se pare cu deosebire important a fi reținut de elevi.

La trigonometrie, de exemplu, am studiat cu elevii reducerea funcțiilor trigonometrice la un unghi ascuțit. Dacă în stabilirea formulelor corespunzătoare nu s-au întîmpinat dificultăți, la deducerea ulterioară a unor relații, legată de memorarea celor dintîi, elevii dovedesc nesiguranță. De aceea, mi-am propus să analizez într-o lecție recapitulativă formulele de reducere la un unghi ascuțit. Voi sublinia, cu prilejul acestei lecții, că funcțiile trigonometrice ale unghiurilor intervin în formulele de reducere ale urghiului u pentru k par și prin cofuncțiile corespunzătoare ale unghiului u pentru k impar. Atrag de asemenea atenția elevilor asupra faptului că semnul funcției trigonometrice a unghiului u din formulele de reducere se poate stabili dinainte dacă se presupune că u este unghi ascuțit și se ține seama de cadranul în care este situat unghiul a cărui funcție se reduce.

Aceste observații permit elevilor să regăsească lesne formulele de reducere, înlăturînd memorarea mecanică a acestora. De exemplu, pentru regăsirea formulei cos (270° —u) = —sin u, facem următorul raționament: unghiul 270° — u este egal cu 3.90°— u (k este impar), deci membrul drept al formulei de reducere conține funcția sin u cu semnul plus sau cu semnul minus; **presupunînd unghiul u ascuțit, rezultă că unghiul 270°— u este din cadranul III, în care funcția cos este negativă. Deci,** sin u se ia cu semnul minus. **Elevii înțeleg că de aici și pînă la extinderea acestor formule pentru k întreg nu mai este decît un pas. Subliniez și faptul că, în particular, formulele respective conțin și proprietatea de periodicitate a funcțiilor trigonometrice. Rezolvarea în continuare a unui număr suficient de exerciții asigură asimilarea regulei de reducere și — implicit — posibilitatea deducerii rapide a formulelor de reducere a funcțiilor trigonometrice la un unghi ascuțit.**

La analiza matematică, capitolul „Limite de funcții", prin aplicațiile utile și variate pe care le conține, ne pune în situația de a axa desfășurarea lecției recapitulative pe rezolvarea unor exerciții care să ilustreze limitele unor funcții studiate. Cred însă că este bine să se reia, pe exemple adecvate, definiția limitei unei funcții într-un punct și să se insiste asupra faptului că existența și valoarea acesteia sînt independente de existența sau de valoarea funcției în acel punct.

De asemenea, avînd în vedere că o funcție continuă într-un punct are limită în acel punct, trebuie reliefată condiționarea existenței limitei funcției de existența și egalitatea limitelor laterale ale funcției în punctul respectiv.

Prof. EUGEN MĂRGĂRITESCU

Ecoarà la materialele publicate

„Coordonatele fără frecvență"

Lucrez la Școala generală din Bucșani, raionul Videle. Studiez în același timp la cursurile fără frecvență, fiind studentă în anul II al Facultății de filologie de la Institutul pedagogic din București.

Planul meu personal de muncă îmi impune, pe lîngă predare și studiu, activitatea de îndrumător și coordonator al activității instructiv-educative desfășurate în școală, participarea la activitățile comitetului sindicatului din comună, la munca culturală etc. Disponibile pentru deplasări în vederea consultării unor cursuri aflate la biblioteca institutului nu-mi rămîn decît unele duminici. Dar iată ce am pățit nu de mult. Am plecat de sîmbătă 9 oct. a.c. la București, pentru ca duminică, între orele 9 și 14, să studiez la biblioteca Institutului. Timp de trei sferturi de oră am încercat la toate ușile acestuia, împreună cu alți studenți din provincie, sosiți între timp. Zadarnic însă. A trebuit să ne întoarcem fără a putea conspecta nici măcar o lecție.

Propun ca, pentru asigurarea unei pregătiri temeinice a studenților de la cursurile fără frecvență, **bibliotecile institutelor pedagogice să fie deschise și în fiecare duminică dimineața. Ar trebui de asemenea ca în stabilirea tirajului cursurilor să se țină seama și de numărul studenților înscriși la secțiile fără frecvență.** Socotesc indicat ca fiecare din aceștia să depună suma corespunzătoare pentru cursurile necesare anului ce-l urmează.

O altă problemă pe care vreau s-o ridic este aceea a lucrărilor de control. Ni se cere să trimitem, cu 30 de zile înainte de susținerea fiecărui examen, lucrarea de control pentru examenul respectiv. Numai că notele pe care le primim pentru ele nu se iau în seamă la stabilirea mediei generale. Părerea mea este că, **dacă se cer lucrări de control, să se țină seama de ele,** deoarece folosim mult timp pentru procurarea bibliografiei și tratarea subiectelor. Dacă nu se ține seama de ele, nu văd rostul acestor lucrări.

Socotesc de asemenea că **pentru informarea rapidă a studenților de la secțiile fără frecvență asupra îndatoririlor lor, este necesar să li se aducă la cunoștință din timp, prin aviziere puse la loc vizibil, cîte examene au de dat, la ce materii etc.**

A. BRÎNZEA
Bucșani-Videle

„Probleme ale școlii generale"

Consider și eu că, așa cum se arată în materialul „Probleme ale școlii generale", apărut în numărul 823 al „Gazetei învățămîntului", sînt necesare unele măsuri pentru îmbunătățirea muncii în aceste școli. Aș vrea să mă refer aici îndeosebi la cîteva probleme legate de pregătirea absolvenților clasei a VIII-a.

Pentru pregătirea elevilor în vederea examenului de absolvire cred că ar fi necesar să li se dea spre efectuare lucrări scrise, cel puțin în cursul ultimelor două clase, pentru care să fie necesare 2—3 ore. De asemenea, tot în sprijinul acestei pregătiri, **s-ar putea introduce concursuri de genul olimpiadelor la limba română și matematică,** cu faze pe clasă, pe școală — dacă sînt clase paralele — și raionale. Mă gîndesc că **ar fi utilă introducerea la examenul de absolvire a lucrării scrise și la matematică,** eventual cu un subiect unic pe raion.

Subiectele propuse pentru probele scrise la examenul de admitere ar trebui astfel alese încît să fie mai apropiate de nivelul mediu al programei, decît să depășească acest nivel. În acest mod s-ar înlătura decalajul dintre scris și oral, atît în conținut cît și în notare.

Ținînd seama de scopul urmărit prin acest examen, cred că nu ar fi necesară introducerea, în programul lui, a unor noi discipline. Socotesc însă că **un stimulent deosebit în pregătirea elevilor la majoritatea obiectelor de învățămînt l-ar constitui introducerea examenelor la sfîrșitul anului școlar.** S-a observat într-adevăr că lipsa acestuia face să scadă interesul multor elevi pentru învățătură. În mod special scade interesul pentru orele de recapitulare prin faptul că elevii socotesc că au oricum „situația asigurată".

Mă voi referi în cele ce urmează la cîteva chestiuni privind predarea matematicii în clasele V-VIII.

Programa clasei a VIII-a prevede un număr de 3 ore pe săptămînă pentru algebră și numai o oră pe săptămînă pentru geometrie. Acest lucru face ca profesorul să dea cea mai mare atenție însușirii noțiunilor de algebră, noțiunile de geometrie rămînînd pe planul al doilea, deși ele sînt extrem de importante pentru dezvoltarea judecății elevilor. Și la concursul de admitere în clasa a IX-a primează chestiunile de algebră și matematică.

Pentru a înlătura acest dezechilibru sînt de părere că **în programa de matematică la clasa a VIII-a ar trebui prevăzute mai multe ore de geometrie.** De exemplu, s-ar putea ca în două trimestre să se prevadă cîte 2 ore pe săptămînă și mai puține ore de algebră, capitolul „Numere pozitive și negative" putînd fi tratat în clasa a VII-a. Cele mai multe ore de geometrie trebuie să se acorde, cred, rezolvării de probleme cu conținut practic, pentru ca elevii să „vadă" corpurile în spațiu.

Aș propune de asemenea ca **la matematică și limba română să se dea lucrări scrise la sfîrșitul trimestrului al III-lea,** întrucît lucrările scrise contribuie mult la pregătirea elevilor pentru examen. Propun de asemenea ca și **la examenul de absolvire a clasei a VIII-a să se dea lucrare scrisă la matematică.**

Consider că este absolut necesar ca **atît președinții cît și membrii comisiilor la concursul de admitere în clasa a IX-a să fie străini de școală,** chiar și din alt raion, în scopul asigurării unei aprecieri cît mai obiective și pentru a mobiliza cadrele didactice și elevii la o muncă susținută, corespunzătoare cerințelor.

Prof. POMPILIA ISTRATE
Orăștie

Prof. NICOLAE C. CITU
Ciuperceni-Gorj

MUNCA CU PĂRINȚII

— aportul lectoratelor —

Practica școlii noastre aduce mereu noi contribuții la constituirea frontului comun al cadrelor didactice și părinților. Cunoaștem numeroase colective pedagogice ale căror rezultate bune în munca educativă își au izvorul în colaborarea cu familiile elevilor. Cunoaștem însă și nereușite în acest domeniu. Ceea ce se consideră îndeobște, pe drept cuvînt, a fi cauze ale nereușitei — acolo unde ele există — se poate exprima sintetic astfel : teme neinteresante pentru auditori, mod de prezentare neantrenant.

Soluțiile decurg logic din lipsurile manifestate. Organizarea lectoratelor pe grupe de clase ori, în școli mari, pe clase paralele, cu tematică adecvată particularităților de vîrstă ale copiilor ; abordarea celor mai actuale probleme izvorînd din viața colectivului de elevi, din condițiile specifice ale școlii, ale etapei muncii școlare anuale ; constituirea unor grupe de lectori din școală, care să elaboreze și să expună liber conținutul referatelor ; antrenarea părinților în analiza și prezentarea propriei experiențe educative — iată principalele modalități prin care multe colective didactice au înțeles să lupte cu formalismul ce se cuibărise în activitatea lectoratului.

Considerăm însă că ar putea fi luate în discuție și alte aspecte.

Specificul lectoratelor organizate în școală

Părinții — dacă nu toți, măcar o parte din ei — sînt solicitați pe linia propagandei pedagogice nu numai de către școală, ci și de întreprinderea unde lucrează, de organizațiile de femei, de universitățile populare, fără a mai aminti de emisiunile radiofonice, de articole de presă ori lucrările pe teme privind educația în familie sau de unele manifestări izolate, ocazionale (conferințe, simpozioane).

Specificul lectoratului din școală — și totodată avantajul lui, ce trebuie valorificat — este faptul că aici se lucrează cu un grup relativ constant de părinți, care pot fi mai ușor constituiți ca un colectiv de educatori, date fiind comunitatea intereselor și legătura lor îndelungată cu colectivul cadrelor didactice. Școala are și alte modalități de contact cu fiecare părinte în afara ședințelor lectoratului și ajunge să cunoască în bună măsură condițiile educative din fiecare familie. La rîndul lor, aici părinții nu sînt simpli auditori ai unor conferințe, așa cum se întîmplă, de regulă, în celelalte forme folosite în propaganda pedagogică. Se poate face deci mai ușor „racordarea" conținutului expunerilor la interesele imediate ale părinților, după cum se poate realiza continuitatea și gradarea, de la un an la altul, în munca lectoratului — dacă există efectiv preocupare în această direcție.

Despre ce vorbim la lectorat și, mai ales, cum?

Nu putem fi în totul de acord cu cerința de a se recomanda tematici valabile pentru orice lectorat. Chiar dacă ținem seama de faptul că particularitățile de vîrstă ale elevilor impun cu precădere abordarea unor subiecte specifice fiecărei perioade, numărul acestora este mic. În fond, ele pot fi limitate la prezentarea tabloului trăsăturilor psiho-fizice ale copilului în etapa respectivă și a consecințelor de ordin educativ ce decurg din aceste trăsături. Sînt însă mai multe temele care interesează deopotrivă pe părinți, indiferent de vîrsta copiilor — dar, desigur, nu tratate „în general", ci cu exemplificări adaptate fiecărei perioade din dezvoltarea copilului. Fără pretenția unei enumerări complete, am putea încadra aici teme mari ca : raportul dintre ereditate și educație, probleme igienice și educative ale regimului de activitate și odihnă, metode ale educației în familie, condițiile dobîndirii și menținerii autorității părintești, sistemul activității comune a școlii cu familia — importanța cerințelor unice în educație.

Ce temă sau aspect să se aleagă la fiecare lectorat ? Răspunsul trebuie dat în funcție de două coordonate. Prima este cea a momentului ce este atunci deosebit de actual, ce răspunde unor nevoi mai puternic resimțite în procesul educativ ? Cealaltă decurge din preocupările anterioare ale lectoratului, așa încît noile idei prezentate părinților să se fundamenteze pe un bun cîștigat, creîndu-le în decursul anilor un sistem de idei și convingeri în spiritul pedagogiei științifice.

Procesul înnoitor își croiește drum în toate domeniile muncii din școală. Educația adulților — deși ramură științifică relativ nouă — nu s-a orientat totuși cu precădere spre mijloacele ce tind să revoluționeze modul tradițional de transmitere a cunoștințelor. De ce să nu organizăm cu curaj dezbateri („mese rotunde", „procese" educative, seri de întrebări și răspunsuri, întîlniri cu scriitori pentru copii sau cu autori ai lucrărilor de popularizare a cunoștințelor pedagogice) ? De ce să ne mărginim la o simplă expunere, de pildă la tema „Cum să discutăm cu copiii" și să nu dăm părinților ocazia de a urmări, înregistrate pe bandă de magnetofon, cîteva convorbiri — reușite ori conduse fără tact ?

Să nu uităm că trebuie combătută prin toate acțiunile noastre — deci și în cadrul lectoratului — concepția că pedagogia este o știință aridă, uscată. După cum nu trebuie uitat că avem în fața noastră, la lectorat, oameni formați, cu experiență de viață, cu concepții și practici educative oarecum constituite.

În această ordine de idei, nu sîntem de părere că lectoratul *lunar* ar însemna un efort mare pentru părinți dacă ne gîndim, de pildă, că unii dintre ei vin *săptămînal* la un curs al universității populare — cu condiția bineînțeles să se mențină motivația superioară pentru frecventarea cursului respectiv.

Concluzia — mai multe căutări, inițiative, mai mult spirit creator în abordarea temelor la lectoratele pentru părinți !

Un element al sistemului muncii educative

Oricît de bine ar fi organizată și oricît de bine s-ar desfășura activitatea unui lectorat pentru părinți, el nu rezolvă — prin sine însuși — toate problemele muncii educative. Și, de fapt, lectoratul nu este bine organizat și nu se desfășoară bine decît dacă este integrat în sistemul celorlalte măsuri educative, privind elevii și părinții. Discutăm cu elevii, la una sau la mai multe ore de dirigenție, despre folosirea timpului liber — și reluăm tema, sub altă prismă, cu alte implicații, la lectorat. Sau — tratăm problema orientării școlare și profesionale la lectorat, dar o reluăm — pe întreaga perioadă de școlaritate — tot pentru părinți, la consultații, în corespondența cu cei din alte localități, le recomandăm bibliografie, le facilităm legături cu cadre didactice sau specialiști din afara școlii. Tema lectoratului este deci precedată, pregătită și apoi consolidată, completată prin alte acțiuni și măsuri — nu rămîne stingheră, fără ramificații în întreg ansamblul procesului educativ.

O condiție esențială pentru a-i avea alături pe părinți, pentru a ne putea bizui pe intervenția lor pozitivă, este a-i ridica la înțelegerea principiilor, conținutului și metodelor educației comuniste. Dragostea față de copii, bunele intenții și interesul față de educarea copiilor lor, tactul pedagogic sînt elemente de neînlocuit în activitatea unui părinte. Adevărate minuni se pot înfăptui prin intermediul lor. Cu condiția ca orice acțiune și atitudine a părinților să fie luminată de o concepție clară, corectă, științifică asupra procesului educativ. Este ceea ce pot realiza în mare măsură lectoratele pentru părinți.

LUMINIȚA GHIVIRIGĂ

Sportul de iarnă

În majoritatea școlilor iarna a fost întîmpinată cu numeroase preparative legate de organizarea primelor acțiuni sportive, cu repetiții în vederea concursurilor de săniuțe, cu pregătirea întrecerilor de schi și patinaj. Profesorii de educație fizică, colaborînd îndeaproape cu organizațiile U.T.C., au antrenat în această acțiune numeroși elevi. Au fost fixate locurile viitoarelor patinoare (de regulă acolo unde au ființat terenurile de baschet, handbal și volei, pîrtiile pentru schi și săniuș. Cele mai grăbite au fost, firește, școlile generale și liceele de pe valea Prahovei, valea Oltului, valea Mureșului. Dar nu sînt singurele. Inițiative asemănătoare vizînd pregătiri cît mai complexe în vederea activității sportive de iarnă sînt de semnalat și la Piatra Neamț și Vatra Dornei, Sighet și Reșița, Gheorghieni și Dej.

Pentru organizarea unei bogate activități sportive în lunile de iarnă se pot crea condiții în fiecare școală de la oraș sau sat. De la bun început trebuie luate însă, în acest scop, o serie de măsuri. În primul rînd, trecerea în revistă a materialelor existente în magazia sportivă a școlii (schiuri, săniuțe, patine), a echipamentului corespunzător (pantaloni, hanorace, ghete, pulovere, mănuși ș. a.). Cele în bună stare să fie sortate separat, celor care necesită reparații să li se facă reparațiile necesare.

O dată cunoscute posibilitățile de lucru, se poate trece la întocmirea planului competițional, luînd ca punct de reper experiența a numeroși profesori de educație fizică, socotim că este bine ca atît concursurile pregătitoare cît și cele din cadrul competițiilor propriu-zise să fie organizate pe categorii de vîrstă, aceasta fiind o condiție principală în stabilirea justă a ierarhiei valorilor și, totodată, o măsură eficientă și stimulatorie. Foarte bine procedează acele asociații sportive școlare care folosesc drept „oficiali" la aceste concursuri instructori sportivi din rîndul elevilor, pregătiți fie direct de către profesorii de educație fizică, fie de către organele sportive U.C.F.S. În orice caz, stabilirea de către organizatori a oficialilor, mai ales la întrecerile de schi (slalom și fond) este bine să se realizeze din timp, o dată cu întocmirea listelor de participanți. Acolo unde sînt posibilități se recomandă folosirea cronometrelor, care vor oferi o imagine și mai reală a valorii participanților. Este, de asemenea, bine ca fruntașii întrecerilor să fie răsplătiți fie prin atribuirea de diplome, fie prin cărți, material și echipament sportiv.

TIBERIU STAMA

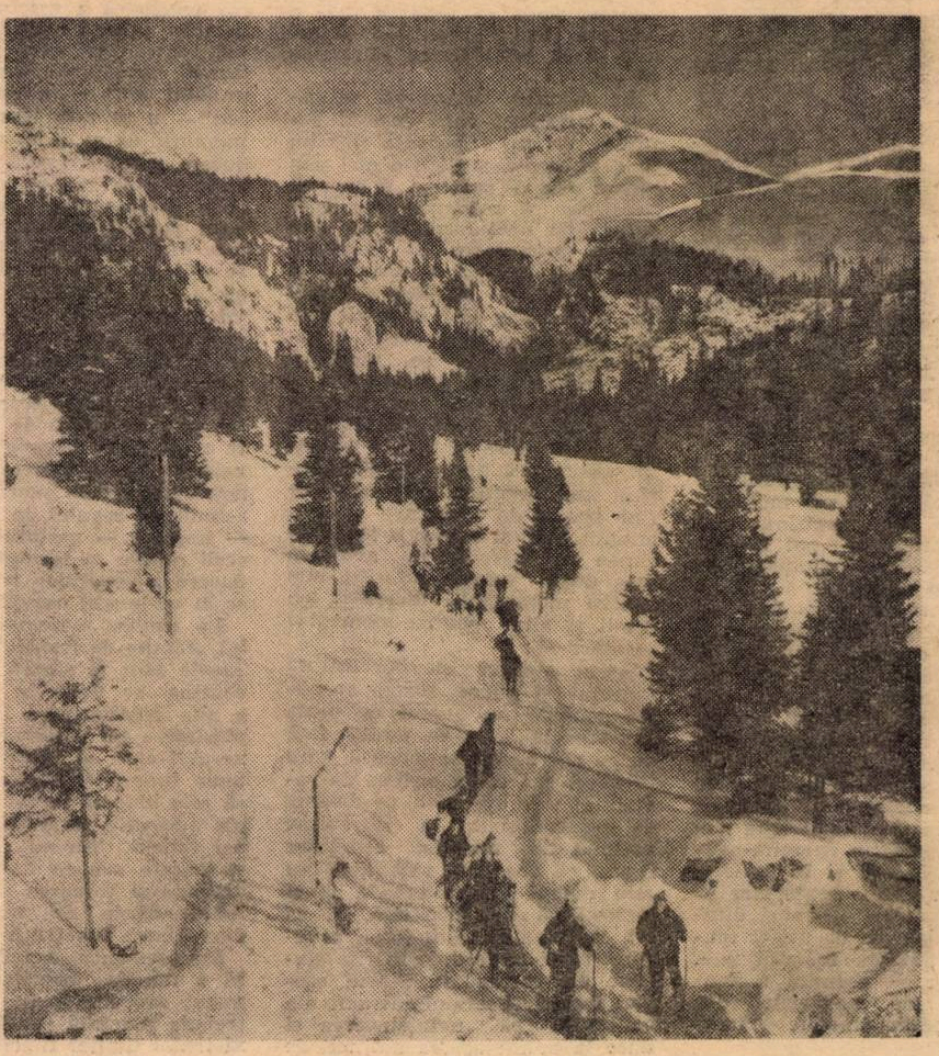

ANALIZA TRIMESTRIALĂ

(Urmare din pag. 1)

În fine, mai există adeseori pericolul de a se desprinde analiza situației la învățătură, adică aspectul instructiv, de cel educativ. În aceste cazuri nu se merge mai adînc, pentru a se descifra ceea ce a stat în spatele notelor, adică intensitatea eforturilor depuse de elevi, ansamblul de motive, convingeri și sentimente, calitățile de voință și caracter etc. — cu un cuvînt, condițiile subiective care au determinat rezultatele obiective. Analiza se oprește în cel mai bun caz doar asupra stării generale a disciplinei elevilor și asupra unor manifestări care s-au abătut de la normele și cerințele regulamentului școlar.

Dată fiind însemnătatea pedagogică a analizei trimestriale, ea îndreptățește o mai mare grijă din partea conducerii școlii față de conținutul și metodica ei de desfășurare. Este necesar ca această analiză să capete caracterul unui studiu serios, pregătit cu toată rigurozitatea și simțul de răspundere, să constituie un instrument de investigație științifică pentru descoperirea și explicarea cauzelor generale și parțiale, obiective și subiective, care au dus la rezultatele obținute; pentru stabilirea căilor menite să ridice nivelul de organizare și desfășurare a procesului de învățămînt în perioada următoare. Numai în asemenea condiții ea își justifică utilitatea practică.

Desigur, o rețetă în legătură cu modul în care trebuie să decurgă o asemenea activitate nu se poate impune. Experiența pozitivă a unor directori de școli a reliefat însă cîteva elemente importante privind felul cum ar trebui să se procedeze în asemenea împrejurări.

Astfel, aceștia cercetează, la început, cum au fost îndeplinite sarcinile de școlarizare ce au revenit școlii respective în perioada dată. În continuare, atenția lor se concentrează asupra rezultatelor la care s-a ajuns în instruirea și educarea multilaterală a elevilor, concretizate în primul rînd în notele lor trimestriale. Aceste rezultate obiective sînt interpretate sub toate aspectele, folosindu-se într-o oarecare măsură și de prelucrarea lor statistică, pentru a se putea stabili cu mai multă siguranță frecvența unor fenomene, conexiunea factorilor care au concurat la obținerea unor rezultate, unele concluzii cu semnificație pedagogică mai adîncă în legătură cu calitatea lecțiilor, a activităților instructiv-educative etc. precum și unele tendințe în raport cu care urmează să se mobilizeze din vreme eforturile colective în etapa viitoare. Pe măsura înaintării în interpretarea rezultatelor sînt sugerate și anumite sarcini și măsuri ce se vor lua în viitor, deși acestea sînt, de obicei, sintetizate în încheierea materialului și apoi precizate și definitivate pe baza discuțiilor colective. De asemenea, pe parcursul dării de seamă se generalizează elementele pozitive din experiența cadrelor didactice, se subliniază noul în activitatea acestora și ceea ce trebuie să fie perfecționat pe viitor.

Analiza privește în prealabil situația globală, pe întregul ansamblu al școlii și pe grupe de clase, în comparație cu rezultatele obținute în perioada precedentă sau în perioada corespunzătoare a anului școlar trecut, ceea ce permite să se constate dacă situația se menține neschimbată, dacă există tendințe spre un progres evident sau se înregistrează semne de regres. Se cercetează apoi cota de promovare cu care contribuie anumite clase (I—IV, V—VIII sau IX—XI) la situația generală de promovabilitate pe școală, luată, de asemenea, comparativ. Și mai important este să se dea atenție calității notelor de promovare obținute. Ce predomină? Calificativele de 10 și 9, de 8 și 7 sau de 6 și 5? Pentru justificarea progreselor sau regreselor înregistrate nu se invocă numai anumiți factori sau numai anumite cauze luate cu totul izolat, așa cum se procedează uneori, în tendința de a atribui rezultatele mai puțin bune doar creșterii exigenței cadrelor didactice. Adeseori asemenea afirmații ascund de fapt foarte multe deficiențe din munca profesorilor și a elevilor.

Cu multă temeinicie se cere a fi analizată situația celor nepromovați: ce procent ocupă aceștia pe școală, pe grupe de clase și pe clase și mai ales pe categorii: căzuți la un singur obiect, la două sau mai multe etc. Din cercetarea acestor cazuri se desprind, de obicei multe deficiențe, dar și foarte multe învățăminte. În funcție de media generală a procentului de promovare pe școală și pe grupe de clase se lărgesc în continuare investigațiile asupra claselor aflate sub această medie, căutîndu-se explicațiile cuvenite.

Adîncirea analizei pe obiecte și pe grupe de obiecte de studiu permite să fie surprinse și alte aspecte ale interdependenței dintre activitatea didactică și eforturile personale depuse de elevi, adevărata provenință a unor rezultate pozitive sau negative. Dacă directorul școlii a urmărit sistematic și cu atenție desfășurarea procesului de învățămînt, el va putea să stabilească cu obiectivitate lipsurile existente în munca unor profesori, punîndu-le în contrast cu mijloacele bune folosite de alți profesori. Mai departe se poate urmări dacă nu cumva notele slabe obținute de unii elevi la anumite obiecte contrastează izbitor cu situația lor generală la celelalte discipline. Rezultatele la învățătură pot fi influențate negativ și de anumite deficiențe ce provin din aplicarea defectuoasă a sistemului de notare. Abundența notelor de 3 și 4, acordarea cu prea mare ușurință a notelor de 1 și 2 (lucru care, din păcate, se mai întîlnește în activitatea unor cadre didactice) trebuie și ele luate în seamă, fiind criticați serios acei profesori care mai consideră că folosirea abuzivă a notelor mici îi stimulează pe elevi la învățătură.

În fine, în mod deosebit se ia în discuție situația specială a pregătirii unor elevi, a atitudinii lor generale față de învățătură, conduita lor morală în școală și în afară de școală, pe baza cunoașterii amănunțite a evoluției acestora și a întregului ansamblu de împrejurări în care își desfășoară activitatea în școală, în familie, în mediul social etc. De altfel, directorii cei mai buni raportează în permanență analiza rezultatelor la învățătură la dezvoltarea sub toate aspectele a personalității elevilor, la atitudinea lor față de muncă și îndatoririle școlare, la disciplina și conduita lor morală, la însușirile morale care sînt solicitate și care se formează totodată, în procesul instructiv-educativ. Ei se referă de asemenea la realizarea sarcinilor educației estetice și fizice, întregind cunoașterea reală și multilaterală a eficacității muncii școlare.

Desigur, o asemenea analiză de ansamblu se realizează pe baza cunoașterii multilaterale a complexității procesului instructiv-educativ din școală, cu sprijinul competent al profesorilor diriginți și al altor cadre care au urmărit nemijlocit evoluția unor clase sau a unor elevi. Pregătirea unei asemenea analize va prilejui o dezbatere vie și constructivă în consiliul pedagogic, iar confruntarea părerilor va ajuta conducerea școlii să se edifice pe deplin asupra realizărilor și neajunsurilor existente în activitatea colectivului școlar, și să stabilească cele mai corespunzătoare măsuri pentru ridicarea la un nivel superior a întregii activități de organizare și desfășurare a procesului de învățămînt din etapa următoare.

A apărut

„REVISTA DE PEDAGOGIE"

nr. 11, Noiembrie, 1965

În sumar

STUDII ȘI CERCETĂRI

P. Bărbulescu, A. Cazacu, A. Vasilescu: Educația adolescenților și geneza personalității.

George Văideanu și Dumitru Grigoriu: Lecția ca obiect al procesului de control și îndrumare.

Pantelimon Golu: Probleme psihologice ale programării învățării.

Ileana Laszloffy, Emilia Peterfy: Familiarizarea elevilor din clasa I cu unele elemente de limbă în perioada preabecedară.

Emil Domocoș: Ideile pedagogice ale lui I. Piuariu-Molnar.

Dimitrie Roman: I. Piuariu-Molnar, pedagog și om de cultură.

CONSULTAȚII-DISCUȚII

Victor Grigorescu: Aprecierea calității rezultatelor obținute în procesul de învățămînt cu ajutorul indicatorilor statistici.

DE PESTE HOTARE

Ecaterina Csengeri: Pedagogi sovietici despre metodica experimentării instruirii programate.

Valentin Filipescu: Probleme actuale ale învățămîntului de cultură generală din țările nordice.

CRITICĂ ȘI BIBLIOGRAFIE

Veronica Ferarini: „Probleme actuale de chimie".

Eugen Novicicov: L. B. Itelson — „Metode matematice și cibernetice în pedagogie".

N. E.: „La pedagogie cybernetique".

Recomandări de teme pentru „Lecturile pedagogice".

ÎNVĂȚĂTORI,

PROFESORI,

EDUCATOARE!

Abonați-vă la „Revista de pedagogie", în care veți găsi studii și articole tratînd probleme teoretice ale pedagogiei, ale formării multilaterale a tineretului școlar, ale modernizării învățămîntului. De asemenea, veți găsi în revistă o bogată informare pedagogică din țară și de peste hotare.

Pentru a vă asigura colecția completă a revistei, abonați-vă pe întreg anul 1966. Abonamentele se fac prin oficiile poștale și prin factorii poștali. a

Amintim cititorilor noștri că în aceste zile oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt și din instituții reînnoiesc abonamentele la „Gazeta învățămîntului" pe anul 1966.

CORESPONDENȚA

TURNU MĂGURELE

Pentru a dezvolta interesul elevilor pentru tehnica radioului și televiziunii, ne comunică prof. **Anastasie Bogdan,** la Liceul „Unirea" din Turnu-Măgurele s-a organizat, sub conducerea profesorului de fizică, un cerc de radio.

Cercul este frecventat de un număr mare de elevi. În cadrul lui, după cîteva ședințe în care s-au familiarizat cu piesele componente ale radioului și televiziunii, elevii au trecut la execuția practică a acestor piese.

LISA — ZIMNICEA

Una din principalele probleme care stau în centrul atenției colectivului de cadre didactice de la Școala generală din comuna Lisa, raionul Zimnicea, este aceea a pregătirii elevilor din clasa a VIII-a pentru examenul de absolvire. După cum ne scrie prof. **Georgeta Cristea,** încă de pe acum s-au organizat ore de consultații la obiectele de examen. În aceste ore se recapitulează îndeosebi materia anilor trecuți.

Profesorii școlii din Lisa se preocupă de asemenea stăruitor de îndrumarea profesională a viitorilor absolvenți. În orele de dirigenție se discută despre frumusețea unor profesiuni ca cele de strungar, lucrător în construcții, mecanizator agricol, învățător, laborant-chimist etc.

De curînd, elevii clasei a VIII-a „B" au participat la o întîlnire cu un muncitor care lucrează la Combinatul chimic de la Turnu-Măgurele, cu o învățătoare, cu inginerul agronom de la C.A.P. din comună, cu o asistentă medicală de la dispensar. Oaspeții le-au vorbit viitorilor absolvenți despre frumusețea meseriilor lor și despre importanța acestora.

Tot în vederea orientării profesionale, elevii claselor a VIII-a vor face în vacanța de iarnă, sub conducerea diriginților lor, o excursie la Combinatul chimic de la Turnu-Măgurele.

PIATRA NEAMȚ

Colectivul cadrelor didactice de la Școala generală nr. 10 din Piatra Neamț, ne scrie prof. **Ionel Apetroaiei,** manifestă o grijă permanentă pentru îndrumarea pedagogică a familiei. Nu de mult în școală s-a organizat o consfătuire cu părinții în cadrul căreia s-a vorbit despre contribuția familiei la rezolvarea problemelor de educație intelectuală și morală a elevilor. Expunerea cu această temă, care a cuprins numeroase date concrete, a stîrnit un interes larg în rîndurile părinților.

Cu același prilej s-a subliniat necesitatea ca părinții să supravegheze îndeaproape activitatea copiilor în timpul liber și să se adreseze școlii ori de cîte ori întîmpină în această direcție probleme pe care nu le pot rezolva singuri.

PLOPU — FĂUREI

De curînd, ne scrie prof. **Maria C. Gheorghe,** la Școala generală din comuna Plopu, raionul Făurei, a fost organizat un interesant schimb de experiență la care au participat 23 de directori de la școlile din raionul Făurei, precum și inspectori de la secția de învățămînt raională. În cadrul acestui schimb de experiență au fost discutate îndeosebi metodele care se impun a fi folosite în școală pentru dezvoltarea vorbirii elevilor, pentru exprimarea corectă a acestora, pentru însușirea limbii literare, subliniindu-se sarcinile directorului în această privință.

Participanții la schimbul de experiență au asistat la lecții, au ascultat expuneri privind activitatea comisiilor metodice și a consiliului pedagogic. De asemenea, ei au relatat experiența proprie în domeniul asigurării unei exprimări corecte, oral și în scris, a elevilor.

BÎRLAD

Prof. **Constantin Clisu** ne relatează că, recent, cadrele didactice de la Liceul nr. 2 din orașul Bîrlad au discutat în mod aprofundat problemele modernizării procesului de învățămînt. Cu prilejul acestei discuții s-a subliniat că sfera noțiunii de modernizare a învățămîntului nu se limitează doar la folosirea mijloacelor tehnice moderne în procesul de predare, ci include un ansamblu de măsuri didactice, metodice, psihopedagogice etc. cerute imperios de dezvoltarea socială contemporană. S-a stăruit de asemenea asupra faptului că fiecare învățător și profesor este chemat să dovedească spirit creator, să înlăture rutina.

Cu acest prilej au fost luate o serie de măsuri pentru folosirea cît mai eficientă a mijloacelor tehnice moderne de care dispune școala (magnetofon, pikup, discuri etc.) și s-a arătat necesitatea consultării unei bibliografii largi de specialitate pentru îmbunătățirea conținutului și formei de predare a lecțiilor.

PITEȘTI

Învățătorii și profesorii de la Liceul nr. 2 din Pitești au discutat de curînd, în cadrul consiliului pedagogic, despre însemnătatea exemplului personal al pedagogului în munca instructiv-educativă. Referatul și discuțiile purtate cu acest prilej, ne scrie prof. **Gheorghe Dinu,** au avut o deosebită eficiență datorită faptului că s-au bazat pe fapte concrete din munca școlii.

Discuția pe această temă — ca și o discuție anterioară, cu tema „Formarea profilului moral al elevului" — a dat cadrelor didactice o bună orientare în muncă și le-a mobilizat la intensificarea eforturilor pentru îmbunătățirea continuă a activității lor.

DECLARAȚIA ÎN PROBLEMA TINERETULUI INIȚIATĂ DE ROMÂNIA ADOPTATĂ ÎN UNANIMITATE LA O. N. U.

Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat marți seara, prin aclamații, **„Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare".**

Textul documentului — inițiat de delegația română — cuprinde următoarele 6 principii:

PRINCIPIUL I

Tineretul trebuie să fie educat în spiritul păcii, dreptății, libertății, respectului reciproc și al înțelegerii, pentru a promova drepturi egale pentru toți oamenii și toate națiunile, precum și progresul economic, social, dezarmarea și menținerea păcii și securității internaționale.

PRINCIPIUL II

Toate mijloacele de educație, inclusiv, ca factor de mare importanță, îndrumările date de părinți și familie, învățămîntul și mijloacele de informare destinate tineretului trebuie să încurajeze în rîndurile sale idealurile de pace, umanitate, libertate și solidaritate internațională, precum și toate celelalte idealuri care contribuie la apropierea între popoare și le face cunoscut rolul încredințat Organizației Națiunilor Unite ca mijloc de menținere și apărare a păcii, de promovare a înțelegerii și colaborării internaționale.

PRINCIPIUL III

Tinerii trebuie să fie educați în spiritul demnității și egalității tuturor oamenilor fără deosebire de rasă, culoare, origine etnică sau credință și în spiritul respectului drepturilor fundamentale ale omului și al dreptului popoarelor la autodeterminare.

PRINCIPIUL IV

Schimburile, vizitele, turismul, întîlnirile, studiul limbilor străine, înfrățirea de orașe și universități, fără discriminare, precum și alte activități similare trebuie să fie încurajate și facilitate în rîndurile tinerilor pentru a-i apropia în activități educative, culturale și sportive, în spiritul acestei Declarații.

PRINCIPIUL V

Asociațiile naționale și internaționale de tineret trebuie să fie încurajate să promoveze țelurile Organizației Națiunilor Unite, inclusiv pacea și securitatea internațională, relațiile de prietenie între națiuni, întemeiate pe respectul suveranității egale a statelor, lichidarea completă a colonialismului, a discriminărilor rasiale și a altor violări ale drepturilor omului.

Organizațiile de tineret, în conformitate cu această Declarație, trebuie să ia toate măsurile potrivite, în domeniile respective de activitate, pentru a-și aduce contribuția fără nici o discriminare la opera de educare a tinerei generații în spiritul acestor idealuri.

Aceste organizații trebuie să fie alese în conformitate cu principiul libertății de asociere și să promoveze schimbul liber de idei în spiritul principiilor acestei Declarații și al țelurilor Organizației Națiunilor Unite, așa cum sînt enunțate în Cartă.

Toate organizațiile de tineret trebuie să se conformeze principiilor enunțate în această Declarație.

PRINCIPIUL VI

Un scop major în educarea tineretului trebuie să-l constituie dezvoltarea tuturor capacităților, precum și pregătirea acestuia în scopul de a dobîndi calități morale superioare, pentru a fi profund atașat idealurilor nobile de pace, libertate, demnitate, egalitate a tuturor oamenilor și pătruns de respect și dragoste pentru umanitate și realizările ei creatoare. Familia are un rol important în urmărirea acestui scop. Tinerii trebuie să devină conștienți de răspunderile lor în lumea pe care vor fi chemați să o conducă și trebuie să fie însuflețiți de încrederea în viitorul fericit al omenirii.

*

Textul documentului a fost prezentat Adunării de către raportorul Comitetului nr. 3, delegatul canadian John MacDonald. Făcînd istoricul discutării acestei probleme în O.N.U., el a subliniat însemnătatea inițiativei României pentru promovarea idealului de cooperare și înțelegere internațională. **Luînd cuvîntul, în numele delegației Republicii Socialiste România MIA GROZA** a spus:

„Prin adoptarea acestei Declarații, Organizația Națiunilor Unite se adresează pentru prima oară în mod solemn și direct tinerei generații cu apelul ca aceasta să-și călăuzească energia spre țelurile înalte ale asigurării păcii și securității internaționale, pe baza principiilor indestructibile ale respectului reciproc și înțelegerii între popoare.

Delegația română acordă o mare importanță principiilor înscrise în declarație și care fac apel la umanism, demnitate și egalitate, progres economic și social, asigurarea relațiilor prietenești între națiuni, bazate pe respectul față de egalitatea suverană a statelor.

Felul în care s-au desfășurat lucrările pe care le încheiem în mod fructuos astăzi — a declarat Mia Groza — precum și rezultatul la care am ajuns pot fi considerate, după părerea noastră, un frumos omagiu adus O.N.U. cu prilejul celor 20 de ani de existență a sa".

Luînd cuvîntul, **reprezentantul Marii Britanii, J. Taylor**, a exprimat satisfacția delegației sale în legătură cu principiile cuprinse în declarație. **Reprezentantul Italiei, F. Capotorti**, a subliniat, la rîndul său, că modul în care a fost adoptată declarația demonstrează că există premisele pentru punerea în practică a principiilor ei. Apreciind importanța deosebită a acestui document și subliniind că el corespunde năzuințelor tuturor popoarelor lumii, **reprezentanta Greciei, A. Mantzoulinos**, a adresat felicitări delegației României pentru inițiativa de a propune adoptarea unei asemenea declarații, precum și celorlalte delegații coautoare ale acestui document.

Carta speranței noastre

Într-o declarație specială, directorul general al UNESCO, RENÉ MAHEU, a arătat: „Cu profundă satisfacție și cu mare bucurie salut adoptarea de către Adunarea Generală a O.N.U., la cea de-a 20-a sesiune, a Declarației privind promovarea în rîndul tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. UNESCO, care a participat la pregătirea acestui text, nu poate decît să se bucure de un eveniment de o atît de mare importanță". În continuare, directorul general al UNESCO a subliniat că „a urmărit cu interes elaborarea textului acestei Declarații, datorat unei inițiative generoase a României și colaborării active și lucide a membrilor Comitetului III. Fără îndoială că acordul complet la care a ajuns Adunarea Generală corespunde așteptărilor tineretului lumii care, în marea sa majoritate, situează pe primul plan preocupările sale de înțelegere internațională și construire a păcii".

În încheiere, René Maheu a declarat: „Revine tuturor acelora care, pe plan național și internațional, acționează pentru tineret și cu tineretul, să facă în așa fel ca toți tinerii lumii să-și însușească această Declarație de altruism și de pace care nu reprezintă mai puțin decît Carta speranței noastre".

U Thant salută adoptarea Declarației

După adoptarea Declarației cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare — inițiată de Republica Socialistă România — purtătorul de cuvînt al secretarului general al O.N.U. a dat publicității textul declarației făcute de U Thant.

„Apropiindu-ne de sfîrșitul anului de cooperare internațională — arată secretarul general al O.N.U., U Thant — ne putem bucura de adoptarea prin aclamații, de către Adunarea Generală, a Declarației cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare, ne putem bucura de speranțele pe care ea le oferă pentru viitor.

Guvernul României a prezentat această problemă Adunării Generale în 1960, iar de atunci ideea unei Declarații a fost sprijinită de Conferința internațională a UNESCO în problemele tineretului de la Grenoble din august 1964, de Conferința generală a UNESCO din octombrie 1964 și de un mare număr de țări, care au luat inițiativa prezentării unui text ce a obținut o adeziune generală.

Mă alătur din toată inima directorului general al UNESCO, salutînd adoptarea Declarației și sper că principiile și obiectivele pe care le conține vor călăuzi și stimula eforturile tuturor, ale guvernelor și persoanelor individuale, de a insufla în rîndurile tineretului spiritul păcii, dreptății, libertății, respectului și înțelegerii reciproce, făcîndu-l conștient de răspunderile sale în această privință".

Mențiuni

CUBA

Lupta împotriva analfabetismului desfășurată cu succes în Cuba a fost recunoscută ca o necesitate imperioasă a dezvoltării economice și sociale a țării. Această luptă se desfășoară pe patru fronturi. În primul rînd, pe linia asigurării bazei materiale a învățămîntului, în care scop au fost construite în ultimii ani 20.000 de noi săli de clasă, în special în mediul rural. În al doilea rînd, prin organizarea unei vaste campanii de alfabetizare în cadrul căreia au fost școlarizați 707.000 de adulți. În al treilea rînd, prin organizarea unor cursuri de ridicare a nivelului cultural, la care participă 1.000.000 de muncitori și țărani. În sfîrșit, au fost elaborate programe de răspîndire a culturii în masele populare, care se referă la cunoștințe în domeniul științei, tehnicii, literaturii, muzicii, teatrului etc., și care stimulează permanent interesul pentru știință și cultură al maselor de oameni

ETIOPIA

Începînd cu anul școlar 1965—1966, în toate școlile din Etiopia disciplinele de învățămînt se predau în limba amharică, limbă vorbită de majoritatea populației. Introducerea predării disciplinelor în limba amharică a fost precedată de o vastă muncă de pregătire, în special pentru alcătuirea unor noi manuale școlare în această limbă. Datorită eforturilor depuse de organele de învățămînt, ca și de colective formate din cele mai bune cadre didactice de la diferite discipline, s-a reușit ca toate manualele școlare pentru acest an să fie redactate în limba națională

ITALIA

Ca și în multe alte țări, în Italia problema suprasolicitării copiilor de vîrstă școlară preocupă sfere largi de specialiști. Se analizează situații, căutîndu-se să se determine cauze și să se găsească soluții corespunzătoare pentru remedierea actualei stări de lucruri, respectiv pentru reducerea procentului îngrijorător de cazuri de surmenaj nervos înregistrate în rîndurile elevilor. Într-un interviu acordat recent unui ziar din Roma, Luigi Mariotti, ministrul sănătății în guvernul italian, a opinat pentru desființarea, în interesul sănătății copiilor, a tuturor temelor ce se dau elevilor pe timpul vacanțelor și al sărbătorilor.

U. R. S. S.

Guvernul R.S.F.S.R. a adoptat recent o hotărîre privind crearea consiliului de coordonare a cercetărilor în domeniul științelor pedagogice. Acest consiliu are menirea de a coordona activitatea de cercetare întreprinsă de Academia de științe pedagogice a R.S.F.S.R. și de catedrele de specialitate din universități și institutele pedagogice, pentru a se evita paralelismul în acest domeniu. Consiliul este condus de un prezidiu format din cei mai reputați oameni de știință din domeniul pedagogiei. Munca de coordonare propriu-zisă este efectuată prin secții specializate și prin 9 comisii teritoriale, care studiază problemele dezvoltării învățămîntului în raport cu anumite trăsături economice, sociale, geografice ș.a. cu caracter regional.

TUNISIA

În Tunisia, numărul elevilor din învățămîntul primar se ridică la 715.051 — cu 56 285 mai mulți decît în 1964, iar în învățămîntul secundar la 79.151 — cu 25.000 mai mulți decît în 1964. Statul tunisian consacră acțiunilor privind educația națională 24,8 la sută din bugetul său. Datorită bazei materiale astfel asigurate au fost construite, în ultimul timp, 1500 de clase noi pentru școlile primare și 13 noi colegii de învățămînt secundar. O problemă care creează Tunisiei serioase dificultăți în momentul de față o constituie asigurarea cadrelor didactice la nivelul cerințelor formulate de ritmul rapid al dezvoltării învățămîntului. Deși statul tunisian a luat măsuri pentru stimularea formării unui număr mai mare de învățători și profesori, solicitînd totodată altor țări profesori și învățători, mii de posturi în învățămîntul primar și mai ales în învățămîntul secundar sînt în momentul de față neocupate

ELVEȚIA

Un colectiv de pedagogi și cineaști din Lausanne a realizat un film didactic cu ajutorul căruia se urmărește să se faciliteze școlarilor în vîrstă de 12 ani însușirea funcțiilor logice ale elementelor frazei. Filmul este realizat pe baza unor decupaje în culori, care plasticizează funcțiile logice. Astfel verbul nu mai este simbolul abstract al unei acțiuni, ci este prezentat printr-o suită de imagini care redau plastic chiar acțiunea respectivă. Prin aceasta explicația gramaticală capătă o evidență imediată.

În cadrul primelor cercetări întreprinse pentru a se verifica eficiența instructivă a filmului s-a dovedit că, în afara atracției pe care o exercită asupra elevilor prin forma inedită de prezentare, filmul a permis o reducere simțitoare a timpului mediu necesar pentru asimilarea cunoștințelor respective. De asemenea, în cadrul primelor verificări s-a dovedit că filmul poate fi folosit de elevi și ca un mijloc de control al cunoștințelor însușite anterior.

JAMAICA

Asociația profesorilor din Jamaica și-a consacrat partea cea mai însemnată a activității sale luptei împotriva analfabetismului, pentru propășirea culturală a țării. O comisie de planificare desemnată de Asociație a elaborat un plan de 10 ani pentru dezvoltarea învățămîntului. Planul prevede înființarea unui consiliu național al educației care să pună bazele învățămîntului gratuit și obligatoriu pentru toți copiii de la 5—15 ani. Comisia a mai elaborat o serie de planuri orientative pentru învățămîntul general, a recomandat măsuri pentru elaborarea și tipărirea manualelor școlare etc.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

40132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 829 | vineri 17 decembrie 1965 | 8 pagini 25 bani

Acum, după cel dintîi trimestru din viața lor de școlari, copiii din clasa I cunosc mare parte din literele alfabetului. Cu ajutorul celor care le îndrumă pașii, ei încep să pătrundă tainele pline de farmec ale cărților de povești.

În actualitate:

VACANȚA

Iată că a trecut și primul trimestru de școală pe care, numai cu cîteva luni în urmă, îl așteptau deopotrivă de nerăbdători și elevii, și profesorii. Bilanțul, după cum o arată majoritatea cataloagelor, este îmbucurător. Multe note de 9 și 10 au răsplătit strădania elevilor de a-și însuși cunoștințele transmise de învățători și profesori. Și, la rîndul lor, aceste cunoștințe multilaterale, temeinice, tot ceea ce a îmbogățit, în cursul acestor luni de școală, mintea și sufletele elevilor, sînt răsplata cea mai de preț a muncii pedagogilor, a pasiunii și devotamentului, cu care se dăruiesc ei școlii.

Și acum, la capătul a peste trei luni de activitate susținută, pe elevi îi așteaptă vacanța. În aceste zile, pregătirile pentru ea sînt în toi. Experiența pedagogilor vîrstnici, entuziasmul celor tineri, dragostea tuturor pentru copii se împletesc în eforturile unite, pentru organizarea unor activități cît mai frumoase, mai variate, mai bogate în conținut.

Pe primul plan sînt, firește, activitățile în aer liber. Însoțiți de profesori, școlarii mai mari vor porni în drumeții și excursii, străbătînd potecile albe de omăt ale munților, zburînd cu schiurile pe pîrtiile netede. Peste tot pe unde vor drumeți — pe jos, cu rucsacul în spate, cu trenul sau cu autobuzul, vor întîlni imagini de neuitat, asupra cărora ochiul va poposi cu admirație, cu nesaț: orașe întinerite sau abia apărute pe harta țării, șantiere fremătînd de muncă, mari combinate, locuri istorice, priveliști minunate dăltuite de natură. Toate le vor da un sentiment de puternică mîndrie, vor face să crească dragostea lor pentru frumusețile și bogățiile patriei noastre, admirația pentru harnicul nostru popor.

Plină de bucurii va fi vacanța și pentru cei care rămîn în localitatea lor. Ei vor participa la concursuri de patinaj, săniuș și schi (pe lîngă unele școli s-a și amenajat cîte un derdeluș sau un patinoar), vor viziona filme, spectacole de teatru, vor poposi în muzee, la expoziții sau își vor petrece clipe frumoase, participînd la activități dintre cele mai atractive: simpozioane, carnavaluri, reuniuni, concursuri pentru cel mai bun cîntăreț, recitator sau dansator, jocuri distractive. Acestor activități li se vor adăuga altele, deosebit de îndrăgite de elevi: vizitele în întreprinderi, la locuri istorice, întîlniri cu oameni de seamă ai vieții culturale, artistice, sociale și politice.

Momentul cel mai sărbătoresc al vacanței îl va constitui, în fiecare școală, serbarea închinată zilei de 30 Decembrie și pomului de iarnă, iar în licee, școli pedagogice, școli profesionale și case de copii — și revelionului.

Se alcătuiesc de pe acum numere distractive, se pregătesc surprize pline de haz, toate pentru a se crea o atmosferă de veselie și optimism, așa cum se cade să fie la un an nou școlăresc.

Cu ajutorul învățătorilor și profesorilor, elevii se pregătesc acum să întîmpine sărbătoarea Republicii cu cele mai frumoase dansuri, cîntece, recitări. Toate vor înmănunchia bucuria tinerei generații de a trăi într-o țară liberă, de a fi cetățenii patriei noastre socialiste.

Sînt multe și frumoase bucuriile pe care învățătorii, profesorii și toți cei ce sînt chemați să se îngrijească de vacanța elevilor, le pregătesc pentru zilele acesteia. Toate au menirea să înfrumusețeze viața școlarilor noștri, să le îndrume pașii spre comorile artei, științei și culturii, să le sădească în suflet dragostea pentru patrie, pentru frumusețile și bogățiile sale, pentru tot ce forța omului a făurit. Toate le sînt dăruite din dorința de a-i crește și educa așa cum viața nouă o cere.

MATERIAL DIDACTIC - 1966

A intrat în tradițiile pozitive ale Întreprinderii de material didactic organizarea periodică a unei prezentări ample a producției sale în fața celor ce muncesc în școli.

Expoziția de material didactic organizată recent de I.M.D. în sălile Grupului școlar al Ministerului Învățămîntului din București reușește să definească principalele direcții ale actualei orientări în domeniul producției de „tehnică școlară", să arate cum răspunde această producție cerințelor actuale ale învățămîntului, care este indicele ei calitativ.

Profilată în cadrul a patru sectoare — învățămînt preșcolar, fizică-chimie, matematică și științe naturale — actuala expoziție a I.D.M. pune pe prim plan aparatura pentru predarea cunoștințelor legate de știința și tehnica modernă. Dintre prototipurile expuse, se bucură de atenția deosebită a profesorilor de specialitate noua trusă pentru experiențe de electromagnetism, realizată în două variante — una pentru clasele V — VIII și una pentru clasele IX — XII — aparatul pentru producerea și studiul undelor electromagnetice de înaltă frecvență (microundelor) și aparatul pentru studiul interferenței sonore, necesar studiului demonstrativ și experimental al unor capitole deosebit de însemnate ale fizicii moderne.

O serie de aparate din producția anterioară a I.M.D., care au întîmpinat unele critici justificate din partea profesorilor de specialitate, sînt prezentate în expoziție prin variante îmbunătățite din punct de vedere al performanțelor, al robustețeî, al prezentării estetice. Așa sînt, de pildă, aparatele pentru studiul rezistenței electrice la materiale, pentru verificarea legii lui Ohm și gruparea conductoarelor etc.

Standurile cu material didactic pentru predarea matematicii și științelor naturale se remarcă și ele mai ales prin realizarea tehnică superioară față de unele lucrări similare din trecut, prin folosirea materialelor plastice care au redus mult masa și gabaritul produselor, prin soluții constructive superioare. Sectorul de material didactic pentru învățămîntul preșcolar este dominat de o serie de jocuri menite să stimuleze imaginația copiilor, spiritul lor de observație etc.

Prin concepția de organizare, prin interesul pe care îl suscită în rîndurile profesorilor de specialitate, expoziția de material didactic produs de I.M.D. este menită nu numai să constituie un mijloc de trecere în revistă a realizărilor în acest domeniu, ci și să determine un nou avînt în producția viitoare.

Un colț al expoziției de material didactic

PROGRAME ŞI MANUALE

Între minim şi maxim

Manualul de botanică de Traian Tretiu, Eugen Ghişa, Ion Ciobanu a apărut în acest an într-o nouă ediţie, care prezintă unele schimbări faţă de ediţia anterioară. Astfel, în capitolul introductiv este accentuată importanţa cunoaşterii plantelor, se dau indicaţii mai ample referitoare la dezvoltarea botanicii în ţara noastră, în cadrul cărora este amintită, printre altele, şi opera unor renumiţi oameni de ştiinţă din zilele noastre, ca Traian Săvulescu şi Alexandru Borza. În schimb, au fost eliminate din capitolul introductiv consideraţiile referitoare la diversitatea lumii vegetale (problemă care, de fapt, poate fi discutată cu bune rezultate în cadrul recapitulării finale). Capitolul despre structura celulară a fost îmbogăţit prin noile cunoştinţe despre celulă, rezultate din cercetările cu ajutorul microscopului electronic. După mitoza obişnuită (care este ilustrată printr-o figură mai bună) se tratează de astă dată şi diviziunea reducţională (cu ajutorul unei figuri nu prea fericite). În noua ediţie au fost făcute şi alte modificări.

Aceste modificări urmăresc, fără îndoială, modernizarea manualului ca şi înlăturarea supraîncărcării elevilor. Se pune însă întrebarea dacă modificările sînt îndreptăţite în întregime, atît în ceea ce priveşte volumul, cît şi în ceea ce priveşte conţinutul.

În faţa autorilor de manuale stă cerinţa categorică de a evita supraîncărcarea elevilor. Această cerinţă trebuie echilibrată cu cerinţele legate de necesitatea de a da elevilor cunoştinţe la nivelul actual al dezvoltării ştiinţei, ca şi de a le forma şi dezvolta gîndirea ştiinţifică — în cazul nostru, de a pune baza pentru cunoaşterea legităţilor generale ale vieţii plantelor (ceea ce este şi premisa pentru aplicarea cunoştinţelor teoretice în practică). Totodată este justificată şi cerinţa să satisfacem în măsură cît mai largă dorinţa elevilor interesaţi să cunoască mai mult. Echilibrul între aceste cerinţe se poate stabili atunci cînd manualul conţine pe de o parte un minim necesar de cunoştinţe, cerut fiecărui elev, iar pe de altă parte un „maxim dorit" — pentru elevii interesaţi, în cazul nostru pentru naturaliştii pasionaţi. Este un lucru de importanţă secundară dacă diferenţa între maxim şi minim va fi trecută sub forma de „lectură", de „note" sau de „anexă", dar ar fi necesar să se stabilească cu multă chibzuinţă în mod precis minimul necesar şi maximul dorit.

Să analizăm, sub aspectul acestor criterii, conţinutul manualului de botanică. Să ne oprim, de exemplu, la temele „Forma frunzelor", „Inflorescenţele" şi „Fructele". Sub aspectul biologic nu este necesar să dăm, în legătură cu aceste teme, prea multe cunoştinţe — în tot cazul, mai puţine decît cele prevăzute în manual. Mai ales la frunză, minimul necesar este depăşit. Sub aspectul biologic, fără îndoială, diversitatea fructelor este mai importantă decît multiplele forme ale frunzelor sau ale inflorescenţelor. În schimb, elevii interesaţi de colecţionarea şi determinarea plantelor au nevoie de anumite noţiuni în legătură cu diferitele forme de frunze, de inflorescenţe şi de fructe. Avînd în vedere aceste cerinţe ar fi fost indicat ca alineatele referitoare la forma frunzelor, la inflorescenţe şi fructe să rămînă cu acelaşi volum de text, dar trecînd drept „lectură" sau „note".

În acelaşi scop, de a da elevilor interesaţi cunoştinţe mai largi şi mai profunde în domeniul sistematicii, ar fi fost bine să se amintească cel puţin clasificarea ciupercilor superioare în bazidyomicete şi ascomicete (pe lîngă distingerea ecologică în ciuperci saprofite şi parazite), ca şi clasificarea dicotiledonatelor în monoclamidee, dialipetale şi simpetale (folosită şi în manualul pentru clasa a V-a). Acelaşi lucru se poate spune referitor la cele trei grupe ale compozeelor (cu flori ligulate, cu flori tubuloase şi cu ambele feluri de flori). În general ar fi de dorit un volum de cunoştinţe mai mare în ceea ce priveşte grupele şi speciile regnului vegetal. Nu este deloc necesar de a descrie la fiecare plantă tratată toate organele, în mod mai mult sau mai puţin complet ; ar fi de ajuns să se amintească o formă, să se scoată în evidenţă un amănunt semnificativ, de a se prezenta o figură bună. În legătură cu aceasta, o observaţie tehnică : un număr mai mare de figuri colorate ar înlesni mult cunoaşterea reprezentanţilor regnului vegetal.

Pentru a trezi şi menţine interesul elevilor ar fi de dorit să se prezinte mai multe particularităţi interesante ale plantelor (trebuie să recunoaştem faptul că de obicei excepţiile trezesc interesul mai mult decît lucrurile obişnuite). Asemenea particularităţi ar fi, de exemplu, rădăcinile aeriene, rădăcinile de respiraţie la anumite plante tropicale, unele noţiuni din fitogeografie (în legătură cu capitolul „Zonele de vegetaţie din ţara noastră"), unele amănunte (ilustrate !) în legătură cu ocrotirea naturii. Dacă se consideră că asemenea cunoştinţe nu se pot include în „minimul necesar", atunci totuşi merită să fie tratate în cadrul „maximului dorit", ca lectură.

Dar mai importante decît astfel de cunoştinţe „interesante", sînt cunoştinţele care pun baza pentru discutarea şi cunoaşterea legităţilor generale ale vieţii plantelor. De fapt, valoarea cea mai mare a cunoştinţelor biologice constă în formarea la elevi a unei concepţii juste despre viaţă. Această concepţie, care se desăvîrşeşte în ultima clasă a liceului, trebuie pregătită din clasele anterioare. Este vorba în primul rînd despre ideea de evoluţie. Unul din exemplele cele mai grăitoare în această privinţă este evoluţia alternanţei generaţiilor. Elevii vor trebui să înţeleagă că înmulţirea sexuată la plante cu flori de fapt nu este altceva decît o înmulţire prin spori, dezvoltată ca urmare a trecerii plantelor la viaţa pe uscat. Numai în vederea acestei linii evolutive, tratarea amănunţită a structurii polenului şi ovulului este justificată ; altfel, ea reprezintă numai un balast fără folos. Iar dacă se recunoaşte că urmărirea evoluţiei alternanţei generaţiilor este un obiectiv important al predării botanicii în clasa a IX-a, atunci nu ne putem mărgini să amintim mai mult sau mai puţin tangenţial faptul că la gimnosperme „nucela prezintă un ţesut cu caracterele unui protal femeiesc redus", ci va fi necesar să urmărim întreaga evoluţie de la formele cele mai simple pînă la cele mai complexe.

Ar fi bine de asemenea ca într-un capitol de sinteză — la sfîrşit — să se discute nu numai aspectul paleontologic al acestei probleme (ceea ce s-a făcut), ci totodată şi aspectul sistematic şi cel ontogenetic (ceea ce nu s-a făcut). În schimb, prin accentuarea clasificării regnului vegetal în plante „inferioare" şi „superioare" linia evolutivă este ruptă şi nu se scot în evidenţă, în măsură suficientă, formele de trecere.

În aceeaşi ordine de idei, pentru formarea gîndirii ştiinţifice a elevilor, ar fi indicat să li se arate că de multe ori delimitarea speciilor în natură este problematică. Ar ajunge, pentru aceasta, să le prezentăm figuri care arată hibridarea speciilor din genul Centaurea, sau figura referitoare la hibridarea unei singure specii din genul Hieracium cu alte specii în arealul Carpaţilor de sud-est.

O aplicaţie rodnică a teoriilor biologice ar fi prezentarea măsurilor agrotehnice într-o relaţie mai strînsă cu cerinţele fiziologice ale plantelor (deci o tratare axată pe întrebarea : cum influenţează diferitele lucrări ale solului asupra apei, sărurilor minerale etc.).

Sîntem conştienţi de faptul că un manual şcolar de botanică nu poate fi acelaşi lucru ca un curs universitar, după cum nu poate reprezenta nici un fel de soluţie diluată a unui asemenea curs. Aceasta nu înseamnă însă că nu ar fi de dorit o prezentare mai completă, mai sistematică a funcţiunilor diferitelor organe vegetale. Ni se va reproşa poate că dezvoltarea acestor teme ar trece peste limitele „minimului". Credem însă că tratarea lor este, pentru orientarea biologică a elevilor, în bună parte mai importantă decît tratarea altor teme din manual (printre altele, de exemplu, nu este necesar de a trata în mod amănunţit structura secundară şi la rădăcină şi la tulpină, se pot condensa mai mult cele spuse în legătură cu forma exterioară a frunzei, cu structura internă a frunzei, cu înmulţirea vegetativă, cu structura staminelor etc.).

Încă o observaţie de natură metodică : experienţa dovedeşte că pentru sintetizarea şi fixarea cunoştinţelor tabelele sînt de cea mai mare valoare, făcînd în acelaşi timp posibilă o economisire simţitoare de text. Printre altele, s-ar putea introduce cu folos tabele care cuprind comparaţia între fotosinteză şi respiraţie, diferitele fenomene ale metabolismului, în special diferitele forme ale hrănirii autotrofe şi heterotrofe, relaţiile între măsurile agrotehnice şi cerinţele fiziologice ale plantelor, evoluţia alternanţei generaţiilor.

E. HÜGEL
Sighişoara

Soluţii eficiente, nu rezolvare de moment

Pentru ca prevederile planului de învăţămînt să poată fi aplicate cu maximum de randament este absolut necesar ca programele de învăţămînt pentru fiecare obiect în parte să selecţioneze în aşa fel cunoştinţele, încît ele să fie accesibile şi să nu ducă la supraîncărcare, respectînd în acelaşi timp particularităţile de vîrstă ale elevilor. Se cere de asemenea ca programele să prevadă o succesiune judicioasă a temelor, alcătuind un sistem de cunoştinţe din ce în ce mai cuprinzător, prin legarea cunoştinţelor noi de cele studiate anterior. Cînd este vorba de matematică, această cerinţă se pune cu şi mai multă tărie.

Este ştiut că în decursul aplicării programei de matematică pentru şcoala generală (clasele V-VIII) au apărut unele neconcordanţe, pentru a căror rezolvare s-a apelat la soluţii de moment, uneori nu prea bine gîndite. Aşa s-a întîmplat, spre exemplu, atunci cînd s-a rezolvat neconcordanţa între programa de aritmetică şi geometrie la clasa a VII-a dîndu-se indicaţia că, pentru a se putea utiliza la geometrie cunoştinţele de rapoarte şi proporţii care se predau în cadrul aritmeticii, în primele opt săptămîni se vor preda trei ore de aritmetică şi o oră de geometrie, urmînd ca în următoarele opt săptămîni numărul de ore săptămînal să se inverseze. De dorit ar fi fost să nu se ivească necesitatea unei asemenea soluţii „provizorii" care derutează pe elevi şi chiar pe profesor în timpul predării.

După cum se ştie, în programa de aritmetică pentru clasele a V-a şi a VI-a au fost introduse unele modificări, făcîndu-se reduceri de ore la unele capitole, fără o reducere sau simplificare a conţinutului. Ca urmare, unele capitole nu pot fi adîncite, profesorii întîmpinînd dificultăţi destul de serioase. Se pune deci problema soluţionării acestor neajunsuri, fără a se recurge şi de această dată la soluţii de moment. În articolul „Programa de aritmetică" semnat de tov. M. Grovu, apărut în nr. 824 al „Gazetei învăţămîntului" se consideră că studierea cunoştinţelor de aritmetică prevăzute în actuala programă s-ar putea face în bune condiţii în doi ani şi jumătate. Dacă s-ar admite ca bună propunerea făcută, ar însemna să se reducă numărul de ore prevăzut în prezent pentru geometrie, ceea ce, bineînţeles ar duce iarăşi la greutăţi. Consider neindicată şi propunerea de a se trece capitolul „Cercul" din geometria clasei a VII-a în geometria clasei a VI-a, întrucît capitolul respectiv este dificil chiar pentru elevii clasei a VII-a.

După părerea mea, pentru ca programa de matematică pentru clasele V-VIII să fie corespunzătoare, ar trebui ca predarea aritmeticii să se realizeze în clasele a V-a şi a VI-a în cîte 4 ore pe săptămînă urmînd ca studierea geometriei să aibă loc în clasele a VII-a şi a VIII-a, cînd elevii ar putea să-şi însuşească mai uşor unele cunoştinţe din geometria plană, destul de dificile pentru vîrsta celor din clasa a VI-a, unde se predă în prezent. Geometria ar urma să se predea în cîte 3 ore pe săptămînă în clasa a VII-a şi în cîte 2 ore pe săptămînă în clasa a VIII-a, iar algebra în cîte 2 ore pe săptămînă în clasa a VII-a şi 3 ore pe săptămînă în clasa a VIII-a.

Prof. AUREL CAPLESCU
Lupşa — raionul Strehaia,
reg. Oltenia

O lacună în manualele de istorie

Programele şi manualele de istorie universală sînt chemate să asigure elevilor cunoştinţe asupra diferitelor aspecte pe care le-a îmbrăţişat, în dezvoltarea sa, societatea omenească de pretutindeni, din cele mai vechi timpuri şi pînă astăzi.

În prezent elevii capătă, e adevărat, cunoştinţe temeinice asupra dezvoltării societăţii omeneşti, dar numai din anumite regiuni ale lumii. Ei sînt lipsiţi însă de cunoaşterea istoriei unor popoare care au creat o înaltă şi valoroasă cultură materială şi spirituală, cum ar fi popoarele de „indieni" din America — huroni, mohicani, azteci, maia, incaşi, botocuzi etc. — popoarele din insulele Pacificului, din Asia Centrală, din Africa Centrală şi de sud. În trecut, lacunele din istorie asupra acestor capitole erau explicabile, deoarece ele nu erau de-ajuns de cunoscute. Astăzi însă, cînd există numeroase studii şi lucrări ştiinţifice consacrate istoriei acestor popoare, nu văd de ce manualele de istorie universală n-ar fi îmbogăţite cu cunoştinţe în acest domeniu.

Problema completării în acest sens a conţinutului programelor şi manualelor de istorie universală pentru şcoala generală şi licee, în scopul de a le face cunoscută elevilor valoarea culturii materiale şi spirituale a unor popoare despre care s-a ştiut foarte puţin pînă nu de mult, mi se pare importantă şi cred că va fi luată în considerare...

Prof. MARIAN STOICA
Poienarii Apostoli,
raionul Ploieşti

OPINII

DESPRE INSTITUTELE PEDAGOGICE

Verigă importantă a învățămîntului nostru superior, institutele pedagogice care funcționează în 14 centre din țară — patru din ele, la București, Iași Cluj și Timișoara trecînd după cum se știe, din toamna acestui an, pe lîngă universitățile din orașele respective — sînt menite să asigure cadre cît mai bine pregătite școlii generale. În fiecare an noi promoții de absolvenți ai acestor institute își încep munca la catedră ca profesori de limba română, matematică, fizică-chimie, științe naturale-științe agricole, geografie-istorie, desen, educație fizică, muzică. Nivelul lor de pregătire depinde, desigur, nu numai de seriozitatea cu care muncește fiecare pe băncile facultății, ci și de o serie de factori care țin de însuși procesul de învățămînt.

Creație a regimului democrat-popular, institutele pedagogice se bucură de sprijinul larg al organelor de partid și de stat. In același timp, se vădește o preocupare tot mai accentuată a personalului de predare din aceste institute pentru ridicarea nivelului de pregătire a viitorilor profesori. Această preocupare este pe deplin justificată dacă ne gîndim că nivelul științific și cultural al specialiștilor de mîine depinde în bună măsură de modul în care ei sînt pregătiți astăzi, în școală. Considerăm, de aceea, binevenită sesizarea și discutarea largă a multiplelor probleme pe care le pune munca în institutele pedagogice, aceasta putînd contribui la rezolvarea lor cît mai judicioasă.

Concursul de admitere și exigențele lui

Pornind chiar de la început, de la concursul de admitere, trebuie subliniat faptul că el nu este numai o verificare a cunoștințelor primite de candidați în liceu, căci o asemenea verificare se face la examenul de maturitate, ci o verificare a posibilităților lui de a se specializa într-un anumit domeniu. De aceea, credem că materiile care sînt cerute la concurs trebuie axate pe preocupările ulterioare, pe posibilitățile de dezvoltare ale viitorului student. Dacă la unele facultăți — cum sînt cele de matematică, de fizică-chimie, de geografie-istorie — materiile cerute la concurs au fost just alese, la alte facultăți se mai simte nevoia unor ameliorări.

„La facultățile de științe naturale-științe agricole — ne spune conf. univ. **Maria Ciucă** — ar fi bine să se ceară, ca probe obligatorii pentru concursurile de admitere, zoologia, botanica, anatomia și chimia. Pînă acum chimia nu a fost pretinsă, iar zoologia era o materie facultativă, putînd fi înlocuită cu botanica. Cum însă cursul de botanică predat în liceu cuprinde mult mai puține date decît cel de zoologie, candidații alegeau, în proporție de 80—90 la sută, botanica. Rezultatul a fost că selecționarea nu s-a putut realiza în modul cel mai judicios și ca atare seriile anterioare au dat, în cursul anilor de studiu, un mare procent de restanțieri atît la examenul de chimie și la materiile bazate pe ea (fiziologie și zootehnie), cît și la zoologie".

Conf. univ. **Gh. Bulgăr** este de părere că ar trebui studiată posibilitatea de a se introduce în programa concursului de admitere de la facultățile de filologie o probă de limbi străine. Candidații dau probe la istorie, deși n-o mai studiază în facultate, în schimb nu dau o probă la o limbă străină, cu toate că aceasta ar fi deosebit de utilă, deoarece ei ar putea folosi chiar de la început limba străină pentru cercetarea bibliografiei indicate. „Pentru aceasta, spune tov. Bulgăr — ar trebui luate o serie de măsuri mai largi. Prima și cea mai importantă ar fi ca în liceu să se asigure un studiu mai aprofundat al limbilor străine. În acest mod, candidații ar veni la concursul de admitere cu cunoștințe mai temeinice și n-ar mai fi necesară irosirea atîtor forțe în facultate pentru adîncirea studiului. În legătură cu aceasta, aș mai aminti de o cerință care apare din ce în ce mai evidentă la facultățile de filologie — aceea a dublei specializări. Mulți dintre absolvenții institutelor de 3 ani socotesc că ar fi foarte binevenită introducerea, ca materie secundară, a unei limbi străine. În prezent, studenții de la filologie studiază o asemenea limbă numai pentru a se putea documenta ei înșiși, dar nu în puține cazuri, în școală, sînt nevoiți să o predea fără a o cunoaște suficient".

„Posibilități de îmbunătățire a programei concursului de admitere există și la facultățile de arte plastice, ne spune lector univ. **Adrian Secoșanu**. Nivelul cerințelor la concurs depinde de pregătirea estetică a candidaților, pregătire care se realizează încă în liceu. O preocupare mai accentuată în liceu pentru desenul artistic, pentru înțelegerea lui, în scopul lărgirii orizontului estetic al elevilor ar ridica pe o treaptă superioară și nivelul exigențelor la concursul de admitere. Dar chiar materiile prevăzute la admitere ar putea fi reconsiderate. Ar fi normal ca ponderea să fie egală între materiile de specialitate și cele de cultură generală".

Urmărind îmbunătățirea pregătirii viitorilor studenți, cadrele didactice care lucrează în institutele pedagogice formulează o serie de propuneri și pentru adaptarea la necesități a planurilor de învățămînt. Vorbind, de exemplu, despre planurile facultăților de fizică-chimie, conf. univ. **N. Hangea** menționează că acestea au fost îmbunătățite și simplificate, în sensul adîncirii unor discipline și al eliminării altora, inadecvate profilului facultății. „Se simte însă în continuare — ne-a spus interlocutorul nostru — necesitatea de a introduce unele schimbări în plan. De exemplu, ar fi indicată trecerea cursului de mijloace audio-vizuale din anul III în anul I sau II. Într-o etapă în care importanța folosirii mijloacelor audio-vizuale în școală crește neîncetat, viitorii profesori trebuie să le folosească încă din practica pedagogică făcută în facultate".

La facultățile de științe naturale-științe agricole, există o situație specială, în sensul că planul de învățămînt este supraîncărcat datorită numărului mare de discipline la științele agricole, ca și datorită volumului exagerat de ore la unele discipline agricole în detrimentul pregătirii biologice la un nivel ridicat.

Un raport judicios între discipline

Cauza acestei situații pare a sta în faptul că nu s-a asigurat întotdeauna un raport judicios între disciplinele din facultate, atît în ceea ce privește conținutul lor cît și în ceea ce privește numărul de ore afectat fiecăreia din ele, astfel încît să răspundă cît mai bine cerințelor învățămîntului de cultură generală. Considerăm că este necesar să se stabilească un raport just între discipline, în funcție de direcția în care trebuie pregătite viitoarele cadre didactice, cît și de conținutul disciplinelor care se predau în învățămîntul de cultură generală. Problemele acestea ar putea fi rezolvate pentru ambele catedre prin mărirea duratei de studii de la trei la patru ani. Atunci ar putea deveni obligatorie și o disciplină ca „Prepararea materialului didactic", actualmente facultativă, disciplină în care, după părerea multora, ar trebui să se inițieze neapărat toți viitorii profesori. În aceste condiții s-ar putea și ca unele discipline, de pildă fizica și meteorologia, să se extindă. În prezent, în cadrul a 45 ore prevăzute într-un singur semestru, se predă întreaga fizică și întreaga meteorologie.

Conf. univ. **I. Lungu** este de părere că această problemă s-ar putea soluționa mai ușor dacă studenții ar veni în facultate cu cunoștințe suficiente de fizică. „În acest caz s-ar putea renunța în parte la studiul fizicii, predîndu-se în special meteorologia. Ar rămîne să fie dezvoltate mai mult doar unele noțiuni necesare pentru înțelegerea anumitor fenomene meteorologice. Se impune, de asemenea, să fie adîncită latura biofizică a fenomenelor, iar în cadrul cursului de meteorologie ar trebui dezvoltat capitolul referitor la bioclimatologie. În condițiile existente acum, toate acestea pot fi numai atinse, dar nu și expuse așa după cum ar fi necesar".

Și la facultățile de filologie se pun o serie de probleme care cer prelungirea duratei de studiu. „Acum, ne-a spus conf. univ. **Gh. N. Dragomirescu**, există un raport necorespunzător între volumul cunoștințelor predate în institut și necesități. Din această cauză, absolvenții pleacă la catedră fără să-și fi lichidat unele goluri. Se cere deci să se îmbunătățească și studiul limbii și literaturii române în liceu, dar și să se mărească durata școlarizării în institut la patru ani. Socotesc de asemenea necesară — continuă tov. Dragomirescu — o restructurare a programelor, în sensul unei reajustări a numărului de ore afectat la fiecare disciplină, în raport cu scopul principal al facultății. Dat fiind că aceasta pregătește viitori profesori de limba română accentul trebuie să cadă pe predarea limbii române contemporane și pe compoziție. Ar fi bine, de asemenea, ca viitorii profesori de limba română să studieze limba franceză ca o materie secundară, care să fie verificată și la examenul de stat.

Anul acesta Institutul pedagogic din Pitești a trimis în regiune prima promoție de profesori. Unii dintre ei ne-au comunicat verbal că predau, în completarea catedrei, și ore de limba franceză și ne-au mărturisit că ar fi simțit nevoia unei pregătiri mai solide în această direcție. O analiză competentă făcută actualului plan de învățămînt și programelor, de un colectiv de cadre de predare din diverse institute, ar putea să stabilească neapărat o ierarhie justă a importanței diverselor discipline care se predau la facultățile de filologie".

Referindu-se la aceeași problemă, conf. univ. Gh. Bulgăr crede că ar fi indicată contopirea într-un singur curs a disciplinelor „Istoria limbii" și „Limba română contemporană", distincte în actualele programe. „S-ar putea constitui de exemplu — spune tov. Bulgăr — un curs intitulat „Istoria limbii de la origine pînă în zilele noastre", la capitolul despre limba contemporană acordîndu-se un spațiu suficient și pentru problemele de stilistică".

Despre manuale, cursuri și aparatura de laborator

Cadrele didactice din institutele pedagogice sînt preocupate și de îmbogățirea materialelor care se pun la dispoziția studenților pentru adîncirea pregătirii lor. Conf. univ. Gh. Bulgăr este de părere că Editura didactică și pedagogică ar trebui să tipărească mai multe cursuri, lucrări de specialitate, antologii, lucrări de analiză stilistică, gramatici, care fie că lipsesc, fie că se tipăresc în tiraje foarte reduse, de numai 1 000—2 000 de exemplare, ceea ce este insuficient pentru marele număr de solicitanți.

Necesitatea unui număr mai mare de manuale specifice învățămîntului pedagogic ne-a fost semnalată și de cadrele didactice de la facultățile de fizică-chimie, matematică, științe naturale. Se simte îndeosebi nevoia unor manuale demonstrative, în care să se pună accentul pe raționamente și deducții care să scoată în evidență logica internă a lucrurilor, pentru a-i stimula pe viitorii profesori ca în viitoarea lor muncă la catedră să argumenteze just afirmațiile pe care le vor face.

În strînsă legătură cu problema literaturii pedagogice s-a ridicat problema înzestrării laboratoarelor de care dispun institutele. S-a apreciat că, în general, acestea pot face față cu succes necesităților actuale. Evident însă că laboratoarele trebuie continuu completate și modernizate. Aceasta se poate realiza printr-o colaborare mai strînsă între I.M.D. și catedrele de fizică, chimie, științe naturale, care pot da sugestii prețioase constructorilor. Uneori s-au observat cazuri în care aparatura construită nu era corespunzătoare scopului didactic propus. De exemplu, au o valoare didactică extrem de redusă cîmpul magnetic rotitor, aparatul pentru demonstrarea legii lui Boyle-Mariotte etc.

*

Munca desfășurată de către marea majoritate a cadrelor didactice din institutele pedagogice, competența cu care ele se preocupă de problemele majore legate de îmbunătățirea continuă a procesului de învățămînt, de desfășurarea activității de cercetare științifică, creșterea de la an la an a nivelului de pregătire al absolvenților, ca rezultat al exigenței mereu mai mari a cadrelor de predare atestă faptul că aceste institute își îndeplinesc rolul pentru care au fost create, că multe din ele s-au întărit continuu, că sînt viabile. Toate acestea au făcut să crească mereu prestigiul institutelor pedagogice. Aceasta se poate constata și din faptul că în ultimii ani la examenele de admitere s-au prezentat suficienți candidați pentru a se putea face de la bun început o selecționare riguroasă.

Desigur, în materialul de față n-au putut fi abordate toate problemele legate de îmbunătățirea activității didactice din institutele pedagogice. Multe din acestea — cum ar fi de exemplu conținutul cursurilor editate, practica pedagogică, examenul de stat — au mai fost dezbătute atît în presa centrală cît și în cea de specialitate. Din analiza tuturor acestor elemente, însă, precum și a discuțiilor purtate se poate conchide că, ținînd seama de cerințele expuse, cu unele extinderi s-ar putea asigura o pregătire mai adîncită a viitorilor absolvenți ai institutelor pedagogice.

Discuțiile care vor continua să aibă loc în legătură cu aceste probleme vor contribui, desigur, la luarea unor măsuri judicioase, eventual și la extinderea duratei de studiu, astfel încît viitorii profesori să primească o pregătire cît mai temeinică pentru a lucra în întregul învățămînt de cultură generală, pentru a putea îndeplini cu competență sarcina de educatori ai tinerelor generații.

GH. CRISTEA

Studiu în Biblioteca centrală universitară

Documentare actuală la lecţiile de geografie

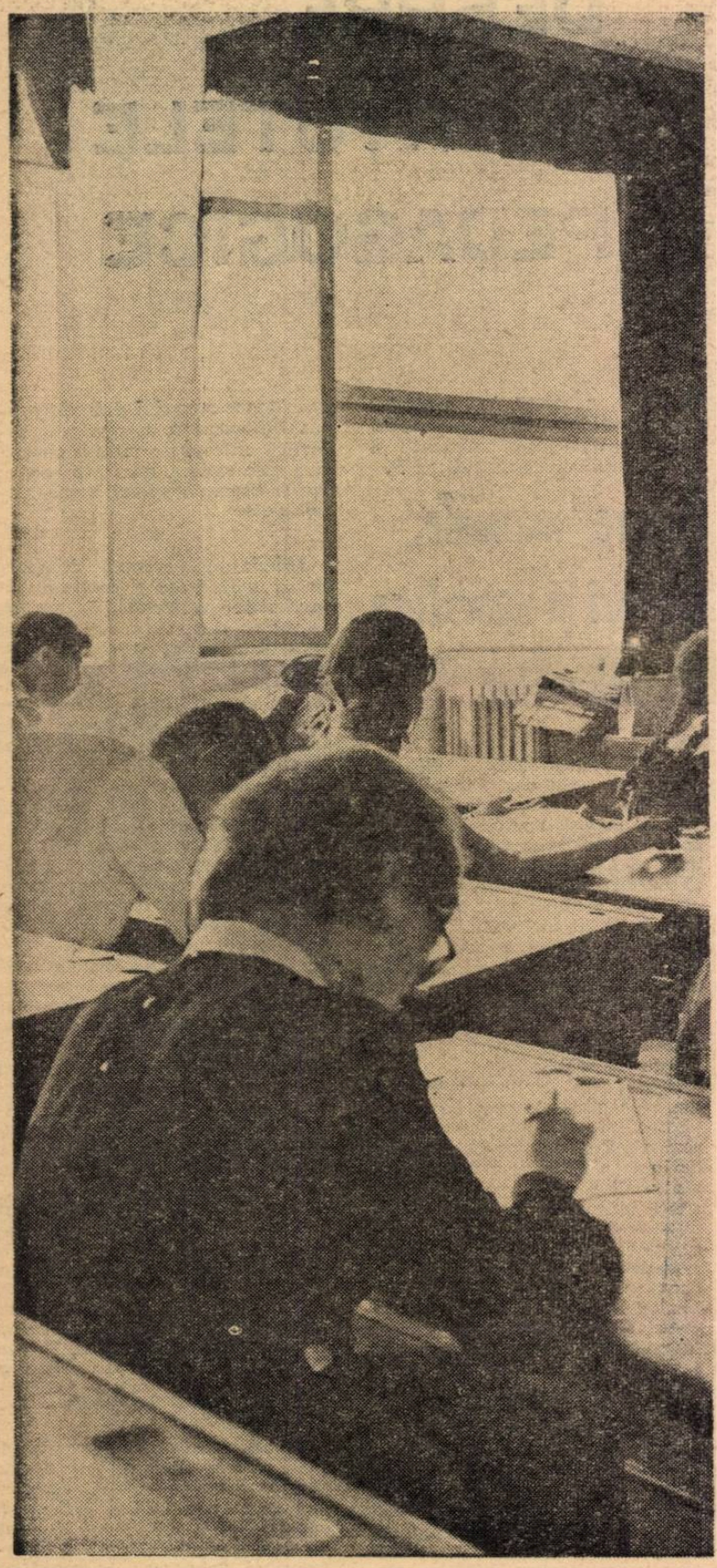

Studiu atent, temeinic, pînă în ultimele zile ale trimestrului.

Lecţiile de geografie a patriei oferă largi posibilităţi de familiarizare a elevilor cu realizările dobîndite de oamenii muncii, sub conducerea partidului, în toate domeniile vieţii economice şi social-culturale ale patriei noastre, cu sarcinile puse de documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. în aceste domenii. Făcînd cunoscute elevilor datele cuprinse în documentele de partid cu privire la noua repartiţie teritorială a producţiei, la creşterea ritmului anual al producţiei şi a volumului acesteia, la făurirea de noi ramuri ale industriei, la dezvoltarea agriculturii, transporturilor şi comerţului, la creşterea nivelului de trai al oamenilor muncii etc. dezvoltăm mîndria lor pentru realizările poporului, dragostea pentru patria socialistă, dorinţa de a se pregăti temeinic pentru a fi în stare să contribuie la înflorirea ei.

Vorbind, de pildă, despre marile succese înregistrate în economia noastră ca urmare a politicii de industrializare socialistă desfăşurată cu fermitate de partid putem scoate în evidenţă, pe baza documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R., faptul că, în anii şesenalului, ritmul mediu anual de creştere a producţiei industriale globale, depăşind prevederile iniţiale, a fost de 14,4 la sută, subliniind că acest ritm este printre cele mai ridicate din lume. Tot aci putem arăta, ca un rezultat al ritmului accelerat de creştere a puterii economice a ţării, că astăzi volumul producţiei industriale este de 9,5 ori mai mare decît în 1938 şi de peste două ori mai mare decît în 1959, iar în anul 1970 valoarea producţiei globale va creşte cu 65 la sută faţă de anul 1965. Vom adăuga că la sfîrşitul cincinalului următor întreaga producţie a anului 1938 va fi realizată în numai 24 de zile. Pentru ca prezentarea să fie cît mai plastică, cifrele de mai sus pot fi înfăţişate sub forma unui grafic simplu şi sugestiv. Valoarea lecţiei va creşte şi mai mult, imaginea succeselor dobîndite în economia patriei noastre se va fixa şi mai bine în mintea elevilor dacă le vom prezenta şi cîteva fotografii înfăţişînd unele unităţi industriale noi din regiunea în care se găseşte şcoala şi din întreaga ţară, ca şi unele întreprinderi reutilate şi modernizate. (Dacă putem procura de la muzeele regionale fotografii şi materiale înfăţişînd aceleaşi întreprinderi pe vremea burgheziei, e bine să le prezentăm paralel cu noile imagini, stimulîndu-i pe elevi să tragă singuri concluziile în ceea ce priveşte marile progrese înregistrate de industria ţării noastre). În încheierea acestei lecţii, vom vorbi despre participarea plină de avînt a întregului popor la înfăptuirea politicii partidului.

Şi lecţiile care tratează dezvoltarea diferitelor ramuri industriale în parte pot fi îmbogăţite şi actualizate cu materiale cuprinse în documentele de partid, ceea ce va spori mult eficienţa lor instructiv-educativă. De pildă, la lecţia „Energia electrică şi electrificarea ţării" este bine să arătăm că în anul 1965 producţia de energie electrică este de 2,6 ori mai mare decît în 1959, iar puterea nouă pusă în funcţiune în ultimii 6 ani depăşeşte de aproape 4 ori pe cea existentă în anul 1938. Pentru ca elevii să-şi dea şi mai bine seama de marile progrese pe care le va face ţara noastră pe tărîmul producţiei de energie electrică, este bine ca, referindu-ne la planul de electrificare adoptat de Congresul al IX-lea al P.C.R., să subliniem faptul că întreaga producţie de energie electrică a anului 1938 se va realiza în 1970 în numai 12 zile, iar în 1975 în mai puţin de o săptămînă. Va fi deosebit de sugestiv, în această privinţă, un grafic în care cifrele 32—34 miliarde kWh şi 55—60 miliarde kWh (cît va fi producţia de energie electrică în anul 1970 şi respectiv 1975), se vor detaşa net de cele ce indică producţia anilor 1938 şi 1965. Binevenită va fi de asemenea, la această lecţie, prezentarea unei hărţi pe care să fie marcate, cu semne convenţionale diferit colorate, obiectivele realizate în cadrul şesenalului, cele ce se vor construi în planul cincinal (1966—1970) şi cele prevăzute pentru 1970—1975.

Asemenea date preţioase privind realizările regimului nostru şi perspectivele de viitor găsim în documentele Congresului pentru toate ramurile industriale. În acelaşi timp, documentele Congresului al IX-lea al partidului, precum şi cele ale Plenarei C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie a.c. constituie o importantă sursă de îmbogăţire a conţinutului lecţiilor ce tratează agricultura ţării noastre.

La toate lecţiile de geografie economică a patriei se cere să subliniem că scopul întregii politici a partidului este asigurarea pentru toţi oamenii muncii a unui nivel de trai mereu mai ridicat. În mod deosebit însă despre ridicarea bunăstării oamenilor muncii se vorbeşte la lecţiile privind geografia populaţiei. Şi în această privinţă documentele Congresului oferă profesorului un material deosebit de valoros pe linia ridicării eficienţei educative a lecţiei. Putem arăta, de pildă, că faţă de anul 1959 salariul real a sporit la sfîrşitul şesenalului cu 35 la sută ca urmare a sporirii salariilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, iar pentru anul 1970 se prevede ca salariul real să crească cu 20—25 la sută faţă de anul 1965. De asemenea, este bine să le arătăm elevilor că se prevede o majorare a pensiilor tuturor categoriilor de pensionari, ca şi a veniturilor reale ale ţărănimii, cu circa 20 la sută. Referindu-ne la construcţiile de locuinţe pentru oamenii muncii, vom sublinia că în anii şesenalului au fost construite din fondurile statului 270 mii de apartamente (de 2,6 ori mai mult decît în perioada anilor 1955—1959), iar din fondurile proprii ale ţărănimii — circa 490 000 de case, la care se vor adăuga, în perioada 1966—1970, încă circa 300 000 de apartamente. Vom insista firește, la aceeaşi lecţie, şi asupra grijii partidului pentru învăţămînt, cultură şi sănătatea oamenilor muncii. În legătură cu toate aceste domenii vom prezenta elevilor şi date din regiunea în care se află şcoala, solicitîndu-i să arate ei înşişi realizările dobîndite.

Desigur că metodele şi procedeele care vor fi folosite la lecţiile de geografie economică a patriei, dozarea materialului, modul de a-l prezenta, locul lui în cadrul lecţiei etc. vor fi diferenţiate în raport cu vîrsta elevilor — respectiv la clasa a VIII-a sau la clasa a XI-a — cu puterea lor de înţelegere, cu nivelul lor anterior de pregătire.

GHEORGHE TAŞCOV
lector la I.P.C.D. Cluj

In locul buchiselii — studiul limbii vii

Îmi aduc aminte că în liceu, am avut un profesor de limba franceză pe care noi, elevii mai mari, îl poreclisem „Si Condiţional". Intra în clasă însoţit de un tom de dimensiuni alarmante — o gramatică franceză necunoscută nouă — din care eram alimentaţi pînă la saturaţie. Ni se preda o fonetică, o morfologie şi o sintaxă savantă, cu toate regulile în vigoare şi cu toate excepţiile posibile şi imposibile. Se pare însă că, mai presus de orice, profesorul avea predilecţie pentru regula lui „si condiţional", din moment ce ne cerea s-o debităm oral cel puţin o dată pe lună. Enunţam regula şi dădeam cîte un exemplu, provenit şi acesta, bineînţeles, tot din tomul voluminos de la catedră. Niciodată, în tot cursul liceului, nu ni s-a cerut să construim independent o frază în care să aplicăm „regula lui si" sau să dăm un răspuns formulat de noi care să includă aplicarea acestei reguli.

Astăzi în şcolile noastre limbile străine nu se mai predau în felul care preda „Si Condiţional". Elevii nu mai au de suportat silnicia teoretizărilor excesive şi nici bucherismul pedant, arid şi greoi, vrăjmaş al limbii vorbite. Nu se mai predă în şcoli o teorie gramaticală indigestă, ci limba vie.

Cu toate acestea, uneori, la anumite clase, mai ales la clasele secţiilor reale, interesul elevilor lîncezeşte, profesorul de limbi străine întîmpină greutăţi în efortul său de a dinamiza clasa. Unii dintre elevii „realişti", ştiind că limbile străine nu figurează în programa examenului lor de maturitate, au tendinţa de a le trece pe planul al treilea, de a le neglija. Se impune, de aceea, să stimulăm necontenit interesul elevilor pentru limbile străine, să-i determinăm să le îndrăgească. Dispunem în acest scop de o diversitate de mijloace de influenţare, unele dintre ele aplicabile la toate limbile străine, altele diferind de la o limbă la alta.

La limba franceză, sarcina este mult uşurată de înrudirea ei cu limba română. Faptul că amîndouă sînt limbi romanice, că amîndouă îşi au obîrşia în limba latină, este un excelent mijloc de a trezi interesul elevilor. Încă de la rostirea primelor cuvinte în limba franceză — „la classe", „le pupitre", „le cahier", „le crayon" etc. — pe care elevii le înţeleg fără nici o dificultate, deoarece seamănă cu corespondentele lor din limba română, caut să nu pierd nici un prilej pentru a stabili corelaţiile gramaticale şi lexicale care există între cele două limbi. Începînd cu clasa a IX-a şi îndeosebi la clasele secţiei umanistice, extind aceste corelaţii şi la limba latină, iar atunci cînd timpul şi nivelul clasei îmi îngăduie, încerc apropieri şi cu alte limbi romanice. În legătură cu aceasta, cred că propunerea care s-a făcut de a se studia în şcolile noastre, simultam cu limba franceză, o a doua limbă romanică, italiana sau spaniola, merită atenţie. Am constatat, în practica de la catedră, că elevii manifestă un interes deosebit atunci cînd li se cere să observe rădăcinile lexicale comune, ca şi oricare alte asemănări de lexic sau de gramatică existente între limba latină, limba română şi celelalte limbi romanice.

Extrem de utile atît din acest punct de vedere, al stimulării interesului pentru studiul limbilor străine, cît şi al contribuţiei la cît mai buna lor însuşire sînt şi mult apreciatele mijloace tehnice audio-vizuale. Discurile şi magnetofonul, permiţînd profesorului să ofere elevilor săi modele de rostire în limba străină pe care o predă, descoperă în acelaşi timp elevilor muzicalitatea limbii respective, nuanţele şi inflexiunile subtile care fac savoarea ei, făcînd să crească mult interesul lor de a şi-o însuşi. În acelaşi scop, al trezirii interesului elevilor pentru studiul limbilor străine, socotesc utilă audierea unor cîntece în aceste limbi. Utilă este, de asemenea, şi vizionarea unor filme vorbite în limbile pe care le predăm. Asociind replicile cu un moment dramatic, cu figura unui personaj, cu modul de a vorbi al unui actor, elevii îşi întipăresc în minte rostirea corectă a acelor cuvinte şi expresii pe care le-au învăţat în clasă.

Lectura este un alt mijloc important de a stimula interesul elevilor pentru limbile străine. Socot că acele ore care figurează în programă ca ore la dispoziţia profesorului ar trebui folosite în mare măsură pentru a îndruma şi controla lecturile libere ale elevilor în limba studiată. Îndrumarea, sfatul profesorului, sînt cu atît mai necesare cu cît unii elevi, îndemnaţi de succesele din clasă, fac greşeala de a se arunca prematur asupra unor texte dificile (romane, cărţi de călătorie etc.) şi, întîmpinînd obstacole în descifrarea lor, abandonează apoi, descurajaţi, orice lectură în limba străină. Practic am început prin a recomanda elevilor publicaţiile în limba franceză care se găsesc la chioşcuri, îndemnîndu-i să citească ştirile şi reportajele sportive, totdeauna iubite de tineret. Numai după aceea, cînd mi-am dat seama că lectura aceasta le-a devenit facilă, i-am sfătuit să parcurgă şi alte materiale din publicaţii. Abia ulterior, într-o fază avansată, am socotit accesibile lecturi ca „Le petit Prince" de Antoine de Saint-Exupery, de pildă.

Consider că, apelînd la mijloace variate, folosindu-le de asemenea în chip variat, sîntem în măsură să trezim interesul statornic al elevilor noştri pentru însuşirea limbilor străine.

Prof. IONEL BANDRABUR
Liceul „Ion Slavici"
Panciu

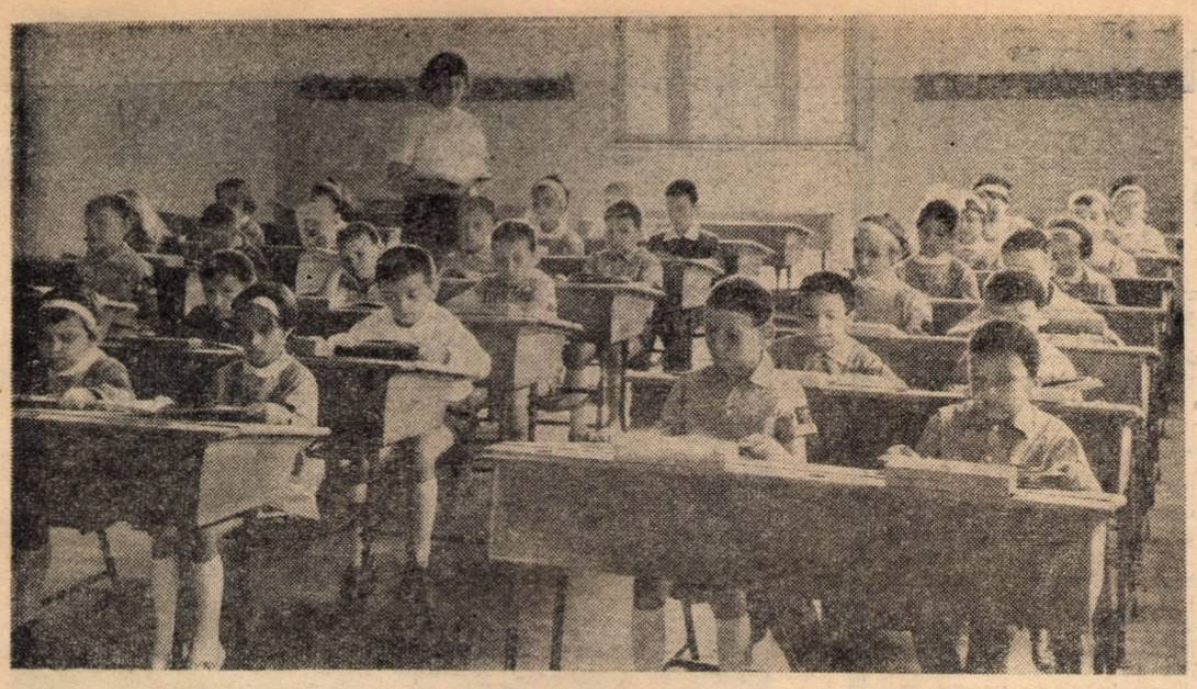

În timpul lecției la Școala generală nr. 11 din Capitală.

Cu mijloace moderne

Progresele actuale ale tehnicii creează posibilitatea folosirii mijloacelor moderne de predare începînd încă din primele clase ale școlii generale.

Chiar din perioada preabecedară, în cadrul orelor de dezvoltare a vorbirii, am folosit în predare diafilme ca „Ridichea", „Voinicelul", „Păţaniile lui Fulguşor" ca şi discurile „Ursul păcălit de vulpe", „Bunica". Am constatat că, pe lîngă efectul lor instructiv, astfel de procedee fac să crească atractivitatea lecţiilor, sporesc atenţia elevilor, dezvoltă mult interesul lor.

Pentru a folosi cu mai multă eficienţă mijloacele audio-vizuale, recurg în unele cazuri la prezentarea simultană şi sincronizată a diafilmului şi discului. Aşa am procedat, de pildă, cu povestirea „Capra cu trei iezi" a lui Creangă. Bineînţeles, în prealabil m-am pregătit minuţios, vizionînd diafilmul şi audiind discul respectiv de cîteva ori, pentru a sincroniza cît mai bine secvenţele din diafilm cu pasajele din povestire redate pe disc şi a stabili ritmul de proiecţie. În timpul prezentării am urmărit cu atenţie să existe concordanţă între imaginea proiectată pe ecran şi textul povestirii.

Elevii mici urmăresc cu multă plăcere şi cu mare atenţie lecţiile la care se folosesc diafilmul, discul sau banda de magnetofon. Am constatat că, în asemenea cazuri, cei mai mulţi dintre ei reuşesc să reproducă povestirea foarte apropiat de imaginile vizionate şi de textul audiat.

La clasa I, după 15 februarie programa prevede cîte o oră de lectură pe săptămînă. În aceste ore e necesar să se alterneze îndrumarea lecturii elevilor cu prezentarea unor poezii, povestiri şi basme în lectura învăţătorului, cu ajutorul diafilmului şi discului. Am planificat în acest scop predarea cîtorva povestiri la care voi folosi diafilme cum sînt „Scufiţa roşie", „Punguţa cu doi bani", „Motanul încălţat", ca şi povestiri imprimate pe discuri. De asemenea, voi urmări săptămînal programele de radio, pentru a înregistra pe bandă de magnetofon anumite povestiri care pot fi folosite în predarea la clasa I.

Şi acum, cîteva propuneri în legătură cu diafilmele şi discurile destinate claselor mici. Întîi, *prezentarea lor să nu necesite mai mult de 20-25 minute*. Apoi, *să se editeze mai multe diafilme colorate*, căci copiii le preferă celor în alb-negru. *Să existe o colaborare între studiourile care elaborează diafilme şi casa de discuri „Electrecord" privind editarea acelorași lucrări*, avîndu-se în vedere posibilitatea de sincronizare a lor, pentru ca acestea să poată fi prezentate şi simultan. *Imaginile prezentate în diafilme să fie cît mai simple şi cît mai apropiate de realitate, eliminîndu-se amănuntele* din desene, căci ele distrag atenţia şi îngreuiază sesizarea şi reţinerea esenţialului. (Un exemplu de diafilm nereuşit este „Ursul păcălit de vulpe", realizat de studioul „Al. Sahia", în care elevii n-au reuşit să distingă întotdeauna figurile). *Aparatele diascop să fie dotate şi cu piese de schimb, sau aceste piese să se găsească în comerţ*, la librării de exemplu. (Mă refer în special la diascopul tip „BAJKA". La acesta se defectează foarte uşor piesa în care se montează diafilmul, confecţionată din bachelită. Cum ea nu se mai poate repara, aparatul este repede scos din funcţiune).

Înv. AUREL DRĂGUŞ
Făgăraş

Ecoul la materialele publicate

„Cadrele didactice şi cercetarea ştiinţifică"

Am citit cu interes părerile exprimate de către tovarăşul Petre Bărbulescu în articolul intitulat „Cadrele didactice şi cercetarea ştiinţifică". Ţin în primul rînd să întăresc constatarea făcută în respectivul material cu privire la creşterea continuă a numărului învăţătorilor şi profesorilor din şcolile de toate gradele care au preocupări în domeniul cercetării ştiinţifice.

În aceste rînduri vreau să mă opresc la o preocupare din domeniul cercetării care polarizează la ora actuală atenţia unui număr foarte însemnat de cadre didactice : este vorba de problemele modernizării învăţămîntului, în special în legătură cu utilizarea mijloacelor audio-vizuale moderne, cu instruirea programată şi cu modelarea proceselor de însuşire a cunoştinţelor specifice diferitelor discipline. Este bine că atît Institutul de ştiinţe pedagogice, cît şi institutele de perfecţionare a cadrelor didactice au în vedere stimularea unor asemenea cercetări. Dar, pentru ca cercetările să se desfăşoare în condiţiile cerute efectiv de o muncă ştiinţifică cu perspectivă, pentru ca rezultatele să fie cu adevărat eficiente, ele trebuie să pornească de la o documentare serioasă. Din păcate noi, profesorii, dispunem în mică măsură de o asemenea documentare. De pildă, mulţi am dori să încercăm programarea unui capitol din disciplinele pe care le predăm, să experimentăm predarea şi însuşirea cunoştinţelor pe această bază. Articolele apărute în presa de specialitate pe această temă au un caracter mai mult informativ sau de dezbatere, neacoperind necesităţile unei documentări aprofundate. **Se resimte necesitatea unor lucrări mai ample cu privire la bazele teoretice ale instruirii programate.** Aceasta este o cerinţă pe care cred că noi, cadrele didactice, sîntem îndreptăţite s-o punem în faţa cercetătorilor Institutului de ştiinţe pedagogice.

Editura didactică şi pedagogică ar trebui să fie mai receptivă la preocupările noi din domeniul pedagogiei universale, să publice lucrări despre aceste preocupări, însoţite de un aparat critic corespunzător. Tot în legătură cu Editura aş mai vrea să amintesc încă o problemă : necesitatea ca aceasta să valorifice şi să încurajeze cercetarea ştiinţifică efectuată de cadrele didactice din şcoli. Nu ar fi posibil, bunăoară, **să apară o colecţie consacrată debuturilor în cercetarea pedagogică ?"**

Prof. ŞTEFAN SEIMAN
Vinga, regiunea Banat

★

Atît articolul „Cadrele didactice şi cercetarea ştiinţifică" semnat de tov. Petre Bărbulescu, cît şi reportajul „Slujitori la catedră şi cercetători", apărute în „Gazeta învăţămîntului", pun o serie de probleme care stau la inimă multor învăţători şi profesori. Sîntem dornici să contribuim cu toţii la afirmarea învăţămîntului nostru, la perfecţionarea continuă a acestuia. Ne bucură mult cînd aflăm despre rezultatele valoroase obţinute de unii dintre colegii noştri, mai vîrstnici sau mai tineri, în domeniul muncii de cercetare ştiinţifică şi apreciem îndemnurile mobilizatoare venite din partea acelora a căror principală misiune o constituie activitatea de cercetare ştiinţifică.

Printre formele menite să determine un avînt al activităţii de cercetare ştiinţifică întreprinse de oamenii de la catedră pe care le trece în revistă articolul tovarăşului Petre Bărbulescu se numără şi schimburile de opinii între colectivele şcolare sau între profesorii care predau o anumită specialitate în cadrul şcolilor dintr-un raion sau dintr-o regiune. Se pune întrebarea : este folosită în momentul de faţă această formă la nivelul posibilităţilor reale pe care ea le oferă pe linia stimulării şi valorificării muncii de cercetare ştiinţifică? După părerea mea, nu. Majoritatea acţiunilor care au drept scop schimbul de experienţă organizat pe plan raional sau regional se referă la probleme curente ale conţinutului şi metodelor de predare. Ele consemnează, fără îndoială, o muncă apreciabilă, dar nu pot avea pretenţia să se ridice la nivelul cerinţelor formulate faţă de o cercetare ştiinţifică.

În legătură cu aceasta aş face o propunere : **la consfătuirile şi discuţiile de specialitate organizate la nivel regional şi raional să fie invitaţi şi cercetători ştiinţifici, ca şi cadre universitare, care să prezinte unele studii de specialitate pe care le-au întreprins.**

Ştiu că unele societăţi ştiinţifice au procedat astfel, obţinînd rezultate din cele mai bune, concretizate în stimularea unui număr însemnat de profesori la munca de cercetare ştiinţifică.

Aş îndrăzni să împing mai departe această propunere solicitînd ca invitaţii cu pregătire ştiinţifică mai înaltă **să studieze şi să analizeze „la obiect" unele dintre încercările de cercetare întreprinse de învăţători şi profesori,** să le analizeze în lumina tradiţiilor înaintate ale învăţămîntului nostru şi a experienţei pedagogiei mondiale, făcînd recomandările cuvenite.

Prof. GH. ENACHE
Furculeşti, raionul Alexandria

Bogăţie şi varietate

Grădiniţele de copii din ţara noastră acumulează an după an o experienţă tot mai bogată. Fie că este vorba de conţinutul muncii cu copiii preşcolari, de procedeele folosite în această muncă, de grija pentru asigurarea unor materiale didactice care să răspundă cît mai bine necesităţilor instructiv-educative — în toate aceste domenii întîlnim în grădiniţele noastre iniţiative valoroase, experienţe demne de a fi luate în seamă.

O realitate care devine din ce în ce mai frecventă în grădiniţele de copii este aplicarea creatoare a programei, pregătirea temeinică pentru fiecare activitate. În acest mod lucrează, de pildă, tovarăşa Elisabeta Fernea, educatoare la Grădiniţa nr. 9 din Cluj. Asistînd la jocul didactic „Unde a zburat pasărea ?" condus de această educatoare am putut desprinde cu uşurinţă firul logic urmărit de ea, manifestat în gradarea şi complicarea treptată a jocului, în activizarea permanentă, din ce în ce mai intensă, a întregii grupe de copii. Pornind de la indicaţiile din programă şi din materialul ajutător pentru aplicarea ei, tov. Fernea a îmbogăţit şi a prelucrat în aşa mod jocul, încît în final ea a creat o acţiune nouă, concepută la nivelul principalelor cerinţe de antrenare a copiilor. Dacă la început a folosit forma clasică a jocului — mînuirea unei „păsări" pe care a aşezat-o în diverse locuri din sala de grupă, cerînd copiilor să determine poziţia ei în raport cu diferite obiecte — treptat a introdus noi elemente, care au solicitat din ce în ce mai mult pe copii în joc. Ei au fost antrenaţi întîi să închidă ochii în timpul zborului „puişorilor" şi să-i deschidă numai la semnal. Apoi li s-a cerut să stabilească ei unde să fie aşezată „pasărea". În fine, unii copii au fost chemaţi s-o aşeze ei singuri unde doresc, în timp ce restul grupei trebuia să observe şi să determine poziţia acesteia. Gradarea a fot şi mai evidentă în partea a doua a jocului, cînd li s-a cerut copiilor să ascundă „pasărea", deoarece efortul de a o găsi îi antrena şi mai intens. În ultima parte, jocul a fost organizat în aşa fel încît acţiunea lui să dea copiilor posibilitatea să aplice în situaţii variate cunoştinţele însuşite. Astfel copiii au devenit ei înşişi „păsări", trebuind să „zboare" şi „să se aşeze", la început la indicaţia educatoarei, apoi la alegerea lor, în diferite locuri din clasă.

Dacă educatoarea s-ar fi limitat numai la aplicarea mecanică a indicaţiilor din materialul ajutător jocul s-ar fi desfăşurat monoton, iar după scurt timp de la începerea lui copiii ar fi simţit oboseală şi plictiseală. S-a văzut însă limpede că ea a gîndit în aşa mod fiecare moment al jocului, încît fiecare parte a acestuia a decurs din partea anterioară, aducînd un element nou fie prin complicarea regulii, fie prin complicarea acţiunii.

Un progres important înregistrat în activitatea grădiniţelor de copii îl constituie aplicarea unor procedee din ce în ce mai apropiate specificului vîrstei preşcolare. Se înlătură tendinţa de a transpune mecanic metodele şi procedeele şcolii generale în munca cu preşcolarii, tendinţă care imprimă întregii activităţi un caracter pronunţat didacticist. Pentru eliminarea acestei tendinţe educatoarele folosesc din plin procedeele de joc în cadrul diferitelor activităţi, în diferite momente ale acestora. Un procedeu interesant în acest sens este acela aplicat de educatoarea Maria Olivotto, directoarea Grădiniţei nr. 1 din Piteşti, care introduce păpuşa şi teatrul de păpuşi în cadrul unor jocuri didactice. Acest procedeu înviorează mult activitatea, bineînţeles dacă este folosit în jocurile cu conţinut corespunzător (jocuri din mediul familial).

Deosebit de valoroasă este preocuparea educatoarelor de a îmbogăţi materialul didactic necesar activităţilor cu copiii. Un număr tot mai mare de grădiniţe au, pe lîngă colecţiile de material didactic tipizat, colecţii realizate de educatoare prin puteri proprii. Impresionează în mod deosebit, de exemplu, varietatea şi calitatea artistică a materialelor din colecţia tovarăşei Maria Feurdean, educatoare la Grădiniţa nr. 9 din Cluj, colecţie atît de bogată, încît a îngăduit aranjarea unei expoziţii personale. Exemplul citat nu este unic ; întîlnim numeroase educatoare care, în dorinţa de a respecta cît mai bine specificul vîrstei preşcolarilor şi de a ridica nivelul eficienţei muncii lor, desfăşoară o activitate perseverentă de confecţionare a materialului didactic.

Bogăţia şi varietatea materialului didactic şi în general a tuturor mijloacelor folosite în grădiniţele de copii dovedesc atenţia din ce în ce mai sporită pe care o manifestă educatoarele pentru a îmbunătăţi conţinutul activităţii cu preşcolarii.

MARIA TAIBAN

Consfătuirile diriginților cu profesorii clasei

Una din cele mai bune forme de colaborare a dirigintelui cu profesorii care predau la clasa lui o reprezintă consfătuirile comune. Dacă nu abuzăm de asemenea consfătuiri, dacă nu le transformăm în acțiuni care să supraîncarce inutil pe profesori, dacă le organizăm doar atunci cînd viața clasei face necesară luarea unor hotărîri comune, ele pot da rezultate valoroase. Firește, consfătuirile comune nu exclud folosirea formelor directe de colaborare între diriginte și profesorii clasei lui.

Socotesc neindicat ca dirigintele să fixeze în amănunțime, încă de la începutul anului, prin planul său de muncă, numărul și datele consfătuirilor comune. Ca și în alte domenii ale muncii dirigintelui, și aici planificarea inițială are doar o valoare orientativă, urmînd ca în timpul trimestrului ea să fie precizată în funcție de situația clasei respective.

Se mai întîmplă în școli să se fixeze consfătuiri comune pentru probleme de strictă organizare: spre a se fixa programe de pregătire pentru teze, consultații, pentru a se analiza în general situația din clasă. Cred că această practică nu este indicată. Dirigintele este chemat să se consfătuiască cu profesorii clasei sale, după părerea mea, pentru a rezolva unele probleme de ordin instructiv și educativ pe care le pune clasa și nicidecum pentru aspecte de organizare, care pot fi rezolvate fără consfătuiri speciale.

De exemplu, în clasa a XI-a, încă în prima jumătate a anului școlar se conturează o puternică orientare a colectivului de elevi în direcția pregătirii examenului de maturitate. Elevii încep să recapituleze materia studiată în clasele anterioare, își întocmesc scheme, fac sinteze, consultă o literatură mai bogată din diferite specialități. Simultan apar și unele aspecte negative: tendința de neglijare a anumitor obiecte, unilateralitatea în studiu, organizarea nerațională a studiului, sustragerea de la anumite sarcini ș.a. Într-o asemenea situație, consfătuirea comună este cît se poate de necesară.

Împrejurări care cer luarea unor hotărîri comune ale pedagogilor se întîlnesc și în celelalte clase. De pildă, într-una din clasele mari ale școlii noastre, deși elevii munceau mult, dădeau totuși, în general, răspunsuri mediocre. Toți profesorii constatau că puterea elevilor de a interpreta fenomenele studiate, de a stabili legături între aceste fenomene era slabă. Atunci cînd erau ascultați căutau să evite întrebările, manifestau tendința de a reproduce întocmai lecția din manual. Cercetînd felul cum se pregătesc acești elevi, dirigintele a descoperit că ei învață folosind aproape exclusiv manualul. Lecturile suplimentare erau făcute întîmplător, fără interes. In majoritatea cazurilor bibliografia recomandată se parcurgea în grabă, în preajma orei pentru care era necesară. Dirigintele a considerat munca pentru lichidarea acestei stări de lucru ca pe unul din obiectivele de bază ale activității sale. In aceste împrejurări s-a dovedit necesară ședința dirigintelui cu profesorii. Ea a scos în relief necesitatea de a-i îndruma pe elevi în organizarea diferențiată a studiului individual la fiecare obiect în parte, necesitatea de a-i învăța cum să învețe. În urma consfătuirii, datorită aplicării de către profesori a măsurilor hotărîte în comun, în colectivul clasei a început o preocupare pentru organizarea rațională a studiului individual, preocupare care a dus treptat la formarea unor deprinderi de studiu foarte folositoare.

Socotesc necesar ca în perioada premergătoare consfătuirii dirigintele să se documenteze asupra temei care urmează a fi discutată, conturînd-o precis, formulînd cu atenție propunerile ce le va prezenta. Cele mai eficiente îmi par a fi acele consfătuiri care încep nu cu discuțiile, adică cu expunerea pe rînd a părerilor fiecărui profesor, ci cu o informare făcută de diriginte, în care acesta expune problema ce constituie mobilul consfătuirii, arată concluziile la care a ajuns și le supune analizei colectivului de profesori. Se impune ca analiza să fie cît mai cuprinzătoare și mai adîncită, astfel încît să fie util tuturor participanților.

Uneori, în cadrul acestei analize se vădește tendința ca discuțiile să se poarte în jurul unor fapte singulare sau al unor elevi în parte. Trebuie avut în vedere însă în permanență întregul colectiv al clasei. De aceea elementele individuale nu trebuie privite izolat, ci analizate din punct de vedere al dezvoltării colectivului.

Opinia tuturor profesorilor se concretizează într-un sistem de măsuri care fixează poziția lor în raport cu situația analizată. Dirigintele sintetizează în încheiere măsurile menite să ducă la îmbunătățirea sistemului de muncă al întregului colectiv de profesori și precizează activitățile specifice pe care le va iniția în cadrul muncii educative.

Organizarea cu grijă a consfătuirilor dirigintelui cu profesorii clasei, pe lîngă îmbunătățirile pe care le aduce în munca fiecărei clase în parte, vine mult și în ajutorul întregii școli. Rezolvarea problemelor educative la nivelul clasei contribuie la descongestionarea consiliilor pedagogice, permițîndu-le acestora sinteze pe o treaptă superioară, la nivelul întregii școli. De asemenea, colaborarea strînsă a dirigintelui cu profesorii clasei este o verigă importantă a frontului comun pe care tind să-l realizeze toți educatorii școlii.

Prof. C. CUCIUC
Orașul
Gheorghe Gheorghiu-Dej

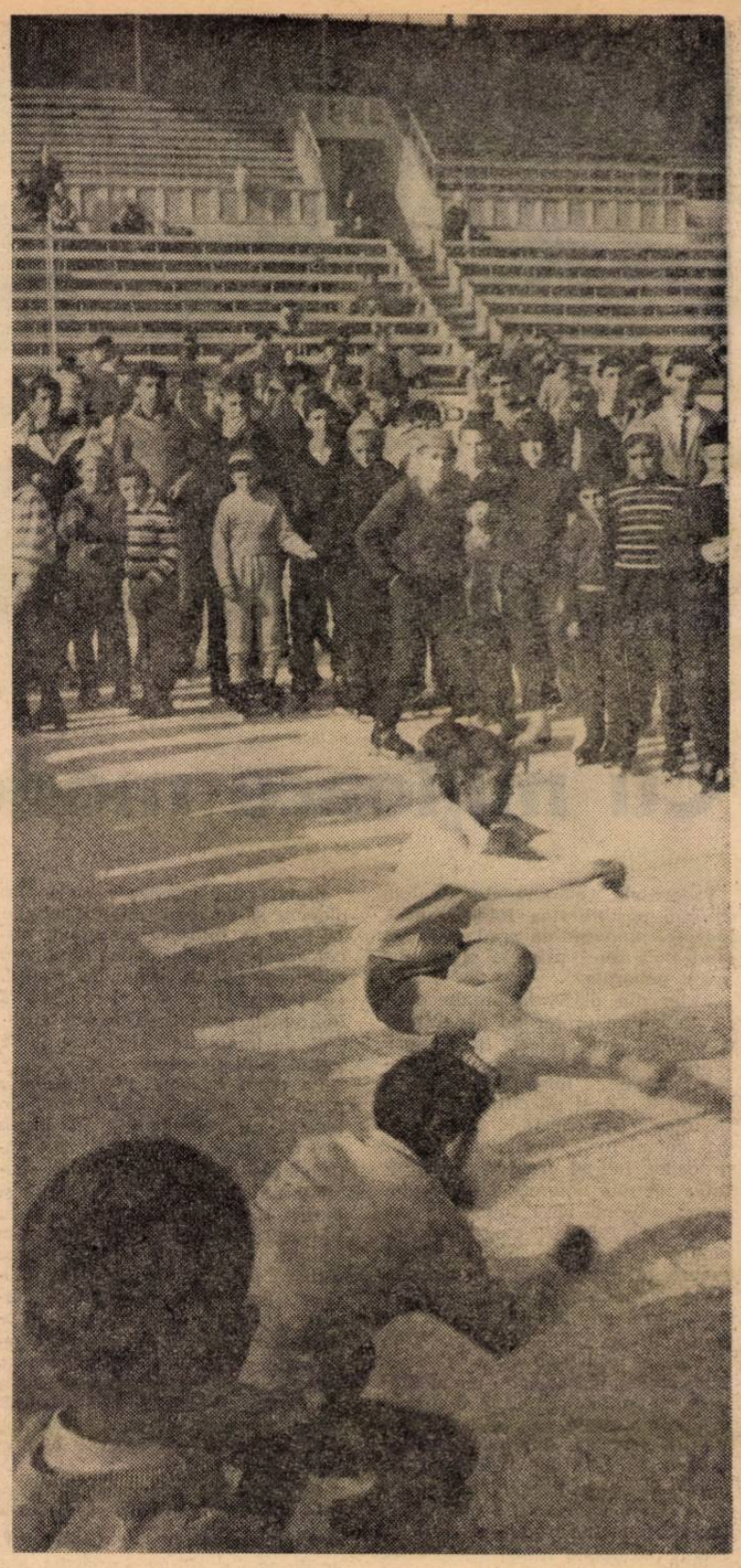

Patinajul, una dintre pasiunile școlarilor în acest anotimp

La biblioteca școlii, solicitările de cărți pentru vacanța de iarnă sînt tot mai numeroase

PUNCTE DE VEDERE

De ce cu literă mică ?

Există unele practici, unele „mode" care, chiar dacă nu contribuie cu ceva la realizarea progresului, pot fi inofensive dacă nu vizează extravaganța. În unele cazuri, însă, modele pot fi de-a dreptul dăunătoare. Așa se întîmplă în domeniul scrisului. Se știe, într-adevăr, că moda influențează uneori și grafia, urmărind fie succese de librărie, fie efecte estetice.

În ultimul timp o modă greu de înțeles împinge pe unii editori sau tehnoredactori să folosească, uneori pînă la generalizare, scrierea numelor proprii cu literă mică. Cine nu știe că există norme ortografice obligatorii ? Atunci, de ce nu le respectă toată lumea ?

Dacă un elev scrie, din neatenție, numele unui scriitor cu literă inițială mică, profesorul îi subliniază cuvîntul încriminat cu două linii roșii, groase, iar deasupra face corectura cuvenită cu aceeași culoare. Mă întreb de multe ori ce se petrece în mintea elevului care, plecînd de la școală, citește pe afișe, pe sumarele revistelor, pe coperțile diverselor volume, în coloanele periodicelor — mai ales ale celor literare — numele și prenumele atîtor scriitori imprimate cu literă mică : *ion brad, ion băieșu, veronica porumbacu, radu cosașu, mioara cremene, violeta zamfirescu, vladimir streinu, cezar baltag* etc ? Cei mici, a căror gîndire este apță mai ales pentru concret, probabil că fac cele mai năstrușnice asociații. Cei mai mari, conștienți că asocierea unui prenume la substantivele comune trebuie să fie un indiciu că este vorba de nume proprii, se vor fi întrebînd, cum este și firesc, dacă normele ortografice sînt obligatorii numai pentru școlari sau și pentru adulți. Dacă pentru aceștia din urmă nu au caracter de obligativitate, atunci de ce elevii sînt sancționați pentru orice abatere de la normele ortografice ale limbii române, de îndată ce și ei, mîine-poimîine, după ce vor termina școala, vor avea drepturi egale cu toată lumea — deci și să scrie cum vor și cum le place ? De ce să li se impună numai lor o obligație de la care cei în vîrstă se pot abate cînd vor, fără să-i tragă cineva la răspundere ?

Să mai vorbim aici despre efectele educative, despre concordanța dintre teorie și practică, despre caracterul obligatoriu al unor legi și hotărîri ?

Scrierea cu inițială majusculă își are rațiunea ei : scoate în evidență numele propriu al cuiva, îl reliefează într-un context dat. Ion pescaru nu este același lucru cu Ion Pescaru, nici Dumitru albu cu Dumitru Albu, nici Vasile lupu cu Vasile Lupu, cu atît mai puțin cu ion pescaru, dumitru albu, vasile lupu.

Dacă moda aceasta va continua, scrierea numelor proprii cu literă inițială mică se va generaliza probabil și în interiorul textului, ajungînd să citim : mihai eminescu era prieten cu ion creangă pe care l-a cunoscut la iași unde se stabilise pentru un timp și ion slavici.

Ne întrebăm, este bine așa ?

Prof. ION POPESCU

★

În emisiunile radiofonice intitulate „Limba noastră", acad. Alexandru Graur s-a referit de mai multe ori la scrierea cu majuscule, ridicîndu-se împotriva acelora care tipăresc coperte, afișe etc. folosind inițiale mici. Și noi, cadrele didactice, sîntem împotriva acestei practici pentru că ne creează multe dificultăți în muncă.

Ce este de făcut ? După părerea mea, nimic altceva decît respectarea normelor grafice ale alfabetului limbii române, așa cum sînt menționate în gramatici și în îndreptarul ortografic, ortoeptic și de punctuație editat sub conducerea celor mai competente foruri lingvistice din patria noastră.

Inv. ROMAN PRECUP
Tg. Lăpuș

Finala celui de al IV-lea Festival „I. L. Caragiale"

Profesori și învățători pe scenă

Sîntem, în zilele acestea, martorii unei adevărate desfășurări de forțe artistice. Pe scenele a trei teatre din Capitală — gazde ale finalei celui de al IV-lea Festival bienal „I. L. Caragiale" — cele mai înzestrate echipe de teatru de amatori din toate regiunile țării, cele mai îndemînatice formații de păpușari, cei mai talentați recitatori, povestitori și cititori artistici înfruntă luminile rampei și exigențele publicului și ale juriului. Fiecare spectacol prezentat în finală este rodul muncii entuziaste a unor colective de oameni aparținînd celor mai diferite profesiuni, animați cu toții de pasiunea pentru frumos, de nobila dorință de a-și aduce contribuția la educarea estetică a miilor de spectatori.

În această mare armată a slujitorilor teatrului de amatori sînt prezente, în primele rînduri, și cadrele didactice — profesori și învățători de toate vîrstele, neobosiți activiști culturali. În prima zi a întrecerii am avut prilejul să aplaudăm frumoasa reușită a colectivului de teatru al sindicatului învățămînt din Alexandria, care a adus pe scenă piesa lui Nicolaie Tăutu, „Ecaterina Teodoroiu". Fără a intenționa să facem o cronică dramatică, nu putem totuși să trecem cu vederea peste autenticele realizării artistice ale unora dintre interpreți. Ne gîndim în primul rînd la profesorii Alexandru Puiu, Gheorghe Nuțu, Elena Păsculescu, Constantin Bichescu, Georgeta Nuțu, la învățătorii Constantin Lascu, Eugenia Novac, Paula Andrițoiu. Și un amănunt care trebuie neapărat amintit: prezentarea în finală a constituit cel de al 23-lea spectacol cu această piesă. Profesorii și învățătorii din Alexandria nu se mulțumesc doar să prezinte spectacole în fața oamenilor muncii din oraș; ei întreprind și adevărate turnee în comunele raionului. Grija pentru asigurarea unei cît mai largi activități obștești face cinste acestui colectiv.

Aceeași preocupare este evidentă și în activitatea profesorilor și învățătorilor din Dodenii Bicazului, al căror spectacol — „Catiheții de la Humulești", dramatizare de I. I. Mironescu după „Amintirile" lui Creangă — a fost prezentat pînă acum în nu mai puțin de 16 comune din regiunea Bacău. După cum ne spunea profesoara Alexandrina Mancaș — interpreta Smarandei — cadrele didactice din sat consideră teatrul nu ca un simplu divertisment, ci ca un deosebit de eficient mijloc de ridicare a nivelului cultural al oamenilor muncii.

Iat-o acum pe învățătoarea Maria Buiu, din Deda — Bistra. Ea a sărbătorit de curînd o aniversare: 15 ani de cînd instruiește formația de teatru din această comună. Pentru țapinarii, pomicultorii și crescătorii de animale din Deda — Bistra, Vasile Alecsandri, Ion Luca Caragiale, Cehov și alți autori dramatici, cu opera cărora au luat contact prin intermediul formației de teatru, au devenit vechi și bune cunoștințe. Vodevilul „Piatra din casă" de Vasile Alecsandri, prezentat în finală în viziunea artistică a Mariei Buiu, s-a bucurat de frumoase aprecieri din partea publicului.

Am dat doar cîteva nume, cîteva exemple. Șirul lor, însă, nu se oprește aici. Finala e în plină desfășurare.

TRAIAN LALESCU

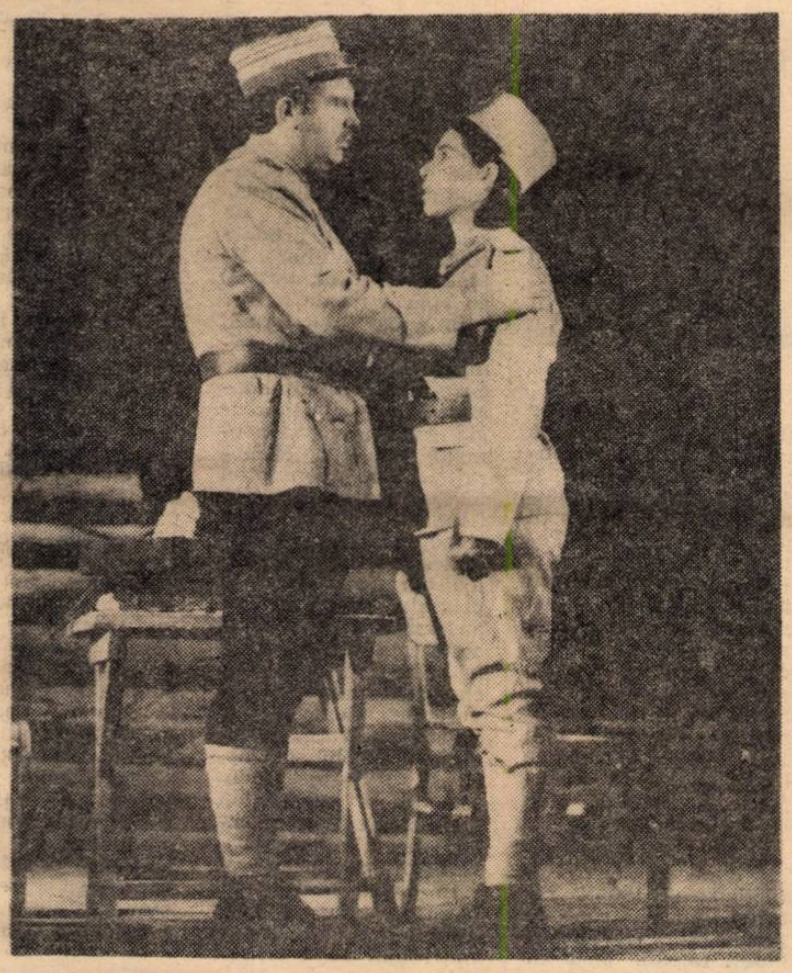

Scenă din spectacolul „Ecaterina Teodoroiu" prezentat de un colectiv de profesori și învățători din raionul Alexandria.

Tabere — curs pentru profesorii de geografie și biologie

Ca și în anii precedenți, și în vara anului 1966, în perioada 15.VII — 5.VIII, Societatea de științe naturale și geografie va organiza tabere-curs pentru profesorii de geografie și de biologie din școlile generale și licee. Fiecare tabără va dura 15-18 zile și va avea o singură serie. Taberele-curs cu program de geografie vor avea loc în regiunile Banat, Bacău și Maramureș. Cele cu program de biologie vor avea loc în regiunile Dobrogea, Cluj și Suceava.

Programele taberelor vor cuprinde conferințe de specialitate, aplicații pe teren, lucrări practice de laborator, colectări și determinări de materiale didactice, vizite la întreprinderi industriale, unități agricole etc. Ele vor fi conduse de cadre didactice universitare și cercetători științifici.

Informații detaliate în legătură cu programele acestor tabere-curs, cu condițiile de participare, cu înscrierea etc. se găsesc la filialele regionale și raionale ale S.S.N.G. și la corespondenții voluntari ai acesteia, urmînd a fi prezentate în ședințele cercurilor pedagogice raionale din luna decembrie a.c. — ca și la sediul Societății din București. b-dul Schitu Măgureanu nr. 9.

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Examenele de grad care au loc în vacanța de iarnă a acestui an școlar

Examenul în vederea obținerii gradului II pentru cadrele didactice înscrise în anul școlar 1964/1965, va avea loc între 4—9 ianuarie 1966, la institutele de perfecționare București, Cluj, Iași, Brașov și Timișoara.

În aceeași perioadă se desfășoară și examenul de definitivat pentru educatoarele din grădinițele sezoniere.

Examenul va începe în toată țara în ziua de 4 ianuarie 1966 orele 9.

CORESPONDENȚA

CÎMPULUNG-MUSCEL

Printre formele eficiente de desfășurare a lecțiilor de geografie la Liceul nr. 2 din Cîmpulung-Muscel — ne informează prof. *I Popescu Argeșel* — se numără în mod curent și excursiile organizate în orizontul local, cu scopul de a verifica pe teren cunoștințele teoretice însușite la orele de curs și de a anticipa predarea altor cunoștințe prin observații făcute în natură. Astfel o recentă lecție-excursie în orizontul local a urmărit familiarizarea elevilor cu caracteristicile depresiunii subcarpatice și zonei anticlinale sud. În cadrul acestei excursii elevii au putut cunoaște punctul geologic fosilifer de la Marlauz și au observat șisturile disodilice de vîrstă oligocenă, pe care se dezvoltă un interesant microrelief de ravene și organisme torențiale. Fiind îndrumați să efectueze observări minuțioase, elevii au găsit roci cu urme de pești (Lamna), iar pe baza informațiilor primite de la localnici ei au descoperit un fragment de lemn pietrificat, cîntărind peste 40 kg, care constituie o adevărată piesă de muzeu.

Observațiile directe efectuate de elevi s-au împletit cu explicațiile pe care le-au primit cu privire la diferite formațiuni geologice. În același timp, excursia a permis colectarea unui număr important de roci valoroase care vor îmbogăți colecția școlii.

ADJUD

Secția de învățămînt a raionului Adjud — ne scrie prof. *Pompiliu Stan* — a organizat de curînd la Școala generală din Sascut-Tîrg, un schimb de experiență care a avut drept scop popularizarea experienței pozitive în domeniul muncii de conducere a școlii. La acest interesant schimb de experiență au participat 80 de directori de școli din raionul Adjud. Aceștia au asistat la o serie de lecții ținute la școala din Sascut au cunoscut activitatea metodică desfășurată în școală, felul cum se organizează lectoratele cu părinții, tematica lor etc. De asemenea, în cadrul schimbului de experiență s-a prezentat un referat susținut de directorul Școlii generale din Sascut-Tîrg.

VULTURENI-GHERLA

Prof. *Aurel Anton* ne vorbește, într-o scrisoare trimisă recent, despre activitatea cercului de geografie și științe naturale al elevilor Școlii generale din Vultureni, raionul Gherla. Pentru a se asigura activității cercului o desfășurare cît mai vie, mai multilaterală — ne relatează prof. Aurel Anton — membrii acestuia sînt grupați în colective care își comunică periodic rezultatele lucrărilor. Astfel, nu de mult, colectivul care lucrează în cadrul stației meteorologice a școlii a prezentat o informare despre micro-climatul diferitelor anotimpuri în Vultureni. Informarea a avut la bază înregistrarea zilnică a principalelor fenomene climatice — temperatură, precipitații, vînturi.

O activitate la fel de rodnică și de interesantă desfășoară și colectivul tinerilor naturaliști. Aceștia studiază în momentul de față planta Nimphaea Lotus Thermalis — o specie unică în Europa, pe care au cunoscut-o în timpul excursiei efectuate la Băile 1 Mai în rezervația botanică de aici. Alături de materialul adunat cu prilejul excursiei, membrii cercului de naturaliști au efectuat cercetări pe baza unor lucrări și studii apărute în revistele de specialitate.

„Elementul cel mai valoros ce caracterizează activitatea cercului de științe naturale-geografie de la Școala generală din Vultureni — apreciază prof. Aurel Anton — îl constituie faptul că îi stimulează pe elevi la o pregătire multilaterală și dezvoltă interesul lor pentru desfășurarea unei activități cu caracter de cercetare științifică".

RÎMNICU-VÎLCEA

Date fiind problemele pe care le întîmpină unii învățători în predarea obiectelor care cer aptitudini deosebite (muzică, desen, educație fizică) secția de învățămînt a orașului Rîmnicu-Vîlcea a hotărît să ia măsuri pentru sprijinirea lor. După cum ne scrie prof. *C. Dafinescu*, s-a stabilit ca profesorii specializați pentru disciplinele menționate, membri ai cabinetului metodic orășenesc, să facă în fața învățătorilor unele prezentări lunare în care să trateze probleme legate de lecțiile ce urmează să fie predate (în legătură cu descifrarea solfegiilor, cu sublinierea părților esențiale și a tehnicii executării exercițiilor de educație fizică, cu precizarea elementelor de bază ale desenelor care vor fi realizate de elevi etc.).

BOTOȘANI

Un valoros schimb de experiență a organizat recent, după cum ne relatează tov. *Gh. Micu*, și secția de învățămînt a orașului Botoșani. Avînd drept temă „Eficiența folosirii materialului didactic la lecții", acest schimb de experiență, realizat între școlile generale nr. 3 și nr. 4 din oraș, a cuprins prezentarea unor referate, asistențe la lecții, la activități practice etc. Au avut loc apoi discuții în cadrul cărora s-au tras unele concluzii valoroase pentru îmbunătățirea muncii celor două școli.

ORADEA

Așa după cum ne informează tov. *Aristotel Ceciu*, comisia metodică a învățătorilor de la Școala generală nr. 1 din Oradea desfășoară o activitate intensă menită să lămurească problemele utilizării vizitelor și excursiilor pentru ridicarea calității lecțiilor. Astfel, din inițiativa comisiei metodice, mai mulți învățători au organizat vizite la Fabrica de aluminiu, la Uzina de mașini-unelte-„Înfrățirea", la Depoul C.F.R., la serele și la livezile unor gospodării agricole de stat din preajma orașului, la Muzeul regional de istorie etc. Aceste vizite au fost astfel organizate încît să dea învățătorilor posibilitatea de a trage concluzii cu privire la procedeele ce se cer utilizate pentru ca asemenea acțiuni să-și atingă ținta. Observațiile învățătorilor au fost confruntate în cadrul unei convorbiri organizate de către comisia metodică. Cu acest prilej învățătorii au reliefat acele procedee care au dat rezultate pozitive.

CĂRȚI CĂRȚI

Începuturile și biruința scrisului în limba română

Profund cunoscător al feudalismului cît și, mai ales, al perioadei slavone în cultura și literatura noastră, **P. P. Panaitescu** întreprinde în lucrarea intitulată „Începuturile și biruința scrisului în limba română", o cercetare critică asupra problemei menționate în titlul acesteia.

Afirmînd că problema începuturilor scrisului în limba română formează un capitol din istoria culturală general românească, prezentat în funcție de istoria socială, autorul prezintă o serie de teze care se impun, deopotrivă cu concluzia, atenției cititorului. Astfel, constatarea că traducerea în românește în tot cursul veacului al XVI-lea corespunde cu începuturile scrisului românesc și în domenii laice — istoriografie, pravile, scrisori — exclude teoriile de pînă acum asupra unor influențe externe care ar sta la baza acestor scrieri, teorii care nu aveau o bază științifică, ignorînd legătura organică dintre cultură și stadiul de dezvoltare socială și economică a poporului. Începuturile scrisului românesc, arată autorul, sînt legate de înlocuirea în fruntea vieții economice și politice a țării a vechii boierimi militare, cu imunități, prin noua boierime angajată în economia de schimb în producția de marfă pe piață, alături de orășeni și de mica boierime. În a doua jumătate a veacului XVIII se dezvoltă în toate trei țările române un curent cultural umanist cu implicații și în domeniul politic. P. P. Panaitescu demonstrează că umaniștii români, recunoscînd limba română ca moștenitoare a limbii latine, au intrat și ei în lupta pentru promovarea limbii noastre ca organ de exprimare a literaturii, bisericii și cancelariei de stat. Ei sînt aceia care au luptat conștient pentru înlăturarea definitivă a limbii slavone din poziția sa de limbă a statului și a culturii în țările române, pentru înlocuirea ei cu limba poporului, din care au făcut o limbă literară.

Acest fenomen cultural, al apariției și biruinței scrisului în limba română — se arată în lucrare — s-a desfășurat pe un răstimp de două veacuri și a urmat linia de dezvoltare a societății feudale, a ridicării economice și politice a unei noi boierimi și a altor pături sociale angajate în economia de schimb, semnificînd o afirmare a individualității poporului român, maturitatea lui culturală.

Supunînd unei minuțioase analize opiniile emise de istorici și de istoriografi literari asupra începuturilor scrisului în limba română privind traducerile, P. P. Panaitescu acceptă, bazat pe prezența rotacismului, ca loc de redactare a primelor texte românești, Maramureșul. Apreciind însă fenomenul de pe poziția materialismului istoric, autorul trage concluzia că opera de traducere a vechilor cărți slavone în limba poporului, începuturile scrisului în limba română, se datoresc unei inițiative interne și nevoilor populației românești din Maramureș și din nordul Transilvaniei, explicate prin împrejurările sociale și economice din sînul acestei populații, în cadrul societății feudale și nu, cum a afirmat vechea istoriografie, ca rezultat al influențelor venite din afară.

Argumentele aduse de autor conțin elemente a căror valoare nu poate fi pusă la îndoială. In relație cu faptele, aceste argumente se impun în mod categoric. Cultivînd detaliul istoric ca mijloc de precizie, reconstituind pe mari spații de timp peisajul economic, social și cultural, P. P. Panaitescu aduce prin lucrarea lui o contribuție de seamă la rezolvarea uneia din cele mai contradictorii probleme din istoria culturii noastre : apariția scrisului în limba română.

Prof. NICOLAE ALBU
Blaj

Probleme — întrebări de fizică

Recent apărută, lucrarea „Probleme-întrebări de fizică", de **Liviu Rădulescu** și **Margareta Ailincăi**, este de un real folos profesorilor și elevilor. Atît prin conținut, cît și prin modul de prezentare, lucrarea stimulează larg interesul cititorului. Întrebările, atrăgătoare prin însăși formularea lor, invită la lectură, care devine cu atît mai antrenantă și accesibilă cu cît nici în enunț, nici în rezolvare nu intervine aparatul matematic, ci de regulă doar interpretarea fizică.

Materialul, destul de bogat, urmează ca dispunere modul în care se succed diversele teme ale programei școlare. Pe lîngă probleme clasice, sînt incluse și probleme care privesc cele mai noi cuceriri ale științei — sateliții artificiali, electronica, radioizotopii etc.

Pentru o cît mai mare accesibilitate, ar fi fost bine ca fiecare capitol să fi fost precedat de o prezentare a teoriei și, mai ales, să se fi insistat asupra legii cauzalității și modului cum se recunosc, cum se pun în evidență conexiunile cauzale.

Amintim cititorilor noștri că în aceste zile oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt și din instituții reînnoiesc abonamentele la „Gazeta învățămîntului" pe anul 1966.

Lectură

Dicționarul limbii române

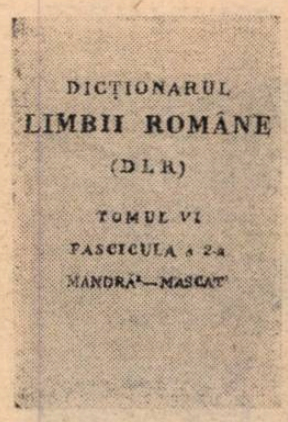

Proiectat cu aproape un secol în urmă, după unele încercări neizbutite (I. C. Massim și August Treboniu Laurian), sau de proporții prea vaste (Bogdan Petriceicu Hașdeu și Al. Philippide), **Dicționarul limbii române** a fost redactat și publicat în parte (literele **A-L**, cu excepția lui **D** și **E**), sub conducerea lui Sextil Pușcariu. Au apărut astfel, între anii 1913—1948, trei volume (**A-B, C** și **F-I**), și trei fascicole (litera **L**, pînă la cuvîntul **lojniță**).

După elaborarea celor două dicționare — **Dicționarul limbii române literare contemporane** și **Dicționarul limbii române moderne** — de proporții mai reduse, dar de primă urgență, lexicografii noștri, sub conducerea și îndrumarea acad. Iorgu Iordan și prof. univ. I. Coteanu, au reluat, în continuarea celui întrerupt în 1948, lucrările la **Dicționarul general al limbii române**, din care primele trei fascicole (una cuprinzînd bibliografia, o introducere și alte precizări preliminarii, iar celelalte două primele cuvinte din litera **M**, pînă la cuvîntul **mascat**) au apărut nu de mult.

În noua sa formă, **Dicționarul limbii române** este un dicționar general al limbii noastre, istoric și etimologic, explicativ și normativ totodată. Elaborat pe baza concepției marxist-leniniste, dicționarul se întemeiază și pe noi principii metodice și de tehnică lexicografică, atît în privința structurii de ansamblu a lucrării și a fiecărui articol, cît și în ceea ce privește includerea unor cuvinte, variante lexicale sau fonetice, gruparea cuvintelor compuse și derivate, utilizarea izvoarelor și a atestărilor, înregistrarea expresiilor, locuțiunilor, proverbelor, zicătorilor etc.

În prima fază a elaborării se vor redacta literele M—Z, apoi se vor relua, după criterii noi, și literele A—L, publicate anterior de Sextil Pușcariu, ajungîndu-se astfel la o lucrare de mari proporții — probabil zece volume — care va cuprinde întregul tezaur lexical al limbii noastre.

Fiind vorba de un dicționar general, care va cuprinde circa 140.000 de cuvinte, noua lucrare lexicografică, în curs de elaborare și publicare, înregistrează și explică toate cuvintele limbii române atestate în vorbirea populară, în limba literară și în limbajul literaturii artistice, neologismele, regionalismele, arhaismele și chiar unele formații argotice în măsura în care ele apar în limbajul familiar sau al literaturii beletristice. În primele fascicole tipărite, cercetătorul găsește o adevărată istorie a fiecărui cuvînt, de la etimologie pînă la sensurile cele mai recente, cu menționarea sinonimelor sau a seriilor sinonimice, cu bogate atestări, de la cele mai vechi pînă la literatura actuală, cu menționarea expresiilor și locuțiunilor, a compuselor, a variantelor lexicale și morfologice, cu indicațiile necesare ortoepice și ortografice. Etimologiile se referă numai la sursa din care s-a luat etimonul, fără a se merge la originea acestuia. Cred că, în unele cazuri, n-ar fi fost lipsite de interes și anumite precizări în legătură cu elementele componente ale etimonului sau cu sursa de proveniență în limba din care a fost împrumutat de limba noastră. Chiar dacă prin aceasta s-ar fi anticipat asupra dicționarului etimologic proiectat de Institutul de lingvistică din București, totuși anumite detalii ar fi fost binevenite.

Dicționarul limbii române în curs de apariție este cea mai monumentală lucrare lexicografică a limbii noastre, o bogată sursă de documentare pentru cercetătorul pasionat de probleme de limbă sau de stil, pentru oamenii de știință și de litere, pentru profesori și studenți, pentru orice intelectual care dorește să cunoască tezaurul inepuizabil al limbii române. Prin analiza minuțioasă a tuturor sensurilor, prin gruparea lor, prin numeroasele atestări din limba veche și din cea actuală, unele articole pot fi considerate niște adevărate studii de istorie a limbii române — de exemplu cuvintele **mai**, **masă**, **mamă**, **margine**, **marfă**, **mare** (s), **mare** (adj), acesta din urmă singur fiind tratat pe nu mai puțin de 21 de coloane.

P. I.

Minunile lumii au fost numai 7 ?

În ultimele luni, programele posturilor noastre de radio care se adresează copiilor și tinerilor de vîrstă școlară cuprind o serie de emisiuni noi sau reînnoite, în cadrul cărora este vizibil efortul pentru sporirea valențelor instructive și educative ale materialelor.

Inspirată ne apare, în acest sens, noua emisiune intitulată „Minunile lumii au fost numai 7 ?" care își propune să dezvolte orizontul cultural al elevilor, prezentîndu-le o serie de probleme esențiale ale istoriei civilizației. Avînd drept pretext și punct de plecare cele 7 monumente celebre ale Antichității, emisiunea lărgește sfera prezentării creațiilor care au marcat momente importante în istoria civilizației materiale a omenirii. Piesele de muzeu rezultate de pe urma săpăturilor arheologice pe locurile celor mai vechi așezări omenești devin subiectul unor pasionante întîmplări, peșterile locuite în perioada paleoliticului și neoliticului își deapănă istoria, conturînd în imagini vii momentele apariției creației artistice.

În alte emisiuni ale aceluiași ciclu, tinerii ascultători au fost purtați de-a lungul istoriei străvechi a unor remarcabile descoperiri științifice și realizări tehnice ale popoarelor care au locuit odinioară pe meleagurile Africii, Asiei, Americii și Europei. Concomitent cu evoluția în spațiu, pe meridianele și paralelele globului, emisiunea „Minunile lumii au fost numai 7 ?" prilejuiește tînărului ascultător și o evoluție în timp. Sînt prezentate cele mai vechi creații ale geniului uman, alături de creațiile Antichității, Evului Mediu, Renașterii, în domeniul științei, tehnicii și artei, pentru a se ajunge la minunile ce caracterizează revoluția tehnico-științifică a epocii contemporane.

Așa după cum se creionează în lumina primelor realizări, emisiunea „Minunile lumii au fost numai 7 ?" tinde să devină un album radiofonic bogat ilustrat, menit să contribuie la educarea tinerei generații. Este indicat, de aceea, ca noua emisiune să fie înscrisă în agenda recomandărilor de audiții radiofonice pentru timpul liber pe care diriginții le fac elevilor lor.

M. GROSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București.

40132

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 830 | vineri 24 decembrie 1965 | 8 pagini 25 bani

LUCRĂRILE MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., prezentînd expunerea cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică

La Palatul Marii Adunări Naționale au început luni dimineața lucrările celei de-a IV-a sesiuni a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România.

Deputații și invitații au salutat cu puternice aplauze sosirea în sală a conducătorilor partidului și statului nostru. În loja din dreapta iau loc tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnaraș, Petre Borilă, Constantin Drăgan, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Leontin Sălăjan. În loja din stînga se află membrii Consiliului de Stat.

La lucrări asistă numeroși invitați: miniștri, conducători de instituții centrale și organizații obștești, academicieni și alți oameni de știință și cultură, generali și ofițeri superiori, reprezentanți ai oamenilor muncii din întreprinderi și instituții bucureștene, ziariști români și străini.

Sînt de față șefii misiunilor diplomatice acreditați la București.

Președintele Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, deschide lucrările sesiunii. Cei prezenți păstrează un moment de reculegere în memoria deputatului Barbu Solomon.

Deputații au votat în unanimitate următoarea ordine de zi a sesiunii:

1. Verificarea legalității alegerii deputatului declarat ales în circumscripția electorală nr. 12 — Berești, din regiunea Galați.

2. Proiect de lege cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național al Cercetării Științifice.

3. Proiect de lege pentru adoptarea Planului de Stat al economiei naționale pe anul 1966.

4. Proiect de lege pentru adoptarea Bugetului de Stat al Republicii Socialiste România pe anul 1966.

5. Proiect de lege cu privire la protecția muncii.

6. Proiectul Regulamentului de funcționare a Marii Adunări Naționale.

7. Propuneri pentru componența unor comisii permanente ale Marii Adunări Naționale.

8. Aprobarea decretelor cu putere de lege emise de Consiliul de Stat.

A fost aleasă apoi, în unanimitate, Comisia de elaborare a proiectului Regulamentului de funcționare a Marii Adunări Naționale.

La primul punct al ordinii de zi, pe baza raportului prezentat de președintele Comisiei de validare, deputatul Demostene Botez, Marea Adunare Națională a validat cu unanimitate de voturi mandatul deputatului Nicolae Deleanu, ales în circumscripția electorală nr. 12-Berești, din regiunea Galați.

S-a trecut apoi la punctul 2 al ordinii de zi.

Primit cu vii și puternice aplauze, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a prezentat expunerea cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică.

Raportul comun al Comisiei pentru cultură și învățămînt și al Comisiei juridice asupra proiectului de lege cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național al Cercetării Științifice, a fost prezentat de deputatul Gheorghe Mihoc.

După închiderea ședinței de dimineață s-au întrunit unele comisii ale M.A.N.

În ședința de după-amiază a început discuția generală la punctul 2 al ordinii de zi.

Au luat cuvîntul deputații Remus Răduleț, Costin Nenițescu, Ion Creangă, Emil Oniga, Horia Hulubei, Emil Vlaicu, Maxim Berghianu, Gheorghe Vlad, Ludovic Csögör, Ilie Murgulescu, Constantin Daicoviciu, Liane Schlosser, Ștefan Bălan.

După discutarea pe articole a proiectului de lege, s-a trecut la votarea lui, în întregime, prin vot secret.

Marea Adunare Națională a aprobat în unanimitate Legea cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național al Cercetării Științifice. Rezultatul votului a fost primit cu puternice aplauze.

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale au continuat marți dimineața.

Președintele Marii Adunări Naționale, tovarășul Ștefan Voitec, a deschis ședința.

Primit cu vii aplauze, tovarășul Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, a prezentat Darea de seamă asupra îndeplinirii planului de stat pe anul 1965 și cu privire la planul de stat pe anul 1966.

Ministrul finanțelor, Aurel Vijoli, a expus, din însărcinarea Consiliului de Miniștri, raportul cu privire la proiectul bugetului de stat pe anul 1966.

A început apoi discuția generală asupra proiectului planului de stat al economiei naționale și a proiectului de buget pe 1966.

În ședința de dimineață au luat cuvîntul deputații Florian Dănălache, Nicolae Lazăr, Ion Stănescu, Gheorghe Tătaru, Petre Ionescu, Mihail Lupșan, Dumitru Tudose, Emil Bobu, Dumitru Bejan, Vasile Marin, ministrul industriei construcțiilor de mașini — Mihai Marinescu, Iulia Stamatoiu.

În ședința de după-amiază, deputatul Manea Mănescu, președintele Comisiei economice-financiare, a prezentat raportul acestei comisii cu privire la cele două proiecte de legi supuse spre aprobare Marii Adunări Naționale.

În continuarea discuției generale au luat cuvîntul deputații Nicolae Giosan, Wilhelm Lutsch, Mirela Micu, Petru Enache, Nicolae Mănescu, George Zsoldos, Cristinel Vilciu, Iuliu Gal, Gheorghe Maftei, Constantin Dinculescu și Mihail Levente.

Fiecare din cele două proiecte de lege a fost discutat pe articole și supus, în întregime, votului secret.

Marea Adunare Națională a aprobat legea pentru adoptarea planului de stat al economiei naționale pe anul 1966, precum și legea pentru adoptarea bugetului de stat al Republicii Socialiste România pe anul 1966.

Rezultatele voturilor au fost primite cu aplauze.

(Continuare în pag. a 2-a)

CUVÎNTUL DEPUTATULUI ȘTEFAN BĂLAN

Ideile cuprinse în expunerea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu și măsurile prevăzute în proiectul de lege prezentat corespund unor necesități obiective, determinate de dezvoltarea economică și culturală a țării pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste. Ele reflectă preocuparea partidului și a statului nostru pentru afirmarea tot mai puternică a științei românești și pentru folosirea cît mai amplă a cuceririlor științei în interesul poporului.

Una dintre ideile de bază care rezultă din materialul expus subliniază necesitatea intensificării cercetării științifice proprii — cale sigură spre mărirea contribuției științei la rezolvarea problemelor actuale și de perspectivă ale economiei și spre sporirea prestigiului internațional al științei și culturii noastre. Accentul deosebit pe care partidul și guvernul îl pun pe intensificarea cercetării proprii exprimă încrederea în capacitatea creatoare a oamenilor noștri de știință, deschide perspective luminoase dezvoltării științei, tehnicii, culturii, în Republica Socialistă România.

O contribuție directă și efectivă la dezvoltarea cercetării științifice în țara noastră aduce învățămîntul. Pe lîngă faptul că învățămîntul superior — prin specialiștii pe care îi formează, este principalul izvor de cadre pentru toate domeniile de cercetare, el reprezintă o vastă instituție de activitate creatoare științifică. Personalul didactic reprezintă un potențial științific de mare valoare pentru economia și cultura națională. În învățămîntul superior avem peste 13 000 de cadre didactice care lucrează în 820 de colective de catedră. Planurile de cercetare științifică ale catedrelor au cuprins, în ultimul timp, peste 3 000 de teme anual, reprezentînd investigații cu caracter fundamental și aplicativ în cele mai diferite domenii și pe o scară mereu mai extinsă. În anul 1965 au fost încheiate peste 200 de contracte cu unități industriale, din care unele pe teme de o mare actualitate, aducînd producției importante economii. Nu întotdeauna însă, învățămîntul a fost solicitat să efectueze cercetări științifice pentru producție și nici cadrele didactice nu au dat suficientă atenție problemelor unor sectoare importante ale economiei.

După ce a arătat că învățămîntul superior poate contribui și mai mult la dezvoltarea științei și tehnicii, vorbitorul a spus: Va trebui ca ministerele să facă apel mai intens la acest tezaur de știință pe care îl avem în învățămînt, care poate și trebuie să fie folosit. Cadrele didactice, efectuînd cercetări fundamentale și aplicative, se vor convinge mereu mai mult că valoarea cercetării științifice crește o dată cu utilitatea socială a rezultatelor ei.

În continuare, vorbitorul a subliniat necesitatea de a forma cadre temeinic pregătite în specia-

(Continuare în pag. a 2-a)

LUCRĂRILE MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

(Urmare din pag. 1)

În ședința de miercuri dimineața, a celei de-a IV-a sesiuni a Marii Adunări Naționale, s-a trecut la dezbaterea ultimelor puncte de pe ordinea de zi.

Primit cu vii aplauze, tovarășul Gheorghe Apostol, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, a prezentat expunerea asupra proiectului de lege cu privire la protecția muncii.

Deputatul Ștefan Milcu a expus raportul comun al Comisiei pentru sănătate, prevederi și asigurări sociale și al Comisiei juridice cu privire la acest proiect de lege.

A început apoi discuția generală asupra proiectului de lege, în cadrul căreia au luat cuvîntul deputații David Lazăr, Gheorghe Bucelea, Ioan Trufan, Ion Cotoț, Elisabeta Moszorják, Ilie Cîșu, Ion Nasta și Ion Năstase. După discutarea pe articole și adoptarea unor îmbunătățiri ale textului, propuse de deputați, proiectul de lege a fost supus în întregime votului secret. Marea Adunare Națională a aprobat Legea cu privire la protecția muncii. Rezultatul votului a fost primit cu aplauze.

La următorul punct al ordinii de zi, deputatul Traian Ionașcu, președintele Comisiei de redactare a proiectului noului Regulament de funcționare a Marii Adunări Naționale, a făcut o prezentare a proiectului supus dezbaterii. Nefiind observații, s-a trecut la votarea acestuia. Deputații au aprobat, prin vot secret, noul Regulament de funcționare a Marii Adunări Naționale.

În continuarea lucrărilor au fost aprobate unele schimbări în componența comisiilor permanente ale Marii Adunări Naționale în legătură cu noi însărcinări primite de unii membri ai acestor comisii. În conformitate cu noul Regulament, au fost aleși încă doi secretari ai Marii Adunări Naționale: deputații Traian Gîrba și Dumitru Necșoiu.

Secretarul Consiliului de Stat, Grigore Geamănu, a făcut o expunere asupra decretelor emise de Consiliul de Stat și le-a supus spre dezbatere și aprobare Marii Adunări Naționale. În legătură cu aceasta, deputatul Traian Ionașcu a prezentat raportul Comisiei juridice. După ce fiecare proiect de lege pentru aprobarea decretelor respective a fost supus dezbaterii, s-a trecut la votul secret prin buletin. Marea Adunare Națională a aprobat toate decretele cu putere de lege emise între sesiuni de Consiliul de Stat.

La propunerea tovarășului Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, Marea Adunare Națională a ales prin vot secret, în unanimitate, pe tovarășul Roman Moldovan — vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și președinte al Consiliului Național al Cercetării Științifice, iar pe tovarășul Maxim Berghianu — președinte al Comitetului de Stat al Planificării.

Tovarășul Ștefan Voitec, președintele Marii Adunări Naționale, a rostit următorul cuvînt de închidere:

Ordinea de zi a sesiunii Marii Adunări Naționale a fost epuizată. Cred că putem privi cu un sentiment de îndreptățită satisfacție rodnicul bilanț al lucrărilor acestei sesiuni.

O deosebită însemnătate a acordat Marea Adunare Națională legii cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național al Cercetării Științifice. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în ampla și edificatoarea sa expunere, legea creează condiții favorabile pentru îmbunătățirea organizării și îndrumării activității științifice, pentru legarea tot mai strînsă a cercetării științifice de nevoile vitale ale economiei și culturii țării.

Planul de Stat pe anul 1966 și bugetul de stat, dezbătute și adoptate de dv., au o importanță și o semnificație specială. Planul pe anul 1966 inaugurează o nouă etapă în dezvoltarea economiei noastre naționale, marchează începutul noului plan cincinal. Înfăptuirea lui va asigura progresul în ritm susținut al industriei și agriculturii, creșterea armonioasă și echilibrată a economiei naționale, dezvoltarea științei și culturii, continua ridicare a nivelului de trai al celor ce muncesc.

Legea pentru perfecționarea sistemului protecției muncii, măsurile adoptate și mijloacele materiale afectate acestui sector al vieții sociale vădesc, încă o dată, grija permanentă a partidului și a statului nostru față de oamenii muncii, pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor lor de viață și muncă.

Au fost adoptate legile pentru aprobarea decretelor cu putere de lege emise de Consiliul de Stat între sesiuni, prin care au fost reglementate probleme importante ale construcției economice, social-culturale și ale organizării de stat.

Sesiunea a aprobat de asemenea noul Regulament de funcționare a Marii Adunări Naționale, care asigură acestui înalt for condiții de activitate corespunzătoare atribuțiilor sale și creșterii rolului său, în lumina noii Constituții a Republicii Socialiste România.

Lucrările sesiunii, cuvîntările rostite, entuziasmul cu care au fost adoptate legile sînt expresia hotărîrii neclintite a poporului român de a-și consacra toate eforturile, toată priceperea și tot talentul înfăptuirii măreților obiective statornicite de-al IX-lea Congres al partidului. A lupta pentru realizarea lor înseamnă a lupta pentru cauza nobilă a desăvîrșirii construcției socialiste, pentru ridicarea continuă a țării noastre pe trepte tot mai înalte de prosperitate și civilizație, pentru întărirea forțelor socialismului, democrației și păcii în lumea întreagă.

Ne aflăm, dragi tovarăși, în preajma zilei Republicii și a noului an. Cu acest prilej, permiteți-mi să vă adresez, în numele Biroului Marii Adunări Naționale, cele mai calde felicitări și urări de sănătate, de succese în activitatea dv. și de fericire personală. Avem nestrămutata convingere că uriașul generator de energii, pe care-l reprezintă hotărîrile Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, va mobiliza milioanele de cetățeni ai țării spre noi și strălucite izbînzi pe calea înfloririi patriei noastre scumpe — Republica Socialistă România.

Declar închisă cea de-a IV-a sesiune a Marii Adunări Naționale.

Spor la muncă!

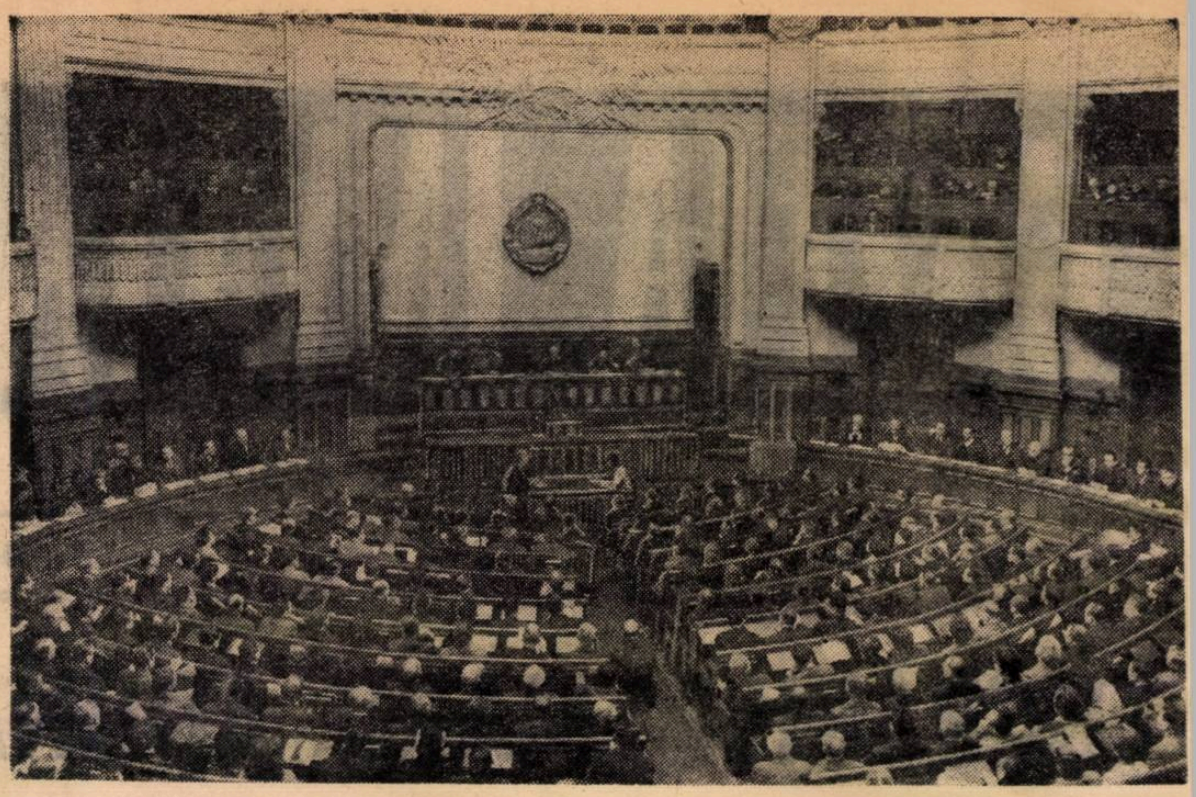

În sala Palatului Marii Adunări Naționale

CUVÎNTUL DEPUTATULUI ȘTEFAN BĂLAN

(urmare din pag. 1)

litatea lor, de a urmări îndeaproape perfecționarea lor continuă, de a asigura o documentare științifică cît mai completă și cît mai rapidă, de a „ține la zi" baza materială a cercetării.

Ținînd seama că activitatea de cercetare va cunoaște o continuă extindere și diversificare, că industria și agricultura au tot mai mult nevoie de știință, iar știința începe să capete în multe sectoare un adevărat caracter industrial, organizarea sistemului complex de activități care constituie munca științifică, orientarea tematicii cercetării științifice conform nevoilor țării și posibilităților noastre, coordonarea capacităților și interacțiunilor în acest domeniu devin o necesitate obiectivă. O contribuție directă la organizarea, orientarea și coordonarea, cercetărilor va avea Consiliul Național al Cercetării Științifice.

In continuare, vorbitorul s-a ocupat pe larg de îndatoririle ce revin Consiliului Național al Cercetării Științifice în elaborarea planului de perspectivă al cercetării științifice, a pregătirii și perfecționării cadrelor de cercetători, în realizarea cooperării dintre Academie, institutele departamentale, laboratoarele uzinale și catedrele din învățămîntul superior. Consiliul — a arătat vorbitorul — este chemat să stabilească metode de valorificare generală și rapidă a rezultatelor obținute în țară sau cunoscute din străinătate. Nu trebuie uitat că nu mai departe decît la începutul acestui secol, treceau 10—20 de ani între descoperirea unui fenomen sau a unei substanțe și folosirea lor în producție, în timp ce astăzi, de multe ori, descoperirea este preluată de industrie chiar și înainte de clarificarea unor aspecte teoretice ale problemelor. Consider că, prin rezolvarea acestor probleme și prin îndeplinirea celorlalte sarcini ce i se dau, Consiliul Național va pune în valoare posibilitățile noastre în domeniul cercetării, răspunzînd necesității de a stimula cercetarea proprie și cerinței de a organiza și conduce — aș spune „științific" — activitatea de creație științifică.

În încheiere, vorbitorul a spus: Țin să încredințez Marea Adunare Națională că personalul didactic din învățămînt, oamenii de știință vor depune toate eforturile, sub conducerea partidului și a guvernului, pentru a contribui la îndeplinirea cu succes a sarcinilor actuale și de perspectivă ale dezvoltării României socialiste.

Din activitatea organizațiilor sindicale

Organizațiile sindicale din școlile orașului Timișoara aduc o contribuție importantă în mobilizarea și antrenarea cadrelor didactice la instruirea și educarea tinerei generații.

Trebuie subliniată, în primul rînd, activitatea bogată desfășurată de comitetul sindicatului pentru ridicarea nivelului ideologic și politic al cadrelor didactice. In acest scop, pe lîngă alte acțiuni, comitetul sindicatului a organizat o serie de interesante simpozioane. Așa a fost, de pildă, simpozionul de la Școala generală nr. 13, închinat Constituției Republicii Socialiste România, cel de la Liceul nr. 1, în cadrul căruia s-au dezbătut sarcinile școlii în lumina documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R. și, cel de la Școala generală nr. 13, închinat Constituției Republicii Socialiste România etc.

În același timp, comitetul sindicatului acordă cadrelor didactice și un sprijin nemijlocit pentru îmbunătățirea muncii lor la catedră. Bunăoară, comitetul sindicatului a întocmit, cu ajutorul unor colective de cadre didactice liste bibliografice de specialitate care au fost difuzate în școli prin birourile grupelor sindicale, făcîndu-se cunoscute în același timp lucrările de specialitate ce se găsesc la biblioteca sindicatului. Tot în scopul ridicării nivelului profesional al cadrelor didactice, comitetul sindicatului, în colaborare cu secția de învățămînt, a organizat pentru cadrele didactice o serie de excursii de documentare la Șiria, Deva, Orșova, Reșița, Băile Herculane, Alba Iulia, Hunedoara etc.

Meritată subliniată și grija comitetului sindicatului pentru mobilizarea cadrelor didactice în vederea înscrierii la examenele de grad, ca și pentru sprijinirea lor în pregătirea acestor examene. Datorită acestui sprijin, în orașul Timișoara au obținut gradul I 16 cadre didactice, iar gradul II 166 cadre didactice.

Îndrumate de comitetul sindicatului, organizațiile sindicale din școli se preocupă și ele, îndeaproape, de sprijinirea cadrelor didactice în munca lor profesională, pentru ridicarea pe o treaptă superioară a calității învățămîntului. Așa de exemplu, biroul grupei sindicale de la Școala generală nr. 8 a mobilizat pe învățătorii și profesorii acestei școli să studieze și să aplice metodele și procedeele care asigură ridicarea eficienței lecțiilor. Printre altele, biroul grupei a sprijinit conducerea școlii și colectivul pedagogic în confecționarea și folosirea unor materiale didactice — planșe, scheme etc, ca și în organizarea unor valoroase schimburi de experiență în legătură cu ridicarea eficienței lecțiilor.

Lărgirea orizontului cultural al cadrelor didactice constituie și ea un obiectiv important al muncii sindicale. Se organizează regulat pentru membrii de sindicat conferințe, simpozioane, vizionări colective etc. Pentru popularizarea cărții birourile grupelor sindicale au inițiat și organizat informări periodice, vitrine în care s-au afișat cărțile nou apărute ș.a.m.d. Este sprijinită în același timp organizarea de expoziții personale ale cadrelor didactice cu preocupări de artă plastică.

Îndrumate de comitetele sindicatelor și de birourile grupelor sindicale cadrele didactice desfășoară la rîndul lor o bogată activitate culturală în rîndurile oamenilor muncii. Numeroși învățători și profesori conduc și îndrumă activitatea bibliotecilor din cadrul cluburilor muncitorești și căminelor culturale. Membrii grupei sindicale de la Liceul nr. 8 de exemplu, conduc activitatea bibliotecii căminului cultural din cartierul Fratelia, iar grupele sindicale de la școlile generale din Kuntz, Ciarda Roșie, Plopi, Ghiroda, Freidorf, conduc bibliotecile căminelor culturale respective. Formațiile artistice ale sindicatului s-au deplasat la căminele culturale la cluburi muncitorești, în localități ca Arad, Deta, Lipova, Gătaia.

Antrenînd în munca la catedră și în activitatea culturală un număr tot mai mare de cadre didactice, comitetul sindicatului a reușit să unească colectivele pedagogice din toate școlile orașului Timișoara în efortul comun de instruire și educație a tinerei generații.

Prof. **LAZAR GRAMA**
Timișoara

OPINII

Liceele de specialitate

INDUSTRIALE

Un factor important pentru asigurarea pregătirii temeinice a elevilor în viitoarele licee industriale este, după părerea mea, realizarea unei legături strînse şi multilaterale cu tehnica aplicată, atît în cadrul şcolii — prin lucrări în ateliere şi laboratoare — cît şi direct în întreprinderi. De exemplu, cred că în liceele industriale din sectorul construcţii va fi necesar ca elevii să lucreze sub o îndrumare competentă, în laboratoare modern dotate pentru studiul rezistenţei materialelor precum şi pentru calculul şi proiectarea structurilor constructive. De asemenea, consider de cea mai mare importanţă practica pe şantiere şi în întreprinderile de construcţie, în scopul cunoaşterii ansamblurilor şi elementelor de detaliu, al studierii planurilor care pun în evidenţă intenţiile proiectanţilor, precum şi al soluţiilor optime oferite de tehnica contemporană în domeniul pentru care se efectuează proiectarea. Aş duce chiar mai departe această propunere : cred că pregătirea elevilor ar cîştiga foarte mult dacă verificarea cunoştinţelor teoretice la disciplinele de specialitate s-ar efectua periodic direct pe şantier sau în întreprinderi. Un asemenea contact cu viaţa de producţie, a cărui eficienţă să fie consemnată în notele acordate cu prilejul unor examinări parţiale, ar prezenta şi avantajul că practica de documentare premergătoare elaborării proiectelor de diplomă susţinute de absolvenţi o dată cu examenul de maturitate s-ar desfăşura în condiţii mult mai favorabile.

Prof. ANDREI BANDUROVSCHI
Turnu Măgurele

★

O problemă de primă importanţă pentru buna funcţionare a viitoarelor licee industriale — ca şi a tuturor liceelor de specialitate de altfel — o constituie selecţionarea cadrelor didactice pentru disciplinele de profil. Calea utilizată de către actualele şcoli tehnice şi mai ales de către şcolile profesionale — de a numi profesori prin cumul, din rîndul inginerilor care conduc secţii în întreprinderi — prezintă avantajele unei legături permanente cu viaţa de producţie. Dar, din cauza lipsei de pregătire pedagogică, aceşti profesori tind să dea elevilor un mare volum de amănunte neesenţiale, ceea ce determină consecinţe serioase pe linia supraîncărcării elevilor. Se vădesc de asemenea în lecţiile lor destule cazuri de nerespectare a cerinţelor de ordin metodic. Consider că, dacă vor fi selecţionaţi specialişti din producţie care să predea în viitoarele licee industriale, este necesar să li se asigure posibilitatea de a urma cursuri de pregătire pedagogică, după cum profesorii de specialitate care vor lucra exclusiv în şcoală ar trebui să facă anual un stagiu de practică în producţie.

Prof. NICOLAE CODREA
Arfaşul de Sus — Făgăraş

★

Socotesc foarte important ca disciplinele care se vor preda în liceele industriale să asigure elevilor un larg orizont tehnic. Acest deziderat este însă strîns legate de un larg orizont cultural. Dacă orizontul cultural al elevilor şcolii profesionale trebuie mereu lărgit, cu atît mai mult îi este necesară o înaltă cultură viitorului tehnician. De aceea, din planul de învăţămînt al liceelor industriale nu pot lipsi, cred, nici noţiunile de filozofie, de economie politică, de psihologie, nici limbile străine.

Procentul de 15 la sută rezervat lucrărilor practice poate fi suficient dacă se compensează printr-un stagiu de 6—10 luni în producţie după terminarea cursurilor. Cred indicat ca practica să înceapă din primul an, sporind pînă la 50 la sută din anul IV.

Cred că, o dată cu înfiinţarea liceului industrial, s-ar putea reglementa şi situaţia încă neclară a foştilor absolvenţi ai liceelor industriale care activează în prezent în învăţămînt. S-ar putea reveni la titlul de „profesor-maestru", care exprimă pregnant menirea acestui important factor din şcoala profesională şi tehnică.

Prof. IOAN TRANDAFIR
Arad

AGRICOLE

Cerinţele producţiei agricole impun ca absolvenţii viitoarelor licee de specialitate pentru acest domeniu să fie pregătiţi pentru o serie de ramuri foarte diverse — cultura plantelor de cîmp, creşterea animalelor, viticultura, pomicultura, legumicultura, floricultura, contabilitatea agricolă etc.

Consider indicat ca fiecare liceu agricol să aibă un efectiv mediu de 600—700 de elevi care să studieze maximum 2—3 specialităţi înrudite. Desigur că cei mai mulţi dintre ei vor trebui să capete o pregătire cu profil agricol general şi veterinar. Trebuie să ţinem seama însă şi de faptul că viticultura, pomicultura şi legumicultura sînt ramuri de bază ale agriculturii şi că extinderea în prezent a suprafeţelor de producţie viticole, pomicole şi legumicole în cadrul gospodăriilor de stat şi al cooperativelor agricole de producţie pretinde ca aproape fiecare unitate să aibă pomicultorul, viticultorul sau legumicultorul ei. De aceea se impune, cred, ca liceele agricole să pregătească suficiente cadre şi pentru aceste domenii. În acest scop va fi necesar ca ele să aibă un profil multilateral, mai larg decît profilul actualelor şcoli tehnice agricole.

Merită să fie luată în discuţie, în lumina cerinţelor producţiei, şi înfiinţarea în cadrul liceelor agricole a unei secţii care să pregătească tehnicieni pentru culturile irigate. O asemenea secţie apare foarte necesară dacă avem în vedere sarcina trasată la Congresul al IX-lea al P.C.R., de a se extinde, pînă în 1970, suprafeţele irigate cu încă 400 000 ha.

În vederea stabilirii repartiţiei teritoriale a viitoarelor licee agricole consider util a se face un studiu bine documentat pe întreaga ţară, care să indice necesarul de cadre de tehnicieni, unităţile agricole socialiste care pot asigura baza de instruire practică, condiţiile materiale existente. O repartizare raţională a viitoarelor licee agricole, atît din punct de vedere teritorial cît şi al profilului, ar permite să se extindă şcolile cu tradiţie şi cu o bază materială solidă şi să se folosească cu eficienţă investiţiile pentru înfiinţarea de noi unităţi.

Ing. IOAN OLIMPIU LUCA
Fundulea

★

În alcătuirea programelor pentru materiile de specialitate ce vor fi predate în cadrul viitoarelor licee agricole va trebui acordată o deosebită atenţie evitării paralelismelor. De pildă, dacă se vorbeşte despre sol la agricultura generală, să nu se revină asupra aceleiaşi probleme şi la legumicultură, decît în strictă legătură cu cerinţele plantei respective.

Cred că este deosebit de importantă predarea aprofundată a unor noţiuni de economie agrară şi de organizare a producţiei agricole, fără de care nici un tehnician nu-şi poate duce activitatea în producţie.

Socotesc necesar ca elevii liceelor agricole să studieze neapărat şi o limbă străină de circulaţie mondială şi să capete în primul an de şcoală (în afara celor care se pregătesc în specialităţile mecanizare, amelioraţii şi economie agrară) unele noţiuni de limba latină, care îi vor ajuta la cunoaşterea numelor de plante, specii etc.

Ing. agr. economist
IOSIF FAUR
Timişoara

PEDAGOGICE

Consider că, date fiind înaltele exigenţe care decurg din sarcinile puse de partid în faţa învăţămîntului, viitorii învăţători trebuie să dobîndească în liceele pedagogice o largă cultură generală, cu evidente posibilităţi de a-şi continua studiile în orice formă de învăţămînt superior. Aş aduce ca argument în susţinerea acestui deziderat şi faptul că istoria culturii noastre numără mulţi oameni de ştiinţă care au început prin a fi învăţători.

Consider, de aceea, că planurile şi programele liceelor pedagogice nu ar trebui să conţină mari deosebiri, la obiectele de bază, faţă de cele ale liceelor de cultură generală. Obiecte ca limba română şi literatura română, matematica, istoria, ştiinţele sociale, geografia, biologia, fizica, chimia, limba latină şi o limbă modernă la alegere ar trebui să fie studiate pe întreaga perioadă a anilor de şcolaritate.

Pregătirea de specialitate ar trebui să înceapă, cred, din anul al III-lea şi să se maseze integral în ultimii ani, cuprinzînd discipline ca pedagogia, psihologia, istoria pedagogiei şi a psihologiei, studiul metodicilor şi practica pedagogică. În ceea ce priveşte practica pedagogică sînt de părere că aceasta ar trebui să cuprindă toate tipurile de activitate la care vor fi solicitaţi învăţătorii în munca la catedre. În ultimul an de studiu ar fi bine să se organizeze o perioadă de practică pedagogică continuă, cu o durată de aproximativ două săptămîni, perioadă în care viitorul absolvent să îndeplinească toate sarcinile profesionale ale învăţătorului, sub directa lui supraveghere şi cu sprijinul profesorilor de specialitate din liceul pedagogic.

Alături de disciplinele amintite, cred că în planul de învăţămînt al liceului pedagogic vor trebui să figureze şi discipline în cadrul cărora se studiază cunoştinţe de agricultură, pomicultură, zootehnie, apicultură. Dacă fiecare liceu va ţine un contact strîns cu una din marile unităţi agricole socialiste din apropiere, elevii îşi vor putea însuşi aceste cunoştinţe în legătura strînsă cu practica.

Un grup special de discipline a căror studiere este indispensabilă pregătirii viitorilor învăţători îl constituie muzica, desenul şi educaţia fizică. Pentru că problema acestor discipline a fost întotdeauna legată, în dezbaterile privind structura viitoarelor licee pedagogice, de aceea a aptitudinilor elevilor, aş vrea să arăt că exigenţele predării la clasele I—IV nu cer o dotare excepţională, ci un minim de posibilităţi care să permită învăţătorului a îndruma primii paşi ai copiilor în aceste domenii. Cred că aceste posibilităţi pot fi obţinute — chiar în cazul cînd avem de a face cu talente — printr-o pregătire riguroasă în cadrul liceului pedagogic.

În ceea ce priveşte organizarea muncii în liceele pedagogice, aş vrea să mai subliniez două probleme. În primul rînd, necesitatea de a le dota cu cele mai moderne materiale didactice pentru toate obiectele de învăţămînt, cu mijloace audio-vizuale, cu biblioteci bogat aprovizionate, cu cabinete şi săli de laborator. Cea de a doua problemă priveşte necesitatea creării unor colective de cadre didactice cu o înaltă calificare ştiinţifică şi asigurării legăturii acestora cu catedrele de pedagogie şi psihologie ale celor mai apropiate instituţii de învăţămînt superior.

Asist. univ. I. CIOCAN
Catedra de pedagogie a
Universităţii din Bucureşti

ECONOMICE

Urmăresc cu viu interes dezbaterea problemelor privind profilul, organizarea şi activitatea viitoarelor licee economice.

Consider că un element important care vizează direct succesul activităţii acestor licee îl constituie pregătirea şi perfecţionarea profesorilor care vor preda disciplinele de cultură tehnică generală şi disciplinele de profil. În legătură cu formarea viitoarelor cadre de profesori, socotesc neapărat necesar ca acestea să studieze, în instituţiile superioare de specialitate, pedagogia şi psihologia, iar în ultimul an să frecventeze un curs de metodică şi să efectueze o practică pedagogică, în cadrul căreia să asiste la munca profesorilor şi să ţină ei înşişi lecţii, să elaboreze planuri calendaristice, să întocmească fişe personale ale elevilor etc. — într-un cuvînt, să fie pregătiţi în amănunţime pentru învăţămînt. Pentru absolvenţii institutelor economice care nu au primit o pregătire în domeniul pedagogiei cred că ar fi necesar să se organizeze, la institutele de perfecţionare a cadrelor didactice, cursuri cu profil pedagogic şi metodic. Ar fi indicat, de altfel, ca şi pentru cadrele care au pregătire pedagogică şi care muncesc în momentul de faţă în învăţămîntul economic să se organizeze cursuri de perfecţionare, iar în vacanţa de vară o practică de orientare privind problemele modernizării activităţii economice în întreprinderi. Îndeosebi mi se pare necesar ca aceste cadre didactice să-şi completeze cunoştinţele în ceea ce priveşte utilizarea în economie a calculatoarelor electronice, a unor maşini cum sînt cele care facturează sau înregistrează direct în conturi etc.

O asemenea pregătire serioasă a profesorilor ce vor lucra în viitoarele licee economice va putea asigura formarea unor tehnicieni care să răspundă pe deplin nevoilor producţiei.

Prof. C. FODOR
Mediaş

Cred că în viitoarele licee economice va trebui să se acorde cea mai mare atenţie studierii disciplinelor de cultură economică generală şi de specialitate. Socotesc indicat ca predarea obiectelor de cultură economică generală — contabilitate generală (teoria evidenţei contabile), planificarea economiei naţionale, statistica teoretică etc. — să fie comună pentru toate specialităţile, aceste discipline urmînd să formeze orizontul de ansamblu şi perspectivele profesionale ale viitorilor tehnicieni din economie. Disciplinele de specialitate — contabilitate, finanţare, planificare, statistică, merceologie — vor da elevilor posibilitatea de a-şi însuşi cunoştinţele profesionale la nivelul cerinţelor concrete ale activităţii economice în diferite ramuri ale producţiei, în comerţ, cooperaţie şi în instituţiile financiare. Ca urmare, liceele economice ar putea să aibă în primii doi ani planuri şi programe identice, iar începînd din anul al III-lea să se facă specializarea pe secţii — contabilitate, planificare, statistică, merceologie. Cred nimerit ca de abia după primii doi ani de studiu elevii să-şi stabilească viitoarea specialitate.

Pregătind tehnicieni, liceele economice vor trebui să acorde atenţia cuvenită înarmării lor cu deprinderi practice. Pe lîngă întocmirea monografiilor şi efectuarea practicii în producţie cred că este indicată organizarea unor magazine şi cooperative-şcoală, aşa cum există în momentul de faţă pe lîngă unele şcoli tehnice economice. Acestea permit elevilor să aplice, încă din timpul şcolii, sub îndrumarea profesorilor de specialitate, cunoştinţele teoretice de contabilitate, planificare, merceologie.

Prof. SIMION TULIGĂ
Şcoala tehnică de cooperaţie
Rm. Vîlcea

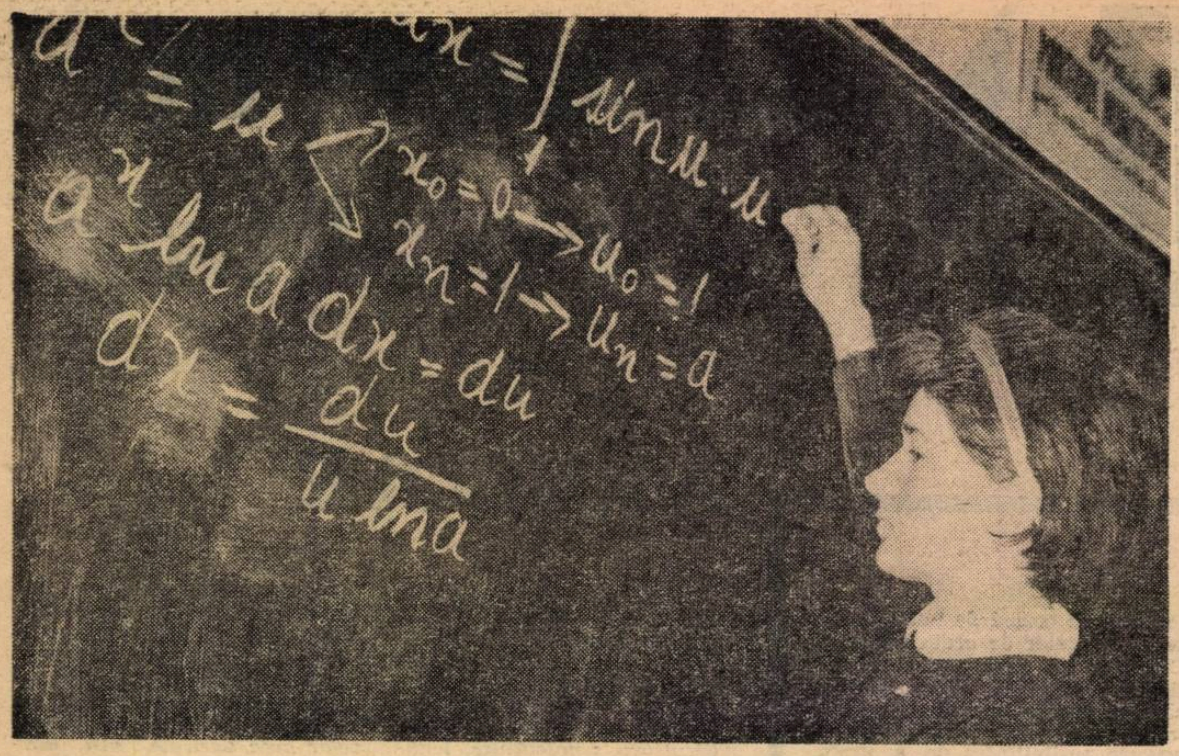

La lecția de matematică.

Semnele convenționale în gramatică

Se știe, că profesorii de limbă folosesc semne convenționale variate în rezolvarea exercițiilor de analiză gramaticală. Dacă uneori aceste semne sînt clare, simple, alteori ele se complică inutil, cerînd elevilor eforturi destul de mari și determinînd apreciabile pierderi de timp. Am întîlnit de exemplu la un examen de admitere în clasa a IX-a elevi care au efectuat analiza sintactică a frazei prin ceea ce ei numesc (desigur, așa cum au fost învățați) „metoda dreptunghiurilor". Această „metodă" consta în scrierea exactă a fiecărei propoziții din frază în cîte un dreptunghi care era legat de alte dreptunghiuri în care se aflau scrise propoziții coordonate, subordonate ș.a.m.d. Pe marginea fiecărui dreptunghi era notată cu diferite prescurtări, uneori adevărate criptograme, determinarea propoziției respective. Este ușor de imaginat la ce labirint poate duce această „metodă" cînd fraza are 10—11 propoziții. O altă „metodă" folosea scrierea una sub alta a propozițiilor după succesiunea lor în frază și, imediat alături, prin intermediul semnului =, notarea determinării lor. Avînd doar meritul că e simplă, această metodă nu permitea însă formarea unei imagini clare asupra raporturilor existente între propozițiile frazei.

Toate aceste situații ne fac să credem că este necesară stabilirea unui sistem de analiză sintactică a frazei care, supus discuțiilor și îmbunătățit, să fie generalizat în predarea gramaticii. Se știe că numeroase științe posedă un sistem de semne convenționale unanim acceptate și folosite. Gramatica nu are însă un asemenea sistem, nefolosind de loc semnele convenționale sau folosind ocazional și arbitrar anumite semne, ceea ce duce la confuzii. Adaptînd unele semne folosite accidental sau îmbunătățind altele existente, profesorii care predau gramatica ar putea ajunge la un sistem unitar de semne, cît mai clar și care să ia cît mai puțin timp.

De exemplu, pentru delimitarea propozițiilor în frază se poate folosi un semn de forma L, care să noteze începutul propoziției, și același semn, cu deschiderea spre stînga care să noteze sfîrșitul ei. Propunem abandonarea semnului I folosit de obicei deoarece poate genera confuzii în cazul frazelor cu propoziții intercalate.

Pentru scoaterea în evidență a predicatelor, acestea pot fi subliniate cu o singură linie, iar pentru numerotarea propozițiilor este indicată, credem, notarea numărului respectiv în dreapta predicatului sus, și nu la sfîrșitul fiecărei propoziții, căci și în acest caz s-ar putea crea confuzii în cazul propozițiilor intercalate.

Pentru prezentarea grafică a structurii frazei propunem folosirea schemelor care să utilizeze un triunghi pentru propozițiile principale, un triunghi într-un cerc pentru propozițiile principale regente și un cerc pentru propozițiile secundare regente. Propozițiile secundare care nu sînt și regente pot fi notate doar prin numărul lor de ordine neîncadrat în nici un semn. Se folosesc prescurtările atr. pentru propoziția atributivă, c.d., c.c., c.i. pentru propozițiile completive directe, circumstanțiale sau indirecte.

În cazul cînd o regentă are mai multe subordonate de același fel, pentru a nu nota de mai multe ori aceeași determinare, propunem folosirea unui arc care să unească toate subordonatele, ca mai jos :

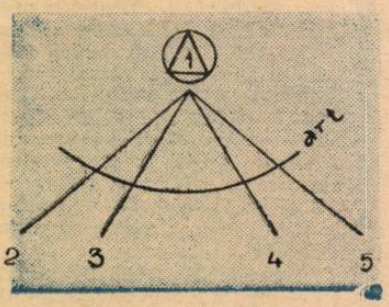

O problemă mai dificilă o constituie notarea propozițiilor subiective și predicative. Pentru notarea subiectivei s-ar putea folosi, de pildă, următoarea schemă :

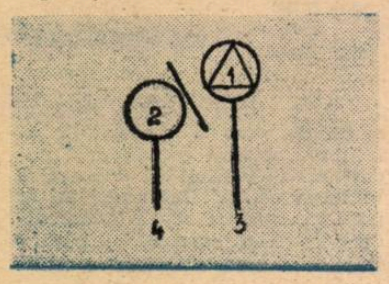

unde propoziția 1 este principală și regentă pentru 3, iar propoziția 2 este subiectiva propoziției 1 și regentă pentru propoziția 4. Propoziția subiectivă fiind notată în stînga corelativei ei, propunem notarea predicativei în dreapta :

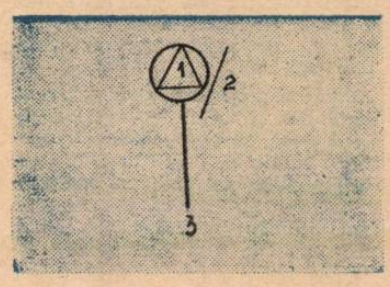

Respectarea cu consecvență a poziției pe care o au în schemă propozițiile subiective și predicative ne scutește de introducerea unor prescurtări pentru consemnarea determinării lor, ca și în cazul propozițiilor principale, unde triunghiul poate indica precis felul propoziției, scutindu-ne de a-l mai nota prin cuvinte.

Folosind aceste semne convenționale în predarea gramaticii la clasa a VIII-a am constatat că elevii și le însușesc rapid și fără dificultăți. Totodată, datorită faptului că schemele oferă o privire analitică și de ansamblu asupra frazei, analiza sintactică este mai ușor efectuată și mai deplin înțeleasă.

Prof. RADU CIOBANU
Hunedoara

Între intuiție și abstractizare

Ora deschisă de geometrie în spațiu la clasa a X-a, la care am asistat nu de mult, nu putea să nu stîrnească discuții. E de mirare, într-adevăr, să vezi că profesorul — și încă un profesor tînăr, cum era cel care a predat această oră — intră în clasă fără nici un material didactic : nici figuri din lemn, nici modele din material plastic în care să se vadă secțiunile făcute cu plane colorate. Nimic. Doar creta — cretă albă, nici cel puțin colorată. Cu această cretă profesorul a făcut pe tablă un desen destul de sugestiv, luat din unghiuri cît mai favorabile scopului problemei. După cît mi s-a părut, lecția a fost înțeleasă de elevi.

Discuțiile care au urmat între noi au fost aprinse și au continuat și după ședința de analiză a lecției. Am stat de vorbă și mai tîrziu cu colegul meu despre problemele pe care le-a ridicat lecția lui. I-am spus că în special acum, cînd atenția tuturor profesorilor este îndreptată spre folosirea mijloacelor audio-vizuale, lecția lui apare puțin nefirească și i-am dat să înțeleagă că atribui acest fapt unei anumite tendințe de frondă juvenilă. M-a întrerupt. Mi-a explicat că problema materialului didactic l-a preocupat încă de pe vremea cînd era student și că a ajuns la cîteva concluzii.

„Progresele tehnicii — mi-a spus el — duc la ameliorarea procedeelor predării. Pronunția limbilor străine se „prinde" mai bine cu ajutorul benzii de magnetofon, procesele chimice se transformă în „substanță" clară pentru elevi cînd le văd pe peliculă, Mozart le apare în toată desăvîrșirea lui dacă îi ascultă operele imprimate pe disc. Și geometria în spațiu poate fi închisă într-o cutie stereometrică. Nu vreau să fiu înțeles greșit : trusa aceasta poate fi utilă într-adevăr celui care predă la clasa a X-a. E vorba nu de ea, ci de felul de a o folosi.

Ca să-ți spun drept, nu cred în matematica „prefabricată" — adică în obiectele aduse în clasă gata făcute. Dacă îi prezinți elevului, să spunem, o piramidă, sau două, sau trei, el rămîne cu imaginea lor particulară. Pentru el noțiunea de piramidă se va rezuma doar la piramida de lemn sau din material plastic pe care i-ai prezentat-o. Dar aceasta îl oprește de la abstractizarea atît de necesară studierii unui obiect ca matematica. Or, e de presupus că în clasa a X-a elevii trebuie să termine o dată — mai ales la matematică — cu intuiția, să învețe a urca pe treptele gîndirii abstracte.

Și, ca să revin la trusa stereometrică : îmi este utilă pentru că pot construi în fața elevilor intersecții de plane sau le pot înfățișa „în mișcare" ducerea unei drepte. Dar am văzut că unii profesori, ca să nu „piardă vremea", fac figura din sîrmă și plastilină înainte de oră, în recreație. Nu-i poți cere pietonului care vede casele din preajmă să devină prin această „practică" zidar sau arhitect și nu-i poți cere unui elev să știe teorema celor 3 perpendiculare numai pentru că i-ai arătat-o gata prefabricată ! Uite. Linia asta (și mi-a arătat-o cu degetul pe desen) unește oricare

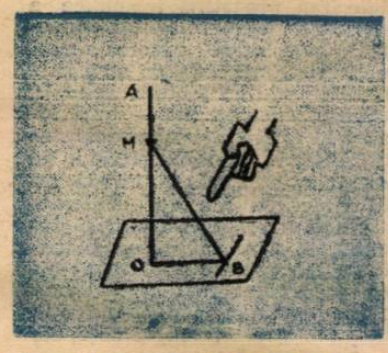

punct al perpendicularei OA cu punctul B, sau numai un punct anume, adică pe M ? După părerea elevului, unește punctul M și nu „orice punct al dreptei AO". În figură punctul e bine fixat acolo unde e, și nu în altă parte. Ce e de făcut ? S-ar putea construi un segment MB din elastic, cu un punct M pe un manșon care poate culisa de-a lungul lui AO. Poate că nici așa nu e suficient, pentru că elasticul are și el o lungime peste care nu se poate întinde. O soluție ar fi aceea de a cere elevilor să confecționeze ei singuri figuri. Aceasta însă numai în clasă, pentru că nu-i putem supraîncărca cu astfel de teme pentru acasă și apoi, nici nu avem garanția că nu vor fi prea mult „ajutați". Rămîne deci să le construiască în clasă. Dar vezi că și aici se ridică probleme, pentru că rareori profesorul are timpul necesar sacrificării unei ore de predare și atunci îndeamnă pe elevi către o confecționare domestică și manufacturieră, menită să umple dulapurile expozițiilor din fiecare școală cu matematică pe care se pun și numerele de inventar...

Lucrez cu cretă albă. Creta colorată nu face decît să complice desenul, să strice perspectiva, scoțînd în prim plan lucruri care sînt mai „în fundul" figurii.

Și încă ceva. Vorbeam, adineauri, de lucrările pe care le fac elevii acasă. Ai văzut, desigur, la expoziții sau pe pereții cabinetelor de matematică, formule scrise cu litere mari, pe planșe, cînd se pot la fel de bine scrie cu litere mici, pe caiet. Mai sînt acolo probleme care se află scrise, cu rezolvare cu tot, caligrafiate cu tuș, desenate și colorate frumos. Ți-aș pune o întrebare : în timpul pe care l-a folosit elevul la scrierea cu peniță redis, pe planșă, a unei probleme, cîte altele ar fi putut face, scrise mai puțin caligrafic, dar rezolvate la fel de bine, pe maculator ? Nu se poate respinge total ideea planșelor cu probleme, dacă ele nu sînt simple redactări de soluții. Ar fi de exemplu recomandabil ca planșa, după enunț, să fie împărțită în două : să se descrie în stînga mersul raționamentului și în dreapta ceea ce se scrie de obicei pe caiet. S-ar stabili astfel o legătură între raționament și „redactare", din care elevul ar avea ce să învețe și pentru alte probleme".

Evident, am fost obișnuiți pînă acum cu o altă optică. De aceea, părerile colegului meu par unora prea îndrăznețe. Mulți nu-i dau dreptate, mulți consideră inițiativele sale nu îndeajuns de verificate de practica predării. Cu anumite rezerve de amănunt și exprimare, personal sînt de acord cu el.

C. OTTESCU
profesor la Liceul nr. 36
București

Cercul de geografie întreprinde o „călătorie pe glob"

PUNCTE DE VEDERE

Nu amănunte inutile, dar nici improvizaţie planificată

Am citit, cu mult interes, articolul : „Nu amănunte inutile, ci linii directoare“ publicat în nr. 818 al „Gazetei învăţămîntului“, cît şi articolele pe aceeaşi temă care l-au urmat. Mă preocupă de multă vreme planificarea calendaristică şi doresc ca acum, în preajma începerii trimestrului II, să-mi exprim părerea în legătură cu problemele ridicate, plecînd de la afirmaţiile din articolul menţionat.

De la început ţin să spun că sînt de acord cu mai multe păreri exprimate în material. Şi eu sînt convins de necesitatea de a crea cît mai mult timp personalului didactic în vederea pregătirii pentru lecţii, deoarece într-adevăr „hotărîtoare pentru buna reuşită a lecţiilor este **pregătirea** proprie cît mai conştiincioasă, cît mai amănunţită“. Sînt, de asemenea, convins că „**nu planul bogat în rubrici** ajută la ridicarea nivelului de cunoştinţe al elevilor sau la obţinerea succesului în activitatea educativă — ci studiul, perseverenţa, munca desfăşurată cu conştiinciozitate, cu dorinţa de a aduce mereu ceva nou, creator“. Sînt de acord şi cu părerea autorului în ce priveşte trecerea caracterizării elevilor în planul calendaristic, dar mă îndoiesc că există cazuri în care să li se ceară profesorilor acest lucru.

Sînt însă în articol şi cîteva păreri care, în loc să determine eliminarea formalismului şi birocraţiei, trec în cealaltă extremă, aprobînd indirect munca la întîmplare şi improvizaţia. Cît de dăunătoare ar fi o astfel de muncă în învăţămînt nu mai este cazul să demonstrăm.

Autorul articolului este de părere, de exemplu, că e necesar doar „să schiţăm un plan care să traseze **în linii mari** (sublinierea mea) felul cum ne vom desfăşura activitatea, pentru ca sfîrşitul trimestrului să nu ne surprindă fără a fi terminat predarea volumului de materie prevăzut în programă“. Această părere vine însă în contradicţie flagrantă cu afirmaţia autorului că studiul, perseverenţa, munca desfăşurată cu conştiinciozitate etc. ajută la ridicarea nivelului de cunoştinţe al elevilor. „În linii mari“, materialul e prevăzut în programă, unde se arată şi numărul de ore rezervat pentru fiecare capitol. Eu cred că tocmai alcătuind planul calendaristic avem ocazia să analizăm, cunoscînd bine clasa, cunoştinţele anterioare ale elevilor, dacă este cazul să acordăm mai multe ore sau mai puţine, în comparaţie cu cele prevăzute în programă pentru fiecare capitol. Pentru a-ţi da seama de cît timp ai nevoie pentru predarea unui capitol este necesar să consulţi programa, manualul, temele pe care le conţine acesta, lucrările practice care se cer, exerciţiile aplicative, să ştii de ce material didactic dispui etc. şi să gîndeşti cît vei reuşi să faci în fiecare oră de curs, pentru ca materialul prevăzut în programă să fie nu numai parcurs în întregime, **dar şi însuşit de elevi.** Aceasta presupune că ai gîndit adînc dacă la un capitol vei face sau nu o recapitulare, cît timp vei rezerva pentru recapitularea în vederea tezei trimestriale şi în ce fel o vei desfăşura, dacă vei rezerva ore speciale pentru ascultarea elevilor sau vei asculta pe cîţiva din ei la fiecare lecţie. Înseamnă, deci, că gîndeşti de fapt, la început de trimestru, cîte ceva în legătură cu fiecare lecţie.

La obiectele la care se predă o singură oră pe săptămînă, gîndeşti doar asupra a circa 12 lecţii, numărul acestora crescînd pe măsură ce numărul de ore din planul de învăţămînt este mai mare. La majoritatea obiectelor de învăţămînt de la clasa a V-a în sus nu este vorba însă de mai mult de 50 de lecţii pe trimestru (4 ore pe săptămînă). Dacă profesorul are o experienţă mai îndelungată în predare, el poate face cu uşurinţă acest lucru, evitînd greşelile şi folosind lucrurile bune pe care le-a reţinut din propriile observaţii în legătură cu aplicarea planului calendaristic în anii precedenţi ; dacă nu, evident, trebuie să depună o muncă mult mai dificilă, menită să ducă însă la acelaşi rezultat. Mi se pare atît de firesc ca planul calendaristic să se alcătuiască în acest fel, încît nici nu văd posibil un alt mod de lucru.

Autorul articolului la care m-am referit, cît şi cei care au scris ulterior în legătură cu tema în discuţie, sînt şi împotriva rubricilor din planul calendaristic care privesc materialul didactic şi temele pentru acasă. Ei califică drept „birocraţie“ necesitatea de a completa aceste rubrici, pornind mai ales de la aprecierea că nu poţi să ştii cu luni de zile înainte cum va evolua clasa şi ce material didactic vei avea la dispoziţie (căci mereu apare material nou), după cum nu poţi să ştii cu mult înainte ce temă va fi mai potrivită etc. Ei sînt de părere că nici cu o săptămînă şi nici măcar cu cîteva zile înainte nu este cazul să treci în plan aceste lucruri, întrucît „tipul lecţiei, materialul didactic, temele pentru acasă se stabilesc mai bine cînd te pregăteşti pentru lecţie“. Tocmai aici mi se pare că stă cheia problemei — şi anume că pregătirea pentru lecţii ar trebui să se facă cu multă vreme înainte şi că unele lucruri în legătură cu fiecare lecţie trebuie să le prevezi cel mai tîrziu înainte de a preda prima lecţie din capitolul respectiv. De fapt, este vorba să pregăteşti nu o lecţie, ci sistemul de lecţii care fac parte din acelaşi capitol. Cînd să stabileşti, de exemplu, tipul lecţiei dacă nu cu ocazia alcătuirii planului ? Pentru aceasta nu e necesară însă neapărat o rubrică, deoarece din însuşi titlul lecţiei sau din subtitlu poate să rezulte tipul ei.

Din modul în care se pun problemele în articolele menţionate, rezultă că este indicat ca pregătirea pentru lecţie să se facă doar cu o zi înainte (sau poate chiar în aceeaşi zi). În sprijinul acestei afirmaţii vine părerea că unele chestiuni, de exemplu temele pentru acasă, „se lămuresc în timpul lecţiei, în funcţie de realităţile concrete de ultimă oră“. Nu neg că în clasă apar uneori situaţii care te determină să dai elevilor doar o parte din tema pe care ţi-ai propus-o, să dai mai multe explicaţii privind rezolvarea decît aveai intenţia iniţial, că în unele cazuri schimbi în totalitate tema cu o zi înainte sau chiar la lecţie. Dar aceasta nu ar trebui să constituie regula, ci excepţia. Există lecţii la care poţi stabili tema şi cu şase luni înainte şi alte lecţii la care poţi face acest lucru doar cu cîteva zile înainte, la nevoie mai modificînd ceva chiar în lecţie.

Profesorii şi învăţătorii cu dragoste de meseria lor, chiar cînd îşi alcătuiesc planul calendaristic, fără să fie „obligaţi“, folosind experienţa anilor trecuţi, îşi trec la **unele lecţii** temele pentru acasă tocmai pentru că aceasta îi ajută, nu-i încurcă. Ei completează în plan temele pentru acasă în orice caz cu cîteva zile înainte de a ţine lecţia, şi anume cînd începe predarea unui capitol. Pregătindu-se pentru predarea fiecărei lecţii, rezolvă exerciţiile şi problemele alese, se opresc asupra unor subtilităţi, analizează textele, gîndesc asupra timpului în care vor putea să le rezolve elevii ş.a.m.d.

În munca pe care am desfăşurat-o pînă în prezent am avut dese ocazii să constat că mai ales învăţătorii şi profesorii cu puţină practică la catedră, dar în unele cazuri şi pedagogi cu multă experienţă didactică întîmpină greutăţi în cadrul lecţiilor din cauza unui material didactic ne pus la punct, din cauza unor greşeli în textul problemelor care s-au sesizat abia rezolvîndu-le etc. Este adevărat că materialul didactic sau alte materiale ajutătoare pentru lecţie se stabilesc definitiv şi amănunţit cînd se pregăteşte numai o anumită lecţie, care urmează a fi predată peste cîteva zile sau chiar a doua zi. Dar dacă eşti cu adevărat conştiincios şi la curent cu problemele pedagogice şi metodice noi (cum mereu se menţionează în articolele amintite), atunci reţii ce este important pentru anumite lecţii, în ce priveşte materialul didactic, cînd ajungi în contact cu el, cînd citeşti despre el, cînd îţi vorbeşte cineva despre el. Se întîmplă adesea să găseşti un material interesant în legătură cu o lecţie după ce ai făcut-o ; atunci îl foloseşti la recapitulare, sau în anul următor. Unele materiale trebuie să le pregăteşti singur sau cu ajutorul elevilor şi, dacă n-ai luat măsuri pentru pregătirea lor cu săptămîni întregi înainte, nu-ţi mai rămîne timp să le execuţi. Există la ştiinţe naturale, de pildă, situaţii cînd trebuie să pui la încolţit seminţele cel puţin cu cîteva zile înainte de lecţie ; pentru alcătuirea unor tablouri sinoptice la gramatică ai nevoie de cîteva zile ; pregătirea unor lucrări la fizică şi chimie cer de asemenea un timp de pregătire.

Materialele cu caracter metodic nu ne stau la dispoziţie oricînd, ele nu sînt ordonate pe lecţii ; materialul didactic, de asemenea, nu-l avem totdeauna gata pregătit pentru fiecare lecţie. În această situaţie mi se pare justificată, normală, cerinţa ca pregătirea materialului didactic pentru lecţii să se facă cu multă vreme înainte, iar profesorul să-şi noteze undeva în dreptul lecţiei, chiar cu ocazia alcătuirii planului, ce material didactic are intenţia să folosească în cadrul ei (dacă a stabilit acest lucru), urmînd ca ulterior, dar în timp util, să completeze materialul didactic şi pentru celelalte lecţii, să mai adauge şi alt material, să-l înlocuiască dacă între timp a descoperit un material mai interesant, dacă a reuşit să confecţioneze unul mai bun.

Materialul didactic nu se foloseşte la toate obiectele de învăţămînt, după cum nici teme pentru acasă nu se dau la toate obiectele şi la toate lecţiile. De aceea, notarea mai din vreme a materialului didactic şi a temelor pentru acasă în planul calendaristic pentru unele obiecte de învăţămînt nu mi se pare deloc o supraîncărcare — şi încă inutilă — a profesorilor. După părerea mea, nu are importanţă dacă în planul calendaristic există sau nu rubrici privind materialul didactic şi temele pentru acasă dacă aceste amănunte se notează într-un alt mod. Importantă îmi pare rezolvarea problemei de fond, aceea a planificării şi pregătirii lecţiilor în mod gîndit, **cu amănuntele necesare**, ţinînd seama de realitate şi necesitate.

Ştim că în conformitate cu reglementarea în vigoare învăţătorii şi profesorii cu mai mare vechime în învăţămînt nu sînt obligaţi să-şi întocmească planuri de lecţie şi pentru pregătirea majorităţii lecţiilor, nici măcar schiţe. A cere însă să se treacă în planul calendaristic, la obiectele la care este cazul, temele pentru acasă şi materialul didactic, a cere ca aceasta să se facă la timpul potrivit (pe care fiecare îl stabileşte în funcţie de condiţiile concrete, dar în orice caz înainte de lecţie), a cere să se precizeze, înainte de începerea predării unui capitol, tipul lecţiilor, înseamnă a cere dovada minimă a pregătirii conştiincioase pentru fiecare lecţie, pe care majoritatea cadrelor didactice o depăşeşte cu mult.

Am convingerea că, dacă s-ar interzice învăţătorilor şi profesorilor să treacă în planurile lor astfel de „amănunte inutile“, o bună parte din ei ar continua totuşi s-o facă. Aceasta pentru că, de fapt, notarea mai din vreme, pe planul calendaristic, a unor astfel de lucruri constituie nu o supraîncărcare, ci un ajutor real şi o dovadă a unei pregătiri conştiincioase.

Prof. ION GH. BORCA

Studiul diferenţiat al agriculturii

După cum se ştie, începînd din acest an şcolar, obiectul *„Bazele producţiei agricole“* se studiază în clasele a IX-a ale liceelor săteşti după programe separate, corespunzătoare cu specificul zonei în care se află şcoala : în regiunile de deal accentul se pune pe studiul, hortiviticulturii, iar în regiunile de şes pe cunoaşterea bazelor agrotehnicii culturilor de cîmp.

După ce au studiat, în trimestrul I , temele *Zonarea producţiei agricole* şi *Solul şi lucrările solului*, din capitolul „Bazele agrotehnice ale culturilor de cîmp“, elevii claselor a IX-a din liceele situate în regiunile de şes vor continua în trimestrul II studiul aceluiaşi capitol. Prima temă care va fi predată se referă la *Îngrăşăminte*. Cu prilejul studierii ei se subliniază importanţa folosirii îngrăşămintelor în general, realizările obţinute în anii construcţiei socialiste în ţara noastră în acest domeniu şi sarcinile trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R. cu privire la sporirea producţiei de îngrăşăminte chimice.

În continuare, pornind de la nevoia de elemente nutritive pe care o au plantele în diferite perioade din viaţa lor, se prezintă unele însuşiri şi clasificarea generală a îngrăşămintelor. Studiul îngrăşămintelor începe cu prezentarea principalelor îngrăşăminte organice. După ce se dau exemple de îngrăşăminte organice, se studiază gunoiul de grajd, arătîndu-se cum se utilizează şi indicîndu-se condiţiile optime de aplicare în funcţie de epocă, de climă, sol, plantele premergătoare, ca şi cele care se vor cultiva. Mai departe se trece la îngrăşămintele chimice, prezentîndu-se clasificarea acestora, criteriile de apreciere a valorii lor, modul de calculare a dozei de îngrăşămînt, modul de aplicare şi factorii care le sporesc eficacitatea. La tema *Amendamente*, după ce se arată rolul lor, se adîncesc cunoştinţele cu privire la modul de aplicare a acestora.

În cadrul tratării temei *Sămînţa şi semănatul* este indicat să se stăruie în primul rînd asupra materialului de semănat, prezentîndu-se însuşirile seminţelor, modul în care se efectuează controlul seminţelor şi pregătirea seminţelor pentru semănat. În continuare, se pot expune cunoştinţe referitoare la adîncimea de semănat, epoca, distanţa, cantitatea de sămînţă care se dă la hectar, după care se prezintă maşinile folosite pentru semănat.

La tema *Lucrările de îngrijire* se pot prezenta lucrările de îngrijire aplicate culturilor de păioase grupate pe anotimpuri şi lucrările necesare pentru îngrijirea culturilor prăşitoare. O importanţă deosebită trebuie acordată cunoştinţelor privitoare la combaterea bolilor şi dăunătorilor.

Ultima temă a capitolului este intitulată *Recoltarea şi depozitarea producţiei agricole*. Aici se poate insista asupra necesităţii stabilirii corecte a momentului recoltării în funcţie de scopul culturii, asupra mijloacelor de recoltare etc., prezentîndu-se apoi modul de recoltare la diferite plante în condiţii de mecanizare şi condiţiile necesare pentru realizarea unei depozitări optime a produselor.

În liceele situate în regiunile de deal s-a studiat în primul trimestru *Zonarea plantelor hortiviticole* şi capitolul *Legumicultura*. Urmează ca în trimestrul II să se predea cunoştinţele referitoare la capitolul II — *Pomicultura*. Prima temă a acestui capitol, intitulată *Originea, creşterea şi dezvoltarea pomilor*, se referă la proveniena pomilor şi soiurile de pomi aflate în cultură. Menţionîndu-se că în condiţiile climatului temperat creşterea şi fructificarea la pomi au un caracter ciclic, este necesar să se arate că atît creşterea cît şi rodirea sînt influenţate de vîrsta pomilor, de orientarea ramurilor, de îngrijirile ce se dau pentru asigurarea condiţiilor optime de vegetaţie. Tema următoare se referă la *Producerea de material săditor pomicol*. Se arată ce este o pepinieră, unde şi cum trebuie situată, etapele obţinerii materialului săditor pomicol etc. Este important să se insiste asupra valorii portaltoilor, asupra speciilor de la care se obţin şi asupra modului de obţinere.

Se studiază apoi tema *Tipurile de plantaţii pomicole*. Acestea sînt clasificate după scopul urmărit, ca şi după sistemul de cultivare. În tema *Alegerea şi amenajarea terenului pentru plantaţiile pomicole obişnuite şi cele agropomicole*, accentul se poate pune pe organizarea terenului, pregătirea lui pentru plantare, pichetarea şi plantarea pomilor ; se indică distanţele de plantare a pomilor între rînduri şi între pomi pe rînd la diferite specii.

În legătură cu *Îngrijirea livezilor tinere*, putem vorbi despre dirijarea formării coroanelor (prin schimbarea poziţiei ramurilor şi tăieri), despre întreţinerea solului în livezile tinere, aplicarea îngrăşămintelor, irigare, combaterea bolilor şi dăunătorilor din livezi. În cadrul temei *Îngrijirea livezilor pe rod*, pe lîngă prezentarea etapelor rodirii pomilor se subliniază îngrijirile ce trebuie date în fiecare etapă. Se insistă, de asemenea, asupra lucrărilor de îngrijire a rodului. În încheiere se specifică timpul în care este bine să se facă recoltarea fructelor şi modul în care trebuie recoltate.

În cadrul temei următoare, intitulată, *Livezile intensive*, se vorbeşte despre avantajele economice ale plantaţiilor intensive, despre formele de realizare a acestui tip de plantaţii pomicole, despre alegerea terenului pentru livezile intensive, despre amenajarea şi pregătirea materialului săditor etc. Tema *Îngrijirea livezilor intensive* se referă la împrejmuirea livezii, dirijarea formării coroanei, la întreţinerea şi lucrările solului, la îngrăşarea livezilor intensive, la irigare, combaterea bolilor şi dăunătorilor şi la lucrările de îngrijire a recoltei.

La toate temele este indicat să se dea exemple din regiunea, raionul şi localitatea în care se află şcoala.

Pentru aprofundarea cunoştinţelor, la liceele situate în zonele de şes se pot folosi o serie de lucrări dintre care citäm : *Fitotehnie* — vol. I şi II de N. Zamfirescu, V. Velican, N. Săulescu Ed. Agro-Silvică 1965, *Agrofitotehnie şi culturi irigate*, de D. Dincă, Gh. Budoi, A. Taindel, V. Vrînceanu — Ed. Agro-Silvică 1964, *Agricultura generală* (manual) de Fl. Doboşi — Ed. Agro-Silvică 1965, *Noi orientări în folosirea îngrăşămintelor* de D. Davidescu şi E. Davidescu — Ed. Agro-Silvică 1965. Pentru liceele din zonele de deal recomandăm : *Pomicultura* de A. Negrilă — Ed. Didactică şi Pedagogică 1964 şi *Agricultura — manual, pentru şcolile pedagogice de învăţători*, Anul II, Ed. Didactică şi Pedagogică 1965.

Prof. ALI GEAFER
prof. VICTORIA POPA

Potenţe educative ale timpului liber

Iată o „bătaie" pe care pedagogii n-o opresc, ba mai mult, o încurajează. Acum, în zilele vacanţei de iarnă, pe munţii spre care pornesc şcolarii în drumeţie, pe derdeluşul din marginea comunei, sau în parcul oraşului, asemenea „bătăi", în care bulgării zboară care încotro, sînt des întîlnite. Ele constituie una din bucuriile iernii, ale vacanţei.

La Palatul pionierilor treaba e în toi. Zeci de mîini îndemînatice confecţionează, după sfatul profesorilor de desen, multicolore podoabe pentru „Carnavalul iernii", care se va desfăşura în sălile de sport ale palatului.

Muzica va fi şi ea prietenul de vacanţă al şcolarilor de toate vîrstele. In concursurile pentru cei mai buni solişti vocali sau instrumentişti, în spectacole, în programele brigăzilor artistice care vor înveseli revelioanele, şcolarii îşi vor exprima şi prin cîntece dragostea fierbinte pentru patrie, recunoştinţa pe care o poartă partidului pentru copilăria lor frumoasă, plină de bucurii.

Cum îşi petrec adolescenţii timpul liber care rămîne în întregime la dispoziţia lor, în special de sîmbătă la prînz pînă duminică seara? Folosesc ei oare întotdeauna „supape" de deconectare sănătoase şi utile? Acum, în timpul vacanţei, problema aceasta este pretutindeni la ordinea zilei. Ea ar trebui să ne preocupe însă permanent, cu atît mai mult cu cît la întrebarea dacă elevii îşi petrec raţional şi atractiv timpul liber răspunsul nu este identic. În multe locuri — da, însă în unele, hotărît nu.

În practica muncii educative, preocuparea pentru organizarea timpului liber al elevilor se afirmă tot mai insistent. Şcoala caută să asigure tuturor elevilor repaosul după orele de clasă, ca o compensare firească a efortului, ca un mijloc important de recuperare a forţelor şi de desprindere din obişnuitul activităţii şcolare, în tendinţa de a menţine echilibrul fizic şi spiritual al personalităţii lor în formare. Răgazul eficace nu apare însă doar sub forma întreruperii complete a oricărei forme de activitate, ci presupune, după cum se ştie, o varietate de manifestări. Pasivitatea totală nu realizează destinderea care, departe de a fi un scop în sine, devine în societatea noastră o aspiraţie naturală către o nouă împlinire. Iată de ce problema organizării timpului liber ocupă un loc important în ansamblul educativ al şcolii.

Progresul tehnico-ştiinţific actual, înflorirea nemaiîntîlnită a culturii şi artei creează tot mai multe modalităţi recreative. Filmul, radioteleviziunea, sportul, literatura, teatrul, muzica, dansul, turismul dau tineretului, pe lîngă divertismentul necesar, şi însemnate posibilităţi de dezvoltare multilaterală. Neîndoielnic, şcoala nu poate oferi decît la scară redusă tot ceea ce viaţa contemporană pune la dispoziţia elevilor pentru refacerea energiei cheltuite în studiu. Totuşi, în perspectiva deschisă de continua ameliorare şi perfecţionare a procesului instructiv-educativ, este absolut necesară extinderea şi diversificarea sferei de cuprindere a activităţilor cultural-educative. Între altele, o asemenea extindere şi diversificare creează şi posibilitatea de a se preveni apariţia unor manifestări negative în conduita elevilor, punînd la dispoziţia lor ocupaţii atrăgătoare, destinate să le orienteze preocupările, jocurile şi distracţiile într-o direcţie sănătoasă, în funcţie de trebuinţele lor reale.

Combătînd aserţiunea îngustă potrivit căreia timpul liber ar constitui o chestiune strict individuală, ca şi excesul de raţionalizare în acest domeniu, se impune să pornim de la ideea că posibilităţile de utilizare eficientă a răgazului de care dispun elevii nu pot fi cuprinse în formule ori tipare imuabile. Dacă ne ocupăm de organizarea timpului liber trebuie să ţinem seama de interesele şi înclinaţiile firesti vîrstei elevilor, de dominanta individuală a preocupărilor lor. Numai aşa putem asigura participarea masivă, cu adevărat voluntară a elevilor la activităţile pe care le organizăm pentru ei în timpul liber. Fără stimularea iniţiativei elevilor, sprijinită pe preferinţele şi dorinţele lor liber exprimate, aceste activităţi îşi pierd efectul educativ scontat, iar prezenţa şcolarilor la ele devine un simplu accesoriu de decor. Iată de ce îmi par reprobabile practicile semnalate pe alocuri de a se planifica şi preciza riguros activităţile din timpul liber fără să se ţină seama de preferinţele masei de elevi. Asemenea manifestări formale (conferinţe interminabile, serate la care se prezintă referate etc.) nu capătă adeziunea elevilor şi se transformă în obligaţii plictisitoare, adesea paralele şi similare cu o oră de curs neatrăgătoare. Singura dorinţă care planează într-o astfel de atmosferă este... să se termine mai repede. Pe de altă parte, însă, nici manifestările de largă aderenţă în rîndul tineretului şcolar — serile literare, audiţiile muzicale, reuniunile — nu-şi ating ţelul propus dacă aportul discret, dar competent al profesorului nu este învederat în pregătirea calificată şi în desfăşurarea optimă a acestora.

Atracţia şi ineditul activităţilor organizate pentru elevi în timpul liber îl constituie conţinutul calitativ bogat şi variat al acestora, în stare să producă rezonanţe adînci în sufletul fiecărui elev. Iniţierea unor expuneri cu adevărat interesante — de introducere în arta cinematografică, în muzică etc. — a unor audiţii muzicale şi vizionări de filme în colectiv, însoţite de discuţii privind realizarea lor artistică şi tehnică, a unor cursuri de dans şi a altor manifestări de acest gen este primită întotdeauna cu bucurie de către elevi. La şcoala noastră s-au bucurat bunăoară de o caldă primire serile tematice „Un scriitor, o carte", ori seratele muzical-literare închinate lui M. Eminescu şi G. Coşbuc, organizate cu consultarea elevilor şi avînd participarea lor benevolă. Rolul profesorului a fost doar de a da indicaţiile orientative ştiinţifico-ideologice şi de a supraveghea buna desfăşurare a programului, dirijat în direcţia lărgirii orizontului de cultură generală şi a educaţiei patriotice-cetăţeneşti a elevilor. De o largă popularitate s-au bucurat în rîndurile elevilor şi „matineele cinefilului", care au constat din descifrarea multiplelor semnificaţii artistico-ideologice ale filmelor văzute de ei într-o anumită perioadă şi din prezentarea unor noţiuni accesibile despre mijloacele de expresie ale celei de-a şaptea arte.

Posibilităţile existente în acest sens sînt foarte variate şi bogate. Rămîne însă să ştim cum să le folosim. Contactul cu valorile culturii fertilizează spiritul, călăreşte voinţa şi îndeamnă la fapte măreţe în măsura în care rolul profesorului este îndeplinit prompt pentru a canaliza entuziasmul juvenil pe calea împlinirii cerinţelor educative ale societăţii noastre. O seară de dans, de pildă, nu va însemna decît un consum de energie dacă educatorul nu i-a făcut pe tineri să înţeleagă că dansul înseamnă înainte de toate sensibilitate, armonie, eleganţă.

Aportul profesorilor, al şcolii în organizarea timpului liber al elevilor nu este un act de „bunăvoinţă", izvorît din simple înclinaţii afective, ci o componentă determinantă a profilului fiecărui profesor, un criteriu vital al propriilor sarcini profesionale. Angajarea responsabilităţii şcolii pe acest tărîm realizează coordonarea unui cîmp de acţiune inclus organic în sarcinile educaţiei tinerei generaţii.

VALERIU NEŞTIAN
Huşi

CĂRȚI CĂRȚI

ÎN AMINTIREA EROILOR

Apărută de curînd în Editura militară, cartea „În amintirea eroilor" prezintă o serie de monumente și plăci comemorative care evocă eroismul ostașilor români și al formațiunilor de luptă patriotice în luptele pentru eliberarea României de sub jugul fascist. Autorul, locotenent-colonelul Florian Tucă, a închinat lucrarea „tuturor luptătorilor români care cu peste două decenii în urmă, în clipe grele, de supremă încordare, și-au făcut cu prisosință datoria față de patrie, față de popor".

Ideea care a stat la temelia cărții este limpede exprimată în „Cuvîntul înainte" : „Istoria unui oraș, a unei străzi, a unui sat, a unui loc mai de seamă n-o găsim înserată numai în arhive și cărți. File emoționante din această istorie se găsesc înscrise și pe monumentele și plăcile comemorative aflate în piețele largi ale orașelor, în mijlocul cîmpiilor, la poalele munților, pe malurile apelor... Multe din acestea au fost ridicate pe locurile unde cu mai bine de două decenii în urmă s-au dus lupte aprige împotriva hitleriștilor". Despre aceste monumente și plăci comemorative, despre aceste locuri și lupte devenite istorice, și-a propus autorul să vorbească în lucrarea amintită.

În peisajul României contemporane, prezența acestor monumente — îngrijite cu dragoste și pietate de oamenii muncii, de tinerii și vîrstnicii din țara noastră — exprimă recunoștința vie a poporului nostru pentru toți aceia care, la chemarea Partidului Comunist Român, au început, la 23 august 1944, lupta cu arma în mînă împotriva fascismului.

Deși lucrarea nu prezintă decît o parte din marele număr de monumente și plăci comemorative ridicate pe cuprinsul patriei, trebuie subliniat faptul că nimic din ceea ce este important nu a fost omis.

Scrisă pe un ton cald și convingător, într-un stil îngrijit, cartea aduce o contribuție însemnată la educarea tineretului în spiritul dragostei pentru patrie. Este bine, de aceea, ca profesorii de istorie, de limba română, diriginții s-o folosească în activitatea lor și s-o recomande spre lectură tuturor elevilor.

M. DARIAN

CRONICA GHICULEȘTILOR

Apărută în colecția „Cronicile medievale ale României" editată de Editura Academiei Republicii Socialiste România, „Cronica Ghiculeștilor" constituie unul din izvoarele narative ale istoriei Moldovei din epoca feudală, cuprinzînd bogate informații din viața socială, economică, politică și militară a acestei țări. Sînt consemnate în cronică fapte văzute și trăite, evenimente la care autorul anonim a participat sau a asistat. Multe din relatările cronicarului sînt confirmate și de documente intercalate în scrierea sa : convenții, scrisori, firmane, ordine de exilare etc., reproduse în întregime sau în rezumat. Găsim, de asemenea, și multe știri politico-militare care privesc Țările Române, dar se extind și asupra altor țări — Imperiul Otoman, Polonia, Rusia etc.

Valoarea originală a acestei cronici este cu atît mai mare cu cît, pentru intervalul dintre 1730 și 1754, pe care îl îmbrățișează, nu avem alte izvoare narative. Acest nou volum al colecției „Cronicile medievale ale României" interesează de aceea atît pe cercetătorii istoriei românești, cît și pe profesorii de istorie, care găsesc în el o bogată sursă de informare.

FONOLOGIA LIMBII ROMÂNE

Această carte, care se adresează specialiștilor, dar este tot atît de interesantă și pentru profesorii de limba română ce doresc să se inițieze în problematica fonologiei sincronice, este prima descriere de ansamblu a sistemului fonologic românesc examinat sub aspect structural și funcțional. Semnată de M. Vasiliu, lucrarea, apărută în Editura științifică, cuprinde două părți : una cu caracter teoretic general și alta referitoare la sistemul fonologic al limbii române. În capitolele cu caracter teoretic se dă o expunere succintă a principiilor teoretice și metodologice care stau la baza descrierii propriuzise a sistemului fonologic.

GHIDUL MICULUI PIETON

Direcția Miliției Capitalei, serviciul inspecții auto și circulație, a editat o interesantă broșură intitulată „Ghidul micului pieton". Broșura, cuprinzînd un bogat material ilustrat însoțit de texte, are menirea să popularizeze în rîndurile copiilor regulile și semnele de circulație, ajutîndu-i să le cunoască și să le respecte. Ea a fost tipărită în tiraj de masă — 100 000 exemplare — astfel încît aproape fiecare elev din clasele I—IV din școlile bucureștene va primi cîte un exemplar.

Conținutul broșurii este de un real folos și pentru cadrele didactice, ca și pentru părinți în instruirea și educarea copiilor în spiritul respectării regulilor de circulație, pentru a nu se expune la accidente. Broșura se distribuie școlilor prin secțiile de învățămînt ale sfaturilor populare raionale.

Prof.

ȘTEFAN

SEVASTRE :

Țărănci

cu

fructe

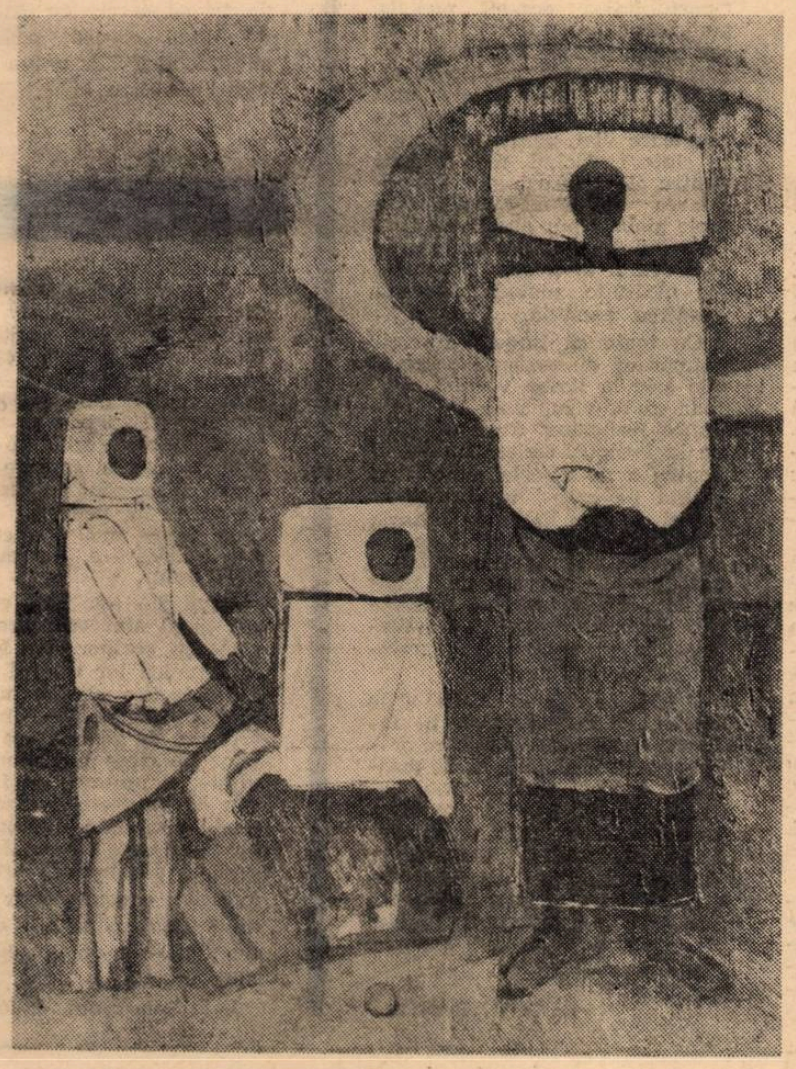

CORESPONDENȚA

PITEȘTI

Prof. **Veronica Tamaș** ne scrie despre preocuparea profesorilor de la Școala generală nr. 2 din Pitești de a adînci cunoștințele elevilor cu privire la istoria patriei. În acest scop se folosesc, printre altele, lecturile extrașcolare ale elevilor, cărora li se recomandă lucrări beletristice descriind momente din istoria patriei noastre. Ei au citit astfel scrierile lui C. Negruzzi, Alexandru Odobescu, Alexandru Davila, Eusebiu Camilar, Dumitru Almaș etc. Totodată, elevii au vizionat în colectiv piesa de teatru „Răzvan și Vidra" a lui Bogdan Petriceicu Hașdeu, pe scena Teatrului de stat din Pitești. Deosebit de mult îi atrag pe elevi vizitele la muzee și monumente istorice. Ei au vizitat de exemplu Muzeul din Golești, serviciul Arhivelor Statului din regiunea Argeș, unde au putut cunoaște o serie de importante documente istorice, monumentele istorice de la Curtea de Argeș precum și șantierul hidrocentralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej".

STREMȚ - ALBA

După cum ne informează prof. **Doina Munteanu**, la Școala generală din comuna Stremț-Alba, regiunea Hunedoara, a avut loc o discuție cu privire la folosirea materialului didactic la lecții. Prin grija colectivului pedagogic, aici s-au creat condiții dintre cele mai bune în acest domeniu. Școala dispune de numeroase aparate pentru lecțiile de fizică, de un laborator pentru predarea agriculturii, de o vitrină arheologică, cu material istoric local, de planșe, albume, colecții de semințe, preparate în formol, diferite tipuri de sol, diafilme, preparate microscopice, hărți etc. Utilizat cu pricepere, acest material face să crească nivelul lecțiilor, sporește eficiența lor, ajutîndu-i pe elevi să înțeleagă mai bine materialele studiate.

CONSTANȚA

Directorii nou numiți la școlile din orașul Constanța și regiunea Dobrogea, ne face cunoscut tov. **Ion Muche**, au participat de curînd la un curs de perfecționare. Ei au ascultat cu acest prilej expuneri despre căile de perfecționare continuă a procesului instructiv-educativ și de sporire a eficienței lecției, despre educarea ideologică-politică a elevilor, despre particularitățile de vîrstă și individuale ale acestora, despre munca de îndrumare și control a directorilor etc. De asemenea, în cadrul cursului s-au desfășurat o serie de activități practice. Cursul a constituit astfel o îndrumare eficientă pentru munca de viitor a directorilor de școli din orașul Constanța și regiunea Dobrogea.

VALEA SADULUI

Pentru popularizarea metodelor și procedeelor bune folosite în liceele serale, la Valea Sadului a avut loc un schimb de experiență între secția serală a liceului din localitate și secția serală a liceului „Tudor Vladimirescu" din Tg. Jiu. În cadrul schimbului de experiență, ne scrie prof. **Vasile Arjoca**, s-au prezentat referate despre aplicarea cunoștințelor de matematici în practică și despre munca diriginților la cursul seral. În continuare participanții la schimbul de experiență au asistat la unele lecții și ore de dirigenție, pe marginea cărora s-au purtat apoi discuții.

Pregătit din timp și bine organizat, schimbul de experiență a fost de un real folos pentru colectivele celor două secții serale.

CRAIOVA

Colectivul didactic al Școlii generale nr. 21 din Craiova manifestă o grijă deosebită pentru orientarea profesională a viitorilor absolvenți. În acest scop, ne face cunoscut tov. **Maria Coman** s-au planificat de pe acum întîlniri cu fruntași în întrecerea socialistă de la uzinele „Electroputere", de la fabrica „Partizanul", de la Direcția regională C.F.R. și cu absolvenți din seriile trecute care învață în școlile profesionale. De asemenea, au fost programate vizite la Uzinele constructoare de mașini și unelte agricole „7 Noiembrie", la Combinatul de zahăr și ulei din Livezi-Podari, la șantierele de construcții, la cooperativele agricole de producție.

Problemele orientării profesionale sînt discutate și la orele de dirigenție, în tematica cărora au fost incluse subiecte cum sînt „Alegerea profesiei", „Ce să fiu ?" etc. De asemenea, la lectoratul pentru părinți s-au programat teme ca : „Spre ce profesie să-mi îndrept copilul ?", „Copiii noștri, viitori cetățeni ai patriei" ș.a.

VADUL CRIȘULUI

La Liceul din Vadul Crișului — ne scrie tov. **Iancu Crăciun** — funcționează un cerc al tinerilor matematicieni care aduce o contribuție importantă la lărgirea orizontului de cunoștințe al elevilor, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor acestora pentru studiul matematicii.

În mod deosebit stîrnește interesul membrilor cursului gazeta de perete editată în cadrul acestuia, gazetă care poartă numele matematicianului român Gh. Țițeica. La rubrica „Vrei să știi ? — Rezolvă !" tinerii matematicieni publică probleme propuse spre rezolvare, iar la rubrica „Evrica" apar ulterior soluțiile acestor probleme și numele rezolvitorilor. În gazetă se publică, de asemenea, articole care tratează teme de teorie sau de istorie a matematicii.

CLUJ

Învățătoarea **Victoria Coldea**, de la Școala generală nr. 13 din Cluj, ne vorbește, într-o scrisoare trimisă recent, despre o interesantă acțiune extrașcolară organizată cu elevii acestei școli. În cadrul acestei acțiuni, realizată în colaborare cu organizația de pionieri, elevii au făcut „turul orașului Cluj", putînd cunoaște numeroase obiective importante. Ei au vizitat astfel fabrica de porțelan „Iris", fabrica „Carbochim", care produce electrozi, pietre de polizor și alte produse abrazive, întreprinderea de utilaje pentru industria alimentară „Tehnofrig", fabrica de mobilă „Libertatea", fabrica de confecții „Flacăra" și altele. De asemenea, elevii au vizitat muzeul arheologic din Cluj și stațiunea experimentală horticolă și viticolă condusă de cunoscutul biolog Rudolf Palocsay. În încheierea „turului" elevii au admirat, de pe dealul Feleacului, imaginea Clujului — cartierele noi „Gheorgheni" și „Grigorescu", orășelul studenților, noul stadion etc.

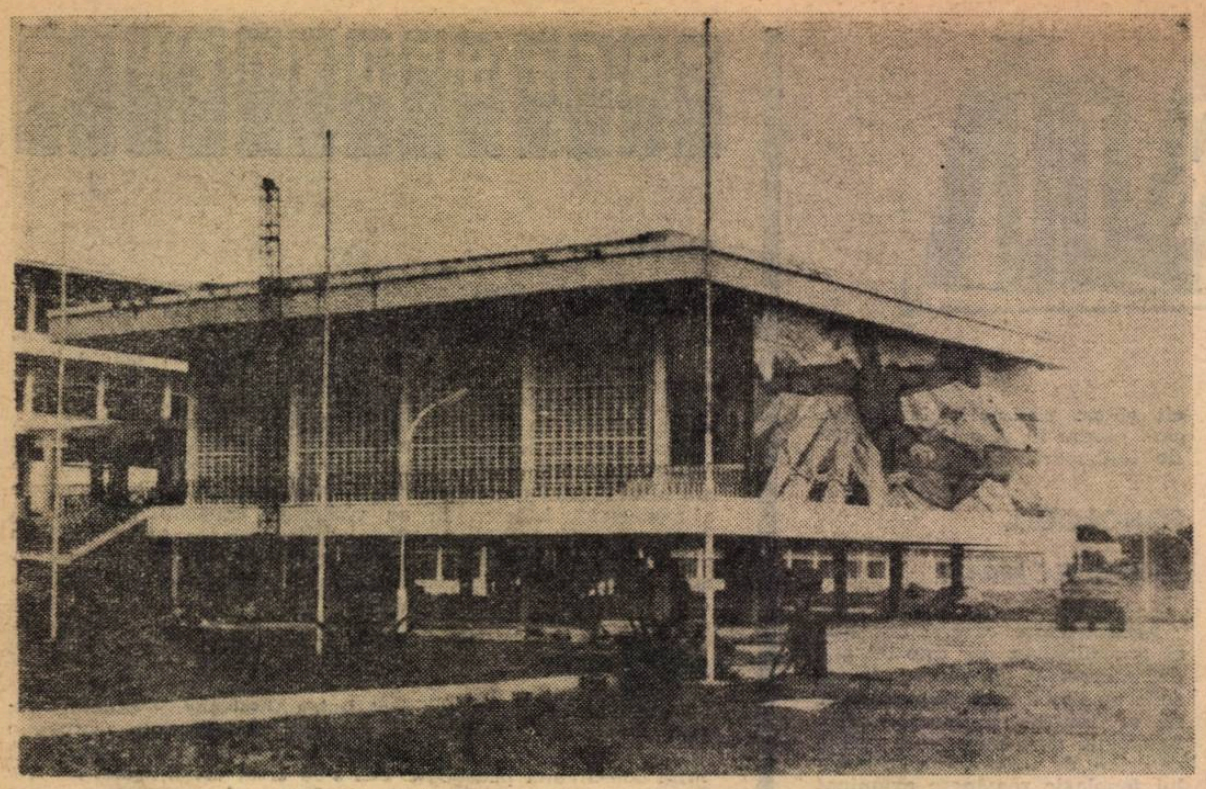

Una din clădirile Institutului politehnic din Conakry, construit recent

Metoda audio-vizuală în practica școlii „Alliance française"

În buletinul pedagogic din noiembrie a.c. al Școlii practice „Alliance française" din Paris (L'enseignement du français aux etrangers) C. Mauger, directorul onorific al școlii, publică un interesant articol intitulat „O noutate la Școala practică din Paris : adaptarea audio-vizuală a cursului de Limbă și civilizație franceză (anul I)".

De ani de zile, se arată în articol, „Alliance française" își consacră cercetările sale unei mai bune însușiri a limbii franceze ; laboratoarele sale de fonetică constituie importante centre de studii și aplicații. În perspectiva acestei „pedagogii în dezvoltare", „Alliance française" a socotit că a venit momentul să doteze cursul de Limbă și civilizație franceză cu un auxiliar audio-vizual, oferindu-le astfel profesorilor un instrument util. Acest instrument — „blocul audio-vizual" — se prezintă sub forma unei cutii cubice cu laturile de 30 cm. El conține : 25 de filme fixe (unul pentru fiecare lecție a anului I), având în medie între 50 și 60 imagini ; două feluri de benzi de magnetofon : benzi de predare, destinate însușirii unor noțiuni (după principiul cunoscut : elevul vede o imagine pe ecran, ascultă comunicarea, repetă această comunicare pentru fixarea structurilor învățate) ; fișe pedagogice foarte complete, care se adresează profesorului și care îl vor ajuta în folosirea materialului ; un al 26-lea film, cu 52 imagini, care este consacrat foneticii și care este proiectat înaintea celorlalte filme, dar, la voința profesorului, poate fi folosit la oricare din cele 25 de lecții. Acestui film de fonetică i se adaugă două benzi de magnetofon, una pentru lecția propriu-zisă, alta pentru activitatea în laborator.

Concepția pe care se bazează această metodă fonetică este dintre cele mai simple ; deoarece elevul trebuie să învețe să pronunțe sunetele fundamentale (în special vocalele *e* închis, *e* deschis, *a* anterior, *a* posterior, etc.), s-a recurs la ajutorul literelor alfabetului francez, asociindu-le cu o ilustrație apropiată. Astfel, pentru sunetele b și é, apar pe film litera b (= bé) și imaginea unui copil, pentru sunetul è apar literele f, l (= èf, èl) și imaginea Turnului Eiffel. De altfel, culoarea albastră încercuiește vocalele închise iar culoarea roz pe cele deschise.

Și fișele explicative au fost imprimate în ajutorul profesorului. Ele sînt de o mare bogăție : dau sfaturi practice pentru pronunția corectă, pentru ritm și intonație, pentru corectarea diferitelor greșeli posibile, după naționalitate ; cuprind exerciții de control, fie prin atingerea gîtului, fie în fața oglinzii. Aceste fișe constituie un adevărat mic tratat de pronunție franceză, în care totul este precis, clar, viu.

Cît privește cursul audio-vizual de limba franceză, el va avea în linii mari, următoarea structură :

Prima oră de clasă : A) La lecția de predare : 1) filmul rulează în fața elevilor, comunicarea însoțește fiecare imagine, elevii ascultă ; 2) filmul și comunicarea se prezintă pentru a doua oară și elevii repetă, fie în colectiv, fie individual ; 3) filmul este rulat pentru a treia oară, elevii formulează ei înșiși comunicarea, care urmează și rectifică comunicarea benzii. B) În laboratorul de limbă ; elevii înregistrează, pe pista care le este rezervată, apoi își ascultă comunicarea, iar profesorul intervine pentru a corecta.

A doua oră de clasă : A) La lecția de predare : filmul și banda sînt trecute prin fața elevilor încă o dată, imaginea fiind anterioară sunetului, pentru a „reactiviza" cunoștințele însușite ; profesorul fixează în scris la tablă structurile esențiale. B) În laboratorul de limbă : citirea textului din manual de către elevi, înregistrată pe pista lor, audierea acestei înregistrări, controlul profesorului, efectuarea unor exerciții din manual.

În ansamblu, aceasta este utilizarea optimă a metodei de la „Alliance française". Ea poate da însă rezultate bune și într-o sală fără laborator de limbă, sau într-o sală cu un aparat de proiecție, fără magnetofon. În acest caz, profesorul ocupă primul loc și, ajutat de fișele explicative, își organizează predarea cum crede mai bine.

Care sînt principiile care au inspirat această metodă audio-vizuală ? Profesorul Mauger arată că metoda constă în adaptarea liniilor directoare ale manualului. În mod deosebit, ea prezintă dublul aspect al unui mers progresiv care trece, la fiecare lecție, de la analiză la sinteză. Pe de altă parte, ea reprezintă un ansamblu care asociază, de la început, învățarea limbii franceze citite și scrise însușirii limbii franceze vorbite. Oportunitatea acestei metode audio-vizuale este dictată și de caracterul limbii franceze, în care articulația frazei are un rol precis. Plecînd de la elemente simple (dar integrate într-o comunicare vie), pentru a ajunge la sinteză, făcînd mai ușoară pentru elevi însușirea și consolidarea noțiunilor, folosind formele globale pur auditive și satisfăcînd, în același timp, dorința elevului de a ști din ce sînt ele alcătuite, metoda dezvoltă gîndirea acestuia.

Cu toate că lingvistica contemporană circumscrie cercetările sale la limba vorbită, metoda audio-vizuală de la „Alliance française" asociază, încă de la început, scrisul cu oralul pentru a nu disocia metoda de scopul pe care-l urmărește — însușirea unei limbi de cultură, tributară mult formelor scrise. În acest fel scrisul redevine o realitate vie, cu atît mai mult cu cît „limba franceză cotidiană" (franceza presei și a radioteleviziunii) vehiculează cuvinte tehnice sau savante.

Astfel, motive de cultură și de ordin practic militează în favoarea unei metode în care oralul și scrisul să nu mai fie disociate. Această metodă urmărește un triplu scop : prezentarea metodică și concretă, cunoașterea progresivă a elementelor frazei, fidelitate față de tradiția franceză. Metoda vrea să conducă cu ușurință la studiul în profunzime al unei limbi și al unei civilizații.

LUCIAN RAȘCA

Mențiuni

R. D. GERMANĂ

Programa de matematică a școlilor de cultură generală din R.D.G. a fost restructurată în lumina unor concepții științifice și didactice contemporane. Esențial în modificările aduse programei este faptul că, în locul studierii vechiului curs de aritmetică, se trece, începînd chiar din clasa I, la formarea fundamentului concepției științifice a elevilor în acest domeniu. Ținîndu-se seama de particularitățile lor de vîrstă, se predau chiar din clasele I-IV o serie de noțiuni de algebră și de geometrie. Elevii sînt inițiați în ceea ce privește raporturile funcționale și se introduc cunoștințe elementare de analiză combinatorie. Studiul sistematic al numerelor naturale începe din clasa I. La studierea operațiunilor cu numerele naturale se acordă multă atenție legăturilor dintre operațiuni. Cu ajutorul unor exemple dintre cele mai simple li se formează elevilor ideea compunerii ecuațiilor. Începînd din clasa I se introduce semnul x pentru numere necunoscute, iar elevii rezolvă ecuații-ghicitori. Începînd din clasa a II-a exercițiile cu ecuații se complică.

OLANDA

Între 3 și 6 ianuarie 1966 va avea loc la Amsterdam cel de al II-lea colocviu internațional privind problemele învățămîntului limbilor clasice. Colocviul — care se va ocupa de predarea limbilor latină și greacă în învățămîntul de toate gradele — este organizat de asociațiile profesorilor din învățămîntul secundar din Belgia și Olanda, în colaborare cu catedrele de limbi clasice, pedagogie și didactică ale universităților din aceste țări.

S.U.A

La New York a apărut cartea „Școlile de mîine" a cunoscutului ziarist, autor al multor articole cu privire la școală, Arthur Mos. Cartea reprezintă o culegere de documente și rapoarte referitoare la cercetările în domeniul pedagogiei care se desfășoară în prezent în școlile americane în vederea găsirii unor forme mai perfecționate de organizare a procesului de învățămînt.

Nouă din cele zece capitole ale cărții sînt consacrate experienței școlilor care folosesc în practica lor brigăzi de cadre didactice, ca și muncii școlilor experimentale în care criteriul de repartizare a elevilor pe clase nu-l constituie vîrsta, ci unitatea de interese sau de progrese realizate la unele discipline. Pe baza celor constatate la școlile new-yorkeze se studiază problema muncii consultanților care ajută la descoperirea copiilor talentați într-un domeniu sau altul.

Este interesant experimentul cu privire la reorganizarea muncii profesorului, care constă în aceea că, într-o serie de școli, funcțiile organizatorice și administrativ-economice au fost atribuite unor cadre ajutătoare, în timp ce cadrelor didactice li s-au sporit sarcinile din domeniul specialității. Această măsură a permis să se folosească la maximum calificarea profesională a cadrelor didactice, care au fost scutite de griji administrative.

Un loc important îl ocupă în carte problema televiziunii școlare. De asemenea, se relatează experiența desfășurată de două școli medii experimentale în cadrul cărora se predă după programe de învățămînt noi, elaborate pe baza ultimelor realizări în domeniul științelor naturii și științelor tehnice. În același timp, se abordează și problema ridicării nivelului învățămîntului în școlile cu un singur post, de la sate.

În ultimul capitol al cărții se prezintă experiența pregătirii cadrelor didactice la Universitatea Harvard la un nivel general și profesional mai ridicat, conform noilor programe.

JAPONIA

În Japonia a fost înființat un institut pentru cercetări asupra lucrărilor și examenelor celor care intenționează să urmeze cursurile universitare.

Activitatea institutului va avea repercusiuni și asupra învățămîntului secundar și, în primul rînd, asupra lucrărilor de control și examenelor pe care le comportă acestea. Pa baza lor elevii vor putea decide mai devreme spre ce fel de studii este cazul să se îndrepte.

R. P. POLONĂ

O serie de experimente întreprinse în școlile de toate gradele din Polonia au servit la cercetarea muncii instructiv-educative pe grupe ca mijloc de activare a procesului de predare și învățare. Pornindu-se de la faptul că activitatea cu întreaga clasă nu antrenează suficient participarea elevilor, s-a organizat munca pe grupe mici, care au primit anumite probleme de rezolvat.

Cercetarea a arătat că efortul intelectual propriu al elevului este o condiție fundamentală pentru autoinstruire și că gîndirea elevului se dezvoltă mai rapid în condițiile în care el participă activ la rezolvarea unor probleme și sarcini, făcînd în același timp un schimb liber de idei cu colegii săi. De asemenea, s-a constatat că un schimb de idei de acest fel și o învățare eficientă nu pot să fie realizate decît în grupe mici de elevi, omogene din punct de vedere intelectual, într-o atmosferă de ajutor reciproc. Colaborarea elevilor în grupe și succesele obținute în munca școlară schimbă treptat aceste grupe în colective strîns unite, animate de dorința de a obține cele mai bune rezultate la învățătură. În vederea obișnuirii elevilor cu metodele corespunzătoare de cercetare și autoinstruire este neapărat necesar să fie elaborate programe adecvate pentru fiecare grupă în parte.

Examinarea claselor cuprinse în experiment a arătat că rezultatele la învățătură au fost cu 300—800% mai bune în clasele în care s-a lucrat pe grupe decît în clasele în care s-au aplicat metodele tradiționale.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

49132